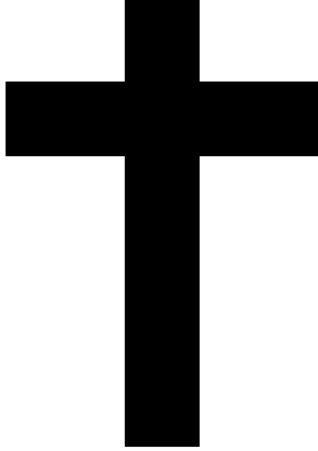

Bíbiri Kuyie
Nnààntì Pátírì

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátíri

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 1 Jun 2022
5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16

Contents

Tenketé	1
Mudennimù	39
Ikuś Nìùbè	72
Mukétímù	97
Ikuś Kóntímù	132
Sosuwèe	164
Bèbaatíbè	182
Oduti	202
1 Sammuyeri	205
2 Sammuyeri	231
1 Bèkpààtìbè	255
2 Bèkpààtìbè	283
1 Bèkpààtìbè Tōmmú	311
2 Bèkpààtìbè Tōmmú	339
Esitadasi	370
Nemii	380
Esitè	395
Isàbu	401
Yēsāā	445
Yèkotinò	560
Mèborimè Wèitì	580
Fècanyènfè	593
Esaii	602
Sedemii	688
Isáútìi	761
Esekieri	770
Danniyeri	811
Osee	824
Soweri	838
Amāsi	843
Abudiasi	855
Sonaasi	857
Misee	859
Naummu	867
Abakuku	871
Sofonii	876
Asee	881
Sakarii	884
Madasii	896
Matie	899
Mariki	931
Duku	952
Isāā	985
Yesu Tōrè	1007
Odommu	1034
1 Kōdenti	1047
2 Kōdenti	1059
Kadasii	1067
Efesi	1072
Fidipu	1076

Koḏoosi	1079
1 Tεsadoṇiki	1082
2 Tεsadoṇiki	1085
1 Timōtee	1087
2 Timōtee	1091
Titi	1094
Fidemoo	1096
Ebedeebe	1097
Isaku	1108
1 Pieri	1112
2 Pieri	1116
1 Isāā	1118
2 Isāā	1122
3 Isāā	1123
Sudi	1124
Mudāammu	1126

Tenketé

Di mpátíri to tii náahti

Bè yu di mpátíri Tenketé ke yé dii náammè Kuyie ndòò mèè botí kutenkù. Kàa dó kébanté kutenkù ti fòu kùu mieke kù dòmmè nè oniti kó mēfiē ntúmè dii pátíri mieke nke de kó tináahti bomè.

Dii pátíri múnke ti náa nKuyie ndómè kédeetè oniti ke tãatè benitibè mabè ke bè dònè metaumme, bè mabè kó yeyètè tu: Abarahammu nè Isaki nè Sakabu, kè dè mboni ke kùu dònè metaumme Isidayeēribe.

Dii ti náa nKuyie mbenkemè kumáa benitibè nè ku yóó bè bekénàmè nè kù nimè bèè kù tū nke bè teennè.

Dè kó difñkúò ke né ti náa nti bo yiemme kù yē mmu ke nyé ke dò nkù náké ti yóó dàò, ke nyié nku tannò nè ku kuš. Dii múnke ti náa ndimànni kabe bèè do tū nKuyie mbè do kù tū mmè botí.

Di mpátíri náahti duò ke dòmmè

1. Kuyie ndòmmè kutenkù nè oniti 1:1-2:25
2. Oniti yetemè Kuyie nkè kù wētè koò dàunnè dinùu kù yóó ò deetémè 3
3. Kayēē nè Abēedi be kó tináahti 4
4. Adammu kó kufuku kētuakenè Nōwee 5
5. Menie nkùmmè benitibè kè Nōwee yenté nè o kabe 6-9
6. Nōwee kó kufuku 10
7. Benitibè maámè didènni Babēedi kè Kuyie ncánnè cánnè be náahti 11
8. Abarahammu kó tináahti 12:1-25:18
9. Sakabu kó tináahti 25:19-37:1
10. Sosefu kó tináahti 37:2-50:26

KUTENKÙ KETÈ MÈE BOTÍ

Kutenkù kó mudàrimù

¹ Kuyie nyóó dàò kutenkù kédaò tiwetì nti nè ketenkè.

² Kè ketenkè í mmàke kè dòmmè, dèmarè í mbo, kè do dò nkubinku nku ke dò mbi. Kè Kuyie nYáa nnònkè ku Ìnkè ke nampú. ³ Kè Kuyie mbéi nke dà: Kuwennikuu yènní! Kè kùu yènní.

⁴ Kè kùu pènsiri kuwenniku kè kù cànnè nè dibìnni, ⁵ kèyú kuwenniku ke dà kuyie, nkèyú dibìnni kè dà keyènkè. Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè ketiri ndi.

⁶ Kè Kuyie ndò: Tiwetii buoté kètoté menie kè mie nni mbo kènkè kè metēmè bo ketenkè. ⁷ Kù béi mmemme kè tiwetii buoté kètoté menie, mie nkènkè metēmè ketenkè. ⁸ Kè kùu yú kènkè kè dà tiwetì. Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè dèri ndi.

⁹ Kè Kuyie mbéi nke dà: Menie mmè kpaà mèe tíi ndèmarè máa, kè ketenkè feité. Kè dèe dàò kù yèmmè. ¹⁰ Kè kùu yú dèe wánni kè dà ketenkè, kèyú menie nke dà dāmèèri. ¹¹ Kè Kuyie ndò: Titietì nè timúti dèe yènni debotì debotì kèmpèi yebe. Kè dèe dàò kù yèmmè. ¹² Timúti nè titietì kè dèe yènni kèmpèi de be, de be. Kè kùu dè pènsiri. ¹³ Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè táánni ndi.

¹⁴ Kè Kuyie nyíé kèbéi nke dà: Kuwenniku mbo kènkè kèmbaàti keyènkè nè kuyie nnè yemàrè nè yewe nè yèbie, ¹⁵ kèmmi kènkè nè ketenkè. Kè dèe dàò kù yèmmè. ¹⁶ Kè Kuyie ndò dèmarè dèdèrè dèè bo mmí, kè dedierè ntú diyiè dii bo mmí kuyie, kè desámpòrè ntú otànkù wèè bo mmí keyènkè, ke yiénè siwáa. ¹⁷ Kè Kuyie ndè ànnè kènkè kè dè mmí ketenkè. ¹⁸ Kè dè mmí kuyie nnè keyènkè, ke baàti kuwenniku nè dibìnni. Kè kùu dè pènsiri. ¹⁹ Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè naannì ndi.

²⁰ Kè Kuyie ndò: Desfntèkperè deməu buoté menie mmieke, kè sinə buoté kénheinte kènkè, kè dèe dàò kù béimmè. ²¹ Kè kùu dàò siyíi diəsi nè dèe kó dimàa fòu menie mmieke, debotì debotì nè sinə sibotì sibotì. Kè kùu dè pènsiri, ²² kè dè pā mesàa nke dà dèe pié kèsū, nkè siyíi sūi mmieke mmieke, kè sinə sūi nketenkè Ìnkè. ²³ Kè kuyuokuu buoté kè dikūnweñni buoté. Diyiè nummuri ndi.

²⁴ Kè Kuyie ndò: Ketenkè pèitè iwūš iməu botí. Icəwūš dieyi nè isəmpói nè ikpawūš ibotí ibotí nè debambaànnè debotì debotì. Kè dèe dàò kù yèmmè. ²⁵ Kè Kuyie ndò iwūš ibotí ibotí nè icəwūš nè debambaànnè deməu. Kè kùu dè pènsiri. ²⁶ Kè Kuyie ndò: Tí dànnè oniti kòo nti dònè, kèmbakè siyíi nè sinə sūi pùti kènkè, nè iwūš ìi bo ketenkè nè debambaànnè deməu.

²⁷ Kè Kuyie ndò oniti kòo nkù dònè.

Kù do dàò onitidəu nè onitipòkù nwe.

Kù bè dàò kè bè nkù dònèmu.

²⁸ Ké kùu bè pā mesàà nké bè nàké ke dā: Piénné késũũ nképíe nketenkè kemou, ké nké baké, kémbaké siyũ nē sínāo sũ pùti kéĩnkè, nē iwũs imou ìi bo ketenkè ìnkè. ²⁹ Ké Kuyie ndā: N di duómumu tímúti tímou tũ pēi nē detie ndemou dēē pēi, kē dē bo ntú di kó mudii. ³⁰ N duómumu tímúti nē titietí kē ti bo ntú iwũs imou nē tināti tímou, nē debambaannē demou dē kó mudii. Kē dēē dāo kù yēmmē. ³¹ Ké kùu yā kù dāo dē demou kē dē pēnsiri. Ké kuyuokuu buoté, kē dikũwefnii buoté. Diiyē kušnni ndi.

2

¹ Mēmme kéĩnkè nē ketenkè dē dādmē nē dēē kó dimāa bo. ² Kuyie mpī nku tōmmu mumou yewe yekuā ndi, kéompe diiyē yiēnni yiē. ³ Kù di pāmu mesàà nke di cānnē kē di tu ku kperi, kē yē kù dēēmē ku tōmmu mumou kē òmpē dii yiē. ⁴ Mie mboti nku Kuyie ndādmē kéĩnkè nē ketenkè, nē dēē kó dimāa bo.

Kuyie nkānnemē oniti kupúú sààkù Edenni

Ti Yiē nKuyie ndāo dii mōnni ketenkè nē kéĩnkè, ⁵ titietí nē tímúti dē do í bo, ti Yiē nKuyie mmu ndo í duanni fetāafē, oniti mmu ndo í bo kē bo nkuuti. ⁶ Mupāa mmamū muū do yiēni kē yóori ketenkè.

⁷ Kē ti Yiē nKuyie ndāo oniti nē mutāā, nkéfuute o šnni muyaā nkōo mōote mufōmmu. ⁸ Kē ti Yiē nKuyie mbuotí detie nkupúú sààkù Edenni, diiyē yiēni kēē bíéké, kékanne kù dāo wēē niti dē mieke. ⁹ Kē ti Yiē nKuyie nduō nké detesāārē debotí debotí yiēni, kémpēi yēbe kē yē wenni kē naati. Kē kùu soó nkupúú cuoké mutie muū duō mmufōmmu nē muū yíékũnko mesāa hñē meyei.

¹⁰ Kē kukó ndiekū nyiēni Edenni kē yóori dē kó kupúú kětóté kuce mēnāa. ¹¹ Kuketikū yētiri tu Pisšš kē kù fité dihei bē tu di Afidaa. Kē mesāo mbo dē kó dihei mieke, ¹² mesāo nkperimē nē tihúúnti fššti nē yetāsāyē yēē donku deu. ¹³ Kē kudéríkū yētiri tu Kiyšš kuū fité dihei bē tu di Kuusi. ¹⁴ Kē kutāānkū kperi tú Tikidi, kuū pūš ndiiyē yiēni kēē bíéké kē firí dihei bē tu di Asidii, kē kunaankū kperi tú Efadati.

¹⁵ Kē ti Yiē nKuyie nkanne oniti dē kó kupúú mieke kōo bo nkū kuuti kē kù bāa. ¹⁶ Kē ti Yiē nKuyie nhò nàké yetannō kē dā: A bo na kényo ndetie ndemou dēē bo kupúú dē kó yēbe. ¹⁷ A nē báa di muū yíékũnko mesāa nnē meyei mmu bē, kàa yē di dii yiē a kumu.

¹⁸ Kē ti Yiē nKuyie mbéi nke dā: Dē í wenni oniti bo mbomē omāa, m bo ò dāo wēē yó nhò dōnnē koò teēnnē. ¹⁹ Kē ti Yiē nKuyie ntúóté mutāā nkédāōnē iwũs imou, nē tināti tímou kéduš nké dē nkōrini oniti borē, kē kù bo yā ò yóo dē yu yēē yētē. Bá dē, dē do dō nkémakemu diyētiri. ²⁰ Kē Adammuu duš nyicwũs í yētē kéduš nyikpakpeyi í yētē, kéduš nsināo si yētē. Ò mē nyí mpétē wēē bo nhò dōnnē koò teēnnē. ²¹ Kē ti Yiē nKuyie nduō nkōo yē nkéduš, kē kùu deite kucintōo kumāa kéwētē kēpōnnē tikōnti, ²² kētúóté dē kó kucintōo kédāōnē onitipòkū kōo duš nhonitidōu. ²³ Kōo ò yā kē dā:

ēhēē! Nte wēē tu n kũš kó dikšũ,
n kōnti kó tikōnti.

Bē bo nhò yu kē tú onitipòkū

kē yē Kuyie nhò dāōnnēmē onitidōu kó dikšũ ndi.

²⁴ Dē te kōo nitidōu bo yóu o cice nē o yš, kētaunnē o pokū kē bēē naá nhoniti omāa.

²⁵ Onitidōu nē o pokū bē do bo yefškperē nye, ifei mē nyí mbē bo.

3

Oniti yetēnnēmē Kuyie

¹ Fewāāfē fēē do cūnnē tiwanwanti tímou ti Yiē nKuyie ndāo ti. Kē fēē beke onitipòkū kē dā: Mōmmuā nwe Kuyie nyēmmē di bá nyo nkupúú kó yētebe yemouā?

² Kōo nitipòkū fē tēnnē kē dā: Ti yommu kupúú kó yētebe. ³ Mutie muū nē bo kupúú cuoké, Kuyie ntú tí báa di mu kó yētebe, ti keté kē báa yē kááké. Kē ti yē di ti bo kú.

⁴ Kē fewāāfē dā: Di í yóo kú biti. ⁵ Kuyie nyēmu kē tú kē di yē di dii yiē, di nuā mbo wénté, kē di kù naānnē kéyíētē mesāa hñē meyei.

⁶ Kōo nitipòkū wénté kēyā yētebe bo nnaatimē, kē wenni fēnānfē, kē bo na kōo duš mmeciī, kētšte, kēdi kéduš nhò dāu wēē ò bonē, kōo di. ⁷ Kē bē nuā nwénté, kē bēē banté bē bomē yefškperē, kéwāa ntifaāti kēyi.

⁸ Kuyuoku mōnni kē ti Yiē nKuyie nní nceñti kupúú mieke kē náa nké bē yo, kēsari titietí mieke. ⁹ Kē ti Yiē nKuyie nyú onitidōu kē dā: A bore?

¹⁰ Kòò kù tɛ̀ɛ́nɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N kɛ̀ɛ̀ a tammɛ̀ mmɛ̀ kupúú miɛ̀kɛ̀ kɛ̀ kufɔ̀waá nni mpí nkɛ̀ n sòri, kɛ̀ yɛ̀ m bomɛ̀ difɔ̀kperi. ¹¹ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndò: We nda náké kɛ̀ tú a bo difɔ̀kperi, yáa a di ditebii n yɛ̀ nha báa di di ndi?

¹² Kòò nitidòù dɔ̀: Onitipòkù a mɛ̀ nni nduó nwɛ̀ kɛ̀ ti bo, weɛ̀ ò duó ndɛ̀ kó ditebii kɛ̀ ò di.

¹³ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbeke onitipòkù kɛ̀ dɔ̀: Dɛ̀ yíme káa dɔ̀ mɛ̀mmɛ̀? Kòò dɔ̀: Fɛ̀wààfɛ̀ fɛ̀ ò soute kɛ̀ ò di ditebii.

¹⁴ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ̀ fɛ̀wààfɛ̀ kɛ̀ dɔ̀:

Fɔ̀ɔ̀ mɛ̀ ntemɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ miɛ̀
n da cɔ̀ɔ̀mu tiwanwanti timɔ̀u miɛ̀kɛ̀,
a bo nfuri a pɔ̀uti,
kɛ̀ yo mmutáá nsáa.

¹⁵ Nɛ̀ a bo mbomɛ̀,
fɔ̀ nnɛ̀ onitipòkù di báa narikɛ̀,
o fuku nɛ̀ a koku dɛ̀ báa narikɛ̀.

O fuku bo pɔ̀nte a yuu,
káa koku dɔ̀ntɛ̀ o nacɛ̀nkɛ̀nni.

¹⁶ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ̀ onitipòkù kɛ̀ dɔ̀:

A peitímù bo yonkɛ̀ mediɛ̀.
A níí bo fɛ̀útɛ̀ mediɛ̀ nke nɛ̀ na képeité,
a bo mbúó a dɔ̀ kòò da baké.

¹⁷ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nnákɛ̀ onitidòù kɛ̀ dɔ̀:

A mɛ̀ nyiemmmɛ̀ a pokù kpeti
kɛ̀ di ditebii n yɛ̀ nha báa di di.

M bo cɔ̀ɔ̀ ketenkɛ̀,
a níí bo kúútí kɛ̀fɛ̀útɛ̀ mediɛ̀
nke nɛ̀ na kɛ̀pɛ́tɛ̀ kɛ́di.

¹⁸ Ketenkɛ̀ bo mpeí ipo nɛ̀ tisampoti,
káa nyo ndɛ̀paa nkperɛ̀.

¹⁹ A níí yóó kátɛ̀ meýóó mɛ̀
kɛ́na kɛ̀pɛ́tɛ̀ kɛ́di,
kɛ̀ yáa wɛ́tenɛ̀ mutáá mmieke n da dɔ̀nnɛ̀ mù.
N da dɔ̀nnɛ̀ mutáá mmu
káa yóó wɛ́te kɛ́naa mmutáá.

²⁰ Kɛ̀ Adammuu yú o pokù kɛ̀ dɔ̀ Efɔ̀, dɛ̀ɛ̀ tu mufòmmu, kɛ̀ yɛ̀ weɛ̀ tumɛ̀ benitibɛ̀ bɛ̀mɔ̀u yɔ̀.

²¹ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ñnukú tikònti kɛ̀ bè dàtinnɛ̀, ²² kɛ́béi nke dɔ̀: Oniti naannɛ̀ tí mbe kɛ̀ yɛ̀ mesàa nnɛ̀ meýei, tí báa yie nkòò tɔ̀tɛ̀ ditebii dii duó mmufòmmu kɛ́di kɛ́nfòu sáa. ²³ Kɛ̀ kuu beti oniti kupúú Edenni miɛ̀kɛ̀, kòò kɔ̀tɛ̀ kɛ́nkúútí ketenkɛ̀, kù ò dɔ̀nnɛ̀ kɛ̀. ²⁴ Mɛ̀mmɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbɛ̀timɛ̀ oniti kupúú Edenni miɛ̀kɛ̀, kɛ́cónnɛ̀ bɛ́nkɛ̀mbàribɛ̀ diyie yieni kɛ̀ biekɛ̀ kɛ̀ bè mbaa mutie mùù duó mmufòmmu, kɛ̀ einko yɛ̀sɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ còù nke dɔ̀ mmuháa.

4

Kayɛɛ̀ nɛ̀ Abeɛdi

¹ Kɛ̀ Adammuu duónɛ̀ o pokù Efɔ̀, kòò púó nkɛ̀pɛ́tɛ̀ denitidabire kɛ̀ dɛ̀ yu kɛ̀ dɔ̀ Kayɛɛ̀, kɛ̀ dɔ̀: Tí Yiɛ̀ nKuyie nkuu te kɛ̀ m peité oniti. ² Kòò yíɛ̀ kɛ̀pɛ́tɛ̀ o nantɛ̀ Abeɛdi.

Kɛ̀ Abeɛdi ntú owúscɛ́nti kɛ̀ Kayɛɛ̀ tu otenkúti. ³ Kɛ̀ tidiiti bi, kɛ̀ Kayɛɛ̀ waá nképá ti Yiɛ̀ nKuyie. ⁴ Kɛ̀ Abeɛdi yíɛ̀ tóni o pedakɛ̀ yeketiye kó òmari, dii á mekúò nképá ti Yiɛ̀ nKuyie. Kɛ̀ kuu ò pɛ́nsiri kɛ́cutɛ̀ o panni, ⁵ kɛ́yete Kayɛɛ̀ nɛ̀ o panni, kòò miɛ̀kɛ̀ peike mediɛ̀ n kòò òkɛ̀ soute. ⁶ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie nhò beke kɛ̀ dɔ̀: Kayɛɛ̀ dɛ̀ dɔ̀mmɛ̀ káa miɛ̀kɛ̀ peike káa òkɛ̀ soute? ⁷ Káa dɔ̀ mesàa nha yemmɛ̀ yóó narikemu, káa mɛ̀ ndò dɛ̀ ò wenni, meýei mbo a bòri kɛ̀ da dií, yetoo kɛ̀ mɛ̀ na.

⁸ Mɛ̀mmɛ̀ kɛ̀ Kayɛɛ̀ náké o nantɛ̀ Abeɛdi kɛ̀ dɔ̀: Tí kòtɛ̀.

Bɛ̀ kòtɛ̀ dii mɔ̀nni kɛ̀ Kayɛɛ̀ pí nho nantɛ̀ Abeɛdi kékú.

⁹ Kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie mbeke Kayɛɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Yé a nantɛ̀ Abeɛdi borɛ̀? Kɛ̀ Kayɛɛ̀ dɔ̀: N yí yɛ̀ tɛ̀ borɛ̀, n túmu n nantɛ̀ kóò bàràa? ¹⁰ Kɛ̀ Kuyie ndò: A dɔ̀ ba? A nantɛ̀ yíi nkuò nkɛ́tenkɛ̀ kɛ̀ tú m peité.

¹¹ Di mɔ̀nni n da cɔ̀ɔ̀mu káa bo ítɛ̀ kɛ́dɛ́tɛ́nɛ̀ ketenkɛ̀ kɛ̀ yá a nantɛ̀ kó meýíi nha kùò tɛ̀. ¹² A níí bo kúútí, a báa deite, a bo nfiri tipúti timɔ̀u kɛ̀ tú ociɛ́nti. ¹³ Kɛ̀ Kayɛɛ̀ náké ti Yiɛ̀ nKuyie nke dɔ̀: A n tou ndii tɔ̀u cɛ́ɛ̀mu, m báa na kɛ̀ di tɔ̀. ¹⁴ A mɛ̀ nni mbɛ̀timɛ̀ yíɛ̀ nkɛ́tɛ́nsàakɛ̀, kɛ̀ n yóó da dɛ́tɛ́nɛ̀ kɛ́nfiri tipúti timɔ̀u kɛ̀ tú ociɛ́nti, kòò mɔ̀u ò yá ò yó n kuɔ̀mu. ¹⁵ Dɛ̀ mɔ̀nni kɛ̀ ti Yiɛ̀ nKuyie ndò: Kòò mɔ̀u kùò Kayɛɛ̀ m bo peite kuce meýiekɛ̀.

Kè ti Yiè nKuyie ncanne Kayɛɛ mecannimè mamè mɛɛ yó nte kè wɛɛ ò yà ò báá ò kùò. ¹⁶ Kè Kayɛɛ íté ti Yiè nKuyie mborè, kékote kémbo bè tu dè Nɔdi, kupúú Edenni, diyie yièni kɛɛ biékè.

Kayɛɛ kó kufuku

¹⁷ Kè Kayɛɛ duónè o pokù, kòo púó nképeité Enòki. Kòo maá dihel ké di yu o bire yètirì kè dè Enòki. ¹⁸ Kè Enòkii peité Idadi, kè Idadi peité Meuyeedi. Kè Meuyeedii peité Metusayeedi, kè Metusayeedii peité Demeki.

¹⁹ Kè Demekii puoke benitipòbè bèdébè, kòo ketiwè yètirì ntú Ada, kòo déri kperi ntú Sida. ²⁰ Ada wɛɛ do peité Yabaadi bèè á titouti, kè cɛmmù inààke bè yààri. ²¹ Yabaadi nantè do tú Yubaadi bèè bie ntikùtiduùti, kè eu itàri bè yààri. ²² Kè Sida yie múnkɛɛ peité denitidabire, Tubaadi-Kayɛɛ, kòo mmáátí tinenti tibotí tibotí, menatimè kpeti nè mebierime nè timátí. Kòo tàù yètirì ntú Naama.

²³ Kè Demekii náké o pobè kè dè:
Ada nè Sida,
kénténè n kpeti!
Díndi Demeki pobè keènè n tú mù!
Oniti n kòute kè nh ò kùò,
odapàà nni mpoté kè dè mâtinne kè nh ò kùò.

²⁴ Kè bè bo kuò benitibè bèyiekè
képeite Kayɛɛ bànni,
bè bo kuò sipíslyiekè nè bèyiekè,
képeite m bànni.

²⁵ Kè Adammu duónè o pokù kòo púó nképeité denitidabire, kòo dè yu kè dè Seti, dèè tu Kuyie nhò duó ndebire kè dè còmú Abeedi f̣ṭirì Kayɛɛ do kùò wè.

²⁶ Kè Seti múnkɛɛ peité denitidabire, ké dè yu kè dè Enosi. Dè mǎnni ndi benitibè ketémè bè bo mbáámmè Kuyie nke kù yu kè tú ti Yiè.

5

Adammu kó kufuku kɛtuakɛnè Nɔwee

¹ Nte Adammu kó kufuku. Kuyie ndòò dii mǎnni oniti kóò dǎnnenè kumáà ndi. ² Kù dǎò onitidùu nè onitipòkù nwe ké bè pǎ mesàà, kè pǎnkɛɛ bè yu kè dè oniti.

³ Adammu mǎke dii mǎnni yebie ntekòutè nè sipísitǎati (130) képeité denitidabire kè dè nhò dǎnnè sósó. Kòo dè yu kè dè: Seti. ⁴ Adammu peité dii mǎnni Seti kédeè, kénfòu kɛtuake yebie nsikousini (800), képié initidabí nè initipobí. ⁵ Ò do mǎke yebie nsikousiwei nè sipísitǎati (930) ndi kékú.

⁶ Seti mǎke dii mǎnni yebie ntekòutè nè yènnùmmù (105) képeité denitidabire Enosi. ⁷ Ò peité dii mǎnni Enosi kédeè kémǎke yebie nsikousini nè yèyiekè (807), képié initidabí nè initipobí péu. ⁸ Seti do mǎke yebie nsikousiwei nè tepítè nè yèdèè (912) ndi kékú.

⁹ Enosi mǎke dii mǎnni yebie nsikousiwei, képeité denitidabire Kenanni. ¹⁰ Dè kó difǎnkúò kémǎke yebie nsikousini nè tepítè nè yènnùmmù (815) képié initidabí nè initipobí. ¹¹ Ò do mǎke yebie nsikousiwei nè yènnùmmù (905) ndi kékú.

¹² Kè Kenanni mmǎke yebie nsipíslyiekè, képeité denitidabire Madadeyeedi. ¹³ Dè kó difǎnkúò kémǎke yebie nsikousini nè sipísinàà (840), képié initidabí nè initipobí. ¹⁴ Ò do mǎke yebie nsikousiwei nè tepítè (910) nte kékú.

¹⁵ Madadeyeedi do mǎke yebie nsipísikuà nè yènnùmmù ndi, képeité denitidabire Yederi. ¹⁶ Ò peité Yederi kédeè, kémǎke yebie nsikousini nè sipísitǎati (830), kèwɛte képié initidabí nè initipobí péu. ¹⁷ Ò do mǎke yebie nsikousini nè sipísiwei nè yènnùmmù (895) ndi kékú.

¹⁸ Kè Yederi mmǎke yebie ntekòutè nè sipísikuà nè yèdèè (162), képeité denitidabire Enòki. ¹⁹ Ò peité Enòki kédeè kéké yebie nsikousini (800), yè mieke nke ò piémè initidabí nè initipobí péu. ²⁰ Ò do mǎke yebie nsikousiwei nè sipísikuà nè yèdèè (962) ndi kékú.

²¹ Kè Enòki mmǎke yebie nsipísikuà nè yènnùmmù képeité denitidabire Matusademmu. ²² Ò peité Matusademmu kédeè, kémǎke yebie nsikousitǎati (300), kèntaunè Kuyie, képié initidabí nè initipobí péu. ²³ Ò do mǎke yebie nsikousitǎati nè sipísikuà nè yènnùmmù (365) ndi. ²⁴ Ò do taunè Kuyie nku, kè kùu ò tǔóté kékǎnnè ku cie kè bèè ò mǎntóo.

²⁵ Matusademmu do mǎke yebie ntekòutè nè sipísini nè yèyiekè (187) ndi képeité denitidabire Demeki. ²⁶ Ò peité Demeki kédeè kémǎke yebie nsikousiyiekè nè sipísini nè yèdèè (782), képié initidabí nè initipobí péu. ²⁷ Ò do mǎke yebie nsikousiwei nè sipísikuà nè yèwɛi (969) ndi kékú.

²⁸ Kè Demeki mmǎke yebie ntekòutè nè sipísini nè yèdèè (182), képeité denitidabire, ²⁹ ké dè yu kè dè Nɔwee, kénnáá nke tú: Yie nweè yóó ti bántè nè mutǎmmù ti pí mmù yewe

yemou, ke yé ti Yié nKuyie ncóòmè ketenké. ³⁰ Ò paité Nōwee kédeè, kéwēte kémòote yebie nsikòusinùmmù nè sipisiwei nè yènnùmmù (595), képié initidabí nè initipobí péu. ³¹ Ò do mōke yebie nsikòusiyekè nè sipisiyekè nè yèyiekè (777) ndi kékù.

³² Nōwee do yóo mōote initidabí itāāti iì yètè tu Semmu nè Kammu nè Safeti ke mōke yebie nsikòusinùmmù (500) ndi.

6

Kuyie ndèmmumè kù dōòmè oniti

¹ Benitibè sūū ndi mōnni ketenké ìnkè képié besapāmbè. ² Kè kēīnkè kó bekperibèe yà de kó besapāmbè wennimè mesàà, kētānkè bè dō bè, képuoke. ³ Kè ti Yié nKuyie ndò: M báa yóu kè benitibè bie nni nfòu kémònte, bè tu benitibè mbe, bè bo mmōke yebie ntekòùtè nè sipisidè (120) kékù. ⁴ Tidadieti tii do bo de mōnni kénsaké ke bo. Kēīnkè kó bekperibè do kàteni kéduónè besapāmbè kè bè pié tinti, tii do na ndemou kè ti yètè fei.

⁵ Kè ti Yié nKuyie nyà benitibè borime í wennimè kè bè baa dō kéndòori meyei nsàà. ⁶ Kè ti Yié nKuyie nyèmmèe càarè kè kuu demmu kù dōòmè oniti. ⁷ Kè ti Yié nKuyie ndò: M bo kuo benitibè n dōò bè, kékua iwūs dieyi nè isāmpòl nè sinò, n dèmmumu n dè dōòmè. ⁸ Kè Nōwee yie me mpétè mesàà nti Yié nKuyie mborè.

Nōwee dōòmè tedabēcīètè

⁹ Nōwee do tú onitisàu nwe ke dōori Kuyie ndómè ke kù tū, ¹⁰ képitè initidabí itāāti: Semmu nè Kammu, nè Safeti.

¹¹ De kó dimōnni benitibè do dōrimu, ke mēnke dōri mediè mbá dè í nnaati Kuyie. ¹² Kè kuu wéntè kutekù kénss nkù càarè, kè benitibè bəmou dōri bá be borime í wenni. ¹³ Kè Kuyie nnáké Nōwee ke dō: M bo kuo di mmōnni benitibè bəmou bè dānnemu, kè be yonku deuke, m bo bè kua. ¹⁴ Á dōò tedabēcīètè nè idéi iì kpeñi, kécíéké tidieti kè ti nsù, kéwáa mmumōmmu kéfietí mēfiè nte mieke nè te ìnkè. ¹⁵ Nte a yóo tē dōò mēè botí: Te okùmè rñbo mētiri tekòùtè nè sipisínùmmù (150), mepékùmè mētiri sipisidè nè bēnnùmmù, mēcómme mētiri tepítè nè bēnnùmmù. ¹⁶ Á tē dōò kēpī ntipimpinti nè kumari de cuokè, kè mēfiè nni nfei ke mānnè mētiri kó dikée. Kàa keutè dibòri te pikù, kéānnè timùmmuntì tītāāti. ¹⁷ De mōnni m bo duò nkè fetaafèe ni kè menie mpie nkékua dèè kó dimàà fòu ketenké ìnkè. ¹⁸ De mōnni m bo da dōònè metaummè kàa ta tedabēcīètè mieke nè a pokù nè a bí nè i pobè. ¹⁹ Á tannè dèè kó dimàà fòu ketenké ìnkè tedabēcīètè mieke, dedaarè nè deniire kè dèe yenté. ²⁰ Tiwanwanti timòu boti nè iwūs dedaarè nè deniire, sinò diesi nè sisāmpòsi, nè debambaannè debotí debotí, dè yóo kotenímu a borè ke bo yenté. ²¹ Á wáa mmudii mubotí mubotí, a kōmu nè tiwanwanti kōmu kè dí nyo. ²² Kè Nōwee yie nkédòò Kuyie nhò náké ti timòu.

7

Nōwee tamè tedabēcīètè

¹ Kè ti Yié nKuyie nnáké Nōwee ke dō: Ta tedabēcīètè fí nnè a cīètè kōbe. N sò nfóò maa yie n kpeti a kōbe cuokè. ² Á túóté iwūs ibotí ibotí bè n feu i idéi idéi, fedaafè nè fenife kuce mēyiekè kētúóté bè í n feu i idéi maa fedaafè nè fenife, ³ kētúóté sinò sibotí sibotí sidési dési, tēdaatè nè teniite kuce mēyiekè, kè sii sōoté kubotí ketenké ìnkè. ⁴ Yewe yēyiekè kó difñkúò n yóo cūñko fetaafè nfe kè fē nniu ke dō yewe sipisínàà nè deyennè sipisínàà, kékua n dōò dèè kó dimàà ketenké ìnkè. ⁵ Kè Nōwee yie nkédòò ti Yié nKuyie nhò náké ti timòu.

Menie mpíemmmè ketenké ke kua denennè demou

⁶ Menie ndo yóo pié nketenké ke sš nNōwee mōke yebie nsikòusikuò (600) ndi. ⁷ Wenwe nè o pokù kè bèe ta tedabēcīètè nè o bí nè i pobè ke bo yenténè menédiemè, ⁸ nè iwūs bè feu i Kuyie nnè bè í kù feu i, nè sinò nè dèè kó dimàà fòu ketenké ìnkè. ⁹ Kè dè nkōriní dedaarè nè deniire, ke taà tedabēcīètè Nōwee borè Kuyie mbéi mmèè botí. ¹⁰ Yewe yēyiekè kó difñkúò kè fetaafèe tuōkení, kénniu képié nketenké.

¹¹ Nōwee do mōke yebie nsikòusikuò (600) ndi, dibenni kóo tñnkù dériwè diyie tepítè nè diyienni, kè yebire ntōnni menie nkè iwetiborii kpeté. ¹² Kè fetaafè nniu ke dō iyie nsipisínàà deyennè sipisínàà. ¹³ De mōnni Nōwee nè o pokù nè o bí Semmu nè Kammu nè Safeti nè be pobè, kè bè ta tedabēcīètè ¹⁴ nè tiwanwanti tibotí tibotí, nè iwūs ibotí ibotí nè tinòti nè debambaannè nè tipumpùti. ¹⁵ Dèè kó dimàà wéi kè dè nkōri Nōwee borè debotí debotí, dedaarè nè deniire. ¹⁶ Kè dèe kōtoo bá dè kè dè nneínè de pokù keta tedabēcīètè ti Yié nKuyie ndo náké Nōwee ke dō dè yóo ndōmmè. Kè Kuyie nkpetinnè dibòri.

¹⁷ Kè fetaafè nniu ke dō yewe sipisínàà, kè menie nsūñko kè tedabēcīètè nòríké me ìnkè. ¹⁸ Kè menie mpie mmeidiè nkè tedabēcīètè nnónké me ìnkè. ¹⁹ Kè menie ndōke pié nkédátinnè yetārè

dieyè, ²⁰ kédátinné yetārè yèè dòke òu mediè, késénté kè dèe pèzté mètiri bèyiekè. ²¹ Kè dèè kó dimàà fòu ketenkè ìnkè, iwūs, nè tiwanwanti nè desintèkperè demou, dèè bo ketenkè ìnkè kè dèe kú demou. ²² Demou dèè bo ketenkè ìnkè ke wéi kè dèe kú. ²³ Mènmè dèè kó dimàà wéi: Benitibè nè iwūs nè tiwanwanti, dè kumè. Kè Nòwee wèè maa nkpaà nè o cètè kòbe bèè do ò bonè tedabecfètè mieke.

²⁴ Kè menie nní mpíéké ketenkè ke dò yewe tekòutè nè sipisínùmmù (150).

8

Nòwee yèmè tedabecfètè

¹ Kuyie nyí nyè nNòwee kpéi nnè iwūs nè tiwanwanti dèè do ò bonè tedabecfètè mieke, kéduò nkè kuyaa kú nfu ketenkè kè menie nní nkékú. ² Kè yèbirèe yóu yè bo ntómmè menie, kè iwetiborii ìtinné kè fetaafèe cómmù. ³ Yewe tekòutè nè sipisínùmmù (150) kó difónkúò kè menie nní nkékú sámpó sámpó. ⁴ Otànkú yíenwè diyie tepítè nè diyienni kè tedabecfètèe cómmù ditàri bè yu di ke tú Adadati di ìnkè. ⁵ Kè menie nní nkpaà yaari kétuòke otànkú pínwè diyie ketiri yiè, kè yetārè yómmèe feité.

⁶ Diyie sipisínàà yiè kè Nòwee kpeté tebòtè ò do ànné tè, ⁷ kédennè dikākāà kè dìi kòte kéwēténí. Kòo nkpaà kémmù menie mbo deèmè. ⁸ Dè kó difónkúò kòo denne tenónkpete ke bo yà kè menie ncòòtè. ⁹ Tè mē nyí mpètè tè bo cómmù dè, ke yé menie ndo kpaá piékémè ketenkè kemou, kè tè wēténí o borè, kòo youte o nòutè kè tè pī nkétanné kudieku, ¹⁰ kéyóu kè dè mmòke yewe yèyiekè kòo wētè kè tè dènnè. ¹¹ Kè tè nwētíní kuyuoku ke tóní kufāāsūūkú makú, kè Nòwee banté menie ncòòtemè, ¹² kéyóu kè dè mmòke yewe yèyiekè kòo wētè kè tè dènnè, bá tè í nwēténí.

¹³ Dibenni pànni kó diyie ketiri yiè, ke s s Nòwee mòke yebie nsikousikuò nè dimàà (601) kè menie nkūū, kòo dáté tipimpfinti kéyà mè kūūmè. ¹⁴ Dibenni pànni kóo tǎnkú dérìwè, diyie sipisidè nè diyienni kè ketenkèe kpéi paíí.

¹⁵ Kè Kuyie nnáké Nòwee ke dō: ¹⁶ Yè nè a pokù nè a bí nè i pobè. ¹⁷ Denne iwūs ibotí ibotí tiwanwanti nè tinòti nè debambaànnè, kè dèe pètè késūū nketenkè ìnkè. ¹⁸ Kè Nòwee yè nè o pokù nè o bí nè i pobè, ¹⁹ kédennè tiwanwanti nè iwūs debotí debotí nè sínò nè debambaànnè.

²⁰ Kè Nòwee maa diwūstànni ti Yiè nKuyie nkpeí, kétuóté iwūs nè sínò bè feu dè ti Yiè nKuyie ndèmarè marè, kè dè fié ti Yiè nKuyie ndiwūstànni ìnkè kétuò. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie nkeè dè kó kufōōkú kè dèe kú narikè kè kú dō: N ténke í yóó cāō ketenkè, ke yé onitì yèmmè í wennimè nè ò bomè. N ténke báá kuò dèè kó dimàà wéi m mē ndòò mèè botí.

²² Nè ketenkè bo mbomè,
mubotimù nè mudidèl,
muséé nnè kuyiinkú,
dipaà nè diyōō,
kuyie nnè keyènkè,
dè yó mbomu sáà.

9

Kutámmeyāri kó mbenkumè

¹ Kè Kuyie mpā Nòwee mesàà wenwe nè o bí ke dō: Piénè késūū nképíe nketenkè. ² Tiwanwanti timou: Iwūs nè sínò nè siyī, debambaànnè demou dè bo ndi dè, kè dí ndè baké.

³ Dèè kó dimàà nampú ke wéi n dè ndi duómmu kè dè bo ntú di kó mudii, n di duó mmèè botí titebiiti. ⁴ Di né báá cááké fèfè yīl, mmufōmmu bo mēè mieke. ⁵ Nyènnè ke tú n yóó peitemu bèè kòu benitibè képeite iwūs nè tiwanwanti tii kòu benitibè.

⁶ Wèè kùò onitì,
onitì wèè múnke yóó ò kùò.
Kè yé n dōòmè onitì
ke dōnnè m maa ndi.

⁷ Di pié mesàà nkésūū ketenkè ìnkè, kè nkè baké.

⁸ Kè Kuyie nyíé kénáké Nòwee nè o bí ke dō: ⁹ N di dóunnè dinùù ndi fō nnè a yaábíò, ¹⁰ nè iwūs ìi do di bonè tedabecfètè mieke sínò nè iwūs nè tiwanwanti dèè yóó buoté. ¹¹ N di dóunnè dinùù ndi ke tú, n ténke báá duó nkè menie mpíe nketenkè kékuò dèè kó dimàà bo. ¹² Ntè n yóó dōò mèè benkumè kè mè mbo sáà, ke benkú mí nnè díníi nè dèè kó dimàà wéi tí kó metaummè. ¹³ Nh ànné kutámmeyāri nku tiwetí kè kú bo mbenkú mí nnè díníi tí kó metaummè, ¹⁴ kè fetaafè níi kpèri kúu yènní, ¹⁵ kè n denténí metaummè mèè bo mí nnè díníi nè dèè kó dimàà wéi ketenkè ìnkè tí cuokè, menie nténke báá pié nketenkè kè di kuò. ¹⁶ Kutámmeyāri níi bo

yènni yewetè ìnkè, kè n kù yà, kédenténí metaummè mètè bo mí nnè dínđi nètè dètè kó dimàà wéi ketenkè ìnkè ti cuokè. ¹⁷ Kè Kuyie nnáké Nòwee kè dà: Kutámmeýàri kuù yó mbenkú n taunènnè ketenkè kòbè.

Nòwee muómmè menaà

¹⁸ Nòwee bí ì do yènnímè tedabecíètè ìnyi: Semmu nè Kammu nè Safeti. Kammu weè naà nKannahā kòbè kóo cice. ¹⁹ Nè Nòwee bí itāti mieke nke ibotí sūummè ketenkè ìnkè.

²⁰ Nòwee weè tu otenkúti ketiwè weè fiúkú detie mbè tu dè fínyí, ²¹ kényà dè kó menaà nkémuò nkédátè o yààti kénduò o dieku difòkperi. ²² Kè Kammu Kannahā kòbè kóo cice yà o cice Nòwee fūš feímè, kényè kénáké o tebíí sidé ditowaà. ²³ Kè Semmu nè Safeti kè bètè buutè kuyààkù kénkérí bè fónkúò kétuàke kóò dātinnè, bá bè í nyà bè cice fūš. ²⁴ Nòwee naà nyè dīi mōnni kòo kèè o bīyāātè dōò dè, ²⁵ kébéi nke dō:

A bo yà fš nKannahā!

A bo ntú a tebíí mieke kudaakù sōnsōnku,

²⁶ Kòo yíé kébéi nke dō:

Ti Yìè nKuyie ñdōò mesàà nSemmu

kè Kannahā ñtú o kó kudaakù.

²⁷ Kuyie ñdōò mesàà nSafeti nè Semmu kè bè

ñwè nke bo,

kè Kannahā ñtú bè kó kudaakù.

²⁸ Menie nkúò dīi mōnni benitibè kédeè, kè Nòwee mmòke yebie nsikousitāti nè sipísínūmmù (350) ndi, ²⁹ kè nyóò kú kè mòke yebie nsikousiwei nè sipísínūmmù (950).

10

Nòwee kó kufuku

¹ Nte Nòwee bí, Semmu nè Kammu nè Safeti kó kufuku menie ndo kùò benitibè kédeè, kè bètè piému ibi.

² Safeti kó ibi tú: Kómee nè Makòku nè Madaii nè Yafāā nè Tubaadi nè Meseki nè Tidaasi. ³ Kómee kó ibi tú: Asekenaasi nè Difati nè Tokadima. ⁴ Yafāā kó ibi tú: Edisaa nè Tadisisi nè Kitimmu nè Dodanimmu. ⁵ Bèè do sūū nkécíétè kémaà dāmèèri také kécánnè cánnè ibotí bè náàhti dō ndōmmè.

⁶ Kammu kó ibi tú: Kuusi nè Misidaimmu nè Puti nè Kannahā. ⁷ Kuusi kó ibi tú: Sebāā nè Afidāā nè Sabitāā nè Dayemāā nè Sabitekāā. Dayemāā kó ibi tú: Sebāā nè Dedānni. ⁸ Kuusi weè do wètè képeitè Nemmudoti wètè do naà nhokpàri ketiwè ketenkè ìnkè. ⁹ Nemmudoti do tú opaawaà ndièwè nwe kè ti Yìè nKuyie nwúò. Dètè te kè bètè 55 yí ti Yìè nKuyie nda teennè kàa ntú opaawaà ndièwè Nemmudoti do dōmmè. ¹⁰ Nte yehékè ketiyè ò do baké yè: Babēēdi nè Edesi nè Akadi nè Kadineē. Dè kó yehékè do bo Sindēāā mieke nke. ¹¹ Kè Nemmudoti ité dè kó dihei kékote Asidii kémaà Ninifu nè Debotidii nè Kadaa. ¹² Kè Desāā èi dīi rñbo Ninifu nè Kadaa diheidiè dè cuokè.

¹³ Misidaimmu yaàbí tú Dudimmu nè Ananimmu nè Deabimmu nè Nafutuyimmu ¹⁴ nè Patidoosi nè Kasiduimmu nè Kafutāā, bètè pié Fidisitēēbè.

¹⁵ Kè Kannahā peitè Sidonni o kóò Po nè Eti. ¹⁶ Kè Kannahā yaàbí ntú: Yebusiibe nè Amōriibe nè Kidikasiibe ¹⁷ nè Efiibe nè Adikiibe nè Siniibe ¹⁸ nè Adifadiibe nè Semadiibe nè Amatiibe. Dè kó difōnkúò kè Kannahā kòbè cieté, ¹⁹ kékari Sidonni bè tenké dè nketé kécuó nKedaadi nè Kasāā, Sodōmmu nè Komāā biékè, Adimāā nè Seboimmu kēnto kétuàke Desā.

²⁰ Kammu kó ibi nyi ì do yāte tinaāmūnti, kékari yehékè bè náàhti cāā ncāāmmè nè bè boti.

²¹ Kè Safeti kóò kóti Semmu múnkēē mōtē ibi, weè tu Ebēē kóo yāari. ²² Kè Semmu kó ibi ntú Edāmmu nè Asuu nè Adipakisadi nè Dudi nè Arāmu. ²³ Kè Arāmu kó ibi ntú: Uusi nè Udi nè Ketēē nè Maasi. ²⁴ Kè Adipakisadi ntú Sedāā cice, kè Sedāā ntú Ebēē cice. ²⁵ Kè Eebēē mmòke ibi idéi, kè deketiré yētiri ntú Pedeki (dètè tu meyatimè). Dè kó dimōnni ndi ibotí do yātemè, kòo nantè yētiri ntú Yokitāā. ²⁶ Kè Yokitāā peitè Adimōdadi nè Sedefu nè Asadimafeti nè Yedaki, ²⁷ nè Adodāmmu nè Usadi nè Dikida, ²⁸ nè Obaadi nè Abimmayēēdi nè Sebāā, ²⁹ nè Ofiidi nè Afidāā nè Yobabu. Bēmōu mēmmē bē tu Yokitāā bí nyi. ³⁰ Bèè do bo Mesa èi ndi kēnto kétuàkenè Sefāadi tārī, diyiyè yiení kēē biékè. ³¹ Kè Semmu kòbè múnkēē yē kécánnè yehékè, yehékè bè náàhti dō mmètè boti.

³² Nòwee bí kó iwūò nyi mēmmē, bē ì cāñnēmè ibotí ibotí. Menie ndo kùò benitibè kédeè kè bètè pié ibotí imōu ìi bo kutenkù mieke.

11

Didènni bē tu dī Babēēdi dī kó mumarimù

¹ Benitibè bemou do náá ntinaáñti timáa ndi, oniti náañti do í cáá. ² Kè bèe kote diyie yiení kèè biékè keyà kubiriku makú, dihei bè tu di Sindeaa ke bo maá, ³ kénáké betobè ke dò: Íténè kè ti pííkú yedombie, kè yè pūñné kè yè kpenke kéndò nyetáre, kè tí waá nkūñinóó kénsiékú. ⁴ Kè tí maá dihei, kémaá didènni kè dii kááké tiwetì, kè ti yètirii feité, kè ti báá ciété ketenke kemou. ⁵ Kè ti Yie nKuyie ncúténi ke bo yà benitibè maá dii èi nè didènni. ⁶ Ke dò: Bè mè ntúmè kubotí kumáa kòbe ke náá ntinaáñti timáa, demarè í yóó bè ditinnè bè yóó namu kédoò bè dómè. ⁷ Ti cuténè kékaké be náañti, kè bè nnáa nke í yo betobè tu mù. ⁸ Kè ti Yie nKuyie mbè cié nketenke kemou, bá bè í mmaá de kó dihei. ⁹ Deè te kè bè yu de kó didènni ke tú Babèedi. Ti Yie nKuyie nde nkóké benitibè náañti, kè bè cié nketenke kemou mieke.

Semmu kó kufuku kénta kétuakenè Abarammu koku

¹⁰ Semmu kó kufuku tú kuu: Ò do mæke yebie ntekòutè (100) nte képeité Adipakisadi ke sò ndè mæke yebie nyèdèè nè menie nkūmè benitibè. ¹¹ De kó difñkúó, kémmeke yebie nsikousinūmmú (500) képié bedapambè nè besapambè.

¹² Kè Adipakisadi mmæke yebie nsipísitāāti nè yèñūmmú képeité Sedaasi. ¹³ De kó difñkúó kémmeke yebie nsikousināā nè yētāāti (403), képié bedapambè nè besapambè.

¹⁴ Kè Sedaa mmæke yebie nsipísitāāti képeité Ebee. ¹⁵ De kó difñkúó kè Ebee mmæke yebie nsikousināā nè yētāāti (403) képié bedapambè nè besapambè.

¹⁶ Kè Ebee peité Pedeki kédeè kémmeke yebie nsipísitāāti nè yèñāā képeité Pedeki. ¹⁷ De kó difñkúó kè Ebee mmæke yebie nsikousināā, nè sipísitāāti (430) képié bedapambè nè besapambè.

¹⁸ Kè Pedeki mmæke yebie nsipísitāāti képeité Deyuu. ¹⁹ De kó difñkúó kémmeke yebie nsikousidè nè yèwèi (209), képié bedapambè nè besapambè.

²⁰ Kè Deyuu mmæke yebie nsipísitāāti nè yèdèè képeité Seduki. ²¹ De kó difñkúó kémmeke yebie nsikousidè nè yèyiekè (207) képié bedapambè nè besapambè.

²² Kè Seduki mmæke yebie nsipísitāāti képeité Naao. ²³ De kó difñkúó kémmeke yebie nsikousidè (200) képié bedapambè nè besapambè.

²⁴ Kè Naao mmæke yebie nsipísidè nè yèwèi képeité Tedaa. ²⁵ De kó difñkúó kémmeke yebie ntekòutè nè tepíitè nè yèwèi (119), képié bedapambè nè besapambè.

²⁶ Kè Tedaa mmæke yebie nsipísiyiekè, képeité Abarammu nè Naao nè Atāā.

²⁷ Tedaa kó kufuku nku, weè peité Abarammu nè Naao nè Atāā. Kè Atāā peité denitidabire Dōti, ²⁸ kékú, bè ò peité dii èi Uudi Babidōnni kó ketenke mieke, kòo cice Tedaa kpáá fòu. ²⁹ Kè Abarammu puoke Saraii kè Naao puoke Midikaa Atāā kóo sapāā. Atāā weè múnke do peité Isikaa. ³⁰ Saraii do tú tehāñte nte kénkpa debire.

³¹ Kè Tedaa túoté o kóo dapāā nhAbarammu nè o yaabire Dōti Atāā bire nè o còkú Saraii o kóo dapāā nhAbarammu pokú. Kè bèe íté Uudi èi Babidōnni tenké kékote Kannahāā tenké, kétuake Anaa èi kè nke mbo. ³² Kè Tedaa nyóó kú ke mæke yebie nsikousidè nè yèñūmmú (205).

ABARAHAMMU KÓ TINÁÁÑTÌ

12

Kuyie nyèmmè Abarammuu íté o tenké

¹ Kè ti Yie nKuyie nnáké Abarammu ke dò: Íté a tenké, a kòbe borè, a cice ciètè, kékote n yóó da benke kèè tenké. ² M bo da dō mesāā nkāa botíi sūū, kàa yètirii feité mediè. Fōō yó nte kè ibotí imouu pétè mesāā. ³ M bo dō mesāā mbèè yóó da dō mesāā, kédoò meyei mbèè bo nda dónè meyei. Fōō yó nte kè n dō ibotí imou mesāā.

⁴ De mōnni ke sò nhAbarammu mæke yebie nsipísiyiekè nè yèñūmmú. Kè ti Yie nKuyie nhò náké ke dò: Íté Anaa èi. ⁵ Kòo yie nkéité kénneínè o pokú Saraii nè o nantè bire Dōti kénnto o kperè demou nè o daati ò do dontè ti Anaa èi, kékété kécuó nKannahāā biékè, kétuake Kannahāā.

Abarammu bomè Kannahāā kékote Esibiti

⁶ Merime kè Abarammuu pèté Sisemmu èi kétuake dibòri mari bè tu di Mòdee mutie mamú borè. De kó dimāñni Kannahāā kòbe bèè do dè bo.

⁷ Kè ti Yie nKuyie mbenke kumáā Abarammu kóo náké ke dò: N yóó duó nke ntenké nke a yaabí. Kè Abarammuu maá ti Yie nKuyiendiwūstōnni de kó dibòri. ⁸ Ò de nyité kékote yetarè kó dihei Betèedi diyie yiení kèè biékè, kékari Betèedi nè Aii de cuokè ke tó maá ti Yie nKuyie ndiwūstōnni teri kébántè ti Yie nKuyie nké kú yu ke dò o Yie. ⁹ Kè Abarammu nkàti ke sōotí ke weti Nekebu tempè mbiékè.

¹⁰ Kè dikōnni dierii tanní dihei kè Abarammuu íté, kékote Esibiti tenké kémbo ke dò yemòrè mayè. ¹¹ Bè tùòke dii mōnni Esibiti kèntati dihei, kè Abarammuu náké o pokú Saraii ke dò: N

yénu a túmè oposáátí, ¹² Esibiti kàbe yóó yà a wennimè ke dò a tú m pokù nwe, ké n kuò ké da yóu. ¹³ Á bē nàkè ke dò n tú a tǎu nwe kē bē nni ndǎori mesàa nha kpéi, kē nni nfòu.

¹⁴ Bē tũskoo dii mǎnni Esibiti mieke kē Esibiti kàbe yà o pokù wennimè mediè. ¹⁵ Kē Esibiti kóo kpààti kó betǎmbèe kote kē nhò sǎnti okpààti iikè, kóo túótè kékotenè okpààti cǐtè. ¹⁶ Nè o kpéi nkòo kpààti dǎò mesàa nhAbarammu kóo pǎmmú ipe nē sibǎo nē inààke nē tidaati benitipòbè nē benitidaabè nē sǎmmarímúbè nē yòyóbè. ¹⁷ Kē ti Yìè nKuyie mpoté okpààti nē o cǐtè kòbe mediè nhAbarammu pokù Saraii kpéi. ¹⁸ Kē Esibiti kóo kpààti yú Abarammu kóo beke kē dǎ: Dè yǐme kàa n dǎò mie? Dè dǎmmè kàa i n nàkè ke tú a pokù nwe? ¹⁹ Dè dǎmmè kàa n nàkè ke yē nha tǎu nwe kē nh ò túótè ke bo puoke? Nto a pokù kǎpèēté.

²⁰ Kóo kpààti duò nkòo tǎmbèe beti Abarammu nē o kperè dǎmǎu dihei.

13

¹ Mǎmmè kē Abarammu túótè o pokù nē o kperè ò mǎke dè, kē Dǎti nwe nǎinè kē bēe wēte Nekebu tempè mbíékè.

Abarammu nē Dǎti bē yàtemè

² Abarammu do mǎke tikpàti nti mesàa, nnè timáti péiti nē mesǎo. ³ Kē Abarammu ité Nekebu tempè kǎtuake Beteeði nē Aii dē cuokè ò do keté kǎbátè dè. ⁴ Ò do mǎa dè diwũtǎnni kǎbántè ti Yìè nKuyie nké kù yu kē dǎ o Yìè.

⁵ Dǎti wèè do nǎinè Abarammu ò múnke do mǎkemu ipe nē sibǎo nē inààke. Kē mǎke tiyààti bē dǎòrinè ti titouti. ⁶ Bá ketenke í mbè sǎnnè ke yē bē do mǎkemè iwũs mediè. ⁷ Kē Abarammu kó benaacǎmbè nē Dǎti kòbe kē bēe kpa. Kannahāa kòbe nē Pedisiibe do dē mbo. ⁸ Kē Abarammu nàkè Dǎti ke dǎ: Mí nnè fǐ ti í dǎ nkékpa, ti naacǎmbè mē nyí dǎ nkékpa, ke yē ti wǎmmè tǎcǐtè. ⁹ Á wénté kédèite a dǎ kùu pikù kē tí yate. Kàa kǎte kubakù yóu n kǎte kucǎnku. Kàa mē nkǎte kucǎnku í kǎte kuyóu.

¹⁰ Kē Dǎti wénté kǎyá Suditǎ kó ketenke kē kē boo bǎmmùu kǎtuakenè Soaa èi. Ti Yìè nKuyie mu ndó í cǎu ndii mǎnni Sodǎmmu èi nē Komǎo èi kē dē kó ketenke nē Soaa èi kē dē boomu, kē wenni kē dǎ nti Yìè nKuyie ndo dǎò kùu púu, kē naati kē dǎnnè Esibiti kó ketenke. ¹¹ Kē Dǎti tǎatè Suditǎ kó kubiriku bíékè, kē ke nkǎte. Mǎmmè bē yàtemè. ¹² Kē Abarammu mbo Kannahāa kó dihei, kē Dǎti mbo kubiriku kó yehakè, kē cǎnnè tiyààti kó titouti kǎtuakenè Sodǎmmu. ¹³ Sodǎmmu kòbe do tú benitiyonkubè mbe, kē dǎori meyei ndiemè kē dē yóu Kuyie.

¹⁴ Dǎti nē Abarammu bē yàte dii mǎnni, kē ti Yìè nKuyie nnákè Abarammu ke dǎ: Wénté a cǎmmú dè, kǎwénté diyìè yìèni kèè bíékè, kǎwénté a bakù yóu nē kucǎnku. ¹⁵ A mē nwùó nkèè tenkè n yóó kē nda duómmu fǐ nnè a yaábíó sǎá. ¹⁶ M bo duò nkàa yaábíi sũ mmesàa mmubirimú kǎme. Wèè bo na kékkaa mmubirimú, wèè bo na kékkaa nha yaábí. ¹⁷ Ítè kǎce, nde kó ketenke kemǎu kē duómè n kē nda duómmu.

¹⁸ Kē Abarammu ité dǎborè kǎsǎo nkékari dibòri mari bē tu dii Mammudee kó mutie borè Ebunǎo také, kǎmǎa diwũtǎnni kǎbántè ti Yìè nKuyie.

14

Abarammu kpammè ke fiete Dǎti

¹ Dē kó dimǎnni kē Amudafǎedi Sindeaa èi kóo kpààti nē Adiyǎki Edasaa èi kóo kpààti nē Kedǎdaomèe Edammu èi kóo kpààti nē Tideadi Koyimmu èi kóo kpààti. ² Kē bēe ité kéndokùnè Bedaa Sodǎmmu kóo kpààti nē Bidisaa Komǎo kóo kpààti, nē Sineabu Adima kóo kpààti, nē Simmèbe Seboimmu kóo kpààti nē Bedaa bē tu dii èi Soaa kóo kpààti. ³ Kē bēe tíi Sidimmu kó kubiriku, dèè naá nyíe ndámèèri wèè kó manie ndò mmukókúú. ⁴ Yēbie ntepiútè nē yèdèè mieke kē Kedǎdaomèe mbè baké. Yēbie ntepiútè nē ditaǎnni mieke kē bēe ò yete. ⁵ Yēbie ntepiútè nē dinaanni mieke kē Kedǎdaomèe nē bekpààtibè bēè ò wǎnnè kē bēe ité kǎpǎnte Defailbè bēè bo Asitadoti-Kannaimmu èi, nē Susiibe bēè bo Ammu èi nē Emiibe bēè bo Kidiyataimmu èi ⁶ nē Oriibe bēè bo Seii kó yetàrè mieke, kē bē bǎti kǎtuakenè Edi-Padanni kó dihei dii tǎkénè tǎdǎntè, ⁷ kǎnküntini kǎpǎnte Ammisipati bē tu dii èi Kadǎesi, kǎpǎnte Amadesiibe kó ketenke kemǎu, nē Amǎriibe bēè bo Asasǎnni-Tamaa. ⁸ Mǎmmè kē Sodǎmmu kóo kpààti nē Komǎo kou nē Adima kou nē Seboimmu kóo kpààti nē Bedaa, nē Soaa kó bekpààtibè, kē bēe wǎnnè kékǎte Sidimmu kó kubiriku, ⁹ kédókénè Kedǎdaomèe Edammu kóo kpààti, nē Tedeadi Koyimmu èi kóo kpààti Amudafǎedi Sinneaa èi kóo kpààti nē Adiyǎki Edasaa èi kóo kpààti. Kē bekpààtibè bēnùmmù ndokùnè bekpààtibè bēnàa. ¹⁰ Sidimmu kó kubiriku do mǎke yǎfǎtè nye kē kùtinǎò piékè ye mieke. Kē Sodǎmmu kóo kpààti nē Komǎo kou kē bēe coké kǎduó ye mieke, kē besǎmbèe coké kédèke ditǎri ínkè. ¹¹ Kē bēe na Sodǎmmu nē Komǎo kòbe kǎtúótè bē kpàti, nē bē diiti kékǎnnè. ¹² Kē múnkèe túóténè Dǎti Abarammu nantè birè nē o kpàti timǎu kékǎnnè.

¹³ Kòò mǎu cóké kékote kénáké Abarammu, Ebedeebe botí kou, ò borè Amǎriibe botí kou Mammudee kó detie mborè. Mammudee tebíí do tú Èsikǎadi nè Anee. Betǎati memme bè do wēhñé Abarammu nwe didootiññi. ¹⁴ Abarammu kèè dii mǎnni bè kǎnnemè Dǎti kòò kpetí, kédúú nkòò tǎmbè bè pié bè o cǐtè kè bèe báátí, sikǎusitǎati nè tepítè nè bèni (318), kè bèe túnne kétuake Danni tenké. ¹⁵ Kè Abarammu bè totí yetíre yetíre péu, kè bèe cǐtinne be dootitǎbè kè bè na, kè bè bèti kétuakè Obaa, dihei dii bo Damaasi bakú yóú bíké, ¹⁶ kéfiete bè do túóté dèè kó dimǎà nè Dǎti nè o kperè demou nè benitipòbè nè benitidaabè.

¹⁷ Abarammu na dii mǎnni okpǎati Kedǎdaomee nè bekpǎatibè bèè ò wēhñé kénkúnti, kè Sodǎmmu kóo kpǎatíi yènní kóo co Safee kó kubiriku mieke, bè tu kú okpǎatí biriku.

¹⁸ Kè Mesisedeki Sademmu kóo kpǎatíi wèè tu Kuyie nkùú baké kēfñkè nè ketenkè ku kuó niùti, kòo kotenní pēè nè menaà nkòò co, ¹⁹ kémǎo Kuyie nkó mesàà nhAbarammu kpéi nke dǎ: Kuyie nkùú baké kēfñkè nè ketenkè kú da dǎd mesàà. ²⁰ Kuyie nkùú baké kēfñkè nè ketenkè ke te kǎa na a dootitǎbè ku yetíri ndeu!

Kè Abarammuu deite ò toní dè bá tēè píitè mieke, demǎà demǎà kóò duó.

²¹ Kè Sodǎmmu kóo kpǎatíi náké Abarammu ke dǎ: N duó mbenitibè kénte tinenti a eí ti. ²² Kè Abarammuu ò tēhñé ke dǎ: N youte n nùtè nte, ti Yìè nKuyie nkùú baké kēfñkè nè ketenkè ku ìikè, ²³ ke pàrikè ke tú n yí yóó túóté a kperè marè bá fepǎakonyēfē yoo kunèukú kó kuhǎu, a yàà bo yí fǎǎ te mí nhAbarammu kè n naà nhokpǎatí. ²⁴ N yí yóó túóté demarè, kè dè í tú n kó benitibè di dè. Bèè n cìe mbèè tu: Anee nè Èsikǎadi nè Mammudee, bèè bo túóté be kperè.

15

Kuyie ntaunnèmè kumǎà Abarammu

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbenke kumǎà Abarammu kóò náké ke dǎ: Bá nyēkù! Mí tu a kó kudǎpikù, m bo da cú dè bo ndeu mediè. ²⁻³ Kè Abarammu dǎ: Tí Yìè nKuyie nha bo n duó mba? N yí mǎke debire, kè n kóo tǎnti Ediesee Damaasi eí kou, wèè bo n cǐtè, wèè yóó túóté n kperè. ⁴ Kè ti Yìè nKuyie nhò tēhñé ke dǎ: Wèè í yóó túóté a kperè. A yóó peitè dèè bire deè yóó dè túóté.

⁵ Kè Kuyie ndenne Abarammu ditowaà kóò náké ke dǎ: Bóuté tiwetí kényà siwǎà, a bo na ké si kǎanaà? Kè kú yíé ke dǎ: Siwǎà dòmmè, a yaábí yóó sũu mmeè botí.

⁶ Kè Abarammuu yie nti Yìè nKuyie mbéi ntí, kè deè nte kè kú dǎ, ò dǎdri kú dómè. ⁷ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ: Míi da ñinní Uudi eí, Babidǎnni kó ketenkè, ke bo da duó ke ntenkè a mè mbo kèè mieke. ⁸ Kè Abarammu dǎ: Tí Yìè nKuyie, m bo yíme kébantè n yóó tiekemè de kó ketenkè? ⁹ Kè ti Yìè nKuyie nhò náké ke dǎ: Waanni dinaaseri nè dibǎseri nè dipedaà, dèè mǎke yebie nyētǎati nè tenǎnkpete nè dikpetinǎnkpéri.

¹⁰ Kè Abarammu waanni iwũs inyí, kékéké í cuokè, kè í dǎú nkécuó nyitǎbè, ò me nyí nkéké sinǎnkpéè. ¹¹ Kè timancǎntii kotení, ke bo co de kó imaa, nkòò ti bèti.

¹² Diyè tati dii mǎnni kè inuú mpí nhAbarammu kóo duó mediè, kè dibìlññi dieri marí ò sǎnté, kè kufǎwǎà nhò pí mmediè. ¹³ Kè ti Yìè nKuyie nhò náké ke dǎ: A nyé ke tú a yaábí bo kote dihei marí dii í tú í kperi, kè nkè bo ke dǎ yebie nsikǎusinàà (400), ke tú tidaati kè bè í fēũko. ¹⁴ Kè n fēũ nde kó kubotí kùú í fēũko, kǎa yaábí nyeti ke tǎ tikpǎti mediè. ¹⁵ Fǎ nha yó mbonè diwèi ndi ke yàa kóté kékú, kè bè da kũnné a yembè borè. ¹⁶ A yaábí kó iyaábí, ìi wētíní ke ntenké. Kè yé Amǎriibe yei mu nyí sũũmmè ke tǎòke m bo bè bèti dè.

¹⁷ Diyè ta dii mǎnni kè dèè biite sǎu, kè Kuyie nkoténí kéndó mmuhǎà nnè kuyukú nè fehǎadeēnfē, ke pēnkú iwũs bè kéké í sǎku. ¹⁸ De yìè ndi ti Yìè nKuyie ntaunnèmè kumǎà Abarammu ke dǎ: N yóó duó nde kó ketenkè a yaábí nyi kè í nkè te, kétúóté kukó kùú bo Esibiti mǎnku, kékǎá kukó ndiekú Efadati. ¹⁹ Keniibe nè Kenisiibe nè Kadimǎniibe, ²⁰ nè Itiibe nè Pedisiibe nè Defaiibe, ²¹ nè Amǎriibe nè Kannahǎa kǎbe nè Kidikasiibe nè Yebusiibe, bèè te de kó ketenké.

16

Bè peitème Isimayeei

¹ Abarammu pokú Saraii do í peité debire. Ke né mmǎke kunitipodaakú makú, Esibiti kǎku, kè ku yetíri tu Akaa. ² Kè Saraii náké o dǎu ke dǎ: A wúómmu ti Yìè nKuyie nyí m pǎmè ibí. Duónè n kó kudaakú, kè de yèmmè ò bo m peité debire.

Kè Abarammuu yie nde kó tinǎahñí. ³ Kè Saraii túóté o kó kudaakú Esibiti tenké kǎku Akaa képuó nho dǎu Abarammu. Dè do sǎ nhò mǎke yebie ntepiítè nte Kannahǎa mieke. ⁴ Kè Abarammuu duónè Akaa kóo púó. Ò bantè dii mǎnni ò pùómmè késenkèri Saraii ò tu wèè kó kudaakú. ⁵ Kè Saraii náké Abarammu ke dǎ: Fǎǎ te kè bè n sǎà. Míi túóté n kó kudaakú ke

da puó, nè kù bantémè ke dò nkù puó nkù ténke í n wúó. Ti Yiè nKuyie kuù bo ti pútè fš nnè mí. ⁶ Kè Abarammuu náké Saraii ke dà: A kó kudaakù nku, kè fš kù te, dàò ku a dómè.

Mèmmè kè Saraii fèù nhAkaa mmedìè, kòo coké kèta dikpàà cuokè. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie ntšnni ò yà dikpàà cuokè tebinte matè také, Suudi kó kuce borè. ⁸ Kóò beke ke dà: Akaa a bonni de, a kori ke? Kòò dà: N cokù Saraii nwe n tú wèè kó kudaakù. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie ntšnni ò náké ke dà: Wète o borè kényiè nhò yè mmù. ¹⁰ Kè dñi yíè ke dà: Ti Yiè nKuyie mbo duó nkàa yaabíi sũũ mmedìè, bá òmòu báa na ké i kàa. ¹¹ A púó nke yóó peité denitidabire nde, á dè yu ke dà Isimayèri, ke yé ti Yiè nKuyie nkèèmmè a sáúti. ¹² De kó debire yó ndò ndikpàà kóo sãmmarímú nwe, kénkpànnè benitibè bemòu, kè bè nde kpànnè, kè dè ncáá nke ã demáá, ke détirinè de kòbe.

¹³ Kè Akaa yú Kuyie nkùu o béinnè ke dà Ata-Edii-Doyii (dèè tu: Ti Yiè nKuyie nkùu n wúó). Ke dà: M mènke yámu Kuyie nke kpáa fòuà? ¹⁴ Deè te kè bè yu tebinte tèè bo Kadèesi, nè Bededi de cuokè ke tú: Daayii-Doyii (dèè tu: Kuyie kùu n wúó nku kó tebinte). ¹⁵ Kè Akaa peité denitidabire, kè de cice Abarammuu dè yu ke dà Isimayèri. ¹⁶ Akaa do yóó peité Abarammu debire ke sš nhò màke yebie nsipísini nè yekuò ndi.

17

Kuyie ntàunnèmè Abarammu koò cèète diyètiri

¹ Abarammu màke dñi mšnni yebie nsipísiwei nè yèwei, kè ti Yiè nKuyie nhò benke kumáa, kóò náké ke dà: Mñi tu Kuyie mmuwèrimú mumòu yiè. A ndòori n dómè sáá. ² M bo da taunnè m máa, kéduó nkàa yaabíi sũũ mmedìè.

³ Kè Abarammu nínkú kəsinnè ketenkè, kè Kuyie nhò náké ke dà: ⁴ Nte n yóó da taunnè mèè boti m máa, fš yóó naá nyiboti péu cice. ⁵ A yètiri ténke í yó ntú Abarammu, bè yó nda yu ke tú Abarammu nwe, ke yé fš yóó naámme iboti péu cice. ⁶ M bo duó nkàa yaabíi sũũ mmedìè mmómmómme, kè bekpààtibè ànnè í mieke. ⁷ N yó nda taummu, a kó difšnkúò kéntaunè a yaabí, itšnti itšnti, ké nda te fš nnè a yaabí sáá. ⁸ Fš nnè a yaabí m bo di duó nketenkè a mè mbo kè kupòòkù, di bo tieke Kannahāa omòu sáá, mí nKuyie nkè nní ndi te.

Kuyie ndóummè mucammú kó ikuš

⁹ Kè Kuyie nyíé kénáké Abarahammu ke dà: Fš nnè a yaabí nè di bo mbomè, di mpí n kó metaummè. ¹⁰ Nte di dò nkéndòorimè ti kó metaummè mieke: Di fuku mieke bèè kó dimáa tu benitidaabè bè ncámmù. ¹¹ Di kó mucammú muú yó mbenkú mí nnè dindi ti taumè, ¹²⁻¹³ kénčammú nè tidaati bè pié ti di cèi nè di do ntí, nè bepòòbè bèè di bonè. Kè di ní peité denitidabire, dè mmòke yewe yèni ke dí dè cānté. Di yó mme nhš nkè dè ntú ti kó metaummè kó mēcānnimè mí nnè dindi sáá. ¹⁴ Kè wèè í cānté dí ò dēnnè di cuokè, ò í tūnnè mèè kpéi n taummè kó ikuš.

¹⁵ Kè Kuyie nnáké Abarahammu ke dà: A ténke bá nyu a pokù ke tú Saraii, o yètiri yó ntú Saraii nwe. ¹⁶ M bo ò dàò mesàa nkòò da peité denitidabire, ò bo naá nyiboti péu yš. O yaabí mieke bekpààtibè bo buoté péu.

¹⁷ Kè Abarahammu nínkú kəsinnè ketenkè, kédaa, kébéi nnè o yèmmè mieke ke dà: M bo yíme képeité debire mí nwèè màke yebie ntekòutè (100), kè Saraii màke yebie n sipísiwei, ò bo yíme képeité? ¹⁸ Kè Abarahammu náké Kuyie nke dà: Kè Isimayèri cénke fòu, kàa ò dàò mesàa, m báa beke òmòu ténke! ¹⁹ Kè Kuyie nnáké Abarahammu ke dà: A pokù Saraii bo da peité denitidabire, kàa dè yu ke dà Isaki. M bo nhò taunè nè o yaabí sáá. ²⁰ A m beke ti Isimayèri kpéi, n yiemmu ke yóò ò dàò mesàa. Ò bo peité mesàa, nkòò boti sũũ, bekpààtibè tepíité nè bèdèbè bo yènni o boti mieke, kòò ntú kuboti diekù yàari. ²¹ N né yó n taunè Isaki nwe, dè yàa yó nkááké mie nkè Saraii peité wè.

²² Kuyie nnáké dñi mšnni Abarahammu kédeè, kéité kédeke kéinkè. ²³ Kè Abarahammu túóté o bire Isimayèri nè tidaati tñi pié o cèètè nè ò do ntí kó dimáa kè ti cāmmú de kó diyè Kuyie nhò náké ke yè ndè ndómme. ²⁴⁻²⁵ Abarahammu do màke yebie nsipísiwei nè yèwei ndi, kòo bire Isimayèri màke tepíité nè yètaati, kè bèè ò cānté. ²⁶ Abarahammu nè o bire Isimayèri bè ènne kécānté diyè dimáa ndi, ²⁷ nè tidaati bè pié ti o cèètè nè ò do ntí.

18

Abarahammu cəutémè Kuyie ntšrè

¹ De mšnni kè ti Yiè nKuyie mbenke kumáa Abarahammu dibòri bè tu di Mammudee kó detie mborè, ke sš ndiyè cōmmú yeyo kè kuyiinkù bo, kòò kàri kutouku bōrinuù, ² kéyà benitibè bètaati kè bè cōmmú o také. Kòò ítóo ké bè co kéninkú kəsinnòò be iikè, ³ kénáké be kóò mòu ke dà: Di báa pēštè mí nha kóo tšnti n cèètè. ⁴ Yóunè kè bèè waanní menie nkè dí šú dí

naàcèi, kéom̃pè mutie muu ntaké. ⁵ M bo waá mmudii ké di duó nké dí di, képété muwérímú, kéná késoóté di ce, di báá pēēté n ciētē memme. Ké bē dā: Dāò á béi nti.

⁶ Ké Abarahammuu coké mecāá nkétaroo kutouku Saraa boré, kóò náké ké dā: Waá mmuyuo mmù yó nsànnēmē kéante kédāò tipēmpēnti titaati mecāā.

⁷ De kó difñkúò ké Abarahammuu coké kēpīnni dinaadabii dii wenni, ké ā mekúò nkéduó nho kóo n tōnti mōu kōo di kúò kébénné mecāā. ⁸ Imaa mbi dii mōnni kōo í tūóté kéwaá mmenaa miē mmē kánté nē mēē úmmú bāmbā nké bē ínné, ké bē nyo nkòò cōrímú bē také, ké díri mutie. ⁹ Ké bēe beke Abarahammu ké dā: A pokù Saraa boré? Kòò dā: Ò bo kutouku mieke. ¹⁰ Ké Kuyie ntōré kó òimari dā: Dē yāa bo nkááké miē, ké nní nwētini á ciētē ké sō nha pokù Saraa peitē denitidabire nde.

Ké Saraa cōrímú kutouku bōrinnū Abarahammu fñkúò ké yo. ¹¹ Abarahammu nē Saraa bē dō koté mediē mme, bá Saraa ténke í nyuá. ¹² Ké Saraa daá omāa boré ké dā: N kōtému n ténke í yuá, ké n dòu múnké kōté. ¹³ Ké ti Yiē nKuyie mbeke Abarahammu ké dā: Dē yīme ké Saraa daá, ké tú ò kōté ké pēēté ò bo peitémē debire? ¹⁴ Dēmaré bo ti Yiē nKuyie nyíékú dē? Dē yāa bo nkááké miē nké nní nwētini á ciētē ké sō nSaraa peitému denitidabire.

¹⁵ Ké Saraa kōmbūòti do, kōò nenni ké dā: N yí daá. Ké ti Yiē nKuyie ndō: A daámu.

¹⁶ Ké dē kó benitibē íté kécuó nSodōmmu biéké, ké Abarahammuu bē cie. ¹⁷ Ké ti Yiē nKuyie mbéi nke dā: M báa sōnne Abarahammu n yóò dāò ti. ¹⁸ O kó kubotí yóò deuke mediē mme kénkperini. Weé yó nte ké ibotí imōu pété mesāa. ¹⁹ N we ntāāté ké bo duó nkòò bí nē o yaabí ké bē nyíé n kuó, ké í borime íwenni ké í dōòri n dómē, ké dēe yie nké nh ò dāò mesāa n yē n yóò ò dōò mē.

²⁰ Ké ti Yiē nKuyie nnáké Abarahammu ké dā: Benitibē kuōnnē Sodōmmu nē Komāo dē kabē mediē mme, bē caārímē deumu. ²¹ M bo kōte késiéké, ké bē mēnke caarimu n yā.

²² Ké bēdébēe kété kénkōri Sodōmmu biéké ké ti Yiē nKuyie nní nkpaánē Abarahammu.

Abarahammu báámmē Kuyie nSodōmmu kpéi

²³ Menime ké Abarahammu tōónko ti Yiē nKuyie mboré ké kú beke ké dā: A bo yie nkéwēnnē onitisāu nē oyeiwe kékuá? ²⁴ Ké benitisāabē bo Sodōmmu sipísinnūmmú, á bo bē wēnnēné kékuá? A báa bē ciē nkéyóu dihei bē kpéināa? ²⁵ Biti! A báa yie nké mē dāò. A báa yie nkétúóté onitisāu kéwēnnēné oyeiwe kékuá, kòò sàuu cōuté oyeiwe kó tiyēiti. Fō nwēē bekūnē kutenkú kumōu, á báa yóu á bo dāòmē dēē wenni. ²⁶ Ké ti Yiē nKuyie ndō: Ké n yā benitisāabē sipísinnūmmú Sodōmmu mieke m bo ciē ndihei dimōu bē kpéi. ²⁷ Ké Abarahammu dā: Yóu ké n yíé da béinnē n Yiē nKuyie mí nwēē tu mutáá nké tú mutapéi. ²⁸ Ké bē í tūòké sipísinnūmmú, ké bo sipísinnā nē bēnnūmmú á pōnte dē kó diheiāa? Ké ti Yiē nKuyie ndō: Ké n yā bēē wenni ké bē bo sipísinnā nē bēnnūmmú, m báa pōnte dihei. ²⁹ Ké Abarahammu yíé kébéi nke dā: Ké bēē wenni ké bē né bo sipísinnā tá? Ké ti Yiē nKuyie ndō: Ké bē bo sipísinnā m báa pōnte dihei. ³⁰ Ké Abarahammu dā: A mieke báa peike n da báámmu, ké bē bo sipísitāati tá? Ké ti Yiē nKuyie ndō: Ké bē bo sipísitāati m báa dí pōnte. ³¹ Ké Abarahammu dā: N da báámmu yóu ké n yíé kébéi, ké bē bo sipísidé tá? Ké ti Yiē nKuyie n dā: Ké bē bo sipísidé m báa pōnte dihei. ³² Ké Abarahammu yíé kébéi nke dā: N Yiē nKuyie nha báa nh ōunē, n yóò béi mmesōmmē mme. Bēē wenni ké bē bo tepíté tá? Ké ti Yiē nKuyie ndō: Ké bē bo tepíté m báa pōnte dihei.

³³ Bē náké memme kédeē, ké ti Yiē nKuyie nyíté, ké Abarahammuu kò nho ciētē.

19

Ti Yiē nKuyie nkūamē Sodōmmu nē Komāo dē eké kabē

¹ Ké Kuyie ntōré yēdēé tuakoo Sodōmmu kuyuo ku ké sō nDōti kári dihei kó dibòri, ké yē yāni kéité ké yē co, kénínkóo ketenke. ² Ké dā: N di báámmu ké tú dí kōte n ciētē késoú di naàcèi, kéyíé nké dēe wenté ké dí pēēté. Ké yē dā: Áá, ti bo yíenko tikātītouti.

³ Ké Dōtii yetoo ké bēe kò nho ciētē, kōò dāò mudii nē pēē wēē í kōōrēnē mutie mùu muuti ké bēe di.

⁴ Bē keté ké mu nyí nduó, ké Sodōmmu kó benitidaabē bēmōu, ibí nē bekótibē, ké bēe kōtení kécéēte tecētē, ⁵ kébeke Dōti ké dā: Yé benitibē bēē báté á ciētē kuyuo ku? Dennení bē ké tí bē duónē.

⁶ Ké Dōtii yēnni kécómmú ditowāá kékpetinné dicāu, ⁷ ké bē náké ké dā: N népobē, báa dāōnē meyei. ⁸ M make besapāmbē bēdébē bēē mu nyí yē onitidōu, m bo bē dēnnēni ké dí bē dāōnē di dómē, ké bie, n kó bēpābē mbe, di báa bē dāò meyei mbē ta n ciētē nte. ⁹ Ké bēe náké Dōti ké dā: Íté dende! A tú opāò nwe die. Fōó báa ti náké ti dō nkédōāmē. Kāa í yé tí da dāò meyei nké mēe pēēté ti na mbē dāò mē.

Bè yí memme kóò tɛntoo kɛndó kɛpɔntɛ dicàù. ¹⁰ Kɛ dɛ kó bɛnitibɛ bɛdɛbɛɛ dɛtɛ Dɔti kɛtannò bɛ borɛ, kɛkpetinnɛ dicàù, ¹¹ kɛ bɛ bɔntɛ tiyũ̀nti bɛmɔu, ibí nɛ bekótibɛ, kɛ bɛ nhàrì ditowaa bá bɛ í nyà dibòrì bo kɛ̀ bífkɛ.

¹² Kɛ Kuyie ntɔ̀rɛ yɛdɛɛ náké Dɔti kɛ dɔ: Kàa màkɛ a kɔbɛ diheì dii mmieke, a còòbɛ nɛ initidabí nɛ initipobí, a bɛ dɛnnɛ. ¹³ Ti Yiè nKuyie nkɛ̀ɛ bɛnitibɛ kuònnɛmɛ mmɛ diheì dii nkɔbɛ, kɛ ti tɔnní kɛ ti yóó di pɔntɛ.

¹⁴ Kɛ Dɔti yɛ kénákɛ o còòbɛ bɛ̀ɛ do pɔ o sapàmbɛ, kɛ dɔ: Yɛnnɛ diheì dii mmecāā, ti Yiè nKuyie nyóó di pàntɛmu.

Kɛ bɛ yɛmmɛ ndò nhò nu nwánɛ.

¹⁵ Kukūnwentoo mɔnni kɛ Kuyie ntɔ̀rɛ náké Dɔti kɛ dɔ: Mɔnnɛ mecāā nkétúótɛ a pokù, nɛ a sapùmbí idɛ kɛ di yɛ diheì, kɛ dɛ í dò mmɛmmɛ di bo kù meyei mbo tuakɛnì dii mɔnni diheì.

¹⁶ Kɛ Dɔti nhɔ̀tí kɛ ti Yiè nKuyie ntɔ̀rɛ bɛ̀ɛ dɛtɛ, wenwe nɛ o pokù nɛ o sapùmbí idɛ, kɛyɛnnɛ diheì mànkɔ, kɛ yɛ ti Yiè nKuyie ndómɛ kóò dɛɛtɛ.

¹⁷ Kuyie ntɔ̀rɛ bɛ̀ɛ dɛnnɛ dii mɔnni diheì mànkɔ, kɛ dimarì màá ò náké kɛ dɔ: Coké kɛdɛɛtɛ a fòmmu, a báá wɛ̀ɛtɛ a fɔ̀nkúò, a báá cómmú dɛmarɛ kutɛmpɛ nkuu mmieke. Á coké kɛsɔrì ditàrì dii mborɛ kɛdɔntɛ a ònni. ¹⁸ Kɛ Dɔti dɔ: Áá, m báá na! ¹⁹ A n dòòmu mesàà, kɛ n kuò mmesémɛ kɛ n dɛɛtɛ. N yí yóó na kɛcoké kɛtuakɛ di ntàrì kɛ meyei nkpaanì, n yó nkpaá cokù kɛ mɛ n nintɛmu kɛ n kuò. ²⁰ Ntɛ tɛheitɛ sámpótɛ tɛ̀ɛ tókénì, n yóó na kɛcoké kɛtuakɛ tɛ. Tɛ mà sámpórɛ ndɛ, yóu kɛ n coké kɛ dɛ nsɔrì kɛdɔntɛ nh ònni. ²¹ Kɛ Kuyie ntɔ̀nni dɔ: Ẹ̀ɛ, n yiemmu kɛ bo wɛtɛ kɛ da dɔò mesàà nkéyóu dɛ kó tɛheitɛ a yɛ ntɛ. ²² Kɛtɛ mecāā nkɛsɔrì, kàa í tùòkɛ n yí yóó dɔò tìmatì. Kɛ bɛ̀ɛ yú dɛ kó diheì kɛ dɔ Soaa (dɛ̀ɛ tu tɛheitɛ).

²³ Kɛ Dɔti nyóó tuakɛ Soaa kɛ sɔ ndiyiè yɛnni. ²⁴ Mɛmɛ kɛ ti Yiè nKuyie ncũ̀nni muhàpòpòu oSodammɔu ɛi nɛ Komɔo ɛi ìnkɛ, kɛ mù ncóú. ²⁵ Kɛ dɛ kó yɛhekɛ yɛdɛ cóútɛ, nɛ kɛtenkɛ nɛ bɛnitibɛ nɛ dɛtɛ. ²⁶ Kɛ Dɔti pokùu wɛ̀ɛtɛ o fɔ̀nkúò kɛnaa ndikókétàrì.

²⁷ Kɛ dɛɛ wentɛ kɛ Abarahammɔu yɛ dikūnwɛ̀nni sɛi, kɛkɔtɛ ti Yiè nKuyie nwee ò nàànnɛ dɛ, ²⁸ kɛwɛntɛ Sodammɔu nɛ Komɔo nɛ yɛhekɛ yɛ̀ɛ dɛ tákɛ kɛyà kuyukù kɛ kù yìɛ kɛ dɔ nfehaatofɛ koku.

²⁹ Kuyie ndó kɛ́cúu ndii mɔnni yɛhekɛ Dɔti do bo kɛ̀ɛ tenkɛ kpɛyɛ, kɛcoo mmu Dɔti kù yɛ̀ɛ mɛ̀ɛ kpɛ́i nhAbarahammɔu kpɛ́i.

Dɔti nɛ o sapàmbɛ

³⁰ Dɛ mɔnni kɛ Dɔti yɔtɛ ò bo mbomɛ Soaa ɛi, kɛítɛ nɛ o sapàmbɛ bɛdɛ kɛkɔtɛ kénhà kutàdɛnkù makù mieke. ³¹ Kɛ Nkɔo náké o nantɛ kɛ dɔ: Ti cice kòtɛmu, òmɔu mɛ nyí bo wɛ̀ɛ bo ti puokɛ kɛndònnɛ ibotì imɔu dòòrimɛ. ³² Yóu kɛ tí ò duás mmɛnaa nkòo yà kɛmuás, kɛ ti kɔtoo kɛyɛnkɛ, kòo ti duónɛ kɛ tí peitɛ ibí kɛ ìi sɔotɛ o cɛ̀tɛ.

³³ Dɛ kó kuyuoku kɛ bɛ̀ɛ duás mbɛ cice mɛnaa nkòo muás, kɛ Nkɔo kɔtɛ bá o cice í yɛ̀ ò taroo dii mɔnni yoo ò yɛ̀ dii mɔnni. ³⁴ Kɛ dɛɛ wentɛ kòo náké o nantɛ kɛ dɔ: Nɛ n cice ti duásmu kɛyɛnkɛ. Ti wɛtɛ kóò duás mmɛnaa nkòo muás, nkàa mɛ ntó kɔtɛ kɛ nyɛnkɛ kóò duónɛ, ti yóó mɛ nyí kɛpeitɛ ibí kɛ ìi sɔotɛ o cɛ̀tɛ.

³⁵ Kɛ bɛ̀ɛ tó ò duás mmɛnaa nkòo muás, kòo sámpóu mɛ ntó kɔtɛ kóò duónɛ, bɛ cice í nyɛ̀ ò kàtoo dii mɔnni nɛ ò itɛ dii mɔnni.

³⁶ Mɛmɛ Dɔti pòhɛnɛmɛ o sapàmbɛ bɛdɛ. ³⁷ Kɛ Nkɔo peitɛ denitidabirɛ kɛ dɛ yu kɛ dɔ: Mɔabu. Wɛ̀ɛ yaabí tú Mɔabiibɛ yíe nkó diyìɛ. ³⁸ Kòo sámpóu peitɛ denitidabirɛ kɛ dɛ yu kɛ dɔ: Beni-Ami. Bɛ yu wɛ̀ɛ kó iyaabí kɛ tú Amɔniibɛ.

20

Abarahammɔu nɛ Abimɛdekì

¹ Kɛ Abarahammɔu itɛ Nɛkɛmɛ tɛmpɛ kɛkari Kadɛesi nɛ Suudi ɛi dɛ cuokɛ, kɛ dɛ itɛ kɛkari Kedaari ɛi, ² kɛnnáa nke tú o pokù Saraa tu o tãũ. Kɛ Abimɛdekì Kedaari kóo kpààtìi túótɛ Saraa kɛkònnɛ. ³ Kɛ Kuyie nnákɛ Abimɛdekì nɛ tiduuntì kɛyɛnkɛ kɛ dɔ: A mɛ ntúótɛ wɛ̀ɛ nitipòkù a yóó kúmu, ò yemmu. ⁴ Kɛ sɔ nhAbimɛdekì mu nyí ò duónɛ, kénákɛ Kuyie nke dɔ: N Yiè, n yí cààrɛ, a bo sántɛ kɛ n kuò? ⁵ Abarahammɔu n náké kɛ tú o tãũ nwe, kòo nitipòkù múnkɛ yɛ̀ɛ nho tãũ nwe. N yí ò tóu kɛ yìɛkù, n yí cààrɛ. ⁶ Kɛ Kuyie nyíɛ kóò bɛinnɛ tiduuntì kɛ dɔ: N yɛmu kɛ tú a ò tóu kɛ í yìɛkù. N yí dɔ a n yetɛnɛmu, dɛtɛ kɛ n yí yóu kàa ò duónɛ. ⁷ Tɛnnɛ dɛ kóo nitipòkù o dɔũ. Ò dɔũ tu m pāānāaanti náahtò nwe. Ò bo m bántɛ a kpɛ́i kàa nfòũ. Kàa mɛ nyí ò tɛ̀nnɛ, á nyɛ̀ kɛ tú a yóó kúmu nɛ a kɔbɛ bɛmɔu.

⁸ Kɛ Abimɛdekii ɛntɛ dikūnwɛ̀nni sɛi, kɛyú o kó bɛtũmbɛ, kɛ bɛ náké dɛ̀ɛ dàà, kɛ kufɛwaa mbɛ pĩ. ⁹ Kɛ Abimɛdekii yú Abarahammɔu kóò beke kɛ dɔ: Dɛ yíme kàa ti dàà miɛ? N da cààrɛ ba, kàa dɔ meyei ndiemɛɛ do mí nnɛ n kɔbɛ ti ìnkɛ? A n dàò ònitì í dɔòrimɛ mmɛ otau, ¹⁰ ba nte

kàa dǎǎ mēmme? ¹¹ Kè Abarahammu dǎ: N yèmmè do dǎ ndi nheì kǎbè í dému Kuyie nke yó n kuǎ m pokù kpéí. ¹² Ó tu n tǎu nwe bǎke yie, kè ti wè nti cice omáá kè ti yǎbè né cáá. Kè nh ò puoke. ¹³ Kuyie nduǎ ndii mǎnni kè n yitè n cice cǐtè, n nǎké dii mǎnni m pokù ke dǎ: Kè ti kǎte kèè bíékè a dǎ a tú n tǎu.

¹⁴ Kè Abimedeiki tǔóté ipe nè sibǎǎ nè inǎàke nè tidaati, benitidaabè nè benitipòbè, kéduǎ nhAbarahammu, kóǎ tǎnnè o pokù Saraa. ¹⁵ Kóǎ nǎké ke dǎ: Nte diheì dimǎu, wénté a dǎ kèè bíékè kémaá.

¹⁶ Kóǎ nǎké Saraa ke dǎ: N duǎmmu a tǎu medítibii ntekoupiǎtè (1000), kè dè bo benke a kǎbe bemǎu a í dǎǎmè mme tímati tinǎahti tii mmieke.

¹⁷ Kè Abarahammuu bǎntè Kuyie, kè Abimedeiki nè o pokù nè o bí kè bèe mieté, képié ibí.

¹⁸ Kè yé ti Yiè nKuyie ndo duǎmmè kè Abimedeiki cǐtè kǎbe bemǎu ténke í mpeí, Abarahammu pokù Saraa kpéí.

21

Isaki kó mupeitímù

¹ Ti Yiè nKuyie nyí nyè nkù do yè nkù yóǎ dǎǎ ti Saraa, kè ti dǎǎ. ² Kè Saraa púǎ nképeité denitidabire Kuyie ndo yè nhò yóǎ dè peité dii mǎnni. Kè sǎ nhAbarahammu kóté. ³ Kè Abarahammuu yú o pokù Saraa ò peité dèè bire ke dǎ Isaki. ⁴ Kè Abarahammu dè cǎntè diyie nínni yiè Kuyie ntí nhò nǎkémè. ⁵ Bè do yóǎ peité Isaki ke sǎ nhAbarahammu mǎke yebie ntekǎutè (100) nte. ⁶ Kè Saraa béi nke dǎ: Kuyie nni n dǎǎ diwèi ndi. Bèè kó dimǎa bo keè Isaki kpéí diwèi bo bè pí n kpéí.

⁷ Kóǎ yíé kébéi nke dǎ: We ndo yé ke dǎ nSaraa bo pié Abarahammu ibí diyie mari! Nte mí nkoǎ peité denitidabire o kóti cuokè.

Abarahammu bètimè Akaa nè o bire Isimayeeiri

⁸ Kè debire kóté, dè cǎtè dii yiè kè Abarahammuu ǎnnè dibanni.

⁹ Kè Esibiti kóǎ nitipòkù peité dèè bire Abarahammu, Isimayeeiri ndaú Isaki kè Saraa dè yǎ, ¹⁰ kénǎké Abarahammu ke dǎ: Bèti kudaakù kuù nnè ku bire. Dedaabire báá wènnénè n kperè Isaki kétièke a kperè a kǔù nkó difǎnkúǎ.

¹¹ Kè dè kó tinǎahti yonke Abarahammu medìe, ke yé Isimayeeiri múnke do tǔmè o bire nde.

¹² Kè Kuyie nnǎké Abarahammu ke dǎ: Kudaakù nè ku bire kó tinǎahti báá da yonke, yie nSaraa da náá ntí. Isaki kó kufuku mieke nke a yóǎ pétémè iyaabí, kè dèe dǎǎ n da nǎké tí.

¹³ N yóǎ duǎ nkè dedaabire kó kuwuǎ mmúnkeè pèkèmu, ke yé dè tumè a bire nde.

¹⁴ Dikǔnweñní sèi kè Abarahammuu tǔóté pèè kéciǎ menie nkudǎkù mieke, kéduǎ nhAkaa, kóǎ duǎ nho bire, kóǎ bèti, kóǎ kǎte kénhàri dikpǎa cuokè bè tu di Bèrisebaa. ¹⁵ Menie ndèè dii mǎnni kudǎkù mieke kóǎ dǎu ndebire tetietè matè také, ¹⁶ kékote kénkari medítimè kè dè mǎnnè a bo tǎumè kupie, ke kuǎ nke tú: N yí dǎ n yǎ m bire kǎ ndè! ¹⁷ Kè Kuyie nkeè debire kuǎmmè, kè ku tǎnni mboní kènkè kéyú Akaa ke dǎ: Dè dǎmmè? Bá nyǐkù Kuyie nkèèmu debire kuǎmmè. ¹⁸ Ítè kéfi nha bire kè dè dète, dèe yóǎ naá nkuwuǎ ndiekù cice.

¹⁹ Kè Kuyie nkpeté Akaa nuǎ nkóǎ yǎ tebinte matè, kékote képié mmenie nho doukù mieke kéduǎ nho bire kè dèe yǎ.

²⁰ Kè Kuyie nní ntǎ debire, kè dèe kóté dikpǎa cuokè kè naá nhohoditǎuti diwè. ²¹ Bè do bo dikpǎa bè tu di ndi Edi-Padanni, kóǎ yǎ ò puǎ nhEsibiti kóǎ nitipòkù.

Abarahammu taunnèmè Abimedeiki

²² Dè kó dimǎnni, kè Abimedeiki kotení Abarahammu borè ke neínè behǎapòmbè kóǎ kóti Pikǎdi, kénǎké Abarahammu ke dǎ: Kuyie nda bonèmu a tǎmmú muǎmú mieke, ²³ béi nkéyú Kuyie nyètiri ke dǎ, a í yó n souté mí nnè m bí nè n yaabí, ke yó nni n dǎǎri mesǎa nnè nh èi a bo dii mieke, kéndǎnnè n da dǎmmè mesǎa. ²⁴ Kè Abarahammu dǎ: N yiemmu.

²⁵ Kè né béinnè Abimedeiki tebinte matè kpéí, Abimedeiki kó betǎmbè do fiète tè. ²⁶ Kè Abimedeiki dǎ: N yí yé dè kó tinǎahti, a í ti nni n nǎké, yie nwe n ti kèèmé.

²⁷ Kè Abarahammuu duǎ nyipe nè inǎàke Abimedeiki, kè bèe taunnè betǎbè. ²⁸ Kè Abarahammuu dèite yepeserè yèyiekè kécǎnnè. ²⁹ Kè Abimedeiki dǎ: Ba nkpeí nte kǎa cǎnnè yepeserè yèyiekè? ³⁰ Kè Abarahammu dǎ: Cǎutè ye, kè dè mbenkú mí keúmè tebinte tíe nke tè te.

³¹ Kè bèe yú deborè ke dǎ: Bèrisebaa, ke yé bè dè nwènnèmè dinùu.

³² Bè dè ntaunnè betǎbè, kè Abimedeiki íte kéwète Fidisitèbè kó diheì, ke neínè Pikǎdi o ǎapòmbè kóǎ kóti.

³³ Kè Abarahammuu fílkú Bèrisebaa èi detie mbè tu dè tamadii, kébántè ti Yiè nKuyie, ké kù yu ke dǎ o Yiè. ³⁴ Kè Abarahammu mbo Fidisitèbè èi kémǎnte.

22

Abarahammu yiemme ke bo féuté Isaki Kuyie nkpeí

¹ Ké Kuyie nní nyóó yááké Abarahammu ke dò: Abarahammu! Kòò dà: Nte mí. ² Ké kù dà: Túóté a bire Isaki dèè bo demáà, kàa dè dà, kékotenè Mòdiyaa kó dihei, ditàri n yóó da benke di ìnkè kè dè nni féuté kétuo.

³ Ké dèe wenté, dikūnweñni sèi, kè Abarahammu ité kéyari ideí, kéánnè sāmmarímú tinenti, kétúóté o tōmbè bēdēbē nē o bire Isaki, kè bēe kété kénkari Kuyie nhò benke dè. ⁴ Diyie tādānni yiè, kòo wénté medétimè kéyá ditāri bē kōri di, ⁵ kénáké o tōmbè ke dā: Nkpāánè diè nnè sāmmarímú, mí nnè odapàà nkè tí deke ditāri kébántè Kuyie nkéwēteni di borè.

⁶ Kòo tóu nho bire Isaki ideí kénkò muháá nnè disie, kè bē nkéri bēdē. ⁷ Ké Isakii yú o cice ke dā: N cice! Kòò dà: Nte mí. Ké Isaki dà: Tí tō muháá nnè ideí, yé fepièfè tì yóó kuò fè? ⁸ Ké Abarahammu dà: M bire Kuyie nkuù yóó tì duó nfepièfè.

Mēmme kè be nneí, ke kéri bēdē. ⁹ Bè tūòke dii mōnni Kuyie nhò benke dè, kè Abarahammu maá diwūstōnni, kédò ideí kédáá nkéboú o bire Isaki kéná, ¹⁰ kétúóté disie kè bo dè féuté. ¹¹ Ké tì Yiè nKuyie ntōnni yūnī Abarahammu kēinkè ke dā: Abarahammu! Abarahammu! Kòò dà: Nte mí. ¹² Ké di dā: Kuyie ntu, a báá dā debire meyei mmamè, kù bantémú di mōnni a kù demè ke í kù yetenè a bire dèè bo demáà.

¹³ Ké Abarahammu wénté kéyá dipedaá, kè di cōrmú kè di yiè nsáke difāpèu, kòo di dēte kékúo o bire Isaki kó difātiri, ¹⁴ kényú de kó dibòri ke dā Kuyie nduó. Dè te kè bē yu de kó ditāri nē yienni ke tū: Tí Yiè nKuyie nduó.

¹⁵ Ké tì Yiè nKuyie ntōnni yūnī Abarahammu kēinkè kucé medérímè ¹⁶ ke dā: Kuyie ntu kuù bēi nke tū a í mē nkū yetenēmè a bire dèè bo demáà. ¹⁷ Kù bo da dā mesàà nkàa yaabíi súú nsiwāá kāmē, kēndōnnè dāmēeri nū kó mubirimú, kētieke í dootitōbè ekè, ¹⁸ nē ìi borè nde kù yóó dōmè ibotí imou mesàà, nha yie mmèè kpéi nku kpeti.

¹⁹ Ké Abarahammu wēteni o tōmbè borè, kè bēe kò mBēerisebaa Abarahammu cie kémbo.

²⁰ De kó difānkúò, kè Abarahammu keè o nantè Naao pokù Midikaa ò piémè ibí, ²¹⁻²² Uusi, weè do tū Mpo kénante Buusi, nē Kemmuyēdi Aramu cice nē Kesedi, nē Asoo nē Pididaasi nē Idudafu nē Betuyēdi. ²³ Ké Betuyēdi pēitē Debekaa, Midikaa bí nyi ò pēitēnè ì Naao Abarahammu nantè. ²⁴ Kòo pocēnni Deyumaa múnkē ò pié ibí. Tebaa nē Kaammu nē Taasi nē Maaka.

23

Saraa kumè kè bēè ò kūnné

¹ Saraa do mōke yebie ntekāùtè nē sipisidè nē yèyiekè (127) ndi kékú. ² Ò ku Kidiyati-Adiba kó dihei ndi, bē tu di Ebunao Kannahāá kó kutempē mmieke, kè Abarahammu dāo ikuó kékōmmú o pokù kūú, ³ kēdeé kēitē kékote kéyá Eti kó ibí Itiibe ke dā: ⁴ M bo diè nke tū opāò nwe, m pānè ketenkè kè n kūnné ocíi kóò dié. ⁵ Ké Eti kó ibí Itiibe ò tēñné ke dā: ⁶ Okòti a tū okpāàti nwe ti cuokè, kè Kuyie nkó mesàà nda bonè. Kūnné a cīi a dō kùù fāti, òmōu í yóó da yetenè.

⁷ Ké Abarahammu nínkú dihei yembè Eti kōbe ìkè, ⁸ ke dā: Kè di yie nkè m bo kūnné ocíi dié, di m bántè Efunao Soaa bire, ⁹ kòo n duó nho fāti kùù bo Makpedaa o paku nùu, kè n yietí kudonku di ìkè kè kù ntú n koku kè nní nkūri bēcírībè.

¹⁰ Ké Efunao kàri o kōbe Itiibe borè, kēttēnné Abarahammu ditānni dii tí ndihei kó dibòri borè ke dā: ¹¹ Áà, n Yiè! N da pāmu kupaku nē kufāti n kōbe ìkè. Kūnné ocíi.

¹² Ké Abarahammu nínkú dihei yembè ìkè, ¹³ kénáké Efunao ke dā: N da báammu benitibè ìkè ke tū á n fitēnè ku kè n kūnné ocíi.

¹⁴ Ké Efunao tēnné Abarahammu ¹⁵ ke dā: Yie n yóó da náké tì, medítibii nsikōusinàà (400) kpeti tū ba fā nnè mí nti cuokè? Kūnné o cīi.

¹⁶ Ké Abarahammu bantè Efunao yèmmè, kékāa nyidíití Itiibe ìkè, medítibii nsikōusinàà (400), de mōnni kó idíití, kóò duó. ¹⁷ Mēmme, Efunao paku kùù bo Makpedaa, kùù wetí Mammudee nē kufāti kùù bo de mieke nē dētie ndēmōu dèè dè bo, ¹⁸ kè dēe náá nhAbarahammu kpere, Itiibe bēè tí ndihei kó dibòri bē ìkè.

¹⁹ Ké Abarahammu kūnné o pokù Saraa kufāti kùù bo kupaku Makpedaa, ke wetí Mammudee bē yu de Ebunao, Kannahāá kó ketenkè mieke. ²⁰ De mōnni, kè Abarahammu tieke kupaku nē kufāti dèè do tū Itiibe kpere, kénkūri o círībè.

24

Isaki puokēmè Debekaa

¹ Abarahammu do kòtè mediè mme, kè ti Yiè nKuyie nhò dàà mesàà ndemou mieke. ² Diyiè mari kòo nàké o kóo tñnti kòti wèè bàà o cìètè, ke baa o kpàti ke dà: Seu nha nùtè n kpèrì*. Be kó dimànni bè do ò nkàa bo parikè a 55 me ndàò kè dèe benke ke dò nha yóò dàà a bèi nti. ³ Bèi nkéyú ti Yiè nKuyie Mpakedaa yètiri ke dà a í yóò waa m bire onitipòkù Kannahāà kòbe m bo bèè cuokè, be mieke. ⁴ Kaa kòri n cie nke, n naàmùnkù mieke ke yóò ke nwaá nhonitipòkù, képuó m bire Isaki. ⁵ Kòo tñnti dà: Kè dè yèmmè onitipòkù báá yie nké n neinèni diè di nheì, a bire yó nni nneinèmu de biékàà? ⁶ Kè Abarahammu dà: A báá dítinné a máà kéneinè m bire. ⁷ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa wèè n dènnenì n cice cìètè nè nh èi ke n nàké ke tú: M bo da duó di nheì kaa yaàbí di tieke. Kù bo duənni ku tñnni kè di nda ní kaa waanni onitipòkù képuó m bire. ⁸ Kòo nitipòkù yete ò bo nda neinnimè, a bèi ndii nùu í yóò da pĩ. A cénke bá nneinè m bire de biékè.

⁹ Kòo tñnti seu nho nùtè Abarahammu kpèrì kébéi nke dà: M bo dàà a bèi nti. ¹⁰ Kòo tñnti túóté Abarahammu yòyóbè tepíitè nè yepàrè sàayè, kékatè Mesopotamii, Naəə cie.

¹¹ Ò tùàke dii mǎnni tebinte diheì mǎnku kéduó nké yòyóbè nínkú. Dè do tú kuyuoku nku dikónnétari mǎnni. ¹² Kòo bántè ti Yiè nKuyie nke dà: N Yiè nKuyie nhAbarahammu tú nkù n da báámmu yóu kè n yà n wanti dè yie. Dòò n yiè nhAbarahammu mesàà. ¹³ M bo tebinte také nke kè diheì kó besapàmbè yó ntaànì mudúò. ¹⁴ M bo mǎə wèè sapàà nke dà: Bíi nha dúú kè ñ yà, kòo n ténne ke yĩ: Yà kè n duó nha yòyóbè kè bèe yà. M bo bantè ke dà weñwe a tǎátémè a kóo tñnti Isaki kpéi, ke dàà mesàà n yiè nhAbarahammu.

¹⁵ Ò kpaá me nnáá nké Abarahammu nantè Naəə pokù Midikaa bire Betuyedi kóo sapàà Debekaa yènni ke tǎ didúú. ¹⁶ Dè kóo sapàà ndo wenni mediè mme, ke mu nyí yé onitidòu, kóo dò menie nképè nho dúú kèto nkénkúnti. ¹⁷ Kè Abarahammu kóo tñnti coké kóo o kóo nàké ke dà: Yóu kè n yà a dúú kó menie nsámǎ. ¹⁸ Kòo sapàà dà: Yà.

Ke bíi mmecāà nho dúú kóo duó nkòo yà. ¹⁹ Ò dèè dii mǎnni kòo dà: M bo duó nha yòyóbè, kè bèe yà kénsànnè.

²⁰ Kòo uté menie mmecāà nyiwūš yǎ ndè, kékoké kédónni kéduó nyòyóbè bemou. ²¹ Kè dèe di Abarahammu kóo tñnti kòo nhò wúò nke dò nyúóó, ke bo yà kè ti Yiè nKuyie nkuù dǎəri ò kù beke ti. ²² Kè yòyóbè yà kédeè kòo túóté mumámáa mmesəə nkǎmù bè tūšmù dihǎnni nè sinei sidési mesəə nkpesi, ²³ kóò beke ke dà: We nkóo sapàà nda tú? N da báámmu mefiè mbo mbo a cice cìètè nè n kòbe kè tí yienáá? ²⁴ Kòò dà: N tú Midikaa nè Naəə be kóo dapàà Betuyedi kóo sapàà nwe. ²⁵ Kòo yí kébéi nke dà: Timúkpeti bomu nè tisúúti péu, kè di bo duó dè bo.

²⁶ Kòo tñnti nínkú kébántè ti Yiè nKuyie, ²⁷ kébéi nke dà: Ti Yiè nKuyie, n yiè nhAbarahammu tú nkù yètiri ndeu, kuù ò kuš mmesémmè kóò dàà mesàà, ke n niitè kè ñ tùàkeni o kòbe borè.

²⁸ Kòo sapàà ncokóo təcìètè kénáké o yǎ de kó tináaanti. ²⁹⁻³⁰ Debekaa do mǎke o tǎū mǎu nwe kóo yètiri tu Damaa kòo yà mumámáa nnè sinei kékeè ò náà nti kéitè mecāà nkékatè tebinte borè kè yà de kóo niti nè o yòyóbè. ³¹ Kè dà: Fǎ nti Yiè nKuyie nkó mesàà mbonè wè, kətení kè tí kò. Dè yĩme kaa bo dikpáà? N tũntemu təcìètè ke waa nyòyóbè yó mborè.

³² Kòo tuakoo təcìètè kè Damaa duó nké bèe boutè yòyóbè tinènti, kòo bè duó ntimúkpeti nè tisúúti, kéduó mmenie nhAbarahammu kóo tñnti nè o neinè bè, kè bèe óú be naàcèi. ³³ Kè bèe ò duó mmudii kòo yete ke dà: Kè n yí nàké n tǎ ti m báá di. Kè Damaa dà: Bèi! ³⁴ Kòò dà: N tú Abarahammu kóo tñnti nwe. ³⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù dàà n yiè nhAbarahammu mesàà, kòò kpenke ke mǎke tikpàti mediè. Ke mǎke iwūš nè idíítì nè mesəə nnè betšmbè benitidaabè nè benitipòbè nè yòyóbè nè sǎmmarimúbè. ³⁶ Kè Saraa o pokù ò peitè denitidabire o kóti cuokè, kòò dè duó nhò mǎke dèè kó dimàà. ³⁷ Kè n yiè nhAbarahammu duó nké m bèi nke yu ti Yiè nKuyie nyètiri ke yĩ n yí yóò túóté onitipòkù Kannahāà kòbe ò bo bèè cuokè képuó nho bire. ³⁸ Kè n yóò katè o naàmùnkù kòbe borè nde, o cice cìètè kéwaa nhonitipòkù képuó nho bire. ³⁹ Kè nh ò nàké ke yĩ kè dè yèmmè onitipòkù báá yie nké n neinè. ⁴⁰ Kòò n ténne ke tú o Yiè nKuyie nhò tú nkù yó n niitèmu kè m pétè onitipòkù o kòbe cuokè, o cice cìètè mieke, kékonnènko képuó nhò kóò dapàà. ⁴¹ Kè ñ kǎte o cìètè kòbe borè, kè bè í yie, ò bèi ndii nùu bá m pĩ. ⁴² N tùàkeni tebinte borè yie nke bantèmu Kuyie nke yĩ: Ti Yiè nKuyie nhAbarahammu tú nkù yóu kè n yà n wanti dè, ⁴³ n yó mbo tebinte také nke, osapàà nwèè bo tanni mudúò kè nh ò mǎə menie nke yĩ: Yóu kè ñ yà a dúú kó menie nsámǎ. ⁴⁴ Kòò n ténne ke dà: Yà kè n dó kaa yòyóbè yà, n yóò bantèmu a we ntǎátémè kòò yóò yenke n yiè mbire. ⁴⁵ N kpaá me nnáá nké Debekaa tùàkeni ke tǎ didúú ke dó tebinte, kè ñ yĩ: N da báámmu m pǎ menie nké n yà. ⁴⁶ Kòò touté o dúu mecāà nke bèi nke yĩ: Yà, kaa yà ke dèè, n dó kéduó nha yòyóbè. Kè n yà kédeè kóo

* 24:2 Seu nha nùtè n kpèrì:

duó n yòyóbè. ⁴⁷ Kè nh ò beke ke yĩ: We nkóo sapàà nda tú? Kòò yē nNaoo nè Midikaa be bire Betuyeedi kóo sapàà nhò tu, kè n tǎnnè o ǎnni mumámáa koò ũnné sineí. ⁴⁸ De mǎnni ndi n nǎnkúmè ke dǎnnè mutǎmmú ti Yiè nKuyie nhAbarahammu tũ nkũ, kũ n niitémè weti weti kè m bo túóté o tebite kóo sapàà nképuó nho bire. ⁴⁹ Kè di yie nke bo dǎo n yiè mmesàa nweti weti dí n náké, kè di me nyete dí n náké kè n soó. ⁵⁰ Damaa nè Betuyeedi kè bè dǎ: Ti Yiè nKuyie nkuũ yē ndè mmè ndò! Ti báa na kébí ntimati. ⁵¹ Nte Debekaa, túóté we kékǎnnè képuó nha yiè nkóo dapàà, kéndǎnnè ti Yiè nKuyie ntĩ nda nákémmè.

⁵² Abarahammu kóo tǎnti kèè dii mǎnni de kó tináahti, kéninkú késǎntè ti Yiè nKuyie nnè mutǎmmú, ⁵³ kédeite timátĩ pǎfĩti nè mesǎo nkó tinènti nè tiyààti kéduó Debekaa, képǎ yepǎrè sààye o tǎũ nè o yǎ. ⁵⁴ Kè bèè di kéyǎ, wenwe nè bèè ò cíe, kédeè kéyíe.

Kè dèè wenté dikũnwefĩni kòò dǎ: Yóunè kè n kò n yiè mborè. ⁵⁵ Kóo sapàà ntǎũ nè o yǎ kè bè dǎ: Yóu kóo nti kpaánè ke dǎ yewe tepíitè kè di né kò. ⁵⁶ Kóo tǎnti dǎ: Ti Yiè nKuyie nni nteennému kè ñ yà n wanti dè, bá nni nhoǎtínè, yóunè kè n kò n yiè mborè. ⁵⁷ Kè bè dǎ: Ti yúnè osapàà nkóò beke.

⁵⁸ Kè bèè yú Debekaa kóò beke ke dǎ: A dǎ kénèinè oniti yie nkè dí kǎnàa? Kòò dǎ: Eē, m bo ò neinè!

⁵⁹ Kè bèè yóu Debekaa nè kudaakũ kũ ò yǎ, kè bè bo neinè Abarahammu kóo tǎnti nè bèè ò ciénni kè bèè kò. ⁶⁰ Kè bèè mǎo Kuyie nkó mesàa nDebekaa kpéi nke dǎ:

A bo pié kè dè nsũ mesàa, kǎa yaǎbí tieke a nĩmbè ekè.

⁶¹ Kè Debekaa íté nè o tǎmbè kédeke yòyóbè, kétũnnè de kóo niti kè bèè kò.

⁶² De mǎnni kè Isaki íté Daayii-Doyii ke konni ke bo Nèkèbu. ⁶³ Kuyuoqu makũ kè Isakii yè kèncènti dikpǎa, kéwénté kéyǎ yòyóbè kè bè kèríní. ⁶⁴ Kè Mandiyǎa péitè kéyǎ Isaki kécúténí yòyó ñnkè, ⁶⁵ kébeké Abarahammu kóo tǎnti ke dǎ: Wenninwe wèè kèríní ti bíékè? Kòò dǎ: N yiè nwe.

Kè Debekaa kǎa nkuyàakũ o ñlkè. ⁶⁶ Kóo tǎnti náké Isaki ò dǎo dèè kó dimàa. ⁶⁷ De kó difǎnkúò kè Isakii tannè Debekaa o yǎ Saraa kó kudieku képuoke, ké nhò dǎ kóo yèmmèe cáte ke yē o yǎ kumè kóo yèmmèe càarè.

25

Abarahammu bí tei

¹ Kè Abarahammuu puoke onitipòkũ tǎũ kè bè ò tu Ketudaa. ² Kóo o péitè Simmudanni Yokisǎa nè Medanni nè Mandiyǎa nè Isibaki nè Suaa. ³ Kè Yokisǎa péitè Sebaa nè Dedanni. Kè Dedanni pié Asudiibe, Detusiibe nè Deumiibe. ⁴ Kè Mandiyǎa péitè Efaa nè Efeè nè Enǎki nè Abidaa nè Edidaa. Bèmǎu memme bè tu Ketudaa yaǎbí nyi.

⁵ Kè Abarahammuu duó nylsaki o kpere demǎu, ⁶ kénkpǎa fòu képǎmmú o pocǎmbi yepǎrè, kéduó nkè ñi kote diyie yiení kèè bíékè. ⁷ Abarahammu do yóó kú ke mǎke yebie ntekǎutè nè sipisiyiekè nè yènnũmmú (175) ndi. ⁸ Ò do kótè mediè mme kǎmbo diwèi mieke kékúnè. ⁹ Kóo bí Isaki nè Isimayeeiri kè bèè o kũnnè Makpedaa kó kufǎti, Efunǎo, Soaa bire, Itiibe ñi kou paku mieke, kũu weti Mammudee, ¹⁰ Abarahammu do donté kũnkũ nè Itiibe. Dèndè bè múnke do kũnnémè Abarahammu nè o pokũ Saraa. ¹¹ Abarahammu ku dii mǎnni kè Kuyie nkó mesàa nsǎotè o bire Isaki ñnkè kòò mbo Daayii-Doyii kó tebite také.

Isimayeeiri kó ibi

¹² Nte Abarahammu pokũ Saraa kó kudaakũ, Esibiti ñi kou Akaa kó debire Isimayeeiri kó kufuku, bè bè péi kè bè tũmmè betǎbè: ¹³ Nebayǎti nè Kedaa nè Adiberi nè Mibisammu ¹⁴ nè Misemaa nè Dumaa nè Masa ¹⁵ nè Adadi nè Temaa nè Yetuu, nè Nafisi nè Kedimaa. ¹⁶ Isimayeeiri kó ibi nyi tepíitè nè idéi. Bá wè kóo mbaké o boti kéduó nho yètiri o kari, o eitè. ¹⁷ Isimayeeiri do mǎke yebie ntekǎutè nè sipisítǎati nè yèyiekè (137) ndi, kékú kè bèè ò kũnnè o yembè borè. ¹⁸ Kóo bí nkari Afidaa kétuǎkenè Suudi kéntǎkénè Esibiti, ke weti Asidii, ke cáá mbemáa ke kari.

SAKǎBU KÓ TINÁÁHTI

Esayuu nè Sakǎbu be kó tináahti

¹⁹ Nte Abarahammu bire Isaki kó tináahti, Abarahammu wèè do péitè Isaki. ²⁰ Isaki do mǎke yebie nsipisinàa ndi képuoke Debekaa, Betuyeedi Aramu boti kou kóo sapàa, Damaa tǎũ. Bè do ñ Mesopotamii nwe. ²¹ Isaki pokũ Debekaa do tú teháunte nte, kóo bǎntè ti Yiè nKuyie nkè kũu yie nkóo púò nyitáátébi. ²² Kè ibi mbokũ itǎbè i yǎ pǎuti mieke, kòò dǎ: Kè dè dǎ mmie mme, ba nte kè m púó?

Kóo kote kébeke ti Yiè nKuyie. ²³ Kè kũ dǎ:

A púó nyibotĩ idéi nyi,

kè ì bo yènni kèncáá,
kè kùmakù nkpeñinè kutekù.
Osàmprù bo mbaké okótì.

²⁴ Kòo peité yièe tuakeni, kòo peité itáatébí. ²⁵ Kòo ketiwèe yènni ke wūs nè o yùtòo, ke dáátì ticitì o kònti timau, kè bèè ò yu ke dō Esayuu. ²⁶ Kòo nantè nyetini ke pī nho nacènkènni, kè bèè ò yu ke dō Sakòbu. Bè yóó bè peité ke s̄s̄ nyIsaki m̀ke yebie n̄sip̄s̄ikuà ndi.

Esayuu fitémè wenwe Mpo ò na nte dè

²⁷ Kè bèè kóté kè Esayuu naá nhopaawaà ndièwè wèè nò nkupaawaá, nke ní ntũũ ndikpáá, kè Sakòbu ntù onitiyònwè ke kari teciētē. ²⁸ Kè Isaki ndó Esayuu o tãu m̀èè kpéi n̄siwei kòò càá, kè Debekaa ndó Sakòbu.

²⁹ Diyie mari kè Esayuu m̀boni kupaawaá nke òu mediè nkénsó nSakòbu b̀eri itũ. ³⁰ Kè Esayuu d̀ò: N da báámmu nh òu mediè mme, yóu kè ñ cááké itũ iwũsi ii. Dèè te kè bèè ò yu ke dō Edómmu. ³¹ Kè Sakòbu d̀ò: N fiténè Mpo ò nte dè yie. ³² Kè Esayuu d̀ò: Dikònni yó n kuò kè Mpo ò nte dè ñ d̀ò ba? ³³ Kè Sakòbu d̀ò: Béi nkéyú Kuyie nyètiri.

Kè Esayuu yú Kuyie nyètiri kóó fiténè Mpo ò nte dè. ³⁴ Dè m̀nni ndi Sakòbu duómme Esayuu p̀èè nè itũ kòò cááké, ḱyà menie. M̀mme ò s̀enk̀rimè Mpo ò nte dè.

26

Isaki nè Abimedekei be kòo tináañti

¹ Kè dikònni dièri tanni k̀èndònnè d̀ìl do tanni Abarahammu kó dim̀nni, kè Isakii kòte Fidisitèbe kóo kpàtì Abimedekei borè Kedaari èi. ² Kè ti Yiè nKuyie m̀benke kumáá Isaki, kóò náké ke d̀ò: A báá kòte Esibiti, m̀bo n yóó da benke d̀ìl èi, ³ á ndi mbo, n yó nda bonèmu ke da d̀ò mesàà, n yóó duò nf̄s̄ nwe nè a yaábí de kó yehekè, kédòò n do yē n yóó d̀ò ti a cice Abarahammu. ⁴ M bo duò nkáa yaábí sũ n̄siwáá kóme, kè n yi duò nde kó yehekè yemou. Nè a yaábí borè nde n yóó d̀òmmè ibotí imou mesàà. ⁵ Kè yē Abarahammu yíèmmè n kuò imou nè n tannò yemou, nè n tié nnè nh ò náké ti.

⁶ Kè Isaki m̀bo Kedaari èi. ⁷ Kè benitibè nhò bèkú o pokù kpéi, kòò d̀ò: N tãu nwe. Kè yē ò do yīèkumè de kó diheì kòbe bo ò kùmmè Debekaa wenniku kpéi.

⁸ Kè bè m̀bo deborè k̀émonte, kè Abimedekei nsiéké diyie mari fenèti, ḱyà Isaki kòò kpèitinè o pokù Debekaa. ⁹ Kòò ò yu kóò náké ke d̀ò: A pokù nwe! Dè yīme káa yē nha tãu? Kòò d̀ò: N yīèkù bè bo n kuómè mme o kpéi ke yē n tãu. ¹⁰ Kè Abimedekei d̀ò: A ti d̀ò ba? Dè kpaá sámpòrè nde òmou na nduònnè a pokù, káa ti tannè meyei mmieke. ¹¹ Kè Abimedekei náké benitibè bemou ke d̀ò: Wèè kááké oniti yie nyoo o pokù ti yóó ò kùmu.

¹² Dè benni kè Isakii buotí tidiiti, k̀ékòù kè dè mmànnè ò do buotí dè kuce tekòutè (100). Kè yē ti Yiè Kuyie nhò d̀òmmè mesàà. ¹³ Kòò kpàtì deuke kòo m̀ote o kperè mesàà, ¹⁴ k̀émote iwũs̄ nè tidaati. Kè Fidisitèbe mieke nhò pèi.

Isaki taunnèmè Abimedekei

¹⁵ Kè bèè itinnè mutáá sibií o cice Abarahammu tómbè do keú si. ¹⁶ Kè Abimedekei náké Isaki ke d̀ò: Ité ti èi, a kpenke ke ti p̀èētèmu.

¹⁷ Kè Isakii ité deborè k̀ékote k̀ékari Kedaari kó kubiriku, ¹⁸ k̀éwète k̀éitè o cice Abarahammu do keú si bií, kè Fidisitèbe si itinnè. Kòò wète kè si duò n̄si yètè. ¹⁹ Kè Isaki tómbè keú tebinte kubiriku k̀épétè menésààmè. ²⁰ Kè benaacèmbe bèè bo Kedaari kè bèè kpannè Isaki kòbe ke d̀ò: Tũ te tebinte.

Kè Isakii yú de kó tebinte ke d̀ò Esèki (dèè tu dikpànni). ²¹ Kòò tómbè keú tebinte tetè kè bèè yí k̀épa nte kpéi nkè Isakii t̄è yu ke d̀ò Sitinaa (dèè tu mebootimè). ²² Kòò s̄s̄ nkékeú tebinte tetè bá bè ñ nkpa, kòò t̄è yu ke d̀ò Deoboti (dèè tu meompùmè), k̀ébéi nke d̀ò: Ti Yiè nKuyie nti omp̀unne kè ti bo p̀étè mesàà.

²³ Kòò ité deborè k̀ékote Beerisebaa. ²⁴ Kè Kuyie nhò benke kumáá keyènkè kóó béinnè ke d̀ò: M̄i tu Kuyie, a cice Abarahammu do tũ nkù, bá nyīèkù n da bonèmu nè n kóo t̄nti Abarahammu kpéi m bo da d̀ò mesàà, káa botí sũ.

²⁵ Kòò maá diwũst̄nni, k̀ébántè ti Yiè nKuyie, k̀écónnè o touku, kòò tómbè keú tebinte.

²⁶ Kè Abimedekei iténí Kedaari èi ke bo yà Isaki ke neinè o n̄p̄o Ausati nè Pikodi wèè baké o aap̄ambè. ²⁷ Kè Isaki d̀ò: Di k̀ateni ke yē mba? D̄indi bèè ñ n d̀ò ke m b̀èti di cie? ²⁸ Kè bè d̀ò: Ti yà a Yiè nKuyie nda bonèmmè mme ke d̀ò ti tau nt̄inti nè f̄s̄. ²⁹ Béi nke yú a Yiè nKuyie nyètiri ke d̀ò a ñ yóó ti d̀ò meyei mmamè. Ti móm̄m̄m̄be ti ñ da d̀ò meyei, ti da yóumu, káa ité nè diwèi, kè Kuyie nda d̀ò mesàà.

³⁰ Kè Isakii bè ànnè kupòòkù kè bèè di ḱyà, ³¹ k̀éitè dikũnweñni s̄èi ke kannenè betabè yenò ke d̀ò, bè báá d̀ò betabè meyei, kè bèè cau nyIsaki k̀ékònnè diwèi.

³² Dii yiè dimàà mieke nke Isaki tǝmbè ò nàkémè ke dǝ: Ti nǝnte menie nti keù tǝè binte.

³³ Kǝ Isakii yú dǝ kó tebinte ke dǝ Sibaa (dǝè tu menucannimè). Kǝ dǝ kó diheì kpáà tǝ dǝ kó diyètǝrì nè yíenní, kǝ bè dì tu Bǝerisebaa.

Esayuu puokemè Itiibe boti kó benitipòbè

³⁴ Esayuu do mǝke yebie nsipísinnà ndi képuoke Itiibe, Suditi Bedii kóo sapàà nnè Basimati Edonni kóo sapàà. ³⁵ Kǝ dǝè yonke Isaki nè Debekaa.

27

Sakabu cǝutémè o kóo kóti kó mesàà

¹ Kǝ Isakii kóte ke tǝnke í nwúó, kéyú o kóo Po Esayuu, kòò dǝ: Nte mí. ² Kǝ Isaki dǝ: N kǝtǝmu, n yí yǝ n kǝũ nyiè. ³ Túóté a tǝmmù nè a pie nkéta dikpáà kǝ n kuǝní tehontè, ⁴ kǝbǝnné n dǝ mùù dii kǝkǝtǝnǝní kǝ ñ di, kǝ da pǝ mesàà nke nè na kékú.

⁵ Kǝ Debekaa keè Isaki náké ti Esayuu ke tú wǝe ta dikpáà kóò kǝũní tehontè, ⁶ kǝnáké Sakabu ke dǝ: N kǝè a cice nàkémè a kóo kóti Esayuu ke tú ⁷ wǝe ta dikpáà kóò kǝũní tehontè kǝbǝnné mudii ò dǝ mù, kòò di, kóò pǝ ti Yiè nKuyie nkó mesàà nkéna kékú. ⁸ M bire kǝnté kǝkǝe n yóó da náké ti kǝ ti dǝò. ⁹ Kǝtǝ kǝpǝnní yebǝpàà nyèdǝé kǝ m bǝnné a cice dǝ mùù dii. ¹⁰ Kàa ò duó nkòò di, kǝ da pǝ mesàà nkéna kékú. ¹¹ Kǝ Sakabuu náké o yǝ ke dǝ: N kóo kóti Esayuu mǝke ticiti nti, mí m mǝ nyí ti mǝke. ¹² Kǝ dǝ yǝmmǝ n cice n kááké kéyà n yí mǝkemè ticiti kǝ n naá siyáábisi yíè, kòò n dǝò mǝyei nkǝ m mǝnté mesàà. ¹³ Kòò yǝ dǝ: Kòò da dǝò mǝyei mmǝe do n yǝnkǝ. Cǝnkǝe yie n da náké ti kǝpǝnní yebǝpàà.

¹⁴ Kǝ Sakabuu kǝtǝ kǝpǝnní yebǝpàà nkéduó nho yǝ, kòò bǝnné o cice dǝ mùù dii. ¹⁵ Kǝ bǝ yǝ Debekaa túóté o kóò Po Esayuu yaásààti tii bo tǝcǝtǝ kǝdátinné Sakabu o biyáatè, ¹⁶ kǝtúóté kubǝkǝnkú kǝdátinné o nǝu nè o fǝnní, ¹⁷ kóò duó mmudii ò bǝnné mù nè pǝè. ¹⁸ Kǝ Sakabuu kǝtǝ o cice borè ke dǝ: N cice! Kòò dǝ: Nte mí! Fǝ nwenninwe? ¹⁹ Kǝ Sakabu dǝ: N cice mínwe a kóo Po Esayuu. N dǝò a yǝ n dǝò dǝ nde. N da báámmu, íté kǝkari kǝcááké iorimaa n kǝũní ì, kǝ m pǝ mesàà. ²⁰ Kǝ Isaki dǝ: A pǝnke pǝtǝmu dande bàmbà ntehontàà? Kòò dǝ: A Yiè nKuyie nkuu tǝ kǝtǝnǝní n yǝikǝ. ²¹ Kǝ Isaki dǝ: Tǝónni kǝ n da kááké kéyà kǝ nsà kǝ fǝ nwe m bire Esayuu.

²² Kǝ Sakabuu tǝóanko, kòò cice Isakii ò kááké ke dǝ: Metammè dǝnné Sakabu kǝme kǝ dǝbaà ndǝnné Esayuu kpǝre.

²³ Bá ò í nhò banté, ke yǝ o baà ndo àmè ticiti ke dǝnné o kóo kóti Esayuu kpǝre, kòò ò dǝò mesàà. ²⁴ Kóò beke ke dǝ: Fǝ nwe m bire Esayuaà? Kòò dǝ: Èè mínwe. ²⁵ Kǝ Isaki dǝ: Nh ànné, kǝ n cááké iorimaa nkǝ da pǝ mesàà. Kǝ Sakabuu ànné o cice, kòò cááké, kòò ò duó mmǝnaà nkòò yǝ. ²⁶ Kǝ dǝ: Tǝónni m bire kǝ nh ǝrí.

²⁷ Kòò tǝóanko kóò ǝrí kòò keè o yaàti núú, kóò pǝ mesàà nke dǝ: M bire kó kunúú dǝnné dikpáà ti Yiè nKuyie mpǝ di mesàà nkó kunúú nku.

²⁸ Kuyie nda pǝ kǝnkǝ kó kubooku, kàa paa nní mpǝi mesàà, kàa mmǝke tidiiti nè mǝnaà.

²⁹ Kàa mbaké ibotí imǝu, kǝ titenti timǝu kabǝ nninku a ìikǝ, kàa mbaké a tebií ke sì ninku a ìikǝ. Kǝ wǝè da dǝò mǝyei nwǝe pǝtǝ mǝyei, kǝ wǝè da dǝò mesàà nwǝe pǝtǝ mesàà.

³⁰ Isaki pǝ dii mǝnni Sakabu mesàà nke dǝè kòò nyiti, kòò kóo kóti Esayuu konní kupaawaá, ³¹ kǝbǝnné mudii kǝtǝo kǝduó nho cice ke dǝ: N cice íté kǝcááké iorimaa n kǝũní ì kǝ m pǝ mesàà.

³² Kǝ Isakii beke ke dǝ: Fǝ nwenninwe? Kòò dǝ: Mínwe Esayuu a kóo Po.

³³ Kǝ dǝè di Isaki mediè nkòò kǝntii aá, kòò dǝ: Wenninwe wǝè kǝũní tehontè ke n duó nkǝ n cááké ke dǝè kàa kpaañ, kǝ nh ò pǝ mesàà nkòò yóó mè pǝtǝ?

³⁴ Kǝ Esayuu keè o cice béi nti kòò yǝmmǝe caàrè, kòò kuónko mediè nke dǝ: N cice múnke m pǝ mesàà! ³⁵ Kǝ Isaki dǝ: A nanté tǝè kǝtǝnǝni ke souté ke cǝuté a kó mesàà. ³⁶ Kǝ Esayuu dǝ: Bè ò yu ke tú Sakabu osoùnti, dǝè te kòò n souté kuce mèdémè ke cǝuté Mpo ñ nte dǝ ke wǝtǝ ke cǝuté n kó mesàà. Ke dǝ: Mesàà mmamè í kpaañ n kpǝinaà? ³⁷ Kǝ Isaki dǝ: M bǝimmu ke tú ò bo ñ da baké, kàa tebií simǝu ntú o kó bǝtǝmbè. M bǝimmu ke tú ò bo mmǝke tidiiti nè mǝnaà, n tǝnke bo na kǝ da dǝò ba m bire! ³⁸ Kǝ Esayuu dǝ: N cice a mǝke mǝè sàà mmáà? Múnke n dǝò mesàà.

Dǝ mǝnni kékuó. ³⁹ Kǝ Isaki dǝ: A bo mbo kǝè tenké bá nnaati, kǝnkǝ kó kubooku báa cútǝní a tenké.

⁴⁰ A níí yóó dokému kápété kédi,
kéntú a nantè kóo tñnti,
kénháante tipñiti timou,
diyie mari ké né fiete amáa a nantè nou mieke.

Sakabu cokémè kékote o maannikù

⁴¹ Ké Esayuu mieke peike medié nSakabu o cice o pā mèè kpéi mmesàà, kòò nnáá nke tú: Dè í kpaá dètiri n cice bo kúmè, kè ñ kuò n nantè Sakabu. ⁴² Ké bèè náké Debekaa Esayuu náá nti, kòò náké Sakabu ké dà: A kóo kóti Esayuu mieke da peikemu kòò dō ké da kuò. ⁴³ M bire kénké n yóó da náké ti, kécoké kékote n tãũ Damaa cie Anaa ei, ⁴⁴ ké nke mbo kòo mieke yàa donè. ⁴⁵ Kòò yè nha ò dōd dè, kè n da náké kaa wētení. N yí dō ndi paà didé diyie dimáa.

⁴⁶ Ké Debekaa náké Isaki ké dà: N demmu mufòmму nè n còbè Itiibe kó medàòrimè kpéi, ké Sakabu puoke di nheì kóo nitipòkù kè n ku dè ntũ.

28

¹ Ké Isakii yú Sakabu kóò pā mesàà nke dà: A báa puoke Kannahāa kòbe kóo sapàà. ² Íté kékote Mesopotamii Betuyeedi a yō tãũ cñtè, képuoke o kóo sapàà. ³ Kuyie mmuwxirimú mumou yie mbo da dàd mesàà nkàa pié késũũ, kénáa nyibotí péu cice. ⁴ Kuyie nda dàd mesàà nñ nnè a yaabí kù dōdmè Abarahammu, kaa tieke diheì a mè mbo di kupòòkù, kù duò ndi Abarahammu.

⁵ Ké Isakii duò nkè Sakabuu kate Mesopotamii, Betuyeedi bire Damaa cie ò do tú Aramu boti kou nwe Debekaa tãũ, Sakabu nè Esayuu be yō.

⁶ Ké Esayuu keè Isaki pāmè mesàà nSakabu, ké duò nkòò kòte Mesopotamii ké bo túóté onitipòkù, kékeè ò náké mè Sakabu ké tú: A báa túóté Kannahāa kòbe kóo nitipòkù. ⁷ Ké Sakabu yie nho cice nè o yō be kpeti, ké kòte Mesopotamii. ⁸ Ké Esayuu banté o cice í dómè Kannahāa kó benitipòbè, ⁹ kékote kétúóté onitipòkù Maadati, Abarahammu bire Isimayēeri kó debire Nebayoti tãũ.

Sakabu yàmè tiduñti

¹⁰ Ké Sakabuu íté Beerisebaa kénkòri Anaa ei, ¹¹ kémberinè dibòri mari ké diyie ta, kòo waa nditári kéceé nho yuu kènduò deborè, ¹² kéyà tiduñti mati ké kuditi cómmú ketenkè ké káa ntiwetí, ké Kuyie ntòrè dèkù ké cuuti. ¹³ Ké ti Yiè nKuyie ncómmú o také kòò náa nke tú: N tú a Yiè nKuyie nku a yàari Abarahammu nè Isaki bè do tũ nkù. A duò kèè tenké, n ké nda duòmmu fñ nnè a yaabí. ¹⁴ A yaabí bo sũũ mmubirimú kãme kèpitè tipñiti timou: Diyie yièni ké nè di taà ké, kubakù cànkou nè kuyou. Fñ nnè a yaabí dii yó nte ké ñ dàd ibotí imou mesàà. ¹⁵ N yó nda bonèmu ké da kánkè bá kèè biékè, ké da wētenení di nheì. N yí yóó da yóu, n yóó da dàdmu n da náké ti.

¹⁶ Ké Sakabuu entení ké dà: Ti Yiè nKuyie nkuù bo die mbá n do í yé.

¹⁷ Ké kufswaa nhò pñ nkòò dà: Dibòri dii ndò nkéndému, Kuyie ncñtè nte, kéñkè kó dibòri dii kpeté die. ¹⁸ Ké Sakabuu íté dikũnweñni sèi kétúóté ditári ò do ceké di o yuu káfí, nkécóú mmekùò ndi ñnkè ké bo ndennini, ¹⁹ kéyú de kó dibòri ké dà Beteedi (dèè tu Kuyie ncñtè). Nè dimònni bè do de yu ké tú Duusi nwe. ²⁰ Ké Sakabuu cannèné dinuù Kuyie nke dà: Ké Kuyie nni m bonè n cèmmu mieke, ké n kánkè ké n duò mmudii nè tiyàati, ²¹ ké n wète ké kò n cice cñtè nè kukòñnaati, ti Yiè nKuyie bo ntú n Yiè. ²² M me ncónné dii tári bo ntú Kuyie ncñtè, ké kù n duò ndè n deite demáa tepíité mieke ké kù duò.

29

Sakabu tũòkemè Damaa

¹ Ké Sakabuu sootè mucèmmu kénkòri diyie yièni kèè biékè, ² kètuòke dibòri mari kéyà tebinte matè. Ké ditári dieri pòke, ké tipecñti titãati duò deborè, bè do de nti niinko. ³ Tipecñti do 35 de ntii, nkè bèè poote ditári ké ti niì nkédeè kéwēte kèpoo. ⁴ Ké Sakabuu beke bepecēmbe ké dà: Di cie borè? Ké bè dà: Ti cie bo Anaa ei ndi. ⁵ Kòò dà: Di yé Naao bire Damaa? Ké bè dà: Ti ò yému. ⁶ Kòò dà: Ò bo ké dè naataa? Ké bè dà: Eè, dè naatimu! Nte o kóo sapàà nDaseedi ké kèrini nè o pecñku. ⁷ Ké Sakabu dà: Diyie kpaá dèumu nè di bo tñmmè ipe, niinnè i ké i kàtenè ké ñ di. ⁸ Ké bè dà: Ké ipe í tii nyimou ti báa na, i 35 tii nyimou ndi ké tí poote ditári ké i niì.

⁹ Ké bè nkpaá ké me nnáa nkè Daseedii tuòkení nè o cice pecñku. Ò do tú opecñti nwe. ¹⁰ Ké Sakabuu ò yà nè o yō tãũ Damaa pecñku, képoote tebinte kénii nyipe. Daseedi do tú Sakabu yō tãũ Damaa bire nde. ¹¹ Ké Sakabuu ò 31 ké dà ò bo pñ nhomáa kéyííke, kékuú. ¹² Ké Sakabuu náké Daseedi ké dà: N tú a cice tãũ Debekaa bire nde. Ké Daseedii coké kékò nké ti náké o cice. ¹³ Ké Damaa keè o tãũ bire Sakabu kpéi, kécoké kóò 31, ké bèè kò ntecñtè, ké Sakabuu ò náké dè dōmmè. ¹⁴ Ké Damaa dà: Ti cñtè temáa ndi.

Kè Sakòbu nhò bonè ke dò otànkù.

Sakòbu puokemè Dea nè Daseedi

¹⁵ Kè Damaa dò: A bo nni mpí mmutómmú fààrè a tú mèè kpéí n cîètè kouà? Náké a dós n da yietí mù.

¹⁶ De mǎnni ke sǎ nDamaa mǎke besapàmbè bèdébè. Kòo kòtí tu Dea, kòo sǎmpòu tu Daseedi. ¹⁷ Kè Dea nua nyí nnaati mesàà nkè Daseedi tu oposáati ke sǎnnè onitipòkù. ¹⁸ Kè Sakòbu ndó Daseedi ke dǎ: N dós Daseedi nwe, a bíyǎātè, ke bo da pí mmutómmú yebie nyèyiekè, kóo puoke.

¹⁹ Kè Damaa yie nke dǎ: Kè n we nda dúò ndè wenninè m bo ò dúómmè okpákpàri. Á mbo n cîètè.

²⁰ Kè Sakòbu mbo koò pí mmutómmú ke dǎ yebie nyèyiekè, kè de kó yebie nni ndò nyè í mǎnte ò dǎ mèè kpéí nDaseedi. ²¹ Kè Sakòbuu náké Damaa ke dǎ: De mǎnni tùòkemu, n dúò m pokù kè nh ò puoke.

²² Kè Damaa dàò dibanni kényú diheì kòbe bémou. ²³ Kuyuoqu mǎnni kétúóté Dea kéduó nSakòbu kòo ò dúónè keyènkè. ²⁴ Kè Damaa túóté Sidipaa o kóo nitipótǎnti kéduó nDea. ²⁵ Kè dèe wenté kè Sakòbu nǎ nDea nwe, kòo beke Damaa ke dǎ: A n dàò ba! N da pí mmutómmú yebie nyèyiekè Daseedi kpéí nke. Dè yíme kǎa n souté? ²⁶ Kè Damaa dǎ: Tí cìe osǎmpòu ǎǎ í nyenke kóo kòtí kpaá. ²⁷ Yóu kè dibanni kó yewe yèyiekè dèe kè ti da dúò nhosǎmpòu, kǎa sǎoté mutómmú yebie nyèyiekè.

²⁸ Kè Sakòbuu yie, kè dè mmòke yewe yèyiekè, kè Damaa ò dúò nDaseedi, ²⁹ kétúóté o kóo nitipótǎnti Bidaa kéduó nDaseedi. ³⁰ Kè Sakòbuu dúónè Daseedi, kè nhò dǎ kè dè pèètè Dea. Kòo yíe pí Damaa mmutómmú yebie nyèyiekè o kpéí.

Sakòbu piémè ibí

³¹ Kè tì Yìe nKuyie nyà Sakòbu í dǎmè Dea kéduó nkòo mpéí, kè Daseedi yie ntú teháunte. ³² Kè Dea púó nképitè denitidabire, kè dè yu ke dǎ Dubenni, dèè tu: Tí Yìe nKuyie nyà n sémme. Ke dǎ: N dàu bo n dǎke di mmǎnni.

³³ Kòo wète képúó nképitè denitidabire ke dǎ: Tí Yìe nKuyie mbanté bè í n dǎmè, ke n yíe debire terè.

Kòo yu de kó debire kè dǎ Simmeǎ. ³⁴ Kòo wète képúó nképitè denitidabire ke dǎ: Di mmǎnni n dàu yèmmè bo mbo m bíkè.

Kè Sakòbuu dè yu kè dǎ Defii.

³⁵ Kè Dea yíe képúó nképitè denitidabire, ke dǎ: Di mmǎnni m bo sǎnte tì Yìe nKuyie, kè dè yú ke dǎ Suda.

De mǎnni kécómmú kuperitóo.

30

¹ Daseedi yà dii mǎnni wè í píémè kè dèe ò yonke, kòo náké Sakòbu ke dǎ: Dúò nkè m peité, kè mèè dǎke n kú.

² Kè Sakòbu miéke peike Daseedi, kòo ò náké ke dǎ: N tú Kuyie nkuàà? Kuyie nkuu da mǎnte kuperitóo. ³ Kè Daseedi dǎ: Dúónè n kóo tǎnti kòo m pié ibí.

⁴ Kòo dúò mBidaa Sakòbu kòo ò dúónè. ⁵ Kè Bidaa púó nképitè denitidabire. ⁶ Kè Daseedi dǎ: Kuyie nni n kǎnnè, ke kèè n sǎutí, ke m pǎ denitidabire.

Ke yu de kó debire ke dǎ Danni. ⁷ Kè Bidaa yíe púó nképitè denitidabire. ⁸ Kè Daseedi dǎ: M manè n kóo kóti ke na, kè dè yu ke dǎ Nefutadii.

⁹ Kè Dea yà ò ténke í píémè, kétúóté o kóo tǎnti Sidipaa kéduó nSakòbu kòo puoke. ¹⁰ Kè Sidipaa peité denitidabire. ¹¹ Kè Dea dǎ: N yuu dii naati!

Kòo dè yu ke dǎ Kadi. ¹² Kè Sidipaa yíe képitè denitidabire. ¹³ Kè Dea dǎ: Dè n narike, di mmǎnni benitipòbè bo nni ntú diwèi yíe.

Kòo dè yu ke dǎ Asee.

¹⁴ Mudidèi mǎnni kè Dubennii kóté kupaku, kètǎni yetebe bè tu yè mantidakǎ, kètǎni kéduó nho yǎ Dea, kè Daseedi ò mǎo ke dǎ: M pǎ a bire tǎni yèè tebe. ¹⁵ Kè Dea dǎ: A fiète n dàu kè dè í da sannè kǎa wète ke dǎ kécǎutè m bire tǎni yèè tebeà? Kè Daseedi dǎ: Kǎa m pǎ yetebe ò bo ta a borè ke nyènkè.

¹⁶ Kè Sakòbu nkúntini kupaku kuyuoqu, kè Dea ò co ke dǎ: A tati m borè nde yíe, n da donténè m bire tǎni yèè tebe nye.

Kè Sakòbuu ta o borè de kó keyènkè. ¹⁷ Kè Kuyie nteennè Dea kòo púó nképitè denitidabire nummurè, ¹⁸ kébèi nke dǎ: Kuyie nni nyietí n dúò mmèè kpéí nke n kóo tǎnti n dàu.

Kòo dè yu ke dǎ Isakaa. ¹⁹ Kòo wète képúó nképitè denitidabire kuónnè. ²⁰ Kè Dea dǎ: Kuyie nni mpǎ dipǎnni sǎari, di mmǎnni n dàu bo m pènsiri ke yè nh ò peitémè initidabí iku.

Kòò dè yu ke dò Sabunṳṳ. ²¹ Kòò yíé képeité denitipobire ké dè yu ke dò Dina.

²² Kuyie nyí nyé nDaseedi kpéí, kóò teennè kòò bo pié. ²³ Kòò peité denitidabire, kébéi nke dè: Kuyie nni ndenne ifel.

²⁴ Kòò dè yu ke dò Sosefu, ke dò: Ti Yiè nKuyie nha n yíé denitidabire.

Sakabu kpàrikè

²⁵ Daseedi peité dii mǎnni Sosefu kédee, kè Sakabuu náké Damaa ke dò: M pā kuce kè ñ kò n cie. ²⁶ N duó m pobè nè m bí n da pī mutǎmmú bèé kpéí. A yému m pī mmùù tǎmmú a cǎtè.

²⁷ Kè Damaa dò: Kénté n dó ké da náké ti, m bantému fǎǎ temè kè ti Yiè nKuyie nni n dàò mesàà.

²⁸ Kè Damaa dò: Náké n yóó da yietí mù kè n da yietí. ²⁹ Kè Sakabu dò: A yému n da pī mmèè botí mutǎmmú kàa wǎs sūi. ³⁰ N do yóó tuǎkení kàa wǎs í sū, kè ñ tuǎkení kè í sūi. Míi te kè ti Yiè nKuyie nda dàò mesàà. Yóu di mmǎnni kè m pī n kó mutǎmmú. ³¹ Kè Damaa beke Sakabu ke dò: N yóó da yietí ba? Kòò dò: A í yó n yietí mǎmamù. Kàa yie n yóó da náké ti, n sǎtè kǎncǎmmú a wǎs. ³² Ò héi memme ke dò: M bo bate yie nha pe nè sibóó kǎcǎnnè, dèè ā sisuó, nè dèè dò nyàùyaù deè yó ntú n kó tiyeti. ³³ A bo kǎtení dii mǎnni káyà m pecǎnku, a bo banté n náámmè timǎmmǎnti. Kàa sǎ nyipe nè sibóó dèè í mǎke sisuó nè dèè í dò nyàùyaù kè dè bo n kpeyi mieke, n dè yúúúumu. ³⁴ Kè Damaa dò: N yiemmu a béi nti.

³⁵ De kó diyie mǎmmǎnni, kè Damaa bate ipe nè sibóó dèè ā sisuó nè dèè dò nyàùyaù, kédúo nho bí. ³⁶ Kè bèé ité kǎmmake mucǎmmu yewe yǎtǎti kédéténè Sakabu.

Kè Sakabu nkpaá cǎmmú Damaa kpeyi ñ kpaá, ³⁷ kéwáá ndetie mmarè detǎti kó ibake, kè ñ ciku yepí, ³⁸ kébúú nde kó ideí iwǎs yǎ ndè, kè ñ nkǎriní muyǎá ke ñ yáu ke dekú itabè, ³⁹ ke péi sisuó kpeyi nè ñ dò nyàùyaù. ⁴⁰ Kè Sakabu mbaàti ñ ā sisuó nè ñ dò nyàùyaù, ke cǎnninko.

Kè Sakabuu mǎote o kó kupecǎnku kè kù ncǎánnè Damaa kǎku. ⁴¹ Iwǎs ñ kpeíni kè ñ dǎ kédeke dii mǎnni wée méú nde kó ideí ñ yǎ ndè kè ñ ndekú ke ñ wǎo. ⁴² Kè icǎriyi dǎ kédeke ò báá méú nde kó ideí. Merime kè icǎriyi ntú Damaa kpeyi kè ikpéríyi tu Sakabu kpeyi.

⁴³ Kè Sakabuu kparikè mediè, kǎmǎote ipe nè sibóó péu, benitidatǎmbè nè benitipotǎmbè, yòyóbè nè sǎmmarímùbè.

31

Sakabu itémè Damaa cie kécoké

¹ Kè Sakabuu keè Damaa bí náámmè ke tú: Sakabu fiète ti cice kpàti nti, deè te kòò kpenke mie. ² Kòò yá Damaa yèmmè ténke í ò naatinèmmè mè do ñ ndòmmè nè dimǎnni. ³ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sakabu ke dò: Kò nha cice cie bè da peité dè. N yó nda bonèmu.

⁴ Kè Sakabuu yú Daseedi nè Dea dikpáà ò cǎmmú dè o wǎs, ⁵ ké bé náké ke dò: N yá di cice yèmmè ténke í ñ naatinèmmè mè do ñ ndòmmè, Kuyie n cice tū nkù me nni m bonèmu. ⁶ Di yému m pīmmè di cice mutǎmmú nè n wǎrímú mumǎu. ⁷ Kòò n ciitè, ke cèète n yeti kuce tǎpítè, Kuyie mme nyí yóu kòò n dàò meyei mmamè. ⁸ Ò yí dii mǎnni ñ ā sisuó ñ bo ntú n kpeyi kè ñ pié ñ ā sisuó, kòò dò ñ dò nyàùyaù ñ bo ntú n kpeyi, kè ñ pié ñ dò nyàùyaù. ⁹ Kuyie nkuù cǎutè di cice wǎs ke n duó. ¹⁰ Ipe nè sibóó dè dekú dii mǎnni, kè n yá nè tidǎuntí dèè ā sisuó nè dèè dò nyàùyaù deè dèkùmmè. ¹¹ Kè Kuyie ntǎnni n yú ke dò: Sakabu! Kè n dò: Nte mí. ¹² Kè di dò: Wénté káyà yebǎdakè nè ipe dèè dò nyàùyaù deè dèkùmmè. N yámu Damaa da dàòrimè. ¹³ Míi tu di Yiè nKuyie nha do yá kù Beteedi, kǎfíi nditári, kǎcǎu mme kúò nké n náké a dǎ ti. Di mmǎnni, ité kékó nha ei bè da peité di.

¹⁴ Kè Daseedi nè Dea ké dè: Ti cice í yóó kú kè ti túóté dǎmarè o cǎtè. ¹⁵ Ò ti wénté bepǎàbè mbe, ke ti fité kè di ti dífí, bá wè í ti dúú nwe do dǎ nké ti dúú nyí. ¹⁶ Kuyie ncǎutè tǎi kpàti ti cice borè ke da dúú ntí tu ti kpeti nti, tinti nè ti bí, dàò Kuyie nda náké ti.

¹⁷ Kè Sakabuu báátí, kédee nho bí nè o pobè yòyóbè, ¹⁸ kǎtúóté o wǎs nè o kpàti timǎu ò pètè ti Mesopotamii, kékété kénkūnti o cice Isaki borè Kannahā. ¹⁹ Ke sǎ nDamaa kǎte ke kǎi o pe cití, kè Daseedi yúúúu o bǎkè. ²⁰ Kè Sakabuu soutè Damaa Aramu botí kou, kǎité bá ò í ò cau, ²¹ kǎtúóté o kperè demǎu kécoké, kǎsénté kukó ndiekú Efadati, kékété, kénwetí Kadaadi tǎri.

²² Diyie táánni yie kè bèé náké Damaa Sakabu cokémè. ²³ Kòò túóté o kǎbe, kǎtǎnnè Sakabu kǎmmake yewe yéyieké, kóò ninte Kadaadi tǎri. ²⁴ Kè Kuyie nnáké Damaa, Aramu botí kou nè tidǎuntí ke dǎ: A báá dàò Sakabu timati.

²⁵ Wè ò ninte memme ke sǎ nSakabu cǎnnè o touku Kadaadi tǎri ñnkè, kè Damaa múnke cǎnnè o kǎku, ²⁶ kébeke Sakabu ke dǎ: A n dàò ba, ke n souté? Ke túóté n kó besapǎmbè ke dò nha kpà nke bè éí. ²⁷ Dè dǎmmè kàa n souté, ke sǎri ke coké, bá a í n náké? Ti na n da ciemmu kéndiè, ke bie nyebàrè nè tikútídúùti kè dè naati. ²⁸ A í yóu kè nh ǎrí n kó besapǎmbè nè n yaábí. A dàò deyèinkpere nde. ²⁹ M mǎkemmu muwǎrímú ke na nda dàò meyei, kè Kuyie nha

cice tũ nkũ né n nàké keyènkè kèè pèètè ke tũ m báá da doò tĩmatĩ. ³⁰ A dũ mecāā mme ke bo kò nha cice cĩètè, dè nè yĩme kàa yũũkũ m bøkè?

³¹ Kè Sakobu dũ: N yĩkũ a bo fiete mèmme a kó besapàmbè. ³² Wénté n kó benitibè, kàa yà wèè borè a bøkè bèè ò kùu.

Sakobu do í yé ke dũ nDaseedi weè yè tùóté.

³³ Kè Damaa ta Sakobu kó kutouku, kéta Dea kòku, kéta o kó benitipotòmbè bédè kpèti, ò í nyà mùmamũ, kéyè kéta Daseedi kòku. ³⁴ Ke yé ba! Kè Daseedi weè yè tùóté ke sònne yesànkònkè mieke ke kari yè ìnkè. Kè Damaa wammũ titouti timũ mieke kémónté. ³⁵ Kè Daseedi dũ: N cice a mieke báá peike n yí mè nyitèmè n kàri, m bo n tãnkũ yeire nde.

Kè Damaa wammũ kémónté. ³⁶ Kè dèe yonke Sakobu kòo nkpannè Damaa, ke tũ: N cãke ba? N dũ òmmè yèi nkàa n tũ nnè kemieke? ³⁷ A fiémũ n nenti, a yà ba dèè tu a kpere? Benke dè n kòbe nè a kòbe, kè bèè yà ké ti púté. ³⁸ M bo a cĩètè ke mæke yebie nsipísidè ndi, m me nyí cãáké a pedaa mari. ³⁹ Musĩmmũ í pĩ nha òfè mafè, kè n fè tóni ke da benke, nh òfè yietĩmu. Kàa m békũ bè yũũkũ í kuyie nnè keyènkè, kè ñ da yietĩ. ⁴⁰ Kè fewentaafè m poté, kè muséé nni m poté keyènkè, kè n níi nyiè nke wúó. ⁴¹ Yebie nsipísidè ndi m bomè a cĩètè, ke pĩ mmutòmmũ yebie ntepiítè nè yènàa a kó besapàmbè kpéi, nke cẽmmũ a wũš yebie nyèkuò. Kàa cèètè n yeti kuce tepíítè. ⁴² Kè Kuyie, n yààri Abarahammu do tũ nkũ, n cice Isaki dé kũ do í n teennè, a na nni m bèti n nũu sinũmmũ ndi. Kũ me nyàmũ n fĩtũtè a cĩètè, ke n teennè wenke keyènkè.

Sakobu nè Damaa bè taummè

⁴³ Dè mòmni kè Damaa ò tẽĩné ke dũ: N kó besapàmbè tu bie, be bí tũ n kpèyi nyi, kè iwũš ii ntũ n kpèyi, demũ a mè nwũò ndè tu n kpere nde. M me nyí yóó na kédòñè mùmamũ n kó besapàmbè nè be bí. ⁴⁴ Yóu kè ti tau mmĩ nnè fš nkédòò mebenkùmè mamè.

⁴⁵ Kè Sakobu tũóté ditári kéfíi, ⁴⁶ kénáké o kòbe ke dũ: Waánnènni yetárè! Kè bèè yè waánni kécóũ nditácóũ, kè bèè kari demũ di ìnkè kédĩ. ⁴⁷ Kòò di yu ke dũ: Metaummè kó mebenkùmè kó ditácóũ. Nè Damaa kó tináahti Yekaa-Saadutaa nè Sakobu kpèti Kadedi. ⁴⁸ Kè Damaa dũ: Di ntácóũ dii yó mbenkũ mí nnè fš nti taummè.

Nè de kpéi nke bèè di yu ke dũ Kadedi, ⁴⁹ kéyíé ké di yu ke dũ Misipaa. Kè Damaa dũ: Ti Yiè nKuyie nni nti wúó nti dèténè dii mòmni titòbè. ⁵⁰ Kàa fẽũnko n kó besapàmbè, ke tùóké betòbè, a nyé ke dũ nhoniti weè í ti wúó, Kuyie nkuu ti wúó. ⁵¹ Kè Damaa dũ: Nte ditácóũ n cou ndi nè ditári n fii ndi mí nnè fš nti cuokè. ⁵² Di ntácóũ nè di ntári dè ntũ ti taummè kó dibenkèri. M báá dè pèètè kékote a biékè kédòò meyei, a me mbáá dè pèètè kékotenĩ m biékè kédòò meyei. ⁵³ Kuyie nhAbarahammu nè Naao bè tũ nkũ ni nti wúó!

Kè Sakobu parikè kéyũ Kuyie nho cice Isaki dé kũ yetĩri, ⁵⁴ kéféúté fèšfè Kuyie, kéyũ o kòbe kè bèè cãáké kényiè nditári ìnkè.

32

¹ Kè dèe wenté dikũnweĩni, kè Damaa orĩ o kó besapàmbè nè be bí, ké í pã mesàa nkékò.

Sakobu bàĩmũmè Esayuu nè yepārè

² Kè Sakobu sòoté o cẽmmũ, kè Kuyie ntòrèe ò co. ³ Kòò yè yà ke dũ: Kuyie nkó dikàri ndi die. Mèmme ò dè yumè ke dũ Maanaĩmmũ (dèè tu yekàrè yèdèé).

⁴ Kòò tš mbenitibè Seii Edõmmũ kó kutempè mmieke o kóo kóti Esayuu borè, ⁵ ké bè nàké ke dũ: Di náké n yiè nhEsayuu ke dũ: A kóo tšnti Sakobu kòte Damaa cie nke, ke ke mbo ke tũòkenèni yé. ⁶ Ke mæke inààke nè sãmmarĩmúbè nè ipe nè sibòó nè benitidatòmbè nè benitipotòmbè, ke tũ fš nho yiè nha ò còutè.

⁷ Kè Sakobu do tš mbèe wẽtenĩ kóo nàké ke dũ: Ti kòtemũ ke yà a kóo kóti Esayuu, kòò kèrinĩ nè behaapàmbè sikousinàa (400).

⁸ Kè kufšwaá nhauté Sakobu mediè nkòo toté bèè ò neĩné yetĩrè yèdèé nè iwũš ò do to ì, ipe nè sibòó, inààke nè yòyòbè. ⁹ Ke náa nke tũ: Kè Esayuu kũ diĩnni mari, diterĩi coké. ¹⁰ Kè Sakobu bántè Kuyie nke dũ: Kuyie n yààri Abarahammu nè n cice Isaki do tũ nkũ, fšò n nàké ke tũ: Wẽte a cie, a kòbe borè kè ñ da doò mesàa. ¹¹ N yí mǎnnè mesàa nha do yè nha yó n doò mè ke mè dòò, mí nha kóo tšnti. N do senti kukó nSuditèe ke pikũ m pààti mǎa ndi, di mòmni ke náa nyetĩrè yèdèé. ¹² N deeténè n kóo kóti Esayuu, n yĩkũ ò bo kotenímè mme ké n kuò nè m pobè nè m bí. ¹³ A do bẽmmũ ke dũ a yó n doò mesàa, nkè n yaàbĩ sũũ nkéndò ndàmèèri nũũ kó mubirĩmũ, bá bè báa na ké í kàa.

¹⁴ Kè Sakobu báté deborè kéyíé, kédeite ò do mæke dè mieke ò yóó pã dè o kóo kóti Esayuu. ¹⁵ Sibõniisi sikousidè (200) nè yebodakè sipísidè nè ipeni sikousidè (200) nè yepedakè sipísidè ¹⁶ nè yòyòbè beniibe bèè to ibi sipísitãati nè bè bío nè inaani sipísinàa nè yenaadakè tepíítè nè

sāmmarímúbè niibe sipísídè nè isāmmarímíbí tēpíté. ¹⁷ Kòò dè toté dè tǎnti dè tǎnti, kédúo nho tǎmbè kè bè nàké kè dǎ: Niiténè kè mēfiè nní nsoké dè cuokè.

¹⁸ Kòò náké oketiwe kè dǎ: Kè n kóo kótí Esayuu da conè kè beke kè tú: We nda te? A kǎri kè? We nte iwūš ìi ni a ìikè? ¹⁹ A dǎ: A kóo tǎnti Sakǎbu weè dè te, kè dè nda pǎ kè tǔnní.

²⁰ Kè Sakǎbu mē nnáké odérí nè otáánwè nè besombè bèè tǔ nkè dǎ: Kè di yà n yiè nhEsayuu di mē nhò nàké kè dǎ: ²¹ A kóo tǎnti Sakǎbu tǔnnímu.

Sakǎbu dè náánnè o yémmè mme kè tú, yepārè yie mbo bónkúnne o mieke, kè tí máá kòo n cǎuté nè diwèi. ²² Kè bèè kéténe yepārè kè wenwe nkpaá dè kó keyènkè bè bātè dè.

Sakǎbu manèmè Kuyie

²³ Mēmme kòo íté dè kó keyènkè kétúóté o pobè bedé nè o nitipotǎmbè bedé nè o bí tēpíté nè demáá kè bo sǎnté tipèti-yèrì, bè tu kùù kó nSǎbǎkí. ²⁴ Kòò bè sée nkukó nkéséenne o mǎke dèè kó dimáá, ²⁵ kè ndè kpaá omáá kényiè nke mañè oniti mǎu nè kukūnwentóo. ²⁶ Kè dè kóo niti nsǎ nwè í yóo na Sakǎbu, kēpoté o kpeyuu kóo naá ndikpenni. ²⁷ Kè dè kóo niti dǎ: N yóu kè m pēṣṣé! Kè Sakǎbu dǎ: Kǎa í m pǎ mesàá m báá da yóu. ²⁸ Kè dè kóo niti beke Sakǎbu kè dǎ: A yètiri tu ba? Kòò dǎ: Sakǎbu. ²⁹ Kòò dǎ: Bè ténke í yó nda yu kè tú Sakǎbu, bè yó nda tú Isidayeeri nwe, kè yé a manèmè ti Yiè nKuyie nnè benitibè kè na. ³⁰ Kè Sakǎbu dǎ: N da báámmu n náké a yètiri, kòò dǎ: Ba nte kǎa m bèkú n yètiri?

O mē nyí kóo dǎá mesàá. ³¹ Kè Sakǎbu dǎ: N yà Kuyie nke kpaá fòu. Mēmme kòo yú dè kó dibòri kè dǎ Penniyedi (dèè tu ti Yiè nKuyie nyilikè). ³² Kè dèè wenté kè Sakǎbu nsenti Penniyedi kó kukó nkè diyie yènní kòò cènti dikpenni. ³³ Dèè te nè yíenni kè Isidayeeri bè í yo nṣéṣé kpeyuu kó kumaa nke yé ti Yiè nKuyie ndo dè mpotémè Sakǎbu.

33

Sakǎbu conèmè Esayuu

¹ Sakǎbu yà dii mǎnní Esayuu duunnimè, kè neínè behāāpǎmbè sikǎusinàá (400), kǎtotí ibí Dea nè Daseedi nè benitipotǎmbè bedé, ² kényiè nhonitipotǎmbè nè be bí, Dea nè o kpeyi kè bè mpokoo, Daseedi nè Sosefu kè bè ntú. ³ Kòò niitè o mǎmmu mbe ìikè, kényà o kóo kótí Esayuu, kénínkóo o ìikè kuce mǎyiekè kè yàa tóónnèko ò borè. ⁴ Kè Esayuu cokéní kóò ǎrì, kè diwèi bè auté, kè bèè kuš mbédé. ⁵ Kè Esayuu yà benitipòbè nè ibí, kèbeke kè dǎ: Ombe mbe biè mbèè da neínè? Kè Sakǎbu dǎ: Ti Yiè nKuyie m pǎ bèmbè mí nha kóo tǎnti.

⁶ Kòò nitipotǎmbèè tóónnì nè be bí kénínkóo o ìikè. ⁷ Kè Dea tóónnì kénínkóo o ìikè nè o bí. Kè Daseedi nè Sosefu kè bè múnkee mē nyí. ⁸ Kè Esayuu o beke kè dǎ: A dǎ kédòndè ba m mē n conè ìi wūš? Kòò dǎ: N dǎ fǎ n yiè nhá n cǎuté mesàá mme. ⁹ Kè Esayuu dǎ: M mǎke kè dè sūmu n nanté, íte a kpere. ¹⁰ Kè Sakǎbu dǎ: N da báámmu, kǎa n cǎutému, cǎuté m pǎre, n da yà kè dè dǎ n yà Kuyie nku, kè yé a n cǎutéme nè diwèi. ¹¹ N da báámmu cǎuté n da pǎ dè, ti Yiè nKuyie nni n dǎámu mesàá, kè m mǎke demǎu.

Kè Sakǎbu yetoo kè Esayuu cǎuté. ¹² Kè Esayuu dǎ: Íténè kè tí nei kékò. ¹³ Kè Sakǎbu dǎ: N yiè nha yému kè dǎ nyibi kpaá yǎá, kè ipe bo nè ináake nè tinaabiiti, kè ti ìi kéténe mecāā ndiyie mari máá í bo kú. ¹⁴ Fǎ n yiè nhá niitè, mí nha kóo tǎnti kè nní ntú mēyóómmè nè iwūš nè ibí kétuakoo a cie Seii. ¹⁵ Kè Esayuu dǎ: M bo da yóonè n kó benitibè mabè. Kè Sakǎbu dǎ: Kè bèè dǎa ba? Fǎ ncénke n cǎuténe diwèi. ¹⁶ Dè kó diyie dimáá mieke kè Esayuu kété kénwèti Seii. ¹⁷ Kè Sakǎbu kǎte Sukǎti kémaá tecéṣṣé, kédǎo o wūš titouti. Dèè te kè bè yu dè kó dibòri kè tú Sukǎti (dèè tu titouti).

Sakǎbu bātémè Sisemmu

¹⁸ Sakǎbu dè nyitè Mesopotamii, kétuakenè kukōhnaatí Sisemmu Kannahāá kó kētenkè, kǎkari dihei mǎnkú, ¹⁹ kédonté kētenkè medítibii ntekòutè (100) Amǎo bí borè, ìi te kētenkè Sisemmu, kécónnè o touku, ²⁰ kémaá diwūštǎnni, kè di yu kè dǎ Edi-Edowee-Isidayeeri (dèè tu ti Yiè nKuyie nyIsidayeeri bè tǔ nkú).

34

Bè pǎrímè Dina kè duónè

¹ Diyie mari kè Dina, Dea kóo sapàá fýè kè bo dǎu ndiheì kó besapǎmbè. ² Kè Efiibe kóo kpààti Amǎo kóo dapàá Sisemmuu ò yà, kóò pǐ nkéduónè. ³ Kóò pǎnsiri mediè, kéndǎ kényúš nhosapàá nyémmè. ⁴ Mēmme Sisemmu nákémè o cice Amǎo kè dǎ: Kǎte kényà osapàá nyie nyembè, n dǎ kóò puokemu.

⁵ Kè Sakǎbuu keè Sisemmu duónèmè Dina, kè sǎ nho kó bedapǎmbè bo kupaku kè cēmmú iwūš. Kòò ndò nyúóó kè kēmmú bè bo kónnime.

⁶ Ké Sisemmu cice Amoo kote Sakobu borè ke bo ò nàké. ⁷ Kòo kó bedapàmbè nküntini kupaku kékéè dèè dǎǎ, kè dèè bè yonke, kè bè miekee peike, ke yé Sisemmu dǎǎmè dèè tu isòke Isidayeeri be mieke, ke duónè Sakobu kóo sapàà, dèè do ci Isidayeeri be cuokè. ⁸ Ké Amoo dǎ: N kóo dapàà nSisemmu yèmmè meè ta di kóo sapàà, di we nhò duó nkòo puoke. ⁹ Ti wènnénè kè ti mpuokú di kó besapàmbè kè di puokú ti kòbe. ¹⁰ Ké ti nwè nke bo, kè dihei ntú di kpèri, kè di ndǎori kupotaa nke mòke sibaa.

¹¹ Ké Sisemmu náké osapàà nciè nè o tǎbè ke dǎ: Kè di n dǎǎ mesàà nke beke dèè kó dimàà n di duó. ¹² Kè di n yiennè di kóo sapàà nke beke tipocònti kè ti deu ke mamè nè yepàrè n di duó.

¹³ Ké Sakobu kó bedapàmbèè náké Sisemmu nè o cice nè mecii nke yé ò pǎrmè be tǎu Dina nè muwèrimú ke duónè. ¹⁴ Ké bè dǎ: Ti báa na kéduó nti tǎu wèè í cǎnté, dè tu meyei mme ti borè. ¹⁵ Ti í yóó yie ndi yé mmù, kè di í cǎmmú benitidaabè bemou. ¹⁶ De mǎnni ndi ti bo di duómme ti kó besapàmbè, kétuókè di kòbe, kè ti ñwè nke bo, kénaa nkubotí kumáa. ¹⁷ Ké di me nyete ti yé mmù ti túté ti tǎu képèté.

¹⁸ Amoo nè o bire Sisemmu kè bèe pènsiri de kó tináahti. ¹⁹ Bá odapàà nyí nhòtè ò bo dǎǎmè bè béi nti, ke yé ò dǎmè osapàà mmedie. Bè do we ntá okpààti cǐtè mieke kè dè pèté betabè. ²⁰ Amoo nè o bire Sisemmu, kè bèe kote dihei kó dibòri, kénaké be kòbe ke dǎ: ²¹ Benitibè bie ntu diwèi kòbe mbe, yóonè kè bè mbo ti ei, ke dǎori kupotaa, dihei í kǎnni, kè ti mpuokú be kó besapàmbè, kè bè puokú ti kòbe. ²² Bè tu, kè ti yie mbè yé mmù, ke cǎmmú benitidaabè bemou, bè bo ti wènnénè kè ti naa nkubotí kumáa. ²³ Kè ti yie mbè yé mmù, kè bè ti bonè, tǎi yóó tieke be wūó nè be kpere demou bè mòke dè.

²⁴ Bèè kó dimàà bo deborè kè bèe yie nhAmoo nè o bire Sisemmu bè náké ti, kè dihei dimou kó benitidaabèè cǎmmú. ²⁵ Diyie tǎǎnni yiè, dè dǎke yóu dii yiè kè bè kàri ke í yé timati, Simmeǎǎ nè Defi Dina tǎbè kè bèe túté be kpàrise kèta dihei kékuo benitidaabè bemou, ²⁶ kékuo Amoo nè o bire Sisemmu, kédeite be tǎu Dina Sisemmu cǐtè kékǎnnè.

²⁷ Ké Sakobu bí tei íté kétuóté tikúnenti nè dihei kpere, ke yé bè pǎrmè be tǎu nè muwèrimú ke duónè, ²⁸ kékpaae be pe nè be náake nè sǎmmarímubè nè dèè kó dimàà bo dihei nè depaa, ²⁹ kéhei be kpàti timou, be bí nè be pobè nè dèè kó dimàà bo be cǐi mieke.

³⁰ Ké Sakobuu náké Simmeǎǎ nè Defi ke dǎ: Di n cǎkemu, kè ñ naa nhyeiewe Kannahāa kòbe nè Pedisiibe be ikè. N kòbe í sū, bè yóó tǐmmu ké n dokénè, kè n na, kè n kuò nè n cǐtè temou. ³¹ Kè bè dǎ: Ti na nyóu kè bèe wénté ti tǎu onitipòkú wèè dǎuti dǎutinè benitidaabàa?

35

Sakobu itémè Sisemmu kékote Beteedi

¹ Diyie mari kè Kuyie nnáké Sakobu ke dǎ: Íté kékote Beteedi ké m maá diwūstǎnni, n do de nda benke m maá a do cokúnè dii mǎnni a kóo kóti Esayuu.

² Ké Sakobuu náké o cǐtè kòbe nè bèè do ò bonè bemou ke dǎ: Bǎnténko yebakè kéwénkúnne dimàa, kéceete di yàati. ³ Báatínè kè tí kote Beteedi kémaá diwūstǎnni Kuyie nkpéi, ke yé kuú do n teennémè n do áari dii mǎnni, kè nni mbonè n cèmmu mumou mieke.

⁴ Ké bèe duó mbe bokè yemou Sakobu nè be mǎmǎnnè bè do tǔs dè be to, kòo dè kǔnnè mutie diemú také Sisemmu, ⁵ képèté. Ké Kuyie mbǎnté kufǔwaa nyehèké yèè dè tòké, bá bè í ndaati kè bè tǔnnè.

⁶ Sakobu nè o kòbe bemou kè bèe tuake Duusi bè tu dè Beteedi, Kannahāa kó dihei, ⁷ kémaá diwūstǎnni kè di yu ke dǎ Kuyie-mbo-Beteedi, ke yé kú do de nhò benkemè kumáa ò cokúnè dii mǎnni o kóo kóti.

⁸ Ké Debora, Dehekaa kóo yuàrì kú kè bèè ò kǔnnè Beteedi také, mutie diemú mamú yuu, bè tu mù yedabùò nkǎmu.

⁹ Sakobu kǔntini dii mǎnni Mesopotamii kè Kuyie nyíé kóò benke kumáa, kóò pǎ mesàa. ¹⁰ Kóo náké ke dǎ: A yètiri tu Sakobu nwe, di mǎnni ke yó ntú Isidayeeri.

Memè Kuyie nhò yúmè ke dǎ Isidayeeri. ¹¹ Kè kúu ò náké ke dǎ: Míi tu Kuyie nke kpènni. A bo pié kaa botíi sūú nkàa naa nyibotí péu cice, kè bekpàatibè yènni í mieke. ¹² N duó ndii ei Abarammu nè Isaki, m bo di nda duó nké di duó nha yaabi.

¹³ Kuyie nhò náké memme kédeè kéité. ¹⁴ Ké Sakobuu fíi nditári, kécóu mmekúò nnè menaa nke bo ndennini, ¹⁵ kéyú Kuyie ndo ò naánnè dii bóri ke dǎ Beteedi (dèè tu Kuyie ncǐtè).

Daseedi péimè Bensamee kékú

¹⁶ Sakobu nè o kòbe kè bèè íté Beteedi, kénkpaa díetirinè sǎmpó Efadata, kè Daseedi ndó képèité kè dèè yonke medie. ¹⁷ Ké debire nyetini wèè ò peinko kòo náké Daseedi ke dǎ: Bá nyíékú a wète ke peité denitidabire nde.

¹⁸ Kê Daseedi rímaunè mukúú nkéyú debire ke dò: Beni-Oni (dèè tu: Meyei mbire). Kê Sakobuu dè yu ke dò Bensamee (dèè tu kubakú youú).

¹⁹ Kê Daseedii kú kè bèè ò kúnné Efadata kó kuce, bè yu dè yíe nke tú Betideammu. ²⁰ Kê Sakobuu cónné ditári Daseedi fòti ínkè kè di yu ke dò Daseedi fòtitári, kè di kpaá bo nè yíenní.

²¹ Kê Sakobuu íté deborè kékari Mikidaa-Edée, ²² kémbo de kó dihei kè Dubenni duóné Bidaa onitipotónti o cice po wè. Kê Sakobuu keè, kè dèè ò yonke.

Sakobu do mæke ibi tepúitè nè idéi nyi. ²³ Kê Dea kó ibi tú: Dubenni, Sakobu kóo Po nè Simme³⁵ nè Defii nè Sudaa nè Isakaa nè Sabunoo. ²⁴ Kê Daseedi kpeyi tú Sosefu nè Bensamee. ²⁵ Kê Bidaa Daseedi nitipotónti kpeyi tú Danni nè Nefutadii. ²⁶ Kê Sidipaa Dea kóo nitipotónti kpeyi tú Kadi nè Asee. Sakobu nitidabí nyi ò pié i Mesopotamii.

Isaki kumè

²⁷ Kê Sakobuu tuæke o cice Isaki borè Mammudee, dèè tókénè Kidiya-Adiba. Bè tu dè yíe nhEbuoo. Abarahammu nè Isaki bè do borè. ²⁸ Isaki do mæke yebie ntékòutè nè sipísini (180) ndi, ²⁹ ò do yóó kú ke kótè mediè mme. Kòo bí Esayuu nè Sakobu kè bèè ò kúnné.

36

Esayuu kàrimè Edammu

¹ Nte Esayuu bè tu wè Edammu o kó kufuku: ² Ò do puoke Kannahāa kó benitipòbè mbe, Ada Edonni bire, Itiibe kó kubotí kou, nè Odibamaa Ana bire, wèè yàari tu Sibe³⁵ Efiibe kó kubotí kou ³ nè Basimati Isimayeei bire Nebayoti tãu. ⁴ Kê Ada peité Edifasi, kè Basimatii peité Deuyeedi. ⁵ Kê Odibamaa peité Yeusi nè Yaedammu nè Kodaa Esayuu nitidabí nyi ò pié i Kannahāa.

⁶ Kê Esayuu túóté o pobè nè o nitidabí, nè o nitipobí nè bèè kó dimaa bo o cìtèè nè o wūs nè ò pètè dèè kó dimaa Kannahāa, kékote dihei teri kédéténè o nantè Sakobu. ⁷ Bè do mæke tikpàti ntè mediè, mbè báa na kénwè nke kari, bè bo kèè tenké i sánnè be wūs. ⁸ Kê Esayuu bè tu wè Edammuu kòo kòte kémbo Seii tãri.

Esayuu kó kufuku

⁹ Nte Esayuu wèè tu Edamiibe yàari wèè do bo Seii tãri o fuku: ¹⁰ Edifasi Ada bire nè Deuyeedi Basimati bire.

¹¹ Edifasi bí tú: Temaa nè Omaadi nè Sefoo nè Katammu nè Kenasi. ¹² Timuna do tú Edifasi pocènni ndi, kóo peité Amadeki. Ada Esayuu pokú yaábí nyi.

¹³ Deuyeedi bí tú: Naati nè Sedaa nè Misaa nè Samaa nè Misaa. Basimati Esayuu pokú yaábí nyi. ¹⁴ Nte Odibamaa Ana bire, Sibe³⁵ yaábire Esayuu pokú bí: Yeusi Yaedammu nè Kodaa.

¹⁵⁻¹⁶ Nte Esayuu yaábí i di tikpàti: Temaa nè Omaa nè Sefoo nè Kenasi nè Kodaa nè Katammu nè Amadeki. Bèè do tú bekpaàtibè Edammu, Esayuu nè o pokú Adaa be kóo Po Edifasi bí nyi.

¹⁷ Naati nè Sedaa nè Samaa nè Misaa bè do tú bekpaàtibè mbe Edammu. Esayuu nè o pokú Basimati be bire Deuyeedi bí nyi.

¹⁸ Yeusi nè Yaedammu nè Kodaa bè do tú bèè baké bè mbe. Esayuu nè o pokú Odibamaa Ana bire be bí nyi.

¹⁹ Esayuu yaábí nyi i do tú Edamiibe kó bekpaàtibè.

²⁰⁻²¹ Seii botí kou bè tu wè Oditi o yaábí, i do keté kémbo Edammu. Jriibe kpààtibè do tú: Dotāa nè Sobadi nè Sibe³⁵ nè Ana nè Dis³⁵ nè Esee nè Disāa. ²² Kê Dotāa bí ntú: Jari nè Emammu kóo tãu ntú Timuna. ²³ Kê Sobadi bí ntú: Adifanni Manaati nè Ebaadi nè Sefoo nè Onammu. ²⁴ Kê Sibe³⁵ kpeyi tú Aya nè Ana. Ana wèè do pètè tebinte tonniè dikpāa cuokè, ke cèmmú o cice Sibe³⁵ sámmarímúbè. ²⁵ Ana bí tú Dis³⁵ nè denitipobire Odibamaa. ²⁶ Kê Dis³⁵ kó ibi ntú: Emmutāa nè Esibanni nè Itidanni nè Kedanni. ²⁷ Kê Esee kpeyi ntú: Bideanni nè Safāa nè Akanni. ²⁸ Kê Disāa kpeyi ntú Uusi nè Adanni.

²⁹⁻³⁰ Oriibe bèè do di tikpàti Seii beè tu: Dotāa nè Sobadi nè Sibe³⁵ nè Ana nè Dis³⁵ nè Esee nè Disāa.

³¹ Isidayeeiribe mu ndo í mæke dii mōnni okpàati kè bèè ntou tikpàti Edammu tenké ke feimmu betòbè, nte be yètè: ³² Beoo bire Bedaa Dinabaa ei kou, wèè do keté kété tikpàti Edammu, ³³ kékú kè Bosedaa ei kou Sedaa bire Yobabuu còutè tikpàti. ³⁴⁻³⁹ O kó difōnkúò kè Temaa ei kou Usammuu còutè tikpàti, kékú kè Afiti ei kou Bedadi bire Adadii còutè tikpàti, kékú, wèè do dokénè Mandiyāabe Moabu tenké miæke kè bè na. O kó difōnkúò kè Masedekaa ei kou Sāmudaa còutè tikpàti, kékú kè kukó ndiekú kó dihei Deoboti ei kou Saudii còutè tikpàti kékú, kè Akiboo bire Baadi-Ananni còutè tikpàti kékú. Kè Pauu ei kou Adadii còutè tikpàti, wèè do puoke Matideti kóo sapāa Metabeyeedi. O pokú yō kóti yètiri do tú Mesaabu.

⁴⁰⁻⁴³ Esayuu weè tu Edòmiiɓe yààri. Nte de kó bekpaàtibè yètè: Timuna nè Adifaa nè Yeteti nè Odibamaa nè Edaa nè Pinoo nè Kenasi nè Temaa nè Mibisaa nè Makidiyeedi nè Idammu. Edòmiiɓe kpààtibè mbe bá wè nè o èi.

SOSEFU KÓ TINÁÁNTÌ

37

Sosefu yàmè tiduùnti

¹ Ké Sakabu mbo Kannahāa o cice do borè. ² Nte Sakabu bí kó tináaanti. Sosefu do mæke yebie ntepiitè nè yèyiekè ndi, kénneitinè o kó bekótibè Bidaa nè Sidipaa Sakabu pobè bí, kè bè cẽmmu iwũ, kè Sosefu kũnni ke náa nho cice o kó bekótibè náante tii náanyei. ³ Sakabu do dɔ Sosefu nwe kè dè pẽtè o bí tei ke yé ò do ò peitẽmè o kóti cuokè nke, koò yá ndiyaabòri sàari inieke kperi. ⁴ Koo kó bekótibè yá o cice ò dómè medi, kè be mieke nhò péi, bá bè í nhò dónè tináaanti.

⁵ Diyiè mari kè Sosefu duú tiduùnti kénáké o kó bekótibè. Kè be mieke dǎkèe ò peike. ⁶ Nte de kó tiduùnti do tú mui: ⁷ Koo dɔ: N duú kè ti bo kupaku nku ke bou yeyobuo, kè n kperi cómmu de cuokè, kè di kpeye di cẽtè ke nínkú di ìlkè, kè be mieke dǎkèe ò peike. ⁸ Koo kó bekótibè dɔ: A yèmmè dò nfɔ́ yóó ti baatè, kénáa nti koo kpàtàà?

Kè be mieke dǎkèe ò peike nè ò yàu tii dũnti ke bè náa nti kpéi.

⁹ Koo yíé duú tiduùnti teti, kè bè náké ke dɔ: N yá tiduùnti teti nti. Diyiè nè otánkũ nè siwàa tepíitè nè temáa kè dè nínkú n yìlkè.

¹⁰ Koo ti náké o cice, koo ò kpannè ke dɔ: Ba nkó tiduùnti nti? A yèmmè dò mmí nnè a yó nè a kó bekótibè ti bo nínkú a ìlkàà?

¹¹ Koo kó bekótibè mieke nhò péi, koo cice yie me ntoti o yèmmè de kó tiduùnti ìnkè.

Sosefu kó bekótibè ò fitèmè

¹² Diyiè mari kè Sosefu kó bekótibè kote Sisemmu kénccẽmmu be cice wũ. ¹³ Koo cice ò yu, ke dɔ: M bo da tɔ nkàa kote Sisemmu káyà a kó bekótibè cẽmmu dè iwũ. Koo dɔ: Eẽ. ¹⁴ Koo cice dɔ: Kote Sisemmu káyà be kónnaatí, káyànè iwũ, kèwẽtení kè n náké dè dõmmè.

Kè Sosefu ité Ebuñoo kékote Sisemmu. ¹⁵ Kè òmòu o yá kòò àri dikpàa mieke. Kè de yiè nhò beke ke dɔ: A wanti ba? ¹⁶ Kè Sosefu dɔ: N wanti n kó bekótibè mbe, n náké be cẽmmu dè be wũ. ¹⁷ Kè de koo niti ò náké ke dɔ: Bè í kpaá dié. N kèè kè bè tu bè kòri Dotāa.

Kè Sosefu kote Dotāa kè bè yá. ¹⁸ Kè bèe ò yàni medítimè kédake ke bo ò kù, ¹⁹ kénnaá mbetòbè ke tú: Ntenè tiduùnti yiè nke kérini. ²⁰ Yóunè kè ti ò kùo kédootóo tebinte mieke, ke dɔ musĩmmu muu ò pí, nkáyà o dũnti yóó yĩmè.

²¹ Kè Dubennii keè káyete ke dɔ: Ti báá ò kù. ²² Ánnèné we tebinte tie mmieke! Di báá ò kù.

Ò do dɔ kóò deetẽmu kóò kpènnè o cice borè.

²³ Sosefu tũkoo dii mǎnni o kó bekótibè borè, kè bèe ò pí nkédáté o yaabòri sàari inieke kperi. ²⁴ Koo dootóo tebinte mieke, de kó tebinte do í ā menie mbá sámpó. ²⁵ Be dèè memme kénkari ke yo nkáyani Isimayee ribe kè bè boní Kadaadi ke deke yòyóbè ke to tihúuntí nè mekiú nnè detie nke kari Esibiti. ²⁶ Kè Sudaa dɔ: Ti yóó sori kékũ ti nantè káyà ba? ²⁷ Tí ò fiténè Isimayee ribe ti báá ò kù, ò tu ti ciẽtè kou nwe, ti nantè, kè ti wè mmeyĩ mmemáa.

²⁸ Kè bèe yie nkóò dènneni tebinte kèfiténè Isimayee ribe medítibii nspísidè kè bèe ò kónnè Esibiti. ²⁹ Kè Dubenni wèteni késiéké tebinte kénss nSosefu í dè kpaá. ³⁰ Koo yèmmèe caarè koo kèté o yaabòri, kèwẽte o kabe borè ke dɔ: Debire í dè kpaá, n yóó yĩme?

³¹ Kè bèe kuo dibòdaa kétuóté Sosefu yaabòri kétei meyi, ³² kè di duónko be cice ke dɔ: Nte ti yá dii yaabòri, wéntè káyà a bire kperi bá nni ndi. ³³ Koo di bantè, ke dɔ: M bire yaabòri ndi. Musĩmmu mamu muu ò pí nke caáké.

³⁴ Koo kèté o yaabòri kédáatí tifòtǎnti, kékari o bire kũ nkè dèe mǎnte. ³⁵ Koo kó bedapambè nè o kó besapambè kè bèe ò bǎrmu koo yete ke dɔ: N yó n kuũmmu m bire ke yàa dè sǎnténko kudankũ, kénkuò.

³⁶ Kè Isimayee ribe kote kèfiténè Sosefu Potifaa, behāapambè bèè baà Esibiti koo kpàatí be koo kóti.

38

Sudaa nè o còkũ Tamaa be kó tináaanti

¹ De mǎnni kè Sudaa ité o tebií borè kékote Adudammu Idaa borè, ² káyà osapàa mmòu, Kannahāa kou bè tu wè Suaa bire koo tuóté képuoke. ³ Koo púo nkèpeitè denitidabire koo dè yu ke dɔ Ee, ⁴ kèyíé kèpúo nkèpeitè denitidabire kè dè yu ke dɔ Onaa, ⁵ kèyíé kèpúo nkèpeitè denitidabire kè dè yu ke dɔ Sedaa. Ò do bo Kesibu nwe koo peitè.

⁶ Ké Sudaa túóté onitipòkù bè tu wè Tamaa kóò puo nho kóò Po Ee. ⁷ Ké Ee ndòari dèé í wenni ti Yiè nKuyie nkè kùu ò kùu. ⁸ Ké Sudaa náké Onaa ké dà: Túóté a kóo kóti pokù, kòo pié ibí kè ìi sòoté a kóo kóti cîètè.

⁹ Ké Onaa nyé ké dò nweé í yó nte ibí, ké ní ò duónè kédeite kéyénke ketenkè, kòo báá peité ibí o kóo kóti. ¹⁰ Ké de kó mēdòrimēe yonke ti Yiè nKuyie nkè kù múnkēe ò kùu. ¹¹ Ké Sudaa náké o còkù Tamaa ké dà: Kò nha cice borè kémbaà Sedaa bo kótémè. Ò do yièkù Sedaa bo kumè mme o kó bekótíbé kòme. Ké Tamaa kò nho cice cîètè.

¹² Ké dèe mante ké Sudaa pokù Suaa birēe kù, kòo kari mukūū nkédeè. Nè o népo Idaa Adudammu ké bèe kote Timuna ké bo yà bè kēī dè o pe citi. ¹³ Ké Tamaa keè o còkù kòrimè Timuna o pe citi kēī, ¹⁴ kédeite tikúpoyàati kédátinnè o ìikè kuyààkù, kékote kénkari Enaimmu èi mánku, Timuna kó kuce ké yé ò do yàmè Sedaa kótémè bá bè í wè nhò duó nkòò bo ò yenke.

¹⁵ Ké Sudaa ò yà kényé ké tú onitipòkù wèè dauti dautinè wènwè benitidaabè, ké yé ò dàátimè o ìikè kuyààkù. ¹⁶ Sudaa í nyé ké dò nho còkù nwe, kékétóo o borè ké dà: Yóu ké n da duónè. Kòò dà: Kàa ñ duónè a bo n duó mba? ¹⁷ Kòò dà: M bo da duó ndibabii. Kòo nitipòkù dà: Ee, á né dóu nha kperē marè, kàa duónni dii mōnni dibabii á dè tuóté. ¹⁸ Kòò dà: N yóó da duó mba? Kòò dà: A cannimè nè a sū nè a pàati.

Kòo dè nhò duó, kóò duónè, kòo púó, ¹⁹ kéité kékò nkédáté kuyààkù kédáati tikúpoyàati. ²⁰ Ké Sudaa tōnnēnni tebuatè o népo Idaa Adudammu kou kòò bo cəutóo o nenti, bá wè í nhò yà, ²¹ kébeke deborè kòbe ké dà: Yé onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè, ké s nkari die? Ké bè dà: Onitipòkù mōu í buoté die ndiyiè mari ké dauti dautinè benitidaabè.

²² Kòo wēte kénáké Sudaa ké dà: N yí ò yà, ké bèè dè bo ké bè tu onitipòkù mōu keté ké í dè buoté diyiè mari ké dauti dautinè benitidaabè. ²³ Ké Sudaa dà: Wèe katenè tinenti, ti báá yóu ké bè ti daá, n da duómumu tebuatè kàa kàte koò mōnté.

²⁴ Ké dè mmake betàabè bètāati, ké bèe náké Sudaa ké dà: A còkù dauti dautinè benitidaabè mbe ké púó. Kòò dà: Dennēnni we kóò cū.

²⁵ Ké bèe ò dēnnēnni, kòò tō nkè bèe náké o còkù Sudaa ké dà: N da báammumu, banté wèè te mēcannimè mie nnè kuhūū nè ku mpāati, wèè m pōrinè.

²⁶ Ké Sudaa banté tinenti, kébéi nkè dà: Ò tūnnemumu ikué ké m pēēté, n do dò nkòò duómumu n kóo dapàa nSedaa kòo yenke, m mē nyí wè nhò duó.

Sudaa ténke í nhò duónè.

²⁷ Kòò nyóó peité, képeité itáátébi. ²⁸ Ké deketirēe dēnnēnni de bakù, wèè peinko kòo dè ūinnè mupàakonwūs nkè dà: Die ndeè tu deketirè.

²⁹ Ké dè wēte kētēnnōo de bakù, ké deterēe yēnni.

Ké Sudaa dè yu ké dà Pedesi (dèè tu Okpetiwè). ³⁰ De kó difōnkùò ké bè do ūinnè dè mupàakonwūs nkè dèe yēnni, ké bèe dè yu ké dà Sedaa.

39

Sosefu bomè Esibiti Potifaa cîètè

¹ Ké Isimayeeribee katenè Sosefu Esibiti, kóò fiténè Potifaa, Esibiti èi kou. Potifaa do tu tekpaaticîètè kóo kóti nwe ké baké tihāāpōnti tii Esibiti kóo kpāati. ² Ké ti Yiè nKuyie nni mbonè Sosefu, kòò dòò dè, dèe yie, kòò mbo o yiè ncîètè. ³ Kòo yiè Potifaa yà ti Yiè nKuyie nhò bonēmè kòò dōōri dè demōu yí, ⁴ kóò pēnsiri kóò duó mmutōmmú o cîètè kóò bannè o kperē demōu. ⁵ Nè Sosefu kpéi nkè ti Yiè nKuyie ndòò Potifaa mesàà, kòò kperē demōu nè o paa nkè dè nyí. ⁶ Ké Potifaa túóté o kperē demōu ké dè bannè Sosefu, ò ténké í ndòari mūmamū ké dè í tú ò bo dimè.

Potifaa pokù dómè Sosefuu ò duónè

⁷ Sosefu do tú fedaduonfe nfe ké tú odasáati, ké Potifaa pokūū ò pēnsiri kóò náké diyiè mari ké dà: N duónè. ⁸ Ké Sosefuu yete, kénáké onitipòkù ké dà: N yiè nni nyárimu, ké n níi mmutōmmú mumōu tēcîètè mieke. ⁹ Ò í deú ké m pēēté tēcîètè tie mmieke. Ò í n yetenè demarè ké dè í tú fí, ké yé a tūmè o pokù. Dè bo yīme ké n dōò meyei ndiemè mie nkéyeténè Kuyie?

¹⁰ Kòo nnāānnè Sosefu yewe yemōu ké tú wèè ò duónè, ké Sosefu yetirí.

¹¹ Diyíè mari ké Sosefuu ta tēcîètè, ké bo pí mmutōmmú ké sō nhotōnti mōu í bo tēcîètè mieke. ¹² Ké Potifaa pokūū pí nho yaābōri, ké dà: N duónè.

Ké Sosefuu yóu o yaābōri kékóké kéyè. ¹³ Kòo nitipòkūū yà ò yóumè o yaābōri, ké cóké ké yè, ¹⁴ kényú betōmbè ké dà: Wénténè n dōu tōní Ebedeebe boti kou wè kòò ti daú, ò kateni ké bo n duónemumu, ké m mē nkuánko, ¹⁵ kòò cóké ké yè ké yóu o yaābōri.

¹⁶ Kòò nitipòkùu dǎu nde kó diyaabòri kémbaà o dǎu bo konnímè. ¹⁷ Kòò konní kòò me nhò náké ke dǎ: Ebedeebe botí kó kudaakú a tǎní kù, kuù kǎtení m borè ke bo m pí nkédúonè. ¹⁸ Kè n kuónko kè kù yóu ku yaabòri ke coké ke yè.

Bè kpetínnémè Sosefu

¹⁹ Kòò dǎu keè de kó tináañti, kè dèe ò yonke mediè. ²⁰ Kòò duó nkè bèe pí nSosefu kékpetínnè bè kpeti dè bekpaàtibè kó tikpetintí. ²¹ Kè tí Yìè nKuyie nni mbonè Sosefu kóò dǎò mesàà, kè kuhāāpǎnkù kùù bè bàà kè kùù ò pénsiri, ²² kéduó nkòò mbaké tikpetintí timǎu dikpetintou mieke. Dèmarè dǎ 35 í ndǎò kè Sosefu í yè. ²³ Kuhāāpǎnkù kùù baa tikpetintí kè kùù ò yóu kòò ndǎori ò dǎmè, ke yè tí Yìè nKuyie ndo bonèmmè Sosefu kòò tǎmmù kéri.

40

Tikpetintí tidéti yàmè tiduñti

¹ Wèè baké Esibiti kóo kpààti naakàtibè nè wèè baké bèè dǎòri pèèbè, kè bèe caàrè okpàati. ² Kòò kpààti mieke peike tekpaàtičè kó bekótibè bembè bedé, ³ kòò bè kpetínnè, wèè ni bèè baa tikpetintí o kó dikpetintou, Sosefu kpeti dè. ⁴ Kè bèè baa tikpetintí be kóo kótii bè duó nSosefu, kè bè mbo dikpetintou yemàrè mayè mieke.

⁵ Keyènkè makè, kè wèè baké okpàati naakàtibè nè wèè baké pèè dǎòribè, kè bèe yà tiduñti, bá wè kòo kpeti ncáà nti dǎmmè. ⁶ Kè dèe wenté kè Sosefu bè yà ke sǎ mbe ilikè sǎu. ⁷ Kòò bè beke ke dǎ: Dè dǎmmè kè di ilikè sǎu yie mmie mboti? ⁸ Kè bè dǎ: Tí yà tiduñti nti, òmǎu me nyí bo die nwèè bo tí náké tí tu mù. Kè Sosefu dǎ: Kuyie mbo na kè di náké tí tu mù. Di né tí nni nnáké.

⁹ Wèè baké benaakàtibè kòò dǎ: N duó ke yà fínyí kó mutie mmu kè mù cómmù n yìikè. ¹⁰ Ke mǎke ibake itáati, ke pǎri, ke peité yebe kè yè bí. ¹¹ Kè ò tǎ okpàati bǎòfè ke tǎu yebe ke niu fe mieke kóò duó. ¹² Kè Sosefu dǎ: Nte a kó tiduñti tu mù: Ibake itáati tú yewe yètàati ndi. ¹³ Yewe yètàati kó difǎnkúò okpàati bo da kpeté kéwète kè da cónné a fǎtíri, kàa nhò duó mmènaa nha sǎò dǎòrimè. ¹⁴ A né nyé n kpéi nha bo di dii mǎnni diwèi, n da báámmu á n dǎò mesàà nkénáké okpàati n kpéi, kè n denne dikpetintou. ¹⁵ Bè ò dèiteni nè muwèrimù mmu Ebedeebe tenké ke n tǎní die. Bá bè me nni nkpetimè n yí caàrè mǎmamù.

¹⁶ Wèè baké pèè dǎòribè kóo yà Sosefu nákémmè otǎu kó tiduñti kè dè wenni, ke dǎ: N duónè tiduñti ke tǎ titòtòòti titáati ndi, kè pèèbè á de mieke. ¹⁷ Kutòtòkù kùù sǎké dèfínkè kè kù piéké pèèbè beboti beboti okpàati nǎnnè bè, kè tinòti kòriní ke bè sèi n yuu ínkè. ¹⁸ Kè Sosefu dǎ: Nte a kó tiduñti tu mù: Titòtòòti titáati tú yewe yètàati ndi. ¹⁹ Yewe yètàati kó difǎnkúò okpàati bo da féuté, kè da saa mmutie kè tinòti da co.

²⁰ Diyé tǎánni yie kóo kpàati ánnè o peitéyie kó dibanni kényú o kó betǔmbè, kékpeté wèè baké benaakàtibè nè wèè baké pèè dǎòribè, ²¹ kéwète kécónnè wèè baké benaakàtibè o fǎtíri, kòò nhò duó mmènaa, ²² kéféuté wèè baké pèè dǎòribè késaa mmutie, kè dèe dǎò Sosefu nákémmè de kó tiduñti. ²³ Wèè baké benaakàtibè kòò yè nSosefu kpéi.

41

Okpàati yàmè tiduñti

¹ Kè dè mmǎke yebie nyèdèè, kòò kpàati duó kényà tiduñti ke bo kukó ndiekù Niidi také, ² ke yà inàake iyiekè kè ò wenni ke á mekùò, ke yènni kukó nke diiti timùti. ³ Kè itei iyiekè ò ò wenni fèñǎnfè ke kǎs mmedie nkè ò yènni kèsǎntóo itei kukó mbènni. ⁴ Kè ò ò wenni ke kǎs nkè ò cǎákè ò wenni ke á mekùò. Kòò ente.

⁵ Kòò kpàati wète kéduó kényà kuyòùkù kumáa kè kù òte tiyòùti tiyiekè. ⁶ Kè kuyòùkù tekù òte tiyòùti tiyiekè tii pǎò, kè diyiè yènni kèè bíékè kó kuyaakù tí poté kè tí mǎté. ⁷ Kè tii mǎanko titeti tiyiekè tii wenni ke á mebi. Kòò entení kè nsǎ ntiduñti nti.

⁸ Kè dèe ò di, kè dèe wenté kòò yú Esibiti ei kó benitinǎmbè nè mecii nyembè, kè bè náké o dǎuñti. Òmǎu me nyí nna kóò náké de kó tiduñti tu mù. ⁹ Kè benaakàtibè kóo kótii bèi nke dǎ: Okpàati n dèiteni tí do da caàrèmmè, ¹⁰ kàa mieke tí peike mí nnè pèè dǎòribè kóo kótii, kàa tí kpetínnè wèè baké tikpetintí o kó dikpetintou. ¹¹ Kè tí yà tiduñti keyènkè kèmmá bá wè kóo kpeti ncáà nti benkù mù. ¹² Ke sǎ nhodapàa mmǎu dè bo, ke tú Ebedeebe botí kou, wèè baké behāāpǎmbè o kó kudaakù. Kè tí ò náké de kó tiduñti, kòò náké bá tí tu mù.

¹³ Kè dèe dǎò kéndò nhò tí nákémmè kè bèe wète kè n cónné n fǎtíri, kékua otǎu.

Sosefu nákémmè okpàati dǎuñti tu mù

¹⁴ Meníme, kè Esibiti kóo kpàati duó nkè bèe kǎte mecāā nkédenneni Sosefu dikpetintou, kóò kuó, kóò cèete tiyàati, kóò kǎtenè okpàati borè. ¹⁵ Kòò kpàati dǎ: N yà tiduñti mǎti nti,

òmòu me nyí na ke n náké tì tu mù. Kè n kèè kè bè tu, kè bè da náké tídòuhti a 53 nákému tì tu mù. ¹⁶ Kè Sosefu dā: Mí í yóó da náké, Kuyie nkuu yóó da náké a dōuhti tu mù. ¹⁷ Kòo kpààti dā: N yà tídòuhti nti kè bo kukò ndiekù Níidi také, ¹⁸ kè yà inààke iyiekè kè i wenni kè ā tikònti kè i yènni kè diiti timúti. ¹⁹ Kè itel iyiekè ìi i wenni fenònfè kè kūsnni kè i yènni, m mu nyí yà de kó inààke boti Esibiti mieke. ²⁰ Kè ìi i wenni fenònfè kè kūs nkè i cáàké iketiýi ìi wenni kè ā mekù. ²¹ Kè baa ndò nyi do dōmmè kè kūsnni, mēmme kè nh entení. ²² Kè n wēte kénya tídòuhti tēti kè kuyòukù kumáá òte tiyòuti tiyiekè, kè tì ā mebiu nke wenni. ²³ Kè kutekù yènni kéote tiyòuti tiyiekè tìi pòò kè diyiè yìèni kèè bíékè kó kuyaakù tì poté kè tì mòté. ²⁴ Tii me mpòò kè tìi maanko titeti tiyiekè tìi wenni kè ā mebiu. Kè n tì náké benitínòmbè, òmòu me nyí na ke n náké tì tu mù.

²⁵ Kè Sosefuu náké okpààti kè dā: De kó tídòuhti wē nti tu mù mmu. Kuyie nkuu da benke kù yóó dāòmè. ²⁶ Inààke iyiekè ìi wenni nē tiyòuti tiyiekè tii wenni dē tu yebie nyèyiekè ndi, tídòuhti timáa ndi. ²⁷ Kè inààke iyiekè ìi i wenni fenònfè kè kūsnni, nē tiyòuti tiyiekè tii pòò, kè diyiè yìèni kèè bíékè kó kuyaakù tì poté kè tì mòté, dē tu yebie nyèyiekè nye, dikònni kpèye. ²⁸ M me nda náké tì, Kuyie nkuu da benke kù yóó dā tì. ²⁹ Yebie nyèyiekè yó ntú tídiiti kpèye nye Esibiti kó ketenkè kemou. ³⁰ De kó difònkúò kè yebie nyèyiekè, dikònni kpèyee tūnnení kéfèu mbenitibè, kè bēe yē nyèè do mākè tídiiti ye kpéi. ³¹ De kó dikònni bo ndeu mēdiè, bē ténke bá nyé kè dō ntidiiti do bo. ³² A yà de kó tídòuhti kuce mēdémè kè dē bo benke kè dō nkuyie nkuu dō kè dē dāò, kù me nyí yóó ɔte kù bo dē dāòmè. ³³ Okpààti bāmā mmie nhā yà oniti wēè cìl, kóò níi nhEsibiti tenké, ³⁴ kéwāá mbenitibè de kó yebie nyèyiekè tídiiti kpèye mieke, kè bè níi kōú tídiiti kè tiyòti bo tìnùmmù bēe deite kumáá kécánnè. ³⁵ Duó nkè bēe wāá ntidiiti tibotí tibotí de kó yebie nsàayè mieke kéánnè yebu, kàa ndake de kpéi nkè bè nti bāa. ³⁶ Kè de kó tídiiti mbo, kè yebie nyèyiekè dikònni kpèye tūòkení di báa kuo benitibè.

Sosefu naammè okpààti kóo tūnti Esibiti

³⁷ De mōnni okpààti nē o tūmbè kè bēe pēnsiri de kó tináahti. ³⁸ Kòo kpààti dā: Tì báá pété oniti mōu wēè dōnnè yie, kè Kuyie nYáá nhò piéké.

³⁹ Mēmme ò nákémmè Sosefu kè dā: Kuyie mmè nda benkemè demou, òmòu í bo wēè mākè meyēmmè kè cii kè da dōnnè. ⁴⁰ Fōó yó mbaké nh èi dimou, kè benitibè bemou nyíè nha kpeti, n kpààti yètiri dii maa yó nte kè nni nda deunè. ⁴¹ N da duómmu muwērímú, kàa bo mbaké Esibiti omou.

⁴² Kòo kpààti ùtè mukpààtimámáa nho nàutè kéúnnè Sosefu, kóò dàtinnè tiyaakpeti, kóò diuú mmesòfimme, ⁴³ kóò dēe ntekpàrisàntè kè tē ntú nho kpete, kè benitibè pīèkù kè tū: Nninkunè. Mēmme okpààti duómmè Sosefu muwērímú kòo baatè dihei.

⁴⁴ Kòo kpààti náké Sosefu kè dā: Míi tu Esibiti kóo kpààti, òmòu báá dāò timatì Esibiti mieke kàa í duú ndinùu.

⁴⁵⁻⁴⁶ Kòo kpààti yú Sosefu Esibiti kó diyètiri kè dā Safidati-Pennea, kóò puó Asenati dihei kóo kóti Potifedaa, Onni èi kó ikuú niuti kóo sapàa.

Sosefu do yóó tūnne okpààti kè mākè yebie nsipísitāati ndi, kéité kéce nhEsibiti kó dihei dimou. ⁴⁷ Yebie nyèyiekè tídiiti kpèye mieke kè tídiiti pié mēdiè. ⁴⁸ Kè Sosefuu cuó tídiiti depaa nkécūó yebu yehékè diyèè mieke. ⁴⁹ Kè Sosefuu kóú kékou tídiiti kè dē nsú kéndò ndamēèri nùú kó mubirimú kè bēe yīèke bè bo nkaammè.

⁵⁰ Kè dikònni kó yebie nni nkpaani kè Sosefu pokù Asenati, Potifeda birèe ò pēitè initidabí idéi. ⁵¹ Kè Sosefuu yú deketirè kè dā: Manansee kè yē Kuyie nhò teemmè kòò yē mmeffūtīmè nē ò yātenēmè ò kòbe, ⁵² kényú dedéré kè dā Efadaimmu kè yē Kuyie nhò teemmè kòò pié ibi ò di dii èi mesémmè.

⁵³ Kè yebie nyèyiekè tídiiti kpèyee pēēté. ⁵⁴ Kè yebie nyèyiekè dikònni kpèyee tūòkení kéndōnnè Sosefu tì nákémmè. Kè tídiiti baa mbo Esibiti mieke. ⁵⁵ Kè dikònni pí nhEsibiti èi kòbe bemou kè bēe kote kénya okpààti, kòò dā: Kōtenè kénya Sosefu, kòò di náké tì, di tì ndāò. ⁵⁶ Kè dikònni ta dihei kè Sosefu dennení tídiiti, kénfiitinè Esibiti kòbe, kè dikònni dāke dēfúkú. ⁵⁷ Kè yehékè yemou kòbe nkòriní Esibiti Sosefu borè kè do ntidiiti, kè yē dikònni do tamè titenti timou ndi.

42

Sakabu tammè o bí Esibiti kè ì bo donté tídiiti

¹ Mēmme kè Sakabuu keè tídiiti bomè Esibiti kénáké o bí kè dā: Dè dōmmè kè di kari kè wúó nditabè? ² N yo kè bè tu tídiiti bo Esibiti. Kōtenè kédonténí, kè tì nyo nkénfòu, kè báa kú.

³ Kè Sosefu kó bekótibè tepítèe kote Esibiti kè bo donténí tídiiti. ⁴ Sakabu me nyí nyie nkè Bensamee, Sosefu nantè nneí. Ò do yīèkù meyei mmamè yàa bo ò tūòkenímè mme. ⁵ Kè Sakabu bíi ité, kéneiné bēè múnke kòri mudidommu Esibiti, kè yē dikònni do bomè Kannahāa.

Sosefu màànnèmè o kó bekótìbè

⁶ Sosefu wèè do baké diheì, ké wèè fiitinè bepòòbè tidiiti, kòo kó bekótìbèe tuàkoo kéninkóo o ìikè. ⁷ Ké Sosefu yà o kó bekótìbè ké bè banté, kédàò kéndò nwè í bè banté, ké bè béinnè mekpèrimè ké dà: Di yènni dè? Ké bè dà: Ti yènni Kannahāa nwe, ké dá kédonté tidiiti.

⁸ Sosefu yie do bè bantému, bembè me nyí nhò banté. ⁹ Ké Sosefu dentení ò do yà tìi dōuñti, ké bè nàké ké dà: Di tú benitiyeibè mbe, ké kòtení ké bo yà diheì cīnni kùu píkù. ¹⁰ Ké bè dà: Áà, ti yiè, ti kòtení ké bo donté tidiiti nti. ¹¹ Ti tú oniti omáà kó ibi nyi, ké tú benitisààbè, ti í tú benitiyeibè. ¹² Ké Sosefu dà: Biti! Di kòtení ké bo yà diheì cīnni kùu píkù nku. ¹³ Ké bè dà: Mèè dake. Ti do bo benitibè tepíítè nè bèdébè ndi, ti cice ti peitémè Kannahāa. Kòo sàmpúsú kpaá tecfètè ti cice borè, kòo tōu feti. ¹⁴ Ké Sosefu dà: M baà di náámmu ké tú di tú benitiyeibè mbe. ¹⁵ Di nanté sàmpátè bo tuakení dī mōnni m bo dè m banté di náámmè timómmanti. Mīi bēi nnè okpààti kó diyètiri. ¹⁶ Di yó nkpètímu diè nkòo mōu mää kò nkéyúni di nanté. Memme ti bo bantémè di náámmè timómmanti ké mèè dake m bēimmu nè okpààti kó diyètiri ké tú di kòtení ké bo paaté diheì ndi.

¹⁷ Memme kòo bè kpetinnè yewe yètàati. ¹⁸ Diyèe tǎnni yiè ké Sosefu dà: Dònnè n yóó di náké ti kénfòu ké yè n dēmè Kuyie nku. ¹⁹ Ké di mēnke tú benitisààbè mbe di kóò mōu nkpaá kpetí, ké besombèe tō tidiiti kékò nkéduú ndi cēi kòbè ké bèè di. ²⁰ Ké dí tǎni di nanté, ké m banté di náámmè timómmanti, ké dí cooté.

Ké bèe yie nhò yī mù, ²¹ kénnaà mbemáà ké tú: Ti dàò mèè yei nti nanté mèè te ké bè ti kpetí, ò do kuàmmu ké ti békú mecfémmè ké tí yete, dèè ti tūakení di mmōnni.

²² Ké Dubenni dà: N do di nákému ké ñ dà, ti báá dàò meyei ndebire, ké dí yete. Mèè yei nkó tiyeti tìi tūakení.

²³ Bè do í yé ké do nSosefu yo bè tu mù. Ké yé ò do ñ mbè náànnèmè ké bè tūònkomu. ²⁴ Ké Sosefu kenté kékuú, kéwētení képi nSimme³⁵ bè ìikè kékpetinnè.

Sakabu bí kōnnèmè tidiiti Kannahāa

²⁵ Ké Sosefu dà: Bèe pié ntiditi be yèti, kéwēte ké bè tēnné be díítí be yèti mieke, ké bè duú mmudii kuce kpéi. Ké bèe mè ndòò, ²⁶ Ké bèe bou be diiti sàmmarímú bè ìnkè kékété.

²⁷ Bè yóó yiè ndè kuce kòò mōu be mieke bouté kuyòrikù ké bo duú nsàmmarímú mudii kéyà idiiti kuyòrikù nùu, ²⁸ kénáké o tebii ké dà: Bè ñ tēnné idiiti! Nte i kuyòrikù mieke.

Ké kufšwaa mbè pí nkè be kōnti nhau. Ké bè dà: Kuyie nti dàò ba!

²⁹ Ké bèe tuàke be cice Sakabu borè Kannahāa, kóò náké dèè kó dimàà dàò. ³⁰ Ké dà: Oniti wèè baké dè kó diheì, wè ti kpannèmu ké yè nti tú benitiyeibè, ké dá képaaté diheì ké dí pònte. ³¹ Ké ti yī: Ti í kòtení ké bo paaté diheì, ti tú benitisààbè mbe. ³² Ti do bo benitibè tepíítè nè bèdébè ndi ti cice ti peitémè, kòo sàmpúsú kpaaní tecfètè ti cice borè Kannahāa, kòo tōu feti. ³³ Kòò dà: Di bo yīme ké m banté di tūmè benitisààbè. Yóunè di kóò mōu kòo nkpaá m borè, ké dí waa ntiditi kékò nkéduú ndi cēi kòbè kētōni di nanté. ³⁴ Dè mōnni ndi, m bo bantémè ké dò ndi í tú benitiyeibè ké tú benitisààbè, ké di tēnné di tebite ké di ce ndiheì dimōu di dá mèè boti.

³⁵ Memme ké bèe yóóté tidiiti, bá wè kòo yà o díítí o yòrikù mieke, ké kufšwaa mbè pí mbembe nè be cice Sakabu. ³⁶ Ké Sakabu dà: Di yóó dèè m bí nyi. Sosefu í kpaá, ké bè pí nSimme³⁵ ké di wète ké dá kētúóté Bensamee. Dè kó meyei mmamōu duò mīi yuu ìnkè.

³⁷ Ké Dubenni dà: Ké n yí wētenèni Bensamee, a kuò m bí idé. N duú nwe ké n yóó ò wētenènimu. ³⁸ Ké Sakabu dà: M bire báá di neinè. Ké meyei mmamè dè tūàkení kuce dí dàò ba? Di bá ntannè kudōnkù mī rhodakóti nè tiyùpéti.

43

Bè kōtenèmè Bensamee Esibiti

¹ Ké dikōnni baà nsókè ké déúkú Kannahāa. ² Sakabu nè o bí ké bèe dèè tidiiti bè sòò donténí ti Esibiti, ké Sakabu dà: Wētenè kédonténí tidiiti. ³ Ké Sudaa dà: Dè kóo niti ti nákému weti weti ké tú ké ti í neinko ti nanté ò báá ti cōuté. ⁴ Kaa yie nkè ti nanté bo ti neinè tí kōte ké da donténí tidiiti. ⁵ Kaa me nyí wè nti duú nti báá kōte, ké yé wè ti nákémè ké tú ké ti í too ti nanté ò í yóó ti cōuté. ⁶ Ké Sakabu dà: Ba nte ké di náké dè kóo niti ké yé ndi nanté bo? Di cààrèmu. ⁷ Ké bè dà: Wèè ti biéké tináañti péu ti cītèè kpeti ké tú: Di cice kpaá boà? Di yōfūò kou mōu boà? Ké ti tēnné ò ti beke ti. Ti do yēmu ké dò nhò bo yī tí tǎni ti nantà? ⁸ Ké Sudaa náké be cice ké dà: N duú ndebire, ké tí kōte, ké báá kúnè dikōnni, fš nnè tǎnti nè ti bí. ⁹ Mí m bo ndake dè kpéi nkè n yí dè wētenèni ké da duú, nni ntú ocaàriwè a ìikè sǎà. ¹⁰ Ké ti do í cōtí nè mie nti do kōtemu ké yī kuce mèdémè. ¹¹ Ké be cice dà: Ké dè dò mmemme waànnè mekpempemmè nè mecekùò nnè tihúuntì nè mutie nè yetebe bè cáà nyè, ké bíi pā dè kóo niti. ¹² Dí waa nyidíítí tei ké yiénè di yà ò di yèti mieke kèntò, ké dè yèmmè bè yetému. ¹³ Tuóténè di nanté kéwēte dè kóo niti borè.

¹⁴ Kuyie mmuwērímú muməu yiè nyóó di teennəmu kə de kóo niti dí kuś mmesémme, kə di duś ndi tebite tēē kpaaní nē Bensamee kə dí konní. Kə m me ndò nké paà m bí nyi, n yi pàà.

Sosefu cəutémə o kó bekótibə

¹⁵ Memme kə bēe tóté yepārē nē idíítí kuce mэдémə, nē Bensamee kékété kékote Esibiti Sosefu borē. ¹⁶ Kòo yà bē neínəmē Bensamee kénáké o tōmbè kóo kóti ke dā: Kpənné bē nñitibē n cītē kékúə fəfē kébénne, bē yóó di n cītē nte kuyie mənni.

¹⁷ Kə de kóo niti bē tə ke bo kpənné Sosefu cītē. ¹⁸ Kə bē ntati Sosefu cītē, kə bē náa mbamáa ke tú: Bē sòò wēte kécúš ìl díítí tiyàti mieke ìl te kə bē ti tatinē die, ke bo ti fēū nkéfeke ti sāmmarímúbē, kə ti dāò tidaati. ¹⁹ Bē tati dii mənni təcītē kə bēe náké Sosefu tōmbè kóo kóti ke dā: ²⁰ Ti yiè nti sòò kətenímu die nkédonté tidiiti, ²¹ kénkūnti kə nyóó yie nkuce, kəbouté ti yàti, bá wē kòo yà o díítí, kə ti ì təní iməu. ²² Ti í yē wēe sòò ì ənné ti yàti mieke. Ti tənímu itei ke bo wēte kédonté tidiiti. ²³ Kòò dā: Diwēi ndi bo, di bá nyīkū. Kuyie ndi cice tū nkū kuə ənné idíítí di yàti mieke. N sòò cəutému di yietí ì.

De mənni kə Sosefu tōmbè kóo kóti kpetení Simmeəš, ²⁴ kédúš nké bēe ta Sosefu cītē kudieku, kə bēe bē duś mmenie nké bēe sú bē naacəi, kə bēe duś mmudii sāmmarímúbē. ²⁵ Kə bē ntūnni bē pāre ke kəmmú Sosefu bo konnime kuyie mmənni, ke yē bē bē nākémə ke tú bē yóó we nwənnénē kédi. ²⁶ Sosefu tūəkení dii mənni təcītē, kə bēe ò duś nyepārē, kédó, kénínkú o ìiké. ²⁷ Kə Sosefu bē dounné diwēi ke dā: Di kánti naataa? Di cice odakóti di sòò náa nwēe kpéi, ò kpaá fòu kòo kánti naataa? ²⁸ Kə bē dā: A kóo tánti ti cice fòumu kòo kánti naati.

Kə bēe wēte kédó kénínkú o ìiké. ²⁹ Kə Sosefu wénté kénya Bensamee o nanté nē wē bē wē mbe yā ke dā: Di sòò náa ndi nanté tie nkpeí nkaa? Kóo béinné ke dā: Kuyie nda dāò mesáa m bire.

³⁰ Kòo kánti dā yúrurū, kòo ta kudieku mecāā nkékuś, ³¹ kédée kényuté o ìiké, kényənni kəmmi nke bē kəriné, ke dā: Ənnéné mudii. ³² Kə bēe ənné Sosefu kécənné, kəənné o tebií kécənné, kəənné Esibiti kəbē kécənné. Esibiti kó ikuś dā ò yie mbē bo wənnénəmē Ebədəe bē kédi. ³³ Kə bēe bē kənné bē dō ndòmme, kékété Mpo kédente teyāātē, kə bē nkari kòò weti ke wéi betəbē kə dē bē di. ³⁴ Kə Sosefu bē duś mmudii, kə Bensamee kəmu nsū kuce mənnummú kəpēētē betəbē kəmu, kə bēe yā menaə nké bē yəmməe caté.

44

Sosefu yáákémə o kó bekótibə

¹ De mənni kə Sosefu náké o tōmbè kóo kóti ke dā: Píe mbe yàti tidiiti bē yóó na kəto mēē boti, kəənné bá wē o kó idíítí o yərikū nū, ² kétúóté n səəbòòfē kəənné teyāātē kó kuyərikū, kénós nho díítí kuyərikū nū.

Kòo tánti mē ndā. ³ Kə dēe wenté dikūnwēni sēi kə bēe duś nké bēe kété nē bē sāmmarímúbē. Kə bē nkūnti, ⁴ ke mu nyí ndéténē dihei kə Sosefu náké o kóo tánti ke dā: Tūnné bē. Kàa bē ninté a dā: Dē yīme kə bē di dāò mesáa nké di dāò meyei? ⁵ Dē dòmme kə di tóté n yiè mbòòfē o yənné fē ke fē pāūnē, di cààremu.

⁶ Kòo tánti bē ninté kə ti mbē náké. ⁷ Kə bēe ò tēnné ke dā: Ti yiè ndē yīme kàa náa mmemme? Ti báa yie nkédāò memme kóò boti. ⁸ Ti tənímu ti sòò kò nKannahā kénya ìl díítí ke da duś, ti bo yīme kényúúku idíítí yoo mesəə nha yiè ncītē. ⁹ Kàa yà wēe borē de kó fəbòòfē á o kùu, tánti besəmbē kə ti náa ndi kó tidaati. ¹⁰ Kə Sosefu tánti dā: N yiemmu di yīmu n né bo yà wēe borē de kó fəbòòfē wēe yóo náa n kó kudaaku, dindi besəmbē kə di kpeti bá mbo.

¹¹ Kə bēe cūūnni bē yàti kəbouté mecāā. ¹² Kòo keté kífí bē kóo Po kaku kédentenē teyāātē Bensamee kaku, kə fē yà de mieke. ¹³ Kə bē yəmməe caàrē kə bēe kēri bē yaəbòrē, kəbóu bē nenti bē sāmmarímúbē kəwēte dihei.

Sudaa bəámme Sosefu kòò bo fī mBensamee

¹⁴ Sudaa nē o kəbē kə bēe tuəko kəsənté Sosefu, kédó kénínkóo o ìiké. ¹⁵ Kə Sosefu dā: Di dāò ba? Di í yē ke do nñoniti wēe dō m mē ndòmme ò bo na kényé deməu? ¹⁶ Kə Sudaa dā: Okóti, ti bo da náké ənti kàa banté ti í cààrēm? Kuyie mbenkemu ti yei, kə ti bo ntú a kó tidaati, tinti nē bē yà wēe kó tinenti mieke fəbòòfē. ¹⁷ Kə Sosefu dā: Kuyie mbáa yie nké n dāò dende. Bē yà wēe nenti mieke fəbòòfē wēe yóo ntú n kó kudaaku, dindi besəmbē di kpeti í bo, kənné di cice borē.

¹⁸ Kə Sudaa tóonko Sosefu borē ke dā: Okóti, n da báámmu, yóu kə m bēi, a mieke báa peike, ke yē a í cáənnəmē okpàati. ¹⁹ Okóti a sòò ti bekemu ke dā: Ti cice kpaá boà? Kə ti tebite maté kpaánáa? ²⁰ Kə ti da tēnné ke dā: Ti cice bomu ke kóté mediē nké ti nanté bo, ti cice peitē tē o kóti mieke, kə te kóo kóti nē wē bē wē mbe yā kòò ku, kòò kpaá omáa, kə ti cice ò tá mediē.

²¹ Kàa dà: Ti ò kòtènnì kàa ò yà. ²² Okòtì, kè ti da ténne ke dà: Ò báá na kéité o cice borè, kòò ité o cice yóó kúmu. ²³ Kàa dà: Kè ti í neinèni ti nantè a báá ti còuté. ²⁴ Kè tí wète a kòò tñnti ti cice borè kóò nàké a yè mmù. ²⁵ De kó difònkúò kè ti cice dà: Kòtènnè kédonté tidiiti. ²⁶ Kè tí ò nàké ke dà: Kè ti í neinèni ti nantè ti báá na kékote. Kè ti kòte wèè baké ò báá ti còuté. ²⁷ Kàa kóò tñnti ti cice ti ténne ke dà: Di yému ke tó m pokù m peiténè ibí idéi nyi. ²⁸ Kè dèmarè maa yè kè dè yè nyúúó, kè n yèmmè dò mmusímmù muu bo ndè cááké. ²⁹ Kè di tùóté yie nkè meyei mmamè ò tùòkení di bo dúò nkè dè n yonke mí nhodakóti kè n ta kudònkù nè tiyùpéiti.

³⁰ Okòtì kè ti wète ti cice borè ke í neinèni debire die nhò dó dè mediè. ³¹ Kè ti wètoo ke í neinèni debire dè yóó ò yonkemu wenwe odakóti, kòò ta kudònkù nè tiyùpéiti, dende bàmà nkè dè ntú ti kó meyei. ³² N sòò ò nàkému ke dà: Kè n yí wètenko debire m bo ntú ocaàriwè sàá ò ìikè. ³³ N da báámmu yóu kè mfi còuté debire fñtiri kè n tú a kó kudaakù kè dè neinèni betobè kékò. ³⁴ M báá na kéwète n cice borè ke í to debire, n yí dó n yà o yeñcaàrimè.

45

Sosefu benkemè omáa o kó bekótibè

¹ De mǎnni Sosefu í nna ke bo pí nhomáa, kéduò nkè benitibè yè bemou.

Kòò nkpaá nè o tebií, kè bè nàké ò tumè be kou nwe, ² kékuò mmediè nkè Esibiti kabèe kèè, kè tináahti tuòke okpàati cñtè. ³ Kè Sosefuu nàké o tebií ke dà: Mfi tu Sosefu, n cice kpaá fòuà?

Kè dèè bè di kè bè kpeí bá bè í nna kóò tñné timati. ⁴ Kòò dà: Tóónnènni.

Kè bèe tóónni, kòò dà: Mfi tu Sosefu di nantè di fité tè kè bè tè kòtènnèni Esibiti. ⁵ Di yèmmè né báá caàrè, kè dè di yonke di n fité mèè kpeí, Kuyie nkuu n niinni die nkè m bo di deetè. ⁶ Yèbie nyèdèè ndi dikònni bomè, dè kpaá yènnùmmù, oniti í yóó buotí ò me nyí yóó kóu. ⁷ Kuyie nkuu ò niinni kè m bo di deetè, kè di kó kubotí báá kú. ⁸ Dii í n duónni die, Kuyie nkuu ò duónni, kè n tũ nhokpàati ke ni o cñtè nè Esibiti omou. ⁹ Íténè mecāá nkéko nkénáké n cice ke dà: Kuyie nkānne a bire Sosefu Esibiti, kè dè baké, ke tú a íté mecāá nkéko too o borè. ¹⁰ Ke tú a kotoo nè á bí nè a yaábí nè a pe nè a náàké nè a kperè demou, kékari Koseni tempè kè nhò tákèné. ¹¹ Kòò n da duò mmudii fñ nnè a cñtè kabè kàa nfòu, ke yè yèbie nkpaámè yènnùmmù dikònni kpeye.

¹² Di bantému weti weti ke dò mmi nSosefu mfi di náánnè, fñ mBensamèe n nantè kàa múnke banté. ¹³ Kònnè kénáké n cice n yo ntii kpàti Esibiti, kóò nàké di yà dèè kó dimáa, kóò kòtènnèni diè mmecāa.

¹⁴ Kè Sosefuu orí Bensamèe o nantè kè diwèli ò auté kòò kuó, nkòò múnke kuó. ¹⁵ Kè Sosefu ñhori o kó bekótibè tóbè ke kuó, nde mǎnni ndi bè dàátimè kóò béinnè.

Okpàati dúommè kè Sakabu bo kòoko

¹⁶ Kòò kpàati keè Sosefu tebií kòtènnimè, kè dèè ò narike wenwe nè o kó betũmbè. ¹⁷ Kòò kpàati nàké Sosefu ke dà: Nàké a tebií ke tú, n yè mbèe bou be nenti sāmmarímubè kékò nKannahā, ¹⁸ kétúótèni be cice nè be cñi kabè, kéwètení kè m bè benke dikari sàari Esibiti kè bè nkari ke yo ndesààrè. ¹⁹ Á bè nàké kè bèe túóté sinaasèi kè ténèni be pobè nè be bí nè be cice. ²⁰ Bè bá mboti bè yóó yóu dè kpeti, desààrè dèè bo Esibiti dè tu be kperè nde.

²¹ Kè Sakabu bíi dóbè bè yèmmè kè Sosefuu bè duò nsinaasèi okpàati yèmmè, kè bè duónnè mudii bè bo nyo mmu kuce, ²² képā bá wè diyaàbòri panni, képā Bensamèe yie yènnùmmù nè medítibii nsikòusitāati (300), ²³ kéduò nho cice sāmmarímubè tepítè, kè bè ntò Esibiti kperè desààrè, betobè tepítè kè bè ntò tidiiti nè pèè nè mudii tèmù bè bo nkéri ke diiti mù kuce. ²⁴ Kè Sosefuu nàké o tebií ke dà: Kònnè, di né báá kpa nkuce.

²⁵ Kè bèe íté Esibiti kékò nKannahā be cice Sakabu borè, ²⁶ kè ò nàké ke dà: Sosefu kpaá fòumu, kè wèè ni Esibiti omou.

Dè me nyí nnappe be cice, ò í nyie nde kó tináahti. ²⁷ Kè bèe ò nàké Sosefu do bè nàké ti timou, kóò benke sinaasèi ò duónni si kè si bo ò tao, de mǎnni ndi o yèmmè tóónnimè. ²⁸ Kòò dà: M bantému m bire Sosefu fòumè, m bo kote kóò yà ke né na kékú.

46

Sakabu kòrimè Sosefu borè

¹ Memme kè Sakabuu túóté o kperè demou kékété kemberinè Bèerisebaa, kéféúté fèfè Kuyie nho cice Isaki do tũ nkù. ² Kè Kuyie nhò yu keyènkè ke dà: Sakabu! Sakabu! Kòò dà: Nte mí. ³ Kè kù dà: Mfi tu Kuyie nha cice do tũ nkù. Bá nyèkù a bo kotemè Esibiti. N yóó dúò nkàa botí nsíũmmu mediè. ⁴ N yó nda neinèmu ke, kéwète kè da ténne. Sosefu wèè yó mbo a kó ndè.

⁵ Kè Sakabuu íté Bèerisebaa kòò bíi ò dèè nsinaasèi wenwe nè benitipòbè nè ibí. ⁶ Kè bè ntò be wũ nè be kperè demou bè do màke dè Kannahā kékòtènnè Esibiti. ⁷ Memme Sakabu kòmmè Esibiti nè o bí. Initidabí nè inipobí nè o yaábí inidabí nè inipobí.

Saköbu kó kufuku

⁸ Nte Saköbu bí ìlè ité Kannahāa ke kò nhEsibiti i yètè: Dubenni be kóó Po. ⁹ Dubenni kó ibí initidaai tu: Enóki nè Paduu nè Etisidonni nè Kadimii. ¹⁰ Simmeā kó ibí initidaai tu: Yemmuyeedi nè Yaminni nè Oadi nè Yakinni nè Soaa nè Sauri Kannahāa kóo nitipòkù kó debire. ¹¹ Defii kó ibí initidaai tu: Kerisonni nè Keati nè Medadi. ¹² Sudaa kó ibí initidaai tu: Kedaa nè Pedesi nè Sedaa. Sudaa kó ibí tel: Ee nè Onaa bè do kumu Kannahāa. Kè Pedesi kó ibí ntú Etisidonni nè Amudi. ¹³ Isakaa kó ibí initidaai tu: Todaa nè Puwaa nè Yobu nè Simudonni. ¹⁴ Sabunā kó ibí initidaai tu: Sedeti nè Edonni nè Yadeyeedi.

¹⁵ Saköbu pokù Dea ò pié bèè dapambè mbe nè be tãu Dina Mesopotamii tenkè. Bembè nè be bí bè wënnè sipísitãti nè bètãati ndi. ¹⁶ Kadi kó ibí initidaai tu Sefonni nè Akii nè Suni nè Esibonni nè Eði nè Adodi nè Adedii. ¹⁷ Asee kó ibí initidaai tu Immuna nè Isifaa nè Isifi nè Bediya nè be tãu Sedaa. Kè Bediya kó ibí ntú: Ebee nè Madikiyeedi.

¹⁸ Sidipaa, Damaa do duş nwèè nitipotãnti nwe o kóo sapãa nDea kó ibí nyi tepítè nè ìkuà. ¹⁹ Saköbu pokù Daseedi kó ibí tú: Sosefu nè Bensamee. ²⁰ Kè Sosefu pokù Potifeda, dihei Onni kóo kóti kóo sapãa nhAsenatii o peiténè initidabí idéi Esibiti: Manansee nè Efadaimmu. ²¹ Kè Bensamee peitè initidabí tepítè: Bedaa nè Bekèe nè Asebeedi nè Keda nè Naamaa nè Eii nè Odoki nè Upimmu nè Mupimmu nè Adidi. ²² Saköbu pokù Daseedi yaabi nyi tepítè nè inãa. ²³ Kè Danni kó debire ntú: Usimmu. ²⁴ Nefutadii kó ibí tú: Yasiyeedi nè Kunni nè Yesee nè Sidemmu.

²⁵ Bidaa, Damaa do duş nwèè nitipotãnti Daseedi kó iyaabi nyi iyiekè.

²⁶ Saköbu bí nè o yaabi ìlè do kòte Esibiti i do bo sipísikuà nè ìkuà ndi. Bè í kãannè ibí nè benitipòbè, ²⁷ kéwënnè nSosefu nè o peitè ìlè bí idéi Esibiti, kè bè mbo bemou benitibè sipísiyiekè.

Saköbu kómmè Esibiti

²⁸ Kè Saköbuu tş nSudaa kóo náke Sosefu ke tú bè tũkení Kosenni, kóo kotoo. ²⁹ Kè Sosefu tuóté o naasãntè kékote kóo co, kóó yá kécokóo kóo ɔri kè diwèli ò auté kóo ñkuà nkè dèe moute. ³⁰ Kè Saköbu dà: Di mmõnni n yí yete m bo kúmè ke yé n da yàmè kaa kpaá fòu.

³¹ Kè Sosefu náke o tebií nè o cice nè o kabe ke dà: M bo kote kénákè okpàati ke dà di ité Kannahāa ke kòtení m borè. ³² M bo ò náke ke dà: Di tú benaacẽmbe mbe, ke to di pe nè di nàake nè di kperè demou. ³³ Kóo kpàati di yu ke di beke ke tú: Di tãmmú tú ãmmu? ³⁴ Di dà, di tú benaacẽmbe mbe nè di bomè. Di yembè bèè do i cẽmmú kè di múnke i cẽmmú. Memme, di bo namè kẽmbo Kosenni ke yé Esibiti kabe wúómme munaacẽmmu meyei mme.

47

¹ Memme kè Sosefu kote kénákè okpàati ke dà: N tebií nè n cice bè iténí Kannahāa ke tũkení ke to be pe nè be nàake nè be kperè demou, ke bâte Kosenni.

² Kè Sosefu tuóté o kó bekótibè bẽnũmmú kèbenke okpàati. ³ Kóo bè beke ke dà: Di pĩ nhãmmu tãmmú boti? Kè bè dà: Okpàati, ti cẽmmú inãake nyi ti yembè do i cẽmmumè. ⁴ Kè bèè náke okpàati ke dà: Dikõnni dii bo ti cie kè tímúti dèè Kannahāa kè ti kòtení ke yé nha tí pã Kosenni kó kutempè, kè tí mbo.

⁵ Kóo kpàati náke Sosefu ke dà: A cice nè a tebií bè kòtení a borè nde. ⁶ Fşş te Esibiti, kanne be dibòri sàari Kosenni, kè bẽmabè bo be mieke ke bo na, á bè duş n kó iwũ kè bè ncẽmmú.

⁷ Kè Sosefu kotenè o cice Saköbu, kóo benke okpàati kè Saköbuu ò dou nke dà: Kuyie nda pã mesàa. ⁸ Kóo kpàati o beke ke dà: A bie mbo yède? ⁹ Kè Saköbu dà: M bie mbo tekũtè nè sipísitãti (130) ndi, nè n kãti ke sãti tipítiti tímou, ke fẽũri, m bie nyi tũòke n yembè kpeye.

¹⁰ Kè Saköbuu cau nhokpàati kédeè kéité.

¹¹ Kè Sosefu kanne o cice nè o tebií dibòri sàari Dammusesi, kè bè pã ketenkè, kéndõnnè okpàati do béimmè. ¹² Kè Sosefu pã tidiiti o cice nè o tebií nè be kabe, bè sũ ke mãmè.

Sosefu dontèmè Esibiti ei kabe ke wënnènè be tenkè

¹³ Kè dikõnni deuke mediè nhEsibiti nè Kannahāa kè benitibè nkõnnè dikõnni. ¹⁴ Kè Sosefu tí nyidiiti Esibiti kabe nè Kannahāa kabe donnè i tidiiti, kékotenè okpàati cĩtè. ¹⁵ Kè idíiti deè Esibiti nè Kannahāa, kè Esibiti kabe kote káyá Sosefu ke dà: Ti duş ntidiiti, báa yóu kè tí kú dikõnni, idíiti i kpaá. ¹⁶ Kè Sosefu dà: Kè idíiti i kpaá n duşnnè di wũ kè n di duş ntidiiti.

¹⁷ Kè bè ñtũni be wũ, sisẽ nè ipe nè inãake nè sãmmarímúbè, kè Sosefu bè duş ntidiiti de kó dibenni. ¹⁸ Kè de kó dibennii deè kè bèè kòtení Sosefu borè ke dà: Okóti, ti báa da sãnnè, tidiiti i kpaá kè ti da duş nti wũ imou, tí kpaá ti mómãmbe nè ti tenkè. ¹⁹ Báa yóu kè tí kú dikõnni kè ti tenkè yei, tí donté tĩnti nè ti tenkè kè tí ntú okpàati tĩmbè kè ti duş ntidiiti nè tidiboti kè ti báa kú, kè ti tenkè yei.

²⁰ Kè Sosefu do nhEsibiti kó ketenkè kemou, kéduş nhokpàati. Dikõnni dii do bo, bá wè kóo fítè o tenkè. Memme kè ketenkè kemou naá nhokpàati kake. ²¹ Kè Sosefu do nhEsibiti

kòbe bemou kè bèe naá ntidaati. ²² Bè í ndo nyikuó niùbè kó ketenkè ke yé okpààti do ànnémè ikuó mai kè bè mbè duó nkè bè yo, dè í ndò mbèe fité be tenké.

²³ Kè Sosefuu náké benitibè ke dò: N di dontému dindi nè di tenké kè okpààti di tieke. Ntonè tidiboti di yóó buatí ti. ²⁴ Kè di kōū tidiiti, kè tiyòti bo tinùmmù di deite kùmáá kédúó nhokpààti, kè tinàà ntú di kpeti, di yó nti nyonnè di bí nè di cēi kòbe. ²⁵ Kè bè dò: Okóti, a ti deetému kè ti cénke pètè mesàà, ti yiemmu ke bo ntú okpààti kó tidaati.

²⁶ Kè Sosefuu dóu nde kó dinùù kè di kpaá bo nè yíenní kè wèè dèite tidiiti tiyòti tinùmmù wèe duó nkuyàrikù kùmáá okpààti. Ikuó niùbè bèe máá kó ketenkè do í tú okpààti kòke.

Sakabu dómè bèe ò kūnné Kannahāa

²⁷ Kè Isidayeeribe mbo Kosenni, Esibiti kó ketenkè, kémáote be kperè képié késūū mmèdiè. ²⁸ Kè Sakabu mbo Esibiti kè dā yebie ntepiùtè nè yèyiekè (147) ndi.

²⁹ Kè Sakabu tóónnè mukūū nkéyú o bire Sosefu ke dò: N da báámmu kàa n dó seu nha nùtè n kperè, kèbéi nke dò: A í yó n kūnné die nhEsibiti mieke. ³⁰ Kè ñ kú a n tó kéyennè Esibiti kè n kūnné n yembè kó kufóti. Kè Sosefuu yie. ³¹ Kòo yíe ke dò: Béi nkéyú Kuyie nyètiri.

Kè Sosefuu yú Kuyie nyètiri kòo sīnnó o dóu ñnkè.

48

Sakabu pāmè mesàà nSosefu

¹ Kè bèe náké Sosefu ke dò: A cice kòntù í naati. Kòo túóté o bí idé Manansee nè Efadaimmu. ² Kè Sakabuu ke o bire Sosefu kòroomè o borè kéyetoo kéité kékari o dóu ñnkè, ³ kénáké Sosefu ke dò: Kuyie nkpeñimmu ke m benke kumáá Duusi, Kannahāa kó ketenkè ke m pā mesàà, ⁴ ke béi nke yí kú bo duó nkè m pié késūū, kénáa nyibotí péu yàari, kè n yaabii tieke de kó ketenkè sàá.

⁵ Ibí a peitè í die nhEsibiti Efadaimmu nè Manansee ke m mu nyí tūòkení í tu n kpeyi nyi ke dōnnè Dubenní nè Simmēss. ⁶ Kè ñ tūòkení kàa pié í tu a kpeyi. Be kó bekótibè kó ketenkè mieke nke bè yóó pētémè be kòke. ⁷ N dōò mēmmē, n do dō mēè kpeí nke a yō Daseedi. N yiténí Mesopotamii nwe kémberínè Efadata, Kannahāa kó dihei kòo kú n nùtè mieke, kè nh ò kūnné Efadata kuce nùù bè tu dè yíe mBetideemmu.

⁸ Kè Sakabuu yà Sosefu bí idé kèbeke Sosefu ke dò: Ǿmbè mbè bié? ⁹ Kè Sosefu dò: Kuyie nni m pā ñ bí nyi die nhEsibiti. Kè Sakabu dò: Duó nkè bèe tóónnè kè m bè pā mesàà.

¹⁰ Sakabu do kótému mesàà mbá o nuò nténke í nnaati, kè Sosefuu duó nkòo bí tóónko Sakabu borè, kòo í orí, ¹¹ kénáké Sosefu ke dò: N do í yé ke dō m bo wēte ké da yà, kè Kuyie nduó nkè n da yà nè a bí.

¹² Kè Sosefuu ñinní o bí o cice kperè ñnkè, kénínkú o ñikè, ¹³ kétúóté ibí idé kétóónko o cice borè. Kè Efadaimmu mbo Sosefu bakú yóu, Sakabu kó kucānku, kè Manansee mbo Sosefu bakú cānku, Sakabu kó kuyóu. ¹⁴ Kè Sakabu petinnè o baà nkénóó nho nùtè youte Efadaimmu osāmpóu, kénóó ntecānkutè Manansee okóti. ¹⁵ Kòo pā Sosefu Kuyie nkó mesàà nke dò:

Kuyie n yembè Abarahammu nè Isaki bè do tū nkù, kuú m bonè ke n tó nè yíenní.

¹⁶ Kuyie nkùù ñ deérí nè mēyei mmēmou, kùu dāò ñ mbí mesàà,

nè de kpéi nkè n yètiri ñsóké,

kédōnnè n yàari Abarahammu nè n cice Isaki be kpeye.

¹⁷ Kè Sosefuu yà o cice nōómmè o nùtè youte Efadaimmu ñnkè bá dè í nhò narike, kòo tē nōóté ke bo nōó mManansee ñnkè. ¹⁸ Kè dò: N cice a yetému, yie nweè tu Mpo, nōó nha nùtè youte o ñnkè.

¹⁹ Kòo cice yete ke dò: M bire n yému. Manansee kó kubotí múnke yó ndeumu kòo sām̄póu né ò pēēté mēdiè, kénáa nyibotí péu yàari.

²⁰ Kè Sakabuu bè pā Kuyie nkó mesàà nke dò: Kuyie ndi dāò mesàà nyIsidayeeribe cuokè, kè bè níi yí Kuyie nda dāò mesàà nkù dōómè Efadaimmu nè Manansee.

Mēm̄m̄ ò níim̄m̄ Efadaimmu kētūnnè Manansee. ²¹ Kè Sakabuu náké Sosefu ke dò: N yóó kúmu kè Kuyie nni ndi bonè, kédúó nkè di wēte di yembè tenké. ²² N da duómmu Sisemmu n dokénè Amōriibe ke cōutè kēè tenké kè kē pēēté a tebíi kòke.

49

Sakabu pāmè mesàà nho bí tepitè nè idéi

¹ Mēm̄m̄, kè Sakabuu yú o bí ke dò:

Tíinnènní kè ò di náké tii yóó di tuòkení diyie mari.

² Tíinnènní kékéè,
mí ndi cice Sakabu n tú mù,
mí nyIsidayeri n yóó di náké ti.

³ Dubenni, fíò tu n kóo Po,
m peité wè nè n dacènti mieke,
kaa pènkù besombè muwērímú kè bè da dé.

⁴ A dònne fénéwuonfe nfe.

A ténke né í yó ntú Mpo.

Ke yé a duónèmmè m pokù,
ke sīnkūnne n dóù.

⁵ Simmèññ nè o nantè Defii,
di tú bekparibè mbe ke kpannè muwērímú.

⁶ N yí kóké di kpeti mieke,
n yí di wēñnè,
di kùò benitibè mbe nè kemieke,
ke kèké yenaadakè duoti detetirè.

⁷ Di báá pété mesàà,
di kùò benitibè mbe nè kemieke,
di ténke í yó nwēñnè Isidayeribe.
N yóó di ciemmu Isidayeribe eì òmòu mieke.

⁸ Sudaa, a tebií yó nsántí fí nwe,
a bo nno nha dootitabè,
kaa tebií nninku a òkè.

⁹ M bire Sudaa, a dònne diciricirì ndi,
dii kòte kupawaa nke kùò ke duó de také.
We mbo dáátí ke di í.

¹⁰ Dikpààtikàrì nè fèkpààtìpàtífè
dè yó mbo Sudaa kó kufuku mieke nke,
ke tikpàti yiè mmómmuò nyàa tuòkenní,
ibotí yó nyíè nwèè kpeti.

¹¹ Sudaa, a bo mpiiti a sāmmarímú nè de bii
fīnyī kó mutie.

A bo mmake menaà mpéu,
ke níí yà kéyíèke kéhóúnè a yààtì.

¹² A nuò mbo wūóténè menaà,
nkàa nù mpeikenè menaamie.

¹³ Sabunoo, a bo mbo dànnèrì také
bátóòbè commu dè,
kàa tenkè nkááké Sidonni.

¹⁴ Isakaa, a tú sāmmarímú nwe, wèè kpeñni,
ke né dó mēdēè.

¹⁵ Bè bo nda tounko yetuo dieyè
kaa yàa naánnè kudaakù.

¹⁶ Danni, a yó ntú obeénti nwe
Isidayeribe tóbè dòmmè,

¹⁷ kéndò nfewààfè fèè duó kuce
ke dò ndidautiri, ke dōmmù sisēī kpèètè,
kè si dèèbè duò.

¹⁸ Ti Yiè nKuyie nfíò yó n deetè.

¹⁹ Kadi, a dootitabè yóó da pimu,
kàa kónté ké bè pi ké bè bètì.

²⁰ Aseé, a paa mbo mpeí tidiiti sààti,

tii dò mbekpààtibè kpeti.

²¹ Nefutadii, a yó ndò nteyústè nte
ke te a maa kaa náahiti né nnaati.

²² Sosefu a dònne mutie mmu
mùù còmmú menie ntake,
kè mu bake yè ke pēētē iduotí.

²³ Kaa dootitabè da cēētē ke da tãu ipie.

²⁴ Kaa còmmú tei tei, ke tɔ a tãmmù,
Kuyie mmí nSakɔbu n tũ nkù kpeññimu ke da ni
ke da kãnké ke tú a kó muwērímú.

²⁵ Kuyie nha cice do tũ nkù da teennè,
Kuyie mmuwērímú mumau yiè nda dàò mesàà,
ké da duó nfetaafè kè menie nní mbo,
kaa pobè rñpéi ke mǎke memiè,
kaa wũð rñpéi.

²⁶ A paa mbo pié nè yetārè ñnkòò,
kè yetārè dieyè da dàò mesàà.
De kó mesàà mmemau tu
fĩ nSosefu wèè baké a tebií a kǎme mme.

²⁷ Bensamee a tú kumuntũnkù nku,
ke kòu dikũnweñni nè kuyuoku ke cáá.

²⁸ Isidayeeri bí nyi tepítè nè idéi. Be cice bè nàké tinti ké bè pā Kuyie nkó mesàà mbá wè ò
dò nképétè mè.

Sakɔbu kumè

²⁹ Kè Sakɔbuu náké o bí ke dò: Kè ñ ku dí n kũnnè n yembè fĩti Makpedaa, Efunɔɔ, Itiibe
botí kou paku borè, ³⁰ kéntókéñè Mammudee Kannahāa kó ketenke. Abarahammu wèè do
donté de kó kupaku nè de kó kufĩti Efunɔɔ, Itiibe tenké. ³¹ Bè de nkũnnè Abarahammu nè o
pokú Saraa, ké de nkũnnè Isaki nè o pokú Debekaa, ke de nkũnnè Dea. ³² De kó kupaku bè kù
donténè Itiibe mbe.

³³ Kè Sakɔbuu duó nho bí itié, nkédeè kéduó o dóu kékú, kékó nho yembè kũũ nkè.

50

Sakɔbu kumè kè bèè ò kouté

¹ De mǎnni kè Sosefuu ò ɔrí kékú, ² kéduó nkè bédòòtòribè bèè pĩ nho tǎmmú, kè bèè ǎnnè o
cice Isidayeeri mutie kòò báá pǎake. ³ Kè bè nhò ǎǎ mutie ke dà yewe sipísínàà, kè Esibiti kǎbɛɛ
kari o kũũ nke dà yewe sipísiyiekè.

⁴ Kè de kó yewe pēētē kè Sosefuu náké okpààti tǎmbè ke dà: N di báámmu kè di bo yie ndi
náké okpààti ke dà: ⁵ N cice yóó kú ke béimmu ke tú, kòò ku nh ò kũnnè kufĩti o donté kù
Kannahāa tenké, kè n yie nke yu Kuyie nyètiri. N dó kékote ke we nkũnnè kéwēténí.

⁶ Kòo kpààti dà: Kote kékũnnè a cice, kéndònnè ò béimmmè, kaa yie. ⁷ Kè Sosefu nkòri ke bo
kũnnè o cice, kè Esibiti kó beheikènkótibè nè okpààti tǎmbè diebè kè bèè ò cíe. ⁸ Sosefu cītē
temau nè o tebií nè si kǎbe, nè o cice kǎbe kè bèè ité bemau késús nyiibí mǎa ndi nè iwũð Kosenní.
⁹ Kè diĩnni ndeu mediè nkè sinaasēi nè besǎndèèbè kè dè mbo.

¹⁰ Kè bèè sénté kukó nSuditē kétuoke Ataadi kó kuwenniku, kékú nyekúdabùò, kè Sosefu
ndǎari ikúkuó o cice ke dà yewe yèyiekè. ¹¹ Kannahāa kǎbe bèè bo deborè kè bèè yà ikúkuó bè
dà ò Ataadi kó kuyiè ke dà: Ntenè Esibiti kǎbe kó ikúkuó dieyi.

Deè te kè bè yu deborè ke tú Abèdi-Misidaïmmu. Kukó nSuditē kó diyáà do ndi.

¹² Memme Sakɔbu bí dàòmè ò do ò náké tì, ¹³ kóò tǎ kékònnè Kannahāa, kóò kũnnè Makpedaa
kupaku, kufĩti Abarahammu do donté kù nè Efunɔɔ Itiibe botí kou, Mammudee také.

¹⁴ Kè Sosefuu kũnnè o cice kédeè. O tebií nè bèè ò cíe nkè bèè wētē Esibiti.

Kufɔwǎa mpĩrmmè Sosefu kó bekótibè

¹⁵ Sakɔbu ku memme, kè Sosefu tebií yà be cice kumè ke dà: Kè dè yèmmè Sosefu bo ti fǎké
meyei nti ò dàò mè. ¹⁶ Kè bèè duó nkè bèè náké Sosefu ke dà: A cice yóó kú kébéimmu ke dà:
¹⁷ Tí da náké kàa ti cīè mmeyei nti da dàò mè. A ti cīè nti yei, ti tú Kuyie nha cice do tũ nkù kó
betǎmbè mbe.

Kè Sosefu keè de kó tinǎahiti kékú. ¹⁸ Kòo kó bekótibè kotoo bemómmǎmbe ke nínkú o òiké
ke dà: Tí tú a kó tidaati nti. ¹⁹ Kè Sosefu dà: Di bá nyièkù, mǎi í tú Kuyie. ²⁰ Di do dá ké n dàò

meyei mme kè Kuyie mme mmè pènte mesàà, ke bo deetè kubotí péu, kéndònnè di wúómmè yíe. ²¹ Bá nyĩ̀kùnè n yó ndi tɔmu díndi nè di bí.

Mem̃me, ò bè bántèmè, kénáríkunnè be yèmmè.

Sosefu kumè

²² Sosefu nè o kɔbe kè bè mbo Esibiti, kè Sosefu dò yebie ntekòùtè nè tepíítè (110), ²³ káyà o birè Efadaim̃mu yaàbí káyò o birè Manansee birè Makii bí.

²⁴ Kè Sosefuu náké o kɔbe ke dò: N yóó kúmu. Kuyie nyó nyé̃mu di kpéí, ke dí wē̃tenè kù do yē nkù yóó duó ndii ei Abaraham̃mu nè Isaki nè Sakɔbu. ²⁵ Kè de yiè tùòke, kè Kuyie ndi dènnè, kè di yeti dí ntɔ n kũ̀. Ke bèe yie nkéyú Kuyie nyètiri.

²⁶ Sosefu yóó kú ke mɔke yebie ntekòùtè nè tepíítè (110) nte kékú kè bèe ò ànné mutie mùù bo nte kòò báá pā́ake, kóò ànné ditɔu Esibiti tenké miéke.

Mudennimù Di mpátiri tɔ tii náànti

Dikònni dii do tanní kɛ Sakɔbuu tuótɛ o bí sɔnyi kɛtũnnɛ Sɔsɛfu ɔ bo dii mɔnni Esibiti kɛ tú okpàati kóo tũnti. Kɛ bɛɛ pié kɛsũũ kɛnaa nkuwuɔ ndiekũ. Kɛ Esibiti kóo kpàati tɔuu buotɛ wɛɛ i yɛ Sɔsɛfu kɛnfɛũko Isidayɛeribe kɛ bɛ dɔɔ tidaati. Kɛ Kuyie nyà bɛ fɛũrimɛ kɛtɔ mɔyiisi kòo bo bɛ niitɛ kɛ bɛɛ yɛ Esibiti. Okpàati mɛ nyí nyie nkɛ bɛ fɛi. Kuyie nnɛ ku kó tikpeti kɛ kuu dɔɔ tidietɛ píu kɛ dɛ nsànnɛ, kɛ Esibiti kɔbɛɛ bɛ yóu kɛ bɛɛ yɛ.

Mɔyiisi wɛɛ do bɛ ni kɛ bɛ kɔri Kuyie mbɛ náké kɛ yɛ nkũ yóo bɛ duɔ nkɛɛ tenkɛ. Nɛ bɛ kó itookperí kpɛí nkɛ besũkùbɛ i nna kɛ ta ketenkɛ Kuyie mbɛ duɔ nkɛ, kékú dikpáa mieke. Kɛ Kuyie nní mbɛ kánkɛ kɛ bɛ ni bɛ kɛri dii mɔnni Sinaii kó dikpáa mieke. Kɛ Kuyie mbɛ dɔɔnnɛ metaummɛ kɛ bɛ náké ku kuɔ. Dɛ kó dipátiri dɛntɛnɛ Kuyie ncɛtɛ kó mumarimù kó tináaanti nti, tɛcɛtɛ Kuyie nyó mbenkú tɛɛ mieke ku wɛrimú.

Di mpátiri náànti duɔ kɛ dõmmɛ

1. Isidayɛeribe fɛũtɛmɛ Esibiti nɛ dimàù dii ànnɛ Esibiti kóo kpàati nɛ Mɔyiisi bɛ cuokɛ 1:1-15:21
2. Isidayɛeribe yɛmɛ Esibiti kɛntɔ kɛtuɔkenɛ Sinaii tãri 15:22-18:27
3. Kuyie mbɛ dɔɔnnɛmɛ metaummɛ kɛ bɛ duɔ nyikuɔ 19:1-24:18
4. Kuyie nyɛ mbɛɛ dɔɔ mɛɛ boti metaummɛ tou 25-31
5. Bɛ tɔtɛmɛ metaummɛ Kuyie mbɛ dɔɔnnɛ mɛ 32-34
6. Bɛ dɔɔmɛ Kuyie ntaummɛ tou 35-40

KUYIE NDËNNEMɛ ISIDAYɛERIBE ESIBITI

Esibiti kɔbɛ fɛũmmɛ Isidayɛeribe

¹ Ntɛ Sakɔbu bí ì do ɔ neínɛ kékó nhEsibiti i yɛtɛ, bá wɛ nɛ o cɛtɛ kɔbɛ: ² Dubenni nɛ Simmɛɔ nɛ Defii nɛ Sudaa, ³ nɛ Isakaa nɛ Sabunɔ nɛ Bensamɛɛ, ⁴ nɛ Danni nɛ Nɛfutadii nɛ Kadi nɛ Aseɛ. ⁵ Sakɔbu bí nɛ o yaɔbí bemɔu bɛ do bo sipisiyiekɛ ndi. Sɔsɛfu do die nkɛmbomu Esibiti. ⁶ Kɛ Sɔsɛfu kú kɛ dɛ mboní kòo tebií kú, bɛ kó kutɔnkú kumɔu. ⁷ Kɛ Isidayɛeribɛ pié, kɛsũũ nkɛpiɛ ndiheí, kɛnkɛpnkú.

⁸ Kòo kpàati pánwɛ mɔuu buotɛ wɛɛ i yɛtɛ Sɔsɛfu, ⁹ kɛnákɛ o kɔbɛ kɛ dɔ: Wɛntɛnɛ Isidayɛeribe sũũnkɔmɛ kɛ kpɛnkú kɛ ti pɛnkú. ¹⁰ Tí yànnɛ dɛ yóo yímɛ kɛ bɛ bá nsũũko. Dikpànni mari yàa bo ànnɛ kɛ bɛɛ wɛnnɛ nɛ ti dootitabɛ kɛ ti dókɛnɛ kɛyɛ diheí.

¹¹ Memmɛ kɛ bɛɛ wáa mbɛɛ yó mbaa betɔmbɛ kɛ bɛ mbɛ baa, kɛ bɛ fɛũko. Memmɛ kɛ bɛɛ maá Pitommu nɛ Dammusesi kó yehɛkɛ, kòo kpàati bo nhàa tidiiti. ¹² Kɛ bɛ mbɛ fɛũko kɛ bɛ nɛ dake sũũko kɛ kpɛnkú, kɛ bɛ bɛ dé. ¹³ Kɛ Esibiti kɔbɛ nɛfɛũko Isidayɛeribɛ nɛ muwɛrimú kɛ bɛ pí mmutɔnkperimú. ¹⁴ Bɛ do bɛ fɛũko mediɛ mme, kɛ bɛ nàù titáti kɛ piiku yedombie nkɛ pí ndepaa nkó mutɔmmú. Bɛ do bɛ dɔɔri memmɛ nɛ kuyonku nku.

Bɛ peinko bɛ yetɛmɛ okpàati kpɛti

¹⁵ Kòo kpàati náké Sifaa nɛ Puaa bɛɛ peinko Ebedeebɛ kɛ dɔ: ¹⁶ Kɛ di ní peinko Ebedeebɛ kɛ yà kɛ denitidabirɛ ndɛ, dí dɛ kúu, kɛ denitipobirɛ mɛ nni ndɛ, di yóu kɛ dɛ nfòu.

¹⁷ Benitipòbɛ bɛɛ peinko kɛ bɛɛ depe Kuyie nkɛyɛtɛ okpàati bɛ náké ti, kɛ ní yóu initidabí kɛ i nfòu. ¹⁸ Kòo kpàati bɛ yu kɛ bɛ beke kɛ dɔ: Dɛ dõmmɛ kɛ di dɔɔri memmɛ kɛ you initidabí kɛ i nfòu? ¹⁹ Kɛ bɛ dɔ: Ebedeebɛ kó benitipòbɛ i dõnnɛ Esibiti kɔbɛ, bɛ kpɛnnimɛ ku ɔ nyóo peitɛ kɛ wɛɛ peinko kòo mu nyí tũkoo.

²⁰ Memmɛ kɛ Isidayɛeribɛ sũũ nkɛkpenkɛ kɛ Kuyie ndɔɔ bɛɛ peinko mesàa. ²¹ Kɛ bɛɛ pié ibí bɛ cɛi kɛ yɛ bɛ demɛ Kuyie. ²² Kòo kpàati duɔ ndinùu o kɔbɛ kɛ dɔ bɛ mbuànkɔ Ebedeebɛ peí ì nitidabí kukó nNiidi mieke, kɛ you initipobí.

2

Bɛ peitɛmɛ Mɔyiisi

¹ Kɛ Defii naàmunkú kou mɔuu puokɛ bɛ naàmunkú kóo sapàa mmɔu. ² Kòo púo nkɛpeitɛ denitidabirɛ, kɛyà dɛ wɛnnimɛ, kɛ dɛ sɔnnɛ betààbɛ bètàati. ³ Ó tɛnkɛ i nna kɛ bo ndɛ sòri, kɛtɛi dikũmànni kũtinɔɔ, kɛ dɛ ànnɛ i mieke, kɛta kɛdɔu nkukó nNiidi tipɛnti mieke. ⁴ Kɛ debirɛ tãu ñsɔri mekentimɛ kɛ bo yà dɛɛ yóo tuɔkení debirɛ.

⁵ Kòo kpàati kóo sapàa ñta kukó mmuhàrimú kɛ neínɛ o dúàbɛ. Kòo dúàbɛ ñcenti kukó ntakɛ, kòo yà dikũmànni, kɛtɔ nho kóo tɔnti kòo di tuótɛní. ⁶ Kòo pootɛ kɛyà denitidabirɛ kɛ dɛ kúu, kɛ mesémɛmɛ ɔ pí nkòò dɔ: Ebedeebɛ kó debirɛ ndɛ.

⁷ Kè debire tãũũ ò beke ke dâ: A dâ kè ñ kote ké da waanní Ebedee kóo nitipòkù mǎu kòò ndè nda yãankòàà? ⁸ Kòò dâ: Ẹ̀ẹ́, kote!

Kòo kote káyúni debire yâ. ⁹ Kòo kpààti kóo sapàà ndò: Túóté debire die nké ndè nni nyãanko kè n da yietí.

Kòo nitipòkùu dè túóté kényãanko. ¹⁰ Kè dèe kóté kòo dè duó nhokpààti sapàà, kè dèe naá nho bire, kòo dè yu ke dâ: Mǎyiisi, dèè tu ò dè dèite menie mmieke.

Mǎyiisi cokémè ke kòte Mandiyãa tenké

¹¹ Kè Mǎyiisii kóté kékote o kabe borè, kèyà bè bè fèũkonèmè mutǎmmú, kèyà Esibiti kou mǎu puotimè o kou Ebedee. ¹² Kòo wénté wénté, ò í nyà òmǎu, kèpoté Esibiti kou kékua, kékũnné mubirimú mieke. ¹³ Kè dèe wenté kòò tó yè diyie teri kèyà Ebedeebe mǎa kè bè kpà nkòo beke wèè í naati ke dâ: Dè dǎmmè kǎa puoti a tebite? ¹⁴ Kòo ò tǎnné ke dâ: We nda pĩ ntitkpàti kǎa bo nti bekúnè? A dâ kè n kuá a wee kũmè mme Esibiti kouâ?

Kè Mǎyiisi kǎmbuúti do, kòò dâ: Benitibè kèemu ti nnáàntàâ? ¹⁵ Kòo kpààti keè dèè dǎò, kéndó kékua Mǎyiisi. Kòo coké kékote Mandiyãa kó ketenke kénkari tebite bè keú tè borè.

¹⁶ Mandiyãa tenké kabe do mǎke ikuá niúti mǎu nwe kòò mǎke besapambè bèyiekè, kè bèe tanni tebite ke bo dó kénii mbe cice wũ. ¹⁷ Kè benaaceĩmbe bè bèti, kè Mǎyiisii yete kénii mbe wũ. ¹⁸ Kè bèe wète kékó mbe cice borè Deuyedi, kòo bè beke ke dâ: Dè dǎmmè kè di konní mecāa nyie? ¹⁹ Kè bè dâ: Esibiti kou mǎu weè ti deeténè benaaceĩmbe, ke nii nti wũ.

²⁰ Kè bè cice dâ: Ó bore? Dè dǎmmè kè di kè nhò yóu? Kotenè kóò yuní kòo di.

²¹ Menime kè Mǎyiisi mbo dè kóo niti borè, kòo ò duó nho kóo sapàà nSefodaa kòo puoke.

²² Kòo púo nképeitè denitidabire, kòo dè yu ke dâ Mbo-Kupòkù.

Kuyie ntǎatémè Mǎyiisi kòò bo deetè Isidayeeribe

²³ Kè dèe mǎnte kè Esibiti kóo kpààti kú, kè Isidayeeribe baa nfèũrinè mutǎmmú ke kuá, kè be dabuò ntuoke Kuyie. ²⁴ Kè kũu keè be dabuò nkédentení metaummè kú do dǎnnèmè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu, ²⁵ kèwénté kèyà Isidayeeribe kèbantè bè fèũrimè.

3

¹ Memme kè Mǎyiisi ñcèmmú o cǎkù Mandiyãa kuá niúti Setidoo wũ, kékotenè dikpǎa, kètuake Odebu, Kuyie ntàri. ² Kè ti Yiè nKuyie nhò benke kumáa, kòo yà difapèu mari kè di cǎu nfèhǎadènfè, bá ti faàti í cǎu. ³ Kè Mǎyiisii yà difapèu cǎummè kédautè ke bo yà mùu dǎòri, mùu te kè difapèu cǎu mbá tifaati í cǎu. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nyà ò dautémè ke bo yà, kóò yu ke dâ: Mǎyiisi, Mǎyiisii! Kòò dâ: Nte mí. ⁵ Kè Kuyie ndò: Báá tǎnní die. Deite a neúti, a cǎmmú dii bǎri cǎámmu, ⁶ ke yíé ke dâ: N tú Kuyie nku, a yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu, bè do tũ nkù.

Kè Mǎyiisii sǎnne o òikè, ò í ndáátí ke bo nwúo nKuyie. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndò: N yàm n kó benitibè yo mmèè sémmè Esibiti, n kèemu bè bè fèũkomè kè bè kuá, n yàm bè fèũrimè. ⁸ Deè te kè n cuténí kè bo bè deeténè Esibiti kabe, kè bè kǎtenè ketenke sǎakè kèè deu, menaamiè nnè mecekùò ndè pũ nkè. Kannahāa kabe nè Itiibe nè Amariibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe bè bo kèè tenké. ⁹ Isidayeeribe kuómmu kè n kèè bè dabuò, ke yà Esibiti kabe bè fèũnko mèè botí. ¹⁰ N da tǎmmu Esibiti kóo kpààti borè. Kote kédenne n kó íbì Isidayeeribe Esibiti mieke.

Kuyie nnákémè ku yetìri Mǎyiisi

¹¹ Kè Mǎyiisii náké Kuyie nke dâ: N tú we, kè mǐi bo kote Esibiti kóo kpààti borè kédenne Isidayeeribe? ¹² Kè Kuyie ndò: N yó nda bonèmu, nte dèè yóó benke mǐi da tǎmmè: Kǎa bè dèenne dii mǎnni di mpĩ n tǎmmú di ntàri ñnkè. ¹³ Kè Mǎyiisi dâ: M bo kote kè bè náké ke dâ Kuyie ndi yembè do tũ nkù, kuú n tǎnní di borè. Kè bè né yĩ: Ku yetìri tu ba? N dâ ba?

¹⁴ Kè Kuyie nhò náké ke dâ: N tú wèè bo wè nwe. Kè bè da beke a dâ: Wèè yetìri tu Mbo, wèè n tǎnní di borè. ¹⁵ Kè Kuyie nwète kénáké Mǎyiisi ke dâ: Mí ndi Yiè nKuyie di yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu bè do tũ nkù, mǐi da tǎ mbe borè, n yetìri me ntú, di yó mme nni n yu sǎa. ¹⁶ Kote kǎtíi nyIsidayeeribe kó bekótibè ke dâ: Mí ndi Yiè nKuyie ndi yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu bè do tũ nkù mǐi tu n yàm bè di fèũkomè Esibiti ke dó kè di deetè. ¹⁷ N dâ kè di dennemu Esibiti bè di fèũnko dè, n yóó di kǎtenè menaamiè nnè mecekùò ndè pũ ndè nde, Kannahāa kabe nè Itiibe nè Amariibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe bè bo kèè tenké. ¹⁸ Kǎa bè náké bè í yóó yete. Á nnénnè Isidayeeribe kó bekótibè kè di kote kèyà Esibiti kóo kpààti, kóò náké ke dâ mí ndi Yiè nKuyie dínidi Ebedeebe di tũ nkù, mǐi di benke m mǎa ke tú ò di yóu kè di ce nyewe yetáati kékote dikpǎa cuokè kè n fié iwũ. ¹⁹ N yèmu ke tú okpààti í yóó yie nkè dí yè kè n sǎa í ò dǎnnè muwérímú mmu. ²⁰ Deè te kè n yóó benke n wèrimú, kédǎò tidietí péu, kòo kpààti di yóu kè di yè. ²¹ M bo duó nkè Esibiti kabe di dǎò mesáa, di í yóó yè di nǎu sitetiri. ²² Bá wèè nitipòkù bo mǎo o pèetitǎu yoo wèè bo o cǎtèè idíifí

nè mesəo nnè tiyààti, kè di tou ndi kó bedapàmbè nè besapàmbè. Di yó nyeti ke tōmu Esibiti kòbe kperε.

4

Kuyie mbenkemε ku wērímú Məyiisi

¹ Kè Məyiisi ténne ke dō: Bè í yó yie, bè í yó n kénté. Bè yóó yĩmu ti Yiè nKuyie mmakù í m benke kumáá. ² Kè ti Yiè nKuyie ndō: A tō ba? Kòò dō: Kupààti. ³ Kè kù dō: Dòu nku ketenke. Kòò kù dòu nkè kùu naá nfewááfε, kòò coké. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie ndō: Pí nfe yóu.

Kòò pí nfe yóu kè fεε wεte kénáá nkupààti. ⁵ Kè kù dō: A yóó mε nyí kè bèe banté mí ndi Yiè nKuyie, nha yembε Abarahammu nè Isaki nè Sakobu bè do tū nkù mfi da benkemε m máá.

⁶ Kε yíé kébéí nke dō: Baá a nòutε a pētēmpīēkù.

Kè Məyiisi baá, kε nyóó deitení o nòutε ke sś ntikànti tē pí nkè tē peike ke do ntipààkònti.

⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndō: Wεte kēbaá a pētēmpīēkù.

Kòò baá kε nyóó deitení o nòutε ke sś ntε naá ntε do dòmmε. ⁸ Kè kù dō: Kàa dōò tidietí ketití kè bè yete, a yóó dōò dedérε kè bèe yiemmu. ⁹ Kàa dōò dedé memme, kè bè yete á yēnté kukó nNiidi kó menie nkécóú nketenke mε yóó naá mmeyī mme.

Kuyie ntāātεmε Anə kòò bo mpékεnε Məyiisi

¹⁰ Kè Məyiisi dō: N da báámmu n Yiè nKuyie, n yí tú onáànti. Dε í tú yíε nyoo wenke yoo sòke, nè m bomε mme. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie ndō: We nhānné onití dinùù? We nhō nte kòò niti nōndenfεε dari yoo wée s? Yoo wε nwúó? Yoo wée yēf? Dε í tú mí nKuyie nnaá? ¹² Kòte! Mfi yó nda náá nha yó nnáá nti, ke da benkú a yó nnáá nti. ¹³ Kè Məyiisi dō: Kuyie, n da báámmu, tñ nhotòu mōu.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mmiekeε peike Məyiisi mediε. Kè kù dō: Defii kó kuwuə nkou a kóo kóti Anə nōmmu ke náá. Ó kērínimu ke bo da co, ke da yá kòo yēmmε narike. ¹⁵ Á ò náké n da náké tí, kóò tūo n náànti, mfi yó ndi bonε, ke di náá ndi yó nnáá nti, ke di benkú di yó nnáá nti nè di yó ndəori dε. ¹⁶ Anə wée yó ncómmú a fētiri ke náánnε benitibε, kè nní nda duə ntínáànti kàa ò náá. ¹⁷ A yó ntó ku mpààti nku ke dəorinε tidietí.

Məyiisi wētεmε Esibiti o kòbe borε

¹⁸ Kè Məyiisi kò nho còkù Setidoo borε, kòò náké ke dō: N dó kékəte n kòbe borε ndε Esibiti kényá bè bo nkpaá fòu. Kè Setidoo dō: Kòte kε dε fnaati.

¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie nnákε Məyiisi Mandiyāa kó ketenke miεke ke dō: Wεte Esibiti, bèe do dó ke da kuə bè kumu bεmōu.

²⁰ Kè Məyiisi tótóε o pokù nè o bí kédee nsāmmarímúbε, kétútóε Kuyie nkó kupààti kēpikú kè bè nwētí Esibiti. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie ndō: N da duómmu muwērímú kàa bo dōò tidietí tibotí tibotí okpààti iikε, n nε yóó kpénkūnnεmu o to kòo yete di bo yēmε. ²² Á náké okpààti ke dō: Ti Yiè nKuyie ntú: Isidayεeribε kó kuwuə ntú m bire ndε, n kóo po, ²³ mfi tu á yóu m bire kè dεε yé, kε n fié iwūš, kàa yete m bo kuə a kóo po.

²⁴ Kè Məyiisi nkérí kéndó kényé nkuε dibòri marí, kè ti Yiè nKuyie nkaténí kéndó kóò kùu.

²⁵ Kòo pokù Sefodaa tótóε ditári dii ā menatimε kécāntε o bire, kékáákε kutakōnkù Məyiisi také dō: A tú n kpéi mmeyī nkóo dōu nwe. ²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyóu Məyiisi kéité. Memme Sefodaa yumε Məyiisi ke dō: Meyī nkóo dōu, mucāmmu kpéi.

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnákε Anə ke dō: Kòte kέco Məyiisi dikpáá.

Kè Anə kòte, kóò yá Kuyie ntári kóò órí. ²⁸ Kòò ò náké ti Yiè nKuyie nhò náké tii kó dimàà kóò náké kù yē nwée dōò tii dietí. ²⁹ Memme kè bèe nei kékəte kétí nyIsidayεeribε kó bekótibε.

³⁰ Kè Anə bè náké ti Yiè nKuyie nnákε tii kó dimàà Məyiisi, kédəò tidietí kè bèe yá, ³¹ kényé. Kòò bè náké ti Yiè nKuyie nyāmε bè fēūrímε ke dó kε bè dεetε, kè bèe do kénínkú Kuyie n yilikε kε kù bāntε.

5

Məyiisi nè Anə bè kòtemε okpààti borε

¹ Məyiisi nè Anə kè bèe kòte kénákε okpààti ke dō: Ti Yiè nKuyie, tinti Isidayεeribε ti tū nkù tu á ti yóu kè tí kòte dikpáá kédəò dibanni, kédéúkūnnε ku yetiri. ² Kè Esibiti kóo kpààti dō: We ntú di Yiè nKuyie nkε m bo yie nho kpéti kε di yóu kε dí yé? N yí ò yé, m mε nyí yóó di yóu kε dí yé. ³ Məyiisi nè Anə kè bè dō: Ti Yiè nKuyie ntinti Ebedeebe ti tū nkù ti benkemε kumáá. Á ti pā kuce kè tí ce nyewe yētaati kékəte dikpáá kε kù fié iwūš, kε meε dəke kù bo duonni muməmmú kè ti kú, yoo ti dootitəbεε tí kuə. ⁴ Kòò kpààti dō: Dε dòmmε kè di sukíi Isidayεeribε kè bè bo yóu mutəmmú? Kətenε di təmmú. ⁵ Di mmənni ndi bè sūūmmε kè di wētε ke dó kédúš nkε bèe yóu mutəmmú.

Esibiti kóo kpààti yìemè Isidayeeribe mutšmmú

⁶ De kó diyè mómmanni kóo kpààti náké bèè ni mutšmmú nè bèè bè baà ke dà: ⁷ Di ténke bá nduò nylsidayeeribe tímúkpèti kè bè piikunè yedombie. Bè ñkari be mómmanbe ke ti waà. ⁸ Bè me mbaa yó mpiiku yedombie nkè yè tùàkù yè sòò mààmè mme, di báá yaate. Betšnnékótibè mbe, deè te kè bè tu, tí bè yóu kè bèe kote kéfié Kuyie nyiwùs. ⁹ Kè bè pì mmutšmmú mediè mbé í yóó pété bemáà kéndakenè tiyàabisínáànti.

¹⁰ Bèè baké mutšmmú nè bèè mù paké, kè bèe kote ké bè náké ke dà: Okpààti tu bè ténke bá ndi duò ntímúkpèti. ¹¹ Kotenè kéwammú tímúkpèti! Dfi yé di yóó tí pété dè, ke baà né mpiiku yedombie nkè yè mmànne yè sòò ò mmàmè, tí í yóó yaate.

¹² Kè Isidayeeribe cífété Esibiti omòu mieke kénwaà ntímúkpèti. ¹³ Bèè bè bàa kè bè mbè kpànnè ke tú: Pífikunè yedombie nkè yèe tuàke bè sòò di duò ntímúti kè yè mààmè. ¹⁴ Kóo kpààti kàbe bèè baké, kè bè ñpuoti Isidayeeribe bèè bàa betšmbè ke tú: Dè yíme wenke nè yie nkè di í piikú yedombie nkè yè tùàke di sòò piiku kè yè mààmè?

¹⁵ Kè Isidayeeribe bèè bàa betšmbè, kè bèe kote kéyà okpààti ke dà: Dè dómme kàa ti fěũnko memme, tínti a kó betšmbè? ¹⁶ Bè ténke í ti duò ntímúti ke tú tí mpiiku yedombie nkè yè tùàkù yè sòò mààmè, ke ti puoti ke dò nti cààrè? ¹⁷ Kóo kpààti dà: Di tú betšnnédiébe mbe, betšnnékótibè. Deè te kè di tú di bo kote kéfié di Yìe nKuyie nyiwùs. ¹⁸ Kotenè képì ndi tšmmú, bè í yó ndi duò ntímúti, di me mbaa né yó mpiiku yedombie nkè yè tùàkù yè sòò ò mmàmè mme.

¹⁹ Kè Isidayeeribe bèè bàa betšmbè, kè bèe banté bè baà bè fěũnkomèmu ke dá bè mpiiku yedombie nkè yè tùàkù yè sòò ò mmàmè, bè í yóó yaate. ²⁰ Kè bè nyetini okpààti boré kéyà Mòyiisi nè Anò, kè bè bè bàa. Kè bèe bè náké ke dà: ²¹ Ti Yìe nKuyie ndi wúómmu ke yóó di bekénè, dfi te kóo kpààti ténke í dá ti kpèti, dfi ò duò ndisiè, kòò yóó ti kua.

²² Kè Mòyiisii béinnè ti Yìe nKuyie nke dà: Dè yíme kàa fěũnko ku mboti? Dè dómme kàa n tšnni die? ²³ Nè n kòtemè ke yà okpààti kòò béinnè a kó diyètiri, ò fěũnkumu ti kò kuboti, a me nyi kù deètè.

6

¹ Kè ti Yìe nKuyie nyíe kénáké Mòyiisi ke dà: A bo yà di mmànni n yóó dàò dè okpààti.

M bo ò dànnè muwérímú kòò di yóu kè di yè. M bo ò èüté kòò di beti.

Kuyie nyáúkunnemè Mòyiisi kònti

² Kè ti Yìe nKuyie nyíe kóò náké ke dà: Mfi tu di Yìe nKuyie. ³ M benkemu m mää Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu n tùmè di Yìe nKuyie nkè kpeñni. Bè né do í yé ke dò mmfi tu be Yìe nKuyie. ⁴ N do bè taunnèmu m mää, ke dà n yóó bè duò nKannahā, ketenkè bè do bo kè kupàškù. ⁵ N kèemu Esibiti tenké kàbe di fěũnkomè kè di kuò nkè n dèntení ti kó metaummè kpéi. ⁶ Deè te kè n tu a kote kénáké Isidayeeribe ke dà n tú: Mí ndi Yìe nKuyie n yóó di deetèmmu mudaatšmmú Esibiti kàbe di duò mmù, kè di òmpünne. N yóó benkemu Esibiti kàbe n wérímú kè bè poté, kè di deètè. ⁷ Kè di ntú n kàbe kè n di te. Kè di n yé mfi di dènnemè Esibiti kó mudaatšmmú. ⁸ Mí ndi Yìe nKuyie mmfi béi nke tú m bo di kotenè n do yè n yóó duò nkè tenké Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu kè di kè tieke.

⁹ Kè Mòyiisii tí náké Isidayeeribe. Kè bè í nyie, ke yé bè fěũrinèmmè mutšmmú mediè.

¹⁰ Kè ti Yìe nKuyie nnáké Mòyiisi ke dà: ¹¹ Kote kénáké okpààti ke dà, wèe yóu Isidayeeribe kè bèe yè o tenké. ¹² Kè Mòyiisi dà: Isidayeeribe í yie n kpèti, kè m bo na kénákénè okpààti nwe, mí nwèè í nò nke náánnáà?

¹³ Kè ti Yìe nKuyie nnáké Mòyiisi nè Anò bè yóó náké ti Isidayeeribe nè Esibiti kóo kpààti, kè deè yie nkè bèe denne Isidayeeribe Esibiti tenké.

Mòyiisi nè Anò yààribè yètè

¹⁴ Nte Isidayeeribe bèè baké Isidayeeribe naàmùnti be yètè:

Sakòbu kóo po Dubenni bí: Enòki nè Paduu nè Ètisidonni nè Kadimii beè do tú Dubenni naàmùnkù kó beyààribè.

¹⁵ Simmešš bí tú: Yemmuyeedi nè Yaminni nè Oadi nè Yakinni nè Soa nè Saudi Kannahā kóo nitipòkù bire beè do tú Simmešš naàmùnkù kó beyààribè.

¹⁶ Kè Defii peité initidabi itàati: Kerisonni nè Keati nè Medadi kè bè múnke pié ibi. Defii do yóó kú ke màke yebie ntekòutè nè sipisitàati nè yèyiekè (137) ndi. ¹⁷ Kerisonni bí tú: Dibinii nè Simeii. Beè do tú be kó beyààribè. ¹⁸ Kè Keati bí ntú: Amudamu nè Isaadi nè Ebunò nè Usiyeedi. Keati yóó kú ke màke yebie ntekòutè nè sipisitàati nè yètàati (133) ndi. ¹⁹ Kè Medadi bí ntú: Madi nè Musi. Beè do tú Defii naàmùnkù kó beyààribè.

²⁰ Kè Amudamuu puoke o cice tãu Yokebeti kòò ò peité initidabi idéi, Anò nè Mòyiisi. Amudamu do yóó kú ke màke yebie ntekòutè nè sipisitàati nè yèyiekè (137) ndi.

²¹ Kè Isaadi bí ntú: Kodee nè Nefeki nè Sikidii. ²² Kè Usiyeedi kpɛyi ntú: Mikayeedi nè Edisafāā nè Sitidi.

²³ Kè Anɔɔ puoke Edisebaa Amminadabu koo sapàà, Nasōō tãũ koo ò peité initidabí ìnàà: Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Itamaa.

²⁴ Kè Kodee bí ntú: Asii nè Edikanaa nè Abiyasafu, Kodee naàmùnkù kòbe kó beyààribè mbe. ²⁵ Kè Edeasaa, Anɔɔ birɛɛ puoke Pusiyyeedi koo sapàà nkoo ò peité denitidabire ké dé yu ké dɔ Pinasi.

Defiibe yààribè kó yeyètè nyɛ mɛmmɛ.

²⁶ Anɔɔ nè Mɔyiisi nwe ti Yiè nKuyie nnákémè ke tú: Dennenè Isidayeeribe Esibiti be naú dò ndòmmè. ²⁷ Bèè do nàké Esibiti koo kpààti ké dò wée yóu kè Isidayeeribe yè Esibiti.

Kuyie ndèntemè Mɔyiisi kù ò dɔúnnè dùì nùù

²⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi Esibiti tenké ke dò: ²⁹ Mũ tu di Yiè nKuyie, á náké Esibiti koo kpààti n da nàké ti timou. ³⁰ Kè Mɔyiisi dò: N yí nò nke náá nhokpààti bo yie n kpetaa?

7

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: N yóó da duómmu n kó muwérímú kàa kòte okpààti borè, nè n kó diyètiri, kàa koo kóti Anɔɔ nnáá nha ò nàá nti. ² Fɔ́ yó nnáá nha koo kóti n da náá nti, kòò ti cɛ́nko okpààti, kòò di yóu kè di yè o tenké. ³ N yóó kpénkùnnemu okpààti to, kédòò tidietì nè mebenkùmè péu Esibiti mieke. ⁴ Okpààti yóó yetemu di kpeti, kè m benke n wérímú Esibiti mieke ké bè poté, kédenne dindi n nitiibè Isidayeeribe. ⁵ M bo benke dùì mɔnni n wérímú Esibiti tenké kòbe ké di denne Esibiti tenké. De mɔnni bè bo banté n tùmè di Yiè nKuyie.

⁶ Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèè dɔò ti Yiè nKuyie mbè nàké ti weti weti. ⁷ Bè do yó nnáánnè okpààti kè Mɔyiisi màke yebie nsiipísini ndi kè Anɔɔ màke yebie nsiipísini nè yètãti.

Anɔɔ pààti naámme fewáàfɛ

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi nè Anɔɔ ke dò: ⁹ Koo kpààti di beke ke tú dí dɔò tidietì mati, fɔ́ mMɔyiisi á náké Anɔɔ koo túóté o pààti kédòúnko okpààti iiké, kè kuu naá nfewáàfɛ.

¹⁰ Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèè kòte okpààti borè kédòò ti Yiè nKuyie mbè nàké ti. Kè Anɔɔ dɔúnko o pààti okpààti nè o tɔmbè be iiké, kè kuu naá nfewáàfɛ. ¹¹ Koo kpààti yúni beheikènkótibè nè benitinàmbè nè betetiebe Esibiti kòbe. Kè bè múnkɛ dɔò mebotí, ¹² kédòú ndòú mbe kó ipààti ke ìi naá nyiwààke. Kè Anɔɔ kó kupààti maá mmaánko be kpɛyi. ¹³ Koo kpààti kpénkùnnè o to, ò ñ yie mMɔyiisi nè Anɔɔ be kpeti kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti mbè nàkémè.

Menie nnaámme meyiĩ

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: Okpààti to kpenkemu, kòò yete Isidayeeribe bo yèmè. ¹⁵ Túóté kupààti kuu do naá nfewáàfɛ kékòte dikúnweñni sèi okpààti taà dùì mɔnni kukó nNiidi, kè dí rúmá. ¹⁶ Kàa ò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntínti Ebedeebe ti tũ nkù ku n tɔnni, ke tú n da nàké kàa ti yóu kè ti kòte dikpáá kè kù fié iwũ, a me nyi yie. ¹⁷ Dè te kè kù bɛi nke tú, nè me ndòòrimè mieke nke a yóó bantémè kù tùmè ti Yiè nKuyie. M bo poté kupààti m me ntò kù menie nkè mèe naá mmeyĩ. ¹⁸ Kè siyĩ kú, kè menie nhànnè kunóú, kè Esibiti kòbe yĩ́ke me muyàà.

¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi ke dò: Náké Anɔɔ koo youte o pààti Esibiti kó ikó ndieyi nè isámpòl nè yebire nè sikondakesi de bíéké Esibiti omou mieke. Kè de kó menie nnaá mmeyĩ nkédátinnè ketenkè kemou ketaunnè yedò nè yedié nde miekoo.

²⁰ Mɔyiisi nè Anɔɔ kè bèè dɔò ti Yiè nKuyie mbè nàké ti, kè Anɔɔ youte kupààti képoté menie nhokpààti nè o tɔmbè be iiké, kè kukó nkumou naá mmeyĩ. ²¹ Kè siyĩ kú, kè menie nhànnè kunóú, kè Esibiti kòbe yĩ́ke muyàà.

²² Kè Esibiti kó benitinàmbè múnkɛ dɔò mebotí. Koo kpààti to baa ñkpeñni koo yete Mɔyiisi nè Anɔɔ be kpeti, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo bè nàkémè. ²³ Koo kpààti íté kékò nho cɛ́tè, kékété ke í ndake be teré kpeti. ²⁴ Kè Esibiti tenké kòbe dammú sibií kukó ntaké ke bo péte menésààmè, ke yé kukó nkɔme do í dòmmè kényà.

²⁵ Menie ndo naá mmeyĩ nkè dè mmàke yewe yèyieké ndi.

Yecadakè píemmè Esibiti tenké

²⁶ Kè ti Yiè Kuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: Kòte kénáké okpààti ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu, á yóu kè ku kó benitiibè kòte ké kù fié iwũ. ²⁷ Kàa yete kù bo duó nkè yecadakè píe nha tenké kemou mieke. ²⁸ Yecadakè bo píe nkukó nkéyènni kèta a kpààticɛ́tè, a dieku a dɔu dè nè a dɔú ñnkè nè a tɔmbè kó sicéí nè a kòbe kpesi, nè bè pũú dè pɛ́è nè bè ò piiku dè. ²⁹ Yecadakè bo ndekú a ñnkè nè a tɔmbè ñnkè nè a kòbe ñnkè.

8

¹ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ké dǎ: Náké Anǎo kǎo youté o pǎàti ikó nnè sikondakesi nè yebire de bíékè, ké yecedakèe píe nhEsibiti kó ketenkè.

² Ké Anǎo youté o nǎtè Esibiti kó ikó mbíékè, ké yecedakèe píe nhEsibiti tenkè. ³ Ké benitinǎmbè múnkée dǎo meboti, kédenneni yecedakè Esibiti. ⁴ Kǎo kpǎàtiti yú Mòyiisi nè Anǎo ké dǎ: Bántè di Yiè nKuyie nkè kù ti denne yecedakè mí nnè n kǎbe, ké n di yóu ké di kǎte ké kù fié iwǎs. ⁵ Ké Mòyiisii náké okpǎàti ké dǎ: N náké a dǎ m bántè dii mǎnni Kuyie nfǎ nnè a tǎmbè nè a kǎbe di kpéi, ké yecedakèe yè dihei, kénkpáa kukó mmáa. ⁶ Kǎo kpǎàti dǎ: Nanke. Ké Mòyiisi dǎ: N yiemmu ké bo kù bǎntè, kǎa bántè ké dǎ nhǎmǎu í dǎnnè ti Yiè nKuyie. ⁷ Yecedakè yóo yèmu fǎ nnè a tǎmbè nè a kǎbe di cǎi, kénkpáa kukó mmáa.

⁸ Mòyiisi nè Anǎo ké bèe íté okpǎàti borè ké Mòyiisi bántè ti Yiè nKuyie nke dǎ kùu deite yecedakè kù dǎo tannè yè dihei. ⁹ Ké ti Yiè nKuyie ndǎo Mòyiisi kù beke ti ké yecedakèe kù sicǎi mieke nè yetowaarè nè depaa. ¹⁰ Ké bèe yè tikú kécóu nyecúo yecúo, ké dihei dátinnè kunóu.

¹¹ Kǎo kpǎàti yà yecedakè deèmè kǎo toò kpenke, kǎo yete Mòyiisi nè Anǎo be kpeti, kéndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nhǎ nákéme.

Inaméi píemmè Esibiti tenkè

¹² Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ké dǎ: Náké Anǎo kǎo youté o pǎàti képoté mutǎa nkè mùu naá nyinaméi Esibiti tenkè kemǎu.

¹³ Ké bèe yie nKuyie mbè náké ti, ké Anǎo youté o pǎàti képoté mutǎa nkè mùu naá nyinaméi képǎnnè benitibè nè iwǎs, ké mutǎa mmumǎu naá nyinaméi Esibiti tenkè kemǎu mieke. ¹⁴ Ké benitinǎmbè múnké ndó kédenneni be kó inaméi kéyíeke, ké inaméi mpǎs benitibè nè iwǎs. ¹⁵ Ké benitinǎmbè náké okpǎàti ké dǎ: Kuyie nkó tenǎtè nte.

Kǎo kpǎàti baa kpénkǎnnè o to kéyete Mòyiisi nè Anǎo be kpeti.

Tidǎndanti píemmè Esibiti tenkè

¹⁶ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ké dǎ: A naa yè dikǎnwefǎnni sèl késǎnté okpǎàti ò yèti dii mǎnni ké tati kukó, kǎa ò náké ké dǎ: Kuyie ntú a yóu ku kǎbe ké bèe kǎte ké kù fié iwǎs. ¹⁷ Kǎa me nyete, kù bo denneni tidǎndanti yeiti, ké ti nda dǎmmu nè a tǎmbè nè a nitibè, ti bo píe nhEsibiti kǎbe kó sicǎi, kédátinnè ketenkè. ¹⁸ Ké de kó tidǎndanti yènni, kù í yóo yie nkè ti mbo Koseni, ku kǎbe ei, kǎa bántè kù bè bonèmmè. ¹⁹ Kù bo nkǎnké ku kǎbe kéyóu a kǎbe. Dè naa yóo dǎmmu.

²⁰ Ké ti Yiè nKuyie ndǎo kù béi nti, ké tidǎndanti yeitii tanní kénsu képie nhokpǎàti cǎtè nè o tǎmbè kpesi nè Esibiti tenkè kemǎu mieke. ²¹ Ké dihei cake kǎo kpǎàti yú Mòyiisi nè Anǎo ké dǎ: Kǎtè kéfié nyiwǎs Kuyie ndi tenkè mieke. ²² Ké Mòyiisii yete ké dǎ: Dè báa yie! Ti yóo fié í wǎs ti Yiè nKuyie nyi dǎo nhEsibiti kǎbe borè isake nyi, ké ti í feu ké bè ti yà bè yóo ti bústí yetárè nye kékuo. ²³ Ti yó mmǎke kuce yewe yètàati ndi dikpǎa mieke, kéfié ti Yiè nKuyie nyiwǎs kù yè dè ndǎmmè. ²⁴ Kǎo kpǎàti dǎ: N yiemmu ké bo di yóu ké di kǎte dikpǎa kéfié iwǎs di Yiè nKuyie, di né báa déte, dí kù bǎntè n kpéi. ²⁵ Ké Mòyiisi dǎ: N yóo íté a borè kébántèmu ti Yiè nKuyie nkè kù naa denne tidǎndanti a cǎtè nè a tǎmbè kpesi nè a nitibè kpesi. A né báa ti souté kéyete Isidayeeribe bo kotemè kéfié iwǎs ti Yiè Kuyie.

²⁶ Ké Mòyiisii íté okpǎàti borè kébántè ti Yiè nKuyie. ²⁷ Ké ti Yiè nKuyie ndǎo wè kù beke ti, kédennè tidǎndanti okpǎàti nè o tǎmbè nè o nitibè be cǎi, kudǎndankù makú í nkpǎa bá kumáa. ²⁸ Kǎo kpǎàti baa wète kékpénkǎnnè o to kéyete Isidayeeribe bo yèmmè.

9

Iwǎs kumè

¹ Memme ké ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ké dǎ: Kǎte okpǎàti cǎtè kóó náké ké dǎ: Ti Yiè nKuyie, tinti Ebedeebe ti tǎ nkù tu á yóu tinti kù kó benitibè ké ti yè ké kù fié iwǎs. ² Kǎa yete bè bo yèmmè, kǎa baa kpǎa yetíri, ³ kù bo dúo nkè muwǎskǎu ntanní medié nkékuo a wǎs: Sisǎi nè sǎmmarímubè nè yóyóbè nè inǎake nè ipe nè sibǎo. ⁴ Ti Yiè nKuyie nyó nyèmu tinti Isidayeeribe ti kó iwǎs kpéi mbá fǎmafè báa kú.

⁵ Ké ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ: Nanke nwe n yóo dǎmmè de kó tidietí Esibiti tenkè mieke.

⁶ Ké deé wenté ké ti Yiè nKuyie mme ndǎo ké Esibiti kǎbe kó iwǎs kú, bá Isidayeeribe kǎfe mafè í nku bá fǎmáa. ⁷ Kǎo kpǎàti tǎ nkè bèe síké kénsǎ nyIsidayeeribe kó iwǎs í ku bá fǎmáa, kǎo to baa nkpefǎnni, kǎo yete Isidayeeribe bo yèmmè.

Mekpǎa mpǎrǎmmè benitibè nè iwǎs

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi nè Anáo ke dò: Kouténè mutapéi, nkè Mòyiisii mù útóo kéínkè okpààti ìikè. ⁹ Kè mùu naá nkutáayukú kédátinné Esibiti tenké kemou, kédari benitibè nè iwūs kénáa nyenúútè.

¹⁰ Mòyiisi nè Anáo kè bée kouté mutapéi nkékote okpààti borè kè Mòyiisii mù útóo kéínkè okpààti ìikè kè mùu dátinné benitibè kénáa nyenúútè nè yemuo. ¹¹ Esibiti kó benitinòmbè í nna ke kòte Mòyiisi borè ke yé yenuútè múnke do bè pírnmè, yé pí mmèè boti betòbè. ¹² Kè ti Yiè nKuyie nkpénkúnne okpààti to, kòo yete Mòyiisi nè Anáo be kpeti kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Mòyiisi.

Yemátàrè kùomè benitibè

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Á yè dikünweñni sèl kénáké okpààti ke dò: Ti Yiè nKuyie tinti Ebedeebe ti tũ nkũ tu, á ti yóu, kè ti yé kè kù fié iwūs. ¹⁴ Kè dè í dò mmemme kù bo da poté, fí nnè a tǎmbè nè a nitibè, kàa banté òmòu í bomè ketenkè ke kù mǎnnè. ¹⁵ Kè kù do tú kù bo duónni mumammú kè mù da kuó fí nnè a kòbe nè mie ndi do í kpáá bo ketenkè ínkè. ¹⁶ Kù nè da yóu kàa kpáá fòu, ke bo yá ku wérímú mmu kè bée déúkúnne ku yétiri ketenkè ínkè. ¹⁷ Kàa me mbaa dó kempí nku nitibè ke yetíri bè bo yèmè. ¹⁸ Dè naa bo nkááké mie nkè kùu duónni fetaafe nè yemátàrè dieyè, di mu nyí dè yà nè Esibiti bomè. ¹⁹ Á tanné a kó iwūs tecíètè nè dèè kó dimàa tu a kperè, iwūs ìi bo mbo dikpáa nè benitibè ke í nta tecíètè, yemátàrè yéé yóó dè bústí kè dèe kú.

²⁰ Kòo kpààti tǎmbè mabèe depe Kuyie nnáké ti, kétanné be wūs nè be tǎmbè de yiè. ²¹ Bèè sènkèrì de kó tináañti kè bembèe yóu be wūs nè bè kó betǎmbè dikpáa.

²² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Youte a nòutè kéínkè, kè yemátàrèe duóni Esibiti tenké kemou mieke, benitibè nè iwūs nè depaa ntidiiti ínkè.

²³ Kè Mòyiisii youte o pàati tiwetí biékè, kè ti Yiè nKuyie nduo nkè fetaafe mmú nke péú kè yemátàrè duóni Esibiti tenké kemou mieke. ²⁴ Esibiti kobe mu ndo í yà dè kó fetaafe boti nè bè bomè, fèè mi nke péú kè yemátàrè duóni. ²⁵ Kè yemátàrèe bústí benitibè nè iwūs kékuo, kécake tidiiti nè detie. ²⁶ Kè Kosenni Isidayeeriibe kó dikari dii mǎa nsoké. ²⁷ Kòo kpààti yú Mòyiisi nè Anáo ke dò: Di mmònni mí nnè n kòbe ti cààremu, di Yiè nKuyie nkuu wenni. ²⁸ Bántènè ku, kè yemátàrè nè itapíe kè dèe cómmú kè n di yóu kè dí yè.

²⁹ Kè Mòyiisi dò: N yóó yeroomu dihei kéyoute n nòu kébántè ti Yiè nKuyie, kè itapíe nè yemátàrè kè dèe cómmú, kàa banté kuu temè ketenkè. ³⁰ N nè yému ke tú fí nnè a tǎmbè di mu nyí depe ti Yiè nKuyie.

³¹ Dè do sǎ ntidiiti òtemu, kè titònti pòri, kè fetaafe mǎtǎrè dè poté. ³² Tidiniiti tii mǎa do yenté ke yé ti mu ndo í òtemè.

³³ Kè Mòyiisii íté okpààti borè, keta dikpáa, kébántè ti Yiè nKuyie nkè itapíe nè yemátàrè kè dèe cómmú, bá fetaafe ténke í nniu.

³⁴ Kòo kpààti yà fetaafe nè yemátàrè nè itapíe dè dèemè, kòo too wǎte kékpenke wenwe nè o tǎmbè. ³⁵ Kòo baa n kpáa yetíri Isidayeeriibe bo yèmè kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Mòyiisi.

10

Fecofè tannimè Esibiti

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Kote okpààti borè, mǎi kpénkúnne o to nè o tǎmbè kpeye ke bo dàò tidieti be cuokè. ² Kàa ti nàké a bí nè a yaábí n dàò dè Esibiti kobe nè n dàò tii dieti be cuokè. Kè di nyé n tǎmè di Yiè nKuyie.

³ Mòyiisi nè Anáo kè bée kote okpààti borè kòo nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntinti Ebedeebe ti tũ nkũ tu, a yóó kékúnne òmmònni amáa ku ìikè, kè ti yóu kè ti yé ke kù fié iwūs? ⁴ Kàa yete ti bo yèmè, kù bo duónni fecofè nanke a tenké. ⁵ Kè fèe dátinné ketenkè bá kè ténke bá nfeí, fè bo cááké yemátàrè sùò ndè, kécááké detie ndemou kó tifaati dikpáa. ⁶ Fè bo píe nha cíètè nè a tǎmbè kpesi nè a nitibè kpesi. A cicebè nè a yààribè bè mu nyí yà dè kó kubotí nè bè bomè.

Mòyiisi béi mmemme kéítè okpààti cíètè kéyè. ⁷ Kòo kpààti tǎmbèe ò nàké ke dò: Oniti yiè nyóó yóu òmmònni ò bo nti buòmmè meyei? Yóu be kè bée yé kéfié be Yiè nKuyie nyiwūs. A í wúò nhEsibiti kobe deumàa!

⁸ Kè bée yúni Mòyiisi nè Anáo okpààti borè kòo bè nàké ke dò: Kòtenè kéfié iwūs di Yiè nKuyie. ǎmbe kori? ⁹ Kè Mòyiisi dò: Ti kori timou ndi. Ibí nè bekótibè benitidaabè nè benitipòbè nè ti nàake nè ti pe nè ti boó. Ti Yiè nKuyie mbanni ndi. ¹⁰ Kòo kpààti dò: Di yèmmè dò m bo di yóumu kè di kote dimou, di pobè nè di biàa? M báa dè dàò! N yému ke dò ndi dǎ ti í wenni. ¹¹ Biti! M báa di yóu. Kòtenè dindi benitidaabè mǎa kéfié iwūs di Yiè nKuyie di do me nyè.

Kè bèè bè bèti okpààti cīètè.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyīisi kè dǎ: Youte a nǎutè Esibiti Ìnkè, kè fēcōfēcē kōtení kécááké yemátàrè sùò ndè.

¹³ Kè Mǎyīisii youte kupàati Esibiti tenkè Ìnkè, kè diyìè yìèni kèè bíékè kó kuyaakù ntũũ nke fuuti, kényiè nke fuuti kè dè nyóó wenté kè kù tǎni fēcōfēcē dihei. ¹⁴ Kè fēcē tanní Esibiti tenkè kénsũ, kédátinné Esibiti tentáa mmumǎu mieke. Bè mu nyí yà fē kóo botí Esibiti, fē kóo botí mē nyí kpaá bo buoté. ¹⁵ Kè fēcōfēcē dátinné ketenkè kemǎu, kè dèe bitoo, kè fēcē cááké tidiiti nè yetebe yemátàrè do sùò ndè. Timùti nè tifaàti dè ténke í nkpaá Esibiti tenkè kemǎu mieke.

¹⁶ Kòo kpààti yú Mǎyīisi nè Anǎo kè dǎ: N yeténè dí Yiè nKuyie nku, kè di yeténè di mǎmmǎmbe. ¹⁷ Di wēte kè n cīè n yei nkébántè di Yiè nKuyie nkè kùu fũũ mmeyei nsímmè mie.

¹⁸ Kè Mǎyīisii ité okpàati borè, kébántè ti Yiè nKuyie. ¹⁹ Kè kùu duó nkè diyìè yìèni kèè bíékè kó kuyaakùu fuute kétúóté fēcōfēcē kētanné tipènti kóo dāmèèrì, bá fēmafè í nkpaá Esibiti tempè nkumǎu mieke. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nképènkúnne okpàati to, kòo yete Isidayeeribe bo yèmè.

Dibiinnì tannímè Esibiti

²¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyīisi kè dǎ: Youte a nǎutè kè dibiinnì tanní Esibiti tenkè kemǎu mieke kécécèè kè dǎ nhonitì bo na kè dí kááké.

²² Kè Mǎyīisii youte o nǎutè kè dibiinnì dierii tanní Esibiti tenkè kemǎu mieke kémmeke yewe yetàati. ²³ Omǎu ténke í nwúó nhotǎu, omǎu í nyitè o kàri, kè kuwenniku né mbo Isidayeeribe kó dikari. ²⁴ Kòo kpààti yú Mǎyīisi kòó náké kè dǎ: Di bo na kékote dimǎu, di pobè nè dí bí kéfíè iwũs di Yiè nKuyie. Di wũs ìi mǎa yó nkpaá die. ²⁵ Kè Mǎyīisi dǎ: Fǎǎ yóó ti duó nti yóó fié ìi wũs ti Yiè nKuyie nnè ti yóó kù pǎ í kétuo. ²⁶ Ti yó ntǎmu ti wũs imǎu, fēmafè ìi yó nkpaá, ìi mieke nke, ti yóó tǎatémè kéfíè ti Yiè nKuyie. Ti mē nyí yé ti yóó tǎaté ì, ti yóó kè ntuoke kè í yà.

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie nképènkúnne okpàati to, kòo yete bè bo yèmè, ²⁸ kébéi nke dǎ: Íté m borè, kàa wēténí dīi yìè a kumu. ²⁹ Kè Mǎyīisi dǎ: A béi ntì tiñti, n ténke í wētini a borè.

11

Kuyie nnákémè bèè tu Mpo bè yóó kúmè

¹ De mǎnni kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyīisi kè dǎ: M bo yíè kèpoté mesǎmme okpàati nè o kǎbe kè bè dí yóu kè dí yè, bè yóó dí betimu kè dí yè. ² Náké bá wèè nitidǎu, bá wèè nitipòkù kòo mǎo o cēpèetitǎu yesoobo nè timátí péti kpeye.

³ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Esibiti kǎbèe dǎd Isidayeeribe mesàa. Okpàati tǔmbè nè benitibè bemǎu Esibiti tenkè mieke kè bè ndé Mǎyīisi.

⁴ Kè Mǎyīisii náké okpàati kè dǎ: Ti Yiè nKuyie ntu kù bo tanní Esibiti keyènkè cuokè, ⁵ kékua bèè tu Mpo bemǎu Esibiti tenkè mieke, kékua nè a kóo Po, wèè yóó da cǎuté tikpàti, kénǎ kétuakè nè kunitipodaakù kùu te munǎmmù ku kóó po nè iwũs idaai imǎu ìi tu iketiyl. ⁶ Yekúdabùò mbo dátinné Esibiti tenkè kemǎu mieke, ye kóo botí mu nyí ànnè, yè mē nyí kpaá bo ànnè. ⁷ Isidayeeribe kó dikari náké bè báa keè temǎtè oomè onitì yoo fēfē. Kè di banté ti Yiè nKuyie ncǎnninkomè Esibiti kǎbe nè Isidayeeribe. ⁸ De mǎnni a tǔmbè bo kōtení kénínkù n yìikè kè dǎ: Yè, fǎ nnè a kǎbe. Kè n yè.

Mǎyīisi béi memme kényènnè kemieke diekè okpàati cīètè.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyīisi kè dǎ: Kè n yí dǎd tidietì Esibiti tenkè, okpàati í yóó dí yóu kè dí yè.

¹⁰ Mǎyīisi nè Anǎo bè do dǎdmu tidietì péu okpàati ìikè, kè ti Yiè nKuyie nnè kpépènkúnne okpàati to kòo yete bè bo yèmè.

12

Bè baammè diyentébanni

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyīisi nè Anǎo Esibiti tenkè mieke kè dǎ: ² We ntǎnkù wèè yó ntú dí borè dibenni kóo tǎnkù ketiwè. ³ Á náké Isidayeeribe, we ntǎnkù kó diyìè pínni bá tèè cīètè tèè tǎatè fēpièfē. ⁴ Kè tēcīètè matè kǎrni kè í yóó na kécááké te kó fēpièfē kédeè, tèè yà tēcēpèetitabè kè bèe wènné kéyà bè mǎmè kè bo na kè fē cááké kédeè. ⁵ De kó fēpièfē yó ntú fēè kpa fēnfē kuyènkù kénití fedaafe, kémmeke dibenni dimáa. Dè ntú fēpièfē yoo tēbuoté. ⁶ Dí nfē wéi kè dǎ yewe tēpiítè nè yèndà. De yìè ndi bá tèè cīètè yóó kuòmè te kǎfe dihúrikèpǎnni mǎnni. ⁷ Kè Bèè níétè meyíí ndibòrì tipítì tidé nè dibòrì Ìnkè. ⁸ Kè bèè pínné de kó imaa nké í cááké

keyènkè nè pɛ́ɛ̀bè bèè í kɔ̀orèné mutie mùu muuti nè tikũnfààti tiiti. ⁹ Ì bá nkpaá ke bɛ nkè dí í cááké, di mɛ mbáá í bɛ́nné, dí í pṹnné imɔu, diyuu nè itààkè nè tinauti. ¹⁰ Dí báá cááké késúú ndɛmarɛ. Kè dèè kpaá kè dè wenté dí dè cɔu. ¹¹ Dí nfɛ cáá nke yi di naàkũú nke níé di neùti ke to di pààti, kè nfɛ cáá nke dá mɛcāā. Diyentɛbanni ndi.

¹² De kó keyènkè m bo fité ketenkè kemɔu kékua bèè tu Mpo Esibiti mieke nè iwũú idaa yi iketi yi. Mfi tu di Yiè nKuyie. ¹³ Di niéké mèè yĩ ndi bɔ̀rɛ, mɛè yó nte kè m pɛ́ɛ̀tɛ di cɛ́i kékua Esibiti bèè tu Mpo kè di yóu.

¹⁴ Di yó mbaàmму de kó diyie ke dennini n kpéi nsáá, ikuú nyi n di duú nyi kè ì yó mbo.

Isidayeeri yó mbaàmму pɛ́ɛ̀ wèè í kɔ̀orèné mutie mùu muuti pɛ́ɛ̀ de kó dibanni

¹⁵ Yewe yèyiekè mieke di bá nyo mpɛ́ɛ̀ wèè kɔ̀orèné mutie mùu muuti pɛ́ɛ̀, diyie ketiri yiè dí mù dènnɛ di cɛ́i, yewe yèyiekè yenyɛ mieke. Kè wèè cááké pɛ́ɛ̀ wèè kɔ̀orèné mutie mùu muuti pɛ́ɛ̀ bèè ò dènnɛ Isidayeeri bɛ cuokè. ¹⁶ De kóo tãnkú yiè ketiri nè diyiénni di níú tíí nkébaá ndibanni, di báá pĩ mmuúmmú mamú de kó yewe kè dè í tú di bo bɛ́nnémè mudii.

¹⁷ Di yó mbaá nde kó dibanni ke dennini n di dènnɛ dii yiè ndi Esibiti tenké. De kó ikuú yó mbomu sáá kè di nyi dà̀rɛ. ¹⁸ De kóo tãnkú diyie tɛ́pítɛ nè dɛ́naanni yiè kuyuo kú kɛ́tuakèné sipísidè nè dímaá yiè kuyuo kú, di bo ncáá mpɛ́ɛ̀bè bèè í kɔ̀orèné mutie mùu muuti bèmbɛ. ¹⁹ De kó yewe yèyiekè mieke mutie mùu ò nte kè pɛ́ɛ̀ múúti mù bá mbo di cɛ́i. De kó yewe mieke wèè bo cááké pɛ́ɛ̀ wèè kɔ̀orèné mutie mùu muuti bèè ò dènnɛ Isidayeeri bɛ cuokè, bá kòò tu opòò yoo Isidayeeri. ²⁰ Bá kè di bo kèè bíéké di bá ncáá mpɛ́ɛ̀bè bèè kɔ̀orèné mutie mùu muuti de kó yewe.

²¹ Kè Mɔ́yisii yú Isidayeeri bɛ kó bekótibè kè bɛ náké ke dà: Kònnè kɛ́pĩmmú ipe yoo sibáó bá tɛ̀è cɛ́tɛ̀, kɛ́fié diyentɛbanni. ²² Dí wáá ísópú kó tifaáti kɛ́pòtɛ meyĩ ndinaabuu mieke kéníé tɛ̀ dibòri tipĩti tidé nè dibòri Ìnkè. Òmòu báá yè ditowáá kè dè yáa wenténè. ²³ Di Yiè nKuyie ntatinimu keyènkè ke bo kua Esibiti kòbɛ, kè kú yá meyĩ ndibòri kú báá yóu kòò kòùti ta di cɛ́i. ²⁴ Di yó ndòorimu de kó ikuú sáá nè di yaábíó. ²⁵ Kè di ta ketenkè di Yiè nKuyie nyè nkú yóó di duú nkè, dí ndòori de kó ikuú. ²⁶ Kè di bí di beke ke tú, ònyi kuú nyi di dòorimè? ²⁷ Di dà: Ti dòori diyentɛbanni kó ikuú nyi ke déú kṹkṹ ti Yiè nKuyie nyètiri, kú do pɛ́ɛ̀tɛmè ti cɛ́i kékua Esibiti kòbɛ kè ti yóu.

De mǎnni kè Isidayeeri bɛ sɛ́nnó kénínkú, ²⁸ kɛ́itɛ kékṹ mɛ cɛ́i kédòò Kuyie ndo náké ti Mɔ́yisii nè Anáó.

Kuyie nkúamè Esibiti bèè tu Mpo

²⁹ Keyènkè cuokè kè ti Yiè nKuyie nkɛtɛní kékua bèè tu Mpo Esibiti tenké mieke, kékua okpàati kóo po, wèè do yóó ò còutɛ tikpàti kɛ́ntò kɛ́tuakèné kudaakú kùu bo díkpɛtintou ku kóo po nè iwũú idaa iketi yi. ³⁰ Okpàati nè ò tũmbè nè ò nìtibè kè bèè entɛ keyènkè kénkuú nhEsibiti yekúdabùò, ke yè tɛ́cɛ́tɛ matè do í sokémè tɛ̀è kou í ku. ³¹ Kòò kpàati yú Mɔ́yisii nè Anáó de kó keyènkè kè bɛ náké ke dà: Díndi nè di kòbɛ yènnè n kòbɛ cuokè, kòtɛnè kɛ́fié iwũú di Yiè nKuyie kéndònnè di béímmè. ³² Túótɛnè di wũú imɔu kɛ́yè kéndònnè di béímmè. Di bántɛ Kuyie nkè kú n dàò mɛsàá.

³³ Kè Esibiti kòbɛ ñkuú nke tú, ti yóó kú timɔu ndi, kɛ́mpéinko Isidayeeri bɛ ke tú: Yènnè mɛcāā. ³⁴ Kè bèè túótɛ tipɛ́ɛ̀còoti tũ í mùúti nè yɛbo kéditinnɛ kɛ́tò.

³⁵ Kè bèè dàò Mɔ́yisii bèè náké ti kɛ́músáké Esibiti kòbɛ yɛsàabò nè timáti pɛ́iti kpɛyɛ nè tiyàati. ³⁶ Kè ti Yiè nKuyie ndáò Isidayeeri bɛ mɛsàá, kè Esibiti kòbɛ mbɛ pàá mbɛ mǎú dè. Mɛmɛ kè Isidayeeri bɛ tó Esibiti kòbɛ kpɛrɛ kɛ́yènnè.

Isidayeeri yèmmè Esibiti

³⁷ Kè Isidayeeri bɛ ité Dammusesi kékòtɛ Sukòti, bè do bo ntũàkè benitibè sikòupíkòusikuú (600000). Bè í nkàa mbenitipòbè nè íbí. ³⁸ Kè sɛ́ntíke kòbɛ mabè mbè nɛ́inè nè iwũú péu nè ipe nè inààkè. ³⁹ Kè bèè pṹnnè pɛ́ɛ̀bè bèè í kɔ̀orèné mutie mùu muuti, kè yè bè do bè bètimè Esibiti, kè bè nyeti mɛcāā, mbè í ntò tidiiti mati.

⁴⁰ Isidayeeri bɛ do bo Esibiti ke dà yɛbie sikòusínàà nè sipísitáati (430) ndi, ⁴¹ kɛ́yè bɛ naámũnti tũ ntũ mmè boti titàbɛ. Bè do yè yɛbie nsikòusínàà nè sipísitáati kperi kó diyie sonni ndi. ⁴² De kó diyie kó keyènkè bè yó nkè baàmму sáá ke déú kṹkṹ ti Yiè nKuyie nyètiri, kú bè dɛtɛ kèè yènkè nke Esibiti tenké.

Diyentɛbanni kó ikuú

⁴³ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ́yisii nè Anáó ke dà: Nte diyentɛbanni kó ikuú: Opòò mǎu báá di de kó mudii.

⁴⁴ Kè kudaakú bo bè donté kú, dí kú cǎnté kè kùu di de kó mudii.

⁴⁵ Opɔ̀dò nè otɔ̀nti bè báá mù di.

⁴⁶ De kó imaa ndi yóó ì cááké kudieku mieke nke, di báá ì yènnè ditowaà, di me mbáá kéété díkùl marì.

⁴⁷ Isidayeeribe beməu beè yó mbaà nde kó dibanni.

⁴⁸ Kòo pàò mǎu dǎ kébaà nde kó dibanni kédeúkúnne mí ndi Yiè nKuyie nyètiri, wèe cǎmmú o cǐtètè benitidaabè beməu. Memme ò bo namè ké ndi kǎkénè, kòò í cǎnté ò báá di de kó mudii.

⁴⁹ De kó ikuǎ yó mbo dǐndi Isidayeeribe di kpéi nke nè bepɔ̀dòbè bèè bo di cuokè.

⁵⁰ Kè Isidayeeribee dǎò Mǎyiisi nè Anǎo bè náké tì weti weti. ⁵¹ De kó diyìè ndi ti Yiè nKuyie mbè dènnemè, ké bè tǔnnè be naú be naú, bè dǎ nkéndómmè.

13

Kuyie nyèmmè bèe cǎnnè bèè tu Mpo ku kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: ² Dí nni nduò mbèè tu Mpo nè iwǔs ketiyi, dè tu n kperè nde.

³ Kè Mǎyiisii náké benitibè ke dǎ: Dí ndenniní diyìè dii nkpéi, di yè di Esibiti. Di do kè tu tidaati nti, kè ti Yiè nKuyie ndi dènnení nè ku kó muwérímú. Kè di baà nde kó dibanni di bá nyo mpéèbè bèè kǎorenè mutie mùu muuti. ⁴ Di yèmu nyiè nhEsibiti mudidèi kóo tǎnkù. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nti tanné kù do yè nkù yóó duǎ nkèè tenké ti yembè, menaamiè nnè mecəkùd ndè pǔǎ ndè, Kannahāa boti kǎbe borè, Itiibe nè Aməriibe nè Efiiibe nè Sebusiibe. Dí mbaà nde kó dibanni bá dii benni de kóo tǎnkù Kuyie nkpéi. ⁶ Yewe yèyiekè mieke dí ncáa mpéèbè bèè ì kǎorenè mutie mùu muuti diyiení yìè kébaà ndiyentébanni. ⁷ De kó yewe yèyiekè mieke di bá ncáa péèbè bèè kǎorenè mutie mùu muuti, de kóo péè me mbá mbo di cǐtè mieke, de kó mutie me mbá mbo dihei dímuǎ. ⁸ De kó diyìè di nnáa ndi bí ke tǔ: Tì baà nde kó dibanni ti Yiè nKuyie nti dǎò dè kpéi nke ti yeti dii mǎnni Esibiti. ⁹ De kó dibanni yó ndò ndibenkeri ndi di kpéi, ké di di dǎò mecannimè ké mmè ù di nǎu ke mè ìrì di tǐi, ké mè di denniní di Yiè nKuyie nkó ikuǎ kùu di dènnè Esibiti nè ku wérímú. ¹⁰ Bá dii benni di níi dǎò de kó ikuǎ de kó dímmù.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nti tanné Kannahāa tenké kù do yè nkù yóó duǎ nkè ti yembè nè tǐnti. ¹² Tí nkù duǎ mbèè tu Mpo nè iwǔs daai ketiyi, kuù dè te. ¹³ Disǎmmarimbii didaari ketiri di níi di cèète nè dipebii. Kàa me nyí yóó di cèète, a pitè di fǎnii kékuo, ke níi kù donténè bèè tu Mpo. ¹⁴ Kè ti bí ti beke ke tǔ de kó mǎdǎrimè tu ba? Tì dǎ: Kuyie nti dènnè dii yìè ndi Esibiti nè ku wérímú ti do tǔ dè tidaati. ¹⁵ Okpàati weè do kpénkúnne o to kéyetè ti bo yèmmè kè ti Yiè nKuyie nkuo Esibiti kǎbe bèè tu Mpo nè iwǔs ketiyi. Dè kpéi nte kè ti kù duǎ nyiwǔs ketiyi ke ǎǎ kù donténè bèè tu Mpo. ¹⁶ De kó ikuǎ yó ntú dibenkeri ndi di kpéi, ké di ì dǎò mecannimè kéú di nǎu ke ì ìrì di tǐi nkè ì ndi denniní ti Yiè nKuyie ndi dènnemè Esibiti nè ku kó muwérímú.

Kuyie nduómmè kè ku kǎbe kǎnté tipènti kóo dǎmèèri

¹⁷ Okpàati yóu dii mǎnni Isidayeeribe kè bèe yè, kè Kuyie nyí nyóu kè bèe yè Fidisitèèbe tenké kó kuce kùu tǎké, bè yàa bo yote mudoò kéwète Esibiti. ¹⁸ Kè kùu duǎ nkè bèe kǎnté dikpáa kéwetinnè tipènti kóo dǎmèèri. Isidayeeribe do yeti Esibiti tenké ke tǔ mbè naú be naú nyí, bè dǎ nkéndómmè. ¹⁹ Kè Mǎyiisii túóté Sosefu kǔǎ ke yè ò do duómmè kè Isidayeeri bíi yú Kuyie nyètiri, kòò dǎ: Kuyie nyóó di dennemu die, kè di yeti dí ntò n kǔǎ.

²⁰ Kè bèe ité Sukoti kékari Etammu dikpáa nùu. ²¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbè ni, ke níi ndò ndiwetiri kuyie mmǎnni, kéndò ndihāātinni keyènkè. Kè bèe na kénkeri keyènkè nè kuyie. ²² De kó diwetiri do ǎǎ ì nyitè be iikè kuyie mmǎnni, keyènkè dihāātinni me mbáa ité.

14

Esibiti kóo kpàati tǔnnemè Isidayeeribe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: ² Náké Isidayeeribe kè dí kǎnté kébaté Pi-Aidoti, Mikidadi nè dǎmèèri de cuokè. Di yóó de mbáté, kénco Baari-Sefǎ, kéntǎkénè dǎmèèri.

³ Okpàati yèmmè yó ndò ndi fetimu dikpáa cuokè. ⁴ Kè n kpénkúnne o to, kòo di tǔnnè kè nh ò kùu nè o ǎapòmbè kédeúkúnne n yètiri, kè Esibiti kǎbe banté mǐi tumè di Yiè nKuyie.

Memme kè Isidayeeribee dǎò Kuyie mbéi nti.

⁵ Kè benitibèe náké okpàati ke dǎ: Isidayeeribe cokému, kòo yèmmèe ceete, wenwe nè o tǔmbè, kè bè dǎ: Tì dǎò ba ke yóu kè bè yè, ke yóu mutǎmmú. ⁶ Kòo kpàati tǔntè o kpàrisantè kébaátii nè o ǎapòmbè, ⁷ kétúóté Esibiti kó sikpàrisèi simǎu sǐi kperini kè sǐ mbo sikǎu sikuǎ (600), bá tǎe kpàrisantè nè te deèbè. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nkpénkúnne o to, kòo bè tǔnnè. Isidayeeribe do ì yè disòri. ⁹ Okpàati nè o ǎapòmbè nè sikpàrisèi nè sǐ deèbè kè bèe bè tǔnnè kè bè nǐntè Pi-Aidoti také kè bè co Baadi-Sefǎ, kéntǎkénè dǎmèèri.

¹⁰ Kè Isidayeeribee wénté ké bè yà, ke sò nhokpààti autóo, kè kufɔwáa mbè auté kè bè nkuò nke yu ti Yiè nKuyie, ¹¹ kénáké Mòyiisi ke dò: Ifòti í bo Esibitáa? Dè dómme kàa ti dènneni Esibiti kè ti bo kú dikpáa mieke. ¹² Ti sòò da nàkemu ti kpáá bo dii mòmni Esibiti ke dò: A ti yóu ti bo mpímmè Esibiti kó mutómumu, dè tóùnè ti bo kúmè dikpáa dii mmieke. ¹³ Kè Mòyiisi dò: Di bá nyièkù, yīnè sò kéyà Kuyie nyóó di deeténàmè Esibiti kòbe di me nwúó mbè, di ténke í yóó bè yà diyiè mari bitil! ¹⁴ Ndónnè béu! Ti Yiè nKuyie nkuù yóó kpa ndi kpéi.

Kuyie nkeutémè kucè dàméèri mieke

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Dè yīme kàa n yu? Náké Isidayeeribe kè bèe kété. ¹⁶ Youte a pààti dàméèri ìnkè kè menie nkéété, kè bèe na dekperè késénté. ¹⁷ N yóó kpénkunnemu Esibiti kòbe to, kè bè di tūnne, kè n kua okpààti nè o āāpōmbè nè o naasēi nè si dèèbè kédéúkūnne n yètirì. ¹⁸ M bo kua mèè boti okpààti nè o āāpōmbè nè o kpàrisēi nè si dèèbè bo nte kè Esibiti kòbe banté mī tumè di Yiè nKuyie.

¹⁹ Kuyie ntōnni dii ni Isidayeeribe kè dii íté be ìlkè ketūnne be fōnkúò. Kè diwetirì dii ni be ìlkè kè dii íté kētūnne bè fōnkúò, ²⁰ kēsooté Esibiti kòbe nè Isidayeeribe be cuokè, kéntú dibīnni Esibiti kòbe bíékè, ke tú kuwenniku Isidayeeribe bíékè. Bè í ntōnnè betobè keyènkè kemou.

²¹ Kè Mòyiisi youte o nòùtè dàméèri ìnkè, kè ti Yiè nKuyie nduōnni diyiè yīni kè bíékè kó kuyaakù, kè kù nyiè nke fuuti, kékéété menie. ²² Kè mèe kpénné tipiti tìdè kéndò nyiduotí, kè Isidayeeribe na dekperè késénté bá be naàcèi í mbùúté. ²³ Kè Esibiti kòbe bè tūnne nè okpààti nè o kpàrisēi nè si dèèbè, kèta dàméèri cuokè. ²⁴ Kukūnwentóo mōnni kè ti Yiè nKuyie nwénténi dihāātīnni nè diwetirì mieke kéyà Esibiti kòbe kó fehāāpōnnafè, kè bè bōnté dikōnkōōnni. ²⁵ Kè be kpàrisēi cake kè bèe yīke mucēmmu, ke dò: Tí cokénè, be Yiè nKuyie nkuù bè kōrīmmú ke ti kpānnè.

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Youte a nòùtè dàméèri ìnkè kè menie nwēte kédátīnné Esibiti kòbe nè be kpàrisēi nè si dèèbè.

²⁷ Kè Mòyiisi youte o nòùtè dàméèri ìnkè kukūnwentóo mōnni kè menie nwétení mè do dōmmè, kè Esibiti kòbe mè yà kécokù kè ti Yiè nKuyie nduó nkè mèe bè pōnténè. ²⁸ Kè menie dátīnné sīkpàrisēi nè si dèèbè nè okpààti āāpōmbè bèe tú nyIsidayeeribe, bá òmòu í nyenté bá omáa. ²⁹ Menie ndo kpénné kéndò nyiduotí nyi, kubakù yóu nè kucānku, kè Isidayeeribe na dekperè késénté.

³⁰ De yiè ndi ti Yiè nKuyie ndeeténàmè Isidayeeribe Esibiti kòbe kè Isidayeeribe yà Esibiti kòbe kumè dàméèri nūu, ³¹ kéyà ti Yiè nKuyie nkpeñīmè ke kùu Esibiti kòbe ké kù yòte, kéyie nku kpeti nè ku kóo tōnti Mòyiisi kpeti.

15

Mòyiisi kó fèyènfè

¹ Mòyiisi nè Isidayeeribe kè bèe dentè fèyènfè fīe nkēsāntənè ti Yiè nKuyie nke dò: M bo ndiè nke sánti ti Yiè nKuyie, kù benkemè ku wērimú deumè, kè diu ntesántè nè te dèèti kè dè pānté dàméèri mieke.

² Ti Yiè nKuyie nkuù tu n wērimú n yó ndiè nke ku nsánti, kuù n deeté, kuù n te, n yó nku ndonti, n cice do ku ntú, n yó ndéúkūnko kuù yètirì.

³ Ti Yiè nKuyie ntú okpàri nwe, ke sànnè o yètirì.

⁴ Kuù diu nhokpààti kpàrisēi nè o āāpōmbè dàméèri mieke kuù duó nkè iwēi yembè pōnté tipēnti kóo dàméèri mieke.

⁵ Kè dàméèri fūlò kó menie mbè dàtīnné, kè bè diu ke cútóo ditāri kōme.

⁶ Ti Yiè nKuyie nha kpeñīmū, Ti Yiè nKuyie nfóò kékíi a dootitabè.

⁷ A kó tikpeti tii te kàa na a dootitabè, kàa mieke kó muhāá mbè cōúté timúkpeti kōme.

⁸ Kuyie fíòò wei kè menie nkpeñíné kè yenéñfīrē naá nyiduotí,

ke còmímú ke ténke í pũ̀.

⁹ Ti dootitòbè do náámmu ke tú:

Ti bo bè tũ̀nne ké bè nĩte,

kéfeke be kperé, kédí kénsánnè.

Ti bo kpaté ti se ké bè kũ̀a bẽmũ̀.

¹⁰ Kuyie nkàa wei ké dàméèrì bè dàtínńé,

ké bè diu ke cùtòo dibierimínńi kóme

menékpérímè cuokè.

¹¹ We mbo ke da dònńé fĩ nti Yìè nKuyie?

Ke dò mpáí, ke kpa meyei nke kpeńńi,

ke ḍọori tidietì ké bè ò dé.

Fĩ́ń n̄ nke ḍọori tidietì.

¹² Kuyie nf̣ĩ́ń yòute a n̄ùtè mèmáà

ké ḳetenkè bè maánko.

¹³ Nè a kó mesàa nke n̄itè a n̄itibè

a donté bè nè a w̄erímú,

ke bè k̄orinè a tenké sààkè.

¹⁴ Ké benitibè ti kèè ké bè k̄ontì au,

ké Fidisit̄ẽbe k̄mbũ̀diti duò.

¹⁵ Ké Ed̄mmu kó bekpaàtibè ȳĩ̀kũ̀,

ké kuf̄w̄aá mp̄i M̄abu kó bekpaàtibè,

ké Kannah̄a k̄obe k̄ontì ȳarike.

¹⁶ Kuf̄w̄aá ndiekũ̀ nè kuk̄mb̄d̄orì ké dè bè auté.

A n̄ùtè kpeńńimu t̄e te ké dè bè kpeí,

ke bè dò nkáré,

ke k̄emmúnè a n̄itibè bo p̄ẽt̄émè,

a n̄itibè a donté bè.

¹⁷ Kàa bè k̄orinè a t̄ari ĩnkè,

ke bo bè k̄anne a ã d̄e.

Ti Yìè nKuyie nf̣ĩ́ń t̄unte dikari a yó mborè,

nè a n̄ùtè nte a maámè a c̄ĩ̀t̄è.

¹⁸ Ti Yìè nKuyie nf̣ĩ́ń yó ntũ̀ okpaàti s̄ā.

¹⁹ Okpaàti s̄eĩ nè ò kp̄ar̄is̄eĩ nè si d̄eèbè d̄e diu dii m̄onńi menie, ké ti Yìè nKuyie nduó nkè d̄ēe p̄onté, ké Isidaȳeribe bie s̄enté bá be naac̄eĩ í b̄uúté.

²⁰ Ké Midiyammu, An̄ō t̄aũ Kuyie mp̄ān̄āānti náāntò t̄úóté dibari ké Isidaȳeribe kó benitipòbè bẽmũ̀u ò tũ̀nne, kòo mbie nkè bè au.

²¹ Kòò diè nke tú:

Ns̄antínè ti Yìè nKuyie

kũ̀ benkemè ku w̄erímú d̄eumè,

ke duó nkè t̄es̄antè diu nè t̄e d̄eèti

ké d̄e p̄onté dàméèrì mieke.

ISIDAȲERIBE DO KÉRÍME DIKPÁÀ T̄ED̄ONT̄E MIEKE

Isidaȳeribe yàmè men̄it̄iime

²² Ké M̄oyiisii bè í ntip̄entì kóo dàméèrì ké bè k̄eté k̄enwetí dikpáà dieri Suudi, k̄emm̄oke yewe ȳet̄āati bá bè í p̄et̄e menie, ²³ k̄étūoke Maara k̄éyà menie mb̄e í nna ke mè yà, ke ȳé mè tiimè. M̄e tiiku kp̄eĩ nte ké bè mè tu Maara. ²⁴ Ké benitibè nkpannè M̄oyiisii ke tú: Ti yóó yà ba? ²⁵ Ké M̄oyiisii kuónnè ti Yìè nKuyie, ké kũ̀u ò benke kud̄u makũ̀, kòo kũ̀ mèú nkè mèe narike.

Ké ti Yìè nKuyie mb̄e duó nyikuó k̄ebenke bè yó nd̄ōrimè. D̄ēnd̄e Kuyie mb̄e yàákémè, ²⁶ ké ké nk̄e ke d̄ō: Ké di k̄emmú mí ndi Yìè nKuyie n kpeti, ke d̄ōri n d̄ómè, ke k̄emmú n di náá ntì, ke d̄ōri n kuó ȳemmè, m b̄áa di b̄onté mum̄mmú m b̄onté mù Esibiti k̄obe. M̄i tu di Yìè nKuyie nkũ̀u di mīekũ̀ko.

²⁷ Ké bèe tūoke dibòri mari bè tu di Edimmu ké sibií d̄e bo t̄ep̄ít̄e nè sid̄esi nè depuonne sip̄is̄iyekè ké bèe d̄e b̄at̄é k̄ent̄ók̄enè menie.

¹ Kè Isidayeeribee íté bemou Edimmu kétuake Sinni kó dikpáá, Edimmu nè Sinaii de cuokè, otànkù dèrìwè diyìè tepítè nè dinummuri nè bè yèmè Esibiti. ² Kè Isidayeeribe ñkpannè Mòyiisi nè Anao ke tú: ³ Dè yíme kè ti Yìè nKuyie nyi ti kùu Esibiti tenkè, ti do ò nkari dè kè simankũmboó ñkù kè ti yo nke sannè? Kè di ti tóni die ndikpáá dii mmieke kè ti bo kú timou nè dikónni?

⁴ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: M bo cũũnko keĩnkè kó mudii, bá wè ò níí yè kékou ò yóo na kédimè de kó diyìè. Memme n yóo di yáákémè kèyà kè di yie n náan̄ti. ⁵ Diyìè kuónni yìè, di níí yóo benné kè dè mmàn̄nè di ò benné mèmme kuce mèdémè.

⁶ Mòyiisi nè Anao kè bèe náké Isidayeeribe ke dò: Kuyuo ku ndi bo banté ti Yìè nKuyie nkuu di dennenimè Esibiti tenkè. ⁷ Nanke dikũnweñni kèyà ti Yìè nKuyie nkó tikpeti, kù kèemu di kù kpànnèmè. Ti tú òmbè kè di ti kpànnè? ⁸ Kè Mòyiisi dò: Kuyuo ku nti Yìè nKuyie nyóo di duómmu imaa nkè di cááké, nanke dikũnweñni kè kù di duó mmudii kè di di kénsànnè. Kù kèemu di kù kpànnèmè. Ti tú òmbè kè di ti kpànnè? Di kpànnè Kuyie nku.

⁹ Kè Mòyiisi náké Anao ke dò: Náké Isidayeeribe bemou kè bèe tóónni Kuyie mborè, kù kèemu bè kù kpànnèmè.

¹⁰ Kè Anao nkpaá náánnè Isidayeeribe, kè bèe wēēte dikpáá bíékè kèyà ti Yìè nKuyie nkó tikpeti diwetiri mieke. ¹¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ¹² Náké Isidayeeribe ke tú: Di níí bo cááké imaa nkuyuo, dikũnweñni kè di mudii kénsànnè, kébanté mii tumè di Yìè nKuyie.

¹³ Kuyuo ku mōnni kè yepèpérè yènni kèpíe mbe kari. Dikũnweñni kè bèe yà dè mātāmè ke bè fité. ¹⁴ Timaanti yòte dii mōnni kè demarè nkpaá nōnkè ketenkè ke dō mmēdibii nke dō mmupāā. ¹⁵ Kè Isidayeeribe dè yà kénwúo nke békú betòbè ke tú: Bá nni muu? Kè Mòyiisi bè náké kè dò: Kuyie ndi duó mmu dii muu. ¹⁶ Nte ti Yìè nKuyie nyè ndè ndōmmè: Bá wè ò níí kou benitibè māmè o cītè. Demómbire demáa oniti.

¹⁷ Kè Isidayeeribe kou, kè bèmabè kperè ñsū kè betòbè kperè keñni. ¹⁸ Kè bèe berinè demómbire, kè wèè do kou péu o kperè í mpēētè demómbire, wèè do kou sàmp̄s o kperè í ndōntè demómbire. Bá wè kè dè nhò sannè ò bo dimè.

Ti Yìè nKuyie nyè mbè ñwaa mmānni mēē boti nè yēē we

¹⁹ Kè Mòyiisi bè náké ke dò: Ōmou báa súo mmudii nanke dikũnweñni kpéi.

²⁰ Kè bèmabè yete kēsús nkè yebìè dè ta, kè dèe ānnè kunóú. Kè Mòyiisi mieke bè pèike. ²¹ Kè bè níí pike kou bè dō nkèdi kè dè mmāmè, kè diyìè tōnkè dèe yenté.

²² Diyìè kuónni yìè kè bèe kou demómbire mēdémè dēmè oniti. Kè bekótibèe kote kénáké Mòyiisi. ²³ Kè Mòyiisi dò: Kuyie nyè ndi ndoari mēmme. Nanke tú teompùtè ntè, diyìè sàari Kuyie ntāatè di. Ciennè di dō kécie ndè, kébénnè di dō kébénnè dè. Kè di di kè dèe súo ndi dè ñnnè kēmbaā nanke dikũnweñni.

²⁴ Kè bèe súo nnanke kpéi, kéndōnnè Mòyiisi bè nākémè. Kè dèe wenté dè í nhānnè kunóú, yebìè me nyi ndè ta. ²⁵ Kè Mòyiisi dò: Dinè teompùtè nte yie, Kuyie nkó diyìè. Kè di yè di í yóo pétè. ²⁶ Di níí yóo kou yewe yēkuò ndi. Diyíenn̄i yìè mù í yó mbo. Teompùtè nte.

²⁷ Kè bèmabè ncīéké kèyè diyìè yíenn̄i yìè ke bo kou kémóntè. ²⁸ Kè ti Yìè nKuyie mbeké Mòyiisi ke dò: Di yóo yie nhōmmōnni, n di náké ti nè n kuó? ²⁹ N di duómmè teompùtè, dèe te kè nh ò di duó mmudii diyìè kuónni yìè kuce mēdémè. Teompùtè yìè bá wè ò níí nkari o cītè ò báa yè.

³⁰ Mēmme kè Isidayeeribe nhompu diyìè yíenn̄i.

³¹ Kè Isidayeeribe yú de kó mudii ke dò: Mānni. Mù do dōnnè mēdibii mme, ke wēeti ke dōnnè mucekoyuo.

³² Kè Mòyiisi dò: Nte ti Yìè nKuyie ntu mù: Bennénè mānni demómbire mēmāā kōo mbo kè di yaabí níí ò yà kébanté mí nKuyie n di dēnne Esibiti kè ndi duó mmu dii dikpáá mieke.

³³ Kè Mòyiisi náké Anao ke dò: Bennè mānni demómbire mēmāā kéutè diconkuri kéinnè ti Yìè nKuyie ntaummè t̄ou mieke kè di bí nhò yāu.

³⁴ Kè Anao yie nti Yìè nKuyie nnáké ti Mòyiisi kéānnè mānni diconkuri kéinnè metaummè t̄ou mieke ikúò nenti ñkè.

³⁵ Isidayeeribe do yo mmānni nwe ke dō yebie nsipisinaā. Bè do yo mmānni nwe ke yāa tuakenè Kannahāā.

³⁶ (Bè do bennénè dèe mōmbire mānni ke ñnnè dè do mānnè dífiri mēnāā ndi.)

17

Isidayeeribe mǎntémè menie
(Wénté Mukétimù 20:2-13)

¹ Ké Isidayeeribee yie nti Yiè nKuyie mbè nàké ti, káité Sinni kó dikpàá, kénkéri kébáté Defidimmu, bè í mpètè menie nke yà. ² Ké benitibèe í ndikpànni nè Mǎyiisi, kéntú: Tí duónnè menie nké tí yà. Ké Mǎyiisi dǎ: Dè dǒmmè kè di n kpànnè? Dè dǒmmè kè di yáú ti Yiè nKuyie?

³ Ké sínǎyǎi auté benitibè kè bè ò kpànnè ke tú: A tí dǎnnéni Esibiti kè sínǎyǎi sǐl bo ti kuo tǐnti nè ti bí nè ti wǔsà?

⁴ Ké Mǎyiisi kuónnè ti Yiè nKuyie nke dǎ: N yóó dǎò ba benitibè biè? Dè kpáá sǎmpó nwe kè bè m búótí yetárè kékua. ⁵ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: Deite Isidayeeribe kó bekótibè mabè, kétúóté a pààti a do poténè kù kukó nkéniitè de ìikè. ⁶ N yó mbomu ditári Odebu kó dipèri borè, kàa di poté, kè menie nyènni kè benitibèe yà.

Ké Mǎyiisii dǎò Kuyie nhò nàké ti Isidayeeribe kó bekótibè ìikè.

⁷ Ké bǎe yú de kó dibòri ke dǎ: Masa nè Mediba, dèè tu Dikpànni nè meyáámè. Bè do de nyíinnè dikpànni Mǎyiisi, kényááké ti Yiè nKuyie, kémbékú bamáá ke tú: Kuyie nti bonàa kè kù í ti bonè?

Isidayeeribe namè Amadesiibe

⁸ Ké Amadesiibee dinté Isidayeeribe mudoò Defidimmu. ⁹ Ké Mǎyiisi náké Sosuwee ke dǎ: Tǎáté benitibè kékote kékpannè Amadesiibe. N naa yó mbo ditári ìnkè nke, ke tǎ Kuyie mpààti.

¹⁰ Ké Sosuwee dǎò Mǎyiisi ò nàké ti, kékote kénkpànnè Amadesiibe, Mǎyiisi nè Anǎo nè Uuri kè bè bo ditári ìnkè. ¹¹ Ké Mǎyiisi yùo o bakù Isidayeeribe ñno, kè kù cǒnnè Amadesiibe ñno. ¹² Ké Mǎyiisi baà nhòu, Anǎo nè Uuri kè bǎe waá nditári, kòo kari, kè yiè nni mpí nho bakù you, kòo tòu pí nkucǎnku. Kòo baà nni nyuo kè diyie yàa tannè. ¹³ Ké Sosuwee na Amadesiibe, kè bè kù.

¹⁴ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: Wǎri de kó tináahti dipátiri mieke kè dí nti yé. N yóó kuamu Amadesiibe pái pái, bá òmòu ténke bá ndennini be kpéi ketenke ìnkè.

¹⁵ Ké Mǎyiisii maá diwǔstǒnni kè di yu ke dǎ: Tí Yiè nKuyie ntú n kó mecannimè. ¹⁶ Ké búi nke dǎ: Amadesiibe mè ndáátimè ke kpànnè ti Yiè nKuyie, kuù yó mbè kpànnè sǎá.

18

Mǎyiisi cǎkù Setidoo ò siékémè

¹ Ké Setidoo Mandiyáabe kuó nùti, Mǎyiisi cǎkùu keè ti Yiè nKuyie ndòò dè Mǎyiisi nè Isidayeeribe, kékèe kù bè dǎnnemè Esibiti, ² kétúóté Mǎyiisi pokù Sefodaa ò do duó nkè wée kónko, wenwe nè o bí idé. ³ Dèketirè yetíri do tú Kedisimmu (dèè tu Mbo-Kupòòkù). ⁴ Kòo sǎmpóu kperi tú Kù-Nteennè (Nè Dè kó tináahti Ediesee). Kòò dǎ: Kuyie n cice do tǔ nkù, kuù n teennè, kè n yenténè okpààti siè.

⁵ Ké Setidoo Mǎyiisi cǎkùu túóté Mǎyiisi pokù nè o bí idé, kékote Mǎyiisi borè, ke sǎ mbè baté Kuyie ntári také. ⁶ Kòo náké Mǎyiisi ke dǎ: Mí nSetidoo a cǎkù, mǐ tǎni a pokù nè a bí idé, ke kǎtenèni a borè. ⁷ Ké Mǎyiisi ò co, kóó ǎrí, kè bǎe beke betabè kǎnnaati, kéta Mǎyiisi tou. ⁸ Kòo náké ò cǎkù ti Yiè nKuyie ndòòmè Esibiti kóo kpààti nè o kǎbe, Isidayeeribe kpéi nnè bè mǎánè mèè áárimè, kè ti Yiè nKuyie mbè deetè. ⁹ Ké dèe narike Setidoo ti Yiè nKuyie ndòòmè mesàa nylsidayeeribe, kè bè deeténè Esibiti kǎbe. Kòò dǎ: ¹⁰ Tí Yiè nKuyie nyètiri ñdeu, kunku kùu di deeténè okpààti nè Esibiti kǎbe be nòu mieke. ¹¹ M bantému di mmónni ti Yiè nKuyie pǎetémè yebókè, kù benkemè ku wérímú Esibiti kǎbe fǎũnko dii mǎnni Isidayeeribe.

¹² Ké Setidoo Mǎyiisi cǎkùu kuo Kuyie nfeǎfè kétuo nkè kù kù fetefè kébénne. Anǎo nè Isidayeeribe kó bekótibè kè bǎe ò wǎnnénè, kè bǎe di Kuyie nyiikè.

Mǎyiisi tǎnkémè bǎmabè kè bè mbekù

¹³ Ké dèè wenté kè Mǎyiisii kari kémbe kùnè benitibè dikũnwérini nè kuyuokoo, kè bè cǎmmú o ìikè. ¹⁴ Kòo cǎkùu yà dèè dǎòri kóò beke ke dǎ: A dǎòri ba? Dè yíme káa kári amáa kè benitibè da murí, dikũnwérini nè kuyuokoo. ¹⁵ Ké Mǎyiisi dǎ: Bè kǎtení m borè ke dǎ kékèe Kuyie mbo bè nàké ti nti. ¹⁶ Ké bè mǎke tǔmati bè ǎǎ kǎtení m borè nde, kè n ti mbè tǔnte, kè bè náké Kuyie nkuú nè ku tié. ¹⁷ Kòo cǎkù dǎ: A dǎòri dè í wenni. ¹⁸ A bo ɔu, kè benitibè múnkee ɔu kényǎke. De kó mutǎmmú da deunèmu, a báa na kè mǐ pi nhamáa. ¹⁹ Yie n yóó da duú nyií tié nkè Kuyie nda teennè. Fǎǎ yó ntǎu benitibè kpeti tui yóu ke kǎrinè Kuyie mborè. ²⁰ Náké be Kuyie nkuú nè ku tié, kè bè benke kuce bè dǎ nkéntu nkù. ²¹ Tǎáté benitibè mǎmmámbe, bèè dé Kuyie nke náá ntimómmanti, bèè í dǎ ticuuti kó mudii, kè bè mbaké yetírè. Yie mbenitibè tekǎupítè (1000), ɔtǎu tekǎútè (100), ɔtǎu sipísínúmmú, ɔtǎu tepítè. ²² Bè yó mbekùnè benitibè. Kè tui de bè ti

nda náké, kè tìi kěnni bèè tìi beké bemáà. Yaate a tɔu kè bèè dìi nda toténè. ²³ Kàa dòò memme kè tũ nKuyie nda náké tìi a báá ɔu. Benitibè níí bo nkũnti kè diwèi bè bo.

²⁴ Kè Mɔyisii yie nho còkù ò náké tìi, kè tìi dòò timɔu. ²⁵ Memme ò tãnkémè Isidayeeribe mieke benitibè mómambe, kè bè mbaké benitibè. Yiè ntékupítè (1000), otòu tókòutè (100), otòu sipísinnùmmù, otòu tepítè. ²⁶ Kè be mbekùnè benitibè sàà kè kòrinèni Mɔyisii borè tìi dɛu, kè bekù tìi kěnni bemáà.

²⁷ Kòo còkùu ò ɔau nkékò nho ciè.

KUYIE NDOOMME METAUMME NE ISIDAYEERIBE

19

Kuyie nyemmè kù bo taunnè Isidayeeribe

¹⁻² Kè Isidayeeribe íté Defidimmu, kètuoke Sinaii tãri kpáà, otànkù tãánwè kó diyie diketiri do ndi nè bè yèmè Esibiti, kè bèe bátè ditãri také. ³ Kè Mɔyisii deke ditãri ìnkè, kè bo yà tìi Yiè nKuyie.

Kè kùu ò yu ditãri ìnkè kè dɔ: Á náké Sakabu kabe, Isidayeeribe kè dɔ: ⁴ Di yàmu n dòò dè Esibiti kabe, kè di tɔ fetúúfè tɔu mɛè botí fè bí, kè kòtenèni die. ⁵ Kè di yie n kpeti, kè pĩ n kó metaummè, di bo ntú n kabe ibotí imɔu mieke. Míi te ketenkè kemɔu. ⁶ Di botí bo ntú mí nKuyie n kuš niùbè, kubotí n cãfné kù, kè kù pĩ n tómmù.

⁷ Kè Mɔyisii cuténí kényú Isidayeeribe kó bekótibè kè bè náké tìi Yiè nKuyie nhò náké tìi timɔu. ⁸ Kè benitibè yie mbemɔu kè dɔ: Tìi yóó dàomɔ tìi Yiè nKuyie mbéi ntí. Kè Mɔyisii kpénté kè tìi náké tìi Yiè nKuyie. ⁹ Kè tìi Yiè nKuyie ndò: M bo kotení kɛmbo diwetiri mieke kè da náánnè, kè bè yo n tammè, kényié nha kpeti sàà.

Kè Mɔyisii yí kè kù náké benitibè ò náké tìi.

Kuyie nkòtenimè Sinaii tãri

¹⁰ Kè tìi Yiè nKuyie nnáké Mɔyisii kè dɔ: Náké benitibè kè bèe dàò bemáà mewénkùmmè kó ikuš yíe nnanke kěhóú be yààtì. ¹¹ Kè dì nni mbaa diyie tãánni yiè, n cutoomu Sinaii tãri ìnkè, kè benitibè bemɔu bo n yà. ¹² Á níété kumànkù, káfii nditãri kè bè náké kè dɔ: Òmòu báá deke ditãri yoo wèè dì kááké, kè wèè dì kááké bèè ò kùu. ¹³ Kè feǎfè nfe yoo onití, di báá dè kááké, di dè bústí yetãrè yoo di dè tãá ipie. Di báá yóu kè dè nfòu. Di bo keè dii mǎnni ditãteheù, bèè dò nkédekení ditãri dè mǎnni ndi bè dèètínimè.

¹⁴ Kè Mɔyisii cuténí kénáké benitibè kè bèe dàò bemáà mewénkùmmè kó ikuš, kěhóú be yààtì. ¹⁵ Kòo bè náké kè dɔ: Dì mbaati yewe yetãtìi mieke, òmòu báá duónè onitipòkù.

¹⁶ Diyie tãánni yiè dikũnwènni sèi, kè fetaafè mpéú, kè míi nkè kuyukú fĩ nditãri ìnkè kè ditãteheù kuš mmèdiè nkè Isidayeeribe bemɔu kǎnti au sicéí. ¹⁷ Kè Mɔyisii bè dènnè kè bè bo kòte káyà Kuyie nkè bèe tuókoo kécómmù ditãri pèri.

¹⁸ Kè Sinaii tãri fĩ nkuyukú, tìi Yiè nKuyie nkuu do cuténí muháá mmieke, kè dè kó kuyukú ñyie kè dò nfepèèpũnnètòfè kòku, kè ditãri dimɔu sǎnti. ¹⁹ Kè ditãteheù tammè dòke kpénkù, kè Mɔyisii nnáánnè Kuyie nkè kù ò ténininko kè péú metammè.

²⁰ Kè tìi Yiè nKuyie ncúténí Sinaii tãri kényú Mɔyisii kòo dekoo. ²¹ Kè tìi Yiè nKuyie nhò náké kè dɔ: Cúté kénáké benitibè kè bè báá cokéní kè bo n yà, kusúkù yàa bo kú. ²² Bá ikuš niùbè bèè dò nké n tóónnè bèe dàò bemáà mewénkùmmè kó ikuš. ²³ Kè Mɔyisii dɔ: Benitibè í deètíní. A sòò tìi nákému kè tũ tìi níété kumànkù kè benitibè mbo ditãri pèri. ²⁴ Kè tìi Yiè nKuyie ndò: Cúté kénáké ikuš niùbè nè benitibè kè bè báá dekení bè yàa bo kú, nè Anɔɔ kè dì dekení.

²⁵ Kè Mɔyisii cuténí kénáké benitibè.

20

Kuyie ntannè tepítè

(Wénté Ikuš kòntímù 5:6-21)

¹ Memme kè Kuyie nnáké Isidayeeribe kè dɔ: ² Míi tu di Yiè nKuyie, kè míi di dènnèni Esibiti di do tú kè tidaati. Onití fĩ:

³ A bá ntú ndeterè marè kè dè í tũ mí nKuyie.

⁴ A báa dàò tetenkaanitè kédonnenè dèè bo kěnnè, yoo ketenkè kperè, yoo menie mmieke kperè. ⁵ A báa ninkú dè ìiké kè dè bǎntè, míi mǎa tu a Yiè nKuyie! Kè yóó kpetinnè wèè yete n kpeti nè ò bí nè ò yaábí nè ò kó íbí. ⁶ N yóó dàomɔ mesàa nwèè yie n kpeti nè ò bí nè ò yaábí, kuce tekupítè (1000).

⁷ A báa yú mí nha Yiè nKuyie nyètiri sǎntíke, kè yé n yí yóó yóu wèè bo yú n yètiri dɛtetirè.

⁸ A nyé teompùtè yiè kpéi, kè dì ncáá nkéntú n kperi. ⁹ A níi pĩ nha tómmù mumɔu yewe yekuš. ¹⁰ Diyienni yiè tu mí nha Yiè nKuyie n kperi ndi. A báa pĩ mmutómmù mamù dè yiè.

Bá a bire, bá a kóo tǎnti onitidǎu yoo onitipòkù, bá a òfè, bá opàò wèè bo a cǐètè. ¹¹ Ké yé n dǎòmè kéńkè nè ketenki nè dèè kó dimàà bo yewe yèkuò ndi ké onpè diyienni, deè kpéí nte ké n di pǎ mesàà, ké tú di ncáà nke tú n kperi.

¹² A ndé a cice nè a yǎ, ké dèe yie nkàa fòmму oké, mí nha Yiè nKuyie n yóó da duó nkèè tenké mieke.

¹³ A báa kuò onitì.

¹⁴ A báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dàù.

¹⁵ A báa yúúkú.

¹⁶ A báa souté kécaàrè a kou tàù yètìrì.

¹⁷ A báa yaa nhotàù kperè marè, o cǐètè, yoo o pokù, yoo o kóo tǎnti, yoo o nààfè, yoo o sǎmmarímù.

¹⁸ Ké benitibè keè fetaafè pèùmé ké ditàteheù kuò, kéyà fetaafè miimmè ké ditàrì fī nkuyukù, ké kufswaà mbè pí nkè bè ncómmù mekenitímè, ¹⁹ kénáké Mǎyiisi ké dà: Nti náánnè a mómму nti yóó yiemmu, Kuyie mbá nti náánnè ti yàà bo kú. ²⁰ Ké Mǎyiisi dà: Di bá nyièkù, Kuyie ndi tǎónnè ké bo di benkemu ké di banté kù kperinimè ké kù depe, ké bá ndàori meyei.

²¹ Ké benitibè ncíè, ké Mǎyiisi tǎónnè diwetìrì Kuyie mborè.

Bè yó mmaà mèè boti yewūstǎrè

²² Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ké dà: Náké Isidayeribe ké dà n tú: Di yàmu n di bèinnènnimè kéńkè. ²³ Dí n tū mmí màà, di báa dàò timátì pǎtì nè mesàò nkó sitenkaani. ²⁴ Di níi m maà diwūstǎnni n tǎátè dii bori, ké nni nfeu ipe nè inààke, kénkòu itèi ké tuò, ké n kǎrini ké di pǎa mmesàà. ²⁵ Ké di yóó maà diwūstǎnni nè yetàrè di báa yè ciéké, ké di yè ciéké di yè sǎnkunnemu. ²⁶ Di níi báa maà diwūstǎnni kéánnè yedètisàkè, bè yàà bo yà wèè dèèti o fèi.

21

Ikuú ìi tukúnè tidaati

¹ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ké dà: N te ikuú a yóó duó nyi Isidayeribe: ² Ké wèè donténè Ebedeebe kudaakù, kù mpí mmutǎmmù yebie nyèkuò, kéyè diyienni bá kù báa yietì mùmamù. ³ Ké wèè yóó donté kudaakù ké kù kòké, kùu yè kutetìrì, ké kù mè ndo po kùu yènnè ku pokù. ⁴ Ké ku yiè nweè me nkù duó nhonitipòkù kòò pèitè ibí, ku yiè nweè yó nyi te ké kùu yè kutetìrì. ⁵ Ké kudaakù me nyi: N dǎmu n yiè nke dǎ m pokù nè m bí, n yí dǎ kéyè. ⁶ Ku yiè nkù cǎnnè diborinùù kéyú Kuyie nyètìrì kékeuté ku toò, ké kù ntú o kóo tǎnti sǎà.

⁷ Kòò mǎu me nfité o kóo sapàà nkòò tu kudaakù, ò báa na kéyè tidaati yiè mèè boti. ⁸ Kòò me nkù donté ké yóó puokemu, ké ténke í kù dǎ, wèè wète ké kù fiténè ku cice. Ò báa kù fiténè kuboti tekù. Kòò dàò memme wè kù yeténèmu. ⁹ Kòò me nkù donté ké bo duó nho bire nde, wè nkù dàòrì ò dàòrimè o kó besapàmbè. ¹⁰ Ké dè boni ké de kó debire waà nhonitipòkù tàù, dè báa yaate dè do pǎa mmùù dii okóti nè tiyààti nè mudǎmmù. ¹¹ Kòò í ò dàòrì denennè dètǎati dende, ò bo na kéyè bá ò báa yietì idití.

Meyi mmèè mǎnnè mukùl

¹² Ké wèè poté onitì ké kùu bèè ò kùu. ¹³ Kòò me nyi ó kùu ké dǎ, kòò nùtè tèè ò yeténè, wèè sǎri n yóó dí benke dii èi. ¹⁴ Kòò me nhò kùu ké dǎmu, yoo wè ò kùu nè mecii, bá kòò coké ké sǎri n wūstǎnni borè, dí ò dèite kékuo.

¹⁵ Wèè poté o cice yoo o yǎ, bèè ò kùu.

¹⁶ Wèè yúúkù onitì kòò fité yoo ò bo o cǐètè, bèè ò kùu.

¹⁷ Wèè sǎà nho cice yoo o yǎ bèè ò kùu.

A bo poté mè onitì yoo a bo ò kùtemè

¹⁸ Ké benitibè kpà nkòò mǎu poté otàù kòò do ké í ku. ¹⁹ Kòò na ké ité ké centinè kupàati, bè báa kuò wèè ò kùute, wèè ò kùute wèè ò yietì ò ò kùutemè, ké nhò taà nkòò miété.

²⁰ Kòò mǎu puotí o kó kudaakù, kunitidaakù yoo kunitipòrikù, ké kù ku bèè peite. ²¹ Ké kù me mmàke diyie yoo yewe yedèè ké ku bè báa peite ké yé wèè kù dontémè.

²² Ké benitibè kpà nke bòòte onitipòkù wèè può nkòò pauti donnì kòò í kùute, o dàùu bè yu bebeèmbè borè, ké bèè ò yietì ò kéété ìi díití. ²³ Ké meyei mmamè me ntùàkeni onitipòkù kòò ku, bèè kuò wèè ò kùu. ²⁴ Ké wèè kpéété otàù nǎnfè, bèè kpéété o kofè, ké wèè feutè otàù nǎnni, bèè feutè o kperi, ké wèè kéété otàù nùtè, bèè kéété o kpete, ké wèè kéété otàù naacètè bèè kéété o kpete. ²⁵ Ké wèè cǎu nhotàù, bèè ò cǎu, ké wèè kùute otàù, bèè ò kùute, ké wèè ànnè otàù kuyènkù, bèè kù nhò ànnè.

²⁶ Kòò niti poté o daakù, kunitidaakù yoo kunitipòrikù, ké kpéété ku nǎnfè, wèè kù fīi nkù ténke bá ntú kudaakù ò kpéété mèè kpéí nku nǎnfè. ²⁷ Kòò feutè ku nǎnni wèè kù fīi nhò feutè mèè kpéí nku nǎnni.

²⁸ Kè fənààfè kùò onitidòù yoo onitipòkù, dè í tú fè yiè nkó m̄eyetímè, bèè fè bùstí yetárè kékua, bè m̄e mbáá fè cááké. ²⁹ Kè dè kó fənààfè m̄e nkūmmūmu, kè bè nàké fè yiè nkòò í fè pī nkè fè kùò onitì, bèè fè bùstí yetárè kékua, kékuaonè fè yiè. ³⁰ Kè bè yē nfe yiè nyietí kécooté, wée yietí bè ò beke dèè kó dimàà. ³¹ Kè fè kùò denitidabire yoo denitipobire, bèè dàò m̄eè máá. ³² Kè fè m̄e nkùò kudaakù kunitidaakù yoo kunitipòrikù, bèè yietí ku yiè m̄medítibii n̄spisítaati, kè fè bùstí yetárè kékua.

³³ Kòò m̄òu kpeté t̄ebinte yoo wè t̄e keú, kè í pòò nkè fənààfè yoo s̄ammarímú do d̄e mieke kè ku, ³⁴ wée yietí d̄e yiè nkè d̄e tùóté.

³⁵ Kòò m̄òu nààfè kòùt̄e ot̄òu kofe, kè fè ku bèè fè fité k̄etoté idíití, k̄etoté f̄èè ku. ³⁶ Kè d̄e kó fənààfè m̄e ndo kūmmù it̄eí nyi, kè bè nàké fè yiè nkòò í fè pī nwèe yietí fè kùò wée kofe fənààfè, k̄etúóté f̄èè ku.

Ikuò ìi tukúnè iwūò kó muyóò

³⁷ Kòò m̄òu yùúkú ot̄òu nààfè kè kùò yoo ò fité, wée yietí fənààfè yiè nyinààke ìnūmmù. Kè fepièfè m̄e nni nfe wée yietí ipe ìnàà.

22

¹ Kòò yúókù yùúkú keyènkè, kè bè ò s̄n̄ké koò kùò, dè í tú munitikòù. ² Kè diyìè m̄e nyènní kè bè ò kùò, munitikòù mmu. Kòò yúókù m̄òu m̄e nyí m̄ake d̄em̄arè kè bo yietí ò yùúkú d̄e bèè ò fité k̄eyietí.

³ Kòò yùúkú fənààfè nfe yoo s̄ammarímú yoo fepièfè, kè d̄e kpaá ò c̄it̄è wée d̄e t̄ènné kénás nd̄et̄erè.

Kuyie nyèmmè Isidayeeribe ndake be kobe kperè kpéí

⁴ Kòò m̄òu yóu kòò wūò cááké ot̄òu diití yoo ò tebe, wée te f̄eǝf̄e wée d̄eite ò kó kupaku tidiiti sààti yoo ò tebe sààyè k̄eyietí ò ǝf̄e di wée diití.

⁵ Kòò m̄òu còu ndikpáà, kè d̄e còút̄e òm̄òu diití, tì còu d̄e yoo tì kpaá cómmù d̄e, wée yietí tidiiti yiè.

⁶ Kòò m̄òu s̄onne ò diití yoo ò kperè ot̄òu borè, kòò m̄òu d̄e yùúkú kè bè ò yà, wée yietí kuce m̄edémè. ⁷ Kè bè í yà wée yùúkú, d̄e do duò wée c̄it̄è yú mí nKuyie nyètiri k̄ébéi nke dà: N yí tùóté n kou kperè. ⁸ Kè bè mabè n̄enni fənààfè kpéí nyoo s̄ammarímú, yoo fepièfè, yoo kuyàakù, yoo d̄em̄arè kpéí, bèè kote m̄ borè, kè n yí wée í naati, wée yietí kuce m̄edémè.

⁹ Kòò m̄òu tannénè ot̄òu fənààfè, yoo s̄ammarímú, yoo fepièfè, yoo f̄eǝf̄e t̄ef̄e maf̄e, kè fè ku yoo f̄e k̄eété, yoo bè f̄e yùúkú, bá bè í f̄e yà. ¹⁰ F̄eǝf̄e taà wée borè yú n yètiri kè dà, ò í f̄e tùóté. Kòò í m̄emme wèè te f̄eǝf̄e wée yie nhò béi ntì bá ò báá yietí. ¹¹ Kòò m̄e nyóu kè bè f̄e yùúkú ò c̄it̄è, wée yietí f̄eǝf̄e yiè. ¹² Kè mus̄immù muu m̄e nfe pī nwèe t̄aní mù cááké kè s̄us nd̄e, k̄ebenke fè yiè nhò báá yietí d̄em̄arè.

¹³ Kòò m̄òu yāūt̄e ot̄òu f̄eǝf̄e, kè f̄e k̄eété, yoo f̄e ku, bá fè yiè nyí d̄e bo, wée f̄e yāūt̄e wée yietí fè yiè. ¹⁴ Kè f̄eǝf̄e yiè nd̄e bo, ò báá yietí m̄umamù, kòò m̄e nfe yāūt̄e kè yietímu, d̄e kó tiyeti ñsannè.

Kuyie nduámmè ikuò ibotí ibotí Isidayeeribe

¹⁵ Kòò m̄òu ciit̄e osapàà nwèè í ȳé onitidòù, ò m̄e nyí m̄ake didac̄ennì, koò duónè, wée yietí tipocònti kòò tùóté k̄epuoke. ¹⁶ Kòò sapàà ncice m̄e nhò yetenè ò kó sapàà nwèe yietí idíití kè ì mmàn̄n̄e osapàà nkó tipocònti kpeyi bake.

¹⁷ Dì kuò benitipòbè bèè tu benitinàmbè di cuokè.

¹⁸ Kòò m̄òu duónè f̄eǝf̄e bèè ò kùò.

¹⁹ Kòò m̄òu f̄eút̄e f̄eǝf̄e dibòò, kè yóu mí nKuyie, mbèè ò kùò.

²⁰ Dì bá n̄f̄eũko bep̄òb̄è yoo dì mb̄e cií. Kè yé dì do t̄um̄è bep̄òb̄è mb̄e Esibiti tenkè. ²¹ Dì bá n̄f̄eũko bekúpòbè n̄e iciribí. ²² Kè dì bè f̄eũko, kè bè saute kè n yu n yóó k̄eèmu. ²³ Kè m̄ miek̄e di peike, kè n duò nkè dì dootit̄ab̄e di kuò, kè dì pob̄e naá mbekúpòbè, kè dì bí naá nyiciribí.

²⁴ Kè wée p̄ent̄e oc̄iri idíití ò kó kubotí miek̄e ò bá nd̄s wée ò yietí kénás mbet̄ab̄e ǝmmè.

²⁵ Kè wée kou yóó ò yāūt̄e d̄em̄arè kòò tùóté ò yāakù wée kù nhò t̄ènné kè diyìè mu nyí ta.

²⁶ Kè yé ò ku mm̄okem̄ kumáà kè daati, kè kù í bo ò bo duónè ba, ò yóó sautemu kè n k̄eè, kè yé m̄ makem̄ mesémm̄e.

²⁷ Dì báá s̄áá mm̄i nKuyie, di m̄e mbáá s̄áá ndi kóo kpààti.

²⁸ Dì ní n duò ndi diití ketit̄e n̄e di tebe ketiyè n̄e bèè t̄u Mpo.

²⁹ Kè wée nààfè yoo ò pièf̄e p̄ait̄e f̄e bire m̄m̄ake ȳewe ȳeyiek̄e, diníinnì yiè kòò d̄e nni nf̄eút̄e.

³⁰ Dì tú n kó benitibè mb̄e, ñd̄onnè páíí! Dì bá ncáá mmus̄immù pī n̄f̄e ǝf̄e, di ní f̄e duò n simáò.

23

Ti bo ndakemè beçiribè kpéi

¹ Òmòu báa kee siyaábisi ké nti sàkèné. Òmòu báa kónné oyeiwe. ² Òmòu báa túnne kusũkù kédòò meyei. Òmòu báa yie nkusũkù kpéti kédòò dèé í wenni. ³ Òmòu báa kónné òmòu kòò í naati, bá kòò tu ocíri.

⁴ Kè wèè yà o dùntòu nààfè, yoo o sàmmarímù kè dè feti, wèè dè nhò tóní. ⁵ Kè wèè dùntòu sàmmarímù òunè ditsu ke do, wèè ò teenné kè bèè dè bouté tinenti.

⁶ Kòò cìri naati di báa yóu di bo ò kòrínémè. ⁷ Di bá nyíè nsiyaábisi, di báa kuo wèè í dàò meyei. N yí kómmù wèè cààrè. ⁸ Di bá ncóu ticuuti, ti yèikunkomu bèè nuò nwúò, ke sìnkunko wèè naati.

⁹ Di bá nfèũko bepòòbè, di yému kupòòkù dòmmè, Di do tú bepòòbè mbe Esibiti tenké.

Ketenké kó meompùmè nè yedidèibaa

¹⁰ Di yó nkuuti yebie nyèkuò yèkuò ndi ke deí di diiti. ¹¹ Dibenni diyíènni kényóu ketenké kè kèè ompè, kè dihei kó beçiribèè péte kèdi, kè tikpasintii di desonne.

¹² Di níi yóó pí ndi tómmù yewe yèkuò ndi, kéompè ndiyíènni, kè di nààke nè di sàmmarímùbè kè dèè ompè. Kòò pòò nè kudaakù nè ku bire kè dèè wei.

¹³ Di m̀pí n di náké ti timòu, di bá nyu yebókè yètè, di bá nnáá nyè kpéti.

Kuyie nyè nyIsidayeeribe mbàa nyèè baa

(Wénté 3:18-26, Ikuò kòrítimù 16:1-17)

¹⁴ Bá dii benni dí ànné yebaa nyètàati kédéukúnne n yètiri. ¹⁵ Dibanni ketiri yó ntú pèèbè bèè í kòorèné mutie be kperi ndi. Kè di ndi baà nke dà yewe yèyieke kè cáá mpèèbè bèè í kòorèné mutie mùu muuti, kéndònnè n di náké m̀di yèti dii m̀nni Esibiti. Di n di baà ndididèi kóo t̀nkù. Kè di níi kòrini m borè di báa kotení di nòu sitetisi. ¹⁶ Di mbàa ntidipanti kó dibanni, ke baà ndididèi banni dibenni kũũ mmieke, di dèite dii m̀nni tidiiti. ¹⁷ Kucè mètàati dibenni mieke benitibè níi kotení mí ndi Yiè nKuyie m borè.

¹⁸ Òmòu bá n féuté feèfè kéwènnénè fe yíi mpèè wèè kòorèné mutie mùu muuti, fe kùò mme mbá nyíikù keyènkè kè dèè wenténè. ¹⁹ Di ntòuni tidipanti mí ndi Yiè nKuyie ncíètè nè yetebe ketiyè. Di níi báa bennénè dibòbii di yó miè.

Kuyie ntònni do nimè Isidayeeribe

²⁰ N duònkomu n t̀nni kè di bo ndi ni ke di k̀nké kè dí tuòkenè ketenké n tũnte kè di kpéi.

²¹ Di ndake ke báa yete n t̀nni kpéti, kè di ti yete di í yóó di cíè ndi yetimè ke yé m̀i di t̀nkomè.

²² Kè di yíè ndi kpéti ke tũ n di náá nti, m bo nníi mbèè di níi, kè di dùntòbè ntú n dùntòbè.

²³ N t̀nni yóó di niitème, Amòriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Kannahāa kòbe nè Efiibe nè Sebusiibe borè kè m bè kùò. ²⁴ Di báa ninkú be bókè il̀kè, di báa yè fié iwũs, di me mbáa teetè be borime. Di bè kùò képuò mbe bókè. ²⁵ Dí ntũ mmí ndi Yiè nKuyie mmáà, kè n di dàò mesáà nké ndi duò ntidiiti nè menie, kè ndi péiri mumòmmù. ²⁶ Di kó ketenké mieke onitipòkù pòuti báa donni, teháũnte bá mbo, kè n yíè di fòmmu kè dí nfòu kémònte.

²⁷ M bo nni di il̀kè kè àà benitibè kufswáa, kè di tuòke kùò boti cie kùu coké, di dootitòbè bo ndi cokù. ²⁸ M bo níi nyec̀nkèndèèssùò di il̀kè, kè yè mbeti Efiibe nè Kannahāa kòbe nè Itiibe.

²⁹ N yí yóó be bèti dibenni dimáa mieke dihei yàà bo náà ndikpáa, kè depĩmpĩnnè sũũ. ³⁰ N yó mbè bèti sàmpò sàmpò nwe, kè di yàa sũũnnè kètieke ketenké. ³¹ Di tenké yóó keté dàmèèri wũwè nwe kènto kètuòkenè Fidisitebe kóo dàmèèri, kètúótè dikpáa kènto kètuòkenè kukò ndiekũ Efadataa bèè dè bo, n yóó duò nkè di bè bètimu. ³² Di bá mbè m̀òkenè metaummè mamè di me mbáa fié iwũs be bókè. ³³ Bè bá nkpáa di tenké mieke, bè yàà bo di tente kè di dàò meyei nké n yeténè, kèfié iwũs be bókè, kè dè di bo.

24

Kuyie nyumè Mòyiisi nè o kòbe ditàri ìnkè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnákè Mòyiisi ke dà: F́ó nnè Anòò nè Nadabu nè Abiu nè Isidayeeribe kó bekótibè sipisiyieke di dekení ditàri. Kè di kpáa díétirini di nínkú. ² Kè betòbè nde nkpáa, káa t̀sònni m borè amáa, kubotí me mbáa dekení.

³ Kè Mòyiisi kote kè ti náké benitibè, kè bèè wènnè bemòu ke dà: Ti yiemmu ke bo dàò ti Yiè nKuyie nyè mmù.

⁴ Kè Mòyiisii wàri ti Yiè nKuyie nhò náké ti timòu, kèité dikũnweñni sèl kémaà diwũstònni ditàri pèri kèfií nystàrè tepítè nè yèdèè, Isidayeeribe wuo ntepítè nè idèi kpeye, ⁵ kètáatè Isidayeeribe mieke bedapambè, kè bèè fié ti Yiè nKuyie nyiwũs kètuo nkéfié yenaadake metaummè kpeye. ⁶ Kè Mòyiisii ceé mmeyíi ndibuu mieke, kètúótè mesomme kèmiétè

diwūstōnni, ⁷kétúóté metaummè kó dipátiri, kékaa mbenitibè bəmou iikè. Kè bèe wēnné bəmou ke dō: Ti yiennu ke bo dōò ti Yiè nKuyie mbéi nti.

⁸ Kè Mōyiisii tótóte meyīi nkémíété benitibè ke dō: Mē nyīi mmæe benkú ti Yiè nKuyie ndi taunnmè kumáà nè ku náànti mieke.

⁹ De kó difñkúò Mōyiisi nè Anoo nè Nadabu nè Abiu nè Isidayeeribe kó bekótibè sipisiyiekè, kè bèe deke ditāri, ¹⁰ kéyá Kuyie nyIsidayeeribe tū nkú, kè ku naacèi na dè dō nditāsàari ke miati, ke dō ntiwetì ke wenni páíí. ¹¹ Kuyie mme nyí ndòò meyei mmamè Isidayeeribe kó bekótibè, kè bèe kú yà, kédeé kédì kéyà.

Kuyie nyumè Mōyiisi ditāri Ìnkè

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: Dekení m boré ditāri kè n da duò ntítápíèti n wāri tī Ìnkè ikuò, kàa ì tié nyIsidayeeribe.

¹³ Kè Mōyiisii neinè Sosuwēe o kóo tōnti, kè bèe deke Kuyie ntāri. ¹⁴ Kè Mōyiisi náké Isidayeeribe kó bekótibè ke dō: Nkpaánè die nké ti wētení. Kòò mōu mōke tūmati wēe yà Anoo nè Uuri. ¹⁵ Kè Mōyiisi ndeèti ditāri kè diwetiríi di káánko. ¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpeti mbo Sinaii tārì Ìnkè, kè diwetirì ndi dàátì kè dō yewe yēkuò, diyíènni yìe, kè ti Yiè nKuyie nyú Mōyiisi diwetirì mieke. ¹⁷ Kè Isidayeeribe nwúò nti Yiè nKuyie nkó tikpeti kè ti dō mmuháà mmùu cōú. ¹⁸ Kè Mōyiisii ta diwetirì mieke, kédekoo ditāri Ìnkè ke dō iyie nsipisínàà, deyènnè sipisínàà.

BE DÒ NKEDDÒ MEE BOTÍ METAUMME TOU 25

Bè dō nképāmmù yèè pàrè metaummè tou dōòrimù kpéi

¹ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: ² Náké Isidayeeribe kè bè n cuò yepàrè, bèè dō ké m pā be kperè nè bè yèmmè mēmou di cuò beè kó yepàrè. ³ Nte di yóó cuò yèè pàrè: Mesoo nnè timátì pèfti nè disoawū, ⁴ nè mupààkómmù mùu dō mmebèrimè nè mùu dō nftonfè nè mùu dō mmeýīi nnè mupààkonkperimù nè tībociti, ⁵ nè tipekōnti wūōti nè detekperè kó ideí, ⁶ nè mefitikùò nnè mekoutékùò mmèè kákénè tūdàari nè tihúúnti bè tūò nti, ⁷ nè yetàrè yèè sòu ke dō ndimantōnni nè yetāsàayè teyè nè dikoutéyaabòri sámpári nè dicñcñkōnni ikuò niùti kpéi. ⁸ Kè dí n dōò metaummè tou n yó mbo di di cuokè. ⁹ Di yóó di dōò nè di nenti kè di ndōnnè n yóó da benke mē mme.

Metaummè tou

¹⁰ Dí dōòné ditou nè detekperè kó ideí, kè di okùmè mbo métiri omáà nè sántimétiri sipisidè nè mēnūmmù, kè di pèkùmè mbo sántimétiri sipisiyiekè nè mēnūmmù, di cómmè sántimétiri sipisiyiekè nè mēnūmmù. ¹¹ Kè dí di dāri mesoo mmómmōmme di mieke, nè di Ìnkè kè mē kpè ndi nūu, ¹² kédòò desoómámánnè dēnàà bá kùu mánkù mùmáà, ¹³ kédòò detekperè kó ideí kó ipààti ideí, kè ì dāri mesoo. ¹⁴ Kè dí ì tōnné demámánnè dèè cāátì ditou, kè bè ndi tōúnè. ¹⁵ De kó ipààti yó nde ntúò sáà, di báá ì dèite. ¹⁶ Di yóó de nhānnè n tannò kó titápíèti n yóó da duò nti.

¹⁷ Kè dí dōò kupokù nè mesoo mmómmōmme, kè ku okùmè mbo métiri omáà nè sántimétiri sipisidè nè mēnūmmù, ku pèkùmè sántimétiri sipisiyiekè nè mēnūmmù. ¹⁸ Kè dí má beñkēmbàribè bèdèbè kó tifenti nè mesoo mmáà, kécónné ditou pòkù Ìnkè, ¹⁹ kécónné kuu ku mpikù, kutekù kupikù tekù, kè ti ntaunè ditou pòkù, ²⁰ kénco titòbè ke weti ditou pòkù, ke yuo ti fièti ke dàátì ditou. ²¹ Kè dí ànnè n tannò kó titápíèti n yóó da duò nti ditou mieke, képoo nkupokù. ²² N níi yóó kōtoo ditou Ìnkè nke beñkēmbàribè bèdèbè fenti saku, tii cómmù n taummè tou Ìnkè, kè da náké n dō á náké ti Isidayeeribe.

Táburi bè bo ndakù dè pèèbè bè pāa mbè Kuyie

²³ Dí baaké táburi, nè detekperè kó ideí kóo okùmè mbo métiri omáà, mepèkùmè métiri kó dikéè, mecómmè sántimétiri sipisiyiekè nè mēnūmmù, ²⁴ kè dí ò dāri mesoo mmómmōmme, kè mē kpè nho nūu. ²⁵ Kè dí ò ànnè kuperi kéfii ntipíiti tīnàà kè mepèkùmè mbo sántimétiri mēni, kè dí kù kpè mmesoo. ²⁶ Dí dōò desoómámánnè kécátinnè táburi mánke inàà, o tààke berì ndè. ²⁷ De kó demámánnè yó ncāátì ke tákénè kuperi nku, kè bè níi tōnnè ipààti kētúóté táburi. ²⁸ Kédòò detekperè kó ideí kó ipààti ideí kè ì dāri mesoo, nyii yó ntóúnè táburi. ²⁹ Dí dōò tisoōnenti mōmmōnti: Yesékébo nè ibòòke nè yebò di yó ndōori ndè ikuò. ³⁰ Weè táburi Ìnkè nke di yó ndakumè pèèbè di m pāa mbè, kè bè mbo sáà n yilikè.

Kuyie nyèmmè bèe dōò tefitíkèkètè ibake iyiekè kpete

³¹ Dí dōò tesoofitíkèkètè kè tè mánè mesoo mmáà, te tārì nè tè bake nè tè tòkè nè dèè dō mmutepóò nnè te kékèè dè yó ntaumu. ³² Kè te bakes yate ikuò, ku mpikù itāàti, kutekù itāàti nè

de cuokè kòku. ³³ Kè de kó ibake ikuò mmòke bá kù yetòkè yètàati, kè yè òdònnè yetebe bè tu yè amandi nè dèè dò mmutepóó. ³⁴ Kè de cuokè kòku mmòke yetòkè yènàà, nè dèè dò mmutepóó nke dònne yetebe, bè tu yè amandi. ³⁵ Te bake itàati tuuté ndè de cuokè kó kudóu kè de mmòke yetòkè yètàati. ³⁶ Yetòkè nè te bake kè de ntú mesó mmómmómme ke tau. ³⁷ Kè dí dáo sikkèkè siyiekè kétou ntóu nkè sì ncóu nkè dè wenni de ilikè. ³⁸ Dí dáo ihaaké nè dèè yó nkounè mutapéi nkè de ntú mesó mmómmómme. ³⁹ Tefitíkèkètè nè te nenti de yó dáo mesó mmómmómme mme, cidóòbè sipísitáati. ⁴⁰ F⁵ mMoyiisi, á túnne n da benkemè die nditári ìnkè kè dí tè dáo.

26

Kuyie ncəsààtè

¹ Dí dáo n taummè tou nè tiyaáyónti tepíité tii dùòkenè mupàakonkperimù nè tipeciti tii dò mmebèrimè, nè tii dò mmeýíí nnè tii dò nfetónfè, dí kpè mbeínkèmbàribè kó tifènti. ² Kè ti okùmè ríbo métiri tepíité nè mènàà, ti pèkùmè métiri mèdémè. Timòu ti yó mme mmà. ³ Kè dí ti tau ntínúmmù, tinúmmù, ⁴ kécátinnè tikititi mánku tipeciti kó iwéi ìlì dò mmebèrimè, kè me ndáo tísanti. ⁵ De kó iwéi yó mbo sipísínúmmù ndi, ku mpíkù nè kutèkù ke dò nyitabè. ⁶ Dí dáo desóamámánnè sipísínúmmù dèè seúnè, kè dèe tau nde kó tiyaàti tidè, kè tii naà nkumáa.

⁷ Kè dí duòkenè tibéciti tiyaáyónti tepíité nè kumáa. De kó tiyaàti tii yó nkànké n taummè tou. ⁸ De kó tiyaáyónti okùmè yó ríbo métiri tepíité nè mènúmmù ndi, kè ti pèkùmè mbo métiri mèdè mèdè. ⁹ Kè dí tau ntínúmmù, kétau ntíteti tikúò, kukuónkù kunku kuú yó nkànké metaummè tou ilikè. ¹⁰ Kè dí cáttinnè kuyàakù ketikù mánku kù tuuténè dè kudèrikù iwéi sipísínúmmù, kécátinnè kudèrikù mánku iwéi sipísínúmmù. ¹¹ Kè dí dáo dibierímínni kó demámánnè sipísínúmmù, késeunnè de kó iwéi, kè dèe naà nkuyàakù kumáa, ¹² kè dí ti dátinnè kè ti okùmè nsúò nke beke metaummè tou fónkuò biékè. ¹³ Kè ti pèkùmè nsúò nke beke tipíiti tidè, kénkànké n taummè tou mesáa. ¹⁴ Kè dí wáa ntipedakónti wústi kétau, kéwáa nkukónkù kperikù kénso.

¹⁵ Kè dí wáa n taummè tou kó tidabeeti kó ideí, kè ì ntú detekperè kó ideí. ¹⁶ Bá kù, kè ku okùmè ríbo métiribè bènúmmù kè kù pèkùmè ríbo sántimétiri sipísiyiekè nè mènúmmù. ¹⁷ Dí ti wáa nkè ti mmòke meyáa mmòkè demè mèè yó seunnè timáti péiti kó yecaube. Dí ti dáo timòu kè ti mme ndò. ¹⁸ Dí ti wáa nkè ti ríbo sipísidè, kécómmù kè weti kubakù cànkù. ¹⁹ Kè dí dáo timáti péiti kó yecaube sipísínàà, késeu mbá dii sàà fùò yèdèè yèdèè. ²⁰ Kè tidabeeti teti múnke ríbo sipísidè kubakù you biékè. ²¹ Kè dí dáo timáti péiti kó yecaube sipísínàà késeu mbá dii sàà fùò yèdèè yèdèè. ²² Kè dí wáa ntidabeeti tikúò kécónnè de ilikè biékè, ²³ kéwáa ntíteti tidéti metaummè tou kentimè de ilikè biékè kpeti. ²⁴ Kè ti ntau tidéti déti ti fùò, kétau meyómmè nè mumámáa, ke mme ndò tipíiti tidè. ²⁵ Kè dèe wènnè tidabeeti tini, timáti péiti kó yecaube tepíité nè yèkùò, bá kùò dabekù yèdèè yèdèè.

²⁶ Dí ciékè detekperè kó ideí kó ipánni inúmmù kèpánnè metaummè tou mieke kupíkù ketikù. ²⁷ Kè kupíkù déríkù kpèyi ríbo inúmmù, de ilikè kpèyi inúmmù. ²⁸ Kè de cuokè kó kupánni tónnè yesànkè cuokè ku mmànkù nè kutèkù. ²⁹ Kè dí dari yesànkè nè ipánni mesó nkédáo desóamámánnè a yó tónnè dèè mieke ipánni. ³⁰ Á túnne n da benkemè die nditári ìnkè kè dí tè dáo.

³¹ Dí dáo kuyàakpenkpetinkù nè mupàakonkperimù nè tipeciti tii dò mmebèrimè nè tii dò mmeýíí nnè tii dò nfetónfè, kékpè nkè dè ndò mbeínkèmbàribè. ³² Kè dí kù núnne detekperè kó ideí kó yesànkè yènàà kó ibaké ìlì dari mesó, késeunnè timáti péiti kó yecaube yènàà, ³³ kénúnnè kuyàakù ibaké, kètanne n taummè tou de mieke.

De kó kuyàakù kuú yó nyaati ikuò dieku nè ikuò nenti kó kufáa. ³⁴ Kè dí poo nkupòkù n taummè tou kéínnè ikuò nenti kó kufáa mieke. ³⁵ Káa ínnè tábùri kudieku tekù, kubakù you biékè, kéínnè tefitíkèkètè kubakù cànkù biékè, kéwetínnè tábùri.

³⁶ Dí dáo dibòrì kó kuyàakù nè mupàakonkperimù mùò kòkéné tipeciti, tii dò mmebèrimè nè tii dò nfetónfè nè tii do mmeýíí. ³⁷ Dí dáo kuyàakpenkpetinkù kó ideí detekperè kpèyi inúmmù, kè ì dari mesó, kéánnè yesóòbakè yènnúmmù nè dibierímínni kó yecaube yènnúmmù.

27

Diwūstōnni bē tūò ndii ìnkè iwūš

¹ Dí dáo diwūstōnni nè detekperè kó ideí, kè di okùmè ríbo métiri mèdè nè dikéè. Di yó mmà di píiti timòu ndi, kè di cómmè ríbo métiri mèmáa nè dikéè. ² Kè dí ánnè yebakè di kentimè menàa de ìnkè, kè yè ntaunè diwūstōnni, káa yè dari disóowūš. ³ Dí dáo diwūstōnni kó tinenti nè disóowūš: Dèè kounè mutapéi nnè yeká nè yebo bè yó mméínnè yè meýíí nnè sikkúmbóó, ⁴ kédáo disóowūš kó teditè nè de kó demámánnè dèndà kécátinnè di kentimè menàa. ⁵ Kè dí tè sàa nkè tè mberínè diwūstōnni cuokè, ⁶ kédáo detekperè kó ideí kó ipàati ideí, kè ì dari disóowūš,

⁷ ké ì tǝnnè diwǝstǝnni kó demámánnè tipǝti tidé kè dí ndi tǝunè. ⁸ Di yóó di dǝǝ kè di nhorimú kéndò n da benkemè diè nditári ìnkè.

Metaummè tou kó kuperi

⁹ Nte di yóó dǝǝmè kuperi nè mupààkonkperimù kécǝtè n taummè tou: Kubakù cǝnku bíékè kó meokùmè rǝbo métiri sipisínummù. ¹⁰ Kè yesǎnkè rǝbo sipisidè nè disǝwǝǝ kó yecaubè sipisidè nè timátì pǝiti kó ibaakè nè ti kó ipàati tiyàati yóó núnnè ì. ¹¹ Kubakù yóu bíékè kó meokùmè rǝmà, kéndò mmetǝmè dòmmè. ¹² Kè de ìikè bíékè kó mepǝkùmè rǝbo métiri sipisidè nè mǝnǝummù nè yesǎnkè tepǝtè nè ye kó yecaubè. ¹³ Kè didonfǝǝ bíékè kó mepǝkùmè rǝbo métiri sipisidè nè mǝnǝummù. ¹⁴⁻¹⁵ Dibòri pǝiti tidé bá kù, kù mmǝke métiri mǝyiekè nè dikéè, nè yesǎnkè yǝtǝati nè ye kó yecaubè yǝtǝati. ¹⁶ Kuperi kó dibòri kó kuyàakù yó rǝbo métiri tepǝtè nte, kéndò mmebèrimè, kè dò nfetǝnfè, kè dò mmeyǝi, kè dùǝkenè mupààkonkperimù, kè kpǝ. Kè yesǎnkè rǝbo yǝnàà nè ye kó yecaubè. ¹⁷ Yesǎnkè yemau yó ntaunè yǝtǝbè timátì pǝiti kó iwǝi nyi. Kè ibaakè ntú timátì pǝiti kè yecaubè ntú disǝwǝǝ. ¹⁸ Kuperi okùmè yó mbo métiri sipisínummù ndi, kè mepǝkùmè rǝbo métiri sipisidè nè mǝnǝummù, kè mecómme rǝbo métiri mǝdémè nè dikéè. Kuperi yóó dǝǝnè mupààkonkperimù mmu, kè yesǎnkè kó yecaubè ntú disǝwǝǝ. ¹⁹ Bè yó mpǝinnè tǝi nenti n cǝtè tǝmmù nè yesǎnkè tecǝtè kpǝye nè kuperi kpǝye yó ntú disǝwǝǝ ndi.

Tǝfitǝkǝtè kó mekùǝ

²⁰ Fǝ mǝyǝisi á duǝ nkè Isidayeeribe da díi mekǝsǝámè odǝfǝ kó yetebe kǝme, kè dǝe yie nkè fitǝrè ñcǝú nsǝá. ²¹ Anǝ nè o bí bǝe níi yóó dè tǝǝ nkǝinnè kuyàakù kùu kǝnkè mí ndi Yiè nKuyie ntǝu kupǝkù tekù bíékè, kè dè ncǝú nkuyuoku nè dikǝnweñnǝ mí nKuyie nyǝikè. Dè yó ntú Isidayeeribe kuǝ nyi sǝá.

28

Bè dǝǝmè ikuǝ niùbè kó tiyàati

¹ Kè Kuyie mbéi nke dǝ: Fǝ mǝyǝisi á yú a kóo kóti Anǝ nè o bí Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Itamaa ké bè cǝnnè nè Isidayeeribe tǝbè, kè bè ntú ikuǝ niùbè kè pǝi n tǝmmù. ² Á dǝǝ a kóo kóti Anǝ tiyàakpeti ikuǝ kpeti, tǝi yó mbenkù ò cǝánnèmè betǝbè. ³ Á náké beyaàdǝǝbè n duǝ mbè mecǝi nkè bǝe dǝǝ Anǝ tiyàati kòò ntú daati kè pǝinnè n tǝmmù kè ti mbenkù ò cǝámmè. ⁴ De kó tiyàati yó ntú dicǝncǝnkǝnni, nè tekǝutǝyàabòtè, nè dikǝutǝyàabòkǝpuri nè dikǝutǝyàabòhokùri díi kpǝ, nè fǝitǝòdǝfè nè fǝnaàkǝnfè. A kóo kóti Anǝ nè o bí bǝe níi yó ntú ndǝáti kè pǝinnè ikuǝ tǝmmù. ⁵ Bè yóó ti kpǝ nnè tipeciti nti tǝi dò mmebèrimè nè tǝi dò nfetǝnfè nè tǝi dò mmeyǝi nnè musǝpààkómmù.

Tekǝutǝyàabòtè

⁶ Á duǝ nkè bǝe dǝǝ tekǝutǝyàabòtè nè mupààkonkperimù nè tipeciti tǝi dò mmebèrimè, nè tǝi dò nfetǝnfè nè tǝi dò mmeyǝi nnè musǝpààkómmù. ⁷ De kó tekǝutǝyàabòtè yó mmǝke ibaati nyi tipǝti tidé. ⁸ Kuyàabombouǝnkù múnke yóó dǝǝ nè muǝ pààkómmù boti, kǝntaunè tekǝutǝyàabòtè. ⁹ Á wáa nyetǝrè yǝdǝe yǝè dò ndimantǝnni kékeri Isidayeeribe bí yǝtè ye ìnkè. ¹⁰ Yeyètè yǝkuǝ ditǝketiri ìnkè, yeyètè yǝkuǝ didéri ìnkè, kè yè ntú nyetǝbè bè bè pié mǝè boti. ¹¹ Otǝciétii weè yóó kéri yeyètè yǝtǝrè yǝdǝ ìnkè kè yè dǝnnè nè mesǝ. ¹² Wèe yè cǝtǝnè tekǝutǝyàabòtè baati idé, kè yè mbenkù Isidayeeribe boti tepǝtè nè idéi, kè Anǝ níi ntati n taummè tou kè di á, mí ndi Yiè nKuyie nkè m báa di yè. ¹³ A yóó dǝnnè dǝè ìnkè yǝtǝrè yó ntú mesǝ mme. ¹⁴ Á dǝǝ mesǝffimme mǝnnmǝmme mǝdémè kè mǝ ndò nyiwǝi, kàa mǝ cǝtǝnnè yǝtǝrè dǝri dǝè ìnkè.

Dicǝncǝnkǝnni

¹⁵ Á duǝ nkè bǝe dǝǝ dicǝncǝnkǝnni nè mupààkonkperimù mùu kǝkénè tipeciti, tǝi dò mmebèrimè nè tǝi dò nfetǝnfè nè tǝi dò mmeyǝi nkǝkpǝnnè musǝpààkómmù tekǝutǝyàabòtè kǝme. ¹⁶ Di yóó poo mmǝdémè mme, di okùmè nè di pǝkùmè kè dè mbo sǝntimétiri sipisidè nè mǝnǝummù. ¹⁷ Kè dí di dǝri itǝcǝú ìnàà. Kucúǝ kuketikù kpǝye, diketiri ndò ntisǝúmǝti, kè didéri ndò ntiyǝpǝmǝti, kè ditǝánni ndò mmenǝǝnnú. ¹⁸ Kè kucúǝ dǝrikù kpǝye, dii dò mmecǝmmè, nè dii dò ntiwetì nè dii dò nsǝncǝrè. ¹⁹ Kucúǝ ntǝánnkù kpǝye, dii dò ncòdòò, nè dii dò mpǝtipǝti, nè dii dò mmetekǝá. ²⁰ Kucúǝ nnaankù kpǝye, dii dò ntinǝbǝnti nè dii dò ndimantǝnni nè dii dò nditǝwǝǝ. Bá dii tǝri yóó dǝnnè mesǝ nyǝinkè nke. ²¹ Otǝciétii kéri Isidayeeribe bí tepǝtè nè idéi bá dè de yǝtiri ditǝri ìnkè.

²² Ké dí ànné dicîncînkònni mesoôfîmme mómòmme mèdeémè kè mè ndò nyiwéí, ²³ nè desoómámánnè dèdèré ké dè cátinné dicîncînkònni yómmè. ²⁴ Ké dí dè cátiné mesoôfîmme kó iwéí idé nè dicîncînkònni kó demámánnè. ²⁵ Ké dí tuuté iwéí yómmè tème yebakóyo borè, de ìlkè bíékè. ²⁶ Dí dɔɔ desoómámánnè terè dèdèré kécátinné kè deflò bíékè nkáá ntekoutéyaabòtè. ²⁷ Ké dí dɔɔ desoómámánnè terè dèdèré kécátinné tekoutéyaabòtè flù, fenaàkònfè yá nde kó diyuu. ²⁸ Ké dí dɔɔ kuhɔ́ késeu ndicîncînkònni kó demámánnè nè tekoutéyaabòtè kperè kè dè nwé nke tau, kè dicîncînkònni báá tote.

²⁹ Ké Anɔ́ ní ntati n taummè tou kè dáátí dicîncînkònni, kè Isidayeerì bí yetè ndari o cîncînni, mí ndi Yiè nKuyie nkè m báá di yè. ³⁰ Fɔ́ mMayiisi á ànné udimmu nè tumimmu Anɔ́ cîncînkònni mieke, kè Anɔ́ ní nkòri m borè kè dí dáátí, kè dèe yie nkòo banté n dónè tí Isidayeeribe.

Tikoutéyàati teti

³¹ Dikoutéyaabòkùpuri Anɔ́ yó nhàà di yóó duòkenè tipeçiti nti tii dò mmebèrimè. ³² Ké diyuu yó nyiè dè borè duòke yékkè yékkè kè báá kété. ³³ Ké dí kpè ndiyaabòri flù kéfitè nè tipeçiti tii dò mmebèrimè nè tii dò nfetònfè nè tii dò mmeýí nkè dè ndò nyetebe bè tu yè kedenáti kécátinné isoòdede. ³⁴ Ké ì nsoké kedenátibè cuokè. Die nkenenáti, die nfeasoòdedefè. ³⁵ Anɔ́ yó ndáátí dii yaabòri kè pînnè n kuò tómmú. Ò tati dii mòmni nè ò yeti dii mòmni bè nyo idedeké kuòmme kè dèe yie kòò báá kú.

³⁶ Dí dɔɔ mesoó mmómòmme kó temátipètè kékeri tɛ ìnkè kè dà: Wèè càá nti Yiè nKuyie nkpeí. ³⁷ Ké dí tɛ pînnénè kuhɔ́ kùù dò mmebèrimè kuyaabomboúnkú ìnkè o tînni níi yó mberínè dè. ³⁸ De kó tesoómátipètè níi yó mberínè o tînni ndi ò kàri dii mòmni m borè, tɛɛ yó mbenkú kè dò nhAnɔ́ tɔ Isidayeeribe kó meyei mbè dòòri mè nè be pàrè mieke tɛɛ yó nte kè ñ còutè be pàrè.

³⁹ Dí dɔɔ Anɔ́ dikoutéyaabòhokùri dii dùòkenè mupààkonkperimù, nè kuyaabomboúnkú nè fenaàkònfè fèè kpè.

⁴⁰ Dí dɔɔ Anɔ́ bí yeyaabòrè nè inaakùs nnè tiyaabomboúnti kè dèe bè càánnè nè betòbè.

⁴¹ Á dátinné Anɔ́ nè o bí tiyàati kécóú mmekùò mbè yó ìnkè, kè bè wénkúnne, kè bè ntú ikuò niùbè. ⁴² Dí bè dɔɔ yeyaàtààkéké kè bèe káá mbe fɔ́. Yè yó mberínè be ka nye kè káá mbe kpèrè. ⁴³ Anɔ́ nè o bí kè bè níi ànné kétannè n taummè tou, yoo képînnè diwùstònni kó mutómmú, kè bè báá yà be fei kè bèe kú. Dè yó ntú Anɔ́ nè o bí nè o yaabíio be kó ikuò nyi sáá.

29

Bè càánnè Anɔ́ nè o bí ikuò tómmú kpéi

¹ Nte a yóó yîmè kécánnè Anɔ́ nè o bí n tómmú kpéi:

Táátè dinaadaa nè yepedakè yèdèé yèè kpa kuyènkú. ² Á dɔɔ pèébbè bèè í kòorenè mutie mùù muuti, kéwaa mmuyuo nké mù àntenè mekùò nképèmmú, kè tí waare mekùò, á dè dònè demou muyuo mmùù í kòorenè mutie mùù muuti pèé, ³ kè dè ànné dimámmuyáá kéwènnénè dinaadaa nè yepedakè yèdèé kétannè n taummè tou.

⁴ Kàa dèe a kotenè Anɔ́ nè o bí n taummè tou borè kè bè wùò, ⁵ kédátinné Anɔ́ tikoutéyàati: Diyaabòri okùri, nè dikùpuri nè disámpòri nè dicîncînkònni, kéboú tɛyaabòtè kó fenaàkònfè, ⁶ kéboú o yuu kuyaabomboúnkú, kóò ìnnè metáatímè kó feyítòòdáfè. ⁷ Kàa dèe á túóté ikuò kó mekùò nkécóú nho yuu kóò càánnè n tómmú kpéi. ⁸ De kó difònkúò kàa duò nkè Anɔ́ bíi tóónni kàa í dátinné yekoutéyaabòhokuyè, ⁹ kè bè boú inaakùs, nkéboú be yó tiyaabomboúnti kè bèe naá n tòmbe sáá.

Nte a yóó dɔɔmè Anɔ́ nè o bí kè bè né na kéketé be tómmú.

¹⁰ Á túóté dinaadaa kékotenè n taummè tou bòri, Anɔ́ nè o bí kè bèe nɔ́ mbe nɔu di yuu ìnkè. ¹¹ Kàa di féuté n yìlkè n taummè tou bòri, ¹² képòtè a nómbyi meýí nkéwaare diwùstònni bakè, kécóú mesòmme diwùstònni flù, ¹³ kétúóté tinauti kó mekùò nnè yèò, yecuumbe nè yè kó mekùò nké dè nni ntuo ndiwùstònni ìnkè, ¹⁴ kétúóté desonne, imaa nnè kukònkú nè tinauti kè dè tɔo nditowaà ikuò niùbè yei ncíèmmè kpéi.

¹⁵ De kó difònkúò kétúóté dipedaà ketiri, Anɔ́ nè o bí kè bèe nɔ́ mbe nɔu di yuu ìnkè. ¹⁶ Kàa di féuté kétúóté meýí nkémíétè diwùstònni ìnkè di pîti tímou, ¹⁷ kékéké imaa, kéhóú tinauti nè itààkè nè diyuu kéwènnénè imaa nkédaa ndiwùstònni ìnkè, ¹⁸ kétuo nfeòfè femou, dè yó ntú dipànni ndi, mí ndi Yiè nKuyie n dɔ́ dii kó kufòku.

¹⁹ Kàa dèe á túóté dipedaà teri. Anɔ́ nè o bí kè bèe nɔ́ mbe nɔu di yuu ìnkè. ²⁰ Kàa di féuté képòtè meýí nkékááké Anɔ́ toòyouri kó meýómmè nè o bí kóme, be nómbyidakè be nɔu nè be naàçei kpeye, kémíétè mesómme diwùstònni pîti tímou. ²¹ Kàa dèe á waà mmeýí nsámphó

diwūstōnni ìnkè, kéwáá nyikuś kó mekùò nsám̃pó kémíété Anǎo nè o yààti nè o bí nè i kp̃eti, kè b̃e wenke b̃embe nè b̃e yààti. ²² A yóo kuǎ fepièfè dérifè nfe kè b̃e tanné ikuś tōmmú. Kàa fè kùò á túóté kuyóú nè tinauti kó mekùò nnè yēǎ nè yēceumbè nè yē kó mekùò nnè dikp̃eri youri, ²³ kédeite p̃éǎ òmáá nè dikātindàà nè kupémp̃ēnkù, ²⁴ kè dè duǎ nhAnǎo nè o bí, kè b̃e nàkè kè b̃e dè nni mp̃a ikuś kó dipānni kè dè nni mbenke. ²⁵ Dè kó difōnkúò kàa dè cōuté b̃e ñou mieke kēwēnnénè dipānni b̃e m p̃a di kētuo ndiwūstōnni ìnkè. Dipānni ndi dii kó kufōǝku n naati, ²⁶ kētúóté mecānnimè kó fepièfè á cānnénè fè Anǎo nè o bí fè cīncīnni, kè m benke ikuś yēmmè, kè di dèè á di túóté á kó kumaa nku.

²⁷ A túóté dipedaà b̃e cānnénè di Anǎo di kó imaa mmieke dicīncīnni nè dikp̃eri, b̃e dè nni mpāmu, kè dè nni mbenke, á dè cānné. ²⁸ Isidayeeribe yó ndeimu dè kó kumaa mbè feu ì wūǝ metaummè kp̃éi nke kù duǎ nhAnǎo nè o yaǎbío sǎǎ.

²⁹ Kè Anǎo ku b̃e duǎ nyikuś yààti o bí, kè ì ti dàátí b̃e ì cānninko dii yìè, kè ì bo ta ikuś tōmmú. ³⁰ Anǎo bí mieke b̃e tāāté wè kòò bo ntú ikuś niuti kè taà mí nKuyie n kuś nenti bo kùù fǎǎ, kè p̃i nyikuś tōmmú, ò ndáátí ikuś yààti kè dò yewe yèyiekè.

³¹ Kàa túóté fepièfè fè b̃e tanninko ikuś tōmmú fè maa, kè ì b̃erínè dibòri b̃e tāāté di dè kp̃éi. ³² Anǎo nè o bí kè b̃e ì cāáké n taummè tou kó dibòri nè p̃éǎ b̃e ã demǝmbire mieke. ³³ B̃e mǎá yóó cāáké b̃e dǎǎnè ì maa nyikuś b̃e yēi ncīfēmmè kp̃éi, kè b̃e cānné kè b̃e ta ikuś tōmmú. Otǎu mǎu báá ì cāáké, b̃e ì cānnému kè ì nni mp̃a. ³⁴ Kè dè wenté kè imaa nyoo p̃éǎ, kè dè sùǝ ndi dè tǎu, di báá dè cāáké. B̃e dè cānnému kè dè nni mp̃a.

³⁵ A dǎǎ Anǎo nè o bí kēntū nweti weti n da nàkè ti, kè b̃e tanné ikuś tōmmú, a yóó b̃e dǎǎ ì kuś yó mmǎke yewe yèyiekè ndi.

³⁶ Bá dii yìè a níí kuǎ dinaadaà meyei ncīfēmmè kp̃éi, kēwénkūnnè diwūstōnni, kè di cōú mmekùò nkè di cānné, kè di ntú n kperi. ³⁷ Á yó mmè ndǎori kè dǎ yewe yèyiekè, kè diwūstōnni wenke mediè, kòò niti yoo dēmarè di kááké dē kú.

B̃e yó nfeu ì wūǝ Kuyie nyewe yemǎu kè tuǎ

³⁸ Bá dii yìè a níí n féúté yepadakè yǎdè, yèǎ mǎke dibenni òmáá òmáá a yó mmè nhǝ nsǎǎ. ³⁹ Kè níí féúté òmari dikūnwēni diteri kuyuoou. ⁴⁰⁻⁴¹ Dipedaà a yóó féúté di dikūnwēni nè kuyuoou kperi, a níí wǎá mmuyuo ncidóò b̃etāāti, kēāntēnè mekǝsǎāmè òmáá nè menaà mbè tu mē dīfēǎ, òmáá. Dipānni ndi dii kó kufōǝku n naati. ⁴² Di yó nni nfeumu dè kó iwūǝ sǎǎ n taummè tou kó dibòri borè kè n kārini kè da náánnè.

⁴³ N níí yóó dè nkateni kēáánnè Isidayeeribe kè n kó kuwennikuu wénkūnnè dè kó dibòri.

⁴⁴ M̃i mǎmmuǝ nyóó wénkūnnè dè kó dibòri kēwénkūnnè Anǎo nè o bí kè b̃e mp̃i nyikuś tōmmú. ⁴⁵ M̃i nKuyie kè nni m̃bo Isidayeeribe cuokè. ⁴⁶ Kè b̃e banté m̃i tumè b̃e Yìè nKuyie nkè m̃i b̃e dēnnēni Esibiti, kè bo mbè bonè.

M̃i tu b̃e Yìè nKuyie.

30

Dihúúntōnni

¹ A dǎǎnè detekperè kó ideí dihúúntōnni di yó ntuǎ ndii ìnkè tihúúnti. ² Kè di mma di p̃iti timǎu, di p̃ekumè m̃bo m̃etiri kó dikéè, meokumè m̃etiri kó dikéè, mecōmmè m̃etiri omáá, kè di ānnè yebàkè tip̃iti tináà kè yè ntaunè diwūstōnni. ³ Kàa di òmari mesǎo ndi p̃iti timǎu nè di ìnkè kékp̃e mmesǎo nkéfitè nè di bakè, ⁴ kè di ānnè desǎomámānnè dēdérè bá kùù p̃ikú, mesǎo nkp̃e nde kó difūǝ. Di yóó dè ntānnè ip̃àati kè ndi tǎunè. ⁵ A cíké detekperè kó ideí kó ip̃àati ideí kè ì òmari mesǎo. ⁶ Á di ìnnè kudieku kùù bakéni kuyààku kp̃eti kùù fǎǎ metaummè tǎu òmáá kù. N níí yóó kǎtoou ikuś dieku nku kè ti mǎá. ⁷ Anǎo níí yóó cǎú ndii wūstōnni ìnkè tihúúnti bá dii kūnwēni, ò dǎ kēúté dii mǎnni n taummè tou kó ifiti. ⁸ Kuyuoou kòò yóó cǎú nfiti wē tuǎ ntihúúnti. Di yó ntuǎmmu tihúúnti n kp̃éi nsǎǎ. ⁹ Di bá ntuǎ bá ti uúnti dè kó diwūstōnni ìnkè, yoo iwūǝ di n feu ì kè tuǎ, yoo yepārè tidiiti kp̃eyè di m p̃āa nyè. Di bá m p̃āa menaà nke cōú nde kó diwūstōnni ìnkè. ¹⁰ Bá dii benni Anǎo níí túóté fēǎfè b̃e féúté fè kè m bo b̃e cīfè mbe yei, fè kó meyi, nkémíété diwūstōnni bakè kè di wénkūnnè kè di ncǎá nke tú n kperi kè wenni p̃ái. Dè kó ikuś yó mbomu sǎǎ bá dii benni kucè mēmáá.

B̃e do cuǝmè idíiti Isidayeeribe wūǝ nk̃éi

¹¹ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kénáké M̃oyiisi kè dǎ; ¹² Kè mukāmmu níí bo dii mǎnni bá wèè niti yietí o ònni kp̃éi, mumǎmmu mamù yàà bo di tuǎkeni mukāmmu mieke. ¹³ Bá wè wèè tǎǎkè b̃e bo ò kàa ndè wèè yietí fedifè, b̃e kēété kè fè māmè n taummè tou kp̃éi. Di yóó cuǝ dè kó idíiti n kp̃éi nke. ¹⁴ B̃e kàa mbè kó òmáá kētúóté yēbie nisipisidè yembè kēndeētinko, bá wè wèè yietí dè kó fedifè. ¹⁵ Okp̃àati nè fedawanfè bá wè wèè yietí fedifè b̃e kēété kè fè māmè. Okp̃àati

kɔfɛ báá pɛɛtɛ, fɛdawanfɛ kɔfɛ mɛ mbáá dóntɛ, bá wɛ wɛɛ yietí o ɔnni kpéí. ¹⁶ Kàa cɔutɛ dɛ kó idíítí imɔu Isidayeeribe borɛ, á nyi túninnɛ n taummɛ tou. Mɛmɛ n yó nyémɛ Isidayeeribe kpéí kénkánkɛ bɛ fòmɛu.

Bɛ dɔ̀mɛ disɔ̀wũɔ́ kó kunankú

¹⁷ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nyíɛ kénáké Mɔ̀yiisi kɛ dɔ̀: ¹⁸ Dɔ̀ disɔ̀wũɔ́ kó kunankú, kɛ ku tàrì ntú disɔ̀wũɔ́, kàa kù Ínnɛ diwũ̀stɔ̀nni nè n tou dɛ saku kéánnɛ menie. ¹⁹ Anɔ̀ nè o bí kɛ bɛ ñniiti kɛ ɔu bɛ naàcɛi. ²⁰ Kɛ dɛɛ yie nkɛ bɛ báá kú bɛ tati dii mɔ̀nni n taummɛ tou kɛ bo tuɔ nyɛpàrɛ diwũ̀stɔ̀nni Ìnkɛ. ²¹ Bɛ ñniiti kɛ ɔu bɛ naàcɛi. Dɛ yó ntú bɛ kó ikuɔ nyi sáá.

Ikuɔ kó mekùɔ

²² Kɛ ti Yiɛ nKuyie nyíɛ kénáké Mɔ̀yiisi kɛ dɔ̀: ²³ Waá ntihúúnti tii kó kufɔ̀ɔku naati, tibotí tibotí mífiri kpeti cidóòbɛ bɛ̀nùmmù nè sinamónni kpeti cidóòbɛ bɛ̀dɛ̀bɛ nè dikéɛ nè kanɛ̀di kpeti cidóòbɛ bɛ̀dɛ̀bɛ nè dikéɛ ²⁴ nè kaási kpeti cidóòbɛ bɛ̀nùmmù. Kɛ dɛ bennɛ n yɛ ndí dɛ bennɛ mɛɛ botí, nè odífí kó mekùɔ ndítiribɛ bɛ̀kuɔ. ²⁵ Wɛɛ pí ndɛ kó mutɔ̀mmù kòò mɛ kɔ̀ɔrɛ kɛ mɛ ntú meánnímɛ kó ikuɔ kɔ̀mɛ. ²⁶ A yóó mɛ mmietɛ n tou nè n tɔu, ²⁷ nè tábùrì nè o kó tinenti, tɛfitikɛkɛtɛ nè tɛ kó tinenti diwũ̀stɔ̀nni bɛ yó ntúɔ ndɛ tihúúnti, ²⁸ nè diwũ̀stɔ̀nni bɛ yó ntúɔ ndɛ iwũɔ́, nè di kó tinenti, nè disɔ̀wũɔ́ kó dibuu nè di tàrì. ²⁹ Á dɛ cánnɛ dii mɔ̀nni dɛ ntú dɛɛ wenni páíí. Dɛ kó dimàà bo dɛ tɔ̀nnɛ dɛ ntú dɛɛ wenni páíí. ³⁰ A yóó mɛ mmietɛ Anɔ̀ nè o bí kɛ bɛ cánnɛ kɛ bɛ ntú ikuɔ niùbɛ kɛmpí n tɔ̀mmù.

³¹ Á náké Isidayeeribe kɛ tú dɛ kó mekùɔ ntú ikuɔ kɔ̀mɛ mɛ, bɛ yó mmɛ pínnɛ ikuɔ tɔ̀mmù máá ndi sáá nè bɛ bo mbomɛ. ³² Di bá mmɛ pe, òmɔ̀u mɛ mbáá kɔ̀ɔrɛ o kɔ̀mɛ mɛ kóo botí. Mɛ tu n kɔ̀mɛ mɛ. ³³ Kòò mɔ̀u kɔ̀ɔrɛ o kɔ̀mɛ mɛ kóo botí, kòò mɔ̀u mɛ pe mbɛ í cánnɛ wɛ n kuɔ tɔ̀mmù kpéí, bɛ ò dɛnnɛ o kɔ̀bɛ tinni miekɛ.

Bɛ bo ndɔ̀rinɛ dɛ ikuɔ kóo tùdàrí

³⁴ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nyíɛ kénáké Mɔ̀yiisi kɛ dɔ̀: Waá ntihúúnti tii kó kufɔ̀ɔku naati tibotí tibotí, sitodási kpeti, oníkisi kpeti nè kadibanúmmù kpeti kéwáà nhànsási kpeti kɛ ti mmà. ³⁵ Wɛɛ pí ndɛ kó mutɔ̀mmù kòò ti kɔ̀renɛ mukókúɔ kɛ ti ntú n kpeti kɛ wenni páíí. ³⁶ Kàa ti náa mmuyuo mbɛ yó nyó̀sòrimù n tou, n tɔu ñí kú dɛ, n kàriní dɛ kɛ ti mau. Dɛ kó tihúúnti yó ntú n kpeti nti, kɛ di yɛ ti kpéí. ³⁷ Òmɔ̀u báá kɔ̀ɔrɛ o kó tihúúnti mɛ botí. Tí yó ntú n kuɔ tɔ̀mmù máá kpeti nti. ³⁸ Kòò mɔ̀u dɔ̀ɔ̀ ti botí kɛ bo nyo kufɔ̀ɔku, bɛ ò dɛnnɛ o kɔ̀bɛ tinni.

31

Bɛ yóó dɔ̀mɛ metaummɛ tou nè di nenti

¹ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nyíɛ kénáké Mɔ̀yiisi kɛ dɔ̀: ² Mii táátɛ Besadedi Uuri yaàbire, Urii kó dɛbire, Sudaa naàmùnkù kou. ³ Kòò duɔ mmɛcìi kòò bo nyɛ dɛmɔu kɛ nɔ nke dɛ dɔ̀rì. ⁴ Kòò níí bo na kékeutɛ dɛɛ mu nyi bo, kɛ dɛ dɔ̀nnɛ mebieɛrimɛ, nè mesɔ̀ nnɛ disɔ̀wũɔ́. ⁵ Kòò bo nnɔ kɛ céú yetàrɛ kɛ yɛ dàrì, kɛ nɔ nke sɔ̀ũ idɛi kɛ nɔ ndɛmɔu. ⁶ Kòò yiɛnɛ Odiyabu Ayisamaki birɛ Danni naàmùnkù kou nè betɔ̀bɛ n duɔ mbɛ meciìi. Bɛ yó ndɔ̀rì mutɔ̀mmù mumɔu n da duɔ mmù. ⁷ Mùu tu metaummɛ tou kɔ̀mu, n taummɛ tɔu, nè di yaàkù nè di nenti ⁸ nè n tábùrì nè o nenti, nè tɛsɔ̀fitikɛkɛtɛ nè tɛ nenti nè diwũ̀stɔ̀nni bɛ yó ntúɔ ndi tihúúnti, ⁹ nè bɛ yó tuɔ ndi iwũɔ́ nè di nenti nè disɔ̀wũɔ́ kó dibuu nè di tàrì. ¹⁰ Ikuɔ kó tiyààti Anɔ̀ nè o bí bɛ yó ndaati ti kɛ pí n kuɔ tɔ̀mmù. ¹¹ Mecánnímɛ kó mekùɔ nnɛ metenɛ n taummɛ tou kpéí. Dɛndɛ kó dimàà bɛ yó ntú n da benke mɛ mɛ kɛ dɛ dɔ̀ɔ̀.

Bɛ bo nyémɛ teompùtɛ kó diyìɛ kpéí

¹² Kɛ ti Yiɛ nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi kɛ dɔ̀: ¹³ Náké Isidayeeribe kɛ bɛ nhompu teompùtɛ yiɛ. Dɛ kó diyìɛ yó ndò ndibenkèrì ndi, mí nnɛ dindí ti cuokɛ, dii yó mbenkú mú di táátémɛ kɛ di bo ntú n kɔ̀bɛ. ¹⁴ Di nyɛ dɛ kó diyìɛ kpéí nkɛ di ncáá, di níí báá pí mmutɔ̀mmù dɛ kó diyìɛ. Kɛ wɛɛ pí mmutɔ̀mmù bɛ ò dɛnnɛ o kɔ̀bɛ cuokɛ kóò kùɔ. ¹⁵ Mutɔ̀mmù kó yewɛ bo yɛkuɔ ndi seménni miekɛ. Diyienni tu n kperì ndi. Wɛɛ pí mmutɔ̀mmù dɛ kó diyìɛ bɛ ò kùɔ. ¹⁶ Isidayeeribe nyɛ teompùtɛ kó diyìɛ kpéí, kɛ di ntú ti kó metaummɛ sáá. ¹⁷ Dɛ kó diyìɛ yó ndò dibenkèrì ndi mí nnɛ Isidayeeribe ti cuokɛ kɛ benkú n dɔ̀mɛ kɛ́nkɛ nè ketenkɛ yewɛ yɛkuɔ ndi kɛ ompɛ diyienni.

¹⁸ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nnáké Mɔ̀yiisi Sinaii tàrì Ìnkɛ kédeɛ kòò duɔ ntítápíɛti tìdɛti kumómmonku kù wàrì tii Ìnkɛ kù kuɔ.

ISIDAYEERIBE TÏTEMɛ METAUMME KUYIE MBɛ DÏÏNEMɛ

32

Bè do maámè fesəmətínààfè

¹ Məmme kè Isidayeeribe nsó mMoyiisi í cārike ke bo cúténí ditāri, kè bèe tíi nhAnə borè kóó náké ke dō: Tí í yé tii tūàkení Moyiisi wèè ti dènnəní Esibiti. Tí dōò kuyie nkùù yó nti ní.

² Kè Anə dō: Tóténè di pòbè tootōre nè di bí initidabí nè initipobí kpɛyɛ kè n duó.

³ Kè Isidayeeribe beməuu tótè be tootōre kédúú nhAnə. ⁴ Kòo yé yìè nkéutè kè dèe naá nfesəmətínààfè. Kè Isidayeeribe pīéké ke dō: Ntənè ti kó kuyie nkùù ti dènnəní Esibiti!

⁵ Kè Anə maá diwūstōnni fè ìlkè kédeè ke dō: Nanke, ti ànné dibanni ti Yìè nKuyie nkpeí.

⁶ Kè dèe wenté dikūnweñni sèl kè bèe kuə iwūš kétuə ndiwūstōnni ìnkè, kékúə itèl metaummə kpéí, kè bèe kari kèdi kéyà menaà nkéíté kénhau.

⁷ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Moyiisi ditāri ìnkè ke dō: Cútè mecāā, benitibè a dènnəní bè Esibiti bè dōò meyei ndiemè mmè. ⁸ Bè pānke bítinnému kuce m bè benke kù. Bè dōò fesəmətínààfè nfe ke ninku fè ìlkè, ke fié iwūš, ke náá nke tú: Isidayeeribe, ntənè ti kó kuyie nkùù ti dènnəní Esibiti. ⁹ De kó benitibè to yeè kpèñni. ¹⁰ Yóu kè m miekèe bè yé kè m bè kùò, ké da dōò kubotí diekù.

¹¹ Kè Moyiisi bántè ti Yìè nKuyie nke dō: N Yìè ba nkpeí mbo nte kàa mieke yé a nitibè a benke bè a wérímú nè a kpeti ke bè dènnə Esibiti? ¹² Kàa bè kùò Esibiti kəbe yóó yí a bè dènnə nè miekèe nke ke bo bè kùò yetārè mieke ké bè dèe, n Yìè mbonkūnne a mieke kéyóu a bo bè cààrēmè. ¹³ Dentení a tōmbè Abarahammu nè Isakí nè Sakəbu be kpéí nha do náké bè ke dō: Mfi béi nke tú: M bo duó nkè di botíi sūū, kè n di duó nketenke n yè n yóó di duó nkè, kè dí nkè te sáà.

¹⁴ Məmme kè ti Yìè nKuyie nyóu kù bo dōòmè ku nitibè meyei nkù na mbè dōò mè.

¹⁵ Kè Moyiisi ncutiní ditāri ke to titápièti tidéti kè ti wāri tipíiti tidé Kuyie ntannò. ¹⁶ Kuyie nkùu do dōò de kó titápièti kè ti wāri nè ku nòutè. ¹⁷ Kè Sosuwee keè kutoweku kénáké Moyiisi ke dō: N yo dikpānni kó kutoweku Isidayeeribe kari. ¹⁸ Kè Moyiisi dō: Dè í tú bè namè be dootitòbè kó kutoweku, yoo bè dootitòbè bè namè kəku, dibanni kó iyie nyi.

¹⁹ Bè tōnni dii mōnni Isidayeeribe kari, kè Moyiisi yà fesəmətínààfè kè benitibè au, kòo miekèe pèike mediè nkòo dootóo titápièti ditāri pèri kè tii pante pante. ²⁰ Kòo túóté fesəmətínààfè kécúu kè dè nsúú nkòo dè nàa kéānné menie mmieke kè bè duó nkè bèe yà. ²¹ Kòo beke Anə ke dō: Benitibè da dōò ba kàa bè tanné meyei ndiemè mie mmieke? ²² Kè Anə dō: N da báammu a mieke báa pèike, a yému a mómmuə mbe nnitibè nannēmè meyei. ²³ Bè kōtení m borè nde ke yí: Tí í yé tii tūàkení Moyiisi wèè ti dènnəní Esibiti. A ti dōò dèe yó ntú ti kó kuyie nke ti ní. ²⁴ Kè m bè beke ke yí: Di we mmòke mesə? Tóténəní di tootōre kè n duó. Kè bè n duó ke n yé ànné muháà mmieke kè dè naá fesəmətínààfè.

Kuyie mpotémè Isidayeeribe

²⁵ Kè Moyiisi banté Isidayeeribe dómè meyei, kè Anə bè yóu kè bè dōòri bè dómè, ke yáukūnne bemáa be dootitòbè ìlkè. ²⁶ Kè Moyiisi kote kécómmú Isidayeeribe kari ìlkè kébéi nke dō: Bèè dō ti Yìè nKuyie mbèe kōtení m borè.

Kè Defii naámunkù kəbe kəto. ²⁷ Kòo bè náké ke dō: Ntè ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù tu mù: Bá wè wèe túóté o siè kè dí ce ndi kari tipíiti timəu, bá wè kòo kuə o tebite, o népo, o cīètè kou.

²⁸ Kè Defiibe yie mMoyiisi bè náké tì, kékúə Isidayeeribe sikəupísitāti (3000). ²⁹ Kè Moyiisi náké Defiibe ke dō: Di duó ndimáa ndi yie Kuyie ntōmmú kpéí, di í yete di bo kuāmè bá di bí mómənyí yoo di tebií. Ti Yìè nKuyie ndí dōò mesáa.

Moyiisi bántèmè Kuyie nyIsidayeeribe kpéí

³⁰ Kè dèe wenté kè Moyiisi náké Isidayeeribe ke dō: Di cààrè kè dè deumu, n yóó wēte kédekemu ditāri ìnkè ti Yìè nKuyie mborè, kè kù bántè kè kù bo yie nkù di cīè.

³¹ Məmme kè Moyiisi wēte ti Yìè nKuyie mborè kè kù náké ke dō: Áú! N Yìè, de kó benitibè cààrəmu mediè, bè dōò fesəmətínààfè nfe. ³² N da báammu cīè mbe, kè meè dake, á útè n yètiri a pátiri mieke. ³³ Kè ti Yìè nKuyie ndò: Áà! N yóó útè bèè cààrè be kó yeyètè nye m pátiri mieke. ³⁴ Kote kénitè n nitibè n yè nhá be kōtenè kè, n tōnni yó nda bonəmu kè m mōnni tūàke dii yie m bè potè be cààrēmè kpéí.

³⁵ Kè ti Yìè nKuyie mpoté Isidayeeribe bè duó nkè Anə bè dōò fèè səmətínààfè kpéí.

33

Isidayeeribe wantimè Kuyie mbo bè cĕmmè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dō: Íténè deborè f̄s nnè Isidayeeribe a dènnèni bè Esibiti, kè dí kote ketenkè n do yē n yóó duś nkè Abarahammu nè Isaki nè Sakobu nè bē yaábíó. ² M bo duś n tōnni kè di ndi ni ke beti Kannahāā kōbe, nè Amōriibe, nè Itiibe, nè Efiibe nè Pedisiibe nè Sebusiibe. ³ Kè dí ta ketenkè menaamiè nnè mēcekūś ndè pūś nkè, n né í yó ndi neínè m mōmmu, di to yēè kpeñni, n yàà bo di kuś kuce kēdeē.

⁴ Kè bèe keē de kó tināahti kè bè yēmmēe caārè, òmòu ténke í ndàátí ke bo nsāri. ⁵ Ti Yiè nKuyie ndo nākému Mòyiisi ke dō: Náké bē ke dō, bē to yēè kpeñni, kè m bè neínè n yàà bo bè kuś kuce bemou dimōnni dimáá. Bēe deite bē sātí ke n yà n dō nkè bè dōòmē. ⁶ Kè bè nyiti Odebu bá Isidayeeribe ténke í ā bē sātí.

Kuyie ntou

⁷ Kè bè bātè dè Mòyiisii cōnnè ti Yiè nKuyie ntaummè tou kè di nciēnnè bè bātè dè mesàà, kè bè ndi yu ke tū: Kuyie ntaummè tou. Wēè dō kēbéinnè Kuyie nwēe yēnni bè bātè dè kékote Kuyie ntou borè. ⁸ Kè Mòyiisi ité ke bo ta Kuyie ntaummè tou, bá wē wēe ité kécōmmú o tou bōri kè bè nwúó mMòyiisi kòò yàà tannè Kuyie ntaummè tou. ⁹ Kòò ta, diwetiriri kōtení kékāá nti Yiè nKuyie ntaummè tou kó dibōri kè Mòyiisi nnáánnè Kuyie. ¹⁰ Kè Isidayeeribe yà dii mōnni diwetiri, bá wē wēe nínkú kēsīnnōo ketenkè o tou bōri. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáánnè Mòyiisi onití ñ nnáánnè o népo. Kù dēè dii mōnni kè Mòyiisii wēte bè bātè dè, kōo kōo tōnti Sosuwee Nunni bire nkpaá Kuyie ntou mieke.

Kuyie nnè Mòyiisi bè nāammè

¹² Kè Mòyiisi náké ti Yiè nKuyie nke dō: N Yiè, f̄s̄ yē n niitè bē nnitibè, a me nyí m benke wēè bo n teennè. F̄s̄ me mbéi nke tū: A yēmu kàa kó mesàà nni mbonè. ¹³ Kàa kó mesàà mēnke m bonèmu, m benke amáá kè n da yīf̄tē weti weti, kēmmōke a kó mesàà. A nyē bē nnitibè tumè a kōbe mbe. ¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie ndō: N kōroomu m mōmmu nha bá nyīkū. ¹⁵ Kè Mòyiisi dō: Kàa í kōriní a mōmmu nha báá yóu kè ti ité diē. ¹⁶ Kàa í ti neínè bè bo yīme kēbanté a sàà nti bonēmè mí nnè a kó benitibè. A borime ti cuokè mē yó nti yaatí tinti nè ibotí tēi ketenkè ínkè. ¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndō: N yóó dōòmū a bēi nti, n sàà nda bonèmu ke yē mūi da tāātēmē. ¹⁸ Kè Mòyiisi dō: M benke a kpeti. ¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie ndō: N yóó pēētēmu a borè nè n sàà, n yóó da nākému n yētiri. Nh ñ kuś mmesémmè n dō kē mē kuś nwēnwē, kécĕtē n dō kécĕtē nwē. ²⁰ Á né í yóó yà n yīlkè, ke yē onití í yó n yàmè kénfōu. ²¹ Dipèri mari bomu diē n také, á nócómmú di ínkè. ²² Kè m pēnké dii mōnni nè n kpeti n yóó da sōnne dipèri fiē mmè kè n da kānké n nōtè ke yàa pēēténè. ²³ Kè m pēētē n deite n nōtè kàa yà n yīnkè ke yē onití í yóó namè kēyà n yīlkè kénfōu.

34

Mòyiisi wàrimè Kuyie nkuś titápièti pànti ínkè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dō: Cíéké titápièti tidéti kè ti ndōnnè tiketiti a pōnte ti kè n wāri tināahti n do wāri ti tiketiti ínkè. ² Báátí nanke dikūnweñni kēdekení Sinaii tārī kè nni mbaa. ³ Òmòu báá da neínèni, òmòu me mbáá deke ditāri kupíkū makū. Inàáke nè ipe me mbáá dekení.

⁴ Kè Mòyiisi cíéké titápièti tidéti kè ti ndōnnè tiketiti. Kòo pike cute dikūnweñni sèi kēdeke ditāri Sinaii, ke tō titápièti tidé. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwetiri mieke kécómmú Mòyiisi také. Kè Mòyiisii yú ku yētiri. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie mpēēté Mòyiisi borè ke bēi nke dō: Mūi tu di Yiè nKuyie nke kuś mmesémmè ke cĕnko, ke m mieke boo, kè n sàà nde, kè n dōōri m bēi nti. ⁷ Mūi ñ dō mesàà nhonití nè o yaábíó, tidapūntōnti titōnti tekōupíitē (1000). Nh ñ cĕmmu onití o yei nnè o caārime nè o yetimè, m me nhñ ñ nwúónko oyeiwe ke dō nhò í càārè dēmārè nh ñ potēmu oyeiwe nè o yaábíó tidapūntōnti titāti yoo tināá.

⁸ De mōnni kè Mòyiisii nínkōo kēbanté Kuyie, ⁹ ke íténí kēbéi nke dō: N Yiè nkàa sàà m mēnke m bonèmu n da báámmu á nti neínè. N yēmu ke dō mbe nnitibè to kpeñni, a né ti cĕ nkè nti wúó nha kōbe.

Kuyie nwēte ke taunnèmmè ku nitibè

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dō: N yóó di dōònè metaummè mme. M bo dōò dè a nitibè cuokè, dè mu n yí buoté ketenkè ínkè yoo kubotí makū mieke. Isidayeeribe yóó yàmu mutōmmú n yóó da pīnnè mù mù deumu.

¹¹ Ntūnne weti weti n di náá nti yíe, kè m beti Kannahāā kōbe nè Amōriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe. ¹² Dí ndake ke báá taunnè dimáá de kó benitibè bè yàà bo

naá ndidíntári di kpéí. ¹³ Dí puo mbe wüstàrè kéu yetárè bè fííkú yé kékéké be tewuó. ¹⁴ Di báá fié be bakè, mí ndi Yié nKuyie n dó di ntú mmí nwe m máá. ¹⁵ Di báá bè mǎǎtèné metaummè mamè, kè di bè taunnè bè yóó fiému yebakè kè di yú kè dí wènné kédí, ¹⁶ Kè dí túóké be kó besapambè képuó ndi kó bedapambè kè bèe bè tanné mubǎǎféu mieke.

¹⁷ Di bá mmáátí yemátibakè.

¹⁸ Dí níí báá mpéè wèè í kǎǎrenè mutie mùu muuti de kó dibanni ke dò yewe yèyiekè n di benné yèè we dididèl kóo tǎnkú mieke di ncáá mpéè wèè í kǎǎrenè mutie mùu muuti, kéndò n di nákéme wèè tǎnkú mieke nke di yèmè Esibiti.

¹⁹ Di bí ìì tu Mpo í yó ntú n kǎbe mbe nè di wūs ketiyí ìì tu idaaí, ináàke nè ipe nè sibóó, dí ndè nni duó. ²⁰ Disámmarimbii didaari ketiri di níí di cèètenè dipebii didaari, káa mē nyí yóó di cèète a pité di fǎníf kékúu, ke nni ndonnè di bí ìì tu Mpo.

Di níí bá nkǎriní m borè di nou sitetisi.

²¹ Di níí pí mmutǎmmú yewe yèkuó, diyiénni yie kéompe bá mudàrimù mǎnni, bá mudidèl mǎnni.

²² Di níí ánné tidipánti kó dibanni kéánné dididèl banni dipaá.

²³ Di nitibè níí kotení m borè dibenni mieke kuce mǎtǎati, mí ndi Yié nKuyie nyIsidayeeribe tū nkú. ²⁴ N yóó betimu ibotí kèpèkúnne di tenké, di kǎtení dii mǎnni m borè dibenni mieke kuce mǎtǎati, de kó mǎfié mmieke òmǎu báá cǎutè di tenké.

²⁵ Di báá féúté fǎfǎ kèwǎnnénè fè yǐí mpéè wèè í kǎǎrenè mutie. Diyentébanni òfè kó imaa mbá nkpaá kǎtuokenè dikúnweñni. ²⁶ Di níí tǎní tidipánti mí ndi Yié nKuyie ncǎtè nè yetebe ketiyé. Di níí báá bǎnnénè dibǎbii di yó mié.

²⁷ Kè ti Yié nKuyie náké Mǎyiisi ke dò: Wǎri de kó tináahti tii tu mí nnè fǎ nnè Isidayeeribe ti kó metaummè kǎnni.

²⁸ Kè Mǎyiisi mbonè ti Yié nKuyie nditári ìnkè kè dò yewe sipísìnàà nè deyennè sipísìnàà, ò í di, ò me nyí yà menie. Kè ti Yié nKuyie nwǎri titápièti tidétí ìnkè ku tannò tepíítè.

Mǎyiisi cùténimè Sinaii tǎri kuce mǎdérímmè

²⁹ Kè Mǎyiisi ncutiní Sinaii tǎri ke tǎ Kuyie ntannò kó titápièti tidétí. Bá ò í yé ke dò nho ìlkè mǎeti ò do náánnè mǎè kpéí nKuyie. ³⁰ Anǎo nè Isidayeeribe kè bèe yà ò ìlkè mǎetimè kǎyote bè bo ò tǎónnèmmè. ³¹ Kè Mǎyiisii yú Anǎo nè Isidayeeribe kó bekótibè kè bèe kǎtení kóo mbè náánnè. ³² De kó difǎnkúò kè Isidayeeribe bémǎuu kǎtení kóo mbè náá nti Yié nKuyie nhò duó nti Sinaii tǎri.

³³ Mǎyiisi bè náké dii mǎnni ke deè kékǎá nkuyààkú ò ìlkè. ³⁴ Kòò tati dii mǎnni ti Yié nKuyie ncǎtè wèe deite kuyààkú. Kòò ta ke yènni wè mbè náá nKuyie nhò duó nti. ³⁵ Kè Isidayeeribe nwúó nho ìlkè mǎetimè. Kòò bè náké ke deè wèe kǎá nkuyààkú kǎmbaanè ò bo wète kǎtamè ti Yié nKuyie mborè.

KUYIE NTAUMME TOU KÓ MUDǎǎRÌMÙ

35

Di yie yiénni tumè teomputè

¹ Kè Mǎyiisi tíí nyIsidayeeribe bémǎu kè bè náké ke dò: Ntenè ti Yié nKuyie nni nduó nti ke yè ntí ntí tū. ² Yewe bo yèkuó ndi seménni mieke mutǎmmú kpèye. Diyiénni tu teomputè nte, ke tú ti Yié nKuyie nkperi. Wèè pí mmutǎmmú de kó diyie bèe ò kúu. ³ Bá kè di borè di báá tǎtinnè muháá nteomputè yie.

Isidayeeribe pǎmmú yèè pǎrè Kuyie ntaummè tou kpéí

⁴ Kè Mǎyiisii sǎotè kǎnnáa nyIsidayeeribe ti Yié nKuyie nhò duó nti ke tú: ⁵ Wèè yèmmè dó wèè pǎ nyepārè ti Yié nKuyie nyebotí yebotí, mǎesǎ nyoo ntímáti péiti yoo disǎowǎǎ, ⁶ nè mupǎákómmú mùu dò mmebèrimè nè mùu dò nfetǎnfè nè mùu dò mmeýíí nnè mupǎákonkperimù nè tibǎciti. ⁷ Tipedakǎnti wǎstí nè tikǎnketi nè detekperè kó idéí. ⁸ Fitirè kó mekúò nnè tihúúnti kè bèe kǎǎrenè ikuó kó mekúò nnè tihúúnti bè tūò nti. ⁹ Yetárè yèè dò ndimantǎnni nè yetǎsǎyè teyè nè dikǎutǎyǎbòri sǎmpǎri nè diǎncǎnkǎnni ikuó niùti kpéí. ¹⁰ Kè mǎeci nyembèe kǎtení bémǎu kédǎò mutǎmmú ti Yié nKuyie nyè ntí dǎò mù. ¹¹ Mùu tu Kuyie ntou nè di yààkú nè di mamánnè nè di bǎrè kó idéí nè ticǎdǎoti nè yesǎnkè nè yecaube. ¹² Kuyie ntou nè di pǎati nè di pòkú nè kuyàakpenkpetínkú. ¹³ Tǎbùri nè ò pǎati nè ò nenti nè pǎèbè bè pǎ bè Kuyie. ¹⁴ Tǎfitúkèkètè nè te nenti nè te bǎke nè mekúò mbè yó ntí tǎánnè mē. ¹⁵ Diwǎstǎnni bè yó ntúò ndi tihúúnti nè di pǎati nè ikuó kó mekúò nnè tihúúnti bè yó ntúò nti, nè kuyàakpenkpetínkú. ¹⁶ Diwǎstǎnni bè yó ntúò ndi iwǎs nè disǎowǎǎ kó tǎditè nè di kó ipǎati nè di nenti nè di buu nè di tǎri. ¹⁷ Kudǎnkú kó kuperí nè ku kó yesǎnkè nè yecaube nè

kudànkù kó dibòrì kó kuyaàkpenkpetìnkù. ¹⁸ Kuyie ntaummè tou nè kuperi de kó yesànkè nè ye wēi, ¹⁹ nè ikuà yààti bè bo mpinnè ti Kuyie ncīētē mutōmmù nè ikuà yààti Anāo nè o bī bè yó ndaati ti ke pīnnē Kuyie ncīētē mutōmmù.

²⁰ Kē Isidayeeribe beməu itē Məyiisi borē. ²¹ De kó difōnkúò bèè kó dimàà yèmmè dō bè bo pāmē kē bè ntaunī be pāre bè pā yē ti Yiē nKuyie, nke bo dōñē ku taummè tou, nè tinenti bè yó mpinnè ti ku tōmmù nè tikoutéyāati. ²² Benitidaabē nè benitipòbē bèè yèmmè dō kē bè ntaunī mesəo nkó tisāti tibotī tibotī: Yetootōrē nè demámānnē nè sipapáheú nè meffime ke dē nkú pāā. ²³ Bèè mākē tipecitī tii dō mmebèrimē nè tii dō nfetōnfē nè tii dō mmeýīī nè mupààkonkperimù nè tibociti nè tikōnkpeti kē bè ndē tounī. ²⁴ Kē betabē tounī timáti péiti nè disəwūð ke pāā nti Yiē nKuyie. Bèè mākē detekperē kó tidabeeti kē bè nti tounī ke bo dōñē Kuyie ntou. ²⁵ Benitipòbē bèè nō nke duàkù kē bè ntaunī mupààkonkperimù bè duàkù mù nè mùù duàkenē tipecitī tii dō mmebèrimē nè tii dō mmeýīī nnē tii dō nfetōnfē. ²⁶ Kē benitipòbē tabē bèè nō nke duàkù tibociti kē bè nti duàkù. ²⁷ Kē Isidayeeribe kó bekótiribē ntaunī yétásàayē yebotī yebotī yèè yóo dari tekoutéyāabòtē nè dicīncīnkōnnī. ²⁸ Kē tounī mekùò mmēè cūunkonē fitirē nè ikuà kó mekùò nnē tihúúnti tii tūð. ²⁹ Isidayeeribe beməu benitidaabē nè benitipòbē bèè yèmmè dō, kē bè ntaunī be pāre ke pāā nti Yiē nKuyie, kē bè bo dōñē ku tōmmù kù ti nākémē Məyiisi.

Betisadiēdi nè Odiyabu bè pīrmē mutōmmù

³⁰ De kó difōnkúò kē Məyiisii nākē Isidayeeribe beməu ke dō: Ti Yiē nKuyie nkuu tāātē Sudaa naāmùnkù mieke Uuri kó debire Besadedi. ³¹ Koò piē nku Yaà nkoò duò mmeciī nkòò yē mutōmmù muməu. ³² Ke əə na kékeuté mecii, ke nō nke máátí mesəo nnē timáti péiti nè disəwūð. ³³ Ke nō nke céú yetásàayē ke yē dari ò yē dānē dē, ke nō nke céú idei. Ò do tú oyánti nwe. ³⁴ Kē múnke me ndòò Danni naāmùnkù kou Ayisamaki birē Odiyabu kē bè nno nke benkú benitibē mutōmmù. ³⁵ Kuyie mbē duómmu mecii nkē bè nō nke céú yetásàayē, ke nō nke doəri tifenti, ke kpenti mupààkómmù mùù dō mmebèrimē, nè mùù dō mmeýīī nnē mùù dō nfetōnfē nè mupààkonkperimù, ke nō nke duàkù tiyāati. Bē do nōmmu ke yánti deməu boti.

36

¹ Memme kē Betisadiēdi nè Odiyabu nè beyántibē tabē ti Yiē nKuyie nduò mbē mecii nkē bè nō nke yánti, ke bo na kédòò tikoutēnenti bè yó mpinnè ti ti Yiē nKuyie n tou mieke mutōmmù kēntù nKuyie nti nākémē Məyiisi.

² Kē Məyiisii yú Betisadiēdi nè Odiyabu nè benitibē tabē ti Yiē nKuyie nduò mbē mecii nkē bè nō nke yánti, ke duò mbemáa ke bo pī ndē kó mutōmmù. ³ Kōò bè duò nyIsidayeeribe pāā nyēè pāre, kē bè bo dōñē Kuyie ntaummè tou. Bá dii künwehni kē benitibē baa ntaunī be pāre bè pā yē Kuyie. ⁴ De mōnni betōmbē beməu bèè duò mbemáa ke doəri Kuyie ntaummè tou kē bèè künne be tōmmù, kékote Məyiisi borē kóò nākē ke dō: ⁵ Benitibē pāmù yèè pāre sànnēmu ke pēētē ketiē ti bo dōñēmē ti Yiē nKuyie ntaummè tou kù yèmmē. ⁶ Kē Məyiisi pānkēe duò nkē bēe pīkē Isidayeeribe kari ke dō: Onitidəu yoo onitipòkù, òməu tēnke báá pā demarē Kuyie ntou kpéi. De mōnni kē bēe yóu kē bo mpāammē. ⁷ Bē do pāmu kē dē nsānnē bè bo dōñēmē ti Yiē nKuyie ntaummè tou késúú.

Bē dōñmē Kuyie ntaummè tou

⁸ Memme kē beyántibē móməmbēe dōò Kuyie ntou, kéduəkenē mupààkonkperimù tiyaáyōnti tepítē tii dō mmebèrimē nè tii dō mmeýīī nnē tii dō nfetōnfē, kē ti kpē nkē dē ndò mbeñkēmbāribē. ⁹ Kē ti okümē mbo métiri tepítē nè mēnāa kē ti pēkümē mbo métiri mēdēmē, kē ti mmā timəu tepítē tente. ¹⁰ Kē bēe ti tau ntinūmmù tinūmmù, ¹¹ kécátínē tiketiti tinūmmù mánku iwēi ì dō mmebèrimē kē me nyi titeti tinūmmù. ¹² Kē dē kó iwēi mbo sipisínūmmù ku mpíkù nè kutekù ke dō nyitabē. ¹³ Kē bēe dōò mesəo nkó iyári kē ì ndò nyifódinyári ì yó mpēünē sipisínūmmù kē bēe taunnē dē kó tiyāati kē tii naa nkù máa.

¹⁴ De kó difōnkúò kéduəkenē tibociti tiyaáyōnti tepítē nè kù máa, dē kó kuyaàdéríkù kuù yó nkānkē Kuyie ntou. ¹⁵ Kē dē kó tiyaáyōnti okümē mbo métiri tepítē nè mēnūmmù kē ti pēkümē mbo métiri mēdē mēdē. ¹⁶ Kē bēe ketē kətau ntinūmmù kē me nyi tisənti tikúò, ¹⁷ kécátinnē kuyaàkù ketikù makù kù tuutēnē dē kutekù iwēi sipisínūmmù, kē me nyi kutekù, ¹⁸ kédòò disəwūð kó iyári sipisínūmmù késeunnē dē kó iwēi kē dē naa kuyaàkù kù máa. ¹⁹ Kē bēe nukú tipekōnti kē ti cēké kē tii wūstē kē bēe dátinnē Kuyie ntaummè tou kē nós kukōnkperíkù.

²⁰ Kē bēe deē kédòò nKuyie ntou nè detekperē kó tidabeeti. ²¹ Bá kùù dabekù kē ku okümē mbo métiri mēnūmmù, mepekümē sántimétiri sipislyiekē nè mēnūmmù. ²² Bá kùù dabekù kē kù mməke meýàa mmēdēmē dēmē mēè yóo seunē timáti péiti kó yəcaube. Kuyie ntaummè tou kó tidabeeti timəu do me ndò. ²³ Kē bēe dōò tidabeeti sipisidē tii yó mbo diyie yiēni kē kubakù cànkù biékē. ²⁴ Kē bēe dōò yemáticaube sipisínàa tidabeeti yó ncómmù yèè ìnkē, bá kùù dabekù

yecaubè yèdèè yetāre dō mmèè botí. ²⁵ Kè bèe dāo tidabeeti tēti sipísidè tūi yó mbo kubakū yōu biékè. ²⁶ Yemáticaube péiyè sipísinaà bá kùu dabekū yecaubè yèdèè, ²⁷ kédāo tidabeeti tikuū tūi yó mbo de kó ditou fitimè dè ìkè biékè. ²⁸ Kè titeti ncáa nke bo tidéti tūi bo ditou kentimè mefitimè dè ìkè biékè. ²⁹ Kè de kó tidabeeti ndétirinè titobè kè dè sànnè kédekoo kémáa de ìnkè kè bèe ti pinnènnè mumámáa. Ti do me ndò ntidé ditou kentimè. ³⁰ Kè ditou fānkúo biékè mmāke tidabeeti tīni timāti péiti kó yecaubè tepítè nè yēkuū bá kùu dabekū yecaubè yèdèè.

³¹ Kè bèe ciéké detekperè kó tidabeeti ipāati kè i mbo inūmmū bá kùu pikū, kè i bo mpī nKuyie ntaummè tou, ³² iteyi inūmmū kupikū tekū. Itēi inūmmū de ìkè biékè. ³³ Kè de cuokè kó kupānni tōnnè yesānkè cuokè ku mmānku nè kutekū. ³⁴ Kè bèe ti dāri timōu mesāo ntidabeeti nè ipānni kédāo desōmāmānnè ipānni yó ntūò dèè mieke.

³⁵ Kè beyāntibèe dāo kuyaakpenkpetinkū nè mupāakkonkperimū nè tipeciti tūi dō mmebèrimè nè tūi dō mmeyīi nnè tūi dō nfetōnfè. Kè bèe kù kpē ntifēnti kè dè ndò mbeīnkēmbārībè. ³⁶ Kè bèe ciéké detekperè kó idēi yesānkè yēnāa, kè yē dāri mesāo, nkēānnè yebākè bè nīi yóo saa nyē kuyāakū, kédāo yemáticaube nè timāti péiti yesānkè yó ncómmū yēè ìnkè.

³⁷ Kè bèe dāo kuyaakpenkpetinkū kùu yó nkpeti ikuū dieku kè kù kpē mmupāakkonkperimū nè tipeciti tūi dō mmebèrimè, nè tūi dō mmeyīi nnè tūi dō nfetōnfè. ³⁸ De kó difōnkúo kédāo bá dii sàa dibāu nè meyāa nè idēi pāmpānnīyi, kè dè dāri demōu mesāo, nkēdāonnè disōwūò kó yecaubè yēnūmmū, bá dii sàa di kó dicaubii.

37

Bè dōdmè Kuyie ntaummè tou

¹ De kó difōnkúo kè Betisadiedii dāo Kuyie ntaummè tou kè di dōonnè detekperè kó tidabeeti, kè di okūmè mbo mētiri òmāa nè sāntimētiri sipísidè nè mēnūmmū, mepēkūmè sāntimētiri sipisiyiekè nè mēnūmmū, di cōmmè sāntimētiri sipisiyiekè nè mēnūmmū. ² Kè bèe di dāri mesāo ndi ìnkè nè di mieke kè di kpē mmesāo ndi ìnkè kēfité, ³ kédāo desōmāmānnè dēnāa, bá kùu mānku mūmāa. ⁴ Kōo ciéké detekperè kó tidabeeti ipāati kè i dāri mesāo, ⁵ kè i tōnnè di pīti ke bo ndi tounè.

⁶ Ò dèè memme kédāo te pòkū nè mesāo mmāa kè ku okūmè mbo mētiri òmāa nè sāntimētiri sipísidè nè mēnūmmū, kè ku pēkūmè mbo sāntimētiri sipisiyiekè nè mēnūmmū, ⁷ kè kù dāonnè mesāo mmāa kédāo tifēnti tidéti ku ìnkè kè ti ndò mbeīnkēmbārībè ke cōmmū metaummè tou pīti tidé. ⁸ Kè ku nfēnkū mbo ku mpikū kutekū kupikū tekū, kè ti nwē nke di taunè, ⁹ ke cōmmū ke wētí titobè, kè ti ìkè co ditou, kè ti fiētí di diéké.

Bè dōdmè táburi bē yó ndakū dè pēèbè bè pāa mbē Kuyie

¹⁰ De kó difōnkúo kédāo táburi nè detekperè kó tidabeeti, kōo okūmè mbo mētiri òmāa, mepēkūmè mētiri kó dikéè, mecōmmè sāntimētiri sipisiyiekè nè mēnūmmū. ¹¹ Kōo ò dāri mesāo nsāamè, kōo mmāke kukākū kēfité, kè bèe kù kpē mmesāo, ¹² kédāo kudabekū kè kù pēkūmè mmānnè tenōtè kōmē kēfii nyi mānke ināa kè kù kpē mmesāo nkēfité. ¹³ Kōo dāo desōmāmānnè dēnāa kētōnnè i mānke ināa táburi tuuté ndè o tākē. ¹⁴ Kè dè ntókénè kudāu bè fiī nkū kè bèe tōnnè ipāati bē yó nhò tounè i. ¹⁵ Kōo ciéké detekperè kó tidabeeti ipāati, kè i dāri mesāo mbē yó ntounè i táburi, ¹⁶ kédāo yebō kēfīnnè táburi ìnkè nè ibòòke nè icuuti nè sibúkúsi bè nīi yóo mīfēténè dè. Kè bèe dè dōonnè demōu mesāo nsāamè.

Bè dōdmè tesōfitikèkètè

¹⁷ De kó difōnkúo kè bèe dāo tesōfitikèkètè nè mesāo nsāamè, kè tē uté kè tē nwē ntimāti timāa, tē tārī nè tē bākè nè tē tōkè nè tē kēkēe nè dèè dō mmutepóo. ¹⁸ Kè tē cuokè kó kudāu mbo kè ibake bo ku mpikū itāati, kutekū itāati. ¹⁹ Bá kùu bākū kè kù mākē yetòkè yētāati kè yē dōnnè mutie bē tu mū amandīè kó mupóo. ²⁰ Kè dè cuokè kó kudāu mākē yetòkè yēnāa kù tuuténè dè ibake, kè yē dōnnè mutie bē tu mū amandīè mu kó mupóo. ²¹ De kó ibake ku mpikū itāati kutekū itāati tuuténè dè, de cuokè kó kudāu kè dè mākē yetòkè. ²² Yetòkè nè ibake kè dè wē nke tū mesāo nsāamè mād bē yiēmme ke uté. ²³ Kè bèe dāo sikèkēe kè sī mbo siyiekè nè tinenti tēti: Ihaaké nè dèè yó nkounè mutāpei. Demōu kè dè ntū mesāo nsāamè. ²⁴ Bè dō dōonnè mēè sōo ntefitikèkètè nè tē nenti, me cēékū do bo cidōbè sipisitaati ndi, mesāo nsāamè mād.

Bè dōdmè diwūstōnni bē yó ntūò ndii ìnkè tihúúnti

²⁵ De kó difōnkúo kōo dāo diwūstōnni bē yó ntūò ndè tihúúnti kè di dōonnè detekperè kó tidabeeti, kè di okūmè mbo mētiri kó dikéè, mepēkūmè mētiri kó dikéè. Di do māmū tipīti tināa, mecōmmè mētiri òmāa. Kè bèe di ānnè yebākè kè yē ndi taunè. ²⁶ Kè bèe di dāri mesāo nkēfité di pīti timōu, di ìnkè nè di mieke nè di biè nkè di kpē mmesāo nkēfité nè di bākè. ²⁷ Kè bèe dāo desōmāmānnè dēdērè ke di tōnnè di pīti, kukākū bē kpē nkū kó difūò kè dè tōnnè idēi ke bo ndi tounè, ²⁸ kēciéké detekperè kó tidabeeti ipāati idēi kè i dāri mesāo.

²⁹ Bèè dǎǎri tihúúnti kè bèè dǎǎo ikuǎ kó mekúǎ nnè tihúúnti tii fǎǎku naati bè yó ntuǎ nti diwúǎtǎnni Ìnkè.

38

Bè dǎǎmè diwúǎtǎnni bè yó nfeu dii Ìnkè iwúǎ nǎ dè kó kumankú

¹ Dè kó difǎnkúǎ kè Betisadiédii dǎǎ diwúǎtǎnni bè yó ntuǎ ndii Ìnkè iwúǎ bè feu i Kuyie, kè di dǎǎnè detekperè kó tidabèeti, kè di okùmè mbo métiri mǎdémè nǎ dikée, kè di pèkùmè mme mbo, di do mamu di pítii tinàà. Kè di cómmè mbo métiri òmàà nǎ dikée. ² Kè bèè dǎǎo bá kùù mànkú dè Ìnkè kǎku bá kù dibàù kè yè ntaunè diwúǎtǎnni kè wè ntimátii tímàà kè bèè yè dàri disǎowúǎ. ³ Kòò deè kédǎo dè kó titǎnnenti tibotí tibotí: Yèbo nǎ tikǎpenti nǎ yèbo dieyè nǎ simátikúmpeé yenii nkpesi nǎ tikàdàabuuti. Demǎu kè bèè dè dǎǎnè disǎowúǎ. ⁴ Kè bèè dǎǎo disǎowúǎ kó tedité kè tǎ pǎnnè diwúǎtǎnni cuokè, fekpentifè fúǎ, ⁵ kédǎo demámánnè dǎnàà kécátinnè tedité mǎnke Ìnàà bè yó ntúǎ dè ipààti. ⁶ Kè bèè cǐkè idèi nǎ detekperè kó tidabèeti kè i dàri disǎowúǎ, ⁷ bè níi yóó tǎnnè i diwúǎtǎnni pítii kénà kè di tǔóté. Bè do di dǎǎnè tidabèeti nti kè mefiè nni mbo di mieke.

⁸ Kè bèè dǎǎo disǎowúǎ kó dibuu nǎ di kó ditàri kè di ntú benitipòbè bèè do 5 mbo Kuyie ntou bòri bè kó tǎwéitè.

Bè cǎǎtemè metaummè tou tiyààti

⁹ Dè kó difǎnkúǎ kòò dǎǎ kuyààkú nǎ mupààkonkperimù kǎfii nKuyie ntaummè tou difǎnkúǎ kubakú cǎnku biékè. Kè ku okùmè mbo métiri sipísinnùmmù, ¹⁰ kè kù pítinnè ipààti sipísidé dè kó ipààti nǎ yecaube yèè i tǎ, kè dè tu disǎowúǎ. Dè kó ipààti kó yebàkè nǎ ipààti ìi pǎrmù kè dè tu timátii péti. ¹¹ Kè kubakú cǎnku biékè kperè mǎ ndò. Kè dè okùmè mǎ mma, kè baa cǎàti mǎ boti. ¹² Kè diyie tǎà kè biékè kperè mǎ ndò, kè dè kó meokùmè mbo métiri sipísidé nǎ mǎnnùmmù, kè baa pítii mǎ boti, kè dè kó idèi bo tepítè nǎ yecaube tepítè. ¹³ Diyie yièni kèè biékè dibòri bo kùù píkú kè ku pèkùmè múnke mbo métiri sipísidé nǎ mǎnnùmmù. ¹⁴⁻¹⁵ Dibòri pítii tidé bá kùù píkú kè kuyààkú okùmè mbo métiri mèyiekè nǎ dikée. Bá kùù píkú ipààti itààti nǎ yecaube yètààti.

¹⁶ Dè kó kuyààkú kumǎu bè fii nkù Kuyie ntaummè tou, kù do tǔ kùù dùǎkenè kùnkú mupààkonkperimù. ¹⁷ Dè kó idèi kó yecaube do tǔ disǎowúǎ ndi, yebàkè nǎ idèi ìi pǎrmù kè dè tu timátii péti kè tuuténè ìi pǎrmù. ¹⁸ Kè beyántibèè kpè nkuyàakpenketínkú mupààkonkperimù mùù dǎ mmebèrimè nǎ mùù dǎ meyi nǎ mùù dǎ nǎfètǎfè. Kè ku okùmè mbo métiri tepítè, mecómme métiri mǎdémè nǎ dikée. Kè ku pèkùmè mǎnnè kuyààkú kùù fité Kuyie ntaummè tou. ¹⁹ Kè kù mpítii yesǎnkè yènàà kè yè cómmù yecaube yènàà Ìnkè, demǎu kè dè tu disǎowúǎ, kè yebàkè tu timátii péti, ye yatimè, nǎ idèi ìi pǎrmù kè i dàri timátii péti. ²⁰ Idèi bè fii nyi Kuyie ntou nǎ dè kó kudànkú kè dè tu disǎowúǎ.

Bè bàtemè tinenti bè dǎǎnè ti Kuyie ntaummè tou

²¹ Nte bè do dǎǎnè tii nenti Kuyie ntaummè tou ti mǎmè: Ikuǎ nenti do bo dii mieke. Mǎyiisi weè do duǎ nkè Kuyie nkuǎ nùiti Anǎ bire Itamaa nǎ Defiibe kè bèè kaa ndè kó tinenti. ²² Sudaa naàmùnkú kou Uu yaàbire Uuri kó debire Betisadiédi, weè do pǐ mmutǎmmù mummǎ kéndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo mù duǎmmè Mǎyiisi. ²³ Kè Danni naàmùnkú kou Ayisamaki bire Odiyabu nhò teénne, ò do tǔ oyánti nwe kè nǎ nke céú idèi, kè dǎǎri tifènti, kè kpèntinè tipeciti tii dǎ mmebèrimè nǎ tii dǎ mmeyi nǎ tii dǎ nǎfètǎfè.

²⁴ Isidayeeribe do pǎ mǎè sǎo nkó dimàà kè bè bo dǎǎnè Kuyie ntaummè tou mǎ do bo cidóòbè sǎku sǎni nǎ sipisiyiekè nǎ bèyiekè (877) nǎ kadammù sǎku sitààti (300) ndi. Bè do beùnè tǎè biètè tinenti tii yóó dǎǎnè Kuyie ntaummè tou tǎ do cǎámmu.

²⁵ Isidayeeribe bè do kàa mbè kè bèè pǎ timátii péti kè ti mbo cidóòbè sǎkúpísitǎàti nǎ tepítè nǎ bèyiekè (3017) nǎ kadammù sǎku siyiekè nǎ sipísinnùmmù (750) dè kó tǎbiètè Ìnkè. ²⁶ Benitibè bè do kàa mbè do bo sǎkúpíkú sǎku, nǎ sǎkúpísitǎàti nǎ sǎku sinùmmù nǎ sipísinnùmmù (603550) bèè do mǎke yebie nsipísidé kéndèètǎnkò bèè do pǎ sǎmpǎ sǎmpǎ kè dè wènnè mǎmmè. ²⁷ Kè bèè tǔóté cidóòbè sǎkúpísitǎàti (3000) timátii péti kédǎo yecaube tekǎùtè (100) Kuyie ntaummè tou kó yesǎnkè kpéi, nǎ kuyàakpenketínkú, dè mieke kǎku, bá dii caubii kè di mǎmǎ cidóòbè sipísitǎàti. ²⁸ Cidóòbè tepítè nǎ bèyiekè nǎ dikée bèè do kpaá, kè bèè ti tǔóté kédǎnnè yesǎnkè kédari ye yatimè timátii, kè ti ndǎǎnè ipààti ìi yóó pǎnnè.

²⁹ Disǎowúǎ bè do pǎ dii mbo cidóòbè sǎkúpísidé nǎ tekǎùtè nǎ sipísidé nǎ bènàà (2124). ³⁰ Kè bèè di tǔóté kédǎnnè Kuyie ntaummè tou bòri kó yecaube, kè di ntúóté kédǎnnè diwúǎtǎnni, nǎ tedité nǎ diwúǎtǎnni nenti sǎnti. ³¹ Kè bèè di ndǎǎnè yesǎnkè yèè fité Kuyie ntaummè tou kó yecaube nǎ dibòri kpèye demǎu nǎ Kuyie ntaummè tou kó yesǎnkè nǎ yèè di fité.

39

Bè dòmmè ikuú niùbè kó tiyàati: Dikoutéyaabòri

¹ Kè bèe túóté tipeciti tii dò mmebèrimè nè tii dò mmeyi tii nè tii dò nfetònfè, kédònnè ikuú niùti Anò tiyàati ò yó mpinnè ti ti Yiè nKuyie ntaummè tou mieke mutámmú, kè bèe ti dǎǎ kéndònnè Kuyie ndo ti nákémmè Mòyiisi.

² Kè bèe dǎǎnnè dikoutéyaabòri nè mupààkonkperimù mùù kákénè tipeciti tii dò mmebèrimè nè tii dò mmeyi tii nè tii dò nfetònfè, kè di kpè mmesǎǎ, ³ kè di deti mesǎǎ nkó iwěi, kénkǎǎnnè mupààkonkperimù mùù dò mmebèrimè nè mùù dò mmeyi tii nè mùù dò nfetònfè. ⁴ Kè bèe dǎǎ iyaabòbaati idéi kétuutè diyaabòri mànke bè níi bo di bàátínè i. ⁵ Kè bèe dǎǎ kuyaabombouúnkú kè kù nwěnnè diyaabòri kè tau kè dò nde tǎbè. Bè do di dǎǎ kè di ndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè mme Mòyiisi, ⁶ kédǎǎ yetásàayè bè tu yè kadinadínni kéwěnnè kè yè dǎnnè nè mesǎǎ yebaayo, kékeri yè ìnkè Sakabu bí yetè. ⁷ Kè bèe yè cǎtinnè diyaabòri kó iwěi yebaayo ìnkè kòò bo nyé Isidayeeri bè boti tepúttè nè idéi kǎme. Bè túnne ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè mme Mòyiisi kè dè dǎǎ.

Bè dòmmè dicincínkǎnni

⁸ Kè beyántibèe dǎǎ dicincínkǎnni nè mupààkonkperimù mùù kákénè tipeciti tii dò mmebèrimè nè tii dò mmeyi tii nè tii dò nfetònfè. ⁹ Kè bèe ti pòò mmédémè kè di okúmè nè di pèkúmè kè dè mmǎnnè sántimétiri sipisidè nè mènùmmù. ¹⁰ Kè bèe di dǎri itácúú ìnǎǎ. Kucúú ketikú kpèye, kè diketiri ndò ntisèúmíétí, kè didéri ndò ntiyápmiétí. Kè ditáánni ndò mmenǎǎnnúú. ¹¹ Kucúú dérikú kpèye kè dii nni ndò mmecúmmè kè diteri dò ìnnúúsi kè diteri dò nsáncirè. ¹² Kucúú táánnkú kpèye kè dii nni ndò ntiweti kè diteri dò mpútípútí kè diteri dò mmetekáǎ. ¹³ Kucúú naankú kpèye kè dii nni ndò tinábènti kè diteri dò ntimantǎnti kè diteri do nditáwúú kè bèe dǎnnè bá dii tári mesǎǎ nyínkè. ¹⁴ Kè bèe kerí Isidayeeri bí tepúttè nè idéi yetè de kó yetárè ìnkè. Bá dii tári diyétiri dímaá, bè do yè kerí bè ǎǎ kerí mǎe boti nku oniti cannimè támpǎǎ ìnkè.

¹⁵ Kè bèe ǎnnè dicincínkǎnni mesǎǎfimme mǎdémè kè mè ndò nyiwěi, ¹⁶ kédǎǎ isǎǎwěi idéi nè desǎǎmámánnè dǎdéré kè dè cǎtinnè diyaabòri mànke dǎínkè kpèyi idé. ¹⁷ Kè bèe cǎtinnè mesǎǎfimme kó iwěi idé dicincínkǎnni kó demámánnè. ¹⁸ Kè bèe tuutè iwěi yómmè tǎmè yebakóyo borè, dè bo yiemme kè tekoutéyaabòtè níi mbo o cínčinni. ¹⁹ Kè bèe dǎǎ desǎǎmámánnè terè dǎdéré kécátinnè de fúú tekoutéyaabòtè de mieke bíékè. ²⁰ Kè bèe dǎǎ desǎǎmámánnè terè dǎdéré kécátinnè tekoutéyaabòtè baati fúú kuyaabombouúnkú yá ndè yuu. ²¹ Kè bèe dǎǎ kuhǎú kúú dò mmebèrimè késeu ndicincínkǎnni kó demámánnè nè tekoutéyaabòtè kpèrè kè dè ñwè nke tau kè dicincínkǎnni báá tote. Bè do dè dǎǎ kè dè ndònnè ti Yiè nKuyie nti nákémmè mme Mòyiisi.

Tikoutéyaati teti

²² Kè bèe duǎkenè tipeciti tii dò mmebèrimè dikoutéyaabòri tekoutéyaabòtè yó nnónké dii ìnkè, ²³ kéduǎke diyuu yó nyiè dè, kè dè ndò nyékéyékè kè báá kǎtè, ²⁴ kékpè ndiyaabòri fúú kǎfítè nè tipeciti tii dò mmebèrimè nè tii dò mmeyi tii nè tii dò nfetònfè nè mupààkonkperimù kè dè ndò nyetebè bè tu yè kédénátí. ²⁵ Kè bèe dǎǎnnè mesǎǎ nsáámè isǎǎdèdè kécátinnè diyaabòri fúú kǎfítè, kénsokú diè nkédénátí, diè nfèdèdèfè. ²⁶ Bè do cǎtinnè kédénátibè nè idedeké késoó nsoó nde tǎbè cuokè nke, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè Mòyiisi.

²⁷ Kè bèe yíé kéduǎke yeyaabòrè nè mupààkonkperimù Anò nè o bí kpéi, ²⁸ kédǎǎ féyitoodáfè nè mupààkonkperimù nè tiyaabombouúnti nè ifietí. ²⁹ Kè bèe dǎǎ kuyaabombouúnkú kè kù kpè nnè mmupààkonkperimù mùù kákénè tipeciti tii dò mmebèrimè nè tii dò mmeyi tii nè tii dò nfetònfè. Kè bèe dè dǎǎ kè dè ndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè Mòyiisi.

³⁰ De kó difínkúú kè bèe dǎǎ mesǎǎ nsáámè kó temátipètè, kékeri ikuú kó mecannimè kè dǎ: Wèè cǎǎ nti Yiè nKuyie nképéi. ³¹ Kè bèe tè pínnénè kuhǎú kúú dò mmebèrimè o tinni kuyaabombouúnkú ìnkè kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè Mòyiisi.

Bè dèmmè mutámmú kè mù benke Mòyiisi

³² Isidayeeri bè do túnne mu nweti weti ti Yiè nKuyie nnákè ti Mòyiisi, kédǎǎ Kuyie ntaummè tou.

³³ Bè dèè dii mǎnni kè dè tǎní demǎu kéduú mMòyiisi Kuyie ntaummè tou nè di kó tinènti timǎu:

Yesǎñkè nè yebákè nè idéi ipámpánniyi nè tidabèeti nè yemáticaube.

³⁴ Kupekǎnnkú kó kuyaawúúskú nè kukǎkperikú, nè kuyáákú kúú kpeti de mieke.

³⁵ Kuyie ntaummè tou nè di nenti tii bo di mieke nè di pǎati nè di pòkú

³⁶ nè táburi nè o nenti nè pǎe bè yó mpǎǎ mbè Kuyie nnè dè kóo pǎe.

³⁷ Tεσσófitikékètè nè te kó sibúkúsi nè te nenti nè mekùò mbè yó ntè tùònnè mè.

³⁸ Diwùstònni nè ikuó kó mekùò nnè tihúúnti bè yó tuò nti nè kuyaákpenkpetínkù kùù yó nkpeti Kuyie ntaummè tou.

³⁹ Disóowùò kó diwùstònni nè di ditè, deməu disóowùò nè de kó ipàati nè di nenti, nè dinaabuu bè yó nniiti di nè di kó ditàri.

⁴⁰ Nè tiyàati bè fii nti Kuyie ntaummè tou kó kudànkù nè de kó yesānkè, nè de kó yεcaube, nè kuyaákpenkpetínkù kùù yó nkpeti dibòri kudànkù kperi, nè ku kó iwēi nè yesānkè, nè tinenti timəu tii yó mpīnnè Kuyie ntaummè tou mieke mutómmú.

⁴¹ Tikəutəyàati ikuó niùbè níí yó ndáátí tì ke pīnnè Kuyie ncīètè mieke mutómmú. Nè ikuó niùti diewè Anəu nè o bí bè yó ndaati tì ke pīnnè be tómmú.

⁴² Isidayεεribe do tūnnè ti Yìè nKuyie nnàké mè mme Məyiisi kédoò de kó mutómmú muməu. ⁴³ Kè Məyiisi yà bè dàòmè ti Yìè nKuyie nhò nàké ke yε ndè ndómmè, kè bè pà Kuyie nkó mesàà.

40

Bè bo cónné mèè boti Kuyie ntaummè tou

¹ De mōnni kè ti Yìè nKuyie nnàké Məyiisi ke dō: ² Dibenni kóo tǎnkù ketiwè kó diyìè ketiri yiè á cónné metaummè tou, ³ kéínnè metaummè tou, ikuó nenti bo dii mieke, a di ínnè kufáá mbè í yó ndi wùò ndè. ⁴ A yóó de nyínnè tábùri, kédaá mpéèbè di m pā bè, kətóni tefitikékètè kécúu nte fitiyi. ⁵ Kàa de tanné disóohúúntōnni di yó ntuò ndii ìnkè tihúúnti, kè di ínnè kè di nwetí metaummè tou. Kàa núnne kuyààkù kùù yó nkpeti ikuó tou kó dibòri, ⁶ kécónnè diwùstònni di yó ntuò ndii ìnkè iwùò di n feu i, kè di r̄bo n taummè tou bòri ìlkè. ⁷ Kàa ínnè dinaabuu di níí yó nniiti dii mieke ditou nè diwùstònni de saku, kè di píe mmenie. ⁸ A fii metaummè tou tiyàati kéánnè dibòri kè di kpetínnè kuyààkù.

⁹ Kàa dèè memme á túótè mekùò nkéyore metaummè tou ìnkè nè tinenti tii kó dimàà bo di mieke kè ti cǎnnè, kè tii wenke, kénwenni. ¹⁰ A múnkee yore mekùò ndiwùstònni ìnkè, kè di cǎnnè kè di wénkūnnè, kè di ntú dii wenni páíi. ¹¹ Nè meè kùò mmáà ndi a yóó wénkūnnemè dinaabuu nè di kó ditàri.

¹² Kàa dèè memme á yú Anəu nè o bí kè bè kōtenè metaummè tou bòri kè bè wùò, ¹³ kédátínnè Anəu ikuó yàati, kóò cǎnnè kòo ntú ikuó niùti ke pī n tómmú. ¹⁴ Kàa duò nkè Anəu bíí tóónni kàa bè dátínnè sikəutəyàabòò, ¹⁵ kè bè còu mmekùò nkè bè cǎnnè a dàòmè be cice, kè bè ntú ikuó niùbè kémpī n tómmú. A yóó bè còu mmèè kùò, mmeè yó nte bembè nè be yaábíó kè bè ncáá ke tii ikuó niùbè sǎà.

Məyiisi còrinémè Kuyie ntaummè tou

¹⁶ Kè Məyiisi dǎò ti Yìè nKuyie nhò nàké ti weti weti. ¹⁷ Kè bèè cónné Kuyie ntaummè tou dibenni dèri kóo tǎnkù ketiwè diyìè ketiri nè bè yèmè Esibiti.

¹⁸ Kè Məyiisi fíi nyεcaube nè tidabεeti nè ideí pámpánniyi nè de kó yesānkè, ¹⁹ kè bèè di dátínnè kuyààkù kénóò nkutekù kéndōnnè ti Yìè nKuyie ndo ti nhò nàkémè.

²⁰ Kè Məyiisi túótè Kuyie ntannò tēpíttè wàri tii tápiētì ìnkè kéánnè ku taummè tou mieke kè bèè tōnnè ipàati, kè di pòò ndi pòkù, ²¹ kè di tanné ti Yìè nKuyie ntaummè tou mieke, kékpetínnè kuyààkù kè benitibè bá ndi yəu, Kuyie ndo ti nhò nàkémè.

²² Kòo tanné tábùri de mieke, kóò ínnè kubakù yóú bíékè képéénnè kuyààkù kùù kpeti dibòri, ²³ kédaá nde ìnkè pēèbè bè pā bè ti Yìè nKuyie, kù do ti nhò nàkémè.

²⁴ Kòo tanné tefitikékètè Kuyie ntou mieke, kéínnè kubakù cǎnku bíékè kéwetínnè tábùri, ²⁵ kétuə nte fitiyi ti Yìè nKuyie nyílkè, kéndōnnè kù ti nhò nàkémè.

²⁶ Kòo ínnè disóohúúntōnni de mieke kéwetínnè kuyààkù kùù kpeti dibòri, ²⁷ kécúu nti-húúnti de ìnkè, Kuyie ti nhò nàkémè.

²⁸ Kòo núnne kuyààkù dibòri koku, ²⁹ kécónnè diwùstònni bè yó ntuò ndii ìnkè ti Yìè nKuyie nyiwùò kè di ntókénè dibòri, kè bèè féútè Kuyie nfeǒfè kétuə nkè kù pānè yεpārè tεyè. Kù do ti nhò nàkémè.

³⁰ Kòo ínnè dinaabuu diwùstònni nè Kuyie ntaummè tou de saku, kè di píe mmenie nkè bè bo nhəunè bemáà. ³¹ Məyiisi nè Anəu nè o bí bè do me nniitine ke me nhəunè be naacēi. ³² Bè do 33 me nhóúnè bemáà bè tati dii mōnni ti Yìè nKuyie ntaummè tou, yoo bè dǎ kétóónnè dii mōnni diwùstònni. Kuyie ndo me nti nàké Məyiisi.

³³ Kè Məyiisi fíi nyidei Kuyie ntaummè tou nè dihúúntōnni kékpetínnè kudànkù kó dibòri kuyààkù. Ó do me ndèè o tómmú.

Kuyie nkó tidietì do píemmé ku taummè tou

³⁴ Δε μὲννὶ κὲ διωετιρὶ κῶτενὶ κέδátinné ti Yiè nKuyie ntaummè tou κὲ ku diētì dì píε.

³⁵ Məyiisi í nna ké bo ta ti Yiè nKuyie ntaummè tou miεε.

³⁶ Kê diwɛtirɪ ítɛ, bèɛ ítɛ, bè do mɛ nhɔ̃ mbɛ cɛmmu mumɔu miɛkɛ. ³⁷ Kê diwɛtirɪ í nampɛ bè báá ítɛ bè mbaà ò bo ítɛ òii yìè.

³⁸ Kɛ̀ di ní ndáátí ti Yìè nKuyie ntaummè tou kuyie mmònni, kɛ̀yènkè kéndò ndihãätŭnni, bɛ̀ cèmmu mumɔu miɛkɛ̀. Bè do ɔ̀ nkè bè bàtè dè, dè mmɛ̀ ndò.

Ikuó nìùbè tōmmú pátírí Di mpátírí tō tìi náàntì

Dínàànkèé ketirí ikuó nìùbè pátírí mieke ti náá nKuyie ndo 55 yúmè mme Mòyiisi metaummè tou mieke ké nhò náánnè. De kó dipátírí dimáú mieke ti yóó yámu Kuyie nnàkémè Mòyiisi ku kuó nè ku tannò péu Isidayeeribe kpéí. Nè kù bè dǎunnèmè dinùù ke tú kè wèè tũ nku tannò ke dǎari yè yèmmè deè yó nte kè wè nfòù (18:5, de kó tináàntì bomu Odommu mukámmù 10:5). Kuyie nnè nàké mu Isidayeeribe ke bè wénkúnne bè bo deite mǎè botí yedúntàré yèè yó mbè diítí bembè nè ku be kó metaummè nè bè dǎ nkéndómmè, kè metaummè tou menke ntú metaummè tou. Bèè feu iwũs Kuyie nkè bè ntú nyikuó duó ke dǎmmè kè ikuó nìùbè ndake de kó mutómmù kpéí, kè ntú benitibè. Bá wèè niti Isidayeeribe mieke kè wèè yenténè omáá mǎdǎrimè yeime kù yetemè ke bá ncaári ikuó nè be kó mǎdǎrimè mieke. Kuyie nyí tú mǎyeyi nkòku, kù sámu, ke dǎ benitibè. Kuú tu mufómmu, deè te kè kù dǎ ku nitibè nsá kù dǎmmè, kè deè yie nkè be mǎmmámbe kè bèè mǎote mufómmu, kémǎote mǎdǎkùmè kù duó nyèè tannò Isidayeeribe.

Mémme Yesu yè nti dèntemè ke íkú ye ínkè ke béi nke tú: Dí ndó di kǎbe tǎbè di dǎ mǎè botí di mǎmmámbe (Matie 22:39).

Di mpátírí náàntì duó ke dǎmmè

1. Iwũs féù kó ikuó 1-7
2. Mòyiisi cànnémè ikuó nìùbè ketibè Kuyie ntómmù kpéí 8-10
3. Dèè ci nè deè í ci 11-16
4. Isidayeeribe càámmè ke tú Kuyie nkǎbe:
Mùù te kè bè í dǎ nkényo mmeyíí 17
Kuyie ndonté bè bo ndó mǎè botí betǎbè 18-20
Ikuó tómmù nè yebaa nyèyiekè Sifube dǎ nke níi báa nyè bá dii benni 21-23
Kuyie ntannò nè ku kuó nè kù bè dǎunnè dii nùù 24-27

IWŪS FÉÙ KÓ IKUÓ

Bè yó nfeu ìi wũs ke tuó

¹ Tí Yìè nKuyie ndo yáú Mòyiisi ku taummè tou borè nde kóó nàké ke dǎ: ² Á náké Isidayeeribe ke dǎ mí ndi Yìè nKuyie n tũ:

Kè di kóó mǎú dǎ kè n féúté fǎǎfè, fè bo na kǎntú fediefè yoo fǎsámǎpǎfè.

³ Kè wèè dǎ kè n féúté fǎǎfè kǎtuó, fè ntú fǎdaafè kǎnkpa kuyènkù, kòo fè kùú metaummè tou bǎrinùù kè n cǎuté o pǎnni. ⁴ Wèè daá nho nǎtè fe yuu kè fè nni nféúté kǎtuó kè n cǎuté o pǎnni kóó cǎé nho yei. ⁵ De kó difǎnkúó kòo n féúté o ǎfè metaummè tou ìikè kè ikuó nìùbè Anǎ bí mǎtè meyíí ndiwũstǎnni dii bo metaummè tou bǎrinùù kǎfité, ⁶ kè fè fǎtè kékéké fe tǎòti. ⁷ Kè ikuó nìùbè Anǎ bíi tǎtinne muháá ndiwũstǎnni kǎtíi nyideí, ⁸ kǎtúóté itǎòti nè diyuu nè mekùú nkperè kǎdaá ndiwũstǎnni muháá ñyínkè, ⁹ kǎhóúté tinauti nè yekpáá nkè ikuó nìùti de tǎú ndemǎu diwũstǎnni ínkè. De kó fǎǎfè yóó tuǎmmu kǎntú dipǎnni dii kó kufǎǎku n naati mí ndi Yìè nKuyie.

¹⁰ Kòó mǎú me ndó kǎféúté fǎpièfè yoo tebuatè kè m pǎ kǎtuó ndè ntú dedaarè kǎnkpa kuyènkù. ¹¹ Kòó dè nni n féúté diwũstǎnni bakù cǎnku bíékè metaummè tou bǎrinùù, kè ikuó nìùbè Anǎ bíi mǎtè meyíí ndiwũstǎnni kǎfité. ¹² Kòó kéké fe tǎòti kè ikuó nìùti i daá ndiwũstǎnni muháá ñyínkè nè diyuu nè mekùú nkperè, ¹³ kǎsúté tinauti nè yekpáá nkè ikuó nìùti dè nni mbenke kè dí dè tǎú ndemǎu diwũstǎnni ínkè. De kó fǎǎfè yóó tuǎmmu kǎntú dipǎnni dii kó kufǎǎku n naati mí ndi Yìè nKuyie.

¹⁴ Kòó mǎú me ndó kǎkúú tenǎtè kè m pǎ kǎtuó, wèè tǎní tenǎnkpete yoo dikpetinǎnkperi. ¹⁵ Kè ikuó nìùti tè kǎtenè diwũstǎnni borè kǎyíúté te fǎnníi kǎtǎte te yuu kè di tǎú ndiwũstǎnni ínkè, kǎdeite te yíi nkémíété diwũstǎnni pikù, ¹⁶ kǎdeite te bǎtíri nè te citi, kǎ dè ùróo diwũstǎnni pikù diyie yìni kè bíékè bè uutoo dè mutápei mmekùú nkǎmu, ¹⁷ kǎyaté tenǎtè te fiàti saku, kǎyóu kè dè nkpaá cǎátí kòo tè tǎú ndiwũstǎnni ínkè, tè yóó tuǎmmu kǎntú dipǎnni dii fǎǎku n naati mí ndi Yìè nKuyie.

2

Tidiiti kó yepǎrè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dò: Kòò mǎu dó ké m pǎ tidiiti tì ntú tisaàti, kòò tì nǎa nkéyǎare mekùò nkécǎnnè tihúúnti. ² Kétǎní de kó muyuo nkéduǎ nyikuó nìùbè Anǎo bí, kè bèe yētè de kó muyuo mmùu me nkákénè mekùò nkéyóóté tihúúnti timǎu de ìnkè kétuǎ nkè dèe benke ke dò ndipǎnni dimǎu tú n kperi. De kó dipǎnni yóó tuammu kéntú dipǎnni dii fǎǎku n naati mí ndi Yiè nKuyie. ³ De kó muyuo mmùu sùs, mmù yó ntú Anǎo nè o bí bè kǎmu mmu ke yé bè mù nni mpāmè mu kè mù cǎǎ.

⁴ Kè wèè dǎ ké m pǎ tidiiti kó dipǎnni, kòò dǎ kǎpǔnnǎmu de kó tidiiti wèe ǎntenè de kó muyuo nsààmù nè mekùò nke báá ǎnné mutie mùu muuti pǎǎ, kǎpǔnné de kó mudii kǎwǎare mekùò.

⁵ Kè kupǎmpǎnkú me nni nku, wèe ǎntenè muyuo nsààmù nè mekùò mmáá, ke báá ǎnné mutie mùu muuti pǎǎ, ⁶ kè kù wǎrí kǎyǎare mekùò nku ìnkè. Tidiiti kó dipǎnni ndi.

⁷ Kè wèè dǎ ké m pǎ tidiiti kó dipǎnni, kòò dǎ ké tì ciemmu wèe ǎntenè mekùò nde kó muyuo.

⁸ Wèè me ndǎ ké m pǎ de kó dipǎnni, kòò di tǔnte ke dèe wèe tǎní kǎduǎ nyikuó nìùti kòò di kǎtenè diwǔǎtǎnni borè. ⁹ De kó dipǎnni mieke nke, ikuó nìùti yóó yētémè kétuǎ, nkè dèe benke ke dò ndipǎnni dimǎu tú n kperi. De kó dipǎnni yó ntú dii dindi dii kó kufǎǎku n naati mí ndi Yiè nKuyie. ¹⁰ De kó muyuo mmùu sùs mmù yó ntú Anǎo nè o bí bǎmáá kǎmu mmu, ke yé bè mù nni mpāmèmu.

¹¹ Di yóó m pǎ tii diiti kó dimáà tì níí bá nkákénè mutie mùu muuti pǎǎ, di báá tì kǎarenè mutie mùu muuti yoo mecekùò nkétuǎ. ¹² Di bo na ké m pǎ di paa nkó tidiketiti, tì né bá ntú tii yóó tuǎ ntii kó kufǎǎku n naati.

¹³ Di níí ǎnné mukókúú nyepǎrè yemǎu di yóó nní mpǎa nyè, di níí báá yóu di bo ǎnnémè mukókúú nyepǎrè yemǎu yèè tu tidiiti. Mukókúú mbenkú metaummè n di dǎnnè mè yó mbomè mme sǎǎ. Yǎpǎrè yemǎu di m pǎa nyè níí nhǎ mukókúú.

¹⁴ Kè di yóó m pǎ di paa nkó tidiketiti dí tì pǔhnè kǎunté kǎpuǎ mbǎ di báá fǔúti, ¹⁵ kǎyǎare mekùò nkécǎnnè tihúúnti. Tidiiti kó dipǎnni ndi. ¹⁶ Kè ikuó nìùti yētè de kó muyuo mmùu me nkákénè mekùò nkéyóóté tihúúnti timǎu de ìnkè kétuǎ, nkè dèe benke ke dò ndipǎnni dimǎu tú n kperi.

3

Kuyie nnákémè bè níí bo kù féúté mèè botí fǎǎfǎ metaummè kǎfe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nsǎké ku náǎnti kǎbái nke dǎ: Kòò mǎu yó n féúté fǎǎfǎ metaummè kǎfe, kè dinaadaǎ ndi yoo fǎnife fǎ ntú fǎǎ kpa kuyènkú. ² Wèe tǎní o fǎfǎ metaummè tou bǎrinùu kénǎs nho nǎu fǎ yuu kǎ fǎ féúté, kè ikuó nìùti Anǎo bíi míété meyǎi ndiwǔǎtǎnni kǎfité, ³ kǎdeite metaummè kó fǎǎfǎ kó imaa mmieke bè yó n tuǎ nyi: Tinauti kó mekùò nnè mèè tì dàátí. ⁴ Nè yeceumbè yedé nè ye kó mekùò nnè kutúúku nè mekùò mmèè cǎátinè yǎǎ nè yeceumbè. ⁵ Kè Anǎo bíi dè tǔóté kǎwǎnnénè bè yóó tuǎ nfǎ kǎdaǎ ndiwǔǎtǎnni ideí ìnkè kétuǎ. Dè tu dipǎnni ndi dii kó kufǎǎku n naati.

⁶ Kè fǎǎfǎ sǎmpǎfǎ me nni nfe ò dǎ ké n féútémè metaummè kpǎí, kè fǎdaafǎ nfǎ yoo fǎnife fǎ ntú fǎǎ kpa kuyènkú. ⁷ Kè fǎpièfǎ me nni nfe ò dǎ ké n féútémè, wèe fǎ tǎní metaummè tou ìlkè, ⁸ kénǎs nho nǎutè fǎ yuu kǎ fǎ féúté metaummè tou bǎrinùu, kè Anǎo bíi míété meyǎi ndiwǔǎtǎnni kǎfité. ⁹ De kó fǎǎfǎ metaummè kǎfe, bèe deite mekùò nkperè kè dè ntú n kperè, kè bèe dè tǔǎ nkékéété kuyóú kumǎu kù tuuténè dè kudiiku, nè mekùò mmèè cǎátinè tinauti nè mèè tì dàátí. ¹⁰ Yeceumbè yedé nè ye kó mekùò nnè kudiiku nè mekùò mmèè cǎátí yǎǎ nè yeceumbè. ¹¹ Kè ikuó nìùti dè nni ntǔǎ ndiwǔǎtǎnni ìnkè, n kperè nde.

¹² Kè tebuǎtè me nni nte, wèe tǎ tǎní metaummè tou ìlkè, ¹³ kénǎs nho nǎutè tǎ yuu kǎ tǎ féúté metaummè tou bǎrinùu. Kè Anǎo bíi míété meyǎi ndiwǔǎtǎnni kǎfité. ¹⁴ De kó difǎnkúò, nte ò yóó tǔǎ ndè n kpǎí, mekùò mmèè cǎátinè tinauti nè mèè tì dàátí. ¹⁵ Yeceumbè yedé nè ye kó mekùò nnè kudiiku nè mekùò mmèè dàátí yǎǎ nè yeceumbè. ¹⁶ Kè ikuó nìùti tǔǎ nde kó imaa ndiwǔǎtǎnni ìnkè. N kperè nde dipǎnni dii kó kufǎǎku n naati.

Mekùò nkperè kó dimáà, mí ndi Yiè nKuyie mmú dè te. ¹⁷ Òmǎu bá nyo mmekùò nnè meyǎi mbǎ kè di bo kǎé bíékè, dè tu ikuó nyi di kpǎí nnè di yǎabíi sǎǎ.

4

Ikuú nìùbè bo nfeu ùi wūō meyei ncēm̄m̄ kpéi

DĒENNĪ: Ikuú nìùti diewè kó meyei ncēm̄m̄ kpéi

¹ Ké ti Yìè nKuyie nyíé kébéinnè M̄yīisi ké dā: ² Náké Isidayeeribe ké dā: Ké dè kpeténè òm̄òu kòò dāò ikuú yete dè, kòò dāò n yē di báá dāò de kó dèmarè.

³ Ké dè dō nyikuú nìùti bè cāñné wè n tōmmú kpéi wée yeté ké dāò meyei nke tannè n nìtìbè meyei mmieke. Wè n fèuté dinaadaa dii kpa kuyènkù, meyei nhò dāòm̄ kó mečēm̄m̄ kó fèǝfè nfe. ⁴ Wée fè tóni metaummè tou iikè, kèdaa nho nòutè di yuu ìnkè ké di nni nféuté, ⁵ kèyènté meyi nkétannè metaummè tou, ⁶ kèpòǝtè o nóm̄bii kém̄iété kuce m̄eyiekè kuyààkù kùù kpeti metaummè tou bòri de mieke kperi, ⁷ kécōnnè de kó meyi nhò yèntém̄ dihuúntōnni dii bo metaummè tou mieke di kó yebàkè ìnkè. Kòò dèè wée cóú mmeyi nsomme diwūstōnni dii bo metaummè tou bòrinùu di fūǝ. ⁸ Nte bè yóó dāòm̄ de kó dinaadaa bè n fèuté di meyei ncēm̄m̄ kpéi, mekùǝ mmè cāátinè tinauti nè m̄èè ti dàátí, ⁹ nè yeceumbè yedé nè ye kó mekùǝ nnè kudiiiku nè mekùǝ mmè dàátí yèǝ nè yeceumbè yedé, ¹⁰ kéndōnnè bè baa ǝǝ deite dè fèǝfè bè n fèuté fè metaummè kpéi nkè ikuú nìùti dè tūǝ mbè tūǝ ndè bè n feu ùi wūō. ¹¹ De kó dinaadaa kōnkù nè di maa nnè di yuu nè di kpáa nnè di nauti nè di piti, ¹² di maa nyim̄ou cēnke, bèè ì tǝ kèdenne bè kari, kékatenè dibòri dii cāǝ, bè uutoo dè iwūǝ kó mekùǝ nkó mutapéi, kētōtinne muhāǝ ndibòri bè tātāt dii ke uutoo iwūǝ kó mutapéi mbè yóó de ndi tūǝ.

DĒENNĪ: Isidayeeribe bem̄ou kó meyei ncēm̄m̄ kpéi

¹³ Ké dè dō ndè kpeténè Isidayeeribe bem̄ou ndi, ké bè dāò n yē mbè báá dāò de kó dèmarè bá bè ì yé. ¹⁴ Ké bè bantè dii mōnni de kó meyei mbèè wáǝ ndinaadaa dii kpa kuyènkù ké di kōtenení metaummè tou iikè. ¹⁵ Dēnde Isidayeeribe kó bekótibè yóó nōóm̄m̄ be nou dinaadaa yuu ìnkè metaummè tou iikè ké di nni nféuté ké n di cīé ndi yei. ¹⁶ Ké ikuú nìùti diewèè wáǝ mmeyi nkétannè metaummè tou mieke, ¹⁷ kèpòǝtè o nóm̄bii meyi nkém̄iété kuce m̄eyiekè kuyààkù kùù kpeti metaummè tou bòri de mieke kperi. ¹⁸ Kòò dèè wée cōnnè de kó meyi nhò miétém̄ dihuúntōnni dii bo metaummè tou mieke di kó yebàkè, kòò dèè wée cóú mmeyi nsomme diwūstōnni dii bo metaummè tou bòri di fūǝ. ¹⁹ Kòò deite de kó dinaadaa kó mekùǝ mm̄em̄ou ké mè tūǝ ndiwūstōnni ìnkè. ²⁰ Ò baa dō dāòm̄ o kó dinaadaa meyei ncēm̄m̄ kperi ò yóó me ndāǝ be kperi, ké bè dāò meyei ncēm̄m̄ kó ikuú, ké m bè cīé. ²¹ Wée denne de kó dinaadaa Isidayeeribe kari ké di tūǝ nhò dō tūǝ mm̄èè boti o kperi. Isidayeeribe bem̄ou yei ncēm̄m̄ kperi ndi.

TĀĀTI: Wèè baké o kó meyei ncēm̄m̄ kpéi

²² Ké dè dō ndè kpeténè wèè baké, kòò dāò mí ndi Yìè nKuyie nyí dō de kó dèmarè. ²³ Ké bè ò náké o yei nhò dāò mè, wée tóni dibòdaa dii kpa kuyènkù, ²⁴ kénǝǝ nho nòutè di yuu ìnkè ké di nni nféuté bè feu dè iwūǝ bè tūǝ nyi. O yei ncēm̄m̄ kó fèǝfè nfe. ²⁵ Ké ikuú nìùti diewèè pòǝtè meyi nho nóm̄bii kém̄iété diwūstōnni bàkè, kécóú mmeyi nsomme de kó diwūstōnni fūǝ, ²⁶ kētuo nfe kùǝ mm̄em̄ou de kó diwūstōnni ìnkè bè ǝǝ dāòm̄ metaummè kǝfe kǝme, kóò dāò meyei ncēm̄m̄ kó ikuú kóò deeténè o yei nkè nh ò cīé.

NĀĀ: Benitibè s̄ombe, bá wè o kó meyei ncēm̄m̄ kpéi

²⁷ Ké dè dō ndè kpeténè benitibè mieke nke òm̄òu, kòò dāò n yē mbè báá dāò de kó dèmarè. ²⁸ Ké bè ò náké ò dāò mèè yei nwèè wáǝ tēbōniite tēè kpa kuyènkù, ²⁹ kénǝǝ nho nòutè te yuu ké tē nni nféuté bè feu dè iwūǝ bè tūǝ nyi. ³⁰ Ké ikuú nìùti diewèè pòǝtè meyi nho nóm̄bii kém̄iété diwūstōnni bàkè, kécóú mmeyi nsomme de kó diwūstōnni fūǝ, ³¹ kèdei dèè kó dimāǝ tu mekùǝ mbè ǝǝ dei mèè boti fèǝfè bè kùǝ fè metaummè kpéi nfe kǝme, ké mè tūǝ ndiwūstōnni ìnkè mè tu dipānni ndi dii fǝǝku n naati, kóò dāò meyei ncēm̄m̄ kó ikuú kè nh ò cīé.

³² Ké de yìè mm̄e ndǝ kéfèuté fepièfè nfe ké m pā, wée tóni fenife fèè kpa kuyènkù, ³³ kénǝǝ nho nòutè fe yuu ké fè nni nféuté bè feu dè iwūǝ bè tūǝ nyi. ³⁴ Ké ikuú nìùti pòǝtè o nóm̄bii fe yi nkém̄iété diwūstōnni, bè tūǝ ndii ìnkè iwūǝ di bàkè, kécóúno mesomme di fūǝ, ³⁵ kèdei mekùǝ mm̄em̄ou bè ǝǝ deimè metaummè kó fèǝfè kǝme ké mè wēnnénè dèè ǝǝ tūǝ nkētuo ndiwūstōnni ìnkè n kpéi, kédāǝ de yìè mm̄eyi ncēm̄m̄ kó ikuú kè nh ò cīé.

5

NŪMMŪ: Medonnimè mamè meyei ncēm̄m̄ kó ikuú ìnkè

¹ Ké dè dō ndèmarè dāò ké bè wáǝ mbèè yà, ke náǝ nke tū de yìè mbo yà, kàǝ yé ke cīéké ke yete a bo héimmè, fǝǝ te meyei.

² Kòò mǎu wèè mē nkàáké dèmarè ikuú yē ndèè sī, kè kuwanwankù makù nku yoo fèǝfè yoo debambaannè, kòò dè kàáké bá ò í yē, kè sīnkùnne omáá kè tǎ de kó meyei.

³ Kòò mē nkàáké onitì mǎu nwe ikuú yē nwèè sī mbá ò í dake, kè dè boní kòò banté ò tǎmè de kó meyei.

⁴ Kòò mǎu wèè nùu mē nhò fiténè kòò pàrikènè mí nKuyie n yètiri, bá ò í totí o yèmmè, kè dè boní kòò banté ò tǎmè de kó meyei.

⁵ Kòò tǎ de kó meyei nkó mēmamè ò dò nké mè dǎammu. ⁶ Wèè tǎnì fepenífè yoo tǎbaniite kéúté de kó meyei, kè ikuú niùtì ò dǎò meyei ncǐémmè kó ikuú, kòò dèeténè de kó meyei.

KUO: Becɽibè bo nfeu ìi wūs meyei ncǐémmè kpéi

⁷ Kè dè dò nhòmǎu ò mǎke fepièfè yoo tǎbuotè kè bo n féuté ò dǎò mèè yei nkpeí kè nh ò cǐé, wèè tǎnì sínǎnkperipíé sǐdési yoo yekpetínǎnkperè yèdèé, kè n féuté tǎmáá kétuǎ nkénféuté tetetè ò dǎò mèè yei nkpeí kè nh ò cǐé. ⁸ Wèè dè tǎnì kédúú nyikuú niùtì kòò keté kéféuté meyei ncǐémmè kpete. Wèè fúte tǎ fǎnǐ ò mē mbáá tǎte tǎ yuu, ⁹ kédeite tǎ yǐ nkémíaté diwūstǎnni píkù kécóúunko mǎsǎmme diwūstǎnni fūǎ, meyei ncǐémmè kpete nte, ¹⁰ kékuú tédété kétuǎ nyikuú yèmmè. Kè ikuú niùtì ò dǎò meyei ncǐémmè kó ikuú, kè nhò cǐé nho yei.

¹¹ Kè dè mē ndò nhòmǎu ò mǎke sínǎnkpeé yoo yekpetínǎnkperè, wèè tǎnì muyuo ncǐdóòbè bènàà, ò báá mù yǎǎre mǎkùǎ nhò mē mbáá cǎnnè tihúúnti mu ìnké, kè yé meyei ncǐémmè kǎmu mmumè. ¹² Wèè mù tǎnì kédúú nyikuú niùtì, kòò mù yēté dinacekutiri, kéwǎnnénè dèè yóó tuǎ nkétuǎ, kè dèè benke mumǎu mù tumè n kǎmu mmu, mù yóó ntu meyei ncǐémmè kǎmu mmu. ¹³ Kè ikuú niùtì ò dǎò meyei ncǐémmè kó ikuú kè nhò cǐé nho yei.

Kè ikuú niùtì nte musǎmmu ò ǎ nte mèè botí tidiiti kó yepārè kǎmu.

Bè bo nfeumè iwūs meyei nhūtímù kpéi

¹⁴ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mǎyiisi kè dò:

¹⁵ Kè dè dò ndé kpeténè òmǎu kòò kàáké yepārè bè m pǎa nyè, wèè tǎnì dipedaà dìi kpa kuyènkù dìi donku mǎnnè bè kéété ò dífí tǎ taummè tou kpéi, mmeyei nhūtímù kó fèǝfè nfe. ¹⁶ Wèè yietí ò yùúkú dè n taummè tou kénás nké dè mmǎnnè ò bo totémè ò yùúkú dè yewétiyè yènnùmmù kó dimáà kòò dè dúú nyikuú niùtì. Kè ikuú niùtì féuté dìi pedaa kòò dǎò meyei nhūtímù kó ikuú kè nh ò cǐé nho yei. De kó ikuú nyi mēmme.

¹⁷ Kòò mǎu yeté kè dǎò n yē n yí dǎ dé, kè í yé, de kó meyei mbaa bo o yuu ìnké nke. ¹⁸ Kè dè boní kòò banté wèè dèite o wūs mieke dipedaà dìi kpa kuyènkù kè di donku mǎnnè bè kéété ò dífí meyei nhūtímù kpéi nké ikuú niùtì ò dǎò meyei nhò dǎò mè kè í yé mē kó ikuú kè nh ò cǐé. ¹⁹ De kó dipedaà tu meyei nhūtímù kperi ndi. Kè yé dè yìè nni nyeténèmu.

²⁰ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kébéi nke dò:

²¹ Kè dè mē ndò nhòmǎu wèè ciité o kou kè n yeténè, kòò kou ò dǎúnnè dèmarè yoo ò dè nhò bǎnnè, kòò ò ciité kè ò ò kperè, ²² kòò mē mpété dèmarè nde kè nenni, kè parikè kè bo sonne, nè de kó mǎdǎǎrímè yeime botí. ²³ Kòò dǎò de kó meyei mbotí ò dò nké dè fǎómmu, ò yùúkú dè yoo ò fiete dè yoo bè ò dǎúnnè dè, yoo ò pètè dè, ²⁴ yoo ò sou nke pariku. Nè de kpéi nwèè yietí kénás nké dè mmǎnnè kòò do dè toté kuce mēnnùmmù dèmáá na mmámè. Bè ò yà dìi yìè dimǎmmǎnni ndi ò dòmmè kéyietí wèè te denennè. ²⁵ Kòò dèè mēmme ò né dèitení dipedaà o wūs mieke dìi kpa kuyènkù, dìi mǎnnè ikuú niùtì kéété ò dífí meyei nhūtímù kpéi. ²⁶ Kè ikuú niùtì ò dǎò meyei nhūtímù kó ikuú kè nhò cǐé mbá kòò do dǎò mèè yei mbotí.

6

Ikuú ò tukúnè muwūǝféú nè tidiiti kó yepārè

DÈENNÍ: Iwūs ò feu kè tuǎ

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi kè dò: ² Náké Anǎo nè ò bí kè tú:

N yē nké bè n féuté fèǝfè kè tuǎ ndiwūstǎnni ìnké bè báá yie nké de kó muháá nkú. Mù nyíé nke cǎú nké dèè wenténè. ³ Kè ikuú niùtì dáátí dikǎutéyaǎbòri, dìi dùǎkenè mupaǎkonkperímù, kéyi defetire dèè dùǎkenè mupaǎkonkperímù, kédeè kè né kouté mutápei mmekùǎ nkǎmu bè n tuǎ nfeé ǎfè kǎmu kè mù ìnné diwūstǎnni píkù, ⁴ kédeite o yààti kéǎnné titeti kè mù tǎ kédenne bè kari, kékoténè dibòri bè tǎáté dì de kpéi. ⁵ Diwūstǎnni kó muháá mbáá kú. Bá dìi kúnweñni ikuú niùtì níí mù tíí nkénás nfeǝfè fèè ǎǎ tuǎ nke né na kétuǎ mmekùǎ mmetaummè kó ikuú kǎme. ⁶ Diwūstǎnni kó muháá nyó ncǎúmmu nsǎá mù báá kú.

DÈENNÍ: Tidiiti kó yepārè

⁷ Nte tidiiti kó yepārè kó ikuú yo ndòmmè:

Anaó bí ì ní yóó yè tóní dihúúntànni borè. ⁸ Bè ní yētè muyuo nnè mekùú nnè tihúúnti timòu bè 33 cǎnnè tì mu ìnkè, kètuo ndihúúntànni ìnkè, dèè benkú mumòu mù tumè n kòmu, dipànni ndi dìi kó kufàǎku n naati. ⁹ Anaó nè o bí kè bèè di desonne, bè me mbáá kààrènnè mutie mùu muuti pèè, bè báa kari sǎntíkoo kó dibòrì kè mù di. Bèè kari metaummè tou kó kudànkù nku kè mù di. ¹⁰ De kó mudii bè báa mù kààrènnè mutie mùu muuti kèpūnnè kè yè bè m pā tii diiti kè tūò ntii sùsūmmè, tì tu n kpeti nti kè dōnnè bè 33 m pā fèǎfè meyei ncǎmmè kpéi nyoo meyei nhūtímù kpéi nkè dèè sús. ¹¹ Anaó kó kuwuo nkòbe bèè yóó nyo nde kó mudii bè m pā kè yētè kè sùs mmù, dè yó ntú di kó ikuú nyi sáá.

¹² Kè tì Yìè nKuyie nyíé kèbéinnè Mòyiisi kè dō:

¹³ Nte Anaó nè o bí kè yó m pā dii pànni bè yóó bè cǎnnè dii yìé ikuú tǎmmú kpéi. Bèè wáa mmuyuo nsààmù cidóòbè bètǎati, kètóté mu cuokè, muu ndikūnweñni mutēmù kuyuoku.

¹⁴ Bèè mù àntenè mekùú nképèmmù kèwérì kè m pā. Dipànni ndi dìi kó kufàǎku n naati.

¹⁵ Anaó wuo mmieke kè bè yóó cǎnnè òmòu kòò ntú ikuú niùti, wèè me ndòò. De kó ikuú yó mbo sáá ndi, de kó dipànni níi yó ntú dii tūò ndindi páfí. ¹⁶ Kè ikuú niùti m pā tidiiti kó dipànni bèè di tūò, mbè báa di di.

Tǎǎti: Meyei ncǎmmè kó iwūs

¹⁷ Kè tì Yìè nKuyie nni nsáké ku náanti kénáké Mòyiisi kè dō: ¹⁸ Náké Anaó nè o bí kè tū: N yè nkè bè yó n féúté fèǎfè meyei ncǎmmè kpéi mbèè fè nni nféúté metaummè tou ìkè bè n feu dè bè tūò nyi. Bè fè nni mpāmu. ¹⁹ Ikuú niùti wèè kùò de kó fèǎfè, wèè dō nkè fè di ò me mbáa kari sǎntíkoo kó dibòrì kè fè cǎáké, wèè kari metaummè tou kó kudànkù. ²⁰ Kòò tūò mǎu kǎáké de kó kumaa nhò kúmu, kè meyi mmeè me ndàri o yààti, wèè tì òu dibòrì bè tǎáté di de kpéi. ²¹ Kè bè ì bènnénè tiyaati kó tekūmboté kè dèè bèè tè pǎnte. Kè disòowūò kpete me nni nte bèè tè òu mesáa. ²² Ikuú niùbè cǎi kòbe bèè bo na kè ì di, de kó imaa ntú bè m pā ì nyi. ²³ Kè bè n féúté fèè òfè meyei ncǎmmè kpéi nkè tannè fè yīi mmetaummè tou mieke kè dōò meyei ncǎmmè kó ikuú bèè fè cǎu.

7

NÁÀ: Meyei nhūtímù kó iwūs

¹ Nte meyei nhūtímù kó ikuú yó ndòmme: De kó fèǎfè níi yó ntú bè m pā fè nfe. ² Bèè fè nni nféúté bè feu dè bè tūò nyi, kè ikuú niùti miété meyi ndiwūstànni kèfité. ³ Kè bè n duò ndèè tu mekùú nkperè, kuyóu nè mekùú mmèè dàátí tinauti ⁴ nè yeceumbè nè mekùú mmèè yè dàátí nè kutúúku nè yeò kó mekùú nnè yeceumbè. ⁵ Kè dí dè nni ntuo ndiwūstànni ìnkè. Meyei nhūtímù kó fèǎfè nfe. ⁶ Ikuú niùbè cǎi kòbe bèè mǎa bo na kè di de kó imaa. Bè me mbá nkari sǎntíkoo kó dibòrì kè ì di, bè fè nni mpāmu. ⁷ Meyei nhūtímù nè meyei ncǎmmè kó ikuú demáa ndi, ikuú niùti wèè dōò de kó ikuú wèè níi yó nte fè kó imaa.

NŪMMŪ: Dèè dō nkéntú ikuú niùbè kperè

⁸ Kè bè n féúté fèǎfè kè tūò, nyikuú niùti wèè dōò de kó ikuú wèè yó nte fè kǎnkù. ⁹ Kè bè me nni mpā tidiiti nti, kè tì pūñné yoo kè tì fiu nyoo kè tì pèmmù, ikuú niùti wèè dōò ikuú wèè yó nti te. ¹⁰ Kè bè me nni mpā tidiiti tii kààrènnè mekùú nnè tii ì mè kààrènnè tii kó dimàà ì pūñné Anaó bí tì totí kè dè mmà.

KUO: Metaummè kó iwūs

¹¹ Nte ikuú di yó nni n feu mèè botí iwūs metaummè kpéi:

¹² Kòò mǎu dō kè n féúté fèǎfè disànni kpéi nwèè yíénè yekàtinda yèè ì kààrènnè mutie mùu muuti, bè àntenè yèè cootí mekùú nnè tipèmpèñtí tii waaè mekùú nnè muyuo nsààmù kè mù kààrènnè mekùú nképíité kèpūnnè, ¹³ kèwáánnè pèè wèè kààrènnè mutie mùu muuti kèyíénè fèǎfè bè yó n féúté fè metaummè kpéi nyoo disànni kó fèǎfè ¹⁴ Kè bèè deite de kó mudii mieke dèè yó ntú n kperè, ikuú niùti wèè miété metaummè òfè kó meyi ndiwūstànni wèè dè te. ¹⁵ Bè n féúté dii yìé de kó fèǎfè diindi bè yóó fè cǎákémè, bè báa sús ndèmarè kè dè nyīkú kèwénté.

¹⁶ Kòò niti wèè me nni ncànnènnè dinùò kè dō kè fè nni nféúté yoo ò baa dō kè fè nni nkuò nè o yèmmè mme, bèè fè cǎáké de yìé nè nankoo. ¹⁷ Kè fè maa nkpaà kè túske diyìé tǎánni yìé bèè ì cǎu. ¹⁸ Kè bè ì cǎáké diyìé tǎánni yìé de kó dipànni naá ndetetirè nde, n ténke báa di cǎutè, de kó imaa ntú ì sǎnte ì nyi, kè wèè ì di wèè to de kó meyei. ¹⁹ Kè imaa mmai kǎáké demarè ikuú yè ndèè sǎi mbè báa ì di, bèè ì cǎu.

Wèè wenni ikuú yèmmè wèè bo na kèdi metaummè kó fèǎfè kó imaa. ²⁰ Kè wèè sǎi nyikuú yèmmè kè ì cǎáké bèè ò dènnè Isidayeeriibe tǎnni mieke. ²¹ Kòò mǎu kǎáké demarè ikuú yè ndèè

sí kòò nìtì nwe yoo kuwanwankù yoo dèterè marè ikuú yete dè, ke càákè feǝfè bè n feúté fè metaummè kpéi nfe kó imaa, de yiè mbèe ò dènnè Isidayeeribe tñnni mieke.

Isidayeeribe dò nkéncimè iwũs kó mekùs nè meyiĩ

²² Kè ti Yiè nKuyie nni nsoké ku náànti kénáké Məyiisi ke dō: ²³ Náké Isidayeeribe ke tū:

Di bá nyo mmenaaakùs nnè ipe nè sibós de kǝmè. ²⁴ Kè feǝfè mafè ku yoo musimmù fè pĩ, di báa cáákè fe kùs, di né bo na ké mmè pĩnnè mutǝmmù. ²⁵ Kòò mǝu cáákè mekùs mbè 55 n kuo feǝfè kédeite mè kétuo. Bèe ò dènnè Isidayeeribe tñnni mieke. ²⁶ Bá kè di bo kèè biékè di bá nyo mmeyiĩ, bá tenètè kǝmè yoo itààke inàà kpere kǝmè. ²⁷ Kè wèè di meyiĩ mbá kòò tu wè bèe ò dènnè Isidayeeribe tñnni mieke.

Ikuú nìùbè dò nké te dè

²⁸ Kè ti Yiè nKuyie nyíe kénáké Məyiisi ke dō: Náké Isidayeeribe ke dō:

²⁹ Kòò mǝu n feúté feǝfè wèe deite kumaa nkùs tu n koku. ³⁰ Wèe deite o mǝmmu nyiĩ tu n kpèyi, mekùs nkperè nè dicĩncĩnni ké dè nni mbenke. ³¹ Kè ikuú niutii tu mmekùs ndiwũstǝnni ìnkè Anǝ nè o bí kè bèe túóté dicĩncĩnni. ³² Metaummè kó iwũs di n feu i mieke, di níi deite dikpèri youri kéduş nyikuş niutii. ³³ Anǝ bí ìi yóó miété metaummè kó feǝfè kó meyiĩ nkétuo mmekùs. Bèe yó nte de kó dikpèri. ³⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmii tu: Di níi deite di n feu ìi wũs metaummè kpèyi mieke dicĩncĩnni ké m benke kédeite dikpèri Anǝ nè o bí be kpere nde. Dè yó ntú di kó ikuú nyi sǝa.

³⁵ Nè bè cànné dii yiè ndi Anǝ nè o bí n tǝmmù kpéi n dèitemè de kó imaa nyiwũs bè n feu i ke tuş nyi mieke ke dō, i bo ntú be kpèyi. ³⁶ Dii yiè ndi m béimmè ke dō bè níi dè mbè duş, ke dō: De kó ikuú yó mbomu sǝa.

³⁷ Nte bè yó nni nfeu ìi wũs ke tuş nnè bè yó nni mpāa ntii diiti ke tuş nnè bè yó nni nfeu ìi wũs meyei ncĩmmè kpéi nnè meyei nhūtímù kpéi, nè bè níi bo nyóó cànnémè ikuú niutii, nè metaummè kpèyi de kó ikuú duş ke me ndò. ³⁸ Ti Yiè nKuyie ndo náké ti nti Məyiisi Sinaii tǝri ìnkè kù bè náà ndii yiè ke tū bè nkù feu iwũs Sinaii kó dikpǝa.

MƏYIISI CǝNNEME IKUŞ NÌÙBÈ KETIBE KUYIE NTǝMMÚ KPÉI

8

Bè níi bo cànnè mèè boti bèe yó ntú ikuú nìùbè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Məyiisi ke dō: ² Yú Anǝ nè o bí kétúóté ikuú yààti nè ikuú kó mekùs nkéwǝa ndinaadaa meyei ncĩmmè kpèri nè yepedaké yèdèè, kéànnè pèèbè bèe i kǝrenè mutie mùu muuti kuhǝnku mieke, ³ kéyú Isidayeeribe tñnni dimǝu ké dii tí mmetaummè tou bǝri borè.

⁴ Kè Məyiisii tǝnne ti Yiè nKuyie nhò náké ti kétii nyIsidayeeribe bemǝu metaummè tou bǝri borè, ⁵ ké bè náké ti Yiè nKuyie nyè nwèe dàǝmè, ⁶ kédeè kéduş nhAnǝ nè o bí kè bèe tǝnni kòò bè wũs ikuú yèmmè, ⁷ kédátinnè Anǝ dikǝutèyaabǝri kébou fenaakǝnfè, kénós ndikǝutèyaabǝkǝpuri, kénós ntekǝutèyaabǝtè kébou fenaakǝnfè, ⁸ kédeè kénós ndicĩncĩnkǝnni, kéànnè di mieke ikuú nenti bè tu ti udimmu nè tumimmu ⁹ kébou o yuu kuyaabombouñkù, kóò ìànnè fèşşayitòddáfè, deè yóó benke ke dō mbè ò cànnè n kó mutǝmmù kpéi. Ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè Məyiisi.

¹⁰ Kè Məyiisii túóté ikuú kó mekùs nkémíété metaummè tou ké di cànnè dindi nè dèè kó dimàà bo di mieke, ¹¹ kémíété diwũstǝnni kuce mèyiekè, dindi nè di nenti, kunankú nè ku tǝri, ¹² kécóú nyikuş kó mekùs nhAnǝ yuu ìnkè, kóò cànnè. ¹³ Kè Məyiisii duş nkè Anǝ bíi kǝtení kòò ì dātinnè yekǝutèyaabǝrè kébou inaakùs nkè bè bou tiyaabombouñti be yó, kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo ti nhò nákémmè.

¹⁴ De kó difǝnkúò kétúóténí dinaadaa meyei ncĩmmè kpèri, Anǝ nè o bí kè bèe nós mbe nǝu di yuu ìnkè. ¹⁵ Kè Məyiisii di feúté képǝtè meyiĩ nho nǝmbii kémíété diwũstǝnni bakè kéfité, ké di wèñkǝnne ké di cànnè ké di ntú meyei ncĩmmè kpèri kécóúnko mesǝmme diwũstǝnni fũs, ¹⁶ kédeè kétúóté mekùs mmèè dàátí tinauti, nè mèè cáatí yeş nè yeceumbè yedé nè mekùs mmèè yè cáatínè ké dè tũs ndiwũstǝnni ìnkè, ¹⁷ kétúóté di kǝnkù nè di maa nnè di piti kédenne Isidayeeribe kari kétuo nti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè Məyiisi.

¹⁸ Kè Məyiisii duş nkè bèe túóténí dipedaà bè yóó kuo di kétuo. Anǝ nè o bí kè bèe nós mbe nǝu di yuu ìnkè. ¹⁹ Kè Məyiisii di feúté kémíété meyiĩ ndiwũstǝnni kéfité, ²⁰ ké di kèké kéwènnénè di yuu nè di kùs nkétuo, ²¹ kéşúté di nauti nè di kpǝa nkè dè wènnè demǝu kétuo. Di tu feǝfè fèè tũs nfènfè dipǝnni ndi dii kó kufşşku naati ti Yiè nKuyie, kéndonnè kù do ti nákémmè Məyiisi.

²² Kè Mòyiisii túóté dipedaà teri ikuú nìùbè kó mucánnímù kperi, Anòo nè o bí kè bèe nso mbe nou di yuu ìnkè. ²³ Kòo di feúté káfetè meyiì nhAnòo tofékèri youri nè o nùtè youte kó dinámídaà nè o naàcètè youte kperi, ²⁴ kédeè kényú Anòo bí káfetè meyiì mbe tofékèri youye nè be nou yousi kó yenámídaakè nè be naàcèi yousi kpeye kémíétè meyiì ndiwústònni kéfíté, ²⁵ kétúóté mekùò nnè kuyóú nè mekùò mmèè dàátí tinauti nè mèè càátí yèò nè yeceumbè nè ye kó mekùò nnè dikpèri youri, ²⁶ kédeite pèèbè bèè í kòorenè mutie mùu muuti, bè pā bè ti Yìè nKuyie mbe mieke omáà nè dikátindàà nè kupèmpèñkù ké dè wènnénè dikpèri youri, ²⁷ ké dè duò nhAnòo nè o bí kè bèe dè nni mbenke, ²⁸ kédeè kè Mòyiisii dè còutè kèwènnénè fèòfè fèè yóó tuò nkétuò ndiwústònni ìnkè. Ikuú nìùbè cánnímù kó fèòfè nfe, dipànni ndi dii kó kufòòku naati ti Yìè nKuyie. ²⁹ Kè Mòyiisii túóté diçncìnni kébenke mí ndi Yìè nKuyie. Ikuú nìùbè kó mucánnímù kó fèpìfè nfe, kè de kó kumaa ntu Mòyiisi koku. Ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè Mòyiisi.

³⁰ Kè Mòyiisii túóté ikuú kó mekùò nnè meyiì mmèè do bo diwústònni kémíétè Anòo nè o yààti nè o bí nè i yààti kè bè cànné.

³¹ Ò dèè memme kénáké Anòo nè o bí kè dò: Bénénè imaa mmetaummè tou bòrìnùù kè de nyi càáké, kèwènnénè ikuú kóo pèè, bè 35 cànnénè wè ikuú nìùbè, kù n nàkè kè yè ndi níí dè di mèè botí. ³² Imaa nyii bo súò nnè pèè wèè bo súò ndi dè tùò. ³³ Dí mbo metaummè tou bòrìnùù kè dò yewe yèyiekè, di báá íté deborè kénkémùnè di cánnímù kó yewe bo deèmmè. Di cánnímù kó yewe yó mbo yewe yèyiekè ndi. ³⁴ Ti Yìè nKuyie nkuú yè ntí dò, ti mè ndòòmè yíe. Di yei ncémmè kó ikuú nyi. ³⁵ Dí mbo metaummè tou bòrìnùù kè dò yewe yèyiekè nè deyènnè deyèkè kè òòri ti Yìè nKuyie ndi nàkè ti, kè dèe yie nkè di báá kù. Kù n nàkè dii nùù ndi.

³⁶ Anòo nè o bí kè bèe dò ti Yìè nKuyie nnàkè Mòyiisi kè yè mbèe dàòmè.

9

Anòo nè o bí bè ketémè ikuú tómmù

¹ Diyè nínni yìe kè Mòyiisii yú Anòo nè o bí nè Isidayeribe kó bekótíbè, ² kénáké Anòo kè dò: Waanni dinaadabii meyiì ncémmè kperi nè dipedaà a yóó feúté di ti Yìè nKuyie nkétuò. Dedé kè dè ntú dèè kpa kuyènkù, kàa dè tóni metaummè tou ìlkè. ³ Kàa dèè a nàkè Isidayeribe kè dò: Waánnè dibòdaà meyiì ncémmè kperi nè dinaadabii nè dipedabii dèè màke dibenni òmáá òmáá, kè kpa kuyènkù kè dè feúté ti Yìè nKuyie nkétuò. ⁴ Kè di dèè di tóni dinaadaà nè dipedaà metaummè kpeye kè yè nkù feúté metaummè tou ìlkè kèwáà nnè muyuo mmùù àntènnè mekùò. Yie nkù yóó di benkemu ku máá.

⁵ Kè bèe waanni Mòyiisi yè mbèe waanni dè kédeè kétínni bemòu metaummè tou ìlkè kéncommù. ⁶ Kè Mòyiisi dò: Nte ti Yìè nKuyie nyè ndí dòòmè kèyà ku kpeti.

⁷ Kè Mòyiisii nàkè Anòo kè dò: Tóónni diwústònni borè káféúté a òfè meyiì ncémmè kòfe káféúté fetefè kétuò, kédaò meyiì ncémmè kó ikuú a mómmuò nkpeí nnè a cìtè kòbe kpéi. Kàa dèè a feúté benitibè yei ncémmè kòfe, kè bè dò meyiì ncémmè kó ikuú, kéndònnè ti Yìè nKuyie mbéimmmè.

⁸ Kè Anòo tóónni diwústònni borè káféúté ti Yìè nKuyie ndinaadabii o mómmuò nho yei ncémmè kpéi. ⁹ Kòo bíí ò duò mmeyiì nkòò pòtè o nómibife káfetè diwústònni bàkè, kédeè kécóúunko mesomme di fùò, ¹⁰ kédeite mekùò nkperè nè yeceumbè nè ye kùò nnè yèò kòme, kè dè tùò ndiwústònni ìnkè, kéndònnè ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè Mòyiisi. ¹¹ Kè bèe denne imaa nnè kukònkù Isidayeribe kari kétuò.

¹² Kè Anòo feúté dipedaà bè yóó tuò ndi, kòo bíí ò duò ndi yìi nkòò míétè diwústònni kéfíté. ¹³ Kè bèe ò duò nde kó fèòfè kó imaa nnè diyuu, kòo dè wènnè kétuò ndiwústònni ìnkè, ¹⁴ kèòú tinauti nè yekpáà nkèwènnénè fèòfè fèè yóó tuò nkétuò.

¹⁵ Ò benke dii mòmni ti Yìè nKuyie mbenitibè kù pā yèè pāre kédeè kétúóté dibòdaà meyiì ncémmè kperi kè di feúté ò do feúté mèè botí diketiri, ¹⁶ kétuò nde kó iwùò idé ikuú yèmmè, ¹⁷ kétúóténi bè pā mùù yuo nti Yìè nKuyie nkéyètè kécóú ndiwústònni ìnkè nè iwùò bè 35 fié í bá dii kùnweñni kétuò. ¹⁸ Menème ò feútémè benitibè tóni dii naadaà nè dipedaà metaummè kpéi kòo bíí ò duò mmeyiì nkòò míétè diwústònni kéfíté. ¹⁹ De kó dinaadaà kó mekùò nnè dipedaà kòme nè kuyóú nè ku kó mekùò nnè yeceumbè nè mekùò mmèè càátínè yèò. ²⁰ Kòo dè daá nyiwùò idé inyí kó yecñcìrè ìnkè, kédeè kè dè tùò ndiwústònni ìnkè, ²¹ kétúóté de kó yecñcìrè nè dikpèri youri kè dè benke ti Yìè nKuyie nkù do ti nàkémè Mòyiisi.

²² Kè Anòo fié ti Yìè nKuyie nyiwùò meyiì ncémmè kpéi, nnè ìi yóó tuò mmetaummè kpéi, kèyoute ò nou benitibè biékè kè bè pā ti Yìè nKuyie nkó mesàà nkécúténi diwústònni ìnkè.

²³ Mòyiisi nè Anoo kè bèe nei kéta metaummè tou, kénéi kényènni kápá ti Yiè nKuyie nkó mesàà mbenitibè. Kè Isidayeeribee yà ti Yiè nKuyie nkó tikpeti. ²⁴ Kè keĩnkè kó muháá ncúténí kétuo mmekúò nnè iwúò bè fié í kè bo tuo nde kó diyie. Kè Isidayeeribee dè yà kèii bemou kéninkú késínnóò katenké.

10

Nabaadi nè Abiyu bè kumè

¹ Anoo bí Nadabu nè Abiyu kè bèe túóté bá wè tesósékébuute kéwaá mmuháá nsóntíke kōmu, ikuú yete mù kétuo ntíhúúnti ti Yiè nKuyie. ² Kè muháá nyènni ikuú nenti kó kufáá nkó dibòrì kè bè còuté kè bèe kú ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìlkè. ³ Kè Mòyiisii náké Anoo ke dō: Ti Yiè nKuyie ndo ti nnáá kù tu dii mōnni bèe kù tókénè kù bo bè benke kù dōmmè páí páí, kè Isidayeeribee bemou nkú dèúkunko. Kè Anoo ndò nkáré.

⁴ Memme kè Mòyiisii yú Anoo cice nantè Usiyeedi bí Mikayeedi nè Edisafāā kè bè náké ke dō: Kōtenè kétúóté di cice nantè bí ìi ku ke duó metaummè tou bōrínùù, kédennè Isidayeeribee kari. ⁵ Kè bèe dō Mòyiisii bè náké ti kè bè túóté nè be kuó yaabòrè kédennè Isidayeeribee kari.

Ikuú nìùbè níi bo nkari mēè boti betabè kũũ

⁶ Kè Mòyiisii náké Anoo bí ìi kpaá, Edeasaa nè Itamaa ke dō: Di báá yóu kè di yùtìi yéké. Di me mbáá kēri di yaabòrè ke bo benke di karimè mukũũ di yàà bo kú kè ti Yiè nKuyie mmiekee peike Isidayeeribee bemou. Isidayeeribee sōmbe beé yóó kōmmú ti Yiè nKuyie nkùanè bè muháá mbe kpéi. ⁷ Dindi báá íté metaummè tou bōrínùù di yàà bo kú! Bè di còú nyikuú kó mekúò mme ke di cānné ti Yiè nKuyie ntōmmú kpéi.

Kè bèe yie nkédāò Mòyiisii bè náké ti.

Ti Yiè nKuyie ndo bàamè ikuú nìùbè menaà mmèè muò

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anoo ke dō: ⁹ Fí nnè a bí kè di níi kōri metaummè tou di báá yà diféè yoo menaà ntēmè mamè mēè muò nkè dēe yie nkè di báá kú. Dē yó ntú ikuú nyi di kpéi nnè di yaabíó sáà. ¹⁰ Kè dēe yie nkè di na kēmbaàtì dēe tu n kpere, nè dēe í tú n kpere. Dēe ci nè dēe í ci, ¹¹ kēna kébenke Isidayeeribee bemou n duó nyii tié mMòyiisii kōò ì ndi náké.

Ikuú nìùbè níi yó nte dè bè pāa nyèè pāre Kuyie nye mieke

¹² Dè mōnni kè Mòyiisii náké Anoo nè o bí ìi kpaá Edeasaa nè Itamaa ke dō: Kè bè pā ti Yiè nKuyie ntidiiti, ke tūò ntii kpaá di kpeti nti. Dí cááké pēēbè bèè í kōorenè mutie mùù muuti diwūstōnni borè, bè bè nkù pāmu, kè dè cāá. ¹³ Di bá nkari sōntíkoo kó dibòrì kóò cāáké, ke yé bè kù pā tii diiti mieke nke kù dēitemè ke di duó. Kù ti nni nnáké. ¹⁴ Di níi cááké dicīncīnni bè benke di Kuyie nnè dikpèrì bè dēite di, di báá kari sōntíkoo kó dibòrì kè dè cāáké. Bè kù fié ìi wūò metaummè kpéi nyi mieke nke bè dēitemè ke di duó. A bí initipoi bo na ke di wēnnénè kè í cááké. ¹⁵ Dicīncīnni bè kù benke di nè dikpèrì bè dēite di bè níi dè wēnnénè mekúò mmèè yóó tuo nké dè benke Kuyie nkédeè, kè dí dè túóté fí nnè a bí, di kpere yó nni nde sáà, kù ti nni nnáké.

¹⁶ Kè Mòyiisii bè beke bè yīmè dibōdāà bè do kùò di meyei ncīēmme kpéi. Kè bèe ò náké ke dō bè di tūōmmu, kōò miekee peike Anoo bí ìi kpaá, Edeasaa nè Itamaa. ¹⁷ Kōò be beke ke dō: Dè dōmmè kè di í kari bè tāāté dii bōrì dē kpéi nke di cāáké. Ke yé bè di pāmè ti Yiè nKuyie nku kè di cāá, kè di di dōnnè meyei ncīēmme kó ikuú, ke dēite Isidayeeribee kó meyei. ¹⁸ Dí í me ntannēmè meyiī mmetaummè tou di na nkāri dibòrì bè tāāté dindi dē kpéi nke di cááké.

¹⁹ Kè Anoo náké Mòyiisii ke dō: Bè di feúté ti Yiè nKuyie nku meyei ncīēmme kpéi nke tūò. A mōmmuò nha yēmu tii n tūàkení kè n cāáké yie nfeǝfè bè kùò fè meyei ncīēmme kpéi, dè bo narike ti Yiè nKuyie nnaa?

²⁰ Kè Mòyiisii nsó nde kó tināahti wenni.

DEE CI NE DEE Í CI

11

Isidayeeribee bo nyo nyii wūò nè bè bo nci ì

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisii nè Anoo ke dō: ² Nákenè Isidayeeribee ke dō n tú:

Ntenè iwūš nè tiwanwanti di yó nyo ndè: ³ Feǎfè yoo kuwanwankù dèè kó yekpèètè yàte yèdè kè dè dukii, di bo na ké ndè yo, ⁴ iwūš yoo tiwanwanti dèè mǎke yekpèètè kè dukii. Nte di yó nci dè:

Di bá nyo nyóyó bá nè ò me ndukiimè o kpèètè í yàte.

⁵ Di bá nyo ndisetiri bá nè di me ndukiimè di í mǎke yekpèètè.

⁶ Di bá nyo ntehòntè bá nè tè me ndukiimè tē í mǎke yekpèètè.

⁷ Di bá nyo ndifǎnkèrì bá di me mmǎkemè yekpèètè kè yè yàte, di í dukii, ikuó dè yetemu.

⁸ Di bá ndè yo nkè dè me nku di báá dè kǎáké, ikuó dè yetemu.

⁹ Nte tiwanwanti menie mmieke kpèti di bo nyo nti: Siyĩ sù kó dimàà mǎke icietì nè yeyíékè kè sù bo menie mmieke, dǎmèèrì yoo ikó mmieke di bo na ké nsi yo. ¹⁰ Sù me nyí mǎke icietì nè yeyíékè kè bo dǎmèèrì mieke yoo ikó mmieke, nè desintèkperè menie mmieke kperè, di bá ndè yo ikuó dè yetemu. ¹¹ Di bá ndè yo nkè dè me nku di báá dè kǎáké, ikuó dè yetemu. ¹² Tiwanwanti tìl kó dimàà bo menie mmieke kè í mǎke icietì nè yeyíékè ikuó dè yetemu.

¹³ Sinǎ mieke, nte di yó nci si, di bá nsi yo ikuó dè yetemu: Kumancònkù nè ditúsù nè dǎmèèrì kó fetúúfè. ¹⁴ Kuwànkù nè kutúbotì kumǎu. ¹⁵ Nè kukākābotì kumǎu. ¹⁶ Fecònfè diefè nè dihonduò nè tekónnèntè nè fecirife nè kucintibotì kumǎu, ¹⁷ nè fekonkpànfè, ¹⁸ kucáduonku nè dikonnéyou nè kuyómmupéikù. ¹⁹ Kutenkatikàdàákù nè kuyinwuokù kó kubotì kumǎu, nè dikuntibári nè kudéikù.

²⁰ Yecandúò nyèè mǎke tibààti tinàà kè í nò nke puù, ikuó dè yetemu. ²¹ Yecandúò mmieke di bo nyo nyè tu: Yèè mǎke tibààti tinàà kè nò nke puù. ²² Di nyo nkucádómbotì kumǎu nè fecofe nè sibeí. ²³ Desonne dèè mǎke tibààti tinàà ikuó dè yetemu.

Iwūš nè tiwanwanti bè í dò nké níí kǎáké dè, dè ku dii mǎnni

²⁴ Iwūš bomu nè tiwanwanti kè dè ku kǎa dè kǎáké a sǐntemu de kó diyie kènto kètuakenè kuyuoku. ²⁵ Kè wèè dè to wèè sú o yààti, ò sǐntemu de kó diyie kènto kètuakenè kuyuoku. ²⁶ Iwūš yoo tiwanwanti dèè mǎke yekpèètè bá yè í yaati dè me nyi dukii ikuó dè yetemu. Kè wèè dè kǎáké ò sǐntemu. ²⁷ Iwūš yoo tiwanwanti dèè mǎke itààke inàà kè centi de naàcèi yómmè ikuó dè yetemu. Kè wèè dè kǎáké ò sǐntemu de yie kènto kètuakenè kuyuoku. ²⁸ Ikuó dè yetemu, kè wèè dè kǎáké wèè sú o yààti, o sǐntemu de yie kènto kètuakenè kuyuoku.

²⁹ Nte tiwanwanti tìl bàante di yó nci ti: Tekàcààtè nè diyù nè kuhurímboṭì kumǎu. ³⁰ Didukpènni nè dikpeunni nè dikūri nè kudaatikonkonkù nè kuwààtòntónkù. ³¹ Tiwanwanti mieke di bá nyo ndè kó tiwanwanti, kè kumakù ku kè wèè kù kǎáké ò sǐntemu de kó diyie kènto kètuakenè kuyuoku. ³² Kè de kó kuwanwankù makù ku kè kǎáké kunenkù makù, de kó kunenkù sǐntemu, tinenti ideí kpèti nè tiyààti nè kukònkù nè tidòuti tinempǐmpǐnti timǎu bá kè kùù nenkù botì nku. Dí kù sùtè kè kù nsi nde kó diyie kènto kètuakenè kuyuoku. De kó difònkùò kéwenke. ³³ Kè de kó kuwanwankù makù ta kunenkù titàti kaku mieke di kù pònte. Dèè bo ku mieke di báá dè di, dè sǐntemu. ³⁴ Kè bè me nyènténè de kó kunenkù makù menie nke ànnè tidiiti bè yo nti, ti sǐntemu bá kè menésààmè mme bè yò mmè mè sǐntemu, bá kè mè ã kùù nenkù botì mieke. ³⁵ Kè de kó tiwanwanti kó kumakù do kunenkù makù mieke kù sǐntemu, ke tefiuntè mieke nke yoo kedekè makè dí dè pònte, dè sǐntemu kè yó ntú dèè sǐ ndi kpéí. ³⁶ Kè dè me ndò nkuwanwankù makù do kufɛtikù yoo tebinte yoo kubinku makù, menie mmie yó nwennimu, wèè kù wuotè wèè sǐnte. ³⁷ Kè kù me ndo tidiboti mieke nke, ti yó nkpaá kè wennimu. ³⁸ Kè dè me nsó mbè ti búú nke bo dimu, ti sǐntemu.

³⁹ Bá kè kuwanwankù di yo nkùnkù, kè kù ku kè wèè kù kǎáké ò sǐntemu de kó diyie kènto kètuakenè kuyuoku. ⁴⁰ Kè wèè kù cǎáké wèè sú o yààti, ò sǐntemu de yie kènto kètuakenè kuyuoku, wèè kù tùótè wèè sú o yààti, ò sǐntemu de yie kènto kètuakenè kuyuoku.

⁴¹ Debambaànnè kó dimàà di bá ndè yo nyikuó dè yetemu. ⁴² Dèè kó dimàà furi de pòuti ìnkè nè dèè bàante, debambaànnè kó dimàà cénke, di bá nde yo, ikuó dè yetemu. ⁴³ Di báá ànnè dimàà isòke nè de kó debambaànnè yoo di yóu kè dè di sǐnkùnnè di báá yóu kè dè di cake. ⁴⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te kè di dò nkéncáà nke tú n kǎbe kè dò mpáíí n dómme páíí, di báá yóu kè de kó debambaànnè kó demarè di sǐnkùnnè. ⁴⁵ Mí ndi Yiè nKuyie mii di dènnení Esibiti, kè bo ndi te, ñdònnè páíí kè yé n dómme páíí.

⁴⁶ Kuyie mbè duó nyii kuó nyi, iwūš nè tiwanwanti nè sinǎ nè dèè kó dimàà bo menie mmieke nè debambaànnè de kpéí. ⁴⁷ Ìi kuó yó nte kè bè mbaàti dèè ci nè dèè í ci, bè bo nyo ndè nè bè bo nci dè.

12

Ikuú ìi tukúnè onitipòkù wèè peité

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nsáké ku náànti kébéinnè Mòyiisi ke dà: ² Náké Isidayæeribe ke tú: Kòo nitipòkù peité denitidabirè ò sîntemu kéntò kétuakénè yewe yèyiekè, kéndònnè ò ò nyúú nke dómme. ³ Diyiè niinni yiè bée canté debire. ⁴ De kó difónkúò kòo mbaa yewe sipísitáati nè yètáati kòo né na kéwenke. De kó yewe mieke ò báá kááké dèè cǎǎ nke tú n kpere, ò me mbáá kote n taummè tou, kémbaanè de kó yewe bo deèmè.

⁵ Kòò me mpeité denitipobirè nde ò sîntemu kéntò kétuakénè seménni bédébè kéndònnè ò ò nyúú nke dómme. De kó difónkúò kémbaa yewe sipísikuú nè yekuú kòo né na kéwenke.

⁶ Kè de kó yewe pèté, kè denitidabirè nde yoo denitipobirè, wèe tǎní dipedabii dii màke dibenni dimáá, ò yó n kùò di kétuò, kéduú nyikuú niùti metaummè tou bòrinùù, kéwaánnè dikpetínónkperi yoo tenónkpete tèè yó ntú mawénkùmè kpete. ⁷ Kè ikuú niùti de nni mbenke, kédòò mawénkùmè kó ikuú kòo wenke.

Ikuú ìi tukúnè ìnyi onitipòkù wèè peité denitidabirè yoo denitipobirè.

⁸ Kòò í na ke bo pété dipedabii wèe waá nyekpetínónkperè yèdèè yoo sinónkpeé, kè tèmáá ntú bè yó n féuté tè kétuò, nkè teteté ntú mawénkùmè kpete. Kè ikuú niùti ò dòò mawénkùmè kó ikuú kòo naá nwèè nùtè feité.

13

Bè bo mbeí de tikǎnti pǐ nwe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyí kébéinnè Mòyiisi nè Anò ke dà: ² Kè dimutiri mari yènni oniti kǎnti ke òò nteçètè yoo tinaandoti, kè di sǎ ndè dò ntikǎnti, dí ò kǎtenè ikuú niùti Anò borè, yoo ò bí ikuú niùbè kóò mǎu borè. ³ Kè ikuú niùti wénté de kó mumǎmmú mùu bo ò kǎnti ìnkè kè deborè kó ticiti cèète ke peike, kè deborè sáke naá ntefǎtè, tikǎnti nti ò mǎmmè, ikuú niùti ò náké ke tú ò mǎmmú tú musímmú mmu. ⁴ Kè de me ndò nde kó diciitiri péi máa ndi, bá deborè í do ntefǎtè, bá ticiti í peike, ikuú niùti ò cǎǎnnè omáa kè de dà yewe yèyiekè. ⁵ Diyiè yiénni yiè kòo wète kóò wénté, kòò sǎ nde kó mumǎmmú baa dò mmu dǎnti ke í pèkè, wèe wète kóò kǎnnè kè de dà yewe yèyiekè. ⁶ Kòò wète kóò wénté diyiè yiénni yiè, kòò sǎ ndè tǎùke ke í pèkè, wèe ò náké ke tú ò mǎmmú í tú musímmú. Dè tu tēcètè nte cénkoo, wèe sùté ò yààti máa ndi kéwenke. ⁷ Kè ikuú niùti ò náké ke tú ò mǎmmú í tú musímmú, kòò ítóò kè de kó tawǔstè pèkè, wèe wète kébenke omáa ikuú niùti. ⁸ Kòò ò wénté kòò sǎ nde kó tawǔstè pèkè, wèe ò náké ke dà: A mǎmmú tú tikǎnti nti, a sîntemu.

⁹ Kè tikǎnti feité òmǎu, bèè ò kǎtenè ikuú niùti borè. ¹⁰ Kòò ò wénté, kòò sǎ ndinútiri mari ánnè ò kǎnti, kè ticiti wǔstè deborè kè de tǎtè. ¹¹ De kó mumǎmmú ò bimu. Ikuú niùti ò náké ke dà ò sǐmmu, ò báá bennè kóò cǎnnè omáa borè ke bo ò wènni ò sǐmmu. ¹² Kè de kó inútibi me mpité ò kǎnti timǎu ìnkè, ò yuu nè ò naàcèio, ikuú niùti bo na kéwénté dèè kó dimáa. ¹³ Kòò wénté ke sǎ nde kó mumǎmmú bo ò kǎnti timǎu ndi wèe ò náké ke dà ò í sǐ. Ke yé ò kǎnti timǎu tii peikemè, ò í sǐ. ¹⁴ Kè de me mboni kè demarè tǎtè ke naá ndemǎnnè ò sîntemu. ¹⁵ Kè ikuú niùti wénté de kó ditǎtiri wèe ò náké ke dà ò sǐmmu, tikǎnti nti. ¹⁶ Kè de kó ditǎtiri wète ke peike wèe yà ikuú niùti. ¹⁷ Kòò ò wénté kòò sǎ nde kó ditǎtiri peike wèe ò náké ke dà ò mǎmmú í tú musímmú, ò í sǐ.

¹⁸ Kè de me ndò ndinútiri dii yè òmǎu ke miétè. ¹⁹ Kè dimutiri dii me nhánnè dinútiri do borè, ke dá kǎmpéi ke wète ke wǔǎ, de yiè mbenke omáa ikuú niùti. ²⁰ Kòò ò wénté, kòò sǎ ntikǎnti dá kénáa ntefǎtè deborè kè ticiti peike, wèe ò náké ke tú: Mumǎmmú sǐmmú muu dá kéfeité dinútiri do yè dè. ²¹ Kòò me nhò wénté ke sǎ nticití í peike, tikǎnti me nyí naá ntefǎtè deborè kè de dá kéceete, wèe ò kǎnnè kè de dà yewe yèyiekè. ²² Kè mù pèkè ò kǎnti wèe ò náké ke tú de kó mumǎmmú tú musímmú mmu, tikǎnti nti. ²³ Kè de me ndò ndè í pèkè ò kǎnti ìnkè, dinútiri kó kufièkù nku, wèe ò náké ke dà ò í sǐ.

²⁴ Kè de me ndò nhòmǎu wèe cǎuté kè dinútiri yè de kó kuháātǎntǎnkù ìnkè, ke wète ke dá kénwǔǎ, ke dá kǎmpéi yoo dè péi, ²⁵ ikuú niùti ò wénté, kòò sǎ nticití dá képeike yoo tikǎnti dá kénáa ntefǎtè deborè, tikǎnti tii ò pí. Ikuú niùti ò náké ke dà ò mǎmmú tú musímmú mmu, ò sǐmmu. ²⁶ Kè de me ndò nyikuú niùti ò wénté ke sǎ nticití í peike deborè, tikǎnti me nyí naá ntefǎtè deborè ke cèète ke peike, wèe ò kǎnnè kè de dà yewe yèyiekè. ²⁷ Diyiè yiénni yiè wèe wète kóò wénté, kè de kó tawǔstè pèkè, wèe ò náké ke dà ò mǎmmú tú musímmú mmu, ò sǐmmu, tikǎnti nti. ²⁸ Kè de kó tawǔstè me nyí òuoke, ke dò nte dǎnti ke pètínke dá kéceete,

muháá mmuú ò còútè kè dè dó képeike, ikuú nìùtì ò nàké ke dà ò mòmmmú í tú musímmù, kuháátàntànkù kó kuffèkù nku.

Yeyukòrè kó mumòmmmú

²⁹ Kè yemuò nhánné onitidòu yoo onitipòkù yuu yoo ò kúóhni: ³⁰ Ikuú nìùtì wénté de kó demànné, kòò sá ndé dó kénáá ntefàtè deborè, kè ticiti wùsté ke yè ntima tima, wèè ò nàké ke dà ò mòmmmú tú musímmù mmu, yeyukòrè kó mumòmmmú mmu yoo dikúònni kámu. ³¹ Kè dè dó nyikuú nìùtì ò wénté ke sá nyeyukòrè í ánné tefàtè deborè yoo tiyùti í sàute, wèè ò kánné kòò dā yewe yèyiekè. ³² Diyiè yiénni yiè kòò ò wénté kòò sá ndé kó mumòmmmú í pèkè tiyùti me nyí wùsté, dè me nyí naá ntefàtè deborè, ³³ omuàntii kuó késoó ndé kó dibòri kè ikuú nìùtì yiè kòò kánné kòò dā yewe yèyiekè. ³⁴ Diyiè yiénni yiè kòò ò wénté ke sá mmu í pèkè, dè me nyí naá ntefàtè deborè, wèè ò nàké ke dā ò wenkemu, kòò sú ò yàati kéwenke. ³⁵ Kòò me nháú ò yàati ke dèè kè de kó mumòmmmú pèkè. ³⁶ Ikuú nìùtì wète kòò wénté kòò sá ndé kó mumòmmmú pèkè kè tiyùti wùsté ò sámmu. Ikuú nìùtì báa benné kénwéi tiyùti bo wùstémè. ³⁷ Kè mù í tòtè, ke baa dō mmudònti. Kè tiyusòuti yè, ò miètému, ò í sí. Ikuú nìùtì ò nàké ke dā: A í sí.

³⁸ Kòò nitidòu nwe yoo onitipòkù, kòò sá nho kànti ánné tepéítè. ³⁹ Ikuú nìùtì ò wénté. Kè de kó tepéítè dō ntefàtè ke í cèète, mòmamú í ò dō ntefàtè teè cénke ánné ò kànti, ò í sí.

Meyukánkammè

⁴⁰ Kòò niti yuu fàú ò màke meyukánkammè mme, ò í sí. ⁴¹ Kòò fínni kó tiyùti tì me nfàú meyukánkammè mme ò í sí. ⁴² Kè diciitiri marí me nhánné meè yukánkammè mieke, kòò bori ndi yoo ò fínni kè dó kèmpèi ke wète ke dó kénwùs, tikànti nti. ⁴³ Ikuú nìùtì ò wénté, kòò sá ndiciitiri ánné ò bori yoo ò fínni, ke wète ke dó kénwùs, kòò sá ndé dō ntikànti, ⁴⁴ dikànni ndi, ikuú nìùtì ò nàké ke tú ò sámmu, tikànti tì pí nho yuu.

⁴⁵ Kè tikànti pí nwè ndáati tiyàati tì kèrí ke yóu kòò yùti yèké kòò nkànké ò nuciti, ke píèkù ke tú: N sámmu! ⁴⁶ Kè de kó mumòmmmú kpaá kòò bo yèè we mieke ò yó sámmu, ò bá mbo Isidayeeri be kari, ò mbo mekentimè.

Tiyàati bo pūitímè

⁴⁷ Kè tiyàati bè dùàkenè tì tipeciti yoo mupaàkonkperimù kè tì pūiti. ⁴⁸ Kè dè tu kuyààkù yoo kuyàadándátinkù nku bè dùàkenè kù tipeciti yoo mupaàkonkperimù, kè dè me ntú kukònkù nku yoo kunenkù makù bè dànnè kù kukònkù, ⁴⁹ deè pūiti kuyààkù ínkè yoo kukònkù yoo kuyàadándátinkù yoo kunenkù kukònkù koku ínkè, kè dè dō mmenáonnnú nyoo dè dā ké nwùs, bèè dè benke ikuú nìùtì. ⁵⁰ Kòò wénté de kó kunenkù pūiti dè, kè kù dāú nkumáá kè dè dā yewe yèyiekè. ⁵¹ Diyiè yiénni yiè kòò sá ndé pèkè de kó kuyààkù ínkè yoo kuyàadándátinkù yoo kukònkù yoo kunenkù makù bè dànnè kù kukònkù, bá kè de kó kunenkù tu kùu botí dè í yóó deè, de kó kunenkù sántemu. ⁵² Ikuú nìùtì tuò ndé kó kuyààkù, yoo kuyàadándátinkù kùu dùàkenè tipeciti, yoo mupaàkonkperimù, kè dè me ntu kukònkù kó kunenkù makù nku, bá kè kù tu kùu botí ke né pūiti dè í yóó deè bèè kù tū. ⁵³ Kè ikuú nìùtì me nsá ndéè pūiti dè í pèkè kuyààkù yoo kuyàadándátinkù yoo kunenkù bè dànnè kù kukònkù kù ínkè. Bá kè kù tu kùu botí, ⁵⁴ wèè duó nkè bèè kù òútè kòò kù dāú nku máa borè, kè dè dā yewe yèyiekè. ⁵⁵ De kó difònkúò dèè pūiti kè dè baa dō ndé dònti ke í pèkè, de kó kunenkù sámmu, wèè kù tū. Bá kè kù pūiti kù ínkè yoo kù mieke. ⁵⁶ Kòò me nsá mbè kù òú kè dè dā kédeè ke kánté, wèè kèté de kó dibòri. ⁵⁷ Kè dè me ndò nkù sá nke pūiti kupíku tekù de kó kuyààkù ínkè yoo kuyàadándátinkù ínkè yoo kunenkù bè dànnè kù kukònkù kù ínkè, dè tūòtumu, wèè kù tū.

⁵⁸ Kè bè me nkù òútè ke dèè kè dè ténke í wètení bèè yí kè kù òútè. De kó difònkúò kù í sí.

⁵⁹ De kó ikuú tukúnè tiyàati tì pūiti tinti, tì dùàkenè tipeciti yoo mupaàkonkperimù yoo kuyàadándátinkù yoo kunenkù tekù makù bè dànnè kù kukònkù. Bá kè kù tu kùu botí. Deè yó nte kè bè níí na kébate kùu sí nnè kùu wenni.

14

Bè bo wénkùnnè mèè botí tikànti pí nwè

¹ Kè tì Yiè nKuyie mbéinnè Mayísi ke dā: ² Nte ikuú di níí yóó túnne í kèwénkùnnè tikànti pí nwè. Di níí ò kàtenè ikuú nìùtì borè, ³ kè ikuú nìùtì yènni Isidayeeri be kari kòò wénté. Kòò ò wénté ke sá nhò miètè, ⁴ wèè duó nkè bèè waanní síná sídési bè n feu sí, bè yóó wénkùnnè wè kpéí, nnè sètiri kó kudóú nè tipeciti tì tò mmewùs nnè ísòpù kó tifaati. ⁵ Kè ikuú nìùtì duó nkè bèè wáa ndibuu tiyaati kperi kéánné menésàamè di mieke kè n féuté tenòtè temáa me ínkè. ⁶ Kòò dèè wèè tóótè tenòtè tèè kpaá fòu nè sètiri kó kudóú nè tipeciti tì tò mmewùs nnè ísòpù

kó tifaàti ké dè wènné demou nè tenòtè tètè kpaá fòu képòtè bè fèúté tètè menésààmè mieke te kó meyíí, ⁷ kémiété bè dā kéwénkùnne wè kuce mèyiekè, kòo wenke ke ténke bá nsi kòo ffiniko tenòtè tètè kpaá fòu ké tètè puu keta dikpáa. ⁸ Kè bè wénkùnko wèe áú o yààti kékuó o citi tímou kéwuú, ò ténke í sí. Kòò dèè mèmme ò bo na kéta Isidayeεribe kari ò me mbáá ta o tou ke dā yewe yèyiekè. ⁹ Diyie yiénni yie kòo kuó o citi: O yùti nè o deénfè nè o nanciti, o citi tímou cénke, késú o yààti, kéwuú. Ò ténke í sí.

¹⁰ Diyie nínni yié wèe wáa nyepedabe yèdèè nè dipeseri dii màke dibenni dimáa, kè dè nkpa kuyènkù, nè muyuo nsààmù bè yó m pā mù, cidóòbè bèwèi, ké mù àntenè mekùs ndítiri kó dikéè. ¹¹ Kè ikuú nùtì wèe dāri mawénkùnne kó ikuú kòo cónné oniti ò dā kéwénkùnne wè nè o pàré metaummè tou iikè. ¹² Kè ikuú nùtì títóte yepedabe kó dimari kéfúté meyei nhútímù kpéi. Kòò dèè wèe títóte mekùs ndítiri dikéè ké dè nni mbenke. ¹³ Ikuú nùtì wèe yó n fèúté de kó dipedabii meyómù tou iikè, bè n feu dè meyei ncémmè kpèyi nè bè tūú nyi. De kó feǝfè ikuú nùtì wèe yó nfè te, bè á ntemè meyei ncémmè kofe. Bè fè nni mpámu. ¹⁴ Kè ikuú nùtì wáa mmeyíí nkéfeté bè wénkùnko wè tofékéri youri, nè o nùtè youte kó dinómbidaa nè o naacètè youte kperi. ¹⁵ Kòò dèè wèe báuté o nùtè cànkutè mekùs, ¹⁶ képòtè o nùtè youte kó dinómbii mari kémiété metaummè tou kuce mèyiekè. ¹⁷ Kòò dèè wèe pòtè mekùs mmè kpaá o nùtè mieke, kéfeté ò wénkùnko wè tofékéri youri nè o nùtè youte kó dinómbidaa nè o naacètè youte kperi, ò do feté dè meyei nhútímù kó feǝfè kó meyíí. ¹⁸ Kòò dèè, mekùs mmè kpaá wèe mè waare ò wénkùnko wè yuu, kóò dā mawénkùnne kó ikuú, metaummè tou iikè. ¹⁹ Kè ikuú nùtì fèúté meyei ncémmè kó feǝfè kóò útè meyóó, kòò dèè ò né n fèúté fèè yóó tuo. ²⁰ Kè bèe fè wènné mè muyuo mbè m pā mù kétuo, kóò dā meyei ncémmè kó ikuú. Ò ténke í sí.

Tekòntè tètè cīnni tètè bo wáa ndè kè bèe tètè wénkùnne

²¹ Kòò me ntu ocīri nwe, wèe wáa ndipedabii dimáa meyei nhútímù kpéi, kè bèe di fèúté ké m benke kóò dā mawénkùnne kó ikuú, kéwaánnè muyuo nsààmù cidóòbè bètāāti ké mù àntenè mekùs mbè yó m pā mù yuo mmu kéyíénè mekùs ndítiri dikéè. ²² Kòò waánnè sínónkpéé sídési yoo yekpetinónkpedipáa nyèdèè. Kòò na ke si pètè, tēmáa ntú bè yó n fèúté tètè meyei ncémmè kpéi nké n fèúté tetetè kétuo. ²³ Diyie nínni yié ndi, ò yóò dè tónimè kéduú nyikuú nùtì metaummè tou iikè mawénkùnne kpéi. ²⁴ Kè ikuú nùtì títóte dipedabii meyei ncémmè kperi nè mekùs ndítiri dikéè ké dè nni mbenke metaummè tou iikè, ²⁵ kéfúté de kó dipedabii meyei nhútímù kperi, képòtè meyíí nkéfeté bè wénkùnko wè tofékéri youri nè o nùtè youte kó dinómbidaa nè o naacètè youte kperi, ²⁶ kéciú nho nùtè cànkutè kébáuté mekùs, ²⁷ ké mè pòtè kémiété metaummè tou kuce mèyiekè, ²⁸ ké mè feté ò wénkùnko wè tofékéri youri nè o nùtè youte kó dinómbidaa nè o naacètè youte kperi, ò do feté dè meyei nhútímù kó feǝfè kó meyíí, ²⁹ kédeè, mekùs mmè kpaá o nùtè mieke wèe mè waare ò wénkùnko wè yuu kóò dā mawénkùnne kó ikuú mí ndi Yié nKuyie n taummè tou iikè. ³⁰ Sínónkpéé sídési sínisi kó tēmaté yoo yekpetinónkperè yèdè kó dimari ò na ke pètè dè. ³¹ Kè ikuú nùtì n fèúté tēmáa meyei ncémmè kpéi, ke n fèúté tetetè kétuo nkéwènné mè muyuo mbè m pā mù nè ò na ke pètè dè, kóò dā mawénkùnne kó ikuú, mí ndi Yié nKuyie n taummè tou iikè.

³² De kó ikuú tukúnè tikònti bo pī nwè nwe kòò í mpètè ò dō nké na nwaá ndè kédaónnè mawénkùnne kó ikuú.

Tecfètè bo pūūtīmè

³³ Kè ti Yié nKuyie nni nsókè ku náànti kénáké Mòyiisi nè Anao ke dā:

³⁴ Kè di tūòke dii mōnni Kannahāa èi n yóò di duú ndi ké di di tieke, kè n duú nké sicéi di yóò tieke si kó tēmaté pūūti. ³⁵ Kè tecfètè yié nkòte ke náké ikuú nùtì ke yī: N yā n cīfètè mieke nke dēmarè femarife pūūtimè. ³⁶ Ikuú nùtì duú nké bèe denne tinenti de kó tecfètè mieke, kòò né na keta ké tē wénté. Kè dēe yie nké dēe kó dimáa bo tecfètè kè dè báá sīntè, kè ikuú nùtì mu nyí kòte ke tē wénté. ³⁷ Kòò tē wénté ke sá nsifáá ánnè imari ínkè ke dō mmenáónnùú nke wētè ke dā kénwūš. ³⁸ Ó nyetini dibòri kéduú nké bèe tē kpetinné kè tē dā yewe yèyiekè ke kpeti. ³⁹ Kòò wētè diyie yiénni yié ké tē wénté kòò sá ntefótè pèkè imari ínkè, ⁴⁰ wèe duú nké bèe dei yetárè yèè pūūti ké yè útóo dihei mǎnku bè uutoo dè desinné, ⁴¹ kéduú nké bèe kūrī tecfètè mieke imari kékouú bè kūrī dè kédenne dihei mǎnku kéútóo bè uutoo dè desinné. ⁴² Kè bèe wáa nyetárè tēyè kéánnè bè dèi yè kó yefótè kébí tibítì teti.

⁴³ Kè bè dèite yetárè ke kūrī dè pūūti ke bi tibítì teti, kè dè wētè ke feíté tecfètè mieke. ⁴⁴ Ikuú nùtì wētè ké tē wénté, kòò sá ndè pèkè dè í yóò deè, de kó tecfètè símmu. ⁴⁵ Bèe tē pūú nké kouú tē táá nnè te dei nē tē bíti kédenne dihei kéútóo bè uutoo dè desinné.

⁴⁶ Kè wèè ta de kó təcìtè tẹ̀ kpáá kpetí dìi mǎnni ò sǐntemu de kó diyìe kǎnto kǎtuakene kuyuoku, ⁴⁷ kè wèè duó te mieke yoo ò di te mieke wèè sú o yààti.

⁴⁸ Kè ikuó niùti me nkàte ke wènté ke sá ndè í pèkè nè bè tẹ̀ bimé ke dèè, wèè bẹi nke dà: Tẹ̀ í sǐ, ndèè do pǔùti dè dèemu.

⁴⁹ Kè te yiè nwaá nsinoo sǐdési nè sètiri kó kudúu nè tipeciti tii to mmewúú nnè ísópù kó tifaàti kẹ̀ tẹ̀ wénkúnne. ⁵⁰ Kè ikuó niùti ànnè menésààmè tiyaati kó dibuu mieke, kẹ̀fèúté tenòtè temáa de mieke, ⁵¹ kẹ̀deè kǎtuóté sètiri kó kudúu nè ísópù kó tifaàti nè tipeciti tii to mmewúú nnè tenòtè tẹ̀ kpáa ke fòu, kẹ̀pòtè tenòtè bè fèúté tẹ̀ menésààmè mieke te yíi, nkémíété təcìtè kuce mèyiekè. ⁵² Ò dàà dìi mǎnni təcìtè mawénkùmè kó ikuó nè tenòtè ò fèúté tẹ̀ menésààmè mieke te kó mèyíi nnè sètiri kó kudúu nè ísópù kó tifaàti nè tipeciti tii to mmewúú. ⁵³ Kòò dèè wèè fíiinko tenòtè tẹ̀ kpáa ke fòu dihei mǎnku kẹ̀ tẹ̀ ta dikpáa. Bè dàà dìi mǎnni mawénkùmè kó ikuó ke dèè təcìtè ténke í sǐ.

⁵⁴ De kó ikuó tukúnè tikánti nè yeyukàrè ìnkè kó mumǎmmú mmu, ⁵⁵ nè tiyààti nè sǐcǐfè dè bo pǔùtimè. ⁵⁶ Nè yenúúté bo da yèmè nè təcètè bo da pǐmmè nè diciitiri bo ànnémè a kǎnti ìnkè. ⁵⁷ De kó ikuó ìi yó mbaati dèè sǐ nnè dèè í sǐ. Tikánti nè dèmarè bo pǔùtimè kó ikuó nyi.

15

Dèè bo sǐnkúnne onitidòu

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbaa nsàkè ke náánnè Mòyiisi nè Anoo kẹ̀bẹi nke dà: ² Nákénè Isidayeeribe ke tú:

Kòò nitidòu mǎu tǔàti ycfàtè kẹ̀ menie nyiè, de kó menie nhò sǐnkúnne. ³ Nte dè yó nhò dǎmmè ò mǎ nyèè we mieke: Kè menie nyiè yoo me í yiè ò sǐmmu. ⁴ Kòò duó dìi dǎu ìnkè dìi sǐntemu, kòò kàri dìi kàri ìnkè dìi sǐntemu. ⁵ Kè wèè kàáké de yiè ndóu wèè sú o yààti kǎwu, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ⁶ Kè wèè kàri dikàri ò kàri dìi ìnkè wèè sú o yààti kǎwu, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ⁷ Wèè kàáké de yiè nwèè sú o yààti kǎwu, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ⁸ Kè de yiè ntífútè òmǎu, ò me ntífútè wèè sú o yààti kǎwu, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ⁹ Kòò kòri mucǎmmu ke kari dìi sǎnkàri dìi sǐntemu. ¹⁰ Kè wèè kàáké kunenkù makú ò yàke kùu ìnkè, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. Kè wèè tǔóté de kó kunenkù wèè sú o yààti kǎwu, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ¹¹ Kè de kóo niti kàáké òmǎu ke í nite, ò kàáké wèè sú o yààti, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ¹² Kè de kóo niti kàáké kunenkù tiyaati kòku bèè kù pònte, kẹ̀ kudúu kòku me nni nku bèè kù èitè.

¹³ Kè dè yiè mmieté ò mbaa yewe yèyiekè ke né na kéwenke. Wèè sú o yààti nè menie mmèè pǔù nke né wenke. ¹⁴ Diyìe niúnni yiè kǎwáá nsinónkpéé sǐdési yoo yekpetinónkperipáa nyèdèè, kẹ̀ dè tóni kǎduú nyikuú niùti metaummè tou bǎrinùu. ¹⁵ Kòò tǔóté temáa kǎkuu mèyèi nhùtímù kpéi, kǎtuóté tetetè kǎkuu kǎtuu nkóò dàà mawénkùmè kó ikuó kòò wenke.

¹⁶ Kòò nitidòu duó ke yēnke omáa wèè sú o yààti kǎwu ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ¹⁷ Kè tiyààti nti yoo kẹ̀ kukǎnkù nku o taniè ndàrimè wèè dè sú, dè sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku.

¹⁸ Kòò nitidòu duónè onitipòkù bèè wu. Bè sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku.

Dèè bo sǐnkúnne onitipòkù

¹⁹ Kòò nitipòkù yús nhò sǐntemu ke dà yewe yèyiekè, kẹ̀ wèè ò kàáké ò sǐntemu de yiè, kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ²⁰ Kòò duó dìi dǎu dìi sǐntemu, kòò kàri dìi kàri dìi sǐntemu. ²¹ Kè wèè kàáké ò dǎu wèè sú o yààti kǎwu. Ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ²² Kè wèè kàáké kunenkù makú ò kàri kùu ìnkè wèè sú o yààti kǎwu, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ²³ Kè kunenkù makú bo ò dǎu ìnkè yoo ò kàri dèè ìnkè, kòò mǎu dè kàáké ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku. ²⁴ Kòò nitidòu duónè onitipòkù ò yús ndii mǎnni ò sǐntemu ke dà yewe yèyiekè kòò duó dìi dǎu ìnkè dìi sǐntemu.

²⁵ Kòò nitipòkù yús nkè dè pǎtè de we kẹ̀ ti mu nyí dèè, yewe yèè sǎoté ye mieke ò baa yó nsí nhò ò nyúú nkè dè dǎmmè mme. ²⁶ De kó yewe yèè sǎoté ye mieke kòò duó dìi dǎu yoo ò kàri dìi kàri ìnkè, ò sǐntemu kéndónnè ò yǎnti kó yewe ò ndǎmmè. ²⁷ Kè wèè kàáké ò dǎu yoo ò kàri, wèè sú o yààti kǎwu, ò sǐntemu de yiè kǎnto kǎtuakene kuyuoku.

²⁸ Kòò yǎnti cǎrímú ò mmàke yewe yèyiekè ke né na kéwenke. ²⁹ Diyìe niúnni yiè kòò wáá nsinónkpéé sǐdési yoo yekpetinónkperipáa nkè dè tóni kǎduú nyikuú niùti metaummè tou bǎrinùu. ³⁰ Kòò kúu temáa mèyèi nhùtímù kpéi nkǎkuu tetetè kǎtuu mmetaummè tou ìlkè, kòò dàà mawénkùmè kó ikuó kòò wenke.

³¹ Dì náké Isidayeeribe kè bè níí ncié mbè sī nyèè we, bè báá ta n taummè tou bè yàà bo di sīnkùnne kékú.

³² De kó ikuú tukúnè onitidòu wèè bo tuati wènwè yefotè kè menie nní nyiè nè wèè bo duó keyénke omáá, ³³ nè onitipòkù wèè yúú, nè onitidòu yoo onitipòkù wèè bo tuati yefotè kè menie nní nyiè, nè onitidòu wèè bo duónè onitipòkù ò yúú ndii mǎnni.

16

Meyei nciémme kó diyie dieri

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyiè kébéinè Mǎyiisi. Dè do sǎ nhAnǎo bí idé kumu, ì do tùò ntihiúnti ti Yiè nKuyie ntaummè tou mieke nè muháá nsǎntíkoo kǎmu.

² De mǎnni kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi kè dǎ: Náké a kóo kóti Anǎo kè dǎ n yē nhò bá ntaá metaummè tou yewè yemǎu kè fiiti kuyàákù fǎnkúó metaummè tou ìikú dè, ò yàà bo kú, kè yē n níí yóó dè kǎtoomè diwetiri mieke kè bè benke m máá.

³ Kòò níí tati metaummè tou wèè waá ndinaadaa meyei nhútímù kpéí, kéwaá ndipedaà ò yó n féuté di kétuǎ, ⁴ kédááti dikoutéyaabòri dii dùàkenè mupaàkonkperimù kèinè de kó defetire kéboú mu kó fenaàkǎnfè, kéboú o yuu mu kó kuyaàbomboúnkù. Ikuú nenti nti, ò níí wuǎ kè né na kè ti ànné. ⁵ Kè Isidayeeribe ò duó nyebòdakè yèdèé meyei nhútímù kpéí nnè dipedaà dimáá ò yó n féuté di kétuǎ.

⁶ Kè Anǎo keté kè n féuté dinaadaa o mǎmmuǎ nhò kó meyei nhútímù kpéí nnè o cǎtè kǎbe kǎme, ⁷ kédèé kétúótè yebòdakè yèdèé kè yè cǎinnè metaummè tou bǎrinuú, ⁸ kǎtǎu tétè kǎyà dii yó ntú n kperi nè bè yóó fǎinko di kè dii ta dikpáá. ⁹ Kè Anǎo n féuté n kperi meyei nhútímù kpéí, ¹⁰ kétúótè bè yóó tannè di dikpáá kécónné metaummè tou ìikè, kédáá meyei nciémme kó ikuú kédèé kè bèe di tannè dikpáá tǎdǎntè.

¹¹ De kó difǎnkúó kétúóténí dinaadaa o mǎmmuǎ nho yei nhútímù kpéí nnè o cǎtè kǎbe kǎme kpéí nké di nni mbenke kédáá meyei nhútímù kó ikuú kè di nni nféuté. ¹² Kòò dèè wèè túótè tesǎosékébuute, kékoutè yeháákúú ndiwǎstǎnni dii bo metaummè tou ìikè kǎánnè de mieke, kǎyétè tihúúnti dinacekutiri mǎdémè, kè dè tannè demǎu metaummè tou kó kufáá nkuyàákù kpeti kú, ¹³ kétuǎ ntihiúnti metaummè tou ikuú nenti à dè ìikè, kè kuyukúú dátinnè di ìnkè nè di pòkù, kè dèè yie nkòò báá kú. ¹⁴ De kó difǎnkúó kǎpǎtè dinaadaa kó meyi nkémieté metaummè tou kó kupòkù diyie yièni kǎé biékè mǎmáá, di ìikè mèyiekè. ¹⁵ De kó difǎnkúó kè n féuté kubotí kó meyei nhútímù kó dibòdaa, kǎtannè di yií nkuyàákù kpeti kúú fǎá nkédǎnnè di yií nhò do dǎmè dinaadaa kǎme kǎmiétè metaummè tou pòkù fǎnkúó nè di ìikè, ¹⁶ kédáá meyei nhútímù kó ikuú kufáá mmieke. Isidayeeribe caàrimè kpéí nnè bè yetírímè n kpeti nè bè caàrimè, kè múnkèe mǎ ndǎd metaummè tou dimǎu kè yé di bomè benitibè bèè sǎ mbe cuokè. ¹⁷ Òmǎu bá mbo metaummè tou mieke ò tati dii mǎnni kè bo dǎd meyei nhútímù kó ikuú, nè ò bo tamè kǎyǎnnènni, kòò dǎd o mǎmmuǎ nho kó meyei nhútímù kó ikuú nè o cǎtè kǎbe kǎme nè kubotí kǎme kpéí nke dèè. ¹⁸ Wèè yènni kǎkǎte diwǎstǎnni dii bo metaummè tou ìikè kè di dǎd meyei nhútímù kó ikuú, kéwaá ndinaadaa nè dibòdaa kó meyi nkémieté diwǎstǎnni bàkè kǎfitè, ¹⁹ kǎpǎtè o nǎmbii de kó meyi nkémieté diwǎstǎnni kuce mèyiekè kè di wénkùnne Isidayeeribe kó meyei mmèè do di sīnkùnne.

²⁰ Kòò wénkùnne dii mǎnni metaummè tou kufáá nnè ditou dimǎu nè diwǎstǎnni kè dèè, bèè túóténí dibòdaa dii kpáa kè fòu. ²¹ Kè Anǎo nǎo nho nǎu di yuu ìnkè nè Isidayeeribe bemǎu kó diyèiri, kǎyie mbe caàrimè nè bè yetírímè n kpeti, kè di tǎu ndè kó meyei nkédèé kè di duó nhoniti bè tǎatè wè kòò di tannè dikpáá. ²² Kè dibòdaa tǎ be yei memǎu kǎtannè dikpáá tǎdǎntè kè dèè. ²³ Kè Anǎo kǎte metaummè tou kédèite mupaàkonkperimù kó tiyàati, ò do ànné ti kǎtannè metaummè tou kó kufáá, kè ti dǎu ndeborè, ²⁴ kécómmù dibòri bè tǎatè di kǎwuǎ kǎwète kédááti o yàati tati kǎyènni kǎkǎte kè n féuté fǎfè kétuǎ nkè n féuté kubotí kǎfe kétuǎ, kédáá meyei nhútímù kó ikuú, o mǎmmuǎ nho kpéí nnè kubotí kpéí, ²⁵ kétuǎ nyiwǎs bè n kúú ì meyei nhútímù kpéí nyi kó mekúú ndiwǎstǎnni ìnkè.

²⁶ Wèè do tannè dibòdaa dikpáá tǎdǎntè kòò sù o yàati kǎwuǎ kè né na kǎta Isidayeeribe kari. ²⁷ Dinaadaa nè dibòdaa bè do n féuté dè meyei nhútímù kpéí, nkǎtannè meyi mmetaummè tou kédáá meyei nhútímù kó ikuú, bèè dè dènnè Isidayeeribe kari kétuǎ nde kǎnti nè de mǎa nnè de piti. ²⁸ Wèè dè tùò nwèè sù o yàati kǎwuǎ, kè né na kǎta Isidayeeribe kari.

²⁹ De yó ntú ikuú nyi di kpéí nsáá, dibenni tǎnkù oyiénnwè kó diyie pínni, di níí bou dinuú di báá pí mmutǎmmù mamù, dihei yembè nè bepǎbè dimǎu. ³⁰ De yiè ndi bè yóó di dǎmè meyei nhútímù kó ikuú kè di wénkùnne di yei memǎu. ³¹ De yiè yó ndónné teompútè kperi ndi di kpéí, kè di níí bou dinuú. De kó ikuú yó mbomu sǎá.

³² Ikuú nìùtì bè cànnè wè koò còu mmekùò nkòò còutè o cìcè kó difètìrì, wèè nìí yóó dáátí ikuú yààtì mupaàkonkperímù kpèti kédòò mèyei nhùtímù kó ikuú. ³³ Wèè nìí yóó dàò ikuú kèwénkùnne metaummè tou kó kufáá nnè di mómnni nè diwùstònni wèè nìí yóó dàò ikuú kèwénkùnne ikuú nìùbè nè kubotì kumòu.

³⁴ Dè yó ntù ikuú nyi di kpéi nsáá kè di nìí ì dàò kuce mèmáà dibenni mieke. Isidayeeribe bemòu kó mèyei nhùtímù kpéi.

Kè Anò dàò Mòyiisi ò nàké tì timòu.

ISIDAYEERIBE CÃÄMMÈ KÈ TÚ KUYIE NKÒBÈ

17

Mùu te kè Isidayeeribe í dò nkè nyo mmeýĩ

¹ Kè tì Yìè nKuyie nni nsókè ku náàntì kénáké Mòyiisi kè dà: ² Náké Anò nè o bí nè Isidayeeribe kè dà: Mí ndi Yìè nKuyie n tú:

³ Di mieke kòò mòu féuté fenàáfè yoo fepièfè yoo tɛbuatè di kari, yoo ò dè yènnè di kari kè dè féuté, ⁴ kòò í dè kàtenèní metaummè tou ìikè kè dè nni mbenke, dè doti o yuu ìnkè nke, di ò dènnè Isidayeeribe mieke. ⁵ Kè di nìí dó kè n féuté dè, dí dè tóni kéduú nyikuú nìùtì metaummè tou bòrinùù, kòò dè nni fié metaummè kpéi, ⁶ kécóú mmeýĩ ndiwùstònni ìnkè dii bo metaummè tou ìikè kétuò mmekùò ndipànni ndi dii kó kufááku n naati. ⁷ Di bá m búttinné kénfeu iwùú sibòotenkaanìi sùl dò nyeòdakè. Dè kó ikuú yó mbomu sáà di kpéi nnè di yaàbio.

⁸ Á tì mbè nàké kè bè kóò mòu yoo bepàòbè bèè bè bonè, kòò mòu n féuté fèfè kè tùu nyoo ò baà fè nni nfèútèmu, ⁹ kè í fè kàtenèní metaummè tou bòrinùù, kè fè nni nfèuté bèè ò dènnè Isidayeeribe mieke.

¹⁰ Di mieke kè di kóò mòu di meýĩ nyoo bepàòbè bèè di bonè kè bèè kóò mòu mè di, bá mùu botì kó meýĩ, m mieke bo ò yè, kè nh ò dènnè Isidayeeribe mieke. ¹¹ Kè yé mufòmmu bomè meýĩ mmieke nke. Dè te kè n yé ndi mme ndòarinè ikuú diwùstònni ìnkè di yei nhùtímù kpéi, kénfòu, meýĩ mmèè ò nte kòò niti wenke. ¹² Dè te kè n tu díndi Isidayeeribe nè bepàòbè bèè di bonè, di bá nyo meýĩ.

¹³ Kè Isidayeri yoo opàò wèè di bonè, kòò kàte kupaawáà nke kùu tɛhontè yoo tenòtè di yoo ndè, wèè yóu kè dè yĩ nyè kòò mè dàttinné mutáá. ¹⁴ Kè yé bá dè dè fòmmu bomè dè yĩ mmieke nke. Dè te kè n tu díndi Isidayeeribe di báá di fèfè mafè kó meýĩ, bá dè dè fòmmu bo dè yĩ mmieke nke, kè wèè di meýĩ mbèè ò deite Isidayeeribe mieke.

¹⁵ Bá wè dihei yìè nyoo opàò kòò di dèè ku, yoo musimmù pĩ ndè wèè sú o yààtì kèwuò, ò sɛntemu dè yìè kèntò kètuakenè kuyuoku. Dè kó difònkúò ò ténke í sɛ. ¹⁶ Kòò mè nyí òú o yààtì ò mè nyí wùò dè kó mèyei mbo o yuu ìnkè nke.

18

Kuyie nyetemè tì bo ndounèmè bèè í tú ti pobè nè bèè í tú ti daabè

¹ Kè tì Yìè Kuyie nni nsókè ku náàntì kèbéinnè Mòyiisi kè dà: ² Náké Isidayeeribe kè tú n yé mmí ndi Yìè nKuyie mmí di te. ³ Di báá tũnnè Esibiti kòbè di do bo bèè cuokè bè kó maborime nè Kannaháà n di kòrinè kèè tenké kòbè kòmè nè bè kuú. ⁴ N di nàké tì di nti mpĩ nke tũ n kuú. Mí ndi Yìè nKuyie mmí di te.

⁵ Dí ntù n kuú nè n tannò, wèè dòòrì n kuú nè n tannò dè yèmmè, wèè yó nfòu. Mí ndi Yìè nKuyie mmí di te.

⁶ Di kòò mòu báá duónè nè wè bè tu meýĩ mmèmáà kòbè! Mí ndi Yìè nKuyie mmí di te.

⁷ Di mieke òmòu báá duónè o yá, kéfèikùnne o cìcè, ò báá duónè o yá kéyá o fèi.

⁸ Di kòò mòu báá duónè o cìcè pokù kòò fèikùnne, o cìcè pokù nwe.

⁹ Òmòu di mieke báá duónè o tãù, kè bè wè mbe yá yoo bá kòò yá yanto kou nwe. Kè bè ò peité tɛfɛtè yoo bè ò peité kupíkù makù, ò báá ò duónè.

¹⁰ Di mieke òmòu báá duónè o bire kóo sapàà nyoo o kóo dapàà nkou, o mómumu nho kóo sapàà nwe.

¹¹ Òmòu báá duónè o tãù nè wè bè wè mbe cìcè, o cìcè bire ndè, kòò tu o tãù, ò báá ò duónè.

¹² Di kòò mòu báá duónè o cìcè tãù, kè yé o cìcè nè o tãù bè tumè meýĩ mmèmáà kòbè mbe.

¹³ Di mieke òmòu báá duónè o yá nantè yoo o yá kóo kótì nè o yá bè tu meýĩ mmèmáà kòbè mbe.

¹⁴ Òmòu báá duónè o cìcè nantè pokù, kè yé o cìcè nantè pokù nwemè.

¹⁵ Di mieke òmòu báá duónè o bire pokù, o kóo dapàà mpokù nwe, ò báá ò duónè.

¹⁶ Di mieke òmòu báá duónè o nantè pokù. O nantè pokù nwe, ò báá ò duónè.

¹⁷ Di kóò mǎu báá duónè onitipòkù mǎu kǎwǎte kǎduónè o kóo sapàà nyoo o kóo dapàà mbire, bè tu meyi mmémáà kǎbe mbè, dè tu isǎke nyi.

¹⁸ Di mieke òmǎu báá túóté o pokù nantè yoo o kóo kótì, kòo pokù kpáá ke fòu kè bèe yante.

¹⁹ Di mieke òmǎu báá duónè onitipòkù ò yùú ndii mǎnni, ò sǐmmu.

²⁰ Òmǎu báá duónè otǎu pokù, kóò ò duónè ò sǐntemu.

²¹ Di mieke òmǎu báá féúté o bire dibǎo Mǎdǎki kǎtuǎ kǎcǎke n yètiri. Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

²² Di mieke òmǎu báá duónè onitidǎu bè dǎunè mèè botí onitipòkù. Dè tu isǎke nyi.

²³ Di mieke òmǎu báá duónè fǎǎfǎ kǎsǐnkǎunne omáá, onitipòkù me mbáá yóu kè fǎǎfǎ ò duónè. Dè tu isǎke nyi.

²⁴ Di báá sǐnkǎunne dimáá nè dè kó mǎborime botí, yeboté yèè bo di ìlkè n yóó beti yè, yè me ndǎò kè sǐnte. ²⁵ Dihei di mǎmmǎnni kè di sǐnte kè ndi poté, di yei nkpeí nkè di tǎ di nǐtǐbè.

²⁶ Díndi mpǐ ndi nǎkè tì nè n kuó. Dihei yembè nè bepǎǎbè bèè di bonè be kóò mǎu báá dǎò dè kó isǎke. ²⁷ Ke yé bèè di niiténèni dè kó dihei mieke bè i ndǎò, kè dihei sǐnte. ²⁸ Kè di dǎò dè kó isǎke dihei múnke yóó di tǎmǎ di tǎ mèè botí bèè di niiténèni. ²⁹ Kè wèè dǎò dè kó isǎke botí, bèè ò dǎnnè Isidayeeribe mieke.

³⁰ Mpǐnnè n kuó ke báá dǎò dè kó isǎke bèè di niiténèni bè dǎ dǎǎri i. Di báá sǐnkǎunne dimáá. Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

19

Kuyie ndó ti mpǐ mmèè botí ku tǎmmú

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nsǎkè ku náǎnti kǎbéinnè Mǎyiisi ke dǎ: ² Náké Isidayeeribe bǎmǎu ke tú:

Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te, ndǎnnè mpǎí, ke yé n dǎmmè pǎí nwe.

³ Bá wè, wè ndé o yǎ nè o cǐce kǎntǎ n di nǎkè tì teompúté kó diyie kpéí, mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

⁴ Di báá duó ndimáá yebǎkè, di báá yiè ntimátì kǎuté sǐbǎotenkaanli, mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

⁵ Kè di yó m pǎ fǎǎfǎ metaummé kpéí ndi fǎ nni mpǎ dè bo yiennémè kè n fǎ cǎuté. ⁶ Kè di fǎ nni nféúté di fǎ cǎáké dè yiè nè dè bo wentémè, kè fǎ kpáá ke túǎkenè diyie tǎǎnni di fǎ túǎ. ⁷ Kòò mǎu fǎ cǎáké diyie tǎǎnni, dè yiè n ténke báá ò cǎuté, dè ò sǐnkǎunnemu. ⁸ Kè wèè i cǎáké wèè tǎ dè kó meyei, nke yé ò í i wénté ke dǎ mbè i nni mpǎ. Bèè ò dǎnnè Isidayeeribe mieke.

⁹ Kè di níi dǎite di pǎa nkó tǎdiiti di báá tǎunnè tǐ bo di pǎa mmǎnku, kè di dǎite di diiti ke dèè di báá kǎnté kédérí. ¹⁰ Kè di me ntǎu dǎtie mbè tu dè fǐnyí dè be nye, di báá kǎnté kǎtǎnké yebe yèè duó yoo dí dǎri. Di níi yé yóu beǎiribè nè bepǎǎbè kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

¹¹ Di mieke òmǎu báá yúúúú o kou, yoo wèè ò souté yoo wèè ò ciitè. ¹² Di níi báá parikè nè n yètiri ke né sou, kè di dǎò mǎmme di cǎàrè n yètiri ndi mí ndi Yiè nKuyie.

¹³ Di mieke òmǎu báá ciitè otǎu kédí o kpere, ò me mbáá ò yúúúú, otǎnti kó tiyeti me mbáá wenté di kóò mǎu borè. ¹⁴ Di mieke òmǎu báá sǎá ndiǎnni, òmǎu me mbáá dǎu mmedíímmè kuyǎǎnkú kó kuce mieke. Di nni ndé. Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

¹⁵ Òmǎu báá beké tibeénti meyei. Mǎbatimè bá mbo, òmǎu báá kǎnné ocǐri, òmǎu me mbáá yote okperi. Bá wè ò níi beké tibeénti tì dǎ nwèè tì beké mèè botí. ¹⁶ Di mieke òmǎu báá wátí o kou, òmǎu báá tou nho kou tǐnǎǎnti kǎnte kè bèè ò kúǎ. Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

¹⁷ Òmǎu bá nníi nho kou tǎu, kè dè né dǎ nha ò kpǎnnè, a báá yóu a bo ò kpǎnnémè kè dèè yie nkǎa báá tǎ meyei mmǎmè. ¹⁸ Di mieke òmǎu báá peite yoo ò nhu o kou medǎmmè, bá wè, wè ndó o kou tǎu ò dǎ mèè botí omáá. Mǐ tu di Yiè nKuyie.

¹⁹ Di ntǎ n kuó, òmǎu di mieke báá yóu kòo wǎs ò cǎǎ nkubotí kè ò deke itǎbè, òmǎu báá buotí kupaku kúmǎá idibotí idéi ò cǎǎ. Òmǎu di mieke níi báá dǎátí tiyǎàti tǐ dǎǎkenè mupǎákómmú mùu cǎǎ nyibotí.

²⁰ Kòò mǎu duónè kudaakú, kè dè sǎ nhòmǎu kú cǎ, ò me mmu níi wète ke kú donté ku yiè mborè ku yiè mmè mmu níi kú fǐi, nwèè yietí kǎfǎ, mbè me mbáá bè kúǎ, ke yé ò dǎ kpáá túmè kudaakú nku. ²¹ Wèè wǎá ndipedaà meyei nhútímú kpéí, kè di kǎtenèni metaummé tou bǎrinnu. Meyei nhútímú kó fǎǎfǎ nfe. ²² Kè ikuú niútii dǎò dè yiè mmeyei nhútímú kó ikuú kè nh ò cǎǎ mmeyei nhò dǎò mè.

²³ Kè di tǎ dii mǎnni Kannahǎa kó dihei ke fǐlkú dǎtie nde botí dè botí dèè péi, dè péi yèè be yó ntú yesǐnye nye di kpéi yebie nyètàati di bá nyè yo. ²⁴ Dibenni naanni kè dí ǎnné dibanni kè n dǎnnè mutǎmmú kè yè nni mpǎ yemǎu. ²⁵ Dibenni nummuri ndi di yóó dimè dè be, kè yè dǎite kè yè ntú di kpere. Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ di te.

²⁶ Òmòù báá cááké fěǎfě bè í fěúté fě kè fě yīl ncòú. Òmòù bá mpāū yoo wè ndòari denitìnànkperè. ²⁷ Di níí báá kuó kécíúté, di me nmíí báá kuó di nuciti kěsoó nfeedēnfē. ²⁸ Di níí bá ndòari ikúsié ke yóú dimáá, di bá ndóú dimáá. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

²⁹ Òmòù báá duó nho bire tebòcǎtē kénke kè dēe túnne yebòkè, kénke kè dihei dimòuu nde daunè ke dòari isòke kperè. ³⁰ Dí ntú ndi náké tí tēompútè ìnkè, kémmeke metaummè tou kó kufōwáá.

³¹ Di bá nkàri bèè bourí tinùbooti nè bepāābè borè, dè di sīnkùnkomu. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

³² Kòò kótí níí tūòkení á íté kòò fēi ndikàri kéndé odakótí nè dēe mieke nke di bo benkemè ke dò ndi n dé, mí ndi Yiè nKuyie.

³³ Kòò pòò kòtení ke di bonè di bá nhò cíí. ³⁴ Opòò wèè di bonè dí nhò wùò nke dò ndi kou, kè nhò dǎ di dǎ mèè botí dimáá, ke yé di múnke do túmè bepāābè mbè Esibiti. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

³⁵ Di dǎrīmè ntú mèè wenni demòu mieke. Kè di dǎ dīl mǎnni kébennè demarè de pèkùmmè yoo de cǎékú dí bennè kè dè nweni. ³⁶ Di biepee nè di cǎdòóbè dè níí ntú dēè wenni, kè dí bennè kè dè nweni. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te, ke di dēnnení Esibiti.

³⁷ Dí mpí n di náké tí timòu nè n tié nyimòu, kéndòari dè yēmme. Mí tu di Yiè nKuyie.

20

Kuyie nyí dómè tí nfeu yebòkè

¹ Kè tí Yiè nKuyie nyíé kénáké Mǎyiisi ke dà: ² Náké Isidayeeribe ke tú, kè di kòò mòu yoo opòò wèè di bonè kòò fěúté o bire dibòò Mǎdǎki bèè ò kùò. Dihei yembèè ò bùótí yetārè kékua.

³ Kòò mòu mè dǎò mí m mómumu m mieke yóó ò yemu, kè nh ò dēnne o kòbe mieke. Ke yé ò fěútémè o bire dibòò Mǎdǎki ke sīnkùnnè metaummè tou, ke cǎke n yetisàari. ⁴ Ke dihei yembèè bùútóò de kpeti, ke í dǎ kòò kùò. ⁵ Mí m mómumu mmí mieke yóó ò yè, wenwe nè o fuku kumou, kè m bè dēnne be kòbe mieke, nè bèè kó dimáà ò túnne ke fié de kó dibòò.

⁶ Kè wèè bùtinnè mí ndi Yiè nKuyie nke kàri bèè bourí tinubooti nè bepāābè borè, m mieke yóó ò yemu kè nhò dēnne o kòbe mieke.

⁷ Ncǎánnè ke dò mpái pái mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

Kuyie nkuó yete dè

⁸ Dí ntú n tié nke ndòari n yēmme mí ndi Yiè nKuyie mmí di tǎāté kè di cáá.

⁹ Wèè sǎá nho cice yoo o yǎ bèè ò kùò. Ò kùò omáa ndi ke yé o sǎámmè o cice nwe yoo o yǎ.

¹⁰ Kè wèè duónè otòu pokù bèè bè kùò bedé, wenwe nè de kóo nitipòkù.

¹¹ Kòò mòu duónè o cice pokù bèè bè kùò bedé wenwe nè de kóo nitipòkù. Bè kùò bemáa ndi.

¹² Kè wèè duónè o bire pokù ò dǎò isòke nyi bèè bè kùò. Bè kùò bemáa ndi.

¹³ Kòò mòu duónè onitidòu bè daunèmmè onitipòkù, bè dǎò isòke nyi, bèè bè kùò bedé. Bè kùò bemáa ndi.

¹⁴ Kòò mòu po onitipòkù ke wète ke tuóté de kóo nitipòkù yǎ, isòke nyi bèè bè cǎu nwenwe nè de kóo nitipòkù kédèite isòke di cuokè. Bè kùò bemáa ndi.

¹⁵ Kòò mòu duónè fěǎfě bèè ò kùò kékua de kó fěǎfě.

¹⁶ Kòò nitipòkù mòu yóu kè fěǎfě ò duónè bèè ò kùò kékua de kó fěǎfě. Dè kùò demáa ndi dedé.

¹⁷ Kòò mòu puoke o tǎū kè bè cǎá mbè yǎ yoo be cǎá mbè cice, kòò ò duónè ifei kperè nde. Bèè bè dèite be botí kòbe mieke bá wè kòò nwúò, de kó meyei mbo be yǎ ìnkè nke.

¹⁸ Kè wèè me nduónè onitipòkù ò yùò ndi mǎnni, ke yà o yónti bèè bè dēnne Isidayeeribe mieke. Ke yé bè yēmmeu bedé ò yùómmè ke duó.

¹⁹ Òmòù báá duónè o yǎ nantè yoo o yǎ kóo kótí yoo o cice tǎū. Di tú meyīl mmémáa kòbe mbè, kòò mè dǎò bèè yóó tǎ de kó meyei. Wèè mè dǎò wenwe nè ò duónè wè bè tǎ bedé ndi de kó meyei.

²⁰ Kè wèè puoke o cice nantè pokù yoo o cice kóo kótí kou bedé bèè tǎ de kó meyei. Bè bo kú bá bè í mǎòte debire.

²¹ Wèè puoke o nantè pokù yoo o kóo kótí pokù ò sīnkùnnè omáa ndi, bè báá pété debire.

²² Dí mpí n di náké tí timòu nè n tié nkéndòari dè yē mmù kè dēe yie nkè dihei n di kòrinè di báa di tǎ. ²³ Di báá túnne ibotí n yóó beti í de kó dihei mieke í borime, bè me ndòò kè m bè pè.

²⁴ N di nákému ke tú:

Mí mómumu nyóó di duó nde kó ketenkè,
menaamiè nnè mecekùò ndè pùò nkè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te ke di cǎǎné nè ibotí tɛi. ²⁵ Mbaàtìnè tũnké iwũs, n yē ndí nyo nyí nè n yē ndí nci i. Di báá di n yē ndí nci kùù wanwankù yoo tēè nòtè yoo dēè bambaànnè késĩnkũnnè dimáá.

²⁶ Ndònnè páíí, kénccáá nke tú n kòbe, ke yé mí ndi Yiè nKuyie ndòmmè páíí nwe, kè mĩ di cǎǎnéne ibotí tɛi, kè di bo ntú n kòbe.

²⁷ Dì mieke kòo nitidòu mǎu yoo onitipòkù tu opǎu yoo ò boorí tinubooti, bèè ò bùstí yetárè kékuo. Ò kùo omáá ndi.

21

Ikuú ìi tukúnè ikuú nìùbè

DEENNÍ: Ikuú nìùbè bo nci dè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nsókè ku náànti kénáké Mǎyiisi ke dò: Náké ikuú nìùbè Anǎo bí ke dò:

Ikuú nìùti mǎu báá tóónnè o cǐtè kóo cǐi mǎu késĩnkũnnè omáá. ² Kè dè sàà í tú o cǐtè kou mǎmmuo nwe. O cice yoo o yǎ yoo o bĩre yoo o nantè yoo o kóo kótí. ³ Nè ò tǎl wèè kpáá tɛcǐtè ke mu nyí yǐtè onitidòu ke yé ò mu nyí yenkemè, ò bo na kóò kááké. ⁴ Wenwe wèè ní benitibè, ò báá doò dèè ci o cǐtè mieke késĩnkũnnè omáá.

⁵ Ikuú nìùbè níí báá fenté fenté tiyùti be yo ìnké, yoo bèe kuó be nuciti késoó mbe debii, bè me mbáá dúské bemaá. ⁶ Bè cǎámmu ke bo n kó mutǎmmú kpéí. Bè báá cake n yetìrì, bèè n feú iwũs bè m pǎa nyí. Nè de kpéí mbè dò nkéndò mpáíí nwe.

⁷ Dè cimu ikuú nìùti bo puokemè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè yoo osapàà mbè cǎke wè, yoo onitipòkù wèè yenke ke yenté, ikuú nìùti cǎámmu ke tú n kóo nìti. ⁸ Dì dò nkénwúò nyikuú nìùbè benitibè n tǎátè bèmbè n tǎmmú kpéí bè cǎámmu, ke yé bèè n feumè iwũs di m pǎa nyí. Dì mbè wúò mbenitibè bèè cǎá nke dò mpáíí. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di cǎǎné.

⁹ Kè ikuú nìùti mǎu kóo sapàà ncáke omáá ke dauti dautinè benitidaabè ò ànnè o cice nwe ifeí, bèè cǎu nde kóo sapàa.

¹⁰ Ikuú nìùti dièwè wèè baké besǎmbe, bè còu nwèè yuu mekùù nkoò cǎǎné kòò daati ikuú yààti, ò báá yóu kóo yùtìi yéké ò me mbáá yóu kóo yààtìi kèrí. ¹¹ Ò báá tóónnè ocǐi késĩnkũnnè omáá, bá kóo cice nwe yoo o yǎ. ¹² Ò báá yè metaummè tou, ò yàà bo di sĩnkũnnè mèè kpéí. Bè ò còu mmekeùù mme kóò cǎǎné mí nKuyie n kpéí. Míi tu di Yiè nKuyie.

¹³ Wèè puoke osapàà nwèè mu nyí yé onitidòu. ¹⁴ Ò báá puoke okúpokù yoo wèè yenke ke yenté yoo wèè dauti dautinè benitidaabè ke cǎke omáá. Ikuú nìùbè boti mieke nke ò dò nkétǎátémè osapàà nwèè mu nyí yé onitidòu, képuoke. ¹⁵ Ò yàà bo sĩnkũnnè o fuku. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ ò cǎǎné.

DEENNÍ: Bèè báa na kèntú ikuú nìùbè

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mǎyiisi ke dò: ¹⁷ Náké Anǎo ke tú n yē nnè bè bo mbomè nè be yaábíio ikuú nìùti wèè mǎke kuyènkù ó bá n féúté fèǎfè yoo ò m pǎ tidiiti. ¹⁸ Kòò mǎke kuyènkù bá kùù boti ò báa na kèpí nde kó mutǎmmú, kòò tu kuyũǎnkù yoo dikpènni yoo dèmarè yeté o ìikè. ¹⁹ Kòò tààku kuù me nkéété yoo o bakù. ²⁰ Kòò tu tɛhùtè yiè, yoo ò dò ndeǎlǎrè yoo ò ā dínǎmpénni yoo mekpáà, yoo tewũstè matè ā o kǎnti yoo o takuò mpǎnte. ²¹ Anǎo kó kufuku mieke ikuú nìùti mǎu bá n féúté fèǎfè yoo ò m pǎ tidiiti kénà kòò mǎke kuyènkù, ò báa na kèpí nyikuú nìùti kó mutǎmmú. ²² De yiè mbo na kèdi bè m pǎ tii diiti yoo bè m pǎ dè ke yeté ke tuo nke sùú. ²³ Ò me mbáá ta metaummè tou kuyààkù kpeti dè yoo wèè tóónnè diwũstónni, ò tu kuyènkù yiè nwe, ò yàà bo sĩnkũnnè metaummè tou nè di nenti. N tú di Yiè nKuyie nku ke mĩ dè cǎǎné.

²⁴ Mèmmè, kè Mǎyiisii ti náké Anǎo nè o bí nè Isidayeeribe sǎmbe.

22

TÁÁTI: Bèè báa di bè pǎ dè Kuyie

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dò: ² Náké Anǎo nè o bí, n yē nkòo nìti níí dòmmè ò báá di Isidayeeribe m pǎ dè késĩnkũnnè n yetisààrì. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te. ³ Náké be ke tú, n yē mbe kó kufuku nè be yaábíio kè wèè sĩ nke kááké bè m pǎ dè, bèè ò dènnè n kòbe mieke mĩ tu di Yiè nKuyie. ⁴ Anǎo kó kufuku mieke kè tikǎnti pí nhòmǎu yoo ò tùòti yefǎtè kè mu nyí wenke ò báa di bè m pǎ dè. Dè me ndò nè wèè kááké ocǐi ke sɛnte nè wèè bo nduú kèyènkè nè omáá, ⁵ nè wèè bo kááké debambaànnè marè késɛnte, yoo òmǎu wèè kááké dèè sĩ nkésĩnkũnnè omáá. ⁶ Kòò sĩnkũnnè omáá mebotí ò sĩmmu kèntò kètuákenè kuyuoku. Ò báa na kèdi bè m

pā dè kɛmbaanè ò bo wuamè. ⁷ Kuyyoku mǎnni ò wenkemu ò bo na kɛdi bè m pā dè ke yɛ ò kó mudii mmumè. ⁸ Òmòu di mieke báa di feɛfɛ fɛɛ ku yoo musimmù pī nfe. Kòò fɛ di ò sɛntemu. Mii tu di Yiè nKuyie.

⁹ Bè ntú m bè náké tì kè dɛe yie nkè bè báa di ikuú yete dè kɛto dɛ kó meyei, kè bè dè di, bè yàa bo kú. Mii tu di Yiè nKuyie mmii di cǎnné.

¹⁰ Kè bè m pā dɛmarè wèè í tú ikuú niùti ò báa dè di. Bá kè ikuú niùti kóo pàd nwe yoo ò kóo tɛnti ò báa dè di. ¹¹ Kè ikuú niùti mɛ ndontè kudaakù, kù bo na kè dè di kɛndonnè bè peité kù tɛcɛtɛ. ¹² Kè ikuú niùti mǎke osapàa nkòò yenke wèè í tú ikuú niùti ò báa na kɛdi bè m pā dè. ¹³ Kòò daù mɛ nku yoo bè ò bèti kòò konni bá ò í mǎke debire, kɛ wɛɛnɛi kɛ bo ò cɛtɛ ò do bè bonè kɛ dõmmè. Ò bo na kɛdi ò cice yo ntii diiti. Ikuú niùti cɛtɛ kou í tú wè báa na kè tì di.

¹⁴ Kòò mǎu di bè m pā dè bá ò í yɛ, kè dè boni kòò yɛtɛ wèè dè yietí ikuú niùti kɛnɔ́ nkè dè mmǎnnè ò yietí dɛ kó yewétiyè yɛnùmmù kó òmáa.

¹⁵ Ikuú niùbè báa yóu kè bèè í dò nkédi bè m pā dè, kè bèè dè di. ¹⁶ Kè bè dè di, ikuú niùbè bè toú mmeyei mme bèè yietí kɛfɔ́. Mí ndi Yiè nKuyie mmii dè cǎnné.

Kuyie nyɛ mbè bá nkù feu ò wū

¹⁷ Kè tì Yiè nKuyie nni nsáké ku náahti kɛnáké Mɔyiisi kɛ dò: ¹⁸ Náké Anǎo nè ò bí nè Isidayeeribe bɛmɔu kɛ tú n yɛ ndi mieke yoo opàd wèè di bonè, kè wèè dɔ́ kɛ m pā dipǎnni yoo ò dɔ́ kɛ n féuté feɛfɛ kɛtuɔ nhò n daunnè dii nù kpɛi nyoo kòò mɛ mbaa dɔ́ kɛ fɛ nni nféútɛmu. ¹⁹ Kòò dɔ́ n cǎutɛ dɛ kó dipǎnni dè ntú dinaadaa yoo dipedaà yoo dibɔdaa dèè kpa kuyɛnkù. ²⁰ Kè di n féuté feɛfɛ fɛɛ mǎke kuyɛnkù m báa cǎutɛ dɛ kó dipǎnni. ²¹ Kè feɛfɛ metaummè kɛfɛ nfe òmòu dómè kɛ n féuté yoo ò dɔ́ kɛdɛite ò n daunnè dii nù yoo ò baa dɔ́ kɛ m pā dipǎnni ndi, dɛ kó feɛfɛ dò nkɛntú di n feu fɛ nfe, kɛnkpa kuyɛnkù kè n né fɛ cǎutɛ. ²² Mí ndi Yiè nKuyie ndi bá n féuté feɛfɛ fɛɛ yɛi yoo fɛ ã dikpɛnni yoo bè fɛ fɛtɛ yoo fɛ ã mɛkpàa nyoo fɛ ã tifiati yoo fɛ ã yemuo. Di báa daa nde kó feɛfɛ boti kó kumaa ndiwũtǎnni kɛntú di kù nni mpá. ²³ Di bo na kè n féuté diwèi kó dipǎnni: Fɛnàafɛ yoo fɛpiɛfɛ dèè mǎke kuyɛnkù yoo dè pusi yoo dɛ tǎake okù kɛ tonté. Di mɛ mbáa dè nni nféuté di n daunnè dii nù kpɛi, nkè di dè nni nféuté m báa dè cǎutɛ. ²⁴ Di bá n féuté feɛfɛ fɛɛ kó yetakuò nta yoo bè fɛ fǎntɛ yoo bè yɛ kèétɛ. Di kó dihei mieke òmòu báa dè dàd. ²⁵ Kòò pàd mǎu mɛ ntɔ́nɛ dɛ kó feɛfɛ boti dí báa fɛ cǎutɛ kè fɛ nni nféuté, mí nKuyie mmii di te, kè bè fɛ fǎntɛ dè naa nkuyɛnkù nku, m báa fɛ cǎutɛ.

²⁶ Kè tì Yiè nKuyie nni nsáké ku náahti kɛnáké Mɔyiisi kɛ dò:

²⁷ Kè fɛnàafɛ yoo fɛpiɛfɛ yoo tɛbuatè kè dè peité debire dedaarè, dè mbo dɛ yɔ́ borè kɛ dɔ́ yewe yɛyiekè, diyiè nínni yie kè di dè nni nféuté, m bo cǎutɛ dɛ kó dipǎnni. ²⁸ Di báa kuo denaabire yoo depebire yoo debobire nè dɛ yɔ́ diyiè òmáa.

²⁹ Kè di dɔ́ kɛ n féuté feɛfɛ kè n sǎntɛ dí fɛ nni nféuté dè bo yiennɛmè kè n fɛ cǎutɛ. ³⁰ Kè di fɛ nni nféuté dí fɛ cǎakɛ dɛ yie, di báa súu nkè dɛe wenté. Mii tu di Yiè nKuyie.

³¹ Dí mpī n tannò nkɛndǎri yɛ yɛ mmù mii tu di Yiè nKuyie. ³² Di báa cǎke n yɛtisàari dindi Isidayeeribe n dɔ́ dí nyɛmu n dõmmè páíí mí ndi Yiè nKuyie mmii di cǎnné. ³³ Mii di dɛnneni Esibiti kè di bo ntú n kabe. Mii tu di Yiè nKuyie.

23

Isidayeeribe kó yebaa

¹ Kè tì Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi kɛ dò: ² Náké Isidayeeribe bè yo mbaa nyèè baa n kpɛi. Dè kó yebaa mmieke di níí tíí nkè n sǎntɛ. N yóó dí bɛnkemu dè kó yemàrè di níí yoo tíí nyè. ³ Di níí pī ndi tǎmmù yewe yɛkuà mieke, diyiènni tu tɛonhpùtè nte. Di níí tíí nde yie kè n sǎntɛ, dɛ yie di báa pī mmutǎmmù bá kè di bo kèè bíékè dè kó diyiè tu n kpɛri ndi.

⁴ Nte yebaa nkó yemàrè tɛyè di níí yóó tíí nyèè mieke kè n sǎntɛ.

Diyentébanni

⁵ Dibenni tǎnkù ketiwè kó diyiè tɛpítɛ nè dinaannì kó dihuri mǎnni yó ntú diyentébanni ndi.

⁶ Dɛ kóo tǎnkù omáa kó diyiè tɛpítɛ nè dinummuri yó ntú pɛ́ɛbè bèè í kǎorɛnè mutie mùu muuti bɛ kó dibanni ndi. Dí nyo mpɛ́ɛbè bèè í kǎorɛnè mutie mùu muuti kɛ dɔ́ yewe yɛyiekè. ⁷ Diyiè ketiri yie di tíí nkè n sǎntɛ, dɛ yie di báa pī mmutǎmmù. ⁸ Yewe yɛyiekè mieke kè nni mpáa yɛpàrè kɛ tuò. Diyiè yiènni kɛtíí nkè n sǎntɛ, di báa pī mmutǎmmù.

Tidiketiti kó dibanni

⁹ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kébèinnè Mòyiisi ke dò: ¹⁰ Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkè di ta dii mǎnni diheì n di duó ndi ke kùúti, ke dèi tidiketiti, di bou dibou kéduú nyikuú niùti. ¹¹ Kòò dè nni mbenke, kè dèe yie nkè n di cǎuté. Teomputè yìè kó diwenteteri ndi ikuú niùti yóó dè nni mbenkemè, ¹² kè n féúté dipedabii dii mǎke dibenni dimáá ke kpa kuyènkú kétuú, ¹³ kéwáá mmuyuo ncidóòbè bèkuú kè mù àntènè mekúú, nkéwáá mmènaà mbè tumè difèè dítiri dikéè kécóú ndèfínkè kétuú. N dǎke dó dii pǎnni ndi. ¹⁴ Di báá di di paa nkó tidiiti, di báá ti dǎòné pèè, di me mbáá ti pǎnné kécááké, yoo di nti cǎa ntibénti ke í keté ke dè bou dibou ke m pǎ. Dè kó ikuú yó mbomu sǎá nè di yaábíó bá kè di bo kùú pikú.

Dididèibanni

¹⁵ Kè di níí m pǎ tidipanti dii yìè, di báá kaa nde kó diyìè kè dèe wenté kè di keté kékaa nke dǎ seménnibè bèyiekè, ¹⁶ Seménni oyiénnwè wenwe kó teomputè yìè, dè yóó mbo yewe sipisínúmmù ndi, kè di m pǎ tidiiti. ¹⁷ Dè yìè bá wè wèè wáá ntidipanti kó muyuo nsáámù cidóòbè bètààti kéduú pèèbè bèdèbè kékǎorenè mutie mùú muuti kè di tóni dè kó dipǎnni kè m benke. ¹⁸ Pèè kó difnkuú kè di n féúté yepedabe yèyiekè yèè mǎke dibenni dimáá dimáá, ke kpa kuyènkú nè dínaadapánni dimáá nè yepedaké yèdèè kè yè wènnénè tidiiti di m pǎ ti, kè dè cóú mmènaà mbè tu mè difèè kétuú, dipǎnni ndi dii kó kufǎsǎku n naati. ¹⁹ Kè di dèè dí wáá ndibodaa meyei nhútímù kpéi nnè yepedabe yèdèè yèè mǎke dibenni dimáá dimáá kè n féúté metaummè kpéi. ²⁰ Kè ikuú niùti dè nni mbenke kè dè nni nféúté metaummè tou borè, kéwènnénè tidipanti kóò pèè nè yepedabe yèdè. Dè tu n kperè nde bè m pǎ dè ikuú niùbè yóó nte dè. ²¹ Dè kó diyìè kǎtíí nké n sǎnte, dí báá pǐ mmutǎmmù dè yìè. Dè yó ntú ikuú nyi di kpéi nsáá nè di yaábíó bá kè di bo kèè bíékè.

²² Kè di dei tidiiti di báá dǎite kǎtaunnè tii bo di paa mmǎnku, di me mbáá kónté kéderi, di ti yóu becribè nè bepǎòbè kpéi. Mí ndi Yìè nKuyie mmú di te.

Siheú kó dibanni

²³ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ²⁴ Náké Isidayeeribe ke tú:

Dibenni tǎnkú yienwè kó diyìè ketiri níí yó ntú teomputè nte, di níí tíí nké n sǎnte nè tipíétí nè siheú. ²⁵ Dè yìè di báá pǐ mmutǎmmù, dí n féúté feǎfè kétuú.

Meyei nhútímù kó diyìè dieri

²⁶ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kénáké Mòyiisi ke dò:

²⁷ Otǎnkú yienwè yè píníni yó ntú meyei nhútímù yìè ndi, di níí tíí nké n sǎnte, kébouú dinùú kè n féúté feǎfè kétuú. ²⁸ Di báá pǐ mmutǎmmù mamù dè yìè meyei ncǎfémè kó diyìè ndi, bè yóó di dǎò di meyei ncǎfémè kó ikuú kè n di cǎfè mmí ndi Yìè nKuyie. ²⁹ Kè wèè í bouú dinùú dè yìè bèè ò dènnè o kǎbe mieke. ³⁰ Kè wèè pǐ mmutǎmmù dè yìè m bo ò dǎite o kǎbe mieke. ³¹ Di báá pǐ mmutǎmmù dè yìè dè yóó ntú ikuú nyi di kpéi nsáá bá kè di bo kèè bíékè. ³² Dè kó diyìè yó ntú n kperi ndi, otǎnkú yìè weínni kó kuyuoku nku di yóó boumè dinùú kǎntǎ kétuúakénè diyìè teri kuyuoku.

Dibanni bè tu di titouti kperi

³³ Kè ti Yìè nKuyie nní nsǎké ku náàhtí kénáké Mòyiisi ke dò: ³⁴ Náké Isidayeeribe ke tú n yè nhotǎnkú yienwè yìè tepíútè nè dinummuri di níí ànnè titouti kó dibanni kè n sǎnte, kè di mbo ke dǎ yewe yèyiekè. ³⁵ Diyìè ketiri yìè di tíí nké n sǎnte, dè yìè òmǎu báá pǐ mmutǎncéémù. ³⁶ Yewe yèyiekè yenye mieke, bá di di níí n féúté feǎfè kétuú. Diyìè níínni yìè kǎtíí nké n sǎnte kè n féúté feǎfè kétuú. Di báá pǐ mmutǎncéémù dibanni denni dii yìè.

³⁷ Kè ti Yìè nKuyie ndò: M me ntǎàtè yèè we di níí yóó yè ntíí kè n sǎnte, kè n fié iwùú kétuú kè m pǎ tidiiti kó yepǎrè, kè n fiénè iwùú metaummè kpéi, kécóú mmènaà nkétuú kǎntú mbá dii yìè di kuú dòmmè. ³⁸ Kè né yiénè iwùú di n feu ì siompùsi kó yewe nè yepǎrè di m pǎa nyè nè iwùú di n feu ì, di n dǎunkonè yèè nǎ kpéi nnè yepǎrè diwèi kpéye.

³⁹ Dè kó difnkuú otǎnkú yienwè kó diyìè tepíútè nè dinummuri ke sǎ ndi dǎite di diiti ke dèè, dí ànnè titouti kó dibanni kè nni nsǎnti ke dǎ yewe yèyiekè. Dibanni yìè ketiri nè díniínni yó ntú teomputè nte. ⁴⁰ Diyìè ketiri, dí wáá nyetebe sǎyè nè tipuonti nè kukó nkó titietí, kényǎnku metaummè tou di Yìè nKuyie nyíèkè ke dǎ yewe yèyiekè. ⁴¹ Dibenni mieke di níí ànnè dibanni kè nni nsǎnti ke dǎ yewe yèyiekè. Dè yó ntú ikuú nyi di kpéi nsáá nè di yaábíó. Dibenni tǎnkú yienwè mieke nke di níí yóó ànnémè dè kó dibanni. ⁴² Isidayeeribe di níí yó mbo titouti mieke nke ke dǎ yewe yèyiekè. ⁴³ Kè dèe yie kè di yaábíí bǎnté ke do ndi dǎ titouti mieke nke, n di dènnéní dii mǎnni Esibiti. Mí ndi Yìè nKuyie mmú di te.

⁴⁴ Ké Mǎyíisii náké Isidayeeribe yemàrè bè yó mbaà nyè ti Yiè nKuyie nkó yébaa.

24

Bè bo mpī mmèè boti metaummè tou kó tefitíkèkètè

¹ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyíisi ke dà: ² Náké Isidayeeribe kè bè da duó nhodifé kó mekàsààmè di bo ntuònnèmmè tefitíkèkètè deyuo ndemou. ³ Ké Anǎw tè Ìnné metaummè tou mieke kuyààkù kùu pì metaummè tǎu Ìnkù dè ku ìlkè, kè tè níí nyíé nke cóú mí ndi Yiè nKuyie n yìlkè kéwenténè. Dè yóó ntú ikuó nyi di kpéí nnè di yaàbíó sǎá. ⁴ Anǎw yóó dè nyínnè tefitíkèkètè mesǎw nsààmè kpete kécǎnnè te búkúsi kè dè níí ncóú nkeyènkè kemou n yìlkè.

Péèbè bè yó mpāā mbè Kuyie

⁵ A waá mmuyuo nsààmù kéǎǎnnè péèbè tǎpítè nè bǎdébè bá wèè péè kòo yuo ncéékù mbo cidóóbè bèkuà. ⁶ Kǎa bè daá mmesǎw nsààmè kóo tábùri Ìnkè icuá idéí bèkuà bèkuà mí ndi Yiè nKuyie n yìlkè, ⁷ kécóú mbá kùu cóú Ìnkè tihúúnti sǎáti bè yóó tuǎ ntí, kè dèe benke péè omou túmè mí ndi Yiè nKuyie n kou.

⁸ Bá tèè ompùtè nte bè níí yóó daámmè de kóo péè mesǎw nsààmè kóo tábùri Ìnkè mí ndi Yiè nKuyie n yìlkè. Dindi Isidayeeribe di dò nké mme ndǎari sǎá. ⁹ Anǎw nè o bí bèè yó nte de kóo péè, bè níí nkari metaummè tou kó kudànkù kè bè cǎáké ke yé bè bè nni mpāmèmu kè bèè cǎá nké bèè dò nké bè di. De kó ikuó yó mbomu sǎá.

Bè dò nkédòmè wèè sǎá nKuyie nè wèè bo poté otǎu kékuo

¹⁰⁻¹¹ Danni kóo nitipòkù mǎu wèè do bo Isidayeeribe cuokè kóo yètiri tu Dibidi, kóo peité osapàà nkóo yètiri ntu Sedomi, kóo peiténnè Esibiti kou mǎu odapàà. Diyie mari kè dè kóo dapàà nnè Isidayeerii kou, kè bè nkpa nké de kóo dapàà nsǎá nKuyie, kè bèè ò kàtenè Mǎyíisi boré. ¹² Ké bèè ò kǎnnè kè nhò báa ke kémmúnè ti Yiè nKuyie mbo bè nákémmè bè dò nkóó dàǎmmè.

¹³ Ké ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyíisi ke dà: ¹⁴ De kóo dapàà wèè n sǎá mmí nKuyie, á ò dènnè Isidayeeribe kari, bèè kó dimàà kèè ò n sǎámmè mí nKuyie nké bèè nós mbe nou o yuu Ìnkè kè Isidayeeribe bemouu ò bústí yetárè kékuo. ¹⁵ Kǎa náké Isidayeeribe ke tú n yé nké wèè n sǎá mmí nKuyie nkùu ò te wèè tǎ de kó mǎyei. ¹⁶ Ké wèè n sǎá mbè dò nkóó bústí yetárè nye kékuo, kòo tu opòò yoo dihei yiè nke né n sǎá mbèè ò kùu.

¹⁷ Ké wèè poté otǎu ke kùu, bèè ò kùu. ¹⁸ Ké wèè kùu otǎu kó fǎǎfè wèè ò yietí fǎfòùfè.

¹⁹ Wèè kùute otǎu bè múnke ò kùute. ²⁰ Wèè kéété otǎu kǎú bèè kéété o kperi. Ké wèè kpéété otǎu nònfè bèè kpéété o kǎfe. Ké wèè feuté otǎu ninni bèè feuté o kperi. Ké wèè ánnè otǎu kuyènkù bèè kù nhò ánnè múnke.

²¹ Ké wèè poté fǎǎfè ke kùu wèè yietí kǎfǎs, kè wèè poté oniti ke kùu bèè ò kùu.

²² Di bekúnè mèè boti dihei yembè di yó mme mbekúnè bepòóbè. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

²³ Mǎyíisi ti náké diì mǎnni Isidayeeribe kè bèè denne de kóo dapàà nwèè sǎá nKuyie mbe kari kóó bústí yetárè kékuo. Memme bè dàǎmmè ti Yiè nKuyie nnáké ti Mǎyíisi.

25

Dibenni ketenkè bo ompè di

¹ Ké ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyíisi Sinaii tǎri Ìnkè ke dà: ² Náké Isidayeeribe ke tú n yé nké di tǎ diì mǎnni dihei n di duó ndi, di soó mmukútímù, kè ketenkè ompè kè dè ntú n kó disǎnni. ³ Dí nkúuti ke dà yebie nyèkuà, kǎmbuati di diiti, képienko finyí kó detie nke tǎu de be. ⁴ Dibenni yiénni mieke ketenkè kó diompúbenni ndi, di báá buatí, di me mbáá píe nfinyí kó detie. Dè yó ntú n kó disǎnni ndi. ⁵ Ké tidiidenti yé di báá ti dèite, bá nè di í me mpiémmè di tie nké dè peité, di báá tǎu de be, ketenkè ompúbenni ndi. ⁶ Dí nyo ntidiidenti dindi nè di kó tidaati nè di kó betǎmbè nè bepòóbè bèè di bonè. ⁷ Nè de kó tidiiti mieke nke di wǎs yóó pétémè kédi nè dihei kó tiwanwanti tímou.

Tidaati fīmmù kó dibenni

⁸ Di níí kǎa nyebie nyèyiekè yèyiekè kuce mèyiekè. De kó yebie nyó mbo yebie nsipísinnà nè yèwèi ndi. ⁹ Dibenni sipísinnà nè diweínni kóo tǎnkù yiénnè kó diyie pínni, diyie dièri ndi, mǎyei nhútímù kpéí. Di duó nké bèè eé ditǎteheú dihei dimou mieke, ¹⁰ képiékè, dibenni sipísinnùmmù kperi yó ntúmè tidaati fīmmù kperi ndi, dibanni dièri kó dibenni ndi, òmou ténke bá ntú kudaakù n kó ketenkè kemou mieke. De kó dibenni bá wè ò bo na kéwète kátieke o tenké, bá wè kòo kò nho cǎtè. ¹¹ Dibenni sipísinnùmmù kperi yó ntú tidaati fīmmù kperi ndi, dibanni dièri kó dibenni ndi. De benni di báá buatí di me mbáá deite tidiidenti yoo dí tǎu

detie mbè tu dè fñyĩ de be, di í píe nde kó yebè. ¹² De kó dibenni tú tidaati fñimmú kperi ndi, de kó dibenni mieke di yó nyo ntididente nti. Diwèl kó dibenni ndi, dí ndi wùò ndii cáá.

¹³ De kó dibenni mieke bá wè ò bo na kéwè kétéke o tenké. ¹⁴ Kòò mǎu fitinè o kou ketenké yoo ò kè nhò donnè, ò báá ò ciité. ¹⁵ Wée wénté dè kpaá yebie nyèdè kè n kó dibennii tuakení, de mieke nke ò yóó namè kóò kèéte idíítí. ¹⁶ Kè yebie nsú idíítí nsú kè yè me nkéñni idíítí nkéñni, di yó nwéi yebie mmamè mme ke kékíí idíítí. ¹⁷ Di mieke òmǎu báá ciité otǎu. Di nni ndé, mí ndi Yìe nKuyie mmí di te. ¹⁸ Dí mpí n tié nnè n kú kèndǎari dè yèmmè, memme di bo mbomè di tenké ke bá nyíèkú dèmarè. ¹⁹ Kè di paa nní mpeí, kè di yo nke sǎnnè kèmbò ke í yíèkú.

²⁰ Kè dè yèmmè di bo beke dimáá ke dǎ: Ti né yó nyo mba kè ti í kúúti dibenni yiénni ke dèite tidiiti? ²¹ N yóó duó nkè n kó mesáa mme ní mbo di fñkè, dibenni kuónni mieke kè di paa nní peité, kè dè nsǎnnè di bo nyommè ke dǎ yebie nyètàati. ²² Kè di buati dibenni niínni mieke di bo na kényo ntidikóti kètuakenè dibenni weínni di bo deitemè tipànti.

A bo wète kédontémè a tenké

²³ Òmǎu báá fité ketenké sǎá kè dèe deè ke yé mǎ temè ketenké kè di tú bepǎbbè ke bo ke mieke. ²⁴ Dihèi n yóó di duó ndi mieke, dí duó nyikuú kòò mǎu fité o tenké wée na kéwète kè kè donté.

²⁵ Kòò mǎu tebite ta ticíti ke fité ketenké, o ciéte kou wèè ò tǎkénè wèè dǎ nkéwète kè kè donté. ²⁶ Kòò mǎu me nyí mǎke wèè ò tǎkénè ke bo na kè kè donté, kòò wète ke pèté dii yíè idíítí ò bo na kéwète kédonté o tenké. ²⁷ Bèe kaá nyebie nyèè pèéte kébate yèè kpaá, kè tidaati fñimmú benni né na kètuakení kòò ò tǎnnè, kéwète kétéke o tenké. ²⁸ Kòò me nyí pèté ò bo yietí mù wèè kè donté wè nkpaá ke kè te, ke baanè tidaati fñimmú benni kòò né na kéwète kécouté o tenké.

²⁹ Kòò me nfité teciéte kè tè bo dihéi iduotí fité di, dibenni dimáá kó mukúú mmieke nke ò bo namè kéwète kè tè donté. Kòò dǎ kéwète kè tè donté dè báá pèéte dibenni nè ò tè fitémè. ³⁰ Kè dè pèéte dibenni kòò í wète ke tè donté, wèè tè donté wèè yó ntè te sǎá nè o yaábíó. Te yíè mbáá wète kè tè couté tidaati fñimmú bo tuakemè. ³¹ Kè sicíí sǎi bo yehekè iduotí í fité yè si yó ndónnè depaa ndómmè mme, te yíè nní bo na kéwète kè tè donté yoo wèè wète kè tè couté tidaati fñimmú bo tuakemè.

³² Defiibe bie yó mmǎkemu kuce ke níi na kéwète kédonté be tenké yoo be céí sǎá. ³³ Bá kè Defii botí kou wèè donténè ò tebite teciéte, kè tidaati fñimmú benni tuòke wèe wète kè tè duó nte yíè, ke yé be céí sǎi tumè be kperè bè mǎke dè Isidayeeribe tenké mieke. ³⁴ Bè báá fité be pénnè be kó ketenké yó nni nke sǎá.

Bè bo mpenni mèè botí becíribè be kperè

³⁵ Kòò mǎu kou ta ticíti mieke ke ténke í mǎke mǎmamù, wè nhò tǎ, kòò me ntú opǎò nwe ò nhò tǎ, kè dèe yie nkòò mbo o borè. ³⁶ Ò bá nwanti mucǎntimu o fñkè, ò bá nwanti ke bo ò di. Ò ndé mí ndi Yìe nKuyie nkè o kou nhò bonè. ³⁷ Kòò me nhò pènte idíítí nyi ò bá nwanti kécǎnte, kè tidiiti me nni nti ò bá nwanti wèè ò tǎnnè kénǎ. ³⁸ Mí ndi Yìe nKuyie mmí di te kè di dènnèni Esibiti ke bo di duó nKannahǎa tenké, kè di ntú n kǎbe.

Oniti bo wète kédontémè otǎu

³⁹ Kòò mǎu kou ta mesémmè mieke ke ténke í mǎke mǎmamù, ke fiténè omǎa otǎu ke bo mpí nho tǎmmú, wèè ò donté ò báá ò pínnè mudaatǎmmú. ⁴⁰ Wè nhò bonè ke dónnè ò kóo tǎnti yoo wèè kǎtení ke ò taànè. Wè nhò pínnè mutǎmmú kè tidaati fñimmú benni yǎa tuakenní. ⁴¹ Kè tidaati fñimmú benni tuòkení, wèè kò nwenwe nè ò bí o kǎbe borè, kékari o yembè tenké. ⁴² Di tú n kó betǎmbè mbe, kè n di dènnèni Esibiti, òmǎu báá fité omǎa bè ǎ fitémè kudaakú. ⁴³ Di mieke òmǎu báá dǎnnè otǎu muwérímú. Mí ndi Yìe nKuyie mmí di te, di nni ndé!

⁴⁴ Di kó tidaati tinitidaati nè tinitipòti tí yóó yènni yehekè yèè di fité yènye. Di yó mbe ndonnè tidaati. ⁴⁵ Bepǎbbè bèè kǎtení ke di bonè, di bo na ke níi donté be bí, yoo bèè do di bonè nè dimǎnni be yaábí. Bè bè peité di tenké nke dii bè te. ⁴⁶ Di bo kú kényóu di bí iì dǎ nké dè tuóté, kè bembe ntú di kó tidaati sǎá. Kè di tebíi Isidayeeribe tǎbè, òmǎu báá dǎnnè otǎu muwérímú.

⁴⁷ Kè dè me ndò bepǎbbè yoo bèè kǎtenè ke di bonè be kóò mǎu mǎke idíítí, kè di tebite matè ò mǎkenè dibǎnni, kóò fiténè temáa yoo bá kè bepǎbbè kó deyaábire marè nde tè fiténémè temáa. ⁴⁸ Di mǎkemu kuce ke bo na kéwète kédonté di tebite, di kou mǎu bo na kéwète kédonté di tebite. ⁴⁹ O cice kou yoo o cice kou kó debire bo na kéwète kè tè donté, yoo otǎu mǎu nè wè bè tu meyí mmémáa kabe. Kè dè í dǎ mmemme tè wète ke pèté te kperè tè bo na kéwète kédonté temáa. ⁵⁰ Kè tè yóó donté temáa bèè náké nè wèè do nké tè donté, kè bèe kaa nyebie nwèè do tè donté ò tè donté kè yèè bie sootè de cuokè, kè n kó dibenni né na kètuakení. Bè yóó wénté yebie nyèè soké yènye de cuokè ke né na kékééte idíítí bá dii yíè kè idíítí mmǎnnè bè ǎ yietí i otǎnti diyíè dimáa mieke. ⁵¹ Kè dè kó yebie nkpaá ke sǎ ò yóó yietí kè í nsúmu kè di tebite na

kéwèté kédonté temáà. ⁵² Ké yebie mme nyí kpaá sù kè tidaati fīmmù benni tùàkení tē tó yietí kè dè mmànnè yebie mmámè, kè tē wēte kédonté temáà. ⁵³ Kè bē donté òmòu ò ní yó mbo wèè ò donté o cīètè ke dò nho tñnti nwe, di báá yie nkè bē nhò dààrinè muwērímú. ⁵⁴ Kòò mē nyí na ke bo wēte kédonté omáà de kó meborime medé mieke wē mbaa tidaati fīmmù benni kēyè wenwe nē o bí.

Kuyie nyemmè ku kòbe dò nké nku ntù nkumáà

⁵⁵ Dīndi Isidayēeribe di tú n kó betōmbè mbe kè n di dēnnēnī Esibiti kó ketenkè. Mí ndi Yìè nkuyie mī di dēnnēnī Esibiti tenkè. Mí ndi Yìè nkuyie mmī di te.

26

¹ Di báá dàò sitenkaani kè sì fīkú yoo di fīkú yēsīmpókè, di báá cīéké yetárè kē yè kèrī tīfēnti kēfīkú kēnninku yē ìikè. Mí ndi Yìè nkuyie mmī di te.

² Dī mpī n di náké tì sionmpūsī ìnkè, kéndé n taummè tou. Mī tu di Yìè nkuyie.

Kuyie nyemmè nkú yóò bē dàò mesàà

³ Kè tì Yìè nkuyie mbéinnè Isidayēeribe kè dà: Kè di yie nké pī n tié nnè n tannò kè dàori dè yēmmè, ⁴ m bo ndi duò nfetaafè fē mōnni, kè di paa nnī mpeí mesàà nkè di tebiiti mpeí mesàà. ⁵ Kè di ní mpuoti tidiiti kè di tebiiti binè, kè di ntō di tebiiti kētuakenè di bo buatīmè tidiiti, kè di nyo ke sànnè kēmba bá dēmarè í di kōnnè. ⁶ Kè n di duò ndi wēl dihei mieke, kè di ní nduò kè í yīkú. Kè n kei ndēsinnè, mudoò tēnke báá ànnè di kó ketenkè mieke. ⁷ Kè di mbeti di dootitabè ke bē kòu. ⁸ Di mieke benitibè bēnūmmù ní bo mbeti tekòutè (100), kè tekòutè mbeti tekoupiptè (10000) kè di bē kòu. ⁹ Kè nnī mbo difōnkó kēduò nkè di pié kè nnī mpī n di dàònnè mèè taummè. ¹⁰ Kè di ní nyo ndi diiti kè tipànti bí, kè di cūūnnī tikóti kēànnè tipànti. ¹¹ Kè n cīètè mbo di cuokè sàà, m báá di pè. ¹² M bo mbo di cuokè, kè di te kè di tú n kòbe. ¹³ Mí ndi Yìè nkuyie mmī di te, kè di dēnnēnī Esibiti. Kè dè bo yie nkè di tēnke bá ntù tidaati, kè touté di tuò Esibiti kòbe do di tou nyè, kè dí na ke ò nkérí ke yíéo.

Kuyie nyè kù yóò bē potè tì yēiti

¹⁴ Kè tì Yìè nkuyie nnī nsókè ku náànti kébéi nke dà: Kè di mē nyete n kpeti ke í tūnnè n tannò yemòu, ¹⁵ kè di búttinnè n kuò ke pē n tié, kè di tōte n di dàònnè mèè taummè, ke yóu ke tēnke í dàori n tannò yemòu yēmmè. ¹⁶ Ntē n yóò di dàònnè:

M bo duò nkè meyei ndiemè di do kè di kūs nkè kukōntonnoò diekú di pī nkè di nuò nta, kè kùu ta kēncáà ndi kōnti. Kè di ní buatí tidiiti kè tì bí kè di dootitabè kōtení kè tì dēite bá di báá cōnte. ¹⁷ Kè n di búttinnè kè di dootitabè di na, di nūmbè bo di baatè kè di ncooti bá bē í di beti.

¹⁸ Bá nē memme kè di í kēnté n kpeti, nnī ndi sókè tiyēiti di yei nkpeí, ¹⁹ kēpōnte di wērímú mūu te kè di make tēfenté, m bo duò nkè tiwetli kpenke timátí tēmè bá fetaafe bá nni, kè ketenkè kpenke kédontenè disōwūò. ²⁰ Kè di sōnté kēndeú di wērímú detetirè bá di paa mbá mpeí. Di paa nkó titebiiti mē mbá mpeí.

²¹ Nē memme kè di yete, kè í dō kè n kēnté, nnī ndi sókè tiyēiti di yei mmamè, ²² kēduò nkè desīnnè yēnni kēmpī ndi bí, kēdeè di wūò, desīnnè bo di yaate kè di ce di do keri ìi kpánnè.

²³ Kè n yī memme kè dè í sànnè ke bo di tié, kè dè dò ndi kpaá sókè ke yetírí n kpeti. ²⁴ Dē mōnni mí mmómmuò mmī né yóò cómmú kè di potè di yei nkpeí, ²⁵ kēduò nkè di dootitabè ndi kòu, ke peiri di tōte mèè kpéi n di dàònnè mèè taummè. Kè di coké ke tii ndi ekè mieke, n duònkó mutenkū nnè de kpéi nkè di ta di dootitabè nōu mieke. ²⁶ Kè n di mōnte mudii, kè benitipòbè tepitè ní wēnnè kēpūnnè pēè dipēfiunni dimáà mieke, kè wē ndi duò nkè dí ò berí kēwéri kēcááké bá di bá nsànnè.

²⁷ Kè n yī memme kè di baa yete ke í dō ke n kēnté, ²⁸ m mieke bo di yè, kè n di ànnè tiyēiti di yei nkpeí, ²⁹ kè di nkòu di bí ke cáá, initidaaí nē initipòí, ³⁰ ke puo ndi bōwūstòrè nē di wūstòrè di tuò nyèè ìnkè tihúúnti kè di kuo kēwēnnénè di bókè m può nyè. ³¹ M mieke bo di yè kè n duò nkè di ekèè naà ntidobonti, kè m puo ndi wūstòrè, n tēnke bá nkémmú tihúúnti di tuò nti kò kufáskú. ³² Mī mómumuò nyóò pōnte di kó dihei kédéité, kè dēe di di dootitabè bēè kòriní ke bo mbo de kó dihei mieke. ³³ Kè n duò nkè mudoò tanní kè dí cīété, kè di cēñ naà ntidobonti, kè di tenkèe dàunko.

³⁴ Di bo mbo dii mōnni di dootitabè tenkè mieke, de mōnni di tenkè bo pété teomputè di do kè mōnte tē, ³⁵ kè bo ompè, de mōnni kēfás ndi do kè yetenè tēè omputè di bo dii mōnni ke mieke.

³⁶ Di kòbe bēè bo yenté di dootitabè ekè mieke m bo bē ànnè kufšwaá, mbá kè kufškpèrikú nampe bēè coké kéndò nhòmòu bē bēti nē disié, kè bē ncokú ke duò bá òmòu í bē bēti. ³⁷ Bē bo ncokú ke bétírí betòbè kè dō mbe dootitabè bē bēti, òmòu mē nyí bē bēti. Di báá na kēbaao di

dootitabè. ³⁸ Kè di yei ndi dootitabè tenkè mieke, kè kè di di. ³⁹ Di mieke bèè bo yenté kémbo be dootitabè ekè mieke bè bo ncitiri, be mómambe be yei nkpeí nnè be yembè kóme kpéí.

Kuyie nyóó daatenímè kù dònè Isidayeeribe mée taummè kpéí

⁴⁰ De mǎnni ndi Isidayeeribe bèè yó nkpaá bè yó bantémè bembè nè be yembè bè dǎmmè meyei nkè mǎ dǎa nke dǎ: Tí cààrèmu ti yetemè a kpéti. ⁴¹ De mǎnni kébanté ke dǎ mmú cǎmmú ke bè dènnè be tenké, ke bè kǎtenè be dootitabè cie. De mǎnni bembè bèè to do kpeíni kè bè kékúnne bǎmǎ káyie mbe caàrimè. ⁴² De mǎnni kè n daatení n dǎnnè mée taummè Sakǎbu nè Isakí nè Abarahammu nè n do nǎké tí be kó dihei kpéí. ⁴³ Bè í bo yèè mǎrè mieke be ei, di bo ompe. Ke sǎ mbè ité kè dǎúngo, de mǎnni kè bèè yǎ meyei nkó mucǎntimu be yete mée kpéi n tié nke pè n kuó. ⁴⁴ Bá nè bè yó mme mbomè be dootitabè cie n yí yóó bè dootóo, yoo m mieke be yè kè mbè kùo páíi, kǎtǎte metaummè n do bè dǎnnè mè. Mí mbe Yiè nKuyie mmú bè te. ⁴⁵ N yóó daatemu be kpéi nkédaatení n do dǎnnè mée taummè be yembè kè bè dènnè Esibiti ibotí tǎi nuó mmieke ke bo ntú be Yiè nKuyie. Mú tu di Yiè nKuyie.

⁴⁶ Yèè tannò nye ti Yiè nKuyie ndo nǎkémè Mǎyiisi nè ku tié nnè ku kuó Sinaii tǎri ínkè Isidayeeribe kpéí.

27

Bè bo ndei mée botí bè dǎnnè yèè nǎ Kuyie

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mǎyiisi ke dǎ: ² Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkòò mǎu dǎ kédéite dinù ò n dǎnnè di, kòò n dǎnnè dinùu ke bennè nè onití nwe. ³ Onití wée mǎke yebie nsipísidé kǎnto kǎtuakénè yebie nsipísikuó o dífí bo medítibii nsipísínùmmù ndi, bè kéété i metaummè tou kpéí. ⁴ Kòo nitipòkù nwe o dífí bo medítibii nsipísitǎati ndi.

⁵ Kè debire nde dèè mǎke yebie nyènnùmmù kǎnto kǎtuakénè nsipísidé, kè dè tu denitidaare nde dè dífí mbo medítibii nsipísidé, kè denitipòrè me nni nde i mbo medítibii ntepitè.

⁶ Dèè mǎke otǎnkù òmǎa kǎnto kǎtuakénè yebie nyènnùmmù, kè denitidaare nde dè dífí mbo medítibii mmènnùmmù, kè denitipòrè nde mè mbo mǎtǎati.

⁷ Yebie nsipísikuó kó difǎnkúo kǎbe, kòo nitidòu nwe medítibii ntepitè nè mmènnùmmù, onitipòkù medítibii ntepitè.

⁸ Kòo mǎu me ncíte ke í dǎ nhò bo na káyietí de kó idífí, bèè ò tǎní ikuú niùti borè, kè ikuú niùti kéété o dífí.

⁹ Kè dè me ndò mbè m pǎ dè tu fǎǎfè nfe bè n feu fè, fè tu n kǎfe nfe. ¹⁰ Bè báa na kè fè cèètenè fetefè fǎǎǎfè yoo fǎǎfè. Kè bè tǎoté fǎǎfè bè m pǎ fè ke cèètenè fetefè idé i naa n kpéyi nyi.

¹¹ Kè de kó fǎǎfè me ntu ikuú yete fǎfè, bèè fè benke ikuú niùti bá kè fè tu fǎé botí, ¹² kòo fè wénté kǎyà fè wenni yoo fè sǎ nkékéété fè dífí. ¹³ Kè fè yiè nweè me ndó kǎwǎte kè fè donté wée yietí bè fè kéété i dífí kénós nke i mmǎnnè ò bo totémè ò me nyietí i yecúo yènnùmmù kó dímǎa.

¹⁴ Kòò mǎu m pǎ o cǎtè, ikuú niùti tǎ wénté, kè tǎ wenni yoo te sǎ, kòò yǎ mù, mummu. ¹⁵ Kè tǎ yiè nweè me ndó kǎwǎte kè tǎ donté wée yietí bè tǎ kéété i dífí kénós nkè i mmǎnnè bè bo totémè ò yietí i yecúo yènnùmmù kó dímǎa kè ntè te.

¹⁶ Kòò mǎu m pǎ ketenkè, dí wénté bè bo kè buatí tidiboti kè tǎ mmámè, kékéété ke dífí. Kè kè dǎ nke bo na kǎcǎuté tidiboti cidǎóbè sikǎusitǎati (300) ke dífí mbo medítibii nsipísínùmmù.

¹⁷ Kòò yó m pǎ de kó ketenkè, ke sǎ tidaati fǎimmù benni bo ke dífí baa mme mmǎ. ¹⁸ Kè tidaati fǎimmù benni me mpǎtè, kòò kè nni mpǎ, ikuú niùti kǎa nyebie nyèè kpaá kè tidaati fǎimmù benni terii tuakéní kékéété ke dífí.

¹⁹ Kè kè yiè nwète ke dǎ kè kè donté wée yietí ikuú niùti kéété i dífí kénós nke i mmǎnnè bè bo totémè ò yietí i yecúo yènnùmmù kó dímǎa kè kè tieke.

²⁰ Kòò me nyí kè donté o mǎmmuó nkòò kè fiténè otòu mǎu dè dèemu. Ò ténke báa na kè kè donté. ²¹ Kè tidaati fǎimmù benni me ntùòke, wée me nkè donté wée kè yóu, kè naa n kǎke nke. Ikuú niùbè bèè kè tieke. Bè kè nni mpǎmu.

²² Kòò mǎu m pǎ ketenkè ò donté kè, kè dè í tú o yembè kǎke, ²³ ikuú niùti wénté yebie nyèè kpaá kè tidaati fǎimmù bennii tuakéní kékéété ke dífí wée kè nni mpǎa nkòò yietí ke dífí de yiè, i tu n kpéyi nyi. ²⁴ Kè tidaati fǎimmù benni tǎòke wée do kè te nè dímǎnni wée wǎte kè kè cǎutè, o yembè kǎke nke.

²⁵ Bè níí yóó tūnne idiítí ìi kèéte metaummè tou kpéí i kó kukperíkù nku, kékééte de kó idiítí. De kó idiítí kó fesámòpòfè céékù bo kàdammù tepíítè nte.

Yepārè yebotí yebotí

²⁶ Omòu bá m pā o òfè peité fè meketimè kè fè tu fedaafe, fè die nke tú n kofe nfe. Kòo nààfè nfe yoo o pièfè yoo o buotè. ²⁷ Kòò mòu m pā feòfè bè í n feu fè, bè bo na kéwète ké fè donté kéyietí fè diítí kénósò nkè dè mmànnè bè bo totémè o yietí i yecúò yènnùmmù kó dimáà. Kè fè yiè me nyí dó kéwète ké fè donté bèe fè fité fè diítí.

²⁸ Kòò mòu m pā dèmarè ke tú, ò dè nni mpāmu sáà, bè báá na kéwète ké dè donté yoo bèe dè fité. Kòo niti nwe yoo feòfè yoo o yembè o yóunè kèè tenkè, bè m pāā ndèè kó dimàà mebotí dè tu n kperè nde. ²⁹ Kòo niti nwe bè m pāmè bè báá na kéwète kóò donté, bèe ò kùò.

Ti bo n duòmmè Kuyie nti mæke de kó dimàà kó depííndè

³⁰ Kè di dèite di paa nkó tidiiti nè di tebiiti dí dè berí kédeite dèè tu depííndè, dè tu n kperè nde. ³¹ Kòò mòu dó kéwète kédonté o kó depííndè kó dèmarè wèe yietí kénósò nkè dè mmànnè bè bo totémè ò yietí i yecúò yènnùmmù kó dimáà. ³² Dèè kó dimàà tu iwūš, inààke nè ipe nè sibós, fèè òfè níí tú fepíínfè fè tu nkofe nfe. ³³ Dí níí báá fè cèètenè fesààfè yoo fesínfè. Kòò mòu fè cèète, fenfe nè ò cèètenè fè idé i naá n kpèyi nyi, bè me mbáá na kéwète ké i donté.

³⁴ Ti Yiè nKuyie ndo duós nyii kuós nyi Mòyiisi Sinaii tārì Ìnkè Isidayeεribe kpéí.

Mukétimù Di mpátiri tɔ tii náànti

Mukétimù kó dipátiri ti náá mMɔyíisi do bè duó nKuyie nkuó Sinaii tãri kédeè kè bèè báátimè mme kékété ke bo ta Kuyie mbè duó ndii èi. Bè de nkètè kétuòke Kadéesi Badinneà tenkè kè de nkpaá bè bo tamè dihei máá, kè bè né depe bè bo tamè de kó dihei. Kè Kuyie nyúś mbe to, kè bè fité kè dɔ yebie nsipísínàà dikpáá mieke, kè de mboni kè bè baà tuòke Mɔabu tenkè mukókúú nkóò dàmèèri bakú you. Isidayeeribe do dò nké de nyité kéta Kuyie mbè duó nkèè tenkè Kannaháa.

De kó dipátiri sɔoté Mudennimù kó dipátiri nè ikuó niùbè pátiri ye kó tináànti nti, ke benkú Kuyie nkó benitibè do cīnnimè, kè be tákumè níí bonke di nyiè kéwète kétonkè diteri. Nè memme kè Kuyie nkuu me mpí nku nùù kù bè dɔunnè di ke dɔ kè di dòò. Kè Mɔyíisi ncómmù benitibè cuokè ke náá mbenitibè Kuyie nhò náké ti, ke kù bàá mbenitibè kpéí.

Di mpátiri náànti duó ke dòmmè

1. Bè do kérímè ditãri Sinaii kó dikpáá mieke 1:1-10:10
2. Bè itémè Sinaii ke ta Mɔabu biriku 10:11-21:35
3. Bè bomè Mɔabu tenkè:

Badaki do yèmmè Badammuu bonté Isidayeeribe kusínkù 22-24

Bè yeténèmè Kuyie, mucèmmu sɔotémè nè ikuó mai de kó tináànti 25-36

ISIDAYEERIBE DO KÉRÍME DITĀRĪ SINNAI KÓ DIKPÁÁ

Bè kàammè Isidayeeribe meketimè

¹ Isidayeeribe yè Esibiti kè de mmòkè dibenni ndi. Dibenni déri kóo tánkù odéri kó diyie ketiri, kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyíisi Sinaii kó dikpáá ku taummè tou mieke ke dɔ: ² Kaannè Isidayeeribe kéntù mbe naàmùnti tūmmè titòbè nè be cēi tū ntūmmè sitòbè, di kaa mbèè kó dimàà tu benitidaabè kéwāri bá wè o yetiri. ³ Mɔyíisi fɔ nnè Anɔ di kaa nyIsidayeeribe bèè mòke yebie nsipísidé kéntò ke deètinko bèè bo na kékote mudoò be tīrè dòmmè. ⁴ Bá kùù naàmùnkù be cēi mieke dí deite okótí òmáá òmáá kè bè ndi neiné. ⁵ Nte bèè yóó di neiné be yetè:

Dubenni kó kunaàmùnkù mieke, Sedeuu bire Edisuu.

⁶ Simmèśś kòku mieke, Sudisadaii bire Sedumiəri.

⁷ Sudaa kòku, Amminadabu bire Nasś.

⁸ Isakaa kòku, Suaa bire Netanneyeddi.

⁹ Sabunoo kòku, Edonni bire Ediabuu.

¹⁰ Sosefu kó ibi Efadaimmu nè Manansee be kó tinaàmùnti kòbe:

Efadaimmu kòku, Ammiudi bire Edisama.

Manansee kòku, Pedasuu bire Kammidiyeddi.

¹¹ Bensamee kòku, Kideonii bire Abidanni.

¹² Danni kòku, Amisadaii bire Ayiesee.

¹³ Asee kòku, Okadanni bire Pakiyeddi.

¹⁴ Kadi kòku, Deuyeedi bire Ediasafu.

¹⁵ Nefutadii kòku, Enanni bire Aida.

¹⁶ De kó benitibè do tú bè tãátè bèmbè. Bè do tú bèè kòtí bèmbè be boti mieke ke ni benitibè sikoupi. ¹⁷ Merime Mɔyíisi nè Anɔ kè bèè túóté de kó benitibè bè tãátè bè, ¹⁸ kétéí nyIsidayeeribe beməu otánkù déri kó diyie ketiri, kè Isidayeeribe be batè be naàmùnti nè be cēi, kè bèè dei bèè mòke yebie nsipísidé sidé kèndeètinko.

¹⁹ Merime Mɔyíisi bè kàammè Sinaii kó dikpáá mieke ti Yiè nKuyie ndo ti nhò náké ke yè ndè ndòmmè.

Bè ketémè mukàmmù

²⁰ Bè batè dii mǎnni Dubenni wèè tu Isidayeeribe kóo po kó kunaàmùnkù kédeè kè bèè kaa mbèè kó dimàà tũòke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò mbè bo na kékote mudoò.

²¹ Bè do kaa mbè Dubenni kó kunaàmùnkù bè do bo sikoupiúsínàà nè sikoupiúsikuà nè sikousinùmmù ndi (46500).

²² Kè bèè batè Simmèśś kó kunaàmùnkù kékaa mbèè mòke yebie nsipísidé kèndeètinko benitidaabè máá kéwāri be yetè. ²³ Kè bè mbo sikoupiúsínùmmù nè sikoupiúsíwei nè sikousitãati (59300).

²⁴ Kè bèe bate Kadi naàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè benitidaabè, bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko bèè dò nkéna kékote mudoò. ²⁵ Kè bè rúbo sikòupípsínàà nè sikòupísínùmmù nè sikòusikuà nè sipísínùmmù (45650).

²⁶ Kè bèe bate Sudaa naàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè benitidaabè, bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko bèè dò nkéna kékote mudoò. ²⁷ Kè bè rúbo sikòupípsísiyiekè nè sikòupísínàà nè sikòusikuà (74600).

²⁸ Kè bèe bate Isakaa naàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò nkéna kékote mudoò, ²⁹ kè bè rúbo sikòupípsínùmmù nè sikòupísínàà nè sikòusínàà (54400).

³⁰ Kè bèe bate Sabunoo naàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko bèè dò nkéna kékote mudoò, ³¹ kè bè rúbo sikòupípsínùmmù nè sikòupísiyiekè nè sikòusínàà (57400).

³² Kè bèe bate Sosefu bire Efadaimmu kó kunaàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò nkéna kékote mudoò, ³³ kè bè rúbo sikòupípsínàà nè sikòusínùmmù (40500).

³⁴ Kè bèe bate Manansee, Sosefu bire terè kó kunaàmùnkù kòbe, benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò nkéna kékote mudoò, ³⁵ kè bè rúbo sikòupípsitáati nè sikòupísidé nè sikòusidé (32200).

³⁶ Kè bèe bate Bensamee kó kunaàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò nkéna kékote mudoò, ³⁷ kè bè rúbo sikòupípsitáati nè sikòupísínùmmù nè sikòusínàà (35400).

³⁸ Kè bèe bate Danni kó kunaàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè, benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò nkéna kékote mudoò, ³⁹ kè bè rúbo sikòupípsísiyiekè nè sikòupísidé nè sikòusíyiekè (62700).

⁴⁰ Kè bèe bate Asee kó kunaàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè, benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò nkéna kékote mudoò, ⁴¹ kè bè rúbo sikòupípsínàà nè tekòupítè nè sikòusínùmmù (41500).

⁴² Kè bèe bate Nefutadii kó kunaàmùnkù kòbe be cǝí dò ndòmmè, benitidaabè bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko, bèè dò nkéna kékote mudoò. ⁴³ Kè bè rúbo sikòupípsínùmmù nè sikòupísitáati nè sikòusínàà (53400).

⁴⁴ Memme Məyiisi nè Anoo nè Isidayeeribe kó tinaàmùnti tepítè nè tidéti kó bekótibè kàammè Isidayeeribe be cǝí dò ndòmmè. ⁴⁵ Kè bèe bate bèè màke yebie nsipísidé kèndeètinko bèè dò nkéna kékote mudoò, ⁴⁶ kè bèe wənné bemou kémbo sikòupíkòusikuà nè sikòupísitáati nè sikòusínùmmù nè sipísínùmmù (603550). ⁴⁷ Bè nè í nwənnénè Defii kó kuwuo nke kaa.

Defiibe kó mutōmmú

⁴⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dà: ⁴⁹ A báa kaa nDefii kó kuwuo, a báa bè kàanne Isidayeeribe. ⁵⁰ Á bè duú mmetaummè tou kó mutōmmú, kè bè ndake n nenti kpéi nnè dèè kó dimàà cénke tú metaummè tou kperè. Beè yó ntu n taummè tou nè di nenti, beè yó nte de kó mutōmmú, kè di báté dè beè yóó fité metaummè tou. ⁵¹ Kè metaummè tou do nkésoó ndikari beè yóó di kpéété, kè di tùàke di bo cómmú dè, beè di cónné. Wèè í tú Defii boti kou kòò di tóónnè beè ò kùs. ⁵² Isidayeeribe bá dii tinni di níí báté di kó mēfié, di kó mecannimè borè. ⁵³ Kè Defiibe beè báté kēfité metaummè tou, kè dēe yie mmi nKuyie nkè m mieke báa do Isidayeeribe. Defiibe beè yó mپی metaummè tou mieke mutōmmú.

⁵⁴ Memme kè Isidayeeribe tūnne weti weti ti Yiè nKuyie nnáké ti Məyiisi be kpéi nkòò ti mbè náké.

2

Bè kàanne mèè boti Isidayeeribe

¹ De kó difōnkúò kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dà: ² Isidayeeribe bá dii tinni di níí báté di wuo nkó mecannimè borè kēfité metaummè tou, kè ndi ciénnè.

³⁻⁸ Sudaa kó di tinni kòbe nè Isakaa kperi kòbe nè Sabunoo kperi beè yóó wənné kēbáté metaummè tou diyie yieni kèè bíkè, Sudaa kó mecannimè borè.

Kè Amminadabu bire Nasō nni Sudaa kòbe kó di hāāpōntinni kè di rúbo behāāpōmbè sikòupípsíyiekè nè sikòupísínàà nè sikòusikuà (74600).

Kè Suaa bire Netanne yeedi nni Isakaa kòbe kó di hāāpōntinni behāāpōmbè sikòupípsínùmmù nè sikòupísínàà nè sikòusínàà (54400).

Kè Edonni bire Ediabu ni Sabunoo kòbe kó di hāāpōntinni behāāpōmbè sikòupípsínùmmù nè sikòupísiyiekè nè sikòusínàà (57400).

⁹ Kè bèe wənné bemou kémbo behāāpōmbè tekòupíkòutè nè sikòupípsini nè sikòupísiyiekè nè sikòusínàà (186400).

Beè kó diháāpòntǎnni níí yóó niité kéíté.

¹⁰⁻¹⁶ Dubenni kó ditǎnni kabe nè Simmeṣṣ kó ditǎnni kabe nè Kadi kó ditǎnni kabe beè yóó wēnné kébáté metaummè tou bakù cànkú bíékè, Dubenni kó mecanimmè borè.

Kè Sedeuu bire, Edisuu nni Dubenni kó diháāpòntǎnni behāāpòmbè sikoupiṣisnàà nè sikoupiṣikuà nè sikousinùmmù (46500).

Kè Sudisadaii bire Sedumieri nni Simmeṣṣ kó ditǎnni kabe behāāpòmbè sikoupiṣisnùmmù nè sipiṣiwei nè sikousitāāti (59300).

Kè Deuyeedi bire Ediasafu nni Kadi kó ditǎnni kabe behāāpòmbè sikoupiṣisnàà nè sikoupiṣisnùmmù nè sikousikuà nè sipiṣisnùmmù (45650).

Kè bèe wēnné bemou kémbo behāāpòmbè tekoupiṣisnùmmù nè tekoupiṣitè nè sikousinàà nè sipiṣisnùmmù (151450).

Beè yó mpokoo Sudaà nè o kabe be kó yetirè.

¹⁷ Be kó difǎnkùò kè Defiibe tǔnnè nè metaummè tou, Defiibe kó dikari dii níí yó mbo de cuokè. Bè yó ntú mbè báté mēè botí nku ke iiti, bá wè o níí yó mbo o kó mecanimmè borè ndè.

¹⁸⁻²⁴ Efadaimmu kó ditǎnni kabe nè Manansee kpèr beè yóó wēnné kébáté metaummè tou diyìè taà kèè bíékè Efadaimmu kó mecanimmè borè.

Kè Ammiudi bire Edisama nni Efadaimmu kabe kó diháāpòntǎnni behāāpòmbè sikoupiṣisnàà nè sikousinùmmù (40500).

Kè Pedasuu bire Kammediyēeri nni Manansee kabe kó diháāpòntǎnni sikoupiṣitāāti nè sikoupiṣidé nè sikousidé (32200).

Kè Kideonii bire Abidanni nni Bensamee kabe kó diháāpòntǎnni behāāpòmbè sikoupiṣitāāti nè sikoupiṣisnùmmù nè sikousinàà (35400).

Kè bèe wēnné bemou behāāpòmbè tekoupiṣisnùmmù nè tekoupiṣisni nè tekòutè (108100).

Beè níí yó ntú ditǎnni tāānni kéíté.

²⁵⁻³¹ Danni kó ditǎnni kabe nè Asee kó ditǎnni kabe nè Nefutadii kó ditǎnni kabe beè yóó wēnné kébáté metaummè tou bakù yóú bíékè, Danni kó mecanimmè borè.

Kè Amisadaii bire Ayieese nni Danni kó diháāpòntǎnni kabe behāāpòmbè sikoupiṣisikuà nè sikoupiṣidé nè sikousiyiekè (62700).

Kè Okadanni bire Pakiyēedi nni Asee kó diháāpòntǎnni kabe behāāpòmbè sikoupiṣisnàà nè tekoupiṣitè nè sikousinùmmù (41500).

Kè Enanni bire Aida nni Nefutadii kó diháāpòntǎnni sikoupiṣisnùmmù nè sikoupiṣitāāti nè sikousinàà (53400).

Kè bèe wēnné bemou behāāpòmbè tekoupiṣisnùmmù nè sikoupiṣisnùmmù nè sikousiyiekè nè sikousikuà (157600).

Beè níí yó ntú besòmbè kéíté.

Bá dii āāpòntǎnni níí yó mbo di kó mecanimmè borè ndè.

³² Isidayeeribe mbe bè do kaa mbè ké bè bàte be céí dòmmè, be kó yehāāpòntǎnni yemou kè yèe wēnné kémbo behāāpòmbè sikoupiṣisikuà nè sikoupiṣitāāti nè sikousinùmmù nè sipiṣisnùmmù (603550). ³³ Bè me nyí nkāannè Defiibe Isidayeeribe tabè cuokè ti Yiè nKuyie ndo ti naké Mōyiisi ke yē ndè ndómmè.

³⁴ Kè Isidayeeribe tǔnnè weti weti ti Yiè nKuyie ndo naké ti Mōyiisi. Mēmme kè bèe cómmú bema bema be cannimè do ndómmè. Mēmme bè itémè be kari bá wè o naāmùnkù dòmmè nè o cētè.

3

Defiibe kó mutǎmmù dò nkéndómmè

¹ Nte Mōyiisi nè Anṣò be kó iwua. Ti Yiè nKuyie ndo yóó béinnè Mōyiisi Sinaii tārì ínkè kè Anṣò mākè ibí inàà ndi ii yètè tu: ² Nadabu weè do tú Mpo, kénante Abiu, kòo nante Edeasaa nè Itamaa. ³ Anṣò kó ibí nyi mēmme, bè do còu mbèè yò mekùò nke bè càǎné kè bè bo mpí nyikuà tǎmmù. ⁴ Nadabu nè Abiu kè bèe kú Sinaii kó dikpáá metaummè tou bòrinùù, ke yé bè do tǔnnè mēè ti Yiè nKuyie nti húnti muhāá nsǎntike kǎmu. Bè do yóó kú kè í mākè ibí. Edeasaa nè Itamaa kè bèe sǎoté kémpǎnnè be cice Anṣò ikuà tǎmmù.

⁵ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mōyiisi ke dā: ⁶ Duò nkè Defii kó kuwua nkabēe tǔnni, kaa bè duò nhAnṣò kè bè nwē nke pī mmutǎmmù. ⁷ Kè bèe nhò teénnè kè bè mpí mmutǎmmù metaummè tou, Isidayeeribe bemou kpéí. ⁸ Bè yó ndake metaummè tou kó tinenti kpéí kémpí nyIsidayeeribe kó mutǎmmù metaummè tou. ⁹ Á duò nDefiibe Anṣò nè o bí, mfi bè dèite Isidayeeribe mieke ke yē nhá bè mbè duò. ¹⁰ Anṣò nè o bí beè maa yó ntú ikuà niùbè, kémpí nyikuà tǎmmù, kè wèè í tú Defii botí kou kòò kááké de kó mutǎmmù bèe o kù.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nsaké ku náānti kébéi nke dā: ¹² Mfi tāāté Defiibe Isidayeeribe sòmbè cuokè, kè bè bo còutè bèè tu Mpo be kó difǎtǎri kémpí n tǎmmù, mfi bè te. ¹³ Ke yé bèè tu Mpo

be kó dimàa tumè n kòbe mbe. M potè dîi yîè Esibiti tenkè mieke bèè tu Mpo, de yîè ndi n cànnémè Isidayeeribe mieke bèè tu Mpo nè be wūs pié ì bí ketiyi kè ì tu idaaí, kè dè bo ntú mí ndi Yîè nKuyie n kperè.

Bè kàammè Defiibe kó kubotí

¹⁴ Merùme kè ti Yîè nKuyie nnáké Mòyiisi Sinaii kó dikpáa mieke ke dò: ¹⁵ Á kaa nDefii kó ibí initidaaí be naàmùnti nè be cèí, kéketénè ì mòke otànkù òmáa òmáa kèndeètinko.

¹⁶ Kè Mòyiisii túnne ti Yîè nKuyie nhò nàké ti kè bè kaa.

¹⁷ Nte Defii bí kó yeyètè: Kerisonni nè Keati nè Medadi. ¹⁸ Kè Kerisonni kó ibí ntú: Dibini nè Simeii. Be kó tinaàmùnti nti memme. ¹⁹ Kè Keati kó ibí ntú: Amudamu nè Isaadi nè Eburno nè Usiyeeedi. Be kó tinaàmùnti nti memme. ²⁰ Kè Medadi kpeyi ntú: Madi nè Musi. Defii kó ibí nyi memme be naàmùnti nè be cèí.

²¹ Kerisonni kó tinaàmùnti do tú: Dibunii kòku nè Semmeii kòku kè bè ntú Kerisonniibe. ²² Kè bèè bè kaa nkétuóté initidabí ì mòke otànkù kènto ke deètinko kè bè mbo sikòupísíyiekè nè sikòusínùmmù (7500). ²³ Kerisonniibe kó tinaàmùnti kòbe beè do kari metaummè tou fànkúò diyè taà kèè bíékè. ²⁴ Dayeedi bire Ediasafu weè do tú be kó təc̣ṭèṭe kóo kóti. ²⁵ Kerisonniibe kó mutómmù do tú bè bo ndakemè metaummè tou kpéi nnè kuyààkù kùù dì dàátí nè kùù kpetí dibòri. ²⁶ Nè tì fité kudànkù nè kùù kpetí ditowaà kó dibòri nè de kó iwēí bè 33 píttinné ì de kó tiyàati.

²⁷ Keati kó tinaàmùnti do tú: Amudaabe nè Isaabe nè Eburnoabe nè Usiyeeediibe be kó tinaàmùnti nti memme. ²⁸ Kè bèè bè kaa nkétuóté initidabí ì mòke otànkù òmáa kèndeètinko kè bè mbo sikòupísíni nè sikòusikuò (8600) beè do pí mmetaummè tou kó mutómmù. ²⁹ Keatiibe kó tinaàmùnti kòbe beè do kari metaummè tou bakù cànku bíékè. ³⁰ Usiyeeedi bire Edisafāa weè do tú be c̣ṭèṭe kóo kóti. ³¹ Beè do te bè bo ndakemè metaummè tou kpéi nnè táburi nè tefitíkètè nè yewūsṭṛè nè tinenti teti bè p̄innè ti ikuó tómmù nè kuyààkù de mieke kòku nè iwēí ì kù píttinné.

³² Beè do pí mmetaummè tou mieke mutómmù kè be kóo kóti tu ikuó nùtì Anò bire Edeasaa, kè weè mbè baké.

³³ Medadi kó tinaàmùnti kòbe do tú: Madiibe nè Musiibe. Medadi kó tinaàmùnti nti memme. ³⁴ Kè bèè kaa nyinitidabí ì mòke otànkù kènto ke deètinko kè bè mbo sikòupísíkuò nè sikòusidé (6200). ³⁵ Kè Abiyai bire Sudiyeeedi weè ntú be kó təc̣ṭèṭe kóo kóti, beè do kari metaummè tou bakù yóu. ³⁶ Medadi kó tinaàmùnti kòbe kó mutómmù do tú bè bo ndakemè metaummè tou kó tidab̄eti kpéi nnè ticád̄aati nè yesànkè nè ye kó yetetiye nè di kó tinenti teti timòu. ³⁷ Beè do dakenè metaummè tou kó kudànkù kó yesànkè kpéi nnè ye kó yetetiye nè de kó ibaakè nè de kó iwēí.

³⁸ Mòyiisi nè Anò nè be bí kè bèè kari metaummè tou diyè yìenì kèè bíékè dibòri bo kèè bíékè, kèmp̄i nyikuó tómmù Isidayeeribe kpéi. Kè wèè í tú Defii boti kou ke dè tóonko, bèè ò kùu.

³⁹ Kè bèè kaa nDefiibe kétuóté initidabí ì mòke otànkù kèndeètinko, bamòu kè bè mbo sikòupísísidé nè sikòupísidé (22000). Mòyiisi nè Anò beè do bè kaa kèntù mbe naàmùnti dò ndómmè, ti Yîè nKuyie ndo bè nàkémè.

Bè cèèṭen̄mè Defiibe bèè tu Mpo

⁴⁰ Kè ti Yîè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: Kaa nyIsidayeeribe bèè kó dimàa tu Mpo bamòu, kéketénè ibí ì mòke otànkù òmáa kèndeètinko, á bè kaa nkéwāri be yetè. ⁴¹ Kaa dèè, á túóté Defiibe kè bè nni nduó, Isidayeeribe bèè tu Mpo be kó dif̄it̄iri kè bè ntú n kòbe, kétuóté be wūs kéceetenè Isidayeeribe kó iwūs pié ì bí ketiyi kè ì tu idaaí.

⁴² Kè Mòyiisii kaa nyIsidayeeribe bèè tu Mpo ti Yîè nKuyie nhò nàké ke yē ndè ndómmè. ⁴³ Kè bèè kaa nkéwāri be yetè kétuóté ibí ì mòke otànkù kèndeètinko kè bè mbo sikòupísísidé nè sikòusidé nè sipísíyiekè nè bètāati (22273).

⁴⁴ Kè ti Yîè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ⁴⁵ Túóté Defiibe kécónné Isidayeeribe bèè tu Mpo be kó dif̄it̄iri kè nni mbè te kétuóté Defiibe kó iwūs pié ì bí ketiyi kè ì tu idaaí kéceetenè Isidayeeribe kpeyi Defiibe, m̄i yó mbè te, mí mbe Yîè nKuyie. ⁴⁶ Isidayeeribe bèè tu Mpo bèè n̄n̄ké Defiibe ìnkè sikòusidé nè sipísíyiekè nè bètāati (273). ⁴⁷ A c̄outé bá wè yuu ìnkè medit̄ibii mm̄n̄n̄mmù ì kèet̄e metaummè tou kpéi. ⁴⁸ Kaa duó nde kó idíit̄i Anò nè o bí, kè bèè do mbèè tu Mpo bèè n̄n̄ké.

⁴⁹ Kè Mòyiisi cuó de kó idíit̄i kè bè bo donnè Isidayeeribe bèè tu Mpo bèè n̄n̄ké. ⁵⁰ Kè bèè ì cuó kè ì mbo medit̄ibii nt̄ek̄upit̄e nè sikòusit̄āati nè sipísíkuò nè mm̄n̄mmù (1365) be do kèet̄e ì d̄it̄i nyi metaummè tou kpéi. ⁵¹ Kòo ì duó nhAnò nè o bí ti Yîè nKuyie ndo ti nhò nàké wenwe Mòyiisi ke nyē Bèè d̄ōmmè.

4

*Defiibe naàmùnti kobe kó mutōmmú**DEËNNÍ: Keati naàmùnkù kobe kó mutōmmú*

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Mòyiisi nè Anṓ ke dṓ: ² Kaannè Defiibe naàmùnti mieke Keati kó ibí be naàmùnti dōmmè nè be cēí, ³ kékēténè benitidaabè bèè mṓke yebie nsipísitāati kénto kētuakenè bèè mṓke yebie nsipísinūmmù ke dṓ nkéna kēpī metaummè tou kó mutōmmú. ⁴ Keati naàmùnti kobe kó mutōmmú yó ntú bè bo ndakemè ikuṣ nenti kpéí. ⁵ Kè dè níí tūòke di bo ítemè di bátè dè késṓṣ, Anṓ nè o bí bèe kotení kénúnté kuyààkù kùù pi ikuṣ nenti kó kufáá. ⁶ Bèe kù pṓù mmetaummè tou. Kè bè dèè bèe di dátinnè kukònkperikù kénṓṣ nkuyààkù kùù wūṣ tibeðencēēti ké di tōnnè ipàati. ⁷ Kè bè dèè bèe dátinnè kuyààkù kùù do wūṣ tibeðencēēti tábùri bè dakù dè pēēbè bè m pāa mbè mí ndi Yìè nKuyie, kécōnnè yebṓ nè ibòòke nè yebṓ yèè yēēnnè menie nnè yedíè nyikuṣ kó menaà nhṓ nhā yèè mieke, bè yó nde ndakù pēēbè bè yó nni mpāa mbè sṓá. ⁸ Bèe dátinnè de ìnkè kuyààkù kùù wūṣ tibeðencēēti kénṓṣ nkukònkperikù kētōnnè tábùri kó ipàati. ⁹ Kè bè dèè bèe dátinnè tefitíkèkètè kuyààkù kùù wūṣ tibeðencēēti nè yefitibò nè de kó siseú nè dèè kounè mutápeí nnè mekùṣ ncūṣ siì bukúsi mieke. ¹⁰ Kè bèe dè wēnnè kēpṓ nkukònkperikù, kēdaa nkudabekù ìnkè, ¹¹ kédátinnè disṓowūṣtōnni kuyààkù kùù wūṣ tibeðencēēti ke nṓṣ nkukònkperikù kētōnnè ipàati. ¹² Kè bè dèè bèe tóté bè pīnnè tii nenti ikuṣ tōmmú kēpṓ nkuyààkù kùù wūṣ tibeðencēēti nkénṓṣ nkukònkperikù ké dè wēnnè kēdaa nkudabekù ìnkè. ¹³ Kè bè kouté diwūṣtōnni kó mutápeí nke dèè bèe di dátinnè kuyàawūṣkù, ¹⁴ bè yóó de ndaa nyikuṣ nenti timṓu bè tūōnnè tì tihúúnti nè simátikūmpé yenù nkpesi nè tikápenti nè ibòòke bè mēinnè ì meyī, diwūṣtōnni kó tinenti timṓu cénke, ké dè dátinnè kukònkperikù kētōnnè ipàati ke bo ndi tōunnè. ¹⁵ Anṓ nè o bí kè bè pṓù ndii mōnni ikuṣ nenti ke dèè. Kè dè tūòke di bo íté dè késṓṣ, Keati kó ibí kotení ké dè tṓ, bè né báa yie nkè be nòutè kááké ikuṣ nenti, ké bè tì kááké bè yóó kúmu. Be kó mutōmmú tū bè bo ntṓumè ikuṣ nenti. ¹⁶ Kè ikuṣ niùti Anṓ bire Edeasaa yie kó mutōmmú yó ntú ò bo ndakemè mme tefitíkèkètè kó mekùṣ nkpeí nè tihúúnti kufṓṣku kpeti. Nè tidiiti bè m pāa ntì yewe yemṓu nè mekùṣ mbè ṣṓ cóú mmè oniti yoo dēmarè ké dè cānnè n tōmmú kpéí. Wee yó ndake metaummè tou dimṓu kpéí nnè dèè kó dimàa bo di mieke nè ikuṣ nenti timṓu.

¹⁷ Kè ti Yìè nKuyie nyíè kénáké Mòyiisi nè Anṓ ke dṓ: ¹⁸ Dí ndake kè Keati naàmùnkù kobe báa kù. ¹⁹ Ntenè di bo yīmè kè dèe yie nkè bè báa kááké ikuṣ nenti tii bo kufáá mmieke kékù. Anṓ nè o bí beè yóó bè benke bá wè o tōmmú nè ò yó ntṓu tii nenti. ²⁰ Di báa yie nkè bèe yà ikuṣ nenti tii bo kufáá, ké bè tì yà bá sámpṓ bè kumu.

DEËNNÍ: Kedissonni naàmùnti kobe kó mutōmmú yó ntú mù

²¹ Kè ti Yìè nKuyie nyíè kēbéinnè Mòyiisi ke dṓ: ²² Kaa nKerisonni kobe be naàmùnti dṓ ndōmmè nè be cēí. ²³ Á kaa mbenitidaabè bèè kó dimàa mṓke yebie nsipísitāati kénto kētuakenè sipísinūmmù ke dṓ nkéna kēpī mmetaummè tou kó mutōmmú. ²⁴ Nte Kerisonni naàmùnti kobe kó mutōmmú yó ntú mù nè bè yó ntṓu dè. ²⁵ Bè yó ntṓu metaummè tou kó tiyàati nti, kuyààkù kùù ṣṣ di dátinnè nè de kó kukònkù nè kuyààkù kùù ṣṣ kpetinnè metaummè tou kó dibòri. ²⁶ Nè kuyààkù kùù fité metaummè tou nè diwūṣtōnni nè kùù kpeti de kó kudànkù kó dibòri nè iwēí bè ṣṣ nūnnè ì kuyààkù nè ikuṣ nenti timṓu tii pīnnè ikuṣ tōmmú. Bèe yó nte de kó mutōmmú. ²⁷⁻²⁸ Anṓ nè o bí beè yó mbenkù Kerisonni naàmùnti kobe be kó mutōmmú nè bè yó ntṓu tii nenti, ké Itamaa ikuṣ niùti Anṓ bire, mbè ni.

TÁÁTI: Bè kaammè Medadi naàmùnkù kobe

²⁹ Kè ti Yìè nKuyie nyíè kēbéinnè Mòyiisi ke dṓ: Kaa Medadi kobe be naàmùnti nè be cēí dṓ ndōmmè. ³⁰ Á kaa mbenitidaabè bèè mṓke yebie nsipísitāati kénto kētuakenè yebie nsipísinūmmù ke dṓ nkéna kēpī metaummè tou kó mutōmmú. ³¹ Nte be kó mutōmmú yó ntú mù: Bèe yó nte bè bo ntṓumè metaummè tou kó tidabēti nè di kó ipàati nè di kó yesānkè nè ye kó yeteitiyè, ³² yesānkè yèè fité metaummè tou kó kudànkù nè ye kó yeteitiyè nè de kó ibaakè nè de kó iwēí nè de kó tinenti timṓu. Dí benke bá wè ò dṓ nkētou tii nenti. ³³ Medadi naàmùnti kobe kó mutōmmú mmu bè yó mpī mmù metaummè tou mieke. Itamaa ikuṣ niùti Anṓ bire, wee yó mbè ni de kó mutōmmú mieke.

Bè kaammè Defiibe bèe pī mmetaummè tou kó mutōmmú

³⁴⁻⁴⁹ Mòyiisi nè Anṓ nè Isidayeribe kó bekótibè kè bèe kaa nDefiibe be naàmùnti nè be cēí dṓ ndōmmè. Keati naàmùnti kobe nè Kerisonni naàmùnti kobe nè Medadi naàmùnti kobe, kékēténè bèè mṓke yebie nsipísitāati kénto kētuakenè yebie nsipísinūmmù ke dṓ nképí

mmetaummè tou kó mutšmmú. Kuyie ndo náké Mòyiisi nwe kòo duó nkè bèè bè kàa nkè bè mbo:

Keati naàmùnti kòbe sikòupísídè nè sikòusiyiekè nè sipísínùmmù (2750).

Kerisonni naàmùnti kòbe sikòupísídè nè sikòusikuò nè sipísitáati (2630).

Mèdadi naàmùnti kòbe sikòupísitáati nè sikòusidè (3200).

Bemòu kè bèè wènnè kèmbò sikòupísini nè sikòusinùmmù nè sipísini (8580).

Kè nkè bèè nkè bèè dò nképi mmùù tšmmù nè tinenti bèè dò nkéntòu ti, ti Yiè nKuyie ndo ti náké Mòyiisi kè yè ndè ndòmmè.

5

Dèè bo nte kè bèè denne onitì Isidayeeribe cuokè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi kè dò: ² Náké Isidayeeribe kè tú kè tikànti pī nhòmòu yoo ò tùtì yefòtè yoo ò kàákè ocú. ³ Kòo nitidòu nwe yoo onitipòkù dí ò bèti kóò denne di kó dikari. Kè dèe yie ndindi Isidayeeribe kè di báá sīnkūnne di kó dikari, m borè di cuokè.

⁴ Kè Isidayeeribe dòd ti Yiè nKuyie nnákè ti Mòyiisi bè kpéí kòò ti mbè náké, kèmbeti bè kó dikari bèè kó dimàà sīnte.

A bo tūntemè a caàrimè

⁵ Memmè kè ti Yiè nKuyie nnákè Mòyiisi kè dò: ⁶ Náké Isidayeeribe kè tú: Kòò mòu cààrè ò kou tòu kperè yoo ò dòò meyei mmamè, ò cààrè mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe. ⁷ Wèe dáa nde kó meyei nhò dòò mè kèfènnè ò cààrè dè de yiè, kénós nkè dè mmanè ò cààrè de kó metotimè yewétiyè yènnùmm kó dimàà. ⁸ Kè bè cààrè wè me nkumu kè í mòke ò cèdètè kou, bè na nhò yietí dè, bèè dè duó mmí ndi Yiè nKuyie nkè ikuó niùti dè tùótè, kè né mbúúti dipedaà meyei nhútímù kperi, ò yóó dàòndè di mèwénkumè kó ikuó. ⁹ Kè Isidayeeribe níí dèite dèmarè dèè tu n kperè de mieke kè duó nyikuó niùti ò kperè nde, n yè ndi mbè duó ndènde. ¹⁰ Kè bè cànnè dè n kpéí bèè dè duó nyikuó niùti, kè bè duó ndè ikuó niùti ò kperè nde.

Ikuó iì tukúnè bè bo wátimè onitipòkù kè dò ò dauti dautinè benitidaabè

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie m béinnè Mòyiisi kè dò: ¹² Náké Isidayeeribe kè dò: Kòò mòu kóo pokù dauti dautinè benitidaabè, ¹³ kè duónè onitidòu mòu kòo dàu í bè sšnké, kòò sšù nhomàá bá òmòu í ò yà, bè me nyí ò sšnké bè duó dè, ¹⁴ yoo kòo dàu yèmmè meè me yete kòò ò wátiri detetirè, yoo ò mènke dè dòòmu. ¹⁵ Kè dè tùàkení kè dò mme botí de yiè nkòtenè ò pokù ikuó niùti borè, kèntanè muyuo ncidòbè bètáati, ò báá mù yòòrè mekùò nyoo tihúúnti, kè yè dè tumè mepútímè kó mèdòòrimè mme, meè yóó benke bè wátiri wè dòòmmè meyei nyoo ò í mè dòò. ¹⁶ Ikuó niùti kòtenè dè kóo nitipòkù mí ndi Yiè nKuyie ncètè kóò cònnè n yìikè. ¹⁷ Kè ikuó niùti yauté ikuó kó menie ndibuu mieke kèyètè n cètè kó mutàà nkéánnè de mieke, ¹⁸ kécónnè onitipòkù n yìikè kédáté ò yuu kuyààkù, kèduó nkòò cèé nho nòu, kòò ánnè mepútímè kó muyuo nhò dàu waanní mù kè bo ò yàákénè, kè ikuó niùti mómumu nni ntò menétiime meè touni meyei. ¹⁹ De mònni kè ikuó niùti béi nhonitipòkù iikè kè dò: Kè nsá kàa í duónè onitidòu tòu, kòò mòu í da yùúku kè duónè kè da sšù, menétiime miè mmèè tò kusīnkù mè báá da toni meyei mmamè. ²⁰ Kàa me nduónèmu onitidòu tòu, kè sou nkè dè tu mómumu nwe onitidòu tòu da duónèmmè, ²¹ ti Yiè nKuyie nda cšš kàa nitipòtìi kũũ kàa naá nteháũnte, késuo nkénaá ndibenkèri, kàa botí kòbe níí nnáá nha kpéí mbè dó dii mònni képarikè. ²² Kè menie mmiè nta a pouti a nitipòtìi kũũ kàa sua. Kòo nitipòkùu cšúté kè dò: Dè mme ndò.

²³ Kè ikuó niùti wari yetannò yeyiye ò béi nyè kè yè áúténè menétiime, ²⁴ kè bo nii nhonitipòkù de kó menétiime memme mèè touni meyei nkòò yà de kó menétiime. ²⁵ Kè ikuó niùti cšutè muyuo mepútímè kšmu kè mù benke ti Yiè nKuyie kè mù kòtenè diwšštšnni borè, ²⁶ kèfšótè de kó muyuo nkè mù ndò ndibenkèri kòo mù tšò ndiwšštšnni īnkè kè né na kénii nde kó menie nhonitipòkù. ²⁷ Kòò mè yà kè sš nhò mènke duónèmu onitidòu tòu kè sou, kè de kó menétiime mèè tò kusīnkù ta ò pšutì mè bo nte kòo nitipòtìi kũũ, kòò naá nteháũnte, késuo nkénaá ndibenkèri kòo botí kòbe níí béi nho kpéí bè dó dii mònni képarikè. ²⁸ Kè dè me nsš nhò í duónè onitidòu tòu kè dò mpáí páí kè dè sš nhò í sšù omáá meyei mmamè báá ò tšòkení kòò nsókè kè péi ibí.

²⁹ De kó ikuó tš mepútímè kpèyi nyi, kè tukúnè onitipòkù wèè bo nye nkòò nitidòu tòu ò duónè kóò sīnkūnne. ³⁰ Kè dè me ndò nhonitipòkù í dòò dèmarè kòo dàu yóò mèè kpéí nho īnkè kè dè te, kòò ò kòtenè ikuó niùti borè kè ikuó niùti ò dòò de kó ikuó. ³¹ Bè í yóó sš nhonitidòu ò wátì mèè kpéí nho pokù, kòo nitipòkù me mmènke me dòòmu wèè yóó tò de kó mucšntimu.

6

Bèè cànnè Kuyie ndinùù bè kó ikuó

¹ Ké ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi ke dà: ² Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkòo nitidòu yoo onitipòkù n cànnenè dinùu ke bo soó ntiyùti kè dèe benke ò n cànnenè dinùu. ³ Ò bá nyò mmenaa mbè tumè diffè nè metémè mèè muò, ò bá nyò mmenacéduo, kè bè niù finyi kó yebe ò báa yà de kó dinaabénni, ò me mbáa cááké finyi kó yebe sũtye yoo yekperè. ⁴ De kó yewe wè n cànnenè yè dinùu ye mieke, ò báa di finyi kperè marè, yetebe kó tiwéeti yoo ye kó mebi. ⁵ De kó yewe ò n cànnenè yè dinùu ye mieke kuponkù báa kááké ò yuu yoo ò deñfè kè de kó yewe ò n cànnenè yè dinùu yaa deñè. ⁶ De kó yewe ò n cànnenè yè dinùu ye mieke ò báa tóónnè ocfi. ⁷ Kòo cice nwe yoo ò yó yoo ò kóo kóti yoo ò nantè yoo ò tãù ò báa ò tóónnè, késinkunne omáa. Ò cáammu n kó mutómmú kpéi ke soké tiyùti.

⁸ Ò soké yèe we tiyùti ye mieke ò cáammu n kó mutómmú kpéi. ⁹ Kè dè me ndò nhòmòu ku ò také metóntómmè ke sìnkunne ò yùti diyie yiènni yiè wèe kuó ò yùti kéwènkunne omáa. ¹⁰ Diyie niínni yiè kéwaa nsinónkpée sidési yoo yekpetinónkpere kó yepàa nyèdèé kè dè duó nyikuó niùti metaummè tou bòri nùu. ¹¹ Kè ikuó niùti féúté tèmáa meyi n cífèmmè kpéi, kéféuté tetetè kétuò nkédeé kóò dòò ikuó mewénkumè kpeyi, kóò wénkunne ò tóónnè ocfi ke sɪnte. De kó diyie kòo wete kénáa nwèe cáá. ¹² Kòo wete kécánnè omáa mepámmè késoó ntiyùti kéwaa ndipedabii dii màke dibenni dimáa ke di nni nféuté meyi nhútímù kpéi, yewe yèe pèetè yè ténke í kaà nke yé ò sòò sìnkunne ò yùti.

¹³ Nte wèe n cànnenè dinùu de kó ikuó yó ndómme, kè de kó yewe dèè dii mǎnni wèe kote metaummè tou, ¹⁴ kéntonè ò wũs ò yó n féuté ò dipedabii dii màke dibenni dimáa ke kpa kuyènkù kè di nni nféuté kétuò, nnè dipeseri dii màke dibenni dimáa ke kpa kuyènkù ke di nni nféuté meyi ncífèmmè kpéi nnè dipedaà dii kpa kuyènkù metaummè kpéi. ¹⁵ Muyuo nsààmù bè àntenè mù mekùò nkó yekàtinda demómbire nè muyuo mmùu í kǎorenè mutie mùu muuti pèè mu kó tipèmpènti kè ti waare mekùò nnè muyuo, ò yó m pā mù nè menaa mbè sɔ yore mè. ¹⁶ Kòò dè tɔo demaù metaummè tou borè, kè ikuó niùti dè nni mbenke kéféuté, meyi ncífèmmè kó fèǎfè nè fèè yóo tuò nhò n cànnenè dii nùu kpéi. ¹⁷ Kòò dèè ò n féuté dipedaà metaummè kpéi nké n duó mmuyuo mmùu í kǎorenè mutie mùu muuti mu kó yekàtinda demómbire, kè ikuó niùti n duó nde kó dipānni kè di yore menaa. ¹⁸ Kòò dèè, wèe n cànnenè dinùu wèe kuó ò yùti metaummè tou bōrinùu, kétuóté ò yùti ò kuó ti kéwènnénè metaummè kó fèǎfè kécóu. ¹⁹ Kè ikuó niùti tóóté dipedaà kó kubakù kùu bérné kédeite muyuo mmùu í kǎorenè mutie mùu muuti mu kó dikàtindaà dimáa demómbire mieke nè mu kó kupèmpènkù kùmáa, kè dè duó nwèe n cànnenè dinùu ò kuó dii mǎnni ò yùti ke dèe. ²⁰ Ikuó niùti mómumu nwèe yóo dè benke mí ndi Yiè nKuyie nkédaò de kó ikuó, ò kperè nde ke né mbúúti díçínçinni kó kumaa ndi yòute kù ke m benke nè dikpèri bè cànnè di. De mǎnni wèe n cànnenè dinùu ò bo na kéwete kèyā menaa.

²¹ Wèe cànnenè mí ndi Yiè nKuyie ndinùu ò kó ikuó nyi memme nè ò dò nkékuo ò wũs ò dɔ kékuó dii yie, kòò màke yepàrè ke bo yíé, dè í yete, ò nè dɔ nkédaòmu ò korimù yiè ò n cànnenè dii nùu kó ikuó beké dè.

Ikuó niùti níí bo pā mèè boti Kuyie nkó mesàa mbenitibè

²² Ké ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔyiisi ke dà: ²³ Náké Anǎo nè ò bí ke tú n yè mbè níí pā mesàa n kó benitibè Isidayeeribe ke dà:

²⁴ Ti Yiè nKuyie ndi dɔò mesàa nké ndi kǎnké!

²⁵ Ti Yiè nKuyie ndi wénté fenǎnsààfè kè di pā diwèl!

²⁶ Ti Yiè nKuyie nwénténí di bíké ke dí duó ndiwèl!

²⁷ Bè níí yóo me nyi n yetiri Isidayeeribe ònké kè m bè dɔò mesàa.

7

Bè do pā sùl naasèi metaummè tou kó mutómmú kpéi

¹ Mɔyiisi dèè dii mǎnni metaummè tou kó mudòòrimù kè di còu mmekùò nké di cànnè nè di nenti timòu nè diwùtònni nè di kó tinenti timòu. Ò dè còu ndii mǎnni mekùò nke dè cànnè ke dèe, ² dè yie kè Isidayeeribe cèi kó bekótibè bèè baké be naàmùnti bèè do ni mukàmmù kó mutómmù kè bèe pāmmù yepàrè. ³ Kè bèe tóni be pàrè metaummè tou ti Yiè nKuyie nyiiké, sinaasèi sikuó ke si daati tiyàati nè inàake tepítè nè Idéi, bekótibè bèdébè, tenaasàntè tèmáa, bá wè fenààfè fémáa. Kè bèe dè tóni demaù metaummè tou borè. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dà: ⁵ Couté de be borè, kè dè duó mmetaummè tou mí ndi Yiè nKuyie n tómmù kpéi. Á dè duó nDefiibe bá wè ò tómmù dòmmè.

⁶ Kè Mɔyiisii tóóté sinaasèi nè inàake kè dè duó nDefiibe ⁷ kéduó nKerisonni naàmùnti kòbe sinaasèi sidési nè inàake inàa kèntù mbe tómmù dòmmè, ⁸ kéduó mMedadi naàmùnti kòbe sinaasèi sinàa nè inàake òni kèntù mbe tómmù dòmmè. Ikuó niùti Anǎo biré Itamaa do bè ní

kè bè pī mmù. ⁹ Bè í n duò nKeati kòbe biè mùmamù ke yé bembe do bukùmèmu ikuò nenti bè do dō nkéntou ti.

Bè pāmmú yèè pāre diwūstōnni kpéi

¹⁰ Bè do cānninko dii yè diwūstōnni Kuyie nkpéi kè Isidayeeribee pāmmú yepāre diwūstōnni kó mucānnímù kpéi, kè yè tóni diwūstōnni borè. ¹¹ Kè ti Yie nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: Bá dii yè Isidayeeribe kó bekótibè mieke òmáa ní tóni yepāre kè bèe cānnénè diwūstōnni Kuyie nkpéi.

¹²⁻⁸³ Memme kè bè nkōrinni bema bema be pāre. Diyiè ketiri yè Sudaa naàmùnkù kou, Nasō biere Amminadabu. Didéri yè Isakaa naàmùnkù kou Suaa biere nNetanneyeddi. Ditaānni yè Sabunao naàmùnkù kou Edonni biere Ediabu. Dinaanni yè Dubenni naàmùnkù kou Sedeuu biere Edisuu. Dinumuri yè Simmeōō naàmùnkù kou Sudisadai biere Sedumieri. Dikuōnni yè Kadi naàmùnkù kou Deuyedi biere Ediasafu. Diyiēnni yè Efadaimmu naàmùnkù kou Ammiudi biere Edisama. Diniinni yè Manasee naàmùnkù kou Pedasuu biere Kammidiyēeri. Diyiè weīnni yè Bensamee naàmùnkù kou Kideoni biere Abidanni. Diyiè pínni yè Danni naàmùnkù kou Amisadai biere Ayiesee. Diyiè tepítè nè dimáa yè Asee naàmùnkù kou Okadanni biere Pakiyēdi. Diyiè tepítè nè didéri yè Nefutadii naàmùnkù kou Enanni biere Aida.

Nte bá wè ò do tóni yèè pāre: Timáti péiti kó kubuuku cēékù do bo cidō òmáa nè sámpòrè nè timáti péiti kó dibuu dii yó mméinnè meyi kè di cēékù mbo cidō kó dikéè nè sámpò bè do kēetè wèè cidō nwe ti Yie nKuyie ncītè kpéi. Kè Muyuo nsāamù mùù āntenè mekùò nkè mù piéké de kó yebò. Tidiiti kó dipānni ndi.

Fesōbōðfē fēmaā fē cēékù bo kàdāammù tekōtè kè tihūnti piéké de mieke bè ò tuò nti.

Dinaadaa dimáa nè dipedabii dii mōke dibenni dimáa bè ò kuò di kētus

nnè dibadaa meyi ncīmmè kperè.

Inàake idéi, yepedake yènnmù, yebodake yènnmù nè yepedabe yènnmù yèè mōke dibenni dimáa dimáa, bè ò féutè yè ti Yie nKuyie mmetaummè kpéi.

⁸⁴ Isidayeeribe kó bekótibè do pāmmú yèè pāre ke bo cānnénè diwūstōnni Kuyie nkpéi, nte yè do wēnnè yemou kémbomè: Timáti péiti kó tibuuti tepítè nè tidé nè yebò tepítè nè yèdè yèè yó mméinnè meyi nnè isōbōðke tepítè nè idéi. ⁸⁵ Bá kuò buuku kó kucēékù do bo cidō òmáa ndi nè sámpò, bá dii buu kè di kōku mbo cidō òmáa kó dikéè nè sámpò, timáti péiti kó yebò yenye kè ye cēékù wēnnè cidōbè sipisidè nè bēnàa. Bè kēetè wèè cidō nwe ti Yie nKuyie ncītè kpéi. ⁸⁶ Bá fē sōbōðfē kó kucēékù do bo kàdāammù tekōtè, kè i mbo tepítè nè idéi, kè de cēékù wēnnè cidō òmáa nè sámpò, kè tihūnti bè tūò nti piéké i mieke. ⁸⁷ Kè né mbúutí yenaadake tepítè nè yèdè nè yepedake tepítè nè yèdè nè yepedabe tepítè nè yèdè yèè mōke dibenni dimáa dimáa. Bè do yó kuò yè kētus kēwēnnénè tidiiti kó yepāre nè yebodake tepítè nè yèdè bè yó kuò yè meyi ncīmmè kpéi. ⁸⁸ Kè dē wēnnè yenaadake sipisidè nè yēnàa, yepedake sipisikuò, yebodake sipisikuò yepedabe sipisikuò yèè mōke dibenni dimáa dimáa. Bè yó kuò yè metaummè kpéi. Bè do pā yèè pāre nye kè bè bo cānnè diwūstōnni Kuyie nkpéi.

⁸⁹ Mōyiisi ta dii mōnni metaummè tou ke bo béinnè ti Yie nKuyie kékeè ti Yie nKuyie ntammè metaummè tou ínkè beínkēmbaribè kó sitenkaani sidésì cuokè sù cōmmù metaummè tou ikuò nenti ā de kó kupòkù ínkè. Memme kòò nkù nāānnè.

8

Kuyie ncītè kó defitirè yó ntuò mmè boti

¹ Kè ti Yie nKuyie mbéinnè Mōyiisi ke dō: ² Náké Anao ke tú, kòò yóó cōnnè tefitikèkètè, wèè dōò kè tè nweti de ìkè, kè ifití iyiekè mmí de ìkè bíkè.

³ Kè Anao dōò ti Yie nKuyie ntí nākémè Mōyiisi, kécōnnè tefitikèkètè kè te fití nweti deyìkè bíkè. ⁴ De kó tefitikèkètè bè do yie mmeso mme kè tè uté, te tārì nè tè bāke nè dèè dō mmutepóó. Bè do tè dōò kè tè ndōnnè ti Yie nKuyie ndo benke tēntè Mōyiisi.

Kuyie nnákémè bè yóó cānnémè Defiibe

⁵ Kè ti Yie nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: ⁶ Tāāt Isidayeeribe boti mieke Defiibe kè bè dōò mewénkumè kó ikuò. ⁷ Nte a yóó bè wénkūnne mēè boti: Á bè miētè ikuò kó menie kè bèe kuò

be citi timòu késú be yààti kéwenke. ⁸ Kàa dèè bèè tóni dinaadapànni nè muyuo nsààmù bè àntènè mù mekùò. Kàa tùóté dinaadapànni teri a yóó kuò di meyei ncémmè kpéi. ⁹ Á duò nké Defiibe kateni metaummè tou borè, kàa tí nyIsidayeeribe bemòu. ¹⁰ Ké Defiibe tóónni dii mōnni metaummè tou bōri n yìlkè, á duò nké Isidayeeribe bè nòò nsinòu. ¹¹ Ké Anòò bè tùóté Isidayeeribe borè, ké bè nni m benke bè 55 dàòmè bè m pā dii pānni, kédeè ké bè né na kéta n kó mutōmmù. ¹² De kó difōnkúò ké Defiibe nòò mbe nòu yenaadaké yò ìnkè, kàa féúté dimáà meyei ncémmè kpéi, kéféuté diteri kétuò, kédaò Defiibe mewénkùmmè kó ikuú. ¹³ Kàa cōhné dii mōnni Defiibe Anòò nè o bí be ìlkè, fō m Mōyiisi á bè nni mbenke di 55 m benke mēè boti dipānni. ¹⁴ Memme a yóó dàòmè kécānné Defiibe Isidayeeribe cuokè ké bè ntú n kabe. ¹⁵ De mōnni ndi Defiibe bo namè kéketé n tōmmú metaummè tou mieke.

Memme a yóó bè wénkūnnemè nè mewénkūmmè kó ikuú ké bè nni mbenke ké bè nni nduò. ¹⁶ Ke yé bè cāāmēmèu ke tú n kabe ke cōuté Isidayeeribe bèè tu Mpo kó difōtiri. ¹⁷ Isidayeeribe bèè tu Mpo mbi be te, kētúóté n kúò dii yie bèè tu Mpo Esibiti mieke nè yienni, mbi te bèè tu Mpo nè iwūò pefi i bi iketiyi ké i tu idaai, de yie ndi m bè tāātémè. ¹⁸ Isidayeeribe bèè tu Mpo be kó difōtiri ndi n tūótémè Defiibe, ¹⁹ ké bè duò nhAnòò nè o bí, m bè nhò duōmmu ké bè bo mpfi mmetaummè tou mieke mutōmmù Isidayeeribe kpéi. Bèè yó ndòori mewénkūmmè kó ikuú Isidayeeribe ké dèe yie nké bè tóónné metaummè tou m báá bè poté.

²⁰ Mōyiisi nè Anòò nè Isidayeeribe sōmbe ké bèè túnne ti Yiè nKuyie ndo náké Mōyiisi ke dà bèè dàòmè Defiibe, ké bèè me mbè dàò. ²¹ Ké Defiibe wénkūnnemè bemáà késú be yààti ké Anòò bè duò ntú Yiè nKuyie nké bè dàò de kó ikuú, kédeè ké bè dàò mewénkūmmè kpeyi, ké bè wénkūnnemè. ²² Memme ké Defiibe né na kéketé be tōmmú metaummè tou mieke. Anòò nè o bí ké bè mbè ni ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè Mōyiisi Defiibe kpéi, ké bèè me ndòò.

²³ Ké ti Yiè nKuyie nyiè náké Mōyiisi ke dà: ²⁴ Defiibe níi yó mmòke yebie nsipisidè nè yēnūmmù ndi kàa bè duò mmutōmmù metaummè tou mieke. ²⁵ Ké wēè tūòke yebie nsipisidèmmù wēè yóu mutōmmù ke ténke bá mpfi. ²⁶ Ò né bo na kēntēnnè o kabe mutōmmù metaummè tou mieke, ò né ténke bá mmòke o kōmu ò weti mù. Defiibe tōmmù kó ikuú yó mme ndò.

9

Kuyie nnàkémè Isidayeeribe bè bo mbaàmmè diyentébanni

¹ Isidayeeribe do bo be benni didéri mieke nke nè bè yèmè Esibiti otànkù ketiwè ké ti Yiè nKuyie mbéinnè Mōyiisi Sinaii kó dikpáà mieke ke dà: ² Isidayeeribe dò nkēmbaàmmu diyentébanni n yē mbè ndi baà ndii mōnni. ³ Otànkù yie nkó diyie tepíítè nè dinaanni yie ndi dihuri, di yóó ketémè de kó dibanni. Dí ntú nde kó ikuú nè de kó itié n di náké ke yē nde ndōmmè.

⁴ Ké Mōyiisii náké benitibè ke dà: Baànnè diyentébanni. ⁵ Ké bèè di baà nSinaii kó dikpáà mieke, otànkù ketiwè kó diyie tepíítè nè dinaanni yie kó dihuri. Ké Isidayeeribe dàò ti Yiè nKuyie nnàké ti Mōyiisi timòu.

⁶ Ké benitibè mabè mbo ke i nna ke baà ndiyentébanni bè kàáké mēè kpéi nhocfi ke sīnte kéité de yie kékote kéyá Mōyiisi nè Anòò. ⁷ Ke dà: Ti kàáké mēè kpéi nhocfi, ke sīnte deè bo nte ké ti báá pā ti Yiè nKuyie nyepārè Isidayeeribe tabè kōme diyentébanni yieà? ⁸ Ké Mōyiisii bè tēnné ke dà: Ncōmmúnè dende ké n yà ti Yiè nKuyie mbo n náké ti di kpéi.

⁹ Ké ti Yiè nKuyie nnàké Mōyiisi ke dà: ¹⁰ Náké Isidayeeribe ke tú n yē ndíndi nè di yaábíò kòò mōu kàáké ocfi ke sīnte yoo ò bo kupòòkù de dētirè ò dò nkēbaàmmu diyentébanni. ¹¹ Otànkù dèri kó diyie tepíítè nè dinaanni kó dihuri ndi diyentébanni, de yie di níi cááké dipedabii kó imaa nnè pēè wēè i kōrenè mutie mùu muuti, ké i cááké nè tikūnfāāti tiiti. ¹² Di níi báá di cááké késúò nké dēè wenté, di me mbáá kéété diksū mari. Dí ntú ndiyentébanni kó ikuú duò ke dōmmè. ¹³ Kòò mōu í sāu nhomáà, ò me nyi kōte kupòòkù ke né yóu ò bo baàmmè diyentébanni képā mí ndi Yiè nKuyie ndipānni, de yie mbēè ò dēite o kabe cuokè, kòò sēnté diyentébanni kó diyie n dōu ndi, o yei mbo o yuu ìnkè nke. ¹⁴ Kòò pòò mōu bo di cuokè ke dō kébaà ndiyentébanni, wēè túnne diyentébanni kó itié nnè de kó ikuú duò ke dōmmè. Diyentébanni kó ikuú imáà ndi, wēè tu Isidayeeri o kpéi, nnè wēè tu opòò.

Diwetiri dátinnémè metaummè tou

¹⁵ Bè cōhné dii yie Kuyie ntou metaummè tou bo dii mieke kédeè ké diwetiri kateni ké di dátinné kuyuoku kéndò mmuháà nké dē yàa wenté. ¹⁶ Ké dii sōoté ké mme ndò, ke níi ntú kuyie mmōnni diwetiri kēntú muháà nkeyènké. ¹⁷ Ké diwetiri ité dii mōnni Kuyie ntaummè tou ìnké Isidayeeribe ité. Ké di kōte ke cōmmù dē, bèè de mbáté. ¹⁸ Ké Isidayeeribe mme ndòori,

kè diwetirì ité bée ité, kè di cònmú bée báté, kè diwetirì me nyí ité bè báá ité ti Yìè nKuyie ndo ti mbè nàké. ¹⁹ Kè diwetirì cònmú Kuyie ntu ìnkè ke yí yewe péu, Isidayeeribe múnke báá ité bè nde mbo ke pfi ti Yìè nKuyie mbè nàké ti. ²⁰ Kè dè me ndò ndiwetirì í mònté bè mbo, kè ti Yìè nKuyie mme nyí bée ité, bée ité. ²¹ Di mòmni mari diwetirì níí ncómmú Kuyie ntu ìnkè kuyuoku nè de bo wentémè, dikünweñni kè di ité bée ité, yoo di ncómmú ke dò keyènkè këmáá, kuyie nkumáá, kè diwetirì ité dii mòmni bée ité. ²² Yoo di dè yewe yèdèé, yoo otànkú yoo dibenni, kè diwetirì cònmú Kuyie ntu ìnkè ke í ité Isidayeeribe nkari bè báté dè, bè báá ité. Kè di me nyité dii mòmni bée ité. ²³ Isidayeeribe do ñ nkè bè báté bè nkarimu, kè ti Yìè nKuyie nyí yí: Íténè. Bè báá ité. Kè kù me nyí: Íténè! Bée ité. Bè do tũ nti Yìè nKuyie mbè náá ti nti nè Mòyiisi nùù mieke.

10

Kuyie nyèmmè bée dō yemátitáthe

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dō: ² Duó nkè bée yie ntimáti péiti kédō yemátitáthe yèdèé, bè níí yóó ye nheé kè dí tíf, yoo bée eé kè dí ité di báté dè. ³ Bè níí yóó ye nheé kè Isidayeeribe béməu tíf nha borè metaummè tou borinùù. ⁴ Kè bè níí eé ditáteheù dimáá Isidayeeribe kó bekótíbè nè sikipààtibíi bée dō nkétíi nha borè. ⁵ Kè bè me nheé ke iinè bée kári metaummè tou diyie yiení kèé bíékè bée ité kékété. ⁶ Kè bè yíé ke eé ke iinè, kubakú cānkú kabée ité kékété. ⁷ Kè di me ndó kétíi nyí Isidayeeribe béməu ndí, dí eé di báá iinè.

⁸ Anəo bí ikuú niùbè bée yó nheu yetáthe, de yó ntú di kó ikuú nyi nè di yaábíó sáá.

⁹ Kè di me mbááti ke bo do di dootitabè bée di fěũko bəmbe mudoo, di eé ditáteheù kéiinè. Mí ndi Yìè nKuyie mmí nwèè di te n yóó dentenímu di kpéi nké di deeténè di dootitabè. ¹⁰ Kè di me nhánnè tikpeiti nti yoo dibanni n kpéi nyoo otànkú pānwè kó dibanni, kè di yó n fié dii mòmni iwúá kétúo nyoo metaummè kpeyi, dí eé ditáteheù kè n dentení di kpéi. Mí ndi Yìè nKuyie mmí di te.

BE ÌTÈME DITĀRÌ SINAI KE TÙÒKENE MƏABU TENKE MÀNKU

Bè dō nkényiiti mēè botí bē tīrē

¹¹ Isidayeeribe do yè Esibiti kəmbo bē benni dēri otànkú dēri kó diyie sipísidé kó diyie ndi, diwetirì ítémè Kuyie ntaummè tou bo dii mieke di ìnkè. ¹² Kè Isidayeeribe ité Sinai kó dikpáá kédóóté bē dō nkékété mēè botí. Kè diwetirìi kəte kécómmú Padanni kpáá mieke. ¹³ Mēè do tú kuce meketimè bē ítémè kēntū ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè Mòyiisi kōo ti mbè nàké.

¹⁴⁻¹⁶ Sudaa kó difñni kabè nè Isakaa kperi kabè nè Sabunəo kperi kabè bēè yó ntú beketi bē kēiténè bē kó mecannimè kè Amminadabu bire Nasəə nni Sudaa kabè kó diháāpəntñni. Kè Suaa Netanneyeēdi nni Isakaa kabè kó diháāpəntñni kè Edonni bire Ediabú nni Sabunəo kabè kó diháāpəntñni.

¹⁷ Kè bēè uuté metaummè tou kéképú. Kerisonni bí nè Medadi kpeyi bēè do te bē bo ndi təumè kè bēè tə kékété.

¹⁸⁻²⁰ Bē kó difñnkúò kè Dubenni kó difñni kabè nè Simmeəə kó difñni nè Kadi kó difñni kabè kè bēè ntú bedéribè kékéténè bē kó mecannimè kè Sedeu bire Edisuu nni Dubenni kó diháāpəntñni. Kè Sudisadaii bire Sedumieri nni Simmeəə kó diháāpəntñni. Kè Deuyeeēdi bire Ediasifu nni Kadi kó diháāpəntñni.

²¹ Bē kó difñnkúò kè Keati naāmunkú kabè bēè təu Kuyie ntaummè təu kè bēè kété, Defiibe təbè do niitəmu kécónné metaummè tou kè bē bo ntúəko.

²²⁻²⁴ Bē kó difñnkúò kè Efadaimmu kó difñni kabè nè Manansee kó difñni kabè nè Bensamee kó difñni kabè kè bēè ntú betáāmbè kékété nè bē kó mecannimè kè Ammiudi bire Edisama nni Efadaimmu kó diháāpəntñni kè Padasuu bire Kammiidiyēri nni Manansee kabè kó diháāpəntñni kè Kideonii bire Abidanni nni Bensamee kabè kó diháāpəntñni.

²⁵⁻²⁷ Bē kó difñnkúò kè Danni kabè kó difñni nè Asee kabè kó difñni nè Nefutadii kabè kó difñni kè bēè yāā nfenafe fūš nè bē kó mecannimè. Kè Amisadaii bire Ayesee nni Danni kó diháāpəntñni kè Okadanni bire nni Asee kó diháāpəntñni kè Enanni bire Aida nni Nefutadii kó diháāpəntñni.

²⁸ Isidayeeribe kó yetfirè do iiti miè mbotí nku bē āāpənkəre kè kerí.

Mòyiisi do waámme wēè bo bē niitè kuce

²⁹ Məmmè kè Mòyiisi náké o cəkú Deuyeeēdi, Mandiyāā èi kou kó dəbire Obabu ke dō: Ti kəri ti Yìè nKuyie nyē nkú yóó ti duó ndii èi ndi, yóu kè tí nneí, a yóó pétəmu mēsàa ti Yìè nKuyie nyē nkú yóó ti duó mmè. ³⁰ Kè Obabuu o tēñné ke dō: N báá nei n kūnti n cīe nke n kabè borè.

³¹ Kè Mòyiisi dō: Báa ti bəntóo fšš yé dikpáá mieke dēè dō nkébáté, fšš dō nké tí niitè. ³² Kàa ti neinè kè ti Yìè nKuyie nti dāó dii mòmni kú do yē nkú yóó ti dāó mēè sàa a í yóó mómte a kōme.

³³ Mènnme kè bè ètè ti Yiè nKuyie ntàri kèmmòke yewe yètàati mucèmmu kè Kuyie ntaummè tou ni bè iikè, de kó yewe yètàati mieke ke bo yà bè bo báté dè. ³⁴ Bè do ité kuyie nku, kè Kuyie nkò diwetiri mbè dàátí. ³⁵ Kuyie ntaummè tou keté dii mōnni kè Mōyiisii kuónko ke dō: Kuyie, nyité kécómmú! Kàa dootitabèe ciété, kàa númbè ncokù a iikè. ³⁶ Kè bè Ínné dii mōnni metaummè tou wèe píéké ke dō: Ti Yiè nKuyie nwētēni kēmbō a kōbe kuwuo ndiekù Isidayeeribe cuokè.

11

Isidayeeribe do tùutenēmè ti Yiè nKuyie

¹ Diyiè mari kè Isidayeeribe tuute kékpannè ti Yiè nKuyie nkè kùu dè kèè kè ku miekèe bè peike kè kùu cūūnni muhāā nkè mùu cóúté be kari kupikù kùmāā. ² Kè bèe kuōnnè Mōyiisi kòo bāntè ti Yiè nKuyie nkè muhāā nkú. ³ Kè bèe yú deborè ke dō Tableda (dèè tu kuhāātōntōnkù), ke yé ti Yiè nKuyie ndo de ncóummè be kari.

Isidayeeribe do bekēmè Kuyie nyimaa

⁴ Kè kuní pī mbesīntenitibè bèè do neinè Isidayeeribe bè yèti dii mōnni Esibiti, Isidayeeribe mōmmōmbè kè bèe tuute kénkpannè ti Yiè nKuyie nke tú: We mbo ti duó nyimaa nkè ti cááké? ⁵ Ti kpaá wúōnnímu siyī ti do cáá nsi Esibiti fāārè nè yepéré nè yeyaa nweetiye nè tikūnfāāti nè yedimasirè deboti deboti. ⁶ Ti de mpāā die nke kōnnè dikōnni. Mānni mād mād baa né nwe yewe yemou.

⁷ Mānni do ñ ndōnnè medibii mme ke péi. ⁸⁻⁹ Timaānti tū ñ ñwēnnè de kó tidiiti keyēnni keyēnkè mōnni. Kè dè wenté bèe ciétóo kékouini, kēnaa nyoo bèe ti kébénné, kè bè me ndó bèe dō yepōmpūš. De kó tidiiti naati do ñ ndōnnè yekātindā kó kunaati nku.

Mōyiisi kuōnnēmè Kuyie

¹⁰ Kè Mōyiisii keè Isidayeeribe tùutēmè ke kpannè ti Yiè nKuyie mbā tēè cīētè te touku bōrinūu. Kè ti Yiè nKuyie mmieke peike mediè nkè Mōyiisi yēmmèe caārè, ¹¹ kòo kuōnnè ti Yiè nKuyie nke dō: Kuyie mba nkpeí nte kàa yóu kè tū nni ntūōkeni? Dè yīme kàa n yetenè a kó mesàā, ke n tou nditōu dii nke tú nni nni be nnitibè? ¹² Mfi í pūō nde kó kubotí, mfi me nyí kú peité. Dè né yīme kàa tu nni mbè ūúkú kubiyōkú ñ nhūúkumè ku bire, kè bè tannè dihei a do yē nha yóo duó ndi be yembè? ¹³ M bo pété de imaa nkéduš nkubotí kuu? Bè n kuōnnēmu ke tú m bè duó nyimaa nkè bèe cááké? ¹⁴ M báa na m mād kēto benitibè bie, de kó ditōu n cēēnēmu. ¹⁵ Kè dè yó nni ndò mmiè, a pānke n kuō. Kuyie mbāā yóu kè n tēnke yā meyei mmiè, n da báámmu.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mōyiisi ke dō: Tí nyIsidayeeribe mieke bekotibaabè kè bè mbo sipisīyiekè. A yé kè bèè tu Isidayeeribe mieke bekótibè nè bèè baké, kè di kōtení metaummè tou fš nnè be kécómmú. ¹⁷ N cutoomu ke bo da béinnè, n yóo bè duó mmuyaā nha mōke mù boti nku, de mōnni kè bè da teennè be nnitibè kó ditōu, kàa tēnke bá ndi tō amāā. ¹⁸ Á bè nàkè kè bèe wēnkūnne bēmaā: Nanke di yóo cáákēmu imaa nke yé dii n kuōnnēmè mí ndi Yiè nKuyie nke tú: We mbo ti duó nyimaa nkè ti cááké? Ti do bo Esibiti ke yo nkunaati nku! Nè de kpéi mí ndi Yiè nKuyie n yóo di duómmu imaa nkè di cááké. ¹⁹ Dè í tū diyiè dimāā mieke, yoo yèdēe yoo yēnūmmu yoo tepítè yoo sipisidè di yó nyi cáámmè. ²⁰ Di yó nyi cáá nkédeē otānkū nwe, di bo ciè nkékeè í nōú kè í pē ke yé mí ndi Yiè nKuyie ndi bonēmēmu kè di m bütinnè ke kuō nke tú: Ba nte kè ti yēnni Esibiti.

²¹ Kè Mōyiisi dō: Benitibè bèè m bonè ke dō nkēna kékote mudoò bè bo sikōupíkousikuò ndi (600000) kàa tu a bo mbè duó nyimaa nke dō otānkā! ²² Bá kè ti fié iwūš imou bèe cááké kēnsānnā? Bá kè ti ūri dāmēēri kó siyī simou bè bo cááké kēnsānnā?

²³ Kè ti Yiè nKuyie ntēnnè Mōyiisi ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie n nūtè kūrūimā? A yóo yāmu kēnsā kè n da nàkè ti bo dō yoo ti báā dōš!

Kuyie ncūūnnimè ku yaā bekotibaabè iikè

²⁴ Kè Mōyiisii yēnni kénáké benitibè ti Yiè nKuyie nhò nàkè ti, kédeē kētí nyIsidayeeribe mieke bekotibaabè sipisīyiekè kēduš nkè bèe cómmú kēfité metaummè tou. ²⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncūtēni diwetiri mieke kēbéinnè Mōyiisi kēduš mmuyaā nhò mōke mù boti bekotibaabè sipisīyiekè bēmbē. Kuyie nYāā mbe ta dii mōnni kè bè nnāā nKuyie mpāānāahti de kó dimōnni dimāā mieke, bè me nyi sōké.

²⁶ Dè do sš mbekotibaabè sipisīyiekè bēmbē mieke bēdēbè beè kpaani bè báté dè, kòo mōu yētiri tu Edidadi kòo tōu kperi tú Medadi, kè Kuyie nYāā ncūtēni be iikè, bá bè í me nkōtēnīmè metaummè tou, kè bèe keté kēnnāā nKuyie mpāānāahti. ²⁷ Kòo dapāā mmōu coké kénáké Mōyiisi ke dō: Edidadi nè Medadi bè nāā nKuyie mpāānāahti.

²⁸ De mǎnni Nunni bire Sosuwee wèè do neitinè Mǎyiisi nè o bíkémǎnti, kòo béi nke dǎ: Okótì paa mbe kè bè bá nnáa nKuyie mpāānāānti.

²⁹ Kè Mǎyiisii ò tǎnné kè dǎ: A yǐkǔmu n kpéínáà? Mí n dǎ Kuyie nduǎmmu ku Yáa mbenitibè bémǎu kè bè nnáa nku pāānāānti.

³⁰ Mǎmmè Mǎyiisi nè Isidayeeribe kó bekótibè kè bèè kò mbè bàtè dè.

Kuyie mbè duǎmmè yepèpérè

³¹ Kè ti Yiè nKuyie nduǎnni kuyaakperikù makù dǎmǎèrì biékè, kè kùu tǎni yepèpérè kécóú mbe karì kè yèe fité tipitì timǎu kédǎu ntebàtè mesàa, kǎmmǎnnè a bo cemmè diyie òmǎa mieke, kécóú ke iténè ketenke kè mmǎnnè métìrì òmǎa. ³² Kè benitibè ntǔù nke kou, ke yàa nyié nke kou kè dè yàa wenténko. Wèè tu ò í kou kè dè sù dè í ndǎnté cidóò sikou sikou kè bèè yè yenné kéfítè be karì. ³³ Kè yè nkpaá kè ā be nǎ mieke bá bè mu nyí cǎáké yè kó imaa nkè ti Yiè nKuyie mmieke be peike kè kùu bè poté kuyéiku diekù. ³⁴ Kè bèè yú deborè ke dǎ Kibodoti-Ataafa, dèè tu kuní kó kufǎti, ke yé bè do de nkǔnnémè kuní do pǐ mbè kè bè ndǎ kécááké imaa.

³⁵ Bè de nyité kékote kébátè Asedoti kékari.

12

Midiyammu nè Anǎo bè tǔutemè

¹ Kè Midiyammu nnáannè Anǎo ke kpa Mǎyiisi tǔóté mèè kpéi Kuusi botí kóo nitipòkù. ² Kè bè nnáa nke tǔ: Ti Yiè nKuyie nnáannè Mǎyiisi mǎa ndi ke í ti náánnáa?

Kè ti Yiè nKuyie nkeè. ³ Mǎyiisi do tǔ onitì wèè í mǎke wènwè tefenté bá sámǎp, bá òmǎu í bo kutenkù mieke wèè ò dǎnnè. ⁴ Dende bǎmbà kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi nè Anǎo nè Midiyammu ke dǎ: Dí kotení dimǎu, di tǎāti memme metaummè tou borè.

Kè bèè kote. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncúténí diwetiri mieke kécómmú metaummè tou bǎrinùu ke yú Anǎo nè Midiyammu kè bèè kotoo bedé. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbè béinnè kè dǎ: Kénténè n yóó di náké ti, kóo mǎu tu di mieke mpāānāānti náāntò mí nKuyie n yóó ò benke m mǎa nè mbenkumè mieke nke, kè nhò náānnè tiduuhiti mieke. ⁷ N kóo tǎnti Mǎyiisi kperè í me ndò, ò pǐ n nitibè mesàa mme. ⁸ Nè wenwe ti ā nnáa nke cǎu ntibòbè mbe kè dè feio, n yí ò náānnè yenáānhantiyè, nh ā ò benkemu m mǎa kòo yà n fènkù. Dè dòmmè kè di í ò dé, wenwe n kóo tǎnti Mǎyiisi?

⁹ Memme ti Yiè nKuyie mmieke bè yèmè kè kùu ité. ¹⁰ Diwetiri kǎātè dii mǎnni metaummè tou ìnkè, kè bè nsǎ ntikǎnti pǐ mMidiyammu kòo kǎnti peike ke naa ntikǎnti kè Anǎo ò yà kénsǎ ntikǎnti tii ò pǐ. ¹¹ Kòo náké Mǎyiisi ke dǎ: Áú n yiè! N da báámmu báá yóu kè meyei nti dǎò mèè do ti yǎ ìnkè, ti dǎò tiyènti nti, ti cǎārèmu. ¹² N da báámmu a báá yóu kòo kǎnti dǎnté dǎnté bè peitè wè diciri kpeti kǎme.

¹³ Kè Mǎyiisii kuǎnnè Kuyie nke dǎ: N da báámmu wééeroo kóò miekùnnè.

¹⁴ Kè Kuyie nténne Mǎyiisi ke dǎ: Kòo cice wèè do ntǔtè o ìiké tinǎntǔtì, ifei naa bá nhò bo ke dǎ yewe yèyiekàa? Mèè botí nku di dòmmè kóò dènnè di kó dikari, kè yewe yèyiekèe pèētè kòo wètení.

¹⁵ Memme kè bèè denne Midiyammu be karì kénkémmú yewe yèyiekè bo pèētémè kòo wètení kè bè né na kèpèēté. ¹⁶ De kó difǎnkúò kè bèè ité Asedoti kékote kébátè Padanni kó dikpáa.

13

Mǎyiisi tǎmmè benitibè kè bè bo paaté Kannahāa kó dihei

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi ke dǎ: ² Á deite Isidayeeribe botí mieke bekotibaabè, bá kùu boti mieke onitì òmǎa òmǎa kè bè tǎ nkè bèè paaté Kannahāa kó dihei n yè n yóó di duǎ ndi.

³ Kè Mǎyiisii tǎnnè ti Yiè nKuyie nhò náké ti dende Padanni kó dikpáa mieke, kédei Isidayeeribe mieke bekotibaabè kètǎ. ⁴ Nte ò do tǎ mbè kó yeyètè: Dubenni kó kubotí kou do tǎ Sakuu bire Sammuu.

⁵ Kè Simmèāā kó kubotí kou ntú Ķari bire Safati.

⁶ Kè Sudaa kó kubotí kou ntú Yefundee bire Kadebu.

⁷ Kè Isakaa kó kubotí kou ntú Sosefu bire Ikadi.

⁸ Kè Efaðaimmu kó kubotí kou ntú Nunni bire Osea.

⁹ Kè Bensamee kó kubotí kou ntú Dafuu bire Paditi.

¹⁰ Kè Sabunǎo kó kubotí kou ntú Sodí bire Kadiyēdi.

¹¹ Kè Sosefu kó kubotí nè Manansee kǎku kè be kou ntú Susi bire Kadi.

¹² Kè Danni kó kubotí kou ntú Kemadi bire Amiyēdi.

¹³ Kè Asee kó kubotí kou ntú Mikayēri bire Sefudi.

¹⁴ Kè Nefutadii kó kubotí kou ntú Fofisi bire Nabi.

¹⁵ Kè Kadi kó kubotí kou ntú Makii biré Ketuyeedi.

¹⁶ Benitibè Mòyiisi do tš mbè kè bè bo paaté dihei be yètè nye memme. Kè Mòyiisii yú Nunni biré Osea ke dà Sosuwee.

¹⁷ Kè Mòyiisii bè tš nké bè nàké ke dà: Di kété keta Kannahāa tenkè kubakù cānku bíékè, kēpēētè kédeke yetārè ìnkè kó yehékè, ¹⁸ képaaté dihei mesàà nkéyà di dòmmè nè benitibè bèè bo di mieke bè dòmmè, kè bè kpeñni yoo bè cīnni kè bè sū yoo bè í sū. ¹⁹ Dí paaté be tenkè dòmmè, kè kè wenni yoo kè sī, nè bè bo yèè ekè dòmmè, kè iduotí yè fité yoo yè feio, ²⁰ kéyà kè ketenkè naati yoo kè sèe, kè titieti bo yoo ti kpa, yáukūnnenè di kōnti. Dí ntani be tenkè kó yetebe.

Dè do sò ndetie mbè tu dè finyī de be ketiyè biì diì mōnni ndi.

²¹ Kè bèe kote képaaté Kannahāa tenkè, kētúótè Sinni kpáá kēntò kētuokenè Deəbu Amati tenkè mǎnku, ²² kékote keta dihei kubakù cānku bíékè Ebunəo kó diberimberi, Anakii yaabí tidadieti, Aimanni nè Sesaii nè Tadiimai be kó dikari. Ebunəo kó dihei maá kè dè mməke yebie nyēyiekè ndi kè bè né na kémaá Esibiti kperi bè tu di Taniisi. ²³ Kè bèe tuəke Esikəodi biriku kékəŋ finyī kó yebe teyūtè késeu nkudəŋ kēbuutè benitibè bédébè, nè yetebe teyè bè tu yè kēdénati nè fikíè kó yebe. ²⁴ Kè bèe yú deborè ke dà Esikəodi biriku, dè tu siyuu biriku, bè dè kəŋ mēè kpéi yetebe kó siyuu.

Mòyiisi do tš mbè kè bè bo paaté dihei bè konnī kóò nàké ti

²⁵ Yewe sipisínàà kó difŋkúò bèè do kòte dihei paatimù kè bèe konnī, ²⁶ kékote kéyà Mòyiisi nè Anəo nè Isidayeeribe səmbə Padanni kó dikpáá Kadeesi kó kutempè mmieke kè bè nàké bè yàni tii kó dimàà, kè bè benkenè yetebe bè tóni yè de kó ketenkè. ²⁷ Kè bèe bè nàké ke dà: Ti kōtemu dihei a ti tš ndi tenkè mieke. Mómumu nwe mənəamīè nnè məcəkúò ndè pūšmmu. Nte ti tóni yèè tebe. ²⁸ Benitibè bèè bo de kó dihei mieke bèè nè kpeñni kè iduotí fité be ekè, kè ti yà ye mieke Anakii yaabí tidadieti. ²⁹ Amadesiibe bèè bo kubakù cānku bíékè kó kutempè, kè Itiibe nè Sebusiibe nè Aməriibe kè bè bo yetārè ìnkè, kè Kannahāa kəbe bo dāméréri nè Suditē de pēmmè.

³⁰ De mōnni kè Kadebuu duš nké benitibè bèè kpānnè Mòyiisi kè bè dà yúóó. Kòò dà: Tí kōtenè ti yóó bè namu kēfietè be tenkè.

³¹ Benitibè ò do neinè bè kè bembe dà: Tí báá na kédokénè de kó benitibè, bè kpeñnimu ke ti pēētè.

³² Kè bèe keté bè bo nsīnkūnkómè de kó ketenkè, kēnnáa nyIsidayeeribe ke tú: De kó ketenkè yo mbenitibè mbe! Tí yà bèè nitiibè ke mieke bè tu tidadieti nti. ³³ Anakiiibe bèè kè bo, ti do bo be ìlkè ke do nyecádúò nye, kè bè múnke mme nti wúó.

14

Isidayeeribe yetemè Kuyie nkpeti

¹ Kè Isidayeeribe kó difŋnni tiitè yedabúò nké nyiè nke kuò nkēyènkè keməu, ² kénkpānnè Mòyiisi nè Anəo ke náá nke tú: Kè ti do nku Esibiti nwe yoo dikpáá mieke dè ntšū. ³ Ba nte kè ti Yiè nKuyie nti tóni dikpáá dii mmieke kè ti dootitəbè bo ti kuo kéhéi ti pobè nè ti bí? Kè ti wēte Esibiti dè bá ntšūā?

⁴ Kè bè nnáa mbetəbè ke tú: Tí tāāténè wèè bo ntú ti kóo kpāati kēwəte Esibiti.

⁵ Mòyiisi nè Anəo kè bèe do kēsīnnəo Isidayeeribe beməu ìlkè. ⁶ Kè Nunni biré Sosuwee nè Yefundee biré Kadebu bèè do kote képaaté ketenkè kè bèe kəri be yàti, ⁷ kénáké Isidayeeribe beməu tīnni ke dà: Ketenkè ti kote ke yà kè, kè tu ketensàákè nke, dihei sàari mómmanni. ⁸ Tí Yiè nKuyie nti kómumu ke yóó ti tannè de kó ketenkè mənəamīè nnè məcəkúò ndè pūš nkè, kè kè nti duš. ⁹ Tí báa tuutenè Kuyie, ti báa yote de kó ketenkè kəbe. Tí yóó bè autému dimōnni dimàà mieke. Be bəkè cokému! Tí Yiè nKuyie nti bonəmu, di bá mbè dé.

Kuyie mmieke peikemè Isidayeeribe kè Mòyiisii kú bántè

¹⁰ Memme kè Isidayeeribe beməu tīnni nnáa nkétú, bè bo búotí Mòyiisi nè Anəo yetārè kékuə. Bè kpáa me nnáa nké ti Yiè nKuyie nkó tikpeti cuténi metaummè tou ìnkè Isidayeeribe beməu nuə mmieke. ¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinè Mòyiisi ke dà: Dè yó nkáákè de kè be nnitibè yóu bè bo nni nsenkumè? Dè yó nkáákè de kè bèe yie n kpeti? M me ndōmmu tidieti be cuokè. ¹² N yóó bè bonté mutenkūū mmu kè bèe kú kédeé pái pái kè n duš nkāa botii sūū nkó bè pēētè, kékpenke kè bè pēētè.

¹³ Kè Mòyiisii náké ti Yiè nKuyie nke dà: Esibiti kəbe kēemu fšò dēnnemə a nitiibè be ei mieke nè a kó muwērímú. ¹⁴ Dihei dii nkəbe kēemu fš ti Yiè nKuyie nha bè bonəmè ke bè benkú amáa, kaa wetiri š mbè diéké kuyie nké mbè mí keyènkè. ¹⁵ Kaa bə kúš dimōnni dimàà mieke, bèè do kēè bə nāammə a kpéi mbè bo yī, ¹⁶ fš nti Yiè nKuyie nha yīkə a bo bə tannémè mme ketenkè a

do yē nha yóó bè duó nkè, deè te kàa bè kùò dikpáa mieke. ¹⁷ N Yìè nKuyie n da báámmu, benke a wērímú a béi nke yē ndè ndómmè. ¹⁸ A béimmu ke tú fí nti Yìè nKuyie nha mieke boo, kàa sàa ndeu, kè benitibè ò nda càari ke yetirí a kpeti, kàa mmi a me nhá í nwúónko oyeiwe ke 35 kpetínne ibi í yembè yei nkpeí nnè be yaabí kó iyaabíó. ¹⁹ Ti Yìè nKuyie nha sémmè deumu, cíe mbe kéndónnè a bè cíenkomè nè bè yèmè Esibiti ke tùskenní yie. ²⁰ Kè ti Yìè nKuyie ndò: A mè nni mbántèmè m bè cíemmu. ²¹ Mí ndi Yìè nKuyie m bomu! Kè n kpeti piéké kute nkù kumòu dè báa pā. ²² Bèè kó dimàa yà n kpeti nè n dòò tì dieti Esibiti nè dikpáa mieke, nè memme ke cíéké ke n yáú ke tùske kuce tepíté bá bè í yie n kpeti. ²³ M parikèmu be kóò mòu báa yà dihei n do yē n yóó duó ndi be yembè, bèè n sènkèri, be kóò mòu báa di yà. ²⁴ N kóò tónti Kadebu yie kó meyèmmè me ncáámmè, kóò yie n kpeti timòu, n yóó ò tannèmu de kó dihei ò kòte ke yà di, kóò yaabí di tieke. ²⁵ Amadesiibe nè Kannahāa kòbe mè mbomè kubiriku híéké kó yeheké, di naa kónté kéyè dikpáa kétúnne kuce kùu yìèné tipènti kóò dāmèèri.

Kuyie nyúámmè ku kòbe to

²⁶ Kè ti Yìè nKuyie mbéine Mòyiisi nè Anòò ke dò: ²⁷ Dè yó nkááké de kè kubotí yeiku kuù nyóò kù bo nni nkpannème ke yetirí n kpeti? N kèèmu bè tùtte ke náá nti. ²⁸ Náké be ke dò n tú: Mí ndi Yìè nKuyie m bomu kè mfi béi, n yóó di dòò di náké tinti. ²⁹ Di yóó kú dikpáa mieke nke dínndi bè kàa mbè kó dimàa kétúóté bèè mòke yebie nsipísidè kèndeètinko. Dínndi bèè kó dimàa tùtte, ³⁰ di í tati ketenkè n do béi nképariké ke dò n yóó di duó nkè, kè dè í tú Yefundee bire Kadebu nè Nunni bire Sosuwee. ³¹ Di yaabí di do yē mbe yóó di kuò kéhéfi, n yóó í ntannè ketenkè di sènkèri kè, kè ii kè tieke. ³² Kè dínndi bie di yóó kú dikpáa mieke nke. ³³ Di n yete mèè kpéi nte kè di bí yó nháá ndikpáa mieke ke dò yebie nsipísínàa ke fèùri ke baanè di bo kúmè dimòu kédeè. ³⁴ Yewe sipísínàa di do dòò yè di kòte dii mōnni ke bo paatè ketenkè, yè bo náa nyebie nsipísínàa. Dibenni dimáa diyie dimáa kpéi, di bo yà di yei nkó tiyeti kébantè di bo yetemè n kpeti dè mòke muu cōntimu. ³⁵ Mí ndi Yìè nKuyie mmfi béi nke yóó tì dòò, kubotí yeiku kuù nkòbe bèè wēnnè ke yete n kpeti, bè yóó kú dikpáa dii mmieke nke, bá òmòu báa súó. ³⁶ De kó benitibè Mòyiisi do tó mbè kè bèè kòte képaatè dihei kéwētēni kēsukú betobè kè bèè tuute kēsīnkunko de kó ketenkè bè kòte ke yà kè. ³⁷ Bèè do tùtte ke nnáa ntii í wenni de kó ketenkè kpéi ti Yìè nKuyie ndo be potému kè bèè do ku iiké kékú. ³⁸ Nunni bire Sosuwee nè Yefundee bire Kadebu bèè do kpaá ke í nku bèè do kòte képaatè ketenkè be mieke.

Isidayeeribe dèmmuè ke né sò ndè òote

³⁹ Kè Mòyiisi kòte kénáké Isidayeeribe bemòu ti Yìè nKuyie nhò náké tì kè bèè tiitè yedabùò. ⁴⁰ Kè deè wenté kè bèè pike cute kédeke ditāri ĩnkè kēnnáante ke tú: Ti bantému ti càārēmè, tì né báátimu ke kōri ti Yìè nKuyie nti duó ndii èi. ⁴¹ Kè Mòyiisi bè náké kè dò: Dè dōmmè kè di dó kéyete ti Yìè nKuyie nkpeti. Di í yóó na. ⁴² Báa kōtenè tì Yìè nKuyie nyí di bonè, di báa bennè kékote kè di dootitobè di kuò. ⁴³ Amadesiibe nè Kannahāa kòbe bèè bo di iiké, bè yóó di fiému, di bütinnèmu ti Yìè nKuyie, kù ténke í di bonè.

⁴⁴ Kè Isidayeeribe yete kékpénkūnnè be to ke dò: Ti deètīmu ditāri ĩnkè kó kutempē. Kè Mòyiisi yie me nni nkpaá be kari nè Kuyie ntaummè tou. ⁴⁵ Memme Amadesiibe nè Kannahāa kòbe cūtenīmè képoté Isidayeeribe kè mbè bèti ke kòu kētuokenè òdimaa.

15

Kuyie nnákémè bè yó nkù pāa mmèè boti tidiiti kó yepārè

¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ² Náké Isidayeeribe ke dò n tú: Kè di ta dii mōnni ketenkè n yē n yóó di duó nkè kè dí mbo, ³ kè di yó n féúté feǝfè kétuò nyoo metaummè kpéi, kóò mòu me nyó n féúté feǝfè ò n cànnenè dii nùu kpéi, yoo ò baa dó ké m pā dipānni ndi, yoo dibanni mari kpéi, kóò yó n féúté feǝfè diefè nfe, yoo fesámpǝfè, dipānni ndi dii kó kufǝǝku n naati, ⁴ wèè te feǝfè wèè waá mmuyuo nsàámù cidóò bètàati ké mù àntenè mekōsàámè dītīri nè dikéè. ⁵ Kè dipebii me nni ndi de yie ndó ké n féútémè kétuò nyoo metaummè kpéi, wèè waá mmenaa ndītīri omáa nè dikéè. ⁶ Kè dipedaá me nni ndi wèè waá mmuyuo nsàámù cidóò bèkuò ké mù àntenè mekōsàámè dītīri bèdébè, ⁷ kéyōrenè menaa ndītīri bèdébè. Dipānni ndi dii kó kufǝǝku n naati. ⁸ Kè fenááfè me nni nfe ò yó n féútémè kétuò nyoo metaummè kpéi, yoo ò dó ké n féúté feǝfè ò n cànnenè dii nùu kpéi. ⁹ Dinaadaa dimáa wèè waá mmuyuo ncidóò bèwèi, kéāntenè mekūò ndītīri bètàati, ¹⁰ kéyōrenè difǝfè dītīri bètàati. Dipānni ndi dii kó kufǝǝku n naati.

¹¹⁻¹² Bá kè í sū ke mamè di yó mme ndōori bá fèè òfè ĩnkè kēntū nfe kuó duó ke dōmmè, kè fenááfè nfe yoo dipedaá yoo dipedabii yoo tēbuotē. ¹³ Isidayeeribe níi yóó me ndòò bè m pāa nyèè pāre ke tuò. Yēpārē nye yèè kó kufǝǝku n naati. ¹⁴ Bepǝǝbè bèè bo di cuoké yoo bèè kó beyāaribè do kōtení ké ndi bonè, be mieke kóò mòu dó ké m pā mí ndi Yìè nKuyie ndipānni

kétuò ò yóó me ndòò. Dipānni ndi dii kó kufɔ̄ɔku n naati. ¹⁵ De kó ikuú yó mbomu dítínni dimòu kpéi nsáá nè di yaábíó opòò kpéi nnè teheikèmbite kpéi. Teheikèmbite daàrimè opòò yóó mme ndòòrì. ¹⁶ Ikuú imáá yó nni nyi me daàrimè memáá, dindi nè bepòòbè bèè di bonè.

Bè bo mpāammè Kuyie ntidipanti kóo pèè

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dò: ¹⁸ Náké Isidayeeribe ke dò n tú: Kè di ta dii mōnni ketenke n di kōrinè kèè mieke. ¹⁹ Kè di dōò pèèbè ke bo cááké, dí deite mí ndi Yiè nKuyie n kperè. ²⁰⁻²¹ Kè di níi náa mmuyuo ke dōò tipèmpènti dí deite n koku, di 55 deite mèè botí tidiketiti mieke n kpeti, di ti puoti dii mōnni kuyié. Di yó mme ndòòrì sáá nè di yaábíó.

Kè dè da kpeténè kàa cààrè a dò nkéféútè fèè òfè

²²⁻²³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Kè dè dō ndè di kpeténè ke di yetenè n duú nyii kuú Mòyiisi kòò i ndi tūo i kó imai, kétúóté yie nnè di bo mbomè nè di yaábíó, ²⁴ kè dè dō ndè kpeténè òmòu kè dítínni dimòu í yé ke yeténè ikuú mai, di wènnè kéwáá ndinaadaa, kè di nni nféúté kéwènnènnè muyuo mmùù àntenè mekùù nnè menaà kétuò nyikuú yèmmè. Dipānni ndi dii kó kufɔ̄ɔku n naati, dí waánnè dibòdaa meyei ncíèmmè kperi. ²⁵ Kè ikuú niùtíi dōò dítínni dimòu meyei ncíèmmè kó ikuú, kè n di cīè nke yé dè di kpeténèmmè. Kè dí tóni di diiti kó yepàrè di yó m pā yè kétuò, kéfíénè meyei ncíèmmè kó iwūò ke yé dè di kpeténèmmè. ²⁶ De mōnni n yóó di cīèmmu di yei ndíndi Isidayeeribe nè bepòòbè bèè di bonè ke yé dè di kpeténèmmè dimòu.

²⁷ Kè dè me ndò ndè kpeténè onití òmáá ndi kòò dōò meyei nwèe wáá ndibòsèrì dii mōke dibenni dimáá kè di nni nféúté o yei ncíèmmè kpéi. ²⁸ Kè ikuú niùtíi ò dōò meyei nhútímù kó ikuú metaummè tou ìikè kè nhò cīè, ²⁹ dindi Isidayeeribe kè di kóò mōu nwe yoo opòò wèè di bonè ikuú imáá yóó nni nyi ìi tukúnè dè bo kpeténè wè, kòo yeténè ikuú.

³⁰ Kè wèè yie bo ncaàri ke yé, kòò tu Isidayeeribe nwe yoo ò tu opòò ò cààrè mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe. Dí ò dènnè di cuokè. ³¹ De kóo niti botí ò sènkèrì mí ndi Yiè nKuyie n náahtí ntí ke caari n kuú, dí ò dèite di cuokè, o yei mbo o yuu ìnkè nke.

Wèè do yeténè teompùtè kó ikuú

³² Isidayeeribe do bo dii mōnni dikpáa mieke, diyie mari kè bèmabèè yà òmòu kòò kau ideí teompùtè yie ³³ kè bèè ò kōtenè Mòyiisi nè Anòò nè Isidayeeribe sàmbè borè, ³⁴ kèduú nkè bè nhò bàà ke yé ikuú mu ndo í náakémè bè dō nkóò dādmè. ³⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: De kóo niti dō nkékuúmu, Isidayeeribe dimòu di ò dènnè di kó dikari kóò bùstí yetàré kékuu.

³⁶ Mèmmè kè dítínni dimòu ò dènnè be kari kè nhò buati yetàré kòò yàa kúnè, ti Yiè nKuyie ndo náakémè Mòyiisi ke nyè ndè ndòmmè.

Kuyie nyèmmè ku nitibè nhāā iyaàyuú mbe yàati

³⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dò: ³⁸ Á náké Isidayeeribe ke dò n tú: Dindi nè di yaábíó di nhāā iyaàyuú ndi yàati, kè di níi ya ntiyàati di ànnè mupaàkómú mùu wūò tiàtí tūi dōnnè tibedencèèti mu kó iyúú nti mánke. ³⁹ Di yàati níi nhā iyúú nkè di nyi yàa ke dennini n kuú mí ndi Yiè Kuyie nke tū nyi yèmmè, ke bá ndòòrì di yèmmè dō dè nè di nuò ndó dè, dè yàa bo nte kè di m búttinnè mí ndi Yiè nKuyie. ⁴⁰ Mèmmè di bo ndennime n tannò yèmmè. Kè daari yé yèmmè kè dèè benke ke dō ndi cáá nke tū n kòbe. ⁴¹ Mí ndi Yiè nKuyie m mū di te ke di dènnèní Esibiti kè di bo ntú n kòbe.

16

Kodee yetémè Kuyie nkpeti

¹ Defii mōu Keati naàmùnkù kou wèè do peitè Isaadi kè Isaadi peitè Kodee. Kòo sukú Dubenni naàmùnkù kòbe bètāati, Ediabu bí Datanni nè Abidammu nè Pedeti bire Onni. ² Nè Isidayeeribe sikousidè nè sipisinnmù (250), bèè dō tū be botí mieke bekótibè ke ni be tīrè kè be yetè fèi. ³ Kè bèè cēète Mòyiisi nè Anòò kè mbè kpānnè ke tū: Di terè tontèmu Isidayeeribe botí kumòu tu Kuyie nkòbe mbe, kè kù bè bonè. Dè yīme kè di dō kè nti baké.

⁴ Mòyiisi kèè dii mōnni dè kó tināhtí kèdò kēsinnòò ketenke, ⁵ kénáké Kodee nè o kó dítínni kòbe ke dò: Nanke dikūnwèrni ti Yiè nKuyie mbo benke wèè tu ku kou, kù tāātè wè kòò cànnè, kòò bo nkù tókunè, dè yie nwèè yó nkù tókunè. ⁶ Né nte di dō nkédòdmè: Fí nKodee nè a kó dítínni kòbe bəmòu tūóténè sisòsékébúkúsi, ⁷ di naa si ànnè muhāā nkéyòore tihúúnti mu ìnkè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìikè, kè tí yà ti Yiè nKuyie nyóó tāātè wè, wèè tu ku kou kù cànnè wè. Dindi Defiibe di kperè deè tonté.

⁸ Kè Mòyiisii wète kénáké Kodee ke dò: Kénténè dindi Defiibe, ⁹ dè í di sànnè ti Yiè nKuyie nyisidayeeribe tū nkù di tāātèmmè Isidayeeribe botí mieke, ke di yu ke di dōò ku tōmbè kè di pí nku taummè tou mieke ku tōmmù nè Isidayeeribe bəmòu kó diyètirāà? ¹⁰ Kuyie nda yu fí

nKodee nè a kòbe Defiibe bemou kè di kù tókénè kè di né tonté ke wanti kénaá nyikuú niúbàà?
¹¹ Fí nnè a kó ditínni kòbe di kpánnè ti Yiè nKuyie nku. Anò tu we kè di bo nhò seí?

¹² Kè Mòyiisi tó nkè bè bo yúni Ediahu kó ibi Datanni nè Abidammu kè bè ò ténè ke dà: Ti í kòroo? ¹³ A ti dènnèni menaamiè nnè mecekùò* dè pùš ndè, ke ti kòtènni dikpàà tédòntè tiè mmieke kè dè í da sànnè kàa wète ke dó ké nti kpaatùràà? ¹⁴ Ti yetemu! Biti biti a í ti niité menaamiè nnè mecekùò ndè pùš ndè, a me nyí ti duò nketenke nè depaa nnè finyí kó detie. A ti wúò ntiyùšnti ntaà? Ti í kòroo!

¹⁵ Kè Mòyiisi mieke cúté mediè nkòò náké ti Yiè nKuyie nke dà: A báá cúté be pàre, n yí cúté be mòu kóo sàmmarimú, m me nyí yeténè òmòu.

Kuyie mpútémè Kodee nè Anò

¹⁶ Memme kè Mòyiisi náké Kodee ke dà: Nanke fí nnè a kó ditínni kòbe nè Anò, dí kòtèni kécómmú metaummè tou ìkè. ¹⁷ A kòbe sikousidè nè sipísínùmmú (250), bá wè wèe túóté o sòsékébuute kéánnè tihúúnti kètoní ti Yiè nKuyie tou ìkè, fí nKodee nè Anò kè di múnke me ndò.

¹⁸ Kè Kodee tí nyIsidayeeribe nè o kòbe kè bèe yie mbá wè kòo túóté o sòsékébuute kéánnè muháà, nkéyòore tihúúnti muháà nyínkè kékote kécómmú metaummè tou bòrinù, Mòyiisi nè Anò kè bè múnke me ndò. ¹⁹ Kè Kodee tí nyIsidayeeribe bemou Mòyiisi nè Anò be ìkè metaummè tou bòrinù.

Kè ti Yiè nKuyie nkó tikpetii cúténi be ìnkè. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi nè Anò ke dà: ²¹ Kenténè dimáa dè kó benitibè, n yóó bè kùàmú dimònni dimáa.

²² Mòyiisi nè Anò kè bèe do késínnò ketenke kékuónko ke dà: Áú Kuyie! Fí nwèè duò mmufòmú dè kó dimáa fòu, a mieke bo do kubotí kumòu onití omáa kó mecaàrimè kpéínáa?

²³ Kè ti Yiè nKuyie nyíe kébéinnè Mòyiisi ke dà: ²⁴ Á náké Isidayeeribe botí kumòu ke dà: Bèe kenténè Kodee cītè nè Datanni nè Abidammu be kpesi.

²⁵ Memme kè Mòyiisi íté kénkòri Datanni nè Abidammu be borè kè Isidayeeribe kó bekótibè ò tì. ²⁶ Kòò náké ditínni ke dà: Kenténè benitidonnibè bie ncéí borè, di báá káákè dèmarè dè tu be kperè di yàa bo kú be kó mecaàrimè kpéí.

²⁷ Kè bèe íté ke dèténè Kodee cītè.

Datanni nè Abidammu bè do yènni kéncómmú be touti bòrè nye nè be pobè nè be bí nè be yaabí. ²⁸ Kè Mòyiisi béi nke dà: Di yóó banté diè nde ke dò ti Yiè nKuyie nkuú n tónni kè m pí nde kó mutómú mumòu kè dè í tó m mù pínnè m máa kó muwèrimú. ²⁹ Kè dè kó benitibè ku mukú mbetòbè kó mmú ke í ku kè dè cáánnè betòbè kómmè ti Yiè nKuyie nkuú í n tónni. ³⁰ Kè dè dò nti Yiè nKuyie mbo dàò tidietí kperè marè, kè ketenke aate kémaánko dè kó benitibè nè dè kó dimáa tu be kperè kè bèe ta kudónkù befòubè, di bo banté ke dò nde kó benitibè cáàrè ti Yiè nKuyie nku.

³¹ Mòyiisi kpaá ke me nnáa nkè ketenke yaté bè córímmú dè, ³² kéaate ké bè maánko bembe nè be céí kòbe nè Kodee nè o kó ditínni kòbe nè be kperè demò. ³³ Kè bèe ta kudónkù befòubè nè be kperè bè mòke dè, kè ketenke mutinne. Memme bè kpaakemè be kòbe Isidayeeribe cuokè. ³⁴ Bèe kó dimáa dè bo kè bèe keè be dabùò kéncooti ke tú: Tí cokénè ketenke yàa bo ti maánko!

³⁵ Memme kè ti Yiè nKuyie ncūnni muháà nkè mùu cútóo benitibè sikousidè nè sipísínùmmú (250) bembe bèe do tuò ntihiúnti.

17

Muháà ncútémè Kodee kó ditínni kòbe

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dà: ² Náké Anò bire Edeasaa ikuú niùti ke tú n yè nwèe pútè sisòsékébúkúsi kéfúu mmuháa. Ke yé bè si nni nduómmèmu kè si tu n kpesi. ³ Bèe si tóni kè bè ku ke yietí be yei. Dí si ma timátipenti kédari n wúštónni kè dè ndò mmèbenkùme Isidayeeribe bemou kpéí.

⁴ Kè ikuú niùti Edeasaa túóté disòwùš kó sisòsékébúkúsi dè kó benitibè do tóni si kè muháà nsi cúté, kè bèe si ma timátipenti kédari diwúštónni. ⁵ Bè do ma tìl mátipenti kédari diwúštónni tì do dennini Isidayeeribe òmòu í dòmmè kèntuò ntihiúnti ti Yiè nKuyie nyílkè kè dè í tó Anò nè o yaabí, kè wèe mè dàò tìl tùòkení Kodee nè o kòbe tìl yóó ò tùòkení ti Yiè nKuyie ndo me nti náké Mòyiisi kòò tì mbè náké.

* **16:13** menaamiè nnè mecekùò: Kuyie ndo dènnèni Isidayeeribe kè bè náké ke dò kù yóó bè duò mmènaamiè nnè mecekùò ndè pùš ndii éi ndi. Bè beriné dii mònni dikpàa mieke kè tidietí bè dònté kè bè nkpannè Mòyiisi ke wète ke náa nde kó ditanfširi ke né buš Esibiti éi, bè yènni kè. Wénté Mudennimú 3:8.

Isidayeeribe tùùtemè

⁶ Ké dèè wenté kè Isidayeeribee íté be botí kumòu kénkpànnè Mòyiisi nè Anò ke tú: Dfi kùò ti Yiè nKuyie nkòbe.

⁷ Bè cèète dìi mǎnni Mòyiisi nè Anò kéwèete metaummè tou bíékè kénsó diwetiri dàtinnè metaummè tou, kè bèe yà ti Yiè nKuyie nkó tikpeti. ⁸ Mòyiisi nè Anò kè bèe kòte metaummè tou ìkè ⁹ kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dà: ¹⁰ Yènnè de kó difinni cuokè, n yóó bè kùòmu dimǎnni dimáà kè Mòyiisi nè Anò kè bèe do késinnó ketenkè. ¹¹ Kè Mòyiisii náké Anò ke dà: Túóté tesósékébuute kédeite diwǔstǎnni ìnkè kó muháà nkéànnè te mieke kétuò ntihiúuntí kécokóo difinni borè, kédòò meyei ncíemmè kó ikuú ke yé ti Yiè nKuyie mmieke còútémè kè benitibè keté mukú.

¹² Kè Anò túóté tesósékébuute nè muháà Mòyiisi ti nhò náké ke yé ndè ndómmè, kécokóo difinni cuokè, kénsó benitibè keté mukú, kòò tuò ntihiúuntí kédòò meyei ncíemmè kó ikuú Isidayeeribe kpéi, ¹³ kénccómmú béciribè nè befòubè be cuokè kè ti Yiè nKuyie mbè potè kùù yéinkuu cómmú. ¹⁴ Benitibè bèè do ku bè do bo tekòupípítè nè sikòupísinaà nè sikòusiyeikè ndi (14700) kè né mbúútí bèè do ku Kodee kó mēcārīmē kpéi. ¹⁵ Kè Anò wētení Mòyiisi borè metaummè tou bōrīnū, kè ti Yiè nKuyie mbè potè kùù yéinkuu cómmú.

Anò kó kupàati yèmè tifaati

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dà: ¹⁷ Á náké Isidayeeribe wuò ntepiítè nè idéi, bá kùù wuò nkè ku kóo kpàati da tǎni kupàati. A yóó ì cuó kè i mbo tepítè nè idéi nyi, kàa wāri bá kùù wuò nkóo kpàati tǎni kùù pàati ìnkè de kó kuwuò nyètiri, ¹⁸ kéwāri Defii kó kupàati ìnkè Anò kó diyètiri. Mēmmē bá kùù wuò nkóo kpàati yó mmākemē kupàati. ¹⁹ A yóó ì dǎu mmetaummè tou mieke nke Kuyie ntaummè tou ìkè, mǎi nnè fǐ nti 33 mǎá dè. ²⁰ Oniti wèè kó kupàati bo ye tifaati wēnwē n tǎātémè. De mǎnni kè m paa nyesǎāmbè Isidayeeribe di sǎā nyè.

²¹ Kè Mòyiisii ti náké Isidayeeribe wuò ntepiítè nè idéi mieke bá kùù wuò nkè ku kóo kpàati tǎni kupàati be wuò ndò ndómmè imòu kè ìi wēnnè tepítè nè idéi, kè Anò kòku nsokè i cuokè. ²² Kè Mòyiisi ì tannè metaummè tou mieke kè i dǎu ti Yiè nKuyie nyiikè metaummè tou borè.

²³ Kè dèè wenté kè Mòyiisi mbo tuakoo ke sǎ nhAnò Defii kó kuwuò nkou kó kupàati yé tifaati ke pōri ke peitè yebe kè yé bi. ²⁴ Kè Mòyiisii i kouté imòu ti Yiè nKuyie nyiikè kékatenè kēbenke Isidayeeribe kè bèe i yà bēmou, bá wè kòò túóté o kòku. ²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyiè kénáké Mòyiisi ke dà: Dǎu nhAnò kó kupàati ikuú tou ìkè, kè kù ndò ndibenkēri de kó itookperí yembè kpéi. De mǎnni kè m paa nyesǎāmbè bè di sǎā nyè, kè yé tū̀keni m borè kè bè ténke báá kú.

²⁶ Kè Mòyiisii dǎo ti Yiè nKuyie nhò náké ti.

Ikuú niùbè nè Defiibe dǎo nkémpī mmiù tǎmmú

²⁷ De mǎnni kè Isidayeeribee náké Mòyiisi ke dà: Ti yóó kúmu, ti kumu ke dèè. ²⁸ Kòò mòu tǎónnè metaummè tou ò 33 kúmu, ti yóó mē nhò nke yàa deèà?

18

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anò ke dà: Kòò mòu yeténè metaummè tou fǐ nnè a bí dfi te meyetimè. Kòò mòu cààrè ikuú tǎmmú dfi te de kó mēcārīmē. ² A yú a cice naàmunkú kòbe Defiibe kè bè da wēnnénè kè nda teénnè mutǎmmú. Fǐ nnè a bí dfi níí yóó ta metaummè tou képi nyikuú tǎmmú metaummè tou ìkè. ³ Bèè yó nda teénnè metaummè tou dimòu kó mutǎmmú bè né báá tǎónnè ikuú nenti mati yoo diwǔstǎnni, kè dèe yie nkè di báá kú kè bè wēnnénè. ⁴ Bèè yó nda wēnnè ke da teénnè metaummè tou kó mutǎmmú mumou, wèè i tú Defii botí kou ò báá di wēnnénè mutǎmmú. ⁵ Fǐ nnè a bí dfi te metaummè tou nè diwǔstǎnni de kó mutǎmmú kè dèe yie nkè m mieke báá do Isidayeeribe. ⁶ Mfi tǎātè a kòbe Defiibe Isidayeeribe cuokè, bè tu n kòbe mbe kè m bè nda duó nkè bè bo mpī mmetaummè tou kó mutǎmmú. ⁷ Fǐ nhAnò nè a bí n duó ndí mbe ikuú kó mutǎmmú diwǔstǎnni ìnkè nè ikuú nenti kó kufáá nkuyàákú pi kù, n duó ndí mbe de kó mutǎmmú, wèè i tú Defii botí kou ke dè tǎónnè ò kumu.

Ikuú niùbè dǎo nkénte dè

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anò ke dà: Mfi da duó nkàa bo ndake Isidayeeribe m pāa nyèè pǎrè kpéi, a níí yóó de ndeite dèè tu a kpere, n da còu mmekùò mmeè kpéi nke da cànnè fǐ nnè a bí n tǎmmú kpéi, de kó ikuú yó mbomu sǎā nè a yaábí. ⁹ Nte dèè yó ntú a kpere, bè m pāa nyèè pǎrè mieke, kēmbúútí yèè yóó tuo. Muyuo nkó yepǎrè nè bè n fié ìi wū̀s meyei ncíemmè kpéi nnè meyei nhūtímú kpéi. Bè m pāa nyèè pǎrè kó dimàa tu a kpere nye fǐ nnè a yaábí. ¹⁰ Dfi níí dè di dè tu n kpere nde, benitidaabè bèè bo di cēi bè bo na kè dè di. ¹¹ Nte deterè dèè níí yó ntú a kpere Isidayeeribe dèite dèè kó dimàa ke m pā ke dè nni nyòute, n dè nda duómmu fǐ nnè a yaábí initidaa nè initipòl. Bèè kó dimàa bo a cīèté ke wenni bè bo na kè dè di. ¹² N di

duómmu tidiketiti kó yepārè sààye Isidayeeribe m pāa nyè: Mekùò nnè menaà nnè tidiiti bè tu ti bedèe. ¹³ Be eì kó tidiketiti bè m pāa ntii kó dimàà, n ti n di duómmu bèè kó dimàà bo di cèi ke wenni bè bo na ké dè di. ¹⁴ Ké Isidayeeribe níi m pā dè ke tú bè dè nni m pāmu sàà, dñi yó ndè te. ¹⁵ Isidayeeribe bèè tu Mpo nè be wūš ketiyi bè m pāa ndè tu di kperè nde. Bèè tu Mpo bè níi bè ndi donténè, kè fešfè ketifè mafè tu bè i n feu fè bèè fè ndi donténè. ¹⁶ Denitidabire dèè mōke otānkū omāà de donku dō nkēmbo medítibii mmēnūmmù ndi bè kēetēmè metaummè tou kpéi, mēè cēkū bo kàdāammù tepítè. ¹⁷ Kè fenāāfè nfe yoo fepiēfè yoo tebutè dè peitè ì bí idaai meketimè, bè i nni nfeumu, bè báa wēte ké i ndi donténè, dí i nni nféutè kécóu mmeýi ndiwūštōnni, kétuò ndèè tu mekùò nkperè, dipānni ndi dñi kó kufōku n naati. ¹⁸ Imaa ntú di kpeyi nyi, kényénè di n yòutè i, dicincinni nè dikpèri youri.

¹⁹ Isidayeeribe ã deite yèè pāre ké m pā, n yè ndi duómmu dindi nè di yaábíó, initidaai nè initipòì, de kó metaummè yó mbomu, n di dóunnè dñi nùò ndi sàà.

Ikuò niùbè Defiibe dò nkénè dè

²⁰ Ké ti Yìè nKuyie nyíé kénáké Anāo ke dō: N duò nkèè tenké Isidayeeribe, ke mieke a í yó mmōke a kōke, mñi yó ntú a kperè Isidayeeribe cuokè. ²¹ Dindi Defiibe, kè Isidayeeribe níi dèite bè mōke dè mieke depíndè ke m pā, n dè ndi duómmu di pī mmùò tōmmù kpéi metaummè tou. ²² Isidayeeribe sōmbe bá ntōkunè metaummè tou bè yāa bo cé mbemāa meyei nkékú. ²³ Dindi Defiibe dñi maa yó mpi mmetaummè tou kó mutōmmù, kòò mōu yeténè metaummè tou dñi te de kó meyetimè, de kó ikuò yó mbomu sàà. Di í yó mmōke di kó ketenké Isidayeeribe tabè cuokè. ²⁴ Isidayeeribe ã deite dè bè mōke de mieke dèè tu depíndè ké m pā, n dè ndi duómmu. Dèè te kè n tu di í yó mmōke di kó ketenké Isidayeeribe cuokè.

²⁵ Ké ti Yìè nKuyie nyíé kénáké Mōyiisi ke dō: ²⁶ Á náké Defiibe ke tú n yè nkè Isidayeeribe níi dèite bè mōke dè mieke dèè tu depíndè n yè mbè ndi duò ndè ke be duò, bèè deite de mieke dèè tu depíndè ké n duò. ²⁷ Dèè múnke yó ntú be kperè bè mōke de kó depíndè. Be kōbe dèite mēè boti tidiiti kó depíndè nè menaà nke dè mbè duò. ²⁸ Bè níi dèite Isidayeeribe dèite dè bè mōke dè mieke, dèè tu depíndè ké bè duò, bèè deite depíndè de mieke n kperè nde, dí dè duò nyikuò niùti Anāo. ²⁹ Bè yó ndi duò nyèè pāre yemōu ñnkè di níi dèite bá dñi pānni ñnkè dèè tu desààrè kécānnè n kpéi, n kperè nde. ³⁰ Náké be kè bè dèite dñi mōnni dèè tu desààrè n kperè tú dè, ke cāñné dèè kpaá dè tu be kperè nde. Kéndōnnè Isidayeeribe ã súsōmmè be diiti nè be naà. ³¹ Di bo na ké dè di bá kèè bíékè nè di cèi kōbe bemōu. Dè tu di kó tiyeti nti mutōmmù di pī mmù metaummè tou mu kpéi. ³² Di dèite dñi mōnni dèè tu desààrè n kperè tú dè, ke n duò, dí di desōnne. De mōnni dè i tú meyei, di yó mme ndōori ke báa sīnkūnnè Isidayeeribe m pāa nyèè pāre kékú.

19

Fenaawūšfè kó mutápeí nkó ikuò yó ndōmmè

¹ Ké ti Yìè nKuyie mbéinnè Mōyiisi nè Anāo ke dō: ² Mí ndi Yìè nKuyie mñi di dóunnè ikuò. Dí náké Isidayeeribe ke tú n yè mbèè wáa nfenaawūšfè fèè í mōke kuyènkū bá sām pó, bè mu nyí buú nfe kudóu kè fè dùò. ³ Ké di fè duò nyikuò niùti Edeasaa kōo fè dēnne dihei mōnku kè dí fè feuté o ñlkè. ⁴ Ké ikuò niùti Edeasaa pōdè o nōmbii fè yīi nkémíété metaummè tou bōrīnūu kuce mēyiekè. ⁵ Ké dí fè tūo nkenke ikuò niùti ñlkè kétuò nfe yīi nnè fe maa nnè fe kōnkū nè fe piti. ⁶ Ké ikuò niùti wáa mmutie bè tu mù sètiri mu kó kudóu nè bè tu mù isópù mu kōku nè tipèciti tii to mmewūš nkè dè wēnnè kéānnè muhāā mbè tūo mmùò mieke fenāāfè. ⁷ Kòò dèè wèè sū o yàati kéwuo ke né na kékò mbè bātè dè. Ò yó nsīmmu kētuakenè kuyuoku. ⁸ Wèè tūo nfenaāfè kòò sū o yàati, kéwuo. Ò yó nsīmmu kētuakenè kuyuoku. ⁹ Oniti wèè i sāu nhomāa kè wèè koutè mutápeí mbè tūo nfèè nāāfè kōmu, ké mù fūtenè be kari kécóu ndibòri bè tātè di de kpéi, ké mù mbo Isidayeeribe kpéi kè bè mmù dōrīnè mewénkūmè kó menie. De kó ikuò yó ndōnnè meyei ncíēmmè kpeyi nyi. ¹⁰ Wèè koutè de kó fenāāfè kó mutápeí nwèè sū o yàati ò yó nsīmmu kētuakenè kuyuoku. De kó ikuò yó mbomu Isidayeeribe kpéi nnè bepòbè bèè bè bonè.

Wèè sīnte ò bo wénkūnnè mēè boti omāa

¹¹ Ké wèè kááké ocíi, bá wèè cèi boti cénke ò sīntemu, kénsi nke dō yewe yèyiekè. ¹² Wèè wuonè mmewénkūmè kó menie diyie tāānni nè diyiénni ke né na kéwenke. Kòò í wūò diyie tāānni nè diyiénni ò báa wenke. ¹³ Wèè bo kááké ocíi ke í nwūonè mewénkūmè kó menie nhò sīnkūnko mí ndi Yìè nKuyie n cīètè nte, de yìè mbèè ò dēnne Isidayeeribe cuokè, ò sīmmu ke yè ò í wūonè ikuò kó menie.

¹⁴ Ntenè ikuò tēi: Kòò mōu ku ditou mari mieke kè wèè ta di mieke ò sīntemu wenwe nè bèè bo di mieke kénsi nke dō yewe yèyiekè. ¹⁵ Tinenti tii kó dimāà bo mbo de kó ditou mieke ke

í pòkè ke bou teitei ti sîntemu. ¹⁶ Kòò mǎu kèrí dikpáa mieke ke kàáké ocú bè kùò wè yoo ò na òmǎu kó yekúǎ yoo kufǎti ò sîntemu ke yó nsí nke dà yewe yèyiekè. ¹⁷ Kòò niti sînte kè di yóó ò wénkúnne, di wáa nfenaawúsfè fenfe bè kùò fè kó mutápeí nkéánné dibuu mieke kéánné menie. ¹⁸ Kè di deè oniti wèè í sǎu nhomáa wèe wáa isǎpú kó kudǎu képǎtè de kó menie nkémíété mǐtè de kó ditou nè tinenti nè benitibè bèè kó dimáa bo de kó ditou mieke nè wèè kàáké bè kùò wè yoo ò na òmǎu kó yekúǎ yoo ò na kufǎti. ¹⁹ Oniti wèè í sǎu nhomáa wèe yóó mǐtè menie nhoniti wèè sǎu nhomáa diyie táánni nè diyiénni. Diyiénni yiè wèe sú ò yààti, kéwuó kéwenke kuyuoku mǎnni.

²⁰ Wèè bo sǎu nhomáa ke í ndó kéwénkúnne omáa bèè ò dènnè Isidayeeribe cuokè, ke yé ò sǐnkúnne mǐ ndi Yiè nKuyie n cǐtè nte. Ó me nyi wúonè ikuó kó menie, nnè de kpéi nhò sǐmmu.

²¹ Dè yó ntú ikuó nyi sǎa, wèè bo mǐtè ikuó kó menie nwèe sú ò yààti, kè wèè kàáké de kó menie nhò sîntemu kǐntó kǐtuokènè kuyuoku. ²² Wèè sǎu nhomáa kòò kàáké dè, dè sîntemu, kè wèè kàáké dèè sǐ nhò sîntemu kǐntó kǐtuokènè kuyuoku.

20

Isidayeeribe do mǎntémè menie nSinni kó dikpáa mieke

¹ Dibenni tǎnkù ketiwè kè Isidayeeribe tǐnni tuoke Sinni kó dikpáa kébáté Kadéesi kékari. Midiyammu de nku kè bèè ò kúnne.

² Bè í mpété menie nke bo yà kǐtí nkénkpánnè Mǎyisi nè Anǎo ke tú: ³ Kè ti Yiè nKuyie ndo nti wǎnnénè ti kǎbe bèè ku képoté, kè ti kú dè í ntúúà? ⁴ Dè yǐme kè di tǎnǐ tǐnti ti Yiè nKuyie nkǎbe ke kǎtǎnni dikpáa dii mmieke kè ti bo kú tǐnti nè ti wúǎ? ⁵ Ba nte kè di ti dǎnnǐ Esibiti kè ti tǎnǐ dibǎri yǐri dii? Dè í dò mbuotí dǎmarè, detie mbè tu dè fikíe dè í bo kè ti né báa búonè fínýí nè kédénátí kpere, menie nketé ke í bo ke dò nyǎ.

⁶ Memè Mǎyisi nè Anǎo bè itémè Isidayeeribe boré kékote metaummè tou borinúú kédó késǐnnǎo kǎtenké kè ti Yiè nKuyie mbè benke ku kpeti, ⁷ kébǐnnè Mǎyisi ke dǎ: ⁸ Túóté a pǎàti fǐ nnè a kóo kóti Anǎo kè di tǐ nyIsidayeeribe, kè bè mbo ke wúó nkàa béinnè dipèri kè menie nyǎnni, kàa dúo nkè bèè yǎ bembè nè be wúǎ.

⁹ Kè Mǎyisi túóté o pǎàti metaummè tou mieke kéndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nhò nǎkémè. ¹⁰ Wenwe nè Anǎo kè bèè tǐ nyIsidayeeribe dipèri boré, kòò bè nǎké ke dǎ: Kǎnténè dǐndi itookpèri yembè! Ti bo dǎnnǐ menie ndipèri dii mmieke nke kè di yǎa?

¹¹ Memè ò yòutémè ò pǎàti képoté dipèri mǎdémè, kè menie nyǎnni mediè. Isidayeeribe nè be wúǎ kè dèe yǎ.

Kuyie nkpannèmè Mǎyisi nè Anǎo bè yeté mǎe kpéi

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyisi nè Anǎo ke dǎ: Di yǐmmè í me nyiimmè ke dò ndè bo dàò, di í me ndéúkúnne n yètiri Isidayeeribe òkè, di tǎnke í yóó tǎnnè n nitibè kǎtenké m bè dúo nkè.

¹³ Deè do te kè bèè yú de kó menie nke dà Mediba, dèè tu dikpǎnni, ke yé Isidayeeribe do dè nwǎntémè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè benke kù dòmmè pǎi pǎi.

Edǎmmu kóo kpààti yetémè Isidayeeribe bo pǎētémè o tenké

¹⁴ Kè bè mbo Kadéesi kè Mǎyisi deite benitibè kè bè tǎ nke dà beè kǎte kénáké Edǎmmu kóo kpààti ke dǎ: Tǐnti a tǎbi tǐ tu a yǐmu ti tamè mǎháárimè mieke. ¹⁵ Ti yembè beè do kǎte Esibiti kè ti nke bo kǎmǎntè kè Esibiti kǎbe ti fǐú tǐnti nè ti yembè. ¹⁶ Kè ti kuánnè ti Yiè nKuyie nkè kùu keè ti dǎbǎnni kǎduánni ku tǎnni kè di ti dǎnnǐ Esibiti. Kè ti túàkǎnǐ diè nKadéesi dihei dii bo a tenké mǎnku, ¹⁷ kàa bo yie, nyóu kè ti pǎēté a èi mieke, ti í yeti depaa mmieke yoo fínýí kó detie mmieke, ti í yóó yǎ a kó sibií kó menie, ti yóó kété kuce diekú nku képǎēténè a èi, ti í yóó dauté kupikú makú. ¹⁸ Kè Edǎmmu kóo kpààti bè tǎnnè ke dǎ: Di í yóó pǎēté diè nh èi. Kè di me nyete n yóó báátóomu kè di co kè tí doké.

¹⁹ Kè Isidayeeribe ò tǎnnè ke dǎ: Ti yóó kété kuce diekú mǎa ndi ke ti yǎ a èi kó menie tǐnti nè ti wúǎ ti bo da yietí. Dè í tú tǐmatí, ti yóó na a tenké mǎa ndi képǎēté. ²⁰ Kè Edǎmmu kóo kpààti bè tǎnnè ke dǎ: Di í pǎnké.

Kè Edomii beé báátí nè behǎapǎnkeribè péu kè be co. ²¹ Memè Edǎmmu kóo kpààti yetémè Isidayeeribe bo pǎētémè ò èi, kè Isidayeeribe péè nkupikú tekú.

Anǎo yóó kúmmè

²² Kè Isidayeeribe ité Kadéesi kékote ditǎri bè tu di ǎdi. ²³ Ti Yiè nKuyie nde mbéinnè Mǎyisi nè Anǎo ǎdi tǎri Edǎmmu temmǎnku ke dǎ: ²⁴ Anǎo kúnti o yembè boré nde, ò í tati dihei n yé

n yóó duás ndi Isidayeeribe ke yé di do yetemè n kpèti Mèdiba kó menie mboré. ²⁵ Túóté Anáo nè o bire Edeasaa kè di deke Jdi tãri. ²⁶ Kàa dáté Anáo yààti kédátinné o bire Edeasaa. Anáo yóó de nkú.

²⁷ Kè Mòyiisii dàò ti Yìè nKuyie nhò nàké ti Isidayeeribe bemou ìkè, kè bèe deke Jdi tãri. ²⁸ Kè Mòyiisii dáté Anáo yààti kédátinné o bire Edeasaa. Anáo de nku Jdi tãri ìnkè. Mòyiisii nè Edeasaa kè bèe cúténí. ²⁹ Isidayeeribe ònni dimou kè bèe yà Anáo kumè kékammú o kũũ nke dà yewe sipísitãati.

21

Isidayeeribe namè Kannahãa tenké kòbe

¹ Memme Kannahãa kóo kpàati Adadi wèè do bo Nèkebu ò kèèmé Isidayeeribe kèróómè Atadimmu kó kuce, kèiténí kè bè do kèpimmú be mieke bemabè kédòò tidaati. ² Kè Isidayeeribe dounné ti Yìè nKuyie ndinùu ke dà: Ti Yìè nKuyie nkàa ti duós mbe nnitibè ti bo bè kùò páíi kèponte be ei kédéité ti báa súú ndèmarè.

³ Kè ti Yìè nKuyie nkeè be báammii kéánné Kannahãa kòbe be nòu mieke, kè bèe bè kùò páíi kèponte be ekè kédéité kè dè yu ke dà Jdimaa, dèè tu tidobonti.

Mòyiisii dàòmè disòawũ kó fewàáfè kécónné

⁴ Kè Isidayeeribe ité Jdi tãri kètünne kuce kùu yìèné dàméèrì tipènti kou ke bo kónté ke báa yènnè Edømmu tenké. ⁵ Bè kèté memme kénkááké kuce kè meminnímèe bè dònté. Kè bèe keté bè bo nkpannèmè ti Yìè nKuyie nnè Mòyiisii ke tú: Ba nte kè di ti dènnení Esibiti kè ti bo kú dikpáa dii mmieke? Tidiiti sàati matí í bo, menie mme nyí bo, kè ti baà né yó nyo tisènniindiiti tii nti yewe yemou.

⁶ Memme kè ti Yìè nKuyie nduonni iwaayeiyi kè ì mbè dømmu kè bèe kú kusùkù. ⁷ Bèè kpáa kè bèe nàké Mòyiisii ke dà: Ti cààrèmu, ti tuùtenèmè ti Yìè nKuyie nke da kpannè. Nè de kpéí, nhá bánté ti Yìè nKuyie nkè kùu dètinne de kó iwááke.

Kè Mòyiisii kuónné ti Yìè nKuyie mbe kpéí. ⁸ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mòyiisii ke dà: Túóté disòawũ kédòoné fewàáfè kè fè danne kudòu kécónné, kè fewàáfè níi danté wè kòò fè bòuté ò báa kú.

⁹ Memme kè Mòyiisii dàò disòawũ kó fewàáfè kécónné, kè fewàáfè níi danté wè kòò fè bòuté o báa kú.

Isidayeeribe do katimè ke sòoti ke yàa tuakenè Pisikaa tãri.

¹⁰ Kè Isidayeeribe ité deboré kékote kébáté Oboti, ¹¹ kèité dende kébáté Iyee-Abadimmu kpáa kénwetí Mòabu diyìè yìení kèè biékè kó dikpáa. ¹² Kè bèe ité dende kébáté kukó nSedeti kó mepèémmè. ¹³ Bè ité dende késénté kukó nhAdino, kùu pũú nke pènkù dikpáa ke kòri Amòriibe tenké. De kó kukó kuù tu Mòabu kòbe nè Amòriibe be tenké mànkú. ¹⁴ Dèè kpéí nte kè ti wàri ti Yìè nKuyie nkó mudoò pátiri* mieke ke tú...wæbu, Sufa tempè mmieke nè Adino nè de kó ikó, ¹⁵ nè ikó nte ì pũú nke taà Adino dihei Adi píku ì tu Mòabu tenké mànkú. ¹⁶ Bè de nyité kébáté be tu dè tebinte, ti Yìè nKuyie ndo nàké de Mòyiisii ke dà: Tíi nyIsidayeeribe kè m bè duós mmènie.

¹⁷ De mànni ndi Isidayeeribe dèntèmè fèyènfè ke dà:

Ti dentè kè menie nyènni tebinte.

¹⁸ Tebinte sikipàatibìi keú tè,

dihei kó bekótibè tũ tè

nè be pàati nè be dà.

Bè de nyité kékote kébáté Matana, ¹⁹ kèité dende kébáté Naadiedi, kèité deboré kékote Bamoti.

²⁰ Bè ité Bamoti nwe kékote Mòabu kpáa kénwetí Pisikaa tãri, dii sñ ntedònté kó dikpáa.

Isidayeeribe domè Amòriibe kóo kpàati Sionni

²¹ Memme kè Isidayeeribe deite yetàré kètũ nkè bèe nàké Amòriibe kóo kpàati Sionni ke dà: ²² Ti dó kèpèté a ei mieke nke, ti í yóó ta depaa mmieke yoo finyí kó detie mmieke, ti í yóó yà menie nti yó mboké kuce diékú nku, ti í yóó dauté ke yàa pèèténè.

²³ Okpàati Sionni me nyí nyie nkè Isidayeeribe bo pèèté o tempè, kòo iténè kemieke kètíi nho nitibè bemou kè bèe kèténí kéco Isidayeeribe dikpáa kè bè do mudoò Yaasi ei mieke. ²⁴ Kè Isidayeeribe bè cò yese kékuo kéfiete be tenké, kètúóté kukó nhAdino kèntò kètuakenè Sabòki kòku kèsòoté kètuakenè Amòriibe tenké mànkú kùu do kpéti mesàa. ²⁵ Kè bèe fiete de kó yehéké yemou, kètieke Amòriibe tenké kemou kékari, ketaunne Esibonni nè sihekesí sù di tóké. ²⁶ Esibonni do tú Amòriibe kpàati Sionni bo dii ei ndi. Sionni wèè do pònte Mòabiibe kpàati

* **21:14** mudoò pátiri: De kó dipátiri bè nàa ndii kpéí ndie ndi fetimu. Kè dè í tú die mbé í bèi nkupikù tekù makù di kpéí.

ketiwè kéfiete o tenké keməu kékote kédíténè kukó nhAdinò. ²⁷ Deè te kè beyendembè diè nke tú:

Tí kotenè Esibonni èi,
tí kote kéwəte ke di maá,
tí wəte ké di cónné.

²⁸ Muháá mmuù yènní Esibonni,
Sionni èi mieke nke mù tšétémè
ke cóúté Adi èi Məabu tempə mmieke,
ke cóúténè Baadi kó yetòrè yèè bo kukó nhAdinò pèémmè.

²⁹ Díndi Məabu tenké kəbe di bo yà
di fetimu díndi dibəò Keməəsi kəbe
di dapəmbè cokému
kè bə pšimú di sapúmbi ke kónnè
ke duó nhAməriibe kpàati Sionni.

³⁰ Díndi Esibonni kəbe bə di táá ipie nyi,
ke di bəti ke tšəkenè Dibonni
kè di ekè doúnko
kétúóténè Dofaa kénto kétuəkenè Medeba.

³¹ Kè Isidayeeribe ta Aməriibe tenké. ³² Kè Məyiisii tš nke bəe paaté Yasəe èi kédeé kè bəe di do, kébeti Aməriibe bəe dè bo nē sihekəsi sii dè tšké si kəbe kéfiete bə eké kəkari. ³³ Bə kəri memme kékété kéwetinné Basāa èi bíéké. Kè Basāa kóo kpàati Ōkuu iténí nē o nitiḃè ke bo do Isidayeeribe mudoo Etedeii èi. ³⁴ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Məyiisi ke dō: A bá nhò yīékù, n wè ndi duómmu kè di bo ò na wenwe nē o nitiḃè. Kàa ò dāò a dāòmè Aməriibe kpàati Sionni Esibonni èi kou.

³⁵ Memmè Isidayeeribe namè Ōku kóò kùə wenwe nē o bí nē o nitiḃè bá òmòu í nyenté bá òmáá kè bəe tieke bə tenké.

ISIDAYEERIBE BOMÉ MƏABU TENKÉ

22

Badaki yumè Badammu kòò bo bənté kusšnkù Isidayeeribe

¹ Kè Isidayeeribe ité deborè kébáté Məabu kó kubiriku kukó nSuditē yáà kénwetí Sedikoo.

² Kè Məabu kóo kpàati Sipəə bire Badakii yà Isidayeeribe dāò dè Aməriibe. ³ Kè kufšwáà mbè auté mediè wenwe nē o kəbe kè bəe yote Isidayeeribe ke yē bə tumè kuwəə ndiekù nku. ⁴ Kəo tš nke bəe náké Mandiyāa èi kó bekótibè ke dō: Dišinní dii nyóó déútoomu dèè kó dimàà bo ti tenké, fenāáfé šš déútoomè memúpəmmè. Sipəə bire Badaki weè do tú okpàati Məabu tenké dè mōnni.

⁵ Memmè kè Badaki deite yetòrè kətš nho èi kótíri Petəə dii bo kukó nhEfadati borè, kè yè bo náké Beəə bire Badammu ke dō: Kubotí makù kùù yènní Esibiti ke mōnke pitíri ketenkè ke bātè diè nh èi mánku ke n wetí. ⁶ De kó kubotí kpešnimu ke m pēētē, n da báámmu kətení kè bə bənté kusšnkù kè dè naati m bə na. N yému ke dō nkāa yī wēè yà meyei nhò šš mē yāmu. Kāa yī wēè yà mesāa nwēe mē yā. ⁷ Məabu èi kó bekótibè nē Mandiyāa èi kəbe kè bəe kote kéyá Badammu ke tōnè ticuuti ke bo ò cu, kétuəkoo kóò náké bə tš ti timəu. ⁸ Kè Badammu bə náké ke dō: Duónè, kè dè wenté n di náké m beé nti Yiè nKuyie nkè kù n náké ti. Memmè kè Məabu èi kó bekótibè yíé nho cšētē. ⁹ Kè Kuyie nkətení kébeke Badammu ke dō: Benitiḃè šmbe bo a cšētē? ¹⁰ Kè Badammuu kù tššné ke dō: Sipəə bire Badaki Məabu èi kóo kpàati weè bə tšnni ke tú: ¹¹ Kubotí makù kuù yènní Esibiti ke mōnke pitíri ketenkè, kòò tu kè m bo yie n kətoó kè bə bənté kusšnkù kè dè bo yie nwēe bə na kè bə bəti. ¹² Kè Kuyie nhò náké ke dō: A báá kəte, a báá bə bənté kusšnkù, mī bə dōò mesāa.

¹³ Kè dēə wenté kè Badammuu bə náké ke dō: Kōnnè di cie, ti Yiè nKuyie nyetəmu ke tú m báá di neinè.

¹⁴ Kè Məabu èi kó bekótibè ité kékò kénáké Badaki ke dō: Badammu yetəmu ke tú ò báá ti neinní. ¹⁵ Kè Badakii yíé kətš nkutšnkù dérínkù kè kù nsūnè kuketikù ke tú benitidieḃè ke pēētē beketibè. ¹⁶ Kè bəe tuəkoo Badammu borè kóò náké ke dō: Sipəə bire Badaki weè ti tšnni ke tú ò da báámmu a báá yete a bo kətoomè o borè. ¹⁷ Ō tu ò yóó da déúššnnemu mediè nkédaò a ò náké tiì kó dimàà, ō tu ò da báámmu a báá yete, á kətoó kè bə nhò bənté kusšnkù.

¹⁸ Kè Badammuu bə tššné ke dō: Bá kè Badaki n duó nho cšētē kè timáti péti tē piéké nē mesəə nyí yóó na kédaò timati kè ti ndeu yoo ti nkēšni képetənè ti Yiè nKuyie n tš nkù bo n náké ti. ¹⁹ Di né yíé ndie nkeyenkè kè n yà ti Yiè nKuyie nyóó yíé kè n náké ti.

²⁰ Kè Kuyie nkətení keyenkè Badammu borè kóò náké ke dō: De kó benitiḃè mē nkətenímè ke bo da yú, ité kè bə neinè. A né yó ndəəri n da náá ntì máá ndi.

²¹ Ké dèe wenté kè Badammuu bou o sàmmarímú de kàrì kéneinè Moabu eì kó bekótíbè.

Sàmmarímú béinnè de yìè

²² Ké Badammuu keté kénneinè o kó betōmbè bédébè, kè Kuyie mmieke ò yè mediè. Kè ti Yìè nKuyie nkó ditōnni ò dinté kécómmú kuce. ²³ Ké sàmmarímú yà ti Yìè nKuyie ntōnni cōmmumè kuce ke pikú mesebii kè sàmmarímú dauté kéta depaa mmieke kè Badammuu dè poté kè dèe boó nkuce. ²⁴ Kè ti Yìè nKuyie ntōnni soó nkéke kécómmú finyí kó detie nkó kupaku makú kuce pèù dè kè bè maá ke pènnè ku mpíkú nè kutekú. ²⁵ Ké sàmmarímú yà ti Yìè nKuyie ntōnni kédauté kédinnè kumarí kèhèùtè Badammuu naàcètè kumarí kòo wète kè dè poté. ²⁶ Kè ti Yìè nKuyie ntōnni soó nkéke kécómmú kuce pèù dè mēfiè nyí borè ke dō nkóté kubakú yóu biékè yoo kucàнку biékè. ²⁷ Ké sàmmarímú yà ti Yìè nKuyie ntōnni kéokoo, kè Badammuu mieke yènni kòò dè poté kupàati. ²⁸ Kè ti Yìè nKuyie nduó nkè sàmmarímú na kébéi, nkébeke Badammuu ke dā: N da càke ba kàa m puoti kuce metāammè? ²⁹ Ké Badammuu dā: A yete n yè mmú mmu deè te, kè n do ntó disiè nè yie n do da kùòmu nè dimōnni. ³⁰ Ké sàmmarímú ò tēnnè ke dā: N tū a sàmmarímú mmu kàa n dèkú sàá, n da dōò miè mbotí diyie maràà? Kòò dā: Jò.

³¹ De mōnni ndi ti Yìè nKuyie nkpetémè Badammuu nuò nkòo yà ku tōnni kè di cōrímú kuce ke pikú mesebii nkòo do kénínkú kēsinnóo ketenkè. ³² Kè ti Yìè nKuyie ntōnni ò beke ke dā: Ba nte kàa poté sàmmarímú ke tūòke kuce mētaati? Mú da dinté ke bo da péité, ke yé a kérímè kuce yeiku nku. ³³ Sàmmarímú n yàmu ke kōnté kuce mētaati kè meè dake nè yie n do da kùòmu kè sàmmarímú nfòu.

³⁴ Ké Badammuu náké ti Yìè nKuyie ntōnni ke dā: N cààrèmu n do í yé ke do nfóò n dinté kuce. Kè dè í da naati m bo kotemè de kó kuce m bo wète. ³⁵ Kè ti Yìè nKuyie ntōnni dā: Neinè be kè dí kate, a nè yó nnáa nh ànné ti nti a nùu mieke.

Menime kè Badammuu neinè Badaki tōnni bèè kpààtibè kè bèe kate.

Badaki comè Badammuu

³⁶ Ké Badakii keè Badammuu kèróomè kékéténí kóò co dihéi bè tu di Adi-Moabu dii tókénè kukó nhAdinò kùu tu be tenké mànkú. ³⁷ Kòo beke Badammuu ke dā: N tōnko benitibè ke tú bè da yúni, dè yime kàa í kōtení? Yàa a yèmmè do dō n yí yóó da déúkunnemú? ³⁸ Ké Badammuu ò tēnnè ke dā: Bá nè mme nkōtenímè m bo náké ònti nè mmáa? Kuyie nhānné ti n nùu n yóó ti nda náké.

³⁹ Menime Badammuu neinè Badaki kè bèe kò nKidiya-Usoo. ⁴⁰ Ké Badakii fié inààke nè ipe kèpāmmú imaa Badammuu nè bekótíbè bèè do ò cíe.

Badammuu pāmè Kuyie nkó mesàa nyIsidayeeribe

⁴¹ Ké dèe wenté kè Badakii tūóté Badammuu kè bèe deke Bamati-Baadi kó ditenní yetàrè borè, kòo na kèyà Isidayeeribe kó dikéé.

23

¹ Ké Badammuu duó nkè Badaki maá yewūstàrè yèyiekè deborè, kéwaa nyenaadakè yèyiekè nè yepedakè yèyiekè. ² Ké Badakii dā Badammuu ò náké ti, kè bèe feúté bá dii wūstōnni ìnkè dinaadaa nè dipedaà. ³ Kòo deè kè Badammuu náké Badaki ke dā: Ncōmmú diè nha wūš a fié i ke tūò nyi borè. Kè n kenté kèyà ti Yìè nKuyie bo m béinnè ti, kè n wētení ke da náké kù yè mmú. Ò me nyí kédeke ditāri yómmè. ⁴ Ké Kuyie nkōtení o borè kòo kù náké ke dā: M maá yewūstàrè yèyiekè ndi ke feúté bá dii ìnkè dinaadaa nè dipedaà ke tūò.

⁵ Kè ti Yìè nKuyie nhò náké tināahti ò bií yóó náké ti Badaki, kédeè kóò náké ke dā: Wēte kénákè Badaki ke dā muu. ⁶ Ké Badammuu wētoo Badaki borè o cōmmú dè o wūš ò fié i ke tūò nyi borè, wenwe nè Moabu kó bekótíbè bemou. ⁷ Menime Badammuu dētēmè o onnifè ke dā: Badaki duó nkè bè n yuní Aramu tenké wenwe Moabu kpàati ò duó nkè bè n yuní diyie yìèni kèè biékè kó yetàrè ìnkè, Ò tu n kōtení kóò bōnté kusínkú nku Sakobu yaabí, ke tú nhò cààrè Isidayeeribe.

⁸ N né bo yime kébōnté kusínkú Kuyie nyí bōnté bè kusínkú?

M bo yime kè m mieke peike ti Yìè nKuyie mmieke í peike bè?

⁹ N wúónni Isidayeeribe yetàrè ìnkè

m bè paaténí ditenní ìnkè nke

bè tu kubotí kùu cāá nkú nku

bè í wēnné ibotí tēi.

¹⁰ We mbo na ké bè kàa?

Be yaabí dōnnè mubírímú mmu.

We mbo na kékaa nyIsidayeeribe kó dikée
kénáké bè māmè?

N dó kéwěnnénè de kó benitisààbè mbe kékú.

N dó n fōmmu mǎnku ndōnnè be kǎmu kǎku nku.

¹¹ Kè Badakii náké Badammu ke dō: A n dōò ba? N da yūnì kàa bo kōtení kébonté kusínkù n dootitòbè, kàa né bè duò mesàànà? ¹² Kè Badammuu ò tēñné ke dō: Ti Yiè nKuyie nhānné ti n nùu n dō nké ti mbéi.

Badammu yiè ke pāmè Isidayeeribe Kuyie nkó mesàà

¹³ Kè Badaki dō: Kōtení kè ti kōte kupíkù tekù, kàa bè yà bēmou, a dō yà dikée ndi, deborè a bo bè yāmu bēmou ké bè nni mbonté kusínkù.

¹⁴ Ó mē nyī kōò kōtenè bèè paké dihei be kó dikarì Pisikaa tārì yómmè, kémaá yewūstòrè yèyieké kéféuté bá dii wūstōnni ñnkè dinaadaa nè dipedaà kétuò. ¹⁵ Kè Badammuu náké Badaki ke dō: Ncōmmù diè a fié ì wūstòrè kè n kōte ciè nkéyà ti Yiè nKuyie nyó n náké ti.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkōtení Badammu borè kéānnè tináahti ò nùu mieke ke dō: Wētoo kōò náké ke dō muu. ¹⁷ Kè Badammu wētoo kēnsó Badaki baa cómmù o wūstòrè fié ì ke tūa nyi borè, wenwe nè Mōabu kó bekótibè bēmou. Kè Badakii ò beke dō: Ti Yiè nKuyie nda náké ònti?

¹⁸ Kè Badammuu deñtè feyēnfē ke dō:
Badaki ité kékeè.

Fó nSipoo bire kénté kékeè.

¹⁹ Kuyie nyí tū onití ke bo souté,
kū mē nyí dō nhonití dōmmè ke bo bēi nkéceete,
kū 35 í nnáké timati kè ti í ntūðkeni
kū bēi nti kū 35 ti dōomu.

²⁰ Kuyie nkuù n náké ke tū m bè pā mesàà,
kè m mē mbè pā, n yí yóó ceete.

²¹ Kū í yà Isidayeeribe cāārè mù
Kū í yà Sakōbu yaabí kó meyei mmamè,
be Yiè nKuyie mbè bonèmu,
kè bè kū sántí yekpāatisāa.

²² Kuyie nkuù bè ñēnnēní Esibiti
ke bè duò mmupaanaàwērímú.

²³ Denitinònkperè báa na kédaò dēmarè Sakōbu yaabí.
Tidiati kperè báa kááké Isidayeeribe.

Deè te kè bè 5 mbenkú Isidayeeribe ke tū:
Nte Kuyie ndòò dè be kpéi.

²⁴ De kó kubotí 35 iténí musímmù kōmē mme
bè cōrímú diciriciri tēmè mme
kè bè í ninte ke pī nke cāáké
ke yà meyi mbè 35 í nduó.

²⁵ Kè Badaki dō: Kàa í yóó bè bonté kusínkù a yóu a bo mbè pāammè mesàà.

²⁶ Kè Badammuu ò tēñné ke dō: N dō í da náké ke tū kè Kuyie nni nnáké ti, n dō nké ti nnákáa?

Badammu pāmè Isidayeeribe Kuyie nkó mesàà kuce metāammè

²⁷ Kè Badaki dō: Kōtení kè tí kōte kupíkù tekù kè dē naati Kuyie nyie nkàa bè nni mbonté kusínkù.

²⁸ Kè Badakii tō Badammu kè bèè deke Peoo tārì yómmè dii sīi ndikpáa. ²⁹ Kè Badammuu náké Badaki ke dō: Maá diè nyewūstòrè yèyieké kéféuté bá dii wūstōnni ñnkè dinaadaa nè dipedaà. ³⁰ Kè Badakii dōò Badammu ò náké ti kéféuté bá dii wūstōnni ñnkè dinaadaa nè dipedaà.

24

¹ Kè Badammuu banté ti Yiè nKuyie ndómè képā Isidayeeribe mesàà nkéyóu ke ténke í nkòte ke bo wammù ò dō nkénáké ti kéwēte dikpáa biéké, ² kéwénté kéyá Isidayeeribe bàtémè ke kari be boti dō ndōmmè. Mēmme Kuyie nYaa ncúténimè ò ñnkè. ³ Kōo deñtè feyēnfē ke dō:

Mí mBeoo bire Badammu m béimmu,
onití wèè wūó ndisòri kpeti mí bēi.

⁴ Mí nwèè yo Kuyie ntammè
mí nwèè 35 nínkú kébánté Kuyie nkè kùu kpeté n nuò,
mí nwèè yàu muwērímú mumou yiè nkó mēbenkùme
nte n tū mù:

⁵ Díndi bèè tu Isidayeeribe di karè wennimu,
Díndi Sakabu yaábí dí ã tii touti wennimu,

⁶ dè pité ikó nkōme mme,
ke do nkupúú dōmmè kukó ntaké,
ke dōnnè detekperè ti Yìè nKuyie nfií ndè.
Ke sákénè sètiri kó detie ndèè bo kukó ntaké.

⁷ Ke dò mmerie nhǝǝ píem̐mè kukó
kéyaaténí ketenkè kényǝǝrì tidiiti.
Bè kóo kpààti í wéi okpààti Akaki
bè kó dikpààtiyuu kpénkúmu.

⁸ Kuyie mbè dēnení Esibiti ke bè duó mmupaanàwērímú mmu
kè bè kòutì bè dootitabè
ke bè tǝu ipie.

⁹ Bè ǝ nhoke yeciricirè kōme mme
ke duó musimmù kōme.
We mbo dáátí ké bè íí?
Mesàà nní mbonè bèè bè dōnè mesàà.
Bèè bè dōnè meyei mmèe do bè ñnkè.

¹⁰ Kè dēe yonke Badaki kòo poté o nǝutè ketenkè kénáké Badammu ke dò: N do da yǝnì kàa
bo bè bǝntè kusǝnkù nku, kàa né bè pǝ mesàà nkuce metǝǝtǝǝ? ¹¹ Di mmǝnnì kò nha ciè! N do
tú m bo da déúkkunnemu, a Yìè nKuyie mme ndè nda pǝammu.

Badammu nakémè Isidayeeribe yóo namè be dootitabè

¹² Kè Badammuu ò tēñné ke dò: A do tǝnní benitibè kè n yí mbè nǝkǝǝ? ¹³ N do bè nǝkémú
kè n dò: Bá kè Badaki n duó ntimátú péitì nè mesǝǝ ndèè piéké o ciētè n yí yóo na kédaǝ timati
nè m máá, tisǝnti yoo tisàati. Kuyie nni nnáké tì nti n yóo dǝǝmè. ¹⁴ N kǝntimu yíe n kǝbe borè
n né yóo da nǝkémú Isidayeeribe yóo dǝǝmè a nitibè yēwe yēè kpaanì ye mieke.

¹⁵ Mēm̐mè ò dēntēm̐ fēyēnfē ke dò:
Mí mBēǝǝ bīre Badammuu m bēimmu,
mí nhonitì wèè wùó ndisǝrì kpeti mǝi bēi.

¹⁶ Mí nwèè yo Kuyie ntammè,
mí nwèè yē Kuyie nkùu baké kēñkè nè ketenkè kù dǝ kédaǝ tì,
mí nwèè ǝǝ nínkú kēbǝntè Kuyie nkè kùu kpeté n nuǝ,
mí nwèè yǝu muwērímú mumǝu yìè nkó mēbenkǝmè nte n tú mù:

¹⁷ N yǝmu dēè kēríní dè né í yóo tuǝkení bàmbà
n dè wùǝnnímu dè né mu nyí tǝǝkè.

Okpààti wèè yētini Isidayeeribe mieke,
tēwǝtè matè tēè yētini Sakabu yaábí mieke,
ke yó mpuoti Mǝabu kǝbe tempǝátì nè tē pǝàti
ke kǝmmù Seti yaábí yǝ.

¹⁸ Wèè yóo tieke Edǝmmu eì,
wèè yóo fietè bè dootitabè Seii eì kǝbe ekè.
Isidayeeribe wērímú dēumu.

¹⁹ Sakabu yaábire dēè yóo baatè bè dootitabè,
kékuǝ bēǝmbe bèè bo yenté kénkpaá diheì.

Badammu nakémè bè yóo pǝntēm̐ Isidayeeribe dootitabè

²⁰ Dè kó difñkúǝ kè Badammuu yǝ Amadesiibe kédentè o onnifè ke dò:
Amadesiibe bèè tu beketibè ibotí mieke
ke né yóo dentenè bè bo bè pǝntēm̐ páíí.

²¹ Kòo yǝ Keniibe ke dò:
Díndi Keniibe di bomu ke í yīèkù
di dōnnè tinǝriyīēnti tii sīèké ntinti tipètì mieke.
²² Nè mēm̐mè muhǝǝ mmuù né yóo csúté di kó diheì Kainni
kè Asidii kǝbēe di pīmmù ke kōnnè.

²³ Kòo sǝǝtè o onnifè ke dò:
Kuyie mbo íté ke cómmù dii mǝnni we mbo nkpaá bo?
²⁴ Ketimmu itimu nè bǝtǝǝbè
ke bo fēú Asuu eì kǝbe nè Ebēe eì kǝbe
bè mǝmmǝmbe bè mē mmúnke í yóo cooté.

²⁵ De kó difɔ̀nkúò kè Badammuu íté kékò, kè Badakii múnkɛɛ keté o kó kuce.

25

Isidayeeribe yetemè Kuyie nke fié iwùs yebòkè

¹ Memme kè Isidayeeribe mbo Sitimmu kédúò mbe máà mufòmму yeimu kéndauti dautinè Mɔ̀abu èi kó benitipòbè. ² Kè beè nitipòbèè bè yùs nkétannè mubɔ̀ɔ̀fèù mieke kè bèè wɛnné kédì tibɔ̀ɔ̀diiti kéninku ke yè báà. ³ Kè Isidayeeribee fié iwùs dibɔ̀ɔ̀ Baadi-Peɔ̀, kè ti Yiè nKuyie mmiekee bè còúté. ⁴ Kè kùu náké Mɔ̀yisii ke dɔ̀: Tóní dié nylsidayeeribe kó bekótibè kè bè nùnné dié n yìkè, kèwetinné diyìé, kè dɛe yie mmí ndi Yiè nKuyie nkè m mieke do.

⁵ Kè Mɔ̀yisii náké Isidayeeribe kó bekótibè ke dɔ̀: Di mieke bá wè wèe kuò o kó benitibè bèè fié iwùs dibɔ̀ɔ̀ Baadi-Peɔ̀.

⁶ Memme Mɔ̀yisii nè Isidayeeribe sɔ̀mbe kè bè mbo metaummè tou bòrìnùu ke kuò. Be nuò mmieke nke Isidayeeribe kóò mɔ̀u tónimè Mandiyā̀be kóò nitipòkù mɔ̀u. ⁷ Kè ikuò niùti Pinasi Edeasaa biré, Anɔ̀ kó dɛyā̀biree íté Isidayeeribe cuokè kétúóté de kpā̀nni, ⁸ kóò tūnnɔ̀ o touku mieke kè bè tã dikpā̀nni be pouti bedé kékua. De mā̀nni Kuyie ndo poté kùu yēiku Isidayeeribe kè kùu cómmú. ⁹ Ke me nsò mbenitibè kú sikupípísidé nè sikupísinnà (24000).

¹⁰ Memme kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mɔ̀yisii ke dɔ̀: ¹¹ Ikuò niùti Pinasi Edeasaa biré Anɔ̀ yā̀bire bónnkunnemu m mieke ke yé Isidayeeribe n dà̀ dè ò yonkemè. Deè te kè n yí kùu Isidayeeribe ke bè dèè bá nè dè do me nni nyonkemè. ¹² Nè de kpéi nnáké we ke tũ m bo ò taunnè kè kunaatí mbo ti cuokè. ¹³ Wenwe nè o yā̀abi nè i kó iyaabiò bè bo ntú ikuò niùbè sáà ke yé bè n dà̀ dè ò yonkemè, kòò tũnte tũ do bo mí nnè Isidayeeribe ti cuokè.

¹⁴ Isidayeeribe do wɛnnénè be kou wè nè Mandiyā̀ kóò nitipòkù kékua o yètiri do tú Simudi Saduu kó debire, ò do tú Simmeɔ̀ kó kunaàmunkù kó kóti mɔ̀u nwe. ¹⁵ Kè Mandiyā̀be kóò nitipòkù wenwe yètiri ntú Kosibi, kóò cice tú Mandiyā̀be kó kubotí kóò kóti kóò yètiri tu Tisuu.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yisii ke dɔ̀: ¹⁷ Donè Mandiyā̀ èi kabe mudoò kè bè kùu. ¹⁸ Ke yé bè do di soutémè kè di fié iwùs dibɔ̀ɔ̀ Baadi Peɔ̀ tãri Inké, kè ti Yiè nKuyie ndi poté, nè tũ do dà̀ kè bèè kuò Mandiyā̀ èi kabe kóò kóti kóò sapàà nKosibi.

26

Bè kàammè Isidayeeribe kuce medérímè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔ̀yisii nè ikuò niùti Edeasaa Anɔ̀ biré ke dɔ̀: ² Kaannè Isidayeeribe botí kumɔ̀u be cèi dò ndòmmè kékéténè bèè màke yebie nsípísidé kèndeetinko, bèè dò nkéna kékote mudoò.

³⁻⁴ Mɔ̀yisii nè Edeasaa ikuò niùti kè bèè dà̀ ti Yiè nKuyie mbè náké ti kékaa mbèè màke yebie nsípísidé kénto ke deetinko. Bè do bè kàa mMɔ̀abu biriku mieke nke kukò nSuditē také, Sedikoo èi ilké.

Nte Isidayeeribe bèè do yè Esibiti kó dihei: ⁵⁻⁶ Sakɔ̀bu bè do yu wè ke dà Isidayeerì, o kóo po Dubenni weè peité Enòki nè Paduu nè Etisidonni nè Kadimii. Kè Anòkii pié Anòkiiibe. Kè Paduu pié Paduyiibe. Kè Etisidonni pié Etisidonniibe. Kè Kadimii pié Kadimiibe. ⁷ Dubenni kó tinaàmuntì nti memme kè bèè kàa nkè bè mbo sikupípísinnà nè sikupísitā̀ti nè sikusiyiekè nè sipísitā̀ti (43730).

⁸ Paduu biré marè do tú Ediabu. ⁹ Kè Ediabu kó ibí ntú Nemmuyeedi nè Datanni nè Abidammu. Datanni nè Abidammu beè do niité Kodee kó kutā̀nkù kabe bèè do yete be Yiè nKuyie nè Mɔ̀yisii nè Anɔ̀ be kpɛti. ¹⁰ Kè ketenkèe aate kè bè maā̀nko, bembè nè Kodee, kè muhā̀ ncóúté benitibè sikousidé nè sipísinnummù (250), kè dè bo ndò ndibenkèri. ¹¹ Kè Kodee kó ibí ìi nkpaá, inyì do i ku de yié.

¹²⁻¹³ Nte Simmeɔ̀ naàmunkù, weè do peité Yemmuyeedi nè Yaminni nè Yakinni nè Sedaa nè Saudi. Kóò biré Yemmuyeedii pié Yemmuyeediibe, kè Yaminnii pié Yaminniibe, kè Yakinnii pié Yakinniibe, kè Sedaa pié Sedaabe, kè Saudii pié Saudiibe. ¹⁴ Simmeɔ̀ kó tinaàmuntì nti memme kè bèè kàa nkè bè mbo sikupípísidé nè sikupísidé nè sikousidé (22200).

¹⁵⁻¹⁷ Nte Kadi kó kunaàmunkù, weè do peité Sefonni nè Akii nè Suni nè Osini nè Edi nè Adodi nè Adedii. Kóò biré Sefonni pié Sefonniibe, kè Akii pié Akiibe, kè Sunni pié Suniibe kè Osini pié Osiniibe, kè Edii pié Ediibe, kè Adodii pié Adodiibe. Kè Adedii pié Adediibe. ¹⁸ Kadi kó tinaàmuntì nti memme kè bèè kàa nkè bè mbo sikupípísinnà nè sikusinnummù (40500).

¹⁹ Sudaa weè do peité Ee nè Onanni kè bèe kú Kannahāā kó diheì. ²⁰ Kòo yíe képeité Sedaa nè Pedesi nè Seeda. Kè Sedaa pié Sedaabe, kè Pedesii pié Pedesiibe, kè Seeda pié Seedaabe. ²¹ Pedesi weè do yíe képeité Etisidonni nè Amudi. Kè Etisidonni pié Etisidonniibe, kè Amudii pié Amudiibe. ²² Sudaa kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisíyiekè nè sikoupísikuò nè sikousinùmmù (76500).

²³⁻²⁴ Isakaa weè do peité Toda nè Puwa nè Yasubu nè Simmudonni. Kè Toda pié Todaabe kè Puwa pié Puwaabe, kè Yasubuu pié Yasubuube, kè Simmudonni pié Simmudonniibe. ²⁵ Isakaa kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisíkuò nè sikoupísínàà nè sikousitāāti (64300).

²⁶ Sabunəə weè do peité Sededi nè Edonni nè Yadeedi. Kè Sededi pié Sedediibe, kè Edonni pié Edonniibe, kè Yadeedi pié Yadeediibe. ²⁷ Sabunəə kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisíkuò nè sikousinùmmù (60500).

²⁸ Sosefu weè do peité Manansee nè Efadaimmu. ²⁹ Kè Manansee peité Makiidi, kè Makidii pié Makidiibe kè yíe képeité Kadaadi kòo pié Kadaadiibe, ³⁰ kéyíe képeité Yesee nè Edeki. Kè Yesee pié Yeseebe, kè Edeki pié Edekiibe. ³¹ Asidiyeedi weè pié Asidiyeediibe, kè Sisemmu pié Sisemmuube, ³² Kè Semidaa pié Semidaabe, kè Efee pié Efeebe. ³³ Efee bire Sedofadi í mpeité initedabi képié initedabi maa. Nte i yètè: Mada nè Naa nè Okuda nè Midika nè Tidisaa. ³⁴ Manansee kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisínùmmù nè sikoupísídé nè sikousiyiekè (52700).

³⁵ Kè Efadaimmu peité Sutedaa nè Bekée nè Taanni. Kè Sutedaa pié Sutedaabe, kè Bekée pié Bekéebe, kè Taannii pié Taanniibe, ³⁶ Kè Sutedaa yíe képeité Edanni kòo pié Edanniibe. ³⁷ Efadaimmu kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisítāāti nè sikoupísídé nè sikousinùmmù (32500). Sosefu bí kó tinaàmùnti nti memme.

³⁸⁻³⁹ Kè Bensamee peité Bedaa nè Asebeedi nè Ayidammu nè Sufammu nè Ufammu. Kè Bedaa pié Bedaabe, kè Asebeedi pié Asebeediibe, kè Ayidammu pié Ayidammuube, kè Sufammu pié Sufammuube, kè Ufammu pié Ufammuube. ⁴⁰ Kè Bedaa yíe képeité Adidi nè Namanni. Kè Adidi pié Adidiibe, kè Namanni pié Namanniibe. ⁴¹ Bensamee kó tinaàmùnti nti memme, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisínàà nè sikoupísínùmmù nè sikousikuò (45600).

⁴²⁻⁴³ Danni kó kunaàmùnkù do bo kùmaa ndi, kuò do tú Suamiibe Suammuu kó ibi, kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisíkuò nè sikoupísínàà nè sikousínàà (64400).

⁴⁴ Kè Asee peité Imuna nè Isefiu nè Bediya. Kè Imuna pié Imunaabe, kè Isifiu pié Isifiibe, kè Bediyaa pié Bediyaabe. ⁴⁵ Kè Bediyaa yíe képeité Ebee nè Madikiyeedi. Kè Ebee pié Ebeebe, kè Madikiyeedi pié Madikiyeediibe. ⁴⁶ Kè Asee peité denitipobire kè de yu kè dō: Sedaki. ⁴⁷ Asee kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisínùmmù nè sikoupísitāāti nè sikousínàà (53400).

⁴⁸⁻⁴⁹ Kè Nefutadii peité Yaseyeedi nè Kunni nè Yesee nè Sidemmu. Kè Yaseyeedi pié Yaseyeediibe, kè Kunni pié Kunniibe, kè Yesee pié Yeseebe, kè Sidemmu pié Sidemmuube. ⁵⁰ Nefutadii kó tinaàmùnti nti memme kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupípisínàà nè sikoupísínùmmù nè sikousínàà (45400).

⁵¹ Isidayeeribe beməu kè bèe bè kàa nkè bè mbo sikoupíkəusikuò nè tekəupítè nè sikousiyiekè nè sipísitāāti (601730).

Kuyie mbè nàkémè bè bo totimè ketenkè

⁵² Kè ti Yié nKuyie nsəoté kébéinnè Məyiisi kè dō: ⁵³ Tiì naàmùnti nti di yóo totimè ketenkè kəntù mbè sū kè dō ndəmmè. ⁵⁴ Kè bèe kó kunaàmùnkù deü be kó ketenkè ndeu, kè bèe koku kénni be kəke nkənni, di bè toti bá wə o naàmùnkù māmè. ⁵⁵ Di yóo taa tété nwe kətoti de kó ketenkè, di níí yóo duó mbá wə o kó ketenkè dí kàa nho naàmùnkù mieke benitibè kè bè māmè mme. ⁵⁶ Tété weè níí yóo benke di yóo duó nkùu naàmùnkù deü ketenkè kè kə mmamè, kəduó nkùu kénni kè kə mmamè.

Bè kàammè Defii kó kuwuo nkobe medérímè

⁵⁷ Kè bèe kaa nDefii kó kuwuo, nte bè do kù kàa nkè kù ndò ndəmmè. Kè Kerisonni kó kunaàmùnkù ntú Kerisonniibe, kè Keati koku ntú Keatiibe, kè Medadi koku ntú Medadiibe. ⁵⁸ Defii kó tinaàmùnti teti do tú: Dibiniibe nè Ebedoniibe nè Madiibe nè Musiibe nè Kodeyiibe. Keati weè do peité Amudamu. ⁵⁹ Kè Amudamuu puoke Defii boti kóo sapàa mməu, kòo yètiri tu Yokebeti bè do peité wə Esibiti kòo ò peiténè Anəə nè Məyiisi nè be taa Midiyammu. ⁶⁰ Kè

Ano peité Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Idamaa. ⁶¹ Nadabu nè Abiu kè bèe tũò nti Yiè nKuyie ntihiũnti nè muhãã nsõntũke kũmu kékũ. ⁶² Kè bèe kaa mbenitidaabè kétuóté ibí ìi màke otãnkũ omãã kènta ke deètinko kè bèe mbo sikupípísídé nè sikupítããti (23000). Bè do í bè wẽnnénè Isidayeeribe sãmbè kékãa, nke yé bè do í màkemè ketenkè Isidayeeribe mieke. ⁶³ Mãyĩisi nè ikuó niùti Edeasaa kè bèe bè kãa Mõabu biriku Suditẽẽ kó ntaké Sedikoo ei ìikè. ⁶⁴ Mãyĩisi nè ikuó niùti Ano bè do kãa mbè Sinaii kó dikpãã mieke be kóo mõi ténke do í kpãã. ⁶⁵ Ti Yiè nKuyie nkuũ do béi nke dõ: Bemõu bè bo kú dikpãã mieke, kè bè mènke kú bá omõu í nsũs mbã omãã, kè dè í tú Yefundee birẽ Kadẽbu nè Nunni birẽ Sosuwee.

27

Benitipòbè dò nkénte dè

¹ Sosefu birẽ Manansee kó kunaãmũnkũ kou mõi bè tu wè Makiidi, wèè do peité Kadaadi kòo me ntó peité Efee kè Efee peité Sedofadi kòo pié besapãmbè mää bèe yètè tu: Mada nè Nõa nè Okuda nè Midika nè Tidisaa. ² Kè bèe kote kénya Mãyĩisi nè ikuó niùti Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekótibè nè Isidayeeribe bemõu metaummè tou borè, kè bè nàkè ke dõ: ³ Ti cice ku dikpãã mieke nke, ò me ndo í káké Kodee kó kutãnkũ mieke bèe do yete ti Yiè nKuyie nkpeti. Ò ku omãã kó meyei nkó mukũũ mmu ò me nyí màke denitidabire. ⁴ Ti cice yètiri bo kpãnnè o tebiĩ naãmũnkũ mieke ò í màke mèè kpéi nhonitidũhã? Dí ti duó nti kó ketenkè ti cice tebiĩ kòke borè.

⁵ Kè Mãyĩisii beé nKuyie, ⁶ Kè kũu ò tẽnnè ke dõ: ⁷ Sedofadi kó besapãmbè naatimu duó mbè be kó ketenkè, be cice tebiĩ kòke borè, beé yó nte be cice kó ketenkè. ⁸ Kãa nàkè Isidayeeribe ke tú: Kòo niiti níi ku kè í màke denitidabire, kòo màke denitipobire deé yóó tieke o kpere. ⁹ Kòò me nyí màke denitipobire o tebiĩ tieke o kpere. ¹⁰ Kòò í màke o tebiĩ o cice kó sitebiĩ tieke o kpere. ¹¹ Kòo cice me nyí màke o tebiĩ o naãmũnkũ kou wèè ò tãkénè wèè dè tieke. Isidayeeribe kpere bè màke de kó ikuó yó nni nyi, ti Yiè nKuyie ndo me nnáké Mãyĩisi.

Sosuwee cõtémè Mãyĩisi mutãmmú

¹² Kè ti Yiè nKuyie nsõoté kénáké Mãyĩisi ke dõ: Deke ditãri Abadimmu ìnkè, ke wénté kénya dihei n duó ndi Isidayeeribe. ¹³ Kãa di yà ke deè a kũnti a yembè borè nde, a kóo kóti Ano kãmè. ¹⁴ Kè yé di do í yiemmmè ke tũnne n nũu Sinni kó dikpãã mieke. Isidayeeribe do tũtè dii mõi nni kè nni nkpannè, kè di ndò nke bè duó mmenie nkè bèe yà n cáãmmè ke kpèrni, di me nyí mè dõ.

Kũ do buó dikpãnni kó menie mme bè do bo dii mõi nni Kadẽsi Sinni kó dikpãã mieke.

¹⁵ Kè Mãyĩisii nàkè ti Yiè nKuyie nke dõ: ¹⁶ Ti Yiè nKuyie nfõ nwèè duó ndenennè demõu mufõmmu, tããtè oniti wèè yó mbaké a nitibè. ¹⁷ Oniti wèè yó mbè ni demõu mieke, wèè níi yóó bè dènnè kè bè tannè, kè deé yie nkè Isidayeeribe bá ndò ntipièti tũi kpa ocènti.

¹⁸ Kè ti Yiè Kuyie nnáké Mãyĩisi ke dõ: Túóté Nunni birẽ Sosuwee, n kó Muyaá mbonè wè, kóo nãõ nsinõu. ¹⁹ Kóo benke ikuó niùti Edeasaa nè Isidayeeribe bemõu kóo da cõtè mutãmmú. ²⁰ Kãa ò yããte a kó muwẽrímú kè deé yie nkè Isidayeeribe bemõu nyíe nho kpèti. ²¹ Wenwe o mómumu ò níi yóó kote ikuó niùti Edeasaa borè nde kòo m beé nnè ikuó nenti bè tu ti udimmu. Sosuwee o mómumu nnè Isidayeeribe sãmbè bè níi yóó ntũ nwèè kó dinũu. Kòo yĩ: Yènnè! Bèe yè. Kòo yĩ: Tannè! Bèe ta.

²² Kè Mãyĩisii dõ ti Yiè nKuyie nhò nàkè ti kékotenè Sosuwee ikuó niùti Edeasaa borè Isidayeeribe bemõu borè. ²³ Kóo nãõ nsinõu, kóo duó mmutãmmú ti Yiè nKuyie ndo ò nàkè ke yè ndè ndõmmè.

28

Kuyie mbè nàkémè bè bo nkũ feumè iwũs

DÈÈNNÌ: Bè bo nkũ feu i yewe yemũ

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbèinnè Mãyĩisi ke dõ: ² Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkè dè níi tũòke bè bo n fié dè iwũs kètuò bè ndake ke i nni nfíé kètuò dipãnni ndi dii kó kufũsku n naati.

³ Bá dii yiè bè níi n féúté dipedabii dii màke dibenni dimãã ke kpa kuyènkũ. Bá dii yiè yèdèè. ⁴ Di níi n féúté dipedapãnni dimãã dikũnweñi, didèri kuyuoku dihuri. ⁵ Kè dí di wènnénè muyuo nsãdmú cidóò bètããti kè mu kãorenè mekõsããmè dítiri omãã nè dikéé kéante. ⁶ Di yó nyi nni nfeumu di do i nni nfeumè Sinaii tãri nè dimõnni ke tuó, dipãnni ndi dii kó kufũsku n naati. ⁷ Dikũnweñi kó dipedapãnni níi yó nneínè menaã mme dítiri nè dikéé. Metaummè tou mieke nke di níi yóó me nni ncóummè. ⁸ Di níi féúté dipedapãnni teri kuyuoku dihuri, ke yíénè yepãrè di baa do m pãa nyè dikũnweñi kó dipedapãnni ìnkè, ke di nni ntuo, dipãnni ndi dii kó kufũsku n naati.

DEENNÍ: Bè bo nfeu i teompùtè yìè

⁹ Teompùtè yìè di níí n feúté yepedabè yèdéè, yèè mòke dibenni dimáá dimáá ke kpa kuyènkù, kèyíénè muyuo nsààmù cidóò bèkuò, ke mù àntenè meksààmè, ke yíénè menaà. ¹⁰ Bá tètè ompùtè yìè di níí yóò yíémù de kó iwũs di do n feu i yewe yemou i ìnkè nè de kó menaà.

TÁÁTI: Bè bo nfeu i otànkù yìè ketiri

¹¹ Otànkù yìè ketiri di níí n feúté yenaadakè yèdéè kètuo, nnè dipedaà dimáá nè yepedapàà yèyiekè yèè mòke dibenni dimáá dimáá ke kpa kuyènkù. ¹² Ke níí pānè bá fèè òfè ìnkè muyuo nsààmù mùù àntennè mekùò, ncidóò bèwei bá dii naadaa ìnkè, cidóò bèkuò bá dii pedaa ìnkè. ¹³ Cidóò bètàati bètàati bá dii pedapànni ìnkè, kè di dè tùò, yepārè nye yèè kó kufòsku n naati. ¹⁴ Menaà nditiri bètàati bètàati bá dii naadaa ìnkè, dítiri bèdè bá dii pedaa ìnkè, dítiri òmáà òmáà nè dikéè bá dii pedapànni ìnkè. Bá wèè tànkù kó diyìè ketiri di níí yó n fié ì wũs nyi nè de kó yepārè. ¹⁵ Di níí n feúté dibodaà dimáá meyei ncíémme kpéí, kémbúúti di n feu ì wũs ke tuò nyewe yemou nè de kó menaà di m pāa mmè.

NÁÁ: Bè bo nfeu i diyentébanni yìè

¹⁶ Dibenni tànkù ketiwè diyìè tepítè nè dinaanni di níí báa ndiyentébanni kédéúkunnè mí ndi Yìè nKuyie n yètiri. ¹⁷ Diyìè tepítè nè dinummuri yìè ndi, dibanni yóò ketémè kè di ncáà mpèè wèè í kòorenè mutie mùù muuti ke dà yewe yèyiekè. ¹⁸ Dibanni ketirí dii yìè di tíí nkésàntè mí ndi Yìè nKuyie di báa pí mmutómmú mamù de yìè. ¹⁹ De yìè di níí n feúté i nwũs kètuo: Yenaadakè yèdéè, dipedaà dimáá yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáá dimáá ke kpa kuyènkù. ²⁰ Di níí pānè bá fèè òfè yuu ìnkè muyuo nsààmù mùù àntenè mekùò ncidóò bèwei bá dii naadaa ìnkè, cidóò bèkuò bá dii pedaa ìnkè, ²¹ cidóò bètàati bètàati bá dii pedapànni ìnkè. ²² Kè di n feúté dibodaà meyei ncíémme kpéí, kè bè di dòò meyei ncíémme kó ikuú. ²³ Di níí yó n fié ì wũs nyi kémbúúti di n feu i yewe yemou ke tuò. ²⁴ Di yó mmè nhòs kè dà yewe yèyiekè, mudii mmu di níí yó m pā mù kètuo, mùù kó kufòsku n naati. De kó dipànni cáánnè mu di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó menaà. ²⁵ Diyìè yíénni yìè di tíí nkésàntè mí ndi Yìè nKuyie, di báa pí mmutómmú mamù de yìè.

NŪMMŪ: Bè bo nfeu i dididèibanni yìè

²⁶ Dididèibanni yìè, di yó m pā dii yìè tidipànti, de yìè di tíí nké n sànte, di báa pí mmutómmú mamù. ²⁷ De yìè di n feúté yenaadakè yèdéè nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáá dimáá kè dè tùò, dipànni ndi dii kó kufòsku n naati. ²⁸ Kè di wáa mbá fèè òfè yuu ìnkè muyuo nsààmù mùù àntenè mekùò ncidóò bèwei bá dii naadaa ìnkè, cidóò bèkuò bá dii pedaa ìnkè. ²⁹ Cidóò bètàati bètàati bá dii pedapànni ìnkè. ³⁰ Kè di kuonè dibodaà kè bè di dàò meyei ncíémme kó ikuú. ³¹ Di yó n fié ì wũs nyi ke né mbúúti di ò n fié ì nè tidiiti kó yepārè. De kó iwũs yó ntú ìi kpa ìnyi kuyènkù kèyíénè de kó menaà.

29

KUO: Bè bo nfeu i disànni kó dibanni yìè

¹ Dibenni tànkù yíénwè kó diyìè ketiri di níí tíí nké n sànte de yìè, di báa pí mmutómmú mamù. Disànni kó dibanni ndi. ² De yìè di n feúté dinaadaa nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáá dimáá ke kpa kuyènkù, kè dè tùò. ³ Di wáa mbá fèè òfè kpéí muyuo nsààmù mùù àntenè mekùò ncidóò bèwei dinaadaa ìnkè, cidóò bèkuò dipedaà ìnkè. ⁴ Cidóò bètàati bètàati bá dii pedapànni ìnkè. ⁵ Kè dí kuonè dibodaà dimáá meyei ncíémme kpéí, kè bè di dòò meyei ncíémme kó ikuú. ⁶ De kó iwũs cáánnèmu di n feu i yewe yemou ke tuò nnè di m pāa mmù dii nè de kó menaà. De kó dipànni níí yó ntú di tuò ndi ndi dii kó kufòsku n naati.

YIEKE: Bè bo nfeu i meyei nhūtímù kó diyìè dieri

⁷ Dibenni tànkù yíénwè kó diyìè pínni yìè di níí tíí nkébuú dinùù kè n sànte. Di báa pí mmutómmú mamù. ⁸ De yìè di n feúté dinaadaa nè dipedaà nè yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáá dimáá, ke kpa kuyènkù kè yè nni ntuo. Dipànni ndi dii kó kufòsku n naati. ⁹ Dí wáa mmuyuo nsààmù mùù àntenè mekùò ncidóò bèwei dinaadaa ìnkè, cidóò bèkuò dipedaà ìnkè, ¹⁰ cidóò bètàati bètàati bá dii pedapànni ìnkè, ¹¹ kékuonè dibodaà dimáá meyei nhūtímù kpéí kè bè di dàò de kó ikuú, ke né mbúúti di n feúté di meyei nhūtímù kó diyìè dieri nè di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó mudii nè de kó menaà.

NNI: Bè bo nfeu i titouti kó dibanni yìè

¹² Otànkù yíénwè kó diyìè tepítè nè dinummuri, di níí tíí nké n sànte, di báa pí mmutómmú mamù. Di yó mbáa mmí ndi Yìè nKuyie n kó dibanni ndi kè dà yewe yèyiekè. ¹³ Diyìè ketiri kè

n feúté yenaadakè tepíítè nè yètààti kétuo nnè yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. Dipànni ndi dìi kó kufòòku n naati. ¹⁴ Kè di wáa mmuyuo mmùù àntenè mekùù ncidóò bèwèi, bá dìi naadapànni ìnkè. Cidóò bèkuù bá dìi pedaa ìnkè. ¹⁵ Cidóò bètààti bètààti bá dìi pedapànni ìnkè. ¹⁶ Kè di kuonè dibòdaa dimáà meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò nè de kó menaa.

¹⁷ Diyiè déri yiè dí n feúté yenaadapàà ntepiítè nè yèdéè nè yepedakè nyèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ¹⁸ Dí nòónnè tidiiti di 55 nòò nkè ti mmamè bá fèè òfè ìnkè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ¹⁹ Dí kuonè dibòdaa meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou kétuo nnè de kó tidiiti nè menaa.

²⁰ Diyiè táánni yiè kè dí n feúté yenaadakè tepíítè nè dimáà nè yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ²¹ Dí yiénè tidiiti nè de kó menaa, kè de mmànne yenaadakè nè yepedapàà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ²² Dí di kuonè dibòdaa meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaa.

²³ Diyiè naanni yiè dí n feúté yenaadakè tepíítè nè yepedakè yèdéè, nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ²⁴ Kè di wáánnè tidiiti nè menaa kè de mmànne iwùù mamè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ²⁵ Kè di kuò dibòdaa meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaa.

²⁶ Diyiè nummuri yiè dí n feuté yenaadakè yèwèi, yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ²⁷ Kè dí yiénè tidiiti nè menaa kè de mmànne yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ²⁸ Kè di kuonè dibòdaa meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaa.

²⁹ Diyiè kuónni yiè kè dí n feuté yenaadakè yèni, yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ³⁰ Kè yiénè tidiiti nè menaa kè de mmànne yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ³¹ Kè dí kuò dibòdaa meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaa.

³² Diyiè yiènni yiè kè dí n feuté yenaadakè yèyiekè, yepedakè yèdéè nè yepedapàà ntepiítè nè yènàà yèè mòke dibenni dimáà dimáà ke kpa kuyènkù. ³³ Kè dí yiénè tidiiti nè menaa kè de mmànne yenaadakè nè yepedakè nè yepedapàà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ³⁴ Kè dí kuò dibòdaa dimáà meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaa.

³⁵ Diyiè niínni yó ntú dibanni denni dìi yiè ndi di bá mpí mmutómmú mamú de kó diyiè. ³⁶ De yiè dí n feúté dinaadaa dimáà, yepedapàà nyèyiekè yèè mòke dibenni dimáà dimáà kétuo, dipànni ndi dìi kó kufòòku n naati. ³⁷ Kè dí yiénè tidiiti nè menaa kè de mmànne dinaadaa nè yepedakè nè yepedapàà ndè màmè, kéndònnè di mòkemè de kó memantímè. ³⁸ Dí kuò dibòdaa dimáà meyei ncíèmmè kpéí, kémbúútí di n feu i yewe yemou ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaa.

³⁹ Kè de kó dimònni níí tùkè di yóó i nni nfié kémbúútí di n feu i di n cànnenè yèè nò kpéí nè di n feu i nè diwèi nè di n feu i ke tuò nnè de kó tidiiti nè de kó menaa nnè di n feu i metaummè kpéí.

30

¹ Kè Mòyiisii náké Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nhò náké ti timou.

Ikuò ù tukúnè a bo cannemè Kuyie ndinùù

² Memme kè Mòyiisii béinnè Isidayeeribe botí kó bekótibè ké bè náké ke dà: Ntenè ti Yiè nKuyie mbéi nti.

³ Kù tu kòo mōu kù cànnenè dinùù ke pàrikè ke yu ku yètirì ke yē nhò yóó kù dōò mè, ò báá yóu ò bo mè dōò mè. Ò dò nké mè dōòmū memou.

⁴ Kè de dō nhosapàa mmōu kpáá ā nè o cice ke cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ke yē nhò yóó kù dōò mè, ⁵ kòo cice kèè ò cànnenemè ti Yiè nKuyie ndinùù ke pàrikè. Kòo cice í ò náké timati ò dò nké mè dōòmū memou ò yē nhò yóó dōò mè. ⁶ Kè de me ndò nho cice ti kèè dìi yìe kòò ti yete ò ténke báá dōò ò kù cànnenè dinùù ke pàrikè ke yē nhò yóó dōòmè, ti Yiè nKuyie nyóó ò cìemmu ke yé o cice weè yetemè.

⁷ Kè de me ndò nhosapàa mmōu yenke, kòo nùù ò fiténè kòò cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùù ke pàrikè ke yunè ku yètirì, ⁸ kòo dōu ti kèè dìi yìe ke í béi ntimati, de kó dinùù kpáá cammumu, kòò dò nkédòò ò pàrikè ke yē nhò yóó dōò mè. ⁹ Kè de me ndò nho dōu ti kèè dìi yìe kòò ti yete,

o nùu do ò fiténè kòò kù cànnenè dinùu képarikè ke yē nhò yóó dàò mè, de kó dinùu ténke í yóó nhò pī, ti Yiè nKuyie nhò cīemmu.

¹⁰ Kè dè me ntu okúpokù nwe yoo wèe yenke kòò dàu ò yete, kòò cànnenè ti Yiè nKuyie ndinùu ò dò nké di dàòmu.

¹¹ Kè dè me ntú o dàu cīētè nte ò cànnenè nte dinùu ti Yiè nKuyie nke pàrikè, ¹² kòò dàu ti kèe ke í ò béinnè timati ò me nyi yete ò dò nkédàòmu ò kù cànnenè dii nùu nè ò pàrikè ke yē nhò yóó dàò ti, bá kè ti tu ti. ¹³ Kè dè me ndò nho dàu ti kèe dii yiè kòò ti yete ke pàa nde kó dinùu nè ò pàrikè ke yē nhò yóó dàò mè, mè pàamu kè ti Yiè nKuyie nhò cīē. ¹⁴ Onitipòkù cànnenè yèè nò Kuyie nyemau nè ò pàrikè ke beí nke yē nhò yóó fēū mmèè botí omáá, o dàu bo na ke ti pàa. ¹⁵ Kè dè me ndò nho dàu ti kèe ke cīéké ke í ò béinnè timati, kè dè wenté ò yiemmu ò cànnenè ti ti Yiè nKuyie nyèè nò yemau, nè ò pàrikè ke beí ntí timau, ke yé ò ti kèe dii yiè ò í ò nàkémè timati. ¹⁶ Kòò dàu me nyóu kè dè wenté kòò né ti pàa, wèe yóó tɔ o pokù kó mēcaarimè kó tiyeti.

¹⁷ Ikuú ti Yiè nKuyie nduú nyinyi Mòyiisi dèè tukúnè onitipòkù wèe yenke nè osapàà nwèe kpaá ã o cice cīētè.

31

Bè dokénè Mandyāābe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dɔ: ² Dokénè Mandyāābe képeite bè dàò mèe yei nylisidayeeribe. Kàa dèè a kūnti a yembè borè nde.

³ Memme kè Mòyiisii náké Isidayeeribe ke dɔ: Bèmbàèe báátí di mieke kékote kédò Mandyāābe mudoò képeite ti Yiè nKuyie nkó dipèi. ⁴ Di táātè Isidayeeribe wuò mmieke bá kù benitibè tekoupiítè píttè (1000) kè bèe kote mudoò.

⁵⁻⁶ Kè bèe deite Isidayeeribe wuò mmieke bá kù tekoupiítè píttè kè bèe wēnné bemau behāāpòmbè tekoupiítè nè sikoupiísidé (12000) kè Mòyiisi duò nké bèe kote mudoò kòò bè neinnè Edeasaa bire Pinasi ikuú niùti, kòò ntɔ ikuú nenti nè sikkpàrhéu. ⁷ Kè bèe do Mandyāābe mudoò ti Yiè nKuyie ndo ti náké Mòyiisi ke yē ndè ndòmmè, kékua benitidaabè bemau, ⁸ kékua nè Mandyāābe kó bekpaàtibè benùmmu, Efii nè Dekemmu nè Tisuu nè Uuri nè Debaa ke féúténè Beə bire Badammu, ⁹ kèpímmú be pobè nè be bí kékonnè, kèpímmú be wūō imau kèhéi be kperè demau, ¹⁰ kécóu mbe ekè nè be āāpònkare, ¹¹ kéeinè be kperè be yà dè demau nè benitibè nè iwūō, ¹² kè dè tóni demau be āāpònkari Mòyiisi nè Edeasaa ikuú niùti nè Isidayeeribe sɔmbe borè Məabu biriku, kukò nSuditē borè Sedikoo ei iikè.

¹³ Mòyiisi nè ikuú niùti Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekotibaabè kè bèe íté kéyeroo be āāpònkari ke bo bè co. ¹⁴ Kè Mòyiisi mieke peike behāāpòmbè iwēi yembè bèe ni behāāpòmbè tekoupiítè píttè nè tekòutè kòutè bèe kūntini mudoò. ¹⁵ Kòò bè beke ke dɔ: Dè dòmmè kè di yóu benitipòbè ke í bè kua? ¹⁶ Di yému ke dò mbeè nitipòbè do tūnne Badammu kó itíe nkénte kè Isidayeeribe caārè ti Yiè nKuyie mmèdiè mPeə tārí kente kè kuu bè poté. ¹⁷ Kuonè di mmənni initidabí imau nè benitipòbè bemau bèe yenke. ¹⁸ Di yóu isapumbí ì mu nyi yé onitidòu képuoke. ¹⁹ Dindi bèe kó dimàà kua oniti yoo di kááké ocí, di nciennè dihāāpònkari ke dɔ yewe yèyiekè, kè bè di dàò mēwénkumè kó ikuú diyie dītáánni nè diyienni, dindi nè di pīrmú bè. ²⁰ Kè di múnke wénkūnne di yàati nè di nenti tikənti kpeti nè tibəciti kpeti nè ideí kpeti.

²¹ Memme kè ikuú niùti Edeasaa náké behāāpòmbè iwēi yembè bèe do kote mudoò ke dɔ: Ntenè ti Yiè nKuyie ndo náké ì kuú Mòyiisi: ²² Mesə nnè timátí péti nè disəwūō nè timátí nè mebieime nè dibieriminni, ²³ dèe kó dimàà í yóó cóuté di dè pūnnè muhāá nké dèe wenke. Dèe yó cóuté di de mpòtè mēwénkumè kó menie mmáa. ²⁴ Diyie yienni yiè kè di sú di yàati kéwenke, de mōnni di bo na kékò ndi báté dè.

Bè níi bo totí mèe botí bè éi dè

²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mòyiisi ke dɔ: ²⁶ Fí nnè Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekótibè di kaa mbe pīrmúni bèe nitibè nè ì wūō, ²⁷ kàa dè toté mēdémè, bèe kote mudoò kè bè nte dikéè dimáa, kè betobè bèe do kpaá kè bè nte diteri. ²⁸ Kàa deite bèe kote mudoò be kperè mieke oniti omáa benitibè sikousinummú (500) mieke kóò cànnè n kpéi, ke me nyi inààke nè sāmmarímú nè ipe nè sibó. ²⁹ Kè di dè duú nyikuú niùti Edeasaa, dè tu mí ndi Yiè nKuyie n kperè nde. ³⁰ Isidayeeribe sɔmbe bèe do kpaá be kó dikéè mieke, á deite benitibè sipisinummú mieke omáa, ke me nyi inààke nè sāmmarímú nè ipe nè sibó, kàa dè duú nDefilbe bèe pī n cīētè mutəmmú. ³¹ Mòyiisi nè Edeasaa ikuú niùti kè bèe dàò ti Yiè nKuyie nnáké ti Mòyiisi. ³² Bèe kote mudoò bè éi dèe kó dimàà mieke dèe kpaá kè dè mbo sikoupiíkousikuú nè sikoupiísíyiekè nè sikoupininummú (675000) ipe nè sibó. ³³ Inààke sikoupiísíyiekè nè sikoupiísidé (72000). ³⁴ Sāmmarímú sikoupiísikuú nè tekoupiítè (61000). ³⁵ Isapumbí ì mu nyi duónè onitidòu kè ì mbo sikoupiísitāti nè sikoupiísidé (32000). ³⁶ Bè duú ndii kèe bèe kote mudoò ipe

nè siboò kè dè mbo sikòupíkòusitããti nè sikòupípísitããti nè sikòupísíyiekè nè sikòu sinùmmù (337500). ³⁷ Kè bèe deite de mieke sikòusikuò nè sipísíyiekè nè dènùmmù (675) bε Yiè nKuyie nkpeí. ³⁸ Inããke sikòupípísitããti nè sikòupísikuò (36000) kè bèe deite sipísíyiekè nè idéi bε Yiè nKuyie nkpeí. ³⁹ Sãmmarímù sikòupísitããti nè sikòusinùmmù (30500) kè bèe deite sipísíyiekè nè dëmáã bε Yiè nKuyie nkpeí. ⁴⁰ Benitibè tekòupípítè nè sikòupísikuò (16000) kè bèe deite sipísitããti nè bédébè bε Yiè nKuyie nkpeí. ⁴¹ Kè Mòyiisii duò nyikuò niùti Edeasaa dèè tu ti Yiè nKuyie nkperε o Yiè nKuyie nhò náké ke yè ndè ndòmme. ⁴²⁻⁴³ Díkéè teri dìi kpaa Isidayeeribe kpéi kè di mmànnè bèè do kàte mudoo bε kperi mamè, ipe nè siboò sikòupíkòusitããti nè sikòupípísitããti nè sikòupísíyiekè nè sikòu sinùmmù (337500). ⁴⁴ Inããke sikòupípísitããti nè sikòupísikuò (36000). ⁴⁵ Sãmmarímù sikòupísitããti nè sikòusinùmmù (30500). ⁴⁶ Benitibè tekòupípítè nè sikòupísikuò (16000). ⁴⁷ Kè Mòyiisii deite benitibè sipísínùmmù mieke òmáã òmáã, iwũs memme, kéduò nDefiibe bèè pì Kuyie ncíètè tòmmù ti Yiè nKuyie ndo ti náké ke yè ndè ndòmme.

Bè pà yèè pàre Kuyie

⁴⁸ Bèè do ni mudoo ke baké behããpòmbè tekòupítè píútè, tekòútè kòutè kè bèe kote kéyà Mòyiisii kòò náké ke dò: ⁴⁹ Ti kaa mbehããpòmbè ti baké bε kè s̄s nhòmòu í kpa bá òmáã. ⁵⁰ Deè te kè ti tóni ti Yiè nKuyie nyepàre ke bo mao ti yei ncíèmmè, mesoo nkó tisatì ti éi ti ti ti ntóni, yetootòre nè sinei nè mefímme, nè demámánnè nè dèè ò náátì mefímme.

⁵¹ Mòyiisii nè ikuò niùti Edeasaa kè bèe cuò mesoo nkó tisatì bε tóni ti. ⁵² Behããpòmbè bèè baké yetfirè bè do duò ntii nenti kó kucéékù do bo cidòò tekòútè nè sipísíyiekè (170). ⁵³ Kè behããpòmbè sãmpòbè bie tieke bá wè ò éi dè. ⁵⁴ Mòyiisii nè Edeasaa kè bèe tannè mesoo nkó tintenti behããpòmbè bèè baké yetfirè tekòupítè píútè nè tekòútè kòutè bè duò ntì metaummè tou, kè dè bo yie nkè ti Yiè nKuyie mbáá yè nyIsidayeeribe kpéi.

32

Bè duómme Dubenni nè Kadi naàmùnti kòbe ketenkè

¹ Dubenni nè Kadi bε naàmùnkù kòbe do mako iwũs nyi kè í sù mediè nkè bèe yà Yaseε ei nè Kadaadi kperi ye tenké bo yiènnèmè iwũs kó mucèmmu. ² Menème bε kòtemè kéyà Mòyiisii nè Edeasaa nè Isidayeeribe kó bekòtìbè kè bε náké ke dò: ³⁻⁴ Ti Yiè nKuyie nduò ntinti Isidayeeribe kè ti fiète yèè eké yè yiènnè iwũs kó mucèmmu mmu, tinti a kó betòmbè ti me ntu iwũs kó becèmbè mbe, de kó yehekè tu: Atadoti, Dibonni, Yaseε nè Nimuda, Esibonni nè Edeyade nè Sebammù nè Nebo nè Beonni.

⁵ Kè bèe deè kè dò: Mòyiisii, kaa bo yie nha ti duò nde kó ketenkè, di báá ti sée kukò nSuditèε yáa.

⁶ Kè Mòyiisii bè ténínè ke dò: Di tú ba? Di tebií bo nkòri mudoo kè di né nkpaá diennaà? ⁷ Dè yíme kè di dó kéyárikùnne Isidayeeribe kònti bε bo tamè dihei ti Yiè nKuyie mbè duò ndi. ⁸ Ti bo dii mōnni Kadeesi-Bannea, kè n t̄s ndi cicebè kè bε bo paatè Kannahãã ei kè bèe me ndoo. ⁹ M bè t̄s mmemme kè bèe kote Esikoo di biriku kéyà dihei kéwētēni kéyárikùnne Isidayeeribe kònti bε bo tamè dihei ti Yiè nKuyie mbè duò ndi. ¹⁰ Memme kè ti Yiè nKuyie mmieke peike kè kuu parikè ke dò: ¹¹ Benitibè bèè kó dimáa yènni Esibiti, kétúóté bèè mako yebie nsipísidé kendeetinko òmòu naacètè báá ta dihei n do yè n yóó duò ndi bε yembè Abrahãmmu nè Isaki nè Sakabu, ke yè bε í yiemme ke n tūnne sei. ¹² Kè dè í tú Yefundee Kadebu Kenasi naàmùnkù kou nè Nunni bire Sosuwee, beè maa di tati, ke yè beè yiemme ke n tūnne sei. ¹³ Menème ti Yiè nKuyie mmieke peikemè Isidayeeribe kè kuu duò nkè bε nháã ndikpáa mieke ke kémùnè de kó kutònkù kòbe bèè do dōò kù í dō dè bε bo kúmè kédeé. ¹⁴ Becaañibè kó kubotí dindi, dè yíme kè di dó késooté di yembè tòmmù ke tikii ti Yiè nKuyie mmieke kó muhãã nyIsidayeeribe ñnkè? ¹⁵ Kè di bütinnè di Yiè nKuyie nkù bo yóu kè di nkpaá dikpáa dii mmieke kémonte, kè dii nè nte kè Isidayeeribe bemou feti. ¹⁶ Kè de kó benitibè t̄snnkoo Mòyiisii borè kòò náké ke dò: Ti dó kédaò ti wũs kó dibaakèri ndi kémaá yehekè kè ti bí nhá. ¹⁷ Ti mōmmōmbè kè ti túóté ti kpàrinenti kèniitè fenafè ñikè, kèkote kètannè ti tebií de kó yehekè, ti bí sãmpòí ii yó mbo die nyehékè ti yóó maa yè kéfií nyiduotí kénsorinè de kó ketenkè kòbe. ¹⁸ Kè Isidayeeribe bemou í kári bá wè o tenké ti í wētini. ¹⁹ Kè di ti duò ndie nti kó ketenkè ti ténké í yó nwanti dí ti duò nkatekè Suditèε kó nyáã teri, ke yè ti kake bomè die ndiyáã diyie yiení kèè bíékè kperi. ²⁰ Kè Mòyiisii dò: Kè di p̄i ndi béi ndii nùu, kè di túóté di kpàrinenti ke doké ti Yiè nKuyie nyè ndè ndòmme. ²¹ Kè di báátì ke s̄ántè Suditèε di Yiè nKuyie nyè ndè ndòmme ke baanè kù bo duómme kè bèe na bε dootitabè kè bε bèti. ²² Kè ti Yiè nKuyie mbè duò ndii mōnni bε tenké, de mōnni di bo na kéwētēni di tenké, Isidayeeribe báá di sei ndi Yiè nKuyie mme nténke báá di sei. ²³ Kè di me nyí dōò memme di yeténè ti Yiè nKuyie nku, de mōnni di nyé ke dō ndi yei

mbo di pī. ²⁴ Maanè tūnké yehéké kétanné di bí sámposi, kédàò di wūs kó yebaakuyè, di né báá yè ndi béi ndii nùu. ²⁵ Kadi naàmùnkù nē Dubenni naàmùnkù kàbe kè bèe náké Mòyiisi ke dò: A kó betòmbè tìnti ti yóò dàmmu fī nti yìe nha ti náké tì. ²⁶ Ti bí nē ti pobè nē ti pe nē ti wūs dè yó mbo diè nde Kadaadi ekè mieke. ²⁷ A kó betòmbè tìnti bèè bàátí tikpàrinenti ti kòrimu kè ti Yìe nKuyie nyóó ti niitè kè tì bè dokénè a yē ndè ndòmmè.

²⁸ Merùme kè Mòyiisii náké ikuú niùti Edeasaa nē Nunni bire Sosuwee nē Isidayeeribe kó bekótibè de kó benitibè kpéi nke dò: ²⁹ Kè Kadi naàmùnkù kàbe nē Dubenni kòku kàbe bèè baati tikpàrinenti kè bè di neinè késénté kukó nkè di Yìe nKuyie ndi niitè kè di doké, kè di tieke dii mǎnni di ekè, di bè duó nKadaadi tenké kè bèe tieke. ³⁰ Kè bè me nyí bàátí ke di neinè Kannahāa kó ketenkè mieke nke di yóò bè duómmè ketenkè di kòke mieke.

³¹ Kadi naàmùnkù kàbe nē Dubenni naàmùnkù kàbe kè bè dò: Ti Yìe nKuyie nnáké tì tìnti a kó betòmbè ti yóò tì dàmmu. ³² Ti yóò bàátímu ti Yìe nKuyie nyē ndè ndòmmè kékòte Kannahāa, ti né dó ti tu, a tì duó nti kó ketenkè Suditē kó nyàa dii ndi.

³³ Merùme kè Mòyiisi duó nKadaadi naàmùnkù kàbe nē Dubenni naàmùnkù kàbe nē Sosefu bire Manansee boti kàbe dikéé, Amòriibe kpààti Sionni kó dikpàatiyuu nē Basāa kàbe kóo kpààti Ōku kperi nē yehéké yèè bo be tenké mǎnku nē yehéké yèè dè táké.

³⁴ Merùme kè Kadi naàmùnkù kàbe maá Dibonni nē Atadoti nē Adowee, ³⁵ nē Atadoti-Sofanni Yasē nē Yoboa ³⁶ nē Beti-Nimuda nē Beti-Adannii ke yè fii nyiduotí, kémaánè be wūs kó yetuo.

³⁷ Kè Dubenni naàmùnkù kàbe wēte kémaá Esibonni Edeyade nē Kidiyataimmu ³⁸ nē Nebo nē Baadi-Nēa nē Sibema ké yè cèète yeyètè.

³⁹ Merùme kè Manasee bire Makidi naàmùnkù kàbe do Kadaadi èi kèbeti Amòriibe bèè do dè bo. ⁴⁰ Kè Mòyiisi bè duó nde kó dihei kè bèe kari. ⁴¹ Kè Manasee bire terè bè tu dè Yaii kó kunaàmùnkù kàbe títóé Amòriibe ekè depaa nkpeye ké yè yu ke dò: Yaii ekési. ⁴² Kè Nòbaa kàbe do Kenati nē yehéké yèè ò tákénè ké yè yu o mómumu nho kó diyètiri ke dò Nòba.

33

Isidayeeribe yè Esibiti kénkatimè ke sàoti kētuokenè kukó nSuditē

¹ Nte Isidayeeribe do yeti Esibiti kédóótémè be āpòntūrè dò ndòmmè, Mòyiisi nē Anǎo kè bè mbè nì kè bèe kété kéyè yèè bōrè. ² Kè Ti Yìe nKuyie nnáké Mòyiisi kóo nwāū bè kǎti dè ke sàoti, nte ò do dè wāū mèè boti:

³ Dibenni tǎnkù ketiwè do nwe diyè tepítè nē dinummuri bè baammè diyentèbanni, kè dèe wenté kè Isidayeeribe ité Dammusesi èi kénkéri ke yeti kè Esibiti tenké kàbe bè wùò nkè bè kéri. ⁴ De mǎnni kè Esibiti kàbe kùri beçiríbè, bèè tu Mpo ti Yìe nKuyie ndo potò bè ke bo benke Esibiti kàbe kù kpeñninè mè be kó yebàké. ⁵ Kè Isidayeeribe ité Dammusesi kékòte kébátè Sukoti, ⁶ kéitè Sukoti kékòte kébátè Etammu èi tedontè kó dikpáa mǎnku. ⁷ Bè ité Etammu èi ndi tedontè kó dikpáa mǎnku kékóntè kéwētení Pi-Aidoti, Baadi-Sefǎǎ iikè, kébátè kénwetí Mikidodi. ⁸ Bè ité Mikidodi nwe késéntè dāmèèri tipènti kou, kèta dikpáa tedontè kperi, kèmmòke mucèmmu yewe yētāati Etammu kó dikpáa tedontè kperi mieke, kékòte kébátè bè tu dè Mada. ⁹ Bè ité Maara nwe kētuoke Edimmu sibií do borè tepítè nē sidési nē depuonne sipisiyiekè, kébátè deborè. ¹⁰ Bè ité deñde kébátè tipènti kóo dāmèèri peémmè, ¹¹ kéitè tipènti kóo dāmèèri peémmè kébátè Sinni kpáa mieke, ¹² kéitè Sinni kpáa tedontè kperi kébátè Dofikaa, ¹³ kéitè Dofikaa kébátè Aduusi, ¹⁴ kéitè Aduusi kébátè Defidimmu ke í mpètè deborè menie nke yà.

¹⁵ Bè ité Defidimmu nwe kébátè Sinaii kó dikpáa tedontè kperi mieke. ¹⁶ Bè ité deñde kébátè Kibodoti-Ataafa ¹⁷ kéitè Kibodoti-Ataafa kébátè Asedoti, ¹⁸ kéitè Asedoti kébátè Ditima, ¹⁹ kéitè Ditima kébátè Dimǎ Pedesi, ²⁰ kéitè Dimǎ Pedesi kébátè Dibuna, ²¹ kéitè Dibuna kébátè Disaa, ²² kéitè Disaa kébátè Keedata. ²³ Bè ité Keedata nwe kébátè Sefèedi tǎri. ²⁴ Sefèedi tǎri ndi bè itémè kébátè Adada, ²⁵ kéitè Adada kébátè Makidoti, ²⁶ kéitè Makidoti kékòte kébátè Taati, ²⁷ kéitè Taati kébátè Tedaa, ²⁸ kéitè Tedaa kébátè Mitika, ²⁹ kéitè Mitika kékòte kébátè Asimona, ³⁰ kéitè dende kékòte kébátè Masedoti, ³¹ kéitè Masedoti kébátè Bendee-Yakanni, ³² kéitè Bendee-Yakanni kébátè Ōdi-Kidikaadi, ³³ kéitè Ōdi-Kidikaadi kébátè Yotibata, ³⁴ kéitè Yotibata kébátè Abudonna, ³⁵ Bè ité deñde kébátè Esiyonni-Kebee, ³⁶ kéitè Esiyonni-Kebee kébátè Sinni kpáa tedontè kperi bè tu dè Kadeesi. ³⁷ Bè ité Kadeesi nwe kékòte kébátè Ōdi tǎri Edømmu tenké mǎnku.

³⁸ Deñde ti Yìe nKuyie nduómmè kè ikuú niùti Anǎo deke Ōdi tǎri Ìnkè, ò de nku, ke sǎ ndè mǎke yebie nsipísinaa nē bè yémè Esibiti, dibenni tǎnkù nummuwè do nwe diyè ketiri. ³⁹ Dende Ōdi tǎri Ìnkè ò kumè, ke nyóó kú ke mǎke yebie ntekòutè nē sipísidè nē yētāati. ⁴⁰ De kó difǎnkúò ndi Kannahāa kàbe kóo kpààti Adadi Nekefu èi kou kèemè Isidayeeribe kéroómè.

⁴¹ Kè Isidayeeribe itè Ɔdi tãrì ìnkè kékote kébáté Sadimona, ⁴² kékíte Sadimona kékote kébáté Punao, ⁴³ kékíte Punao kékote kébáté Obadi, ⁴⁴ kékíte Obadi kébáté Iyee-Abadimmu, Mɔabu tenkè mánku, ⁴⁵ kékíte Iyee-Abadimmu kébáté Dibonni-Kadi, ⁴⁶ kékíte Dibonni-Kadi kébáté Adimɔnni-Dibadataimmu, ⁴⁷ kékíte Adimɔnni-Dibadataimmu kébáté Abadimmu tãrì ìnkè kénwetí Nebo eì. ⁴⁸ Bè itè Abadimmu tãrè nye kébáté Mɔabu tenkè kó kubiriku, kukó nSuditèè také, kénwetí Sedikoo. ⁴⁹ Bè do báté kénhéri kukó nSuditèè nwe kétúóté Beti-Yesimoti kénto kétuakenè Abeedi-Sitimmu eì Mɔabu biriku.

Isidayeeribe dò nkétotí mèè botí ketenkè

⁵⁰ Dende Mɔabu biriku Suditèè kó ntaké Sedikoo ìikè ti Yiè nKuyie mbéinnèmè Mɔyiisi ke dò: ⁵¹ Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkè di sènté Suditèè ke ta Kannahāa tenkè, ⁵² dí beti de kó ketenkè kòbe bəmou, kəmpuə mbe tenkaanì yetārè kpesi kébóké timáti kpesi, kəpuə mbe wūōtārè kécake be tārè, ⁵³ kékíte dihei kəmbo. N di ndi duómumu kè di dò nkè ndi te. ⁵⁴ Di yóó tãu tété nwe kétotí di tenkè di naàmuntí dò ndómme, kè kùu naàmunkú sū ku kó ketenkè ndeu, kè kùu kəñni ku kòke nkəñni, kè di tãu tété kè kùu naàmunkú do dè, ku kó ketenkè ke ntú. Di yó ntú ndi wuə ndómme mme kétotí di tenkè. ⁵⁵ Kè di me nyí bèti Kannahāa kòbe bəmou, kè di yóu bəmabè beè yó ndo ntipotí kénkūi di nuə, kéndò nyinaacəmpàati ìi cùóké sikāu ke kùu di píti ke di éúté dihei di bo dii mieke. ⁵⁶ De mɔnni n do na mbé dōòmè kè n né mè dōò di mbe.

34

Kannahāa tenkè mánke

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: ² Náké Isidayeeribe ke tú n yè nkè di tũkè dii mɔnni Kannahāa tenkè n di duó nkè kè di bo tieke, nte di tenkè mánke yóó díte dè.

³ Kubakú cǎnku bíékè di tenkè kó kumǎnku yóó díte tedonté kó dikpáa Sinni nwe kəmpekénè Edommu kó kutempè. Kè diyìè yìèni kèè bíékè kó kumǎnku díte mukókúú nkóo dāmèèrì.

⁴ Kú yóó fité kubakú cǎnku bíékè nke kékónté kédeke inaá nkó ditenni káyennè Sinni, Kadéesi-Banna kubakú cǎnku kétuake Asaa-Adaa nè Asimao, ⁵ kékote kédíté Esibiti kó kukó kénto kétuakenè dāmèèrì Meditedandee.

⁶ Kè diyìè taà kèè bíékè kó kumǎnku ntú Meditedandee kóo dāmèèrì.

⁷ Kè kubakú yóu bíékè kó kumǎnku díte Meditedandee kóo dāmèèrì kénto kétuakenè Ɔdi kó ditari, ⁸ kékíte Ɔdi kó ditari káyè Debo-Amati kénto kétuakenè Sedati, ⁹ képèèté kétuakenè Sifunao, képèèté kékote Asaa-Ananni di kó kutemmǎnku kubakú yóu kaku yó nde kááké.

¹⁰ Diyìè yìèni kèè bíékè kó kumǎnku kunku di kú yennè Asaa-Enanni kénto kétuakenè Sefammu. ¹¹ Kè kúu ité Sefammu káyennè Dibuda Ainni diyìè yìèni kèè bíékè kénto kétuakenè ditenni yúnnímè Sennesadeti kóo dāmèèrì diyìè yìèni kèè bíékè. ¹² De kó kumǎnku yó mme ndò kétuakenè Suditèè, kécáátínè mukókúú nkóo dāmèèrì. Di kó ketenkè kó kumǎnku yó nde nkááké.

¹³ Mémme kè Mɔyiisi náké Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nhò náké ti ke dò: Nte ti Yiè nKuyie ndi duó nkèè tenkè dínidi iwuo nyíwei nè dikéè kè di tãa tété kè kè totí. ¹⁴⁻¹⁵ Kè Dubenni kó kuwuo nkòbe nè be cǎi nè Kadi kó kuwuo nkòbe nè be cǎi káyíénè Manansee kó kuwuo ndikéè, bəmbe coutému be kó ketenkè kukó nSuditèè yáa diyìè yìèni kèè bíékè Sedikoo ìikè.

Bè totí ketenkè be yètè

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò: ¹⁷ Nte benitibè bèè yóó di totí di tenkè be yètè: Edeasaa ikúú niùti káyíénè Nunni biré Sosuwee. ¹⁸ Dí deite bá kùu wuə mmieke wèè tu okóti kóo di teennè ketenkè kó mutotimù. ¹⁹ Nte de kó benitibè yètè:

Sudaa kó kuwuo Yefundee biré Kadabu,

²⁰ Simmèə kó kuwuo, Ammiudi biré Semmuyeedi.

²¹ Bensamee kó kuwuo, Kisinə biré Edidadi.

²² Danni bí kó kuwuo, Yokidi biré Bukii.

²³ Sosefu biré Manansee kó kuwuo, Efodi biré Anniyeedi.

²⁴ Sosefu biré terè Efadaimmu kó kuwuo, Sifutāa biré Kemmuyeedi.

²⁵ Sabunə kó kuwuo, Padunaki biré Edisafāa.

²⁶ Isakaa kó kuwuo Asāa biré Pedayeedi,

²⁷ Asee kó kuwuo Sodomii biré Aiudi.

²⁸ Nefutadii kó kuwuo, Ammiudi biré Pedayeedi.

²⁹ Benibè ti Yiè nKuyie ntāātémè kè bè bo totí Kannahāa kó ketenkè.

35

Defi bí kó yehékè

¹ Ké ti Yié nKuyie nnáké Mòyisi Mòabu kó kubiriku mieke Suditē také, Sedikoo iiké ke dà: ² Náké Isidayeeribe ké bèe duó nDefiibe ketenké be kòke mieke nè bè yóo ncēm̀m̀m̀ dè be wũs. ³ Ké bè mbo de kó yehaké mieke ke cēm̀m̀m̀ be wũs ye tenké. ⁴ Ketenké kèè fité de kó yehaké bè yó ncēm̀m̀m̀ kenke be wũs, kètúóté dihei kó kuduotí boré, di ké benné ké ké mbo métiri sikousinũmm̀ (500). ⁵ Ké di túóté kuduotí boré dikpáa diyie yiení kèè bíéké ké ké mbo métiri tekoupiíté (1000), kébenné kubakú yóu bíéké ké ké mbo métiri tekoupiíté (1000), kébenné diyie taà kèè bíéké ké ké mbo métiri tekoupiíté (1000), kébenné kubakú yóu bíéké ké ké mbo métiri tekoupiíté (1000). Ké dihei nsoké de cuoké. Bè yó mm̀ake kèè tenké nke be èi fitimé. ⁶ Dí duó nDefiibe yehaké yekuó disòri kpèye, ké de kpeténé òm̀m̀ kòò kùu oniti wèe coké kèsori de kó yehaké mieke, kèyiené yehaké tēyē sipisinàa nè yèdèè. ⁷ Yemau ké yē wènné kēm̀bo yehaké sipisinàa nè yēni ke né yiené ketenké bè yó ncēm̀m̀m̀ dè be wũs. ⁸ Isidayeeribe wuo mmieke bá kù kùu yaate ku eké bè kù duó nyé mieke kèduó nDefiibe, ké kùu m̀ake ké yē sũ ku kpèye nsũ, ké kùu m̀ake ké yē kèrini ku kpèye nkèrini. Bá kùu wuo nkùu yaate ku tenké kèduó nDefiibe bè kù duó nké kè màmè.

Disòri kó yehaké yó ntú yè

⁹ Ké Ti Yié nKuyie nnáké Mòyisi ke dà: ¹⁰ Náké Isidayeeribe ké tú n yē nké di sènté dìl m̀nni kukó nSuditē ke bo ta Kannahāa tenké, ¹¹ di taáté yehaké yēè yó ntú di kó disòri, ké de kpeténé òm̀m̀ kòò kùu oniti wèe coké ké di ta kèsori. ¹² De kó yehaké yó ntú di kó disòri ndi ké dèe yie nké de kpeténé òm̀m̀ kòò kùu oniti, wèe coké keta kèyenténé wèè d́ képeite. Ké de kpeténé òm̀m̀ kòò kùu oniti bè báa ò kùu ke mu nyí ò tóni dítinní iiké ké di ò bekéné. ¹³ Di yóo bè duó nyèè eké mieke disòri kpèye yó mbo yekuó ndi. ¹⁴ Di taáté yètaati Suditē kó nyáa, yètaati Kannahāa kó dihei. ¹⁵ De kó yehaké yekuó yenyē yó ntú Isidayeeribe kó disòri ndi, nè bepòbè bèe bo di cuoké. Ké de kpeténé òm̀m̀ kòò kùu oniti, de yie mbo na kècoké kèsori ye mieke dimari.

¹⁶ Kòò m̀m̀ poté otuú nè kunenku makú timátí kòku, kòò kú, de yie nhonitikòuti nwe, bèe ò kùu. ¹⁷ Kòò me nhò b́tè dítari ndi kòò kú de yie nhonitikòuti nwe, bèe ò kùu. ¹⁸ Ké de me ndò nhò ò poténé kudúu nku kòò kú, de yie nhonitikòuti nwe, bèe ò kùu. ¹⁹ Wèè dò nkèpeite kòò ò m̀aané dè wèe ò kùu. ²⁰ Kòò m̀m̀ níi nhotuú kòò tènté kòò do yoo ò díi nkóò b́tè dèmarè kòò ku, ²¹ yoo kòo mieke kèè me nhò pèi kòò ò poté dinacèkutiri kòò ku, onitikòuti nwe, wèè dò nkèpeite kòò ò m̀aané dè wèe ò kùu.

²² Ké de me ndò ndé kpeténé òm̀m̀ kòò tènté òm̀m̀ kòò do ke ku, ké menfimmé í bo be cuoké, ò me nyí ò díi nkóò b́tè dèmarè, ²³ kòò me ndooté dítari ndi ké di ò m̀aané kòò ku, ke do í tú ò dootitau, kòò do ò ò dóné meyei, ²⁴ ké de dò m̀memme dítinní tũnné ikuú ò tukúné wèè kùu nè wèè d́ képeite ké bèe bekéné de yie. ²⁵ Ké dítinní dèeté wèè kùu wèè dò nkèpeite kòò báa ò kùu. Dítinní ò tēnné dihei ò do sori di, kòò nké bo ke baané ikuú niuti diwèè bè cou nwe mekúu nhò bo kúmè. ²⁶ Ké de me ndò nwèè kùu ò yènní dihei ò do sori di kó mutentáa. ²⁷ Ké wèè dò nkèpeite kòò ò yà kòò í bo dihei ò do sori di kó mutentáa nkòò ò kùu ò í càarè. ²⁸ Ké de me nkpeténé òm̀m̀ kòò kùu oniti ò dò nkémbo disòri kó dihei ndi ke baané ikuú niuti diwèè bè cou nwè mekúu nhò bo kúmè kòò né wēte ò èi.

²⁹ Di yó ntú nyii kuú nè di yaábíó bá ké di boré.

³⁰ Ké de tũkení ke dò m̀memme wèè kùu oniti bè dò nké nyóó ò kùu ké benitibè péu beè yé mùu te, bè báa kuo òm̀m̀ kòò niiti òm̀m̀ wèè tu ò yé mùu te. ³¹ Òm̀m̀ báa kuo oniti kèndó ndi ò kùu ké dí còuté ticuuti kóò yóu, ò dò nkékuomu. ³² Di báa yie nkòò m̀m̀ dí yietí ticuuti kèyènní disòri kó dihei kèkonni ò èi, ké ikuú niuti diwèè mu nyí ku.

³³ Di yóo kari dí èi ò báa cóu m̀menitiyí, menitiyí nsínkũnko dihei ndi, dèmarè í bo di do d́ de ké dèe wènkũnné dihei menitiyí nsínkũnné di, ké de í tú di bo kuomè wèè kùu. ³⁴ Di báa sínkũnné dihei ò yóo kari di, n yó mbo di, mí ndi Yié nKuyie n yó mbomu d́ndi Isidayeeribe di cuoké.

36

Benitipòbè bèè tieke be yembè tenké bè dò nkényenkú m̀èè botí

¹ Ké Sosefu biré Manansee biré Makiidi kó debire Kadaadi naàmũnkú kòbe nè Isidayeeribe kó bekotibaabè nè be cēi kó bekótibèe kote kèyà Mòyisi kòò nàké ke dà: ² Ti Yié nKuyie nda nàkèmu ke tú di taá tété kètóti ketenké Isidayeeribe kó iwuo ke da nàké ke tú: Á duó nti tebite Sedofadi kó ketenké ò sapambè. ³ Ké bè me nyenke Isidayeeribe wuo mmieke kutekú makú, ti kèéte de kó ketenké ke yí bè yenke kùu wuo nkòke, de m̀nni ti kó ketenké yóo yaatemu. ⁴ Ké metènnimé kó dibenni tũòke Kuyie nkó dibanni dieri, be kó ketenké naa mbè yenke kùu wuo nkòke ke ténke bá ntú be yembè koke.

⁵ Memme ké Mòyisi náké Isidayeeribe ti Yié nKuyie nhò nàké ti ke dà: Sosefu yaábí béi nke naatimu. ⁶ Nte Ti Yié nKuyie nnáké ti tii tukúné Sedofadi kó Besapambè bèè yenke bè d́ wè, ké

de yiè ncénke tú be kó kuwuò nkou. ⁷ Kè dèe yie nkè Isidayeeribe kó ketenkè bá ntaà iwuò nteì kòke mieke, Isidayeeribe bá kùù wuò kè kù nkari ku yembè tenkè. ⁸ Isidayeeribe wuò mmieke benitipòbè bèè yóó tieke be yembè tenkè bè nyenkú be kó tinaàmùnti mieke nke, kè dèe yie mbá wèè Isidayeeri kòo nte o yembè tenkè. ⁹ Mèè botí nku bá kùù naàmùnkù bo ntemè ku yembè tenkè.

¹⁰⁻¹¹ Mémme kè Tisododi kó besapàmbè Mada nè Tidisaa nè Okuda nè Midika nè Nɔa kè bèè tūnne ti Yiè nKuyie ndo nàké ti Mɔyiisi kéyenke be cice tebíí kó bedapàmbè. ¹² Sosefu biré Manansee kó ibí nyi bè do yenkemè kè be cicebè tenkè nkpaá ke tú be naàmùnkù kòke.

¹³ Isidayeeribe bo dìì m̀nǹǹ M̀ab̀u biriku mieke kukó nSuditēē pḗmmè ke wetí Sedikoo, d̀nd̀e ti Yiè nKuyie nduómmè M̀aỳiisi i nkuó nè ye ntannè kòo dè mbè t̀̀o.

Ikuó kóntímù Di mpátiri to tii náànti

Mukétímù kó dipátiri ti náá nylsidayeeribe tũàkemè mme Kuyie mbè duó ndii èi. Kè Ikuó kóntímù kperi sooté ke ti náá mMayiisi náké ti Isidayeeribe. Mayiisi do denni Isidayeeribe Kuyie mbè dómè mme nè kù pĩ mmũu tómmù be kpéi.

Kù do bè dǝǝnèmè metaummè ké mbè ni dikpáa mieke bè dò kéri dè, ké mbè kǎnké be dootitabè, ké mbè náá nku tannò, nè kù do bè dǝǝnnèmè dinũu.

Dè né í tũ kù cénke do bè dǝnni máa ndi tii dǝǝ, nè Kuyie nkuó ti die nke yà dè yepáte teyè miekeni. Mayiisi do náánnè dinitidaa ndi, nè keisòũkè, ke tũ bèe kǝtení ti Yiè nKuyie mborè kéwammù ké kù taunnè kunku Kuyie. Mayiisi do ìkú tii ìnkè tii tu ò do bè náámmè ke tũ: Dĩndi Isidayeerii n nitibè kǝnténè Kuyie nkũu tu ti Yiè nKuyie nkũu tu mù. Di dò nkǝndómu ti Yiè nKuyie nkũu di te, dí nkũ dǝ nè di yǝmmè memǝu nè di wǝrímù mumǝu (6:4-5, ti náákemu Matie 22:37).

Ikuó kóntímù kó dipátiri náànti kó dikũnni tu ikuó nyi. Bè do di yà Sedisadǝmmu nwe Kuyie ncǝtè mieke Sosiasi tu dii mǝnni okpáati. (Wénté 2 Bekpáatibè 22). Dè kó dipátiri náànti bomu metaummè kótímè kó yepáte teyè mieke nè metaummè pǝmmè kpɛyɛ mayè mieke.

Bèè do kaà nde kó dipátiri dimǝnni nè tĩnti bèè di kaà nyiè, ndi ti dǝnni ti tu: Oniti a bo mbomè ké dè da naati tũ: A bo nyièmmè Kuyie nhOdeetiwe opatiwe da náá ntĩ a borime memǝu mieke.

Di mpátiri náànti duó ke dòmmè

1. Mayiisi do náké ti meketimè kukó nSuditǝǝ yáa ke bè dǝntení Kuyie ndǝǝ dè be kpéi 1:1-4:43
2. Mayiisi náké ti medérímè:
Ò bè dǝntemè Kuyie ntannò tepíítè 4:44-5:22
Itiè nyitiè Mayiisi bè dǝntè i 5:23-11:32
Ti Yiè nKuyie nkó ikuó 12-26
3. Isidayeeribe do dòmmè kǝtǝatè mesàa nyoo meyei, bè bo yiemmmè Kuyie nkpeti yoo bèè ti yete 27:1-28:68
4. Mayiisi náké ti mesǝmmè 28:69-30:20
5. Mayiisi bè caummè ke dèè ke ku 31-34

MǝYIISI DO NÁKÈ TÌ MEKETIME KUKÓ NSUDITEǝ YÁÀ

¹ Di mpátiri to tináànti Mayiisi do náké ti nti Isidayeeribe bemǝu ke sǝ mbè bo kukó nSuditǝǝ kó diyáa teri dikpáa tedǝntè Adaba ke weti Sufu, ké Padanni kpáa bo ku mpíkũ. Tofeèdi nè Dabanni nè Asedǝtí nè Disaabu kè yè bo kupíkũ tekũ. ² A bo ítemè Odebu kékété Seii tǝrè ìnkè kó kuce kǝnkori Kadǝesi-Bannea, dè mǝke mucǝmmu yewe tepíítè nè dimáa ndi. ³ Dè do sǝ ndè mǝke yebie nsipisinàa ndi nè Isidayeeribe yǝmè Esibiti, dibenni tǝnkũ tepíítè nè òmáa kó diyie ketiri. Dè yiè ndi Mayiisi nákémmè Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nhò náké ti tímǝu ke tũ wèè ti mbè náké. ⁴ Dè do sǝ mMayiisi namu Amǝriibe kpáati Sionni Esibonni èi kou, ke na Basàa kóo kpáati Ōku Etedeii èi kou wèè do bo Asitadoti.

⁵ Bè do bo kukó nSuditǝǝ yáa ndi Moabu tenké, dǝnde Mayiisi bè dǝntemè Kuyie nkuó.

Kuyie nyǝmmè Isidayeeribe íté kǝsooté

⁶ Kè Mayiisii bè náké ke dǝ: Ti do bo dii mǝnni ditǝri Odebu ìnkè kè ti Yiè nKuyie nkũu ti te kè kũu béimmu ke tũ: Di bo die nkè dè mǝntemu, ⁷ ítenè kékǝte Kannahǝa kǝbe Amǝriibe tǝrè nè yehékè yèè dè tǝké, yèè bo kukó nSuditǝǝ pǝémmè nè tedǝntè Adaba yetǝrè ìnkè nè Nekefu nè damǝèri pǝémmè kó yehékè, kǝsooté kǝtuǝke Dimaa tǝrè kǝpǝtè kǝtuǝke kukó ndiekũ Efadati. ⁸ Ntenè kǝtenké ti Yiè nKuyie nkũu di te kũ di duó nkè. Kǝtenè ké kè tieke! Kè yè kũu do béimmè kǝparikè kè dǝ kũ yóo ke duó ndi yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakǝbu bembè nè be yaàbíó.

Mayiisi ǝnnèmè beniùbè

⁹ Dè mǝnni ndi, n di nákémmè kè n dǝ: M báa na ké ndi ni m máa. ¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkũu di te kũ di dǝǝmu mesàa nkè di sũũ, nte dĩndi yie nke sũũ nsiwǝa dòmmè. ¹¹ N dǝmu ti Yiè nKuyie ndi yembè do tũ nkũu yóu kè di sũũ nkǝpǝtè di mè mmámè kuce tekǝupíítè (1000), kè kũ di dǝǝ mesàa nkǝndǝnnè kũ béimè. ¹² M bo yĩme m máa kǝntũnni di kpèti nè di kó iũũrii nè di kó mutuutimũ. ¹³ Tǝaténè beniùbè di kó iwũo mmieke bèè mǝke meyǝmmè ke cii kè m bè duó ntikóti. ¹⁴ Kè di yie nke dǝ m béi ntĩ wenni. ¹⁵ Memme ñ tǝatémè di wũo mmieke bèè mǝke meyǝmmè ke cii ké bè baá nyetĩrè nyetĩrè. Bie ntekǝupíítè (1000) betǝbè tekǝtè (100), betǝbè sipisinũmmũ, betǝbè tepíítè, ke né yiénè betǝbè bèè ni di wũo. ¹⁶ Dè mǝnni ndi n nákémmè bèè tu

beniùbè di cuokè kè n dà, kè bε kabε níí tóní tináànti bεε bε kènté, kè bε dó ké bε beé ntímáti bεε ti tũntε. Kóo niti nwe nε o kou, yoo oniti nε o kóo pàà bεε mε nti tũntε. ¹⁷ Bε bá mbekù ke baàti, bε kènté mεε boti osàmpú bεε mε nkénté odiewé, bε bá ndé òmòu bε mieke ke yé bε bekùmmè nε Kuyie nkó diyètiri ndi, kè tìmatì mε mpéēté bε wérímú bεε ti tóni m borè kè n ti kèè. ¹⁸ De mǎnni kè n di nákému di dò nkéndòrimè.

Isidayeeribe do yetemè Kuyie nkpeti ke sǎ mbè duúnnè ketenké Kuyie mbè duó nkè

¹⁹ Mémme kè ti ité Odebu tǎri kéta fεkpáfε tédonté kofε di mε nkéténí fε, káyènnnní Amóriibe tǎrε Ìnké kó kuce kéndònnè ti Yiè nKuyie nkùu ti te kù do ti nti nnákémè, kè ti tuakéní Kadeesi-Bannεa. ²⁰ Kè n di náké kè n dà: Ti tũðke Amóriibe tǎri ndi ti Yiè nKuyie nkùu ti te, kù ti duó ndi, ²¹ ntenè ketenké ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duó nkè, ke bo di ììkè. Kótenè kè kè còutε kétieke ti Yiè nKuyie ndi yembè do tũ nkù mε nyé. Di bá nyiékù kè di kǎmbùàti nduò.

²² Kè dí kótení m borè ke dà: Tí tǎ mbenitibè kè bεε kote képaaté ketenké kéwéténí kè ti náké ice ti dò nkéketé i nε yehéké ti dò nkéta yé. ²³ Kè m pǎnsiri de kó tináànti kédeite di wuò mmieke oniti òmáà òmáà kè bεε wénnè benitibè tepííté nε bédébè kè m bε tǎ. ²⁴ Kè bεε kété kédeke ditǎri, kétuake Esikódi biriku kè kù paaté, ²⁵ kékǎú de kó ketenké kó yetebe kéntóni kè ti benke, kè ti náké ke dà: Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duó ndii εi tu disààri ndi. ²⁶ Kè di mε nyí nyie nke bo kote, káyete ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di náké ti. ²⁷ Kè dí tuute kǎnnáà ndi touti mieke ke tũ ti Yiè nKuyie nyí di dómu deè te kè kù di dènnení Esibiti, ke bo di duó nhAmóriibe kè bε di kuò. ²⁸ Di kǎnti de nyǎrike kè di dà: Ti kabε ti náké ti tũ yǎrikũnnε ti kǎnti, ti yóó tanné timáà ònti mieke? Bε tu de kó benitibè kpeññimu ke deú, ke ti pǎēté. Kè tidadieti kè bo, kè bε eké deú iduotí ìi yé fité kè i deke kékáá ntiwetí. Kè tidadieti Anakiibe kè bo.

²⁹ De mǎnni kè n di náké kè n dà: Di kǎnti bá nhau di bá mbè yiékù. ³⁰ Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di bonèmu ke yóó bε kpanné di kpéi, kù kpanné mεε boti Esibiti kabε kè di dε yà nε di nuò. ³¹ Di yǎmu di mómmámbe kuú di tomé dikpáà tédonté mieke di ce kumòu oniti ò ntómé o bire, kè di mε ntùòkenní diε. ³² Nè mémme di mε nyí yie nti Yiè nKuyie nkùu di te ku kpéti. ³³ Kunku kuú do di ni dikpáà mieke ke di benkú di dò nkémbátiri dε, ke níí ndi mí keyènkè kè di wúo nkuce kuyie mmǎnni ke níí ndò ndiwetiri kè di ni.

³⁴ Kè ti Yiè nKuyie nkeè di tũute ke náá nti kè ku miekeε yènní kè kùu búi nke dà: Mí ndi Yiè nKuyie m bémumu, ³⁵ kutǎnkù yelku kuu nkabε kó dimáà, òmòu báá yà ketensáàkè n do búi nke dà n yóó duó nkè bε yembè. ³⁶ Yefundee bire Kadabu weé máà yóó kè yà, wenwe nε o yǎbí, bεmbe n yóó duómmè ketenké ò ce nke paaté kè. Ke yé ò yiemmmè ke tũnnε n yé mmù weti weti.

³⁷ Díi do te kè ti Yiè nKuyie mmieke n yènní kè kù dà bá mí m mómmuò n yí tati de kó ketenké, ³⁸ kè n kóo tǎnti Sosuwee Nunni bire weé yóó kè ta, ke dà, nh ò yíε dikǎmbùà, kè weé yóó di tanné dindi Isidayeeribe di tenké, kè dí kè tieke. ³⁹ Di bí sǎmpói di do yé mbè yóó túóké i, ìi í yé meyei nnè mesàà, ìi yóó ta de kó ketenké. Ìnyi n yóó kè duómmè, kè ìi kè tieke. ⁴⁰ Díndi bie, wéténε kéwetínné dikpáà tédonté tipènti kóo dǎmèèri.

⁴¹ De mǎnni ndi di nákémmè ke dà, di cǎke ti Yiè nKuyie nku, di yóó báátimu, bá wé o kpǎrinenti kékote kè bε dokénè, di Yiè nKuyie nkùu di te kù ti ndi náké ke yé mmù. Kè dí báátí di kpǎrinenti ke bo deke ditǎri, kè di yèmmè dò ndé í yóu di bo túótémé ketenké. ⁴² Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dà: Náké bε kè bε báá kote kédo bε dootitòbè, ke yé n yí bε bonèmmè. Bε báá benné kékote kè bε dootitòbè bε kùu. ⁴³ Kè n ti ndi náké bá di í nyie nke n kènté, káyete ti Yiè nKuyie nkó dinuú, kékété nε di mómmámbe kó dikǎmbùà kéndèeti ditǎri ke bo bε dokénè. ⁴⁴ Kè Amóriibe bεé máà de kó ditǎri kè bε mε nyènní kè di munné ice kǎmε, kè ndi beti Seii tǎri ke kòutí kétuakénε òdimaa εi. ⁴⁵ Di ke nkonní kékúónnè ti Yiè nKuyie, kè kù í nkèè di dabuò bá kù í ndake de kpéti. ⁴⁶ Mémme kè dí mbó Kadeesi kémònte mediè.

2

¹ De kó difǎnkúò ndi ti itémé kékónté kétũnnε dikpáà kó kuce kùu yìenè dǎmèèri tipènti kou, ti Yiè nKuyie nti náké ke yé ndé òdòmmè. Mémme kè ti nfiri Seii tǎri ke dò yewe péu.

Isidayeeribe itémé Kadeesi kéntó kétuakénε Adinò

² Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dà: ³ Di firi di ntǎri kè dε mǎntemu, kéténε kubakù yóu bíéké. ⁴ Náké Isidayeeribe ke tũ. Bε itimu ke bo pǎēté Seii tenké bε kabε Esayuu yǎbí tenké mǎnkù, bε yó mbè dému bε né dà meyoómmè. ⁵ Bε báá bε dokénè, n yí yóó bε duó ndémare bε tenké mieke bá kè dε né mmǎnnè tenaàcèté kó mepékùmmè, ke yé n duómmè Esayuu nwe Seii tǎri kó ketenké kè weé yó nke te. ⁶ Bε yóó dontému Esayuu kabε borè tidiiti bε yóó di ti nε menie mbè yóó yà mε. ⁷ Ke yé mí mbε Yiè nKuyie m bε dàòmε mesàà mbe tǎmmú mumòu mieke, yebie nsipisínàà ndi yíε mí mbe Yiè nKuyie m bε bonèmmè fεkpáfε fie mmieke, dǎmaré í bε dónté.

⁸ Memme ti itémè ti kòbe Esayuu yaabí bèè bo Seii tãri be borè képèèté képèènnè kuce kùu yíé Edati nè Esiyonni-Kebee tenké, kètúnnè dikpáà tédonté Adaba kó kuce kùu yìènnè Mòabu. ⁹ Kè ti Yìè nKuyie nni nnáké ke dà: Di báá do Mòabu kòbe mudoò di báá bè wènté, n yí yóó di duó ndèmarè be tenké mieke. Dòti yaabí nyi n duómmè Adi tenké kè bè kè te.

¹⁰ Nè dimònni Emiibe beè do dè bo, bè do tú kuwuo ndiekù kòbe mbe, benitidiebe ke dònne Anakiibe. ¹¹ Bè do bè kóonnè Emiibe mbe nè Defaiibe. Kè benitibè yèmmè ndò nhAnakiibe tu Defaiibe mbe, kè Mòabu kòbe mbe yu ke tú Emiibe. ¹² Ɔriibe beè do bo Seii nè dimònni, kè Esayuu yaabí bè bèti ké bè kùò bemou páíí kékari be tenké. Isidayeeribe do me ndòò ketenké ti Yìè nKuyie mbè duó nkè.

¹³ De mònni ndi ti Yìè nKuyie nti nàkémè ke dà: Íténè késénté kukó nSedeki, kè ti kù sènté. ¹⁴ Ti de nyité Kadeesi-Bannea ké nyóó tuoke kukó nSedeki ke bo sénté, kè dè ti túóté yebie nsipísitáati nè yèni. Kè ti do iti Kadeesi-Bannea kè bèè dò nkéna kékote mudoò kè bèè kú bemou kè ti mu nyi tũke Sedikoo. Ti Yìè nKuyie ndo yè ndè yó ndómmè. ¹⁵ Ti Yìè nKuyie nkuu do bè poté ku mómmanku kè bè dèè páíí bá bè kóò mǎu ténke í nkpaá be kó dikari.

¹⁶ Bèè dò nkéna kékote mudoò bè ku dii mònni bemou kédeè, ¹⁷ kè ti Yìè nni mbéinnè ke dà: ¹⁸ Di mmònni di yóó séntému Mòabu tenké kéta Adi kòke, ¹⁹ Amòniibe tenké di báá bè do mudoò di báá bè wènté n yí yóó di duó ndèmarè be tenké mieke, n kè duó nDòti yaabí nyi, beè kè te.

²⁰ Defaiibe cie do nke nè dimònni beè do dè bo, kè Amòniibe bè yu ke tú Sàsumiibe, ²¹ bè do tú kuwuo ndiekù nku ke kpeñi ke deu ke dònne Anakiibe, kè Amòniibe tũkení kè ti Yìè nKuyie nduó nkè bèè bè bèti ké bè kùò páíí kékari be tenké. ²² Kù do dàmmè Esayuu yaabí bèè do bo Seii, ke duó nkè bèè beti Ɔriibe kékari be tenké, ke kpaá kè dè bo nè yìenní. ²³ Afibe beè do bo Kasaa èi nè de kó sihekesí, kè Kafutǎò èi kòbe bè do tú bè Kafutodiibe kè bèè kotení ké bè kùò páíí kékari be tenké.

²⁴ De kó difñkúò kè ti Yìè nKuyie nni nnáké ke dà: Íténè késénté kukó nhAdino, n di duómmu Amòriibe kpààti Sionni Esibonni èi kou nè o tenké. Donè we mudoò, ²⁵ kètúóté yíè nnè yewe yèè kpaaní ibotí imǎu ii bo ketenké ñnkè kumakú í yóó di dáátí. Bèè kó dimàà bo keè di kpéí kufǎwǎa nkuu yóó bè auté kè bè nkpeutí.

Isidayeeribe fiètémè okpàati Sionni kó dikpàatiyuu

²⁶ Memme kè ti mbo Kedemoti kó dikpáà tédonté kédeite benitibè kètò nhEsibonni èi kóo kpààti Sionni borè, kè bè bo ò náké ke dà: Nè diwèi ndi ti kéròomè. ²⁷ Ti dǎ kéna a tenké nke képèèté, ti yó mbóké kuce máà ndi ti í yóó dauté kubakù you yoo kucǎnku. ²⁸ Ti yóó da donténemu tidiiti ti yóó di ti nti ké da donténè menie nkéyǎ. Ti yóó na a tenké máà ndi képèèté. ²⁹ Esayuu yaabí ii bo Seii tenké nè Mòabiibe beè bo Adi èi bè ti dàmmè, ti dǎ késénté Suditéè nwe kékote ketenké ti Yìè nKuyie nkùu ti te kù ti duó nkè. ³⁰ Esibonni kóo kpààti Sionni me nyí nyie nke bo ti pǎ kuce kè ti pèèté o tenké, ti Yìè nKuyie nkuu do kpénkúnnè o to nè o yèmmè, kè dè bo yie nkè kùu bè ànnè ti nǎu mieke dè mè ndómmè yíé. ³¹ Memme ti Yìè nKuyie nni nnákémè ke dà: N da duómmu okpàati Sionni nè o tenké. Do we mudoò kéfiete o tenké. ³² Kóo kpààti Sionni íténnè o nitibè kè ti do Yaasi èi. ³³ Kè ti Yìè nKuyie nhò ànnè ti nǎu mieke, kè ti bè poté wenwe nè o nitibè, ³⁴ kéfiete be ekè yemou kékua benitidaabè nè benitipòbè nè ibí, bá òmǎu í nyenté bá òmǎa. ³⁵ Iwǎs máà ndi nè tinenti ti do éimè de kó dihei mieke, ³⁶ kètúóté Adowee, dihei dii bo kukó nhAdino kó mepeémmè nè dihei téri dii bo Adino biriku mieke, kèntó kètúakenè Kadaadi tenké, dihei marí í mbo ti yíèke di. Ti Yìè nKuyie nkuu do yè nti duó nyemǎu. ³⁷ Amòniibe tenké máà ndi ti do í kǎákémè nè kukó nSabókí kó mepeémmè nè yetǎrè ñnkè kó yehékè nè yebòrè teyè ti Yìè nKuyie ndo ti náké ke dà ti báá kǎáké yè.

3

Bè fiètémè okpàati Ɔku kó yehékè

¹ Kè ti íté dè borè képi nkuce kénkóri Basāā. Memme Ɔku Basāā kóo kpààti iténimè nè o ǎpǎmbè bemou kè ti do mudoò Etedeií èi. ² Kè ti Yìè nKuyie nni nnáké ke dà: A báá ò yòte, n we nda duómmu wenwe nè o nitibè nè o èi. A yóó ò dǎò a dàmmè mme Amòriibe kpààti Sionni Esibonni èi kou. ³ Memme ti Yìè nKuyie nkùu ti te kù ti duómmè Ɔku Basāā kóo kpààti nè o nitibè kè ti bè poté kékua bá òmǎu í nyenté bá òmǎa. ⁴ Kè ti tieke o ekè yemou, dimari í nkpaá kètú o kperi, de kó yehékè do bo yemou sipísikuà ndi. Adikǎbu kó kutempè Basāā tenké kemǎu okpàati Ɔku kpààtiyuu dimǎu. ⁵ De kó yehékè do tú yehékè dieyè nye kè iduotí yè fité kè yebòrè kpetí ke páké imǎtúdeí. Ke né mbúúrtí yehékè péu iduotí í fité yè. ⁶ Kè ti yè pònte páíí kédéité ti do yímè Sionni Amòriibe kpààti kékua benitidaabè nè benitipòbè nè ibí, ⁷ képímmú iwǎs nè dèè kó dimàà bo yehékè mieke.

Bè totimè Kadaadi tenké

⁸ Memme ti fiètemè Amòriibe kpààtibè bedè kó yehèkè kukó nSuditè kó diyàà, kètúóté kutèkù bè yu kè tú Adino kénto kétuakenè Edimáò tãri. ⁹ Sidonni èi kàbe do yu Edimáò tãri kè tú Sidiyonni nwe, kè Amòriibe di yu kè tú Senii. ¹⁰ Kè tí fiète ditennì kó yehèkè yemáu nè Kadaadi tempè nkumáu kpèye. Basáà omáu kénto kétuakenè Sadikaa èi nè Etedèii èi, okpààti Ọku kó yehèkè nye. ¹¹ Ọku Basáà kóo kpààti weè do yenté òmáà kè kpáá fòu Defaiiibe boti mieke, kóo dǝu ntú timátì kpèri, kè di okùmè pènkù méfiri mènàà, kè di pèkùmè bo mbo méfiri mèdémè, kè di mbo Adaba Amòriibe eidiè.

¹² Memme kè ti fiète de kó ketenkè kemáu, kètúóté Adowee kukó nhAdino pèmmè, kénto kétuakenè Kadaadi tãri nè de kó yehèkè dikèè, kè tí yè duó nDubenniibe nè Kadiibe, ¹³ kètúóté Kadaadi tenkè kè kpáà nè Basáà kóo kpààti Ọku kó dikpàatiyuu dimáu. Adikábu kó kutempè nkumáu kè de duó mManansee kó kuwá ndikèè kàbe, bè múnke de nyu kè tú Defaiiibe tenkè. ¹⁴ Manansee bire Yaii weè do fiète Adikábu tempè kumáu, kékote kédíté Kesuriibe nè Makatiibe be tenkè mánku, kèyú de kó yehèkè Basáà kpèye, o mómumu nho kó diyètiri kè dǝ Yaii ekè, kè bè kpáà ke me nyè yu nè yiennì. ¹⁵ Kè n yè duó nKadaadi tenkè Makiidi yaábì, Manansee bire, ¹⁶ kètúóté Kadaadi èi kénto kétuakenè kukó nhAdino kè n de duó Dubenniibe nè Kadiibe. Kè de kó kukó nni ntú be tenkè mánku kubakù cǝnku bíékè kénto kétuakenè kukó nSáboki Amòriibe tenkè mánku. ¹⁷ Kè kuú ntú Adaba nè Suditè de mánke de kénto kétuakenè Kinnedeti kè mme ndò nkétuakenè Adaba kóo dǝmèèri kénto kétuakenè mukókúú nkóo dǝmèèri pèmmè nè Pisikaa tãri diyè yièni kèè bíékè.

¹⁸ De mǝnni ndi m bè nàkémè kè n dǝ: Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duómumu de kó ketenkè. Díndi bèè kó dimáà tu beháapǝmbè di dǝ nkètúóté tikpàrinenti nti kèniitè di kàbe Isidayeeribe tabè, kè di sénté kukó nSuditè. ¹⁹ Di pobè nè di bí nè di wúú deè yó nkpaá yehèkè n di duó nyè mieke, n yému di wúú sümè. ²⁰ Kè díndi kote kéteennè di kàbe, kémbaanè ti Yiè nKuyie nkùu di te bo bè duómumu be kó yehèkè kukó nSuditè yáà, diyè taà kè, kè bè kǝnne kè bè omǝpǝnne, kù di yímè. De mǝnni kè di né wètení bá wè o èi nh ò duó ndi.

²¹ De mǝnni ndi n nàkémè Sosuwee kè n dǝ: A yámu nè a nuó nti Yiè nKuyie nkùu di te kù dǝmè Amòriibe kpààtibè biè mbédè, kù yóó me ndǝ yèkpàatiyuu yemáu a yóó sénté kukó nkéta yèè mieke. ²² Di báà bè yǝtè ti Yiè nKuyie nkùu di te kuú yóó kpa ndi kpéi.

Mǝyiisi kuónnèmè Kuyie

²³ Dende n kuónnèmè ti Yiè nKuyie nké kù sautenè ke dǝ: ²⁴ Áú! N Yiè nKuyie nfǝǝ keté a bo benkemè mí nha kóo tǝnti a wèrimú nè a kpèti. Kèínkè nè ketenkè duómè òmáú í bo ke da dǝnnè wèè na ke dǝǝ a dǝori dè. ²⁵ N Yiè nKuyie, yóu kè n sénté kukó nSuditè kèyá ketensàakè nè yetàrè sǝyè, yèè kè bo, nè Dimaa kó dǝtasàari. ²⁶ Dǝ kpéi nke ti Yiè nKuyie mmieke do m peikemè bá kù í nkèè n kù kuónnè dǝi dabǝnni, kè n náké ke dǝ: Dè sǝnnèmu memme, ténke bá m béinnè de kó tináaǝti. ²⁷ Deke Pisikaa tãri yómme kèwénté diyè taà kè, nè di yièni kè, nè kubakù yóu nè kucǝnku diyè yièni kèè bíékè, kèwénté kè de yà nè a nuó, a né í senti kukó nSuditè a mè nwúò nkù. ²⁸ Duó nyitié nSosuwee, yáukúnne o kǝnti, yíe we dikǝmbùà, weè yóó bè niitè kè bè tannè ketenkè a mè nwúò nkè.

²⁹ Memme kè tí mbo Beti-Peǝ biriku ìkè.

4

Mǝyiisi yèmmè Isidayeeribe ntú nKuyie nkuó

¹ Kè Mǝyiisii yíe kébéi nke dǝ: Díndi Isidayeeribe kènténè ti Yiè nKuyie nkuó nè kù di tiè nti, kéndǝori dè yèmmè, kè dèe yie nkè dí nfòu kéta ketenkè ti Yiè nKuyie ndi yembè do tú nkù di duó nkè kè di bo tieke. ² M mè ndi duó nyii tiè ndi báa yaate imai í mieke, di me mbáa yíe imai. Di mpí nti Yiè nKuyie ntannò yemáu kényíe nyè yé mmu, n yè ndí duó nkè yé dǝmmè. ³ Di yámu nè di nuó nti Yiè nKuyie ndǝ dè Baadi-Peǝ. Bèè kó dimáà do túnnè díbǝ Baadi, di Yiè nKuyie nkùu di te, kù do bè kùǝmu bémáu páíí. ⁴ Díndi bèè do dǝori ti Yiè nKuyie nkùu di te kù dǝ dè, dǝi mè nkpaá fòu yíe.

⁵ N Yiè nKuyie nni nnákèmu ku kuó nè ku tannò kè n de ndi túò, kè dè bo yie nkè di ta dǝi mǝnni ketenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè, di ndǝori dè yèmmè. ⁶ Mpínnè Kuyie nkuó nè ku tannò ke dǝori dè yèmmè. Memme di bo ntúmè bèè mǝke meyèmmè ke cǝi ibotí tǝi ìkè. Kè bèe keè di náámmè Kuyie nkuó nè ku tannò kèyí: Kuwá ndiekù kòbe biè ntu bèè mǝke bémbe meyèmmè ke cǝi. ⁷ Kuwá ndiekù ònku bo kè Kuyie mbè tǝkénè, ti Yiè nKuyie nti tǝkénè mèè boti? Bá kè ti kù kuónnè dǝi mǝnni kù ǝǝ kèemu. ⁸ Yáà kuwá ndiekù ònku bo kè mǝke ikuú nè yetannò dèè tu timómmǝnti ke dǝnnè m mè ndi duó nyii kuó nè yèè tannò yíe?

Mǝyiisi nàkémè Isidayeeribe Kuyie mbè benkemè kumáà Odèbu tãri ínkè

⁹ De mǝnni ndi ti Yiè nKuyie nni nnákémè ke dǝ: Di nè dǝ nkédǝ meyǝdǝmmè mme kényé dimáà kpéi, di báa yè n di nuó nyà dè kpéi, di báa yóu kè dèe yè di yèmmè mieke nè di bo mbomè.

Dí dè náké di bí nè di yaábí. ¹⁰ Dentenní di do cómmú diì mǎnni ditári Odebu di Yiè nKuyie nkúu di te ku ìkè, kù do n nákému ke dà: Tí n nìtìbè n dós ké bè béinnèmu kè dèe yie nkè bè nni ndé sáà nè bè bo mbomè, kétuo n kuó bè bí. ¹¹ Kè n di náké kè di tínni kéncómmú ditári pèri kè di cǎu mmuháá nkè mù dèkú kéfínkè. Kè dibìnni nè yewetisùd kè dè dàátí. ¹² Kè ti Yiè nKuyie nni ndi náánnè kè ku tammè yìèni muháá mmieke kè di nyo ku tammè máa bá di í yà ku ìkè. ¹³ Kè kù di benke ku taummè kéwári ku tannò tepítè titápíèti tidé ìnkè, ke yè ndí nyè tū nke dǎori yè yè mmù. ¹⁴ De mǎnni ndi ti Yiè nKuyie nni nnákémè ke dà: N dí tié nku kuó nè ku tannò kè di ndè tū nke dǎori dè yèmmè ketenkè kù di duó nkè mieke.

Kuyie ncaummè Isidayeeribe mubǎǎfèú kpéi

¹⁵ Di báa yè nti Yiè nKuyie ndo di náánnè diì yìè ditári Odebu kè di yo ku tammè muháá mmieke, di do í yà ku ìkè. ¹⁶ Ndakenè mesàà! Di báa yie nkédǎò sitenkaanii kè si dǎnnèbè benitidaabè yoo benitipòbè kè dà: Kuyie me ndò. ¹⁷ Yoo dí si dǎnnèbè fèǎfè mafè, yoo kuwanwankù makù, yoo tenǎtè, ¹⁸ yoo debambaànnè marè, yoo siyí. ¹⁹ Di báa búúté kéfínkè kéyá diyiè nè otǎnkú yoo siwǎà, dèè kó dimàà bo kéfínkè, kè dèe yǎs ndi yèmmè, kè dí nínkú kè dè bǎntè. Ti Yiè nKuyie ndè yǎnnè ibotí tēi nyi. ²⁰ Dǎndi biè ti Yiè nKuyie ndi dǎnnèni Esibiti muháá mmieke kè di bo ntú ku kǎbè mbè di mè ndǎmmè yie.

²¹ Dǎi te kè ti Yiè nKuyie mmieke m pèike kè kù bēi nke tǔ nyi senti kukó nSuditèè, m me n yí tati ketensààkè kù di duó nkè kè di bo kè tieke. ²² N yóó kù di nheì mieke nke n yí senti kukó nSuditèè, kè dǎndi yóó kù sènté kètieke ketensààkè. ²³ Dǎnnè meyoǎmmè ke báa yè nti Yiè nKuyie ndi dǎnnè mèe taummè. Di báa dǎò tetenkaanitè yoo dèmarè, ti Yiè nKuyie ndè yetému. ²⁴ Ti Yiè nKuyie ntú muháá mmu ke tuǎ, kù dós kuú máa ndi te.

²⁵ Kè di kǎri diì mǎnni ketenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè ke mǎnte ke pié ibí, nè di yaábí kè di do meyei mmieke, kè dǎò sitenkaanii ke si dǎnnèbè dèmarè, kè dè dǎo ndi yete kè dǎò di Yiè nKuyie nyí dós kè dè kù yonke. ²⁶ Kéfínkè nè ketenkè dè wǎǎmmu ntí ndi nákéme yie, kè di mè dǎò, di yóó kúmu mecǎà. Di bá nfǎù kémmè ketenkè di senti Suditèè ke bo ta kè. Ti Yiè nKuyie mbo di kuó páí! ²⁷ Di bo nkpaá sǎmpó kè ti Yiè nKuyie ndi cǎe nkè dí taá ibotí tēi mieke. ²⁸ De mǎnni kè dí nínkú kǎbǎntè sitenkaanii benitibè ciéké si ideí nè yetárè bá si í wúó si í mǎke yeto ke ǎǎ keè, si me nhǎs í ndi, si ǎǎ í nkèè kunús. ²⁹ Di yó nke mbo kéwammú ti Yiè nKuyie, kè kù yà kè nsá kè di kù wammú nè di yèmmè memǎu nè di wǎrimú mumǎu. ³⁰ N di náké tǐi kó dimàà bo di tuǎkení diì mǎnni, kè dí ta meyeñcǎarimè mieke de mǎnni di bo wǎte kǎtǔnnè di Yiè nKuyie nkéyie nkú yè mmù. ³¹ Ke yè ti Yiè nKuyie ndi kuǎmmè mesémme ke di dós, kù í yóó di bǎntóo, kù í yóó di kuó ke di deè, kù í yóó yè mmetaummè kù dǎnnèbè di yembè ke íkú me ìnkè.

Kuyie ntǎátémè Isidayeeribe kè bè dǎò mesàà

³² Bekenè kè bè di náké! Nè ti Yiè nKuyie ndǎmmè onití ketenkè ìnkè, kéfínkè nè ketenkè dè mè nduǎmè dèmarè dǎò diyiè marí ke mǎnnè diennàà? Òmǎu mu nkèè tǐi mbotí diyiè marǎà? ³³ Kuwǎu mmakù kǎbè bo nkeè Kuyie ntammè muháá mmieke di mè mmè kèè mèè botí ke kpáa ke fǎùà? ³⁴ Di mu nyà dibǎò marí dǎmmè tidietí nè mebenkǔmè ke ǎnnè kukǎnbǎdoróo ke dǎnnè kubotí makù kutèkù mieke, ti Yiè nKuyie nkúu di te kù mè ndǎmmè Esibiti ke mà mediè nke di dǎnnèniá? ³⁵ Dímbè kù benkemè dǎndè kó dimàà, kè dè bo yie nkè di banté kè dǎo nti Yiè nKuyie nkúu máa tu Kuyie nkè kutèkù makù í bo. ³⁶ Kéfínkè nke kù di béinnènnímè ke bo di tié. Nke di benke muháá ndiemú ketenkè kè di keè ku tammè mu mieke. ³⁷ Kù do dós mèè kpéi ndi yembè dè do te kè kù di tǎát dǎndi be yaábí, kè di dǎnnèni Esibiti nè ku kó muwǎrimú, ³⁸ kè bǎti iwǎu ndieyi di ìkè ìi dǎu ke di pǎété, ke kpeñni ke di pǎété ke bo di kanne be ei kè dí di tieke, dè mè ndǎmmè yie. ³⁹ Yǎtǎnnè ti yie, ǎnnèbè ti di yèmmè mieke, ti Yiè nKuyie nkúu tu Kuyie nkéfínkè nè ketenkè duǎmè, ku kó difǎnkúo kutèkù makù í bo. ⁴⁰ Mpínnè ku kuó nè ku tannò n di duó ndè yie nkè dèe yie nkè di mbo kè dè di naati dǎndi nè di bí, kè di fǎmmu mǎnte ketenkè ti Yiè nKuyie ndi duó nkè kè di bo nkè te sǎà ke mieke.

Disǎri kó yehékè

⁴¹ Memme kè Mǎyiisi tǎáté yehékè yǎtǎti kukó nSuditèè kó diyáa diyiè yìèni kèè bíékè. ⁴² Kè de kó yehékè bo ntú disǎri kpèye. Kè dè dǎo ndè kpeténè òmǎu kǎò kǎu otǎu, bè me ndo í mǎke tǐmatí, de yie ncoké kǎta de kó yehékè kó dimarí mieke kédeetè o fǎmmu. ⁴³ Kè Dubenniiibe nte Besè ei diì bo dikpáa ditenni ìnkè, kè Kadiibe nte Damoti Kadaadi tempè nkè Manansee te Kodanni Basǎa tempè.

MǎYIISI NÀKÈ TÌ MEDERÍME KUKÓ NSUDITEE YÁÀ

⁴⁴ Nte Mǎyiisi do duó nyii kuó Isidayeeribe. ⁴⁵ Ò do bè nákému ti Yiè nKuyie nkúu nè ku tannò nè ku tié, ò do ti mbè náké bè yǎnni diì mǎnni ndi Esibiti. ⁴⁶ Dè do sǎ mbè bo kukó nSuditèè

kó diyàà ndi Beti-Peəo biriku ìlèkè Aməriibe kpààti Sionni tenkè. Sionni do bo Esibonni nwe Mòyiisi nè Isidayeeriibe kè bèè ò pàntè bè yènní dīi mǎnni Esibiti, ⁴⁷ kətiekè o tenkè kè múnkèe fietenè Ōku Basāa kóo kpààti kàkè, Aməriibe kpààtibè bədè bèè do bo kukó nSuditèe diyàà diyìe yìenì kèè bìékè. ⁴⁸ Kè bə tenkè tǔtòtè Adowee eì kukó nhAdinā pèemmè kèntò kètuaakenè Siyonni tǎri bè tu di Ediməo, ⁴⁹ Kè kuu kote kédítè tədontè Adaba kó dikpáa kèntò kəséntè kukó nSuditèe, diyìe yìenì kèè bìékè, kèntò kètuaakenè dāmèeri mukókúú nkou nè Pisikaa tǎri pəri.

5

Kuyie ntannò tepítè

(Wénté Mudennimù 20:1-17)

¹ Kè Mòyiisi tí nyIsidayeeriibe bəmou kè bè nàkè ke dǎ: Díndi Isidayeeriibe kèntènè Kuyie kuó nè ku tié n di náá ndè yíe nkè dè ànné di yèmmè mieke kéndǎri dè yè mmè. ² Ti Yiè nKuyie nti dǎnnèmu metammè Odebu tǎri. ³ Dè í tú nè ti yembè mbè ti Yiè nKuyie ndǎnnèmmè dè kó metammè, nè tímbe bèè bo dié nyíe nke kpáa fòu. ⁴ Ti Yiè nKuyie ndo di wetinnèmu ditǎri Odebu Ìnkè kè di béinnènni muhǎa mmieke, ⁵ De mǎnni kè n cǎmmú díndi nè ti Yiè nKuyie ndi cuokè kè kù n náánnè kè n di náá nke yé di do í dǎátímè muhǎa nkèdekoo ditǎri Ìnkè. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:

⁶ Fǎ nhoniti mí nha Yiè nKuyie mmú da te kè mfi da dènnenì Esibiti diheì a do tú di kudaakù, ⁷ Kuyie ntekù makù í bo a dǎ nkéntù nkù kè dè í tú mí.

⁸ A báa dǎo tetenkaanitè kédonnènè dèè bo kèfínkè mieke yoo ketenkè Ìnkè, yoo menie mmieke kperè. ⁹ A báa ninkù dè ìlèkè kè dè bǎntè, mfi tu Kuyie nkè mfi mǎa da te, kè yóo kpetinnè wèè yete n kpeti nè o yaábí nè í kó ibí nè í kó iyaábí, ¹⁰ kéndǎri mesàa nwèè n dǎ kè yíe n kpeti, nè o yaábíyúóo.

¹¹ A báa yú mí nha Yiè nKuyie n yètiri sǎntíke, kè yé n yí yóo yóumè wèè yu n yètiri detetirè.

¹² A nyé teompùtè kó diyìe kpéi nkè di ncǎa nkè tú n kperi, mí nha Yiè nKuyie n da nàkè kè yé ndè ndommè. ¹³ A ní pfi nha tǎmmú mumou yewe yèkuò mieke. ¹⁴ Diyíènni tu mí nha Yiè nKuyie nkperi ndi. A ní báa pfi mmutǎmmú mamù dè yìe, bá a bire denitidaarè yoo denitipòbire bá a kóo tǎnti onitipòkù yoo onitidǎu bá a nǎafè yoo a sǎmmarímú yoo a wúš tǎi, yoo opǎd wèè bo a cǐtè, bəmou bèè om̃pè dè yìe a ompumè. ¹⁵ A nyé kè dǎ nha mǎmmuə nha do bo Esibiti nwe kè tú kudaakù, mí nha Yiè nKuyie nkè m benke n wèrímú kè da dènnenì nè n kó muwèrímú. Dè te kè n tu a nhompu teompùtè yìe.

¹⁶ A ndé a cice nè a yǎ. Mí nha Yiè nKuyie n ti n da nàkémè kè dèè yie nkàa fòmumu okè ketenkè n da duó nkè mieke, kàa mbo kè dè da naati.

¹⁷ A báa kuó oniti.

¹⁸ A báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dǎu.

¹⁹ A báa yúúkù.

²⁰ A báa soutè kécaarè otǎu yètiri.

²¹ A báa yaa nhotǎu pokù, yoo o cǐtè, yoo o paa, nyoo o kóo tǎnti onitipòkù yoo onitidǎu yoo o nǎafè yoo o sǎmmarímú, dèè kó dimàa cénke tú o kperè.

²² Ti nnǎahtì, ti Yiè nKuyie nkou do ti ndi nàkè di do tǐkù dīi mǎnni ditǎri Odebu Ìnkè. Kù do náánnè metankperimè mme ditǎri Ìnkè, muhǎa ncuokè, kè kuyukù fi nnè yewetisùò, kù í yìe timati. Kù ti nwǎri titápìtè Ìnkè kè n duó nkè nti ndi nàkè.

Mòyiisi do náámmè Kuyie nkpeti Isidayeeriibe

²³ Di kèè dīi mǎnni dè kó metammè kè mè yìenì ditǎri Ìnkè dibìnni mieke, kè ditǎri cǎu mmuhǎa, bèè bakè di naámuntì nè beheikènkótibè kè di katení m borè. ²⁴ Kè dǎ: Ti Yiè nKuyie nti benkemu ku kpeti nè kù deumè, kè ti béinnènni muhǎa mmieke, kè ti kèè ku tammè yíe nti yàmú kè dǎ nti Yiè nKuyie mbo na kèbéinnè oniti kè wè nkpaá fòu. ²⁵ Ba nkpeí nte kè ti bo yóu kè muhǎa ndiemù ti cǎutè kè ti kú? Kè ti sǎké kè yo dè kó metammè muhǎa ndiemù yóo ti cǎutémú kè ti kú. ²⁶ Oniti mǎu mu nyí kèè ti kèèmmè Kuyie ntammè kù ò béinnèmmè muhǎa mmieke kè kpáa fòu. ²⁷ Fǎ mMòyiisi, fǎd mǎa ní yóo kote kè ti Yiè nKuyie nda nàké kàa wètení kè ti náké kù yè mmù, ti yóo yiemmu kè ti dǎ. ²⁸ Memmè kè ti Yiè nKuyie nkèe di náa nti kè n nàké kè dǎ: N kèèmu benitibè bəmbe da náa nti, ti wennimu. ²⁹ Kè bè do n yie nkèmmake dè kó meyèmmè botí sǎa, kè nni ndé kè dǎri n tannò yè mmù dè na nWennimu, kè bè dǎri memme bè bo mbo kè dè bè naati bəmbe nè bə yaábí sǎa. ³⁰ Kote kè bè nàké kè dǎ: Kǎnnè di cǐt. ³¹ Kè fǎ nni nkpaá dié m borè kè n da nàké n tannò yemou nè n kuó nè n tié kàa dè mbè nàké demou kè bè ndǎri dè yè mmù ketenkè m bè duó nkè kè bè bo kè tieke kè mieke.

³² Nyénè tǔnké kéndòori ti Yìè nKuyie ndi tǔ nkù yē ndi ndòori dè demòu, di báá dauté kucànkù yoo kuyóú. ³³ Dí ntú nkuce ti Yìè nKuyie ndi tǔ nkù di benke kù mesàà, kè dèe yie nké di nfòu kémbo dihéi kù di duó ndi kè dè naati, kè di fòmmu mǎnte.

6

Ikuó imòu kó dikǔnni

¹ Ntenè ti Yìè nKuyie nni nduó nyèè tannò nè ìì tié nke yē n dè ndi tié, kè dèe yie nké di ta dii mǎnni dihéi kù yē nkù yóó di duó ndi kè di tieke, dí ndòori dè yē mmù. ² Memme di bo ndémè ti Yìè nKuyie ndi fòmmu mumòu mieke, kǎntǔ nku tannò yemòu nè ku kuó n di tié ndé dǐndi nè di bí nè di yaábíò kè dèe yie nké di fòmmu okè. ³ Dǐndi Isidayeeribe kǎnténè, kéndake kéndòori ku kuó yē mmù, kè di dòori memme di bo mbo kè dè di naati kè di sǔú nketenke ti Yìè nKuyie ndi duó nké, menaamiè nnè mecekùò ndé pǔs nké. Ti Yìè nKuyie ndi yembè do tǔ nku kù tu dii mǎnni:

⁴ Kǎnténè dǐndi Isidayeeribe ti Yìè nKuyie nkùu tu kutenkù kumòu yìè: ⁵ Onitè fǔ, a ndó a Yìè nKuyie nnè a yèmmè memòu nè a wǎnni dimòu nè a wǎrímú mumòu. ⁶ Kuyie ntannò n di tié nyè yíe ndí yè ánné di yèmmè mieke. ⁷ Dí ntí tié ndi bí di borè tǎfǎtè nè di borè kupàòkù di yóó duó dii mǎnni nè di ènte dii mǎnni. ⁸ Dí ntí tǔ di nòu teneite kǎme, kè ntí írǐ bè ò nyírímè kuítùòkù, ⁹ kè ti wǎri di cǐi kó yesànkè nè yebòrè.

Isidayeeribe í dò nkéyè mbé Yìè nKuyie

¹⁰ Ti Yìè nKuyie nkùu di te kù bo di tanné dii mǎnni kù do nàké di yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu kǎikú kè dǎ kù yóó bè duó nkéè tenké nè yèè ekè sààye di í maá yè, ¹¹ sicǐí borè ke píéké desààrè demòu botí, dii me nyí dè ánné, sibií borè dii me nyí si keú, detie mbè tu dè finyí nè bè tu dè odifíè dè borè dii me nyí dè fíikú, ¹² ke yóó sǎnté kényo ndi dómè. Dí ndake ke báá yē nti Yìè nKuyie nkùu di dǎnnení Esibiti mieke di do tǔ kè tidaati ku kpéí. ¹³ Di yóó nku ndé kè nku mbáá nkumáá, di níí yóó parikè nè kuú kó diyètiri. ¹⁴ Di báá tǔnnè ibotí tǎi ìì di fité ì tǔ nyèè bǎkè. ¹⁵ Ti Yìè nKuyie mbomu di cuoké kù dǎ kuú máa ndi te, dí ndake ke báá kù wǎnté kè ku mieke di yè kè kùu di kuó páíí ketenké di bo kèè Ìnké. ¹⁶ Di báá yááké ti Yìè nKuyie ndi do kù yáákémè di do bo dii mǎnni Masa* Bè bo dii mǎnni ndi dikpáà mieke kè menie nde mbè dǎnté kè Kuyie nduó nké Mòyiisii potè dipèrì kè menie nyenní, kè ifei bè pí, mbè do yǐèkù mǎè kpéí. (Mudennimù 17:7, Ikuó kóntímù 6:16, 9:22, Yesāā 95:8-9). ¹⁷ Dí ndake kǎntǔ nti Yìè nKuyie nkùu di te ku kó yetannò nè ku tié nnè ku kuó kù di duó ndé. ¹⁸ Dí ndòori dèè sié ti Yìè nKuyie ndó dè, kè dèe yie nké dí mbo kè dè di naati, ketensààkè ti Yìè nKuyie ndo béi nkéikú ke dǎ kù yóó duó nké di yembè, ¹⁹ kǎbèi nke dǎ kuú yóó beti di dootitòbè.

²⁰ Kè di bí naa di beke ke yí: Ba nte kè ti Yìè nKuyie ndi duó ku tannò nè ku kuó nè ku tié? ²¹ Dí ì nàké ke dǎ: Ti do bo Esibiti nwe ke tǔ Esibiti kóo kpààti kó tidaati kè ti Yìè nKuyie nti dǎnnení nè ku kó muwérímú. ²² Ti Yìè nKuyie ndo dǎò tidietí kperè nde nè mebenkùmè diemè kǎcààrè Esibiti kǎbe nè be kóo kpààti nè o cǐtè kǎbe, ²³ kè ti denne ke ti tǎni die nketenke kù do béi nkéikú ke dǎ kù yóó duó nké ti yembè. ²⁴ Memme ti Yìè nKuyie nti nàkémè ke dǎ, tí ndòori ku kuó yèmmè, kè nkù dé kè dèe yie nké tí mbo kè dè di naati, ke dǎ nti mè nfòu kè dè ti dǎmmè yíe. ²⁵ Kè ti duó nti yèmmè ke tǔ nti Yìè nKuyie ntannò nè ku kuó dè yèmmè, memme ku yèmmè bo nti naatinémè.

7

Isidayeeribe cǎámmè ke tǔ Kuyie nkǎbe

¹ Kè Mòyiisi béi nke dǎ: Kè ti Yìè nKuyie nkùu di te di tanné dii mǎnni ketenké di yóó tieke kè ke bèti ibotí ìì di sǔnè, ìì tu Itiibe nè Kidikasiibe nè Amǎriibe nè Kannahāā kǎbe nè Pedisiibe nè Efiiibe nè Sebusiibe. Ibotí inyí iyiekè ìì di sǔnè ke di kperǎnnè. ² Kè ti Yìè nKuyie mbè ndi duó dii mǎnni kè di bè na, dí bè kùu bemòu páíí ke báá sǔs nhòmòu, di báá bè dǎànnè metaummè, di báá bè kuó mmesémmè. ³ Nè dé kó ibotí kǎbe di bá mpuokú, di báá duó ndi kóo sapàà mmòu be kóo dapàà nké wée puoke, di me mbáá túóté be kóo sapàà mmòu kéduó ndi kóo dapàà nké wée puoke. ⁴ Kè di dǎò memme bè yóó dǎnnè di bí nyí Kuyie nkó kuce, kǎnte kè bèe fíé iwǔs yebǎkè, kè ti Yìè nKuyie mmieke di yè, kè kù di kuó bá dè báá ǎte. ⁵ Nte di dó nké bè dǎmmè. Dí puo mbe wǔstǎrè, kǎbókè be bǎstǎrè, kéu be bǎò Asedaa kó itedéí, kǎcsú mbe bǎkè. ⁶ Di cǎámmu ke tǔ ti Yìè nKuyie nkǎbe, ti Yìè nKuyie ntǎáté dímbè ibotí tǎi mieke, kè di bo ntú ku kǎbe kù dǎ bè, ketenké kamòu duómè.

Kuyie mpǐmmè kù do dǎnnè dii nùu

* 6:16 Masa: De kó diyètiri tǔ meyáámè mme nè mebennimè.

⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndi taunnè kumàà ke di tãátè, dè í tú di sũ mèè kpéí. Dí pètínke tú kubotí sámpókú ibotí tɛi imau mieke. ⁸ Kù né di dõmu dèè kpéí nte, nè kù dõmè kémpí ndinùù kù do dõunnè di di yembè kébéi nkéikú, dèè te kè kù benke ku wɛrímú ke di dènne tidaati mieke, ke di dèetè Esibiti kóo kpàati nɔu mieke.

⁹ Di tũ mbanté ke dò ndi Yiè nKuyie nkùù di te kuú tu Kuyie ke dɔori kù bɛi nti kémpí mmetaummè kù di dõnnè mè ke dɔori mesàà mbèè kù dá, ke pĩ nku tannò nè be yaabiyúúó.

¹⁰ Kè ɔɔ yúú nwèè yete ku kpeti o to, bá dè báá ɔɔte, wèè í kù dɔ dè ɔɔ í ntúàke tepenkpèntè kè wèè yà o yetímè kó tiyeti. ¹¹ Mpínnè tũnké Kuyie ntannò nè ku kuó nè ku tié, n di duò ndè yíe nkéndɔori dè yè mmù.

¹² Kè di kemmu ku tié nke í pĩ nke dɔori í yèmmè. Mènnè di Yiè nKuyie nkùù di te kù bo mpímè kù di dõnnè mèè taummè kè ndi dɔori mesàà kù do bɛinnè di yembè ke íkú ke dà kù yóó mbè dɔori mè. ¹³ Kù bo ndi dɔ ke di dɔori mesàà nkè dí sũ, kè kù di duò nkupeitóo, kéduò nkè di paa nni mpei, kè tidiiti mbo, kè finyí kó detie nnè odifié kó detie kè dè mpei, kè di wũs mpei inààke nè ipe nè sibɔó di tenké Kuyie ndo bɛi nkéikú ke dà kù yóó duò nkèè tenké di yembè ke mieke. ¹⁴ Kù bo dà di kó kubotí mesàà nkè dèè pɛtè ibotí tɛi. Di mieke onitidàù mɔù bá mbo wèè bo yíèke ò bo pónnèmmè, tɛhãũntè mɛ mbá mbo. Di wũs mieke fɛmafè báá aũ. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie mbo kèi mmumammú mɔu di borè kù báá di bonté mmumammú yeimu kù do bonté mù Esibiti kàbe di yè mùù kpéí, kù bo mù bonté bèè kó dimàà di níí mbè ìnkè.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nyóó duómme kè dí na ibotí tɛi kàbe, di bè kù di báá kuó nhòmò mesémmè, di mɛ mbáá fié iwũs be bókè. Kè di dɔò memme yè bo naa ndi kpéí ndidĩntári ke di bo.

Kuyie nkánkémè bèè tu ku kòbe

¹⁷ Kè dè yèmmè di bo yí nè di yèmmè mieke de kó ibotí mɛ nti sũnnè ti bo yíme kéfiète be tenké? ¹⁸ Di báá bè yòte, dí dentení ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do dõmè Esibiti kóo kpàati nè o kàbe bemou. ¹⁹ Di yamu ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do bè yàákémè nè kù dɔò tii dieti nè mèè benkùù kó dimàà, kè di dènne nè muwɛrímú Esibiti, kù yóó mɛ nyí iwuo ndi mè ndé ì. ²⁰ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó nii nyecánkèdèèsùò nye di ìikè kè yè mbeti bèè yenté yenté ke wanti kɛsori. ²¹ Di bá mbè dé ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di bonèmu, kù kpènnimu ke duò tikzmbuàti. ²² De kó iwuo ndi yóó nyí kùù sámpò sámpò nwe kè í dèè. Di báá na kè í kùù dimànni dimàà, kè mèè dake depĩmpĩnnè bo sũ ndi tenké kè di cááké. ²³ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di duómme de kó iwuo kè di í bɛti kè kufɔwaa ndiekùu í auté kè dí í kùù imou. ²⁴ Kù yóó ànnému í kó bekpaàtibè di nɔu mieke kè dí bè kù kè be yètèe kpánnè kutenkú mieke. Be kóò mɔù í yóó dáátí kécómmú di ìikè di yóó bè kùum páfí kè bè dèè. ²⁵ Dí cɔu mbe bɔntenkaanli, di báá túóté bè sí dàri tii máti pèlti nè mèè ɔɔ, di báá dè túóté kétieke, dè í yóó di dɔò mesàà, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù dè wúò nyisake nyi. ²⁶ Di báá tanné de kó sibɔntenkaanli di cɛí mieke, di mómme mbe di yàa bo si naánnè kè bè di kuó, bè yóó sì pùò mmèè botí. Dí nsi wúò nyisake kperè dèè dò nképu.

8

Kuyie ntiémme Isidayeeribe dikpáà tedontè mieke

¹ Dí mpí nyetannò m mɛ ndi duò nyè yíe nkéndɔori yè yèmmè kè dèè yie nkè dí nfòù kɛsũ nkétieke ketenkè, ti Yiè nKuyie ndo bɛi nkéikú ke dò kù yóó duò nkè di yembè. ² Di báá yè nti Yiè nKuyie nkùù di te kù duò nkè di ce mmù cèmmu yebie nsipisínàà dikpáà mieke, kè kù di tannè mehàárimè mieke, ke di kékũnnè ke di yàáké ke bo yà di yèmmè dõmmè, kè nsà di bo mpí nku tannò yoo di bo yè yete. ³ Kuú yóu kè di ta mehàárimè mieke kè dikònni di pĩ nkè kù di duò mmudii bè tu mù mánni, di do í yé mù dínndi nè di yembè, kè dè bo yie nkè dí banté ke dò nhoniti í fòùnnè mudii máà dake, kòò fòùnnè tii yiení tnti ti Yiè nKuyie nnùù mieke. ⁴ Yèè bie nsipisínàà mieke di yàati í kɛrí di naàcèi mɛ nyí mùútí. ⁵ Banténè ke dò nti Yiè nKuyie nkùù di te kù di tié nhoniti ɔɔ tiémme mme o bire. ⁶ Dí nyíé ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kuó kɛntú nku kó kuce kè nkù dé.

Bè bo ndakemè kè mesòummè báá bè na

⁷ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di tannému ketensàáké ikó mborè nè sibii nè yenébòrè, kè menie nyiení itafuò nnè yetàré ìnkè. ⁸ De kó ketenkè tidiiti bè tu ti bédée nè titeti bè tu ti ɔ̀disi nè detie mbè tu dè finyí nè deterè bè tu dè fikíè nè deterè bè tu dè kèdènádié, kè odifié kó detie mbo kè mɛcekú mbo. ⁹ De kó ketenkè mieke di yóó nyo ndi dómè mme demarè í yóó di dónté, bè í yó ndi beu tidiiti. De kó ketenkè kó yetàré màke timáti nti, kè yetàré màke disɔwũú. ¹⁰ Kè di di ke sànnè dí ndóu nti Yiè nKuyie nkùù di te nè mutómmú dihei sàari kù di duò ndi kpéí.

¹¹ Di ndake ke báá yè nti Yiè nKuyie nkùù di te, kényóu di bo ntúmmè ku tannò nè ku kuó nè ku tié n di duò ndè yíe, ¹² kè di di ke sànnè ke maá sicɛsàasi ke ã, ¹³ ke mòòte iwũs péu idieyi nè isámpòí, kè mòòte timáti pèlti nè mesò, ke kpàrikè, demou kè dè bo. ¹⁴ Dí dàò meyɔómmè ke

báa m̄aote tefenté kéyè nti Yiè nKuyie nkùù di te kùù di dennení Esibiti di do tú dè tidaati, ¹⁵ ke duó nkè di cè nfekpáfè fiè mmieke, iwaayeiyi bo dè nè inaá, kè sinéyēí di pī nkè menie nyí mbo, kè kùu denneni menie nkupèrikù mieke. ¹⁶ Ke di duó mmudii di yembè do í yé mù bè tu mù mánni kè di di. Kù yóu kè di ta meháárimè kè kù bo di yáákému ke di kékùnnè kédeè ke né di dàò mesàà. ¹⁷ Dí ndake ke báa yie nkè di yèmmè ndò di kó muwērímú mmu nè di kó mutōmmú mmu di pètémè de kó tikpàti. ¹⁸ Di báa yè nti Yiè nKuyie nkpeí, kuù di pāmè muwērímú kè di pèténè de kó tikpàti, kù mè dàò kè di bo bantè kù pīrmè mme metaummè kù do béi nkéikú ke dàò kù bo dàònmè di yembè, dè mè ndōmmè yie.

¹⁹ Kè di yè nti Yiè nKuyie nkùù di te ke tūnnè yebokè ke yè fié iwūš, ke kōnkù yè iikè ke yè báa ndi yóó kúmu. N di caummu yie. ²⁰ Timōmmanti nti kè di í yie nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpèti di yóó kúmu kédeè ibotí tēi kù kòtūi ì di iikè ì kōme.

9

Isidayeeribe í tšūnè ibotí tēi

¹ Isidayeeribe, kénténè kékeè! Di yóó séntému yie nkukó nSuditēē kékote kēbeti ibotí ìi deū ke kpēni ke di pēētē kētieke yeheké dīyē yēē kó iduotí okù ke káá ntiweti. ² Di yóó namu Anakiibe bèē kpēni ke tú tidadieti kè bè š nnáá mbe kpéi nke di yo kè bè tu Anakiibaa? We mbo dàátí kécómmú bè iikè? ³ Dí nyé yie nke dō nti Yiè nKuyie nkùù di te kuù nì di iikè ke dō mmuháá nke cúú ndemou. Kù yóó kuomu de kó iwūš nyimou, kuù yóó duó nkè bè di búúté kè di mbe bēti, kè bè kùu kédeè bá dè báa aote, ti Yiè nKuyie nti ndi nákému.

⁴ Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te bē bēti di iikè di bá mpoti ke tú di wenni mè kpéi nte kè ti Yiè nKuyie ndi tannè de kó ketenké, de kó ibotí dārimè kpéi nte kè kù ì bēti. ⁵ Dè í tú di weti mēē kpéi nyoo di yèmmè wenni mēē kpéi nte kè di yóó tieke de kó ketenké, de kó ibotí kó tidōnniti tūi kpéi nte kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù yóó bè bēti, kù dō mēē kpéi nkédòò kù do dàúnnè dii nuù di yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakabu. ⁶ Nyēnē tūnké ke dō nkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù di duó nde kó ketenké dè í tú di weti mēē kpéi nte kù di duómmè de kó ketensààkè, dii pētínke tú ku botí kùu to kpēni.

Isidayeeribe do dàòmè fesōmátinàáfè kénkōnkù ke fē bàá

⁷ Díndi Isidayeeribe di báa yè ndi do ínkómè ti Yiè nKuyie nkùù di te ku mieke dikpáá tēdōntē cuoké, kētúóté di yè dii yié Esibiti kēntō kētuskenēní yie nti me mborē, di í yie nKuyie nkpeti.

⁸ Odebu tārì di do íimmu ti Yiè nKuyie mmieke mediè nkè kù ndó kè di kuò dimou páíí. ⁹ N do dēke dii mōnni ditārì kè ti Yiè nKuyie mbo n duó ntítápíēti ku taummè kuó wārì tūi iinkè, kè nni mbo ditārì iinkè ke dà yewe sipisínàà, deyēnnè sipisínàà kè í yo m me nyí yō. ¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nwārì titápíēti tidéti iinkè ku tannò kù do di náké yè di tiku dii mōnni ditārì pēri kè kù di náánnēni kè di yo ku tammè muháá mmieke.

¹¹ Yewe sipisínàà nè deyēnnè sipisínàà kó difōnkúò kè kù n duó nku taummè kuó kó titápíēti tidé, ¹² kè n náké ke dà: Ítē kécútē mecāā nha nìtibè a dēnneni bè Esibiti bè n cākemu, bè yóumu dēndē bām̄bā n kó kuce n do bè benke kù ke dàò fesōmátinàáfè. ¹³ Ti Yiè nKuyie de nni nnáké ke dà: N yāmu de kó benitibè ke sš mbe to yeē kpēni. ¹⁴ Yóu kè m bè kùu bēmu páíí kè be yētiri kpānnē kutenkù mieke kè n da dàò kuwuo nkperikù kùu yó nsū kēpēētē kuu.

¹⁵ Merime kè n cútēni ditārì dii cúú mmuháá ndi iinkè, ke tō Kuyie ntaummè kuó wārì tūi tápíēti iinkè, n nou sidé. ¹⁶ Kè nni nyóó tūkeni ke sš ndi bútinne dēndē bām̄bā nti Yiè nKuyie nkùù di te ke ma fesōmátinàáfè ke yóu kuce ti Yiè nKuyie ndi benke kù. ¹⁷ De mōnni kè m pī ntítápíēti n nou sidé kè ti bōtē ketenké di iikè, kè tūi pōnte pōnte.

Māyisi kušnmè Kuyie nyIsidayeeribe dàò fēē sōmátinàáfè kpéi

¹⁸ Kè n doroo ketenké ti Yiè nKuyie nyiikè, kēwēte ke dà yewe sipisínàà, deyēnnè sipisínàà n yí yo m me nyí yō, meyei ndi dàò mè kpéi. Di cààremu deē te kè ti Yiè nKuyie mmieke di yè mediè. ¹⁹ N do yīkù ti Yiè nKuyie mmieke nke, ku mieke kēē do cātúte kè kù ndó kè di kuò páíí, kè n kù bānté kè kùu yie nkēwēte kécōuté m báammu de mōnni. ²⁰ Kè ku mieke peike Anō mediè nkè kù ndó kóò kùu, kè n kù kušnnè o kpéi, ²¹ kētúótē fesōmátinàáfè di bútinne Kuyie nke dàò fē, kè fē cōú nkè fēē cōúté, kè n fē pūò nkè fē nàa nkè fēē naá mmuyuo nkè m mù útōo kukó nkùu bonni ditārì iinkè ku mieke.

²² Kè ti mbo Tabedaa* nè Masa† nè Kibodoti-Ataafa‡ kè di to í ti Yiè nKuyie mmieke. ²³ Kè ti mbo Kadeesi-Bannea kè ti Yiè nKuyie ndi tō nke dà: Kōtenē kēfiete dihei kù di duó ndi, kè di

* 9:22 Tabedaa: Wénté Mukétimù 11:3. † 9:22 Masa: Wénté Mudennimù 17:1-7. ‡ 9:22 Kibodoti-Ataafa: Wénté Mukétimù 11:34.

í nyie nke dò nti Yìè nKuyie nkùù di te kù béi nti bo dàò, bá di í nyie nkù di nàké tì. ²⁴ Nè m baa di yémè mme, di í yie ndiyiè mari ti Yìè nKuyie nkpeti.

²⁵ Ti Yìè nKuyie ndo tãátè ke bo di kuámu páíí, memme kè n do ke nínkú ku ìkè kénínkú ke dà yewe sipísínàà, deyennè sipísínàà, ²⁶ ke báá nti Yìè nKuyie nke tú: Ti Yìè nKuyie báá kuò kubotí kuò nkù tu a koku nku a te kù. Nè a kó tikpeti mieke nke a bè deetémè nè a kó muwérímú mmu a bè dennenímè Esibiti. ²⁷ Dentení a kó betōmbè Abarahammu nè Isakí nè Sakabu be kpéí, a bá ndake kubotí kuu nkó itookperi kpéí nnè be kó tidōnniti nè bè dōōri mēè yei. ²⁸ Kàa dàò memme, a ti dennení dii ei kòbe bo yí fí nti Yìè nKuyie nha í na ke bo ti tanné dihei a do yé nha yóó ti duó ndi. Bè bo yí a ti nímmu deè kpéí nte kàa ti dennení ke bo ti kuò dikpáà tēdōntè mieke. ²⁹ N Yìè nKuyie mbè tu a kòbe mbe, fíó bè te, a be deetè nè a kó tikpeti nti nè a kó muwérímú.

10

Kuyie mbè cēmēmè fesoāmátināāfè kó meyei

¹ Kè ti Yìè nKuyie nni nnákè ke dà: Cíéké titápièti tidéti kè ti ndò tiketiti, kàa dekení ditāri ìnkè, á nwaà nyidei kédàò ditou. ² N yóó wāri tināānti tūi sòò bo tinti tiketiti a pōnte ti ìnkè, kàa ti dōú nditōu mieke. ³ Kè n dàò ditōu nè detekperè kó ideí kécíéké titápièti tidéti kè ti ndōnnè tiketiti ke nti tō tidé kēdekēnè ditāri ìnkè. ⁴ Kè ti Yìè nKuyie nwāri de kó titápièti ìnkè kù do wāri tūi nāānti tiketiti ìnkè kè ti nni nduó. Ku tannò tepíitè kù do di náá nyè ditāri ìnkè kè muhāā ncúú nkè di tiku ditāri pēri. ⁵ Kè n wēte kécúténí ditāri ke dōú nde kó titápièti ditōu n dàò di mieke kè ti de mbo. Ti Yìè nKuyie ndo n nákè ke yē ndè ndōmmè.

⁶ Kè Isidayeeribee íté Bendee Yakanni kó sibií borè kékote Musedaa. Anō de nku kè bèè ò kunnè, kòo bire Edeasaa sōtè kēntú ikuú niuti. ⁷ Kè bèè íté deborè kékote Kudikodaa, kēitè dende kékote Yotibata ikó mborè péu. ⁸ Deñde ti Yìè nKuyie ncāñnēmè Defii kó kuwuò nkòbe kè bè bo ntou ku taummè tōu kēmbō ku cītè ke pī nku tōmmú ke níí yú ti Yìè nKuyie nyētiri kēpā benitibè mesàà. Bè me ndōōri nè yienní. ⁹ Deè te kè Defii kó kuwuò nkòbe í mōke ketenkè be kòbe dōmmè be kperè tú bè bo mpīmmè Kuyie ntōmmú, ti Yìè nKuyie ndo ti mbè nākémè.

¹⁰ Kè m baa mbo ditāri ìnkè n do ke bo mēè boti meketimè mōnni ke dà yewe sipísínàà, deyennè sipísínàà kè ti Yìè nKuyie nyiè kécōutè m báammu kēyóu, ke í ndi kù. ¹¹ Kè kù n nákè ke dà: Íté kécútè kēniitè n nitiè kè bè tanné ketenkè m béi nke íkú ke yē n yóó duó nkè be yembè.

Kuyie nduómmè ku kòbe ikuú ù tu bè bo nkù dómè

¹² Dindi Isidayeeribe ti Yìè nKuyie nkùù di te kù dà dí dàò ba? Ti Yìè nKuyie ndó ti tu: Oniti fí nha bo nkù dēmè, ke tū nku kó kuce, kè nkù dó ke pī nku tōmmú nè a yēmmè memōu nè a wēnni dimōu, ¹³ kēmpī nku kuó nè ku tannò n di duó ndè yie, kēmbō kè dè da naati. ¹⁴ Ti Yìè nKuyie nkùù baké kēfinkè nè tiwetì, ke te ketenkè nè dēè kó dimàà bo ketenkè ìnkè. ¹⁵ Kuú dōke di yembè ke bè taunnè kumáà ke tãátè dindi be yaabí ibotí imou mieke dè mē ndōmmè yie. ¹⁶ Ceetenè di yēmmè kēduó ndimáà ti Yìè nKuyie nke ténke báá kpénkūnnè di to. ¹⁷ Ti Yìè nKuyie nkùù tu Kuyie nke baké demōu ke tú bekpāatibè kóo kpāatí kù deumu ke kpeñni ke duó tikōmbùàti kù í baatí òmōu kù í cōú ticuuti. ¹⁸ Kuú kommu iciribí nè bekúpobè ke dá bepōòbè, ke bè duó ntidiiti nè tiyāatí. ¹⁹ Dí ndó bepōòbè ke yé di do túmè bepōòbè mbe Esibiti tenké mieke.

²⁰ Ti Yìè nKuyie nku di yóó ndémè ke pī nku tōmmú ke kù taunè, di níí yóó parikènnè kunku. ²¹ Dí nkù sánti kuú di te, kuú dàò di cuokè tidietí tūi duó tikōmbùàti kè di ti yà nè di nuó. ²² Di yembè do tati Esibiti ke bo sipísíyiekè ndi, kè ti Yìè nKuyie nkùù di te kè kù duó nkè di súú nsiwāà dōmmè tiwetì.

11

Bè dēntēmè Isidayeeribe Kuyie ndòò dè be kpéí

¹ Dí ndó ti Yìè nKuyie nkùù di te kè nkù tū nke dōōri ku kuó nè ku tié nnè ku tannò dè yē mmú yewe yemōu. ² Di mōmmāmbe di yāmu nè di nuó ti Yìè nKuyie nkùù di te kù deumè ke kpeñni nè kù pī mmū tōmmú Esibiti tenké, dè í tū di bí. ³ Di yāmu yēbenkūyè kù dàò yé Esibiti kó ketenkè mieke nè ku dàò dè Esibiti kóo kpāatí nè ò kòbe. ⁴ Ke yà kù dàò dè Esibiti kó dihāāpōntīnni dii do di beti nè be sēí nè be kpārīnaasēí, ke yà kù duómmè kè dāmēēri tipēnti kou kó menie mbè dátinnè, ke bè pōnténè, ke bè kùò kè dè deè. ⁵ Di yēmu kù dàò dè di kpéí ndikpāà tēdōntè mieke kè di na ke tūōkēnēí die. ⁶ Di í biinninè kù dàò dè Dubenni boti kou

Ediabu kó ibí idé Datanni nè Abidammu, ketenkè àatèmè ke bè maanko Isidayeeribe bəməu nuu mmieke, bəmbe nè be cɛ́ kəbe nè be touti nè benitibè bèè kó dimàà do tū mbe fɔ̀nkúò. ⁷ Dì yàmú nè di nuu nti Yìè nKuyie mpí mmùù tǎmmú diemù. ⁸ Dì mpí nku tannò m me ndi duò nyè yíe nyeməu, memme di bo mməkemè dikǎmbùù kékote kécɔ́utè ketenkè di kəri ke bo ta kè. ⁹ Kè di dǎò memme di bo mbo kɛ́mante ketenkè ti Yìè nKuyie ndo béi nkéikú ke yè nkú bo duò nkè di yembè nè be yaábíó, mecekùù nnè menaamíè ndè pũ̀ò nkè.

Kuyie ndake kèè tenkè kpéí kè ɔ̀ ndǎmmè

¹⁰ Dì tati kèè tenkè kè í dǎnnè Esibiti dǎmmè, kè di níí bo buotí kupaku, kédammú kukó nkéyúšnní menie nkényóòrì, bè ɔ̀ nyóòrì mèè botí kukúmpaku. ¹¹ Dì kəri ke bo ta kèè tenkè tu yetàré nè tibiti kó ketenkè nke kè fetaafe niu, ¹² ti Yìè nKuyie nkùù di te kù dákemu de kó ketenkè kpéí, ku nǎnfè í iiti de kó ketenkè ìnkè, dibenni bo ketémè nè di bo deémè.

¹³ Bá wè kòò yie nke tū n di duò nyè tannò yíe kè dǎ Kuyie nke pí nku tǎmmú nè o yèmmè meməu nè o wǎnni diməu. ¹⁴ Kù bo ndi duò nfetaafe fe mǎnni fèinkèmbóntaafe kǎnto ke tuǎkenè fetadentifè, kè di paa nní mpéi detie mbè tu dè fɛ́nyí nè bè tu dè fikíè kè dè mpéi, ke menaa mpǎmmèe buotè nè mekùù. ¹⁵ Kù bo ndǎnnimuní timúti di paa nkè di wũ̀o nyo nkè di nyo nke sǎnnè.

¹⁶ De mǎnni di né ndake ke báá búttinnè ku kó kuce, ke báá túnnè yebókè kénkǎnkú yè ìlkè. ¹⁷ Kè di dǎò memme ti Yìè nKuyie mmieke bo di yè kè kùu kpetinnè iwetibori bá fetaafe ténke bá nni, tidiiti ténke bá mpéi, bá di báá ɔ́te di bo kúmè ketensààkè ti Yìè nKuyie ndi duò nkè mieke. ¹⁸ Dì ánnè Kuyie nnáahtí di yèmmè mieke kè tii ta di wèré, di ntí ù di nau teneite kǎme kè ntí írí bè ɔ̀ nyírímè kuítuòkú. ¹⁹ Dì nti tiè ndi bí di borè tɛ́tɛ́tè, nè di borè kupǎòkú di yóó duò dii mǎnni nè di èntè dii mǎnni. ²⁰ Dì ti wǎri di cɛ́ kó yesǎnkè nè yebòrè, nè dihei kó dibòrì. ²¹ Kè di dǎò memme dindi nè di bí di bo nfòu kɛ́mante ketenkè ti Yìè nKuyie ndo béi nkéikú kényè nkú yóó duò nkè di yembè kè dí nkè te sǎà.

²² Kè di pí nweti weti yetannò kù di duò nyè ke dǎori yè yè mmù ke dǎ ti Yìè nKuyie nkùù di te kè tū nku kó kuce ke kù taunnè dimàà. ²³ De mǎnni kù bo nni ke betí iwuo ndíeyi iməu ìi kperní ke di pɛ́tè, kè di tieke í ekké kékari, ²⁴ di naàcètè bo na kèè tenkè kó dimàà yo ntú di kǎke nke, kétuótè dikpáà tɛ́dǎntè kperi kubakú cǎnku bíékè kékote kédítè Dimaa tǎri kubakú yóu bíékè kǎnto kétuoke kukó ndiekú Efadati diyìè yìèní kèè bíékè, kǎnto kétuoke dǎmèèrì Mɛ́ditedandee diyìè tǎa kèè bíékè. ²⁵ Di naàcètè bo na kèè tenkè kó dimàà oməu báá dáátí kè di baao. Kuyie mbo duò nkè bè ndi dé kè be kǎmbùùti ndi duò Kuyie nti ndi náké ke yè ndè yó ndǎmmè.

²⁶ N di pǎmu yíe nkuce, tǎáténè mesàà nyoo meyei, ²⁷ Kè di yie ti Yìè nKuyie nkùù di te ku tannò kù di duò nyè yíe, kù bo di pǎ mesàà. ²⁸ Kè di me nyè yete ke búttinnè ku kó kuce ke túnnè yebókè di do í yè yè, di bo yà meyei.

²⁹ Kè ti Yìè nKuyie nkùù di te kù di tannè dii mǎnni ketenkè di yóó tieke kè, dí deke ditǎri Karisimmu kǎpíèkè ku kó mesàà, kédeke ditǎri Ebaadi kǎpíèkè meyei. ³⁰ De kó yetàré bo kukó nSuditɛ́e yáa ndi diyìè tǎa kèè bíékè. De kó kuce kuù yìènnè Kannaháa kǎbe kó ketenkè, tɛ́dǎntè kó dikpáà Adaba bo kukó nSuditɛ́e kó kubiriku nku, ke tókénè kutieku sààkú Mǎdee* ke wetí Kidikaadi. ³¹ Di yóó séntemu kukó nSuditɛ́e kékote kéta ketenkè ti Yìè nKuyie nkùù di te kù di duò nkè kè kè fiètè kékari. ³² Dì ndake kéndǎori Kuyie nkuù iməu nè ku tannò yeməu n di duò ndè yíe ndè yè mmù.

TI YIE NKUYIE NKÓ IKUJ

12

¹ Nténè ti Yìè nKuyie nkuù nè itíè ndi yó ndake dèè kpéí, kéndǎori de yè mmù di fòmму muməu mieke, ketenkè ti Yìè nKuyie ndi yembè do tū nkú di duò nkè kè di bo kari.

Isidayeeribe dǎmmè kǎmbáa Kuyie dibòrì dimàà

² Dì puo nyewúštǎrè nè yetǎrè di yóó beti ìi wuo nkǎbe do feu yè yetàré nè sitáà de ìnkè nè detie nyo. ³ Dì puo mbe wúštǎrè kébókè be bǎtǎrè kécɔ́u mbe bǎò Asedaa kó kutedəu, kǎpuo nsitenkaani kè bè ténke bá nnáa nsi kpéí de kó dibòrì. ⁴ Dì báa teké de kó ibotí báa mmèè botí í kó yebókè kè mme mbáa nti Yìè nKuyie nkùù di te. ⁵ Ti Yìè nKuyie nkùù di te kè kù tǎátè dii kəri di botí mieke ke bo ndè bo, kè di bo ndè yu ku yetíri dí nkəri dɛ́borè ke kù báa. ⁶ Dì níí de nkú fié iwũ̀o kétuú kè kù fiènnè mataummè kpeyi, ke de nkú duò ndi mǎke de kó depííndè nè di pǎré diwèl kpeyi, yoo di kù cǎnnenè dii nùù kpéí nnè di wũ̀o dieyi nè isǎmpái kó iketiyl. ⁷ Dì níí yóó dè nkari ti Yìè nKuyie nkùù di te ku ìlkè dǎndi nè di cɛ́ kǎbe kè dí wǎnnè kádi de kó

* 11:30 Mǎdee: Araba do de mberínè. De kó mutie bo Kuyie ndo benke dè nde kumáa Abarahammu kè wèè maá diwúštǎnni Kuyie dɛ́borè.

mudii kényankunè diwèi, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duò ndè. Di Yiè nKuyie nkùù di te kù di dò mèè sàà mme.

⁸ De mòmni di ténke í yóó ndòori ti mè ndòrimè yíe, bá wè kòò dòori o yèmmè dò ndèè wenni. ⁹ Di mu nyí tùòke ketenkè di Yiè nKuyie nkùù di te kù di duò nkè kè di bo kè tieke kékari kéompè. ¹⁰ Di yóó séntému kukó nSuditè kékari ketenkè di Yiè nKuyie nkùù di te kù di duò nkè kè kè tieke. Di yóó kè kàrimu kè kù di ompùnne kè di deeténè di dootitabè bèè di fité, kè di mbo kè dè di naati.

¹¹ De mòmni di Yiè nKuyie nkùù di te kù bo tātātè dii kari kù yó mborè, ku yètiri yó nyu dè, di yó nde nkù duò n di nàkè dèè kó dimàà dèè tu: Iwūs di yóó nkù feu i kè tūò nnè metaummè kpeyi nè di kperè di mōke de kó depíndè nè di yèmmè kó yepārè, nè di kù cànnenè yèè nò kpeye.

¹² Kè di nyānku di Yiè nKuyie nkùù di te ku iikè dīndi nè di bí initidaai nè initipòl, betōmbè benitidaabè nè benitipòbè kēwēnnénè Defiibe bèè di bonè ke yé bē i mōkemè ketenkè di cuokè.

¹³ Dī ndake ke báá sōnté kè nkù feu iwūs ke tuò mbá kè di nīntè dii bōri. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie ndi benke dii kari di kó iwuò mmieke, deñde di yóó nkù feumè iwūs ke tuò n di nàkè ke yé ndè ndōmmè. ¹⁵ Kè wèè níí dō dii mòmni ò bo na kékua iwūs kécááké ti Yiè nKuyie nkùù di te kù ò pā kè dè māmè. Bá kè di bo kùù píkù, yebòrè yemōu, wèè sī nnè wèè í sī, mbè níí bo na kécááké de kó imaa ndi sō yīmè iorimaa, dè í mōke mebatimè. ¹⁶ Di né níí báá cááké meyiī, di níí mè útōo ketenkè di sō yīmè menie.

¹⁷ Di me nníí bá mbo di cēi mieke ke yo ndi diiti kó depíndè, di yāate dè, di naà mpāmmè nè mekùù nnè di wūs pié ò bí idaaí kó iketiyl nè di wūs di kù feu i di kù cànnenè yèè nò kpéi nnè di pāre diwèi kpeye nè di do nképā yè. ¹⁸ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tātātè dii kari di níí yóó de nkari kè dè di dīndi nè di bí initidaai nè initipòl nè di kó betōmbè benitidaabè nè benitipòbè, kēwēnnénè Defiibe bèè di bonè. Mēmme di yó ndòrimè kényānku Kuyie nkùù di te kù di duò ndè kpéi. ¹⁹ Dī dāò meyoōmmè nè di bo mbomè di báá dootōo Defiibe.

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te duò ndi mòmni kè di tenké deuke kù di nàkè ke yé ndè yó ndōmmè. Kè kuní di pí nkè di dō kécááké imaa ndi bo na kécááké di dō mèè boti. ²¹ Kè dè me ndò ndi déténnè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù tātātè dii kari kè di bo nyu ku yètiri, di bo na kédeite di wūs kù di duò nyi mieke kékua kécááké di dómè, n di nàkè ke yé ndè ndōmmè. Di bo na kémbo di cēi kè i cááké di dō mèè boti. ²² Di bo na ke níí i cááké bè cáammè iorimaa, mebatimè bá mbo wèè sī nnè wèè í sī, ndi bo na kēwēnné kè i cááké. ²³ Di né ndake ke báá cááké meyiī, nke yé mufōmmu bomè meyiī mmieke nke. ²⁴ Di báá cááké imaa nkēwēnnénè meyiī, ndi níí mè cōúinko ketenkè menie nkōme. ²⁵ Di bá ncáá mmeyiī nkè dèe yie nkè di mbo kè dè di naati, dīndi nè di bí nè di yaábíio ke yé di dōrimè ti Yiè nKuyie ndò dènde.

²⁶ Di cáñné ò wūs ti Yiè nKuyie nképí nke yóó kù nyi fié nè di kù cànnenè dii nùù kpéi, di níí dè tñi dikari kù tātātè di. ²⁷ Kè di níí féúté feòfè ti Yiè nKuyie nke bo tuo ndí tuo nfe maa nnè fe yiī, kè di me nkù féúté feòfè metaummè kofe nfe dí tuo mmeyiī ndiwūstōnni, kédeè kécááké imaa.

²⁸ Kénténè itié n di náá nyi nkétūnnè i yèmmè, mēmme di bo mbomè kè dè di naati, dīndi nè di bí nè di yaábíio sàà, ke yé di dōrimè Kuyie ndi tū nkù dō dènde.

Moyiisi caummè Isidayeeribe ibotí tēi kó yebòkè kpéi

²⁹ Ti Yiè nKuyie ndi tū nkù bo kuò dii mòmni ibotí tēi kè dí ta be tenké. Kè di fiète dii mòmni be tenké ke kàri, ³⁰ di báá dītinnè dimáà kè bè teeténè, di ndake kè be bōkè báá di pí, di báá yé fié iwūs, di bá nwanti kénytétè bè do feu mèè boti iwūs be bōkè kè yé tūnnè. ³¹ Di báá tūnnè de kó ibotí báá mmèè boti i bōkè kè mmè báa ti Yiè nKuyie nkùù di te, ke yé ti Yiè nKuyie ndè wūōmmè isòke nyi. Bè tūōnnèmu be bí initidaai nè initipòl be bōkè.

13

¹ Dī ndake kēntū n di nàkè tì, di báá yíé tìmatì, di me mbáá yaate tìmatì.

Kuyie nyóó potémè Isidayeeribe bèè bo fié iwūs yebòkè

² Kè dè dō nhòmōu buoté di cuokè ke náá Kuyie mpāānāānti, yoo ò yàu mebenkùmè, kòò di nàkè ke yé ndèmarè cànnè bo dāò. ³ Kòò tu dí fié iwūs yebòkè di do í yé yé, bá kòò do di nàkè ke yé ndèè bo dāò, kè dè dāò, ⁴ di báá yie nkékénté de kóo niti wèè tu ò náá Kuyie mpāānāānti ke tū ò yàu Kuyie nkó mebenkùmè. Ti Yiè nKuyie nkùù di te ku di yáú ke bo yà ke nsà kè di kù dō nè di yèmmè mēmōu. ⁵ Ti Yiè nKuyie nkùù di te, di yó nkù ntū kè í kù dé, kémpí nku tannò kényiye nku kpeti, kè nkù báa nkè nkù taunè, ⁶ de kóo niti wèè tu ò náá Kuyie pāā nāānti yoo wèè tu ò yàu Kuyie nkó mebenkùmè ke di sukí kè di bo yete Kuyie nkpeti, Kuyie nkùù di dēnnēni Esibiti ke di deeténè mudaatōmmú. Kè wèè dō kè di détinne kuce ti Yiè nKuyie ndi benke kù, dí ò kùò kédeite meyiī ndi cuokè.

⁷ Kè dè mē ndò nha yǎfũ̀̀ kou mǎu nwe yoo a birē denitidaarè yoo denitipòrè yoo a pokù yoo a népo saù mǎu, kòò kǎtení a borè disàrì ke da sukíí, ⁸ ke tú, dí fié iwũ̀̀ yebàkè di do í yé yè f̃́s̃́ nnè a yembè, iwũ̀̀ nyii di fité medétimè yoo metáómmè i kó yebàkè, di tenké kemǎu mieke. ⁹ A báá yie nho kpeti, a báá ò kènté, a báá ò kuú mmesémmè, a báá ò kpàkè a báá sǎnne o yei. ¹⁰ A dò nkóò kùmmu, f̃́s̃́ mǎmmu ndò nkéketé kóò bòtè ditári, kè betabè né na kóò bùótí yetàrè. ¹¹ Ò mǎnnè kèbúástí yetàrè nye kékua, ke yé ò da sukíímè kàa bo yóu ti Yìè nKuyie nkùu di te kè kù dètènè, kunku kùu da dènneni Esibiti tenké di do tú dè tidaati. ¹² Dè mǎnni Isidayeeribe bemǎu yóó ti kèemu kémǎote kuf̃́waa nke ténke báá dǎò meyei.

¹³ Kè dè mē ndò ndiyiè mari bo kè di kèe ketenké ti Yìè nKuyie ndi duó nkè mieke, ¹⁴ bes̃́nténitibè sukíí dè dihei mari mieke bémabè kè bè bo fié iwũ̀̀ yekabè di do í yé yè. ¹⁵ Dí wammú kébíéké mesàà, ke nsà kè dè mènke dǎò mebotí, kè di sǎ nde kó meyei mbotí mènke dǎdmu di cuokè, ¹⁶ dí kuú de kó dihei kabè nè bē wũ̀̀ demǎu di báá súú ndemàrè. ¹⁷ Dí tíí ntinenti tii kó dimàà bo de kó dihei mieke kécóu ndihei mieke benitibè kàri dè kèwennénè dihei kécóu mí ndi Yìè nKuyie n kpéí, kè de kó dihei naá ntidobontí, bá òmǎu ténke báá di maá. ¹⁸ Dí báá túóté demàrè bá demàà de kó dihei mieke de dò nkécsummu, kè dèe yie nkè ti Yìè nKuyie nkùu di te kè ku mieke do, kè kù di kuú mmesémmè, kèduó nkè di súú nkù do náké di yembè ke dǎ dè yó ndómme. ¹⁹ Kè nsà kè di yie nti Yìè nKuyie ndi tú nkù kó dinuù, ke tũ nku tannò n di duó nyè yie, ke dǎori ti Yìè nKuyie ndó dè kunku di tũ nkù.

14

Kuyie nyí dǎmè ku kabè ndǎori ikúkuú

¹ Ti Yìè nKuyie nkùu di te kè di tú ku bí. Di bá nduoku yoo dí nkuò di tĩ di kari dii mǎnni mukúú. ² Di tú ti Yìè nKuyie nkabè mbe ti Yìè nKuyie nkùu di te, ke di tǎátè iwũ̀̀ nyimǎu ìi bo ketenké ìnkè i mieke kè di bo ntú kù te bè.

Isidayeeribe dò nkényo nyii wũ̀̀ nè tii wanwanti nè bè dò nkénci dè

³ Kè ti Yìè nKuyie nyí di ci dè di báá dè di. ⁴ Ntenè iwũ̀̀ di bo nyo nyi: Inààke nè ipe nè sibáó. ⁵ Tehontè yeyiè mpéu kpete nè tehontè péité nè tehontè tēè dǎnnè feperrifé ke né mǎke yeyiè nyèè yààti nè fesèfè nè tetabuotè nè tebuotè nè fewaurifé. ⁶ Tiwanwanti nè iwũ̀̀ dèè mǎke yekpèètè yèè yààti ke dukii di bo na kè ndè yo. ⁷ Di báá di yòyó nè tehontè nè disetiri dè dükimu dè me nyí mǎke yekpèètè di dè cimu, ⁸ def̃́nkùrè, dè mǎkemu yekpèètè dè me nyí dukii, di bá ndè yo ndemǎu di dè cimu. Kè dè me nku di báá dè kàáké.

⁹ Ntenè menie mmieke kperè di bo nyo ndè, siyĩ sii kó dimàà mǎke icietí nè yeyíékè. ¹⁰ Di bá nyo nsii i mǎke icietí nè yeyíékè di si cimu.

¹¹ Di kó ikuú i ci sinǎo sii kó dimàà di nsi yo. ¹² Di báá di kumancónkù nè kutámancónkù nè dāmèèrì kó fetúúfè. ¹³ Ditúsù nè kutúbotí kumǎu di bá ndè yo. ¹⁴ Fetúúfè nè kukākābotí kumǎu. ¹⁵ Fecónfè diefè nè yeondo kó kubotí kumǎu. ¹⁶ Fecónfè diefè nè dienduò nè tiyààkompéití kó kubotí kumǎu nè kucírímbotí kumǎu. ¹⁷ Dikonnéyou nè yeondo kó kubotí kumǎu nè fekónkpàñfè. ¹⁸ Kutenkatikadāákù nè kukunaakù nè dikúntibári nè kudéikù.

¹⁹ Tipumpùti di bá nti yo ndi dè cimu. ²⁰ Di kó ikuú i ci sii nǎo kó dimàà di nsi yo.

²¹ Kè fèfè kú di báá fè di, di fè duó nhopòò wèè di bonè kè wèè di, yoo di fè nhò fiténè. Di tú kubotí kùu cǎà nkù nku, kè ti Yìè nKuyie ndi te. Di ní báá bēnnè dibǎbii nè di yǎ miè.

Ti bo nduómmè Kuyie depíndè

²²⁻²³ Bá dii benni di ní deite di paa nkperè demǎu dèè tu depíndè, tidiiti nè menaà mpámme nè mekúà, di ní dè tǎni nè iwũ̀̀ ketiyi inààke nè ipe nè sibáó, kè dè kǎtenè dibòrì kù tǎátè di, kè dè di ku ìlkè, kè dèe yie nkè í ndé ti Yìè nKuyie nkùu di te sǎà. ²⁴ Kè de yèmmè a c̃́t̃́t̃́ bo ndétirínè ti Yìè nKuyie nkùu da te kù tǎátè dii bōrì, kè ku yètiri bo ndè yu kè ti Yìè nKuyie nkùu da te kè kù da dǎò mesàà nkè dè sũ, ²⁵ á túóté dèè tu depíndè kè dè fité kèntó idíítí kè kó dibòrì ti Yìè nKuyie nkùu da te kù tǎátè dii bōrì de kpéí. ²⁶ Deborè kédonté a dǎ dèè kó dimàà inààke, ipe nè sibáó nè menaà nnè kunadaakù kè dè di, ti Yìè nKuyie nkùu da te ku ìlkè, kè diwèi nda bo f̃́s̃́ nnè a c̃́t̃́t̃́ kabè. ²⁷ Di báá yè nDefiibe bèè di bonè bē kpéí, ke yé bē í mǎkemè ketenké.

²⁸ Kè yebie nyètàati ní p̃́t̃́t̃́, di dennení depíndè di dèite dèè kó dimàà kè dè còu ndihei. ²⁹ Defiibe bèè di bonè kè í mǎke bē kó ketenké nè bepòòbè nè iciribí nè bekúpobè kè bèe pété kèdi kènsànnè. Kè ti Yìè nKuyie nkùu di te kè kù di dǎò mesàà ndi p̃́f̃́ mùu tǎmmù mumǎu mieke.

15

Kuyie nduú nyii kuú Isidayeeribe bē bàà nyĩnkè

¹ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Isidayeeribe ke dǎ: Yebie nyèyiekè yèyiekè kó dif̃́nkúò di ní yóu di kabè bē bàà mbè di mǎkenè yè. ² Ntenè di yóó tũnnè mèè botí de kó ikuú: Kòò mǎu pènte o

kou tòu idíífti wée ì nhò yóunè de kó dibànni. Òmòu báá pīnnè muwērímú o kou tòu ke dà wée ò yietí o bànni, ke yé Kuyie nkúu dǎummè de kó dinù. ³ Di bo na ke níí duó nkè opàà di yietí kè de me ntu di kou nwe di ò yóu.

⁴⁻⁵ Kè nsà kè di kémú weti weti ti Yiè nKuyie nyē mmù, ke tū nkù di duó nyíí kuó kè n yí ndi náá nyíe, ocíri keté kè bá mbo di kó ketenkè, ti Yiè nKuyie nkùu di te kù yóó di dǎumu mesàa nkù di duó kèè tenkè kè di yóó kè kàri kè kè tieke ke mieke. ⁶ Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù yóó di dǎumu mesàa, kù ti ndi náké ke yé nkù yóó di dǎumè. Di í yó mpenni idíífti ibotí tei, ibotí tei péu yí ò ndi penni. Di bo mbaké yeboté kusùkù yé me mbá ndi baké.

⁷ Kè di kou mǎu bo ketenkè ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duó nkè kó dihei marí ke tū ocíri di báá ò yetenè di diiti, di nou me mbá nhò tēīnè. ⁸ Dí ò cànnè di nou kóò pèntè dèè ò dǎnni.

⁹ Ke né nyé kè meyèmmè yeime báa di ta kè di dǎ dibenni yiènni dii yētiní kè di dǎ nkè bē yóunè yebáa mbè di mǎkenè yē. Dí báa yóu kè meyèmmè yeime di ta kè di yóu di bo cànnemè tenǎutè di kou tòu ke í nhò duó ndemare. Kè di dǎo memme kóò di kuǎnnè ti Yiè nKuyie ndíí yóó tǎ de kó meyi. ¹⁰ Dí ò pǎ de kó idíífti né meyèmmè memáa né diwèi, memme di Yiè nKuyie nkùu di te kù yóó di dǎumè mesàa ndi tǎmmu mumǎu mieke, ke di dǎori dèè kó dimáa nyíe. ¹¹ Bēcīribè yó mbomu di kó ketenkè mieke, dèè kpéi nte kè n di duó nde kó dinùu kè n tu di báa yie nkè di nou mpikú, di kǎbe bèè tu bēcīribè né besénnibè ke bo di tenkè mieke bē kpéi.

Isidayeeribe bo nfīnko mēē botí tidaati

¹² Kè wée donté kudaakù di kǎbe Ebedeebe mieke kù mpí nho tǎmmú, kémǎke yēbie nyēkuó, diyénni kóo kù fīnko kè kúu kó. ¹³ Kè kù kúnti dii mǎnni ò báa yóu kè kúu kó nku nou sitetiri, ¹⁴ kù nkúnti kè wée deite ti Yiè nKuyie nkùu o te kù ò duó ndèè kó dimáa de mieke kè de nkù pǎ, ipe né sibǎo né tidiiti né menaà. ¹⁵ Dí dentení di do bomé Esibiti ke tū tidaati kè ti Yiè nKuyie nkùu di te kè kúu di deetè, dèè kpéi nte kè n di duó nyíe nde kó ikuó.

¹⁶ Kè de me ndò nkudaakù bo fǐ nwèè cīētè kè de tǔáke kù bo kǎmmè kè kù yete kù da dǎ mēē kpéi né a cīētè, ke bo kè de kù naati. ¹⁷ De mǎnni á tǔoté tekǎutè kédanne ku toó tecīētè bǎri kó kuduá kédauute, kè kù ntú a kó kudaakù sǎa. Kè de me ntu onitipókù nwe a me nyí.

¹⁸ Dè bá nda yóunè a bo kù fīimmè, ke yé kù da pīrnmè mutǎmmú yēbie nyēkuó mieke, kù da pí mmùu tǎmmú pēētému a na nyietímè otǎnti kuce mēdémè. Ti Yiè nKuyie nkùu da te kù yóó da dǎumu mesàa a tǎmmú mumǎu mieke.

Isidayeeribe dǎmmè kēncǎnninko iwūā ketiyi Kuyie nképí

¹⁹ Di nááke né di pe né di boó kè de níí peité meketimè ì bí idaál di í cànné ti Yiè nKuyie nkùu di te ku kpéi, yenaadapàa nketiyè di báa yé pīrnmè mutǎmmú, di me mbáa kēí di pedaké^{*} ketiyè kó ticiti. ²⁰ Bá dii benni di níí de kùu ti Yiè nKuyie nkùu di te ku cīētè kékari kù tǎatè dii bǎri de kpéi dindi né di cīí kǎbe kè de di. ²¹ Kè de kó fēǎfè me nhá kuyènkù makù, kè fè tu dikpēnni yoo fè yēi di báa fè fēutè ti Yiè nKuyie nkùu di te. ²² Di níí fè di di cēí, kóò mǎu dǎo di kó ikuó ci de ke sí nhò bo na ke níí dí wēnnénè kè fè di, di ǎs dimè fewaurifè né tehonté yeyiè mpéu kpete. ²³ Di né báa di fè yīi ndi mē cǎunko ketenkè menie nkǎme.

16

Isidayeeribe dǎ nkēmbaàmmè diyentēbanni

¹ Dí nyé dididèi kóo tǎnkù kpéi kēmbaà ndiyentēbanni ke sǎntí ti Yiè nKuyie nkùu di te ke yé dididèi kóo tǎnkù mieke do nkemè keyènkè ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di dēnnenímè Esibiti. ² Diyentēbanni kó diyiè di níí fié iwūā ti Yiè nKuyie nkùu di te, inǎàke né ipe né sibǎo, ti Yiè nKuyie ntǎatè dii bǎri kè ku yetiri de yu. ³ De kó dibanni mieke di níí nyo mpēē wée í kǎorenè mutie mùu muuti, di níí nhò cǎa nke dǎ yewe yēyiekè, de kóò pēē wée yó ndi denniní di do di mēē sémme Esibiti. Ke yé di do yetinímè Esibiti kè de dǎ mmecǎa mme, di níí yó mme nhǎ ke denninní di do yé dii yiè Esibiti kó ketenkè. ⁴ Mutie mùu muuti mù bá mbo òmǎu cīētè de kó yewe yēyiekè mieke di tenkè kemǎu duómè. Di fié ì wūā diyiè ketiri kó kuyuoku í bá nkpaá kè dèe wenté. ⁵ Di me mbáa fié de kó iwūā dihei marí cénkoo kpéri, ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di duó nyèè ekè mieke kè di bo. ⁶ Di níí í fié diyentēbanni ti Yiè nKuyie kùu di te kù tǎatè dii bǎri ndi kè ku yetiri de yu, kuyuoku diyiè tatoo dii mǎnni, di do yetiní Esibiti kè de dǎmmè. ⁷ Di bēnné di wūā kè í cǎáké ti Yiè nKuyie nkùu di te kù tǎatè dii bǎri de kpéi, kè de wenté di wēte kè kò ndi touti boré. ⁸ Dí ncáa mpēē wée í kǎorenè mutie mùu muuti ke dǎ yewe yēkuó, diyiè yiènni dibanni denni dii yiè kè di tíí nkésǎnte ti Yiè nKuyie kùu di te. Di báa pí mmutǎmmú mamù de yiè.

* **15:19** Yepadaké: Yepadaké bē náa nyèè kpéi ndie nyé í dǎnnè ti dié kpēye yé mǎke ticiti nti kè ti òkù mediè, kè bē ǎs kēí de kó ticiti kédaukenè tiyǎatí.

Isidayeeribe dò nkémbaammè dididèi banni

⁹ Di níi kaà nyewe yèyiekè mēfitimè kuce mēyiekè, kētúóté di ketírí dii mōnni mudidèi. ¹⁰ Dí mbaà ndididèi banni kè sánti ti Yìè nKuyie kùu di te kè kù pāmmú diwèi kó yepārè kè dè mmānnè kù di dōò mesàà nkè mē māmè. ¹¹ Kè dí dè tōnì kù tāāté dii bōrì dè kpéi kè bè dè yu ku yètiri. Diwèi ndi bo mediè dindi nē di bí initidaaì nē initipòì nē di kó betōmbè benitidaabè nē benitipòbè, nē Defiibe nē bepòòbè bēè di bonè nē iciribì nē bekúpòbè. ¹² Dí ndenninì di do tùmè Esibiti kó ketenkè tidaatì. Mpfinnè dè kó ikuú.

Titouti kó dibanni

¹³ Kè di puotí dii mōnni di diiti kè deè, kè kùtì fīnyī kó yebe menaà, dí baà ntitouti kó dibanni kè dō yewe yèyiekè. ¹⁴ Kè diwèi ndi bo dindi nē di bí initidaaì nē initipòì nē di kó betōmbè benitidaabè nē benitipòbè nē Defiibe nē bepòòbè bēè di bonè nē iciribì nē bekúpòbè. ¹⁵ Di níi yóò kóte di Yìè nKuyie kùu di te kù tāāté dii bōrì ndi kèbaà nde kó dibanni kè dō yewe yèyiekè kēnsánti ti Yìè nKuyie nkùu di te kè yé kù di dōòmè mesàà nkè di diiti peitè kè di kpere demou yie nkè diwèi ndi bo mediè.

¹⁶ Dibenni benitidaabè níi kóte ti Yìè nKuyie nkùu di te kù tāāté dii bōrì kuce mētāāti kèbaà mpéèbè bēè í kōorenè mutie mùu muuti be kó dibanni nē dididèi banni nē titouti kperi, òmòu báá kóte ti Yìè nKuyie mborè ò nou sitetiri. ¹⁷ Bá wè ò níi pā kè dè mmānnè ti Yìè nKuyie nkùu ò te kù ò dōò mesàà nkè mē māmè.

Tibeénti kó ikuú

¹⁸ Di tāāté benibè diebè nē besámpóbè yehekè ti Yìè nKuyie nkùu di te di duó nyè yemou mieke, di botí tūmmè itabè, kè be mbekùnè benitibè kè tū ntimómmonti. ¹⁹ Bè báá yeténè tibeénti ti dō nkéndòmmè, di bá mbaatí benitibè, di mē mbá ncaú ticuuti kè yé ticuuti tii 35 yēikūnnemè macii nyembè kè bē báá yà timómmonti. ²⁰ Dí mbekù kè tū ntimómmonti, kè dèe yie nkè dí nfòu kémante keta ketenkè ti Yìè nKuyie kùu di te kù di duó nkè kékari.

Kuyie nyí dō be nkù feu ìi wūš

²¹ Di báá cónné kutedaú diwūštōnni di maá di ti Yìè nKuyie nkùu di te ku kpéi di také. ²² Di mē mbáá fīi nditári mari ti Yìè nKuyie nyí dō dè.

17

¹ Di báá féuté fenààfè yoo fepièfè ti Yìè nKuyie nkùu di te kè dè nhā kuyènkù makù, kè yé kù dè wuómmè isòke nyi ti Yìè nKuyie nkùu di te.

² Kòò mōu bo yehekè ti Yìè nKuyie nkùu di te kù di duó nyè mieke, onitidòu yoo onitipòkù kè dōori dèè í wenni ti Yìè nKuyie nkùu di te, kè caari kù di dōònè mēè taummè, ³ kè kōnkù kè báá nyebokè nē diyie nē otānkù nē siwāā ti Yìè nKuyie nyete dè. ⁴ Kè bē tì ndi nàké, yoo di cénke ti kēemu, dí tūnne dè kó tināahti kó ice kéfié kénya ti fētiri kó dikūnni. Kè di yà kè tì mēnke dōōmu Isidayeeribe cuokè, ⁵ kòò nitidòu nwe yoo onitipòkù, dí ò dēnne dihei kó dibòri kóò bùótí yetārè kékua.

⁶ Oniti òmāa wēè báá bēi nhò yāmè òmòu kè dí ò kùu, bédébè yoo bētāāti kè beè bēi ndí ò kùu. ⁷ Bēè ò yà beè dō nkēniitè kóò bōtè yetārè, kè benitibè sāmbe né na kóò bùótí yetārè kékua, kè dēe yie nkè dí deite meyei ndi cuokè.

Isidayeeribe dò nke níi beké dii maa tināahti tii yóu

⁸ Kè dè dō mbè kùu òmòu nwe, yoo bē puotí òmòu nwe kóò kōute yoo yekpārè kpeti matí tii tūākení kè dè di yóunè di ti bē bekémè dihei kó dibòri, dí tì tōnì ti Yìè nKuyie kùu di te ku cītè kù tāāté dii bōrì dè kpéi. ⁹ Dí kote kēsōnké ikuú niübè Defiibe nē obeéti, bēè pī nde kó yewe mutōmmú, kè bē beè nkè bēè di nàké di dō nkédoòmè. ¹⁰ Kè dí tūnne bē di duó ndii nùu, dēnde di Yìè nKuyie nkùu di te kù tāāté dii bōrì dè kpéi nkédoò bē yē ndí dōòmè. ¹¹ Bē yóò di duó ndii nùu nē bē yóò di nàké tii náahti dí ndè tū nweti weti kè báá súš ndēmarè, dí tūnne bē yē ndí dōò tii kó dimáa. ¹² Kè wēè mōòte tefentè kè bütinné ti Yìè nKuyie nkuú wēè pī nku tōmmú nē obeéti bē ò nàké tì. Dí ò kùu nkédeite meyei nyIsidayeeribe cuokè. ¹³ Kè Isidayeeribe botí kumou tì kēè kédepe ti Yìè nKuyie kè ténke báá mōote dè kó tefentè.

Isidayeeribe bo ntú nyii kuú kè kannínko mbekpàatibè

¹⁴ Kè di ta dii mōnni ketenkè ti Yìè nKuyie ndi duó nkè kè kári kè dēè kè dō di bo tāātémè okpàatí kè wēè ndi baké ibotí tēi ìi di fité í dōorimè. ¹⁵ Tì Yìè nKuyie nkùu di te kù di benke wè, di we mpí ntikpàti di báá pī nhòmòu wēè í tū di kó kubotí kou. ¹⁶ Dè kóò kpàatí nē bá ntú wēè mōke silkpàrisēf mediè nhò mē mbáá tū mbenitibè Esibiti kè bē bo wáá nsisēf kè yé ti Yìè nKuyie

yetemè ke tú di báa na Esibiti kó mutentáá. ¹⁷ Ò me mbá ntú wèè màke benitipòbè péu bè yàa bo ò déttinne Kuyie, ò me mbá mmàke timáti péti nè mesáo mpéu.

¹⁸ Kè de kóo kpààti tùóté diì mǎnni tikpàti ikuú nùbè nè Defiibe duú nkè bè wǎri ikuú pátiri teri kóò duú. ¹⁹ Kè de kó dipátiri nduú o borè kè wè ndi kàa nyewe yemau o fòmmu mumau mieke. Kè dèe yie nkè wè ndé ti Yie nKuyie kùu ò te, kéntù nde kó ikuú ò nàa nke yē ndè dǒmmè, nè de kó itie nyimau. ²⁰ Kòò dǎòri memme tefenté báa ò ta kóo yèmmè ndò nhò pēxé o kabe kè wèe búttinnè ikuú mai, memme okpààti yó nsókémè Isidayeeribe cuokè wenwe nè o yaábíó.

18

Ikuú nùbè bo nte dè

¹ Ikuú nùbè Defiibe nè Defii kó kuwu nkuu, bè í yó mmàke ketenke Isidayeeribe kǒme, Isidayeeribe pǎa ndé ti Yie nKuyie ndé yó ntú be kó mudii. ² Bè í yó mmàke ketenke Isidayeeribe cuokè, bè yó mpí nti Yie nKuyie ntǒmmú mmu ke de nyo, ke yé kù do ti mbè nǎkémè.

³ Nte ikuú nùbè dò nke níí nte dè Isidayeeribe feu ìi wūš Kuyie nyi mieke. Kè fənàáfè nfe yoo fepièfè bèe duú nyikuú nùbè kubakù nè muyèl nè tinauti. ⁴ Dí mbè duú ntidiipanti kó yepàrè nè menaa mpammè nè mekùš nnè di peciti di kǎi ti meketimè. ⁵ Ke yé ti Yie nKuyie nkùu di te kuú tǎátémè Defii nè o bí ibotí imau mieke kè bè bo pí nku tǒmmú.

⁶ Defiibe bèe bo di tenké yehékè yemau be mieke, kòò mau dǎ kékotení ti Yie nKuyie nkùu di te kù tǎáté diì bǒri, ⁷ ò baa nkè pí nti Yie nKuyie nkùu di te ku tǒmmú o kabe Defiibe tabè bèe bo Kuyie ncǐtè mieke bè pírmè. ⁸ Be diì níí yó mmàmu ke né yiénè ò yóó fité o kperè kǎpété dè.

Bèe sou nke tú bè nàa nKuyie mpǎanǎahti nè bèe mènke ti nàa

⁹ Kè di ta diì mǎnni ti Yie nKuyie nkùu di te, kù yóó di duú nkè tenké di báa teké de kó ketenke yembè kǎttinne be kó isake bè dǎòri i. ¹⁰ Dí mieke òmòu báa kuú o bire denitidaarè yoo denitipòrè kǎtuú, òmòu me mbáa kǎte tipǎati. Beyuwúòmbè me mbá mbo, yoo bèe sǒutinè yebókè, yoo benitinǎmbè. ¹¹ Òmòu báa banté kusínkù otòu, òmòu me mbá mbekú yetenkǎrè, òmòu me mbá mboorí tinùbooti. ¹² Kè wèe dǎò de kó isake kó kubotí ò nàa nyisake nyiè nwe, ìi te kè ti Yie nKuyie nkùu di te kù yóó beti ibotí tǎi di iikè. ¹³ Duónnè dimáa ti Yie nKuyie nkùu di te pǎái.

¹⁴ Ke yé ibotí di yóó beti ì kòrimè tipǎati nti ke boorí tinùbooti, ti Yie nKuyie nkùu di te kù me nyi yie ndi bo ndè dǎòrimè. ¹⁵ Ti Yie nKuyie nkùu di te kù yóó di duúmmu wèe yó nǎa ku pǎanǎahti kóo nni ndónnè mí mǎoyiisi, de yie nyóó yènni di botí mieke nke, kè dí nyiè nhò di nǎa ntí. ¹⁶ Dí do ti mbekè ti Yie nKuyie nkùu di te di do tǐkú dii yie ditǎri Odebu ke dǎ dí í dǎ kè nyo ti Yie nKuyie nkùu di te ku tammè di mǎmmǎmbe, di me nyí dǎ kénwúo nfehǎadeenfè di yǎa bo kù. ¹⁷ Kè ti Yie nKuyie nni nnáké ke dǎ: Bè béi nti wennimu, ¹⁸ m bo bèe duónko wèe yó nǎa m pǎanǎahti, kè wè nda dónnè, ò yétini bèe botí mieke nke kè m bo ò duú n nǎahti kè wè nti mbè nǎa n yē ndè ndǒmmè. ¹⁹ Kòò mau í yie n yē wèe yó nǎa m pǎanǎahti ò nǎké ti, mǐ mǎmmu nyóó yúš nho to. ²⁰ Kòò mau tu ò nǎa m pǎanǎahti, ke nǎa n yí yē nwèe nǎké ti, yoo ò nǎa ntibonǎahti de yie dí ò kùu.

²¹ Kè dè yèmmè di bo ntoti di yèmmè ke tú: Yé ti níí bo yímè kǎbanté ti Yie nKuyie nyí béinnè wè? ²² Wèe nǎa m pǎanǎahti nè n kó diyétiri kòò nǎké ke yē mmí nKuyie n tú timati yóó dǎò, kòò béi ntí í dǎò, mǐ ndi Yie nKuyie mǐ í tǎi, de yie nnáké tefenté kpeti nti. Di báa ò depe.

19

Disǎri kó yehékè

¹ Ti Yie nKuyie nkùu di te kù bo kuú yebotè yè kè di duú mbè ekè kè di kari kénhà be cǎi. ²⁻³ Dí toté ti Yie nKuyie nkùu di te kù yóó di duú nkè tenké itempè nyitǎati, kǎtǎatè bá kùu tempè dihei dimáa kédǎò ice kékotenè, kòò mau kùu oniti wèe coké kǎta di mieke kǎsǎri.

⁴ Kè dè fiténè wè kòò mǎanè o kou tǎu kè bè do í mǎke timati de yie mbo na kécoké kǎta de kó yehékè kó dimari. ⁵ Kè dè dò nhòmòu ta dikpáa ke dǎ kékǎš ideí ke neínè o népo ke kǎš mutie, kè tepitè feutè ke mǎanè o népo kòò ku, de yie mbo na kécoké kǎkǎte kǎsǎri de kó yehékè kó dimari kédǎatè omáa. ⁶ Bè kùu wèe kou kóo mieke yonke kòò ò bèti ke dǎ kǎpǎte. Kè de kó dihei détiri ò yàa bo ò ninte kuce kékúu, ò me ndo í dò nkékúu, ke yé ò do í ò mǎkenèmè timati. ⁷ Deè kpéi nte kè n di duú ndinùu kè di bo tǎatè disǎri kó yehékè yétǎati.

⁸⁻⁹ Kè di yie nke tǔ nti Yie nKuyie nkùu di te ku kó yetannò n di duú nyè yie, ke kù dǎ, ke yie nku kpeti kù yóó yie kǎpǎkunnemu di tenké, kù do béi nkékú kényè nkù yóó duú nkè di yembè. Dí yie kǎtǎatè disǎri kó yehékè yétǎati. ¹⁰ Memme di yó ndǎorimè kè bè báa kuú òmòu wèe í cǎarè mǎmamù.

⁵De mǎnni kɛ Defii yaǎbi ikuǎ niùbɛɛ kɔtɛ deborɛ, ti Yiɛ nKuyie nkùu di te kuu bɛ tǎātɛ, kɛ bɛ níi bo yú ku yèriri kɛpǎ benitibɛ mesàà. Bɛɛ kɔtɛ kɛyǎ bɛ ò kùtɛ kɛ dɛ mǎmɛ kénákɛ obeénti mǎnnɛ tui veti.

⁶ Diheì kó bekótíbè bèè tákénè ocíi duó dè, kè bèè niiti fènaàfè bè kùò fè ìnkè kukó, ⁷ kébéi nke dà: Dè í tú tì ò kùò, ti me nyí yà wèè ò kùò. ⁸ Kè béi nke dà: Tí Yìè nKuyie nti cīē ntínti a kó benitìbè Isidayeeribe, a báá yie nkòò nìtì wèè í cààrè mùmamù kòò ti bonté meyei ntínti Isidayeeribe a deetè bè.

⁹ Tí Yìè nKuyie mme ndó. Di yóó mme dāari kè báá tó bè kùò wè kòò í càkè mùmamù o kó ice.

Isidayeeribe bo mpuokúmè bè pī mbè mudoò mieke

¹⁰ Kè di do di dootitabè kè ti Yìè nKuyie mbè ànné di nou mieke kè di bè pīrnmù. ¹¹ Di mieke kòò mōu yà di pīrnmù tii daati mieke, onitipòkù mōu kòò yèmmè ò ta, ò bo na kóò tūóté, ¹² kóò tanné o cīētè mieke, kòò nitipòkùu kuó o yùtì kékéké o nónkúótì, ¹³ kédeite tidaayàtì ò do ā tì, kéceete titatì, kénkuò nho cice nè o yā be kũũ nke dà otànkù, kòò né na kóò duóné. ¹⁴ Kè dè boní kòò ténké í ò dō, wèè ò yóu, kè wèè kote ò dō kè, ò báá ò fité kécaté idíítí ò me mbáá ò dàò kudaakù ke yé wè ò puokemè kè bè wènné didóu.

Mpo dò nkénte dè

¹⁵ Kòò niti mōu po benitipòbè bèdébè kè dō òmōu kè dè pēētè otōu kè bè ò mōkenè ibí, ò dō wè mesàà nkè wèè kó debire í tú Mpo, ¹⁶ ò bo mbè toti dii mōnni bè dò nkénte dè, ò báá duó nhò dō wèè nitipòkù kó debire dèè í tú Mpo, wèè tu Mpo ò na nte dè, kéyóu ò bo dè duómmè ò í dō wè kó debire dèè tu Mpo. ¹⁷ Ò dò nkényému kéduó nhonitipòkù ò í dō wè kó debire dèè tu Mpo, Mpo kperè, kè dè duó nkè dè mmānnè ò duó ndè ò dō wè, ò duó ndè o kó debire kuce mēdēmè. Kè yé ò í dō wèè nitipòkù kó debire dèè tumè o kó debiketirè kè dò nkétieke Mpo kperè.

Debire dèè yete ditoo

¹⁸ Kòò mōu mōke debire kè de to kpeñni kè dè í yíé nde cice nè de yā be kpeti, kè bè dè tiè nkè dè í dō kékéè bè yē mmù, ¹⁹ de cice nè de yā bèè dè pī nkéketenè diheì kó dibòrì, diheì kó bekótíbè kàrì dè kè bekù, ²⁰ kè bè náké kè dà: Ntenè tì bire, de to yē kpeñni dè í yie nti kpeti, dè í tì dō kè yetirí tì kpeti, kè tú kudikétontikù kè tú kunaayākémuónkù. ²¹ Kòò èi kàbe bemōu ò bùstí yetārè kékuo kédeite meyei ndi cuokè, kè Isidayeeribe bemōu ti kèè kémmote kufōwáá.

Bè nūíné wè kòò ku

²² Kè dè dò nhòmōu dàò meyei mmèè dò mbèè ò kùò, kè bè ò nūíné, ²³ di báá yie nkè wè nyiè mmutie ìnkè de yiè, dí ò kūnné de yiè ke yé bè nūíné wè ò nte kè Kuyie ndaò meyei mme diheì bè ò nūíné dii mieke. Dí nyé kè báá sīnkūnnè ketenkè tì Yìè nKuyie nkùu di te kù di duó nkè kè di bo kè kàrì.

22

A kou kperè bo fetimè kàa dè pèté

¹ Kàa yà a kou òfè, fènaàfè yoo fepièfè kè dè cènti a báá dè yóu kè dèe feti, a dè tóni kéduó nde yiè. ² Kè dè yiè mme ndiétirì, yoo a í ò yé, á dè tóni a cīētè kè dè mbo ke kémmúnè wèè dè te ò bo mbékétenimè kè dè tūóté. ³ Di yóó me nyí bá kè di yà musāmmarímù mmu, yoo diyaàbòrì, yoo dèmarè cénké dèè feti, kàa dè yà a bá mbúútóo de kpéi.

⁴ Kè di yà di kou mōu kó musāmmarímù, yoo o nààfè, kè dè duó kuce, di báá yóu kè de yiè nní nhàrì omáá, dí ò teenné kè dè íi.

Deterè deterè péu Kuyie nyete dè

⁵ Onitipòkù mōu báá ànné onitidòu kó tiyààtì, onitidòu mōu me mbáá ànné onitipòkù kó tiyààtì. Kè wèè dè dàò tì Yìè nKuyie nkùu di te kù ò wùò, nyisòke nyiè nwe.

⁶ Kàa kèrì kuce ke yà tinariyifènti mutie, yoo ketenkè kè tenàtè òke te bí a báá tè tūóté nè te bí.

⁷ Á yóu tenàtè kè tēc ité, kàa deite te bí, kè dèe yie nkè dè nda naati kàa nfòu kémmonte.

⁸ Kàa maá tecépanté a okūnnè iduotí, kè dèe yie nkòò mōu báá donní kékú, kàa tuotì ice.

⁹ Di bá mbuotí idibotí idéi fīnyí kó depaa mmieke, kè di mè dàò dè bo ntú dèè cànné Kuyie nkpeí. ¹⁰ Di bá mbummu kunaàdàdàridòu fènaàfè nè musāmmarímù, ¹¹ di bá nhàà tiyààtì tii kòkénè mupaàkonkperímù nè tipecití kè dùàke.

¹² Dí nhàà di yaàbòrè mánke iyaayúò nyinàà.

Ikuú ùi tukúnè benitipòbè

¹³ Kòò mōu tūóté onitipòkù kè bè duó, kè dè boní kòò ténké í ò dō, ¹⁴ kè sīnkūnnè o yetirí ke yī: N tūóté de kóo nitipòkù kè ti wènné didóu, kè n sá nhò dié nke yīfétému onitidòu. ¹⁵ Osapàa ncice nè o yā, bèè tūóté dèè benkú kè dò mbè kóo sapàa nyí yé onitidòu, kéketenè behèikènkótíbè kàrì dè, kè bekù kè bè benke, ¹⁶ kòò cicee náké bekótíbè kè dà: N duómmu we nnitidòu n kóo sapàa, kòò puoke kè ténké í ò dō, ¹⁷ kè tú n kóo sapàa nfòmму í wenni, kè tú o yà n kóo sapàa nduánnè

onitidù. Ntenè dèè benkú n kóo sapàà nyí yíétémè onitidù. Bè yóó me nyí kèpínte kuyààkú bè duú kùù ìnkè meketimè kè kù tɛ meyí bèkótibè ìlkè. ¹⁸ Kè bèkótibè pī nde kóo nitidù kóo puotí, ¹⁹ kédúú nkóo yietí osapàà ncice medítibii ntekòutè (100), kè fásò nhò sīnkùnèmmè Isidayeeribe kóo sapàà nwèè í yé onitidù o yètiri, kédeè kè nhò po ke ténke báá ò yete nè bè bo mbomè.

²⁰ Kè dè me ndò mbè nàà ntí tu timómmanti, kè bè í yà mùù benkú de kóo sapàà ndo í yémè onitidù, ²¹ bèè ò dènnè o cice cīètè bōrì, kè de kó diheì kòbèè ò bùstí yetárè kékua. Kè yé ò dōmmè Isidayeeribe ci dè, kè duónè onitidù kè kpaá bo o cice cīètè. Di yó mme nhò nkédeite meyei nyIsidayeeribe cuokè.

²² Kè dè me ndò ndi yà onitidù mǎu kòo duónè onitipòkù wèè ye, be dé dí bè kùu. Kè meyei ndeite Isidayeeribe cuokè.

²³ Kè diheì mari mieke me nni nke di yàmè onitidù mǎu mǎnè dè osapàà nwèè mǎke didacēnni kòo ò duónè, ²⁴ di bè dènnè diheì bōrìnnù, kè bè bùstí yetárè kékua. Kè de kóo sapàà nkú ke yé bè ò pīrmè bá ò í kuú nkè bè bo ò teennè, kè onitidù kú ke yé ò pīrmè o kou tǎu pokú kédúnnè. Di yóó mme nhò nkédeite meyei nyIsidayeeribe cuokè. ²⁵ Kè dikpáà mieke me nni nke onitidù mǎu mǎnèmmè osapàà mmǎu kòo mǎke didacēnni, kòo ò pī nke duónè, bèè kua onitidù omáa. ²⁶ Di báá kua desapūmbire, dè í dǎò meyei mmèè dō ndi dè kùu. Dè dōnnè onití bo dinté mēmme o kou tǎu kóo poté kékua. ²⁷ Kè yé bè mǎámè dikpáà ndi òmǎu dō í kè bo, kóo sapàà mbo kuú nkè wèè ò dèetè.

²⁸ Kè dè me ntu onitidù mǎu wèè mǎnè osapàà nwèè í yé onitidù, kè í mǎke o dacēnni kòo pī ke duónè, kòo mǎu bè yà, ²⁹ de yiè nyietí osapàà ncice medítibii sipísínùmmù kóo tǔoté képuoke, kè yé ò wè pīrmè kè duónè, ò báá ò yóu nè ò bo mbomè.

23

¹ Òmǎu báá duónè o cice pokú mǎu. A báá fiete dèè tu a cice kpere.

Benitibè bèè í kǎkè Kuyie nkòbe mieke

² Kè bè fǎnte onitidù mǎu, yoo bè kèetè o takoncīè, ò bá nkǎkè tí Yiè nKuyie nkòbe mieke.

³ Kè Isidayeerì mǎu tǔoté onitipòkù wèè í tǔ be kó kubotí kou, kè bè peitè debire. De kó debire bá nkǎkè tí Yiè nKuyie nkòbe cuokè nè be yaábíó kétuàkenè kutǎnkù tepítè kǎku.

⁴ Amǎniibe nè Mǎabiibe bè í yóó kǎore diyie mari tí Yiè nKuyie nkòbe mieke bá nè be yaábíó, titǎntí tepítè bè báá kǎore tí Yiè nKuyie nkòbe mieke. ⁵ Kè yé bè dō í di conèmmè menie nnè mudii di dō yé dii mǎnni Esibiti kénhā kuce. Bè dō pètínke yúní Beǎǎ bīre Badammu nwe Peǎǎ ei kou Mesopotamii tenké kóo cu kòo bo di bǎnté kusínkù. ⁶ Tí Yiè nKuyie nkùu di te kù dō pètínke ceete de kó meyei nkè mǎe naá mmesàa mme, kù di yárí mǎe kpéí. ⁷ Nè di bo mbomè di bá nwanti de kó ibotí idé bo mǎotemè mesàa nyoo bè bo mbomè kè dè bè naati.

⁸ Di báá wénté fenǎnsínfè Edǎmiibe, bè tu di kòbe mbe. Di me mmúnke báá wénté fenǎnsínfè Esibiti kòbe ke yé di dō bonímè bèè kó diheì. ⁹ Be yaábí kó kutǎnkù tǎǎnkù bo na kékǎore tí Yiè nKuyie nkòbe mieke.

Desǎnnè í dōmmè kénkǎkè diháǎpǎnkari

¹⁰ Kè di yetí dii mǎnni ke kǎri ke bo dokénè di dootitǎbè, dí ndake dèè bo sīnkùnne diháǎpǎnkari de kpéí. ¹¹ Kè dè dō ndi mieke, kòo ǎǎpǎnti mǎu duú keyènkè ke yà tidǎuñtí, kòo tǎnie nyè, ò sǎntem. Wèè yé diháǎpǎnkari ke báá konní kè diyie kpaá. ¹² Kè kuyuoku yuoté wèè wuǎ. Kè diyie ntatoo kè wèè konní diháǎpǎnkari.

¹³ Di mmǎke díbòrì dii cié, kè nke ntaà ke yǎ. ¹⁴ Bá wèè ǎǎpǎnti mmǎke tekǎbùtè, kòo ta ke ní ke deè, wèè dátínnè. ¹⁵ Kè yé tí Yiè nKuyie mbomè diháǎpǎnkari ke yóó ndi kǎnké, kǎǎnnè di dootitǎbè di nǎu mieke. Diháǎpǎnkari yó ntú dii cǎǎ ndindi ke wenni. Kè tí Yiè nKuyie nkùu di te kè kù báá yà dèmarè kè dèe ku pī nyisié kè kù di búttinnè.

Kudaakù bo cokémè

¹⁶ Kè kudaakù makù cokénè ku yiè nke sǎri di kó diheì, di báá kù dènnè kè kù tǎǎnnè ku yiè. ¹⁷ De yiè nni nkari di cuokè diheì mari ò dǎ dii bōrì, di bá nhò diimmu mesémme.

Isidayeeribe í dōmmè kénsǎūrì bemáa

¹⁸ Isidayeeribe mieke onitipòkù mǎu báá naá nwèè dǎuti dǎutinè benitidaabè, onitidù mǎu me mmúnke báá ndǎuti dǎutinè benitipòbè. ¹⁹ Di báá yie nkè de kó benitibè kóo mǎu tǎnǎ Kuyie ncīètè mieke de kó idítí ke bo deitenè dinùu ò dǎunnè di Kuyie, kè yé tí Yiè nKuyie nkùu di te kù dè wùommè isǎke nyi.

A bo pentemè a kou dèmarè kéndǎ kécǎnte

²⁰ Kàa pènte a kou tǎu idííti yoo tidiiti a bá nwanti ticǎnti. ²¹ Di bo na kéncǎu ticǎnti bepǎǎbè borè kémbúúti di kǎbe. Di yóó ta dii mǎnni ketenkè kékari dí ntú nde kó ikuú kè dèe yie nké di Yiè ndi dǎǎ mesàà ndi tǎmmú mumǎu mieke.

Isidayeeribe bo ndaummunè mè Kuyie ndinùù

²² Kòò mǎu dǎunnè Kuyie ndinùù ke yé nhò bo dǎǎ timati, ò báá ǎǎte, kòò ǎǎte ò cǎkemu kè Kuyie nyóó ti nhò beké. ²³ Kè di í dǎummu nè yenò Kuyie dè í tú mǎyèi. ²⁴ Di né nyé kè wèè dǎunnè Kuyie ndinùù, wèè di dǎǎ kètǔnnè weti weti ò di dǎunnè ti Yiè nKuyie ke yé nhò yóó dǎǎmè. Ke yé nè a yèmmè mme a kù dǎunnè mè dinùù.

Ikuú ìi tukúnè Isidayeeribe bo ntǎumè yetebe

²⁵ Kàa ta a kou tǎu kó kupaku mieke a bo na kètǎu finyí kó yebe kécááké kénsànnè a dǎ mǎè botí, a né báá súǎ nkétó kékònnè. ²⁶ Mǎmme kàa pǎnké a kou tǎu kó kupaku mieke a bo na kéúnté nè a nǎutè tidiiti kécááké, a né báá túóté disie kékéí.

24

Oniti bo bètimè o pokù

¹ Kòò mǎu túóté onitipòkù, kè dè boní kòò ténke í ò dǎ, ò yà mǎè kpéí ndǎmarè dè kóò nitipòkù Ìnké, ke í dè pǎnsiri, wèè wǎri dipátiri mǎyatimè kperi kóò duǎ nkóò bèti o cǎtè. ² Kòò kó nhò bo na kéwǎa nhonitidǎu tǎu kéyenke. ³ Kè dè kóǎ nitidǎu mǎ ntó í ò dǎ, wèè wǎri mǎyatimè kó dipátiri* kóò duǎ nkóò bèti. Kè dè mǎ ndò nhò kumu, ⁴ onitidǎu wèè do ò túóté mǎketimè ò í mǎke kuce ke bo wǎte kóò túóté képuoke ke yé wèè ò bètimè, kòò yenke onitidǎu tǎu ke sǎnte. Dende dǎ nyisǎke nyi ti Yiè nKuyie nyiiké. Di í dǎ nkétǔnnè dè kó mǎborime botí, ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di duǎ nkéè tenké mieke kè di yóó kè kàri.

Wèè bo túóté o pokù bàmbà nkó ikuú

⁵ Kòò mǎu túóté o pokù bàmbà di báá ò kǎtenè tihǎǎpǎnti nè muwǎrimú yoo di nhò duǎ mmutǎmmú mǎmù, di ò yóu kè wè mbonè o pokù kè bè yo ndiwèi ke dǎ dibenni òmǎá.

A bo pentemè otǎu a kperè

⁶ Kàa kou mǎu pènte a kperè mǎrè ke bo da yietí, a báá túóté ò nǎa yoo o nǎntèmbiku ke yé dèè temè kòò fòu.

Òmǎu báá pǎ nhotǎu kǎfíté

⁷ Òmǎu báá yúúku o kou tǎu kóò dǎǎ kudaaku yoo wèè ò fité, kòò mǎu mè dǎǎ dè yiè mbèè ò kùù, di yó mme nhǎ kédèite mǎyèi ndi cuoké.

Ikuú ìi tukúnè mumǎmmú mùù dǎnnè tikǎnti mù bo pǎ nwè

⁸ Dí mpí nyitié n náké ì, ikuú niùbè Defiibe kè bè ì ndi náké, ìi tukúnè mumǎmmú mùù dǎnnè tikǎnti. ⁹ Dí dentení ti Yiè nKuyie nkùù di te kù do dǎǎ dè Midiyammu[†] di do yè dii mǎnni Esibiti.

Ikuú ìi tukúnè a bo pentemè a kou tǎu dǎmarè

¹⁰ Kàa pènte a kou tǎu, a báá kǎte kǎta o cǎtè kètúóté dǎmarè o kperè a ò pènte dè kpéí, ¹¹ Kàa kǎtoo á mbo ditowaá, kè wèè túóté ò dǎ nké da duǎ ndè, kè da duǎ. ¹² Kè dè yiè mme ntu ocǎri a báá yie nkóò da duǎ ndèe yie nha cǎtè. ¹³ A dè nhò tǎnnè kè diyiè mu nyí ta, kòo yaǎbòri ndi ò dǎati di, a di nhò duǎ nké wèè dǎati, kǎmǎo ti Yiè nKuyie nkó mesàà nha kpéí, kè ti Yiè nKuyie nkùù di te banté a dǎǎmè dèè wenni.

Di bá nsoú mbecǎribè ke bè yo

¹⁴ Di báá di wèè tu osénniwe, kè tú ocǎri o tǎmmú kó idííti kè nsà kè di kou nwe yoo opǎǎ ke né bo di kó dihei mieke. ¹⁵ Di ò yietí o kperè kè diyiè mu nyí ta, ke yé ò tumè ocǎri nwe di bá nhǎati di bo ò duǎmmè o kperè, kè mǎè dǎke ò bo kuǎnnè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kùu dí toú nde kó mǎyèi.

Bá wè ò dǎ nkényé ti

¹⁶ Di í dǎ nkékúǎ dǎbire cice yoo dè yǎ dǎbire yei nkpeí. Di í dǎ nkékúǎ dǎbire dè cice yei nkpeí, nyoo dè yǎ kǎmè. Bá wè ò dǎ nkékú o mǎmmuǎ nho yei nkpeí nke.

Isidayeeribe bo mbekùmè tibeénti kè dè mǎ

¹⁷ Di bá mbekùnè siyáábisi ke sou mbepǎǎbè bèè di bonè nè iciribí, di báá fiete okúpokù kó tiyáati ò túóté di kperè dè kpéí. ¹⁸ Di dentení di do túmè tidaati Esibiti kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù di dǎetè, dèè kpéí nte kè n tu dí ntú nku tié.

* **24:3** Mǎyatimè kó dipátiri: Wénté Matie 5:31 nè 19:7 nè Mariki 10:4. [†] **24:9** Midiyammu: Wénté Mukétímù 12:10.

¹⁹ Ké di dei dii mǎnni di diiti ké ínté ntímáti kupaku mieke, di báá wěte ké ti tǔóté, dí ti yóu bepǎbè nē iciribí nē bekúpobè kpéi nké dēe yie nké ti Yìe nKuyie nkùu di te, ké kù di dàò mesàà di kperε di dàori dē demǎu mieke. ²⁰ Ké di níí tǔu dii mǎnni odifíé kó yebe, di báá dérí yèè kpaá, di yé yóu bepǎbè nē iciribí nē bekúpobè kpéi. ²¹ Ké di tǔu fnyí kó yebe, di báá dérí yèè kpaá, di yé yóu bepǎbè nē iciribí nē bekúpobè kpéi. ²² Di báá yé ndi do tǔmè tidaati Esibiti, dēε kpéi nte ké n di duó nde kó ikuú, ké di bo nyi tǔ.

25

Tibeénti kó ikuú duó ké dǒmmè

¹ Ké bémabè kpa nke kǎtení, di bē bekénē kédεite wèè í naati, kényúś nho to. ² Ké dē me ntu wèè í naati dē dǒ mbēε ò puotímu, obeénti duó nké bēε ò tǎu nketenkē kóo puotí, bē ò bekénē ke yà kòò càke ké dē mǎmè. ³ Di báá puotí òmǎu ké dēε pēētε tiyēiti sipísinaà, ke yé ké di sǎké kóo puotí di yàà bo ò díi nyifei di ìiké.

Fenàáfε kó medonnimè

⁴ Di báá tǎu nfenàáfε nùu fε puotí dii mǎnni tidiiti.

Okúpókù wèè í mǎke dεbire

⁵ Ké dē dǒ nteçtētε matè kó bedapǎmbè bo ké be kóò mǎu ku ke í mǎkenè ò pokù dεbire, dε kóo nitipókù báá yé kéyenke dikpáá, ò danàà nhò tǔóté képuoke. ⁶ Kòò peitε dēε bíketireε sǎoté dε cice yētiri ké dēε yie nkòò cice yētiri nkpaá bo Isidayεribe cuoké.

⁷ Ké dε kóo nitidǔu yete ò bo tǔótémè ò ponàà nképuoke, dε kóo nitipókùu kǎte Isidayεribe kó bekótibè boré dihei kó dibòri, ké bē náké ke dǎ: N danàà nyetεmu ò bo n tǔótémè kóo kou yētiri nkpaá Isidayεribe cuoké. ⁸ Ké dihei kó bekótibèε ò yu kóò beke, kóò baa yete ke tǔ, ò í dǎ kǎtǔóté ò ponàà nképuoke. ⁹ Dε kóo nitipókùu ò tǎónnè kǎtǔtε ò neuti késute ò ìiké tinǎntǎuti kébéi nke dǎ: Bē ǎǎ yí mie mme wèè yete ò bo mǎámè ò kou cǎtētε. ¹⁰ Ké bēε yú dε kó tǎcǎtētε ke dǎ: Tenehǔtécǎtētε.

Dèé í dǎ nkédǎò dikpǎnni mieke

¹¹ Ké benitidaabè bedé kpa, mbe mieke kóò mǎu kóo pokù cokéní ke bo pate ke dǎ kédεetε ò dàu bē na wè, ke pí nho dàu kpantidéntǎu takuò, ¹² di báá kuú nde kóo nitipókù mesémme, dí kéétε ò nǔtē.

Kǎa dǎò kupotǎá á ntǔ ntimǎmmǎnti

¹³ Di bá ncǎti di yǎrε timáti tǔi dakú cidǎò ìnké ké timáti n cǎé ké titetǔi yau. ¹⁴ Di bá mbeúnē di potanti yebò sǎmpǎyε nē yedieyε ké ye díiti mǎ. ¹⁵ Di cǎmmùnē tǔi mǎti cidǎò ti ntǔ tǔi cǎékù mǎ, ké di beúnē yèè bo ntǔ yèè mǎ, ké dēε yie nké di nfòu kémante ti Yìe nKuyie nkùu di te kù di duó nkéε tenké ìnké. ¹⁶ Ké di dàori memme ke sou nditǎbè dē tu isǎke nyi di Yìe nKuyie nkùu di te ku ìiké.

Amadesiibe nē Isidayεribe bē dokǔmu sǎá

¹⁷ Dentenní Amadesiibe do di dǎò dē kuce di yènní dii mǎnni Esibiti. ¹⁸ Bē do okε kuce nku ke dimmù di kǎbe bēε òu ke tǔti di fǎnkúò, ke bē kǎu, bá bē í dé Kuyie. ¹⁹ Bǎmbà mmie nti Yìe nKuyie nkùu di te kù yóó di dεeténεmu di dootitǎbè ké di kanne bǎmmùu ketenké kù yé nkù yóó di duó nké mieke. Dí kuó Amadesiibe botí kumǎu páíí, kutenkù duómè. Di báá ti yé.

26

Ti dǎ nkénduǎmmu Kuyie ntidiketiti nē dēε tu depíndē

¹ Ké di ta dii mǎnni ti Yìe nKuyie nkùu di te kù di duó nkéε tenké ké di ké cǎutε ke kǎri. ² Ké di kǔúti, di dεite di diketiti kéánnε temǎmbòotε mieke kǎtǎni dibòri ti Yìe nKuyie nkùu di te kù tǎatε di ké bē dē yu ku yētiri. ³ Dí kǎte kǎyá ikuú niuti wèè pí mmutǎmmù dē mǎnni kébéi nke dǎ: M bémumu yie nha Yìe nKuyie nkùu da te ku ìiké ke tǔ, n tǔákεmu kù do bēi nkéíkú ke dǎ kù yóó duó nkéε tenké ti yembé. ⁴ Ké ikuú niuti cǎutε á tǎni dē, ke dē ìnné ti Yìe nKuyie nwǔǎtǎnni ìiké. ⁵ Kǎa bēi nti Yìe nKuyie nkùu di te ku ìiké ke dǎ: N cice ò tǔ Aramu botí kou nwe, ke tǔ oçienti, kǎtuoke Esibiti, ké benitibè sǎmpó ò neiné. Kóo kǎri, ké ti botí sǔú nképenke. ⁶ Ké Esibiti kǎbe ti dii mmesémme ké ti fǎu ké ti dàò tidaati. ⁷ Dē me nyí ké ti kuónnē ti Yìe nKuyie nti yembé do tǔ nkù, ké kùu keé ti dabùò, nkéyà ti bo mēε sémmé mieke, nē bē ti fǎunkomé. ⁸ Ké ti Yìe nKuyie nti dènnení Esibiti ke benkú ku wǎrímu, ke dǎò tidietí nē mēbenkumé mēε duò tikǎmbùǎti. ⁹ Ti Yìe nKuyie nkùu te ké ti tǔákε kù ti duó ndii εi menaamié nnē mecekù ndé pǔǎ ndé. ¹⁰ Dēε kpéi nte ké m pǎní ti Yìe nKuyie nkùu n te tidipǎnti, kù ti duó nkéε tenké kpεti.

Kàa dèè memme á dè Ínné a Yìè nKuyie nkùù da te ku ìkè, kékènkè kékè kù bántè. ¹¹ Dè mǎnni kè diwèi nda bo ti Yìè nKuyie nkùù da te kù da dǎdǎ mǎè sàà nkpeí fǎ nnè a cǐtè kǎbe nǎ Defiibe nǎ bepǎbǎ bèè bo di kó ketenké mieke.

Isidayeeribe dǎ nke níi duó ndè dibenni táánni Kuyie

¹² Dibenni táánni kè di dǎite di diiti kè dèè, dí ti berí kédǎite depíndè kè duó nDefiibe, nǎ bepǎbǎ nǎ iciribí nǎ bekúpobè bèè di bonè, kè bèè péte kédí kénsánnè. ¹³ Memme bá wè bo nákéme ti Yìè nKuyie nkùù di te kè dǎ: N duómmu dèè dǎ nkéduó nDefiibe nǎ bepǎbǎ nǎ iciribí nǎ bekúpobè, kè túnne a dǎu ndinùu kè yè ndè níi ndómmè, n yí yè ndǎmarè, n yí yóu dǎmarè. ¹⁴ N dǎ kǎri dii mǎnni mukúú, n yí di dǎ kó dǎmarè, m me ndo í dǎite dǎmarè n sǐ ndii mǎnni, yoo m pǎ dǎ kó dǎmarè ocí. N Yìè nKuyie nkùù n te, n túnne a kpèti tímǎu, nǎ a tannǎ a n duó ndè. ¹⁵ A cǎsàatè bo kǎnkè nke, wéntení kédǎ dǎ nǎtibè Isidayeeribe mesàa nnè ketenké a ti duó nkè, a dǎ béimmu kǎikú kè dǎ, a yóo duó nti yembè ketenké menaamiè nnè mecekúò ndè pǔò nkè.

Kuyie ntáatémè Isidayeeribe

¹⁶ Ti Yìè nKuyie nkùù di te kù duómmu yíe nyIsidayeeribe dinùu kè tú: Bá wè ò ntù ku kuó nǎ ku tié nkéndǎri dǎ yè mmù nǎ o yèmmè memǎu nǎ o wǎnni dímmǎ. ¹⁷ Di duó nkè di Yìè nKuyie béimmu yíe nke íkú kè yè nkú yóó ntú di Yìè nKuyie nkùù di te, kè nsǎ kè di tǔ nku kó kuce nǎ ku kuó, nǎ ku tannǎ nǎ ku tié nke dǎri dǎ yè mmù. ¹⁸ Ti Yìè nKuyie nduó nkè di béimmu yíe kè íkú kè yè ndi yó ntú ku kǎbe kè kù di te, kè di tǔ nku tannǎ yemǎu kù di náké kè yè ndè ndómmè. ¹⁹ Di Yìè nKuyie nkùù di te kù dǎ dí mbaké yebotè yemǎu kù dǎdǎ yè, kè nyè kpénnè, kè di yètiri nyè feínè, kè di sǎnni nyè deunè. Kè dí ntú kubotí kùu cǎá, nti Yìè nKuyie nkùù di te, kù ti ndi náké.

ISIDAYEERIBE BAÀMME METAUMME KÓ DIBANNI

27

Kuyie nyèmmè Isidayeeribe fíi nyetǎrè ditǎri Ebaadi

¹ Kè Mǎyiisi duó ndinùu Isidayeeribe kè dǎ: Dí ntù n di duó nyii kuó yíe nyimǎu. ² Kè di sǎnté dii mǎnni kukó nSuditǎ kè bo ta ketenké ti Yìè nKuyie nkùù di te kù di duó nkè, dí tǔtǎ yetǎrè dieyè kè yè fíi, nké yè mǎ mmumǎmmu péimù, ³ kǎwǎri yè ìnkè íkuó ndi tié nyi imǎu, kè di pǎtǎ kukó nSuditǎ kè bo ta ketenké ti Yìè nKuyie nkùù di te kù dǎ bǎi nkǎikú kè dǎ kù yóo duó nkè di yembè menaamiè nnè mecekúò ndè pǔò nkè, ⁴ kè di sǎnté kukó nSuditǎ dí fíi nyetǎrè n di náa nyè kpéi nyíe Ebaadi tǎri ìnkè, kè yè mǎ mmumǎmmu péimù. ⁵ Dí dǎ mǎa diwǔstǎnni ti Yìè nKuyie nkùù di te nǎ yetǎrè di í cǎkè yè nǎ tímǎti kó kunenkú makú. ⁶ Yetǎrè di bo mǎnè yè diwǔstǎnni ti Yìè nKuyie nkùù di te, di báa yè cǎkè. Dǎ kó diwǔstǎnni ìnkè nke di yóo fíemè ti Yìè nKuyie nkùù di te iwǔs kǎtu. ⁷ Dí kù fíe iwǔs metaumme kpèyi di yóo dǎ nyi di, ti Yìè nKuyie nkùù di te ku ìkè nǎ diwèi. ⁸ Dí wǎri yetǎrè yenye ìnkè Kuyie nkúò náahti tímǎu, kè dǎ nfeí mesàa.

⁹ Memme Mǎyiisi nǎ íkuó nǎbè nǎ Defiibe kè bèè náké Isidayeeribe bǎmǎu kè dǎ: Cǎkénè, kémúnè! Yíe ndi náa nti Yìè nKuyie nkǎbe mbe. ¹⁰ Yienne túnké kù di náa nti yíe nkétúnne ku tannǎ nǎ ku kuó kù di náa ndè yíe.

¹¹ Dǎ kó diyè ndi Mǎyiisi duómmè Isidayeeribe dinùu kè dǎ: ¹² Kè di sǎnté dii mǎnni kukó nSuditǎ: Ntenè bèè yóo deke ditǎri Kǎrisimmu kǎpǎ mmesàa nyIsidayeeribe: Simmeǎ nǎ Defií nǎ Suda nǎ Isakaa nǎ Sosefu nǎ Bensamee naàmuntí kǎbe. ¹³ Dǎ mǎnni kè Dubenni nǎ Kadi nǎ Asee nǎ Sabunǎ nǎ Danni nǎ Nefutadii bèè naàmuntí kǎbe yóo deke ditǎri Ebaadi ìnkè kǎmbuó nkusínkú.

Meyè ntepitè

¹⁴ Dende Defiibe yóo pǎkémè Isidayeeribe bǎmǎu ìkè kè dǎ:

¹⁵ Wèè bo wǎa dibǎdǎ mari yoo wèè bo yíe ntímǎti kéutè kè dǎe náa ntetenkaanité, kòo tǎ sǎnne, dǎ dǎ nyisǎkè nyi di Yìè nKuyie nkùù di te ku ìkè. Kè wèè dǎ dǎdǎ dǎ yíe mbo yà. Kè Isidayeeribe bǎmǎu cǎutè kè dǎ: Dè mme ndò.

¹⁶ Kè wèè í dake o cǎcè nǎ o yǎ bǎ kpéi dǎ yíe mbo yà. Kè Isidayeeribe bǎmǎu cǎutè kè dǎ: Dè mme ndò.

¹⁷ Kè wèè fǔú nho cǎpǎetǎtǎ kó mupérímù mǎnku kó ditǎri dǎ yíe mbo yà. Kè Isidayeeribe bǎmǎu cǎutè kè dǎ: Dè mme ndò.

¹⁸ Kè wèè fétinne kuyǔnkú, dǎ yíe mbo yà. Kè Isidayeeribe bǎmǎu cǎutè kè dǎ: Dè mme ndò.

¹⁹ Kè wèè beké siyáábisi kó tibeénti okúpokú ìnkè, yoo dǎciribire, yoo opǎdǎ, dǎ yíe mbo yà. Kè Isidayeeribe bǎmǎu cǎutè kè dǎ: Dè mme ndò!

²⁰ Kè wèè duánè o cice pokù, de yiè mbo yà! Kè yé ò fietemè o cice kperè nde. Kè Isidayeeribe bemouu cóúté ke dò: Dè mme ndò!

²¹ Kè wèè duánè fèðfè mafè, de yiè mbo yà! Kè Isidayeeribe bemouu cóúté ke dò: Dè mme ndò.

²² Kè wèè duánè o tãũ yoo o yõ yanti kou nwe yoo kè bè wè mbe yõ ke cãã mbe cice, de yiè mbo yà! Kè Isidayeeribe bemouu cóúté ke dò: Dè mme ndò!

²³ Kè wèè duánè o pokù yõ de yiè mbo yà. Kè Isidayeeribe bemouu cóúté ke dò: Dè mme ndò!

²⁴ Kè wèè potè o kou tãũ koò kòute, de yiè mbo yà! Kè Isidayeeribe bemouu cóúté ke dò: Dè mme ndò!

²⁵ Wèè còutè ticuuti ke kùò wèè í cààrè mùmamù, de yiè mbo yà! Kè Isidayeeribe bemouu cóúté ke dò: Dè mme ndò!

²⁶ Kè wèè í túnne ikuú ì nyẽmmè, de yiè mbo yà! Kè Isidayeeribe bemouu cóúté ke dò: Dè mme ndò!

28

Kuyie ntumè kù yóó dǎǎ Isidayeeribe mesàà

¹ Kè di kènté ti Yiè nKuyie nkùù di te ku tannò n di tiè nyè yie nke yè yie nke dǎǎri yè yè mmù. De mǎnni ti Yiè nKuyie nkùù di te kù bo duò nkè di botí kpenke képèè ibotí imǎu ì bo ketenkè Ìnkè. ² Kè nsà kè di yie nke kènté kù tu mù, nte kù yóó di dǎǎ mèè sàà:

³ Kù yóó dǎǎmu mesàà mbèè bo dihei mieke nè bèè bo depaa. ⁴ Kè di pié kèsũũ nkè di diiti mpei mesàà, di nààke nè di pièti kè dèe sũũ. ⁵ Kè di ní kũ di diiti kèpié ndi mèmmei, bá muyuo mbáá kuoté di konkuye mieke. ⁶ Di ní yó nyeti kè ku sàà ndi bonèmu kè di nkũntini kè mè di bonè.

⁷ Kè di dootitabè me ndi do dii mǎnni ti Yiè nKuyie nkùù di te kù duò nkè dí bè na. Kè bè do kǎrini ke kǎrini kuce kùmáà bèe coké kètũnnè ice iyiekè. ⁸ Kù bo di dǎǎ mesàà ketenkè kù di duò nkè mieke. Kè di buo mpiéké tidiiti, kè di dǎǎri de kó dimáà nyié.

⁹ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù yóó di dǎǎ kubotí kù cǎã nkũku ku kpéi kè nsà kè di yie nku tannò kè tũ nkũ yè ndi ntũ nyii cè, kù ti mbéi nke Ìkú. ¹⁰ Mèmme ibotí ì kó dimáà bo ketenkè Ìnkè imǎu ì yóó yàmè ti Yiè nKuyie ndi cǎnnémè ku kpéi nkè ndi dé. ¹¹ Di Yiè nKuyie nyóó di dǎǎmu mesàà kù do béi nkèikú ke dò kù yóó duò nkè tenkè di yembè ke mieke, kè di pié kèsũũ kè di wũ sũũ nkè di diiti mpei. ¹² Ti Yiè nKuyie nyóó kpetèmu yewetiborè kéduò nkè fetaafè òniù fe mǎnni kè kù di dǎǎ mesàà, di dǎǎri de demou kè dè nyié, dii yó mmòke ke penni ibotí teli. Di báá mǎnté kè ì di pente. ¹³ Ti Yiè nKuyie nkùù yóó di ní nyibotí imǎu ìkè di báá túnne de fǎnkùò, dii yó nni ibotí imǎu bá dii mǎnni, kè nsà kè di yie n di tiè nku tannò yè yie. ¹⁴ Di báá yóu di bo mpimè n di tiè ntũ yie, kè ti bütinnè kéfié iwũ yebàkè.

Kuyie ntumè kè Isidayeeribe yete ku kpeti kùu bè potè

¹⁵ Kè di yie nke kènté de kó itié, di yóó yà mèè sàà mme ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kó dinùù, m me ndi tiè ndi yie. Kè di me nyete kè ì túnne ku tannò nè ku kũ ¹⁶ kù bo cǎs bèè bo dihei nè bèè bo depaa. ¹⁷ Tidiiti báá ta di mèmmei mieke, muyuo mme mbáá buoté di konkuye mieke. ¹⁸ Kù bo di monte kupeitoo di diiti me mbá mpei di nààke nè di pièti nè di boò dè báá sũũ. ¹⁹ Di ní yóó yènè kusínkù nku kèwètenni kusínkù.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nyóó di potèmu kè dèe di di, kù yóó cǎǎmu di dǎǎrimè memou, kè di kù kédeè bá dè báá cote di dǎǎri mèè kpéi nke kù bütinnè. ²¹ Kù bo di bǎnté mutenkũũ ndi yóó ta kékari kèè tenkè mieke, kè mù di deè. ²² Kù bo di bǎnté tikũsanti nè timiétí, nè mumommú yeim, kè fetaafèe yietí kè fetũðrifèe pĩ ntiditi depaa nkè ti kpéi. Dè yó mme ndi ò nkè di yàa deenè. ²³ Tiweti bo kpenke disoowũ kǎme kè ketenkè kpenke timati tēmè. ²⁴ Fetaafè na nniùmè kutāyukú kuù né ndáátí, dè yó mme ndi dò nkè di yàa kù kédeenè. ²⁵ Ti Yiè nKuyie nyóó duòmmu kè di dootitabè ndi na, kè di kǎri mudoo kè kéri kuce kùmáà bè di na kè dí coké kètũnnè ice iyiekè, kutenkù kó yekpàatiyo yemou bo yà ti di tũðkeni kè ye kǎmbũtini do. ²⁶ Di bo nkò tinòti nè tikpasanti kè dè di yò mbá òmòu í dè bǎnnè.

²⁷ Ti Yiè nKuyie nyóó di bǎnté yenúútè nye kù do bǎnté yè Esibiti kǎbe, di fǎ bo nyièni, mekpàà bo di pĩ nnè yemuò nsĩnyè kè dè bá ndò nkétaa nkémieté. ²⁸ Kù bo di bǎnté kuwáátóo nè tinonyũnti nè tifentiti. ²⁹ Kè di nháante kuyie ncuokè tiyũnti kǎme. Di kperè marè bá nyié bè yó ndi fèũnkumu ke fekù di kperè, ke di sou nke yo ndi kperè bá òmòu í di teennè.

³⁰ Di ní bo tǎátè besapambè ke ndó képuoke kè betabè beè bè duánè. Di ní bo maá sicéi ke báá sì ta, kébuati di paa ndetie mbè tu dè fĩnyĩ ke báá tũ de be. ³¹ Bè bo nkòu di nààke di ìkè kè di í yó, bè ní bo deite di sǎmmarimú di ìkè kè dèe deè. Di dootitabè bo kpaake di pe nè di boò bá òmòu báa di teennè. ³² Iboti teli bo dei di nitidabi nè di nitipobi kékonnè, kè di ní ntũũ nkébuò kuce, kè di nuò nhou kékpei, bá di báa na kéduò timati. ³³ Di ní bo kúúti kè ibotí teli ì feke de kó tidiiti nè di paa nkó yetebe, kè dè di. Bè bo ndi fèũnko ke di naù sǎá. ³⁴ Di bo yà bè di diimmu mèè sèmmè, kè mè nte kè di wááté.

³⁵ Ti Yiè nKuyie mbo di bonté yemuo nsInyè, kè yèe pī ndi nuú nnè di kpèrè nè di yò nè di taàkoo bá yè bá ndò nkémisté.

³⁶ Ti Yiè nKuyie mbo duó nkè bè di pīmmú dínndi nè di yembè nè di kóo kpààti kékònnè dihei di í yé di, kè di mbáá sibəntenkaanii bè dònè si idéi nè yetárè. ³⁷ Ti Yiè nKuyie mbo di duó nyii boti mieke, dè bo í di nè tii yóó di tuakeni, i bo ndi sáá nke di daú.

³⁸ Di ní bo buotí péu kédeite sámǵs, ke yé fecofe yóó dè cáákoomè. ³⁹ Di ní bo buotí fínýl kó detie di me mbáá tǵte de kó dibii kè n né báá buónè di bo yámè de naà, ke yé yebiè yóó dè cáákóomè. ⁴⁰ Di yó mməkemu detie mbè tu dè odifè di me mbáá pe nde kó mekúú, ke yé de be de yuommè. ⁴¹ Di bo pié ibi initidaai nè initipòl i me mbá ntú di kpèyi, ke yé di dootitabè yóó i pīrnmúmè kékònnè. ⁴² Yecádúú mbo cáákóo di tie nnè di tebiiti.

⁴³ Bepəǵbè bèè di bonè bè bo ndeeti, kè di cuti. ⁴⁴ Di bo kpaake di kpere kè bè ndi penni di me mbáá pétè dèmarè kè bè pènte. Bè bo ntú diyuu kè di tú kuyóú.

⁴⁵ De kó meyi mmeməu yóó di tuakenimu, mè dotimu di ínkè ke bo ndi kəu ke yàa di deenè, ke yé di í yiemmə ke túnne ti Yiè nKuyie ntannò nè ku kuú, kú di duó ndè. ⁴⁶ Di yóó de nyà kébanté Kuyie nyéti ntímè dínndi nè di yaábíó.

⁴⁷ Kè di í yie nke pī nti Yiè nKuyie nkúu di te ku tǵmmú nè diwèl nè kuyèhnaatí di tuó ndii mǵnni, ⁴⁸ ti Yiè nKuyie mbo di ánnè di dootitabè nɔu mieke kè di mpí mbe tǵmmú nè dikǵnni nè sínýeí bá di ténke báá pétè dèmarè, kè kú di dii mmesémme kè dí mme yo ke yàa kú kédeenè. ⁴⁹ Kú bo ínni kutemmǵnku kó ibotí, di í yo ì kó tináǵti kè i di do fecirife ǵǵ pī mmèè boti fè dǵ dè. ⁵⁰ Bè yó ntú benitiyonkubè mbe bè í yó ndé bekótibè, bè me n yí yóó kuú nyibi mesémme. ⁵¹ Bèè yó nyo ndi wúú nè di diiti bè í yóó di súú ndèmarè, tidiiti yoo menapammè mekúú nyoo di naabiiti, yoo di pèbi, yoo di babi bèè yó ndè yo nkè di kǵnnè dikǵnni ke yàa deenè. ⁵² Bè bo pi di ekè yeməu ti Yiè nKuyie nkúu di te kú di duó nyè di ténke keməu mieke kè di maá iduotí kperiýi ke yé fii nkè di yèmmè yè naatinè, bè bo ndi pi kè de kó iduotí yàa duónè. ⁵³ Di dootitabè bo di tannè mesémme nè meyeñcaarimè diemè mieke, kè di kuú di bí ti Yiè nKuyie nkúu di te kú di duó nyi initidaai nè initipòl kécááké. ⁵⁴ De mǵnni oniti wèè tu onitisəu ke yǵ nhò bo nwúó o yǵfúú kabè nè o pokú ò dǵnnè wè nè o bí fenənsInfè. ⁵⁵ Ke yé ò yóó kuəmè o bí kéndǵ kécááké, ke í ndǵ kǵtoténè de kó imaa nho pokú nè o bí sǵnyii ì kpáá, ke yé di dootitabè yóó di diímmè mesémme, kè di tannè meyeñcaarimè mieke kè dèmarè ténke í kpáá di ténke keməu mieke. ⁵⁶ Oniti wèè do ǵ ntú onitipoyənnwè ke mǵke diwèl, wèè do í daati ke naú ketenkè mekperimè, ò bo nwúó nde mǵnni o dǵu nè o bí fenənsInfè. ⁵⁷ De mǵnni de kóo nitipókú bo peiténí debire kékónté kè dè kúu kécááké disòri nè de neititəu, ke yé di dootitabè yóó di diímmè mesémme kè di tannè meyeñcaarimè mieke bá dèmarè ténke bá nkpaá, di ténke keməu mieke.

⁵⁸ Kè di í dǵàte ke túnne ti Yiè nKuyie nkúu nè ku tannò dèè wǵri dipátiri dii mmieke ke mǵǵte ti Yiè nKuyie nkúu di te ku kó kufəwǵá kunku kúu yetiri fei ke duó tikǵmbúúti. ⁵⁹ Kè meè dǵke kú bo di potè tiyèiti tibotí tibotí, kè di bonté mumənsǵmmú muú í deu nè yemuo nsInyè yèè í mierí. ⁶⁰ Kú bo di bonté tiyèiti kú do bonté ti Esibiti kabè ke dí ti yà kénkpéuti. ⁶¹ Tiyèiti nè muməmmú mubotí mubotí muú í wǵri di mpátiri mieke, ti Yiè nKuyie mbo mù ndi bonté kè di nkǵ nke yàa deenè. ⁶² Benitibè sámǵpǵrè di mieke bèè yó nkpaá, dínndi bèè né do sū siwǵǵ dǵmmè tiwetí, ke yé di í yiemmə ti Yiè nKuyie nkúu di te ku kpèti. ⁶³ Dè do kú naatimè kè kú di dǵǵ mesà, dè me nkú naati kè kú yóó di deè ke di deite ketenkè kú di duó nkè kè di yóó kari ke mieke. ⁶⁴ Kú bo di cíe nkè di taá ibotí tei kó mutentǵǵ mmieke kéfié í kó yebǵkè iwúú, sitenkaanii idéi kpəsi nè yetárè kpəsi dínndi nè di yembè di do í yé dè. ⁶⁵ Bá di bá mmǵke de kó ibotí mieke teompútè, di me mbá mmǵke difǵtǵú, ti Yiè nKuyie nyóó di ánnè iyǵke nyi kè di yèmmè caarè, kè dè di di. ⁶⁶ Mukúú mbo ndi kǵtiri kè di nyǵkú di bo kúmè kè di kǵmbúúti duó keyènkè nè kuyie. ⁶⁷ Di nuó mbo yà dè, dè bo nte kè di kǵmbúúti nduó kè dè wenté di ntú: Dèè mǵnnè kéyuoaté, kè dè yuoaté kè di ntú dèè mǵnnè kéwenté. ⁶⁸ De mǵnni ti Yiè nKuyie mbo di tannè tesǵntè tèè cènti menie nyǵnkè kè tè di sée kè di ténne Esibiti ketenkè di do bo kè kè kú di náke ke dǵ: Di ténke báá yà de kó ketenkè, di yó nke nfinite dimáa di dootitabè kè bè di dǵəri tidaati kè di pī mbe tǵmmú, bá òmǵu bá mbo wèè bo di donté.

MǵYIISI NǵKÈ TÌ MESǵMMÈ

⁶⁹ Nte metaummè kó tináǵti ti Yiè nKuyie ndo náke ti Mǵyisi, kǵò bo mè dǵnnè Isidayeeribe Moabu kó dihei mieke, kǵmbúúti kú do bè dǵnnè Odebu tǵri ínkè.

¹ Tinti kó difínkúò kè Mòyíisi tí nyIsidayeeribe bémou ké bè nàké ke dò: Di yàmú di mómámbe ti Yiè nKuyie ndòò dè Esibiti kó ketenkè kemou kabè nè bè kóo kpààti nè o kó betùmbè bémou. ² Di yàmú kù bè yàákémè nè yebenküyè nè kù dòò tì dieti. ³ Nè yíenní ti Yiè nKuyie mme nyí di pà meyèmmè di bo banténè mè, kù mè nyí di duò nyinuò ndi bo yànè ì, kù mè nyí di duò nyeto di bo keènè yè. ⁴ Mémme ò béimmè ke dò: Kù do di dènnénimu Esibiti kè di ì dikpáà tédantè mieke yebie nsipísínàà, di yààti mè nyí kèrì, di nèutì mè nyí ndèè. ⁵ Dè do ì békú di bo pùnnémè pèé kécááké, yoo di bo kuotimè menaà mbè tumè diféé káyà, yoo metémè mèè muò. Ti Yiè nKuyie nkuù do dè ndi duò nkè di bo banté kù tumè ti Yiè nKuyie nkùù di te. ⁶ Ti tùàkení diì mòmni di mbòri, kè Esibonni kóo kpààti Sionni nè Basàà kóo kpààti Oku, kè bèè yènní kè ti do mudoò kè tí bè na. ⁷ Ti de nfiète bè èi kèduò Dubenniibe bè kó ketenkè nè Kadibiè nè Manansee kó kuwuò nkòbè dikéé. ⁸ Dèè kpéi nte kè di dò nkèndakè kèmpí tìnàànti ti Yiè nKuyie ndi taunnè ke di nàké ti kè di bo ndòori ti yèmmè. Mémme di dòori dèè kó dimàà demou dè bo nyíèmmè.

Isidayeeribe dòmmè kèndakè Kuyie mbè dònè mèè taummè kpéi

⁹ Díní Isidayeeribe dimou yíe nkó diyíè di cómmú di Yiè nKuyie nyíikè nke nè di wuò nkó bekótibè nè di naàmùnti kó bekótibè nè di kó behāāpāmbè iwēi yembè, ¹⁰ nè di bí nè di pobè nè bepòbbè bèè bo di kó dikarì ke di kōū idéi ke di do mmenie. ¹¹ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù di dònèmu metaummè bāmbā, kè di yie nku taummè kó ikuu. ¹² Kù di taunnè ke dó dí ntú ku kabè mbe. Kù ti ndi nàké ke yè mmù, kù dōunnè di yembè Abarammu nè Isaki nè Sakobu dinùù ke ìkú ke yè mmù. ¹³ Dii maa dake kù dònèmmè de kó metaummè ke bēi nke ìkú, ¹⁴ nè bēè cōrmú die ti Yiè nKuyie nyíikè, kè kù bè wūò nè bēè í dè bo yíe, kù bè dònèmu metaummè.

¹⁵ Di mómámbe di yému ti do bo Esibiti kó dihei ke dòmmè, nè di kētè mèè boti iboti tēi kabè ke tūàkení die. ¹⁶ Di yàmú bè kó isake bè dōōri ì nè bè bōstenkaanii, idéi kpesi nè yetārè kpesi nè timátí pēití kpesi nè mesōō nkpesi. ¹⁷ Tūnké di mieke òmòu bá mbo onitidōū yoo onitipòkú yoo kuwuò makú, yoo kunaāmùnkú makú kou wēè bo yete ti Yiè nKuyie nyie nkētūnne de kó ibotí kabè, òmòu di mieke báa naá nfekēnfē tiife. ¹⁸ Di mieke òmòu báa keè ti Yiè nKuyie nkùù di te kù bēi ntí kēīkú kēnsánti omáá nè o yèmmè mieke ke tū: Bá kè n dōōri n dó dè m bo pété diwēi, bá kè n taunè òmòu mubōōfēu mieke, de kpeti í bo. ¹⁹ De yíè, ti Yiè nKuyie mbáá yie nkóò cīé. Dè kù yóūmu kè kù mieke ò cōū, meyei nkù nàké mèè kpéi meè ò doti, kè kù bo deite o yētiri ketenkè ìnkè. ²⁰ Kù bo ò cānnénè Isidayeeribe kó iwuò nteì kù bè dònè metaummè ke nàké mèè yei nképí nkè mè wāri di mpátiri mieke kè mèè ò do.

Ti Yiè nKuyie mpotémè Isidayeeribe

²¹ De mòmni kubotí kùu bo sōoté di bí nè bepòbbè bèè bo iténí yehéké détiyè kētanní di kó dihei bè bo yà di Yiè ndi bōnté mùu mómumú nè kù di puoti tii yēiti kēbēi nke dò: ²² Bè kó dihei muhāpōpūo nnè mukákuú nnè muhāā ndé di cōútōo, dēmarè í dō mbōtinnè, dēmarè í pēi, bá timútí í yíè. De kó dihei naānnè Sodōmmu nwe nè Komāō nè Adima nè Seboimmu. Ti Yiè nKuyie mmieko do yè yè, kè kùu yè cōū. ²³ Iboti tēi bo mbékú ke tū: Yé dè dòmmè kè Kuyie ndòò mie mboti de kó ketenkè? Dè dòmmè kè ku mieke di cōúté mie? ²⁴ Kè bēè bē tēinnè ke dō, bē tōtē mèè kpéi nke Kuyie mbè dònè mèè taummè kunku bē yembè do tū nkù. Kù bē dēnnéní diì mòmni Esibiti. ²⁵ Kè bē tūnne yebōkè bē do í yē yè ke kānkú ke yè báa. Bè Yiè nKuyie mme ndo í yie mbè bo yè tūnnemè. ²⁶ Dèè te kè ku mieke cōúté de kó dihei, kè kù duò nkè meyei nkù nàké mèè kpéi, kè mè wāri di mpátiri mieke kè mè bē do. ²⁷ Nè kēmieke nke ti Yiè nKuyie mbè dēimè bē tenké mieke, kè bē yóu ke bē yēetoo ketenkè teké, bē mè mbo kè yíe.

²⁸ Ti Yiè nKuyie nkùù di te kuù yé dèè sōri ke ti benke ikuu ti bo nyé ì tinti nè ti yaábío sàà, kēntū nyi yè mmù.

30

Isidayeeribe yóo wēte kētūnnemè Kuyie

¹ Kè Mòyíisi sōoté kēbēi nke dò: N ti ndi nàkémú kè n tu kè di yie ti Yiè nKuyie nkpeti dí yà mesàà, kè di ti yete dí yà meyei. Kè di baa cīéké ke yete ti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpeti, kù yóo di yeetoomu iboti tēi mieke kè dí nkè bo kētoti di yèmmè tii di tūàkení ti ìnkè. ² Dè mòmni kè di wēténí ti Yiè nKuyie nkùù di te ku borè dīndi nè di bí nè di yaábí kékénté ku kpeti nè di yèmmè memou, bá wè nè o yèmmè memou m mè ndi tié ntí yíe. ³ De mòmni kù bo di kuú mmesémmè kēwēte kēti mbèè do ciété ke bē kpēnnéní. ⁴ Bá kè bē di to ke kōtenè ketenkè mánku. Ti Yiè nKuyie nkùù di te kù bo kè ndi tíi nké di túóté, ⁵ kēkpēnnéní di yembè tentáá nké di kari kè mù tieke kè kù di dōò mesàà kè di sūū nképēēté di yembè do māmè. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nku mómmonkuu wénkūnne di yèmmè dīndi nè di yaábí kè dēè yie nkè dí kù dake nè di yèmmè memou bá wè nè o wēnni dimou kè dēè yie nkè di nfōū. ⁷ Meyei n di nàké mèè kpéi

nkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kùu mè banté di dootitabè bèè di níí nke di fẽũnko. ⁸ De mǎnni kè dǐndi né wète ke yie nti Yiè nKuyie nkùù di te ku kpɛti ke tũnne ku tannǎ n di tiè nyè yie. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù di dǎò diwèi di tǎmmù mumǎu mieke, kè mù nkéri séi, kè di pié péu kè di wũ pié mediè nkè di kùúti, di deite mesàà. Dè do kù naatimè kè kù ndǎori di yembè diwèi, dè bo wète kè mè nkù narike kè kù di dǎò mesàà. ¹⁰ Di bo yà de kó mesàà ke nsà kè di wètení ti Yiè nKuyie nkùù di te ku borè nè di yèmmè memǎu, ke tũnne ku tannǎ nè ku kuó dèè wǎri di mpátiri mieke, ke kù dǎ nè di yèmmè memǎu bá wè nè o wènni.

Kuyie nnàànti í dò nkéyĩke a bo ti bantémè

¹¹ M mè ndi tiè nyèè tannǎ yie nyè í yóù, di báá yĩke di bo yè tũnnemè. ¹² De kó yetannǎ í bo tiwèti kè di né bo yĩ: We mbo deke keĩnkè kè yè waanní kè ti náké ke tí yè tũnne. ¹³ Yè mè nyí bo dàmeèri diyáà tɛri kè di bo n tú: We mbo sénté dàmeèri kékote kè yè waanní kè ti náké, kè ti yè kèè kè yè tũnne. ¹⁴ Dè í dò mmemne. Kuyie ntannǎ di bonèmu, ke bo di nò mieke nè di yèmmè mieke. Ndǎorinè yè yèmmè.

Isidayeeribe dǎmmè kètáátè mufǒmmu kó kuce

¹⁵ Dǐndi Isidayeeribe n dǎu mmufǒmmu mmu nè mesàà, mukũũ nnè meyei ndi ìikè. ¹⁶ Dè te kè n di náá nyie nke tú dí ndó ti Yiè nKuyie nkùù di te kèntũ nku kó kuce nè ku tannǎ nè ku kuó nè ku tié, memme di bo nfǒumè késũũ, nkè ti Yiè nKuyie nkùù di te kè kù di dǎò mesàà di yóó ta kèè tenkè mieke kékari. ¹⁷ Kè di mè mbùtinnè ti Yiè nKuyie nke yete ku kpɛti ke tũnne yebakè ke kǎnkù ke yè báa, ¹⁸ n di náámmu yie nke n tu, di kóò mǎu í yó nkpaá ke bo bá omáà, di we báá yĩ yèdèè di yóó sénté kukó nSuditè kékari kèè tenkè mieke.

¹⁹ Keĩnkè nè ketenkè dè kèèmu n ti ndi nákémmè, ke wúó n dǎummè mufǒmmu nè mesàà, mukũũ nnè meyei ndi ìikè. Tǎáténè mufǒmmu kè dèè yie nkè dí nfǒu kémǎnte dǐndi nè di yaabí. ²⁰ Bá wè kóò ndó ti Yiè nKuyie nkùù o te kényie nku kpɛti kè kù taunè omáà. Kù bo nte kóò nfǒu kémǎnte wenwe nè o yaabí ketenkè ti Yiè nKuyie ndo dǎunnè dinùù di yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakabu kékú ke dǎ kù yóó bè duó nkè mieke.

MǎYIISI CAUMME ISIDAYEERIBE NÈ Ò KUME

31

Kuyie ntáátémè Sosuwee kòò bo cǎutè Mǎyiisi

¹ Kè Mǎyiisii kǎtení kébéinnè Isidayeeribe bǎmǎu kè bè náké ke dǎ: ² Yie n tǔðke yebie ntekǔtè nè sipísidè (120) ndi, n ténke báá na kǎmbo n kó difĩturi kè ndi ni. Ti Yiè nKuyie nni nnákèmu ke tú, n yí yóó sénté kukó nSuditè. ³ Ti Yiè nKuyie nkuú yó nni di ìikè ke ponti yehakè kè di kati, kè Sosuwee ndi ni. Ti Yiè nKuyie nkuú ti náké. ⁴ Kù dǎò mèè boti Amariibe kpàatibè Sionni nè Òku, ke pǎnte be ekè ke bè kùò. Kù yóó mè nyí de kó ibotí, ⁵ ti Yiè nKuyie nyóò bè ànnèmu di nou mieke kè di bè dǎò n di náké ke yè ndi yimè. ⁶ Tèinnè kémǎnte dikǎmbùò dí bá nkpeuti be ìikè, di kǎmbùàti bá mbè duò, ti Yiè nKuyie ndi bonèmu, kù í yóó di yóu bití, kù í yóó di bǎntóo.

⁷ Memme kè Mǎyiisii yú Sosuwee Isidayeeribe bǎmǎu ìikè kóò náké ke dǎ tǣ nkémǎnte dikǎmbùò! Fǎò yóó tannè Isidayeeribe dihai ti Yiè nKuyie ndo dǎunnè be yembè dinùù kékú ke dǎ kù yóó bè duó ndi kè bèè kari. Fǎò yóó di mbè totí. ⁸ Ti Yiè nKuyie nkuú yó nni a ìikè kù í yóó da yóu, kù í yóó da bǎntóo, a bá n yĩkù kǎa kǎmbùàti ñduò.

Kuyie nkuú pátiri Isidayeeribe dò nke níí kaa ndi yebie nyèyiekè yèyiekè

⁹ Memme kè Mǎyiisii wǎri Kuyie nkuú pátiri dii, nkè di duó nDefii bí ikuú nùbè ìi do tǎu Kuyie ntaummè tǎu nè Isidayeeribe kó bekótibè. ¹⁰ Kóò bè duó ndinùù kè bè náké ke dǎ: Yebie nyèyiekè yèyiekè di dǎu nyè ke níí bo yóu bèè di bannè be báa. Di mbaa ntítouti kó díbanni. ¹¹ Kè Isidayeeribe bǎmǎu kǎtení dii mǎnni ti Yiè nKuyie nyiikè kù tǎátè dii bǎri, di kaa nde kó ikuú Isidayeeribe bǎmǎu ìikè kè bèè í kèè. ¹² Dí tí mbenitibè bǎmǎu benitidaabè nè benitipòbè nè ibí nè bepǎðbè bèè bo di ekè. Kè bèè ti kèè kényítè bè bo ndémè ti Yiè nKuyie, kètũnne de kó ikuú imou kéndǎri í yè mmù. ¹³ Kè bè bí ìi í yè dǎmarè, kè ìi ti kèè kényítè í bo ndémè ti Yiè nKuyie yewe yemǎu di yó nfǒu yè, di yóó sénté kukó nSuditè kéta dii èi kékari.

Isidayeeribe yetemè Kuyie

¹⁴ Memme kè ti yiè nKuyie nnákè Mǎyiisi ke dǎ: Nte yewe a yóó kù yè ke duunní, yúní Sosuwee kè di kote metaummè tou borè kè nh ò duó ndinùù.

Memme Mǎyiisi nè Sosuwee bè kǎtemè kéta metaummè tou mieke. ¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie ncútènni diwètiri ke cómmu metaummè tou bǎrinùù, ¹⁶ kénákè Mǎyiisi ke dǎ: A kũnti a yembè kũũ nkè nke, a yóó kù kè Isidayeeribe n yóumu kètũnne ibotí tɛi bə tati kèè tenkè kabe kó yebakè, bè yó m butinnèmu, kètǎte m bè dǎðnè mèè taummè. ¹⁷ Dè yie ndi m mieke yóó bè yèmmè kè m

bè bùtinné kè bè yóu, kè meyei ndiemè nè meyeñcaàrimè diemè kè dèe bè do. Kè bèe kuó nde yiè ke dò: Ti Yiè nKuyie nti yóu mètè kpéi nte kè meyei nti do. ¹⁸ De yiè mí nKuyie nkè n né dake bè bùtinné bè dòò mètè yei nkpeí nke túnne yebakè. ¹⁹ Wári fe nyenfe kè fè benke Isidayeeribe kè bè nfè diè, fèe yó ntú n kóo pútiwè mí nnè Isididayeeribe. ²⁰ N yóó bè tannému ketenkè n do béi nkéikú ke dò n yóó duó nkè be yembè menaamiè nnè macekùò ndè pùò nkè. Kè bèe di kénsannè kéánnè tikòdòòti. De kó difònkúò kè n yóu kètúnne yebakè kénkònkú ke yè bàá, kè m bùtinné kètòte metaummè m bè dòònnè mè. ²¹ Meyei ndiemè nè meyeñcaàrimè dè bo bè do dii mòmni de kó fèyènfè fèe yo ntú n kóo pútiwè, ke yé be yaabí yó nfè dièmmèmu sáá. M pàanke yému be yèmmè kè bè mu nyí ta ketenkè n do béi nkéikú ke dò, n yóó bè duó nkè.

²² Mèmmè kè Mòyiisii wári de kó fèyènfè de kó diyiè kè fè benke Isidayeeribe.

²³ Kè ti Yiè nKuyie nduó ndinù Nunni birè Sosuwee ke dò: Tèí nkémòote dikámòò! Fòò yóó tanné Isidayeeribe ketenkè n do béi nkéikú ke dò, n yóó bè duó nkè. M mòmmuo n yó nda bonèmu.

²⁴ Kè Mòyiisii wári de kó ikuó imòu dipátiri mieke. ²⁵ Ò wári dii mòmni ikuó kédeè kénáké Defiibe bèe tóu ti Yiè nKuyie ntaummè tóu ke dò: ²⁶ Ntonè de kó dipátiri kè di dáu nti Yiè nKuyie ntaummè tóu borè, dii yó ntú di kó bepútibè. ²⁷ Mí mMòyiisii n yému di to kpeñnimè kè di yetiri ti Yiè nKuyie nkpeti, n kpaá ke fòumu ke bo di cuokè, kè dè dò mmè nkè n né bo kú kè dè ndòmmè? ²⁸ Tínnènni dimòu m borè di boti kó bekótibè nè behāāpònkótibè kè m béi nti nnāānti kè tii ta di to, kèñkè nè ketenkè kè dè nwúó. ²⁹ N yému n yóó kúmè kè di dake meyei mmuadòòrimù kébútinnè n di benke kùù ce. Kè meyei ndi do yewe yèè kpaaní ye mieke, ke yé di dòòmè dèe í wenni ti Yiè nKuyie nyiikè, ke í nkú mieke nè mēdōòrimè yeime.

Mòyiisii kó fèyènfè

³⁰ Mèmmè kè Mòyiisii dentè fe nyenfe femòu Isidayeeribe bəmòu iikè.

32

¹ Kèñkè kénté n yóó béimmu, ketenkè keè n yóó béi nyèè tannò.

² N tié mpité fetaafè ɔ́ ɔ́ cóunnímè mme, n náānti dátinnému timaānti kōme, fetadiéfè ɔ́ nniumè memúpammè, yenésimbákè ɔ́ nduòmè timúti ñnkè.

³ N yóó piéké ti Yiè nKuyie nyètiri ndi, nsántinè Kuyie nti tū nkù.

⁴ Kuù tu dipèri ke ti kánkè, ku kó ice tú isàayì nyi, kù tu Kuyie nku timómmānti yiè, kù ɔ́ ɔ́ nyeté, kù dò nsei nwe ke wetí.

⁵ Dindi kubotí yeiku, benitiyonkubè, di í mānnè kéntú Kuyie mbí. Di càārèmu, ke sīnte.

⁶ Kubotí kùù yei nke í mōke meyèmmè, di dò nké me nyí ti Yiè nKuyie nnaá? Di cice nwe wèè di dòò ke di te, di tú ku kōbè mbè.

⁷ Dentenní yewe yèè pēēté ye kpéi, Totínè di yèmmè yebie nyèè pēēté nè dimòmni ye kpéi. Bekénè di cicebè kè bè di náké, bekénè bekótibè bè yó ti ndi tuommu.

⁸ Kuyie nkùù baké kèñkè nè ketenkè kuù totí ibotí, kuù cíe mbenitibè ketenkè ñnkè, kuù bè kèké itemmānke ke tū nyIsidayeeribe kó iwuó mamè,

⁹ ke yé Kuyie nkperè tùmè ku nitiibè, Sakòbu yaabí ii tu kù te dè.

¹⁰ Kù do bè yà tēdāntè kó dikpáá ndi, kè tikpasīnti bè fité ke kuò, kè kù mbè kánkè ke dake be kpéi,

kù dàke mɛ̀ɛ botí ku nɔ̀nnitɛ̀ kpéí.

¹¹ Fɛ̀círife ɔ̀ nheintemɛ̀ fɛ̀ bí yíénti ìnkè,
kɛ̀ í bɛ̀bínɛ̀ mupùrimù,
kɛ̀ pínɛ̀ fɛ̀ fètì,
kɛ̀ fɛ̀ bíre marɛ̀ doti fɛ̀ɛ de cɔ̀uténɛ̀ fɛ̀ fiètì.
¹² Tí Yìè nKuyie kuù do bɛ̀ ní kumáà,
dibɔ̀ɔ̀ marì do í kù nɛ́inɛ̀.

¹³ Kuù do bɛ̀ tannɛ̀ yetārɛ̀ kó dihɛ̀i,
kuù do bɛ̀ piúnɛ̀ depaa nkó tidiiti,
kuù do bɛ̀ duò nyitáfua nkó ticiètì
nɛ̀ detie mbɛ̀ tu dɛ̀ odifíɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ yìè yetārɛ̀ kó ketenkɛ̀ ìnkè,
dɛ̀ɛ̀ pɛ́i kɛ̀ bɛ̀ dii mmekùà.

¹⁴ Kɛ̀ bɛ̀ nyò nyipe nɛ̀ inààke de kó memiɛ̀,
kɛ̀ cáá yepebe nɛ̀ yepedakɛ̀ nɛ̀ yebɔ̀dakɛ̀ dɛ̀ɛ̀ ǎ mekùà,
kɛ̀ yonnɛ̀ tidisààtì, kɛ̀ yɔ̀nnɛ̀ fínyí kó mɛ̀naà.

¹⁵ Yesudummu de ndi kédɛ̀ nképoké,
ò de ncɛ̀ɛ̀ke kéǎnnɛ̀ tikɔ̀dɔ̀òtì,
kéyete Kuyie nkùù ò dɔ̀ò,
kòo kù sɛ̀nkèrì kunku kuù tu o kó dipèrì,
koò kǎnké, koò dɛ̀ɛ́í.

¹⁶ Isidayɛɛ̀ribe do fié iwū̀s nyi ibotí tɛ̀i kó yebɔ̀kɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ yonke Kuyie.

Bɛ̀ do dɔ̀ò isòke kpɛ̀ɛ̀ ndɛ̀ kényí nku mieke,

¹⁷ kénfeú iwū̀s yebɔ̀kɛ̀

bɛ̀ yembɛ̀ do í yé yɛ̀ kɛ̀ yóu Kuyie,
kéntū yebɔ̀kɛ̀ yèè tanní bàmbà,
bɛ̀ yembɛ̀ do í dake yèè kpɛ̀tì.

¹⁸ Isidayɛɛ̀ribe sɛ̀nkèrimu dipèrì dii bɛ̀ te, kɛ̀ bɛ̀ kǎnké,
Isidayɛɛ̀ribe yèmmu Kuyie nkùù bɛ̀ ǎnnɛ̀.

¹⁹ Tí Yìè Kuyie de nyà, kɛ̀ dɛ̀ sɛ̀nkèrì,
kɛ̀ ku mieke yènní bɛ̀ bí initidaaì nɛ̀ initipòì
bɛ̀ kù cààrɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéí.

²⁰ Kɛ̀ kùu bɛ́i nke dɔ̀: M bo bɛ̀ bùtinnɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ yà tìi yóó bɛ̀ tùòkení.
Bɛ̀ tu fɛ̀yanfɛ̀ yeife nfe,
bɛ̀ í dò nkéntá.

²¹ Bɛ̀ n yóumu kɛ̀ tūnne yebɔ̀kɛ̀,
kɛ̀ dɛ̀ n yóu.
Bɛ̀ tūnne sitenkaanì nsi detetirɛ̀ kpɛ̀si,
kɛ̀ í m mieke.

M múnke yóó bɛ̀ yóumu,
mbo túóté ibotí ìi í tú imai
kɛ̀ dɛ̀ mbɛ̀ yóu.

M bo íi mbɛ̀ mieke nɛ̀ ibotí ìi í ciì.
²² M mieke kó muhǎá mmuù bɛ̀ còútɛ̀,
kɛ̀ mu kó fɛ̀hǎadeɛ̀nfɛ̀ tùòke kudɔ̀nkù,
kɛ̀ còútɛ̀ ketenkɛ̀ nɛ̀ kɛ̀ kpɛ̀ɛ̀ dɛ̀mɔ̀u,
kɛ̀ còútɛ̀ kɛ̀ tùòke yetārɛ̀ kó yepūke.

²³ M bo bɛ̀ ùtɛ̀ meyei,
m bo kúótɛ̀ n doò bɛ̀ ìnkè,

²⁴ bɛ̀ bo cìtenɛ̀ dikònni,
timíétì nɛ̀ mumɔ̀nsímmù dɛ̀ bo mbɛ̀ kòù,
m bo duò nkɛ̀ tikpasínti mbɛ̀ cáá,
kɛ̀ iwààke bɛ̀ dɔ̀mmù.

²⁵ Mudoò bo tanní bɛ̀ ɛ̀i kénkòu bɛ̀ bí,
kɛ̀ kufɔ̀wáá nhautɛ̀ bɛ̀ bo sicéí,
bedapàmbɛ̀ nɛ̀ besapàmbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkɔ̀,
yɛ̀bíkémpíɛ̀tɛ̀ nɛ̀ bedakótíbɛ̀ bɛ̀ báá yenté.

26 N do dǎ ké bè deemu,
bá òmǎu bá ndennini be kpéi.

27 Ké n do í yǐkù be dootitabè bo n fuommè ke tú:
Tii bè kùò, dè í tú be Yiè nKuyie nkuù bè kùò.

28 Ke yé bè tumè kubotí nku kùù í yé kù dǎdri ti,
bemǎu, òmǎu í cii.

29 Ké bè do ntú benitibè bèè cii,
bè na n totí tii ntí be yèmmè,
bè na ntotí be yèmmè ke tú:
Yé ti yóó dentenè ti?

30 Bè na mbékú bemáà ke tú:
Oniti omáà bo yíme kébeti benitibè tekupíítè (1000),
dè dòmmè ké benitibè bèdébè
bèti benitibè tekupííítè (10000).
Kuyie nkuù tu ti kó dipèrì kuù í ti fitáà?
Ti Yiè nKuyie nkuù í tí ànné ti dootitabè nǎu miékaà?

31 Be kó yebókè í dònnè ti kó dipèrì dii ti kǎnké,
be mómmǎmbe bè ti yému.

32 Bè tiimu ke dònnè Sodammu kabè
bembe nè Kòmǎo kabè be pókù nku,
bè dònnè finyi wèè pèitè wènwè yebè ké yè tii ke dò mmedǎmmè.
33 Ké be naà ntii ke dò mmeawaàdǎmmè,
ke kǎu ke dò mmedautidǎmmè.

34 N dè yému ke dè pǐ,
n dè cūómu n yǎrì miéke.

35 N yóó bè fǎkému,
ké bè yietí méyèi mbè dǎd mǎ,
be dorimù tǔòkenímu,
meyèi mbo bè do dii yiè auténímu ke dèè,
be mànkù í kpaá díetiri,

36 Ti Yiè nKuyie nyóó bekénèmu ku nitibè,
mesémmè me nyóó kù pǐnnèmu ku tǎmbè.
Kù bo yà dii mǎnni ké be baà mbéitè,
bekperibè nè becǐribè bemǎu ké bè duò.

37 Dè mǎnni kù bo béi nke dǎ:
Yé di bókè borè?
Yé di kó dipèrì dii di kǎnké?
38 Yebókè yèè do yo ndi wǔǔ di feu í kó mǎkùò nyè bo dè?
Yé yebókè yèè do yǎ ndi naà nyè kòte ke?
Yèè ité ké di deeté,
yèè di kǎá nkè di pété disrì.

39 Di yǎmu mí m máà mǐ tumè Kuyie,
n kó difǎnkúò Kuyie mmakù ténké í bo,
mǐ te kǎo niti fòu, ké mǐ ǎǎ ò kùò,
mǐ ǎǎ kǎute ké mǐ taà,
òmǎu í bo m bo pǐ nkè wèè fietè.

40 M bomu nsǎà,
nh ǎ nkè n yòute n nòutè ke béi ntí, m béimmu.

41 Nh ǎ nkè n sǔsté n kpàriseú,
ké n nǎutè pǐ ntímómmǎnti,
nh ǎǎ í nyóu m bo peitemè n dootitabè,
n yóó yietímu bèè n nǐ mbè mǎnnè tii yeti.

42 N yóó nii m pie mmenitiyǐ mmè,
n kpàriseú bo cááké initimáa,
m pie mbo muoti tidaati kó meyiǐ,
ké n kpàriseú kéké n dootitabè kó bekpaàtibè yo.

⁴³ Yebotè, pietenè Kuyie nkàbe,
ke yé kuú pèitemè ku dootitabè ku nìtibè kó dipèi,
kuú poté ku dootitabè ke pèite,
ke dèite meyei nku kàbe èi ke bè cīē.

⁴⁴ Mēmme Mōyiisi nè Sosuwee Nunni bire bē kàtemè kénáké de kó feyènfè kó yetannò Isidayeeribe kè yē ta be to.

⁴⁵ Mōyiisi náké dii mōnni Isidayeeribe de kó tináahti kédeè, ⁴⁶ kéyíé ke dō: Ikuó kó tináahti n di náké ti yie dí ntì pí ké ti náké di bí, kè ì ntì tū nke dōari ti yē mmù. ⁴⁷ Ke yé de kó tináahti í tūmè cénkoo kpèti, ti tu di fōmmu mmu, tii yó nte kè di fōmmu kó yewee oke dihei di yóó sénté kukó nSuditēē kéta dii mieke kékari.

Kuyie nnákémè Mōyiisi ò yóó kúmè

⁴⁸ De kó diyie ndi ti Yiè nKuyie nni nnákémè mí Mōyiisi ke dō: ⁴⁹ Dekení ditāri Abadimmu yómmè bē tu di Nebo kè di bo Mōabu èi ke weti Sedikoo, kéwénté dihei Kannahāa n duó ndi Isidayeeribe. ⁵⁰ A deētini dii tāri ñnkè a yóó de nkú kékò nha yembè borè, a kóo kóti Anō kumè òdi tāri ñnkè ke kó nho yembè borè. ⁵¹ Ke yé Anō nè fī ndi do í yiemmmè ke tūnnè n nùu Isidayeeribe cuokè Mediba kó dinébòri Kadeesi borè, Sinni kó dikpáa tedontè mieke, ke yé di do í benke Isidayeeribe n cáámmè ke kpeñni. ⁵² A yóó yāmu dihei n yóó duó ndi Isidayeeribe a me nyi di tati.

33

Mōyiisi māmè Kuyie mmesàà Isidayeeribe wuò ntepiitè nè idéi kpéi

¹ Nte Kuyie nkóo tōnti Mōyiisi do yóó kú ké kù mō mēè sàà nyIsidayeeribe kpéi:

² Kòo béi nke dō:

Ti Yiè nKuyie nyiténí Sinaii tāri ndi.
De ñnkè nke kù iténimè Seii tāri diyie kōme,
ke mūténí ditāri Padanni ñnkè,
kù iténí Mediba Kadeesi nwe,
kè ku nùutè youte to ku kuó kó muhāā.

³ Kuyie nha dōmu a nìtibè Isidayeeribe,
ke kánkè bēè kó dimāa tu a kàbe,
bēè kōnkù a ñkè ke kēmmú a tié.

⁴ Mí mMōyiisi m bē duómmu ikuó.
De kó ikuó tú Sakabu yaábí kó diññni kpèyi nyi.

⁵ Kuú do tú Yesudummu kàbe kóo kpāāti.
Isidayeeribe wuò nkó bekótibè do òó tífimmè,
nè Isidayeeribe kó iwuò nyimōu.

⁶ Kè Mōyiisii yíé kēbéi nke dō:

Dubenni kó kuwuò nni mbo sàà ke báá kú.
A kó feyanfēē sūū.

⁷ Nte ò do náké ti Sudaa kó kuwuò nkàbe:

Ti Yiè nKuyie nkénté Sudaa kàbe kó didabōnni
ké bē tēñnéni be kàbe borè.
Kè bēe fietè bēmaā.
Á bē deēténè be dootitabè.

⁸ Kòo náké Defii kó kuwuò nkàbe ke dō:

Ti Yiè nKuyie nha bē duó nyikuó nenti
bē tu ti tumimmu nè udimmu,
bē yie mmèè kpéi nha yē mmù.
A do bē yáákému Masa,

ké bē kpānnè Mediba kó menie mborè.

⁹ Bembe Defiibe bē benkemu bē da dómè

kè dè pēētè be cicebè nè be yōbè,

nè be yōfūò kàbe nè be bí.

Bè yiemmu a nùu ke pí mmetaummè a bē dàònè mè.

¹⁰ Ké tiè nha tannò Sakòbu yaábí,
 ké benkú a tié nyIsidayeeribe,
 ké bè tũò ntihúúnti kàa yo ti fãòku.
 Kè bè da feu iwũò ké tuò nha wũòtànni ìnkè.

¹¹ Áú ti Yiè! Yíé be muwérímu.
 Dòò mesàà mbé tómmú bè pĩ mmù
 fète be dootitòbè ka.

Á báá yie nké benímbèè wète kéíté.

¹² Kòò béí mBensaméé kó kuwuò nkpréí nke dò:
 Be kó kuwuò ntú ti Yiè nKuyie ndó kù nku mediè,
 bè bo Kuyie mboré ndé béu.
 Kuù dàké be kpéí mbá dìi mǎnni,
 ké bè bukú.

¹³ Kòò náké Sosefu kó kuwuò nkpréí nke dò:
 Ti Yiè nKuyie mpá mesàà ndi tenké,
 kùu cũũnni kéìnkè kó menie ndi tenké,
 ké sibií nhà menie.

¹⁴ Diyie níí nááté kè tidiitì kóté,
 bá wèè tǎnkù tidibiti níí bo mbo.

¹⁵ Tidisààtìi ànné yetārè ìnkè,
 o tenké mboo sáà.

¹⁶ Desààrèè buoté diheì mieke,
 Kuyie nkùù do náánnè mí mMoyiisi difāpèù mieke
 ku kó mesàà n cùténí Sosefu kó kuwuò nyínkè,
 wenwe wèè do baké o kòbe.

¹⁷ Sosefu yètiri ndeu,
 ò kpeññimu ké dònnè dīnaadaà,
 kòò yiè ndònnè fepaanaáfè kpeye,
 nè ðe kó yeyiè nye ò yóó nkũmmùmè ibotí imòu
 kèntò kètuòkenè itemmànke imòu.
 Diyènni òmáà tu Efadaimmu kó kuniiti,
 ké dīteri tu Manansee kó kuniiti.

¹⁸ Ké Moyiisii béí Sabunòò nè Isakaa be kó iwuò nkpréí nke dò:
 Sabunòò kó kuwuò nkòbe diwèi ndi bonè,
 kupotaá ndi pĩ nkù.

Díndi Isakaa kó kuwuò nkòbe ðè ndi naati di touti mieke.

¹⁹ Dí yú di pèetitòbè dītāsààrì ìnkè,
 ké di fié Kuyie nyiwũò, ku kuó yēmmè.
 Dī bo mpieti di kó tikpāti dāmèèrì mieke,
 ké yau mesàà mmèè bo mubirímu mieke.

²⁰ Kòò náké Kadi kó kuwuò nkòbe kpéí nke dò:
 Kuyie nyètiri ndeu

kunku kùù duó nKadi wuò nkutempē ndiekù,
 kòò òké kuciriciriyòkù kōme,
 ké wāké ké bo nété kubakù nè diyuuò.

²¹ Wèè tǎáté ketenké mieke dikàrì sààrì
 dìi do dò nkéntú okpààti kperi,
 wèè baaté Isidayeeribe
 ké tũnné ku nùù kù nàké dī Isidayeeribe kpéí.

²² Kòò náké Danni kó kuwuò nkòbe kpéí ké dò:
 Danni kó kuwuò nkòbe dònnè diciricirì pànni ndi,
 ké putiní Basāā kpáà mieke.

²³ Kòò náké Nefutadii kó kuwuò nkòbe kpéí nke dò:
 Nefutadii kó kuwuò nkòbe cié diwèi ndi,
 ti Yiè nKuyie nkuù bè dòò mesàà,
 ké be tenké ðeuke,
 kètúóté dāmèèrì Kadidee diyie taà kèè bíékè,

kénto kētuakenè kubakù cànku biékè.

²⁴ Kòo náké Asee kó kuwuò nkabe kpéí nke dò:
Mesàà nni mbonè Asee kó kuwuò nkabe,
kè dèe pèètè bε kabe,
kè bè ntú diwèi yembè bε kabe cuokè,
mekùò mbo mpiéké bε èi,
kè bè ncenti mε mieke.

²⁵ Kè bε èi kpetí yemáticàkè nè disòwùò kpeye,
ke bε mmàke muwèrimú nè bε kùũnko.

²⁶ Yesudummu kabe òmòu í bo wèè dònne Kuyie ndi tũ nkù,
nè ku kó tikpeti nti kù dèkenimè ku sàntè keĩnkè,
ke pènké yewetè nè tiwetì ke kòriní ke bo di teennè.

²⁷ Kuyie mbomu sàà ke tú di kó disòri,
ku nòutè yũomu di ìnkè nè dimànni,
kuù 55 beti di dootitabè
kuù 55 béi nke dò: Kuonè bε páíí.

²⁸ Kuù te dínidi Isidayeeribe kè di kari bá tĩmati í di kòonnè,
kuù cànnè dínidi Sakabu yaábí nè ibotí tēi,
kuù te kè fetaafè di pāa nkubooku tidiiti bε tu ti bédée kè ti bo.
Kè menaà mpàmmè bo.

²⁹ Dínidi Isidayeeribe mbonè kè dè di naati,
kubotí makù í bo kùù di dònne
di tú Kuyie ndeetè bèmbε,
kuù tu di kó kudapikù ke di kánké,
ku kó kukpàriseú kuù 5 nte kè di na di dootitabè.
Di dootitabè kòrinímu ke yó ndi cií,
dí mbè nàù.

34

Moyiisi kó mukũ

¹ Kè Moyiisii deke Nebo tãri Pisikaa tãri yómmè dii weti Sedikoo. Kè ti Yiè nKuyie nhò benke ketenkè kemou, Kadaadi tenkè kènto kētuakenè Danni kake. ² Nefutadii kó ketenkè kemou nè Efadaimmu kake nè Manansee kake nè Sudaa tenkè kemou kènto kētuakenè dàmmèri Meditedandee. ³ Nè Nèkebu tenkè kètannè kukó nSuditè kó kubiriku tipuonti kó dihei, kènto kētuakenè Tisoadi. ⁴ Ti Yiè nKuyie nde nhò náké ke dò: Ke ntenkè nke n do dònne mē dinùu Abarahammu nè Isaki nè Sakabu ke dò n yóó duó nkè bε yaábí, n kè nda benkemu kaa kè yànè a nuò. A mε nyí yóó ke ta.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkóo tñnti Moyiisi de nku Məabu kó ketenkè mieke ti Yiè nKuyie yē nde ndommè. ⁶ Kè ti Yiè nKuyie nhò kũnnè Məabu kó kubiriku, Beti Peəo ìlkè. Òmòu í yé Moyiisi kó kufəti borè nè yíenní.

⁷ Moyiisi do yóó kú ke məke yεbie ntekòutè nè sipísidè ndi (120), ké nyóó kú kòo nuò nkpaá wúó nkòo kpeñni. ⁸ Kè Isidayeeribe nkuò mMoyiisi kũũ mMəabu biriku mieke ke dò yewe sipísitāati. De kó yewe mieke nke bè kəmmúmmè o kũũ.

⁹ Moyiisi do nòmmu o nou Sosuwee Nunni bire ìnkè kè ti Yiè nKuyie nhò pā meyemmè. Məmmè kè Isidayeeribe nyíé nho kpeti ke tũ nti Yiè nKuyie ndo náké ti Moyiisi.

¹⁰ Kuyie mpāānāñti náāñtò mōu ténke í buoté Isidayeeribe cuokè, ke dònne Moyiisii. Wèè do 5 nwúó Kuyie nyílkè ke kù náánnè. ¹¹ Weñwe Kuyie ndo tōmmè Esibiti kòo dàò tidiēti okpààti ìlkè nè o tũmbè nè o kabe. ¹² Moyiisi do dōmū tidiēti tii āā kukəmbəðdoróo Isidayeeribe ìlkè.

Sosuwee Di mpátírí tò tii náàntì

De kó dipátírí tò tii náàntì tu: Mòyiisi do ku kè Sosuwee wèè sɔ́tɛ kéniiɛ Isidayeeribe, kè bèe doké kéfiète Kannahāá kó ketenké Kuyie mbè duó nkè. Kuyie nkuu do dɔ́ɔ́ tidiɛti bè dokùnè dīi mǎnni Kannahāá kɔ́be kè bèe bè na.

Yetanyo yedieyè yèè bo de kó dipátírí mieke yèè tú: Bè sɛ́ntémè Suditèè. Bè dokénèmè Aii èi kɔ́be. Bè tǎámè tété kɛ́totí ketenké Kuyie mbè duó nkè. Kuyie nwèɛ ke èntenè metaummè kù dǎ̀dǎ̀nèmè ku nitibè. Sosuwee bè tiiimmè ke dǎ̀: Bèe tǎáté bè dǎ́ kétũnne wè, bəmou kè bè dǎ́ bè dǎ́ kétũnne Kuyie nku.

Di mpátírí náàntì duó ke dòmmè

1. Bè báátímè ke bo ta dihei Kuyie mbè duó ndi 1-5
2. Bè dokémè ke fiète dihei 6-12
3. Isidayeeribe kó iwuo ntótémè ketenké 13-22
4. Sosuwee náàntì sǎnti nè o kũũ 23-24

Sosuwee nimè Isidayeeribe

¹ Mòyiisi ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti do ku, kè ti Yiè nKuyie nnáké o kóo tǎnti Nunni bire Sosuwee ke dǎ̀: ² Mòyiisi n kóo tǎnti kumu, íte nè n nitibè kè di sɛ́nté kukó nSuditèè kɛ́ta dihei n duó ndi Isidayeeribe. ³ Di naàcètè bo na kèè tenké n kè ndi duómmu, kéndònnè n ti nákémmè Mòyiisi. ⁴ Di kó ketenké yóo keté dikpáa mǎnku nku kétúóténè dītari Dimaq, kédíté kukó ndiekú Efadati Itiibe kó ketenké kemou, kétuakenè dǎmèèri dièwè Meditedandee diyie taà kèè bíékè. ⁵ Ìmou í yóo da dáátí a fòmmu mumou, n yó nda bonèmu n do bonè mǎè botí Mòyiisi. N yí yóo da búttinnè, n yí yóo da dootóo. ⁶ Cómму kétéí nkéyáúkũnne a kǎnti, fǎ́ yóo tannè be nnitibè dihei n do yè n yóo duó ndi be yembè, kè bèe di tieke. ⁷ Fǎ́ ncénkeè cómmu kétéí, nkéntú n kóo tǎnti Mòyiisi da duó nyii kuú, a báa wèɛte a bakú cǎnku yoo kuyou. Memme a tómmu mumou bo nkérímè de ìikè. ⁸ Ikuú pátírí dii mbáa détténè a nùu, á ndi kàa kuyie nnè keyènkè ke tũ nti wǎri ke yèmmè. Memme a tómmu mumou bo nkérímè de ìikè kàa dǎ̀dǎ̀ri de nyié. ⁹ N da nákému ke tú cómmu kétéí nkéyáúkũnne a kǎnti, a bá nyiékú kàa kǎmbùàti duó. Mí nha Yiè nKuyie n yó nda bonèmu a tómmu mumou mieke.

Sosuwee duómmè kè bè bo sɛ́nté Suditèè

¹⁰ Kè Sosuwee náké Isidayeeribe kó bekótibè ke dǎ̀: ¹¹ Cennè kénáké benitibè kè bèe báátí, kéwaa ntidiiti. Yewe yèttáti mieke di yóo sɛ́ntému Suditèè kɛ́ta dihei di Yiè nKuyie nkúu di te kù di duó ndi. ¹² Kè Sosuwee náké Dubenniiibe nè Kadiibe nè Manansee kɔ́be dikéè ke dǎ̀: ¹³ Dentenèni ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Mòyiisi do di náké ti ke dǎ̀: Di Yiè nKuyie ndi duómmu di kó ketenké Suditèè yáa diyie yièni kèè bíékè, ke di ompũnne. ¹⁴ Di pobè nè di bí de yó nkpaá diè nde Mòyiisi di duó nkèè tenké, kè di báátí kéneinè di tebií kè di sɛ́nté kukó nkè dí bè teennè dikpǎnni, ¹⁵ kémbaànè ti Yiè nKuyie mbo bè duómmè be kó ketenké kù di duó mmèè botí di kòke, kédeè kè di wètení kékari di kòke ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Mòyiisi do di duó nkè kukó nSuditèè kó diyáa diyie yièni kèè bíékè.

¹⁶ Kè bè dǎ̀: Tí yiémmu a ti náké ti timou, kàa yí tí kɔ́te kèè bíékè tí kɔ́te. ¹⁷ Tí yó nyiemmu a kpeti ti do yíè mmèè botí Mòyiisi kpeti ti Yiè nKuyie nní nda bonè kù do bonèmè Mòyiisi. ¹⁸ Kòo mǎu yete a kpeti bèe ò kùu. Cómму kétéí nkéyáúkũnne a kǎnti.

2

Sosuwee tómmè benitibè bédébè kè bè bo paaté Sedikoo

¹ Kè Nunni bire Sosuwee tǎ mbenitibè bédébè kè bè bo kɔ́te kébánnè képaaté dihei. Kè bèe íte Sitimmu kékɔ́te Sedikoo kébáté onitipòkú mǎu wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè o cǎtè kè bè ò tu Dahabu, ke bo yí. ² Kè bèe náké Sedikoo kóo kpààti ke dǎ̀: Isidayeeribe mabè tanní diè nkeyènkè ke bo paaté dihei. ³ Kòo kpààti tǎ mbenitibè Dahabu borè ke dǎ̀: Benitibè bèè kòtení a cǎtè, bè kòtení ke bo paaté dihei ndi. Dennení be!

⁴ Kè Dahabuu sɔ́nne de kó benitibè bédé ke dǎ̀: Bè kòtenímu yie n cǎtè m me nyí yé bè yènni kè. ⁵ Bè yè de urike dii mǎnni ndi kè bè kpetí yecàkè, n yí yé bè kòte kèè bíékè. Tũnnenè be di yóo bè nintemu.

⁶ Ke yé kòò bè dèe ntímũmmũnti nti, ke bè sǎnnè titǎnti matí mieke ò dǎ̀ tì. ⁷ Kòo kpààti tǎnni bèe yè, kè bèe kpetinnè dihei kó dibòri, kè bèe bè tũnne kéyè Suditèè tipèti borè diyèri.

⁸ Kè de kó benitibè nsǎri tímũmmũnti ìnkè, bè mu nyí nduó kè Dahabuu dekoo be borè, ⁹ kè

bè nàkè kè dā: N yému kè tū ti Yìè nKuyie ndi duó ndi nhei. Benitibè bemou kèè di kpéí nkè kufswaá nkuú bè auté kè bè kánti au. ¹⁰ Ti kèèmu di yénni Esibiti kè di Yìè nKuyie ndāó dè kè kèéte tipènti kóo dāmèèrì kè dè kpéi kè di sénté, kè kèè di kúmmè Amariibe kó bekpáámbé bedé Sionni nè Ōku kuko Suditèè kó diyáá kè bè pònte. ¹¹ Ti dè kèèmu kè ti kām̀bùditi duó, òm̀au ténke í m̀ake dikám̀bùd kè bo di baao. Di Yìè nKuyie ndi tū nkù kuú baké kènkè nè ketenkè. ¹² N di báammú kè tū di yú Kuyie nyètiri kè dā di yó n dāó mesàa n di dāó mè, kè m benke de kó meccannimè. ¹³ Di béi nweti weti kè dā di yóó yóu n cice nè n yó nè n yófúú kòbe nè be cèí kòbe benitidaabè nè benitipòbè.

¹⁴ Kɛ dɛ kɔ bɛnɪtɪbɛ dɔ: Ti bo kúmɛ bo ntɔũ kɛ fɔ́ɔ sàà í tí dáa. Kɛ ti Yìè nKuyie nti duɔ ndihɛi ti yóó da dɔ̀mɔ mɛsàà.

Dahabu sònnεmè Sosuwee tã mbè

¹⁵ Kê Dahabuu bè cūñnè kuhṣū tēbòtè. O cīētē do cōmmū dihē kó kuduotí ñkè nkē. ¹⁶ Kòò bè nàkè kē dā: Kotenē ditāri bíkè kénsori kē dā yewe yētāātí. Kē bèe wētēni kē di né nà kékété, kē di kètē di yàà bo bè conē.

¹⁷ Kê dè kó benitibè dò. Ntè a yóó dàòmè, kê tí na ké da dàò ti yu Kuyie nyètiri ké béi ntí. ¹⁸ Kê ti tatini dii mǎnni dihei á núnne mupàakonwũ ntebòtè a ti cũũ ntè. Kàa dèè á tíi nha kòbe bemou a cǐtè mieke. A cice nè a yǎ, a yǎfũ kòbe nè a cǐtè kòbe benitidaabè nè benitipòbè. ¹⁹ Kàa cǐtè kou mou yè, kê ti ò kùò dè tu o kó meyei mme, kê ti me nkùò òmòu a cǐtè mieke dè tu tí kó meyei. ²⁰ Kàa me ntí dáa, ti ténke báá da dàò ti yu Kuyie nyètiri ké béi ntí. ²¹ Kòò dò: N yiemmu di béi ntí.

Kè bèe ò cau nkéíté, kòo pànkée núnné mupàakonwùš ntebòtè. ²² Kè de kó benitibée kòtè kénsòri ditàri finké kè dà yewe yètààti, bèè do bè tũnnè kè bèe bè wammú kémánté kèwètení. ²³ Kè de kó benitibèe bedée cúténí ditàri, késénté kukó nSuditèè, kèwète Nunni bire Sosuwee borè kóó nkàkè dèè dàà. ²⁴ Kè dà: Tí Yìè nKuyie mmènke tì duómamu de kó ketenké, bè tì yà kè be kànti aumu bèmòu.

3

Isidayεεribε sèńtémè kukó Suditẽẽ

¹ Menámé Sosuwee nê Isidayeeribe kè bée íté Sitimmu dikúnweení sèi kébáté Suditéé kényié nke baàné bè bo sèntémé. ² Yewe yètaati kó difnkuó kè Isidayeeribe kó bekótibè ce mbé kari dimòu, ³ Kénáké benitibè ke dà: Kè di yà kè ikuó niùbè Defiibe tùóté ti Yìè nKuyie ntaummè tóu ke kété, di tùnné. ⁴ Dì yó nni kè di tũ nke yé di í yémé kuce. Dì ba ndi tòkèné, dí di bọ mmefiè nkè mè mbo cidómétiri òmáa.

⁵ Kè Sosuwee náké bènìtìbè kè dà: Dí wénkùnnè dimáà, ti Yìè nKuyie nnaa yóó dǎǎ tidiètì kpèrè ndè di cuokè.

⁶ Dindi ikuó nùbè, tuóténè Kuyie ntaummè tou kéniiité, kè bèè di tuóté kéniiité. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee kè dà: M bo da déukúnne yie nylsidayeeriibe bemou ilké kè bèè banté n da bonémè n do bonè m'ké boti M'yiisi. ⁸ Kè kúu yíe kè dà: Náké ikuó nùbè bèè to Kuyie ntaummè tou, kè bè to dii mánni Suditéè bè ncóm'mé menie mmieke.

⁹ Kê Sosuwee yú benitibê kẹ̀ dọ̀: Tósonnènni kẹ́kẹ̀ tì Yìè nKuyie nyẹ̀ mmù, ¹⁰ kénáké benitibê kẹ̀ dọ̀: Nè die mmieke nke di yóó bantémè tì Yìè nKuyie ndi bonémè, kẹ̀ yóó bẹ̀ti Kannahā kọ̀bẹ̀ nè Itiibè nè Efiibè nè Pedisiiibè nè Kidikasiibè, Amòriibè nè Sebusiibè. ¹¹ Kuyie nkàà tẹ̀ ikuú niùbè kẹ̀tẹ̀nkẹ̀ kemàù, bèè tọ̀ ku taummè tọ̀ bẹ̀ yóó niitè kẹ́ta Suditẹ̀ mieke. ¹² Tàáténè Isidayeeribe botí tepítè nè idéi mieke onitì òmáá òmáá. ¹³ Ikuú niùbè bèè tọ̀ tì Yìè nKuyie nkùù baké kẹ̀tẹ̀nkẹ̀ nè kẹ́nkẹ̀ ku taummè tọ̀, bẹ̀ bo nyóó na dìi mǎnni kukó nSuditẹ̀ kó manie nkẹ̀ mẹ̀ pànkẹ̀ kẹ́étému, mèè dọ̀ pũ̀ nde fũ̀ kẹ̀ mẹ̀ mpènkù, kẹ̀ mèè dọ̀ pũ̀nni kẹ̀ mèè cómmú sọ̀ kẹ́pènné.

¹⁴ Kê benitibêe ité ke bo sénté Suditêe, ikuò niùbè bèè to Kuyie ntaummè tou kê bèe niitè de liikè. ¹⁵ Dè do tú mudidèè mǎnni ndi, ke sǎ nSuditèe ta menie nke píe, ikuò niùbè bèè to Kuyie ntaummè tou kê bèe na menie. ¹⁶ Kê mǎe cómmú kúkò nyuu dedètiré Atǎa Siditǎa biékè kê metēmèe pǎnté káyúnné dǎmèeri mukókúú nkou biékè tedǎnté Adabu kó dikpǎá, kê Isidayeeribee na dekerpé késénté kǎnweti Sedikoo. ¹⁷ Kê ikuò niùbè ncómmú kúkò ncuokè ke to Kuyie ntaummè tou, kê Isidayeeribee bemouu yǎa sénténé diyǎá teri.

4

Bè fí nyèè tǎrè Suditẽẽ miεε kε bo ndenniní

¹ Isidayεribe sɛntɛ dɛl mɛnni Suditɛ kɛdɛɛ, kɛ ti Yiɛ nKuyie nnakɛ Sosuwɛɛ kɛ dɔ: ² Tɔ̃tɛnɛ Isidayεribe boti tɛpiɛtɛ nɛ idɛi miɛkɛ oniti ɔmɔ̃a ɔmɔ̃a. ³ Kɛ bɛɛ ta kuko ncuokɛ ikuɔ niɛbɛ cɔmmu dɛ, kɛwaa nyɛtɔ̃rɛ tɛpiɛtɛ nɛ yɛdɛɛ kɛntɔ kɛdɔu ndi yoo yiɛ ndɛ.

⁴ Ké Sosuwee yú benitibè tepítè nê bédébè bè tãátè bè Isidayeeribe botí mieke ké bè nàké ke dâ: ⁵ Tannè kukó nSuditè cuokè bè còmmúnè dè ti Yìè nKuyie ntaummè tou, bá wè kòo buutè ditàri, Isidayeeribe botí màmè. ⁶ Ké yè mbo, ké di bí di beke diyìè mari ke tú: Yètárè yìè ñtu ba? Di dâ: ⁷ Ti do senti Suditè nwe nê ti Yìè nKuyie ntaummè tou ké menie ncómmú, de kó yètárè yó mbomu sáà ke denniní Isidayeeribe Kuyie ndòò tii dieti.

⁸ Ké Isidayeeribe dâò Sosuwee bè nàké ti, kéwáá nyetárè tepítè nê yèdèè be botí màmè kèntú nti Yìè nKuyie nnákémè Sosuwee ké bè nyè tó kédòú mbè yóó yìè ndè. ⁹ Ké Sosuwee fíí nyetárè tàyè tepítè nê yèdèè, ikuó niùbè do tó ti Yìè nKuyie ntaummè tou ké còmmúnè dè, ké yè kpaá dè bo nê yíenní.

¹⁰ Ikuó niùbè bèè tó Kuyie ntaummè tou ké bè ncómmú kukó ncuokè, ké ti Yìè nKuyie ndo dúò nké Sosuwee bè nàké ti timòu dâò. Sosuwee do túnne Mòyiisi ò nàké tii nti timòu. Mènmè ké benitibè bemòu senté kukó mmecāā. ¹¹ Bè sènté dii mònni bemòu ke deè ké ikuó niùbè niitè be ìkè nê ti Yìè nKuyie ntaummè tou. ¹² Ké Dubennii be nê Kadiibe nê Mannasee kòbe dikéè ké bèè niitè fèkpàrinafè ìkè kèntú Mòyiisi do bè nàkémè. ¹³ Ké behāāpòmbè sikoupiisínàà (40000) bèè do baati tikpàrinènti mudoò kpeti. Ké bèè sènté kukó nSuditè kénwetí kubiriku ké ti Yìè nKuyie mbè bonè. ¹⁴ De kó diyìè ké ti Yìè nKuyie ndéúkúnne Sosuwee Isidayeeribe bemòu ìkè, ké bèè ò yàtè ké nhò dè o fòmму mumòu mieke bè do dé mèè botí Mòyiisi.

¹⁵ Ké ti Yìè nKuyie nnáké Sosuwee ké dâ: ¹⁶ Dúò ndinùù ikuó niùbè bèè tó Kuyie ntaummè tou ké bèè yè Suditè.

¹⁷ Kòo bè dúò ndinùù. ¹⁸ Ikuó niùbè bèè tó ti Yìè nKuyie ntaummè tou bè yènní dii mònni kénà dikonnèbènni, ké menie nwète képsènté mè do dòmmè ké kukó nSuditè píe. ¹⁹ Bè do sènté kukó nSuditè otànkú ketiwè yìè pínni ndi, kébátè Kidikaadi Sedikoo fònkúò.

²⁰ Ké Sosuwee fíí nKidikaadi yètárè tepítè nê yèdèè bè do tòutè yè kukó nSuditè mieke. ²¹ Ò dèè mènime kénáké Isidayeeribe ké dâ: Ké di bí di beke diyìè mari ke tú ba nkó yètárè nyè? ²² Dí i nàké ke dâ: Ti do senti kukó nSuditè nwe ké menie ncómmú ké ti na dekpèrè kèsènté. ²³ Ti Yìè nKuyie nkuú do còhné kukó nSuditè kó menie nké dèè kpei ké ti sènté, kú do dâò mèè botí tipènti kóo dà mèèrì ké tí sènté. ²⁴ Kú dâò memme ké benitibè bemòu bo banté kú kpeñnimè mme, ké ti nkú dé sáà.

5

Amòriibe kèè mè Isidayeeribe kpéi nké kufōwāā mbè pī

¹ Ké Amòriibe kpààtibè bèè bo Suditè diyìè taà kèè biékè nê Kannahāā kòbe bèè bo dà mèèrì také, ké bèè keè ti Yìè nKuyie ncònnémè kukó nSuditè kó menie, ké Isidayeeribe sènté, ké kufōwāā mbè auté, bè i ndàátí ke bo baao Isidayeeribe.

Bè cām̀m̀m̀m̀ Isidayeeribe bè pié bè kuce mieke

² Ké ti Yìè nKuyie nnáké Sosuwee ké dâ: Dâò metántènsiè nkécām̀m̀m̀ Isidayeeribe bè pié bè kuce mieke.

³ Kòo dâò metántènsiè nké bè cām̀m̀m̀m̀ dicāntētāri Ìnkè. ⁴ Nte dèè do te ké Sosuwee cām̀m̀m̀m̀ benitidaabè bè do yetiní Esibiti ké bèè kó dimàà ndò nkéna kékòte mudoò, bè do ku dikpāā cuokè nke. ⁵ Bè do yetiní Esibiti ké bèè bo bè do cām̀m̀m̀m̀, bè do pié bè kuce bèè do í cām̀m̀m̀. ⁶ Isidayeeribe do yènní Esibiti kèmmake yebie nsipisínàà ndi dikpāā, bè do yetiní ké bèè dò mbè bo na kékòte dikpānni ké bèè kú, bè yete mèè kpéi ti Yìè nKuyie nkpeti, ké kú dâò bè í tati kú do yè nkú yóó dúò ndii èi be yembè, menaamiè nnè mecekùò ndè pūš ndè. ⁷ Be bí ìi do còutè be fòtè, ké Sosuwee bè cām̀m̀m̀m̀ ké yè bè mu ndo í cām̀m̀m̀m̀. ⁸ Ò bè cām̀m̀m̀m̀ kédeè ké bè mbo be karè nyè ké yàa mieténè. ⁹ Ké ti Yìè nKuyie nhò nàké ké dâ: N dèite yìè ndi fèi nyi, do yènnènni í Esibiti.

Dèè te ké bè yu de kó dibòri ke tú Kidikaadi nê yíenní.

Bè baammè diyentébanni Kannahāā

¹⁰ De mònni ké Isidayeeribe nkari Kidikaadi kébaā ndiyentébanni otànkú yìè tepítè nê dinaanni yìè kuyuoku, Sedikoo èi kó kubiriku. ¹¹ Ké bèè di de yìè dihei kó tidiiti, kécááké pèè wèè í kòarèné mutie mùu muuti nê tidiiti tii cie. ¹² Ké dèè wenté ké mánni ténke í mbo, ké bè nyo nKannahāā kò mudii.

Sosuwee yamè wèè baké Kuyie nhāāpōnnafè

¹³ Diyìè mari ké Sosuwee mbo Sedikoo také kèyà onitè mòu kòò tó mesebii nke còmmú, ké Sosuwee ò beke ké dâ: A tú ti kouaà ké ti dootitù? ¹⁴ Kòò dâ: N tú wèè baké wènwè ti Yìè nKuyie nhāāpōnnafè, m bo ke tuòkúnímu. Ké Sosuwee nínkóo ò ìkè ké dâ: N yìè, a dó ké n nàké ònti?

¹⁵ Wèè baké ti Yìè nKuyie nhāāpōnnafè kòò dâ: Dèite a neùti, a còmmú dibòri sààrì ndi.

Kɛ Sosuwee ti dɛitɛ.

6

Isidayɛeribe pɔntɛmɛ Sedikoo

¹ Sedikoo ɛi do kpɛti tɔu nwe ke pɔkɛ Isidayɛeribe kpɛi, ɔmɔu i taɔ ɔmɔu mɛ nyi yiɛ. ² Kɛ ti Yiɛ nKuyie nnɔkɛ Sosuwee ke dɔ: N da duɔmmu Sedikoo ɛi nɛ di koo kpɔati nɛ o ɔɔpɔmbɛ kperibɛ. ³ Fɔ nnɛ a ɔɔpɔmbɛ di nɛ fitɛ Sedikoo ɛi kucɛ mɛmɔa diyiɛ miɛke ke dɔ yɛwe yɛkuɔ. ⁴ Kɛ ikuɔ niɔbɛ bɛyiekɛ nto yɛtɛtɛhe yɛyiekɛ ke ni ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu iikɛ, diyiɛ yiɛnni yiɛ kɛnheɛ ke di fitɛ diɛi kucɛ mɛyiekɛ. ⁵ Kɛ ditɛtɛheɛ kuɔ ndii mɔnni di u dimɔu Sedikoo ɛi duoti yoo domu ba wɛ koo wetinnɛ o iikɛ.

⁶ Kɛ Nunni birɛ Sosuwee yu ikuɔ niɔbɛ bɛyiekɛ ke dɔ: Tuɔtɛnɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu, kɛ ikuɔ niɔbɛ tɔbɛ bɛyiekɛ nto yɛtɛtɛhe yɛyiekɛ ke ni.

⁷ Kɛ behɔɔpɔmbɛ nni ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu iikɛ kɛ di fitɛ diɛi.

⁸ Kɛ ikuɔ niɔbɛ bɛyiekɛ tuɔtɛ yɛtɛtɛhe yɛyiekɛ, kɛniitɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu iikɛ kɛnheɛ. ⁹ Kɛ behɔɔpɔmbɛ mabɛ nni ikuɔ niɔbɛ bɛɛ eu yɛtɛtɛhe, kɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu bɛ tɔ nɛ behɔɔpɔmbɛ tɔnni kɛ yɛtɛtɛhe kuɔ. ¹⁰ Sosuwee do bɛ nɔkɛmu ke tɔ bɛ baɔ wekii bɛ ndo nyoo ke kɛmmu o bo yimɛ: Uunɛ! Kɛ bɛ nɛ uu. ¹¹ Kɛ bɛ fitɛ diɛi kucɛ mɛmɔa diyiɛ mari mɔa miɛke nɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu, kɛkɔ mbɛ batɛ dɛ kɛduɔ.

¹² Kɛ dɛɛ wentɛ dikunweɛni sɛi, kɛ Sosuwee duɔ nkɛ ikuɔ niɔbɛ tɔ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu. ¹³ Kɛ behɔɔpɔmbɛ mabɛ nni ikuɔ niɔbɛ bɛɛ eu yɛtɛtɛhe bɛ iikɛ, kɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu bɛ tɔ, kɛ behɔɔpɔmbɛ tɔbɛ tɔnni, kɛ yɛtɛtɛhe kuɔ. ¹⁴ Diyiɛ didɛri yiɛ, kɛ bɛ tɔ fitɛ diɛi kucɛ mɛmɔa, kɛ mɛ nhɔ nɛ dɔ yɛwe yɛkuɔ. ¹⁵ Diyiɛnni yiɛ kɛyɛ dikunweɛni sɛi kɛfitɛ diɛi ke dɔ kucɛ mɛyiekɛ. Dɛ kɔ diyiɛ dimaa ndi bɛ fitɛmɛ kucɛ mɛyiekɛ. ¹⁶ Kɛ bɛ nfiti kucɛ mɛyiɛmmɛ, kɛ ikuɔ niɔbɛ eu yɛtɛtɛhe, kɛ Sosuwee nɔkɛ benitibɛ ke dɔ: Uunɛ! Ti Yiɛ nKuyie ndi duɔmmu diɛi, ¹⁷ di di kɔ pɔfi kɛ di ɛi dɛ ntɔ ti Yiɛ nKuyie nkperɛ. Di yoo Dahabu onitipokɔ wɛɛ dauti dautinɛ benitidaabɛ omɔa nɛ bɛɛ bo o ciɛtɛ, o sɔo sɔnnɛ mɛɛ kpɛi nti tɔnni bɛ kɛ bɛ bo paatɛ diɛi. ¹⁸ Dɔnnɛ mɛyɔmmɛ di baɔ yuukuɔ demarɛ, kɛ di tuɔtɛ demarɛ di yoo annɛ mɛyɔsɔ mɛ Isidayɛeribe kɛ bɛɛ bɛ kuɔ. ¹⁹ Mesɔ nnɛ timati pɛiti, disɔwɔɔ nɛ timati dɛ yoo ntɔ ti Yiɛ nKuyie nkperɛ ndɛ, kɛ di dɛ annɛ ku ciɛtɛ miɛke.

²⁰ Kɛ bɛɛ ɛɛ yɛtɛtɛhe, kɛ bɛɛ uu kɛ kudauti do, kɛ Isidayɛeribɛ ta diɛi ba wɛ koo wetinnɛ o iikɛ. ²¹ Kɛ bɛɛ kuɔ benitibɛ bɛmɔu benitidaabɛ nɛ benitipɔbɛ, ibi nɛ bɛkɔtibɛ, inɔakɛ nɛ ipɛ nɛ sammarimubɛ.

Sosuwee yoomɛ Dahabu

²² Kɛ Sosuwee nɔkɛ benitibɛ bedɛbɛ bɛ do tɔ mbɛ ke dɔ: Tannɛ Dahabu onitipokɔ wɛɛ dauti dautinɛ benitidaabɛ ciɛtɛ koo dɛnnɛni nɛ o ciɛtɛ kɔbɛ bɛmɔu kɛntɔ ndi sɔo o nɔkɛ ti.

²³ Kɛ bɛɛ ta kɛdennɛni Dahabu nɛ o yɛmbɛ nɛ o yɔfɔ kɔbɛ bɛmɔu, nɛ o kɔbɛ bɛmɔu. Kɛ bɛɛ bɛ kannɛ bɛ batɛ dɛ kɛtɔnnɛ bɛmɔa, kɛndakɛ bɛ kpɛi. ²⁴ Bɛ mɛ nyi kɛcɔu ndiɛi nɛ dɛ kɔ dimaa bo di miɛke, kɛtuɔtɛ mesɔ nnɛ timati pɛiti, disɔwɔɔ nɛ timati kɛtanɛ ti Yiɛ nKuyie nciɛtɛ. ²⁵ Kɛ Sosuwee yoo Dahabu onitipokɔ wɛɛ dauti dautinɛ benitidaabɛ nɛ o kɔbɛ kɛ bɛ nfoɔ, o sɔnnɛ mɛɛ kpɛi nho tɔ mbɛ kɛ bɛ paatɛ diɛi. Dahabu kɔ kufuku kpɔa bomu Isidayɛeribɛ cuokɛ nɛ yiɛnni.

²⁶ Dɛ mɔnni ndi Sosuwee bɛimmɛ kɛyɔ ti Yiɛ nKuyie nyɛtiri ke dɔ:

Wɛɛ bo ndɔ kɛmɔa diɛi dii, nhɔ bo ya!

O bo ndi pɔuku koo biketirɛ kɔ,

koo ndi kpɛti yɛcɔkɛ koo biyɔatɛ kɔ.

²⁷ Kuyie ndo bonɛmu Sosuwee koo yɛtiri faitɛ bɛ tenkɛ kɛmɔu miɛke.

7

Akɔa dɔmmɛ mɛyɛ nkɛ bɛɛ o kɔ

¹ Kɛ Isidayɛeribɛ dɔdɔ mɛyɛ ndiɛmɛ, kɛtuɔtɛ ti Yiɛ nKuyie nyɛ mbɛ baɔ tuɔtɛ dɛ, kɛ ku miɛkɛ bɛ pɛikɛ. Sudaa naamunkɔ kou Sedaa birɛ Sabudi wɛɛ do pɛitɛ Kadimii, koo pɛitɛ Akɔa. Akɔa wɛɛ do yuukuɔ.

² Kɛ Sosuwee tɔ mbenitibɛ kɛ bɛ bo paatɛ Aii ɛi, diɛi dii bo Betɛedi diyiɛ yiɛni kɛɛ biɛkɛ, kɛ tɔkɛnɛ Beti-Afɛnni, kɛ bɛɛ kɔtɛ kɛ di paatɛ. ³ Bɛ wɛtɛni mɛmmɛ koo nɔkɛ ke dɔ: Dɛ kɔ diɛi i dɛu a baɔ fɛu mbenitibɛ bɛmɔu. Sikɔupisidɛ (2000) yoo sikɔupisitaati (3000) yoo nsannɛmu.

⁴ Bɛɛ do kɔtɛ, bɛ bo ntɔɔkɛ sikɔupisitaati (3000). Kɛ Aii kɔbɛ bɛ na kɛbeti. ⁵ Bɛ kuɔ bɛɛ nitibɛ bo ntɔɔkɛ sipisitaati nɛ bɛkuɔ, kɛ bɛɛ bɛ bɛti kɛdennɛ diɛi kɔ dibori Sebadimmi kɛ bɛ cuunko, kɛ kufɔwɔa mbɛ autɛ kɛ dɛɛ bɛ kpɛi.

⁶ Sosuwee nè Isidayeeribe kó bekótibè kè bèe kèrì be yààti, kèpū mmutáá mbe yó kénínkú ti Yiè nKuyie ntaummè tó ìkè nè kuyuokoo. ⁷ Kè Sosuwee béi nke dā: Áú, n Yiè nKuyie! Dè yíme káa ti sénni kukó nkè Amāriibe yóó ti ku? Tí na nkpaani kukó nSudite kó diyáa. ⁸ Kuyie nha báa yí n da cààrè, m bo yí ba? Tínti Isidayeeribe ti dootitabè ti namu. ⁹ Kannahā kabe nè yehékè tēyè kabe yóó ti kēemu kè ti dintè kékua, káa né yíme kébenke a yetidieri?

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dā: Íté! Dè yíme káa nínkú ke sī? ¹¹ Díndi Isidayeeribe di dāð meyi mme ke yete n di náké ti, ke yúúúú n do yē ndi báa yúúúú dè, ke dè sōnne di nenti mieke. ¹² Di ténke í yóó na di dootitabè, di dootitabè yó ndi betimu ke di kòu. N ténke í yó ndi bonè, kè di í dēenne n yē ndi báa túóté dè di cuokè. ¹³ Íté kēwénkūnne benitibè! Náke be kè bèe wénkūnne bemáá kè ti naa máá. Á bè náké ke dā: Mí ndi Yiè nKuyie ndíndi Isidayeeribe di tū nkú mū tu n yē ndi báa túóté dè, dē bo di cuokè, kè di í dē dēenne di báa na kébaao di dootitabè. ¹⁴ Nanke dikūnweñi, á tí nyiwuā nyiwuā kētāū tēté kè m benke kùu wuā nkūu bate tināmūnti, kè m benke kùu naāmūnkú kùu bate sicéí, kè m benke tēè cīētè tēe bate benitibè. ¹⁵ Kè m benke wēè niti bèe ò cōu nnè o kperè demāu, ò yete mēè kpéí n náké ti ke dāð meyi ndiēme Isidayeeribe mieke.

¹⁶ Dikūnweñi sèl kè Sosuwee tí nyIsidayeeribe kó iwuā nyimāu. Kè Kuyie mbenke Sudaa kó kuwū. ¹⁷ Kòo bè bate be naāmūnti, kè Kuyie mbenke Sedaa kóku, kòo bè bate be cēí, kè Kuyie mbenke Sabudi kpete. ¹⁸ Kòo bè bate oniti oniti, kè Kuyie mbenke Akāā. Akāā cice do tú Kadimii, kè Kadimii cice tú Sabudi, kè Sabudi cice tú Sedaa. Sudaa kó kuwū kabe mbe. ¹⁹ Kè Sosuwee ò náké ke dā: Banté ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkú demū kè n náké demāu, a báa n sōnne demarè.

²⁰ Kè Akāā dā: Éē, mfi dāð meyi ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkú ìkè. Nte n dāð dē: ²¹ N yā ti dootitabè nenti mieke nke Mesopotamii kabe kó diyaabōri sàari mari nè meditibii nsikousidé (200) nè disāwēnni cidōó kó dikéè, ke dè yaa nke túóté, di bo dè yā n tou mieke, kè dè kūrì kè idííí ni.

²² Kè Sosuwee tō mbenitibè kè bèe kote o dieku kénsó ndè me ndò nkè idííí ni. ²³ Kè bèe dè kūtè o dieku kētóni Sosuwee nè Isidayeeribe bemāu borè, kè bèe dè cōu ti Yiè nKuyie nyiikè. ²⁴ Sosuwee nè Isidayeeribe bemāu kè bèe túóté Akāā nè idííí nè diyaabōri nè disāwēnni nè o bí, inítidaai nè inítipòl nè o náake nè o sāmmarímúbè nè o pe nè o bōó nè o touku nè ò mōke dēè kó dimāā, kékōtenè kubiriku bè tu kú Dikōnkōnni biriku. ²⁵ Kè Sosuwee náké Akāā ke dā: Fōó te kè meyi nti tūkení, ti Yiè nKuyie mbo da dāð meyi nyie.

Memme kè Isidayeeribe bustí Akāā yetārè kékua, kè me ndāð o kabe bemāu nè o kperè demāu, ²⁶ kētíí ndeborè ditánténkou dièrì kè di kpáá bo nè yíenní, dē te kè bè yu deborè ke tū dikōnkōnni biriku.

Memme ti Yiè nKuyie mmieke domè.

8

Bè pòntemè Aii

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dā: A bá nyiékú, a kām̀b̀b̀ti bá nduò, túóté a āāpōmbè bemāu kè dí kote képi Aii, n we nda duómumu nè o kóo kpààti nè o nitibè nè o ei nè o tenké. ² Á pante Aii nè o kóo kpààti a pante mēè botí Sedikoo nè o kou, kè dí ei be kperè nè be wūš. A duó nkè behāāpōmbè bè dèké diyie yiení kēè bíékè.

³ Kè Sosuwee báátí nè o āāpōmbè ke bo pi Aii, kētāātè bekpārīnuombe sikōupípísitāati (30000) kēnií nkeyènkè, ⁴ kè bè náké ke dā: Kōtenè kénhoke dihei fōnkúó, di báa dēténè dihei. Di nwáké, kè dè fuute dí yēnní. ⁵ Mí nnè n kabe kè ti taroo dihei, kè bè yēnní ke bo ti dokénè tí coké ti sòò yíme. ⁶ Bè yóó ti betimu kè tí bè dēténè dihei kè be yēmmè ndò nti coké ti sòò yíme. ⁷ De mōnni kè dí yēnní kēpōnte dihei. Ti Yiè nKuyie ndi ndi duómumu. ⁸ Kè di ta dihei dí dí cōu nkédō ti Yiè Kuyie nyēmmè kēntú n di náké ti.

⁹ Kè bekpārīnuombe kè Sosuwee bè benke dè, kénhoke Aii nè Betēdi de cuokè diyie yiení kēè bíékè, kè Sosuwee nkpaānè besōmbe keyènkè.

¹⁰ Kè dē wenté kè Sosuwee wēnní o nitibè kētānké Isidayeeribe kó bekótibè kè bèe niitè fenafe. ¹¹ Kè bekpārīnuombe ò neinè kè bèe kote Aii kētānko kēbáté Aii bakú cānku bíékè kè kubiriku makú nsoké nè Aii be cuokè. ¹² Kè Sosuwee túóté benitibè bè bo ntūòke sikōupínūmmú (5000) kè bè òo ndiyie yiení kēè bíékè Betēdi nè Aii de cuokè. ¹³ Kè difnini dièrì mbo dihei bakú cānku bíékè, kè dièrì bo diyie yiení kēè bíékè, kè Sosuwee yie mbo kubiriku de kó keyènkè. ¹⁴ Kè Aii kóo kpààti yā Isidayeeribe, kēbáátí mecāā nnè o āāpōmbè ke bo bè dokénè ò sòò bè doké ndè Sudite biriku, ke wetí tedānté Adaba kó dikpāā. Bá bè í yé ke dō mbēmabè òke diyie yiení kēè bíékè. ¹⁵ Sosuwee nè o kabe kè bèe dāð kēndò mbè coké kēwetinné dikpāā dièrì bíékè. ¹⁶ Kè bèe péi nkè benitibè ité dihei dimāu, kè bè tūnne kédēténè

dihèi. ¹⁷ Kè bèe yè beməu kətūnne Isidayeeribe, bá òmòu í nkpaá Aii ke baa diheì. ¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dā: Youte a kpānni Aii biékè, n da duámmu de kó diheì.

Kè Sosuwee yie. ¹⁹ Ò yòutè dii mōnni o nòutè kè Isidayeeribe bèe do sori kè bèe yēnni mecāā nkéta diheì ké di do, ké di cōu ndende bām̄bā.

²⁰⁻²¹ Kè Aii kòbèe wēēte kēyā kuyukú dātinnēmè be ei, kēmōnté bè bo coké kécuo nkèè biékè. Sosuwee nè o kòbè bèe do cokú kè bèe yā bèe do sori diyiè yēnni kèè biékè bè yēnnimè ke cōu ndiheì, kēwēte kédokénè bèe bè bēti. ²² Bèe cōu ndiheì kè bèe yēnni kè bèe cētinnè Aii kòbè de cuoké, òmòu í nyenté. Kè bèe bè kùo beməu, ²³ kēpí nhAii kóo kpāati kékatenè Sosuwee borè.

²⁴ Isidayeeribe kùo dii mōnni bèe bè tūnne dikpāā mieke kēdeè kēwētení diheì kékua besəmbe beməu. ²⁵ Aii kòbè, benitidaabè nè benitipòbè bè kùo bè do bo tekoupiipítè nè sikoupsidè ndi (12000). ²⁶ Kè Sosuwee nyuo o kpānni Aii biékè kè bè yā kuānè benitibè beməu kēdeè. ²⁷ Sosuwee nè o kòbè kè bèe ei be kperè nè be wūs kéndōnnè ti Yiè nKuyie nti nhò nākémè. ²⁸ Kè Sosuwee cōu nhAii kóo cúté fūku fūku kēnaā ntidobontí bá dēmarè í dè bo nè yēnni, ²⁹ kēnūnnè Aii kóo kpāati mutie kòo nsake nè kuyuokoo. Diyiè tati dii mōnni kè Sosuwee duò nkè bèe ò cūūnni kédōu ndiheì mōnku dibōri, kētíi nditāntēnkou o Ìnkè kè di kpāā bo nè yēnni.

Sosuwee kàammè Kuyie nkuò iməu Isidayeeribe

³⁰ Kè Sosuwee maá ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù diwūstōnni ditāri bè tu di Ebaadi di Ìnkè. ³¹ Ò di maānè yetārè yèè í ciéké yēnye. Timāti mati í kàáké yè kéndōnnè Mōyiisi ti Yiè nKuyie tōnti do ti nākémè Isidayeeribe, kè ti wāri o kuò pātiri mieke, kòo kù flé iwūs kētuo nkéfié metaummè kpeyi. ³² Kòo wāri Mōyiisi kó ikuò yetārè Ìnkè Isidayeeribe beməu iikè. ³³ Isidayeeribe nè be kó bekótibè nè bepātíwābè nè bebaatibè kè bèe cōmmú kēfité metaummè tōu kénwetí ikuò niùbè Defiibe bèe di tō. Isidayeeribe sòmbe nè bepòbbè, kè bè cōmmú bié nKarisimmu tāri Ìnkè betòbè Ebaadi kperi Ìnkè, kéndōnnè ti Yiè nKuyie nkóo tōnti Mōyiisi do yē mbè níí dōdmè kēpā Kuyie nkó mesāā nyIsidayeeribe. ³⁴ Kè Sosuwee kaa nyikuò iməu, kēkaannè Kuyie nyè nkè bè dōò dè kùu bè dōò mesāā nnè kù yē nkè bè dōò dè kùu bè dōò meyei, tii kó dimāā wāri ikuò pātiri mieke, ³⁵ kēkaa nKuyie ntannè yeməu kù do duò nyè Mōyiisi, benitibè beməu iikè nè benitipòbè nè ibi nè bepòbbè. Bá ò í nsuò ndimari.

9

Sosuwee do taunnēmè Kabaā kòbè

¹ Kè bekpāatibè bèe bo kúko nSuditēē diyiè yēnni kèè biékè: Yetārè Ìnkè kòbè nè kubiriku kòbè nè bèe bo dāmēèri pēmmè kētuakenè Dimaa. Itiibe nè Amōriibe nè Kannahāā kòbè nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe kè bèe keè bè pōntemè Aii, ² kēwēnnè beməu ke bo kpānnè Sosuwee nè o kòbè Isidayeeribe.

³ Kè Kabaā kòbè keè Sosuwee pōntemè Sedikoo nè Aii, ⁴ kēsouté kéndò mbè bonni dēdētirè ke tō mudii, ke bou tiyōti tii kēri be sāmmarímúbè, ke tō menaā nkó tidōuti kóti, tii kēri kè bè yā. ⁵ Kè dātí tiyāaciti ke ānnè tineūti tii kēri kè bè yā, ke tō pēēbè bèe kpeí ke wēri. ⁶ Kè bèe tuokoo Kidikaadi kēyā Sosuwee nè o kòbè ke dō: Ti boni dēdētirè nde ke dō nè dindi ti tau.

⁷ Kè Isidayeeribe be tēñné ke dō: We nyé kè di í ā die nde detóōnnè. Ti bo yīme ké di taunnè. ⁸ Kè bèe nāké Sosuwee ke dō: Ti tú a kó betōmbè mbè. Kè Sosuwee dō: Di tú òmbè? Di bonni dē?

⁹ Kè bè dō: A kó betōmbè tīnti ti bonni diheì dētiri ndi, ke kèè a Yiè nKuyie nha tū nkù kpéi nnè kù dōò tii dieti Esibiti. ¹⁰ Nè kù dōò dè Amōriibe kó bekpāatibè bedé kukó nSuditēē kó diyāā. Sionni, Esibonni kóo kpāati nè Ōku Basāā kou, wèè do bo Asitadoti. ¹¹ Ti ei kó bekótibè ti nākémè ke tū: Túótēni mudii kékote kè bè co, kēmpí mbè tōmmú kè di dōò metaummè. ¹² Ntenè pēē, ti sòò yóó kēténí kòò kpāā tonnimu, bām̄bā mmie nke kpeí ke pūūti ke wēri. ¹³ Ti sòò yóó túóté menaā nkó tidōuti kè ti pāannimu, di mōnni ke kēri, tineūti nè tiyāati kè dè kēri kuce okù mēè kpéi.

¹⁴ Kè Isidayeeribe kó bekótibèe cōuté be dii bá bè í beé ti Yiè nKuyie. ¹⁵ Kè Sosuwee bè dōōnnè metaummè, kè bèe narike, kòò dō bè í yóó bè kùo. Kè Isidayeeribe kó bekótibèe yie nke yú ti Yiè nKuyie nyētiri.

¹⁶ Yewe yētāati kó difñkúò bè taummè ke dèè, kè Isidayeeribe keè bè bomè dēnde nde detóōnnè. ¹⁷ Kè bè mmāke yewe yētāati mucēmmu kētuake de kó benitibè cie: Kabaāā nè Kefidaa nè Bedōti nè Kidiya-Yeaddimmu. ¹⁸ Bè í mbè kùo, ke yé Isidayeeribe kó bekótibè do bè taunnēmè kēyú ti Yiè nKuyie nyētiri, kè be kòbè Isidayeeribe mbè kpānnè. ¹⁹ Kè bekótibè beməu dō: Tfi bè taunnè ke yu ti Yiè nKuyie nyētiri, ti báa na kè bè kùo, ²⁰ ti yóó bè yóumu kè bè nfòu ke yé ti béimmè ke yu ti Yiè nKuyie nyētiri, ti yāā bo í nti Yiè nKuyie mmieke. Ntenè ti yóó bè dōōmè. ²¹ Ti yóó bè yóumu kè bè nfòu ke ti do mmenie nke ti kau ideí.

Bekótibè ti mbéi. ²² Kè Sосуwee yú Kabaṣṣ nìtibè ké bè beke ke dò: Dè yíme kè di ti souté ke yé ndi cie diétiri ke né bo ti také? ²³ Di yó ntú tidaati nti sáà, ke kōū Kuyie ncīēté kó idéi ké ndo mmenie.

²⁴ Kè Kabaṣṣ nìtibè ténne Sосуwee ke dò: Ti kèè di Yìè nKuyie nduṣmmè mme ku kóo tōnti Məyisi ke ntenké ke tú di nkòu bèè kó dimàà dè bo, kè kufṣwaa nti pī nkè ti yīkù di bo ti kuṣmè, dè te kè ti dòò mēmmē. ²⁵ Ti bo a nṣu mieke nke a pēnsirimè, mēè da wenni daò mē.

²⁶ Nte Sосуwee do yete bè bo bè kùmmè kédàò ti. ²⁷ De yìè kè Sосуwee duṣ nkè bè nkau idéi ke do mmenie nYisidayeeribe nè ti Yìè nKuyie nwūstōnni kpéi nkù dó bèè di maá dè. De kó benitibè kpaá pīmmu de kó mutōmmu nè yíenní.

10

Isidayeeribe namè Amōriibe

¹ Kè Adoni-Sedeki Sedisadēmmu kóo kpààti keè Sосуwee pāntemè Aii nè o kóo kpààti ke bè kùu páfí ò do dōòmè Sedikoo nè o kóo kpààti, kékeè Kabaṣṣ kòbe taunnēmè Isidayeeribe ke bo be cuokè. ² Kè kufṣwaa mbè auté, ke yé yekpààtihekè mieke Kabaṣṣ do túmè dihei diéri ndi ke pēēté Aii, kè bekōmbōtiebe maa di bo. ³ Kè Adoni-Sedeki Sedisadēmmu kóo kpààti tṣ nkè bèè náké Oammu Ebunṣ kpààti, nè Pidammu Yadimuti kpààti, nè Yafia Dakiisi kpààti nè Debii Ekunṣ kpààti ke dò: ⁴ Kōtēnni ké n teennè kè ti kpannè Kabaṣṣ kòbe ke yé bè taunnēmè Sосуwee nè o kòbe Isidayeeribe.

⁵ Mēmmē kè Amōriibe kó bekpààtibè bēnūmmū wēnnēnè Sedisadēmmu kou nè Ebunṣ kou nè Yadimuti kou nè Dakiisi kou nè Ekunṣ kou, kētúóté be āpāntīrē képi Kabaṣṣ kòbe mudoò. ⁶ Kè Kabaṣṣ kòbe tṣ nSосуwee borè Kidikaadi kè bèè ò náké ke dò: Kōtēni kédēté a kó betōmbè, báa yete Amōriibe kó bekpààtibè bèè bo yetārè ĩnkè beè wēnnè ke bo ti dokénè.

⁷ Kè Sосуwee pānkēe íté Kidikaadi nè behāāpōmbè nè bekpārīnuambē. ⁸ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Sосуwee ke dò: A bá nyīkù m bè nda duṣmmu a yóó bè namu bēməu páfí, òməu báa da na.

⁹ Sосуwee nè o kòbe kè bèè íté Kidikaadi kényiè nke kéri keyènkè keməu képi Amōriibe bá bè í yé. ¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie nduṣ nkè Amōriibe bütinnè kécké kè Isidayeeribe na Amōriibe, ké bè auté Kabaṣṣ, ké bè bèti Beti-Onṣ tārī, ké mbè kōūti kētukenè Asekāa nè Makedaa. ¹¹ Kè Amōriibe coké kēncuti Beti Onṣ kè ti Yìè nKuyie ncūūnní yemātārè diyè kè yèè bè kùu kè bè nsū kēpēēté Isidayeeribe kùu bè nè yese.

¹² Ti Yìè nKuyie nduṣ ndii yìè Amōriibe Isidayeeribe kè bè nkpa nkè Sосуwee bēi ny-Isidayeeribe bēməu ĩlkè ke dò: Fṣ ndiyiè, cómmú Kabaṣṣ ĩnkè, tṣ nhotānkù kàa cómmú Ayanṣ biriku! ¹³ Kè diyiè cómmú, kòo tānkūu cómmú, kè Isidayeeribe yàa nanè be dootitabè. Ti wārīmu Owenniwe pátiri* mieke ke tú: Kè diyiè ncómmú tiwetī cuokè ke dò diyiè difōuri ke í ta. ¹⁴ Kè de kó diyiè í dake ti Yìè nKuyie nyí yie ndiyiè marī oniti kpeti mēmmē kó kubotí. Ti Yìè nKuyie nku mómmonku kuú do kpa nyIsidayeeribe kpéi.

¹⁵ Sосуwee nè o kòbe Isidayeeribe bēməu kè bèè wēte be kārī dè Kidikaadi.

Bekpààtibè bēnūmmū do sōrimè Makedaa tādēnkū

¹⁶ Kè Amōriibe kpààtibè bēnūmmū coké kēsōri Makedaa tādēnkū. ¹⁷ Kè bèè náké Sосуwee ke dò: Ti yàmū bekpààtibè bēnūmmū kè bè coké ke sōri Makedaa tādēnkū. ¹⁸ Kè Sосуwee náké benitibè ke dò: Biennè yetádiyè kékpētinnè dibōri kēmbaa. ¹⁹ Nkpáa betinè di dootitabè, ké bè dinté, di báa yie nkè bèè kò nti Yìè nKuyie mbè ndi duṣmmu.

²⁰ Sосуwee nè o kòbe Isidayeeribe kè bèè kùu Amōriibe kēndó kè bè dèè, kè bēmbèè na kényenté kētaa be ekè iduotí fité yé. ²¹ Kè Isidayeeribe wēte Makedaa bè bātè dè, òməu ténke í ndáati ke bè bēinnè tīmatí.

²² Kè Sосуwee dò: Kpetinè kutādēnkū kēdennēni bekpààtibè bēnūmmū bēmbē. ²³ Kè bèè kpeté kè bè dēnnēni, Sedisadēmmu kóo kpààti nè Ebunṣ kou nè Yadimuti kou nè Dakiisi kou, nè Ekunṣ kou, ké bè duṣ nSосуwee. ²⁴ Kòo yú Isidayeeribe bēməu kēnáké bèè do ò nēinè ke ni mudoò ke dò: Kōtēnni kēna be fṣnīí. Kè bèè í na, kè Sосуwee dò: ²⁵ Di bá nyīkù kè di kōmbùòti duò, tēinnè kényáukūnnē di kánti, ti Yìè nKuyie nyóó daò miē mme di dootitabè bēməu. ²⁶ De kó difānkúo kè bè kùu, kēsaa ndetie ndēnūmmū. Kè bè nsake nè kuyuokoo.

²⁷ Diyiè tati dii mōnni kè Sосуwee duṣ nkè bèè bè cūūnní kētānnē kutādēnkū bè do sōri kùu mieke, kēttinnè yetārè diyè kè yé kpaá bo nè yíenní.

Sосуwee namè kubakù cānku kó yehkè

* **10:13** Owenniwe pátiri: Iyie nkó dipátiri dikótiri marī ndi ke feti bāmbā. Bè múnke bēimmu di kpéi 2 Samuyceri 1:18.

²⁸ De kó diyie dimàà mieke kè Sosuwee pi Makedaa kó dihei kékuo okpààti nè benitibè bemou ò í nsúò nhòmòu, kédòò okpààti ò do dòmè Sedikoo kou.

²⁹ Sosuwee nè o kòbe Isidayeeribe kè bée íté Makedaa kékote képi Dibunaa ei kòbe. ³⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbè duò nde kó dihei kè bée kuò okpààti nè benitibè bemou, bè í nsúò nhòmòu, kédòò okpààti bè do dòmè Sedikoo kou.

³¹ Sosuwee nè o kòbe Isidayeeribe kè bée íté Dibunaa kékote kébáté Dakiisi ei také ké di pi. ³² Kè ti Yiè nKuyie mbè duò nde kó dihei kòbe kè bée bè na diyie déri kékuo benitibè bemou bè dòmè Dibunaa. Bè í nsúò nhòmòu. ³³ Kè Odammu Kesee kpààti báatí kéteennè Dakiisi, kè Sosuwee ò kùò nè o kòbe bemou, ò í nsúò nhòmòu.

³⁴ Sosuwee nè o kòbe kè bée íté Dakiisi kébáté Ekunoo ei také ké bè pi ké bè dokénè, ³⁵ ké bè na kékuo benitibè bemou de yiè bè dò mèè botí Dakiisi ei kòbe.

³⁶ Sosuwee nè o kòbe kè bée íté Ekunoo kékote Ebuoo ei ké bè pi ké bè dokénè, ³⁷ ké bè na kékuo okpààti nè o nitibè, képi yehékè yèè dè tóké kékuo benitibè bemou, ò í nsúò nhòmòu, ò dò mèè botí Ekunoo ei kòbe.

³⁸ Sosuwee nè o kòbe kè bée kónté kéwetinnè Debii ei kòbe, ké bè pi, ké bè dokénè, ³⁹ ké bè na kékuo okpààti képuò nyehékè yèè dè tóké ò í nsúò nhòmòu, kédòò Dibii kpààti ò dò mèè botí Ebuoo kou nè Dibunaa kou.

⁴⁰ Kè Sosuwee na yehékè yemou: Yetàré ìnkè kó bekpààtibè nè kubakù cànku kòbe nè kubiriku kòbe nè diyie yièni kèè bíékè kòbe. Ò í nsúò nhòmòu. Kéndonè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkú do bè nákéme. ⁴¹ Kè Sosuwee na Kadeesi-Bannea kéntò kétuakenè Kasaa diyie yièni kèè bíékè kubakù cànku, kéna Kosenni kó kutempè kéntò nkétuakenè Kabaòò diyie yièni kèè bíékè kubakù yóu. ⁴² Kè Sosuwee na bekpààtibè bemou nè be ekè kuce mèmáà. Ti Yiè nKuyie nkuu ò kpa nkú kó benitibè Isidayeeribe kpánni. ⁴³ De kó difonkuò Sosuwee nè o kòbe bemou kè bée wète be karí Kidikaadi.

11

Bè dokémè Medommu bii také

¹ Kè Yabinni Asò kpààti keè Sosuwee namè yehékè kètò nkè bée náké Yobabu Matòò kpààti nè Simmudonni kou nè Akisafi kou, ² kètò nkè bée náké tedontè Adaba tarè fiè nkó bekpààtibè kubakù yóu kòbe nè Suditè biriku kòbe nè bèè tókénè Kinnadoti* kóo dàméèri, nè yehékè yèè soké ditàri nè dàméèri de cuoké kétuakenè Doo kó kutempè diyie yièni kèè bíékè. ³ Kòo taunnè Kannahàa kòbe diyie yièni kèè bíékè kòbe nè bèè bo yetàré ìnkè, nè Amòriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Sebusiibe bèè bo yetàré ìnkè nè Efiibe bèè bo Edimoo tarí peémme Misipaa kó kutempè mmieke. ⁴ Kè bée báatí nè behāpòmbè kénšú mesàà nke mǎnnè dàméèri nuu kó mubirímú nè sisēi péu nè sinaasēi. ⁵ Kè bée wēnnè bemou kébáté Medommu sibii borè ke bo dokénè Isidayeeribe.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Sosuwee ke dò: A báa bè yòte, dè naa yó nkááké mie nkè n duò nkè bée kúmu bemou Isidayeeribe iikè. Kàa kéké be sēi duoti kécúu mbè naasēi.

⁷ Sosuwee nè o āpòmbè kè bée bè do ké bè dèté dende bām̃bā mMedommu sibii borè. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nduò nkè Isidayeeribe be na ké bè bèti kubakù yóu bíékè kétuakenè dihei bè tu di Sidonni diwè, kétuakenè Misidefoti Misifoo Mayimmu diyie yièni kèè bíékè, kétuakenè Misipee biriku diyie yièni kèè bíékè, ké bè kùò bemou bè í nsúò nhòmòu. ⁹ Kè Sosuwee dò ti Yiè nKuyie nhò náké ti kékéké be sēi duoti kécúu mbè naasēi.

Sosuwee namè Asò

¹⁰ Kè Sosuwee nwētini képi Asò ei kékuo di kóo kpààti. Asò do tú kubakù yóu kó bekpààtibè kó dihei dieri ndi. ¹¹ Kòo kuò benitibè bemou nè dèè kó dimàà wéi, ò í nsúò nhòmòu, kécúu ndihei. ¹² Kè bée na bekpààtibè bèè wēnnè, ké bè kùò bemou nè benitibè kéndonè Mòyiisi ti Yiè nKuyie tǎnti do ti nákéme. ¹³ Isidayeeribe do í cúu nyetàré ìnkè kó dihei mari, Asò mǎà ndi Sosuwe do cúummè. ¹⁴ Kè Isidayeeribe kuò benitibè bemou bè í nsúò nhòmòu, kéheí be kperè demou nè be wūš. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie ndo náké ti ku kóo tǎnti Mòyiisi ò do ti nnáké Sosuwee kè Sosuwee ti dòò timòu ò í nsúò ntimatí.

Sosuwee namè yehékè yemou

¹⁶ Memme Sosuwee namè yehékè yemou: Yetàré ìnkè kpeye Nekefu kpeye nè Kosenni kpeye dikpáà tedontè Adabaa biriku kpeye nè Sefedaa, nè kubakù yóu kó yetàré nè de kó kubiriku kpeye. ¹⁷ Kè bée na bekpààtibè bèè wēnnè, ké tókénè Seii, kétuake Badikaadi kubiriku, Dimaa nè Edimoo tarí, ké bè kùò bemou páii. ¹⁸ Sosuwee do dokénè bekpààtibè kè dèè mǎntemu. ¹⁹ Bémabè do í ò taunnè kè dè í tú Efiibe Kabaòò ei kòbe. Kè Isidayeeribe kuò yehékè sanyè kòbe bemou, kétéke be ekè. ²⁰ Ti Yiè nKuyie nkuu do kpénkúnne be to, ké bè

* **11:2** Kinnadoti: De kó tedontè bo Sennesadeti kó menie mborè.

ndónè Isidayeeribe dikpànni. Kè Isidayeeribe mbè kòu. Ti Yiè nKuyie nkuu do ti nàké ku koo tǎnti Mǎyisi.

²¹ De kó dimànni dimáa kè Sosuwee dokénè Anakiibe bèè do bo yetàrè kó yehèkè nè Ebuñño nè Debii nè Anabu nè Sudaa nè Isidayeeribe kó yetàrè yemau kòbe kékuo de kó benitibè, képuo mbè ekè pái pái. ²² Anakiibe ténke í nkpaá Isidayeeribe èi, bè do kpaá bo Kasaa nwe nè Kati nè Asidati. ²³ Kè Sosuwee tieke ketenke kemau kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Mǎyisi, kè Sosuwee kè toti bè boti dòmmè, kè dikpànni deè kè dèe bonke.

12

Isidayeeribe na bèè kpààtibè kó yeyètè

¹ Nte Isidayeeribe do na yèè ekè kó bekpààtibè kètieke be ekè Suditèè diyie yiení kèè biékè, kètúótè kukò nhAdino nkétuakenè Edimoo tǎri nè Adaba biriku. ² Oketiwe tu Sionni Amoriibe koo kpààti wèè do bo Esibonni ke te Adowee kétuakenè Adino biriku kó dikéè nè Kadaadi kó dikéè kétuakenè kukò nSabaki nè Amoriibe be mǎnku. ³ Wèè do te nè Suditèè biriku diyie yiení kèè biékè Sennesadeti koo dàmèèri kétuake dàmèèri mukókúús nkou, Beti-Yesimoti také, nè kubakú cǎnku Pisikaa tǎri kó yehèkè. ⁴ Odèri do tú: Ōku Defaiibe boti koo sǎnwe, wèè do bātè Basāa, kè ā Asetadoti nè Etedei. ⁵ Wèè do baké Edimoo tǎri, kè baké Sadikaa nè Basāa omǎu, kétuake Kesuriibe nè Makatiibe be mǎnku, nè Kadaadi kó dikéè kétuake Sionni Esibonni kpààti mǎnku. ⁶ Mǎyisi ti Yiè nKuyie nkoo tǎnti nè Isidayeeribe bè do namu de kó bekpààtibè kè Mǎyisii duús nde kó ketenke Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee boti kòbe kó dikéè.

⁷ Sosuwee nè Isidayeeribe kè bèè na bekpààtibè bèè do Suditèè diyie yiení kèè biékè. Bèè do te Badikaadi nè Dimaa kó kubiriku kènto kétuakenè ditǎri dii í ā timúti kubakú cǎnku biékè, kè tókénè Seii diyie yiení kèè biékè. Kè Sosuwee toti de kó ketenke Isidayeeribe be boti dòmmè. ⁸ De kó yehèkè yèè do tú yetàrè kó kutempè nnè kubiriku nè Suditèè kó kubiriku nè ditǎri pèri nè dikpáa biékè kperi nè Nekefu kperi. Itiibe, nè Amoriibe, Kannahāa kòbe Pedisiibe nè Fiibe nè Sebusiibe, bèè do te de kó yehèkè. ⁹ Nte Sosuwee na yèè ekè kó bekpààtibè kó yehèkè yètè: Sedikoo kou nè Aii kou dii tókénè Betèedi, ¹⁰ nè Sedisadammu kou nè Ebuñño kou ¹¹ nè Yadiimuti kou nè Dakisi kou ¹² nè Ekuñño kou nè Kesee kou ¹³ nè Debii kou nè Kedee kou ¹⁴ nè Ōdimaa kou nè Adadi kou ¹⁵ nè Dibunaa kou nè Adudammu kou ¹⁶ nè Makedaa kou nè Betèedi kou ¹⁷ nè Tapua kou nè Efee kou ¹⁸ nè Afeki kou nè Sannoo kou ¹⁹ nè Manoo nè Asoo ²⁰ nè Simminoo Menoo kou nè Akisafi kou ²¹ nè Tanaki kou nè Mekidoo kou ²² nè Kedesi kou nè Yokindeammu kou nè Kadimeedi kou ²³ nè Doo dàmèèri také kou nè Koimmi dii bo Kidikaadi kó kutempè mmieke. ²⁴ Nè Tidisaa kou. Bemau bè bo bekpààtibè sipisitǎati nè òmáa ndi.

13

Isidayeeribe toti mèè boti ketenke

¹ Kè Sosuwee kótè kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò: A kòtému mediè nkè yehèkè kpaá sū a dò nkétieke yè. ² Fidisitèèbe nè Kesuriibe kó itempè. ³ Kannahāa kòbe kó ketenke kèè keté kou nSiñori nè Esibiti kòbe de mǎnku, kétuake Ekuñño kubakú yóu. Fidisitèèbe kó bekpààtibè benúmmú boré, kè be ekè dieyè tu: Kasaa nè Asidati nè Asikanoo nè Kati nè Ekuñño nè Afiibe kó ketenke, ⁴ kètúótè kubakú cǎnku biékè Kannahāa kòbe kó ketenke kemau, kètúótè Adaa Sidonniibe kó ketenke kétuake Afeki, nè Amoriibe de mǎnku. ⁵ Kebaadi kó ketenke nè Dimaa diyie yiení kèè biékè, kètúótè Badikaadi Edimoo tǎri pèri, kétuake Debo Amati. ⁶ Nè ditǎri kó yehèkè yèè bo Dimaa nè Misifoñ-Mayimnu de cuokè, Sidonniibe bemau ā yè. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: N yó nni ke bè bètumu kè di tū. Kaa toti Isidayeeribe de kó yehèkè kéndònnè n ti ndi nàkémè.

⁷ Toti de kó ketenke Isidayeeribe iboti iweì nè Manansee boti kòbe kó dikéè.

Bè totimè Suditèè diyie yiení kèè biékè kó yehèkè

⁸ Manansee boti kòbe kó dikéè nè Dubenniibe nè Kadiibe bè do be duómmu be kó ketenke Suditèè yáa diyie yiení kèè biékè. Mǎyisi ti Yiè nKuyie nkoo tǎnti wèè do kè mbè toti. ⁹ Be tenké mǎnku do tú Adowee, kubakú cǎnku biékè, kéyennè kukò nhAdino nè dihei dii soké de kó kubiriku de cuokè, bèè do te nè Medebaa Dibonni tǎdǎnkú. ¹⁰ Nè Amoriibe kpààti dièwè Sionni kó yehèkè. Wèè do baké Esibonni kétuakenè Amoriibe de mǎnku. ¹¹ Bèè do te nè Kadaadi kó dihei nè Kesuriibe kó kutempè nnè Maakaa nè Edimoo tǎri nè Basāa omǎu, kétuake Sadikaa. ¹² Kè tené okpààti Ōku Defaiibe boti kou sǎnwe kó ketenke wèè do baké Asetadoti nè Etedei Basāa tempè mmieke. Mǎyisi wèè do bè na kécútè be tenké. ¹³ Isidayeeribe me nyí mbèti Kesuriibe nè Makatiibe, kè bè kpaá bo be cuokè nè yiení.

¹⁴ Defiibe bèè mǎa do í mǎke ketenke bè do pǎa nyèè pǎrè ti Yiè nKuyie nyèè do tú be kperè kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti mbè nàkémè.

Bè totimè Dubenniiɓe be tenkè

¹⁵ Ntenè Mɔyɔisi duommè Dubenniiɓe be kó ketenkè be boti dõmmè. ¹⁶ Be tenkè mànkú do tú Adowee kubakú cǎnku bíékè kéyennè kukó nhAdinò nē dihiɛ dii soké dē kó kubiriku dē cuoké beɛ do te nē Mədəbaa tādānkú kó ketenkè. ¹⁷ Nē Esibonni nē yehéké yeməu yēè bo kutādānkú: Dibonni nē Bamoti-Baadi nē Betibadimeɓɓ ¹⁸ nē Yaasi nē Ketimoti nē Mefaa ¹⁹ nē Kidiyataimmu nē Simbema nē Sedesaa dii baké kubiriku ²⁰ nē Beti-Pəə nē Disikaa tārī pəri nē Beti-Yesimoti ²¹ nē kutādānkú kó yehéké yeməu. Amariibe kpàati Sionni wēè do baké Esibonni o kó yehéké bomu dē miɛke. Mɔyɔisi wēè do na Sionni nē Mandiyāā kpàati, kē bē ndò nho kó tidaati kē bo o tenkè: Efii nē Dekemmu nē Tisuu nē Uuri nē Debaa. ²² Opāū Badammu Beəə biré do kókému Isidayeeribe kùò bē miɛke. ²³ Suditēē wēè do tú Dubenniiɓe tenkè mànkú dē ìiké bíékè. Bē do bē toti yēè ekè bē boti dõmmè yēè kó yeyètè tu ti yāni yē.

Bè totimè Kadiibe be tenkè

²⁴ Ntenè Mɔyɔisi duommè Kadiibe be kó ketenkè be boti dõmmè. ²⁵ Yeasəe nē Kadaadi kó ketenkè keməu nē Amōniibe kó ketenkè dikéè kétuokenè Adowee ei dii tǎkénè Dabaa, ²⁶ kētuóté Esibonni kén̄to kétuokenè Damati-Misipee nē Betonimmu kén̄to kétuokenè Maanaimmu kén̄to kétuokenè Debii tenkè mànkú. ²⁷ Nē Suditēē kó kubiriku nē Beti-Adammu nē Beti Nimuda nē Sukoti nē Safɓɓ nē Sionni nē Esibonni kpàati do baké yēè ekè. Dē kó yehéké do bo Suditēē diyìè yìèni kēè bíékè nke, kē tú bē mànkú kétuokenè Kinnedeti kóo dāmèèrī kubakú yóu. ²⁸ Bē do toti yēè ekè nyē Kadiibe be boti dõmmè.

Bè totimè Manansee kabe kó dikéè be tenkè

²⁹ Ntenè Mɔyɔisi duommè yehéké Manansee boti kabe kó dikéè be boti dõmmè. ³⁰ Be mànkú do tú Maanaimmu kubakú cǎnku, kētuóté Basāā Ōku kpàati tenkè keməu, nē yehéké sipisikuò yēè bo Yaii tempè mmieke, ³¹ kētuóté Kadaadi ei kó dikéè nē Asetadoti nē Etedeii nē Ōku Basāā kpàati ekè diyè do tú yē, kēduš nde kó ketenkè keməu Manansee yaabiré Makii bí dikéè.

³² Mɔyɔisi do bo Moabu biriku nku Sedikoo diyìè yìèni kēè bíékè kē bē toti dē kó ketenkè. ³³ Mɔyɔisi do í duò nDefiibe ketenkè, ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù kuù do tú bē kó tic̄nti kéndõnnè kù do ti mbè nākémè.

14*Bè totimè Kannahāā kó ketenkè*

¹ Nte bē do duš nkèè tenkè Isidayeeribe Kannahāā kó ketenkè miɛke kē ikuš niùti Edeasaa nē Nunni biré Sosuwee nē Isidayeeribe boti kó bekótibè, kē bēè kē mbè toti. ² Kē bēè tāū tété iboti ìwēi nē dikéè kó ketenkè, kén̄tú nti Yìè nKuyie ndo ti nākémè Mɔyɔisi kòò bē nākè. ³ Mɔyɔisi do duomm̄u iboti idéi nē dikéè i kó ketenkè Suditēē diyìè yìèni kēè bíékè ò mē nyí nduò nDefiibe. ⁴ Bē do bē duš nyehéké máa ndi bē bo mborè nē bē wūš bo ncenti dē nē bē kpere bo mborè. Sosefu bí do toté tinaam̄nti tidéti nti. Manansee koku nē Efadaimmu koku. ⁵ Ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù kuù do ti nākè Mɔyɔisi kòò bē toti ketenkè.

Bè duommè Kadebu o kó ketenkè

⁶ Diyèè mari kē Sudaa boti kabee kotení Sosuwee borè Kidikaadi kē Kadebu Yefundee biré Kenaasi naām̄nkú kouu béinnè Sosuwee kē dō: A kpáá yé ti do bo Kadeesi-Bannea kē ti Yìè nKuyie nnáké ti Mɔyɔisi ku kóo niti a kpéi nnè n kpéināá? ⁷ N do mǎke yebie nsipisínàà ndi kē ti mbo Kadeesi-Bannea kē Mɔyɔisi ti Yìè nKuyie ntǎnti n tǎ nkè n kote képaatè dihei kéwētení kóò nākè weti weti. ⁸ N kabe bēè do n neinè kē bēè yárikunnè benitibè kǎnti, kē mí n yie ti Yìè nKuyie nkpeti. ⁹ Kē Mɔyɔisiíi bēi nkéyú Kuyie nyètiri kē dō: M bo tieke n naacètè na dii ei nē n yaabíó sǎa, n yie mmèè kpéi nti Yìè nKuyie nkpeti. ¹⁰ Dē mǎke yie nyebie nsipisínàà nē yēnūmmú ndi nē ti Yìè nKuyie mbéinnè mē dē kó tinaahti Mɔyɔisi Isidayeeribe bo dii mǎnni dikpáa cuoké. Kē ti Yìè nKuyie nni nto kē n kpáá fòu nē yìènni, kē tǔake yebie sipisini nē yēnūmmú. ¹¹ N kpáá mǎkemmu muwérímú kē dõnnè Mɔyɔisi do yó n tǎ nkè n dõmmè, kē bo na kédoké, kēna képf̄ mmutǝmmú muməu. ¹² N duò nyetārè kó kutempè, Anakiibe borè yehéké diyèè, iduotí fité yé. Ti Yìè nKuyie yó nni mbonèmu kē m bē bèti kéndõnnè kù béimmè.

¹³ Kē Sosuwee pā Kuyie nkó mesàà Yefundee biré Kadebu kóò duò nhEburnə. ¹⁴ Kē Yefundee biré Kadebu Kenaasi naām̄nkú kouu tieke Eburnə, kē kpáá kòd te nē yìènni ò yie mmèè kpéi nti Yìè nKuyie nyē mmú weti weti. ¹⁵ Bē do yu Eburnə nē dimõnni kē tú Kidiya-Adiba nwe, Adiba do tú oniti diwèè nwe Anakiibe miɛke.

Memme kē dikpànni deè kē dēè bonke.

15*Bè duommè Sudaa o kó ketenkè*

¹ Bè do tǎǎ tété kédúú nkèè tenkè Sudaa kòbe do keté diyìyè yìèní kèè bíékè nke kubakù cǎnku kétuòke Edómmu mǎnku, Tisínni kó díkpáá kénwetí Kadeesi. ² Kè kubakù cǎnku kó kumǎnku keté ketenkè kèè cùò dǎmèèrì mukókúú nkou borè kénwetí Nèkefu. ³ Kèè yè Akadabimmu tenni ke yè Tisínni, ke yè Kadeesi-Bannea bakù cǎnku, ke kònté ke yè Etisidonni ke tùòke Adaa, ke kònté ke nwetí Kadikaa, ⁴ ke pèēté ke tùòke Asimaa, ke ta Esibiti kó kukò, nke pèēté ke ta Meditedandee, nte Sudaa tenkè mǎnku kubakù cǎnku bíékè.

⁵ Diyìyè yìèní kèè bíékè kó kumǎnku do keté dǎmèèrì mukókúú nkou nwe kèntò kétuòkenè Suditèè ò ta dè.

Dendè kubakù cǎnku bíékè kó kumǎnku ketémè, ⁶ kétuòke Beti Okadaa nè Beti Adabaa bakù you, kèpèēté kétuòke Dubenni bire Bohāā tǎri. ⁷ Kuù yè kubiriku bè tu kù Dikónkònni biriku ke tùòke Debii, ke kònté kubakù you bíékè ke yè Kídikaadi, ke wetínnè Adumimmu ditennì, dìi bo kukò mbakù cǎnku, ke pèēté ke yè Ā-Semesi bíi, ke tùòke Ā-Dokedi, ⁸ ke yè Inómmu biriku, ke yè Sebusiibe tǎri pèri nkubakù cǎnku Sedisadammu borè. Kuù pèēté ke yè ditǎri ñnkè Inómmu biriku diyìyè yìèní kèè bíékè, ke tùòke Defaimmu biriku mǎnku kubakù you, ⁹ ke pèēté ke yè Nefutoa bíi, ke tùòke yehekè yèè bo Efunaa tǎrè, ke cuò mBadaa bè tu wè Kidiya-Yeadammu. ¹⁰ Bè mǎnku do yè Badaa diyìyè yìèní kèè bíékè nke kénwetí Seii tǎri, kèpèēté kèyè ditǎri detie nkperì bè tu di Kesanoo kubakù you kécutè Beti-Semesi kèpèēté Timuna, ¹¹ kèpèēté kèyè Ekunaa kubakù you, kékánté kèyè Sikaanaa, kèpèēté Badaa tǎri, kèyè Yabunneyeeri kékáá mMeditedandee kóo dǎmèèrì.

¹² Dè ìkè bíékè kó kumǎnku do tú dǎmèèrì Meditedandee kou nwe.

Sudaa botí kòbe tenkè mǎnku nku.

¹³ Kè bèè wété Sudaa botí kòbe tenkè kédúú nKadebu kéndònnè ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè Sosuwee. Bè do ò duò nKidiya-Adiba nwe, Adiba do tú Anakiiibe yàari nwe. Kè bè yu dè kó dihei di mmònni ke tú Ebunaa. ¹⁴ Kè Kadebuu beti Anakiiibe botí itáati Sesai kòku nè Aimanni kòku nè Tadimaii kòku, ¹⁵ kèitè Ebunaa kèpi Debii. Bè do yu Debii nè dimònni ke tú Kidiya-Sefee nwe. ¹⁶ Kè Kadebu dǎ: Wèè bo na Kidiya-Sefee m bo ò duò n kóo sapàà nhAkisaa kóo puokè. ¹⁷ Kè Otinniyèedi Kadebu yǒfùù kou Kenasi bire di pǎnte, kè Kadebuu ò duò nho kóo sapàà. ¹⁸ Ò tùòkoo dìi mǎnni Otinniyèedi cǐtè kóo náké ke dǎ: Wèè maa o cice Kadebu ketenkè. Kóo cúténì o sǎmmarímú ñnkè kóo cice Kadebuu ò beke ke dǎ: A yè mba? ¹⁹ Kòò dǎ: N da báammu, n yè nha m pǎ sibií nsi a n duò nkèè tenkè kubakù cǎnku kè i mòke menie.

Kè Kadebuu ò duò nde ñnkè kó sibií nè dè fùù kpesi.

²⁰ Bè duò nkèè tenkè Sudaa botí kòbe.

²¹ Yehekè yèè bo kubakù cǎnku Edómmu bè duò nyè Sudaa Nèkefu mieke tú: Kabuseyèedi nè Edeè nè Yakuu ²² nè Kina nè Dimaa nè Adadaa ²³ nè Kedesì nè Asaa nè Itina ²⁴ nè Sifi nè Tedemmu nè Beadoti ²⁵ nè Asaa-Adata nè Kediyoiti-Esinoo dìi tú Asaa ²⁶ nè Amammu nè Semaa nè Modada ²⁷ nè Asaa-Kadaa nè Esibonni nè Beti-Padeti ²⁸ nè Asaa-Suadi nè Beerisebaa nè yehekè teyè yèè dè tókè ²⁹ nè Badaa nè Iyimmu nè Atisemmu ³⁰ nè Editodadi nè Kesiidi nè Odimaa ³¹ nè Sikidaki nè Madimanaa nè Sannaa ³² nè Debaoti nè Sidimmu nè Ainni nè Dimaa, kè dèè wènnè yehekè sipísidè nè yèwei nè sihekesi sù dè tókè.

³³ Kubiriku kó yeyètè tu: Esitaadi nè Sodaa nè Asena ³⁴ nè Sanāā nè Ā-Kanimmu nè Tapua nè Enammu ³⁵ nè Yadimuti nè Adudammu nè Sokoo nè Asekaa ³⁶ nè Sadaimmu nè Aditaimmu nè Kededaa nè Kedeotaimmu, kè dèè wènnè yehekè tepíitè nè yèndà nè sihekesi sù dè tókè. ³⁷ Senaa nè Adasaa nè Mikidadi-Kadi ³⁸ nè Dideanni Misipee nè Yokiteyèedi ³⁹ nè Dakisi nè Bosikati nè Ekunaa ⁴⁰ nè Kabonni nè Damasuu nè Kitidiisi ⁴¹ nè Kededoti nè Beti-Dakṣṣ nè Damaasi nè Makedaa. Kè dèè wènnè yehekè tepíitè nè yekuò nè sihekesi sù dè tókè. ⁴² Dibunaa nè Etee nè Asāā ⁴³ nè Ifita nè Asena nè Nesibu ⁴⁴ nè Keidaa nè Akisibu nè Madesaa. Kè dèè wènnè yehekè yèwei nè sihekesi sù dè tókè. ⁴⁵ Nè Ekunaa, nè o cèkarè nè sihekesi sù dè tókè, ⁴⁶ kétuótè Asidoti nè yehekè yèè ò tókénè ke sokè Ekunaa nè Meditedandee kóo dǎmèèrì dè cuokè. ⁴⁷ Asidoti nè Kasaa dè kó yecèkarè nè sihekesi sù dè tókè kétuòke Esibiti kó kukò nnè dǎmèèrì Meditedandee kou.

⁴⁸ Yetārè kó yehekè tu Samii nè Yatiidi nè Sokoo ⁴⁹ nè Danna nè Kidiya-Sanna, bè do di nyu ke tú Debii. ⁵⁰ Nè Anabu nè Esitemmaa nè Animmu ⁵¹ nè Kosenni nè Onaa nè Kido. Kè dèè wènnè yehekè tepíitè nè dimáá nè sihekesi sù dè tókè. ⁵² Adabu nè Dumaa nè Esehāā ⁵³ nè Yanummu nè Beti-Tapuaa nè Afeki ⁵⁴ nè Ummuta nè Kidiya-Adiba bè do yu di ke tú Ebunaa nè Siyaa, kè dèè wènnè yehekè yèwei nè sihekesi sù dè tókè. ⁵⁵ Maṣṣ nè Kadimeedi nè Sifi nè Yuta ⁵⁶ nè Sisedeeri Yokindeammu nè Sanāā ⁵⁷ nè Kayēē nè Kibea nè Timuna, kè dèè wènnè yehekè tepíitè nè sihekesi sù dè tókè. ⁵⁸ Adudi nè Beti-Sudi nè Kedari ⁵⁹ nè Madati nè Beti-Anoti nè Editekonni. Kè dèè wènnè yehekè yekuò nè sihekesi sù dè tókè. ⁶⁰ Kidiya-Baadi, bè do yu di Kidiya-Yeadammu nè Dabaa, kè dèè wènnè yehekè yèdèè nè sihekesi sù dè tókè.

⁶¹ Dikpáá kó yehékè: Beti-Adaba nè Midinni nè Sekaka, ⁶² Nibesāā mukókúús nkó dihei nè Ā-kedii. Kè dèe wènné yehékè yèkuò nè sihekesí sù dè tóké.

⁶³ Sudaa boti kòbe do í na kèbeti Sebusiibe bèè do bo Sedisademmu, kè bè kpáa bo be cuokè nè yínní.

16

Bè duómmè Efadayimmu kòbe be kó ketenkè

¹ Bè do tǎá tété kédúús nkèè tenké Sosefu yaábí ke mǎnku do tú: Suditēē kubakú cǎnku diyìè yìnní kèè biékè Sedikoo také menie nyiènní dè ke taà dihei kè kumǎnkúu pēētē Sedikoo kéta dikpáa Beteedi tǎri tempē, ² kēpēētē kénwetí Duusi, kényènnè Atadoti, Adikiibe cie, ³ kēpēētē kécúté de ìkè Yafedetiibe cie, késínnè Beti-Onǎo nè Kesee, kékáá mMeditedandee. ⁴ Sosefu yaábí Manansee nè Efadaimmu be kó ketenkè nke.

⁵ Efadaimmu boti kòbe tenké mǎnku tú: Atadoti-Adaa kubakú cǎnku diyìè yìnní kèè biékè, kētuoke Beti-Onǎo yuu. ⁶ Kuú pēētē ke tǔòke Meditedandee kubakú yóu biékè, ke yè Mikimbetaa také diyìè yìnní kèè biékè, ke wetínnè Taanati-Sidoo ke pēētē ke kòte Yanandaa, ⁷ Ke pēētē ke kòte Atadoti nè Naada, ke yè Sedikoo ke tǔòke Suditēē. ⁸ Kuú ité Mikimbetaa ìkè Tapua, ke tǔòke Kana kó kukó nke ta Meditedandee. Efadaimmu boti kòbe tenké nke. ⁹ Kè bèe bè yìe yehékè nè sihekesí sù bo Manansee boti kòbe tenké mieke. Ye mǎnku do dité kukó nku kè kumǎnku tekú ntú dàméèrì Meditedandee kou. ¹⁰ Bè í mbèti Kannahāa kòbe bèè bo Kesee, Efadaimmu boti kòbe cuokè kè bè kpáa bo nè yínní, ke pī muheikèntómmú.

17

Bè duómmè Manansee kòbe tobè be kó ketenkè

¹ Bè do duómmu Manansee Sosefu kóo po kòbe be kó ketenkè. Bè do niitè kédúómmu Makii okpáriteu, Manansee kóo po Kadaadi cie. Bè do bè duó nKadaadi nwe nè Basāā, Suditēē diyìè yìnní kèè biékè. ² Bè do duómmu Manansee boti kòbe tobè be kó ketenkè. Bèè do tú Abiesee nè Edeki nè Dasiidiyee di nè Sisemmu nè Efee nè Semidaa nè Manansee Sosefu bire boti kòbe.

³ Manansee bire do tú Makiidi, kè Makiidi kpere ntú Kadaadi, kè Kadaadi kpere ntú Efee, kè Efee kpere ntú Sodofadi. Sodofadi do pié initipobí máa ndi. Nte i yeté: Mada nè Nǎa nè Okuda nè Midikaa nè Tidisaa. ⁴ Kè bèe kòte késónté Edeasaa, ikuú niùti nè Nunni bire Sosuwee, nè Isidayeeribe kó bekótibè ke dò: Ti Yiè nKuyie ndo nàkémú Mǎyiisi ke dò wè ti duó nti kó ketenkè ò duómmè ti boti kòbe benitidaabè.

Kè bèe bè duó mbe kó ketenkè kéndónnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémú Mǎyiisi. ⁵ Kè bèe duó Manansee boti kòbe yehékè tepíitè kényínnè Kadaadi nè Basāā yèè bo Suditēē diyìè yìnní kèè biékè. ⁶ Bè do í duó mManansee boti kòbe benitidaabè máa ndi ketenkè, bè do duónnèmu benitipòbè. Kadaadi do tú Manansee yaábí tenké nke.

⁷ Manansee kó kumǎnku do keté Asee nwe kētuoke Mikimbetaa Sisemmu diyìè yìnní kèè biékè, kétúóté Mikimbetaa kētuoke Tapua kubakú cǎnku biékè, ⁸ De kó kutempē ndo tú Manansee boti kòbe kóku nku, kè bè né duó nTapua dihei dii bo be tenké mǎnku Efadaimiibe. ⁹ Kè be tenké mǎnkúu pēētē kētuoke Kana kó kukó. Yehékè yèè do bo kukó mbakú cǎnku biékè do tú Efadaimiibe kpere nye, kè yè mbo Manansee kòbe kó ketenkè mieke, kè ye mǎnku ndírinè kukó nkékte kéta dàméèrì. ¹⁰ Kè Efadaimiibe nte kubakú cǎnku kè Manansee kòbe te kuyóu, kè dàméèrì Meditedandee ntú be mǎnku diyìè yìnní kèè biékè kóku. Kè Asee boti kòbe te kuyóu diyìè taà kèè biékè. Kè Isakaa te kucǎnku diyìè yìnní kèè biékè. ¹¹ Kè bèe duó nyIsakaa nè Asee kó yehékè mayè Manansee yèè tú: Beti-Seanni, Ibdeammu nè Dǎo nè Ā-Ndǎo nè Tanakí nè Mekidoo nè sihekesí sù dè tóké. Dǎo kó kutempē nku. ¹² Manansee kòbe me nyi nna kèbeti Kannahāa kòbe bèè do bo de kó yehékè kè bè nkpaá bè do. ¹³ Kè Isidayeeribee kpenke, bè me nyi nna kèbeti Kannahāa kòbe ke né bè pīnné muheikèntómmú.

¹⁴ Kè Sosefu boti kòbee kote Sosuwee borè kóò beke ke dò: Ti Yiè nKuyie nti dǎò mesàa nkè ti sù mediè, dè yíme kaa ti duó nkutempē nkumáá?

¹⁵ Kè Sosuwee bè tēnné ke dò: Kè di sūu nke Efadaimmu tǎri í di sànnè, kotenè Pedisiibe nè Defaiibe kó dikpáa kékúúti.

¹⁶ Kè Sosefu boti kòbee ò tēnné ke dò: Ditǎri í ti sànnè, Kannahāa kòbe bèè bo kubiriku bè mǎkemmu sikiparisēi timátí kpesi nè Beti-Seanni kòbe nè sihekesí kòbe nè Sisedeedi biriku kòbe.

¹⁷ Kè Sosuwee náké Sosefu yaábí Efadaimmu nè Manansee boti kòbe dikée bèè bo diyìè taà kèè biékè ke dò: Di sūmu ke kpènni di í dǎo nkémmeke kutempē nkumáa. ¹⁸ Di yóó tiekemmu yetārè ìnkè kó titúúti kè ti kúúti, bá Kannahāa kòbe me nkpeñnimè ke mǎke sikiparisēi timátí kpesi, di yóó bè namu kè bè bèti.

18

Bè tǎámè tétè kédúo nyibotí ìi kpáá i kó ketenkè

¹ Ké Isidayeeribee na ibotí kédée kǎtíi nSidoos kécónné ti Yìe nKuyie ntaummè tou. ² Ké ibotí iyiekè nkpaá Isidayeeribe mieke ìi mu nyí pǎtè i tenkè. ³ Ké Sosuwee dà: Dè yó nkááké de kè dí tieke ti Yìe nKuyie ndi yèmbè tǔ nkú di dúo nkèè tenké? ⁴ Tǎaténè di botí mieke benitǎbè bǐtǎati, bǐtǎati, kè m bǐ tǔ nkè bǐe paatè yehékè kǎyà be karè kǎwǎténí kè n náké. ⁵ Bè yóo yè toté kuce mǎyiekè ndi. Ké Sudaa kǎbe nkpaá be tenké kubakú cǎnku, kè Sosefu kǎbe mbo kuyóu. ⁶ Ké dí yè wǎri yè dòmmè yeyiekè ke dèè dí kǎténí kè n náké, kè n yè tǎu tétè ti Yìe nKuyie nyiikè. ⁷ Defii wuò nkǎbe í yó mmǎke ketenkè, bǐ yó mpí ti Yìe nKuyie ntómmu mmu. Kadilbe nǐ Dubenniiibe nǐ Manansee botí kǎbe dikée, Mǎyiisi Kuyie nkóo tǎnti bǐ dúómmu be tenké Suditǎe diyie yiení kèè bíékè.

⁸ Ké bǐ tǎatè bǐe nitibè nkǎri kè Sosuwee bǐ náké ke dà: Kǎténè kǎpaatè dihei weti weti kǎwǎténí kè n náké dí dòmmè. Kè n tǎu tétè ti Yìe nKuyie nyiikè die nSidoos kè di totí ketenkè.

⁹ Ké bǐe kǎte kéce nyehákè yemǎu kǎyè wǎri yeyiekè kǎwǎténí Sidoos Sosuwee borè. ¹⁰ Ké Sosuwee tǎu tétè ti Yìe nKuyie nyiikè kǎtotí Isidayeeribe yehékè.

Bè dúómmè Bensamee kǎbe be tenké

¹¹ Ké bǐe tǎu tétè kǎketé kédúo mBensamee botí kǎbe be tenké kè bǐ nsoké Sudaa botí kǎbe nǐ Sosefu botí kǎbe be cuokè. ¹² Ké kumǎnkúu íté Suditǎe bakú yóu bíékè kǎtuǎke Sedikoo bakú yóu, kǎyènnè yetǎrè diyie tǎa kèè bíékè, kǎpǎtè kǎtuǎke Beti-Afenni kpáá. ¹³ Ké bǐe pǎtè de borè kǎtuǎke Duusi kubakú cǎnku bíékè bǐ yu de kè tǔ Beteedi, kǎnsókè kǎtuǎke Atadǎoi-Adaa ditǎri ñnkè Beti-Onǎo fǔò kubakú cǎnku. ¹⁴ Ké kumǎnkúu kǎnté ditǎri iikè kǎwetinné kubakú cǎnku, kǎtuǎke Kidiya-Baadi bǐ tu de Kidiya-Yeadimmu, Sudaa botí kǎbe tenké. De iikè kó kumǎnku do de nkááké.

¹⁵ Ké kubakú cǎnku bíékè kó kumǎnku kuu íté Kidiya-Yeadimmu kǎwetinné Kasǎe kǎtuǎke Nefutoa sibií borè, ¹⁶ kǎpǎtè kǎcuté Inǎmmu biriku tǎri pǎri. Defaimmu biriku kubakú yóu bíékè, kǎpǎtè Sebusiibe tǎrè kǎcuté kǎtuǎke Ā-Dokedi, ¹⁷ kǎkǎnté kǎwetinné kubakú yóu Ā-Semesi, kǎtuǎke Kedidoti Adumimmu tenni iikè, kǎpǎtè kǎcuté kǎtuǎke Dubenni bǐre Bohǎa tǎri. ¹⁸ Ké kúu pǎtè kǎdeke ditǎri kǎcuté Suditǎe biriku, ¹⁹ kǎpǎtè kǎkǎte Beti-Okadaa tǎri bakú yóu, kǎpǎtè kǎtuǎke dǎmǎèrì mukǎkúú nkou bakú yóu Suditǎe ò tǎ de. Kubakú cǎnku bíékè kó kumǎnku nku. ²⁰ Kúkó nSuditǎe kúu do tǔ kumǎnku diyie yiení kèè bíékè.

Bensamee kǎbe tenké mǎnku do de ntú.

²¹ Bensamee kǎbe ekè do tǔ: Sedikoo, Beti-Okadaa, Emeki nǐ Kesisi. ²² Beti-Adaba nǐ Semadaimmu nǐ Beteedi. ²³ Afimmu nǐ Padaa nǐ Odidaa ²⁴ nǐ Kefaa-Amǎnai nǐ Ofinii nǐ Kebaa kè dǎe wǎnnè yehékè tǎpítè nǐ yédèè nǐ sihekesí sǐi dǎ tǎké. ²⁵ Kǎbaǎǎ nǐ Damaa nǐ Bedoti ²⁶ nǐ Misipee nǐ Kefidaa nǐ Mǎsaa ²⁷ nǐ Dekemmu nǐ Idipeyee nǐ Tadadaa ²⁸ nǐ Sedaa nǐ Edefu nǐ Sebusiibe kó dihei, bǐ yu di kè tǔ Sedisademmu nǐ Kibea nǐ Kidiya. Ké dǎe wǎnnè yehékè tǎpítè nǐ yǎnǎa nǐ sihekesí sǐi dǎ tǎké.

Bensamee kǎbe kó ketenkè nke memme.

19

Bè dúómmè Simmeǎǎ kǎbe be tenké

¹ Ké bǐe tǎu tétè medǎrimé kédúo nSimmeǎǎ kǎbe ketenkè kè kè mbo Sudaa kǎbe kǎke cuokè. ² Yee ekè tǔ Beerisebaa kpɛye nǐ Sebaa nǐ Madadaa ³ nǐ Asaa-Suadi nǐ Bada nǐ Esemmu ⁴ nǐ Editodadi nǐ Betudi nǐ Ódima ⁵ nǐ Sikidaki nǐ Beti-Madikaboti nǐ Asa-Susa ⁶ nǐ Beti nǐ Debaoti nǐ Saduwǎ. Ké dǎe wǎnnè yehékè tǎpítè nǐ yǎtǎati nǐ sihekesí sǐi dǎ tǎké, ⁷ nǐ Ainni nǐ Ā-Dimǎnni nǐ Etee nǐ Asǎa. Ké dǎe wǎnnè yehékè yǎnǎa nǐ sihekesí sǐi dǎ tǎké, ⁸ kǎtuǎkenè Badati-Beedi nǐ Damati-Nekɛfu. Simmeǎǎ kǎbe tenké nke. ⁹ Simmeǎǎ kǎbe tenké do soké Sudaa kǎbe kǎke cuokè nke, ke yǎ Sudaa kǎbe tenké do bǐ dǎummu medíe.

Bè dúómmè Sabunǎo kǎbe ketenkè

¹⁰ Ké bǐe tǎu tétè metǎámmè kédúo nSabunǎo kǎbe ketenkè, kè kè keté diyie yiení kèè bíékè kǎtuǎke Sadidi. ¹¹ Ké kúu pǎtè kǎcuó ndiyie tǎa kèè bíékè kǎtuǎke Madeyada, kǎpǎtè kǎtuǎke Dabibeseti, kǎpǎtè kǎta kúkó nYokindeemmu iikè, ¹² kǎité Sadidi kǎcuó ndiyie yiení kèè bíékè, kǎtuǎke Kisidoti-Tabǎo temmǎnku kǎyènnè Dabedati kǎdeke Yafia, ¹³ kǎité deborè ke baa nco diyie yiení kèè bíékè, kǎtuǎke Kati-Efee nǐ Ēti-Kasǎe, kǎtuǎke Dimǎo kú de nkǎnté kǎwetinné Neaa. ¹⁴ Ké kumǎnkúu íté deborè kǎtuǎke kúkó nhAnatǎǎ bakú cǎnku, kǎta Ifita-Edi kondaa. ¹⁵ Ké de kó yehékè yǎnǎa nǐ Naadadi nǐ Simmudonni nǐ Ideadaa nǐ Betideemmu. Ké yǎe wǎnnè yehékè tǎpítè nǐ yédèè, nǐ sihekesí sǐi dǎ tǎké. ¹⁶ Bè do dúo nkèè tenké nke Sabunǎo kǎbe nǐ be ekè nǐ sihekesi.

Bè duómmè Isakaa kòbe ketenkè

¹⁷ Kè bèe tǎu tétè menaammè kédúo nylsakaa kòbe ketenkè. ¹⁸ Bè tenkè do tú: Sisedeedi, nè Kesudati nè Sunemmu ¹⁹ nè Afadayimmu nè Siyonni nè Annaadati ²⁰ nè Dabiti nè Kisiyi33 nè Ebesei ²¹ nè Demeti nè Ì-Kanimmu nè Ì-Adaa nè Beti-Pasesi. ²² Kè be mànkúu tuòke Taboo nè Kasaimmu nè Beti-Semesi keta Suditèè. Kè dèe wènnè yehékè tepítè nè yèkuò nè sihekési sù dè tǎké. ²³ Isakaa kòbe tenkè nke nè be ekè.

Bè duómmè Asee kòbe ketenkè

²⁴ Kè bèe tǎu tétè menummè kédúo nhasee kòbe ketenkè. ²⁵ Kè be tenkè ntú Edikati nè Adii nè Betenni nè Akisafi ²⁶ nè Adamedeki nè Amadi nè Misadi. Kè de mànkúu de ìikè kòku ntú Kadimeedi tǎri kèntú nSioo-Dibunaa kó kukó. ²⁷ Kè diyie yiení kèè bíékè kó kumànkúu kóntè Beti-Dak33, kètuòke Sabunoo tenkè nè Ifita-Edi biriku, képèè kúbakú yóu bíékè kètuòke Beti-Emeki, nè Neyeedi kèsootè kèyè Kabuudi. ²⁸ Ebudonni nè Deabu nè Ammaa nè Kana kètuòke Sidonni diheidi. ²⁹ Kè kúu kóntè kèyè Damaa kètuòke Tiiti dihei iduotí fité di, kéwetinnè Osaa kèyè Maadabu nè Akisibu keta damèèri Meditedandee. ³⁰ Kè yèe yiení Uma nè Afeki nè Deabu. Kè dèe wènnè yehékè tepítè nè yèdèè nè sihekési sù dè tǎké. ³¹ Bè do duó nkèè tenkè nke Asee kòbe nè be ekè.

Bè duómmè Nefutadii kòbe ketenkè

³² Kè bèe tǎu tétè mekuómmè kédúo nNefutadii kòbe ketenkè. ³³ Kè kúbakú cǎnku kó kumànkúu ité Edefu nè Sonamimmu tǎri kèyè Adami-Nekebu nè Yabunneyeri, kètuòke Dakummu keta Suditèè. ³⁴ Kè de ìikè bíékè kó kumànkúu ntú Asinoti-Taboo, kètuòke Okoku, kémpékénè Sabunoo tempè nkubakú cǎnku kè Asee kòku mbo de ìikè, kè diyie yiení kèè bíékè kó kumànkúu ntú Suditèè. ³⁵ Yehékè diyè iduotí fité yè tu Sidimmu nè See nè Ammati nè Dakati nè Kinnedeti ³⁶ nè Adama nè Damaa nè Asoo ³⁷ nè Kedesi nè Ideii nè Ì-Asoo ³⁸ nè Inoo nè Mikidadi-Edi nè Odemmu nè Beti-Anati nè Beti-Semesi. Kè dèe wènnè yehékè diyè tepítè nè yèwei nè sihekési sù dè tǎké. ³⁹ Bè do duó nkèè tenkè nke Nefutadii kòbe nè be ekè.

Bè do duómmè Danni kòbe ketenkè

⁴⁰ Kè bèe tǎu tétè meyiémmè kédúo nDanni kòbe ketenkè. ⁴¹ Bè tenkè tu Sodaa nè Esetaadi nè Idi-Semesi ⁴² nè Sadabinni nè Ayanoo nè Itida ⁴³ nè Edonni nè Timuna nè Ekinoo ⁴⁴ nè Editekee nè Kibet33 nè Badati ⁴⁵ nè Yeudi nè Bendee-Bedaki nè Kati-Dimoo ⁴⁶ nè Yadi33 kó kukó nnè Dak33 nè Yafa kó kutempè. ⁴⁷ Kè Danni kòbe paà be tenkè kékote kédokénè Desemmu kòbe ké bè kúu páíí, kékari. Kè bèe yú Desemmu ke dà: Danni be yàari yètiri. ⁴⁸ Bè do duó nyèè ekè diyè nè sù ekési Danni kòbe.

Bè do duómmè Sosuwee ketenkè

⁴⁹ Isidayeeribe toti dii mǎnni ketenkè kédeè kédúo Nunni birè nSosuwee o kòke be cuokè. ⁵⁰ Bè do dàò ti Yiè nKuyie ndo béi ntí nti, kóò duó nhò dǎ dii èi: Timinati-Sedaa Efadaimmu tǎri ìnkè kòo wète ké dè maá dihei kèmbó.

⁵¹ Ikuó nùiti Edeasaa nè Nunni birè nSosuwee nè Isidayeeribe kó bekótibè bè do tǎu tétè nwe Sidoo ti Yiè nKuyie nyiikè ku tou borè, kètotí benitibè ketenkè kédeè.

20

Bè tǎatémè yesàrè kó yehékè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnákè Sosuwee ke dà: ² Nákè Isidayeeribe kè bèe tǎatè yesàrè kó yehékè n do nákè Mǎyiisi yèè kpéi nkòo di náké. ³ Kòò mǎu nùtè ò yeténè kòò kúu oniti, wèe cokè keta de kó yehékè kó dimari, kéyenténè wèè dǎ képeite. ⁴ Wèè nùtè ò yeténè kòò tùkoo de kó dihei wèe cómmú dibòri kénákè beheikènkótibè dèè dàò, kè bèe ò cǎutè kóò benke ò yó mborè be cuokè. ⁵ Kòò kúu wèè kou ò bèti ke bo peite bè báa wè nhò duó, ke yé ò nùtè tèè ò yetémmè, bè do í mǎke timati. ⁶ Wè mbo de kó dihei kè diñni yáa ò bekénè, kòo mbo kè ikuó nùiti diwè wèè pí mmutómmú de kó dimǎnni kòò ku. De mǎnni ndi ò bo namè kéwete o èi ò do cokè ndi, kèmbó o cǐtè.

⁷ Kè bèe tǎatè Kedesi Kadidee mieke nè Nefutadii tǎri nè Sisemmu Efadaimmu tǎri, nè Kidiya-Adiba bè tu di Ebunoo Sudaa tǎri. ⁸ Kè bèe tǎatè Suditèè yáa Sedikoo diyie yiení kèè bíékè: Besèe Dubenni kòbe tǎdǎnkú dikpáa, Damoo Kadaadi mieke Kadi kòbe tenkè nè Kodanni Basāa mieke Manansee kòbe tenkè. ⁹ Yehékè yie nyc bè do tǎnkémè Isidayeeribe kpéi nnè bepáàbè bèè bo be cuokè be kpéi. Kòò mǎu nùtè ò kpeténè kòò kúu oniti wèe cokè keta kéyenténè wèè dǎ képeite. Bè báa ò kúu kè diñni í ò bekénè.

21

Bè duómmè yehékè Defiibe

¹ Kê Defiibe kote kénya ikuó niùti dièwè Edeasaa nè Nunni biré Sosuwee nè Isidayeeribe kó bekótibè, ² kóó náké Sidoo Kannahāā ēi ke dō: Ti Yiè nKuyie ndo náké Mōyiisi ke dō: Dī ti duó nyehékè ti yó mborè nè ti yó ncēm̀m̀m̀ dè ti wūš.

³ Kê Isidayeeribe tãātè be tenkè mieke yehekè mayè nè bè yó ncēm̀m̀m̀ dè be wūš ké bè duó nkëndonnè ti Yiè nKuyie nti béimmè.

⁴ Kê bēē tāū tété Keatiibe Defiibe mieke, kē Anō kōbēē pété yehekè tepítè nè yētãāti yēè bo Sudaa nè Simmēss nè Bensamee be tenkè mieke. ⁵ Kê bēē tāū tété kē Keatiibe pété be tenkè Efadaimmu nè Danni nè Manansee kōbe dikéè be tenkè mieke, diyiè taà kēè biékè. ⁶ Kê bēē tāū tété kē Kerisonni kōbēē pété yehekè tepítè nè yētãāti yēè bo Basāā Isakaa nè Aseè nè Nefutadii nè Manansee kōbe dikéè be tenkè mieke. ⁷ Kê Medadi kōbēē pété yehekè tepítè nè yēdēē yēè bo: Dubenni, nè Kadi nè Sabunō be tenkè mieke. ⁸ Isidayeeribe do tāū tété kéduó nyēè ekè nye Defiibe nè be wūš yó ncenti dè, kēndonnè ti Yiè nKuyie ndo ti náké Mōyiisi kōo bè náké.

⁹ Nte bè duó nyēè ekè Sudaa kōbe nè Simmēss kōbe ye kó yeyètè: ¹⁰ Bè do tāū tété Anō botí kē Keatiibe Defii yaābī ii pété ketenkè meketimè. ¹¹ Kê bēē bè duó Kidiya-Adiba bè tu di Ebunoo Sudaa tāri nè be wūš yó ncenti dè. Adiba tu Anakiibe yaāri nwe. ¹² Kē Yefundee biré Kadebu nte dihei diēri kó depaa nnè de kó yehekè. ¹³ Kê bēē duó nyikuó niùti Anō kōbe Ebunō ēi kē di ntú di sōrè kó dihei Dibunaa, ¹⁴ Nē Yatiidi nè Esitemō ¹⁵ nè Onō nè Debii ¹⁶ nè Ainni nè Yuta nè Beti-Semesi, kē dēē wēnné yehekè diyè yēwei nè be wūš yó ncenti dè, kē yē bo Sudaa nè Simmēss tenkè mieke. ¹⁷ Bensamee kó ketenkè mieke, kē bēē bè duó nKabaō nè Kebaa ¹⁸ nè Anatoti nè Adimanni, kē dēē wēnné yehekè diyè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè. ¹⁹ Kê Anō kōbe ikuó niùbè ekè diyēē wēnné yemōu tepítè nè yētãāti nè be wūš yó ncenti dè.

²⁰ Kê bēē tāū tété kē Keatiibe tabēē pété yehekè Efadaimmu tenkè mieke. ²¹ Kê bēē bè duó nSisemmu nè Kesee ditāri finkè kó yehekè, kē yē ntú yēsōrè kpēye. ²² Kibusaimmu nè Beti-Onō, kē dēē wēnné yehekè diyè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè. ²³ Danni kó ketenkè mieke, kē bēē bè duó nyehékè diyè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè: Editekee nè Kibētss, ²⁴ Ayanō nè Kati-Dimō. ²⁵ Manansee kōbe dikéè kó ketenkè mieke kē bēē pété yehekè diyè yēdēē: Tanaki nè Ibedeammu nè be wūš yó ncenti dè. ²⁶ Kē dēē wēnné demōu yehekè diyè tepítè nè be wūš yó ncenti dè. ²⁷ Kê bēē duó nKerisonniibe yehekè diyè yēdēē nè be wūš yó ncenti dè, Manansee kōbe dikéè kōbe tenkè mieke nke bè do yē mbè duommè yēè tu: Kodanni wēè bo Basāā mieke kōo ntú disōri kó dihei nè Besetadaa. ²⁸ Isakaa kó ketenkè mieke, kē bēē bè duó nyehékè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè, yēè tu: Kisiyō nè Dabedati ²⁹ nè Yadimuti nè Ā-Kanimmu. ³⁰ Aseè kó ketenkè mieke kē bēē be duó nyehékè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè yēè tu: Misadi nè Abudonni ³¹ nè Edikaki nè Deabu. ³² Nefutadii kó ketenkè mieke kē bēē pété yehekè diyè yētãāti yēè tu Kedesi dii bo Kadidee kó kutempē mmieke nè Amōti-Dōo nè Katanni kē yē ntú yēsōrè kpēye nè be wūš yó ncenti dè. ³³ Kê Kerisonniibe kó yehekè diyè yemōu wēnné tepítè nè yētãāti nè be wūš yó ncenti dè.

³⁴ Kê Defii kōbe sāmbe, Medadii kōbe kē bēē bè duó nyehékè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè Sabunō tenkè mieke yēè tu: Yokindeammu nè Kaditaa ³⁵ nè Dimuna nè Naadadi. ³⁶ Dubenni kó ketenkè mieke kēè bo Suditē diyiè yiēni kēè biékè ke weti Sedikoo, kē bēē bè duó nyehékè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè yēè tu: Besēē ēi dii bo tedantè ke tú disōri kó dihei nè Yaasi ēi, ³⁷ nè Kedemōti nè Mefaa. ³⁸ Kati kó ketenkè mieke kē bēē bè duó yehekè diyè yēnāā nè be wūš yó ncenti dè yēè tu: Damōti dii bo Kadaadi tempē nke tú disōri kó dihei nè Maanaimmu ³⁹ nè Esibonni nè Yasee. ⁴⁰ Bē tāū tété kéduó Medadi kōbe yēè ekè wēnné yemōu tepítè nè yēdēē ndi.

⁴¹ Bē duó nyēè ekè Defiibe be kōbe cuokè do bo yemōu sipisinaā nè yēni ndi, nè be wūš yó ncenti dè. ⁴² Bá dii ēi do mōkemū iwūš yó ncenti dè.

⁴³ Kē ti Yiè nKuyie nduó nyIsidayeeribe kù do yē nkù yóó duó nkēè tenkè be yembè. Kē bēē kari kēmbō. ⁴⁴ Kē ti Yiè nKuyie mbè òmpūnne kēndonnè kù do náké Mōyiisi be yembè kē bēē na be dootitabè bemōu kénkari bè dāmè, bá òmōu í mbè daati ⁴⁵ Ti Yiè nKuyie ndo náké tinti Isidayeeribe kē ti dōó timōu bá timati í nsuú.

22

Kukó nSuditēē kó diyāā kōbe wētenimè be tenkè

¹ Kê Sosuwee yú Dubenniibe nè Kadiibe nè Manansee kōbe dikéè, ² ké bè náké ke dō: Di yiemmu Mōyiisi ti Yiè nKuyie ntōnti di náké ti, ke yie n kpeti timōu ke dōō n yē mmū. ³ Di í yóu di kōbe diyiè mari nè yiēni ke tūnne di Yiè nKuyie ndi náké ti. ⁴ Di mmōnni ti Yiè nKuyie nhòmpūmmu di kōbe kēndonnè kù do bè náké Mōyiisi, kōnnè di ekè ti Yiè nKuyie ndo náké ku tōnti Mōyiisi kōo di duó nyēè Suditēē yāā. ⁵ Mpīnnè ti Yiè nKuyie ntannō mesāā nnè ku kuó, ku tōnti Mōyiisi do di náké ti. Ndónè ti Yiè nKuyie nkéntū nku kó kuce, ke yíé nku kpeti, ke kù taunè, ke pī nku tōmmū nè di yēmmè memōu nè di wērímū mumōu.

⁶ Kê Sosuwee bè pā Kuyie nkó mesāā nkéduó nkē bēē kūū mbe cēī. ⁷ Mōyiisi do duommū Manansee kōbe dikéè be kó ketenkè Basāā mieke. Kê Sosuwee duó mManansee kōbe dikéè

sɔnni bɛ tenkɛ bɛ tebiɪ cuokɛ, Suditɛɛ dɛ ɪɪkɛ biɛkɛ. Kɛ Sosuwee bɛ pɔ Kuyie nkɔ mesàà nkéduɔ nkɛ bɛ bo kò. Kòò bɛ náké kɛ dɔ: ⁸ Di éɪmu di dootitabɛ kɛ dɛ sɔ: Iwũs péu, nɛ mesɔɔ nɛ timátí péfíti nɛ mebirime nɛ timátí nɛ tiyààti. Túóténɛ dɛ kékònnɛ nɛ di tebiɪ kɛ di totí.

Bɛ maámɛ diwũstɔnni Suditɛɛ takɛ

⁹ Kɛ Dubenniibe nɛ Kadiibe nɛ Manansee kɔbɛ dikéɛ íté kényóu Isidayeeribe tobɛ Sidoo Kannahāá kɛwɛtɛ Kadaadi. Ti Yiɛ nKuyie ndo náké ku tɔnti Mɔyiisi kòò bɛ duɔ nkɛɛ tenkɛ. ¹⁰ Bɛ tũkɛ dii mɔnni Suditɛɛ kɛ kpaá bo Kannahāá tempɛ nkémaá diwũstɔnni dieri mari Suditɛɛ takɛ. ¹¹ Kɛ Isidayeeribe tobɛ kɛ bɛ tumɛ Dubenniibe nɛ Kadiibe nɛ Manansee kɔbɛ dikéɛ maá diwũstɔnni kukò nSuditɛɛ bɛ kó diyáá Kannahāá tempɛ mmieke.

¹² Isidayeeribe tobɛ ti kɛɛ mɛmmɛ kɛtíi nSidoo kɛ bo bɛ dokénɛ. ¹³ Kɛ bɛɛ tɔ mPinaasi ikuɔ niuti Edeasaa birɛ, Kadaadi Dubenniibe nɛ Kadiibe nɛ Manansee kɔbɛ dikéɛ borɛ. ¹⁴ Kɛ Isidayeeribe kó bekótíbɛ tɛpiítɛ ò cie, oniti ómáá ómáá bá kúu wuu mmieke. Bá wɛ ò dɔ tú wɛɛ bakɛ wɛnwɛ o wuu. ¹⁵ Kɛ bɛɛ kɔtɛ Kadaadi Dubenniibe nɛ Kadiibe nɛ Manansee kɔbɛ dikéɛ borɛ kɛ bɛ náké kɛ dɔ: ¹⁶ Isidayeeribe tɪnni dimɔu tu: Dɛ yíme kɛ di cààrɛ ti Yiɛ nKuyie nylsidayeeribe tũ nkú kɛ yetɛ ku kpeti yí nke kú búttinnɛ kɛ maá dimáá diwũstɔnni. ¹⁷ Ti dɔ cààrɛmɛ ti Yiɛ nKuyie mPɛɔ kɛ Kuyie mpotɛ kú nitibɛ, kɛ dɛ kó mucɔntimu kpaá bo nɛ yienní, dɛ í sànnàdɔ? ¹⁸ Dɛ dòmmɛ kɛ di búttinnɛ Kuyie nyí nke yetɛ ku kpeti? Ku mieke naa yóó peike Isidayeeribe bɛmɔu ndi. ¹⁹ Kɛ di yɛmmɛ dɔ ti Yiɛ nKuyie nyí pɛnsiri di kó ketenkɛ, kɔtɛnni ti kɔkɛ mieke, ti Yiɛ nKuyie ntou borɛ kɛwáá nketenkɛ. Di báá búttinnɛ ti Yiɛ nKuyie nkɛ ti yatenɛ, kɛmaá diwũstɔnni tɛri kɛ nti énnɛ. ²⁰ Akáá Sedaa yaabirɛ dɔ dii mɔnni mɛyei nke túótɛ ti Yiɛ nKuyie ndo yɛ mbɛ báá túótɛ dɛ. Di yému kɛ dɔ nku mieke dɔ peike Isidayeeribe bɛmɔu ndi, wɛɛ dɔ í ku ómáá ò cààrɛmɛ kpéi.

²¹ Kɛ Dubenniibe nɛ Kadiibe nɛ Manansee kɔbɛ dikéɛ tɛnnɛ Isidayeeribe tɔnni bɛ kɛ dɔ: ²² Ti Yiɛ nKuyie nkúu bakɛ demɔu, kú yému mùu tɛ kɛ ti dɔɔ mie nkɛ Isidayeeribe yóó ti yíɛtɛ, kɛ ti kú búttinnɛmu kɛ kú cààrɛ kú ti kuɔ yí. ²³ Kɛ ti yetɛ ti Yiɛ nKuyie nkpeti nti kɛ maá timáá diwũstɔnni kɛ bo nkòu iwũs kɛ tuɔ nke pāá ntidiiti, kɛ kòu iwũs metaummɛ kpɛyi, ti Yiɛ nKuyie nti potɛ. ²⁴ Ti mɛ dɔɔ kɛ yɛ ti yíɛkùmɛ di bí naa bo náké mɛmmɛ ti kpɛyi diyíɛ mari kɛ dɔ: ɔmmɛ wɛnnímɛ bo dindi nɛ ti Yiɛ nKuyie nylsidayeeribe tũ nkú di cuokɛ? ²⁵ Ti Yiɛ nKuyie nhànnɛmu Suditɛɛ kòò tu kumànkɔ, di í kɔkɛ ti Yiɛ nKuyie nkɔ mutɔmmú mamú mieke. Dɛ bo na kɛntɛ kɛ ti bíi yóu ti Yiɛ nKuyie. ²⁶ Dɛɛ tɛ kɛ ti maá diwũstɔnni, ti í di maá kɛ bo nfeɛ iwũs ti Yiɛ nKuyie nyoo ti nkú pāá ntidiiti. ²⁷ Ti di maá kɛ di bo benke ti taumɛ mɛmɛ nɛ dindi, kɛ dɔ ntinti nɛ dinni nɛ ti yaábí ti mɔkɛ kuɛ kɛ bo mbáá nti Yiɛ nKuyie, nke nkú feu iwũs kɛ tuɔ nku wũstɔnni ínkɛ, kɛ kú feu metaummɛ kpɛyi. Dɛ mɔnni di bí báá na kénákɛ ti kpɛyi kɛ dɔ í i mɔkɛ kuɛ kɛ bo nkòkɛ ti Yiɛ nKuyie nkɔbɛ mieke. ²⁸ Ti yɛmmɛ dɔ nkɛ bɛ naa ti bɛi nti borɛ yoo ti yaábí bo dɛ, ti dɔ: Ntɛ ti cicebɛ maá dii wũstɔnni ti Yiɛ nKuyie. Bɛ í di maá kɛ bo nkòu iwũs Kuyie nke tuɔ nyoo bɛ nkú pāá ntidiiti, bɛ di maá kɛ di bo benke ti taumɛ mɛmɛ nɛ dindi. ²⁹ Ti í di maá kɛ bo yetɛ ti Yiɛ nKuyie nke kú búttinnɛ yí, ti í di maá kɛ bo nkòu iwũs kɛ tuɔ nke kú pāá ntidiiti, yoo kɛ kú feu iwũs. Ti í dɔ kénfeɛ iwũs kupikú tekú makú kɛ yóu ku wũstɔnni dii bo ku cɛtɛ.

³⁰ Kɛ ikuɔ niuti Pinasi nɛ Isidayeeribe kó bekótíbɛ nɛ bɛɛ bakɛ iwuu nkɛ bɛɛ kɛ Dubenniibe nɛ Kadiibe nɛ Manansee kɔbɛ dikéɛ bɛi nti kɛ dɛɛ bɛ narikɛ. ³¹ Kɛ Edeasaa birɛ Pinasi ikuɔ niuti bɛi nke dɔ: Ti bantɛ di mɔnni kɛ dɔ nti Yiɛ nKuyie mbo ti cuokɛ kɛ yɛ di í kú cààrɛmɛ kɛ kú mieke bo peike Isidayeeribe.

³² Kɛ Edeasaa birɛ Pinasi ikuɔ niuti nɛ Isidayeeribe kó bekótíbɛ kɛ bɛɛ cau nDubenniibe nɛ Kadiibe kɛítɛ Kadaadi kékò nKannahāá Isidayeeribe borɛ kɛ bɛ náké. ³³ Kɛ Isidayeeribɛ kɛɛ bɛ náké ti kɛsàntɛ ti Yiɛ nKuyie nke tɛnkɛ í mbàátí kɛ bo dokénɛ Dubenniibe nɛ Kadiibe. ³⁴ Kɛ Dubenniibe nɛ Kadiibe dɔ: Diwũstɔnni dii ndii benkú kɛdɔ nti Yiɛ nKuyie ntu Kuyie nkɛ di yu kɛ dɔ Dibenkɛri.

23

Sosuwee yaúkúnnɛmɛ benitibɛ kánti mesomme

¹ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nteennɛ Isidayeeribe kɛ bɛ dɛɛtɛnɛ bɛ dootitabɛ kɛ dɛɛ mɔntɛ mediɛ nkɛ Sosuwee kótɛ mediɛ, ² kényú Isidayeeribe kó bekótíbɛ nɛ bekpaátibɛ nɛ bebeémɛbɛ nɛ bebaatibɛ, kɛ bɛ náké kɛ dɔ: N kótɛmmɛ mediɛ. ³ Di yámu ti Yiɛ nKuyie ndàɔ dɛ ibotí imɔu, kú kpa ndíi kó dikpànni. ⁴ Di yámu n tãúmɛ tɛtɛ n na bɛ kó ketenkɛ nɛ m mu nyí na bɛ kɔkɛ, kɛɛ tu Suditɛɛ diyíɛ yíení kɛɛ biɛkɛ nɛ Meditedandɛɛ dɛ ɪɪkɛ biɛkɛ, kɛ kɛ ndi totí di botí dòmmɛ. ⁵ Ti Yiɛ nKuyie nkuu yóó bɛ bɛti kumómmonku, kɛ bɛɛ cókɛ kédétɛ, kɛ di tiekɛ bɛ tenkɛ, kéndònnɛ kú bɛimmɛ. ⁶ Ntɛnnɛ kéndɔri Mɔyiisi di duɔ nyii kuɔ yɛmmɛ imɔu, di báá í dɛtɛnɛ. ⁷ Di báá kɔɛrɛnɛ ibotí òi kpaá di mieke, di bá nfeɛ bɛ bakɛ, di bá nyɛ pàrikunɛ, di bá nninku yɛ ɪɪkɛ kɛ yɛ báá. ⁸ Dí ntaunɛ ti Yiɛ nKuyie, di kú taunɛmɛ nɛ yienní. ⁹ Ti Yiɛ nKuyie nkuu bɛti ibotí diyíi òi kpɛnni, bá ómáa

í na ke di báaò nè yíenní. ¹⁰ Di mieke onití òmáà do 5 mbeti benitibè tekoupiútè nte (1000), ti Yiè nKuyie nkuu kpa ndi kpéí, kéndonnè kù béimmè. ¹¹ Ndakènè dimáà kpéí nke ndó ti Yiè nKuyie. ¹² Kè di me nkù bütinnè ke taunè ibotí ì kpaá di cuokè ke puoke be kó besapàmbè, kè bè puoke di kòbe, kè di taunnè ditabè. ¹³ Di nyé ke dò nti Yiè nKuyie nyí yó nsókè ke beti di dootitabè. Bè yó ndò ndi kpéí mmuditiimù mmu nè ntimáti dindíinti, kéndò nyedá ke di puoti, ke dò nyipo ke kùu di nuò, kè di kú kpaá diheì sààri ti Yiè nKuyie ndi duò ndi. ¹⁴ M mǎnni dii túbè kè m pènké, denennè demòu pènkùmmè. Di nyé nè di yèmmè memòu ke dò nti Yiè nKuyie ndo náké tì, timati í súò, timòu ti dǎòmu. ¹⁵ Kù dǎò mèè boti ku náasààti kù béi nti kù yóò me ndǎò kù di cau ntii kpéí ke di beti ke di kù diheì sààri kù di duò ndi mieke. ¹⁶ Kè nsà kè di yete ku kpeti, ke nǎnkù yebókè ìlkè ke yè fié iwǎs, ti Yiè nKuyie mmieke yóò peikemu kè kù di kù bǎmbà ndiheì sààri kù di duò ndi mieke.

24

Isidayeeribe tǎatémè ke bo ntù nti Yiè nKuyie

¹ Kè Sosuwee yú Isidayeeribe kó iwǎs nyimòu nè bekótibè nè bekpaàtibè nè bebeémbè nè bebaatibè, kè bèe kote Sisemmu ti Yiè nKuyie ncǐtè. ² Kòo bè náké ke dǎ: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǎ nkù tu: Di yembè do bo kukó ndiekù Efadati yáa ndi ke feu yebókè, ke kǎá nTedaà Abarahammu nè Naǎò be cice kó dimǎnni. ³ Kè kùu denneni Abarahammu kukó nyáa kó diheì, kédúò nkòo ce nKannahǎa omòu, kè kùu ò duò nylsaki ke dǎ: O boti bo súu. ⁴ Kè kùu duò nylsaki Sakabu nè Esayuu, kékanne Esayuu Seii tǎri, Sakabu nè o bí kè bèe kote Esibiti. ⁵ Kè dè mboni kè kùu tǎnni Mayiisi nè Anǎò, kédǎò Esibiti kòbe meyei nkédennè di kòbe. ⁶ Kè kùu denneni di yembè Esibiti, kè bèe tǔoke dǎmèèrì, kè Esibiti kòbee bè tǔnnè nè sinaasǎi nè si deèbè, kè bè ninte tipènti kóo dǎmèèrì. ⁷ Kè bèe kuò nkéyú ti Yiè nKuyie nkè kùu ánnè dibiinnì bembè nè Esibiti kòbe be cuokè, kédúò nkè Esibiti kòbee pǎnté dǎmèèrì. Di yǎmu kù bè dǎòmè. De kó difǎnkúò kè di yembè mbo dikpáa mieke kémǎnte. ⁸ Kè kù di kǎtenè Amǎriibe tenké kè bè di dokénè, kè kùu duò nkè dí bè na, kè kùu bè kùu di nuò mmieke, kè di tieke be tenké. ⁹ Kè Mǎabu kpáati Badaki Sipǎò bire ité ke bo di dokénè kéyú Badammu Bǎò bire kòò bo di bǎnté kusǎnkù. ¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyete kédúò nkòo di dǎò mesáa, kè kù di deeténè Badaki. ¹¹ Kè di sénténi Suditè kétuoke Sedikoo. Kè Sedikoo kòbe nè Amǎriibe nè Pedisiibe nè Kannahǎa kòbe nè Itiibe nè Kidikasiibe nè Efiibe nè Sebusiibe, kè bèe ité ke bo di dokénè, kè kùu duò nkè dí bè na. ¹² Kù do níi nyecǎnkèndèesùò nye di ìlkè, kè yèe beti Amǎriibe kpáatibè bedé. Di í bè kùu nè di pie nyoo di se. ¹³ Kè kù di duò nketenké di í kùúti kè kè fèútè, yehékè di í maá yè, detie nfinyí nè odifé di í fílkú dè, kè di cáa nde be.

¹⁴ Di mmǎnni ndénè ti Yiè nKuyie kémpí nku tǔmmú nè di yèmmè memòu kè dè wenni, kéyóu di yembè do feu yèe bókè kukó nhEfadati yáa nè Esibiti mieke, kémpí ti Yiè nKuyie ntǔmmú. ¹⁵ Kè di me nyí dǎó képi ti Yiè nKuyie ntǔmmú, tǎaténè yie ndi dǎó dè. Kè di dǎó di yembè do feu yèe bókè nye kukó nhEfadati yáa yoo Amǎriibe di me mbo bèe cuokè be kpèye. Mí nnè n cǐtè ti bo ntù ti Yiè nKuyie.

¹⁶ Kè benitibè dǎ: Tínti báa yóu ti Yiè nKuyie nkéfié yebókè. ¹⁷ Ke yé ti Yiè nKuyie nkuu ti dennénimè Esibiti tinti nè ti yembè ti do pí nkè mudaatǔmmú, ke ti tǎ kuce ke ti kǎnké ke dǎò tidietí kè ti pǎeténí ibotí. ¹⁸ Kuú bétí ibotí imòu ti nuò mmieke, ke bétí Amǎriibe ti mè mbo bèe mieke. Ti yó ntù nti Yiè nKuyie nku.

¹⁹ Kè Sosuwee dǎ: Di báa na képi nti Yiè nKuyie ntǔmmú, kù í mǎke meyei, kù dǎó kuú máa ndi te. Kè di kù bütinnè ke dǎò meyei nkù í yóò di yóu. ²⁰ Kè di kù yóu ke fié yebókè kù yóò di dǎò meyei mme ke di kuò, bá kù me ndi dǎòmè mesáa. ²¹ Kè bèe náké Sosuwee ke dǎ: Biti! Ti yó ntù nti Yiè nKuyie nku.

²² Kè Sosuwee dǎ: Dii báa nnè di mǎmmǎmbe ke tú di yó ntù nti Yiè nKuyie. Kè bè dǎ: Èè, tii béi! ²³ Kè Sosuwee dǎ: Dennènè yebókè di cuokè, kédúò ndi yèmmè ti Yiè nKuyie.

²⁴ Kè bè dǎ: Ti yó ntù nti Yiè nKuyie nku ke yíé nkuú kpeti.

²⁵ Kè Sosuwee taunnè benitibè ti Yiè nKuyie nde yie Sisemmu, kè bè duò nyikuó kè bè náké bè yó ndǎòrimè, ²⁶ kè ti wǎri Kuyie nkuú pátiri mieke, kéffí nditári mutie diemú také, mùu cǎmúu dibóri sààri ti Yiè nKuyie nkperi. ²⁷ Kòo bè náké ke dǎ: Ditári dii, dii tu dibenkèrì, ke yé di kèmmè ti Yiè nKuyie nti náké tì. Di yó ndi nyau ke denniní ke báa yeténè ti Yiè nKuyie.

²⁸ De mǎnni kè Sosuwee duò nkè bèe kùú mbe cǐi.

Sosuwee kúmè

²⁹ De kó difǎnkúò kè Nunni bire Sosuwee ti Yiè nKuyie ntǔnti nyóò kù ke mǎke yebie ntekǎùtè nè tepíútè (110). ³⁰ Kè bèe ò kǔnnè bè do ò duò nkè tenké Efadaimmu tǎre, Kaasi tǎri biékè. ³¹ Kè Isidayeeribe ntù nti Yiè nKuyie nSosuwee kpaá fòu dii mǎnni, kòo kù kè bekótibè tǎbè bèe yà ti Yiè nKuyie ndǎò mèè sǎa nyIsidayeeribe kè bè nkpaá fòu kè bè kù tǔ.

³²Isidayεεribε do tɔmu Sosefu kũḏ́ ké yè kũnné Sisemmu, Sakɔbu do donté kèè tenkè nè Amɔɔ bí mεdítíbii ntekòùtè (100), kè bèε duó ndε kó kεtenkè Sosefu bí. Amɔɔ weè keté Sisemmu.

³³Kè Edeasaa Amɔɔ birεε kú kè bèε ò kũnné o birε Pinasi tātè ñnkè. Bè do ò duó ndε kó kεtenkè Efadaimmu tãrì ñnkè nkε.

Bebaatiɓɓe Di mpátiri to tii náànti

Ɗe kó dipátiri ti náa mbebaatiɓɓe tɛpiítɛ nɛ bɛdɛbɛ nɛ onitipòkù omáa Kuyie ndo tánkíi bɛ kɛ bɛ bo ndɛerí Isidayɛeribɛ nɛ bɛ dootitɔbɛ. Bemɔu memme bɛ kóo mɔu í nna kɛ bɛ niitɛ Sosuwee do bɛ nimɛ. Ɗe kó bebaatiɓɓe kó mɛfiɛ mmieke kɛ Isidayɛeribɛ nyetírí Kuyie nkɛti ke tũũ Kannahāa tenkɛ kɔbɛ kó yɛbɔkɛ, kɛ Kuyie nníi bɛ potɛ, kɛ bɛɛ ceete kɛwɛtɛnɛ Kuyie mborɛ, kɛ kũu bɛ cɛɛ nkɛwɛte kɛ bɛ còrinɛ bɛ fòtiri.

Ɗe kó dipátiri náànti náa nke kónni mɛɛ boti, bá wɛɛ baatiwɛ nɛ o kó meborime do dómme.

Dipátiri náànti duɔ ke dómme

1. Isidayɛeribɛ tamɛ Kannahāa kɛntɔ kɛtuɔkenɛ Sosuwee kó mukũũ 1:1-2:10

2. Kuyie ndo ánnɛmɛ bebaatiɓɓe kɛ bɛɛ dɛɛtɛ Isidayɛeribɛ 2:11-16:31

3. Dikɔnkɔánni dii do tanní Isidayɛeribɛ cuokɛ 17-21

Isidayɛeribɛ kàrimɛ Kuyie ndo yɛ nkũ yóo bɛ duɔ ndii ɛi

¹ Sosuwee ku dii mɔnni kɛ Isidayɛeribɛ beke ti Yiɛ nKuyie nke bo yà bɛ mieke bɛɛ yóo ketɛ kékɔte kédokɛnɛ Kannahāa kɔbɛ. ² Kɛ ti Yiɛ nKuyie mbɛ tɛɛnɛ ke dɔ: Sudaa boti kɔbɛ bɛɛ dɔ nkɛketɛ kékɔte. M bɛ duɔmmu dihei.

³ Kɛ Sudaa boti kɔbɛɛ náke Simmɛɔ̃ Sudaa kóo kóti yaabi ke dɔ: Kɔtɛnni kɛ tí wɛnnɛ kédokɛnɛ Kannahāa kɔbɛ, kɛfiɛte dihei bɛ ti duɔ ndi. Kɛ ti deɛ ti múnkeɛ di neinɛ kɛ ti fiɛte di kperi.

Kɛ Simmɛɔ̃ boti kɔbɛɛ ítɛ kɛwɛnnɛnɛ Sudaa boti kɔbɛ. ⁴ Kɛ bɛɛ kɔte kɛ bɛ do, kɛ ti Yiɛ nKuyie mbɛ teennɛ kɛ bɛ na Kannahāa kɔbɛ nɛ Pedisiibe, kɛkuɔ benitibɛ tɛkɔupítɛ (1000) Beseki borɛ, ⁵ kɛ bɛɛ yà ɛ kó dihei kóo kpààti Adoni-Beseki kóo dokɛnɛ kɛna Kannahāa kɔbɛ nɛ Pedisiibe. ⁶ Kóo cokɛ kɛ bɛɛ ò bɛti, kóo nintɛ kɛpí nkɛkékɛ o nɔmbíɔakɛ o nɔu kpɛyɛ nɛ o naàcɛi kpɛyɛ. ⁷ Kɛ Adoni-Beseki bɛi nke dɔ: Bekpààtibɛ sipisiyiekɛ ti do kékɛ bɛɛ kó yɛnɔmbíɔakɛ bɛ nɔu kpɛyɛ nɛ bɛ naàcɛi kpɛyɛ, kɛ bɛ níi nkou icabiri n yo nkɛ ò duɔ. Kuyie ndɛ nni nyietí yie.

Kɛ bɛɛ ò kònnɛ Sedisadɛmmu, ò ɛ nku.

⁸ Kɛ Sudaa boti kɔbɛɛ do Sedisadɛmmu mudoò kɛcɔ benitibɛ yɛɛ kɛkuɔ, kɛcɔ ndihei. ⁹ Ɗe kó difɔnkúò kékɔte kɛdo Kannahāa kɔbɛ bɛɛ bo Nekefu nɛ bɛɛ bo yetàɛɛ ñnkɛ nɛ bɛɛ bo kubiriku kó yɛhekɛ. ¹⁰ Bɛ bɛ ndɛɛ kɛdo Ebunɔ kɔbɛ bɛ do yu dii ɛi nɛ dimɔnni ke tú Kidiya-Adiba, kɛkuɔ Sesaii nɛ Aimanɛ nɛ Tadimaii bɛ naàmùnti kɔbɛ. ¹¹ Kɛ bɛɛ deɛ bɛmbɛ, kɛsɔs nkɛdo Debii kɔbɛ, bɛ do yu dɛ nɛ dimɔnni ke tú Kidiya-Sefɛɛ. ¹² Kɛ Kadebuu bɛi nke dɔ: Kɛ wɛɛ dokɛnɛ Kidiya-Sefɛɛ kɔbɛ ke bɛ na ke fiɛte bɛ ɛi m bo ò duɔ n kóo sapàa nhAkisaa, kóo puoke. ¹³ Kɛ Kadebuu nantɛ Kenasi bire Otinniyeedi bɛ dokɛnɛ kɛ bɛ na, kɛfiɛte dihei, kɛ Kadebuu ò duɔ nho kóo sapàa nkóo puoke. ¹⁴ Ɗe kóo nitipòkù tũkoo dii mɔnni Otinniyeedi borɛ, kóo náké ke dɔ wɛɛ mɔo o cice Kadebu kupaku. Kɛ bɛɛ tuɔke Kadebu borɛ kóo cútɛnɛ o sámmarímú kénínkóo o òlkɛ kóo ò beke ke dɔ: A dɔ ba? ¹⁵ Kòo dɔ: N kuɔ mmesémme kɛ m pà ketenkɛ menie mbo kɛ, ke yɛ menie nyi bomɛ Nekefu kó ketenkɛ a n duɔ nkɛ.

Kɛ Kadebuu ò duɔ nketenkɛ kɛɛ mɔke inɛɛ idaatíyí nɛ icũmpuyi.

¹⁶ Ɗe mɔnni kɛ Mɔyiisi còkù kó iyaabi Keniibe itɛnɛ Sedikoo ɛi, bɛ tu di depuonne ɛi, ke neinɛ Sudaa boti kɔbɛ kɛ bɛɛ kɔte Sudaa tenkɛ, kubiriku kɔbɛ Adadi bakú cànku diyie yiɛnɛi kɛɛ biékɛ, kɛnwɛɛnɛ Amadesiibe ke bo.

¹⁷ Sudaa nɛ o kɔbɛ kɛ bɛɛ ítɛ kɛwɛnnɛnɛ o kóo kóti Simmɛɔ̃, nɛ o kɔbɛ kɛ bɛɛ kpánnɛ Kannahāa kɔbɛ bɛɛ bo Sefaa, kɛ bɛ na kɛkuɔ, kɛpɔntɛ bɛ ɛi kɛdɛítɛ, kɛ di yu ke dɔ Didobonni. ¹⁸ Ɗe kó difɔnkúò kɛ Sudaa naàmùnkù kɔbɛɛ yí kɛfiɛte Kasaa ɛi, Asikanɔo kperi nɛ Ekunɔo kperi, nɛ yɛ tenkɛ. ¹⁹ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nníi mbɛ bonɛ kɛ bɛɛ bɛ na, kɛfiɛte yetàɛɛ ñnkɛ kó yɛhekɛ, bɛ me nyi nna kɛfiɛte kubiriku kpɛyɛ, bɛmbɛ do mɔke sinaasɛf timátí kpesi nsi. ²⁰ Bɛ do tũnnɛ ti Yiɛ nKuyie ndo náké ti nti Mɔyiisi, kɛduɔ nKadebu Ebunɔ tempɛ nkóo beti Anakiiɓɛ kó iwuɔ nyitáati ò do dɛ bo, kékari. ²¹ Bensameɛ kɔbɛ í nna kɛbeti Sebusiibe bɛɛ do bo Sedisadɛmmu kɛ bɛ wɛ nke bo nɛ yiɛnni.

²² Kɛ Sosefu bí Efadaimmu nɛ Manansee yaabi nkɔri ke bo do Betɛɛdi, kɛ ti Yiɛ nKuyie nníi mbɛ bonɛ. ²³ Kɛ bɛ tɔ mbenitibɛ kɛ bɛ bo paatɛ dihei. Ɗe mɔnni bɛ do di yu ke dɔ Duusi nwe. ²⁴ Kɛ bɛɛ tuɔkoo kɛnsɔ nhoniti mɔu yɛnni kɛ bɛɛ ò náké ke dɔ: Tí benke ti bo yímɛ kɛta dihei, kɛ tí da yóu.

²⁵ Kɛ ɛ kóo nitii bɛ benke. Memme Efadaimmu nɛ Manansee bɛ yaabi kùomɛ ɛ kó dihei kɔbɛ, kɛyóu ɛ kóo nitii nɛ o kɔbɛ. ²⁶ Kóo kɛ Etiiɓɛ tenkɛ kɛmaá dihei, kɛ di yu ke dɔ Duusi, kɛ di kpaa tɔ ɛ kó diyɛtiri nɛ yiɛnni.

²⁷ Manansee kɔbɛ í nna kébeti Beti-Seanni kɔbɛ, nè Tanaki kɔbɛ, nè Dɔɔ kɔbɛ, nè Ibedeammu kɔbɛ, nè Mekidoo kɔbɛ, nè de kó yehékè. Kè Kannahā kɔbɛ nkpaá bo de kó kutempɛ mmieke.

²⁸ Bá nè Isidayeeribe kpenke dii mǎnni bè í nna ké bè bɛti, ke nè bè pɛ́nné muheikéntǎmmú.

²⁹ Efadaimmu boti kɔbɛ í nna kébeti Kannahā kɔbɛ bèè do bo Kesɛ. Kè bè nwɛ nke bo.

³⁰ Sabunɔ kɔbɛ í nna kébeti Kannahā kɔbɛ, bèè do bo Ketinɔ nè Naadɔ kè bè nwɛ nke bo, kè bèè bè pɛ́nné muheikéntǎmmú.

³¹ Asee boti kɔbɛ í nna kébeti Akoo nè Sidonni, nè Adabu, nè Akisibu nè Ediba nè Afeki, nè Deobu de kɔbɛ. ³² Mɛmmɛ kè Asee kɔbɛɛ wɛnnɛnè Kannahā kɔbɛ bèè do de bo kè bè nwɛnko. Bè í na mɛè kpéi nke bè bɛti.

³³ Nefutadii kɔbɛ í nna kébeti Kannahā kɔbɛ bèè do bo Beti-Semesi nè Beti-Anati kè bè nwɛ nke bo kè bèè bè pɛ́nné muheikéntǎmmú.

³⁴ Kè Amariibɛ beti Danni boti kɔbɛ, kè bè dɛɛ nyetārè kó itempɛ, mbè í nyie nke bè bo cúténí kubiriku. ³⁵ Mɛmmɛ kè Amariibɛ nkpaá bo Adi-Edesi nè Ayanɔ nè Sadibimmu. Kè dɛ mboni kè Efadaimmu nè Manansee kɔbɛɛ be tieke kè bè pɛ́nné muheikéntǎmmú. ³⁶ Amariibɛ tenké mánke do tóúté Akadabimmu kɛntó kɛyɛnnè Seda kɛpɛɛtè kɛndeèti ditenni bè tu di inaá nkó ditenni.

2

Kuyie nkpannɛmɛ ku nitibɛ

¹ Kè ti Yiè nKuyie ntǎnni íténí Kidikaadi kɛtuakéní Bokimmu kénáké Isidayeeribe kè dɔ: Kuyie ntu, kuú di dɛnnɛní Esibiti, kè di tóni kè tannɛ diheí kú do bɛi nkɛparikè kè dɔ kú yóó duó ndi di yembè, kɛbɛi nke dɔ kú í yóó tǎtɛ metaummɛ mɛè bo dɛndi nè ku di cuokè. ² Di mɛ mmúnké í dɔ nkɛmǎɛnɛ de kó diheí kɔbɛ metaummɛ, di puɔ mbe bɔɔwǎstǎrɛ. Di mɛ nyí nyie nku kpeti! Dè dǔmmɛ kè di mɛ ndǔɔ? ³ Kú né di náámmu di mmǎnni kè tú, kú ténke í yóó beti Kannahā kɔbɛ, bè yóó naá ndidíntári ndi di kpéi nke be bɔkè naá ntimáti dindínti kè di bo, kè di fié be bɔkè.

⁴ Ti Yiè nKuyie ntǎnni bè náké dii mǎnni de kó tináahti kɛdeè, kè bèè tiitɛ yedabùò mbɛmɔu kɛnkú. ⁵ Kè bèè yú deborè kè dɔ Bokimmu (dɛɛ tu didabònkɔnni), kè dɛ fié ti Yiè nKuyie nyiwú.

Sosuwee kumɛ

⁶ Kè Sosuwee cau mbenitibɛ kè bèè cɛ́tɛ kékūú mbá wè kɛtenké bè ò duó nkè kè nkè te. ⁷ Sosuwee kpaá fòu dii mǎnni kè bè ntú nti Yiè nKuyie. Kòo kú kè bè nkpaá kè kú tū mbekótibɛ kpaá fòu dii mǎnni, bèè do yà tidietí ti Yiè nKuyie ndǔɔ ti Isidayeeribe cuokè. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Sosuwee Nunni bire nyóó kú kè mɔke yebie ntekǔtè nè tepítɛ (110), ⁹ kékú kè bèè ò kúnné Timunati-Edesi, bè do totí kóó duó nkèè tenké Efadaimmu tempɛ nyetārɛ ìnkè, Kaasi tǎri kubakú cǎnku biékè. ¹⁰ Kè bekótibɛ bɛmbe kó kutǎnkúu kú, kè kutǎnkú pǎnkúu yènní, bè ténke í nyé ti Yiè nKuyie kɛyɛ ntidiati kú do dǔɔ ti Isidayeeribe cuokè.

Isidayeeribe do yetɛmɛ Kuyie

¹¹ Dɛ mǎnni kè Isidayeeribɛ dǔɔ ti Yiè nKuyie nyí dɔ dɛ, kékɛtɛ kénfeu yebɔkè bè tu yè Baadibɛ, ¹² kɛyete ti Yiè nKuyie mbe yembè do tū nkú, kúu bè dɛnnɛní Esibiti, kɛfié yebɔkè, benitibɛ bè bo kèè tenké kɔbɛ do feu yè, kɛnninku yè ìikè kè ìinko ti Yiè nKuyie mmieke. ¹³ Bè do kú yóumu kénfeu Baadibɛ nè Asitaditeebɛ. ¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mmieke bè peike kè kúu deite ku nùtè be ìnkè, kè befɛèbè nkɔrini kè fekú be kperɛ kè be dootitòbɛ bè na. Bá bè ní í nna kè bè báa. ¹⁵ Mudòò bè kǎri mùu kó dimáa, kè ti Yiè nKuyie ndeite ku nùtè be ìnkè kɛndǔnnè kú ti mbè nákémmɛ kè parikè. Kè bèè ta meyeñcaarimɛ diemɛ mieke. ¹⁶ Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbè duó mbebaatibɛ, kè bèè bè dɛɛtɛnɛ be dootitòbɛ, bèè fekú be kperɛ. ¹⁷ Isidayeeribe mɛ nyí nyie mbebaatibɛ kpeti, kɛnsákè kè feu yebɔkè kè ninku yè ìikè, kɛbútinnɛ dende bǎmbà mbe yembè do tū nkúu cɛ, bè ténke í nyie ti Yiè nKuyie nkuú be yembè do í yiemmmɛ. ¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbè duónni dii mǎnni obaatíwè kú nhò bonè ò fǔmmu mumɔu mieke, kè dɛɛrínɛ Isidayeeribe be dootitòbɛ. Mesémmɛ do ɔɔ í nyóu mɛ bo pǐmmɛ ti Yiè nKuyie mbe dootitòbɛ bè fɛ́unko dii mǎnni kè bè kuú. ¹⁹ Kè de kóo baatíwè ku dii mǎnni bèè wɛtɛ kɛta meyei mmudǎrimú, kè dɛɛ pɛɛtɛ be yembè kperɛ do dǔmmɛ, kénfeu yebɔkè kè ninku yè ìikè kè yè báa. Bè í nyóu bè bo ndǎarimɛ meyei mbe yembè do dǎari mɛ.

Kuyie ndo yáákémɛ Isidayeeribe

²⁰ Dɛ mǎnni kè ti Yiè nKuyie mmieke peike Isidayeeribe, kè kúu bɛi nke dɔ: Kubotí kuu ñkɔbɛ mɛ ncákemɛ metaummɛ n do yɛ mbe yembè n yé mɛè kpéi, kè yete n kpeti. ²¹ Di mmǎnni n ténke í yóó yóu kè bèè beti kubotí bá kúmáa ibotí tɛi Sosuwee do kpaá kè í bɛti í kékú. ²² Nè de kó benitibɛ borimɛ be cuokè ti Yiè nKuyie ndo dɔ kè bè yáákému kɛyá kè bè bo yete ku kpeti yoo bè bo ti yie mbe yembè do ti yiemmmɛ.

²³ Deè do te kè ti Yiè nKuyie nyóu kè ibotí Sosuwee mu ndo í bèti i kékú kè ì mbo be cuokè. Kù í mbè bèti mecāā.

3

¹ Nte ti Yiè nKuyie ndo yóu kè ì botí mbo Isidayeeribe cuokè, kè kù bo bè yàáké, bambe kutōnkù pānkù kabe bèè do í káké mudoò bè ta dii mōnni Kannahāā kédoké mū. ² Kù do dō kutōnkù pānkù kabe bèè mu nyí kàte dikpānni bèè di bebīmu. ³ Fidisitēēbe kó yekpāātiyo yenūmmū kabe mbe kù do yóumè beè tu Kannahāā kabe bemou nè Sidoniibe nè Efiibe bèè bo Dimaa kó yetārè Ìnkè kétúóté Baadi-Edimāo tāri kētuakenè Deboo-Amati. ⁴ Kù do dō kè bè yàákému, kénya ke nsà kè bè bo yie nkù do duś nkè Māyiisii duś nyii kuś be yembè. ⁵ Memme kè Isidayeeribe mbonè Kannahāā kabe nè Etiibe nè Amāriibe nè Pedisiibe nè Ifiibe nè Sebusiibe. ⁶ Kè Isidayeeribe tóóké be kó besapāmbè képuoke, kè bè duś mbe kó besapāmbè kè bèè puoke, kè bèè fié iwūš be bakè.

KUYIE MBE DUŌNNÍME BEBAATÍBE

Otinnyeedi

⁷ Kè Isidayeeribe daò ti Yiè nKuyie nyí dō dè kè kù yóu, kénfeu iwūš yebokè ke báa nsibāntenkaanii bè tu si Baadi nè Asedaa. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie mmiekee bè peike kè kùu bè yóu, kè Mesopotamii kóo kpāāti Kusāā-Disataimmuu bè na kè mbè baké yebie nyēni. ⁹ Kè bèè kuśnnè ti Yiè nKuyie kè kùu bè duśnni Kadebu nantè Kenasi bire Otinnyeedi kòò bo bè deetè. ¹⁰ Kè Kuyie nYāā nní nhò bonè, kòo mbaké Isidayeeribe, kékote kédokénè Kusāā-Disataimmu, kè ti Yiè nKuyie nduś nkòo ò na. ¹¹ Kè be èi mbo meompūmè mieke ke dō nyebie nsipisinaà. Kè Kenasi bire Otinnyeedii kù.

Eudi

¹² Kè Isidayeeribe wēte kédāò ti Yiè nKuyie nyí dō dè kè kùu duś nkè Māabu kóo kpāāti Ekunāo bo bè dokénè. ¹³ Kòo wēnnénè Amāniibe kou nè Amadesii kou kè bèè do Isidayeeribe mudoò kè bè na, kéfiete Sedikoo. ¹⁴ Kòo mbè baké ke dō yebie ntepiitè nè yēni. ¹⁵ De kó difōnkúò kè bèè kuśnnè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè duśnni Keda bire Eudi kòò bo bè deetè. Bensamee boti kou do nwe kòò tu dicānkuri.

Kè Isidayeeribe ò duś ndāmpóò díití kòò bo kote ke ì duś mMāabu kóo kpāāti Ekunāo. ¹⁶ Kè Eudii duś nkè bèè ò má disiè menatimè mèdémè kperi, kè di okūmè mmānnè mētiri kó dikée, kòo di yi ò kpētēnkpenkù youku, ke dáatí o yāāti. ¹⁷ Memme ò kōtemè kēduś nyidíití okpāāti Ekunāo. Ekunāo do tú onitēēwè nwe. ¹⁸ Wè ò duś ndii mōnni dāmpóò díití kēdeè, kēwēte kécie mbèè do tōni de kó idíití. ¹⁹ Bè tūòke dii mōnni Kidikaadi, sitenkaanii yetārè kpesi borè, kòo bè yóu deborè kēwēteni okpāāti borè kóò náké ke dō: Okpāāti m mōke timati nti tidé kpeti ke bo da náké.

Kòo kpāāti duś nkòo tāmbeè yè kè bè nkpaá bedé ²⁰ ke kari muyaá nkó kudieku kùu do tú omāá koku. Kè Eudi béinnè okpāāti ke dō: N tōni tii náānti ti Yiè nKuyie nkuu ti nni nduōnni a kpéi.

Kòo kpāāti iténí ò kàri. ²¹ Kè Eudii pī ndisiè nè tēcānkutè kékpaté kékūū ò pounie. ²² Kè dii taroo dimou nè di boo kè mekūò ndi dátinné, kè Euu yóu kè di nkpaá okpāāti pōuti mieke. ²³ Ò yī memme kēdeè kénye difōnkúò kékpetinnè kēpāá nkēdeite tekpetintè kēitè. ²⁴ Kòo kpāāti tāmbeè tuōkeni kénya dibōri kpetimè ke páké, kè be yēmmè ndo nhokpāāti bo nyēnkūmu de mieke. ²⁵ Kè bè ncómmū kēbaa okpāāti bo kpetémè bá ò í kpetiri, kè dēè bè di, kè bèè tóóté tekpetintè kékpeté kēnsó nhò ku ke duś ke cāanko. ²⁶ Bè do cómmú dii mōnni ke baa okpāāti bo kpetémè, kè Eudi cokūmu ke pēētè yetārè kó sitenkaanii ke ta Seidaa tempē. ²⁷⁻²⁸ Ò tūòkoo dii mōnni deborè kēheè ditātēheu Efadaimmu tempē nyetārè Ìnkè kè Isidayeeribe tíi nkòo bè náké ke dō: Ti Yiè nKuyie ndi duśmmu di dootitōbè Mōabiibe, n tūnnenè!

Ò yī memme kēniitè kè bèè ò tūnnè kè bèè do Mōabiibe kukó nSuditēē tepure, kè bè pī mbemou bá omōu í sēnté. ²⁹ De yīè kè bèè kuo Mōabiibe yedakperè nè yekōmbó yembè tekōupíitè (10000) be kóò mōu í kpāá bá omāá wèè fōu. ³⁰ De mōnni kè Mōabiibe bōúté Isidayeeribe kè dihei mbo meompūmè mieke ke dō nyebie nsipisini.

Sānkaa

³¹ De kó difōnkúò kè Anati bire Sānkaa cōuté Eudi, kékua Fidisitēēbe sikōusikuò (600) nè tēkātūè bè šš kūū tē ināake ìi duò ke múnke deetè Isidayeeribe.

4

Deboraa nè Baaraki be kó tinaānti

¹ Eudi ku dii mōnni kè Isidayeeribe wēte kédāò ti Yiè nKuyie nyí dō dè. ² Kè kùu bè duś nKannahāā kóo kpāāti Yamēe Asōō èi kou. Wèè baké Yabinni āāpāmbè kòo yetiri tu Sisedaa

kòò bo Adoseti-Koimmu. ³ Okpààti Yabinni do mọke sinaasēi timáti kpesi sikəusiwei (900) ndi, kénfēũnko Isidayeeribe ke dā yebie nsipísídè kè bèe kuónnè ti Yìe nKuyie.

⁴ De mǎnni dè do sǎ nDeboraa Dapidoti poku wèè nàa nKuyie mpàānāānti kè wèè baké Isidayeeribe. ⁵ Ò do bo mupuommu mamù yuu ndi Damaa nè Beteedi de saku, Efadaimmu tǎri ìnkè. Isidayeeribe do de nkoròo koò bekù be kpeti. Kè dè mboni kè bèe yú de kó mupuommu kè dā Deboraha puommu. ⁶ Kè Deboraha yú diyiè mari Kedesi ei kou Abinnəammu bire Baaraki, Nefutadii boti kou, kóò nàké ke dā: Ti yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù da náá kè tū a pǐmmú behāpǐmbè Nefutadii nè Sabunəə boti mieke kè bè mbo tekəupíitè (1000) kaa bè kǎtenè Tabəə tǎri. ⁷ Kù tu kuù yóó duó nkè Sisadaa wèè baké Yamee āāpǐmbè kòo iténí nè o naasēi nè o āāpǐmbè kè bè di do mudoò kè kúu duó nkè dí bè na.

⁸ Kè Baarakii ténne Deboraha ke dā: Kaa bo n neinè ñ kǎte, kaa me mbá n neinè n yí kǎri. ⁹ Kè Deboraha dā: M bo da neinè, a me nténke í yóó pété disǎnni mari de kó mudoò mieke, ke yé nè onitipòkù borè nde ti Yiè nKuyie nyóó duómme kè di na Sisadaa.

Memme kè Deboraha neinè Baaraki kè bèe kǎte Kedesi. ¹⁰ Kòo tíi nNefutadii nè Sabunəə boti kǎbe kè benitibè tekəupíitè (1000) ò neinè kè Deboraha múnkee ò neinè. ¹¹ Kè sǎ nhoniti mǎu bo Kedesi borè Keniibe boti kou kòo yétiri tu Ebəe. Ò do yàtenemu Keniibe tabè Obabu Məyiisi cǎkú yaabí, kékǎte kécónnè o touku kéntákénè Sadanimmu tǎri.

¹² Memme kè Sisadaa kee Abinnəammu bire Baaraki bomè Tabəə tǎri, ¹³ kǎtíi nho naasēi sikəusiwei (900) nè o nitibè Adoseti-Koimmu borè, kè bèe nei kékǎte Kisəə kó mborè. ¹⁴ De mǎnni kè Deboraha nàké Baaraki ke dā: Báátí kékǎte! Ti Yiè nKuyie nyóó da duómme yíe nSisadaa, ti Yiè nKuyie nkuù da ní ku mómmanku.

Kè Baarakii neinè o nitibè tekəupíitè (1000) kè bèe cútè Tabəə tǎri, ¹⁵ kédó be dootitabè kè ti Yiè nKuyie nduó nkè bèe na Sisadaa nè o kǎbe nè be naasēi, kè bèe búttinnè kécoké, kè Sisadaa cúténí o naasǎntè kécoké o naacèi. ¹⁶ Kè Baaraki mbeti o dootitabè nè be naasēi kétuakénè Adoseti Koimmu, kè bèe kuu Sisadaa kǎbe beməu, bá òmǎu í nsú.

¹⁷ Kè Sisadaa ñcooti ke kǎri Keniibe kou mǎu, bè tu wè Ebəe, o poku Yaeri cǎtè, ke yé Ebəedi cǎtè nè okpààti Yamee Asəə ei kou bè do naatimemu. ¹⁸ Kè Yaerri yenni kóo co kǎbéi nke dā: Ohāāpǐnkóti tanní die! Tanní ke bá nyièkù.

Kòo taroo o tou mieke kòo ò dátinnè kuyàakù. ¹⁹ Kòo nàké onitipòkù ke dā: M pǎ menie nkè n yǎ.

Kòo poote menaamiè nkó kudəukù kóo duó nkòo yǎ, kòo wǎte kóo dátinnè kuyàakù. ²⁰ Kòo nàké onitipòkù ke dā: Nkari dibòri, kòo mǎu kǎtení ke da beke ke tú: Òmǎu kǎtení dienaà? A dā: ǎ.

²¹ Sisadaa me ncèmmè ke òu kòo yé nkéduó kòo nuə ncēēke. Kòo nitipòkù túté dimàatòòri nè ditou kó febaafe, kǎbǎnnè kǎtónko o borè kè fè baaké o yuu kédannenko ketenkè kòo kú. ²² Kè Baaraki ntúnni Sisadaa kétuakéní, kè Yaerri yenni kóo nàké ke dā: Kǎtení kè n dá benke oniti a wanti wè.

Kòo taroo ditou mieke ke sǎ nhò baaké Sisadaa yuu febaafe ke dānnenè ketenkè kòo duó ke ku.

²³ De yiè ndi Kuyie nduómme kè Isidayeeribe auté Yamee Kannahā kóo kpààti. ²⁴ Kè Isidayeeribe beti weti weti Kannahā kóo kpààti Yamee kóo fǎnnè kóo ninte kékua.

5

Deboraa nè Baaraki bè dèntè mē feyèn fē

¹ De yiè Deboraha nè Abinnəammu bire Baaraki kè bèe dentè fe nyèn fē:

² Isidayeeribe bá wè wákému mudoò kpéi, bè duómme bemáa páíi mudoò kpéi! Sǎntenè ti Yiè nKuyie!

³ Díndi bekpàatibè, díndi bèè baké, kénténè mesàa!

N yóó dentèmu késǎnte ti Yiè nKuyie.

N yóó déúkunnè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù nku.

⁴ Ti Yiè nKuyie nha yèni dii mǎnni Edəmmu, ke cúténí Seii tǎri,

de mǎnni ndi ketenkè aámè,

kè yewetèe cóúnni menie,

kè fetaafe diefèe cúténí tiwetì.

⁵ Kè yetārèe sǎntè,

Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù

kuu do bè benke kumáa Sinaii, kù tūðkenímè.

⁶ Anati birɛ Sankaa do bo dii mɔnni,
nɛ Yayɛri kɔ dimɔnni,
kɛ beɗiɛmbɛ tɛnke ɪ nkeri dihei kɔ ɪɛ,
bɛ do kɔnnimu.

⁷ Okpaati tɛnke do ɪ bo dihei,
weɛ bakɛ Isidayɛribe ɔ tɛnke do ɪ bo,
kɛnkɛmmɔnɛ mɪ nDeboraa m bo buotɛmɛ,
kɛnaa nyIsidayɛribe yɔ.

⁸ Isidayɛribe do ɔ nkɛ bɛ fiɛ iwɔs yɛbɔkɛ,
mudoɔ muu pɔnke ɪtɛ.
De mɔnni kɛ Isidayɛribe bo sikɔpɪsinɔa (4000)
a baɔ ya dikpɔnni yoo disie be cuokɛ.

⁹ N yɛmmɛ naatinɛ bɛɛ bakɛ bɛ mbe Isidayɛribe tɪrɛ,
nɛ bɛɛ duɔ mbɛmaɔa mudoɔ kpɛi.
Santenɛ ti Yiɛ nKuyie!

¹⁰ Dɪndi bɛɛ dɛke sɔmmarɪmɔbɛ pɛibɛ,
dɪndi bɛɛ kɔri tiyɔati ɪnkɛ,
nɛ dɪndi bɛɛ kɛri ɪɛ miɛke pɪɛɛnɛ ku!

¹¹ Bɛɛ do mmenɛ nke niinko be wɔs,
bɛ sɔntimu ti Yiɛ nKuyie,
ku do dɔɔ mɛɛ sɔa nyIsidayɛribe kɛ bɛ tieke dihei.

¹² Deboraa, ente, ente!
ɪtɛ, ɪtɛ! Dentɛ fekpɔriyɛnfɛ.
Abinnɔammu birɛ Baaraki ɪtɛ kɛto a daati kɛkɔnnɛ.

¹³ Bɛɛ kpaɔ kɛ bɛɛ tɔnnɛ bekperibɛ
kɛ ti Yiɛ nKuyie nkɔbe tɪ m boɛ nɛ dikɔmbɔɔ ke bo kɔte mudoɔ.

¹⁴ Kɛ Efadaammu kɔ bekperibɛ bo kubiriku,
a kɔ difɔnkɔɔ Bensamɛ weɛ da tɔnko ke wɛnnɛ o kɔbe.
Makiidi boti kɔbe bɛɛ tu bekpɔatibɛ
kɛ Sabunɔ kɔbe to fekpɔatipatiɛ.

¹⁵ Kɛ Isakaa kpɔatibɛ nɛinɛ Deboraa,
kɛ besɔmbɛ nɛinɛ Baaraki,
ke bɛ tɔnnɛ kɛ bɛ kɔte kubiriku.

Dubenni boti kɔbe biɛ ɪ nyɔ bɛ bo tɔatɛ ti.
¹⁶ Dɛ dɔmmɛ kɛ di kpaɔ di naacɛnhɔɔ ke kɛmmɔ iwɔs kuɔmmɛ?
Dubenni boti kɔbe do ɪ ya be bo tɔatɛ ti.

¹⁷ Kadaadi tempɛ nkɔbe bɛɛ bo kukɔ nSuditɛɛ diyie yiɛni kɛɛ biɛkɛ bɛmbɛ ɪ nampe.
Danni kɔbe ɪ cɔtɛni be batɔɔbɛ ɪnkɛ.
Aseɛ kɔbe ɪ ɪtɛ batɔɔɔ commu dɛ,
bɛ de mbo.

¹⁸ Sabunɔ kɔbe nɛ Nɛfutadii kɔbe bɛɛ yie nke cɪnnɛ be bo
ke kɔte mudoɔ.

¹⁹ Kannahɔa kɔ bekpɔatibɛ domu Tannaki ɛi kɔbe mudoɔ,
bɛ mɛ nyi na kɛheɪ dɛmarɛ yoo bɛɛ pɛtɛ idɪti.

²⁰ Kɛ siwɔa be wɛnnɛnɛ kɛmbo tiwetɪ miɛke ke kpɔnnɛnni Sisedaa.

²¹ Kukɔ nKisɔ kɔ menɛkperimɛ mɛɛ pɔntɛnɛ ti dootitɔbɛ
ke bɛ kɔutɛ.

Ti kɛtɛnɛ ke ba nyiɛkɔ.

²² Mɛmmɛ sisɛɪ potɛmɛ yetarɛ ketenkɛ,
kɛ si kpɛtɛɛ kɛ dammu.

²³ Ti Yiɛ nKuyie ntɔnni bɛimmu ke tɔ:
Mɛdosɪ ɛi bo ya!

Bɛɛ bo be kɔ dihei miɛke bɛ bo ya!
Ke yɛ bɛ ɪ wɛnnɛmmɛ yekɔmbɔ yɛmbɛ dikpɔnni.
Bɛ ɪ tee nti Yiɛ nKuyie.

²⁴ Benitipɔbɛ miɛke mɛsɔa nni mbonɛ Keniibe boti kou Ebɛri poku Yaɛɛri.
Benitipɔbɛ bɛɛ bo titouti miɛke,
be miɛke mɛsɔa nni mbonɛ de koo nitipokɔ.

²⁵ Sisedaa we mmɔɔ menie,
nkòò ò pà menaamiè nfekpàatibòòfè mieke,
kòò ànné menaamiè mboome koò duú.

²⁶ Dɛ kó difɔnkúò tɛ nnòùtè febaafe,
tetetè dimàatòòrì,
kébaaké Sisedaa tempáákù kɛ dùùtɛ o yuu.

²⁷ Kòò doroo kɛ duú kɛ cāānko ketenkè,
ò dɛ ndo kékú.

²⁸ Kòo yɔ nsíékéní tɛbòtè,
kuyàákù fiè nke nkuò nke tú:
Ba nkpeí nte koo sántè ɔɔtini?
Dè dòmmɛ kè bɛ sɛí í konní mecāā?

²⁹ Kòo pobè bèè cii kè bè nnáá nho yɔ kɛ tú:
³⁰ Bè bo mbè pòntemu kɛ éí kɛ totí tinenti,
bè bo ntotí besapambè òmòu mòu yoo bèdébè débè.
Bè bo nduú nSisedaa tiyààti tii tò nke kpè,
diyaàbòrì dii kpè nke kònté mèdémè
bè yóò di nduú nwèè na.

³¹ Sisedaa ku mèè botí,
Ti Yiè nKuyie nha yóu kaa dootitabèè mɛ nkú,
nè bè di naati kè bè mmiati
kɛ dònnè diyie ɔ nyetini kɛ dòmmɛ.

Mɛmmɛ kè dihei mbò mɛompùmè mieke kɛ dò yebie nsipisinaà.

6

Mandiyāābe fēūmmè Isidayeeribe

¹ Kè Isidayeeribe yí kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, kè kùu duú nkè Mandiyāābe mbè fēūnko kɛ dò yebie nyeyiekè. ² Kè bè mbè fēūnko mediè nkè bè cokù kɛ dekù yetārè kɛ taà titādènti nè itāfuò mmieke. ³ Kè bè kùútí kɛ dèè Mandiyāābe nè Amadesiibe nè diyie yiení kèè bíékè kòbɛ bèè kɛtení kè bè do. ⁴ Bè do ɔɔ báté bɛ tenkè kécake bɛ paa ndɛ kētuakɛnè Kasaa kápīmú bɛ wūš: Inààkɛ nè ipe nè sāmmarímúbè bá bè báá bè sùs mmùmamú. ⁵ Bè do ɔɔ iténí nè bɛ wūš nyí kɛntonè bɛ touti kó tiyààti kénsú kɛ dò nfecofɛ ɔ ndòmmè bá bè bá ndò nkéna kékaa nkédeé, kè bè báté dii éi bèè di pònte. ⁶ Kè Mandiyāābɛ dii nyIsidayeeribe mɛsémmè mediè nkè bèè kuónnè ti Yiè nKuyie.

⁷ Isidayeeribe kuónnè dii mǎnni ti Yiè nKuyie nke tú kùu bè deeténè Mandiyāābɛ. ⁸ Kè kùu tǎnni ku pānāānti nāāntò mòu koo bè béinnè kɛ dò: Ti Yiè nKuyie ndi tú nkú tu kuú di dènnɛni Esibiti di do tú dè tidaati. ⁹ Kè kuú di deeténè Esibiti kòbɛ nè bèè kó dimàà do di fēūnko, kɛ bè bèti kɛ di duú ndihei. ¹⁰ Kɛ di náké kɛ tú: Dí nyé kɛ báá fié Amadiibe di bo bèè cuokè bɛ kó yebòkè. Di mɛ nyí yie nku kpɛti.

Kuyie nyēm̀m̀ Sedeɔ̀ deetè Isidayeeribe

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie ntǎnni kɛtení Ofadaa éi kénkari Abiesɛɛ botí kou mòu bè tu wè Soasi paku mutie mamú yuu, kè dɛ yiè nkóo dapàa nSedeɔ̀ puoti o diiti kupèrikù makù fiè, bè do ɔɔ úti dè yetebɛ, késorinè Mandiyāābɛ. ¹² Kòò nyóò daatení kénya ti Yiè nKuyie ntǎnni kè dii ò béinnè kɛ dò: Ti Yiè nKuyie nda bommu fš nhokpàríteu!

¹³ Kè Sedeɔ̀ di tḗnné kɛ dò: N yiè! N da báammu, kè ti Yiè nKuyie nti bonè, ba nkpeí nte kè meháárimè mie nti tuòkùni, tidietì ti yembè do ti náá ntii kpéi nti kòtɛ kɛ? Bè do ti náamu ti Yiè nKuyie mbè dènnɛni Esibiti. Ti Yiè nKuyie nti dootóomu, deè tɛ kè Mandiyāābɛ ti na.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nwɛ̀tɛ o bíékè kóò náké kɛ dò: Kɛtɛ nè muwèrimú a mɛkɛ mù kédeetè Isidayeeribe Mandiyāābɛ nou mieke. Míi da túš. ¹⁵ Kè Sedeɔ̀ di tḗnné kɛ dò: N Yiè n da báammu, n kó kunaàmunkù kuú tu ku sámpókù Manansee naàmuntì mieke, kè mù wètɛ kɛ tú tɛyāātè, m bo yíme kédeetè Isidayeeribe.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nhò tḗnné kɛ dò: N yó nda bonèmu kaa poté Mandiyāābɛ kè dè ndo nha poté oniti òmàà.

¹⁷ Kè Sedeɔ̀ dò: N Yiè nKuyie nkàa m bonèmu m benke kè m banté kɛ dò nfšš n náánnè. ¹⁸ Nkpáa die nkè n wɛ̀tɛnɛni dipānni n dó kɛ da pā di.

Kè ti Yiè nKuyie ndò: N yó nkpaámu kaa wɛ̀tɛnɛni. ¹⁹ Kè Sedeɔ̀ kɛtɛ kɛ pī ndibɔseri, kékua kébénné, kéwaa mmuyuo ncidòòbè sipisitaati, kédòò pɛ̀é ò í nkɔɔɛnè mutie mùu muuti,

kétuóté imaa nkéánné temómmùyáátè mieke, kéánné mekūmmè dibuu, kéto kékatènè mutie yuu kéduó nKuyie ntónni. ²⁰ Ké dii ò náké ke dō: Kote kédaa nyimaa ndipèrì dii nyínkè, kényóore mekūmmè i ìnkè.

Ké Sedeɓɓ me ndòò. ²¹ Ké ti Yiè nKuyie ntónni youte kupààti dii do to kù kékááké imaa nnè pèé, ké muháa nyenní dipèrì ké dè còuté. Ké Sedeɓɓ mántóo ti Yiè nKuyie ntónni. ²² De mǎnni ndi Sedeɓɓ bantémè ke dō nti Yiè nKuyie ntónni ndi, kékuónko ke dō: Áú! Ti Yiè Kuyie mmeyei mbá n tuokení m mē nyámè a tǎnni dō?

²³ Ké ti Yiè nKuyie ndò: A bá nyíékù! A kǎmbùòti bá nduò, a í yóó kú.

²⁴ Ké Sedeɓɓ maá diwūstónni deboré ti Yiè nKuyie nké dii yu ke dō: Ti Yiè nKuyie ndei iyíékè. De kó diwūstónni kpaá bomu Ofidaa Abiesee eì mieke.

Sedeɓɓ pǎntemè dibòò Baadi wūstónni

²⁵ De kó keyènkè ké ti Yiè nKuyie nnáké Sedeɓɓ ke dō: Túóté a cice kó dinaadaa dii mǎke yebie nyèyiekè, képǎnte a cice bǎò Baadi wūstónni kékǎú kutewuó nkùu cǎmmú dii také. ²⁶ Kǎa dèè á m maá n kperi de kó ditenni ìnkè, kétuóté kutewuó nha kǎú kù kó ideí kètǎtinne, ké n kuó fèndáfè kétuo.

²⁷ Ké Sedeɓɓ waá mbetǎmbè tepíítè bèè yóó ò teennè mutómmú ti Yiè nKuyie nyè nwèe pí mmù. Ké bèè mù pí nkeyènkè ke yé ò do démé o cǐtè kǎbe nē dihei kǎbe. ²⁸ Ké dèè wenté ké dihei kǎbe yá Baadi wūstónni pǎntemè ké kutewuó nkǎú, ké bè maá diwūstónni tǎri de ìnkè, ke kuó fèndáfè ké tǎu ndi ìnkè. ²⁹ Ké bè mbékú békú betǎbè wèè dǎò me kó kubotí.

Ké bèè bè náké ke dō: Sedeɓɓ nwe. ³⁰ Ké bèè náké Soasi Sedeɓɓ cice ke dō: Ti duó nha kóo dapáa nké tí ò kùu, ò pùu mmèè kpéi mBaadi wūstónni ke kǎú o tewuó.

³¹ Ké Soasii bè tǎnné ke dō: Dii bo kpa mBaadi kpǎnnàa? Dii bo pǎite o pèià? Ké wèè kpa mBaadi kpǎnni dè báá ò wenté. Ké Baadi cǎnke tú Baadi nwe wèè yóó kpa nho kpǎnni, bè pǎnte wèè kó diwūstónni.

³² De yiè ndi bè yumè Sedeɓɓ ke dō Yedubaadi (dèè tu Baadii pǎite). Bè do ò yu de kó diyètiri o cice do bēi ntii náǎnti kpéi nke ke dō: Baadii kpa nho kpǎnni bè pǎnte wèè wūstónni.

Sedeɓɓ bekemè Kuyie mmēbenkūmè

³³ Ké Mandiyāabe nē Amadesiibe nē diyiè yìèni kèè bíékè kǎbe ké bèè tíi nkésenté Suditǎé kébaté Sisedeedi biriku. ³⁴ Ké ti Yiè nKuyie nYáa mpíe nSedeɓɓ kǎo kǎnné ditǎtǎheù kényú Abiesee naámunkù kǎbe ké bè bo ò neiné, ³⁵ kǎtǎ nké bèè náké Manansee kǎbe ké bèè kǎtení, kǎo tǎ mbetǎbè Asee nē Sabunǎo nē Nefutadii naámuntí mieke, ké benitibèe yenní ké bè wēnnénè.

³⁶ Ké Sedeɓɓ náké ti Yiè nKuyie nke dō: Ti Yiè nKuyie nké fǎò bēi nke tú a yóó deeté Isidayeriibe nē n nǎutè, ³⁷ n yóó yenné m peciti nti kuyié, ké dè wenniní ké tii máa bùutè, ké kuyié waánni m banté ke dō nha mēnke dǎ ké bè deeté nē mǎi kó tenǎutè, kéndǎnnè a ti bēimné.

³⁸ Ké dèè wenté ké Sedeɓɓ kǎte kǎnsǎ ndè me ndòò, kǎo kouté tipeciti kéníúté menie mmèè mǎntè ké mēe yé képié ndibuu. ³⁹ Kǎo náké ti Yiè nKuyie nke dō: Ti Yiè nKuyie nha mieke bá m peike, kuce mesǎnme mme n yóó yíé ké da bekemè, n yóó wēte ke yíé yennému tipeciti, di mmǎnni n dǎ ketenké kèè bùutè ké ti nwaánni.

⁴⁰ Ké ti Yiè nKuyie ndòò Sedeɓɓ kù beke ti, ké dè nwenniní ké ketenké bùutè ke fité ké tipeciti máa waánni.

7

Sedeɓɓ kǎtemè mudoò nē benitibè sikǎusitǎati

¹ Ké dè nkpaá uu ké Sedeɓɓ, bè tu wè Yedubaadi, kǎo báátínè o āǎpǎmbè bǎmǎu kébaté Adodi binte boré, ké Mandiyāabe me ntó báté kubakù cǎnku bíékè Mǎdee tǎri bíékè kubiriku mieke.

² Ké ti Yiè nKuyie nnáké Sedeɓɓ ke dō: A nitibè sūnè m bo duómmè ké dí na Mandiyāabe, ké n duó nké di bè na, Isidayeriibe bo na kǎsǎnte bǎmǎa ke dō beè bè na nē de kó muwǎrimú, kǎcǎuté disǎnni dii na ntú n kperi. ³ Á náké a nitibè ke tú n yé nké kufǎwaá mbo wè, kǎo kǎmbùòti duó, wèè kó nho cǐtè.

Ké Sedeɓɓ ti bēi nké benitibè sikǎupípisidè nē sikǎusidè (22000) wēte, ké bè nkpaá tekǎupípiútè (10000). ⁴ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Sedeɓɓ ke dō a nitibè kpaá sūmu, tǎnnè be kukó nké m bè nda bate, ké da náké bèè yóó da neiné nē bèè yó nkpaá.

⁵ Ké Sedeɓɓ bè tǎnné kukó nké ti Yiè nKuyie nhò náké ke dō: Bèè bo nkei menie nnè be nǎu ke yó nhá bè bǎte, kébate bèè bo nínkú kǎsǎnné kényǎnnè be nǎ.

⁶ Ké benitibè sikǎusitǎati (300) beè nkeiné be nǎu ke yǎ, ké besǎmbǎe nínkú kényǎnnè be nǎ. ⁷ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Sedeɓɓ ke dō: Bèè niákú ke yǎnnè be nǎ bèè kǎú mbe cǎi, sikǎu sitǎati (300) beè kèinnè be nǎu ke yǎ, fǎ nnè be dii yóó kǎte mudoò ké n dí deeté kéduó nké dí na Mandiyāabe.

Nɔba nɛ Yokoa diyie yiɛni kɛ̀ biékɛ̀, kɛ̀do o dootitɔ̀bɛ̀ kɛ̀ sɛ̀ mbɛ̀ yɛmmɛ̀ dɔ̀ mbɛ̀ sɔ̀ri kòò mɔ̀u í yóò bɛ̀ yà. ¹² Mandiyāa kpàatibɛ̀ bɛ̀dɛ̀ Seba nɛ Sadimuna kɛ̀ bɛ̀e coké. Kɛ̀ Sedeɔ̀s bɛ̀ bèti kɛ̀pɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀e na behāapòmbɛ̀ bɛ̀mɔ̀u kɛ̀ bɛ̀ autɛ̀.

¹³ Kɛ̀ Sedeɔ̀s nkũntiní mudoò kɛ̀yɛnní Edesi tenni, ¹⁴ kɛ̀pɛ̀ nSukɔ̀ti kóo dapàa mɔ̀u kóo beke kòo ò wàri bekpàatibɛ̀ nɛ behaikankótibɛ̀ yètɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ nɔbo sipisiyiekɛ̀ nɛ bèiyiekɛ̀. ¹⁵ Dɛ̀ kó difɔ̀nkúò kɛ̀ Sedeɔ̀s kɔ̀tɛ̀ kɛ̀yà Sukɔ̀ti eì kɔ̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ beke kɛ̀ dɔ̀: Di kpaa yɛ̀ di sòò n sàammɛ̀ kɛ̀ tú n namu Seba nɛ Sadimuna kɛ̀ dɛ̀e, kɛ̀ tú n nìtibɛ̀ òu kɛ̀ di bɛ̀ pà mudia? M mɛ̀ ndi tɔ̀nɔmu Seba nɛ Sadimuna.

¹⁶ Mɛ̀mmɛ̀ ò tùótɛ̀mɛ̀ dikpàa kó tipotì nɛ ipo kɛ̀puotínɛ̀ Sukɔ̀ti eì kó bekótibɛ̀, ¹⁷ kédeɛ̀ kɛ̀pɔ̀ntɛ̀ Penniyɛdi eì kó ditou kperi, kékua dɛ̀ kó diheì kɔ̀bɛ̀.

¹⁸ Dɛ̀ kó difɔ̀nkúò kɛ̀ Sedeɔ̀s beké Seba nɛ Sadimuna kɛ̀ dɔ̀: Di do kua bɛ̀e nìtibɛ̀ Tabɔ̀ bɛ̀ do dɔ̀mmɛ̀? Kɛ̀ bɛ̀e ò tɛ̀rɛ̀nɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Bɛ̀ do da dɔ̀nnɛ̀mu kɛ̀ dɔ̀ nyikpàatibí. ¹⁹ Kɛ̀ Sedeɔ̀s bɛ̀ tɛ̀rɛ̀nɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N tɛ̀bii nsi ti yɔ̀ ómáa, kédeɛ̀ kɛ̀bɛ́i nkɛ̀ dɔ̀: Ti Yiɛ̀ nKuyie mbomu kɛ̀ m pàrikɛ̀ nɛ̀ ku yètiri kɛ̀ tú kɛ̀ di do mbɛ̀ yóu kɛ̀ bɛ̀ nfòu n na bá ndi kua.

²⁰ Ò bɛ́i mɛ̀mmɛ̀ kédeɛ̀ kɛ̀pɛ́i nɔo kóo po Yetɛɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: A pɛ̀ mba? Kua bɛ̀! Odapàa mɛ̀ nyí ndaátí ò do kpaa bɛ̀mmu. Kɛ̀ dɛ̀e nte kóo yɔ̀tɛ̀. ²¹ Seba nɛ Sadimuna kɛ̀ bɛ̀e náké Sedeɔ̀s kɛ̀ dɔ̀: Ti kua a mɔ̀mmu, bá wɛ̀ nɛ̀ ò kó dikɔ̀mbùò ndi.

Kɛ̀ Sedeɔ̀s ité kɛ̀ bɛ̀ kua kɛ̀túótɛ̀ bɛ̀ yòyóbɛ̀ do dúukú tii sàti.

Sedeɔ̀s yetɛ̀mɛ̀ tikpàti

²² Kɛ̀ Isidayɛeribɛ̀ náké Sedeɔ̀s kɛ̀ dɔ̀: Fɔ̀sɔ̀ yó nti baké, a kó difɔ̀nkúò kaa bireɛ̀ sɔ̀otɛ̀ kɛ̀ nti baké, kaa yaabireɛ̀ sɔ̀otɛ̀ kɛ̀ nti baké. Fɔ̀sɔ̀ ti dɛ̀etɛ̀nɛ̀ Mandiyāabe. ²³ Kɛ̀ Sedeɔ̀s bɛ̀ tɛ̀rɛ̀nɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N yí yó ndi baké, m bire mɛ̀ nyí yó ndi baké ti Yiɛ̀ nKuyie nkuu yó ndi baké.

²⁴ Dɛ̀ kó difɔ̀nkúò kɛ̀ bɛ̀ náké kɛ̀ dɔ̀: N yóò di mɔ̀ dɛ̀marɛ̀ ndɛ̀, bá wɛ̀ di mieke ò m pà mumámáa ntinɛ̀ti di éfɛ̀nɛ̀ ti mieke.

Isimayɛeribɛ̀ do mɔ̀kɛ̀ dɛ̀sɔ̀mámánnɛ̀ ndɛ̀. Bɛ̀ kó meborimɛ̀ do mɛ̀. ²⁵ Kɛ̀ bɛ̀e yienko kɛ̀ dɔ̀: Ti bo dɛ̀ nda pà. Kɛ̀ bɛ̀e pitɛ̀ yàakú ketenke kɛ̀ndɛ̀i bɛ̀ eì ntii nenti mieke mumámáa mùmáa mùmáa, kɛ̀ dɔ̀unko ku Ìnkɛ̀. ²⁶ Dɛ̀sɔ̀mámánnɛ̀ bɛ̀ ò pàmmú dɛ̀, dɛ̀ kó kucɛ̀ékú do bo cidóòbɛ̀ sipísidɛ̀ ndi, kɛ̀ bɛ̀e yí kóò pàmmú yetootɛ̀rɛ̀ nɛ̀ tiyaasàti tiwūsti, Mandiyāabe kpàatibɛ̀ do daati ti nɛ̀ tisàti yòyóbɛ̀ do duuku ti. ²⁷ Kɛ̀ Sedeɔ̀s tùótɛ̀ dɛ̀ kó mɛ̀sɔ̀ nkɛ̀dɔ̀dɔ̀nɛ̀ tetenkaanitɛ̀ kɛ̀ tɛ̀ cònnɛ̀ Ofidaa o eì mieke, kɛ̀ Isidayɛeribɛ̀ mbáa ndɛ̀ kó tetenkaanitɛ̀ kɛ̀ tɛ̀e naa ndidifɛ̀ntári Sedeɔ̀s nɛ̀ ò cɛ̀tɛ̀ kɔ̀bɛ̀ kpɛ́i.

²⁸ Mɛ̀mmɛ̀ Isidayɛeribɛ̀ namɛ̀ Mandiyāabe, kɛ̀ bɛ̀ bɔ̀ mbá bɛ̀ tɛ̀nke í nna kɛ̀ itɛ̀, kɛ̀ Isidayɛeribɛ̀ eì nɔbo mɛ̀omɔ̀pùmɛ̀ mieke kɛ̀ dɔ̀ yɛbie nsipísìnàa, Sedeɔ̀s fòmmu mumɔ̀u mieke.

²⁹ Dɛ̀ kó difɔ̀nkúò kɛ̀ Soasi bire Yedubaadi kò nkémbo o cɛ̀tɛ̀. ³⁰ Sedeɔ̀s do mɔ̀kɛ̀ initidabí sipisiyiekɛ̀ ndi ò peitɛ̀mɛ̀, o pobɛ̀ do í sɛ̀nní. ³¹ Kòo pocɛ̀nni dii bo Sisemmu kɛ̀ dii ò peitɛ̀ denitidabire kòò dɛ̀ yu kɛ̀ dɔ̀: Abimedeki. ³² Soasi bire Sedeɔ̀s do kòtɛ̀mu mediè nkɛ̀ meborimɛ̀ nhò naati kòò yàa kúnɛ̀, kɛ̀ bɛ̀e ò kúnnɛ̀ o cice Soasi fɔ̀ti, Ofidaa Abiesɛɛ̀ tempɛ̀ mmiɛke.

Isidayɛeribɛ̀ wɛ̀tɛ̀ kɛ̀ domɛ̀

³³ Sedeɔ̀s ku dii mɔ̀nni kɛ̀ Isidayɛeribɛ̀ wɛ̀tɛ̀ kɛ̀fié yɛbokɛ̀ Baadibɛ̀ kɛ̀túótɛ̀ dibɔ̀ Baadi Bediti kɛ̀dɔ̀ bɛ̀ kó kuyie. ³⁴ Isidayɛeribɛ̀ tɛ̀nke í ndenniní ti Yiɛ̀ nKuyie nkpeí kua do bɛ̀ dɛ̀etɛ̀nɛ̀ bɛ̀ dootitɔ̀bɛ̀ bɛ̀e bɛ̀ fitɛ̀. ³⁵ Bɛ̀ tɛ̀nke í ndake Yedubaadi Sedeɔ̀s cɛ̀tɛ̀ kpɛ́i, ò do bɛ̀ dɔ̀ò mɛ̀e sàa ndo dɔ̀ mbɛ̀ ndakemu tɛ̀ kpɛ́i.

9

Bɛ̀ pɛ̀rɛ̀mɛ̀ Abimedeki tikpàti Sisemmu

¹ Kɛ̀ Yedubaadi bire Abimedekii kɔ̀tɛ̀ Sisemmu o manníkú kénáké o yɔ̀ tábɛ̀ kó kunaàmunkú kumɔ̀u kɛ̀ dɔ̀: ² Bekɛ̀nɛ̀ Sisemmu eì kó bekótibɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Bɛ̀ dɔ̀ Yedubaadi bí sipisiyiekɛ̀ bɛ̀ mbɛ̀ bakémáa, kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ onití ómáa bɔ̀ mbɛ̀ bakémɛ̀? Bɛ̀ nɛ̀ báa yɛ̀ n tumɛ̀ bɛ̀ cɛ̀tɛ̀ kou nwe!

³ Kɛ̀ bɛ̀e kɔ̀tɛ̀ kɛ̀ ti náké Sisemmu eì kó bekótibɛ̀ kɛ̀ bɛ̀e tãatɛ̀ Abimedeki ò tu mɛ̀ kpɛ́i mbɛ̀ kou. ⁴ Kɛ̀ bɛ̀e dɛ̀itɛ̀ Baadi-Bediti kó idití mieke medítibii nsipisiyiekɛ̀ kóò duò, nkòo tùótɛ̀ dɛ̀ kó idití kɛ̀yietí benititɛ̀tibɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ciɛ̀mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀e ò neinɛ̀.

⁵ Kɛ̀ bɛ̀e kɔ̀tɛ̀ Ofidaa o cice Yedubaadi cɛ̀tɛ̀, kékua o bí sipisiyiekɛ̀ dimɔ̀nni dimáa mieke, kòo sámpɔ̀u Yotammu wɛ̀e máa na kɛ̀sɔ̀ri kɛ̀yɛntɛ̀. ⁶ Sisemmu eì kó bekótibɛ̀ nɛ̀ diheì kɔ̀bɛ̀ nɛ̀ Beti-Midoo kɔ̀bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀e tíí nkɛ̀kɔ̀tɛ̀ Sisemmu kó mutie borɛ̀ ditári còmmú dɛ̀, bɛ̀ dɛ̀ mpí nhAbimedeki tikpàti.

Yotammu kó dināaḥāntiri

⁷ Yotammu ti kɛ̀e dii mɔ̀nni kédeke Karisimmu tãri, kɛ̀pɛ́kɛ̀ nɛ̀ ò wɛ̀rímú mumɔ̀u kɛ̀ dɔ̀: Sisemmu eì kɔ̀bɛ̀, n kɛ̀ntɛ̀nɛ̀ kɛ̀ Kuyie ndí kɛ̀ntɛ̀!

⁸ Detie ndeé do yē ndé dɔ okpààti, kénáké odifɛ́ ke dɔ: Á nti baké. ⁹ Ké odifɛ́ dè tǝ́nné ke dɔ: M bo yóu m bo mpeímé yebé kè bɛ́ diínè məkùò yebaké nɛ́ benitibè dè dómè, kékote kéntú m baké detiennaa? ¹⁰ Ké detie nnáké fikíè ke dɔ: Fɔ́ nni nti baké! ¹¹ Ké fikíè dè tǝ́nné ke dɔ: M bo yóu m bo mpeímé yebé yèè wèèti kékote kéntú m baké detiennaa? ¹² Ké dèè sɔoté kénáké fɛ́nyí ke dɔ: Fɔ́ ntú nni nti baké. ¹³ Ké fɛ́nyí dè tǝ́nné ke dɔ: M bo yóu m bo mpeímé yebé menaa kpɛ́yɛ yebaké nɛ́ benitibè dè dómè, kékote kéntú m baké detiennaa? ¹⁴ Ké detie nyóu kɛ́wǝnné kénáké tipoti ke dɔ: Fɔ́ nni nti baké! ¹⁵ Ké tipotii dè tǝ́nné ke dɔ: Ké di mènke dómu m bo ntúmè di kóo kpààti kotenèni kéndíéké n kó madéè. Ké di mɛ nyete muháá mbo yènni m miéke ké di cɔ́u nkétaunnè detie ndierè ditàri Dimaa kpere.

¹⁶ Ké Yotammu nsáké o náahti kébéi nke dɔ: Dínɔ́ tá? Di yèmmè í di bekùnè di pírmè Abimedeki tikpàtáa? Di dàò dè Yedubaadi cǝ́tè dè wennimaa? Ò di dàò mèè sàà ndi mɛ nhò yietáa? ¹⁷ N cice do cǝ́nne o buu ndi kékpa ndi kpéi nke di deatè nɛ́ Mandiyáabe. ¹⁸ Ké di né ité yie nke dokùné o cǝ́tè ke kùo o bí sipísíyieké dimònni dimáa ke pí nhò yocǝ́mbire Abimedeki tikpàti ò tu mèè kpéi ndi kou. ¹⁹ Ké di yèmmè í di bekùnnè di dàò dè Yedubaadi nɛ́ o cǝ́tè de kpéi ndi yà Abimedeki kó mesàa nkòo yà di kǝ́mɛ. ²⁰ Ké mèè dake Abimedekii tuo nSisemmu eì kabe nɛ́ Bèti-Midoo kabe muháá nkè bɛ́ múnkɛè ò tùò mmuháá.

²¹ De kó difɛ́nkúò kè Yotammuu coké kékote kénsari Bedaa, ò do dé o tebite Abimedeki nwe.

Sisemmu kabe yetemè Abimedeki kpeti

²² Mèmmè kè Abimedeki mbaké Isidayeeribe ke dɔ yebie nyètáati. ²³ De kó difɛ́nkúò kè Kuyie nduanní meýmè mèè bo nte kè Sisemmu eì kó bekótibè nɛ́ Abimedeki kè bɛè sǝ́nte, mèmmè kè bɛè yete Abimedeki kpeti. ²⁴ Yedubaadi bí sipísíyieké Abimedeki do kùò ò kó kusínkú kuù ò tùàkení wenwe nɛ́ Sisemmu eì kabe. Ke yé bɛè do ò teennèmmè kòo bɛ́ kùò. ²⁵ Mèmmè kè Sisemmu eì kabe sari kéhoo mbenitibè ditàri ònkè kè bɛ́ ndimmù bɛè pǝ́nkú dɛborè ke fekú be kpere kè Abimedekii ti kèè.

²⁶ Diyiè mari kè Ebɛ́di bire Kaadi tuàkení Sisemmu ke nǝ́nè o tebií. Ké Sisemmu eì kabe beməu ò duó mbe yèmmè, ²⁷ kénkūsti be paa, kǝ́tū fɛ́nyí kó yebé, bɛ́ dǝ́orinè yè menaa, ke yé niú kédòò dibanni, kékote be kó dibòò tou kényo nke yǝ́ nke sáá nhAbimedeki. ²⁸ De mǝ́nni kè Ebɛ́di bire Kaadi bɛ́ beke ke dɔ: Abimedeki tu we kè weè bo mbaké Sisemmu kè ti ò bùs? Yedubaadi bire nɛ́ o āāpǝ́nkóti Sebuudi bɛè dɔ nkémbús, Aməu eì kabe bɛè te Sisemmu, ti bo nhò bùs ba nkǝ́i? ²⁹ Ké Ebɛ́ri bire Kaarii sɔoté ke dɔ: Ké Sisemmu eì kabe do bo yie nkè n tǝ́nnè n na mbo nhAbimedeki, n na nhò nàké ke dɔ: Fɔ́ nnè a āāpǝ́mbè báatínè kè ti kpa!

³⁰ Sebuudi weè do tú dè kó dihei kóo kùmandáa, kékéè Ebɛ́di bire Kaadi nàa nti kè dèè ò yonke. ³¹ Kòò tǝ́ mbenitibè disòri kè bɛè náké Abimedeki Ebɛ́di bire Kaadi tùàkenímè ke sukii benitibè kè bɛ́ bo ò bɔ. ³² Kòò yí kòo nùú dà nɛ́ de kpéi nwèè ité keyènkè nɛ́ o kó benitibè kékote dikpáa kénhoke. ³³ Kè bɛè pike yé dikúnweñni sèi kédó dihei, kè bɛ́ yènni ke bo ò dokénè wèè bɛ́ dàò ò dómè.

³⁴ Mèmmè Abimedeki nɛ́ o kabe kè bɛè ité keyènkè kǝ́toté yetǝ́rè yènnà, kékote kénhoke ke tǝ́kénè Sisemmu. ³⁵ Ebɛ́di bire Kaadi yènni dii mǝ́nni nɛ́ o kabe, ke cǝ́mmó dihei kó dibòri, Abimedeki nɛ́ o kabe kè bɛè ootení. ³⁶ Kaadi yà dii mǝ́nni ditǝ́nni kénáké Sebuudi ke dɔ: Dihāāpǝ́ntǝ́nni mari dii cutiní ditàri kè Sebuudii ò tǝ́nné ke dɔ: Ditàri fènkú nku a wúómmè ke tǝ́ benitibè.

³⁷ Ké Kaadi nyetúróo ke tú, benitibè mbe kè bɛ́ cutiní ditàri kè bɛ́ bɛ́bɛ́ kǝ́rini Mubəotie mbíéké.

³⁸ Ké Sebuudii ò tǝ́nné ke dɔ: Fɔ́ɔ baa do náa nke tú Abimedeki tu we kè weè bo nti bakáa? A do sǝ́nkəri we weè tùàkeni nɛ́ o nitibè. Kote kóò dokénè.

³⁹ Mèmmè kè Kaadi báatí kéniié Sisemmu eì kabe kè bɛ́ bo dokénè Abimedeki. ⁴⁰ Ké Abimedeki mbe bèti kè bɛè coké kòo mbè kǝ́uti ke bií kǝ́a ndihei kó dibòri. ⁴¹ Mèmmè kòo mbo Aduma kè Sebuudi bèti Kaadi nɛ́ o kabe bá bɛ́ í nna kǝ́mbo Sisemmu.

⁴² Ké dèè wenté kè Sisemmu eì kabe yé ke bo dokénè Abimedeki. ⁴³ Kòò ti kèè kǝ́túoté o nitibè kè bɛ́ toté yetǝ́rè yètáati kè bɛè kote kénhoke, kè bɛ́ nyetini dihei kè bɛè bɛ́ poté. ⁴⁴ Abimedeki nɛ́ o kabe kè bɛè cǝ́rike kébaa dihei kó dibòri kè yetǝ́rè tɛ́yè yédéè yèè kpaá, kè yenyɛ mɛ ntó puoti dikpáa kabe ke kǝ́u. ⁴⁵ Ké Abimedeki ntúú kénkuuri dihei kè di pǝ́nte páíí kékuu di nitibè, kédéè kè di yáa mukókúú.

⁴⁶ Mikidadi Sisemmu eì kabe ti kèè dii mǝ́nni kékote kéta dibòò Edi-Bediti tǝ́dènkú. ⁴⁷ Kè bɛè náké Abimedeki Mikidadi-Sisemmu eì kabe tiímmè dɛborè. ⁴⁸ Kòò túoté o píǝ́tè kédèke Sadiməu tǝ́ri, kǝ́kǝ́ kudoú kébuuté, kénáké o nitibè ke dɔ: Dǝ́onè n dǝ́òmè. ⁴⁹ Bá wè kòo kǝ́u kudoú kébuuté kóò tǝ́nnè kè bɛè kote kè í cǝ́u mbè bo kùu tǝ́dènkú kécúu nkè dèè cǝ́uté bɛè bo de miéke. Bè bo ntúòke tekəupíítè (1000), benitidaabè nɛ́ benitipòbè.

⁵⁰ De kó difɛnkúò kè Abimɛdekii kɔtɛ kédò Tɛbɛsi ɛi kɔbɛ kɛ bè na kɛ di fiɛtɛ. ⁵¹ Ditou kperɪ mari dii do bo de kó diheɪ cuokɛ, kɛ mummu kɛ bèɛ di kpetínɛ kédɛkɛ kudànkù, benitibɛ bɛmɔu, beheikɛnkótibɛ nè benitidaabɛ nè benitipòbɛ. ⁵² Kè Abimɛdekii kɔtoo kɛ bo bè pi, kɛtɔ́nko ditou kó dibòri borɛ kɛ bo di cɔu. ⁵³ Dɛndɛ onitipòkù mɔ̀u banténimɛ dinàà kɛbótɛ o yuu kɛpɔntɛ. ⁵⁴ Mɛmmɛ Abimɛdekii pɛ́mmɛ odapàà nwɛ̀ɛ tɔ o kpàrinɛnti kɛ dɔ: Kpate a siɛ kɛ n kuɔ bè yàà bo nnàà nke tɔ onitipòkù wɛ̀ɛ n kù. ⁵⁵ Isidayɛɛribɛ yà dii mɔ̀nni Abimɛdekii kumɛ bá wɛ̀ kòo kò nɔ cɛ̀tɛ.

⁵⁶ Mɛmmɛ Kuyie nyietimɛ Abimɛdekii mɛyɛi nhò dɔ̀mɛ o cice kɛ kù o tɛbiɪ sipisiyiekɛ. ⁵⁷ Sisemmu ɛi kɔbɛ kó kuyonku kpɛ́i ndo tɛ kɛ bèɛ yà mɛyɛi nYedubaadi bire Yotammu do yɛ mmɛ yóó bè tùàkɛni, demɔu kɛ dɛɛ bè tùàkɛni.

10

Todaa

¹ Abimɛdekii ku dii mɔ̀nni kɛ Pua bire Todaa, Dodo yaàbire wɛ̀ɛ ò cɔutɛ kédɛɛtɛ Isidayɛɛribɛ. Todaa do tú Isakaa naàmunkù kou nwe kɛ bo Samii Efadaimmu tãri ìnkɛ. ² Kòo nni Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ yebie nsipísidɛ nè yɛ̀tãati kékú kɛ bèɛ ò kùnnɛ Samii.

Yaii

³ De kó difɛnkúò kè Yaii Kadaadi ɛi kouu ò cɔutɛ kɛmbakɛ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ yebie nsipísidɛ nè yɛ̀dɛɛ, ⁴ kɛmmakɛ initidabɪ sipísitãati kɛ ì dèkù sãmmarímùbɛ sipísitãati kɛ makɛ yehɛkɛ sipísitãati Kadaadi tenkɛ miekɛ. Bɛ kpaa yu de kó yehɛkɛ nè yɛ̀nni kɛ tú Yaii ɛkɛsi nsi. ⁵ Kòo kú kɛ bèɛ ò kùnnɛ Kamɔ̀nni.

Amɔ̀niibɛ domɛ Isidayɛɛribɛ mudoò

⁶ Kè Isidayɛɛribɛ wɛ̀tɛ kédɔ̀ɔ ti Yie nKuyie nyi dɔ̀ dɛ, kɛfiɛ yɛbɔkɛ Baadibɛ nè Asitaditeebɛ nè Sidii kɔbɛ kpɛyɛ nè Sidoniibɛ kpɛyɛ nè Mɔ̀abiibɛ kpɛyɛ nè Amɔ̀niibɛ kpɛyɛ nè Fidisitɛɛbɛ kpɛyɛ, kɛyóu ti Yie nKuyie mbá bè tɛnkɛ ì nkù tũ. ⁷ Kè ti Yie nKuyie mmiekɛ bè peikɛ, kɛ kùu bè ànnɛ Fidisitɛɛbɛ nè Amɔ̀niibɛ nɔu miekɛ, ⁸ kɛtúótɛ de kó dimɔ̀nni kɛtúakɛnɛ yebie ntɛpítɛ nè yɛ̀ni kɛ bè nfɛ̀unko Isidayɛɛribɛ, bè kó dimàà bo kukó nSuditɛ yàà, Amɔ̀riibɛ tenkɛ Kadaadi tempɛ nke bè diinko mesémɛ. ⁹ Kè Amɔ̀niibɛ séntɛni Suditɛ kɛ bo dokɛnɛ Sudaa nè Bensamɛ nè Efadaimmu bɛ naàmuntɪ kɔbɛ. Kè Isidayɛɛribɛ yɛ̀mmɛ caàrɛ mediɛ. ¹⁰ Kè bèɛ kuɔnnɛ ti Yie nKuyie nke dɔ: Ti caàrɛmu mediɛ nti da yóumɛ fɔ̀ nwɛ̀ɛ ti tɛ, kɛ feu yɛbɔkɛ Baadibɛ.

¹¹⁻¹² Kè ti Yie nKuyie mbɛ tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Esibiti kɔbɛ nè Amɔ̀diibɛ nè Amɔ̀niibɛ nè Fidisitɛɛbɛ nè Sidoniibɛ nè Amadésiibɛ nè Mɔ̀sɔ̀niibɛ bè do di fɛ̀unko kɛ di n kuɔnnɛ kɛ n yi di dɛɛtãà? ¹³ Nɛ memmɛ kɛ di n yóu kɛ feu yɛbɔkɛ, dɛɛ tɛ kɛ n tɛnkɛ ì yóó di dɛɛtɛ. ¹⁴ Yɛbɔkɛ nyɛ di tãátɛmɛ, yúnɛ yɛ tũnkɛ kɛ yɛ di dɛɛtɛnɛ mesémɛ.

¹⁵ Kè Isidayɛɛribɛ tɛ́nnɛ ti Yie nKuyie nke dɔ: Ti caàrɛmu, ti ì dɔ̀ a dómɛ! A nɛ ti dɛɛtɛ kuu.

¹⁶ Bɛ mɛ nyi kɛpiɛ nyɛbɔkɛ, ti Yie nKuyie ntɛnkɛ ì nna kɛ bo yóu kɛ bè nsɔkɛ kɛ bè fɛ̀unko.

¹⁷ Kè Amɔ̀niibɛ tii nkɛbátɛ Kadaadi, kɛ Isidayɛɛribɛ tii nkɛbátɛ Misipaa. ¹⁸ De mɔ̀nni Kadaadi ɛi kɔbɛ nè beheikɛnkótibɛ kɛ bè mbékú betɔbɛ kɛ tú: We nsàà bo kɔtɛ kédokɛnɛ Amɔ̀niibɛ? Kè wɛ̀ɛ bè dokɛnɛ wɛ̀ɛ yóó naà nKaadaadi kóo kpàati.

11

Sɛfuteɛ naámmɛ Isidayɛɛribɛ kóo kpàati

¹ Oniti mɔ̀u wɛ̀ɛ do bo Kadaadi kɛ bè ò yu kɛ tú Kadaadi, kòo duɔ̀nɛ onitipòkù mɔ̀u wɛ̀ɛ dɔuti dɔutinɛ benitidaabɛ kɛ wɛ̀ɛ ò peitɛnɛ denitidabire, kòo dɛ yu kɛ dɔ Sɛfuteɛ, kòo ntú okpàriteu mediɛ. ² Kè Kadaadi pokù múnkɛ ò peitɛnɛ ibi kɛ ì kótɛni kɛbeti Sɛfuteɛ, kóo nàkɛ kɛ dɔ: A báa ti wɛ̀nnɛnɛ kɛtiɛkɛ ti cice kpɛɛ ti ì wɛ̀ nti yɔ.

³ Mɛmmɛ kɛ Sɛfuteɛ itɛ kédɛtɛnɛ o tɛbiɪ kɛkɔtɛ kɛmbo Tobu tempɛ. Kè itookperɪ yɛmbɛ ò sɔ̀nkóo kɛ bèɛ wɛ̀nnɛ kɛnkari dikpànni.

⁴ Kè dɛɛ yíɛ kɛmɔ̀ntoo sãmpɔ̀ kè Amɔ̀niibɛ do Isidayɛɛribɛ mudoò. ⁵ Mudoò itɛ dii mɔ̀nni kè Kadaadi ɛi kó bekótibɛ kɔtɛ Tobu tempɛ nSɛfuteɛ wammù, ⁶ kóo yà, kóo nàkɛ kɛ dɔ: Kótɛni kɛniitɛ ti kó behaápɔmbɛ kɛ ti na kédokɛnɛ Amɔ̀niibɛ. ⁷ Kè Sɛfuteɛ bè tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Dɛ ì tú dii do n yetɛ kɛ m beti n cice cɛ̀tãà? Dɛ yíɛm kɛ di ta mesémɛ miekɛ kɛ cokɛni m biɛkɛ?

⁸ Kè bèɛ ò tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Ti kótɛni a borɛ kɛ dɔ a kɔtoo kɛ ti wɛ̀nnɛ kédokɛnɛ Amɔ̀niibɛ mbe kaa ntú ti kóo kpàati kɛmbakɛ Kadaadi omɔu.

⁹ Kè Sɛfuteɛ dɔ: Kè n di neinɛ mudoò kɛ ti Yie nKuyie nyie nkɛ m bè na, mii yó ntú di kòo kpàati.

¹⁰ Kê Kadaadi kó bekótíbbè ò nàké ke dà: Ti Yiè nKuyie nti wúómmu, tũ bái nke tú ti bo dàò a béi nti timòu.

¹¹ Kê Sefutee neinè Kadaadi èi kó bekótíbbè, kê bèè ò tùóté kòo mbaké behāāpòmbè, kê bèè kòte Misipaa kê Sefutee wète kébéi ti Yiè nKuyie nyiiké ò do nàké ti bekótíbbè.

Sefutee nàké ti Amòniibe kpààti

¹² Kê Sefutee tō nkè bèè nàké Amòniibe kpààti ke dà: Sefutee tu, ònti bo di cuoké fš nnè we kaa bàátí ke bo ò do mudoò?

¹³ Kê Amòniibe kpààti bè tēñné ke dà: Isidayeeribe yènní dii mōnni Esibiti, de mōnni ndi bè fiètēmè n tenké, kētúóté Adinò biriku kētuokenè kukó nSabòki kētuokenè Suditēē biriku. Wè tí duò nti tenké meyoōmmè.

¹⁴ Kê Sefutee wète kētō mbetābè Amòniibe kpààti borè. ¹⁵ Kê bè bo ò nàké ke tú: Isidayeeribe do í fiète Mòabiibe nè Amòniibe tenké makè. ¹⁶ Bè yènní dii mōnni Esibiti kéta dikpāā ndi dibiri mieke, kētuoke dāmēēri tipēnti kou, kēpēēté kékote Kadēēsi. ¹⁷ Bè do de mbo kētō nkè bèè nàké Edōmmu kóo kpààti kòò bo bè pā kuce kê bèè pēēté ò èi mieke, kòo yete kê bèè sōoté kēmā Mòabu kou kuce kòo múnkee yete, kê bèè yóu kēmbo Kadēēsi. ¹⁸ Bè de nyitē kékété dikpāā, kēmpékénè Edōmmu nè Mòabu eké, kētuoke Mòabu èi diyie yiení kēè bíéké, kēbáté kukó nAdinò yāā bēi nta dihei. Adinò wèè do tú Mòabiibe tenké mánku. ¹⁹ Bè de mbo kētō nkè bèè nàké Sionni Amòniibe kpààti Esibonni èi kou ke dà: Isidayeeribe tu a bè pā kuce kê bèè pēēté a èi mieke, kékote bè kōri kê. ²⁰ Bá Sionni í nhò tá, kéyete kētíi nho āāpòmbè Yaasi èi kēbāátí kēdo Isidayeeribe mudoò. ²¹ Kê ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkũ duò nkè bèè na Sionni nè ò nitiibè, kēfiète ò tenké kemāu, ²² kētúóté Amòniibe tenké kemāu kékété Adinò kubiriku kētuokenè kukó nYaaboku, kētúóté dibiri kó dikpāā kētuokenè Suditēē. ²³ Ti Yiè nKuyie ntinti Isidayeeribe tũ nkũ, kuũ duò nkè ti fiète Amòniibe tenké kê fš nnè dō kē cōutāā? ²⁴ A kó dibōō Kemōōsi da duōmmu ketenkè kaa kê te. Ti Yiè nKuyie nti duò nkè, ti kake nke, kê ti dò nkè nkè te. ²⁵ A yèmmè dò nha kpeñninèmu Sípōō bire Badaki Mòabu èi kóo kpààtāā? Ò í wammú nè Isidayeeribe dikpānni, ò í bē dokénè. ²⁶ Nè Isidayeeribe bomē Esibonni èi nè di pēēmme nè Adowee èi nè di pēēmme nè Adimōō pēēmme kpeye de mōke yebie nsikōusitāātí ndi (300), de yīme kê di í cōutē de kó ketenkè nè yīnni? ²⁷ N yí da càārè mūmamū, fšò n wēñtē ke n dōñè dikpānni. Ti Yiè nKuyie nkũ bo ti pútē yie ntinti Isidayeeribe nè dīndi Amòniibe.

²⁸ Kê Amòniibe kpààti yete Sefutee nàké ti.

Sefutee dōunnēmè Kuyie ndinūu

²⁹ De mōnni kê ti Yiè nKuyie nYāā ncútēni Sefutee ĩnkè, kòo íté kéce nKadaadi tempē nyimōu, nè Manansee kpeyi kēpēēté kékote Misipée kēsōoténè Amòniibe tenké, ³⁰ kēdōunnè ti Yiè nKuyie ndinūu ke dà: Ti Yiè nKuyie nkāa duò nkè n na Amòniibe, ³¹ m bo nkūntiní kê wèè niitē kēyēnni oketiwè n cītē kē n co, m bo wè nda pā, ke wè nda kuō kētuo.

³² Mēmme Sefutee tamē Amòniibe tenké kē bē do, kê ti Yiè nKuyie nduò nkòo bē na. ³³ Kê kũ ò teennè kòo bē potē kēfiète yehéké sipísidē kētúóté Adowee, dihei ndi tōkénè Miditi kēnto kētuokenè Abēdi-Kedaimmu kē bē autē mediē, kê Amòniibe bōtūte Isidayeeribe.

³⁴ Mudoò deè dii mōnni kê Sefutee nkūntiní ò cītē Misipaa, kòo kóo sapāā nweè yènni kóo co ke bie ndibārí ke auti. Ò do we mmōke omāā. ³⁵ Sefutee ò yāni dii mōnni kékētē ò yāati kēkuōnko ke dà: M bire a càārè n yèmmè mme ke n kōute, n dōunnè ti Yiè nKuyie nku dinūu, n ténke í yóó na kē di kpāte.

³⁶ Kòo kóo sapāā nhò tēñné ke dà: Kāa dōunnè ti Yiè nKuyie ndinūu n dōñè a di nkũ dōunnè ke yē mmũ ke yē kuũ da teennēmè kaa na a dootitōbè Amòniibe, ³⁷ kēyí kēbái nke dà: A né m pā mefiē mbetāābè bēdébè kê n deke ditāri ĩnkè nè n dúbè kēkōmmú n yóó kúmè ke í yītē onitidōu.

³⁸ Kê Sefutee ò pā kuce kòo deke ditāri nè ò dúbè, ke dà betāābè bēdébè, ke kuō nhò yóó kúmè ke í yītē onitidōu. ³⁹ Betāābè bēdébè deè dii mōnni kòo wētení ò cice borē kòo ò dōñè ò dōunnè dii nūu ti Yiè nKuyie. Mēmme ò kumè ke mu nyí yītē onitidōu. Kê de naá nyIsidayeeribe kó ikuú. ⁴⁰ Bá dii benni kê benitipōbè sš kote kēkōmmú Kadaadi kou, Sefutee bire kpéi nke dà yewe yēnāā.

12

Efadaimmu kobe kpānnēmè Sefutee

¹ Diyie marí kê Efadaimmu kōbēe tíi nkēnei, kēsénté kukó nkékote Safōō, kénáké Sefutee ke dà: Dē dōmme kaa kōte ke dokénè Amòniibe bá a í ti yu kê ti bo da teennè? Ti yóó cōummu a cītē kē da wēnnénè.

² Ké Sefutee bè tɛ̀nné ke dɔ̀: Mí nnè n nìtìbè ti do mɔ̀ɔ̀tenè Amɔ̀niibe tináahti kè n di yúmu, di me nyí nkɛ́tɛ́ni kè bo n deɛ́tɛ́. ³ M banté dii mɔ̀nni di í kɔ̀rinímè kè bo n teennè, de mɔ̀nni ndi nɔ̀nnemè m buu kè kàte kè bè do, kè ti Yiè nKuyie mme mbè ànné n nɔ̀u mieke. Dè yímè kè di baati yie nke bo n kpànnè?

⁴ Memme Sefutee tiimmè Kadaadi kɔ̀be bemɔ̀u kè bè do Efadaimmu kɔ̀be mudoò kè bè na. Efadaimmu kɔ̀be bè do náké bèmbè Kadaadi kɔ̀be kè dɔ̀: Di tú Efadaimmu kɔ̀be mbe kè coké kè kàte kè bo Manansee kɔ̀be cuokè. ⁵ De kó difɔ̀nkúò kè Kadaadi kɔ̀beɛ dinté Efadaimmu kɔ̀be kɛ́mbaa kukó nSuditɛ̀ tepure kè wèè cootini kè dɔ̀ késénté bè ò beke kè dɔ̀: A tú Efadaimmu kou nweà?

Kòò yí: Àà. ⁶ Bè dɔ̀ wèè béi nke dɔ̀: Sibodeɛ. Kòò yí: Cibodeɛ. Ké í na kè béi nde kó ditannùu weti weti bè ò pɛ́ nkéféúté kukó nSuditɛ̀ borè. Kè bèe kuɔ Efadaimmu kɔ̀be sikɔ̀upísisinàà nè sikɔ̀upísidé (42000) de mɔ̀nni.

⁷ Ké Sefutee Kadaadi boti kou mbaké Isidayeeribe kè dɔ̀ yebie nyèkúò, kékú kè bè ò kúnné o èi Kadaadi bè ò peité di.

Bè nàkémè Ibusāà nè Enɔ̀ nɛ Abunɔ̀ be kpéi

⁸ Sefutee kó difɔ̀nkúò kè Ibusāà Betideemmu kou wèè ò cɔ̀uté, kɛ́mbaké Isidayeeribe, ⁹ képeité initidabí sipísitāāti, initipobí sipísitāāti, kéduɔ̀ nɔ̀ sapambè ibotí tɛ́i kè ò puoke, kòò túóté ibotí tɛ́i kó besapambè képuo nɔ̀ bí, kɛ́mbaké Isidayeeribe kè dɔ̀ yebie nyèyiekè, ¹⁰ kékú kè bè ò kúnné Betideemmu.

¹¹ Ibusāà kó difɔ̀nkúò kè Edonni Sabunɔ̀ boti kouu baatè Isidayeeribe kè mbè baké kè dɔ̀ yebie ntepiité, ¹² kékú kè bè ò kúnné Ayanɔ̀ Sabunɔ̀ tempè mmieke.

¹³ O kó difɔ̀nkúò kè Idɛ́di bire Abudonni Pidatɔ̀ èi kouu ò cɔ̀uté kɛ́mbaké Isidayeeribe, ¹⁴ képeité initidabí sipísinàa o yaabí sipísitāāti kè bè ndekú sámmarímúbè sipísyiekè kòo mbaké Isidayeeribe kè dɔ̀ yebie nyèni, ¹⁵ kékú kè bè ò kúnné Pidatɔ̀ Efadaimmu tempè mmieke Amadesiibe tāri.

13

Bè peitémè Sānsɔ̀

¹ De mɔ̀nni kè Isidayeeribe tó dɔ̀ ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè, nè de kpéi nkè kùu bè ànné Fidisitɛ̀be nɔ̀u mieke yebie nsipísinàa.

² Ke sɔ̀ nhoniti mɔ̀u bo Sodaa èi mieke, Danni naàmunkù, kòo yètirì tu Mandoa. Bá o pokù í mɔ̀ke debire. ³ Diyie marì kè ti Yiè nKuyie ntɔ̀nni kɛ́tɛ́ni de kóo nitipòkù borè kòò náké kè dɔ̀: N yèmu kè dɔ̀ nɔ̀hà tú tehāunte kè í mɔ̀ke debire. Nè memme a yóo púommu képeité denitidabire, ⁴ kékúóté yie nnè yewe yèè kpaaní a bá nyɔ̀ ndifɛ̀ nè menaa nsɔ̀mmè mɛ̀è muɔ̀, a bá nyo ntidiiti ikuɔ̀ yete tì. ⁵ A yóo púommu képeité denitidabire, kuponkù báa kááké de yuu, a yó ndè peini kè dè pánke tú ti Yiè nKuyie nkperɛ nde, wèè yóo keté ò bo deɛ́tɛ́mè Isidayeeribe Fidisitɛ̀be nɔ̀u mieke.

⁶ Kòo nitipòkùu ta kénáké o dɔ̀u kè dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkóo niti mɔ̀u wèè kɛ́tɛ́ni m borè kè donnè ti Yiè nKuyie ntɔ̀nni kè nh ò yà kè n kām̀bùtì dɔ̀ n yí na koò beké ò yènni dè ò me nyí n náké o yètirì. ⁷ Ò n náké kè tú m bo púo nképeité denitidabire, kè tú kékúóté yie nnè yewe yèè kpaaní mbá nyɔ̀ ndifɛ̀ nè menaa mmèè muɔ̀, m me mbá nyo nyikuɔ̀ yete tì diiti. Kè tú n yóo peité dèè bire n yó ndè peini kè dè pánke tú ti Yiè nKuyie nkperɛ nde, kè kù ndè te de fòmmu mumɔ̀u.

⁸ De mɔ̀nni kè Mandoa bántè ti Yiè nKuyie nke dɔ̀: N Yiè nKuyie nyóu kòo niti a tɔ̀nni wèè wɛ́tɛ́ni kè ti náké ti dɔ̀ nkédɔ̀mè debire ti yóo peité dè kpéi.

⁹ Memme kè ti Yiè nKuyie ndɔ̀ Mandoa kù mɔ̀s tì, kè ku kó ditɔ̀nni wɛ́tɛ́ni onitipòkù borè kénsɔ̀ nhò bo kupaku bá o dɔ̀u í dè bo. ¹⁰ Kòo coké macāa nkénáké o dɔ̀u kè dɔ̀: Oniti wèè sòò kɛ́tɛ́ni m borè ò wɛ́tɛ́nimu.

¹¹ Kè Mandoa pánkeɛ neinè o pòkù kè bèe kɔ̀te de kóo niti borè kòo ò beke kè dɔ̀: Fɔ̀s sòò béinnè we nnitipòkàa? Kòò dɔ̀: Éɛ, mí nwe.

¹² Kè Mandoa dɔ̀: A béi ntì bo dɔ̀ dii mɔ̀nni ti dɔ̀ nkédɔ̀ òmmè de kó debire kpéi? Tì bo tūnne ònyi kuɔ̀?

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nkó ditɔ̀nni dɔ̀: N yè nhonitipòkùu yóu dèè kó dimàa wèè dè yóu. ¹⁴ Ò bá nyo ndɛ́marè bè dɔ̀nnè dè mutie bè tu mù fínýi mu be, ò me mbá nyɔ̀ mmu kó menaa mbè tu mɛ́ difɛ̀ yoo menaa mmèè kó dimàa muɔ̀. Ò bá nyo ntidiiti ikuɔ̀ yete tì, ò ntù n kuɔ̀ mɛ́sàa.

¹⁵ Kè Mandoa náké ti Yiè nKuyie nkó ditɔ̀nni kè dɔ̀: Nkpaá kè n da dɔ̀ kupòòkù kè da kuɔ̀ dibɔ̀bii.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkó ditɔ̀nni ò náké kè dɔ̀: Bá kè n kpaá kàa n dɔ̀ kupòòkù n yí yóo di, kàa dɔ̀ a bo na ké dè pà ti Yiè nKuyie nkétuo.

Mandoa í mbanté ke dò ti Yìè nKuyie ntɔ̀nni ndi, ¹⁷ kòò beke ke dò: A yètiri tu ba? Kè dèe yie nkè ti na ke da sante a béi nti bo dàò dii mɔ̀nni.

¹⁸ Kòò dɔ̀: Dè dòmme kàa bèkú n yètiri? Di tu diyetidieri ndi.

¹⁹ Kè Mandoa ò kùò dibabii nè dipànni teri, kè dè tɔ̀ni kédaa nkupèrikù ìnkè, kè dè pà ti Yìè nKuyie nkùò dàòri tidieti, kè dè tùò, wenwe nè ò pòkù kè bè ncómmù ke wúó, ²⁰ nkè fehàadeɛnfè dèkù kéfinkè, kè bèe yà ti Yìè nKuyie ntɔ̀nni itémè ke deeti kéfinkè fehàadeɛnfè mieke, kéninkù késinnòò ketenkè. ²¹ Kè Mandoa banté ti Yìè nKuyie ntɔ̀nni ndimè, di me nténke í nwèteni be borè. ²² Kè Mandoa náké ò pokù ke dò: Ti me nyàmè ti Yìè nKuyie nti yóó kúmu, dè í mɔ̀ke kpèrè.

²³ Kòò pokùu ò tɛ́nné ke dò: Kè ti Yìè nKuyie ndo ndó ke ti kuò kù na bá ncòutè ti pànni, kù me nna bá nti benke ti me nyà dè, kù me nna bá nti náké kù me nti náké ti.

²⁴ Memme kè Mandoa pokùu pèitè debire kè dè yu ke dò: Sànsɔ̀. Kòò kóté kè ti Yìè nKuyie nkò mesàà nní nhò bonè. ²⁵ Kòò mbo Danni kòbe kó dikari Sodaa nè Esitaadi de cuokè. Ti Yìè nKuyie NYaa de ncùténí ò ìnkè, kòò keté ò tɔ̀mmù.

14

Sànsɔ̀ dòmè kètúóté Fidisitɛ̀be kóo sapàà

¹ Diyiè mari kè Sànsɔ̀ kòte Timuna kéyà Fidisitɛ̀be kóo sapàà mmòu, ² kékonni kénáké ò cice nè ò yó ke dò: N yà Fidisitɛ̀be cie nke osapàà mmòu kòò dɔ̀. Kòtenè kòò yà, n dɔ̀ kòò puokemu.

³ Kòò yembè ò tɛ́nné ke dò: A í pètè osapàà nti naàmunkù yoo ti botí mieke ke bo kòte Fidisitɛ̀be itayéi yembè cie nke kéwaà nhonitipòkàà?

Kè Sànsɔ̀ dɔ̀: N we mpénsiri, kòtenè kòò yà kè ñh ò túóté.

⁴ O yembè do í yé ke dò ti Yìè nKuyie nkùò ò ànné dè kó meyèmmè ke bo na kénintè Fidisitɛ̀be. De mɔ̀nni Fidisitɛ̀be beè do baké Isidayeeri.

⁵ Kè Sànsɔ̀ nkari Timuna ke neinè ò cice nè ò yó kémbèrinè finyi kó depaa mmare, kè diciriciri iténí kénhünti kòò weti. ⁶ Kè ti Yìè nKuyie NYaa ncùténí ò ìnkè kòò di nètè nètè debabire tèmè, ò me nyí nnáké ò cice nè ò yó, ⁷ kékòte kémaánè Fidisitɛ̀be kóo sapàà nkòò pènsiri mediè. ⁸ Kè dèe yíe sàmpò kòò nwètiní Timuna ke bo túóté ò pòkù, kénkéri kédautè ke bo yà ò sòò kùò dii ciriciri, kénsó nyice taà de kó kuciriciriciriku kè ticièti à mekùò. ⁹ Kòò dei ticièti kénkéri kécaante ke bií pà ò cice nè ò yó kè bèe cááké, ò me nyí mbè náké ò dèimè de kó ticièti kuciriciriciriku mieke nke.

Sànsɔ̀ dàò wèè pètèmpè Fidisitɛ̀be

¹⁰ Memme kè Sànsɔ̀ cicee tuòke Sànsɔ̀ pocènni ciètè, kè Sànsɔ̀ ànné dibanni ke bo túóté ò pocènni, kèndònnè bedapàmbè bemou do makemè de kó memantimè. ¹¹ Kè Fidisitɛ̀be tãatè bedapàmbè sipísitãati kè bè bo ò cie ndibanni. ¹² Kè Sànsɔ̀ bè náké ke dò: N yóò di dàò pètèmpè nwe, dibanni kó yewe yèyiekè yie mmieke, kè di n náké ò tu mù, n di duò nsiyaabòò sipísitãati nè dibanni kó yeyaabòrè sipísitãati. ¹³ Kè di me nyíeke dii yó n duò nsiyaabòò sipísitãati nè dibanni kó yeyabòrè sipísitãati. Kè bè dɔ̀: Petirè! Ti da kémmumu.

¹⁴ Kè Sànsɔ̀ dɔ̀: Wèè cáà nho mieke nke bè cáà ndè yènnimè. Kè denatirè yènni dekperè mieke.

Kè yewe yàa tuòkenè yètãati bá bè mu nyí pètè de kóò pètèmpè tu mù. ¹⁵ Diyiè naanni yiè kè bèe náké Sànsɔ̀ pokù ke dò: Yetoo kàa dàò ti náké pètèmpè tu mù. Kàa me nyete ti da còu nfɔ̀ nnè a ciètè. Di ti yu ke bo feke ti kperè ndèa?

¹⁶ Kè Sànsɔ̀ pokù nkɔ̀nti kòò sà́nké kòò náké ke dò: A í n dɔ̀ bá sàmpòrè, a n nímmu, dè dòmme kàa dàò pètèmpè m botí kòbe bá a í n náké ò tu mù! Kè Sànsɔ̀ dɔ̀: N keté ke í ò náké n cice nè n yó ke bo ò náké fɔ̀ nwea?

¹⁷ Kè Sànsɔ̀ pokù baa nkùò ndibanni kó yewe yèyiekè mieke, diyiè sɔ̀nni yiè kè Sànsɔ̀ ò náké pètèmpè tu mù, kè yé ò do ò òunèmè. Kòò nitipòkù pànkèe kòte kénáké ò kòbe pètèmpè tu mù. ¹⁸ Diyiè yiènni yiè kè diyiè nkpaà ke mu nyi ta kè bè tũkeni, kénáké Sànsɔ̀ ke dò: Ba nténke naati ke pèētè mecekùò? Ba nténke kperni ke pèētè diciriciri? Kè Sànsɔ̀ dɔ̀: Kè di do í dùonè n naaseri, di na bá mbanté de kóò pètèmpè tu mù.

¹⁹ De mɔ̀nni kè ti Yìè nKuyie NYaa ncùténí Sànsɔ̀ ìnkè, kòò kòte Asikanòò kékuò benitibè sipísitãati, kètúótè be yaabòrè kéduú mbèe bantè pètèmpè tu mù, kè bèe dàò tibanyãati. De kó difonkúò kè Sànsɔ̀ ité nè kemieke kékò nho cice borè. ²⁰ Kè bèe túóté ò pokù kéduú nhodapàà nwèè do ni dibanni kó ikuú.

15

Sànsɔ̀ kpannèmè Fidisitɛ̀be

¹ Kɛ dɛɛ yíeo sámɔp mudidɛi mǎnni kɛ Sǎnsɔ́ kɛ bo yà o pokù, kɛ tɔnɛ dibɔsɛri kɛ bo bè pǎ, kɛ dɔ̀ ò bo ta o pokù dieku nkòo cǎkù yete. ² Kɛ dǎ: N yɛmmɛ do dɔ̀ nha tɛnke í ò dǎmu, koò tũótɛ kɛ duò nhodapàà nwèè sòò nì dibanni kó ikuá. O nanɛ mɛ nhò wenninɛmu, tɛ ntũótɛ.

³ Kɛ Sǎnsɔ́ dǎ: Di mǎnni kɛ n dǎò Fidisitɛɛbe mɛyɛi nhòmǎu tɛnke bá nsei.

⁴ Mɛnɛmɛ ò itémɛ kékɛtɛ kɛpí nyiánkɛ sikousitǎati (300), kɛ níi wɛnnɛ idɛi kó iyéi kécinnɛ kɛwɛnnɛ kéboúnnɛ tímùti. ⁵ Kɛ mɛ nyí imɔu kɛdeɛ kécúu mmuháá nkéffínko kɛ ìi ta depaa nkɛ tidiiiti cútɛ, tii kɛi kɛ cóu nɛ tii kpaá cómmù, kɛtaunnɛ detie mbɛ tu dɛ fínýi nɛ odifiɛ kécútɛ. ⁶ Kɛ Fidisitɛɛbe beke wèè dǎò mɛmmɛ, kɛ bè dǎ: Sǎnsɔ́ nwe. O cǎkù Timuna ɛi kou wèè ò yetenɛ o pokù, koò duò nhodapàà nwèè sòò nì dibanni kó ikuá.

Dɛ mǎnni kɛ Fidisitɛɛbe kɛtɛ kécúu ndɛ kóo nitipòkù nɛ o cice. ⁷ Kɛ Sǎnsɔ́ bè náké kɛ dǎ: Di mɛ ndǎò dɛ, kɛ n yí pɛitɛ dɛ kó dipèi, m báá om̀pè!

⁸ Mɛnɛmɛ ò bè potémɛ kɛ be na, kɛ bè autɛ mediɛ. Dɛ kó difɔ́nkúò kékɛtɛ kémbo Etammu tǎdɛnkù.

Sǎnsɔ́ kũomɛ benitibɛ nɛ sǎmmarímù kó muyèi

⁹ Dɛ mǎnni kɛ Fidisitɛɛbe kɛtɛnɛi kébátɛ Sudaa tenkɛ kɛpitɛ kɛtuakɛnɛ Deii. ¹⁰ Kɛ Sudaa kɔbɛɛ bè beke kɛ dǎ: Dɛ dǎmmɛ kɛ di kɛtɛnɛi kɛ bo ti kpannɛ? Kɛ Fidisitɛɛbe dǎ: Ti kɛtɛnɛi kɛ bo pì nSǎnsɔ́ nwe kóò dǎò ò ti dǎòmmɛ.

¹¹ Kɛ Sudaa kɔbɛ sikɔupísitǎati (3000) kɛtɛ Etammu tǎdɛnkù Sǎnsɔ́ borɛ, kóò náké kɛ dǎ: A í yé kɛ dǎ nFidisitɛɛbe bèɛ ti bakáá? A ti dǎò ba mɛmmɛ náke? Kòo bè náké kɛ dǎ: Bɛ n dǎòmmɛ, m mɛ mbɛ dǎò.

¹² Kɛ bèɛ ò náké kɛ dǎ: Ti kɛtɛnɛi kɛ bo da boúmu kékɛtɛ kɛ bè duò. Kɛ Sǎnsɔ́ dǎ: Parikɛnɛ kɛ dǎ di í yó n kuo di mǎmmámbe.

¹³ Kɛ bè dǎ: Áa ti í yó da kuo, ti dǎ kɛ dá boúmu kékɛtɛ kɛ bè duò.

Mɛnɛmɛ bè ò boúmmɛ iwɛi pǎnyí idɛi kóò dɛnnɛni kutǎdɛnkù miɛke. ¹⁴ Bɛ tũòkɛnɛi dii mǎnni Deii kɛ Fidisitɛɛbe kɛtɛnɛi kóò cɔ kɛ iúti. Kɛ ti Yiɛ nKuyie nYaa cútɛni o ìnkɛ kɛ iwɛi bè dɔ̀ ò boú ìi náá mmutǎpɛi nkéyote. ¹⁵ Kòo yà sǎmmarímù bè kũu wɛ bǎmbà nho kó muyèi kɛtũótɛ kɛkuonɛ benitibɛ tɛkɔupítɛ (1000). ¹⁶ Ò mɛ ndèè kébɛi nke dǎ:

Nɛ sǎmmarímù kó muyèi mmu n kũonɛmɛ benitibɛ tɛkɔupítɛ (1000).

Nɛ sǎmmarímù kó muyèi mmu m bè mɛnnɛ mɛnnɛmɛ.

¹⁷ Dɛ kó difɔ́nkúò kédootóo musǎmmarínýɛi mmedétimɛ. Kɛ bèɛ yú deborɛ kɛ dǎ Damati-Deii (dèɛ tu Muyèi kó ditári). ¹⁸ Kɛ sǎ nsinýɛi ò potɛ mediɛ nkòo kuónnɛ ti Yiɛ nKuyie nke dǎ: Áú! Ti Yiɛ nKuyie nǔsǎ duò nkɛ n na n dootitòbɛ, kɛ bè autɛ kɛ sinýɛi nɛ bo wɛtɛ kɛ m bo nkɛ itayéi yembɛ n náá?

¹⁹ Dɛ mǎnni kɛ ti Yiɛ nKuyie nduá nkɛ Deii tǎrii yatɛ kɛ menie nyennɛi kɛ Sǎnsɔ́ pɛtɛ kɛyá, kɛpɛtɛ muwɛrímù. Mɛnɛmɛ kɛ bèɛ yú dɛ kó tɛbintɛ kɛ dǎ: Áa-Koodɛ, kɛ tɛ kpaá bo nɛ yíennɛi.

²⁰ Kɛ Sǎnsɔ́ mbakɛ Isidayɛribe dokùnɛ dii mǎnni Fidisitɛɛbe kɛ dǎ yebie nsipísidɛ.

16

Sǎnsɔ́ kpetémɛ Kasaa kó dicàù

¹ Diyèi mari kɛ Sǎnsɔ́ kɛtɛ Kasaa kɛyá onitipòkù mǎu wèè dɔuti dɔutinɛ benitidaabɛ kɛta o borɛ. ² Kɛ dihei yembɛɛ keɛ Sǎnsɔ́ dɛ bomɛ kécɛɛtɛ dihei kényiɛ nke baa dibòri, kɛ náá nke tú: Dɛ bo wentɛ kòo nyetini kɛ ti ò kũu. ³ Sǎnsɔ́ mɛ nyí ndɛ wentɛ, keyɛnkɛ totɛ dii mǎnni kɛ cuokɛ, kòo itɛ kɛpí ndihei bòri kó dicàù kɛwɛnnɛnɛ di dɛi kɛuutɛ, kɛbuutɛ, kɛdekɛnɛ ditári dii bo Ebunɔ̀ ɛi ìlɛ kécónnɛ.

Dadidaa fitémɛ Sǎnsɔ́

⁴ Kɛ Sǎnsɔ́ dɔkɛ onitipòkù mǎu kòo yètiri tu Dadidaa kòo bo Sodeki biriku. ⁵ Kɛ Fidisitɛɛbe kpààtibɛ bɛnũmmũu kɛtɛ kɛyá Dadidaa kóò náké kɛ dǎ: Yetoo kɛ Sǎnsɔ́ da náké ò pɛtɛ dɛ muwɛrímù diemù ò mɛ mmɔkɛ mù, nɛ ti bo yĩmɛ kóò na, kóò boú, kòo yókɛ, ti bo da duò mbá wɛ medítibii tɛkɔupítɛ nɛ tɛkòutɛ (10100).

⁶ Kɛ Dadidaa beke Sǎnsɔ́ kɛ dǎ: N náké a wɛrímù bonni dɛ kɛ cǎá. Bɛ bo da boúnɛ ba kɛ mùu yɛ?

⁷ Kɛ Sǎnsɔ́ dǎ: Kɛ bè m boúnɛ itǎnwɛi sũũyí ìi mu nyí kpeí, n wɛrímù yɛmu mɛmmɛ, kɛ n naánnɛ benitibɛ tǎbɛ.

⁸ Kɛ Fidisitɛɛbe kpààtibɛ waannɛi itǎnwɛi sũũ ìi mu nyí kpeí, kɛduá nDadidaa kòo ìi nhò boúnɛ. ⁹ Ò yóo mɛ nyí kɛsɔnnɛ benitibɛ mbɛ o cɛtɛtɛ miɛke, kɛdeɛ kɛkuónko kɛ dǎ: Sǎnsɔ́ a dootitòbɛ Fidisitɛɛbe tũòkɛnɛi!

Kòo tɛtɛ itǎnwɛi kɛ dɛ ndò mmuháá nhǎs cútɛmɛ kuhǎũ. Bɛ í nna kɛyĩtɛtɛ o wɛrímù bonni dɛ.

¹⁰ Kê Dadidaa yíe kóò náké ke dâ: A n daúmu ke n sou, n náké di mmònni bè bo da bouñe mù.
¹¹ Kòò ò náké ke dâ: Kê bè m bouñe iwēi panyi, bè mu nyi pīñnè i mutømmu mamù, de mōnni n wērímú yóò yèmu kè n naánnè benitibè tabè.

¹² Kê Dadidaa wáa nyiwēi panyi, kóò bouñe, kédeé kékuónko ke dâ: Sānsōō a dootitabè Fidisitēbe tūkeni.

Ke sō mbenitibè tó sori o cīfè mieke, kè Sānsōō tōte iwēi ò do ò bou o baà nkè dè ndò mmupàakommú.

¹³ Kê Dadidaa dâ: A sákè ke n daúmu ke n souñnáá? Di mmònni n náké weti weti bè bo da bouñemu.

Kè Sānsōō dâ: Kaa bou n yùti iyùpāāti iyiekè ke taunnè kuyaadùdòú ke baaké. De mōnni n wērímú yóò yèmu kè n naánnè benitibè tabè.

¹⁴ Kê Dadidaa dâ kè Sānsōō yè nkéduó, kòò bou o yùti iyùpāāti iyiekè ketaunnè kuyaadùdòú kébaaké, kédeé kékuónko ke dâ: Sānsōō a dootitabè tūkeni!

Kè Sānsōō ente kéhuuténè iyùpāāti kuyaadùdòú.

¹⁵ Kê Dadidaa dâ: A bo yīme kéntú a n dâ ke tēnke né í n tá. Kuce metāāmmè mme mie nkàa n daú ke n sou, mbá a í yie nke n náké a wērímú bonni dè.

¹⁶ Ke baa nti kōñni yewe yemou Sānsōō borè kóò káōnnè, kòò ò òunè, kè dēe ò bi. ¹⁷ Kòò ò náké ke dâ: N tú ti Yīe nKuyie nkou nwe nè bè m pèitèné kuponkú í kááké n yuu, kè bè nkuó n wērímú yóò yèmu kè n naánnè benitibè tabè.

¹⁸ De mōnni kè Dadidaa banté wè ò nákémmè o yèmmè kpeti nti, kētō nkè bēe náké Fidisitēbe kpàatibè ke dâ: Dadidaa tu di kotoo kè Sānsōō ò nákémmè o yèmmè kpeti.

Kè bēe kote kè bè náké kè bè nkōroo ke tonè idííti bè do yē mbè yóò ò duó nyi. ¹⁹ Memme Dadidaa dàdòmè kè Sānsōō yè nkéduó o kpèrè ñnkè, kòò duó nkòò niti mōu kēi o yùpāāti iyiekè. De mōnni kòò keté ò bo cītemè, kòò wērímú yē. ²⁰ Kê Dadidaa kuónko ke dâ: Sānsōō a dootitabè Fidisitēbe tūkeni!

Kòò entení kòò yèmmè ndò nhò bo na képiurè ò sō yīmè. Bá ò í nyé ke dâ ti Yīe nKuyie ndèite ku wērímú o ñnkè. ²¹ Memme kè Fidisitēbe ò pī nkékpéké o nuò nkóò kōnnè Kasaa. Kóò bouñe disaawūó kó mēfimme mēdémè, kòò mbo dikpetintou mieke, ke fiinko dinà. ²² Kè dēe mōntoo kòò yùti wēte kéketé ti bo yènnímè.

Sānsōō pèitemè o dootitabè mesomme ke ku

²³ Diyie mari kè Fidisitēbe kpàatibèe tíi nke bo fié be baò Dakōō kè dè ñdò ndibanni dieri, kè bè ndiè nke tú:

Ti kó dibàò Dakōō weè ti deeténè ti dootitòu Sānsōō, ke duó nkè ti ò pī.

²⁴ Kè nwúó mbe baò ke di sánti ke tú:

Ti kó dibàò ti deeténè ti dootitòu, wèè do ti può nke ti kòu.

²⁵ Bè me mbomè dibanni mieke nke kè dè bè naati, nè de kpéi nkè bè dâ bēe tóni Sānsōō, kòò yàa ndaari mudaá nkperè. Kè bēe kote dikpetintou, kētóni Sānsōō, ketaukeni kè bēe ò tannè bè bo dii tou mieke, yesānkè borè. Kòò ndaari mudaá nkperè be ñkè. ²⁶ Kè Sānsōō náké dedapumbire dēè ò dèri ke dâ: N kōtèné ditou kó yesānkè borè kè n yè kááké, n dâ kédírímu.

²⁷ Benitibè bēè do píéké de kó ditou mieke, benitidaabè nè benitipòbè, kè Fidisitēbe kpàatibè bemou de bo. Benitibè bēè kateni muwéimú, kè bè bo kudānkú. Bè bo ntùòke sikoupísitāāti (3000), benitidaabè nè benitipòbè. ²⁸ Deñde Sānsōō kuónnèmmè Ti Yīe nKuyie nke dâ: Ti Yīe nKuyie n da báammu a bá m bonko, wēte kè n duó mmuwērímú dimōnni dimáá, kè m peite n dootitabè Fidisitēbe bē kpékè mēè kpéi n nuò.

²⁹ Sānsōō me nyi kédeé kéhautè yesānkè yédé de cuokè kpēye yēè tō ditou, kè yè didóo kékotinnè dii nho bakú you, diteri kucānkú, ³⁰ kébéi nke dâ: Kè n kunè Fidisitēbe dè n sánnè.

Ò me nyi kéfukii nè o wērímú mumou yesānkè kè ditou do káyake Fidisitēbe kpàatibè nè benitibè bēè kó dimáa dè bo. Ò wēnnè nè bēè nitibè ke ku, kè bè nsū képētē ò do kúu bè ò kpáá fòu dii mōnni.

³¹ O tebíi nè o naámunkú kòbe bemou kè bēe kōténí kóò tūóté kékó nkékūnnè o cice Mandoa fōti, Sodaa nè Esetaadi de cuokè.

Sānsōō do baké Isidayeeribe ke dâ yebie nsipísidé ndi.

17

Mikaa dàdòmè sitenkaanii ke nsi báa

¹ Oniti mōu weè do bo Efadaimmu tempē nditāri ñnkè, kòò yētiri tu Mikaa. ² Diyie mari kòò náké o yō ke dâ: N yō a kpáá yé bē sòò da yùúkúmmè mēdítibii tekoupípítè nè tepítè (1010) kàa ntú de yīe mbo yà, yáa ba? Míi do i tūóté n kpáá i tōmu.

De mǎnni kòo yǎ dǎ: M bire ti Yiè nKuyie ndá dǎo mesàà.

³ Kòo ò tǎnné ò díítí kòo yǎ dǎ: N do pǎ de kó idítí ti Yiè nKuyie nku ke ò dǎu nha kpéi nke bo da dǎo tetenkaanitè. Bè yóó ò yǎmmu kéutè kè ò naá ntetenkaanitè, n yì nda duúmmu, nto ò.

⁴ Merǎme ò wǎtemè kè ò tǎnné ò yǎ kòo deite medítibii nsikǎusidé (200) kédúo nhomáátí, kòo ò dǎnné tetenkaanitè kè tǎ dǎri timátí, kè tǎ cǎnné Mikaa cǐtǎ.

⁵ Ke sǎ nweè Mikaa mǎke ò kǎri dǎ ke báá nti Yiè nKuyie nnè sitenkaanii kéyíé kédǎo tetenkaanitè tetè nè sitenkaanii sǎmpǎsì, kǎtúóté ò bire kédǎo ikuǎ niùti. ⁶ De kó dimǎnni Isidayeeribe do ò mǎke okpǎàti, bá wè kòo ndǎori ò dǎmè.

⁷ De mǎnni dǎ do sǎ nDefiibe botí kóo dapǎà mǎmǎu wèè bo Betideemmu Sudaa kǎbe cie ke tú opǎò be cuokè. ⁸ Kòo ité deborè kénwanti dikari kupíkú tekú, kénkéri kǎtuǎke Mikaa cǐtǎ Efadaimmu tempǎ nyetǎrè ònkè. ⁹ Kè Mikaa ò beke ke dǎ: A yǎnni de? Kòo dǎ: N tú Defii wuu nkou nwe, ke iténi Betideemmu Sudaa tempǎ. N wanti m bo mborè nde.

¹⁰ Kè Mikaa ò náké ke dǎ: Mbo m borè kénáá n cǐtǎ kó ikuǎ niùti kè n níí da duǎ ndibenni kúú mmedítibii ntepítǎ, kè nda duǎnné tiyǎàti nè tidiiti dǎ da békú mèè botí.

Kè Defiibe botí kou taroo, ¹¹ kéyie nkémbo Mikaa cǐtǎ, kòo ò dǎo ò bire. ¹² Kóò dǎo ikuǎ niùti, kòo mbo o cǐtǎ. ¹³ Kè Mikaa dǎ: Di mǎnni n yǎmu ke dǎ nti Yiè nKuyie mbo n dǎo mesàà nDefii wuu nkou mè nnaámmè n cǐtǎ ikuǎ niùti.

18

Danniibe wantimè be kó ketenkè

¹ De mǎnni Isidayeeribe do ò mǎke okpǎàti. Merǎme kè Danni botí kǎbe nwanti be kó ketenkè, bè bo mborè. Bè mu ndo ò mǎke ketenkè Isidayeeribe cuokè. ² Kè bèè tǎatè be botí mieke yekǎmbò yembè bènùmmù, kǎtò Sodaa nè Esitǎadi ke dǎ, bèe kǎte képaatè diheì kè di yǎtǎ. Kè bèè kǎtè kǎtuǎke Efadaimmu tempǎ nditǎri ònkè, kǎbáté Mikaa cǐtǎ borè ke bo yíé. ³ Bè me ntǎkénèmè Mikaa cǐtǎ, kè bèè keè Defii wuu nkou tammè kè mè banté, kǎtǎónko kóò beke ke dǎ: We nda tǎni die? A pí mba die? A kó mucǎntimu tu ómmu deborè?

⁴ Kòo bè tǎnné ke dǎ: Mikaa wèè yǎ nní mbo o borè ke tú ikuǎ niùti, kòo n yieti. ⁵ Kè bè dǎ: Tú mbeé nti Yiè nKuyie nkéyá kè kuce ti kéri kù bo ntú kusǎákù.

⁶ Kòò dǎ: Kotenè kè bá nyǎkù ti Yiè nKuyie nyó ndi bonèmu.

⁷ Kè de kó benitibè benùmmù pǎtǎ kǎtuǎke Daiisi kénssò bèè dǎ bo bè tuómmu Sidoniibe tǎmè, ke kari bá timatí ò bèe kǎónnè. Bè ò yǎkù dǎmarè, òmǎu ò bè fǎũko, bè me nyí tǎkénè Sidoniibe. òmǎu do ò bè baké. ⁸ Kè de kó benitibè wǎtení Sodaa nè Esitǎadi kǎbe borè kè bèè be beke ke dǎ: Dè dǎnnimè? ⁹ Kè bè dǎ: Tí kotenè kè bè do, ti kǎte ke yǎmu diheì ke sǎ ndi wenni mediè. Bá nkarihé detetǎrè, bá nhǎotini! Tí kotenè kè bè do kǎfietè diheì. ¹⁰ Kè ti tǎùkoo di bo yà di nitibè tuómmè, bá be èi ò sǎnní dǎ békú dǎ kó dimǎà onití dǎmarè ò kpa de kó diheì.

¹¹ Merǎme kè Danniibe báatí Sodaa nè Esitǎadi kǎmbo benitibè sikǎusikuǎ (600), ¹² kǎkǎte kǎbáté Kidiya-Yeadiimmu Sudaa tenké, dǎe te kè bèe yu de kó dibòri ke tú: Danni kǎbe kari, ke me nde yu nè yieni, kè dǎ bo Kidiya-Yeadiimmu èi ònkè. ¹³ Bè de nyitè kǎkǎte Efadaimmu tempǎ nditǎri ònkè kǎtuǎke Mikaa cǐtǎ. ¹⁴ Benitibè bènùmmù bèè do kǎte képaatè Daiisi èi, kè bèè náké be tebií ke dǎ: Tetenkaanitè nè sisǎmpǎsì nè tetetè tǎ dǎri timátí dǎe bo die nte cǐtǎ matè mieke. Díí né yǎ di dǎ nkédǎòmè.

¹⁵ Bè me nyí kédèè, kǎta Mikaa cǐtǎ kédǎu nDefii wuu nkou. ¹⁶ De mǎnni kè Danni botí kǎbe sikǎusikuǎ (600) bèè do báatí kè bè cǎnnú dibòri. ¹⁷ Kè bèè ò dǎu nkédèè kǎpǎtǎ kédèke kudǎnkú kǎta kudieku kǎtúóté tetenkaanitè nè sisǎmpǎsì nè tetetè tǎ dǎri timátí. De mǎnni kè benitibè sikǎusikuǎ (600) bo dibòri kè ikuǎ niùti bo be borè. ¹⁸ Kè ikuǎ niùti yà bè tamè o cǐtǎ ke tǎóté tetenkaanitè nè sisǎmpǎsì nè tetetè tǎ dǎri timátí, kòo bè beke ke dǎ: Di dǎori ba dende? ¹⁹ Kè bè dǎ: Cǐtǎ kéyí a nùu cǎu, kè ti tǎnné kénáá nti botí kuǎ niùti. A bo ntúmè Isidayeeribe botí makú kuǎ niùti, dǎ ò tǎũnè a bo ntúmè te cǐtǎ tǎmǎa kouá?

²⁰ Kè diwǎi pí nyikuǎ niùti, kòo tǎóté tetenkaanitè nè sisǎmpǎsì nè tetetè tǎ dǎri timátí, kǎkǎorenko dífnni.

²¹ Merǎme kè bèè pǎtǎ kǎsǎoté be ce kénii nyibí nè iwũ nè tinenti. ²² Mikaa nè o cǎpǎtitabè kè bèe nyóò bè yà kè bè dǎtè kè bè mbè bèti. ²³ Kè Danni botí kǎbe keè bè pǎikómè kǎwǎtǎni kéyá Mikaa kóò beke ke dǎ: Dè dǎmmè? Ba nkó yeùdihure nye?

²⁴ Kòò kè tǎnné ke dǎ: Di tǎóté n tenkaanitè nè sisǎmpǎsì nè tǎ dǎri timátí ke kǎrinè ke wǎte ke m békú dǎ dǎmmà?

²⁵ Kè Danni botí kǎbe dǎ: Yí kéyí fǎũ, kǎa bo yà ti yóò da dǎo dè! Kǎa ò yǎ a kú fǎ nnè a cǐtǎ kǎbe.

²⁶ Merǎme kè Danni botí kǎbe nsókè be ce kè Mikaa banté bè ò kperíninèmmu kéyóu kǎkò.

Danniibe p̄ntemè Daiisi ke maá be èi nè Kuyie ntaummè tou

²⁷ Memme Danni boti kabe tamè Mikaa nenti nè wèè do tú o kó ikuò niùti kèp̄ētēnē, kékote kédò Daiisi èi kékua di nitibè bēè do kari ke tuó nke í yīkù, kēdeè kécúu ndihèi. ²⁸ Bá òmòu í mbè deetè ke yé bē do í tókénēmè Sidonni, òmòu me ndo í bē baké. Bē do bo Beti-Deobu biriku nku. Kè Danni boti kabè bē p̄ntè kémaá be èi, ²⁹ ké di yu ke dà: Danni. Be yàari wèè do te de kó diyētiri, Sakobu birè marè kó diyētiri do ndi. ³⁰ Kè Danniibe fii ntetenkaanitè kè Mòyiisi birè Kedisammu birè Yonnatāā ntú ikuò niùti kés̄ōtēnē be kó ibio kētuokenè be dootitabè bē p̄r̄imú dii m̄nni kè kōnnè. ³¹ Bē do fiiammu Mikaa do d̄d̄ tē tenkaanitè kè ntè m̄ke Kuyie ntaummè tou do bo yèè m̄rè Sidoo.

19

Bensamee boti kabe do d̄d̄ ìi s̄ake

¹ De m̄nni Isidayeeribe do í m̄ke okp̄àti, kòo niti m̄u mbo Efadaimmu temp̄e ndit̄ari ìnkè kò diheì, dii d̄t̄irine yeteyè. Ò do tú Defiibe boti kou nwe ke dè bo, kétútóté o poc̄enni mari Betideemmu Sudaa boti mieke. ² Nè di kè bēè kpa, kè dii ò yóu kékò ndi cice c̄ētè kámbo ke d̄ betāābè bēnāā. ³ Kòo d̄uú it̄e kēt̄unne ke bo ò bámmú kè bēè kò, kétútóté s̄ammarímúbè bēd̄ébè kòo kóo t̄ánti ò n̄inè kè bēè tuakoo, kòo poc̄enni ò tanné di cice c̄ētè, kòo ò c̄outè nè diwèi, ⁴ kédúo nkòo mbo o c̄ētè mieke, ke dà yewe yētāāti. Nè o kóo t̄ánti kè bē nyo nke yò nke d̄u. ⁵ Diyie naanni yie kè bēè it̄e dik̄unweñni ke dà, bē bo kò nkòo c̄ak̄uu yete ke dà: Karinè kédì k̄ép̄et̄e muw̄erimú ke n̄e na kék̄et̄e.

⁶ Kè bēè karoo kè bēè w̄ennè kédì k̄eyà, kēdeè, kòo dap̄àā nc̄ak̄uu ò n̄akè ke dà: Túóté m̄f̄iè k̄eyiè k̄eyie ndie nk̄aa yemm̄e c̄atè.

⁷ Kòo nd̄s kékò nkòo c̄ak̄uu yetoo kòo yóu ke yie k̄eyiè. ⁸ Diyie nummuri yie kè dè nkpaá uu dik̄unweñni s̄e kòo báati ke bo kò nkòo c̄ak̄uu yete ke dà: Kari kédì, kuyuo ku ke n̄e k̄et̄e.

Memme kòo kari kè bēè w̄ennè kédì. ⁹ Bē di dii m̄nni ke deè kòo nd̄s k̄etútóté o pok̄u nè o t̄ánti kè bēè kò, kòo c̄ak̄u ò n̄akè ke dà: Diyie die nke deè kè d̄ biiri, túóté m̄f̄iè nk̄edúo die nk̄aa yemm̄e c̄atè, kè dè nkpaá uu k̄aa kò.

¹⁰ De m̄nni odap̄àā m̄me nt̄enke í nyie nke bo nkpaá, k̄etútóté o pok̄u nè o s̄ammarímúbè bēd̄e, k̄eboū t̄in̄enti de ìnkè, k̄enk̄er̄i k̄etuoke Sebusii, diheì bē tu di di m̄m̄nni Sedisad̄emmu.

¹¹ Bē t̄uakoo dii m̄nni diheì ke s̄s̄ ndiyiè deè, kòo kóo t̄ánti ò n̄akè ke dà: Tí k̄ote Sebusiibe cie k̄eyiè. ¹² Kòo yete ke dà: Tí báa k̄ote diheì mari Isidayeeribe í bo di. Tí p̄ēt̄e kékote Kibea.

¹³ Tí yetoo k̄etuoke Kibea yoo Damaa, yeè ek̄e kó òimari ndi ti d̄o nk̄eyièmm̄e.

¹⁴ Kè bēè s̄ōt̄e be ce, kè diyie nyóo ta kè bē t̄uakoo Kibea, Bensamee boti kabe cie. ¹⁵ Bē t̄uakoo dii m̄nni diheì k̄eta ke bo yie nk̄ibea k̄ebát̄e, k̄enkari yaárè, òmòu me nyí mb̄e yu kè bē bo ta o c̄ēt̄e.

¹⁶ Kè bē ns̄o nhodakóti m̄u k̄ūntiní kupaku, o cie do bo Efadaimmu temp̄e ndit̄ari ìnkè nke, kòo k̄ōt̄eni ke bo Kibea Bensamee kabè cie. ¹⁷ Kòo yà op̄àā kòo k̄ari yaárè, kòo ò beke ke dà: A yenn̄i de? A k̄ari ke?

¹⁸ Kòo ò t̄ēñné ke dà: Tí bonn̄i Betideemmu nwe Sudaa boti kabe cie, ke k̄ūnti Efadaimmu dit̄ari ìnkè, diheì dii í tókénē yeteyè. N do k̄ote Betideemmu nwe, ke k̄ūntiní òmòu me nyí n yu kè m bo yie n̄ho c̄ēt̄e. ¹⁹ M me nt̄omu timút̄i n s̄ammarímúbè kp̄éi nke m̄ke p̄ēè nè menaā m̄m̄i nn̄e m pok̄u nè n kóo t̄ánti ti kp̄éi, d̄amarè í ti d̄ōnni.

²⁰ Kòo dakóti dà: Diwèi nda bonè, m̄u yóo da duó ndè da békú d̄e, a báa yie nyaáre.

²¹ Ò yí memme, kóo tanné o c̄ēt̄e kédúo nt̄imút̄i s̄ammarímúbè kēdeè kè bēè óu be naac̄ei, kédì k̄eyà.

²² Bē kp̄aa me nyo nn̄e diwèi, kè diheì kò itookperí yamb̄e k̄ōt̄eni, k̄éc̄ēt̄e t̄ec̄ēt̄e, k̄ébente dic̄aù, k̄enák̄e odakóti t̄ec̄ēt̄e yie nke dà: Dennen̄i onit̄i wèè ta a c̄ēt̄e, tí d̄s̄ kóo duón̄emu.

²³ Kòo dakóti yenn̄i kè bē n̄akè ke dà: N kabè báa d̄āñn̄e meyei m̄memme kó kubot̄i. Báa d̄āñn̄e is̄oke inyi, nk̄oo p̄āā nwe. ²⁴ M m̄ke osap̄àā mb̄a ò mu nyi yé onit̄id̄u, m bo wè ndi duó nk̄e di d̄āñn̄e di d̄ōm̄e. Di báa d̄āñn̄e onit̄i yie nyis̄oke kp̄ere.

²⁵ De kó benit̄ibè í nd̄s k̄ēk̄e. Memme kè Defii wu nkouu dennen̄i o pok̄u, kè bēè ò p̄īñn̄e muw̄erimú, k̄enyiè nkoò duón̄e keyènk̄e kem̄u, kóo f̄iinkoo kuk̄unwent̄oo. ²⁶ Dik̄unweñni kòo nitipok̄uu k̄ote odakóti c̄ēt̄e o d̄u bo t̄ēè mieke k̄edoroo k̄endúo kè diyie yàa yenn̄enni. ²⁷ D̄e went̄e dii m̄nni kòo d̄uú yenn̄i ke bo s̄ōt̄e o ce, k̄éns̄o n̄ho pok̄u duó dib̄ori ke c̄āanko, kòo n̄au dak̄e dib̄ori. ²⁸ Kòo dà: Ít̄e kè tí p̄ēt̄e!

Kòo nduó k̄éc̄ék̄e kòo ò túóté dic̄iri k̄edaa n̄ho s̄ammarímú ìnkè, k̄ép̄ēt̄e kékò n̄ho cie. ²⁹ Ò t̄uak̄e dii m̄nni o cie, k̄etútóté dis̄iè k̄ék̄ēt̄e oc̄i yek̄ék̄e t̄ep̄it̄e nè yēd̄é, k̄edúo nyis̄idayeeribe

boti bá kù dikée dimáa. ³⁰ Bèè kó dimáa dè yà kè bè nnaa nke tú: Ti mu nyí yà diè mboti ti me nyí dè kèè nê Isidayeeribe yènnimè Esibiti. De kó tináahti dò nti ti wèntému kéya ti bo yímè.

20

Isidayeeribe dokénèmè Bensamee boti kabe ke bo peite

¹ Kè Isidayeeribe wènnè bemau kétéi mMisipaa ti Yiè nKuyie nyiikè kétéúté Danni tenkè kétuakénè Beerisebaa, kétuakénè Kadaadi kókoo. ² Kè ti Yiè nKuyie nkó benitibè Isidayeeribe boti imau nê be kó bekotibè kè bée tíi nditínni, kémbo sikoupiikóúsínàà (400000) bèè nò mmudoò. ³ Kè Bensamee boti kabee keè Isidayeeribe tiiimmè Misipaa.

Kè Isidayeeribe beke ke dō: Ti náké de kó meyei mpeité mēè boti?

⁴ Defiibe wua kou bè kù wèè pokù, kòò bè tēñné ke dō: N sòò tūðkeni Bensamee tempè nku Kibea, mí nnè m pokù kè ti ndó kēyié. ⁵ Kè Kibea ei kabee kotení kēcētē m bo tēè cītētē keyènkè kéndó kè n kua, kēduñnè m pokù muwērimù ke tonté kóò kùò. ⁶ Kè m me nhò tūóté ke kèkè, ke totí Isidayeeribe tenkè duó ke mamè. Ke yé bè dōdmè meyei ndiemè mme isake Isidayeeribe cuokè. ⁷ Díní Isidayeeribe di tiiimmu die ndimau. Nákenè kéya di bo yímè.

⁸ Kè bée wènnè bemau ke dō: Ti kóò mōu í kúnti ke bo ta o fii yoo o cītētē. ⁹ Ti yóó do Kibea kabee mudoò mmu. Tí tūñnné tēté. ¹⁰ Isidayeeribe boti imau mieke kè benitibè bo tekòutè (100) tí deite tepíté, kè bè me mbo tekoupiité (1000) tí deite tekòutè, kè bè bo tekoupiité (10000) tí deite tekoupiité (1000), bèè yó nwaanní tidiiti ke duó mbèè kòri ke bo do Kibea képeite Bensamee boti kabee dōò ìi sòke Isidayeeribe cuokè.

¹¹ Kè Isidayeeribe wènnè dinùù dimáa ke bo kote kédó Kibea. ¹² Kè Isidayeeribe boti imau kabee tō nkè bée náké Bensamee boti kabee ke dō: Yé dè yímè kè di dō isake ìi mboti di cuokè? ¹³ Tí duónnè Kibea ei kó itokperi yembè, kè ti bè kùò, kēdeite meyei nyIsidayeeribe cuokè.

Bensamee boti kabee me nyí nyie nke kēnté be tebií Isidayeeribe náà nti, ¹⁴ kēwènnè be ekè yemau kétéi nKibea, ke bo dokénè Isidayeeribe. ¹⁵ De yiè kéwaa mbehāāpòmbè sikoupiisidè nê sikoupiisikù (26000) be ekè tēyè kabee kēmbúúti Kibea ei kabee, bèè nò mmudoò mesàà nkè bembe mbo sikousiyiekè (700). ¹⁶ De kó behāāpòmbè bemau kè yecānkuyè mbo sikousiyiekè (700) ke nò mmudoò mesàà. Bá kè kuyurikù bo kumáa kòò dooté ditári ò báa kù nòò. ¹⁷ Isidayeeribe kó ditínni kè bembe me mbo behāāpòmbè sikoupiikóúsínàà (400000) bèè na mudoò ke deè.

¹⁸ Kè Isidayeeribe kote Beteedi ke bo beé nti Yiè nKuyie nkéyá bè boti mieke kùù dò nkéniitè kè bée kote kédokénè Bensamee boti kabee. Kè ti Yiè nKuyie ndò: Sudaa boti kabee beè dò nkéniitè. ¹⁹ Kè Isidayeeribe báati dikünwerñi sèl kékote kēbáté Kibea také. ²⁰ Memme bè pèñnènnè Bensamee boti kabee kudookoti Kibea borè. ²¹ Kè Bensamee boti kabee yenni képoté Isidayeeribe, kékua sikoupiisidè nê sikou sidé de yiè (2200). ²²⁻²³ Kè Isidayeeribe kote ti Yiè nKuyie nyiikè, kénkuò nnè kuyuokoo ke kù bekù ke bo yà kè bè bo wēte kēyié dokénè be tebií Bensamee boti kabee. Kè ti Yiè nKuyie ndò: Èè bée kote. Kè bée wēte kétéúté tikōnyauti kēpénnè kudookoti bè baa wee kù pèñné dè, ²⁴⁻²⁵ kēwēte kédó Bensamee boti kabee mudoò, kè Bensamee boti kabee yenni képoté Isidayeeribe kékua behāāpòmbè tekoupiité nê sikoupiisini (18000). ²⁶ De mōnni kè Isidayeeribe bemauu kote Beteedi kénkari ti Yiè nKuyie nyiikè ke kuò nke bou dinùù nê kuyuokoo, ke kòu ti Yiè nKuyie nyiwūš ke tuò, ke ku kòu itei metaummè kpēyi. ²⁷⁻²⁸ De kó dimōnni dè do sš ti Yiè nKuyie ntaummè tōu de mbo kè Anō bire Edeasaa kó debire Pinasi weè di báa kè Isidayeeribe beé ti Yiè nKuyie nke bo yà bè bo wēte kédokénè be tebií Bensamee boti kabee yoo be bo yóu. Kè ti Yiè nKuyie mbè náké ke dō: Kōtenè nanke n yóó duó nkè di bè namu.

²⁹ Memme kè Isidayeeribe oo mbehāāpòmbè Kibea kēfité. ³⁰ Diyiè tǎānni kè Isidayeeribe do Bensamee boti kabee mudoò, bè baa šš mǎá dè Kibea ei ilikè. ³¹ Kè Bensamee boti kabee yenni kéndokunè Isidayeeribe, kédéténè dihei, ke tó keté bè bo mbè kòumè bè baa šš yímè yewe tēyè, kékua benitibè sipisitaati Beteedi nê Kibea de kó ice ñnkè. ³² Kè be yèmmè ndò mbè to namu Isidayeeribe, bè šš bè na mēè boti. Ke yé ba? Kè bè dō kè bè yūšmmu kédéténè, kè bè tanné Kibea kpáá mieke. ³³ Memme kè Isidayeeribe tīrè wènnè kémáa Baadi-Tamaa bèè do oke dihei také kè bée ootení Kibea biriku biéké. ³⁴ De mōnni kè Isidayeeribe kó behāāpòmbè bèè nò mmudoò mesàà nkè bée tuakení Kibea borè, ke bo tekoupiité (10000), kè mudoò binté, Bensamee boti kabee me nyi ndake ke dō ndé yóó bè di. ³⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbè ānné Isidayeeribe nau mieke, kè bèè kua de yiè behāāpòmbè sikoupiisidè nê sikoupiisinnūmmu nê tekòutè (250100). ³⁶ De mōnni kè Bensamee boti kabee banté bè bè namèmu.

Kè Isidayeeribe bè yóu, ke yé bè tāmè be kabee bè do òò mbè Kibea také. ³⁷ Bèè do oke kè bée ootení mecāā nkédo dihei kékua benitibè bemau. ³⁸ Bè me ndo nákému nê Isidayeeribe tabè ke tú bè bo yà kuyukú nku dihei kēbanté bè di domè. ³⁹ Bensamee boti kabee yà dii mōnni Isidayeeribe bótirimè, kékua benitibè sipisitaati kè be yèmmè ndò mbè tó bè namu yewe tēyè

kōme. ⁴⁰De mōnni ndi kuyukū fīnnēmē dihei, kē Bensamee boti kōbee wēte kēnsū mbē ei Kibea dii pī mmuhāā nkē kuyukū fī. ⁴¹Memme kē Isidayeeribe wēte kēcuo mBensamee boti kōbe, kē kufōwāā mbē autē, kē yē bē yāmē meyei mmē bē dō. ⁴²Kē bēe cōkē Isidayeeribe kēwetinnē dikpāā, kē bē mbē bēti, bēē itēni dihei biékē kē bē nkérini, kē bēē bē soó nde cuokē kē mbē puoti kē kōu. ⁴³Kē Isidayeeribe cēte Bensamee boti kōbe kē bē fēnnē kē mbē kōtūi, kē yā tuakenē Kibea diyie yēni kēē biékē bá bē i mbē yōu kē bē bo wei. ⁴⁴Memme kē bēē kuō Bensamee boti kō behāpāmbē yekōmbō yembē mādā tekoupííte nē sikoupisini (18000). ⁴⁵Kē besōmbē cōkē kénwetī ditāri Dimā, kē bēē ninte sikoupisinūmmū (5000) kēkuo, kēsōtē kēmbeti besōmbē kētuakenē Kidommu kēyí kēkuo sikoupisidē (2000). ⁴⁶Bensamee boti kōbe kō behāpāmbē bē kōu bē de yie, bemōu bē do bo sikoupisidē nē sikoupisinūmmū ndi (25000) yekōmbō yembē mādā. ⁴⁷Bēē dō cōkē kénwetī ditāri Dimā bē mieke kē sikousiku (600) na kéyentē, kētuake di borē kē ndē bo kē dō betāābē bēnāā. ⁴⁸Kē Isidayeeribe wēte Bensamee boti kōbe bēē kpāā de biékē kē mbē tū mbē bo yēē ekē mieke kē kōu, kē kōūnē bē wūō, kē cōunko yehēkē bē tempē nkumōu mieke.

21

Bensamee boti wēte ke ketēmē

¹Isidayeeribe do tii ndii mōnni Misipaa kēparikēmu ke dō, bē mieke òmōu bāā duō nho kōo sapāā mBensamee boti kou kōo puoke. ²De mōnni kē Isidayeeribe kōte Betēdi, kēntūi nke kari ti Yiē nKuyie nyiikē nē kuyuokoo, kē kuō ntinōnnietī. ³Ke nāā nke tū: Ti Yiē nKuyie mba nkpeī nte Isidayeeribe boti mieke kē kumakū kpānnē?

⁴Kē dē nkpaā uu kē Isidayeeribe itē kēmaā diwūōtōnni ti Yiē nKuyie nkpeī, kē kū fiē iwūō kētuō, kē nkū feu itē metaummē kpēyi, ⁵kēbeke betōbē ke dō: Ti boti mieke kumakū bo kūū sōō i bo ti tiku dē Misipaa?

Ke yē bē sōō nākēmēmu ke dō: Kē wēē i kōtenī de kō metiimmē bēē ò kūō. ⁶Kē mesēmme bē pī mbē tebiī Bensamee boti kōbe kpēi nkē bē nāā nke tū: Isidayeeribe boti makū dēemu memmaā? ⁷Ti bo yīme nāke bēē na ke yentē mudoō mieke kē bēē pétē bē pobē? Ti sōō parikēmu ti Yiē nKuyie nyiikē ke dō: Ti kōo mōu bāā duō nho kōo sapāā mbē kōo mōu kōo puoke.

⁸Kē bēē biékē betōbē ke bo yā bē boti mieke kē kumakū bo mbo kūū sōō i kōkē bē tii ndē Misipaa ti Yiē nKuyie nyiikē, kēnsū nKadaadi tempē mmieke Yabesi ei kōbe sōō i bo dē kō metiimmē. ⁹Kē bēē bate bēē sōō kōtenī, kē i nyā Kadaadi tempē nYabesi ei kou mōu. ¹⁰Bēē sōō bo de kō metiimmē kē bēē deite yekōmbō yembē, kē bē mbo tekoupííte nē sikousidē (12000), kē bēē bē tō nde kō dihei kē bē nākē ke dō: Kōtenē Kadaadi tenkē nYabesi ei kēkuo di niti bē nē benitipōbē nē ibi. ¹¹Dī kuō benitidaabē nē benitipōbē bēē yītē benitidaabē kēsūs mbesapāmbē bēē mu nyi yītē benitidaabē.

¹²Kē bēē pétē Kadaadi tenkē Yabesi ei mieke besapāmbē sikousināā (400) bēē mu nyi yītē benitidaabē. Ke bē kōtenī Sidoo Kannahāā, bē borē.

¹³De kō difōnkūō bēē sōō bo bē tii ndē, kē bēē tō mbenitibē Bensamee boti kōbe bēē sōō cōkē kēsōri ditāri Dimā bē borē, kē bo bē wammūnē metaummē. ¹⁴Kē Bensamee boti kōbee wēte kēkonni mecāā nkē bēē bē duō mbesapāmbē, bē kūō Yabesi ei kōbe ke sūs mbē. Bē me nyi mbē cētine.

¹⁵Kē mesēmme pī nyIsidayeeribe Bensamee boti kōbe kpēi nke yē ti Yiē nKuyie ndo duōmmē kē de kō kubotī fītirī feitē Isidayeeribe boti mieke. ¹⁶Kē Isidayeeribe tīnni kō bekōtībē dō: Benitipōbē tēnke i bo Bensamee boti mieke. Ti bo pétē de benitipōbē kēduō mbēē yentē mudoō mieke? ¹⁷Bensamee boti mieke bēē yentē bē fuku dō nkēsōtēmu. Kē dēē yie nkē de kō kubotī bāā kō Isidayeeribe boti mieke. ¹⁸Ti me nyi yōō na kē bē duō nti kō besapāmbē kē bēē puoke. Ti sōō parikē mēē kpēi nke dō: Ti mieke kē wēē bē duō nho kōo sapāā nti Yiē nKuyie nhō cōō.

¹⁹Kē bēē dō: Ti Yiē nKuyie mbanni ò mme mbomē bá dii benni Sidoo Betēdi bakū yōu kuce kūū kōrinē Betēdi nē Sisemmu ku kō diyie yēni kēē biékē Debona bakū cānku. ²⁰Memme kē bēē tiē mBensamee boti kōbe ke dō: Kōtenē kēsōri fīnyī kō depaa mmieke, ²¹kēnwēi, kē Sidoo ei kō besapāmbē yēnni dii mōnni ke kari tihauti di itēni, bá wē kōo pī nhosapāā nhōmāā kē di kōnnē kēpuoke. ²²Bē cicebē yoo bē tābē kē bē ti sōōkēnni dikpānni, ti bo bē nākē ke dō: Bē di kuō mmesēmme ke yē ti i namē ke pētēni besapāmbē Yabesi ei kē bē di cētine. Bē me nyi yōō di duō mbe kō besapāmbē ke bo nyiēkū bē bo yīme bē yetēnē dinūū bē do dōūnnē di ti Yiē nKuyie.

²³Memme kē Bensamee boti kōbee tūnne bē bē duō nyi tiē Sidoo kō besapāmbē yēnni dii mōnni ke bo kote tihauti, kē bēē pīmmū besapāmbē dē bē bēkū mbē boti kēkōnnē kēmaā bē ei kēnkari. ²⁴Kē Isidayeeribe sōmbē cīfētē, bá wē kōo kōte o boti kōbe borē, nē o naāmūnkū kōbe. Bá wē kōo mbo o tenkē.

²⁵De kō dimōnni Isidayeeribe do i mōke okpāāti, bá wē kōo ndōōri ò dōmē.

ODUTI Di mpátíri to tũ náànti

Oduti kó dipátíri ti náá ntũ do dǎǎ ti nti Bebaatíbè do baké dii mǎnni Isidayeeribe.

Dikǎnni mari dii do tanni Isidayeeribe tenké kǎo niti mǎu bo Betideemmu ei, Sudaa tenké mieke, kǎo yètiri tu Edimedeki kǎo mǎke inidabí idé, kǎo ité wenwe nè o poku Naomii nè bɛ bí idé kékate Mǎabu ei, ketenké naati dɛ kékari. Kǎo nitidabí idé puoke Mǎabu ei kó benitipòbè Ɔripa nè Oduti.

Oduti kó dipátíri dǎ kɛ ti náké dɛ kǎo nitipopǎǎ Oduti wèè í tú Isidayeeribe botí kou ò tamè mmè Kuyie kǎbe mieke. Dɛ kpéi nkè dɛ kó dipátíri ti náá nhOduti do tũnni mmè botí do dǎu ciètè nè ò do tũ mmè Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkù, wenwe wèè í tú Isidayeeribe botí kou.

Di náammu Kuyie nhǎǎ yietí mǎè botí oniti wèè dǎǎrimè wenni ò pĩ mmũu tǎmmũ kpéi. Di ti náammu Oduti nè o cǎkũ Naomii bɛ ta mǎè sémmè mieke. Kè Kuyie nné bɛ dǎǎ mesǎa ndiemè. Dèè benkú ò do taunnèmè benitibè ke dǎǎri Kuyie ndǎ dɛ.

Okpàati Dafiti yàǎri tu wèè kó debire, wenwe Mǎabu ei kǎo nitipòkũ wèè te Dafiti yàǎribè, Odeetiwe Yesu yǎnni bèè kó kufuku mieke. (Matie 1:5).

Di mpátíri náànti dúǎ ke dǎmmè

1. Dè wũškémè kè Oduti yǎa neiné ò cǎkũ kékonní Betideemmu tũ 1
2. Oduti kǎtémè kupaku ke bo déri tidiiti 2
3. Dè wũškémè kè Boasi yǎa puokenè Oduti 3-4

Edimedeki nè o poku bɛ kǎtemè Mǎabu

¹ Bebaatíbè baké dii mǎnni Isidayeeribe tenké kè dikǎnni dieri mari tanni dihei, kǎo niti mǎu ité Betideemmu ei Sudaa tenké nè o poku nè ò nitidabí idéi kékate kǎmbo Mǎabu kǎbe tenké. ² Dɛ kǎo niti yètiri do tú Edimedeki (dèè tu Kuyie mbaké), kǎo poku kpɛri tú Naomii (dèè tu Diwèi yiè), kǎo bire marè kó diyètiri tú Madonní (dèè tu Ɔcĩri) kè dɛtɛrè kpɛri tú Kidionni (dèè tu Mumǎmmũ). Bɛ do tú Efadata naàmũnkũ kǎbe mbe. Bɛ do iténi Betideemmu ei ndi Sudaa tenké kékate kǎmbo Mǎabu tenké depaa. ³ Kè Edimedekii kú kè Naomii nkpaá nè ò nitidabí idé. ⁴ Kǎo bí puoke Mǎabu ei kó besapǎmbè. Kǎo mǎu yètiri ntũ Ɔdipaa, kǎo tǎu kpɛri tú Oduti. Kè bɛ ndè mǎke yebie ntepiítè. ⁵ Madonní nè Kidionni kè bèè kú kè bɛ yǎ nkpaá omǎa ke pǎa ò dǎu nè o bí.

Oduti neínèmè Naomii kè bèè kò mBetideemmu

⁶ Mǎmmè kè Naomii keè ti Yiè nKuyie ndǎǎmè ò kǎbe mesǎa nkè tidiiti buoté kéité Mǎabu kǎbátí kénkũnti ke neiné ò cǎǎbè bedé. ⁷ Kè bèè kété kǎmberínè kuce. ⁸ Kè Naomii náké ò cǎǎbè bedé ke dǎ: Bá wè wèè kò nho ciètè ò yǎ borè, kè ti Yiè nKuyie ndi dǎǎ mesǎa nkéndonnè di mè dǎǎmè bèè ku, nè mí m mǎmmu. ⁹ Ti Yiè nKuyie ndi teennè kè di pété di daabè kéompè. Kǎo bɛ kǎũnnè kè bèè ku. ¹⁰ Kè bɛ dǎ: Biti, ti yó nda neínèmu a cie.

¹¹ Kè Naomii dǎ: M bí, kǎnnè. Ba nte kè di dǎ kè nni nneínè? N yí kpaá ke dò m bo peité ibí kè ì di puoke. ¹² M bí, Wètenè, N kǎtému mediè, n yí kpaá ke dò nkéyenke onitidǎu, Bá kè n tu m bo yenke yíe nképié ibí, ¹³ di bo na kǎmbaa kè ì kótǎa? Di báa yenke otǎu mǎuǎa? N sémmè di pǎétému. Ti Yiè nKuyie nkpannè mí nwe.

¹⁴ Kǎo cǎǎbè kuş mbedé kè Ɔdipaa kǎũnnè ò cǎkũ kóǎu nkéwète, kè Oduti nhò kpaánè.

¹⁵ Kè Naomii dǎ: Nte a dúǎ ke wète ò kǎbe nè o bǎkè dɛ borè, múnke wète.

¹⁶ Kè Oduti dǎ: Bá ntũ n da yóu kéwète, a tati dɛ n dɛ ntati, a kǎbe yó ntũ n kǎbe mbe, Kuyie nha tũ nkù n yó nku ntũ. ¹⁷ A yóo kú dɛ, n yóo dɛ nkú kè bɛ n kũnnè. Kè n yí dɛ dǎǎ ti Yiè nKuyie nni mpoté. Mukũũ mmuú mǎa bo ti yate mí nnè fǎ.

¹⁸ Kè Naomii yǎ ò yetoomè ke bo nhò neínè ke dǎ yúó.

¹⁹ Kè bɛ ñnéi bedé kétuǎke Betideemmu, kǎntatoo dihei, kè dɛ di benitibè. Kè benitipòbè ntũ: Naomii nwea? ²⁰ Kǎo dǎ: Di bá nni nyu ke tú: Naomii, di nni nyu ke tú: Meyeñcaárimè. Ke yé muwērímú mumǎu yiè nni ndiímmè mesémmè. ²¹ N do iti ke tǎmu, ke konní n nǎu sinũmmũ. Bá nni nyunè ke tú Naomii, ti Yiè nKuyie mmuwērímú mumǎu yiè nni mbútinnèmu ke n tannè mesémmè mieke.

²² Mǎmmè Naomii nè ò cǎkũ Oduti Mǎabu ei kou bɛ itémè Mǎabu kétuǎke Betideemmu, dididèi ketirí dii mǎnni.

2

Oduti dèèmmè tidiiti Boasi paku

¹ Naomii dāu Edimeḏeki naàmùnkù kou mōu wēē do bo ke mōke o kperε kōo yētiri feí, kē bē ò tu Boasi. ² Diyiε mari kē Odutii náké Naomii kē dā: N dō kékóté òmōu paku nku, kōo yie n dérí tidiiti. Kē Naomii dā: Kóté m bire.

³ Kōo kóté kupaku makù kē betōmbē nni kōò tū nke déénte. O yuu yó nnaati dē ke s̄s̄ nku paku tū Boasi kōku nku.

⁴ Kē Boasii íté Betideemmu kékótō kédōu mbetōmbē kē dā: Ti Yiε nKuyie nni ndi bonē. Kē bēε ò tēnné kē dā: Kù da dāò mesàà.

⁵ Kē Boasii beke wēē bàà betōmbē kē dā: We ntu onitipòkù yie?

⁶ Kōò dā: Naomii náénni wēnwε Moabu, ⁷ ò mōomu dinùu kē bo dérí, nē dikūnwērini ndi ò dēémme, ò yí cóké sām̄p̄ nwe.

⁸ Kē Boasii náké Oduti kē dā: N kóo sapàà nha báá kōte òmōu paku, r̄bo diε nnē n nitipotōmbē kē déé. ⁹ N nákému betōmbē kē tū bē báá da béinnē, kē sinéyēí da pí nhá kōte káyà bē dōnì mēε niε.

¹⁰ Kē Odutii nínkù Boasi ìiké kóò náké kē dā: Dē yīmε kàa n dāò mesàà nke m pēnsiri, mí nwēē tu op̄d̄?

¹¹ Kē Boasi dā: Bē ñ nákému a dāòmē a còkù nē a dāu kumē nē a yómē a cice nē a yō nē a ei kē kōtení kē bonē kubotí tekù, a do í yé kù. ¹² Ti Yiε nKuyie nda yietí mesàà nha dāò mè. Ti Yiε nKuyie tinti nȳlsidayeribe tū nkù da dāò mesàà nkē mē ndeu, kē n da kānké.

¹³ Kē Oduti dā: N yiε a nni ndōori mesàà nha n dāòmē kē náríkunnε n yēmme, kē n náánε diwēi kē dō nha kó betōmbē m mε nyí bē tūòke.

¹⁴ Bē yóó di ò di mōnni kē Boasii náké Oduti kē dā: Kōtení kēdi, p̄d̄tē a p̄é tikūnti. Kōò ò duó ntidiiti bē pūríné ti, kōò cāáké kénsannē késús. ¹⁵ Ò wētε dii mōnni kē bo dérí kē Boasii náké betōmbē kē dā: Yómē we kōo ndéé, di báá ò kōkénē. ¹⁶ Di yóu kē tidiiti nduò kōò déé, di báá ò kpānnē.

¹⁷ Kē Oduti ntūū nke déé nkétuakenē kuyuoku, kēpuotí kēpíε nteyàtē, ¹⁸ kētó kékōnnē kēbenke o còkù, kōò duōnnē tidiiti ò do di késús nti. ¹⁹ Kōò còkù ò beke kē dā: A dēri we mpaku yie? A pí nde mutōmmú? Ti Yiε nKuyie ndāò mesàà nwēē da cōuté.

Kē Odutii ò náké dēε dāò, kē dā ò dēri wēē paku o yētiri tu Boasi. ²⁰ Kē Naomii dā: M banté kē dō nti Yiε nKuyie nkūi ti dāò mesàà nkù do mē dāòmē bēε ku, kùu dāò mesàà nde kóo niti. Kē yíε bēi nke dā: Boasi tu tinaàmùnkù kōbe kōò mōu nwe wēē dō nkéndake ti kpéi.

²¹ Kē Oduti dā: Ò béimmu kē tū nni mbonē o tōmbē kē déé nke bē yàa deēnē mudidēi.

²² Kē Naomii dā: Mbonē Boasi tōmbē, a báá kōte kupaku tekù makù, bē yàa bo da kpānnē.

²³ Kē Oduti nkūōt̄inē Boasi nitipotōmbē kē déé nke yàa deēnē tidiiti ketiti nē tidérifi, kē baa bonē o còkù.

3

Naomii tiémme Oduti

¹ Diyiε mari kē Naomii náké Oduti kē dā: M bire, n waà ndē bo yīmē mme kàa r̄bo kē dē da naati. ² Di mmōnni a bantému kē dō mBoasi a niēnē wēē kó benitipotōmbē kē déé nho paku ò tu ti naàmùnkù kou nwe, ò puoti yie nkó keyēnkē nke o yie. ³ Wuó káyōre amáà tūdāàrí kédāátí a yaásàati kékōte o yie, a né báá yie nkòò da yà kē mu nyí di kē yà. ⁴ Kōò yóó duó a nhò paké, kōò duó kàa kōtoo kédāa nho yààkù kédúo o naàcēi také kōo banté a dōmē wēε daate a kpéi. Ò bo da náké a dō nkédōò dē. ⁵ Kē Oduti dā: N yóó dāōmu a n náké ti timōu.

⁶ Kē Odutii íté kékōte kuyiε kédōò o còkù ò náké ti weti weti. ⁷ Kē Boasii di káyà kōo yēmmeε cāté kōo kōte kéndúo ò diiti cōu dē. Kē Odutii bānnē kékōtoo kédāa nkuyààkù o naàcēi také kéndúo. ⁸ Keyēnké cuoké kē Boasii entení káyà onitipòkù duōmē o naàcēi také kē dēε ò di. ⁹ Kōò dā: Wenninwe?

Kē Oduti dā: Mí nhOduti nwe a kóo t̄anti, daate n kpéi, f̄s̄s̄ tu ti naàmùnkù kou wēē t̄aké, kē dō nkē n tieke.

¹⁰ Kē Boasi dā: N kóo sapàà ti Yiε nKuyie nda dāò mesàà, a dāò dē bàmbà ndē pēētému a dāò ndē a còkù, demōu dēε benkù a dōmē ti naàmùnkù, a í wammú bēdapāmbē bēε mōke bε kperε yoo idawaá. ¹¹ N kóo sapàà mbá nyíèkù, n yóó dāōmu a dō ti. Benitibē bemōu yému a tūmē onitiposāwē. ¹² Mōmmu nwe n dōmmē kē da tūtóté, òmōu né bomu wēē da tókénē kē m pēēté. ¹³ Nduó diε nkē dēε wenté kē tí ti yà. Kōò dō kē da tūtóté, wēε da tūtóté, kōò mε nyí dō, m béimmu kē yu ti Yiε nKuyie nyētiri kē tū, m bo da tūtóté.

¹⁴ Kē Oduti nduó kē dēε wenté kōo yē kē dē kpāá uu. Boasi do í dō bē nyé ò kōtenimē kuyiε.

¹⁵ Kōò dā: N duōnni a yààkù.

Kē Odutii ò duó, kōò cūs tidiiti cidōòbē tepíté nē bēnùmmù kōò toú. ¹⁶ Kōò kò ndiheí o còkù Naomii boré, kōò ò beke kē dā: M bire ònti dāò?

Kè Oduiti ò náké de kóo niti ò dàà dèè kó dimàà. ¹⁷ Kè dà: Ò m pà tidiiti cidóòbè tepítè nè bènùmmù kè tũ m báá wētení n nōunūmmù a borè.

¹⁸ Kè Naomii dà: M bire nkari bēu kēyà de kó tináahti yóó kú dè. Boasi yóó tūntemu de kó tináahti yie.

4

Boasi sōtémè Edimedeki fuku

¹ Mēmme kè Boasii kote kénkari dihei bōri bē kàri dè ke tūnni tiheikènnáahti. Wèè do dò nkéndake Oduiti nè o còkù Naomii bē kpéí kòo mpēnké, kè Boasi dà: N kou kōtēni kékari die!

Kòo kari. ² Kè Boasii yú beheikènkótíbè tepítè kè dà: Karinè die, kè bēè kari. ³ Kè Boasii náké wèè dò nkéndake bē kpéí kè dà: Naomii wèè konnī Mōabu wèè fiiti ti tebite Edimedeki bātè. ⁴ Kè n né yē m bo da náké kàa tē donté bēè kàri die nnè beheikènkótíbè bē iikè. Kàa mē nyí yóó tē donté a n náké kè nni nyé, kē yē a kó difōnkúò mū baatémme.

Kòò dà: Kè n na m bo tē donté.

⁵ Kè Boasi dà: Kàa donté tēbātè, á túóté Oduiti Mōabu kou okúpokù, kēsōtè wèè ku o cītè.

⁶ Kòò dà: M báá na kē dè donté n yàà bo paà wèè bo túóté n kpere. Donté n na ndonté dè, n yí yóó na.

⁷ Nè dimōnni Isidayēeribē do ò nkè bē donté dēmarè yoo bē cēte, òmōu wèè 55 deite o neùkù kéduò nhotoù, dèè benkú tináahti tūntémè. ⁸ Wèè do dò nkédonté tēbātè kòo náké Boasi kè dà: Donté, kēdeite o neùkù kóò duó. ⁹ Kè Boasii náké beheikènkótíbè nè bēè kó dimàà dè bo kè dà: Di yāmu yie n dontémme Naomii, Edimedeki, Madonni nè Kidionni bē kpere demōu, ¹⁰ kētútótēnè Oduiti Mōabu kou Madonni wèè ku o pokù kēsōtè ocī cītè, kòo yētiri báá feti o kōbē cuokè nè o ei.

¹¹ Bēè dè bo nè beheikènkótíbè kè bē dà: Ti yāmu! Ti Yiè nKuyie ndòò mēsàà a yóó túóté wèè nitipòkù kòo ndōnnè Daseedi nè Dea bē do dòmmè bēè maá Isidayēeri cītè. Á kpenkē Efadata tenkè mieke kàa yētiri feité Betideemmu. ¹² Ti Yiè nKuyie nyóu kè de kóo nitipòkù da pié ibi péu, kàa cītèè naánnè Sudaa nè Tamaa bē bire di yààri Pedesi kpere do dòmmè.

Boasi tūótémè Oduiti kē puokē

¹³ De mōnni ndi Boasii tūótémè Oduiti, kè ti Yiè nKuyie nhò dàà mēsàà nkòo púó nképeité denitidabire. ¹⁴ Kè benitipòbè nnáa Naomii kē tú: Ti sánti ti Yiè nKuyie nku yóumè kàa pètè deyaàbire dèè bo da pií. De yētiri deuke Isidayēeribē mieke. ¹⁵ Deè yó nte a ònni, kē nda tō a kótí mieke. A còkù wèè dè nda peité ò da dómu. Ò pēētēmu initidabí iyiekè.

¹⁶ Kè Naomii cōuté debire kēntōu kē dè yò. ¹⁷ Kòo cēpēetitōbè dà: Bē peité Naomii denitidabire, kē dè yú kè dà Obedi. Kè Obedii peité Sese kē Sese peité Dafiti.

Dafiti kó kufuku

¹⁸ Pedesi wèè peité Etisidonni. ¹⁹ Kè Etisidonni peité Adamu, kè Adamu peité Amminadabu. ²⁰ Kè Amminadabu peité Nas55, kè Nas55 peité Sadima. ²¹ Kè Sadimaa peité Boasi, kè Boasii peité Obedi. ²² Kè Obedii peité Sese, kè Sese peité Dafiti.

Sammuyɛɛri pátíri ketíri Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Dɛ kó dipátíri ti náá nSammuyɛɛri kpéi nke, wèè do tú Kuyie ndo tãáté bèè baatíbè Isidayɛɛribe mièke be kóo sɔnwɛ. Wèè do tũnni dihei kó tináàntì, ke tú Kuyie mpáànáàntì náàntò kè wèè tu ikuú niùti Kuyie ncìtètè. Kè dè mboní kè Isidayɛɛribe ténke í ndó bebaatíbè bèè mbè baké, kéndó kéwáá nhokpààti wèè yó mbè baké ibotí tɛi kɔmɛ.

Kè Kuyie mbè duú nhokpààti ketiwè wèè tu Sauri. Sauri mɛ nyí nhòtɛ ò bo dòòmɛ Kuyie nyí ndó dè kè kùu ò dootóo kétãáté Dafiti. Mɛmɛ kè Sauri nkékú kè Dafiti dèúkú.

Dɛ kó dipátíri ti náá ntì tu: Kuyie nkuú máá tu ku kɔbɛ kóo kpààti. Nè dɛ kpéi nkù báá na kɛpɪnnè mutɔmmú wèè í kù duú nhomáa.

Di mpátíri náàntì duú ke dòmmè

1. Sammuyɛɛri kó tináàntì ò bíkɛmbɛntì nè ò tɔmmú ò do ni mɛè botí Isidayɛɛribe 1-8
2. Sauri náá mmèè botí okpààti nè Kuyie nho dootóómè 9-15
3. Dafiti kó tináàntì nè ò do ɔɔ yenténèmmè Sauri nè Sauri kó mukũ 16-31

Anni mɔòmɛ Kuyie ndɛbire

¹ Onitì mɔu wèè do bo Damaa ɛi, Efadaimmu tempɛ nyetārè ìnkè kòku, kòo yètìri tu Edikanaa. Ò do tú Efadaimmu kó kuwuɔ nkou nwe. Sufu wèè do peitè Tou, kè Touu peitè Ediu, kè Ediuu peitè Yedokammu kòo né peitè Edikanaa. ² Kòo mpo benitipòbè bèdébè, kòò mɔu yètìri ntú Anni, kòo tòu kperì tú Peninna. Kè Peninna mmòke ibi bá Anni yie í mòke.

³ Bá dii benni kè Edikanaa níi íté Damaa, kékote Sidoo ti Yìè nKuyie ncìtètè ke bo nínkú kè kù bànté kunku Mpakedaa kè kù fié iwũ. Dè do sɔ̀ nhEdii bí idé òfinii nè Findee beè tu ti Yìè nKuyie nkuú niùbè. ⁴ Kè Edikanaa níi féúté ò ɔ̀fè ti Yìè nKuyie nképá kumaa nkumáa Peninna nè ò bí, ⁵ kèpá Anni yie ò pá Peninna kè dè màmè kuce mɛdémè. Ò do we ndó mɛdiè mbá ti Yìè nKuyie nyí mɛ nhò pámbè ibi. ⁶ Kè Peninna Anni yanti nhò cɛ́ ke càari o yèmmè, kòò àà ifeí ò í mòke mɛè kpéi nyibí. ⁷ Bá dii benni kè bè kòtɛ ti Yìè nKuyie ncìtètè ke bo fié iwũ ti Yìè nKuyie, Peninna nwanti ke bo cààrè Anni yèmmè, kè dɛ nyóú Anni kòo nkuú nkéyete mudii. ⁸ Kòò dòu Edikana ò bànté ke dɔ̀: Anni dè dòmmè kàa kuú nke yete mudii, kàa yèmmè cààrè? A mɛ nni ntè kè dè í pɛtètè initidabí tepítàa?

⁹ Kè Annii íté bè di dii mɔnni kè dèè keta ti Yìè nKuyie ncìtètè, ke sɔ̀ ti Yìè nKuyie nkuú niùti Edii kàri ti Yìè nKuyie ncìtètè bòrì. ¹⁰ Kè Anni yèmmè cààrè, kòò kuú nkè ntinɔnniɛti yìè kòò báá nti Yìè nKuyie nke tú: ¹¹ N Yìè nKuyie nfɔ̀ Mpakedaa, n kuú mmesémme, n wénté fɛnɔnsàáfɛ mí nha kóo tɔnti sámpɔ̀ kè m pá denitidabire, kàa dè nni mpá, m bo dè n da duú nkè dè mpí nha tɔmmú sáá bá kuponkù báá kááké dɛ yuu. ¹² Kè Anni mbáá ti Yìè nKuyie nkè dɛ mɔntɛ kè Edii ò wúo nke wúo nho biè mmáa yèè nampúmè. ¹³ Ò mɛ nyí yo ò náa nke tú mù, ò baa do báa nti Yìè nKuyie nnè ò yèmmè mme, kè Edii yèmmè ndò nhò muú mmenaà mme, ¹⁴ kòò naké ke dɔ̀: Dè yó nkááké dɛ kàa naà mmɔnté? Die ndòke a yóo dennemè a naà. ¹⁵ Kè Annii ò tɛ́nné ke dɔ̀: Okóti, n yí muú mmenaà, mɛyɛncààrimè mɛè ò deuté, kè ò kuònnè ti Yìè nKuyie. ¹⁶ Bá n wénté mufòmму yeimu yìè, iyentotì nè mɛyɛncààrimè dɛè ò deuté, dɛè tɛ kè m báa nti Yìè nKuyie nkè dè mɔntɛ.

¹⁷ Kè Edii ò tɛ́nné ke dɔ̀: Kote ke bá nyièkù, kè ti Yìè nKuyie nyIsidayɛɛribe tũ nkù da pá a kù mɔo dè. ¹⁸ Kè Annii ò tɛ́nné ke dɔ̀: N wénté fɛnɔnsàáfɛ mí nha kóo tɔnti.

Dɛ mɔnni kè Anni yèmmè cáté, kòò kò nkédi.

¹⁹ Kè dɛ wénté Edikanaa nè ò cìtètè kɔbɛ kè bèè piké cute kénínkú kébántè ti Yìè nKuyie nkédeè kékò nDamaa.

Bè peitèmmè Sammuyɛɛri kóò duú ti Yìè nKuyie

Edikana nè ò pokú Anni kè bèè duú, kè ti Yìè nKuyie nduú nhAnni ò kù mɔo dè. ²⁰ Kòò púó nkɛpéitè denitidabire, kè dè yu ke dɔ̀ Sammuyɛɛri (dèè tu Kuyie nkèè).

²¹ Mɛmɛ kè dibenni tɛri mboní, kè Edikanaa nwɛti Sidoo nè ò cìtètè kɔbɛ ke bo féúté fɛɔ̀fɛ ti Yìè nKuyie, kèféúténè ò kù cànnenè dii nùu kɔfɛ. ²² Anni í nneínè ò dòu, kóò naké ke dɔ̀: N dɔ̀ debire dèè cáté kè nni nkari kè ndè neínè kè dè duú ti Yìè nKuyie nSidoo kè dè nke mbo sáá. ²³ Kè Edikanaa ò tɛ́nné ke dɔ̀: Kàa mɛ ndó dè wenni, nkpaá die nkè debire yàa cáténè. Ti Yìè nKuyie ndòò kù béi ntì.

Mɛmɛ kè Anni nkpaá kè debire yàa cáténè.

²⁴ Debire càtɛ dɛi mǎnni kénkpáá kɛ́rɛ́ni, kòo dɛ kàtɛnɛ ti Yiè nKuyie ncɛ́tɛ Sidoo, wenwe nè o dòu, kɛ bè ñto dinaadaa* yebie nyètáati kperi nè muyuo nnɛ nè mɛnaa nkudɔkù. ²⁵ Kòo fèútɛ fɛnàáfɛ ti Yiè nKuyie, kédɛɛ kékɛtɛnɛ debire Edii borɛ. ²⁶ Kɛ Anni béinnɛ Edii kɛ dɔ: N yiè nha bomu, dentɛni onitipòkù wèè yàa còmúmú diɛ nha ìikɛ kɛ báá nho Yiè nKuyie, mɛi yàa nwe. ²⁷ Ntɛ debire n yàa sɛ́nni dɛ kɛ ndɛ mǎu n Yiè nKuyie kù dɛ nni mpámu. ²⁸ N yóó dɛ nkù duómumu kɛ kù ndɛ tɛ dɛ fòmumu mumɔu.

Kɛ bèɛ nínkú ti Yiè nKuyie nyìikɛ kɛ sɛ́nnóó.

2

Anni sântɛmɛ ti Yiè nKuyie

¹ Kɛ Annii sântɛ ti Yiè nKuyie nkɛ dɔ:

Ti Yiè nKuyie nkuù tɛ kɛ m pɛ́tɛ diwèi,
kuù m pa dikǎmbùd kɛ m bo ndaú n dootitɔbɛ,
kuù ñ teennɛ dɛɛ tɛ kɛ n yèmmɛ naati.

² Ti Yiè Kuyie nkuù mǎa kpa mɛyɛi,
kuù mǎa tu dipɛri dɛi n kǎnkɛ,
òmǎu tǎu í kù dǎnnɛ kɛ kpa mɛyɛi.

³ Di bá nsũũnko sipɔa kó tináaǎti,
tisInténáaǎti ténkɛ bá nyiɛni di nò miekɛ,
Ti Yiè nKuyie nyému demɔu,
kù yóó bekénɛ benitibɛ bɛ dǎorimɛ dǎommɛ mme.

⁴ Kuù keku bekpàritieɛ tǎnnɛ,
bèè dɔ cĩnni kɛ bè kpenkɛ.

⁵ Bèè dɔ yo nkɛ diɛ nkɛ bè wanti bè bo di mù kɛ mǎntɛ.

Bèè dɔ fɛũrinɛ dikǎnni kɛ bè òmpu.

Kɛ tɛhǎuntɛ pɛitɛ kucɛ mɛyiekɛ,
wèè dɔ pɛi kòo naa ntehǎuntɛ.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù ɔɔ kuɔ kɛ kuù fòukúnne,
kuù ɔɔ tannɛ oniti kudǎnkù kɛ kuù ò dènnɛni kudǎnkù.

⁷ Ti Yiè nKuyie nkuù ɔɔ dǎɔ oniti fɛdawanfɛ kɛ kuù ò kparikúnne,
kuù ɔɔ kékúnne oniti kɛ kuù ò déúkúnne.

⁸ Kuù ɔɔ íi nhocĩri mutáa mmiɛkɛ,
kédennɛ osénniwɛ mɛsémɛ miekɛ,
kɛ bè wɛnnɛnɛ benitidieɛ kɛ bè nkari,
kɛ bè duó ndikpàatikàri.

Ti Yiè nKuyie nkuù tɛ kɛtenkɛ,
kuù ánnɛ yesǎnkɛ yèè kɛ tɔ.

⁹ Kuù dǎkɛ bèè kù dé bɛ fòmumu kpɛi,
kɛ benitiyeibɛ kɔ ndibiĩnni miekɛ

kɛ yé oniti ɔɔ í nnamɛ nè omáa kó muwɛrímú.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nyóó pǎntɛmu ku dootitɔbɛ,
fɛtaafɛ bo bè pɛɛ,

Ti Yiè nKuyie nkuù yóó bekénɛ kute nkù kumɔu,
kédúo nku kóo kpàati kù tǎatɛ wɛ muwɛrímú,
kédéúkúnne kù tǎatɛ wɛ.

¹¹ Mɛnnɛ Edikanaa nè o kɔbɛ kɛ bèè kò nho cie Damaa, kɛ debire nkpaánɛ Kuyie nkuó niùti Edii kɛ pĩ nti Yiè nKuyie ntǎmmú.

Edii bí kó meborime

¹² Edii bí borime í nweni, ì dɔ í dake ti Yiè nKuyie nkpeti, ¹³ bá nè bè dɔ mɛ ntúmɛ ikuó niùbɛ. Ntɛ bè dɔ dǎori mɛɛ boti: Bè dɔ ɔ nkòò mǎu fèútɛ fɛɔfɛ ti Yiè nKuyie nkɛ kpaá béri, bɛ kóo tǎnti tuǎkɛni kɛ tɔ temátikúmpɛtɛ yenii nyètáati kpɛtɛ, ¹⁴ kɛmbaunte sinakɛsí nè sikuũmbóo nè sidúo nè tikádaabuuti miekɛ. Kòò nintɛ dɛɛ kó dimáa bɛ kpɛrɛ ndɛ. Bè dɔ mɛ ndǎori Isidayɛɛriɛ bɛmɔu bèè kǎroo Sidoo.

¹⁵ Bá kɛ bè mu nyí tǎu mmekùd nyikuó niùti tǎnti kɛtení, kénákɛ wèè fèútɛ fɛɔfɛ kɛ dɔ: Ikuó niùti tu a ò pǎ imaa nhò yóó pǔnnɛ ì, ò í yóó cǎutɛ ibirí, ò dǎ ibénni nyi. ¹⁶ Kòò yĩ: N dǎ nkétuɔ mmekùd mme kédɛɛ kǎa túótɛ a dǎ í. Otǎnti dɔ: Bǎmbá nwe a dǎ nkɛ n duó mmɛ, kǎa yetɛ n

* 1:24 dinaadaa: Yɛpátɛ mayɛ miekɛ bè wǎri yɛnaadakɛ yètáati, yeteyɛ kɛ wǎri dinaadaa dimáa dɛi mɛkɛ yebie nyètáati.

yì fiètɛ. ¹⁷ Kɛ Edii bí ndɔɔri ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dɛ̀, bá bè í nwúó mbɛ̀ kù pãa nyɛ̀ pãrɛ̀ kɛ̀ dɔ̀ nyɛ̀ tu ku kpɛyɛ.

Sammuyɛɛri bomɛ̀ Sidoo

¹⁸ Kɛ Sammuyɛɛri mbo Sidoo kɛ daati dikɔutɛyaabòri kɛ pĩ ti Yiè nKuyie ntɔmmú. ¹⁹ Bá dii benni o yɔ̀ nè o cice kɛ̀ bè kòri Sidoo kɛ bo fié iwũs ti Yiè nKuyie, nɔo yɔ̀ ò dùðkɛ diyaabòri kɛntɔ. ²⁰ Kɛ Edii ní pã Ëdikanaa nè o pokù ti Yiè nKuyie nkó mesàa nke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyóu koo nitipòkù yie nyíé képié ibí, kɛ̀ lì fitinnɛ̀ ò mɛ̀ nkù pã dɛ̀ kó difɛ̀tiri. Koo deɛ̀ kɛ̀ bè kɛ̀ kò. ²¹ Kɛ̀ ti Yiè nKuyie ndòò mesàa nhAnni koo yíé képeité initidabí itãati nè initipobí idéi.

Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nní mbonɛ̀ Sammuyɛɛri kòò kótírí.

Edii do kpannɛ̀mɛ̀ o bí

²² Dɛ̀ mɔnni Kuyie nkuɔ̀ niùti Edii do kòtɛmu medié nkékeè o bí dɔɔri dɛ̀ Isidayɛɛribe cuokɛ̀ nè bè dɔutinɛ̀mɛ̀ benitipòbɛ̀ bè dɛ̀ ò ntíkú ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀ bòri nùu. ²³ Koo bè beke kɛ̀ dɔ̀: Dì dɔɔri ba mboti nku? Benitibɛ̀ bɛmɔu náammú di borimɛ̀ í wennimɛ̀. ²⁴ M bí yóunɛ̀ dɛndɛ! Benitibɛ̀ náa ntí di kpéi ntí í wenni. ²⁵ Koo niti yetɛ̀nɛ̀ oniti ti Yiè nKuyie nkuu ɔ̀ bè pùtɛ̀. Koo nè yetɛ̀nɛ̀ ti Yiè nKuyie nwe mbo ò pùtɛ̀?

Bɛ̀ mɛ̀ nketé kɛ̀ í ndake bɛ̀ cice bè náa ntí. Ti Yiè nKuyie nkuu do dɔ̀ kɛ̀ bè kùu.

²⁶ Kɛ̀ Sammuyɛɛri baa kótírí, ti Yiè nKuyie nnɛ̀ benitibɛ̀ kɛ̀ bè ò dɔ̀.

Kuyie nnákɛ̀mɛ̀ Edii kù yóó ò dɔ̀ dɛ̀ wenwe nè o bí

²⁷ Diyíè mari kɛ̀ Kuyie mpããnaahti náahtò mɔu kotení Edii borɛ̀ kóò náké kɛ̀ dɔ̀: A yɛ̀mu a yembɛ̀ do bo dii mɔnni Esibiti kɛ̀ tú tidaati, kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ benkemɛ̀ kumáa, ²⁸ kɛ̀tãatɛ̀ Isidayɛɛribe bɛmɔu mieke a yàari Anɔo koo ntú ikuɔ̀ niùti, kɛ̀ daati dikɔutɛyaabòri, kɛ̀ tóu iwũs bè kù feu í kɛ̀ tuò ndiwũstɔnni Inké kɛ̀ tuònnɛ̀ tihúunti, kɛ̀ kù náannɛ̀ kɛ̀ kù dɔ̀, kɛ̀ bè níi kù feútɛ̀ feɔ̀fɛ̀ bè bo mmɔke bɛ̀ kó kumaa. ²⁹ Ba nkpéi nnɛ̀ te kɛ̀ di caàri kù yɛ̀ mbɛ̀ nkù feu ò wũs nè yepãrɛ̀ kù yɛ̀ mbɛ̀ nkù pãa nyɛ̀ ku cɛ̀tɛ̀ mieke? Dɛ̀ yíme kɛ̀ di tãnkí imaa nsàayi, Isidayɛɛribe kù feu ò wũs mieke nè bè kù pãa nyɛ̀ pãrɛ̀, kɛ̀ cùɔ̀ di kònti? Dɛ̀ dómme kaa yàri a bí nyi kɛ̀ kù pɛ̀tɛ̀? ³⁰ Nɛ̀ dɛ̀ kpéi, ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribe tũ nkù tu kuò do dɔ̀nnɛ̀ dinùu a naàmunkù kɔbe kɛ̀ dɔ̀ bè bo ntú ikuɔ̀ niùbɛ̀ sãa. Di mɔnni mɛ̀ tɛ̀nke dɔke kù yetɛmu kɛ̀ tú wɛ̀ kù déúkunnɛ̀ kù ɔ̀ wɛ̀ ndéúkunnɛ̀, kɛ̀ wɛ̀ kù sɛ̀nkɛ̀ri kù múnkɛ̀ o sɛ̀nkɛ̀ri. ³¹ Dɛ̀ tũkɛ̀ kɛ̀ deɛ̀mu kù bo duómme kaa kɔbe nkɔ̀ mmunantékũũ, okóti tɛ̀nke í yó mbo a cɛ̀tɛ̀. Kɛ̀ kùu dɔ̀ mesàa nyIsidayɛɛribe. ³² Otòu mɔu bo cɔutɛ̀ ku cɛ̀tɛ̀. A cɛ̀tɛ̀ mieke okóti mɛ̀ mbá ndɛ̀ kpaa. ³³ Kù nè yóó súò nhòmɔu nwe a yaabí mieke koo ntókénnɛ̀ ku wũstɔnni, kɛ̀ wúó nhò na mborɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ò yóu kɛ̀ caàri o yɛ̀mmɛ̀, kɛ̀ besɔmbɛ̀ nkɔ̀ mmunantékũũ.

³⁴ A bí idé Ofinii nè Findee bè yóó kù diyíè òmáa ndi kaa banté kù bɛi ntí yóó dɔ̀mɛ̀. ³⁵ Dɛ̀ kó difɛ̀nkúò kɛ̀ kùu tãatɛ̀ ikuɔ̀ niùti koo mpí nku tɔmmú kɛ̀ dɛ̀ wenni kɛ̀ dɔɔri kù dómɛ̀. Kɛ̀ kùu duò nkoo yaabí ntú ikuɔ̀ niùbɛ̀ sãa, kɛ̀mbo okpãati kù yóó tãatɛ̀ wɛ̀ borɛ̀. ³⁶ A kɔbe bè dɛ̀ bo yentɛ̀, kɛ̀ bè kɛ̀ kotení kɛ̀nninku o borɛ̀ kɛ̀ bo pétɛ̀ dárɛ̀ yoo mudii sãmpɔ̀, kɛ̀ nhò báa nke tú: Ti duò mbá mùu tɔmmú ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀ mieke kɛ̀ ti pétɛ̀ kédinɛ̀.

3

¹ Kɛ̀ Sammuyɛɛri mbo Edii borɛ̀ kɛ̀ pĩ nti Yiè nKuyie ntɔmmú.

Kuyie nyumɛ̀ Sammuyɛɛri

Dɛ̀ mɔnni ti Yiè nKuyie ndo í náannɛ̀ benitibɛ̀ mecãa mmecãa nyoo nè mebenkumɛ̀ mieke.

² Keyɛnkɛ̀ maké koo kóti Edii nduò o dɔ̀. Ò do kòtɛmu koo nuu ntɛ̀nke í nnaati. ³ Kɛ̀ Sammuyɛɛri nduò ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀ ku taummɛ̀ tɔu také, kɛ̀ sɔ̀ nku cɛ̀tɛ̀ fitirɛ̀ mu nyí ku. ⁴ Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò yu kɛ̀ dɔ̀: Sammuyɛɛri! Sammuyɛɛri! Kòò dɔ̀: Nte mí. ⁵ Koo cokóo Edii borɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N kòtenímu. Kɛ̀ Edii dɔ̀: N yí da yu, kɛ̀tɛ̀ kédú. Koo wɛ̀tɛ̀ kédú. ⁶ Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíé kényú Sammuyɛɛri kuce medérímɛ̀, koo kotoo Edii borɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N kòtenímu, n kɛ̀ a n yumɛ̀ mme kɛ̀ kòtení. Kɛ̀ Edii dɔ̀: M bire n yí da yu, kɛ̀tɛ̀ kédú.

⁷ Sammuyɛɛri mu ndo í yé kɛ̀ dɔ̀ nti Yiè nKuyie nkuu ò yu, kù mu ndo í ò bèinnɛ̀ diyíè mari.

⁸ Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nyíé kényú Sammuyɛɛri metãammɛ̀, koo íté kékotoo Edii borɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N kɛ̀ a n yumɛ̀ mme kɛ̀ kòtení.

Kɛ̀ Edii banté ti Yiè nKuyie nkuu ò yumɛ̀, ⁹ kóò náké kɛ̀ dɔ̀: Wɛ̀tɛ̀ kédú, kɛ̀ bè wɛ̀tɛ̀ kɛ̀ da yu a dɔ̀: N yié, bɛi nkàa kóo tɔnti kɛ̀mmúmu.

Kɛ̀ Sammuyɛɛri wɛ̀tɛ̀ kédú.

¹⁰ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nwɛtɛni kɛcɔmmu o borɛ kɛyɛ kɔɔ yu kɛ dɔ: Sammuyɛɛri! Sammuyɛɛri! Kɔɔ dɔ: Bɛi nkɔa kɔɔ tɔnti kɛmmumu.

¹¹ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nhɔ nakɛ kɛ dɔ: N yoo potɛ Edii cɛtɛ nte kuyɛku maku, kɛ Isidayɛɛribɛɛ ti kɛɛ kɛ dɛɛ kpɛtɛ bɛ to. ¹² Dɛ kɔ dimɔnni ndi n yoo dɔmɛ Edii cɛtɛ, n nakɛ kɛ yɛ n yoo tɛ dɔmɛ bɔ m bɔa intɛ timati. ¹³ M bɛimmu kɛ tɔ: M bo potɛ Edii cɛtɛ sɔa nɛ o bɛ dɔɔri mɛɛ yɛi nkɛpɛi nke caari n yɛtiri kɔɔ yɛ kɛ cɛkɛ. ¹⁴ Mɛ nKuyie m bɛimmu kɛ tɔ dɛmarɛ i bo dɛɛ bo utɛ Edii cɛtɛ yɛi mbɔ kɛ bɛ nfiɛ iwɔs kɛ m pɔmmu yɛpɛrɛ.

¹⁵ Kɛ Sammuyɛɛri nduɔ, kɛ dɛɛ wentɛ kɔɔ kɛtɛ ti Yiɛ nKuyie ncɛtɛ kɔ yɛbɔrɛ. O i ndaati kɛ bo nakɛ Edii ti Yiɛ nKuyie nhɔ nakɛ ti. ¹⁶ Kɛ Edii yu Sammuyɛɛri kɔɔ nakɛ kɛ dɔ: Sammuyɛɛri n kɔɔ dapaa! Kɔɔ dɔ: Nte mɛ. ¹⁷ Kɛ Edii dɔ: Ti Yiɛ nKuyie nda nakɛ ɔnti? Bɔ n sɔnnɛ timati bɔ timaa, kɔa n sɔnnɛ timati ti Yiɛ nKuyie nda potɛ.

¹⁸ Kɛ Sammuyɛɛri o nakɛ ti Yiɛ nKuyie nhɔ nakɛ ti timɔu bɔ o i nsuɔ ntimati, kɛ Edii dɔ: Kuu tu ti Yiɛ nKuyie, nkuu dɔɔ kɔ dɔmɛ.

¹⁹ Kɛ Sammuyɛɛrii kɔtɛ kɛ ti Yiɛ nKuyie nni nhɔ bonɛ. Ku o naa ntii naahti kɔ dimaa kɔɔ naa mbenitibɛ timati i nduɔ ketenke. ²⁰ Mɛmɛ Isidayɛɛribɛ kɔ ketenke kemɔu, kɛtɔtɛ Danni kɔ kutempɛ nkɛtuakenɛ Bɛrisebaa, kɛ bɛɛ bantɛ kɛ dɔ nSammuyɛɛri mɛnke tɔ ti Yiɛ nKuyie mpɔanaahti naahtɔ. ²¹ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nsɔtɛ kɛmbenkɔ kumaa Sammuyɛɛri Sidoo, kɔɔ nnɔa nku naahti.

4

¹ Mɛmɛ kɛ Sammuyɛɛri ntuonko Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ti Yiɛ nKuyie nnɔa ntii.

Isidayɛɛribɛ dootitɔbɛ tɔtɔtɛmɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu

Diye mari kɛ Isidayɛɛribɛɛ dintɛ Fidisitɛɛbɛ mudoɔ kɛbatɛ Ebenni-Esɛɛ, kɛ Fidisitɛɛbɛ batɛ Afeki. ² Kɛ mudoɔ bintɛ mediɛ nkɛ Fidisitɛɛbɛ autɛ Isidayɛɛribɛ, kɛkuɔ benitibɛ sikɔupisinaa (4000) dɛ kɔ mudoɔ mieke. ³ Bɛɛ yentɛ kɛ bɛɛ cokɛ kɛkonni bɛ dɔ batɛ dɛ, kɛ Isidayɛɛribɛ kɔ bekɔtibɛ dɔ: Ba nkɛpɛi nte kɛ Fidisitɛɛbɛ ti autɛ mie mboti? Ti kɛtenɛ Sidoo kɛtɔtɛni ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu, kɛ di mbo ti borɛ kɛ ti dɛɛtɛnɛ ti dootitɔbɛ.

⁴ Kɛ bɛɛ tɔ nkɛ bɛɛ tɔtɛni ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu, ti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa kari dɛ bɛɛnkɛmbaribɛ bɛdɛbɛ saku. Kɛ Edii bɛ idɛ ɔfinii nɛ Findee kɛ bɛ dɛ bo. ⁵ Bɛ tɔɔkenɛ dii mɔnni ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu Isidayɛɛribɛ kari, kɛ Isidayɛɛribɛ iitɛ kɛ ketenkeɛ santɛ.

⁶ Kɛ Fidisitɛɛbɛ kɛɛ bɛ iitemɛ Isidayɛɛribɛ kari kɛ dɔ: Ba nte kɛ bɛ iiti Ebɛdeɛbɛ kari?

Bɛ kɛɛ dii mɔnni kɛ dɔ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu tɔɔkeni bɛ borɛ, ⁷ kɛ kufɔwaɔ mpi nFidisitɛɛbɛ kɛ bɛ nnɔa nke tɔ: Ti Yiɛ nKuyie nkuu tɔɔkeni bɛ kari, ti pakɛmu! Ku dɔ i bɛ bonɛ, bɔmba nke tɔɔkeni. ⁸ Dɛ ti dimu, wɛ nyoo ti dɛɛtɛnɛ Kuyie nkɛpɛrikɔ kuu dɔ potɛ Esibiti kɔbɛ tiyɛti tiboti tiboti dikpaa cuokɛ. ⁹ Fidisitɛɛbɛ yetɛnko kɛ ti bɛ baao nɛ dikɔmbɔɔ, kɛ mɛɛ dɔkɛ ti yoo naa mbe kɔ tidaati nti kɛndɔnnɛ bɛ dɔ tɔmɛ ti kɔ tidaati. Itɛnɛ kɛ ti bɛ baao nɛ muwɛrimu.

¹⁰ Mɛmɛ Fidisitɛɛbɛ nɛ Isidayɛɛribɛ bɛ tamɛ betɔbɛ mudoɔ kɛ bɛɛ na Isidayɛɛribɛ, kɛ bɛɛ cokɛ kɛkɔu mbe cɛi, kɛ bɛɛ bɛ autɛ mediɛ nkɛkuɔ benitibɛ sikɔupisitaati (30000), ¹¹ kɛtɔtɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu. Edii bɛ idɛ ɔfinii nɛ Findee kɛ bɛɛ ku.

Edii kumɛ

¹² Kɛ Bensamɛɛ naamunkɔ kou mɔu kɛri o yaati, kɛpu nɔo yuu mutaa nkɛcokɛ kɛtuɔke Sidoo dɛ kɔ diyeɛ dimaa mieke. ¹³ Kɛ sɔ nkɛ Edii kari o kari inkɛ kucɛ nuu kɛ pakɛ kɛ yɛ o kɔmbɔɔti duomɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu kpɛi. Kɛ dɛ kɔɔ ntii nakɛ tii bɛ tɔɔkeni kɛ benitibɛ bɛmɔu kuonko. ¹⁴ Kɛ Edii kɛɛ yɛdabɔ nkɛbeke muu dɔɔri, kɛ wɛɛ ntii cokoo mɛcaɔ nkɔɔ nakɛ dɛ dɔmɛ. ¹⁵ Dɛ dɔ sɔ nhEdii mɔkɛ yɛbie nsipisiwei nɛ yɛni ndi, bɔ o tɛnkɛ i wɔɔ mbɔ sɔmpɔ. ¹⁶ Kɛ dɛ kɔɔ ntii o nakɛ kɛ dɔ: M boni mudoɔ borɛ ndɛ yie nke cokɛni. Kɛ Edii dɔ: N kɔɔ dapaa nkɛ dɔnnimɛ? ¹⁷ Kɔɔ dɔ: Ti dootitɔbɛ ti bɛtimu kɛ ti autɛ, dɛɛ nɛ dɔkɛ yoo dɛɛ tu a bɛ idɛ ɔfinii nɛ Findee bɛ kumɛ, kɛ bɛ tɔtɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu.

¹⁸ Dɛ kɔɔ ntii yu dii mɔnni ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu kɔ diyɛtiri, kɛ sɔ nhEdii kari o kari inkɛ, kɛdɔnni diyanyanni ti Yiɛ nKuyie ntou borɛ kɛ kɛtɛ o fɛni kɛkɛ. O dɔ kɔtɛmu mɛsaa nkɛcɛɛ. O dɔ bakɛ Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ yɛbie nsipisinaa ndi.

¹⁹ Edii cokɔ, o birɛ Findee pokɔ dɔ pɔmmu kɛ duunnɛ o bo pɛitɛmɛ. O kɛɛ dii mɔnni Fidisitɛɛbɛ tɔtɛtɛmɛ ti Yiɛ nKuyie ntaummɛ tɔu, kɔɔ cokɔ nɛ o dɔu kɛ bɛ kɛ kuyonkuu o autɛ kɔɔ kuu kɛpɛitɛ, ²⁰ kɛmmaunɛ mukuu, bɛɛ o tɛennɛ kɛ bɛ dɔ: Bɔ nyɛku! A pɛitɛ denitidabirɛ ndɛ. O i mbɛ tɛnnɛ timati. O ketɛ kɛ i ndakɛ bɛ tɛrɛ kpɛi. ²¹ Kɔɔ bɛi nke dɔ: Ti Yiɛ nKuyie ntɛnkɛ i bonɛ Isidayɛɛribɛ, kɛ yu o birɛ kɛ dɔ Ikabodi.

Ɖe kó diyētiri do tukúnè bè tùóté mèmme ti Yiè nKuyie ntaummè tou nè o còkù Edii kó mukũ nne o dɔu kɔmu. ²² Kòo bɛi nke dɔ: Isidayeeribe pàamu muwērímú ke yé be dootitòbè tùótémè ti Yiè nKuyie ntaummè tou.

5

Fidisitēbe kònnèmè ti Yiè nKuyie ntaummè tou

¹ Kè Fidisitēbe tùóté ti Yiè nKuyie ntaummè tou Ebeɪ-Esee kékònnè Asidodi. ² Kè bii di tannè be bɔɔ Dakɔɔ tou kɛ́nnè di také. ³ Kè dè wenté kè Asidodi kɔbe ente kénsɔ nDakɔɔ do ke duɔ ti Yiè nKuyie ntaummè tou iikè kè bèe íi mbe bɔɔ kécònnè di do boré. ⁴ Di wentiri kè bè nsɔ nDakɔɔ tó do ke duɔ ti Yiè nKuyie ntaummè tou iikè, di yuu nè di nɔu kè dè bákè còu de kó kudieku bóri. ⁵ Dè te nè yienní kè de kó bebɔyembè nè Asidodi eɪ kɔbe bèe taà de kó kudieku kè bè í naú ku bóri.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbenke ku wērímú Asidodi kɔbe, kè bè poté fɔkúúkúurè kè be kɔmbùtiti do, bembe nè yehakè yèè bè tákénè ye kɔbe. ⁷ Bè yà dii mɔnni tii bè tùàkení, kékúá nke dɔ: Ti í dɔ ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkú taummè tou mbo ti cie, kù ti potému, tinti nè ti bɔɔ Dakɔɔ.

⁸ Kè bèe yú Fidisitēbe kpààtibè bemɔu kè bè beke ke dɔ: Ti yóo yíme Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkú taummè tou? Kè bè dɔ: Tɔnè di kékatenè Kati kó dihei.

Kè bèe di to kékatenè Kati eɪ. ⁹ Bè di tùòkenko dii mɔnni Kati, kè ti Yiè nKuyie mpoté de kó dihei kɔbe bemɔu, ibí nè bekótibè kè fɔkúúkúurè bè pĩ nkè be kɔmbùtiti do. ¹⁰ Kè bèe di to késònnè Ekinɔ. Ekinɔ kɔbe di yà dii mɔnni kékúónko ke dɔ: Bè tóni Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkú taummè tou ke bo ti kuɔ timɔu.

¹¹ Kè múnkee yú Fidisitēbe kpààtibè kè bè naké ke dɔ: Kpènnénè Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkú taummè tou, kè meɔ dake ti yóo kú timɔu ndi.

Kufɔwáá nkuu do auté benitibè dihei mieke, ke yé ti Yiè nKuyie ndo bè potémè. ¹² Bè kpáá ke í ku kè bèe muoke fɔkúúkúurè, kénkuònnè kuyonku, kè yedabùò ndèkú kènkè.

6

Fidisitēbe kpènnémè ti Yiè nKuyie ntaummè tou Isidayeeribe cie

¹ Kè ti Yiè nKuyie ntaummè tou mbo Fidisitēbe cie, ke dɔ betààbè bèyiekè. ² Kè Fidisitēbe yú be kó bebɔyembè nè be pàábè kè bè beke ke dɔ: Ti yóo yíme be Yiè nKuyie ntaummè tou? Ti nákenè ti bo yíme kè di kpènnè di yènní dè. ³ Kè bèe bè naké ke dɔ: Kè di dɔ kékpènnè Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkú taummè tou, di báá di kpènnè detetirè, di pà òmàrè Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkú di yei nhùtímú kpéí, de mɔnni ndi di yóo miètémè kébantè muu do te kè Kuyie nni ndi puoti. ⁴ Kè Fidisitēbe beke ke dɔ: Ba mboti nku ti dɔ nképámè Kuyie nkéfɔɔ?

Beɔyembè nè bepàábè kè bè dɔ: Dí kú pà yesɔwèrè kè yè mɔnnè Fidisitēbe kpààtibè màmè kè dí má mesɔ nke dè ndò nyiti kɛmbo dènnùmmú ke yé meyei mɛmáá meɔ di tùàkení dindi nè di kó bekpààtibè. ⁵ Dònnè yenúútè yèè do di yiè ye kó mɛbenkùmè nè iti ì do còari di paa nyi kó mɛbenkùmè kébantè Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkú deumè. Kè dè naati kuu yóu kú bo ndi dɔarimè meyei nne di bókè nè di eɪ. ⁶ Di báá kpènkúnnè di to Esibiti kóo kpààti nè o kɔbe bè do dɔòmè, di yému kú do bè dɔòmè kè bè yàa yónè Isidayeeribe kè bèe yè. ⁷ Dònnè tenaasántè pantè, kénya inaani idéi ì to tibiiti, ì mu nyí buutè kudɔú, kè ì dete tenaasántè, kè dí pítinnè í biiti tɛcítè. ⁸ Kè dí tùóté be Yiè nKuyie ntaummè tou kéánnè tenaasántè mieke kéwáá nditau mari kè́nnè kèpéénnè be Yiè nKuyie ntaummè tou, di yóo ánnè dii mieke di pà mèè sɔ be Yiè nKuyie nke fɔɔ. Kè di dèe mɛmme dí yóu kè tenaasántè kété. ⁹ Kè di yà kè í kété Isidayeeribe cie kó kuce ke weti Beti-Semesi dí bantè ke dɔ nKuyie nkuu do di dɔari de kó meyei. Kè í me nkété kupíkú makú dí bantè ke do nkuu í mè ndi dɔɔ kè dè baa di tùàkenimu.

¹⁰ Kè bèe dɔɔ bè bè bè naké ti timɔu, kéwáá nyinaani idéi ì to tibiiti kè í buú nkudɔú kè ì dete tenaasántè, kè bèe pítinnè í biiti tɛcítè, ¹¹ kétannè ditau mesɔ nkó iti ã di nè yesɔwèrè, yèè benkú fɔkúúkúurè dèè do bè pĩ.

¹² Kè inààke pànkè kété Beti-Semesi kó kuce kèmmunti bá í í wèkii í fɔnkúò bíékè yoo kubakú yóu yoo kucàngu kè Fidisitēbe kpààtibè ntè tũ nkétuàkenè Beti-Semesi temmàngu. ¹³ Kè de kó dihei kɔbe bo kubiriku ke kɔu be diiti, kénya ti Yiè nKuyie ntaummè tou kè diwèli bè pĩ mmedie. ¹⁴ Tenaasántè tùàkoo dii mɔnni Sosuwee paku kécòmmɔ kupèrikú diekú makú také bèe dè bo kè bèe kéké tenaasántè kó idéi ke fié ti Yiè nKuyie nyinaàke ì do tɛ dèrì kétuɔ.

¹⁵ Kè Defilbe cū ti Yiè nKuyie ntaummè tou nè ditau mesɔ nntenti do ã di kédóu ndemau kupèrikú ìnkè. Ɖe kó diyè kè Beti-Semesi kɔbe fié iwūɔ nKuyie nkétuɔ nkékuo itei, metaummè kpéí. ¹⁶ Fidisitēbe kpààtibè dè yà dii mɔnni demɔu kékò nde kó diyè.

¹⁷ Nte bè do totí mèè botí Fidisitɛɛbe do pà yɛ̀ sɔ̀wɛ̀rɛ̀ ti Yiè nKuyie nke bo fɔ̀. Kɛ̀ bɛ̀e duò nhAsidɔ̀ri dimáà, Asikanɔ̀ dimáà, Kati dimáà, Ekinɔ̀ dimáà. ¹⁸ Kɛ̀ bè má dɛ̀ mɛ̀sɔ̀ nkè dɛ̀ dò nyiti kɛ̀ dɛ̀ nsũ kè mǎnnɛ̀ Fidisitɛɛbe kpààtibɛ̀ ekɛ̀ mǎmɛ̀, yedieyɛ̀ iduotí fitɛ̀ yɛ̀ nè yesámɔ̀yɛ̀, Fidisitɛɛbe kpààtibɛ̀ benùmmù baké yɛ̀. Dɛ̀ kó kupɛ̀rikù bè do ìnnɛ̀ kùù ìnkɛ̀ ti Yiè nKuyie ntaummɛ̀ tɔ̀u Sosuwee Beti-Semesi kou paku, kù kpáa kè bomu nè yíenní.

¹⁹ Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mɔ̀poté Beti-Semesi kɔ̀be, kɛ̀ benitibɛ̀ kù sipisiyiekɛ̀, bè wɛ̀ntɛ̀ mèè kpɛ́i nku taummɛ̀ tɔ̀u, kɛ̀ bɛ̀sɔ̀mbɛ̀ yɛ̀mmɛ̀e caàrɛ̀ Kuyie mbɛ̀ poté mèè kpɛ́i nkuyɛ̀ku diɛ̀kù.

²⁰ Kɛ̀ bè dɔ̀: Òmòu í yó nkpaá fòu, ti bo cuó nkè kédétɛ̀nɛ̀ ti Yiè nKuyie nkùù nkpa mɛ̀yɛi nku taummɛ̀ tɔ̀u?

²¹ Kɛ̀ bɛ̀e tɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀e náké Kidiya-Yeadiammu eì kɔ̀be kè dɔ̀: Fidisitɛɛbe kpɛ̀nnɛ̀nɛ̀mu ti Yiè nKuyie ntaummɛ̀ tɔ̀u, kɔ̀tɛnní kɛ̀ dì tóutɛ̀ kékònnɛ̀ dì cìe.

7

Isidayɛɛribe do wɛ̀tenímɛ̀ Kuyie mborɛ̀ kɛ̀ kùu bè deetɛ̀

¹ Kɛ̀ Kidiya-Yeadiammu kɔ̀bɛe kɔ̀tɛ kɛ̀túótɛ̀ ti Yiè nKuyie ntaummɛ̀ tɔ̀u kékònnɛ̀ kɛ̀tannɛ̀ Abinnadabu cìtɛ̀ ditári ìnkɛ̀ kɛ̀táatɛ̀ o bire Edeasaa kòo ntɛ̀ baa.

² Bɛ̀ kpɛ̀nnɛ̀ ti Yiè nKuyie ntaummɛ̀ tɔ̀u Kidiya-Yeadiammu kɛ̀ dɛ̀ mɔ̀ntɛ̀ mɛ̀sàà nkémmɔ̀ke yebie nsipisidɛ̀. Kɛ̀ Isidayɛɛribe wɛ̀tɛ̀ kɛ̀kuónnɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ̀ kù wammú. ³ Kɛ̀ Sammuyɛɛrii bè náké kè dɔ̀: Kɛ̀ dì mɛ̀nkè dɔ̀ nè dì yɛ̀mmɛ̀ mɛ̀mòu ndi kɛ̀wɛ̀tɛ̀nɛ̀ ti Yiè nKuyie mborɛ̀, dootɛ̀nko díboò Asitaditee nè yetɛ̀yɛ̀ yɛ̀mòu kó kubotí, kɛ̀taunnɛ̀ dimáà ti Yiè nKuyie nkémpí nkùù máa tǔmmú kɛ̀ kù dì deetɛ̀nɛ̀ Fidisitɛɛbe.

⁴ Kɛ̀ Isidayɛɛribe utoo yebokɛ̀ yɛ̀mòu Baadibe nè Asitaditeebe kɛ̀ntũ ti Yiè nKuyie mmáa. ⁵ Dɛ̀ mǎnní kɛ̀ Sammuyɛɛri dɔ̀, Isidayɛɛribe bɛ̀mòu tí mMisipaa, kòo bántɛ̀ ti Yiè nKuyie mbɛ̀ kpɛ́i.

⁶ Kɛ̀ Isidayɛɛribe tí Misipaa kɛ̀yɛ̀ntɛ̀ mɛ̀niɛ̀ nkécóunko ti Yiè nKuyie nyìlkɛ̀, kéboú dinùù kédáa mbɛ̀ yɛi nkè dɔ̀: Ti yetɛ̀nɛ̀mu ti Yiè nKuyie. Deɛ̀de Misipaa Sammuyɛɛri bekɛ̀nɛ̀mɛ̀ Isidayɛɛribe.

⁷ Kɛ̀ Fidisitɛɛbe kè Isidayɛɛribe tǔmmɛ̀ Misipaa, kɛ̀báatí yekpàatíyo yènnùmmù kè bo dokɛ̀nɛ̀ Isidayɛɛribe, kɛ̀ bɛ̀e ti kɛ̀ kɛ̀ kufɔ̀waa mbɛ̀ pí. ⁸ Kɛ̀ bɛ̀e náké Sammuyɛɛri kè dɔ̀: Báa ti bǎntoo bántɛ̀ ti Yiè nKuyie nkɛ̀ kù ti deetɛ̀nɛ̀ Fidisitɛɛbe.

⁹ Kɛ̀ Sammuyɛɛri tóutɛ̀ dipedabii díi kpáa yáa nkɛ̀ dì fɛ̀utɛ̀ ti Yiè nKuyie nkétuo, kɛ̀ kù bántɛ̀ Isidayɛɛribe kpɛ́i nkɛ̀ kùu cǔtɛ̀ o báammu. ¹⁰ Sammuyɛɛri kpáa tuò nfè piɛ̀fɛ̀ kɛ̀ Fidisitɛɛbe kɛ̀ríní kè bo bè dokɛ̀nɛ̀. Kɛ̀ ti Yiè nKuyie nduò nkɛ̀ fetaafè mpéú mediɛ̀ nkɛ̀ kufɔ̀waa mpí Fidisitɛɛbe kɛ̀ bɛ̀e coké, kɛ̀ Isidayɛɛribe bè na. ¹¹ Kɛ̀ bɛ̀e ítɛ̀ Misipaa kɛ̀ bè bɛ̀ti kɛ̀tuakenɛ̀ Beti-Kaa kɛ̀ bè kùu. ¹² Kɛ̀ Sammuyɛɛrii tóutɛ̀ ditári kɛ̀fíí mMisipaa nè Senni dɛ̀ cuokɛ̀ kɛ̀ dì yu kè dɔ̀: Mɛ̀tɛ̀mmɛ̀-tári, kébéi nkè dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nti teennɛ̀nní kè kǎa ndie ndɛ̀.

¹³ Kɛ̀ Fidisitɛɛbe yɛ̀tɛ̀ Isidayɛɛribe, bè tɛ̀nkè í ndáatí kɛ̀tanní be tenkɛ̀ mieke, kɛ̀ ti Yiè nKuyie nni mbenkú ku wɛ̀rimú Fidisitɛɛbe Sammuyɛɛri fòmmu mumòu mieke. ¹⁴ Kɛ̀ Fidisitɛɛbe tɛ̀nnɛ̀ Isidayɛɛribe be ekɛ̀ bè do fɛ̀kɛ̀ yɛ̀, yɛ̀ sɔ̀kɛ̀ Ekinɔ̀ nè Kati dɛ̀ cuokɛ̀, kɛ̀ Isidayɛɛribe wɛ̀tɛ̀ kɛ̀tieke be tenkɛ̀. Amoriibe nè Isidayɛɛribe kɛ̀ bɛ̀e narike.

¹⁵ Kɛ̀ Sammuyɛɛri ntú Isidayɛɛribe kóo beɛntí o fòmmu mumòu mieke. ¹⁶ Bá díi benni kè níí fitɛ̀ Betɛ̀di nè Kidikaadi nè Misipaa kó yehekɛ̀ kɛ̀bekɛ̀nɛ̀ Isidayɛɛribe. ¹⁷ Kòò deè wɛ̀e kò nho cìtɛ̀ Damaa kɛ̀mbekùnɛ̀ Isidayɛɛribe. Ò do dɛ̀ mmaá ti Yiè nKuyie ndiwũtǎnní.

8

Isidayɛɛribe bekɛ̀mɛ̀ okpàati

¹⁻² Sammuyɛɛrii kòtɛ̀ díi mǎnní kɛ̀túótɛ̀ o bí idɛ̀, o kóo po Sowɛɛri nè Abiya, kɛ̀ bè kǎnnɛ̀ Bɛ̀erisebaa kɛ̀ bè bo mbekùnɛ̀ Isidayɛɛribe. ³ Bɛ̀ mɛ̀ nyí ntũnnɛ̀ wenwe be cice o kó mɛ̀borime kɛ̀ndó idíití kè cou ticuuti kè caàri tibeɛntí. ⁴ Kɛ̀ Isidayɛɛribe kó bekótibɛ̀ tí nkɛ̀kɛ̀tɛ̀ kɛ̀yà Sammuyɛɛri Damaa, ⁵ kóò náké kè dɔ̀: A kòtɛmu, a bí mɛ̀ nyí tũ nha borime, á ti pí nhokpàati kòo nti bekùnɛ̀ ibotí tɛ̀i kpɛ̀rɛ̀ dòmmɛ̀.

⁶ Dɛ̀ í nnarike Sammuyɛɛri bè o bekɛ̀mɛ̀ okpàati, kòo ti beé ti Yiè nKuyie. ⁷ Kɛ̀ kùu o tɛ̀nnɛ̀ kè dɔ̀: Yie mbɛ̀ da bekè ti. Dɛ̀ í tũ fɔ̀ nwe bè yetɛ̀mɛ̀, bè yetɛ̀ mí nwe, kè tɛ̀nkè í dɔ̀ nní mbɛ̀ baké. ⁸ Nè m bè dɛ̀nnɛ̀mɛ̀ Esibiti nè yíenní bè n yetírímu kè feu yebokɛ̀, bè n dàòmɛ̀ bè mɛ̀ nda dɔ̀ori. ⁹ Nè dɛ̀ kpɛ́i nyie bè da bekè ti, kè né bè cau nweti weti kɛ̀ bè náké okpàati wɛ̀e yó mbɛ̀ baké o yó mbɛ̀ dàòrimɛ̀.

Bekpàatibɛ̀ yó ndɔ̀rimɛ̀

¹⁰ Kê Sammuyeerii náké bèè ò beke okpààti ti Yiè nKuyie nhò náké ti ke dà: ¹¹ Nte okpààti wèè yó ndi baké ò yó ndi dāorimè: Ò bo tǎnké di mieke bedapambè kè bè nniù o kpàrinaasēf, kètǎnké besāndēbè bè nni yó nni o kpàrinaasānté iiké. ¹² Kòo báa mbetabè benitibè tēkoupitè (1000), kēbaa mbetabè benitibè sipisinnūmmū, kè bè nhò kuuti ke kōū o diiti, koò mǎáti tikpārinenti nē sinaasēf kó tinenti. ¹³ Ò bo túóké di kó besapambè kè bè nhò dāori tūdāari, koò beri, koò pūū pēē. ¹⁴ Wèè nni yó nte di paa nsàarè nē finyi kó detie nsàarè nē odifé kperè sàarè kēnduò nde be mbēhāapombè. ¹⁵ Kè di kōū tidiiti yoo di tūū finyi kó yēbe, wèe benné kēdeite depiinné kēduò nho kpāaticētè kó bekótibè nē o āapombè. ¹⁶ Ò nni bo tǎnké di tōmbè mieke benitidaabè nē benitipobè nē di mieke yedakperè nē yesapunkperè kētaunné di sāmmarimúbè kè bè mpí nho tōmmū. ¹⁷ Kaa wūš bo tepitè wèe deite fēmáá, ipe nē sibóó demou. Nē dindi di mōmmōmbè kè dí ntú o kó tidaati. ¹⁸ De mōnni kè di kušnné ti Yiè nKuyie ndi tāté wèè kpààti kpéi, nkū me mbáá di tēnné.

¹⁹ Kê Isidayeeribè yete Sammuyeerii bè náké ti ke dà: Ti baa dōmu okpààti. ²⁰ Ti dō kēndōnné ibotí tei nni, kēmmake okpààti kōo nti bekūnē kēnni ti kó fekparinafe.

²¹ Kê Sammuyeerii keè Isidayeeribè náké ti timou kè ti beé nti Yiè nKuyie. ²² Kê kuu ò tēnné ke dà: Duó mbe bè da bekú dē, pī mbe okpààti.

De kó difōnkúò kè Sammuyeerii náké Isidayeeribè ke dà: Bá wè wèe kò nho cētè.

9

Sauri wantimè o cice sāmmarimúbè

¹⁻² Oniti mau wèè do bo Bensamee kó dihei ke tú Bensamee kó kuwuo kou, kòo yètiri tu Afiya kòo peitè Bekoda, kòo peitè Sedo, kòo peitè Abiyēdi, kòo peitè Kiisi, kòo mmake o kperè kè bè ò dē, kòo peitè o bire kè dē yu ke dà: Sauri, kè dē ntú odasáati, òmou do í wenni Isidayeeribè mieke ke tūòke Sauri, kòo mpēnkū benitibè bemou meokumè.

³ Diyiè mari kè Kiisi sāmmarimúbè feti kòo náké o bire Sauri ke dà: Túóté otōnti òmáá kè di kote kēwammū sāmmarimúbè. ⁴ Sauri nē o tǎnti kè bèe kote kēketēnē Efadaimmu tārē, kēdeē kēta Sadisaa tempē mbè me nyí nyá mūmamū, kēpētē kēta Sadimmu koku kēmánté kēta Bensamee koku bè me mbaa í nyá mūmamū. ⁵ Bè tūòke dii mōnni Sufu tempē nkē Saurii náké o tǎnti ke dà: Ti kò nteētē n cice yàa bo ti mǎnté kēyē nsāmmarimúbè kpéi kényīēkū tū kpéi.

⁶ Kòo tǎnti ò tēnné ke dà: Dihei dii mè mbo ti iiké Kuyie nkóo niti mau wèe kè bo, kòo yètiri fei, kòo bēi nti tii dàà, yóu kè tí kote kóo yà, kè dē yēmmè ò ti náké ti bo kote kēē biéké muwammū. ⁷ Kê Sauri dà: Kè ti mè kōri ti bo ntó ba kóo pā? Nte pēē í kpaá ti yārē mieke. Ti me nyí mōke deterē marē ke bo ò pā. ⁸ Kòo tǎnti ò tēnné ke dà: M mōkemu fedifé die nti bo fē nhò duó nkòò ti benke ti bo cuó nkē.

⁹⁻¹¹ Kê Saurii ò tēnné ke dà: Dē wenni, tí kote. Kè bèe kété kénkōri dihei Kuyie nkóo niti bo di, kēconē besapambè kè bè tati kukó mmudúò kè bèe bè beke ke dà: Oyuwúonti bo diena? (De mōnni Isidayeeribè do ò nkē bè dō kēbeé ntīmāti ti Yiè nKuyie mbè do ò yī: Ti kōtenē oyuwúonti borē. Ti yu wē yie nKuyie mpāā nāahti nāahti, be do we ntú oyuwúonti.)

¹² Kê besapambè bè náké ke dà: Ò bo ke tuókūnīmu, ò kōtení ti cie nke yie nke yé yie ntumē diyiè ndi benitibè ò fí di iwūš ditōnni iinké. Cārikenē mecāā. ¹³ Di yóó ò yāmu, di bo ntati dihei kòò mu nyí tūòke ditōnni bè yóó di dē. Òmou í yóó di kòò mu nyí tūòkoo. Wèe ò mō ti Yiè nKuyie nkó mesàa mbè kù fíe ìl wūš iinké kè benitibè né na kēdi. Kōtenē mie mbāmbā ndi yóó ò yāmu.

Sauri mǎanēmē Sammuyeerii

¹⁴ Kê dēe sōtē be ce, bè tatoo dii mōnni dihei ke sǎ nSammuyeerii yēnni ke kōri ditōnni borē kè bè conē.

¹⁵ Kē me nsǎ ti Yiè nKuyie nwee náké Sammuyeerii ke dà: ¹⁶ Dē naa bo nkááké mie nkē n duó nkāa mǎanē oniti mau Bensamee kó kuwuo kou, a ò pī ntikpāti kòo mbaké n kó benitibè Isidayeeribè, kè bè deetēnē Fidisitēēbe, bè n kuōnnēmū kē n yà be sémme. ¹⁷ Sammuyeerii yà dii mōnni Sauri kè ti Yiè nKuyie nhò náké ke dà: Nte oniti n wee da náá nwèē kpéi, wèe yó mbaké n nitibè Isidayeeribè.

¹⁸ Kê Saurii tóonko Sammuyeerii borē dihei kó dibòri borē kóò beke ke dà: N da báammu n náké oyuwúonti borē? ¹⁹ Kê Sammuyeerii ò tēnné ke dà: Mii tú a wanti wè ti kote ditōnni borē, yie nti yóó wēnné kēdimu, nanke dikūnweñni kē n da náké tii da to, kaa kò. ²⁰ Sāmmarimúbè bèe feti kè dē mōke yie nyewē yētāati, a bá nyīēkū, bè bè yāmu. Dēmārē né bomu dēē pēētē memme, Isidayeeribè búš fǎ nwe nē a cētè.

²¹ Kê Sauri dâ: Mí nwèè tu Bensamee kó kuwuo kunaàmunkù sàmpókù kou, kè n cîètè tu tesàmpôtè. Dè yîme kàa n nàànnè de kó tináahti?

²² Memme kè Sammuyeerii túóté Sauri nè o kóo tánti kè bèè ta kucadiitidieku, kòo bè kàanne yekotikàrè nè betòbè ò yu bè sipísitáati. ²³ Kòo deè kénáké ocabénniwè ke dâ: Túóténí kumaa n do da duò nkù kàa cànné. ²⁴ Kòo kote kètúóténí dikpèrì nè kudiiiku kénné Sauri iikè, kè Sammuyeerii náké Sauri ke dâ: Nte kumaa nti da sùò nkù yíe nkó diyìè kpéi, túóté ku kè dí cááké fí nnè n yu bè.

Memme kè Saurii wēnnénè Sammuyeerii kè bèè di de yiè. ²⁵ Kè bèè deè kéíté ditōnni borè kékonni dihei. Bè kàri dii mōnni kudānkū, Sammuyeerii nè Sauri kè bè nnáa.

Sammuyeerii pīrmē Sauri tikpāti

²⁶ Memme kè dē wenté Sauri nè o kóo tánti kè bèè piké ente. Diyìè yēnni dii mōnni kè Sammuyeerii yú Sauri kudānkū ĩnkè ke dâ: Kété! N dó ké da cíemmu.

Memme kè bèè nef kékété. ²⁷ Bè tūòke dii mōnni dihei mǎnku kè Sammuyeerii náké Sauri ke dâ: Duò nkàa kóo tǎnti niitè.

Kòo tǎnti niitè kè Sammuyeerii dâ: Fí nni nkpaá diè nkè n da tuo ti Yiè nKuyie nni n náké ti.

10

¹ Memme kè Sammuyeerii túóté mekúò nnè tēdénté kécóú nSauri yuu kóò ǎrí kēbēi nke dâ: Ti Yiè nKuyie nkuu da tǎáté yíe nkàa bo nkpaàtiri ku nitiibè kè bè deeténè be dootitabè bèè bè fité. Nte dēè yóó benke ti Yiè nKuyie nda tǎátémè kàa bo nkpaàtiri ku kòbe. ² A yóó ítóo yíe m borè, a bo mberinè Sedisaa kéconè benitibè bēdēbē Dasēdi fāti borè, Bensamee ei mǎnku, kè bè da náké ke dâ: Bè yāmu a cice sāmmarímúbè a do waà mbè. A cice ténke í buà be kpēti ò né yīèkú fí nwe ke mǎnté ò bo yīmè kè da yà. ³ Kàa pēētē dende kētuoke bè tu dē Tabōo-tie borè, benitibè bētaāti bo dē nda conè kē kəri ti Yiè nKuyie ncīētē Betēdi. Kòò mǎu tǎ yēbōbe yētāati, kòo dēri tǎ pēēbē bētaāti, kòo tǎānwè tǎ menaà nnè kudōukū. ⁴ Kè bè da dōu nke da pā pēēbē bēdēbē a cōuté. ⁵ Kàa dēè a pēētē Kibea Kuyie ntātē Fidisitēbe āpōmbē kari. Kàa tōōnnēnko dii mōnni dihei a bo conè Kuyie mpāānāahti nāāmbe mabē dīfīnni kè be cutinī ditōnni biékè, bèè ni kè bè bie ntikūtidiūti nè yēbārè ke eu siheú nè itāri, kè mēpāāyēmmè bè bo kè bè diè nke au. ⁶ De mōnni ti Yiè nKuyie nYāa mbo da ta kàa yēmmēe dontenē be kōme kàa ceete kè bè naānnè. ⁷ Kè dende kó dimāà dōò dii mōnni á dāò a wúó nti, ti Yiè nKuyie nda bommu. ⁸ A niitè kékote Kidikaadi, n yóó tūnnōomu kēfīe iwūš ti Yiè nKuyie nyii bo tuo nnè metaumme kpēyi, a nni mbaa yewe yēyiekē mieke, n yóó kotoomu ke da náké a dō nkédōò dē.

⁹ Sauri ité dii mōnni Sammuyeerii borè kè ti Yiè nKuyie nceete o yēmmē. Sammuyeerii do náké tii kó dimāà kè tii dōò de yiè. ¹⁰ Ò tūòke dii mōnni Kibea, kè Kuyie mpāānāahti nāāmbe mabē péuu kateni kóò co, kè Kuyie nYāa nhò ta, kòo bè naānnè kēta Kuyie mpāānāahti nāāmmu. ¹¹ Bèè do ò yé nè dimōnni kè bèè yà ò nāāmmē Kuyie mpāānāahti nè Kuyie mpāānāahti nāāmbe, kēmbékú betòbè ke tú: Ōnti tūòkeni Kiisi bire, Sauri múnke naāmmu Kuyie mpāānāahti nāāhtòà? ¹² Kè de kó dihei kou mǎuū bēi nke dō? Be kóo niitè né tú we? Deñde dināāhāntiri dii nyēnnimè dii tú: Sauri múnke naāmmu Kuyie mpāānāahti nāāhtòà?

¹³ Sauri yēmmē tēñnéni dii mōnni kòo kote ditōnni bo kè. ¹⁴ Kòo cice sàmpōu ò beke ke dâ: Di kōte ke fí nnè a kóo tǎnti? Kè Sauri dâ: Ti kōte sāmmarímúbè wammū mmu, ke mǎnté ke yóu ke kōte Sammuyeerii borè tipāati. ¹⁵ Kòo cice dâ: N náké Sammuyeerii di náké ti. ¹⁶ Kè Sauri dâ: Ò ti náké ke tú be yāmu sāmmarímúbè.

Ò me nyí nhò náké timati tii tukúnè tikpāti.

Sauri naāmmē okpāati

¹⁷ Kè Sammuyeerii tii nyIsidayeeribe bemou Misipaa ti Yiè nKuyie mborè, ¹⁸ kè bè náké ke dâ: Ntenè ti Yiè nKuyie ntinti Isidayeeribe ti tú nkù bēi nti: Ti Yiè nKuyie ntú kuū di dēnnē Esibiti ke di deeténē Esibiti kòbe nè di dootitabè bèè do di fēfūu. ¹⁹ Yíe nkó diyìè kè di kù yete kunku kù di deeténē mēfēūtīmè nè meyeñcaàrimè, ke yē n di pī nhokpāati! Kotenní tūnké kētíi ti Yiè nKuyie nyilikè di wuo ndōmmè nè di naāmūnti dōmmē.

²⁰ Memme kè Sammuyeerii tii nyIsidayeeribe be wuo ndōmmē kētaū tētē. Kè ti Yiè nKuyie ntāatē Bensamee kó kuwuo. ²¹ Kòo mbè yu be naāmūnti dōmmē kè ti Yiè nKuyie ntāatē Matidi koku, kè bè mbè bàati oniti omáa omáa kè Kuyie n tǎatē Sauri Kiisi bire. Kè bèè ò wammū kēmōnté. ²² Kè bèè yóu kēwētē kēbeke ti Yiè nKuyie nke dâ: De kóo niti baa kōtenimu dienaà? Kè ti Yiè nKuyie ndò: Nte we ke sori tinenti mieke.

²³ Kè bèè kote kóò túóténí, kécónné benitibè cuokè, kòo mbè òkùnè bemou.

²⁴ Kè Sammuyeerii náké benitibè ke dâ: Ntenè ti Yiè nKuyie ntāatē wè, ò í mǎnnè òmōu Isidayeeribe mieke.

Bemou kè bèe pīēkē ke dō: Okpààti mbo sàà. ²⁵ Kè Sammuyeerii né bè nàké bè dō nkéndoorimè okpààti, kè ti wàri dipátiri mieke, kédou nti Yiè nKuyie ncīētē mieke, kédeé kécie nyIsidayeeribe bemou kè bèe kũũ mbe cēi. ²⁶ Kè Sauri múnkēe kò nho cīētē Kibea ke nēinè benitibè māmāmbe ti Yiè nKuyie nkàáké bèe yèmmè. ²⁷ Nè mēmme kè itookperī yembè rño bēē tu: Onitī yīè mbo yīme kè ti deetē? Bè do ò sènkèrimu bá bembe í nhò pā yepārē. Sauri me nyi mbéi ntīmāti.

11

Sauri namè Amōriibe

¹ Kè Naasi Amōdiibe kpààti kōtení képi Yabesi eì kōbe ke bo bè dokénè Kadaadi tempē mmieke, kè Yabesi eì kōbe ò nàké ke dō: Tí dāōnè metaummè, ti yó nyiémme a kpeti. ² Kè Naasi Amōriibe kpààti bè nàké ke dō: N yiemmu ke bo di dāōnè metaummè, n né dō nkékpéké di nuu nyoyi nyi kéānné ifei Isidayeeribe bemou.

³ Kè Yabesi eì kó bekótibè dō: Tí pā yewe yàyiekè kè ti tō mbenitibè kè bèe ce nyIsidayeeribe tenké kemou kè bè nàké. Kòò mōu í bo wēè bo ti teennè ti né da duó ntīmāa.

⁴ Kè bèe tō nkè bèe kōte Kibea Sauri eì kénáké benitibè tūi tūōkení, kè bèe tiitè bemou yedabūō.

⁵ Kè sō nde mōnni Sauri kūntinní o nàake kupaku kébeké mùu te kè benitibè bemou kuō, kè bèe ò nàké Yabesi kōbe bè nàké ti. ⁶ Sauri ti kēè dii mōnni kè Kuyie nYaa nhò pié nkè dēe ò yonke mediè, ⁷ kòò pī nyinàake idéi kékuo, kékéké, kédou mbenitibè kè bèe cennè Isidayeeribe tenké kemou, ke náa nkétu wēè bo yete ke í nneinè Sammuyeerii nè Sauri mudoō, bè yóó dāō miè mboti nku o nàké.

Kè ti Yiè nKuyie ndonnè be kām̄būōti kè bèe tíi nkéndò nhonitī òmāa. ⁸ Kè Saurii bè kaa mBeseki kè bè mbo sikōupikōūsītāati (300000), Sudaa kōbe sikōupipisītāati (30000). ⁹ Kè bèe nàké bè tōnni bè ke dō: Kōtenè kénáké Yabesi kōbe ke dō: Nanke diyīè bo nyóó cōnné yeyo kè di pété medeetīmè. Kè yetōrēe kōte kénáké Yabesi kōbe kè diwēi bè pī. ¹⁰ Kè bèe nàké Amōriibe ke dō: Nanke ti yóó di duūmu timāa kè di ti dāōnè di dāmē.

¹¹ Kè dēe wenté kè Saurii toté Isidayeeribe yetīrē yētāati, kè bèe pike cute kēta Amōriibe kari kè bè poté, kè diyīè nyóó cōnné yeyo kè bè bè auté, bèe yenté kè bèe cīété bemāa bemāa. ¹² Kè Isidayeeribe nàké Sammuyeerii ke dō: Ōmbe do tú: Sauri bá ntú ti kóo kpààti? Ti benkenè be kè ti bè kũu.

¹³ Kè Saurii yete ke dō: Yīe nwe ti Yiè nKuyie ndeetēmè Isidayeeribe, ti í yóó kuō òmōu.

¹⁴ De kó difānkūō kè Sammuyeerii nàké Isidayeeribe ke dō: Tí kōtenè Kidikaadi kédāō kéffii nSauri kpāti.

¹⁵ Kè Isidayeeribe bemouu kōte Kidikaadi ti Yiè nKuyie taummè tou borē kédāō kékanne Sauri tikpāti kéffie iwūō ti Yiè nKuyie mmetaummè kpeyi. Sauri nè Isidayeeribe bemou kè bè nyānku.

12

Sammuyeerii caummè Isidayeeribe

¹ Kè Sammuyeerii nàké Isidayeeribe bemou ke dō: N dāōmu di m beke ti ke di pī nhokpàati. ² Di mmōnni wēè yó ndi nī. Mí nkótēmu kè n yūti pēike, kè n kó bedapāmbè di bonē. N di niitē nè m bikēmbēnti nti ke tūōkenní yīe. ³ N cōmmū yīe ti Yiè nKuyie nyiikè nke nè okpàati kũ tāātē wē iikē, kè di m mōkenē ti, di ti nàké. Kè ñ cōuté òmōu nāáfē yoo o sām̄marimū, kè n ciitē òmōu ke di o kperē, yoo n fēū nhòmōu, kè m me ncōuté òmōu kó iditī nyi kòo kōnné, kè ñ dē dāō m bo dē ndi yietī.

⁴ Kè Isidayeeribe ò tēñné ke dō: Ō, a í ciitē òmōu ke di o kperē, a me nyi fēū nhòmōu, a í cōuté òmōu kó ticuuti.

⁵ Kè Sammuyeerii béi nke dō: Ti Yiè nKuyie nnè okpàati bè yāmu di í yāmè n kó meyei mmāmè. Kè bè dō: Èē, kũ yāmu.

⁶ Kè Sammuyeerii yīe kēbēi nke dō: Ti Yiè nKuyie nyāmu kunku kũu do tāātē Mōyiisi nè Anōo kè bèe denne di yembē Esibiti. ⁷ Di mmōnni tūinnēnni ti Yiè nKuyie mborē kè di í benke kũ di dāō mēē sādā ndindi nè di yembē. ⁸ Sakōbu do kōte Esibiti kè bè nfēūko di yembē kè bèe kuōnnè ti Yiè nKuyie, kè kũu bè duōnni Mōyiisi nè Anōo, kè bèe bè denne kè bè kōtenè di mē mbo dii eì. ⁹ Kè dē mboni kè di yembēe yē nti Yiè nKuyie, nè de kpéi nkè ti Yiè nKuyie nduó nkè Sisedaa Asōo Fidisitēbe kōo āpānkōtī nè Mōabu kōo kpàati kè bèe bè kpānnē kè bè na. ¹⁰ Kè di yembē tó kuōnnè ti Yiè nKuyie nkēbēi nke dō: Ti Yiè nKuyie, ti càārēmu, ti da yōu mēē kpéi nke tū nyebokē Baadibe nè Asitaditeebe, ti deetēnè ti dootitōbē kè ti mpī nha tōmmū. ¹¹ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nduōnni Sedeōō nè Edanni nè Sefutee nè mī nSammuyeerii, kè ti di deetēnè di dootitōbē bèe do di fité, kè di na ke bonē diwēi di nheí mieke. ¹² Di yā dii mōnni Naasi, Amōriibe kpàati kòo kēriní ke bo di dōkénè ke dā di dō okpàati ke yē nti Yiè nKuyie ntumè di kóo kpàati. ¹³ Di mmōnni ntenè okpàati di tāātē wē, dii yē ndi ò dō kè ti Yiè nKuyie mme nwē ndi duó.

¹⁴ Kê di dé ti Yiè nKuyie nke pī nku tōmmú, ke yie nku kpeti, ke í yete tìmatì, memme dínđi nê di kóo kpààti di bo ntaunēmē ti Yiè nKuyie. ¹⁵ Kê di me nyi yie nku kpeti kē di yete ku kuó, kù bo di benke ku wērímú kù do mù benke mēè botí di yembē. ¹⁶ Nkpaánē diè nkéyá tidietì ti Yiè nKuyie nyóó dāó tì. ¹⁷ Dē í dō ndididēi ndi ti bomāà? N yó mbáámmu ti Yiè nKuyie nkē fetaafēe kperi kēni, kē di bantē di cākēmē mediē, di yēmmē di dō okpààti.

¹⁸ Kê Sammuyeerii mbáá nti Yiè nKuyie nkē fetaafēe kperi kēni de kó diyie, kē Isidayeeribe ye yote ti Yiè nKuyie nnē Sammuyeerii. ¹⁹ Kê bēe náké Sammuyeerii ke dō: Bántē a Yiè nKuyie nha tū nkú ti kpéi nkē ti báa kú, ke yē ti yei nyi sennímē, kē ti wēte ke yie ke cààrē ke yē nti dō okpààti. ²⁰ Kê Sammuyeerii bē náké ke dō: Di cààrēmu yie mediē, di tēnke né báa yie nkébutínne ti Yiè nKuyie, mpīnnē ku tōmmú nē di yēmmē memou. ²¹ Di yóó kù butínne kēntū nyebokē nye yēè í yóó na ke di teennē yoo yē di deetē, yē tu detetirē nde. ²² Ti Yiè nKuyie ntu Kuyie nku, kù í yóó di yóu ke yē kuú dómē ke di dāó ku kōbe. ²³ Mí mmámumu nyi yóó yie nkéyeténē ti Yiè nKuyie nkéyóu m bo nsókémē ke di benkú kuce sàakú. ²⁴ Dí ndé ti Yiè nKuyie kēmpī nku tōmmú mesāa nnē di yēmmē memou, di yamēmu kù dāó tū diēti di cuokē. ²⁵ Kê di me ndòòri meyei ndi bo kú dínđi nē di kóo kpààti.

13

Bē dómē kédokénē Fidisitēēbe kē Sauri yeténē Kuyie

¹ Sauri do yóó di tikpàti ke mōke yebie... * kēdi tikpàti kēmbakē Isidayeeribe ke dā yebie nyèdē, ² kētaátē Isidayeeribe cuokē behāāpōmbē sikoupisitaati (3000), kē sikoupisidē (2000) nhò bonē Mikimasi Betēdi tārī Inkē, kē tekōupitē (1000) tetē mbonē o bire Sonnatāa Kibea Bensamee kó kutempē mmieke. Kē Saurii kpennē Isidayeeribe tobē bá wē o cītē.

³⁻⁴ Diyie mari kē Sonnatāa do mudoò Fidisitēēbe kóo kùmandāa wēè bo Kibea kóo kùo. Kē Fidisitēēbe ti kēè kē bē mieke ncóu nyIsidayeeribe kē Saurii kōnnē ditāteheù ke dō Isidayeeribe bemou ti kēè. Kē bēe keē Sauri kōmē Fidisitēēbe kóo kùmandāa. Kē behāāpōmbē bemou tīi nSauri borē Kidikaadi. ⁵ Kē Fidisitēēbe múnke báatī ke bo dokénē Isidayeeribe, kēmmōke sikpārīnaasēi sikoupisitaati (3000) nē sisei sikoupisikuú (6000) nē si deèbē, kē behāāpōmbē nsù ke mānnē dāmēēri kó mubirimú, kēbátē Mikimasi Beti-Afēnni diyie yie kēè biéke. ⁶ Isidayeeribe yā dii mōnni dē bē pakēmēmu kēncokú ke taā titādēnti nē yefōtē mieke nē yepērē fiē nnē yebēmbiē nkó ifōti ke yē bē do bē ēūtēmē. ⁷ Kē bēmbē sei Suditēē ke bo sōri Kadi nē Kadaadi bē kó kutempē mmieke.

Kē Sauri baa bo Kidikaadi kóo āāpōmbē bemou kpeutí nē kufōwāa. ⁸ Kē bē mbaa Sammuyeerii ke dā yewe yēyie, kōò bē bennē dii mōnni ndó kēpēētē, kōo mu nyi tūkeni Kidikaadi, kē tihāāpōnti ketē kēnciēri ke yóu Sauri. ⁹ Kē Sauri dō: Tōnēni iwūš kē n fiē Kuyie nkētus nkēfiēnē metaummē kpeyi. Memme ò i fiēmē Kuyie. ¹⁰ Ò tūo ndi mōnni de kó iwūš kēdeē kē Sammuyeerii tūkeni kē Saurii yēnni kóo co ke bo ò dāu. ¹¹ Kē Sammuyeerii ò beke ke dō: A dāó ba? Kē Sauri dō: N yā Isidayeeribe n yóumē mme ke cīēri, a mōmmu nha me nyi tūkeni a m bennē dii mōnni, kē Fidisitēēbe tikú Mikimasi. ¹² Kē n yēkú Fidisitēēbe yāa bo kōtenimē kē ti do Kidikaadi bá ti mu nyi beē ti Yiè nKuyie, deē te kē n yóu ke fiē m mōmmu nKuyie nyiwūš ke tūo. ¹³ Kē Sammuyeerii ò náké ke dō: A dāó deyēinkpere nde bá a í pī nti Yiè nKuyie nda náké dii nūu, kàa do tūnne ti Yiè nKuyie nda náké dii nūu, a cītē teē na ntú tekpāatīcītē sāā Isidayeeribe cuokē. ¹⁴ Di mōnni a kpātī tēnke í yóó mōnte, ti Yiè nKuyie ntāātēmu ku yēmmē kóo niti kō bo ntú ku nitibē kóo kpāatī a í tūnne mēè kpéi nti Yiè nKuyie nda náké ti.

¹⁵ Kē Sammuyeerii itē Kidikaadi kēkote Kibea Bensamee kó kutempē. Kē Saurii kaa mbenitibē ò kpaánē bē kē bē mbo sikousikuú (600) ke bo kote kēmauténē bē dootitōbē Kibea Bensamee tempē mmieke. ¹⁶ Sauri nē o bire Sonnatāa nē benitibē bēè do ò kpaánē kē bē mbo Kibea Bensamee tempē nkē Fidisitēēbe batē ke bo Mikimasi. ¹⁷ Kē Fidisitēēbe kó behāāpōmbē totē yēfirē yētaati kē diketirī ketē kēnweti Ōfidaa Suadi ēi biéke. ¹⁸ Kē didēri wetinnē Beti-Onāo kē ditānni mbo ditāri Inkē ke weti bē tenkē mōnkú bē tu dē Yekoute kó kubiriku dikpāā biéke.

¹⁹ Bemāábē do í bo Isidayeeribe ēi dimōu mieke ke yē Fidisitēēbe do yetēmē ke dō: Di báa yie nkē Isidayeeribe mmāatī yese nē yekpāā. ²⁰ Kē Isidayeeribe nkori Fidisitēēbe borē nde ke netirī bē naakā nē bē tūkusi nē bē pēē. ²¹ Kē bē níi ndò nkéyietí idíití mal ke né na kēnatē bē tōnnenti: Yēnaakā nē sipēē nē sitūkusi nē sikaū. ²² Mudoò kó diyie kē bē mōntē tikpārinenti, Sauri nē Sonnatāa kē bē nkpaā mōke yese nē yekpāā.

* **13:1** yebie...: Bē wāri Sammuyeerii kó dipatiri kē wēè di cēt, kōo nyóó di cēt nke sō nSauri bie nkó fewāriē ūtēmu, ò yí nna ke bantē mesāa nke né yóu kēsoó nde kó mefiē.

²³ Kè Fidisitēēbe kó dihaāpòntīnni marii kote kébáté Mikimasi tārì.

14

Sonnatāa namè Fidisitēēbe

¹ Diyiè marii kè Sonnatāa náké o kóo tǎnti wèè tǎ o kpàrinenti ke dǎ: Kōtení kè tí kote Fidisitēēbe kó behāāpòmbè kari dīi mǎ mbo cie ndi borè.

Ò me nyí nnáké o cice Sauri. ² Dè do sǎ nSauri bo Kibea nwe ke kari mutie bè tú mù kèdènadíè mùu bo Mikinǎ mu yuu nè behāāpòmbè sikousikuǎ (600). ³ Kè Aiya Aitubu bire, Ikabodi tebite, Edii Kuyie nkuǎ niùti wèè do bo Sidoo o bire Findee kó debire dèè do bo ke tǎ ikuǎ nenti. Isidayeeribe do í yé Sonnatāa kote kè.

⁴ Kè Sonnatāa ndó képi Fidisitēēbe, kékété yetārè mayè cuokè, kè dimari yètiri tu Bosèe, kè diteri kperi tú Sendee. ⁵ Kè dimari bo kubakú cǎnku ke weti Mikimasi kè diteri bo kuyou ke weti Kebaa. ⁶ Kè Sonnatāa náké o kóo tǎnti ke dǎ: Tí kote Fidisitēēbe itayéi yembè borè káyà tí Yiè nKuyie mbo bè nti duǎ, kù í yīèkú dèmarè, kè kù dǎ tí bè na, ti yóó bè namu bá tí í mè nsūmè. ⁷ Kóo kóo tǎnti ò tēfínè ke dǎ: Dǎ a yèmmè da pǎ tí, m bo a fǎnkúò ndi, n da tūmmu. ⁸ Kè Sonnatāa ò náké ke dǎ: Tí yóó kotemu kè bè benke tīmǎ. ⁹ Kè bè tí náké ke tú: Ncómǔnè, kè tí di sǎnkóo! Tí ncómǔ. ¹⁰ Kè bè me nyí: Dekenèní! Tí deko, dèè yóó benke tí Yiè nKuyie mbè nti duǎmmè.

¹¹ Kè bée kote kébenke bemǎ Fidisitēēbe kè bè dǎ: Ntenè Ebedeebe ke yièni yefǎtè mieke bè do sǎri dè. ¹² Kè bée yú Sonnatāa nè o kóo tǎnti kè bè náké ke dǎ: Dekenní kè tí di benke.

Kè Sonnatāa náké o kóo tǎnti ke dǎ: A ntú n fǎnkúò kè tí deke, ti Yiè nKuyie mbè duǎmmu Isidayeeribe.

¹³ Kè Sonnatāa ndeètò ke íkú nè o naàcèi nè o nǎu, kóo kóo tǎnti ò tú, kè Sonnatāa mbè puoti kè bè duǎ, kóo kóo tǎnti bè dèu. ¹⁴ Sonnatāa nè o kóo tǎnti kè bée kuǎ benitibè sipísidé tepèkpèntè sǎmpótè mieke. ¹⁵ Kè kufǎwǎa mpí nFidisitēēbe bemǎu nè behāāpòmbè bèè kpaá dikari nè bèè kote dikpǎnni, kè ketenkè nhau kè dèe kpei benitibè mediè nkè be kǒnti nhau.

¹⁶ Sauri kó behāāpòmbè bèè paké kè bè mbo Kibea kéwénté káyà Fidisitēēbe ciétémè tipífti timǎu. ¹⁷ Kè Saurii náké behāāpòmbè ke dǎ: Kaannè benitibè káyà bèè kpa tí cuokè.

Kè bée kaa nkémǎnté Sonnatāa nè o kóo tǎnti. ¹⁸ Kè Saurii náké ikuǎ niùti Aiya ke dǎ: Tǎni tí Yiè nKuyie ntaummè tǎu.

Dè do sǎ tí Yiè nKuyie ntaummè tǎu bo Isidayeeribe kari ndi.

¹⁹ Kè Saurii nkpaá ke náánnè ikuǎ niùti, kè kutoweku dǎke déúkú Fidisitēēbe kari, kè Sauri náké Aiyaa ke dǎ: Báá benné kébéè ntimatí ti Yiè nKuyie.

²⁰ Kòò tíí nho āāpòmbè kè bée kote mudoo kénsǎ mbè dootitabè kpa mbemǎa ke ǎnti kè kunǎdroo dáátí mediè. ²¹ Isidayeeribe bèè do wènnénè Fidisitēēbe kénkǎri dikpǎnni, kè bée kǒnté kéwènnénè Sauri nè Sonnatāa be fínni.

²² Isidayeeribe sǎmbè bèè do sǎri Efadaimmu tārì fínkè kè bée keè Fidisitēēbe cokémè kéiténí kè bè bèti kékuo. ²³ Kè tí Yiè nKuyie nduǎ nkè Isidayeeribe bè na de kó diyiè kè mbè bèti késénténè Beti-Afenni.

Isidayeeribe deetémè Sonnatāa

²⁴ De kó diyiè kè Isidayeeribe fèúté mediè nke yé Sauri do béimmè ke dǎ: Wèè bo déuté dèmarè kè diyiè mu nyí ta, kóo mu nyí na o dootitabè ke pèite, de yiè mbo yá! Nè de kpéi nhòmǎu í ndi dèmarè de yiè. ²⁵ Kè bée tuǎke dikpǎa marii kè mecekúò mpiéké ke counè ketenkè.

²⁶ Kè behāāpòmbè ta de kó dikpǎa káyà mecekúò nhòmǎu me nyí ndáátí kékááké ke yé bè dèmé Sauri béi ndi nùu. ²⁷ Sonnatāa me nyí nyé ke dǎ nho cice béi ndinùu marii káyà ticièti, kékúú kupáati yómè kédéúté kóo ilikè wenke. ²⁸ Kè kuhāāpònkú makúò ò náké ke dǎ: A cice béi nke tú kè wèè di dèmarè yíè nhò bo yá. Dè te kè muwèrimú dòóté benitibè.

²⁹ Kè Sonnatāa dǎ: N cice kǎonnè benitibè mbe, wénté ndèútémè mecekúò nkè n yiikè wenke, ³⁰ kéndó nkè benitibè né do ndi bè éi dè bè na nnamu be dootitabè kè dè pèèté dè mè ndómme.

³¹ De kó diyiè kè Isidayeeribe mbeti Fidisitēēbe ke kǎu, kè bè bèti Mikimasi kétuokèñ Ayanǎo kéou mediè nkécíime. ³² Kè bée pímmú bè na bè kó ípe nè be náàke, kè nyi feu ke cáá ndende meyií ncóú dè. ³³ Kè bée náké Sauri ke dǎ: Isidayeeribe dǎo meyií mme ke feu iwúò ke cáá mbè í fié dè, meyií ncóú dè, kè Saurii kuǎnkoo ke dǎ: Di cààremu! Biennèni ditārì marii die. ³⁴ Kè bée kote kénáké benitibè ke dǎ: Bá wè wèè tǎni o náàfè yoo o pièfè deborè kékuo kékááké, kè di bá nyi cáá nyi yíí ncóú dè kéyeténè tí Yiè nKuyie.

De kó kuyouku kè bá wèè tǎni o fǎfè kè fè fèúté deborè. ³⁵ Mèmmè Sauri maámè tí Yiè nKuyie ndiwúòtǎnni ketiri kébéi nke dǎ: ³⁶ Tí sǎoté ke nyènkè kémpuǎ Fidisitēēbe kè bè kúu páíí kéheí be kperè, bá tí báá súú nhòmǎu. Kè tihāāpònti dǎ: Dǎo a dómè.

Kè ikuǎ niùti dǎ: Tí keténè kébéè tí Yiè nKuyie.

³⁷ Kɛ Saurii beɛ nti Yiɛ nKuyie nke dɔ: Kuyie nti kɔtɛ kédokénè Fidisitɛɛbaa? A bo duɔ nkɛ ti bè naà?

Ti Yiɛ nKuyie mɛ nyí nhò tɛ́nné tɪmatì dɛ yiɛ. ³⁸ Kɛ Saurii tíí nyIsidayɛɛribe kó bekótibè kɛ dɔ: Wɛ́nténè kɛ́yà meyei mmɛ̀ dɔ̀ɔ yiɛ. ³⁹ Ti Yiɛ nKuyie mbomu kɛ dɛɛri Isidayɛɛribe, m bɛi nti yóó dɔ̀ɔmu. Wèè te dɛ kó meyei nhò yóó kúmu bá kɛ m bire Sonnatāa nwe.

Diťnni mieke ɔ̀mɔ̀u í nhò tɛ́nné tɪmatì. ⁴⁰ Kɛ Saurii náké Isidayɛɛribe kɛ dɔ: Di cómmú kupíkú kúmáá, m nnɛ m bire Sonnatāa kɛ ti cómmú kutekú. Kɛ diťnnii náké Sauri kɛ dɔ: Dɔ̀ɔ a dɔ́mɛ.

⁴¹ Kɛ Sauri dɔ: N Yiɛ nKuyie nyIsidayɛɛribe tũ nkù dɛ dɔ́mmɛ kàa í n tɛ́nné yíe ntɪmatì? Kɛ mɛcaàrimɛ bo mí n nɛ m bire Sonnatāa tũ ñnkè yoo a nitibè Isidayɛɛribe ñnkè, kɛ ti bo nyipāādítii li benke.

Mɛ̀m̀mɛ kɛ bèè bo nyipāādítii kɛ li benke Sauri nɛ Sonnatāa. Kɛ behāāpɔ̀mbɛɛ yɛ. ⁴² Kɛ Sauri dɔ: Tāũnɛ tɛ́tɛ mí nnɛ m bire Sonnatāa ti ñnkè, kɛ bèè tāũ kòo do Sonnatāa ñnkè. ⁴³ Dɛ m̀nnni kɛ Sauri dɔ: N náké a dɔ̀ɔ mu.

Kɛ Sonnatāa dɔ: N kááké m pààti yómmɛ m mɛ mɛcekùd nke dɛ́útɛ. N yiemmu kɛ bo kú. ⁴⁴ Kɛ Saurii bɛi nke dɔ: Kuyie nni mpoté kɛ nsà kɛ Sonnatāa í ku.

⁴⁵ Kɛ tihāāpɔ̀nti dɔ: Sonnatāa báá kú, wèè te kɛ Isidayɛɛribe auté bɛ dootitabè. Ti Yiɛ nKuyie mbomu! Dɛndɛ báá dɔ̀ɔ, ti báá yie nkòo yùrikú bá kúmáá do ketenke. Nɛ Kuyie nkó mɛtɛmmɛ m mɛ ɔ̀ pĩ́m̀mɛ mutómmú yíe.

Mɛ̀m̀mɛ kɛ tihāāpɔ̀ntii dɛɛtɛ Sonnatāa bá ɔ̀ í nku dɛ kó mukũ. ⁴⁶ Mɛ̀m̀mɛ kɛ Saurii yóu Fidisitɛɛbe mubɛtimù kɛ bèè kũũ mbe cɛ́i.

Bɛ náké ti Sauri kpàti ñnkè

⁴⁷ Sauri naá ndii m̀nnni Isidayɛɛribe kóo kpààti kɛ p̀ǹnkɛ dokénè ɔ̀ dootitabè bèè ɔ̀ fitɛ: Mɔ̀abiiɛ nɛ Amɔ̀diɛ nɛ Edomiiɛ nɛ Tisoba kó dikpàatiyuu nɛ Fidisitɛɛbe. Kòo cuó nkɛ̀ b́ékɛ wèè na. ⁴⁸ Wèè do dokénè dikɔ̀mbùd Amadesiibe bɛmbɛ bèè do fekú Isidayɛɛribe kpɛɛ kòo bè na, kɛdɛtɛ Isidayɛɛribe.

⁴⁹ Sauri kó ibi do tú Sonnatāa nɛ Isefií nɛ Madikisina nɛ initipobi idéi, kɛ deketirɛ ntú Mɛdabu kɛ dɛdɛ́ɛ ní Míkadi. ⁵⁰ Kòo pokù yètiri tu Ainɔ̀ammu, Aimasí bire. Wèè bakɛ behāāpɔ̀mbɛ kòo yètiri ntú Abunɛ, kòo cice kpɛri tú Nɛɛ, Sauri tebite kó dɛbire. ⁵¹ Kiisi Sauri cice nɛ Nɛɛ nɛ Abunɛ cice, bɛ cice do tú Abiyɛɛdi.

⁵² Sauri kpàti timɔu mieke ɔ̀ do dokúnɛ Fidisitɛɛbe mbe kɛ dɛ tònɛ, kòo yà oniti wèè m̀kɛ dikɔ̀mbùd yoo ɔ̀ kpɛ́nni wèè ɔ̀ pĩ nti hāāpɔ̀nti.

15

Sauri yetɛmɛ Kuyie nkpeti

¹ Kɛ Sammuyɛɛrii náké Sauri kɛ dɔ: Ti Yiɛ nKuyie ndo tɔ́nni mí nwe kɛ n da pĩ ntikpàti kàa bo mbakɛ Isidayɛɛribe, kɛnté kú yɛ n da náké ti: ² Ti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa tu kú yóó potɛmu Amadesiibe kɛ́fɔ́ mbɛ do dintɛmɛ Isidayɛɛribe bè yènni dii m̀nnni Esibiti kɛ bè potɛ. ³ Kɔtɛ kɛ bè dokénè kɛ bè kúu bɛmɔu páii! A báá kuɔ nhòmɔu mɛsɛmmɛ, á kuu dɛɛ kó dimàa wɛi, benitidaabè nɛ benitipòbè, ibi nɛ ibibénni, inààkɛ nɛ ipe nɛ yòyóbè nɛ sàmmarimúbè.

⁴ Kɛ Saurii tíí mbehāāpɔ̀mbɛ Tedaímmu, kɛ bè kaa nkɛ bè mbo sikɔupíkò̀písídɛ (200000). Sudaa kɔbɛ tɛkɔupípítɛ (10000). ⁵ Kɛ bèɛ tuɔkɛ Amadesiibe ɛi kɛ dɛkɛ kénhokɛ kudúókú ⁶ Kɛ Saurii náké Keniibe kɛ dɔ: Yènnɛ Amadesiibe cuokɛ kɛdɛtɛ. N yí dɔ́ kɛ di wɛ́nnɛ kunasāa kɛ yɛ́ di do dɔ́mɛ Isidayɛɛribe mɛsàa mbɛ yènni dii m̀nnni Esibiti. Mɛ̀m̀mɛ kɛ Keniibɛ yɛ Amadesiibe cuokɛ. ⁷ Kɛ Saurii potɛ Amadesiibe, kɛtúótɛ Afidaa kɛtuakɛnɛ Suudi Esibiti tenkɛ diyíe yìni kɛ̀ b́ékɛ, ⁸ kékua benitibè bɛmɔu kɛsús mbe kóo kpààti Akaki kòo pĩ nhofòuwè. ⁹ Sauri nɛ ɔ̀ āpɔ̀mbɛ kɛ bèè yóu Akaki nɛ iwũs ìi kó dimàa tu isàayi: Inààkɛ nɛ ipe. Iwũs ìi kó dimàa cɛ́nkɛ tu isàayi, kékua dɛɛ tu dɛsɪntɛkpɛɛ, dɛɛ í dɔ́ nkɛdɔ́nnɛ m̀m̀mamù.

¹⁰ Mɛ̀m̀mɛ kɛ ti Yiɛ nKuyie mbéinnɛ Sammuyɛɛri kɛ dɔ: ¹¹ N dèmmumu dɛ yímɛ kɛ n tãātɛ Sauri kòo bo ntú Isidayɛɛribe kóo kpààti. Ntɛ wɛ kɛ m b̀t̀tinnɛ, ɔ̀ í yie nke tũnnɛ nh ɔ̀ náké ti.

Kɛ Sammuyɛɛri yèmmɛɛ caàrɛ kòo nyie nke kuðnnɛ ti Yiɛ nKuyie.

¹² Kɛ dɛɛ wentɛ dikũnwɛnni sɛi kòo kɔtɛ kɛ bo yà Sauri, kɛ bèè ɔ̀ náké kɛ dɔ: Sauri kɔtɛ Kadimɛɛdi kɛ bo maá dic̀nc̀nnni kéndennini ɔ̀ namɛ Amadesiibe, kɛ dɛɛ kɛ pɛ́ɛtɛ kɛ kòtɛ Kidikaadi. ¹³ Kɛ Sammuyɛɛri ntúskoo Sauri borɛ, kòo ɔ̀ náké kɛ dɔ: Ti Yiɛ nKuyie nda dɔ̀ɔ mɛsàa, n dɔ̀ɔmu kú n náké ti timɔu. ¹⁴ Kɛ Sammuyɛɛrii ɔ̀ beke kɛ dɔ: M mɛ n yo yɛɛ pedabùo nnɛ inààkɛ kpɛyɛ, yɛ bonni dɛ? ¹⁵ Kɛ Saurii ɔ̀ tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Tihāāpɔ̀nti tii soó nhAmadesiibe wũs sàayi kɛ i tɔ́ni, kɛ ti bo fié ti Yiɛ nKuyie nha tũ nkù. Dɛsɔ́nnɛ kó dimàa ti dɛ kùumɔu páii. ¹⁶ Kɛ Sammuyɛɛri dɔ: Dɛ sànnɛmu mɛmmɛ. N yóó da náké ti Yiɛ nKuyie nni nnákɛ tinti keyɛnkɛ. Kɛ Sauri dɔ: Bɛi.

¹⁷ Kê Sammuyeerii dâ: A do cîê ndii mǝnni amâa kê ti Yiê nKuyie nkuu da tââté, di mmǝnni kâa baké Isidayeeribe. ¹⁸ Kuû da tǝ nke tú: A kǝte kédokénê Amadesiibe de kó benitiyieibe, ké bē kuǝ páii ke báa súǝ ndǝmaré. ¹⁹ Dê yîme kâa í yie nkú da náké ti, ke éi bē kperε ke dǝǝ kú í dǝ dē? ²⁰ Kê Sauri dâ: N yiemmmēmu kú n náké ti ke kúǝ Amadesiibe bǝmǝu, ke súǝ mbe kóo kpààti Akaki mǝa ndi koǝ tǝní die. ²¹ Kê n kó behǝǝpǝmbē soǝ nyiwūǝ sààyi ke i tǝní die nKidikaadi kê ti bo i fié ti Yiê nKuyie nha tu nkú.

²² Kê Sammuyeerii ò tǝnné kê dâ: Ti Yiê nKuyie ndǝ di bo nkú feummē mme iwūǝ ke pǝēté di bo nyiémme ku náahtâa? Kâa yie nti Yiê nKuyie mbéi nti deê kú naati ke pǝēté a bo kú fiémē iwūǝ mekúǝ nkpeyi. ²³ A bo yetemē ti Yiê nKuyie nkpeti dē í cáǝnnē a bo pǝámē, itookperi me nyí cáǝnnē a bo fiémē yebaké. A mē nyetemē ti Yiê nKuyie nkpeti, kú múnke da yetemu yíe. A ténke í yó ntú ku nitibē kóo kpààti. ²⁴ Kê Saurii kuǝnko kê dâ: N cààrǝmu! N yete ti Yiê nKuyie nkpeti nti ke yete a kó itié. N yǝte tihǝǝpǝnti nti kê dǝǝ ti yē mmú. ²⁵ Di mmǝnni n da báammu! N cààrǝmu, ncíé n yei, nkéwǝténí kê ti kǝte kê m bánté ti Yiê nKuyie. ²⁶ Kê Sammuyeerii dâ: Mí nnē tǝ nti báa neí, a yete ti Yiê nKuyie nkpeti nti kê kú me nda yete, a ténke í yó ntú Isidayeeribe kóo kpààti.

²⁷ Kê Sammuyeerii búttinné kê bo ité, kê Saurii pǝ nho yaǝbǝri kê dii kǝté. ²⁸ Kê Sammuyeerii ò náké kê dâ: Ti Yiê nKuyie mmúnke kǝtému a kpàti yie nylsidayeeribe cuoké, kê ti duǝ nhotǝu mǝu wèe wenni kê da pǝēté. ²⁹ Isidayeeribe kó muwǝrímú tú ti Yiê nKuyie nku, kú í soú nkú í tú oniti kê bo bēi nkéwǝte kéceete. ³⁰ Kê Saurii yíe kébéi nke dâ: N cààrǝmu, a n cíé nké n déúkúnne behéikénkótibē nē Isidayeeribe bǝmǝu ìlké kéwǝténí kê m bánté ti Yiê nKuyie.

³¹ Kê Sammuyeerii wǝténí kóo túnnē kê bēe kǝte kê Saurii bánté ti Yiê nKuyie.

³² Kê Sammuyeerii dâ: Tǝní die nhAkaki Amadesiibe kpàati n yìlké. Kê Akaki nkériní kóo yemmē naati, nē o yemmē mieke kóo tu mukūǝ nkó kunóú dǝtému di mmǝnni. ³³ Kê Sammuyeerii né ò náké kê dâ:

A sié dii te kê tibíyǝti pàa ti bí,
a kóo yǝ múnke yóǝ pǝamu o bire.

Deñde Sammuyeerii ò kùǝmē Kidikaadi ti Yiê nKuyie ntaummē tou ìlké.

³⁴ De kó difǝnkúǝ kê Sammuyeerii kò nDamaa, kê Saurii kò nKibea. ³⁵ Kê Sammuyeerii yemmēe caàrē mediē nSauri kpéi nkòǝ yàa kúnē ò ténke í ò yà. Kê ti Yiê nKuyie nyemmē múnke caàrē kú tââté mēē kpéi Sauri kòǝ bo ntú Isidayeeribe kpààti.

16

Bē pǝrímē Dafiti tikpàti

¹ Kê ti Yiê nKuyie nnáké Sammuyeerii kê dâ: Dê yó nkǝáké de kâa yóu a bo nkuǝmmē Sauri kpéi? Nh ò dootóomu, ò ténke í yó ntú Isidayeeribe kpàati, ité kǝtútóté a naǝyǝnni, ké di cǝǝ mekúǝ nkékǝte Seseé cie Betideemmu. O bí mieke nke n tâátémē okpàati n yemmē kou. ² Kê Sammuyeerii dâ: Yé mbo yîmē? Kê n kǝte Sauri yóǝ keemu ké n kuǝ. Kê ti Yiê nKuyie ndǝ: Ité kǝntǝ fǝnǝáfē, kâa tǝukoo a dâ: N kǝténí ke bo féúté feǝfē nfe ti Yiê nKuyie. ³ A yú Seseé kòǝ nda neiné, mǝi yóǝ da benke a dǝ nkédǝǝmē, kâa pǝ n da benke wē tikpàti.

⁴ Kê Sammuyeerii dǝǝ ti Yiê nKuyie nhǝ náké ti kékǝte Betideemmu, kǝtuǝkoo ké dihei kó bekótibē ò yà, kê dēe bē di kê bē kǝnti nhau, kê bēe kǝténí kóǝ co kê dâ: Kusààkú bakaà? ⁵ Kòǝ bē tǝnné kê dâ: N kǝténí ke bo féúté feǝfē nfe ti Yiê nKuyie. Wénkúnne dimáa kê ti nei kǝféúté feǝfē.

Kê Sammuyeerii duǝ nké Seseé nē o bí kê bēe wénkúnne bǝmǝa, kóǝ neiné kê bē bo fié iwūǝ. ⁶ Bē tǝukoo dii mǝnni kê Sammuyeerii yà Ediabu, nē o yemmē mieke kê dâ: Nte ti Yiê nKuyie ntǝáté wē mǝnke. ⁷ Kê ti Yiê nKuyie nhǝ náké kê dâ: Bá nwúǝ nho dǝmmē nē o okùmmē, nyí we ntǝáté, n yí wúǝ mbenitibē wúǝ ndé, benitibē wéi tikǝnti nti kê mí nwéi meyemmē.

⁸ Kê Seseé yúní Abinnadabu, kóǝ tuǝkení, kê Sammuyeerii dâ: Ti Yiê nKuyie nyí tâáté yie.

⁹ Kê Seseé yúní Samaa, kê Sammuyeerii dâ: Ti Yiê nKuyie nyí tâáté yie.

¹⁰ Kê Seseé nyuní o bí kǝtuǝkené iyieké, ti Yiê nKuyie nyí ntǝáté bē kóǝ mǝu.

¹¹ Kê Sammuyeerii beke Seseé kê dâ: Bǝdǝpǝmbē bǝmǝu ndaà? Kòǝ dâ: Osǝmpǝu wēe kpǝani kê cǝmmú ipe. Kê Sammuyeerii dâ: Tǝ nké bēe ò yuní, kòǝ í tǝúkení ti í yóǝ di ikuú dii.

¹² Kê Seseé tǝ nké bēe ò yuní. Ò do tú onitiwūǝwē nwe kóǝ ìlké wenni, kóǝ yemmē duǝ cǝtǝre. Kê ti Yiê nKuyie nnáké Sammuyeerii kê dâ: Wǝnwē, pǝ nwe tikpàti. ¹³ Kê Sammuyeerii ité kǝtútóté o naǝyǝnni kǝcǝú mmekúǝ nDafiti yuu ìnké, o tebií ìlké, kê ti Yiê nKuyie nYaá ncúténí de kó diyie Dafiti ìnké ké nhǝ boné.

De kó difǝnkúǝ kê Sammuyeerii kò nho cie Damaa.

¹⁴ Kê ti Yiê nKuyie nkô muyaâ nyité Sauri ñnkê, kè kùu ò duónnî meyèmmè yeime kè mè nhò kóónnè. ¹⁵ Kòò tǝmbèè ò náké ke dǝ: Ti Yiê nKuyie nkuu da duónnî meyèmmè yeime kè mè da kóónnè. ¹⁶ Ti yiê nkàa ti pǝ dinuù tǝnti a kó betǝmbè ti yóo waámmu onitì wèè nǝ nke bie nkukùtidùkù, kè meyèmmè yeime Kuyie nduónnî mè níí da ité dìi mǝnni wèe bente kukùtidùkù kè dè da tǝùke. ¹⁷ Kè Sauri dǝ: Yànè onitì wèè nǝ nke bie nkukùtidùkù mesàà nkòò kǝtení.

¹⁸ Kòò kóo tǝnti mǝu bèi nke dǝ: N yému onitì mǝu, Sese Betideemmu eì kou kó dabire kòò nǝ nke bie nkukùtidùkù mesàà, onitì mǝmmu nwe kòò tu onitidǝu kè náánnè mecìi, kè tú odasáátì kè ti Yiê nKuyie nhò bonè.

¹⁹ Kè Saurii tǝ nkè bèe náké Sese ke dǝ: Sauri tu a ò duónko a bire Dafiti wèè cǝmmù ipe. ²⁰ Kè Sese waá mpǝé nè menaà nkécùs kudǝkù mieke, kǝpǝ ntǝbuatè kè dè tou nsámmarímù, kè Dafiti bii bo dè duó nSauri. ²¹ Kè Dafitii tuǝke Sauri cǝtè kǝmpǝ nho tǝmmù, kè Saurii ò pǝnsiri, kóò tǝatè kòò ntǝu o kǝrǝinenti. ²² Kè Saurii tǝ nkè bèe náké Sese ke dǝ: Sauri tu ò dǝ Dafiti mbo o cǝtè nte ke pǝ nho tǝmmù kè yé wè ò pǝnsirimè medìè.

²³ Kè dǝe yie nkè meyèmmè yeime Kuyie nduónnî mè níí ò ité, Dafitii túótè kukùtidùkù kǝbente kè dǝe tǝùke Sauri, kòò yèmmèe bonke kè meyèmmè yeimee ité.

17

Dafiti kǝnnè mè Kodiyati

¹ Kè Fidisitǝǝbe tíi mbè kó behǝǝpǝmbè mudoò kǝí nSokoo Sudaa tempǝ mmieke, kékari Efesi-Damimmu, Sokoo nè Asekaa dǝ cuokè. ² Sauri nè Isidayeeribe kè bembè múnke bátè kubiriku bè tu kù Tedementi biriku kǝmbaati ke bo dokénè Fidisitǝǝbe. ³ Fidisitǝǝbe nè Isidayeeribe kè bè ndeke yetǝrè ke weti betǝbè, kè kubiriku soké bǝ cuokè.

⁴ Kòò niti mǝu yièni Fidisitǝǝbe kó behǝǝpǝmbè mieke Kati naàmunkù kou, kòò yetiri tu Kodiyati, o okùme bo ntùke métiri mètàātì nè sǝntimétiri sipisidè nè mènùmmù. ⁵ Kòò òké disǝwùs kó dipii kè disǝwùs kó kupenku pi o cǝncǝnni kè ku cǝékù bo cidóò sipisiku. ⁶ Kòò kǝnkè o tǝake disǝwùs kó kupenku, kè báatì disǝwùs kó dikpǝrsiè. ⁷ Kòò kǝnni kó kudǝu mǝnnè kucudǝu kè mekpǝmbii nkó kucǝékù bo cidóò bèyiekè. Wèè tǝ o dapikù kòò ni o iikè. ⁸ Kòò cómmù kǝpǝkè ke dǝ: Di bennè ke yènnimu ke bo ti dokénè, n tú Fidisitǝǝ nwe kè dǝndi tú Sauri kó tidaati. Tǝāténè di mieke onitì òmáa kòò kǝtení kè tí kǝ! ⁹ Kòò n na tí naa ndi kó tidaati, kè m me nhò na dǝ naa nti kó tidaati kǝmpǝ nti tǝmmù. ¹⁰ N yí di wúo nfenǝnǝ kè di yete, di deitení di mieke onitì òmáa kè tí kǝ.

¹¹ Kè Sauri nè Isidayeeribe kè bèe keè dǝ kóo niti naámmè, kè kufǝwaá mbè auté.

¹² Dafiti cice do tú Sese Efadataa kó dihei kou nwe ke bo Betideemmu Sudaa tempǝ mmieke ke mǝke ibí iyiekè. Sauri kó dimǝnni do sǝ nhò kótǝmu medìè. ¹³⁻¹⁴ Kòò bí ikótí itǝātì nièné Sauri dikpǝnni, bǝ kóo po Ediabu nè Abinnadabu nè Samaa. Dafiti wèè do tú tǝyǝatè. ¹⁵ Kè Dafiti níí mbo Sauri cǝtè ke kùünni o cice cǝtè Betideemmu ke cǝmmù o pe.

¹⁶ Kè wèe Fidisitǝǝ nyiitini dikünweñni nè kuyuoka ke dǝ yewe sipisínàa.

¹⁷ Dǝ kó yewe mieke nke Sese nǝkémè o bire Dafiti ke dǝ: Túótè tidiiti tii nnè kuyǝrikù ti cie nti nè pǝǝbè bie ntepitè, kékote kéduu nha kó bekótibè bè bātè dè. ¹⁸ Á ntonè yenaakǝa ntepitè tie kǝnto ke bii duó nwèè bǝ baké. Kǝa dou nha kó bekótibè ke wetini bǝ da duónnî dǝmarè dǝe benkù bǝ kǝnti naatimè. ¹⁹ Bembè nè Sauri nè Isidayeeribe tǝbè, bǝ bo kubiriku bǝ tu kù Tedementi biriku nku ke dokénè Fidisitǝǝbe.

²⁰ Dikünweñni sèi kè Dafitii pike cute kǝbanne ipe onitì mǝu kétúótè ò dò nkǝnto dǝ, kékété, kǝndǝnnè o cice do ò náké dìi nuù. Ò tǝkoo dìi mǝnni bè bātè dǝ, ke sǝ mbè dǝ kǝboote bǝ dootitǝbè kéuu dikpǝnni kó fehúuf. ²¹ Fidisitǝǝbe nè Isidayeeribe kè bèe wetinnè betǝbè. ²² Kè Dafitii duónko o nenti o nembǝri borè kékote mudoò borè kǝndǝu nho kó bekótibè. ²³ Bǝ kǝa ke me nnáa nkè Kodiyati Fidisitǝǝ, Kati naàmunkù kouu iténì o āpǝmbè iikè kǝwǝtè kǝbèi ò baa ò nnáa nti, kè Dafitii keè. ²⁴ Kè Isidayeeribe ò yǝni kè kufǝwaá mbè auté kè bè ncokù, ²⁵ kè nnáa nke tú: Dǝ kòò niti dǝ ke ti wǝntǝmu, dǝe te kòò iitini miè mbotì, kòò mǝu na kòò kùu okpǝati bo ò pǝ tikpǝti péu kóò duó nho kóo sapàa nkòo puoke, kédǝ dǝ yiè ncǝtè mesàa nyIsidayeeribe cuokè.

²⁶ Kè Dafitii beke behǝǝpǝmbè bèè ò tǝkénè ke dǝ: Kòò mǝu kùu Fidisitǝǝ yie nke dǝnnè Isidayeeribe ifei bǝ bo ò yietí ba? O yèmmè dò nhò tu we dǝ kóo Fidisitǝǝ, kutayóu yiè, kòò bo nsǝá Kuyie nkǝbe.

²⁷ Kè bèè ò tǝnnè kóò náké bè baa do yǝ mbè yóo yietí dǝ wèè bo na dǝ kóo niti. ²⁸ Kòò kóo kótí Ediabuu keè bè naámmè, kòò mieke peike kòò dǝ: We nyè nha kǝtení die! A yóunè we ipe

dikpàà mieke? N da yému a í yo ditoò, N yému a yèmmè dòmmè. A kòténí ke bo yà dikpànni ndi. ²⁹ Kè Dafitii ò tēñné ke dō: N dàà ba dèè tu deyeire? N na bá mbekaà?

³⁰ Kè Dafitii íté oniti wenwe borè kékote kékèké otòu mòu kòò baa ò tēñné betabè do ò nàké ti nti.

³¹ Kè benitibè bemou keè de kó tináañti, dende bàmbà nkè tii tuòke Sauri kòò duò nkè bèe yúni Dafiti. ³² Kè Dafitii ò nàké ke dō: Okpààti, a yèmmè báá caārèné de kóo Fidisitē. A kóo tñnti, mí, m bo kote kóo kpànnè. ³³ Kè Sauri dō: A báa na kékànnè de kóo niti, a kpaá bemmu, wenwe me ntu okpàri nwe nē ò bíkèmbènti. ³⁴ Kè Dafiti dō: Mí nha kóo tñnti n tú opecènti nwe n cice cīètè, ke ñ ncēm̀m̀u ipe, kè diciriciri kòténí yoo mupĩmpĩmm̀u mam̀u ke bo pĩ m pièfè mafè, ³⁵ N fè pàtè ké dè bēti, kēfiete m pièfè, kè dè wēētení m bīékè, m pĩ de fñnī́ ké dè potè kékua. ³⁶ N kòu mēè boti yeciricirè nē depĩmpĩnnè, n yóo me ndò Fidisitē yie nwenwe kutayóu yīè nke yē ò sàammè Kuyie nkòbe. ³⁷ Ti Yīè nKuyie nkùu n deētēné diciriciri nē mupĩmpĩmm̀u kù yó n deētēnnemu Fidisitē yie. Kè Sauri dō: Kote kè ti Yīè nKuyie nda teennè.

³⁸ Memme Saurii duómmè Dafiti ò kpàrinenti kóò òò ndisòowũò kó dipii kóò dàtinnè dicĩncĩnkònni. ³⁹ Kè Dafiti túóté Sauri siè kébáátí dicĩncĩnkònni ñnkè, ò í nna ke bo cente ke yē ò do í dè manténèmmè, kénáké Sauri ke dō: N yīékemu! Kè bèe dè daté. ⁴⁰ Kòò túóté mutántènditĩm̀u kéta kukò mpèèmmè kētaáté yetárè yèñum̀m̀u kécũs ò yòri mieke kēpikú ò tántènditĩm̀u kékété kénwetí Kodiyati. ⁴¹ Kè Kodiyati múnke mm̀s nke tóóntenè Dafiti, wèè to ò dapikú kòò nì ò ñkè. ⁴² Kòò wénté Dafiti kóò sènkèri. Dafiti do tú dedapũmbire nde ke wũs kóò ñkè wenni. ⁴³ Kè Kodiyatii nàké Dafiti ke dō: A n wúó ntemòtè nte ke to kupàati ke kériní m boràà? Kè Kodoyatii parikè kēyú Fidisitēbè kó yebakè yemou yetè kè dō: A bo yà! ⁴⁴ Kòténí kè n duò nha maa ndēñkè kó tinòti nē tikpasĩnti. ⁴⁵ Kè Dafiti dō: F́s nkériní m borè nē disie ndi nē kukpānsèu nē dikpānni, mí mme nkéróo a borè nē ti Yīè nKuyie nyètiri ndi, Mpakèdaa Isidayeeribe tũ nwè, a sáá nwè. ⁴⁶ Ti Yīè nKuyie nda ànnè n nòtè nte yīe, kè m bo da kua kékééte a yuu. Yīe ntinàti nē tikpasĩnti deè yóó pété Fidisitēbè kó behāāpòmbè kécò. Kè kutenkù kum̀ou kòbèe bantè Isidayeeribe tũmmè Kuyie. ⁴⁷ Kè Isidayeeribèe bantè ke dō ti Yīè nKuyie nyi deérinè disie yoo dikpānni, ti Yīè nKuyie nkùu bakè dikpānni ke di ànnè ti nòu mieke yie.

⁴⁸ Kodiyati kètè dīi m̀nni kēwetĩnnè Dafiti, kè Dafitii cokóo mecāā nho ñkè ke bo ò dokènè, ⁴⁹ kēdeite ditári dimáa ò yòri mieke kēánnè ò tántènditĩm̀u kédootè kébóté Kodiyati tñnni kè ditári taroo, kòò do ò nùu ñnkè.

⁵⁰ Memme Dafiti namè Fidisitē nē ditántènditĩtári kóò kua bá ò í to disie.

⁵¹ Kè Dafitii cokóo Kodiyati duò dè kékpate Kodiyati siè kóò fèuténè. Kè Fidisitēbèe yà bè kóo kperi kumè kékóké. ⁵² Isidayeeribè nē Sudaa kòbe kè bèe yà Fidisitēbèe cokémè, kéuu fèkpàrihúufè, kè bē bēti kētuakenè Kati èi nē Ekinò de ekè. Kè Fidisitēbèe kó beciribè nnenkóo Sadaimmu kó kuce kētuakenè Kati nē Ekinò.

⁵³ Isidayeeribè do bē bēti kè dè fuutimu, kè bèe yóu kēwētení kēhéi tinenti Fidisitēbèe kó dikari. ⁵⁴ Kè Dafitii túóté Kodiyati yuu kékònnè Sedisademmu kétúóté kudadieku kpàrinenti kétanne ò touku mieke.

Bè benkemè Dafiti Sauri

⁵⁵ Dafiti do kòri dīi m̀nni ke bo kpànnè Kodiyati kè Saurii ò yàmu kèbeke Abunee wèè bakè behāāpòmbè ke dō: We nte odapàa nyie? Kè Abunee ò tēñné ke dō: Okpàati, n yí yē wèè ò te. ⁵⁶ Kòò kpàati dō: Beké kēyá wèè te de kóo dapàa.

⁵⁷ Dafiti kua dīi m̀nni Kodiyati kēdeè, kénwētini, kè Abunee ò kòtènè Sauri borè, kè Dafiti kpaá to Kodiyati yuu. ⁵⁸ Kè Saurii ò beke ke dō: N kóo dapàa nha tú we nkó debire? Kè Dafiti dō: N tú a kóo tñnti Seseè wèè bo Betideemmu ò bire nde.

18

Dafiti nē Sonnatāā bē dapemè

¹ Dafiti nàkénè Sauri dīi m̀nni kēdeè kè Sonnatāā wēnni pĩnnè Dafiti kperi, kòò yèmmèe ò ta, kòò ò dake kéndònnè ò dómè omáa. ² Nè de kó diyiè Sauri ténke í nyie nkè Dafitii wēte ò cīètè ò cice borè. ³ De m̀nni kè Sonnatāā taunnè Dafiti ke yē wè ò dómè ke dōnnè ò dómè omáa. ⁴ Kè Sonnatāa dáté ò yaàbòri kédúu nDafiti, kóò duónnè ò āāpònyàati nē ò siè nē ò tamm̀u nē ò naàkònni.

⁵ Tipítí timou kè Sauri bē tō nkèè bīékè mudoò Dafitii na kè Saurii ò baá nkòo mbakè behāāpòmbè kè benitibè bemou ò dō nē behāāpòmbè iwēi yembè.

Sauri mieke do yonkemè Dafiti bē ò sante mèè kpéi

⁶ Dafiti do kùs dii mǎnni Kodiyati kékonni kè benitipòbè yehakè yeməu kabəe yənni kéco Sauri, kéndiè nke au ke bie nyebàrè nè debémbénnè terè. ⁷ Kè benitipòbè diè nke cóu mbetabè ke tú:

Sauri kùs sikəupí,
kè Dafiti kùs sikəupípi.

⁸ Kè Sauri miekè peike mediè, ò í mpénsiri de kó tináanti ke dà: Bè me nhò duò nsikəupípi ke n duò sikəupí, dà kpaá sámǎpò nwe kè bèe ò duò ntikpàti. ⁹ Nè de kó diyìè ndi Saurii wénémè Dafiti fənənsinfè.

¹⁰ Kè dèe wenté kè meyèmmè yeime Kuyie ntǎnni mǎe pí nSauri, kòo ité kénhari o ciètè mieke ke pikú o kpǎnni, kè Dafiti tò nhò bie nkukùtidúkù ò ǎ mbie mmèè botí, ¹¹ kòo youte o kpǎnni, nè o yèmmè mieke ke dà: M bo tǎ Dafiti kédannenè femarife, kè Dafitii yenténè dikpǎnni kuce mèdémè. ¹² Kè Saurii ò yòte ke yé ti Yiè nKuyie ndo ò yóumè kémbonè Dafiti. ¹³ Kòo túóté Dafiti kénii mbəhāpəmbə tekəupíitè ke bo ò détinneñé omáa. Mənnime kè Dafiti nni behāpəmbə kè bè nkəri mudoò. ¹⁴ Mudoò ò kəri mùu kó dimàa kè weè nǎ nke yé ti Yiè nKuyie nho bonémè. ¹⁵ Sauri yà dii mǎnni Dafiti nǎmmè o dootitabè kóò depe mediè. ¹⁶ Isidayeeribe bie beməu nè Sudaa kabè kè bè ndó Dafiti ke yé weè bè nimè mudoò mieke.

Dafiti puokemè Mikaadi Sauri kóo sapàa

¹⁷ De kó difənkúò kè Saurii náké Dafiti ke dà: Nte n kóo sapàa mMedabu, n wè nda duəmmu kaa bo puoke, mpí n tǎmmu nè dikəmbuú kénkpa nti Yiè nKuyie nkó dikpǎnni. Ò do í dá kóò kùs o mǎmmu nke né ndó Fidisitēēbe beè ò kùs. ¹⁸ Kè Dafiti dà: N yí tú òməu, ti naàmunkú í tú kumakú, ti wuə nyí tú kumakú Isidayeeribe mieke, kè mui bo puoke okpàati kóo sapàanàa?

¹⁹ Dè tùakè dii mǎnni Medabu bo yenkemè Dafiti kè Saurii ò duò nhAdidiedí Abeti Meodaa èi kou.

²⁰ Kè Sauri kóo sapàa ntòu Mikaadii dake Dafiti kè bèe ti náké Sauri, kè dèe o narike. ²¹ Nè o yèmmè mieke kòò dà: M bo wè nhò duò kóò dii nkè Fidisitēēbe o nintè. Kuce medérímmè mmè Sauri nákéme Dafiti ke dà wèe puoke o kóo sapàa. ²² Kè Saurii náké o kó betùmbè ke dà: Nákéne Dafiti didé borè ke dà: Okpàati tu ò da dǎmu, tinti o kó betùmbè kè ti múnke da dá, yie nképuoke o kóo sapàa.

²³ Kòo kpàati tǔmbèe ti náké Dafiti, kòò dà: Di yèmmè dò ndè tu diwántiri ndi a bo puokemè okpàati kóo sapàanàa? Nte mí nke í make mǔmamù m me nyí tú òməu.

²⁴ Kòo kpàati tǔmbèe wətoó kénáké okpàati Sauri Dafiti yé mmù. ²⁵ Kòò dà: Kətenè kóò náké ke tú: N yí wanti ò n yietí tipocònti, n dá wée kuə Fidisitēēbe mbə képeite kətoni be tayéi tekòutè (100).

Sauri do dá Fidisitēēbe beè nintè Dafiti. ²⁶ Kòo kpàati tǔmbèe kəte kè ti náké Dafiti, kòo ti yie. Bá de kó diyìè mu nyí tùakè, ²⁷ kè Dafiti nè o kabè kè bèe kəte kékuə Fidisitēēbe sikəusidè (200), kətoni be tayéi kéduó nhokpàati, kòò ì kaa. De mǎnni kòo ò duó nho kóo sapàa nkòo puoke.

²⁸ Kè Saurii banté ke dò ti Yiè nKuyie nkuu bonè Dafiti kè Mikaadi o kóo sapàa nhò dá. ²⁹ Kè Sauri dake yote Dafiti, kè nhò nii mmèdiè.

³⁰ Fidisitēēbe kpàatibè doké mùu doò kó dimàa nè Isidayeeribe kè weè nno mmudoò képēētè Sauri kó behāpəmbə iwēi yembè. Kòo yètiri feité mediè.

19

Sonnatāa kòrinémè Dafiti

¹ Diyìè mari kè Saurii náké o kóo dapàa nSonnatāa nè o kó betùmbè ò dómè kékuə Dafiti. Sonnatāa né do me ndámè Dafiti mediè nkòo ò náké ke dà: ² N cice Sauri dá ke da kuəmu, á ndake nanke dikünweñni, á báa yie nkòo da yà, á nsəri. ³ Kè nh ò nainè ke tí kəte á səri kèè biékè, kè nh ò béinnè á kpéi, kéyà ò yóó yímè, kè n da náké.

⁴ Kè dèe wenté kè Sonnatāa nsánti Dafiti o cice Sauri borè, kòo náa nke tú: Fǎ nhokpàati á báa dǎò meyei mmamè Dafiti, ò í da dǎò meyei mmamè, ò pètínke dǎori dè tu á kó mesàa mmè. ⁵ Weè kááté mukúu nke kùs Fidisitēē kè ti Yiè nKuyie nduú nkè Isidayeeribe bè na, kaa dè yà kè dè da narike. Ba nképí nte kaa bo dǎò meyei nkékuə onitisàù? Ba nte kaa sǎnté ke dá kékuə Dafiti detetirè?

⁶ Kè Saurii yie nSonnatāa kpəti kébéi nkéyú ti Yiè nKuyie nyètiri ke dà: M báa kuə Dafiti.

⁷ Kè Sonnatāa kəte kéyà Dafiti kóò náké bè náké tii kó dimàa, kóò to kékpənnéni təcètè, kòo wète kəsəoté o tǎmmu ò ǎ mmù pí mmèè botí.

Mikaadi deetémè Dafiti

⁸ Kè bèe wète kəsəoté mudoò kè Dafitii auté o dootitabè kè bèe coké.

⁹ Diyìè mari kè meyèmmè yeime Kuyie ntǎnni mǎe pí nSauri o ciètè mieke ke sǎ nhò to o kpǎnni kè Dafiti ò bie nkukùtidúkù. ¹⁰ Kè Saurii tǎu dikpǎnni ke bo wənnénè Dafiti kumari

kédannoo, kè Dafitii yenté kè dikpännii tā kumarī kénfūūkū kè Dafitii yè kécoké de kó keyènké késori. ¹¹ Kè Saurii tō mbenitibè de kó keyènké kè bè mbaa Dafiti cītè ke bo o kūa dikūnwēnī, kè Dafiti pokū Mikaadii o nàké ke dā: Kàa i coké ke sōri keyènké kie mbè naa yóo pike da kuomu.

¹² O yī memme kóo cūū nfenéti, kòo coké kédeté o fōmmu. ¹³ Kè Mikaadii túóté tetenkaanitè kédáu nDafiti dōū ĩnké kédátinné kubakōnkū te yuu kè tē dātinné kuyāākū. ¹⁴ Sauri tō mbè kè bè bo pī nDafiti bè tūskoo dii mōnni kòo pokūu bè nàké ke dā: O kōnti i naati.

¹⁵ Kè Saurii yīé kè bè tō nke dā: Kōtenko kóo túóténí o dōū ĩnké kè nh o kūa.

¹⁶ Kè bè ntūskoo ke sō tetenkaanitè tē duō o dōū ĩnké kè kubakōnkū dāatī te yuu. ¹⁷ Kè Saurii beke Mikaadii kè dā: Dē yīme kàa n sōuté memme boti ke yóu kè n dootitōu coké. Kè Mikaadii dā: Wēē yī nh o yóu, kè n yī o yóu o bo n kuā.

Sauri tūnnemē Dafiti Nayōti

¹⁸ Memme Dafiti namē kécoké kékote Damaa Sammuyeerii borē, kóo nàké Sauri o dāo dēē kó dimāa. Kè bēē kote kēmba Nayōti Damaa tempē mmieke. ¹⁹ Kè bēē nàké Sauri ke dā: Dafiti bo Nayōti Damaa tempē mmieke. ²⁰ Kè Saurii tō nké bè bo o pīrīnī. Bē tūskoo dii mōnni kēyā Kuyie mpāānāahtī nāamhē nē bē kōo kōti Sammuyeerii kè bè nnāa nKuyie mpāānāahtī kè Kuyie nYāa mbē pī nké bēē ta Kuyie mpāānāahtī nāamhū. ²¹ Kè Saurii tī kēē kēyīé kētō mbetabē kè Kuyie nYāa mbē pī nké bēē ta nKuyie mpāānāahtī nāamhū, kōo yīé kētō mbetabē meē māa. ²² Kōo yóu kēpī nkuce o mōmmuō nkékote Damaa kētuskoo tebinte diētē tēē bo Seku kēbeke ke dā: Sammuyeerii nē Dafiti bē bore? Kè bē dā: Bē bo Nayōti nwe Damaa ei také.

²³ Kōo kētē kēmberrinē kuce cuoké kè Kuyie nYāa nhō pī nkōo sōuté kēnnāantoo Kuyie mpāānāahtī kētuskonē Nayōti Damaa také. ²⁴ Kè mūnke dātē o yāatī kēnnāa nKuyie mpāānāahtī Sammuyeerii ĩlké, kēdo kēnduō ketenké o tetiri kuyie nkumu nē keyènké kemou. Dē te kè bè nāa nde kó dikotinūu ke tū: Sauri mūnke kākēmu Kuyie mpāānāahtī nāamhē miekaā?

20

Sonnatāa teemē Dafiti

¹ Diyiē mari kè Dafitii itē Nayōti Damaa také kékote Sauri bire Sonnatāa borē kóo beke ke dā: N caārē ba? N dāo ãmmē yei nha cice kōo dā kē n kuā? ² Kè Sonnatāa dā: Dende báa dāo, a i yóo kú, n cice ãi ndāo dēmarē ke i n nàké, ba nte kōo bo n sōnne tii? Dē i bo! ³ Kè Dafitii bēi nke dā: Nē ti Yiē nKuyie nkó diyetīri m bēimmu ke tū a cice yēmmē ti bomu, o né yēmu ke dāo nti dāpū, dē te kōo i dā kēyōu kaa ti keē, a yēmmē yāa bo caārē. N da nāa ntīmāmmanti nti nē mukūū nti tóké ke dō fenōnfē nē diōnni ndi. ⁴ Kè Sonnatāa nàké Dafiti ke dā: Kāa dō n dāo dē n yóo dē dāomū. ⁵ Kè Dafiti dā: Nanke tū otānkū pānwē nwe n dō nkēmbomu okpāatī cītē kē tī wēnnē kēdi. A né m pā dinūu kē n ta dikpāa kēnsori, nanke nē diyiē teri kuyūoku. ⁶ A cice yó m mōntēmu, kōo beke, a o nàké ke tū n yāutē fō nwe kuce ke kōte Betideemmu n cie, ke bo wēnnē n cītē kōbe kē ti fiē iwūō dibenni kó mukūū nkpeyi. ⁷ Kōo yī dē wenni, timati i bo. Kōo mieke me mpeike, a bantē ke dō nhō n dōnē mukūū mmu. ⁸ Benke a n dōmē mí nha kóo tōnti, ke yē a n dōnnēmē metaummē ke yu ti Yiē nKuyie nyētīri. Kē m me ncāārēmu a n kuā a mōmmuō nha bá n duō nha cice.

⁹ Kè Sonnatāa kuōnko ke dā: Kuyie mbáa dē tōnī! Kē n kēē kē n cice dā kē da dāo meyei m báa da sōnne, mūi bēi. ¹⁰ Kè Dafitii beke Sonnatāa ke dā: Kāa bēi nkāa cice bāanī we mbo n nàké?

¹¹ Kè Sonnatāa nàké Dafiti ke dā: Kōtení kē tī kote dikpāa.

Kē bēē nei bedē kékote. ¹² Kè Sonnatāa nàké Dafiti ke dā: Nē Kuyie nyīsidayeribe tū nkū yētīri, nanke yoo diyiē teri dē bo nkāáké mie nkē n yááké n cice kēyā o yēmmē dōmmē. Kē timati i bo fō nnē we di cuoké a báa keē timati. ¹³ Kē n cice me ndō kē da dāo meyei, kē n yī da nàké ti Yiē nKuyie nni mpotē mediē. N yóo da pāmu kuce kaa itē, a bá nyēkū, ti Yiē nKuyie nni nda bonē kū dō bonēmē n cice. ¹⁴ Kē ñ kpāā fōu a nyē ti Yiē nKuyie nda dāo mēē sādā nkpeí nkē n dāo mesāa nkē m báa kú. ¹⁵ De kó difōnkūō á nsaké ke dōori n yaabí mesāa nkē ti Yiē nKuyie nduō nkāa nkōu a dootitabē omāā omāā ketenké ĩnké.

¹⁶ Kē ti Yiē nKuyie nduō nkāa na a dootitabē bēmu, a báa tōte metaummē mēē bo ti cuoké mí nnē fō, kaa mē tōte ti Yiē nKuyie nda potē. ¹⁷ Kē Sonnatāa duō nkē Dafitii bēi nkēyū Kuyie nyētīri kēbenke wē o dōmē ke yē wenwe Sonnatāa o dōmē Dafiti nē o yēmmē memou ndi.

¹⁸ Kē Sonnatāa o nàké ke dā: Nanke tū otānkū pānwē kó dibanni ndi. A fiē nnaa yóo nfeimū kē bē da mōntē. ¹⁹ Nanke diyiē teri bē yóo da mōntēmu, a kōtení a sōo sōri dē diyiē teri kēncōmmū ditāri Esedi také. ²⁰ N naa yóo tāūmu ipie nyitāatī ii nde biéké kēfietī n dō dē, ²¹ kētō n kóo tōnti odapāa nkōo nyóo i túóténí, kē nh o nàké ke yī: Ipie nyi da dētirinē, wētēni die nkē i túóté! Á bantē ke dō ntīmatī i bo kēwētēni. Ti Yiē nKuyie mbomu mūi bēi. ²² Kē mme

nnàké n kóo tǎnti ke yĩ: Ipie nyí tóké dende, ì bo de ìikè nke, á dété, ti Yiè nKuyie ndó á ítému.

²³ Metaummè ti dǎòmè mǎ nnè fǔ, ti Yiè nKuyie nti wúómmu ke yó nyé me kpéi nsáá.

²⁴ Ké Dafiti nsari dikpáa.

Kòo tǎnkù pǎnwèe yènni kè bèe ànné dibanni kòo kpààti kari ke bo di dibanni, ²⁵ kénkari o kari ke díri kumari, kè behāāpǎmbè kóo kóti Abunee kari o také, kè Sonnatāā kari o ìikè, kè Dafiti kó mefiè nfeí. ²⁶ Sauri í mbéi ntímáti de yiè kóo yèmmè ndó nkè de yèmmè ò bo nsáū omáá ndi, kè deè te kòò íkòtení. ²⁷ Otǎnkù yiè déri kòo kpààti wète káyá Dafiti kari feímè kébeke Sonnatāā ke dǎ: Dè yíme kè Dafiti wee í kòtení ke wète ke í kòtení yíe?

²⁸ Ké Sonnatāā dǎ: Dafiti n yāūtému ke tú nh ò pǎ kuce kòò dǎ kékote Betideemmu nwe, ke yetoo, ²⁹ ò m mǎómu ke tú nh ò yóu kòo kote kè bè mǎke ikuá nyi be cǐtè, kòo kóo kóti yè nwèe kotoo. Nte deè te kè Dafiti í na ke kòtení okpàati banni.

³⁰ Kòo kpààti Sauri miekee peike Sonnatāā kòo ò sǎá nke dǎ: Tematè kó debire fǔ! N yému ke dò nha tuóté Seseé kó debire nde ke dǎò á népo! A fei ìnkè nke nè a yǎ kpeyi. ³¹ A nyé ke dò nkè de kóo niti kpáa fòu á í yóó na kédí tikpàti, tǎ nkè bèe we nni mpǐnní, ò dò nkékuómu. ³² Ké Sonnatāā ténne ò cice Sauri ke dǎ: Ba nkpeí nte kòò dò nkékú? Ó cààrè ba?

³³ Ké Sauri youte o kpǎnni ke bo ò tǎ, kè Sonnatāā banté ò cice baa dómèmu kékuá Dafiti.

³⁴ Kòo miekee peike kóo íté, bá ò ténke í ndi tibandiiti, diyie déri kpeti. Kòo yèmmèe cààrè mediè nho cice sǎrnmúmè Dafiti.

³⁵ Ké deè wenté kè Sonnatāā yè kékote bè wee benné de betabè wenwe nè Dafiti ke neínè dedapumbire, ³⁶ kè de náké ke dǎ: Coké kétúóténí ipie n yóó tǎu í.

Kòo dapàa ncoké kè Sonnatāā tǎu kupie nkè kúu ò sénté. ³⁷ Odapàa tǔàke dii mǎnni kupie mboré kè Sonnatāā piéké ke dǎ: Kupie nyi pèté dendaà? ³⁸ Coké mecāā mbá cómmú!

Kòo dapàa ntúóté kupie nkéwètení. ³⁹ Odapàa nyí nyé tímáti, Sonnatāā nè Dafiti kè bembè me nyé.

⁴⁰ Ké Sonnatāā duó nho duokè nè ò tǎmmù odapàa nke dǎ: Kpenné de tecǐtè. ⁴¹ Kòo dapàa nkò nkè Dafitii yènni ò do sari de ditári pikù, kubakù cànkú biéké, kéninkú késínná Sonnatāā ìikè kuce mētāāti, kè bèe kǎunnè betabè kékuá mmediè.

⁴² Ké Sonnatāā náké Dafiti ke dǎ: Kote kè de nnaati, a báa yé nti dǎò mèè taummè ke yu ti Yiè nKuyie nyètiri, kù yému de kó metaummè kpéi nkè mè yó mbo sǎá nè ti yaábó.

21

¹ Mèmmè kè Dafitii íté kè Sonnatāā kò.

Dafiti kòtemè Nǎbu ei

² Ké Dafitii kote Nǎbu ikuá niùti Aimmèdeki borè. Ké Aimmèdeki ò yà kécokóo ò borè nè iyǐke kóò beke ke dǎ: Dè dómme kàa bo amáa bá òmǎu í da neínè?

³ Ké Dafiti dǎ: Okpàati weè n duó mmutǎmmú ke yé m báa yie nkòò mǎu nyé ò yé n dǎò de. Deè te kè n yí n kó betǎmbè nni mbaa dibòri mari. ⁴ A mǎke mudii mamàà? M pǎ pèèbè bènùmmù yoo deterè marè a mǎke de. ⁵ Ké ikuá niùti dǎ: N yí mǎke pèèbè sǎntíke kǎbe, bèè bo, bè bè pǎ Kuyie nku, m bo na ké bè n da duó nké nsá kàa yé ke dò nha kǎbe í duónè benitipòbè.

⁶ Ké Dafitii ténne ikuá niùti ke dǎ: Tí s nkè ti kari mudoò bè ti baamu benitipòbè, yie nkó kuce tu cénkoo koku nku yie, ke né cáá nke yé bè to tii kpàrinenti bè ti wénkunnemè ikuá yèmmè. Bá kè de kó kuce do í tú kusààkù kù yóó wenkemu bè to tii kpàrinenti kpéi.

⁷ De mǎnni kè ikuá niùti ò duó mpèèbè bè do pǎ bè Kuyie, kè bè ndaké táburi ti Yiè nKuyie ncǐtè mieke, kè bèe bè daaténí kéceete bepàmbè.

⁸ Ke sǎ nSauri kóo niti mǎu de bo ti Yiè nKuyie ntaummè tou mieke ke dǎari Kuyie nkuá, kòo yètiri tu Doweki, kòo tu Edomiibe boti kou, weè do baké Sauri kó bepecèmbè.

⁹ Ké Dafitii yíe kébeke Aimmèdeki ke dǎ: A í mǎke dikpǎnni mari yoo disieà? Okpàati mǎ péi mmecāā mmecāā mme n yí na ke tuóté n siè yoo kukpàrinenkù tekù makù. ¹⁰ Ké ikuá niùti dǎ: Kodiyati a kùw wè kubiriku bè tu kù Tedimenti biriku o kó disie dii bo, ke duó ikuá nenti fǎnkúò, ke pǔs kuyààkù, kàa dǎ a bo di ntúóté, diteri mari í bo. Ké Dafiti dǎ: Duǎnni di, n yí yóó pété dimari dii pèté dii.

Dafiti kòtemè Fidisitèbe ei

¹¹ De kó diyie kè Dafitii sǎoté kénckòkù Sauri kétuàkenè Kati kóo kpàati Akiisi cie. ¹² Ké Akiisi tǎmbè ò beke ke dǎ: Dè í dò nDafiti nwe Isidayeeribe kpàati benitipòbè sòò diè nke sánti wè ke tú:

Sauri kùw sikoupi,

kè Dafiti kùò sikòupípià?

¹³ Kè dè kó tináànti pī nDafiti kè kufswaá nhò auté Akiisi Kati kóo kpààti ìkè. ¹⁴ Kòò dǎò omáà wèè yèmmè í naati kénnaante náante ke kúú kúú dicàù kó ideí ìnkè kè tinántǔtùti yìe ke ǎrì o dènfè. ¹⁵ Kè Akiisii náké o kó betǔmbè ke dǎ: Di yámu oniti yie nyèmmè í naatimè, dè yíme kè di ò kǎtènni m borè? ¹⁶ M mǎntè tiwáátúti nti kè di n tǎnì yie mbotí kòò bo ndǎori dèwáátèkpèrè n yìikàà? Yie mbotí báá ta n ciètè!

22

Dafiti ketémè muceé

¹ Kè Dafitii íté Kati kékote kénǎori Adudammu kó kutǎdènkù. O kó bekótíbe nè o kǎbe bémou bè tí kèè dǎi mǎnni kékotoo kóò sǎnké. ² Bèè kó dimàà bo mesémmè mieke nè yebàà nyèmbè nè dè í naati bè, kè bèè wènné bémou kémbo sikousinàà (400) kè weè bè baké.

³ Kè Dafitii íté deborè kékote Mísipaa Mǎabu tenké mieke kénáké Mǎabu kpààti ke dǎ: Yóu n cice nè n yǎ kè bèè kǎtèní kémbo a borè ke baanè m bo bantémè Kuyie nni ndónè ti.

⁴ Kòò bè niitè Mǎabu kóo kpààti ciètè, kè bè ndè bo kòò sori.

⁵ Diyie mari kè Kuyie mpāānāànti náāntò Kadii náké Dafiti ke dǎ: Bá nsǎori dèndè, kò nha ciètè Sudaa tenké.

Kè Dafiti íté kékote Edeti kó dikpáà.

Sauri kùomè Kuyie nkuú niùbè Nǎbu kó dihei

⁶ Kè Saurii mbo Kíbea ke kari tetātè ìnkè mutie mamù déè nke pikú o kpānni kòò kó betǔmbè bémou ò muri kòò keè bè yámè Dafiti nè o kǎbe. ⁷ Kè Saurii béi nke dǎ: Kénténè dǎndi Bensamee wuú nkǎbe! Seseè kó debire bo di dúú ndepaa nnè fínyí kó depaanaà? Di yèmmè bá ndò nhò yóó dúú ndímbe kè di mbaké o tenkarè, kóo di baati iwèí? Mpútí! ⁸ Dè dǎmmè kè di dǎ kè m bo ndimou? Bá di mǎu í n náá nkóo dapáà nnè Dafiti bè taummè. Dè dǎmmè kè di mǎu í dǎàtè n kpéi nke bo n náké m bire wènnènnè dè kóo niti kè bè bo m ba, yáa dè í me ndò nyíe?

⁹ Dè mǎnni kè Doweki Edomiibe botí kou dè bo, ke béi nke dǎ: N sòò yámu diyie mari Seseè bire kè dè kǎtoò Nǎbu Aimmèdeki Aitubu bire borè. ¹⁰ Kòò beé nKuyie nho kpéi nkóò pā tidiiti, kóò dúú nKodiyati, Fidisitèè kou kó disìè.

¹¹ Kè Saurii tǎ nke bèè pīnni ikuú niùti, Aimmèdeki Nǎbu kou nè o naāmùnkù kǎbe bèè tu ikuú niùbè, ke bèè kǎtènni bémou okpààti borè. ¹² Kè Saurii náké Aimmèdeki ke dǎ: Fǎ nhAitubu bire, kénté kékeè. Kòò dǎ: Okpààti, nte mí. ¹³ Kè Sauri dǎ: Ba nképí nte kè di dǎ kè m bo nfǎ nnè Seseè bire, kǎa ò dúú ntidiiti, kóò dúú ndikpānni, ke beé nKuyie nho kpéi nkóò bo m bo? Mèè dǎkǎà?

¹⁴ Kè Aimmèdeki ò tǎnnè ke dǎ: Òmǎu bomu a tǎmbè mieke wèè tu ǎntisàù ke dǎnnè Dafitaa? Ò tu a cǎkù nwe ke weè baké bèè da baa bémou kè bè ò sǎnti a ciètè. ¹⁵ Dè yie dǎkè ò ketémè m bo beémmè Kuyie nho kpéi. N yí dǎ ke da bo. Okpààti bá n tou ntimatì, mí nyoo n ciètè kou mǎu, n do í yè ke dǎ ntimatì bo di cuoké, bá sǎmpá. ¹⁶ Kòò kpààti dǎ: Fǎ nhAimmèdeki a yóó kúmu, fǎ nnè a ciètè tǎmou.

¹⁷ Kòò náké behāāpǎmbè bèè ò baa ke dǎ: Kuǎnè Kuyie nkuú niùbè bémou, bè me nwènnènnè Dafiti nwe kóò teennè. Bè do yèmu Dafiti cootimèmu, bè me nyí n náké.

Behāāpǎmbè mieke òmǎu í ndǎátí ke bo kááké ikuú niùbè kè bè kù. ¹⁸ Kòò kpààti náké Doweki Edomiibe botí kou ke dǎ: Kuǎ be! A báa bè yóu.

Kè Dowekii be wetínnè kékua ikuú niùbè sipísini nè bènùmmù kè bè ò ikuú yààti. ¹⁹ Kè Saurii kuǎ ikuú niùbè Nǎbu èi mieke, benitidaabè nè benitipòbè nè ibí nè ibibènni, inààke nè sǎmmarímúbè, ipe nè sibǎò kè dè fèútè demou páíí. ²⁰ Kè Aimmèdeki Aitubu bire kó debire Abiataa weè mǎa yenté kécoké késǎnkóo Dafiti, ²¹ kóò náké Sauri kùomè ikuú niùbè bémou.

²² Kè Dafitii náké Abiataa ke dǎ: N sòò yèmu Edomiibe botí kou Doweki dè bomè ke yóó náké Sauri. Mí te kè bè kù a kǎbe bémou. ²³ Mbo diè m borè a bá nyíèkù, ti dootitǎu omáà ndi Sauri weè dǎ kè ti kuǎ mí nnè fǎ. M borè dèmarè í yóó da dǎò.

23

Dafiti deetémè Keidaa èi kǎbe

¹ Diyie mari kòò mǎu náké Dafiti ke dǎ: Fidisitèèbe do Keidaa ke éi be diiti. ² Kè Dafitii beé nti Yie nKuyie nke dǎ: Kuyie, n dǎ nkékote kè bè dǎkénáà? Kè ti Yie nKuyie ndǎ: Kǎtè kédokénè be kéfietè Keidaa.

³ Bèè néinè Dafiti kè bèè ò náké ke dǎ: Ti bo diè nSudaa èi kè kufswaá nti bo, ti bo dáátí Fidisitèèbe mbáà?

⁴ Kòò yíè kébeé nti Yie nKuyie nkè kù dǎ: Kǎtè kè n yóó bè nda dúmmu kǎa bè na.

⁵ Dafiti nè o kòbe kè bèe kòte Keidaa kéta Fidisitēēbe mudoo kéfietē be wūš, kè bè aute mediē nkédeētē Keidaa èi kòbe.

⁶ Aimmedeki birē Abiataa do yóo coké dii mōnni ke bo kòte Dafiti borē kéntamu ikuš nenti bē šš beēnnē ti Kuyie.

⁷ Kè Saurii keē Dafiti tamē Keidaa kébēi nke dō: Kuyie nwe nni ndušmmu, ò pī nhomáà ndi, ò mè nyiēmē ke ta dihei dii kó yebòrē kpeti ke páké.

⁸ Kè Saurii báati nè behāpōmbē ke bo kòte képi Dafiti nè o kòbe Keidaa èi mieke. ⁹ Kè Dafitii keē Sauri bàatimē ke bo ò pī kénáké ikuš niuti Abiataa ke dō: Tōnī ikuš nenti kè m beēnnē Kuyie. ¹⁰ Kòo beē nKuyie nke dō: N Yiē nKuyie nylisidayeeribe tū nkū, n kēē kè bè tū Sauri bàati ke bo pi Keidaa èi ke di pōnte nè n kpéi. ¹¹ Kòò kōtenī, dihei yembē bo m pī nkóò dušnnā? Ò bo kōtenī kēndōnnē n yo kè bè nāammā? N Yiē nKuyie nylisidayeeribe tū nkū n da báammu á n náké. Kè ti Yiē nKuyie ndō: Eē ò kōrinīmu. ¹² Kè Dafiti dō: Kòò kōtenī, dihei yembē bo m pī nkóò dušnnā? Kè ti Yiē nKuyie ndō: Eē, bè yóo da pīmmu kóò duš.

¹³ De mōnni kè Dafitii itē nè o kòbe, bè bo ntūōke sikōusikuš (600) kè bèe itē kéta dikpáà kè Saurii kèē Dafiti itēmē kényōu ò tēnkē i mpi dihei.

¹⁴ Kè Dafiti mbo Sifi kpáà yetārē ĩnkē, kè Sauri nhò wanti yewe yemou dušmē, Kuyie mme nyi nwē nhò duš. ¹⁵ Kè Dafiti nyē Sauri ò waāmmē ke bo ò kùs kēmbō Odisaa Sifi kpáà mieke.

¹⁶ Diyiē mari kè Sonnatāā, Sauri kóo dapàà nkotoo Dafiti borē Odisaa kényáukūnne ò kōnti ke dō, ò ntāi Kuyie mbíékē. ¹⁷ Kóò náké ke dō: Bá nyiēkū n cice Sauri í yóo da ninte, fšš yóo náa nylisidayeeribe kpáati, kè nni ntú wēē da tū, n cice ti yēmu ò mōmmu.

¹⁸ Kè bèe yú ti Yiē nKuyie nyētiri ketau, kè Sonnatāā kò nho cētē kè Dafiti nkpaá Odisaa.

Sauri bētimē Dafiti

¹⁹ Memme kè Sifi èi kòbe kòte Sauri borē Kibea kóò náké ke dō: Dafiti sōri ti cīe nke yetārē ĩnkē Odisaa borē Akidaa tārē, kubiriku kubakū cānku bíékē. ²⁰ Okpáati, kaa dō ke bo ò pī nha kōtenī, tū yóo ò pī nke da duš. ²¹ Kè Sauri dō: Ti Yiē nKuyie ndi dōš mesàà ndīndi bèē n kuš mmesémme. ²² Kōtenē kényíé kēwēnni mesàà, kényà ò borē weti weti nè wēē ò yà, bè n náá nkétú ò ciimu mediē. ²³ Di yà ò sōrē yemou ò bo na kēsari yē, kēwētenī kē n náké weti weti kè tí nneí kékote, kòò bo dihei ndi tí fiē Sadaa boti kumou mieke kóò yà.

²⁴ De kó difānkúò kè Sifi èi kòbe itē Sauri borē kēniitē kékò mbe cīe. De mōnni Dafiti nè o kòbe kè bè bo Mašš kó dikpáà kubiriku kubakū cānku diyiē yēni kēē bíékē. ²⁵ Sauri nè o āpōmbē kè bèe kè kōte ò wammū kè bèe náké Dafiti kòo deke Mašš kpáà tārī kēsari. Kè Saurii keē kè kē tūnne ò wammū. ²⁶ Sauri nè o kòbe kè bè mbo ditāri pikū kuu, Dafiti nè o kòbe kè bè bo kutēkū, kè Dafiti ndó mecāā nke bo yentēnē Sauri. Sauri nè o kòbe kè bè ò dušnnē ke dēē ke dō kóò cētē kēpī. ²⁷ Kòò mōu tuakenī kénáké Sauri ke dō: Kòte mecāā nFidisitēēbe beē do dihei.

²⁸ Kè Saurii kūnnō Dafiti kó mubētīmū kécuo nFidisitēēbe. Deē te kè bè yu de kó dibōri ke tū Dipatētāri.

24

Dafiti yetemē ò bo kuāmē Sauri

¹ Kè Dafitii itē deborē kékote kēmbō Ānkedii yetārē ĩnkē. ² Kè Saurii bēti Fidisitēēbe kédeē kékonnī kè bèe ò náké ke dō: Dafiti bo Ānkedii kó dikpáà. ³ Kòo tāātē Isidayeeribe mieke benitidaabē mōmmambe kè bè mbo sikupísitāati (3000) kè bèe kòte Dafiti nè o kòbe be wammū ke sš mbē bo ditāri bè tu di Sitāōš kó ditāri ĩlkē. ⁴ Kè bèe tuōke dibōri mari bè tu di Dipebaakēri kuce nū kè kutādēnkū makū dē bo, kè Saurii ta ku mieke ke bo yēnke ke sš nDafiti nè o kòbe kè bè bo kutādēnkū fūš. ⁵ Kè Dafiti kòbe ò náké ke dō: Ti Yiē nKuyie nda náké dii yīē kpéi dii tūōke, kù do yē nkū yóo da duš ndi a dootitōu kaa ò dōnnē a dōmē.

Kè Dafiti itē meyošmmē kékéētē Sauri yaābōri fūš, ⁶ ò di kēētē memme kédeē kòo kōmbūōiti do mediē nhò kēētē mēē kpéi nSauri yaābōri. ⁷ Kòo náké o kòbe ke dō: Ti Yiē nKuyie mbáá yie kè n daá n nōūtē n yīē nyīnkē! Ti Yiē nKuyie nkuu ò tāātē kòò tu okpáati.

⁸ Dafiti bēi memme kēpētē o kòbe bá bè í ndōš meyi mmamē Sauri.

Kè Saurii yē kutādēnkū kēsōtē ò ce. ⁹ De kó difānkúò kè Dafitii yēnni kutādēnkū mieke kēpīkē ke dō: N yiē nhokpáati!

Kè Saurii wētēni kē Dafitii nínkú kēsīnnō, ¹⁰ kénáké Sauri ke dō: Dē yīme kaa yie mbēē tu n wanti a kó meyi mbe kpeti? ¹¹ A yāmu yīe nnē a nuō ti Yiē nKuyie nda pīrmē ke n duš, bè do n tiēmmu kutādēnkū mieke ke tū n da kuš kē n da coo nke tū m báá daá n nōūtē a ĩnkē ke yē ti Yiē nKuyie nkuu da tāātēme kaa tu okpáati. ¹² Okpáati wētē n kēētēme a yaābōri ke pikū, m me nkēētēme a yaābōri máá ke í da kùs, a yāmu n yí dōmē kē da kuš yoo n da dōš meyi, n yí

da cààrè dèmarè, fññ n wanti ke bo n kuɔ. ¹³ Ti Yiè nKuyie nkuu bo ti púté mí nnè fñ nkuu bo kpa n kpànni, m báá daá n nòùtè a ìnkè. ¹⁴ Dikotinùu mari tu: Kuyonku bonni benitiyonku be borè nde. Mí mme báá daá n nòùtè a ìnkè. ¹⁵ Isidayeeribe kpààti wanti we? Weninwe a betimè mí ndemócirè, mí nfenacékáfàà? ¹⁶ Ti Yiè nKuyie nkuu bo ti púté, kuu bo ti wénté, kù n kónné ké m pate nè fñ!

¹⁷ Dafiti béi ndii mōnni kédeè ké Sauri dò: M biré Dafiti fññ n nàánàà? Kékuó mmedie, ¹⁸ kénáké Dafiti ké dà: A tú onitisàù nwe ke m pēētē, a n wantinè mesàà mme ké n da wantinè meyei. ¹⁹ A m benkemu yie nha n dōnēmè mesàà, ti Yiè nKuyie nni nhānnēmu a nòùtè mieke yie, a me nyi n kuɔ. ²⁰ Ōmōu 55 í nyà o dootitāù kóò yóu kòò íté. Ti yiè nKuyie nda yietí mesàà nha n dàò mè yie. ²¹ N yēmu ke dò nfññ yóó di Isidayeeribe kpàti, fññ yóó ti tieke. ²² Di mmōnni béi nkéyú nti Yiè nKuyie nyētiri ké dà, a í yóó kuɔ n cītētē kōbe nē n yaabí n kũũ nkó difānkúò ké n yētiri kpānné.

²³ Ké Dafitii parikè nè ti Yiè nKuyie nyētiri, kédeè ké Saurii kò. Dafiti nè o kōbe ké bèe wētē be do sori dè ditāri ìnkè.

25

Nabaadi yetemè o bo teennèmè Dafiti

¹ Ké Sammuyeerii kú ké Isidayeeribe bemou tíí nkóò kōmmú kédeè kóò kũnné o cie Damaa. Ké bèe deè ké Dafitii ta Panaa kó dikpáa.

² Ké Ma55 èi mieke kóo niti mōu dè bo ke mōke o kperē medie: Ipe sikōupisātāti (3000) nè sibō5 tekōupitē (1000) ke sñ nhò bo Kadimeedi o peciti kēī kó dibanni. ³ De kóo niti yētiri do tú Nabaadi, kōo poku kperi tú Abikayeedi kōò cii ke tú oposáati, kōo dàu yie yóu bá ó í yo ditoò ke tú Kadēbu naāmũnkũ kuu.

⁴ Ké Dafitii keè ò bomē Kadimeedi o peciti kēī, ⁵ kēt5 mbēdapāmbē tepitē ké bè nāké ké dò: Kōtenē Kadimeedi ké di yā Nabaadi di wē nni ndou. ⁶ Di ò dōu nke dà: Dibenni ntú disāari o kpéi. O kperē demou ké dēe yie nnè o cītētē temou dēè kó dimāà tu o kperē. ⁷ Di ò nāké ké dò: Dafiti tu ò kēè o peciti kēibē bomē o cītētē. O pecēmbe do ti bonē dii mōnni Kadimeedi, ti do í bè dàò meyei mmāmē, be kperē marē do í feti. ⁸ Beke be ké bè bo da nāké, ti da báammu ke tú a ti cōutē tinti a kó betōmbē ké ti pā a mōke dē ti kpéi nnè o kpéi. Ti kōtenē dibanni ndi a cītētē.

⁹ Ké Dafiti tōmbēe kōte kénáké Nabaadi Dafiti yē mmu, kédeè ké nhò kēmũ. ¹⁰ Ké Nabaadii bè tēñné ké dà: Dafiti Seseē biraà? We mme ntú? Tidaati í sēnni yie ntii iiti ti yēmbē borē. ¹¹ Ké n né bo túóté n kóo pēē nè n kó menie nnè n kó imaa n waá ndē n tōmbē kpéi nkédu5 mbēmabē n yí yē bèe yēnni dàà?

¹² Ké Dafiti tōmbēe wētēni o borē kóò nāké Nabaadi bè nāké ti timou. ¹³ Ké Dafitii nāké o tōmbē ké dà: Bá wē wēe báati o siē.

Ké bèe báati, kóò múnke túóté o kperi, ké benitibē sikōusinàà (400) báati kóò neinē ké sikōusidē (200) nkpaá ké baa tinenti.

Abikayeedi teemmè Dafiti

¹⁴ Ké Nabaadi kó betōmbē kóò mōu kōte kénáké Abikayeedi Nabaadi poku ké dà: Dafiti bo dikpáa ndi ké tōnni benitibē ké bè dōu nti cice kōò bè báao. ¹⁵ De kó benitibē me ndo ti dàò mesàà mme ti do bè bonē dii mōnni dikpáa, bè í ti dàò meyei mmāmē. Ti kperē marē me nyi feti. ¹⁶ Keyēnkē nè kuyie mbē do 5 ndò nti kó kuduoti nku ké nti kānké sáà, ti do bè bonē yēè mōrē ké cēmũu ti pe. ¹⁷ Dōò a yóó namē, ti yēmu ke dò mmeyei nyóó tuākeni ti cice nè o cītētē temou. Ō me nyóumu bá ò í yo ditoò, ti í yóó dáati kóò nāké timati.

¹⁸ Ké Abikayeedii coké mecāā nkétúótēni pēē sikōusidē (200), menāà nkó tidauti tidēti, ipe inūmmu ù bèñné, tidiiti tii cie nkuyōrikū, finyi kó yēbe yekperē, siyuu tekōutē (100), fikie kó yēbe kó yekātinda sikōusidē (200), ké dē tōu nsāmmarimú. ¹⁹ Kōo nāké o tōmbē ké dà: Niitēnē kē n yó ndi tūmmu.

Bá ò í n nāké timati o dōu Nabaadi. ²⁰ Kōo deke o sāmmarimú kēnkéri ditāri fū5, Dafiti nè o kōbe ké bè kéri kōò wetini, kōò bè conē.

²¹ Ke sñ nDafiti nāa nhomāa ké tú: Detetirē nde n sōò bāmē oniti yie nkó iwū5 dikpáa mieke bá fēmafē í nfetaa? Nh ò dàò mēē sāa nhò me nni nyietí meyei. ²² Ké dē naa yóó wenté kōo niti kpāá bá omāa Nabaadi cītētē mieke ké fōu Kuyie nni mpoté medie.

²³ Abikayeedi yāni dii mōnni Dafiti kécútēni mecāā nho sāmmarimú ìnké kédo Dafiti ìiké kéninkú kēsīnnō o ìiké, ²⁴ ké béi nke dà: N yiè mmu te meyei! N yiè, yóu mí nha kóo tōnti ké n da béinnē, kēnté n náahti. ²⁵ A bá ndake Nabaadi kpeti, kuyēinku nku, kēndōnnē o yētiri tumē Nabaadi, o yuu í bo. N yiè mí nha kóo tōnti n do í yē a tōnnimē benitibē ti borē. ²⁶ Ti Yiè nKuyie

mbomu kàa bo, ti Yiè nKuyie nyí yóu kàa kùò onitì ke pèite a dootitabè nè bèè kó dimàà dǎ a kó meyei nnè Nabaadi bè nwè nkunasáa kùmaa. ²⁷ N yiè cǔtè yepārè n da tǎnì yè kè dí totí fǐ nnè a tǎmbè. ²⁸ N da báammu a n cǐè n yei, n yǐmu ke dò nti Yiè nKuyie nyóó da duó ntikpàtí fǐ nnè a cǐtè ke yé a kpammè kuú kpànni nè mewetimmè. Òmǎu í yóó yà a kó meyei nha fǒmmu mumǎu mieke. ²⁹ Kòò mòu ité ke da betí ke bo da kuó, a Yiè nKuyie nyó nkánkemu a fǒmmu sǎá ké mmù sǎri ku borè, kédootóo medétimè a dootitabè fǒmmu bè sǎ dootóo mèè botí ditári nè mutántènditímù. ³⁰ Kè ti Yiè nKuyie nda dǎò dii mǎnni mesàà nkù yē nkù yóó da dǎò mè, kàa di Isidayeeribe kpàtí. ³¹ Kuyie mbáá yóu kè tǐmatì nda kǎónnè a yèmmè mieke, yoo dè nsǎ nha kùò òmǎu ke bo pèite. N yiè, kè ti Yiè nKuyie nda dǎò dii yiè mesàà nha yē n kpéi.

³² Kè Dafitii tǐnnè Abikayeedi ke dǎ: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǔ nkù yètirì ndeu, kuú da fǐnni kàa n conè. ³³ M múnke da dǎummu nè mutǎmmú fǐ nwèè pètè meyèmmè sààmè ke m pèité n na nkùamè benitibè ke pèite! ³⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǔ nkù bomu, kuú m bàà, kè n yí da dǎò meyei. Kàa do í kǎtení mecāà nké n co, diyiè na nyóó yènni kòò mòu í kpáa bá òmáa Nabaadi cǐtè ke fòu.

³⁵ Kòò cǔtè Abikayeedi do pǎnì yèè pǎrè kóò nàké ke dǎ: Kò nke dè nnaati n kèemu a báammù ke í cǔtè nè diwèi.

Nabaadi kumè kè Dafiti puoke Abikayeedi

³⁶ Abikayeedi tǔòke dii mǎnni o cǐtè kénsǎ nNabaadi dǎòri dibanni dieri mǎmmǎnni dikpàatibanni. Kè diwèi ò bo mediè nkòò yǎ menaà nke muó nhò í nhò nàké tǐmatì. ³⁷ Kòò mbaa kòò naà mmǎnté dikǔnwehni kòò nè ò nàké. Nabaadi kèè dii mǎnni dè kó tǐnǎahti kè dèè ò kpèi mediè mbá ò í nna ke nampe. ³⁸ Kè dè mmǎke yewe tepitè kè ti Yiè nKuyie nhò poté kòò kú.

³⁹ Dafiti kèè dii mǎnni Nabaadi kumè késante Kuyie nke dǎ: ti Yiè nKuyie n da sǎnti fǐ nwèè ti pàtè mí nnè Nabaadi wèè do n sǎá. Fǐ nwèè m pèité kè n yí ò dǎò meyei, fǐsǐ duó nkòò yei ndo o yuu ìnkè.

Kè Dafitii deè kǎtǐ mbenitibè kè bè bo nàké Abikayeedi ke dǎ ò dǎ kóò puoke. ⁴⁰ Kè bèè tuòke o cie Kadimeedi kóò nàké ke dǎ: Dafiti wèè ti tǎnni ke tǔ á kǎtoo kòò da puoke.

⁴¹ Kè Abikayeedii ninkú késinnǎo bè ìiké kè bè nàké ke dǎ: Mí nho kóo tǎnti n yiemmu ke bo naá nho daakú kénhou o tǎmbè naàcèi.

⁴² Kòò ité mecāà nkédeke o sǎmmarímú kòò kó benitipotǎmbè bènnùmmù ò cie. Menime kè Dafitii ò puoke.

⁴³ Kè sǎ nDafiti po Ainǎammu Sisedeedi kou, bedé kè bèè naá nho pobè. ⁴⁴ Dafiti pokù ketiwe Míkàadi Sauri kóo sapàà, Saudi do ò duó mPaditi nwe Dakaisi bire Kadimmu kou.

26

Dafiti coommè kuce medérímè Sauri

¹ Menime kè Sifi èi kabèe kǎte kǎyà Sauri Kibea kóò nàké ke dǎ: Dafiti bo Akidaa tǎri ìnkè kubiriku také.

² Kè Saurii báatí kéneinè behāpǎmbè kperibè sikǎupísitāati (3000), kè bèè kǎte Sifi kpáa Dafiti wammù. ³ Kè bii báté Adidaa tǎri ìnkè kuce také. Kè Dafiti mbo dikpáa kékeè Sauri kèróomè ke bo ò bèti, ⁴ kè Dafitii tǎ mbenitibè kè bèè paaté kébanté Sauri kèróomè weti weti. ⁵ Kòò kǎte bè báté dè képaaté Sauri nè Abunee Nee bire behāpǎmbè kóo kóti bè òu dè, kè Sauri òu dè cuokè kè benitibè ò cǐtè.

⁶ Aimmedeki Itiibe botí kou nè Abikaii Dafiti tǎu Seduya bire Soabu nantè kè bè neiné Dafiti kòò bè beke ke dǎ: Di mieke we mbo n neiné kè tí kǎte Sauri kari? Kè Abikaii dǎ: M bo da neiné kè tí kǎte.

⁷ Kè bèè nei kékǎte Sauri kari keyènkè kè Sauri duó dè cuokè, kòò kpànni cǔkè o yuu také Abunee nè ditǐnni kè bè duó kóò fité.

⁸ Kè Abikaii nàké Dafiti ke dǎ: Kuyie nkuú da duó nyie nha dootitǎu yóu kè n kǎte kǎtúóté o kpànni kóò tǎ kédannè kǎtenkè kuce mèmáa sǎnnemu m báa yí medérímè. ⁹ Kè Dafiti dǎ: Yóu we, báa ò kùò, ti Yiè nKuyie nyí yóó yóu wèè kùò okpàati kù tǎatè wè. ¹⁰ N da náammu ti Yiè nKuyie mbomu, kuú yē o mǎnni ò yóó kúmu, o kǎmu yoo wèè kù dikpànni mari mieke. ¹¹ Ti Yiè nKuyie mbáa yóu kè n kùò okpàati kù tǎatè wè, yóu kè tí tǔóté o kpànni dii cǔkè o yuu také nè menie nkó didénni dii duó o také demáa kéíté.

¹² Kè Dafitii tǔóté Sauri kpànni o yuu také nè menie ndénni kéíténè, òmǎu í nhènte, òmǎu í mbè yà, òmǎu í ndake dèè dǎòri. Ti Yiè nKuyie nkuú do bè bǎnté munǎndammú cǐémmù. ¹³ Kè Dafitii ité késénté kubiriku kédeke kǎncómmù ditári ìnkè medétimè, ¹⁴ képiéké Sauri ìnni biéké kǎyú Abunee Nee bire. Kè Abunee ò tǐnnè ke dǎ: Weninwe wèè wékí mǎmmè ke kǎónnè

okpààti? ¹⁵ Ké Dafitii o tēnné ke dà: Dè í do nfǎǎ tu onitidùuà? Isidayeeribe mieke we nda dōnné? Dè yíme kàa í baa a yié nhokpààti mesàà? Òmòu weé kàtení ke bo ò kùò. ¹⁶ A dàò dè í wenni, ti Yié nKuyie mbomu di dò nkékúmu dimòu di í baa mèè kpéi mbesàà ndi yié nhokpààti ti Yié nKuyie ntàatè wè. Wénté okpààti yuu také o kpànni nè o dènni dè bore?

¹⁷ Ké Saurii banté Dafiti tammè ke dà: Fǎǎ n náánàà? Ké Dafiti dà: Míwne okpààti.

¹⁸ Kòò béi nke dà: Okpààti, dè yíme kàa m bèti? N da càarè ba? ¹⁹ Okpààti n da báammu kénté n dà ké da náké ti. Ké ti Yié nKuyie nkuu yē nha nni m beti kuú cǎuté m pǎnni kébónkúnne ku mieke, ké benitibè me nni mbè ti Yié nKuyie mbè cǎǎ. Bè m bètimu yíe ndiheí ti Yié nKuyie nduó ndi ku kǎbe, ke bo duó nkè n fié yebakè. ²⁰ N yí dá kékú dikpáà kéndétirínè n Yié nKuyie. Okpààti dè dōmmè kàa m bèti opaawáa nhò mbetímè tenahéítè yetarè ìnkè mí nfenacékǎfè.

²¹ Ké Sauri dà: Wētení m bire n ténke í yóó da dàò meyèi, a mè nni ncoommè ke nyènkè. N dàò ké dō nwèè yèmmè í naati wènwè. N yetému mediè.

²² Ké Dafiti dà: Okpààti nte a kpànni diè, a tǎmbè kóó mòu bo na kékatení ké di túoté. ²³ Ti Yié nKuyie nyietí bá wè o dàǎrimè nè o sàà. Ti Yié nKuyie nda ànnèmu n nàutè mieke yíe ké n yete m bo da daámmè tenòutè ke yé ti Yié nKuyie nkuu da tǎatémè. ²⁴ N wènté mèè botí a fòmou dèmarè dièrè, ti Yié nKuyie mme nwénté n kǎmu ké nni ndeeri nè meyèi memòu.

²⁵ Ké Saurii béi nke dà: Kuyie nda dàò mesàa m bire Dafiti kàa dàò dè dèe yie. Ó béi memme kédeè ké Dafiti sǎoté o cè, ké Sauri kò nho cǐtè.

27

Dafiti cokémè ke kòte Fidisitēēbe ciè

¹ Ké Dafiti ntótí o yèmmè ke tú bá nè dii yié Sauri yó n nintemu, n yí mǎke m bo yíme ké n yí cokému ke kǎte Fidisitēēbe ciè koò yenténè, kòò n yóu mubètímú Isidayeeribe tenké. ² Memme ké Dafitii íté nè o kǎbe sikǎusikuú (600) kékǎte Mǎaki bire Akiisi Kati kpààti borè. ³ Ké bíí báté kémbo Kati Akiisi borè bá wè nè o cǐtè kǎbe, Dafiti nè o pobè bedé Ainnòammu Sisededi ei kou nè Abikayeedi Nabaadi Kadimeedi kou wèè ku o pokú. ⁴ Ké Saurii keè Dafiti bo mè Kati kéyóu, ò ténke í nhò bèti.

⁵ Diyiè mari ké Dafitii náké Akiisi ke dà: Okpààti kàa yiemmu ke n cǎuté m pǎ ketenké tchéitè matè ké nní mbo, ba nte ké ti bo nwè nke bo dikpàatiheí mieke.

⁶ Dè kó diyiè ké Akiisii ò duó nSikidaa ei. Dè te ké dè kó diheí naá nSudaa kpààtibè kperi nè yienní.

⁷ Ké Dafiti mbo Fidisitēēbe tenké ke dà dibenni dimáa nè betààbè bènàà. ⁸ Ké bo Sikidaa ke dokúnè bèè do bo dè kó ketenké, kǎpǎnte Kesuriibe nè Kidisiibe yoo Amadesiibe bèè do dè bo nè dimǎnni Suudi bíékè ke bíí tuakénè Esibiti ei. ⁹ Ké Dafiti nkǎu benitibè bémou, benitidaabè nè benitipòbè bá ò í nsùò nhòmòu kéheí iwúǎ sǎmpǎi nè idieyi, sǎmmarímùbè nè yòyóbè nè tiyààti. Kòò konní wèè kǎte Akiisi borè. ¹⁰ Ké Akiisi ò beke ke yí a pǎnte òmbè yíe? Ó dà: Sudaa ei kubakú yóu, kòò me ndó ò dà: Yedamediiibe yoo ò dà: Keniibe ei kubakú yóu. ¹¹ Dafiti do ǎǎ í konnènni Kati òmòu ofòuwè, onitidùu yoo onitipòkú bè yàà bo náké Akiisi timati ke dà: Nte Dafiti dàòmè. Dafiti borime do me ndò nhò bo dii mǎnni Fidisitēēbe tenké. ¹² Ké Akiisi nhò tá mediè nkéntú nè o yèmmè mieke Dafiti kǎbe Isidayeeribe ténke bá nhò dà, ò bo ntú o kóo tǎnti sǎà.

28

¹ Diyiè mari ké Fidisitēēbe wènnè dihǎpǎntǎnni dimáa ke bo dokénè Isidayeeribe, ké Akiisii náké Dafiti ke dà: Fǎǎ nnè a kǎbe di bo n neiné mudòò. ² Ké Dafiti dà: Okpààti n yiemmu, a mǎmmuò nha bo yá m bo dàò dè. Ké Akiisi dà: Dè wenni fǎǎ yó ntú n kóo bàrì sǎà.

Sauri yumè onitipòkú wèè bourí kunùbokú

³ Dè do sǎ nSammuyeerri kumu, ké Isidayeeribe bémou kàri o kǎu nke dèè koò kǎnnè Damaa. Ké Saurii kuo bèè bourí tinùbooti Isidayeeribe mieke.

⁴ Diyiè mari ké Fidisitēēbe tíí mbehǎpǎntǎnni kébáté Sunemmu, ké Saurii tíí nho kǎbe ké bèè kari Kidiboa. ⁵ Ké Saurii yà Fidisitēēbe ǎpǎntǎnni ké kufǎwáa nhò auté kòo kǎmbùàti nduó. ⁶ Kòò beé nti Yié nKuyie, kú me nyí nhò tēnné bá nè tiduùnti mieke yoo bá nè idííí kó mubòmúu yoo kúu duó nkè kú pǎánàanti náàntò mòu ò béinnè. ⁷ Ké Saurii náké o ǎapǎmbè ke dà: Waánnènni onitipòkú wèè bourí kunùbokú ké n kǎte kòò m pǎá. Ké bèè ò náké ke dà: Òmòu bo Ì-Ndòò.

⁸ Ké Saurii ceete tiyààti kéneiné o tǎmbè bèdébè, ké bèè kǎte Ì-Ndòò, kétuókoo keyènkè kòo náké onitipòkú ke dà: N dá a n yú ocí mòu nwe ké nh ò beke timati, ké n da náké ke yí a yú wè, a we nyú. ⁹ Kòo nitipòkúu ò tēnné ke dà: A yému a mǎmmuò nSauri kúomè benitibè bèè yu

becírìbè Isidayɛɛribe tenkè mieke, yáa a dós ké n dímmu ké n kuó? ¹⁰ Kè Saurii ò tɛ́nné ke dós: Ti Yiè nKuyie mbomu, mí bèi nke tú a bá nyîékù tìmatì. ¹¹ Kòo nitipòkù dós: N dò nké da yú we? Kòò dós: Á n yú Sammuyɛɛri.

¹² Onitipòkù yàni dìi mònni Sammuyɛɛri kékuónko ke dós: Dè yíme kàa n soute? F́s nSauri. ¹³ Kè Sauri dós: Bá nyîékù, f́s ncénke n náké a yà mù. Kòò dós: N yà kukúkáyántíkù makù nku kè kù yènni ketenkè mieke. ¹⁴ Kè Sauri dós: Ò dòmmè? Kòo nitipòkù dós: N yà odakótì nwe kòò dàátì kuyaàbòrikù.

Kè Saurii banté Sammuyɛɛri nwe mè, kénínkú késínnós o ìikè. ¹⁵ Kè Sammuyɛɛri náké Sauri ke dós: A n kóónnè ba nkpeí, ke duós nkè bè n yuní? Kè Sauri dós: Dè n dimu medié, Fidisitɛɛbe bèè ò do mudoò, kè Kuyie nni ndéténè, kù í duós nkè ku pāānāāhtì náām̀bè kóo m̀òu bo m b́innè yoo kù m b́innè tìd̀uhtì, kè n né da ỳunì kàa bo n náké n dò nkéd̀d̀om̀m̀. ¹⁶ Kè Sammuyɛɛri dós: A né m bekù ke yè mba, kè nsà kè ti Yiè nKuyie nda b̀t̀innè ke naá nha dootit̀ò. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie ndòò kù sòò n náké tì nti, kè n da náké ke tú kù c̀outé tikp̀atì a borè ke duós nDafiti. ¹⁸ A í yie nkù yè mm̀ù ke bo kuó Amadesiibe b̀em̀ou, deé te kè ti Yiè nKuyie nda d̀òò memme yie. ¹⁹ F́s nnè a nitibè di bo Fidisitɛɛbe n̄ou mieke nke, nanke f́s nnè a bí di bo konnì m borè kudònkù, kè Fidisitɛɛbe na Isidayɛɛribe kó diháāp̀ònt̀nni.

²⁰ Sauri kèè tìi náāhtì kè kuf̀wāá nhò auté kòò do. Ò ténke do í m̀òke muw̄erím̀ù ke yé ò do tũmm̀è ke yàà yíennè ò í di m̀mam̀ù. ²¹ Kòo nitipòkùu k̀otenì o borè ḱyà kuf̀wāá nhò autém̀è kóò náké ke dós: Mí nha kóo t̀ònti n yiemmu ke c̀inne m buu ke d̀òò a m beke tì. ²² M̀unkè kénté mí nha kóo t̀ònti n dós ke da náké tì, yóu kè n da waannì mudìi sām̀p̀ò kàa di k̀épété muw̄erím̀ù ḱena kékété kuce.

²³ Kè Saurii yete ke dós ò báá di, o t̀òmbè nè onitipòkù kè bèè yetoo, kòo mbo ḱyie nkéité ketenkè k̀ekari dik̀ari ìnkè. ²⁴ Kòo nitipòkùu coké m̀ecāá nkékuó dinaadabii ò do dùnnè di ḱewāá mmuyuo nkéānté ḱekake yekàtindà, ²⁵ kéd̀uós nSauri nè o t̀òmbè kè bèè cááké kédée, kékò nde kó keyènkè.

29

Fidisitɛɛbe bètìmè Dafiti

¹ Kè Fidisitɛɛbe tí m̀bèhāāp̀òmbè b̀em̀ou kénkari Afeki kè Sauri k̀ari Sisedeedi ke tókénè t̀ebinte. ² Kè Fidisitɛɛbe kp̀ààtìbè mabè n̄i yef̀rè sikəupí kpeye kè betabè n̄i sikəu kpeye. Dafiti nè o kòbe bèè c̀ienko okp̀ààtì Akiisi kè bè t̀ũnnì. ³ Kè Fidisitɛɛbe āāp̀òmbè beke ke dós: Ebedeebe bié nkpeti dòmmè? Kè Akiisii bè t̀énné ke dós: Dafiti nwe Isidayɛɛribe kp̀ààtì Sauri kóo t̀ònti, nè ti bomè yebie mbo ntùàke yédéé, m me nyí yà meyei mmamè ò d̀òò mè.

⁴ Kè Fidisitɛɛbe āāp̀òmbè iw̄éi yembè miekè peike Akiisi kè bè dós: Beti de kóo n̄itì kòò kote ḱembo a ò duós ndiè èi mieke, ò báá ti neinè dikp̀annì, ò yàa bo kónté ḱenaa nti dootit̀ò. Ò yóó yíme nè o yiè nkè bèè w̄etè kénarike? Dè í tú ò kùò dìi mònni ndi ti kó benitibàà? ⁵ Di báá yè nweè Dafiti nwemè benitipòbè sòò c̀èètemè kéndiè nke au ke tú:

Sauri kùò sikəupí,
kè Dafiti kùò sikəupí.

⁶ Kè Akiisii yú Dafiti ke dós: Ti Yiè nKuyie mbomu, a dàòrìmè mèè sié kè n da p̀énsiri ke dós a na nni nneinè dikp̀annì ke yé nè a t̀uàkení dìl yiè m borè m mu nyí yà a kó meyei mmamè. Fidisitɛɛbe kp̀ààtìtũmbè me nyí da dós. ⁷ Nè de kpéí nkò nkè dè nnaati, kàa báá íi m̀bè mieke.

⁸ Kè Dafitii ò beke ke dós: N c̀àke ba okp̀ààtì? Nè n k̀òtením̀è a borè nda d̀òò ba? Deé te kàa tu m báa da neinè kè ti kote kékpannè a dootit̀abè. ⁹ Kè Akiisi dós: N yému ke dò nha í c̀àke d̀emare, mí nkpeí nha dò nKuyie ntònni ndi kè n da dós. Fidisitɛɛbe kp̀ààtìtũmbè bèè yete ke tú a báá bè neinè dikp̀annì. ¹⁰ Nanke dik̀unweñnì sèi dí báátì f́s nnè a kòbe bèè da ciennì, kè diyiè yènni dí kété.

¹¹ Kè Dafitii báátì dik̀unweñnì sèi nè o kòbe kékété kénkũnti Fidisitɛɛbe èi, kè Fidisitɛɛbe bié k̀ori Sisedeedi.

30

Dafiti dokénmè Amadesiibe

¹ Diyiè t̀āānni yiè Dafiti nè o kòbe kè bèè tuókoo Sikidaa Sudaa temp̄ ndiyiè yìèni kèè bíékè, kénsó nhAmadesiibe bè do ke p̀ònte dihei ke d́ité ke c̀ou, ² kè p̄r̀nm̀ù benitipòbè nè ibí nè bèè tú bèè m̀òke be kpere nè bèè tu becírìbè bè do í kuó nhòom̀ù mesém̀m̀ bè do bè p̄r̀nm̀ù m̀aa ndi k̀épèēténè. ³ Dafiti nè o kòbe kè bè ntùàkoo ke śò m̀bè p̀ònte dihei ke p̄r̀nm̀ù be pobè nè be bí initidaa ò initipò. ⁴ Dafiti nè o kòbe kè bèè tiitè didabònni kénkuó nkéçrime. ⁵ Bè m̀unkè do p̄r̀nm̀ù Dafiti pobè bedé Ainòammu Sisedeedi kou nè Abikayeedi Nabaadi Kadimeedi kou kóo kúpòkù.

⁶ Kê Dafiti kabe bē pīrmú bēē kó ibí initidaa nē inipitōi kē be mieke ē ò peike, kē bē ndó kóo bústí yetārē kékua, kóo kōmbústi nduò mediē nkē ti Yiē nKuyie nhò duò ndikōmbùò.

⁷ Kóo náké ikúú niùti Abiataa Aimmēdeki bire ke dā: Tóni ikúú nenti bē 55 beēnnē ti Kuyie.

Kē Abiataa ti nhò duò. ⁸ Kē Dafitii beē nti Yiē nKuyie nke dā: Kuyie nkē n tūnne de kó benitibē bēē me nti pōnte m bē nintāā? Kē ti Yiē nKuyie ndō: Tūnne be káa yóó bē nintemu kédeetē a kabe.

⁹ Kē Dafitii pī nkuce nē o kabe sikousidē (600) kētuoke kukó mBesoo. ¹⁰ Kē benitibē sikousidē (200) ñu ke í na ke bo sénté kukó kē nkpaá kē Dafitii sootē nē besombe sikousināā (400). ¹¹ Kē behāāpōmbē yā Esibiti kóo dapāā mmāu dikpāā mieke, kóo tóni Dafiti borē, kē bēē ò duò mpēē nē finyí kó yebe nē menie ¹² nē finyí kó yebe kperē siyoo sidési, kóo cááké káyá kēpétē muwērímú. Ò do í di demarē iyie nyitāāti, deyēnnē dētāāti. ¹³ Kē Dafitii ò beke ke dā: A tú ñnkubotí kou? A bonní de? Kóo dā: N tú Esibiti kou nwe, Amadesiibe botí kou maù kó kudaakú, ke muoke kóo n dootóo, dē mōke yie nyewē yētāāti. ¹⁴ Tii sòò pōnte Sudaa tempē ndiyiē yīnī kēē bíékē Kēdetiibe nē Kadebu botí kabe kécóu nSikidaa kó dihei. ¹⁵ Kē Dafiti dā: A bo yie nkē n niitē de kó benitibē borāā?

Kē de kóo niití ò tēñné ke dā: Kāa bēi nke yu Kuyie nyētiri ke yī a í yó n kuò, a me mbá n duò n yiē, n da niitē be borē.

Dafiti kùmmē Amadesiibe

¹⁶ Memme kē weē niití niitē Dafiti Amadesiibe borē kē bē ntuokoo ke só mbē pitē de kó kutempē nkumau mieke ke ānnē dibanni nē bē einí dē Fidisitēēbe cie nē Sudaa cie ke yo nke yò. ¹⁷ Kē Dafitii bē potē weti weti kē bē autē de kó diyie kēntó kētuakenē diwenturi tēri kó kuyuoou, òmōu í nna ke cootē kē dē í tú bedapāmbē bēē do dēke yòyóbē kécoké. ¹⁸ Kē Dafitii fietē Amadesiibe do eí dē kó dimāā kēfietenē o pobē bedē. ¹⁹ Bē í mmōñtē be kóo mōu, ibí nē bekótibē, inítidabí nē inítipobí, bē mu ndo í nampē bē eí dē kó demarē. Kē Dafitii dē tóni demou. ²⁰ Kē Dafiti tōmbēē kpaakenē Amadesiibe kó iwūš iyōōnyí nē idiyi kē nyi cēmūu ke tū: Nte Dafiti eí dē.

²¹ Kē Dafitii wētē o kabe sikousidē (400) bēē do ñu ke kpaá kukó mBesoo borē, kē bēē kōtení kóo co nē o kabe bēē do ò neínē, kē Dafitii tóónko kē bē dau. ²² Kē behāāpōmbē bēē do ò neínē be mieke kē benitiyonkubē nē itookperi yembē kē bē dā: Bē do í mē nti neínēmē ti báá bē pā ti einí dē kó demarē, ti bē duò mbe pobē nē be bí maa kē bēē itē.

²³ Kē Dafiti dā: N kabe báá dōñnē memme ti Yiē nKuyie nti duò ndē, kuú ti kánkē ke ti deetēnē ti dootitabē bēē pōnte Sikidaa. ²⁴ Òmōu í yóó yie ndi kpeti.

Wēē kōte dikpānni nē wēē bāa tinenti

bē yóó bē totí kē dē mmāmu,

bē yóó wēnnē kētotímu.

²⁵ Nē de yiē ndi Dafiti duómmē de kó ikúú Isidayeeribe kē í kpaá bo nē yínní.

²⁶ Kē bēē konní Sikidaa kē Dafitii deite bē eí dē be dootitabē cie kēpā o nēpobē Sudaa botí kó bekótibē ke dā: Ntonē ti dēite ti eí dēē mieke nke ke di pā. ²⁷ Kóo pāñē Betēdi eí kó bekótibē nē Damōti eí kabe bēē do Nekefu tempē nnē Yatiidi eí kabe. ²⁸ Nē Adose eí kabe nē Sifemōti eí kabe nē Esitimō eí kabe, ²⁹ nē Dakadii eí kabe nē Yedamedsiibe nē Keniibe, ³⁰ nē Odima eí kabe nē Bōo-Asāā eí kabe nē Ataki eí kabe, ³¹ kēpā Ebunoo eí kabe kēpāmmūnē yehēkē yemāu kabe bē do kētē yēē mieke.

31

Bē kùmmē Sauri

¹ Kē Fidisitēēbe do Isidayeeribe mudoò Kidiboa tāri kē bēē coké, kē bēē kuò besūkubē. ² Kē Fidisitēēbe fēnnē Sauri kēna, kékua o bí Sonnatāā nē Abinnadabu nē Madikisua. ³ Memme kē betāntāūbēē yā Sauri kē mudoò fuute kē bēē ò kōute. ⁴ Kóo náké wēē to o kpārinenti ke dā: Túótē a kpānni kē n kuò, n yí dā Fidisitēēbe itayéi yembē n kuò kē nni ndau.

Wēē to o kpārinenti kóo yote kēyete, kē Saurii túótē o kpānni kékí nkédo di fñkē. ⁵ Wēē to o kpārinenti ò yā dīl mōnni o yie nkūmē, ke fñi nho kó dikpānni kēdo di fñkē ke múnke kú.

⁶ Memme kē Sauri nē o bí itāāti nē wēē tōu o kpārinenti nē o āāpōmbē bē kumē bemāu diyie dimāā.

⁷ Isidayeeribe bēē kó dimāā bo kubiriku kē bēē yā Isidayeeribe āāpōmbē cokémē kē mudoò kōnnē Sauri nē o bí, kēitē kécoké kēyōu be ekē, kē Fidisitēēbe kōtení kékari.

⁸ Kē dēē wentē kē Fidisitēēbe kōtení ke bo fie becírībē kēyā Sauri nē o bí itāāti kē bē ku ke duò Kidiboa tāri fñkē. ⁹ Kē bēē kēetē Sauri yuu kētúótē o kpārinenti kēfítēnē be ekē yemāu nē be bokē kó yetuo mieke ke náante bē bē namē. ¹⁰ De kó difñnkúó kédau nho kpārinenti be boò bē tu di Asitaditee kó ditou mieke, kētúótē Sauri kédanne Beti-Seā kó kuduotí kēbaakē.

¹¹ Kè Yabesi nè Kadaadi èi kabe keè Fidisitēbe dḏḏ dè Sauri. ¹² Kè benitidaabè yekḏmbò yembè ité kēpī nkuce kényié nke kéri keyènkè kemou kētuoke Beti-Seā kébaaté Sauri nè o bí kékònnè Yabesi ké bè cḡu, ¹³ kékouté be kũḏ kékũnné mutie mamù yuu bè tu mù Esedi Yabesi èi mieke, kébou dinùù yewe yèyiekè.

Sammuyɛɛri pátíri didéri Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Bè yu de kó dipátíri ke tú Sammuyɛɛri pátíri dèrì ndi, ke yé ye náàntì tǔmmè tìtòbè mbe nè diketirì kpeti, ke náá nDafiti do tǔmè tikpàti. Ò do tǔmè Sudaa kòbe kóo kpààti. De kó difɔ̀nkúò kébaatè Isidayɛɛribe bəməu be wuu ntepítè nè idéi.

Sammuyɛɛri pátíri dèrì dii ti náá nDafiti dokénèmè o dootitòbè o cǐtè kòbe nè ditowaa kòbe, kè dè bo yie nkòo fíi nho kpàti kédékúnnè o kpàatiyuu. De kó dipátíri dii ti náá nDafiti do tǔmè onitì wèè tá Kuyie, wèè do na kéyúš mbenitibè yèmmè o ìnkè kè bè nhò dš. Dii pátíri ti náá nDafiti do tǔmè okpààti dièwè ke kpeñni. Di mè mmúnke í yóu di bo nákémmè meyei nhò dòòmè.

Kuyie ndo pènsirì Dafiti dèè ìnkè deè tu ò do bantémè o caàrimè kéməə Kuyie mmecǐémmè. Kè Isidayɛɛribe bəməu pènsirì Dafiti dòò dè nè ò bè deeténèmè be dootitòbè do bè fèũnkò dii mǎnni.

Kuyie nnè do ò dǎũnnèmu dinùu ke dò o kó kunaàmùnkù mieke okpàati í yóo pàà o kó difɔ̀nkúò.

Kuyie ntǎnni Odeetiwè Yesu o kó kunaàmùnkù mieke nke, deè te metaummè pàmmè kó dipátíri mieke kupikù makù kè bè yu Yesu ke tú: Dafiti kó debire (Matie mukàmmù 20:29-34, 21:9).

Di mpátíri náàntì dúo ke dòmmè

1. Kétúótè Saudi kǔũ nkétuakenè Dafiti kpàti kó diketirì 1-4
2. Bè pírnmè Dafiti tikpàti kòo bo mbakè Isidayɛɛri bəməu, kǎntò kétuakenè Abusadəmmu yetemè o kpeti 5-14
3. Abusadəmmu yetemè Dafiti kpeti kǎntò kétuake bè kaammè Isidayɛɛribe 15-24

Dafiti kèèmmè Sauri kǔũ

¹ Dafiti do pǎnte Amadesiibe kékonni Sikidaa ke sš nSauri kumu, kòo báté kémməke yewe yédéè. ² Ditaǎnni yìè kòo dapàà mməlu tuakèni ke bonni Sauri āpǎnkari kòo yàati kèrì kòò pū nho yuu mutāā, kétuakeni Dafiti borè kénínkú késínnšò o ìlkè. ³ Kè Dafitii ò beke ke dò: A bonni de? Kòò dš: N cokèni Isidayɛɛribe āpǎnkari ndi. ⁴ Kè Dafiti dš: N náké dè dǎnnímè de biékè. Kòò dš: Isidayɛɛribe kó behāāpǎmbè cokému kè bè kùò besũkùbè, ke kùəñè Sauri nè o bire Sonnatāā. ⁵ Kè Dafiti dš: A yime ke yé Sauri nè o bire Sonnatāā bè kumè? ⁶ Kè de kóo dapàà ndò: Dè do sš m bo Kidiboa tǎri ndi, kè Saurii ìkú o kpǎnni ìnkè kòo dootitòbè ò cǐtè ke deke sikpǎrisēi nè sisēi. ⁷ Kòo wǐtè kè n yà, kè n yú kè n dš: Okpàati, nte mi! ⁸ Kòo m beke n tú wè, kè nh ò nakè ke dš: N tú Amadesii nwe. ⁹ Kòò dš n kətooo kòò kùò ke yé kuyonku do ò autémè kòo wemmu né kpāā. ¹⁰ Kè nní nwúò nhò yīkèmmè ke í yóo foute kékətooo kòò kùò kǐtúótè dikpàatipìi nè o nǐtè ke dè nda tǎni fš n yìè.

¹¹ Kè Dafitii kǐtè o yàati kòo kòbe múnke kèrì be kpeti. ¹² Kè bè nkuš mmukũũ ndikũnwèrni nè kuyuokoo ke bou dinùu Sauri nè o bire Sonnatāā kpéi nnè Isidayɛɛribe bəməu, ti Yìè nKuyie nkó benitibè bèè ku dikpǎnni mieke be kpéi. ¹³ Kè Dafitii beke de kóo dapàà nke dš: A tú we? Kòò dš: N cìcè tú Amadesii nwe ke konni diè ndi nheì mieke ke m pǐtè. ¹⁴ Kè Dafiti dš: Bá a né í yòtè a bo kuomè okpàati Kuyie ntāātè wèa?

¹⁵ Kè Dafitii yú o tǔmbè kóò mǎu ke dš: A báa ò yóu, kuə we!

Kòo tǎntii potè Amadesiibe boti kou wenwe kékuə. ¹⁶ Kè Dafitii bǐi nke dš: A kùə amāà ndi ke yé fš bǐimmè nè a nùu ke tú fš kùò okpàati ti Yìè nKuyie ntāātè wè.

Dafiti kuəmmè Saudi kǔũ

¹⁷ Kè Dafitii dentè Sauri nè o bire Sonnatāā be kǔũ nkó fèyènfè, ¹⁸ kéduš nkè bèè fè benke Sudaa èi kòbe. Bè fè ntú Mutāmmù kó fèyènfè kè fè wǎri Owenniwe* pátíri mieke. Fèè tu:

¹⁹ Isidayɛɛribe yé dè dòmmè kè di kó sinitidabíi ku ditǎri ìnkè?

Ba nte kè bekpàritiebe yeyètè dièyè yembè dúo sitāā ìnkè?

²⁰ Di báa yie nkè Kati èi kòbe keè ti!

Di báa yie nkè ti yèè Asikanəə kó icè mieke

Fidisitēbe kó besapǎmbè yàà bo ti bantè kè diwèi bè autè.

* **1:18** Owenniwe pátíri: Wéntè Sosuwe 10:13 nè bè wénkùnnè ti deborè.

Itayéí yembè kó besapàmbè yàà bo nti nyànkunè.

²¹ Fɛtaafɛ ténke báá dúóté Kidiboa tãri,
di ténke báá mantè
depaa ndèè bo di pèri dè ténke báá peité.
Bè de nsáũ bekpàrinuømbe diebè dopiiti.

²² Sauri kó tidopiiiti nè o siè dè do ɔ̃ ɔ̃ í ndò nkéwaare mekùò.
Dè do ɔ̃ mpũð nho dootitobè yĩ mme nè be kùò nhàrì òrì.
Sonnatāā tām̃mũ múnke do í mæke botirè bitì bitì.
Sauri kó disie do ɔ̃ ɔ̃ í nkonni dekperè bitì bitì!

²³ Sauri nè Sonnatāā bè do naatimu ke dó betabè,
kèntau be fōmmu mieke nè be kũũ mmiekoo,
ke tohni ke dò nyicĩrí,
kè be kōmbò ðeu yeciricirè kpeye dòmmè.

²⁴ Isidayɛɛribe kó benitipòbè kōmmúnè Sauri kpéí,
Wèè do di daati tiyaawũsti mupàakònkperimũ kpeti
ke caati mesəo nkó tisatì timəu botì di yàatì ìnkè.

²⁵ Dè yĩme kè bekpàritiebe ku mudoò mieke?
Ba nte kè Sonnatāā ku ditari ìnkè?

²⁶ N tebite Sonnatāā n kèè a kũũ nkè n yèmmè cààrè mmediè mme,
m mènke do da dōmu.
N do da dó kè dè pɛɛtému m bo ndómè onitipòkù.

²⁷ Ba nte kè be kpàritiebe ku?
Ba nte kè bekpàritiebe nenti me nyèinko dikpáá?

2

Sudaa kabe p̃r̃m̃è Dafiti tikpàti Eburnəo

¹ Mèmmè kè Dafitii beé nti Yìè nKuyie nke dà: N dò nkékote Sudaa kabe ekè kó ðimaràà? Kè ti Yìè nKuyie ndò: Ẽ. Kòò dà: Ɔndi? Kè kù dà: Eburnəo.

² Kè Dafitii neinè o pobè bedé Ainəammu Sisedeedi eì kou nè Abikayeedi Nabaadi Kadimeedi eì kou do po wè ke kù, pò ò tùóté. ³ Dafiti kabe nè be cɛí kabe kè bè múnke ò neinè kè bèè kote kémbo Eburnəo eì nè yèè di tàkénè. ⁴ Kè Sudaa kabe kətooo Eburnəo kəp̃i nDafiti tikpàti kòò còu mmekùò nkòò bo mbè baké.

Kè bèè náké Yabesi Kadasii tenkè kabe sòò kũnnémè Sauri. ⁵ Kòò t̃ nè bèè bè náké ke dà: Ti Yìè nKuyie ndi dàò mesàà ndi kũnnè mèè kpéí nhokpàati Sauri ke benke di ò dómè. ⁶ Ti Yìè nKuyie ndi yietì mesàà ndi dàò mè, m mómumu m múnke yóó mè ndi dàòmu, di mè dàò mèè botì. ⁷ Di mmənni yáukunne di kənti, ntúnè yekōmbò yembè, okpàati Sauri kumu, mí nwe Sudaa naàmunkù kabe còumme mekùò ke m p̃i ntikpàti kè m bo mbè baké.

Bè p̃r̃m̃è Isiboseti tikpàti

⁸ Diyie mari kè Nee bire Abunee Sauri āāpəmbè kóo kótii tə Sauri bire Isiboseti kékatènè Maanaimmu, ⁹ kóò p̃i ntikpàti kòò bo mbaké Kadaadi nè Asee nè Sisedeedi nè Efadaimmu nè Bensamee Isidayɛɛribe tenkè keməu. ¹⁰ Isiboseti do mæke yebie nsipisínàà ndi ke di tikpàti, kəmbaké Isidayɛɛribe kè dà yebie nyédèè. Sudaa kó kunaàmunkù kabe beé maa do tũ nDafiti.

¹¹ Dafiti do baké Sudaa kabe maa ndi ke bo Eburnəo ke dà yebie nyèyiekè nè betāābè bèkuə.

Sudaa kabe nè Isidayɛɛribe bè kpammè Kabaə̃

¹² Nee bire Abunee nè Sauri bire Isiboseti āāpəmbè bèè ò baa kè bèè íté Maanaimmu kénwetì Kabaə̃. ¹³ Kè Seduya bire Soabu nè Dafiti āāpəmbè bèè ò baa kè bè múnke p̃i nkuce kè de kó yetr̃r̃e maa Kabaə̃ binku kébáté bie ku mpíkù betabè kutekù. ¹⁴ Kè Abunee náké Soabu ke dà: Yóu kè behāāpəmbè yááké betabè bédébè débè ti iiké. Kè Soabu dà: Dè wenni, bèe kpa.

¹⁵ Kè behāāpəmbè íté kécómmù kè bèe kaa mBensamee naàmunkù kou Isiboseti kabe kè bè mbo tɛpiitè nè bédébè, kè Dafiti kabe mbo tɛpiitè nè bédébè. ¹⁶ Kè behāāpəmbè p̃i mbetabè, bá wè kòò kũũ ò népo píkù disie, kè bèe duó bəmou ðimənni ðimáa mieke kè bèe yú ðəborè ke dà Kabaə̃ (dèè tu Yese kó dikpáa).

¹⁷ Kè mudoò binté de yie kè Dafiti kó behāāpəmbè na Abunee kabe. ¹⁸ Kè Seduya bí itāati de kaké Soabu nè Abikaii nè Asayeedi. Asayeedi do cāa muceé mmu ke dò ntehotè. ¹⁹ Kòò beti

Abunee kóo fɛnné fɛnfɛ. ²⁰ Ké Abunee wɛ́ɛte kóó beke ke dà: Asayeedi f́s nwea? Kòò dà: Ẹ́ɛ, mí nwe. ²¹ Ké Abunee ò náké ke dà: Wɛ́ɛte a bakù yóu yoo kucànkù kébeti behāāpòmbè kóó mǎu kéfiete o nenti.

Asayeedi me nyí nyie nke yóu ò bo nhò bètimè. ²² Ké Abunee yíe ke dà: Asayeedi bá nni mbeti, báá duś nkè n da kuś bá nà a kóo kótí Soabu ti nuǎ mbáá máá.

²³ Asayeedi me nyí nyie nke bo ò yóu mubètímù. Meníme ké Abunee ò tǎ dikpǎnni o pouti kè dii yèroo o fǎnkúò kóo do kékú. Bèè kó dimáà keriní kè bè ncommu ò duś dè.

²⁴ Soabu nè Abikaii kè bè me ntó fɛnné Abunee fɛnfɛ. Ké diyìe nyóó ta kè bè berinè Kibea Amma Kiyaa donfũǎ kuce kùù yìenè Kabaǎǎ kpáá bíékè ku borè. ²⁵ Ké Abunee Bensamee boti kou āāpòmbè nhò kèrì ditàri Ìnkè. ²⁶ Ké Abunee yú Soabu ke dà: Ti yó nsáké ke kǎumu titòbè nè yeseá? A í yé ke dò ndè bo ti dentenè meyeinaá? A baa ba? Náké a nìtibè kè bèe yóu bè bo nkǎumè be tebií. ²⁷ Ké Soabu dà: Kuyie mbomu, kǎa do í bèi n kòbe na nsáké ke di betimù bá wè o tebite nè nankoo dikūnwèrni.

²⁸ Ké Soabuu eé ditàteheù kóo āāpòmbèe kǔnnè bè bo mbetímè Isidayeeribe kè dikpǎnni deè. ²⁹ Abunee nè o kòbe kè bè nyíe nke kéri keyènkè kemou Suditɛɛ kó kubiriku, késénté kukó nkéjɛtè Bitinǎo kétuake Maanaimmu. ³⁰ Soabu yóu dii mǎnni ò bo mbetímè Abunee kétéi nho āāpòmbè kémǎnté Dafiti kó behāāpòmbè mieke tepítè nè bèwei kényinè Asayeedi. ³¹ Ké Dafiti kó behāāpòmbè me nkú Bensamee boti kó behāāpòmbè nè Abunee kòbe sikǎusitǎati nè sipísikuǎ (360). ³² Ké bèe túóté Asayeedi kéntǎ ke bíi kǔnnè o cice f́sti Betideemmu. Soabu nè o kòbe kè bèe sǎoté kényiè nke kéri kétuakoo Eburnǎo kukūnwentóo kè diyìe yétini.

3

¹ Meníme ké dikpǎnni mbo Sauri kòbe nè Dafiti kòbe cuokè kémǎnte, kè Dafiti nsáké ke kpénkú kè Sauri kòbe cītiri.

Dafiti peitè ò bí Eburnǎo i yètè

(Wénté 1 Bekpàatibè tǎmmú 3:1-4)

² Dafiti do pié ibi péu nwe Eburnǎo. O kóo po do tú Amunǎo o pokù Ainǎammu Sisedeedi ei kou peitè wè. ³ Kóo dèrì ntú Kidiabu Abikayeedi Nabaadi Kádimeedi kou ò peitè wè. Kóo tǎanwè ntú Abusadǎmmu Tamai Kesuu kpàati kóo sapàa mMaaka ò peitè wè. ⁴ Kóo naanwè ntú Adonniya Akiti bire. Kóo nummuwè ntú Sefatia Abitadi bire. ⁵ Kóo kuǎnwè ntú Itedeammu Ekidaa bire. Dafiti pié ò bí nyi Eburnǎo.

Abunee nè Iboseti bè pètemè

⁶ Sauri kòbe nè Dafiti kòbe be kpǎnni mieke ké Abunee yètirì mǎónké feiri Sauri tǎnni mieke. ⁷ Sauri do mǎke o pocenni mari ndi kè di yètirì ntú Disipaa Aya kóo sapàa. Diyìe mari kè Isibosetii beké Abunee ke dà: Dè yíme kǎa duónè n cice pocenni?

⁸ Ké Abunee keè de kó tináahti kè dèe ò yonke madiè, kóo bèi nke dà: N tú Sudaa kòbe kó temǎtè ntaá? M benkemu n dómè Sauri cìtè nè o tebií nè o népobè kpesi ke bè taunè nè yienni ke da kǎnké bá a í do Dafiti nǎu mieke, kǎa né dǎ ké n kpǎnnè yíe, we nnitipókù kpéinaá? ⁹ Kuyie nni ndǎǎ kú dómè kè nsà kè n yí dǎǎ Dafiti Kuyie nyè nkú yóó ò dǎǎ dè. ¹⁰ Kú béimmu ke tú kú bo fiete tikpàti Sauri borè ké ti duś nDafiti, kóo mbaké Isidayeeribe bemou nè Sudaa kòbe be tenké duś ke mamè. Danni tenké kéntǎ kétuake Beerisebaa.

¹¹ Isiboseti í ndáati ke tǎnnè Abunee timati ò wè dé mèè kpéi.

Abunee taunnèmè Dafiti

¹² Meníme ké Abunee tǎ nkè bèe náké Dafiti ke dà: Ti yému f́sǎ temè dihei, yóu mí nnè f́s nkè ti tau nkè n da teenne kényūnni Isidayeeribe bemou a borè. ¹³ Ké Dafiti dà: N yiemmu kè ti bo tau, n né da békú timati máa ndi, kǎa kàriní a nneínni m pokù Mikaadi Sauri kóo sapàa. Kǎa í neínni wenwe a báa kǎtení. ¹⁴ De kó difǎnkúò kè Dafiti tǎ nkè bèe náké Isiboseti ke dà: Dafiti tu a tǎnnǎo o pokù Mikaadi ò do yietí Fidisitɛɛbe kó itayéi tekǎutè (100) képuoke wè. ¹⁵ Ké Isibosetii tǎ nkè bèe túóténi Mikaadi o dǎu Paditiyedi Daiisi bire borè. ¹⁶ Ké Paditiyedi nhò tǎ nke kǎnti kétuakènè Baudimmu. Dende Abunee ò nákéme ke dǎ wèe wɛte. Kóo wɛte.

¹⁷ Ké Abunee tíi nyIsidayeeribe kó bekótibè ké bè beke ke dà: Dè mǎnte di dómè Dafiti bo naammè di kóo kpàati yáa ba? ¹⁸ De mǎnni dii tǎùke ti Yiè nKuyie ndo béimmu ke tú nè Dafiti borè nde kú yóó deetémè ku nìtibè Isidayeeribe Fidisitɛɛbe nǎu mieke, nè be bedootitòbè bemou.

¹⁹ Ke múnkee nákenè Bensamee boti kòbe kédeè kénkòri Eburnǎo ke bo náké Dafiti ò tǔntemè tináahti Bensamee boti kòbe nè Isidayeeribe sǎmbe borè. ²⁰ Kóo tuakoo Dafiti borè ke neinè benitibè sipísidé kè Dafiti be dǎǎ kupòǎkú. ²¹ Ké Abunee náké Dafiti ke dà: Okpàati n yóó kǎmmu kétéi nyIsidayeeribe bemou a borè, kè di taunnè ditòbè. De mǎnni kǎa mbè baké a dǎ mèè boti.

Meníme Dafiti caummè Abunee kóo kò nnè diwèi.

Soabu kùamè Abunee

²² O kò memme Dafiti āpāmbè nè Soabu kè bè nkūntiní mudoò ke é tinenti péu kénsó nhAbunee ité, ke yé Dafiti do ò yóumu kòo ité nè diwèl. ²³ Soabu tùakení dii mǎnni nè diháapǎntǎnni kè bèè ò náké ke dà: Nee bire Abunee kǎtení dié nhokpàati borè, kòo kpàati ò yóu kòo kǎnnè diwèl. ²⁴ Kè Soabuu ta okpàati borè kóò beke ke dà: A dàò ba mbotí nku! Abunee weè kǎtení a borè kàa ò yóu kòo kǎnnàà? ²⁵ A yému Nee bire Abunee mesàà, ò kǎtení ke bo da souteému, ò dó ké da paatému.

²⁶ Soabu yènni dii mǎnni okpàati borè kéduó nkè bèè tǔnnne Abunee, bá okpàati í yé. Kè bèè ò nǎte Siida kó tebinte borè, kóò wètenní. ²⁷ Abunee tùakení dii mǎnni Ebunə kè Soabuu ò yu kǎtannè diheí kò dibòri bedé borè kéndò nhò dó kóò náké timati disòri, ò de nhò kǔú disíe ò pouti kékuo, képeite ò do kùamè ò nantè Asayeedi.

²⁸ Dafiti kèè dii mǎnni Abunee kǔú nkékuónko ke dà: Ti Yiè nKuyie nyému ke dò mmí nnè n nitibè tǔ í te kè bè kùu Nee bire Abunee. ²⁹ Wèe kǎnkiri Soabu nè ò cǐtè, ò cǐtè mieke bè bo mmuakú yefatè nè tikǎnti, kè beǎfribè mbo kè betobè nkó ndikpǎnni mieke, kè dikǎnni mbo ò cǐtè.

³⁰ Memme Soabu nè ò nantè Abikaii bè kùamè Abunee ò do kùu mèè kpéí mbe nantè Asayeedi dikpǎnni dii do ǎnnè Kabaā di mieke.

³¹ Kòo kpàati Dafitii náké Soabu nè bèè ò neínè ke dà: Kérínè di yàati kédáátí tifǎǎntǎnti kè tí kouté Abunee.

Dafiti ò mǎmmuə nkòo ntú nho deenkú fǎnkúò. ³² Kè bèè kǔnné Abunee Ebunə, kòo kpàati Dafitii kuó nho fǎti ñnkè kè diǎnni diməu múnke kuó. ³³ De kó difǎnkúò kòo kpàati kuó ndikúdabǎnni dii nhAbunee kpéí nke dà:

Abunee a do í dò nkéku onitisíntiwè kǎme.

³⁴ Bè do í bou a nou,

a naǎcèi do í táú meǎmmé.

Kè be né da kùu bè kòu mèè botí benitiyeibe.

Bèè kó dimàà dè bo kè bèè yíé kékuó. ³⁵ Kè bèè tǎónni okpàati Dafiti borè ke bo ò duó mmudii kòo parikè ke dà: Kè n di bá sǎmpó kè diyie kpaá feí Kuyie nni ndǎò kù dǎmè.

³⁶ Kè benitibè beməu ti kèè ké tí pǎnsiri. Bè do ǎǎ pǎnsirimu ò dàǎri tǔi kó dimàà. ³⁷ Kè Sudaa kabè beməu nè Isidayeeribe beməu kè bèè banté de yié Dafiti weè ò duómmè dinuú kè bè kùu Nee bire Abunee. ³⁸ Kè Dafitii náké ò tǔmbè ke dà: Yíe ndi nyé ke dò nhoniti diwè iwǎi yíe nwèe kúu yie nyIsidayeeribe cuokè. ³⁹ Bá mí nnè n kó tikpǎti m mu nyí pètè de kó muwǎrimú mùu bo dàǎnnè benitibè bie mmè ndǎò dè Seduya kó ibí, ti Yiè nKuyie nkuu bo ò yietí meyei nyí dàò mè.

4

Bè kùamè Isiboseti

¹ Kè Isiboseti Sauri biree keè Abunee kumè kè dèe ò kpéí kè Isidayeeribe beməu kǎmbùtǎti do.

² Ke sǎ nwee Isiboseti mǎke benitibè bèdébè bèè baké yehāapǎntǎrè. Kòo mǎu yètiri tu Baana kòo tǔu kperi tǔ Dekabu Dimə Bedǎti éi kou, Bensamee botí kou bí dó nyi. ³ Be yembè do de ncoké kékó nKitaimmu, kè be yaábí kpaá ke dè bo nè yiénni. ⁴ Ke sǎ nSonnatā Sauri bire terè ku ke yóu debire marè kè de yètiri tu Mefiboseti kè dè tu kuhòkù. Dè do mǎke yebie muwǎrimú ndi bè bè náké dii mǎnni Sauri nè Sonnatā kǔú nSisededi kè de yuǎri ncooti ke dó mecāā nkè dèe fité kédó kénáá nkuhòkù.

⁵ Dimə Bedǎti éi kou kó ibí Dekabu nè Baana kè bèè kǎte Isiboseti cǐtè kǎntuakoo kuyie ncuoké ke sǎ nhò duó ke ompu. ⁶⁻⁷ Kè bèè ta ò cǐtè kéndò mbè ò tǎo tidiiti ke sǎ Isiboseti duó kè bèè ò poté ò pǎuti kóò kùu kédeé kéféúté ò yuu kécoké kéyǎnnè kényié nke kéri Suditǎ biriku kó kuce, ⁸ kétuake Ebunə kéduó nhokpàati Dafiti Isiboseti yuu ke dà: Okpàati nte a dootitǎu Sauri wèè do dá a kǔú nho bire Isiboseti yuu. Ti Yiè nKuyie mpǎitemu yie nha pǎi Sauri ñnkè nè ò yaábí. ⁹ Kè Dafitii bè tǎǎnné ke dà: Ti Yiè nKuyie nkùu n deetè nè meháárimè meməu, kù bomu. ¹⁰ Wèè do n náké Sauri kǔú nho yèmmè do dò nhò n náá ntínáǎsǎati nti, kè n duó nkè bèè ò pǎ nkékuo Sikidaa. O kǔú mmuú do tǔ tináǎsǎati ò yē nhò tǎni tǔ kó tiecuti. ¹¹ Bèè né kùu onitisǎu wèè í bè dàò demarè ò dǎú ñnkè tá? M bo di kuó kǎfǎs mmeyei ndi dàò mè, di ténke bá nkpaá ketenké ñnkè.

¹² Ò b́i memme ḱeṕeí nho ́ap̀p̀mb̀e k̀e b̀e b̀e p̀i nḱeku k̀e ḱeḱe b̀e nou ǹe b̀e naàc̀i ḱenúnne Ebunao kó kubinku také, ḱetúóté Isiboseti yuu ḱékúnne Abunee f́oti Ebunao.

5

B̀e do p̀irum̀e Dafiti tikp̀ati k̀oò mbaké Isidayeerib̀e bemou
(Wénté 1 Bekp̀aàtib̀e tómmú 11:1-3)

¹ K̀e Isidayeerì wuò nyimou kab̀e tí nDafiti bor̀e Ebunao kóò náké k̀e d̀o: Ti tú a boti kab̀e mbe, meyí mmemáa. ² Sauri do t̀o dii m̀onni tikp̀ati k̀e f́óò niù Isidayeerib̀e mudoò, ti Yìe nKuyie nda nákemú ǹe dim̀onni k̀e tu f́óò yó mbaké ku nìtib̀e Isidayeerib̀e k̀e tú b̀e kóo kp̀aàti.

³ K̀e Isidayeerib̀e kó bekótib̀e bemou k̀oté Dafiti bor̀e Ebunao. K̀e Dafitii b̀e d̀ònǹe metaumm̀e ti Yìe nKuyie nyìk̀e, k̀e b̀e ò cóu mmekùò kóò p̀i ntikp̀ati. ⁴ D̀e do śò nhò m̀ak̀e yebie nsipísitáati ndi, k̀e di tikp̀ati k̀e d̀o yebie nsipísinàa. ⁵ Ò do mak̀e yebie nyèyiek̀e ndi ǹe betááb̀e b̀ekuò k̀e bo Ebunao k̀e kp̀aàtiri Sudaa kab̀e. D̀e kó dif̀ankùò k̀e d̀o Sedisademmu yebie nsipísitáati ǹe yètáati k̀e kp̀aàtiri Isidayeerib̀e bemou ǹe Sudaa kab̀e.

Dafiti tiekem̀e Sedisademmu
(Wénté 1 Bekp̀aàtib̀e tómmú 11:4-9. 14:1-2)

⁶ Sebusiibe b̀e do á Sedisademmu k̀e Dafiti ǹe o kab̀e k̀e b̀e báatí k̀e bo b̀e p̀onté k̀e b̀e ò náké k̀e d̀o: Ti yùònti ǹe yekp̀iè ndeé yóó da baao.

Ǹe d̀e kó tináahti miek̀e b̀e do d̀o k̀e d̀o Dafiti í tatimu b̀e eì. ⁷ Ǹe memme k̀e Dafiti ncíék̀e ḱefieté dihei kperi Siyóò k̀e d̀e mboni k̀e b̀e d̀i yú k̀e d̀o Dafiti eì.

⁸ D̀e yìe ndi Dafiti béimm̀e k̀e d̀o: K̀e wèè d́ó ḱekpanǹe Sebusiibe wèè t́óò ndikondaa ḱe b̀e t̀uòk̀e. D̀e kó yekp̀iè nǹe tiyùònti n yí d̀e d́ó fenànf̀e. D̀e te k̀e b̀e do ò nnáa nke tú yekp̀iè ǹe tiyùònti b̀e í taà Kuyie ncíèt̀e.

⁹ K̀e Dafitii kari dihei kperi k̀e d̀i yu k̀e d̀o: Dafiti eì kperi. K̀e yí ḱemaá iduotí ḱeketé b̀e do t́itinǹe kùù tadèikù bor̀e ḱetanǹenko d̀e miek̀e.

¹⁰ K̀e ti Yìe nKuyie Mpakedaa mbonè Dafiti kòo yètiri feiri.

¹¹ K̀e Idammu Tiiri kóo kp̀aàti tónǹe benìtib̀e tidab̀ekpeti Dafiti bor̀e kóò duónǹe bedabeesùáb̀e ǹe betácíèb̀e k̀e b̀e bo ò maá tekp̀aàticíèt̀e. ¹² K̀e Dafitii banté k̀e d̀o nti Yìe nKuyie kuù ò duò ntikp̀ati, k̀e kuù tì déúkunǹe ku nìtib̀e Isidayeerib̀e kp̀eí.

Dafiti peit́e ù bí Sedisademmu i yèt́e
(Wénté 1 Bekp̀aàtib̀e tómmú 3:5-9. 14:3-7)

¹³ K̀e Dafitii íté Ebunao ḱékò nSedisademmu ḱetúók̀e benitipòb̀e tob̀e ǹe yepocíè nk̀e b̀e ò pié initidabí ǹe initipobí. ¹⁴ Nte ibí ò pié i Sedisademmu i yèt́e: Sammua ǹe Sobabu ǹe Natáa ǹe Sadomao, ¹⁵ ǹe Ibadi ǹe Edisua ǹe Nefeki ǹe Yafiya, ¹⁶ ǹe Edisamaa ǹe Ediada ǹe Edifedee.

Dafiti nam̀e Fidisitè̀be
(Wénté 1 Bekp̀aàtib̀e tómmú 14:8-16)

¹⁷ K̀e Fidisitè̀be keè Isidayeerib̀e cóumm̀e mekùò nDafiti koò p̀i ntikp̀ati kòo bo mb̀e baké k̀e Fidisitè̀be bemou íté k̀e bo o p̀i, k̀e Dafitii tì kèè ḱeta kutàdènkù ḱesori. ¹⁸ K̀e Fidisitè̀be t̀uòkò ḱepíté Defaiibe biriku miek̀e. ¹⁹ K̀e Dafitii beé nti Yìe nKuyie nke d̀o: Kuyie n d̀o nḱekoté ḱekpanǹe Fidisitè̀baa? A bo b̀e ànǹe n nou miekaá? K̀e ti Yìe nKuyie ndò: K̀oté n yóó b̀e ànǹemu a nou miek̀e.

²⁰ K̀e Dafitii k̀oté Baadi-Pedasimmu ḱena Fidisitè̀be ḱebéi nke d̀o: Ti Yìe nKuyie nkpèt́e n dootitòb̀e menie nhóò kpèt́e m̀e boti kukpéroo.

D̀e te k̀e b̀e yu d̀e kó dibòri k̀e tú Bekp̀etib̀e yìè. ²¹ K̀e Fidisitè̀be coké ḱeyóu b̀e boké, Dafiti ǹe o kab̀e k̀e b̀e yè t̀uóté.

²² K̀e Fidisitè̀be wète ḱebáatí kuce medérím̀e k̀e bo dokénè Isidayeerib̀e, k̀e tó báté Defaiibe biriku ḱepíté. ²³ K̀e Dafiti tó beé nti Yìe nKuyie nk̀e kù d̀o: A báa b̀e wetinǹe, t́unne b̀e f̀ankùò a bo b̀e ninte detedierè t̀uúku bor̀e. ²⁴ Ḱaa kèè dii m̀onni kunampoo detie nyóomm̀e á tonkunǹe amáa mfi t̀uòkoo k̀e bo poté Fidisitè̀be ́ap̀p̀mb̀e.

²⁵ K̀e Dafitii d̀oò ti Yìe nKuyie nhò náké tì ḱepoté Fidisitè̀be ḱe b̀e bèti Kebaa ḱetuòkenè Kesee bor̀e.

6

Dafiti dómè kékpènné Kuyie ntaummè tou Sedisademmu

(Wénté 1 Bekpààtibè tómmú 13:4-14)

¹ Ké Dafiti tó tí nyIsidayeeribe kó behāāpònkperibè bemou kè bè mbo sikoupiisitaati (30000). ² Ké bèe neiné Dafiti kè bèe kote Baada-Sudaa tempè mmieke kòò bo tóuténi Kuyie ntaummè tou. Dii borè nde bè do 33 yúmè ti Yiè nKuyie Mpakedaa yetiri, Kuyie ntòrè yèdèè bè tu yè beñkèmbàribè ye fènti Ìnkè. ³⁻⁴ De kó ditou do bo Abinnadabu cìtè nte ditāri Ìnkè. Ké bèe di daa nteaaasāntè pāntè Ìnkè, kè Abinnadabu bí Usaa nè Aiyo kè bè nte neiné kè Usaa bo te pikù kè Aiyo tē dèri kè bè kèri. ⁵ Dafiti nè Isidayeeribe bemou kè bè yānku ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìikè, ke bie ntikùtiduùti tibotí tibotí, nè yebàrè ke sáari yecirè. ⁶ Bè tūòke dii mōnni Nak33 yíè borè, kè ināàke ndó kèbo nKuyie ntaummè tou, kè Usaa youte o nòutè ke bo di còuté, ⁷ kè ti Yiè nKuyie mmiekee ò peike kè kùu ò poté dende bāmàbà o yetimè kpéi, kòo kú Kuyie ntaummè tou borè.

⁸ Ké dèe yonke Dafiti ti Yiè nKuyie mpoté mēè kpéi nhUsaa. Kòò yú dèborè ke dō. Pedesi-Usaa, kè de kó diyètiri kpaa bo nè yienni. ⁹ Ké Dafitii yote ti Yiè nKuyie nde yiè ke dō: M báa dáatí kè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ta n cìtè.

¹⁰ Memme kòo yete bè bo di tannémè o cìtè kéduó nkè bèe di tannè Obedi-Edemmu Kati kó dihei kou cìtè. ¹¹ Ké di mbo o cìtè ke dā betāābè bētaāti, kè ti Yiè nKuyie nhò dāò mesāa nwenwe nè o cìtè temou.

Kuyie ntaummè tou tūòkemè Sedisademmu

(Wénté 1 Bekpààtibè tómmú 15:25-16:3)

¹² Ké bèe náké Dafiti ke dō ti Yiè nKuyie ndāò Obedi-Edemmu mesāa nkòo kperè demou kèri séi, Kuyie ntaummè tou bo mēè kpéi nho cìtè, kè Dafitii kote Obedi-Edemmu cie kè bè bo di tóuté kékonnnéni o cie kè bè ndi to kè dē dō ndibanni mēdiè. ¹³ Bèè to ti Yiè nKuyie ntaummè tou kè bè dō yenacēnā yēkuó kè Dafitii féuté dinaadapānni nè dipedaā dēè ā mēkùò, ¹⁴ kédeè kénhau nè o wērimú mumou ke déúkunko ti Yiè nKuyie nyètiri ke dáatí ikuó yaābòri. ¹⁵ Ké bè ntōni ti Yiè nKuyie ntaummè tou ke íúti nè diwèi ke eu siheú ke kùntini Sedisademmu.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie ntaummè tou tūòkení dii mōnni Dafiti cìtè, kè Sauri kóo sapāa mMikaadi siékéni tebòtè kéyā Dafiti aumè ti Yiè nKuyie ntaummè tou ìikè, kóò sēnkèri. ¹⁷ Ké bèe tanné ti Yiè nKuyie ntaummè tou ditou Dafiti do di maá di, kéínné de cuokè di do dō nkényítkú dē, kéfié iwūs ti Yiè nKuyie nkétuo kéfié itei metaummè kpeyi. ¹⁸ Ò fié dii mōnni iwūs kédeè nkéyú ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe báa nkú yetiri kè bè pā mesāa, ¹⁹ kédeè kětóti Isidayeeribe bemou tidiiti benitidaabè nè benitipòbè, kéduó mbá wè pēè nè dikātindāa bè dāòné di ditebii bè tu di dátí nè diteri bè dāòné di fīnyí kó yebe kperè. De kó difōnkúò bá wè kòo kò nho cìtè.

²⁰ Memme Dafiti tamè o cìtè ke bo dāu nho kòbe, kè Mikaadii yēnni kóò ko ke dō: Isidayeeribe kpāati waá nhomāa disānni yie nke fei nho kēnti tidaati benitidaabè nè benitipòbè ìikè, denitisíntēkperè tēmè.

²¹ Ké Dafiti dō: N dāò memme ke déúkunko ti Yiè nKuyie nyètiri ndi, kunku kùu yóu a cice nè a cìtè temou ke n tātātè kè n tú Isidayeeribe kpāati, n yóó dake benkemu n wèi ku ìikè. ²² N yóó yíè ke dake kékunnemu m maá ku ìikè, kécé m maá, memme betōmbè a náa mbèe kpéi nè yó n déúkūnemè.

²³ Sauri kóo sapāa mMikaadi í mpeité ke yāa kúnè.

7

Kuyie mpāānāanti náāntò Nataā náké ti Dafiti

(Wénté 1 Bekpààtibè tómmú 17:1-15)

¹ Ké Dafiti mbo o cìtè kè ti Yiè nKuyie nkei nho dootitabè bèè ò fité kóò òmpūnne. ² Diyie mari kòo náké Kuyie mpāānāanti náāntò Nataā ke dō: Mí nh ā tēcìtè ideí kperí kpete kè Kuyie ntaummè tou né bo ditou dii dāòné tiyāati di mieke. A yèmmè dōmmè? ³ Ké Nataā ò náké ke dō: Okpāati kaa yèmmè dōmmè, dāò me, ti Yiè nKuyie nda bonèmu.

⁴ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nnáké Nataā ke dō: ⁵ Kote kénáké n kóo tōnti Dafiti ke dō wèè í yó m maá tēcìtè n yó mbo tēè mieke. ⁶ M mu nyí buoté tēcìtè matè mieke nè n dēnne dii yiè Isidayeeribe Esibiti mieke nè yienni, n do bè neiné ke bo kutouku mieke nke. ⁷ Nè m bonè dii daā Isidayeeribe be cēmmu mieke m bá mbeke oniti mōu ke tú wè m maá tēcìtè nè ideí kperí.

⁸ Á náké n kóo tōnti Dafiti ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mfi tu ò do cēmmu ipe nyi kè nh ò tātātè kòò naá nyIsidayeeribe kóo kpāati. ⁹ Ké nni nhò bonè ò kàri yèè borè, kékuo o dootitabè bemou, ke déúkūnne o yetiri kè di maātenè kute nkú kó benitidiēbè kpeye. ¹⁰ N yóó

duómmu n nìtìbè Isidayeeribe dikarì bè yó mborè ke í yìèkù tìmatì. Kubotí yeiku tekù makù kòbe ténke báa na ké mbè fèũnko bè do bè fèũnko mēē botì, ¹¹ nh ànnè dii mōnni bebaatìbè kè bè nni n nìtìbè Isidayeeribe. Di mmōnni n fũũmmu a dootitòbè ke da om̃pũnne, n né da náámmu ke tú mí ndi Yiè nKuyie m bo da duó nteçfètè. ¹² Kàa yiè tũòke dii mōnni kàa kò nha yembè kũũ nkè m bo tātātè a bí a peitè i mieke òmòu kéfíi nho kpàtì. ¹³ Weè yó m maá teçfètè, mí mmōmmu nkè n fii nho kpàtì teii, kè ti mbo yemārè yemau. ¹⁴ M bo ntú o cice kòò tu m bire, kòò dàò dèè í wenni nh ò potè onitì 55 potè mēē botì o bire. ¹⁵ N né í yóó deite n kó mesàà nho ìnkè kéndònnè m mè dèitemè Sauri ìnkè, nh ò yóu dii mōnni ke da tũótè. ¹⁶ Tikpàtì yó mbomu a cìfètè sàà kàa yaabí nti soké.

¹⁷ Kè Natāā kòte kénáké Dafiti Kuyie nhò nàkè ti nè kù ò benke ti timòu.

Dafiti bàammè Kuyie

(Wénté 1 Bèkpàatìbè tōmmú 17:16-27)

¹⁸ Kè Dafitii kòte ti Yiè nKuyie ntaummè tou ké kù bántè ke dò: N Yiè nKuyie, n tú we! N cìfètè tu ònte kàa n dàò mesàà nha mè nni dàò mè. ¹⁹ Bá dè né mu nyí da sànnè kàa soké ke náa ndè yó mboni kàa dàò dè mí nha kóo tñnti n cìfètè ke ti nni nnáá mmí nhonitì. ²⁰ Ti Yiè nKuyie, m bo yié ke dà ba ténke, a n yémèmu mí nha kóo tñnti. ²¹ A n dōmu deè te kàa n nàkè dè yó mboni kàa n dàò ti ke ti nni mbenke mí nha kóo tñnti. ²² Ti Yiè nKuyie nha deumu òmòu í da mōnnè, ti kēemu nè ti to bè náammè ke tú, kè dè í tú fĩ nhòmòu í da dōnnè. ²³ Kubotí makù me nyí bo kùu dōnnè Isidayeeribe, a kōtení ke deetè bè Esibiti kòbe nōu mieke nè be kó yebakè, ke bè dàò a bí, ke fei mbe yètìrì, ke pĩ mmutōmmú diemù a bè duó ndii èi mieke, ke mù duò tikōmbùòti. ²⁴ Kàa tātātè Isidayeeribe kè bè bo ntú a kòbe sàà kàa bè te. ²⁵ Ti Yiè nKuyie nha béi ntii kó dimàà mí nha kóo tñnti n kpéi nnè n cìfètè kpéi, m pĩ nti kédòò kéndònnè a béimmè. ²⁶ A sànni ñdeu sàà kè benitìbè ntú ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe báa nkù kuù tu Kuyie. Mí nha kóo tñnti kè n cìfètè mbo sàà. ²⁷ Fĩ nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe báa nkù, fĩsè béi nnè a nùu ke tú a bo n duó nyibí kè li sòotè n kpàtì, deè te kè n dàátì ke da béinnè mie mbotí mí nha kóo tñnti. ²⁸ Á tú Kuyie nku, kàa béi nti tii dàò, fĩsè béi nke tú a bo n dàò mesàà. ²⁹ A dàò n cìfètè mesàà, kè n yaabí ii ntú bèkpàatìbè sàà, ti Yiè nKuyie nkéndònnè a béimmè a kó mesàà nni mbonè n cìfètè sàà.

8

Dafiti namè ibotí tei

(Wénté 1 Bèkpàatìbè tōmmú 18:1-13)

¹ Kè Dafitii na Fidisitēēbe kè bèè ò bùútè, ke ténke í mmōke muwērímú mamú de kó kutempē mmieke. ² Ke múnke na Moabiibe, ké mbè tũũnko ketenkè, ke níi bennè kuhōũ mēdēmè kékua kēbennè mēmàà kéfii, nkè Moabiibe naá nDafiti kò betōmbè kè nhò yieti dāmpòò. ³ Kòò yí kēna Adadesē Deobu bire Tisoba kpàatì ke sò nhò dō kécouté Efadati kó kutempē. ⁴ Kè Dafitii pĩ mbeasāndēbè tekoupiitè nè sikousiyiekè (1700) kēpĩ mbehaāpōmbè sikoupiisidè (20000) kékéké sikiparīsēi sii dèrì sinaasēi si duoti, kēsús nhòmàà sikiparīsēi nè de kó sinaasēi tekòutè (100). ⁵ Kè Sidii kòbe bèè bo Damaasi kè bèè iténí kētee nhAdadesē Tisoba kóo kpàatì kòbe, kè Dafitii kuò Sidii kòbe sikoupiisidè nè sikoupiisidè (22000), ⁶ kētieke Sidii kó ketenkè kēkanne kùmandààbè Damaasi èi kè Sidii kòbe nhò yieti dāmpòò. Kè ti Yiè nKuyie nhò duó mmuwērímú kòò nno nho dootitòbè ò kàrì kēè biékè mudoò. ⁷ Kè Dafitii fiete Adadesē āpōmbè sōdōpiitè kékōnnè Sedisademmu, ⁸ kētúóté disōwũs medìè ndii do bo Betaa nè Bedotai Adadesē kó yehekè mieke.

⁹ Kè Amati èi kóo kpàatì Touu keè Dafiti namè Adadesē āpōmbè ¹⁰ kētōnni ò bire Yodammu kòò bo dōu nDafiti kòò sante ò kōtemè mudoò ke na Adadesē. Tou dootitòu múnke do tú weè Adadesē. Kè Yodammu nkéři ke to disōwũs nè mesāo nnè timatí péti kè dāòrinè ti idití de kó tinenti kēduó nDafiti. ¹¹⁻¹² Kòò dè duó nti Yiè nKuyie nhò do duó mmēē botì deketirè ò do na Sidii kòbe nè Moabiibe nè Amoniibe nè Fidisitēēbe kēheí dè, ke né yiénè ò do na Adadesē kēéi dè. ¹³ Mēmme Dafiti yètìrì deukemè.

Ò na dii mōnni Sidii kòbe kékōnni kēnamu Edomiibe kubiriku bè tu kù Kukókébiriku ku mieke kòbe kékua benitìbè tekoupiitè nè sikoupiisini (18000), ¹⁴ kētieke Edammu kēkanne kùmandààbè kè ti Yiè nKuyie nhò duó mmuwērímú, kòò kòte kùu pikù weè na.

Dafiti kó betōmbè

(Wénté 1 Bèkpàatìbè tōmmú 18:14-17)

¹⁵ Kè Dafiti mbaké Isidayeeribe bemou, kēmbekùnè benitìbè bemou kè dè wenni. ¹⁶ Kè Soabu Seduya bire mbaké behāāpōmbè kè Aidudi bire Yosafati ntú weè to diheí kó yepátè. ¹⁷ Kè Aitubu bire Sadoki nè Abiataa bire Aimmēdekì kè bè ntú ikuú niùbè. Kè Seduyaa tu opatíwāatì.

¹⁸ Ké Yoyada biré Bennaya mbaké Kedetiibe nè Pedesiibe bèè bàa tekpaàticfètè. Ké Dafiti bí nhò tũnko.

9

Dafiti còutémè Mefiboseti o c̣fètè mieke

¹ Diyiè mari ké Dafitii beke ke dà: Òmòu í kpaá fòu Sauri naàmũnkũ mieke kè nh ò dɔ̀dɔ̀ mesàà nnè Sonnatāā kpéínáá?

² Ké ṣṣ nSauri màke oṭnti m̄ou kòo yètiri tu Sibaa kòo k̄tení Dafiti borè kòo ò beke ke dà: F̣ṣ nwe Sibaa? Kòò dà: Èē, mínwe a kóo t̄nti. ³ Kòo kpààti Dafiti dà: Sauri naàmũnkũ mieke òmòu í kpaá fòu kè nh ò dɔ̀dɔ̀ mesàà nKuyie nkpeínáá? Kòò t̄nti dà: Sonnatāā biré kpaámu ke tu kuhòũkũ. ⁴ Kòo kpààti dà: Ò borè? Kòo t̄nti dà: Ò bo Doo-Dabaa nwe Makiiri Amiyēdi biré c̣fètè.

⁵ Ké Dafitii t̄s̄ nhòmòu kè bèe k̄te Makiiri c̣fètè k̄t̄n̄í Mefiboseti. ⁶ Sauri kóo dapàà Sonnatāā biré, ò tũ̀k̄en̄i dii m̄onni okpàati Dafiti borè k̄n̄ínkũ k̄s̄f̄nn̄s̄o o ìikè kòo ò beke ke dà: F̣ṣ tu Mefibosetaa? Kòò dà: Èē, mínwe a kóo t̄nti. ⁷ Kòo kpààti Dafiti dà: A bá nȳièkũ n yóo da d̄òmu mesàà nha cice Sonnatāā kpéi, n yóo da t̄nn̄mu a yààkũ Sauri tenkè kem̄ou k̄aa nyo m borè yewe yem̄ou.

⁸ Ké Mefibosetii n̄nkũ k̄s̄f̄nn̄s̄o ke dà: Okpàati, dè d̄omme k̄aa d̄ake n kpéi mm̄i ndem̄oc̄irè?

⁹ Kòo kpààti duò nkè bèe ȳun̄i Sibaa Sauri kóo t̄nti kòo ò n̄akè ke dà: Sauri kper̄e dem̄ou nè o c̣fètè k̄obe kper̄e, n dè duò n̄ho yaàbire Mefiboseti nwe. ¹⁰ F̣s̄ nnè a bí dii yó nhò kuuti, kè t̄un̄i ò bo nyo mm̄u. Mefiboseti yó nyo m borè nde s̄s̄.

Sibaa do màke initidabí tep̄itè nè ìn̄um̄ie ndi, bet̄mbè sip̄isidè. ¹¹ Kòo n̄akè okpàati Dafiti ke dà: N yóo d̄òmu a n n̄akè t̄ii kó dim̄aa. Mem̄me kè Mefiboseti nyo nhokpàati Dafiti borè kè d̄onnè o bí.

¹² Mefiboseti do màke d̄edap̄umbire d̄em̄aa ndi kè dè yètiri tu Mikaa, kè Sibaa c̣fètè k̄obe bem̄ou tu Mefiboseti kó bet̄mbè. ¹³ Ké Mefiboseti mbo Sedisademmu k̄énk̄ari ke yo nhokpàati Dafiti borè. Ò do tú kuhòũkũ nku.

10

Am̄oniibe f̄eik̄unn̄emè Dafiti t̄umbè

(W̄énté 1 Bekpàatibè t̄omm̄u 19:1-5)

¹ Ké dè mm̄ake yewe mayè kè Am̄oniibe kóo kpààti kú, kòo biré Anunnii còutè tikp̄ati. ² Ké Dafiti dà: M bo d̄òd̄ Naasi biré Anunni mesàà n̄ho cice do m̄e nni nd̄òd̄ mè. Mem̄me kè Dafitii t̄s̄ n̄ho t̄umbè kè bè bo d̄ou nhAnunni nè o cice kó mukũ. O t̄umbè tũ̀k̄oo dii m̄onni Am̄oniibe cie, ³ kè Am̄oniibe kpààti t̄umbè ò n̄akè ke dà: A ȳemmè d̄ò nDafiti t̄nn̄i o t̄umbè kè bè bo da d̄ou nha cice kũũ m̄aa ndi ȳaa ba? Ò bè t̄nn̄i kè bè bo paatè dihei ndi k̄ew̄et̄en̄i kè di p̄onte.

⁴ Dè m̄onni kè Anunnii duò nkè bèe bè p̄i, k̄ekuò bè d̄eemb̄i dik̄éè, k̄ékéke be yaàbòrè k̄ebenn̄nè be f̄s̄, k̄édeè kòo bè bèti. ⁵ Ké bèe n̄akè okpàati Dafiti, kòo t̄s̄ mben̄itibè kè bèe bè co ke ȳé ifei do bè k̄um̄è. Ké Dafitii bè n̄akè ke dà, bè nkpaá Sedikoo kè be d̄eemb̄i ȳenn̄i kè bè né na k̄ékonni.

Isidayeeribe kpan̄n̄emè Am̄oniibe nè Sidii k̄obe

(W̄énté 1 Bekpàatibè t̄omm̄u 19:6-19)

⁶ Ké Am̄oniibe bantè bè w̄ent̄em̄è Dafiti k̄eyiet̄i Sidii kó behāāp̄ombè Beti-Dēbu nè Tisoba k̄obe sik̄up̄isidè (20000), okpàati Maaka k̄obe tek̄up̄itè (1000), Tobu k̄obe tek̄up̄itè nè sik̄up̄isidè (12000). ⁷ Dafiti ti k̄èè dii m̄onni k̄ét̄s̄ nSoabu nè behāāp̄ombè bèe ȳé dikp̄anni weti weti. ⁸ Ké Am̄oniibe ȳí k̄ép̄enn̄e be kó kudook̄oti dihei kó dibòri borè, kè Sidii k̄obe nè Tisoba k̄obe nè Beti-Dēbu k̄obe nè Tobu k̄obe nè Maaka k̄obe kè bem̄be m̄bo kup̄ikũ tekũ dikp̄aa mieke. ⁹ Ké Soabuu yà ò d̄omm̄è k̄éboote o dootit̄abè tip̄it̄i tid̄et̄i nti, bie n̄ho f̄n̄k̄uò bet̄ab̄e o ìikè. Kòo t̄āt̄e behāāp̄ombè s̄aàbè Isidayeeribe cuokè kè bèe wet̄inn̄e Sidii k̄obe. ¹⁰ Kòo t̄uót̄e behāāp̄ombè s̄omb̄e k̄ed̄uò n̄ho nant̄e Abik̄aii, kè bèe wet̄inn̄e Am̄oniibe. ¹¹ Kòo ò n̄akè ke dà: K̄aa s̄s̄ nkè Sidii k̄obe d̄ó k̄é n na a k̄ten̄i k̄é n teenn̄e, kè Am̄oniibe bèe m̄e nd̄ó ke da na n k̄otoo k̄é da teenn̄e. ¹² Ȳaúk̄unne a k̄nti, kè ti kpan̄n̄e dik̄amb̄uò k̄édēt̄e ti nitibè nè Kuyie nti báa nku ei. Kuyie nd̄òd̄ kũ d̄om̄è.

¹³ Soabu nè o āāp̄ombè kè bèe k̄ét̄e ke bo dok̄en̄e Sidii k̄obe kè bèe coké. ¹⁴ Am̄oniibe yà dii m̄onni Sidii k̄obe cok̄ém̄e kè m̄unk̄ee coké Abik̄aii k̄ékò m̄be ei. Ké Soabuu yóu Am̄oniibe mub̄et̄im̄u k̄ékò nSedisademmu.

¹⁵ Ké Sidii kòbèe yà Isidayeeribe bè namè ke tí mbehāāpòmbè bəmou. ¹⁶ Ké Adadesèe tō nkè bēè náké Sidii kòbèe bēè bo kukó nhEfadati yáà, kè bēè tuòkení Edammu, kè Sobaki wēè baké Adadesèe āāpòmbè kòò bè ni. ¹⁷ Ké Dafitii tí kēè kətíí nylsidayeeribe āāpòmbè kəsénté Suditēē kētuòke Edammu, kè Sidii kòbèe ò pènné kudookoti kè bēè ta mudoo. ¹⁸ Dafiti nē o kòbè kè bēè bè na kékua sinaasēī sikousiyiekè (700), sisēī sikoupiisínàà (40000) nē si dèèbè kékoute be kóo kóti Sobaki kòo kú deborè.

¹⁹ Adadesèe kó behāāpòmbè bəmou ś ndii mǎnni Isidayeeribe bè na káyóu kè bè narikenè, kēmpí mbe tǎmmú. Sidii kòbè ténke í ndáátí ke bo teenné Amōniibe mudoo.

11

Dafiti duónèmè Batisèbaa

¹ Dibenni pǎnni bè s̄ keté dii mǎnni mudoo, kòo kpààti Dafitii t̄s nSoabu wēè baké Isidayeeribe āāpòmbè, nē behāāpòmbè kè bè bo dokéné Amōniibe kè bè pǎnte kēpi be eidiè Dabaa. Wenwe Dafiti kè wenwe nkpaá Sedisademmu.

² Kuyuuoku makù ke s̄ nhò òmpè kətíéní kèdeke kudànkù kěncenti tekpaàticìtè t̄nkè káyà onitipòkù mǎu kòò wùò ke wenni mediè. ³ Ké Dafitii bíéké ke bo yà wēè nitipòkù nwe, kè bēè ò náké ke dǎ: Batisèbaa Udii Itiibe botí kou pokù nwe Edammu kóo sapàà. ⁴ Kòò t̄s nkè bēè ò yuní, kòo kotení o cìtè ke s̄ nho yǎnti dēè kòò wènkúnne òmáà bǎmbà, kòo ò duóné kèdeè kòo kò.

⁵ Ké de kóo nitipòkù púó nkét̄s nkè bēè náké Dafiti ò pùómmè.

⁶ Ké Dafiti pǎnkee duó ntínáahti behāāpòmbè kóo kóti Soabu ke dǎ: Duó nkè Itiibe botí kou Udii konni.

Ké Soabu duó nkòo konni. ⁷ Ké Udii tuòkení okpààti Dafiti borè, kòo ò beke Soabu kǎnnaatí dòmmè nē behāāpòmbè kòku nē mudoo cènti mèè botí. ⁸ Ò ò beke memme kèdeè kóo náké ke dǎ: Kò nha cìtè t̄ kēompè sǎmpá.

Ké Udii íté okpààti cìtè, kòo ò pǎ dipǎnni kédúnsko. ⁹ Udii me nyí nkò nho cìtè, kékote kédúu mbehāāpòmbè bēè bàà okpààti cìtè be borè ditowaà. ¹⁰ Dafiti tí kēè dii mǎnni, kēbeke Udii ke dǎ: A bonni kupòòkù dētíkù nku dē dòmmè kǎa í kò nha cìtè? ¹¹ Ké Udii ò tēíné ke dǎ: Okpààti, Kuyie ntaummè t̄u nē Isidayeeribe nē Sudaa kòbè kó behāāpòmbè bá mbo titouti mieke, tí kóo kóti Soabu nē iwēī yembè bá mbo dikpáà mieke kè mí nné bo n cìtè ke yo nke ȳs nke dounè m pokù, okpààti nē a yētiri kpéi n yetemu m báà dǎò de kó kubotí, mfi béi! ¹² Kóo kpààti Dafiti dǎ: Dè wenni nkpaá diè nyíe nkè dē wenté n nē duó nkàa wētè.

Ké Udii nkpaá Sedisademmu kè dē yàa wenténè. ¹³ Ké Dafitii ò yu kè bēè wēnné kédí káyà menaà nkòo ò duó mmenaa nkòo yà kémuò, nē memme kuyuuoku mǎnni kè Udii kote kēwēnnénè behāāpòmbè bēè bàà okpààti cìtè kédúu ò í nkò nho cìtè.

¹⁴ Ké dēè wenté kè Dafitii wǎri dipátiri Soabu kè di duó nhUdii. ¹⁵ Ké di tú: Niínnè Udii fekparinafe iikè mudoo cēè dē kēwētè difnkuó kóò yóu de iikè òmáà kè dēè yie nkè di dootitabē ò kòute kòo kú.

Udii Batisèbaa dòu kumè

¹⁶ Soabu wēè paké dihei ke yé be dootitabè kperibè bo dii bòri, kòo túóté Udii kénii nde iikè. ¹⁷ Ké dihei kòbèe yènni kédó Soabu, kékua Isidayeeribe mieke benitibè kékua nē Dafiti kó behāāpòmbè kékua Udii Itiibe botí kou. ¹⁸ Ké Soabuu t̄s nkè bè bo náké Dafiti dē wūòkémè mudoo mieke, ¹⁹ kénáké ò t̄s nwè ke dǎ: Kǎa náké okpààti dē wūòkémè mudoo mieke kè dēè, ²⁰ kè s̄ nkòò mieke peike kòò tu dē yime kè di t̄sónné dihei, di í yé kè dō mbè bo na kémbo kuduotí iinkè kētāūnàà? ²¹ We ndo kua Abimedeiki Yedubaadi bire Tebesi èi kou? Onitipòkù wēè do bonténí kupèrikù kuduotí iinkè kè kuu donni kóò yàke kékua, dē dòmmè kè di t̄sónné kuduotí mediè? Ké nsà kòo kpààti dà bēinnè me kóo botí á ò náké ke dǎ: A kóo t̄snti Udii Itiibe botí kou kumu múnke mudoo mieke.

²² Ké dit̄snni kété kékó nkénáké Dafiti Soabu ò náké tí timou. ²³ Ké dǎ bēè bàà dihei bè kperinimu ke tí pēēté. Bēè yènni ke tí dinté dikpáà kè tí yetoo ke bè bèti ke t̄uòkené dihei kó dibòri borè. ²⁴ Dēndè detānnè yembè còmmumè kuduotí iinkè ke tí tāūni ke kua behāāpòmbè mabè kè a kóo t̄snti Udii Itiibe botí kou kóké be mieke.

²⁵ Kóo kpààti tēnné dit̄snni ke dǎ: Wētè káyáukúnne Soabu k̄nti ke dǎ, o yèmmè báà caarè nē dēè dǎò de kpéi. Mudoo mieke benitibè í yóó paà mukūū, wēè yetoo kēpante de kó dihei.

²⁶ Batisèbaa kēè dii mǎnni o dòu kumè kékammú o kūū. ²⁷ Mukūū nkó yewe pēēté dii mǎnni kè Dafitii t̄s nkè bēè ò yuní kòo ò puoke kòo peitè denitidabire. Dè í nnarike tí Yìè nKuyie nnè Dafiti dǎò dē kpéi.

12

Dafiti duśnèm Batisēbaa kē Kuyie nhò kpannè

¹ Kē ti Yiē nKuyie ntō nku pāānāānti nāāntò Natāā Dafiti borè, kē Natāā tuokoo kóò nàkè kē dā: Benitibè bèè do bo bèdèbè dihei mari, kòo mōu mōke o kperè kòò tōu tū ocīrī. ² Kē tikpāti yiē mmàkè iwūš péu. ³ Kòo cīrī mōke fepièfè fēmāā ò dontēmè kē fē piú kē fē wēñnè o bí kē bo, kē kótirī kē yo nhò yo mmūu dii, kē yō nhò yō mmèè nie, kē òu o borè kē dō nhò bire. ⁴ Diyiè mari kē opòò né tuakeni okpāāti wenwe cīètè kòo yōu ò bo pīmmè o wūš mieke fēmāfè kē né kōte kētúótè ocīrī wenwe kó fepièfè fēmāā kékua kébénne opòò.

⁵ Kē dēe yonke Dafiti mediè okpāāti wenwe dōò dē kpéi nkòo nàkè Natāā kē dā: Nē Kuyie, wēè dōò memme de yiē ndò nkékúmu. ⁶ Nē ò í kuš mmèè kpéi nhocīrī wenwe mesémmè, ò bo yietī ocīrī fepièfè ò tūtótè fē ipe ināā. ⁷ Kē Natāā né ò nàkè kē dā: Fī nwe de kóo niti. Nē nte ti Yiē nKuyie nyIsidayeeribe tū nku tu mù: Kū tu kuū da pī ntikpāti kàa baké Isidayeeribe kē kù da deeténè Sauri. ⁸ Kē duš nkāa na Sauri nē o cīètè kē kù tūtótè o pobè kē da duš, kē duš nkāa baké Isidayeeribe nē Sudaā kōbe, kē dē í da sànnè kù na nda yiému. ⁹ Ba nképí nnè te kàa sènkèrī ku nūu, kē dōò kù í dō dē, kē dōò dē bo yiennèmè kē Amōniibee kuš Udii, kē bè ò kuš kàa tūtótè o pokū kē puoke? ¹⁰ Di mmānni mudoò í yóó fūtenè a cīètè, a me nkū sènkèrīmè kē tūtótè Udii Itiibe boti kou pokū kē puoke. ¹¹ Kéntè kékéè ti Yiē nKuyie ntu mù. Kū tu kù bo duš nkè meyei nda tuakeni, mè yóó yènni a cīètè mómmonne nte. Kū bo tūtótè a pobè a nuš mmieke kédúš nha tebií kē sūi bè duśnè kuyie ncuokè. ¹² A dōò dē dīsōrī, kunku bo dē dōò kuyie ncuokè kupiiti mieke Isidayeeribe bemōu ilkè.

¹³ Kē Dafiti dā: N càārèmu ti Yiē nKuyie mmúnke da cīémmu a í yóó kú. ¹⁴ De mieke náke a càārèmu ti Yiē nKuyie, nē dē kpéi nha bire bè peiténè dē bàmbà ndē yóó kúmu.

¹⁵ Natāā ò nàkè memme kédeè kékò nhò cīètè.

Batisēbaa bire kumè

Kē ti Yiē nKuyie mpoté Udii pokū Batisēbaa peitè dēè bire Dafiti kē dēe muoke kē dē ncēè mediè. ¹⁶ Kē Dafitii bāntè ti Yiē nKuyie nde kó debire kpéi nkéboú dinūu, kē ntūūnkò kékonnī kuyuoku kényiè nke duš ketenkè. ¹⁷ Kòo kó betōmbè kótibèè ò bāntè kē dā wēè íté. Kòo yete, ò keté kē í nyie nke bo bè wēñnè kédí. ¹⁸ Kē debire mmōke yewe yèyiekè nē dē muokemè kékú. Kē Dafiti tōmbè nyièkù bè bo ti nhò nàkémè kénnaā mbe maa kē wéú kē tú: Debire sòò kpaá kē fōumu kē tí nhò náānnè ò í nti kēmmú, ti bo yīme kē dáátí kóò nàkè debire kumè ò yāa bo dāò omāā meyei. ¹⁹ Kē Dafitii yā bè náā nnáámmè bemāā kē wéú kébantè tii tūōkeni kē bè beke kē dā: M bire kumāā? Kē bè dā: Èē, dē kumu.

²⁰ De mōnni kē Dafitii íté ketenkè kéwuš, kéānnè tūdàārī, kéceete tiyààti, kēta ti Yiē nKuyie ncēètè kébantè Kuyie. Ò konnī dii mōnni o cīètè kédúš nkè bèè ò wāā mmudií kòo di. ²¹ Kòo kó betōmbè ò beke kē dā: Okpāāti a dāārī ba mboti nku? A bire sòò kpaá fōu kàa boú dinūu kénkuš, kē dē né ku kàa íté kē yonnaā? ²² Kòò dā: M bire sòò kpaá fōu kē m boú dinūu kénkušnnè Kuyie nku kē tú kē dē naati kù n kuš mmesémmè kē dē báá kú. ²³ Dē né me nkumèmu kē dēè n né bo mboú dinūu ba nképí? N yí kpaá bo na kē dē fōùkūnne, mūi sàà bo dē sōñkóo dē í wētiní m borè.

Bē peitémè Sodomō

²⁴ Kē Dafitii kōte kébámmú o pokū Batisēbaa o borè kūš nképí, kóò duśnè kòo peitè denitidabire kòò dē yu kē dā Sodomō, kē ti Yiē nKuyie nni ndē dā, ²⁵ kētō nku pāānāānti nāāntò Natāā kòò nàkè Dafiti Kuyie ndómè dē kó debire, kē dē yú kē dā Yedidia, dēè benkú kē tú Kuyie ndō wè.

*Dafiti pōntsmè Adaba**(Wéntè 1 Bekpāàtibè tōmmú 20:1-3)*

²⁶ De mōnni kē behāāpōmbè kóo kóti Soabu do Adaba Amōniibee èi diērī kéfiète okpāāti kó dicēkari, ²⁷ kētō nkè bèè nàkè Dafiti kē dā: Soabu tu ò pōntemu Adabaa kē fiète menie mbo dii eikari. ²⁸ Kàa tūtótè behāāpōmbè kē di kōtoo kēpōnte dihei kàa di fiète ò í ndō wēè di tūtótè o mōmmuš nkè di nta wēè kó diyētiri. ²⁹ Kē Dafitii tūtótè behāāpōmbè sōmbè kē bèè kōte kēdo dihei kē di pānte kòo di tieke, ³⁰ Kē bèè tūtótè be kóo kpāāti òkè dii sōōpií, kē di cēékù tūōke cidōóbè bēkuš, kē di dāri dītāsārī dii donku kpeñni kē di óó nDafiti kēéine tineniti teti péu. ³¹ Kē Dafitii pīmmú benitibè kékōnnè kē bè pīñné muheikèntōmmú, kē bè nsūū tidabēeti, kē céú yetārè. Kē kōū ideí, kē piiku yedombie kē múnke mè dōò Amōniibee ekè tēyè. De kó difōnkúo Dafiti nē o āāpōmbè kē bèè kō nSedisadēmmu.

13

Amunṣo duṣnèmè Tamaa

¹ Dafiti kóo dapàà nhAbusadṣmmu do mṁke o tṁu mṁu nwe, opoṣáátì mesàà, kòo yètìrì tu Tamaa. Dafiti kóo dapàà ntṁu mṁu bè tu wè Amunṣo. Kòo ḁḁke ḁe kóo sapàà mmèdiè. ² Kè mènkeḁ ḁe ḁḁke kè ḁèe tontè kóò ḁḁḁ mumṁmmú. Ò í nyà ò bo yīmè kóò nìnte ke yé ò mu ndo í yīétémè onitidḁḁ. ³ Kè Amunṣo né mṁke o népo mṁu Dafiti kóo kóti Simeḁ bire, kòo yètìrì tu Yonnadabu kòò cii mediè, ⁴ kébeke Amunṣo ke ḁḁ: Ba nkpeí nte fṣ nhokpààti bire kḁa iikè 5 nsḁḁ yekūnwerè yemṁu? A bá n náké mṁu teà? Kè Amunṣo ḁḁ: N tebite Abusadṣmmu tṁu Tamaa nwe n ḁmè. ⁵ Kè Yonnadabuu ò náké ke ḁḁ: ḁḁḁ kéndò nha mṁ nkénduṣ a ḁḁḁ iinkè kḁa cice kṁtení ke bo ḁa siéké a ò náké ke ḁḁ: Duṣ nkè n tṁu Tamaa kṁtení kè n yēnté. Wèe kṁtení kémbérí ḁie m borè, kòò ḁèe wèe tṁnì o mṁmmuṣ nkè n duṣ nkè n ḁi.

⁶ Kè Amunṣo ḁḁḁ kéndò nhò mṁ, kòo ciceḁ kṁtení ke bo ò siéké, kòo ò náké ke ḁḁ: Duṣ nkè n tṁu Tamaa kṁtení kè n kake yekātindà yēḁé kè n duṣ nkè n cááké.

⁷ Kè Dafitii tṁ nkè bèe náké Tamaa ke ḁḁ: Kṁte kébénné a tṁu Amunṣo kòo ḁi.

⁸ Kè Tamaa kṁte kénsṣ nhò duṣ ò ḁḁḁ iinkè, kòo ánte ticooti kénkaati kè Amunṣo wṁò. ⁹ Kòo yè tṁóté kénné Amunṣo iikè, kòo yete ke ḁḁ bèe denne benitibè bemṁu, kè bèe yie nkéyè. ¹⁰ ḁe mṁnni kòo náké Tamaa ke ḁḁ: Tṁnì ḁe kó yekātindà n ḁḁḁ borè, fṣṣ yóó yè nni nduṣ nha mṁmmuṣ nkè n cááké. Kè Tamaa yè tṁóté kékṁtenko ò duṣ ḁè. ¹¹ Ò yè nhò yṁṁṁo ḁii mṁnni kòò bo cááké, kòò ò pī nke ḁḁ: Kṁtení n tṁu kè tí duṣ. ¹² Kè Tamaa yete kékuṣnko ke ḁḁ: Bá m pīnnè muwērímú Isidayeeribe í ḁṁri mēmme, bá n ḁḁḁḁ isoke inyí botí. ¹³ M bo cuṁnnè ke ḁe kó ifeí, fṣ nha mṁmmuṣ mbè yóó ḁa wénté onitiyeiwe nwe Isidayeeribe cuokè. Béinnè okpààti ò í yóó yete a bo m puokemè.

¹⁴ Amunṣo í nyie nke bo kénké, kóò pīnnè muwērímú kéduṣnè. ¹⁵ ḁe kó difṁnkúò ò ténke í ndṁ kóò yà fenṁnnè kóò sēnkèrì kè ḁèe pēṣṣṣ ò ḁo ò ḁḁḁ botí kòò ò bēti ke ḁḁ: Yè! ¹⁶ Kòo yete ke ḁḁ: Kḁa m bēti ḁe kó meyei mbo ndeu képēṣṣṣ meketimè a n ḁḁḁ mè.

Amunṣo me nyí nkēnté, ¹⁷ képéí nho kóo tṁnti ke ḁḁ: Denne we nsapàà nkékpetinnè ḁicṁṁ képáá. ¹⁸ Kòo tṁntii ò denne kékpetinnè képáá.

Tamaa ḁo ḁáátì ḁisapūnyaḁbòrì sààrì ndi, ḁe mṁnni kó bekpààtisapàmbè mu ndo 55 í nyé onitidḁḁ kéndáátì yè. ¹⁹ Kòo pū nhomáá mutápeí nkékèrì o yaḁbòrì kémpì o iikè ke kéri ke konti. ²⁰ Kòo tṁu Abusadṣmmu ò beke ke ḁḁ: Amunṣo ḁa duṣnèmaḁ? Cīéké a tṁu nwe a bá ndake ḁe kpeti.

Kè tṁóté ḁe kó diyìè kè Tamaa mbo o tṁu Abusadṣmmu cīṣṣṣ, bá ḁmṁu í ndake o kpeti. ²¹ Kòo kpààti Dafitii keè ḁèe ḁḁḁ kè ḁèe ò yonke mediè nhò me nyí mbéi ntīmati, ke yé Amunṣo ò tṁmè Mpo nwe kòò ò ḁḁ mediè. ²² Kè Abusadṣmmu mieke mṁpéí Amunṣo ò cáke mēè kpéí nho tṁu, bá ò ténke í nhò náánnè.

Abusadṣmmu duṣmmè kè bèe kuṁ Amunṣo

²³ Kè ḁè mmṁke yēbie nyēḁé kè bè nkēí Abusadṣmmu pe citi Baa-Aso Efadaimmu tenké mṁnku, kòo yṁ okpààti dapàmbè bemṁu mudii, ²⁴ kékṁte okpààti cīṣṣṣ kóò náké ke ḁḁ: N cice n ḁa báámmu, n yikú m peciti kéí mmu, ke ḁḁ fṣ nnè a tṁmbè ò kṁtení ḁe kó dibanni. ²⁵ Kòo kpààti ḁḁ: M bire kè tí kṁte tṁmbè ḁitṁu yàḁ bo ḁa cēṣṣṣ, tí báá n kékṁte tṁmṁ.

Kè Abusadṣmmu nyetíróo, kòo kpààti yete kébeke Kuyie nkó mesàà mmáa ò iinkè bá wenwe í nkṁte o mṁmmuṣ. ²⁶ Kè Abusadṣmmu ḁḁ: Kḁa í kṁri a mṁmmuṣ nyóu kè í tebite Amunṣo n neinè, kòo kpààti ḁḁ: Ò ḁa neinè ba nkpeí?

²⁷ Kè Abusadṣmmu baa nyetíróo kòo kpààti mbo kényóu kòo kó beḁapàmbè ò neinè kékṁte.

²⁸ Kè Abusadṣmmu náké o kò betṁmbè ke ḁḁ: Dí níwéí kè Amunṣo muṣ ndii mṁnni menṁ nkòo iikè kṁre, kè m pēí nke yī poténè we, ḁi ò kṁu ke bá nyīékú, mṁ me nyé. Di kṁmbṁṁti bá nduḁ, ḁḁḁḁ dinitidṁṁ.

²⁹ Kòo tṁmbèe ḁḁ ò bè náké tí kékuṣ Amunṣo, kòo kpààti dapàmbè sambēe cīṣṣṣ bá wè kòo deke o sántè kécoké.

³⁰ Kè bè nkpaá ke mu nyí tṁṁkoo kè Dafiti tí kèè kè bè tu: Abusadṣmmu kṁu okpààti dapàmbè bemṁu bá ḁmṁu í kpaá bá omáa. ³¹ Kòo kpààti yēmēmèe caàrè kòo kṁtè o yaḁbòrì, kéḁoroo ketenkè, kòo kó betṁmbè múnke kērí be kpeye kè nhò murí. ³² Kè Dafiti kóo kóti bire Yonnadabuu béi nke ḁḁ: Okpààti a yēmēmè bá ndò nha kó beḁapàmbè ku bemṁu, Amunṣo máa ndi bè kṁmè, nè ò cáke ḁii yīè ndi Tamaa ḁe kó meyēmēmè tamè Abusadṣmmu. ³³ Tṁ mbá ntoti a yēmēmè ke tú a kó beḁapàmbè bemṁu ndi bè kṁmè, Amunṣo máa ndi bè kṁmè. ³⁴ Kè Abusadṣmmu cóké.

Odapàà nwèè paké dihéi kòo yà diñnini mari cootinimè Odonnaïmmu tãri përi, kékote kénáké okpààti ke dà: N yà benitibè mabè mbe kè bè cootiní Odonnaïmmu tãri përi.

³⁵ Kè Yonnadabuu náké okpààti ke dà: A bí ìi kèriní. N da náké tinti.

³⁶ Yonnadabu kpaá me nnáa nkòo kpààti dapàmbèe tuakení, kètiitè yedabùò, okpààti nè o tũmbè kè bè múnkèe tiitè yedabùò.

³⁷⁻³⁸ Kè Abusadømmu yie coké kékote Tamai Ammiudi Kesuu kpààti cie kè nke mbo ke dà yebie nyètaati, de kó yemàrè kè Dafiti kuò nho bire Amunoo kũũ. ³⁹ Kè bèe ò bantè Amunoo kũũ nkpéi mbá o mieke ténke í mpéi Abusadømmu.

14

Abusadømmu wètenimè Sedisadømmu

¹ Kè Seduyaa bire Soabuu bantè Dafiti yèmmè bomè Abusadømmu biékè, ² kètš nkè bèe yúni onitipòkù mau Tekoa ei, kòò ciì mediè, kòò ò náké ke dà: Dòò kè dè ñdò nha to tiyóšši, a báa yòòe amáa tũdàari, dòò kèndò nha to tiyóšši kè dè mntè, ³ kékote kèyà okpààti kòò náké n yóo me nda náké ti.

Memme kè Soabuu ò náké ò dò nke bií náké ti. ⁴ Kòo nitipòkùu kote kèyà okpààti kénínkú késinnè ò iikè, kòò náké ke dà: N dó a n teennèmu. ⁵ Kòo kpààti ò beke ke dà: A dó ba? Kòò dà: Okpààti n tú okúpòkù nwe, n dòu weè ku, ⁶ ke sš m mæke ibí idéi, kè ì né kpa nkupaku bá òmòu í dè bo ke bo ì pàte, kè dèmaa kùò dèterè. ⁷ Kè n dòu naàmùnkú kabè né ité ke bo ò kùò, ke tú m bè duò nhonitíkùùti, kè bèe ò kùò képeite ò kùòmè o nantè. Bè dó kèkuomu osònwè n kpaá wúò nwe kè n dòu kó kufukuu kpánnè.

⁸ Kòo kpààti dà: Kò nha cìtè, n yóo yàmu a kpeti. ⁹ Kòo nitipòkù dà: Okpààti, kè timati tũdkení, de kó tináahti ìnkè, mí nnè n cìtè kabè ti bo ti to, ti í yó ntú a kpeti yoo a kpàatiyuu kpeti. ¹⁰ Kòo kpààti dà: Kòò mòu da kpannè, a wè nni ntani ò ténke báa dè yie nè ò bo mbomè. ¹¹ Kòo nitipòkùu yíe kèbéi nke dà: Okpààti, béi nkéyú Kuyie nha báa nkú yètiri, wèè dó képeite kòò báa kuò m bire sònnè. Kòo kpààti dà: Kuyie mbomu kè n yú ku yètiri ke béi nke tú a bire kó kuyirikù makú í doti katenkè bá kùmaa.

¹² Kòo nitipòkù dà: Okpààti yóu kè n yíe ke da béinnè timati. Kòò dà: Béi. ¹³ Kòo nitipòkù dà: A dòò dè í yóò dòò Kuyie nkàbe mesàa, kèndonnè a bo ke náammè, nè a náahti mieke a benke ke dò nha càarèmu, a í yóumè kè bè bèti wè bo wètení. ¹⁴ Timòu ti yóò kúmu. Ti dònnè mekùò mme, kè mekùò ncòu nkouté í bo, meè boti nku Kuyie nyí yóò fòukùnnè wèè ku. Okpààti, Kuyie nné í dó bè bèti wè bo yèinkoomè. ¹⁵ Benitibè bèe donnè n kòmùbàti dè te kè n kàtení ke da yà, ke tú kè dè bo yie n yiè nhokpààti á dòò mí nha kóò tšnti sámpšù n da beke ti. ¹⁶ Okpààti n yèmu ke dò nha yó n deeténè wèè dó ke ti kuò mí nnè m bire kè ti kperèe deè dihéi Kuyie nduò ndi ku kó benitibè di mieke. ¹⁷ Nè n yèmmè mieke n do yèmu ke dò nfš nhokpààti a bo nàrikùnnè n yèmmè, ke yè a í cáannèmmè Kuyie ntšnni! A yèmu mesàa nnè meyei. Ti Yiè nKuyie nha tũ nkú nda bonè.

¹⁸ Kòo kpààti náké onitipòkù ke dà: N yóò da beke timati nti, kè m me nti nda beke a bá n sònnè. Kòo nitipòkù dà: Okpààti béi. ¹⁹ Kòo kpààti ò beke ke dà: Soabu nùtè í kókè de miekaà? Kòo nitipòkù dà: Okpààti a bomu! Weti weti nwe a béimmè, a kóò tšnti Soabu wèè n náké n dò nkénáké ti timòu. ²⁰ Ò me dòò ke bo pentè tináahti nti mètšmè, kè n yiè mme ncii ke dònnè ti Yiè nKuyie ntšnni ke yè demòu dèè dòòri katenkè ìnkè.

²¹ Kòo kpààti kote kénáké Soabu ke dà: N yiemmu ke bo dòò a m beke ti, kote kèyúni odapàà nhAbusadømmu kè di konni.

²² Kè Soabuu nínkú okpààti iikè késinnòo katenkè kòò dounnè mutšmmú ke dà: Okpààti n yèmu ke dò m pètè a kò mesàa, a mè nyiemmenè ke dòò mí nha kóò tšnti n da beke ti.

²³ Kè Soabuu ité kèpí nkuce kékote Kesuu kètoní Abusadømmu, kè bèe konni Sedisadømmu.

²⁴ Kòo kpààti béi nke dà: Wèè kò nho cìtè n yí dó kòò yà.

Memme kè Abusadømmu kò mbá ò í yà okpààti.

Dafiti nè Abusadømmu bè wète ke taummè

²⁵ Isidayeeribe mieke òmòu do í bo wèè wenni ke dònnè Abusadømmu, kétuóté o naacèi kédekenè o yuu demarè do í bo a bo yí dèè yeté. Deè do te kè bè nhò santí. ²⁶ Bá dii benni kó mukũ nkòò níi kèi o yùti, ke yè ti šš cèekemè mediè nkòò níi ti kèi kécšnnè okpààti kó tebièè kè ti mbo cidòò bèdèbè. ²⁷ Abusadømmu do mæke initidabí itàati ndi denitipobire dèmaa, kè de yètiri tú Tamaa kè dè wenni mediè.

²⁸ Ké Abusadammuu mbo Sedisademmuu ke dà yebie nyèdèè bá ò í kòte okpààti cîètè. ²⁹ Diyie mari kòo yú Soabu ke bo ò t̃ nhokpààti borè kè Soabuu yete ke í nkàténí. Kòò yíé kèt̃nko ot̃u kè Soabu baa yete, ò í nkàténí. ³⁰ De m̀nni kè Abusadammuu náké o kó bet̃mbè ke dà: Kupaku kùu me mbo n kaku borè dí kù c̃u. Kòo kó bet̃mbè d̃ò ò bè nàké tí. ³¹ Kè Soabuu kote dende bàmbà nhAbusadammuu borè kòò beke ke dà: Dè yíme kàa kó bet̃mbè c̃u m paku? ³² Kè Abusadammuu dà: N da yumu kàa yete, n do d̃ó ke da t̃ nhokpààti borè nde kàa ò beke ke tú, n yè mba nte kè n yìténí Kesuu? Kè n do nkpaanì dè na nt̃u. Di m̀nni n d̃ó kékotemu okpààti borè, kè n cààremu kòò bo n kuò wè n kuò.

³³ Kè Soabuu kote kénáké okpààti Abusadammuu ò náké tí tim̃u. Kòo kpààti duò nkè bèè ò yúnì kòo cokéní kénínkòo o iikè kòò ò kòunnè.

15

Abusadammuu dómè kécoté tikpàti

¹ Kè Abusadammuu waá ntekpàrìnaasantè nè benitibè sipis̃ñum̃m̃u kè bè nni o iikè ke cokù. ² Kè níí pike cutè dik̃unweñni s̃èl kénkari kuce nùu kùu kòrìnè dihei kó dibòrì, kòò m̃u m̃ake timati ke kòrì ke bo beé nhokpààti, Abusadammuu ò yu kèbeké ò yènni d̃é, kòò Ì: Okpààti dapàa m bonnì Isidayeeribe boti mieke nke. ³ Abusadammuu dà: Dè wenni, f̃d̃ naati òm̃u me nyi yóo da keènè a teti okpààti borè.

⁴ Kòò dèè mem̃me ò dà: Kè m̃i né do nt̃u obeénti di nheì, bèè kòrìnì tibeénti n na mbè bekùnè weti weti nwe.

⁵ Kè de yiè nkàténí ke bo nínkú o iikè wèè ò ínni kòò kòunnè.

⁶ Mem̃me Abusadammuu do d̃orimè bèè kó dimàa kòrìnì tibeénti okpààti borè, ke yū̃s nylsidayeeribe bem̃u yèmmè o híkè.

⁷ Yebie nyèndà kó dif̃nkúò kè Abusadammuu náké okpààti ke dà okpààti m p̃a kuce kè n kote Ebuño kéd̃ò ti Yiè nKuyie nkó ikuò, n do kù d̃ounnè d̃iñu ndì ⁸ n do bo dii m̀nni Kesuu Sidii temp̃e mm̃ieke kéd̃ounnè Kuyie nku d̃iñu ke dà kè kù yie nke n kp̃ennèní Sedisademmuu m bo kù fié iwū̃s Ebuño. ⁹ Kòo kpààti dà: Kote kè dè nnaati.

Mem̃me kè Abusadammuu kote Ebuño. ¹⁰ Ò ke mbo kèt̃s ñho kó benitibè dis̃rì Isidayeeribe bem̃u borè kè bèè bè náké ke dà: Kè di kèè dii m̀nni dit̃at̃eheù kuóm̃m̃e, dim̃u di p̃iéké ke dà: Abusadammuu naá nhokpààti Ebuño. ¹¹ Benitibè sik̃aup̃isidè (2000) bèè do ò neínè Sedisademmuu kékote Ebuño bè me ndo í yé ke dò nhò d̃ó kéd̃ò timati.

¹² Bè feu dii m̀nni Kuyie nyi iwū̃s, kè Abusadammuu t̃s nkè bèè yúnì Aitofeedi wèè do ò nduò nyitì nDafiti, kòò bo Kido o èi mieke. Kè Abusadammuu kó benitibè mm̃o nke s̃ũ̃nko, kòo bo b̃ommè okpààti kó meyèmmè mm̃o nke déúkú o mieke.

Dafiti yèmmè Sedisademmuu

¹³ De m̀nni kè bèè náké Dafiti ke dà: Isidayeeribe bem̃u t̃unne Abusadammuu nwe. ¹⁴ Kè Dafiti p̃añke náké o kó bet̃mbè bèè ò bonè Sedisademmuu ke dà: Tí cokénè, Abusadammuu yàa bo ti kuò, tí càrike kòò yàa bo ti s̃ónké kè meyei mpeitè dihei kòo kuò kubotì kum̃u. ¹⁵ Kòo t̃umbè ò t̃ènnè ke dà: Kàa t̃at̃è tí ti bo a f̃nkúò ndi.

¹⁶ De m̀nni okpààti nè o kòbe kè bèè íté tekpààti c̃ètè nè sinaac̃èi, kòo yóu o poc̃è ntepiítè m̃aa kè yè mbaa o c̃ètè.

¹⁷ Okpààti nè o kòbe bè yènni dii m̀nni dihei kécómm̃u te c̃ètè s̃ante také, ¹⁸ kòo kó bet̃mbè r̃p̃enkù. Kedetiibe nè Pedesiibe kè bè r̃p̃enkù nè Itaii nè Kati kó beh̃ãp̃ombè sik̃ousikuò (600) bèè do t̃unne Dafiti kè bèè d̃óté kèmp̃enkù o iikè. ¹⁹ Kòo náké Itaii Kati èi kó beh̃ãp̃ombè kóo kótì ke dà: Dè yíme kàa d̃ó kè nti neínè? W̃ète dihei kèmbonè okpààti p̃añwè, a tú op̃d̃ nwe ke kòténí ke ompu die. ²⁰ A t̃uðkéní tí cie dè í m̃ante p̃añke báa tí neínè, nè me nkètè ke í yé n kòrì kè. Neínè a kòbe kè dí w̃ète dihei kè Kuyie nni ndi bonè kè dí d̃ò mesàa.

²¹ Kè Itaii ò t̃ènnè ke dà: Okpààti, tí Yiè nKuyie mbomu kàa bo, a yó mborè n yó nde mbo, kè mukū̃ mmu tí kù, kè muf̃omm̃u mmu tí nf̃òu. ²² Kè Dafiti dà: Dè wenni niitè, kòo niitè nè beh̃ãp̃ombè nè be c̃èi kòbe nè be bí. ²³ Kè benitibè bem̃u tiitè yedab̃uò nkèmp̃enkù Dafiti iikè. O m̃omm̃u nkòo s̃énté kukò nSetiño, kòo kòbe nhò t̃u nkè bè k̃erì kuce kùu d̃irìnè dikp̃aa. ²⁴ Kè ikuò niit̃i Sadaki dè bo nè Defiibe bèè t̃o Kuyie ntaummè t̃ou, kè bèè di d̃u nyikuò niit̃i Abiataa borè kèmbaanè benitibè bo yèmmè dihei bem̃u. ²⁵ Kè bèè p̃èt̃é kéd̃è, kòo kpààti náké Sadaki ke dà: Kp̃ennè Kuyie ntaummè t̃ou dihei, kè Kuyie nni nd̃ónè mesàa nkù yóo duóm̃u kè n w̃eténí k̃éyá ku c̃ètè nè ku taummè t̃ou. ²⁶ Kè kù me nd̃ó kè m m̃ante ku kó mesàa nkù d̃ò kù dómè.

²⁷ Kòò yíé náké ikuó niùtì Sadàki kẹ̀ dọ̀: Wẹ̀tẹ̀ diheì nẹ̀ a birẹ̀ Ayimasi nẹ̀ Abiataa nẹ̀ o birẹ̀ Yonnatāa kẹ̀ dẹ̀ nnaati. ²⁸ Mí n yó mbo kukó nSuditēē pẹ́emmẹ̀ mme kẹ̀ yàa keenè di kpeti dòmme.

²⁹ Menime Sadàki nẹ̀ Abiataa kẹ̀ bẹ̀ kpènnẹ̀ Kuyie ntaummẹ̀ tọu Sedisademmú kẹ̀ nke mbo.

Dafiti tòmme Usaii kòò bo paatẹ̀ Abusademmú

³⁰ Kẹ̀ Dafiti ñdeeti Odifẹ̀ t̄ari kẹ̀ konti, kẹ̀ daátí o yuu kuyààkù, kẹ̀ kẹ́rí menacẹ̀bii, bẹ̀ ọ̀ nẹ́ínẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ múnke daátí be yọ̀ tiyààtí kẹ̀ konti. ³¹ Kẹ̀ bẹ̀ náké Dafiti Aitofeedi kókémẹ̀ bẹ̀ dọ̀ kóò bo mbe mieke, kẹ̀ wènnẹ̀ Abusademmú. Kẹ̀ Dafitii kuónko kẹ̀ dọ̀: Ti Yiè nKuyie, n da báammú! Yóu kẹ̀ Aitofeedi kó itié nnaá nyisIntékpeyi. ³² Dafiti tùòkẹ̀ dii mǎnni dit̄ari yómmẹ̀, bẹ̀ báa ndẹ̀ Kuyie, kẹ́yàní Usaii Adikēē ẹ̀i kou wẹ̀ dọ̀ ẹ̀ nhò duò nyitié nkòò kẹ́ríní o ìikẹ̀, kòò yaàbòrì kẹ́rì kẹ̀ mutáà ndaátí o yuu. ³³ Kẹ̀ Dafitii ọ̀ náké kẹ̀ dọ̀: A bá n tǔnne a yó ntú ditsou ndi n kpéí. ³⁴ Wẹ̀tẹ̀ diheì kénákẹ̀ Abusademmú kẹ̀ dọ̀: Okpààti n dọ̀ kẹ́mpí nha tǔmmú mmu, n dọ̀ ẹ̀ mpí nha cice kǔmu mmu. De mǎnni a bo na kẹ̀ n teennẹ̀ kédítinnẹ̀ Aitofeedi tié. ³⁵ Kàa ntókénẹ̀ ikuó niùbẹ̀ Sadàki nẹ̀ Abiataa, bẹ̀ kẹ̀ mbo, kàa kẹ̀ tii kó dimàà okpààti c̄fètẹ̀ a bẹ̀ náké. ³⁶ Sadàki birẹ̀ Ayimasi nẹ̀ Abiataa birẹ̀ Yonataa bẹ̀ kẹ̀ mbo, a yó mbe ntùǎnni kẹ̀ bẹ̀ n náa nha yọ̀ tii kó dimàà.

³⁷ Usaii wẹ̀ dọ̀ ẹ̀ nduò nDafiti itié nkòò ntùòkoo Sedisademmú kẹ̀ mǎnnẹ̀ Abusademmú tùòkoomẹ̀.

16

Dafiti dàòmẹ̀ mesàà nSibaa

¹ Dafiti pẹ̀tẹ̀ dii mǎnni dit̄ari yómmẹ̀ sámpó kẹ̀ Mefiboseti kóo tǎnti Sibaa tuakoo kẹ̀ kpaake sǎmmarímúbẹ̀ bẹ̀dẹ̀bẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ tọ̀ pẹ̀ẹ̀bẹ̀ sikousidẹ̀ (200), fínýí kó yẹbe kperẹ̀ siyùu ntekòutẹ̀ (100) yesùuyẹ̀ tekòutẹ̀ (100) nẹ̀ menaa nkudòukú kumáà. ² Kòò kpààti Dafitii ọ̀ beke kẹ̀ dọ̀: A dọ̀ kẹ̀ dẹ̀ dàònẹ̀ ba? Kẹ̀ Sibaa ọ̀ tẹ́nnẹ̀ kẹ̀ dọ̀: Okpààti a c̄fètẹ̀ kàbe bo ndekú sǎmmarímúbẹ̀, kàa ààpòmbẹ̀ c̄aákẹ̀ pẹ̀ẹ̀bẹ̀ nẹ̀ yetebe, bẹ̀ ce ndikpáà mieke kẹ̀ ọ̀u kẹ̀ bẹ̀ yà menaa.

³ Kòò kpààti dọ̀: Mefiboseti a yiè nSauri yaàbire bore? Kẹ̀ Sibaa dọ̀: Ọ̀ kpaá Sedisademmú nwe kóò yèmmẹ̀ dọ̀ ndi mǎnni Isidayeeribe bo ọ̀ duò nho yààkú kpàti. ⁴ Kòò kpààti dọ̀: M bo da duò mMefiboseti kperẹ̀ demou kẹ̀ Sibaa nínkóo okpààti ìikẹ̀ kẹ̀ dọ̀: Okpààti f̄s nnẹ̀ mutǔmmú a nsókẹ̀ kẹ̀ nni nkuò mmesémme.

Simeii nǎosirimẹ̀ Dafiti

⁵ Dafiti tùòkẹ̀ dii mǎnni Baudimmú ẹ̀i kẹ̀ Sauri naàmùnkù kou mǎu Keda birẹ̀, kòò yètirì tu Simeii, kòò yènni kẹ́mbuò nDafiti kusínkù. ⁶ Koò bǎmmu yetárẹ̀ koò uuti mutáà, bá nẹ̀ Dafiti kò betùmbẹ̀ nẹ̀ behāāpòmbẹ̀ dọ̀ me nhò murímẹ̀. ⁷ Kòò nhò sǎà nke p̄fẹ̀kù kẹ̀ tú: Fùte, fùte desinnẹ̀ f̄s nhonitikòutì! ⁸ Ti Yiè nKuyie nda kpetinnẹ̀ a kùò mēè kpéí nke Sauri c̄fètẹ̀ a yùúkúmu Sauri kpàti de te kẹ̀ ti Yiè nKuyie nti duò nha birẹ̀ Abusademmú, kàa ta mehāáirimẹ̀ mieke a tú onitikòutì nwe.

⁹ Kẹ̀ Seduyaa birẹ̀ Abikaii náké okpààti kẹ̀ dọ̀: Demǎcírẹ̀ die mbá ntùǔ nke da sǎà, yóu kẹ̀ n kote kẹ̀ dẹ̀ fẹ̀utẹ̀. ¹⁰ Kòò kpààti Dafiti dọ̀: Di báa ti ta f̄s nnẹ̀ a kóo kótì Soabu kòò n sǎà ti Yiè nKuyie nkuu yē nhò nni nsǎà nhòmou báa na kóò báa. ¹¹ Kẹ̀ Dafitii náké o tǔmbẹ̀ nẹ̀ Abikaii kẹ̀ dọ̀: Mí m birẹ̀ mǎmmǎnne m p̄eitẹ̀ dẹ̀ dọ̀ kẹ̀ n kuò, kẹ̀ Bensame boti kou wẹ̀ né bo n yóuà? Yóunẹ̀ we kòò nni nsǎà, ti Yiè nKuyie nkuu yē nhò nni nsǎà. ¹² Kẹ̀ dẹ̀ yèmmẹ̀ ti Yiè nKuyie mbo wéntẹ̀ n sémme kédúò nkẹ̀ meyei nhò n dónẹ̀ mēè naá mmesàà.

¹³ Dafiti nẹ̀ o kàbe kẹ̀ bẹ̀ nsókẹ̀ be ce kẹ̀ Simeii bẹ̀ dirínẹ̀ dit̄ari p̄eri kẹ̀ bẹ̀ bǎmmú kusínkù kẹ̀ tú bẹ̀ bo yà, kẹ̀ bẹ̀ bǎmmú yetárẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ uuti mutáà. ¹⁴ Dafiti nẹ̀ o kàbe kẹ̀ bẹ̀ ntuakoo kukó nSuditēē pẹ́emmẹ̀, kẹ̀ ọ̀u mmucemmú kẹ́karoo kénhompu deborẹ̀.

Usaii kòtemẹ̀ Abusademmú borẹ̀

¹⁵ De mǎnni Abusademmú nẹ̀ Isidayeeribe kẹ̀ bẹ̀ kò nSedisademmú kẹ̀ Aitofeedi mbẹ̀ nẹ́ínẹ̀. ¹⁶ Usaii Adikiti ẹ̀i kou wẹ̀ dọ̀ ẹ̀ nduò nDafiti itié nhò tùòkoo dii mǎnni Abusademmú borẹ̀ kẹ̀ dọ̀: Okpààti mbo sǎà!

¹⁷ Kẹ̀ Abusademmú ọ̀ beke kẹ̀ dọ̀: Nẹ̀ a népo Dafiti di népoti deèmu dendaà? Dẹ̀ dòmme kàa í nẹ́ínẹ̀ a népo. ¹⁸ Kẹ̀ Usaii ọ̀ tẹ́nnẹ̀ kẹ̀ dọ̀: Ti Yiè nKuyie nnẹ̀ Isidayeeribe bemou tǎatẹ̀ wẹ̀ n we ndó n yó nwe mbonẹ̀. ¹⁹ Kàa wẹ̀tẹ̀ kẹ̀ tú n népo birẹ̀, n yí s̄ántẹ̀ kẹ̀ tū mbá wẹ̀, n dọ̀ p̄í mmēè boti a cice tǔmmú n yó mme mpí nha kǔmu.

Abusademmú duónnẹ̀ Dafiti p̄oc̄t̄e

²⁰ Kẹ̀ Abusademmú náké Aitofeedi kẹ̀ dọ̀: Nákenẹ̀ kẹ́yà ti dọ̀ nkédòòmẹ̀.

²¹ Kè Aitoƿeedi pànkɛ ɔ tɛ́nɛ́ ke dà: Kote kédúɔ́nè a cice pocɛ̀ nhò yóu yè kè yè bàa kòpààtɛ̀tɛ̀. Isidayeeribe yóó tì kèemu kébanté a cice da yĩkɛmè kàa kòbe kántii yauke.

²² Kè bèe cónné kutouku tiyàati koku Abusadammu kpààtɛ̀tɛ̀ kudànkù, kòo ta kéndúɔ́nè o cice pocɛ̀ nyIsidayeeribe bɛmɔu ìkè.

²³ De kó dimònni Aitoƿeedi do ɔ̀ nkòò béi nti bèe tì yienkomu kéndò nKuyie nkuu tì béi, Dafiti nè Abusadammu bè do tì yíemmu bɛmɔu.

17

Abusadammu yiemme itié nyeiyi

¹ Kè Aitoƿeedi náké Abusadammu ke dà: M pà kuce kè n tãáté benitibè tekòupípítè nè sikòupísidé (12000), kè tì kote Dafiti wammù ke nyènkè. ² Ti yóó ɔ̀ nintemu ɔ̀ bo ɔ̀ dui mòmni kòo wèrimúu deè, kè tì bè cùte bèè kó dimàà ɔ̀ neínè kè bèe coké kè tì ɔ̀ kùò omáà. ³ N yóó me nyi kéténnéni Isidayeeribe bɛmɔu a borè. Kàa nintè a do waà nwè ke deè, benitibè bɛmɔu yóó wɛ́tɛ́nɛ́ a borè nde kápété meom̃pùmè.

⁴ Abusadammu nè Isidayeeribe kó bekótibè bɛmɔu kè bèe pènsiri de kó tináanti. ⁵ Nè memme kè Abusadammuu duá nkè bèe yúni Usaii Adikiti ei kou kòò múnkɛ ɔ̀ beke ke bo yà wenwe kó meyèmmè dòmmè.

⁶ Kòo tuókoo kè Abusadammuu ɔ̀ náké Aitoƿeedi ɔ̀ náké tì timɔu kédeè kóò beke ke dà: Tì do nkédáà ɔ̀ béi ntàa kè tì yóu? Tì náké f̃́ nkó meyèmmè dòmmè.

⁷ Kè Usaii náké Abusadammu ke dà: Aitoƿeedi me nduá nyii tié nyie nyi í tú isàayi. ⁸ A yému a cice nè o nitibè bè dòmmè, bè tu bekparinuombe mbe be kpɛti yóumu, ke dò ndiciriciri dii bire feti dikpáa. Ketike a cice wèe yé dikpànni dòmmè, ɔ̀ í yóó yie nkéwennénè benitibè keyènkè kédú. ⁹ Kè de yèmmè nè mie nhò sòri kutàdènkù makù nku yoo kupíkù tekù, kè bè keté tì kòbe mukòu benitibè yóó tì kèemu ke dà: Abusadammu kòbe yĩkɛ. ¹⁰ De mòmni bá bèe màke yekòmbò yeciricirè kòme be kònti yóó yàrikemu, ke yé Isidayeeribe bɛmɔu yémèmu ke dò nha cice tú okparinuanti kòo kó behāāpòmbè tu yekòmbò yembè. ¹¹ Nte n yóó dà náké tì: Túóté Isidayeeribe tenké kemau mieke behāāpòmbè kè bè nsù ke mannè dà mèèrì nùu kó mubirímú, kàa bè neínè a mómnuu nkè dí kote ke bè kpànnè. ¹² Ti yóó nintemu Dafiti bá kòò dá wèe sari kè tì ɔ̀ do timaanti ɔ̀ domè ketenkè, wenwe nè o kòbe bá òmòu báá cooté. ¹³ Kòò sòri dihei mari mieke behāāpòmbè bo waà nyiwéi kè tì di dète kètané kukò mmieke bá tì báá súš nditári mari.

¹⁴ Abusadammu nè Isidayeeribe kè bèe pènsiri Usaaii kó itié nke béi nke dà: Usaii kó itié nwenninè Aitoƿeedi kpɛyi.

Aitoƿeedi kó itié nyii do tú isàayi kè tì Yie nKuyie nkuu ndó í báá di, kè de bo yie nkè kùu tannè Abusadammu meyei mmieke.

Dafiti sɛ́ntémè Suditɛ́

¹⁵ Kè Usaii yĩ memme kénáké ikuó niùti Sadaki nè Abiataa Aitoƿeedi duá nyii tié Abusadammu nè Isidayeeribe kó bekótibè, kè wenwe né yé mmù. ¹⁶ ɔ̀ deè memme kè bè náké ke dà: Kotenè mecāā nkénáké Dafiti kòò báá duá Suditɛ́ kó kubiriku borè, wèe yetoo ké kù sɛ́nté bè yàa bo bè kùu wenwe nè o kòbe.

¹⁷ Abiataa bire Yonatāā nè Sadaki bire Ayimasi kè bè bo Ā-Dokedi kè bèe tōnko onitipòkù mɔu kòo bo bè náké, kè bèe kote ke tì náké Dafiti. Bè do í dò nkéta dihei bè yàa bo bè yà. ¹⁸ Nè memme kòo dapàa mmòu bè yà kékote kénáké Abusadammu, kè bèe coké mecāā nkéta oniti mɔu cɛ̀tɛ̀ Baudimmu ei, kè tebinte matè bo de yie ncɛ̀tɛ̀ kè bèe ta te mieke késari. ¹⁹ Kè tecɛ̀tɛ̀ kóo nitipòkù túóté diyaakónni kèpitè deínkè kèyennè tidiiti bá bè í mbanté ke dò mbenitibè bo de mieke. ²⁰ Kè Abusadammu t̃́rɛ́e tuókoo de kóo nitipòkù cɛ̀tɛ̀ kóò beke ke dà: Yé Ayimasi nè Yonatāā bè borè? Kòo nitipòkù dà: Bè p̃́ɛ́tɛ́ ke ta menie.

Kè bèe bè wammù kémánté kékò nSedisadammu. ²¹ Bè ité dii mòmni, Ayimasi nè Yonatāā kè bèe yènni tebinte mieke, kékote kénáké okpàati Dafiti Aitoƿeedi náké tì benitibè, kédeè kóò náké ke dà, bèe coké mecāā nkésenté Suditɛ́.

²² Dafiti nè o kòbe bɛmɔu kè bèe ité páíi késenté kukò nSuditɛ́, kè de nyóó wenté bá òmòu í kpaá wèe í sɛ́nté.

²³ Kè Aitoƿeedi banté bè í dòmè ɔ̀ bè náké tì, kéboú o nenti o sāmmarímú kékò nho ei kénáké o kòbe o kpɛti, kédeè kénúnnè omáà, kè bèe ɔ̀ kúnnè o cice kó kuf̃́ti.

Dafiti kòtemè Maanaimmu

²⁴ Abusadammu nè o kòbe Isidayeeribe kè bè mpènké Suditɛ́ ke s̃́ nDafiti tùòke Maanaimmu. ²⁵ Abusadammu do tãáté Amasa nwe kòò mbaké o āāpòmbè, wèe do couté

Soabu f̄st̄irì. Amasa cice do tú Itira nwe, k̄e bè ò tu Isidayeerì, kòo puoke Abikayeedi. Abikayeedi cice tu Naasi, kòo kòo kòtì tu Seduya t̄aũ Soabu ȳo.

²⁶ Abusad̄ammu nè Isidayeeribe k̄e bèe báté Kadaadi eì.

²⁷⁻²⁹ Dafiti t̄òke dii m̄nni Maanaïmmu k̄e bèe ò tao yedúò nè tipeciti kó tiyàati nè yebò nè tidiiti nè muyuo nn̄e tidiiti t̄i cie nn̄e it̄u nè it̄u bè tu i Soyaa nè mecekùò nn̄e yenaakaà. Nè be yèmm̄e mieke ke t̄u de kó benitib̄e bo nh̄on̄e dik̄on̄ni nè sinéyēi. Bèè do d̄e mb̄e tao beè yèt̄e t̄u: Sobii Naasi bire Adaba Am̄niib̄e eì d̄ieri kou, nè Makiiri Amiyēdi bire Dodabaa eì kou nè Badisidaii Dokedimu eì kou kòo bonn̄i Kadaadi temp̄e mmieke.

18

B̄e nam̄e Abusad̄ammu nè o k̄obe

¹ K̄e Dafiti kaà mbenitib̄e bèe ò bon̄e, k̄et̄aāt̄e bèe yó mb̄e baké, yie nsik̄up̄i ot̄òu sik̄ou, ² k̄et̄ot̄e beh̄aāp̄omb̄e yet̄ir̄e ȳet̄aati k̄ed̄uò ndim̄aà Soabu k̄ed̄uò nditeri Seduya bire Abikaii Soabu nan̄t̄e k̄ed̄uò nditeri Itaii Kadi kou, k̄edeè k̄e bè nak̄e ke d̄ò: N̄ d̄ò k̄e ndi nein̄emu m̄ m̄om̄muo. ³ K̄e beh̄aāp̄omb̄e d̄ò: A i d̄ò nk̄e nti nein̄e, bá k̄e t̄inti cok̄e ti dootit̄ab̄e i yó mb̄oti ti k̄peti, bá k̄e bè ti k̄uò dik̄eè, be k̄peti i ti bon̄e. F̄s̄ m̄me mm̄ann̄e beh̄aāp̄omb̄e tek̄oupipt̄e (10000) nte am̄aà. A d̄ò nk̄enk̄paà dihēi ndi, k̄e d̄e d̄omm̄e a ti teenn̄e. ⁴ Kòo kp̄aati d̄ò: D̄e wenni m̄ bo d̄ò d̄i d̄óm̄e.

Men̄ime kòò nk̄paà dihēi kó dib̄òri bor̄e k̄e beh̄aāp̄omb̄e d̄oku inau be t̄anti be t̄onti d̄omm̄e, bie nsik̄up̄i bet̄ab̄e sik̄ou. ⁵ Kòo kp̄aati nak̄e Soabu nè Abikaii nè Itaii ke d̄ò: N̄ di báámmu, di báá k̄oute m̄ bire Abusad̄ammu d̄ò! K̄e beh̄aāp̄omb̄e bem̄ou keè ò ti náámm̄e bèe baké.

⁶ K̄e Dafiti kó beh̄aāp̄omb̄e baáti ke bo k̄ote k̄edok̄en̄e Abusad̄ammu k̄obe, k̄ep̄enn̄e ku-dook̄oti Efadaïmmu kó kutúúku. ⁷ K̄e Dafiti kó beh̄aāp̄omb̄e na Abusad̄ammu k̄obe k̄e bè aut̄e medīe mm̄om̄mm̄e de ȳiè, k̄e benitib̄e duò keten̄k̄e sik̄oupipt̄e (20000). ⁸ K̄e mudoò pit̄e de kó kutemp̄e mmieke, bèe ku kutúúku mieke k̄e bè ns̄un̄e bè k̄uò bè mudoò mieke.

Soabu k̄uom̄e Abusad̄ammu

⁹ K̄e Abusad̄ammu nyóò daate k̄e Dafiti kó beh̄aāp̄omb̄e ò dùti kòo s̄ant̄e daut̄e kutúúku tidabit̄i mieke, kòò yuu sake tidabit̄i k̄e tes̄ant̄e p̄ēt̄e kòo nsake dende ke n̄ú. ¹⁰ K̄e Dafiti kó beh̄aāp̄omb̄e kòò m̄ou ò yà k̄ek̄ote k̄enák̄e Soabu ke d̄ò: N̄ yà Abusad̄ammu kòò s̄iēk̄e mutie mam̄u. ¹¹ K̄e Soabu d̄ò: A me nh̄o yà k̄e d̄e ȳime, a p̄anke na nh̄o pot̄em̄e k̄e k̄uò! N̄ na nda cu med̄it̄ib̄i ntepipt̄e nte nè fenaak̄on̄f̄e.

¹² K̄e kuh̄aāp̄on̄k̄u ò t̄ēnn̄e ke d̄ò: Bá k̄a n̄ duò med̄it̄ib̄i ntekp̄ip̄it̄e (1000) m̄ báá yie nk̄ek̄oute okp̄aati kóo dap̄aà. Ti do yomu tim̄ou ò di náámm̄e f̄s̄ nn̄e Abikaii nè Itaii ke t̄u: N̄ di báámmu di báá k̄ak̄e m̄ bire Abusad̄ammu. ¹³ K̄e n̄ do nh̄o k̄uò bá k̄e sout̄e ke t̄u n̄ ȳi k̄eè, okp̄aati yó m̄ bant̄emu, bá f̄s̄ nha m̄om̄muo nha t̄en̄ke bá n̄ k̄onn̄e.

¹⁴ K̄e Soabu d̄ò: N̄ diit̄i ba mm̄aà a bor̄e!

K̄e Soabuu t̄út̄e ikp̄amb̄ok̄e it̄aati k̄ek̄ote k̄e i k̄ũ ò pik̄u ò din̄ni ber̄i nd̄e, ke s̄s̄ nh̄o kp̄aà f̄ou ke s̄iēk̄e titiet̄i mieke. ¹⁵ K̄e Soabu āp̄omb̄e tep̄it̄e bèe tou ò kp̄ar̄inenti k̄e bèe munn̄eni kóò d̄eè.

¹⁶ K̄e Soabuu eé dit̄at̄ehēu, k̄ed̄uò nk̄e bèe yóu mudoò ke yóu bè bo mb̄etim̄e Abusad̄ammu kó beh̄aāp̄omb̄e. ¹⁷ K̄e bèe t̄út̄e Abusad̄ammu k̄edoot̄o dif̄st̄ir̄i mari mieke kutúúku cuok̄e, kóò ȳaà nyet̄ar̄e k̄e d̄e naá ndit̄ant̄enkou. De m̄on̄ni k̄e Abusad̄ammu āp̄omb̄e cok̄u bam̄aà bam̄aà ke k̄ũ mbe c̄ēi.

¹⁸ Abusad̄ammu do kp̄aà f̄ou ke cónn̄e dit̄ar̄i mari ndi dib̄òri mari bè tu di okp̄aati kó kubiriku, k̄e ndi commu ke náá nke t̄u ò i m̄ake deb̄ire d̄eè bo sot̄e ò ȳet̄ir̄i, ke ȳu de kó dit̄ar̄i ò ȳet̄ir̄i. Deè te kòò cónn̄e de kó dit̄ar̄i dii bo nte k̄e bè ndenn̄ini ò kp̄éi nk̄e di yu ò ȳet̄ir̄i, k̄e bè kp̄aà me ndi yu nè ȳienn̄i, ke t̄u Abusad̄ammu t̄ari.

B̄e nak̄em̄e Dafiti ò bire k̄ũ

¹⁹ K̄e Sad̄aki bire Ayimasi nak̄e Soabu ke d̄ò: Yóu k̄e n̄ cok̄e k̄enák̄e okp̄aati Kuyie nh̄o k̄on̄n̄em̄e kòò p̄aten̄e ò dootit̄ab̄e. ²⁰ K̄e Soabuu yet̄e ke d̄ò: A yóò ò nak̄e ti ȳie nti i yóò ò nar̄ike. Yóu a bo ò nak̄e titet̄i mat̄i diȳiè mari, ò bire k̄ũ m̄mu ȳie.

²¹ K̄e Soabuu nak̄e ò kó kudaak̄u Etiopii eì kou ke d̄ò: K̄ote k̄enák̄e okp̄aati a yà d̄e!

K̄e kudaak̄u n̄ink̄o ò iik̄e k̄edeè k̄ék̄et̄e. ²² K̄e Ayimasi baa nyet̄ir̄o ke t̄u: M̄ baa d̄ò k̄ek̄ot̄emu, yóu k̄e n̄ t̄un̄ne Etiopii kou, bá k̄e d̄e bo nd̄omm̄e, d̄e m̄me nd̄o. K̄e Soabu d̄ò: Ba nte k̄aà d̄ò k̄ek̄ote? M̄ bire ò i yóò da duò nticuuti mat̄i de kp̄éi. ²³ K̄e Ayimasi d̄ò: K̄e d̄e bo nd̄omm̄e n̄ d̄ò k̄ek̄ot̄emu. K̄e Soabu d̄ò: K̄ote!

K̄e Ayimasi cok̄e k̄éȳe Sudit̄ē biriku k̄ed̄ienn̄e Etiopii kou.

²⁴ Ke s's nDafiti bo dihei kó dibòri nè ditowaà kperi de cuokè kòo bàri kàri kuduotí Ìnkè ke paké medétimè. Ke nyóó daate kénya oniti mǎu omáa kòo cootini. ²⁵ Kòo pīkè kénáké okpàati, kòò dǎ: Kòò bo omáa ò tǎ tináaṣàati nti.

Ke de yiè mmǎ nke tǎnteni. ²⁶ Kòo bàrii yà otǎu mǎu kòò kèrini kòò béi nke dǎ: Nte otǎu mǎu ke cootini ke bo omáa. Kòo kpàati dǎ: Ò múnke tǎ tináaṣàati nti.

²⁷ Kòo bàrii yíe ke dǎ: M bantému oketiwe kó muceé, Sadaki bire Ayimasi nwe. Kòo kpàati dǎ: Onitisáawé nwe, ò bo ntǎni tináaṣàati nti.

²⁸ Ke Ayimasi tuakeni kénáké okpàati ke dǎ: Demǎu de wennimu kédó kéninkú késinnǎo okpàati iiké, ke dǎ: Ti Yiè nKuyie nha tǔ nkú yetiri ndeu! Kuu duǎ nkáa na bèè dǎ dǎ a kǎu.

²⁹ Kòo kpàati dǎ: Odapàa nhAbusadǎmmu kǎnti naataa?

Ke Ayimasi dǎ: Soabu do yóó ti tǎ ndii mǎnni mí nnè a kóo tǎnti tǎu kè n yomu kunǎroo, m me nnè í yé mùu dǎdǎri. ³⁰ Kòo kpàati dǎ: Íté, a né báá dété.

Ke Ayimasi fúte kénkémú. ³¹ Ke Etiopii kouu tuakeni ke dǎ: Okpàati n da tǎni tináaṣàati nti. Ti Yiè nKuyie n da kǎnnému yíe nke da deeténè a dootitabè. ³² Kòo kpàati dǎ: Kè n kóo dapàa nhAbusadǎmmu kǎnti naataa? Ke Etiopii kou dǎ: Bèè kó dimàa dǎnnè n yiè nhokpàati meyei ndèe bè dǎdǎ bè dǎdǎmè de kóo dapàa.

19

Dafiti kuǎmmè o bire Abusadǎmmu kpéi

¹ De mǎnni kòo kpàati yèmmèe caàrè mediè nkòò ta kudieku kùu bo dihei kó kuduotí dibòri Ìnkè kénkéri ke konti ke tú: Áú yoo! Áú yoo! Áú yoo! M bire Abusadǎmmu. M bire Abusadǎmmu! Kè mǎi do nku dè ntǎu. Áú yoo! M bire Abusadǎmmu. M bire!

² Kè bèe náké Soabu ke dǎ: Dafiti kuǎmu Abusadǎmmu kpéi nke í dǎ kécíféké. ³ Diwèi dii do bè bo bè namè be dootitabè, kè di né naá ndidabònni Isidayeeribe bemǎu kpéi nde yiè, ke yé benitibè bemǎu do kèemè okpàati yèmmèe caàrèmmè o bire Abusadǎmmu kpéi. ⁴ Kè Isidayeeribe konni de yiè disǎri kéndònnè be dootitabè bè na, kè bè kǔntinni nè ifei, ⁵ kòo kpàati kǎnké o iiké kuyáákú, ke ti didabònni ke tú: Áú yoo! M bire Abusadǎmmu. M bire!

⁶ Kè Soabuu kǎte kénya okpàati o dieku mieke kóò náké ke dǎ: A àa a āāpǎmbè mbe ifei, bembe bèè deeté a ãnni, nè a bí nè a kó besapǎmbè nè a pobè nè a pocǐè nde kpɛye. ⁷ A dǎ bèè da níí mbembe ke níí mbèè da dǎ, a benkemu yíe nke dǎ nha kpɛti í bonè bèè baké a āāpǎmbè nè a kó betǎmbè. M bantému yíe nke dǎ mǎbá kè ti do nku timǎu kè Abusadǎmmu nkpaá deè na nda naati. ⁸ N da náámmu, cíféké kékote kényáúkúnne behāāpǎmbè kǎnti, kǎa í kǎte òmǎu ténke í yóó nda bonè, bemǎu bè bo ciété ke nyènkè. Kè de né dǎke da yonkenè kèpèetè de mè ndòmmè kèpèetè a yà mèe yei nnè bè da peitémè.

⁹ Kòo kpàati íté kékote dihei kó dibòri kénkari kè bèe náké benitibè ke dǎ: Okpàati kàri dihei kó dibòri. Kè bè ñkǎroo o borè.

Bè duǎmmè kè Dafitii wētēni

De mǎnni kè sǎ Abusadǎmmu āāpǎmbèe coké kékūū mbe cǐi. ¹⁰ Isidayeeribe kó ibotí imǎu mieke kè benitibèe keté kénséi mbetabè ke tú: Okpàati Dafiti wèè do ti deeténè ti dootitabè ke ti fiète Fidisitēēbe nou mieke, wèe coké Abusadǎmmu ke yé dihei. ¹¹ Nte wèe Abusadǎmmu ti do pǐ nwèe tikpàti ke ku mudoò mieke. Ti ténke baa ba? Ti duǎnnè kòo kpàati Dafitii konni.

¹² Kè Dafitii keè Isidayeeribe náa nti, kǎtǎ nkè bèe náké ikuǎ niùbè Sadaki nè Abiataa kè bè bo beké Sudaa naāmǔnkú kó bekótibè ke dǎ: Dè yíme, kè dii yó ntú besombe bèè tu bèe yuní okpàati? ¹³ Di tú n tebií nsi kè ti wē nti yǎ miè. Dè yíme kè dii yó ntú bedentibè bèè dǎ n wētímú? ¹⁴ Kòo yíe ke dǎ: Kè di deè di kǎte kénáké Amasa ke dǎ n yé nhò tu n tebite nte, kè ti wē nti yǎ mie, kòò í cǎute Soabu fǎtiri ke baké behāāpǎmbè, Kuyie nní mpoté.

¹⁵ Kè Sudaa kǎbee yie nDafiti bè náké ti kèwēnné bemǎu dinùu dimáa ke dǎ: Okpàati wētēni die nnè a tǎmbè bemǎu.

Dafiti coommè Simeii

¹⁶ Memme kòo kpàati íté kénkǔnti, kè nyóó tuǎkoo Suditēē, ke sǎ nSudaa kǎbe kǎtení Kidikaadi ke bo ò co kóo teennè kòo sénté. ¹⁷ Kè Simeii Keda bire Bensamee botí kou, wèe bonni Baudimmu, kòo íté mecāā nkè bè neínè kénkǎri kè bo co okpàati. ¹⁸ Kè neínè Bensamee kǎbe tekǎupíitè (1000) nè Sibaa wèè do pǐ nSauri cǐtè mutǎmmú nè o bí tepíitè nè ñùmmú nè o tǎmbè sipísidé kè bè bo kǎte mecāā nSuditēē kécó okpàati. ¹⁹ Bè sée ndii mǎnni o cǐtè kǎbe nè kudabekú kédǎò ò dǎmè.

Okpàati senti dii mǎnni kè Sebaa bire Simeii nínkóo o iiké, ²⁰ kóò náké ke dǎ: N yiè nhokpàati, a bá n ténne n yei. Báá dentení a kóo tǎnti do da dǎdǎ mèe yei nha iti dii mǎnni Sedisadǎmmu,

okpààti bá ntí à a miéke. ²¹ Okpààti n yému ke dò n do da cààrè, ke me n niiténí yie nylsidayeeribe sòmbe ke bo da co.

²² Ké Abikaii Seduya biré náké okpààti ke dò: Dèè bá nte kè ti yóu ti bo kuamè Simeii wèè do buò nkusínkù okpààti ti Yiè nKuyie ntááté wè.

²³ Ké Dafitii náké Abikaii nè o tebite Soabu ke dò: Di kpeti tú ba de miéke Seduya bí díní? Dè dómme kè di dó tí nenni, n yí dó n cóú dii yiè tikpàti bèe kuò Isidayeeribe kóo mǎu, we nyí yé yie nke dò mmú tu Isidayeeribe kóo kpààti?

²⁴ Kóo kpààti náké Simeii ke dò: Bè í yóó da kuò, mú bái.

Mefiboseti wète ke taunnèmè okpààti

²⁵ Dè kó dimónni kè Sauri yaàbire Mefiboseti múnke ke kote ke bo co okpààti, kétúóté okpààti ité dii yiè Sedisadammu kétuàkenè de yiè, ò do í kuó o deñfè, ò me ndó í òuté o naàcèi yoo o yààti kóo kpààti yàa kónnènni kukònaatí. ²⁶ Ò tuàkoo dii mǎnni okpààti borè kóo ò beke ke dò: Mefiboseti de sòò yíme kàa í nni neinè? ²⁷ Kòò dò: Okpààti n kóo tǎnti weè sòò n soute, n sòò náammu ke tú: N yí mè nnómme mucèmmu yóu kè m boú sámmarímú kédeke kéneinè okpààti. ²⁸ Kóo kótoó kécake n yetìri a borè, n yiè nhokpààti a í cáànnè Kuyie ntǎnni, dǎò a dǎmè. ²⁹ N yààri Sauri cǐtè kǎbe bémǎu do dò nha bè kuàmú nè memme kàa n dǎò mesàà nke n wǎnnénè bèè dò nkényo nha borè. N ténke bo da beke ba? ³⁰ Kóo kpààti dò: Dè wenni a náké kè dè sànnèmu, n tǎátèmu ke tú fǐ nnè Sibaa dii yóó toté Sauri tenké. ³¹ Ké Mefiboseti dò: Sibaa bo na kétúóté demǎu. N yiè nha cénke mè nkonnímè nè kukònaatí.

Dafiti cumè Badisidaii

³² Kadaadi tempè Edokedimmu èi kou Badisidaii múnke do cièmmu okpààti késée nSuditèè ke né na kékpénté. ³³ Odakóti do nwe mesàà nke mǎke yebie nsipísini, ke mǎke o kperè mediè. Okpààti do bo dii mǎnni Maanaimmu kóo nhò pí nkè dè wennimu. ³⁴ Kóo kpààti ò náké ke dò: Á n neinè kè ti kó nSedisadammu kè nni ndake a kpéi. ³⁵ Ké Badisidaii náké okpààti ke dò: M bie nkpaá yède kè m bo benné ke da neinè Sedisadammu? ³⁶ Yebie nsipísini kóo niti ténke kpaá yé dèè naati nè dèè seèà? M bo na kénsánti tidiiti n yo ntí nè menaà n yǎmmàà? N ténke í yo bedèmbè benitidaabè nè benitipòbè kó metammè. Okpààti m báá benné kényóu kàa nni nto. ³⁷ A kóo tǎnti mí, n dó ke da cie nkésée nkukó nku, n yí mǎnnè ticuuti tii nketíke. ³⁸ Yóu mí nha kóo tǎnti kè n wète kékú n kǎbe borè, kè bè n kǎnné képéénè n cice nè n yǎ. Né nte a kóo tǎnti Kimmammu, yóu kè weè da neinè, kàa we ndǎò a pǎnsirimè. ³⁹ Kóo kpààti dò: Kimmammu tú n kotení kè ti kó nkè nh ò dǎò a dǎmè. Kàa dó tii kó dimàà m bo ti nda dǎò.

⁴⁰ Ké ditǎnni dimǎuu sénté kukó nkédeè, kóo kpààti sénté kékóunnè Badisidaii kóò pǎ Kuyie nkó mesàà, kóò wète kékò nho cie.

Sudaa kǎbe nè Isidayeeribe bè pètemè

⁴¹ Kóo kpààti kote Kidikaadi ke neinè Kimmammu, kè Sudaa kǎbe bémǎu nè Isidayeeribe dikée ò neinè. ⁴² Ké bèe ò beke ke dò: Dè yíme kè Sudaa kǎbe bèe mǎa da sée nkukó, timǎu kè ti né do da cienko?

⁴³ Ké Sudaa kǎbeè bè tǎnné ke dò: Ti tú mèmme kubotí kùmǎa kǎbe, dè di yonke ba nképí? Okpààti weè ti piúà? Yáà ò ti cumu demarè?

⁴⁴ Ké Isidayeeribeè píéké ke dò: Ti temu okpààti ke di pǎtè kuce tepítè. Bá kòò tu di botí kou tǎi ò te. Di í dó nke ti senkèri memme. Kè dè tu mùmamú tǎi sòò niité kénnáa nke tú: Tǎnnéní okpààti.

Ké Sudaa kǎbe kó metammè baa yete kénkpeíninè Isidayeeribe kǎme.

20

Sebaa yetemè Dafiti kpeti

¹ Ké sǎ nhonitidǎnniwè mǎu bo Kidikaadi, Bensamee botí kou Bikidi biré kóo yetìri tu Sebaa, kóò eé ditǎteheú képiéké ke dò:

Ti kpeti í boné Dafiti,
ti í kǎké Seseè biré kpeti!

Isidayeeribe bá wè wèe kò nho cǐtè.

² Ké Isidayeeribe bémǎuu yóu Dafiti kétúnne Bikidi biré Sebaa, kè Sudaa kǎbe bèe mǎa nkpaá nè be kóo kpààti kóo neinè Suditèè borè kè bèe kó nSedisadammu.

³ Okpààti Dafiti tuàke dii mǎnni o cǐtè kéduás nkè bèe yúní o pocǐè ntepiútè ò do yóu yé kéíté. Kóo yé tannè te cǐtè bè bàa tè, ké nyè duò ntidíiti, ò me nyí nyè duónè, kè yé mbo bekúpobè kǎme kè bèe nyè kpeti kè yé yàa kúnè.

Soabu kuomè Amasa

⁴ Kòo kpààti Dafitii náké Amasa ke dò: Tíí nSudaa kó behāāpòmbè yewe yètāāti mieke kè n di yà die.

⁵ Kè Amasa kòte kédàò okpààti ò nàké ti, ò me nyí nkonni, kòo kpààti Dafiti ò dáu nyèè we yàa pēētē. ⁶ Kòo kpààti Dafitii náké Abikaii ke dò: Bikidi bire Sebaa bo ti dàò mèè yēi mbo pēētē Abusadammu kōme. Túóté nkó tihāāpònti kè di ò túnne kòò mu nyí dētē, kòo yàa bo ta dihei kperi mari kēsari kè ti ò mōntē.

⁷ Soabu kòbe nè Kedetiibe nè Pediisibe yekōmbò yembè kè bèe yènni kētūnne Abikaii kè bèe ité Sedisadammu kēmbeti Bikidi bire Sebaa. ⁸ Kè bèe kété kēmberinè Kabaā kó kupērìkù borè, kè Amasa kōtení be borè ke sù nSoabu dàáti tihāāpònyàati ke yinè o naakōnfè o siè, kēketéní kè dii kpatē kédò. ⁹ Kòo dāu nhAmasa ke dò: A kpeñnāa n nēpo? Képí nho deēnfè nè o nòutè youte kēndò nhò yóò ò kōunnè. ¹⁰ Bá Amasa í ndake Soabu túótémè o siè nè o nòutè cānkutè kè di nhò kũũ o pōunie mmieke kè tinautii cóunní kòo doroo kékú bá bè í nhò yíé kuyēiku.

Bè namè Sebaa

Soabu nè o nantè Abikaii kè bèe sōoté kēmbeti Sebaa. ¹¹ Kè Soabu kó kuhāāpònkù makù nkpaá ocii borè ke náá nke tú bèè kó dimàà tu Soabu kòbe nè Dafiti kòbe bè ntũ nSoabu.

¹² Ke sù nhocii kpaá duš kuce cuokè ke mùòti meýĩ. Kè benitibè bèè keriní kè bè ncommu ke wéí, kè kuhāāpònkù dè yà, kóò fūtē kētannè dikpáa kupaku makù mieke kóò dàtinnè diyaàbòrì. ¹³ Dè mōnni kè tihāāpònti nkeriní ke pēnkù ke tũũ nSoabu kè bè bèti Bikidi bire Sebaa.

¹⁴ Kè Soabuu pēētē Isidayeeribe kó yehékè yemāu kētuoke Abedi-Beti-Maaka kè yehékè yèè dè táké ye kòbe bemāuu iténí kóò túnne. ¹⁵ Soabu nè o kòbe kè bèe cētinne Sebaa ta dii ei, kédammú mutáá nkéonnè dihei kó kuduotí ketikù keta kēndammú kudérìkù ke bo bo.

¹⁶ Kè dè kó dihei kóò nitipòkù mōu dè bo ke cii mediè nke péinní ke dò: Kémunnè! Nákénè Soabu kòo kōtení, kè m mōke timati nti ke dó kóò béinnè.

¹⁷ Kè Soabuu tósonni kòò nitipòkù dò: Fó Soabu nwea? Kòò dò: Eē, mínwe. Kòò nitipòkù dò: Okpàati n dó ke da náké timati nti, kēnté! Kè Soabu dò: Béi!

¹⁸ Kòò nitipòkù dò: Nè ti bomè kè dè dōmmè ti sù yí ti bo beé nhAbēedi nwe kè tināāntii deē. ¹⁹ Ti kó dihei í wantinè òmāu tināānti Isidayeeribe bèè dè bo bè í dó desintēkperē kàa né dó kēpōnte dè kó dihei dimuā? Di tú Isidayeeribe ekè diyè kó dimari ndi. Ba nkpeí nte kàa dó kēpōnte ti Yiè nKuyie nkòbe ei? ²⁰ Kè Soabu dò: Nè Kuyie, n yí dó kēpōnte dihei yoo n di càarè. ²¹ N wanti oniti òmāa ndi wèè yènni yetarè inkè kó kutempè mmieke, Efadammú boti kou Bikidi bire Sebaa wèè dó kēbò nhokpàati. N duōnnè we omāà kè n yóu dihei. Kòò nitipòkù dò: Dè wenni ti bo dooténí o yuu kuduotí.

²² Kòò nitipòkù wētoò kénákè o kòbe itié nsàayi, kè bèe féuté Sebaa kédooténí Soabu o yuu kuduotí. Kòò eé ditātēheú kè behāāpòmbèe yóu dihei kēitè kékũũ mbe cēi. Soabu mōmmu nkòo wēte okpàati borè Sedisadammu.

Dafiti kó betũmbè yètē

²³ Soabu wèè do baké Isidayeeribe kó behāāpòmbè bemāu, kè Yoyadaa bire Bennaya baké Kedetiibe nè Pedesiibe. ²⁴ Kè Adodammú baké benuntāmbè bè pīñnè bè mutāmmú. Kè Aidudi bire Yosafati ntú wèè to dihei kó yepáte. ²⁵ Kè Sewaa tu opátíwāati, Sadaki nè Abiataa kè bè tu ikuš niùbè. ²⁶ Kè Yaii yaābire Idaa múnke tú ikuš niùti ke bonè Dafiti.

21*Kabaoniibe nè Sauri yaābí be kó tināānti*

¹ Dafiti kó tikpàti mieke kè dikōnni marii tanní ke dò yebie nyètāāti. Kè Dafitii beé nti Yiè nKuyie nkè kùu ò tēnnè ke dò: Dè di tūōkení, Sauri nè o cētēè bè tu mèè kpéi nke benitikūbè ke kùo Kabaoniibe.

² Kè okpàati Dafitii yú Kabaoniibe ke bo bè nàké. Bè do í tú Isidayeeribe, Amōriibe bèè do sùš bēmbè, kè Isidayeeribe dò bè í yóò bè kùo. Nè memme kè Sauri ndó kè bè kùo ò dó mèè kpéi nkēnkānkè Isidayeeribe nè Sudaa kòbe meyei. ³ Kè Dafitii beke Kabaoniibe ke dò: N do nkédàò ba di kpéi? M bo yīme meyei mmèè di do kè mèè nósté di inkè, kè di pā ti Yiè nKuyie nkòbe mesàà?

⁴ Kè Kabaoniibe ò tēnnè ke dò: Ti kó dipèl tinti nè Sauri cētēè í yóò yietí nè idífti yoo nè mesāo nyoo ti kuš Isidayeeribe mieke òmāu. Kè Dafiti dò: N nákénè di dó ti, kè n yóò ti dōōmu.

⁵ Kè bè dò: Sauri do dó ke tí deēmu bá ti kou mōu bá nkpaá Isidayeeribe tenkè mieke. ⁶ Ti duōnnè benitibè beyiekè Sauri yaābí mieke kè ti bè nūnnè okpàati ti Yiè nKuyie ntāātē wè ei, Kibea, kè Kuyie nyā. Kòo kpààti dò n yóò bè ndi dušmmu.

⁷ Kê Dafitii coo nSauri bire Sonnatāa bire Mefiboseti ò do daúnnè mèè kpéi nho népo Sonnatāa dinuū ke yú ti Yiè nKuyie nyètiri. ⁸ Ke duú nkè bée yúni Adimōnni nè Mefiboseti Disipaa Aya kóo sapàa mbí idé ò do peiténè i Sauri, nè Sauri kóo sapàa mmòu kó initidabí inummù ò do peiténè i Badisidaii bire Adidiedi Abēdi-Meodaa ei kou. ⁹ Kòo bè duú nKabaoniibe kè bée bè nūnnè kè bée kú bemou beyiekè ti Yiè nKuyie nyìkè. Bè do yóó bè kùu ke sús mbè ketíri mudidèi mmu.

¹⁰ Kê Disipaa Aya kóo sapàa ntúóté kufààtònkù képitè dipèri Ìnkè ke nde mbo, kètúóté mudidèi ketíri dii mōnni kētuakenè fetaafè bo domè ke bè nì. Kòò níi ntúū nke bè bàa tinàti kényiè nke bè bàa tikpasinti.

¹¹ Memme kè bée náké Dafiti Disipaa Sauri pocēnni Aya bire dàò dè. ¹² Kòo kote Kadaadi tempè Yabesi ei kabe borè kécauté Sauri nè Sonnatāa be kūs. Ke yé Fidisitēēbe do na dii mōnni Sauri Kidiboa ei kè bè kùumu wenwe nè Sonnatāa Beti-Seā tentēmbii kēsaa nkè Yabesi ei kabee sori kè bè tūtóté. ¹³ Kê Dafitii tūtóté Yabesi ei Sauri nè Sonnatāa be kūs, kětíi mbetabè bè múnke kùu bè ke sàa mbe kpeye, ¹⁴ kòo bè wēnnè kékūnnè Sauri cice Kiisi fōti Sedaa ei Bensamēe tempè mieke.

Bè dàò dii mōnni okpàati yē mmù kédeè kè ti Yiè nKuyie mmiekee do.

Isidayeeribe wēte kédokénèmè Fidisitēēbe

(1 Bekpààtibè tāmū 20:4-8)

¹⁵ Kê mudoò wēte kéānnè Isidayeeribe nè Fidisitēēbe be cuokè. Dafiti nè o kabè kè bè ndokūnnè Fidisitēēbe kòo ou. ¹⁶ Kê Benōdi Adafaa yaàbire nnáa nke tú ò bo ku Sauri, ke báátí disie pānni kòo kpāmbii ntú disaawū kè me cēékù bo cidóò bètāati. ¹⁷ Kê Abikaii Seduya biree teennè Dafiti képotè Fidisitēē kékua. De mōnni kè behāāpōmbèe yete ke dò: Dafiti bá mbè niènnè mudoò, weè tu Isidayeeribe kó femūnfè bè me nyí dó fe kó muhāā nkú.

¹⁸ Kê dēe yí kè mudoò tēmūu wēte kéānnè Isidayeeribe nè Fidisitēēbe be cuokè Kabu tempè. Muu mieke nke Sibekaii Usaa ei kou kùumè Safu Adaa yaàbire terè. ¹⁹ Kê mudoò tēmūu wēte ke yíè ānnè Kabu tempè mmieke bāke kè Yadi Betideemmu tempè kou bire Edananni ku Kodiyati tōu mōu Kati ei kou, kòo kpānni kó kudáu cēékù mānnè kuyaadūdūdū. ²⁰ Kê mudoò tēmūu wēte kéānnè Kati, Isidayeeribe dootitabè mieke kè kuhāāpōnkù makù mbo ke nō ndikpānni mediè. Ke mōke inómbi ikuò o nou nè o naàcēi, imou kè ìi wēnnè sipísidè nè inàa. Adafaa kó deyaàbire marè tó nde. ²¹ Kòò nsāā nyIsidayeeribe, kè Dafiti tāū Samma bire Yonnatāa ò kùu.

²² Dafiti nè o āāpōmbè kè bée ku Fidisitēēbe kó behāāpōmbè bènàa, bemou Adafaa naāmūnkù kabè do mbe.

22

Dafiti dèntēmè ke sante Kuyie

(Wénté Yesāa 18)

¹ Dafiti do dèntè fe nyēnfè ti Yiè nKuyie nhò deeténè dii mōnni ndi o dootitabè, dàke Sauri.

² Kòò dà: Ti Yiè nKuyie nkuu tu n kó dipèri dii n kānké,
n kó tecēkpetè n sori tēè mieke, n deetiwè.

³ Kuu n te, n sori kuu borè,
kuu tu n kó kupèrikù kuu n kānké,
kuu tu n kó kudāpikù, kuu tu okperi wèè n deeri,
kuu tu n kó tecēkpetè n sori tēè mieke,
kuu tu n deetiwè wèè n deeténè beyeibe,

⁴ Nh 33 yí ti Yiè nKuyie nyètiri nde nwe,
kè kù n deeténè n dootitabè.

⁵ Mukūū ndo n cēētemu menie nkāme,
kédonnè n kōmbūòti menéyeime kōme.

⁶ Kudānkù kó iwēī ìi do n cēēte,
kè mukūū nkó ticūòti nduó n yìkè.

⁷ Dè do n di kè n yú ti Yiè nKuyie nku kè ku nkuónnè,
kè kuu kèè n tammè ku cētè mieke kè m báamii tuākoou ku borè.

⁸ De mōnni kè ku miekee peike,
kè ketenkéē aá, kēsantè,
kè kēfinkè kó dipūū aá kēsantè.

⁹ Kè kuyukú nyiēni Kuyie nwūū,
kè fehāādeenfè yiēni ku nūu nè ihāāpēmperí.

10 Kɛ kùu kpéú ntiwɛtì kécúténí,
kén cutiní kɛ na yɛwɛtísùò.

11 Kɛ deke ofínkèmbàrì, kɛ puù,
kémputi kuyaakù miɛkɛ.

12 Kɛ dibìl̀nnì kù fité,
kɛ yɛwɛtè dieyè kù cɛ̀tɛ
kɛ dɛ sòu kɛ dò ndibinni cūmpuri.

13 Kɛ kuwenniku diekù yìéní ku ìikè
Kɛ ihāāpémperí yìè.

14 Kɛ ti Yìè nKuyie mpèú metammè,
Kuyie nkùu baké kɛ́nkè nè ketenkè kè kù pèú metammè

15 Kɛ fetaafɛ nwéí tipítì timəu kè bè sòrì
kè Kuyie ntāu ku piɛ ntipítì timəu kè bè cíɛ.

16 Kɛ kùu pɛɛ kè dàmə̀ɛ̀rì fū̀ò feité,
kè kùu wei kè ketenkè miɛkɛ feité.

17 Kɛ kùu youtení ku nòutè kɛ́nkè,
ké n yū̀ò mmenie mmiɛkɛ kédennéní.

18 Kuù n dɛ̀erínè n dootitòbè,
nè n sɪmbè bèè wɛ́rimú pɛ̀ɛ̀tɛ n kōmu.

19 N do bo mɛsémmè miɛkɛ nkɛ kè bè n cɛ̀tɛ.
Kɛ ti Yìè nKuyie mme nni nni mbonè.

20 Kɛ n dènnéní difò̀tìrì miɛkɛ,
kɛ nh òmpùnne kù n dó mèè kpéí.

21 Ti Yìè nKuyie nni nyietí n dɔ̀ori mɛmmɛ dèè sié
N wennimu kè kù n yietí mɛsàà.

22 N tūmmu ti Yìè nKuyie nkó kuce,
n yí yete ku kpɛti matì.

23 N yí yete ku kuó mai,
m mɛ n yí yete ku tannùu mari.

24 N dɔ̀orimu kù dómè.
N dakemu n yàà bo yeté mèè kpéí.

25 Ti Yìè nKuyie nni nyietí n wetí kè dè mamè mme,
n wennimu kè kù n yietí mɛsàà.

26 Ti Yìè nKuyie nwèè da dɔ̀ori dèè wenni, a we ndɔ̀ori dèè wenni.
Wèè tu onìti mómumu a we ndɔ̀ori timómmonti.

27 Kɛ wèè dò mpáí, á ɔ̀ò ò benkemu amáa paí.
Kòò tu onìti ciñti a nyé a bo ò yīmè.

28 F́sò dɛ̀erí bɛsénnibè
f́sò ɔ̀ò wénté sifɛl yɛmbè kɛ bèɛ kɛkɛ

29 N Yìè nf́sò tu n fitirè,
f́sò m mí dibìl̀nnì miɛkɛ.

30 F́sò te kè n do n dootitòbè.
F́sò te kè n sènté kuduotí.

31 Kuyie nkó kuce dò mpáí nwe,
kè ku náàntì tu timómmonti,
kè kù dò nkudɔ̀pikù kɛ kánkù bèè sòrì ku borè.

32 We ntu Kuyie nkè dɛ́ í tú f́s nti Yìè.

We ntu ti kó dipèrì dìi ti kánkè kè dɛ́ í tú f́s nKuyie.

33 Kuyie nkuù tu n kó tɛcɛkpetè,
kuù wèríkunko n cɛ.

34 Kuù kpénkunko n tààkɛ tɛhontè kpɛyi kōmɛ.
Kuù te kè n còmmú ditenni ìnkè.

35 Kuù m benkú dikpànni,
kɛ n teénnè kè n nɔ nkɛ yū̀ò ndisəwū̀ò kó mutāmmù.

36 N Yìè nha nòutè youte tɛɛ n tɔ,
kɛ n kánkè kudɔ̀pikù kōmɛ, kɛ n dɛ̀erí,
nh ɔ̀ò da yú kàa yiemmu kɛ n kpénkunnɛ.

37 Fɔ́ɔ te kɛ n kɛrɪ mɛcāā,
bá n tààkɛ í seiti.

38 M bèti n dootitabɛ mbɛ kɛ bè nɪntɛ,
kɛ n yí bè kùɔ bɛmɔu m báá wɛtɛ.

39 M bè kèétɛ kéétɛmu kɛ bè còú,
kɛ m bè nàù bè báá na kɛítɛ, m bè namu.

40 Kuù n duò mmukpàrìwɛrímú,
kɛ te kɛ n dootitabɛ m bòútɛ.

41 Fɔ́ɔ te kɛ n dootitabɛ bùtínɲɛ kɛ coké,
kɛ nh auté n sɪmbɛ kɛ bè kòù.

42 Kɛ bè kuò mbá òmɔù í bè teénɲɛ,
kɛ bè kuònnɛ ti Yiɛ nKuyie mbá kù í bè còú.

43 M bè nàntɛmu kɛ bè naá nkutaayukú,
kɛ m bè nàù kucɛ kó tísààtì kɔmɛ.

44 Kuù n dɛɛtɛnɛ m botí kɔbɛ bèɛ yetɛ n kpeti,
kɛ n níí nyibotí ìlkɛ,

kɛ kubotí n yí yé kù naá n kó tidaatì.

45 Kɛ bɛpòòbɛ n sánti,

kɛ m bɛí mmɛmáà bèɛ yie n kpeti,

46 Bɛ cɪtɛmu kɛ kpeuti,

kɛ yiɛní bɛ sòrɛ miɛkɛ.

47 N Yiɛ nKuyie mbomu, kuù tu n kó dipèrì,
ndéúkunkonɛ ku yètìrì, kuù tu n dɛɛtíwɛ.

48 Kuyie nkuù m pèiri,
kɛ te kɛ ibotí m bòútɛ.

49 Kuù n dɛɛrínɛ n dootitabɛ,

kɛ te kɛ n nɔ n dootitabɛ,

kɛ n dɛɛrínɛ bɛnitiyonkubɛ.

50 Dɛɛ kɛpí nte kɛ n yó nkù sánti ibotí cuokɛ,
kɛndiɛ nkɛ déúkunko ku yètìrì.

51 Kuù dɛɛrì ku kóo kpààtì kù tãátɛ wɛ,

koò dòòrì mɛsàà,

kuù dòòrì mɛsàà nDafiti nɛ o yaàbíó sáà.

23

Dafiti kó tináànti sɔnti

1 Kɛntɛnɛ Isaii birɛ Dafiti kó tináànti sɔnti,
kɛɛnɛ dɛ kóo nitidiɛwɛ náànti,
wɛɛ tu okpààtì Kuyie nSakɔbu do tũ nkù tãátɛ wɛ,
Isidayɛɛribɛ kóò dɛntì bè dɔ wɛ.

2 Tì Yiɛ nKuyie nYaá muù náà m miɛkɛ,

Kuyie nkuù àà ku náànti n nùù miɛkɛ.

3 Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù béimmu,

Kuyie nkuù kánkɛ Isidayɛɛribɛ kuù bɛí nkɛ tú

wɛɛ baké bɛnitiɛ nɛ Kuyie nkó kufɔwaa.

Wɛɛ kó tikpàtì wɛnni.

4 Ò dò ndiwennɛcànni kó kuwenniku nku,

dikũnwɛrɪni dii caánni di kó kuwenniku.

Fetaafɛ ɔɔ nɪ kɛdɛɛ kɛ kùù wennikuu míítɛ,

kɛ tífáàtì yènni.

5 Mí nDafiti n cɛtɛ kɛpɛɛ mɛ ndò,

kɛ kù n dɔònnɛ mɛtaummɛ mɛɛ yó mbo sáà

kɛ dɔú nyikuó ìi yó mɛ nkánkɛ,

kuù te kɛ n nɔ ndɛmɔu,

kuù yó n dɛɛtɛ kɛndɔɔrì n yèmmɛ dɔ dɛ.

6 Bɛɛ borimɛ í wɛnni bè dònɲɛ tipotì nti,

kɛ bè bè píenɲo,

bɛ mɛ nyí bè píɪnnɛ sínɔu kɛpɛrì.

⁷ Wèè dɔ́ kɛ́ tì pĩ nhò ò ntò temátidùòtè nte,
yoo kukpàndòú.
Kòò dèè wèe tì còú mpànkɛ.

Dafiti kó behāāpòmbè yekòmbò yembè
(Wénté 1 Bekpààtibè tǝmmú 11:10-47)

⁸ Nte Dafiti āāpòmbè yekòmbò yembè kó yeyètè: Oketiwè kperi tú Isebaadi Akimòniibɛ kou, wèè do baké behāāpòmbè kó ditinni. Wèè do kùò benitibè sikòusini (800) dimònni dimáá.

⁹ O kó difònkúò kè Aoa bire Dodo kó debire Edeasaa nhò pòkoo. Yekòmbò yembè bètàātii kòò mǝu nwe wèè do nɛinè Dafiti Fidisitɛɛbɛ bè dintémè kè Isidayeeribɛ bótí. ¹⁰ Kè Edasaa ncómmú kébaao Fidisitɛɛbɛ ke pikú o siè kòò nùtè yàa tátè kòò sonnè kè ndi pikú. Kè ti Yiè nKuyie nduú nkè Isidayeeribɛ na be dootitabè mediè ndè yiè. Kè behāāpòmbè tabè wèteni kè m bè tũ nke eiti mǝá.

¹¹ O kó difònkúò kè Adaa kou Akee bire Samaa mbè pòkoo. Fidisitɛɛbɛ do tii ndii mǝnni Deii itũ mǝi kó kupaku borè kè Isidayeeribɛ cókè. ¹² Kè Samaa cómmú kébaao, kè ti Yiè nKuyie nduú nkòò poté Fidisitɛɛbɛ kékuo. Kè Isidayeeribɛ bè na mediè.

¹³ Diyie mari mudidèi mǝnni kè benitibè bètàātii yènni behāāpònsāndèèbè tinni mieke, kékɔtɛ kɛyà Dafiti Adudammu tādènkú mieke, ke yé Fidisitɛɛbɛ do bātémè Defaii biriku. ¹⁴ Kè Dafiti mbo o sǝri, kè Fidisitɛɛbɛ bo Betideemmu. ¹⁵ Kè Dafitii dake Betideemmu kó menie, ke dǝ: We mbo kote Betideemmu tebinte tèè bo dihei bǝri ke n dǝnni kè n yǝ?

¹⁶ Kè behāāpòmbè yekòmbò yembè bètàātii ité kékètè Fidisitɛɛbɛ cuokè bè kǝri dè, kékɔtɛ Betideemmu kó tebinte kédǝnni menie nkékɔtènni kòò duú, ò mɛ nɛi nyie nkè mǝ yǝ, kè mǝ pǝ Kuyie nkécóunko kètenkè ¹⁷ ke dǝ: N Yiè nKuyie, m báa yǝ de kó menie, mǝ dǝnnè benitibè bèè duú mbe fǝmmu ke kǝtɛ ke dǝnni de kó menie mbe kó mɛyĩ mme.

Ò i nyie nkè mǝ yǝ.

Behāāpòmbè yekòmbò yembè bètàātii bèè do pĩ nde kó mutǝmmú.

¹⁸ Kè Seduyaa bire Abikaii, Soabu nantè mbaké behāāpòmbè sipísitǝāti tinni. Wèè do kùò nǝ o kpǝnni o dootitabè sikòusitǝāti (300). Mǝmǝ kòò yètiri feité behāāpòmbè sipísitǝāti mieke.

¹⁹ Kòò naá nhodiwè be cuokè, kè bè baatè, ò mɛ nnè i nna kémaatènè bètàātii tinni kǝbe bembɛ.

²⁰ Yoyadaa bire Bennaya Kabuseedi èi kou, ohāāpònkperi mǝu kó debire, kòò kpa nkèna o dootitabè mediè. Wèè do kùò Adiyee di bí idé Mǝabu èi kǝbe. Wèè do ta yeciricirè fǝtiri nǝ muséé nkékuo diciriciri. ²¹ Wèè múnke do kùò Esibiti kǝbe kóo nitikperi mǝu, ke sǝ nkòò tǝ dikpǝnni kòò kǝtenko kupǝati kè di fiètɛ kòò kùò. ²² Bennaya do kpa ndii kpǝnni kǝpétè diyètiri sipísitǝāti kǝbe tinni mieke. ²³ Kòò yètiri feité mediè nsipísitǝāti kǝbe tinni mieke, ò mɛ nɛi nna ke tǝkè bètàātii tinni kǝbe. Kè Dafitii ò tǝatè kòò mbaké tihāāpǝnti tii ò báa.

²⁴ Sipísitǝāti tinni kǝbe do tú: Asayeedi Soabu nantè nè Dodo Betideemmu èi kou bire Edananni. ²⁵ Nè Samaa nè Edikaa Adodi èi kǝbe. ²⁶ Edesi Pedeti èi kou Ikési bire Idaa Tekoa èi kou. ²⁷ Abiesee Anatoti èi kou nè Mebunnaii Usaa èi kou. ²⁸ Sadimǝo Aoa èi kou nè Madaii Nǝtofaa èi kou. ²⁹ Baana bire Edebu Nǝtofaa èi kou tóke nè Dibaii bire Itaii Kibea èi kou, Bensamɛ tempɛ mieke. ³⁰ Nè Bennaya Pidatǝ èi kou nè Itaii Kaasi èi kou. ³¹ Nè Abi-Adinǝo Beti-Adaba èi kou nè Asimafeti Baudimmu èi kou. ³² Eidiaba Sadimǝo èi kou, Yasenni bí kó dǝmarè, kè de yètiri tu Yonnatǝā. ³³ Samaa Adaa èi kou nè Sadadi bire Aiyammu Adaa èi kou. ³⁴ Nè Edifedee Akasibaii bire Maaka èi kou nè Aitofeedi Kido èi kou bire Ediyammu. ³⁵ Esidaii Kadimeedi èi kou nè Padaii Adabu èi kou, ³⁶ nè Natǝā bire Ikadi Tisoba èi kou nè Bani Kadi naàmùnkú kou. ³⁷ Sedeki Amòniibɛ boti kou nè Nadaii Bedoti èi kou wèè do tǝu Seduya bire Soabu kpǝrimentii, ³⁸ nè Idaa Yetee naàmùnkú kou nè Kaarebu, tɛè cǝtè temáa kou. ³⁹ Nè Udii Itiibe boti kou, kè bèè wènnè bǝmǝu sipísitǝāti nè bèyiekè.

24

Dafiti kàammè Isidayeeribɛ kè ti Yiè nKuyie mmieke bè peike
(Wénté 1 Bekpààtibè tǝmmú 21:1-6)

¹ Diyie mari kè ti Yiè nKuyie mmieke yènni Isidayeeribɛ, kè kùu nampe Dafiti yèmmè kòò dǝò dèè yóò bè tǝni mɛyèi, kòò dǝ bèè kaa nyIsidayeeribɛ nè Sudaa kǝbe. ² Kòò náké behāāpòmbè kóo kóti Soabu wèè ò bonè ke dǝ: Ce nyIsidayeeribɛ tenké kǝmǝu kékaa mbenitidaabè n dǝ kényé bè mǝmè mme.

³ Kè Soabuu ò tǝnnè ke dǝ: Okpǝati n dǝmu ti Yiè nKuyie nduú nkè Isidayeeribɛ sũ nképɛɛtè mǝe nkuce tekòutè (100), kǝa bè yǝ nè a nǝnfè. Dè nè dǝmmè kǝa dǝ kǝpĩ nde kó mutǝmmú boti?

⁴ Kòo kpààti baa mpí nho béi ntí Soabu nè behāāpàmbè iwēi yembè tǒbè. Kè bèe yóu kédòò okpààti yèmmè, kèité o ciètè kékote benitibè kàmmù, ⁵ késénté Suditēē kékete Adowee ei dii bo Kadi kó kubiriku cuokè, kèdeè kékote Yasee. ⁶ Kè bèe ta Kadaadi kēpēētē kékote Itiibe ei Kadeesi nè Tāā-Yaani nè de kó sihekesi nè Sitōō, ⁷ kēpēētē kékote Tiiri kó dihei kperi kuduotí fité di, Itiibe nè Kannahāa kǒbe do te yē, kēpēētē kētuoke Beerisebaa Sudaa tempē nkubakú cānku bíékè. ⁸ Bè dèè dii mǎnni be tenkè kemou kēwēte Sedisademmu ke sǎ ndè mǎke betāābè bèwei nè yewe sipísidè nè bè ketémè mukàmmù. ⁹ Kè Soabuu náké okpààti bè kàa nylisidayeeribe kó behāāpàmbè kè bè māmè sikōupikōūsini (800000), Sudaa kǒbe sikōupikōūsinnūmmù (500000).

Kuyie mpotémè Dafiti ò kàa mmèè kpéi mbenitibè

(Wénté 1 Bekpààtibè tōmmù 21:7-17)

¹⁰ Kè Dafitii banté ò cààrēmè kòo kǎmbùtiti do, kòo náké ti Yiè nKuyie nke dǎ: N Yiè nKuyie n cààrēmu mediè n kàammè benitibè. M bantēmu n cààrēmè, n dǎò tiyēinti nti, á n cié. ¹¹ Ó yí memme kénhennini dikūnweñi ke sǎ ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pāānāānti náāntò Kadi wèè do ò bonè ke tú: ¹² Kǒte kénáké Dafiti ke dǎ: N tú nh ò duǎ ntiyēiti titaāti ndi, ke tú wèè tāāté ò dǎ kú kè n kú nhò poté. ¹³ Kè Kadii kǒte kényà Dafiti kóò náké Kuyie nhò náké ti ke dǎ: Kàa dǎ dikōnni bo tannimè a ei ke dǎ yebie nyēyiekè á tāāté. Kàa me ndǎ a dootitǎbè bo nda betimè betāābè bètāāti mieke, á tāāté. Kàa me ndǎ mukūū mbo tannimè mmè kè benitibè nkǎ nke dǎ yewe yētāāti, á tāāté. Toti a yèmmè kè n náké n dǎ nkénáké ti wèè n tōnni.

¹⁴ Kè Dafitii náké Kadi ke dǎ: N yèmmè meè cààrè mediè. Kè ti do ti Yiè nKuyie nnǎtè mieke dè tōūmu, ke yé kú sémmè deumè. M báa do n nítitōu nǎu mieke.

¹⁵ Memme kè ti Yiè nKuyie nduonni mumōmmù mùu kǎu Isidayeeribe cuokè. De kó dikūnweñi kētuakenè kú dǎu ndii mǎnni Isidayeeribe tenkè kemou mieke kè benitibèe kú sikoupiisilyiekè (70000) de yiè. ¹⁶ Kuyie ntōnni yǎute dii mǎnni di nǎtè Sedisademmu ñnkè ke bo bè poté kuyēiku, kè ti Yiè nKuyie n náké ku tōnni ke dǎ: Dè sǎnnèmu memme, a ténke báa poté.

Ke sǎ ndi berinè Sebusiibe kou mǎu bè tu wè Adafunaa o kó kuyiè borè. ¹⁷ Kè Dafitii yà ti Yiè nKuyie ntōnni kǎumè kékúonnè Kuyie nke dǎ: N cààrēmu. Míi yeté! Benitibè bie nyí cààrè mǎmamù, mí nnè n ciètè tǎi dǎ nha ti poté.

Dafiti maāmè diwūōtōnni Kuyie nkpeí

(Wénté 1 Bekpààtibè tōmmù 21:18-26)

¹⁸ De kó diyie dimāa mieke kè Kadii kǒte kényà Dafiti kóò náké ke dǎ: Deke Adafunaa yiè borè kémaā diwūōtōnni ti Yiè nKuyie.

¹⁹ Kè Dafiti kǒte kéndōnnè ti Yiè nKuyie ntí nákémmè ku pāānāānti náāntò Kati kòò ò náké. ²⁰ Kè Adafunaa sǎnnéni kényà okpààti Dafiti kòo kèróo, kòo cokéni kénínkú késǎnnǎo ò ñikè. ²¹ Kóò beke ke dǎ: Okpààti dè dōmmè kàa kǎriní m borè? Kè Dafiti dǎ: N dǎ a n fíténè a yiè nku kè m maā ti Yiè nKuyie ndiwūōtōnni kè dèe yie nkè kú poté kùu yēiku Isidayeeribe kè kùu deè. ²² Kè Adafunaa dǎ: Okpààti túóté a dǎ dèè kó dimāa kēpā Kuyie. Nte inààke, túóté i kēféuté, túóté tenaasāntè kó ideí kētuōnnè. ²³ Okpààti, n da pǎmu demou, ke tú a Yiè nKuyie ncǎutè a pǎnni, kè da dǎò mesāa.

²⁴ Kòo kpààti Dafitii ò tēñné ke dǎ: Yóu kè n dè donté ke da yietí, n yí dǎ kēpā n Yiè nKuyie ndēmarè n yí fēūtè dèè kpéi.

Memme kè Dafitii donté kuyiè nè inààke medítibii nsipísinnūmmù, ²⁵ kémaā diwūōtōnni deborè kǎfié ti Yiè nKuyie nyiwūō kētuō kǎfiénè metaumme kpeyi. De mǎnni kè ti Yiè nKuyie mbè wénté fenonsāāfè, kè kuyēiku kú do bè poté kùu deè.

Bekpààtibè pátíri ketirì Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Meketimè mǎnni Bekpààtibè pátíri ketirì nè di dèrì de kó yepáte yedé do wē ndimari máa ndi. Bekpààtibè pátíri ketirì ti náa nSadamɔ́ kó tikpàti kpéi nke nè betòbè bèè ò tǔnnenì be kpèti, Sadomɔ́ kó tikpàti kpèti tii nè dake fei nè ò maámè Kuyie ncètè nè tekpààticètè. O fǒmmu kó kumànkù, kòo nè wētè keta mubɔ́ɔféù, nè mufǒmmu yeimu mieke, kètúóké benitipòbè kè dèe tonté.

Memme kè Kuyie nyóu kè be kpààtiyuu toté iwúu nyii do bo kubakù you bíékè ì ténke í nyie nke bo mbús Sadomɔ́ bire, kéwáa mbe kóo kpààti. Memme kè dèe dɔ́ yekpààtiyɔ̀ yàte yèdèè, Sudaa kòbe kó dikpààtiyuu nè Isidayeeribe kperi kè yè níi nnaati di mmǎnni diteri késinte.

Dii pátíri ti náa nhokpààti dǒmmè kéndé Kuyie. Wèè kpààti dé Kuyie nweè 5 ntɔ̀ dihei kè dè naati. Kàa bo yetemè Kuyie nkéfié yebakè kè dè touni dihei kó mucaarimù. Kuyie ndo duonni mu ku pāānāanti nāamhè péu kè bè bo ndenni bekpààtibè ku náanti, wèè né do dake ñfeí mbe mieke wèè tu Edii 17-19:21

Di mpátíri náanti dúú kè dǒmmè

1. Dafiti kó yewe sonye kó tináanti 1:1-2:12
2. Sadomɔ́ kó tikpàti 2:13-11:43
3. Yekpààtiyɔ̀ totémè Odoboammu nè Sodoboammu be kó dimǎnni 12:1-14:31
4. Sudaa kòbe kó dikpààtiyuu nè Isidayeeribe kperi ye kó tináanti kéntɔ̀ kétuakenè Akabu kó dimǎnni 15:1-16:28
5. Akabu kó tikpàti 16:29-22:40
6. Sosafati nè Sodammu nè Asadia 22:41-54

Adonniya dǒmè kécɔ̀utè tikpàti

¹ De mǎnni ke sǎ nhokpààti Dafiti kòtè ke mènke kòtè, bá kè bè ò dàtinnè tiyàati ò báa keè kuyiinkù. ² Kòo kó betòmbèè ò nàkè ke dɔ̀: Okpààti yóu kè tí da wáa nhosapàa nkòo nda pī mmutǔmmú kéntú a pokù kè dí nwē nke dɔ̀u kòo nda dèi muséé.

³⁻⁴ Memme kè bèè íté Isidayeeribe tenkè kemɔ̀u mieke osapàa nsàawè wammù, kèpétè Sunemmu eité mieke osapàa, kòò mènke wenni mediè, nkòo yètiri tu Abisaki, kè bèè ò kǎtenni kóo dúú nhokpààti kòo mpí nho tǔmmú. Ò me nyí nhò dúsnè.

⁵⁻⁶ Abusadammu do ku kè Adonniyaa Akiti do peiténè wè Dafiti. Kè wèè naá Mpo, kéntú odasáati, o cice do í ò bǎnnè timati, kòò mpɔ̀ti ò tǔmè okpààti kóo dapàa nkénnaá nke tú: Míi yóó naá nhokpààti. Kòo wáa ntenaasāntè nè te dèèbè nè behāāpòmbè sipísinnùmmù, ⁷ kédakenè Seduya bire Soabu nè ikuú niùti Abiataa kè bèè ò tǔnnè. ⁸ Ikuú niùti Sadaki nè Yoyada bire Bennaya nè Natāa ti Yiè nKuyie mpāānāanti náantò nè Simmei kényiènè Dei nè Dafiti kó behāāpòmbè bembè í nyie nkòo tǔnnè.

Natāa nè Batisebaa bè kòrinémè Sadomɔ́

⁹ Diyiè mari kè Adonniyaa ānnè dibanni diyaahútari borè, Ā-Dokedi binte také, kèfié ipe nè inàake nè iwúú ì ñ mekùú, kényú o tebií nè Sudaa tempè nkó bekòtibè bèè do pī nhokpààti Dafiti tǔmmú. ¹⁰ Ò me nyí nyu ti Yiè nKuyie mpāānāanti náantò Natāa nè Bennaya nè behāāpòmbè yekòmbò yèmbè nè o tebite Sadomɔ́.

¹¹ De mǎnni kè Natāa kòtè kénya Batisebaa Sadomɔ́ yò, kóo nàkè ke dɔ̀: A kèè Akiti bire Adonniya dǎǎrimè ke dò nhò tu okpààti, bá n yiè nhokpààti me nyí ti yéa? ¹² N yóó da dúú nyitié nyi, kàa yie nke ì tǔnnè a deetè amáa nè a kóo dapàa nSadomɔ́. ¹³ Kòtè kénya okpààti Dafiti kóo nàkè ke dɔ̀: Okpààti a do n nàkèmu kè dɔ̀ n kóo dapàa nweè yóó naá nhokpààti a kó difǎnkúò kékari a kpààtikàri, dè né yíme kè Adonniya wèè naá nhokpààti?

¹⁴ A yó nkpaá kóo nāannè kè n kotoomu m mǎmmu nkéyí kónné a nùù.

¹⁵ Memme kè Batisebaa kòtè okpààti borè, ò do me nkòtèmmèmu, kénsǎ nho bo kudieku kè Abisaki Sunemmu kou de bo ke pī nho tǔmmú. ¹⁶ Kè Batisebaa nínkú késinnó okpààti ìikè, kóo kpààti ò beke ke dɔ̀: A yè mba? ¹⁷ Kòò dɔ̀: Okpààti a do bèimmu kényú ti Yiè nKuyie nyètiri ke dɔ̀, n kóo dapàa nweè yóó naá nhokpààti a kó difǎnkúò, kékari a kpààtikàri. ¹⁸ N nè bo ke yo kè bè tu Adonniya wèè naá nhokpààti bá a í yé. ¹⁹ Ò ānnè dibanni ndi ke kúo inàake péu nè iwúú ì ñ mekùú nnè ipe, ke yu a kó bedapòmbè bémɔ̀u nè ikuú niùti Abiataa nè behāāpòmbè kóo kóti Soabu, ò me nyí yu a kóo dapàa nSadomɔ́. ²⁰ Okpààti, Isidayeeribe bémɔ̀u da kèmmúmu a bo bè nàkémè wèè yóó sɔ̀atè a kpàti. ²¹ Kè meè dake a bo kú dii mǎnni bè bo ti wénté beyeibe mí nnè m bire.

²² Kè Batisèbaa nkpaá me nnáánnè okpààti, kè Natāa tuokoo. ²³ Kè bèe náké okpààti kè dā: Natāa kōtení. Kè Natāa taroo kénínkú kēsínnsó okpààti ìikè, ²⁴ kóò beke kè dā: Okpààti, fšš yē nhAdonniya náa nhokpààti kékari a kpààtikàrà? ²⁵ Ò kōtemu yíe nDokēedi binte borè, kè ánnè dibanni diari, kè kùò inààke péu nè yēnaadabe yèè ā mekùò nnè ipe, kè yu a kó bēdapàmbè bēmau nè behāāpàmbè kó bekótibè nè ikuó niùti Abiataa. Bēmau kè bè wē nke yo nke yš mmenāa nke pīkù kè tú: Okpààti Adonniya mbo sáà! ²⁶ Ò me nyí yu ikuó niùti Sadōki nè Yeoyada bire Bennaya, bá a bire Sadomāo nè mí mómumu. ²⁷ Okpààti fšš yie nke tāātē wēè yóó sōoté a kpàti, bá a í ti náké tinti a kó bētōmbàà?

Dafiti tāātēmè wēè yóó sōoté o kpàti

²⁸ De mōnni kōo kpààti Dafiti duó nkè bèe yúni Batisèbaa kōo wētení kécómmó okpààti ìikè. ²⁹ Kōo kpààti bēi nke dā: Ti Yiè nKuyie mbomu! M bēimmu kè yu ku yētiri, kuú do n dēetē m bo dii mōnni meháárimè mieke. ³⁰ M bēimmu kè tú n yóó dōmumu yíe n da dōúnnè dii nùu, kè tú a bire Sadomāo bo sōoté n kpàti kékari n kpààtikàri.

³¹ Kè Batisèbaa nínkóo kēsínnsó okpààti ìikè kébēi nke dā: Okpààti, mbo sáà!

³² De kó difōnkúò kōo kpààti Dafiti duó nkè bèe yúni ikuó niùti Sadōki nè ti Yiè nKuyie mpāānāahti náāntò Natāa, nè Yeoyadaa bire Bennaya kè bèe tuakēni. ³³ Kōo bèe náké kè dā: Tūótēnh nh āāpàmbè bèe n kpāānè kè di kōte kēdee m bire Sadomāo sāmmarímú kóò kōtennè Kiyōš. ³⁴ Kè ikuó niùti Sadōki nè ti Yiè nKuyie mpāānāahti náāntò Natāa, kè bèe ò cóú mmekùò nkóò cāñné, kōò ntú Isidayēribe kóo kpààti. Kè bèe dēè dí eé ditātsheú kēhuu kè dā: Okpààti Sadomāo mbo sáà! ³⁵ De kó difōnkúò kè di ò tūnnē kēkonni dihei, kōo kari n kpààtikàri, wēè yóó sōoté n kpàti, n we ntāātē kōo bo mbaké Isidayēribe bēmau nè Sudaa kōbe.

³⁶ Kè Bennaya tēnnē okpààti kè dā: Okpààti, dē wennimu mediē, ti Yiè nKuyie nha tū nkú kuú bēi nnè a kó dinùu mieke. ³⁷ Kù do da bonē mèè boti, kù mme mbonē okpààti Sadomāo, kédéúkūnnē o kpàti kè tii pēētē fš n yiè nDafiti a kpēti.

Bē pīrímè Sadomāo tikpàti

(Wénté 1 Bekpàatibè tōmmú 29:21-25)

³⁸ Kè ikuó niùti Sadōki nè ti Yiè nKuyie mpāānāahti náāntò Natāa nè Yeoyadaa bire Bennaya nè Kedetiibe nè Pedesiibe, kè bèe kōte Sadomāo borè, kóò dēe nhokpààti kóò sāmmarímú, kóò kōtenē Kiyōš. ³⁹ Kè ikuó niùti Sadōkii ta ti Yiè nKuyie ntou kētūótē dinaāyēnni kè di cūs mekùò, kè mè cóú nSadomāo yuu ìnkè, kóò cāñné kōò bo ntú okpààti. Ò dēè mēmme kè bèe eé ditātsheú kēhuu kè dā: Okpààti, Sadomāo mbo sáà! ⁴⁰ De kó difōnkúò kè bèe ò tūnnē kè bèe wētení dihei. Kè benitibè eu itarí kè diwēi bè bo mediē nkè bèe úú kè ketenke sánti.

Adonniya yīkēmè ò do dō kédāò ti

⁴¹ De mōnni kè sš nhAdonniya nè ò do yu bè kè bè di kè dēè, kēkeē kutoweku, kè Soabuu bantē ditātsheú dabōnni kè dā: Ba nkó kutoweku dáátí dihei?

⁴² Ò kpaá me nnáá nkè ikuó niùti Abiataa bire Yonnatāa tūakēni, kè Adonniya dā: A tú oniti mómumu nwe, tanni! N yēmu kè dō nha ti tōni tināāhsàati nti. ⁴³ Kōò dā: Áá, m pētínke dō kè da náké okpààti Dafiti tāātēmè mme Sadomāo kōò bo sōoté o kpàti. ⁴⁴ Ò duó nkè ikuó niùti Sadōki nè ti Yiè nKuyie mpāānāahti náāntò Natāa nè Yeoyadaa bire Bennaya nè Kedetiibe nè Pedesiibe nè okpààti kó tihāāpānti kè bèe deē nSadomāo wenwe okpààti o kóò sāmmarímú kōò cíe Kiyōš binte borè. ⁴⁵ Kiyōš binte borè kè ikuó niùti Sadōki nè ti Yiè nKuyie mpāānāahti náāntò Natāa kè bè ò cóú mmekùò nkóò pīntikpàti. Kè dēè kè benitibè bēmau ò ciēnni nè diwēi, di do yo dēè kó kutoweku. ⁴⁶ Kōo tūakēni, kè dáátí kè kàri dikpààtikàri. ⁴⁷ Kōo kpààti tūmbè kōtení kè sánti okpààti Dafiti kè tú: Ti Yiè nKuyie nha tū nkúu déúkūnnē Sadomāo kpàti kè tii pēētē a kpēti do dōmmē, kè nti cēēnē. Bē yī mēmme kōo kpààti sīnnó o dōú ìnkè, ⁴⁸ kébēi nke dā, ò sánti o Yiè nKuyie nyIsidayēribe tū nkú kuú ò duó nwēè yóó sōoté o kpàti, kōò yā nè o nōnfē dē dōmmē.

⁴⁹ Kè Adonniya kōbēe ti kēè kè be kōntii aá, kè bèe ciété bēmaá bēmaá bá wē o kó kupíkú. ⁵⁰ Kè kufšwāa nhautē Adonniya kōo coké Sadomāo kékote diwūštōnni borè, kēncómmú kēpī ndi bākē. ⁵¹ Kè bèe náké Sadomāo kè dā: Adonniya coké fš nwe kè kōte kē cómmú kè pī ndiwūštōnni kó yebākē, kè náá nkétú ò í iti káa í pārikē kè tú a í yóó ò kùu.

⁵² Kè Sadomāo bè tēñné kè dā: Kōò dōari kè dē wenni m báá ò kááké, kōò me nyí dōari kè dē sié ò dō nkékúmu.

⁵³ Mēmme kè Sadomāo tš nkè bèe yúni Adonniya diwūštōnni borè, kōo kōtení kè nínkóo okpààti Sadomāo ìikè. Kōò ò náké kè dā: Kō nha cēētē.

2

Dafiti duómmè o tié nsanyi Sodomao

¹ Dafiti banté dii mǎnni ò duúnnémè mukũ nkéduó nyitié nsanyi o bire Sodomao, ² kóò náké ke dǎ: N tǎónnè m bo túnnè mǎmmè ti yembè kó kuce. Túóté tikǎnyauti a kótému. ³ Á ndǎori ti Yié nKuyie nha tǎ nkú dǎmè, á ntú nku kó kuce, kǎntú nku kuú nǎ ku tannǎ, kǎntú nku béi nti nǎ ku kuú ì wǎri Mǎyiisi páte miéke. Mǎmmè a dǎori dè dǎmǎu bo nyíémme. ⁴ Mǎmmè ti Yié nKuyie mbo dǎámè kú do n náké ti ke dǎ: Kǎa yaábí dǎori n dǎmè ke tǎ n kó kuce nǎ timómmǎnti ke n túnnè bǎ yémme mǎmǎu, a ciǎtè báá paà okpàati.

⁵ De kó difǎnkúò a báá yǎ nYeduya bire Soabu n dǎò dè, weè kúò Isidayeeribe kó behǎāpǎmbè iwǎi yembè bédé, Nǎe bire Abunǎe nǎ Yetǎe bire Amasa. Bè do kari bǎmmuú nwe bá mudòò í bo, kòò bè kúò. De kó mǎdǎòrimè dǎnnè ò tǎi meyĩ mme n neùti nǎ n naàkǎnfè. De kó meyei mbo o yuu ìnkè nke. ⁶ Dǎò mǎcìi nha báá ò yóu kòò kóté kékú. ⁷ Á nyé Badisidaii bí nKadaadi èi kǎbe kpéi. N do cokú a kóò kóti Abusadǎmmu kǎ bǎe kǎtǎni kǎ n teennè. Nǎ dǎ kpéi nhá bè dǎò mǎsǎà. ⁸ A múnke báá yǎ mBǎnsamǎe botí kou Kǎdaa bire Simeii kpéi mBaudimmu èi kou. N do cooti dii mǎnni kǎ kari Mǎannǎimmu kǎ weè ní nni mǎbǎmmu kusǎnkú ke tǎ m bo yǎ! Kǎ n wǎte kǎnkǎntiní kòò kǎtǎni Suditǎe kǎ n co. N dǎ nhò dǎúnnè dinùù ti Yié nKuyie nyíikè ke dǎ: M báá ò kúò. ⁹ A tú mǎcìi nyíe nwe a bá nhò wúò nhosǎàwè bá ò mǎ nkótémè, a nyé a bo yíme kóò dǎite.

Dafiti kumè kǎ Sodomao nsǎkénè o kpàti

(Wǎnté 1 Bekpàatibè tǎmmu 29:26-28)

¹⁰ Kǎ Dafitii kú kǎ bǎe ò kǎnnè o èi Sedisadǎmmu. ¹¹ Ò do baké Isidayeeribe ke dǎ yǎbie nsípísínàà ndi. Ò do bo Ebunǎo ke dǎ yǎbie nyèyiekè ndi kǎmbo Sedisadǎmmu ke dǎ yǎbie nsípísitǎati nǎ yǎtǎati. ¹² Mǎmmè kǎ Sodomao sǎtǎ o cǎe Dafiti kó tikpàti, kòò kpàtíi dǎuke mǎdiè.

Sodomao kúomè Adonniya

¹³ De mǎnni kǎ Adonniyaa, Dafiti pokú Akiti do ò peiténè wèe kǎte kǎyá Batisǎbaa Sodomao yǎ, kòò ò beke ke dǎ: A kǎtǎnni kusǎàkú nku bakaà? Kòò ò tǎnnè ke dǎ: Èè, ¹⁴ kǎdeé ke dǎ: M mǎke timati nti ke bo da náké. Kòò dǎ: Béi!

¹⁵ Kǎ Adonniya dǎ: A yǎmu a mǎmmuò, mmú do dǎmmè kédii tikpàti. Isidayeeribe bǎmǎu do baa mǎi bo naámmè okpàati. Dè mǎ nyí yie nke mǎ dǎò. Kǎ n tebitǎ Sodomao weè tǎ di, ti Yié nKuyie nkuú mǎ nyé. ¹⁶ N dǎ a n dǎò timati nti, a báá yete! Kǎ Batisǎbaa dǎ: Béi! ¹⁷ Kǎ Adonniya dǎ: N da báámmu, mǎo okpàati Sodomao kòò n duó nhAbisaki Sunǎmmu èi kou kǎ m puoke, n yémme dǎ nhò báá wè nda yetenè. ¹⁸ Kǎ Batisǎbaa dǎ: Dè wenni, m bo kǎte kǎyá okpàati, kóò béinnè a kpéi.

¹⁹ Mǎmmè kòò kǎte kǎyá Sodomao ke bo ò béinnè Adonniya kpéi. Kòò kpàtíi Sodomao íté o kǎri ìnkè kékéténí o bíkè kénínkú kǎsǎnnǎo kǎwǎte kékari, kǎduó nkè bǎe dóú ndikpàatikàri tǎri o bakú yóu, kòò yǎo kari kóò pǎennè, ²⁰ kóò náké ke dǎ: N dǎ ke da mǎo timati nti sǎmpǎrè a báá yete dò! Kòò kpàatíi ò tǎnnè ke dǎ: N yǎ mǎo a dǎ dè n yí yóó dè nda yetenè. ²¹ Kòò yǎ dǎ: Tí báá duó nhAbisaki Sunǎmmu kou Adonniya kòò puokaà?

²² Kǎ Sodomao ò tǎnnè ke dǎ: Dè yíme kǎa tu n duó nhAbisaki Sunǎmmu kou Adonniya kòò puoke? A pǎnke na nyí nh ò duó ntikpàti, weè mǎ ntúmè Mpo. Duó nkè nh ò duó ntikpàti wenwe nǎ o kǎbe nǎ ikuó niùti Abiataa nǎ behǎāpǎmbè kóò kóti Soabu.

²³ Kǎ Sodomao parikè nǎ ti Yié nKuyie nyètiri ke dǎ: Adonniya mǎ ndǎátí ke beke tǎ, kǎ n yí ò kúò ti Yié nKuyie nni mpoté! ²⁴ Nǎ ti Yié nKuyie nkúò n kǎnnè n cǎe Dafiti kó dikpàatikàri, ke fií n kpàti, kǎ béi nke yí: Tikpàti bo mbo n ciǎtè sǎà. M parikèmu nǎ ku yètiri ke tú Adonniya bo kú yíe, ²⁵ kǎtǎ nYeoyada bire Bennaya kòò ò kúò. Mǎmmè Adonniya kumè.

Sodomao bètimè Abiataa Sedisadǎmmu

²⁶ Kòò kpàati Sodomao náké ikuó niùti Abiataa ke dǎ: Íté diǎ nkékò nhAnatǎti a ciǎ. A dò nkékuǎmu. M mǎ nyí dǎ ke da kuò ke yé fǎò do tǎumè ti Yié nKuyie ntaummè tǎu n cǎe Dafiti kó dimǎnni, kǎ dǎ wǎnnè kǎ ta mehǎárimè miéke.

²⁷ Mǎmmè Sodomao ò bètimè bá ò tǎnke í ntú ikuó niùti. De mǎnni kǎ dǎe dǎò ti Yié nKuyie ndo náké ti Sidoo èi ke dǎ ti yóò tuǎkǎni Edii ciǎtè.

Sodomao kúomè Soabu

²⁸ Kǎ Soabuu keè tǎi tǎòkǎni Adonniya nǎ Abiataa kǎcoké kǎta ti Yié nKuyie ntaummè tou kǎncómmú kǎpí ndiwústǎnni bǎkè. Soabu do kómmúmu Adonniya nǎ dimǎnni, ò mǎ ndo í kómmú Abusadǎmmu. ²⁹ Kǎ bǎe náké okpàati Sodomao ke dǎ: Soabu coké ke kǎte ti Yié nKuyie

ntaummè tou ke cómmú kẹ́pí ndiwūstànni bàkè. Kẹ́ Sadomáw t̃s nYeoyada birẹ Bennaya ke dọ: Kọ́tẹ kóò kùu.

³⁰ Kẹ́ Bennaya kọ́tẹ kénáké Soabu ke dọ: Okpààti tu a yènni dande, kòo yete ke dọ: N yí yeti! N dọ kékú diẹ nde.

Kẹ́ Bennaya wẹ́tẹ kénáké okpààti Soabu náké tì. ³¹ Kòo kpààti dọ: Dè wenni, kuw we dẹborè kéndònnè ò bẹi nti, kóò kùnnè. Kòò kùu bèè nitisààbè báá tì bonté kukúsínkú, mí nnè n cice cìfètè. ³² Nèè birẹ Abunee Isidayeeribe āāpòmbè kóo kóti nè Amasa Sudaa āāpòmbè kóo kóti. Bè do tú benitisààbè mbe kóò pẹ́fètè, kòò bè kùu disòrì bá n cice í yé. De kó meyei mbo do o yuu ìnkè. ³³ Bèè ò bonté kusínkú wenwe nè o cìfètè kòboò sáá. Kẹ́ tì Yìè nKuyie nkó mesàà nní mbonè Dafiti nè o yaábíò ìi yó nsáké o kpàti sáá.

³⁴ Mèmmè kẹ́ Yeoyada birẹ Bennaya kọ́tẹ kóò kùu kẹ́ bèè o kùnnè o cìfètè. O cìfètè do bo dikpáa ndi. ³⁵ De mōnni kòo kpààti túóté Bennaya kécónnè Soabu f̃t̃iri kòò mbaké behāāpòmbè, kétúóté Sadoki kécónnè Abiataa f̃t̃iri kòò ntú ikuá nùiti.

Sadomáw kùomè Simeii

³⁶ Kẹ́ Sadomáw duó nkè bèè yúni Simeii, kòo ò náké ke dọ: Maá a cìfètè Sedisademmu kẹ́mbo, a báá yé kéntú a bo kọ́tẹ dẹmarè. ³⁷ Kàa yé diyiè mari ke sènté kukó nSetinaw a nyé ke dọ nha kumu, dè me mbá ntú n kpeti, nè a yuu ndi. ³⁸ Kẹ́ Simeii dọ: Dè wenni okpààti, n yóó dọ́mbo a bẹi nti. Mèmmè kẹ́ Simeii mbo Sedisademmu kẹ́mante. ³⁹ Yebie nyètāāti kó difānkúò kòo kó tidaati matì tidétìi coké, kékote Maaka birẹ Akiisi Kati kóo kpààti borè. Kẹ́ bèè náké Simeii ke dọ: A daati bo Kati nwe. ⁴⁰ Kòo deke o sāmmarimú kékote Kati, kécauté o daati Akiisi borè, kẹ́wẹ́tẹ kékōnnè Sedisademmu. ⁴¹ Kẹ́ bèè náké okpààti Sadomáw ke dọ: Simeii kàtẹ Kati ke wẹ́tẹ ke kò nSedisademmu. ⁴² Kòo duó nkè bèè ò yúni kòo ò náké ke dọ: N sòò duó nkàa parikè tì Yìè nKuyie nyilikè ke dọ: A í yèti dihei, kẹ́ n da náké ke dọ: Kàa yé bá ke kọ́tẹ kupikú makú, a kumu. Kàa dọ: Èè, a kèèmu. ⁴³ Dè yíme kàa né í p̃i nha dōunnè dii nùu tì Yìè nKuyie? Dè dōmmè kàa yete n sòò da náké dii nùu? ⁴⁴ Kòo yíé kénáké Simeii ke dọ: A mómumu nha yému, a yèmmè da náammu meyei nha dōò mè n cice Dafiti, mèè do a yuu ìnkè, ⁴⁵ tì Yìè nKuyie mme nyó nní ndāarimu mesàà nkè Dafiti kpàti nf̃ikú sáá.

⁴⁶ Mèmmè okpààti duómme kẹ́ Yeoyada birẹ Bennaya denne Simeii kóò kùu.

De mōnni kẹ́ Sadomáw kpàti né dake fiikú.

3

Sadomáw puokemè Esibiti kóo kpààti kóo sapàa

¹ Kòo kpààti Sadomáw puoke Esibiti kóo kpààti kóo sapàa, nnè okpààti kẹ́ bèè mawte metaumme, kẹ́ Sadomáw konnènni o pokú Dafiti ei Sedisademmu, kẹ́mbaanè ò bo maámme ò kó tekpààticìfètè nè tì Yìè nKuyie nkpete, kẹ́maánè kuduotí kẹ́fítè Sedisademmu.

² De kó dimōnni bè do feu iwūš tì Yìè nKuyie nyetārè ìnkè nke yetārè borè. Ke yé bè mu ndo í maámè tẹ́fètè tì Yìè nKuyie nkpete. ³ Kẹ́ Sadomáw ndó tì Yìè nKuyie nkéntú nho cice Dafiti do náké tì, ke né nkpaá feu iwūš tì Yìè nKuyie nyetārè ìnkè kó yetārè ke tuōnnè tihúúnti.

Sadomáw mawmè tì Yìè nKuyie mmeciì

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 1:2-13)

⁴ Diyiè mari kòo kpààti Sadomáw kọ́tẹ Kabaāš ke bo fié iwūš tì Yìè nKuyie. Diwūstànni didieri do ke mbo kòo fié iwūš tì Yìè nKuyie ntekupíítè (1000) kẹ́tuw nde ìnkè. ⁵ Kẹ́ tì Yìè nKuyie nkōtēni Kabaāš Sadomáw borè keyènkè. Kóò béinnè tiduūnti mieke ke dọ: M maw a dọ dè kè n dè nda pā.

⁶ Kẹ́ Sadomáw dọ: N Yìè nKuyie, a dṓmbo a kóo tōnti n cice Dafiti mesàà nke yé ò do tūmmè a kó kuce nè timōmmanti, ke dōori dèè wenni kòo borime síé. Kàa ò dōò mesàà nke duó nkòo bí kó dẹmarè kàri yíe nho kpàatikàri ìnkè. ⁷ Tì Yìè nKuyie nf̃ōš n dōò okpààti kẹ́ ò sōotè n cice Dafiti kpàti. M me nkpaá tú odapàd nwe, n yí yé m bo niitè mèè boti benitibè. ⁸ Nte mí nke dọ nkéniitè a nitibè a tātātè bè kẹ́ bè sū, ke í dọ nkékaa nkédeè. ⁹ N Yìè nKuyie duó mí nha kóo tōnti mecii kẹ́ n na kénitè a nitibè, kẹ́na kẹ́mbaati meyei nnè mesàà, kẹ́ dè í dọ mme mme we mbo na kénitè a nitibè, kunitisikú kuu.

¹⁰ Kẹ́ tì Yìè nKuyie mpénsiri Sadomáw kù maw tì, ¹¹ kóò náké ke dọ: A í me mmawmè a fōmmu bo mantemè, a me nyi maw tikpàti yoo a dootitabè bo kúmè, ke m maw mecii, ke bo na kẹ́mbekùnè n nitibè, ¹² n yóó da duómumu a m maw dè, meyèmmè nè mecii nhòmou mu nyí dè mōšte, òmou me nyí kpaá ke bo dè mōšte. ¹³ M bo da pānè a í m maw dè, n yóó da duómumu tikpàti mediè nkàa yetìri ncèè, kẹ́pẹ́tè bekpààtibè bẹ́mou. ¹⁴ Kàa tū n kó kuce ke dōori n kuš nè n tannò dè yèmmè, a cice Dafiti do dōmmè, m bo duó nkàa fōmmuu okè.

¹⁵ Kè Sodomáa entení kénss nti Yiè nKuyie nhò béinnè tidəuñti nti. Kòo konní Sedisadammu, kékaté ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu borè, kéfié iwūš Kuyie nkétuə nké kù fié metaummè kpeyi, kéyú o tũmbè ké bè ànnè dibanni.

Sodomáa bekémè məcii nkó tibeénti

¹⁶ Diyie mari ké benitipòbè mabè bédébè bèè dɔuti dɔutinè benitidaabèe kotení okpàati Sodomáa borè. ¹⁷ Kòo ketiwè dɔ: Okpàati n da báámmu kénté kékéè n dɔ ké da náké tí. Mí nnè onitipòkù yie ntíi bo təcìtè tidé, ké m peité m bire. ¹⁸ Kè dè mǎke yewe yètáati kòo peité o kperè. Ti me mbo təcìtè tidé ndi, otòu mɔu í dè bo. ¹⁹ Keyènkè mǎnni kòò duş ke yàkè o bire ké dè ku. ²⁰ Kòò ité ké n kpaá duş, kòò tùóté m bire ke dɔu nho kó didú ke tùóténí o kperè dèè ku ke dɔu m borè. ²¹ Kè nh ènténí dikũnweñni ke bo yáa m bire, ke sş ndè ku. Kè dè wenke ké n dè wènté mesàa nke sş n kperè dake.

²² Kòo nitipòkù tɔu dɔ: Ó sòúmmu mfi kperè fòu, o kperè dèè ku.

Kòò tɔu dɔ: Bití! N kperè dèè fòu, a kperè dèè ku.

Kè bè ñnéi okpàati Sodomáa ilkè. ²³ De mǎnni kòo kpàati Sodomáa dɔ: Yie nhāš mè nyímè: Mfi kperè fòu kaa kperè dèè ku. Kòò tɔu dɔ: Mfi kperè fòu, kaa kperè dèè ku. Ti yóo yámu. ²⁴ Tùóténí dišiè! Kè bèè di tùóténí. ²⁵ Kòò dɔ: Yaténè debire dèè fòu! Kéduş nwe nnitipòkù diyari otòu dítəri.

²⁶ Kè mesémme pí ndebire dèè fòu de yş kòò dɔ: Okpàati n da báámmu! Báa kuənè debire, duşnnè we de ké dè nfòu. Kòo nitipòkù tɔu yie tɔ: Yaténè de ké tí paà tidé.

²⁷ De mǎnni kòo kpàati dɔ: Báa kuənè debire, duşnnè de onitipòkù ketiwè de yş we ntú.

²⁸ Kè Isidayeri be mɔu keé Sodomáa beké mēè boti de kó tibeénti, kóo depe, kébanté ti Yiè nKuyie nkuu ò duşmmè məcii nkòò beké de kó tibeénti.

4

Bèè tu bekótibè Sodomáa kpàti mieke

¹ Kòo kpàati Sodomáa mbaké Isidayeri be mɔu. ² Nte bèè do ni o kpàti mieke be yètè: Sadaki bire Asadia, wèè do tú ikuş niùti. ³ Kè Sisaa bí Ediodèfu nè Aiya, ké bè ntú bepátíwāàbè. Kè Aidudi bire Yoyafati ntú dikpàatitšnni. ⁴ Kè Yeyoyada bire Bennaya mbaké behāpāmbè. Sadaki nè Abiataa ké bè ntú ikuş niùbè. ⁵ Kè Natāa bire Asadia mbaké kùmandāàbè. Kè Natāa bire terè Sabudi ntú ikuş niùti, okpàati népo, wèè ò duş nyitié. ⁶ Kè Aisaa mbaké okpàati cītè mieke. Kè Abuda bire Adonnidammu baké muheikèntšmmú.

⁷ Sodomáa do mǎke kùmandāàbè tepítè nè bédébè ndi o kpàatiyuu mieke, ké bèè nte bè bo ndušmmè tidiiti okpàati nè o cītè teməu, bá wèè kùmandāà kòò níi nte otānkú òmāa dibenni mieke ò bo ndušmmè okpàati nè o cītè kəbè tidiiti. ⁸ Nte de kóo kùmandāàbè yètè: Uuri bire dèè do te Efadiammu tempè nyetārè ñnkè. ⁹ Kè Dekeri bire nte Makaa tempè nè Sadibimmu kaku nè Beti-Semesi kaku nè Edonni Beti-Ananni kaku. ¹⁰ Kè Eseti bire nte Adibati Sokoo tempè nnè Efeé kó ketenké keməu. ¹¹ Kè Abinnadabu bire nte Dəə tempè nyetārè kaku, képuoke Sodomáa bire Tafati. ¹² Kè Aidudi bire Baana nte Tanaki èi nè Mekidoo kperi nè Beti-Seanni kó kutempè nkuməu kùu tškénè Saditanni Sisededi bakú cānkú kétuəkenè Abedi-Meodaa nè Yokindeammu. ¹³ Kè Kebeè bire nte Daməti èi dii bo Kadaadi tempè nnè Yaii Manansee bire kó sihekési, ké wèè nte Adikəbu Basāa tempè, nde kó kutempè ndo mǎke yehéké sipisikuş ndi ké iduotí yè fité ké yecàkè kpeti ke páké nè disəwūš kó imátidèi. ¹⁴ Kè Ido bire Ainnadabu nte Maannaimmu tempè. ¹⁵ Kè Ayimasi nte Nefutadii tempè. Ó múnke do po Sodomáa kóo sapāa nwe, kòo yètəri tu Basimati. ¹⁶ Kè Usaii bire Baana nte Aseé tempè nnè Beadoti èi. ¹⁷ Kè Paduyaa Yosafati bire nte Isakaa tempè. ¹⁸ Kè Edaa bire Simeii nte Bensamee tempè. ¹⁹ Kè Uudi bire Kebeè nte Kadaadi tempè nnè Aməriibe kpàati Sionni èi nè Basāa kəbè kpàati Ōku kperi. Kè kùmandāà diwèe mbo òmāa wèè baké de kó yehéké tepítè nè yédèè.

²⁰ Sudaa kəbè nè Isidayeri be dɔ sū ke dōnnè dāmèəri nùu kó mbirírmú mmu ke mǎke ke yo nke yş nké dè bè naati.

5

¹ Sodomáa wèè do baké kukó ndiekú Efadati kó yekpàatiyə yeməu kéntə kétuəkenè Fi-disitēēbe tenké Esibiti kó kutempè mmānkú. Kè de kó yekpàatiyə yeməu ò bōúté, ké nhò yieti dāmpód.

² Kè bè ndò nké nhò duş mbá dii yié muyuo mmùu nāa nke í yàkè mesāa ncidóòbè sikəupísíwèi (9000), mùu yàkè mesāa ncidóòbè tekəupípié nè sikəupísíni (18000), ³ yenaadaké bè soó nyè ke yè duş ntidisaāti tepítè, cénkoo kpeye sipisidé, ipe tekšútè (100). Bè í kàànnè iwūš tɛi, siwéi iwaurii nè ipəri nè sikoó bè soó nsi ke si duş ntidisaāti.

⁴ Sodomao weè do baké diyie yièni kè, kubakù cànkù bíkè kó kutempè nkumou kétéóté Tifisaa kétuakenè Kasaa, kè de kó bekpààtibè bemouu ò bóté. Mudoò í mbo be cuokè wenwe nè yehekè yèè ò tòkénè, kè bè mbo kè dè bè naati. ⁵ Sodomao kpàti bie mmieke Sudaa kabè nè Isidayeeribe kè bè mbo bá bè í yìkù be tenké kemou mieke. Bá wè kòo fiiku o tie mbè tu dè finyi nè fikié.

⁶ Sodomao do mæke sisèi nè si dèèbè tekoupiπίte nè sikoupiσίde ndi (12000) nè yetuo sisèi sikoupiσίnaa bo na ke ta yè (4000).

⁷ Kùmandáàbè bè tãátè bè kè bè bo nhò duò ntidiiti bá wè otànkù òmáà òmáà dibenni mieke, kè bè ndake kè nti nhò duò mbá demarè í nhò dónni, wenwe nè o népobè, ⁸ kè nhò touni sisèi kó tidiiti nè timúti o sèi kpéi nnè ináake ìi dùò, kè bè ndè touni bá wè o kó mæfié nnè dè ò nkémamè.

Ti Yiè nKuyie ndo duómme Sodomao mecii

⁹ Ti Yiè nKuyie ndo duò nSodomao mæè yèmmè nè mecii nde do í sènni, kòo nyè kè dè sù ke dónnè dàmèèrì kó mubirimú. ¹⁰ Sodomao cii ndo pèētému diyie yièni kèè bíkè kabè kó mecii nyembè nè Esibiti kabè bemou kámè. ¹¹ Ò do pènkumu benitibè bemou mecii, nkèmpènkù nè Etàa mómumu nhEdaasi èi kou, kèmpènkù mecii mMaodii kó ibi, Emaa nè Kadikoodi nè Dadidaa. Nè de kpéi nkòo yètirii feité yehekè yemou mieke yèè bè fité. ¹² Kòo ànnè yekotiné sikoupiσίtāāti (3000) iyie tekoupiπίte nè inummú (1005). ¹³ Kòo náké detie nkpeí, kétéóté detie ndierè Dimaa kperè, ketaunnè tifapèuti tii yè imari ínkè, kénáké tiwanwanti itàake inàa kpéi kpéi nè sinoo nè debambaànnè nè siyí. ¹⁴ Kè benitibè nyiitini ibotí imou mieke ke kàriní kè bo keè mecii nkó tináahti Sodomao náa nti. Kè bekpààtibè bemou keè o kpéi kèntūōnni benitibè kè bè kàriní ke yo o náahti.

Sodomao báátimè ti Yiè nKuyie ncètèè marimú

(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 2:2-15)

¹⁵ Idammu Tiiri kó kpàati do ò ndápúnèmu Dafiti. Ò kèè dii mōnni bè pírmè Sodomao tikpàti kòo bo sòoté o cice Dafiti kpàti kédeite benitibè kètō nkè bè bo ò dou nSodomao. ¹⁶ Kè Sodomao múnke tō nkè bè bo ò náké kè dā:

¹⁷ A yèmu kè dō n cice Dafiti do í na nè o dootitabè kémaa ti Yiè nKuyie ncètèè. Kè kù me nduò nkòò bè na. ¹⁸ Di mmōnni ti Yiè nKuyie mme nni nhōmpūmmu, demarè ténke í n kōōnnè. ¹⁹ N yèmmè dō ndi mmōnni m maāmu ti Yiè nKuyie nteçtètè bè yó nkù báa ntèè mieke kéndōnnè kù do ti nákémmè n cice Dafiti kè dā: A bire dèè bo sòoté a kpàti dèè yó m maā tectètè. ²⁰ N da báāmmu duò nkàa kó betōmbè n kōū Dimaa tārì kó detekperè. N yóo duōnkōmu n kó betōmbè kè bè teēnnè a kabè, kàa yí n yietí idè a tōmbè, m bè yietí. A yèmu kè dō mbēmabè í bo n cice bèè nō mmutekōū kè dōnnè a kabè Sidōnniibe.

²¹ Kè Idammuu keè de kó tináahti kè dèe o narike, kòo sante ti Yiè nKuyie nke dā: Ti Yiè nKuyie nyètiri ndeu kunku kùu duò nDafiti debire dèè cii, kè dè baké kubotí kudiekú Isidayeeribe. ²² De kó difōnkúò kètō nkè bèe náké Sodomao kè dā: Okpàati tu ò kèèmu a yè mmù, kè tú ò bo da pā detekperè nè bè tu dè sètiri a dō dè mmamè. ²³ O tōmbè yóó dè cūūnkōmu ditāri Dimaa kékōtenè dāmèèrì, kè dè bou kētannè dāmèèrì, kè dèe tuōke a dō dè kè bèe dè cūū kàa dè tūóté. Ò dō tii yeti tú: A bo nhò duómme tidiiti kòo piúnè o cètèè.

²⁴ Mēmme kè Idammuu duò nSodomao detekperè nè bè tu dè sipèrésì, ò dō dè mmamè. ²⁵ Kè Sodomao me nni nhò duò ntidiiti bá dii benni tōnni sikoupiσίku (6000), detie mbè tu dè odifé de kó mekōsāāmè dītiribè sikoupiσίni (8000). Sodomao do de nhò duò mbá dii benni.

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nduò nSodomao mecii nkéndōnnè kù do ti nhò nákémmè. Kè bè nnaati wenwe nè Idammu kédōōnnè betōbè metaummè.

Sodomao do pírinè bèè nitibè muheikèntōmmú

(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 1:18, 2:1, 16-17)

²⁷ Kè Sodomao pínnè Isidayeeribe sikoupiσίtāāti (30000) muheikèntōmmú, ²⁸ kè mbè duōnko ditāri Dimaa bá weè tãnkù benitibè tekoupiπίte (10000). Bá dii tīnni kè dii ní dō otànkù òmáà ditāri Dimaa, bédébè tectètè. Adonidammuu weè do bè baké bè pí ndè muheikèntōmmú. ²⁹ Bèè te mutōū kè bembè mbo sikoupiσίlyiekè (70000). Bèè pūū nyetārè ditāri ínkè kè bembè mbo sikoupiσίni (80000). ³⁰ Kè né mbūúti bè do tãátè bè, kè bè mpokoo bèè baké betōmbè, bembè do bo sikoupiσίtāāti nè sikousitāāti ndi (3300). ³¹ Kòo kpàati duò nkè bè ndei yetāsāyè yèè kpeñni kè yè ncāā nke de, bè bo pūūténè yè ti Yiè nKuyie ncètèè. ³² Mēmme Sodomao kó betōmbè nè Idammu kabè nè Bibudo èi kabè, bèè yè yetārè tómmú, kè bè ndōōri yetārè nè idéi kè dè tūnni ti Yiè nKuyie ncètèè marimú kpéi.

6

Sadomáa maámè ti Yiè nKuyie ncîètè
(Wénté 2 Bekpààtibè tàmú 3:1-14)

¹ Okpààti Sadomáa do yóó keté ti Yiè nKuyie ncîètè mumarimù, kè dè màkè yèbie nsikòusìnàà nè sipísìni ndi nè bè yèmè Esibiti o kpàti benni naanni, otànkù odèrì bè do tú wè Sifi*.

² Sadomáa do maá ti Yiè nKuyie ntèè cîètè okùmè do bo métiri sipísitàti ndi, mepèkùmè métiri tepítè, mecómme métiri tepítè nè mènùmmù. ³ Kòo maá kukpánpkánkù bè 53 ta kù kè né tuòkè kudieku diekù, Kuyie ncîètè kòku. Kè dè kó kukpánpkánkù okùmè mbo métiri tepítè, kudieku okùmè biékè métiri mènùmmù, kudieku pèkùmè biékè, métiri mènùmmù. ⁴ Kòo keú sibòo kéánnè simátidii, ⁵ kémaá ditou mari kèkpeénnè kudieku diekù nè dè fùò kòku kè kù munnè mètààti. ⁶ Kè kudieku dè fùò kòku mmòkè mepèkùmè métiri mèdémè nè dikéè, kè dè cuokè kòku mòkè métiri mètààti nè dikéè, kutáánkù métiri mètààti nè dikéè. Kè yé ti Yiè nKuyie ncîètè kó imarì cèè ndo í mamè imou dè fùò nè dè ìnkè. Femarife mafè do í mánne fetèfè mecèè nnè dè kpéi mbè kpeé nkùu dieku ku kó tipfimpinti í nkáá nKuyie ncîètè kó imarì. ⁷ Bè do dàò yetàré páíi nwe, kédeè kè né na kèketé mumarimù, bè maá dii mánni dihenkèri yoo tetùtùtè kó kunampoo í mbo, yoo timáti kó kutònnenkù tekù makù. ⁸ Ditou dii kpeké defùò kó kudieku kó dibòri do bo Kuyie ncîètè bakù cànkù nku. Kè yedetisàkè bo ku mieke yèè dèkùnè kudérìkù, kè pèètè kè tùòkè kutáánkù. ⁹ Bè maá dii mánni kédeè, kè Sadomáa tè munnè nè detekperè kó imundèi nè dè kó tidabèeti. ¹⁰ Bè do maá dii tou kèkpeénnè ti Yiè nKuyie ncîètè kè di mummy késáò ntidièti, bá kùu dieku kè ku cómme mbo métiri mèdémè nè dikéè, kè bèè ti munnè nè detekperè kó imundèi, ketaunnè ti Yiè nKuyie ncîètè.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sadomáa kè dà: ¹² A mè nni mmaámè teciètè, kàa tũ n kuò kè dàòri n da nàké ti kè dake kè yíé n tannò yemou, m bo da dàò n do nàké ti a cice Dafiti a kpéi. ¹³ M bo mbo n kòbè Isidayeribe cuokè, m báá bè yóu.

Bè sàrimè ti Yiè nKuyie ncîètè tè mieke

¹⁴ Sadomáa maá dii mánni ti Yiè nKuyie ncîètè kédeè, ¹⁵ kécónné detekperè kó tidabèeti kè dè ntú kumari, dè mieke ketenkè kètuakèné timùmmùnti, kédeè kénéè ndetekperè bè tu dè sipèrési dè kó tidabèeti ketenkè, ¹⁶ kédinnè detekperè kó tidabèeti dè mieke kó kufáá nkè ku okùmè mbo métiri tepítè kè bèè kù dàri tidabèeti dè fùò nè dè ìnkè. Dè kó kufáá nku bè do tùmè ikuò nenti dieku. ¹⁷ Bè do toté kutempièti kédeè, kè kùu dieku nkpaá ku okùmè do bo métiri sipísidé ndi. ¹⁸ Kè bèè kù dàri tidabèeti, kèkeri tífenti ti ìnkè, kè ti ndònnè yeyaa nnè yè pòó, ti do dàri kufáá nkumou ndi bá kumari í nfeí. ¹⁹ Kè bèè dàò kètùnte kufáá nkè kù wènkùnne kètánnè ti Yiè nKuyie ntaummè tou. ²⁰⁻²¹ Dè kó kufáá mpèkùmè do bo métiri tepítè nte, meokùmè mèè maa, mecómme mèè maa, kè bèè kù dàri mesáò nsààmè, kédàò diwùstònni nè detekperè kó idèi, kè di dàri mesáò nsààmè, kédàò isáowéi kè núnne ikuò nenti dieku kó dibòri. ²² Mènnè bè do dàrimè ti Yiè nKuyie ncîètè temou mesáò, temou pái pái nè diwùstònni dii bo kufáá mbòri.

²³ Dè kó difànkúò kécíké odifé, dikpáá kou kó idèi sitenkaani, kè si ndò mbèinkèmbàribè, kè si okùmè mbo métiri mènùmmù. ²⁴ Kè teketitè fiàti okùmè mbo bá kù métiri mèdémè nè dikéè, kè i wènnè i mbo métiri mènùmmù. ²⁵ Kè tetetè kó ifièti okùmè múnke mme mma, meokùmè mèmáà mepèkùmè mèmáà. ²⁶ Sidé kè si okùmè mma kè bo métiri mènùmmù. ²⁷ Kòo si tannè kufáá nkécónné dè cuokè kè tiè nkó kufièti nkáá nkummarì, kè tetetè kòku nkáá nkutekù kè i kàtení kè maa dè cuokè ²⁸ kòo si dàri mesáò.

²⁹ Ti Yiè nKuyie ncîètè kó tidietì tidé mieke, kédàò tífenti kè dè kó tífenti ndònnè tipuonti nè mutepóó mmùu tite. ³⁰ Kòo dari mesáò nfeàrífè ti Yiè nKuyie ncîètè dieti tidé, kuketikù nè kufáá.

³¹ Kè bèè dàò dicàù dii kpetirì mèdémè kè bo kpetinnè ti Yiè nKuyie ntaummè tou bo kùu dieku, kè di dàònnè dete mbè tu dè odifé dikpáá kou kó tidabèeti, kédàò tidabèeti ti pínne dicàù kè ti pèkùmè mmànnè bè bo yarimè kudieku kó kumari mènùmmù diyari òmáà kó mecèè. ³² Kè bèè cíkè tífenti yecàkè yèdè kó tidabèeti ìnkè, kè ti ndònnè bènkèmbàribè nè tipuonti nè mutepóó mmùu tite, kédeè kòò dè dàri mesáò. ³³ Kè múnkèe dari kudieku kó dicàù nè iì dèi maa. Kè di kó tidabèeti ti di pínne, kè tinti kó mepèkùmè mmànnè bè bo yarimè kudieku kó kumari mènàà diyari òmáà kó mecèè. ³⁴ Kè dè kó yecàkè ntú idèi bè tu i sipèrési i kó tidabèeti, kè bèè yè dàò kè yè ntau nyèdèè yèdèè bá kùu pikù, kè yè pínne yecaube kè yè nyè fiinko. ³⁵ Kè

* 6:1 Sifi: Bè do kaà mmèè boti betààbè nè ti kaàmmè yíé ndè í wè, bè kóo tãnkù sifi berinè tinti kó betààbè onaanwè nè onummuwè dè cuokè nke (dinátààrì nè tipàòdùti dè cuokè).

bèe ciéké de kó yecàkè ìnkè tífènti kè tì ndònnè bè ìnkèmbàribè nè tipuonti nè mutepóó mmùu tìtè. Kòò dè dári mèsò.

³⁶ De kó difònkúò kémaá kuduotí kéfii nKuyie ncífètè, ké kù maánè yetárè dieyè, kè yè ndóké inaú itààti kè sàké sàké yetabè ìnkè, kédeè kécónné detekperè kó tidabèti yè ìnkè.

³⁷ Sodomò kpàti benni dinaanni mieke do nke, otànkù bè tu wè Sifí† o mieke, bè pūūtēmè ti Yiè nKuyie ncífètè. ³⁸ O kpàti benni tepíítè nè òmáà mieke, de kó dibenni otànkù oníinwè bè tu wè Buudi, kè tè deè temou páíi ti Yiè nKuyie ndo bè náké ke dò tè ndòmmè.

Bè do tè maá ke dà yebie nyèyiekè ndi.

7

Sodomò maámè okpààti cífètè

¹ Ké Sodomò maá tekpaàticífètè, kè ntè maá ke dò yebie ntepiítè nè yetààti kè né na kè tè deè temou páíi, ²⁻³ kémaá kudieku kè ku okùmè mbo métiri sipísínùmmù, mepèkùmè métiri sipísidé nè mènùmmù, mēcómme métiri tepíítè nè mènùmmù. Ò do cònné Dimaa kó detekperè kó yesànkè nye kè yè dós nyinaú inàà, kèpánnè de kó yesànkè ìnkè detekperè kó imundéi sipísínàà nè ìnùmmù, bá kùu cuó tepíítè nè ìnùmmù. Ìi do plínè timùmmùnti. Deè do te kè bèe kù yu ke dò: Dimaa túúkù. ⁴ Ké sibòo mbo tipíiti timou icuó itààti itààti ke wetí sitabè. ⁵ De kó sibòo kó tidabèti tì yè plínè kè tì okùmè mma tipíiti tidé, kè tì tónké bá dii càù kè di wetí diteri yèdèè yèdèè kuce mètààti.

⁶ De kó difònkúò kécónné kudieku tekù yesànkè kémunne, kè ku okùmè mbo métiri sipísidé nè mènùmmù, mepèkùmè métiri tepíítè nè mènùmmù, kòò keutè dibòri dièri kéánnè kuhànhànkù kè kù còuténè yesànkè.

⁷ Kòò ánnè dikpàatikàri kó kudieku ò yó nkari dè ke bekù, kécónné Dimaa kó detekperè kó tidabèti kédinnè kumari, kékètè ketenkè kètuakenè timùmmùnti.

⁸ Sodomò o mómumuò nhò yó nhà tètè cífètè tente do cáá ntemáà borè nde, tè do í wènnè kubeéndieku. Sì né do maá kèndòmmu sidé.

De kó difònkúò kòò maá o pokù Esibiti kóo kpààti kóo sapàà nho kpete kè tè mme ndò.

⁹ De kó sicéí simou bè sì maánè yetásàayè nye yedieyè, bè ciéké yè, ke yè kèké ke ènne ye píiti tidé. Kè bèe ye mpūūténè, ke ye ndeènè, ké ye mmaánè kuduotí kùu fité təcífètè. ¹⁰ Dipūū mómumanni dii, bè do di pūūténè yetásàayè nye yedieyè, yèè okùmè bo métiri mènàà yoo mènùmmù. ¹¹ Kè bèe deè késoó nyetásàayè, bè bennè yè kè yè mà, kédeè kécónné ye ìnkè Dimaa kó detekperè kó yesànkè. ¹² Kuduotí kùu fité təcífètè ku kó yetárè do bo icuó nyitààti ndi, kè sàké yetabè ìnkè. Nè Dimaa kó detekperè kó tidabèti, kucuó nkùmaá. Kèndònnè kuduotí ti Yiè nKuyie ncífètè kòku nè de kó kuhànhànkù.

Bè do duó mmùu tómmù Idammu

(Wénté 2 Bekpààtibè tómmù 2:12-13)

¹³⁻¹⁴ Oniti mōu wèè do bo Tiiri, kòò yetèri tu Idammu, kòò cice tú de kó dihei kou, kòò yō tú Nefutadii kó kuwuò nkou ke tú okúpokù. Kòò cii ke nò nke máátí demou nè disòwũð. Kòò kpààti Sodomò duó nkè bèe ò yúní, kòò duó nkòò bo dàò disòwũð kó tinenti timou.

Bè dàòmè disòwũð kó yesànkè

(Wénté 2 Bekpààtibè tómmù 3:15-17)

¹⁵ Mèmmè ò yiemme disòwũð kéutè kè deè naá nyesànkè yèdèè, kè òmari kó meokùmè mbo métiri mèwei kè di cécùkù bo métiri mèkuò. ¹⁶ Kòò dàò kéutè kè deè naá disòwũð kó yeteitiyè yèdèyè kè yè òò nyesànkè yómmè, kè de kó yeteitiyè okùmè mbo métiri mèdémè nè dikéè bá di. ¹⁷ De kó difònkúò kòò dàò disòwũð kó mēfimme kè mè sèu mmetēmè, bá dii teitiri ìnkè mèyiekè mèyiekè. ¹⁸ Kòò seu nde kó yeteitiyè disòwũð icuó idéi kéfítè kè de ndònnè yetebe bè tu yè kèdénáti. ¹⁹ Kòò yíè sàò nde kó yeteitiyè yómmè yeteyè kè yè ndònnè mutepóó mbè tu mù díísi kè ye okùmè mbo métiri mèdémè. ²⁰ De kó yeteitiyè mēfimme sèu yèè ìnkè, kédaò kè de ndò nyebiè nkéfítè. Kè bèe yè kpè ndisòwũð kéfítè kè de ndò nyetebe bè tu yè kèdénáti, kémbo sikòusidé bá kùu cuó ìnkè. ²¹ Kòò deè kè yè cònné ti Yiè nKuyie ncífètè kó kuhànhànkù ùikè, dii nkubakù yóu diteri kucànkù, kényu kuyóu kperi ke dà: Ti Yiè nKuyie nképènkùnkò, kényu kucànkù kperi ke dà: Ti Yiè nKuyie ntu muwèrimú.

† 6:37 Sifí: Wénté 6:1 nè tii wènikùnne de fùð de kóò tànkù kpéi.

6:38 +Buudi: Bè do kaà mmèè boti be kó betààbè nè ti kaàmmè dè í wè, bè kóò tànkù Buudi berinè tì kó betààbè opínwè nè tepíítè nè oketiwè de cuokè nke (tipeènti nè diyosé de cuokè).

²² Kòo sáó dii teitiri ìnkè yeteitiyè teyè kè yè ndò mmutepóó. Mènmè bè dèèmé yesànkè kó mutòmú.

*Bè dònmè disoawũ kó kunankú
(Wénté 2 Bekpàatibè tómmú 4:2-5)*

²³ Kè Idammuu dànnè disoawũ kunankú pèkùkù makù, kè ku pèkùmmè mbo métiri mènùmmù, mecómmè métiri mèdémè nè dikéè. Kàa bo kù benné kéfité dè mbo métiri tepíté nè mènùmmù. ²⁴ Kè bèe kpè nde kó kunankú biè nkéfité, kè dè ndò nyeyaa, kémbo bá wèè métiri mieke sipísidé, métiribè tepíté nè bènùmmù bembè mieke, de kó kunankú nè de kó yeyaa mbè do dè wènné kéuténè dii sáawũ maa ndi. ²⁵ Kòo di ndànnè inàake tepíté nè idéi, kè i cónné kè itaati nwetì kubakù you biékè, kè itaati wetì diyiè yèni kè biékè kè itaati wetì kubakù cànku, kè itaati wetì diyiè taà kè biékè, kè i fí biékè maa de cuokè. Kè bèe cónné de kó kunankú i ìnkè. ²⁶ Kè ku biè ncéékù mánne tenòutè kó mepèkùmmè, ke yaa nke dò mmutepóó. Kè bè anté ku biè nfèbòòfè kpèye kóme, kàa kù píe mmenie, mè mbo dítiribè sikòupíísini (80000).

Bè dànnè disoawũ sikipàrinaaséi nè si bo

²⁷ Kòo dànnè disoawũ sinaaséi tepíté, bá tè kè tè mmòke meokùmmè métiri mèdémè. Kè mepèkùmmè mme mma, mecómmè métiri òmáa nè dikéè. ²⁸ Bè do si dàò kèmunnenè disoawũ ndi, kètónnè ipàati. ²⁹ Kè bèe de kpè ndisoawũ kè dè ndò nyecírírè nè inàake nè beínkambàribè. De kó denennè detàati dende bá dè kè de fũs mmòke ditàri, kè bèe si catínnè tisàti de ìnkè nè de fũs. ³⁰ Bá tètè naasántè kè tè mmòke yecéétiyè yènaa nè yebàkè yèè pínnè imánke inàa bè dànnè yè disoawũ, kumátidóu pínnè yèè cèétiyè kè dè wè nke uté ke tú disoawũ maa. ³¹ Ke cónné dèmarè te mieke kè dè ntónke ke tè dònnè, ke tè sènté métiri kó dikéè, kè bèe cirime de nùù bè níi bo na mèè kpéi nkéto dèè dò ncírírí kè di pèkùmmè mbo sántimétiri sipísiyèkè nè mènùmmù kè bèe de kerí. ³² Kè de kó yecéétiyè yènaa mbo tenaasántè fũs. Kumátidóu kùu yè pínnè kè kù tàunè tenaasántè, kè te cèétiyè còmmè mbo bá di sántimétiri sipísiyèkè nè mènùmmù. ³³ Bè do yè dàò kè yè ndònnè tekparinaasántè kpèye ò ndòmmè mme, kè dè nwè nde kó ticéétiyè nè de kó idabí nè de kó yedó idabí tũs yè kè dè wè nke uté disoawũ maa. ³⁴ Yebàkè yènaa imánke kpèye ke dè wènnénè tenaasántè ke uté disoawũ dimáa. ³⁵ Kè kukákù makù mbo bá tètè naasántè biè, kè ku còmmè bo sántimétiri sipísidé nè mènùmmù ke fité. Kè tè mòke yebàkè kè yè wè nke uté disoawũ maa. ³⁶ Kè bèe dàò tidabèti tipítì kpèti, nè yebàkè ìnkè tifènti kè tì ndònnè beínkambàribè, nè yecírírè, nè tipuonti, ke me nyí kécátincátínnè tisàti kéfité. ³⁷ De kó sinaaséi tepíté bè do si dàò kè si ndòmmu, bá tè kè tè nwè nke uténè disoawũ maa, ke mà simou ke dò nsimou.

³⁸ Kè bèe deè kédaò disoawũ kó inanké tepíté, bá kù kè ku còmmè mbo métiri mèdémè bè bo na kéánnè bá kùu mieke dítiribè tekòupíté nè sikòusikuú (1600). Kòo cónné de kó inanké sinaaséi ìnkè bá tè kùmaa. ³⁹ Ò deè mèmme kécónné sikipàrinaaséi sinùmmù ti Yìè nKuyie ncéètè bakù you, sinùmmù tòu kucànku, diyiè yèni kè biékè kéínnè kunankú diekù ti Yìè nKuyie ncéètè diyiè yèni kè biékè, kètónnè ti Yìè nKuyie ncéètè.

*Bè bàtemè tinènti bè yó mpíinnè tì mutòmú ti Yìè nKuyie ncéètè
(Wénté 2 Bekpàatibè tómmú 4:7-5:1)*

⁴⁰ Idammu dàò dii mònni yenaabo, nè tikápenti, nè yèbo bè yó mméínnè yè meyií. Mèmme ò dèèmé Sodomá do yè nwèe dàò tì nenti ti Yìè nKuyie ncéètè kpéi. Tii tú:

⁴¹ Yemátisànkè yèdèè

nè yeteitiyè yèdèè bè yóo seu nyèè yómmè mesoofimè yeteitiyè ìnkè.

⁴² Nè bè do dàò kè dè ndò nyetebe bè tú yè kèdénatibè kémbo sikòusinaa, kè bèe de catínnè mesoofimè seu de icuú idéi kéfité.

⁴³ Sinaaséi tepíté nè de kó yèbo yè còmmu si ìnkè tepíté.

⁴⁴ Kunankú diekù nè disoawũ kó inàake tepíté nè idéi, kù còmmu ì ìnkè.

⁴⁵ Bè yó nkounè tii nenti mutapéi nnè tikápenti nè yèbo bè yó mméínnè yè meyií.

De kó tinènti tímou Sodomá do yè nwèe dàò tì, ò do tì dànnè disoawũ ndi kè tì anté mesàa.

⁴⁶ Sudité kó kubiriku mieke nke bè do yèmmè disoawũ, kè de má Sukoti èi nè Saditanni kpèri de cuokè. ⁴⁷ Kè bèe deè kè Sodomá tì tannè ti Yìè nKuyie ncéètè. Tì do sũ madiè mme, bá bè i nna ke bo bate disoawũ bè tì dànnè di kó kucéékù.

⁴⁸ Kè Sodomá dànnè mesoò nsààmè tinènti tètì bè yó mpíinnè tì ti Yìè nKuyie ncéètè mieke mutòmú. Tii tú:
Dihúúntònni,

nè tábùrì bẹ yó ndakù wèè ìnkè pẹ́ẹ̀bẹ̀ bẹ pàa mbẹ̀ ti Yìè nKuyie.

⁴⁹ Sifitíkẹ̀kẹ̀ tẹpítẹ̀ sìi do ìkú kẹ wẹ̀tí ikuó nẹ̀nti kó kudieku, sinùmmù kubakù yóu,

sinùmmù kubakù cànku.

Bẹ̀ do sì dàà̀nè meso nsààmè mme nè si tòkẹ̀ yẹ̀è dò mmutepóó

nè síbúkúsí bẹ̀ yóo ànnè sìi mieke ifitíwẹ̀í

nè de kó ihaké,

demou meso nsààmè máa.

⁵⁰ Nè yenaabo nè siseú,

nè yebọ̀ bẹ̀ yó mméínè yẹ̀ meyíí,

nè ibòòkẹ̀ nè tikàdààbuuti bẹ̀ yó ntuò ntii mieke tihúúnti,

kẹ̀ dẹ̀ ntú meso nsààmè.

Timátí tii plínè yecakẹ̀ yẹ̀è kpetí ikuó nẹ̀nti kó kudieku nè ikuó dieku kpẹ̀yẹ̀.

Demou kẹ̀ dẹ̀ ntú meso.

⁵¹ Okpàati Sodomao dèè dii mǎnni ti Yìè nKuyie ncífètè kó mutǎmmù, kètǎni o cice Dafiti do cǎnnè dẹ̀ Kuyie nkpeí: Timátí pẹ́tí nè meso nnè tinenti tẹ̀tí tibotí tibotí, kẹ̀ dẹ̀ tanné ti Yìè nKuyie ncífètè kó tinenti do dò kẹ̀mbo kùu dieku.

8

Bẹ̀ tannémè ti Yìè nKuyie ntaummè ̀təu ku cífètè mieke

(Wénté 2 Bekpàatibè ̀təmmù 5:2-6:2)

¹ Kẹ̀ Sodomao tíi nyIsidayeeribe kó bekótibè nè bèè baké iwuo nnè tinaamùnti kẹ̀ bẹ̀ bo kote Dafiti eì bẹ̀ tu di Siyǎ kẹ̀túóténí ti Yìè nKuyie ntaummè ̀təu. ² Kẹ̀ Isidayeeribe bemouu tínni okpàati Sodomao borè. De kó dibenni tǎnkù oyiénnwè do nwe bẹ̀ tu wè Etanimmu*, kẹ̀ bẹ̀ mǎke dibanni. ³⁻⁴ Isidayeeribe kó bekótibè bemou tíi ndii mǎnni kẹ̀ dèè, kẹ̀ ikuó niùbèe túóté ti Yìè nKuyie ntaummè ̀təu kẹ̀tò, kẹ̀túóténè ti Yìè nKuyie ntaummè ̀təu nè tikouténenti tii bo di mieke. ⁵ Okpàati Sodomao nè Isidayeeribe kẹ̀ bẹ̀ tíi nKuyie ntaummè ̀təu borè kẹ́fíe inààkẹ̀ nè ipe kẹ̀ dẹ̀ nsù kẹ̀ í dò nkéna kẹ́kaa nkédeè.

⁶ Kẹ̀ ikuó niùbèe di tanné ti Yìè nKuyie ncífètè mieke kẹ́nnè di kó kufáa mbẹ̀ tú kù ikuó nẹ̀nti dieku, bẹ̀ dàò tii fènti kẹ̀ donnè bẹ̀nkẹ̀mbàribè ti fiètí dèè. ⁷ Bẹ̀ do ti dàò tìdè kẹ̀ ti fiètí nyuo kẹ̀ kǎnké ti Yìè nKuyie ntaummè ̀təu ndi nè di pàati. ⁸⁻⁹ De kó ipàati do demou, kàa ta tí Yìè nKuyie ncífètè kudieku diekù, a nyi wùò, nkàa me mbo ditowaa a bá nyi wùò. Titápíeti tìdèti máa tii do bo ti Yìè nKuyie ntaummè ̀təu mieke, kù do bẹ̀ dènne Esibiti kẹ̀duò ntí Mọ̀yiisi, kù bẹ̀ tǎunnè dii mǎnni kumáa ditari Odebu kẹ̀ ti kpaá bo nè yíenní.

¹⁰ Ikuó niùbèe yènni dii mǎnni ti Yìè nKuyie ncífètè kẹ̀ diwetiriri tẹ̀ píe. ¹¹ Bá bẹ̀ í nna kẹ̀sǎotè bẹ̀ ̀təmmù. Ti Yìè nKuyie nkó tikpeti tii do píe nku cífètè. ¹² De mǎnni kẹ̀ Sodomao bẹ́i nke dà: Ti Yìè nKuyie nha dó kẹ̀mbo diwetisùuri mieke nke. ¹³ Kẹ̀ n né da máa tekpàatícífètè a yó mbo tẹ̀ sǎa!

Sodomao náké ti benitibè

(Wénté 2 Bekpàatibè ̀təmmù 6:3-11)

¹⁴ Kòo kpàati Sodomao wẹ́tẹ̀ Isidayeeribe ̀tinní còrmù dẹ̀ kẹ̀mǎo ti Yìè nKuyie nkó mesàa mbẹ̀ kpéí, kẹ̀deè kẹ̀ dà: ¹⁵ Ti Yìè nKuyie nyètiri ndeu tinti Isidayeeribe ti tii nkù, kuú dàò nè ku wẹ̀rimù kù do náké ti n cice Dafiti kẹ̀ dà: ¹⁶ Nè ò dènne dii yiè n nìtibè Isidayeeribe Esibiti, n yi tǎatè diyie mari Isidayeeribe ekẹ̀ mieke òmari, kẹ̀ tú bẹ̀ m maá tecífètè n yó mbo tẹ̀è mieke. N tǎatè Dafiti nwe kòo bo mbaké n nìtibè Isidayeeribe. ¹⁷ Kẹ̀ n cice Dafiti yèmmèe ò pǎ kéndò nwèe maá tecífètè ti Yìè nKuyie ntinti Isidayeeribe tii nkù. ¹⁸ Kẹ̀ kùu ò náké kẹ̀ dà: A yèmmè me nda pámè kẹ̀ dò nhá m maá tecífètè dẹ̀ wennimu. ¹⁹ Dè né í tú fǎy yóo tẹ̀ nni mmaá, a yóo peitè dèè bire deè yóo tẹ̀ nni mmaá. ²⁰ Kù ti ndàò kẹ̀ duó nkè n sǎotè n cice Dafiti kpàti, kẹ̀ kàri o kpàatikàri, kẹ̀ baké Isidayeeribe, kéndonnè kù do ti nhò nákémmè. M maá tẹ̀ ncífètè nè ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tii nkù kó diyètiri kpéí nke, ²¹ kẹ̀ ànnè kudieku ditsou ti Yìè nKuyie ndo tǎunnè kumáa Isidayeeribe kù bẹ̀ dènne dii mǎnni Esibiti kẹ̀ bẹ̀ duó nyii kuó a dii mieke.

Sodomao bántèmè ti Yìè nKuyie nku cífètè kpetimù yiè

(Wénté 2 Bekpàatibè ̀təmmù 6:12-40)

²² Kẹ̀ Sodomao còmmù diwùstǎnni ìkè nè Isidayeeribe bemou ìkè, kẹ̀youte o nou kẹ̀nkè bíkẹ̀ kẹ̀bántè ti Yìè nKuyie nke dà: ²³ Ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tii nkù, otòu mǎu í bo kẹ̀ da dǎnnè

* **8:2** Etanimmu: Bẹ̀ do kaà mmèe boti bẹ̀ kó betààbè nè ti kaammè yie ndè í wẹ̀, bẹ̀ kóo tǎnkù Etanimmu berinè ti kó betààbè owefinwè nè opifinwe de cuokè nke (kuposèfikù nè tipeinti de cuokè).

bá keĩnkè mieke bá ketenkè ìnkè. F5 nwèè pĩ mmetaummè a d33nènmè a t3mbè ke d33ri mesàà mbèè da tũ nnè be yèmmè memòu. 24 A d33mu a kóo t3nti n cice Dafiti a do ò nàké ti. A ti nd33 yie nnè a wèrímú. 25 Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù a báá yè nha do nàké ti a kóo t3nti n cice Dafiti ke d3: Kóo bí yie nke tũ nha kó kuce ò kù tũ mmèè boti, ii yó nsókè ò kpàti kémbaké a nitibè Isidayeeribe. 26 Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù, d33 di mm3nni a do nàké ti a kóo t3nti n cice Dafiti.

27 Kè Sodom33 s3otè kébéi nke d3: Ti Yiè nKuyie mmènke bo na kémbonè benitibè ketenkàà? Keĩnkè kie ðeu ke í na ke t3 ti Yiè nKuyie nkè m m3 máá t3è cĩtè t3è bo na ké kù t33? 28 Ti Yiè nKuyie nkéntè kékéè mí nha kóo t3nti n da báámmè yie! 29 A n3nfè báá ũũ nkeyènkè nè kuyie nte ncĩtè ìnkè, a béi nke tú a yètiri yó mbo t3è mieke. Kénté a kóo t3nti yó da bántè ìl báammii te mieke. 30 Ti Yiè nKuyie, n kénté mí nnè a nitibè Isidayeeribe, kè ti da bántè te ncĩtè mieke, á mboni keĩnkè kékéè kè ti cĩè.

31 Kóo nitì cààrè ot3ũ, kè ðe yiè nyi wèe parikè, kòò k3tení a cĩtè ke parikè a wũt3nni ìlkè, 32 ti Yiè nKuyie nhá mboni keĩnkè kékéè, kè bè pùtè, kékpètinne osĩnwè kédeetè wèè naati.

33 Kàa nitibè Isidayeeribe da yeténè, kè be dootitabè bè na, kè bè wèètení a cĩtè bíékè ke da m33 mecĩmmè, kè da sante, kè da bántè. 34 Ti Yiè nKuyie nhá mboni keĩnkè kékéè kécfè nha nitibè Isidayeeribe, kéwète kè bè kpènnéní dihei a do du3 ndi be yembè.

35 Kè bè me mbo da yeténèmu, kàa kpetínne iwetibori kè fetaafè ténke í nni, kè bè banté bè yetémè a bè potè mèè kpéi, kè k3tení te ncĩtè mieke ke da bántè ke da sante. 36 Ti Yiè nKuyie nhá mboni keĩnkè, kécfè nha kóo t3nti nè a nitibè Isidayeeribe, kè bè benke kuce sààkù bè d3 nkétũnnè kù, kéy33re menie nkètenkè a du3 nkè a k3be kè bè kè te.

37 Kè dik3nni dii me ntanni dihei yoo mutenkũũ, kè tidiiti tii me nfaũ ndepaa nyoo kè fetũrĩfè fèè me nti pĩ. Kè yecádũd nyèè me ntanni yoo fecofe. Kè Isidayeeribe dootitabè beè me mbo bè pi be èi kè mbè fèũnko. Kè meyei mmamè tanni yoo mum3mmú bá mù. 38 Kàa nitibè Isidayeeribe yèmmè cààrè be yei nkpeí, kè bè wèe wèètení a cĩtè bíékè ke da bántè, bá kòò da m33 mù, yoo ò da bántè timati kpéi. 39 Ti Yiè nKuyie nhá mboni keĩnkè a kari, kékéè, kécfè, nkéteennè, kéda3 bá wè ò borime d3mmè, kè yè a yémèmu ò yèmmè. F53 máá yè benitibè bem3u yèmmè. 40 Nd33ri memme kè ðeè yie nkè Isidayeeribe nda dé be f3mmu mum3u, bè yó nf3ũ mù dihei a du3 ndi be yembè di mieke.

41-42 Benitibè yóó keèmu a yetidieri nè a kpeñnimè ke pĩ mmut3mmú nè muwèrímú. Bá op33 wèè í tũ Isidayeeri, kòò iténí dedétirè kè k3tení a cĩtè nè a yètiri kpéi nke da báá. 43 Ti Yiè nKuyie nha mboni keĩnkè kékéè kéda3 ò yè mmú. Memme kuteñkù kumou k3be bo bantémè, kè da depe a nitibè Isidayeeribe da dé mèè boti. Kè bèè banté ke d3 n da máá t3è cĩtè mènke tú a kpete.

44 Kàa du3 nkàa k3be dokénè be dootitabè, kè bè bo a be t3 nkè ke wèètení a èi a t3atè di, n da máá di t3cfè di bíékè ke da bántè, 45 Ti Yiè nKuyie nhá mboni keĩnkè kékéè be báammii kè bè teennè.

46 Kè Isidayeeribe beè me nda yeténè, kè yè 3m3ũ í bomè wèè bo yĩ ò báá yeté. Kè dè d3 mbè da yeténè, kàa mieke bè peike, kàa yóu kè be dootitabè bè pĩrímú ke k3nnè dedétirè yoo ðe t33nnè, kè bè d33 tidaati, 47 kè bè kè bo ke toti be yèmmè ke da bántè ke tú: Tũ do kpénkũnnè ti to, ti yetémè, ti cààrèmu. 48 Kè bè kè bo ke da m33 mecĩmmè nè be yèmmè mem3u ke wèètení dihei a du3 ndi be yembè di bíékè, a t3atè di, n da máá di t3cfè, kè bè da báá, 49 ti Yiè nKuyie nha mboni keĩnkè kékéè be báammii kè bè teennè. 50 Á bè cfè mbè da yeténènmè, nè be yetémè a kpeti, á du3 nkè bè dootitabèè bè ku3 mmesémmè. 51 Bè tú a k3be mbe, kàa bè te, kè bè dènnè Esibiti meháarimè mieke.

52 A n3nfè báá íté mí nha kóo t3nti nè a nitibè Isidayeeribe ti ìnkè. Nyo ti báammii, ti yóó nku3 nke da báá nyi. 53 Ti Yiè nKuyie nf53 ti t3atè iboti t3i mieke kè ti bo ntú a k3be, kénd3nnè a do ti nàkémè a kóo t3nti M3yiisi, a dènnè dii m3nni ti yembè Esibiti.

Sodom33 m33mè ti Yiè nKuyie nke tú kiũu bè d33 mesàà

54 Sodom33 ku3nnè dii m3nni ti Yiè nKuyie nke kù sautenè, kédeè kéité ò do nínkú ðe diwũt3nni ìlkè kè yuo ò n3u keĩnkè bíékè, 55 kéc3mmú kém33 ti Yiè nKuyie nkó mesàà nyIsidayeeribe bem3u ìnkè ke d3: 56 N sãntĩmu ti Yiè nKuyie nkũũ 3mpũnnè ku nitibè Isidayeeribe kénd3nnè kù do ti nàkémè ku kóo t3nti M3yiisi. Tim3u ti ti d33mu timati í sũ3. 57 Ti Yiè nKuyie nha nti bonè a do bonè mèè boti ti yembè, a báá ti bantóol! A báá ti yóol! 58 Yũ3nni ti yèmmè a bíékè, kè ti nd33ri a d3mè, kèntũ nha ku3 nè a tann3 a du3 nyè ti yembè. 59 Ti Yiè nKuyie nha báá yè n da báá nyii báammii, yóu kè ì mbo a yèmmè keyènkè nè kuyie, kè ðeè yie nkàa nteennè a nitibè Isidayeeribe nè mí nha kóo t3nti yewe yem3u. 60 Memme iboti

imau bo bantémè ke dò nfó nti Yìè nKuyie nfó tu Kuyie, kòò maù í bo ke da dònnè. ⁶¹ Díndi Isidayeeribe kè di duò ndi yèmmè memau ti Yìè nKuyie kényié nku kuò nè ku tannò, kéndònnè dè mè ndòmmè yíe.

Bè do fié ìl wūs ti Yìè nKuyie nku ncìtè kpetímù yìe
(Wénté 2 Bekpàatibè tómmú 7:4-10)

⁶² Okpàati Sodomò bántè memme ti Yìè nKuyie nkédeè, wenwe nè Isidayeeribe bemau kè bée fié ti Yìè nKuyie nyiwūs. ⁶³ Bè kpetírí dii yìe ti Yìè nKuyie ncìtè kè Sodomò fié ti Yìè nKuyie nyiwūs metaummè kpeyi. Yènaadakè sikoupiúsíde nè sikoupiúsíde (22000) ipe tekoupiúkòutè nè sikoupiúsíde (120000). ⁶⁴ Disòowūs kó diwūstònni í nsànnè, kè Sodomò duò nkè bée túóté ti Yìè nKuyie ncìtè kó kudànkù, kè de ntua nyiwūs ìl dò nkétuò nnè yepàré yèè tú tidiiti nè bè fié ìl wūs metaummè kpeyi kó məkùò mməkùò nkperè.

⁶⁵ Sodomò nè Isidayeeribe bè do tiku dítfnni dièrì ndi, ke baà nde kó dibanni. Benitibè do iténí Debo-Amati nwe kénat kètuakenè Esibiti kó kukò nkè bè mbaà nde kó dibanni ke dò yewe yéyiekè. ⁶⁶ Diyiè niñni yìe kòò kpàati cau mbenitibè, kè bée kotení kémò Kuyie nkò mesàà nho Ìnkè bá wè kòò kò nho cìtè. Kè diwèl mbè bo ti Yìè nKuyie ndòmmè mesàà nku kóò ntñti Dafiti nè ku nitibè Isidayeeribe.

9

Ti Yìè nKuyie nyíe ke benkemè kumàà Sodomò
(Wénté 2 Bekpàatibè tómmú 7:11-22)

¹ Sodomò maà dii mǎnni ti Yìè nKuyie ncìtè nè tekpàaticìtè kèdeè nè ò dǎ dèè kó dimàà. ² Kè ti Yìè nKuyie nyíe kóò benke kumàà kù do o benke mēè botí kumàà Kabašš, ³ kóò náké ke dǎ: N kèemu a m báámmè ke n kuònnè. N cǎnnému teciètè a m maà tē n yó mbomu te mieke, n yèmmè nè n nuò ndè í yóó ité tē Ìnkè bitì! ⁴ Fǎ nha mǎmmuò nha cénke ntù n kó kuce nè a yèmmè memau, kàa dǎdri dèè sié, ke dǎdri n da náké ti timau, ke tū n kuò nè n tannò a cice Dafiti do dǎmmè. ⁵ A kpàti yó mbomu sǎà kéndònnè n do ti nákemè a cice Dafiti ke dǎ o bí ìl yó nsaké o kpàti sǎà kèmbakè Isidayeeribe. ⁶ Fǎ nnè a bí kè di me nni mbùtinné, kè di í pī n tannò nè n kuò n di duò ndè, kè di kàte ke nìnkú yebakè ìlkè ke yè fié. ⁷ De mǎnni m bo di beti díndi Isidayeeribe ketenkè n di duò nkè mieke, kédootóo teciètè a m maà tē, kè di wámpunne, kè ibotí tēl di dǎa, ⁸ de mǎnni bēè bo mpēnkù tecièdièt tē mborè, dè bo bè di, kè bè mbékú mùù kpéi nte kè n dǎò meboti de kó dihei nè de kó teciètè tēè do deu ke wenni. ⁹ Kè bēè bè tēnné ke dǎ: Bè dootóo be Yìè nKuyie nku, kùò do dènnè be yembè Esibiti ke ninku ke feu iwūs yebakè ke pī nye tómmú. Dèè te kè kù yóu kè de kó meyei mmemau bè tǔòkení.

Sodomò pī mmùù tómmú
(Wénté 2 Bekpàatibè tómmú 8:1-18)

¹⁰⁻¹¹ Idammu Tiiri kóò kpàati weè do duò nSodomò detekperè nè bè tu dè sipèrésì nè mesòò nhò dǎ mēè botí, kòò yàa maánè ti Yìè nKuyie ncìtè nè tekpàaticìtè yebie nsipísíde mieke. Sodomò dèè dii mǎnni mumarimù képà Idammu yehakè sipísíde, yèè bo Kadidee kó kutempè mmieke. ¹² Kè Idammu ité Tiiri kékate kéyá de kó yehakè, ò me nyí nyé pènsirì, ¹³ kébéi nke dǎ: N népo Sodomò, a mè nni mpā yèè ekè í tú yèmayè. Kè bēè yè yu ke dǎ Kabudi ekè. Nè yienní kè bè yè yu ke tú Kabudi ekè. ¹⁴ Kè Idammu pā Sodomò mesòò ntǎnni bètǎati nè dikéè.

¹⁵ Nte okpàati Sodomò do pīnnè mēè botí benitibè muheikéntómmú kè bēè maà ti Yìè nKuyie ncìtè, nè tekpàaticìtè, nè kudànkù bè do tú kù Mídoò, nè Sedisademmu kó iduotí, nè Asòò nè Mekidoo nè Kesee kó yehakè. ¹⁶ Esibiti kóò kpàati weè do bè do kèpǎnte Kesee, kécúu ndiheì kékua Kannahāa kabe bèè do dè bo, kèpā de kó dihei o kóò sapàà nhò yèti dii mǎnni o dǎu Sodomò. ¹⁷ Dèè te kè Sodomò do wētè kémaà Kesee èl kèwētè kémaánè Beti-Onòò ekè defūš kpeye. ¹⁸ Nè Badati kperi, nè Tamaa kperi yèè bo be tenkè tempè ntedontè kaku. ¹⁹ Nè yehakè o diiti do á yè nè o kpàrinaasēl do bo yè nè o sēl. Kòò maánè ò dǎ dèè kó dimàà Sedisademmu, nè ditāri Dimaa, o tenkè kemau mieke cénke. ²⁰ Benitibè mabè bèè do kpāà be tenkè mieke bèè í tú Isidayeeribe: Amōriibè nè Itiibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe. ²¹ De kó ibotí do kpāà be cuokè ke yé Isidayeeribe do í namè kè bè kùò bemau. Sodomò do be mpīnnè muheikéntómmú, kè bè kpāà ke mù pī nnè yienní. ²² Kè Sodomò soó nyIsidayeeribe kè be ndǎò behāāpǎmbè nè tihāāpǎnti tii ò bàà, iwēl yembè nè bèè tǎu behāāpǎmbè bèè dèkù sikpàrinaasēl be kpàrinenti nè bèè bè baké. ²³ Kè kumàndáàbèè wáa mbèè yó mbaké muheikéntómmú kè bè mbo sikǎusinùmmú nè sipísínùmmú (550) kè bèè nni dítfnni dii pī mmutómmú.

²⁴ Esibiti kóò kpàati kóò sapàà nyité dii yè Dafiti èl keta Sodomò maà tēè cìtè, de mǎnni ndi Sodomò maámè kudànkù bè tu kù Mídoò.

²⁵ Kè Sodomao níí fié iwūš ti Yiè nKuyie kuce mètààti dibenni mieke. Kè níí fié ii nkétuo nkéfié itei metaummè kpèyi kèmpí nti Yiè nKuyie ncìtè kè dè wenni.

²⁶ Okpààti Sodomao do dààmu bàtòòbè, kè bè mbo Esiyonni-Kebee Edoti borè, tipènti kóo dàmmèrì také Edammu tenkè. ²⁷ Kè Idammuu duó nSodomao benitibè bèè nò mmenie mmesàà nke pī ndamèrì mieke mutšmmú kè bée neinè Sodomao kó betšmbè. ²⁸ Kè bée kote Ofii ei kéwaá mmesao ntónnibè tepítè nè bèdébè kéto kéduó nSodomao.

10

*Sebaa kóo nitipokpàati kòtemè ke dou nSodomao
(Wénté 2 Bekpààtibè tšmmú 9:1-12)*

¹ Mèmmè kè Sebaa tenkè kóo nitipokpàati keè Sodomao cii nkpéi nkékote ke bo ò yàáké nè yenáanhantiyè, ² kétuakoo Sedisadammu ke neiné betšmbè péu nè yòyóbè kè bè ntò mesao mpéu nè yetàsàayè yèè donku deu, kétuake Sodomao borè kóò biéke tináànti o tóni tí péu. ³ Kè Sodomao ò ténè ti timòu ò tónni tí, kè í nyíèke timati. ⁴ Kóo nitipokpàati keè Sodomao náànti mecii nkpèti, káyànè tekpaaticfètè ò maá tē, ⁵ nè tidiiti ò yo ntí, nè o tšmbè á sù cfi nè o tšmbè pī mmèè boti mutšmmú, nè bè á tii yààti, nè bèè ò duó mmenaà, káyànè bè feu ii wūš ti Yiè nKuyie ke tuó nké dèè ò di mediè nkóo kpéi.

⁶ Kóo náké okpàati ke dà: N do kpaani n cie kè bè n nàkèmu a kpéi nnè a ciimè. Kè n tšukeni ke mènke sš ndè me ndo. ⁷ M mu ndo í yie, nké n do í mè ntšukeni ke yà nè n nònfè. N yàmu a cii ndeumè nè a mōke dè nè a yetidieri, ke sš mbè do n nàké tí í tšàke n yà dè kó dikéè. ⁸ A kōbe nè a tšmbè bèè da bonè sšà ke kèmmú a náànti tì bè duó diwèi ndi. ⁹ A Yiè nKuyie nyètiri ndeu, kùu da dàò mesàà nke da dàò okpàati kàa baké Isidayeeribe. Kù dómu Isidayeeribe sšà deè te kè kù da tšàtè kàa bo mbè bekùnè kè dè wenni.

¹⁰ Mèmmè kè Sebaa kóo nitipokpàati pā Sodomao mesao mmè bo ntšàke tšnnibè bètààti nè dikéè, nè tšdàari kè dè í mmōke dè māmè, nè yetàsàayè yèè donku deu. De kó difšnkúò tšdàari ténke í tšukeni meboti Isidayeeribe tenkè.

¹¹ Okpàati Idammuu kóò bàtòòbè bèè do kōte Ofii ei kētani mesao, bè múnke do tšnimu ideí péu bè tú í sàntàdi nè yetàsàayè yèè donku deu. ¹² Kóo kpàati Sodomao túóté ii deí kédàònè ti Yiè nKuyie ncìtè kó yesànkè tekpaaticfètè, nè tikùtiduùti nè tibòmbonti beyendèmbè kpéi. Nè de kó diyie ideí bè tú í sàntàdi í ténke í tšukeni Isidayeeribe tenkè me kó kuboti.

¹³ De kó difšnkúò kóo kpàati Sodomao pāmmú Sebaa kóo nitipokpàati ò yē nhò dš dèè kó dimàà, kédeè kóò pāmmu yepārè òmòu tšù í yóò na kēpā yè, kè dè í tú wenwe Sodomao. De kó difšnkúò kóò kò nho cie nè o tšmbè.

*Sodomao do mōke tii kpàti
(Wénté 2 Bekpààtibè tšmmú 1:14-17. 9:13-28)*

¹⁴ Mesao mmèè do sš tšukeni Sodomao borè dibenni dimàà mieke me céékù do s mbo tšnni sipisidè ndi. ¹⁵ Kè ne yiénè bepotambè diebè nè besàmpbè do s nyietì ii diúti be potanti kpéi nnè Adabii kó bekpààtibè do sš cuó wèè dàmpóò kóò duó.

¹⁶ Kóo kpàati Sodomao dàò tidòpiiti dieti sikòusidè (200) kè ti ntú mesao mmàà bè yiemme ke uté, bà kùu dōpikù kó mesao ncéékù do bo cidóò bèkúš ndi. ¹⁷ Tidòpiiti sàmpáti sikòusitāti (300) bè dšònè ti mesao mmàà, bà kùu dōpikù mesao ncidóò òmàà nè dikéè. Kè bèè deè kè ti tannè kudieku bè tú kù Dimaa kó kutúúku.

¹⁸ De kó difšnkúò kédàònè dikpàatikari yepápānii nké di dāri mesao nsààmè. ¹⁹ Kè di mmōke yedētisakè yèkuò kòò níí yó nkari ke díri dè ndò ncíríci, ke mōke o baà nnii yó nyíkù dè kè bèè cíféke yecíríci nè kó tifènti tidéti, kécónné kuu nho bakù yó kutèkù kucānkù. ²⁰ Kè yeteyè ndóké diwūštšnni detisakè ke cútóo, ku mpíkù yèkuò kutèkù yèkuò, kè tii wēnnè tepítè nè tidéti. Bè í dàò me kó kuboti dikpàatiyuu teri mari mieke.

²¹ Okpàati Sodomao kó ibòòke do tú mesao mmàà ndi kè yebo yèè bo tēcfètè bè tú tē Dimaa kó kutúúku, kè yè ntú mesao nsààmè. Dèmarè do í tú timáti péiti kpere, ke yé Sodomao kó dimònni bè dške do í wúó ntímáti péiti dèmarè sààrè. ²² Ò do makemu bàtòòbè péu kè bè nièné okpàati Idammuu kabe kè bè kōri dēdētíre, ke níí dš yebie nyètāti kénwētini ke tš mesao nsààmè nè timáti péiti, nè yepápānii, nnè iwaá nnè sínò sààsi.

²³ Okpàati Sodomao do pēnkumu bekpààtibè sōmbe mecii nnè tikpāti. ²⁴ Ti Yiè nKuyie nkuu mēnke do ò duó mmecii mmediè, nnè de kpéi nké benitibè nyiitini tipiti timòu ke kōrini o borè, ke kemmu mecii nKuyie nhò duómè. ²⁵ Mèmmè kè bè nhò tšuni yebie yemou duómè tinenti

mesəo nkpeti, nè timáti péiti kpeti, nè tiyaasàati nè tikpàrinenti, nè tihúúnti nè sisɛ́, nè sisɛ́ tɛsi masi, sisɛ́ deke sàmmarímùbè kè dè peité si.

²⁶ Kè Sodoməo tíi nsikpàrinaasɛ́ nè sisɛ́ kè dè mbo sikhàrinaasɛ́ tekoupiítè nè sikousinàa (1400) besàndèèbè tekoupiítè nè sikoupiísidé (12000) kòo deite simasi kè si mbo o borè. Kòo totí sitesì yehāpònkare tɛyè. ²⁷ Nè Sodoməo kpéi nkè timáti péiti mbo Sedisadəmmu kè sù kè dònne yetàrè, kè detekperè nsù kè mannè detie mbè tu dè sikoməo, dèè yìè dàmɛ̀eri mèditedandee pɛ́emmè. ²⁸ Sodoməo kó sisɛ́ do bonní Esibiti nè Sidisií nwe, o kó bepótambè do kè nkòri kè si nhò donní. ²⁹ Bè do fiiti de kó sikhàrinaasɛ́ tèmáa mèdítibii nsikousikuò ndi (600), tɛsàntè tèmáa mèdítibii ntekòutè nè sipísínùmmù (150). Bepótambè bèè do si tɔu kè múnke fiitinè Itiibe kpàatibè nè Sidii kəbe.

11

Sodoməo yeténèmmè ti Yìè nKuyie

(Wénté 2 Bekpàatibè tǎmmù 11:18-12:1)

¹ Kòo kpàati Sodoməo yìè kétúóké benitipòbè tɔbè péu bèè í tú Isidayeeribe, kémbúúti Esibiti kóo kpàati kóo sapàa. Nte ò do tùóké ìì botí kəbe: Məabiibe nè Aməniibe nè Edəmiibe nè Sidoniibe nè Itiibe. ² Ti Yìè nKuyie mme ndo nàkəmu Isidayeeribe kè dò bè báa túóté de kó ibotí mieke benitipòbè. Kù do bè nàkəmu weti weti kè dò: Di báa ta bə mieke, bè mə mbáa ta di mieke. Kè mɛ̀ dəke bè bo di yūs nkè di fié bə bəké. Bá nè memme kè Sodoməo bə dəke kè bè tǎunnè. ³ Kòo mməke o pòbè sikhəsiyiekè (700) bèè tu bekpàatibè kó besapàmbè o pɔcɛ́ nè nsikhəsitǎati (300), kétunnè bə yèmmè. ⁴ Ò kòtè dii mǎnni kè bèè yūs nho yèmmè kóo tannè mubəfèù mieke. Ò ténke í ntú nti Yìè nKuyie nhò cice Dafiti do kù tǔ mmè botí. ⁵ Kòo fié Sidoniibe boò Asitaditee nè Aməniibe kó díboò yeiri Midikəmmu, ⁶ kédəò ti Yìè nKuyie nyí dó dè, ò ténke í nkù tǔ nsei o cice Dafiti do kù tǔmmè. ⁷ Yèè mǎrè mieke nke Sodoməo maámè ditǎnni Sedisadəmmu ììkè de kó ditəri ìnkè Məabiibe kó díboò yeiri Keməosi kpéi, kè múnke maánè ditǎnni Aməniibe kó díboò yeiri Midikəmmu kpéi. ⁸ Ò do mə ndəò kè maá o pòbè bèè í tú Isidayeeribe yetǎrè kè bè ntúò ntihiúnti kè feu iwūs. ⁹ Kè ti Yìè nKuyie mmiekè pèike Sodoməo ò kù bútinèmmè kunku ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tǔ nkù, kunku kùù ò benke kumáa kuce mɛ̀démè, ¹⁰ kóo nàkə weti weti kè dò ò báa tǔnnè yebəkè. Sodoməo mə nyí nyie nke tǔnnè ti Yìè nKuyie nhò nàkə ti. ¹¹ Kè kùu ò nàkə kè dò: A í mə nyiemme kè pǐ mmətaummè n da dǎdǎnè mə, a mə nyí yie nyitié n da duó nyi, n yóó cəutému a kpàti kéduó nha tǔmbè kóo mǎu. ¹² A cice Dafiti kpéi nte kè n yí yóó mə dǎò kàa kpáa fòu, n yóó ti cəuté a bire nɔu mieke nke. ¹³ N yí yóó cəuté tikpàti timəu, n yóó súšmmu kubotí kumáa a cice Dafiti kpéi nnè Sedisadəmmu dihei n tǎáté di kpéi.

Sodoməo dootitəbè

¹⁴ Kè ti Yìè nKuyie nduó nkè Sodoməo mǎɔte o dǔdòntəu Edəmiibe kó tekpàaticɛ̀tè kou, kòo yètiri tu Adadi.

¹⁵ Dafiti do pǎnte dii mǎnni Edəmmu, ohāpònkóti Soabu nè behāpàmbè kè bèè kəte kə bo kǔnnè becírìbè, memme bè kùmmè Edəmmu èi kó benitidaabè bəməu. ¹⁶ Bè do kè bo kè dǎ betàdèè bèkuò ndi kè bè kòu kə yàa bè dèèè bəməu páí. ¹⁷ Dè mǎnni ndi Adadi do cokémè kéneiné Edəmiibe mabè bèè do tǔ o cice kó betǔmbè, kè bèè kəte Esibiti, de mǎnni kòo kpáa tú dedapùmbire. ¹⁸ Bè do ité Mandiyāa nwe kétuəke Padanni kétúóté de kó dihei kəbe mabè kè bèè nei kétuəke Esibiti kóo kpàati borè. Kòo duó nhAdadi tɛcɛ̀tè kè nhò piú kóo pǎ ketenkè. ¹⁹ Kè de kóo kpàati pənsiri Adadi mediè nkóò duó nho pokù Tapenəsi nantè kòo puoke. ²⁰ Kòo kpàati pokù Tapenəsi nantè pèitè Adadi denitidabire kòo dè yu kè dǎ Kennubati. Kè Tapenəsi ndè piú okpàati cɛ̀tè, kè dè ñwérínè okpàati bí kə bo.

²¹ Adadi kèè dii mǎnni kè dò nDafiti ku kè ohāpònkóti Soabu múnke ku, kòo nàkə okpàati kè dò: Yóu kè n kò n tenké.

²² Kòo kpàati dǎ: Ba nda dǎnté n cɛ̀tè kàa dǎ kékò? Kòò dǎ: Dəmarè í n dǎnté, m ba dǎ kékòmmu.

²³ Dè kó difǎnkúò kè ti Yìè nKuyie nyíé kéduó nkè Desǎ Ediaa dadi biree naá nSodoməo dootitəu. Desǎ do tǔ Tisoba èi kóo kpàati Adadesəe kó kudaakù nku kékóké, ²⁴ kéwaa nho kó dihāpòntǎnni kè Dafiti mbè kòu kòo kəte Damaasi kəmbə kə yàa kè naánnè okpàati. ²⁵ Ò do dokùnəmu Isidayeeribe Sodoməo fǎmmu muməu mieke.

Sedoboammu yetémè okpàati Sodoməo kpeti

(Wénté 2 Bekpàatibè tǎmmù 9:29-31)

²⁶ Sedoboammu do tǔ Nebati bire nde Efadaimmu naàmùnkù kou, Sededa èi kou. Kòo yǎ ntú okúpokù, kòo yètiri tu Seduya. Sedoboammu do tǔ Sodoməo kóo tǎnti nwe, kéyete

o kpeti. ²⁷ Nte dè wūṣkémè kòo yàa yetenè Sodomṣo kpeti: Okpààti Sodomṣo do maá dìi m̀ǹǹni kudankù bè tu kù Midoo kénfieta o cice Dafiti èi kuduoti kó iyie. ²⁸ Kè Sedoboammu ntú wèè kper̀ni kòo k̀nti naati kòo nṓ mmutōmmú kè mù pī nkè dè wenni. Kè Sodomṣo ò p̀nsiri kóò t̀at̀tè kòo mbaké Efadaimmu nè Manansee be naàm̀nti kòbe bèè pī mmutōmmú. ²⁹ Diyiè mari kè Sedoboammuu yè Sedisadēmmu mucēmmu, kè Kuyie mpāānāānti nāāntò Aiya Sidoo èi kouu ò conè dikpāā bedè borè, kè s̀s̀ nhAiya dàātí diyaab̀ori pānni mari. ³⁰ Kòo di dàtè kékètè yek̀tiyè t̀p̀it̀tè nè yèdèé, ³¹ kénáké Sedoboamu kè d̀: Túótè yeyaab̀ok̀tiyè t̀p̀it̀tè, ti Yiè nKuyie nyIsidayēeribe tū nkù tu, kù yóo fietemu dikpààtiyuu Sodomṣo borè, kè da baá nyibotí t̀p̀it̀tè. ³² Ti Yiè nKuyie ntu ku yóo súṣ nkubotí kù máá ndi ku kóo t̀nti Dafiti kpéi nnè Sedisadēmmu dihei kù t̀at̀tè di ibotí imṓu mieke di kpéi. ³³ Bè kù b̀t̀innè m̀èè kpéi nke fié yebokè Sidoniibe b̀ṓṓ Asitaditee nè Moabiibe kperi Kemṓsi nè Amōniibe kperi Midikōmmu, bá bè í t̀nnè ku kó kuce, bè í d̀ori dèè sié, bè í tū nku kuṣ nè ku tannò be cice Dafiti do yè t̀mmè. ³⁴ Dè né í tū kù yóo fietenè Sodomṣo nwe tikpàti, ò yó nkpaá kè ti tōmu o fōmmu mumṓu mieke ku kóo t̀nti Dafiti kù t̀at̀tè wè, kòo yié nku kuṣ nè ku tannò o kpéi. ³⁵ O bire nde kù yóo fietenè t̀tikpàti kédúṣ nfṣ nSedoboammu ibotí t̀p̀it̀tè kàa mbaké. ³⁶ Kù yóo yóumu kubotí kù máá kòo nkù baké, kè ku kóo t̀nti Dafiti fuku báa paá okpààti wèè bo mbo Sedisadēmmu ku èi kù t̀at̀tè di kè bo mbo.

³⁷ Fṣ nSedoboammu kù yóo da duṣmmu tikpàti a d̀ m̀èè botí kàa mbaké Isidayēeribe. ³⁸ Kàa yie nkù da náá nti timṓu, kè tū nku kó kuce kè d̀ori dèè sié, kè d̀ori ku kuṣ yēm̀mè, kè tū nkù tannò ku kóo t̀nti Dafiti do dōmmè. Kù yó nda bonèmu kàa yaabí ntú bekpààtibè sáá Dafiti kó iyaabí dōmmè, kè kù da duṣ nyIsidayēeribe, kàa mbè baké, ³⁹ kè kùu yáúk̀nnè Dafiti yaabí kpàti, dè né í yó ntú sáá.

⁴⁰ Mēm̀mè kè Sodomṣo nwanti kè bo kuṣ Sedoboammu, kòo coké kékote Esibiti, kēmbo be kóo kpààti Sisaki borè kè Sodomṣo yàa kúnè.

⁴¹ Sodomṣo tōmmú tēm̀mè nè o cii ndè wàrimu o tōmmú pátiri mieke. ⁴² Sodomṣo do bo Sedisadēmmu nwe kè baké Isidayēeribe bēmṓu kè d̀ yebie nsipisínáá, ⁴³ kékú kè bèè ò k̀nnè o cice Dafiti èi, kòo bire Odoboammuu s̀oté o kpàti.

12

Bè t̀t̀mmè Sisemmu

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 10:1-15)

¹ Kè Odoboammuu kote Sisemmu kè Isidayēeribe tíf nke bo ò pī ntikpàti. ² Dè do s̀s̀ nNebati bire Sedoboammu kpaaní Esibiti nwe ò do cokénè okpààti Sodomṣo nwe kè kè kote. Ò do kè mbo kékèè bè t̀t̀mmè kékonní. ³ Kè bèè ò yu kòo kotení Isidayēeribe tíf ndè kè bèè wēnnè kénáké Odoboammu kè d̀: ⁴ A cice do ti f̀f̀t̀ mudaatōmmú mmu kè mù ti kèite a mù nti yaate kè ti mpí nha tōmmú. ⁵ Kè Odoboammuu bè t̀t̀nnè kè d̀: Cíéténè, yewe yètàāti kó difōnkúò kèwēténí.

Kè bèè cíétè. ⁶ Kòo tíf mbekótibè bèè do bonè o cice Sodomṣo kè bè beke kè d̀: Di yēm̀mè d̀ ò t̀t̀nnè ònti be nnitibè.

⁷ Kè bekótibèè ò náké kè d̀: Kàa yie nke d̀ṓ amáá be kóo t̀nti kè bè náānnè tináānsáati, bè yó mpímmu a tōmmú sáá.

⁸ Okpààti mē nyí nyie mbekótibè ò duṣ nyii tié, kébeke bedapāmbè, o kó kutōnkù kòbe bèè ò bonè kè d̀: ⁹ Be nnitibè tu m be yàate dítou n cice bè tóu ndi c̀éékù, di yēm̀mè d̀ ò m be náké ònti?

¹⁰ Kè bedapāmbè o kó kutōnkù kòbeè ò t̀t̀nnè kè d̀: Benitibè bèè tu a cice bè tóu ndi tōu c̀éé, kè tū á bè yàate di c̀éékù, náké be kè d̀ a nōmbíyāāre c̀éēnèmu a cice ka. ¹¹ Kàa cice do bè tóu ndi tōu c̀éé, a kperi bo p̀éētè mēm̀mè. A cice do bè tiennè idá nyi, kè f̀f̀ mbo mbè tiennè yedá yèè ā timátí ye yómmè.

¹² Diyiè t̀āānni yiè, Sedoboammu nè benitibè kè bèè wēténí Odoboammu borè, ò sòò bè náké kè yēm̀mè. ¹³ Kòo s̀enkèri bekótibè do ò duṣ nyii tié nkébaa benitibè nè metankperimè, ¹⁴ kèt̀nnè o kó kutōnkù kòbe ò tié nti nti, kébéi nke d̀: N cice do di tóu nditōu c̀ééri kè n kperi bo p̀éētè mēm̀mè, n cice do di tiennè idá nyi, kè mí m bo di tiennè yedá yèè ā timátí ye yómmè.

¹⁵ Mēm̀mè okpààti yetemè benitibè ò beke ti. Ti Yiè nKuyie nkuu do d̀ṓ mēm̀mè dè bo yiem̀mè kè kù do náké ti Nebati bire Sedoboammu nè ku kóo t̀nti Aiya Sidoo kou nuu mieke kè tii d̀ṓ.

Dikpààtiyuu totémè

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 10:16-11:4)

¹⁶ Isidayēeribe s̀s̀ ndii m̀ǹǹni okpààti í yie mbe kpeti kóò náké kè d̀:

Ti kpɛti tú nè ba Dafiti Seseɛ birɛ?

Ti múú mba tɛnti nè we?

Tinti Isidayɛɛribe tí kònnɛ,

kɛ Dafiti birɛ mbaké dɛ cɛ̃tɛ̃.

Mɛ̀nɛmɛ kɛ bɛɛ ciɛ́tɛ́ kékũũ. ¹⁷ Dɛ m̀nɛnɛ kɛ Odoboammu nkpaá baké Sudaa tempɛ nkɔbɛ máá, ¹⁸ kɛ́tɔ́ nhAdodammu wɛɛ baké muheikɛntɔ́mmú Isidayɛɛribe borɛ, kɛ bɛɛ ò bústí bɛmɔu yetárɛ kékũũ. Kɛ Odoboammu nsó ndɛ fuute, kòo deke o naasántɛ mɛcāā nkécoké kékɔtɛ Sedisadɛmmu. ¹⁹ Mɛ̀nɛmɛ Isidayɛɛribe yatenɛmɛ Dafiti cɛ̃tɛ̃ nè yienɛni.

²⁰ Isidayɛɛribe kɛɛ dii m̀nɛnɛ Sedoboammu konnimɛ, kɛ́tíí nkɛ́tɔ́ nkɛ́ bɛɛ ò yùni. Kòo tuakɛni kɛ bɛɛ ò pí ntikpàti. Kɛ Sudaa naàm̀nkũ kɔbɛ máá bɛɛ nkpaá tũ nDafiti cɛ̃tɛ̃ kóo kpààti.

²¹ Mɛ̀nɛmɛ Odoboammu tũakɛmɛ Sedisadɛmmu kɛ́tíí nSudaa wuɔ nkɔbɛ nè Bensamɛ wuɔ nkɔbɛ kó behaápɔmbɛ bɛɛ nɔ mmudoò, kɛ bɛ mbo tekɔupíkùtɛ nè sikɔupípísini (180000) kɛ bɛɛ kɔtɛ kɛ bo pɔntɛ Isidayɛɛribe kó dikpàatiyuu kòò mbɛ baké wenwe Sadomɔɔ kó debirɛ. ²² Kɛ ti Yìè nKuyie mbéinnɛ ku kóo niti Semmaya kɛ dɔ: ²³ Náké Sudaa kɔbɛ kóo kpààti Sadomɔɔ birɛ Odoboammu nè o kɔbɛ nè Bensamɛ wuɔ nkɔbɛ nè besɔmbɛ kɛ dɔ: ²⁴ N tú di báá kɔtɛ kékpannɛ di tɛbií Isidayɛɛribe. Bá wɛ, wɛɛ kò nɔ cɛ̃tɛ̃, mĩ yɛ ndɛɛ dɔò dɛɛ dɔò.

Kòo ti mbɛ náké kɛ bɛɛ ti kɛɛ ti yie mbá wɛ kòo kò nɔ cɛ̃tɛ̃.

²⁵ Mɛ̀nɛmɛ kɛ Sedoboammu maá kuduotí kɛ́fii nSisɛmmu Efadaimmu tãri kó diheɛ kɛmbo. Ò dɛ nyitɛ́ kékɔtɛ kɛmaá kuduotí kɛ́fii mPenniyeɛdi.

Sedoboammu dɔ̀mɛ meyei

²⁶ Kɛ Sedoboammu toti o yɛmmɛ kɛ dɔ: Kɛ dɛ sɔké mie mboti n kpàatiyuu wɛti kɛ bo tũnnɛ Dafiti cɛ̃tɛ̃ kɔbɛ mbɛ. ²⁷ Kɛ benitibɛ kpáá kɔri Sedisadɛmmu ti Yìè nKuyie ncɛ̃tɛ̃ iwũs féú, bɛ yɛmmɛ bo wɛtɛ kɛ́tũnnɛ Odoboammu Sudaa kɔbɛ kóo kpààti kɛ bɛ n kuɔ. ²⁸ Ò toti dii m̀nɛnɛ o yɛmmɛ kɛ́dɔò isɔɔnàákɛ idɛi, kɛ́náké Isidayɛɛribe kɛ dɔ: Di sũũ nSedisadɛmmu nwe mukɔtimũ. Di m̀m̀nɛnɛ ntenɛ kuyie nkũũ ti dɛnnɛni Esibiti.

²⁹ Ò mɛ nyí kécónnɛ fɛsɔnàáfɛ mafɛ Betɛɛdi, fɛtɛfɛ Danni tenkɛ. ³⁰ Mɛ̀nɛmɛ ò tannémɛ Isidayɛɛribe meyei mmie kɛ bɛɛ tɔ fɛsɔnàáfɛ tɛfɛ kɛ́ndenti kɛ́ fɛ kɛ́tenɛ Danni ɛi.

³¹ Kòo maá yewũstàrɛ yetárɛ Ìnkɛ kɛ́dɛi bɛ cuokɛ ikuó niùbɛ, bɛ tɛ́nkɛ í ntú Defii botí kɔbɛ.

³² Mɛ̀nɛmɛ Sedoboammu dɔ̀mɛ dibanni otànkũ niínwɛ yìè tɛpítɛ nè dinummuri Sudaa kɔbɛ do baà mmɛ̀bɛ botí, kɛ́dɛkɛ o m̀sɛmmu ndiwũstànni Ìnkɛ kɛ́fié iwũs isɔɔnàákɛ ò do dɔò ì, kɛ́waa nyikuó niùbɛ kɛ́kanne Betɛɛdi ò maá yɛ̀ wũstàrɛ kpɛ́. ³³ Ò do dɛkɛ ò maá dii wũstànni Betɛɛdi di Ìnkɛ otànkũ niínwɛ ò do tãátɛ wɛ kó diyie tɛpítɛ nè dinummuri ndi. Dɛ yìè ndi ò duómmɛ kɛ Isidayɛɛribe ɔ́nnɛ dibanni, kòo deke kɛ bo tuɔ nyɛpārɛ.

13

Ti Yìè nKuyie nkpannɛmɛ Sedoboammu Betɛɛdi

¹ Kɛ ti Yìè Kuyie ntɔ́nni ku kóo niti mɔu, kòo ítɛ Sudaa tenkɛ kɛ́tuakɛ Betɛɛdi, kɛ só nSedoboammu bo kɛ tuɔ nyɛpārɛ diwũstànni Ìnkɛ. ² Kɛ ti Yìè nKuyie nduó nkɛ ku kóo tɔnti bɛ́innɛ diwũstànni kɛ dɔ: Fɔ́ ndiwũstànni, kɛɛ ti Yìè nKuyie ntu mù. Ti Yìè nKuyie ntu bɛ yóó peitɛ debirɛ marɛ ndɛ Dafiti naàm̀nkũ mie kɛ́ dɛ yu kɛ dɔ: Sosiasi, kɛ dɛ kó debirɛ da fié ikuó niùbɛ bɛɛ tũò nyiwũs a Ìnkɛ, kɛ́tuɔ nyenitikũs a Ìnkɛ.

³ Kòo dɛɛ kɛ dɔ: Ntɛ di bo bantɛ dɛ kɛ dɔ nti Yìè nKuyie nkũũ bɛi. Diwũstànni bo yatɛ kɛ mɛkũò nkó mutápef mmũù còú di Ìnkɛ kɛ́ m̀u nuntɛ.

⁴ Kòo kpààti kɛɛ ò kpànnɛmɛ diwũstànni kɛ píɛkũ kóò fietí fɛnómbifɛ kɛ dɔ: Pínnɛ we!

Kɛ dɛ kó tenɔ̀tɛ kpeí o tɛ́nkɛ í nna kɛ́ tɛ́nnɛni. ⁵ Kɛ diwũstànni yatɛ, kɛ mutápef nnuntɛ kũ ti nákémmɛ ku kóo niti kòo ti bɛi. ⁶ Kòo kpààti náké Kuyie nkóo niti kɛ dɔ: N da báámmu bántɛ ti Yìè nKuyie nha tũ nkũ kɛ n nòutɛ wɛtɛ kɛ́tɛ́nnɛ.

Kɛ Kuyie nkóo niti bántɛ ti Yìè nKuyie nkɛ tɛɛ wɛtɛ kɛ́naá ntɛ do dòmmɛ. ⁷ Kòo kpààti náké Kuyie nkóo niti kɛ dɔ: Kɔtɛni kɛ ti kò n cɛ̃tɛ̃ kàa di kɛ n da cú.

⁸ Kɛ Kuyie nkóo niti náké okpàati kɛ dɔ: Bá kàa bo n duó nha kpàti kó dikɛɛ n yí kɔri a cɛ̃tɛ̃ kɛ bo di yoo n yà dɛmarɛ die. ⁹ Ti Yìè nKuyie nni n nákému kɛ tú m báá di dɛmarɛ, m mɛ mbáá yà, m mɛ mbáá wɛtɛ kɛ́tũnnɛ n kɛ́tɛ́ni kũũ cɛ́ kékò.

¹⁰ Ò mɛ nyí kɛ́tũnnɛ kucɛ tekũ, ò tɛ́nkɛ í ntũnnɛ ò kòtɛnni kũ Betɛɛdi.

Kuyie mpāānāhiti nāāhītō yetem̃ ku kpɛti

¹¹ De do sɔ nti Yiè nKuyie mpāānāahti náahtò mɔu wèè bo Betɛedi ke tú odakóti, kòo bíi kɔte kóo nnàkɛ Kuyie nkóo niti dàò dè Betɛedi nè ò nàkè tii náahti okpàati, ke ti nàkè timòu bɛ cice.

¹² Kòo beke ke dà: Ò kètè ònkuce?

Kè bèè ò benke Kuyie nkóo niti wèè yènni Sudaa tenkè ò tūnne kùu cɛ. ¹³ Kòo nàkè ò bí ke dà: Bòunè n sāmmarimú kàri.

Kè bèè di bóu kòo deke, ¹⁴ kètūnne Kuyie nkóo niti, kóò ninte ke sɔ nhò diéké mutie diemù mamù kó medéè. Kòo ò beke ke dà: Fɔ́ɔ tu Kuyie nkóo niti wèè yènni Sudaa tenkàà? Kòò dà: Èè, mí nwe.

¹⁵ Kè Kuyie mpāānāahti náahtò dà: Kɛtení kè ti kò nkàa di. ¹⁶ Kè Kuyie nkóo niti dà: N yí yóó da nɛinè kè ti kò nkè ò di dɛmarè yoo n yà diɛ. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie nni nnàkɛmu ke tú m báá di dɛmarè diɛ m mɛ mbáá yà, m mɛ mbáá wɛtɛ kètūnne ò kètɛni kùu cɛ kékò.

¹⁸ Kòo népoo ò tɛ́nné ke dà: M múnke tú Kuyie mpāānāahti náahtò nwe ke da dònne. Ti Yiè nKuyie nkuu tɛnni ku tɛnni kè di ò nàkè ke tú n da yúni kè ti kò nkàa di kɛyá.

Ke yé kòò sòummu! ¹⁹ Mɛnme kè Kuyie nkóo niti ò nɛinè kè bèè kò nke bo di kɛyá.

Kuyie nkpānnemè ku pāānāahti náahtò

²⁰ Bè kàri dii mōnni ke yo nkè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pāānāahti náahtò, wèè mɛ ntūnne koò yūni, ²¹ kòo nàkè Kuyie nkóo niti ke dà: ti Yiè nKuyie ntu a mɛ nyetɛmɛ ku náahti, bá a í tūnne kù do da nàkè ti. ²² Ke wɛtɛni ke di ke yà, kù do yɛ nha báá di dè, a mɛ mbáá yà. A yóó naa nhokpadouti nwe. Bè í yóó da kūnné a yembè fɛti.

²³ Bè di dii mōnni ke yà ke deè, kè Kuyie mpāānāahti náahtò wèè do ò tɛ́nnéni kòo bóu o népo sāmmarimú kàri, ²⁴ kòo deke kénkūnti. Kè diciriciri ò dinté kuce kékua kédounko, kòo nduó kè sāmmarimú cōmmú kè diciriciri cōmmú. ²⁵ Kè becepɛmbè mpɛnkù koò yàu kòò duó kè diciriciri cōmmú, kè bèè kote ke ti nàkè Kuyie mpāānāahti náahtò wenwe kó dihe. ²⁶ Ti Yiè nKuyie mpāānāahti náahtò wèè do ò tɛ́nnéni, ò ti kèè dii mōnni kébéi nke dà: Kuyie nkóo niti wèè yete kù do ò nàkè ti, kè kù duónni diciriciri kè di ò kùò, kéndōnnè kù do ti nhò nàkémè.

²⁷ Ò bɛi mɛmme kédeè ke dà ò bíi bóu o sāmmarimú kàri.

Kè ò di bóu, ²⁸ kòò kɔte kénsɔ nti Yiè nKuyie nkóo niti duó ke cāanko kuce miɛke, diciriciri nè sāmmarimú kè dè cōmmú, bá diciriciri í ò cāáké, di mɛ nyí kua sāmmarimú. ²⁹ Kòo ò tūóté kédáá nsāmmarimú ònkè kékōnnè ke bo ò sié, kóò kūnné. ³⁰ Wè ò sié dii mōnni kédeè kóò kūnné kufɛti ò do keú kù o mōmmu nho kpéi, kè nhò kūri ke sáuti ke tú: Áú! Ti népo kumu.

³¹ Bè ò kūnné dii mōnni kédeè kè ti Yiè nKuyie mpāānāahti náahtò nàkè ò bí ke dà: Kè ò ku dii yié dí n kūnné di mɛ nkūnné kùu fɛti Kuyie nkóo niti kè n dɔu nképénnè o kùú. ³² Ti Yiè nKuyie nhò duó nti náahti kòo ti bɛi nti yóó dɔmmu, ò nàkè ti Betɛedi kó diwūstōnni kpéi nnè yèè bo Sammarii tempɛ nye kpéi.

³³ Nè mɛmme Sedoboammu í ncéète, kòo baa nsáké ke waà nyikuó niùbè, kè wèè dɔ wèè ò dɔò ikuó niùti, kòò nfeu iwūó yewūstàrè yèè bo yetàrè ònkè. ³⁴ De kó mɛborime mɛ do tanné Sedoboammu cɛtè temɔu meyei mmieke, kènté kè bèè tɛ kua pái kè tɛ yetiriri kpánné.

14

Kuyie mpāānāahti náahtò Aiya nàkémè Sedoboammu bire yóó kúme

¹ Kè Sedoboammu bire Abiya muòke. ² Kòo nàkè ò pokù ke dà: Ítè kékote Sidoo ti Yiè nKuyie mpāānāahti náahtò Aiya borè. Wèè do n nàkè ke dà n yóó di tikpàti. Á ceete amáà kòò báá banté a tūmè m pokù. ³ Nto pɛ́èbè tepítè, nè yekàtindà, nè mɛcekù ndidénni, kékote kóò yà kòò da nàkè tii yóó tuakéní debire.

⁴ Kòo pokùu dàò ò ò nàkè ti, kɛíté kénkari Sidoo Aiya cɛtè. Aiya do kòtɛmu ke tɛnke í nkpaá wúó. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie mme ndie nkóò nàkè ke tú: Sedoboammu bire dɛè m nkòo pokù kòriní a borè ke bo pāá, kòò tūàkení á ò nàkè ke dà muu, ò í yóó ndó á ò banté.

⁶ Aiya kèè dii mōnni ò nacèná dibòri kébéi nke dà: Tanní fɛ nSedoboammu pokù. Dè dōmme kàa í dɔ bè da banté? N yóó da nàkè tii náahti cɛ́mmu. ⁷ Kote kénáké Sedoboammu ke dà: Ti Yiè nKuyie nyísidayɛeribe tū nku tu kuú ò dèite Isidayɛeribe miɛke koò dàò okpàati. ⁸ Kuú fiètè Dafiti kó tikpàti ke ti nhò duó, ò mɛ nyí yie nke tū nku kóo tōnti Dafiti yèmmè, ò do tūmmu ku tannò yeməu, ke kù tūnnè o yèmmè meməu ke dɔəri kù dómè máá. ⁹ Kè wenwe mɛ ndòəri meyei nkè dè pɛ́ètè bèè ò niiténè ke di tikpàti, ke dàò yebòkè, ke maá sitenkaani, kɛyí nti Yiè nKuyie mmieke ke kù bütinné. ¹⁰ Deɛ te kè kù yóó yóu kè meyei ndo o cɛtè. Kù tu kù yóó kuəmu o fuku kó benitidaabè, bekótibè nè íbí bəməu, tidaati nè bèè í tú tidaati kékáúté o cɛtè bè ɔ́ káúté mɛè botí tiyontí nè kuhaa. ¹¹ Sedoboammu cɛtè kòbè bèè bo kú dihe simɔ́ sù yóó bè cāáké, kè bèè ku dikpáá tinòti bè cò. Ti Yiè nKuyie nkuu bíi.

¹² Onitipòkù fí nyítè kékò. A naàcètè bo na dii mǎnni dihèi kó dibòri debire yóó kú dii mǎnni. ¹³ Ké Isidayeeribe bémǎu kǎmmú de kúú nké dè kúnné, deñde demáa Sedoboammu cǐtè mieke bè yóó kúnnémè. Deè mieke nke demáa ti Yiè nKuyie nylsidayeeribe tǔ nkú yàmè meborime kú pǎnsiri mè. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie nyóó waámmu okpàati Isidayeeribe mieke, wèè yóó kú Sedoboammu cǐtè tǎmǎu. Dè yóó dǎmmu bǎmbà. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie nyóó potǎmmu Isidayeeribe kè bèe sǎntè tipènti ǎ sǎntémè menie mmieke, kuyaaakú nampe dii mǎnni. Ké kúu bè bǐti kú èi sǎari kú duó ndi bè yembè, ké bè cǐe nké bèe sénté kukó nyáa bè fiíkú mèè kpéi ndibò Asedaa kó itedei ke íi nku mieke. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie mbo dootóo Isidayeeribe Sedoboammu dǎò mèè yei nkpéi nke te kè bè múnke dǎò mèyei.

¹⁷ Ké Sedoboammu pokúu íté kénkúnti kǎtuake Tidisaa, ò na dii mǎnni o cǐtè kó dibòri kè debire kú. ¹⁸ Ké bèe dè kúnné kè Isidayeeribe bémǎu kǎmmú de kúú nkéndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákéme kú pǎnǎahti nááhtò Aiyaa kóo ti bǐi.

¹⁹ Sedoboammu pí mmúu tǎmmú tǎmú, ò doké mèè botí nè ò di mèè botí tikpàti dè wǎrimu Isidayeeribe kpàatibè dǎrimè pátiri mieke. ²⁰ Sedoboammu do tú okpàati ke dǎ yebie nsípísidé nè yèdèè ndi kékú kóo bire Nadabuu sǎoté o kpàti.

Odoboammu naámmè Sudaa kǎbe kóo kpàati

(Wénté 2 Bekpàatibè tǎmmú 12:1-16)

²¹ De mǎnni ke sǎ nSadomǎo bire Odoboammu tu Sudaa kǎbe kóo kpàati. Ò do yóó di tikpàti ke mǎke yebie nsípísínàa nè dímdàa ndi, kǎntó tikpàti ke dǎ yebie ntepiítè nè yèyieké, kǎmbo Sedisadammu ti Yiè nKuyie ntáatè dii èi Isidayeeribe botí imǎu mieke kè kú yètiri bo ndi bo. O yǎ yètiri do tú Naama kòo tu Amǎniibe botí kou. ²² Ké Odoboammuu dǎò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè, kǎyíi nku mieke kè dǎe pǎtè o yembè kperè do dǎmmè. ²³ Bembe bèè do mǎa yètèrè ke fiíkú yetàrè nè díbò Asedaa kó itedei yetàrè yemǎu ínkè nè detie ndemǎu také. ²⁴ Kóo tonté kédǎnnè titouti kǎtǎnnè benitipòbè bè yó nkǎri ke dǎunè bè bè kó ibǎokuu yǎmmè. Bè do tekúí ibotí ti Yiè nKuyie ndo duó nké bèe bǐti í kó isǎke nyi.

²⁵ Mǎmmè Odoboammu kpàti benni nummuri mieke Sisaki Esibiti kóo kpàati domè Sedisadammu kè bè pǎnte, ²⁶ kǎtúóté ti Yiè nKuyie ncǐtè kó tinènti, nè tekpàaticǐtè kpeti timǎu pǎúí, kǎtúóténè tisǎdopiiti Sadomǎo do dǎò ti. ²⁷ Kóo kpàati Odoboammuu dǎò díǎawúǎ kó tidapiiti kǎfǎó nde kó dífǎtiri, kè ti duó ntiháǎpǎnti tǐi bǎa tekpàaticǐtè kó dibòri. ²⁸ Kóo kpàati níi nkǎri ti Yiè nKuyie ncǐtè kè bè ti tǎ, kóo kó mbèe ti kǎtenè tihǎǎpǎnti tǐi bǎa tekpàaticǐtè ti kó kudieku.

²⁹ Odoboammu dǎrimè tǎmè ò dǎò dǎè kó dímdàa, dè wǎrimu Sudaa kpàatibè dǎrimè pátiri mieke. ³⁰ Odoboammu nè Sedoboammu bè do dokúmu sǎá. ³¹ Ké Odoboammuu kú kè bèe ò kúnné o cǐe Dafiti èi, o yǎ yètiri do tú Naama Amǎniibe èi kou, kóo bire Abiyammuu sǎoté o kpàti.

15

Abiyammu tumè Sudaa kǎbe kóo kpàati

(Wénté 2 Bekpàatibè tǎmmú 13:1-3, 22-23)

¹ Nebati bire Sedoboammu kpàti benni tepítè nè diniínni mieke nke Abiyammu naámmè Sudaa kǎbe kóo kpàati, ² kǎntó tikpàti ke dǎ yebie nyètǎati ke bo Sedisadammu. Abusadammu kóo sapàa mMaaka wèè do ò peítè. ³ Kóo túnnè o cǐe do dǎò mèè yei mbá ò í nduú nho yǎmmè memǎu ti Yiè nKuyie nho yǎari Dafiti kǎme. ⁴ Nè Dafiti kpéi nké ti Yiè nKuyie nyóu kóo yaabire baa sǎoté tikpàti kóo fuku báa paà tikpàti, nè Sedisadammu bo ntúmè bè kó diheidiè. ⁵ Dafiti do dǎari ti Yiè nKuyie ndó mǎmmè, ò do í yóu ti Yiè nKuyie nhò náké yèè nò kó dímarí mudǎrimú, kè dè í tú Udii Itiibe botí kou kpeti.

⁶ Odoboammu fǎmmu mumǎu mieke ò do dokúnèmu Sedoboammu.

⁷ Abiyammu dǎrimè tǎmè ò dǎò dǎè kó dímdàa dè wǎrimu Sudaa kpàatibè dǎrimè pátiri mieke. Abiyammu nè Sedoboammu bè do dokúmu o fǎmmu mumǎu mieke. ⁸ De kó dífǎnkúo kè Abiyammuu kú kè bèe ò kúnné Dafiti èi, kóo bire Asaa sǎoté o kpàti.

Asaa tumè Sudaa kǎbe kóo kpàati

(Wénté 2 Bekpàatibè tǎmmú 14:1-2. 15:16-19. 16:1-6, 11-14)

⁹ Isidayeeribe kpàati Sedoboammu kpàti benni sipísidé kperi mieke nke Asaa naámmè Sudaa kǎbe kóo kpàati, ¹⁰ kǎntó tikpàti ke dǎ yebie nsípísínàa nè dímdàa ke bo Sedisadammu. O yǎ kóo yǎ yètiri do tú Maaka Abusadammu kóo sapàa. ¹¹ Ké Asaa ndǎari ti Yiè nKuyie ndómè kéndǎnnè ò yǎari Dafiti, ¹² kédenne o èi benitipòbè bèè dǎuti dǎutinè benitidaabè bè kó ibǎokuu

yěmmè, kédeite sibòotenkaanii o yembè do dǎdǎ sǐ, ¹³ kédennènè ketíkè o yǎ kǒtǐ tinitipokpàtǐ, ke yě ò do ciékémè isòkè kó tebòotenkaanitè bè tu tè Asitaditee, kè Asaa tɛ kǒũ kébò nké tè cǒu nSetinɛeribe kpààtǐ do Sudaa kòbè mudoò, bá nè mǎmmè kè Asaa duǎ nho yěmmè mǎmǎu ti Yìè nKuyie nho fòmму mumǎu miekè. ¹⁵ Kòo tannè ti Yìè nKuyie ncǐtètè miekè o cice ku pǎ yěè pǎrè nè o mǎmmuǎ nhò kù pǎ yě, yěè tu timátǐ péitǐ nè mesò nnè tinenti.

¹⁶ Mudoò muù do bo Asaa nè Basaa bɛ cuokè bɛ fòmму mumǎu miekè. ¹⁷ Kè Basaa Isidayeeribe kpààtǐ do Sudaa kòbè mudoò, kémaá kuduotǐ kǐfítè Damaa ke bo pénné kucɛ Asaa Sudaa kòbè kóo kpààtǐ. ¹⁸ Mǎmmè kè Asaa túótè timátǐ péitǐ timǎu nè mesò mǎmmǎu ndèè do kpaá ti Yìè nKuyie ncǐtètè nè tekpààticǐtètè kè dè tóu nho kó betǎmbè, kè bè bo kote Damaasi kè dè duǎ nTabidimǎu bire Esiyǎ bire Benni-Adadi, Sidii kóo kpààtǐ, kóò náké ke dǎ, ¹⁹ wèè yóu kè bèè mǎtɛ metaummè bɛ nnè wɛ, bɛ yembè do mè mǎkè mèè botǐ, dèè tɛ kòò ò pǎ dɛ kó dipǎnni ke tú wèè tǎtɛnè Basaa Isidayeeribe kpààtǐ metaummè, kóò ténkè báá ò do mudoò. ²⁰ Kè Benni-Adadii yie nhokpààtǐ Asaa ò náké tǐ, kédeite bèè ni okpààtǐ āpǎmbè kǛtǎ nké bèè kote kǛponte Isidayeeribe èkè, Iyǎ èi nè Danni kperi nè Abedi-Beti-Maaka kperi nè Kinnedoti kó kutempè nkumǎu, kǛponte nè Nefutadii èi dimǎu. ²¹ Basaa tǐ kèè dii mǎnni kékũnnè kuduotǐ marimù Damaa kǛwɛtɛ Tidisaa. ²² Kòo kpààtǐ Asaa tǐi nSudaa kòbè bemǎu pǎí, ò í nsùú nhòmǎu, kè bèè túótè yetǎrè yemǎu nè idɛi Basaa do mǎánè dè kuduotǐ kǛfii Damaa èi, kémaánè kuduotǐ Kebaa èi Bensamɛ tempè mmiekè nè Misipaa kperi.

²³ Asaa dàòrimè tǎmè, o kǎmbùú, nè ò dǎdǎ dèè kó dimàà, dè wǎrimu Sudaa kpààtibè dàòrimè pátǐri miekè. Asaa kòtè dii mǎnni kǛmuàkè sinaàcèi. ²⁴ Ò do ku kè bèè ò kũnnè o yààri Dafiti èi ndi, kóo bire Sosafatii wèè sǎotè o kpàtǐ.

Nadabu naámmè Isidayeeribe kpààtǐ

²⁵ Sedoboammu bire Nadabu do naá nyIsidayeeribe kpààtǐ Asaa Sudaa kòbè kóo kpààtǐ kpàtǐ benni dǎrǐnni ndi, kǛtǎ tikpàtǐ ke dǎ yɛbie nyédéè, ²⁶ kédǎdǎ ti Yìè nKuyie nyí dǎ dè, kǛtũnnè o cice do dǎdǎ mèè yɛi nkétannè Isidayeeribe mɛyɛi mmiekè. ²⁷ Kè Isakaa naámũnkù kou Aiya bire Basaa ndó kébò nNadabu ke sǎ nyIsidayeeribe pi Kibetǎ FidisitǛbɛ èi, bè dɛ nhò kùò. ²⁸ Basaa do kùò Nadabu Asaa Sudaa kòbè kóo kpààtǐ kpàtǐ benni tǎánni ndi, kǛfietɛ tikpàtǐ. ²⁹ Ò cǎutè dii mǎnni tikpàtǐ kékua Sedoboammu cǐtètè tǎmǎu pǎí, ò í nsùú nhòmǎu, kǛndǎnnè ti Yìè nKuyie ndo tǐ béimmè Sidoo èi miekè nè ku pǎánáahtǐ nááhtò Aiya nuù miekè. ³⁰ Sedoboammu do dǎdǎ mèè yɛi nkétannè Isidayeeribe bemǎu mɛyɛi mmiekè mèè do í nti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tǔ nkù miekè, mèè do tɛ kè tǐi bè tǔàkení.

³¹ Nadabu dàòrimè tǎmè ò dǎdǎ mèè kó dimàà, dè wǎrimu Isidayeeribe kpààtibè dàòrimè pátǐri miekè.

³² Asaa do dokũnnèmu Isidayeeribe kpààtǐ Basaa sǎá.

Basaa naámmè Isidayeeribe kpààtǐ

³³ Sudaa kòbè kpààtǐ Asaa kpàtǐ benni tǎánni ndi Aiya bire Basaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààtǐ kǛmbo Tidisaa kè dǎ yɛbie nsipísidè nè yǎnǎá, ³⁴ kédǎdǎ ti Yìè nKuyie nyí dǎ dè, ò do tũnnè o cice Sedoboammu kó mɛyɛi mme ò do dǎdǎ mè kétannè Isidayeeribe mɛyɛi mmiekè.

16

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Ananni bire Seu ke dǎ wèè náké Basaa ke dǎ: ² Mí ndi Yìè nKuyie mmù ò kũténí mutǎá mmiekè kóò dǎdǎ okpààtǐ, kóò baké n nitibè Isidayeeribe, ke tũnnè Sedoboammu kó mǎborimɛ, ke tannè n nitibè Isidayeeribe mɛyɛi mmiekè ke íi mmiekè. ³ N yóó kǎutému o cǐtètè kè tǛè dontɛnè Nɛbati bire Sedoboammu kpɛtɛ. ⁴ Á ò náké ke tú n yɛ nho cǐtètè kou wèè bo kú dihei simǎs sǐi yóó ò cǎáké, kè wèè ku dikpǎá tinǐtǐi ò cǎ.

⁵ Basaa dàòrimè tǎmè ò dǎdǎ dèè kó dimàà nè ò doké muù doò. Demǎ dè wǎrimu Isidayeeribe kpààtibè dàòrimè pátǐri miekè. ⁶ Kè Basaa kú kè bèè ò kũnnè Tidisaa. Kòo bire Edaa sǎotè o kpàtǐ.

⁷ Ti Yìè nKuyie ndo duǎ nké Ananni bire ku pǎánáahtǐ nááhtò Seu béinnè Basaa nè o cǐtètè ò dǎdǎ kpéi mmɛyɛi ke íi nti Yìè nKuyie mmiekè nSedoboammu do dàdmè, nè ò kũmmè Sedoboammu cǐtètè tǎmǎu.

Edaa tumè Isidayeeribe kpààtǐ

⁸ Asaa Sudaa kòbè kóo kpààtǐ kpàtǐ benni sipísidè nè dikuónni miekè nke Basaa bire Edaa naámmè Isidayeeribe kpààtǐ kǛmbo Tidisaa ke dǎ yɛbie nyédéè. ⁹⁻¹⁰ Kòo kóo āpǎnkǒtǐ Simmidi wèè do baké okpǎrǐnaasǎi dikéè kòo ndó kóo bo. Asaa Sudaa kóo kpààtǐ benni sipísidè nè diyienni miekè do nke. Diyie mari kè Edaa mbo Tidisaa wèè baké tekpààticǐtètè o cǐtètè miekè kǛyǎ menáà nkémuǎ. Kè Simmidii taroo kóò potè kékua kǛcǎutè tikpàtǐ. ¹¹ Ò na dii mǎnni

kékari dikpààtikàrì kékua Basaa cîètè temou páíí ò í nsúó nhonitidòu mòu o cîètè mieke yoo o cédètè kou, yoo òmòu wèè taunè Basaa. ¹² Ké Simmidii kuò Basaa cîètè temou kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákéme Basaa kpéi nnè ku pāānāānti náāntò Seuu nùu mieke. ¹³ Dende kó dimàà dè ò tùòkení o yei kpéi nke nè o bire Edaa kōme ò do dōò mè kétanné Isidayeeribe meyei mmieke kényi nti Yiè nKuyie mmieke nè be kó mubòófèu.

¹⁴ Edaa dōòrimè tēmè ò dōò dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dōòrimè pátiri mieke * ndè í tú Bekpààtibè tōmmú pátiri ketiri yoo didéri, bè nāa nyēmāyè kpéi nke kè de kó yepátè í bo nkòké Kuyie nnāānti pátiri mieke.

Simmidi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹⁵ Sudaa kabe kóo kpààti Asaa kpàti benni sipísidè nè diyienni mieke nkè Simmidi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti, kénto tikpàti ke dà yewe yèyiekè. Dè do sò mbè pi Kibetōō nwe Fidisitēēbe ei. ¹⁶ Behāāpōmbè kèè dii mōnni be karì ke dō nSimmidi bō nhokpààti kōò kùo. De kó diyie dimàà mieke kè Isidayeeribe pī nhohāāpōnkótì Omidì tikpàti dende dihāāpōnkari. ¹⁷ De mōnni Omidì nè o āāpōmbè kè bèè íté be do karì dè képi Kibetōō kékote kédò Tidisaa. ¹⁸ Simmidi sō ndii mōnni behāāpōmbè do dihei kōo kote kéta tekpààticîètè o kó kudieku kécōu nkè tēè ò wēnnénè kécōútè kōo kú. ¹⁹ Dende ò tùòkení o yei nképéi nke, ò dōò mè ti Yiè nKuyie nyí dō dè, ke tūnne o cice Sedoboammu kó meyei nhò do dōò mè kétanné Isidayeeribe meyei mieke.

²⁰ Simmidi dōòrimè tēmè, ò bōmmè okpààti, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dōòrimè pátiri mieke.

²¹ De mōnni kè Isidayeeribe toté kè diwétiriri tūnne Kinatì bire Tibinni kè we mpí ntikpàti. Kè diwétiriri teri nkpaà tú nhOmidì. ²² Omidì kó diññi dii do na Tibinni kperi kè Tibinnii kú kè Omidii naā nhokpààti.

Omidì naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

²³ Sudaa kabe kóo kpààti Asaa kpàti benni sipísitāāti nè dimàà mieke nkè Omidì naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kēmbō Tidisaa ke dà yebie nyèkuò. Ò do tō tikpàti ke dà yebie ntepiítè nè yèdèé ndi. ²⁴ De kó difōnkúò kédonté Simmedi borè Sammarii tārì medítibii nsikōupisikuò (6000) kēmaā dihei de kó ditārì ñnkè, kè di yú ò di donténè wè kó diyètiri ke dà Sammarii. ²⁵ Kè Omidii dōò ti Yiè nKuyie nyí dō dè kēpētè bèè ò niiténè ke di tikpàti. ²⁶ Ò do tūnne Nebatì bire Sedoboammu kó meborime mme, ò do dōò mèè yei nkétanné Isidayeeribe meyei mieke kényi nti Yiè nKuyie mmieke nè be kó mubòófèu.

²⁷ Omidì dōòrimè tēmè nè ò doké mùu doò dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dōòrimè pátiri mieke. ²⁸ Kōo kú kè bèè ò kūnné Sammarii kōo bire Akabuu sōoté o kpàti.

Akabu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

²⁹ Sudaa kabe kóo kpààti Asaa kpàti benni sipísitāāti nè diniñni ndi, Omidì bire Akabu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti, kénto tikpàti ke dà yebie nsipísidè nè yèdèé, ke bo Sammarii. ³⁰ Kōo bire Akabuu dōò ti Yiè nKuyie nyí dō dè kè dèè pētè bèè ò niiténè ke di tikpàti. ³¹ Ò tūnnemè Sedoboammu borime kè dende ntú mpúti, kōo kote kētúóté Sidoniibe kpààti Itibaadi kōo sapàà nSesabēdi képuoke kénínkú dibōò Baadi iikè kè di flé iwūō, ³² kēmaā dibōò Baadi ditou Sammarii kēmaā de kó ditou mieke diwūōtōnni, ³³ kēfiñnè ndibōò Asedaa kó kutedōú kényi ti Yiè nKuyie mmieke kè dèè pētè Isidayeeribe kpààtibè sōmbe bèè ò niiténè ke di tikpàti.

³⁴ De kó yemòrè mieke nke Iyedi Betēdi kou wète ke maámè Sedikoo kó kuduotí kè nkú pūūku kè o kōo po Abidammuu kú, kōo nkpeti yecākè kōo biyāātè Sikubuu kú, ti Yiè nKuyie ndo ti nákému Nunni bire Sosuwee.

17

nKuyie mpāānāānti náāntò Edii nákéme kutayietí kpéi

¹ Kè Edii, Tisibii ei kou, Kadaadi tempē nkouu náké okpààti Akabu ke dà: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tú nkú bomu kè n tu ku kōo tōnti. Timaānti í yóó mantè, fetaafè me nyí yóó ní, kè mīi sàà í bēi nke tú fēe ni.

Edii bomè Kediti kó tekóntè

² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii ke dà: ³ Íté kékote diyie yiení kèè bíékè kukó nSuditēē kēnsōri Keditii kó tekóntè mieke tēè bo Suditēē yāa diyie yiení kèè bíékè. ⁴ A yó nte nyō nkè n duō nkè yekākā nda duō mmudii.

⁵ Kōo dōò ti Yiè nKuyie nhò náké ti kēitè kékote kēmbō Keditii kó tekóntè mieke Suditēē diyie yiení kèè bíékè. ⁶ Kè yekākā níí ò duō mudii nè imaa ndikūnwerini nè kuyuoqu.

* **16:14** ...kpààtibè dōòrimè pátiri: Bè nāa ndii pátiri kpéi die

Edii kòtemè Sadeputaa okúpokù c̣ṭèṭè

⁷ Kè dè mboni kè tekòntè kó menie nkũũ ke yé fetaafè ténke do í niùmè. ⁸ De mǎnni kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè ke dǎ: ⁹ Ítè kékote Sitǎǎ tempè nSadeputaa èi kémbo, n nàkèmu okúpokù mǎu deborè, kòò bo nda duò nkàa yo.

¹⁰ Mémme kòo íté kèp̄i nSadeputaa kó kuce, kètuǎkoo dihei kó dibòri kényà okúpokù mǎu kòò kau ideí. Kòo o yu ke dǎ: M pā menie nkè n yā.

¹¹ Kòo nitipòkù nkòri ke bo yènténí kòo wète kóò yu ke dǎ: Á m pānǎ mudii. ¹² Kòo nitipòkù ò ténké ke dǎ: Ti Yiè nKuyie nha tũ nkũ yému n yí makémè mudii mamù mùu bènné, muyuo mmuù kpaá teconkute mieke ke mǎnnè a bo pikúmè dinacekutiri, mekùò nsǎmp̄s dikǎdènni mieke. M mè nkau idabí ke yóó de ndǎò, nè m bire kè ti di kédeè kémbaa mukũũ. ¹³ Kè Edii ò ténké ke dǎ: A bá nyièkũ, kǎte kédǎò a dǎ kédǎòmè, kàa dǎò á keté kékake dikàtindǎa sǎmp̄s kékǎtènni kè n duò nke né na kékake f̄s nnè a bire di kp̄eri. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeriebè tũ nkũ béimmu ke tú: Muyuo nyí yóó deè teconkute mieke, mekùò mme nyí yóó deè dikǎdènni mieke, kè kù yàa duǎnnènni fetaafè.

¹⁵ Kòo kǎte kédǎò Edii ò náké ti, kè bè nyo mbemǎu wenwe nè o bire nè Edii. ¹⁶ Muyuo nyí ndèè teconkute mieke, mekùò mme nyí ndèè dikǎdènni mieke, ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Edii kòo ti béi.

Edii fòukùnnemè okúpokù bire

¹⁷ Kè okúpokù Edii bo wèè c̣ṭèṭè, kòo biree muǎke kè de nc̣ṭèṭè mediè nkè dèe kú. ¹⁸ Kòo náké Edii ke dǎ: Ti kp̄eti dǎmmè mǎ nnè f̄s nti Yiè nKuyie nkóo niti? A kǎtèni n c̣ṭèṭè ke bo dente n yei mme ti Yiè nKuyie nkékuo m biraǎ?

¹⁹ Kè Edii dǎ: N duǎnni a bire.

Kòo dè cǎutè onitipòkù nǎu mieke kédekenè kudǎnkũ kudieku nhò ā dè, kè dè dǎu nǎo dǎu ìnkè, ²⁰ kékǎntè ti Yiè nKuyie nkè dǎ: Ti Yiè nKuyie n tũ nkũ, a dǎ kédǎòmu meyei nhonitipòkù yie nke kùo o bire, wenwe wèè n cǎutè o c̣ṭèṭè miekaǎ?

²¹ Kè Edii nhokũ debire ìnkè ke dǎ kuce mètǎǎti ke báa nti Yiè nKuyie nke tú: Ti Yiè nKuyie n tũ nkũ, n da báámmu yóu kè debire wènni wènténí de mieke.

²² Kè ti Yiè nKuyie ncǎutè Edii báámmi, kè debire wènni wènténí de mieke kè dèe foute. ²³ Kòo dè cǎutènni kédǎu nde yǎ ke dǎ: A bire fòumu!

²⁴ Kòò nitipòkù ò náké ke dǎ: Di mmǎnni m bantèmu ke dò nha tú Kuyie nkóo niti, ke náa ntímǎmmǎnti ti Yiè nKuyie nda duò nti.

18

Edii nàkémè fetaafè yóó wète kénimè

¹ Kè dèe mǎnte kémǎke yebie nyètǎǎti kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii ke dǎ: Kǎte kèbenke amǎá Akabu, n yóó duò nkè fetaafè nimu.

² Kè Edii nkòri ke bo benke omǎá Akabu.

De do s̄ ndikònni deukemu Sammarii. ³ Nè de kp̄ei nke Akabuu yú Abudiasi wèè baké tekpààtic̣ṭèṭè. Abudiasi do tú wèè dé wenwe ti Yiè nKuyie. ⁴ Sesabèedi do kòu dii mǎnni ti Yiè Kuyie mpǎǎnǎǎnti náam̄bè kè wèè sǎnnè Kuyie mpǎǎnǎǎnti náam̄bè tekòutè (100) kè bè toté yet̄f̄rè yèdè, dii nsip̄is̄in̄umm̄u, diteri mēmme kè bè sǎnnè titǎdènti t̄id̄t̄i mieke, kè mbè duò mmudii nè menie. ⁵ Kè Akabuu o yu kóò náké ke dǎ: Ti ce ndiheí dimǎu sibií borè nè ikó mborè, kénya ti bo p̄t̄i tim̄t̄i kédǎu nsis̄f̄ nè sǎmmarim̄ubè, kè dèe yie nkè ti báa kuǎ iwũ.

⁶ Kè bèe toté dihei yewétiyè bè yóó ce nyè. Kè Akabuu kété o kó kuce, kè Abudiasi keté o kó kupikũ. ⁷ Ò kètoó mēmme kéconè Edii kóò bantè kénínkũ kés̄innǎo o ìlkè ke dǎ: Okóti Edii, f̄s nweǎ? ⁸ Kòo ò ténké ke dǎ: Mí nwe! Kǎte kénáké okpààti ke tú n kéróomu. ⁹ Kè Abudiasi kuǎnko ke dǎ: N da cǎke ba okóti kàa yó n fité kè Akabu m p̄i nkékuo? ¹⁰ Nè ti Yiè nKuyie nti tũ nkũ, dihei mari í bo okpààti í t̄s̄ ndi benit̄ibè kè bè bo da wammũ, kè dihei mari kǎbe yoo dikpààtiyuu mari yí a í dè bo, bèe duò nkè bèe parikè ke dǎ bè í da yà. ¹¹ A né mè ntu n kǎte kóò náké a kéróomè. ¹² Kè n yitè kè ti Yiè nKuyie nYǎa nda t̄uótè bá n yí yé mù da kǎtènnè kè, kòo kpààti kǎtèni ke da mǎntè ò yóo n kuǎmu. M me ndému ti Yiè nKuyie nnè m bíkém̄bènti. ¹³ Okóti bè í da náké Sesabèedi do kòu Kuyie mpǎǎnǎǎnti náam̄bè kè n dǎòraǎ? Míi do sǎnnè titǎdènti t̄id̄t̄i mieke, kuu nsip̄is̄in̄umm̄u kutekũ sip̄is̄in̄umm̄u, kè mbè duò mmudii nè menie. ¹⁴ A né mè ntu n kǎte kóò náké a kéróomè, n yóó kǎte kòo n kuǎmu.

¹⁵ Kè Edii béi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie Mpakèdaa bomu kè n tu ku kóo t̄s̄nti. N korimu yie nke bo benke m mǎa Akabu.

Edii nè Akabu bè mǎutémè

19

Edii cokémè kékote Odebu tari

¹ Ké Akabuu náké Sesabæedii Edii dòò dèè kó dimàà, nè ò fiémè Baadi pāābè bəməu. ² Memme kè Sesabæedii tɔ nkè bɛ nàké Edii kɛ dɔ: Sesabæedii tu kè dɛ naa kááké miɛ nkòò í da kùò a kùò mɛɛ boti Baadi pāābè o bókèɛ ò dòò yɛ dómè! ³ Ké Edii ti kèè kè kufɔwaa nhò pī nkòò coké. Ò tũkɛ dii mǝnni Bɛerisebaa Sudaa tempɛ mmieke kɛ dɛ nyóu o kóo tǝnti, ⁴ kɛntũũ kɛ centi dikpāā miɛkɛ kɛtuokoo mutie mamũ také kɛkaroo kɛbeke Kuyie mmukũũ nkɛ dɔ: Dɛ ñ tǝntɛmu! N Yiɛ nKuyie túótɛ n wɛñni, n yí wenni kɛ pɛɛtɛ n yembɛ.

⁵ Memme kòò duó, kè munǝndǝmmũ ò pī kòò yɛ nkéduó. Kè ti Yiɛ nKuyie ntǝnni marli kǝtení kóò bàutɛ kɛ dɔ: Ítɛ kédii!

⁶ Kòò ítɛ kɛwɛntɛ kɛnsɔ nkupɛmpɛnkũ duó o yuu do bo kùu píkũ, kè menie nyĩkũ nè didɛnni, kòò kũ túótɛ kɛcááké, kɛyà menie nkɛwɛtɛ kédú. ⁷ Kè ti Yiɛ nKuyie ntǝnni wɛtɛni kuce mɛdɛríimɛ kóò bàutɛ kɛ dɔ: Ítɛ kédii! A ɛ kpaa dɛtirimu mɛdiɛ.

⁸ Kòò ítɛ kédii kɛyà, kè dɛ kó tidiiti ò duó mmuwɛrĩmu kòò ncenti kɛ dɔ iyie nsipísinaà, dɛyɛnnɛ sipísinaà kɛ yaa tuǝkenɛ ti Yiɛ nKuyie ntari Odebu.

Ti Yiɛ nKuyie mbenkemè kumáa Edii

⁹ Ké Edii tuǝkoo Odebu tari kɛta kutǝdɛnkũ kɛ bo yíɛ nkè ti Yiɛ nKuyie nhò béinnɛ kɛ dɔ: Edii a dɔ ba die?

¹⁰ Kòò kũ tɛñné kɛ dɔ: N kǝnti yaumu fɛ nti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa a kpéi nkè dɛ ñ yóu Isidayeeribe dootóomɛ a bɛ dònnɛ mɛɛ taummɛ, kɛ pũo nha wũstǝrɛ, kɛ kũo pāānǝaanti náambɛ kɛ ñ kpaa m máa kè bɛ dɔ kɛ n kuo. ¹¹ Kè ti Yiɛ nKuyie ndò: Yɛnni kɛcǝmmũ ditari ñnkɛ n yiikɛ, n yóo pɛɛtɛmu.

Memme kuyaakũ diɛkũ iténimɛ kɛnfuuti ti Yiɛ nKuyie nyiikɛ kɛ yɛtǝrɛ yaú, kɛ yɛpɛrɛ pũ. Ti Yiɛ nKuyie mɛ nyi bo dɛ miɛkɛ. Dɛ kó difǝnkúò kɛ ketenkɛ aá, Kuyie mme nyi mbo dɛ miɛkɛ. ¹² Dɛ kó difǝnkúò kɛ muháá ncútɛ, ti Yiɛ nKuyie mɛ nyi mbo mu miɛkɛ. Dɛ kó difǝnkúò kɛ muaa nyǝmmũ mamũu tuǝkeni. ¹³ Edii mù kèè dii mǝnni kɛkáá nho yaǝbòri o iikɛ, kɛyɛnni kɛncǝmmũ kutǝdɛnkũ bòri, kè ti Yiɛ nKuyie nhò béinnɛ kɛ dɔ: Edii a dɔ ba die?

¹⁴ Kòò kũ tɛñné kɛ dɔ: N kǝnti yaumu fɛ nti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa a kpéi nkè dɛ ñ yóu Isidayeeribe dootóomɛ a bɛ dònnɛ mɛɛ taummɛ, kɛ pũo nha wũstǝrɛ, kɛ kũo pāānǝaanti náambɛ kɛ ñ kpaa m máa, kè bɛ dɔ kɛ n kuo.

¹⁵ Kè ti Yiɛ nKuyie nhò náké kɛ dɔ: Wɛtɛ kɛtũnnɛ kuce kũu yiɛnɛ dikpāā kɛ kǝri Damaasi. Kaa tuǝkoo a pī nhAsayæedii tikpāti kòò mbaké Sidii. ¹⁶ Kaa cóu mmekũò nNimmusi birɛ Seu kóò pī ntikpāti kòò mbaké Isidayeeribe. Kaa pī nSafati Abedi-Meodaa kou birɛ Edisee, kòò cútɛ a fǝtiri kɛntũ m pāānǝaanti náantò. ¹⁷ Kè wɛɛ yɛntɛnɛ Asayæedii siɛ Seu ò kũ, kè wɛɛ yɛntɛnɛ Seu kperi Edisee ò kũ. ¹⁸ N soómmu Isidayeeribe miɛkɛ benitibɛ sikǝupísiyiekɛ (7000) bèè í niĩkũ dibò Baadi tenkaanitɛ iikɛ kɛ tɛ dɔu nke tɛ waare.

Edii tǝatɛmɛ Edisee kòò bo sǝtɛ o tǝmmũ

¹⁹ Ké Edii kote kɛyà Satati birɛ Edisee kɛsɔ nhò dùnɛ inǝáke idèi dɛi titǝnti tɛpítɛ nè tidɛti kòò tɔ kutǝnkũ tɛpítɛ nè kudéríkũ kpɛyi, kè Edii dátɛ o yaǝbòri kɛ di dootóo o ñnkɛ. ²⁰ Ké Edisee yóu o náake kɛcokɛ tũnnɛ Edii, kóò náké kɛ dɔ: Yóu kɛ n kote kɛcau n cice nè n yǝ kɛwɛtɛni kɛ da tũnnɛ. Kè Edii ò tɛñné kɛ dɔ: Kote kɛ né nyɛ n da dòò dɛ.

²¹ Ké Edisee kote kɛtúótɛ inǝáke ò do duǝnɛ ì, kè ì fɛútɛ ti Yiɛ nKuyie nkétúótɛ kudú ò do bukũ kũ kɛtatinnɛ kè ì béinnɛ, kédúo nho kòbɛ kè bèɛ cááké. Kòò ítɛ kɛtũnnɛ Edii kɛntũ o kóo tǝnti.

20

Sidii kóo kpāati pimɛ Sammarii

¹ Ké Sidii kóo kpāati Benni-Adadii tí mbehaāpǝmbɛ bəməu, kè bekpāatibɛ sipísitǝāti nè bɛdɛbɛ nhò bonɛ nè sisɛfɛ nè sikpǝrĩnaasɛfɛ kè bɛɛ kote kɛpī Sammarii kóo do. ² Kòò tɔ nkè bɛɛ náké Akabu Isidayeeribe kóo kpāati diheɪ miɛkɛ kɛ dɔ: ³ Benni-Adadi tu wɛɛ tɛ a mǝti pɛíti nè a sǝ, nè a pobɛ nè a nitidabi sǝayi. ⁴ Ké Isidayeeribe kóo kpāati ò tɛñné kɛ dɔ: Okpāati n yiemmu a bɛi nti, fɛɔ n tɛ nè n kperi dɛməu. ⁵ Kè bɛ do tǝnni bɛɛ yíɛ wɛtɛni Isidayeeribe kóo kpāati borɛ kóò náké kɛ dɔ: Benni-Adadi tu, ò do yɛ nhá ò duó nha mǝti pɛíti nti nè a sǝ nnɛ a pobɛ nè a bɛ. ⁶ Dɛ naa bo nkááké miɛ nkòò tǝnni o tǝmbɛ kè bɛɛ ta a cɛtɛ nè a tǝmbɛ kpɛsi, kɛkuti, kɛtúótɛ a yɛmmɛ naatinɛ dɛ.

⁷ Ké Isidayeeribe kóo kpāati tíi nho ò kó bekótibɛ, kè bɛ náké kɛ dɔ: Bantɛnɛ kɛ dò nhoniti yie nni ndónɛ meyei mme, ò m beke m pobɛ nè m bí, timǝti pɛíti nè mɛsǝ m mɛ nyi yetɛ.

⁸ Kòò ò kó bekótibɛ ò náké kɛ dɔ: Nti búuti! A báa ti yie.

⁹ Kòo náké Benni-Adadi kó yetàrè ke dā: Kòtènè kénáké okpààti ke tú: N yē nhò m beke ti meketimè m bo ti dāò, tii nti m báá na ké ti dāò.

Kè bèe kòte ké ti nhò náké. ¹⁰ Memme ké Benni Adadii tō nkè bèe ò náké ke dā: Benni-Adadi tu: Kòò pānte Sammarii, kòò tǎá nsànnè bèe ò neinè bè bo pikúmè bá wè dinacekutiri o bákèe ò dāò yè dāmè. ¹¹ Kè Isidayeeribe kóo kpààti bè náké ke dā: Kòtènè kóò náké ke dā: Bè 55 í nkòti ke euti.

¹² Benni-Adadi ti kèè dii mǎnni ke sǎ mbè kàri be touti ke yō mmenàa nwenwe nè bekpàatibè bèè do ò bonè. Kòo péi nho āāpōmbè ke dā: Bá wè wèe kòte o cónni! Memme ké bèe cōmmú kēwetinnè dihei.

Isidayeeribe namè Benni-Adadi

¹³ Memme ké Kuyie mpāānāānti náāntò mǎu kòtēni Isidayeeribe kóo kpààti Akabu borè, kóò náké ke dā: A wúo nkunitisúku kuu naa? Ti Yiè nKuyie ntu kù bè nda duōmmu ké dè bo yie kàa banté ke do nkù tú ti Yiè nKuyie.

¹⁴ Kè Akabu dā: Nè we mborè nde kù yóó bè nti duōmmè? Kè Kuyie mpāānāānti náāntò dā: Ti Yiè nKuyie ntu bèè baké itempè nnè be kó behāāpōmbè borè nde. Kè Akabu dā: We nyóó keté mudoò? Kè Kuyie mpāānāānti náāntò dā: Fǎ nwe.

¹⁵ Kè Akabuu kaa mbèè baké itempè nnè be kó behāāpōmbè ké bè mbo sikǎusidè nè sipísitāāti nè bēdébè (232). Dè kó difōnkúò kékaa mbehāāpōmbè nè Isidayeeribe bemou ké bè mbo sikǎupísíyiekè (7000). ¹⁶ Kè bèe yēnni ke bo bè do, ke sǎ ndiyiè cōmmú yeyo, kòo kpààti Benni-Adadi nè o kòbe bekpàatibè sipísitāāti nè bēdébè bèè do ò bonè ké bè kàri be touti mieke ke yō mmenàa nke muò. ¹⁷ Bèè ni itempè nnè be kó behāāpōmbè bèè do niitè kēyēnni. Kè bèe tō nkè bèe náké Benni-Adadi ke dā: Benitibè yēnni Sammarii. ¹⁸ Kòo dā: Kè bè yēnni ké dā ti narikemu di bè pī ndi báá bè kùò, ké bè me ndá mudoò mmu di bè pī ndi báá be kùò.

¹⁹ Bèè baké itempè mbe kó besāmpōbè, bèè do keté kēyēnni ké behāāpōmbè sǎmbe mbè tū. ²⁰ Bá wè kòo poté o dootitǎu ké bèe coké ké Isidayeeribe bè bèti, ké bè kóo kpààti Benni-Adadii deke o sǎntè kécoké. ²¹ Kè Isidayeeribe kóo kpààti yēnni kētúóté sisēi nè sikpàrinaasēi kéauté Sidii kóo kpààti mediè.

Akabu wète ke namè Sidii kóo kpààti

²² Memme ti Yiè nKuyie mpāānāānti náāntò kòtemè Isidayeeribe kóo kpààti borè kóò náké ke dā: A kǎnti báá yárike, daate kēyà a yóó dāòmè, dibenni yó nfitini ké Sidii kóo kpààti wète ké da domu.

²³ Kè Sidii kòbèe náké be kóo kpààti ke dā: Akabu nè o kòbe be Yiè nKuyie ntu yetārè koku nku, deè te ké bè ti na, ti bè do kubiriku ti yóó bè namu. ²⁴ Nte a dò nkédāòmè: A denne bekpàatibè kētúóté bèè ni itempè nkécónnè be fǐtè, ²⁵ kēpǐmmú behāāpōmbè ké bè nsū ke mǎnnè a do mǎke bè, nè sisēi nè sikpàrinaasēi ké ti bè do kubiriku ti yóó bè namu.

Kòo yie mbe kpeti. ²⁶ Memme ké dibenni nfitini ké Benni-Adadii tii nSidii kòbe, ké bèe kòte Afeki ke bo do Isidayeeribe mudoò. ²⁷ Kè Isidayeeribe tii mbetòbè kéwáa ntidiiti kénkari ke bo dokénè Sidii kòbe, kētúokoo kébátè be iikè, kénkari ke mǎnnè tibōcēnti sǎmpóti tidéti. Kè Sidii kòbe pitè kētenké kemou. ²⁸ Kè ti Yiè nKuyie mpāānāānti náāntò náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dā: ti Yiè nKuyie ntu Sidii kòbe mè mbéimmè ke yē nkù tu yetārè koku nku ké ku í bo kubiriku, kù ānnè dè kó difōnni dimou a nou mieke nke. Kè dè bo yie nkàa banté ke do nkù tu ti Yiè nKuyie. ²⁹ Kè bè nkari ke weti betòbè ke dā yewe yēyiekè. Dè kó difōnkúò ké mudoò keté ké Isidayeeribe kuo Sidii kó behāāpōmbè, tekǎupíkǎupíitè (100000) diyiè dimáá. ³⁰ Kè besǎmbe bèè do kpaá fòu ké bèe coké kéta Afeki èi ké kuduotii donni ké bè yàke.

Akabu coommè Sidii kòbe kóo kpààti

Bè do bo sikǎupípisidè nè sikǎupísíyiekè (27000) ndi. Dè do sǎ mBenni-Adadi cokému ke ta dihei tēctētè matè ke sori kufáá mmieke. ³¹ Kòo kòbè ò náké ke dā: Ti kèè ké bè tu Isidayeeribe kó bekpàatibè mǎke benitibè kó mesémmè mme. Ti yóó yi tifǎtǎnti nti kēmpǐ nti yo kékote kóò yà, ké dè naati ò da yóu kàa nfòu.

³² Memme ké bèe yi tifǎtǎnti, kēmpǐ mbe yo, kékote Isidayeeribe kóo kpààti borè kóò náké ke dā: A kóo tǎnti Benni-Adadi wèe tu á yóu kóo nfòu. Kòo bè tēñné ke dā: Ò kpaá fòuma? Ò tu n tebite nte.

³³ Kè bèe banté o yèmmè kēpoo nhò yīmù ke dā: Benni-Adadi tu a tebite nte. Kè Akabu dā: Kòtènè kóò yuní! Kè Benni-Adadii tuakeni kòo ò dēe nho kpàrinaasǎntè ñnkè. ³⁴ Kè Benni-Adadii ò náké ke dā: M bo da tēnnè n cice do fiētenè yēè ekè a cice, kàa dāò yekǎātè Damaasi kēndōnnè nè cice dāòmè Sammarii. Kè Akabu dā: N yóó da fīinkomu, ti né dò nkédāò mētaummè mme.

Memme Akabu ò dāōnnè mè metaummè kóò fīinko.

Kuyie mpāānāānti nāāntò mōu nākémè Akabu ò dōò dè í wennimè

³⁵ Kè ti Yiè nKuyie nnáké ku pāānāānti nāāmbè mieke òmōu ke dō wèe náké otōu kòo ò poté. Kòo ò náké ke dō: Ti Yiè nKuyie ntu á m poté! Kòo nēpoo yete, ò í nhò poté. ³⁶ Kòo ò náké ke dō: A í mè nyiemmmè ti Yiè nKuyie nda náké ti, diciriciri bo da ku.

Kòo ítóo kéconè diciriciri kè dii ò pí nkéku. ³⁷ Kè ti Yiè nKuyie mpāānāānti nāāntòo kōte kēyā otōu ke dō: M poté! Kòo ò poté kōò kōute. ³⁸ Kòo kōte kēmbaa okpàati kuce. Ò do bou kuyāākū nku o ilikè, dè í ndò nhokpàati bo na kōò banté. ³⁹ Kòo kpàati mpēnké, kòo kuśnko ke dō: Okpàati! Mí nha kōo tōnti n do bo mudoò mieke nke, kōò mōu yēnni fēkpārīnafē mieke ke tō oniti ke wè nni nduś nke yē nni nhò baa, kè ñ yōu kōò coké, mí nwe bè yóo kuśmè, kè meē dake n yietí medítibii nsikōupisītāāti (3000). ⁴⁰ Okpàati mí nha kōo tōnti n nōutē í nfeí, kòo coké. Kòo kpàati dō: A bekēnē amāā ndi.

⁴¹ Kòo dēite kuyāākū kùu do bou o ilikè. Kè Isidayeeribe kōo kpàati banté ti Yiè nKuyie mpāānāānti nāāmbè kōò mōu nwe mè. ⁴² Kòo náké okpàati ke dō: Ti Yiè nKuyie ntu, a mè nyōumè oniti kù do yē mbēē kuō wè. Fāā yóo cōmmú o fōtīrī, kàa nitibēē cōmmú o kabē fōtīrī.

⁴³ Kè Isidayeeribe kōo kpàati ilikè soute, kòo kò nho cie Sammarii nè kemieke.

21

Naboti yetemè ò bo duśmmè o paku Akabu

¹ Nte tii do dōò dē kó difōnkūò: Sisedeedi ei kou mōu wèe do bo kōo yētīrī tu Naboti, kōo paku tókēnē Sammarii kōo kpàati Akabu cītē. ² Diyiè mari kè Akabuu ò náké ke dō: N duś nha paku kè n dōò mupērīmū kù mē ntókēnēmè n cītē, m bo da duś nkupaku tekū kùu kù pēētē, kàa mē ndō n kù dontē.

³ Kè Nabotii náké Akabu ke dō: Ti Yiè nKuyie mbáá yie nkè n da duś n yembè tenkè ti Yiè nKuyie mbè duś nkè.

⁴ Mēmme kè Akabu ilikè soute kōo ítē nè kemieke Naboti ò náké tii nāānti kpéi nke tú ò í yóo ò duś nho yembè kó ketenkè ti Yiè nKuyie mbè duś nkè. Nè dē kpéi nkōò nduś ke cīmmu o ilikè o dōū fīnké kéyete mudii. ⁵ Kòo pokū Sesabēdii o beke ke dō: A yēmmè cāārēnē ba? Dè dōmmē kàa yete mudii? ⁶ Kòo ò tēnné ke dō: M béinnē Naboti nwe Sisedeedi ei kou ke tú ò n fiténē o paku, kōo mē ndō nhò cēetē kutekū. Kòo yete ke tú ò í yó n duś nho paku.

⁷ Kòo pokū dō: Kè fāā baa tú Isidayeeribe kōo kpàatāā? Ítē kédī! Catinne a yēmmè, mí n yóo kù nda duśmmu.

⁸ Mēmme kè Sesabēdii wāri yepāte nè okpàati yētīrī kēfīkū okpàati kó mecannimè, kè yē duś ndihēi kó bekótibè nè muwērīmū yembè bèē bo Naboti bo dii ei. ⁹ Ò do wāri ti dē kó yepāte mieke tii tu: Dōunnē menūboúmmē kó diyiè, kè di tūōke di kanne Naboti dē ilikè, ¹⁰ kēkanne benitiyonkubē o ilikè bèē yóo yī ò sāā nti Yiè nKuyie nku nè okpàati, kè dí ò dēnnē ditowāā kōò bùstī yetārē kēkuo.

¹¹ Kè Naboti ei kó bekótibè nè muwērīmū yembè kè bèē dōò Sesabēdii bè wāri yēē pāte yē mmū. ¹² Kè bèē dōū mmenūboúmmē kó diyiè kè dii tuōke kè bèē kanne Naboti difīnni ilikè. ¹³ Kè benitiyonkubē bēdēbēē kari kōò wetīnné ke bēi nke dō: Naboti sāā nti Yiè nKuyie nku nè okpàati.

Mēmme kè bèē ò dēnnē dihēi kōò bùstī yetārē kēkuo. ¹⁴ Kè bèē dēē kētō nkè bèē náké Sesabēdii ke dō: Ti bùstīmu Naboti yetārē ke kùo. ¹⁵ Sesabēdii kēē dii mōnni Naboti kumè kénáké Akabu ke dō: Ítē kētūóté Naboti Sisedeedi kou paku ò do yē nhò í yóo da fiténē kù. Ò kumu, ò tēnke í kpaā fōu.

¹⁶ Kè Akabuu ti kēē kēfī kēkōte Naboti Sisedeedi kou paku borē ke bo kù tūóté kētieke.

Kuyie nkpannēmè Akabu nè Sesabēdii

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnē Edii Tisibiti ei kou ke dō: ¹⁸ Ítē kēkōte Sammarii kēyā Isidayeeribe kōo kpàati Akabu, kōo bo Naboti paku mieke, ò kōte ke bo kù tūótēmu kētieke. ¹⁹ Kōte kōò náké ke dō: N tú ò kùo oniti ke dēē ke tōu o paku yāāba? Nè dē kpéi mmí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú simōó díē dē Naboti yīi nsi yóo dē ndíē o kōmē. Kè Edii kōte kēyā Akabu.

²⁰ Kè Akabu dō: Edii n dootitōu a wētē ke m pīrīmaā? Kè Edii dō: Eē, n da pīrīmmu kēyē a dōōmē ti Yiè nKuyie nyí dō dē ke sōnne. ²¹ Kuyie ntu kù yóo duś nkè meyei mmeē dá tuōkení, kù yóo káútēmu a kó kubotí. A cītē mieke òmōu í yó nkpaā, onitidō yoo kudaakū yoo wèē te omāā. ²² Kù yóo dōò a cītē kù dōò mēmme Nebati bire Sedoboammu kpete nè Aíya bire Basaa ke yē a tannēmè Isidayeeribe meyei mmieke ke í ti Yiè nKuyie mmieke. ²³ Kè ti Yiè nKuyie n náké tii yóo tuōkení Sesabēdii ke dō: Simōó sūi yóo cááké Sesabēdii kupaku bè tú ku Sisedeedi ku mieke. ²⁴ Akabu cītē kou wèē bo ku dihēi mieke simōó sūi yóo ò cāáké, kè wèē kù dikpáā tinōti ò cā.

²⁵ Òmòu í bo wèè duś nhomáà meyei ndòòrìmù Akabu tēmè ke dōori ti Yiè nKuyie nyí dś ðe ke sori. O poku Sesabēdi wēè do 35 duś nkòò mè ðàð. ²⁶ Kòò ðàð isòke dihei ò fiémè yebòkè Amòriibe do dōòrìmè, kè ti Yiè nKuyie mbè bàti ke kànnè Isidayeeribe.

Akabu bantémè o yei nke cèète

²⁷ Mēmme kè Akabuu keè ðe kó tináànti kékètè o yaàbòri kédáátí kufòòtānkù máà, kéboú dinùù, kéndəunè ðe kó kufòòtānkù, kòò ité wēè bānné kénkéri meyoðmmè. ²⁸ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii Tisibiti èi kou ke dō: ²⁹ A yà Akabu kékūnnemè omáà n yìikàà? Ò me n kékūnnemè omáà n yìikè, n ténke báá yóu kè meyei ntuəkení o kó dimònni, o bire kó dimònni ndi n yóó yóumè kè meyei ntuəkení o cīètè.

22

Mudoò wēte ke ànnémè Sidii kòbe nè Isidayeeribe be cuokè
(Wénté 2 Bekpàatibè tōmmú 18:1-3)

¹ Kè ðe dā yebie nyētāati bá mudoò í bo Sidii kòbe nè Isidayeeribe be cuokè. ² Dibenni tāānni mieke kè Sudaa kòbe kóo kpààti Sosafatii kote kèyá Isidayeeribe kóo kpààti. ³ Kè Isidayeeribe kóo kpààti náké o kó behāāpòmbè ke dō: Di yēmu ke dō ntí te Damati èi dii bo Kadaadi tempē. Ti pī mba? Ti bo kotēmè kè di fiētēnè Sidii kòbe kóo kpààti. ⁴ Kè bèe beke Sosafati ke dō: A bo n neinè kè ti kote Damati èi Kadaadi tempē ndikpānnà? Kè Sosafatii ò tēñné ke dō: Ti yóó neimu, ti dō nhoniti omáà ndi n nitièbè nè a kòbe, n kó sisēi nè a kpesi.

Kuyie mpāānāānti náāmbe soutémè Akabu
(Wénté 2 Bekpàatibè tōmmú 18:4-11)

⁵ ðe mōnni kè Sosafatii náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dō: N da báámmu keté kébeé nti Yiè nKuyie nkéyá.

⁶ Kè Isidayeeribe kóo kpààti tí nti Yiè nKuyie mpāānāānti náāmbe kè bè mbo sikəusinaà (400), kòò bè beke ke dō: Ñ kote kédo Damati dihei dii bo Kadaadi tempē mmudoòà, yáa n yóu? Kè bèe ò tēñné ke dō: Kote kè ti Yiè nKuyie nyóó bè ànnému a nou mieke.

⁷ Kè Sosafatii beke ke dō: Ti Yiè nKuyie mpāānāānti náāntò mōu í kpaá ti bo na kékote wēè borè kébeé nKuyie nti dō tād? ⁸ Kè Isidayeeribe kóo kpààti tēñné Sosafati ke dō: Kuyie nkóo niti kpaámu ti bo na kékote wēè borè kébeé nti Yiè nKuyie nti dō ti, m me nyí dś o kpeti nh 35 í nhò beé ntīmati kòò n náké tisàati, ò 5 n náké tiyeiti nti. Imida bire Miseen nwe.

Kè Sosafati dō: Okpàati bá nnáa mmemme.

⁹ Kòo kpààti yú bè fñte wè kòò tu tekpàaticīètè kóo kóti kóò náké ke dō: Kote mecāā nkéyúni Imida bire Miseen.

¹⁰ Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kòbe kou kè be nkari bèdé be kpàatikarè ñnkè kédáátí yekpàatiyaàbòrè dieye, ke kari Sammarii èi kó dibòri borè ditíinkari, kè Kuyie mpāānāānti náāmbe beməu náa mbe pāānāānti be iikè. ¹¹ Kè Kenaana bire Sedesia duś nkè bè ò má timáti mati kè ti dō nyeyiè, kòò béi nke dō: Ti Yiè nKuyie ntu nè yè nyiè nye a yó nkūmmumè Sidii kòbe ke yàa bè dēènè.

¹² Ti Yiè nKuyie mpāānāānti náāmbe beməu kè bè ti nnáa nke tú: Kote Damati èi dii bo Kadaadi tempē, a yóó di namu, ti Yiè nKuyie nyóó di ànnému a nou mieke.

Kuyie mpāānāānti náāntò Miseen nákéme Akabu ò yóó yīkēmè

¹³ Mēmme bè t3 nwè kòo bo yúni Miseen kòo kote kóò náké ke dō: Ti Yiè nKuyie mpāānāānti náāmbe beməu bè wē ndinùù ndi ke náa ntīmati máa okpàati, a tūnnè be kpeti kóò náké wēè yóó namè.

¹⁴ Kè Miseen ò tēñné ke dō: Ti Yiè nKuyie mbomu, kè kù n náké ti n yóó ti mbéi!

¹⁵ Ò tūòke dii mōnni okpàati borè kòò ò beke ke dō: Miseen, í kote kédo Damati èi dii bo Kadaadi tempē mmudoòà, yáa n yóu? Kòò dō: Kote a yóó bè namu, ti Yiè nKuyie nyóó bè ànnému a nou mieke.

¹⁶ Kóo kpààti ò náké ke dō: Nè yie ndəke nda báámmè ke tú á n náké timómmonti ti Yiè nKuyie nda náké ti.

¹⁷ ðe mōnni ndi Miseen béimmè ke dō: N yāmu Isidayeeribe beməu ciétémè yetārè ñnkè ke dōnnè tipietì tìi kpa ocēnti. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō bè ténke í məke wēè bè ni, bá wè wēè kò nho cīètè nè kunaatí.

¹⁸ Kè Isidayeeribe kóo kpààti náké Sosafati ke dō: N do í da náké kè n dō ò 35 í nni mpāá timati kè ti ntú tisàati n kpéináa? Ò 5 n náké ti timəu baa 5 ntú tiyeiti nti.

¹⁹ Kè Miseen sooté o náānti kébéi nke dō: Okpàati kénté kékeè ti Yiè nKuyie ntu mù: N yāmu ti Yiè nKuyie nkè kù kari ku kpàatikari kè kéñkè kó bekperibè cōmmú, bie nho bakú yóu betabè

kucànkũ. ²⁰ Kè ti Yiè nKuyie ndò: We mbo kote késouté Akabu kòo kote kédó Damoti èi dii bo Kadaadi tempè nké bée ò na? Ké yie ndò muu nkòo taw dà mutèmmù. ²¹ Dè mǎnni kè bée kperibè kóò mǎu còmǔmù ti Yiè nKuyie nyiiké kébéi nke dà: Mí m bo kote kóò souté. Kè ti Yiè nKuyie nhò beke ke dà: A yóó yíme? ²² Kòò dà: M bo naá mme yáàbisíyèmmè kéta a pǎánáanti náamibè bemǎu nǎ mieke. Kè ti Yiè nKuyie ndò: A yóó namu, kote kóò souté, kote kédóò memme. ²³ Ti Yiè nKuyie nkuu ánné me yáàbisíyèmmè ku pǎánáanti náamibè nǎ mieke bée bo a borè, kù tũ ndò ke da doò me yei mmè.

²⁴ Dè mǎnni kè Kenaana biré Sedesia tóónko Mísee borè kóò bèntè ke dà: Ǫnke bíékè nké ti Yiè nKuyie nkó muyaá nyèmmè m borè ke da béinnè?

²⁵ Kè Mísee dà: A yóó dè yǎmu a bo ntati dii yiè sicéi ke sǎoti ke wanti a bo sǎri dè.

²⁶ Kè Isidayeeribe kóo kpààti dà: Pínnè Mísee, kédus nhAmǎw wèè do tú dè kó dihei kóò kùmandáa nè okpààti kóo dapàa nSoasi, ²⁷ ké bè náké ke dà: Okpààti tu di kpetínnè dè kóo niti ké nhò duò mpéè sǎmpò nè menie nkémbaanè ò bo wètènnimè nè kukǎhnaati.

²⁸ Kè Mísee dà: Kǎa wètènni kukǎhnaati nè mǐi kó dinùu dake, ti Yiè nKuyie mbéimmmè kédeè ke dà: Díndi benitibè dimǎu kènténè n tũ mù.

Akabu kumè Damoti èi Kadaadi tempè mmieke

(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmù 18:28-34)

²⁹ Memme Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kǎbe kou kè bée kote kédó Damoti èi Kadaadi tempè mmieke mudoò. ³⁰ Kè Isidayeeribe kóo kpààti náké Sosafati ke dà: N yóó ceete m mǎa ndi kéta mudoò mieke, kè fǐ nni nhǎ a kpààtiyǎati.

Memme Isidayeeribe kóo kpààti cèetèmmè omǎa kéta mudoò mieke. ³¹ Dè do sǎ nSidii kóo kpààti nákému o kó behǎapǎmbè bée ni bée deke o kparinaaséi ke yí bè bá nwanti behǎapǎmbè sǎmpóbè yoo iwéi yembe, bè nwanti Isidayeeribe kóo kpààti mǎa ndi. ³² Bèè ni sikpǎrinaaséi kó bedèebè kè bée yǎ Sosafati kényé ke tũ Isidayeeribe kóo kpààti nwe, kékétóo o bíékè, kóo kuǎnnè ti Yiè nKuyie kè kùu ò teennè. ³³ Bèè ni sikpǎrinaaséi kó bedèebè kè bée banté ke do nyIsidayeeribe kóo kpààti dake kóò yóu kèpèètè.

³⁴ Kóo niti mǎu ntǎ mutǎmmù kètaũ cénkoo kémaánè Isidayeeribe kóo kpààti, kè kupie nta dicincnkǎnni mǎnku di tuuténè dè lbaati. Kóo náké wèè piú o kpǎrisántè ke dà: Tũntè tesántè kè ti ye fekparinafe mieke, bè n kǔtèmu.

³⁵ Kè mudoò binté dè yiè kóo kpààti mbo o sǎntè mieke kè bè ò pí nkécómmúnè ke weti Sidii kó behǎapǎmbè. Kè meyi nyiè. Kè dè nyóó yí kuyuo ku kó kú. ³⁶ Diyiè tati dii mǎnni kè bée píékè dihǎapǎnkari ke dà: Bá wè wèè kó nho cie, o ei, ³⁷ okpààti kumu.

Memme kè bée ò kǎtenè Sammarii kékúnnè, ³⁸ kékǎtenè ò kpǎrisántè kubinkenkenkũ makũ Sammarii èi menie nsũ dè ke tũ ǔ, kè simǎó dié dè kó meyi nké benitipóbè bée dauti dǎutinè benitidaabè kè bée wuo, kéndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo ti béimmmè.

³⁹ Akabu borime tēmè ò dàò mèè kó dimǎa, ò do mǎa tèè cǎtè kè tè dàri yepápánii nnè yehekè ò mǎa yèè kó dimǎa, dè wǎrimu Isidayeeribe kpààtibè dǎòrimè pátiri mieke. ⁴⁰ Akabu do ku kòo biré Aasia wèè sǎoté o kpàti.

Sosafati tumè Sudaa kǎbe kóo kpààti

(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmù 20:31-21:1)

⁴¹ Asaa biré Sosafati do naá nSudaa kǎbe kóo kpààti Akabu Isidayeeribe kóo kpààti kpàti benni naanni mieke nke. ⁴² Sosafati do mǎke yebie nsipísitǎati nè yènnùmmù ndi kèdi tikpàti, kémbo Sedisademmù ke dà yebie nsipísidè nè yènnùmmù. Sidii kóo sǎpǎa Asuba wèè do ò pèitè. ⁴³ Kóo tũnnè ò cice Asaa kó meborime weti weti kéndǎori ti Yiè nKuyie ndó dè. ⁴⁴ Yetǎrè yèè mǎa do kpǎa kè benitibè feu iwũ ke tuǎnnè tihúúnti. ⁴⁵ Sosafati nè Isidayeeribe kóo kpààti kè bée narike.

⁴⁶ Sosafati kó meborime tēmè, ò do mǎke dii kǎmbùu nè ò doké mùu doò. Dè wǎrimu Sudaa kpààtibè dǎòrimè pátiri mieke. ⁴⁷ Benitipóbè bée dauti dǎutinè benitidaabè bée do sùs nho cice Asaa kó dimǎnni, kóo bè dènnè o ei. ⁴⁸ Okpààti do i bo Edǎmmu. ⁴⁹ Kè Sosafatii dàò bátóòbè diébè tepítè Esiyonni-Kebee kè bè bo nkǎri Ofii ke waǎnni mesǎo. Dè kóo bátóòbè me nyi nna ke bo kote, kè bée puo Esiyonni-Kebee. ⁵⁰ Dè mǎnni kè Akabu biré Aasia náké Sosafati ke dà: Yóu kè n kó betǎmbèe neinè a kǎbe kóo bátóòbè, kè Sosafatii yete. ⁵¹ Memme kè Sosafatii kú kè bée ò kúnnè o yǎari Dafiti ei. Kè Yodammuu sǎoté o kpàti.

Aasia tumè Isidayeeribe kóo kpààti

⁵² Kè Akabu biré Aasia naá nyIsidayeeribe kóo kpààti kémbo Sammarii. Sudaa kǎbe kóo kpààti Sosafati kpàti benni tepítè nè diyiènni ndi ò do naámmè okpààti, kèntǎ tikpàti ke dà yebie nyèdèè, ⁵³ kédóò ti Yiè nKuyie nyí dà dè kètũnnè o cice nè o yǎ bè do tũ nkùu cè nè Nebati

bire Sedeboammu do tũ nkù kètanné Isidayeeribe meyei mmieke. ⁵⁴Ò do fié iwũs nyi dibòò
Baadi kéninku di ìkè kényí nti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù mieke, o cice do dòòmè.

Bekpààtibè pátíri dèrì Di mpátíri tɔ̀ t̀i nààntì

Bekpààtibè pátíri dèrì sɔ̀tɛ̀ diketiri kó tináàntì nti. Ke ti náá nSudaa kɔ̀be nè Isidayeeri kɔ̀be de kó bekpààtibè sɔ̀mbe kó tináàntì.

De kó dipátíri kó diwétiri ketiri ti náá nyIsidayeeri kó bekpààtibè do bùtinnémè mme Kuyie nkè kùu pànte be kó dikpààtiyuu. Asidii kóo kpààti weè do bè do mudoò ké bè na kèpímmú benitibè mabè kékònnè o cie.

De kó dipátíri ketiri mieke nke bè nàkémè Edisee pĩ mmùu tómmú. Edisee do tú Kuyie mpàànáàntì nààntò nwe weè do sɔ̀tɛ̀ Edii f̃t̃iri.

De kó dipátíri kó diwétiri diketiri mukàmmú 18-25 ti náá nSudaa kó dikpààtiyuu do kpaámè òmáà kémònte mediè nkétuake yebie ntekòutè nè sipisitaàti (130) kè Babidònni kóo kpààti Nebukannesa yàà bè donè mudoò kéfiete Sedisadammu eì, kèpònte Kuyie nc̃f̃ètè, kèpímmú benitibè mabè kékònnè Babidònni.

Di mpátíri nààntì duò ke dòmmè

1. Edii tómmú kó kumànkú 1-2

2. Edisee kó mutómmú kèntò kétuakèné Isidayeeri kó dikpààtiyuu pòntemè 3-17

4. Sudaa kpààtiyuu kó tináàntì kétuótè Esekiasi tòmè tikpàti kèntò kétuakèné be dootitòbè bè pĩrĩmúmè ke kònnè 18-25

Okpààti Aasia beémè dibò Baadi-Sebuudi

¹ Okpààti Akabu kũũ nkó difònkúò kè Mòabu kɔ̀be yetemu Isidayeeri kpeti.

² Diyiè mari kòo kpààti Aasia mbo Sammarii okpààti c̃f̃ètè kudànkú ìnkè kédonní kékòute mediè nkétò nyet̃irè ké yè nàké ke dò: Kòtenè Ekunòo kèbeé ndibò Baadi-Sebuudi kèyà kè m bo miètè. ³ Kè ti Yiè nKuyie ntònni ku tòñni mari kè dii nàké Edii Tisibiti eì kou ke dò: Ítè kékòte kèconè Sammarii kóo kpààti kó yet̃irè ké yè beke ke dò: Kuyie nyi bomu Isidayeeri tenkè kòò duò nkè di kòte Ekunòo ke bo beé mbe bò Baadi-Sebuudaa? ⁴ Nè de kpéi nti Yiè nKuyie ntu nh ò nàké ke tú ò mè nduò dii d̃òu ò ténke í iti, ò yóó kúmu.

Edii ti mbe nàké kèp̃f̃ètè. ⁵ Kòo kpààti Aasia do t̃m mbeé w̃t̃oo o borè kòo bè beke ke dò: Dè dòmmè kè di w̃t̃enì? ⁶ Kè bè ò t̃f̃ínè ke dò: Onitì m̃òu weè ti conè ke tú tí w̃t̃enì ke da beke ke tú, ti Yiè nKuyie nyi bomu Isidayeeri tenkè kàa duò nkè di kòte Ekunòo ke beé mbe bò Baadi-Sebuudaa? Ò tu nè de kpéi nha mè nduò dii d̃òu a í yóó íté, a yóó kúmu.

⁷ Kòo bè beke ke dò: Onitì wèè di conè ke di nàké de kó tináàntì ò dòmmè?

⁸ Kè bè ò t̃f̃ínè ke dò: Onitì nwe ke dáátí diyaàbòri bè duòkénè di yòyó kó ticitì ke bou fenaàk̃nf̃è o ka.

Kòo kpààti dò: Edii nwe Tisibiti eì kou.

Aasia dómè kèp̃f̃ nhEdii

⁹ Kòo kpààti deite kuhāāpònkú nè behāāpòmbè sipisínùmmú kè bèe dekoò Edii kàri dè ditāri ìnkè kóò nàké ke dò: Kuyie nkóo niti, okpààti tu a cúténí!

¹⁰ Kè Edii bè t̃f̃ínè ke dò: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo niti, muhāā ncúténí ke ìnkè ke da cúté f̃s̃ nnè a kɔ̀be.

Kè muhāā ncúténí kóò cúté wenwe nè o kɔ̀be. ¹¹ Kòo kpààti yí kètōnko kuhāāpònkú tekù nè behāāpòmbè tòbè sipisínùmmú kè bèe dekoò kóò nàké ke dò: Kuyie nkóo niti, okpààti tu a cúténí.

¹² Kòo bè t̃f̃ínè ke dò: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo niti muhāā ncúténí ke ìnkè ké da cúté f̃s̃ nnè a kɔ̀be!

Kè muhāā ncúténí kóò cúté wenwe nè o kɔ̀be. ¹³ Kòo kpààti Aasia yí kètōnko kuhāāpònkú t̃āānkú nè behāāpòmbè tòbè sipisínùmmú. Kè bèe tuakoo Edii borè kénínkoo o ìikè kuhāāpònkú kùu bè ni kè kùu ò bàntè ke dò: Kuyie nkóo niti, donté ti wũ, mmí nnè be nnitibè sipisínùmmú ti tú a kó bet̃ambè mbe, a báa ti ku, ¹⁴ kéndònnè muhāā ncúténímè ke cúté tit̃nti ketiti tid̃t̃i nè ti kó benitibè bem̃òu. Di mmònni donté nh ònni ke bá n kuò!

¹⁵ De m̃ònni kè ti Yiè nKuyie ntònni nàké Edii ke dò: Neinè we kè dí cúté, a bá nhò ỹf̃èkù.

Kè Edii íté kóò neinè kè bèe cúté, kékòte okpààti borè. ¹⁶ Kè Edii ò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu a mè nkòtemè Ekunòo ke beé mbe bò Baadi-Sebuudi, nè de kpéi nha ténke í iti a mè nduò dii d̃òu ìnkè. A yóó kúmu.

¹⁷ Kè Aasia mènke kú ti Yiè nKuyie nti nàkémè Edii, kòò ti béi. Ò ku memme kòò tebite Yodammu sòoté tikpàti ke yé Aasia do í makémè debire. Dè do sò nSosafati bire Yodammu tàù Sudaa kabè kòò kpààti bo o kpàti benni déri ndi.

¹⁸ Aasia dàòrìmè tēmè nè o tōmmú dè wàrimu Isidayeεribe kpààtibè dàòrìmè pátíri mieke.

2

Kuyie ntùótémè Edii

¹ Nte dè do wūškémè ti Yiè Kuyie ndó kétúóté dii mǎnni Edii nè tefǎdǎntè kédekenè keǐnkè. Edii nè Edisee bè do iti Kidikaadi nwe, ² kè Edii náké Edisee ke dǎ: Nkpáá díe, ti Yiè nKuyie nni ntǎ mBetee di nwe.

Kè Edisee parikè ke dǎ: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu!

Memme kè bèe nei kékote Betee di. ³ Ti Yiè nKuyie mpāānāanti náambè tabè bèè tikú Betee di kè bèe yènni kéco Edisee kóò beke ke dǎ: A yé ke dǎ nKuyie nyóó túóté yíe nha cice kédekenè keǐnkàá? Kòò bè tēnné ke dǎ: N yému, yīnè yúóó.

⁴ Kè Edii yí kénáké Edisee ke dǎ: Nkpáá díe, ti Yiè nKuyie nni ntǎ nSedikoo nwe.

Kè Edisee parikè ke dǎ: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu! Kè bèe nei kékote Sedikoo. ⁵ Ti Yiè nKuyie mpāānāanti náambè tabè bèè bo Sedikoo kè bèe yènni kéco Edisee kóò beke ke dǎ: A í yé ke dǎ nti Yiè nKuyie mbo túóté yíe nha cice kédekenè keǐnkàá? Kòò bè tēnné ke dǎ: N yému, yīnè yúóó.

⁶ Kè Edii ó náké ke dǎ: Nkpáá díe, ti Yiè nKuyie nni ntǎ nSuditēē nwe.

Kè Edisee parikè ke dǎ: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu.

Kè bèe sòoté kénneí bedé. ⁷ Kè Kuyie mpāānāanti náambè tabè sipísínùmmù kotení kécómmú medétimè, Edii nè Edisee kè bè bo kukó nSuditēē také. ⁸ Kè Edii dáté o yaàbòri kè di kpèù nképoté Suditēē kó mmenie nkè mèe kéété kécómmú tipítì tidé kè bèe na dekperè késénté.

⁹ Bè sèntóo dii mǎnni kè Edii beke Edisee ke dǎ: A dǎ ba? Kè n dè nda dàò kè Kuyie nné na kè n túóté kédekenè keǐnkè?

Kè Edisee dǎ: N dǎ kǎpété Kuyie nYáá mmùu da bonè mǔmmu kuce mǎdémè. ¹⁰ Kè Edii dǎ: A m békú dè yóumu, kàa ñ wùó n yiti dii mǎnni ke deèti keǐnkè a bo dè pèté, kè mèe dǎke a báa dè pèté.

¹¹ Bè nei memme ke náante ké nyóó daatení káyà tekparisǎntè matè kè tē còu mmuháá nkè siséí sili tē dǎri kè si còu mmuháá. Kè sili tuakení be borè kécómmú be cuokè, kè fefǎdǎntè túóté Edii nè tekparisǎntè kédekenè keǐnkè. ¹² Kè Edisee ndé wùó nkékuónko ke dǎ: N cice! N cice! Isidayeεribe kpàriséí nè si deèbè tu fí nwe.

Ò me nyí kóò mǎntóo ke pī nho yaàbòri kékété yekétiyé yèdéé, ¹³ kétúóté Edii yaàbòri ò bontení di kéwete kécómmú kukó nSuditēē benni, ¹⁴ ke tǎ Edii yaàbòri ò túóté di, kè di poté menie nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nhEdii tū nkù bore? Kéyí kǎpoté menie kè mèe kéété, kòò sénté. ¹⁵ Kè Kuyie mpāānāanti náambè tabè bembè bèè do tikú medétimè, kè bèe ò yà kébéi nke dǎ: Kuyie nYáá mmùu do bonè Edii, muu bonè Edisee, kékétóo kóò conè kénínkú késínnó o òikè. ¹⁶ Kóò náké ke dǎ: Tínti a kó betǎmbè ti mieke yekǎmbò yembè bomu sipísínùmmù, duó nkè bèe kote kéwammú a cice káyà ti Yiè nKuyie nYáá mbá nhò túóté ke kòte ke dootóo ditāri mari ñnkè yoo kubiriku makú mieke.

Kè Edisee yete ke dǎ: Báa tǎnnè òmǎu. ¹⁷ Kè bèe yetoo ke baa nhò kóónnè kòo mbo ke dǎ: Tǎnnè be! Kè bèe tǎ mbenitibè sipísínùmmù, kè bèe kote kénwaa nhEdii ke dǎ yewe yètàati bá bè í nhò yà, ¹⁸ kéwetení Edisee borè Sedikoo, kòò bè náké ke dǎ: N do di nàkémú kè n dǎ di báa kote!

Edisee wèrkùnnemè Sedikoo kó menie

¹⁹ Kè Sedikoo èi kǎbeé náké Edisee ke dǎ: Okóti, a wúómmu a mǔmmu nti èi wennimè, menie nné í wenni dǎmarè í pèi ti tenké mieke. ²⁰ Kòò bè náké ke dǎ: Waánnenní dibúpànni, kéānné mukókúú nkè n duó.

Kè bèe dè nhò duó. ²¹ Kòò kote dinébòri kéānné mukókúú ndi mieke kébéi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie ntu kú wèrkùnnemu me nnie, mmè ténke í yó ntǎuni mukúú nyoo dǎmarè í mpei di tenké mieke.

²² Memme kè menie nwenke kéndǎnnè Edisee béímmè, ke kpáá wenni nè yíenni.

Ibí daámè Edisee kòò ò bonté kusínkú

²³ Kè Edisee ité de borè kéndéeti Betee di, de kó dihei do bo ditenni ndi. Ò kéri dii mǎnni ke deèti Betee di kè idapùmbí yènni Betee di kè nhò sǎá nke tú: Dekení a yukúštíkù! Dekení a yukúštíkù!

²⁴ Ké Edisee wēēte ké nyi wùò nké i bonté kusInkù nè ti Yiè nKuyie nyètiri kè dep̄mp̄innè yènni dèdéré kép̄mmú i dap̄mbi sipisìnàà nè idéi kèt̄te t̄te. ²⁵ Ò de nyitè kédeke Kadimeedi t̄ari, kéitè dende kéwēte Sammari.

3

Yodammu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹ Sosafati Sudaa kòbe kóo kpààti kpàti benni tep̄itè nè diniinni mieke nke Akabu bire Yodammu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti, kémbo Sammarii ke baké Isidayeeribe ke dà yebie ntepiitè nè yèké. ² Ké Yodammu dà ti Yiè nKuyie nyi dō dè, o yei nné i ntùòke o cice nè o yō bè do dàò mè. Weè do p̄uò ndibòò Baadi kó diwūst̄nni o cice do maa di. ³ Ké né nkpaá taunè meyei nNabati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mieke. Ò do í mè yóu.

Isidayeeribe do domè M̄abu kòbe mudòò

⁴ De m̄nni kè M̄abu kóo kpààti Mesa tu opec̄enti, ke níi ndò nkéduò mbá dii benni Isidayeeribe kóo kpààti ipeni tek̄upik̄ùtè (100000), nè yepedakè yèè citi òkù tek̄upik̄ùtè (100000). ⁵ Ké Akabuu kú kòo yete Isidayeeribe kpeti. ⁶ De yiè kòo kpààti Yodammu yènni Sammarii kékaa nyIsidayeeribe bem̄u, ⁷ kèt̄ nkè bèe náké Sudaa kòbe kóo kpààti ke dà: Okpààti Yodammu tu M̄abu kóo kpààti weè yete o kpeti, kòò tu kaa bo yie nhá k̄otoo kè di ò dokénè. Ké Sudaa kòbe kóo kpààti bè t̄ēnné ke dà: N k̄oroomu, mí nnè we ti tú oniti òmáa ndi. N nitibè tu o kòbe mbe kè n sēi tú o kpesi. ⁸ Ké Yodammu yíe kóò beke ke dà: Ònkuce nku ti yóò kèt̄mè? Kòò dà: Edammu kó kuce kùu yiè dikpáa.

⁹ Mem̄e kè bèe wēnné Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kòbe kou nè Edammu kou kékété, ke dà kuce yewe yèyiekè kè menie ndonté behāap̄ombè nè iwūò ì t̄o be nenti. ¹⁰ De m̄nni kè Isidayeeribe kóo kpààti kuónko ke dà: Ti p̄akému! Ti Yiè nKuyie nkuu ti tíi nt̄inti be nkpaàtibè tit̄aati ke bo ti ánné M̄abu kòbe n̄u mieke.

¹¹ Ké Sudaa kòbe kóo kpààti dà: Ti Yiè nKuyie m p̄ānāaanti náah̄tò m̄u í bo die nke dò nt̄i k̄ote o borè kòo beé nKuyie nti kp̄éinaa? Ké Isidayeeribe kóo kpààti kóo t̄anti m̄u dà: Safati bire Edisee bomu die nwèè do aā Edii menie nkòò niiti. ¹² Ké Sudaa kòbe kóo kpààti dà, ò yóò ti nákému ti Yiè nKuyie nti d̄nè ti.

Mem̄e kè bèe nei bet̄aati, Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kòbe kou nè Edammu kou kék̄ote kéyà Edisee. ¹³ Ké Edisee náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dà: Kè n kpeti né da d̄onnè me? K̄ote kéyà ti Yiè nKuyie mp̄ānāaanti náam̄bè a cice nè a yō be kòbe, kè Isidayeeribe kóo kpààti dà: Dè í tú ti Yiè nKuyie nkuu ti tíi ndie nt̄inti be nkpaàtibè tit̄aati ke bo ti ánné m̄M̄abu kòbe n̄u miekaà?

¹⁴ Ké Edisee ò t̄ēnné ke dà: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa, n tú kùu kóo t̄anti, kè dè í tú ku kp̄éi nnè Sudaa kòbe kóo kpààti Sosafati kp̄éi, n na bá ndake a kpeti, n keté ke na bá nda wènté bá s̄amp̄. ¹⁵ Kòò deè ke dà: Waánn̄nni wèè bie nkukùt̄iduk̄u.

Ké bèe ò waanni, kòò bente, kè ti Yiè nKuyie nYaa nc̄ut̄éni Edisee Inké. ¹⁶ Kòò béi nke dà: Ti Yiè nKuyie ntu dí dammú yef̄t̄e yef̄t̄e dikondaa dii mmieke. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie mb̄éim̄mu ke tú: Di í yóò keè kuyaakù, di me nyi yóò yā fetaaf̄e nè mem̄e kè menie nné p̄ie ndikondaa dim̄u, kè di yā d̄indi nè di āap̄ombè nè di wūò ì t̄o di nenti. ¹⁸ Dende keté ke né tú des̄amp̄or̄e nde ti Yiè nKuyie mborè, kù yóò ánnému M̄abu kòbe di n̄u mieke. ¹⁹ Ké di puo mbe ekè dieyè nè iduot̄i fit̄e yè, kék̄s̄u detie ndem̄u bè yo ndèè be, kéit̄inné be néb̄or̄e yem̄u, képie mbe paa ndem̄u yet̄arè kè dèe cake.

²⁰ Ké dèe wenté dik̄unwēnni bè òò fié dii m̄nni iwūò Kuyie. Kè menie nyènni Edammu bíékè, képie mbe tenké kem̄u.

²¹ Ké s̄s̄ m̄M̄abu eì kòbe kèè bekpààtibè bèt̄aati baátim̄e ke yóò bè do mudòò, kè bèe tíi mb̄èè kó dim̄àà dò nkéna kék̄ote mudòò kè bèe k̄ote kéoke be temm̄anku. ²² Dè wenté dii m̄nni kè diyie yènni, kè diwennécan̄ni tiit̄e menie nȳinkè kè M̄abu kòbe yā menie nkó kuwūsk̄u, kè kù ndò mmeȳi. ²³ Kè bè dà: Meȳi mme, beè kpààtibè beè k̄onté ke kùò bem̄àà, tí k̄otené kéhef̄ be k̄pere.

²⁴ Bè t̄ùkení dii m̄nni Isidayeeribe kari, kè bèe ootení ké bè do tiyēti, kè bèe coké k̄eta be tenké, kè bèe bè dinté ké bè bèit̄e béit̄e, ²⁵ képuo mbe ekè kédoote dooté bá wè dit̄ari be paa ns̄àarè mieke kè dè p̄ie nyet̄arè, kéit̄inné sibi sim̄u kék̄s̄u detie mb̄e yo ndèè kó yeb̄e.

Ké dè nkpaá Kiidi-Adeseti eì m̄aa ndi, kè det̄ánt̄endit̄ir̄e yemb̄e di c̄èt̄e kè di bùst̄i yet̄arè képuo. ²⁶ De m̄nni kè M̄abu kóo kpààti yā dè ò fuuten̄em̄e k̄ét̄uót̄e behāap̄ombè yesebabát̄e yemb̄e sik̄us̄iyiekè (700) ke bo k̄ēt̄e benit̄ibè kék̄ote Edammu kóo kpààti borè kéȳiēke. ²⁷ Ò yīēke

memme kényó kétúóté o kóo po wèè na nsòtè o kpàti, kòò fèuté diheì kó kuduotí ìnkè kétuà, kè dèe yonke Isidayeeri, kè bèè ò yóu kékò.

4

Edisee dàò tii dieti okúpòkù kpéi

¹ Diyie mari kè Kuyie mpāānānti náam̃bè mieke kòò mōu kóo pokūu kote kényà Edisee kóò bāntè ke dā: A yēmu a kóo tōnti n dāu wèè ku, ò do tūmè ti Yiè nKuyie nkóo niti nwe. Ò ku kè ti banteu wèè kōtēni kè dō kētúóté m bí idé kédāò ò daati.

² Kè Edisee dā: M bo na kédāò ba a kpéi? Kédeè ke dā: Kāa mōke mù tēcētē a n nāké. Kòo nitipòkūu ò tēñné ke dā: A kóo tōnti mí, n yí mōke dēmarè, kè dè í tú mekūò, meè kpaá sám̃pórè tēdētē mieke. ³ Kè Edisee ò nāké ke dā: Kote a cēpetitabè borè kēpente yemátidié mpéu a bo na kēpété kè yē mmamē. ⁴ Kāa dèè dí ta kudieku fō nnè a bí, kàa kpetinné dibòri, kénhuti mekūò mmem̃me yēdié nkè dii ní pīe nhá dí kēi nkēinné.

⁵ Kòo nitipòkūu ítóo kékò nkéta o dieku wenwe nè o nitidabí kēkpetinné dicāu, kòo bí nhò duò nyēdié nkòò uti mekūò. ⁶ Yēdié mpīe ndii mōnni kēdeè kòo nāké o bire marè ke dā: N duōnni didēnni!

Kòo bire dā: Didēnni í kpaá. De mōnni ndi mekūò ncōm̃mūmē. ⁷ Kòo kote kè ti nāké Kuyie nkóo niti Edisee. Kòo dā: Kote kēfítē de kó mekūò nkéyietí a bānni! Kè ìi sùs ndí nyo nfō nnè a bí.

Edisee nākémē Sunemmu kóo nitipòkū ò yóó peitēmē

⁸ Kè Edisee mpēnké diyie mari Sunemmu ei, kòo nitipòkūu mōu dē bo ke mōke o kpepe mesāà nkéyú Edisee ke dā wèè di, kētúóté de kó diyie nè yewe tēyē yēè kpaani kè Edisee níi de mbáté kēdi.

⁹ Diyie mari kòo nitipòkūu nāké o dāu ke dā: N yēmu ke dō nKuyie nkóo nitisāu wèè bātíri ti cētē, ¹⁰ yóu kè tí ò ānné kudieku kóò dāu mmutēi nè dikāri nè tabūri nè fitirē, kòo níi pēnké wèè de mbáté.

¹¹ Mem̃me diyie mari kè Edisee mpēnké de borè kēbáté kēta kudieku kēnduò, ¹² kénáké o kóo tōnti Keasii ke dā: N yúní te ncētē kóo nitipòkū. Kòo o yúní, kòo kōtēni kécóm̃mā o ìlkē. ¹³ Kè Edisee duò nkóo kóo tōntii nāké onitipòkū ke dā: A dāò dē ti kpéi ndē deumu, a dō ti dāò ba a kpéi? A dō ti nāké okpāati yoo ohāāpōnkōti a kpéināá? Kòo nitipòkūu tēñné ke dā: M bo n kōbe cuoké kè dē n naatimu.

¹⁴ Kè Edisee nāké Keasii ke dā: Tí né bo dāò ba o kpéi? Kè Keasii dā: Ò í mōke debire, kòo dāu me nkóté. ¹⁵ Kè Edisee dā: Yúní we! Kòo ò yúní. Kòo cómmā o dieku bōri, ¹⁶ kè Edisee dā: Dē yāa bo nkāáké mie nkāa ùukú denitidabire nde.

Kòo nitipòkūu dā: Áa okóti, Kuyie nkóo niti a bá n soute, mí nha kóo tōnti dō!

¹⁷ Mem̃me kòo nitipòkūu púò nkēpitē denitidabire Edisee baa do ò bennénè dii mōnni.

Edisee fōukūnnemē debire

¹⁸ Kè debiree kóté. Diyie mari kékóté de cice nè betōmbè bè dēi dē tidiiti. ¹⁹ Bè de mbo kè debire kuñko ke dā: N yuu dii yóu! N yuu dii yóu!

Kè de cicee nāké otōnti ke dā: Túóté debire kēkōtēnē de yō borè.

²⁰ Kòo dē tūóté kēkōte kēduò nde yō, kòo ndē ùukú kè diyie nyóó conné yeyo kè dēe kú. ²¹ Kòo dē dēe nkudānkú kētanné Kuyie nkóo niti dieku kēduò nho dō ùnké kēyēnni kēkpetinné, ²² kēyú o dāu ke dā: N duò nhotōnti mōu nè sām̃marímú n dō kēcokóo Kuyie nkóo niti borè nde kēwētēni.

²³ Kòo ò beke ke dā dè dōm̃me? Kāa kōri o borè yíe? Otānkú pānwè dōke yíe, dē me nýí tú teompūtē. Kòo dā: Dēmarè í dō.

²⁴ Kòo duò nkè bèe bōu o sām̃marímú dikāri, kòo nāké otōnti ke dā: Kété! A báa cómmú kuce! Kè mīi sàà í yī á cómmú.

²⁵ Mem̃me ò kētēmē kēkōte Kuyie nkóo niti borè Kadimēedi tāri ìnkē. Kēnkpaá díetiri kè Kuyie nkóo niti ò yāni kénáké o kóo tōnti Keasi ke dā: Sunemmu kóo nitipòkūu wenwe kérini. ²⁶ Cokóo kóò co, kóò beke ke dā: Kunaati nku bakaà? A dāu kpeñnāà? A bire kpeñnāà?

Kòo nitipòkūu ò tēñné ke dā: Dēmarè í dō. ²⁷ Kòo nitipòkūu tuakoo Kuyie nkóo niti borè kénínkóo kēpí nho naacēi, kè Keasi ndó kóò bēti. Kè ti Yiè nKuyie nkóo niti ò nāké ke dā: Yóu we! Ò bo meyeñcaārimē mieke nke. Tí Yiè nKuyie mme nýi n nāké o yēmmē cāārēnē ti.

²⁸ Kòo nitipòkūu dā: Okóti n sòò da mōomu debiraà? N sòò ti n da nāké kè n tú a bá n soute mí nha kóo tōnti.

²⁹ Mem̃me kè Edisee nāké Keasii ke dā: Báátí kētúóté m pāati kékété, kàa kēri ke conē òmōu a báa ò dāu. Kòo mōu me nda dāu nha báa yíe. Kāa tūòkoo a nōs m pāati debire ìlkē.

³⁰ Kè debire yɔ̀ dɔ̀: Kuyie mbomu kàa bo, n yí yóó wɛ̀tɛ ke í da neínɛ.

Mɛ̀m̀m̀m̀e kè Edisee ò neínɛ. ³¹ Kè sɛ̀ nKeasii ò niiténɛ ke nɔ́o nkupàati debire Ìnkè bá tɔ̀m̀atí í dɔ̀. Debire í bɛ́i ndɛ̀ m̀m̀e nyí nampe. Kòo wɛ̀tɛnɛ́ kɛ́o Edisee kóo náké ke dɔ̀: Debire í ɛ̀ntɛ.

³² Kè Edisee tuɔ̀koo, kɛ́ta o dieku ke sɛ̀ ndebire duó o dɔ́ú Ìnkè ke ku. ³³ Kòo taroo kékpetínɛ̀ kè bɛ́ mbo bɛ́dɛ́ dɛ́ miɛ́kɛ, wenwe nè debire, kòo bántɛ̀ tì Yiè nKuyie. ³⁴ Kè níí okɛ debire Ìnkè kɛ́tuú nho núu dɛ́ kperí, o nuɔ̀ ndɛ́ kpeyi, ke nɔ́o nho nɔ̀u dɛ́ kpesi Ìnkè, kénhoke debire Ìnkè kè dɔ̀ dɛ́ wɛ̀tɛ kɛ́tonkè. ³⁵ Kè Edisee cuténí kudieku kɛ́centɛ, centɛ, kɛ́wɛ̀tɛ kɛ́deke kɛ́oke debire Ìnkè ke dɔ̀ kuce mɛ̀yiekè kè dɛ́ ɛ́tɛ́ nkéwénténí. ³⁶ Kè Edisee yú Keasii ke dɔ̀: Yúní weè nitipòkù!

Kè Keasi ò yúní. Kòo kɔ̀too Edisee borɛ̀. Kè Edisee dɔ̀: Túótɛ́ a bire.

³⁷ Kòo taroo kénínkóo Edisee ìikè kɛ́sínɔ́o, kɛ́deè kɛ́túótɛ́ o bire kɛ́yɛ.

Edisee do nàrikunnɛ̀m̀e tikũnti tì tii

³⁸ Kè Edisee wɛ̀tɛ Kidikaadi, dɛ̀ do sɛ̀ ndikònni dìi bo diheí. Kè Kuyie mpàánáahtì náám̀bɛ̀ tabè kɛ́tení kè bo o borɛ̀, kòo náké o kóo tɔ̀nti ke dɔ̀: Saa ntekũmbotè dietè kè tì bɛ́nné tikũnti kɛ́sori.

³⁹ Kè bɛ́ kou m̀ouu yè kɛ́ta dikpàa mukũnwammù kɛ́yà dikpàa kó yeyàa m̀mayè bá ò í nyè banté kɛ́ yè tɔ́ú kɛ́cúú o yaáyòrì kékonnɛ́nni kɛ́co kɛ́uté tekũmbotè. ⁴⁰ Bɛ́ ánnɛ̀ dìi m̀onni kè bɛ́ bo di kè bɛ́ sote kɛ́kuónko ke dɔ̀: Kuyie nkóo niti mukũũ m̀muu á dɛ́ miɛ́kɛ bá dɛ́ í dò nkédi. ⁴¹ Kè Edisee dɔ̀: Waánnɛ́nni muyuo. Kè bɛ́ m̀u waánni. Kòo ánnɛ̀ tekũmbotè ke dɔ̀: Ánnɛ́nɛ̀ kè bɛ́ duó.

Kè bɛ́ ánnɛ̀ kè bɛ́ duó mbá tì tɛ́nke í dò m̀m̀m̀amè.

Edisee píimè benitibè tekũtè

⁴² Diyie mari kòo niti m̀ouu yènni Baadi-Sadisa ɛ́i ke tɔ́ni pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ́ dɔ̀dɔ̀nɛ̀ bɛ́ tidipànti kè bɛ́ bo sipisidɛ́, ke tɔ́nɛ̀ tidipànti tɛ́yàdè kɛ́konéni kè dɛ́ duó nKuyie nkóo niti Edisee kòo dɔ̀: Totinè kè bɛ́ dɛ́ di. ⁴³ Kòo kóo tɔ̀nti dɔ̀: M bo dɛ́ totí ámmɛ̀ botí benitibè tekũtè (100)? Kè Edisee dɔ̀: Totí bɛ́ kè bɛ́ dɛ́ di, tì Yiè nKuyie nni nnákému ke tũ bɛ́ yóó di kè dɛ́ sús.

⁴⁴ Mɛ̀m̀m̀m̀e kòo bɛ́ totí kè bɛ́ dɛ́ di ke dɛ́ sús nkéndonnè tì Yiè nKuyie nti nhò nákémmè.

5

Naamaa miɛ́tɛ̀m̀e

¹ Naamaa do tú Sidii kɔ̀bɛ́ kóo áapànkótí nwe kè bɛ́ kóo kpàati ò tá mediè, ke yé nè weè borɛ̀ ndɛ́ tì Yiè nKuyie ndo duómmè kè bɛ́ na bɛ́ dootitabè kè weè nni feháap̀nnafɛ́, ke né m̀o ntikànti. ² Dɛ̀ do sɛ̀ nSidii kɔ̀bɛ́ bɛ́ kàtɛ ke p̀ntɛ Isidayɛɛribe ke pínni desapũmbire marè ke konni kè dɛ́ duó nNaamaa pokù, kè dɛ́ ò pí mmutámmù. ³ Diyie mari kè desapũmbire náké Naamaa pokù ke dɔ̀: Kè n yiè ndo bo na kɛ́tuɔ́kɛ Sammarii Kuyie mpàánáahtì nááhtò borɛ̀ ò na nhò miɛ́kũnnɛmu.

⁴ Kè Naamaa kɔ̀tɛ kè tì náké okpàati ke dɔ̀: Ntɛ Isidayɛɛribe kó desapũmbire yé m̀m̀u. ⁵ Kè Sidii kóo kpàati dɔ̀: Báátí! N yóó wàrimu dipátiri Isidayɛɛribe kóo kpàati kè da duó nkáa bíí ò duó.

Kè Naamaa túótɛ́ tɔ̀m̀atí pɛ́tí cidóòbè sikousitáati (300) mɛ́sɔ́o ncidóòbè sipisikuú, tiyàati mɛ́ánnimè tepítɛ́, ⁶ kɛ́tuɔ̀koo kɛ́duú nyIsidayɛɛribe kóo kpàati dipátiri kè di tu: Mfi duónko n kóo tɔ̀nti Naamaa dipátiri ke tũ á ò miɛ́kũnnɛ o kònti. ⁷ Isidayɛɛribe kóo kpàati káa ndii m̀onni dipátiri kékɛ́tɛ o yàati kɛ́kuónko ke dɔ̀: N tú Kuyie nku, ke nɔ́ nke kòu ke nɔ́ nke fòukũnkòá? Dè dòmme kòo n duónni oniti ke tũ nh ò miɛ́kũnnɛ? Banténɛ̀ ke dò nhò n wantinè dikpànni ndi.

⁸ Kuyie mpàánáahtì nááhtò Edisee kèè dìi m̀onni okpàati kɛ́tɛ̀m̀e o yàati kɛ́tɔ́ nkè bɛ́ ò náké ke dɔ̀: Ba nkpeí nte káa kɛ́rí a yàati? Yóu kòo kɛ́tení m borɛ̀ kɛ́bantɛ́ Kuyie mpàánáahtì nááhtò bomè Isidayɛɛribe tenkè.

⁹ Kè Naamaa tuɔ̀koo nè o sɛ́i nè o naasántɛ́ kécómmɔ́o Kuyie mpàánáahtì nááhtò Edisee ɛ́tɛ̀tɛ̀ bòrì núu. ¹⁰ Kè Edisee tɔ́nni kè bɛ́ ò náké ke dɔ̀: Ò yè nha ta kukò nSuditɛ́ɛ́ kɛ́nduò ke kuri ke dɔ̀ kuce mɛ̀yiekè, a yóó miɛ́tɛ̀m̀u káa kònti wenkè!

¹¹ Kè Naamaa miɛ́kɛɛ peike kòò nkéri ke kpanti ke tũ: N yèmmè do dò nhò yóó yènnimu o móm̀muo nkécómmù kɛ́bantɛ́ o Yiè nKuyie nke n kááké o nòutè kè m miɛ́kũnnɛ. ¹² Damaasi kó ikò nhAbana nè Padipaa í í pɛ́ɛ́tɛ́ Isidayɛɛribe kondakésia? Kè n do nyi ta kɛ́wuɔ́ mbáa wenkaá?

Ò mɛ́ nyí kékónténɛ̀ o naasántɛ́ nè kemieke ke bo kò. ¹³ Kòo kó betɔ́mbɛ́ kókò kòò náké ke dɔ̀: Okóti! Kè Kuyie mpàánáahtì nááhtò do nda beke dɛ́marè dɛ́ yóu a na bá ndɛ́ dɔ̀dɔ̀? Ba nné te káa báa dɔ̀ ò da náké tì ke tũ a wuɔ́ kɛ́mɛ́tɛ́?

¹⁴ Mɛ̀m̀m̀m̀e kòo ta kukò nSuditɛ́ɛ́, Edisee ò nákémmè kɛ́nduò ke kuri, ke dɔ̀ kuce mɛ̀yiekè, kòo kòntii wɛ̀tɛ kɛ́wenke kɛ́naánnɛ debibénnè kpeti, kòo wenkɛ. ¹⁵ Dɛ́ m̀onni kè Naamaa wɛ̀tɛnɛ́ Kuyie mpàánáahtì nááhtò borɛ̀ wenwe nè o tũmbɛ́, kɛ́taroo kécómmɔ́o Edisee ìikè kóo náké

ke dâ: M bantêmu di mmònni ke dâ nketenkê kemau mieke Kuyie nyi bo dèmarè kè dè í tú Isidayeeribe tenkê. Mí nha kóo tǎnti n da báámmu, cǎuté dipǎnni dii.

¹⁶ Kê Edisee dâ: M pàrikêmu ke tú: Tí Yìè nKuyie mbomu kè n tú ku kóo tǎnti, n yí yóo cǎuté dèmarè.

Kê Naamaa yetoo, kòo yete. ¹⁷ Kê Naamaa dâ: Kàa yetemu m pǎrè á yóu kè bè m pǎ a tenkê kó mutáá mmùu bo nsànnè sinaasēi sidési ke yé mí nha kóo tǎnti n ténke í yóo féútémè fèḡfè kétua nyoo metaummè kpèyi dibòḡ mari kè dè í tú ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tú nkù. ¹⁸ N né kù bèkù tí tii tu: Kè n kònkò, kè nh èi kóo kpààti kàri ke bo fié iwūḡ dibòḡ Dimḡḡ, kòḡ ñ neinè kè n niñkù dibòḡ Dimḡḡ iikè ti Yìè nKuyie nhá n cǎé.

¹⁹ Kê Edisee dâ: Kǎte kè dè nnaati. Kòo ítoó kédétè sǎmpó.

Naamaa kó mumǎmmú cǎntémè Keasi

²⁰ Kê Edisee kóo tǎnti Keasii totí o yèmmè ke dâ: N cice Edisee mè nyetémè Naamaa Sidii tenkê kou kó yepǎrè, ti Yìè nKuyie mbomu, m bo coké kóo nintè kǎyà ò bo m pǎ dèmarè. ²¹ Ò me nyi kécoké kèmbeti Naamaa, kè Naamaa ò yàni kécútè mecāa nho naasǎntè ñnkè kékétóo kóo co ke dâ: Kusààkù bakaḡ? ²² Kê Keasii dâ: Dèmarè í dǎmmè. N cice weè n tǎnni ke tú n da náké ke tú Kuyie mpǎānǎahti náam̃bè tǎbè bèè bo ke tuḡkùni bédébè ke bonni Efadaimmu tǎri, kòḡ tu kàa bo yie nhá ò duḡnko timáti péiti cidóòbè sipísitǎati nè tiyǎati meānnimè mèdémè, kòḡ bè duḡ. ²³ Kê Naamaa dâ: Nto timáti péiti cidóòbè sipísikuḡ, kényetiróo kè tí cūḡ siyákèsi sidési kéboḡ kóḡ duḡnnè tiyǎati meānnimè mèdémè kédúḡ nkè bedapǎmbè bédébèè dè tǎ kóḡ ciennè. ²⁴ Bè tḡḡkè dii mǎnni Ofedi èi kè Keasii dè cǎuté demau kétannè teḡḡtè kédèè ké bè cau nkè bèè íté.

²⁵ O mǎmmuḡ nkòḡ kǎte o yìè nhEdisee borè, kòḡ ò beke ke dâ: Keasii a bonni de? Kòḡ dâ: Mí nha kóo tǎnti n yí kǎtemè dèmarè.

²⁶ Kê Edisee né ò náké ke dâ: N wǎnni do dè bomu oniti mǎu cǎténí dè tenaasǎntè ke da co. A í dǎ nkécǎuté di mmònni ndi tiyǎati, kè n né báá buḡnè a bo cǎuté mè idífi kédonnè odífi kó depaa nnè finyí kperè nè iwūḡ nè betǎmbè benitidaabè nè benitipòbè. ²⁷ Naamaa kó mumǎmmú yóo cǎntè fǎ nwe nè a yaḡbò sǎa.

Kê Keasii nyàti Edisee borè kè tikǎnti ò pí nkòḡ kǎntii peike kénáannè tikǎnti.

6

Teḡḡtè domè dibinni

¹ Kuyie mpǎānǎahti náam̃bè tǎbè bèè bonè Edisee, kè bèè ò náké diyie mari ke dâ: Mèfiè nténke í tí sànnè a borè. ² Yóu kè tí kǎte Suditēḡ kékǎḡ bá wè kudǎḡ kédǎḡ titouti kémbo. Kòḡ dâ: Kǎtenè!

³ Kè be kóḡ mǎu dâ: A bá nti neínè tǎnti a kó betǎmbàḡ? Kòḡ dâ: Èḡ, n kǎrimu.

⁴ Kè bèè nei kétuḡke Suditēḡ kénkǎḡ idéi. ⁵ Kè be kóḡ mǎu ñkǎḡ, kòḡ pǎtēḡ feuté kédoroo dibinni mieke, kòḡ kuḡnko ke dâ: Áu yoo n yie! Dè n dimu. M me ntè yǎuténimu.

⁶ Kè Kuyie mpǎānǎahti náam̃tò ò beke ke dâ: Yé tè do dè?

Kòḡ ò benke tè do dè, kòḡ kédétè kudǎḡ kédootóo de borè, kè tēḡ nǎḡnni. ⁷ Kòḡ náké de yie nke dâ: Dèiteni te!

Kòḡ youtoo o nùtè kè tè dèiteni.

Edisee dǎummè Kuyie nkè kuu bǎntè Sidii kǎbe tiyūḡnti

⁸ Sidii kǎbe kóo kpààti nè Isidayeeribe kou kè bè mmǎke mudoḡ, kè Sidii kǎbe kóo kpààti tífi mbèhǎāpǎmbè iwēi yembè ké bè náké ke dâ: Kè di kètè dí bátè diè nnè diè. ⁹ Kè Kuyie mpǎānǎahti náam̃tò Edii náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dâ: Á ndake, ke báa kété ku mpíkù Sidii kǎbe bèè kè bo.

¹⁰ Kòḡ níí ò náké kòḡ deite benitibè kétḡ nhEdisee ò bennè dii bǎri.

Weè do ḡḡ ò náké kòḡ yenté, dè í tú kuce mēmáa yoo mèdémè. ¹¹ Kè dèḡ di Sidii kǎbe kóo kpààti, kòḡ yú ò āāpǎmbè iwēi yembè, kè bè beke ke dâ: N nákéni di mieke wèè kǎmmú Isidayeeribe kóo kpààti! Kòḡ náa nti kpeti.

¹² Kòḡ tǎmbè kóḡ mǎu dâ: Okpààti, tǎnti a kó betǎmbè ti kóḡ mǎu dake, Isidayeeribe kou, Kuyie mpǎānǎahti náam̃tò Edisee weè dáanko Isidayeeribe kóo kpààti a náa nti a dieku kufǎá mmieke.

¹³ Kè Sidii kǎbe kóo kpààti dâ: Kǎtenè kǎyà ò borè, kè n tǎ nkè bèè ò pǎrini.

Kè bèè ò náké ke dâ: Ò bo Dotāa nwe. ¹⁴ Kòḡ tǎ mbèhǎāpǎmbè péu nè sisēi nè sikipǎrinaasēi kè bèè tuḡkoo keyènkè kécétinne dihei.

¹⁵ Ké dɛɛ wenté kɛ Kuyie mpàánáànti náàntò kóo tǎntii yènni sèi kénsó mbehaápambè cɛ̀ɛtɛ diheɪ nè sisɛ́i nè sikipàrinaasɛ́i, kòo náké Edisee kɛ dɔ̀: Áú n yì! Yé ti yóó yímè? ¹⁶ Kòo ò tɛ́nné kɛ dɔ̀: A bá nyíèkù, bèè ti bonè bè sũmu kɛ pɛ̀ɛtɛ bèè bè bonè.

¹⁷ Edisee mɛ nyí kébántè ti Yiè nKuyie nke dɔ̀: Kuyie nkpeté o nuò nkòo yà.

Ké Kuyie nyi kpeté, kòo yà sisɛ́i nè sikipàrinaasɛ́i kɛ dɛ̀ piéké ditàri kɛ bè fité kécúu mmuháá.

¹⁸ Sidii kɔ̀bɛ tǎónni dii mǎnni Edisee borè kòo bántè Kuyie nke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nfentɛ bɛ. Ké Kuyie mbè fɛ̀ntɛ kéndònnè ò béimmè. ¹⁹ Dɛ mǎnni kɛ Edisee bè náké kɛ dɔ̀: Di yeté kuce nku, dɛ́ í tú diheɪ di dɔ̀ di, n tũnnɛ́nè kɛ n dí benke oniti di waá nwè.

Mémme ò bè kǎtenémè Sammarii. ²⁰ Bè ta dii mǎnni Sammarii kɛ Edisee bántè ti Yiè nKuyie nke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nténné bɛ bɛ yèmmè.

Ké Kuyie mme mbè tɛ́nné, kɛ bè nsó mbè bo Sammarii èi.

²¹ Ké Isidayɛɛribe kóo kpààti bè yà kébeke Edisee kɛ dɔ̀: n cice, m bè kùàà? ²² Ké Edisee dɔ̀: Báá bè kùà, bè sɛ́ í nkùà bè pírfímú bè mudòò miéke, dúò mbe kɛ bèè di, kàa bè dúò mmɛniè nkè bèè yà kékò mbe yiè mborè.

²³ Kòo kpààti dúò nkè bèè bénné tidiiti kɛ bèè di káyà kédeé kòo bè yóu kɛ bèè kò nSidii bɛ kóo kpààti borè. Bè ténke í nwɛtení Isidayɛɛribe tenké.

Dikònni tannímè Sammarii

²⁴ Ké Sidii kóo kpààti Benni-Adadii tíi nho áapambè bɛmɔu kɛ bèè kɔtɛ képi Sammarii èi, ²⁵ ké ndi pi weti weti kɛ dikònni diɛrii tanní kɛ bè nfiiti disámmarínnyu medítibii nsipísidé. Kɛ níí benné dibuu sámpóri yèdimásè kòò mbo medítibii mmènnũmmũ.

²⁶ Diyie mari kɛ Isidayɛɛribe kóo kpààti mpɛ́nké kuduotí Ìnkè kòo nitipòkù mɔ̀u ò yà kékuónko kɛ dɔ̀: Áú! Okpààti n dɛ̀ɛtɛ!

²⁷ Kòo kpààti ò tɛ́nné kɛ dɔ̀: Ké ti Yiè nKuyie nyi da dɛ̀ɛtɛ, mũ báá na ké da dɛ̀ɛtɛ! Tidiiti í kpaá, yetɛbɛ mɛ nyi kpaá.

²⁸ Kòo ò beke kɛ dɔ̀: Ba nda kóónnè?

Kòo dɔ̀: Onitipòkù yie nwɛɛ sòò yɛ ntí cááké m bire kɛ naa cááké o kperɛ. ²⁹ Ké ti bénné n kperɛ kɛ cááké, kɛ dɛ̀ wenté kɛ n yɛ nwɛɛ duónni o kperɛ kɛ tí cááké, kòò dɛ̀ sɔ́nnɛ.

³⁰ Okpààti ti kèè dii mǎnni kékɛtɛ o yàati kéndáátí kufɔ̀ɔ̀tɔ̀nkù, kɛ centi kuduotí Ìnkè kɛ bèè ò yà, kòò dáátí kufɔ̀ɔ̀tɔ̀nkù. ³¹ Mémme ò béimmè kɛ dɔ̀: Ké diyie yóó ta yie nkè Safati bire Edisee kpaánè o yuu Kuyie nni ndòò kù dómè.

Edisee do náké mɛ dikònni yóó dɛ̀mè

³² Dɛ̀ do sɛ́ nhEdisee kàri o cɛ̀tɛ́ nte nè diheɪ kó bekótíbbè. Kòo kpààti tɔ̀nko o kóo tǎnti mɔ̀u Edisee borè kòò nkpaá kɛ í tũkoo kɛ Edisee náké diheɪ kó bekótíbbè kɛ dɔ̀: Di yénàà? Wɛ̀ɛ nitikòtù wɛ̀ɛ tǎnti kɛ tũ bè n fɛ̀útɛ. N wákénè! Kòò tũkéní di kpetinné dibòri, di báá yie nkòò tanní. N yo kɛ dɛ̀ dò nhokpààti kó kunampoo kérínímu dɛ̀ yiè nfɔ̀nkùò.

³³ Ò kpaá kɛ mɛ nnáá nkòo kpààti tũkéní o borè kébéi nke dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nkuu te kɛ mɛyɛi mmie nkó dimàà ti tũkéní. N ténke nè kù dó ba nkpeí?

7

¹ Ké Edisee dɔ̀: Kénténè kékéè ti Yiè nKuyie nni nnàké ti: Ti Yiè nKuyie ntu dɛ̀ naa bo mmè nkááké kɛ bè do mmuyuo ncidóòbè tɛ̀píítɛ nè bèdébè medítibii mmémáà ndi diheɪ kó dibòri. Kɛ medibii ncidóòbè sipísidé nè bèdébè do mmedítibii mmémáà múnke.

² Kòo kpààti kóo tǎnti wɛ̀ɛ tou o kpàrenti, kòo beke Kuyie mpàánáànti náàntò kɛ dɔ̀: Bá kɛ ti Yiè nKuyie nkpeté yɛwɛtibòrè a mɛ nnàké ti bo na kédòòà? Ké Edisee dɔ̀: A yóó dɛ̀ yàmu nè a nuò nha mɛ mbáá dɛ̀ di.

Sidii kɔ̀bɛ cokémè kɛ yóu bɛ áapànkari

³ Dɛ̀ do sɛ́ mbenitibè mabè bèè mɔ̀ ntikònti bènnàà, kɛ bo diheɪ kó dibòri, kɛ bèè náké bɛmáà kɛ dɔ̀: Ba nte kɛ ti yó mbo die nke yàà kúnè? ⁴ Ké ti tú ti bo ta diheɪ dikònni dii kɛ bo, kɛ ti mɛ nkàri diɛ nti baá yóó kúmu. Yóunè kɛ ti kɔtɛ Sidii kɔ̀bɛ kó dihaápànkari kɛ bè ti yóu tí nfòu, kɛ bè mɛ nti kùò dɛ̀ nsànnè.

⁵ Mémme kɛ bèè íté dihuri kentuòkoo Sidii kɔ̀bɛ áapànkari mǎnku kɛ sɛ́ nhòmòu í dɛ̀ bo.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuu do dúò nkè bèè kɛè kunampoo makù, kɛ dɛ̀ ndò nsisɛ́i nè sikipàrinaasɛ́i nè behaápambè pɛ̀u dɛ̀ kaku. Kɛ bèè náké bɛmáà kɛ dɔ̀: Isidayɛɛribe kóo kpààti wɛ̀ɛ yietí Itiibe kpàatibè nè Esibiti kɔ̀bɛ kɛ bè bo ti dokénè. ⁷ Ké bèè íté dihuri kécoké kɛyóu bɛ touti nè bɛ sɛ́i nè bɛ sámmarímúbè kɛ dɛ̀ mpiítí. Bè cénke do íté kécoké máà ndi kɛ bo dɛ̀ɛtɛ bɛ fòmму. Bè do yóu bɛ áapànkari kɛ di mme ndò.

⁸ Memme kè bèè nìtìbèe tuòkoo be āāpānkari mǎnku kéta kutouku makù kédì kényà, kéta mesoo nnè timáti péiti nè mesoo nnè tiyáati kékote késónne. Bè sònne memme kēwētēni kéta kutouku tekù kété bè yà dèè kó dimàà kékote késónne.

Sidii kabe itémè ke yóu Sammarii kè dikònnii yè

⁹ Benitibè bèè me mmò ntikànti kè bèè náké bemaà ke dǎ: Ti dǎori dè í wenni, yíe ntu tináansàati kó diyiè ndi, kè ti cīkénè de kó tináanti kè dè yàa wenténè Kuyie mbo ti poté. Yóunè kè ti kote kè ti náké okpàati.

¹⁰ Memme bè kòtemè dihei kényú wèè baa dibòri kóò náké ke dǎ: Ti kòte Sidii kabe kó dihāāpānkari ti í yà òmǎu, oniti kó kunampoo keté ke í bo, sisēf nè sāmmarimú dèè bo ke píiti kè titouti dušo detetirè.

¹¹ Bèè baa dibòri kè bèè pīkéké, kè bèè ti náké okpàati o cītè mieke.

¹² Kòo kpààtii ité keyènké kénáké behāāpāmbè iwēf yembè ke dǎ: N di náammu Sidii kabe yému ke dǎ ndikònni ti bo, ke dǎò ke dǎ mbè ité ke kòte ke sari, kè ti bo yeroo kè bè ti pīmmú kéta ti èi.

¹³ Kòo kpààtii tǎmbè kóo mǎu dǎ: Sisēf sii kpaá dihei si mieke ti dèite sinùmmú kètōnnè benitibè kè bèè kote kényà. Bá kè si kpaá tii tǎkeni benitibè tii yóó si tǎkeni.

¹⁴ Kè bèè túóté silpārīnaasēf sidsi nè si dèèbè bèdébè kè bè tǎ nke dǎ: Tūnnenè Sidii kó behāāpāmbè kényà. ¹⁵ Kè bè ntú mbe nacēnà kētuakenè Suditēf tiyáati nè tinēnti Sidii kabe cooti ke buòkno dè, kè dè nenkoo kuce. Kè bè dǎ tǎ mbèè wētēni kè ti náké okpàati.

¹⁶ Kè benitibèe yè kékote kéhef dèè bo Sidii kabe kó dihāāpānkari kénfiiti muyuo ncidóòbè tepítè nè bèdébè meditibii mmēmáà. Medibii ncidóòbè sipisidè nè bēnàà meditibii mmēmáà múnke, kéndōnnè ti Yiè nKuyie ndo ti mbè nākémè. ¹⁷ Dè dǎ sǎ nhokpàati duš nkòo kó ditsnni dii tǎu o kpārinenti kè di kòte ke baa dibòri ndi. Bè dè ndi nǎu kékua kéndōnnè Kuyie mpāānāanti nāāntò dǎ náké ti okpàati ò dǎ kōtēni dii mōnni o borè.

¹⁸ Kòo ò náké ti ke dǎ: Dè naa bo mmè nkāāké, kè bè dǎ mmuyuo ncidóòbè tepítè nè bèdébè meditibii mmēmáà ndi dihei kó dibòri, kè medibii ncidóòbè sipisidè nè bēnàà dǎ mmēditibii mmēmáà múnke. ¹⁹ Wèè dǎ beke Kuyie mpāānāanti nāāntò ke dǎ: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté yewētibòrè a mē nnāké ti bo na kédāā? Kòo ò náké ke dǎ: A yóó dè yāmu nè a nuò nha me mbáà dè di. ²⁰ Tii dǎ tǎkeni kè bèè ò nǎu dihei kó dibòri borè kòo kú.

8

Okpàati dúšmmè kè bèè tēnnè Sunemmu kóo nitipòkù o kperè

¹ Dimōnni mari mieke kè Edisee náké Sunemmu kóo nitipòkù ò dǎ fòukūnnè wèè bire ke dǎ: Ité fǎ nnè a cītè kabe kékote dihei tēri mari a dǎ di kēmba, ti Yiè nKuyie nkuu yūni dikōnni kè di kōriní dihei ke bo mbo ke dǎ yebie nyēyiekè.

² Kòo nitipòkù dǎ Kuyie mpāānāanti nāāntò ò náké ti, kēité wenwe nè o cītè kabe, kékote kēmba Fidisitēf be tenké ke dǎ yebie nyēyiekè. ³ Yebie nyēyiekè kó difōnkúò kè dǎ kóo nitipòkù konni kékote ke bo yà okpàati, kóò beé nho cītè nè o paku kpeti.

⁴ Ke sǎ nhokpàati nāānnè Kuyie mpāānāanti nāāntò Edisee kóo tǎnti Keasii kóò beke ke tú: N náké Edisee dǎ tii dieti timú. ⁵ Kè Keasii nhò nǎa nhEdisee dǎ fòukūnnemè dēbire. Dè mōnni ndi onitipòkù ò dǎ fòukūnnè wèè bire ò tǎkoomè ke bo beé nhokpàati o cītè nè o paku kpeti. Kè Keasii dǎ: Okpàati nte dǎ kóo nitipòkù nè o bire Edisee dǎ fòukūnnè dè.

⁶ Kòo kpààtii beke onitipòkù, kòo ò náké dè wūškémè. Kòo kpààtii ò néinnè tekpàati cītè kóo kóti ke dǎ: Kote kédúu nkè bèè ò tēnnè o kperè nè bè dèite dèè kó dimàà o paku mieke nè ò itémè nè yīenni.

Edisee nākémè Asayēdi yóó náammè okpàati

⁷ Kè Edisee kote Damaasi ke sǎ nSidii kóo kpàati Benni-Adadi mǎ nkè bèè ò náké ke dǎ: Kuyie mpāānāanti nāāntò kōtēni ti cīe. ⁸ Kòo kpààtii náké Asayēdi ke dǎ: Túóté yepārè kékote kényà Kuyie mpāānāanti nāāntò kòo beé nti Yiè nKuyie nkényà kè nsà kè m bo mieté.

⁹ Kòo kote kékpeé nDamaasi kperè demou dèè kó dimàà tu desāārè kétoú nyòyóbè sipisínàà kékōtēni Kuyie mpāānāanti nāāntò borè kécōmmó o iliké ke dǎ: A kóo dapāa mBenni-Adadi Sidii kabe kóo kpàati wèè n tǎnni ke tú: N da beke kè nsà kòò bo mieté mumōmmú ò mè mmò mmú.

¹⁰ Kè Edisee dǎ: Kote kóò náké ke tú ò yóó mieté, ti Yiè nKuyie nnè n nākému ke tú ò yóó kú.

¹¹ Ò me nyí ke dǎ só kénwúò nfú! Kè tinōnnietii yēnni. ¹² Kè Asayēdi dǎ: Ba nte okóti kǎa kuò?

Kè Edisee dà: N yà meyei nha yóó dǎǎ mēmme Isidayeeribe. A yóó csummè be ekè iduotí fité yè, kéffí be kó bekparitiebe ke nau ibibénni, képuoti bepupómpómbe. ¹³ Kè Asayeedi dà: Yé n tú wè mí nha kóo tǎnti? Mí ndemacírè ke bo pí mmutǎmmú diemù mummu? Kè Edisee dà: Ti Yiè nKuyie ntí nni nnákému ke tú: A yóó naá nSidii kǎbe kóo kpààti.

¹⁴ Mēmme kè Asayeedii íté Edisee borè kékò nho kóo kpààti Benni-Adadi borè. Kòo ò beke ke dà: Edisee da nàké ònti? Kòo ò tǎíné ke dà: Ò tu a yóó miétému.

¹⁵ Kè dèe wenté kè Asayeedii tuóté kuyààkù képǎǎtè menie nkénásò nhomuǎnti ìikè kòo kú. Kòo cǎutè tikpàti.

Yodammu naámmè Sudaa kǎbe kóo kpààti

(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 21:2-20)

¹⁶ Akabu bire Yodammu Isidayeeribe kóo kpààti kpàti benni nummuri ndi Sosafati bire Yodammu naámmè Sudaa kǎbe kóo kpààti. ¹⁷ Ò do yóó di tikpàti ke mǎke yebie nsipísitǎati nè yédéé ndi, kǎntò tikpàti kǎmbo Sedisadammu ke dà yebie nyèni, ¹⁸ kǎtǎnnè Isidayeeribe kpààtibè kó ice, Akabu cǎtè kǎbe do dàǎmè. Ke yé ò do puokemè Akabu kóo sapàà nwe kédǎǎ ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè. ¹⁹ Bá nè memme ti Yiè nKuyie nyí ndǎ kékua Sudaa kó kubotí ku kóo tǎnti Dafiti kpéí. Kù do béimmu ke dà: O cǎtè báá paà okpààti dimǎnni mari.

²⁰ Yodammu kpàti mieke nke Edammu kǎbe yetemè Sudaa kǎbe bo mbè bakémè, kéwaá mbè kóo kpààti. ²¹ Kè Yodammuu íté nè sikipàrinaaséí simou nè si deèbè kékote Saii. Kè bèe íté keyènkè wenwe nè bèè baké sikipàrinaaséí képoté Edammu kǎbe bèè do bè cǎti. Kè Sudaa kǎbe kó behǎǎpǎmbè sǎmbè bie coké kékũũ mbè cǎi. ²² Mēmme Edammu kǎbe fiètemè bémáà Sudaa kǎbe nǎu mieke nè yíenní.

Diì mǎnni dimáà mieke nke, Dibunaa ei kǎbe múnke yetemè Sudaa kǎbe kóo kpààti kpeti.

²³ Yodammu tǎmmú sǎmmu ò dàǎ dèe kó dimáà dè wǎrimu Sudaa kpààtibè dàǎrimè pátiri mieke. ²⁴ Kòo kú kè bèe ò kǎnné Dafiti ei o yembè fǎti. Kòo bire Aasia sǎoté o kpàti.

Aasia naámmè Sudaa kǎbe kóo kpààti

(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 22:1-6)

²⁵ Akabu bire Yodammu Isidayeeribe kóo kpààti kpàti benni tepíítè nè didéri ndi Sudaa kǎbe kóo kpààti Yodammu bire Aasia naámmè okpààti. ²⁶ Ò do yóó di tikpàti ke mǎke yebie nsipísidé nè yédéé ndi, kǎntò tikpàti ke dà dibenni ke bo Sedisadammu. O yǎ yètiri do tú Atadii Omidi Isidayeeribe kóo kpààti kóo sapàà. ²⁷ Kè Aasia tǎnnè Akabu cǎtè kǎbe kó meborime kédǎǎ ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè, Akabu cǎtè kǎbe baa do dàǎ dè, ke yé ò do tuótémè be kóo sapàà nwe képuoke.

²⁸ Mēmme Aasia neinèmmè Akabu bire Yodammu kè bèe kǎte Damoti Kadaadi tempè nke bo dokénè Sidii kǎbe kóo kpààti Asayeedi, kè Sidii kǎbe kǎute Yodammu. ²⁹ Kòo wǎténí Sisedeedi ke bo taà nhomáà Sidii kǎbe ò kǎute yèe muo mbè kpà ndii mǎnni wenwe nè Sidii kǎbe kóo kpààti Asayeedi. Ò de mbo kè Yodammu bire Aasia Sudaa kǎbe kóo kpààti kǎte Sisedeedi ke bo ò dǎu nwenwe nè kuyonku.

9

Bè pínnmè Yeu tikpàti

¹ Diyiè mari kè Kuyie mpǎǎnǎǎnti náǎntò Edisee yú Kuyie mpǎǎnǎǎnti náǎmbè tǎbè mieke odapàà mmǎu kóo nàké ke dà: Báátí kǎtuóté tedénté nè mekùǎ nkékote Damoti Kadaadi tempè. ² Kǎa tǎùkoo á yà Nimmusi bire Sosafati bire Yeu, kóo yu kékenténè o kǎbe, kè dí ta kudieku dimáà borè. ³ Kǎa cóu nho yuu mekùǎ nkóo nàké ke dà: Ti Yiè nKuyie ntu ku da tǎǎtému kǎa yó ntú Isidayeeribe kóo kpààti, kǎa dèe á yè kékóké, a báá dè sǎte.

⁴ Kè weè dapàà nkǎte Damoti Kadaadi tempè, ⁵ kǎtuokoo ke sǎ mbèhǎǎpǎnkótíbè wǎ nke kari dibòri dimáà. Kòo dà: Okóti m mǎke timati nti ke bo da náké, kè Yeuu o beke ke dà: A dǎ kǎyá we ti mieke? Kòo dà: Okóti fǎ nwe n dǎ kǎyàmè.

⁶ Kè Yeuu íté kǎta kudieku, kòo dapàà nhò cóu mmekùǎ nho yuu kóo nàké ke dà: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǎ nkù tu kuù da tǎǎtè kǎa bo ntú ku nùtibè Isidayeeribe kóo kpààti. ⁷ Fǎǎ yóo poté Akabu a kóo kpààti cǎtè képeite ku kó betǎmbè nè ku pǎǎnǎǎnti náǎmbè Sesabeedi kùò bè. ⁸ Kù tu kù yóo kuǎmu Akabu cǎtè benitidaabè bémou, tidaati nè bèè í tú tidaati, ⁹ kédǎǎ Akabu cǎtè kù do dàǎmè Nebati bire Sedoboammu kpete nè Aiya bire Basaa kpete. ¹⁰ Kè Sesabeedi yie, simǎs sii yóo ò cǎáké kupaku bè tu kù Sisedeedi ku mieke, òmǎu í yóo ò kǎnné.

Ò ti nhò nàké kékpeté dicàù kéyè kécoké.

¹¹ Kè Yeuu yènni behāāpōmbè tōbè borè, kè bèè ò beke ke dō: Kusààkù bakaà? De kó kuwáàtikù da yē mba? Kòò bè tēñné ke dō: Di yēmu de kóo niti boti bo na kénáké ti. ¹² Kè bèè yete ke dō: A sōummu, tí náké ò yē mmù! Kè Yeu dō: Ò n náké ke yē mmuu mmu nè muu nke n còu mmekùò nke tú ti Yìè nKuyie nni ntāāté kè m bo ntú Isidayēeribe kóo kpààti.

¹³ Bá wè kòò pānkèe túóté ò yaàbōri kédōu ndikpààtikàri Ìnkè kè Yeuu kari, kè bèè eé ditātèheù kēpīkè ke dō: Yeu wèè tu okpààti!

Yeu fiètemè tikpàti Yodammu borè

¹⁴ Mēmme Nimmusi bire Sosafati bire Yeu cōmúmè ke bo bō nhokpààti Yodammu. Dè do s̄s̄ nYodammu nè Isidayēeribe bēmōu bè bo Damati nwe Kadaadi tempē nke baa dihei, Sidii kōbe kóo kpààti Asayēdi kpéi, ¹⁵ kè Yodammu yie kōte Sisedēdi ke bo taà nho muo mbè ò kōute yè bè kpà ndii mōnni wenwe nè Sidii kōbe kóo kpààti Asayēdi.

De mōnni ndi Yeu bè nākémè ke dō: Kè di yiemmu ke n kómumu, òmōu báá yè dihei kékōtenè de kó tināānti Sisedēdi ei.

¹⁶ Ò me nyí kédeé kédeke ò kparinaasāntè kékōte Sisedēdi Yodammu mō nke duò dè, kè Asia kōte ke bo ò dōu. ¹⁷ Wèè bāa Sisedēdi ei kōo mbo didēnni Ìnkè, Yeu nè ò tñni kè bè nkéróo, kōo pīkè ke dō: N wúó nditñni mari ndi kè di kèríní, kè Yodammu dō: Tō nhoniti nè tesāntè kōo bè co, kè bè beke kéyà kè bè kèríní kusààkù.

¹⁸ Kōo tuakoo Yeu borè ke dō: Okpààti tu n da beke kéyà kàa kèríní kusààkù? Kè Yeu dō: Kàa kpèti nè tú ba de mieke? Wète n fñkúò!

Wèè bāa dihei kōo pīkè ke dō: Ditñni tūàkoomu be borè, di me nyí wètení.

¹⁹ Kōo kpààti yí kēt̄s̄ nditñni tēri kè dii tuakoo ke dō: Okpààti wèè n tñni ke tú n da beke kéyà kàa kèrōo nè kusààkù. Kōo dō: A kpèti nè tú ba de mieke? Wète n fñkúò!

²⁰ Wèè bāa dibòri, kōo pīkè ke dō: Ditñni tūàkemu, di me nyí wètení. De yìè nceé ndonnè Nimmusi yaàbire Yeu kōmu mmu. Ò fimmúnímu!

²¹ Kè Yodammu dō: Pítinnè sisēi n naasāntè! Kè bèè pítinnè, wenwe Yodammu Isidayēeribe kóo kpààti nè Asia Sudaa kōbe kou, kè bèè kōte kéco Yeu Naboti Sisedēdi kou paku mieke.

Bè kùomè Yodammu

²² Yodammu yà dii mōnni Yeu, kóò beke ke dō: Kunaati bakaà? Kòò ò tēñné ke dō: Kunaati bo yīme kēmbō kàa yō Sesabēdi bütinnè Kuyie nke feu yebokè ke dōori munitināntōmmu.

²³ Yodammu ti nkèè kénáké Asia ke dō: Bè ti fitēmu! Kékóntè ò kparinaasāntè ke bo coké.

²⁴ Kè s̄s̄ nYeu s̄u nkupie nkētāu kētā Yodammu cīncīnni, kè kupie nta kēpī nho dinni, kōo do ò kparinaasāntè mieke. ²⁵ Kè Yeuu náké Bidikaa wèè to ò kparinenti ke dō: Deitenè we, kédootóo Naboti Sisedēdi kou paku mieke! Dentēni ti do tū ndii mōnni ò cice Akabu kè ti Yìè nKuyie nnáké ti ò kpéi. ²⁶ Kù do ò náké ti ke dō: Mí ndi Yìè nKuyie n yāmu a kùomè Naboti nè ò bí, n yóó de nda f̄s̄ nde mōmōnnè de kó kupaku mieke. Mí nKuyie mmú bí! Deite we tūnké, kédootóo de kó kupaku mieke kéndōnnè ti Yìè nKuyie ndo ti béimmè.

Bè kùomè Okosia Sudaa kōbe kóo kpààti

(Wénte 2 Bekpààtibè tāmú 22:7-9)

²⁷ Sudaa kōbe kóo kpààti Asia dè yà dii mōnni kécoké kētūnnè Beti-Akāa kó kuce kè Yeuu ò bèti ke dō: Poténè we! Kè bèè ò poté kóò kōute ò kparinaasāntè mieke, Kuudi tenni Ìnkè dii tōkénè Ibedeammu ei, kōo coké kékōte Mekidoo ei, ò de nku, ²⁸ kōo kó betōmbèè ò túóté kékōtenè Sedisadammu kóò kūnnè ò yembè f̄sti Dafiti ei mieke.

²⁹ Akabu bire Yodammu kpàti benni tepítè nè òmāa mieke do nke Asia naámè Sudaa kōbe kóo kpààti.

Bè kùomè Sesabēdi

³⁰ De kó difñkúò kè Yeuu kōte Sisedēdi kè Sesabēdii ti kèè kēānnè cōdóò kēsāri ò yūti kénsiékení ò dieku kó tebòtè. ³¹ Yeu na dii mōnni dihei kó dibòri kōò dō: Kusààkù bakaà? F̄s̄ nnè Simmidi wèè kùu ò kóo kpààti di pòkù nku.

³² Kè Yeuu bóté tebòtè bíkè kēpéi nke dō: We ntú n kou? We nni nkómumu!

Kè benitibè bèdébè yoo betāatii siékéní, kè tú bè f̄mmu bè kè tu tekpààtic̄tē kó bekótibè. ³³ Kè Yeu dō: Tentenèni we!

Kè bèè ò tētení, kōo donní kōo yīi nseri kuduotí kè bèè na ò Ìnkè nè tenaasāntè.

³⁴ Kè bèè pēētē kēta tekpààtic̄tē kēdi kéyà, kōo náké ò kōbe ke dō: Túóténè de kóo nitipòkù isoke yìè nkékūnnè bá nè memme ò tu okpààti kóo sapàa nwe.

³⁵ Kè bèè kōte ke bo ò túóté kékūnnè, kēsānté kuyukūš̄ nè sinaacēi nè sinou maa. ³⁶ Kè bèè wētení kè ti náké Yeu. Kōò dō: Ti Yìè nKuyie ndo náké ti nè ku pāānānti náāntò Edii Tisibiti

ei kou nùù mieke, tii dàà. Ò do béimmu ke dà simóó sii yóó cááké Sesabēedi kupaku bè tu kù Sisedēedi paku ku mieke. ³⁷ Kòò naá ntikùti Sisedēedi paku mieke, òmòu ténké keté ke báá yie nke dà Sesabēedi nwe.

10

Bè kùòmè Akabu c̣ṭètè kòbe bemou

¹ Dè do ṣṣ nhAkabu bí ìi bo Sammarii sipiṣiyiekè, kè Yeuu wāri dipátiri kédúonko Sammarii kóo kùmandáà nè dihei kó bekótibè nè Akabu bí inyí bo bèè c̣ṭé, kè bè nàké ke dà: ² Dii mè mbonèmi di kóo kpààti bí, kè di yà dii mōnni di mpátiri di mākemu sisēi nè sikiparinasēi nè dihei kuduoti fité di nè tikparinenti. ³ Dí yà di kóo kpààti bí mieke dèè mǎnnè tikpàti kè tì ndè pī nkè di kpa ndi cice kpàatiyuu kpéi.

⁴ Kè bèè yà dipátiri kè kufōwaa mbè auté kè bè dà: Bekpààtibè bèdébè í na ke còmúú o ìikè kè tii bo naà? ⁵ Wèè baké tekpààtic̣ṭètè nè dihei kó bekótibè nè kùmandáà nè Akabu bí bonè bè, kè bèè ténké Yeu dipátiri ke dà: Tì tú a kó betōmbè mbe, á tì nàké tì tì yóó tì ndàà, tì í yóó waa nhokpàati mōu, dàà a dómè.

⁶ Kè Yeuu wēte kēwāri dipátiri teri kè bè nàké ke dà: Kè di tū nni nwēnnēmu ke bo nyié n kpeti, dà naa nkááké mie nkè di tūākeni Sisedēedi nè di kóo kpàati bí yó.

Be kóo kpàati bí do bo sipiṣiyiekè ndi kè dihei kó bekótibè í to.

⁷ Bè kàa ndii mōnni dipátiri kēp̣iṃṃu be kóo kpàati bí sipiṣiyiekè kēfié kēānnè í yó yemóṃṃuyáké kè yè nhò dúonko Sisedēedi ei.

⁸ Kè diṭnṇi tūkoo kénáké Yeu ke dà: N tōṇiṃu okpàati bí yó. Kòò dà: Còúṇé yē yecúó yèdèé dihei bōri kè dèe wenté. ⁹ Kè dèe wenté kòo yēnni kécóṃṃṃo benitibè bemou ìikè kēbéi nke dà: Ḍinḍi me nwenniṃmu kè m̄i d̄ari ke bo n kóo kpàati Yodammu kòò kù! We nné kù benitibè bié? ¹⁰ Banténè tūnké ke dō nti Yìè nKuyie nhò í mbéi nkè ku nùù do ketenkè. Kù do nàké tì nè ku pāānāānti nāāntō Edii nùù mieke, tii dàà.

¹¹ Mem̄me ò kùāmè Akabu c̣ṭètè kòbe bèè do kpaá Sisedēedi ei mieke ke tú benitidiebè, o c̣ṭètè kòbe kó dimàà nè bèè tú ikuá nùùbè, òmòu í nsùò nwèè tu Akabu c̣ṭètè kou.

Bè kùòmè Sudaā tenkè kó sikipàatibí

(Wénté 2 Bekpààtibè ṭmṃṃu 22:8)

¹² Kè Yeuu ité deborè kékò nkénk̄ori Sammarii kékété kēmberinè Beti-Ekedi dinaacēnhòò. ¹³ Ò de nyà Aasia Sudaā kòbe kóo kpàati tebií kè bè beke ke dà: Dì tú ōmbé? Kè bè dà: Tì tú Aasia tebií nsi tì k̄ori ke bo d̄au nhokpàati Akabu bí nyi nè onitipokpàati Sesabēedi kp̄eyi. ¹⁴ Kòo p̄ei nkè bèè bè p̄im̄m̄u kòò bè fié Beti-Ekedi tebiinte borè bemou.

Bè do bo benitibè sipiṣinàà nè bèdébè ndi. Ò í nsùò nhòmōu.

Yeu nè Yonnadabu bè m̄autémè

¹⁵ Kè Yeuu ité deborè kēconè Dekabu bire Yonnadabu kóò beke ke dà: A yēm̄m̄e n naatinè n kōme da naatinēm̄àà? Kè Yonnadabu dà: N yēm̄m̄e da naatinēmu. Kòò dà: Kāa yēm̄m̄e n naatinēmu, youtení a n̄ut̄é!

Kè Yonnadabuu youtoo kòò ò dēenko o kparinasāntè mieke, ¹⁶ kóò nàké ke dà: Yóu kè tì nei k̄aa yà m m̄ake t̄i k̄onyauti tì Yìè nKuyie nk̄p̄éi.

Mem̄me kè bèè nei. ¹⁷ Bè tūāke dii mōnni Sammarii kēpoté Akabu c̣ṭètè kòbe kè bè dèè, kēndon̄n̄ tì Yìè nKuyie ndo tì nākém̄e ku pāānāānti nāāntō Edii kòo tì b̄ei.

Bè kùòmè dibòò Baadi yembè ke p̄ià mbe kó dibòò tou

¹⁸ Kè Yeuu t̄i nyIsidayēeribe bemou kè bè nàké ke dà: Akabu do fié dibòò Baadi s̄am̄p̄o nwe, kè m bo di fié kè d̄e p̄ēt̄é mem̄me. ¹⁹ N yūh̄n̄i dibòò Baadi kó bep̄āābè bemou nè bèè kó dimàà di tū. N yóó ānnè dibanni d̄ieri ndi, òmòu bá nkpa, kè wèè kpa bèè ò kùò.

Ò do d̄ar̄in̄e mec̄i m̄me ke bo k̄u Baadi kòbe bemou. ²⁰ Kòò b̄ei nke dà: Ik̄ún̄e dibòò Baadi kó muf̄éú kó diyié. Kè bèè ik̄ú. ²¹ Kòò t̄s̄ nkè bèè nàké dihei dim̄ou bèè kó dimàà tū ndibòò Baadi, kè bèè k̄ot̄en̄i, bá òmòu í nkpa. Kè bèè ta Baadi kó kudieku k̄ép̄ie nf̄ei f̄ei. ²² Kè Yeuu nàké wèè ni dibanni kó ikuá ke dà: Dēnn̄en̄i dibòò Baadi kó tiȳāti k̄éduó mbenitibè. Kòò tì dēnn̄en̄i kè bè duó. ²³ Yeu nè Nakabu bire Yonnadabu kè bèè ta Baadi kó kudieku k̄énáké Baadi kòbe ke dà: Wéntén̄e k̄éyā kè Baadi kòbe bèè m̄áà bo diē nkè tì Yìè nKuyie nkou m̄ou bá ndè k̄aké.

²⁴ Mem̄me bè tam̄e ke bo fié dibòò Baadi iw̄ūš k̄étuā.

Dè do s̄s̄ nYeu òo mbenitibè mbe sipiṣini ke bè nàké ke tú: Kè wèè yóu kòo m̄ou yenté nè om̄áà ndi! Bè yóó we nk̄uā de yié nkó dif̄t̄iri. ²⁵ Bè fié dii mōnni iw̄ūš k̄étuā nkè Yeuu nàké beh̄āp̄ōmbè nè bèè bè b̄aa ke dà: Tann̄enn̄i kè bè poté k̄ékuā, di báá yóu kòò m̄ou yē.

Kè bèe ta ké bè kùò kédokóo dítowaà kéta dibòò Baadi kó kudieku di borè, ²⁶ kéuutè kutedáú kùú dè bo kécóú, ²⁷ kèpante dibòò Baadi tenkaanitè kèpante de kó dibòò tou, kédòò de borè dítápùò kè di kpáá bo nè yíenní.

Yeuu do bakémè Isidayeeribe

²⁸ Mémme Yeu dènnemè dibòò Baadi Isidayeeribe tenké mieke. ²⁹ Ké né taunnè Nebati bire Sedoboammuu do tanné Isidayeeribe mée yéi mieke. Isòomátinààke ìi do bo Beteedi ei nè Danni kperi.

³⁰ Ké ti Yiè nKuyie nnáké Yeu ke dà: A dàò mée kpéí nkè m pènsiri, kàa dàò Akabu cɛtè n do dó ké tɛ dɔmɛ, a yaabí nè a yaabíyúóò bo ntú bekpàatibè.

³¹ Yeu mɛ nyí ndàate ke bo tũnnɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù nè o yèmmɛ mɛmɔu. Ó ì nyóu mme yéi nSedoboammu do tanné Isidayeeribe mée mieke.

³² De mɔnni kè ti Yiè nKuyie nketé kù bo yaatemè Isidayeeribe tenké, kédúú nkè Asayeedii bè potè kédennɛ bɛ tenké kemɔu mieke. ³³ Mémme bè pàámɛ Suditɛɛ diyie yieni kèè biékè kó kutempɛ nnè Adinɔɔ-Adowɛɛ bakù cànku Kadaadi kó yehékè nè Basáa kpɛyɛ nè Dubenni nè Kati nè Manansee botí kòbɛ bo yè.

³⁴ Yeu kó mɛdòòrimè tɛmè ò dàò dèè kó dimàà nè dikòmbùú ò do mɔkɛ di, dè wàrimu Isidayeeribe kpàatibè dɔòrimè pátiri mieke. ³⁵ Kòo kú kè bèe ò kũnnɛ Sammarii kòo bire Yoakasi sɔotɛ o kpàti. ³⁶ Ò do to tikpàti ke dà yebie nsipísidɛ nè yèni ndi ke bo Sammarii.

11

Atadii dimè tikpàti

(Wénté 2 Bekpàatibè tómmú 22:10-12)

¹ Aasia yá Atadii kèè dii mɔnni ò kumè kéité kécómmú ke bo kuò Sudaa kpàaticɛtè kòbɛ bɛmɔu. ² Mémme Yodammu kóo sapàà nYeoeseba Aasia tãú tũótɛmè o tãú Aasia bire Soasi ikpàatibí tɛi bè do dá kékua ì mieke kékote kóò sɔnnɛ Kuyie ncɛtè kó kufáá mmakú yedúú borè wenwe nè o yuòri. Bá Atadii í nhò ninte kékua. ³ Ké Soasi nsori ti Yiè nKuyie ncɛtè mieke ke dà yebie nyèkuò, de mɔnni kè Atadii wée ntú okpàati Isidayeeribe tenké mieke.

Bè pĩrmè Soasi tikpàti

(Wénté 2 Bekpàatibè tómmú 23:1-21)

⁴ Soasi kpàti benni yíenní mieke nke ikuú niùti Yeoyadaa tómmè kè bèe yúni Asii kó behāāpòmbè iwɛi yembè nè tihāāpònti tii baa tekpàaticɛtè. Kè bèe kotení o borè ti Yiè nKuyie ncɛtè. Kòo bè dɔ̀nnè metaummè kè bè benke okpàati bire, ⁵ kè bè nàké ke dà: Ntenè di yóó yimè: Dindi bèè baa teom̃pùtè yiè. Dí totè behāāpòmbè yetĩrè yètàati, difĩnni dii te mubàrimù teom̃pùtè yiè, bè mbaa okpàati cɛtè. ⁶ Ké difĩnni déri mbaa dibòri bè tu di dipũũ kó dibòri, kè difĩnni taánni mbo kuhāāpònkú kùú baa kpàaticɛtè ku cɛtè fɔnkúò, kè di ncóú dítòbè. ⁷ Yetĩrè ketiyè yèdèè yèè cuti mutómmú teom̃pùtè yiè kè yè mbaa ti Yiè nKuyie ncɛtè okpàati kpéí. ⁸ Kè dí cɛtè okpàati, bá wè kòò mpikú o kpàrinenti, kè wèè ta kukòriku mieke di ò kùò, kè di mmurí okpàati bá kòò kàri kùú pikú, dí nhò neínè.

⁹ Kè bèè baké benitibè tekòutè (100) kòutè kè bèe dàò ikuú niùti Yeoyada bè nàké ti, bá wè kòò tíi nho kó benitibè bèè dèèti mubàrimù teom̃pùtè yiè, nè bèè cuti, kè bèe kotení ikuú niùti Yeoyada borè. ¹⁰ Ké ikuú niùti duò mbehāāpòmbè bèè baké benitibè tekòutè kòutè Dafiti kó tikpàrinenti, yekpàà nnè tidòpiiti dèè do bo ti Yiè nKuyie ncɛtè mieke. ¹¹ Kè bè mpikú tikpàrinenti ke còmmú Kuyie ncɛtè bakú yóu nè kucànkú, ke fité Kuyie ncɛtè nè diwũstònni. ¹² De mɔnni kè Yeoyadaa denneni okpàati bire kè de ìnné fɛsɔyítòòdáfè, kè dè duò nKuyie ntannò pátiri, kè dè còú mmekùú nkè bè mpĩèkú ke tú: Soaasi wèè tu okpàati!

¹³ Ké Atadii keè difĩnni ùúmè kécokóo ti Yiè nKuyie ncɛtè benitibè tikú dè. ¹⁴ Ò tũòkoo kénssò nhokpàati còmmú diwũstònni ìnkè, kèndònnè bè ò mmòkè de kó memantimè. Kè dihei kó bekótibè nè bèè eu sihéú kè bè ò murí ke eu sihéú, kè benitibè bɛmɔu yèmmè naati. Ké Atadii kètè o yàati kékuañko ke dà: Bè m bɔmmu! Bè m bɔmmu!

¹⁵ Ké ikuú niùti Yeoyadaa náké behāāpòmbè iwɛi yembè ke dà: Dènnè wè difĩnni mieke, kòo mɔu ò tũ ndí ò kùò. Ikuú niùti do í dɔ̀ bèe ò kùò ti Yiè nKuyie ncɛtè mieke.

¹⁶ Bèè ò pĩ mbè ò tũòkenè dii mɔnni tekpàaticɛtè kó dibòri bè tu di sisɛí kó dibòri kè dè nhò kùò.

¹⁷ Mèrìme Yeoyada duómme kè benitibèe dounnè ti Yiè nKuyie ndinùu kè bo ntú ku kòbe. De kó difónkúò kè múnkee dounnè okpààti dinùu. ¹⁸ Kè bèe wènné bəməu kékote dibòò Baadi cīètè, kè tē pòntè, kèpuənnè yewūstòrè nē sitenkaanì páfí, kékuanè o bəoyiè mMatāa Baadi wūstòrè také. Kè ikuú niùti Yeoyada waá mbèè yó mbaa ti Yiè nKuyie ncīètè.

¹⁹ Kè Yeoyada tíí mbehāāpəmbè bèè baké benitibè tekòutè kòutè nē dihei tərì Asii kó tihāāpənti tii baa okpààti ti Yiè nKuyie ncīètè, kóò yènnè dibòri bèè baa tekpààti cīètè bè baa di, kóò tannè tekpààti cīètè kóò nkari dikpàatikàri. ²⁰ Kè benitibè bəməu bo diwèl mieke.

Bè do kùò dii mōnni Atadii bá kunampoo ténke í mbo dihei mieke.

12

Soasi do tùmè Sudaa kòbe kóo kpààti

(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 24:1-3)

¹ Soasi do yóó dí tikpàti kè məkə yebie nyèyiekè ndi. ² Yeu kpàti benni diyiènni mieke nke ò do naámme okpààti kéntò tikpàti kè dō yebie nsipísínàà kè bo Sedisadəmmu. O yō yētiri do tú Sibia nwe Bəerisebaa ei kou. ³ Kè Soasi ndəori Kuyie ndó dē o fōmmu muməu mieke, kè yé ikuú niùti Yeoyada do ò tièmmè mesàà. ⁴ Nè mēmmè bè í nyóu yewūstòrè muféu, kè benitibè nkpaá feu iwūš yetòrè kó yewūstòrè ìnkè, kè tuš ntihúúnti.

Soasi tūntemè Kuyie ncīètè

(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 24:4-14)

⁵ Diiyè mari kè Soasii náké ikuú niùti Yeoyada kè dō: Idíítí ìi tu Kuyie nkpeyi, kè benitibè í touni Kuyie ncīètè nē bè bèkú í bá wè yuu ìnkè nē yepārè. ⁶ Di níí í cəutè ikuú niùti bá wè ò yé bèè nìtibè, kè dí túóté de kó idíítí kétüntənè Kuyie ncīètè dèè cəke.

⁷ Soasi do bo o kpàti benni sipísidé nē ditáánni ndi, bá ikuú niùbè mu nyí tūntə Kuyie ncīètè. ⁸ Mēmmè kè Soasii yú ikuú niùti Yeoyada nē ikuú niùbè təbè kè bè beke kè dō: Ba nkpeí nte kè dí í tūntə Kuyie ncīètè? Di tū mbá nsóké kè cəu idíítí benitibè borè. Di níí í duš nKuyie ncīètè tūntimú kpéí.

⁹ Kè ikuú niùbèe yie nhò béi ntí bá bè ténke í ncəu idíítí benitibè borè. Bè ténke í nte ti Yiè nKuyie ncīètè kó mutūntimú.

¹⁰ Kè ikuú niùti Yeoyada waá ntetəute kè tē dùute te pòkú kè tē Ìrínə a bo ntatoomè Kuyie ncīètè kubakú yóu diwūstənni také. Bèè baa ti Yiè nKuyie ncīètè kè bè ncəu Kuyie ncīètè kó idíítí kè āā te mieke. ¹¹ Kè bè sš nyí sūū nhokpààti kóo pátiwāāti nē ikuú niùti dièwè bèe kote kè í kaa, ¹² kè bè kaa nke dèè bèe í duš mbèè ni mumarimú nē bèe yóó pí nde kó mutōmmú, kè bèe yietí bedabeesūšbè nē bəšmbè, ¹³ nē bəmaribè nē bətácíebè, kè bèe doínè ideí nē yetáokùyè bè yóó dəònè yè ti Yiè nKuyie ncīètè. Dèè kó dimàà dō nkétūntə ti Yiè nKuyie ncīètè mieke.

¹⁴ Bè mē nyí ndəònè ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinenti timátí péítí yoo mesəu. Yəbə nē yese, nē yəbə bè yó mmeínè yé meyíí nnè sihéu. Kunenkú tekú makú do í dəònè timátí péítí yoo mesəu mbè cuš dē Kuyie ncīètè kpéí. ¹⁵ Bè do šš duš nde kó idíítí bèè ni bəmbə mumarimú, kè bèe í túóté kétüntənè Kuyie ncīètè. ¹⁶ Bè duš mbè de kó idíítí kè bè bo nyietí bəšmbè. Bè do šš í mbeke bə kóò məu kè dā wèe náké ò pírinè mēè botí idíítí mutōmmú. Kè yé bè do í pírinè mēè kè dē wennimu mesàà.

¹⁷ Bè duš nyí meyei ncīēmme kpéí nnè meyei nhútímú kpéí, bè do í í duš nKuyie ncīètè tūntimú kpéí, í do tú ikuú niùbè kpeyi nyi.

Soasi kó tikpàti kó kumànkú

(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 24:23-27)

¹⁸ De kó dimōnni ndi Asayēdi Sidii kóo kpààti domè Kati kəbe mudoò kè bè na, kəmbaati kə bo do Sedisadəmmu. ¹⁹ Kè Soasi Sudaa kəbe kóo kpààti túóté dèè tu Kuyie nkperə. O yembè Sosafati nē Yodammu nē Aasia Sudaa kpààtibè do cāñné dē Kuyie nkpeí nnè o māmмуə nhò do cāñné dē, nē mesəu mmèè kó dimàà do bo Kuyie ncīètè kó ditəu mieke, kè dē dušnkó Sidii kóo kpààti Asayēdii, kóo yóu Sedisadəmmu kéité ò ténke í mbè do mudoò.

²⁰ Soasi dəərimè səmmə ò dāò dèè kó dimàà dē wārimu Sudaa kpààtibè dəərimè pátiri mieke. ²¹ Kóò kó bətūmbèe yete ò kpəti kédake kə bo ò bə. Mēmmə kóò nkari Sida ei kè bēe ò poté Bəti-Midoo borè. ²² Simmēa bīrə Sosakaa nē Somēe bīrə Sosabati bēè do ò poté kékua, kè bèe ò kūnnè o yembè fəti Dafiti ei. Kóo bīrə Amasia səoté o kpàti.

13

Yoakasi naámme Isidayēribe kóo kpààti

¹ Aasia bire Soasi Sudaa kàbe kóo kpààti kpàti benni sipísidè nè ditaánni ndi Yeu bire Yoakasi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti, kénta tikpàti ke dā yebie ntepiítè nè yèyiekè ke bo Sammarii. ² Kòo ndòori ti Yiè nKuyie nyí dō dē kētūnne Nebati bire Sedoboammu borime, ò do tanné Isidayeeribe mēè mieke, ò í mmè yóu. ³ Mēmme ti Yiè nKuyie mmieke bè yēmè kè kùu bè tanné Asayeedi Sidii kàbe kóo kpààti nè o bire Benni-Adadi be nou mieke be fōmmu mumou.

⁴ De kó difonkúò kè Yoakasi bántè ti Yiè nKuyie nkè kùu yie nkébónkūnne ku mieke ke yé kù do yāmè Sidii kàbe kóo kpààti bè fēūnkomè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbè duò nwèè bo bè fiètè Sidii kóo kpààti nou mieke kè Isidayeeribe sòtè kénhā be touti mieke bè baa ò ndòmmè. ⁶ Bè me nyi nyóu meyei nSedoboammu do tanné Isidayeeribe mēè mieke. Kè kutedóu Akabu do fíí nkú nkpaá fíí kú Sammarii èi mieke.

⁷ Yoakasi do kpaánè besāndèèbè sipísinnūmmù ndi, sikipàrinaasēi tepíítè, behāāpāmbè tekoupiíítè (10000) Sidii kóo kpààti weè do bè na ké bè auté ké mbè nāu mutáá nkōmè.

⁸ Yoakasi dōòrimè sōmmè ò dōò dēè kó dimàà, nè dikōmbùò ò do mōke di dē wārimu Isidayeeribe kpààtibè dōòrimè pátiri mieke. ⁹ Kòo kú kè bèè ò kūnné Sammarii o yembè fōti, kòo bire Soasi sòtè o kpàti.

Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹⁰ Sudaa kàbe kóo kpààti Soasi kpàti benni sipísitāati nè diyíēnni ndi Yoakasi bire Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kénta tikpàti ke dā yebie ntepiítè nè yēkuò ke bo Sammarii, ¹¹ kédāò ti Yiè nKuyie nyí dō dē, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mēè mieke, kè mmè sákè.

¹² Soasi dōòrimè sōmmè ò dōò dēè kó dimàà, nè dikōmbùò ò do mōke di nè ò do dokénè mēè boti Sudaa kàbe kóo kpààti Amasia dē wārimu Isidayeeribe kpààtibè dōòrimè pátiri mieke. ¹³ Kòo kú kè bèè ò kūnné Sammarii Isidayeeribe kpààtibè fōti. Kè Sedoboammuu cōutè tikpàti.

Edisee kumè

¹⁴ Kè Edisee muòke kēduúnne mukūū nkè Soasi Isidayeeribe kóo kpààti kōtoo o borè kénkuò nke tú: Áu n cice! Áu n cice! Isidayeeribe kparisēi nè si dēèbè tu fō nwe.

¹⁵ Kè Edisee ò nàké ke dā: Kōtè kēwaanní mutāmmù nè ipie. Kòo kōtè kè dē waanní. ¹⁶ Kè Edisee dō: Seu nkupie nkòo kú seu. Kè Edisee nōs nho nou o kpesi ínkè, ¹⁷ kòo nàké ke dā: Kpeté tebòtè diyíè yìèni kēè bíékè.

Kòo tē kpeté. Kè Edisee dō: Tāū! Kòo tāū. Kè Edisee dō: Kupie nkou nkou benkú ti Yiè nKuyie nyóò duámmè kàa na Sidii kàbe kè bè poté Afeki kékua bēmou páíí.

¹⁸ Kè Edisee deè ke dā: Tùóté a pie! Kòo ì tùóté. Kòo dō: Poté ketenkè! Kòo kè poté ke dā kuce mētāāti kēyóu. ¹⁹ Kè Kuyie mpāānāanti náantò Edisee miekè ò peike. Kòo dō: A na nkè poté kuce mēnūmmù ndi yoo mēkuò. A na nnamu Sidii kàbe kè bè kùu kédèè páíí. Di mmōnni a nè yóó bè na kuce mētāāti maa ndi.

²⁰ Kè Edisee kú kè bèè ò kūnné. De do sś mMoabu kàbe bèè do sś dōóté bá dii benni kè bè do mudoò kēfeke be kperè. ²¹ Kè bēmabèè tō ocíi kékōtè ke bo kūnné, kè bèè bè yāní kédootóo ocíi Edisee fōti mieke. Kòo cfi kàákè Edisee kūs kēyántè kēítè kécómmú.

Isidayeeribe namè Asayeedi

²² Isidayeeribe kóo kpààti Yoakasi kpàti timou mieke kè Asayeedi Sidii kóo kpààti mbè fēūnko mediè. ²³ Kè ti Yiè nKuyie mme mbè kuò mmesémmè kè bè dōò masàà nkéwēētení be bíékè metaummè kù do dōònēmè be yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakabu me kpéí. Kù í ndó kè bè deè, kù mu ndo í bè dootóo.

²⁴ Kè Sidii kàbe kóo kpààti Asayeedii kú kòo kóo dapàà mBenni-Adadi sòtè o kpàti. ²⁵ Mēmme Yoakasi bire Soasii wētè kécútēmè Asayeedi bire Benni-Adadi borè yehékè Asayeedi do bè pònte kēfeke yè o cice Yoakasi borè, kè Soasii wētè kè bè na kuce mētāāti kécōutè Isidayeeribe ekè.

14

Amasia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààti

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 25:1-4, 11-12, 17-28. 26:1-2)

¹ Isidayeeribe kóo kpààti Yoakasi bire Soasi kpàti benni déri mieke nke Soasi bire Amasia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààti. ² Ò do yóó di tikpàti ke mōke yebie nsipísidè nè yēnūmmù ndi,

kénto tikpàti ke dà yebie nsipísídè nè yèwèi ke bo Sedisadèmmu. Kòo yà yètìrì tu Yeoyadanni Sedisadèmmu èi kou. ³ Kòo ndòrì ti Yìè nKuyie ndò dè, ò nè í ntùàke o yààrì Dafiti, ò do tũ nho cice Soasi borime mme weti weti. ⁴ Kè yebòwũòtòrè nè nkpaá bo kè benitibè nfeu iwũs ke tuò ntihiúnti ye Ìnkè.

⁵ O kpàti fiúkú dii mòmni kédeè kòo kuò bekperibè bèè do kuò o cice wèè do tú bè kóo kpàati. ⁶ Ò me nyí nkùò bèè do kuò o cice be bí, kéndònnè ti wàrimè ti Yìè nKuyie nkuò pátìrì Mòyiisi wàri di mieke. Kuyie ndo béimmu di mieke ke dà: Bè báá kuò debire cice debire yei nkpeí, bè me mbáá kuò debire de cice yei nkpeí. Bá wè ò do nkékú o yei nkpeí nke. ⁷ Weè Amasia do poté Edømmu kòbe kubiriku bè tu kù kukókèbiriku ku mieke, kékua benitibè tekupúpíítè (10000). Mudoò tēmù mamù mieke kòo fiète Sedaa èi ké di yu ke dà: Yoketèedi, kè de kó diyètìrì kpaá bo nè yíenní.

⁸ Mèmmè Amasia tòmme kè bèè náké Isidayeeribe kóo kpàati Yoakasi bire Soasi Yeu yaàbire ke dà: Amasia tu a kòtoo kè dí yááké ditòbè. ⁹ Kè Sudaa kòbe kóo kpàati Soasi bè tēñné ke dà: Ditāri Dimaa kó tipotì tii do náké diyèè mari Dimaa kó detedierè ke dà dèe ti duò nde kóo sapàà nkè tii può nti kóo dapàà. Kè mupĩmpĩmmù yènní Dimaa ké ti na kèútĩroo. ¹⁰ Ò bēi mmemme kédeè ke dà: N yému a namè Edømmu kòbe mbe kè deè kó tefentè da bo. Né mbo a cītè ke sánti amáà, báá dántè mudoò mùu yóó da dàò meyei nkénte kè bè da na fĩ nnè Sudaa kòbe beməu.

¹¹ Amasia me nyí nyie. De mòmni kè Isidayeeribe kóo kpàati Soasi báati kè bèè yááké betòbè Beti-Semesi Sudaa kòbe tenkè mieke. ¹² Kè Isidayeeribe na Sudaa kòbe, ke bèè cìtè kékũũ mbe cīt. ¹³ Kè Isidayeeribe pĩ nSoasi bire Amasia Aasia yaàbire Sudaa kòbe kóo kpàati. Bè do ò pĩ mBeti-Semesi nwe kóò kònnè o cie Sedisadèmmu, kèponte Sedisadèmmu èi kó kuduotí, ku okùmè bo ntùòke mètiri sikòusidè (200), kétúóté Efadaimmu kó dibòrì kèntò kétuàkenè kuduotí kèntímè kó dibòrì. ¹⁴ Kè bèè túóté ti Yìè nKuyie ncītè kó mesəu mmeməu nè timáti pèitì nè tinenti tii kó dimàà bo te mieke nè dèè bo tekpàaticītè, kétúóténè bè pĩnmú bè mudoò mieke kèwète kékònnè Sammarii.

¹⁵ Soasi kó mēdòrīmè sòmme ò dàò dèè kó dimàà, nè dikòmbùò ò do mōke di nè ò dokénè mēè boti Amasia Sudaa kòbe kóo kpàati, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dàòrīmè pátìrì mieke. ¹⁶ Kòo kú kè bèè ò kùnnè Sammarii Isidayeeribe kpààtibè fīti. Kòo bire Sedoboammuu sòtè o kpàti.

¹⁷ Isidayeeribe kóo kpàati Yoakasi bire Soasi ku dii mòmni kédeè kè Sudaa kòbe kóo kpàati Soasi bire Amasia nkpaá fòumu ke dà yebie ntepiítè nè yènummù. ¹⁸ Amasia dàòrīmè sòmme wàrimu Sudaa kpààtibè dàòrīmè pátìrì mieke.

¹⁹ Kè bèè dake ke bo ò bo nkóò pĩ Sedisadèmmu, kòo coké kékote Dakiisi kè bèè tōnko benitibè kè bèè kè nhò kùò. ²⁰ Kè bèè ò túóténne sisēĩ kékonnènni Sedisadèmmu, kóò kùnnè o yembè fīti Dafiti èi mieke. ²¹ Kè Sudaa kòbe túóté Asadia kéduò nkòo sòtè o cice kpàti, dè do s̄s̄ nhò mōke yebie ntepiítè nè yèkuò ndi. ²² Weè do wète kémaá Edati èi ké di tēñné Sudaa kòbe o cice kũũ nkò difōnkùò.

Sedoboammu naámme Isidayeeribe kóo kpàati

²³ Sudaa kòbe kóo kpàati Soasi bire Amasia kpàti benni tepíítè nè dinummurì ndi Soasi bire Sedoboammu naámme Isidayeeribe kóo kpàati kènto tikpàti ke dà yebie nsipísínàà nè dimàà ke bo Sammarii, ²⁴ kédàò ti Yìè nKuyie nyí dō dè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tannè Isidayeeribe mēè mieke. ²⁵ Weè do wète kécouté Isidayeeribe tenkè kétúóté Amati kèntò kétuàkenè Adaba. Kéndònnè ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù do ti nákéme nè ku pānāānti náāh̄t Amitaii bire Sonaasi Kati-Efee èi kou nùu mieke. ²⁶ Ti Yìè nKuyie ndo yà Isidayeeribe yo mmē sēmme dēummè mme. Oniti tēnke do í kpaá bá omāà Isidayeeribe tenkè wèè bo bè teenne. ²⁷ Ti Yìè nKuyie ndo í dō Isidayeeribe bo kùmmè kédeè kè be yètìrì kpānnè ketenke Ìnkè, dèè do te kè kùu duò nkè Soasi bire Sedoboammuu bè deetè.

²⁸ Sedoboammu dàòrīmè sòmme ò dàò dèè kó dimàà, nè dikòmbùò ò do mōke di nè ò doké mēè boti ke wète ke fiète Damaasi nè Amati èkè ke yè tēñné Isidayeeribe, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dàòrīmè pátìrì mieke. ²⁹ Kòo kú kè bèè ò kùnnè Sammarii Isidayeeribe kpààtibè fīti, kòo bire Sakarii sòtè o kpàti.

15

Asadia naámme Sudaa kòbe kóo kpàati
(Wéntè 2 Bekpààtibè tōmmú 26:3-4, 21-23)

¹ Isidayeeribe kóo kpààti Sedoboammu kpàti benni sipísídé nè diyiénni mieke nke Amasia bire Asadia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààti. ² Ò do yóo di tikpàti ke màke yebie ntepiítè nè yékuò ndi kénto tikpàti ke dà yebie nsipísínúmmù nè yédéè ke bo Sedisadèmmu. O yá yétiri do tú: Yekodiyaau nwe Sedisadèmmu èi kou. ³ Kòo ndòori ti Yìè nKuyie ndó dè o cìcè Amasia do dàòrimè. ⁴ Kè yetòrè nè nkpaá bo kè benitibè feu iwūò ke tuò ntihiúnti ye ìnkè.

⁵ Kè ti Yìè nKuyie nhò poté kòo muàke tikànti kè bèè ò cànné kòo mbo omáà borè kòo bire Yotammu weè mbaké tekpàaticètè kè ni benitibè, kòo mme ndò nke yàa kúnè.

⁶ Asadia dàòrimè sòmme ò dàò dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpàatibè dàòrimè pátíri mieke. ⁷ Kòo kú kè bèè ò kúnné o yembè fòti Dafiti èi mieke. Kòo bire Yotammuu sòoté tikpàti.

Sakaríi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

⁸ Sudaa kàbe kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísitàati nè diniínni mieke nke Sedoboammu bire Sakaríi naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kénto tikpàti ke dà bètààbè bèkuò ke bo Sammarii. ⁹ Kòo ndòori ti Yìè nKuyie nyí dó dè o yembè do dàòrimè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mieke. ¹⁰ Kè Yabesi bire Sadummuu cómmù ke bo ò bo. Mèmmè kóo ò poté Ibedeammu èi kékuò, kéfiete tikpàti.

¹¹ Sakaríi kó tináànti sònti wàrimu Isidayeeribe kpàatibè dàòrimè pátíri mieke.

¹² Ti Yìè nKuyie ndo nàké ti nti Yeu ke dà: A yaàbí nè a yaàbíyúó bo nkàri Isidayeeribe kpàatikàri ìnkè.

Sadummu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹³ Sudaa kàbe kóo kpààti Osiasi kpàti benni sipísitàati nè diwéínni mieke nke Yabesi bire Sadummu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kénto tikpàti ke dà otànkú omáà ke bo Sammarii. ¹⁴ Mèmmè Kadi bire Mennaemmu itémè Tidisaa kékote kéta Sammarii képoté okpàati kékuò kéfiete tikpàti.

¹⁵ Sadummu kó tináànti sònti ò bo mmèè boti okpàati dè wàrimu Isidayeeribe kpàatibè dàòrimè pátíri mieke.

¹⁶ Mèmmè Mennaemmu domè Tapua èi képoté bèè kó dimàà bo di mieke nè di tempè nyimou kàbe kétaunnè Tifisa képuotí bèpoupópómbe bèè kó dimàà dè bo. Dè kó dihei kàbe í yiemme kòo kpeté yebòrè.

Mennaemmu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹⁷ Sudaa kàbe kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísitàati nè diwéínni mieke nke Kadi bire Mennaemmu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kénto tikpàti ke dà yebie ntepiítè ke bo Sammarii. ¹⁸ Kòo dàò ti Yìè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyei Nebati bire nSedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mieke.

¹⁹ Weè kó dimònni ndi Asidii kóo kpààti Pudi bè domè kè Mennaemmuu ò duò ntimátí péfíti tónni sipísitàati kòò bo ò teennè kékpénkúnne o kpàti. ²⁰ Mennaemmu do cuò dè kó timátí péfíti Isidayeeribe kó bekotibaabè borè nde bá wè yuu ìnkè mèdítibii nsipísínúmmù ké dè wènné kéduò nhAsidii kóo kpààti kòò bè yóu kéwète.

²¹ Mennaemmu dàòrimè sòmme ò dàò dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribe kpàatibè dàòrimè pátíri mieke. ²² Kè Mennaemmuu ku, kòo bire Pekayaa sòoté o kpàti.

Pekayaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

²³ Sudaa kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísínúmmù kperi mieke nke Mennaemmu bire Pekayaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kénto tikpàti ke dà yebie nyédéè ke bo Sammarii. ²⁴ Kòo dàò ti Yìè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mieke. ²⁵ Mèmmè Demadia bire Pekaa wèè tóu o kpàrinenti, kòo cómmù ke bo ò bo, kòo mbo Sammarii tekpàaticètè kó kudieku makù, kòo ò poté kékuò, kékuonè Adikòbu nè Adiyee, kéneinè Kadaadi èi kàbe sipísínúmmù, ò me nhò kúu kéfiete tikpàti.

²⁶ Pekayaa borime sòmme wàrimu Isidayeeribe kpàatibè dàòrimè pátíri mieke.

Pekaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

²⁷ Sudaa kàbe kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísínúmmù nè didérínni mieke nke Demadia bire, Pekaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kénto tikpàti ke dà yebie nsipísídé ke bo Sammarii. ²⁸ Kòo dàò ti Yìè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyei Nebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mieke.

²⁹ Isidayeeribe kóo kpààti Pekaa kpàti mieke nke Tekadati-Fadasaa Asidii kóo kpààti bè domè kéfiete Nefutadii tenké kemau: Iyóò nè Abèdi-Beti-Maaka nè Yannoa nè Kedesi nè Asòo nè yehékè dieyè Kadaadi nè Kadidee, képímmù benitibè kékònnè Asidii. ³⁰ Kè Edaa bire Osee cómmù ke bo bo nDemadia bire Pekaa kóo poté kékuò, kéfiete tikpàti.

³¹ Pekaa dàòrimè sòmme ò dàò dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribe kpàatibè dàòrimè pátíri mieke.

Yotammu naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 27:1-3,7-9)

³² Isidayeeribe kpààti Demadia kpàti benni dèrì mieke nke Osiasi biré Yotammu naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti. ³³ Ò do yóó di tikpàti ke mæke yebie nsipísidé nè yènnùmmù ndi, kéntò tikpàti ke dò yebie ntepiútè nè yèkuò ke bo Sedisademmu. O yó do tú Sadaki kóo sapàà nwe kóo yetiri tu Yedusaa. ³⁴ Kóo dǎǎ ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do túnne o cice Osiasi borime mme weti weti. ³⁵ Kè yetārè nè nkpaá bo, kè benitibè feu iwūš ke tuò ntihiúnti ye borè.

Weè do keuté ti Yiè nKuyie ncǐtè kó dibòri bè tu di Dibòri dièri.

³⁶ Yotammu dǎǎrimè sǎmme, ò dǎǎ dèè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dǎǎrimè pátiri mieke. ³⁷ De kó yemārè mieke nke ti Yiè nKuyie nduómmè kè Sidii kóo kpààti Desinni nè Demadia biré Pekaa Isidayeeribe kóo kpààti kè bè bo dokénè Sudaa kòbe. ³⁸ Kè Yotammuu kú kè bèè ò kúnnè o yembè fǐti Dafiti èi mieke. Kóo biré Aasii sǎoté o kpàti.

16

Aasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 28:1-27)

¹ Demadia biré Pekaa kpàti benni tepítè nè diyiénni mieke nke Yotammu biré Aasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti. ² Aasi do yóó di tikpàti ke mæke yebie nsipísidé ndi kéntò tikpàti ke dò yebie ntepiútè nè yèkuò ke bo Sedisademmu, bá ò í ndǎǎri ti Yiè nKuyie ndó dè, ò í ntúnne o yààri Dafiti kó meborime. ³ Ò do túnne Isidayeeribe kpààtibè borime mme kéféúténè ketike o biré kétus, ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti i kè bè kǎnne, i do dǎǎri i sǎke botí. ⁴ Kóo nkǎu iwūš ke tuò ntihiúnti yetārè ìnkè nè detie nyǎ.

⁵ Mémme Sidii kóo kpààti Desinni nè Demadia biré Pekaa Isidayeeribe kóo kpààti bè domè Sedisademmu èi kè di pì, bè me nyí ndi na. ⁶ Dii mǎnni dimàà mieke nke Sidii kóo kpààti tǎnnémè Edómmu kòbe bè èi Edaa, kébeti Sudaa kòbe di mieke, kè Edómmu kòbèè di ta ke bo nè yiénni.

⁷ De mǎnni kè Aasii tǎ nkè bèè náké Asidii kóo kpààti Tekadati-Fadasaa ke dǎ Sidii kóo kpààti nè Isidayeeribe kou bèè do mí nha biré, a kóo tǎnti, kè n tu á kǎtení kè n deetè. ⁸ Ò me nyí kǎtúóté timátí péítí nè mesǎo nnè dèè bo ti Yiè nKuyie ncǐtè kó ditǎu mieke nè dèè bo tekpààtiǐtè mieke kéduánko Asidii kóo kpààti ke dǎ wè ò pǎmu. ⁹ Kè Asidii kóo kpààti yie nkékte kédo Damaasi èi kè di pǎnte képfǐmmú di nitibè kékónnè Kiidi, kékuo okpààti Desinni.

¹⁰ De kó difǎnkúò kóo kpààti Aasii kǎte Damaasi ke bo yà Asidii kóo kpààti Tekadati-Fadasaa. Mémme ò yàmè diwūštǎnni dii bo Damaasi kéwāri di dòmmè weti weti, kéduánko ikuš niùti Udii wèè bo Sedisademmu. ¹¹ Kóo maá diwūštǎnni kè di ndò nhokpààti Aasi ò duǎnni itié nDamaasi ke yè nwè di maá kè di ndómmè, kè di maá kédeè bá okpààti Aasi mu nyí kǎnko. ¹² Kóo ité Damaasi kékǎnko kéyà diwūštǎnni kédeke di ìnkè, ¹³ kéféuté o ǎfè kǎtúo nkétuǎnnè tihúúnti nè muyuo nke cóú mmenǎa mbè tu mè diféè mu ìnkè kǎmíétè diwūštǎnni iwūš ò fié i metaammè kpeyi i kó meyíí, ¹⁴ kǎtúóté disǎowūš kó diwūštǎnni dii bo ti Yiè nKuyie ncǐtè ìkè kékate kè di cǎnné diwūštǎnni pǎnni bakú yóu bíkè, ¹⁵ kédeè kénáké ikuš niùti Udii ke dǎ: Diwūštǎnni dièri ìnkè nke a yó ntuómmè di feu iì wūš dikúnnwénni nè kuyuo, okpààti kó iwūš nè o kó yepārè nè kubotí kó iwūš nè ku kó yepārè, muyuo nkpeye nè diféè bè ǎǎ yǎǎ wè yepārè ìnkè. A níi yóó di mmíétè iwūš di kú feu i kó meyíí, kè disǎowūš kó diwūštǎnni dii, mǐi yó nyè di kpeti.

¹⁶ Kè ikuš niùti Udii dǎǎ okpààti Aasi ò náké ti timǎu. ¹⁷ De kó difǎnkúò kóo kpààti Aasii kéké sǎnǎsǎi bè do dǎǎ sǐi kó tifènti Kuyie ncǐtè kpéi si kó yetārè kédei yebó yèè cǎmmú sǐ ìnkè, kécǎnné disǎowūš kó kunankú diekú isǎómátinǎàke kǎku, kè kú Ìnné ketenké bè cè cè nè yetārè, ¹⁸ képǎnte diwūštǎnni Kuyie ncǐtè okpààti do dǎunko dè o kpààtikàri kékpetínnè okpààti kó dibòri.

¹⁹ Aasi dǎǎrimè sǎmme ò dǎǎ mèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtibè dǎǎrimè pátiri mieke. ²⁰ Kóo kú kè bèè ò kúnnè o yembè fǐti Dafiti èi mieke, kóo biré Esekiasii sǎoté o kpàti.

17

Osee naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

¹ Sudaa kóo kpààti Aasi kpàti benni tepítè nè didèrì mieke nke Edaa biré Osee naámmè Isidayeeribe kóo kpààti, kéntò tikpàti ke dǎ yebie nyèwei ke bo Sammarii, ² kédǎǎ ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè ò né í ntúòke Isidayeeribe kpààtibè bèè ò niiténè ke di tikpàti. ³ De mǎnni kè Asidii kóo kpààti Sadimanasaa kǎtení kédo Osee kóo na, kóo ò bǎútè kè nhò yietí dǎmpóò. ⁴ Kè Asidii kóo kpààti banté Osee dammumè o cǐfè nyí, ò sǎ ndii mǎnni Osee tǎ mbenitibè Sǎii èi Esibiti kóo

kpààti borè. Ò me nyí yietí de benni Asidii kóo kpààti dàmpóò ò 3 nhò yietí mèè botí yebie nteyè. Memme Asidii kóo kpààti duámmè kè bèe pī nhOsee kéboú méfimme kékpétinné. ⁵ Kè Asidii kòbèe íté képitè ketenké kemáú, kékòte képi Sammarii eí kè ndí pi ke dà yebie nyetáàti. ⁶ Osee kpàti benni wéinní mieke nkè Asidii kóo kpààti namè Sammarii képímmú benitibè kékònnè Asidii kè bè kànnè Adaá eí nè Abóó kó mpeémmè Kosáá tempè nnè Médií ekè.

Dè te kè Isidayeeribe kpàatiyuu pònte

⁷ Isidayeeribe yete mèè kpéí mbe Yiè nKuyie nkuú bè dènnení Esibiti mieke ke dàò meyei ndèe te kè tii mbè tùàkení. Kuyie ndo bè fiètenè Esibiti kóo kpààti nwe kè bè dènnè kè bèe kù yóu kéffíe yebókè. ⁸ Bè do túnne ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti i kè bè kànnè i borime mme, ⁹ kèndòori ti Yiè nKuyie nyè mbè báá dàò de kémaá yetàré yehékè yemáú mieke kètúóté bèè báa dihei be kó yetuo kèntó kètúakenè yehékè dieyè iduotí fité yè, ¹⁰ kéffíikú yetàré, kéffíikú itedeí sitáá simáú ìnkè nè yeteyo yemáú. ¹¹ Kè bè nfeu iwúš yetàré ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti i kè bè kànnè, i do dàòrimè, kédaò dèè i wenni kè ti Yiè nKuyie mieke bè yè. ¹² Bè do feu yebókè nye ti Yiè nKuyie mme ndo bè nákému ke dà bè báá dàò de kó kubotí.

¹³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè ku pānāahti náam̃bè bè caummu weti weti bembe Isidayeeribe nè Sudaa kòbè kè bè náké ke dà: Ceetenè kéyóu di yei nkétúnne n tannò nè n tié nnè n kuš n duó nkè m pānāahti náam̃bè bemáú duó ndè di yembè.

¹⁴ Bè me nyí nyie, kè bèe kpénkúnne be to kè dèe pēētè be yembè do kpénkúnne mèè botí be kpeye, kè bèe yete ti Yiè nKuyie nkpeti. ¹⁵ Bè dootóo ti Yiè nKuyie nkuú nyi nè metaumme kù do dàòné mè be yembè nè kù do bè náké yèe tannò, ke túnne detetirè kpeye, ke naá mbe mómmámbe detetirè. Bè túnne ibotí teli kó meborime mme Kuyie ndo yè mbè báá túnne mè. ¹⁶ Bè do dootóomu ti Yiè nKuyie ntannò páí, kédaò isóamátināake idéi kéffí nkutedáú kéninku ke dou ndiyiè nè otànkú nè siwāá ke feu iwúš díbáá Baadi. ¹⁷ Ke tuó mbe bí initidaal nè initipòl ke páú ke dàori munitinòntómmú, kéduó mbemáá meyei ndòòrimú mieke, kè ti Yiè nKuyie mmiekee bè yè. ¹⁸ Ke mēnkee bè yè medié nkè kuu bè kei nku borè kè de nkpaá Sudaa botí kòbè máa ndi.

¹⁹ Wèe Sudaa kòbè múnke í ntúnne ti Yiè nKuyie ntannò, kètúnne Isidayeeribe do mōke mèè mantimè be kó dikpàatiyuu mieke. ²⁰ Nè de kpéí nkè ti Yiè nKuyie ndootóo Isidayeeribe bemáú kè bè ànnè ifei, kéduó nkè ibotí teii bè na kénfekú be kpeye, kè kuu bè kei nku ìkè.

²¹ Ti Yiè nKuyie nkuú do bè toté kédeite Isidayeeribe kécānnénè Dafiti kó teēētè, kè Isidayeeribe pī nNabati biré Sedoboammu tikpàti, kòo fétinne Isidayeeribe kè bè tanné meyei ndiemè mieke. ²² Kè Isidayeeribe ntú nSedoboammu do dàò mèè yei, bè í mmè yóu. ²³ Kè ti Yiè nKuyie nYáá mbè keinnè ku borè kèndònnè kù do tì nákéme nè ku pānāahti náam̃bè nò mieke. Memme kù bè ciemmè ku tenké ìnkè kè bèe kòte Asidii ke ke mbo nè yienní.

Kuyie ndènnemè Isidayeeribe kè ibotí teli kari be tenké

²⁴ Kè Asidii kóo kpààti duó nkè Babidōnni kòbè nè Kutaa kòbè nè Awa kòbè nè Amati kòbè nè Sefawayimmu kòbè kè bèe katení kēmbó Sammarii kó yehékè mieke kéfiete Isidayeeribe ekè bè do bo yè Sammarii kēmbó. ²⁵ Bè kàri dii mōnni de kó yehékè mieke kè í ntú nti Yiè nKuyie nkè kuu duó nkè yeciricirè mbè pī. ²⁶ Kè bèe tš nkè bèe náké Asidii kóo kpààti ke dà: A to bèè nitibè ke kànnè Sammarii bè í yé bè báámmè Kuyie deè te kè kù duōnní yeciricirè kè yè bè pī. ²⁷ De mōnni kè Asidii kóo kpààti duó ndinùu ke dà: Túóténè m pīrīmūnì bèè nitibè Sammarii be mieke Kuyie nkuú niúti mau kóó tēñnāó kóo nkè bo kè bè benke bè báámmè Kuyie. ²⁸ Memme kè bèe deite ti Yiè nKuyie nkuú niúbè mieke òmáú kéduónko kóo mbo Betēedi ke bè benkú bè báámmè Kuyie.

²⁹ Bá kuu botí kù do dàò tēbōōtenkaanitè nte kéffí nyetuo bè do máá yè Sammarii kó yetàré ye mieke. Bá kuu botí kù do me ndòó ku eí kù bo dii mieke. ³⁰ Kè Babidōnni kòbè mmōke be kpete kè tē tū Sukoti-Bennōti, kè Kuta eí kòbè kpete ntú Nēdikadi, kè Amati eí kòbè kpete tū Asimati. ³¹ Kè Awa eí kòbè kpesi tū Nibasi nè Tadiṭaki, kè Sefawayimmu eí kòbè kpesi ntú Adadamadeki nè Annamadeki, kè bè si kòú ibi ke tū. ³² Kè bè ntú mbake ti Yiè nKuyie nke nè wáa mbe botí mieke ikuú niúbè bèè yó mbo bè máá yèe tuo ke pī mmubōōtōmmú nè be kpéí. ³³ Kè bè ntú nti Yiè nKuyie nke feunè be bókè bè do yè feu mèè botí be cie bè do boní kè, kè bè bè tani.

³⁴ Nè yienní bè kpaá tū mmeè mantimè, bè í tū nti Yiè nKuyie nséi bè me nyí tū mbe kó ikuú, bè me nyí tū nti Yiè nKuyie nkuú kù do duó nyi Sakabu bí, kù do yu i ke dà Isidayeeribe. ³⁵ Ti Yiè nKuyie ndo bè dàòné metaumme mme kè bè náké ku nùu ke dà: Di bá mmōke yebókè, di bá nniinku ye ìkè, di bá nyè dōú ndi me mbá nyè feu iwúš. ³⁶ Di dò nkēmbáá mmí ndi Yiè nKuyie nku, mí nwèè di dènnení Esibiti nè muwērímú. Di dò nkéndé mīl máa ndi, ke nni ntú nke n feu iwúš. ³⁷ Dí mpí n di náké tì nè n tié, nnè n tannò nè n kuš kè ndè tū nsāá, di báá fié yebókè.

³⁸ Di báá yè mmetaummè n di dààné mè, kéfié yebàké. ³⁹ Di ntũ mmí ndi Yiè nKuyie m màá ndi kè nní ndi deeri nè di dootitabè.

⁴⁰ Bè me nyí nyie nkè bè baa nkpaá ke tũ mbè do mæke mètè mantímè nè dimànni. ⁴¹ Mèmmè kè bè ntũ nti Yiè nKuyie nke feunè yebàké, kè be bíi me nsòtè nè be yaàbíó. Kè me ndòori nè yiénní.

18

Esekiasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 29:1-2. 31:1)

¹ Isidayeeribe kpààti Edaa bire Osee kpàti benni táánni mieke nke Aasi bire Esekiasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti. ² Ò do yóó di tikpàti ke mæke yebie nsipísídé nè yènnũmmũ ndi, kèntò tikpàti ke dò yebie nsipísídé nè yèwèi ke bo Sedisademmũ. Sakarii bire Abi wèè do tú o yó. ³ Kòò ndòori ti Yiè nKuyie ndó dè o yààri Dafiti do dààrimè sósó. ⁴ Wèè do pũò nyetòrè képuò nsitenkaani kékãũ Asedaa kutedáũ kébáké fesòomátiwàáfè Mòyiisi do dàò fè, Isidayeeribe do kpaá ke fè tũòmmu ntihúúnti kétuokenní de m̀nni, kè bè fè yu ke tũ fesòomátiwàáfè. ⁵ Esekiasi do dũmu mediè ti Yiè nKuyie nylidayeeribe tũ nkũ képètè Sudaa kpààtibè sòmbe, bèè ò niiténè nè bèè ò tũnní. ⁶ Kòò ntaunè ti Yiè nKuyie nweti weti, ò í nkũ yatenè kèntũ nKuyie ntannò kũ do duò nyè Mòyiisi. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie nni nhò bonè kòò dàori dè demòu yie. Kòò yete Asidii kóo kpààti kpeti ke ténke í nhò bùs. ⁸ Wèè do potè Fidisitèēbè kéfiète be tenké kétuóté bèè baa dihei be kó yetuo kèntò kétuokenè yehéké iduotí fité yè.

Sidii kóo kpààti Sadimanasaa pimè Sammarii

⁹ Sudaa kòbe kóo kpààti Esekiasi kpàti benni naanni mieke nke Isidayeeribe kóo kpààti Edaa bire Osee kó tikpàti benni yiénni mieke dò nke, Asidii kóo kpààti Sadimanasaa domè Sammarii el kè di pí. ¹⁰ Kè dè mmæke yebie nyètããti kòò di na ke s̀s̀nhEsekiasi bo o kpàti benni kuònni, kè Isidayeeribe kóo kpààti Osee bo o kpàti benni weínni. De benni ndi bè p̀ntemè Sammarii. ¹¹ Mèmmè Asidii kóo kpààti pínnũmè Isidayeeribe kékònnè Asidii kè bè kànnè Adaa, Abóó kó mpeémmè Kosãã tempè nnè Medii ekè. ¹² Bè do í yie mmètè kpéi nke ti Yiè nKuyie nnàãnti, kètòtè metaummè kũ do náké tii kó dimàà ku kóo t̀nti Mòyiisi bè do í kèntè timati, bè me nyí nyie nke d̀òò timati.

Asidii kóo kpààti Sãnsedibu domè Sudaa kòbe tenké
(Wénté Esaii 36:1 nè 2 Bekpààtibè tómmú 32:1)

¹³ Sudaa kòbe kóo kpààti Esekiasi kpàti benni tepíftè nè dinaanní mieke nke Asidii kóo kpààti Sãnsedibu domè Sudaa ekè iduotí fité yè kè yè fiète.

¹⁴ De m̀nni kè Sudaa kòbe kóo kpààti t̀s̀ mbenitibè Dakiisi el kè bèè náké Asidii kóo kpààti kè d̀ò: Okpààti tu ò cààrèmu a ò yóu ke ténke báá ò dokénè, kàa ò beke tì, ò yóó tì dààni.

Kè Asidii kóo kpààti dà, wèè ò duò ntímáti péfti cidòòbè sikkupisiwèi (9000), mesòò ncidòòbè sikkusiwèi (900). ¹⁵ Kè Esekiasii túótè timátu péfti tii do bo ti Yiè nKuyie ncíftè kó ditòu mieke nè tekpààticíftè mieke timòu. ¹⁶ Kòò p̀ntè ti Yiè nKuyie ncíftè kó yecàké kédate mesòò nwenwe Esekiasi o m̀mmuò nhò do dànnemè tidabèeti tii pínnè yecàké. Kòò dè duò ndemòu Asidii kóo kpààti.

Wèè ni Senakedibe àap̀mbè náké tì
(Wénté Esaii 36:2-22 nè 2 Bekpààtibè tómmú 32:9-16)

¹⁷ Kè Asidii kóo kpààti mbo Dakiisi kédeite wèè baké o kó fehããp̀nnnawe nè wèè baké tekpààticíftè, nè wèè baa wenwe okpààti o m̀mmuò, nè behããp̀mbè péu, kè bè t̀nko Sedisademmũ okpààti Esekiasi borè. Kè bèè tuòkoo kébáté kèntòkénè diyaaáhútãrì kó kuce, menie mpũò nkũù néce ke taà dihei kubiriku. ¹⁸ Bè de mbo ke d̀ò bè d̀ò kèyà okpààti kè Idikiya bire Eadiakimmu wèè kòti tekpààticíftè mieke kè wèè né yènni nè Sebuna opátíwããti nè Asafu bire Soaa wèè t̀u dihei kó yepáte. ¹⁹ Wèè baké fehããp̀nnnawe kòò bè náké ke d̀ò: Nákéne okpààti Esekiasi kè d̀ò okpààti diewè Asidii kóo kpààti tu tì da beke ke d̀ò: A tá ba ke kari? ²⁰ Yáa a yèmmè d̀ò ntínããnti detetirè kpeti tú itíe nyi nè dikòmbùs a kpéi nkàa bo ò dokénè? Yáa a yèmmè naatinè we, kàa dàátí ke yete wenwe Asidii kóo kpààti kpeti? ²¹ Ò tu ò yèmu ke d̀ò nha yèmmè naatinè Esibiti nwe a né í yé ke d̀ò nhEsibiti d̀ò ndipènni dii p̀ntè dindi, kè wèè di pí ndii ò kòute. Esibiti kóo kpààti me ndòori bèè ò duò mbè yèmmè.

²² Kè dè yèmmè di bo yí di yèmmè naatinè di Yiè nKuyie ndi tũ nkũ dè né í tú kuù kó yetòrè nye nè yewũstòrè Esekiasi pũommè o m̀mmuò nke náké Sudaa kòbe nè Sedisademmũ kòbe ke tũ bè nfeu be wũs diwũstònni dii bo Sedisademmũ màá? ²³ Kàa yèmmè d̀ò nnè n cice Asidii kóo kpààti di mà, a d̀ò fíftũ! Kòò da duò nsisèi sikkupísídé (2000) kè nsà kàa bo pétè bèè bo si dèke! ²⁴ A í yóó na kébaao n kóo kpààti kó betòmbè mieke bá omàá bá ketike wèè tu osãmp̀pũ

be mieke. Kàa yèmmè né naatinè Esibiti yóó da duómmè sisèfè! ²⁵ Di yèmmè dò nhò kàténí nê omáá ndi ke bo pònte di nheí bá di Yìè nKuyie nyí dóáà? Kuú ò náké ke tú ò dò nké di pònte.

²⁶ De mònñi Idikiya bire Ediakimmu nè Sebunaa nè Soaa, kè bèè náké wèè ni Asidii kó fehāāpònnafè ke dà: Tí da báámmu nti náánnè Aramu èi kàbe kó tináànti, bèè bo kuduotí fínkè kè bè bá bá nyo.

²⁷ Wèè baké Asidii kó behāāpòmbè kòò dà: N kóo kpààti í n tǝnní kè m bo tí náké fí nnè a kóo kpààti dí máá. Ò pètínke n tǝnní kè m bo tí náké benitibè mbè bèè bo kuduotí fínkè, díndi nè bè, di yóó di di mínti káyà di yénkúmè.

²⁸ Mèmmè wèè ni Asidii kó fehāāpònnafè ò còrmúmè kèpīēké nè Sudaa kàbe kó tináànti ke dà: Kénténè Asidii kó kpààti dièwè tu mù: ²⁹ Ò tu Esekiasi báá benné kè ndi sou nhò í yóó na ké di fiète o nou mieke. ³⁰ Esekiasi bá ndi sou nke tú di duó ndi yèmmè di Yìè nKuyie nké kú yóó di deetè. Bá Asidii kàbe báá pònte diheí. ³¹ Asidii kóo kpààti tu dí báá yie nhEsekiasi kpeti, di taunnè wenwe Asidii kóo kpààti, kè dèe yie nké di nyo mbá wè o paku kó tidiiti ke cáá finyí nè fikíè de be ke yá mbá wè o binte nie, ³² kè kémmúnè ò bo tuakenímè kè di túóté kékónnè kékannè diheí díi dónnè di kperi, kè tidiiti nè detie mbè tu dè finyí nè bè tu dè odiffè bè díi dèè be mekosààmè kè dè bo, kè mecekúò mmúnke bo di mieke, kè dí mbo deborè ke báá kú diè ndetetirè. Di báá kènté Esekiasi di náá nti ke tú Kuyie nyóó di deetè. Ò di fétinkomu.

³³ Yehékè teyè kó yebókè na ke bè deetè kè Asidii kóo kpààti í bè pínáà? ³⁴ Amati nè Adipadi kó yebókè borè? Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa de kpèye borè? Yè deetè Sammarii kàbe kòò í bè naà? ³⁵ Ǫndi èi kó díbòò na ke deetè di kó ketenke kòò kè yóu kè di Yìè nKuyie nnè bo na kédeetè Sedisademmu?

³⁶ Kè bè ndò nkáré bá òmòu í mbè tǝnné timati. Ke yé okpààti Esekiasi do bè nákémmè ke tú bè báá ò tǝnné timati. ³⁷ Kè Ikidiya bire Ediakimmu wèè kòti tekpàaticfètè nè opátíwààti Sebuna nè Asafu bire Soaa wèè tau diheí kó yepátè kè bèè kèrí be yààti kéwètoo Esekiasi borè, kóò náké wèè baké Asidii kó fehāāpònnafè ò bè náké tí.

19

*Esekiasi beémmè Kuyie mpāānāànti náàntò Esaii o kpeti
(Wénté Esaii 37:1-7)*

¹ Okpààti Esekiasi tí kèè díi mònñi kóo yèmmèe caàrè kóo kèrí o yààti ke dáátí kufǝtǝnnkú kéntati tí Yìè nKuyie ncǝtè, ² kǝtǝ nhEdiakimmu wèè kòti tekpàaticfètè nè o pátíwààti Sebuna nè ikuó niùbè bèè tu bekótibè ke dà bè ndáátí tifǝtǝnti kékote Amoti bire Esaii Kuyie mpāānāànti náàntò borè. ³ Kóò náké ke dà: Okpààti Esekiasi tu tí da náké ke dà: Yie nkó diyie tu meyencaàrimè kperi ndi, tí pàkému, Kuyie nkuú tí potè ke tí di ifeí. Tí kperè dónnè kuperéyonku ǝ íté mèmme onitipòkú kè muwǝrímú né ò dǝnté ò bo nǝrímè kè debiree yènní. ⁴ Kè dè naati tí Yìè nKuyie nha tú nkú bo nkeè Asidii kóo kpààti tǝnní wèè ní o āāpòmbè, kòò kú sǝrmú mǝè boti ke bo ò potè yesāāmbè ò kú sǝrmú yèè kpéí. A né kú bǝntè ku kàbe bèè kpaá be kpéí.

⁵ Kòo kpààti Esekiasi kó yetǝrèe tuakoo Esaii borè. ⁶ Kòo yè náké ke dà: Tí Yìè nKuyie ntu dí náké okpààti Esekiasi ke dà o kǝmbùàti bá nduò ò kèè tii náànti nè yesāāmbè Asidii kóo kpààti tǝnní kè bè kú sǝrmú yè kpéí. ⁷ Tí Yìè nKuyie ntu kuú mǝmmǝnku yóó ò ánnè meyèmmè mǝè bo nte kòo keè tináànti mati kékó nho cie kè kúu duó nké bèè kè nhò kúu.

*Asidii kóo kpààti wǝrì díi pátíri ke bo donné Sedisademmu kàbe kǝmbùàti
(Wénté Esaii 37:8-13 nè 2 Bekpàatibè tǝmmú 32:17)*

⁸ Mèmme wèè ni Asidii kó behāāpòmbè ò kèèmmè Asidii kóo kpààti itémè Dakiisi ke kòte ke do Dibuna mudoò, kòo ke nhò sǝntó. ⁹ Asidii kóo kpààti do kèè Etiopii kóo kpààti Tiidakaa kǝríní mèmme ke bo ò do mudoò. Kòo yíé tǝ nke dà bèè náké Esekiasi ke dà: ¹⁰ Asidii kóo kpààti tu tí da náké ke dà: Kuyie nha duó nkú a yèmmè kú báá da soute kàa yèmmè ndò nhò í yóó pònte Sedisademmu. ¹¹ A mǝmmu nha kèèmu wenwe Asidii kóo kpààti ò dà dè yehékè teyè, ò yè kúmmè yemou páíí, kè fí nyèmmè né dò nkú bo da coonnaà? ¹² Kosāā nè Anaa kperi nè Desefu kperi nè Edennibe bèè do bo Tedasaa de kó ibotí yembè ò kúu í i bókè na ke í deetáà? ¹³ Amati nè Adipadi nè Dayii nè Sefadifaimmu nè Enaa nè Ifa ye kpàatibè bo dè?

*Esekiasi bǝntèmmè Kuyie
(Wénté Esaii 37:14-20)*

¹⁴ Kè Esekiasii cǝuté dipátíri yetǝrè nou mieke kékaa nkédeé keta tí Yìè nKuyie ncǝtè kè di pǝnte tí Yìè nKuyie nyiiké, ¹⁵ kè kú bǝntè ke dà: Tí Yìè nKuyie nylisidayǝeribe tú nkú, fí nwèè

kàrì a taummè tɔu bèfɛnkɛmbàribè fɛnti ìnkè, fɛ́ṣṣ baké yekpààtiyò yemɔu yèè bo kɛtenkè. Fɛ́ nwèè dàḍ kɛtenkè nè kɛ́nkè. ¹⁶Ti Yìè nKuyie n da báámmu kɛ́nté kéké! Sɛ́nnéní kɛ́yà! A bomu fɛ́ nti Yìè nKuyie, keè Sennakedibu da sáámmè. ¹⁷Ti Yìè nKuyie! Mómmu nwe nhAsidii kó bekpààtibè deèmé ibotí tɛ́ kó yehékè yemau. ¹⁸Ke cɔu mbe boostenkha, benitibè bèè sí dàḍ, sí í da dónnè fɛ́ nKuyie. Sì tu idéi nyi nè yetàrè. ¹⁹Ti Yìè nKuyie nha ti deeténè Sennakedibu kè dèè yie nkè kɛtenkè kó yekpààtiyò yemɔuu banté fɛ́ṣṣ tumè ti Yìè nKuyie nhamáà.

*Esaii nàkémè Esekiasi ò bàntè Kuyie nkè kù ò tǝhíné tì
(Wénté Esaii 37:21-35)*

²⁰ Mɛmmɛ Amɔti birɛ Esaii tɔmmɛ kɛ bɛɛ nàkɛ Esekiasi kɛ dɔ: Ti Yiɛ nKuyie nyIsidayɛɛribe tũ nkũ tu kũ kɛ̀ɛmu a kũ kuónnɛ̀mɛ Asidii kóo kpààti Sennakedibu kpéi. ²¹ Ntɛ kũ n nàkɛ ti o kpéi:

Mí ndi Yiè nKuyie mmî tu:
Siyãã kó desapùmbire da sènkèrimu,
kè da daú kè da cokù,
kè Sedisademmu kó desapùmbire da cǎú.

22 Wenninwe a sãmmùmè?

Wenninwe a ommúmè?

Wenninwe a sèémǹǹè fɛnǹnfè?

Kuyie nyIsida $\gamma\epsilon$ rib ϵ tũ nkùà?

²³ A baa tǎnní a tǒrě kè yè sǎnmú mí ndi Yiè nKuyie nkua?
Kè nàkè kè tú a naasɛ̃ kpeɛni mɛɛ kpéi nte kàa dèkè Dimaa tǎri yómme,
kè ta Dimaa túúku cuokè kè kǔu detekperɛ̃ nɛ̀ bɛ̀ tu dɛ̀ sɛ̀pɛ̀résì.
Kè tǔòkenè ditǎri yóntényómme detie nsúdaa?

24 Kε b́ei nke tú a keúmu sibií betabè cie,
ke yà betabè tenkè kó menie,
ke na a naàcètè memàà ke ʔíníné Esibiti kó ikó nyii tukúnè kuko ndiekù Niirià?

²⁵ A né í yé ke dò mmí nKuyie mmî pĩ nde kó mutõmmú.

Nè dimònnì kótírì miéke nke
n tãátémè ke yé n dò nkédòòmè,
ke yóó mè dòò di mmònnì.

Mũ do da tããtè,
kàa bo puo nyehèkè iduotí fité yè ké yè dèitè.

26 Kè dè kó yehèkè kòbèè dónté muwērímú,
kè dèè bè kpeí kè bèè di ifeí,
késááténè timùtí,
bè í yó ncáánnè memúyòómmè,
bè yóó dónténè tiyoyienti nti,
nè timùtí tì 35 yè tɛcádópòtè ñnkè kɛ kpeío bá ti m̀nǹǹ í t̀ùkɛ.

²⁷ A kpɛti matì í bo tì m biininè, mí nKuyie.

Kàa kàrì n yé̌mu,
kàa yè̀tì n yé̌mu,
kàa mē ntatì n yé̌mu,
kàa miēkē m pēikē n yé̌mu.

28 A n yè mèè kpéí nkemíeké,
kè tɛpòtè da deuté,
dɛɛ te kè n yóó tǎnné a ɔnnì mumámáá
kéǎnné a nuù tisǎndántì,
ké da dete képoonné a nacefɛtè kékpènné a cie.

²⁹ Fɔ̃ nhEsekiasi, nte dɛ̀ ʒó ntú mɛ̀bɛ̀nkùmə: Di mbenni di ʒó di tidiiti tì ɛ̀nkɛ̀ tɪ̀nti, dibenni tɛ̀rì kɛ̀di tididenti, dibenni táánni kɛ̀buɔ̀tì kékɔ̃ũ, kɛ́fííkú dɛ̀tie mbɛ̀ tu dɛ̀ fɪ̀nyí kɛ́tɔ̃ dɛ̀ bɛ̀. ³⁰ Dɛ̀ mǎnni Sudaa kɔ̀bɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ bɔ̀ nkpaá, bɛ̀ cɛ̀ mbo ta kɛ̀tenkɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ bakɛ̀ pɛ́itɛ̀ yɛ̀bɛ̀. ³¹ Sɛ́isadɛ̀mmu nwe bɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ntɛ̀ bɛ̀ yɛ̀tɪ̀nmɛ̀ Siyɔ̃s̃ tǎri ndi bɛ̀ yɛ̀tɪ̀nmɛ̀ ti ʒià nKuyie Mpakɛ́daa tì dɛ̀ mɛ̀ kɛ́pí nkɛ̀ dɛ̀ ɛ̀u tɛ̀, kòò ʒó mɛ̀ dɔ̃. ³² Kɛ̀ tì tì tukùnɛ̀ Asidií kóo kpààtì, nte tì ʒià nKuyie nnákɛ̀ tì o kpéi. Kù tu ò í tati di nhɛ̀, ò báá di tǎũ ipie, ò mɛ̀ mbáá di do nɛ̀ tidɔ̀pɪ̀tì, ʒoo wɛ̀ ɛ̀nnɛ̀ di duotì mutáá nkɛ́na kɛ́ta. ³³ Mí ndi ʒià nKuyie mbéimmu kɛ̀ tú ò í tati di nhɛ̀. Ò wɛ̀ti kɛ̀ bɔ̀ poo nhò kɛ́tɛ́ni kù cɛ̀ nku kékònnɛ̀. ³⁴ N ʒó nkánkɛ́mu di nhɛ̀ kɛ̀ di dɛ̀ɛ̀tɛ̀ n yɛ̀tɪ̀rì kpéi nnɛ̀ n kóo tǎnti Dafiti kpéi.

Sennakedibu yîekemè dikpànni ke kò

(Wénté Esaii 37:36-38 nè 2 Bekpààtibè tšmmú 32:21-22)

³⁵ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nkó ditšnni kateni Asidii kòbe kó dihaāpònkari, kékuo benitibè tekoupiipité nè sikoupišini (18000). Kè dèe wenté kè bè nsó mbeciribè beè maa duó duó. ³⁶ De mōnni kè Asidii kóo kpàati Sennakedibuu uuté o āāpònkari kèité kékò nkémbo Ninifu. ³⁷ Memme ò tamè diyie mari o bō Nisidaki tou kēnnínkú di ilikè, kòo bí Adadamadeki nè Sadeisèe, kè bèe ò kōū disie kékuo kécoké kékote Adadati ei, kòo bire Eda-Adonnii sōoté o kpàti.

20

Esekiasi muokemè kè Kuyie nhò miékūnne

(Wénté Esaii 38:1-8 nè 2 Bekpààtibè tšmmú 32:24)

¹ De kó dimōnni ndi Esekiasii muokemè kéduūnnè mukūū nkè Kuyie mpāānāahti náahtò Amoti bire Esaii kote o borè, kóo nàké ke dā: Ti Yiè nKuyie ntú a tūnte a cīētè kpeti, a í yóo foute a yóo kúmu.

² Kè Esekiasii tūnte o ilikè kécuó nkumarí, kékuōnnè ti Yiè nKuyie nke dā: ³ Áú! Ti Yiè nKuyie. N da báámmu, n kuó mmesémmè. A yému n da tūmmè nè n yèmmè memou ke doori a dómè.

Ò me nyí kékuó.

⁴ Kè Esaii nkpaá ke mu nyí yè tekpaaticīētè kó kudānkú, kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè ke dā: ⁵ Wēte kénáké n nitibè kóo kpàati Esekiasii ke tú: N yé mmí ndi Yiè nKuyie nho yàari Dafiti do tū nkú, n kēemu ò n kuōnnēmè ke yà o nōnnietí, ke yóo ò miékūnne diyie tāānni yiè, kòo ta n cīētè mieke. ⁶ M bo ò yīe yebie ntepiitè nè yēnūmmú, kóo deeté wenwe nè di nheí, kè Asidii kóo kpàati báá di na. N yó nkānkému di nheí n yētiri kpéi nnè n kóo tšnti Dafiti kpéi.

⁷ Kè Esaii dā, bèe nante fikie kó yēbe kéwaare okpàati mō ndè, kòo miēté.

⁸ Dè do sš nhEsekiasii bekemu Esaii ò yóo yà mù kébanté ke dā ti Yiè nKuyie nyóo ò miékūnne diyie tāānni yiè kòo wēte keta ku cīētè.

⁹ Kè Esaii dā: Nte a yóo yà dè kébanté ke dō nti Yiè nKuyie nyóo dā kù béi nti, medéè mbo tote yedētisakè tepitè tēmè. A dō mēè keté de ilikàa kè de fōnkúo? ¹⁰ Kè Esekiasii dā: Dè í yóunè medéè mmè bo kétémmè de ilikè, n dō mēè boti difōnkúo ndi.

¹¹ Memme Esaii bāntēmè ti Yiè nKuyie nkè medéè mbotire kétuoke yedētisakè tepitè.

Esekiasi cōutémè Babidōnni kó yehēikēntōrè

(Wénté Esaii 39)

¹² De kó yemōrè mieke nke Babidōnni kóo kpàati Badadanni bire Medodaki-Badanni tšnnēnnimè benitibè yepārè kè bè bo dou nhEsekiasii o muoke mēè kpéi. ¹³ Kè Esekiasii bè cōuté kè bè benke o kpàti sōri kùu dieku nè timatí pēiti nè mesō nnè tihúuntí tibotí tibotí nè mekōsādmè, kè bè benkenè o kpārinenti sōri dè. Ò kó yesōrè yemou cénke, demarè í nsúo nhò í bè benke dè tekpaaticīētè mieke, yoo o mōmmu nho cīētè.

¹⁴ Dè yí memme kè Kuyie mpāānāahti náahtò Esaii kotoo o cīētè kóo beke ke dā: Benitibè bèè kateni a cīētè bè yé mba? Bè yēnni de? Kè Esekiasii dā: Bè bonní dihei dētiri ndi Babidōnni.

¹⁵ Kè Esaii dā: Bè yà ba a kpàaticīētè mieke? Kè Esekiasii dā: Demarè í sùo n yí bè benke dè n sōrè yemou mieke.

¹⁶ De mōnni kè Esaii dā: Kénté ti Yiè nKuyie ntu n da náké ti. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie ntu: Dè kpaanimu kè bè bo tūóté dè kó dimàa bo a kpàaticīētè mieke kékōnnè Babidōnni, kētúóté a yembè do kou dè, kēnto kétuokenenì yie ndamarè í yó nkpaá. ¹⁸ A mōmmu nha bí a peitè í bè bo í pīrmmú kékōnnè Babidōnni, kè bè fšmmu kè bè pīnnè tekpaaticīētè mieke mutšmmú.

¹⁹ Kè Esekiasii dā: Ti Yiè nKuyie nduó nkāa n nāa nti wennimu. Nè o yèmmè mieke ke né tú: Kè kunaatí cénke bo n kó dimōnni kè timatí í n kōōnnè.

²⁰ Esekiasii doōrimè sōmmè, ò dā dè kó dimàa, ò do mōke dii kōmbùš nè ò maā mēè boti kubinku dihei kékéu kukondú kékpēnnēni menie ndihei, dēndé kó dimàa dè wārimu Sudaa kpàatibè doōrimè pátiri mieke. ²¹ Kòo kú kòo bire Manansee sōoté o kpàti.

21

Manansee naámmè Sudaa kòbe kóo kpàati

(Wénté 2 Bekpàatibè tšmmú 33:1-10,18-20)

¹ Manansee do yóo di tikpàti ke mōke yebie ntepiitè nè yèdèè ndi kēnto tikpàti ke dā yebie nsipisinnūmmú nè yēnūmmú ke bo Sedisadēmmu, o yš yētiri do tú Efisiba nwe. ² Kòo dā ò ti Yiè

nKuyie nyí dó dè. Ò do túnne ibotí kù do bèti í kẹ̀ bẹ̀ kànnẹ̀ í do ɔ̀ɔ̀ri ìl ɔ̀kẹ̀ nyí, ³ kẹ̀wẹ̀tẹ̀ kẹ̀máá o cice Esekiasí do pùà nyèè wūstòrè, yetàrè borè kẹ̀máá díbàà Baadi yetàrè kẹ́cíkẹ́ Asedaa tedoú kẹ́fíí, kéninku ke ɔ̀u ndiyiè nẹ̀ otànkù nẹ̀ siwàà Isidayeeribe kóo kpààti Akabu do dàòmè. ⁴ Kòo maa yebəwūstòrè ti Yiè nKuyie ncìtètè mieke Sedisademmu, kù do bè nàkẹ̀ ke dọ̀ kù dọ̀ ku yetiri mborè. ⁵ Kòo maa ti Yiè nKuyie nkó tidànti tidé mieke yewūstòrè, diyiè nẹ̀ otànkù nẹ̀ siwàà de kpéí, ⁶ kékúu o birè kétuà, kénkari tipàati ke náánnè yebàkẹ̀, ke waà mbenitinàmbè bèè yu bəcírìbè, nẹ̀ bèè bouri tinùbooti kéndòori mɛdòòrimè péu ti Yiè nKuyie nyí dó dè kẹ̀ ku mieke ọ̀ yè. ⁷ Kòo tanné tebəotenkaanìtè Asedaa Kuyie ncìtètè mieke. Ti Yiè nKuyie ndo nàkẹ̀mu ku kóo tǎnti Dafiti nẹ̀ o birè Sadomaa ke dọ̀ Isidayeeribe tenkẹ̀ mieke kù tǎatè ke dọ̀ ku yetiri mbo Sedisademmu nwe nẹ̀ ku cìtètè mieke. ⁸ Kẹ̀ dè bo yie nkẹ̀ ku nìtibè Isidayeeribe ténkẹ̀ bá nháá ntipùti timou kédéténè ketenkẹ̀ kù duó nkẹ̀ be yembè, kẹ̀ bè cénke ɔ̀ori kù bè nàkẹ̀ ti timou ku kuó imou ku kóo tǎnti Məyiisi bè wàri i. ⁹ Sudaa kabe me nyí nyie ti Yiè nKuyie nkpeti kẹ̀ Manansee bẹ̀ fétinnè kẹ̀ bèè dọ̀ meyi nképèètè iboti Kuyie ndo kù í kẹ̀ bẹ̀ kànnẹ̀ í do ɔ̀ɔ̀rimè. ¹⁰ Mèmmè kẹ̀ ti Yiè nKuyie nní mbè nnàánnè kẹ̀ ku pàànaànti náambè tùònkò, ¹¹ Sudaa kabe kóo kpààti Manansee me ndòòrimè isoke kperè, kédòò meyi nke dè pèètè Amòriibè bèè do dè bo nẹ̀ dimàà nẹ̀ do ɔ̀ɔ̀rimè, weè tanné Sudaa kabe bemou mubəoféú mieke. ¹² Nte ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù tu mù: Kù tu kù yóó duónnì mèè yei nSedisademmu nẹ̀ Sudaa kabe tenkẹ̀, bèè kó dimàà bo ti kèè ti bo kpéètè be to. ¹³ Kù tu kù bennénè Sammarii kùù ɔ̀u kù yóó ku mbennénè Sedisademmu. Kù anténè fèè nuofè Akabu cìtètè, kù yóó fè nhanténè Sedisademmu, kóó eítè bè ɔ̀ eítè mèè boti dibuu kékónténè di Ìnkè. ¹⁴ Ku nìtibè bèè bo nkpaá, kù bo bè útóo. Kù bo duó nkẹ̀ be dootitabè mbè pīi nke fekù be kperè. ¹⁵ Ke yè nẹ̀ be yembè yèmè Esibiti bè baa ɔ̀ori kù í dó dè nde káyíinko ku mieke nẹ̀ yíenní.

¹⁶ Sudaa kabe kóo kpààti Manansee do kùonèmu benitibè péu bèè í càkẹ̀ mùmamù, kẹ̀ be yīi mpíe nSedisademmu èi. Ke nẹ̀ yíénè meyi nhò tanné Sudaa kabe mèè mieke, kẹ̀ bè ndòori ti Yiè nKuyie nyí dó dè.

¹⁷ Manansee kó mɛdòòrimè sòmme ọ̀ dọ̀ dè kó dimàà nẹ̀ ọ̀ dọ̀ mèè yei ndemou dè wàrimu Sudaa kpààtibè ɔ̀òrimè pátiri mieke. ¹⁸ Kòo kù kẹ̀ bèè ọ̀ kùnnè okpààti cìtètè kó mupérímù bè tú mù Usaa mu mieke. Kòo birè Amə ɔ̀oté o kpàti.

*Amə naámmè Sudaa kabe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 33:21-25)*

¹⁹ Amə do yóó di tikpàti ke mɛke yebie nsipísídè nẹ̀ yèdèè ndi, kénto tikpàti ke dọ̀ yebie nyèdèè ke bo Sedisademmu. Kòo yə yetiri tu: Mesudemeti Adusi birè, Yotiba èi kou. ²⁰ Kòo dọ̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dè o cice Manansee baa do dàòmè məmómómme, ²¹ kètūnnè o cice borime weti weti kénfeu yebàkẹ̀ o cice do feu yè kẹ̀ ninku ye ìl kẹ̀, ²² kédootóo ti Yiè nKuyie nho yembè do tū nkù, ọ̀ i ntūnnè ku kó kuce.

²³ Mèmmè kòo tūmbèè cómmú ke bo ọ̀ bo nkóò kùu o cìtètè mieke. ²⁴ Kẹ̀ diheì kó benitibèè bè poté kékúu, kédúu nkòo birè Sosiasii ɔ̀oté o kpàti.

²⁵ Amə ɔ̀òrimè sòmme ọ̀ dọ̀ dè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtibè ɔ̀òrimè pátiri mieke. ²⁶ Kòo kù kẹ̀ bèè ọ̀ kùnnè o cice fǎti mieke Usaa pérímù. Kòo birè Sosiasii ɔ̀oté tikpàti.

22

*Sosiasii naámmè Sudaa kabe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 34:1-2)*

¹ Sosiasii do yóó di tikpàti ke mɛke yebie nyèni ndi kénto tikpàti ke dọ̀ yebie nsipísítàati nẹ̀ dimáà, ke bo Sedisademmu kòo yə yetiri tu Sedida Adaya birè Bosikati èi kou. ² Kòo ndòori ti Yiè nKuyie ndó dè, ọ̀ do túnne o yaàri Dafiti borime mme weti weti, ọ̀ í nyóu mèmamè.

*Sosiasii pètémè Kuyie nkuú pátiri ku cìtètè mieke
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 34:8-18)*

³ Sosiasii do bo o kpàti benni tepítè nẹ̀ diniínni mieke nke kètɔ̀ nho kóo pátíwààti Safāā Asadia birè, Mesudammu yaàbirè, ke dọ̀ bèè kote ti Yiè nKuyie ncìtètè, ⁴ kénáké ikuú niùti dièwè Idikiya kóo ya timátí pèiti bè tǎnì ti ti Yiè nKuyie ncìtètè kpéí, mbèè tẹ̀ bàà kẹ̀ bè ti cuó ti màmè, ⁵ kẹ̀ ti tǔoté kédúu mbèè baké ti Yiè nKuyie ncìtètè tǔntimù kó mutǎmmù, kẹ̀ bèè yietí bèè pī mmutǎmmù ku cìtètè mieke ke tūnni dèè càkẹ̀. ⁶ Bedabeesùàbè, nẹ̀ bèè ni mumarimù, nẹ̀ bemaribè, ke donnè ideí nẹ̀ yetádièyè kètūnténè Kuyie ncìtètè. ⁷ Kẹ̀ bèè dọ̀ duó mbè bá mbékú ke tú bèè nàkẹ̀ bèè ti pīrínè mèè boti mutǎmmù, ke yè bè pīrímè kẹ̀ dè wennnimu.

⁸ Ké ikuṣ niùtì dièwè Idikiya náké opátíwààtì Safāā ò pètémè ti Yiè nKuyie nkuṣ pátírì ku cìtètè mieke, ké di nhò duṣ nkòo kaà. ⁹ Ò kaà mmemme kédeé kékote kénáké okpààtì ke dō: Tínti ná kó betōmbè ti tūótémku tímátì péítì ke duṣ mbèè nì ti Yiè nKuyie ncìtètè kó mutōmmú.

¹⁰ Kòo náké okpààtì ke dō: Ikuṣ niùtì Idikiya weè n duṣ ndipátírì mari, ké di nhò kaa.

Osiasi beémme onitipòkù wèè náá nKuyie mpāānāahtì
(Wénté 2 Bekpàatibè tōmmú 34:19-28)

¹¹ Okpààtì kèè memme Kuyie nkuṣ bè ò kaa nyì kékètè o yààtì, ¹² kénáké ikuṣ niùtì Idikiya nè Safāā bire Ayikammu nè Miseen bire Akibāā nè opátíwààtì Safāā nè okpààtì kóo tūnti Asaya ke dō: ¹³ Kōtenè kébeé nti Yiè nKuyie n kpéí nnè benitibè kpéí, Sudaa boti kumṣu kpéí nkéyà dipátírì bè mè mpètè di tò tì! Ti Yiè nKuyie mmieke ti yè mediè mmè ti yembè í yie mmèè kpéí nke tūnne dipátírì dii ntò tì, bè í yie nke dō di yè mmú.

¹⁴ Memme ikuṣ niùtì Idikiya nè Ayikammu nè Akibāā nè Safāā nè Asaya bè kōtemè onitipòkù Udida borè wèè náá nKuyie mpāānāahtì. Kòo dōu yètìrì tu Sadummu Tikifa bire, Adasi yaabire kòo bàa ikuṣ yààtì. De kóo nitipòkù do bo Sedisademmu nwe, dicēkari bè tu di: Dihei pānnì kè bèè ò náké bè tò tì. ¹⁵ Kòo bè tēñné ke dō: Kōtenè kénáké onitì wèè di tōnni m borè ke dō: Ti Yiè nKuyie nwe ¹⁶ Sudaa kōbe kóo kpààtì kaa ndiì pátírì náá mmèè yei nkpéí mè yóó bótè Sedisademmu nte ò nōtibè. ¹⁷ Bè kù bōntóo mēè kpéí nke tuò ntihiúnti yebókè kè be dōòrimè íinko ku mieke. Deè te kè ku mieke yè di nheì, ke í yóó bonke. ¹⁸ Dí náké Sudaa kōbe kóo kpààtì wèè di tōnni kè di bo beé nti Yiè nKuyie nyIsidayecribe tū nkù ke tú ò kèè tii náahtì yóó dōōmu. ¹⁹ Ò nè mè nti kèè mè kòo yèmmè cààrè, kòo kékūnne omáà. Kù náké ti di nheì kpéí nnè di yembè kpéí. Meyei ndiemè mèè yóó bè tūàkeni kè be tenkēè náá Kuyie ncōō kè. Ò mè nkérìimè o yààtì ke kōmmú ku iikè kù tu kù kèèmu. ²⁰ Nè de kpéí nkù tu kù bo ò òmpūnne o yembè borè bàmmuù, o nōñfè báá yà meyei nkù yóó bōnténimè Sedisademmu. Memme kè bèè kote ke ti nhò náké.

23

Okpààtì Sosiasi kaàmmè benitibè Kuyie nkuṣ pátírì
(Wénté 2 Bekpàatibè tōmmú 34:29-32)

¹ Kòo kpààtì tí nSudaa naàmunkù kó bekótibè, nè Sedisademmu èi kōbe, ² kékote ti Yiè nKuyie ncìtètè ke neínè Sudaa èi kōbe nè Sedisademmu èi kōbe bemṣu, ikuṣ niùbè nè ti Yiè nKuyie mpāānāahtì náamibè nè benitidiebè nè cēnkoo kōbe, benitibè bemṣu. Kòo bè kaa nyikuṣ pátírì bè pètè di ti Yiè nKuyie ncìtètè mieke dimṣu. ³ Kòò nkpaá cómmú diwūstōnni ínkè, kédōūnnè ti Yiè nKuyie ndinùù dii tu bè ntù be Yiè nKuyie kényie nku tannò nè ku kuṣ nè ku tié nè be yèmmè memṣu, kéndōori tii kó dimàà wāri ikuṣ pátírì mieke ti yè mmú. Kè benitibè bemṣu dō: Ti yiemmu ke bo ntaunnè Kuyie.

Bè wētè ke tūntemè Kuyie mbáammú Sudaa tenkè
(Wénté 2 Bekpàatibè tōmmú 34:3-5)

⁴ Kòo kpààtì náké ikuṣ niùtì dièwè Idikiya nè bèè ò tūnkò nè bèè bàa ti Yiè nKuyie ncìtètè ke dō bèè denne tinenti bè do pīñné ti dibōō Baadi nè Asedaa nè diyie nè otānkù nè siwāā de tōmmú ti Yiè nKuyie ncìtètè mieke. Kè bèè dè denne Sedisademmu ké dè tūò nSetināo biriku, kété de tápéi nkékōtenè Betēēdi. ⁵ Kè bèè beti bèè do nì ibōōkuṣ Sudaa kpààtìbè do ānnè bè kè bè ntùò ntihiúnti yetārè yèè bo Sudaa tempē mmieke nè yehakè yèè tōkénè Sedisademmu nè bèè do tuò ndibōō Baadi nè otānkù nè siwāā simṣu boti tihúnti. ⁶ Kè bèè uutē Asedaa tedōu ti Yiè nKuyie ncìtètè mieke, kédenne Sedisademmu, kékōtenè Setināo kubiriku kè kù tuò nkè kùu náá mmutápéi nkè bèè mù útóo ifōtì mieke. ⁷ Kè bèè puo nyetuo bè do maá yè kētannè benitipòbè bè do soó mbè kēnkōrì ke bè dōūnnè be kó ikuṣ yèmmè. Nè benitipòbè do 55 nkārì dè ke duòkù tiyààtì bè 5 nhà ti ke dōūnnè tebōōtenkaanitè Asedaa.

⁸ Kè Soasii duṣ nkè bèè yūnì ikuṣ niùbè Sudaa tenkè kemṣu mieke kè bèè sīnkūnne yetārè bè do tuò nyèè ínkè tihúnti kékētè Kebaa kēntò kētuōkenè Berisebaa yèè bo dibōrì bè do tú di dihei yiè nSosuwee kó dibōrì borè. Kè bèè puo nyeteyè yèè bo a bo ntatoomè dihei kó dibōrì kubakù cānkù. ⁹ Ikuṣ niùbè bèè do tuò ntihiúnti yebōōwūstōrè ínkè bè í ndò mbè bo na kékote ti Yiè nKuyie nkó diwūstōnni borè Sedisademmu. Bè né bo na kēwēnnénè be kōbe tōbè kécááké pēè wèè í kōōrēnè mutie mùu muuti.

¹⁰ Kè bèè sīnkūnne ditōnni dii bo Benni-Inōmmu Biriku bè tu di Tofeti, bè do 5 ntùò ndiì ínkè ibí, kòo mōu tēñke báá tuò ndenitidabire yoo denitipobire dibōō Madaki. ¹¹ Kè bèè kuṣ sisēi Sudaa kpàatibè do duṣ nsi kè bè bo ndōūnnè diyie kè si mbo ti Yiè nKuyie ncìtètè kó dibōrì také, ke tōkénè tekpàaticìtètè kóo kótì Medanni-Medeki cìtètè. O cìtètè do tōkénè bè do maá kùu dieku nku kékpeénne Kuyie ncìtètè, kētuu nnè sinaasēi bè do pā sì kè bè bo ndōūnnè diyie. ¹² Kòo puo

nyebəwūstàrè Sudaa kpààtibè do maá yè Aasi kó kudànkù ìnkè nè Manansee do maá yè ti Yiè nKuyie ncîètè kó dedànnè dèdè mieke, kòo yè pànte kédéité kéútoó yè tǎá nSetinǎo biriku mieke. ¹³ Kòo cǎke yebəwūstàrè Sodomǎo do maá yè Sedisadɛmmu kó yetàrè odifé tǎri bakù cǎnku Sidoniibe bəoyeiri Asitaditee kpéi nnè Məabiibe bəoyeiri Kemǎosi kpéi nnè Aməoniibe bəoyeiri Midikəmmu kpéi nkòo yè sɪnkùnne yemǎu, ¹⁴ képuǎ nyebəwūstàrè bè do fiíkú yè kéu itedéi kètóni bécírìbè kǔǔ képie ndè do bo yèè borè.

*Isidayeeribe wète ke tǔntemè mubáammu
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 34:6-7)*

¹⁵ Kè Sosiasii puǎ nNebati biré Sedoboammu do maá dii wūstǎnni Betɛedi kó ditǎnni borè kètanné Isidayeeribe mɛyɛi mmieke. Kòo di puǎ kécúu nditǎnni nè kutédóú, demǎu kè dɛɛ náá mmutǎá.

¹⁶ Mɛmmɛ o wɛntémè kéyá ifstí ìi do bo deborè ditǎri ìnkè kɛts nkè bèè kúténí be kǔǔ kòò yè cǎu ndiwūstǎnni ìnkè, kè di sɪnkùnne kéndǎnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákéme ku pǎānǎǎnti náǎntò kòo ti béi, Sedoboammu dɛke dii mǎnni diwūstǎnni ìnkè dibanni yiè. Ò dɛ mbo kéwénté kéyá Kuyie mpǎānǎǎnti náǎntò wèè do náké dɛ kó tipǎānǎǎnti o fstí. ¹⁷ Kè Sosiasii beke ke dǎ: Difǎtitǎri dii we nkó kufǎti kperi ndi?

Kè dihei yembèè ò tǎrínè ke dǎ: Kuyie mpǎānǎǎnti náǎntò wèè do iténí Sudaa tenké kékətení kénáké a mɛ mbo ke dǎori ti yiè, nho fǎtitǎri ndi.

¹⁸ Kè Sosiasii dǎ: Yóunè dɛ kó kufǎti, di báá kù kǎáké! Mɛmmɛ kè bèè yóu o kǔǔ òmǎu í nyè kǔtè, kéyóunè múnke Kuyie mpǎānǎǎnti náǎntò wèè do yènni Sammarii tenké o kpeye.

¹⁹ Kè Sosiasii múnke puǎ nyebəwūtoó bè do maá yè Sammarii ekè mieke Isidayeeribe kpààtibè do maá yè kéii ti Yiè nKuyie mmieke. Kòo yè puǎ mpǎíi ò puǎ mmè boti Betɛedi kpeye. ²⁰ Kòo pǐmmú bebəoyembè bèè dè bo ké bè fié be bəwūstàrè ìnkè, kécúunnè yɛnitikǔǔ dɛ kó yewūstàrè ìnkè.

Ò mɛ nyí kédeè kéwète Sedisadɛmmu.

*Sosiasii duǎmmè kè bèè baa ndiyentɛbanni
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 35:1, 18-19)*

²¹ Dɛ kó difǎnkúò kòo kpààti Sosiasii náké bənìtibè ke dǎ: Baǎnnè diyentɛbanni kédéúkunnè ti Yiè nKuyie nyètiri, kɛntǔ ntii wǎri ku kuǎ pátiri mieke. ²² Nè bebaatíbè kó dimǎnni, kɛntǎ kɛtuokenní bekpààtibè kó dimǎnni Isidayeeribe nè Sudaa kəbe, bè do í baa ndiyentɛbanni mɛboti. ²³ Okpààti Sosiasii kpàti benni tepúttè nè diniinni ndi bè wète kébaammè diyentɛbanni mɛboti Sedisadɛmmu ke bo déúkunnè ti Yiè nKuyie nyètiri.

*Sosiasii kpàti mǎnku
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 35:20-27. 36:1)*

²⁴ Kè Sosiasii paa mpǎíi Sudaa tenké kemǎu mieke nè Sedisadɛmmu òmǎu mieke bèè yu bécírìbè nè bèè bouri tinùbooti, nè bèè fiíkú bécírìbè, nè sibəotenkaanii, nè isǎke ìi kó dimàà do dǎori Sudaa tenké, nè Sedisadɛmmu omǎu mieke. Sosiasii do tǔnnè ikuǎ nùti Idikiya do pètè ti Yiè nKuyie nkuǎ pátiri di ku cǐtè mieke di yè mmú mmu, kékǎúté dɛndɛ kó dimàà pǎíi.

²⁵ Bekpààtibè bèè do ò niiténè kédí tikpàti nè bèè ò tǔnneni òmǎu do í bo wèè ò dǎnnè, wèè duǎ nhomǎá Kuyie nnè o yèmmè mɛmǎu nè o wɛrímú mumǎu, kéndǎori ti Yiè nKuyie ndo duǎ nyii kuǎ Mɔyiisi kòò i wǎri i yè mmú.

²⁶ Bá nè mɛmmɛ kè Kuyie mmieke nkpaá pèi Sudaa kəbe be kóo kpààti Manansee, wèè do cǎàrè ti Yiè nKuyie nkè ku mieke bè yè bá kè í nyie nkè bo do. ²⁷ Mɛmmɛ kè ti Yiè nKuyie mbè náké ke dǎ: M bo kèi nSudaa kəbe m borè, n kèi mmè boti Isidayeeribe. N yóo dootóomu Sedisadɛmmu dihei n tǎātè di, nè n cǐtè n do béi nkè dǎ n yètiri yó mbo tɛè mieke.

²⁸ Sosiasii dǎorimè sǎmmɛ ò dǎò dɛ kó dimàà dɛ wǎrimu Sudaa kpààtibè dǎorimè pátiri mieke. ²⁹ O kó tikpàti mieke nkè Esibiti kóo kpààti Nekoo kǎrimè ke bo tee nhAsidii kóo kpààti mudoò kukó nhEfadati borè. Kè Sosiasii ò dinté, kè Nekoo ò kùu Mekidoo kó mudoò ketimú mieke. ³⁰ Kòo kó betǎmbèè ò tǔótè nè tɛkpǎrinaasǎntè Mekidoo kékonnè Sedisadɛmmu, kóò kǔnnè Sudaa kpààtibè fstí mieke. Kè dihei yembèè pǐ nYoakasi tikpàti, kóò cǎu mməkùò nkòo sǎoté o cice Sosiasii kpàti.

*Yoakasi náammè Sudaa kəbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 36:2-4)*

³¹ Yoakasi do yóo di tikpàti ke mǎke yebie nsipísidè nè yètǎati ndi kɛntǎ tikpàti ke dǎ betǎàbè bètǎati ke bo Sedisadɛmmu. O yǎ yètiri do tú Amitadi Yedimeyau biré, Dibuna èi kou. ³² Kòo

daò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè o yembè do dàd mɛ̀ botí weti weti. ³³ Mɛ̀mɛ Esibiti kóo kpààti Nekoo ò p̄r̄m̄m̄ kékpɛtínné Dibuda Amati tenkè mieke bá ò ténke í ntú Sedisadɛmmu kóo kpààti. Kóo duş nkè bɛ̀ nhò yieti dàmpóò bá dii benni timátí p̄f̄tí cidóòbè sikəupísitáati (3000), mɛ̀sə ncidóòbè sikəusitáati (300).

³⁴ Kè weè kpààti Esibiti kouu túóté Sosiasi birɛ Ediakimmu kedúş nkòo sɔ́tɛ o cice kpàti, kòo ò cɛ̀tɛ diyètiri kóo yú ke dǎ: Sosakimmu, kɛ́túóté Yoakasi kékònnɛ Esibiti kòo ke nkú. ³⁵ Kè Sosakimmu kéété o n̄itibè bá wè o w̄r̄imú mamè ò bo duşm̄m̄ timátí p̄f̄tí, nè mɛ̀sə nkè dè nsànnɛ Esibiti kóo kpààti beke dè. Kè bɛ̀ níí dè nhò duş nkòo dè duş nhokpàati Nekoo.

Sosakimmu naám̄m̄ Sudaa kabe kóo kpàati
(Wénté 2 Bekpàatibè t̄mmú 36:5-8)

³⁶ Sosakimmu do yóó di tikpàti ke m̄ake yebie nsipísidé nè yènũmmú ndi, kɛ́nto tikpàti ke dǎ yebie tɛp̄it̄ nè dimáa ke bo Sedisadɛmmu, kóo ȳs̄ yètiri tu: Sebida Pedaya birɛ Dumaa ɛ̀i kou. ³⁷ Kòo daò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè o yembè do dàd mɛ̀ botí weti weti.

24

¹ Sosakimmu kpàti mieke nkɛ Babidɔnni kóo kpàati Nebukannesaa ò domè kóó na, kòo ò b̄útɛ kè nhò b̄uş ke dǎ yebie nyɛ́t̄aati kéw̄tɛ kéyɛtɛ o kpɛti. ² Mɛ̀mɛ kè ti Yiè nKuyie nduş nkè bef̄ɛ̀bè Babidɔnni kabe nè Asidii kabe nè Moabu kabe nè Am̄oniibe, kè bɛ̀ do Sudaa kó dikpàatiyuu ke bo di dèè p̄áf̄i kéndònnɛ ti Yiè nKuyie ndo ti n̄akém̄ ku kó bet̄m̄bè ku p̄ānāahti náam̄bè kè bɛ̀ ti béi. ³ Ti Yiè nKuyie ndo duş nkè dɛndɛ kó dimáa bɛ̀ t̄uàkení ke bo bɛ̀ kei nku borè ndɛ, Manansee kó m̄eyɛi nk̄p̄éi nnè ò dàd dèè kó dimáa, ⁴ nè ò do k̄uò bɛ̀ n̄itibè kè bɛ̀ ȳí ncóú nk̄p̄íɛ nSedisadɛmmu bá bɛ̀ í cààrɛ m̄umamú, mɛ̀ do te kè ti Yiè nKuyie nyɛtɛ kù bo bɛ̀ c̄íemm̄.

⁵ Sosakimmu dàr̄im̄ s̄omm̄ ò do dàd dèè kó dimáa dè w̄r̄imú Sudaa kpàatibè dàr̄im̄ p̄átiri mieke. ⁶ Kòo kú kè bɛ̀ ò k̄unn̄ ò yembè f̄t̄i. Kòo birɛ Sosakinni sɔ́tɛ o kpàti.

⁷ Esibiti kóo kpàati ténke í nyè o ɛ̀i ke ȳé Babidɔnni kóo kpàati do fiɛ́t̄am̄ ò tenkè ò do te kè kɛ́túóté Esibiti kó kukó nk̄ɛtuakɛn̄ kukó nhEfadati.

Bè p̄r̄m̄m̄m̄ Sudaa kabe ke kònnɛ Babidɔnni
(Wénté 2 Bekpàatibè t̄mmú 36:9-10)

⁸ Sosakinni do yóó di tikpàti ke m̄ake yebie ntep̄it̄ nè yèni ndi, kɛ́nto tikpàti ke dǎ bet̄āābè bɛ́t̄aati ke bo Sedisadɛmmu. Kòo ȳs̄ yètiri tu Neusitaa Edinatāa birɛ Sedisadɛmmu ɛ̀i kou. ⁹ Kòo daò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè. Ò do t̄unn̄ ò yembè borimɛ m̄m̄ weti weti.

¹⁰ Dɛ m̄onni ndi Babidɔnni kóo kpàati Nebukannesaa domè Sedisadɛmmu kóó pi. ¹¹ Kè Nebukannesaa ò m̄m̄m̄u nk̄ɛt̄ɛn̄i k̄édo diheɛ o āāp̄āmbè pi di. ¹² Mɛ̀mɛ Sosakinni Sudaa kabe kóo kpàati yènnim̄ kék̄ɛtɛ kóo duş n̄omāā k̄énein̄ ò ȳs̄ nè ò kó bet̄ũmbè nè bɛ̀ f̄m̄mu bɛ̀ kè tu tekp̄ātic̄it̄ kó bekótibè. Kè Babidɔnni kóo kpàati bɛ̀ p̄r̄m̄m̄ k̄édo tidaati. O kpàti benni diniin̄i mieke do nkè ò bɛ̀ p̄r̄m̄m̄.

¹³ Mɛ̀mɛ ò tam̄ ti Yiè nKuyie nc̄it̄ɛ kó tinenti tim̄u t̄i do bo tɛ mieke nè tekp̄ātic̄it̄ mieke kpɛti. Kè bɛ̀ puə m̄m̄sə nkó tinenti tim̄u Isidayɛeribe kóo kpàati Sodom̄ do dàd t̄i ti Yiè nKuyie nc̄it̄ɛ kp̄éi, nkú do t̄i n̄aké ke ȳemm̄. ¹⁴ Kòo p̄r̄m̄m̄ okpàati kó bet̄ũmbè nè bɛ̀ tu benitidiebè, kè bɛ̀ m̄bo tekəup̄iit̄ (10000), k̄ép̄m̄m̄n̄ b̄emāābè nè bɛ̀ dàr̄i yɛcaukpɛt̄inyè, kè c̄énkoo kabe bɛ̀ nk̄p̄ā diheɛ. ¹⁵ Kòo t̄o Sosakinni nè ò ȳs̄ nè ò pobè nè iw̄f̄i yembè nè bɛ̀ f̄m̄mu bɛ̀ kè bɛ̀ tu tekp̄ātic̄it̄ kó bekótibè, kè bɛ̀ kònnɛ Babidɔnni. ¹⁶ Bɛ̀ kó dimáa n̄o mmudoò kè bɛ̀ m̄bo sikəup̄is̄iyek̄ (7000) b̄emāābè nè bɛ̀ dàr̄i yɛcaukpɛt̄inyè kè b̄em̄bɛ m̄bo tekəup̄it̄ (1000), k̄ép̄m̄m̄ behāāp̄āmbè yek̄m̄b̄ yembè kékònnɛ Babidɔnni.

¹⁷ Kè Babidɔnni kóo kpàati túóté Sosakinni ȳs̄ t̄āu Matanniya k̄édo okpàati kòo sɔ́tɛ Sosakinni kpàti. Kòo ò cɛ̀tɛ diyètiri kóo yu ke dǎ: Sedesia.

Sedesia naám̄m̄ Sudaa kabe kóo kpàati
(Wénté Sedemii 52:1-3 nè 2 Bekpàatibè t̄mmú 36:11-12)

¹⁸ Sedesia do yóó di tikpàti ke m̄ake yebie nsipísidé nè dimáa ndi kɛ́nto tikpàti ke dǎ yebie ntep̄it̄ nè dimáa ke bo Sedisadɛmmu. Kòo ȳs̄ yètiri tu Amitadi Sedemii birɛ Dibuna ɛ̀i kou. ¹⁹ Kòo daò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè, ò do t̄unn̄ Sosakimmu borimɛ m̄m̄ weti weti.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nkuu mieke do ȳé Sedisadɛmmu nè Sudaa kabe kè dɛndɛ kó dimáa bɛ̀ t̄uàkení, kè Kuyie mbè kei nku borè.

Kè dè mboní kè Sedesia yetɛ Babidɔnni kóo kpàati kpɛti.

25

Babidōnni kóo kpààti pīmè Sedisademmu
(*Wénté Sedemii 39:1-7. 52:3-11*)

¹ Sedesia kpàti benni diwéinní mieke do nke otànkù pínwè mieke diyìè píníni Nēbukannesaa Babidōnni kóo kpààti domè Sedisademmu mudoò nè ò āpàntīnni dimòu kécēēte Sedisademmu èi kèpénne kudookoti ké ndi pi. ² Kè dēe tuòke Sedesia kpàti benni tepíítè nè dimàà.

³ Dibenni tánkù naanwè diyìè wéinní ke sò ndikōnni deuke bá benitibè ténke í péú mudii. ⁴ Kè bēe duute kuduotí keyènké, kóo kpààti yè nè ò āpàmbè kētūnne Adaba kó kuce, dibòri kòku iduotí idé saku, kùù tòkénè okpààti pèrímù. Kè Babidōnni kòbēe fité dihei. ⁵ Kè Babidōnni kòbēe beti okpààti kóò nìnte Sedikoo biriku kóo āpàmbēe ciété kóò yóu. ⁶ Kè bēe ò pī nkékòtè nè Dibuna Babidōnni kóo kpààti borè kóò nàké be dó kóò dāòmè. ⁷ Kè Babidōnni kóo kpààti fié okpààti Sedesia bí ò nuò mmieke, kédoké Sedesia nuò nkóò bou timátí kékōnnè Babidōnni.

Bè wētè ke pīrhmúme Sedisademmu kòbe ke kōnnè Babidōnni
(*Wénté Sedemii 39:8-10. 52:12-30 nè 2 Bekpààtibè tōmmú 36:17-21*)

⁸ Babidōnni kóo kpààti Nēbukannesaa kpàti benni tepíítè nè diwéinní mieke nke Nēbusadadanni tihāpōnti tii bàa okpààti ti kóo kóti wèè tū nhokpààti, ò tūàkénimè Sedisademmu, ⁹ kédúú nké bēe cóu nti Yìe nKuyie ncíètè nè tēhāpāpncíètè nè Sedisademmu kó sicéí simòu, ke cóunnè benitidiebè kó sicéí simòu. ¹⁰ Kè Babidōnni kó behāpāpmbè bēè ciénni tihāpāpnti tii bàa okpààti ti kóo kóti kè tii può nkuduotí kùù fité Sedisademmu.

¹¹ Kè Nēbusadadanni wèe baké tihāpāpnti tii bàa okpààti, kóo pīmmú bēè nìtibè do kpaá dihei nè bēè do yè kóò tūnne nè benitibè tóbè péu kékōnnè ò cie. ¹² Ke súò mbetenkútibè máà bēè bo nkuuti nè bēè bo nhò fiiku detie mbè tu dè finyí.

¹³ Kè Babidōnni kó behāpāpmbèe bóké disoowũ kó yesānké ti Yìe nKuyie ncíètè kpēye nè ye kó yeteitiyè nè disoowũ kó kunankú diekú kùu bo ti Yìe nKuyie ncíètè kító disoowũ kékōnnè Babidōnni. ¹⁴ Kóo túóténè yesoobò bē do ò nkounè yè mutápei nnè de kó tikāpentí nè de kó yese nè de kó ihaaké nè sibúkúsi. Dēè kó dimàà cénke tú disoowũ kó tinènti bē do pīnnè ti ti Yìe nKuyie cíètè mieke mutōmmú. ¹⁵ Kuhāpāpñkú kùu baké tii bàa okpààti kè kùu túóté sissoobúkúsi nè yebò bē do méúnè yè meyíí ndēè kó dimàà cénke tú mesoò nkperè nè timátí péití kperè.

¹⁶ Sodomoo do dàòné dii soowũò ti Yìe nKuyie ncíètè kó tinènti ti cēékú do í mǎke kù mǎmè. Yesānké dieyè yèdé nè kunankú diekú nè tenaasāntè tēè kù to nè yecéétiyè. ¹⁷ De kó yesānké yèdé, dimàà kó meokumè do bo métiri bēwei ndi, bá di kè di mǎke diteitiri di yómmè kè di okumè bo métiri mèdémè nè dikéé. Bá dii tēitiri fnkè kè bē kpē mmesoò nke fité kè dè dò nyetebe bē tu yè kédénátí. Demòu kè dè wē nke tú disoowũ máà, ke me ndò nyedé.

¹⁸ Kè de kó kuhāpāpñkúu pī nyikuó nùtí diwè Sedaya nè Sofonii wèè ò pòkoo, nè betobè bètāātí bēè bàa ti Yìe nKuyie ncíètè, kè bē kpetinnè. ¹⁹ Kè kùu pīnnè bē fōnte wè kòò tu tekpààticíètè kóo kóti nè betobè mabè bēnūmmú bēè wēfnè okpààti ke bo dihei mieke. Nè wèe baké behāpāpmbè ò kóo pátíwāātí, wèe pīi mbēhāpāpmbè nè dihei kó benitibè tóbè mabè sipisikuá. ²⁰ Nēbusadadanni wèe baké Babidōnni kó tihāpāpnti wèe do bē pīrhmú kékōnnè Dībuda èi Babidōnni kóo kpààti borè. ²¹ Kòò kè mbè kùu Dībuda èi Amati tenké.

Menime Sudaa kòbe yēmè be tenké.

Kedaya naámmè kùmandáa Sudaa tenké
(*Wénté Sedemii 40:7-41:18*)

²² Kè Nēbukannesaa túóté Ayikammu yaàbire Kedadia Safanni bire kédòò kùmandáa kòò bo mbaké benitibè ò pīrhmú ke súò mbè Sudaa tenké mieke. ²³ Kè behāpāpmbè iwéi yembè mabè nè be kó tihāpāpnti kè bēe keè Babidōnni kóo kpààti dāòmè Kedadia kùmandáa kékòte ò borè Misipaa. Nte de yembè yètè: Isimayēri nè Netanniya bire nè Soananni Kadeya bire nè Kedadia Tanneumeti bire Netofaa èi kou nè Yasanniyau Maaka bire, bēè do mbe nè be kó behāpāpmbè. ²⁴ Kè Kedadia be dōunnè dinùu kè dò: Di bá nyièkú Babidōnni kòbe kè di kōmbùòti bē duò, mbonè dihei mieke ke pī mBabidōnni kóo kpààti tōmmú, di yó mbomu kè dè di naati timátí í yóò di kékénè.

²⁵ Menime otànkù oyiénwè mieke Isimayēri Netanniya bire nè Edisamaa wèè do tú tekpààticíètè kou, kényínè betobè mabè tepíítè, kè bēe kòte kèpoté Kedadia kékua, kēwēnnénè

Sudaa kɔbɛ nè Babidɔnni kɔbɛ bèè do o bonè Misipaa. ²⁶ Mɛ̀nɛ̀mɛ̀ benìtìbè bɛmɔu yɔ̀tɛ̀mè Babidɔnni kɔbɛ, kètúóté besámpóbè nè bediebè nè bèè baké bɛhāāpòmbè kè bɛɛ coké bɛmɔu kékɔtɛ Esibiti.

*Babidɔnni kóo kpààtì dɔ̀mè Sosakinni mɛ̀sàà
(Wénté Sedemii 52:31-34)*

²⁷ Bè mɛ̀ mpì nSudaa kóo kpààtì Sosakinni kékònnè Babidɔnni, kè dè mmàkɛ yɛbie nsipísitāāti nè yèyiekè, otànkù tɛpíítè nè odéríwè, diyìè sipísidé nè diyíènnì yìè kè Babidɔnni kóo kpààtì Efidi-Mɛ̀dodakii di tikpàti, kóo kuś mmesémmè kóo kpeté kóo dènnɛ dikpetíntou, ²⁸ kóo nàké tináaṣṣààti, kóo níí nkoò mbaké bɛkpààtìbè tɔ̀bè nè bɛ̀ bè do wɛ̀ nkɛ bo Babidɔnni. ²⁹ Kòo duś nkè Sosakinnii dáté tikpetínyààti, kényo nwenwe Babidɔnni kóo kpààtì borè o fòmmu mumɔu miekɛ. ³⁰ Kòo kpààtì weè nyé o kpéí nsáà, yɛwe yɛmɔu duómè, o fòmmu mumɔu miekɛ.

Bekpààtìbè tōmmú pátírì ketírì Di mpátírì tò tìi náàntì

Bekpààtìbè tōmmú pátírì ketírì nè didèrì yè wètè ke kòntè tìl nàké tìnti Sammuyeerì pátírì ketírì nè didèrì yè mièke nè bekpààtìbè pátírì diketírì nè didèrì yè mièke. Bekpààtìbè tōmmú pátè yedé mièke ke nè nàké kè dè ntukúnè Isidayeerìbè nè Kuyie mbe kó metaummè.

De kó yepátè yèè ti benkú ke dò mbá nè meyei mmèè do Isidayeerì kó dikpààtíyuu nè Sudaa kperi, Kuyie nyí yè ndinùù kù do bè dàúnnè di, ke dààrì kù bo yímè kè bè dèetè bembè ku nìtìbè bèè bo Sudaa tenkè. De kó kuce kuù tu Dafiti nè Sodomá nè Sosafati nè Esekiasi nè Sosiasi nè betabè betabè bèè do dààrì Kuyie ndómè. Be kó mēdààrìmmè mēè benkú Kuyie nkuù dómè kédàò kù do dàúnnè dii nùù ku nìtìbè

Dii pátírì ti benkú Kuyie nkuù tōmmú ketémè ku cītètè nè bè kànnemè ikuò nìùbè nè Defiibe. De kó dipátírì dii ti náá nDafiti weè do yàmè bè dòmmè kémaá Kuyie ncītètè, weè dóu nyikuò tōmmú. Kè Sodomá weè nè máá Kuyie ncītètè.

Di mpátírì náàntì dúò ke dòmmè

1. Isidayeerìbè kó iwuò 1-9
2. Sauri kó mukúù 10
3. Dafiti kó tikpàti 11-29

ISIDAYEERIBE KÓ IWUO NDUO KE DÒMMÈ

Adammu kéntò kétuwkenè Esayuu kó iyaabí

¹ Adammu weè do peitè Seti kè Setii peitè Enosi. ² Kè Enosii peitè Kenaa, kè Kenaa peitè Matadeyeeadi, kè Matadeyeeadii peitè Yederi. ³ Kè Yederii peitè Enoki, kè Enokii peitè Matusademmu, kè Matusademmu peitè Demeki, ⁴ kè Demekii peitè Nōwee kè Nōwee peitè ibí itàati: Semmu nè Kammu nè Safeti.

⁵ Kè Safetii peitè Komè nè Makoku nè Madaii nè Safāā nè Tubaadi nè Meseki nè Tidaasi. ⁶ Kè Komè peitè Asekenaa si nè Difati nè Tokadima. ⁷ Kè Safāā peitè Edisaa nè Tadisa nè Kitimmu nè Dōanimmu.

⁸ Kè Kammu peitè Kuusi nè Misidaimmu nè Puti nè Kannahāā. ⁹ Kè Kuusi peitè Sebaa nè Afidaa nè Sabuta nè Dakima nè Sabutekaa. Kè Dakima kó ibí ntú: Saba nè Dedanni. ¹⁰ Kè Kuusi yíé képeitè Nemudodi, weè do tú okpàriteu ketiwè ketenkè ìnkè. ¹¹ Misidaimmu, weè do tú Dudimmu kòbè nè Anamimmu kòbè nè Deabu kòbè nè Nafutuyimmu kòbè, be yààrì. ¹² Patidoosi nè Kasiduimmu nè Kafutòò, beè do tú Fidisitēēbe yààrìbè. ¹³ Kè Kannahāā peitè o kóo po Posidonni nè Eti. ¹⁴ Kannahāā weè do tú Sebusiibe nè Amōriibe nè Kidikasiibe ¹⁵ nè Efiibe nè Adikiibe nè Sidoniibe, ¹⁶ nè Adifadiibe nè Semadiibe nè Amatiibe be yààrì.

¹⁷ Kè Semmu kó ibí ntú Edammu nè Asuu nè Adipakisadi nè Dudi nè Aramu nè Uusi nè Udi nè Ketee nè Meseki. ¹⁸ Kè Adipakisadii peitè Sedaa, kè Sedaa peitè Ebee. ¹⁹ Kè Ebee peitè ibí idéi. O kóo po yètìrì do tú Meyatimè. Nè be kó tináànti Pedeki, ke yé de kó dimōnni ndi benitibè yàtemè. Kóo nantè yètìrì ntú Yokitanni. ²⁰ Kè Yokitannii peitè Adimōdadi nè Sedefu nè Asadimafeti nè Yedaki, ²¹ nè Adodammu nè Usadi nè Diida, ²² nè Ebaadi nè Abimmayeeadi nè Sebaa, ²³ nè Ofidi nè Afidaa nè Yobabu. Yokitanni bí nyi memme.

²⁴ Kè Semmu peitè Adipakisadi, kè Adipakisadii peitè Seda. ²⁵ Kè Sedaa peitè Ebēēdi, kè Ebēēdii peitè Pedeki, kè Pedekii peitè Deu. ²⁶ Kè Deuu peitè Seduku, kè Sedukuu peitè Naōō, kè Naōō peitè Teda, ²⁷ kè Teda peitè Abarammu. Kè dè mboni kè Kuyie nhò yu ke dō Abarammu.

²⁸ Kè Abarammu peitè Isaki nè Isimayeerì. ²⁹ Nte Abarammu yaabí yètè. Kè Isimayeerì peitè Nebayōti o kóo po, nè Kedaā nè Adeberi nè Mibisammu, ³⁰ nè Misemaa nè Duma nè Masa nè Adadi nè Temaa, ³¹ nè Yetudi nè Nafisi nè Kedimaa. Isimayeerì bí nyi memme.

³² Kè Ketudaa, Abarammu do yíé kētúótè wèè nitipòkù kòo ò peitè Simidanni nè Yokisanni nè Medanni nè Mandiyāā nè Isebaki nè Suaa. Kè Yokisannii peitè Sebaa nè Dedanni.

³³ Kè Mandiyāā peitè Efaa nè Efee nè Enoki nè Abidaa nè Edidaa, Ketudaa bí nyi nè o yaabí.

³⁴ Kè Abarammu bire Isakii peitè Esayuu nè Isidayeerì. ³⁵ Kè Esayuu peitè Edifasi nè Deuyeeadi nè Yeusi nè Yaedammu nè Kodaā, ³⁶ kè Edifasii peitè Temaa nè Omaadi nè Sefi nè Katammu nè Kenasi nè Timuna nè Amadeki. ³⁷ Kè Deuyeeadii peitè Naati nè Seda nè Samaa nè Misaa. ³⁸ Kè Seii kó ibí ntú: Dotanni nè Sobadi nè Sibeōō nè Ana nè Disōō nè Esee nè Disāā. ³⁹ Kè Dotāā peitè Ōdi nè Omammu. Kè Dotāā tāū yètìrì ntú Timuna, ⁴⁰ kè Sobadi peitè Adiyanni

Manati nè Ebaadi Sefi nè Onammu kè Sibeṣṣ peité Aya nè Ana. ⁴¹ Kè Ana peité Disṣ. Kè Disṣ peité Amidanni nè Esibanni nè Itidanni nè Kedanni. ⁴² Kè Eṣe peité Bideanni nè Safāa nè Yakāa, kè Disāa peité Usi nè Adanni.

*Edammu ei kó bekpààtìbè
(Wénté Tenketé 36:31-43)*

⁴³⁻⁵⁰ Nte bekpààtìbè bèè do di tikpàti Edammu ei kéfeí mbetabè kè Isidayeriibe mu nyí mǎke okpàati. Dinabaa ei kou Beṣṣ bire Bedaa weè do baké Edammu kékú kè Bosedaa ei kou Sedaa bire Yobabuu cǝuté tikpàti, kékú, kè Temanni ei kou Usammu túóté tikpàti, kékú kè Afti ei kou Bedadi bire Adadii di tikpàti, weè do dokénè Mandiyāa ei kabè Maabu ei, ké bè na. Ò ku dii mǎnni kè Masedekaa ei kou Sammudaa di tikpàti kékú. Kè Sauri weè do bo Deoboti ei kó kukó mboré kòo di tikpàti. Ò ku dii mǎnni kè Akibṣṣ bire Baadi-Ananni sǝuté tikpàti. Ò ku dii mǎnni kè Pauu ei kou Adadi cǝuté tikpàti kémpo Masabu bire Matededí kó debire Metebeyeedi.

⁵¹ Okpàati Adadii ku dii mǎnni kè Edammu naàmǔnkú kó bekótìbè bèè mbaké. Nte be yètè: Timuna nè Adifa nè Yeteti ⁵² nè Odibamaa nè Edaa nè Pinṣṣ ⁵³ nè Kenasi nè Temaa nè Mibisaa ⁵⁴ nè Makidiyeedi nè Idammu bèè do tú Edammu naàmǔnti kó bekótìbè kè baké.

2

Sakabu bire Sudaa yaabi

¹ Nte Sakabu bè do yu wè ke tú Isidayeri o bí yètè: Dubenni nè Simmeṣṣ nè Defi nè Sudaa nè Isakaa nè Sabunṣṣ, ² nè Danni nè Sosefu nè Bensamee nè Nefutadii nè Kati nè Asee.

³ Kè Sudaa puoke Kannahāa ei kóo sapāa Suaa, kóo ò peité inítidabí itāati: Ee nè Onanni nè Seda. E di weè do tú Mpo, kédǝ ti Yiè nKuyie nyí dǝ dé kúu ò kúu. ⁴ Kè dè mboni kè Sudaa kóo dapáa mpókú Tamaa ò peité inítidabí tǝi idéi, kè bè mbé yu kè tú Pedesi nè Seda. O bí imǔu kè ìi wǝnné kǝmbo inítidabí inǔmmú. ⁵ Kè Pedesi kó ibí ntú Etisidonni nè Amudi. ⁶ Kè Sedaa peité Simudi nè Etanni nè Emanni nè Kadikṣṣ di Dada kè bè mbo inítidabí inǔmmú. ⁷ Kè Kadimii peité Akaa* weè do te kè Kuyie mmiekee do Isidayeriibe, ke yé ò do sǝnnemè Kuyie nyè mbá túóté dè kǝtieke. ⁸ Kè Etannii peité Asadia, ⁹ kè Etisidonni peité Yedameyeedi nè Dammu nè Kadebu, kóo yètiri tǝri ntú Kedubaii.

¹⁰ Kè Dammuu peité Amminnadabu kè Amminnadabuu peité Nasṣ weè do tú Sudaa naàmǔnkú kóo kóti. ¹¹ Kè Nasṣ peité Sadima kè Sadimaa peité Boasi, ¹² kè Boasii peité Obedi, kè Obedii peité Sese, ¹³ kè Sese peité ibí iyiekè. Kóo kóo po ntú Ediabii kóo nante Abinnadabu kè Aminnadabuu nante Simmea, ¹⁴ kè Samaa nante Netanneyeedi, kè Netanneyeedii nante Dadaii. ¹⁵ Kóo mǝ ntó nante Osemmu, kóo nante Dafiti, ¹⁶ kè be tabè ntú Seduya nè Abikayeedi, kè Seduyaa peité Abikaii nè Soabu nè Asayeedi kè bèe wǝnné bètāati. ¹⁷ Kè Abikayeedii peité denitidabire kè bèe dǝ yu kè dǝ Amasa o cice do tú Yetee Isimayeri wuu kou.

¹⁸ Kè Esidonni bire Kadebu pokú Asuba peité ibí inàa kè denitipobire yètiri ntú Yediyoti nè inítidabí itāati Yesee nè Sobabu nè Adidonni. ¹⁹ Asuba ku dii mǎnni kè Kadebuu puoke Efadati kè Efadatii peité Uuri. ²⁰ Kè Uuri peité Udi kè Udii peité Besadedi.

²¹ Etisidonni mǎke dii mǎnni yebie nsipisikuṣ, képuoke Kadaadi cice Makidi kóo sapāa nkòo ò peité Sekubu. ²² Kè Sekubuu peité Yaii weè do tieke yehékè sipísidè nè yètāati Kadaadi tempǝ mmieke. ²³ Kesuu ei nè Adamu ei kè ye kpàatibèe fiete Yaii kǝtieke yehékè nè Kenati eidiè, nè yehékè yèè yè tǝkénè yemou kè yèe wǝnné yehékè sipísikuṣ. Bèè do bo ye mieke bǝmou bè do tú Kadaadi cice Makiidi yaabi nyí. ²⁴ Etisidonni weè do po Abiya kékú kè Kadebuu duónè ò pokú tǝu Efadata kóo ò peité denitidabire, kè bèe dǝ yu kè dǝ Asuu, weè do keté Tekoa ei.

²⁵ Kè Etisidonni kóo po Yedameyeedi pié ibí péu kè Dammu ntú o kóo po kénante Buna, kè Buna nante Odeni, kè Odenii nante Osemmu, kè Osemmuu nante Aiya. ²⁶ Kè Yedameyeedi puoke onitipókú tǝu Atada kóo ò peité Onammu. ²⁷ Kè Yedameyeedi kóo po peité Masasi nè Yaminni nè Ekee. ²⁸ Kè Onammu peité Sammai nè Yada. Kè Sammai peité Nadabu nè Abisuu. ²⁹ Kè Abisuu puoke Abiyaii kóo ò peité Abanni nè Mǝdidi. ³⁰ Kè Nadabuu peité Sededi nè Apayimmu, kè Sededii kú bá ò í mǝtǝ debire. ³¹ Kè Apayimmu peité Iseii, kè Iseii peité Sesāa, kè Sesāa peité Adaii. ³² Kè Sammai nante Yada peité Yetee nè Sonnatāa, kè Yetee kú bá ò í mǝtǝ debire. ³³ Kè Sonnatāa peité Pedeti nè Sasa. Yedameyeedi yaabi nyí memme.

³⁴ Sesāa í mpeité inítidabí, képeité inítipobí mǎa, kǝmmǝke o tǝnti Esibiti ei kou mǝu kè bè ò yu kè tú Yada, ³⁵ kóo ò duṣ nho kóo sapāa mmǝu kóo ò puoke kóo peité denitidabire, kè bèe dǝ yu kè dǝ Ataii. ³⁶ Kè Ataii peité Natāa, kè Natāa peité Sabadi. ³⁷ Kè Sabadi peité Efudadi, kè Efudadii peité Obedi. ³⁸ Kè Obedii peité Yeu, kè Yeuu peité Asadia. ³⁹ Kè Asadia peité Edesi, kè Edesii peité Edasaa. ⁴⁰ Kè Edasaa peité Sisimaii, kè Sisimaii peité Sadummu. ⁴¹ Kè Sadummuu peité Yekammia, kè Yekammia peité Edisamaa.

⁴² Kè Kadebúu peité o kóo po Mesa kòo nante Yedameyɛɛdi, kè Mesaa peité Sifi nè Madesa, kè Madesaa peité Ebunɔ. ⁴³ Kè Ebunɔ peité Kodaa nè Tapua nè Dekemmu nè Sema. ⁴⁴ Kè Sema peité Daammu, kè Daammu peité Yodikoammu, kè Dekemmu peité Sammai. ⁴⁵ Kè Sammai peité Maɔɔ, kè Maɔɔ peité Beti-Sudi. ⁴⁶ Kè Kadebúu puokɛ onitipòkù tɔ̀u kè bè ò yu kɛ tú Efaa, kòo ò peité Anaa nè Mɔsa nè Kasesi. Kè Adaa peité denitidabirɛ kè dɛ yu kɛ dɔ Kasesi. ⁴⁷ Kè Yadaa peité Dekemmu nè Yotammu nè Kesāā nè Pedeti nè Efaa nè Saafu. ⁴⁸ Kè Kadebúu yíé képuokɛ onitipòkù tɔ̀u, kòo yètiri tu Maaka, kòo peité Sebɛɛ nè Tidana. ⁴⁹ Kè dɛ m boní kòo yíé képeité Saafu, kè Saafu peité Madimana nè Sefaa, kè Sefaa peité Makibena, kè Makibenaa peité Kibea. Bɛ kó dí fɔ̀nkúò kè Kadebúu yíé képeité denitipobirɛ kè dɛ yu kɛ dɔ Akisaa.

⁵⁰ Ntɛ Kadebu yaabí kó yeyètɛ: O pokù Efadata kóo po do tú Uuri, kòo nante Sobadi, wèè do keté Kidiya-Yeadimmu kó diheɪ, bɛ yɔ̀fũ̀ bɛ do bo bètáati ndi. ⁵¹ Sadima wèè do keté Betideemmu ɛɪ. Kè Adeɬuu keté Beti Kedɛɛ ɛɪ. ⁵² Kè Sobadi keté Kidiya-Yeadimmu ɛɪ. Kè Sobadi yaabí mbo Adowɛɛ nè Menuɔti kobe ɛɪ kó dikéè. ⁵³ Bɛ kó tinaàmùnti do tú Iditiibe nè Putiibe nè Sumatiibe nè Misedaaiibe bèè do bo Sodaa ɛɪ nè Esitaadi kperi yɛ miekɛ.

⁵⁴ Sadima yaabí do tú Betideemmu ɛɪ kobe nè Netofaa ɛɪ kobe nè Adidoti-Beti-Yoabu ɛɪ kobe nè Manaati ɛɪ kobe kó dikéè nè Sodaa ɛɪ kobe, ⁵⁵ kéyíénè bèè yé yépatɛ bɛ kó tinaàmùnti. Bèè do tú Yabesi ɛɪ kobe bèè do tú Tidatiibe nè Simatiibe nè Sukatiibe nè bè tu bè Keniibe Amati kó kuwu nkobe, bèè pié Dekabiibe.

3

Dafiti bí kó yeyètɛ

¹ Ntɛ Dafiti kó initidabí ò peité i Ebunɔ i kó yeyètɛ: Amunɔ wèè do tú Mpo, kòo yɔ̀ tú Ainɔammu Sisedɛɛdi ɛɪ kou. Kòo dɛrɪ ntú Danniyeɛdi, kòo yɔ̀ tú Abikayɛdi, Kadimɛɛdi ɛɪ kou. ² Kòo tãánwɛ ntú Abusadammu Kesuu ɛɪ kóo kpáati Tadimaii kóo sapàà Maaka ò peité wè. Kè onaanwɛ ntú Adonniya, kòo yɔ̀ yètiri tu Akiti. ³ Kòo nummuwè ntú Sefatia, kòo yɔ̀ yètiri tu Abitadi. Kòo kuɔnwɛ ntú Itediammu, kòo yɔ̀ tú Ekidaa. ⁴ Dafiti tɔ̀ dii mɔ̀nni tikpàti kɛmbo Ebunɔ yebie nyèyiekɛ nè dikéè. Dii mɔ̀nni ndi ò piémè dɛ kó initidabí ikuò. Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Dafiti ntɔ̀ tikpàti kékate Sedisadammu kɛ dɔ yebie sipísitãati nè yètãati. ⁵ Ò dɛ mbo, kòo pokù Batisebaa Amiyɛdi kóo sapàà nhò peité initidabí inàà: Simaa nè Sobabu nè Natãā nè Sadomɔ. ⁶⁻⁸ Kè Dafitii yíé képeité ibí tɛi iwei: Ibaa nè Edisua nè Edifedee nè Nɔka nè Nefeki nè Yafia nè Edisamaa nè Ediada nè Edifedee. Kè bɛ tãũ ntú Tamaa, ⁹ kè né mbúúti initidabí o pobɛ tobè ò pié i.

¹⁰ Ntɛ Sadomɔ bí nè o yaabí: Wèè do peité Odoboammu kè Odoboammu peité Abiya, kè Abiyaa peité Asaa, kè Asaa peité Sosafati. ¹¹ Kè Sosafatii peité Yodammu kè Yodammu peité Aasia, kè Aasia peité Soasi, ¹² kè Soasii peité Amasia, kè Amasia peité Asadia, kè Asadia peité Yotammu. ¹³ Kè Yotammu peité Aasi, kè Aasii peité Esekiasii, kè Esekiasii peité Manansee, kè Manansee peité Amɔ, ¹⁴ kè Amɔ peité Sosiasii. ¹⁵ Kè Sosiasii kóo po ntú Yoananni, kòo nante Sosakimmu, kè Sosakimmu nante Sedesiasii, kè Sedesiasii nante Sadummu, ¹⁶ kè Sosakimmu peité Yekonniasi nè Sedesiasii.

¹⁷ Yekonniasi bè do pí n wè kékònnè Babidɔnni o kó ibí do tú Seditieri ¹⁸ nè Madikidammu nè Pedaya nè Sennasaa nè Yekammia nè Osama nè Nedabia. ¹⁹ Kè Pedaya kó ibí ntú Sodobabɛɛdi nè Simmɛii, kè Sodobabɛɛdi peité ibí idéi: Mɛsudammu nè Ananniya nè denitipobirɛ Sedomiti, ²⁰ kéyíénè initidabí inùmmù Asuba nè Oɛdi nè Bedekia nè Asadia nè Yusuba Esedi.

²¹ Kè Ananniya peité ibí idéi: Pedatia nè Yesaya, kè Yesayaa peité Defaya, kè Defayaa peité Adinanni, kè Adinannii peité Abudiasii, kè Abudiasii peité Sekanniya. ²² Kè Sekanniya peité ibí ikuò: Semmayaa nè Atuuusi nè Ikadi nè Badia nè Neadia nè Safati. ²³ Kè Neadia peité ibí itãati Edioyennaii nè Isikia nè Asidikammu. ²⁴ Edioyennaii do peité initidabí iyiekɛ ndi. Odafia nè Ediasibu nè Pedaya nè Akubu nè Yoananni nè Dedaya nè Ananni.

4

Sudaa bí nè o yaabí

¹ Sudaa peité ò bí do tú: Pedesi nè Etisibonni nè Kadimii nè Uuri nè Sobadi. ² Kè Sobadii peité Deayaa kè Deayaa peité Yaati kè Yaatii peité Aummali nè Daadu bèè do tú Sodaa naàmùnkù kobe kó beyàaribɛ.

³⁻⁴ Efadata kóo po do tú Uuri, wèè keté Betideemmu ɛɪ képié initidabí: Etammu nè Sisedɛɛdi nè Isema nè Idibasi nè denitipobirɛ Asedepɔnni, kéyíé képeité Pennuyɛdi wèè keté Kedɔari ɛɪ, kéyíé képeité Esɛ wèè keté Usaa ɛɪ.

⁵ Asuu weè keté Tekoa èi kǝmpo benitipòbè bèdébè Edaa nè Naada. ⁶ Kǝ Naada peité initidabí inàà Ausammu nè Efee kǝ Efee nante Teminni kǝ Teminni nante Aasitadi. Naadaa kó ibí nyi memme. ⁷ Kǝ Edaa peité ibí itàati Sedeti nè Soaa nè Etina.

⁸ Kǝ Kotii peité Anubi nè Sobeba weè do tú Adummu Adadeyeedi bire naàmunkù kǝbe yààri.

⁹ Yabesi do tú oniti nwe bè bús wè kǝ dǝ pǝtǝ o tebií. O yǝ do ò pǝi kǝfǝtǝ medie mme kǝ deè nte kòo ò yu ke dǝ Yabesi.

¹⁰ Weè do bàntǝ Kuyie nke dǝ: Kuyie nyIsidayeeribe tǝ nkù á m pǝ mesàà, n yie m mǝke dǝ, nni nkǝnkǝ meyei nnè mefǝtǝmǝ memǝu. Kǝ Kuyie nhò duǝ nhò kù mǝo dǝ. ¹¹ Suaa kóo kóti Kedubu weè peité Meii, kǝ Meii peité Esitǝ. ¹² Kǝ Esitǝ mbo Beti-Dafaa kǝpeité Paseāā nè Teina kóo keté Naasi èi kǝ be yaábí mbo Dekaa èi.

¹³ Kǝ Kenaai peité Otinniyeedi nè Sedaya. Kǝ Otinniyeedi peité Atati nè Meonotaii. ¹⁴ Kǝ Meonotaii peité Ofidaa, kǝ Sedayaa peité Yoabu weè do tú beyántibè yààri, bè do bo kubiriku bè tu kù beyántibè biriku.

¹⁵ Kǝ Yefundee bire Kadabuu peité initidabí itàati: Idu nè Edaa nè Naammu. Kǝ Edaa peité Kenasi.

¹⁶ Kǝ Yadeyeedii peité Sifi nè Sifaa nè Idiyaa nè Asadeyeedi.

¹⁷⁻¹⁸ Kǝ Esida peité Yetǝ nè Mededi nè Efee nè Yanǝ, kǝ Mededii puoke Esibiti kóo kpàati kóo sapàà Bitiya, kóo peité Midiyammu nè Sammai nè Iseba weè keté Esitemǝa èi. Kǝ Mededii yie kǝpuoke Sudaa kó kuwǝ kou, kóo ò peité Yededi nè Ebeǝ nè Yekutiyeedi. Kǝ Yededii keté Kedǝo èi, kǝ Ebeǝ keté Sokoo èi, kǝ Yekutiyeedi keté Sandoyaa èi.

¹⁹ Kǝ Odiya puoke Naammu tǝu. Weè kó iyaábí do tú Kadimiibe nè Makatiibe, kǝ Kadimiibe mbo Keidaa èi kǝ Makatiibe bo Esitemǝa èi.

²⁰ Kǝ Simǝo peité Amunǝ nè Dinna nè Benni-Anaa nè Tinǝ. Kǝ Iseii naàmunkù kǝbe ntǝ Soeti nè ò bire.

²¹⁻²² Kǝ Sudaa bire Sedaa peité Eǝ nè Dada nè Yokimmu nè Soasi nè Sadafi, kǝ Edii keté Deka èi, kǝ Dada keté Madesa èi kǝyienè beyaàduǝbè bè do duǝkù tiyaǝkpeti be kó tinaàmuntǝ bè do bo Iseti Asebeaa èi. Kǝ Yokimmu kǝbe mbo Koseba. Soasi nè Sadafi kǝ bèe puoke Mǝabiibe kǝ mu nyi konni Deermu. De kó tinǝntǝ tu tǝ dǝ tǝntǝ nè dimǝnni. ²³ Bǝ do tú beyaamaribè mbe kǝmbo Netaimmu èi nè Kededaa èi okpàti borǝ kóo mǝa tiyaati.

Simmeǝ kó ibí

²⁴ Kǝ Simmeǝ peité Nemmuyeedi nè Yaminni nè Yadibu nè Seda nè Sauri. ²⁵ Kǝ Saurii peité Sadummu, kǝ Sadummu peité Mibisammu, kǝ Mibisammu peité Misemaa. ²⁶ Kǝ Misemaa peité Amuyeedi kǝ Amuyeedii peité Sakuu kǝ Sakuu peité Simmeii. ²⁷ Kǝ Simmeii peité initidabí tǝpítǝ nè ikuǝ initipobí ikuǝ. O tǝbí í mpeité kǝ dǝ nsǝ deè te kǝ Simmeǝ kó kuwǝ nyi nsǝ kǝ mǝnnè Sudaa kǝku mamè.

²⁸⁻³² Dafiti mu nyi cǝutǝ dǝi mǝnni tikpǝti kǝ Simmeǝ kó kuwǝ nkǝbe bo yèè ekǝ tu yie nè siǝ ekǝsi kǝntǝ kǝtuǝkenè Dafiti cǝutǝ dǝi mǝnni tikpǝti: Beerisebaa nè Mǝdada nè Asaa-Suadi nè Bidaa nè Esemu nè Todadi nè Betuyeedi nè Odimaan nè Sikidaki nè Beti-Madikaboti nè Atisaa-Susimmu nè Betibidii nè Sadaimmu nè Etammu nè Ainni nè Dimǝ nè Tokenni nè Asāā. ³³ Nǝ sihekesí siǝ yǝ tǝkǝnǝ, kǝtuǝkenè Badati yeheke bè do bo yǝnye. Bǝ cǝt kó yeyètǝ bomu diheikǝmpátiri mieke.

³⁴⁻³⁸ Nte Simmeǝ kó kuwǝ nkó tinaàmuntǝ kó bekótibè: Amasia bí do tú Mesobabu nè Yammidaki nè Yosaa. Asiadi weè do peité Sedaya, kǝ Sedayaa peité Yosibia, kóo nè peité Yeu nè Sowǝri. Semmaya weè do peité Simidi kǝ Simidii peité Yedayaa kǝ Yedayaa peité Anǝ, kǝ Anǝ peité Sifei, kǝ Sifei kó ibí ntǝ Sisa nè Bennaya nè Yesimiyeedi nè Adiyedi nè Asayaa nè Yekoaya nè Yakoba nè Edioyennaii. Bǝ kó kuwǝ ndo sǝu mmedie mme. ³⁹ Kǝ bèe ciétǝ kǝtuǝke Kedǝo tenkǝ mǝnku diyie yiení kǝé bíkǝ kó kubiriku ke wanti bè bo ncǝmmǝ dǝ be wǝ, ⁴⁰ kǝpétǝ dinaacǝnni sǝari kǝ dǝi ndeu mesàà mbá òmǝ í mbǝ kǝǝnnè. Kammu yaábí do dǝ mbo nè dimǝnni. ⁴¹ Sudaa kóo kpàti Esekiasí tǝ dǝi mǝnni tikpǝti, dǝ mǝnni ndi bekpàtibè ti bo ke yu bèe yètǝ bè domǝ dǝ kó kutempǝ, kǝpuǝ ntitouti nè yǝfǝ Kammu yaábí do borǝ, kǝkuǝ benitibè bè do dǝ bo bemǝu kédeé kǝkari deborǝ ke kpaá ke dǝ bo nè yiení. Ke yǝ dinaacǝnni sǝari dǝ bomǝ bè bo ncǝmmǝ dǝ be pe.

⁴² Kǝ Simmeǝ kó kunaàmunkù kǝbe mǝbǝ sikǝusinǝmmǝu (500) kǝte Edǝmmu tempǝ nyetǝrǝ koku, kǝ Iseii bí inǝa mbǝ ni beǝ tu: Pedatia nè Adia nè Defaya nè Usiyeedi. ⁴³ Kǝ bèe kuǝ Amadesiibe, bè do yentǝ kǝnkpaá ke dǝ bo kédeé kǝkari. Kǝ be yaábí kpaá dǝ bo nè yiení.

5

Dubenni kó kuwǝ

¹ Dubenni weè do tú Sakǝbu kóo po ke né duǝnǝ o cice pokù mǝu, kǝ deè nte kóo pǝa Mpo dǝ nkétieke dǝ. Kǝ bèe dǝ duǝ nSosefu kó ibí, bá ò tǝnke í ncómmǝ o fǝtǝri. ² Kǝ Sudaa kó kuwǝ

nkpenke kápéēté o tebíi kpéyi. Weè kó kuwuo mmieke nke okpàati do yènnímè kémbaké Isidayeeribe. Ké Sosefu bí ìi baa né nte Mpo 5 nte dè. ³ Ké Sakobu kóo po Dubennii peité initidabí inàà. Enàki nè Paduu nè Etisibonni nè Kadimii.

⁴ Ké Soweerii peité Semmayaa ké Semmayaa peité Kaku ké Kakuu peité Siméii, ⁵ ké Siméii peité Miseen ké Miseen Deaya ké Deaya peité Baadi, ⁶ ké Baadii peité Beedaa. Beedaa do tú Dubenni kó kuwuo nkóo kpàati nwe. Ké Asidii èi kóo kpàati Tikidaa Fadasaa ò pī nkékònnè Asidii tenké.

⁷ Nte Beedaa tebíi naàmùnti mieke bèè do tú benìùbè bè do bè kàà nkè bè ntùmmè betabè. Yeiyeedi weè do tú oketiwe. Ké Sakarii ntú odéri. ⁸ Bè kó difonkúò ké Bedaa ntùnní. Ò do tú Soweeeri naàmùnkú kou nwe, Sema yaabire. Kòo cice tú Asaai.

Bèè kó tinaàmùnti kòbe do bo ketenkè kèè bo Adowee tempè nkubakú cànku bíékè kèntò kétuakenè Nebo tãri nè Baadi-Neòò èi kubakú you bíékè. ⁹ Bè kó ketenkè do keté diyie yiení kèè bíékè kó dikpàà ndi kèntò kédítèné kúkò nhEfadati ke yé bè do mækemè iwūò péu Kadaadi èi. ¹⁰ Sauri do tú dii mōnni okpàati ké bèè dokénè Akidiibe ké bè na kéfiete be èi Kadaadi tempè diyie yiení kèè bíékè.

Kadi kó kufuku do duò ké dò mmèè boti

¹¹ Ké Kadi yaabí mbo Basāa kó kubiriku kèntò kétuakenè Sadikaa diyie yiení kèè bíékè ke bè èrinè. ¹² Ké Soweeeri kó kunaàmùnkú kuù mbaké tisontí ké bè mbo Basāa, ké Safāa kóku mbè pòkoo kéyílenè Yanaii kóku nè Safati kóku. ¹³ Bè kó difonkúò ké tinaàmùnti teti mbo tiyiekè Mikayeeeri kóku nè Mesudammu kóku nè Sebāa kóku nè Yodaii kóku nè Meyakāa kóku nè Sebāa kóku nè Siyaa kóku nè Ebèe kóku. ¹⁴ Bè kó kunaàmùnkú kó beyàaribè do tú Abiyai nè Uuri nè Yadoaa nè Kadaadi nè Mikayeeeri nè Yesisaii nè Yado nè Buusi. ¹⁵ Kunni yaabire Abidayeedi birè Aii weè do bè baké, ¹⁶ kèmbò Kadaadi tempè Basāa tenké ke né yienè yeheké yèè dè tókénè, ké bè naacēnni ntú Sadonni kó kubiriku kèntò kétuakenè be tenké mǎnku.

¹⁷ Ké bèè wāri be yèè dihei kó yepátè mieke Yotammu tu dii mōnni Sudaa kòbe kóo kpàati nè Sedoboammu tu dii mōnni Isidayeeribe kóo kpàati.

¹⁸ Dubenni nè Kadi nè Manansee naàmùnkú kòbe kó dikéè teri bè do mǎke behāāpòmbè sikoupipisinaà nè sikoupisinaà nè sikousiyiekè nè sipisikuò (44760) bè do tú bèè nǎ mbēmbe mudoò mesāà ke tǎu tidāpiiti nè yekpārise nè detānnè. ¹⁹ Ké bèè dokénè Akidiibe nè Ayetuu boti kòbe nè Nafisi boti kòbe nè Nadabu boti. ²⁰ Dè kó mudoò mieke ké bèè banté ke dò nkuyie mbo tee, ké kù banté ké kù mǎo meteēmmè. Ké kùu bè teenné ké bèè na Akidiibe nè bèè bè kōrmú, ²¹ kèpimmú be wūò ìi tu: Yōyóbè sikoupipisinnūmmú (50000) ipe nè sibòs sikoupikōūpisidè nè sikoupipisinnūmmú (250000) nè sāmmarimú sikoupisidè (2000) kèpimmúnè benitibè tekoupikōūte kékōnnè (100000). ²² Ké bèè kua be dootitabè péu ke yé dè kó mudoò do tǔmè Kuyie nkōmu mmu, kédeè kékari be tenké kèmbò ké Asidii kóo kpàati yàa bè pīrmúnè kékōnnè o èi.

Manansee kó kuwuo ndikéè teri kòbe

²³ Ké Manansee kó kuwuo ndikéè sōnnii kǎte kékari Basāa tenké, kèntò kétuakenè Baadi-Edimāo ké Senii nè Edimāo tārè. Ké be wuo nsūū. ²⁴ Nte bèè do ni be cǎi be yètè: Efèè nè Iseii nè Ediyeeedi nè Asidiyeeedi nè Idimmeya nè Odaia nè Yadiyeeedi. Bèmou bè do tú bèè yètè fei bēmbe, yekōmbò yembè.

²⁵ Dubenni kó kuwuo nnè Kadi kóku nè Manansee kóku dikéè, ké bèè yete Kuyie mbè yembè do tú nkù, ké kù bütinnè kéfíe iwūò yebaké ibotí tǎi do feu yé, ké Kuyie nyi kùu ké bè kǎnne. ²⁶ Mēmme ké Kuyie nyIsidayeeribe tū nkūu íi nhAsidii kpàatibè Pudi nè Tekidati-Fadasaa be mieke, ké bèè bè do mudoò ké bè na ké bè pīrmú kékōnnè Adaa èi nè Abōo kperi nè Ada ye tenké. Ké bè mpekénè Kosāa kó kúkò nke kpāá dè bo nè yiení.

Defii kó kufuku duò ké dōmmè

²⁷ Defii kó ibi ìi tu: Kerisonni nè Keati nè Medadi. ²⁸ Ké Keatii peité Amidammu nè Yesea nè Ebuñoo nè Usiyeeedi. ²⁹ Ké Amidammu peité Anōo nè Mōyiisi nè be tǎū Midiyammu. Ké Anōo peité Nadabu nè Abiu nè Edasaa nè Itamaa. ³⁰ Ké Edasaa peité Pinasi ké Pinasi peité Abisua. ³¹ Ké Abisua peité Buki ké Bukii peité Usi, ³² ké Usii peité Sedaya ké Sedayaa peité Medayoti. ³³ Ké Medayotii peité Amadia ké Amadia peité Aitubu. ³⁴ Ké Aitubu peité Sadaki ké Sadakii peité Aimasi ³⁵ ké Aimasii peité Asadia ké Asadia peité Yoananni ³⁶ ké Yoannanii peité Asadia weè do tú ikuò niùti Kuyie ncǎtè mieke Sadomāo do mǎá tǎ Sedisadammu. ³⁷ Ké Asadia peité Amadia ké Amadia peité Aitubu ³⁸ ké Aitubuu peité Sadaki ké Sadakii peité Sadummu ³⁹ ké Sadummu peité Idikiya ké Idikiyaa peité Asadia ⁴⁰ ké Asadia peité Sedaya ké Sedayaa peité Yosadaki. ⁴¹ Kuyie ndo duò ndii mōnni ké okpàati Nebukannesa pī nSudaa kòbe nè Sedisadammu kòbe ké we nwēnnénè Yosadaki kékōnnè Babidōnni.

¹ Defii kó ibí do tú: Kerisonni nè Keati nè Medadi. ² Kè Kerisonni kó ibí ntú Dibini nè Simmeii. ³ Kè Keati kpɛyi tú: Amudamu nè Isaadi nè Abunǝ nè Usiyɛɛdi. ⁴ Kè Medadi kpɛyi ntú Madi nè Musii. Bɛɛ do tú Defii kó kuwǝ nkó tinaàmuntì kó bɛyààribɛ.

⁵ Ntɛ Kerisonni kó kunaàmunkù do duó kɛ dòmmɛ: Kerisonni wɛɛ do peité Dibini, kè Dibinii peité Yaati, kè Yaatii peité Simma, ⁶ kè Simma peité Yoa kè Yoa peité Ido kè Idoo peité Seda, nè Yeatidaii.

⁷ Ntɛ Keati kó kunaàmunkù duó kɛ dòmmɛ: Keati wɛɛ do peité Aminnadabu kè Aminnadabuu peité Kodee kè Kodee peité Aitubu. ⁸ Kè Aitubuu peité Edikanaa kè Edikanaa peité Abiyasafu, kè Abiyasafuu peité Aimasii, ⁹ kè Aimasii peité Taati kè Taatii peité Udiyɛɛdi kè Udiyɛɛdii peité Osiasi, kè Osiasii peité Sauri.

¹⁰ Edikanaa do peité initidabí idéi ndi, Amasaii nè Aimoti. ¹¹ Kè Aimotii peité Edikanaa, kè Edikanaa peité Safaii, kè Safaii peité Naati ¹² kè Naatii peité Sammuyɛɛri, ¹³ kè Sammuyɛɛrii peité o kóo po Sowɛɛri nè o nantɛ Abia.

¹⁴ Ntɛ Medadi kó kunaàmunkù duó kɛ dòmmɛ: Medadi wɛɛ do peité Madi, kè Madii peité Dibini, kè Dibinii peité Simmeii, kè Simmeii peité Usaa, ¹⁵ kè Usaa peité Sima kè Simaa peité Akiya, kè Akiyaa peité Asaya.

¹⁶ Bɛ tannɛ dii mǝnni Kuyie ntaummɛ tɔu ku cǝtɛ mieke, kè Dafiti duó nkɛ Defii yaabí iì nte mudɛmmù. ¹⁷ Sodomǝ mu ndo í maá Kuyie ncǝtɛ Sedisadɛmmu kè bɛɛ te mudɛmmù Kuyie ntaummɛ tɔu iikɛ ikuó yɛ ndɛ ndòmmɛ.

¹⁸ Ntɛ bɛɛ do te mudɛmmù nè bɛ bío: Keati naàmunkù mieke Sammuyɛɛri yaabire Emanni Sowɛɛri bire. ¹⁹⁻²³ Ntɛ o kó kuwǝ ndo duó kɛ dòmmɛ: Sakǝbu wɛɛ peité Defii kè Defii peité Keati kè Keatii peité Isaadi, kè Isaadi peité Kodee kè Kodee peité Ebiyasafu kè Ebiyasafuu peité Asii kè Asii peité Taati kè Taatii peité Sefanniya kè Sefanniyaa peité Asadia kè Asadiaa peité Sowɛɛri kè Sowɛɛrii peité Edikanaa kè Edikanaa peité Amasaii kè Amasaii peité Maati kè Maatii peité Edikanaa kè Edikanaa peité Sufu kè Sufuu peité Toaa kè Toaa peité Pedyɛɛdi kè Pedyɛɛdi peité Yeodammu kè Yeodammuu peité Edikanaa kè Edikanaa peité Sammuyɛɛri.

²⁴ Kè Emanni bebite Asafu ncǝmmù o bakú you kɛ ni didentǝnni tɛrì, ò do tú Simmeaa yaabire Bedikia bire ndɛ. ²⁵⁻²⁸ Ntɛ o kó kuwǝ ndo duó kè dòmmɛ: Defii wɛɛ do peité Kerisonni, kè Kerisonni peité Yaati kè Yaatii peité Simmeii kè Simmeii peité Sima kè Simaa peité Etǝa kè Etǝa peité Adaya kè Adayaa peité Seda kè Sedaa peité Etinii kè Etinii peité Madikia kè Madikiaa peité Basiya kè Basiyaa peité Mikayɛɛri kè Mikayɛɛrii peité Sima kè Simaa peité Bedikiaa kè Bedikiaa peité Asafu. Kè Defii wɛɛ ntú bɛ yaàri.

²⁹⁻³² Kè Emanni nè Asafu bɛ bebite Etǝa cǝmmù o bakú cǝnku kɛ ni didentǝnni tɛrì. Ò do tú Abudi yaabire Kisi bire ndɛ. Ntɛ o kó kuwǝ ndo duó kɛ dòmmɛ: Defii wɛɛ do peité Medadii kè Medadii peité Muusi kè Muusii peité Madi kè Madii peité Semmeɛdi kè Semmeɛdii peité Bani kè Bani peité Amisi kè Amisii peité Idikiya kè Idikiya peité Amasia kè Amasiaa peité Asabia kè Asabiaa peité Maduki kè Madukii peité Abudi kè Abudii peité Kiisi, kè Kiisi peité Etanni.

³³ Kè Defii kó kuwǝ nkǝbɛ mpí mmutǝmmù tɛmù mumǝu Kuyie ncǝtɛ mieke.

³⁴ Anǝ nè o bí bɛɛ do te bɛ bo mbɛnkúmɛ Kuyie nyiwǝ benitibɛ kù pǝa nyi, kɛ i túò ndiwǝtǝnni iñkɛ, kɛ tuò ntihiúnti dihiúúntǝnni iñkɛ. Bɛɛ do te bɛ bo mpǝmmɛ mutǝmmù mumǝu muú tu Kuyie ncǝtɛ kǝmu. Bɛɛ do te bɛ bo ndǝrimɛ meyei ncǝmmɛ kó ikuó Isidayɛɛribe Kuyie ndo tì nakɛ ku kóo tǝnti Mǝyiisi kɛ yɛ ndɛmǝu dɛ dò nkɛndòmmɛ. ³⁵ Ntɛ Anǝ yaabí: Anǝ wɛɛ do peité Edasaa kè Edasaa peité Pinasi kè Pinasii peité Abisua. ³⁶ Kè Abisuaa peité Buki kè Bukii peité Usi kè Usii peité Sedaya, ³⁷ kè Sedayaa peité Medayoti. Kè Medayotii peité Amadia kè Amadia peité Aitubu, ³⁸ kè Aitubuu peité Sadǝki kè Sadǝkii peité Aimasii.

Bɛ do duó nyɛkɛ kè Defii yaabí

³⁹ Ntɛ bɛ do toti mɛɛ boti yehekɛ Anǝ yaabí: Bɛ do tǝu tɛtɛ kè Keati kó kunaàmunkù kǝbɛ bɛɛ ntú beketibɛ kɛcǝutɛ bɛ kó ketenkɛ. ⁴⁰ Yɛkɛ kè do tú Ebunǝ ei Sudaa tempɛ mmieke nè bɛ wǝu yó ncenti dɛ, ⁴¹ kɛduó ndɛpaa nnɛ dɛ kó sihekesi Yefundee bire Kadebu. ⁴²⁻⁴⁵ Kè bɛɛ duó nyikú ntiú Anǝ yaabí Ebunǝ disǝri kó yehekɛ. Ebunǝ nè Dibunaa nè Yatidi nè Esitemmaa nè Idenni nè Debii nè Asǝa nè Beti-Semesi. Kè Bensamee kó kutempɛ nkpeye ntú Kebaa nè Adimeti nè Anatoti, kè dɛ kó yehekɛ wɛnnɛ tepitɛ nè yɛtǝati nè bɛ wǝu yó ncenti dɛ.

⁴⁶ Kè bɛɛ tǝu tɛtɛ kɛduó nKeati kó kunaàmunkù kǝbɛ tǝbɛ bɛ kó yehekɛ Efadaimmu tempɛ mmieke, nè Danni kó kutempɛ mmieke, nè Manansee kó kuwǝ ndikɛ kùu bo diyiɛ yiení kè ku mieke. ⁴⁷ Kè bɛɛ duó nKedisǝ kó kunaàmunkù kǝbɛ bɛ kó yehekɛ tepitɛ nè yɛtǝati Isakaa nè Asɛɛ nè Nɛfutadii nè Manansee kó kuwǝ itempɛ mmieke iì bo Basǝa tenkɛ mieke. ⁴⁸ Kè bɛɛ tǝu tɛtɛ kɛduó Medadi kó kunaàmunkù kǝbɛ bɛ kó yehekɛ tepitɛ nè yɛdɛɛ, Dubenni nè Kadi nè Sabunǝ bɛ tenkɛ mieke. ⁴⁹ Isidayɛɛribe do duó ndɛ kó yehekɛ Defiibe, kè bɛ duónnɛmu bɛ wǝu

yó ncenti dè. ⁵⁰ Yehékè ti náké yèè kpéi yè do bo Sudaa nè Simmèṣṣ nè Bensamée be kó itempè mmieke nke, bè do tãù tètè nwe ké yè mbè duó.

⁵¹⁻⁵⁵ Nte disòrì kó yehékè bè do duó nyè Keati kó kunaàmunkù kòbe Efadaimmu tempè mmieke nè Sisemmu tãrè koku mieke, yèè tu: Kesee nè Yokimeammu nè Beti-Onṣo nè Ayanṣo nè Kati-Dimṣo ké bè duónnè Manansee kó kuwuṣ ndikéè tɛrì, dii bo diyìè taà kèè bíékè dè kó yehékè yèè tu: Anee nè Bideammu, bè do yè mbè duó, ké bè duónnèmu bè wũṣ yó ncenti dè.

⁵⁶⁻⁶¹ Nte bè do duó nyèè ekè Kerisonni kó kunaàmunkù kòbe, Manansee kó kuwuṣ ndikéè dii bo diyìè yìenì kèè bíékè kó kutempè mmieke Konaa eì nè Asitadoti yèè bo Basāa tenké mieke. Isakaa kó kutempè mmieke ké bè duónnè Kedesi nè Dabedati nè Damoti nè Anemmeii. Asee tempè mmieke ké bè duó Masadi nè Abudonni nè Ukoki nè Deṣbu. Nefutadii tempè mmieke ké bè duó Kedesi eì dii bo Kadidee nè Amṣo nè Kidiyataimmu. Bè do yè mbè duó nké bè duónnèmu bè wũṣ yó ncenti dè.

⁶²⁻⁶⁶ Nte bè do duó nyèè ekè Medadi kó kunaàmunkù kòbe, Sabunṣo kó kutempè mmieke, dè kó yehékè tu yie: Dimmṣṣo nè Tabṣo, ké bè duó nDubenni kó kutempè nkùu bo kukò nSuditèè diyìè yìenì kèè bíékè ke tókénè Sedikoo dè kó yehékè yèè tu: Dikpáa kó dihei Besee Yaasi nè Kedemati nè Metaati. Kadi tempè mmieke ké bè duó Damoti eì dii bo Kadaadi tenké mieke nè Madaimmu nè Esibonni nè Yasee, kéánnè bá dii eì nè bè wũṣ yó ncenti dè.

7

Isakaa kó kuwuṣ ndo duó ke dōmmè

¹ Ké Isakaa kó ibí mbo inàa: Toda nè Pua nè Yasubu nè Simmudonni. ² Ké Toda kpɛyi ntú: Usi nè Defaya nè Yediyèedi nè Yammāi nè Ibusammu nè Sammuyèeri, bèè do tú bekótíbè Toda naàmunkù mieke, kè tú yekṣmbò yembè. Okpàati Dafiti baké dii mṣnni bè do bo sikṣupísídé nè sikṣupísídé nè sikṣusikuṣ ndi (22600). ³ Ké Usii kpɛyi ntú Isidaya kè Isidayaa peité Míkayèeri nè Abudiasi nè Sowèedi nè Isiya bəmṣu memme bè do tú bèè kòtì bəmbe be cēi mieke. ⁴ Be kó tinaàmuntì mieke kè benitidaabè bèè dò nkéna kékote mudoò kè bè mbo sikṣupísitātāi nè sikṣupísikuṣ (36000), ke yè bè do məkemè benitipòbè péu kè bèè bè pié ibí.

⁵ Ké bèè kaa nylsakaa kó kunaàmunkù mieke bèè nṣ mmudoò ke tú yekṣmbò yembè kè bè mbo sikṣupísini nè sikṣupísiyiekè (87000).

Bensamée kó kuwuṣ ndo duó ke dōmmè

⁶ Ké Bensamée kó ibí mbo itāati Bedaa nè Bekèe nè Yediyayèedi. ⁷ Ké Bedaa peité inūmmù Etisibonni nè Uusi nè Usiyèedi nè Yedimoti nè Idi, bè do tú yekṣmbò yembè mbe ke baké be naàmuntì, bəmṣu kè bè mbo sikṣupísídé nè sikṣupísídé nè sipísitātāi nè bènàa (22034). ⁸ Ké Bekèe peité Semidaa nè Yoasi nè Ediesee nè Edioyennaii nè Omudi nè Yedemoti nè Abiya nè Anatoti nè Ademeti. Bekèe kó ibí nyi memme. ⁹ Ké bèè kaa mbe kó tinaàmuntì kòbe kè bè mbo benitibè sikṣupísídé nè sikṣusidè (20200) bèè nṣ mmudoò ke tú yekṣmbò yembè. ¹⁰ Yediyayèedi wèè do peité Bideanni kè Bideanni bí ntú Seusi nè Bensamée nè Eudi nè Kennanaa nè Setāa nè Tadisisi nè Aisayaa. ¹¹ Yediyayèedi yaàbí nyi memme. Bá wè koò nkótì o naàmunkù mieke, kè bèè bè kaa nké bè mbo tekṣupípítè nè sikṣupísiyiekè nè sikṣusidè (17200). Bèè nṣ mmudoò ke tú yekṣmbò yembè.

¹² Idi wèè do peité Supimmu nè Upimmu, Ké Aee peité Usimmu.

¹³ Ké Nefutadii bí ntú Yasiyèedi nè Kunni nè Yesee nè Sadummu. Bè do tú Bidaa yaàbí nyi.

Manansee kó kuwuṣ nduó ke dōmmè

¹⁴ Manansee pocēnni ò do tóutè di Asidii kòbe mieke wèè do ò peité Asidiyèedi nè Makiidi, kè Makiidii peité Kadaadi, ¹⁵ kè Makiidi waá nhonitipòkù képuó Supimmu kéwaa nhotṣu képuó Upimmu, kémməke o tãù mṣu kòo yètirì tu Maaka. Makiidi bire tɛrè do tú Sedofadi, kè Sedofadii pié initipobí maa. ¹⁶ Ké Makiidii puoke Maaka kòo ò peité denitidabire ké dè yu ke dà Pedesi, kéyíé képeité dɛtɛrè ké dè yu ke dà Sedesi kè Sedesii peité Udammu nè Dekemmu, ¹⁷ kè Udammu peité Bedanni.

Kadaadi naàmunkù kòbe mbe memme. Kadaadi do tú Makiidi bire nde Manansee yaàbire.

¹⁸ Ké Kadaadi tãù Amədekətii peité Isehṣodi nè Abiesee nè Mada. ¹⁹ Ké Semidaa bí ntú: Ayanni nè Sisemmu nè Dikii nè Anniyammu.

Efadaimmu kó kuwuṣ nduó ke dōmmè

²⁰ Ké Efadaimmu peité Sutèdaa kè Sutèdaa peité Bededi kè Bededii peité Taati kè Taatii peité Edeyada kè Edeyadaa peité Taati. ²¹ Ké Taatii peité Sabadi nè Sutèdaa. Ké Efadaimmu bí tɛi idéi Esee nè Edeyaadi kè bè ndó kéfietè Kadi eì kòbe kó iwũṣ kè bèè bè kùo. ²² Ké bè cice Efadaimmu nkuṣ mbe kũũ nke dà yewe péu, kòo tebíí ò bàntè. ²³ De kó difṣnkuṣ kòo duṣnè o pokù kòo púó nképeité denitidabire ké dè yu ke dà: Bediya, ke yé meyencaarimè do bomè o cītè. ²⁴ Kòo yíé képeité denitipobire ké dè yu ke dà: Seeda, dèè do maá Beti-Onṣo tenni ìnkè nè Beti-Onṣo biriku nè dihei bè tu di Usenni Seeda. ²⁵ Ké Beda peité Defaa kòo peité Desefu kè Desefuu peité

Tedaa kè Tedaa peité Taammu, ²⁶ kè Teannii peité Daedanni kè Daedannii peité Ammiudi kè Ammiudii peité Edisamaa, ²⁷ kè Edisamaa peité Nunnii kè Nunnii peité Sosuwee.

²⁸ Bèè do te Beteedi eì nè be wūš yó ncenti dè, Nadaa diyìè yìèní kèè bíékè, kènte Kesee eì nè Sisemmu eì nè be wūš yó ncenti dè diyìè taà kèè bíékè kènto kètuokenè Aya eì nè bè wūš yó ncenti dè.

²⁹ Manansee kó ibí ìi do te Beti-Seanni eì nè Taanaki kperi nè Mekidoo eì nè Dòdia nè be wūš yó ncenti dè.

Dè kó yehékè Isidayeeri bire Sosefu yaàbí ìi do yè à.

Asee kó kufuku duó ke dǝmmè

³⁰ Kè Asee peité Imuna nè Isifa nè Isifi nè Bediya nè be tǝū Sedaa. ³¹ Kè Bediya peité Ebee nè Madikiyeedi, weè do peité Bidisaii, ³² kè Ebee peité Yafideti nè Somee nè Otammu nè be tǝū Suaa. ³³ Kè Yafideti peité Pasaki nè Bimadi nè Asefati. Yafiti peité bèmbè. ³⁴ Semee weè do peité Doka nè Ububa nè Aramu, ³⁵ Edemmu weè do peité Sofaa nè Imuna nè Sedesi nè Amadi. ³⁶ Kè Sofaa peité Suaa nè Adinefee nè Suadi nè Bedi nè Imida, ³⁷ nè Besee nè Udi nè Samaa nè Sidisa nè Itidanni nè Beeda. ³⁸ Kè Itidannii peité Yefundee nè Pisipa nè Ada.

³⁹ Kè Udaa peité Ada nè Anniyeedi nè Disia.

⁴⁰ Bèmǝu memme bèè do tú Asee yaàbí nyi memme. Bèè do tú be cǝí kó bekótibè, ke tú bekpàrinuambe nè yekǝmbò yembè. Kè bèe kaa Asee naàmunkù kǝbe bèè nǝ mmudoò kè bè mbo sikǝupísidè nè sikǝupísikuà (26000).

8

Bensamee kó kuwuà nkǝbe bèè do bo Sedisademmu

¹ Nte Bensamee peité ibí inǝmmù kè 1 ntǝmmè itàbè: ² Bedaa nè Asebeedi nè Aada nè Nǝo nè Dafa. ³ Kè Bedaa peité Adari nè Keda nè Ayiudi ⁴ nè Abisuaa nè Naama nè Aoa, ⁵ nè Keda nè Sefammu nè Udammu.

⁶⁻⁷ Kè Eudii peité Naamaa nè Aiya nè Keda. Bèè do tú be cǝí kó bekótibè kǝmbo Kebaa kè bèe bè bèti kè bèe kǝte kǝmbo Mannaati eì. Usaa cice Keda nè Ahiudi bèè do bè niitè dè kó dihei.

⁸⁻⁹ Kè Sadaimmu beti o pobè bedé Usimmu nè Baada. Bè kó difǝnkùò kǝo mbo Mǝabu tempè nkǝyíè kǝtúótè Odesi, kǝo peité initidabí iyiekè: Yobabu nè Sibia nè Mesa nè Madikammu ¹⁰ nè Yesusi nè Sakia nè Midima, bèè do kóti be cǝí mieke. ¹¹ O pokù Usimmu weè do peité Abitubu nè Edipadi. ¹² Kè Edipadii peité Ebee nè Miseammu nè Semmeedi. Weè do maá Onǝ nè Dodi ekè nè sihekési sù dè tǝké.

¹³ Bediya nè Semma bèè do tú Ayanǝ eì kǝbe cǝí kó bekótibè. Bèè do bèti Kadi eì kǝbe. ¹⁴⁻¹⁶ Kè Bediya kó ibí ntú: Aiyò nè Saasaki nè Yedemǝti nè Adadi nè Edee nè Makoyeedi nè Isepa nè Yoa.

¹⁷⁻¹⁸ Kè Edipadi kó ibí ntú: Sebadia nè Mesudammu nè Isikia nè Ebee nè Isimedia nè Isidia nè Yobabu.

¹⁹⁻²¹ Kè Simmeii kó ibí ntú: Yakimmu nè Sikidi nè Sabudi nè Edienaii nè Sidetaii nè Ediyeeeri nè Adaya nè Bedaya nè Simmuda.

²²⁻²⁵ Kè Sasaki kó ibí ntú: Isepǝa nè Ebee nè Ediyeeeri nè Abudonni nè Sikidi nè Ananni nè Ananniya nè Edammu nè Anetǝtia nè Ifidea nè Pennuyeedi.

²⁶⁻²⁷ Kè Yedoammu kó ibí ntú: Sammesedaii nè Seadia nè Atadii nè Yadesia nè Edia nè Sikidi.

²⁸ Bèè do tú bèè kóti be naàmùnti duó ke dǝmmè kǝmbo Sedisademmu.

²⁹ Kabaǝš weè do keté Kabaǝš eì kǝmbo di mieke kǝo pokù yètiri tu Maaka. ³⁰ Kǝo bísapo tu Abudonni kǝo nei ntú Tisuu nè Kiisi nè Baadi nè Nadabu, ³¹ nè Kedǝori nè Aiyò nè Kesee, ³² kè Mitidotii peité Simma kè bè mbo Sedisademmu nè be tebií.

Sauri yaàbí

(Wénté 9:39-44)

³³ Nee weè do peité Kiisi kè Kiisii peité Sauri kè Saurii peité Sonnatǝa nè Madikisua nè Abinnadabu nè Esibadi. ³⁴ Kè Sonnatǝa peité Medibaadi, kè Medibaadi peité Miseen. ³⁵ Kè Miseen peité Pitšš nè Medeki nè Tadea. ³⁶ Kè Aasii peité Yooda kè Yoodaa peité Ademeti nè Asimafeti nè Simidi, kè Simidii peité Mǝsa. ³⁷ Kè Mǝsaa peité Binnea, kè Binneaa peité Defayaa kè Defayaa peité Edasaa kè Edasaa peité Aseedi. ³⁸ Kè Aseedi peité initidabí ikuò: Asidikammu nè Bokedu nè Isimayeeri nè Seadia nè Abudiasi nè Annani. Bèmǝu Aseedi bí nyi memme. ³⁹ Kè Aseedi mmǝke o tebite kè te yètiri tu Esekí, kǝo peité o kǝo po Udammu nè o nei Yeusi nè Edifedee. ⁴⁰ Kè Udammu kó ibí ntú yekǝmbò yembè betǝntǝubè, kè bè mmǝke initidabí péu nè be yaàbí bèmǝu kè bè mbo tekšütè nè sipisnǝmmù (150).

Bèmǝu Bensamee kó kuwuà nkǝbe mbe memme.

9

Isidayeeri beè do niitè kékonni Sedisademmu

¹ Kè bèe kaa nyIsidayeeribe be wuo ntú nyitòbè ke dømmè kéwari be yetè, Isidayeeribe kpàatibè nè Sudaa kòbe be páte mieke. De mǎnni ndi bè pířmúmè Sudaa kòbe kékǎnnè Babidǎnni, bè yete mǎè kpéi nKuyie nkpeti. ² Isidayeeribe nè ikuú niùbè nè Defiibe nè bèè do teénne Defiibe Kuyie ncǐtè kó mutǎmmú, bèè do tú beketibè kéniitè kékonni kékari be ekè.

³ Sudaa kòbe mabè nè Bensamee kòbe mabè nè Efadaimmu kòbe mabè nè Manansee kòbe mabè kè bèe kǎtení kékari Sedisademma.

⁴ Sudaa kó kuwuo mmieke Utaii weè do ni Pedesi kó kunaàmunkú. Nte o yààribè kó kufuku do duó ke dømmè: Sudaa weè peité Pedesi kè Pedesii peité Bani kè Banií peité Immuri kè Immurii peité Omudi kè Omudi peité Ammiudi kè Ammiudii né peité Utaii. ⁵ Sedoniibe kó kunaàmunkú mieke be kóo po Asayaa weè do bè ni nè o bí. ⁶ Sedaa kó kunaàmunkú mieke kè Yeuvedi mbè ni. Sudaa kó kuwuo nkumau kè bèe wǎnné kǎmbo sikousikuú nè sipisiwei (690).

⁷ Saduu weè do ni Bensamee kó kuwuo. Nte o yààribè kó kufuku do duó ke dømmè: Asennuyaa weè do peité Odafia kè Odafiaa peité Mesudammu kè Mesudammu né peité Saduu. ⁸ Yedoammu bire Ibinniyaa weè do ni o kó tǎcǐtè, kè Uusi bire Edanni nni o kpete. Mikidi weè peité Uusi kòo peité Edaa kòo nni bè cǐtè. Ibinneyaa weè do peité Deuyeedi, kòo peité Sefatia, kè Sefatiaa peité Mesudammu kòo nni be kó tǎcǐtè. ⁹ De kó benitibè do tú bèè kóti bèmbè be cǐi. Bembè nè be tehií bǎmǎu kè bèe wǎnné kǎmbo sikousiwei nè sipisínømmú nè bèkuú (956).

¹⁰ Nte ikuú niùbè mieke bèè do konni be yetè: Yedaya nè Yoyadibu nè Yakinni. ¹¹ Asadiaa weè do kóti Kuyie ncǐtè kó mutǎmmú. Nte o yààribè do túnnemè betòbè: Aitubu weè do peité Medayoti kè Medayotii peité Sadaki kè Sadakii peité Mesudammu kè Mesudammuu peité Idikiya kè Idikiyaa né peité weè Asadia. ¹² Kòo tòu ntú Adaya nte o yààribè do túnnemè betòbè: Madikiyaa weè peité Pasuu kè Pasuu peité Yedoammu kòo né peité weè Adaya. Kòo tòu ntú Masaii, nte o yààribè do túnnemè betòbè: Imee weè do peité Mesidomiti kè Mesidomitii peité Mesudammu kè Mesudammuu peité Yaseda kè Yasedaa peité Adiyeei kè Adiyeei né peité weè Masaii. ¹³ Nè ikuú niùbè bèè kóti be kó sicǐi kè bè mbo benitibè tekoupiité nè sikousiyiekè nè sipisikuú (1760) bǎmǎu bè do tú bedieibè mbe Kuyie ncǐtè tømmú mieke.

¹⁴ Defiibe kó kuwuo mmieke Semmaya weè do ni Medadi kó kunaàmunkú. Nte o yààribè do túnnemè betòbè: Medadi weè do peité Asabia, kòo peité Asidikammu, kòo peité Asubu, kè Asubuu né peité weè Semmaya, ¹⁵ Asafu kó kunaàmunkú mieke Bakibakaa weè do ni. Asafu weè do peité Sikidi kè Sikidii peité Misee kè Misee peité Matanniyaa kè Matanniyaa peité Kadaadi kè Kadaadii peité Edesi kòo né peité weè Bakibakaa. ¹⁶ Yedutunni kó kunaàmunkú Abudiasi weè do kú ni. Kè Yedutunnii peité Kadaadi kè Kadaadii peité Semmaya kè Semmayaa né peité weè Obudiasi. Edikanaa weè do peité Asaa kè Asaa né peité weè Bedekia. Kè bè mbo Netofaa ei kó kutempè mmieke.

¹⁷ Nte yebòrè kó bebàribè kó yeyètè: Sadummu nè Akubu nè Tadimoo nè Aimanni ke né yiénè be tehií, kè Sadummu ntú be kóo kóti. ¹⁸ Nè yiénni bèè bàà okpàati kó yebòrè diyie yiénni kèè biékè kpeye. Bèè do tú bèè bàà Defiibe kari kó yebòrè. ¹⁹ Abiyasafu yaàbire Sadummu Kodee bire nè o tehií bèè do bàà Kuyie ncǐtè kó dibòri nè dimǎnni weè do tú bè kóo niùti kè ti Yiè nKuyie nni nhò bonè. ²¹ Kè Mesedemia bire Sakarii mbàa metaummè tou kó dibòri.

²² Bè do bè tǎatè be ekè mieke nke kè bè bo mbàa yebòrè bè do bè kǎa mbǎmǎu kè bè mbo sikousidè nè tepítè nè bèdébè (212). Dafiti nè Kuyie mpǎānǎahti nǎahtò Sammuyeei bèè do bè duó nde kó mutǎmmú. ²³ Bembè nè be bí bèè do te bè bo mbaàmè ti Yiè nKuyie ncǐtè kó yebòrè bèè do baànè metaummè tou nè dimǎnni.

²⁴ Bebàribè do 5 mbo tipítii tinàa ndi. Diyie yiénni kèè biékè nè di taà kèè biékè nè kubakú you nè kucǎnku. ²⁵ Kè be tehií sii kpaa be ekè kè si níi kǎtení be borè ke dà yewe yeyiekè. ²⁶ Bèè do kóti yebòrè bàrimu bè do bo bènàa ndi ke níi ndè bo sǎa. Defiibe bèè do te bè bo mbaàmè Kuyie ncǐtè, nè tidietii tu cǐtè kpàti borè. ²⁷ Bè do wenti Kuyie ncǐtè píiti nti, bèè do te bè bo ntè bǎamè ke tǎ kpetirí bá di kúnweñi.

²⁸ Bèmbè be mieke bèè do te bè bo ndakemè Kuyie ncǐtè nenti kpéi. Ke níi nyóó ti dǎnneni kè ti kǎa, ke nyóó ti tanné kè ti kǎa. ²⁹ Kè bèè tǎatè betòbè mabè be mieke kè bè ndake ikuú nenti kpéi nnè muyuo nsààmù nè menaa nnè mekúú nnè tihúúnti nè metenie nfǎǎme. ³⁰ Ikuú niùbè bí ii do te i bo ndoǎrimè metenie nfǎǎme.

³¹ Defiibe mieke Kodee naàmunkú kou Sadummu bisapo Matitaa weè do te ò bo nkaatimè yekàtinda bè pǎa nyè Kuyie. ³² Keati naàmunkú kòbe mabè bèè do te bè bo mpūūmè pǎēbè bè pǎa mbè Kuyie mbá tǎè ompútè.

³³ Defiibe bèè do tú bedǎmbè ke kóti be cǐi kè bè nhā Kuyie ncǐtè kó tidietii, bè do í pí mmutǎmmú tǎmǎu, be kó mutǎmmú do tú mudǎmmú mǎa ndi kuyie nnè keyènkè.

³⁴ Bèè do tú bèè kóti be cǐi mieke be yààribè wuo ntúmmè itòbè, kè bè mbo Sedisademma.

*Bè bàtemè Sauri yààribè
(Wénté Mukàmmù 8:29-38)*

³⁵ Yeiyeedi weè do keté Kabaṣṣ èi kэмbo di mieke kòo pokù yètiri ntú Maaka. ³⁶ Kè be bísapo yètiri ntú Abudonni nè Tisuu nè Kiisi nè Baadi nè Nee nè Nadabu. ³⁷ nè Kedoo nè Aiyò nè Sakarii nè Mikidoti. ³⁸ Kè Mikidoti peité Simmammu kè bè mbo Sedisademmu nè be tebií.

³⁹ Nee weè do peité Kiisi, kè Kiisi peité Sauri. Kè Saurii peité Sonnatāa nè Madikisuaa nè Abinnadabu nè Esibadi. ⁴⁰ Kè Sonnatāa peité Medibaadi, kè Medibaadi peité Miseen. ⁴¹ Kè Miseen peité Pitṣṣ nè Medeki nè Tadea. ⁴² Kè Aasii peité Yada, kè Yadaa peité Ademeti nè Asimafeti nè Simidi kè Simidii peité Mōsa. ⁴³ Kè Mōsaa peité Binnea kè Binneaa peité Defayaa kè Defayaa peité Edeyasaa kè Edeyasaa peité Aseedi. ⁴⁴ Kè Aseedii peité initedabí ikuò: Asidikammu nè Bokedu nè Isimayēeri nè Seadia nè Abudiasi nè Annani.

DAFITI, ISIDAYEERIBE KPÀÀTÌ KÓ TINÁÁŋTÌ

10

*Sauri kó mukūl
(Wénté 1 Sammuyēeri 31:1-13)*

¹ Fidisitēēbe beè do do Isidayēeribe mudoò, kè Isidayēeribe kó behāāpāmbè ncokù kè bè be puoti ditāri Kidiboa ke kòu. ² Bè me nyí kécētinne Sauri nè o bí kékua o bí: Sonnatāa nè Abinnadabu nè Madikisuaa. ³ Kè mudoò fuute kè betāntāūbē koute Sauri. ⁴ Kè Saurii náké wèè to o kpārinenti ke dō: Kpate a kpārisiē kè n kuò n yí dō itayéí yembè n kuò kè nni ndaú.

Wèè to o kpārinenti kòo yote ke í nyie. Kè Sauri cóo nho kpārisiē kèdo di ìnkè. ⁵ Wèè to o kpārinenti kòo yà ò kumè ke múnke cóo nho kperi kèdo di ìnkè kékú.

⁶ Memme Sauri nè o bí itāāti bè kumè, be cītē be mōu. ⁷ Kè Isidayēeribe beè kó dimàà do bo kubiriku kè beè yà Isidayēeribe cokumè, kè mudoò kōnnè Sauri nè o bí, ke yōu be eké kécoké, kè Fidisitēēbe kōtení ke yē kàri.

⁸ Memme kè dē wenté kè Fidisitēēbe kote kénkutiri becírìbè kēyà Sauri nè o bí kè bè ku ke duò Kidiboa tāri ìnkè. ⁹ Kè beè kuti Sauri kékéétè o yuu kēwēnnénè o kpārinenti kētúóté kékōnnè, kè ti pīkè Fidisitēēbe èi dimōu kénáké benitibè nè yebòkè bè namè Isidayēeribe. ¹⁰ Kè beè túóté Sauri kpārinenti kētannè be kó tebōcītē, kētúóté o yukū kénúnnè be kó dibò bè tu di Dakṣṣ di kó ditou mieke.

¹¹ Yabesi èi kòbe bēmōu beè bo Kadaadi tempē mmieke bè kèè diì mōnni Fidisitēēbe dōò dè Sauri demōu, ¹² kè benitidaabè yekōmbò yembè bēmōu ité kékote kētúóté Sauri nè o bí kè bè kōnnè Yabesi èi kékūnnè be kūš Yabesi èi kó mutie bè yu mù ke tú tedeménti mu také.

¹³ Sauri do yete ti Yiè nKuyie nkpeti nti kè dē nte kòo kú. Ò do í yie nkētūnnè ti Yiè nKuyie nkpeti, ò do bütinnè ku kuò nyi kēmbourí tinūbooti, ¹⁴ kēyete ò bo mbekumè ti Yiè nKuyie. Kè ti Yiè nKuyie nyōu kòo kú kè kuu duò ntikpātì Seseè biré Dafiti.

11

*Bè pūrūmè Dafiti tikpātì
(Wénté 2 Sammuyēeri 5:1-3)*

¹ Kè Isidayēeribe bēmōu tī nDafiti boré Ebunoo kòò náké ke dō: Nte tinti ti tú a botí kòbe mbe kè ti wē mmeyī mmemà. ² Nè dimōnniní Sauri do tú diì mōnni okpààti kè fṣṣ niù Isidayēeribe mudoò. Ti Yiè nKuyie nda nákému fṣṣ yó mbakémè ku nitibè Isidayēeribe, fṣṣ yó ntumè bè kóo kpàati.

³ Memme kè Isidayēeribe kó bekótìbè bēmōu kote kēsōnké Dafiti Ebunoo. Kòo bè dōnnè metaummè ti Yiè nKuyie nyiiké Ebunoo. Kè beè ò cōu mmekūò nkóò pī ntikpātì kòo bo mbaké Isidayēeribe ti Yiè nKuyie ndo ti náké Sammuyēeri kényē ndè ndōmmè.

*Dafiti tiekemè Sedisademmu
(Wénté 2 Sammuyēeri 5:6-10)*

⁴ Dafiti nè o kòbe Isidayēeribe bēmōu, kè beè báátí ke bo do Sebusiibe beè do bo Sedisademmu. ⁵ Kè Sebusiibe beè bo de kó dihei mieke kè beè náké Dafiti ke dō: A í tatiní di nhei!

Nè memme kè Dafiti fiete dihei kperi iduotí fité di Siyṣṣ. Kè beè dè yu ke dō Dafiti èi Siyṣṣ. ⁶ Dafiti do béimmu ke dō: wèè bo niité kēpoté Sebusiibe weè yóo niité behāāpāmbè kè Seduyaa biré Soabuu niité kēpoté Sebusiibe kēniité behāāpāmbè.

⁷ Kè Dafiti mbo de kó dihei kperi iduotí fité di. Dē te kè bè di yu ke tú Dafiti èi. ⁸ Kòo maá iduotí kēfité kutādèikù bè ìtinnè kù, kè kú yu ke dō Midoo kè Soabuu tūnte dihei sōnni.

⁹ Memme kè Dafiti yètiri nfeirí, kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa ní nhò bonè.

Dafiti kó behāāpòmbè yekòmbò yembè
(Wénté 2 Sammuyeri 23:8-39)

¹⁰ Nte behāāpòmbè yekòmbò yembè bèè do bonè Dafiti o kpàti timòu mieke, bèè do wènnénè Isidayeriibe sombe kè bèè pī nDafiti tikpàti kèntù mbe Yiè nKuyie mbè naké ti. ¹¹ Nte de kó behāāpòmbè yètè: Yasobeammu, Akimòniibe botí kou mǎu kó debire weè do kótí yekòmbò yembè bètāāti tñni, weè do èi nho kpānni kékuo benitibè sikòusitāāti (300) dimònni dimáa.

¹² O kó difònkúò kè Edasaa Dodo Ahoa èi kou kó debire nhò tũnko, ò do káké yekòmbò yembè bètāāti tñni mieke nke. ¹³ Ò do bonèmu Dafiti Pasi-Damimmu Fidisitēēbe do tī ndii mǎnni ke bo dokénè Isidayeriibe, kè Isidayeriibe kó behāāpòmbè cóké, ke sǎ ntidiiti bè tú ti òdisi ti kó kupaku dè bo. ¹⁴ Edasaa nè o kǎbe kè bèè cómmu kè kú fiètè kèpoté Fidisitēēbe, kè ti Yiè nKuyie nduǎ nkè Isidayeriibe bè na kè bè auté mediè.

¹⁵ Memme kè benitibè bètāāti bembe bèè ni benitibè sipísitāāti, kè bèè kotení ke bo yà Dafiti dipèri dii bo Adudammu tādènkù borè. De kó dimònni kè Fidisitēēbe bátè Defaimmu biriku ke kari. ¹⁶ Kè Dafiti mbo tēcēkpetè mieke ke sǎri, kè Fidisitēēbe kó dikari mari bo Betideemmu. ¹⁷ Kè Betideemmu èi bǎri kó tebite nie nkó kudókũ pī nDafiti, kò saute ke dǎ: We mbo ndónni Betideemmu èi bǎri kó tebite nie kè n yǎ?

¹⁸ Ò yī memme kè bekpàrinuambe bètāāti bembe kētè Fidisitēēbe kó dihāāpònkari kékote kédóni menie Betideemmu kè mè tǎni kóò duǎ nkòò yete ò bo yāmè, kè me pǎ ti Yiè nKuyie kè mè cóunko ku iikè. ¹⁹ Ke héi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie mbáa yie nkè n yǎ de kó menie, mè n dǎ mmeyī mme ke yé de kó benitibè cīnnamè be bo nye, ke káátè mukũ nke kǎte ke mè dǎnni. Kò yete ò bo mè yāmè. De kó bekpàrinuambe bètāāti bèè do pī nde kó mutømmú.

²⁰ Soabu tebite Abikaii weè do ni benitibè sipísitāāti, kékuonè o kpānni be dootitòbè sikòusitāāti (300), kòò yètirii feité benitibè sipísitāāti sinsi mieke. ²¹ Kè bèè ò dèùkúnne kè dèè pèté sipísitāāti sinsi, o yètirii me nyí nfeité ke tũòke beketibè bètāāti kpèye, kòò bè baaté.

²² Yoyada dikòmbù yèi nweè do pèité Bennaya, o yàari do tú Kabuseyedi èi kou nwe, kòò mbaké benitibè pèu, weè Bennaya do kù Mǎabu èi kó bekpàrinuambe bèdè, weè do kù Mǎabu èi kó kubinku kó diciriciri muséè diemù kó diyie. ²³ Weè do wètè kékuo Esibiti kou mǎu kòò okùmè bo mètiri bèdè nè dikéè, kòò to dikpānni kè dikpándú mannè kupàakondùdǎu, kè Bennaya fiète o kpānni kóò kùonè. ²⁴ Nte Yodayada bire Bennaya dǎò dè, kòò yètirii feité bekpàrinuambe sipísitāāti bembe mieke. ²⁵ Ò do tú wèè yètiri fei wènwè benitibè sipísitāāti bembe mieke, ò me nné í ntũòke bètāāti bembe, kòò kpàati Dafitii duǎ nkè wè mbaké behāāpòmbè bèè bàà wenwe okpàati.

²⁶ Behāāpòmbè yekòmbò yembè tòbè do tú: Asaedi Soabu nantè nè Edananni Dodo Betideemmu èi kou kó debire. ²⁷ Nè Samoti Adodi èi kou nè Edesi Padonni èi kou. ²⁸ Nè Idaa Ekesi Tekoa èi kou kó debire, nè Abiesee Anatoti èi kou. ²⁹ Nè Sibekaii Usaa èi kou, nè Idaii Ahoa èi kou. ³⁰ Nè Madaii Netofaa èi kou, nè Edadi Netofaa èi kou Baana kó debire. ³¹ Nè Itaii Dibaii Kibea èi kou kó debire Bensamee kó kutempè nkou, nè Bennaya Pidatonni èi kou, ³² nè Kasi èi kó ikó mpeémme kou Udaii nè Abiyedi nè Betii Adaba èi kou, ³³ nè Baodimmu èi kou Asimafeti nè Sadibonni èi kou Ediaa. ³⁴ Kisǎ èi kou Asemmu kó ibi tú: Sakee bire Sonnatā Adadii èi kou ³⁵ nè Adadii èi kou Sakaa bire Aiyammu nè Udii bire Edifadi, ³⁶ nè Mekeda èi kou Efèè nè Padonni èi kou Aiya ³⁷ nè Kadimeedi èi kou Esido nè Esebaii bire Naadaii. ³⁸ Natāa tebite Sowèeri nè Akiditi botí kou Mikaadi. ³⁹ Nè Amòniibe botí kou Sedeki, nè Bedoti èi kou Nadaii weè do tǎu Seduya bire Soabu kpàrinenti. ⁴⁰ Nè Yetee cīètè kou Idaa nè Kaarebu be cīètè temáa ndi, ⁴¹ Itiibe kó kunaàmunkù Udii Adaii bire Sabadi, ⁴² nè Dubenni kó kuwuu nkou Sisa bire Adinna weè do nèinè behāāpòmbè sipísitāāti. ⁴³ Nè Maaka bire Annani nè Metenni èi kou Sosafati. ⁴⁴ Nè Asetado èi kou Usia nè Adowee èi kou Otammu bí Samma nè Yeyeedi, ⁴⁵ nè Semudii bire Yediayedi nè o tebite Tisi èi kou Yoa. ⁴⁶ Nè Mataa èi kou Ediedi nè Edinammu bí Yedibaii nè Sosafia nè Mǎabu èi kou Itima, ⁴⁷ kényinè Tisoba èi kǎbe Ediyeri, nè Obedi nè Yasiedi.

12

Benitibè ketibè bèè do wènnénè Dafiti

¹ Nte bèè do kǎte kéwènnénè Dafiti ke sǎ nhò bo Sikida ke sǎri Kiisi bire Sauri kpéi, de yembè do tú yekòmbò yembè mbe, bekpàrinuambe, bèè do ǎò teennè mudoò. ² Ke nǎ nke tǎu kucǎnku nè kuyou, ke si dokunè detánténditirè.

Bensamee naàmunkù kou Sauri tebií nsi, sii yètè tu yie: ³ Kibea èi kou Simaa bí, Soasi nè o tebite Ayese weè do ni be kó kunaàmunkù nè Asimafeti bí Yesiedi nè Pedeti nè Anatoti èi kǎbe Bedakaa nè Yeuu. ⁴ Isimayaa Kabaǎ èi kou, ohāāpònkperi weè do ni behāāpòmbè sipísitāāti, ⁵ nè Kededaa èi kǎbe Sedemii nè Yayeedi nè Yoanna nè Yosabadi, ⁶ nè Adufu èi kǎbe Edusaii

nè Yedimati nè Beadia nè Semmadia nè Sefatia, ⁷ nè Koda naàmunkù kòbe Edikanaa nè Isia nè Asadædi nè Yoesee nè Yasobeammú ⁸ nè Kedæ ei kòbe Sedoammú bí Yoeda nè Sebadia.

⁹ Be kó difǝnkúò kè Kadi kó kuwú nkòbe tūnnæ kǝwǝnnénè Dafiti ò sǝri dǝ dikpáa mieke. Yekǝmbà yembè do mbe bekpàrinuambe bá wè kòò nǝ nke kǝi kudǝpikù, ke nǝ nke tǝu yekpǝa nke mǝke yeciricirè kó yekǝmbà ke cǝa nsiwei cǝamè yetǝrè Inkè. ¹⁰ Bè do bo tepúitè nè òmǝa ndi, Esè weè do tú oketiwe kè Abudiasi ntú odǝrǝwè, kè Ediabú ntú otǝǝnwè, ¹¹ kè Masemmana ntú onaanwè kè Sedemii ntú onummuwè, ¹² kè Ataii ntú okuǝnwè kè Ediyæeri ntú oyǝinwè, ¹³ kè Yoana ntú oniǝnwè, kè Edisabadi ntú oweinwè, ¹⁴ kè Immeyau ntú opǝinwè, kè Makemanaii ntú tepúitè nè oketiwe. ¹⁵ Kadi kó kuwú nkòbe mabè do mbe, bèè baké yehǝǝpǝntǝrè be mieke, wèè tu osǝmpǝu kòò wǝrimú mmǝnnè behǝǝpǝmbè tekǝutè (100) kǝmu, kòò dièwè kǝmu mǝnnè tekǝupúitè (1000) kǝmu. ¹⁶ Bèè do sǝnté kukò nSuditǝe dibenni kòò tǝnkù ketiwe mieke, ke sǝ menie mpǝe ke yǝnnè yekonnèbiè kǝbeti bèè maá ku také diyǝe yǝinǝ kǝè bíkè nè di taà kǝè bíkè.

¹⁷ Bensamæ kó kuwú nkòbe mabè nè Sudaa kó kuwú nkòbe mabè kè bèè wǝnnè kǝkǝte kǝsǝnké Dafiti ò sǝri dǝ. ¹⁸ Kè Dafitii iténii kǝ bè co kǝbǝi nke dǝ: Kè di kǝtǝni m borè nè kunaatǝ nku ke bo n teennè n yóo yǝimmú kè ti yǝmmè wǝnnè, kè di mǝ nkǝtǝni ke bo n soutǝmu kǝ n fiténè n dootitǝbè, m mǝ nyǝ cǝǝrè mǝmamú, ti Yǝi nKuyie nti yembè do tú nkù ti wúómmu ke bo ti púté. ¹⁹ Kè ti Yǝi nKuyie nYáa nta Amasaii wèè do ni benitǝbè sipǝsitǝatǝi kòò bǝi nke dǝ: Ti da wǝnnǝmu.

Fǝ nDafiti Sese bǝrè ti da kómmúmu kunaatǝ nda bonè kǝmbonè bèè da teennè. A kóo teènti tu ti Yǝi nKuyie nku.

Kè Dafitii yie nké bè cǝuté, kè bè nwǝinè bèè baké yehǝǝpǝntǝrè.

²⁰ Memmè kè Manansee kó kuwú nkòbe kǝte Dafiti borè ke sǝ nhò kǝte Fidisitǝe dokú ndǝ Sauri ke bo bè wǝnnénè. Ò mǝ nyǝ mbè wǝnnénè ke yǝ Fidisitǝe kó bekpààtibè do nakémè be maá kòò bǝti ke dǝ ò yàa bo kǝnté kǝwǝnnénè ò yǝi nSauri kǝ bè kùò. ²¹ Memmè Dafiti itémè kǝnwǝti Sikidaa kè Manansee kó kuwú nkòbe bembè nhò neinè. Bèè yetè tu: Adinaa nè Yosabadi nè Yediayæeri nè Mikayædi, nè Yosabadi, nè Ediu nè Sidetaii. Bè do tú bèè ni bembè Manansee kó kuwú nkòbe bá wè tekǝupúitè (1000). ²² Kè bè nteennè Dafiti ke baké dihǝǝpǝntǝnni, ke yǝ bè do túmè bemǝu bekpàrinuambe mbe, kòò bè baá mbèhǝǝpǝmbè. ²³ Bá dii yǝi kè Dafitii mpietǝ beteembè kòò kó dihǝǝpǝntǝnni dǝúkú ke kpeñni.

Behǝǝpǝmbè bèè do pǝ nDafiti tikpǝti

²⁴ Nte behǝǝpǝmbè bèè do baátǝ kǝsǝnké Dafiti Ebunǝ ke bo ò cǝi nSauri kpǝti ti Yǝi nKuyie ndo yǝ ndè ndǝmmè.

²⁵ Sudaa kó kuwú mmieke behǝǝpǝmbè bèè do tǝ tidǝpiitǝ nè yekpǝa bè do bo sikǝupǝisikuò nè sikǝusini ndi (6800). ²⁶ Simmæss kó kuwú mmieke kè bekpàrinuambe mbo sikǝupǝisiekè nè tekǝutè (7100). ²⁷ Defii kó kuwú mmieke kè sinitidabǝi mbo sikǝupǝisinaà nè sikǝusikuò (4600), ²⁸ kǝyǝinè Yoyada wèè do baké Anǝ yaǝbí nè ò kòbe kè bè mbo sikǝupǝisitǝatǝi nè sikǝusiyiekè (3700), ²⁹ nè odapǝa nSadǝki okpàrinuǝnti nè ò cǝtǝtè kó behǝǝpǝnkǝtibè sipǝsidè nè bǝdǝbè. ³⁰ Bensamæ kó kuwú nkòbe Sauri tebiǝ sikǝupǝisitǝatǝi (3000) siì do wǝnnè ke yǝ besǝkùbè be mieke do kpǝa tǝmmè Sauri fǝnkúò ndi. ³¹ Efadaimmu kó kuwú mmieke bekpàrinuambe bèè yetè do fei be naàmuntǝ mieke kè bè mbo sikǝupǝisidè nè sikǝusini (20800). ³² Kè Manansee wuò nkó dikéè mieke kè bèè tǝatǝ tekǝupǝipúitè nè sikǝupǝisini (18000) kè bè bo kǝte kǝpǝkè Dafiti tumè okpǝatǝi. ³³ Isakaa kó kuwú mmieke kè bekpàrinuambe mbo sikǝusidè (200) kǝmbaké be tebiǝ bè do tú bèè yǝ bembè Isidayæeribè dǝ nkǝdǝtǝ ti nè bè dǝ nké ti dǝò dii mǝnni. ³⁴ Sabunǝ kó kuwú mmieke kè behǝǝpǝmbè mbo sikǝupǝisinnummú (50000) ke yǝ mudòò, ke wǝké mudòò kpǝi nke mǝke tikpàrinenti timǝu ke dokunè be yǝmmè memǝu. ³⁵ Nefutadii kó kunaàmunkù mieke kè behǝǝpǝnkǝtibè mbo tekǝupúitè (1000) nè behǝǝpǝmbè sikǝupǝisitǝatǝi nè sikǝupǝisiyiekè (37000) ke baátǝ tidǝpiitǝ nè yekpǝa. ³⁶ Danni kó kuwú mmieke kè behǝǝpǝmbè bèè wǝké mudòò kpǝi, kè bè mbo sikǝupǝisidè nè sikǝupǝisini nè sikǝusikuò (28600). ³⁷ Asæ kó kuwú mmieke kè behǝǝpǝmbè mbo sikǝupǝisinaà (40000) bèè nǝ mmudòò ke wǝké mudòò kpǝi ³⁸ nè iwú nteii ò bo kukò nSuditǝe yǝa diyǝe yǝinǝ kǝè bíkè Dubenni kòbe nè Kadi kǝku nè Manansee kǝku dikéè teri, kè bè mbo tekǝupǝikǝutè nè sikǝupǝisidè (120000) ke mǝke tikpàrinenti timǝu.

³⁹ Behǝǝpǝmbè ti mǝ nnǝkè bèè kpǝi bemǝu bèè do wǝké bembè mudòò kpǝi nkǝdǝstè nè meyǝmmè memǝa kǝkǝte Ebunǝ kǝpǝ nDafiti tikpǝti. Besǝmbè bemǝu kè bèè bè wǝnnénè meyǝmmè kè bèè pǝ ntikpǝti Dafiti. ⁴⁰ Kè bè nké bo ke dǝ yewe yetǝatǝi ke wǝnnè Dafiti ke yo nke yǝ. Bè tebiǝ siì do bè bǝnnè mudii. ⁴¹ Kè bè pǝetitǝbèè bè yǝi tidǝiti, kǝtúóté Isakaa kó

kutempè nè Sabunoo kénto kétuakenè Nefutadii koku. Kè bè ntoummu sāmmarimú nè yòyóbè nè yesāmmarinnarè nè inààke, tidiiti tiboti tiboti, muyuo nnè yekàtinda bè dànnè yè fikie kó yebè nè fínyí kó yebè kperè nè menaà nnè mekúò nnè inààke nè ipe péu. Dè do tú dibanni diéri ndi Isidayeeribe bemou kpéi.

13

Dafiti dómè kékonnni Kuyie ntaummè tou
(Wénté 2 Sammuyeerí 6:1-11)

¹ Kè Dafitii tíi nylsidayeeribe kó benìùbè bèè ni benitibè bie nsikòupí, betòbè sikou nè behāāpōmbè iwēi yembè. ² Kòò bè nàkè ke dō: Kè di wénté kè dè wenni, kè dè bonnii tí Yìè nKuyie mborè, tí tō nkè tí tebií sìi kpáá Isidayeeribe tempè nyimou nè ikúò niùbè nè Defiibe bèè bo Isidayeeribe ekè kè bèè kotení tí borè. ³ Kè tí kote kéténi tí Yìè nKuyie nti tú nkú taummè tou, ke yé tí do í dakemè di kpéi Sauri kó dimōnni.

⁴ Kè ditiñni dimōu ti yie nke yé di wūómme kè dè wennimu ke dō nkédò. ⁵ Kè Dafitii tíi nylsidayeeribe bemou, kétuóté bembè nè Esibiti kòbè be temmānku kénto kétuakenè Debo-Amati kè bè bo kote Kidiya-Yeadimmu kéténi tí Yìè nKuyie ntaummè tou. ⁶ Dafiti nè Isidayeeribe bemou kè bèè tíi Badaa èi Kidiya-Yeadimmu dūi bo Sudaa tempè kè bè bo túóténi tí Yìè nKuyie ntaummè tou. Kuyie ntārè yèdéè bè tu yè beñkēmbārībè ye fēnti cōrūmú dūi ñnkè tí Yìè nKuyie mborè. ⁷ Memme bè tūótémè tí Yìè nKuyie ntaummè tou Abinnadabu cīētè kè di ānnè tenaasāntè pāntè mieke Usaa nè Aiyò kè bè nderi inààke ìi di tō. ⁸ Dafiti nè Isidayeeribe bemou kè bè nyānku ti Yìè nKuyie nyiikè nè be wērimú mumou ke diè nke bie ntibómbonti nè tikūtidiūti nè yebārè nè tikāpentí nè yetātehe. ⁹ Bè tūòke dūi mōnni Kidonni yíé borè kè inààke ndò kébo tí Yìè nKuyie ntaummè tou kè Usaa youte o nòutè ke bo di cōutè, ¹⁰ kè tí Yìè nKuyie mmieke ò cōutè, kè kùu ò potè ò yòute mèè kpéi nho nòutè ke kááké metaummè tou. Kè Usaa kú dende tí Yìè nKuyie nyiikè.

¹¹ Kè dēe yonke Dafiti tí Yìè nKuyie mpotémè Usaa kòò yú deborè ke dō: Pedesi-Usaa kè bè kpáá me ndè yu nè yíenní. ¹² Dè yìé kè Dafitii yote tí Yìè nKuyie nke bēi nke dō: M bo dáátí kè tí Yìè nKuyie ntaummè tōu ta n cīētāà?

¹³ Memme kè Dafiti í nyie nke bo kōnnè tí Yìè nKuyie ntaummè tou o cie, kéduò nkè bèè di kōtenè Kati èi kou Obēdi-Edōmmu cīētè. ¹⁴ Kè di rúbo o cīētè ke dō betāābè bētaāti, kè tí Yìè nKuyie nhò dōò mesāà nnè o cīētè temou nè ò mōke dè demou.

14

Dafiti kàrimè Sedisademmu
(Wénté 3:5-9 nè 2 Sammuyeerí 5:11-16)

¹ Kè Tiiri kóo kpàáti Idammuu tōnnè benitibè detekperè kó ideí nè bedabeesūðbè nè betāciébè kè bè bo maá Dafiti tekpāāticīētè. ² Memme kè Dafitii bantè tí Yìè nKuyie nkūò ò duómme tikpāti kòò baké Isidayeeribe kè kú dēukūnko o kpāti kú dō mèè kpéi nylsidayeeribe.

³ Kè Dafiti rúbo Sedisademmu kēwēte képuoke benitipòbè tōbè kè bèè ò pié initidabi nè initipobí. ⁴ Nte bè do pié ìi bí Sedisademmu í yètè: Sammua nè Sobabu nè Natāā nè Sadomoo, ⁵ nè Ibaa nè Ediiisua nè Edipedeti ⁶ nè Nōkaa nè Nefeki nè Safia, ⁷ nè Edisamaa nè Beediyada nè Edifedee.

Dafiti namè Fidisitēbe
(Wénté 2 Sammuyeerí 5:17-25)

⁸ Kè Fidisitēbe keè Isidayeeribe cōummè mekúò Dafiti, koò pī ntikpāti kòò bo mbè baké bemou. Kè Fidisitēbe ité bemou kénwanti Dafiti ke bo ò pī nkè Dafitii tí kēè kébāáti kéyēroo ké bè co. ⁹ Kè Fidisitēbe tūokoo képitè Defaimmu biriku mieke. ¹⁰ Kè Dafiti beé nti Yìè nKuyie nke dō: Kè ñ kōte ke dokénè Fidisitēbe á bè ānnè n nōu miekaà? Kè tí Yìè nKuyie nhò téñné ke dō: Kote! N yóò bè ānnēmu a nōu mieke.

¹¹ Kè Dafitii kote kè bè do Baadi-Pedasimmu kéna Fidisitēbe kébéi nke dō: Nè n nòutè nte Kuyie mpétémè n dootitòbè menie nhōō kpétè mèè boti kukpéroo.

Dè te kè bè yu de kó dibòri ke tú Baadi-Pedasimmu. ¹² Kè Fidisitēbe cōké kébuōnko bè bokè, kè Dafitii duò nkè bèè yè cōu.

¹³ Kè dēe yíé kè Fidisitēbe iténí képitè Defaiibe biriku. ¹⁴ Kè Dafiti wēte kébeé tí Yìè nKuyie nkè kùu ò nàkè ke dō: A báá bè do be fōnkúò biékè, á kóntè medétimè kè bè dinté, detie mbè tu dè mukokudiè de kó kubiriku pēmmè. ¹⁵ Kāa kēè dūi mōnni kunampoo makú detie nyómme á kétéo kè bè do, ke yé de mōnni ndi n kērōómè ke bo do Fidisitēbe āāpōmbè kè bè poté.

12:41 +yesāmmarinnarè: Dè naà ndèdè sāmmarimú dè me nyí tú sāmmarimú, sisēi nè sāmmarimú dè wēnnè ke peitè dèdè, kè dè cénke bo de cuokè dè me nyí tú sāmmarimú yoo tesāntè.

¹⁶ Ké Dafitii dɔ̀ɔ̀ ti Yiè nKuyie nhò náké tì, kè bèe poté Fidisiteẓbe kó behāāpòmbè, ké bè bèti Kabaḏḏ kénṭo kétuakenè Kesee. ¹⁷ De mǎnni kè Dafiti yétiri feité dihei dimò mieke, kè ti Yiè nKuyie nduḡ náké ibotí tɛ̀i ò yàte.

15

Dafiti bàatímè ke bo kote kétúóté Kuyie ntaummè tɔu

¹ Ké Dafitii maá sicífi dihei bè tu di Dafiti èi, kédeè kétúntè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu yó nyíikú dè kédɔ̀ɔ̀ ditou. ² Ké Dafitii béi náké dɔ̀: Ké dè í tú Defiibe ti í do nkéna kétúóté ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu, ke yé ti Yiè nKuyie mbe ntāātémè kè bè bo ndi tɔu, ke pí ndi kó mutōmmú sáa.

³ Ké Dafitii tí nyIsidayeeribe bemou Sedisademmu mieke, kè bè bo kote kékonnnèni ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ké di tanné kéinné kudieku ò tūntè kú di kpéi. ⁴ Kòo tíi nhAnoo yaabí ikuḡ niùbè nè Defiibe bemou, ⁵ ké Udiyedi mbaké Keati kó kunaàmunkú nè o tebií kè bèe wènné kèmbò tekòtè nè sipísidè (120). ⁶ Ké Asaya mbaké Medadi koku nè o tebií kè bè mbo sikousidè nè sipísidè (220). ⁷ Ké Soweeeri mbaké Kerisonni kó kunaàmunkú nè o tebií kè bè mbo tekòtè nè sipísitāāti (130). ⁸ Ké Semmaya mbaké Edisafāā kó kunaàmunkú nè o tebií kè bè mbo sikousidè (200). ⁹ Ké Ediyeeeri mbaké Ebumoo kó kunaàmunkú nè o tebií kè bè mbo sipísini. ¹⁰ Ké Amminadabu mbaké Usayeedi kó kunaàmunkú mieke nè o tebií kè bè mbo tekòtè nè tepíité nè bédébè (112). ¹¹ Ké Dafitii yú ikuḡ niùbè Sadoki nè Abiataa kényúne Defiibe bèkuḡ, Udiedi nè Asaya nè Soweeeri Semmaya Ediyeeeri Amminadabu. ¹² Kòò dɔ̀: Dfi tu bèe baké Defiibe naāmuntí, dɔ̀ɔ̀nè dimāa mewénkumè kó ikuḡ, dindi nè di tebií kékote kétúóténí ti Yiè nKuyie tinti nyIsidayeeribe tū nkú taummè tɔu ké di tanné n tūntè dii bōri di kpéi. ¹³ Ti do yóó di tóni meketimè mǎnni kè di í bo, kè deé nte kè ti Yiè nKuyie nti poté, ti í tūnnè mèè kpéi nku kuḡ yé nde ndommè.

¹⁴ De mǎnni kè ikuḡ niùbè nè Defiibe kè bèe dɔ̀ɔ̀ bemāa mewénkumè kó ikuḡ ke bo túóténí ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkú taummè tɔu. ¹⁵ Defiibe bèe do di touné ipàati ke níi ndi bukú ti Yiè nKuyie ndo náké Mɔyisi ke yé nde ndommè. ¹⁶ Ké Dafitii náké Defiibe kó beniùbè kè dɔ̀ bèe tāāté be tebií mieke bedèmbè bèe nò nke bie ntikùtidùùti nè tibómbonti nè tikāpentí. Kè bè ndiè nke déukunko ti Yiè nKuyie nyétiri nè diwèi. ¹⁷ Ké Defiibe tāāté Soweeeri bire Emanni nè Bedekia bire Asafu, ketaāté Medadi kó kunaàmunkú mieke Kusaya bire Edanni. ¹⁸ Ké né yienè be tebií siì do bè teenné mutōmmú ke baanè yebòrè Sakarii nè Bennii nè Yaasiedi nè Semidamoti nè Yeiyeedi nè Unni nè Ediabu nè Bennaya nè Maseya nè Matitia nè Edifedeu nè Mikineya nè Obedi Edōmmu nè Yeiyeedi. ¹⁹ Be mieke Emanni nè Asafu nè Etanni bèe do nò nke bie ntikāpentí disoowūḡ kpeti tii kuḡ mmediè. ²⁰ Sakarii nè Asiyeedi nè Semidamoti nè Yeiyeedi nè Unni nè Ediabu nè Maseya kè bè mbie ntikùtidùùti metammè daamè kpeti. ²¹ Ké Matitia nè Edifedeu nè Mikineya nè Obedi Edōmmu nè Yeiyeedi nè Asasiaa bèe do bie ntikùtidùùti iwāi ini kpeti, bèe do niu iyie. ²² Defiibe kó bekótibè mieke Kenannia wèe do ni bèe tɔu metammè tɔu, ò yé mèè kpéi de kó mutōmmú. ²³⁻²⁴ Bedekia nè Edikanaa nè Obedi-Edōmmu nè Sesia bèe do te yebòrè kó mubārimù kè bèe mbaa metammè tɔu. Ikuḡ niùbè Sebanniya nè Sosafati nè Netanneyeedi nè Amasaii nè Sakarii nè Bennaya nè Ediesee bèe do eu siheú ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu iikè.

Kuyie ntaummè tɔu konnīmè Sedisademmu

(Wénté 2 Samuɔyeeeri 6:12-19)

²⁵ Dafiti nè Isidayeeribe kó bekótibè nè bèe ni behāāpòmbè tekoupiité (1000) kè bèe ité kékote kè bo túóténí ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu Obedi Edōmmu cīfè ké ndi kúntinní kè dè dɔ̀ ndibanni mediè. ²⁶ Ké bèe fié yenaadake yèyiekè nè yepedake yèyiekè kè dè bo yie náké ti Yiè nKuyie nteennè Defiibe bèe tɔu ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu. ²⁷ Dafiti do níi mmupāākonkperimú kó diyaabōri ndi kénós ntekoutéyaabòtè péité, bè dùḡkenè tè mupāākommú sāmú. Ké Defiibe bèe do tɔu ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu nè Kanna wèe do bè ní de kó mutōmmú mieke kè bè dāatí yé yaabòrè botí. ²⁸ Ké Isidayeeribe bemou ntaní ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ke íútí nè diwèi ke eu ditāteheú nè sihāāpònheú ke bie nyebàrè nè tikāpentí nè tikùtidùùti nè tibómbonti.

²⁹ Ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu tūḡkení dii mǎnni Dafiti èi kè Sauri kóo sapāa Mikaadi nsikéni tebòtè kéyá okpāati Dafiti aumè ke puu. Kòo sènkèri Dafiti.

16

¹ Ké bèe tuākenè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ké di tanné ditou Dafiti do dɔ̀ɔ̀ di, ké di ínné de cuokè kè Dafitii fié ti Yiè nKuyie nyiwūḡ kétuḡ kékíé itei metammè kpéyi. ² Ò dèe dii mǎnni kémoo ti Yiè nKuyie nkó mesāa Isidayeeribe ínkè, ³ kédeè kè bè totí tidiiti, benitidaabè

nè benitipòbè, kéduò mbá wè pɛ́ɛ nè dikàtìndàà bè dònè di yetebe bè tu yè dātì, nè dikàtìndàà bè dònè di fɪnyɪ kó yetebè kperè.

Defiibe dièmmè ke sánti ti Yiè nKuyie
(Wénté Yɛsāā 105:1-15 nè 76 nè 106:1, 47-48)

⁴ Bè deè memme kè Dafitii cónnè ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìkè Defiibe, kè bè bo nkù dòn̄ti ke kù sánti, ke déúkunko ku yètiri, kunku ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribe tũ nkù. ⁵ Asafu weè do bè baké kè Sakarii ò pòkoo, kényínè Yasiedi nè Semidamɔti nè Yeiyɛedi nè Matitia nè Ediabu nè Bennaya nè Obèdi Edɔmmu nè Yeiyɛedi, kè bè mbie ntibómbonti nè tikùtìdùùti, kè Asafu bie ntikápenti. ⁶ Kè ikuò niùbè Bennaya nè Yayɛedi kè bè eu sihāāpònheú ti Yiè nKuyie ntaummè tɔu ìkè bá bè í ompu. ⁷ De kó diyie do tú diketiri ndi Dafiti duómmè kè Asafu nè o kàbe kè bè bo sántè ti Yiè nKuyie.

Bè dèntèmè fɛyɛnfɛ

⁸ Déúkunnè ti Yiè nKuyie nyètiri, ndontinè ku.
Nákénè ibotí mièke tidiɛti kù dòn̄ ti.
⁹ Ndiennè ke kù sánti mbiennè debémbénnè ku kpéi.
Totínè di yèmmè tidiɛti kù dòn̄ ti kpéi.
¹⁰ Mpòtinè ku, kunku kùu kpa mɛyɛi, kè diwèl ndi bo dindi bèè wanti ti Yiè nKuyie.
¹¹ Wète kéwammúnè ti Yiè nKuyie nè ku wérímú nè ku kpeti,
nwantinè di bo nkù tòkénèmè sáà.
¹² Dentenèní tidiɛti kù dòn̄ ti nè ku tómmú càncàmmù,
Dentenèní tibeénti kù nàkè tì kpéi.
¹³ Dindi ku kóo tónti Isidayɛɛri kó fɛyanfɛ dindi Sakabu yaábì kù tātātè í.
¹⁴ Kuù tu ti Yiè nKuyie, kuù bekùnè ketenkè kemɔu.
¹⁵ Di báá yè nku taummè kpéi.
Di báá yè ku tannò kù dɔú nyè yó mbomu sáà nè ti bo mbomè.
¹⁶ Báá yènnè metaummè kù do dòn̄nèmè Abarahammu nyénè kù dɔúnnè dii nùù Isaki.
¹⁷ Kù tātātè ke yóó dɔò ti Sakabu, kù dòn̄ mèè taummè nè Isidayɛɛribe mè í yóó deè.
¹⁸ Kù béimmu ke tú: n yóó da duómmu Kannahāā kó ketenkè. N duómmu de kó ketenkè fɛ́ nnè a yaábíó.
¹⁹ Bá nè di í mɛ nsūmè, ke í tú bèmabè, ke tú bepààbè.
²⁰ Di do ɔ̄ ta ku mbotí kényè kéta kutekù nku, kéta di nkpaàtiyuu kécántè diteri.
²¹ Kuyie mme nyí yóu kè bè di fɛ́tũ kù do puotimu bekpààtibè di kpéi.
²² Ke tú bè báá kááké ku nitibè kù tātātè bè ku pāānāānti náam̄bè mbe bè báá bè cààrè.
²³ Ketenkè kemɔu kàbe, ndiennè ti Yiè nKuyie nkpeí. Mpīēkùnè yewe duómè tīnāānsààti ku deētīmè kpeti.
²⁴ Nákénè yebotè ku kó tikpeti kpéi, nákénè ibotí tidiɛti kù dòn̄ ti.
²⁵ Ke yé ti Yiè nKuyie ndeumè, ke dò nti nkù sánti,

kuù pēētē yebòkē yemou ke dò nti nkù dé.

²⁶ Yebotē tū nyebòkē nye,
ti Yiè nKuyie nkuù dōò kēīnkē.

²⁷ Tikpeti nè kuwenniku diékù dè bo ku borè nde.
Muwērímú nè diwèl dè bo kuù borè.

²⁸ Kutenkù kumou kòbe,
ńsāntínè ti Yiè nKuyie,
ndontinè ku,
ku kpeti nè ku wērímú de kpéí.
²⁹ Ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie nyètiri.

Tōnèní yepārè kékōtenèní ku borè.
Kōnkēnè ku īlkē,

ké nkù sántí kù dò mpái pái nwe.

³⁰ Kutenkù kumou kòbe, ńkpeutínè!
Ketenkē fiúkúmu ke í nampú.

³¹ Kēīnkē kòbe diwèl ndi bo,
ketenkē kòbe, ńyānkunè!
Nákénè yebotē miēke ti Yiè nKuyie nkuù bakémè.

³² Dāmēērì nè dēè bo o miēke, nyōōtínè!
Dikpāà nè dēè kó dimāà bo di miēke, nyānkunè!

³³ Titúútí kó detie nyiútínè ti Yiè nKuyie nkpéí.
Kù kērínímu ke yóó bekénè ketenkē kemou.

³⁴ Nsāntínè ti Yiè nKuyie,
kù wennimu, kē ku sémmè bo sāā.
Di kù kuónnè ke dō:

³⁵ Ti dēté!
Fōō tū ti Yiè nKuyie nkù ti dēerí,
ti fietē yebotē nou miēke,
ti tíí nkē tí ndéúkunko a yetisāārì,
kē tí nda pōtínè ke da sántí.

³⁶ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù
ku yètiri deumu nsāā.

Kē Isidayeeribe bēmouu cóúté ke dō: Dè mme ndò ti Yiè Kuyie nyètiri ndeu!

³⁷ Kē Dafiti yóu Asafu nè o tebií kē bè nkpaá ti Yiè nKuyie ntaummè tou borè ke bo mpí mmutōmmú bè dò nké mmú pírámè bá dii yiè. ³⁸ Kē Yedutunni birē Obēdi Edōmmu nè Osaa nè be tebií sipísikuò nè bēni kē bè mbaà yebòrè.

³⁹ Kē Dafitii duó nyikuó niùti Sadōki nè o tebií ikuó niùbè tòbè kē bè bo mpí Kuyie ntaummè tou dii bo Kabaāō kó ditōnni di kó mutōmmú. ⁴⁰ Kē bè nfeu iwūō ti Yiè nKuyie nke tuò ndiwūōtōnni īnkē, bá dii kūnwēfūni nè kuyuoku, kēntū nyikuó ti Yiè nKuyie nduó nyi Isidayeeribe, ⁴¹ kēyíénè Emanni nè Yedutunni nè besāmbē bè do yu bēè yètē kē bè tāātē kē bè bo nsánti ti Yiè nKuyie ke yé kù sémmè deumè sāā. ⁴² Emanni nè Yedutunni bēè do eu sihāāpōnheú ke biennè tikāpentí ke biennè ti Yiè nKuyie nkó iyie nkó dēbēmbénnè kē Yedutunni bí baa dibōrì.

⁴³ Dende kó difōnkúò kē bēè kūū mbe cēí. Kē Dafitii kò nho cīètē ke bo pā o kòbe mēsāā.

17

*Kuyie ndōúnnēmè dinùù Dafiti nè o yaàbí
(Wénté 2 Sammuyeerì 7:1-17)*

¹ Kē Dafiti mbo o cīètē kénáké Kuyie mpāānāānti náāntò Natāā ke dō: Nte mí nke ā detekperè kó tēcīètē, kē ti Yiè nKuyie ntaummè tou īlkú ditou bè dāōnè di tiyāàti. ² Kē Natāā ò tēīnné ke dō: A yēmmè dò nhā dōò tū kó dimāà, dōò tū, Kuyie nda bonēmu.

³ De kó keyēnkē kē Kuyie nnáké Natāā ke dō: ⁴ Kōtē kénáké n kóo tōnti Dafiti ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie n tū, weē í yó m maá tēcīètē n yó nhā tē. ⁵ Nē n dēnnēni dii yiè Isidayeeribe Esibiti ēi miēke n yí ta tēcīètē matē miēke nè yíenní. N do bè nēínè, kē ā metāummè tou ndi. ⁶ Nē m bonè dii daā Isidayeeribe be cēmmu miēke kē bè duò mbebaatibè, m bá mbeke Isidayeeribe kóo niùti mōu, kē tū ò m maá tēcīètē nè detekperè kó idēí?

⁷ Á kote kénáké n kóo tǎnti Dafiti ke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mǐi tu ò do cǝmmù ipe nǐi kǝ nh ò tǎáté kòò naá nylisidayeeribe kóo kpààti. ⁸ Kǝ nni nhò nièné ò kǎri yǝè bǝrè yemǝu, kǝ mǐi kùu ò dootitǝbè bèè do ò weti bǝmǝu. Kǝ dǝúkúnne ò yǝtǝri kǝ di màatenè ketenke kó bekpàatibè kpeye. ⁹ N yóo duǝmmu n nǝtibè Isidayeeribe dikari kǝ bè kǎnne kǝ bè ndè bo ke í yǝèkù, kǝ iboti yǝi yí kó benitibè ténke báá bè fǝù, bè do bè fǝùnkò mǝè boti. ¹⁰ N kǎnne dii mǎnni bebaatibè kǝ bè mbe baké. N yóo duǝmmu kóo dootitǝbè ò bǝúté. M béimmu ke tú n yóo ò duǝmmu tǝcǝtǝ. ¹¹ Ò we bo tuoke dii mǎnni, kóo kò nho yembè kùu nkè, ò kó difǝnkúò m bo tǎáté ò bí ò peité ò mieke ò bire marè kǝ dǝe sǝoté ò kpàti kǝ n ti fíi. ¹² Dǝe yó m maá tǝcǝtǝ kǝ n fíi nde kpàatikari, kǝ di mbo sǎá. ¹³ Kǝ nni ntú dǝ cǝce kǝ dǝ tu m bire, n yí yóo nǝoté n kó mesàà nde ònkè n do mǝ nǝoté mǝè boti okpàati wèè ò niiténè ke di tikpàti. ¹⁴ Dǝe yó mbaké n nǝtibè sǎá nè n kpàatiyyu kǝ dǝ kpàti mbo sǎá.

¹⁵ Memme Natǎa nǎkémé Dafiti Kuyie nhò benke ti timǝu.

Dafiti bǎritǝmǝ Kuyie

(Wǝnté 2 Sammuyeerǝ 7:18-29)

¹⁶ Kǝ Dafitii kǝte Kuyie ntaummǝ tou borè kǝta kǝ kù bǎnté kǝ dǎ: Áú n Yiè nKuyie, n tú we? N cǝtǝ ò ònte, kǎa n dǎò mesàà a mǝ nni ndǎò mǝ, ¹⁷ kǝ wúó nkè dǝ í sǎnnè kǎa nǎa ndǝ yó mboni kǎa dǎò dǝ mí nha kóo tǎnti n cǝtǝ. N Yiè nKuyie a n wǝnté kǝ dǝ dǝ n tú onitidiwǝ mǝu nwe. ¹⁸ Mí nDafiti n ténke né bo da bǝinnè ònti? A n yǝmǝmu mí nha kóo tǎnti ke baa né dǝ kǝ n dǝúkúnne. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie! A n dǝ mǝè kpéi nte kǎa pǝ nde kó mutǝndiemù ke bo benke a dǝumǝ ke í mǝke kumǎnkù. ²⁰ Ti Yiè nKuyie! Òmǝu í bo wèè da dǝnnè. Bǝ ti nǎkǝmu a dǎò dǝè kó dimàà, òmǝu í bo wèè da dǝnnè. ²¹ Kubotí makú í bo ketenke kǝ nyǝnkè kùu dǝnnè a nǝtibè Isidayeeribe a kǝteni kǝ dǝtǝ bè Esibiti kǝ bè dǎò a nǝtibè kǝ nǝ kǝ beti iboti tǝi. A yǝtǝri bo dǝuke mǝè kpéi nkè bè da yǝte dǝe te kǎa pǝ nde kó mutǝndiemù. ²² A tǎáté a nǝtibè Isidayeeribe kǝ bè bo ntú a nǝtibè mbe sǎá. Fǝ nti Yiè nKuyie nkǎa bè te. ²³ Ti Yiè nKuyie, a bǝi ntí mí nha kóo tǎnti n kpéi nnè a dǝnnè dii nùu n cǝtǝ kpéi ndi pǝ nsǎá kǝ di dǎò, a bǝi nke yǝ ndǝ ndǝmmǝ. ²⁴ Á ntí pǝ nkè dǝe yǝ nkǎa yǝtǝri ndeu, kǝ benitibè bǝi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa wèè te Isidayeeribe, kǎa fíi mmí nha kóo tǎnti Dafiti n cǝtǝ. ²⁵ Kǝ yǝ fǝ nha mǝmmuǝ fǝò bǝi nke tú a bo n duǝ nte cǝtǝ bèè yóo sǝoté n kpàti, kǝ dǝe te kǝ n dǎátí ke da báá. ²⁶ Áú! Ti Yiè nKuyie fǝò tu Kuyie, kǝ bǝi mmesàà a yó n dǎò mǝ mí nha kóo tǎnti. ²⁷ A dǝmu kǝdǎò a kóo tǎnti cǝtǝ mesàà kǝ dǝe yǝ nkòo cǝtǝ nsǎké tikpàti sǎá. Kǝ yǝ ti Yiè nKuyie nha ò nkǎa pǝ dǝ mesàà mǝ ò mbomu sǎá.

18

Dafiti namǝ bǝ peetitǝbè

(Wǝnté 2 Sammuyeerǝ 8:1-14)

¹ Kǝ Dafitii na Fidisitǝbǝ kǝfiète Kadi kó dihei nè yeheké yǝè bè tǝkénè. Kǝ Fidisitǝbǝe ò bǝúté. ² Kóo nanǝ Mǝabu eí kǝbe kǝ bè ò bǝúté kǝ nhò yieti dǝmpǝò. ³ Kóo yíé kǝna Tisoba eí dii bo Amati tempǝ mbíékǝ di kóo kpàati Adadesǝe ke sǝ nhò dǝ kǝbaatǝ kukó nhEfadati pǝémmǝ kǝbe. ⁴ Kǝ Dafitii fiete sǝkpǝrinaasǝi tǝkǝupíté (1000) nè be hǎapǝnsǎndǝèbǝ sǝkǝupísǝiye kǝ (7000) nè be hǎapǝmbǝ bèè cǝnti nè be naǝcǝi sǝkǝupísǝidǝ (20000) kǝkǝké sǝkpǝrisǝi duǝti kǝsǝú nhomǎá tǝkǝúté (100). ⁵ Kǝ Sidii kǝbe bèè bo Damaasi kǝ bè katení kǝtee Tisoba kóo kpàati Adadesǝe kǝ Dafitii kuǝ benitibè sǝkǝupísǝidǝ nè sǝkǝupísǝidǝ (22000), ⁶ kǝkǝanne kǝmǎndǎábǝ dǝ kó kutempǝ mmieke kǝ bè ò bǝúté kǝ nhò yieti dǝmpǝò. Kǝ ti Yiè nKuyie nduǝ nDafiti muwǝrímú, bá kòò kǝte kǝè bíékǝ wèè na. ⁷ Kóo fiete Adadesǝe ǎpǝmbǝ dǝpiiti mesǝo nkpeti kǝkǝnnè Sedisademmú, ⁸ kǝheí disǝawúǝ mǝdiǝ Adadesǝe kó yeheké yǝdǝyé Tibati nè Kǝnni ye mieke. Kǝ dǝ mboni kǝ Sadomǝo túóté dǝ kó disǝawúǝ kǝdǝnnè kunankú nè yǝsǎnkè nè ti Yiè nKuyie ncǝtǝ kó tinǝnti.

⁹ Kǝ Amati kóo kpàati Touu keè Dafiti namǝ Tisoba eí kóo kpàati Adadesǝe ǎpǝmbǝ bǝmǝu, ¹⁰ kǝtǝ nho bire Adodammú okpàati Dafiti borè kóò bo ò dǝu nkòò sǎntenǝ ò namǝ Adadesǝe, kóò pǝ nè mesǝo nkó tinǝnti nè timátí pǝtíi kpeti nè disǝawúǝ kpeti. Kǝ yǝ Tou dootitǝò ò túmǝ Adadesǝe. ¹¹ Kóo kpàati Dafiti dǝ pǝ ti Yiè nKuyie nnè timátí pǝtíi nè mesǝo nhò do eí dǝ iboti tǝi mieke, Edammú eí nè Mǝabu eí nè Amǝniibe eí nè Fidisitǝbǝ eí nè Amadekí kpeti.

¹² Kǝ Seduia bire Abikǝi ò Edomiibe kǝkuǝ benitibè tǝkǝupíté nè sǝkǝupísǝini (18000) kubiriku bè tu kù mukǝkúú nkó kubiriku mieke, ¹³ kǝkǝanne kǝmǎndǎábǝ Edammú kó kutempǝ nkumǝu mieke, kǝ Edammú kǝbe bǝmǝu naá nDafiti kó betǝmbǝ, kǝ ti Yiè nKuyie nhò duǝ muwǝrímú bá kóò koté kǝ mudoò wèè na.

Okpààti Dafiti tǎmbè kó yeyètè
(Wénté 2 Sammuyeri 8:15-18)

¹⁴ Kè Dafiti mbaké Isidayeeribe bémou, ke bè dǎari dǎè wenni ke bè bekúnè kè dè wenni. ¹⁵ Seduya bire Soabu wèè do baké behāāpǎmbè, kè Aidudi bire Yosafati tu wèè tǎ dihei kó yepáte. ¹⁶ Kè Aitubu bire Sadaki nè Abiatāa bire Abimedeki kè bè tu ikuó niùbè, kè Safesaa tu opátíwāātí. ¹⁷ Kè Yoyada bire Bennaya baké Kedetiibe nè Pedesiibe bèè bàa tekpààtiçtètè kè Dafiti bí o tũnko.

19

Bè diũmmè Dafiti kó betũmbè ifei
(Wénté 2 Sammuyeri 10:1-5)

¹ Dende kó difǎnkúò kè Amǎniibe kóo kpààti Naasii kú kòo biree sǎoté o kpàti. ² Kè Dafiti dǎ: M bo dǎo Naasi bire Anunni mesàa, ke yé o cice do n dǎòmè mesàa. Mēmme ò tǎmmè benitibè kè bè bo ò dǎu nho cice kũũ kóò bǎntè. Kè betǎmbèe tuokoo Amǎniibe ei Anunni borè ke bo ò bǎntè. ³ Kè Amǎniibe kóo kpààti tũmbèe náké Anunni ke dǎ: A yèmmè dǎ nDafiti dǎ kédéúukũne a cice yètiri ndi ke tǎnni kè bè bo da bántaa? Ò í bè tǎnni kè bè bo paatè dihei ndi kèwēténí kè dǎ pǎntaa?

⁴ Kè Anunni duó nkè bèe pí nDafiti tǎmbè kékúò be deẽmbii kékéké be yaǎbòrè kébennénè be fǎ ke né bè bèti. ⁵ Kè ifeii bè auté mediè nkè Dafitii keè tǎ tũkèni o tǎmbè kètǎ mbenitibè kè bèe bè co, kè bè náké ke dǎ: Dafiti yé ndi nkpaáo Sedikoo ke kèmmúnè di deẽmbii bo yènnimè kè dǎ né na kékonní.

Dafiti kpannèmè Amǎniibe nè Asidii ei kǎbe
(Wénté 2 Sammuyeri 10:6-19)

⁶ Kè Amǎniibe bantè bè wèntémè Dafiti, kè Anunni nè o kǎbe Amǎniibe kè bèe yietí medítibii tekǎupípítè (10000) Sidii ei kǎbe bèè bo Mesopotamii, nè Maaka kǎbe nè Tisoba kǎbe kè bè bo bè duǎnni behāāpǎmbè nè behāāpǎnsǎndéèbè nè sǩpǎrinaasǎi. ⁷ Kè bèe túóté sǩpǎrinaasǎi sǩǎupípísitǎati nè sǩǎupísidè (32000) nè okpààti Maaka nè o kǎbe kè bèe kǎtení kǎbátè Medebaa iikè. Kè Amǎniibe yènni be ekè kè bèe wènné ke bo do Dafiti nè o kǎbe mudoò.

⁸ Kè Dafiti tǎ kèè kédúonko o āāpǎnkóti Soabu nè behāāpǎmbè bémou bèè nǎ mmudoò. ⁹ Kè Amǎniibe yènni kǎpénné kudookoti dihei kó dibòrinuù kè bekpààtibè bèè do kǎtení ke bo bè tee kè bembè nhoke dikpáa mieke. ¹⁰ Kè Soabu yà ò yóó bootemè o dootitǎbè tipíti tidéti bié nho iikè, betǎbè o fǎnkúò, kǎtǎatè Isidayeeribe āāpǎmbè mieke bèè nǎ mmudoò kè bèe wetínné Sidii kǎbe. ¹¹ Kè Soabuu túóté behāāpǎmbè sǎmbè kédúo nho tebite Abikǎii kè wenwe nè betǎbè kè bèe wetínné Amǎniibe. ¹² Kòo náké Abikǎii ke dǎ: Kǎa yà kè Sidii kǎbe bo n na, á kǎtení kè n teennè. Kè Amǎniibe bèe mē ndó kè da na, n kǎtoo kè da teennè. ¹³ Yáúukũne a kǎnti kè tí dokénè dikǎmbùú kédéetè tǎ nitibè nè tǎ Yìè nKuyie nti tũ nkú kó yehékè. Kúu dǎo kú dǎmè.

¹⁴ Soabu nè o kó dihāāpǎntǎnni kè bèe kèté ke bo dokénè Sidii kó behāāpǎmbè kè bèe coké. ¹⁵ Amǎniibe yà dii mǎnni Sidii kǎbe cokémè, kécoké Soabu tebite Abikǎii kékò mbe ei. Kè Soabuu kò nSedisademmu.

¹⁶ Kè Sidii kǎbee yà Isidayeeribe bè namè, kètǎ nkè bèe ínni be kǎbe bèè bo kukó nhEfadati kó diyáa. Kè Adadesèe kóo āāpǎnkóti Sofaki mbè ni. ¹⁷ Kè bèe tǎ náké Dafiti kòo tǎ nyIsidayeeribe bémou késénté Suditèe kétuǎke kécómmú kè bèe wetínné kè bè do mudoò. ¹⁸ Dafiti nè o kó behāāpǎmbè kè bèe bè na kè bèe coké kè Dafiti nè o kǎbe kè bèe kuǎ bèè dèke sǩpǎrinaasǎi sǩǎupísiyiekè (7000) nè bèe cǎnti sǎnǎcǎi sǩǎupípísínǎa (40000) kékúonè ohāāpǎnkóti Sofaki wèè do bè ni.

¹⁹ Kè bekpààtibè bèè do teennè Adadesèe kè bèe yà Isidayeeribe bè namè kè bèe yie Dafiti kpèti kǎmpí nho tǎmmú bá Sidii kǎbe ténke í nyie nke teennè mudoò Amǎniibe.

20

Dafiti cǎutémè Dabaa ei
(Wénté 2 Sammuyeri 11:1. 12:26-31)

¹ Kè dibenni terii yènni, bekpààtibè ǎǎ keté dii mǎnni mudoò, kè Soabuu niitè dihāāpǎntǎnni dièrì, kè bèe do Amǎniibe tempè nkè bè pǎnte, kǎpi Dabaa ei.

De mǎnni kè Dafiti wenwe bo Sedisademmu, kè Soabuu poté Dabaa ei kǎbe kè bè pǎnte. ² Kè Dafitii túóté be kóo kpààti òké dii sǎopii, kè di cǎékú tũǎke cidóòbè sipísitǎati kè di dǎri ditǎsǎari dii donku kpèrni ke di òkú, kǎhefinè tinenti teti péu kékonnènni. ³ Kóo pímmúnè benitibè bèè do bo dihei kékonnè kè bè pínné tidaati kó mutǎmmú, kè bè nsǎú tidabeesi, ke duó, ke kǎú idéi, ke mē nyí Amǎniibe ekè kǎbe tobè. Mēmme Dafiti kómmè Sedisademmu nè o āāpǎmbè bémou.

Dafiti dokénèmè Fidisitēēbe
(Wénté 2 Sammuyēri 21:18-22)

⁴ De kó mudoò kó difōnkúò kè mudoò tēmùu ānnè Kesēedi èi Isidayēeribe nè Fidisitēēbe be cuokè, muù mieke nke Sibekaii Usaa èi kou kùamè Defaii botí kou mǎu Sipaii. Kè Fidisitēēbe bǎútè Isidayēeribe. ⁵ Kè mudoò tēmùu wēte kéānnénè Fidisitēēbe bake. Kè Yaii bire Edananni kuò Dami Kadi èi kou, Kodiyati nantè, kòo kpānni kò kudǎu cēékù mǎnnè kuyaadùdǎu. ⁶ Kè mudoò tēmùu yíé kéānnè Kadi, kòo niti mǎu dè bo ke okù mediè, ke mǎke inómbi ikuò ikuò o naàcèi nè o nǎu kè i wēnnè sipísidè nè inàà. Ò do tú Adafaa naàmùnkù kou nwe. ⁷ Kòo sǎá nyIsidayēeribe kè Dafiti tebite Simma bire Yonnatāā ò kùu.

⁸ De kó benitibè do tú Kadi èi kou Adafaa naàmùnkù kǎbe mbe, Dafiti nè o āpǎmbè kè bèe bè kùu.

21

Dafiti do kàammè Isidayēeribe
(Wénté 2 Sammuyēri 24:1-9)

¹ Kè dibǎò ndǎo kédǎò Isidayēeribe meyei, kénampe Dafiti yèmmè kòo bo kaa nyIsidayēeribe. ² Kè Dafitii náké Soabu nè o tǔmbè ke dǎ: Kōtenè kékaa nyIsidayēeribe kétúóté Beerisebaa èi kénto kétuakè Danni kperi. Kè di dèè di n náké kè nní nyé bè mǎmè.

³ Kòo ò tēnnè ke dǎ: N dǎmu ti Yiè nKuyie nduǎ nkè ku nitibèe sǔū nképēēté mie nkuce tekǎutè (100). N yíé nhokpǎàti, bēmǎu bè í tú a kó betǎmbǎa? Dè dǎmmè kǎa dǎo ké bè kǎa? Ba nte kǎa dǎo kétannè Isidayēeribe meyei mmieke?

⁴ Kòo kpǎàti baa mpí nho béi nti, kè Soabuu íté kéce nyIsidayēeribe tenkè kemǎu, kēwētēni Sedisadēmmu, ⁵ kénáké Dafiti ò kǎa mbenitibè kè bè mǎmè. Kè Isidayēeribe kó behāāpǎmbè bēmǎu mbo tekoupikǎutè nè tekoupikǎutè (1100000). Kè Sudaa kǎbe mbo sikoupikǎusinaà nè sikoupipísiiyiekè (470000).

⁶ Soabu í nkǎannè Defii kó kuwuǎ nkǎbe, nè Bensamee kǎku kǎbe ke yé ò do wúómmè okpǎàti béi ndii nùu isǎke nyi.

Kuyie mpotémè Isidayēeribe Dafiti caàrimè kpéi
(Wénté 2 Sammuyēri 24:10-17)

⁷ Mēmmè kè dēe yonke Kuyie nkè kùu poté Isidayēeribe. ⁸ Kè Dafitii kù kuǎnnè ke dǎ: N caàrè mediè mme m bantému n dǎòmè tiyēintí nti, n cīé nde kó mecaàrimè.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pānǎahti náantò wèè do bonè Dafiti ke dǎ: ¹⁰ Kote kénáké Dafiti ke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú nh ò duǎ ntiyēiti nti titaati kè tú wèe tāāté ò dǎo kù, kè n kù nhò poté.

¹¹ Kè Kadii kǎte kénáké Dafiti ke dǎ: Ti Yiè nKuyie ntu: ¹² Kǎa dǎo dikǎnni dii bo tannimè yebie nyētāati, á tāāté, kǎa me ndǎo di dootitǎbè beè bo di namè kè ndi kǎu ke dǎo betāābè bētāāti á tāāté, kǎa me ndǎo ti Yiè nKuyie mbo di potémè mme yewe yētāati kè benitibè nkǎo dihei, kè ti Yiè nKuyie ntǎnni duǎnni mutenkǎu nyIsidayēeribe tempè nkumǎu mieke, á tāāté. Toti a yèmmè kè n náké n yóo náké ti wèè n tǎnni.

¹³ Kè Dafitii tēnnè Kadi ke dǎ: N yèmmè caàrè mediè mme, kè ti do ti Yiè nKuyie nnǎutè mieke dè ntǎumu, ke yé kù sémme deumè. N yí dǎo kédó n nititǎu nǎu mieke.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nduǎnni mutenkǎu nyIsidayēeribe. Kè benitibèe kú sikoupipísiiyiekè (70000). ¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie ntǎo nku tǎnni mari kè di bo pǎnte Sedisadēmmu. Ti Yiè nKuyie nyà dii mǎnni ku tǎnni kǎumè benitibè kè mesémme kù pí, nkè kù dǎ: Dè sǎnnèmu memme ténke báa poté.

Ke sǎo ndi berinè Sebusiibe botí kou mǎu bè tu wè Odinnani o kó kuyié borè. ¹⁶ Kè Dafitii wénté kǎyà ti Yiè nKuyie ntǎnni èintemè ke pikú mesehii nke weti Sedisadēmmu. Ke sǎo Dafiti nè Isidayēeribe kó bekótibè bè dǎati tifǎtǎnti ke bo benke be yeñcaàrimè kédó kénínkóo ketenkè. ¹⁷ Kè Dafitii kuǎnnè ti Yiè nKuyie nke dǎ: Mii duǎ nkè bè kǎa mbenitibè, mii caàrè, mii dǎo dèè í wenni, benitibè í caàrè mǎmamù! N Yiè nKuyie nkùu n te poté mí nwe nè n cīéte, báa poté kuyēiku makù a nitibè.

Dafiti maámè diwǎtǎnni Kuyie nkpeí
(Wénté 2 Sammuyēri 24:18-25)

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie ntǎnni náké Kadi ke dǎ: Náké Dafiti kòo deke Yebusiibe botí kou Odinnani yíé borè kè m mǎa diwǎtǎnni.

¹⁹ Kè Dafitii tǔnnè ti Yiè nKuyie nnáké ti Kadi kòo ti nhò náké. ²⁰ Kè Odinnani mpuoti o diiti bè tu ti bédé kēwētē kǎyāni Kuyie ntǎnni, kòo dapǔmbi inàà ò do ò bonè, kè ò sǎo. ²¹ Dafiti duunní dii mǎnni Odinnani borè, kè Odinnani wénté kóo yà kǎyēnni o yíé mieke kénínkú Dafiti iikè késinnǎo ketenkè. ²² Kè Dafitii náké Odinnani ke dǎ: N dǎo á n duǎo yíé nku kè m

maá diwūstōnni ti Yiè nKuyie nkpeí, á kù nni nfíténè kudonku dò nkémamàmè, kè dèe yie nkè ti Yiè nKuyie mpoté kùu yēiku Isidayeeribe kè kùu deè. ²³ Kè Odinaninii ò tēínné kè dà: N yie nhokpàati tóuté ku kédònnè a dómè. Ntè inààkè n yì nda duómmu nè tenaasántè kó ideí kàa bo feúté inààkè kétuonnè, kè da duónnè bedéè kàa bo kù pà, n dè nda duómmu demau.

²⁴ Kòo kpààtii náké Odinanini kè dà: Biti n dós kè kù dontému kudonku dò nkémamàmè, n yí dós képā n Yiè nKuyie dèè tu a kperè, demarè n yí fēúté dèè kpéí.

²⁵ Menème kè Dafitii donté kuyie nè inààkè, meso mmeditibii nsikousikuò (600), ²⁶ kémaá deborè diwūstōnni, kékua iwūò nkétua nkéfiénè metaummè kpéyi, kéyú ti Yiè nKuyie nkè kùu yie nkécūnni muháá ndiwūstōnni ñnké kè mùu cóuté ò feúté ìi wūò. ²⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéínnè ku tōnni kè dii nōnne disiè.

²⁸ Dafiti yà ti Yiè nKuyie nhò tēínnémè ò kù mao ti Sebusiibe botí kou Odinanini yíe mieke, kè ndè nkù feu iwūò. ²⁹ Mōyiisi do dàò ti Yiè nKuyie ntou di dikpàa mieke nè diwūstōnni, kè dè bomu Kabaas èi kó ditōnni borè. ³⁰ Dafiti me nyí ndàátí kè bo kè kòte kébántè Kuyie, ò do depe ti Yiè nKuyie ntōnni tó dii siè ndi.

22

¹ Kè Dafitii béi nke dà: Ti Yiè nKuyie ncíètè yó mbo die nde, die nde Isidayeeribe kó diwūstōnni yó mbomè.

Dafiti baátimè kè bo maá ti Yiè nKuyie ncíètè

² Kè Dafitii duó nkè bèe tí mbepòbè bèè bo Isidayeeribe tenké mieke, kòo tánkè bèè bo cíékè yetàré kòo maá Kuyie ncíètè. ³ Kè Dafiti waá ntímáti mediè, bè yóó dànnè ti sikāū kébaaké yecàkè, nè sineí, bá disoawūò í ndò nkékaa nkédeè, ⁴ nè detekperè kó ideí bá í í ndò nkéna kékaa nkédeè, kè yé Sidoniibe nè Tiiri èi kòbe bè ò tónimè detekperè kó ideí mediè. ⁵ Menème kè Dafitii béi nke dà: M bire Sodomao kpaá bennèmu de kó mutōmmú weè me ndò nkémaá ti Yiè nKuyie nteciètè kè tè ndeu kè wenni kè bèe fei nte yetiri kè dii feíté dihei dimou. M bo ò waá ntinenti. Menème kè Dafitii waá ntinenti mediè nké né na kékú.

Dafiti duómmè Sodomao Kuyie ncíètè marimú

⁶ Kè Dafiti yú ò bire Sodomao kóò náké kòò bo maá ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù teciètè. ⁷ Kè Dafiti dà: M bire n do dōmu m mōmmu nkémaá ti Yiè nKuyie nkùu n te teciètè. ⁸ Kè kù né n náké kè tú n doké mediè, kè cōu mmenitiyī nkè mè sū, m báa kù maá teciètè bè yó nkari dè kè kù báa, n cōu mmèè kpéí mmenitiyī mmediè. ⁹ Kù né n nákému kè tú m peité dèè bire yó mbaké dii mōnni mudòò í yó mbo, nè de dootitabè dè yóó narikemu. Bè bo ndè yu kè tú Sodomao. Diyētiri dii tu meompùmè. Kè kùu duó nyIsidayeeribe meompùmè de kpàti timou mieke, ¹⁰ deè yóó kù maá teciètè kèntú m bire kè kù tu de cice. Kè kùu fii nde kpààtikari, kè dè mbaké Isidayeeribe sáa. ¹¹ Menème kè Dafitii béi nke dà: M bire ti Yiè nKuyie nní nda bonè, kàa na kè kù maá teciètè. Kù dōu ndinūu a kpéí kè yé mmè. ¹² Kù da duó mmeciū nkàa nno nke baati mesàa nnè meyei, kù bo da duó ndii mōnni kàa mbaké Isidayeeribe kèntú nku kuó kunku kùu da te. ¹³ Kàa tū nku kuó nè ku tié nkù duó ndè Mōyiisi Isidayeeribe kpéí, a tōmmú mumou bo nyié! Cōmmú kétéí nkémòte dikōmbùò. Bá nyīkù, kufōwaá mbá nda bo. ¹⁴ N yetoomu kè waá mmeso ntōnni sikōupísitāati (3000) ntímáti péfíti, tōnni sikōupísitāati (30000), kè yiénè disoawūò nè timáti, bá dè í dò nkékaa nkédeè, kè waánnè ideí nè yetàré ti Yiè nKuyie ncíètè marimú kpéí, kàa né yóó wēte kéyí. ¹⁵ A mōkemu betōmbè péu: Betácíèbè nè bemarkibè nè bedabeesūòbè nè beyántibè, bemou kè bè yé mutōmmú mumou. ¹⁶ Meso nnè timáti péfíti nè timáti, dè í dò nkékaa nkédeè. Íté kékéte mutōmmú. Ti Yiè nKuyie nní nda bonè!

¹⁷ Menème kè Dafitii duó ndinūu Isidayeeribe kó bekótibè bemou kè dà: Dí teennè m bire Sodomao. ¹⁸ Ti Yiè nKuyie nkùu di te kù di bonèmu. Kuú di duó mmeompùmè tipfíti timou, kuú ánnè bèè bo dihei dii mmieke n nòutè mieke, kè bè bótúte ti Yiè nKuyie nnè ku nitibè. ¹⁹ Duónnè dimáa ti Yiè nKuyie nnè di yèmmè memou kunku kùu di te. Íténè kè kù maá teciètè, kètoní ti Yiè nKuyie ntaummè tōu nè ku kuó nenti kéínnè teciètè di maá tè ku kpéí nte mieke.

23

Bè kàammè Defiibe kè bè duó mbe tōmmú

¹ Dafiti kòté dii mōnni mesàa, kè nyóó kù kédúu nho bire Sodomao tikpàti kòò bo sòoté kémbaké Isidayeeribe. ² Kòo tí nyIsidayeeribe kó bekótibè nè ikuó niùbè Defiibe.

³ Kè bèe kaa nDefiibe bèè mōke yebie nsipísitāati kèndeetinko, kè bè mbo benitibè sikōupísitāati nè sikōupísini (38000). ⁴ Kè Dafiti dà bèe táatè benitibè sikōupísidè nè

sikòupìsìnàà (24000) bèè bo nni mutømmú mùò bo ndo nkédàà ti Yìè nKuyie ncîètè mieke, kètàátè benitibè sikòupìsikuà (6000) bèè tu beheikèmpátìwààbè nè bebeembè, kètàátè bèè bo mbaà yebòrè kè bè mbo sikòupìsìnàà (4000), ⁵ kètàátè bèè yó ndiè nke bie ntikùtidùùti nè debémbènnè Dafiti do dòò dè kè bè bo nsántinè ti Yìè nKuyie, kè bè mbo sikòupìsìnàà (4000). ⁶ Kè Dafiti totí Defii bí i naàmùnti duò kè dòmmè. Kerisonni kàbè be kòku. Keadí kàbè be kòku. Medadi kàbè be kòku.

⁷ Kè Kerisonni peitè ibí idéi, Daedanni nè Simmeii. ⁸ Kè Daedannii peitè ibí itàati, Yeyeedi nè Setammu nè Sowèeri. Kè Yeyeedii mbè kòti. ⁹ Kè Simmeii peitè ibí itàati Sedomoti nè Asiyeedi nè Adaa bèè do baké Daedanni kó sicéi. ¹⁰ Kòò bí tòi mbo inàà, Yaati nè Sisa nè Yeusi nè Bediya. ¹¹ Yaati weè do bè kòti, kè Sisaa nhò pòkoo, Yeusi nè Bediya bè í mmàke ibí péu, kè bèè bè kàa nkèwènnè teciètè tèmàá.

¹² Kè Keati kó ibí mbo inàà, Amudamu nè Isaadi nè Ebunoo nè Usiyeedi. ¹³ Kè Amudamuu peitè Anoo nè Mòyiisi. Kè bèè cánnè Anoo nè o bí ti Yìè nKuyie ncîètè kó mutømmú kpéi n sàá. Beè do dò kentuò ntihúúnti ti Yìè nKuyie, kè pí nku tømmú, kè ní yú Kuyie nyètiri kèpà benitibè mesàá. ¹⁴ Mòyiisi do tú Kuyie nkóò niti nwe, kòò bí nwènnè Defii kó kuwu. ¹⁵ Kè Mòyiisi bí ntú Kerisonni nè Ediesee. ¹⁶ Kè Kerisonni peitè Sebuyeedi kòò nkóti o naàmùnkù. ¹⁷ Kè Ediesee peitè Deabia omàá, kòò nkóti o naàmùnkù Ediesee do í peitè kè dè nsù. Kòò bire Deabia nè peitè kè dè nsù mediè. ¹⁸ Kè Isaadi peitè Sedomiti kòò ntú okóti o naàmùnkù mieke. ¹⁹ Kè Ebunoo peitè Yediyau kòò nkóti o naàmùnkù. Kòò nei ntú: Amadia nè Yasiaedi nè Yekamammu. ²⁰ Kè Usiyeedii peitè Mísee kòò nkóti o naàmùnkù mieke, kè Isia nhò pòkoo.

²¹ Kè Medadii peitè ibí idéi: Madi nè Muusi. Kè Madii peitè Edeasaa nè Kiisi. ²² Kè Edeasaa kú bá ò í mmàke initidabí. Ò do peitè initipobí maa ndi, kòò nantè Kiisi kó ibí í puoke. ²³ Kè Muusii peitè Madi nè Edee nè Yedemoti bètāati.

²⁴ Beè do tú Defii yaabí kénkóti be naàmùnti mieke. Kè bèè bè kaa mbè màke dii mōnni yebie nsipísidè kèndeètinko kè bè duò ti Yìè nKuyie ncîètè kó mutømmú. ²⁵ Dafiti do béimmu kè dō: Ti Yìè nKuyie nduómmu meompùmè ku nitibè Isidayeeri, ku mómmōnku kè yó mbo Sedisademma sàá. ²⁶ Defiibe ténke í yó ntou metaummè tou nè ikuú nenti. ²⁷ Dafiti weè do yē mbè ní wāri Defiibe bè màke dii mōnni yebie nsipísidè kèndeètinko kè bè duò mmutømmú Kuyie ncîètè mieke. ²⁸ Beè do te bè bo nteénnè mè ikuú niùbè, Anoo bí ti Yìè nKuyie ncîètè kó mutømmú, kèndake te danti nè te dieti de kpéi. Beè do te bè bo ndoòrimè ikuú nenti, mawénkumè kó ikuú. Beè do te Kuyie ncîètè kó mutømmú. ²⁹ Beè dò nkèndake bè pāā ndè Kuyie nde kpéi, pēē bè pāā nwè Kuyie nnè muyuo nsāāmù bè pāā mmù Kuyie nnè yekātindā yēē í kōorenè mutie muù muuti, nè yekātindā nè tipēmpēnti, kēmbēu bè pāā ndè Kuyie, de cēēkù nè de okūmè. ³⁰ Bè do dò nkēsāntimū ti Yìè nKuyie mbá dii kūnwēni nè kuyuoku, ³¹ kentuò nyiwūò bè feu í ti Yìè nKuyie, siompūsi kó yewe nè betāābè kó yewe ketiyè nè Kuyie nkó yebaa, kēntū mbè dōu nyikuú kè kēētè mēē fiē mmè duò kè mamē. ³² Beè do te bè bo ndakemè ti Yìè nKuyie ntaummè tou kpéi, nè ikuú nenti bo kùù fāá. Kè bè ntū mbè tebií Anoo bí bè nāa ntì kè pí ti Yìè nKuyie ncîètè tømmú.

24

Ikuú niùbè kó yetfirè

¹ Nte Anoo bí kó yetfirè: Anoo weè peitè Nadabu nè Abiu nè Edeasaa nè Itamaa. ² Nadabu nè Abiu kè bèè niiténè be cice kékú, bá bè í mōòte initidabí. Edeasaa nè Itamaa kè bèè sootè be tømmú bè do pí mmù ti Yìè nKuyie ncîètè mieke. ³ Edeasaa yaabire Sadaki nè Itamaa yaabire Aimmèdeki beè do teennè Dafiti kè bèè bè totí yetfirè kè bè duò mbè tømmú. ⁴ Kè Edeasaa kó iyaabí nsù kēpēētē Itamaa kpēyi kè deè nte kè bèè totē Edeasaa kó iyaabí kó yetfirè tepitē nè yēkuú, bá dii tinnì kè di mmàke wēè di baké, kētōtē Itamaa kó iyaabí kó yetfirè yēni bá dii tinnì kè di mmàke wēè di baké. ⁵ Kè bèè tāā tētē kè bè totí kè yē Edeasaa kó iyaabí kó yetfirè do mākēmēmu bèè kōti ikuú tømmú nè bèè kōti Kuyie ncîètē kōmu. Kè Itamaa kó iyaabí kó yetfirè m mākē ye kàbē.

⁶ Defii kó kuwuò nkou Netanneyēedi bire Semmaya opátìwàati weè do wāù be yètè, kè nyè wāù kòò kpàati Dafiti nè o tūmbè kè bè bo nè ikuú niùbè Sadaki nè Abiataa bire Aimmèdeki nè ikuú niùbè Defiibe kó sicéi kó bekótibè. Kè bè ní tāù tētē Edeasaa kó yetfirè kuce mēdēmē Itamaa kó yetfirè kuce mēmāá. ⁷ Kè bèè tāù meketimè, kè tētē do Yoyadibu ñnkè, kè bèè tāù mēdērimmè, kè deè do Yedaya ñnkè. ⁸ Kè bèè tāù metāāmmè, kè tētē do Adimmu ñnkè, kè bèè tāù

mēnaammē, kē dēe do Seodimmu ìnkē. ⁹ Kē bēe tāū mēnummūmē, kē dēe do Madikiyaa ìnkē, kē mēkuśummēe do Minyaminni ìnkē. ¹⁰ Kē bēe tāū mēyiēmmē, kē dēe do Akikoti ìnkē, kē bēe tāū mēniūmmē, kē dēe do Abiya ìnkē. ¹¹ Kē bēe tāū mēwēimē, kē dēe do Yesuwa ìnkē, kē bēe tāū mēpiūmmē, kē dēe do Sekanniya ìnkē. ¹² Kē bēe tāū tēpiūtē nē mēmáà, kē dēe do Ediasibu ìnkē, kē bēe tāū tēpiūtē nē mēdérímmē, kē dēe do Yakimmu ìnkē. ¹³ Kē bēe tāū tēpiūtē nē mētaāmmē, kē dēe do Upa ìnkē, kē bēe tāū tēpiūtē nē mēnaammē, kē dēe do Yesebabu ìnkē, ¹⁴ kē bēe tāū tēpiūtē nē mēnummūmē, kē tētēe do Bidikaa ìnkē, kē bēe tāū tēpiūtē nē mēkuśummē, kē dēe do Imēe ìnkē. ¹⁵ Kē bēe tāū tēpiūtē nē mēyiēmmē, kē dēe do Esii ìnkē, kē bēe tāū tēpiūtē nē mēniūmmē, kē dēe do Apitiseti ìnkē. ¹⁶ Kē bēe tāū tēpiūtē nē mēwēimē, kē dēe do Petayaa ìnkē, kē bēe tāū sipísídé kōme, kē dēe do Esekieri ìnkē. ¹⁷ Kē bēe tāū sipísídé nē mēmáà, kē dēe do Yakinni ìnkē, kē bēe tāū sipísídé nē mēdérímmē, kē dēe do Kamudi ìnkē. ¹⁸ Kē bēe tāū sipísídé nē mētaāmmē, kē dēe do Dedaya ìnkē, kē bēe tāū sipísídé nē mēnaammē, kē dēe do Maasia ìnkē.

¹⁹ Mēmme kē bēe tūnnē ti Yiē nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù do duś nyii tié mbe yààri Anōo, kē bē totí yēfīrē kē bē duś mbe tōmmú ti Yiē nKuyie ncīfētē mieke.

Defiibe tobè kó yeyètē

²⁰ Defiibe sōmbē bēè do kpaa be mieke bēè do ni beè yètē tu: Amudamu kó kunaàmunkù kē Subayeedi nkótí.

Kē Yedia kótí Subayeedi koku mieke. ²¹ Kē Isia kótí Deabia kó kunaàmunkù mieke. ²² Kē Sedomoti kótí Isia kó kunaàmunkù kē Yaati kótí Sedomoti kó kunaàmunkù. ²³ Ebuñō naàmunkù mieke kē Yediyo nkótí kē Amadia ò pòkoo kē Yaseedi ntú otáánwē kē Yekamammu tu onaanwē. ²⁴ Usiyeedi kó kunaàmunkù mieke kē Miseen mbaké. O kó ibí mieke kē Samiidi mbaké. ²⁵ Kē Sakarii baké Miseen tebite Yesiya kó kunaàmunkù. ²⁶ Kē Medadi bí ntú: Madi nē Musi nē Yaasiyau, kē bē nkótí o kó kunaàmunkù mieke. ²⁷ Kē Medadi bire Yaasiyau bí ntú: Soammu nē Yakudi nē Ibidi kē bē nkótí o kó kunaàmunkù. ²⁸ Madi kó kunaàmunkù mieke kē Edeasaa kótí. O í mpeitē inítidabí. ²⁹ Kiisi naàmunkù mieke kē Yedameyeedi mbaké. ³⁰ Kē Muusi bí ntú: Madi nē Edee nē Yedemoti kē bē mbaké be kó kunaàmunkù.

Defiibe bí naàmuntí kó bekótibē mbe. ³¹ Kē bēe bē tāū tētē bē dōòmē be tebií Anōo yaábí, kē mbe tāū kōo kpààti Dafiti dē bo, nē ikuś niùbē Sadaki nē Aimmēdeki nē ikuś niùbē cīí kó bekótibē nē bēè baké ti Yiē nKuyie ncīfētē tōmmú. Bē dōòmē Mpo kó tēfītē kē bēe mē ndōō tēyāātē kpete.

25

Kuyie ncīfētē kó bedēmbe kó yēfīrē

¹ Dafiti nē bēè baké Kuyie ncīfētē tōmmú kē bēe cānnē Asafu nē Emanni nē Yedutunni be naàmuntí kōbe, kē bē bo ndonti Kuyie nke náá kù bē benke tì, kēmbie ntikùtidùùtí nē tibōmbonti nē tikāpentí.

² Nte benitibē bē do tāātē bē de kó mutōmmú kpéí mbe yètē, beè tu Asafu kó ibí: Sakuu nē Sosefu nē Netanniya nē Asadeda. Beè do tú bedēmbe, kē be cice bē ni ke donti Kuyie nke náá nkù ò benke tì ke tū Dafiti kó itíe.

³ Kē Yedutunni kó ibí ntú: Kedadia nē Sedi nē Yesayaa nē Semeii nē Asabia nē Matitia bekuś. Beè do tú bedēmbe kē be cice Yedutunni bē ni ke déúkunko ti Yiē nKuyie nyētiri ke kù donti ke náá nkù ò benke tì, ke bie nkukùtidùkù.

⁴ Emanni kó inítidabí do tú: Bukiyau nē Matanniya nē Useedi nē Sebuyeedi nē Yedimoti nē Amanniya nē Ananni nē Ediatāa nē Kidaditi nē Dommameti nē Esee nē Yosebekasa nē Madoti nē Otii nē Maasioti. ⁵ Emanni bí nyi mēmmo wēè do náá nhokpààti Kuyie nhò benke tì, ke bo déúkunnē ku yētiri kunku kùù ò duś nyinítidabí tēpiūtē nē ináà nē inítipobí itāati.

⁶ Bemou beè do tú bedēmbe ti Yiē nKuyie ncīfētē mieke, ke bie ntikùtidùùtí nē tibōmbonti nē tikāpentí, kē be cice bē ni. Kē bē mpí nhokpààti tōmmú, Asafu nē Yedutunni nē Emanni kē bē baké. ⁷ Bemou bē do tú bēè nō mbēmbe mudēmū mesàà kē déúkunko ti Yiē nKuyie nyētiri, bēmbē nē be tebií kē bē mbo sikūsuidē nē sipísini nē bēni (288).

⁸ Kē bēe tāū tētē ke bo yà bē dō nkēmpí mmēè botí mutōmmú, bá bē í mbaàti bedēnkótibē nē bepāmbē.

⁹ Nte bē do tāū tētē kēdei bēè kótibē, kē bē bo nni be yètē: Kē bēe tāū tētē Asafu kó kunaàmunkù kē dēe do Sosefu ìnkē, kē bēe yíé kētāū kē tētēe do Kedadia ìnkē, wenwe nē o tebií nē be bí kē bēe wēnnē tēpiūtē nē bēdébē.

¹⁰ Kē bēe tāū mētaāmmē kē dēe do Sakuu ìnkē, wenwe nē o bí nē o tebií kē bē mbo tēpiūtē nē bēdébē.

¹¹ Kē bēe tāū mēnaammē kē tētēe do Isidi ìnkē wenwe nē o bí nē o tebií kē bē mbo tēpiūtē nē bēdébē.

¹² Kè bèe tãu menummumè kè tétéé do Netanniya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

¹³ Kè bèe tãu mekuómmè kè dèe do Bukiyau ñnkè, wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

¹⁴ Kè bèe tãu meyiémmè kè tétéé do Yesadeda ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

¹⁵ Kè bèe tãu meniímmè kè tétéé do Yesaya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

¹⁶ Kè bèe tãu mewéímmè kè tétéé do Matanniya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

¹⁷ Kè bèe tãu mepiímmè kè tétéé do Simmeii ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

¹⁸ Kè bèe tãu tepíítè nè mèmáà kè tétéé do Asadéedi ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

¹⁹ Kè bèe tãu tepíítè nè medérímmè kè tétéé do Asabia ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²⁰ Kè bèe tãu tepíítè nè metáámmè kè tétéé do Subayeedi ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²¹ Kè bèe tãu tepíítè nè menaammè kè tétéé do Matitia ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²² Kè bèe tãu tepíítè nè menummumè kè tétéé do Yedemoti ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²³ Kè bèe tãu tepíítè nè mekuómmè kè tétéé do Ananniya ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²⁴ Kè bèe tãu tepíítè nè meyiémmè kè tétéé do Yosebekasaa ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²⁵ Kè bèe tãu tepíítè nè meniímmè kè tétéé do Ananni ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²⁶ Kè bèe tãu tepíítè nè mewéímmè kè tétéé do Madoti ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií, kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²⁷ Kè bèe tãu sipísidé kóme kè tétéé do Ediataa ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²⁸ Kè bèe tãu sipísidé nè mèmáà kè tétéé do Otii ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

²⁹ Kè bèe tãu sipísidé nè medérímmè kè tétéé do Kidaditi ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

³⁰ Kè bèe tãu sipísidé nè metáámmè kè tétéé do Maasioti ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

³¹ Kè bèe tãu sipísidé nè menaammè kè tétéé do Dommameti Esee ñnkè wenwe nè o bí nè o tebií kè bè mbo tepíítè nè bèdébè.

26

Bèe do baà Kuyie nciètè kó yebòrè

¹ Bèe do baà Kuyie nciètè kó yebòrè bè do bè totému yefiře, Asafu bire Kodee kó debire Mesedemia kó ibí ñi do baké Kodee kó kunaàmunkù. ² Kè Sakarii ntú oketiwè kè Yesayeedi ntú odériwè kè Sebadi tu otáánwè kè Yatinniyeedi tu onaanwè. ³ Kè Edammu tu onummuwè kè Yeonanni tu okuánwè kè Ediyoyennaii tu oyienwè.

⁴⁻⁵ Kè Kuyie ndoà mesàà Obedi-Edammu kòò peitè initidabí ñni. Semmaya nè o neí, Yoa nè Sakaa nè Netanniyeedi nè Amiyeedi nè Isakaa nè Peudetaii. ⁶ Kè Obedi-Edammu kóo po Semmaya kó ibi mbaké be naàmuntì ke yé bè tumè yekómbò yembè mbe. ⁷ Beè yètè tu Otinni nè Defayeedi nè Obeti nè Edisabadi nè o neí, siì yètè do fei mesàà Ediu nè Semmasia. ⁸ Obedi Edammu kó ibi nyi memme. Bè do tú yekómbò yembè mbe kè be kónti yaunè be tómmú. Bemou kè bè mbo sipísikú nè bèdébè.

⁹ Kè Mesedemia bí nè o tebií kè bè mbo benitibè tepíítè nè bèni, ke tú yekómbò yembè.

¹⁰ Kè Medadi kó kunaàmunkù kou Osaa mmoke ibi inàà Simidi weè do tú Mpo. O cice weè do ò duò nde kó diftári, weè do í tú Mpo. ¹¹ Kè Idikiya nhò pòkoo kè Tebadiya tu otáánwè kè Sakarii tu onaanwè. Osaa kó kunaàmunkù kobe do tú o bí nyi, nè o tebií kè bèe wènné kè mbo tepíítè nè bètáati.

¹² Bèè do ni bèè bàà yebòrè be kó yetfirè kòbe, beməu bè do wəmmu ke pī mbe tōmmú ti Yiè nKuyie nciētè mieke, be tebiī kōmē. ¹³ Bè do tāū tētē nwe ke bo yà bá tēè cīētè tē dō nkēmbàà dii bōrì, bè tāū tēcēdiētē kē dē dōmmē bēè tāū tēsāmpótē kē dē mme ndò.

¹⁴ Kē bēè tāū tētē ke bo yà tēè cīētē kòbe yó mbaà diyìè yìenì kēè bíékē kó dibòrì, kē tētēè do Sedemmiya ìnkē, kē bēè yìé kētāū tētē ke bo yà bèè yó mbaà kubakū yóu bíékē kó dibòrì, kē tētēè do o bīre Sakarii ìnkē, Sakarii do tú wēè cīi wēnwē ke nò nke tiē. ¹⁵ Kē bēè tāū tētē ke bo yà bèè yó mbaà kubakū cānku bíékē kó dibòrì, kē tētēè do Obēdi-Edōmmu ìnkē, kòo bí nte i bo mbaàmē tidiiti kó tidieti. ¹⁶ Kē bēè tāū tētē ke bo yà bèè yó mbaà diyìè taà kēè bíékē kó dibòrì nē dibòrì bē tu di Sadiketi, kē di pēkēnē ditenni kó kuce. Kē tētēè do Supimmu nē Osaà bē ìnkē kē bēè yē mbe totē.

Bá dii tinnì kē di mbaà ke weti diteri. ¹⁷ Kē Defiibe níi mbaà diyìè taà kēè bíékē kó dibòrì bekuò bekuò ke feimmu betòbē, bá dii yìè kē bēnàà níi mbaà kubakū yóu bíékē kó dibòrì ke feimmu betòbē. Kē bēnàà níi mbaà kubakū cānku bíékē kó dibòrì bēnàà bēnàà ke feimmu betòbē bá dii yìè. Kē bēdēbē bēdēbē mbaà tidiiti ā tūi dieti kó yebòrè ke feimmu betòbē. ¹⁸ Bē maà kùu dieku ke kpeēnnē Kuyie nciētē tē ìnkē, Defiibe bēè do tē bàà, bēnàà kuce bíékē, bēdēbē tē mieke.

¹⁹ Kodee nē Medadi be kó tinaàmùnti kòbe kó yetfirè nyē yēè do baà yebòrè.

Defiibe tabè do pī mmuù tōmmú

²⁰ Kē be tebiī Defiibe tabè kó mutōmmú ntú bē bo mbaàmē Kuyie nciētē kó tikpàti nē ikuó nenti.

²¹ Kē Kerisonni kó kunaàmùnkù kou Daedanni bīre Yeyēdi weè mbaké be kó sicēī. ²² Yeyēdi nē Setammu nē be tebite Sowēeri bēè kó ibi do tē i bo mbaàmē Kuyie nciētē kó tikpàti. ²³ Amudamu nē Isaa nē Ebunə nē Usiyēdi be yaābi múnke do pī mmuù tōmmú.

²⁴ Məyiisi bīre Kerisonni kó debīre Sebayēdi weè do baké bēè bàà Kuyie nciētē kpàti. ²⁵ Kē Məyiisi bīre terē Ediesē peitē Deabīa kē Deabīaa peitē Yesaya kē Yesayaa peitē Yodammu kē Yodammuu peitē Sikidi, kē Sikidii peitē Sedomōti. ²⁶ Sedomōti nē o tebiī bēè do te bē bo ndakemē okpàati Dafiti nē sicēī kó bekótibē nē kùmandàabē bēè baké behāāpōmbē sikupī nē sikou nē behāāpōnkótibē tabē bē do cāñné dē Kuyie nkpeī. ²⁷ Bē do dokému kē dē eī kē dē duó ti Yiè nKuyie kē bē bo ntūnninē ku cīētē. ²⁸ Kuyie mpāānāānti nāāntō Sammuyēeri nē Kiisi bīre Sauri nē Nēē bīre Abunē nē Seduya bīre Soabu bē do cāñné dē Kuyie nkpeī. Sedomii nē o tebiī bēè do dē bàà deməu mēmmē.

²⁹ Iseyari yaābire Kenania nē o bí, kē bē tōmmú ntú bē bo nwāūmē dihei kó yepáte ke bekuò benitibē bē touni ti.

³⁰ Ebunə bīre Asabīa nē o tebiī tēkəupítē nē sikəusiyiekē (1700) beməu bē do tú yekōmbō yembē mbe, kē be tōmmú ntú bē bo ndakemē ti Yiè nKuyie ntōmmú kpéi nē okpàati kōmu kpéi, nyIsidayēeribe tempē Suditē diyìè taà kēè bíékē. ³¹ Kē Yedeya weè mbaké Ebunə kó kunaàmùnkù, Dafiti kpàti benni sipisínàà kperi mieke kē bēè fiē be naàmùnkù mieke kēnsō nyekōmbō yembē bēè bo Yasee eī dii bo Kadaadi tempē. ³² Yediyaa tebiī do nsi kē bē ntú yekōmbō yembē ke kóti be cēī, kē bē mbo sikəupísidē nē sikəusiyiekē (2700) kē okpàati Dafitii bē baà nkē bē mbaké Dubenni kòbe nē Kadi kòbe nē Manansee kó kuwuo ndikéè kòbe, ke dake ti Yiè nKuyie ntōmmú kpéi nē okpàati kōmu kpéi.

27

Bē bàatimē behāāpōntfirē bēè yó mpī nhokpàati tōmmú

¹ Kē bēè bate Isidayēeribe bē māmē. Bē cēī kó bekótibē nē behāāpōnkótibē bēè baké behāāpōmbē sikupī nē sikou nē bepátíwāābē kē bē bo mpī nhokpàati tōmmú kē be kó mutōmmú ntú bē bo nnimē yetfirē yēè bo mpī mmutōmmú. Bá dii tinnì otānkù kē mē nhō ndibenni diməu ke feimmu betòbē. Bá dii tinnì kē benitibē mbo sikəupísidē nē sikəupísínàà (24000).

² Kē Sabudiyēdi bīre Yasobeammū nni difinnì ketiri dii do te otānkù ketiwē, kē bē mbo benitibē sikəupísidē nē sikəupísínàà (24000).

³ Ō do tú Pēdesi naàmùnkù kou nwe kēmbaké behāāpōnkótibē otānkù ketiwē kòbe.

⁴ Kē Ahoo eī kou Dodai kó difinnì ntú otānkù dérínwē kòbe kē bē mbo benitibē sikəupísidē nē sikəupísínàà (24000) kē Mikudoti nhò pòkoo.

⁵ Kē dihāāpōntfinni tāānni ntú otānkù tāānwē kòbe, kē ikuó niùti diēwē Yoyada bīre Bennaya mbaké dē kó benitibē sikəupísidē nē sikəupísínàà (24000).

⁶ De kóo Bennaya do tú okpàrinuanti nwe bekpàrinuambe sipisitàati tinni mieke. Kòo bire Amisabadi bo o kó ditinni mieke.

⁷ Kè diháápòntínni naanni ntú otànkú naanwè kòbe kè Soabu nantè Asayeedi nè o bire Sebadia mbè baké, kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000).

⁸ Kè diháápòntínni nummuri ntú otànkú nummuwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000) kè Isidaa naàmunkú kou Samuti mbè baké.

⁹ Kè diháápòntínni kuónni ntú otàákuónwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000) kè Tekoa èi kou Ikesi bire Idaa mbè baké.

¹⁰ Kè diháápòntínni yiénni ntú otàáyiénnwè kperi, kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000), kè Efadaimmu kó kuwu nkou Edesi wèè bo Padonni èi kòò mbè baké.

¹¹ Kè diháápòntínni niínni ntú otàániínnwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000). Kè Sedaa naàmunkú kou Sebekaii wèè bo Usaa èi kòò mbè baké.

¹² Kè diháápòntínni weínni ntú otàáweínnwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000). Kè Bensamee kó kuwu nkou Abiesee wèè bo Annatati èi kòò mbè baké.

¹³ Kè diháápòntínni pínni ntú otàápiínnwè kperi kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000). Kè Sedaa naàmunkú kou Madaii Netofaa èi kou mbè baké.

¹⁴ Kè diháápòntínni tepítè nè òmáá ntú otànkú tepítè nè omáá kperi kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000). Kè Efadaimmu kó kuwu nkou Bennaya Pidatonni èi kou mbè baké.

¹⁵ Kè diháápòntínni tepítè nè didéri ntú otànkú tepítè nè odériwè kperi, kè bè mbo benitibè sikoupiúsíde nè sikoupiúsínàà (24000). Kè Otinniyeedi naàmunkú kou Netofaa èi kou Edidaii mbè baké.

Bè bàtemè Isidayeeribe wuo nkó bekótibè

¹⁶ Nte bèè do baké Isidayeeribe wuo:

Sikidi bire Ediesee wèè do baké Dubenni kó kuwu,

kè Maaka bire Sefatia baké Simmeṣṣ koku.

¹⁷ Kè Kemmuyeedi bire Asabia baké Defiibe kó kuwu,

kè Sadaki baké Anṣṣ koku.

¹⁸ Kè Dafiti tebite Ediuu mbaké Sudaa kó kuwu,

kè Mikayeri bire Omidi baké Isakaa kó kuwu.

¹⁹ Sabunṣṣ kó kunaàmunkú kòbe,

kè Abudiasi bire Semmaya mbaké, Nefutadii kó kunaàmunkú,

kè Asidiyeedi bire Yedemoti mbè baké.

²⁰ Efadaimmu kó kunaàmunkú,

kè Asadia bire Osea mbè baké,

kè Pedaya bire Soweei mbaké Manansee kó kuwu ndikéè kòbe bèè bo diyie taà kèè bíékè.

²¹ Kè Manansee kó kuwu ndikéè kòbe bèè bo Kadaadi diyie yiéni kèè bíékè,

kè Sakarii bire Ido mbè baké Bensamee kó kuwu nkòbe,

kè Abunee bire Yasiedi mbè baké.

²² Danni kó kuwu nkòbe, kè Yedoammu bire Asadeedi mbè baké. Beè do tú bèè baké Isidayeeribe kó iwuo.

²³ Dafiti do í kàa mbèdapàmbè bèè mòke yebie nsipísíde kéntò kécutinko, ke yé ti Yiè nKuyie ndo nákéme ke dà, kú yóó duṣ nkè Isidayeeribee súú nsiwáà dòmmè kéṙnkè. ²⁴ Sedua bire Soabu do ketému be kàmmù, ò me nyí mpùṣ, ke yé ti Yiè nKuyie mmieke do yèmè Isidayeeribe de kó mukàmmù kpéí, deè te kè bè í wàri bè màmè okpàati Dafiti dṣòrimè pátúri mieke.

Bèè do dake tekpàaticètè kó tinenti kpéí

²⁵ Adiyeedi bire Asimafeti wèè do te ò bo ndakemè tikpàti tii bo tekpàaticètè mieke ti kpéí. Kè Osiasi bire te dè bo ndakemè dihei dimou, yehékè dièyè nè yesàmpóyè, nè yehāāpònkare kó yebu kpéí.

²⁶ Kè Kedubu bire Esidi te ò bo ndakemè bèè tu betenkútibè be èi mieke be kpéí.

²⁷ Kè Simeii Damaa èi kou nte ò bo ndakemè fínyí kó depaa nképí.

Kè Sabudi nte ò bo ndakemè menaà mbè kùàtimè nè fínyí kó yebe me kó tidieti kpéí.

²⁸ Kè Baadi-Ananni Bèti-Kedeedi èi kou te ò bo ndakemè odifé kó detie nnè detie mbè tu dè sikomṣṣ kè dè yiè Meditedandee kó kubiriku de kpéí.

Kè Yoasi te ò bo ndakemè mekùṣ nkó tidieti kpéí. ²⁹ Kè Sitadayii Sadonni èi kou ndake bèè cēm̀m̀m̀ inààke Sadonni be kpéí.

Kè Adidayii bire Safati nte ò bo ndakemè iwūṣ cēm̀be bèè bo kubiriku bíékè be kpéí.

³⁰ Kè Isimayeeribe boti kou Obidi nte ò bo ndakemè yòyóbè kpéí.

Kè Yedia Medonoti èi kou nte ò bo ndakemè sàmarimúbè kpéí.

³¹ Ké Yasisi Akiditi èi kou nte ò bo ndakemè ipe nè sibáó de kpéí.
Bembe kó dimàà do tú bèè dake bembè okpààti Dafiti kperè kpéí.

Bèè do ɛrí okpààti Dafiti

³² Ké Sonnatāā Dafiti yā tāū, oniti mecii mpiéké wè mesàà nkòò yé mecii, kòò ntú wèè duá nhokpààti itié. Ké Yeyeedi Akimənniibe botí kou mǎu kó debire te ò bo nduámmè okpààti bí itié. ³³ Ké Aitofeedi ntú wèè múnke duá nhokpààti itié, nke Usaii Adikiti èi kou ntú okpààti népo. ³⁴ Aitofeedi kó difənkúò, ké Bennaya bire Yoyadaa bè coute wenwe nè Abiataa. Ké Soabu wèè ntú wèè baké behāāpəmbè okpààti kobe.

28

Dafiti duámmè itié nSadaməə kòò bo maá Kuyie ncĭtĕtĕ

¹ Ké Dafitii tí nyIsidayeeribe kó bekótibè beməu Sedisadəmmu. Bèè baké be wuə nnè bèè baké bèè bàà okpààti be kó yetirè nè bèè baké behāāpəmbè sikəupípi nè sikou nè bèè bàà o kpàti ò mǎke ti. Nè bèè dake wenwe okpààti nè o bí be wūš kpéí nè bē fšmmu bē kē bē tu tekpàaticĭtĕtĕ kó bekótibè nè bekpàrinuəmbè nè benitimámməmbə. ² Kòò kpààti ité kécómmú kébéi nke dā: n tebíi nè n nitibè kémmúnə n tú mù: Nyəmmè meə n duá nke dò m maá ti Yiè nKuyie nteĭtĕtĕ ku taummè təu yó mborè, nè kunku ti Yiè nKuyie nti tū nkú naacĕtĕ yó nna dē, ké nní mbaati ke bo tē maá. ³ Ké Kuyie nnè n nàké ke tú m báa kú maá teĭtĕtĕ ku yetiri yó nyu dē, ke yé n dokémè ke còu mmenitiyĭ. ⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkú ku n tāāté n cice cĭtĕtĕ mieke kē m bo ntú Isidayeeribe kó kpààti sǎā. Ku n tāāté Sudaə kó kuwuə kē kú bo mbē ni, Sudaə kó kuwuə mmieke ke tāāté n cice cĭtĕtĕ, n cice cĭtĕtĕ mieke ke n tāāté kē m bo mbaké Isidayeeribe. ⁵ Ti Yiè nKuyie nni nduá nyibi péu nwe, de kó ibi mieke ke tāāté m bire Sadaməə kòò bo kari dikpàatikari kémbaké Isidayeeribe bèè tu Kuyie nkó dikpàatiyu. ⁶ Kú n nàkému ke tú m bire Sadaməə wèè yóó kú maá teĭtĕtĕ nè te danti, ke yé kú we ntāātémè kòò tu ku bire, kē kú tu o cice. ⁷ Kú bo fii nho kpàti kē ti mbo sǎā, kē nsá kòò tū nkú ti nne tié nkú tannò ò dē tūmmè yie. ⁸ Ti cómmú Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nkó benitibè liké nke ké Kuyie nti tū nkú bo ke ti kimmú. Tūnnənə weti weti ti Yiè nKuyie nti tū nkú kuš iməu, kē dēə yie nké di tieke dihei sàari kē di bí ndi sǎke sǎā.

⁹ Fš m bire Sadaməə nyé Kuyie nha cice tū nkú, kémpí nku tšmmú nè meyəmmè mēmáa, kē kú duá nha yəmmə məməu. Ke yé ti Yiè nKuyie ku wéimə benitibè mieke dōmmè nè be dā kédəə ti nè be yentoti iməu. Kàa kú wanti kú bo da benke kumáa, kàa me nkú bütinné kú da dootóo sǎā. ¹⁰ A nyé ke dò nti Yiè nKuyie nkuu da tāāté kàa bo kú maá teĭtĕtĕ kú yó nte tē. Yáúkūnnə a kònti képi mmutšmmú.

Dafiti benkemə Sadaməə ò yóó maá Kuyie ncĭtĕtĕ kē tē ndōmmə

¹¹ Ké Dafitii benke o bire Sadaməə ò yóó maá Kuyie ncĭtĕtĕ kē tē ndōmmə. De fūš kó kukpánkpánkú nè tidieti, nè ku cĭtĕtĕ kó tikpàti yó mborè, nè tidieti tii mūmmu nè de mieke kpeti, nè metaummè təu yó mborè. ¹² Kòò ò nàkénə o yəmmə do dō nwèə maá ti Yiè nKuyie ncĭtĕtĕ kē tē ndōmmə, ti Yiè nKuyie ncĭtĕtĕ kó kucuudánkú nè tidieti tii tē fité, nè ku cĭtĕtĕ kpàti yó mborè, nè tinenti bē kú pǎā nti yó mborè. ¹³ Kòò ò benke ikuš niùbè nè Defiibe be tĭrĕ yó ndōmmə nè bē yó mpí mmùu tšmmú ti Yiè nKuyie ncĭtĕtĕ mieke. Nè tinenti timəu tii dō nkémpinnə ti Yiè nKuyie ncĭtĕtĕ tšmmú. ¹⁴ Kòò ò nàké bá kùu nenkú ò dō nkébennə mesə nké mē mmamə kòò kú dāðnə, kóò nàké ò dō nkébennə timáti péiti kē ti mmamə kòò kú dāðnə tinenti, kóò nàké bá kùu nenkú ku tšmmú yó ntú mù. ¹⁵ Ke me ndəðnə sisəfitikékē nè si kó isəəfiti, ke me ndəð timáti péiti kó sifitíkékē nè si kó ifiti, kəntú mbá kùu nenkú dō nkémpinnə mùu tšmmú. ¹⁶ Kòò ò nàkénə mesə nkóo táburi bē yó ndakú wè péé bē pǎā nwé Kuyie nkó mesə nkó kucĕĕkú yó mmamə, nè timáti péiti kó táburi kó timáti kó kucĕĕkú yó mmamə. ¹⁷ Kòò ò nàkénə simátipee yenii nkpesi nè yebo nè ibòðke, deməu kē dē ntú mesə nsáamə máa, nè mesə nkó ibòðke nè timáti péiti kpəyi, bá dē nè de cĕĕkú yó mmamə. ¹⁸ Kòò ò nàkénə bē yó máa dihiúntšnni kē di ndōmmə, nè mesə nsáamə mē yó dāðnə me cĕĕkú dō nkémmamə. Nè tenaasántə dō nkéndōmmə, nè mesə mmē yó dāðnə bēinkəmbəribè bèè fiētí diéké ti Yiè nKuyie ntaummè təu me cĕĕkú dō nkémmamə. ¹⁹ Ké Dafiti béi nke dō: Ti Yiè nKuyie nkuu wāri n do nkémaa ku cĭtĕtĕ kē tē ndōmmə nè n dō nképi mmùu tšmmú, ke m benke kē n dē yĭtĕtĕ.

²⁰ Ké Dafitii nàké o bire Sadaməə ke dō: Tēī nkéyáúkūnnə a kònti, ke pí mmutšmmú. A bá ndé, kufšwáá bá nda bo ke yé n Yiè nKuyie n tū nkú yó nda bonəmè. Kú í yóó da yóu, kú báa da bütinnə nè ti Yiè nKuyie ncĭtĕtĕ kó mutšmmú bo deəmè. ²¹ Sadaməə a bá ndé ikuš niùbè nè

Defiibe bè bomu be kó mutǝmmú kpéí, benitibè bèè duǝ mbe máà de kó mutǝmmú kpéí, ke yé be tǝmmú, bè da bonǝmu. Isidayeeribe kó bekótibè nè Isidayeeribe bemǝu bè yó ntǝmmu a bè nàà nti.

29

Isidayeeribe pǝmmúmè be yèmmè kó yepārè Kuyie ncǝtè kó mumarimú kpéí

¹ Kòo kpààti Dafitii náké ditǝnni dimǝu ke dà: M bire Sadomǝ nwe ti Yiè nKuyie ntǝātǝmè kòò né kpaá bennè de kó mutǝmmú. De kó mutǝmmú me ndeumu ke yé de kó tǝtǝtè í túmè oniti kpete, ti Yiè nKuyie nkpete nte. ² Nè n wǝrímú mumǝu ndi m báátímè Kuyie ncǝtè kó mumarimú kpéí, ke waá mmesǝ ndèè dò nkédǝǝnè mesǝ nde kpéí timáti péiti dèè dò nkédǝǝnè timáti péiti de kpéí, disǝwǝdè dèè dò nkédǝǝnè disǝwǝdè de kpéí, timáti dèè dò nkédǝǝnè timáti de kpéí, idèi dèè dò nkédǝǝnè idèi de kpéí, yetásǝyè dèè dò nkédǝǝnè yetásǝyè de kpéí nè yeteyè yèè yóo dari imari nè yetásǝyè nè meǝrímè meboti meboti kpeye yèè donku kpeñni nè yetárè yèè dò ndoii péu. ³ N dó mèè kpéí nti Yiè nKuyie ncǝtǝe maá, m bo duǝ mmesǝ nnè timáti péiti, m mómmuǝ m mǝke de Kuyie n tǝ nkú cǝtè kpéí, ké né yiénè n waá de ku cǝtè marimú kpéí. ⁴ M bo duǝ mmesǝ mmèè yènni Ofii tempè nkè me cǝékú mbo tǝnni tekǝtè (100), timáti péiti bè pǝrínè ti kè ti wénkǝnnè tǝnni sikǝusidé (200) kè bè bo dari Kuyie ncǝtè. ⁵ N duǝmmu mesǝ nnè timáti péiti kè beyántibè bo dǝǝnè mesǝ ndèè dò nkédǝǝnè mesǝ, timáti péiti dèè dò nkédǝǝnè timáti péiti. Dindi, di mieke we nyèmmè ò pǝ ke dò nwèe pǝ o yèmmè dǝmè yie.

⁶ Kè Isidayeeribe boti kó bekótibè nè be cǝi kó bekótibè nè bèè pǝ nhokpàati tǝmmú nè bèè baké behǝǝpǝmbè sikǝupí nè sikǝu kè bèè pǝ be yèmmè kó yepārè. ⁷ Kuyie ncǝtè kó mutǝmmú kpéí mesǝ ntǝnni tekǝtè nè sipísiyieké (170) nè mesǝ nkó meǝtǝtǝtǝi ntekǝupípítè (1000), timáti péiti tǝnni sikǝusitǝati (300) nè disǝwǝdè tǝnni sikǝusikuǝ (600), timáti tǝnni sikǝupísitǝati (3000). ⁸ Kè di túótè dèè kó dimàà tu yetásǝyè ké de duǝ nKerisǝ kǝnǝmǝnkú kou Yeyeedi, kòò yè ǝnnè ti Yiè nKuyie ncǝtè kó tikpàti borè. ⁹ Kè diwèi mbo Isidayeeribe bemǝu be yèmmè kó yepārè bè pǝ yè kpéí, ke yé bè do yè pǝmè nè be yèmmè meǝmu ndi be Yiè nKuyie ncǝtè kpéí. Kè diwèi dieri pǝ nhokpàati Dafiti.

Dafiti sǝntemè Kuyie

¹⁰ Kè Dafitii sǝnte ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe bemǝu iiké, ke dà: A yetiri dǝumu sǝà, fǝ nti Yiè nKuyie nSakǝbu do tǝ nkú. ¹¹ Fǝ nti Yiè nKuyie nha dǝumu ke kpeñni ke wenni meǝiè nke bo sǝà nke tǝ tikpeti timǝu yiè, ke yé dèè kó dimàà bo kǝnkè nè ketenkè fǝdè temè. ¹² Tikpàti nè tikpeti bonni a borè nde, fǝdè baké demǝu, fǝdè kpeñni, ke mǝke muwǝrímú, fǝdè dǝúkǝnnè a dó wè kǝnte kòo kpenke. ¹³ Dèè kpéí nte fǝ nKuyie nti tǝ nkú kè ti da sǝnti, ké dǝúkǝnko a yetidieri. ¹⁴ N yí tǝ òmǝu, n kǝbe me nyí tǝ bǝmabè, de í tǝ nè ti mómmǝmbe kó muwǝrímú mmu ti da pǝammè ti yèmmè kó yepārè, demǝu de bonni a borè nde ti da pǝa ndè tu a nǝu kperè nde. ¹⁵ Ke yé ti tǝ mè bepǝǝbè mbe a iiké, ti yóo pǝtǝtǝmu ti yembè yímè, ti we die nketenkè ñnkè yè pǝnkú meǝtǝ ndǝmmè mme. Ti báa na kéyíe ti fǝmmu kó yewe. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie nti tǝ nkú ti tǝmmu dèè kó dimàà dò nkǝmaànè a cǝtè ti yó ndǝúkǝnko tǝè mieke a yetisǝari demǝu de tu a nǝtè kperè nde, fǝdè de tǝ. ¹⁷ Áú! Ti Yiè nKuyie n tǝ nkú n yému ke dò nha wúo nhoniti yèmmè, a dó wèè yèmmè wenni wǝnwe, m me nda pǝnè meyenwennime mme yepārè yie nkó dimàà, kǝa wúo nha nitibè bèè bo die mbè da pǝmè be yèmmè kó yepārè nè diwèi. ¹⁸ Ti Yiè nKuyie ti yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakǝbu bè do tǝ nkú, yóu kǝa nitibè mmǝke de kó iyentoti boti kǝmbo a biékè sǝà. ¹⁹ Duǝ m bire Sadomǝ meyèmmè meǝmǝ kòo tǝnnè a tannǝ, nè a tié nnè a kuǝ. Kè dèè yie nkòo maá a cǝtè n waá ntinenti tǝè kpéí.

²⁰ Kè Dafitii bǝinnè ditǝnni ke dà: Dǝúkǝnnè ti Yiè nKuyie nyètiri.

Kè ditǝnni dimǝu dǝúkǝnnè ti Yiè nKuyie mbe yembè do tǝ nkú, ke sǝnnǝ kékǝnke ti Yiè nKuyie nyiikè nè okpàati iiké.

Sadomǝ dimè tikpàti

²¹ Kè dèè wenté kè bèè fié ti Yiè nKuyie nyiwǝdè ò yóo tuo: Nyenǝadaké tekǝupítè (1000), yepedaké tekǝupítè (1000), nè metaummè kpeyi tekǝupítè (1000) nè menǝa mbè yóo yǝǝrè mè kǝtuo, kéfiénè iwǝdè tǝi péu, Isidayeeribe bemǝu yóo di i. ²² De yie kè bèè di kéyǝ ti Yiè nKuyie nyiiké, kè diwèi dieri mbè bo. Kè bèè wǝtè képiéké Dafiti bire Sadomǝ wèè tumè okpàati, kòo cǝu mmekǝdè, nkòo bo mbaké. Ke me ndǝ Sadaki kòo bo ntú ikuǝ niuti. ²³ Kè Sadomǝ sǝtè o cice Dafiti kpàatikari ti Yiè nKuyie nhò duǝ ndi, kè tikpàti ò yie nkè Isidayeeribe bemǝu nyie nhò yè mmú. ²⁴ Kè behǝǝpǝmbè iwǝi yembè nè yekǝmbǝ yembè, nè okpàati Dafiti bí tǝi imǝu kè bè mbuǝ Sadomǝ. ²⁵ Kè ti Yiè nKuyie ndǝúkǝnnè Sadomǝ Isidayeeribe bemǝu iiké. Kòo kpàti deuke képǝtè bèè ò niiténè kè di tikpàti.

²⁶ Sese birɛ Dafiti do baké Isidayɛɛribɛ bɛmɔu ndi. ²⁷ Ò do bè baké yɛbie nsipísìnàà ndi, kɛmbo Ebunɔɔ kɛ dɔ yɛbie nyèyiekè, Sedisadɛmmu yɛbie nsipísitāāti nè yètāāti. ²⁸ Dafiti do mɔkɛmu tikpàti kòo yètiri feí, kòo kóté mesàà nkétuɔkɛ o mɔnni kékúnè kunaatí, kòo birɛ Sodomɔɔ sɔɔtɛ o kpàti.

²⁹ Okpààti Dafiti tōmmú ò mù ketémè nè ò mù dèèmè dè wàrimu Kuyie mpāānāahtì náahtò Sammuyɛɛri pátiri miɛkɛ nè Kuyie mpāānāahtì náam̀bè Natāā nè Kadi bɛ kpɛyɛ* miɛkɛ. ³⁰ Dɛ kó yɛpátɛ yɛɛ nàá nhò do tɔ mèè botí tikpàti nè o wɛrímú do dɛu mèè botí nè tii do ò tùòkení, nè tii do tùòkení Isidayɛɛribɛ, nè yɛhekè tɛyè kó yekpààtiyɔ yemɔu miɛkɛ.

* **29:29** Natāā nè Kadi bɛ kó yɛpátɛ: Bè nàá mbɛ kó yɛpátɛ yèè kpéí die nyè fetimu. Bè nàá mbèè kpéí 1, 2 Sammuyɛɛri kó yɛpátɛ miɛkɛ.

Bekpààtibè tōmmú pátíri dèrí Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Bekpààtibè tōmmú pátíri dèrí toté yewétiyè yedéè ndi. Sodomɔ́ kó tikpàti, nè o kó kuwuo nkòbe bèè sɔ́oté ke di tikpàti, kɛ́mbaké Sudaa kó dikpàatiyuu ke yaa tuakenè Nebukannesaa bè domè kɛ́pònte Sedisadɛmmu kɛ̀ bè p̄r̄m̄m̄ kékònnè Babidɔ́nni. De kó dipátíri dii múnke ti náa nyIsidayeeribe kó yekpàatiyo totémè yedéè: Isidayeeri kperi nè Sudaa kperi.

Di mpátíri náàntì duó ke dōmmè

1. Sodomɔ́ kó tikpàti nè bè nàkémè ke wénkúnne bè maámè Kuyie nc̄ètè nè bè tè kpetémè 1-9
2. Sudaa kó dipàatiyuu kó tináànti Odoboammu do tùmè okpàati kɛ́nto kɛ́tuakenè Nebukannesaa pòntémè Sedisadɛmmu kɛ̀ bè p̄r̄m̄m̄ kékònnè 10-36

ISIDAYEERIBE KPÀÀTÌ SADOWO KÓ TINÁÁNTÌ

- 1 Kè Dafiti birɛ Sodomɔ́ kpàti nfíikú kè ti Yìè nKuyie nní nhò bonè kɛ́fei nhò yètiri.

Sodomɔ́ mɔ́mè Kuyie mmecii

(Wénté 1 Bekpààtibè pátíri 3:4-15)

2 Kè Sodomɔ́ tii nyIsidayeeribe bɛ́mɔu behāp̄r̄nkótibè bèè baké behāp̄r̄mbè sikɔ́upí nè sikɔ́u nè bebeémbè nè Isidayeeribe kó bekótibè, bèè baké be c̄éí. 3 Kè Sodomɔ́ bè neinè bɛ́mɔu kè bèè kɔ́te dit̄nni dii bo Kabaṣṣ di borè, ke yé Kuyie ntaummè tou ti Yìè nKuyie nkóo t̄nti M̄ȳiisi do d̄d̄ di dikpàa mieke di do ke mbomè.

4 Kuyie ntaummè tou m̄e ndo í d̄è bo, Dafiti do di t̄uòtému Kidiya-Yeadamu kékònnè Sedisadɛmmu kè di tanné ò do d̄d̄ kuu dieku metaummè tou kp̄í. 5 Disɔ́w̄w̄ kó diw̄ūst̄nni Udi birɛ Besadedi Uri yaabirɛ do d̄d̄ di do ke mbo ti Yìè nKuyie nc̄ètè iikè.

Sodomɔ́ nè Isididayeeribe bè do k̄r̄i dii borè ke bekú ti Yìè nKuyie mbɛ kpeti. 6 Sodomɔ́ do ke nkòtɛ k̄f̄í iw̄ūst̄ ti Yìè nKuyie ntɛk̄up̄ítè (1000) disɔ́w̄w̄ kó diw̄ūst̄nni ñnkè k̄étuɔ Kuyie nc̄ètè iikè ku taummè tou borè. 7 De kó keyènkè nke Kuyie nkòtɛnimè kénáké Sodomɔ́ ke d̄o: M̄ɔ́ a d̄ó kè n da p̄a d̄è.

8 Kè Sodomɔ́ t̄nnè Kuyie nke d̄o: F̄ṣṣ d̄d̄ n cice Dafiti m̄esàà, ke duó nkè n sɔ́oté o kpàti, 9 ti Yìè nKuyie nha nàkè ti n cice Dafiti tii d̄d̄ ke yé a m baámmè kubotí diekú kuu s̄u ke m̄annè mubirímú. 10 Á n duó mmeyèmmè nè mecii, kè d̄èe yie nkè n niitè de kó kubotí diekú. We mbo na kɛ́mbaké a nitibè kubotí diekú kuu.

11 Kè Kuyie nt̄nnè Sodomɔ́ ke d̄o: A í m̄e nni mmɔ́mè tikpàti yoo a bo mm̄akemè a kperɛ, yoo kuyètifeit̄o, yoo a níimbè bo kúmè, a m̄e nyí m̄ m̄ɔ́ a bo nf̄òumè k̄ém̄ntɛ, ke né m̄ɔ́ meyèmmè m̄m̄e nè mecii ke bo na kɛ́mbaké kubotí n da baá nkú. Tii m̄e mbomè a yèmmè mieke, 12 n da duómmu meyèmmè nè mecii nke yóó da yíé tikpàti nè a bo mm̄akemè a kperɛ, nè kuyètifeit̄o. Bekpààtibè bèè da niiténè ke di tikpàti òm̄ɔ́ í p̄ètè de botí. Bèè m̄e nkpaaní ke bo di tikpàti òm̄ɔ́ í yóó d̄è m̄òt̄e kè da tuòke.

13 Kè Sodomɔ́ it̄é Kabaṣṣ metaummè tou borè nè dit̄nni borè kékonní Sedisadɛmmu kɛ́mbaké Isidayeeribe.

Sodomɔ́ w̄erímú nè o kpàti

(Wénté 1 Bekpààtibè 10:26-29 nè 2 Bekpààtibè tōmmú 9:25-28)

14 M̄em̄m̄e ò t̄iimmè okp̄ar̄inaas̄éi nè sikp̄ar̄is̄éi. Ò do m̄ake sikp̄ar̄inaas̄éi t̄ek̄up̄ítè nè sik̄ousin̄àa ndi (1400) sikp̄ar̄is̄éi nè si deèbè t̄ek̄up̄ip̄ítè nè sik̄up̄isid̄é (12000) kè d̄è duó nyehāp̄r̄nk̄ar̄é kó yehakè kè s̄ites̄i nkpaá o borè Sedisadɛmmu. 15 W̄eè do te kè timátí p̄éiti nè m̄esɔ́ nkè d̄èe buoté Sedisadɛmmu k̄émm̄annè yetárè, kè detekperè ns̄u ke m̄annè detie mb̄é tu d̄è sik̄om̄ṣ, kè d̄è yìé dam̄èr̄i Meditedandee p̄émm̄è. 16 Sodomɔ́ kó b̄epotambè do k̄r̄i Esibiti nwe nè Sidisii ke donní o kó sis̄éí. 17 Bè do fiiti de kó sikp̄ar̄inaas̄éi t̄em̄áà medít̄ibii nsik̄ousin̄áa ndi (600), t̄es̄ant̄é t̄em̄áà medít̄ibii nt̄ek̄òut̄è nè sip̄is̄in̄um̄m̄u (150). Bepotambè bèè do si tou ke múnke fiitinè Itiibe kpààtibè nè Sidii kòbe.

Sodomɔ́ bàátimè ke bo maá Kuyie nc̄ètè

(Wénté 1 Bekpààtibè 5:15-32 nè 7:13-14)

- 18 Kè Sodomɔ́ duó nkè bè bo maá ti Yìè nKuyie nt̄ec̄ètè nè t̄ekp̄àat̄ic̄ètè ò yóó nh̄a tè.

2

¹ Kè Sadowǝ kaa mbenitibè sikǝupísisiyiekè (70000), kè bè bo ntǝu tinenti, kékǝa mbèè yó ncéú yetǝrè yetǝrè Ìnkè, kè bè mbo benitibè sikǝupísisini (80000), kékǝa mbèè yó mbè bǝa kè bè mbo sikǝupísitǝati nè sikǝusikuǝ (3600).

² Kè Sadowǝ tǝ nkè bèè náké Tiiri kǝo kpǝàti Udammú kè dǝ: A do naatinǝmu n cice Dafiti kè nhò duǝnni detekperè kó ideí kòò bo maá tǝcǝtè è yó nhǝ tǝ. ³ Nte mí nke maà ti Yiè nKuyie nteǝtǝtè, Kuyie n tǝ nkù. Tǝcǝtè kù te tǝ. Bè yó nkù tuǝ ndè tihúúnti nè bè níí yóó neé ndè pǝèbè bè kù pǝa mbè sǝá, kǝntuǝ nyiwúǝ bè kù feu ì, dikúnweíni nè kuyuoku nè siompùsi simǝu nè betǝápǝmbè nè ti Yiè nKuyie nkó yebǝa, Isidayeeribe do dǝ nkéndǝarimè sǝá. ⁴ N yóó maá tǝcǝdietè nte, kè yé Kuyie nti tǝ nkù kuú dǝumè kè pǝétè yebǝkè. ⁵ We mbo na kǝmaá Kuyie nteǝtǝtè? Kǝínkè kenke dǝu, kè í na kè kù tǝ. Yé n tǝ wè kè bo na kè kù maá tǝcǝtè? N cénke dǝ kǝánnè bè yó nkù tuǝ ndè ndè tihúúnti fǝǝti. ⁶ Á n duǝ nhoniti wèè yé mǝsǝo nnè timáti pǝíti nè disǝwúǝ nè timáti dǝ kó mutǝmmú, kè yénè mupǝakonwúǝmù nè mùú dǝ mmeyíí nnè mùú dǝ mmèbèrimè dǝ kó mutǝmmú, kè nǝ mmuyántimù kǝo pǝínnè mutǝmmú n cice Dafiti n duǝ mbèè yántibè, kè bè bo nni mbonè Sudaa tenkè nè Sedisadǝmmu. ⁷ Á n duǝ nditǝri Dimaa kó detekperè nè deterè bè tu dǝ sipèrésì nè bè tu dǝ sǝntǝdì, n yǝmu a kó betǝmbè nǝmmè kè kǝú Dimaa kó detie, m bo bè neínnè n kó betǝmbè. ⁸ Kè bè n kǝúni ideí mediè kè yé n yóó maámè tǝcǝdietè nte tǝcǝsǝátè. ⁹ N yóó duǝmmu mudii bèè yó nkǝú ideí, m bo bè duǝ ntidiiti bè tu ti bédée tǝnni sikǝupísikuǝ (6000), nè tidiiti teti bè tu ti ódisi tǝnni sikǝupísikuǝ (6000), nè mǝnaà nditiribè sikǝupíkǝusini (800000), nè mekúǝ nditirì nsikǝupíkǝusini (800000).

¹⁰ Kè Tiiri kǝo kpǝàti Udammú wǝri dipátiri kóò tǝínnè kè dǝ: Ti Yiè nKuyie ndó mèè kpéí nku nitibè dǝè te kè kù da dǝò bǝ kóo kpǝàti. ¹¹ Kǝo yíé kǝbèi nke dǝ: Ti Yiè nKuyie nyètiri ndǝu kunku Isidayeeribe tǝ nkù kuú dǝò kǝínkè nè ketenkè kunku kùú duǝ nhokpǝàti Dafiti debire Sadowǝ, dǝè mǝke meyǝmmè, kè yé dǝ yǝmmè kè cii kè yóó maá ti Yiè nKuyie nteǝtǝtè nè tǝkpǝàticǝtè dǝ yó nhǝ tǝ. ¹² N yóó da duǝnkomu oniti wèè yé o tǝmmú kè cii kǝo yètiri tu Udammú-Abi. ¹³ Kǝo yǝ tú Danni botí kou, kǝo cice tú Tiiri èi kou. Kòò nǝ mmǝsǝo nnè timáti pǝíti nè disǝwúǝ nè timáti nè yetǝrè nè ideí dǝ kó mutǝmmú, kè nǝ nke duǝkú mupǝakonwúǝmù nè mùú dǝ mmèbèrimè nè tiyǝditi kpeti kó mupǝakómmù nè mùú dǝ mmeyíí nke nǝ mmuyántimù bá kè bè yé nwèe dǝò kùú nenkù wèe kù dǝò. Ó bo pǝínnè a kó betǝmbè bèè nǝ mbe tǝmmú nè a cice okpǝàti Dafiti kǝbe. ¹⁴ Fǝ n yiè nkǝa bo duǝnni a tǝmbè tidiiti bè tu ti bédée nè ódisi nè mekúǝ nnè mǝnaà a bèi ndèè kpéí, ¹⁵ ti yóó dekemu ditǝri Dimaa kè da kǝúni detie nha dǝ dǝè kó dimàa kè dǝ bou kè dǝ tannè dǝmǝèri kè dǝe tuǝke Safaa èi, kǝa dǝ tǝútè kǝkǝnnè Sedisadǝmmu.

¹⁶ Kè Sadowǝ kaa mbepǝǝbè bèè bo Isidayeeribe èi o cice Dafiti do kǝa mbè, kè bè mbo benitibè tǝkupikǝútè nè sikǝupísiniimmù nè sikǝupísitǝati nè sikǝusikuǝ (153600). ¹⁷ Kǝo deite benitibè sikǝupísisiyiekè (70000) kè bè bo ntǝu tinenti, sikǝupísisini (80000) bèè bo ncéú yetǝrè yetǝrè Ìnkè, betǝbè sikǝupísitǝati nè sikǝusikuǝ (3600) bèè bo mbǝa betǝmbè.

3

*Sadowǝ maámè Kuyie ncǝtǝtè
(Wénté 1 Bekpààtibè 6:1-38)*

¹ Kè Sadowǝ keté ti Yiè nKuyie ncǝtǝtè kó mumarimù Sedisadǝmmu Mǝdiyaa tǝri Ìnkè. Ti Yiè nKuyie ndo benke dǝ kumǝa o cice Dafiti Sebusiibe botí kou Odinanni yíé mieke kǝo dǝ tǝntè. ² O kpǝti benni naanni mieke kóo tǝáderi mieke do nke ó ketémè Kuyie ncǝtǝtè mumarimù.

³ Nte Sadowǝ do maá Kuyie ncǝtǝtè kè tǝ ndǝmmè: Ó do bennè tǝ bè do beúmè mǝe dǝ mǝnni kè meokúmè mbo mǝtiri sipísitǝati kè mǝpǝkúmè mbo mǝtiri tǝpíítè. ⁴ Kǝo maá kukpǝnkpǝnkù kè ku okúmè mmǝnnè tǝcǝtè dietè kǝmè mǝtiri tǝpíítè, mǝcǝmmè mǝtiri sipísikuǝ kédari ku mieke mǝsǝo nsǝámè. ⁵ Kǝo dari kudieku diekú detekperè kó tidabǝeti, kǝo ti dàri mǝsǝo nsǝámè, kè ti kerí kè dǝ ndò ntiponti nè mǝfimme. ⁶ Kǝo kù dàri yetǝsǝáyè, kè tǝ sǝo nní ntú Padifaimmu kó ketenkè kó mǝsǝo. ⁷ Kǝo dari mǝsǝo nyesǝnkè nè yebòrè nè yecǝkè, kékèri bǝínkǝmbàribè kó tifenti dǝ kó imari Ìnkè.

⁸ Kǝo maá ikuǝ nenti dieku kè ku okúmè mmǝnnè tǝcǝtè kó mǝpǝkúmè mǝtiri tǝpíítè, kè ku pǝkúmè mbo mǝtiri tǝpíítè. Kǝo kù dàri mǝsǝo nsǝámè kè mǝ cǝékù mbo tǝnni sipísidè. ⁹ Kè sikaú kó mǝsǝo ncǝékù mbo cidóò dikée. Kǝo dari mǝsǝo nkudǝnkù kó tidietì.

¹⁰ Kǝo dǝò bǝínkǝmbàribè kó tifenti tidéti kè ti dàri mǝsǝo nkè ti cǝínnè ikuǝ dieku, ikuǝ nenti kó kufǝá. ¹¹ Kè dǝ kó bǝínkǝmbàribè bédé kó ifièti kó meokúmè mbo mǝtiri tǝpíítè, kè

oketiwe kó kufiàti kùmaa kó meokùmè rño mètirì mèdeàmè nè dikée ke káá kumarì, kè kutekù kó meokùmè rño mètirì mèdeàmè nè dikée ke káá nhodéri kòku. ¹² Kè odéri kòku ketikù kó meokùmè me mma ke káá nhoketiwe kòku, kè kudérìkù me mma ke káá kumarì. ¹³ Kè de kó beñkèmbàribè bedè ncómmú ke pĩnte be fèti kè ti okùmè bo mètirì tepíútè kè bè weti Kuyie ncíètè mieke. ¹⁴ Kòo dàò kuyààkù kùù bo kpetínnè dibòri nè mupààkonkperírmù mùù dò mmeberímè nè muwũsimmù nè mùù dò mmeyĩ, ke kpè nkè de dò mbeñkèmbàribè.

Sadomàò dòòmè disòawũs kó yesàhkè nè diwũstònni
(Wénté 1 Bekpàatibè 7:15-22)

¹⁵ Kè disòawũs kó yesàhkè ncómmú Kuyie ncíètè iikè kè ye okùmè rño mètirì tepíútè nè mènùmmù kédàò yeteitiyè de kó yesàhkè ìnkè, kè ye okùmè rño mètirì mèdeàmè nè dikée. ¹⁶ Kòo dàò kè de ndò mmeffimme káfii nde kó yeteitiyè yómmè, kédàò kè de ndò nyetebe bè tu ye kèdènatì, kè ye mbo tekùtè (100) kè bèe ye càtínnè mēffimme yeteitiyè yómmè. ¹⁷ Kòo deè kécónné Kuyie ncíètè iikè yesàhkè, dii nkubakù yóu, diteri kucànkù, kényú kuyóu kperi ke dà: Yakinni (dèè tu Kuyie nfi) ke yú kucànkù kperi ke dà: Boasi (dèè tu Kuyie ntú muwérímú yiè).

4

¹ Kòo maá disòawũs kó diwũstònni kè di okùmè rño mètirì tepíútè, mepèkùmè mètirì tepíútè meccómmè mètirì mènùmmù.

Sadomàò dòòmè disòawũs kó kunankú nè yenaabo
(Wénté 1 Bekpàatibè 7:23-26)

² Kòo deè kédàò disòawũs kó kunankú kè ku pèkùmè rño mètirì mènùmmù, kè ku cómmè rño mètirì mèdeàmè nè dikée, kàa kù bennè ke fítè de rño mètirì tepíútè nè mènùmmù. ³ Kòo dàò disòawũs kè de ndò nyinaàke kèwennénè kunankú biè nkéutè, kè de nwè nyicuá nyidèi, kè i mbo kucúá nkumáa mieke inààke sipisínàà, kè de ntú disòawũs máa. ⁴ Kè di ndònnè inààke tepíútè nè idèi kè i ncómmú kè itàati weti kubakù yóu bífèkè, kè itàati weti diyìè taà kèè bífèkè, kè itàati weti kubakù cànkù bífèkè, kè itàati weti diyìè yìèni kèè bífèkè kè i fĩ maa de cuokè, kè kunankú cōmmú i ìnkè. ⁵ Kè ku kánti kó meccéè mmànnè tenùtè kó mepèkùmè, ke yaa nke dò mmutepóó nkè bèe antè ku biè nfesòbòbòfè kpèye kōme, kàa kù bennè menie mmè mbo dìtiribè tekupikàutè nè sikaúpísisidè (120000).

⁶ Kòo dàò disòawũs kó yenaabo tepíútè, kèínnè yènùmmù Kuyie ncíètè bakù yóu, kèínnè yènùmmù te bakù cànkù, kè bè bo nwuò ke òunè iwũs bè feu i Kuyie nke tuò, kè ikuá niùbè bembè nwuò disòawũs kó kunankú mieke.

Bè bàtemè tinenti tii kó dimàa tu timáti
(Wénté 1 Bekpàatibè 7:40-51)

⁷ Kòo dàò mesàò nkó sifitíkèkèe tepíútè, ti wàri ke yè nsì ndòmmè, kè sì Ìríné Kuyie ncíètè mieke kubakù yóu sinùmmù, kucànkù sinùmmù.

⁸ Kòo dàò tábùdibè tepíútè kécónné Kuyie ncíètè mieke bènùmmù kubakù yóu, bènùmmù kubakù cànkù.

Kòo dàò yesàòbò tekùtè (100) bè yóo mméíne ye meyĩ, ⁹ kédàò ikuá niùbè kó kucuudànkù nè kucuudànkù diekù kéánnè yecàkè kè ye dàri disòawũs.

¹⁰ Bè do Ìnné kunankú diekù Kuyie ncíètè kubakù cànkù diyìè yìèni kèè bífèkè nke.

¹¹ Kè Udammuu yíè kédàò yenaabo bè yó nhuti de mutápei nnè tikápenti nè yebò yèè yó mméíne meyĩ. Memmè ò deème mutòmmù okpàati Sadomàò do yè nwèè dàò mbo Kuyie ncíètè kpéi. ¹² Kòo dàò disòawũs kó yesàhkè yèdèè, kédàò yeteitiyè ye ìnkè, bè yóo seunnè ye mesòffimme. ¹³ Nè bè do dàò de kè de ndònnè yetebe bè tu ye kèdènatì kè ye mbo sikòusinàà (400). Kè bèe de càtínnè mesòffimme bá dii teitiri ìnkè icuá idèi kéfítè. ¹⁴ Kòo dàò yenaabo kèínnè tenaasàntè mieke, ¹⁵ kédàò disòawũs kó kunankú diekù kè kù cōnnè disòawũs kó inààke tepíútè nè idèi ìnkè. ¹⁶ Kòo dàò yenaabo nè tikápenti nè simátipee yeruú nkpesi nè tinenti sànti okpàati Sadomàò do duá nkè Udammu-Abi ti dàònnè disòawũs ndi ti Yiè nKuyie ncíètè kpéi nkè ti antè mesàà. ¹⁷ Suditéè kó kubiriku mieke nke bè do yiemme disòawũs kè de uté Sukoti ei nè Sededataa kperi ye cuokè. ¹⁸ Sadomàò do dàò de kó tinenti kè ti nsù mediè mmè bá bè i ndò nkéna kébate disòawũs bè ti dàònnè di di céékù màmè.

¹⁹ Kè Sadomàò yíè kédàò Kuyie ncíètè kó tinenti timòu nè mesàò nkó diwũstònni nè tábùdibè bè yó nñenkù bèè ìnkè pèè bè pāa nwè Kuyie. ²⁰ Ò do dàòmu sifitíkèkèe nè si kó ifiti bè yó ntuànnè si ikuá nenti bo kùù dieku iikè, ikuá ye ndè ndòmmè nè mesàò nsààmè. ²¹ Nè si tòkè yèè dò mmutepóó nè sifitibúúsi nè ihaaké, demòu ò do de dàònnè mesàò nsààmè mme. ²² Kédàò

yese kédǝǝ yebǝ bǝ yó mméínǝ yǝ meyĩ nǝ sǐbúúsí, bǝ yóó nwaǝnnǝ sǐ muháǝ, demǝu ò do dǝ dǝǝnǝ mesǝ nsǝǝmmǝ mmǝ Kuyie ncǝtǝ kó yecǝkǝ nǝ te mieke kpɛye ikuú nenti ā kùù fǝǝ nǝ Kuyie ncǝtǝ kó kudieku diekù kperǐ, demǝu ò do dǝ dǝǝnǝ mesǝ mmǝ.

5

¹ Sǝdomǝ dǝǝ dǝi mǝnnǐ tǐ Yǐǝ nKuyie ncǝtǝ kó mumarimù, kǝtǝnǐ o cǐcǝ Dafiti do cǝǝnǝ dǝ Kuyie nkɛí. Timátǐ tǐ mesǝ nnǝ tǐnenti tetǐ tibotǐ tibotǐ, kǝtǝnnǝ Kuyie cǝtǝ kó tikpǝtǐ dǝ nkǝmbo kùù dieku.

*Bǝ kǝutǝmǝ Kuyie ncǝtǝ kǝ tǝnnǝ Kuyie ntaummǝ tǝu
(Wǝntǝ 1 Bekpàatibè 8:1-13)*

² Kǝ Sǝdomǝ tǐ nSedisademmu Isidayɛɛɛɛɛɛ kó bekótǐbǝ nǝ bǝ wuǝ nkó bekótǐbǝ nǝ bǝ naǝmùntǐ kó bekótǐbǝ kǝ bǝ bo kǝtǝ Dafiti ɛǐ Siyǝ kǝtúótǝnǐ Kuyie ntaummǝ tǝu. ³ Kǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ kó benitidaabǝ bǝmǝu tǐi nhokpǝatǐ Sǝdomǝ borǝ, dibenni tǝnkù yǐǝnwǝ dǝ nwe kǝ bǝ mǝkǝ dibanni. ⁴ Isidayɛɛɛɛɛɛ kó bekótǐbǝ tǐi ndǝi mǝnnǐ kǝdǝǝ, kǝ Defiibɛ tǝtǝtǝ Kuyie ntaummǝ tǝu, ⁵ kǝkpǝéetǝ metaummǝ tǝu kó tǐnenti kǝtúótǝnǝ ikuú nenti tǐi kó dimǝǝ dǝ ā di mieke. Ikuú niùbǝ nǝ Defiibɛ bǝǝ dǝ tǝu. ⁶ Kǝo kpǝatǐ Sǝdomǝ nǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ bǝmǝu kǝ bǝǝ tǐi mmetaummǝ tǝu iikǝ kǝfiǝ ipe nǝ inǝǝkǝ kǝ dǝ nsǝ bá dǝ í ndǝ nkǝkǝa nkǝdǝǝ.

⁷ Kǝ ikuú niùbǝ tǝnǐ tǐ Yǐǝ nKuyie ntaummǝ tǝu kǝ dǝ tǝnnǝ Kuyie ncǝtǝ mieke kǝ dǝ iǝnnǝ ikuú nenti kó kufǝǝ m bǝ dǝǝ tǐi fǝntǐ kǝ dǝnnǝnǝ bǝnkǝmbǝribǝ tǐ fiǝtǐ dǝǝ. ⁸ Kǝ dǝ kó bǝnkǝmbǝribǝ fǝntǐ ncǝmmù kǝ yuo bǝ fiǝtǐ kǝ kǝnkǝ Kuyie ntaummǝ tǝu nǝ di kó ipǝatǐ. ⁹ Dǝ kó ipǝatǐ do dǝumu kǝa tatoo Kuyie ncǝtǝ kudieku diekù a nyǐ wùǝ, kǝa mǝ mbo ditowǝǝ a bá nyǐ wùǝ. Metaummǝ tǝu kpǝǝ dǝ bomu nǝ yǐnnǐ. ¹⁰ Titǝpǝitǐ tidǝ tǐi do ā tǐ Yǐǝ nKuyie ntaummǝ tǝu mieke kù do bǝ dǝnnǝ dǝi mǝnnǐ Esibiti kǝ bǝ dǝǝnǝ metaummǝ Odebu tǝri kǝduú nǝi yǐiisi.

¹¹ Kǝ ikuú niùbǝ yǝnnǐ Kuyie ncǝtǝ ikuú nenti ā kùù fǝǝ kǝdǝǝ mǝwǝnkǝmǝ kó ikuú bá bǝ í mbaatǐ bǝ tǝmmǝ betǝbǝ, ¹² ikuú niùbǝ bǝǝ kó dimǝǝ tu bǝdǝmbǝ kǝ bǝ ndǝ bo bǝmǝu. Asafu nǝ Emanni nǝ Yedutunni nǝ bǝ bí nǝ bǝ kǝbǝ, bǝ dǝ ā tiyǝǝkpǝtǐ nǝ tǝ tikǝpǝntǐ nǝ tibǝmbontǐ nǝ tikùtidùutǐ kǝ cómmù diwǝstǝnnǐ diyǝ yǐnnǐ kǝǝ bíkǝ kǝ nǝ yǐnnǝ ikuú niùbǝ tǝbǝ bǝǝ nǝ nke eu siheú kǝ bǝ mbo tekǝtǝ nǝ sipǝsidǝ (120). ¹³ Bǝǝ dǝ eu siheú nǝ bǝǝ diǝ nkǝ bǝ nsǝntǐ tǐ Yǐǝ nKuyie nke déúkǝnkǝ ku yǝtǝri nǝ metammǝ mǝmǝǝ. Kǝ siheú tammǝ yǐǝ nǝ tikǝpǝntǐ nǝ debǝmbǝnnǝ tǝrǝ. Kǝ bǝ sǝntǐ tǐ Yǐǝ nKuyie kǝ tǝ: Déúkǝnnǝnǝ tǐ Yǐǝ nKuyie, kù nitimu, kǝ ku sǝǝ mbo sǝǝ. Kǝ diwetǝri pǝ nǝ tǐ Yǐǝ nKuyie ncǝtǝ. ¹⁴ Bá ikuú niùbǝ í nna kǝ sǝotǝ bǝ tǝmmù kǝ yǝ diwetǝri nǝ tǐ Yǐǝ nKuyie nkó tikpǝtǐ dǝ pǝmmǝ ku cǝtǝ mieke.

6

¹ Kǝ Sǝdomǝ bǝi nke dǝ:
Tǐ Yǐǝ nKuyie nha tǝǝtǝmu kǝ dǝ kǝmbo diwetǝri mieke,
² kǝ mǐ nnǝ da mǝǝ tekpǝatǝcǝtǝ,
tǝcǝtǝ a yó mbo tǝǝ mieke sǝǝ!

*Sǝdomǝ nakǝ tǐ bǝ kǝuri dǝi yǐǝ Kuyie ncǝtǝ
(1 Bekpàatibè 8:14-21)*

³ Okpǝatǐ yǐ mǝmmǝ kǝwǝtǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ tǐnnǐ cómmù dǝ kǝmǝ Kuyie nkó mesǝǝ ny-Isidayɛɛɛɛɛɛ bǝmǝu kpǝí, ⁴ kǝbǝi nke dǝ: Tǐ Yǐǝ nKuyie nyǝtǝri ndǝu kunku tǝntǐ Isidayɛɛɛɛɛɛ tǐ tǝ nkù. Kuù dǝǝ nǝ ku wǝrǝmù kù do nakǝ tǐ n cǐcǝ Dafiti kǝ dǝ: ⁵ Nǝ n dǝnnǝnǐ dǝi yǐǝ n niùbǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ Esibiti n yǐ tǝǝtǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ wuǝ mmǝkǝ dihei mari kǝ yǝ mbǝ m mǝǝ tǝcǝtǝ, m mǝ nyǐ tǝǝtǝ onǝtǐ mǝu kǝ yǝ nwǝ mbakǝ n niùbǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ. ⁶ N nǝ tǝǝtǝ Sedisademmu nwe kǝ yǝ mbǝ m mǝǝ tǝcǝtǝ. Kǝ da tǝǝtǝ fǝ nDafiti kǝa bo mbakǝ n niùbǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ. ⁷ Kǝ Sǝdomǝ sǝotǝ o nǝǝntǐ kǝ bǝi nke dǝ: Kǝ n cǐcǝ Dafiti yǝmmǝ o pǝ, kǝo ndǝ kǝmǝǝ tǐ Yǐǝ nKuyie ntǝcǝtǝ, kunku tǝntǐ Isidayɛɛɛɛɛɛ tǐ tǝ nkù. ⁸ Kǝ tǐ Yǐǝ nKuyie nhǝ nakǝ kǝ dǝ: A totǐ iyentotǐ sǝǝyǝ nyǐ a bo m mǝǝmǝ tǝcǝtǝ, m pǝnsǝrimu. ⁹ Dǝ nǝ í tǝ fǝǝ yóǝ tǝ nni mǝmǝ. A bǝrǝ a pǝitǝ dǝ dǝǝ yóǝ m mǝǝ tǝcǝtǝ. ¹⁰ Tǐ Yǐǝ nKuyie ndǝǝmu kù do bǝi nǝtǐ kǝ n sǝotǝ n cǐcǝ Dafiti kpǝtǐ, kǝ kǝri o kpǝatǝkǝri kǝ bakǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ, tǐ Yǐǝ nKuyie ndo tǐ nakǝ kǝ yǝ ndǝ ndǝommǝ, kǝ n kù mǝǝ tǝcǝtǝ kunku tǐ Yǐǝ nKuyie tǝntǐ Isidayɛɛɛɛɛɛ tǐ tǝ nkù kǝ tǝ bo nkù báǝ. ¹¹ N tǝnnǝmu ku cǝtǝ metaummǝ tǝu titǝpǝitǐ kù do dǝǝnǝ metaummǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ, kǝwǝri tǝi iǝnkǝ ku kuú.

*Sǝdomǝ bǝntǝmǝ Kuyie nku cǝtǝ kǝtǝmù kpǝí
(Wǝntǝ 1 Bekpàatibè 8:22-53)*

¹² Kǝo kpǝatǐ Sǝdomǝ cómmù tǐ Yǐǝ nKuyie nwǝstǝnnǐ iikǝ nǝ Isidayɛɛɛɛɛɛ bǝmǝu iikǝ kǝyǝute o nǝu kǝ bo bǝntǝ Kuyie. ¹³ Sǝdomǝ do mǝǝ disǝwǝú kó diwǝstǝnnǐ mari ndǝ

Kuyie nc̄t̄t̄ è dānkū cuok̄è, k̄è di okūm̄è mbo m̄et̄iri m̄ed̄ém̄è nè dik̄éè m̄ep̄ek̄um̄è m̄en̄um̄m̄ mec̄óm̄m̄ m̄et̄āti. Ò do d̄èk̄è dii ìnk̄è k̄én̄ink̄ú Isidaȳeribe b̄em̄ou iik̄è k̄éyoute o n̄ou k̄eĩnk̄è biék̄è. ¹⁴ K̄è d̄ò: Ti Yiè nKuyie t̄inti Isidaȳeribe ti t̄i nk̄ú k̄è d̄è í tú f̄s̄, òm̄ou í bo, k̄eĩnk̄è miek̄è yoo k̄etenk̄è ìnk̄è k̄è da d̄òm̄n̄è f̄s̄ nw̄èè p̄i m̄metaumm̄è a d̄òm̄n̄è m̄è a t̄s̄mb̄è, k̄è b̄è d̄òm̄ri m̄es̄àa, b̄embe a k̄ó bet̄s̄mb̄è b̄èè da t̄i nn̄è b̄e ȳemm̄è m̄em̄ou. ¹⁵ A do nak̄è t̄i a k̄óo t̄onti n cice Dafiti a ti nd̄ò ȳie. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie t̄inti Isidaȳeribe ti t̄i nk̄ú a báá ȳè nha do nak̄è dii n̄u a k̄óo t̄onti n cice Dafiti k̄éȳi, k̄òo bí ȳie nke da t̄un̄ne ò da t̄i mm̄è bot̄i k̄e ȳie nha kuó, b̄èè ȳó nsak̄è o kp̄ati k̄embak̄è a nit̄ib̄è Isidaȳeribe k̄e p̄i nha t̄ømm̄ú, o c̄t̄èè báá paà okp̄àti. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie t̄inti Isidaȳeribe ti t̄i nk̄ú d̄ò a nak̄è dii n̄u a k̄óo t̄onti Dafiti.

¹⁸ Kuyie mm̄enke bo na k̄embon̄è ben̄it̄ib̄è k̄etenk̄è ìnk̄àa? K̄eĩnk̄è òu k̄e í mak̄è k̄è m̄am̄è k̄e í na k̄e bo t̄o Kuyie, k̄è d̄eç̄b̄ire m̄ maá d̄è d̄è bo na k̄è k̄ú t̄àà? ¹⁹ N Yiè nKuyie nk̄emm̄ú m̄i nha k̄óo t̄onti n da báámm̄è, k̄èè m̄i nha k̄óo t̄onti n da kuónn̄è t̄i, k̄ént̄è n dab̄on̄ni n̄è m̄ báámm̄i n da báá nyi. ²⁰ A n̄nf̄è báá ùnn̄è kuyie nn̄è keȳenk̄è d̄è k̄ó t̄eç̄t̄è ìnk̄è, a b̄èi nke ȳè nha ȳet̄iri ȳó mbor̄è, k̄ént̄è m̄i nha k̄óo t̄onti da báá nyi báámm̄i t̄e miek̄è. ²¹ K̄ént̄è m̄eȳomm̄è ȳedab̄uò n da kuónn̄è ȳè nè a nit̄ib̄è Isidaȳeribe ti da báámm̄è d̄è k̄ó t̄eç̄t̄è kp̄éi. Á mboni k̄eĩnk̄è k̄ékeè k̄é t̄i c̄t̄è.

²² Kuyie, k̄è d̄è d̄ò nhòm̄ou cààr̄è o kou t̄ou, k̄è b̄è ȳi w̄èè parik̄è k̄òo k̄at̄en̄i a k̄ó t̄eç̄t̄è a w̄uòt̄on̄ni bor̄è, ²³ f̄s̄ nKuyie, á mboni k̄eĩnk̄è k̄ékeè k̄è b̄è p̄ut̄è, b̄embe a k̄ó bet̄s̄mb̄è, k̄éduò nk̄è ocaar̄iw̄è caar̄im̄è do o yuu ìnk̄è, k̄àa d̄eç̄t̄è w̄èè naati o naati kp̄éi.

²⁴ K̄è d̄è m̄e nd̄ò nha nit̄ib̄è Isidaȳeribe da yet̄en̄è k̄è b̄è dootit̄ab̄è b̄è na, k̄è b̄è b̄ant̄è b̄è yet̄ém̄è k̄e w̄èç̄t̄en̄i a biék̄è k̄e da s̄ante, k̄e da b̄ant̄è, k̄e da kuónn̄è a c̄t̄èè miek̄è, ²⁵ f̄s̄ nKuyie nha mboni k̄eĩnk̄è k̄ékeè, k̄è b̄è c̄t̄è m̄be caar̄im̄è b̄embe a nit̄ib̄è Isidaȳeribe, k̄éw̄t̄è k̄è b̄è t̄èñ̄én̄i k̄etenk̄è a do duò nk̄è b̄e ȳemb̄è nè b̄embe.

²⁶ K̄è d̄è d̄ò m̄b̄è da yet̄en̄è k̄àa k̄pet̄inn̄è iw̄et̄ibori, k̄è f̄etaaf̄è t̄énke í n̄iu, k̄è b̄è b̄ant̄è b̄e yet̄im̄è kp̄éi ntem̄è k̄àa b̄è pot̄è, k̄è b̄è w̄èç̄t̄en̄i a c̄t̄èè biék̄è k̄e da b̄ant̄è k̄e d̄éuk̄un̄ne a ȳet̄iri, ²⁷ f̄s̄ nKuyie nhá mboni k̄eĩnk̄è k̄ékeè k̄è b̄è c̄t̄è b̄embe a nit̄ib̄è Isidaȳeribe, k̄è b̄è benke kuce b̄è d̄ò nk̄et̄un̄ne k̄ú, k̄éduònn̄i f̄etaaf̄è a èi, dihei a duò nd̄i a k̄ó ben̄it̄ib̄è, k̄è b̄è di t̄e.

²⁸ K̄è dik̄on̄ni tann̄i dii m̄on̄ni dihei yoo mutenk̄ũ, yoo tidiiti t̄i m̄e nf̄au ndepaa, yoo fet̄uòrif̄è f̄èè m̄e nt̄i p̄i yoo ȳec̄ad̄uò nȳèè m̄e ntann̄i yoo f̄ec̄of̄è, k̄è b̄è dootit̄ab̄è b̄èè m̄e mbo b̄è p̄i b̄è èi, k̄è m̄eȳei mm̄am̄è m̄èè m̄e ntann̄i yoo mum̄omm̄ú mam̄ú, ²⁹ k̄è b̄è da b̄ant̄è mùu báámm̄u, k̄è b̄è da kuónn̄è dii dab̄on̄ni, k̄òo n̄it̄i om̄áa nd̄i yoo a nit̄ib̄è Isidaȳeribe b̄em̄ou, k̄è m̄eȳen̄caar̄im̄è mam̄è m̄èè b̄è s̄áñk̄è, yoo kuyonku mak̄ú k̄è b̄è ȳòuten̄i b̄e n̄ou t̄e nc̄t̄èè biék̄è k̄e da kuónn̄è, ³⁰ f̄s̄ nKuyie nhá mboni k̄eĩnk̄è a c̄t̄èè miek̄è k̄ékeè k̄è b̄è c̄t̄è, k̄éduò bá w̄è ò d̄òar̄im̄è d̄omm̄è, k̄e ȳè f̄s̄ nȳém̄em̄u b̄e ȳemm̄è d̄omm̄è. F̄s̄ m̄áa ȳè ben̄it̄ib̄è ȳemm̄è d̄omm̄è. ³¹ K̄è d̄èè ȳie nk̄è Isidaȳeribe nda d̄é k̄ént̄u nha k̄ó kuce b̄e f̄om̄mu m̄um̄ou b̄è ȳó m̄bom̄è k̄etenk̄è a duò nk̄è t̄i ȳemb̄è.

³² K̄è d̄è d̄ò nhop̄ò m̄ou w̄èè í tú Isidaȳeri k̄òo k̄èè a ȳet̄iri d̄eum̄è, k̄àa k̄p̄eñ̄i k̄e p̄i mm̄ut̄ømm̄ú nè muw̄erim̄ú, k̄è it̄en̄i d̄ed̄et̄ir̄è k̄e k̄at̄en̄i a c̄t̄èè k̄e da b̄ant̄è, ³³ f̄s̄ nKuyie nhá boni k̄eĩnk̄è k̄ékeè k̄éduò d̄è k̄óo p̄ò ȳè mm̄ú. M̄em̄m̄e k̄utenk̄ú k̄obe bo da b̄ant̄em̄è k̄è nda d̄é a nit̄ib̄è Isidaȳeribe da d̄é m̄èè bot̄i, b̄è bo b̄ant̄è k̄e d̄ò nteç̄t̄èè n da maá t̄è tu a k̄pet̄e nte.

³⁴ K̄àa nit̄ib̄è k̄òri mudoò k̄e bo dok̄én̄è b̄e dootit̄ab̄è, a b̄è t̄ò nk̄èè biék̄è, k̄è b̄è w̄èç̄t̄en̄i a biék̄è a t̄àat̄è dii èi k̄è n di n da maá t̄eç̄t̄èè, k̄e da b̄ant̄è, ³⁵ Kuyie, á m boni k̄eĩnk̄è k̄ékeè b̄è báámm̄i nè b̄è da kuónn̄è ȳèè dab̄uò nk̄éduò b̄è ȳè mm̄ú.

³⁶ K̄àa nit̄ib̄è Isidaȳeribe b̄èè m̄e nda cààr̄è k̄e ȳè òm̄ou í bom̄è w̄èè bo ȳi ò báá cààr̄è. K̄àa miek̄è b̄è peike k̄àa duò nk̄è b̄è dootit̄ab̄è b̄è na k̄è b̄è p̄r̄im̄ú k̄è k̄on̄n̄è dihei d̄et̄iri yoo di t̄óon̄ni. ³⁷ K̄è b̄è k̄è bo d̄è k̄ó dihei b̄è tu di t̄idaati k̄e tot̄i b̄e ȳemm̄è k̄e b̄ant̄è b̄e caar̄im̄è, k̄e da kuónn̄è k̄e ȳi: Ti t̄i b̄eȳibe m̄be, ti í t̄i nt̄im̄om̄ont̄i, ti càkem̄u. ³⁸ K̄è b̄è w̄èç̄t̄en̄i a bor̄è nè b̄e ȳemm̄è m̄em̄ou, k̄e da duò m̄b̄em̄áa d̄è k̄ó dihei b̄è b̄è p̄r̄im̄u k̄e k̄on̄n̄è dii miek̄è k̄e d̄ò t̄idaati. K̄è b̄è w̄èç̄t̄en̄i b̄è k̄ó dihei biék̄è k̄e da b̄ant̄è, dihei a duò nd̄i b̄e ȳemb̄è, dihei a t̄àat̄è di k̄è n da maá t̄eç̄t̄èè di miek̄è. ³⁹ Kuyie, á mboni k̄eĩnk̄è k̄ékeè b̄e báámm̄i nè b̄e dab̄uò nk̄è b̄è d̄eç̄t̄è k̄è b̄è c̄t̄è m̄be caar̄im̄è b̄embe a nit̄ib̄è b̄èè da cààr̄è.

⁴⁰ Kuyie n t̄i nk̄ú a n̄nf̄è báá ùnn̄è t̄i ìnk̄è, k̄ént̄è, k̄ékeè n da kuónn̄è t̄i d̄ie.

⁴¹ Ti Yiè nKuyie nk̄oten̄i a c̄t̄èè nè a taumm̄è t̄ou a k̄pet̄i bor̄è, k̄éduò nyikuó niub̄è muw̄erim̄ú b̄è bo nt̄i náánn̄è mù a k̄ó med̄et̄im̄è k̄pet̄i, k̄è diw̄èi mbo b̄èè tu a k̄obe k̄è b̄è nȳank̄u.

⁴² Ti Yiè nKuyie mb̄áa b̄ont̄oo okp̄àti a càñ̄né w̄è, dent̄en̄i m̄es̄àa nha d̄ò m̄è a k̄óo t̄onti m̄e kp̄éi.

7

*Bè do fié ì wūs Kuyie nku c̄t̄èt̄ kpetim̄yìè
(Wénté 1 Bekpàatibè 8:62-66)*

¹ Sodom̄o bānt̄e dīl mōnni Kuyie nkédeè, k̄e muhāā nc̄ut̄éní k̄eīnk̄e k̄éc̄sút̄é iwūs b̄e kù fié ì, k̄e bo tuō nn̄e metaumm̄e kp̄eyi. K̄e ti Yiè nKuyie nkó tikpeti píe nku c̄t̄èt̄. ² Bá ikuó niùb̄e í nna k̄e bo ta ti Yiè nKuyie nc̄t̄èt̄, k̄e ȳé ti Yiè nKuyie nkó tikpeti do píemm̄e te mīeke. ³ M̄em̄me Isidayeeribe bem̄ou yām̄e muhāā nc̄ut̄éním̄e k̄e ti Yiè nkó tikpeti p̄inti ti Yiè nKuyie nc̄t̄èt̄ ìnk̄e k̄e b̄e k̄onk̄e b̄e ce d̄e k̄e d̄ari tit̄ap̄ièt̄, k̄es̄inn̄o k̄e b̄e ìik̄e k̄áák̄e ketenk̄e, k̄e b̄e s̄ante ti Yiè nKuyie nku s̄aà nk̄p̄éi, k̄e ȳé kù b̄e d̄óm̄emu ns̄áa.

⁴ Okp̄àati Sodom̄o n̄e Isidayeeribe bem̄ou k̄e b̄e fié iwūs ti Yiè nKuyie, ⁵ k̄éfíe in̄áák̄e sik̄aup̄ip̄isid̄e n̄e sik̄aup̄isid̄e (22000) n̄e ipe tek̄aup̄ík̄òut̄e n̄e sik̄aup̄ip̄isid̄e (120000). M̄em̄me okp̄àati Sodom̄o n̄e Isidayeeribe bem̄ou b̄e k̄p̄et̄em̄e Kuyie nc̄t̄èt̄. ⁶ K̄e ikuó niùb̄e kari b̄e t̄ømmú b̄e t̄ømmú, k̄e Defiibe mbie nd̄eb̄émb̄enn̄e ti Yiè nKuyie kp̄éi okp̄àati Dafiti do d̄ò d̄e k̄e b̄e bo nd̄ék̄uk̄on̄e ti Yiè nKuyie nke ȳé ku s̄aà nyí m̄ok̄em̄e kum̄ank̄u. K̄e b̄e ndiè nDafiti do b̄e keut̄é f̄è ȳen̄f̄e, k̄e ikuó niùb̄e c̄òm̄m̄u b̄e ìik̄e ke eu siheú. K̄e Isidayeeribe bem̄ou íté k̄éc̄omm̄u. ⁷ K̄e Sodom̄o duó nk̄e b̄e c̄ánn̄e ti Yiè nKuyie nc̄t̄èt̄ kó kucuùd̄ank̄u k̄éfíe iwūs k̄étuo, k̄étuonn̄e iwūs b̄e fié ì metaumm̄e kp̄éi nyi kó mek̄ùd̄. Ke ȳé dis̄oow̄ùd̄ kó diw̄ùst̄onn̄i okp̄àati Sodom̄o do d̄ò d̄i do í s̄ann̄em̄e b̄e bo tuōmm̄e iwūs b̄e fié ì Kuyie nn̄e b̄e bo tuōmm̄e tidiiti kó yep̄ar̄e n̄e iwūs kó mek̄ùd̄.

⁸ Sodom̄o n̄e Isidayeeribe bem̄ou k̄e b̄e baá nKuyie nc̄t̄èt̄ k̄p̄et̄im̄u kó dibanni k̄e d̄o yewe ȳeyiek̄e, k̄étuót̄e Debo-Amati k̄énto k̄étuōken̄e Esibiti kó kuko mp̄eém̄m̄e k̄obe k̄e b̄e k̄otení bem̄ou k̄e b̄e ntíkú dit̄inn̄i dīeri. ⁹ Diyie níinn̄i ȳiè, k̄e b̄e tíi nk̄ék̄out̄e diw̄ùst̄onn̄i, k̄e ȳé b̄e do boámm̄e diw̄ùst̄onn̄i kó dibanni k̄émm̄oke yewe ȳeyiek̄e ndi. K̄e b̄e s̄oat̄e k̄émb̄aá nke d̄o yewe ȳeyiek̄e. ¹⁰ Ot̄ank̄u yien̄w̄e kó diyie sip̄isid̄e n̄e dit̄ánn̄i ȳiè, k̄e Sodom̄o duó nk̄e Isidayeeribe kó mb̄e cie n̄e diw̄èl̄ k̄e b̄e ȳémm̄e nnaatin̄e mes̄aà nti Yiè nKuyie nd̄ò m̄e Dafiti n̄e Sodom̄o n̄e bem̄be ku nitib̄e Isidayeeribe.

*Ti Yiè nKuyie mb̄en̄ke d̄e Sodom̄o
(Wénté 1 Bekpàatibè 9:1-9 n̄e 2 Bekpàatibè tømmú 1:7-12)*

¹¹ Sodom̄o d̄eem̄e ti Yiè nKuyie nc̄t̄èt̄ n̄e tek̄p̄àat̄ic̄t̄èt̄ k̄e si d̄ò o ȳemm̄e do d̄o w̄èe si d̄òmm̄e. ¹² K̄e ti Yiè nKuyie nk̄otení o bor̄e keȳenk̄e k̄óo n̄ak̄e ke d̄ò: N̄e k̄eem̄u a báamm̄i. K̄e t̄aāt̄e d̄e kó t̄ec̄t̄èt̄ k̄e di bo nd̄e nni n̄f̄eu iwūs. ¹³ K̄e d̄e d̄o ndiyie mari bo k̄e n̄ k̄p̄et̄inn̄e iw̄et̄ibori k̄e f̄etaaf̄e t̄én̄ke í niu, yoo n̄ duó nk̄e fecof̄e f̄è t̄ann̄i diheì k̄e di càke, yoo m̄ b̄ont̄e n̄ nitib̄e mutenk̄ù, ¹⁴ k̄e bem̄be kubot̄i n̄ d̄ò kù, bem̄be n̄ nitib̄e k̄e b̄e m̄ b̄òut̄e, k̄e n̄ w̄amm̄u k̄e m̄ b̄ant̄e, k̄e b̄ut̄inn̄e ice ȳeyi b̄e t̄i nyi. N̄ni mboni k̄eīnk̄e k̄ékeè b̄e báamm̄i, k̄e b̄e c̄t̄e mb̄e ȳe, k̄ét̄unt̄e d̄è càke b̄e eì mīeke, ¹⁵ k̄étuót̄e ȳie nn̄e yewe ȳè k̄paan̄i n̄ w̄úomm̄u k̄e k̄émm̄u b̄e yó m̄ b̄ant̄e ì báamm̄i d̄e kó t̄ec̄t̄èt̄e mīeke. ¹⁶ N̄ t̄aāt̄emu d̄e kó t̄ec̄t̄èt̄e k̄e t̄e c̄ánn̄e k̄e n̄ ȳet̄iri bo nyu te mīeke s̄áa. N̄ n̄n̄f̄e n̄e n̄ ȳemm̄e d̄e yóo mb̄omu te ìnk̄e yewe yem̄ou. ¹⁷ F̄s̄ n̄Sodom̄o nk̄aa n̄ t̄i, a c̄ice Dafiti do n̄ t̄i mm̄è boti k̄e d̄oari n̄ ȳe nha nd̄oari d̄è kó dim̄aà k̄e p̄i n̄ kuó n̄e n̄ tié. ¹⁸ N̄ yóo f̄iimm̄u a kp̄àatik̄ari n̄ do d̄óunn̄e a c̄ice Dafiti din̄u k̄e nȳe nd̄e yóo nd̄omm̄e, k̄e b̄e ke d̄ò: O c̄t̄èt̄e í yóo paà okp̄àati w̄èe bo mbak̄e Isidayeeribe. ¹⁹ K̄e di m̄e nni nyete k̄e b̄ut̄inn̄e n̄ kuó n̄e n̄ tié n̄ di duó nd̄e k̄e t̄inn̄e yebak̄e k̄e k̄onk̄u ȳe ìik̄e. ²⁰ De m̄onni m̄ bo di d̄eite d̄indi Isidayeeribe ketenk̄e n̄ di duó nk̄e ìnk̄e, k̄edoot̄o t̄ec̄t̄èt̄e n̄ t̄aāt̄e t̄e k̄e di bo nd̄e yu n̄ ȳet̄iri. M̄ bo di w̄ámp̄unne k̄e b̄e n̄ di daú ibot̄i im̄ou mīeke. ²¹ De m̄onni b̄èe bo m̄ p̄enk̄u d̄e kó t̄ec̄t̄èt̄e bor̄e d̄e bo b̄e di. K̄e b̄e mb̄ékú mùu te k̄e ti Yiè nKuyie nd̄ò mīe nd̄e kó diheì n̄e d̄e kó t̄ec̄t̄èt̄e t̄èe kó diȳet̄iri do f̄eí. ²² K̄e b̄e b̄e t̄énn̄e k̄e d̄ò, b̄e b̄ut̄inn̄e b̄e Yiè nKuyie nku b̄e yemb̄e do t̄i nk̄u kuò b̄e d̄enn̄en̄i Esibiti. B̄e taunn̄e m̄èe kp̄éi nke yebak̄e, k̄e k̄onk̄u ȳe ìik̄e k̄e p̄i n̄ ȳe t̄ømmú, d̄e te k̄e Kuyie mb̄e b̄ont̄e d̄e kó meyei mm̄em̄ou.

8

*Sodom̄o t̄īnt̄em̄e o kp̄àatiyuu
(1 Bekpàatibè 9:10-28)*

¹ Yebie nsip̄isid̄e mīeke nke Sodom̄o maám̄e ti Yiè nKuyie nc̄t̄èt̄ n̄e o m̄ómm̄u n̄ho k̄p̄ete. ² K̄òo w̄ète k̄emañ̄e Udamm̄u do o p̄a ȳèe ek̄e k̄éduó nk̄e Isidayeeribe nȳe bo.

³ K̄e Sodom̄o k̄ote k̄édo Amati eì d̄ii bo Tisoba eì biék̄e di k̄obe k̄e di fièt̄e, ⁴ k̄emaá Tadim̄o eì kó dikp̄áa mīeke n̄ Amati tenk̄e kó yeh̄ek̄e yem̄ou. Ò do ȳe maá ȳe k̄e bo añ̄n̄e tidiiti nti.

⁵ K̄òo maá Beti-On̄o eì dit̄enn̄i ìnk̄e n̄ Beti-On̄o d̄e f̄ùd̄ biék̄e k̄e ȳe f̄ii nyiduot̄i, k̄ékp̄et̄inn̄e yec̄ak̄e k̄ép̄áa nyim̄at̄id̄eí. ⁶ K̄òo maán̄e Badati eì n̄e yeh̄ek̄e yem̄ou k̄éann̄e tidiiti ȳe mīeke n̄e

sikpàrinaasɛɪ nè sisɛɪ dè do bo yɛ̀ mɛ̀kɛ kɛ́máà nè ò dɔ̀ dɛ̀ kó dimàà Sedisadɛmmu nè ditàri Dimaa nè o tenkɛ kemɔ̀ ò cɛ́nkɛ baké kɛ̀ kó dimàà.

⁷ Benitibè mabè bɛ̀ do kpaá bɛ tenkɛ mɛ̀kɛ bɛ̀ í tú Isidayɛɛɪbɛ: Itiibɛ nè Amariibɛ nè Pedisiibɛ nè Efiibɛ nè Sebusiibɛ. ⁸ De kó ibotí kó ibí ì do kpaá bɛ cuoké, kɛ yɛ̀ Isidayɛɛɪbɛ do í bɛ̀ kùòmɛ. Sadowá do bɛ̀ píɹínɛ muheikéntømmú mmu. Kɛ̀ bɛ̀ kpaá mù pī nnɛ̀ yienní. ⁹ Kɛ̀ Sadowá soó nylsidayɛɛɪbɛ kɛ̀ í mbɛ̀ píɹínɛ mudaatømmú, kɛ̀ bɛ̀ ndɔ́ɔ̀ behāāpɔ́mbɛ̀, kɛ̀ bɛ̀ ntú behāāpɔ́mbɛ̀ iwɛ́i yembɛ̀, kɛ́mbaké behāāpɔ́mbɛ̀ bɛ̀ tou tikpàɹinenti, kɛ́mbaké bɛ̀ āāpɔ́mbɛ̀ dèkú sikpàrinaasɛɪ. ¹⁰ Okpàati Sadowá do bɛ̀ ntáátɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ mbaké o nitibɛ̀, bɛ̀ do bo sikɔ́usidɛ̀ nè sipísínùmmù ndi (250).

¹¹ Kɛ̀ Sadowá duá nkóo pokú Esibiti kóo kpàati kóo sapàà nyíténí Dafiti èi kékɔ́tɛ kɛ́ta tekpàatiçtɛ̀tɛ̀ okpàati maá tɛ̀ o kpéi. Okpàati do béimmu kɛ̀ dɔ̀ o pokú í dò nkémbo Isidayɛɛɪbɛ kóo kpàati Dafiti kpàatiçtɛ̀tɛ̀. Kɛ̀ yɛ̀ bɛ̀ do dɛ̀ ntannémɛ̀ ti Yiè nKuyie ntaummɛ̀ tɔ̀. Nè dɛ̀ kpéi nkɛ̀ tɛ̀ cāá.

¹² Kɛ̀ Sadowá fié iwū́s ti Yiè nKuyie nkétuá ndiwū́stɔ́nni ò do kù dɔ́ɔ̀ dì, kunku Kuyie ku çtɛ̀tɛ̀ kpánkpánkú iiké. ¹³ Ò do túnne Məyiisi do yɛ̀ mbɛ̀ nfeu mɛ̀ bɔ́tí nku ti Yiè nKuyie nyiwū́s kɛ̀ tuó mbá dii yiè, nè sionpùsi kpeyi nnɛ̀ betāāpɔ́mbɛ̀ kó yɛ́baa nkpeyi nnɛ̀ Kuyie kó yɛ́baa ndiɛ̀yɛ̀ bɛ̀ do baá nyɛ̀ bá dii benni, kuçɛ̀ mɛ́tāati pɛ́ɛ̀bɛ̀ bɛ̀ í kə́arɛ̀nɛ mutie mùu muuti dɛ̀ kó dibanni nè diyentɛ́banni nè titouti kperi. ¹⁴ Kɛ̀ Sadowá túnne o cice Dafiti do yɛ̀ nwɛ̀e dɔ́ɔ́mɛ̀, kékannɛ̀ ikuá niubɛ̀ bɛ̀ kó mutømmú, kédus nDefiibɛ̀ bɛ̀ kómu, kɛ̀ bɛ̀ bo ndiɛ̀ kɛ̀ sánti ti Yiè nKuyie kɛ̀ teénnɛ̀ ikuá niubɛ̀ bɛ̀ tømmú bɛ̀ dò nkémpí mmu bá dii yiè. Kóo totí yebòrɛ̀ kó bebàribɛ̀ bɛ̀ bòrɛ̀ bɛ̀ bòrɛ̀, bɛ̀ tɹɛ̀ dɔ̀ ndómmɛ̀, Kuyie nkóo niti Dafiti do ò náké kényɛ̀ ndɛ̀ ndómmɛ̀. ¹⁵ Kóo ntú nhokpàati Dafiti duá ndii nùu ikuá niubɛ̀ nè Defiibɛ̀ kpéi mbɛ̀ dò nkémpí mmu tømmú Kuyie ncɛ̀tɛ̀tɛ̀ kpàti bo tii dieti mɛ̀kɛ̀.

¹⁶ Mɛ́mmɛ̀ Sadowá tømmú mumu dɔ́ɔ́mɛ̀ sɛ́i, kɛ́túótɛ̀ ò pū́tɛ̀ dii yiè ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀tɛ̀, kɛ́nto kɛ́tuokɛ̀nɛ̀ ò tɛ̀ dɛ̀emɛ̀. Mɛ́mmɛ̀ kɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀tɛ̀ dɛ̀emɛ̀ páíi.

¹⁷ Kɛ̀ Sadowá kɔ́tɛ Esiyonna Kebɛɛ̀ nè Edati bíékɛ̀ dàmmɛ̀rɪ̀ pɛ́ɛ́mmɛ̀ Edømmu tenkɛ̀ mɛ̀kɛ̀. ¹⁸ Kɛ̀ Udammu duónko bàtòbɛ̀ nè ò kó betɔ́mbɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ dàmmɛ̀rɪ̀ mɛ́sàà, kɛ̀ bɛ̀ nɛ́inɛ̀ Sadowá kó betɔ́mbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ kɔ́tɛ Ofii èi kɛ́to mɛ́sə́ ntónnibɛ̀ tɛ́pítɛ̀ nè bɛ́tāati, kékɔ́tɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ duá nhokpàati Sadowá.

9

Onitipokpàati Sebáa èi kou kàtemɛ̀ kɛ̀ dɔ̀u nSadowá (Wénté 1 Bekpàatibè 10:1-13)

¹ Kɛ̀ Sabaa èi kóo nitipokpàati keɛ̀ Sadowá yètiri dɛ́umɛ̀ kéndɔ́ kóo yááké nè yɛ́nāānhāntiyɛ̀, kékɔ́tɛ̀ Sedisadɛmmu kɛ́nnɛ́nɛ̀ ò kó betɔ́mbɛ̀ péu nè yòyóbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ntɔ̀ metenie nfɔ́ɔ́mɛ̀ nè mɛ́sə́ mpéu nè yɛ́tásāyɛ̀ yɛ̀ donku kpeɹni. Kɛ̀ bɛ̀ tuakoo Sadowá borɛ̀, kóo ò náké o yèmmɛ̀ tɔ̀ tii kó dimàà. ² Kɛ̀ Sadowá ò tɛ́ɹínɛ̀ ò ò biéké tii kó dimàà timɔ̀, ò í n yíɹkɛ̀ timati ò bo ò tɛ́ɹínɛ̀mɛ̀. ³ Kɛ̀ Sebáa èi kóo nitipokpàati yá Sadowá ciimɛ̀ nè ò maá tɛ̀ kpàatiçtɛ̀tɛ̀, ⁴ kɛ́yànɛ̀ tidiiti ò yo nti nè ò kó betúmbɛ̀ taá sii çtɛ̀ nè bɛ̀ ò duá mmenaá mbɛ̀ pí mmɛ̀ bɔ́tí mutømmú nè bɛ̀ á tii yàati, kɛ́yànɛ̀ bɛ̀ feu ì wū́s ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀tɛ̀ mɛ̀kɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ ò di mmedii nké ò kpéi. ⁵ Kóo náké Sadowá kɛ̀ dɔ̀: N do bo nh èi kɛ̀ yo bɛ̀ náammɛ̀ a kpéi nnɛ̀ a ciimɛ̀, kɛ̀ n tùàkɛ́ni kɛ̀ mɛ́nkɛ̀ sɔ́ ndɛ̀ mɛ̀ ndò. ⁶ M mu ndo í yie, m mɛ̀ n tùàkɛ́nimɛ̀ kɛ̀ yá dɛ̀ nè n nɔ́nfɛ̀. N yamu kɛ̀ sɔ́ mbɛ̀ do n náké ti í tùàkɛ̀ n yá dɛ̀ kó dikéɛ̀, n yá kàa cii mpɛ́ɛ́tému bɛ̀ n náké ti. ⁷ Dɛ̀ ñnaati a kó benitibɛ̀! Dɛ̀ ñnaati a tɔ́mbɛ̀, bɛ́mbɛ̀ bɛ̀ da boné sáá kɛ̀ kémúu a cii nkó tináañti. ⁸ Ti Yiè nKuyie nha tū nkú yètiri ndɛ̀u, kunku kùu da dɔ́ kɛ̀ da kànnɛ̀ dikpàatikàri kàa bo ntú okpàati, kunku ti Yiè nKuyie, kù dɔ́ mɛ̀ kpéi nkɛ̀ Isidayɛɛɪbɛ̀, kɛ̀ dɔ́ bɛ̀ mbo sáá, dɛ̀ tɛ̀ kɛ̀ kù duá n kàa bo mbɛ̀ baké kɛ̀ bɛ̀ bekùñɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ wenni.

⁹ Mɛ́mmɛ̀ kɛ̀ Sabaa èi kóo nitipokpàati pā Sadowá mɛ́sə́ ntónnibɛ̀ bɛ́tāati nè dikéɛ̀, nè metenie nfɔ́ɔ́mɛ̀ péu nè yɛ́tásāyɛ̀ yɛ̀ donku kpeɹni. Bá metenie nfɔ́ɔ́mɛ̀ mamɛ̀ tɛ́nkɛ̀ í buoté kɛ̀ mǎnnɛ̀ onitipókú Sebáa èi kóo kpàati do pāmɛ̀ okpàati Sadowá.

¹⁰ Okpàati Udammu kó betɔ́mbɛ̀ nè Sadowá kɔ́bɛ̀ bɛ̀ do kɔ́tɛ Ofii èi kɛ́toni mɛ́sə́ nè detekperɛ̀ kó idɛ́i nè yɛ́tásāyɛ̀ yɛ̀ donku kpeɹni. ¹¹ Kóo kpàati Sadowá tóútɛ̀ dɛ̀ kó idɛ́i kédɔ́ɔ̀ yɛ́dɛ́tisákɛ̀ ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀tɛ̀ nè ò kpɛ́tɛ̀, kɛ̀ i ndònnɛ̀ tibómbonti nè tikùtiduùti bedɛ́mbɛ̀ kpéi. Bɛ̀ í yá dɛ̀ kó kubotí nè bɛ̀ boné Sudaa tenké.

¹² Kóo kpàati Sadowá pā Sebáa èi kóo nitipokpàati ò ò mɔ́ dɛ̀ kó dimàà, kóo pā kɛ̀ dɛ̀ pɛ́ɛ́tɛ̀ ò ò tóni dɛ̀. Kóo wɛ́tɛ̀ o èi wenwè nè ò kó betɔ́mbɛ̀.

Bè bàtemè Sodomə kpàti
(Wénté 1 Bekpààtibè 10:14-29)

¹³ Mesəə mmèè do 5 ntuúkúni Sodomə borè dibenni dimáà mieke, me céékú do 5 mbo tónni sipísidé ndi, ¹⁴ ké né mbúúti bepótandiebè nè besàmpóbè bè ò yieti mēè sɔə mbe potanti kpéi nè Adabii eì kó bekpààtibè do ò yieti wēè dāmpóò nè dihei kó kumàndáábè do ò touni mēè sɔə nnè timáti péti.

¹⁵ Kòo kpààti Sodomə dɔə mesəə nkó tidəpiiti dieti sikəusidè (200) kè tì ntú mesəə mmáà bè ylemmè ke uté bá kùù sɔədapikù kè ku kó kucéékú mbo cidóòbè bèkuà. ¹⁶ Kòo dɔəndè tísɔədapiti tísàmpóti sikəusitáati (300) mesəə mmáà, bá kùù sɔədapikù kè ku kó kucéékú mbo cidóò bètáati, kédeè kè tì tannè təcītè * bè tu tè Dimaa túúkú.

¹⁷ Kòo kpààti dɔə dikpààtikàri dieti nè yepápàni nké di dāri mesəə nsààmè. ¹⁸ Kè de kó dikpààtikàri mmòke yedētisákè yekuà nè ò naàcèi yó nna dè kè dè ntú mesəə, ke mōke ò níi yó nkari kòo báa nyíkú dè. Kòo dɔə yeciricirè yédéè kè yè cōrínè dikàri píiti tídé dii nkubakù yóu dieteri kúcānku. ¹⁹ Kòo dɔə dētèrè kè dè ndò nyeciricirè kēmbò tepíitè nè dēdērè kòo dè cōrínè dikpààtikàri kó yedētisákè Inkè, dēkuà kubakù yóu, dēkuà kucānku. Bè í dɔə me boti dikpààtiyuu marì mieke.

²⁰ Kòo kpààti Sodomə kó ibòòke iməu ntú mesəə mmáà, kè tinenti tii kó dimáà bo təcītè bè tu tè Dimaa túúkú kè tì ntú mesəə nsààmè kpèti, dēmarè do í dɔəndè timáti péti ke yé okpàati Sodomə kó dimānni bè do í wúómmè ntimáti péti dēmarè diērè. ²¹ Ke yé okpàati do mōkemè bátóòbè kè Udammu kó betōmbè mbè kōrínè Tadisisi. Yēbie nyētáati mieke ke níi nkūntini kòo tōni mesəə nnè timáti péti nè yepápàni nnè iwaá kpəye nè tināti yefūrè yedieyè kpèti.

²² Kòo kpàati Sodomə kpenke kēpēētè kutenkù kó bekpààtibè bəməu kè mbè ciinè. ²³ Kè kutenkù kuməu kó bekpààtibè nwanti ke bo yà Sodomə kékémú tināanti Kuyie nhò duš mmecii nkòo náa nti. ²⁴ Bá dii benni kè bè ò touni yepārè: Timáti péti kó tinenti nè mesəə nkpeti, nè tiyàati nè tikpārinenti, nè tūdāaribè nè sisēi nè yesāmmarinnarè.

²⁵ Sodomə do mōke sisēi kó yetuo sikəupisínàà (4000) ndi si bo ntaà dè nè sikpārinaasēi. Besāndēèbè tēkəupipíitè nè sikəusidè (12000), kè bè kānnè nè be sēi yehékè yehāāpōnkarè, nè ò borè Sedisadēmmu. ²⁶ Kè Sodomə mbaké bekpààtibè bəməu, kédítè kukó ndiekú Efadati kēntə kētúakēnè Fidisitēēbè kó dihei, kētúóténè Esibiti kó kumānku. ²⁷ Sodomə wēè do te kè timáti péti nsū Sedisadēmmu ke dōnnè yētārè dōmmè ò mieke nè detekperè, ke pēētè dapùò ndōmmè Meditedandee kóo dāmēēri pēēmme. ²⁸ Sodomə kó sisēi bè do si tōni Esibiti nwe nè yehékè tēyè yeməu.

Sodomə kumè
(Wénté 1 Bekpààtibè 11:41-43)

²⁹ Sodomə tōmmú sōmmu nè ò mù ketémè kēntə kētúakēnè kumānku dè wārimu Kuyie mpāānāanti náāntò Natāā tōmmú pátiri mieke. Ke wāri Kuyie mpāānāanti náāntò Aiyā Sídoo eì kou kperi mieke. Ke wāri Kuyie mpāānāanti náāntò Yedo yà mēè benkumè Nebati bire Sedoboammu Inkè mè wāri dii pátiri mieke. ³⁰ Sodomə do bo Sedisadēmmu nwe kēmbaké Isidayeeribe bəməu ke dā yēbie nsipisínàà, ³¹ kékò nho yēmbè kūù nkè kè bèè ò kūnnè ò cice Dafiti eì, kòo bire Odoboammu sɔətè ò kpàti.

SUDAA KPÀÀTIBÈ KÓ TINÁÁNTÌ

10

Sisemmu eì kobe tímmè ke totí dikpààtiyuu
(Wénté 1 Bekpààtibè 12:1-15)

¹ Kè Odoboammu kote Sisemmu eì Isidayeeribe do tíkú dè bəməu ke bo ò pī ntikpàti. ² Dè do sá Nebati bire Sedoboammu bo Esibiti nwe, ò do cokénè okpàati Sodomə nwe kè kè kàtè, ò ke m bo kékéè bè tímmè kékonní. ³ Kè bèè tō nkè bèè ò yūni kòo neinè Isidayeeribe bəməu kè bèè kote kēyà Odoboammu kóo náké ke dā: ⁴ A cice do ti pīnnè mudaatōmmú mmu kè mù ti kēte, a mù nti yaate kè ti mpī nha tōmmú, ⁵ kòo bè náké ke dā: Yewe yētáati kó difōnkúò di wētení kè n yà.

Kè bèè ciétè. ⁶ Dè me nyí kòo kpàati Odoboammu tíi mbekótibè bèè do pīnnè mutōmmú ò cice Sodomə ò kpáa fòu dii mōnni kè bè beke ke dā: Di yēmmè dō n tēnnè ōnti be nnitibè?

⁷ Kè bekótibè dā: Kàa bè pī mmesàà, ke dōori bè dā dè ke bè náānnè kè dè wenni bè yó mpīmmu a tōmmú sáà.

* **9:16** təcītè bè tu tè Dimaa túúkú: Bè do tè yu Dimaa túúkú ke yé bè do tè dōōnnè dītāri Dimaa kó detekperè kó ideí nyi péú. (1 Bekpààtibè 7:2).

⁸ Okpààti Odoboammu me nyí nyie mbekótibè ò duás nyii tié, kébeke bedapàmbè o kó kutònkù kòbe bèè ò bonè ke dā: ⁹ Benitibè tu m bè yàate mudaatömmú n cice bè plínè mù, kè mù bè kèite, di yèmmè dò m bè nàké ònti?

¹⁰ Kè bèè ò ténè ke dā: Benitibè bèè tu a cice bè tou ndii tou cèè, ke tú a bè yàatè di cèékù, nàké be ke dā: A nómí yāāre cèènemú a cice ka. ¹¹ Kaa cice do bè tou dii tou cèè a kperi bo pèētè memme, a cice do bè tiennè idá nyi, kè fō mbo mbè tiennè yedá yèè ā timáti ye yómmè.

¹² Diyiè táānni yiè Sedoboammu nè benitibè kè bèè wētení Odoboammu borè, ò sòò bè nàké kényè mmù. ¹³ Kè wèè sènkèri bekótibè ò duás nyii tié nkébaa benitibè nè metankperimè, ¹⁴ kètünne o kó kutònkù kòbe ò tié nyii tié nkébéi nke dā: N cice do di tou nditau cèèri, kè n kperi bo pèētè memme, n cice do di tiennè idá nyi, kè mí m bo ndi tiennè yedá yèè ā timáti ye yómmè.

Isidayeeribe kpàatiyuu totémè kè Odoboammu mbaké Sudaa kòbe
(Wénté 1 Bekpàatibè 12:16-25)

¹⁵ Memme kòo kpàatii yete benitibè ò beke ti. Ti Yiè nKuyie nkuu do dàò memme, kè dè bo yie nké kù do nàké ti dàò. Kù do ti nàké ku pāānāānti nāāntò Aiya nwe Nebati birè Sedoboammu kpéi.

¹⁶ Isidayeeribe sō ndii mōnni okpàati í yie mbe kpeti kóò nàké ke dā:

Ti kpeti túnè ba Dafiti Sese birè kó tēcētè,

ti wē mba tinti nè we?

Tinti Isidayeeribe,

tí kōnnè kè Dafiti birè mbaké dē cētè.

Memme kè bèè cieté kékū. ¹⁷ Dē mōnni kè Odoboammu mbaké Sudaa tempè nkòbe maa, ¹⁸ kētò nhAdodammu wèè baké bèè pī mmuheikèntömmú Isidayeeribe borè, kè bèè ò bùstí yetārè kékua. Kè Odoboammuu yā dē fuutemè kédeke o kpārīnaasāntè mecāā nkéoké kékote Sedisadammu. ¹⁹ Memme Isidayeeribe yātenemè Dafiti cētè nè yīnni.

11

Kuyie ndo nàké ti ku pāānāānti nāāntò Semmayaa kòo ti bēi

¹ Kè Odoboammuu tuake Sedisadammu kētí nSudaa nè Bensamee dē kó behāāpōmbè bèè nō mmudoò, kè bè mbo tekupikòutè nè sikupipisini (180000) kè bè bo kote képonte Isidayeeribe kó dikpàatiyuu, kè dē kó yekpàatiyoo wēte kēwēnnè. ² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku kóo niti Semmaya ke dā: ³ Nàké Sadomāo birè Odoboammu Sudaa kòbe kóo kpàati nè Isidayeeribe bemāu bèè bo Sudaa nè Bensamee dē tempè mmieke ke tú: ⁴ N yē mbè báá kote kédokénè be kòbe. Bá wè wèè kò nho cētè. Mfi yē ndèè dàò dēè dàò.

Kè bèè ti kèè kè ti yie nkéyóu bè bo dokénèmè Sedoboammu.

Odoboammu fiimmè yehekè mayè iduotí

⁵ Kè Odoboammuu mbo Sedisadammu kémaā yehekè Sudaa tempè mmieke kè yè fii nyiduotí. ⁶ Kòo maa Betideemmu èl nè Etammu èl nè Tekoaa èl ⁷ nè Beti-Sudi èl nè Sokoo èl nè Adudammú èl ⁸ nè Kati èl nè Madesaa èl nè Sifi èl ⁹ nè Adodaimmu èl nè Dakiisi èl nè Asekaa èl ¹⁰ nè Sodaa èl nè Ayanāo èl nè Ebuāo èl. Dē kó yehekè yē tu Odoboammu do maa yē, kémaā iduotí kè yè fii Sudaa nè Bensamee be tempè mmieke. ¹¹ Kòo dàò kè yè tūntè kè yèè kpenke, kòo kanne kùmandāabè ye mieke kéānnè tidiiti nè mekùò nnè menāa nye mieke, ¹² kéānnè tidāpiiti nè yekpāā bá dii èl, memme kè dē kó yehekè kpenke mesāā, Sudaa kòbe nè Bensamee kòbe kè bè mbo o fōnkúò.

Ikuú niùbè nè Defiibe be wēnnénèmè okpàati

¹³ Ikuú niùbè nè Defiibe bèè do ciētè Isidayeri èl dimāu mieke kè bèè konní kóò wēnnénè. ¹⁴ Kè yé Sedoboammu nè o bí bè do yetemè ikuú niùbè bo mpīmè bè Yiè nKuyie nkuú tōmmú. Kè bèè yóu be cēi nè be kperè kékote Sudaa tempè nSedisadammu èl. ¹⁵ Sedoboammu do wāā nho māmūāo nho kó ikuú niùbè mbe kè bè bo nfeu iwū yētārè fñkè nè sitenkaani ò dàò si ke si dōnnènè yebodakè nè tinaabiiti. ¹⁶ Isidayeeribe kó iwūā nyimāu mieke bèè do dō kētünne ti Yiè nKuyie nnè be yèmmè memāu kè bèè tūnne Defiibe kētuake Sedisadammu kēfi iwūā ti Yiè nKuyie mbe yāāribè do tū nkū. ¹⁷ Kè bèè yí Sudaa kpàatiyuu muwērímú, kè Sadomāo birè Odoboammu kpāti kpenke yebie nyētāati mieke, ke yé bè do tūmmè Dafiti nè o birè Sadomāo be kó kuce yebie nyētāati ndi.

Odoboammu kó kunaāmunkú

¹⁸ Odoboammuu do puoke Maadati nwe, Yedimoti kóo sapāā. Yedimoti cice do tú Dafiti kòo yō tú Abiyaidi. Abiyaidi cice do tú Ediabu, kè Ediabu cice tú Sese. ¹⁹ Kè Madati bí ntú Yesusi

nè Semmadia nè Saammu. ²⁰ Maadati kó difōnkúò kè Odoboammuu puoke Abusadammu kóo sapàà mMaaka kè wée peité Abiya nè Ataii nè Sisaa nè Sedomiti. ²¹ Kè Odoboammuu ndó Abusadammu kóo sapàà mMaaka kè dèe pēētē o pobè tabè nè o pocīē nyemau. Ò do puoke benitipòbè tepíítē nè bēni ndi kēmmake yepocīē nsipísikuò, képeité initidabí sipísidè nè ìni nè initipobí sipísikuò. ²² Kè Odoboammuu tātātē Maaka bire Abiya kòò bo mbaké o kabé ke yé ò do dāmē wée naá nhokpààti. ²³ Kè Odoboammuu pētē mecii nkécie nho bí imau Sudaa nè Bensamee be tempē nkó yehéké yemau bè fii nyē iduotí, ké mbè duò ntidiiti mesàà, kéwaá mbenitipòbè péu ké bè puó.

12

Okpààti Sisaki domē Sudaa kabé mudoò

(Wénté 1 Bekpààtibè 14:25-28)

¹ Odoboammuu kpàti fíikú dii mōnni kòo kpenké, kényóu ò bo ntūmmē ti Yiē nKuyie nkó ikuò, kè Isidayeeribe bemau ò tūnne ké í yóu. ² Okpàti benni nummuri mieke kè Esibiti kóo kpààti Sisakii do Sedisadammu mudoò ke yé bè do yetemē ti Yiē nKuyie. ³ Sisaki do tó sikipàrinaasēi tekòupíitē nè sikòusidè (1200) ndi nè sisēi nè si dēēbè sikuupíisikuò (60000) nè behāāpāmbè péu bèè bonnī Esibiti nè Dibii kabé nè Suki kabé nè Etiopii kabé ⁴ koò fiete Sudaa ekē iduotí fitē yē kēnto kētuakenē Sedisadammu. ⁵ Sisaki tōōnni dii mōnni Odoboammuu nè Sudaa eì kó bekótibè kè bèe coké kékote Sedisadammu kè Kuyie mpāānāahti náāhò Semmayaa kotoo okpààti Odoboammuu nè o kó beŭmbè boré kè bè náké ke dō: Ti Yiē nKuyie ntú di kù bantōomu deē te kè kù yóu kè di ta okpààti Sisaki kó sinau mieke.

⁶ Isidayeeribe kó bekótibè nè okpààti kè bèe yie mbe caàrimē kébéi nke dō: Ti Yiē nKuyie nha naatimu.

⁷ Ti Yiē nKuyie yà dii mōnni bè bantémē be caàrimē kénáké Semmaya ke dō: Bè mè mbantémē be caàrimē n yí yóó bè kùò, dè bo nyóó yí sāmpos kè m bè deētēmu, m mieke í yóó bè yē Sedisadammu eì kè n duò nké Sisakii bè kùò. ⁸ Sisaki nè yóó bè namu, kè bèe ò bōūtē kēbanté bè bo mpīmmē n kó mutōmmú nè bè bo mpīmmē yekpààtiyò tēyē kōmu de cāā ndè.

⁹ Memme Esibiti kóo kpààti Sisaki domē Sedisadammu mudoò kóò pānte, kétúótē ti Yiē nKuyie ncīētē kó tikpàti nè tekpààticīētē kpēti tīmou, kétúótēnē tisōdōpiiti Sodomō do dāò ti. ¹⁰ Kòo kpààti Odoboammuu dāò disōwūò kó tidāpiiti kēfōò ntisōdōpiiti kó difōtiri kè ti bānne tihāāpōnti tii bāā tekpààticīētē kó dibōri. ¹¹ Kòo kpààti níi nkōri ti Yiē nKuyie ncīētē kè bè ti ta, kòò kò mbēe ti kōtēnē tihāāpōnti tii bāā tekpààticīētē ti kò kudiēke.

¹² Okpààti Odoboammuu do kékūnne mēē kpéi nhomāā ti Yiē nKuyie nyiiké deē do te kè ti Yiē nKuyie nyóu bá kù mieke í nhò do. Demau deē do í cāke Sudaa tenké mieke.

Odoboammuu kpàti tūākemē ti mǎnku

(Wénté 1 Bekpààtibè 14:21-24,29-31)

¹³ Kòo kpààti Odoboammuu ntó tikpàti ke bo Sedisadammu kòo kpààtiyuu fíikú mesàà. Odoboammuu do yóó di tikpàti ke mǎke yebie nsipísināā nè dimāā ndi, kēnto tikpàti ke dō yebie ntepiitē nè yēyieké ke bo Sedisadammu, ti Yiē nKuyie ntāātē dii eì Isidayeeribe wuo nyimau mieke kè bè bo ndi yu ku yētiri. O yō do tú Amōniibe boti kou nwe kòo yētiri tu Nama. ¹⁴ Odoboammuu í n duò nhomāā ke bo banté ti Yiē nKuyie ndó dē. Kè deē nte kè wée dāò dēē í wenni.

¹⁵ Odoboammuu dōōrimē memau ò ketémē nè ò dēntēmē dē wārimu Kuyie mpāānāahti náāhò Semmaya tōmmú pátiri mieke nè Kuyie mpāānāahti náāhò Yedo tōmmú pátiri mieke. Odoboammuu nè Sedoboammuu bè do dokūmu sǎā. ¹⁶ Kè Odoboammuu kò nho yembè kūi nké, kè bèe ò kūnné Dafiti eì kòo bire Abiya sōoté o kpàti.

13

Abiya do tomē tikpàti

(Wénté 1 Bekpààtibè 15:1-8)

¹ Sedoboammuu kpàti benni tepíitē nè diniinnī mieke nke Abiya naámmē Sudaa kabé kóo kpààti, ² kēnto tikpàti kè dō yebie nyētāati ke bo Sedisadammu. Ò yō yētiri do tú Mikaya nwe, Kíbea eì kou Udiyēdi wēē do ò peitē.

Abiya nè Sedoboammuu bè do dokūmu sǎā. ³ Kè Abiya ité ke bo dokénē Sedoboammuu kēnnēinē bekpārinuambe yekāmbò yembè sikuupíkòusināā (400000) kè Sedoboammuu báátí nè ò kabé yekāmbò yembè kè bè mbo sikuupíkòusinī (800000) ke bo ò dokénē. ⁴ Kè Abiya deke kēncómmú Efadaimmu tārī yómmē bè tu dē Semadaimmu, kēpiēké ke dō: Sedoboammuu nè dīndi Isidayeeribe dimau kēmmūnē! ⁵ Di nyé ke dō nti Yiē nKuyie nylisidayeeribe tū nkū

kuu duos ntikpàti Dafiti nè o bí, kù ò dònè mèè taummè í yóó tǎte. Kù do ò nàkémú ke tú wenwe nè o bí bèè yó mbaké Isidayeeribè sáá. ⁶ Bá nè memme ké Dafiti bire Sadoomá kóo tǎnti Sedoboammu Nebati biree yete o yi nkpeti ké nhò dokùnè. ⁷ Odoboammu do kpaá ké bemmu ké meyèmmè nhò dónni ké benitiyonkubè nè besínténitibè, ké bèe tíi nho boré kóó na. ⁸ Di mmánni di dǎ kédokénè ti Yiè nKuyie nkó dikpàatiyuu ndi kù tǎatè di ké di duos mmí nDafiti bire. Di sũmu mediè ké to sibootenkaanli meso nkpesi sũ dònne tinaabiiti Sedoboammu do dǎ sǎ ké sǎ ti di kó kuyie. ⁹ Dii bǎti ti Yiè nKuyie nkuús niùbè Anǎo yaábí nè Defiibe ké ánné di kó ikuús niùbè ibotí tǎi kǎme. Ké wèè cénke kǎtenní dinaadaa nè yepedaké yèyieké ké tú ò dǎ kǎntú ikuús niùti dí ò dǎ ikuús niùti nè dimáá bá Kuyie nyí ò yí ikuús niùti. ¹⁰ Tinti bie tú nti Yiè nKuyie nku, ti í kù bǔtinné Anǎo yaábí ìi tu ikuús niùbè, ké Defiibe pí mbe tǎmmú, ¹¹ ké feu ti Yiè nKuyie nyiwũs ti kpéi dikúnweñni nè kuyuoku ké tuò, ké tuònnè tihúúnti fǎti ké dakú pǎé tǎburi sǎawé ìnké. Ké tuómmu tesǎfitikékété bá kùu yuoku. Tinti tũmmu ti Yiè nKuyie kùu ti te ku kú, ké dǎndi kù bǔtinné. ¹² Kuyie nti bonemu ké ti ni ké ikuús niùbè bo ké to sǎkpàrìheú ké bo eé mediè nké ti dí dokénè. Isidayeeribè di báa dokénè ti Yiè nKuyie ndi yembè do tú nku. Di í yóó na.

¹³ Ké Sedoboammuu duos nké behǎāpǎmbè kǎnté ké bè dǎnté be fǎnkuó bíéké. Memme ké behǎāpǎmbè mabè mbo be ìlké, betǎbè be fǎnkuó. ¹⁴ Sudaa kǎbe wǎéte dii mǎnni kéyá bè bè cǎtinnémè kékuónnè ti Yiè nKuyie, ké ikuús niùbè eé sǎkpàrìheú. ¹⁵ Ké Sudaa kǎbe uu kénhúú ké ti Yiè nKuyie ndokénè Sedoboammu nè Isidayeeribè bemou, Abiya nè Sudaa kǎbe be ìlké. ¹⁶ Ké Isidayeeribè coké, ké ti Yiè nKuyie mbè ánné Sudaa kǎbe nou mieke. ¹⁷ Ké bèe bè na mediè nkékuo bekpàrinuombe sǎkupíkǎusínũmmú (500000). ¹⁸ Ké Isidayeeribè di ifei de yiè mediè nké Sudaa kǎbe bè auté ké yé bè do ìkúmmè ti Yiè nKuyie nyínké nke be yembè do tú nku. ¹⁹ Ké Abiya bǎti Sedoboammu kéfiete Betéedi ei nè Yesanna ei nè Efunǎo ei, nè yehéké yèe yè tǎkénè. ²⁰ Abiya kó tikpàti mieke Sedoboammu í mmǎke muwérímú, de kó difǎnkuó ké ti Yiè nKuyie nhò poté kóo kú. ²¹ Ké Abiya kpàti fǎikú ké wèe puoke benitipòbè tepíté nè bǎnǎa képéitè initidábí sipisidè nè ìdéli initipóbí tepíté nè ikuó.

²² Abiya dǎ dǎ dǎ kó dimáa de wǎrimu Kuyie mpǎānǎahtí nǎahtí Yedo pátiri mieke. ²³ De kó difǎnkuó ké Abiya kó nho yembè kùu nké ké bèe ò kũnné Dafiti ei, kóo bire Asaa sǎoté o kpàti.

Asaa do tǎmè tikpàti

(Wénté 1 Bekpààtibè 15:9-11)

Asaa to dii mǎnni tikpàti ké dihei bo meompùmè mieke nke ké dǎ yebie ntepíté.

14

¹ Ké Asaa ndǎori dǎe wenni ké sǎe o Yiè nKuyie nyílké, ² képuo nyibotí tǎi kó yebǎwũtǎrè kédíe yetǎrè, képuo nyebǎtǎrè bè do fǎikú yè, kéu itedéi. ³ Kóo náké Sudaa kǎbe ké dǎ bèe wǎte kéwammú ti Yiè nKuyie mbe yembè do tú nku, kéndǎori ku kuó nè ku tannǎ yé mmú. ⁴ Ké wèe deite yetǎrè yemou yèe do bo Sudaa eké mieke képuo ndibǎtǎri* bè do tuò ndi tihúúnti. De mǎnni ké meompùmè mbo dihei dimǎu mieke. ⁵ De kó difǎnkuó kóo máa yehéké Sudaa tenké kemou mieke, ké yé fii nyiduotí. Ké bè mbo diwèi mieke bá òmǎu í bè dokùnè de kó yebie mmieke, ti Yiè nKuyie nkuú do bè duos mmēompùmè, ⁶ ké Asaa náké Sudaa kǎbe ké dǎ: Ti maánè yehéké ké yé fii nyiduotí, kéánné yedèrè kékpetínné yecáké képáa nyimátidei. Dihei kpaá bomu ti nou mieke, ké yé ti wǎte ké wammúmè ti Yiè nKuyie nku, ké kù ti duos mmēompùmè dihei dimǎu.

Memme ké bèe máa dihei bè dómè.

⁷ Asaa kó behǎāpǎmbè Sudaa kó kuwuó nkǎbe do bo sǎkupíkǎusitǎati ndi (300000) ké to tidǎpǎiti dieti nè yekpǎa, ké Bensamé kǎbe mbo sǎkupíkǎusidè nè sǎkupípísini (280000) ké to tidǎpǎiti tisǎmpǎti nè detánnè. Bemou ké bè tu bekpàrinuombe yekǎmbǎ yembè. ⁸ De kó difǎnkuó ké Etiopii ei koo Sedaa íté nè behǎāpǎmbè sǎkupíkǎupí ké bo bè dokénè kǎnté sǎkpàrinuombe sǎkusitǎati (300) ké bèe tuokoo bè tu de Madesaa. ⁹ Ké Asaa íté ké bo bè dokénè ké bè wetínné Sefataa biriku mieke Madesaa. ¹⁰ Ké Asaa kuónnè o Yiè nKuyie nke dǎ n Yiè fǎǎ máa ǎǎ na kédéte ocǎri ké fǎǎ dǎeri okperi, ti teenne ti Yiè nKuyie ti ìkú fǎǎ ìnké. Nè a kó diyétiri ndi ti kǎtenímè ké bo dokénè de kó difǎnni dieri. Ti Yiè nKuyie nfǎǎ ti te a báa yóu kóo niti wèe da na.

¹¹ De mǎnni ké ti Yiè nKuyie nteenné Asaa nè o kǎbe ké bèe na Etiopii ei kǎbe ké bèe coké. ¹² Ké bèe bè bèti kétuokénè Kedaari ké ké kúu bemou bá òmǎu í nyenté ti Yiè nKuyie nkǎbe beè do bè auté kééi be kperè mediè, ¹³ képoté yehéké yèe tǎkénè Kedaari ei ye kǎbe. Be kperè bè do

* 14:4 dibǎtǎri: Dibǎtǎri ndi bè do fǎimé ké ndi tuò ntihiúnti ké báa ndiyie.

mǝke dè do sǝmu mediè nkè bèe dè eí. Ti Yiè nKuyie nkuu do bè ǝnnè kufǝwǝa nkè bèe bè autè,
 14 kèta beǝcǝmbè kó yekarè kékpaake ipe péu nè yòyóbè kékǝnnè Sedisadǝmmu.

15

Asaa pǝummè sibǝotenkaanii

(Wéntè 1 Bekpààtibè 15:12-15)

¹ Kè Kuyie nYǝá ncúténí Odèdi bire Asadia Ìnkè. ² Kòo ítè kékǝte kéconè Asaa kóò nǝké ke dǝ: Fǝ nhAsaa nè Sudaa kǝbe nè Bensamèe kǝbe, kémúnè! Ti Yiè nKuyie ndi bonè di kù bonè dii mǝnni ndi, kè di kù wammú, di yóó kù yǝmu, kè di mǝ nkù bǝtǝnnè, kù di bǝtǝnnè. ³ Isidayeeribe dè mǝnte di í tǝmmè Kuyie, di mǝ nyí mǝke ikuá niùti wèè di tiè, bá di í mǝke Kuyie nkuú. ⁴ Ke ta mesémme mieke, ke wète ke wammú di Yiè nKuyie nyIsidayeeribe do tǝ nkù, kè kùu yóu kè di kù yǝ. ⁵ De kó yemǝrè mieke òmǝu do ǝǝ í nyè kékǝnni nè kusǝákù, ke yè yekpǝrè yèè do bonè dihei dimǝu mieke. ⁶ Kè ibotí ndokúnè itei kè yehekè dokúnè yeteyè Kuyie nkuu do do bǝntè mesémme mebotí mebotí. ⁷ Díndi nfíikúnè, di kǝnti báá yǝrike ke yè di tǝmmú yeti yó mbomèmu.

⁸ Asaa kèè dii mǝnni de kó tinǝahti nè Kuyie mpǝǝnǝahti nǝahtò Odèdi do ò nǝké ti, kè dèe yáukúnne o kǝnti, kòo deite sibǝotenkaanii simǝu Sudaa tempè mmieke, nè Bensamèe kǝku mieke nè ò do fiète yèè ekè Efadaimmu tǝri ye mieke kètúntè ti Yiè nKuyie nwǝǝtǝnni dii bo ti Yiè nKuyie ncǝtè bǝri ìlkè. ⁹ Isidayeeribe kó iwǝu nkǝbe kusùkù Efadaimmu kǝku kǝbe nè Manansee kǝku kǝbe nè Simmèǝǝ kǝku kǝbe bè do yǝmè ti Yiè nKuyie nhò bonèmè kékǝnni o kpǝǝtǝyuu. Mǝmmè kóo kpǝǝti bè yu bembè nè Sudaa kó kuwǝu nkǝbe nè Bensamèe kǝku kǝbe. ¹⁰ Kè bèe tíi nSedisadǝmmu o kpǝti benni tepítè nè dinummuri otǝǝtǝǝnwe mieke. ¹¹ De kó diyè kè bèe fíe ti Yiè nKuyie nyiwǝú bè do eí í be dootitǝbè cie kékǝnnènni inǝàke sikǝusiyiekè (700) ipe sikǝupisiyiekè (7000). ¹² Kè bèe dǝúnne ti Yiè nKuyie ndinùu be yembè do tǝ nkù ke dǝ bè yó nkù tǝ nnè be yèmmè mǝmǝu ndi, nè be wǝrímú mǝmǝu. ¹³ Kè wèè í tǝ ntí Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǝ nkù, kè debire nde yoo okóti, kòo nitipòkù nwe yoo onitidǝu bè ò kùu. ¹⁴ Kè bèe dǝúnne ti Yiè nKuyie ndinùu kényíu kè eu siheú nè yetǝtehe nè sipǝmpǝǝ. ¹⁵ Kè diwèi pí Sudaa kǝbe bǝmǝu kè bè nyǝnkunè bè dǝúnne dii nùu ti Yiè nKuyie ndi kpéi, ke yè bè do kù dǝúnne mǝ dinùu nè be yèmmè mǝmǝu ndi, kè kù wammú kè kùu yóu kè bèe kù yǝ, kè kùu bè duǝ mmèomǝpǝmè dihei dimǝu mieke.

¹⁶ Kòo kpǝǝti Asaa denne o yǝ kóti tinitipokpǝti mieke ke yè ò do ciékémè isǝke kó tebǝotenkaanitè bè tu tè Asedaa, kè Asaa tè bo nképǝnte kécúu Setinǝo biriku mieke. ¹⁷ Kè yetǝrè bǝa né nkpaá bo, nè mǝmmè kè Asaa duǝ nho yèmmè mǝmǝu ti Yiè nKuyie nho fǝmmu mǝmǝu mieke. ¹⁸ Kòo tanné ti Yiè nKuyie ncǝtè mieke o cice ku pǝ yèè pǝrè, nè o mǝmmu ò kù pǝ ye, yèè tu timátí péiti nè mesǝo nnè tinenti.

¹⁹ Bá mudoo ténke í nhǝnnè kǝntò kétuǝkenè Asaa kpǝti benni sipísitǝǝti nè dinummuri.

16

Asaa do dokúnèmè Isidayeeribe kóo kpǝti

(Wéntè 1 Bekpààtibè 15:16-22)

¹ Okpǝǝti Asaa kpǝti benni sipísitǝǝti nè dikuǝnni mieke kè Isidayeeribe kóo kpǝti Basaa domè Sudaa kǝbe mudoo, kémaǝ kuduotí kékíte Damaa eí ke bo pénnè kuce Asaa Sudaa kǝbe kóo kpǝti. ² Mǝmmè kè Asaa túótè timátí péiti nè mesǝo ndèè do bo ti Yiè nKuyie ncǝtè nè tekpǝǝtiǝtè kè dè duǝ Sidii kóo kpǝti Benni-Adadi wèè do bo Damaasi eí kóò nǝké ke dǝ, ³ wèe yóu kè bèe mǝte metaummè bembè nè we, be yembè do mǝ mǝke mǝè botí. Kè deè te kòo ò pǝ de kó dipǝnni ke tú wèe tǝte wenwe nè Basaa Isidayeeribe kpǝti metaummè, kòò ténke báá ò kòo mudoo. ⁴ Kè Benni Adadii yie nhokpǝti Asaa ò nǝké ti, kédeite bèè ni o ǝǝpǝmbè kè bè tǝ nkè bèe kǝte kǝpǝnte Isidayeeribe ekè: Iyǝǝ eí nè Danni kperi, nè Abedi-Maimmu eí nè Nefutadii ekè bè do sǝri dè tidiiti. ⁵ Basaa ti kèè dii mǝnni kékúnne kuduotí marimú Damaa eí nè mutǝmmú tǝmú ò do pí mmú. ⁶ Kòo kpǝti Asaa íi nSudaa kǝbe bǝmǝu, kè bèe kǝte kétúótè Basaa do maànè yèè tǝrè Damaa eí kó kuduotí nè de kó idekè, kòo kòo kémaànè Kebaa eí nè Misipaa eí.

Asa kpetinnémè Ananni

⁷ De kó dimǝnni kè Kuyie mpǝǝnǝahti nǝahtò Ananni kǝte Sudaa kóo kpǝti Asaa borè kóò nǝké ke dǝ: A mǝ nyóumè a bo wammúmè meteeummè ti Yiè nKuyie mborè, ke kǝte ke mǝ wanti Sidii kóo kpǝti borè, nè de kpéi Sidii kó behǝǝpǝmbè yǝmu a nou mieke. ⁸ Etiopii nè Dibii de kó behǝǝpǝmbè do sǝmu ke pǝtè mǝmmè nè sikpǝrinaasèi nè sí dèbè péu, nè mǝmmè kè ti

Yiè nKuyie mbè ànnè a nùtè mieke, a wammú mèè kpéí meteèmmè ku borè. ⁹ Ti Yiè nKuyie nwúómmu kuteñkú kuməu kəbe ke teennè bèè kú duə mbemáà nè be yèmmè meməu. A dàò deyèinkperè nde deè te, kétútóté yíe nnè yewe yèè kpaaní ye mieke kè di yó mbo mudoò mieke sáá.

¹⁰ Kè Asaa miekèe peike Kuyie mpāānāānti nāāntò, kòo ò kpetinné. O mieke do peike mediè mmómommè mme ò nàkè tii kpéí. De mōnni ndi Asaa ketémè kénfēũko benitibè.

Asa kpàti mǎnku

(Wénté 1 Bekpààtibè 15:23-24)

¹¹ Asaa dàòrimè, ò ketémè nè ò dèntemè dè wàrimu Sudaa kəbe nè Isidayeeribe kó bekpààtibè pátè * mieke. ¹² Asaa do muəkemu o naàcèi kè dè ncèè ò kpàti benni sipísitāāti nè diwèinní mieke, bá nè ò mómumú mieke ò í nwammú meteèmmè ti Yiè nKuyie mborè, kékote bedòótòribè borè. ¹³ Kè Asaa kò nho yembè kũũ nkè ò kpàti benni sipísināà nè ò dimāā benni. ¹⁴ Kè bèè ò kũnnè kufōti ò do keú kú Dafiti eí ku mieke, kóò dàú ntihúúnti tibotí tibotí kó didòú kóò pe mmekùò mmèè bo nte kòò báa pāake mecāā, kédeè kétu ntihúúnti tètí péu ò kpéí.

17

Sosafati tǎmè tikpàti

¹ Kè Asaa bire Sosafatii sǎoté ò kpàti, kétéí nkébaa Isidayeeribe. ² Kòo kanne behāāpǎmbè Sudaa ekè iduotí fité yè yeməu mieke nè kùmandāābè, Sudaa tenkè mieke nè Efadaimmu ekè o cice Asaa do fiète yè. ³ Kè ti Yiè nKuyie nni mbonè Sosafati ke yé ò do kú tūnnemè o cice do cǎutè tikpàti bāmbā nké nkú tū mèè botí nku, bá ò í ntú nyebəkè Baadiibè. ⁴ Sosafati do wanti ke bo ntú ti Yiè nKuyie nku, o cice do tū nkú nè ku kuó, ò do í yie nke bo tūnne Isidayeeribe kó medòòrimè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nfii nho kpàti, kè Sudaa kəbe beməu nhò pāa nyepārè, memme kòo mǎote tikpàti mediè kòo yètirií feité. ⁶ Ò do duó nti Yiè nKuyie nku o yèmmè ké nkú tū nkéidi Sudaa tenkè kó yetòrè nè de kó itedéí.

⁷ O kpàti benni tǎānni kòo tǎ nho kó betūmbè mabè kè bè bo duó nSudaa ekè kəbe itié bèè yètè tu: Benni-Adadi nè Obadia nè Sakarii nè Netanneedi nè Misee. ⁸ Kè bèè neinnè Defiibe bèwei: Semmaya nè Netanniya nè Sebadia nè Asayeedi nè Semidamoti nè Sonnatāā nè Adonniya nè Tobiya nè Tobu-Adonniya ke né yiénè ikuó niùbè bedé Edisama nè Yodammu. ⁹ Kè bè ntó ti Yiè nKuyie nkuó pátiri kéce nSudaa tenkè kó yehəkè yeməu kè di tié mbenitibè.

Sosafati kpenkemè

¹⁰ Kè yekpàatiyo yèè kó dimāā fité Sudaa tenkè kè yèe yote ti Yiè nKuyie, bá yè ténke í ndokùnè Sosafati. ¹¹ Kè Fidisitèbe pāmumú yepārè Sosafati kóò yietinè dǎmpóò, kè Adabube bèè bè bonè kè bèè bè pāmumú yepedakè sikǎupísíyiekè nè sikǎusíyiekè (7700) yebodakè mèè mǎā.

¹² Memme kè Sosafatii nsaké ke kpénkú kémaā Sudaa tenkè mieke yehəkè kè yè fii nyiduotí, kémaānè yehəkè tidiiti yó mbo yè. ¹³ Kòo mməke detǎndierè Sudaa tenkè nè behāāpǎnkperibè yekǎmbò yembè bèè nò mmudoò, kè bè mbo Sedisademmu. ¹⁴ De kó behāāpǎmbè bè do bè kǎa mbe cēí tū mmè mme sitabè, Sudaa kó behāāpǎmbè iwēí yembè sikǎupikǎusitāāti (300000) kòo āāpǎnkóti Adinaa mbè baké. ¹⁵ Kè ohāāpǎnkóti Yoananni nhò pòkoo, ke baké behāāpǎmbè sikǎupikǎusidè nè sikǎupípísini (280000) ¹⁶ Sikidi bire Amasia ohāāpǎnkóti wèè do duó nhomāā nè o mǎmmuə nke bo pí nti Yiè nKuyie nkó mutǎmmú kòo nhò pòkoo ke baké behāāpǎmbè yekǎmbò yembè bèè nò mmudoò. Kè bè mbo sikǎupikǎusidè (200000) ¹⁷ Bensamee kó kuwuə mmieke kè dikǎmbùú yì Ediaa wèè nò mmudoò kòo mbaké behāāpǎmbè sikǎupikǎusidè (200000) bèè nò nke tǎū detannè ke nò nke kéí ntidapiiti. ¹⁸ Kè Yosabadi nhò tũnko nè behāāpǎmbè tekǎupikǎutè nè sikǎupípísini (18000) bèè bǎatí mudoò kpéí. ¹⁹ Bèè do pí nhokpàati tǎmmú, ke né mbúúti ò kǎnne bè Sudaa tenkè keməu kó yehəkè iduotí fité yè.

18

Sosafati taunnèmè Akabu

(Wénté 1 Bekpààtibè 22:1-4)

¹ Kè Sosafatii mǎote tikpàti mediè kòo yètirií feité kòo kóò dapāa mpuoke Akabu kóo sapāa, kè bèè tau. ² Kè deè yí yebie mmayè kòo kpàati Sosafati nè o kəbe kè bèè kote Sammarii ke bo dau nyisidayeeribe kóo kpàati Akabu, kè Akabu ò dàò kupǎòkú wenwe nè o kəbe bèè ò neínè, kè bè kúo ipe nè ināake mediè, kédeè kénáké Sosafati ke dǎ: Tí kote kédo Damoti eí dii bo Kadaadi tempè mmieke di kəbe ké di fiète. ³ Wenwe Akabu Isidayeeribe kóo kpàati kè wèè beké Sudaa

* **16:11** bekpààtibè pátè: Bè nǎa mbekpààtibè pátè yèè kpéí ndie nyè cǎānnèmu 1 Bekpààtibè nè 2 Bekpààtibè yèè bo Kuyie mpátiri mieke.

kòbe kóo kpààti Sosafati ke dā: A dō ké n neinè kè tí kòte kédó Damōti èi dii bo Kadaadi tempè mmieke mudoòà?

Kè Sosafatii ò tēhnè ke dā: Mí nnè fí nti wēfumu, n kó benitibè nè a kòbe ti kòrimu ke bo bè dokénè.

Bèè sòu nke tú bè nàa nKuyie mpāānāahti

(Wéntè 1 Bekpààtibè 22:5-12)

⁴ Kè Sosafatii náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dā: Beé nti Yiè nKuyie nkè tí yà kù yóó ti náké ti.

⁵ Kè Isidayeeribe kóo kpààti tíi Kuyie mpāānāahti náam̀bè sikousinàà (400) ké bè beke ke dā: Ti kòte ké do Damōti èi dii bo Kadaadi tempè mmieke mudoòà yáa tí yóu? Kè bèè ò tēhnè ke dā: Kòte, Kuyie nyóó bè ānnému a n̄u mieke.

⁶ Kè Sosafatii dā: Ti Yiè nKuyie mpāānāahti náam̀tò m̄u í kpaá ke bo die nti bo na kékote wèè borè kébeé nti Yiè nKuyie nti dō tàà? ⁷ Kè Isidayeeribe kóo kpààti tēnnè Sosafati ke dā: Kuyie mpāānāahti náam̀tò m̄u kpaámu, ti bo kòte wèè borè kébeé nti Yiè nKuyie nti m̄ke ti. Nè we ti m̄e nyí naati, nh 55 ò beé kòò í nni nnáké tisààti mati. Ò 5 n náké tiyeiti nti, Imida birè Miseen nwe.

Kè Sosafati dā: Okpààti bá nnáa mmemme botí.

⁸ Kè Isidayeeribe kóo āap̀nti yú bè f̄onte wè kòò p̄i ntekpààtic̄f̄ètè mieke mutōmmú kóò náké ke dā: Kòte m̄ecāā nkéyúni Imida birè Miseen.

⁹ Kè Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kòbe kou kè bèè dááti be kpààtiyàati kénkari bá wè o kpààtikari ñkè. Sammarii èi kó dibòri nùu ditíinkari, kè Kuyie mpāānāahti náam̀bè nàa m̄be pāānāahti. ¹⁰ Kè Kennanaa birè Sidekia duś nke bè ò má timàti kè dè dō nyeyiè, kòo béi nke dā: Kuyie ntu nè d̄e kó yeyiè nȳe a yóó nkūmm̄m̄ Sidii kòbe ké bè dèè.

¹¹ Kè Kuyie mpāānāahti náam̀bè tobè baa nnáa ntii máa, kè tú kòte kédó Damōti èi dii bo Kadaadi tempè, ti Yiè nKuyie nyóó bè ānnému a n̄u mieke k̄a bè na.

Kuyie mpāānāahti náam̀tò Miseen náké m̄e Akabu yóó ȳikem̄e

(Wéntè 1 Bekpààtibè 22:13-28)

¹² M̄em̄m̄e kè bè t̄s nwè kòò bo yúni Miseen, kòo náké Miseen ke dā: Kuyie mpāānāahti náam̀bè bem̄ou w̄e ndin̄u dimáa ndi ke náa nhokpààti timati máa, á tūnne be k̄peti kóò náké wèè yóó nam̄e.

¹³ Kè Miseen ò náké ke dā: Ti Yiè nKuyie mbomu, Kuyie n tū nkū n náké ti, n yóó ti mbéi.

¹⁴ Kòo tuakení dii m̄nni okpààti borè, kòo kpààti ò beke ke dā: Miseen, ti kòte kédó Damōti èi dii bo Kadaadi tempè mmieke mudoòà? Kòò dā: Kòtenè di yóó bè namu ti Yiè nKuyie nyóó di duśmmu d̄e kó diheí.

¹⁵ Kòo kpààti ò náké ke dā: Nè yíe nd̄ake n da báámm̄e, kè n tú á n náké timómm̄nti ti Yiè nKuyie nda náké ti.

¹⁶ D̄e m̄nni ndi Miseen ò náké m̄e ke dā:

N ȳamu Isidayeeribe cītém̄e yet̄arè ñkè, ke d̄onnè tip̄ièti tii í m̄ake wèè ti c̄em̄m̄u.

Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke tú,

bè t̄enke í m̄ake wèè bè ni,

bá wè wèè kò n̄ho cīt̄è nè kunaati.

¹⁷ Kè Isidayeeribe kóo kpààti náké Sosafati ke dā: N d̄o da nákému kè n d̄ò, ò 55 í nni nnáké timati kè ti ntú tisààti, ò 5 nnáké ti tim̄ou ti 5 ntú tiyeiti nti.

¹⁸ Kè Miseen yíe kóò náké ke dā: Okpààti k̄énti ti Yiè nKuyie ntú m̄u, n ȳamu ti Yiè nKuyie nkè kù k̄ari ku kpààtikari ñkè, kè k̄eñkè kó bekperibè c̄om̄m̄u, bīe nkubakù yóu bet̄abè kuc̄anku,

¹⁹ kè ti Yiè nKuyie nd̄ò: We m̄bo kòte k̄esouté Akabu kòo kòte kédó Damōti èi dii bo Kadaadi tempè nkè bèè ò na? Kè yíe nd̄ò muu nk̄oo t̄ou d̄ò mut̄em̄u. ²⁰ D̄e m̄nni kè beè k̄peribè kóo m̄ouu c̄om̄m̄u ti Yiè nKuyie nyīlk̄e kè béi nke dā: Mí m bo kòte kóò souté. Kè ti Yiè nKuyie nhò beke ke dā: A yóó ȳime? ²¹ Kòò dā: m bo náa meȳaabis̄iȳem̄m̄e k̄eta a p̄ānāahti náam̀bè bem̄ou nò mieke. Kè ti Yiè nKuyie nhò tēhnè ke dā: Kòte ké bè souté, a yóó namu, kòte ké m̄e d̄o. ²² Ti Yiè nKuyie nkuu ānnè meȳaabis̄iȳem̄m̄e ku p̄ānāahti náam̀bè nò mieke. Kù tū nd̄ò ké da d̄ò meȳe m̄me.

²³ D̄e m̄nni kè Kennanaa birè Sidekia t̄ónko Miseen borè kóò bènt̄e ke dā: ʒnke bíék̄e nke ti Yiè nKuyie nkó Muyaá nyem̄e m borè ke da béinnè.

²⁴ Kè Miseen dā: A bo d̄e yà a bo ntati dii ȳiè sic̄í ke yeti ke wanti a bo s̄ori d̄e.

²⁵ Kè Isidayeeribe kóo kpààti dā: Pinnè Miseen k̄ek̄ote kóò duś nwèè baké diheí, Am̄ou nè okpààti birè Soasi, ²⁶ kè bè náké ke dā: Okpààti tu a k̄petinnè d̄e kóò niti ké nhò duś mp̄é̄ s̄amp̄ò nè menie ns̄amp̄ó k̄em̄baanè m bo w̄eten̄en̄im̄e kuk̄ōñnaati.

²⁷ Kè Miseen dà: Kàa wètenèni kukòñnaatí nè mûi kó dinùù dake Kuyie mbéímmè. Kòo deè kébéi nke dà: Díndi benitibè dimòu keèné n yímù!

*Bè kùomè Akabu mudoò mieke
(Wénté 1 Bekpàatibè 22:29-40)*

²⁸ Mèmmè Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kòbe kou kè bèe kòte kédo Damòti èi dii bo Kadaadi tempè mmieke mudoò. ²⁹ Kè Isidayeeribe kóo kpààti náké Sudaa kòbe kóo kpààti Sosafati ke dà: N yóo ceete m maa ndi keta mudoò mieke kè fí nni nhà a kpààtiyàati.

Mèmmè Isidayeeribe kóo kpààti cèetèmmè omáa keta mudoò mieke. ³⁰ De mòmni ke sá nSidii kòbe kóo kpààti nákému o kó behāāpòmbè bèè ni bèè deke o kpàrinaasēi ke yī, bè bá nwanti behāāpòmbè sām̀pòbè yoo iwēi yembè. Bè nwanti Isidayeeribe kóo kpààti maa ndi.

³¹ De mòmni kè bèè ni sikpàrinaasēi kó bedèèbè kè bèe yà Sosafati kényé kētu Akabu nwe kécoké kécetinne ke bo ò kùu, kè Sosafatii kuónnè ti Yìè nKuyie kè kùu ò teennè kéduú nkè bèe wēte. ³² Mèmmè bèè ni sikpàrinaasēi kó bedèèbè bè bantème Isidayeeribe kóo kpààti dakemmè kóó yóu képèēté.

³³ Ke sá nhoniti mōu de bo ke to mutømmu kētāu cénkoo kémáánè Isidayeeribe kóo kpààti kè kupie nta dicínkònni mánkú di tuuténè de ibaati, kòo náké wèè tūnni tekpàrinaasāntè ke dà: Tūnte tenaasāntè kè ti ye mudoò mieke, bè n kòutemu.

³⁴ Kè mudoò binté de kó diyìè mēdiè, kè Isidayeeribe kóo kpààti ncómmú o naasāntè mieke kè bè ò pī kè bè weti Sidii kó behāāpòmbè kè de nyóo tuaké kuyuoku kòo ku.

19

Sosafati kànnemè bekótibè Sudaa tenkè

¹ Kè Sudaa kòbe kóo kpààti kò nho cie Sedisademmu nè kukòñnaatí. ² Kè Ananni bire Yeu Kuyie mpāānāanti náāntò ò co kóó beke ke dà: Dè dōmmè kàa teennè onitiyeiwe? A dō ti Yìè nKuyie ndootitabè mbéa? A dàò de deè te kè ti Yìè nKuyie mmieke yóo da do. ³ Desààrè né bomu a dàò de kè yē a cōummè itedēi ìi do bo dihei, ke duú nha yèmmè ke tūnne Kuyie.

⁴ Kè Sosafati mbo Sedisademmu kēwēte kéité kéce ndiheí kētúóté Beerisebaa kénto kētuaakenè Efadaimmu tārì, ke bo tēnnēni benitibè ti Yìè nKuyie mborè, kunku be yembè do tū nkù. ⁵ Kòo kanne bekótibè Sudaa tempè nkó yehékè iduotí fité yē yemou, bá dii èi nè di kó bekótibè, ⁶ kè bè náké ke dà: Dí n dake kēmpí ndi tōmmú mesàa nke bá mbekù benitibè dōmè, dí mbekù ti Yìè nKuyie ndómè, kù yó ndi bonèmu de kó mutømmu mieke. ⁷ Dí ndé ti Yìè nKuyie nkéndake di pī mmùu tōmmú kpéi, ke yē ti Yìè nKuyie nkunku ti tū nkù borè siyáabisí í bomè, ku borè mebatimè í bo, kù í cōu ticuuti.

⁸ Bá né Sedisademmu miekoo, kè Sosafatii kanne ikuú niùbè nè Defiibe, nè Isidayeeribe cēi kó bekótibè, kè bè bo mbekùnè Sedisademmu èi kòbe ke tū ti Yìè nKuyie nyē mmù, ke tūnni be kpeti. ⁹ Kòo bè duú ndinùù ke dà: Mèmmè di yóo ndōrimè kéndé ti Yìè nKuyie, ke tū nku yē mmù nè meyèmmè mēmáa. ¹⁰ Bá dii mòmni kè di kòbe bèè bo yehékè kè bè ní tōní timati, kòò mōu wèè kùu oniti yoo ò yeténè ikuú, yoo Kuyie ntannùu mari, yoo ikuú tei mai, dí ti wēnté, kè mbè tiè nkè de nweni, kè deè yie nkè bè báa yeténè ti Yìè nKuyie nkè ku mieke báa di do díndi nè di kòbe. Kè di me ndōri di báa yeténè Kuyie. ¹¹ Nte ikuú niùti diwè Amadia wèè yó ndi baké ti Yìè nKuyie nkó mutømmu mumou mieke, kè Isimayeerì bire Sebadia mbaké Sudaa ke teennè mí nhokpàati. Kè Defiibe bie yó ndi bonèmu ke pī nyepáte kó mutømmu. Íténè ke pī mmutømmu nè dikòm̀bùu ti Yìè nKuyie nyó mbonèmu wèè dàòri deè wenni.

20

Sosafati namè Məabiibe nè Aməniibe

¹ Kè Məabu kòbe nè Aməniibe kè bè nkəri ke bo do Sosafati mudoò kè Məuniibe bè cie. ² Kè bèe kòte kè ti náké okpààti Sosafati ke dà: Behāāpòmbè mabè bèè iténí ke sū mesàa nke yóo da do mudoò, bè iténí Edəmmu èi ndi dāmēəri mukókúú nkou kó diyáa ke bo Asasənni Tamaa dihei bè tu di Ānkedi.

³ Mèmmè kè Sosafatii depe kētaāté ke bo beé nti Yìè nKuyie, kéduú nkè Sudaa tempè nkumou kòbe boú dinùu. ⁴ Kè Sudaa kó kuwuo nkòbe iténí Sudaa eké yemou kētií nke bo kuónnè ti Yìè nKuyie. ⁵ Kè Sosafatii cómmú Sudaa èi kòbe nè Sedisademmu èi kòbe be iikè, ti Yìè nKuyie ncíētè iikè kénwetí te dānkú pānkú. ⁶ Kébántè ti Yìè nKuyie nke dà: Kuyie nti yembè do tū nkù de í tū fšò baké kēfinkè, ke baké yeboté yemou kó yekpàatiyàa? Fšò mākè muwērímú ke kpeñni, òmōu báa na ké da dokénè. ⁷ Fšò tu Kuyie nti tū nkù, fšò bèti bèè do maa di nhei ke kànnè a nìtibè Isidayeeribe bè yènnímè Esibiti. Bembe Abarahammu a dō wè yaabí sáa. ⁸ Kè bè di kàri ke da maa tecíētè a yètirí yó nyu de, ke béi nke yí: ⁹ Kè de dō mmeyei mmamè ti tuàkení, kè

dè dò mbè ti do mudoò mmu, yoo a yūs ti to nye, yoo mutenkū mmu tanní, yoo dikònni, ti yóó kòte kécómmú teè cīètè borè, ke yé a yètiri de nyumè, ké da kuónnè meyeñcaarimè mèè ti tuàkení me kpéí, kàa keè ti dabuò nké ti deètè. ¹⁰ Wénté Amáa èi kòbe nè Maaabu èi kòbe nè Edømmu èi kòbe, ke ti do mudoò, ti yembè do yènni dīi mōnni Esibiti kó dihei kàa duò nké bèe bè pèé nke í mbè pōnte. ¹¹ Né nte de kó benitibè bè ti duò ntīi cuuti tú bè bo ti betimè ketenké a ti duò nké kè ti kè te. ¹² F́ nKuyie nti tú nkú poté be, ti í mōke muwērímú mamù de kó kunīiti iiké, kú kèrínímu ke bo ti do mudoò ti í yé ti bo dōò ti, ti búó f́ nwe.

¹³ Mèmmè kè Sudaá kòbe bəmōu nócómmú ti Yìè nKuyie nyīiké, bəmōu nè benitipòbè nè ibí.

Ti Yìè nKuyie nduómmè kè Sudaá kòbe be na

¹⁴ Kè bè ntíkú, kè ti Yìè nKuyie nYáá cúténí Defiibe botí kou mōu Asafu yaàbire Yayeedi ínkè. Asafu weè do peité Matanniya, kè wée peité Yeiyeedi, kè Yeiyeedi peité Bennaya, kòo peité Sakarii, kè Sakarii né peité Yasiedi. ¹⁵ Kè Yasiedi piéké mediè nke dō: Kénténè mesàa dimōu, dīndi Sudaá kòbe nè Sedisadèmmu kòbe, nè f́ ndòke okpààti Sosafati! Nte ti Yìè nKuyie ndi náá nti: Di báá depe, kè kufówaá nni ndi bo de kó kuhāāpōnnīiti iiké. Ke yé de kó mudoò í tú di kōmu, mù tu Kuyie nkōmu mmu. ¹⁶ Nanke dí íté kè bè do, nte be ke deētíní Atisiti kó ditenní, di naa yóó bè búóténè kukó nwetí ndè nde Yeduyeedi kó dikpáá. ¹⁷ Dí í yóó bè dokénè, kè di tūakoo, di cómmú kénwúó nti Yìè nKuyie nyóó di deètè mèè botí. Sudaá kòbe nè Sedisadèmmu kòbe bá ndénè kè di kánti nhau. Nanke dí yèroo kè bè búóténè ti Yìè nKuyie nyó ndi bonəmōu.

¹⁸ Kè Sosafatii kōnke kēsīnnōo ketenké, kè Sedisadèmmu kòbe nè Sudaá kòbe bəmōu kè bèe kōnke kēsīnnōo ketenké ti Yìè nKuyie nyīiké kè kú sántè. ¹⁹ Kè Defiibe, Keati nè Kodee wuo kòbeé íté kēsántè ti Yìè nKuyie nnè metammè kperímè kunku Isidayeeribe tú nkú.

²⁰ Kè dèe wenté kè bè nyeti Tekoa dikpáá biékè, kè Sosafatii íté kécómmú kébéi nke dō: Kénténè n tú mù dīndi Sudaá kòbe nè Sedisadèmmu kòbe, nyīkúnè ti Yìè nKuyie nyīnké kunku di tú nkú, memme di bo namè kè bè bàao, ítéíne kéntá Kuyie pāānāahti náam̄bè di náá nti. Memme di bo bè namè.

²¹ Sosafati nè o èi kòbe kè bèe wēnnè kētíí nkétānké bedèmbè, kè bèe dáátí tiyààti bè cānnè ti mudèmmú kpéí, kòo bè níí mbèhāāpōmbè iiké kè bè ndiè nke sántí ti Yìè nKuyie nke tú: Ndiènnè ke sántí ti Yìè nke yé ku sàa ndeumè sáá.

²² Bè keté dīi mōnni ke diè nke déúkunko ti Yìè nKuyie nnè yesāa nké kùu duò nké Amōniibe nè Mōabiibe nè Edōmiibe bèe do iténí kéndó kédó Sudaá èi kòbe mudoò, kè bè í nkèè betòbè tu mù, kéta betòbè mukòu. ²³ Kè Amōniibe nè Mōabiibe kè bèe do Edōmiibe kè bèe dèè, bè dèè dīi mōnni Edōmiibe kéta bēmāá mukòu. ²⁴ Sudaá kòbe tūòke dīi mōnni ditenní dīi sīi ndikpáá ke wénté kèyá becírìbè kè bè cōu cōu ketenké bá òmōu í kpaá. ²⁵ Sosafati nè o kòbe kè bèe kòte kékuti becírìbè kèyá tinensàati nè be kperè desààrè kè dè nsū mesàa, kè bèe dè kou mediè bá bè í nna kè dè kōnnè demōu kè ndè ei ke dō yewe yètāati ke yé dè do sūmèmu mediè.

²⁶ Diyìè naanni yìè kè bèe tíi kubiriku makú kéndéúkunko ti Yìè nKuyie, kè deè nte kè bèe kú yu ke dō Mesàa nkó kubiriku, ke kpaá ke me nkú yu nè yíenní. ²⁷ Kè bèe deè kè Sosafatii niitè Sudaá kòbe nè Sedisadèmmu kòbe bəmōu kè bèe kò nSedisadèmmu nè diwèi, ke yé ti Yìè nKuyie nkúu do bè dōmè diwèi kè bèe na be dootitabè. ²⁸ Kè bèe mbie ntibómbonti nè tikútídùùti ke eutinè sipómpṣṣ ke kūnti Sedisadèmmu kétuōkenè ti Yìè nKuyie ncīètè.

²⁹ Kè yehéké yemōu kó yekpààtiyōo keè ti Yìè nKuyie nkúu dokénè Isidayeeribe dootitabè kè kú depe. ³⁰ Kè Sosafati ntó tikpàti kè dè dò mbāmmù, kè Kuyie nhò tú nkúu ò duò mmeompùmè dihei dimōu.

Sosafati kpàti tūòkemè ti m̀nku
(Wénté 1 Bekpààtibè 22:41-51)

³¹ Sosafati do yóó di tikpàti ke mōke yebie nsipísitāati nè yèñum̄mú ndi, kēmbaké Sudaá kòbe ke dō yebie nsipísidè nè yèñum̄mú. O yó do tú Sidii kóo sapāa nhAsuba. ³² Kòò ntú nho cice Asaa kó kuce, kéndōori ti Yìè nKuyie ndè dè. ³³ Bá nè memme kè yetòrè nkpaá bo, benitibè mu ndo í duò mbemāá Kuyie mbe yembè do tú nkú. ³⁴ Sosafati tōmmú sōmmu ò mù ketémè nè ò mù pāntémè dè wārimu Ananni bire Yeu tōmmú pátiri mieke, ke bo Isidayeeribe kpààtibè pátiri mieke.

³⁵ Dende kó difñkúò kè Sudaá kóo kpààti Sosafatii taunnè Isidayeeribe kóo kpààti Aasia wèè dàarimè do í wenni. ³⁶ Ò do ò taunnè kè bè bo dōò bàtòòbè mbe kè bè nkàri Tadisisi. Bè do bè dōò Esiyonni Kebèe èi ndi. ³⁷ Memme kè Madesaa Kebèe èi kou Dodafau bire Ediesee náké Sosafati Kuyie mpānāahti ke dō: A taunnèmè Aasia kpéí nte kè ti Yìè nKuyie nyóó cake a tōmmú.

Memme kè bàtòòbèe péité péité ke ténke í nna ke kòte Tadisisi.

21

¹ Kè Sosafatii kò nho yembè kũũ ndè, kè bèè ò kũnnè o yembè fãti Dafiti èi. Kòo bire Yodammu sòoté tikpàti.

Yodammu tumè Sudaa kòbe kóo kpàati
(Wénté 2 Bekpàatibè 8:16-24)

² Yodammu do mòke o neí nsi, be cice òmáà beè yètè tu: Asadia nè Yeyeedi nè Sakarii nè Asadiyau nè Mikayeei nè Sefatia bemou bè do tú Isidayeeribe kóo kpàati Sosafati bí nyi. ³ Be cice do bè pammú yepàrè dieyè nye, timáti péfíti nè mesoò nè tinenkpeti ké bè duónnè yehéké iduotí fité yè Sudaa tempè mmieke kéduó nYodammu tikpàti ò tu mèè kpéi Mpo.

⁴ Yodammu kári dii mǎnni o cice kpàatikàri kòo kpàti fífkú, de mǎnni ndi ò kùòmè o yǎfũò kòbe bemou bá nè Isidayeeribe kó bekótibè mabè. ⁵ Yodammu do yóo di tikpàti ke mòke yebie nsipísitáati nè yédèé ndi kénatò tikpàti kémbo Sedisademmu ke dà yebie nyèni, ⁶ kètũnnè Isidayeeribe kó bekpàatibè kó ice Akabu cǐtè kòbe do dǎòmè. Ke yé ò do puokemè Akabu kóo sapàà nwe, kédaò ti Yìè nKuyie nyí dǎ dè. ⁷ Kè ti Yìè nKuyie mme nyí ndó kékuò Dafiti cǐtè kù do ò dǎònè mèè taummè kpéi, ke yé kù do ò nàkémè ke dà wenwe nè o bí okpàati báa pàà be cǐtè dimǎnni mari.

⁸ Yodammu kpàti mieke nke Edǎmmu èi kòbe yetemè Sudaa kòbe bo mbè bakémè, kéwáa mbè kóo kpàati. ⁹ Kè Yodammu ité nè o kó behāāpǎnkótibè nè sikipǎrinaasēi kè bèè kote keyènkè kédo mudoò Edomiiibe, bèè do bè cèti nè bèè baké bèè dèke sikipǎrinaasēi. ¹⁰ De kó dimǎnni ndi Edǎmmu èi kòbe fiètémè bemáa Sudaa kòbe nǎu mieke nè yíenni.

De kó dimǎnni dimáa mieke do nke Dibuna èi kòbe yetemè Sudaa èi kòbe kóo kpàati Yodammu kpeti ò do bǔtinnè mèè kpéi nke ti Yìè nKuyie o yembè do tú nkù. ¹¹ Kè Yodammu dàò yetàrè Sudaa tǎrè ìnkè ke yǔš nSedisademmu kòbe nè Sudaa kòbe kè bèè bǔtinnè Kuyie nke nfeu yebókè* ke cǎnni.

¹² Kè Kuyie mpāānǎanti náantò Edii wāri dipátiri kébéi nke dà: Ti Yìè nKuyie nha cice Dafiti do tú nkù tu: A í tũnne mèè kpéi nke a cice Sosafati kó kuce, o cice Asaa Sudaa kóo kpàati koku, ¹³ ke tũnne Isidayeeribe kpàatibè kó kuce ke tannè Sudaa kòbe nè Sedisademmu kòbe mubǎotømmú mieke, Akabu cǐtè kòbe do dǎòmè. Fǎ nYodammu kàa kùo a yǎfũò kòbe, bèè tu benitibè ke da pētè. ¹⁴ Nte ti Yìè nKuyie nyóó potému kuyēlku diekù a kòbe, a bí nè a pobè nè a kperè demou. ¹⁵ Fǎ nke yóo da bǎnté kemieke kó mumǎncēēmù, kè mù nyéúti yewe yemou, kénte kàa nautii yènni.

¹⁶ Memme kè ti Yìè nKuyie nduó nkè Fidisitēēbe nè Adabube nè Etiopii èi kòbe kè bèè do Yodammu mudoò, ¹⁷ kédo Sudaa èi kéhef be kperè nè dèè kó dimáa bo tekpàaticǐtè kǎpĩmmú o bí nè o pobè, kòo biyāātè Yoakasi weè máa nkpaá.

¹⁸ Kè ti Yìè nhò poté kemieke kó mumǎmmú kè mù í ndò nkémieté. ¹⁹ Kè de kó mumǎmmú nyéúti yewe yemou. Dibenni dèri kó mukũũ nkè de kó mumǎmmú nte kòo nautii yènni kòo fēūtè mediè nkékú, bá o kòbe í nhò tũo ntihúúnti bè do dǎòmè o cicebè.

²⁰ Ò do yóo di tikpàti ke mòke yebie nsipísitáati nè yédèé ndi, kédi tikpàti kémbo Sedisademmu kékú bá be yèmmè í ncààrè, kè bèè ò kũnnè Dafiti èi, bè me nyí nhò kũnnè bè kũri dè bekpàatibè tobè.

22

Asia tomè tikpàti
(Wénté 1 Bekpàatibè 8:25-29. 9:27-29)

¹ Kè Sedisademmu kòbe duó nkè o biyāātè Asia sòoté tikpàti ke yé Adabube do bè domè kékuò o bí ikóti imau. Memme kè Sudaa kóo kpàati Yodammu biyāātè Asia nto tikpàti.

² Yoakasi do yóo di tikpàti ke mòke yebie nsipísitáati nè yédèé ndi, kédi tikpàti kémbo Sedisademmu ke dà dibenni dimáa. Omidi kóo sapàà nhAtadii weè do tú o yǎ. ³ Kòo yǎ nhò tiè nyitíè nyeiyi, kòo tũnne Akabu cǐtè kòbe kó ice, ⁴ kédaò dèè í wenni ti Yìè nKuyie nyiikè Akabu cǐtè kòbe do dǎòmè, ke yé o cice kũũ nkó difǎnkúò bè do ò tiémmè itíè nyeiyi kè ì ò fétinne. ⁵ Ò do tũnne beè kó itíè nkéneine Isidayeeribe kóo kpàati Akabu bire Yodammu, kè bè bo dokénè Sidii kóo kpàati Asayeedi Damoti èi dii bo Kadaadi tempè mmieke. Kè Sidii kòbe koute Yodammu. ⁶ Kòo wēte Sisedeedi ke bo taa nyekoutiyè Sidii kòbe ò koute yè Damaa ò do dokunè dii mǎnni Sidii kóo kpàati Asayeedi, ò ke mbo kè Sudaa kóo kpàati Yodammu bire Asia kote Sisedeedi ke bo dau nhAkabu bire Yodammu nè kuyonku.

⁷ Kuyie nkuu do dǎ kékuò Asia kéduó nkè wée kote ke bo dau nYodammu. Ò tũòke dii mǎnni Yodammu borè kòo ò neinè kékote ke bo co Nimmusi bire Yeu. Ti Yìè nKuyie nkuu do tǎatè

* 21:11 feu yebókè: Bè do deku sitáa ìnkè nke ke doori yetàrè ke feu iwũš.

Yeu kòo bo ntú okpààti kékuà Akabu cīètè ké tè dèè. ⁸ Kè Yeuu dɔɔ Kuyie nyɛ nwèè dɔɔ tì Akabu cīètè, kɛpɛ nSudaa eì kòbè kó bekótìbè nè Aasia kó ibí ìì do pɛ nhokpààti tām̀m̀ kè bè kùà. ⁹ Kè bèè wammú Aasia kóò pɛ nhò do sòrì dè Sammari kóò tani Yeu borè, kóò kùà. Bè ò kùà mɛmmè kóò kùnnému bake, ke yé bè do náámmè ke tú Sosafati wèè do tũ ti Yiè nKuyie nnè o yèmmè mɛm̀m̀, o birè nde.

Aasia cīètè tɛm̀m̀ òm̀m̀ ténkè í nkpaá wèè bo na kédì tikpàti.

Atadii fiètɛm̀ tikpàti

(Wénté 2 Bekpàatìbè 11:1-3)

¹⁰ Aasia yò Atadii kèè dii m̀nǹ nSudaa kumè kɛ́tè kécómm̀ ke bo kùà Sudaa kpàatìcīètè kòbè bɛm̀m̀. ¹¹ Kè Sudaa kòbè kóò kpààti Yodamm̀ kóò sapàà nYoseba túótè o tãũ Aasia birè Soasi ikpàatìbì tɛi bè do dɔ́ kékùà ì mieke, kè dè s̀nnè Kuyie ncīètè kó kudieku makù yedúɔ́ borè wenwe nè o yuàrì bá Atadii í ndè nintè ke kùà. Yeoseba do tú ikuá niùti Yoyadaa pokù nwe.

¹² Kè Soasii nsòrì bɛ borè Kuyie ncīètè mieke yebie nyèkuá kè Atadii tu dihei kóò kpààti.

23

Bè còummè m̀kùà nSoasi kóò pɛ ntikpàti

(Wénté 2 Bekpàatìbè 11:4-20)

¹ Dibenni yiènni mieke, kè ikuá niùti Yoyada túótè m̀tããtìm̀ nè dikãmbùà kédãnnè m̀tãummè behããp̀nkótìbè bèè bakè behããp̀mbè sikau bɛè tu: Yeodamm̀ birè Asadia nè Yoananni birè Isimayɛrì nè Obɛdi birè Asadia nè Adaya birè Maseya nè Sikidi birè Edisafati. ² Kè bèè ce nSudaa tenkè kɛm̀m̀ kɛtíi nDefiibe bèè bo Sudaa tenkè kó yehèkè yem̀m̀, nè Isidayɛrìbè cɛi kó bekótìbè kè bèè kɛtè Sedisadamm̀. ³ Kè diñnni dim̀m̀ tĩ nkédãnnè okpààti m̀tãummè Kuyie ncīètè mieke, kè ikuá niùti Yoyada bè náké ke dɔ́: Ntɛ okpààti birè dèè yóó naá nhokpààti tì Yiè nKuyie ndo tì náké Dafiti ke yé ndè ndómmè. ⁴ Ntɛ di yóó yĩm̀ ikuá niùbè nè Defiibe bèè te mutãmm̀ tɛmp̀tè yìè, dí bè totè yɛfɛrè yètàãti, kè diñnni ketiri m̀baa nyeborè. ⁵ Kè diñnni didèrì m̀baa tɛkpàatìcīètè kè ditããnni m̀baa dibòrì bè tu di dipũ̀ kó dibòrì, kè benitìbè bɛm̀m̀ mbo tì Yiè nKuyie ncīètè dánkù mieke. ⁶ Òm̀m̀ báá ta tì Yiè nKuyie ncīètè mieke kè dè í tú ikuá niùbè nè Defiibe bèè nì Kuyie ncīètè mieke mutãmm̀, ke yé bè bè cãnném̀m̀ dè kó mutãmm̀ kpɛi. Kè benitìbè mbo tì Yiè nKuyie ncīètè dánkù. ⁷ Kè Defiibe cɛɛtɛ okpààti bá wè kòo mpikù o kpàrɛnnèkù, kòo m̀m̀ tannì tɛcīètè mieke bèè ò kùà. Kòo kpààti yèti dí nhò nɛinè kòò kũntĩnì dí nhò nɛinè.

⁸ Kè Defiibe bɛm̀m̀ nè Sudaa kòbè bɛm̀m̀ kè bè ndɔ̀rì ikuá niùti Yoyada bè náké ke yé mm̀. Bá wè kòo tĩi nho kó benitìbè bèè te mutãmm̀ dè kó tɛmp̀tè yìè nè bèè dò nkɛomp̀ dè kó tɛmp̀tè yìè. Ke yé ikuá niùti Yoyada do dóm̀ bè mpɛ mmutãmm̀ dè kó diyìè. ⁹ Kè ikuá niùti Yoyada dúú mbèè bakè behããp̀mbè sikau yekpàà nnè tidãpiiti dieti nè tisãmp̀tì okpààti Dafiti do te dè kè dè dúú nKuyie ncīètè. ¹⁰ Kè bèè bè cónnè kɛtúótè Kuyie ncīètè bakù you kɛntò kɛtuakɛnè tɛ bakù cãnkù, kédítɛnè diwũãtãnni nè Kuyie ncīètè dè saku, bá wè kè wè mpikù o kpàrɛnnèntì, kè bè cɛtì okpààti. ¹¹ Kè bèè kɛtɛnnì okpààti birè kè dè òò ndikpàatipìi kè dè dúú nKuyie ntanǹ pátiri, kè bèè dè kãnnè tikpàti kè ikuá niùti Yoyada nè o bí kè bèè dè còu m̀mekùò nkè bè mpìèkù ke tú Yoasi wèè tu okpààti.

¹² Mɛmmè kè Atadii kèè diñnni úum̀ ke cokù ke sãntì okpààti. ¹³ Kòò katoò bɛ borè tì Yiè nKuyie ncīètè mieke kénwúò, kɛyà okpààti kòò còmm̀ dibòrì borè diwũãtãnni ìnkè. Kè behããp̀nkótìbè nè bèè tɔ sipãmp̀s kè bè ò murì, kè diwèi bo dihei yembè bɛm̀m̀, kè bè eu sipãmp̀s, kè bɛdɛmbè diè nyɛsã nkó iyie ke bie ndɛbɛmbɛnnè. Kè Atadii kɛtè o yàati kɛbɛi nke dɔ́: Bè m̀ bõmm̀! Bè m̀ bõmm̀!

¹⁴ Mɛmmè kè ikuá niùti Yoyada deite behããp̀nkótìbè bèè bakè behããp̀mbè sikau, kè bè náké ke dɔ́: Dennenè wɛ diñnni mieke! Kòò m̀m̀ ò tũ ndí ò kùà. Ke yé ikuá niùti do bèimmè ke dɔ́ bè báá ò kùà tì Yiè nKuyie ncīètè mieke.

¹⁵ Kè bèè ò pɛ nkè nhò dèrì kɛtuake tɛkpàatìcīètè borè, dibòrì bè tu di sisɛi kó dibòrì, kè dè nhò kùà.

¹⁶ Mɛmmè Yoyada dõnnèm̀ m̀tãummè benitìbè bɛm̀m̀ nè okpààti kè dè bo yie nkè bè ntú tì Yiè nKuyie nkòbè. ¹⁷ Kè benitìbè bɛm̀m̀ kɛtè dibɔ́ Baadi cīètè, kè tɛ pùà, kɛpuannè yewũãtɔ̀rè nè sitenkaani kékùà obɔ̀yie m̀Matãã yewũãtɔ̀rè také. ¹⁸ Kè ikuá niùti Yoyada dúú nkè ikuá niùbè nè Defiibe kè bè m̀baa tì Yiè nKuyie ncīètè. Dafiti do bè totim̀ yɛfɛrè tì Yiè nKuyie ncīètè mieke kè bè bo nfeu tì Yiè nKuyie nyiwũã ke tuò. M̀yisi do wàrì dè kó ikuá ke yé ndè ndómmè.

Ké bè ndè dòòri nè diwèi ké diè nDafiti do keú ì yie. ¹⁹ Ké duó nké bè mbaa nti Yiè nKuyie ncîètè kó yebòrè. Bèè sàù mbemàà nè meborime mamè ké be kóò mǎù báá ta.

²⁰ Ké Yoyada tí behāāpǎnkótíbè bèè baké behāāpǎmbè sikǎu nè dihei kó bekótíbè bèè baké nè dihei yembè bemǎu. Kòò túóté okpààti ti Yiè nKuyie ncîètè miéke, kóò tanné tekpàatîcîètè kó dibòri dièri kóò kǎnne dikpàatikàri. ²¹ Dihei yembè bemǎu ké diwèi mbè bo, ké dihei nkari bǎmmù.

Bè do kùò Atadii nè disìè ndi.

24

Soasi dimè tikpàti ké tũnté Kuyie ncîètè
(Wénté 2 Bekpàatibè 12:1-17)

¹ Soasi do yóó dí tikpàti ké mǎke yebie nyèyiekè ndi, kǎntó tikpàti ké dà yebie nsipísìnàà ké bo Sedisademmu o yǎ do tú Bēerisebaa èi kou nwe, kòò yètiri tu Sibia. ² Ké Soasií ndòòri ti Yiè nKuyie ndó dè ikuú niùti Yoyada fòmму mumǎu miéke. ³ Ké Yoyada ò puó mbenitipòbè bedébè kòò pié initidabí nè inipobí.

⁴ Dè kó difǎnkúò ké Soasií duó nho yèmmè ké bo tũnté ti Yiè nKuyie ncîètè. ⁵ Kòò tí nyikuú niùbè nè Defiibe ké bè nǎké ké dǎ: Kǎtenè Sudaa èké kécúóni idífti Isidayeeribe bemǎu borè. Bá dii benni Kuyie ncîètè tũntimù kpéi. Dǎonè ti mecā.

Bá Defiibe í nti dǎò mecā. ⁶ Kòò kpààti yú ikuú niùti diwèi Yoyada kóò beke ké dǎ: Ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Mǎyiisi do yē nDefiibe níi cuó wèè dǎmpóò Sudaa kǎbe kó yehékè nè Sedisademmu Kuyie ncîètè kpéi. Dè dǎmmè ké bè í ò cuó? ⁷ Onitipoyeiwe Atadii nè ò bí bèè cǎke Kuyie ncîètè ké túóté ti Yiè nKuyie ncîètè kó tinenti bè cǎnné ti ké ti pǎnné dibǎò Baadi kó mutǎmmú.

⁸ Memme kòò kpààti dǎ bèè dǎò tetǎute ké tè Ínné ti Yiè nKuyie ncîètè bǎri ditowǎà bíékè, ⁹ képiékè Sudaa èké nè Sedisademmu bè dǎmmè kǎntǎuni ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Mǎyiisi do béi ndikpǎà miéke kényē nyilsidayeeribe dǎ nkényieti ì dífti. ¹⁰ Ké diwèi pí mbekótíbè bemǎu nè benitibè bemǎu ké bè ntǎuni idífti ké àà dè kó tetǎute miéke ké tè yǎa pienné. ¹¹ Defiibe yǎ dii mǎnni tetǎute cēēkemè ké tè túóté kékote ké tè duó mbèè pǎnné okpààti mutǎmmú, ké okpààti kó opátíwǎati nè ikuú niùti diwèi kou ké bèè tè túóté kéuté idífti kéwētení ké tè Ínné te do Íkú dè. Bè do me dǎori yewe yemǎu kécúú idífti mediè. ¹² Kòò kpààti nè ikuú niùti Yoyada ké bèè ì túóté kédúú mbèè ní ti Yiè nKuyie ncîètè kó mutǎmmú ké bè nyieti betácíèbè nè bedabeesúðbè nè bèè pí ntímáti kó mutǎmmú nè disǎowúð kǎmu, ké bè bo tũntenè ti Yiè nKuyie ncîètè. ¹³ Ké betǎmbè mpí mmutǎmmú ké tũnni Kuyie ncîètè ké dè kèri séi. Memme bè tũntemè ti Yiè nKuyie ncîètè ké tè kpenke mesǎa.

¹⁴ Bè dèè dii mǎnni kǎtǎo okpààti Yoyada tímáti péfti sǎnti ké bèè ti dǎonè ti Yiè nKuyie ncîètè kó tinenti bè yó mpínné ti mutǎmmú, ké feu iwúð ké tuó, ibòòke nè mesǎo nkó tinenti teti nè tímáti péfti kpeti ké bè nfeu ti Yiè nKuyie ncîètè miéke iwúð sǎà ké tuó, Yoyada fòmму mumǎu miéke.

Soasi yetemè Kuyie

¹⁵ Ké Yoyada kóté kǎtuǎke o we kékú, ké nyóó kú ké mǎke yebie ntekǎutè nè sipísitǎāti (130). ¹⁶ Ké bèè ò kũnné bè kũri dè bekpàatibè Dafiti èi kó ifǎti. Ké yē ò dǎðrimè Isidayeeribe mesǎa, ké dǎori Kuyie ndó dè ké dake ku cîètè kpéi.

¹⁷ Yoyada kũú nkó difǎnkúò, ké Sudaa tempē nkó bekótíbèè kǎte kédǎu nhokpààti kékǎnke o ìiké kóò déúkũnné ké wèe yie mbè kpeti. ¹⁸ Memme bè bùtinnémè ti Yiè nKuyie ncîètè be yembè do tú nkú kédǎò sibǎotenkaanli kéfífkú itedéi. Ké ti Yiè nKuyie mmieke do Sudaa tempē nnè Sedisademmu dè kó mecaárimè kpéi. ¹⁹ Ké ti Yiè nKuyie ntó nku pǎānǎānti náambè ké bèè bè nǎké ké bè bo wētení ku borè bá bè í mbè kǎnté. ²⁰ Memme ké Kuyie nYǎa ncúténí ikuú niùti Yoyada bire Sakarii Ínkè, kòò cómmú benitibè ìiké kébéi nke dǎ: Kuyie ntú dè dǎmmè ké di yete ku tannó dí í yóó yǎ mesǎa mmamè di me nkú yetemè kú di yetemú.

²¹ Memme ké bèè dake o kpéi nkóo kpààti duó nké bèè ò bùstí yetǎrè ti Yiè nKuyie ncîètè towǎà kékú. ²² Okpààti Soasi do í kpáa yē Yoyada do ò dǎò mèè sǎà kékúo o bire Sakarii kóo nyóó kú, kébéi nke dǎ: Ti Yiè nKuyie nni nwúó nké ti púté.

Soasi kpàti kó kumǎnku
(Wénté 2 Bekpàatibè 12:18-22)

²³ Ké dibenni teri nyetini ké Sidii kó behāāpǎmbè kǎtení kédó Soasi Sudaa kpàatiyuu nè Sedisademmu èi kékúo yehékè kó beheikǎnkótíbè bemǎu kéhei be kperè, ké dè duó nDamaasi èi kóo kpààti demǎu. ²⁴ Sidii kó behāāpǎmbè me nyí nkǎtoó ké sū, ké Sudaa kǎbe Bèè nsú ké

í sēnní kè ti Yiè nKuyie mbè ànnè Sidii kó behāāpòmbè n̄ou mieke, ke yé bè do kù bùtinnémè kunku be yembè do tū nkù. Ti Yiè nKuyie nkuu do duò nkè Sidii kó behāāpòmbè bè poté ke bo yūs mbè to, ²⁵ kékoute okpààti mesàà nkè wè nduò ke m̄o nkè bèe pēētè kóò yóu, kòo kó betòmbèe dake o kpéi ò kùò mēè kpéi ikuò n̄iutì Yoyada bire, kè bèe ò kùò o d̄óù Ìnkè, kè bèe ò kùnnè Dafiti ei bè né do í ò kùnnè bekpààtibè kó if̄tì. ²⁶ Nte bèe do dake o kpéi: Am̄oniibe boti kóo nitipòkù Simmeati bire Sabadi n̄è M̄oabiibe boti kóo nitipòkù Simudi bire Yoyabadi.

²⁷ O bi yētè n̄è o tām̄mù diem̄ù ò p̄i mm̄ù n̄è ò tūntem̄ Kuyie nc̄ētè d̄è w̄arimu bekpààtibè d̄òòrimè pátiri mieke.

25

Amasia t̄omè tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtibè 14:1-7)

¹ Amasia do yóó di tikpàti ke m̄ake yebie nsipisid̄è n̄è yēn̄umm̄ù ndi k̄éntò tikpàti ke d̄à yebie nsipisid̄è n̄è yēw̄ei, ke bo Sedisad̄emmu. Kè o ȳs nt̄u Sedisad̄emmu kou k̄òo yētiri tu Yoadanni.

² K̄òo nd̄òòrì ti Yiè nKuyie nd̄ò d̄è, ke né í nkù duò n̄ho yēmm̄è m̄em̄ou.

³ O kpàti f̄iúkú dii m̄ònni ke d̄èe, k̄òo kuò o t̄òmbè bèe do kùò o cice. ⁴ Ò m̄e nyí nkùò be bí, ò do tūnn̄e ti Yiè nKuyie nduò nyii kuò nyi M̄oyiisi k̄òò ì w̄ari ke t̄u: Debire cice báá kù o bire caàrim̄è kpéi, debire m̄e mbáá kù d̄e cice caàrim̄è kpéi. Bá w̄è ò d̄ò nkéku o caàrim̄è kpéi nke.

⁵ M̄em̄me kè Amasia t̄ií nSudaa k̄òbe n̄è Bensam̄e k̄òbe be naòm̄untì duò ke d̄òmm̄è, k̄étānk̄è bèe bo mbak̄è behāāpòmbè sik̄oup̄i n̄è sik̄ou. Kè bèe kaa mbenitidaab̄è bèe m̄ake yebie nsipisid̄è k̄énd̄eētink̄o, ke n̄o nke t̄aū yekp̄aā, ke n̄o nke k̄éi nt̄id̄opiit̄i, kè bè mbo benitib̄è sik̄oup̄ik̄ousit̄aāt̄i (300000). ⁶ K̄òo duò tim̄at̄i p̄éit̄i t̄ònni b̄èt̄aāt̄i kó kudonku Isidayeeribe kp̄aāt̄iyuu kè bèe ò duò mbehāāpòmbè yek̄òmb̄ò yembè kè bè mbo tek̄oup̄ik̄òut̄è (100000). ⁷ Kè Kuyie nk̄òo n̄it̄i m̄òu né katen̄i k̄òò n̄ak̄è ke d̄ò: Okp̄aāt̄i! A báá nein̄è Isidayeeribe kó behāāpòmbè mab̄è bem̄be Efadaim̄mu k̄òbe, ti Yiè nKuyie nyí bè bon̄è. ⁸ K̄aa bè nein̄è bá k̄aa n̄ù ndok̄en̄è dik̄òmb̄ùò a dootitab̄è yóó da namu, ke yé Kuyie nkuu m̄òkem̄è muw̄erim̄ù, kè kuù ò nte k̄aa na, kuù m̄e nh̄ò nte k̄aa do.

⁹ Kè Amasia beke Kuyie nk̄òo n̄it̄i ke d̄ò: Kè n̄ né yiet̄i t̄ií m̄at̄i p̄éit̄i t̄ònni b̄èt̄aāt̄i Isidayeeribe kó dihaāp̄ònt̄inn̄i tá? Kè Kuyie nk̄òo n̄it̄i ò t̄ēn̄è ke d̄ò: Ti Yiè nKuyie mbo na k̄é da duò nk̄è d̄èe p̄ēēt̄è m̄em̄me.

¹⁰ M̄em̄me kè Amasia yate Efadaim̄mu kó kuwuò nk̄òbe ke d̄ò, bèe kò, kè be miek̄e c̄óut̄è Sudaa k̄òbe mediè, nk̄è bèe k̄ònn̄è kem̄ieke.

¹¹ Kè Amasia t̄uót̄è dik̄òmb̄ùò, k̄étuót̄è o āāpòmb̄è kè bèe k̄ote kubiriku bè tu kù muk̄ókúú nk̄ò kubiriku. Dende ò k̄uòm̄è Ed̄om̄mu ei kó behāāpòmb̄è tek̄oup̄ip̄it̄è (10000). ¹² Kè Sudaa k̄òbe kó behāāpòmb̄è p̄im̄m̄ù behāāpòmb̄è t̄òb̄è kè bè d̄èken̄è dit̄ari yóomm̄è kè bè t̄ènt̄en̄i kè bèe duon̄i k̄ékú bem̄ou.

¹³ Behāāpòmb̄è t̄òb̄è Amasia do yete ke d̄ò bèe bá nneí mudoò kè bè kp̄enn̄è, kè bèe k̄ote k̄édo Sudaa k̄òbe kó yeh̄ek̄è, k̄étuót̄è Sammar̄ii, k̄éntò k̄étuoken̄è Beti-On̄o. Kè bèe bè k̄uò k̄étuok̄e benitib̄è sik̄oup̄isit̄aāt̄i (3000), k̄éheí be kp̄ere p̄éu, bá d̄è í m̄m̄ake d̄è m̄am̄è.

Isidayeeribe kp̄aāt̄i Soasi nam̄è Amasia

(Wénté 2 Bekpààtibè 14:8-14)

¹⁴ M̄em̄me kè Amasiaa na Edomiibe k̄énk̄unt̄in̄i ke to be b̄òatenkaan̄ii k̄é s̄i f̄ií nk̄énk̄ònk̄ù ke s̄i báá, ke s̄i t̄uò t̄ihuunt̄i. ¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie mm̄iek̄e ȳè Amasia kè k̄uò t̄ònk̄o ku p̄ān̄aāht̄i n̄aānt̄ò k̄òo ò n̄ak̄è ke d̄ò: D̄è ȳime k̄aa t̄ūnn̄e yebak̄è ȳè í na ke d̄eēt̄è ye k̄òbe n̄òut̄è miek̄e?

¹⁶ Ò kp̄aá ke m̄e nn̄áá nk̄òo kp̄aāt̄i ò bàao, k̄òò beke ke d̄ò: A t̄úmu w̄èe duò mm̄i nhokp̄aāt̄i it̄iēnn̄áa! Ȳi k̄ar̄è, kè meè d̄ake a bo c̄out̄è tiȳēti.

M̄em̄me kè Kuyie mp̄ān̄aāht̄i n̄aānt̄ò c̄iēk̄è ke né b̄éi n̄ ke d̄ò: N̄ ȳému Kuyie n̄ kuù t̄aāt̄em̄è ke bo da kuò d̄eēt̄è te a d̄è d̄òmm̄è k̄é í k̄ént̄è n̄ tié.

¹⁷ Kè bèe tié nSudaa k̄òo kp̄aāt̄i Amasia k̄òo t̄s nk̄è bèe n̄ak̄è Yeu bire Yoakasi bire Soasi Isidayeeribe k̄òo kp̄aāt̄i ke d̄ò: Amasia t̄u á k̄ot̄oo kè di búst̄è. ¹⁸ Kè Isidayeeribe k̄òo kp̄aāt̄i Soasii t̄ēnn̄è Sudaa k̄òo kp̄aāt̄i Amasia ke d̄ò: Dimaa kó tipot̄i t̄ií do n̄ak̄è diȳiè mar̄i Dimaa kó detedier̄è kè d̄ò d̄èe ti duò nd̄e k̄òo sap̄aá nk̄è t̄ií puó nt̄i k̄òo dap̄aá, kè Dimaa kó mup̄imp̄im̄m̄ù né ȳenn̄i k̄é t̄i na k̄é ūtiroo. ¹⁹ A na Ed̄om̄mu k̄òbe m̄be, kè d̄eēt̄è kó tefent̄è da bo. Né mbo a c̄iēēt̄è ke s̄ant̄i am̄áá, d̄è d̄òmm̄e k̄aa yóó d̄ánt̄è mudoò mùu yó nte kè bè da kuò f̄s nn̄è Sudaa k̄òbe.

²⁰ Amasia m̄e nyí nk̄ént̄è ke ȳè ò do bùtinn̄ém̄ Kuyie nku k̄étūnn̄è Ed̄om̄mu k̄òbe kó yebak̄è, kè kù nd̄ò k̄òo dootitab̄è ò k̄uò wenwe n̄è o āāpòmb̄è. ²¹ D̄e m̄ònni kè Isidayeeribe k̄òo kp̄aāt̄i Soasii báat̄i kè bèe búst̄è Beti-Semesi Sudaa k̄òbe kó kutemp̄è mm̄iek̄e. ²² Kè Isidayeeribe poté Sudaa k̄òbe kè bè na bá w̄è kè w̄èe cok̄è k̄ékò n̄ho c̄iēēt̄è. ²³ Kè Isidayeeribe k̄òo kp̄aāt̄i Soasii p̄i

Yoakasi yaàbire Soasi bire Amasia Sudaà kòbe kóo kpààti Beti-Semesi èi kékònnè Sedisadèmmu kèpànte kuduoti kè ku okùmè bo métiri sikòusidè (200), kètúóté Efadaimmu kó dibòri kèntò kètúakènè kuduoti kèntimè kó dibòri. ²⁴ Kòo túóté mesòo nnè timáti péiti nè tinènti tii kó dimàà bo Kuyie ncètè mieke nè Obèdi-Edòmmu kpeti nè tekpàatìcètè kpeti, kètúóténè bè pīnmú bè mudoò mieke kékònnè Sammarii.

Amasia kpàti kó kumàngu

(Wénté 2 Bekpàatibè 14:15-20)

²⁵ Kè Isidayeeribe kóo kpààti Yoakasi bire Soasi kú kè Sudaà kòbe kóo kpààti Amasia nkpaá fòu kè dà yebie ntepiùtè nè yènnùmmù. ²⁶ Amasia dààrimè sòmme ò ketémè nè ò pòntémè dè wàrimu Sudaà kpàatibè nè Isidayeeribe kpàatibè bè dààrimè páte mieke. ²⁷ Amasi do yete dii mǎnni ndi ti Yiè nKuyie mbè dàkemè o kpéi Sedisadèmmu, kòo coké kékote Dakiisi kè bèe kè nhò túnne kóo kùò. ²⁸ Kè bèe ò tùóténè sisèi kékònnè Sedisadèmmu kóo kùnnè o yembè fàti Sudaà tempè mmieke Dafiti èi.

26

Osiasi sòotémè o cice kpàti

(Wénté 2 Bekpàatibè 14:21-22. 15:1-3)

¹ Kè Sudaà kòbe bemouu túóté Osiasi kèduó nkè wèe sòoté o cice kpàti, ò do yóó sòoté o cice Amasia kpàti kè mǎke yebie ntepiùtè nè yekuó ndi. ² Wèe do wètè kémaá Edati èi kè di tènné Sudaà kòbe o cice kùu nkó difònkùò.

³ Osiasi do yóó di tikpàti kè mǎke yebie ntepiùtè nè yekuó ndi kèntò tikpàti kè dà yebie nsipisinùmmù nè yèdèè, kè bo Sedisadèmmu. O yó do tú Sedisadèmmu èi kou nwe kòo yetiri tu Yekodia. ⁴ Kòo ndǎari ti Yiè nKuyie ndó dè o cice Amasia do dààrimè só.

Osiasi dààrimè Kuyie ndómè nè o kù yetènnè

⁵ Kòo duó nhomáà kètúnne Kuyie, ku pǎnǎaanti náantò Sakarii fòmму kó yewe yemou mieke. Kuyie mpǎnǎaanti náantò Sakarii wèe do ò tiè nkòo mmòke ti Yiè nKuyie nkó kufòwaá. Ò dààri dii mǎnni Kuyie ndó dè, kè kùu duó nkòo dààri dè nyié.

⁶ Kòo kòte kédokénè Fidisitèbè kèpànte Kadi èi kó kuduoti nè Yabunee koku nè Asidoti koku, kémaá yehékè Asidoti tempè mmieke nè Fidisitèbè cuoké. ⁷ Kè Kuyie nhò teennè kòo dokénè Fidisitèbè nè Adabube bèe do bo Kudibaadi èi nè Meuniibe. ⁸ Kè Amòniibe nhò yieti bè kóo dàmpóò, kòo yetiri feitè kè Esibiti èi kòbe kèe o kpéi.

Kè yé ò do kpenkemè mediè mme. ⁹ Kòo mǎa yèdèrè Sedisadèmmu èi kó dibòri bè tu di mekentimè nè bè tu di kubiriku kperi nè dibòri kuduoti kèntimè kperi, kè yèe kpenke. ¹⁰ Kòo mǎa yèdèrè dikpáa mieke kédammùnè sibií péu. Kè yé ò do mǎkemè iwùs nyi mediè nkubiriku mieke nè kutáfuo mmieke, kémòke betenkútibè Kadimeeri kó yetàrè ìnkè nè bèe fiiku finyi kó detie nke yé ò dómè mutenkútímù.

¹¹ Osiasi do mǎke behǎapòmbè mbè kè bè nǎ mmudoò, kòo kpààti kóo pátíwǎati Yeiyeedi nè Maseya wèe dàke dihei kó tinǎaanti kpéi nkè bèe bè kǎa nkétoté yetirè. Kòo kpààti kóo tǔnti Ananniya mbè ni. ¹² Sicéi kó bekótibè bèe do ni dè kó bekpàrinuòmbe yekǎmbò yembè kè bo benitibè sikòupisidè nè sikòusikuó (2600). ¹³ Kè bè mbaké behǎapòmbè yekǎmbò yembè bèe kperi nè kè bo na kéteennè okpàati kòo dokénè o dootitabè kè bè mbo sikòupikòsitàati nè sikòupisijiekè nè sikòusinùmmù (307500). ¹⁴ Kòo kpààti Osiasi bè duó tikpàrinenti, tidǎpiiti nè yekpǎa nnè mudoò kó yepikè nè yecīncīnkòrè nè detǎnnè nè yetántènditǎtǎrè. ¹⁵ Kè Osiasi duó nkè mecii nyembèe ò mǎ Sedisadèmmu dèe bo ntǎūnè ipie nke bǎmmùnè yetàrè dieyè. Kòo dè cònnè yèdèrè nè iduotí kèntimè. Ò mǎ nyi kòo yetiri feitè. Kuyie nkuu do ò teennè kòo kpenke.

¹⁶ Ò né kpenke dii mǎnni kè tefentèe ò ta tèe yóó ò bo. Kòo dàdè dèe í wenni ti Yiè nKuyie nhò tǔ nkù, kéta ku cètè mieke kètúo ntihiúnti dihiúntǎnni ìnkè. ¹⁷ Kè ikuó niùti Asadia ò tǔnnǎo kè neinè ti Yiè nKuyie nkuó niùbè, yekǎmbò yembè sipísini. ¹⁸ Kè bèe kpànnè okpàati Osiasi kè dǎ: Osiasi! Fǎǎ í te a bo ntuǎmmè tihúúnti ti Yiè nKuyie, ikuó niùti Anǎo bí nyi bè cǎnnémè kè bè bo ntuó tihúúnti ti Yiè nKuyie, ku cètè mieke. Yè ti Yiè nKuyie ncètè! A cǎari ti Yiè nKuyie nku. Dè í yóó da dàdè mesàa.

¹⁹ Osiasi kpaá dè ncómmú diwǔstǎnni borè kè to tebuute bè tǔnnè tè tihúúnti, kòo mieke peike ikuó niùbè, kè bèe yà tikǎnti yènnimè o tǎnni. ²⁰ Kè ikuó niùti diwèe Asadia nè ikuó niùbè bemou kè bè nhò dǎ nfù! Bè yà dii mǎnni tikǎnti tii ò pīnmè o tǎnni, kóo dènnè mecǎa nditowáa, o mǎmmuò kòo ndó mecǎa kè bo yè, kè yé ti Yiè nKuyie nkuu do ò potémè.

Osiasi kpàti kó kumànkú
(Wénté 2 Bekpààtibè 15:5-7)

²¹ Kòo kpààti Osiasii naà ndikònni, kè bèè ò càǎné tɛɕtɛ̀tɛ̀, bè ɔ́ ɔ́mè dikònni, kòo mme ndò nke yàa kúnè, kè yé bè do ò bàtimè ti Yiè nKuyie nɛ̀tɛ̀tɛ̀. O bire Yotammu weè do baké tɛkpààtiɛ̀tɛ̀, kè baké diheì. ²² Amòti bire Esaii wàrimu Osiasii dǎòrímè sòmme, ò ketémè nè ò pǎntémè. ²³ Kòo kò nho yembè kũũ nkè, kè bèè ò kũnnè be kũri dè bekpààtibè, bè né í nhò kũnnè o yembè kó ifòti kè yé ò do tǔmè dikònni. Kòo bire Yotammu sǎoté tìkpàti.

27

Yotammu tǎmè tìkpàti
(2 Bekpààtibè 15:32-38)

¹ Yotammu do yóo di tìkpàti kè mǎke yebie nsipísidè nè yènnǔmmù ndi, kèntò tìkpàti kè dǎ yebie ntepiítè nè yèkuò, kè bo Sedisademmu. O yó do tǔ Sadaki kóo sǎpàa nwe kòo yètiri tu Yedusa. ² Kè Yotammu ndǎori ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tǔnnè o cice Osiasii borime mme weti weti. Ò nè do í ta ti Yiè nKuyie nɛ̀tɛ̀tɛ̀ kè bo tuò nti húúnti. Nè memme kè benitibè né nkpaá bo medǎòrímè yeime mieke.

³ Weè do mǎa ti Yiè nKuyie nɛ̀tɛ̀tɛ̀ kó dibòri dieri, kètǔnté kuduotí kó yebòrè péu Sedisademmu eì kó dicɛkari bè tu di Ofedi. ⁴ Kòo mǎa yeheké Sudaa tǎrè ìnkè, kémaá sicɛkperi nè yedèrè titúúti mieke.

⁵ Weè do dokénè Amóniibe kè bè na. Dè kó dibenni kè Amóniibeè nhò yieti dǎmpóò timáti péiti tónni bètǎati nè tidiiti bè tu ti bédée tónni sikǔupísitǎati (3000) nè tidiiti bè tu ti ǎdisi tónni sikǔupísitǎati (3000), kè mme nhò yieti kè dǎ yebie nyètǎati. ⁶ Memme kè Yotammuu kpenke, kè yé ò do tǔnnemè ti Yiè nKuyie nkó kuce nku.

⁷ Yotammu dǎòrímè sòmme ò dokémè nè ò dǎdè dè demou dè wàrimu Isidayeeribe nè Sudaa kpààtibè páte mieke. ⁸ Ò do yóo di tìkpàti kè mǎke yebie nsipísidè nè yènnǔmmù ndi, kèntò tìkpàti kè dǎ yebie ntepiítè nè yèkuò kè bo Sedisademmu. ⁹ Kè Yotammuu kò nho yembè kũũ nkè, kè bèè ò kũnnè Dafiti eì o yembè fòti. Kòo bire Aasii sǎoté tìkpàti.

28

Aasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpàati
(Wénté 2 Bekpààtibè 16:1-6)

¹ Aasi do yóo di tìkpàti kè mǎke yebie nsipísidè ndi, kèntò tìkpàti kè dǎ yebie ntepiítè nè yèkuò kè bo Sedisademmu, ò í ndǎori ti Yiè nKuyie ndómè kè dǎnnè o yàari Dafiti do dǎmmè.

² Ò do tǔnnè Isidayeeribe kpààtibè kó medǎòrímè mme kètonté kédaò timáti kó sibǎotenkaanli Baadibe, ³ kèntuò nti húúnti Benni-Inommu biriku mieke, kéfiénè o bí kétuò, ibotí ti Yiè nKuyie ndò bèti í kékanne Isidayeeribe, ò do dǎori ò sǎke. ⁴ Kòo nkǎu iwũs kè tuò nti húúnti yetǎrè nè yetǎrè ìnkè nè dǎtie nyò.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nduò nkè Sidii kóo kpàati ò do mudoò kóo na, képǐmmù benitibè péu kékònnè Damaasi eì kéduò nkè Isidayeeribe kó bekpààtibèè be do mudoò kè bè na medìè. ⁶ Kè Demadia bire Pekaa kuò Sudaa kó benitibè yekǎm̀b̀b̀ yembè tɛkǔpíkǔtè nè sikǔupísidè (120000) diyie òmǎa kè yé be do bùtinnémè ti Yiè nKuyie be yembè do tǔ nkũ. ⁷ Kè Efadaimmu kó kuwuò nkou okpǎrinuǎnti Sikidi kuò okpàati Asidikammu bire Maseya wèè kòti tɛkpààtiɛ̀tɛ̀ nè okpàati kóo tǔnti Edikanaa. ⁸ Kè Isidayeeribeè pǐmmù be tebií mieke benitipòbè nè benitidaabè nè isapǔmbi bemou kè bè mbo sikǔupíkǔsidè (200000) kéhéinè be kperè péu kékònnè Sammarii.

⁹ Kòo mbè kǔntinko kè sǎ nti Yiè nKuyie mpǎánǎahti náah̀t̀ò mǎu dè bo kòo yètiri tu Odedi kóo yèroo kéco behǎapòmbè bèè kǔntini Sammarii kè bè náké kè dǎ: Ntenè ti Yiè nKuyie di yembè do tǔ nkũ mieke kè cǔtè Sudaa kòbe kè kũ bè ǎnnè di nǎu mieke kè di bè kǎu mukǎu yeimu kè dè kpekii kè tǔðke kéìnkè. ¹⁰ Di mǎ ndómè kédaò Sudaa kòbe nè Sedisademmu kòbe tidaati benitidaabè nè benitipòbè, di í dǎdè ti Yiè nKuyie nku meyei nnaa? ¹¹ N kènténè kéfií ndi pǐmmù bèè nitibè di tebií cuokè kè dǎdè tidaati, kè yé ti Yiè nKuyie mmieke yóo di cǔtémè.

¹² Memme kè Efadaimmu naàm̀unk̀ù kó bekótibè Yoananni bire Asadia nè Mesidemotii bire Bedekia nè Sadummu bire Yeikia nè Adidaai bire Amasa. Kè bèè íté kékpànnè behǎapòmbè bèè kǔntini, ¹³ kè bè náké kè dǎ: Di báa tǎnni diè nnè dè kó tidaati kè yé di yóo duómme kè tí cake ti Yiè nKuyie nku. Di dǎ kényé meyei mme ti yeténèmè ti Yiè nKuyie mme ìnkè. Ti diè nke cǎkemu ti Yiè nKuyie mmèdiè. Kè ti Yiè nKuyie mmieke do tǔnti Isidayeeribe ti ìnkè.

¹⁴ Kè dè kó behǎapòmbèè fiínko dè kó tidaati kéyóunè be eì dè bekótibè nè diitnni dimou òkè. ¹⁵ Kè bè tǎatè bèè nitibè cǔtè dè kó tidaati kè ti bǎntè kétúótè be kperè bè eini dè, kédeite tiyǎati

kéyíi mbèè feío, ké bè ànnè tinèùti, ké bè duó mmudii nè menie nkè bèè di kéyà. Kè bèè bè tàa nyekòutiye, kètúóté bèè kó dimàà cìtè kédee nsámmarímùbè ké bè tó Sedikoo tipuonti kó dihei, be tebií borè ke né na kèwète Sammarii.

*Aasi määmè Asidii kóo kpààti meteèmmè
(Wénté 2 Bekpàatibè 16:7-20)*

¹⁶ De kó dimànni ndi okpààti Aasi tømmè ké bè bo mää meteèmmè Asidii kóo kpààti. ¹⁷ Edomiibe beè do wètení kédó Sudaa kòbe ké bè na ké bè pírímú kékònnè. ¹⁸ Kè Fidisitèèbe pi Sudaa tempè nkó yehékè yèè bo kubiriku mieke nè kubakú cànkú bíékè kpèye, kéfietè Beti-Semesi nè Ayanoo nè Kededoti kéyíinè Soko nè Timuna nè Kimmuso nè yehékè yèè dè tókè kékari. ¹⁹ Kè yé ti Yiè nKuyie nkuù do kékúnnemè Sudaa kòbe. Isidayeeribe kóo kpààti Aasi kpéí, weè do te kè Sudaa kòbe ta dikònkònni mieke kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè. O mómmu nhò do í yie nti Yiè nKuyie nkpeti bití bití.

²⁰ Kè Asidii kóo kpààti Tekidati Fadasaa kòtení, ò na nhò teennè kòo né ò do mudoò képi dihei ò me nyí nhò na. ²¹ Aasi do túóté Kuyie ncíètè kpèrè nè dihei kó bekótíbe kpèrè ké dè pà Asidii kóo kpààti bá dè me nyí nhò teennè. ²² Kòo kpààti Aasi baa mbo meyeñcaàrimè mieke ke soké ke yetíri ti Yiè nKuyie nkpeti. ²³ Kòo túóté Damaasi èi kó yebókè yèè do ò potè, kénnaá nke tú: Yè mè nteennè Asidii kóo kpààti n yó nye nfeu ké yè n teennè. Ke yé kòò wáa nhomáa ndi mudorimú nè Isidayeeribe bemou kámu. ²⁴ Kè Aasii tíi nKuyie ncíètè kó tinènti ké ti púo nkéketínnè Kuyie ncíètè kó yebòrè, kémaa yewústàrè Sedisademmu èi dimou mieke, ²⁵ kéháa yetòrè Sudaa tempè nkó yehékè yemou mieke ké bè ntuò nyebókè tihúúnti. Memme ò íimmè ti Yiè nKuyie mmieke.

²⁶ Aasi dàorimè sòmme nè ò pí mmùu tømmú, ò ketémè nè ò pàntémè dè wàrimu Sudaa nè Isidayeeribe kpàatibè páte mieke. ²⁷ Kè Aasi kó nho yembè kúú nkè, ké bèè ò kúnnè Sedisademmu èi. Bè í nhò kúnnè Isidayeeribe kpàatibè kó ifòti. Kòo bire Esekiasii sòoté tikpàti.

29

*Esekiasii sòotémè tikpàti ke wènkúnnè Kuyie ncíètè
(Wénté 2 Bekpàatibè 18:1-4)*

¹ Esekiasii do yóò di tikpàti ke mæke yebie nsipísidé nè yènnùmmu ndi, kèntò tikpàti ke dà yebie nsipísidé nè yèwèi ke bo Sedisademmu. Sakarii bire Abi weè do tú o yó. ² Kòo ndòori ti Yiè nKuyie ndó dè o yàari Dafiti do dàorimè só.

³ O kpàti benni ketiri otààkètiwè ké wèe kpeté ti Yiè nKuyie ncíètè kó yebòrè, ké yè dàò, ⁴ kédúò nkè ikuú niùbè nè Defiibe ké bèè kòtení ke tíi nKuyie ncíètè kó kupíkú diyie yiení kèè bíékè. ⁵ Kòo bè náké ke dà: Kénténè n tú mù dindi Defiibe! Dòòné dimáa mawénkùmè kó ikuú nè ti Yiè nKuyie ncíètè, di yembè do tú nkú, kédèite meyóò. ⁶ Kè yé ti yembè do dàòmè ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ké kú càke kunku Kuyie nti tú nkú, ké kú bùtínnè ke í ndake ku taummè tou kpéí, ké kú yóu. ⁷ Kè bèè tonté kèketínnè kukpánpánpá kó yebòrè kékúò ifitíi, bá bè ténke í ntuò ntihiúnti Kuyie mbembe Isidayeeribe tú nkú, bè me nyí ntuò nyiwúò ti Yiè nKuyie ncíètè mieke. ⁸ Kè deè nte ké ti Yiè nKuyie mmieke cóúté Sudaa tempè nè Sedisademmu de kòbe, ké be kpèrè nduò tikòmbùàti, ké kúu bè yóu ké bèè ta mesémmè mieke, ké bè mbè daú, di mè nwúó nkè dè dòmmè. ⁹ Nè dè kpéí nke bè kúòmè ti yembè ke pírímú ti bí, initidaa nè initipòl nè ti pobè ke dàò tidaati. ¹⁰ Bàmbà n dó kètaunnè m maa ti Yiè nKuyie nku, tinti Isidayeeribe ti tú nkú, ké ku mieke ti bonke. ¹¹ N kòbe báa sònnè dimáa ti Yiè nKuyie, kú tãáté dímbè, ké di bo nkú tú nke pí nku tømmú ke tú ku tómbè ke kú túò ntihiúnti.

¹² Memme ké Defiibe Keati kó kunaàmùnkú kòbe kòtení beè tu: Maati bire Amasii nè Asadia Yoedi bire. Kè Medadi kó kunaàmùnkú kòbe ntú: Kiisi Afidi bire nè Asadiyau Yeadeedi bire. Kè Kerisonni kó kunaàmùnkú kòbe ntú: Yoa Simma bire nè Edenni Yoa bire. ¹³ Kè Edisafaa kó kunaàmùnkú kòbe ntú Simmidi nè Yeyeedi, ké Asafu koku kòbe ntú Sakarii nè Matanniya. ¹⁴ Kè Emanni koku kòbe ntú Yeiyeedi nè Semmeii. Kè Yedutunni koku kòbe ntú Semmaya nè Usiyeedi. ¹⁵ Kè bèè tíi mbe naàmùnti kòbe, ké bèè dàò bemáa mawénkùmè kó ikuú, kédee, kètúnnè okpààti kó dinùu nè ti Yiè nKuyie nnáké ti, kékòte kédòò ti Yiè nKuyie ncíètè mawénkùmè kó ikuú. ¹⁶ Kè ikuú niùbè ta ti Yiè nKuyie ncíètè mieke ke bo tè wènkúnnè kètúóté tinènti tii kó dimáa bo te mieke ke sñ nkédenne ti Yiè nKuyie ncíètè dànkú, ké Defiibe ti tó kédenne dihei mànkú kéútóo Setinoo kó kubontèmbònkú mieke. ¹⁷ Bè do keté bè bo dàòmè ti Yiè nKuyie ncíètè mawénkùmè kó ikuú dibenni tànkú ketiwe kó diyie ketiri ndi. Diyie niínni yié keta kukpánpánpá ke dà yewe yèni. Bè do dàò ti Yiè nKuyie ncíètè temou mawénkùmè kó ikuú ke dà yewe tepítè nè yèkúò ndi kédee.

¹⁸ De kó difǝnkúò kékǝte okpàati Esekiasii borè kóò náké ke dǝ: Ti dàòm mǝwǝnkùmè kó ikuǝ ti Yiè nKuyie nǝtǝtè temǝu, diwǝstǝnni nè di kó tǝntenti timǝu, tabùri bǝ pǝa nwǝè pǝtǝ Kuyie ndakù wǝè ìnkè nè de kó tǝntenti timǝu. ¹⁹ Ti tǝntentu Aasi do tǝ di mǝnni okpàati kǝyetǝ Kuyie nkǝcǝkǝ tǝi nenti kó dimàa, ke ti dàòm mǝwǝnkùmè kó ikuǝ ke ti tǝni ti Yiè nKuyie nwǝstǝnni ìnkè.

Bǝ wǝtǝ ke ketǝmǝ mubáammu Kuyie n cǝtǝ

²⁰ Kòo kpàati Esekiasii itǝ dikǝnwǝhǝni sǝi kǝtǝi ndihǝi kó bekótibè kǝ bǝe kǝte ti Yiè nKuyie nǝtǝtǝ. ²¹ Kǝ bǝe tǝni yǝnaadǝkǝ yǝyiekǝ, yǝpedǝkǝ yǝyiekǝ, yǝpedǝbǝ yǝyiekǝ, yǝbǝdǝkǝ yǝyiekǝ, kǝ bǝ bo ì fǝutǝ Kuyie nkǝmǝ meyei nǝtǝmmǝ, okpàati cǝtǝtǝ nè Kuyie nǝtǝtǝ nè Sudaa tempǝ nkǝbǝ kpǝi. Kǝ wǝè náké ikuǝ niùbǝ Anǝ bí ke dǝ, bǝe dǝ fǝutǝ ti Yiè nKuyie nkó diwǝstǝnni ìnkè. ²² Kǝ ikuǝ niùbǝ fǝutǝ inǝkǝ kǝcǝcǝ mmǝyǝi nkǝcǝu ndiwǝstǝnni, kǝfǝutǝ yǝpedǝkǝ nè yǝpedǝbǝ kǝcǝu mmǝyǝi ndiwǝstǝnni ìnkè. ²³ De kó difǝnkúò kǝtǝni yǝbǝdǝkǝ bǝ yóo fǝutǝ yǝ Kuyie nkǝmǝ meyei nǝtǝmmǝ okpàati nè ditǝnni bǝ ìnkǝ, kǝ bǝe nǝs mǝ nǝu yǝ ìnkǝ. ²⁴ Kǝ ikuǝ niùbǝ yǝ fǝutǝ kǝcǝu mmǝyǝi ndiwǝstǝnni ìnkǝ kǝmǝ Kuyie mbǝmǝu bǝ kó meyei nǝtǝmmǝ, ke yǝ okpàati wǝè do duǝmmǝ kǝ bǝ bo dàòm meyei nǝtǝmmǝ kó ikuǝ, kǝfiǝ iwǝs kǝtǝu nyIsidayǝri bǝ mǝmǝu kpǝi.

²⁵ Kòo cǝnnǝ Defiibǝ ti Yiè nKuyie nǝtǝtǝ miǝkǝ kǝ bǝ ntǝ tikǝtǝdǝtǝ nè tibǝmbǝnti nè tikǝpenti, kǝntǝ nKuyie mpǝānǝānti nǝāntǝ Kadi okpàati kou nè Kuyie mpǝānǝānti nǝāntǝ Natǝa bǝ do ti náké Dafiti kǝnyǝ mmǝ, ke yǝ ti Yiè nKuyie nkǝu do duǝmmǝ de kó dinǝu ku pǝānǝānti nǝāmbǝ kǝ bǝe ti náké. ²⁶ Kǝ Defiibǝ mǝo bǝ kó mǝfiǝ nkǝ bǝ ndǝbǝmbǝnnǝ Dafiti do duǝ nkǝ bǝe dàòm dǝ, kǝ ikuǝ niùbǝ ntǝ siheù. ²⁷ Kǝ Esekiasii dà bǝe fiǝ iwǝs kǝtǝu ndiwǝstǝnni ìnkǝ. Bǝ ketǝ di mǝnni de kó mutǝmmǝ kǝ bǝdǝmbǝ ndiǝ nkǝ sǝntǝ ti Yiè nKuyie, kǝ bǝ eu siheù kǝ bǝe nǝ ndǝbǝmbǝnnǝ Isidayǝri bǝ kóo kpàati Dafiti do duǝ nkǝ bǝe dàòm dǝ. ²⁸ Kǝ ditǝnni dimǝu nkǝnkǝ ke diǝ nkǝ eu siheù kǝ iwǝs yǝa cǝutǝnǝ kǝdǝe. ²⁹ Bǝ tǝu ndiǝ mǝnni iwǝs kǝdǝe kǝ bǝe kó dimàa nǝfǝ okpàati kǝ bǝe sǝnnǝ kǝkǝnkǝ. ³⁰ Okpàati nè o kó betǝmbǝ kǝ bǝe náké Defiibǝ ke dǝ, bǝ nsǝntǝ ti Yiè nKuyie nkǝ tǝ nDafiti nè Kuyie mpǝānǝānti nǝāmbǝ bǝ do bǝ náké ti kǝsǝnnǝ kǝkǝnkǝ kǝnsǝntǝ Kuyie nǝe diwǝi.

³¹ Kǝ Esekiasii bǝ náké ke dǝ: Di cǝāmmǝ ti Yiè nKuyie nkǝpǝi, tǝnni iwǝs kǝ ì fiǝ ti Yiè nKuyie kǝ kǝ fiǝnǝ yǝsǝā nkǝpǝi.

Kǝ ditǝnni dimǝu ntǝuni iwǝs nè disǝnni kpǝyi. Bǝè niti kǝ bǝe fiǝ bǝ kpǝyi kǝtǝu. ³² Ditǝnni dimǝu tǝni ì iwǝs kó dimàa kǝ bǝe ì kǝu kǝtǝu, kǝ inǝkǝ mǝo sipǝsǝyiekǝ, yǝpedǝkǝ tekǝtǝ (100) yǝpedǝbǝ sikǝusidǝ (200), dǝmǝu kǝ bǝe dǝ tǝu nti Yiè nKuyie. ³³ Kǝ bǝe fiǝ inǝkǝ sikǝusikuǝ (600), ìpǝ nè sibǝs sikǝupǝsitǝāti (3000). ³⁴ Ikuǝ niùbǝ mǝ nyǝ nsǝ ke bo na ke fǝri iwǝs imǝu kǝ bǝ tebiǝ Defiibǝ bǝ teennǝ kǝ bǝe dǝe de kó mutǝmmǝ kǝnkǝmmǝnǝ ikuǝ niùbǝ tǝbǝ bo dàòm bǝmǝā mǝwǝnkùmè kó ikuǝ. Ke yǝ Defiibǝ do duǝmmǝ bǝmǝā kǝ dǝe pǝtǝtǝ ikuǝ niùbǝ kǝ bǝe bǝ dàòm mǝwǝnkùmè kó ikuǝ, kǝ bǝ nsǝnǝ ikuǝ niùbǝ. ³⁵ Ke yǝ iwǝs bǝ do yóo tǝu nyǝ do sǝmǝ nè mǝkǝdǝ mbǝ do yóo tǝuammǝ kpǝi nè mǝnǝā mbǝ dǝ yǝarǝmǝ yǝpǝrǝ ìnkǝ kǝtǝu.

Mǝnmǝ bǝ do wǝtǝ kǝketǝmǝ ti Yiè nKuyie nǝtǝtǝ kó mutǝmmǝ. ³⁶ Esekiasii nè benitibǝ bǝmǝu kǝ bǝ yǝmmǝ nnaati nè Kuyie ndǝdǝ bǝ kpǝi. Ke yǝ bǝ do dǝ dàòm kǝ dǝ ndǝ mmǝcǝā mmǝ.

30

Esekiasii yumǝ Isidayǝri bǝ mǝmǝu kǝ bǝ baǝ ndiyǝntǝbǝnni

¹ Kǝ Esekiasii tǝ mbenitibǝ Isidayǝri wǝu nkumǝu miǝkǝ nè Sudaa kǝku kumǝu miǝkǝ, kǝwǝrinǝ yǝpǝtǝ Efadaimmǝ kó kuwǝu nǝ Manansee kǝku kǝ bǝ bo kǝtǝni Kuyie nǝtǝtǝ Sedisademmǝ kǝ bǝ baǝ ndiyǝntǝbǝnni ti Yiè nKuyie nkǝpǝi kunku Kuyie nyIsidayǝri bǝ tǝ nkǝ. ² Okpàati nè o kó betǝmbǝ nè benitibǝ bǝmǝu, bǝ do tiǝ nSedisademmǝ nwe, kǝnǝkǝ bǝ bo baǝmmǝ ndiyǝntǝbǝnni dibenni kóo tǝādǝri. ³ Bǝ do ì na ke bo di baǝ ndi kó dimǝnni, ke yǝ ikuǝ niùbǝ do ì dàòm bǝmǝā mǝwǝnkùmè kó ikuǝ kǝnsǝ. Benitibǝ mǝ ndo ì tiǝ nSedisademmǝ. ⁴ Okpàati nè ditǝnni dimǝu kǝ bǝe pǝnsiri de kó tinǝānti, ⁵ kǝtǝātǝ kǝ ti náké Isidayǝri wǝu nkumǝu kǝtǝtǝtǝ Bǝerisebaa kǝntǝ kǝtǝukǝnǝ Danni kǝ bǝ bo kǝtǝni Sedisademmǝ kǝ bǝe baǝ ndiyǝntǝbǝnni ti Yiè nKuyie nkǝpǝi kunku Isidayǝri bǝ tǝ nkǝ ke yǝ bǝ tǝnkǝ do ì di baǝmmǝ ke sǝ ti wǝri ke yǝ ndǝ ndǝmmǝ. ⁶ Kǝ yǝtǝrǝe kǝtǝnǝ okpàati nè o tǝmbǝ bǝ bǝ duǝ nyǝ pǝtǝ Isidayǝri tenkǝ kumǝu miǝkǝ nè Sudaa kǝkǝ kǝmǝu miǝkǝ kǝntǝ nhokpàati bǝ náké diǝ niǝu, kǝ bǝ náké ke dǝ, dindi Isidayǝri bǝ yǝntǝ Asidii kóo kpàati nǝu miǝkǝ wǝtǝnni ti Yiè nKuyie ndi yǝmbǝ Abarammǝ nè Isaki nè Sakǝbu bǝ do tǝ nkǝ borǝ kǝ kǝ di cǝutǝ. ⁷ Di bá ndǝnnǝ di yǝmbǝ nè di kǝbǝ bǝe do yǝtǝ ti Yiè nKuyie nkǝpǝi, kunku Kuyie mǝbǝ yǝmbǝ do tǝ nkǝ. Kǝ kǝu duǝ nkǝ bǝe bǝ kǝu kǝdǝe kǝndǝ ndi mǝ ndǝ wǝómmǝ. ⁸ Di baǝ kpǝnkǝnnǝ di to di yǝmbǝ do dàòm. Duǝnnǝ dimàa ti Yiè nKuyie kǝkǝtǝni ku cǝtǝtǝ miǝkǝ, kǝ cǝānǝ kǝ sǝā kǝpǝi nku tǝmmǝ,

kunku Kuyie ndi tũ nkũ, kè dèe yie nkè ku mieke kèè di cóú nkè kèè do. ⁹ Kè nsà kè di wètení ti Yìe nKuyie mborè, bèè do pĩmmú di tebíí nè di bí, bè bo bè kuş mmesémme kè bè yóu kè bèè konní di nheí, kè yé ti Yìe nKuyie kunku di yembè do tũ nkũ, kuş 35 kuş mesémme kédòò mesàà, kè di wètení ku borè kù í yóó di yete.

¹⁰ Mèmmè kè yetòrè níí ta di nheí kécánté diteri, kè me nyí Efadaímmu tempè nkumòu nè Manansee kòku kumòu. Kè bè mme ndò kètuòkenè Sabunàò kòku, kè bè mbè daú kè bè sàá. ¹¹ Nè mème kè Asee kòbe mabè nè Manansee kò kuwuò nkòbe mabè nè Sabunàò kò kuwuò nkòbe mabè kè bèè bantè be caàrimè kékòtení Sedisadèmmu. ¹² Kè Kuyie nnampè Sudaa kòbe yèmmè kè bèè wènnè meyèmmè mèmáà kèyíé nhokpààti nè o tũmbè bè yè mmù, ti Yìe nKuyie nyè ndè ndòmmè.

Esekiasi baámmè diyentébanni

¹³ Mèmmè kè benitibè péu tíí nSedisadèmmu dibenni kóo tánkũ déri kébaá mpéè wèè í kòorenè mutie mùu muuti dè kó dibanni. Kunìiti kuş do tíí mmedìe. ¹⁴ Kè bèè può nyewùstòrè nè yehúúntòrè yèè bo Sedisadèmmu kè yè útóo Setinàò kó kubontèmbònkũ. ¹⁵ Kè bèè fié diyentébanni kó iwùş dibenni kóo tánkũ déri mieke diyie tepíítè nè dinaanni. Ikuş niùbè nè Defiibe sòò me ndimè ifei, kè bèè dàò bemáà mewénkùmè kó ikuş, kètení iwùş ti Yìe nKuyie ncítèè mieke kètuò. ¹⁶ Kè bèè kari bèè dò nkékari yèè kàrè kèntũ nyikuş Kuyie nkóo niti Mòyiisi do dàú nyi, kèncòu Defiibe borè meyií nke méi diwùstònni. ¹⁷ Dè kó kunìiti mieke benitibè péu do bomu bèè í dàò bemáà mewénkùmè kó ikuş, kè bo fié iwùş ti Yìe nKuyie, kè Defiibe bèè còuté be kó yèstè kèfié iwùş ti Yìe nKuyie. ¹⁸ Kè yé benitibè dikèè dièri do í dàòmè bemáà mewénkùmè kó ikuş: Efadaímmu kòbe nè Manansee kòbe nè Isakaa kòbe nè Sabunàò kòbe bèè do í dàò bemáà mewénkùmè kó ikuş, kèdi diyentébanni kó mudii, kè í tũnne ikuş yèmmè. Dèè do te kè Esekiasii bantè Kuyie mbe kpéí nke dà: Ti Yìe nKuyie nfş nwèè sà, cié mbe. ¹⁹ Bembe bèè kó dimáà duş mbe yèmmè kè wanti fş nti Yìe nKuyie, Kuyie nti yembè do tũ nkũ, kè né í dàò bemáà mewénkùmè kó ikuş. ²⁰ Kè ti Yìe nKuyie ncòuté Esekiasi kù bàntè kè yè mmù, kè bè cié nke í mbè potè.

²¹ Mèmmè kè Isidayeeribe bèè bo Sedisadèmmu kè bè mbaá mpéè wèè í kòorenè mutie mùu muuti dè kó dibanni nè diwèi dièri kè dà yewe yèyiekè. Bá dii yie kè Defiibe nè ikuş niùbè kè bè nsánti ti Yìe nKuyie nnè be wèrimú mumòu kè biennè debéménnè kè déukũnko ti Yìe nKuyie. ²² Kè Esekiasii sànte Defiibe bemòu bè pĩrmè ti Yìe nKuyie ntømmú nè meyèmmè mèmáà. Kè bè nyo ndibanni kó iwùş kè dà yewe yèyiekè kèfiénnè metaummè kpeyi, kèndéukũnko ti Yìe nKuyie nkunku be yembè do tũ nkũ. ²³ Kè diitĩnni dimòu wènnè dinũu kè bèè yie kébaá ndibanni kè dà yewe yèyiekè nè diwèi. ²⁴ Kè okpààti Esekiasi duş nyenaadakè tekoupiítè (1000) diitĩnni kpéi, yepedakè sikoupişiyiekè (7000) kòo kó betũmbèè duş nyenaadakè tekoupiítè (1000) ipe tekoupiítè (10000), kè ikuş niùbè péu dàò bemáà mewénkùmè kó ikuş. ²⁵ Kè diwèi pĩ nSudaa kòbe bemòu nè ikuş niùbè bemòu nè Defiibe nè bèè kó dimáà iitĩni Isidayeeribe tenkè kè kòtení nè bepòòbè bèè kòtení kè bo Sudaa tenkè kè bè nyānkunè diwèi. ²⁶ Kè diwèi dièri mbo Sedisadèmmu, dè kó diwèi boti í buoté diyie mari kètuóté Isidayeeribe kóo kpààti Dafiti birè Sadomàò kó dimònni kèntò kètuòkenni dè yie. ²⁷ Ikuş niùbè nè Defiibe kè bèè pā benitibè Kuyie nkò mesàà, kè Kuyie nkeè be tammè nè be báammu kèfinkè.

31

Esekiasi tũntemè Kuyie ncítèè kó mutømmú

¹ Dibanni dèè dii mònni, kè Isidayeeribe bèè kó dimáà dè bo kè bèè kòte Sudaa ekè, képuò nyebòstàrè, kékéké itedéi kédíe yetòrè, képuò nyewùstòrè Sudaa tempè nkumòu mieke nè Bensamee kòku nè Efadaímmu kòku nè Manansee kòku, kédeè kè Isidayeeribe bemòu kũu mbe ekè bá wè o ciètè.

² Kè Esekiasii kanne ikuş niùbè nè Defiibe be tĩrè be tĩrè bá wè o tømmú tú mù. Ikuş niùbè nè Defiibe bèè do te bèè bo nfeumè iwùş kè tuş nè bèè bo nfeumè metaummè kpeyi. Nè bèè bo ndièmmè kè sánti ti Yìe nKuyie nnè bèè bo mbaamè ti Yìe nKuyie ncítèè. ³ Kè okpààti deite o kperè kèduş nkè bèè bo waánnè iwùş bèè yó nfeu í kè tuş dikũnwènni kpeyi nè kuyuoku kpeyi nè siompũsi kó yewe kpeyi, nè betaápambè nè yebaa nde kpeyi. Ti Yìe nKuyie nkuş wàri kè yè ndè ndòmmè.

⁴ Kòo náké Sedisadèmmu èi kòbe kè dà, bèè duş nyikuş niùbè nè Defiibe be kperè kè dèe yie nkè bèè ntũ nti Yìe nKuyie nkuş yèmmè weti weti. ⁵ Bè kèè dii mònni dè kó tináaanti kè Isidayeeribe pā medìe mbe paa nkò tidiiti: Tidiiti bèè tu ti bèdeè nè menàà nnè mekũò nè mecekũò kè yiénè desònnè desònnè nè bèè 35 berí be diiti timòu kè dèè ntũ depíndè kè bèè dè deite demòu kè dè nsũ mesàà. ⁶ Nè Isidayeeribe bèè bo Sudaa tempè nkò yehèkè kè bèè kaa mbe

wūš kédei ìì tu ipínyí kětóní, inààke nē ipe. Nē yepārē bē cāñné yē ti Yìè nKuyie nkpéí, ké dē còú nyecúò nyecúò. ⁷ Bē do keté bē bo ncoumē yecúò otàātāñwē nwe kédeē oyíñwē. ⁸ Okpààti nē o tūmbē kē bē katení káyà dē kó yecúò kēnsánti ti Yìè nKuyie nnē ku nitiibē.

⁹ Kē Esekiasii beké ikuš niùbē nē Defiibe dē kó yecúò kpeti. ¹⁰ Kē ikuš niùti diēwē Sadōki cītētē kou Asadia ò tēñné ke dō: Nē bē keté dii mōnni ke touni yepārē ti Yìè nKuyie ncītētē mieke ti yommu ke sànnē kē dē sùò nke sū, dēē kó yecúò mē ntu yie. Kē yē ti Yìè nKuyie mpāmē mesàà nku nitiibē.

¹¹ Kē Esekiasi dō, bē tūntē ti Yìè nKuyie ncītētē mieke tidieti, kē bē ti tūntē. ¹² Kē bē tūtótē bē pā dē Kuyie nnē bē berí bē diiti kē dē kó dimàà tu depíndē kē bē dē òtē nē yepārē bē cāñné yē Kuyie nkpéí. Kē Defii boti kou Konanniya nni dē kó mutāmmú kòò yōfūš kou Simmeii nhò tūnko. ¹³ Kē Defiibe tepíitē mbē tūnko ke tú bēē dāke tidiiti kpéí. Bēē yētē tu: Yeyēēdi nē Asasiau nē Maati nē Asayēēdi nē Yedemōti nē Yosabadi nē Ediyēēdi nē Isimayaa nē Maati nē Bennaya bemōu kē bē ntú Konanniya nē o tebite bē kó dinùù nē okpààti Esekiasi nē ikuš niùti diēwē Asasiau wēē baké Kuyie ncītētē bē kó dinùù. ¹⁴ Kē Defii wuā nkou Immuna bire Kodee wēē bāa diyēi yiení kēē bíkē kó dibòri, kòò nte ò bo ndakemē yepārē bē pā nyē Kuyie nnē bē yēmmē, ke toti nē bē dēi dē ti Yìè nKuyie nkpéí nē dēē cāā nke tú ikuš niùbē mādā kperē. ¹⁵ Edēnni nē Minyaminni nē Yesua nē Semmaya nē Amadia nē Sekanniya kē bē nhò tūnko. Dē kó benitibē bēē do te bē bo ntotimē tidiiti bē kōbē ikuš niùbē kó yehēkē mieke. Bekótibē nē ibí bē tōnti bē tōnti. ¹⁶ Dē í tú bēē yētē wāri kētúótē bēē mōke yēbie nyētāāti kēndeētinko mādā ndi bē do totimē tidiiti, bē do totinēmu betōbē bēē kōriní bá dii yē ti Yìè nKuyie ncītētē ke pīi mbē tōmmú bē tōnti bē tōnti. ¹⁷ Bē do kāa nyikuš niùbē bē cēi bē cēi nsi kēwāri bē yētē kēkaa nDefiibe bē mōke dii mōnni yēbie nsipisidē kēndeētinko bē pīmpīmmē bē tōmmú nē bē tīrē. ¹⁸ Bē do bē kādā nnē bē cēi kōbē mbe benitipōbē nē ibí initidaai nē inipitōi nē bēē bē bonē ke yē bē do tūmē ikuš niùbē cēi kōbē mbe. ¹⁹ Bē do tāātēmu benitibē kē bē bo ntoti tidiiti ikuš niùbē Anāō bí bēē bo dikpāā kó yehēkē nē Defiibe bēē yētē wāri.

²⁰ Nte Esekiasi dāō dē Sudaa tenkē kemōu mieke, ò do dāō dēē wenni dēnde ke síé ke tú timōmmōnti ti Yìè nKuyie nyiikē. ²¹ Ò do pī mmùù tōmmú kó dimàà Kuyie ncītētē mieke, ò do mù pī nke bo wētē kēente Kuyie nkuš nyi nē ku tannā, kē ndē dāōri ke tú nKuyie nnē o yēmmē memōu, kòò dāōri dēē kó dimàà demōu kē dē nyié.

32

Sennakedibu domē Sudaa kó dikpààtiyuu kōbē mudoò

(Wéntē 2 Bekpààtibè 18:13. Esaii 36:1)

¹ Esekiasi dāō mùù tōmmú sàāmù ke benke ò dāmē Kuyie mmu kó difānkúò kē Asidii kóo kpààti Sennakedibuu kōtēni kēdo Sudaa tempē, nképi yehēkē iduotí fītē yē, kēndós kē yē fiētē.

² Esekiasi yā dii mōnni Sennakedibu kērinimē ke dō kēdo Sedisademmu mudoò. ³ Kòò tíí nho āpānkótibē nē yekāmbō yēmbē kēndós bēē fītí sibií sūi bo dihei mānku. Kē bēē yie nho kpeti.

⁴ Kē benitibēē tíí nditūnni kēyīfītí sibií simōu nē dinēbōri* dii pūš mbē kó kutempē, kē ndi fīti ke nāá nke tú Asidii kōbē bāá kōtēni kēyā mēnnēsūkūmē.

⁵ Memme kē Esekiasii itēnē dikāmbūš kē bēē wētē kēmaā kuduotí bē pōnte kù kēfinko, kē kùu maatenē yēdērē, kē bēē maā kutekū ditowāā kēfii, kētūntē kudānkū bē tu kù Midoo Dafiti ēi, kēmaā yekpāā nnē tidōpīiti diēti. ⁶ Kē okpààti tāātē behāāpānkótibē bēē yóó niitē benitibē.

Kē bēē tíí nho borē dihei kó dibòri borē, bē šš tíí ndē kòò mbē tiē nke tú: ⁷ Tēñnnē di bá ndē Asidii kóo kpààti nē dītūnni dii ò neinē kē kufšwāā ndi bo, wēē ti bonē wēē kpeñni kē bē pēētē.

⁸ Wenwe benitibē bēē ò neinē nē bē kó muwērímú. Tinti ti Yìè nKuyie nkūu ti neinē kunku Kuyie nti tú nkū, kuū yóó ti dēētē kēdoké ti kó mudoò.

Memme kē benitibē nyíkkū Sudaa kóo kpààti Esekiasi bēi nti ínkē.

Sennakedibu tō nkē bē nākē ti Sudaa kōbē

(Wéntē 2 Bekpààtibè 18:17-37. Esaii 36:2-22)

⁹ Dē kó di fānkúò kē Asidii kóo kpààti Sennakedibuu pi Dakiisi nē o āpāmbē bemōu kētš nho kó behāāpāmbē Sedisademmu Sudaa kóo kpààti Esekiasi borē nē benitibē bēē do ò bonē, kē bē bo bē nākē kē í: ¹⁰ Asidii kóo kpààti Sennakedibu tú: Di tá āñwe ke kari Sedisademmu, dihei dii ā ò nòutē mieke? ¹¹ Esekiasi di sōummu ke nāá nke tú di Yìè nKuyie ndi tú nkū bo di dēētē Asidii kóo kpààti nōu mieke, ke duš nkē sinēyēi nē dikōnni kē dē yóó di ku. ¹² Dē í tú dē kó Esekiasi wēē diē yētērē ke pū nyēwūšōrē Sudaa tempē nke nākē Sudaa kōbē nē Sedisademmu kōbē ke tú diwūšōtānni dīmāā ndi bē dō nkēnkōnkū dii íikē ke di ntūš ntihiúúntāā? ¹³ Di í yē

* 32:4 dinēbōri: Bē nāá ndií nēbōri kpéí, Kiyāš kó kukó nku, kùu pūš nke kori Setinaō biriku, kē Esekiasii kù dintē kē kù tannē ketēnkē kē kùu pōutou dihei mieke.

wenwe o mómmuò nnè o yembè bè dǎò dè yehékè teyè kǎbaà? De kó yehékè kó yebǎkè na ke bè deetè be nǎu miékàà? ¹⁴ O yembè kǎu yèè ekè ke deè páíí, àndi kó yebǎkè na ke deetè ye kǎbe be nǎu miéke, kè di nè yē ndi kó Kuyie ndi tǔ nkù bo na kè di deetè o nǎutè miéke? ¹⁵ Esekiasii báá di ciitè kè di souté di bá nhò tǔ, kubotí makù yoo dikpààtiyuu mari kó dibǎò í na ke deetè di kǎbe o nǎu miéke nè ò yembè kpesi miéke. Kuyie ndi tǔ nkù báá na kè di deetè o nǎu miéke múnke.

¹⁶ Kè Sennakedibu kó betǎmbè nnáá nke sǎá nti Yìè nKuyie nè ku kóo tǎnti Esekiasii.

Bè wàrimè dipátiri ke sànmú ti Yìè nKuyie
(Wénté 2 Bekpààtibè 19:14-19. Esaii 37:14-20)

¹⁷ Kè Sennakedibuu wàri dipátiri késámmú ti Yìè nKuyie kunku Isidayeeribe tǔ nkù, kóo beí nke dǎ: Yehékè teyè kó yebǎkè í na ke deetè ye kǎbe n nǎu miéke, kè Esekiasii kó Kuyie nkuu bo na kédeetè ku nitibè n nǎu miékàà?

¹⁸ Mémme kè Sennakedibu kó betǎmbè ti píékè nè Ebedeebe kó tináànti ke bo donné Sedisademmu kǎbe bèè bo kuduotí ìnkè be kǎmbùàti kè bè ànnè kufǎwǎa nkè dèe yie nkè bèè na kéfietè dihéi. ¹⁹ Sennakedibu kó betǎmbè do náá nKuyie nylsidayeeribe tǔ nkù kpéí, ke kù dǎnnìnkonè sibǎotenkaanii ibotí tei dǎò sì nsi.

Bè kǎmè Sennakedibu àapǎmbè kòò coké
(Wénté 2 Bekpààtibè 19:15, 35-37 nè Esaii 37:15, 36-38)

²⁰ Mémme okpàti Esekiasii nè Amoti bire Kuyie mpàànáànti náàntò Esaii bè bǎntàmè Kuyie nde kpéí kè kù kuónnè. ²¹ Kè ti Yìè nKuyie ntǎnni ku tǎnni Sennakedibu kó diháapǎnkari miéke kè dii kǎu beháapǎmbè yekǎmbǎ yembè nè iwǎi yembè bèè baké, kóo kpààti ité nè ifei kè kó nho èi, kénatati o bǎò ciètè miéke kóo bíi ò kùu.

²² Mémme ti Yìè nKuyie ndeetémè Esekiasii nè Sedisademmu èi kǎbe Asidii kóo kpààti nǎu miéke nè be dootitǎbè sǎmbe, kè bèè omǎpènè de kó ibotí ìl bè fité. ²³ Kè benitibè péuu pǎmmú yepǎrè ti Yìè nKuyie nSedisademmu, kèpǎmmúnè yepǎrè Esekiasii wenwe Sudaa tenkè kǎbe kóo kpààti, kè ibotí teii ò dèükúnne.

Esekiasii kó tikpàti mǎnku
(Wénté 2 Bekpààtibè 20:1-21 nè Esaii 38:1-8, 39)

²⁴ De kó yewe miéke kè Esekiasii muòke kéduúnne mukúú kébántè ti Yìè nKuyie kè kùu dǎò tidietí. ²⁵ Kè Esekiasii í mbanté mesàá nKuyie nhò dǎòmè kéánnè tefentè, kè ti Yìè nKuyie mmiekè ò do nè Sudaa tenkè nè Sedisademmu. ²⁶ Bá nè Esekiasii me nhámè tefentè kóo kékúnne omáá wenwe nè Sedisademmu èi kǎbe, kè ti Yìè nKuyie mmiekè í mbè do o fómму mumuò miéke.

²⁷ Kè Esekiasii mǎote tikpàti mediè, kóo yètiri feité, kè wè mmòke tikpàti kémaá sicéí kéánnè timátí péiti nè mesǎ nnè yetǎsǎayè yèè donku kpeñni nè tǔdǎaribe nè tidopiiti nè tinensàati tibotí tibotí. ²⁸ Kóo maá ò yóó nháá dè tiditi bè tu ti bedèè nè mekúú, nnè bè yóó ntanninko dè o wǔs ibotí ibotí. ²⁹ Kóo maá yehékè kémǎote iwǔs mediè nyisámpòl nè idieyi. Kuyie nkuu do ò duó ntikpàti mediè.

³⁰ Wenwe Esekiasii weè do kúnnè Kiyǎs kó kukó nkó menie nkè mè tannè defǔò kè mèe yèroo Dafiti èi diyie taà kèè bíékè.

Esekiasii tǎmmú mumu do yíemmu. ³¹ Deè kpéí ndo te kè Babidónni èi kó bekpààtibè tǎnni be kó yehéikǎntèrè be borè, kè bè bo dǎke yíétè tidietí tii dǎò ò èi, kè Kuyie nhò yóu ke bo yà tii bo o yèmmè miéke.

³² Esekiasii dǎdrimè sǎmme nè ò pí mmùu tǎmmú Kuyie nkpeí ndè wàrimu Kuyie benke ti ku pǎànáànti náàntò Amoti bire Esaii kòò ti wàri de kó dipátiri miéke nè Sudaa kpààtibè nè Isidayeeribe kǎbe be páte miéke. ³³ Kóo kó nho yembè kúu nkè kè bèè ò kúnnè Dafiti bí fǎti kó ditenni. Kè Sudaa kǎbe ò kǎutè kóo bire Manansee sǎotè tikpàti.

33

Manansee sǎotémè tikpàti
(Wénté 2 Bekpààtibè 21:1-18)

¹ Manansee do yóó di tikpàti ke mǎke yebie ntepiútè nè yèdèè ndi, kémbo Sedisademmu ke tǎ tikpàti yebie nsipísínùmmú nè yenùmmú, ² kédaò Kuyie nyi dǎ dè, kètúnne ibotí tei do dǎari ìl sǎke kperè kè ti Yìè nKuyie nyi bèti ke bè kǎnne bembè Isidayeeribe. ³ Kóo wète kémaá o cice Esekiasii do pùu nyèè bǎwǔstǎrè kémaá dibǎò Baadi kó diwǔstǎnni kéciéké itedéi kéfíi nkénkǎnkù kè báá ndiyie nè otǎnkù nè siwǎá. ⁴ Kóo maá yewǔstǎrè ti Yìè nKuyie ncíètè miéke Sedisademmu. Ti Yìè nKuyie ndo bè nákému ke dǎ, kù dǎ bè nkù báá nSedisademmu nwe sǎá. ⁵ Kóo maá yèè wǔstǎrè ti Yìè nKuyie ncíètè dǎnti tidé miéke diyie nè otǎnkù nè siwǎá

de kpéí, ⁶ kékuo o bire kétuo Inømmu biriku mieke kénnaánnè yebòkè, ke kòri tipààti, ke pinnè muhòutømmú, kéwaá mbenitinòmbè bèè yu béciribè nè bèè boorí tinùbooti, kéndòarinè mēdòòrimè yeime ke ìinko ti Yìè nKuyie mmieke. ⁷ Kòo tanné tēbòotenkaanitè ò do dòò tē Kuyie ncīètè mieke. Kuyie ndo nàkēmu ku kóo tōnti Dafiti nè o bire Sodomòo ke dā, Isidayeeribe tenkè mieke kù tāātè ke dō ku yētiri nyu Sedisadēmmu nwe ku cīètè mieke sāā. ⁸ Kù do bēimmu ke dā, kē Isidayeeribe tū nku tannò nè ku kuò nè ku tié nkù duò ndè be yembè ke nàkè Mòyiisi kòo dè wāri, kù báá bè dēnnè dihei kù duò ndi be yembè. ⁹ Kē Manansee nte kē Isidayeeribe feti, kécake ti Yìè nKuyie nkè dē pēētē ibotí tēi kù do kùo i kē bè kànnè i do dāòrimè.

¹⁰ Kē ti Yìè nKuyie nni nhò náánnè wenwe Manansee, nè o kòbe kē bè í nkù kēimú. ¹¹ Kē ti Yìè nKuyie nduò nkè bèè baké Asidii kóo kpààti kó behāāpòmbè kē bèè kòte kēpí mManansee kētōnnè o yēi kuyimpie nkòò bou disòawūò kó mēfimme kēto, kēkōnnè Babidōnni. ¹² Ò ta dii mōnni mesēmme mieke kēkuònnè ti Yìè nKuyie nkēmō mēcīēmme, kēkēkūnnè omāá kunku Kuyie nhò yembè do tū nkù ìikè. ¹³ Kòo bāntè ti Yìè nKuyie nkè mesēmme kù pī, kē kùù kēimú o dabōnni kóo tēnnéni Sedisadēmmu o kpààtiyuu mieke, kē Manansee bāntè ti Yìè nKuyie mmēnke tūmè Kuyie nku.

¹⁴ De kó difōnkúò kóo maá kuduotí Dafiti èi mieke diyiè taà kē, Kiyōò kó kubiriku bíékè, kēntò kētuakenè bè tū dè siyī kó diibòri, kémaá kēfii nhOfedi tārì kē dēè okè mediè, kòo kanne behāāpònkótibè Sudaa tenkè kó yehékè iduotí fité yē mieke. ¹⁵ Kòo dēnnè ibotí tēi kó yebòkè ti Yìè nKuyie ncīètè mieke nè tetenkaanitè, kē dè dēnnè dihei mǎnku kētútoó, kēpuo nyebòawūòtārè yēè bo ti Yìè nKuyie ncīètè tēè bo Sedisadēmmu ditārì ìnkè. ¹⁶ Kòo maá ti Yìè nKuyie nkó diwūòtānni kēfíé iwūò metaummè kpēyi nnè yēsāā nkpeyi, kēduò nkè Sudaa kòbe ntū nti Yìè nKuyie nkunku Isidayeeribe tū nkù. ¹⁷ Bá nè mēmmè kē benitibè nkpaá feu yetārè, ke baa né báá nti Yìè nKuyie.

¹⁸ Manansee dāòrimè sōmmè nè ò bāntēmè Kuyie, nnè ku pāānāahti náāhòò ò nàkè ti ti Yìè nKuyie nkpeí, bembè Isidayeeribe bè tū nkù dè wārimu Isidayeeribe kpààtibè dāòrimè pátíri mieke. ¹⁹ Ò bāntēmè Kuyie nnè kù cōutēmè o báammu nè ò càkēmè Kuyie nnè ò kù yetēmè nè ò āāmè yetārè kē filikú itedéi nè ò dāòmmè sibòotenkaanii, ò dāò dè ke né bo na kēbāntè ò càkēmè Kuyie ndè wārimu Esaii tōmmú pátíri mieke. ²⁰ Manansee kó ndi mōnni o yembè kùù nkè kē bèè ò kūnnè o cīètè pérímú mieke kòo bire Amòo sòoté tikpàti.

Amòo tòmè tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtibè 21:19-26)

²¹ Amòo do yóó di tikpàti kē mōke yebie nsipísidè nè yèdèè ndi, kēntò tikpàti ke bo Sedisadēmmu ke dā yebie nyèdèè, ²² kēdòò ti Yìè nKuyie nyí dō dè o cice Manansee do dāòmmè, kēfíé yebòkè o cice do dāò yē kē nyè báá. ²³ Ò mē nyí mbāntè o caàrimè o cice do bāntēmè o kōmè, ò do càkēmu kēpēētè o cice.

²⁴ Kòo kó betòmbèè dake o kpéí kóò kùo tekpàaticīètè mieke. ²⁵ Kē dihei yembèè kuò bèè kó dimāà do dāke kēkuo okpààti Amòo kēduò nkòo bire Sosiasii sòoté tikpàti.

34

Sosiasii tòmè tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtibè 22:1-2. 23:4-20)

¹ Sosiasii do yóó di tikpàti kē mōke yebie nyèni ndi kēmmo Sedisadēmmu ke tō tikpàti ke dā yebie nsipísitāti nè dimāà, ² kētūnnè o yāari Dafiti kó mēborime weti weti.

³ O kpàti benni niinni o do kpaá tū odapàà nwe kēwammú Kuyie nho yāari Dafiti do tū nkù. O kpàti benni tepítè nè didèri mieke, kēketé ò bo puōmmè yebòawūòtārè Sudaa tenkè nè Sedisadēmmu, kēdíé yetārè, kēbuo nyitedéi, kēbókè sibòotenkaanii nè bè yìè ntimáti ke uté si.

⁴ Kòo duò nkè bè mpuo ndibòò Baadi kó yewūòtārè kóo wūò, kē bèè puo ntihiúnti kó yetārè yēè do bo de kó yewūòtārè ìnkè, kēpíé itedéi nè sibòotenkaanii bè yìè ntimáti ke uté si, kē dè puo nkè dēè naá mmutáá, kē bèè dè útóò bèè do si feu bè kùri ìi fōti ìnkè. ⁵ Kòo tuo mbe bōoyembè kó yekūò, be bōawūòtārè ìnkè. Mēmmè Sosiasii wēnkūnnemè Sudaa tenkè nè Sedisadēmmu.

⁶ Manansee kó yehékè nè Efadaimmu kpēye nè Simmēōō kpēye kēntò kētuakenè Nefutadii kpēye nè be pēetitābè kpēyoo. ⁷ Kòo puo nyebòawūòtārè kēpíé itedéi kēpuo nnè sibòotenkaanii kē dēè naá mmuyuo, kòo puo nyebòawūòtārè bè tūò nyèè ìnkè tihúúnti Isidayeeribe ekè yemōu mieke kēwēte kékò nSedisadēmmu.

Ikuú niuti diwèè yāmè Kuyie nkúo pátíri

(Wénté 2 Bekpààtibè 22:3-10)

⁸ Kē Sosiasii mbo o kpàti benni tepítè nè diniinni mieke. Ò wēnkūnnè dii mōnni dihei nè ti Yìè nKuyie ncīètè ke dēè kētō Asadia bire Safāā Maseya èi kóo kpààti nè okpààti kóo pátíwāàti

Yoakasi bire Yoa kè bè bo kote kètùntè ti Yiè nKuyie ncîètè. ⁹ Kè bèe kote kèyà ikuà niùti dièwè Idikiya, kè nhò tao Manansee kó kuwuà nkàbe, nè Efadaïmmu koku kabe nè Isidayeeribe sòmbe Sudaa tenkè kamau kabe nè Bensamæ kó kuwuà nkàbe nè Sedisadæmmu ei kabe bè do tóni iì dífí Kuyie ncîètè. Defiibe bèè baa Kuyie ncîètè kó yebòrè kè bèe i cuà. ¹⁰ Kè bèe i duò mbèè ni bèè pī nKuyie ncîètè tømmú, kè bè bo dàòné ti Yiè nKuyie ncîètè kè tè tũntè. ¹¹ Kè bèe i duò mbèè yé idéi kó mutømmú nè bemaribè kè bè bo donténè yetárè bè ciéké yè nè imundéi kélinnè tidieti Sudaa kpàatibè do càkè ti. ¹² Kè de kó benitibè mènke mpī mmutømmú kè dè wenni mesàà, kè Defiibe bí Yaati nè Abudiasi nè Sakarii nè Mesudammu iì do bè ni. Kè Defiibe tòbè bèè nò nke bie ndebémbénnè ke nǎnnè mudømmú. ¹³ Kè bè mbaké bèè tau tinenti, ke bakénè betómbè bemau bá wè nè o tømmú. Kè Defiibe tòbè tu bepátíwààbè ke baanè Kuyie ncîètè tómbè nè yebòrè.

¹⁴ Bè dèi dūi mǎnni idífíti bè do dàu nyl ti Yiè nKuyie ncîètè mieke, kè ikuà niùti Idikiya yà ti Yiè nKuyie nkuà pátíri, kù do duò nyl Mǎyiisi kòo i wàri. ¹⁵ Kè Idikiya náké opátíwààti Safāā ke dō: M pètè ikuà pátíri ti Yiè nKuyie ncîètè, kè di nhò duò. ¹⁶ Kè Safāā di tao okpàati, kóò náké nè mutømmú kpeti ke dō: Tínti a kó betómbè ti pīrīmu mutømmú a do yé ntí dàò mù. ¹⁷ Ti tóótómu ti Yiè nKuyie ncîètè kó idífíti imau ke duò mbèè baké mutømmú nè betómbè.

¹⁸ Kè opátíwààti Safāā yé kénáké okpàati ke dō: Ikuà niùti dièwè Idikiya wèe n duò ndipátíri, kè di kàa nhokpàati iìkè.

Sosiasí beémmè Udida

(Wénté 2 Bekpàatibè 22:11-20a)

¹⁹ Okpàati kèe mǎmmè Kuyie nkuà bè ò kàa nyl kékèté o yààti, ²⁰ kényú Idikiya nè Safāā Ayikammu nè Mikee bire Abudonni nè opátíwààti Safāā nè okpàati kóo tũnti Asayaa, kè bè náké ke dō: ²¹ Katenè kébéé nti Yiè nKuyie n kpéi nè Isidayeeribe sòmbe kpéi nnè Sudaa kabe kpéi ndipátíri bè pètè di tò tūi náànti iñkè. Ke yé ti Yiè nKuyie mmieke ti domè mediè mme, ti yembè í yiemmmè ke tũnne ti Yiè nKuyie yé mmù, tūi wàri dipátíri mieke timau.

²² Idikiya nè okpàati tǎàté bè kè bèe kote onitipòkù Udida borè wèe náà nKuyie mpāānǎànti. Ò do tú Asidaa bire Tokiyati bire Sadummu poku nwe, wèe do baa ikuà yààti. De kó Kuyie mpāānǎànti náàntò do bo Sedisadæmmu nwe, dicékari bè tu di dihei pǎnni, kè bèe ò náké bè tò ti. ²³ Kòo bè tǎnnè ke dō: Katenè kénáké oniti wèe di tǎnni m borè ke dō: Ti Yiè nKuyie nylisidayeeribe tū nku tu: ²⁴ Bè kàa ndiù pátíri Sudaa kabe kóo kpàati di náà mmèè yéi nkpéi kú yóó mè bonté Sedisadæmmu ei ndi nè di kabe. ²⁵ Bè mè nkù mbǎntóomè ke tuò tihúúnti yebókè bè dàò yé ke iñko ku mieke, nè medǎðrimè yeime ku mieke bè yemu ke í yóó bè bonke. ²⁶ Sudaa kabe kóo kpàati wèe di tǎnni kè di bo beé nti Yiè nKuyie, dí ò náké ke tú, ti Yiè nKuyie nylisidayeeribe tū nkù tu ò kèemu kù ò náké ti. ²⁷ Ò mè nkèèmmè kù náké ti Sedisadæmmu kpéi kè dè kááké o yèmmè, kóò kékũnnè omáà kunku ti Yiè nKuyie nku iìkè, ke keri o yààti ke kómmú tinǎnni. Kunku ku mǎmmǎnku kù kèemu o dabònni kunku ti Yiè nKuyie nkuù béi. ²⁸ Ò yóó kómmu bǎmmùu o yembè kũu nkè, kè bèe ò kũnnè o yembè fǎti o nǎnnè í yóó yà meyei nkù yóó bontémè Sedisadæmmu ei nè di nitibè.

Sosiasí wète ke tũntemè nè Kuyie mbè kó metaummmè

(Wénté 2 Bekpàatibè 22:20b-23:3)

Ikuà niùti dièwè Idikiya nè okpàati do ò neiné bè kè bèe wète kénáké okpàati Kuyie mpāānǎànti náàntò bè náké ti, ²⁹ kòo kpàati tǎ nkè bèe náké Sudaa tenkè kabe nè Sedisadæmmu ei kabe ke dō bèe tíí. ³⁰ Bè tíi ndiù mǎnni kòo kote ti Yiè nKuyie ncîètè ke neiné Sudaa ei kabe nè Sedisadæmmu ei kabe nè ikuà niùbè nè Defiibe nè Isidayeeribe bemau bekótibè nè ibi kòo bè kàa nti Yiè Kuyie nkuà nè ku taummè pátíri bè pètè di ti Yiè nKuyie ncîètè mieke. ³¹ Okpàati de ncómmú o cǎnni kébéi ndinùu dūi tu bè ntū mbe Yiè nKuyie, ke yie nku tannà, nè ku kuà, nè ku tié nè be yèmmè memau, nè be wérímu mumau. Kè dèe yie nkè bèe na kéndǎori ku kuà nè ku taummè pátíri dūi ntò ti yé mmù. ³² Kòo kpàati duò nkè bèè kó dimàà bo Sedisadæmmu ei nè Bensamæ tempè nkobe kè bèe tũnne Kuyie mbè dàòné mèe taummè kunku be yembè do tū nkù. ³³ Kè Sosiasii paa mmubǎotømmú Isidayeeribe ekè yemau mieke, kèduò nkè bèè kó dimàà bo Isidayeeribe tenké kè bè mpī nti Yiè nKuyie ntømmú kunku Kuyie mbè tū nkù, o fǎmmu mumau mieke, bá kè í nyete be Yiè nKuyie be yembè do tū nkù.

35

Sosiasí baámmè ndiyentébanii

(Wénté 2 Bekpàatibè 23:21-23)

¹ Kè Sosiasii baá ndiyentébanii Sedisadæmmu ti Yiè nKuyie nkpéi nkéfié dibanni kó iwūš dibenni kó tǎnkù ketiwè kó diyie tepítè nè dinaanni. ² Kòo wète kékanne ikuà niùbè be

tømmú, kényáúkúnne be kánti kè bè mpí nti Yìè nKuyie ncîètè kó mutømmú, ³ kénákénè Defiibe bembè bèè cǎá nti Yìè nKuyie ntømmú kpéí, ke te bè bo tiémmè benitibè ke dà: Tannénè ti Yìè nKuyie nataummè tau ku cîètè Isidayeeribe kó kpààti Dafiti birè Sadomǎo do maá tɛ, di tɛnkɛ í yóó ndi tau. Pínnè ti Yìè nKuyie ntømmú kunku di tũ nkũ nè ku nitibè Isidayeeribe. ⁴ Báátínè kéntũ ndi naámuntĩ duós ke dõmmè nè di fîrè di pĩ mpĩmmè mutømmú kéntũ nyIsidayeeribe kó kpààti Dafiti wǎri ì tié nyɛ mmũ, kòo birè Sadomǎo ì tǎkũ. ⁵ Mbonè Kuyie ncîètè mieke di cǎi tǔmmè sitabè, kénateennè di kòbe Isidayeeribe be naámuntĩ tǔmmè titabè. ⁶ Dũ yóó fié diyentébanni kó iwũs, dànnè dimáá mewénkumè kó ikuós kéteennè di kòbe kè bèè tǔnnè ti Yìè nKuyie nnákè tĩ Mǎyiisi kòò tĩ wǎri.

⁷ Kè Sosiasii duós nyiwũs nyIsidayeeribe bèè kó dimáá dè bo be kpéí yepebe nè yebòbe sikoupiisáati (3000) nè ináake sikoupiisáati (3000), kè bè bo fié diyentébanni. De kó iwũs do tú o kpeyi nyi wenwe okpààti. ⁸ Kòo kpààti kó betǔmbèe duónnè be yèmmè iwũs, kè bè bo fié dibanni benitibè kpéí, nè Defiibe nè ikuós niùbè Idikiya nè Sakarii nè Yeyeedi bèè kòtĩ Kuyie ncîètè kè bèè duós nyiwũs ikuós niùbè kpéí, yepedabe nè yebòbe sikoupiisidé nè sikousikuós (2600) nè ináake sikousitáati (300) kè bè bo fié diyentébanni. ⁹ Kè Defiibe kó bekótibè Konanniya nè o kòbe Semmaya nè Netanneyedĩ nè Asabia nè Yeiyeedi nè Yosabadi kè bèè duós nDefiibe yepedabe nè yebòdabe sikoupiisínømmú (5000) nè yenaadaké sikousínømmú (500). ¹⁰ Nte bè do tǔntè mèè botĩ dibanni ikuós niùbè do pĩrĩmu be tømmú kè Defiibe pĩ mbe kǎmu, kè bè ntũ nhokpààti dóu ndii nũ. ¹¹ Kè bè nfeu diyentébanni kó iwũs kè ikuós niùbè cǎu meyiĩ nDefiibe borè ke cou diwũstǎnni Ìnkè. Kè Defiibe bie fɛũ iwũs bè fié ì. ¹² Kè cǎnnĩnko dèè dò nkétuós nKuyie, kédus nDefiibe bè dò nkénte dè, kè me nyĩ nè ináake, kéntũ mMǎyiisi kó ikuós duós ke dõmmè. ¹³ Kè bèè tǔnnè be kó ikuós kǎpũnnè diyentébanni kó ipe, kébénne iwũs tɛi bè cǎnnè ì Kuyie nkpéí nè sikũmboó nè tikádaabuuti nè sidǎu, kédeè kè dè totĩ benitibè mecǎa nkè bèè di, ¹⁴ kédeè kébénne be kpeyi nè ikuós niùbè kpeyi, ke yé ikuós niùti Anǎo bí do pĩmmè mutømmú nè keyénkòo ke feu iwũs ke tuós, ke tuónnè mekũs. Dèè kpéí ndo te kè ikuós niùbè bénnè dèè tu be kperè nè bembè ikuós niùbè kperè. ¹⁵ Asafu yaábĩ bèè tu bedèmbè kè bè mpí mbe tømmú ke tũ nDafiti nè Asafu nè Emanni nè Yedutunni Kuyie mpǎánáanti náántò okpààti kou bè do dóu ndii nũ. Kè yebòrè kó bebaribè mbaa bá dii bòri. Bá bè ì nyóu be tømmú, ke yé be kòbe Defiibe do bérímè dèè tu be kperè. ¹⁶ Mèè botĩ nku bè tǔntemè ti Yìè nKuyie nkó mutømmú mumǎu de yìè kèbaá ndiyentébanni, kéntũ nhokpààti Sosiasi kó dinũ, kǎfié iwũs kétuós nti Yìè nKuyie nwũstǎnni Ìnkè.

¹⁷ Isidayeeribe bèè kó dimáá do bo ndiyentébanni, kè bèè yíé kèbaá mpɛ̀ɛ̀bè bèè ì kǎorèné mutie muu muuti be kó dibanni ke dà yewe yèyiekè. ¹⁸ Bè ì baá ndiyentébanni mari me kó kubotĩ kǎtúóté Kuyie mpǎánáanti náántò Sammuyeerĩ kó dimǎnni kǎnta kǎtuakenni Sosiasi kó dimǎnni. Isidayeeribe kpààtibè òmǎu ì baá ndiyentébanni kè di dõnnè Sosiasi baá ndi. Ikuós niùbè nè Defiibe nè Sedisadammu eĩ kòbe bè do bomu de kó dibanni. ¹⁹ De kó diyentébanni bè do di baá nhokpààti Sosiasi kpàti benni tǎpítè nè díniiñni mieke nke.

*Sosiasi kpàti tǔòkemè ti mǎnku
(Wénté 2 Bekpaàtibè 23:28-30)*

²⁰ Sosiasi tǔntè dii mǎnni nti Yìè nKuyie ncîètè kédeè, kè Esibiti kóo kpààti Neko iténì nè o ǎǎpǎmbè ke bo do mudoo Kadikemiisi eĩ kòbe kukó nhEfadati borè, kè Sosiasii yèroo kéndó kóò bústénè. ²¹ Kè Nekoo tǎ nkè bèè ò náké ke dò n kpeti da dõnnème, fɛ nSudaa kòbe kóo kpààti? Dè ì tũ ì kǎtení yíe nke bo dokénè fɛ nwe, ì kǎtení ke bo dokénè tǎcǎtè n dokùnè tɛ nte, kè Kuyie nné tũ n dàs mecǎa, báa dinté Kuyie nkuu m bonè kè mèè dǎke kũ yàà bo da kuó. ²² Bá nè memme Sosiasi me nyĩ nyie nke bo yóu, kéceete omáá kékote ke bo ò dokénè. Bá ò ì nkǎnté Neko náánti Kuyie nhò náké tĩ kòo tĩ náá, kékote kédó mudoo Neko Mekidoo biriku mieke. ²³ Kè detánnè yembèè ò tǎ kòo náké o kó betǔmbè ke dà, bèè ò tǔóté kè bè ò kǎutemu.

²⁴ Kòo tǎmbèè ò dèitè o kparinaasǎntè mieke kǎánnè o kparinaasǎntè tǎtè mieke, kóò tǎ Sedisadammu kòo kú kè bèè ò kǔnnè o yembè fǎti. Kè Sudaa tenkè kòbe bemǎu nè Sedisadammu eĩ kòbe bemǎu kè bèè kari o kǔũ.

²⁵ Bè yĩ memme kè Sedemii kuós ndikúdabõnni Sosiasi kpéí, kè benitidadèmbè nè benitipodèmbè kè bèè béi nSosiasi kpéí, kè dè sonnè nke yĩ Isidayeeribe kó ikuós. De kó dikúdabõnni wǎrimu Sedemii kúdabũò mpátiri mieke.

²⁶⁻²⁷ Sosiasi dàòrímè sǎmme ò ketémè nè ò pǎntémè nè ò pĩrĩmmè mutømmú Kuyie nkpéí, kè tũ nKuyie nkuós duós ke dõmmè, dè wǎrimu Isidayeeribe kpààtibè nè Sudaa kòbe be* pátè mieke.

* 35:26-27 Wénté 16:11 nè tĩ wéríkúnne.

36

*Yoakasi tàmè tikpàti Sudaa tenkè
(Wénté 2 Bekpàatibè 23:30-24:17)*

¹ Dè dǎǎ mǎmmè kè diheɪ yembèe túóté Sosiasi bire Yoakasi, kéduǎ nkòo túóté o cice fǎtiri kǎntú okpàati Sedisadǎmmu. ² Yoakasi do yóó dí tikpàti kè mǎke yebie nsipísídé nè yètǎati ndi, kǎntú tikpàti kè dǎ betǎǎbè bètǎati kè bo Sedisadǎmmu. ³ Kè Esibiti kóo kpàati Neko ò pí nkéduǎ nkè Sedisadǎmmu èi kǎbe nè Sudaa tenkè kǎbe nhò yieti dǎmpóó, nè timàti péiti cidóó sikǎupísitǎati (3000), nè mǎsǎo ncidóó sipísitǎati. ⁴ Kè Esibiti kóo kpàati túóté Yoakasi nantè Ediakimmu kéduǎ nkòo bo ntú Sudaa tenkè nè Sedisadǎmmu èi dè kóo kpàati. Kè bèe ceete o yètiri kè nhò yu kè tú Sosakimmu. Kè Neko kǎnnè o kóo kóti Yoakasi Esibiti.

⁵ Sosakimmu do yóó dí tikpàti kè mǎke yebie nsipísídé nè yèñummu ndi kǎntú tikpàti kè dǎ yebie ntepiítè nè òimǎá kéduǎ ti Yiè nKuyie nho tú nkú í dǎ dè. ⁶ Kè Babidǎnni kóo kpàati Nebukannesaa ò do mudoó kóó pí nképítinnè disǎwúǎ kó mǎfimme kékǎnnè Babidǎnni, ⁷ kǎntǎnè ti Yiè nKuyie ncǎtè kó tinenti, kè kò nké ti tanné o kó tebǎocǎtè mieke.

⁸ Sosakimmu dǎǎrimè sǎmmè, isǎke kperè ò dǎǎ dè, nè tii ò tǔǎkení dè wǎrimu Isidayeeribe kpàatibè nè Sudaa kǎbe bè pátè* mieke. O bire Sosakinni weè do sǎoté tikpàti.

⁹ Sosakinni do yóó dí tikpàti kè mǎke yebie ntepiítè nè yèni ndi, kǎntú tikpàti betǎǎbè bètǎati nè yewe tepíitè kè bo Sedisadǎmmu, kéduǎ ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè. ¹⁰ Dibenni pǎnni yètiní dii mǎnni kóo kpàati Nebukannesaa ò pí nkékǎnnè, kǎntǎnè ti Yiè nKuyie ncǎtè kó tinenkpeti. Kóo túóté o cice nantè Sedesiasi kè weè ntú okpàati Sudaa tenkè nè Sedisadǎmmu.

Sedesiasi tumè okpàati Sedisadǎmmu

(Wénté 2 Bekpàatibè 24:18-25:21 nè Sedemii 39:1-10. 52:1-27)

¹¹ Sedesiasi do yóó dí tikpàti kè mǎke yebie nsipísídé nè òimǎá ndi kǎntú tikpàti kè dǎ yebie ntepiítè nè òimǎá kè bo Sedisadǎmmu. ¹² Kóo dǎǎ ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè, kunku ò tú nkú, ò í nkékǎnnè omǎá Kuyie mpǎǎnǎahti nǎahtò Sedemii iikè, wenwe ti Yiè nKuyie ndo náǎnnè wè kóó ò náǎ. ¹³ Kóo yete okpàati Nebukannesaa kpeti. Nebukannesaa do duǎ nkòo ò dǎǎnnè dinùú kè yú Kuyie nyètiri, kè bo nyié nho kpeti. Bá nè mǎmmè kóo kpénkǎnnè o to kéyetè ti Yiè nKuyie kunku Isidayeeribe tú nkú. ¹⁴ Ikuǎ niùbè kó bekótibè nè benitibè kè bèe súú mbè bo nyetírímè ti Yiè nKuyie nkpeti, kǎtǎnnè ibotí tǎi dǎǎri ò sǎke kperè, kǎcǎke ti Yiè nKuyie ncǎtè bè do cǎnnè tǎ Sedisadǎmmu. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie mbè yembè do tú nkú do dǎmu kédeetè ku nitibè nè ku cǎtè, kǎntǔǎnni ku tǎrè sǎǎ kè yè bè cǎú. ¹⁶ Kè Isidayeeribe ndaú ku pǎǎnǎahti náǎmbè, kè bè sǎnku kè bè sǎǎ, nké ti Yiè nKuyie mmieke yǎa bè cǎtǎnnè, bá bè í mmǎke bè bo yímè kè kè cǎnnè. ¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nduǎ nkè Babidǎnni kóo kpàati bè do mudoó kékuǎ bekpǎrinuǎmbè nè bebémbè nè isǎpǔmbi nè bekótibè nè sidakóó, kè mbè kǎtǎnnè Kuyie ncǎtè miekoo, bá ò í nsúú nhòmǎu. Kuyie nkúu do bè nhò duǎ mbemǎu. ¹⁸ Kóo kpàati Nebukannesaa èi Kuyie ncǎtè kó tinenti tidietí nè tisǎmpótí nè ku cǎtè kó tikpàti, nè okpàati kpeti nè o tǔmbè kpeti, demǎu kè dè kǎnnè Babidǎnni. ¹⁹ Kóo cǎu nKuyie ncǎtè képuǎ Sedisadǎmmu kó kuduotí kécǎu ntekpàaticǎtè nè bekperibè kpesi, kǎcǎke diheɪ kó tinensǎati timǎu, ²⁰ kǎpǎmmú bè do yenté yenté kékǎnnè Babidǎnni kè mǎ nyíne okpàati nè o bí, kè bè ntú tidaati kè Peresi kó dikpàatiyuu yǎa cǎtǎnnè tikpàti. ²¹ Mǎmmè ti Yiè nKuyie ndo náké ti ku pǎǎnǎahti náǎntò Sedemii tí dǎǎmè. Kú do ò náké kè dǎ: Bè èi dii yóó dǎúnku yebie nsipísiyiekè mieke, kǎfǎǎ nsiomǎsi kó yebie mbè na mbaà nyè.

Okpàati Siduusi duǎmmè dinùú kè Sifube bo kò nkémaá Kuyie ncǎtè

²² Peresi kóo kpàati Siduusi kpàti benni ketiri mieke nke kè Kuyie nni ndó kéduǎ kú do náké ti ku pǎǎnǎahti náǎntò Sedemii, kóo ti wǎri. Mǎmmè Kuyie mbenkemè okpàati Siduusi ò dǎ nkéduǎ ti, kóo ti wǎri kè bèe dari yepátè o èi dimǎu kǎpǎkè kè dǎ: ²³ Ti Yiè nKuyie nkúu bo kǎfǎnkè kúu n duǎ nyekpàatiyo yemǎu kutenkú kè n yè baké, kuú n náké kè tú n kú máǎ tǎcǎtè Sedisadǎmmu Sudaa tenkè mieke. Díndi bèe kó òimǎá tu Kuyie nkǎbe kú ndi bonè kè di kó Sedisadǎmmu Sudaa tenkè kè kú máǎ tǎcǎtè.

* 36:8 Wénté 16:11 nè tii wèrikǎnnè.

Esitadasi Di mpátiri to tii náànti

Esitadasi nè Neemii de kó yepáte yedé ti náá nSifube bè do pīrmū bè kékōnnè Babidōnni kè bèè konnī be ei Sedisademmu, be kó tináànti nti.

Tii wàri de kó yepáte yedé ye mieke tii dōò tinti yebie ntekòutè mieke. Esitadasi kó dipátiri ti náá mPeresi tenkè kóo kpààti Siduusi pāmè mme kuce meketimè Sifube kè bè konnī Sedisademmu. Bè do konnī kékété kémaá diwūstōnni ndi bè do feu dè iwūš Kuyie, de kó difōnkūò yebie mmayè kè bèè maá Kuyie ncīfètè Dadiyuusi tu dii mōnni okpààti (5:1-2). Asee nè Sakarii bè tu dii mōnni ndi Kuyie mpāānāànti náām̀bè. Kè dende pēētè kè Peresi tenkè kóo kpààti Aditakisēsii tō Esitadasi wēè do tú ikuš niùti nè i wāàti Sedisademmu, kòo yáukūnne benitibè kēnti Kuyie mbáámmu bífèkè.

Di mpátiri náànti duš ke dōmmè

1. Okpààti dušmmè dinūù Sifube kè bè bo kò nkémaá Kuyie ncīfètè 1
2. Sifube bèè kò nKuyie ncīfètè kó mumarimū 2
3. Bè iimmè Kuyie mbáámmu 3
4. Be dootitabè kó tináànti kēntō kētuaakenè bè baámmè diyentébanni 4-6
5. Esitadasi pī mmūù tōmmū 7-10

Okpààti Siduusi dušmmè dinūù kè Sifube bo kò nkémaá Kuyie ncīfètè

¹ Peresi tenkè kóo kpààti Siduusi kpàti benni ketiri mieke kè ti Yiè nKuyie nní ndó kédòò kù do náké ti ku pāānāànti náàntō Sedemii kòò ti wàri. Memme ti Yiè nKuyie mbenkemè okpààti Siduusi ò dō nkédòò ti kóo ti wàri, kēpīkè ke dō: ² Ti Yiè nKuyie nkūò bo kēnkè kuū n duš nyekpàatiya yemou kutenkū kè n yè baké. Kuū n náké ke tú n kù maá tēfētè Sedisademmu Sudaa tenkè mieke. ³ Dindi bèè kó dimàà tu ku kòbe kù ndi bonè kè di kote Sedisademmu Sudaa tenkè kè kù maá tēfētè. Kuyie nylsidayeribe tū nkū bo Sedisademmu nwe. ⁴ Isidayeribe bo yèè kàrè kòbe yíe timáti péiti nè mesòò nè tinenti nè iwūš kè bè pānè yepārè be yēmmè kpeye ti Yiè nKuyie ncīfètè marimū kpéi nSedisademmu.

⁵ Memme Sudaa wuò nkòbe kó bekótibè nè Bensamee kòbe nè ikuš niùbè nè Defiibe Kuyie nnappe bèè kó meyēmmè kè bèè ité kēbááti ke bo kò nSedisademmu kémaá ti Yiè nKuyie ncīfètè. ⁶ Kè be pētitobèè bè teennè mesàà nké bè pāmmū timáti péiti nè mesòò nnè tinenti nè iwūš nè tinenti teti tii donku yóu, bè i nkāannè ketike bèè dō kēpā nè be yēmmè be kó yepārè.

⁷ De kó difōnkūò kóo kpààti Siduusi duš nké bèè dennen ti Yiè nKuyie ncīfètè kó tinenti okpààti Nebukannesaa do tūòtè ti kētannè o bōōfētè. ⁸ Kòo duš nké odītisonniwè Mitidedati ti dennení kēkaa nké ti duš nSudaa kòbe kóo kpààti Sebasaa. ⁹ Nte bè do kàa nde kó tinenti kè ti mmāmè: Mesòò nyebò sipisitaati, timáti péiti yebò tekoupiitè (1000), yese sipisidè nè yēwēi. ¹⁰ Isəbōòke sipisitaati, timáti péiti ibōòke isāyī tekoupiitè (1000), itei i kó kuwenniku i i mām̀nè sikousinàà nè tēpīfè (410) nè titeti tekoupiitè (1000). ¹¹ Kè bèè ti bātè tisoñenti nè timáti péiti kpeti kè ti rño sikoupiisinnūmmu nè sikousinàà (5400), kè Sebasaa ndè tō demou bè iti dii mōnni kè kūnti Sedisademmu.

2

Sifube bèè do kò nSedisademmu bè do mamè

¹ Nte Isidayeribe do ité Babidōnni okpààti Nebukannesaa do pīrmū bè kè bè ntū tidaati o cie, kēitè kékonnī Sedisademmu Sudaa tenkè bá wè kòo kari o ei. ² Nte bèè do bè ni be yètè: Sodobabēdi nè Sosuwee nè Neemii nè Sedayaa nè Ededayaa nè Maadossee nè Bidisanni nè Misipaadi nè Bikibaii nè Deummu nè Baana.

Beè naāmūnti tu tii:

³ Padosi kó kunaāmūnkū kòbe do bo sikoupiisidè nè tekòutè nè sipisiyiekè nè bēdēbè mbe (2172).

⁴ Kè Sefatia naāmūnkū rño sikousitaati nè sipisiyiekè nè bēdēbè (372).

⁵ Kè Adaa naāmūnkū kòbe rño sikousiyiekè nè sipisiyiekè nè bēnūmmū (775).

⁶ Kè Pasati-Məabu naāmūnkū kòbe rño sikoupiisidè nè sikousini nè tēpīfè nè bēdēbè (2812), Sosuwee nè Soabu be yaābi nyi.

⁷ Kè Edammū naāmūnkū kòbe rño tekoupiitè nè sikousidè nè bēnàà (1254).

⁸ Kè Satuu naāmūnkū kòbe rño sikousiwei nè sipisinàà nè bēnūmmū (945).

⁹ Kè Sakaii naāmūnkū kòbe rño sikousiyiekè nè sipisikuš (760).

¹⁰ Kè Bani naāmūnkū kòbe rño sikousikuš nè sipisinàà nè bēdēbè (642).

¹¹ Kè Bebaii naāmūnkū kòbe rño sikousikuš nè sipisidè nè bētaati (623).

12 Kê Asikadi naàmùnkù kòbe mbo tekoupiítè nè sikòusidè nè sipísidè nè bèdébè (1222).

13 Kê Adonnikammu naàmùnkù kòbe mbo sikòusikuò nè sipísikuò nè bèkuò (666).

14 Kê Bikibaii naàmùnkù kòbe mbo sikòupísidè nè sipísinùmmù nè bèkuò (256).

15 Kê Adinni naàmùnkù kòbe mbo sikòusinàà nè sipísinùmmù nè bènàà (454).

16 Kê Atee naàmùnkù kòbe Esekiasi yaàbí mbo sipísiwei nè bèni.

17 Kê Besaii naàmùnkù kòbe mbo sikòusitāāti nè sipísidè nè bètāāti (323).

18 Kê Yoda naàmùnkù kòbe mbo tekòutè nè tepíítè nè bèdébè (112).

19 Kê Asummu naàmùnkù kòbe mbo sikòusidè nè sipísidè nè bètāāti (223).

20 Kê Kibaa naàmùnkù kòbe mbo sipísiwei nè bènùmmù.

21 Kê Betideemmu kó teheitè kòbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bètāāti (123).

22 Kê Netofaa kó teheitè kòbe mbo sipísinùmmù nè bèkuò.

23 Kê Anatoti kó teheitè kòbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bèni (128).

24 Kê Asimafeti kó teheitè kòbe mbo sipísinàà nè bèdébè.

25 Kê Kidiati-Yeadiammu nè Kefidaa nè Bedoti de kó yehékè kòbe mbo sikòusiyiekè nè sipísinàà nè bètāāti (743).

26 Damaa nè Kebaa kè de kó yehékè kòbe mbo sikòusikuò nè sipísidè nè òmàà (621).

27 Kê Mikimasi ei kòbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bèdébè (122).

28 Betēdi nè Aii kè de kó yehékè kòbe mbo sikòusidè nè sipísidè nè bètāāti (223).

29 Kê Nebo kó teheitè kòbe mbo sipísinùmmù nè bèdébè.

30 Kê Makibisi ei kòbe mbo tekòutè nè sipísinùmmù nè bèkuò (156).

31 Kê Edammu tōu kó kunaàmùnkù kòbe mbo tekoupiítè nè sikòusidè nè sipísinùmmù nè bènàà (1254).

32 Kê Adimmu naàmùnkù kòbe mbo sikòusitāāti nè sipísidè (320).

33 Dōdi ei nè Adidi nè Onō kè de kòbe mbo sikòusiyiekè nè sipísidè nè bènùmmù (725).

34 Kê Sedikoo ei kòbe mbo sikòusitāāti nè sipísinàà nè bènùmmù (345).

35 Kê Sennaa ei kòbe mbo sikòupísitāāti nè sikòusikuò nè sipísitāāti (3630).

36 Kê ikuò niùbè Yedaya naàmùnkù kòbe Sosuwee yaàbí mbo sikòusiwei nè sipísiyiekè nè bètāāti (973).

37 Kê Imee naàmùnkù kòbe mbo tekoupiítè nè sipísinùmmù nè bèdébè (1052).

38 Kê Pasuu naàmùnkù kòbe mbo tekoupiítè nè sikòusidè nè sipísinàà nè bèyiekè (1247).

39 Kê Adimmu naàmùnkù kòbe mbo tekoupiítè nè tepíítè nè bèyiekè (1017).

40 Defiibe nè Sosuwee nè Kadimiēdi Odafia kè be yaàbí mbo sipísiyiekè nè bènàà.

41 Kê Asafu naàmùnkù kòbe mbo tekòutè nè sipísidè nè bèni (128) beè do tū bedēmbe Kuyie nciētè mieke.

42 Sadummu nè Atee nè Tadiamō nè Akubu nè Atita nè Sobaii beè kó ibi do tū bèè baa Kuyie nciētè kó yebòrè kè bè mbo tekòutè nè sipísitāāti nè bèwei (139).

43 Tisisa nè Asufa nè Tabaoti beè kó tinaàmùnti kòbe do pī mmutōnyōòmù Kuyie nciētè mieke, ⁴⁴ nè Kedosi nè Siyaa nè Padonni be naàmùnti kòbe, ⁴⁵ Debannaa nè Akaba nè Akubu be naàmùnti kòbe, ⁴⁶ Akaabu nè Sammudaii nè Annani be naàmùnti kòbe, ⁴⁷ Kidedi nè Kasaa nè Edaya be naàmùnti kòbe, ⁴⁸ Edetisinni nè Nekoda nè Kasammu be naàmùnti kòbe, ⁴⁹ Usaa nè Pasiyaa nè Besaii be naàmùnti kòbe, ⁵⁰ Asina nè Meunimmu nè Nefusimmu be naàmùnti kòbe, ⁵¹ Bakibuku nè Akufa nè Aduuri be naàmùnti kòbe, ⁵² Basiduti nè Meyida nè Adisa, ⁵³ Badikosi nè Sisedaa nè Tamasi be naàmùnti kòbe, ⁵⁴ Nesiasi nè Atifa be naàmùnti kòbe.

55 Sadomō kó betōmbè kó tinaàmùnti kòbe do tū: Sotaii nè Sofedeti nè Peduda be naàmùnti kòbe, ⁵⁶ Yaada nè Dadikonni nè Kidedi be naàmùnti kòbe, ⁵⁷ Sefatia nè Atidi nè Pokedeti-Asebaimmu nè Ami be naàmùnti kòbe.

58 Bēmōu kè bèè wēnnè kēmbo sikòusitāāti nè sipísiwei nè bèdébè (392).

⁵⁹ Bèè do itē Babiðonni kékò nSedisadummu ke í nna kénáké weti weti kébenke bè tumè Isidayeeribe. Bèè do bonni bè mbe Tedi-Medaa nè Tedi-Adisaa nè Kedubu nè Adanni nè Imee.

⁶⁰ Dedaya nè Tobiya nè Nekoda be naàmùnti kòbe mbe kè bè mbo sikòusikuò nè sipísinùmmù nè bèdébè (652).

⁶¹ Ikuò niùbè mieke kè bèmabè mbo: Obayaa nè Akikoti nè Badisidaii be naàmùnti kòbe. Badisidaii do tūótē onitipòkù mōu nwe kòò tu Kadaadi ei kou, kòò tūótē de kó diyētiri. ⁶² Kè bèè wammú o boti kó diyētiri kēmōnté, kè bè baa ikuò tōmmù. ⁶³ Kè kùmandàà bè baa ke dā bè

báá di bè pā mùù dii Kuyie kénkémúnè ikuú niùti bo beémmè Kuyie nnè ikuú nenti bè tu ti udimmu nè tumimmu.

⁶⁴ Bəməu kè bɛɛ wɛnnɛ kɛmbo sikəupísínàà nè sikəupísidé nè sikəusitāāti nè sipísikuú (42360), ⁶⁵ kɛ né mbúúti tidaati nè benitipotɔmbɛ kɛ bɛmbɛ rɔbo sikəupísíyiekɛ nè sikəusitāāti nè sipísitāāti nè bɛyiekɛ, (7337) kɛ benitidəmbɛ nè benitipodɛmbɛ, kɛ bɛmbɛ rɔbo sikəusidé (200). ⁶⁶ Kɛ sisɛɪ rɔbo sikəusíyiekɛ nè sipísitāāti nè sikuú (736), sāmmarímú nè sisɛɪ dɛ wɛnnɛ kɛ peitɛ si kɛ si rɔbo sikəusidé nè sipísínàà nè sínúmmú (245). ⁶⁷ Kɛ yòyóbɛ rɔbo sikəusínàà nè sipísitāāti nè bɛnúmmú (435) kɛ sāmmarímúbɛ rɔbo sikəupísikuú nè sikəusíyiekɛ nè sipísidé (6720).

⁶⁸ Bɛ tùkɛ dii mǎnni Sedisadəmmu ti Yiè nKuyie nɛɛtɛ kó diheɪ kɛ bɛ ɛɛɪ kó bəkótíbɛ mabɛɛ pāmmú bɛ yèmmɛ kó yepārɛ kɛ bɛ bo wɛtɛ kémaánɛ Kuyie nɛɛtɛ tɛ fǽtiri. ⁶⁹ Kɛ bɛɛ pā bɛ wɛrímú māmɛ kɛ dɛ kó yepārɛ rɔbo yɛsəwɛrɛ sikəupísíkuú nè tekəupítɛ (61000), medítibii sikəupísínúmmú (5000), yekəutɛyaabòrɛ tekòutɛ (100).

⁷⁰ Ikuú niùbɛ nè Defiibɛ nè betəbɛ bèɛ tu bedəmbɛ nè bèɛ bàa Kuyie nɛɛtɛ kó yebòrɛ nè bèɛ tu betəmbɛ tɛ miekɛ, kɛ bɛɛ kari yehɛkɛ bèɛ duú nyɛ kɛ Isidayɛeribɛ sɔmbɛɛ kari bɛ ɛkɛ bèɛ do tɛ yɛ nè dimǎnni.

3

Sosuwee nè Sodobabɛɛdi bè wɛtɛ kɛ íimmɛ Kuyie mbáámmú

¹ Dibenni tǎnkú yiénwɛ miekɛ kɛ sǎ nyIsidayɛeribɛ kàri bɛ ɛkɛ kɛ dɛɛ. Kɛ bɛɛ wɛnnɛ dínúú dímaá kɛtíi nSedisadəmmu. ² Kɛ Yotisadaki birɛ Sosuwee nè o tebií ikuú niùbɛ təbɛ nè Sodobabɛɛdi Seditieri birɛ nè o tebií kɛ bɛɛ ítɛ kémaá diwǔstǎnni Kuyie nyIsidayɛeribɛ tǔ nkú kpɛɪ nke bo kú fié iwǔs kú do duú nyii kuú ku kóo tǎnti Mǎyíisi kóo i wǎri i yɛ ndɛ ndǔmmɛ. ³ Bá nè bèɛ do mɛ ndémɛ diheɪ yembɛ kɛ bɛɛ wɛtɛ kémaá ti Yiè nKuyie ndiwǔstǎnni di do bo dii fǽtiri kɛfié iwǔs, dikǔnwɛrni kpɛyi nè kuyuoku kpɛyi. ⁴ Dɛ kó difǔnkúó kɛbaá ntítouti kó dibanni ti wǎri kɛ yèmmɛ kɛfié Kuyie nyiwǔs bèɛ do dǔ nkɛ i fiémɛ, dibanni kó yewɛ miekɛ bá dii yìɛ nè di kó iwǔs i dǔ nkémámɛ, ⁵ kɛfié bèɛ ǎ fié i bá dii yìɛ kɛtuɔ, kɛfiénɛ otǎnkú pǎnwɛ kó dibanni kpɛyi nè ti Yiè nKuyie nkó yebaa nteyɛ kpɛyi. Kɛ né mbúúti bɛ yèmmɛ kó yepārɛ bèɛ do kú pāmmú yɛ. ⁶ Otǎnkú yiénwɛ kó diyìɛ ketiri kɛ bɛɛ ketɛ bèɛ bo nfeumɛ ti Yiè nKuyie nyiwǔs kɛ tuú mbá bèɛ mu nyí dóu ti Yiè nKuyie nɛɛtɛ kó dipǔú.

⁷ Kɛ bɛɛ yietí idíítí betǎɛfɛbɛ nè bedayaabɛ, kédúú ntidiiti nè menaá nnɛ mekúú nSítǎɔ nè Tiiri ɛi kəbɛ kɛ bɛ bo kɛtɛ Dimaa kɛwaa ndetɛkperɛ kó ideɪ kɛ dɛ tannéní dāmɛéri, kɛ dɛɛ cútɛ Safaa ɛi. Peresi kóo kpǎati Siduusi wɛɛ do bɛ duú ndinúú kɛ bɛɛ mɛ dǎɔ. ⁸ Dibenni dɛrinni do ndi nè bèɛ tǔkɛmɛ Sedisadəmmu Kuyie nɛɛtɛ borɛ otǎnkú odéri miekɛ. Kɛ Sedobabɛɛdi Seditieri birɛ nè Sosuwee Yotisadaki birɛ nè bɛ tebií nè ikuú niùbɛ nè Defiibɛ nè Isidayɛeribɛ sɔmbɛ bèɛ do konní Sedisadəmmu, kɛ bɛɛ ketɛ mutǔmmú. Bɛ do tǎatɛ Defiibɛ miekɛ nke bedapǎmbɛ bèɛ mǎkɛ yebie nspísidé sidé kɛntɔ kɛ deɛtinko, kɛ bɛ nni ti Yiè nKuyie nɛɛtɛ kó mutǔmmú. ⁹ Mɛmɛ Sosuwee nè o bí nè o tebií Kadimiedí nè o bí nè Odaya kó ibí, kɛ bɛɛ wɛnnɛ dínúú dímaá kɛnni Kuyie nɛɛtɛ kó betəmbɛ kɛ Enadadi naámúnkú kəbɛ Defiibɛ mbɛ teénɛɛ.

¹⁰ Bemaribɛ dóu ndii mǎnni ti Yiè nKuyie nɛɛtɛ kó dipǔú kɛ ikuú niùbɛɛ dáátí ikuú yàati kɛnheɪ siheɪ, kɛ Defiibɛ Asafu naámúnkú kəbɛ tǔótɛ tikǎpentí kɛ bo sǎntenɛ ti Yiè nKuyie, Dafiti Isidayɛeribɛ kóo kpǎati do ti wǎri kɛ yɛ ndɛ ndǔmmɛ. ¹¹ Kɛ bèɛ ndiɛ kɛ sǎntí ti Yiè nKuyie nke kú dóunnɛ mutǔmmú kɛ betəbɛ cǔú nke tǔ kú wennimu kɛ dó Isidayɛeribɛ sǎá. Kɛ benitíbɛ bəməu yíútí kɛ sǎntí ti Yiè nKuyie mbɛ dóu mmɛɛ kpɛɪ ku ɛɛtɛ kó dipǔú.

¹² Kɛ ikuú niùbɛ kusǔkú nè Defiibɛ kusǔkú bèɛ kótɛ kɛ do yá Kuyie nɛɛtɛ ketitɛ, kɛ bɛmbɛ nti yedabùò mbɛ dǔunko dii mǎnni ti Yiè nKuyie nɛɛtɛ kó dipǔú, kɛ betəbɛ bie yíútí. ¹³ Bɛ í nna kɛ bǎtɛ iyíútii nè yedabùò, dɛ do yìɛ kɛ dɛtíri medié mmɛ.

4

Sifubɛ dootitəbɛ do dǎmɛ kɛcǔnnɛ mutǔmmú

¹ Kɛ Sudaa kəbɛ nè Bensamɛ kəbɛ kɛ bɛ dootitəbɛɛ keɛ bèɛ konní Babidǎnni bè mǎámɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayɛeribɛ tǔ nkú ɛɛtɛ, ² kɛítɛ kɛkɛtɛ kɛyá Sodobabɛɛdi nè Sosuwee nè beheikénkótíbɛ mabɛ kɛ bɛ nákɛ kɛ dǎ: Ti dó kɛ di wɛnnénɛmu kɛ ti mǎa Kuyie nɛɛtɛ, ti tǔmmu di kó Kuyie. Nɛ Asidii kóo kpǎati ɛdi-Adonni ti tǔnimɛ die nti kú feumu iwǔs.

³ Sodobabæedi nè Sosuwee nè Isidayeeribe kó bekótíbbè kè bèe bè nàké ke dò: Dè báá yie nké tí wènné t́nti nè d́ndi kémaa tí Yìe nKuyie nti tú nkù tēcētē. T́tí dò nké tē maá timáa. Peresi kóo kpààti Siduusi wée tí duó ndinùu.

⁴ Kè dihei kòbe íté kécómmú ke bo yárikúnne Sudaa kòbe kònti kè bè ánné kufōwaa nké bèe yóu mumarimù. ⁵ Kè bèe yietí Peresi kóo kpààti tǎmbè kè bè bo cónné nKuyie ncētē marimù kó mutǎmmú. Kè bè mme nhá Siduusi kpàti timòu mieke kétannènko Dariyuusi kpeti mieke.

Bè nàkémè okpàati Aditakisiesi Sifube kpéi

⁶ Okpàati Siduusi kpàti ketíri d̀i mǎnni ndi Sifube dootitabè wàrimè dipátiri kéwátí Sudaa tenké kòbe nè bèe bo Sedisademmu.

⁷ Aditakisiesi tu d̀i mǎnni Peresi kóo kpàati, kè Bisidammu nè Mitidedati nè Tabæedi nè be tǎntitabè mabè, kè bèe ò wàri dipátiri nè Aramu èi kòbe kó tináaanti.

⁸ Kè Deummu kùmandáa nè opátíwáati Simisaii kè bè múnke wàri dipátiri okpàati Aditakisiesi bèe bo Sedisademmu be kpéi nke dò:

⁹ Mí nkùmandáa Deummu nè opátíwáati nè titǎntitabè bèe bo Dinni èi nè Afadisataki nè Tadipedi nè Afadasi nè Edesi nè Babidónni nè Susi nè Dena nè Edammu de kó yehékè kòbe, ¹⁰ nè ibotí tēi okpàati dièwè Asinnapaa do p̄r̄m̄m̄ni bè kè bè kànnè Sammarii nè kukó nhEfadati yáa kó yehékè tēyè.

¹¹ Nte bè do wàri d̀i pátiri kéduó nhokpàati Aditakisiesi ke tú: T́nti a kó betǎmbè nè bèe bo kukó nyáa nè betabè, t́tí da wàri di mpátiri, ¹² ke dó kè da nàké kétú Sifube bèe iténí a cie ke konní Sedisademmu bè wēte ke maámu dihei d̀i do yete a kpeti, dihei yonkuri, bè ínkomu iduotí ke dammú ke bo daú ndipū. ¹³ Okpàati, á nyé ke dò nké bè wēte ke di maá ke íi ndi duotí di nitibè ténke í yóo nyietí dǎmpóò yoo dihei kó idííti yoo tipotanti kpeyi de mǎnni a nyé ke dò nha èi c̄temu. ¹⁴ De te t́nti bèe tu a kpàatiyuu kòbe ke da mǎkenè metaummè dè í ti naati bè bo da sènkèrimè, de te kè t́i dó kè t́i nda nàké. ¹⁵ Kàa fié dihei kó yepáte de kó benitibè kó tináaanti kèyà de kó dihei do yetemu bekpàatibè kpeti kéndǎari bè í dó dè, bè baa yetírímu bekpàatibè nè bè bomè, de do te kè bèe pònte be èi. ¹⁶ Tí da náámmu ke tú kàa yóu kè bè wēte ke maá dihei ke íi nyiduotí a ténke í yóo mǎake ketenké kukó nyáa.

Okpàati Aditakisiesi bè tēnnémè dipátiri

¹⁷ Memme kóo kpàati wàri kè bè tēnné ke dò: Mí nhokpàati m̄i wàri di mpátiri kùmandáa Deummu nè opátíwáati Simisaii, nè betǎntitabè bèe bo Sammarii nè betabè bèe bo kukó nyáa m̄i di dǎunko.

¹⁸ Dipátiri di n duónni d̀i, bè di nni nkàammu ke n cēi. ¹⁹ Kè n duó nké bè fié yepáte ke s̄s̄ nde kó dihei nè di bomè di í yíe mbekpàatibè kpeti, ke àa yekpàrè bá d̀i mǎnni ke yetíri bekpàatibè. ²⁰ Bepkàatidiebè do buotému Sedisademmu kémbaké kukó nyáa kó yehékè kè bè mbè yietí dǎmpóò nè iheikéndíiti nè tipotanti kpeyi. ²¹ Nè de kpéi duónnè kè bèe cónné mutǎmmú ke báa s̄oté mumarimù kénkémún̄m̄ m bo wēte kéduómmè dinùu. ²² Dí ndake ke báa wánnè de kó tináaanti kè meè dake de kó mecaàrimè bo nsáké ke déúkú kè dè t́i yonkenè t́nti bekpàatibè.

²³ Bè kàa ndi mǎnni okpàati Aditakisiesi wàri d̀i pátiri kùmandáa Deummu iikè nè opátíwáati Simisaii nè betǎntitabè kè bèe íté mecāa kékote Sedisademmu Sifube borè ke neinè behāpàmbè kécónné mutǎmmú nè muwērím. ²⁴ Memme Kuyie ncētē marimù kó mutǎmmú còr̄m̄m̄mè Sedisademmu, kécómmú kè dè yàa tuakenè Peresi kóo kpàati Dadiyuusi kpàti benni déri.

5

Bè wēte kēs̄otémè Kuyie ncētē kó mumarimù

¹ Kè Kuyie mpāānāaanti náambè Ido bire Sakarii nè Asee, kè bè mbè náa nKuyie mpāānāaanti Sifube bèe bo Sudaa tenké nè Sedisademmu. Kè bè bè náa nKuyie nylsidayeeribe tú nkù kùu bè baké kù bè nàké t́i. ² Memme Sodobabæedi Seditieri bire nè Sosuwee Yotisadaki bire kè bèe íté kēp̄i nKuyie ncētē mumarimù Sedisademmu mieke, kè Kuyie mpāānāaanti náambè bè bonè ke bè teénnè.

³ De mǎnni kè kukó nyáa kó kùmandáa Tatennaii nè Sedaa-Bosinaii nè betǎntitabè, kè bèe kote kébeke Sifube ke dò: We ndi duó ndinùu kè di maá Kuyie ncētē kè íinko iduotí? ⁴ Di yetè tu ba d́ndi bèe maá dihei ke íinko iduotí?

⁵ Kè Kuyie mme nni rhónne Sifube kó bekótíbbè bá bè í cónné be tǎmmú, kè bè nsáké mutǎmmú kékémún̄nè bè bo duómmè okpàati Dariyuusi yepáte kòo bè tēnné o kperi de kó tináaanti ínkè.

Sifube dootitabè wàri d̀i pátiri ke duó nDariyuusi

⁶ Nte dipátiri kukó nyàà kóo kùmàndàà Tatennai nē Sedaa-Bosinai nē betòntitòbè bē do duó ndii pátiri Dariyuusi. ⁷ Nte bē do di wàri mēè boti: Okpàati diēwē Dariyuusi ti da dũnkumu, mbo kē dē naati.

⁸ Okpàati ti dō kē da náké kē tú: Ti kàtemu Sudaa kòbe kó dikari Kuyie ncìtēè borē kē sō mbē maà Kuyie ncìtēè nē yetārē kē commu yesānkē imarī cuokē kē pī mmutōmmú mesàà nkē mù kērī. ⁹ Kē ti beke bēè ni mutōmmú, wēè bē duó ndinùù kē bē maà Kuyie ncìtēè kē ínkò dihei kó iduotí? ¹⁰ Kē ti bē biékē bē yetē kē yē wàri kē bo yē nda duó. ¹¹ Kē bē ti tēñné kē tú, bē tu Kuyie nkùù baké kēinkē nē ketenkē ku kòbe mbē, kē bē kóo kpàati diēwē mōu wēè do maà Kuyie ncìtēè nē dimònni. ¹² Kē bē yembēè cààrē Kuyie nkùù bo kēinkē kē ku miekē bē yē, kē kùu duó nkē Kandee kòbe kóo kpàati Nebukannesaa wēè bo Babidōnni kòo bē pònte kē taunnē Kuyie ncìtēè kē bē kōnnē Babidōnni kē bē ntú tidaati. ¹³ Mēmme okpàati Siduusi kpàti benni ketiri miekē kòo duó ndinùù kē dā bēè wēte kē tē maà. ¹⁴ Kòò tóuté Kuyie ncìtēè nenti mesōō nnē timàti péiti okpàati Nebukannesaa do tóuté ti Kuyie ncìtēè miekē Sedisadēmmu kékōnnē Babidōnni kētanne tebōōcìtēè, kòo ti duó Sesibasaa wēè tu bē kóo kùmàndàà. ¹⁵ Kòò ò náké kē tú wēè tóuté dē kó tinenti kékotenē Sedisadēmmu Kuyie ncìtēè borē kēwēte kē tē maà tē fōtūri. ¹⁶ Mēmme kē Sesibasaa kote kē pūūtē Kuyie ncìtēè Sedisadēmmu kē bē kpaà kē tē maà, bá tē í dēè. ¹⁷ Okpàati kaa bo yie mbēè fiē Babidōnni kóo kpàati kó yepáte kēyà kē nsà kòo kpàati Siduusi mēnkē do duó ndinùù kē dā bēè wēte kēmaà Kuyie ncìtēè Sedisadēmmu. Kē bē dēè okpàati, á ti náké a yēmmē dōmmē dē kó tinàahti ínkē.

6

Okpàati Dariyuusi bē tēñné ti

¹ Mēmme kòo kpàati Dariyuusi duó nkē bēè fiē Babidōnni èi kó tinenti nē yepáte yēè tō dihei kó tinàahti duó duó sīl cēi miekē, ² kēyà kupátikōnkù makù Mēdii kó kutempē Ekibatanni èi kó tēcēkpetē mēè miekē, kē kù citi kē wàri kē tú: Nte tii dàà.

³ Okpàati Siduusi kpàti benni ketiri miekē kòo duó ndinùù kē dā: Bēè wēte kēmaà Kuyie ncìtēè Sedisadēmmu tē fōtiri tē pūū borē, kē bē nfeu Kuyie nyiwūō tē miekē, bēè tē maà kē tē cōmmē mbo mētiribē sipísitāati, mēpēkūmē mēè maa. ⁴ Bēè cōnnē titāpīēti icuō itāati tidabēti kucuō kumaa, okpàati kó ditōu kó idíití iì yó nyietí tē marimù kó idíití. ⁵ Kē dēè tukúnē Kuyie ncìtēè kó tinenti, mesōō nkpeti nē timàti péiti kpeti okpàati Nebukannesaa do tōnī ti Sedisadēmmu kékōnnēnni Babidōnni bēè ti tēñné Sedisadēmmu Kuyie ncìtēè bá kùu nenkù ku fōtiri.

⁶ Dē kó difōnkúò kē okpàati Dariyuusi wāri dipátiri kukó nyàà kóo kùmàndàà Tatennai nē Setaa-Bosinnai nē betòntitòbè kē bē náké kē dā: Di bá mbē kōōnnē. ⁷ Yóunē Sífube kóo kùmàndààbē nē Sífube kó bekótibē kē bē mpī mbe tōmmú kēmaà Kuyie ncìtēè tē fōtiri. ⁸ Nte di yó mpī mēè boti mumarimù kó mutōmmú: Díndi kukó nyàà kòbe di kó dihei kó ditōu di yietí dāmpōò kē iì taà, di yó nyi nyietí betōmbē kē báá kúntē. ⁹ Kē di ndake kēnduō nyikuō niùbē dē bē bēkú dē bá di yie. Yēnaadapàà nnē yepedakē nē yepedabē bē yó nfeu dē Kuyie nkùù baké kēinkē nē ketenkē kē tuò, kē nkù pānnē tidiiti nē mukókúō nnē menaà nnē mekúò. ¹⁰ Kē di nfeu Kuyie nkùù baké kēinkē nē ketenkē iwūō kē tuò, ku dake dō yēè pāre kufōōku kpēyē kē nkù báánnē okpàati kpéi, wenwe nē o bí kē bē nfōu. ¹¹ Kē wēè yete dē kó dinùù bēè dēte o cìtēè kó kudōu kóò tōnnē kòo cìtēè naà nditápūò. ¹² Kòo kpàati mōu yoo kubotí makù yete n dāu ndii nùù, kē di pēñnē kē pante Kuyie ncìtēè Sedisadēmmu bē yu dē ku yetiri, Kuyie nku mōmmōnku kuù yóò ò potē. Mí nhokpàati Dariyuusi mīi dōu ndē kó dinùù kē di dō nkédōò weti weti.

¹³ Mēmme kē kukó nyàà kóo kùmàndàà Tatennai nē Setaa-Bosinnai nē betòntitòbè kē bēè tūnnē okpàati Dariyuusi dāu ndii nùù weti weti.

Bē do kpetēmē Kuyie ncìtēè pàntē

¹⁴ Kē Sífube kó bekótibē biē nsókē bē tōmmú kēntū Kuyie mpāānāahti náambē Ido bire Sakarii nē Asee bē do bē náké ti, kēdēè Kuyie nyIsidayēeribē tū nkù cìtēè mumarimù kù do bē náké kē yē ndē ndōmmē. Nē Peresi tenkē kó bekpāatibē Siduusi nē Dariyuusi nē Aditakisēsi bē do bē duó ndii nùù. ¹⁵ Kē bēè dē Kuyie ncìtēè mumarimù okpàati Dariyuusi kpàti benni dikuōnni, otānkù bē tu wē Adari * o yie táānni. ¹⁶ Isidayēeribē nē ikuō niùbē nē Defiibe sōmbē nē betòbē bēè do itē Babidōnni kékōnni Sedisadēmmu, kē bēè ānnē dibānni, kēnyānkunē

* **6:15** Adari: Bē do kaa mmēè boti bē kó betāābē nē ti kaammē yie ndē í wē. Bē kóo tōnkù Adadi berinē ti kó betāābē odēri nē táānwē dē cuokē nke (dewannē nē tibēnti dē cuokē).

diwèlì bɛ maámɛ Kuyie nɛɛtɛ kɛ dɛɛ. ¹⁷ Kɛ bɛɛ fíé ku cɛtɛ kpetímú kpéi yenaadakɛ tɛkɔ̀tɛ (100) yepedakɛ sikɔ̀usidɛ, (200) yepedabɛ sikɔ̀usinàà (400), kɛyíénɛ yɛbɔ̀dakɛ tɛpítɛ nɛ yɛdɛɛ Isidayɛɛribe bá kùù wuɔ́ kó meyi nɛ́ɛmmɛ kpéi. ¹⁸ Kòo kannɛ ikuɔ́ niùbɛ bɛ tɔ̀nti bɛ tɔ̀nti nɛ Defiibe sɔ̀mbɛ bɛ dò nkɛmpí mmɛ̀ botí Kuyie nɛɛtɛ miekɛ mutɔ̀mmú Sedisadɛmmu. Kɛ bɛ ntú nti wàri Mɔ̀yiisi pátɛ miekɛ kɛ yɛ ndɛ ndòmmɛ.

Bɛ baámɛ diyentɛbanni

¹⁹ Dibenni pànni kóo tǎnkú ketiwè kó diyie tɛpítɛ nɛ dinaanni bɛɛ kó dimàà do konní Sedisadɛmmu kɛ bɛɛ baá ndiyentɛbanni. ²⁰ Ikuɔ́ niùbɛ nɛ bɛ tebií Defiibe kɛ bɛɛ wɛnnɛ kédɔ̀ɔ́ mɛwénkùmmɛ kó ikuɔ́ kɛwénkùnnɛ bɛmàà kɛ́fié diyentɛbanni kó iwúɔ́ bɛɛ konní Babidɔ̀nni bɛ kpéi nnɛ bɛmɔ̀mmɔ̀mbɛ bɛ kpéi, ²¹ kɛ bɛɛ wɛnnɛ kɛ́di diyentɛbanni kó mudii nɛ bɛɛ do tú tidaati Babidɔ̀nni kɛ konní, nɛ bɛɛ do kpaá diheɛ kɛ́yatenɛ bɛmàà yɛhekɛ tɛyɛ kɔ̀bɛ dɔ̀ori mɛɛ yɛi, kɛwammú ti Yíɛ nKuyie nyIsidayɛɛribe tũ nkú. ²² Kɛ bɛɛ sɔ̀otɛ kɛmbaɔ́ mpɛ́ɛ̀bɛ bɛɛ í kɔ̀arɛnɛ mutie mùù muuti bɛ kó dibanni kɛ nyǎnkunɛ diwèlì kɛ dɔ́ yɛwɛ yɛyiekɛ. Kɛ yɛ́ ti Yíɛ nKuyie ndo bɛ dòmmɛ mɛsàà nkɛkáákɛ Asidii kóo kpààti yɛmmɛ kòo bo bɛ teennɛ Kuyie bɛmbɛ Isidayɛɛribe bɛ tũ nkú cɛtɛ marimù.

7

Ikuɔ́ niùti Esitadasi kó tináànti

¹⁻⁶ Pɛresi kóo kpààti Aditakisɛsi kó tikpàti miekɛ nke oniti bɛ tu wɛ Esitadasi ò konnímɛ Babidɔ̀nni. Ò do tú ikuɔ́ niùti diwè Anɔ́ kó kufuku kou mɔ̀u nwe. Wɛɛ pɛitɛ Pinasi kɛ Pinasii pɛitɛ Abisuaa kòo pɛitɛ Bukii kɛ Bukii pɛitɛ Uusii kòo mɛ ntó pɛitɛ Sedaya kɛ Sedaya pɛitɛ Medayoti kɛ Medayotii pɛitɛ Aitubu kɛ Aitubuu pɛitɛ Sadaki, kòo pɛitɛ Sadummu, kɛ Sadummu pɛitɛ Idikiya, kɛ Idikiya pɛitɛ Asadia, kɛ Asadia pɛitɛ Sedaya, kòo pɛitɛ Esitadasi. Bɛ do bɛ pĩrmú kékonnɛ Babidɔ̀nni, kɛ wɛɛ wɛtɛ kékonnɛ Sedisadɛmmu. Esitadasi do tú wɛɛ yɛ́ wɛnwɛ Kuyie nyIsidayɛɛribe tũ nkú kuɔ́, kù do duɔ́ nyi Mɔ̀yiisi. Kɛ Kuyie nní nhò bonɛ kédus nke Pɛresi kóo kpààti ò duɔ́ nwɛ ò bekɛ dɛɛ kó dimàà. ⁷ Dɛ do tú okpààti Aditakisɛsi kpàti benni yienní ndi Isidayɛɛribe miekɛ, kɛ ikuɔ́ niùbɛ mabɛ nɛ Defiibe nɛ bɛdɛmbɛ nɛ bɛɛ bàa yɛbòrɛ nɛ bɛɛ tu bɛtɔ̀mbɛ Kuyie nɛɛtɛ miekɛ bɛ tũkɛnɛmɛ Sedisadɛmmu. ⁸ Dii benni yienní kóo tǎnkú nummuwɛ miekɛ nke Esitadasi konnímɛ Sedisadɛmmu. ⁹ Ò do itɛ Babidɔ̀nni dibenni tǎnkú ketiwè kó diyie ketiri ndi, kɛ Kuyie nní nhò bonɛ kòo tuɔ̀kɛ Sedisadɛmmu nɛ kusààkú otǎnkú nummuwɛ kó diyie ketiri. ¹⁰ Esitadasi do duɔ́ nɔ́ yɛmmɛ mɛ kɛnkɛ ti Yíɛ nKuyie nkuɔ́ pátiri kɛ dɔ̀ori í yɛmmɛ, kɛtié nyIsidayɛɛribe Kuyie nkuɔ́ nɛ ku tannò.

Okpààti Aditakisɛsi do duɔ̀mmɛ mutɔ̀mmú Esitadasi

¹¹ Ntɛ okpààti Aditakisɛsi do duɔ́ ndii pátiri Esitadasi wɛɛ do tú ikuɔ́ niùti, kɛ wǎù Kuyie nkuɔ́ nɛ ku tannò kɛ dɛ tiɛ nyIsidayɛɛribe. ¹² Kɛ dɛ kó dipátiri wàri kɛ tú: Mí nhokpààti diwè Aditakisɛsi mǔ wàri dipátiri kɛ da dɔu nfɔ́ nhEsitadasi Kuyie nkùù bakɛ kɛnkɛ nɛ ketenkɛ ku kuɔ́ niùti wɛɛ í wǎù.

¹³ N duɔ̀mmu dinùù kɛ tú bɛɛ kó dimàà bo n kó dikpààtiyuu miekɛ kɛ tú Isidayɛɛribe, ikuɔ́ niùbɛ yoo Defiibe kɛ dɔ́ kékò nSedisadɛmmu bɛ bo na kɛ da nɛinɛ. ¹⁴ Mí nhokpààti nɛ nh ɛi kó bɛtùmbɛ bɛyiekɛ tũ wɛnnɛ kɛ da duɔ̀nko Sudaa kɔ̀bɛ tenkɛ Sedisadɛmmu, kàa bo yà kɛ nsà kɛ bɛ tũ nKuyie nɛ tũ nkú kuɔ́ pátiri a tɔ́ di yɛmmɛ. ¹⁵ Kàa bo ntɔ́ mí nhokpààti nɛ n kó bɛtùmbɛ ti yɛmmɛ kó yɛpàrɛ mɛsɔ́ nnɛ timátí pɛíti ti pà dɛ Kuyie, kùù cɛtɛ bo Sedisadɛmmu, Isidayɛɛribe tũ nkú. ¹⁶ A múnkɛɛ cuɔ̀nɛ Babidɔ̀nni kó kutempɛ nkɔ̀bɛ ikuɔ́ niùbɛ nɛ cɛnkoo kɔ̀bɛ duɔ́ nyɛɛ pàrɛ kɛ yɛ bo kò nSedisadɛmmu nKuyie nɛɛtɛ kpéi, yɛɛ tu timátí pɛíti nɛ mɛsɔ́. ¹⁷ Nɛ dɛ kó timátí pɛíti nti, a bii yóó doinnɛmɛ yenaadakɛ nɛ yepedakɛ nɛ yepedapàà nnɛ tidiiti nɛ menaà dɛɛ 55 kɔ̀arɛnɛ, kàa dɛ tũ ndiwúɔ̀tɔ̀nni fnkɛ Kuyie nɛɛtɛ miekɛ Sedisadɛmmu. ¹⁸ Timátí pɛíti nɛ mɛsɔ́ ndɛɛ bo nkpaá dí dɛ dònnɛ di dómɛ fɔ́ nnɛ a tɛbif kɛntũ nKuyie di tũ nkú dómɛ. ¹⁹ Kuyie nɛɛtɛ nenti bɛ da duɔ́ nti ku cɛtɛ tɔ̀mmú kpéi, ntɔ́ ti kɛ kù duɔ́ nku cɛtɛ Sedisadɛmmu. ²⁰ Kɛ dɛmarɛ kpaá kɛ dò nkédɔ̀ɔ́ Kuyie nɛɛtɛ kpéi a baá okpààti kó didítisuu miekɛ kɛ dɛ dɔ̀ɔ́. ²¹ Mí nhokpààti Aditakisɛsi m mɔ̀mmu, mmú duɔ́ ndinùù kukò nyàà kó sidíticɛ́i simɔ̀u kɛ tú kɛ ikuɔ́ niùti Esitadasi Kuyie nkùù bakɛ kɛnkɛ ku kuɔ́ wǎàti di bekɛ dɛɛ kó dimàà dí dɛ nhò duɔ́ nke báa sɔ̀tɛ. ²² Dí ò duɔ́ ntimátí pɛíti cidòbɛ sikɔ̀upísitáati (3000) tidiiti cidòbɛ sikɔ̀upísitáati (30000), menaà nyɛdiɛ nsikɔ̀upísinàà (4000), mmɛkùɔ́ nyɛdiɛ nsikɔ̀upísitáati (3000), di pà mukúú ndi dɔ́ dɛ mmamɛ. ²³ Kuyie nkùù bakɛ kɛnkɛ nɛ ketenkɛ kù bɛi ndii nùu ku kó bɛnitibɛ dò nkɛ di dòmmu nɛ tikɔ̀nyauti, kɛ dɛɛ yie nkɛ ku miekɛ báá ti do, mí nnɛ m bí nɛ n kpààtiyuu. ²⁴ Ntɛ dinùù tɛrɛ n di duɔ́ ndi: Ikuɔ́ niùbɛ nɛ Defiibe

nè bedèmbè nè bèè bàa yebòrè di bá mbè cóú dàm póò nè iheikèndíítí nè tipotanti kpèyi, bèè kó dimàà pí mmútómmú Kuyie nciètè.

²⁵ Fí nha mómmuò Esitadasi, nè Kuyie nda duó mmèè cii mmieke á ànné Kuyie nkuó wāàbè nè bebeémbè bèè yó mbekùnè kukó nyàà kó benitibè bemou. Bèè kó dimàà yé Kuyie nkuó kè bèmabè í yé dí í mbè tié. ²⁶ Kè wèè yete ke í túnne Kuyie nha tū nkú kó ikuó yoo mí nhokpààti kpèyi, bèe yūs nho to, kòò dò nkékuamu, bèe ò kùà. Kè bè bo ò dènnè o kòbe cuokè bèe ò dènnè, kòò bo yietimu wèe yietí, kè bè mē mbo ò kpetínnému bèe ò kpetínné.

Esitadasi sântemè Kuyie

²⁷ Kè Esitadasii sântè tí Yìè nKuyie nke dō: Tí Yìè nKuyie n yembè do tū nkú yètiri ndeu. Kuù ànné okpààti meyèmmè ò bo déúkunnemè ku cīètè tèè bo Sedisademmú. ²⁸ Kuù duó nkòo kpààti nè bèè tu o kó betūmbè nè bèè tu bekperibè o kpààtiyuu mieke kè bè n dōò mesàà. Mí m mómmuò nkè m múnkeé túóté tikōnyauti, ke yé tí Yìè nKuyie nni mbonèmmè. Mènnmè kè n tí nylsidayeribè kó bekótibè kè bè n neinè kékonni.

8

Bèè do neinè Esitadasi kékò nSedisademmú

¹ Kè Esitadasii béi nke dō: Ntè tii naàmuntì kòbe do n neinè n yitè dii mōnni ke nkūnti Sedisademmú okpààti Aditakisèsi kó dimōnni. ² Bèè tu:

Kedisōmmu Findee naàmunkou

nè Etamaa naàmunkou,

Danniyèeri nè Atuuši Dafiti naàmunkú kou,

³ nè Sekanniya nè Padosi naàmunkú kòbe nè Sakarii kòku kè bè mbo bemou benitidaabè tekòutè nè sipisinnūmmú (150), ⁴ nè Pasati-Moabu naàmunkú kòbe nè Ediyoyennai naàmunkú kòbe nè Sakarii naàmunkú kòbe kè bè mbo benitidaabè sikousidè (200).

⁵ Sekanniya Yasiyèedi naàmunkú kou Satuu yaàbí kè bè mbo bemou sikousitaati (300).

⁶ Adinni naàmunkú kòbe, Ebèedi Sonnatāa yaàbí, kè bè mbo benitidaabè sipisinnūmmú.

⁷ Edammu naàmunkú kòbe Yesayaa Atadii yaàbí kè bè mbo benitidaabè sipisiyiekè.

⁸ Sefatia naàmunkú kòbe Sebadia Mikayèedi yaàbí kè bè mbo benitidaabè sipisidè.

⁹ Soabu naàmunkú kòbe Abudiasii Yeyèedi yaàbí kè bè mbo benitidaabè sikousidè nè tepítè nè bèni (218).

¹⁰ Yedomiti naàmunkú kòbe Yosifia yaàbí kè bè mbo benitidaabè tekòutè nè sipisikuó (160).

¹¹ Bebaai naàmunkú kòbe Bebaai yaàbí kè bè mbo bemou benitidaabè sipisidè nè bèni.

¹² Asikadi naàmunkú kou Akatanni yaàbí kè bè mbo benitidaabè tekòutè nè tepítè (110).

¹³ Adonnikammú naàmunkú kòbe bètāati bèè do tú besámpóbè Edifedee nè Yeiyeedi nè Semmayia kè bè mbo benitidaabè sipisikuó.

¹⁴ Bikibaii naàmunkú kou Utaai nè Sabudi yaàbí kè bè mbo bemou benitidaabè sipisiyiekè.

Esitadasi nè o kòbe bè bāatímè ke bo wētēni Sedisademmú

¹⁵ Mènnmè kè n tí mbenitibè kukó nkūù pūš nke kōri Aafa èi ku borè kè ti ndè bo ke dō yewe yētāati, kè n wèi benitibè nè ikuó niübè bá n yí nyà Defii wuo nkòbe. ¹⁶ Mènnmè kè n tš nkè bèe yūni bekótibè Ediesee nè Adiyèeri nè Semmayia nè Edunatanni nè Natāa nè Sakarii nè Mesudammú kéyínè Yoyadibu nè Edinatāa tōu, bedé bèè do tiè nKuyie nkuó. ¹⁷ Kè m bè tš Kasifia kóo kpààti Ido borè nè o tebií ke dō bèe bè nàké kè bèe duōnni betōmbè bèè bo ti teennè mutōmmú Kuyie nti tū nkú cīètè mieke. ¹⁸ Kè Kuyie nni nti bonè, kòo ti duōnni Sedebia, oniti wèè mākè meyèmmè. Ò do tú Madi bí kó dèmarè nde Defii bire, Sakōbu yaàbire nè o bí nè o tebií kè bè mbo benitidaabè tepítè nè bèni. ¹⁹ Kè bèe yíénè Asabia nè o nantè Yesaya Medidaa bire nè o yaàbí, kè bè mbo benitidaabè sipisidè. ²⁰ Dafiti nè bekpàatibè tobè bè do tātātè bè kè bè mbo benitibè sikousidè nè sipisidè (220) kè bèe bèe duó nDefiibe, kè bè bo mbè teennè mutōmmú Kuyie nciètè mieke kè bèe wāri be yètè.

²¹ Dèndè Aafa kó kukó mborè n dōummè menūboummè kó dikātiri kè ti bo boú ndinūù kékékūnnè timáa Kuyie nyiikè, kè ti cèmmu nnaati kè ti tuōkenè diwèi, tinti nè ti cīi kòbe nè ti kpere. ²² Ifei ii do m bonè m bo bekemè okpààti behāāpōnsāndèebè kè bè ti cie, kè nti kánkè ti dootitòbè. Tí do diè nkénákémú okpààti ke dō: Kuyie nhō mbonèmmè bèè kù wāà, kè bèè kù yete ku mieke diekèe do be ìnkè. ²³ Mènnmè kè ti boú dinūù kékuōnnè Kuyie, kè kuu cōutè ti bōammii kè ti teennè.

²⁴ De kó difōnkúò kè n tātātè ikuó niübè mieke bekótibè tepítè nè bādébè kéyínè Sedebia nè Asabia nè be tebií mieke benitibè tepítè. ²⁵ Dèndè be iikè m bennémè timáti péti nè mesō nnè tinènti okpààti nè o tūmbè nè o èi kó bekótibè nè Isidayèeribè bèè dè bo bè do pāmmú yèè pāre Kuyie nciètè kpéi. ²⁶ Kè dè mbo timáti péti tōnni sipisidè, timáti péti kó tinènti sàati tōnnibè bètāati mesō ntōnni bètāati. ²⁷ Yesōbo sipisidè kè yé donku mānnè meditibii

ntekəupítè (1000) nè disəwūð kó ibòòke idèi kè ì wenni ke mieti ke dònne mesəw nsààmè kè ì donku kpeñni. ²⁸ Kè m bè nàké ke dò: Bè di cànnè mèè boti kè di tú ti Yiè nKuyie nkəbe ke pĩ nku tmmú, tinenti bè múnke ti cànnému kè ti tu ti Yiè nKuyie nkpeti, kè bè ti pĩnnè Kuyie ndi yembè do tũ nkú tmmú. ²⁹ Dí nti to mesàà nké ti tùòkenè Sedisadəmmu kè ti bennè ikuó niùbè diebè nè Defiibe nè Isidayeeribe kó bekótibè ìikè, kè ti doú nSedisadəmmu ti Yiè nKuyie nti tũ nkú cītè mieke.

³⁰ Mèmmè ikuó niùbè nè Defiibe kè bèe túóté de kó timáti péfíti nè mesəw nnè tinenti bè bennè ti kè nti to kétuòkenè Sedisadəmmu Kuyie nti tũ nkú cītè.

Bè kètémè nè bè tùòkémè Sedisadəmmu

³¹ Dibenni tánkú ketiwè kó diyie tepítè nè didéri yiè ndi ti do itémè Aafa kó kukó mborè kénkəri Sedisadəmmu. Kè Kuyie nní nti bonè kuce kè nti kánkè ti dootitòbè nè beyóóbè bo ti dintémè kuce, ³² kè ti tùòkeni Sedisadəmmu ke dò yewe yètàati ke ompu. ³³ Diyie naanni yiè kè ti bennè timáti péfíti nè mesəw nnè tinenti Kuyie ncītè mieke, kè ti dè duó nyikuó niùti Odia bire Mèdiməti, kè Pinasi bire Edeasaa ò bonè, Defiibe wuə nkəbe Sosuwee bire Yosabati nè Binnui bire Nəadia kè bè bè bonè. ³⁴ Kè ti dè kàa ndeməu, kè dè bennè kè dè cēékú mma kù do mamè.

³⁵ Bèè kó dimàà itè Babidənni ke konni Sedisadəmmu kè bèe fié iwūš ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkú kətuo, yenaadakè sipisidè nè yèdēē Isidayeeribe wuə nyiməu kpéi, yepedakè sipisiwèi nè yèkuó (96), yepedapaa nsipisiyiekè nè yèyiekè (77), yebadakè tepítè nè yèdēē meyei ncēmme kpéi, demou kè bèe dè tũ. ³⁶ Kè bèe deè kè n nàké beheikènkótibè nè kukó nyáa kóò kùmandàabè kè bè bo ndake kè n teənnè Isidayeeribe bèè pĩ nKuyie ncītè kó mutəmmú.

9

Isidayeeribe do tùòkémè benitipòbè bèè í tũ nKuyie

¹ Kè Isidayeeribe kó bekpaàtibèe kətení m borè kè n nàké ke dò: Isidayeeribe bəməu ikuó niùbè nè Defiibe bèè í yàtenè bəmáa ibotí tēi, bè teeté Kannahāa kəbe mbe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Sebusiibe nè Aməniibe nè Məabiibe nè Esibiti kəbe nè Aməriibe bè dǝdǝri mèè yei mme. ² Bəmbe nè be bí bè tùóké ibotí tēi kó besapəmbè mbe ke puoke, bəmbe bèè tu Kuyie nkəbe ke kəkənè bèè í tũ Kuyie nkəbe. Bekpaàtibè nè sikpaàtibíi bèè tu beketiibè ke ta de kó mǝdǝrime yeime mieke.

³ N kèè dii mǝnni de kó tinaənti kékəri n yàti kékəri n yùti nè n deənfè, kénkəri kè n yèmmè càarè. ⁴ Kè kufəwaa nhaufè bənibè mabè Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkú yàa bo bè potémè kè bè ntíkú m borè, kè nní nkari dikünweñni kè dēe tùòkenè bè əš fié dii mǝnni kuyuoou kó iwūš.

Esitadasi bāammè Kuyie nyIsidayeeribe bəməu kpéi

⁵ Dè tùòke dii mǝnni bè bo fié dè kuyuoou kó iwūš kè n yíténí n do kari dè nè meyeñcaarime ke baa dáatí tiyaəkətiti kédoroo kéninkú kéyoute n əu n Yiè Kuyie mbiékè kè kú bántè ke dò:

⁶ N Yiè nKuyie, ifei ii m bo n yí dáatí ke bo mbús a bíékè ti càarime meè deuke ke sènté ti yo, kè ti yei nyotí ke káa ntiwetí. ⁷ Nè ti yembè kó dimənni nè yíenni ti càarime í senni deè te kè ti dootitòbè ti na tinti nè ti kó bekpaàtibè nè ti kó ikuó niùbè, kè ti kəu kè ti naa ntidaati kè bè fèkú ti kperè kè ti ta ifei mieke, dè mē mbo ke ti dōmmè yíe. ⁸ Kè dè í tũ di mǝnni ti Yiè nKuyie a me nti kuəmmè mesəmmè ke duó nké bəmabè yenté, kaa ti kanne a cànnè dii bəri ti kpéi ndimənni sámpəri mieke kè ti yèmmè càtè kaa ti ompunne. ⁹ Bá nè ti me ntúme tidaati, ti Yiè nKuyie nha í ti dootóo, fšš duó nké ti məkə metaummè sàamè nè Peresi koo kpàati, kòo ti pā kuce kè ti bo íi nha cītè tēè do, kēməte ti bo mborè Sedisadəmmu Sudaa tenkè mieke.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nké tii nti tùòkeni ti bo yí ba? Ti yete mèè kpéi nke a nùu ¹¹ a do nàké di a pānāahti náambè kè bèe di wəri, dii tu: Dihei di tati di ke bo di tieke, di tu dihei meyei mbo di ndi, benitibè bèè di bo be dǝdǝri isəke dihei diməu mieke. ¹² Nè de kpéi di báa bè duó ndi kó besapəmbè kè bèe puoke, di me mbáa tùóké be kó besapəmbè képuó ndi bí. Di bá nwanti de kó ibotí kó kuyeñnaati makú bití, yoo be kó mmesasə mmamé! Mèmmè di bo kpenkemé kényo ndèè tu desàarè de kó dihei mieke, kè di bí səoté kényo de kó dihei kó desàarè sàa. ¹³ Ti yei nnè ti yetimè deè sūū ndèè te kè tii nti tùòkeni, nè memme ti Yiè nKuyie mbá a í yūš nti to a do dō nké yè yūšmmè, ke ti sūs mbe nntibè. ¹⁴ Ti ténke báa yie nkécaarè a tannə ketaunnè timáa bebəfəúbè kəntóu be kó besapəmbè ke puokú a mieke yàa bo ti yè kaa ti kuə páíí bá a báa sūs nhòməu. ¹⁵ A wetimu fš nti Yiè nKuyie tinti Isidayeeribe ti tũ nkú, deè te kè ti kpaá yie nke bo a ìikè. Ti bantəmu ti càarime, ti koo məu do í mǝnnè kénkpaá ke fəu.

10

Sifube bètimè bè do tuóké bèè nitipòbè ibotí tèi mieke

¹ Ké Esitadasi nnínkú Kuyie ncîètè ìlèkè ke kuò nke kù báá nke dáanko be yei, ké Isidayeeribe cómmú o boré dífnní péu benitidaabè nè benitipòbè nè ibí, ké kuò ntinañnieti. ² Memme Edammu bire Yeyeedi kó debire Sekanniya nàkémè Esitadasi ke dà: Kuyie, tí cààrèmu tí tuókémè benitipòbè ibotí tèi ìi bo di nhei mieke i cuokè ke puoke, nè memme kuce kpaá bomu tínti Isidayeeribe tí kpéí. ³ Tí dò nkétúóté metáátimè mme Kuyie nyìikè kébeti tí cuokè ibotí tèi kó benitipòbè tí tuóké bè nè be bí kèntú nhokótí Esitadasi nè bèè màke Kuyie nti tũ nkũ kó kufɔwáa mbè bo tí duò ndii nũu. Tí yó ntũ Kuyie nkuó yèmmè mme. ⁴ Á íté kécómmú! Fɔ́ɔ te de kó mutɔ́mmú a bá nyèkũ tí bo a fɔ́nkũò ndi, pí mmutɔ́mmú.

⁵ Ké Esitadasii íté kécómmú kéduó nké ikuó niùbèe parikè. Ké Defiibe parikè ké Isidayeeribe beməuu parikè ké dà, bè yóó dàdumu Sekanniya do béi nti. ⁶ Ké Esitadasi íté Kuyie ncîètè boré, kékote keta Ediasibu bire Yoananni dieku kéyíe mbá ò í ndi, ò me nyí nyá menie, kòo yèmmè cààrè meyei nho kobe bèè yenté ke konní bè dàd mē kpéí.

⁷ Ké bèe píèké Sudaa tenké mieke nè Sedisadammu Sifube bèè kó dimàà konní be kpéí nke dà, bèe tí nSedisadammu. ⁸ Bekpààtibè nè beheikènkótibè ké bèe tãatè ke tú: Ké yewe yètàati pèètè ké wèè í kòtení metímmè bèe ò dènnè Isidayeeribe mieke kètúóté o kperè.

⁹ De mǎnni ké Sudaa kobe beməu nè Bensamee kobe ké bèe tí nSedisadammu yewe yètàati yenye mieke otànkú owéinwè kó diyìe sipisidè, ké benitibè beməu ntíkú Kuyie ncîètè ke kpeutí nè de kó tináànti kpéí nè fetaafe niùmè. ¹⁰ Ké ikuó niùti Esitadasii íté ké bè nàké ke dà: Dì cààrèmu di tuóté dè ibotí tèi kó benitipòbè ké de kó meyei nyíe matēmè ìnkè. ¹¹ Dì mǎnni banténè di cààrime tí Yìe nKuyie ndi yembè do tũ nkũ ìlèkè, kédoò kù dómè kéyatenè dimàà ibotí tèi kobe bèè bo di nhei mieke kébeti í kó benitipòbè di tuóké bè.

¹² Benitibè beməu bèè do tíkú ké bèe píèké ke dà: Tí dò nkédòdumu a béi nti. ¹³ Tí né sũmu ké dè wète ke tú diyɔ́ɔ, tí báá na kɛ́mbo ditowáa, dè me nyí tú diyìe dimáá kó mutɔ́mmú yoo yèdèé, tí í sɛ́nni tinti bèè bo de kó meyei mmieke. ¹⁴ Tí kó bekpààtibè mbo die nnè tí kó yeyètè, bèè kó dimàà tuóké benitipòbè ibotí tèi mieke ké bè nkòriní di bè kèèté yèè we, kénneínè be ekè kó bekótibè nè bebeémbè, ké tí nkémùnè Kuyie ndo tí yè kèè mieke de kó meyei nképí nkè bo bonkémè.

¹⁵ Ké Asayeedi bire Yonnatanni nè Tikifa bire Yasia ké bèè máa yete de kó tináànti, ké Mesudammu nè Sabetaii Defii wuò nkou ké bèe bè kónné. ¹⁶ Bá nè memme ké Isidayeeribe dàò bè do tãatè tí ké ikuó niùti Esitadasii tãatè sicéí kó bekótibè bá tèè cîètè kéwári be yètè, ké bèe kari otànkú pífnwè kó diyìe ketiri ke bo yà de kó tináànti. ¹⁷ Dibenni teri kóo tãnkú ketiwè kó diyìe ketiri do ndi bè deémè bèè do tuóké ibotí tèi kó benitipòbè de kó tináànti.

Bè bàtemè bèè do tuóké ibotí tèi kó benitipòbè

¹⁸ Ikuó niùbè mieke nte bèè do tuóké ibotí tèi kó benitipòbè be yètè: Sosuwee naàmùnkú mieke Yotisadaki yaábí nè be tebii, Maseya nè Ediesee nè Yadiibu nè Kedadia. ¹⁹ Ké bèe béi benitibè beməu ìlèkè ké dà, bè bo beti be pobè, kéféúté dipedaà meyei nhūtímú kpéí. ²⁰ Imee naàmùnkú kobe Ananni nè Sebadia ²¹ Adimmu naàmùnkú kobe Maseya nè Ediya nè Semmaya nè Yeyeedi nè Usiya ²² Pasuu naàmùnkú kobe Ediyoyennaii nè Maseya nè Isimayeerii nè Natanneyeedi nè Yosabadi nè Edasaa.

²³ Defii naàmùnkú kobe: Yosabadi nè Simmeii nè Kedayá ké betəbè ò yu ke tú Kedita yoo Petayaa nè Yeuda nè Ediesee.

²⁴ Ké bedəmbè kó kutənkú kou mbo weè tu Ediasibu, bèè bàa Kuyie ncîètè, ké be kó kutənkú kobe mbo beè yètè tu: Sadammu nè Tedemmu nè Uudi.

²⁵ Isidayeeribe sɔ́mbè mieke nte bèè do tuóké ibotí tèi kó benitipòbè Padosi naàmùnkú kobe Adammia nè Isiya Madikia Minyaminni nè Edeasaa Madikia tɔu nè Bennaya.

²⁶ Edammu naàmùnkú kobe: Matanniya nè Sekanniya nè Yeyeedi nè Abudi nè Yedeməti nè Edii.

²⁷ Satuu naàmùnkú kobe: Ediyoyennaii nè Ediasibu nè Matanniya nè Yedeməti nè Sabadi nè Asisa.

²⁸ Bebaii naàmùnkú kobe Yeəananni nè Ananniya nè Babaii nè Atidaii.

²⁹ Bani naàmùnkú kobe Mesudammu nè Maduki nè Adaya nè Yasubu nè Seadi nè Yedaməti.

³⁰ Pasati-Məabu naàmùnkú kobe Adina nè Kedadi nè Bennaya nè Maseya nè Matanniya nè Besadei Binnuii Manansee.

³¹ Adimmu naàmùnkú kou Ediesee nè Isia nè Madia nè Semmaya nè Simmeɔ́ɔ,

³² nè Bensamee nè Maduki tɔu nè Semmadia.

³³ Asummu naàmùnkú kobe, Matennaii nè Matata nè Sabati. Edifedee nè Yedemmaii nè Manansee nè Simmeii.

³⁴ Bani naàmùnkù kòbɛ, Madaii Amudamu nè Uyɛɛdi,

³⁵ nè Bennaya Bedeiya nè Keduii.

³⁶ Wanniya nè Mɛdimɔti nè Ediasibu,

³⁷ nè Matanniya nè Matennaii nè Yasaii,

³⁸ nè Banni nè Binnuii nè Simmɛii,

³⁹ nè Sedemia nè Natanni nè Adaya.

⁴⁰ Makinadebaii nè Sasaii nè Sadaii.

⁴¹ Asadɛɛdi nè Sedemia nè Semmadia.

⁴² Sadummu nè Amadia nè Sosefu.

⁴³ Nebo naàmùnkù kòbɛ, Yeiyɛɛdi nè Matitia nè Sabadi nè Sebina nè Yadaai nè Yoyɛɛdi nè Bennaya.

⁴⁴ Bembɛ kó dimàà tu bèè do tùóké bembɛ ibotí tɛi kó benitipòbè. Kè bèmabè kòbɛɛ bè piénè ibí.

Neemii Di mpátírì tò tìl náàntì

Neemii kó dipátírì ti náá nNeemii kpéi nke, wèè do tú okpààti Aditakisési kóo tǎnti dièwè. Kòo kòbè mabèè kò nSedisadèmmu kèwèteni kóo nàké Sedisadèmmu èi domè kè dè dò mmesémmè kòo ti kèè kòo yèmmèè cààrè mediè. Merímmè kòo maa kuce okpààti kè bo kò nkéyà Sedisadèmmu do mèè boti, kè bo wète kémaá iduotí kémaánè dihei.

Neemii kǎnyauti kpéi ndo te kè kuduotíí maá kédeè, dè do ò yóunèmu mediè, kè yé be dootitabè do bomèmu kè dó képaá mmutómmú, kòo ndake be kpéi nke yáúukunko betómbè kǎnti, kè kuduotí kó mumarimúu deè yewè sipísínúmmù nè yèdéè mieke.

Neemii do dó kètúntemu kuduotí kupànkù ò maá kù kó dibanni, kébenke bè dò nkémpí mmèè boti Kuyie ncíètè nè bèè pī nte mieke mutómmú, nè bè bo ndakemè teompùtè yìè kpéi.

Di mpátírì náàntì dúò kè dòmmè

1. Okpààti Aditakisési pāmè Neemii kuce kòo bo kò nképààrè Sedisadèmmu 1:1-2:10
2. Bè wète kè maámè Sedisadèmmu kó iduotí 2:11-7:72
3. Esitadasi kàammè Kuyie nkuó pátírì kè Sifube banté bè yeténèmè Kuyie 8-10
4. Neemii do pī mmùù tòmmù temù 11-13

Bè nàkémè Neemii Sedisadèmmu kpeti dòmmè

¹ Okpààti Aditakisési kpàti benni sipísidé kperi mieke nke, otànkù bè tu wè Kiside* o mieke, kè sǎ mmí Akadia bíre Neemii kè m bo diheidíè Susi mieke. ² Kè n tebite Ananni íténi Sedisadèmmu Sudaa tenké kékoteni kè nefnè benitibè mabè, kè m bè beke sifube bèè do tú tidaati kè kònkò be kpeti dòmmè, nè Sedisadèmmu kpeti dòmmè. ³ Kè bè n tǎínè kè dǎ: Tidaati tìl kònkò kè bo Sudaa tempè mmieke bè bo mesémmè diemè mieke nke nè ifei diyí. Sedisadèmmu kó iduotí pǎnte pǎntemu, kè yecàkè yèè do kpeti dihei kó yebòrè kè yè cǎútè.

Neemii kuónnèmè Kuyie nSifube kpéi

⁴ N kèè dii mǎnni de kó tináànti kénkari kè kuò, kè dǎ yewe péu kè n yèmmè cààrè mediè nkè m bou dinùù kénkuónnè Kuyie nkunku kùù bo kéínkè kè tú: ⁵ Áú! N Yìè nKuyie nfǎ nwèè bo kéínkè, fǎ nwèè deú kè ti da dé, fǎ nwèè pī mmetaummè a dǎónnèmè a kòbè, kè kuò mmesémmè bèè da dǎ kè pī nha tannǎ, ⁶ wèèteni m bíékè, kénté kékéè n da kuónnè dii dabónni, n da báámmu keyènkè nè kuyie a kó betómbè Isidayeeribe kpéi, ti bantému meyei ntinti Isidayeeribe ti dǎò mè. Mí nnè n yembè ti cààrèmu. ⁷ Tì da cààrèmu mediè, tì í túnne m a tannǎ nè a tié nnè a kuó a dúò ndè a kóo tǎnti Mǎyiisi. ⁸ Kuyie ndentení a do nàké dii nùù a kóo tǎnti Mǎyiisi dii tu: Kè ti yete a kpeti a bo ti cíe nkè tì ta ibotí tǎi mieke. ⁹ Kè ti me nwèteni a borè kè túnne a tannǎ kè dǎori yè yèmmè, bá kè dǎ sǎ nti cíété kè bo itemmànke, a bo wète kè ti tǎi ndibòrì a tǎatè di kè dǎ a yètiri ndè yu. ¹⁰ Tì Yìè nKuyie nti tú a tòmbè mbe, a nitibè, fǎǎ ti deetè nè a kó tikpeti nè a wèrimú diemú. ¹¹ Áú! N Yìè nKuyie, kénté mí nha kóo tǎnti, n da báámmè, a kó betómbè tabè bèè da dé, bè da báámmè, dǎò n da móú tì, yóu kòo kpààti n kénté.

De mǎnni mǎi do tú wèè yaurí okpààti menaà nkòò yǎ.

2

Bè pāmè Neemii kuce kòò bo kò nSedisadèmmu

¹ Okpààti Aditakisési kpàti benni sipísidé kperi mieke bake, otànkù bè tu wè Nisáa* o mieke, kè sǎ ndè tu n kó mǎfiè mme m bo duómmè okpààti menaà. Kè n túóté menaà kè mmè yaurí okpààti, kè n yèmmè cààrè, mè mu nyí cààrè diyìè mari o ìikè. ² Kòo kpààti m beké kè dǎ: A yèmmè cààrè nè ba? A kǎnti baá naatímaà? Yáa tǎmati tìl da kóónnè?

Kè n kǎmbúàti do mediè. ³ Kè nhò nàké kè dǎ: Okpààti mbo sǎá! N yèmmè bo yíme kè báa cààrè dihei n yembè kǎri dii pǎnte dii mǎnni kè yecàkè yèè kpeti dihei kó iduotí kè yè cǎútè?

⁴ Kòo kpààti m beké kè dǎ: A yèmmè dòmmè?

Nè n yèmmè mieke kè m bánté Kuyie nkunku kùù bo kéínkè, ⁵ kébéinnè okpààti kè dǎ: Okpààti kǎa bo yie nkè n dǎò diwèi, mí nha kóo tǎnti, m pǎ kuce kè n kǎte Sudaa tenké n yembè kǎri dii èi kèwète kè di maá.

⁶ Kòo kpààti m beké kè dǎ: A dǎ kémonte kè dè mmamè? A bo wèteni òmmǎnni?

* **1:1** Kiside: Bè do kaammè betáàbè nè ti bè kaammè dè í wè. Be kóo tǎnkù Kiside berínè tì kó betáàbè tepítè nè oketiwè nè tepítè nè odèri de cuokè nkè (diyosèè nè mewaaana nde cuokè). * **2:1** Nisáa: Bè do kaammè betáàbè nè ti bè kaammè dè í wè. Be kóo tǎnkù Nisáa berínè tì kó betáàbè otáánwè nè onaanwè de cuokè nke (tibéní nè dínstǎǎri de cuokè).

Ƙe sɔ nɔnɔitipokpaati ƙari koɔ pɛkɛnɛ, ƙe nh ɔ nakɛ m bo wɛtɛni dii mɔnni, ƙe dɛ nhɔ sɔnnɛ, koɔ yie nke dɔ: Ƙɔtɛ. ⁷ Ƙe n yie ƙe dɔ: Okpaati ƙaa bo yie nha n duɔ nyɛpɛtɛ yɛɛ bo nte ƙe kuko nyaa koo kumandaabɛ n yoo ƙe m pɛɛtɛ ƙetuakɛ Sudaa tenkɛ, ⁸ ƙe n duɔnnɛ dipatiri teri m bo duɔ ndi Asafu wɛɛ baa fɛ nhokpaati a tie nkoo n duɔ nyidɛi ƙe n daɔnɛ yɛcɛkɛ, yɛɛ bo kpetinnɛ tɛɛkpetɛ tɛɛ tɔkɛnɛ Kuyie nɛɛtɛ nɛ dihei ko kuduoti nɛ n cɛtɛ n yoo mbo tɛ.

Koo kpaati yie nke yɛ nni nduɔ nke yɛ Kuyie ndo m bonɛmɛ ƙe n daɔri mesaa. ⁹ Mɛmmɛ ƙe n tuakɛ kuko nyaa koo kumandaabɛ borɛ ƙe bɛ duɔ nyɛpɛtɛ. Okpaati do duɔ nkɛ behaapambɛ iwɛi yembɛ nɛ besandɛɛbɛ ƙe bɛɛ n cie. ¹⁰ Odoniibɛ boti kou Sambadaa nɛ Tobiya wɛɛ do ɔ pokoo ƙe bakɛ Amoo ei, ƙe bɛɛ ƙeɛ omou ƙɛtenimɛ ƙe bo tunte Isidayɛeribɛ kpeti, ƙe dɛɛ bɛ yonke mɛdiɛ.

Neemii cemmɛ Sedisadammu ƙe paarɛ iduotɛ

¹¹ Ƙe n tuakɛ Sedisadammu ƙemmɔkɛ yɛwɛ yɛtaati, ¹² ba m mu nyi nakɛ omou Kuyie nyɛ n daɔ ti Sedisadammu, ƙɛtɛ ƙɛyɛnkɛ ƙɛdeke nsammarimu ƙe benitibɛ mabɛ n cie, fɛɛfɛ mafɛ do i ti naɛnɛ ƙe dɛ i tu n do deke wɛɛ sammarimu. ¹³ Mɛmmɛ n yitɛmɛ ƙɛyɛnkɛ ƙɛyɛ kubiriku biɛkɛ ko dibori ƙe ƙɛtɛ ƙɛnwɛti muɔimmu binte nɛ dibori bɛ tu di tikuti ko dibori, ƙɛnwɛtɛ mesaa Sedisadammu ko iduotɛ ƙɛnsɔ nyi duute duute ƙe yɛcɛkɛ cuɔ. ¹⁴ Ƙe n ƙɛtɛ ƙɛpɛɛtɛ tɛbinte ko dibori ƙɛnwɛti okpaati ko kubinku, ƙe n deke wɛɛ sammarimu tɛnke i mpɛtɛ mɛfiɛ nke bo pɛɛtɛ. ¹⁵ Ƙe n yoo ƙɛtunne dikondaa ƙɛbuɔ, ƙɛyɛnkɛ ƙɛmɔa bakɛ, ƙe wɛtɛ kuduoti mesaa ƙɛkɔtɛ ƙɛtunne kubiriku ko dibori ƙɛkonni.

¹⁶ Bɛɛ bakɛ dihei bɛ koɔ mɔu do i yɛ n ƙɔtɛ ƙe nɛ m pi mmu. M mɛ mmu n do i nakɛ timati Sifube nɛ ikuɔ niubɛ nɛ behɛikɛnkotibɛ nɛ bekotibɛ sɔmbɛ, omou do i yɛ n ƙɔtɛ ƙe. ¹⁷ De mɔnni ndi m bɛ nakɛmɛ ƙe dɔ: Wɛntɛnɛ ti bo mɛɛ sɛmmɛ miɛkɛ, Sedisadammu domu ƙe naa ntidobonti, koo bore ko yɛcɛkɛ cuɔ. Ƙɛtenɛni ƙe ti maɔ Sedisadammu ko iduotɛ ƙe tɛnke ba mbo ifɛi miɛkɛ.

¹⁸ Mɛmmɛ m bɛ nakɛmɛ Kuyie ndo m bonɛmɛ ƙe n daɔ mesaa, nɛ okpaati do m beinnɛ mɛɛ boti. Ƙe bɛ dɔ: Itɛnɛ ƙe ti maɔ dihei!

Ƙe ti itɛnɛ tikɔnyauti ƙe bo pi mmutɔmmu. ¹⁹ Mɛmmɛ Sambadaa Odoniibɛ boti kou nɛ Tobiya wɛɛ do ɔ pokoo ƙe bakɛ Amoo ei, nɛ Adabubɛ boti kou Kesemmu, bɛ ti sɛnkɛrimɛ ƙɛ nti daɔ ƙe naa nke tu: Di daɔri ba dɛndɛ, di dɔ ƙɛyɛtɛ okpaati kpeti ntaɔ?

²⁰ Ƙe m bɛ tɛnnɛ ƙe dɔ: Kuyie nkunku kuɔ bo ƙɛnkɛ ku yoo ti teennɛmu, tinti ku ko betɔmbɛ, ti itimu ƙe bo maɔ dihei. Di i mɔkɛ ketenkɛ Sedisadammu miɛkɛ, di i mɔkɛ kuɛɛ, omou i yɛ di kpɛi Sedisadammu miɛkɛ.

3

Sifube wɛtɛ ƙe maamɛ Sedisadammu ko kuduoti

¹ Ƙe ikuɔ niuti diɛwɛ Ediasibu nɛ o tebiɔ ikuɔ niubɛ tabɛ ƙe bɛɛ maɔ bɛ tu dɛ ipe ko dibori, ƙe di koutɛ, ƙɛcɔnnɛ dicau ko idɛi, ƙɛdeɛ ƙɛtunte kuduoti ƙɛnto ƙɛtuakɛnɛ ditou bɛ tu di tɛkɔutɛ. Ƙe bɛɛ sɔɔtɛ ƙɛtuakɛnɛ ditou teri bɛ tu di Ananɛdi, ƙɛdeɛ ƙɛ kuu koutɛ. ² Bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Sedikoo ƙɔbɛɛ sɔɔtɛ, bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Immuri birɛ Sakuu sɔɔtɛ. ³ Bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Asennaa biɔ maɔ bɛ tu dɛ siyɔ ko dibori ƙɛcɔnnɛ ticadaɔti ƙɛannɛ yɛcɛkɛ ko idɛi nɛ de ko yɛkpetinyɛ. ⁴ Bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Akikoti birɛ Udiya birɛ Medemotii sɔɔtɛ. O ko difɔnkɔɔ ƙe Mesesabeeri birɛ Bedekia birɛ Mesudammuu sɔɔtɛ. O ko difɔnkɔɔ ƙe Baana birɛ Sakobuu sɔɔtɛ. ⁵ Bɛmbɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Tekoaa ei ƙɔbɛɛ sɔɔtɛ. Ƙe bɛ ko bekotibɛ i ntunne bɛɛ bɛ ni mutɔmmu bɛ bɛ naa nti, ƙɛyɛtɛ mutɔmmu.

⁶ Bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Paseyaa birɛ Yoyada nɛ Besodia birɛ Mesudammu ƙe bɛɛ sɔɔtɛ ƙɛdaɔ dicau ketiri, ƙɛdeɛ ƙɛcɔnnɛ dicau ko idɛi nɛ de ko ipaati nɛ yɛkpetinyɛ. ⁷ Bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Kabaɔɔ ei kou Medatia nɛ Medonniibɛ boti kou Yadonni ƙe bɛɛ sɔɔtɛ nɛ Kabaɔɔ ei ƙɔbɛ nɛ Misepaa ei ƙɔbɛ. Kukoo nyaa diyie taɔ ƙɛɛ biɛkɛ koo kumandaɔ ƙɔbɛ do mɛ. ⁸ Bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Adaya birɛ Osiyɛeri wɛɛ do tu mesaa nkoo maati koo sɔɔtɛ. O ko difɔnkɔɔ ƙɛfɛi Ananniya wɛɛ do tu tihuuɔnti koo daɔriwɛ. Bɛ do dɛɛ bɛ tammu Sedisadammu duoti pɛkɛ dii bori ndi. ⁹ Bɛ ko difɔnkɔɔ ƙe Uuri birɛ Edefayaa sɔɔtɛ, wɛɛ do bakɛ Sedisadammu ei ko dikɛɛ. ¹⁰ Ƙe wenwɛ fei Adumafu birɛ Yedayaa, koo sɔɔtɛ ƙɛnwɛti o cɛtɛ iikɛ, ƙɛfɛi Asabunniya birɛ Atuuɔi. ¹¹ Bɛmbɛ ko difɔnkɔɔ Adimmu birɛ Madikia nɛ Pasati-Mɔabu birɛ Asubu ƙe bɛɛ sɔɔtɛ ƙɛtuakɛnɛ yɛpɛpunnɛtu ko mekɛntimɛ. ¹² Ƙe bɛɛ deɛ ƙɛfɛi Adosi birɛ Sadammu wɛɛ do bakɛ Sedisadammu ko dihei ko dikɛɛ teri wenwɛ nɛ o nitipobi. ¹³ Anunni nɛ Sandoaa ei ƙɔbɛ ƙe bɛmbɛ mɛ ntɔ sɔɔtɛ kubiriku ko dibori biɛkɛ bɛɛ do ku maɔ ƙɛcɔnnɛ yɛcɛkɛ ko idɛi nɛ de ko ipaati nɛ yɛkpetinyɛ, ƙɛnsɔkɛ ƙɛtuakɛnɛ bɛ tu dɛ tikuti ko dibori. ¹⁴ Bɛ de nkɔa nkɛ Edekabu birɛ Madikia sɔɔtɛ, wɛɛ do bakɛ Beti-Kedemmu ko dihei, wɛɛ do ku maɔ ƙɛcɔnnɛ yɛcɛkɛ ko idɛi ipaati nɛ yɛkpetinyɛ.

¹⁵ Be kó difónkúò kè Kadi-Osee bire Sadummu wèè do baké Misipaa kó dihei, kòo sòoté kémaá dibòri bè tu di tebinte kó dibòri kè di pĩ nkécónné yecàkè kó ideí nè ipààti nè yekpetínyè, kémaánè Sidoe kó kubiriku okpààti kó mupérímù také kéntó kétúakenè yedetisàkè yèè kàrinè Dafiti èi. ¹⁶ Ò de ndaú nkè Asibuku bire Neemiaa túóté, wèè do baké Beti-Tisuu èi dikéè kéntó kétúakenè Dafiti kó kufòti borè, kéntó kétúakenè kubinku bè do keú kù kèpèètè kétúakenè bèè bàa okpààti bè kó teciètè. ¹⁷ Be kó difónkúò kè Defiibe wuò nkou Bani bire Deummu nè o kòbè kè bèè sòoté kédàú, kè Asabia wèè do baké Keidaa kó dihei dikéè kòo sòoté o èi kó mēfiè. ¹⁸ Kè wenwee dàú, nkè Enadadi bire Binnuii tebitèe sòoté. Wèè do baké Keidaa kó dihei teri dikéè. ¹⁹ Kè wenwee fei Yesuaa bire Asee wèè do baké Misipaa, kòo sòoté kénwetí ditenni bè dòòri dè tikpàrinenti, kéntó kétúakenè iduotí maá dè. ²⁰ O kó difónkúò kè Sabuyii Baduki biree sòoté nè tikònyauti kétúóté iduotí maá dè kéntó kétúakenè ikuú niùti diewè Ediasibu cfiètè bòrinùù. ²¹ Be kó difónkúò kéféi Akikoti bire Udiya kó debire Medemoti, kòo túóté Ediasibu cfiètè bòrinùù kéntó kétúakenè tē mánku.

²² O kó difónkúò kè ikuú niùbè bèè yènni yehékè yèè tòkèné Sedisadēmmu kè bèè sòoté. ²³ Kè bembèe dàú nkè Bensamē nè Asubu kè bèè sòoté bē cfiè iikè. Be kó difónkúò kè Ananniya bire Maseya kó debire Asadia sòoté o cfiètè iikè. ²⁴ Kè bembèe fei Enadadi bire Binnuii, kòo túóté Asadia cfiètè píkù tekú kéntó kétúakenè iduotí maá dè nè i kentiémè. ²⁵ Kè bembèe fei Usaii bire Padadi, kòo túóté kuduotí kentiémè kétúake okpààti cfiètè kó ditou dieri dii benké kè tòkèné dikpetintou kó ditowaà. Kè wenwee fei mPadosi bire Pedayaa ²⁶ nè bèè teénne Kuyie ncfiètè tām̀bè bèè ā Oferi èi, kè bèè túóté dibòri bè tu di menie nkó dibòri dii bo diyie yiení kèè bíékè kéntó kétúakenè ditou dii benké. ²⁷ Kè Tekoa èi kòbèe sòoté ditou dieri dii benké di iikè, kéntó kétúakenè Oferi duoti.

²⁸ Kè ikuú niùbè sòoté sisēi kó dibòri kó mēfiè, bá wè kòo nwetí o cfiètè. ²⁹ Be kó difónkúò kè Imee bire Sadoki mē ntó sòoté kénwetí o cfiètè, kéféi nSekanniya bire Semmaya wèè do tú diyie yiení kèè bíékè kó dibòri kóo bari, kòo tó sòoté. ³⁰ Kè wenwee deè kéféi Sedemia bire Ananniya nè Tisadafu bire deè do tú dekušnnè nè Anunni, kè Bedekia bire Mesudammuu sòoté kénwetí o cfiètè. ³¹ Kè wenwee deè kéféi Madikia, wèè do máátí mesoo nkó tinenti, kòo túóté bèè teé mbèè pĩ nKuyie ncfiètè mieke mutōmmú nè bepótambè bē cfiè kó mēfiè mmèè wetí dibòri bē tu di Mifkadi, kéntó kétúakenè ditou dieri dii bo mēkentimè. ³² Bèè tu tšəonenti kó bamáábè nè bepótambè kè bèè túóté dikéè sonni kéntó kétúakenè bē tu dē ipe kó dibòri.

Sambadaa nè Tobiya bē dām̀ kēpaa nkuduotí kó mumarimú

³³ Mēm̀me Sambadaa kèè mē ti maām̀ kuduotí kòo miekēe peike kécóúté mediè kòò ti senkèri tĩnti Sifube, ³⁴ kēnnáá nho kòbè nè Sammarii kó behaapambè kē tú: De kó besĩnténitibè dòòri ba? Ti yóu kè bē nsókè kē pĩ nde kó mutōmmú kē mù deèà? Diyie dimáá kó mutōmmú dake. Yetárè yèè diè nke còúté, bē bo na kēwēte kēyíi nde kó tidobontí kēfiè nKuyie nyiwūšà?

³⁵ Dè do ś nTobiya Amōniibe boti kou wèè bo Sāmbadaa borè, kēbēi nke dà: Yóunè kè bēè maá! Kè tekpatatè dēke de kó kuduotí kùu maánè yetárè kù dotimu.

³⁶ De mōnni kē m bánté Kuyie nke dà: Ti Yiè nKuyie nwénté bē ti senkèrimè, yóu kē yēsāāmbè bē ti sáá nyèe do bē yó ĩnkè, yóu kē bèè bē pĩrĩmú kékōnnè dihei teri kē bèè naá ntidaati kédí ifei. ³⁷ Báá bē cfiè, báá ütè bē yei, bē ti cààrēmu tĩnti bèè maá kuduotí.

³⁸ Mēm̀me kē ti maá kuduotí kē kù tũnte kēfité kē meokùmè mēè maá nkpaá kũmmú. Benitibè do pĩ mmutōmmú nè bē yēm̀mè mēm̀əu ndi.

4

¹ Sāmbadaa nè Tobiya nè Adabube nè Amōniibe nè Asidodiibe bē kèè dii mōnni ti maām̀ kuduotí kē ĩtĩ yefštè kē fité, kē bē miekēe peike mediè. ² Kè bèè wēnnè bēm̀əu kē bo kōtení kédó Sedisadēmmu kóò cākè. ³ Kè ti kušnnè Kuyie nkéwáá mbèè bo mbāa dihei kuyie nnè keyēnkè, kè bē báá tanní. ⁴ Kè Sudaa kòbè náá nke tú:

Betōmbè òumu!

Dèè pùò nkè dē deu,

ti báá na kēmaá kuduotí kēdeè.

⁵ Kè ti dootitòbè biè náá nke tú: Bē í yó ndake ti kpéi nkè, tí bē do kē bē kùò kē mutōmmúu paà.

Neemii dušmmè betōmbè tikpàrinenti

⁶ Sifube bèè bo ti dootitòbè ekè fitimè kè bē nkōriní kuce mēpéu kē ti náá nke tú: Bē kērínĩmu tipĩti timòu kē bo ti do. ⁷ Mēm̀me kē nh oo nhoo mbenitibè kuduotí fšnkúò yefštè miekē kē

bè tũnnè bɛ naàmũnti dò ndòmme, kè bè nto bɛ se nè bɛ kpàà nnè bɛ tannè. ⁸ Kè n yà kufɔwáa mbè bomè kéité képiéké kénáké dihéi kó bekótibè nè bebeémbè nè besámbe kɛ dɔ: Di bá mbè yìékù, dentenèni Kuyie ndi tũ nkù kpeñnimè kè bè kù dé, kpànnè di tebií kpéi nnè di bí kpéi, initidaaì nè initipòì nè di pobè nè di cɛí.

⁹ Memme kè ti dootitabè keè ti kèèmbè bɛ kpéi, kébanté Kuyie ncàkemè bɛ dɔ kédòò ti. Dɛ mǎnni kè tí wɛtɛ kuduotí borè bá wè kòo sɔoté o tǎmmú. ¹⁰ Kè tí túóté dɛ kó diyie nè yewe yèè kpaanì, kè betǎmbè dikéè dii nní mpí mmutǎmmú, kè dikéè tɛrì to yekpàà nnè tidǎpiiti nè detǎnnè kè dáátí yemátíyaaòbòrè, kè bekpàatibè còrímú Sudaa kòbɛ fǎnkúò. ¹¹ Kè bɛmaribè mmaà, bèè bè duò ntítátí kè bɛ mpínnè mutǎmmú sínou sɛmasi masi kè sitesì to tikpàrɛnenti. ¹² Kè bɛmaribè mmaà kɛ yi yese, kè ditáteheù yiè ncòrímú m píkù. ¹³ Kè n náké bekótibè nè bebeémbè nè benitibè sǎmbɛ kɛ dɔ: Mutǎmmú dɛumu kuduotí í sɛnní kè ti dò nti bíékè ti bíékè òmòu í tǎkénè otòu. ¹⁴ Kè di bo kùù píkù kɛ kèè ditáteheù kuǎmmè, di tíí nkékɛtɛni tí borè, Kuyie nti tũ nkù yóó kpàmmu ti kpéi.

¹⁵ Memme kè ti níí mpí mmutǎmmú kukũwentóo nè keyènkè, ti mieke kè dikéè níí nto yekpàà. ¹⁶ Kè n náké bèè ní mutǎmmú kɛ dɔ: Bá wè nè o kó diǎnni bè níí nyiè nSedisadɛmmu mieke kɛ níí nti baa keyènkè, kè dɛ wenté bè mpí mmutǎmmú. ¹⁷ Mí nnè n tebií nè n kó betǎmbè nè ti bàribè bèè ti nɛínè, òmòu í ndei o yààti, bá wè kòo mpikù kukpàrɛnkù o nùtè youte.

5

Neemii yetemè Sifube bo wɛtɛ kɛnfɛũkomè bɛ tebií

¹ Diyie mari kè Sifube mabè, benitidaabè nè benitipòbè ité kénséi mbe tebií mediè. ² Kè bè naà nke tú: Tínti nè ti bí ti sũmu initidaaì nè initipòì dí ti duò ntidiiti kè tí nyo nke fòunnè. ³ Kè betòbè tu: Dikònni 55 tanni kè ti duò ndɛpaa nde nè ti kó titebiiti nè ti cɛí kè bè bo ti duò ntidiiti. ⁴ Kè betòbè tu ti 5 ndò nkéyietí okpàati dàmpóò képentemu kè bè yietí ti paa nnè finyí kó detie. ⁵ Ti mɛ ntu meyíí mmémáa kòbɛ mbe, bɛ bí í pɛɛtè ti kpeyi, nè memme kè ti dò nkéduò nti bí initidaaì nè initipòì kè lí naà mbe kó tidaati. Ti bí initipòì mai naámmu bɛ kó tidaati képi mbe tǎmmú. Ti í mǎkɛ ti bo yímè, ti paa nnè finyí kó detie, betòbè bèè dɛ tieke.

⁶ N kèè dii mǎnni dɛ kó tináahti kè dɛ n yonke mediè. ⁷ Kè meyèmmè mamè n tanni kéndò n kpànnè dihéi kó bekótibè nè bebeémbè, kè bè náké kɛ tú dɛ dòmme kè di diinko di tebií mesèmmè. Memme n yumè metíímmè diemè, ⁸ kè bè beke kɛ dɔ: Ti wɛtɛ kɛ do nti tebií bè do fíití sí betòbè cie, kè sí tu tidaati, kè di nɛ wɛtɛ kɛ sí fíiti di miekaà?

Kè bè ndò nkárè, òmòu í mpètè kébéi. ⁹ Kè m bè náké kɛ dɔ: Di dǎori dè í wenni, di dò nkéndému Kuyie nkè dɛɛ yie nkè ti báá ànnè timáa ifeí ibotí tɛí líkè, ìi tu ti dootitabè. ¹⁰ Mí m mǎmmuò nnè n tebií nè n kó betǎmbè ti múnke do pèntemu benitibè idíití nè tidiiti, ti dɛ mbè pà, ti báá bè beke dɛ kó yebàa. ¹¹ Di do cuò bèè kó depaa mbè di bannè mèè kpéi, dí dɛ mbè tɛnnè yie nyiè. Bɛ paa nnè bɛ finyí kó detie nnè odifíè kperè nè bɛ cɛí nè bɛ diiti nè menaábèmmè nè mekúò di do bè pèntɛ dè nè di do dɔ kɛ cǎntɛ dè. ¹² Kè bèè yie mbɛmɔu kɛ dɔ: Ti yóó dàmmu a ti náké tí, ti bo bè tɛnnè ti do cuò dɛ bá ti ténke báá bè beke dɛmarè.

Memme kè n tíí nyikuò niùbè kéduò nkè bèè parikè benitibè líkè kɛ dɔ bè bo dàò bè béi nti. ¹³ Dɛ kó difǎnkúò kè n kpáátɛ n yaáyǎri kébéi nke dɔ: Kè wèè í dàò ò béi nti Kuyie nyóó ò kpáátɛ mɛɛ botí kóò dɛnnè n cɛtè kòo paà o kperɛ dɛmɔu kɛ ténke bá mmǎkɛ dɛmarè. Diǎnni dimɔu kè di dɔ: Dè mme ndò.

Kè bèè sǎntɛ Kuyie nkè benitibèè dàò bè béi nti.

¹⁴ Nè n naámmè Sifube kóo kùmàndáa Sudaa tenké okpàati Aditakisési kpàti benni sipísidè kperí mieke kɛntò kétuakenní yɛbie nsipísitáati dɛ mǎkɛ yíe nyɛbie ntepiítè nè yédèè mí nnè n kòbɛ ti í beke bè dò nkéyietí dɛ kùmàndáa. ¹⁵ Bèè n niiténè kɛ naà nkùmàndáabè bɛ do fɛũkomu benitibè kɛ bekú idíití nè menaà nke cǎú dàmpóò medítibii nsipísinaà sínàà bá dii yiè, kè kùmàndáa kó betǎmbè múnke nfɛũnko benitibè. Mí mme nyí dàò dɛndɛ kó dimàà n dɛ mèè kpéi nKuyie. ¹⁶ M pètnke do pímmu m mǎmmuò mmutǎmmú kɛ maà kuduotí, n kòbɛ bɛmɔu bèè m bonè kè bè múnke pí mmutǎmmú. N yí donté òmòu kó kupaku kudonku sǎmpókù n tú mèè kpéi kùmàndáa. ¹⁷ Sifube kó bekótibè nè bebeémbè bèè do yo n kó mudii bè do bo tɛkúutè nè sipísinnùmmú (150) ndi kɛ nè mbúútí bèè do iitini ibotí tɛí ìi ti tǎkénè í mieke kɛ korini. ¹⁸ Bá dii yiè n do 55 donténè n kó idíití nyi fɛnǎáfè nè yepadakè mekúò nkpeye yekuò kɛ nɛ yíénè sikoò. Yewe tɛpiítè menaà nyenaadó yenaadó. Bá nè memme n yí bè beke kɛ tú bè nni nyietí bɛ dò nké n yietí dɛ kùmàndáa kɛ yé kuduotí kó mumarimú do túmè mutǎmmú cɛémmú mmu dihéi yembè kpéi.

¹⁹ Áú Kuyie! M pí mmùù tǎmmú benitibè biɛ nkpéi mmù dɛumu, a báá yè n kpéi.

6

Bè maámè kuduotí kédèè

¹ Bè nákè dii mǎnni Sǎmbadaa nè Tobiya nè Kesemmu Adabube botí kou nè ti dootitabè ti maámè kuduotí ke dèè kè mǎffè mǎmǎmè í kpaá. Dè do sǎ m mu nyí cǎánè yecákè kó idéí. ² Sǎmbadaa nè Kesemmu kè bèè tǎnni kè bè n nákè ke dǎ n kǎtooo kè tí mǎá Kefedimmu Onǎo biriku kénákè. Nè be yèmmè mieke ke né dǎ kè n dǎǎ meyèi. ³ Kè n tǎnkoo kè bèè bè nákè ke dǎ: M pí mmùu tǎmmù í tú musǎmpǎmù, m báa na kè mù kǎnnè kékotoo kè bè yà, kè n yitè, mutǎmmù yóó cómmù. ⁴ Kuce mǎnǎa bè n duǎnnimè dipátiri kè di tǎ tǎnǎnti tǎmǎá. Kè m múnke mbè tǎnninko mǎtǎnnimè mǎmǎá. ⁵ Kuce mǎnnùmmù Sǎmbadaa tǎnnǎnnimè o kóo tǎnti dipátiri kè di feí, ⁶ ke wǎri ke tú yehékè yemǎu kǎbe náámmu kè Kesemmu náa nke tú: Fǎ nnè Sifube sǎmbè di dǎ kébo nhokpǎati nwe, kè dè te kǎa mǎá kuduotí ke bo náa nSedisademmu kóo kpǎati, ⁷ kè kanne ikuǎ niubè bèè yóó pǎékè Sedisademmu mieke a tǎmè Sudaa kǎbe kóo kpǎati. Okpǎati yóó ti kèèmu. Dè te kè n tu á kǎtení kè ti nákè. ⁸ Kè nh ò tǎnnè ke dǎ: A mǎ nnákè tí òmǎu wèè í tí béi, fǎǎ yèmmè mǎ dǎ nkè fǎǎ ti keutè ke náa. ⁹ Bè dǎ kédonnè ti kǎmbùǎti nti ke náa nke tú: Be kǎnti bo yǎrike kè mutǎmmùu cómmù.

N Yiè nKuyie nhá n kpénkǎnnè n tǎmmù mieke.

¹⁰ Diyie mari kè n kǎte Dedaya bire Semmaya borè Meetabǎedi yaǎbire, ke yé ò do í namè kékǎtení m borè. Kòo n nákè ke dǎ: Tí ta Kuyie ncǎtè mieke, kékǎpetinnè yebòrè, a dootitabè bèè kǎriní ke nyènkè ke bo da pí nkékuu. ¹¹ Kè nh ò tǎnnè ke dǎ: Mǎi kó kubotí í cokù, n keté ke í dǎ nkéta Kuyie ncǎtè kénkpaá ke fǎu. N yí tati.

¹² N do bantému ke dǎ nhò nnǎa ntii náantí í bonní Kuyie mborè, ò tí náa nTobiya nè Sǎmbadaa bè ò yietí mǎè kpéi nke. ¹³ Ò béi mmemme kè kufǎwǎa nkuù bo m pí nkè n dǎǎ ò yèmmè kéyeténè Kuyie, kòo na késǎnkǎnnè n yétiri kè nh ánnè ifeí. ¹⁴ Kuyie nha báa yé Tobiya nè Sǎmbadaa bè n dǎǎ dè, a múnke í yé Nǎdadia onitipòkù wèè náa nha pǎánǎantí nè betabè bèè náa nha pǎánǎantí bè do dǎmè kédonnè n kǎmbùǎti.

¹⁵ Kuduotí kó mumarimù do dèè dibenni tǎnkù bè tu wè Edudi* kó diyie sipísidé nè dǎnummuri ndi. Tí do mǎá kǎmmǎke yewe sipísinùmmù nè yédéè ndi. ¹⁶ Tí dootitabè nè yehékè yèè tí fité ye kǎbe kèè dii mǎnni tí maámè kuduotí ke dèè kè dǎe bè di kè bè tí yote, kǎbantè Kuyie nkuù tí niitè mǎ dǎ mutǎmmù.

¹⁷ Dè kó mǎffè mmieke Sudaa èi kó bekótibè nè Tobiya kè bè wǎù betabè yepáte mecǎa mmecǎa. ¹⁸ Kè Sudaa kǎbe péu nhò mǎkenè metaummè ke yé ò do tǎmè Sifube botí kou Adaa bire Sikanniya cǎkù nwe. Kòo bire Yoananni po Bedekia bire Mesudammu kóo sapǎa. ¹⁹ Kè bè nhò sǎntí n yìikè ke tǎu n náantí kóo náa. Mǎmmè kè Tobiya wǎriní yepáte ke bo yǎrikǎnnè n kǎnti.

7

Bè kǎnnemè bebǎribè dihei kpéi

¹ Kuduotí mǎá dii mǎnni kédèè kè n cǎnnè yebòrè kó idéí nè yecákè kédèè, bèè yó mbaa yebòrè nè beyendembè nè Defiibe kè bèè keté be tǎmmù. ² Kè n túóté n tebite Ananni kébaa nSedisademmu kétúóté Ananniya behǎǎpǎmbè kóo kótí kòo mbakè tecǎkpetè. Ò do tú oniti wèè dǎǎri wénwe ò béi ntii ke dǎ Kuyie nkè dǎ pǎētè besǎmbè péu. ³ Kè m bè nákè ke dǎ: Sedisademmu kó yebòrè níí báa kpetè kè diyie í tǎnkè, kuyuoku kè nyè kpetí. Bèè báa yebòrè kè bè bo ke cómmù be karè bè karè. Kè m bè nákè ke dǎ bèè mǎá didènni bèè yó mbaa dihei be kpéi, bá wè o kó dikari mbo o cǎtè iikè. ⁴ Sedisademmu èi do pǎkǎmu ke deu, benitibè né í nsù di mieke, sicǎi mu ndo í mǎá kédèè.

Bè kǎammè Sifube bèè bo Sedisademmu

⁵ Kè Kuyie nni mbéinnè kè n tí ndihei kó bekótibè nè bebeémbè nè benitibè sǎmbè. Kè n duǎ nkè bèè kaa mbenitibè kè n wéntè bèè do niitè kékonní Sedisademmu be yètè wǎri dii pátiri mieke kǎya yeyètè yèè mǎ ntǎnni.

⁶ Nte okpǎati Nǎbukannesaa kó dimǎnni bè do pínnmù bè kékǎnnè Babidǎnni, kè kusúkuu wǎte kékò nSedisademmu Sudaa tenké, bá wè kòo kari o èi. ⁷ Bèè do nǎnnè Sodobabǎedi kékonní bèè yètè tu yie: Sosuwee nè Neemii nè Asadia nè Adammia nè Naamanni nè Mǎdokaii nè Bidisanni nè Misipedeti nè Bikibaii nè Neummu nè Baana. Nte be naámuntí dǎ ndǎmmè.

* **6:15** Edudi: Bè do kaammè betǎǎbè nè tí bè kaammè dǎ í wè. Be kóo tǎnkù Edudi beriné tí kó betǎǎbè únínnwè nè owéinnwè de cuokè nke (diyofii nè kupǎǎǎǎkù de cuokè).

⁸ Kê Padeosi naàmunkù kòbe rño sikòupísídé nè tekòùtè nè sipísíyiekè nè bédébè (2172).

⁹ Kê Sefatia naàmunkù kòbe rño sikòusitáati nè sipísíyiekè nè bédébè (372).

¹⁰ Kê Adaa naàmunkù kòbe rño sikòusikuò nè sipísínùmmù nè bédébè (652).

¹¹ Kê Sosuwee nè Yoabu be yaábíre Pasati-Moabu kó kunaàmunkù kòbe rño sikòupísídé nè sikòusini nè tepítè nè bèni (2818).

¹² Kê Edammu naàmunkù kòbe rño tekòupítè nè sikòusidè nè sipísínùmmù nè bènaà (10254).

¹³ Kê Satuu naàmunkù kòbe rño sikòusini nè sipísinàà nè bènùmmù (845).

¹⁴ Kê Sakaii naàmunkù kòbe rño sikòusiyiekè nè sipísikuò (760).

¹⁵ Kê Binnuii naàmunkù kòbe rño sikòusikuò nè sipísinàà nè bèni (648).

¹⁶ Kê Bebaai naàmunkù kòbe rño sikòusikuò nè sipísidè nè bèni (628).

¹⁷ Kê Asikadi naàmunkù kòbe rño sikòupísidè nè sipísitáati nè sipísidè nè bédébè (2322).

¹⁸ Kê Adonnikammu naàmunkù kòbe rño sikòusikuò nè sipísikuò nè bèyiekè (667).

¹⁹ Bikiabaii naàmunkù kòbe rño sikòupísidè nè sipísikuò nè bèyiekè (267).

²⁰ Kê Adinni naàmunkù kòbe rño sikòusikuò nè sipísínùmmù nè bènùmmù (655).

²¹ Kê Esekiasi yaábíre Atee naàmunkù kòbe rño sipísíwei nè bèni.

²² Kê Asummu naàmunkù kòbe rño sikòusitáati nè sipísidè nè bèni (328).

²³ Kê Besaii naàmunkù kòbe rño sikòusitáati nè sipísidè nè bènaà (324).

²⁴ Kê Adifi naàmunkù kòbe rño tekòùtè nè tepítè nè bédébè (112).

²⁵ Kê Kabaà⁵ ei kòbe rño sipísíwei nè bènùmmù (95).

²⁶ Kê Betideemmu nè Netofaa kè de kó yehékè kòbe rño tekòùtè nè sipísini nè bèni (188).

²⁷ Anatoti ei kòbe rño tekòùtè nè sipísidè nè bèni (128).

²⁸ Kê Beti-Asimmafeti ei kòbe rño sipísinàà nè bédébè.

²⁹ Kê Kidiya-Yeadimmu nè Kefidaa nè Bedoti kè de ekè kòbe rño sikòusiyiekè nè sipísinàà nè bètáati (743).

³⁰ Kê Damaa nè Kebaa ke de ekè kòbe rño sikòusikuò nè sipísidè nè òmáà (621).

³¹ Kê Mikimasi ei kòbe rño tekòùtè nè sipísidè nè bédébè (122).

³² Kê Betèdi nè Aii kè de ekè kòbe rño tekòùtè nè sipísidè nè bètáati (123).

³³ Kê Nebo kó dihei teri kòbe rño sipísínùmmù nè bédébè.

³⁴ Kê Edammu tó kó kunaàmunkù kòbe rño tekòupítè nè sikòusidè nè sipísínùmmù nè bènaà (1254).

³⁵ Kê Adimmu naàmunkù kòbe rño sikòusitáati nè sipísidè (320).

³⁶ Kê Sedikoo ei kòbe rño sikòusitáati nè sipísinàà nè bènùmmù (345).

³⁷ Dodi nè Adidi nè Onoo ekè kòbe rño sikòusiyiekè nè sipísidè nè òmáà (721).

³⁸ Kê Senaa ei kòbe rño sikòupísitáati nè sikòusiwei nè sipísitáati (3930).

³⁹ Kê ikuá niùti Sosuwee yaábíre Yedaya naàmunkù kòbe rño sikòusiwei nè sipísíyiekè nè bètáati (973).

⁴⁰ Imee naàmunkù kòbe rño tekòupítè nè sikòusinùmmù nè bédébè (1052).

⁴¹ Kê Pasuu naàmunkù kòbe rño tekòupítè nè sikòusidè nè sipísinàà nè bèyiekè (1247).

⁴² Kê Abimmu naàmunkù kòbe rño tekòupítè nè tepítè nè bèyiekè (1017).

⁴³ Kê Defiibe kó kunaàmunkù kòbe ntú bie: Odefaa yaábí Sosuwee nè Kadimiedi be naàmunkù sipísíyiekè nè bènaà.

⁴⁴ Kuyie ncîètè kó bedèmbè mieke Asafu naàmunkù kòbe tekòùtè nè sipísinàà nè bèni (148).

⁴⁵ Bèè baa yebòrè be mieke Sadummu nè Atee nè Tadimoo nè Akubu nè Atita nè Sobaii be naàmuntì kòbe tekòùtè nè sipísitáati nè bèni (138).

⁴⁶ Kê Kuyie ncîètè tòmbe kó ditínni kòbe ntú bie: Tisisa nè Asufa nè Tabaati ⁴⁷ nè Kedosi nè Siya nè Padonni ⁴⁸ nè Debanaa nè Akaba nè Sadimaii ⁴⁹ Annani nè Kidèdi nè Kasaa ⁵⁰ nè Edeayaa nè Edesinni nè Nekodaa ⁵¹ nè Kasammu nè Usaa nè Paseyaa ⁵² nè Besaii nè Meunimmu nè Nefusesimmu ⁵³ Bakibuku nè Akufa nè Aduuri ⁵⁴ nè Batisidouti nè Meidaa nè Adisa ⁵⁵ nè Badikosi nè Sisedaa nè Tema, ⁵⁶ nè Netisia nè Atifa.

⁵⁷ Sadomoo kó betòmbe naàmuntì kòbe do tú bie: Sotaii nè Sofedeti nè Pedida, ⁵⁸ Yaada nè Dadikonni nè Kidèdi, ⁵⁹ Sefatia nè Atidi nè Pokedeti-Asebaimmu nè Amoo.

⁶⁰ Bèè do tú Kuyie ncîètè kó betòmbe nè Sadomoo kó betòmbe yaábí kè bèè wènné kəmbo sikòusitáati nè sipísíwei nè bédébè (392).

⁶¹ Bèè do ité Babidonni kékonni Sedisadammu ke í nna kénákè be yaàribè yètè kébenke bè tumè Isidayeribe bèè do tú: Tedi-Medaa nè Tedi-Adisaa nè Kedubu-Adonni nè Imee ekè kòbe.

⁶² Bemaui kɛ bɛɛ wɛnnɛ kɛmbo sikousikuɔ nɛ sipisinaa nɛ bɛdɛbɛ (642). Dedaya nɛ Tobiya nɛ Nekoda bɛ yaabi nyi memme.

⁶³ Ikuɔ niubɛ mieke kɛ bɛmabɛ mbo ke tɔ: Obayaa nɛ Akikoti nɛ Badisidaii bɛ naamunti kabɛ. Badisidaii do tɔtɔtɛ Badisidaii Kadaadi eɪ kou koo sapaa nwe kɛ bɛɛ o yu o yetiri. ⁶⁴ Koo wammɔ o boti kabɛ patiri mieke o yetiri kɛmantɛ kɛ bɛɛ bɛ dennɛ ikuɔ tommu mieke. ⁶⁵ Kɛ kumandaa bɛ nakɛ ke dɔ: Bɛ baɔ di bɛ pa muu dii Kuyie kɛnkemmune ikuɔ niuti bo beemme Kuyie nne ikuɔ nenti bɛ tu ti udimmu nɛ tumimmu.

⁶⁶ Isidayeeribe bɛɛ itɛ Babidanni ke konni Sedisadammu bɛ do bo sikoupipisinaa nɛ sikoupisidɛ nɛ sikousitaati nɛ sipisikuɔ ndi (42360). ⁶⁷ Kɛ bɛɛ neɛnɛ betɔmbɛ benitidaabɛ nɛ benitipobɛ sikoupisiyiekɛ nɛ sikousitaati nɛ sipisitaati nɛ beyiekɛ (7337). Bedembɛ benitidaabɛ nɛ benitipobɛ kɛ bɛ mbo sikousidɛ nɛ sipisinaa nɛ benummu (245), ⁶⁸ ke makenɛ yoyobe sikousinaa nɛ sipisitaati nɛ benummu (435). Sammarimu sikoupisikuɔ nɛ sikousiyiekɛ nɛ sipisidɛ (6720). ⁶⁹ Kɛ diheɪ ko bekotibe mabɛ pammu yepare kɛ bɛ bo maane Kuyie nɛitɛ. Kɛ kumandaa pa yesawere tekoupite (1000). Yɛbo bɛ bo mmeɛnɛ ye meyi nɛsipisinummu yekouteyaabore sikousinummu nɛ sipisitaati (530) kɛ bɛ bo mpinne Kuyie nɛitɛ mieke ikuɔ tommu. ⁷⁰ Behaikɛnkotibe do pammu yeɛ pare mieke kɛ meso nni mbo yesawere sikoupipisidɛ (20000) nɛ timati peiti cidobe tekoupite nɛ tekoute (1100). ⁷¹ Kɛ Isidayeeribe sɔmbɛ pa yesawere sikoupipisidɛ (20000), timati peiti cidobe tekoupite (1000) nɛ yekouteyaabore sipisikuɔ nɛ yeyiekɛ ikuɔ niubɛ kpɛi.

⁷² Ikuɔ niubɛ nɛ Defiibe nɛ bɛɛ baɔ yebore nɛ bedembɛ nɛ Isidayeeribe mieke bɛmabɛ bɛɛ pi mmutommu Kuyie nɛitɛ mieke nɛ Isidayeeribe sɔmbɛ kɛ bɛɛ kari bɛ ekɛ bɛ ekɛ.

8

Esitadasi do kaammɛ Kuyie nkuɔ benitibɛ iikɛ

Dibenni tanku yienwe mieke kɛ Isidayeeribe iteni bɛ ekɛ bɛ do bo yeɛ mieke. ¹ Kɛ Isidayeeribe wenne dinuu keti mbɛ tu dii bore menie nko dibori, kenake ikuɔ waati Esitadasi ke dɔ weɛ tɔuteni Kuyie nkuɔ patiri ku do duɔ nke Moyisii wari di. ² Memme kɛ ikuɔ niuti Esitadasi tɔuteni Kuyie nkuɔ patiri kɛ benitibɛ ti, mbenitidaabɛ nɛ benitipobɛ nɛ bɛɛ ko dimaa mɛke meymme ke bo na keke, otanku yienwe ko diyie ketiri do ndi. ³ Dende dibori bɛ tu di menie nko dibori o kaammɛ Kuyie nkuɔ patiri kɛ ndi kaa ndikunweni kɛ diyie yaɔ coneɛnɛ yeyo, koo di kaa mbenitidaabɛ nɛ benitipobɛ nɛ bɛɛ ko dimaa do kɛna keke. Bemaui kɛ bɛ kemmu.

⁴ Bɛ do dɔɔ diwɔstanni ndi nɛ ideɪ kɛ Esitadasi ndeke di Inke. Matitia nɛ Semma nɛ Annaya nɛ Udii nɛ Idikiya nɛ Maseya kɛ bɛ commu o baku you. Pedaya nɛ Mikayedi nɛ Madikia nɛ Asummu nɛ Asibadana nɛ Sekadii nɛ Mesudammu kɛ bɛ bo kucanku. ⁵ Kɛ Esitadasi pinte dipatri benitibɛ bemaui iikɛ, kɛ bɛɛ di ya ke ye o do commume de iitire nde. O di pinte dii monni kɛ bɛɛ itɛ kcommu. ⁶ Kɛ Esitadasi sante Kuyie nkperiku kɛ benitibɛ bemaui soute ke dɔ: De mme ndo. Kɛdo kɛninku kɛsinnɔ ketenke, ⁷ kɛiteni kɛcommo Defiibe bɛɛ do tu ikuɔ niubɛ, kɛ bɛ mbɛ tie Kuyie nkuɔ bɛ kaa nyi Inke, bɛ Defiibe yetɛ do tu: Sosuwee nɛ Bani nɛ Sedebia nɛ Yaminni nɛ Akubu nɛ Sabetaii nɛ Odia nɛ Maseya nɛ Keitaa nɛ Asadia nɛ Yosabadi nɛ Annani nɛ Pedayaa. ⁸ Kɛ Esitadasi kaa nKuyie nkuɔ patiri kɛ dɛ fei ke ti weɛnkunko, ke naa mbenitibɛ ti tu mu, kɛ bɛ kemmu.

⁹ Kɛ benitibɛ bemaui ti kɛɛ nkɛtiitɛ yedabuo. Memme kumandaa Neemii nɛ ikuɔ niuti Esitadasi nɛ Defiibe bɛɛ do duɔ nyiti mbenitibɛ kɛ bɛɛ nakɛ benitibɛ ke dɔ: Ba nkuonne, ye nko diyie tu Kuyie nkperi ndi.

¹⁰ Kotenɛ kedii tidiiti saati keya mena nsaaɛ, koo moɔ bo di cuokɛ ke i mɛke, di o totene. Ye nko diyie tu Kuyie nkperi ndi, di yemme baɔ caare, yone kɛ Kuyie ndi duɔ ndii wei ntɔ di ko muwerimu.

¹¹ Kɛ Defiibe mbaa mbenitibɛ ke tu: Cɛkenɛ, ye nko diyie tu Kuyie nkperi ndi, baɔ yone kɛ di yemme caare.

¹² Memme kɛ benitibɛ kɛte kedii keya mena kɛpammɔ bɛ kabɛ tidiiti kɛ diwei mbɛ bo medie nke ye bɛ do keememu bɛ bɛ nakɛ ti.

Bɛ do baammɛ titouti ko dibanni

¹³ Otanku yeɛ deri ye, behaikɛnkotibe nɛ ikuɔ niubɛ nɛ Defiibe kɛ bɛɛ ti nyikuɔ waati Esitadasi bore kɛnwɛi Kuyie nkuɔ patiri o bɛ kaa ndi ko tinaaɛti. ¹⁴ Kɛ bɛɛ ya ikuɔ patiri Kuyie ndo duɔ nke Moyisii wari di mieke ti warime ke tu Isidayeeribe do kembo titouti mieke nke otanku yienwe ko dibanni mieke. ¹⁵ Memme bɛ yame ke dɔ bɛ do nkɛpɛkɛ yehɛkɛ yemaui mieke

nè Sedisademmu. Mëmme kè bèe pīéké ke dō: Dekenè ditāri kékšūnī odifiē dikpāā kou kó tifaātī nè detie mbè tu dè mūrī de kó tifaātī nè tipuonti nè tifāpèùti, kédōñè ti wārīmè.

¹⁶ Bè pīéké mēmme kè Isidayeeribee yè kéwaannī tifaātī, bá wè kōo dōd kutouku o ciētè dānkū nè o pérīmū mieke nè Kuyie nciētè pérīmū mieke, nè bè tu dii bōri menie nkó dibōri borè, nè dibōri bè tu di Efadaimmu kperi di borè. ¹⁷ Isidayeeribe bèè do tú tidaati Babidanni ke konnī Sedisademmu kè bèe dōd titouti bəmou kémbo, ke yānkūnne diwèl mesāā, ke yē nè Nunni bire Sosuwee kó dimōnni kēntō kētuaekennī de yīè bè do í dōdōmè mebotī. ¹⁸ Kè bè nkaa nKuyie nkuś pātīri yewe yemou, kētútóté dibanni yīè ketiri kēntō kētuaekenè disōnni. Kè dibanni mmāke yewe yēyiekè kè diniinnī ntú dibanni denni dii yīè, kè bèe ānnè metímmè diēmè ikuś yēmmè.

9

Bè kuōnnè mè Kuyie nké kù nàké bè caàrimè

¹ Mēmme de kóo tānkū omāā mieke bāke diyīè sipísidè nè dinaanni yīè kè Isidayeeribee tíi mbəmou ke bo boú dinūū kédáátí tifōtānti kēpū mbè yō mutāā. ² Kè Isidayeeribe kó kubotī kōbee bantè be caàrimè kécānnénè ibotī tēl kōbe kēnnāā nKuyie mbè caàrimè nè be yembè kōme. ³ Kè bèe íté kécōmmū, kè bèe kaa nKuyie nkuś pātīri kēmmāke tewebiētè mefitīmè mētāāti, kēdeē kè bèe sōtē kēnnāā nKuyie mbè caàrimè, ke dō tewebiētè mefitīmè mētāāti ke ninku ke kù bāā.

⁴ Kè Sosuwee nè Bani nè Kadimiēdi nè Sebanniya nè Bunni nè Sedebia nè Banni nè Kenanni kè bèe deke diwūštōnni ĩnkè ke bōúté kēĭnkè, ke bāntè Kuyie nnè metammè kperīmè. ⁵ Kè Defiibe Sosuwee nè Kadimiēdi nè Bani nè Asabunniya nè Sedebia nè Odia nè Sebanniya nè Petayaa kè bèe bēi nke dō: Ítēnè kécōmmū kēsānte ti Yīè nKuyie nkuū te disānni sāā.

Esitadasī bāntēmè Kuyie

Kè Esitadasīi bāntè Kuyie nké dō:

Kuyie nfōō yètīrī deū ke dō ntī nda sāntī,
fōō yètīrī pēētē yesāā nyemou,
fōō te disānni.

⁶ Fō nhamāā fōō tu ti Yīè,
fōō dōd kēĭnkè nè dēē kó dimāā bo kēĭnkè mieke,
fōō dōd ketenkè nè dēē kó dimāā bo ketenkè mieke,
dāmēērī nè dēē kó dimāā bo o mieke.
Fōō te demou ke dē fōū,
kēĭnkè kó bekperibē* ninku fōō ĩikè ke da bāā.

⁷ Ti Yīè nKuyie, fōō tāātē Abaraammu
koō dēnne Uudi Kandee kó ketenkè koō yu ke yī Abaraammu.

⁸ Kè pēnsiri o yēmmè,
koō dōdōnè metaummè ke bēi nke yī,
a bo ò duś nKannahāā kó ketenkè,
Itiibe nè Amōriibe nè Pedisiibe nè
Sebusiibe nè Kidikasiibe bè bo kē,
kōo tieke wenwe nè o yaābío.
Kè dōd a bēi ntī ke yē a wetīmēmu.

⁹ Kè yā ti yembè fēūrīmè Esibiti
kékeē be dabūō ntīpēnti kōo dāmēērī pēēmmè.

¹⁰ Kè dōd mmebenkūmè péu nè tidietī,
ke benke Esibiti kōo kpāāti
nè o kó betōmbè nè o ēi kōbe bəmou,
ke yē a do yāmè bè fēūnkōmè ti yembè nè kemieke,
ke bè deetē ke dēūkūnne a yètīrī
kē di kpāā ke deū nè yfēnnī.

¹¹ Kè kēetē dāmēērī niē mbè nūō mmieke
kè bè nā dekperē kēsēntē,
kāā diu mbēē do bè bētīnī menie mmieke
ditāri šš do mēē botī dibinni.

¹² Kè níi mbè ni kuyie nnè diwetiri

* 9:6 kēĭnkè kó bekperibē: Bè nāā mbēē kpēi die, ti í yē bèè kperibē botī nku. Mōnni mari dē bo na kēntū Kuyie ntšrē yoo diyīè yoo otānkū nè siwāā.

ké mbè ni keyènkè nè muhaá nkó diwetiri
ké mbè mí kè bè wùò mbè kèrí dè.

¹³ Kàa cùténí Sinaíi tãri ìnkè ké bè béinnè,
ké bè duó nha tié nnè a kuó

ìì tu timómmànti kpeyi,
nè a cìrìmù nè a tannò sààyè.

¹⁴ Kàa bè nàké a kó diyiè kpéí
dii tu tēompùtè yiè

ké bè duó nha tannò nè a kuó nè a tié
kàa kóo tǎnti Mòyiisi tì mbè tùo.

¹⁵ Kè dikònni bè pì
kàa cūūnni mudii kēīnkè kè bèè di.

Kè sinéyēīi bè pì
kàa duó nkè menie nyènni dipèrì kè bèè yà

kàa bè nàké kè tú,
bèè kote kètúóté dihei a do béi nké parikè

kè dò a yóó duó ndi be yembè
kè bèè tieke.

¹⁶ Kè tefentè né deuté ti yembè,
kè bèè kpénkúnne be to kéyete a kpeti

bá bè í ntūnne a tannò.

¹⁷ Kè bèè yē ntidiēti a do dàò tì be cuokè
kékpénkúnne be to kéyete a kpeti,

kétāāté kè bo wēte Esibiti
bè do borè kè pī mmudaatōmmú.

Fó nKuyie nha me ntú wèè cīenko wè nwe,
kè dǎǎri mesàà nke kuó mmesémmè,

kàa mieke boo,
nè dè kpéí nha í mbè bǎntóo.

¹⁸ Bá nè bè me ndǎòmè fesoómátínààfè kénnáá nke tú:
Ntenè Kuyie nkùù tì dēnnēni Esibiti.

Bè do da yeténèmu kénnáá nke tú:

Ntenè Kuyie nkùù tì dēnnēni Esibiti.

Bè do da yeténèmu mediè.

¹⁹ Nè a kó mesémmè diēmè kpéí,
nha í mbè yóu kè bè nháá ndikpáà mieke,
kè diwetiri baa níí mbè ni kuyie nnè keyènkè
ké mbè mí kè bè kèrí.

²⁰ Kàa bè duó nha kó muyaá
kè bè bo na kémbaàtìnè dèè wenni,

kàa cūūnni mudii kēīnkè kè bèè di.
Kàa bè duó mmenie nkè bèè yà.

²¹ Kàa mbè to dikpáà mieke
kè dǎ yēbie nsipísínàà
bá bè í mmǎnté mūmamù be yààtì í nkērí,
be naàcēi me nyí mmùùtì.

²² Kàa duó nke bèè na ibotí nè yekpààtiyo
nè yehékè yèè bè fité

nè Esimǎo kóo kpààti Sionni tenké
nè Basāā kóo kpààti Ōku kǎke.

²³ Kàa duó nkè be yaàbíi sūū
kémaatè siwāā dòmmè kēīnkè,
kàa bè tanné dihei a do béi nképarikè
kè dǎ a yóó duó ndi be yembè kè bèè di tieke.

²⁴ Kè bè bíi dǐ ta ké di tieke,
kàa duó nkè bèè do bo de kó ketenkè
kè bèè bè bǎúté,
kéduó nkè bèè na Kannahāā kǎbe
nè be kó bekpààtibè nè bèè bo be tenké mieke.

Kè bè mbè dǎǎri bè bè dǎ mmè,
²⁵ kéfiete yehékè iduotí fité yè
 kè yè tenkè naati,
 kétieke sicéí kè sì piéké tinentí
 nè sibií bè keú sí,
 kè fínyí kó detie nnè fikíè kperè
 nè titebiíti tímǎu botí kó detie,
 kè bè nyo nke sǎnnè kédunne
 kétuǎ nha bè dǎǎ mèè sǎà nkpeí.

²⁶ Nè memme kè be too kpenke
 kè bèe yete a kpeti kédootóo a tié
 ke í búttíné,
 kékuǎ bèè náa nha pǎǎnáǎntí
 bèè do bè tiè nke tú bèe wéténí a borè.
 Bè do da yeténèmu mǎdiè.
²⁷ Memme kǎa deite a nǎutè be ñnkè
 kè be dootitǎbèe bè do mudòò,
 kè bèe ta meyeñcaàrímè mieke ke da kuónnè,
 kǎa mbo kéñkè kékeè be dabùò.
 Nè a kó mesémmè mieke ké bè duǎ mbèè bo bè deeténè be dootitǎbè.
²⁸ Bè ta dií mǎnní meomǎpùmè mieke
 kéwéte kéta meyei mmudǎǎrímù,
 kǎa nǎóté a nǎutè be ñnkè
 kè be dootitǎbèe bè na ké mbè fǎũnko.
 Kè bè da kuónnè kǎa mboní kéñkè kékeè,
 ké bè deeté kuce mǎpéu nè a kó mesémmè kpéí.
²⁹ Kǎa bè tié nke dǎ bèe wéténí a borè,
 kè tefentèe bè deuté kè bè í nyie nke kénité a tié
 kéyeténè a tannǎ,
 bè bo ntũ nyè kénfòù,
 kè bèe kpénkũnnè be to,
 bè í nyie nke kénité a kpeti.

³⁰ Kǎa mbè mǎkenè meminnímè yebie mpéu mieke,
 kéduǎ nha kó muyaǎ mbèè náa nha pǎǎnáǎntí
 kè bè mbè tiè, bè mè nyí nkénité,
 memme kǎa duǎ nkè yehékè teyè kǎbeè bè na.
³¹ Nè a kó mesémmè kpéí nha í mbè kũǎ bǎmǎu,
 a í mbè dootóo,
 ke yé a túmè Kuyie nku ke dǎǎri mesǎà,
 ke mǎke onití kó mesémmè.

³² Áú! Tí Yìè nKuyie nha deumu ke kperíni,
 ke duǎ tikǎmbùǎtí.
 Fǎ nwèè pí mmetaummè a tí dǎǎnnè mè,
 a báá cǎ mmeháárímè tí ta mè,
 tintí nè tí kó bekpǎàttibè
 nè bèè baké tí kó yehékè,
 nè ikuǎ niùbè nè tí yembè,
 tí kó kubotí kumǎu,
 kǎtúóté Asidii kó bekpǎàttibè tí do dií yìè kǎntǎ kǎtuǎkenní yíe.
³³ Tíi tí tǎǎkení tímǎu tí mieke a naatimu,
 a dǎǎ dǎ wennimu,
 tíi cǎàrè.

³⁴ Tí kó bekpǎàttibè nè bèè tí baké
 nè ikuǎ niùbè nè tí yembè bè í yie nha tié,
 bè í tũnnè a kuǎ nè a tannǎ.
³⁵ Bá nè a me mbè duǎmmè diheí
 kè bè di te ke di baké,
 kǎa bè dǎǎ mesǎà mme botí mme botí dǎ kó ketendiekè,
 ketennatikè, bè í nyie nke da tũnnè,

bè í nyóu medòòrìmè yéime.

³⁶ Nte t́nti ýie nke tú tidaati diheì a do duó ndi ti yembè, ke dà bè mbo ke yo ntidiiti kè dè be naati. T́i ńe naá ntidaati ýie nde kó diheì mieke.

³⁷ Bekpàatibè a duó nkè bèe ti na ti yei ñkpéí bèe ńe yo nde kó tidiiti, ke ti dòorinè bè dómè t́nti nè ti wũs, kè ti bo meyeñcaàrìmè diemè mieke.

10

Isidayeeribe do t́aátémè ke bo nt́u nKuyie nkuó

¹ Nè dèè kó dimàà ti t́ùkení de kpéí, kè ti wènné kédòunnè Kuyie ndinùù kéwári dipátiri kè ti kó bekpàatibè nè Defiibe nè ikuó niùbè kè bèe íkú be nòu.

² Nte bèè do íkú be nòu be yètè: Akadia bire Neemii wèè do tú kùmandáà nè Sidikia. ³ Sedaya nè Aasadia Idimmeya. ⁴ Pasuu nè Amadia nè Madikia ⁵ Atuusi nè Sebanniya nè Maduki ⁶ Adimmu nè Medemoti nè Abudiasi ⁷ Danniyeeri nè Kinnettonni nè Baduki ⁸ Mesudammu nè Abiya nè Minyaminni ⁹ Masia nè Bidikali Semmaya.

Ikuó niùbè kó kutònkú kòbe mbe, ¹⁰ kéféi nDefiibe kó kutònkú kòbe Asanniya bire Sosuwee, Enadadi bí mieke kè Binnui yènni nè Kamiedi, ¹¹ nè be tebite Sebanniya nè Odiya nè Kedita nè Pedaya nè Annani, ¹² nè Misee nè Deabu nè Asabia ¹³ nè Sakudi nè Sedebia nè Sebanniya ¹⁴ nè Odiya nè Bani nè Beninu.

¹⁵ Bekpàatibè kó kutònkú mieke Padeosi nè Pasati-Maabu, nè Edammu nè Satuu nè Banni, ¹⁶ nè Bunni nè Asikadi nè Bebaii, ¹⁷ nè Adonniya nè Bikibaii nè Adinni, ¹⁸ nè Atee nè Esekiasi nè Asuu, ¹⁹ nè Odiya nè Asummu nè Besaii, ²⁰ nè Adifi nè Anatoti nè Nebaii, ²¹ nè Makipiasi nè Mesudammu nè Esii, ²² nè Mesesabeeri nè Sadaki nè Yadu, ²³ nè Pedatia nè Annani nè Ananniya, ²⁴ nè Osea nè Ananniya nè Asubu, ²⁵ nè Adosei nè Pidisa nè Sobeki, ²⁶ nè Deummu nè Asabuna nè Maseya, ²⁷ nè Aiya nè Annani nè Anaa, ²⁸ nè Maduki nè Adimmu nè Baana.

²⁹ T́nti Isidayeeribe ke né ýiené ikuó niùbè sòmbè nè Defiibe nè bèè bàa yebòrè nè bedèmbè nè bèè ṕi nKuyie ncíètè mieke mutòmmú nè bèè kó dimàà do yatené ibotí tei kéntù nKuyie nkuó nè be pobè nè be bí initidaai nè initipòl bèè kó dimàà dò nké na kékéè. ³⁰ Mèmmè ti kòbe bèè tu bekótibè kè bèe bè wènnénè kédòunnè Kuyie ndinùù kébéi nképarikè ke dà: Ti bo nt́u nku kú nè kú do duó nyi ku kóo t́nti Mòyiisi kòo i wári kéndòori ku tié nnè ku kú nè ku tannò dè yèmmè.

³¹ Kè bèe ýie kébéi nke dà: Ti í yóó duó nti bí di nheì kòbe kè bèe puoke yoo tí túóké be kó besapàmbè képuó nti bí. ³² Kè diheì yembè me ntóni be potanti teomputè yìè ke fiiti yoo dibanni mari yìè ti báá ti donté. Dibenni yiènni késoó mmukútímù, kè bèè ti mokenè yebàà nti yè mbè pá. ³³ Kè ti túóté metáatímè tímómmámbe ke bo nduó mmédítíbbi mmémáà bá dii benni Kuyie ntómmú kpéí. ³⁴ Kè bè bo ndonnè péèbè bè pāa mbè Kuyie mbá dii yìè nè de kó tidiiti nè bè kú feu iì wũs yewe yemou ke cóunko nè bè kú feu i sionpùsi kó yewe nè yebaa nkó yewe nè otààpànwè kó dibanni nè yebaa nteyè nè dèè kó dimàà tu Kuyie nkperè nè bè bo nkòu iì wũs meyei ncémmè kpéí Kuyie ncíètè mieke kó mutòmmú mumou. ³⁵ T́nti ikuó niùbè nè Defiibe nè kuboti kumou kè ti t́aá tétè ke bo yà ti yó nwaànni mèè boti ideì bè yó ntuonnè i iwũs diwòstónni ñnké bá dii benni, bá t́èè ćètè nè te kó mfeì ti wári Kuyie nkuó pátiri mieke ke yè ndè ndòmmè. ³⁶ Kè ti náké ke dà: Ti dò nkéntouni Kuyie ncíètè mieke ti paa nkó tidiiti ketiti, detie ndemou kó yetebe ketiyè bá dii benni, ³⁷ nè ti bí iì tu Mpo nè ti wũs ketiyi. Ti wàrimu Kuyie nkuó pátiri mieke ke tú ti ntouni iwũs dieyi nè isàmpáì de kó ibi ketiyi Kuyie ncíètè mieke, ikuó niùbè bèè ṕi mmutòmmú Kuyie ncíètè mieke be kpéí. ³⁸ Kè bè dò nkénduó mmuyuo nsàamù nè yetebe sàayè nè menaà mpámmè nè mekùs ke dè duó nyikuó niùbè Kuyie ncíètè mieke. Kè ti níí kùutí ke dèite tidiiti ti túóté dèè tu depínnè kéduó nDefiibe, ti ekè yemou ti yó mme ndòori. ³⁹ Kè ikuó niùbè Anò bí mieke kòò mōu níí nneínè Defiibe bè yóó cuó dii mōnni bè kùutí ke dèite tii diiti kó depínnè, kè Defiibe dei de kó depínnè kó depínnè ké dè tanné Kuyie ncíètè kó tidiiti kó kudieku. ⁴⁰ T́èè ćètè mieke nke Isidayeeribe nè Defiibe nòòri dè be diiti kó depínnè ñnké de bomè dèè tu: Tidiiti nè menaà nè mekùs nè tinenti tii ṕínnè Kuyie ncíètè mutòmmú ikuó niùbè nè bèè bàa yebòrè nè bedèmbè bè ṕínnè ti mutòmmú.

Mèmmè ti do dòòmè kè dè bo yie nkè ti báá dootóo Kuyie ncíètè.

11

Bê do kàammè Sifube bèè wête kékonní Sedisadëmmu

¹ Sifube kó bekpaàtibè bèè do bo Sedisadëmmu. Sifube sòmbe bèè do bo yehékè tɛyè kè bèè táá tétè benitibè tɛpítè ìnkè kédèite oniti omáá omáá kòo kòtè kémbo Sedisadëmmu Kuyie nhèi kè bèsómbe nkpaá bɛ èkè. ² Mémme kè benitibè mɔɔ Kuyie nkó mɛsàà mbenitibè bèè duó mbemáà kè bo kòtè kémbo Sedisadëmmu bɛ kpéí.

³ Isidayeeribe sòmbe nè ikuú niùbè nè Defiibe nè Kuyie ncɛtè tǎmbè nè Sadomɔ tǎmbè yaábí, kè bè mbo bɛ èkè bá wè o tenkè. Ntɛ bèè do baké baké yehéikarè kè bo Sedisadëmmu bɛ yètè: ⁴ Sudaa wuó nkòbe mabè nè Bensamɛ kòbe mabè bè do bomu Sedisadëmmu.

Sudaa wuó nkòbe do tú: Madadeyɛdi kòo peité Sefatia, kè Sefatia peité Amadia kè Amadiaa peité Sakarii kòo peité Osia kè Osiaa peité Ataya bèè do tú Pedesi naàmùnkù kòbe. ⁵ Sidonni weè peité Sakarii, kè Sakarii peité Yoyadibu kè Yoyadibuu peité Adaya kè Adayaa peité Asayaa kè Asayaa mɛ ntó peité Kòdi-Osee kè Kòdi-Osee peité Baduki kòo peité Maseya. ⁶ Pedesi yaábí mieke bèè do bo Sedisadëmmu kè bo benitidaabè sikousinàà nè sipísikuú nè bɛni (468) bèè tu yekǎmbò yembè.

⁷ Esaii weè do peité Itiyɛdi kè Itiyɛdii peité Maseya kè Maseyaa peité Kodaya kè Kodayaa peité Pedaya kè Pedayaa mɛ ntó peité Yoeri kòo peité Mesudammu. Bensamɛ wuó nkòbe mbe bèè do bo Sedisadëmmu. ⁸ Kéyínè Kabibaii nè Sadaii kè bèè wɛnné bɛmɔu kémbo sikousiwei nè sipísidè nè bɛni (928). ⁹ Sikidi birɛ Sowɛeri weè do baké dɛ kó dítɛnni kè Sennuyaa birɛ Sudaa ò pòkoo.

¹⁰ Ikuú niùbè mieke kè Yoyadibu birɛ Yedaya mbo nè Yakinni. ¹¹ Ikuú niùti diwè Asitubu weè do peité Medayati, kòo peité Sadaki, kòo peité Mesudammu kòo peité Idikiya kòo peité Sedayaa. ¹² Kè bèè yínè bɛ naàmùnti kòbe bèè do pɛ nKuyie ncɛtè mutǎmmú, kè bèè wɛnné sikousini nè sipísidè nè bédébè (822). Madikia weè do peité Pesuu kè Pesuu peité Sakarii kè Sakarii peité Amutisi kè Amutisii peité Pedayaa kè Pedayaa peité Yedokammu, kòo peité Adaya. ¹³ Kè bèè yínè sicéí kó bekótibè sikousidè nè sipísinàà nè bédébè (242) nè Amasaii bèè do tú o boti kòbe: Imɛ weè do peité Misidemoti kòo peité Asaii kè Asaii peité Asadɛdi. ¹⁴ Nè beháàpǎmbè yekǎmbùà yembè bèè do tú o boti kòbe Sabidieri weè do baké dɛ kó dítɛnni, ò do tú Akedodimmu birɛ ndɛ.

¹⁵ Bunni weè do peité Asabia kè Asabiaa peité Asidikammu, kòo peité Asubu, kè Asubuu peité Semmaya Defiibe boti kòbe mbe. ¹⁶ Nè Defiibe kó bekótibè bèè do baké Kuyie ncɛtè towàà kó mutǎmmú Sabetaii nè Yosabadi ¹⁷ Asafu weè do peité Sabudii, kè Sabudii peité Misee, kè Misee peité Matanniya bèè do 55 niitè Kuyie nsàà nkó iyie kè betòbè nè cútè. Kè Bakibukia ntú odéri Matanniya tebii mieke tɛè ò pòkoo, kéyínè Abuda. Yedutunni weè do peité Kadari, kè Kadari peité Sammua kè Sammua nè peité Abuda. ¹⁸ Defiibe bèè do bo Sedisadëmmu bèè do bo sikousidè nè sipísini nè bɛnàà ndi (284).

¹⁹ Dɛ kó difǎnkúò bèè bàa yebòrè kè bè ntú Akubu nè o naàmùnkù kòbe bèè do 5 mbo yebòrè kè bè mbo tekǎtè nè sipísiyèkè nè bédébè (172).

²⁰ Defiibe sòmbe nè ikuú niùbè nè Isidayeeribe sòmbe kè bè mbo Sudaa kòbe kó yehékè tɛyè mieke bá wè o èi. ²¹ Bèè do tú Kuyie ncɛtè kó betǎmbè bèè do bo Sedisadëmmu kó dicɛkarí bè tu di Oferi, Tisia nè Kisipa kè bèè mbè ni.

²² Asafu weè do peité Misee, kòo peité Matanniya kè Matanniya peité Asabia, kè Asabiaa peité Bani kòo peité Usii, kòo nni Defiibe Sedisadëmmu mieke, Asafu kó kunaàmùnkù kòbe mbe, bèè do ni bèè tu bedèmbè kó dítɛnni Kuyie ncɛtè mieke. ²³ Bèè yó mbie ndebémbénnè, okpàati do wàrimu bɛ yètè kényè ò yó mbè toti mɛè boti mutǎmmú bá dii yiè.

²⁴ Sedaa naàmùnkù kou Mesesabeeri birɛ Petayaa Sudaa wuó nkou weè do náánnè bɛ kó diyètiri Pedesi kó kpàati borè.

Sifube tǎbè bèè do í bo Sedisadëmmu

²⁵ Sudaa wuó nkòbe mabè bèè do bo Kidiya-Adiba nè o kó sihekesí kè betòbè mbo Dibonni nè o kó sihekesí kè betòbè bo Yekabusedi nè o kó sihekesí. ²⁶ Kè betòbè bo Yesuwa nè Mòdada nè Bèti-Padeti ²⁷ nè Asaa-Suadi nè Beerisebaa nè yɛ kó sihekesí. ²⁸ Nè Sikidaki nè Mekonna nè dɛ kó sihekesí ²⁹ nè Ì-Dimɔ nè Tisodea nè Yadiimuti ³⁰ Sandoaa nè Adudammu dɛ kó sihekesí nè Dakiisi nè o kó sihekesí nè Asekaa nè o kó sihekesí bèè do bo Beerisebaa bakù cǎnku nku kɛntò kɛtuakè Ìnommu kó kubiriku kubakú yóu bíkè.

³¹ Bensamɛ wuó nkòbe do bo Kebaa nè Mikimasi nè Aya nè Beteeri dɛ kó sihekesí nsi, ³² Annatoti nè Nòbu nè Ananniya ³³ Asɔɔ nè Damaa Kitaimmu ³⁴ Adidi nè Siboyimmu nè Nebadadi ³⁵ Dodi nè Anɔɔ nè bèè do tú dɛ beyántibè kó kubiriku.

³⁶ Kè Defiibe mabè mbo Sudaa kòbe nè Bensamɛ kòbe cuokè.

12

Bè bàtemè ikuú niùbè nè Defiibe

¹ Nte ikuú niùbè nè Defiibe bèè do neínè Sodobabæeri Seditieri bire nè Sosuwee kékò Sedisadammu Sedayaa nè Sedemii nè Esidadasi ² nè Amadia nè Maduki nè Atuuu, ³ nè Sekanniya nè Edeummu nè Medemoti. ⁴ Ido nè Kinnetoií nè Abiya. ⁵ Minyaminni nè Maadia nè Bidikaa, ⁶ nè Semmaya nè Yoyadibu nè Yedaya. ⁷ Saduu nè Amaki nè Idikiya Yedaya bèè do tú bèè ní ikuú niùbè bæmbe nè be tebií Sosuwee kó dimònni. ⁸ Defiibe mieke Sosuwee nè Binnuii nè Kadimiedi nè Sedebia nè Sudaa nè Matanniya nè o tebií bèè do niù iyie nKuyie ncîfête mieke. ⁹ Kè be tebií Bakibukia nè Unni kè bè ríbo be iikè ke pí mbe kó mutámmú.

Ikuú niùbè diébè kó yeyètè

¹⁰ Sosuwee weè do peité Yoyakimmu kè Yoyakimmuu peité Ediasibu kè Ediasibuu peité Yoyada. ¹¹ Kè Yoyadaa peité Yonnatanni kè Yonnatannii peité Yadaa.

¹² Yoyakimmu kó dimònni kè ikuú niùbè bèè baké tinaàmuntí bèè tu bie: Sedaya weè do baké Medaya kó kunaàmunkú kè Ananniya mbaké Sedemii kòku. ¹³ Kè Mesudammu mbaké Esitadasi kòku, kè Yoananni Amadia kòku. ¹⁴ Kè Sonnatāa mbaké Meduii kòku, kè Sosefu mbaké Sebanniya kòku. ¹⁵ Kè Adina mbaké Adimmu kòku, kè Edikaii mbaké Medayati kòku. ¹⁶ Kè Sakarii mbaké Ido kòku, kè Mesudammu mbaké Kinnetonni kòku. ¹⁷ Kè Sikidi mbaké Abiya kòku, kòò tòu mōu mbaké Minyaminni kòku, kè Piditayii mbaké Moadia kòku. ¹⁸ Kè Sammuyaa mbaké Bidikaa kòku, kè Sonnatāa mbaké Semmaya kòku. ¹⁹ Kè Matennaii mbaké Yoyadibu kòku, kè Usii mbaké Yedaya kòku. ²⁰ Kè Kadaai mbaké Sadaii kòku, kè Ebæe mbaké Amaki kòku. ²¹ Kè Asabia mbaké Idikiya kòku kè Netanneyæedi mbaké Yedaya kòku.

²² Ikuú niùbè diébè Ediasibu nè Yoyada nè Yosannni nè Yadaa be kó dimònni kè bè wāūmu Defiibe kó bekótibè yètè kénto kétuakenní Dariyuusi Peresi tenké kóo kpààti diewè kó dimònni.

²³ Defii wuò nkòbe bèè baké bè do wāūmu be yètè okpààti dōòrimè pátiri mieke kénto Ediasibu bire Yosannni kó dimònni.

²⁴ Bèè do baké Defii wuò nkòbe bèè do tú Asabia nè Sedebia nè Sosuwee nè Kadimiedi bire nè be tebií sii do ò ríbo be iikè ke diè Kuyie nkóo niti Dafiti kó iyie, bá wè o kó mæfiè ndómmè kè bè ndiè nke sánti Kuyie.

²⁵ Matanniya nè Bakibukia nè Abudiasi nè Mesudammu nè Tadiimoo nè Akubu bèè do tú bèè bàa yebòrè kó yetuo tinenti do ò nhā yèè mieke. ²⁶ Bè do pí mbe tómmú Sosuwee bire Yoyakimmu, Yotisadaki yaabire kó dimònni ndi. Neemii weè do tú kùmandàà kè Esitadasi tu ikuú niùti nè ikuú wāàti de kó dimònni.

Bè baammè kuduotí kó dibanni

²⁷ Ti maá dii mōnni Sedisadammu kó kuduotí kédeè, kéce nDefiibe ekesí simou mieke, kè bè náké kè bèè tí nSedisadammu kè tí ànnè dibanni kéndiè nyiye nke bie nyebàrè nè tikutidūùti nè tibòmbonti, ke déúkunko Kuyie nyetiri. ²⁸⁻²⁹ Beyendembè bèè do maá kéfité Sedisadammu nè ditenni Nefotaa kétuóté Beti-Kidikaadi kénto kétuakénè Kebaa nè Asimafeti, kè bèè tínni Sedisadammu. ³⁰ Kè ikuú niùbè nè Defiibe kè bèè wénkúnne bæmáà kéwénkúnne Isidayeeribe bæmou, kéwénkúnne kuduotí nè yebòrè.

³¹ Kè n tãátè Sudaa wuò mmieke bekótibè kéduú nkè bèè deke kuduotí ínkè kè n toté yedentfirè dieyè yèdèè, kè diketiríi kété kubakú you kénwetí bè tu dè Tikuti kó dibòri. ³² Kè Osea mbè tũnko nè Sudaa wuò nkó bekótibè dikée, ³³ Asadia nè Esitadasi nè Mesudammu, ³⁴ nè Sudaa nè Bensamee nè Sedemii nè Semmaya. ³⁵ Ikuú niùbè mieke, kè Sonnatāa bire Sakarii ntò teheutè, weè yaàribè tu: Semmaya nè Matanniya nè Miseen nè Sakuu nè Asafu. ³⁶ Kè bèè yiénè be tebií Semmaya nè Asadæedi nè Midadaai nè Kidadaai nè Mahaii nè Natanneyæedi nè Sudaa nè Ananni. Kè bè ntò debémbènnè nè sihéu Kuyie nkóo tãnti Dafiti do dàò dè. Ikuú wāàti Esitadasi weè do ni de kó ditfnni. ³⁷ Bè tũàke dii mōnni dibòri bè tu di tebinte kó dibòri, kéyóu kuduotí kétúnne yedisakè yèè kàrinè Dafiti kó dicèkari dii sīi ntekpààticfètè, képèètè kétuake dibòri menie nkperi diyie yiéní kèè bíké.

³⁸ Kè didentfnni dérri kété kubakú cànku bíké, m mómumu nkè nni mbè tũ. Kè Sudaa wuò nkó bekótibè dikée sōnni n neínè, kè tí tuàke fepéèpunnétofe kó dibòri kuduotí pèkè dè, ³⁹ késóotè kétuake Efadammu kó dibòri nè Yesanna kperi, nè bè tu di siyíi kperi, késóotè kétuakénè Ananæedi kó didènni nè bè tu di tekòutè kó didènni, képèètè kétuake ipe kó dibòri ke káà mbeàribè kó dibòri. ⁴⁰ Kè yedentfirè yèdèè tuàke Kuyie ncîfête kéta, kè m múnke bè neínè nè bæbeémbè kó ditfnni kòbe mabè bèè do n neínè. ⁴¹ Kè ikuú niùbè Ediakimmu nè Maaseya nè Minyaminni nè Miseen nè Ediyoyennaii nè Sakarii nè Ananniya kè bè eu sihéu. ⁴² Kè Maseya nè Semmaya nè Edeasaa nè Usii nè Yoananni nè Madikia nè Edammu nè Esee kè bè diè, kè Sisidasia bè ni.

⁴³ De yiè kè tí fié iwũs péu Kuyie nkémbo diwèl miéke. Kuyie nkuu do ti duó diwèl de yiè, benitipòbè nè ibí kè bè nyǎnku Sedisademmu, bèè bo medétimè kè bè nyo bè ífímè.

Ikuó niùbè nè Defiibe bè dò nkénte dè

⁴⁴ De yiè kè bèè tǎátè benitibè kè bè bo mbaa tidiati kécóu tidiiti bè pǎā nti Kuyie nnè tidiketiti nè depíinnè bèè bo depaa ke kuuti bè dò nke ní duó ndè ikuó niùbè nè Defiibe kpéí. Benitibè do pénsirímu Defiibe nè ikuó niùbè bè pí mmùu tǎmmú. ⁴⁵ Kè bè mpí nKuyie ntǎmmú ke dǎori mawénkùmè kó ikuó benitibè, bembè nè beyendembè nè bèè bàa yebòrè bè do tú nKuyie nkóo tǎnti Dafiti nè o biré Sadomǎa bè do dǎu ndii núu ndi, ⁴⁶ kétúóté Dafiti nè Asafu bè kó dimǎnni bèè niù iyie mbè do bomu ke ní nni beyendembè kè bè dèúkunko Kuyie nyètiri ke kù sǎntí. ⁴⁷ Sodobabæeri kó dimǎnni nè Neemii kpèri Isidayæeribe bemǎu do dúámmu bè dò nkéduó ndè bedembè nè bèè bàa yebòrè bá dii yiè, kédei dèè tu Kuyie nkperè kéduó nDefiibe kè bèè dei ikuó niùbè Anǎ yaabí kpere kè bè duó.

13

Neemii do wète kêtüntemè Kuyie ntǎmmú

¹ Memme bè kǎammè Mǎyiisi wǎri ìi kuó kéyà tí wǎrimè ke tú Amǎniibe nè Mǎabiibe bè bá nkké Kuyie nkabe kó diǎnni bití nè bè bo mbomè. ² Ke yé bè do í comè Isidayæeribe kè bè pǎ mudii nè menie, beè Mǎabiibe beè do yieti Badammu, kóo bǎnté kusínkú Isidayæeribe kè ti Yiè nKuyie nceete dè kó kusínkú kè kúu naá mmesǎa. ³ Bè kǎa ndii mǎnni Kuyie nkuó pátiri kè Isidayæeribe dènnè be cuokè bèè kó dimǎa í tú Sifube weti weti.

⁴ Dè do sǎ nyikuó niùti nhEdiasibu weè baké Kuyie ncǐtè kó tidiati. Ò né do me ntaunnèmè Tobiya ⁵ kóo ò duó nkudieku makù bè do ǎa kù yepārè bè pǎā nyè Kuyie nnè ku cǐtè kó tinènti nè depíinnè bè do ǎa nǎóté dè kéduó nKuyie, tidiiti nè menaá mpǎmmè nè mekùò bè do dò nke ní duó ndè Defiibe nè beyendembè nè bèè bàa yebòrè nè dèè do tú ikuó niùbè kpere.

⁶ Dè kó dimǎnni dè do sǎ mmí nNeemii n yi bo Sedisademmu ke yé okpǎati Aditakisèsi kpàti benni sipísitǎati nè yèdèè miéke n do kǎtemè o boré Babidǎnni kè ti dà yewe sǎmpó kóo m pǎ kuce kè n wèteni Sedisademmu. ⁷ Memme n yàmè meyei Ediasibu do dǎmè kéduó nTobiya Kuyie ncǐtè kó kudieku makù. ⁸ Kè dè n yonke mediè, kè n dènnè Tobiya kó tinènti timǎu dè kó kudieku miéke, ⁹ kéduó nkè bèè kù dǎò mawénkùmè kó ikuó. Kè n tǎni Kuyie ncǐtè nenti nè yepārè bè kù pǎā nyè nè tihúúnti kéwète kétannè ku miéke.

¹⁰ Kè n keè bè ténke í duómmè Defiibe bè do dò nké mbè duó ndè, bembè nè bedembè kè bè cǐtè ke kústi be paa nke yóu Kuyie ntǎmmú. ¹¹ Kè n kpannè bebeémbè mùu kpéí nte kè bè yóu kè Kuyie ncǐtè kó mutǎmmú do, kédeè kǐtí nDefiibe kéduó nkè bèè sǎoté be tǎmmú. ¹² Memme kè Sudaa kabe bemǎuu ndei be kpere bè mǎke dè kó depíindè ke ǎa Kuyie nkó yebuó. ¹³ Kè n tǎatè ikuó niùti Sedemia nè ikuó wǎati Tisadǎki nè Pedaya Defii wuu nkou, kè Matanniya biré Sakuu kó debire Annani nhò teénne, kè do bè yému kè be dǎòrimè sié, kè m bè duó mmutǎmmú kè beè nte bè bo ntotimè tidiiti be tebií.

¹⁴ Áú! N Yiè nKuyie nha báa yé n kpéí nè m pí mmùu tǎmmú sǎàmú a cǐtè mu kpéí nnè n tǔnnèmè a kuó.

¹⁵ Dè kó yewe miéke bake kè n yà benitibè Sudaa ei miéke kè bè nǎu fínýí kó yebe diyetituo miéke teompùtè yiè kè betabè tǎu tidiiti ke deenko be sǎmmarímùbè nè menaá mpǎmmè nè fínýí kó yebe nè fikíe kpere nè tinènti teti péu ke kúinnè Sedisademmu, kè m bè cau nke dǎ bè bá nfiiti be potanti teompùtè yiè. ¹⁶ Kè Tiiri ei kabe bèè bo Sedisademmu kè bè tǎuni siyí nè tipotanti tiboti tiboti ke fitinè Sudaa kabe Sedisademmu miéke teompùtè yiè. ¹⁷ Kè n kpannè Sudaa kó bekótibè kè bè naké ke dǎ: Di dǎori ba mbotí nku ke sǎnkunko teompùtè kó diyie? ¹⁸ Dè í dò ndi yembè do me ndǎò, kè Kuyie nduó nkè meyei nti do, tinti nè ti eia? Di sǎnkunko dii mǎnni teompùtè kó diyie di dǎke fínko Kuyie mmieke nke Isidayæeribe ínkè. ¹⁹ Dè mǎnni ndi n duómmè kè bè níi kpetinnè Sedisademmu kó yebòrè kuyuoku kè dèè wenté teompùtè, kémbaanè teompùtè bo pèétémè kè bè nè yé kpeté, kè n deite n kabe mabè kébanne kè bè naké ke dǎ bè báa yie nkè tipotanti matí tanní dihei teompùtè yiè. ²⁰ Kuce mǎmǎa ndi yoo mèdémè n yàmè bepotambè dènnemè be potanti kékénnè kuduoti fǎnkúò. ²¹ Kè m bè kpannè ke dǎ: Dè dǎmmè kè di kénnè kuduoti? Kè di dè yiè n yóó di pímmu. Dè kó diyie nè yewe yèè kpaaní òmǎu ténke í nyènnè tipotanti teompùtè yiè. ²² Memme n nakémè Defiibe ke dǎ bèè dǎò bemǎa mawénkùmè kó ikuó kékote kémbaa yebòrè kè dèè yie nkè bè báa sǎnkunne teompùtè kó diyie.

Nè dè kpéí, áú! Kuyie nha nyé n kpéí, fǎ nwèè tu osàù, á n kuó mmesémmè.

²³ Mēmme n yàmè Sifube mabè tùókémè Asidodiibe nè Amōniibe nè Mōabiibe miēke benitipòbè. ²⁴ Kè bèmabè nàá nhAsidotiibe kó tináaṅtì kè betəbè nàá ntīteti, bá bè ténke í nàá nSifube kó tináaṅtì. ²⁵ Kè m bè kpannè mēdiè ké bē bənté kusīnkù, képuotí besūkùbè kēfāri bē yùtì, kédúó nkè bē parikè kényú Kuyie nyètìrì kē dā: Tì í yóó bē dúó nti kó besapàmbè kè bē puó mbe bí, tì mē nyí yóó túóké bē kó besapàmbè képuó nti bí yoo tì bē puokē tì mómme mbe. ²⁶ Kè m bè nàké dē kó meborime mē bōmmè Sodomō wèè do tú Isidayēribe kóo kpààtì, ibotí tēi imōu miēke okpààtì mōu do í bo wèè ò mǎnnè tikpàtì Kuyie ndo ò dōmu kóo dāò okpààtì kóo mbaké Isidayēribe bēmōu. Nè mēmme kè benitibè ibotí tēi kəbē ò tēntē kóo yetēnē Kuyie. ²⁷ Kè m bè kpannè kē dā: Tì ténke í dō kékeè kè di dāri mēyē ndiemē miē mbotí kē tóu ibotí tēi kó benitipòbè kē caāri Kuyie nyètìrì.

²⁸ Dē do ś ikuó niùtì diēwè Ediasibu bire Yoyada po Sāmbadaa Odoniibe botí kou kóo sapàà nwe, kè nh ò bēti m borè.

²⁹ Kuyie nha nyé dē kó benitibè kpéi bēè do cāke a yètìrì nè a tōmmú, kētāte metaummè a do dāònmè ikuó niùbè nè Defiibe.

³⁰ Mēmme m bè dāònmè mēwénkùmmè kó ikuó kēwēte kékanne ikuó niùbè nè Defiibe bá wè o tōmmú. ³¹ Kè n wēte kédou mmeffè tì yóó ntəuní mēè botí ideí Kuyie ncīètē nè tidipàntì.

Kuyie a nyé n kpéi ké n dāò mēsàà.

Esitɛɛ Di mpátiri to tii náànti

De kó dipátiri ti náá ntii do dàà tì nti Perisi kó ketenkè bɛ kó dihei bè tu di Susi di mieke Sifube do kè tu dii mǎnni tidaati. Oniti mǎu bè tu wè Amaa kòò í ndó Sifube kénwanti ò bo yímè kè bèe kuo Sifube bèè kè bo.

Sifube kóò sapàà mmǎu bè tu wè Esitɛɛ kòo ke náá nhokpàati pokù, weè do ti nàkè okpàati kénte kè bè í nkùo Sifube bèè do bo bɛ ei mieke. Nè Kuyie nkó meteemmè kè bèe kuo Amaa kè Sifube cooté.

Di mpátiri náànti duò ke dòmmè

1. Bè tǎatémè Esitɛɛ kòo bo náá nhokpàati pokù 1:1-2:20
2. Esitɛɛ coommè Sifube 2:21-7:10
3. Sifube pèitemè bɛ dootitòbè 8-10

Okpàati Asuyeduusi ànnémè dibanni

¹ Asuyeduusi tu dii mǎnni okpàati ke baké Endi nè Etiopii itempè ntekòutè nè sipisidé nè iyiekè (127), ² ke kari diheidiè Susi mieke nke. ³ O kpàti benni tǎánni kòo ànné dibanni, kényú benitidiebè nè miníisibè nè iwēi yembè Perisi nè Medii kòbɛ nè kùmandáàbè, ⁴ kédennéní tikpàatinenti nè tinenti teti tii mièti, kè de kó dibannii mǎnte kèmmake betààbè bèkuò. ⁵ De kó difónkúò kòo yú diheidiè Susi kòbɛ bemǎu, bekperibè nè beçiribè, kéànné dibanni o cǐtè towàà kè di mmàke yewe yèyiekè. ⁶ Kòo núnné tiyaapéti nè tii do nnúúsí nè tiwústi, kécátinné demámánné mesǎo nkperè, kéduò nkè bèe pítinné yetákperè kó yesànkè, kédennéní mesǎo nné timáti péti kó yedúò kédúu mbe ce dè ke dǎri yetápi nè yewúsyè nè yesúuyè. ⁷ Bè do yǎnnè ìi bòòke menaà nyi do tú mesǎo nkpeyi nyi ke cáá nyibotí ibotí, kè menaà nsù kè bè toti benitibè bemǎu. ⁸ Bá wè kòo nyò nhò dómè, ke yé okpàati do nàkémè o tǎmbè kè dà bè nduò mbá wè ò dómè. ⁹ Kòo nitipokpàati Fasitii me ntó àà benitipòbè dibanni okpàati Asuyeduusi cǐtè.

Okpàati pokù Fasitii yetemè o dǎu kpeti

¹⁰ Diyiè yiénni yiè kòo kpàatii yǎ menaà nkòo yèmmè caté, kòo yú bè fǎmmu bè kè bè pí ntekpàaticǐtè mieke mutǎmmú, bèè tu: Meumaa nè Bisitaa nè Adibona nè Bikitaa nè Akakitaa nè Setaa nè Kadikasi. ¹¹ Ke dà bèe kòtè kényúni onitipokpàati Fasitii kòo nhókè dikpàatipii kékateni kébenke o wenniku benitibè nè benitidiebè ke yé ò wennimè mediè. ¹² Kòo kpàati tǎmbèe kòtè kénákè Fasitii kòo yete ke í nkòtè, kòo kpàati miekèe peike mediè. ¹³ Kòo yú mecii nyembè bèè yé ikuò nè tibeénti kè bèe tíi nho borè. ¹⁴ Bèè tu Kasena nè Setaa nè Adimata nè Tasisi nè Medesi nè Maaseonaa nè Memukāa beyiekè bè do tú Perisi nè Medii kòbɛ mbe, bèè do baké dihei iikè ke tii nhokpàati. ¹⁵ Kòo kpàatii bè beke ke dà: Ti dò nkédǎò ba onitipokpàati Fasitii wèè yete n tǎ nkè bè ò nàkè tì?

¹⁶ Kè Memukāa náké okpàati nè miníisibè ke dà: Onitipokpàati í ànné okpàati mǎa ndi ifei, wè ì ànnému miníisibè nè benitibè bemǎu, itempè nyimǎu. ¹⁷ Benitipòbè bemǎu yóò keèmu okpàati yumè onitipokpàati Fasitii kòò yete ke múnke nyetiri bɛ daabè kpeti, ke tú okpàati do yu o pokù kòo yetemu. ¹⁸ Perisi nè Medii kóò miníisibè pobè yóò tì keèmu kétuótè de kó meborime kényetiri bɛ daabè kpeti, ke íinko bɛ mieke. ¹⁹ Okpàati, kǎa bo yie nha wǎri yepáte kédenne Fasitii kéwǎa nhotòu wèè ò pǎtè, kòo cǎutè o fǎtiri kè de kó tináàntii wǎri Perisi nè Medii kuò pátiri mieke bá òmǎu báá na kè tì cèètè. ²⁰ A tenké diekè kemǎu kòbɛ bo keè dii mǎnni a dàà tì bá wèè nitipòkù bo nyié nho dǎu kpeti, bá kòò deu yoo ò kénni.

²¹ Kè de kó tináàntii narikè okpàati nè miníisibè kè bèe yie Memukāa kpeti. ²² Kòo wǎri yepáte itempè nyimǎu bá kùu botí, ku wǎrii dòmmè nè ku náànti ke dà, bá wèè nitidǎu mbaké o cǐtè ke tè náà nho botí náànti.

2

Esitɛɛ náammè onitipokpàati

¹ Kè dèe mǎnte kòo kpàati miekèe do, kòo dentení Fasitii do dàà dè nè bè do ò nàkè tì. ² Kòo kpàati tǎmbè dà: Tí waànné okpàati besapàmbè bèè wenni ke mu nyí yé benitidaabè. ³ Okpàati á dei benitibè a tempè nyimǎu, kè bèe tǎatè besapàmbè bèè wenni kè bè tanné tenitipocǐtè diheidiè Susi, kè Ekee ndakè bɛ kpéi nke bè duò ndèè bo wénkùnnɛ bɛ kǎnti. Ekee do tú bè fǎnte wènwɛ kòò pí ntekpàaticǐtè mieke mutǎmmú ke baa benitipòbè. ⁴ Kè bè dà: Okpàati, a bo pénsiri wèè sapàà mbe mieke kòo cǎutè onitipokpàati Fasitii fǎtiri.

Kòo kpàatii yie nde kó tináànti.

⁵ Kɛ sɔ́ nSifu màù bo Susi diheidiè kòo yètiri tu Maadosee Yaii birɛ, Simmɛii nè Kiisi bɛ yaàbire Bensamɛ wuò nkou. ⁶ Nebukannɛsaa do na Sedisadɛmmu kɛpɛmmu bɛmbɛ kékònnɛ. Bɛ do pɛ mɛmmɛ Yekonniya Sudaa kóo kpààti. ⁷ Kɛ sɔ́ nhEsitɛɛ yɛmbɛ ku kɛ bɛ tebite Maadosee ò tùótɛ kɛ bonɛ. Esitɛɛ do wenni mediɛ mɛ.

⁸ Bɛ duò ndii mɔ̀nni tináahti kɛ bɛ ntouni besapàmbɛ Susi diheidiè, kɛ Esitɛɛ nkókɛ dɛ miekɛ kɛ bɛɛ bɛ duò nhEkeɛ wɛɛ bàa benitipòbɛ, kòo ndakɛ bɛ kpéi. ⁹ Kòo pɛnsiri Esitɛɛ mesàà nkòò duò ndɛɛ bo wɛnkúnne o kǎnti, kɛ nhò duò mmudii, kɛtáatɛ benitipotàmbɛ bèyiekɛ tekpaàticɛtɛ kóo duò, kóo tannɛ tenitipocɛtɛ sàatɛ. ¹⁰ Esitɛɛ do í nakɛ ò tumɛ Sifu kɛ yɛ Maadosee do ò tiémmɛ kɛ dò ò báá nakɛ. ¹¹ Yɛwɛ yɛmou kɛ Maadosee níi nfiri tenitipocɛtɛ kɛ bo yà Esitɛɛ kǎnnaatɛ nè bɛ ò dààrimɛ.

¹² Dɛ kó besapàmbɛ do mɛkɛ dibenni ndi kɛ wuò kɛ panti. Bɛ do keté kɛ bɛ duò mmíiri kó mekúu mɛ betààbɛ bèkuò kpéi, kɛ bɛ yɛ tùdàari nè detɛrɛ dɛɛ wɛnkunko tikǎnti, bá wɛɛ sapàà nkòò ndò nkékote okpààti Asuyeduusi borɛ, ¹³ kɛ wɛɛ sapàà nkòri bɛɛ ò duò nhò dɔ́ kɛntɔ dɛɛ kó dimàà. ¹⁴ Bɛ do ɔ́ kote kuyouku nku okpààti borɛ, kɛ dɛɛ wentɛ kɛ bɛɛ bɛ kǎtenɛ tenitipocɛtɛ tɛtɛ Sasikaasi bàa dɛ okpààti pocɛ. Sasikaasi do tú bɛ fǎntɛ wɛ nwe kòò pɛ ntekpaàticɛtɛ miekɛ mutǎmmú kɛ baa okpààti pocɛ. Òmou ɔ́ í nwɛtɛ okpààti borɛ kɛ dɛ í tú okpààti wɛɛ ò dɔ́ koò yu.

¹⁵ Dɛ tùkɛ dii yɛ Maadosee tebite Abikaii do ku kòo tùótɛ dɛɛ birɛ Esitɛɛ bo kɛtɛmɛ okpààti borɛ, bá wenwɛ í mbeke dɛmarɛ kɛ dɛ í tú Ekeɛ do yɛ nhò ntɔ dɛ. Kɛ benitibɛ bɛmouu pɛnsiri Esitɛɛ. ¹⁶ Kɛ bɛɛ ò tùótɛ kékɛtenɛ okpààti Asuyeduusi borɛ tekpaàticɛtɛ ò kpàti benni yiénni, dibenni kóo tǎnkú pínwɛ, bɛ tu wɛɛ tǎnkú Kisideu* betààbɛ tɛpítɛ nè odéri nè otààkɛtiwɛ dɛ cuokɛ nke (mɛwaaɔàà nnɛ tǎàpò dɛ cuokɛ). ¹⁷ Kòo kpààti pɛnsiri Esitɛɛ, kɛ nhò dɔ́ kɛ dɛ pɛtɛ benitipòbɛ tòbɛ nè besapàmbɛ, kòo ò óò ndikpààtipii kòo cɔutɛ Fasitii fǎtiri. ¹⁸ Kòo kpààti ànnɛ dibanni Esitɛɛ kpéi nkéyú benitidiebɛ nè mìnísibɛ kɛpaa ndàmpòo o tempɛ nyimou, kɛpámmú yɛpàrɛ nè diwɛl.

¹⁹ Kɛ bɛɛ wɛtɛ kɛtíi mbesapàmbɛ kucɛ mɛdérímɛ kɛ Maadosee mpí mmutǎmmú tekpaàticɛtɛ. ²⁰ Esitɛɛ do í nakɛ ò bonni dɛ nè o boti kéndònnɛ Maadosee do ò nakémɛ, kòo tɛ yie nkéndò nhò kpáa kɛ bo o cɛtɛ.

Bɛ do dómɛ kékua okpààti kɛ Maadosee bɛ dǎa

²¹ Diyie mari kɛ Maadosee mpí nho tǎmmú tekpaàticɛtɛ kɛ Bikitāa nè Tedeki bedɛ kɛ bɛ tu bɛ fǎmmu bɛ kɛ bɛ pɛ ntekpaàticɛtɛ miekɛ mutǎmmú kɛ baa tekpaàticɛtɛ bɔrɛ, kɛ bɛ miekɛ peikɛ okpààti kɛ bɛ ndó kóo kúu. ²² Kɛ Maadosee tɛ kɛɛ kénákɛ Esitɛɛ, kɛ Esitɛɛ tɛ nakɛ okpààti nè Maadosee kó diyètiri. ²³ Kɛ bɛɛ fiɛ tináahti kɛ nsó nti tu timǎmmǎnti, kɛ bɛɛ bɛ pɛ mbedɛ, kécóó nyidei, kɛwári dɛ kó tináahti diheikɛmpátiri miekɛ okpààti iikɛ.

3

Amanni dómɛ kékua Sifube

¹ Kòo kpààti Asuyeduusi déúkúnne Amanni Amɛdata birɛ, Akaki yaàbire, kóo níi ndeyiikɛ kòo mbakɛ mìnísibɛ bɛmou. ² Kɛ tekpaàticɛtɛ tǎmbɛ bɛmou nninku kɛ dɔuo Amanni iikɛ, kɛ Maadosee wɛɛ mǎa yetɛ. ³ Kɛ betǎmbɛ tòbɛ ò beke kɛ dɔ: Dɛ dómme kǎa yetɛ okpààti duò ndii nùu? ⁴ Kɛ bɛ mbékú Maadosee yɛwɛ yɛmou. Kòo dɔ: N tú Sifu nwe, kɛ bɛɛ tɛ nakɛ Amanni kɛ bo yà Maadosee bo nkpaá sokɛ. ⁵ Kɛ Amanni yà Maadosee yetɛmɛ kɛ í ninku kɛ dɔuo o iikɛ, kòo miekɛ peikɛ. ⁶ Kɛ bɛɛ ò nakɛ Maadosee tǔmɛ Sifu, kòo nsó ndɛ í sǎnnɛ ò bo wɛ nkuómɛ omáa, kéndó kékua Sifube bɛmou bɛɛ bo okpààti Asuyeduusi tenkɛ. ⁷ Okpààti Asuyeduusi kpàti benni tɛpítɛ nè didéri, otǎnkú ketiwɛ, bɛ tu wɛɛ tǎnkú Nisāa*. Kɛ Amanni bɛ nyipǎadiitɛ kɛ bo yà wɛɛ tǎnkú nwe nè dii yie ndi ò yóó pǐmmɛ o tǎmmú, kɛ idiitɛ do dibenni tǎnkú tɛpítɛ nè odéríwɛ, bɛ tu wɛɛ tǎnkú Adari†

Amanni dómɛ bɛɛ kua Sifube bɛmou

⁸ Kɛ Amanni náké Asuyeduusi kɛ dɔ: Kubotí makú kuù bo a ɛi kó itempɛ nyimou kɛ ku borimɛ cǎa, mɛ í dǎnnɛ ibotí tɛi kǎmɛ, kú í yie nyikpàatikuú. Okpààti báá sǎntɛ kɛyóu kɛ dɛ mbɛ dɔ mbámmu. ⁹ Okpààti kǎa tɛ pɛnsiri wári dipátiri kɛ bɛɛ bɛ kúu. N yóó duómmu idiitɛ cidóobɛ sikoupiokusitáati (300000) kɛ mìnísibɛ ò tannɛ dikpààtitou.

* **2:16** Kisideu: Bɛ do kaa mmɛɛ boti bɛ kó betààbɛ nè tɛ kaammɛ yie ndɛ í wɛ. Bɛ kóo tǎnkú Kisideu berinɛ tɛ kó **3:7** Nisāa: Bɛ do kaa mmɛɛ boti bɛ kó betààbɛ nè tɛ kaammɛ yie ndɛ í wɛ, bɛ kóo tǎnkú Nisāa berinɛ tɛ kó betààbɛ otàánwɛ nè onaanwɛ dɛ cuokɛ nke (tibénti nè dinǎtsǎri dɛ cuokɛ). † **3:7** Adari: Bɛ kóo tǎnkú Adari berinɛ tɛ kó betààbɛ odéri nè otàánwɛ dɛ cuokɛ nke (dɛwǎnnɛ nè tibénti dɛ cuokɛ).

¹⁰ Kòo kpààtìi ùtè o māmáá nkéduú nhAmanni Amédàta bire Akaki yaàbire Sifube dootitòu. ¹¹ Kòo kpààtìi dɔ: Bá n duú nyidítìi, n da duámmu de kó benitibè, dàò bè a dómè. ¹² Kè Amanni náké kè bèe wāri yepáte kéduú nhokpààtìi tǔmbè nè kùmandáábè bèe baké itempè, nnè ibotì kó bekpààtibè, kéwāri bá kùu botì nè ku náàntì nè ku wārii, bè náá ntì bè èi mieke, kédeè ke ìkú be nòu nè okpààtìi yetìri ke ìkú o cannimè, kéduú mbèè baké itempè nyimòu nè ibotì kó bekpààtibè. ¹³ Kè bèe tɔ nyetòrè kè yèe kotenè yepáte itempè nyimòu kè bè bo ku Sifube bemòu páíi, íbí nè bekótíbè nè benitipòbè diyìe dimáá, dibenni tǎnkú tepítè nè odéríwè diyìe tepítè nè ditáánni ndi bè yóo bè kuómè kéhef be kperè. ¹⁴ Kè bèe cǔtè dipátìri bá kùu tempè nképíékè kè bè bo nyé de kó diyìe kébáátì. ¹⁵ Kè yetòrèe ítè mecāá nképítè tináàntì diheidiè Susi mieke, kòo kpààtìi nè Amanni kè bembe kari ke yá, nkè diheidi dimòu yèmmè cààrè.

4

Sifube yèmmè cààrèmè kè bèe bóu dinùu

¹ Maadosee tì kèè dii mǎnni kékètè o yaàbòri kédáátìi kufàòtǎnkú kǎpǔ mmutápef nkénkuú mmediè nke firi diheidi, ² kè bii tuòke tekpààtìcǐtè kéncommú ditowaa ke yé bè ɔɔ í ndáátimè meyencaàrimè kó tiyààtì kéta tekpààtìcǐtè. ³ De kó tináàntì do tǔke ìi tempè, nkè Sifube tì kèè be yèmmè do cààrèmu kè bè mboú yenò ke dáátìi tífàòtǎntì kǎpǔ mmutápef.

⁴ Kòo nitipokpààtì Esitɛɛ nitipotǎmbè nè bè fǎmmu bè kè pǐ nho tǎmmú tekpààtìcǐtè mieke kè bèe tì nhò náké kè dèe caàrè o yèmmè mediè. Kòo wáa ntiyààtì kédúonko kè Maadosee bo dáátìi kényóu kufàòtǎnkú, kòo yete. ⁵ Kè Esitɛɛ yu Atakii bè fǎntè wè kòo pǐ ntekpààtìcǐtè mieke mutǎmmú, kòo kpààtìi wè nhò duú nkòo bo mpǐ nho tǎmmú, kòò tɔ nke dà wèe beke Maadosee kényà de dómme nè mùu te. ⁶ Kè Atakii yeroo kényà Maadosee tekpààtìcǐtè towaa. ⁷ Kè Maadosee ò náké demòu nè Amanni yè nhò bo tannè ìi díti dikpààtìtǎnkú kénsà kè bè kùu Sifube bemòu. ⁸ Kè Maadosee duú nhAtakii dipátìri bè wāri di Susi ke bo ku Sifube kó dimáa, ke dà wèe di duú nhEsitɛɛ kòo náké de dómme. Kòo kote kébántè okpààtì o botì kòbe kpéi. ⁹ Kè Atakii wǎtè kénákè Esitɛɛ Maadosee ò náké tì. ¹⁰ Kè Esitɛɛ dɔ: Wétoo kénákè Maadosee ke dɔ: ¹¹ Benitibè bemòu nè okpààtìi tǎmbè nè bèe kó dimáa bo o tempè nyimòu bè yèmu ikuú tǔmè òmòu báa ta okpààtìi cǐtè kòò í ò yu, kè wèe ta bèe ò kùu, okpààtìi bo youte wè kupààtì mesáa nkòku wèe máa bo nfòu. Dè mǎke yíe nhotǎnkú nwe okpààtìi n yumè. ¹² Kè bèe náké Maadosee Esitɛɛ yè mmú. ¹³ Kè Maadosee tǎnnò tináàntì ke dɔ: A yèmmè bá ndò nha bo cooté amáa a bo mèè kpéi nhokpààtìi cǐtè. ¹⁴ Kàa cǐékè ke í béi, nSifube yóo pètèmu metèemmè kupíkú tekú kécooté, kàa kú fǎ nnè a cǐtè. Kè de yèmmè meháarimè mie nkpeí nke a naámmè okpààtipokú. ¹⁵ Kè Esitɛɛ tǎnnò Maadosee ke dɔ: ¹⁶ Kote kǐtíi nSifube bemòu bèe bo Susi kè dí bóu dinùu n kpéi nyewe yètààtì, keyènkè nè kuyie, di báa di mucìe, di báa yá menie. M múnke yóo boúmu nè n nitipotǎmbè. Bá nè ikuú me mbomè n yóo kotemu okpààtìi borè, kè m bo kú, n kú. ¹⁷ Kè Maadosee kote kédòò Esitɛɛ ò náké tì.

5

Esitɛɛ kǎtemè okpààtìi borè

¹ Bè bóu memme dinùu kédeè, diyìe tǎánni yíe kè Esitɛɛ dáátìi tikpààtipoyààtì kǎtaroo tekpààtìcǐtè kudànkú, kécómmú kéwetinnè okpààtìi kàri kùu dieku bōri ke sǎ nhokpààtìi kàri o kpààtikàri ke weti dibōri. ² Kòo kpààtìi yà onitipokpààtìi Esitɛɛ kòò còrǎmmú kudànkú, kòo yie nkòo youte kukpààtìpààtìi mesáa nkòku, kè Esitɛɛ taroo kékáákè ku yómme. ³ Kòo kpààtìi ò beke ke dɔ: Esitɛɛ, a dǎ ba kè n dè nda duú, mbá n kpàtì kó dikéè! ⁴ Kè Esitɛɛ dɔ: Okpààtìi n da ánnè dibanni ndi. Kàa bo yie nè Amanni dí kotení yíe n cǐtè kédì.

⁵ Kòo kpààtìi tǎ nke dɔ: Bèe náké Amanni kòo kotení mecāá nkè bèe kote bedé Esitɛɛ bè yu dii banni. ⁶ Bè di dii mǎnni kédeè kòo kpààtìi beke Esitɛɛ ke dɔ: A dǎ ba kè n dè nda duú? Bá n kpàtì kó dikéè m bo da duú. ⁷ Kè Esitɛɛ dɔ: Okpààtìi n dǎ tì tu: ⁸ Kàa yie nke bo n dàò mesáa nha naa wǎtení nè Amanni kè dí di n cǐtè kè n da náké n dǎ tì.

Amanni cǐkémè kudáú ke bo cǎo mMaadosee

⁹ Memme ke Amanni nyetini Esitɛɛ cǐtè kè diwèi ò bo kòo yèmmè naati mediè nkòo yà Maadosee kòo kàri tekpààtìcǐtè towaa, wè í nyítè ke còrǎmmú, ò mè nyí benke fededíéfè mafè, kè Amanni miekè ò cǔtè mesáa. ¹⁰ Kòo minné kékò nkǐtíi nho néposàabè nè o pokú Sedesi. ¹¹ Kòo bè kǎmmu o kpàtì mǎmè nè o bí nè okpààtìi ò tǎátémè ke níi mbetǎmbè nè miníisibè bemòu ìikè tikpàtì mieke. ¹² Kè dɔ: Mí nwe onitipokpààtìi Esitɛɛ yumè nè okpààtìi kè tì wǎnnè ke di o cǐtè, kòò wǎtè ke n yu nankè nè okpààtìi kè tì kōri. ¹³ Dende kó dimáa í n naati kè nsà kè Maadosee Sifu kpaá ke pǐ ntekpààtìcǐtè mutǎmmú.

¹⁴ Kòò pòkú Sedesi nè ò népòbè bèmòu ò náké ké dà: Cíéké kuduú kè ku okùmè mbo métiribè sipísídé nè bènùmmù, kàa yè dikũnwefni ké náké okpààti kè dí cós mMaadosee ku ìnkè, kàa na kékote dibanni nè diwèi.

Kè dε kó tináàntìi narikε Amanni.

6

Bè dèúkùmmè Maadosee kẹ kékùnnẹ Amanni

¹ Dè yiè kè inu nyete okpààti Asuyeduusi de kó keyènkè, kòò duò nkè bèè túóténí dihekèmpátírí bè wáù dii mieke tii kó dimàà dààri. Kòò duò nkè bèè di kàa nho iikè. ² Kè bèè kaa Bikitana nê Tedeki bèè dò tú bè fòmmu bè kè bè pī ntekpààtiçtēè mieke mutòmму, ke baa tekpààtiçtēè bōrè kéndi kékú okpààti kè Maadose bè dāa nkè bèè wāri tii. ³ Kòò kpààti dō: Kè bè nē ò dàà òmme sàà nke deúkunu o vètiri de kpé? Kè bè dō: Bè j ò dàà mùmāmù.

⁴ Kòò kpààtì dà: We mbo kudànkù? Dè do sù nhAmanni weè taroo ke bo náké okpààtì kè bèe cós mMaadosee ò ciéké kùù dáu. ⁵ Kòò kpààtì tǎmbè dà: Amanni nwe. Kòò kpààtì dà wèè tanní.

⁶ Kê Amanni taroo kôo kpààtîi ò beke ke dâ: Bê 35 dâ ò ba onitî okpààtî dâ kédéúukúnne wè nè ò yèmmè mèmou? Kê Amanni dâ nè ò yèmmè mieke okpààtî yóó déúukúnne wè kè dè í tú míl ⁷ Kê dâ: Kôo kpààtî dâ kédéúukúnne onitî ⁸ wè ò dâtínne dikpààtíyaaòòrì ò daati dí, kôo dèe ntesántè ò dèkú tē, kôo òò ndikpàatípíi, ⁹ kèduú nkè mìníníi mòmúu dâtínne dè yìi tìkpààtíyàati, kôo dèe ntesántè kôo fiténè dihel, kèmpèkú ke tú: Kôo kpààtî dâ kédéúukúnne onitî ò 35 ò dâò mie mme.

¹⁰ Kòò kpààtì náké Amannì kè dò: Mecãà nkétúóté diyaabòrì nè tesãnté kè mè dòò Sifu Maadosee wèè bo tekpààtìcìètè towàà, a báá súú ntìmatì a bèi ntì.

¹¹ Ké Amanni tótóe diyaabòrì kédàtinnè Maadosee kóò dèe ntesàntè kénfirínè dihel ké tú: Kòo kpààtì dás kédéúkkúnne onitì ò 35 ò dòò mié mme. ¹² De kó difónkúò ké Maadosee kò ntekpààtìcètè, ké Amanni nkúnti mecāa ké kánkè kuyààkù ò ìikè nē ifei, ¹³ kénáké ò pokù Sedesi nē ò nēpòbè dèè dòò. Ké bè dò: De kóò Maadosee a di wèè ìikè ifei ò tu Sifu nwe, a í yóò na kédòò timatì, a dake yóó yé kédimu ifei.

14 Bè kpáá kè mē nnáá nkè bè fīm̄m̄m̄ bè kè bè pī ntekpààtīcīēē miekē mutōm̄m̄m̄ kè bèē tuōkoo kōō tuōtē mecāā nkēkōtēnē Esītēē cīē. wenwē nē okpāàtī kè bè bo di Esītēē bè bènnē mùù dii.

7

Bè còmmè Amanni kudóú

¹ Okpààti nè Amanni kè bèè kòtè Èsitèè ciè mudii. ² Diyè dèrì kè bèè di kédèè kòò kpààti dà: Onitipokpààti Èsitèè a dós ba? Bá n kpàti kó dikée m bo tì nda dúú.

³ Ké Esítée dò: Okpààti kàa bo yie nha yóu kè nní nfòu mí nnè n kòbè. ⁴ Bè ti fitémú mí nnè n kòbè kè yóó ti fié. Kè bè do nti fité kè ti bo ntú ntidaati n na bá mbéi nkébénné ké nda kóónnè fí nhokpàati.

⁵ Kòò kpààtì Asuyeduusi dọ: Wenninwe wèè totí meγèmmè memme, de yiè mboré?

⁶ Ké Èsitée dò: Ti kpantídèntòù, ti dootitòù tu Amanni nwe onitiyonkuwe.

Kè kufɔwaa nhaulé Amanni okpààti nè o pokù be ìkè. ⁷ Kòò kpààti mièkè pèikè, kòò íté dende bàmbà nkéyè tekpààti cîètè towàà, kè Amanni nkpaá kè báá nhEsitee kòò bo yóu kòò nfòu. ⁸ Kòò kpààti nwētini bè do yo ndè, kénsú nhAmanni do Esitee duús dii dóú ìnkè. Kòò kpààti kuónko kè dà: De kóo niti dó kèpí m pokù nwe kèduónè n nànfè mièkè n cîètè!

Ò kpáá kẹ mẹ nnáá nkòò tǎmbèè bóú Amanni ìkẹ kuyààkù. ⁹ Bẹ mié kẹ Adibona dà: Okpààti Amanni cié kẹ kuduú nku kẹ bo cós mMaadosee wèè do da dèé, kẹ ku okùmè bo mǎtiribè sipísidè nẹ mènùmmù. Kòò kpààti dà: Cónnè Amanni ku ìnkẹ.

¹⁰ Kè bèè cóó nhAmanni kudóú ò dọ cìéké kù, kòo kpààtì miékeé dọ.

8

Okpààti duómmé dinùù Sifube

¹ De kó diyìè ndi okpààti Asuyeduusi duómnnè Esitèe Amanni Sifube dootitáù kpèrè demáù, kè Esitèe náké okpààti Maadossee tumè ò cfiètè kou, kòò duó nké bèè ò yùni. ² Kòò kpààtií túsù mumámáà nhò ò duó mmú Amanni kéduó mMaadossee kè Esitèe ò duó nhAmanni cfiètè kòò mbaké. ³ Kè Esitèe wètè okpààti borè kédo kéninkú ò ilké kè nhò báà nke tì, wèè yete Amanni Akaki yaábìrè yè mbèè doó mèè yèi nSifube. ⁴ Kòò kpààtií youtè ò pààtií mesáò nkòku, kè Esitèe ité kécómmú ⁵ kè dè: Okpààtií káà pènsiri kè bo n dàò mesáà nke n dá, a wàri yepátè képaà nhAmanni Memedata bírè Akaki yaábìrè ò wàri tì kè bo kuò Sifube a tempè nyimúò mièke. ⁶ M bo yíme kè nwúónkò kè bèè kuò n kábè? M bo yíme kénwúó mbè kòù dè n kábè?

⁷ Kòo kpààti Asuyeduusii náké Esitɛɛ nè Sifu Maadosee ke dɔ: N duómumu Esitɛɛ Amanni cɛtɛ kɛ bè ɔ cɔɔ nkudɔ ɔ do dɔ mɛɛ kpéi nkékuo Sifube. ⁸ Di bo na kéwari nè n kó diyɛtɛri di dɔ ti, tii yóo teennɛ Sifube, kékú n cannimɛ. Kɛ yɛ tii wari ke íkú n cannimɛ nè n kó diyɛtɛri ti ɔɔ í ncɛɛtemɛ.

⁹ De kó diyɛ otáatáanwɛ, otánkú bè tu we Sifaa*, diyɛ sipísidɛ nè ditáánni kɛ bèɛ tii nhokpàati pátíwáábɛ kɛ Maadosee náké kɛ bèɛ wari yepáte kéduo nSifube nè okpàati tumbɛ, nè miníísibɛ nè kùmandáábɛ bèɛ bo itempɛ ntekɔtɛ nè sipísidɛ nè iyiekɛ (127) mieke, kɛtúótɛ ɛndi kɛtúakɛnɛ Etiopii, kéwari bá kùu boti nè ku náantɛ nè ku warii, kéwari Sifube nè be náantɛ. ¹⁰ Bɛ do yɛ wari nè okpàati yɛtɛri ndi kékú ɔ cannimɛ, kɛ yɛ duɔ mbesándɛɛbɛ kɛ bèɛ deke sisɛɛ sù cáá kékote kɛ yɛ totí, ¹¹ kɛ wari yepáte mieke kɛ tii: Okpàati duómumu dinúu Sifube bèɛ bo ɔ ekɛ yemou kɛ tii bèɛ tii nkɛɛtɛ be fòmumu, ɔ bè pámu dinúu kɛ tii bèɛ fíé itempɛ nyimou kobe bèɛ bo ndó kɛ bè dokɛnɛ, bè bo na kékú benitipòbɛ nè ibi kéheɛ be kperɛ. ¹² Okpàati Asuyeduusi do bè duɔ ndii nùu do dɔ nkɛɛɔ diyɛ dimáa ndi, dibenni tánkú tepítɛ nè odɛri diyɛ tepítɛ nè ditáánni. ¹³ De kó yepáte do mɔke muwɛrímú mmu bè yɛ duɔ nyii tempɛ mmieke, kɛ náa mbenitibɛ bemou kɛ tii kɛ dɛ yɛ tùakɛnɛ Sifube báatɛ kédokɛnɛ bèɛ dɔ kɛ bè kù. ¹⁴ Okpàati bè duɔ ndii mɔnni dinúu, kɛ besándɛɛbɛ deke sisɛɛ cáasi kécokɛ mecáa nkɛpitɛ tináantɛ diheidi Sisi.

¹⁵ Kɛ Maadosee yenni tekpaaticɛtɛ kɛ dáatɛ dikpàatiyaabòri dii á mewũɔ nnɛ mɛpɛi, kénɔɔ ndiyáabòkperi dii wũɔ kɛ pɛi. Kɛ dɛɛ narikɛ Susi kobe kɛ bè mpɛkɛ kɛ pɛú. ¹⁶ Kɛ dɛɛ narikɛ Sifube, kɛ diwɛi mbɛ bo bèɛ bè dɛúkunnɛmɛ. ¹⁷ Okpàati duɔ ndii nùu tùakɛ dii mɔnni yehɛkɛ kɛ dɛɛ narikɛ Sifube kɛ diwɛi mbɛ bo kɛ bè áa yebaa nke yo ntidiiti, kɛ kufɔwáa nhautɛ benitibɛ, kɛ besúkubɛ náa nSifube.

9

Sifube namɛ be dootitabɛ

¹ Dibenni tánkú tepítɛ nè odɛri diyɛ tepítɛ nè ditáánni, okpàati duɔ ndii nùu do dɔ nkɛɛɔ dii yɛ, Sifube dootitabɛ yɛmmɛ do dɔ mbeɛ yóo bè na, kɛ Sifube bèɛ né wɛtɛ kɛ bè na. ² Okpàati Asuyeduusi tempɛ nyimou mieke kɛ Sifube tii nkɛbaa bèɛ bè dónɛ meyei, nhòmou í ndáatɛ kécómmú be ílkɛ, kɛ yɛ kufɔwáa ndo bè autɛmɛ. ³ Kòo kpàati tumbɛ nè kùmandáábɛ bèɛ bakɛ itempɛ, miníísibɛ nè okpàati tɔmbɛ kɛ bèɛ kónné Sifube bè dɛ mɛɛ kpéi mMaadosee. ⁴ Menke Maadosee do deukemu tekpaaticɛtɛ mieke, kòo yɛtɛri feité itempɛ nyimou kòo ndéúkú.

⁵ Kɛ Sifube dɔɔ be dootitabɛ bè dómɛ, kɛ bè kùonɛ yese kɛ benitibɛ kú kénsú mediɛ. ⁶ Sifube do kua Susi diheidi mieke benitibɛ sikousinúmmú (500) ndi. ⁷⁻¹⁰ Kɛ bèɛ kua Amanni Amedata bire Sifube dootitabɛ bí tepítɛ: Padisannedata nè Dadifɔɔ nè Asipata nè Podata nè Adaya nè Adidata nè Padimaseta nè Adisaii nè Adidadia nè Fayaseta. Bɛ mɛ nyi nheɛ dɛmarɛ.

¹¹ De yɛ mómmonni kɛ bèɛ náké okpàati bè kua benitibɛ kɛ bè màmɛ Susi diheidi mieke. ¹² Kòo kpàati náké Esitɛɛ kɛ dɔ: Sifube kua Susi diheidi mieke benitibɛ sikousinúmmú (500) ndi nè Amanni bí tepítɛ, bè né bo nkúo bɛdɛ itempɛ nteɛ mieke? Kaa kpaá dɔ tɛmatɛ n náké kɛ n ti dɔɔ, a dɔ ɔnti? N yóo ti dɔɔmu.

¹³ Kɛ Esitɛɛ dɔ: Okpàati kaa bo yie nha duɔ ndinúu Sifube kɛ bè naa yíé dɔɔ bè dɔɔmɛ yíe nSusi kó diheɛ kécɔɔ nhAmanni bí tepítɛ idɛi ínkɛ.

¹⁴ Kòo kpàati yie nkɛ bèɛ pitɛ dɛ kó tináantɛ diheɛ kécɔɔ nhAmanni bí tepítɛ idɛi ínkɛ. ¹⁵ Kɛ Sifube bèɛ bo Susi kɛ bèɛ tii ndibenni tánkú tepítɛ nè odɛri diyɛ tepítɛ nè dinaanni, kékua benitibɛ sikousitáati (300), bè mɛ nyi nheɛ dɛmarɛ.

¹⁶ Sifube bèɛ bo itempɛ nteɛ kɛ bèɛ tii nkɛbaa be dootitabɛ kɛɛtɛ be fòmumu, kékua benitibɛ sikoupiísiyiekɛ nè sikoupiísinúmmú (75000), bè mɛ nyi nheɛ dɛmarɛ. ¹⁷ De do dɔɔ dibenni tánkú tepítɛ nè odɛri diyɛ tepítɛ nè ditáánni yíe ndi. Diyɛ tepítɛ nè dinaanni yíe kɛ bèɛ yóu kéánnɛ dibanni kényanku nè diwɛi. ¹⁸ Sifube bèɛ bo Susi bembɛ do kpa ntepitɛ nè ditáánni nè dinaanni ndi, kéompɛ nè dinummuri, kéánnɛ dibanni kényanku nè diwɛi. ¹⁹ Kɛ Sifube bèɛ bo yehɛkɛ sámpanyɛ kɛ bembɛ baá ndibenni tánkú tepítɛ nè odɛri diyɛ tepítɛ nè dinaanni kɛpámmú betabɛ yɛpārɛ.

Sifube àamɛ dibanni ke dennini bè namɛ be dootitabɛ

²⁰ Kɛ Maadosee wari dɛ kó tináantɛ yepáte kéduo nSifube bèɛ bo Asuyeduusi tempɛ nyimou, ò tákɛ nè ò dɛtɛri. ²¹ Kɛ dɔɔ bè níí ánnɛ dibanni bá dii benni otánkú tepítɛ nè odɛri diyɛ tepítɛ nè dinaanni nè dinummuri. ²² De kó yewe nye Sifube namɛ be dootitabɛ, kɛ meyeñaarimɛ náa ndiwɛi, kɛ meyei náa mmɛsáa mbɛ do dɔ nkɛmbaammú kɛndennini dɛ kó yewe kpéi nke

* 8:9 Sifaa: Bɛ do kaa mmɛɛ boti betáábɛ ti í mɛ nkaa nyíe. Wéntɛ 3:7. Be kóo tánkú Sifaa berinɛ ti kó betáábɛ onummwɛ nè okúsnwe de cuokɛ nke (tipɔɔdúti nè diyodɔri de cuokɛ).

pāa mbetɔbɛ yepārɛ, kɛ pāa nnɛ bɛcīribɛ yepārɛ. ²³ Kɛ Sifubɛɛ yie mMaadosee bɛi ntɪ, kɛ dɛ kó dibannii naa mbɛ kó ikuó.

²⁴ Kɛ yɛ Amanni Amadata bire Akaki yaàbire do dómɛ kékuo Sifubɛ kébo nyipāādííí kɛ bo yà dii yiè ndi ò yóó bè kùamɛ. ²⁵ Kɛ Esitɛɛ kɛtɛ kɛyà okpààtɪ, kòo yie nkéwāri kɛ dɔ: Bɛɛ kuó Amanni wèè dó kékuo Sifubɛ. Mɛmmɛ bè còómmɛ Amanni nɛ o bí idɛí. ²⁶ Dɛɛ tɛ kɛ bè yu dɛ kó dibanni kɛ tú mudítíbómmù.

Kɛ Sifubɛɛ yie mMaadosee bɛi ntɪ kɛ yɛ bè yàmɛ bɛmómmámɛ dèè dòò. ²⁷ Kɛ bèɛ dɔú ndɛ kó ikuó bɛ kpéí nnɛ bɛ yaàbí kpéí nnɛ bèè yóó naa nSifubɛ bɛ kpéí nkɛ bè bo mbaà ndɛ kó yewɛ yedé bá dii benni kéndònnɛ Maadosee béimmɛ. ²⁸ Dɛ kó dibanni dò nkémbomu sàà, bá tɛɛ cīɛtɛ, bá kùu tempɛ mbá dii ɛi, bè mbaà mmudítíbómmù banni kɛ denniní dɛ kó yewɛ, bè báá yè yè mbɛ báá yè yóu.

²⁹ Kòo nitipokpààtɪ Esitɛɛ nɛ Sifu Maadosee, kɛ bèɛ yíé kéwāri yepátɛ kɛ yíé kécéékùnnɛ mudítíbómmù banni. ³⁰ Kɛ bèɛ wāri yepátɛ Sifubɛ bèè bo Asuyeduusi tempɛ nyimɔu miekɛ kɛ dɔ diwèi mbɛ bo nɛ kunaatí. ³¹ Kɛ bèɛ bè nàkɛ kɛ dɔ bè mbaà mmudítíbómmù banni dɛ kó yewɛ. Onitipokpààtɪ Esitɛɛ nɛ Maadosee bèè do dɔú ndɛ kó ikuó kɛ i mbo bɛ kpéí nnɛ bɛ yaàbí, kɛ dònɛ menùboúmmɛ nɛ yedabùò nkpeyi. ³² Kɛ Esitɛɛ yíé kécéékùnnɛ mudítíbómmù banni, kɛ bèɛ wāri dɛ kó tináahtɪ dipátírɪ miekɛ.

10

Maadosee deukemɛ

¹ Kòo kpààtɪ Asuyeduusii duó nkòò tenkɛ kemɔu kɛbɛ mpí mmutómmú nɛ muwérímú nɛ dàméérɪ také káboo. ² Okpààtɪ wérímú diemù nɛ o kóm̃bòtóm̃mú nɛ ò dɛɛ mmèè botí Maadosee, tɪ wàrimu Mɛdiibɛ nɛ Perisiibɛ kpààtibɛ dɔòrimɛ pátɛ miekɛ. ³ Maadosee wèè do tũ nhokpààtɪ Asuyeduusi o tenkɛ miekɛ, kɛ tú onitidiwè, kòò kɛbɛ ò dé kòò dɔ, kòò wanti bɛ kó mɛsàà nkɛ dɔ bè bo mbomɛ kɛ dɛ naatɪ.

Isəbu Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Isəbu do tú onitisàawè nwe ke dé Kuyie nke yennínè omáá meyei, mbá ò í mmàke a bo ò sei ntù ìnkè. Kè Kuyie nhò dàà mmesàà nkòò màke dèè kó dimàà dò nho nìti ndé dás, kòò né dè mǎhítóo deməu dimònni dimáá, o kpàti timəu nè o bí nè o kǎnnaatáo. De kó mefěútimè diemè mieke Isəbu bo nkpaá ke tì nKuyie naà? Wetì, Isəbu í wète o fñkúò.

Nè memme kòò népobè mabèe katení ke bo ò dɔu nke né dake yíe kécaàrè o yèmmè. Bembe yèmmè do dò nyIsəbu yetému dèe te kòò fěuri. Kè Isəbuu bè báao nè muwērímú kuce mēpəu mieke, ke dò ò í cāke mūmamū.

Kè Ediu ntú onaanwè be mieke kébéi nke dò: Kuyie nhǎ duənni oniti mefěútimè kéndó kóò tiəmmu.

Kè dè nyóó dente kè Kuyie nné béi nke dò: Isəbu máa wèe náa nku kpéi nkè dè wenni, kóò tēnné o kperè dèè kó dimàà cāke deməu kénós nkè dè mmànnè dèè do feti.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Dibəð bontémè mefěútimè Isəbu 1-2
2. Isəbu népobè náàntì 3-31
3. Ediu náké tì Isəbu 32-37
4. Kuyie mbéi ntì 38-41
5. Isəbu dáammè o yetímè 42:1-6
6. Kuyie ntēnnémè Isəbu ò do fetinne dè 42:7-17

Dibəð bennémè Isəbu meketimè

¹ Uusi eì mieke nke oniti mǎu do bomè kòò yètiri tu Isəbu kè de kóo nìti ntú wèe dàdri Kuyie ndómè, ke wetì, ke dé Kuyie, ke yennínè omáá meyei. ² Kòo peitè initidabí iyiekè initipobí itāāti, ³ kēmmàke ipe sikəupisiyiekè (7000), yòyóbè sikəupisitaāti (3000), inaàdòdàriyì idéi idéi sikəusinūmmu (500), sāmmarimúbè sikəusinūmmu (500) bá o tǎmbè í ndò nkaà nkédeè. O yètiri do feimu ke penkú benitibè beməu, diyie yiení kèè biékè kəbe kpeye.

⁴ Kòo kó bedapàmbè nhǎa yebaa nke firí betəbè cēi, ke nīi yúni be tābè betāāti kè bèe wēnné kédì dibanni. ⁵ Kè bè baá nhòməu cīètè kè dibanni dèe, Isəbuu duó nkè bèe tínni kòò bè dàà mēwēnkumè kó ikuó, kè bè nyiè nkè dèe wenté kòo pike yè dikūnwēnni sèi kéféuté bá wèe yuu ìnkè fěðfè kétuo, ke náa nke tú kè dè yèmmè m bí bo ndòò meyei nyoo bè sǎá nKuyie nné be yèmmè mieke. Isəbu do me ndəəri sǎa.

⁶ Kè diyie mari né mbo kè Kuyie ntǎrè ntíkú ti Yiè nKuyie mborè, kè dibəð múnke kotoo be cuokè. ⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndi beke ke dò: A boní de? Kè dii ò tēnné ke dò: N firiní ketenkè nke ke cènti cènti. ⁸ Kè ti Yiè nKuyie ndi náké ke dò: A yé n kóo tǎnti Isəbu kpéinǎa? Òmòu í bo ketenkè ìnkè koò dōnnè, ke dǎəri n dómè, ke wetì, ke dé mí nKuyie, ke yennínè omáá meyei. ⁹ Kè dibəð tēnné ti Yiè nKuyie nke dò: Isəbu sǎnté ke da démaà? ¹⁰ Dè í tú a ò kǎnkému, we nè o cīètè nè o kperè deməuà? Kàa kó mesàà nhò bonè kòò dàdri dèè kó dimàà yíe nkòò pièti pèi képienko ketenkè keməuà? ¹¹ Mu nyoute a nàutè kénampe o kperè, n yému ke dò nhò bo da cǎs kè dè nfeio.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibəð ke dò: O kperè kó dimàà n dè nda duómmu, a né báá ò kàáké o mómmu.

Memme kè dibəð ité ti Yiè nKuyie mborè.

¹³ Diyie mari ke sǎ nyIsəbu kó bedapàmbè nè o kó besapàmbè bè bo o kóo po cīètè ke yo ndibanni. ¹⁴ Kè ditōnni marii tuokení Isəbu borè ke dò: Inààke do duəmu kè sāmmarimúbè cènti í borè ke diiti, ¹⁵ kè Sabaa eì kəbe katení ke tì do ke fié a tǎmbè ke fiète inààke, kè mū máa yenté ke katení ke bo da náké.

¹⁶ Ò kpaá ke me nnáa nkòò tǎu tǎuakení ke dò: Fetaafè fèe pèe, kè fè kó muhǎa ncùténí ke ìnkè ke cǎutè ipe nè í cēmbè ke bè kùo, kè mū máa yenté ke katení ke bo tì nda náké.

¹⁷ O nùu í do ketenkè kòò tǎu tǎuakení ke dò: Kandee eì kəbe bèe katení titōnti titāāti ke tì do ke fèke tì yòyóbè, ke fié betǎmbè kè mū máa yenté ke katení ke bo da náké.

¹⁸ Ò kpaá ke me nnáá nkòo tɔ̀ù tù̀ðkení ke dɔ̀: A kó bedapàmbè nè a kó besapàmbè beɛ̀ tikú be kóo po cìtè̀tè ke yo ndibanni, ¹⁹ kè kuyaakù makù iténí dikpáà tedòntè bíékè, ke sàntè təcìtè̀tè kentimè menàà, kè tɛ̀ do ke bè yàkè kè bè kú, kè m̀i yenté m m̀áa ke kòtení ke bo da náké.

²⁰ Dɛ̀ m̀anní kè Isəbuu iténí, kékètè o yaàbòrì kékúo o yùtì kédoroo ketenke kénínkú késínnɔ̀, ²¹ kébéi nke dɔ̀:

N yènní n yò pɔ̀utì ntetìrì ndi,
ke yó nkùnti n tetìrì,
n Yiè nKuyie nkuù ñ duò nkè kuù wè̀tè ke còutè,
ku yètìrì ndɛ̀u.

²² Deməu de mieke Isəbu í nyeté, ò í nnáké ti Yiè nKuyie tiyèiti matì.

2

Dibɔ̀d bennémè Isəbu kuce medérímè

¹ Diyiè mari kè Kuyie ntòrè tó tii nti Yiè nKuyie mborè, kè dibɔ̀d múnkɛɛ kotoo be cuokè ke cómmú ti Yiè nKuyie nyìkè. ² Kè ti Yiè nKuyie ndi beke ke dɔ̀: A boní de? Kè dibɔ̀d kù tɛ̀nné ke dɔ̀: N firíní ketenke nke ke ceñti ceñti. ³ Kè ti Yiè nKuyie mbeke dibɔ̀d ke dɔ̀: A yé n kóo tɔ̀nti Isəbu kpéínáà? Òmòu í bo ketenke ìnkè wèè ò dònne, ò dàòrimu n dómè ke n dé mí nKuyie, ke yennínè omáa meyei. Ò fífkúmu ke wetí kàa ñ tèmmu ke dɔ̀ ñh ò dɔ̀d meyei ndetetirè. ⁴ Kè dibɔ̀d dɔ̀: Onitì kònti tu o kònti nti, onitì m̀ake dɛ̀ deməu ò bo dɛ̀ dúsmmu o fòmmu kpéi. ⁵ Youte a nòutè kénampe o kònti, n yému ke dɔ̀ ñhò bo da cɔ̀ kè dɛ̀ nfeio.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibɔ̀d ke dɔ̀: N wè nda dúsmmu, a né báa kááké o fòmmu.

⁷ Kè dibɔ̀d ité ti Yiè nKuyie mborè, kékote kéutè Isəbu yemuò nyonkuye, kétúóté o naàcèi kénta kétuakèné o yuu ìnkòo. ⁸ Kè Isəbuu waá nditántènyāā, kénkpɛ̀ñnè omáa ke kari mutápei mmieke.

⁹ Kòo pokùu ò náké ke dɔ̀: A kpaá wetímaà? Cɔ̀d Kuyie nkékú. ¹⁰ Kè Isəbuu ò tɛ̀nné ke dɔ̀: Dè dómme kàa náa nke dɔ̀ nwèè yèmmè í bo? Ti còu Kuyie mborè mesàa nke báa còutè meyeinaà?

Deməu de mieke Isəbu nùu í ñhò yeténè.

Isəbu népobè bètāatì kòtemè o dɔ̀umu

¹¹ Kè Isəbu népobè bètāatìi keè meyei mmèè ò tù̀ðkení kéitè bá wè o eì ke bo ò dɔ̀u. Edifasi Temmaa eì kou do nwe nè Bididaa Suaa eì kou, nè Sofaa Naama eì kou kè bè wènné kékote ke bo ò toténè meyeñcaarimè kóò bañtènnè o sémmè mieke. ¹² Kè bè nkpaá díetiri kéwénté kóò yà, bè í nna kóò banté kèitíitè yedabùò kékèrí be yaàbòrè képuo mbe m̀áa mutáá, ¹³ kékaroo ketenke o borè kénkari ke dɔ̀ yewe yèyiekè deyènnè dèyiekè bá be kóò m̀au í nna kéaaate o nùu kébéi ntimaati, ke yé bè yàmè kuyonku ò deutè m̀èè botì.

ISƏBU NE O NEPOBE BE NÁÁMMÈ

3

Isəbu demmè mufòmmu

(3-31)

¹ Kè Isəbuu cɔ̀d o peitèyie, ² kébéi nke dɔ̀:

³ Bè m peitè d̀i yie, de kó diyiè d̀i feti,
nè keyènkè kèè yì bè còutè denitidabire pɔ̀utì kèe feti!

⁴ De kó diyiè ntú dibìl̀nni kperi,

Kuyie nha borè keñkè,

a bá ndake de kó diyiè kpeti,

a báa m̀ítè di ìnkè a wenniku!

⁵ Kudonkùu di dàtinné ku kó dibìl̀nni,

yewetisùò mbo di ìnkè

kè kupàkù ndi dàátì kè kufɔ̀waá ndi bo!

⁶ De kó keyènkè kupàkù diekùu kè dàtinné,
bè báa kaa nde kó keyènkè dibenni kó yewe mieke,

de kó keyènkè bá nkòké betààbè kó yewe mieke!

⁷ De kó keyènkèe naá ntehaũnte,

bè báá keè diwèl kó tɛyítè de kó keyènkè!

⁸ De kó keyènkè bèè kè fietí benitinòmbè
kè bèè kè bonté kusínkù!

Bèè kè fietí bewaàdààbè, kè bèè kè maánko!

⁹ Siwàà sù sù yènní diúríkèpànni sù soute,
kè kè mbaa kuwenniku kémónté,
kè báá yà diyìè yètìnì dè!

¹⁰ Ké yé de kó keyènkè í kpetínnémè n yó pouti,
kè í ñ fūūnnè mesémmè diémè!

¹¹ Ba nte kè n yí ku n yó pouti mieke?

Ba nte kè nyí ku n yènní dii mǎnni?

¹² Ba nte kè bè n ceé n yetínì dii mǎnni?

Dè dòmmè kè bè n yáá ndi mié?

¹³ Nè yíe n na nduómu béu,
nè mié n do duómu ke ompu.

¹⁴ Ké na nwèñnè bekpaátibè nè bèè baké kutenkù,
bèè maà sikpàáticéí kè sù naá nyedobuò.

¹⁵ N na mbonè sikpàátibíí nsi,
sù do mǎke mesòò,
sù do pieku timáti péti si céí.

¹⁶ Yoo bè pánke na nni ncùù kè m bá mbo,
n na nke nsòroo ibí òò í yà diyìè í kǎme.

¹⁷ De bíékè beyeibe í kè dòòri be tǎmmú,
bèè wèrímú dèè bè sù ké nhompe.

¹⁸ Tikpetínti ke nhompu,
bè ténke í kè yo wèè bè bàà o kó fepiéfè.

¹⁹ De bíékè bè í baati bèè tu bediebé nè bèè tu besámópòbè,
tidaati yembè ténke í ti baké.

²⁰ Ba nte kè Kuyie nhǎs dennení wèè yó nféùri?

Ba nte kè Kuyie nhǎs duó mmufòmму wèè yo nyo mmesémmè?

²¹ Wèè s mbaa mukũũ mbá mù í tuòkùní,
wèè s nyáá mmukũũ mbè yáámmè tikpàti.

²² Kòò bo nsó nhò kè bo diwèl bo ò kùò,
kòò do mpèté kufáti dè na nhò naati,

²³ wèè í wúó nhò kèri dè
kè Kuyie nhò peri tipúti timòu

²⁴ Mí nkó mudii né tú fekũũfè,
kè n nǎnniati pũò mmenie ntémè.

²⁵ N cokù ti tii n tuòkùní,
n dé ti tii né m bonè.

²⁶ Kari só í bo, meompòmè í bo,
diwèl í bo,
meháárimè máà meè né m bonè.

4

Edifasi nàké ti Isaïu

¹ Ké Edifasi Temaa èi kou nyóó béinnè Isaïu kòò nùù dǎ:

² Ké ti sàà yé nti bo da béinnè dè mè nda bimè dè báá da yonkaà?

Ti me nyí yóó na kénchéké

³ Fǎ nwèè do duò mbenitibè itié,
fǎ nwèè do teénnè bèè baà mbèltè ke bè kpénkùnkò,

⁴ fǎ nwèè náànti do íinko bèè do,
fǎ nwèè do kpénkùnkò bèè kǎnti bèitè.

⁵ Di mmònni kàà kó dimònni tùòke kàà yèmmè cààrè.
Kuyíku kuù da do ke da auté.

⁶ A baa yé nha dé Kuyie nku ke fũũkú kuù ñnkàà?
A mè nwetímèmu ke íkú kuù ñnké a bá nkù bùsá?

⁷ Toti a yèmmè, a yà diyiè mari wèè í mǎke meyei nkòò fèùràà?

Yáà a yà benitisààbè kǎ ndé?

⁸ Mí nyé ke do mbèè kuuti meyei
ke buòti mesémmè betòbè kpéí beè mè kǎũ.

⁹ Kuyie nhǎǎ fuute muyaá kè beè kú
ku ònni kó muyaá nhǎǎ be nneinè.

¹⁰ Dìcìrìcìrì kó fèkontifè nè dimannì kó fèùntifè

Kuyie nkuù ò nte kè dèe cǎkè.

Kuù bǎkíí yecìrìcìripàà nkó yenii.

¹¹ Dìcìrìcìrì ò mǎntému di bo pí ndè kécááké kékú,
kè yecìrìcìribèe cǎtè.

¹² Tináànti matì tìl bànné ke yè nkāāroo
kè n kèè tì kó kunampoo.

¹³ Keyènkè mǎnni ndi iyeñtoti ò tuǎkenímè oniti kè tidoùntii ò sǎñkè.

Benitibè nuò ncèèkè dii mǎnni,

¹⁴ dè mǎnni ndi kufǎwáá nni mpíírmè kè n kpeute,
kè n kǎǎ bǎǎtè bǎǎtè.

¹⁵ Kè muyaá mmamùu pèétóo n yìikè
kè n kǎnti yè nyúdùdù.

¹⁶ Kòò mǎù dè bo m me nyí na koò banté.
Kè n né nwúó nho fènkù n yìikè kékéè fèyíèfè kè fè tu:

¹⁷ Oniti bo na ke dǎ ò wenni Kuyie n yìikàà?

Oniti bo na kénáké wèè ò dǎǎ ke dǎ ò do nséià?

¹⁸ Kuyie nkunku í tǎ ku kó betǎmbè

ku tǎrè yíe tú ku tǎrè ke í kpa meyei!

Kè nii benitibè beè né bo nwennaà?

¹⁹ Bèmbè bèè tǎa titátì mieke, ke ā mutáá mmieke
bè ò yète bè temíètè kǎme.

²⁰ Bèè ò yènni dikūnweñni kè dè nyóó yí kuyuoku kè bè í kpaá
bèè ò kú kè bè keté ke bá ndake.

²¹ Bèè ò ò tǎtè kè bèe do,
ke kú bá mǎcù nyí bè sǎnnè.

5

¹ Tū n kuó kè nsà kòò mǎù bo da teennè!
Kuyie ntǎnni òndi ndi a yóó kuǎnnèmmè?

² Kunaupíe kuù kǎù kuyèinkù,
kè tìyanititi kǎù kudènkù.

³ N yǎmu kuyèinkù kpere yíe ndè,
kè dè nyóó yíe kè ku cǎtè naá ntidobonti.

⁴ Kè ku bí dèténè mèdeetímè
kè bè nyi bekùnè bá òmǎù í ò kòrmú.

⁵ Kè bekǎmbè beè di ku diiti,
bè bo kètè tipotì kó kuperi keta kè tì tǎótè.
Bèè yàa ntikpàti bèè tǎótè kù mǎke dè.

⁶ Meyei nyí yìèni mutáá mmieke,
mefèütímè me nyí boni ketenkè.

⁷ Oniti bo ke bo fèütému,
ihāāpépérí ò tǎtémè kèpuu.

⁸ Kè n do nda tú, n na nkuónnè Kuyie nku,
n na nku nǎké m mǎke tì.

⁹ Kù dǎǎri dè dèumu dè í dǎ nna kébanté,
ku dieti í dǎ nkaa nkédeè.

¹⁰ Kuù ò cūñni fetāāfè ketenkè ñnkè,
kuù duǎnni menie ndepaa mmieke,

¹¹ kuù ò dee mbèè do bo dè fūǎ

kuù ʒ̣ ɖɛɛtɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kuù.

¹² Kuù ʒ̣ ɖakɛ̀ mɛciì nyembɛ̀ do dɔ̀ kédɔ̀ò tì
kédúò nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yĩ̀ɛ̀kɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ kédɔ̀ò tì.

¹³ Kuù duò nkɛ̀ mɛciì nyembɛ̀ ciì mbɛ̀ pĩ̀,
kɛ̀ bɛ̀ tié mmɛciì nkpeyi yìè detetirɛ̀.

¹⁴ Kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ dɔ̀ ndibiñni kuyie ncuokɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ áá nkuyie ncuokɛ̀ kɛ̀ dɔ̀ ndɛ̀ tu keyɛ̀nkɛ̀.

¹⁵ Kuyie nkuu mɛ̀ nhʒ̣ɔ̀ ɖɛɛtɛ̀mu osénniɔ̀wɛ̀,
kɛ̀ nhò kánkɛ̀ disiè dii yìèni bɛ̀ nɔ̀ miɛkɛ̀.

Kóò fiète bekperibè nɔ̀u miɛkɛ̀.

¹⁶ Ocĩri yie mɔ̀kɛmu ò̀ ìkú tii ìnkɛ̀.

Oyeiwe yie nùù báá táútɛ̀.

¹⁷ Dè nnaati tũnkɛ̀ Kuyie nyṹɔ̀ nwèè to,

Isaïbu a báá senkèrì muwɛ̀rímú mumɔ̀u yìè nda tié nti.

¹⁸ Kɛ̀ yɛ̀ kuù ʒ̣ kɔ̀utemɛ̀ kɛ̀ kuù taa,

kuù ʒ̣ potɛ̀ kɛ̀ kuù miɛkũnnɛ̀.

¹⁹ Kù yó nda ɖɛɛrímú nè meyei,

meyei mmamɛ̀ báá da ninte.

²⁰ Kɛ̀ dikònni tanní kù da ɖɛɛtɛ̀ bá a báá kú,

kɛ̀ mudoò mɛ̀ ntanní kù da ɖɛɛtɛ̀nɛ̀ kukpàrìsɛú,

²¹ Kù yóó nda kánkɛ̀mu tináaɣeyiti tii puoti didáù kɔ̀mɛ̀,

kɛ̀ beyeibe di do, a bá nyĩ̀ɛ̀kù.

²² Kɛ̀ mudoò tanní yoo dikònni f̣ṣ nní ndaú,

kɛ̀ ɖɛpĩmpĩnnɛ̀ tanní kuf̣ʒ̣wáá mbá nda bo.

²³ Bɛ̀ bɔ̀mmù yèè táɾɛ̀ a paku miɛkɛ̀ yè bá ncaàri a diiti,

ɖɛpĩmpĩnnɛ̀ mɛ̀ mbá nda kɔ̀ónnɛ̀.

²⁴ Kunaatí yó mbomu a c̣f̣ɛ̀tɛ̀ miɛkɛ̀,

kàa sièké a naabaakèrì a ɖ̣f̣ɛ̀ mafɛ̀ bá nkpa.

²⁵ A yaàbí yóó sũũmmu,

a yoo yèmu yɛ̀pàà kɛ̀ yèɛ̀ siku kénsũ kɛ̀ dɔ̀ ntimúti dòmmɛ̀.

²⁶ A yóó ntati a f̣ṭi kɛ̀ sànnɛ̀mu a we.

Tidiiti ʒ̣ tuòkɛmɛ̀ tì mɔ̀nni kébi kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tì dɛ̀ite.

²⁷ Ti yà ṭinti memmɛ̀, tì tu timómm̄onṭi nti,

nti pĩ̀ mmesàà kɛ̀ tì da duò nyitié.

6

Isaïbu ṭɛ̀ṛínɛ̀ tì Edifasi

¹ Kɛ̀ Isaïbuu béi nkɛ̀ dɔ̀:

² Kɛ̀ dɔ̀ nkɛ̀ bɛ̀ do bàtɛ̀ n kó meháárímɛ̀,

kɛ̀ bɛ̀ ɔ̀ bɛ̀nnɛ̀ n sém̄mɛ̀ tɛ̀biètɛ̀

³ Mɛ̀ c̣ɛ̀ɛ̀kù bo p̣ɛ̀ɛ̀tɛ̀ d̄am̄ɛ̀r̄i nùù kó mubirímú kó kuc̣ɛ̀ɛ̀kù,

dɛ̀ɛ̀ tɛ̀ kɛ̀ n náà nkɛ̀ í yɛ̀ n yɛ̀ mmù.

⁴ Kuyie mmuwɛ̀rímú mumɔ̀u yìè nkó ipie nyii ò̀ t̄uòti

kɛ̀ ì d̄ómmɛ̀ ta m miɛkɛ̀.

Dek̄m̄b̄d̄or̄ik̄p̄ɛ̀ Kuyie nduònni dɛ̀ dem̄u duò n yĩ̀nkɛ̀ nkɛ̀ bɛ̀h̄āp̄òmbɛ̀ kɔ̀mɛ̀.

⁵ S̄am̄mar̄ímú bo nwúó ntimúsũ̀t̄i o ìik̄ k̄éncómmú kɛ̀ kuònnàà?

Yáà f̄en̄āɖ̄ɛ̀ bo nwúó ntimúti k̄éncómmú kɛ̀ kuò nnè dik̄ònnàà?

⁶ We mbo na k̄édi d̄ɛ̀ɛ̀ɛ̀ɛ̀ d̄ɛ̀ɛ̀ í ā muk̄ókúó?

Kunaatí bomu m̄ek̄oyenn̄ot̄imɛ̀ m̄ɛ̀p̄éimɛ̀ miɛk̄aà?

⁷ N do ʒ̣ í ndó k̄éd̄éú́tɛ̀ d̄ɛ̀,

d̄ɛ̀ɛ̀ né tú n kó mudii kɛ̀ n d̄ɛ̀ p̄ɛ̀ mm̄ɛ̀diɛ̀.

⁸ Kɛ̀ Kuyie ndo bo yie nk̄éd̄ɔ̀ò n kù bekè tì,

kɛ̀ kù do yie nk̄éd̄ɔ̀ò m̄baa tì.

⁹ Kɛ̀ Kuyie ndo bo yie nk̄é n ȳɛ̀tɛ̀,

kù na nyòutɛ̀ ku nòutɛ̀ kɛ̀ n d̄ɛ̀ɛ̀.

¹⁰ Dè na nni mbàntè,
diwèl na nni nkùò bá nè n fěũtímè í me ndeumè,
kè m mu n yí yete Kuyie nkùù dò mpáfí ku náàntì.

¹¹ N wērímú tú ɔmmu kè m bo nsóké ke baa?
N yó nsóké ke baa ba m me nkumèmu ke dèè?

¹² N kpeñni ditári kōme mmaà?
Yáà n kěnti kpeñnìmu disəwũð kōme?

¹³ N kó meteemmè kperè naá mpúti nweà?
N ténke í mọke dipñkèrì maràà?

¹⁴ Wèè fěũrì ò dò nho népobè nhò dómu,
bá kòò ténke í dé muwērímú muməu yiè nwe.
¹⁵ N népobè n yóumu dikondaa kó menie nhə̃ yímè,
kukó nkùù kó menie nyí kari me kōme.

¹⁶ Fetaafè ɔ̃ ni diyə̃ kè menəsimmè meè kù ta
kè mupàa mboomu ndáátí.

¹⁷ Kè kuyiìnkù yènní kùu kũũ,
kè diyie nááté kùu kpeío dende bamba.

¹⁸ Kè bekātìpotambèe yóu be ce ké ndè daurí ke kù tũ,
ke deèti dikpáa tedəntè ke yaa fetinè.

¹⁹ Temaa eì kó bepótambè do í mbúú
Sebaa eì kó bepótambè do íkú ì ìnkè.

²⁰ Kè be yèmmè cààrè nè íkó mbè do tá ì,
bè tũðkoo dii mənni bè í yà bè do dó dè, kè dèe bè di.

²¹ Di kperè me ndo nnè mí,
di yà tii n tũðkení kè di kəmbùəti tii do,
kè kufəwaã ndi pĩ.

²² N di məəmu kè n tu di m pā dèmaràà?
N yè mmu di nóté dèmarè di kpàti mieke ké m pāà?

²³ N yè mmu di n deeténè n dootitəbàà?
N yĩmu dí n fiete beyeibe nəu miekaà?

²⁴ N wénkunnè ti, n yóó yĩmu nyúóó,
n nákenè m bēi ntì ke yeté.

²⁵ Tináahti tii tu timəmmənti tii í kəũri
di n wátiri ì wátii tukúnè ba?

²⁶ Di n wátiri ɔnti ìnkè?
Di wúó n náahti kè tì dò nkuyaãkù nku mí nhosénniwèà?

²⁷ Di í yóó yete di bo tãámè tété deciribire kpéi,
dí í yĩke di bo fítémè di népo.

²⁸ Wēētenéní m bíékè di mmənni
m bo na kénáké siyáabisí di ìlkàà?

²⁹ Yóunè di bo nni mbekùnèmə,
də̃nè dèè wetí,
mũ kpaá ke tú onati.

³⁰ Siyáabisí bomu n nùu miekaà?
Yáà n nónɔnɔfè í baəti tiyeyi?

7

Isobu seimmè Kuyie

¹ Oniti kó mufəmmu dōnnè kuhāpə̀nkù kōmu mmu ketenkè ìnkè,
ke dōnnè wèè pĩ mmutənyonkumu.

² Ke do nkudaakù ɔ nyerĩmè Kuyie ke yáa mmedéè,
otənti ɔ mbaa mèè boti tiyeti.

³ Mí nkperè n yau dè betààbè bəməu dèè tu meyeñcaàrimè,
m baa né wentí ke wuommu nè kuyonku deyènnè dəməu.

⁴ Nh ɔ nyóó duó ke tú dèe cārike kéwentému
kè ñ duó dè nni nkə̃nnè kè dè yaa wenténko.

⁵ Ye biè yèè ta n kònti kè n dàátí yemònkperè,
kè puòti kè memótímè yiè.

⁶ N we firi kè pèḡtému tɛyaàdùḡdabɛɛtè,
yè pēnkému n ténkè í baa mùmamù.

⁷ Kuyie nha yému kè dò n fòmму tú kuyaakù nku,
n yí kpaá kè bo yà mɛtuḡ mmamè.

⁸ Fḡ nwèè nònfè bo n yīnkè a ténkè í yó n yà,
a bo nyóó wénté ketenkè kè bá n yà.

⁹ Diwɛtiri ɔḡ yentémè kédeè,
wèè ta kudònkù o kpɛɛ mɛ ndò, ò í wɛtiní.

¹⁰ Ò ténkè í wɛtiní o cīètè,
o cīètè ténkè báá ò yà bitì.

¹¹ Dèè te kè n yí yóó yóu m bo nnáámmè
m bo mɛyɛnɔààrimè miɛkɛ nke, kè yó nnáá,
n yó nsáútinému n kó mɛsémmè n yo mmè.

¹² N túmu dàméèràà?
Yáà n túmu dàméèrì kó musīmmù?

kàa waá mɛbàribè kè m bannè?

¹³ Nh ɔ nyóó duḡ kɛtú m bo onpèmu,
kè n dḡuu yaate n sáútii.

¹⁴ Dɛ mǎnni kàa né n duǎnni tìdḡnti tii nh àà kufḡwaá,
Mɛbenkùmè mɛɛ donnìnkò n kḡmbùḡtì.

¹⁵ Kuyie nkàa pánkè do n yīḡo dè nni ntḡḡ,
kè n do ku dè ntḡḡnè tikḡḡtì tikḡḡtì tii.

¹⁶ N cītirimu n yí yó nfòu kémòntɛ
n yóu, kè yé n fòmму dōnnèmmè kuyaakù nku.

¹⁷ Onitì tu we kè dò nhá ndakɛ o kpéí?
Kàa yèmmè mbo o īnkè?

¹⁸ Kàa ò seú yekūnwɛrè yemḡu,
koḡ yáú yemòrè yemḡu.

¹⁹ Dè yó nkááké dɛ kàa yóu a bo nni ntāmè fɛnònfè?
A bá n yóu kè m maá n nòntḡḡtàà?

²⁰ Bá kè n cààrèmu dè bo da dḡḡ ba fḡ nwèè paké benitibè?
Dè dōmmɛ kàa yēti timḡu duḡ n yīnkè?

Ba nte kàa nh ḡunè?

²¹ Ba nte kàa báá minné kè n cīḡ n yɛi?
N yóó ta ketenkè nke kàa n wammú kémónté.

8

Suaa ɛi kou Bididaa bɛi nti

¹ Kè Bididaa Suaa ɛi kou bɛi nke dḡ:

² Dè yó nkááké dɛ kàa yóu a bo nnáámmè tii mbotí?
ḡmmǎnni ndi a náànti yóó yóumè ti bo nyiènímmè kuyaakperikù kāmɛ?

³ Kuyie mbo na kédì onitì muwɛrímáà?
Muwɛrímú mumḡu yiè mbo dḡḡ dèè í síḡà?

⁴ A nyé kè dò nha bí dḡḡ mɛyɛi mme,
dɛɛ te kè kù bè yietí bɛ yɛi mmǎnnè tii yeti.

⁵ Kè fḡ nkó fɛnònfè bo ku bíékè,
kàa kù bàà kunku muwɛrímú mumḡu yiè,

⁶ Kàa tu onitisḡḡ kè wetì,
dɛ mǎnni kù yóó ndakɛmu a kpéí,
ké da cónné a fḡtìrì só.

⁷ A borime mɛketimè yó ntú mɛsámḡpómè mme.
Mɛdérímè yóó mɛ dɛuténèmu mɛdiè.

⁸ Beke bèè do bo nè dimǎnni kè bè da náké,

kénté mesàà nkè bè da náké be yembè do yé dè.

⁹ Ke yé ti túmè wenke kabe mbe ti í yé dèmarè.

Oniti fòmmu dònne medèè mme ke pènké ketenkè ìnkè.

¹⁰ Bembe bo na ke da náké,

bè yóó da tiémmu tii bo be yèmmè mieke, bè yé ti.

¹¹ Tipènti yèmmu menie nyi boràà?

Yáà titàùti yèmmu kbooku kpa dè?

¹² Ti ò ndò nsùòò nwe nè mupóó mbè ti kōū dii mōnni,
kè menie mme ndèè ti kpefomu kè titieti teti nkpaá ke sū.

¹³ Oniti wèè í yé Kuyie nhò kperε ò mme ndò,
oyeiwe ìkú dèè ìnkè òò me ndentenè.

¹⁴ Ò do baa dè dèumu,

kòo do ìkú tii ìnkèε cīte tináti dōmmè.

¹⁵ Kòò níí pī nho cītèè kè tēε sántè,

kòò pī nkumarí kùu do.

¹⁶ Ò dònne mutie mmu mùù sèmmè sū,

kè mù kótírí bá kè kuyie ncóú,

mu pàà nní nsenti képitè mù còmú dè.

¹⁷ Kè mucīε nta késeu nyetārè,

kéta kéfūūkú yetārè mieke.

¹⁸ Kè bè mù uuté dende bàm̀bà

mu fōtírí mù nēnni kè dō: N yí da yé bitì.

¹⁹ Mù do fòu ke yo ndii wèi dε nkááké,

kè mutēm̀mu ye mù do còmú kèè tenké ìnkè.

²⁰ Kuyie nhō ò ndootóo wèè wetí bitì,

kù me nhō ò nyóu kè wèè dṑrri meyei nkòo kperε nyié.

²¹ A wētí ke bo daámu bàm̀bà,

fēentifē yētínímu a nùù mieke.

²² Bèè da níí nyifei yóó bè pī́mmu

beyeiεe kó sicḗ í yó nkpaá bo.

9

Isobu tḗnné tì Bididaa

¹ Kè Isobuu béi nke dō:

² Mómumu, n yémmu ke dō ndè me ndò.

Oniti bo yíme ke dō ò wenni Kuyie nyiikè?

³ Kòò dō késeenninè Kuyie

kè kù ò beke yetannò tekoupítè (1000),

ò báá na ké kù tḗnné bá ditannùù dimáà.

⁴ Kuyie ncìimu ke wētε ke kpeñni,

we mbo na kécómú kè kù bàao kényè detetirè?

⁵ Kuù òò tuo nyetārè,

bá yé bá nyé kuù mieke yènnímè kè kù nampe.

⁶ Kuù òò sántè ketenkè tārì,

kè ke sàhkèε meèrè.

⁷ Kuù òò péi ndiyiè kè di báá yènni,

kuù cànnε siwāā.

⁸ Kuù pité tiwetí ku máà,

kuù cēnti dām̀èrri kó menie nyīnkè.

⁹ Kuù dṑò mukorimu nè mu dàkè

kuù ànné siwāā sibotí sibotí.

¹⁰ Kù dṑrri dε dεumu dè í dō nkéna kébanté,

ku diētí í dō nkaà nkédeè.

¹¹ Kè kù pènké n yìikè nyí yóó kù yà,

kè kù n dínnénè mbáá kù yà.

¹² Kê kù pĩ nke kéréne we mbo fietæ?

Yáa we mbo kù beke kété: A daari ba?

¹³ Kê ku mieke peike wèè bo kè còriné ò í bo,
bá dàmèèrì kó musĩmmù mù báá na ké kù bààò.

¹⁴ Mí nné bo kù ténne ònti?

M bo kù sei nhònti ìnkè?

¹⁵ Bá kè n naati n yí mæke m bo kù ténne tì,
m petinke bo kù mæ mæcĩmmè mme kunku n kóò beénti.

¹⁶ Bá kè n kù yu kè kù yie n yí yóó n tá,
kè dò nkù kèè n tammè.

¹⁷ Kuù m puoti kuyaaakperíkù kōme,
kè n sārì tiyēliti sáa detetirè kpéí.

¹⁸ Kù ɔ̃ ɔ̃ nni nyóu kè n wei,
kù n dií nke n dií mmesémmè mme.

¹⁹ Kè dè tu muwērimú mmu kuù kpeñni,
kè dè tu tibeénti nti we mbo dáátí ké kù yu tibeénti?

²⁰ Bá kè n kpeti keté kè nù nnaati kù bo tì sɪnkũnne,
kè n dàòrì kù dó mè kù bo yí n tú oyeiwe.

²¹ N daari kù dómàà? M báá na kényé.
N demmu mufòmmu.

²² Demou demáa ndi mí n kpéí dè te kè n tu,
kù kòumè osààwè kù mē nkòu oyeiwe.

²³ Kè kuyēlku makù donni kè kòu benitisààbè,
Kuyie nhō ndaúmu.

²⁴ Kuù dúò nhoyeiwe ketenkè kòò kè baké,
kuù káá mbebeémbè ìkè,
kè dè í tú kunku we nni we náké?

²⁵ N kó yewe cārike kè pēētóomu wèè nò mmuceé nho kōme,
yè cārike kè pēētému bá n yí di diwèl marì.

²⁶ Yè nùóté kudabekù yauku ɔ̃ yīmè mme menie nyĩnkè,
fecrife ɔ̃ domè dekoribire.

²⁷ Nh ɔ̃ yí m bo yèmmu n kó isáútì,
kè cáttinne n yèmmè, kéməote diwèl,

²⁸ Kè né nkpaá kè yīèkù n kó mēfēūtímè,
kè yé n yémèmu kè dò nkù í yó nni nwúó nhosààwè.

²⁹ Mfi baa yó ntú oyeiwe,
m bo benné kénhəu ba nkpeí náke detetirè?

³⁰ Bá kè n dó n wuonè safūnnè,
kénitenè medii nkóo ciekúrè.

³¹ Kùu wēte kè n tanné tisāsàātì mieke,
kè n yààtì m pè.

³² Kù í tú onitì kè m bo kù ténne tináàntì,
yoo ti kəte tibeénti mí nnè ku.

³³ Kòò pààtì məu do mbo ti cuokè,
ò na nti pùtè mí nnè Kuyie.

³⁴ Kuyie nfūū nku dùò n yĩnkè,
Kù bá nsókè kè donninko n kōmbùòtì.

³⁵ N na nkù náánnè kè í yīèkù,
òməu mē nyí bo m bo mmáa ndi.

10

Isaïbu sáútii səkémè

¹ N demmu mufòmmu,
dè te kè n yóó nkù séí,
n náánnè meyeñcaàrimè mme.

² N yóó nákému Kuyie nke dò:

kù bá nni ntounko tináàntì,
kù n náké kù n séí ntii ìnkè.

³ Kuyie nha n fěũnko kè dè da naatimaà?
A sènkèrì mí nha dàò wè nè a nɔu kè dè wennimaà,
dè wenni ke dò nhá dàò beyeibe dɔ kédàò tàà?

⁴ A mǎke onitì kó inuɔ nyaà?

A wúó nhonitì ti wúómmè mmaà?

⁵ A we kùpùrì onitì kpɛye kǎme mmaà?

A bie ndònnè onitì kpɛye dòmmè mmaà?

⁶ Kǎa wanti n kó meyetímè,
ke fěinte n kó meyeinaà?

⁷ A yěmu ke tú n yí cààrè mùmamù.

Òmòù né me nyí bomè wèè bo n fiete a nɔu mieke.

⁸ Fǎǎ m piíté ke n dàò n kǎnti timɔu,
ke né bo n kuɔ pái páià?

⁹ Dentení ke dò nha m piíté tiyaati tēmè mme,
a dɔ kéwěte ké n tanné mutǎǎ mmaà?

¹⁰ A nh uté kè nni ndò mmeɔaamiè mme,
kǎa n kǎnté dinaakǎnni kǎme.

¹¹ Ke n dàtúnné tikǎnti nè memambii,
ke nh ǎnné yekũǎ ke n deti icíē.

¹² Ke n dàò diwèi ke m pǎ mufòmму,
a dakemu n kpéi ndèè te kè n fòu.

¹³ Né nte tii sòri a yèmmè mieke.

N yěmu tii bo a yèmmè tii tú:

¹⁴ A bo nni mpakémè kè n cààrè a m pǐ,
kè n yeté a bá nni nwúónko.

¹⁵ Kè n cààrè, n tũǎti ice nyi,
bá kè n yí cààrè m báa na kééu n yuu,
n né di ifei nyi ke sǎnnè n diu n sémmè mieke nke.

¹⁶ Kè n yē m bo íi n yuu á n fěnné diciríciri kǎme,
n yĩnkè nke a benkúmè a kpeti ke m puoti.

¹⁷ Tii nnii nyitóo kè titeti tũǎkení,
kǎa mieke dǎke n yiè ke yéúti,
yehǎǎpòntĩrè yeè né n duò ke séi.

¹⁸ Ba nné te kǎa n dènnení n yǎ pouti mieke?

N na nku bá òmòù mu n yí n yǎ.

¹⁹ Kè dè na ndò n keté ke í buoté kutenkù,
kè n na nyetini n yǎ pouti kè bè m pēnkénè kufɔti.

²⁰ N we ténke í kpaá ke sũ,
n yóu kè m múnkee wei sǎmpó.

²¹ Ke né na kékò mbè kũũ nkè ke í wĩetiní,
dibiinnì kó dihei dè dò nkè bi,

²² de kó dihei dè ǎǎ wenté kémbimu,
de bíékè dibiiinnì dii kè bo,
dèmarè í kè dò nséi,
kuyie ncuokè dè ǎ ndò nkeyènkè nke.

11

Sofaa náké ti Isobu

¹ Kè Sofaa Naamaa èi kou béi nke dò:

² A náànti sũũmmu ke dò ntí da tēnné.
Onitì wèè nɔ ntináànti wèè ǎ nnaataà?

³ A kó kutoweku kuù bo paa mbenitibè tináàntàà?
A bo ndaú benitibè kè bè cǐékáà?

⁴ A yĩme ke tú a náànti tu timómmonti,
kǎa dò mpái pái Kuyie nyiikè?

⁵ Kè nsà kè Kuyie ndo bo béi,
kè kù do ààte ku nùu ke da béinnè,
⁶ kè kù dò nkù da benke ku cii nkó disòrì,
mè pēētēmu onitì kó mecii.
A na mbanté kù 33 búttinnémè a yei nkusũkù.

⁷ A bo na káyà Kuyie nkó mecũmpume mamàà?
A bo na kébanté muwērímú mumou yiè ndòmmè weti wetaà?
⁸ Kuyie ncii ndeumu ke pēēté tiwetì,
ke cũmpuri ke pēēté kudonkù,
a bo na kébanté ònti de mieke?
⁹ Ku okùmè pēētēmu ketenkè,
kè ku pēkùmè pēēté dāmèèrì.

¹⁰ Kè Kuyie mpĩ nhòmou koò kàrinè tibeénti,
kè kù ò kpetinnè,
we mbo ò fiète?
¹¹ Kù yēmu benitibè bèè tu besoumbè,
kù 33 í nwammú kè dèe ku bi kè kù né na káyà meyei.
¹² Onitì tiboti dònté wè í kpaá ke bo ciitè,
disāmmarinnanni dikpáa kperi kó debire í kpaá ke bo naánnè fecēšfē.

¹³ Kè fš nyie kàa do ncuó nKuyie mbíékè nke,
kàa do nyoute a nou ku bíékè kè kù kuónnè,
¹⁴ kékei mmeyei mmèè bo a nou mieke,
kè meyetimè bá mbo a ciètè.
¹⁵ De mōnni a bo nkérí káyíeo ke wenni páíí,
kénfíúkú tei tei ke í yīèkù.
¹⁶ A keté ke ténke báá dentení meyei nha yà mè kpéí,
A níí bo dentení kè dè ndò mmenie nhšš pōntémè dèè yúú.
¹⁷ Kè mufōmmu da wenkoo diyie 33 ncómmú yeyo ke dōmmè,
kè dibiiñni naáanko diwennéçānni.
¹⁸ De mōnni a bo mbo ke í yīèkù,
ke yé a makemè a baa dè,
dèmarè bá nda koónnè,
kàa níí nduó ke í yīèkù.
¹⁹ Kàa níí nduó ke cāānko bá òmou bá nda koónnè,
benitibè bemou bo ndó kàa bè dōò mesàa.
²⁰ Kè beyeibe bie nuó nkpeí kè bè wanti disòrì,
bè báá pété bè bo sari dè,
tìi bè bàa tìi tu mukũũ.

12

Isaïu tēriné tì Sofaa

¹ Kè Isaïuu béi nke dò:
² Di yēmmè né dò ndi tō mecii mmemou,
kè di ku dii mōnni mecii ndèèmu.
³ M mōmmuo m múnke makemu mecii,
ke di dōnnè n yí di dònté,
di náá nti benitibè bemou tì yēmu.
⁴ Bè tu onitì népobè ò daú ke yē mí nwe,
mí nwèè do 33 yú Kuyie kè kù n cúúté,
mí nwèè do tú onitisààwè ke weti,
benitibè né daú mí nwe.
⁵ Bèè bo kè dè bè naati bèè 3 ndaú meyei nsònké wè,
wèè bèté ke doti bè we ntemmù.
⁶ Beyeibe bomu kè dè bè naati,
bembe bèè wēñni Kuyie nke íinko ku mieke,
kè be wērímú tú be kó kuyie.

⁷ Beke tiwanwanti kè tì da náké,
kè tinòti dá yíé məcii.

⁸ Kàa beke ketenkè kè yóó da duómmu itié,
kè dàméèrì kó siyĩ tì nda náké.

⁹ Deməu memme,
ɔ̀nde í yé Kuyie nkuu dè dɔ̀dɔ̀mè deməu.

¹⁰ Kuu te tiwanwanti timəu fòumè,
nè fenitiyanfè feməu kó yewērè.

¹¹ Ditoò bààtimè tináàntì,
dinùù mɛ mbaàti mudii.

¹² Bekótibè bèè mǎke meyèmmè,
wèè fòu ke mǎnte weè cii.

¹³ Kuyie nkuu nè tú kuu mǎke meyèmmè kè kuu kperini,
kuu duò nyitié nkè kuu cii.

¹⁴ Kù ɔ̀ nkè kù pǎnte bè báá na kémaá,
kè kù kpetinné ɔ̀mǎu wèè bo ɔ̀ kpeté ɔ̀ í bo.

¹⁵ Kuu ɔ̀ cónné menie nkè dèe kpeio,
kè kuu mǎ fii nkè ketenkèe pɛio.

¹⁶ Kuu mǎke muwērímú ke nǎ ndeməu dǎɔ̀rimù,
wèè feti nè wèè fétinne ɔ̀tǎu bè bo bəməu kuu nǎtè mieke.

¹⁷ Kuu ɔ̀ beɛnè okpǎati kó betũmbè yèmmè,
kè kuu fenni bebeembè.

¹⁸ Kuu ɔ̀ cũũ mbekpǎatibè,
Kè kuu bè dùú ntidaati kó iwěi.

¹⁹ Kuu duò nkè ikuó nùbè naà ntidaati,
kuu buò mbekpǎatibè bèè kpàti fiíkú.

²⁰ Kuu ɔ̀ nte kè bèè do nǎ ntináàntì kè bèè tì yĩ́ke,
bekótibè bèè do mǎke meyèmmè kuu ɔ̀ mɛ dèite.

²¹ Kuu ɔ̀ nte kè bèè senkèrì sikipǎatibí,
kuu pùò mbekperibè wērímú.

²² Kuu ɔ̀ denneni dibiiɛni kperɛ kuwenniku,
dèè do bo dèè dò mbì kè dèe yenni menáá.

²³ Kuu ɔ̀ déúkũnne dikpǎatĩyuu kédeè ké di pǎnte,
kuu ɔ̀ duò nkè yebotèe súũ nképité

kè kuu duò nkè bèè yè pĩ́rímú.

²⁴ Kuu ɔ̀ fente bekpǎatibè,
kéduò nkè be nháá ndikpáá tɛdǎntè kuce í borè.

²⁵ Kè bè nháá ndibiiɛni mieke ke báá yà kuce,
ke sǎnté kénháá ntinaà yǎkémusnti kǎmɛ.

13

Isobu tɛ́ríné tì Sofaa tii sǎké

¹ Tinti timəu n tì yǎmu nè n nǎnfɛ,
n tì kèemu timəu nè n toò ke tì banté.

² Di yé tì n tì yému múnke,
di í m pɛ́ɛtɛ.

³ Muwērímú muməu yíè nwe mí n náánnèmmè,
n yóó beé nKuyie nku n kpeti.

⁴ Dindi bie di súũ nsiyáábisí nsi,
di tú betǎmbè bèè ciinte bèmbɛ benitibè.

⁵ Kè di pètinke do dò nkáre ke í bái ntimatì,
benitibè na ndi wúó mmecii nyembè mbe.

⁶ N tati tináámbeénti nti, kénténè tì,
kénténè mɛsǎà ntii yéfiní n nùù mieke.

⁷ Di yèmmè dò ndi bo cómmú Kuyie nfɔ̀nkúò nè siyáábisáá?
Di bo nkú kòrímú ke náá nke soúnnáá?

⁸ Di ku nkòrímúmu memmaá?
Di náá nkuu kpéinnáá?

9 Kè kù di wènté kù bo nsó ndi wennaà?
Di bo na ké kù souté kéndò ndinititòùà?

10 Kè di kù kòrmú disòrì,
kù í yóó yóu kù bo di potémè.

11 Kuyie nkpetì í duò di kòmbùàtàà?
Kufɔwaá nyí kù ndi bonàà?

12 Di tũũ nke náá ntì dò mutápeí mmu n yìikè,
di n téninnko tì dò ntiyaamati nti.

13 Cíékénè bàmbà! Yóunè kè m búi!
Kè tii bo n tuòkení tì n tuòkení!

14 N cinnè m buu ndi,
kè n fõmmu bo n nouténtennì ìnkè.

15 Bá kè kù bo n kuò, n yó nku mbeké,
n yóó kù benkemu n yí cààrè mè òmarè.

16 Dè pètínke yó ntú n kó mecootímè,
ke yé onitiyeiwe í yóó dàátímè kécómmú Kuyie ndiekú ìikè.

17 Kénténè n náàntì mesàà,
kè n tì ndi wénkùnnè kè tii ta di to.

18 M baati tibeénti nti,
m me nyému ke dò mmú yó nnaati.

19 Kè kù dó ké n senninè,
n yóó yíó yúó nwe di mmònni kékú.

20 Kuyie, n dó á n doò dè, dè bo dèdéré nde,
kè n na kécómmú a ìikè.

21 Bá nsókè ke m puoti,
bá nsókè ke donninko n kòmbùàti.

22 Dè kó difònkúò a né bo na kébé kè n da ténne,
yoo m búi nkàa n cóúté.

23 N caàrímè bo mède nè n yetímè?
N náké n càke mù nè n yeté dè?

24 Ba nte kàa m bùtinné
ke n wúó nha dootitòù?

25 A yó nni mbetimu mí nkufòkpèrikàà?
A bo nni nfèmmú mí nkumukperikàà?

26 Dè yíme kàa wàri tì n kpéí nkè tì tu tiiiti máà,
ke n tounko m bíkèmbènti kó meyei?

27 Dè dòmmè kàa táú n naàcèi
ke pakíí n cemmu

ke kaa n nacèfòtè?

28 N kònti pààkemu,
iyaabie ɔ́ ɔ́ cáákémè kuyààkù.

14

Onitì í tú òmòu

1 Onitì yie nhonitì pèité wè,
o we í sù ke né tú pèmpè nkpeye.

2 Onitì dònnè mutepóó nhɔ́ tite mèmme ke mótóo bàmbà,
medèè nhɔ́ yennímè bá mè báá ɔ́te.

3 Dè kóo niti botí nku a bo mpakíímaà?

A bo nwe nyu tibeénti kè di bekù wenwe nè fónnáà?

4 We mbo na kédenneí dè tu desààrè desínnè mieke?
Dè yie nyí bo bá omáà.

5 A me nkààmèmu o we ke yé o tààbè bo bèdè,
a ò kéétèmu kumàнку ò í yóó na kèsénté kù.

6 Yí a nònfè kámii kóò yóu kòò wei,
kè dèe yie nkòò yà diwèl otònti ɔ́ yà di ò còuté dii yie o yeti.

7 Mutie kpere wète ke wenninèmu onitì,

kàa mù kǝũ mùu puku,
 mù báá paà yepàà mbo yènnímè.
⁸ Bá kè mu cǝ nkòtè ketenkè mièkè,
 bá kè mu kǝnni dò ndi ku mutáá mmièkè,
⁹ kè mù kèè menie nkó kbooku mùu wète késentè,
 kè mu bakèe siku ditepànni kǝme.

¹⁰ Kè oniti yie me nku ò báá nampe,
 kòo wemmu kǝnté a báá yà ò cuò nkè.
¹¹ Dàmèèrì ǝ kǝũmè,
 ikó nhǝ kpeímè kèpáá.
¹² Oniti kperè me ndò nkòò ku ò kumu, íte í bo,
 nè ketenkè bo deèmè ò báá ente o nǝndǝmmú mièkè.
¹³ Kuyie nkàa do bo yie nhà n sǝnne kudǝnkù,
 kè nní nsǝri kàa mièkè yàa deènè,
 kàa n kèéte dimǝnni, a yóó dentení dì n kpéí.
¹⁴ Kòo niti ní do nku kèfoute,
 n na mmimmu nh ààrímè mièkè
 kè kèmmú n kó mǝffè mbo deèmè kàa nh omǝpǝnne.
¹⁵ De mǝnni kàa yú kè n yie,
 a bo nyáá ndii mǝnni a bo n yàmè mí nha dó wè.

¹⁶ Di mmǝnni a mè nkàammè n naccèfǝtè,
 de mǝnni kpaanímu kàa ténke í yó mpakíí n yei.
¹⁷ De mǝnni kàa cǝs n yei nkuyǝrikù kédootóo,
 mǝmme a yóó ùtéme n caàrímè.

¹⁸ Yetàrè mǝmmǝnye yóó duómu kèpuǝ,
 kè dipèrì tote dicǝnni.
¹⁹ Menie nhǝ pǝntémè kékoké dipèrì,
 menie nhǝ mpǝs nke tǝumè mutáá,
 mǝè botí nku oniti na mbaa de dèumè.
²⁰ Fǝs ǝs ò kòte kòo do sǝá kè báá íté,
 kàa caàrè o ìlkè kóò pǝè.
²¹ Bá kè bè sǝntí o bí ò bá nyé,
 kè bè me nyi sènkèrì ò báá yà.
²² Ò fǝũrì omáa kó mǝfǝũtímè mme,
 ò kuò nhomáa kó didabǝnni ndi.

15

Edifasi nàkémè Isəbu kuce mǝdǝrímè

¹ Kè Edifasi Temaa ei kouu yé kǝbǝinnè Isəbu kè dò:

² Mecii nyiè nhǝs sǝntému kǝpǝtǝoo tináahtàà?
 Ò ǝs sǝnté kǝbǝinkomu detetiràà?
³ Kè sǝnté kǝnnáa ndetetirè kó tináahti kè wanti bèè ò duó nkunaatáà?
 Yetannò yèè í yóó ò teennè timatàà?
⁴ A í dé Kuyie,
 A paǝnko benitibè mbe be yèmmè bo mbomè Kuyie mbíékè.
⁵ A náahti benkúmu a túmè oyeiwe,
 kàa né ti cií,
⁶ a nùù dii nàa nha caàrèmè, dè í tú mǝ me nyé,
 a náahti tii da bekùnè.
⁷ Ti yààrì ketiwè bá ntú fǝ nwe?
 A do yó mbo kè yetàrè mu nyi bo yáaba?
⁸ A bá nkǝkǝmu Kuyie nkó dikotifinni mièkè?
 A bá nde mpèténí mecii?
⁹ A yé ònti kè ti í tì yé?
 A banté ònti kè ti báa na kè tì banté?

¹⁰ Ti mieke tiyùpéitì yembè bomu nè bedakótíbè,
bèè bie nsūnè a cice kpeye.

¹¹ Yàa a yèmmè dò nha pèētēmu Kuyie mmè nda duò nyii tié nyiè,
Ti me nda náá nyi nè yetannò yòñnyè?

¹² A mieke peike nè ba?
Dè dōmmè kàa ti wetiri inuò?

¹³ Kε tūūtenè Kuyie,
kε náá mmie mbotí?

¹⁴ Onitì tu we kε bo nwenni páíí,
Onitì paité wè bo yīme kénwetí?

¹⁵ Kuyie nkunku í tá ku tōrè,
kēīnké í ku wenni kε sànnè,

¹⁶ Kòo niti nàké wèè càkε kε í dò nkétóónnè,
wèè dōòri meyei mbè yōmmè mēniε wèè né bo nwennaà?

¹⁷ N yó nda duò nyitié nyi, á ì kēnté,
n yóó da nàké n yà dē nde.

¹⁸ Meciì nyembè bèè ti nàké,
bè ti cōuté bε yembè borè kè ti dōmmè bè mε ntì nàké.

¹⁹ Bèè do te díhεl bεmáà,
opdò mōu mu ndo í kōore bε mieke.

²⁰ Dε kó itié nyii tu:
Oyeiwe 55 í mmàke mēonpùmè o fōmmu mumōu mieke,
o kó yewe ò yóó dōò yè 5 ntú yeyeiye nye.

²¹ Ò 5 nyo ti 5 ntú kufōwáá nkpeti nti sáà,
ò 5 nkari kε í yiékù kē nyóó daatení kòo kòutì ò dēété,
²² Ò ténke 55 í ntá kε dò nhò bo na kēyenténè dibiinnì,
mudoò muù 5 nhò kētiri sáà.

²³ Ò 5 nháá nke wanti mudii mmu,
ò yēmu kε dò mmu kũũ mmuù ò bàa.

²⁴ Meyeñcaàrimè nè meháárimè kè dē duò o kōmbùòti,
kε buríní o kpéi okpààti 55 báátímè kéndoti diheì.

²⁵ Kε yé ò dānnimè Kuyie nku,
ò dàátí kε wēnté muwērímú mumōu yiè nwe.

²⁶ Ò bunnóo kε bo kūnte Kuyie nku,
kε káá nhomáà tidōpiitì ticéētì.

²⁷ Kòo ìiké piéké,
kòo ka ērí mekùà.

²⁸ Kòo yó nkatì yehekè bè pònti yè,
sicéì sù í dò nkénhā, sù kòri kε bo naá ntidobontì.

²⁹ Dε yiè mbotí ténke báá kparikè,
o kpàti báá mōnte,
o mōòti báá sũũ nképité kutenkù.

³⁰ Dε yiè nhò báa na kēyenténè mukũũ nkó dibiinnì,
muháá mbo cōúté o bí,
kε Kuyie nnùù kó kuyaakũu ò neinè.

³¹ Ò tá ti tu detetirè nde,
ò sōu nhomáà ndi,
dè í yóó ò teennè tūmatì,
o cōntimu tu detetirè nde.

³² Dē yóó dāòmu kòo we mú nyí dèè,
bá o bake báá puku.

³³ Kòo yote fīnyī kó yebe bényè kōme,
odifè kó mupórimù kōme.

³⁴ Dε kó fεyanfè 33 naá nteháũnte nte,
 benitibè bèè còú ticuuti muháá mmuù 35 còúté be cǣĩ.
³⁵ Ó pùó ndeyεire nde, ke peité meyei,
 ò pùó mmesoũmmè kó dibii ndi.

16

Isobu tǣniné ti Edifasi

¹ Kε Isobuu béi nke dà:

² N kèè ke kèemu di náá nti kuce mǣpéu,
 di tú beháambè yeibe mbe dimou memme.
³ Dε kó tináahti detetirè kpeti bo mǣote kumànkàà?
 Yáá ònti da yonke káa n tǣnnínko miε?

⁴ M múнке na nnamu kénnáá ndi náámmè,
 kè di do mbo n kó difǣturi,
 n na nnáá m mè ndómè ke èuròo.
⁵ N na nyáúkũnne di kǣnti nè n náahti.
 N sáútii na n di teennèmu.

⁶ Kè n náá kuyonku kùu m bo kù í yóó yaate,
 kè m me ncǣké kù baa í iti.
⁷ Nte Kuyie nke deu n wǣrimú,
 bèè kó dimàà do nh ǣrì òmòu ténke í kpaá ke fòu.
⁸ N kũnti tiì náké n kpéi,
 n cǣtoomu kè dè benkú n túmè oyeiwe.
⁹ Kuyie mmieke kèè ò tá ke tú,
 kù m bètumu ke cáá nku bènni.
 Kù tu n dootitòu nwe ke n tá fenǣnfǣ.

¹⁰ Bè ààte tinùùti nti ke n weti,
 ke m bemmu, ke n sǣá,
 ke mbeti ke nfǣmmú.
¹¹ Kuyie nkuu m pí nke duó mbedapũnyεibe,
 kuù nhǣnné beyonkubε nou mieke.

¹² N do bo diwèi mieke nke kè kù m pǣnte,
 kè kù pí n fǣnúi ke bɔ nke m pǣité pǣité,
 ku pie nweti mí nwe.
¹³ Ku pie nyii tu níé kè n kǣnni,
 ke n tá ke túòti n ceumbè bá mesémmè í kù bo.
 Kè n nauti yènni ke cóú ketenkè.
¹⁴ Kε n kǣurì ke n kǣurì yemuó,
 ke n fǣmmú okpàrinuǣnti kǣme.

¹⁵ N dáátí kufǣtǣnkù nku sǣá,
 kè Kuyie nni nna kè n sǣnni dèè kè n duó mutáá mmieke.
¹⁶ N kǣmmú ke kǣmmúmu kè n nuó nwũǣté,
 kè n nǣmpòòti cǣεke kè n yìiké kǣorenè mukǣũ.
¹⁷ N nou í tǣi menitiyǣ,
 m báámmu dò mpáíí nwe.

¹⁸ Fǣ nketenkè a báá dátinné n yǣ,
 dǣmarè báá pénné n dabònni.
¹⁹ Wèè náá n kpéi nhò bo kǣínkè nke,
 wèè kpa n kpéi nhò bo tiweti nti.

²⁰ N népobè n daúmu,
 n kuó nke búó Kuyie nku.
²¹ Wèè náá n kpéi, wèè ti púté mí nnè ku,
 bè 33 pútémè oniti nè o népo.
²² Kε yé n we tǣómmè ke bo deemu,

kè n tũ nkuçè bè keri kù ke í wĩĩtiní.

17

Bè yetemè Isəbu koò bəntóo

¹ Kè Isəbuu sɔoté kébéi nke dè:

N wemmu ténke í yíè séi,

n we yèè kũpe,

kufɔti kuù m bàà.

² Mudaá nyembè bèè n fité,

n yí nò nkedəunè be kó yesáambè.

³ Kuyie, nyietí a yè n càke mù ké n fĩnko,

kè dè í tú fĩ nhòmòu í bo wèè bo m pate.

⁴ Fɔ̀dò bè m̀ntè meyèmmè kè bè í banté,

a báá yóu kè bè n na.

⁵ Bè yàà bo dɔ̀d dináaḥhantíri mari tu dè:

A yu a népobè kè di yo ndi éi dè,

kàa bí aunè dikònni.

⁶ N kperε naá nfeonífε nfe,

kè bè náahte n kpéi nkutenkù,

bè sũu n yĩ̀kè nke tinóntɔ̀ũti.

⁷ N nuɔ nténke í wúónnè mesémmè,

n tũoti ii cĩtiroo mɛdɛ̀ɛ ndèumè.

⁸ Benitibè bèè wetí bè n yà kè dè bè dimu,

onítisàù 5 n yà kòo mieke kèè yènni bèè í dé Kuyie.

⁹ Wèè wetí ò fĩkú teii nwe ò kèrí kuù cε mieke,

wèè wenni kòò yéũti omáa muwɛ́rimú.

¹⁰ Dĩndi bie kè di dɔ̀ di nwĩĩtiní,

n yí kpaá ke bo yà di mieke wèè màke meyèmmè.

¹¹ N we pɛnkému,

kè n do dɔ̀ kédòò ti kũnté dende,

n yèmmè do naatinè dè mɛdiè nke dè pàà.

¹² Kè dè biĩte n népobè 55 dɔ̀ dè wentému,

kè dè urike bè dɔ̀ dikũnweñni.

¹³ N ténke baa ba?

Kudɔ̀nkù kuù tu n cĩɛ̀tè,

m pité n dɔ̀u dibiiñni mieke nke.

¹⁴ N nàkému n fɔ̀ti ke yĩ kuù tu n cice,

ke nàké yebiè ke yĩ yèè tu n yɔ̀ nè n tãũ.

¹⁵ N do baa dè kòte ke?

We ndè wúo nténke?

¹⁶ N do baa dè demɔ̀u nè mí ti tati kufɔ̀ti nku,

Mí nnè dende ti cuti ketenkè nke.

18

Bididaa nàkéme Isəbu kuçε mɛdérime

¹ Kè Suaa éi kou Bididaa nyóó béi nkòo nùu dɔ̀:

² Dè yóó nkááké dε,

kè di kũnté tináaḥti sɔ̀ntíke kpeti?

N náánnè ke yé di yè mmù,

ke ti nnáá.

³ Ba nte kè bè ti wúo ntiyènti?

Dè dòmme kè di ti wúo ntidiènti?

⁴ Fɔ̀dò nwèè kɔ̀nnè ke mieke,

fɔ̀dò kpéi bo nte kè benitibèe deè kutenkàà?

A kpéi bo nte kè yetarèe fũtaà?

⁵ Oyeiwe kó fəmənfə yóó kúmu,
o dekè kó muháá nyóó kúmu.

⁶ Kuhāāwenniku í yóó nkpaá o fii mieke,
o mūnfə yóó kúmu.

⁷ Kòo nkérí ke tú sīmmú sīmmú,
ò toti ke bo dǎò tì tii yóó ò bo.

⁸ O naàcèi sii ta ticùàtì mieke,
o naàcèi sii ta kuhōū kó dideè mieke.

⁹ Timátì tii pī nho naànkénni,
ticùàtì kó yedekè yèè ò pī.

¹⁰ Bè ò bo nkuhōū nku,
ticùàtì tii díí o cè.

¹¹ Kukōmbòdorí kpeti tii né kéríní tipfíti timəu,
koò fəmmú fənfə.

¹² Wenwe wèè do kpeñni kè dikōnni ò cīrikūnne,
mesémmè mēè kārì o také.

¹³ Muməmmú muu càáké càáké o kǎntì,
mukūū nkóo po wèè di o tùòtì.

¹⁴ Koò dènnə o cīètè ò do tá tē mieke,
koò fūrí koò kōrinè kukōmbòdoróo kóo kpààtì borè.

¹⁵ O fii, betəbè bèè yóó dì ta,
bè yóó dì cśu mmuhāā* mmu.

¹⁶ O cīē nkpeímu de mieke,
kòo fǎàtì mǎtírì o ìnkè.

¹⁷ Òməù ténke í denniní o kpéí nkutenkù,
o yètìrì ténke í yu dihei.

¹⁸ Bè ò tǎntoo dibiiñni mieke nke,
koò dènnə kutenkù.

¹⁹ O kó kuwuə mmieke debire í bo,
deyaəbire í bo,

o cīètè òməù í kpaá fòu.

²⁰ Tii ò tuàkení tii donné diyìè yìèní kèè bíékè kəbe kōmbùàtì,
ke ànné kufōwáá ndiyìè taà kèè bíékè kəbe.

²¹ Oyeiwe kperə ò mme ndò,
wèè í yé Kuyie nhò òó tì ndentənè.

19

Isəbu tǎrínè tì Bididaa

¹ Kè Isəbuu béí nke dǎo:

² Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaàrìmmè n yèmmè?
Kè dí náàh̄tì ò kòùrì?

³ Kuce mǎpéu ndi mie ndi n sǎámmè,
di mè nni nfěũnko kè ifei í di boà?

⁴ Bá kè ò yetému,
de kó meyetímè tu n kōme mme.

⁵ Kè di mēnke dó ké n namu
ké n toú ntínáàh̄tì ké n díí nyifèi.

⁶ Banténè ke dò Kuyie nkuu n toú ntínáàh̄tì
kuu ò tanné ku kó ticùàtì mieke.

⁷ Nte mí nke kuò nke tú bè m puotì òməù me nyí n cóú,

* **18:15** muháá: Muháá mbè náà mmùù kpéí mmù benkù bè òó cśu mmù mmu kéwénkūnne tēcīètè kédeite kusínkù wèè do keté ké tē ta ò do tǎnì kù kòo toú mōū tē ta.

kè ò kuà mbá òmòu í m paàti.

⁸ Kuù m pìi nkuce bá n yí yà m bo kété dè,
kuù yē ndè m biitoo kè m bá nwúo nkuce.

⁹ Kuù dèite n sanni,
kuù óóté n kpààtìpìi.

¹⁰ Kù m bommù tipítì timòu kè n kpere dèè,
kù dèite n tákumè do ikú dèè ìnkè dènde bè 33 uutémè mutie.

¹¹ Ku mièke kèè m peike,
kè kù n wèrité ku dootitòu.

¹² Ku āpàmbè beè kèríní ditínni kè n wetí,
kè keuté kuce kè tùàkení m borè,
kè bàtè kè n fité.

¹³ Kè n fūūnnè n kòbe,
kè n nēpobè bəmòu ciété kè n yóu.

¹⁴ N tebii n dootóomu,
kè n natitòbè n yè.

¹⁵ Bèè ò taànè, nè n kó betòmbè benitidaabè nè benitipòbè bè n wúo nhopòò nwe,
kè n wúo nhokpákpari.

¹⁶ Kè n yu n kóo tǎnti ò ncíéké,
kè dè mbékú nhò bāmúmú m mómumu.

¹⁷ M pokù ténke í dó n kpeti,
kè n kòbe mómómòmbe m pè.

¹⁸ Kè ibí bēnni n senku,
kè n yitè kè còríímú ì nni ndaú.

¹⁹ Kè ò naá nyisíe bèè do n tá be ìikè,
nè bè tí do naati beè kòrité kè n dokùnè.

²⁰ N kómme nè m maa nkè dè dàroo n kũũ,
tininkòùti tii maa kpáá.

²¹ N kuónnè mesémmè bé!
Díndi n nēpobè n kuónnè mesémmè!
Kuyie nkuù ndùtè m poté.

²² Yé dè yímè kè di m beti Kuyie nni mbetímè?
Di mē nni nfěũ nkè dè í di sànnàà?

²³ Kè n do bo na kéwāri n náahtì,
n na ntì wāri dipátiri mièke.

²⁴ N na ntúóté dicíè kè kèrí dipèri ìnkè,
kè tí wàrinè mmebierime kè tí mbo sáà dipèri ìnkè.

²⁵ N né yému kè dò n kóo donti fòu,
weè te dínùù sanni ketenkè ìnkè.

²⁶ N kǎnti tii mbo pāāke dii mōnni,
n yóo yāmu Kuyie mmómómómku nè n nōnfè.

²⁷ N yóo kù yāmu kumómómómku nè n nōnfè,
n yóo kù yāmu fè, dè í tú otòu mòu,
nè n yèmmè mēmòu ndi m baamè dè kó dimònni kè dè nh ɔtí.

²⁸ Dè mōnni di bo yí:

Ba nte kè tí do ò bètí?

Dè mōnni di yóo yāmu n do naatimè.

²⁹ N yému kè dò nKuyie nyóó di bekénè,
nè dè kpéí, ndénè kukpàriseú,
kè yé Kuyie nyēiti dēumēmu.

20

Sofaa nàkémè Isaïu kè yē nhoyeiwe 33 yà tii cǎnti

¹ Kè Sofaa Naama èi kouu béi nke dò:

² N yentotí ìì te kè n dọ kẹ́bẹ́i,
n yíékẹ meminnímè mme deè te kè n dọ kẹ́bẹ́i.

³ A nàkẹ tì n yonkemu,
kè n yóó da ténne nè mecii.

⁴ A yému ke dò nnè ti bomè,
nè Kuyie nkànnemè oniti kẹtenkè ìnkè,

⁵ oyeiwe kó kuyehnaatí Ẹ́ Ẹ́ í mmònte,
osinwè kó diwèl Ẹ́ mma sámọ́ nwe.

⁶ Bá kòo òkẹ ke tùðke kẹ́nkè,
bá kòo yuu káá nyewetè.

⁷ Ò yóó pẹ́tému timúti kòme kè deè deè,
bèè do ò yé kè bè mbékú ke tú yé ò kòte kè.

⁸ Ò yóó pẹ́tému tidòuntì Ẹ́ Ẹ́ yímè bá a bá nyé tì kòte kè,
Ò yóó yentému bè Ẹ́ Ẹ́ yà dè nè tidòuntì kẹyènkè de kòme.

⁹ Fẹ̀nònfẹ̀ fẹ̀ do ò wùó nfẹ̀ ténke báá yà,
o kàrì ténke báá ò kǎũ fẹ̀nònfẹ̀.

¹⁰ Bẹc̣rìbè bo pi o bí,
kè ìì bè ténne ò do fẹ́ke bèè kperè.

¹¹ O kǎnti do piékẹ́ muwẹ́rimú mmu odac̣iè nkòme,
ke né yóó ò wènnénè kéta kudonkù.

¹² Kè meyei mmeè me nnaati o nùù,
kòò mè sònnè o nónɔ́nfẹ̀ fū̀.

¹³ Kòo mè u ke í dọ́ kẹ́ mè tiúté,
ke mè dànnè o dandaakù sáà, kè mè dàri.

¹⁴ Mè yóó taroo o pouti mieke kéceetemu,
mè yóó naá mmedautidòmmè mme o mieke.

¹⁵ Ò mammú tì kpatì ò bo tì t́s,
Kuyie mbo duó nkòo wẹ́te kẹ́ tì t́t́t́nì.

¹⁶ Ò yá ndè dò mmedautidòmmè mme,
mèè yóó ò kùo.

¹⁷ Ò ténke báá yà mecekùò pū̀ ndè kukó nkòme,
nè menaamiè mpū̀ ndè ke dò nkukó.

¹⁸ Ò Ẹ́ ke cònte dè ò báá dè di,
ò dǎǎ kupotaá nkecònte dè í yó ntú o kperè,
ò báá di de kó diwèl marì.

¹⁹ Ke yé ò sènkèrimè bẹc̣rìbè,
ke bè sènninko, ke yùùkú teciètè ò í maá tè.

²⁰ Ò do maánko demou ndi ke í diè,
kòò yaa ndè ò báá dè yóu.

²¹ Ò do Ẹ́ nkòo yà dè, wèe maánkomu,
deè te kòo wèl í yóó mònte.

²² Ò yó mbo metuò mmièke nke, kè mesémmèè ò do,
meyei nkó tiyèiti timou doti wèè ìnkè.

²³ Ò yóó ndakenè o pitiri ndi,
kè Kuyie nkó kemiekee do o ìnkè,
kè cutinì o ìnkè fetaafe kòme mme,
ke yóó naá nho kó mudii.

²⁴ Kòò na kéyenténè timátì kó tikpàriseuti,
disòwū̀ kó ipie nho tū̀ti.

²⁵ Bá kòò fū̀tẹ́ kupie nkùù ta o ìnkè,
kè bè dèite mepembii mmèè ta o dinni,

kè kukɔmbòdoróo ò kùu.

²⁶ Dibìnnì dierì dii duò o kpéi ke bo ò do,
muhââ nhòmòu í tâtinne mù muu yóó ò còuté,
kécsúténè dèè kpaá ke bo o cîètè mieke.

²⁷ Kéínkè dáammu o caàrimè,

kè ketenkè nàké o kpéi,

²⁸ Kuyie mmieke bo ò yè dii yiè o kpàti bo yenté yenté,
ti bo pǎnté mēniē ntēmē.

²⁹ Kuyie mbàanè ti oyēiwe tinti memme.

Ò yóó tieke dēnde,

Kuyie nde nhò bàanè.

21

Isaïu tērínēmē Sofaa koò nàké beyeibe kperε yíémmē

¹ Kè Isaïuu béi nke dò:

² Kénténè kékéè,

kè di kèè n tú mù dèè yó m bántè.

³ Mmàkenè meminnímè ké m pā mefiè kè m béi,

kè m béi nke dèè di bo na kéndaú.

⁴ Benitibè mbe n náammè n kpetaà?

Meminnímè mè nni ndòrítēmè n naatimu.

⁵ Wēētenēnī m biékè kè dè di di,

kè di mpī ndi nò.

⁶ Nh ɔ̄ wénté tii n tũðkení kè dè n kɔkénèmu,

bá m báá na képi m máa.

⁷ Ba nte kè beyeibe kpaá ke fòu,

ba nte kè bè kòtíri ke wīēti ke bēnkú?

⁸ Kè be yaàbí ɔ̄ kóténí kè bè nwē nke bo,

kè be kó yepàà mbitíri be nuò mmieke?

⁹ Kè be kperε kéri séi bá idebìi í bè bo,

bá Kuyie nkó didùò í bè puoti?

¹⁰ Bá dinaadatanni í bo be naadakè mieke,

kè ini puo nke pei bá í í cuunko?

¹¹ Kè be bí puti yenaàpàà nkōme,

ke yānku siweí kōme?

¹² Kè bè diè nke bie ntikùtidùùti,

nè tikāpenti ke eu itāri ke yānku?

¹³ Kè bè ɔ̄ mbo metuò mmieke kè be we yàa deènè,

kè bè taroo kudānkù dēnde bāmbà,

bá dè í tũðke fenōnfè kóo kāmíi.

¹⁴ Bembe bèè nàa nKuyie nke tú:

fūte ti borè, ti í wanti kényīēté a kó ice.

¹⁵ We ntu muwērimú mumau yiè nkè ti bo nhò tũ?

Ti yóó nhò bàá kécsōnte ba?

¹⁶ Dε kó benitibè yēmme dò mbè bo na kētuó nnè bemáa ndi,

Mí nyie n yí yóó yie mbeyeibe kó itié.

¹⁷ Kuyie mmieke duò beyeibe mbe sáá?

Kù í bè nyietì be yei sáá?

Beè mīnfè kɔ̄ nsáá?

¹⁸ Beè nàa ntimúti sáá kè kuyaakùu bè tóúà?

Beè ɔ̄ yī timúti sáá kè tefōdōntèe bè tũótáá?

¹⁹ Díndi mē ntúmē Kuyie nhɔ̄ poté beè kó ibí,

kù do dò nke be mpoté be móm̄m̄m̄m̄be kè bèè banté.

²⁰ Oyēiwe o móm̄muo nweè do dò nkédi mēsém̄m̄m̄,

weè dò nkékeè Kuyie mmuwērímú mumòu yiè nkó kemieke o kònti.

²¹ Oyeiwe kpeti í bonè dè naa yó ndòmmè o cīètè,
o tǎǎbè bo tuàke dii mònni bε mànku.

²² Yǎà dè né dò ntí tì tiémmu Kuyie nkè kùu tì yīèté?
Kunku kùu baké ku tǎrè kēīnkè.

²³ Bèmbabè ǝ ntúmu benitisǎǎbè kékú,
ke kari bàmmùu kè dè bè naati kè bè yàa kúnè.

²⁴ Kè bε kpeyo píéké mekùd,
kè bε kǔǔ píéké mεfemme.

²⁵ Kè betòbè rǎbo meyeñcaàrimè mieke ke yàa kúnè,
bá bε í yīèté diwèi diyìè mari.

²⁶ Bεmòu náke mεmme bè ǝ duǝo mutǎǎ mmieke nke,
kè yebiè bè càáké bεmòu.

²⁷ N yému di yèmmè páíí,
n yému di n wúónnè tì.

²⁸ Di tú dii mònni:
Yé weè kpààti cīètè kòte kè?
Yé benitiyeibe do bo dii fii cuó nkè?

²⁹ Di í békú becepèmbàà?
Yǎà bè di náá nkè di í banté bè tu mù?

³⁰ Kè meyei ntùǎkení oyeiwe ǝ yentému,
Kuyie mmieke kó tiyēīti ǝ í nhò poté.

³¹ We nné yóó ò sei nke dò ò dàòrimè í wenni?
We nyóó ò yietí o yei?

³² Kòo ku bè ǝ ò tanné dεdǎnnè ndε,
kè bè ò kǔnné bè mbaa o fōti.

³³ Bè do ò murímu ke korínε mukǔnnímù,
kè benitibè péu ni o òlkè.

Kè kudǎnkù tǎǎ nní nyau o īnkè,

³⁴ Tǔnké di m báá nyìl báammì tú detetirè ndε,
di n ténnninko tii kó dimàà siyǎabisí nsi.

22

Edifasi béimmè ke tú Isobu mènke tú oyeiwe

¹ Kè Edifasi Temaǎ eì kou béi nke dò:

² Kòo nitì wenni dè bo dǎǎ ba Kuyie?

Wèè cii ò cii omáǎ kpéi nke.

³ Kǎa wenni dè bo dǎǎ ba Kuyie nkunku muwērímú mumòu yiè?
Kǎa dàòri Kuyie ndómè kù bo cǎnte ba dε mieke?

⁴ A wenni kè Kuyie nné da potǎǎ?

A wetí kè kù né nda bekùndǎǎ?

⁵ A yei mmèè deuté dεè te,
a caàrimè mèè tonté.

⁶ A do ǝ sǎnté kéheímu a kou kperε bá ò í da mǎkenè timati,
a do ǝ fiete oniti yǎàti kóò cǎnǎǎ mebií mme.

⁷ A do í pǎǎ mmenie nsinéyēi bo wè,
a do í pǎǎ mmudii dikǎnni bo wè.

⁸ A nòutè teè do pikú muyuo nkǎa baké diheì,
a dεu mèè kpéi ndo te kǎa tieke ketenkè.

⁹ A do betòo bekúpobè bε nou sinùmmù ndi,
ke fēūnko iciribí.

¹⁰ Dεè te kè bè da díí tipíitì timòu timátì,

kè kufɔwaa nda do ke da dèété.

¹¹ Kè dè da udikoo bá a ténke í wúó,
kè dibìnnì da dàtínné menie nkòme.

¹² Dè í tú Kuyie mbo kèínnè nke yewetè miakaà?

Wénté a bo yà siwáà détirì ke dómme.

¹³ Kàa né tú Kuyie mbáá na káyà dèè dòòri,
ke tú kù bo na kèmboní dibìnnì yewetè mieke ke ti bekénàà?

¹⁴ Ke tú yewetè kù kánkè kù báá na ké ti yà,
kè kù nónké tiwetì ínnè nke ke firì.

¹⁵ A tũ ndó kénkpáá tũ nkuce kótí nku,
meyei nyembè do tũ nkàà?

¹⁶ Bè pèétému bá bè mǎnnì mu nyí tũòke,
menie nhǎǎ pǎnténè mèè botí tɛtɛtè pũũ.

¹⁷ Bembe bèè do náá nKuyie nke tú: Fũte ti borè,
fǎ mmuwérímú mumǎu yiè nha bo na ké ti dǎǎ ba?

¹⁸ Kuú mǎmmǎnku me ndo bè dǎǎ mesàà nkè mè mpiéké be cǎí mieke,
Mí nyí yóó yie mbeyei be kó itié.

¹⁹ Bèè wetì bè yà beyei be cǎú tũ yǎiti kè dè bè narikemu,
kè dè pǎ mmudaá nwèè tu onitisàũ.

²⁰ Tí dootitabè bèè do ti kpánnè bè kpaá boà?
Muháá mmuũ cǎúté be kpàti.

²¹ Wète kétaunnè amáa Kuyie nkè dí narike,
a bo yà a wète ke pètémè metuò.

²² Yie nkécǎuté itié nkù da dúó nyí,
kéánnè ku náàntì a yèmmè mieke.

²³ Kàa wètení muwérímú mumǎu yiè mborè,
ò yóó wète ké da íimmu,
kè nsà kàa détinne a cǎtè mèyei.

²⁴ Útóó a sǎǎ mmutáá mmieke Ofii kó mesǎǎ nsààmè,
dootóó me kukó nkó yetàré mieke,

²⁵ kè muwérímú mumǎu yiè nní ntú a kó mesǎǎ,
kèntú timáti péfìti kó yecúò a kpéi.

²⁶ Kàa mpieti a kó diwèl Kuyie mmuwérímú mumǎu yiè mbo dè,
kàa tũnte a ìiké ké nkù bùó.

²⁷ Kàa ní kù bàntè kè kùu keè,
kàa dǎǎ a kù cǎnnenè yèè nò yemǎu.

²⁸ Dè mǎnnì kàa tǎáté tí a bo yà tí yiemme,
kàa cè ntú kuwenniku kòku.

²⁹ Dè mǎnnì kè wèè sǎíné á nte kòò íi nho yuu,
ke yé Kuyie ndeérímè wèè nùò nsǎí nwè nwe.

³⁰ Kù yóó dèetému ocaáriwè,
A nǎu í sǎí mmèè kpéi.

23

Isaïbu yèmmè dómme Kuyie nyí ò dónè tináàntì

¹ Kè Isaïbuu béi nke dò:

² N wète ke tũtènnè Kuyie nku ke dǎ káyíé kébéi,
n yǎkú n nùò kè n dabònnì báa yènnì ke yǎkemu.

³ Kè n do nyé m bo kù yà dè,
kè n do bo na kékote ku cǎtè,

⁴ N na nkù beé n kpeti,
N na nkù tiúté nh u tì.

⁵ N na nkèè kù bo n ténné tì,
kébanté kù m̀ m̀kèné tì.

⁶ Ku sàà na nni mbààomàà?

Ɔ̀ò, kù yó n kéntému meƷòmmè.

⁷ Kè nni nkù náánnè ke tú onitì wèè wetí,
de m̀nni kunku n kóo beénti yó n f̀ĩnkomu sàà.

⁸ Kè n kòte diyìè yìèní kèè bíékè kù í kè bo,
kè n kòte diyìè taà kè m̀ bá kù yà.

⁹ Kù sàà né bo mpí mm̀umamù mmu kubakù you bíékè nkaà? Ɔ̀ò,
yàà kù sòri kucànku bíékàà? N yí na ke kù yà.

¹⁰ Kù me nyému n tũ nkùù ce,
kè kù n yàáké n yetimu páí meƷò nsààmè kōme.

¹¹ N naàcètè tũ nku nacèfòtè nye,
n tũ nku kó kuce nku weti weti n yí dauté.

¹² Ku tannò nye n tũmmè,
n d̀arimu ku náàhti yèmmè kè dè pèētè n yèmmè d̀ò tì.

¹³ Kè kuù tãātè timatì òm̀òù í bo wèè bo kù pàà?
Kù d̀ò tì, kù Ʒò tì ndò.

¹⁴ Kù yóó daòmu kù tãātè ke bo daò tì n kpéí
kù wúó nke bo daò tì n kpéí tì sũmu.

¹⁵ Dèè te kè n kōmbùòtì duò ku iikè,
kè n totí n yèmmè kufɔ́wáà nh̄̄ kù nni mpĩnnèmu.

¹⁶ Kuyie nkuù dèite n kōmbùò,
muwērímú mum̀ou yìè nweè donné n kōmbùòtì.

¹⁷ Bá nè Kuyie mme nni ndátinnémè dibiinnì n yí c̀éké.
Keyensò̀ukè kù n dàtinnè kè kèè í te.

24

Isobu náàhti sòkémè: Kuyie nh̄̄ yóumè kè beyeibe nd̀ari b̀è d̀ò tì

¹ Ba nte kè muwērímú mum̀ou yìè nyí tãātè obeénti kó yewe?

Ba nte b̀èè kù yé kè b̀è í yau kù yóó b̀è pùtè yèè we?

² Nte benitibè ke tuòko betòbè pénnè kó yetàré,
ke yuuku iwũò ke duò mmucèmmu.

³ Kè Ʒò fiete iciribí kó musāmmarímú,
ke Ʒò éí dibànni okúpokù nàáfè.

⁴ Nè be kpéí nkòo c̀ĩrì Ʒò yóu kuce kédauté dikpáà
kè diheì kó beçĩribè tu s̀ũ s̀ũ.

⁵ Kè b̀è sàáténè yesāmmarinnarè yèè bo tedòntè,
ke Ʒò pike yè kécíétè dikpáà tedòntè kénwanti mudii ke bo duò mbe bí.

⁶ Bèè taà dikpáà ke déénte tidiiti,
kè beè t̄ũ benitiyonkubè kó yetebè b̀è tu yè f̀inyĩ be yáké yè.

⁷ Bèè Ʒ nduò keyènkè detetirè bá b̀è í dáátí tiyààtì,
b̀è í m̀ake tiyààtì ke bo káà mmuséé.

⁸ Kè yetàré ìnkè kó fetaafè b̀è niu,
kè b̀è bùùtè ke mònté b̀è bo díéké dè ke kpènké yepèrè borè.

⁹ Bè fèkù bekúpobè bí nyi,
kòo c̀ĩrì í na ke yietí o bànni b̀èè fiete o yaàbòrì dimáà ò do m̀ake di.

¹⁰ Kè beçĩribè c̀enti be tetirì b̀è fèke mèè kpéí mbe yaàbòrè,
ke t̄ou tidiiti kó yebuò nè dikònni.

¹¹ Kè beè dii odifè kó yebè mekùò,
ke b̀è duò nkè b̀è niu f̀inyĩ kó yebè kè sinéyēĩ né b̀è kòù.

¹² Bèè duúnnè mukũĩ mbeè kó yedabùò ndàátí diheì mieke,
b̀è b̀è kòùtemu kè b̀è kuò nke békú meteèmmè,

Kuyie mm̄ nyí yò b̄e dabùò.

¹³ Benitiyeibe í n̄nne kuwenniku,
dē te k̄e b̄e í beí Kuyie nkó kuce
b̄e ɔ̄ í ñk̄eté kuce kuwenniku k̄aku.

¹⁴ D̄e ɔ̄ nkpaá k̄e uumu k̄o nitiyeiwe ènte,
kékuo oc̄rì n̄e osénniw̄e.

K̄e d̄e bīte w̄e naá nhoyúókù.

¹⁵ W̄e d̄outi d̄outin̄e benitipob̄e ò ɔ̄ mbaa dihuri m̄nni ndi,
kénnáá nk̄étú òm̄u í yóó n̄ yàm̄e dòo!

K̄o ȳti w̄e k̄áá n̄ho ñk̄e.

¹⁶ K̄e d̄e bīte b̄e m̄può yecák̄e,
k̄e d̄e went̄e b̄e taá ticùùti,
bem̄be ɔ̄ í nyà kuwenniku.

¹⁷ K̄e d̄e bīte d̄e né went̄emu b̄e bor̄e,
b̄e mant̄én̄emu keȳenk̄e,
b̄e t̄enk̄e í k̄e m̄ken̄e kuf̄w̄aá.

¹⁸ Oyeiwe ɔ̄ p̄ant̄e m̄ec̄āa mm̄e kuf̄āākperíkù k̄ōm̄e,
k̄o tenk̄e naá n̄Kuyie nc̄ɔ̄ k̄e,

ò t̄enk̄e báá k̄t̄e képaar̄e f̄inȳí kó d̄etie.

¹⁹ Kutayietí n̄e kuyīnkù d̄e ɔ̄ s̄ūstoom̄e timāanti,
kud̄ankù yóó m̄e ndi beȳibe.

²⁰ K̄e b̄e ȳb̄e b̄e ȳe,
k̄e b̄e naá nyebīe kó mudii s̄ām̄u,
k̄e benitib̄e bá ndennin̄i b̄e kp̄eí.
Oyeiwe ɔ̄ do mutie k̄ōm̄e mm̄e,
o d̄ōrim̄e yeime kó tiyeti n̄ti mem̄me.

²¹ B̄e do fekù sih̄āūnsi kper̄e nde,
bá b̄e í d̄ōri mes̄āa mbekúpob̄e.

²² Kuyie nn̄e ku kó muw̄er̄im̄u kuù ɔ̄ yóu k̄o yeiwe kó ȳewe s̄ū.
Kuù ɔ̄ b̄e í mb̄e t̄enk̄e do í ȳe dīi m̄nni k̄e d̄o mb̄e bo nf̄òu.

²³ Kuù ɔ̄ duó nk̄e b̄e mbo bá k̄e í ȳīk̄u,
ku n̄nf̄e ɔ̄ í nyit̄e b̄e k̄er̄i kuù c̄e ñk̄e.

²⁴ B̄e níi deukoo dende b̄amb̄a nk̄a b̄e m̄nt̄óo,
k̄e b̄e donn̄i dende b̄amb̄a k̄ékù bet̄ab̄e k̄ōm̄e,
k̄e m̄t̄óo b̄e ɔ̄ sent̄e tidiiti k̄e t̄i ȳim̄e.

²⁵ N̄ n̄ak̄e tim̄ōmm̄onti n̄ti,
we mbo ȳí n̄ n̄ak̄e siȳáabis̄i,
we mbo ȳí n̄ n̄ak̄e t̄i tu det̄et̄ir̄e kpeti?

25

Bididaa n̄ak̄e t̄i Isaibu kuce met̄āāmm̄e

¹ K̄e Bididaa Suaa eì kouu beí n̄ke d̄o:

² Kuyie nkpēn̄imu k̄e duò tik̄ōmbùàti,
kuù bak̄e k̄ēnk̄e k̄ōbe,
k̄e b̄e duó nk̄e b̄e bo k̄e d̄e b̄e naati.

³ Ku kó b̄eh̄āāp̄ōmb̄e we mbo na k̄e b̄e k̄a,
ku kó kuwenniku né í mí b̄e we ñk̄e?

⁴ On̄ti bo ȳim̄e k̄e d̄o ò weti Kuyie nyīk̄e,
On̄ti peit̄e w̄e bo ȳim̄e k̄e d̄o ò kpa meyei?

⁵ Ot̄ānkù yie m̄e ntú ot̄ānkù k̄e í mí ku ñk̄e,
k̄e siw̄āa tu siw̄āa k̄e kù í si w̄uó nsis̄āa.

⁶ K̄o n̄ti peit̄e w̄e w̄e né tú dib̄eù,
on̄ti nw̄e tu t̄eb̄ut̄e w̄e né bo nw̄enna?

26

Isobu tḗnè tì Bididaa

¹ Kè Isobuu ò tḗnè kòo nùù dò:

² Ǿmmè teèmmè ténkè né mmè a teèmmè ocīrì?

A teénnè Ǿmmè wèè baà nhòu?

³ A mè nnòmmèmu kè tiè nwèè í mǎkè meyèmmè, benkè we a ciimè nè a náàh̄tì miekè.

⁴ We nni nwe a náánnè mè dè kó tináàh̄tì?

Ǿmmè yèmmè mmè mèè náánní a miekè?

Kuyie mbakémè kutenkù

⁵ Bèdòmbè kònti aumu bè èi bè borè menie nfūà.

⁶ Kuyie mborè kudònkù feímu, mukūū nkó dihei í kù sòrinè.

⁷ Kuyie nkuù pité tiwetì kè tì nùú mmemme kubakù yoú bíékè, kè kuù nùnnóo ketenkè detetirè.

⁸ Kuù pōū nfetaafè yewetè miekè,

menie mmè nyí yònte yewetè kè yè kēté.

⁹ Kuù ǝ pité tiwetì kékáá nku kpààtikàrì, kè yewetè di dàtinnè.

¹⁰ Kuù kèétè dàméèrì ò yó nfirì dè,

kuù kèétè dibìnni nè kuwenniku dè mǎnkè dè.

¹¹ Kè Kuyie mpéi nkè́nkè, dè kè dimu kè kè sǎhkèè sǎntè.

¹² Ku wḗrímú muù te kè dàméèrì sǎnti,

nè ku ciimè kù namè dàméèrì kó musímmù.

¹³ Ku nùù kó muyaá mmuù kàútóo tiwetì kè tì wenkè.

Nè ku nòutè nte kù yèl̄te yèitemè fewaàyeife.

¹⁴ Ku tōmmú kù pīi mmù kó tekéètè nte memme,

tì yo ku tōmmú kù pīi mmù kó tináàh̄tì sámpó nwe,

kè mù né bo pèé metammè mediè
we mbo dáátí kékèè dè kó metammè?

27

Isobu sǝtémè o náàh̄tì

¹ Kè Isobuu sǝtè kèmbekù o kpèti kè b́ei nke dò:

² Kuyie mbomu kuù yete kù bo n kónnémmè, kunku muwḗrímú mumòu yiè kuù m píe mmeyèh̄caàrìmè.

³ Kè n kpaá weí,

kè ku kó muyaá nkpaá kè yiè nh ònni.

⁴ N yí kpaá kè bo náké tiyèiti matì,

tìmatì báá yènní n nùù tì tu siyáábìsì kpèti.

⁵ N yí kpaá kè bo di duó nkunaatí,

nè m bo kúmè n yí yóó nenni n wetímè.

⁶ N yóó nnáámmu n wetímè,

n yí wèti n fònkúò.

N yèmmè í m bekùnè tìmatì ìnkè.

⁷ N dootitòu dèè ò dǝ dè ǝ dǝmmè beyeibe,

tì ǝ tuòkení wèè cààrè tì tuòkení n dootitòu.

⁸ Ǿnti bo nkpaá onitiyeiwe baa tì?

Kuyie nkéétè dii mǎnni o fòmmu kó feyíèfè?

⁹ Kè meyèh̄caàrìmè ò tuòkení dii mǎnni,

kòo kuò nke yu Kuyie nkù bo ò kèntáà?

¹⁰ Dè bo nhò naatinè Kuyie mmuwḗrímú mumòu yièndà?

Ò bo nkù yu yemàrè yemòuà?

¹¹ N yóó di benkemu Kuyie nkó tikpetì mǎmè,

n yí yóó di sɔnnɛ muwɛrímú muməu yiè ndó kédəɔ̀ tì.

¹² Di mómmbəmbɛ di dɛ yàmú,

n né í yé mùù te kè di kpaá kɛ náa ndɛtɛtírɛ kpɛti.

Beyɛibɛ kpɛrɛ yíɛmmu kɛ mɛ nyí yóó mɔntɛ

¹³ Ntɛ Kuyie mbàanɛ tì oyɛiwe,
muwɛrímú muməu yiè mbàanɛ tì oyɛiwe tii tú:

¹⁴ Kòò pié ibí kè ì sũũ mudoò muù ɔ̀ ɔ̀ kònnɛ,
o yaábí ɔ̀ ɔ̀ í ndi kɛnsànnɛ.

¹⁵ Bɛɛ yenté yenté kè mutenkũũ mbè kùò,
bɛ pobè keté kɛ báá kari bɛ kũũ.

¹⁶ Kòò mɔ̀ɔ̀tɛ idíítí kè ì sũũ mmutáá ndòmmɛ ketenkè,
kè tiyààtí còú còú titàtí kɔ̀mɛ.

¹⁷ Wɛɛ dɛ tikú kécóú nhosàù wɛɛ yóó tì dàátí,
onìtì wɛɛ wɛtí wɛɛ yóó tiekɛ dɛ kó idíítí.

¹⁸ Ò maá tɛɛ cɛ̀tɛ í tú tɛkpetɛ,
tɛ dònɛ difii ndi bɛ ɔ̀ ɔ̀ dɔ̀ di kɛmbaanɛ kupaku.

¹⁹ Ò yóó kú kɛ tú okpààtí nwe,
bɛ mɛ nyí yóó tì nhò wɛnnɛnɛ kékũnnɛ
bá kòò ɛntɛ ò báá yà dɛmarɛ.

²⁰ Kufɔ̀waa nkuu ò do kòò dàtínnɛ mɛniɛ nhɔ̀ dàtínnɛmɛ kukó,
kufɔ̀waa nkuu ò tùótɛ tɛfɔ̀dɔ̀ntɛ kɔ̀mɛ keyɛnkɛ.

²¹ Kɛ diyìɛ yièní kɛɛ bíékɛ kó kuyaakù ò tɔ kédétɛnɛ,
kòò uutɛ o cónni

²² Kɛ Kuyie nho tàũ ipie mbá mesémmɛ í kù bo,
kòo cokù kɛ bo yentɛnɛ Kuyie nkó tenòùtɛ.

²³ Kɛ bɛ ò wũɔ̀tí mudaá,
kɛ wúó nho cɛ̀tɛ kɛ tì ifontii.

28

Meciù nkó disòri

¹ Timáti péítí kó yɛbòrɛ bomu bɛ tì waà ndɛ,
kɛ mesəɔ̀ nkó yekàrɛ bo kɛ bɛ mè dèi kɛ ɔ̀u,

² Kɛ dammù timáti ketenkè,
kɛ ɔ̀ ɔ̀ pũnnɛ yɛtárɛ kédɛitɛ disəwũɔ̀.

³ Bɛmátìwambɛ ɔ̀ mífɛ muháá mmu kɛta ketenkè sòùkɛ,
kɛwammù kɛfíɛ ketenkè fũɔ̀,
yɛtárɛ yɛɛ bo kɛ miɛkoo dɛsùrɛ.

⁴ Bɛ ɔ̀ ɔ̀ dammù yɛfɔ̀tɛ kɛ cútóomu dɛdɛtírɛ òmòú í yóó na kɛtuakɛ dɛ,
kɛ nkɛ nùú nke dɛtírìnɛ bɛnítibɛ.

⁵ Ketenkè tidiití yièní kɛɛ ìnkɛ,
kɛ miɛkɛ né kùtí kɛ kùtimu kɛ dò mmuháá nke còútɛ.

⁶ Kɛɛ tenkɛ miɛkɛ kó yɛtárɛ miɛkɛ yɛtásààyɛ bɛ tu yɛ saffí yɛ bomu.
Ketenkè miɛkɛ kó mutáá mmu bɛ dèimɛ mesəɔ̀.

⁷ Dɛ kó kucɛ fɛtúúfɛ í kù yé,
ditúsòú í yà dɛ kó kucɛ.

⁸ Mukpasĩmmù mùú tá mumáá mù í tũnnɛ dɛ kó kucɛ.
Dicírìcírì marì mu nyí kɛtɛ dɛ kó kucɛ.

⁹ Onìtì yie mɛ nhɔ̀ nampɛmu dipèrì,
kékpéi nditári kɛtuakɛ di fíúkú dɛ,

¹⁰ Kékeú yɛpèrɛ yɛfɔ̀tɛ kécútóo,
dɛɛ kó dimáa tu dɛsààrɛ onìtì nònfɛ dɛ yàmú.

¹¹ Wɛɛ ɔ̀ kpénnɛ mɛniɛ kédennɛnɛ dɛɛ do sɔ̀ri.

¹² Yé onìtì bo pétɛ dɛ mɛyèmmɛ?
Meciù nkó dikàri bore?

¹³ Onìtì í yé me donku mààmè,
mè keté ke í bo kute nkù kuù mmie ke.

¹⁴ Difòtìrì cūmpuri tú: Mè í bo m borè,
Kè dàmèèrì tu: Mè í bo m borè.

¹⁵ Bè í mè cèkii nè meso nsààmè,
yoo a cōnné timáti péiti cidóò ké mè cèètenè.

¹⁶ Bá meso nsààmè Ofii èi kōme báa na ké mè ènnenè
ditàsààrì bè tu di onikisi yoo bè tu di safi di báa yè bennénè.

¹⁷ Meso nyoo timáti péiti í mè tūòke,
bá meso nsààmè kó febòòfè bá nsànnè ké mè cèètenè.

¹⁸ Kè n ténke né báa buónè bè dōòrinè dè medèi mbè tu dè kòdái,
nè ditàsààrì bè tu di kidisitàrì,
kàa mōke mecii dè pēētēmu medèi.

¹⁹ Etiopii kó yetàsàayè bè tu yè tòpási yè báa na ké mè tūòke,
meso nsààmè mómme í mè tūòke.

²⁰ Bè pieti ònke bíékè meyèmmè náke?
Mecii ncīētè bore?

²¹ Dè borè oniti yie mbáa na ké dè yà,
bá tenòtè tēè pùti dēīnkè tē báa mè mǎánè.

²² Difòtìrì cūmpuri nè kudonkù dè nǎa nke tú:
Ti kēemu nè ti to bè nǎammè me kpéi.

²³ Kuyie nkuù mǎa yé me cīētè kó kuce,
kuù mǎa yà mè ā dè.

²⁴ Kè yé kuù wúómmè nè ketenkè mǎnkoo,
kè kuù paké dè kó dimǎa bo ketenkè īnkè.

²⁵ Kunku kuù benné kuyaakù ke yé ku kó kucéékù mààmè,
ke yé dàmèèrì kó mecūmpume mamè.

²⁶ Kuù kēēté fetaafè ikuó fè yó ntū nyi,
ke keuté kuce fetaafè yó mmí nke yiè dè.

²⁷ Mēmme kù yàmè mecii kè mè wenni,
ke yà me wenniku mamè ke mè paatè.

²⁸ Dè mōnni kénáké oniti ke dǎ:

A bo ndémè Kuyie ndè tu meyèmmè,
a bo nyennínè mè amǎa meyei ndè tu mecii.

29

Isobu dèmmumè yewe yèè pēēté ye kpéi

¹ Kè Isobuu sōoté kēmbekù o kpeti ke tú:

² We mbo wēte kéténnéní betāābè bèè pēēté?

Kuyie ndo m baa yèè mǎrè bo yīme kēwētení?

³ Kuyie nfitírè dè do ò nyoo n yuu īnkè,
kuù do ò nni mmí keyēnkè kè n kèrì.

⁴ N do bo dii mōnni n yiè kè dè dōmmè,

Kuyie ndo kǎnké dii mōnni n cīētè.

⁵ Muwērímú mumou yiè ndo m bonè dii mōnni,
kè n kó bedapāmbè m murímu.

⁶ N do bonti metuò mmie ke nke,
kè odifíè kó mekùò mpiéké n tuò.

⁷ N do ò nkè n yè ke kōte beheikēnkótibè kàrì dè,
ke waá ndikàrì ke kàrì.

⁸ Kè bedapāmbè n yà bè ò nfūūtimu,
kè bedakótibè ité be kàrè kécómmú.

⁹ Kè beheikēnkótibè kūnnè bè do nǎa nti képi be nò.

¹⁰ Kè bekpāātibè kó metammè dào yúóó,
kè be nǎndiè ndari.

¹¹ Bèè kèrnmú n náànti bè do ò nni nsántímu,
bèè n yàu kè bè náà n yetisààrì.

¹² Osènniwè do ò nkòo kuónkoo nhò deetému,
deciribire dèè í mæke oteènti kè n dè teennè.

¹³ Bèè do ò nyóó kú bè do ò m pāmu mesàà,
n do nárikunkomu bekúpobè yèmmè.

¹⁴ N do dáátí mawetímmè mme diyaàbòrì kōme,
ke dáátí mēdōðrīmè sààmè tiyààti kōme,
kè mæè tu kuyaàbomboúnkù m bou kù n yuu.

¹⁵ Mû do ò ntú tiyūānti kó inuò,
ke tú tihòùti kó itààke.

¹⁶ Ke tú besénnibè kóo cice.

Kòo pàò mæke tīmati n ti wèríní tì dò nkéndōmmè.

¹⁷ Mû do ò kèkéte beyeibe kó muyèi,
kéfiete ò pī ndè ke aaké.

¹⁸ N do tú n yóó kú n cīètè nte,
ké nyóó kú kè n we sūū mmubirímú dōmmè.

¹⁹ N cīè n do ta kētūake mēniè mme,
kè n fāàti níi mantè keyènkè.

²⁰ Bè do ò nni nsántímu sàà,
N wērimú do í deu.

²¹ N do ò nkè n náà mbè nkémumú n tú mù,
kè n yóó bēi, bè òò yúóó nwe,
kénkémumú n tú mù.

²² N do ò nkè m bēi nhòmōù bá n tēnnè,
Kè n náànti mbè taà.

²³ Bè do ò nni mbaa ti baamè mme fetaafè,
bè ò mbaa mēè boti fetaketifè.

²⁴ Bè do ò yà n wèi kè dèe bè dimu,
bè mē nyí nna ke bo sòukūnnè n yīlkè.

²⁵ Mû do ò tātè kè bè nēinè,
ké mû mbaké,
ké mbo be tīnni mieke ke tú be kóo kpààti,
ke báà mbèè yèmmè cààrè.

30

Isaïu wèrítémè ò do dōmmè, ke né dōmmè di mmōnni

¹ Di mmōnni ibí ò né n daú,
inyi ò cicebè do í sànnè m bo bè nēinnèmmè simóó sī cēm̀m̀u n wūš.

² Bè keté ke do yóó n dōò ba?

Be wērimú í yó mbo kémōnte.

³ Mesémmè nè dikōnni dèè bè poté kè bè mètè,
ke áá ntedōntè ke wanti bè bo mankoo mù
tedōnkpètè ìnkè dēmarè í dè bo.

⁴ Ke kēiti sifākesi sitekesi yò, ke cáante,
kè itecīè ntú be kó mudii.

⁵ Bè do bè bétimu,
ke níi mbè bèti ke úú ke dò mbè tu beyóóbè.

⁶ Bè do fòu yekondake mieke nke,
titādènti mieke nè yepèrè fiè.

⁷ Bè do ò nhoke tifāpèùti mieke nke ke kuò,
ke kūrí kūrí tifaàti mieke.

⁸ Bembe bèè do tú isīntébi kè be yètè í bo,
bè do puoti bè ke bè bèti diheì.

⁹ Bàmbà mbèè né n diè,

mûi né naá mbe kó feonnifè.

¹⁰ Bè m pèmmu ke m bùtinné,
kè í yîêke bè bo n suumè n yîkè tinóntōtūti.

¹¹ Kuyie nkuu tôte n tammū ke n dii nyifei,
kè bè dèkū n yînkè ke í yîêkū.

¹² Bè ité ditinnī ndi ke còmmū ke m buò nyiwēi ke bo m bo,
bè keu ice nyi ke kōrinī m borè ke bo n dōō meyei.

¹³ Bè peri n ce nku,
bè wanti ke bo n kuomu,
bè keté ke í dō òmōūu bè teennè.

¹⁴ Bè tēnte kuduotī nku, ke urinī yedombire ñnkè mecāā,
ke kōrinè m borè.

¹⁵ Kufōwāá nkuu nh auté ke kàutōo n sānni kuyaakū òō yīmè,
kè n wēi pēētōo diwetiri kāmè.

¹⁶ Di mmōnni n fōmmu muu paare,
meháárimè kó yewe yeè n sōñké.

¹⁷ Keyènkè mōnni kuyonku kuu òō nni ncāá nke taà n kūō,
ke n dōmmū bá nyi mōke meom̄p̄umè.

¹⁸ Kuyie mpī n yaabōri ndi nè muwērimū ke tūte,
kè dè cētinné n fōñi.

¹⁹ Kuu m bo ntisāsāti mieke,
kè n sātātēnè mutāā nnè mutāpēi.

²⁰ Kuyie, n kuōnnè fō nwe, a me nyi kēmmū,
n cōmmū a iikè nke, kaa bùútōo n kpēi.

²¹ A tiikenī n kpēi nke,
a m puotinè a wērimū mumou ndi.

²² A n tūótēnè kuyaakū nku ke tō ke kōrinè,
kè kuyaakū m puoti ke n kōommu.

²³ N yēmu ke dō nha n kūntinè mukūū mborè nde,
timou kó dimūnnémāu.

²⁴ N dō í fēūko beçiribè,
beçiribè dō òō í nkuò nkè m bùútōo.

²⁵ Bèè dō bo meháárimè mieke n dō be kuōmmu mesémmè,
mesémmè dō m bonèmu besénnibè.

²⁶ N dō yé ke tú n yóó yà mesàa mme,
ke né yà meyei,
n dō yé ke tú kuwenniku kuu kēríní,
ke né yà dè m biitoomè.

²⁷ N nauti tii kōrini ke kōnni,
mefēūtīmè kó yewe yeè n sōñké.

²⁸ M bonè meyeñcaārimè mme, diwēi í bo,
kè n kó tināānti tu didabōnni benitibè cuokè.

²⁹ Kè n dabōnni te kè n naānnè yekpamaa,
ke neitinè icuo.

³⁰ Kè n kōmmè sōute ke pekí,
kè n kūō binè kukōntonnikū.

³¹ N kūtīdūkū naá mmukūū nkoku nku,
kè n tārife naá ndidabōnni kōfe.

31

Isaïu nakémè ò í cààrēmè mùmamū

¹ N dō dōūnnè dinūū ndi n nuō nke dō:
M báá wénté osapàa nkóó yaá.

² Kuyie nna nni nduó mba keñkè?

Muwērimū mumou yiè nna nni mbaanè ba dèè tu n kó tiyeti?

³ Beyeibe beè ɔ̃ɔ yà meyei,
kè becaàribè kó ticɔ̃nti tú mɛfɛũtímè.

⁴ Kuyie nsàà í wúó n kéri kùu cɛá?
Kù í kaa n naɛfɛtàà?

⁵ Kè n do nfòu siyáabisí mieke nke,
kè n do kéri mesoummè kó kuce nku,
⁶ Kuyie nhá m benné a kó tɛbiètè,
a yóó yàmu n yí mɔkɛmè meyei mmamè.

⁷ Kè n naàcètè do nyóu kuce sààkù,
kè n yèmmè do ntũnnè n nuò ndómè,
kè mutɔnyeimu mamù do nsáũ n nɔu,
⁸ Kè dè do dò mmɛmmè otòu mɔ̀u kɔũ m buɔtí dè,
bèè u n fíikú dè.

⁹ Kòo nitipòkù mɔ̀u do yũs n yèmmè,
kè n do nhòke n népotòu bòrì ke baa o pokù,
¹⁰ Kè n do ndòò mɛmmè, m pokù mómumu nnaá mbetòbè kó kudaakù,
bá wè kòò nhò dɔ̀orinè ò dómè.

¹¹ Ke yé dè túmè meyei ndiemè mme,
bá wèè beénti kòo yé ke dò mmè mǎnnè dikpetintou.
¹² De kó meyei nna ndò mmuháá nké n csúté kékuò,
kécsúténè n kperɛ m mɔke dè demou páíí.

¹³ Kè n kóo tɔ̃nti mɔ̀u níi do nyí nh ò dɔ̀ò
n dò nkóò dɔ̀ò tì kè n tì nhò yetenè,
¹⁴ Kè n do ndòò mebotí kè Kuyie nni nsei n yíme?
Kè kù ti nni mbeke n kù tɛ́nné ɔ̃nti?
¹⁵ Ke yé Kuyie nkuu máa ti dɔ̀òmè mí nnè be,
bá wè ti yɔ̀bè pɔ̀uti mieke,
kuu ti piúté ti yɔ̀bè pɔ̀uti mieke.

¹⁶ Kòo cĩrì níi do ndó dèmarè kè nh ò mǎnte,
kòo kúpokù níi do nkuò nkè m bùútóo,
¹⁷ Kè n do ɔ̃ɔ nyo n diiti m máa ke báa pǎ deciribire!
¹⁸ Nè m bíkémǎnti mieke m pètínke tú iciribí cice nwee,
nè n yènnímè n yɔ̀ pɔ̀uti nti ke pǎnke ntú bekúpobè kóo teénti.

¹⁹ Kè n do ɔ̃ɔ yà osénniwè weè kpa tiyààti,
ocĩrì wèè í mɔke kuyààkù ke daati,
²⁰ kòò í nni ndɔ̀unnè mutɔ̃mmú,
kè n yí nhò dàtínné kuyààkù ke tònkũnnè o kɔ̃nti.

²¹ Kè n nòutè do yau iciribí ìnkè,
n yé mèè kpéi nke dò bebeémbè yó n kónné,
²² Kè n do dɔ̀ò mebotí m bakùu tɔ̀te kù tuuténè dè m baayuu,
kékéétè n kpǎncɛntuku borè.
²³ N dému Kuyie nkó tibeénti,
M báa dáátí kécómmú Kuyie nkperíkù ìlkè.

²⁴ Kè n do tùoté n yèmmè kéduò mmesɔ̀,
Kè n yèmmè do mbo mesɔ̀ nsààmè ìnkè,
²⁵ Kè n do mpòti m mɔkɛmè tikpàti mediè,
Kè n do nfũũ n yèmmè n nòutè waá ndè ìnkè.

²⁶ Kè n do nyà diyìè kó mɛnàà,
kè n do nyà otǎnkù péimè ke kéri kè dè wenni.
²⁷ Kè dè do nyũs n yèmmè
kè nní ndò m bo nínkú ké dè dɔ̀u.
²⁸ Kè n do dɔ̀ò mebotí,
meyei ntó mme mèè mǎnnè dikpetintou.

Ke yé m bùtínnémè Kuyie nku kunku kùù bo kéĩnkè.

²⁹ Kè meyei ndo sǎńké n dootitǎu kè n yèmmè nnaati,
kè diwèl níí do n kuǎ meyei mmèè ò tǔǎkení me kpéi.

³⁰ M me nhǎǎ í nyie nke pǎ n nùù mǎfiè nkè di bo ò bǎnté kusĩnkù,
ke dǎ wèe kú.

³¹ Bèè do taà n cǐtèè be mieke we ndo ǎǎ yĩ ò í diè nyimaa?

³² Opòò do ǎǎ í nyiè nditowaà,
m bǒrì do kpeté kénfeĩmu bepòòbè kpéi.

³³ Kè n do nsǎrì n yei benitibè tǎbè dǎòrimè,
kè m mè wènninko m mieke.

³⁴ N yòte mèè kpéi mbenitibè,
ke yĩèkù n kǎbe bo n senkèrimè,
nè de kpéi kè nni mmu ti táú táú ke cǐéké,

³⁵ We nsàà bo yie nké n kénté,
n yíkúmu n nòutè ke dèè,
muwèrimú mumǎu yiè nweè yó n ténne dipátiri n dootitǎu wǎri di ke n wátiri.

³⁶ N yó ndi bukúmu,
N yóó di dǎò dikpààtipiì ndi kéóké.

³⁷ N yóó ò benkemu n nacǐfǎtè yemǎu,
N yó nkérì o borè ke yíeo tekpààtibite kǎme mme.

³⁸ Kè n do nfiète ketenkè n kuuti kè,
kè n do nkè cǎuténè ke yembè,
³⁹ kè n níí do ndi de kó ketenkè peité tii diiti ke í ti donté,
ke yóu kè ke yembèe kúnè dikònni.

⁴⁰ Kè n dǎò mebotí, kèe peité tisǎmpoti,
kèe ye tipoti kéyóu kè bo peitémè tidiiti.

Isobu náànti mǎnku nku memme.

32

Ediu kó tináànti

¹ Edifasi nè Bididaa nè Sofaa kè bèe yóu ke ténke í nnáánnè Isobu, ke yé ò do wúómmè omáà wèè weti wènwè. ² Dammu naàmùnkù kou Buusi weè do peité Badakèedi kòo peité Ediu. Weè Ediu mieke do peike Isobu mediè ò yèmmè ò tú wèè weti kè Kuyie nnè ò nǎnté. ³ Kòo miekee yènnè ò nǎpobè betǎàti bè í yà mèè kpéi mbè yóó ténne ti Isobu. Dèè benkú Isobu naatimè kè Kuyie nyí naati. ⁴ Ediu do kpaa cǐékèmu ke mu nyí béinnè Isobu ke yé ò nǎpobè betǎàti do ò kòtínémè. ⁵ Ò yà dii mǎnni ke tú ò nǎpobè betǎàti nǎ ténke í táurì kòo miekee peike mediè.

Ediu nàkémè dèè te kòo dǎ kébéi

⁶ Kè Buusi naàmùnkù kou Badakèedi bire Ediu béi nke dǎ:
N tú debire nde kè dǐndi tú bedakótibè,
dèè te kè n yòte bá n yí dáátí ke bo di benke n kó meyǐtǐmè.
⁷ N yèmmè do dǎ ndi me ntúmè bekótibè, dii yé di bo béi nti
ke yé ndi bie mme nsũũmmè dí mǎke mecii.

⁸ Ke yé ba kè muyaá mmùù bonè onitì muù ò ciinko,
muwèrimú mumǎu yiè nweè mù nhò duó.

⁹ N kòté weè í tú n yé dèè wenni,
a bo nyémè dèè sié í boní tikótí borè.

¹⁰ Dèè te kè n tu dí kénté kè m béi,
kébenke n kó meyǐtǐmè.

¹¹ N yèmmè do dǎ ndi yóó náké timatì nti,
n do di kémmúmu ke bo keè di yóó yĩ mù,
kè n yà di bo náké ti ò náànti ĩnkè.

¹² N do di kémmúmu mesàà nke sǎ ndi kóó mǎu í na ke sei nyIsobu,
ke sǎ nhò náá nkè di í ténnninko.

¹³ Di yèmmè bá ndò ndi tú məcii nyembè,
Kuyie nkuù yóó ò na tináaḅti dè í tú onìti.

¹⁴ Isaḅu do í náánnè mí nwe,
n yóó ò tḗnnè tì yó ncáánnèmu di kpeti.

¹⁵ Dè di dimu di í yà di bo ò tḗnnè tì,
yetannò yèè di dònté.

¹⁶ N do di kémmúmu di me nyí náá,
di me nyí n tḗnninko tĩmatì.

¹⁷ Dè tṹkè n kó dimònni ndi kè m bo bēi,
n dó kébenkè n kó meyētīmè mme.

¹⁸ M məkè tináaḅti péu ndi,

dè nh ɔ́tĩmu kè n cókíí m bo béimmè

¹⁹ Dè fānnimu mmieke menaà mmèè bi me kōme,
bè cū́smè kudəukù kè kù dó képotè.

²⁰ N dò nkébéi mmu kēpétè muyaá nkéwei,
n yóó béimmu kētḗnnè Isaḅu tináaḅti.

²¹ N yí yóó yəte òmòù,
m me nyí yóó duó nhòmòù kunaatí.

²² N keté kè í nò nke duó nkunaatí,
kè m mè dǎò wèè n te ò yóó n túótému bàmbà.

33

Ediu béimmè kè tú Kuyie nhǎ́ ɔ́aummu onìti

¹ Fǎ́ nyIsaḅu kénté kékéè n dó ké bēi nti:

Keè n dó kè dá náké tì timəu.

² Nh ààtemu n nùu kè dèè,
kè n nòndənfè nampú n nùu mieke.

³ Nè meyèmmè məmàà ndi n yó nnáámmè,
N dó kénáké n yé dè nde weti weti.

⁴ Kuyie nkó muyaá mmuù n dǎò,
muwērimú muməu yiè nkó muyaá mmuù te kè n fòu.

⁵ Kàa bo na kè n kpénnè tináaḅti,

a báatí kénwáké kè tì máúté.

⁶ Mí nnè fǎ́ nKuyie mborè tì mamu òmòù í pḗtè otòù,
bè tì dǎ̀nnè mutáá mmu tidé.

⁷ A tṹ mbá nni nyī̀kù kàa bù̀tì duò,
N yí yóó da benkè tikpeti.

⁸ A bēi nti n tì kèèmu,

a tannò yènní kè tamu n to.

⁹ Kàa tu a wennimu Kuyie nyī̀kè kè í məkè meyetīmè,
kè dò mpái pái kè í məkè meyei mmamè.

¹⁰ Kuyie nkuu me nyāmu kù da sei ntii fĩkè,
kè da wúó nku dootitòu.

¹¹ Kè tàú nha naàcèi timátì,
kè paké a nacèfǎ́tè yeməu a kéri yè.

¹² Isaḅu mí m bo da náké kè ñ dǎ a cǎ̀arəmu dəborè,

a í naati Kuyie ndeumu, onìti í dò nké kù nēnninè.

¹³ Dè dōmmè kàa kù séi?

We mbo na kētḗnnè kù bèkú tì timəu?

¹⁴ Kuyie nhǎ́ béimu me mborime mieke yoo nè metēmè mieke kè tì me mbá ndake.

¹⁵ Kù ɔ́ béimu nè tidə̀nti kēyènkè,
benitibè duó dii mǎnni kè bə nuə ncī̀kè, kè bè yè nke duó.

¹⁶ Də mǎnni ndi kù ɔ́ benkemè benitibè kù dó ké bè benkè tì,
ké bè cau mmesomme.

¹⁷ Kù ɔ ndó képaannè onìti nwe mutɔmmú yeimu,
képatenè onitikperi tefentè tɛɛ na nhò pĩ.

¹⁸ Kù ɔ ndó kóò deɛténè kufɔti nku,
kénte kè wèe yenténè mukũũ nkó feciɛfè.

¹⁹ Kuyie nhɔɔ bɔnté mɔnni mari onìti mefɛũtímè,
kóò dóú ndidóú kè bo yũs̄ nho to nye.

Kè kuyonku ncáá nho kɔnti timəu,

²⁰ kénte kè wèe pē mmudii muməu,

ò do nənè tii diiti ténke bá nhò naati.

²¹ Kòo kántii móte kàa wénté a báá yà ti kàte kè.

Kòo kũs̄ yèè do sari kè yèe feité.

²² O naàcètè tɛɛ nà kufɔti bɛnni,
kòò duúnnè kudonkù.

²³ Kè dè naati Kuyie ntōnni mari dii náá nti kpéi
Kuyie mborè di bo yēnni Kuyie ntōrè tekoupítè (1000) mieke
dii náá mbenitibè bɛ̀ do nkéndoari mè.

²⁴ Kè mesémme pĩ nKuyie nkè kù dɔ:

Deɛténè we kòò báá ta kufɔti.

Kè ku tōnni dɔ m pètému tidonti o kpéi.

²⁵ Dè mɔnni kòo wɛte kɛhɛnké kəsũũkè kənaá nhobié,
kənaá nhò do cɛnti kè dōmmè.

²⁶ Dè mɔnni kòò kuōnnè Kuyie nkùu ò kèrité,

kòò nkəri ku cɛtè nè diwèi kè yé kù yóó tūntamè o kpeti.

²⁷ Kòo ndiè nke náá mbenitibè bəməu kè tú:

N cààrèmu kè yeténè ikuó kù mē nyi n yietí n yei.

²⁸ Kù n dontému bá n wēnni í tati kudonkù, kè n kpaá fòu kè wúó nkuwenniku.

²⁹ Kuyie mpĩ mmuù tōmmú onìti kpéi,
kè kónni kuce mēdémè mētāāti dè békú mè.

³⁰ Kè dè bo yie nkè kùu ò dēnneni kufɔti,
kòo wɛte kɛyá bɛfòubè wúó nkùu wenniku.

³¹ Isobu kénté kékeè n tú mù,
yĩ só kè m̄ bɛi.

³² Kàa mòke timati kè bo bɛi nhá bɛi,
n dɔmu kè da dúó nkunaati.

³³ Kàa mē nyi mòke timati á nni nkémú,
a yĩ só kè n dá bɛnke mecii.

34

Ediu sɔkémè kè sei nyIsobu

¹ Kè Ediu baa nsóké o náahti kè bɛi nke dɔ:

² Díndi mecii nyembè keènè n túmu,

díndi bèè mòke meyēmmè kénténè n náahti.

³ Ditoò bààtimè tináahti,
dínúú mē mbaàti mudii kó kunaati.

⁴ Yóunè kè ti bate dèè sié,
yóunè kè ti wammú dèè wenni.

⁵ Isobu mē ntu wenwe wennimu,
kè Kuyie nkùu dɔ kóò nìrité.

⁶ Ò tu bá nè ò mē ndòòrimè dèè sié, Kuyie nhò wúó nsiyáábisi yie nwe.
Kòò poté kòò kòute ò mē nyi cààrè mùmamù.

⁷ We mbo dèmarè kè dōnnè Isobu?

Wèè náá nhò dómè kè í yĩèkù?

⁸ Wenwe wèè dápúnè meyi ndòòribè?

Ke neitinè benitiyonkubè?

⁹ Ke náá nke tú ò bo ntaunnèmè Kuyie ndè tu detetirè nde,
dè í m̀ake mucóntimu mamù.

¹⁰ D́ndi bèè m̀ake meyèmmè kénténè n tú mù:

Kuyie nyí tú kùù d̀ori,
muwèrímú mum̀ou yiè nyí tú wèè d̀òrìrì mè í síé.

¹¹ Kù yieti benitibè be d̀òrìrì mè d̀ommè m̀me,
kù bè f̀oku be d̀òrìrì mè d̀ommè m̀me.

¹² Kuyie nyí tú kùù d̀ori bitì,
muwèrímú mum̀ou yiè ntù ntimómm̀anti nti.

¹³ Òm̀ou wèè í yè nKuyie nni mbaké kute nkù,
òm̀ou wèè í kù b̀anne kute nkù.

¹⁴ Kè dè d̀ò nKuyie ndo dake ku m̀áá kpéí nke,
kè kù d̀èite ku yaá nnè ku wemmu.

¹⁵ D̀èè kó dim̀áá wei dè na nkumu dim̀onni dim̀áá,
onitì na nwètemu mutáá m̀mieke.

¹⁶ Isaibu k̀aa m̀ake meyèmmè kénté n tú mù,
keè n náántì.

¹⁷ Wèè í t̀ù ntimómm̀anti ò bo na kébaatáá?
A bo na kései nwèè wetí ke tú o kperáá?

¹⁸ Kuù m̀áá ́́ náké okpààtì ke d̀ò s̀i tu oyèiwe,
kénáké s̀ikpààtibíí ke d̀ò s̀i tu benitikòùbè.

¹⁹ Kuyie nkunku í kommu s̀ikpààtibíí,
kù ́́ í nwúó nhokpààtì kè dè p̀èèté f̀edawanfè,
ke yé kuù bè d̀òòmè bèm̀ou.

²⁰ Bè ́́ k̀umu dim̀onni dim̀áá keyènkè cuokè,
Kuyie nkuù ́́ bè poté ké bè mèèrè kè bèè kù.
Kù ́́ í mpoté okperi nè muwèrímú ke né ò kùo.

²¹ Kuyie nwùómmu benitibè bèm̀ou d̀òrìrì mè,
kù yému bè kèrì ìì cè im̀ou.

²² Dib̀innì dierì mari í bo yoo keyensòùkè
meyei ndòòribè bo s̀ori dè.

²³ Dè í békú Kuyie nkù bo wénnímè onitì kè dèè m̀ante,
kè kù né na kóò bekénè.

²⁴ Kuyie nh́́ í m̀paaté bekperíbè ke né na ké bè p̀ante,
kékanne betòbè be f̀òtè.

²⁵ Kù yému be t̀ómmú mum̀ou ke yóó bè kpéi,
ké bè p̀ante keyènkè kem̀áá.

²⁶ Kù bè puotì benitiyeibe k̀óme m̀me,
kupiiti ììkè.

²⁷ Bè kù bùtinnè mèè kpéí nke ke ténke í d́ó ké nkù t̀ù,
bè í yie nke bo banté ku kó itié m̀mai.

²⁸ Bèè duó nkè becírìbè dabùò ndèkù ku borè,
kù kèèmu besénnibè kuómmè.

²⁹ Kè kù d̀ò nkáré we mbo kù sei?
Kè kù s̀onne kum̀áá we mbo kù yà?
Kù me ndákemu yebotè nè benitibè de kpéi.

³⁰ Kuyie nyí d́ó beniticìmbè bo mbakémè
bè yàá bo náá ndidíntáari kébò nkubotí.

³¹ Kè dè d̀ò nde yiè mbo náké Kuyie nke d̀ò:
n yiemmu n yetímè n ténke báá d̀ò meyei.

³² N cààrè dè kè mu nyí yé,
a dè nni mbenke n ténke báá dè yié.

³³ A yèmmè d̀ò nkuù ò potáá?

A í mè nyemmè kù tãátè tí,
fɛ̀ɔ̀ mè nyémè kù dò nkédə̀ɔ̀ tí,
a tũ nnáké tí.

³⁴ Bèè məkè meyèmmè bè yóó béimmu,
mɛ̀cɪ̀ nyembè bèè n kèrnmú bè bo yí:

³⁵ Isəbu í yé ò tu mù,
o náànti í məkè tí co kèè bíékè.

³⁶ Isəbu náànti mɛ̀ ndònnè bɛ̀yɛibɛ̀ kpɛti nti.
Mɛ̀bennímè nsəkè koò tùòkùní.

³⁷ Ò səkému kɛ̀ dəkɛ̀ caàri kɛ̀ kéri,
ò í yie nke bo banté o caàrimè,
kɛ̀ sũũnko tináànti kɛ̀ sáá nKuyie.

35

Isəbu í məkɛ̀ tináànsààti mati ò bo bɛ́i nti

¹ Kè Ediu baa nsəkè o náànti kɛ̀ bɛ́i nkè dò:

² A yèmmè dò nha naatimu nyáa ba
a tú dii m̀nni a wenni Kuyie nyiikè?

³ A náá ndii m̀nni kɛ̀ tú káa d̀̀̀rri meyei nKuyie nkpeti í bo?
Káa yóu meyei nkù báá c̀nte m̀mamù?

⁴ Mí m bo tí nda t́nnè,
n yóó tí ndi ẃnnému f́́ nnè a nɛ̀pobè.

⁵ B́úté kɛ̀Inkè ḱyà,
wénté tiwetì ḱyà tí da díetirinèmmè.

⁶ Káa d̀̀rri meyei ndè káa mba Kuyie?
Káa caàrimè d́ m̀e sũũ ndè bo kù d̀̀ ba?

⁷ Káa wetì dè duò mba Kuyie?
Kù bo c̀utè ba a ǹ̀tè m̀e kɛ̀?

⁸ Káa d̀rri a caàri a nititòu nwe wèè da d̀nnè,
káa wetì dè ténnè a nititòu nwe.

⁹ Kè benitiyeibɛ̀ sũũ mbè ò mbè kuònnèmu,
kè bɛ̀diɛbè d̀rri bè ò mbè kuònnèmu kɛ̀ békú mɛ̀tèmmè.

¹⁰ Òm̀̀u mɛ̀ mbáá yí: Yé Kuyie nkùu n d̀̀ kù borè?
Kunku kùu tí duò nyiyie nkɛ̀yènkè.

¹¹ Kunku kùu tí duò m̀mɛcɪ̀ nkè mè ṕ́tè tiwanwanti ḱme,
kunku kùu tí ànnè meyèmmè kè mè ṕ́tè sínə̀ məkè mè.

¹² Bè né kuòmmu, kù mɛ̀ nyí bè c̀ò,
benitiyeibɛ̀ kó sifeí kpéí.

¹³ Bè kuò ndetetirè ndɛ̀ Kuyie mbáá bè k̀́tè,
muwérímú mumə̀u yiè nyí dake bɛ̀ kpɛti.

¹⁴ A mè nyèmmè a í kù ẁómmu,
kù ýmu a kpɛti á nkù k̀́rnmú.

¹⁵ A mɛ̀ nyèmmè ku m̀e kɛ̀ ò́ í m̀pɛikɛ̀ oniti,
kù keté kɛ̀ í dake oniti kó mɛ̀caàrimè kpéí.

¹⁶ Isəbu a s̀́nté kɛ̀ náánkomu,
a yɛimmu dɛ̀ te káa sũũnko tináànti.

36

Ediu nàkémè Kuyie ntièmmè benitibè

¹ Kè Ediu baa nsəkè o náànti kɛ̀ bɛ́i nkè dò:

² Isəbu nkpaá ḱmmú kè n tí nda wénk̀nnɛ,
tináànti kpaá bomu Kuyie ndó n da náké tí.

³ N ýt́ímè yóó tuəkɛ̀ dè í t̀kè,

n dó kéduó nwèè n dọ̀ wènwe kúnáatí.

⁴ N náá ntimóm̃m̃nti nti n yí soú,
meyĩétímè mómm̃mm̃e yìè nweè tùòkení.

⁵ Kuyie nkpeńńimu kù í yetírí òmòù, kè kù b́ei ntì tinti.

⁶ Kù ẽĩ í nyóu oyeyiwe kòo nfòu,
kuù ẽ nkómmú osénnìwè.

7 Kù ǎǎ í ndétinne ku nǎnfè bèè wetí be ìnkè,
kuù bè kànnìnko yekpààtikàrè, kè bè yè kàrì sǎǎ,
kè tefentè né bè pī.

⁸ Kè bè bè tàú m̃m̃ɛf̃m̃m̃ɛ,
kè bè áàrì m̃ɛdiè.

⁹ Kù bẹ̀ benkú bẹ̀ caàrìmẹ̀ mme,
nẹ̀ bẹ̀ yetírímẹ̀ ku kpẹti kẹ ǎǎ sifeí.

¹⁰ Kù bè caúmму kē tú bè kénté ku tié,
kē bè nàá nke tú bè yóu meyei mmudòrìmù.

¹¹ Kè bè kènté kɛ yie nku kpɛti,
bɛɛ deè bɛ we nè diwèi,
kèntuó nkédeènè bɛ bie.

¹² Kè bè mε nyí yie nκε kènté mudoò mùù bè doti, kè bè bo kú bè í banté mεè kpéí.

¹³ Benitiyeibe bie mieke ò mpéimu Kuyie,
bè me nhõ í nkù kuónnè kù bè poté dìì mònni.

¹⁴De yembè ã kú be bénti nti,
bè ã ndauti dautinè betabè mbé kékünté be fòmmu.

¹⁵ Kuyie nh̄ɔ̄́ yóu kè mɛf̄ɛ̄ũtímè tùakéní ku kàbɛ
kè kù bo bè duó nyitié nyi,
kù ɔ̄́ yóu kè bè f̄ɛ̄ũté kɛ bo kù kèntému.

¹⁶ Kù dṓ kẹ da dènnẹ mɛsém̃m̃ m̃iékẹ nke,
kẹ da tanné metuḡ m̃m̃iékẹ,
kàa nyo ndesààrè.

17 Kàa yèmmè mē ndònnè bēyēibē kōmē,
tībēéntì doti a ìnkè nkē.

¹⁸ Kemieke báá da souté kàa sǎǎ nKuyie,
ticuuti bá nte kàa dauté.

¹⁹ A dabònni diì í yó nte kàa yè mēsémme miéke,
bá kàa dós a kuónnè a wērímu mumou.

²⁰ A bá mbaa keyènkè bo tuakenímè kécíe mbenìtìbè.

²¹ A ndake ke báá yie nkétũnne meyei nkó kuce,
ke yé dè temè kàa ta mesémme miéke.

Kuyie mbakémè demou

²² Kuyie ndeumu ke kpeñni,
we mbo na kéduó nyitié nkù duò nyi?

²³ We nkù benkú kù dò nkédoòmè?
Κε βο να κε κù nàké κε dò: Α yetému?

²⁴ Benìtìbè bεmɔu ku nsāntí ku tōmmú kpéí,
fǔ mmúnke, a nyé ké nkù sántí.

25 Benìtìbè bəməu mù yàmu,
mɛdétimè mme bè mù wùónnìmè.

²⁶ Kuyie ndeumu ke mènke deu,
ku bie nyí dò nkaa nkédeè.

27 Kuù ò̃ yǔ́ ò̃ mmenie nkédee nkéĩnkè,
kè dèe dǎò yewetè kè fetaafèe ni.

28 Kè yewetèe fè cūñnì,
kè fè nniu benitibè bemou ìnkè.

²⁹ We mbo na kébanté yewetè cèntimè?

We nyé fetaafè dabònni dòmmè tiwetì mieke?

³⁰ Kuyie kuù 55 míúté kuwenniku tiwetì mieke,
kè dàméèrì ndo nsàù.

³¹ Kù piú yebotè nè fetaafè nfe,
ke yé duò ntidiiti mediè.

³² Kù pikù fetapiéfè nfe ku nùtè mieke,
ke fè bommù kù fè dónè wè.

³³ Fetaafè dabònni dii 55 benke Kuyie ntóónnìmè,
ke iwùs mómmònyi nyé kù duunnìmè.

37

¹ De kó fetadieéfè donné n kòmbùàtì nti,
kè n òinnì au ke dò kètòtè.

² Kénténè, di bo keè Kuyie mpéúmè metammè,
di bo keè fepiéfè fè yìèní Kuyie nnùù.

³ De kó fepiéfè cèntemu ke fité tiwetì timòu,
ke tùòke itemmànke imòu mieke.

⁴ Kè ti keè Kuyie ntammè ùùtimè,
ke péu metankperimè,
kè itapié dàátí tipíti timòu.

⁵ Kuyie nhòs pèe mmetankperimè mme,
kè mutòndiemùu dòò,
ku tòmmù ti báá na ké mù banté.

⁶ Kuù 55 péi nfetaafè mátàré ke dò: Donè ketenkè,
kénáké fetaafè ke dò: Nì mekperimè.

⁷ Kè benitibè tòmmùu cómmù,
kè dèe yie nkè benitibèe banté ku tòmmù.

⁸ Kè tiwanwantii taá ti sòrè kedus
titàdènti mieke.

⁹ Kuù 55 òinnì kuyaakperikù kubakù cànkù bíékè,
kéduò nkè muséé nyènni kubakù you bíékè.

¹⁰ Kuyie nkuù 55 fuute kè menie mpíité ditári kòme,
kékpenke kénáánnè timáti.

¹¹ Kuù 55 píe mmenie nyewetè kéduò nkè yèe ciété kémmíi ntipíti timòu.

¹² Ke keroo ke wíetini ke dòri kù dómè
kù yé nyè nhómmè kute nkù kumòu mieke.

¹³ Kù 55 yé tònni mònni mari ke bo yùs mbenitibè to nye,
yoo kùu bè dòò mesàà.

¹⁴ Isobu kénté kékeè!

Yi só kéwénté Kuyie ndòòri tii dieti.

¹⁵ A yé Kuyie nni yewetè mèè botáà?

A yé kù 55 yíme kè yewetèe míttáà?

¹⁶ A yé yewetè nùú mèè botí kè ònkàà?
Mecii ndiemè yiè nweè mè dòò.

¹⁷ Kubakù cànkù kó kuyaakù 55 cómmù, kè ketenkèe tonké,
kè fí nwèè kó tiyààtì tònkè kè kuyiinkù da pí.

¹⁸ A bo na képitè tiwetì kù dòòmè kè ti kpeñni ke dò ntewéitè,
ke dò ntimáti bè yie nti ke utáà?

¹⁹ A né n náké ti dò nkè kù nàké ti,
ti í dò nkéna kénáké timáti,
dè ti dò mbi nwe.

²⁰ M bo na kécau nKuyie n dómè kébéinaà?
N dòmmu ké kù nàké kè ku nyéà?

²¹ Ómòu 55 í nyà diyie yewetè di dàátí dii mònni,

kè dè nyóó yíé kè kuyaakùu yè kàútóó kè bɛɛ di yà.

²² Kuwenniku yièni kubakù youú biékè nke,
kè ku kó kumietoo fité Kuyie nke duò tikòm̀bù̀tì.

²³ Muwērímú muməu yiè ntu Kuyie nti báá na ké kù nintɛ,
kù deumu ke kpeñni kè ku beénti sié,

kù me nhōō í nfěũ nwèé wetí,
kù bekù sei nwe.

²⁴ Dɛɛ te kòo niti dò nké nkù dé,
ku kpeti í bonè bèè yèmmè dò mbè wetí.

38

Kuyie mbənté dii tancīni Isaïu

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyúni Isaïu kuyaakperikù miéke kóó beke ke dà:

² Wenninwe de yiè nwèè dó kédinne n yèmmè,
nè tináànti detetirè kpeti?

³ Pí nhamáà onitidòù fí,
n yóó da beke tináànti nti kàa ti nni ntěnné.

Kuyie nkuù baké kēĩnkè nè ketenkè

⁴ Mí nKuyie n do yóó pííté ketenkè kàa bore?
Kàa cii nkè tũðke kàa yé a bɛi.

⁵ We ndò ke benné, a ò yéà?
We ndo dóu nkuhōũ ké kè benné?
⁶ Yesāñkè yèè kè cùs yè còm̀m̀ú ba nyĩnkè?

We ndóu nke pũũ kó ditári ketiri?
⁷ Sikũwentewāā do diè ndiì m̀nni diĩnni,
diwèi do bo dii m̀nni Kuyie ntōrè kè yè iú.

⁸ We nkpetínné dāmɛ̀ɛ̀rì kó yecàkè?
O nie ndo puùni dii m̀nni de miékení nè muwērímú?
⁹ N yóó dátínné dii m̀nni dāmɛ̀ɛ̀rì tiwetì tiyààti kōme,
kè yewetè ntú o kó tɛyā̀bòtè.

¹⁰ N yóó cónné dii m̀nni dāmɛ̀ɛ̀rì ke bo ò kèété kumànkú,
kéketínné dicàù képáá.

¹¹ Kóò nàké kè ñ dɔ: A n keriní ke kãaku diɛ nha báá sénté.
A ní yó nkááké diɛ ñde kàa néfɪnfirè wērímúu deè.

¹² Nè a bomè a mu nnàké dikũnweñni ke tú: Wentáà?
Yáà a benné diyiè di bo yènni dii bòrì?

¹³ Fṣṣ ṣṣ duó nkè dɛɛ wenkení kutemmànkú
ke kpéété beyeibe be sòràà?

¹⁴ Fṣṣ ṣ nte kè ketenkè wũškùu feitè
kéceete meṣ̀rìmə tibanyààti kōmaà?

¹⁵ Kè beyeibe paà be kó kuwenniku
kubakù kùu do yuo kè kùu kéétáà?

¹⁶ A ta dāmɛ̀ɛ̀rì ke tũðke o fũḍ de miéke
ke cè nke ta dāmɛ̀ɛ̀rì bintuotàà?

¹⁷ Bè mu nda benke mukũũ nheì kó yebòràà?
A mu nyà kudənkù kó yecàkàà?

¹⁸ A na ke yé kute nkù duó ke mamàà?
Kàa de yé a n náké kè n yà.

¹⁹ Ŋnkucɛ kərɪnɛ kuwenniku ɛi?
Dibiĩnni ciɛ kó kucɛ bore?

²⁰ Kè bè tu a dè yùni a bo yà de cĩɛ̀t̀à̀à?
A bo banté de ɛi kó kucɛà?

²¹ A dɔ nké ndè yěmu,
ke yé a do bomèmu de m̀nni,

kàa we sũũ nke í dò nkékaa nkédeè.

²² A tũ̀̀ke mupãã mboomu kó dihéà?

A yà fetaafè mátárè kó dikàrì yè boràà?

²³ A yé n dè dðð ke dɔu ndè mɛyɛi nkó diyìè kpéínáà?

N dè dɔú ndè mudoò nè yekpàrè de kpéínáà?

²⁴ A yé kuwenniku òò yènní dè képitè kutenkàà?

Diyìè yìèní kèè bíékè, kuyaakù iitíní dè ke fuu kutenkàà?

²⁵ We nkpeté fetaafè yènébòrè?

Kè we nhánné kuce fetapíèfè tũ̀̀ nkù?

²⁶ We nhòò duò nkè fèè nì ketenkè òmòu í bo kè?

We nhò nte kè fèè nì fekápáè òmòu í á dè?

²⁷ We nhòò yí fèè cũ̀̀nní menie dikpáà,

tedontè dàméèrì í borè

kénte kè timusũ̀̀tì yènní?

²⁸ Fetaafè mòke fè cicaà?

We nné péi timaanti?

²⁹ We mpúò nke peité fetaafè mátárè?

Mupãã nkóò yò tú we?

³⁰ Muséé nhòò pí mmenie nkè mèè kpenkemu ke naá nditári,
kè menie nyínkèè naá nkupèrikù.

³¹ Siwãã kó tenúntè sì nùú ntè tu ònte?

A bo na képitè kuhũ̀̀ kùú sì piítáà?

³² Fòò òò dennení kutennakú tiwetàà?

Fòò dennení mukorimu nè mudàkàà?

³³ A yé ikuò ì bo kéínkàà?

Fòò te kè ì pí nyi tòmmú ketenkàà?

³⁴ Kàa b́́i a tammèe tuòke tiwetì,

kè menie ncúténí ke da dátinnáà?

³⁵ Kàa péi fetapíèfè fèè keà?

Kàa fè yu fèè yie nke dò nte mínáà?

³⁶ We nhòò náké kucáduonku kukó ntamè menie?

We nhòò náké kukodaakù dè wentémè?

³⁷ We mbo na nè o kó maciì nkékaa nyewetè?

We mbo na kébíinní kéínkè kó sicèe?

³⁸ Kutāyukú òò yíme kéwète kénaá nketenkè?

Yedombie nhòò yíme kéwète kétau?

Kuyie nkuù baké dèè wéi demòu

³⁹ Fòò òò duò nkuciriciriyòkù kù bo dimàà?

Fòò piú iciriciribíà?

⁴⁰ Ì ò nkpaá oke diì mǎnnì titádèntì,

ì kpaá sǎrì diì mǎnnì yefāpiè mieke.

⁴¹ We nhòò wáá ndikākābii mudii?

Di bí ò n kuǎnnè diì mǎnnì mí nKuyie

ke áá nke mònté mudii?

39

¹ A yé sitābòó péi diì mǎnnàà?

Siyòò ò nkuǎnnè kupeitéyonku kàa yéà?

² Sì òò púó kémmòke betāābè bède?

A yé sì peité mǎnnàà?

³ Sì ò nkũũ diì mǎnnì ke bo peité si bí,
kéompènè kupeitéyonku.

⁴ Sii bí òò kóté kékpenke kéité mucèmmu,
ke dété ke ténke báá wètení diyìè mari bitì si yòbè borè.

5 We mpitè dikpáà kó musāmmarímú ke fīīnko?

We ñtè disāmmarinnanni kó kuhōū?

6 Mīi dī duś ndikpáà tēdāntē kē dī bo mbo,
dī kó diārī tu mētiē nkó kētenkē.

7 Dī kpēti í bonē dihēi kó kutoweku,
ocēnti í kpaá ke bo dī péi.

8 Dī firī yetārē ñnkē nke ke wāā mmudiī,
dī dō dē tu timusūūti.

9 Fehāātīnāāfē bo yie nkāa fē pīīnē mutōmmāā?
Fē bo yie nkēwentē dīnaadieā?

10 A bo pītinnē fehāātīnāāfē kuhōū kē dō fēe duaā?
Fē bo ñdēri dikāā ke da tū nke duś ipēnaā?

11 A bo yī fē wērímú dēu kē n fē tāā?

A bo yie nkē fē duś nha tōmmāā?

12 A bo ntā ke dō nfē bo kōte kēwētenāā?

A bo fē tōu ntidiiti kē dō fēe ti kpēnnāā?

13 Fēcōnfē fēti pīntimū í yōu,
kē fē fēti mōke ticiti yōñti mesāā.

14 Fē né ō nkē fē dōu nfe yīē mmubirímú miēke fē pēētēmu,
kē yē nduś dandē mubirímú tonnīmū miēke.

15 Fē ketē ke bá nyē ke dō ñhoniti bo na kē yē nā,
yoo kuwanwankū makūu yē pōmmu.

16 Fē ōō í ndake fē bí kpéi,

dē ketē ke bá ndō nfēē í te.

Fē ōō í nyīēkū fē bo ōumē detetirē.

17 Mī nKuyie n yī fē pā mecīi,

n yī fē duś meyēmmē.

18 Kē fē me nyītē ke cokē,

fē bá mbōti o sāndēētī nē o sātē be kpēti.

19 Fōō duś ntesāntē muwērímú

ke dātinnē te fāñí dibūā?

20 Fōō te kē tē ōō puu dicádōnni kōmaā?

Fōō te kē te dabōnni yīē ke duō tikōmbūstāā?

21 Tē ōō potē yetārē kubiriku kē diwēi ntē bomu te wērímú kpéi,

kē tē nwetōo te dootitōbē kó ditīnni.

22 Tē í yē bē tu dē kufōwāā, te būōti í duō,

tē ōō í nyā kukpārīseū kēbotirē.

23 Kē didōō kuō nte ñnkē,

kē mekpāmbii nkó kupīē tu níēē.

24 Kē tē pūtīnē muwērímú ke fimmū mecāā,

kē ditāteheū kuō ntē báā na kēcómmú.

25 Kē ditāteheū kuō ntē dō: Toō!

Kénkpaā ke dīetiri kēkeē mudoō kó kunōú,
nē bēhāāpānkperibē péikomē nē mudoō kó kutoweku.

26 Fōō kó mecīi nhō nte kē fetúúfē pīnte fē fēti

kēcúo nkubakū cānku biékē ke bo yē tifēti pāntāā?

27 Fōō ōō duś ndinūū kē fēe eitāā?

Fōō ō nte kē fēe deke yetārē yómmē ke ceē nfe yīēntāā?

28 Fē ā yepērē ñnkē nke, fē wentī yepērē yómmē mme,

yepērē yómmē mēē tu fē kó tēcēkpetē.

29 Fē ō nke mboní kēpaatē fē dii,

fē ō mboní dēdētirē ndē kēyā fē bo dī mù.

30 Fetúúfē bí yō mmeyī mme,

dēcīrē borē fē ō ndē mbo.

40

¹ Kē ti Yiē nKuyie nyīē kēbéinnē Isaïbu ke dō:

² Fş nwèè dş mí muwērímú muməu yiè nnè fş ntí nenni a məke ɔnti ke bo búi?
Fş nwèè sái m mí nKuyie nhənti bo a bo n ténne tí?

³ Kè Isəbu ténne tí Yiè nKuyie nke dş:

⁴ Mí nwèè í tùòke dəmarè, m bo ténne ɔnti?
N yóu ke pĩ n nùu ndi.

⁵ M bəimu kuce məmàa n ténke báa kónte,
m báa yié kébéi kuce medérímè.

Kuyie nyíe ke bənté dii tancĩnni Isəbu

⁶ Kè tí Yiè nKuyie nyíe káyúni Isəbu kuyaakù miəke kóò nàké ke dş:

⁷ Pĩ nhamáa onití fş,
n yóo da beke tináahti nti kaa n ténne.

⁸ A dş n kó tibeénti cəke páíi nwea?

A dş múi ntú osĩnwè kaa tu onatàa?

⁹ A nɔyɔnni mənne mu mí nKuyie nkperaa?

A bo na képee metammè n kəma?

¹⁰ Tikpeti nè disanni deè múnke tú a kó tisatàa?
Diyetidieri nè kuwenniku deè múnke tú a kó diyaabòràa?

¹¹ A miəke tú mpeike benitibè mediè,
wénté be fənənsĩnfè məmáa kè bəe kéke.

¹² Wénté sifei yəmbè kè bəe sɪnnè,

pənte benitiyonkubè dimənni dimáa.

¹³ Wənnè be bəməu kè bə dātinnè mutáa,

tənnè be difštiri miəke dibiiinni.

¹⁴ Də mənni kè n né da sante,

a namè ke dð də kó mutəmmú.

Dikondənni kó medonnimè

¹⁵ Wénté dikondənni, múi di dð n da dð mè,
kè di yo ntimúti fənədfè kəme.

¹⁶ A né wénté muwērímú di məke mù,
kéyà di pəukəre tš mē boti.

¹⁷ Kè di yóu kpeñni sətiri kó kudəu dəmmè,
kè di kperè mambii mpiri ke piri.

¹⁸ Kè di kũš dənnè disəwũš kó imátideí,
kè di cĩnti də nyimátikpántí.

¹⁹ Mí nKuyie n dð də deməu miəke, m mənke né di ndò,
mí nwèè di dð múi di duş ndisiè.

²⁰ Yetārè ĩnkè nke di waəmmè di diiti

tiwanwanti sənti timəu kpəiti dè.

²¹ Di dəu tifəpəuti miəke nke, kukó nkó tipənti miəke,
dè də nkupúu mənə mborè.

²² Di ş ndíéké tifəpəuti dè mme,

kè kukó nkó tipùnti di fité.

²³ Bá kè kukó ndó kuu ta képie, di í yĩkù,
kè mənə mpùš nke puoti di nùu di mbúútóo.

²⁴ We mbo dáátí ké di wetĩnko ké di pĩ,
kékeuté di yèl?

Femùšfè kó medonnimè

²⁵ Bə pĩĩmmu femùšfè kuyĩmpiennàa?

Dekəkəre bo kũš fə nšndenka?

²⁶ A bo tənnè fəkəštífə femùšfə yèl?

Dekəkəre bo duute fə ba?

²⁷ Fə bo da bámmáa?

Fə bo nda náənnè diyəənnàa?

²⁸ Fə bo da dəúnnè dinùu mari kè də:

M bo ntú a kóo tñnti n fòmmu muməu miekaà?

²⁹ A bo nfè kpèitinè bè kpèitinèmə tenòtää?

A bo fè pitinnè kàa bí inítipòì nfè kpèitinàà?

³⁰ Bəyĩmpĩmbè bo fè ɖəu nkénfiitaà?

Bəpotambè bo fè posiri kékítáà?

³¹ Məpembii mbo fũũkú fè kə̀nkàà?

Məkpāmbii mbo ta fè yuuà?

³² Nsò nha nòutè fè ìnkè kéndò nha fè dónè dikpānni,

kàa borè yìè nè a bo mbomè!

41

¹ We nyèmmè bo ò pā kòò dò ò bo fè na?

A bo fè yàmè mää sànnèmu kè kufəwaá n da auté kàa do.

² We mbo yĩ o kə̀mbùò ɖəu ké fè wènté?

We nnè bo dáátí ké m baao mí nKuyie?

³ We nni mpènte o kpɛɛ kè ñ dò nkóò yietí?

Dèè kó dimàà bo kətenkè ìnkè mfi dè te.

⁴ N yóó wēte kébéi nfemùòfè fenfe kpéi nke,
M mu nnè í nàké fè tùòti kó muwərimú kpéi,
fè kə̀nti piúté kə wennimu.

⁵ We mbo dáté fè yaàbòri ɖe ìikè bíékè?

We mbo ta fè yèi saku?

⁶ We mbo kpeté fè nùù kó dicàù?

Fenimbəbərə fiúkú dè dè duò tikə̀mbùòti nti.

⁷ Kè tidə̀piiti kó inaú dóké fè ìnkè,
kə tau kə dò mbè ti wènnè kə uté.

⁸ Bá kù kè kù kàa nkutekù,

muyaá nyí pə̀nkù ti cuokè.

⁹ Kè ti wē nke taunè titə̀bè,

kə pi ntitə̀bè teii bá kə í dò nkəna kéyate.

¹⁰ Kè fè cĩ mmuhāá ntífété,
kè fè wènténí dè ndò ndiyiè bo kə yetini,

¹¹ Kè muhāá mmínní fè nùù mieke,
kè ihāəpə̀mpəri yièni.

¹² Kè kuyukú yièni fè wũò,
kə dò ntekũmbotè ɔɔ fānte kè kùù yukú nyiè.

¹³ Kè fè wei yekũɔ ncóúté,

kə muhāá nyènní fè nùù mieke.

¹⁴ Kè muwərimú bo fè fĩnífí mieke,

kə wèè fè yà kufəwaá nhò auté.

¹⁵ Kè fè kə̀nti wə́nnè titə̀bè teii,
kə kpə́nni bá kə í dò nkénampe.

¹⁶ Fè í dé dèmarè,
dèmarè báa na ké fè yòkũnnè.

¹⁷ Kè fè iténí kufəwaá mpĩ nyɛdakperè,
ké yè auté kè yè ncokù kə sərì.

¹⁸ Kukpə̀riseú í fè fũũku,
dikpānni nè disie məè mää ndi.

¹⁹ Fè borè timáti dōnnè timúti nti,
fè borè disə̀wũò nè kudəú kùù dùrì dè í cáá.

²⁰ Fè í cokù kupie,
yɛditifāntārè dò ntimúti nti fè borè.

²¹ Didùrì í duò fè kə̀mbùòti,
kè dikpānni fũnte fè ɔ ndi daúmu.

²² Ɛ Ɛ pəuti cùóké sikāũ nsi meyómme kpesi,
kè fè kèté dè ndò mbè dōtenè dinaakāā.
²³ Kè fè do dibinni di fāntemu tekūmbotè kōme,
kè kubinku nku kũu kutirè kéndò mbè tũ ntihiúnti.
²⁴ Kè fè pēēté dè dē dōũnko kuhāawenniku,
kè difōtiri cūmpuri dontenè tiyūpētī.

²⁵ Ketenkè ĩnkè òmòu í fè baké,
bè fè dōò nè fè kōmbùò ndi.
²⁶ Bá dèè dēu fè ɔ nwetóomu,
fèè baké tiwanwanti timəu dikpāa mieke.

42

Isəbu bantēme ò í tūmè òmòu

¹ Kè Isəbuu tēnné ti Yiè nKuyie nke dō:

² M bantēmu ke dō nha nō ndaməu,
n yēmu timati í bomè a yīkú tī.
³ A naatimu a béimmè ke tú:
Wenninwe de yiè nwèè da sei?
De yiè nyí bantēmu,
n do náá ntū pēēté tūnti n wērímú, bá n yí yē.
⁴ A do n náámmu ke tú n da kēnté,
kàa mōke timati ke bo m beke, kè n tì nda tēnné.
⁵ Bè do n nàkēmu a kpéí,
di mmònni ndi n né da yāmè nè n nōnfē.
⁶ Dèè te kè n yie n caàrīmè ke dēmmu,
kè n yēmmè caàrè kè n kàri mutáá nnè mutápeí nde ĩnkè.

TI YIE NKUYIE NWETE KE ÍIMME ISƏBU

⁷ Ti Yiè nKuyie nnàkénè Isəbu dii mōnni kédeè, kébéinnè Edifasi Temaa eì kou ke dō: M mieke di yēmu fō nnè a népobè bedé, di í nàké n kpéí kè dè sié n kóo tōnti Isəbu dōòmè. ⁸ Di mmònni, di wáa nyenaadakè yēyiekè nè yepedakè yēyiekè, ke sōnkénè n kóo tōnti Isəbu ké yè nni nféutè kētuo. N kóo tōnti Isəbu n dō wè bo m banté di kpéí, bá m báá di dōò n do dō nké di dōòmè. Di í nàké n kpéti kè dè sié n kóo tōnti Isəbu dōòmè.

⁹ Mēmme kè Edifasi Temaa eì kou nè Bididaa Suaa eì kou nè Sofaa Naamaa eì kou bè kōtemè kédaò ti Yiè nKuyie mbè nàké tì. Kè ti Yiè nKuyie ncouté Isəbu báámmu.

¹⁰ Isəbu banté mēmme Kuyie nkè kũu wēte kóò cōríné o fōtiri, kóò tēíné o kpàti kè dēe nōó nkuce mèdémè démmè. ¹¹ Isəbu tebií siməu nè o tábè nè o népobè bèè do ò yē nè dimōnni kè bè nkōriní koò dōú. Kè bè nwē nke yo nho cīētè kè bè ò totírínè o sémme koò báa meyei Kuyie nhò bonté mè kpéí. Kè bè nhò pāa mbá wè medítibii mēmáá nè mesəo nkó mumámáá.

¹² Kè ti Yiè nKuyie ndəò Isəbu mesàa nho we yesənye mieke, kè dēe pēēté ò dēèní yè. Kòo mōte ipe tekəupípitè nè sikəupísínàà (14000), yòyóbè sikəupísikuò (6000), inààke idéi idéi tekəupítè (1000), sāmmarímúbè tekəupípitè (10000). ¹³ Ke múnke mōte ibi benitidaabè bēyiekè, benitipòbè bētaāti, ¹⁴ kóo yú denitipobire deketirè ke dō: Yemima (dèè tu tenónkpete), ke yú dedérè ke dō: Kesia (dèè tu kànnédi kó mupóó), ke yú detáánnè ke dō: Kedenni-Apuki (dèè tu tenōnfante). ¹⁵ Bè kó ketenkè keməu mieke onitipòku mōu do í wenni ke tūòke Isəbu kó besapāmbè kè bē ciceè bè wēnnè bēmbè nè bē tábè kè bè toté bè dō nkétieke dè.

¹⁶ De kó difōnkúò kè Isəbuu sōoté kénfòu kè dō yebie ntekəùtè nè sipísínàà (140), keyà o bí nè o yaábí, nè o yaábí kó ibí, ¹⁷ ké nyóó kú ke kóté mesàa nke tūòke o yiè.

Yesāā Di mpátíri tɔ̀ tìi náànti

Bè yu de kó dipátíri ke tú Yesāā nke yé iyie nyi bè do 5 ndièmmè mubáammu mieke ke sántí Kuyie nyoo bèe kú maa meteèmmè. Bá fèè yènfè kó diketiri kè bè 55 keté kèwāri fè kùnni kénáké fè diè mmèè boti.

De kó dipátíri tú dipátíri ndi benitibè dɔ̀ di mediè Bibidi kó yepáte yemou mieke. Ke yé de kó iyie ntumè ìi kàa nyinyi benitibè yèmmè, kè dè ntukúnè mubáammu yoo Kuyie nkó disānni yoo isáútli, yoo meyei nkó mudáammù nè a bo ndémè Kuyie nyoo a bo mbomè meháárimè mieke kè dè me ndò nha kémmú Kuyie nkó meteèmmè mme yoo a yèmmè cààrè, kè Kuyie nda bàntè yoo kù da cīè nké dè da naati, yoo nè ku di kó metaummè bíékè. Nè de kó yesāā mmieke nke ti 55 bantémè Kuyie nti tókénèmè ke fòu, ke tú kùu do mpáfí, kè kù dókùmmè de u ti ìnkè, kè kù dòòri kù béi nti.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Yesāā nyèè dèúkunko Kuyie nyètiri: 8 nè 19 nè 33 nè 100 nè 103-105 nè 111 nè 113 nè 114 nè 117 nè 135 nè 136 nè 145-149
2. Yesāā nyèè benkú Kuyie nkuu tumè okpàati: 47 nè 93 nè 96-99
3. Yèè tu bè baámmè Kuyie nhokpàati kpéi 2 nè 18 nè 20 nè 21 nè 45 nè 72 nè 89 nè 101 nè 110 nè 144
4. Yesāā nyèè tu Kuyie ncīètè tarimù kpèye: 15 nè 24
5. Yèè tu bè bo nkōri Kuyie ncīètè dibanni ke denti yè: 84 nè 91 nè 121 nè 122
6. Yèè tu bè do 5 ndiè nyè Siy55 ke sántí dicēkari Kuyie ntāātè di Sedisadèmmu ke bo maá ku cīètè: 46 nè 48 nè 76 nè 87 nè 132
7. Yèè tu Kuyie ndo 55 náké ti ikuó nùtì mōu yoo Kuyie mpāānāānti náāntò mōu yoo kù bè cau ntīmati ìnkè yoo kù yè mbèè dāò tīmati: 14 nè 50 nè 53 nè 75 nè 81 nè 95
8. Yèè tu itié nKuyie nkōbe kpéi: 37 nè 49 nè 73 nè 78 nè 112 nè 127 nè 133 nè ke né yíénè Yesāā 1 nè 119
9. Kuyie nkōbe bèè bo meyeñcaàrimè mieke ke báa nKuyie nke kù mōu meteèmmè. Bè do 5 ndiè nyè: 12 nè 44 nè 58 nè 60 nè 74 nè 79 nè 80 nè 83 nè 85 nè 90 nè 94 nè 106 nè 108 nè 123 nè 126 nè 137
10. Yèè tu mēfēūtīmè meboti meboti bo sántémè oniti kòò kuónnè Kuyie nké kù maa meteèmmè. De kó yesāā mboti yèè sū: 5-7 nè 13 nè 17 nè 22 nè 25 nè 26 nè 28 nè 31 nè 35 nè 38 nè 39 nè 41-43 nè 51 nè 54 nè 57 nè 59 nè 61 nè 63 nè 64 nè 69-71 nè 86 nè 88 nè 102 nè 109 nè 120 nè 130 nè 140-143
11. Yesāā mmámmonye, kè dè yèmmè Kuyie nda dēté mèè kpéi ntīmati mieke, yoo kù da cīèmmè a yei: 9-10 nè 30 nè 32 nè 34 nè 40:1-12 nè 92 nè 107 nè 116 nè 118
12. Yèè benkú Kuyie nkou bo mmākemè diwèi o yèmmè mieke nè kù ò òmpūnnemè: 3 nè 4 nè 11 nè 16 nè 23 nè 62 nè 131 nè 139

Kè dè dò mmèmmè ti bo namu yíè nkétúóté de kó iyie nkó tināānti kéndéúkunkonè Kuyie nyètiri kéāā nè ti kó metammè kèntù mbe ì nti náké kè ì dòmmè.

YESĀĀ MPÁTÍRI DIKETIRI

1

Diwèi mōmmōnni kó tināānti

(Yesāā 1-41)

¹ Dè nnaati wèè í tū mbenitiyonkubè tié,

wèè í tūū mbenitiyeibè kó kuce,

wèè í katinè bèè daú Kuyie.

² Wenwe dɔ̀ Kuyie ntié nyi,

ke ì āā o yèmmè mieke kuyie nnè keyènkè.

³ De yiè ndòmmè mutie mmu bè buotí mù kukó ntaké,

kè mù péi yebe ye mōnni,

bá mu fāāti í kpei,

de yiè ndòòri dè demou 5 nyíèmmu

⁴ Benitiyonkubè kpere í me ndò,

bè dōnnè tiyonti nti kuyaakù tɔ̀ tì.

⁵ Deè te kè bè í yóó na kécómmú Kuyie mbeénti yiè,

bè me nyí yó nkaké Kuyie nkōbe ònni.

⁶ Kuyie nyému bèè wetí be kó kuce,
kè beyeibe bié tū mmefétimè kòku.

2

Kuyie ntāāté wèè kpààti kó tináaṅti

¹ Ba nte kè ibotí mieke cśú?

Ba nte kè yebotè dàkii meyei nkpeí ndetetirè?

² Kè kutenkù yembè baati dikpànni,
kè sikipààtibii wēnnè ke bo kpànnè Kuyie nnè kù tāāté wè,
ke náá nke tú:

³ Tí tōte bè ti pitinné ù wēi,
képité bè ti dùú mēè fīmme kédootóo.

⁴ Wèè kàri keīnkè kòò bè daú,
ti Yiè nKuyie mbè ti mudaá mmu.

⁵ Ke bè nàánnè kemieke.

Nè kemieyonkuke ke bè āā kufōwaá nke tú:

⁶ Mí pī n kóo kpààti,
ditasāari Siyōō īnkè.

⁷ N yó nnáámmu Kuyie nyé nkù yóó dāō dè kpéi.

Kù ñ nàkému ke yī:

A tú m biré nde yíe,

kè n tú a cice,

⁸ ke tú n kù mōo yebotè yemōu kè kùu yè nni nduó nkè n yè tieke,
kēntenè itemmānkoo,

⁹ kéncēmū yebotè nè kumátipààti,
ké nyé pūō ntiyaamati kōme.

¹⁰ Dīndi bekpààtibè, íciinè,
ketenkè kó bebeémbè, íyieñnè itié.

¹¹ Mpīnnè Kuyie ntōmmú ke kù dé,

nyénè kù kpeñnimè kè di kōmbùōti nkù duō.

¹² Kè di nkù déúukunko

ku mieke yàā bo di peike mēè kpéi

kè di feti di tū nkùu ce mieke,

ku mieke í yóó ɔte kè bo peikemè.

Dè nnaati bèè sàri ku borè.

3

Medeetímè boní Kuyie mborè nde

¹ Dafiti do cokùnè o biré Abusadōmmu, kéndiè nfèè yènfè.

² N Yiè nKuyie n dùòntòbè sūmu,
bèè n wanti bè í sénní.

³ Bè í sénní bèè náante n kpéi,

bèè tu fś nKuyie nha í yó n deeté

⁴ N Yiè nKuyie nfśō tu n kó kudōpikù,
a deumè kpéi nte kè dè n naati.

⁵ Kè n kuónko ke yu n Yiè nKuyie,
kù ɔs yiēmmu ku tāsāari īnkè.

⁶ N duómu ke yè nke duó, ke ènte,
ke yé n Yiè nKuyie nni ncúómè.

⁷ N yí yīēkù benitibè sikou sikou,
bèè n cētine tipiti timou.

⁸ N Yiè nKuyie,

ité kécōmmú ké n deeté,

fśō bèmmu n dootitabè,

ke bókíí benitiyonkubè nìi.

⁹ N Yiè nfɔ̀ɔ̀ deerí,
a sàà nni mbonè a nìtibè.

4

Kuyie ndeerimè bè sònté ke wátiri wè

¹ Dafiti yènfè bè diè nfè nke biennè tibómbonti.

² Fɔ̀ nKuyie nfɔ̀ɔ̀ n kòrímmú,
n kuònnè fɔ̀ nwe, n teennè!
N yèmmè do cààrè kè fɔ̀ɔ̀ n deetè,
n kuó mmesémmè kékènté m báammii.

³ Díndi benìtibè,
dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaàrimè n yètiri?
Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ndómè detetirè kpere
ke wanti siyàabisí?

⁴ Banténè Kuyie nkuu n dòòmè mesàà,
kè n kù yu kù n tee.

⁵ Kè di mieke peike di báá dɔ̀ meyeyi,
totínè keyènkè di yèmmè di duó dè,
kébónkúnne di mieke.

⁶ Fiénè Kuyie nyiwúò kù dó ì,
ké kù duó ndimáà.

⁷ Besũkùbè nàámmu ke tú:
We mbo ti duó ndiwèi?
Tí Yiè nKuyie ntí mítté a wenniku.

⁸ A né n duó ndii wèi pèetèmu tidiiti nè menaà
ndè ò mpiéké kè bè mòke di.

⁹ Nh ɔ̀ duó káyè nkéduò nè diwèi ndi,
ke yé n Yiè Kuyie nfɔ̀ɔ̀ n kánkémè.

5

Kuyie ncɔ̀uté wèè kó ibáammii

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè ke eunè itári.

² N Yiè nKuyie nkénté n náàntì,
keè n dabònni.

³ N kóo kpààtì, fɔ̀ nKuyie fɔ̀ɔ̀ n te,
keè n da yumè, fɔ̀ nwe m báámmè.

⁴ N Yiè nKuyie ndikúnweñni a ɔ̀ keèmu n tammè,
nh ɔ̀ pike mbúó fɔ̀ nwe ke da kèmmú.

⁵ Kuyie nha í dó meyeyi,
a ɔ̀ í ncɔ̀uté oyeyiwe.

⁶ Bèè yete yeto bè í yóó da tóónnè,
a í dó bèè dàòri betòbè meyeyi.

⁷ A kòumu siyàabisí yembè,
nè bèè cou menitiyíi nè beciimbè,
ti Yiè nKuyie mbè dò nha borè isòke nyi.

⁸ Mí nyie a n dòò mèè sàà ndèumu,
kè n tati a ciètè.

N da dému,
ke yó nnínkú a cēsààtè mieke.

⁹ N Yiè nKuyie nha tú timómmonti yiè nwe,
nni ncèmmú bèè n díínté be kpéi,
túnte kuce a dó n túnne kù.

¹⁰ Bè í mòke timómmonti,
bè dó meyeyi mme,
ké be náànti dò nkufɔ̀ti kùù fei,

bè tu besoumbè mbè,
kè ò nnáá nke kpenti kè né dó meyei.

¹¹ Kuyie nwénté be beyeibe,
kè bè dó kédòò tii bè buó,
be yei nsũũmu,
beti be,
bè yete a kpeti nti.

¹² Kè bèè biè sori a borè,
kè diwèi mbè bo,
kè bè nyānku sáá nè diwèi,
kàa mbè kánké,
bè da dómu, yóu kè bè nyānkunè diwèi.

¹³ F5 nKuyie nf5ò dòòri mesàà mbesààbè,
kàa sàà mbè kánké kudòpikù k5me.

6

Bè bàámmè Kuyie nke dó meteèmmè

¹ Bedèmbè kóò kóti dièmmè Dafiti yènfè kè biennè kubómbonku iwēī ini kòku.

² Kuyie nha bá m poté nè kèmieke,
a bá n tiènnè kumiepié.

³ N Yiè nKuyie, n kuó mmesémmè, n cītemu,
n Yiè nKuyie, m miékùnnè n kũò í pī nyetabè.

⁴ N yí yé m bo tii mieke.

N Yiè nKuyie dè yó nkááké de kàa n teennè?

⁵ Áú n Yiè nKuyie, bónkùnnè a mieke kè n deeté!
N coo nha sàà nkpié.

⁶ Becírìbè da yèmmu,
we mbo da sante kudònkù?

⁷ N kuòmmu kè cītiroo,
bá kèè yènkè nh ò nkuòmmu kè n dóùu búúté,
n dóù dii sààkenè tinònnietì.

⁸ Mesémmè mèè te kè n nuò ncīte,
n dùòntabè beè sũ kè n nuò nhòu.

⁹ Fūtenè m borè, díndi bèè dòòri meyei,
ti Yiè nKuyie nkèèmu n dabònnì.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkèèmu n sáútii,
kè còutè m báammù.

¹¹ N dootitabè kuf3waá nkuu bè pī nkè bè di ifei,
kè be kònti au,
kè bè còkù mecāā nnè ifei kè wēti.

7

Dafiti dómè Kuyie nhò kònné

¹ Feyènfè Dafiti dèntè fè Kuyie. Kuusi, Bensamee wuò nkou kpéi.

² N Yiè nKuyie n sori f5ò borè,
n deeténè bèè n fēũnko,
m pate.

³ Bè yàà bo n nété diciriciri k5me,
diciriciri 55 pīmmè kénété bá òmòu báá fietè.

⁴ N Yiè nKuyie, kè m mènke dòò bè n wátirì tì
kè m mènke cààrè,

⁵ Kè n f5ó mmeyei n wèè n dòò meyei,
kè nh éí n dùòntabè kpere detetirè,

⁶ n dùòntabèè nni mbeti kè n ninte,
kè n yēēre, kè n kuò,

kékūnné n yètìrì mutáá mmiéke.

⁷ N Yìè nKuyie nyíté kécómmú,
kàa miéke bè yè,
baa n dùòntàbè bèè miéke n cóú,
n kónné fí nwèè te tibeénti.

⁸ Ibotí imòuu tíi nha borè,
kàa mbo kéfínkè ke ì baké.

⁹ Kuyie nfí nwèè bekùnè ibotí,
n kónné n naatí kpéí,
n yí cààrè dèmarè.

¹⁰ Cónné benitiyeibè caàrimè,
kékpénkūnnè besààbè,
fí nwèè yé benitibè yèmmè,
nè bè yèntotí,
a tú Kuyie nku ke wenni.

¹¹ Kuyie nkuù tu n kó kudəpikù,
kuù dèerí besààbè.

¹² Kuyie nkuù bekùnè timómmənti,
ke nè yóu sáà.

¹³ Kòo nitiyeiwe í cèètè ò sǎú o siè ndi,
ke deenko o tām̀m̀.

¹⁴ Ò màátí tii kpàrinənti yóó we nkuo,
ò sǎú ìi pie nyóó we ntà.

¹⁵ Ò kuə mmeysi nkó tipəuti nti,
ò púó mmesoummè mme,
ke yóó peité siyáàbisi.

¹⁶ Ò keù difǎtiri ndi ke di cūmpunko,
ò doti ò keù dii fǎtiri miéke nke.

¹⁷ Ò dàò mǎè yei ndoti o yuu fínkè nke,
ò yóu kùu yonku doti o fínni fínkè nke.

¹⁸ N yó nsántímu n Yìè nKuyie,
kù tumè timómmənti yiè,
n yó ndiəmmu ke bie ntibómbonti,
ke déúkunko Kuyie nkùu baké kéfínkè nè ketenkè ku yètìrì.

8

Kuyie nkpeɲinimè ke dàò onitì kòò de

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè ke biennè kubómbonku.

² Ti Yìè nKuyie nha yètìrì féimu
ketenkè keməu miéke.

A yètìrì deumu ke sènté tiwetì,
n yó nda sántímu.

³ Ibí nè ibibénni bo ndiè nke da santi,
ìi kó yènò peri a dùòntàbè diebè,
a dootitabè diebè í pieti tináənti.

⁴ Kè n wùó nkefínkè a nou kó mutəmmú,
otānkù nè siwāā a dàò dè,

⁵ m báa yà onitì tu wè kàa yé o kpéí,
n yí yà onitì yie ntu wè kàa dàke o kpéí.

⁶ Kuyie nha ò dàò kòò sàke dōnnè fí nwe,
kàa ò duó ntikpeti nè diyetidieri.

⁷ Koò duó nha dàò dè kó dimàà kòò dè baké,
kàa ò baá ndeməu.

⁸ Tipièti nè inààke nè tikpasIntòo,

⁹ nē sinɔɔ nē siyĩ
nē dēē kó dimàà bo mēniē mmieke.

¹⁰ Tì Yìē nKuyie nha yètiri fèimu
ketenkè kemou mieke.

9

Kuyie ndeērīmè beċīribè nē bē fēũko bē

¹ Bēdēmbè kóo kóti diēmme Dafiti yēnfē ke biennè debémbénnè metammè daamè kpere.

² N Yìē nKuyie n yó nda sántí nē n yēmmè memou ndi,
kénnaá nha kó tidietì.

³ Fṣṣ te kē nh aunē diwēi,
ke diēnnè debémbénnè ke da sántí,
fṣ nKuyie nha bakému ketenkè nē keĩnkè.

⁴ N dootitabè bótiri bē fānkó nye,
ke duò ke kṣ nha ìikè.

⁵ Fṣṣ n kòrímú ke kpa n kpéi,
ke kari a kpàatikàri ke bekùnè timómmanti.

⁶ A puotimu bēē í da báá,
ke kòù benitiyeibe,

ke ũũti bē yètè paíí sáà.

⁷ Fṣṣ kùu ti dootitabè ke bē dēē,
ke pùu mbe ekè paíí paíí,
kè ti yē mbe kpéi.

⁸ Kuyie nkpaàtirimu sáà,
ke fii nku kpàatikàri tibeénti kpéi.

⁹ Kuù baké kutekù nē timómmanti,
ke bekùnè ibotí kè dē sié.

¹⁰ N Yìē nKuyie nfṣṣ tu bē fēũko wè kó disàri,
Bè sàri fṣṣ borè meyeñcaàrimè mōnni.

¹¹ Bēē da yé bē da duómmu bēmaá,
ke yé fṣ nKuyie nha í yóumè bēē da waà.

¹² Ndiēnnè kédéúkunko ti Yìē nKuyie,
kuù kàri ku kpàatikàri ìnkè Siyṣṣ,
mpīēkùnè Kuyie ndòò mèè dōòrimè diēmè ibotí mieke.

¹³ Kuù bekùnè benitìkòùbè,
ke yé beċīribè kpéi,
kù í yé mbèè kuò mbe kpéi.

¹⁴ N Yìē nKuyie, n kuó mmesémmè,
wénté n níimbè n diinko mèè sémmè,
fṣṣ n deērīnè mukũũ.

¹⁵ Kè nní ndiēnnè diwēi
ke da sántí Siyṣṣ kòbe tīnni mieke,
a n deetémè.

¹⁶ Yēbotè duò yé keú yēē fṣtè mieke nke,
kè yé dii tì cùòti yé pīi.

¹⁷ Kuyie mbenkúmu kù tu kù,
ke dōòri timómmanti,
kòo yeiwe dii tì mátì ò pīi.

¹⁸ Benitiyeibe tati kudōnkù nku,
nē yēbotè yemou yēē yē nKuyie.

¹⁹ Kuyie nyí yóo yē mbēċīribè kpéi,
ocīri í yó nkémmú dēmarè kēmōnté kè dēē deē.

²⁰ Kuyie nyíté kécómmú,
báá yóu kòo nìti weè na,
bekénè yebotè.

²¹ N Yìè nKuyie nhānné yè kufōwáá,
kè yèe banté yè tumè benitibè mbe.

10

¹ Dè yīme n Yìè nKuyie nkàa dété?
Dè dōmme kàa sàri meyeñcaàrìmè mǎnni?

² Benitidənnibè mòke sipəə nsi,
ke fěũko becĩribè,
kè be dǎdərìmè bè pĩ.
³ Dè ɔ̃ nnaatimu onitiyeiwe ò dó kédəò tì kpéí,
kòò fiète otəu kperε dè nhò naati,
kòò sǎá nKuyie.

⁴ Onitiyeiwe ɔ̃ nnáánnè tɛpòtè nte ke tú:
Kuyie nyí kpeti òmǎu,
kù keté kè í bo.
Tii bo o yèmmè sǎá.

⁵ Ò dǎdəri dè yíemmu sǎá,
ò í banní Kuyie mbeénti,
ò aúmmu o dootitabè bεmǎu.

⁶ Kòò nàá nho yèmmè miεke ke tú:
N yí doti bitì,
meyei nyí yó n yà bitì bitì!

⁷ Kòo nùu mòke tináaṣĩnti,
siyáábisi nē meciimmè,
kòo náaṣnti tu tiyeiti ò í náá ntimómmǎnti.

⁸ Ò ɔ̃ ɔ̃ oke dihei také nke,
kékuə wèè í cààrè mùmamù disəri
ke ɔ̃ ntũũ nke paké ocĩri.

⁹ Ò ɔ̃ nhoke kutúúkù nku,
medétimè diciriciri kǎme,
ke paké ocĩri,
kóò kpààke kétanné ticuàti miεke.

¹⁰ Ò ɔ̃ kúkúmu, kébake,
kéyake ocĩri.

¹¹ Kòo yèmmè dò nKuyie nyè nho kpeti,
ke dò nkù í dake o kpeti ñnké,
ke dò nkù í wúó nhò dǎdəri dè.

¹² Kuyie, nyíté kécómmú,
Kuyie, nyoute a nǎutè!
Báá yè mbeçĩribè kpéí.

¹³ Dè yīme kòo yeiwe da daú,
ke tú a í yóó ò kpetínné?

¹⁴ A wúómmu ocĩri ààrìmè ke fěũri,
fěšò ò kómmú.
Ocĩri duó nfš nwe omáa,
fěšò dàke deciribire kpéí.

¹⁵ Pənte oyeiwe wērímu,
yietí we o yei,
deite we a ùkè.

¹⁶ Tì Yìè nKuyie nfšò tu okpààti sǎá,
bèè í da yé bè í yó nkpaá a ei.

¹⁷ A kemmumu becĩribè dó tì,
ke nárikũnko be yèmmè,

ke yo bè tu mù.

¹⁸ Ke kommu iciribí nè bè fěũko wè,
ke dè bo yie nkòo niti bá ndòarinè otòu muwērímú.

11

Kuyie nwùómmè benitibè beməu

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

Kuyie mborè n de nsori,
di bo yíme ke dà nní ncokù yetārè mieke tenòtè kōme?

² Beyeibe fī mbe tännè nde,
bè sèunko be pie nyi,
ke sori dibiiinni mieke ke bo tā wèè yèmmè wenni.

³ Kè diheì cààrè,
onitisàù bo dǎd ba?

⁴ Kuyie mbo ku cēsààtè mieke nke,
ku kpààtikàri bo kēĩnkè nke,
kù wùómmu benitibè beməu,
ke yé be yèmmè mieke dòmmè.

⁵ Kuyie nyému osààwè nè oyeiwe be yèmmè,
kù í dǎ oyonkuwe.

⁶ Kuyie nyóó cǔũnní yehāākūš nye nè mehāākpèrimè benitiyeibe ĩnkè,
be kó tiyeti de ntú.

⁷ Ti Yiè nKuyie ntu timómmonti yiè nwe,
ke dǎ wèè dǎdri timómmonti,
bèè pī ntimómmonti bèè yóo kù yà.

12

Beyeibe sũũmmè

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè ke biennè kukùtidùkù iwēĩ ini koku.

² Ti Yiè nKuyie nti deeté,
benitisààbè dèemu,
timómmonti yembè í kpaá.

³ Bá wè ò wátiri otòu nwe,
koò kpènti kòo yèmmè né bo mǎdémè.

⁴ Kuyie nkuò benitikpèntibè,
nè bèè nàánnè sifeí.

⁵ Bèè tu:
Ti nǎ yeè tu ti kó muwērímú,
ti nǎ nke náámmu,
we mbo na ké ti baaté.

⁶ Kè Kuyie ndǎ:
Mí nKuyie m bo íté kécómmú,
bè fěũko bèè sénnibè kpéí
nè beçĩribè bèè kuò,
m bo deeté bè sènkèrì bè.

⁷ Kuyie nnáahti dò mpáíí nwe
ke dò mmesəu mbè pũrínè mè fēhāatofe,
kè mè wenke mesàà.

⁸ Fǎ nti Yiè Kuyie,
fǎš yó nti kǎnké benitibè biè mbotí.

⁹ Bá kè de kó benitibè bo tipĩti timəu,
bá kè beyeibe sũũ nkutenkù.

13

Oniti dǎmè Kuyie nhò deeté kè dè ò ɔotí

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nde yó nkááké de kàa dentení n kpéí?

Dè yó nkááké de kàa yóu kè n da yà?

³ Dè yó nkááké de kè iyîêkè nè meyeñcaàrimè yewe yemou kōme kè dèe deè m mieke?

Dè yó nkááké de kè n na n dootitabè?

⁴ N yiè nKuyie nwéntení kékeè n tú mù,
ké n yié muwērímú,
n yàà bo kú.

⁵ Kè n dootitabè báá yî bè n na,
dè yàà bo narike n dootitabè n yîêkemè.

⁶ N yému a tùmè mesàà nyiè,
kè n yèmmè naati a n deētémè.
N Yiè nKuyie, n yó ndiè nke da sántímu,
a n dòò mèè sàà nkpeí.

14

Onitiyeiwe kó meborime

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

Tiyènti tii 35 yî Kuyie nyí bo!

Bè cākemu, bè dōòri isōke kpere nde,
òmou í bo be mieke wèè dōòri mesàà.

² Ti Yiè nKuyie mboní keĩnkè nke ke wúó mbenitibè,
ke bo yà wèè mōke meyèmmè ke kù waà.

³ Bemou bè fetimu ke cāke,
òmou í bo wèè dōòri mesàà mbá omáà.

⁴ Kuyie mbéimu ke tú: De kó benitibè sàà í yé dèmaràà?
Ke sou n nitibè ke bè yo mbá bè í dake n kpetaà?

⁵ Kufōwaà n yóó bè autému kè bè nkpeutí,
ke yé Kuyie nkommumè besààbè.

⁶ Di paankonè becīribè mbe be kpere kè ifei yóó di pī,
ke yé ti Yiè nKuyie nkuù tumè be kó disòrì.

⁷ Medēetímèè yènní Siyōō kédeetē Isidayeeribe!
Kuyie mbo wēte kéténnéní dii mōnni ku nitibè,
dè bo narike Sakabu kabè,
Isidayeeribe bo nyānku.

15

Kuyie ndó ku kabè ndommè

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie nha yóó cōuté we a cīètè mieke?

We n yó mbo a tāsààri ìnkè?

² Wèè borime wenni wènwè kòò tū ntimómmanti,
ke náá mmómmuò ntii boni o yèmmè.

³ Wèè í wátirì betabè, wèè í caàri o kou,
wèè í sáá nho cēpetitò.

⁴ Wèè yetírí Kuyie nyete bè, ke cōú bèè kù dé,
kòò béi ndii nuù bá kè di ò yóú wèè di dòò.

⁵ Wèè í penni o díítí ke dó mucōntimu,
wèè 35 í ncōuté ticuuti kécaàrè wèè naati.

Wèè dōòri memme dèmarè báá ò nampè.

16

Kuyie ndeetè wè kó diwèi

¹ Dafiti yènfè.

Áú Kuyie! Nni nkānké,

fṣṣò tu n kó disòrì.

² N Yìè nKuyie nfṣṣò m baké,

m péú fṣṣò maa borè diwèlì.

³ Besààbè bèè bo dihei mieke

bèè tu benitimómmombè n dé bè.

⁴ Bèè kòrì yebokè borè,

m báá kòtè bè feu dè bè kó iwūṣ,

m báá fié bè kó iwūṣ,

n keté ke báá aate kéyú bè bokè kó yeyètè.

⁵ N Yìè nKuyie nfṣṣò tu n kpere demou,

fṣṣò n duò n dó dè,

n kpeti timou bo a nou mieke nke.

⁶ A n duó ndè n naatimu,

dè tu desààrè ndè n kpéí

ke n duò ndiwèlì.

⁷ N sántímu Kuyie nkùù n tiè,

bá keyènkè n yèmmè ò n dentemmu de kó itié.

⁸ M buó n Yìè nKuyie nku sàà,

kù m bonèmu, m báá kpeute.

⁹ Dèè te kè n yèmmè naati,

kè n diènnè diwèlì.

¹⁰ Ke yé ke dò mbá kè n ku,

m bá nkpaá kufṣti mieke,

ke yé a í yóó yóumè a kou kòo pāāke.

¹¹ A m benkemu mufōmmu kó kuce,

ke yo nni mbonè ke n duò ndiwèlì.

17

Wèè í cààrè mùmamù ò mōmè Kuyie mmeteèmmè

¹ Dafiti kó ibáammì.

N Yìè nKuyie, keè n da mósù tì, kè n kónné,

keè n dabònnì kékeè m báammì,

siyáábisi í bo m mieke.

² Fṣṣò yó m bekénè,

fṣṣò yó m púté n naatimu.

³ A yému n yèmmè, a n séúmu keyènkè,

kàa n fie a í yóó yà tìmatì,

tìl bo n yèmmè tìl yìèní n nù.

⁴ A náahtì tìl n nì,

ke n yennínè mmáà beyeibe kó ice.

⁵ N tūmmu weti weti a ce,

n tààke í kpeutí.

⁶ Kuyie n da yumu ké yé a yó n ténémè,

kénté m biékè kékeè n da náá ntì.

⁷ Benke a sàa n diemè fṣ nwèè deeri bèè wanti disòrì a borè,

ke bè fèkù bè dootitòbè nou mieke.

⁸⁻⁹ N nì nkānké kunampòkù ò nkānkémè tenonnitè,

benitiyèibe bèè n fēũnko bè kpéí,

a nni ndíéké a kó medéè.

N dootitòbè yonkubè bèè n fité bè kpéí.

¹⁰ Bè í mōke mesémmè,

bè náánnè sipāo nsi.

¹¹ Bè tū n naàcèi nsi,

ke n fité ke wanti ké m bō nketenké.

¹² Bè dònne diciricirì ndi dii dó kẹ́pí nkẹ̀ dè di ɔɔtí,
musímmù mùù òkẹ̀ difāpèù kẹ̀ díí.

¹³ Kuyie mbáátí kẹ̀ bẹ̀ kpannẹ̀,
kẹ̀ bẹ̀ bọ̀ nketenkẹ̀,
youte a siè kẹ̀ n deeténè benitiyonkubẹ̀.

¹⁴ A bẹ̀ kùonè a kpàrisiè, kẹ̀ bẹ̀ deè páíí,
bẹ̀ bá nkpaá bẹ̀fòubè mieke,
nii mbe menétiime a sùó mmè bẹ̀ kpéí,
kẹ̀ bẹ̀ bíí yà kénsànnè késúó mbe yaabí.

¹⁵ Mí n wetímu kẹ̀ yóó da yà,
m bo ente dii mǎnni n yóó da yàmu kénsànnè.

18

*Dafiti dèntèmè ke sànte Kuyie
(Wénté 2 Samuɣɛrì 22.1-51)*

¹ Bèdèmbè dièmmè Dafiti Kuyie ntǎnti yènfɛ. Ò do dèntè de kó fɛyènfɛ Kuyie nhò deeté dii
mǎnni ndi nè o dootitabè bɛmɔu nè Sauri.

² Kòò b́éí nké dà:
N Yiè nKuyie n da dómu,
fǎò tu n kó muwérímú.

³ N Yiè nKuyie fǎò n te n sori fǎò borè,
fǎò tu n kó kupèrikù kùù n kǎnké,
fǎò tu n kó kudǎpikù,
fǎò tu okperi wèè n deeri,
fǎò tu n kó tɛcɛkpetè n sori tèè mieke,
fǎò tu n deetiwè wèè n deeténè beyeibe,

⁴ Kuyie nyètiri ndeu,
n ku n yu kẹ̀ kù n deeténè n dootitabè.

⁵ Mukũũ ndo m boúmu kẹ̀ n fité,
menie mmèè pũò nke kòu kẹ̀ mɛe donné n kǎmbùàti.

⁶ Kudǎnkù kó iwɛí iì do n cɛ̀ɛte,
kẹ̀ mukũũ nkó ticùàti nduó n yìikè.

⁷ Dè do n di kẹ̀ n yú Kuyie nku,
kẹ̀ ku nkuónnè,
kẹ̀ kùu keè n tammè ku cɛ̀ɛte mieke,
kẹ̀ m báammì tuɔkoo ku borè.

⁸ Kẹ̀ ketenkèe aá,
kẹ̀ yetārèe sǎntè kéaá,
ku mieke peike mèè kpéí.

⁹ Kẹ̀ kuyukú nyièní Kuyie nwùò,
nkè fɛhǎǎdeɛnfɛ yièní ku nùù nè ihǎǎpém̀pérí.

¹⁰ Kẹ̀ kùu bíí ntiweti kécúténí,
kécutiní kẹ̀ na yewetisùò.

¹¹ Kẹ̀ deke oĩnkèmbàrì, kẹ̀ puù,
kémpùti kuyaakù mieke.

¹² Kẹ̀ yewetisùò kù fité,
kẹ̀ yewetè dieyè kù cɛ̀ɛte,
kẹ̀ dè sòu kẹ̀ dò ndibinni cūmpuri.

¹³ Kẹ̀ kuwenniku diekù yièní ku iikè
Kẹ̀ yewetè pènkù nè yemátàrè nè ihǎǎpém̀pérí.

¹⁴ Kẹ̀ ti Yiè nKuyie mpéú kẹ̀ĩnkè fetaafè kǎme,
kẹ̀ bà yo Kuyie nkùu baké kẹ̀ĩnkè nè ketenkè ku tammè.

Kẹ̀ fetaafè mátàrè duòní,
kẹ̀ muhǎǎ ncóú.

¹⁵ Kẹ̀ fetaafè nwéí tipítì timɔu,
kẹ̀ Kuyie ntǎu ku pie ntipítì timɔu.

16 Kè kùu pɛɛ kè dàmɛ̀ɛ̀rì fũ̀ ò feítɛ,
kè kùu wei kè kɛtenkè miɛkɛ feítɛ.

17 Kè kùu youtɛní ku nòùtè kɛ̀nkè,
kɛ n yṹ ò mmenie mmiɛkɛ kédennɛní.

18 Kuù n dɛɛ́rì n dootitòbè,
nè n sɛmbè bèè wɛ́rímú pɛ̀ɛ̀tɛ n kɔ́mu.

19 N do bo mɛsém̃mè miɛkɛ nkɛ kè bè n cɛ̀ɛ̀tɛ,
kè Kuyie mmɛ nní nni mbonè.

20 Kɛ n dènnɛní difɔ̀tìrì miɛkɛ,
kɛ nh òmpùnne kù n dó mèè kpéí.

21 Kuyie nni nyietí n dɔ̀rì mɛmmɛ dèè sié.
N wennimu kè kù n yietí mɛsàà.

22 N tṹmmu Kuyie nkó kuce,
n yí yetɛ ku kpeti matì.

23 N yí yetɛ ku kuó mai,
m mɛ n yí yetɛ ku tannùù mari.

24 N dɔ̀rìmu kù dómè.
N dakɛmu nyàà bo yetɛ mèè kpéí.

25 Kuyie nni nyietí n wetí kè dè màmè mmɛ,
n wennimu kè kù n yietí mɛsàà.

26 Kuyie, nwèè dɔ̀rì dèè wenni,
a we ndɔ̀rì dèè wenni.
Wèè tu onìtì móm̃mu a we ndɔ̀rì timóm̃m̃ntì.

27 Wèè dò mpáí, a ɔ̀ ò benkɛmu amáà páí.
Kòò tu oyeiwe a nyé a bo ò yĩmè.

28 Fɔ̀ ò dɛɛ́rì besénnibè
kɛ kékṹnko sifeí yembè.

29 N Yiè nKuyie nfɔ̀ ò cúnko n fitírè,
fɔ̀ ò m mí dibìnnì miɛkɛ.

30 Kuyie nfɔ̀ ò te kè n do n dootitòbè.
Fɔ̀ ò te kè n sèítɛ bɛ duotí.

31 Kuyie nkó kuce do mpáí nwe,
kè ku náahtì tu timóm̃m̃ntì,
kè kù dò nkudɔ̀pikù kɛ kánkù bèè sòrì ku borè.

32 Kuyie nkuù tu ti yié,
Kuyie mbo kumáà ndí,
kuù maa tu dipèrì dii ti kánké.

33 Kuyie nkuù n duó mmuwɛ́rímú,
kuù wèíkṹnko n cɛ.

34 Kuù te kè n tààkɛ cāā tɛhontè kpɛyi kɔ́mɛ.
Kuù te kè n còm̃mú ditennì ìnkè.

35 Kuù m benkú dikpànnì,
kɛ n teénnè kè n nɔ nkɛ yṹ ò mmutām̃m̃.

36 N Yiè nKuyie nha nòùtè youte tɛ̀ɛ̀ n tɔ,
kɛ n kánké kudɔ̀pikù kɔ́mɛ, kɛ n dɛɛ́rì,
nh ɔ̀ ò da yú kaa yiemmu kè n kpénkṹnne.

37 Fɔ̀ ò te kè n kèrì mɛcāā,
bá n tààkɛ í seítí.

38 M bɛ́tì n dootitòbè mbɛ kɛ bè nìntɛ,
kè n yí bè kùò bɛm̃u m báá wɛ̀tɛ.

39 M bè kèétɛ kèétɛmu kè bè còù kè m bè nàù,
bè báá na kèítɛ, m bè namu.

40 Kuù n duó mmukpàrìwɛ́rímú,
kɛ te kè n dootitòbè m bòùtɛ.

41 Fɔ̀ ò te kè n dootitòbè bùtínnè kɛ coké,

kè nh auté n sīmbè ke bè kòù.

⁴² Kè bè kuò mbá òmòù í bè teénè,

kè bè da kuònnè fí nKuyie mbá a í bè còú.

⁴³ M bè nāntemu kè bè naá nkutāyukú, kuyaakù tò kù

kè m bè nàù kuce kó tisāsāàti kāmè.

⁴⁴ Kuù n deeténè m botí kòbe bèè yete n kpeti,

ke n níí nyibotí iikè,

kè kubotí n yí yé kù naá n kó tidaati.

⁴⁵ Kè bēpòòbè n sántí,

kè m bēí mmēmáá bēe yie n kpeti.

⁴⁶ Kè bē cīte ke kpeutí,

ke yīèní be sòrè miēke.

⁴⁷ N Yīè nKuyie mbomu kuù tu n kó dipèrì.

Ndékùnkonnè ku yètìrì, kuù tu n deetiwè.

⁴⁸ Kuyie nkuù m pèìrì,

ke te kè ibotí m bòúté.

⁴⁹ Kuù n deérínè n dootitòbè,

ke te kè n nò n kpantidéntòbè,

kuù n deérínè benitiyonkubè.

⁵⁰ Dēè kpéí nte kè n yó nkù sántí ibotí cuokè,

ke diè nke déúkùnkò ku yètìrì.

⁵¹ Kuù deérí ku kóo kpààti,

koò dòòrì mesàà wenwe kù tǎātè wè,

wenwe Dafiti nè o yaàbíó sǎà.

19

Kuyie ndòò dè deè benkú kù deumè

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

² Kēĩnkè benkúmu Kuyie ndeumè,

kè tiwetì benkú kù pī mmùù tōmmú.

³ Bá diì yìè kè di nǎá nditerì kù deumè,

bá kēè yènkè kè kè nǎá nketekè kù deumè.

⁴ Dè í tú nè tináahtì, dè í tú nè yetannò,

òmòù í yo de tammè.

⁵ Kè de nǎahtì né pitè kutenkù kumòu,

kè bē tí kēè itemmànke imòu.

Kuyie ndòò diyìè cīètè kēĩnkè nke.

⁶ Kè di ñ nyetini ke do nwèè tùóté o pokù bàmbà,

ke dò ndikòmbùò yìè nwèè kèrì o cè kè dè ò naati.

⁷ Kè di ñ yènní ku ntemmànku kénkérí kéta kutekù,

dèmarè í yennínè di iinkù.

⁸ Kuyie nkuò dò mpáíí nwe ke duò mmufòmmu,

ku tannò tu yemómmənye nye, ke ciínko besīntibè.

⁹ Kuyie ndó dè wennimu ke náríkùnkò meyèmmè,

ku tannò dò mpáíí nwe ke náríkùnkò inuo.

¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndè wennimu,

de kó fèdédíéfè ñ mbo sǎà nwe.

Kù tǎātè tí wennimu ke tú timómmənti.

¹¹ Tì wenninèmu mesəo,

ke pēnkù mesəo nsààmè kuwenniku.

Tì wēētìnèmu mecekùò,

ke pēnkù mecekòbémè kunaatí.

¹² A dè tiènnè mí nwe a kóo tǎnti.

Wèè yìé nha kpeti ò péúmu mucóntimu diemù.

¹³ We nyé o yetimè? N cīè n yí yé mèè yei,

¹⁴ Nkǎnké mí nha kóo tǎnti kè tefentè bá m pī,

kè nní nwenni ke báá dàò mèyeyi ndiemè.

¹⁵ Áú Kuyie! Cəuté n náahtì nè diwèì,
kécəuté tii bo n yèmmè.
N Yiè nKuyie nfɔ́ɔ tu n kó dipèrì, n kóo donti.

20

¹ Bədèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

² Kàa bo mèyehcaàrimè mieke ti Yiè nKuyie nda teennè,
kunku Kuyie nSakəbu do tū nkù nda kánkè.

³ Kù mbo ku cɛtè Sedisadəmmu ke da teennè,
kù mboní Siyɔ́ɔ tãrì ke da cúɔ.

⁴ Kù báá yè nha pãrè kpéí,
kùu cəuté iwũɔ a kù feu i ke tuɔ.

⁵ Kù da duɔ nha yèmmè dɔ dè dəmɔu,
kétũnnè a dɔ kéɔɔ tì timɔu.

⁶ Kè ti nyíúnè diwèì kù da teennèmmè kàa na,
kè ti còhnnè menakùmè kó mɛcannimè nè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì.
Ti Yiè nKuyie ndəɔ a kù mɔɔ dè dəmɔu.

⁷ N yému ke dò nti Yiè nKuyie ndɛɛrí okpààti kù tãátè wè,
ke boní ku cɛtè kéɪnkè koò teenní,
koò dəɛrínè ku wérímú diemù.

⁸ Bəmabè tá be kpàrisɛ́i nsi,
kè betəbè tá be sɛ́i.

Tínti mɛ nyu ti Yiè nKuyie nyètìrì ndi.

⁹ Kè bè bótìrì ke duò,
kè tínti biɛ cómmú teii,
tì í nampú.

¹⁰ Kuyie nteennè okpààti,
kè tì da yu á keè.

21

¹ Bè dièmmè Dafiti yènfè.

² Ti Yiè nKuyie ndè naatimu okpààti a mɔke mɛ̀ kɛ́i mmuwɛ́rímú,
a ò teennèmu kè dɛ kó diwèì diɛrì ò bo.

³ A ò duɔmmu o yèmmè dɔ dɛ,
a í ò yetɛnè ò da mɔɔ dɛ.

⁴ A ɔ́ɔ ò conè mɛsàa mme,
kóò óó mmesɔɔ nsààmè kó dipii

⁵ Ó da mɔɔ mufòmmu mmu kàa mù nhò duɔ,
koò yíɛ yɛwe kòo fòmmu òkè mɛdiɛ.

⁶ Fɔ́ɔ ò dəɛtɛ kòo yètìrì dɛuke,
fɔ́ɔ ò dəúkũnnè koò duɔ ndisànni.

⁷ Koò dɔ̀d̀rì mɛsàa ndiemè sáà,
kòo duɔ ndiwèì a borè.

⁸ Okpààti duɔ nhomáa ndi Kuyie,
nè Kuyie nkùù baké kéɪnkè nè kɛtenkè
ku kó mɛsàa nkɛ́i nke ò fiíkúmè teii.

⁹ Okpààti, a yóó nintemu a dootitəbè,
a yóó pĩmmú bèè da níí.

¹⁰ A yóó feiténí dui yìɛ ké bè tannè fehāātɔfɛ mieke nke,
ti Yiè nKuyie mbo bè maanko nè kemieke kè bèɛ cɔ́útɛ.

¹¹ A yóó kuəmu be kó fɛyanfɛ,
be yaàbí nè be botóo kɛtenkè ɪnkè.

¹² Bè dɔ ke dá dɔ̀ mèyeyi mme,
bè wènnè ke bo da cakemu,

bè me nyí yóó na.

¹³ A yóó duó nkè bèe búttinné kécokému,
kàa mbè tãũ ipie.

¹⁴ Tí Yìè nKuyie mbenke a wērímú diemù,
tí diè nke déúkunko fṣṣ yètiri a wērímú kpéí.

22

Kuyie ndè yĩme kàa n yóu?

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè nè metandaamè.

² Áú Kuyie! Áú Kuyie!

Dè yĩme kàa n yóu?

Kè n kuò nke kuò mbá a í n deérí?

³ Kuyie, nh ɔ ntũũ nke kuòmmu kàa dò nyúó,
kè nní nyié nke kuò mbá n yí ompu.

⁴ Kè fṣṣ né tú wèè dò mpáíí,
ke kari a kpààtikàrì kè Isidayeribe da sántí.

⁵ Tí yembè do duó nfṣ nwe bemáà,
bè do búú fṣ nwe kàa bè deérí.

⁶ Bè do ɔ́ kuónnè fṣ nwe kàa bè deeté.
Bè do íkú fṣṣ ìnkè kàa bè dènninko ifèi.

⁷ Mí n náá ndibèù ndi!

N ténke í tú oniti,
benitibè beməu sáá mmí nwe,
kubotí kuməu sènkèrì mí nwe.

⁸ Benitibè beməu n yàu ke daúmu,
ke cṣũ kéhéunko be yə.

⁹ Ke náá n kpéí nke tú:

Ò yē nhò duó nhomáà ndi Kuyie,
kuù tũntè o kpeti,
ò yē nkù ò dṣmu,
kù tũ nhò deeté.

¹⁰ N Yìè nKuyie nfṣṣ n dènnení n yṑ pəuti miéke,
fṣṣ n duó nho miè.

¹¹ Bè m peité ke n duó fṣ nwe,
nè m peiténímè, Kuyie nfṣṣ ñ te.

¹² Meyeñcaàrìmè mēè ñ tókénè, a bá n détténè,
òmòù í bo wèè bo n tee.

¹³ Yenaadakè péu yēè ñ fité,

Basāā naadakè yēè n cètínè.

¹⁴ Yē ààte tinùùti nti ke bo m pĩ,
ke dò ndiciriciri dii pĩ nke konti.

¹⁵ N wērímú muu sũṣtoò menie mbè còúmmè ketenkè me kṑme,
kè n kũṣ bṑkíí,
kè n kṑmbùṣṣti yìète mekùṣ nkṑme.

¹⁶ N níí kuù kpeí tiyaàkpeti kṑme,
kè n nóndenfè dàri n dáandaakù.
A n doú nkufṣti bènni ndi.

¹⁷ Simṑṑ sù n cèṣṣte ke bo n cááké,
benitiyeibe beè n díí ke bo m pĩ,
ke diùute n naàcèi nè n əu.

¹⁸ N yṑkè mediè mme kè n kũṣ feité.
N dootitṑbè n wùṑmmu ke m paké,

¹⁹ ke totí n yààti,
ke tãũ tété n yaàbòrì.

²⁰ F́ nKuyie, nha bá n dé́ténè,
f́́ tu n wḗrímú,
cokéní mēcāā ké n teennè.

²¹ N deeténè dikpàrisiè,
ké n deeténè yemānii.

²² N deeténè diciriciri nùù,
ké n deeténè yēpaanaadayiè.

A n teemmu,

²³ m bo nnáá nha kpéí n kòbe cuokè,
m bo nda sántí dítinnì cuokè.

²⁴ Díndi bèè dé Kuyie, nsántínè kù,
díndi Sakabu yaábí diməu, ndéúkunkonè ku yètiri.
Díndi Isidayeri yaábí diməu, nkpeutínè ku iikè.

²⁵ Kù 55 í n wúónko mesémmè yiè nho sémmè mieke,
kù í ò yetirí,
kù 55 í nhò bütinné,
kòò kù kuónnè kù 55 kéntému.

²⁶ M bo nda sántí dítinnì dieri cuokè,
kédòò bèè da dé be cuokè m béí ntí.

²⁷ Bēcīribè yóó dimu kénsānnè,
bèè waà nKuyie nkè bè nkù sántí,
kénfòù kémənte.

²⁸ Itemmānke iməu kòbe yóó dentenèmu Kuyie nkpeí,
bè wētínímu ku borè,
ibotí iməu kòbe yóó nínkúmu ku iikè.

²⁹ Kē yé ti Yiè nKuyie nkuù tumè okpààti,
kuù baké ibotí iməu.

³⁰ Bèè duó ketenkè mieke beməu bè yóó kōnkemu ku iikè,
bèè kó dimàà tati kudənkù bè bo nínkú ku iikè.

Mí n fòù Kuyie nkpeí nke,

³¹ kè n yaábí yó nkù ntù,

kénáké ku kpéí mbe bí,

³² kè ii náké be yaábí kù dòò dè
ke deeté ku kòbe.

23

Kuyie nkuù tu n cēnti

¹ Dafiti yēnfè.

Kuyie nkuù tu n cēnti kè n tú ku kó fēpièfè
n yí yóó mósnté dēmarè.

² Kuù nh òmpūnko timusūūti borè,
ke n korinè mēniē nyííku dè só.

³ Kuù n kpénkūnko,
ke m bēnkú kuce sààkù,
ku yètiri dēu mēè kpéí.

⁴ Kè n kèrí dibiinnì dieri mieke
m bá nyièkù dēmarè ke yé kù m bonèmə,
ke to kunaacēndùòkù ke m baànè,
ke to kunaacēmpààti
dèè n duò ndikāmbùò.

⁵ Kù n duò mmudiì mmu,
n dootitəbè iikè,
a nconè diwèi ndi ke wáàri mekəfāōme n yuu,
ke pīenko m bōòfè kè dè cou.

⁶ Diwèi nè mesàà dè yó nni mbonèmu yewe yeməu,
kè nní mbo a cīètè n fōmmu muməu.

24

Kuyie ntatimè ku cĕtè

¹ Dafiti yènfè.

Kuyie nkuù te ketenkè nè dèè bo ke mieke,
kuù te kutenkù nè bèè bo ku mieke.

² Kuyie nkuù fii nketenkè dàmèèrì ìnkè,
kuù kè fii nyikó nyìnkè.

³ We mbo na kédeke Kuyie ntāri?
We mbo na kéta ku cēsàatè mieke?

⁴ Wèè n̄u wenni k̄o yèmmè d̄o mpáíí,
wèè í duó n̄o yèmmè yebókè,
wèè 3̄3 í mpariku ke né sou.

⁵ Wèè yóó pété Kuyie nkó m̄esàà,
Kuyie n̄o d̄eṭiwè yóó wè kòñému.

⁶ Bèè wanti Kuyie m̄be k̄p̄eṛe yó m̄me ndò,
bèè wanti Kuyie nSak̄abu do tū nkù.

⁷ Di yíé kéok̄unne yebòrè,
ok̄unnen̄e yebòrè yèè bo nè dimònnì,
k̄o k̄p̄ààti dièwèe ta.

⁸ We ntu d̄e k̄o k̄p̄ààti dièwè?
Kuyie nku, kù k̄p̄eñ̄imu,
kuù tu ok̄òmbòteu.

⁹ Yíé kéok̄unne yebòrè,
ok̄unne yebòrè yèè do bonè dimònnì,
k̄o k̄p̄ààti dièwèe ta.

¹⁰ We ntu d̄e k̄o k̄p̄ààti dièwè?
Kuyie Mpak̄edaa nwe,
kuù tu ok̄p̄ààti dièwè.

25

N Yiè nKuyie m benke a c̄e ké n cĕ n yei

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie m búá f̄s̄ nwe.

² N Yiè nKuyie n duó n̄s̄ nwe m máà,
A báá yóu kè n di ifei,
n dootit̄obè bá n na kényānku.

³ Bèè da duó mbemáà ifei í b̄e p̄ī,
ì yóó p̄ī mbèè da yete bèmb̄e.

⁴ N Yiè nKuyie, m benke a c̄e,
n niit̄e íc̄e a d̄ó nní ntū nyì.

⁵ M benke timómm̄anti kó kuce ké n tié,
f̄s̄ tu Kuyie nke n d̄eṛí.

N yīkú f̄s̄ ìnkè yewe yem̄u.

⁶ Ti Yiè nKuyie nha báá yè, nha ti kuòmmè m̄esém̄m̄e
ke ti d̄oṛi m̄esàà ns̄áà.

A sém̄m̄e nè a sàà ndè bomu ns̄áà.

⁷ Bá ndenniní n do d̄oṛi m̄èè yei,
nè n yetém̄e n k̄p̄áa b̄e ndiì m̄ònnì,
a sà m̄èè k̄p̄éí bá n yè.

A niti m̄èè k̄p̄éí nyé n k̄p̄éí.

⁸ Kuyie nwennimè ke d̄oṛi dèè wenni,
d̄eṛ te kè kù benkú onitiyeiwe ò d̄o nkétūnn̄e kùu c̄e.

⁹ Ke kerinè bèè kék̄unko b̄emáà timómm̄anti mieke,
ke b̄e benkú ku kó kuce.

¹⁰ Kuyie nkó itié nwennimu, ke tú imómm̄anyi,

bèè kù taunnè ke tū nku kuó be kpéi.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nnè a kó diyètiri kpéi,

n cīè n yei, mē dɛumu.

¹² Kòo niti dé ti Yiè nKuyie,

kù ʒ̃ ʒ̃ ò bɛnkɛmu kuce ò dò nkétāāté kù.

¹³ Dɛ yei nh̃ʒ̃ di diwèl̃ ndi,

kòo bíi tieke diheì.

¹⁴ Kuyie mbɛnkúmu ku kó disòrì kpɛti bèè kù dé,

ke bè bɛnkú ku taummè tié.

¹⁵ M búʒ̃ Kuyie nku s̃āā,

kuù yó m píté ticùòtì tìi m pĩ.

¹⁶ Wénténí m bíékè ké n kuó mmesémmè,

n kpa n kou nwe ke sɛnní.

¹⁷ Kukāmbòdorì kuù m bo,

n dennɛ kukāmbòdorì miɛke.

¹⁸ Wénté n sémme nè n f̃ɛũtímè,

ké n cīè n yei mmɛmɔu.

¹⁹ Wénté n dootitòbè sũmè,

bɛ miɛke kɛè ñ còú.

²⁰ Nni nkānké ké n dɛɛté,

kè m bá ns̃ori a borè kédì ifeì.

²¹ M búʒ̃ f̃ʒ̃ nwe, f̃ʒ̃ yó n teennè,

kè nni ndò mpáíí ke wenni.

²² Áú, Kuyie! Dɛɛté Isidayɛɛribɛ

nè bɛ áarimè mɛmɔu.

26

Dafiti tumè Kuyie nhò kònné

¹ Dafiti yènfè.

Ti Yiè nKuyie n kónné,

n tũmmu a kuó,

n yíkú f̃ʒ̃ Ìnkè nè n yèmmè mɛmɔu,

n yí yóó nampe.

² Ti Yiè nKuyie, n wénté,

n yááké, feité n yèmmè.

³ M búʒ̃ f̃ʒ̃ nwe ke bàa a kó mesàà,

n kéri a kó timómmonti miɛke nke.

⁴ N yí katinè siyáàbisí yembè,

n yí neitinè meyèmmè mèdémè yembè.

⁵ N yí d̃ʒ̃ bèè d̃ʒ̃rì meyei mbe kó diŋñni,

n yí katinè benitiyonkubɛ.

⁶ N Yiè nKuyie n yóó nite n nɔu nsi kébenke n wennimè,

n firì a wũst̃nni ndi,

⁷ ke da s̃ántí,

ke náá nha kó mesàà mmɛmɔu.

⁸ N Yiè nKuyie, n dómu ké mbo a c̃ɛtè,

a w̃ɛrímú bo tèè miɛke.

⁹ Bá n w̃ennénè beyeibɛ kékuɔ,

bá n w̃ennénè benitikòùbè.

¹⁰ Bɛ nɔu tú sis̃insi nsi,

bè bè duò nticuuti nti ke d̃ʒ̃ bèè bè kònné.

¹¹ N tũmmu a kuó,

n kuó mmesémmè ké n dɛɛté.

¹² N kéri kuce sààkù nku.

M bo ns̃ántí n Yiè nKuyie nku nitiè tikú dè.

27

Ti Yiè nKuyie nkānkémè wèè sàri ku borè

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie nkuù m mí ke n deérí, n yí yīèkù òmòù.

N Yiè nKuyie nkuù kānké n fòmmu, n yí dé òmòù.

² Kè benitiyeibe n tòónnè,

ke dó ké n cááké tikpasínti kōme.

N dootitòbè bèè n wanti,

bèè yóó bété kéduó ketenkè.

³ Bá kè fekparinafe n dinté, kufōwaá mbá m pī,

kè n dootitòbè dó ké n dokénè,

m baa nyīkú a ñnkè nke.

⁴ N dó dēmarè mǎá ndi mediè nke dè mòú ti Yiè nKuyie:

M bo mbomè ku cīètè mieke sǎá,

ke wúó nku sǎá,

ke dake ku cīètè kpéí.

⁵ Dēndè kú yóó nni nkānkémè meyei ndiyiè yeiri yiè,

kè nni nsòri ku cīètè,

kè kú n dee nku pèri ñnkè,

meysi nyí yó n ninte dè.

⁶ N sīmmu n dootitòbè bèè n fité,

n yóó fiému yēsāā nkó iwūó ku cīètè kéndiè,

kédéúkunko ku yètiri.

⁷ Áú n Yiè nKuyie! N kuó mmesémmè ké n teennè,

n kuònnè fǒ nwe, n kénté.

⁸ N dèntení a béi ntí nti ke tú: N wammúnè!

N Yiè nKuyie, n da waámmu.

⁹ Bá m búttinné, a mieke bá m peike,

fǒ nwèè n deérí bá m bontóo.

Bá n yóu fǒ n Yiè nKuyie,

fǒò n deérí.

¹⁰ N cice nè n yǒ kè bè n dootóo,

fǒ nyó n cǒutému.

¹¹ N Yiè nKuyie, m benke a ce,

n dootitòbè bèè bo,

n niitè kuce sǎákù.

¹² Báa yóu kè n dootitòbè n dòò bè dómè,

bè sǒnté ke n wátirimu,

bè dó meysi ndǎðrimù mmu sǎá.

¹³ Dè na nni ndòmme

kè n do í yé ke dò m bo yà a kó mesàà ketenkè kie ñnkè?

¹⁴ A mbús Kuyie, kpénkúnne amáà,

yáúkúnne a kǒnti, mbús Kuyie.

28

Wèè tòónnè mukūū nhò báammè Kuyie

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie n kuònnè fǒ nwe,

fǒò tu dipèri dīi n kānké,

bá ncīéké kè n kuò nkàa cīéké,

n tati kudǎnkù nku.

² Kénté m báammīi n da báa nyi.

Keè n da yumè ke tú a n tee.

N yuo n nou nsi a cēsààtè bíéké ke da báa.

³ Bá n wēnnénè beyonkubè nè bèè dòðri meysi,

bèè ɔ nnáá mbe kabe diwèl kó tináahtì,
kè meyei nné piéké be mieke.

⁴ Dòò be be tōmmú dōmmè, be yei ndōmmè,
yietí be be yei mbè dòò mè betabè.
Duó nkè bè dòò mèè yei ndo be yò ìnkè.

⁵ Ti Yiè nKuyie mbè í dake a teèmmè kpéí
nè a pī mmùù tōmmú,
ti Yiè nKuyie nha bè bə nke báá bè íi.

⁶ Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndeu,
kù kèèmmè m báammù.

⁷ Ti Yiè nKuyie nkuù n kánkè,
kuù tu n kó kudəpikù,
n ku n duó mmáá,
kuù n teénne kè n yèmmè naati,
n yó ndiè ke ku nsántí.

⁸ Ti Yiè nKuyie nkuù kánkè ku kabe,
kuù tu tēkpetè ke dēerí kù tāté wè.

⁹ Ti Yiè nKuyie ndeeté a kabe, fɔ̀ò bè te,
dòò be mesàà, a ntú be kóo cēnti, ntò be sáà.

29

Kuyie mpéúmè ku tammè

¹ Dafiti yènfè.

Díndi kēìnkè kabe déúkunkonè Kuyie nyètìrì,
sántenè ku, kù deū mèè kpéí nke mọke muwērímú.

² Déúkúnne ti Yiè nKuyie nyètìrì,
nínkúnè ku ìikè ku cēsàatè mieke.

³ Ti Yiè nKuyie nkpeñnìmu, kuù te kè fetaafe pèú,
kè kù pèú metammè menie n yínkè,
kuù baké menédiemè.

⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù pīèkù nè muwērímú,
ti Yiè nKuyie nkuù pèú metammè kperímè.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù pèú kè detekperè duò.
Ti Yiè nKuyie nkuù kèkí Dimaa kó detekperè.

⁶ Kuù duó nkè Dimaa kó yetàré yānku kunaabiiku kōme,
kè Edimə tārì yānku dipaanaabii kōme.

⁷ Ti Yiè nKuyie nkuù pèú kè fəhāadeēnfè yiè.

⁸ Kuyie nkuù pèú metammè kè dikpáà sánti,
kuù duó nkè Kadesi kpáà sánti.

⁹ Kuyie nkuù pèú metammè kè detie nsánti,
kuù pèú kè tifaàti yòrì dikpáà.

Ku cīètè mieke beməu kè bè tu ku yètìrì ndeu.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù do baké fetadiefe mōnni,
kuù tu okpààti sáà.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nduó nha kabe muwērímú,
pā be mesàà, ké bè duó ndiwèl.

30

Kuyie nfòúkunnemè Dafiti kòò kù sánti

¹ Dafiti yènfè bè do kpetírí Kuyie ncīètè ke diè nfè.

² N da sánti n Yiè nKuyie nha n dènne mèè kpéí ndifɔ̀tìrì mieke,
a í yóu kè n dootitabè n na ke yānku.

³ N Yîê nKuyie n kuónnè fṣ̄ nwe,
kàa m miékùnnè.

⁴ Kuyie nfṣ̄ò n dènnení kudònkù
n do dommú kufṣ̄ti nku kàa n fòùnkùnnè.

⁵ Díndi bèè tũ nKuyie,
ndiènnè ke déúkunko ku yètiri,
nsántínè ku, kù sà mèè kpéí.

⁶ Ku mieke í ɔṣ̄tí kè bo bonkemè,
ku sàà mbo sàà ndi,
yèdabùò nh̄s mbo kuyuoku nku,
kè dikũnweñni ntú diwèi.

⁷ N yèmmè do dò n fiíkúmu,
kè dèmarè í yó n nampe.

⁸ N Yîê nKuyie nè a kó mesàà nkpeí,
fṣ̄ò do n kpénkùnnè ditári kṣ̄me,
di mmònni ke m bùtinné kè n yèmmè cààrè.

⁹ Kuyie n kuónnè fṣ̄ nwe,
m báá nfṣ̄ nwe

¹⁰ Kàa n kùò á cònte ba?
Kàa n tanné kufṣ̄ti a bo cònte ba?
Bècírìbè bo na kénkpaá ke da sántáà?
Bè bo na kénkpaá kénáá nha kó timómməntaà?
¹¹ Kuyie nha n kénté kè n kuó mmesémmè,
Kuyie nhá n teennè.

¹² Fṣ̄ò dèite n yeñcaàrimè ke n duó ndiwèi,
Fṣ̄ò n dàtè kufṣ̄òtònkù ke n dàtinné tibanyààtì.

¹³ N yóó ndéúkunkomu a yètiri nè n yèmmè məməu,
n yí yóó yóu m bo nda sántímè.
N yó nda sántímu sàà.

31

Kuyie nkānkémè Dafiti

¹ Bèdèmbè kóo kótí dièmmè Dafiti yènfè.

² N Yîê nKuyie n sori fṣ̄ò borè,
báá yóu kè n di ifei bitì,
a sàmu n deeté!

³ Kénté m biékè, n deeté məcāā,
Fṣ̄ò yó ntú n kó dipèrì kperì, təcèkpetè tèè n deeri.

⁴ Fṣ̄ò tu n kó dipèrì, n kó təcèkpetè.
A nni nni ke n cəmmú,
a yètiri bo deuke mèè kpéí

⁵ Fṣ̄ò yó n denne bè n dií ntii cùàtì,
ke yé fṣ̄ò n kānkémè.

⁶ N Yîê nKuyie nh̄ ànné m máà a n̄u mieke nke,
a tú Kuyie nku timómmənti yiè, fṣ̄ò n deeté.

⁷ A í d̄ó b̄eɔɔféúbè,
n duó nfṣ̄ nwe m máà.

⁸ N yóó nyānku nè diwèi ndi a sàà nkpeí,
a yàmè n sémmè ke banté n yeñcaàrimè.

⁹ A í yóu kè n do n dootitòbè n̄u mieke,
a n deetému kè n kèrì ke í yīèkù.

¹⁰ N kuó mmesémmè meyeñcaàrimè meè n deuté
n kònti tii bèitè kè n yèmmè yè,
kè n nuò nhònté.

¹¹ N yóó kú meyeñcaàrimè mieke nke,

n yóó deè m bie iyentotí mieke nke.

Meyei n dǎǎ mè meè dèite n wērímú,

n wērímú sǎmmu muù deè.

¹² N kpantídèntàbè beè te kè m pɛɛtitàbè n sǎǎ

n dootitabè beè te beè n yé kè bè n yàte,

beè n yàù kè bè n yòte ke cokú

n naá kukũmbocíríkù nku.

¹³ Bè n yé nhocí kǎme mme,

n naá nkukũntaacíríkù nku.

¹⁴ N yo bè náántemè mme n kpéí kè kufɔwaá nni nhauté,

bè wènné bɛmɔu ndi ke n dónè meyei,

bè dàkemu ke bo n kuò.

¹⁵ N Yiè nKuyie, n duó nfɔ nwe m máá,

fɔǎ tu Kuyie ke n te.

¹⁶ N kpɛti timɔu á fɔǎ nɔu mieke,

n deɛténè n kpantídèntàbè nè beè ñ fɛũnko.

¹⁷ N cɔuténè diwèi mí nha kóo tǎnti,

nè a sǎa nkpeí n deɛtɛ.

¹⁸ N Yiè nKuyie m báá da yú kédí ifei,

benitiyeibe beè dò nké i dí ke dò yúó kékú.

¹⁹ Duó nké beè náa nsiyáábisi osààwè kpéí kè bè dò yúóó,

sipɔɔ yembè nè mesenkùmè yembè nè sifeí yembè kè bè cɛ́éké.

²⁰ A sǎa ndeu mediè mme,

benitibè bɛmɔu wùómmu a dǎorimè beè da dé,

bè yému a áá dè beè sǎri a borè.

²¹ A bè sǎri a borè nde ke bè kǎnké beyeibe kó medíímmè,

kè bè bo a cɛ́ètè, ke détirinè iwátii.

²² N Yiè nKuyie nnè mutǎmmú a n dǎǎmè mesàá,

mí n dootitabè do cèète wè bè ǎǎ pi mèè botí dihei.

²³ Dè do n dimu kè n yèmmè ndo n da déténè,

kàa me nkèè n kuǎmmè ke da yu.

²⁴ Ndónè ti Yiè nKuyie, dínđi ku kó besààbè,

ti Yiè nKuyie nkǎnkému beè kù tú,

ke fɛũnko mediè nsifeí yembè.

²⁵ Kpénkùnne dimáá ke yáúkùnne di kǎnti,

dínđi beè bùó ti Yiè nKuyie.

32

Kuyie ncɛ́ nwè mǎkemè diwèi

¹ Dafiti yènfè.

Dè nnaati Kuyie ncɛ́ nwè o yetímè,

kù ùtè wè o yei.

² Dè nnaati ti yiè nKuyie nténke í kaànnè wèè kó meyei,

dè nnaati wèè yèmmè wenni.

³ N do í dáa dii mǎnni n yei nkè n wērímú mùù deè,

kè n níí ntũũ nke mítiri.

⁴ Ke yé a do m puotimè kuyie nnè keyènkè,

kè n wērímú deè kè m mǎtè mupaakéntie kǎme.

⁵ M me nda dáammu n yei,

n yí sǎnnè n yetímè,

m béímmu ke tú n cààrè, ke da dáa n yei,

nkàa mè nni nhúté.

⁶ Deè te kè besààbè dò nké nda báá ndimǎnni sààri.

Bá kè meyei tũðkení fetaafè diefè kǎme mè báá bè nìnte.

⁷ Fɔǎ tu n kó disǎri ke ǎ nni nkǎnké meháárimè mǎnni,

M bo ndiè nke da sántí a n kánké mèè kpéí.

⁸ Kè Kuyie ndò:

N yóó da tiémmu ke da benke kuce a dò nkétünne kù,
m bo nda duó nyitié ké nda wúó nsáà.

⁹ Báá yéi ntesántè nè sámmarímú de kóme,
bè áà de tisánkéndánti nè iwéí kè de bo yie mbe kpeti.

¹⁰ Oyéiwe ò nféürimu medié,
kè Kuyie nyári wèè kù duó nhomáà.

¹¹ Díndi besààbè nyánkunè Kuyie nkó kuce mieke, diwèí ndi bo.
Díndi bèè yèmmè wenni mpíèkùnè diwèí.

33

Ti bo ndièmmè ke sántí Kuyie

¹ Díndi besààbè dí mpíèkùnè diwèí,
ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie nyètiri.
Díndi bèè yèmmè wenni di kó diwèí ndi di bo nkù sántímè.

² Sántenè Kuyie nè debémbénnè iwéí kperé,
sántenè ku nè kubómbonku iwéí tepítè koku.

³ Dentènè feyempânfè, mbiennè debémbénnè, pietènè ku.

⁴ Kuyie nnáànti tu timómmonti nti,
kè kù dòòri de tu demómmonne.

⁵ Kù dó timómmonti nti nè dèè wenni,
kè ku sàà mpiéké ketenkè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù béi nkè keĩnkè dòò,
kuù duó nkè siwàà ànnè.

⁷ Kuyie nkuù tii ndámèèri kó menie,
ke mè ànnè demarè máà.

⁸ Kutenkù kumou kobe, ndénè ti Yiè nKuyie,
nkè benitibè bemou kù yôte.

⁹ Kù òò béimmu kè dèè dòò,
kè kù béi nti ti dòomu bàmbà.

¹⁰ Kuyie nkuù òò paa nyibotí dó kédòò ti,
kuù òò caàrè benitibè dó ti.

¹¹ Kuyie nkuù dó ti ò mbomu sáà,
kè ku yèmmè dó ti mbo sáà.

¹² Dè nnaati kubotí ti Yiè nKuyie mbaké kù.
Dè nnaati ti Yiè nKuyie ntàátè bè ke bè te.

¹³ Ti Yiè nKuyie mbo keĩnkè nke ke wúónní benitibè bemou.

¹⁴ Kù kàri ku kàri ndi ke wúó nkutenkù kobe bemou.

¹⁵ Kuù bè dòò meyèmmè bemou,
kù yému bè dòòri de demou.

¹⁶ Fehāāpōnnafè diefè feè í deeri okpàati,
muwèrimú mudiemù muù í deeri dikōmbùò yìè.

¹⁷ Kàa yèmmè dò ntesántè bo da deetè a sou nha máà ndi,
te wèrimú diemù í denninko oniti meyei.

¹⁸ Ti Yiè nKuyie nkuù me ndàke bèè kù dé be kpéí,
bèè bàà ku kó mesàà.

¹⁹ Ke bo bè deeténè mukūū,
kè dikōnni tanní bè nfòu.

²⁰ Tínti búó Kuyie nku kuù ti teénne,
kuù tu ti kó kudōpikù.

²¹ Ti yèmmè naatinè kuñku,
Kuyie nsámu, ti ku nduó ntimáà.

²² Ti Yiè nKuyie nha sàà nní nti bonè, ti búó fǒ nwe.

34

Kuyie ndènnemè Dafiti iyèkè

¹ Dafiti do dɔ̀dɔ̀ omáa kuyènkù okpààti Abimèdeki iikè,
kòo ò bèti kédeè kòo dèntè fèè yènfè nfe.

² N yó nsántímu n Yiè nKuyie nsáa,
ku sánni báa dèè n nùù mièkè.

³ N yèmmè naatinèmu n Yiè nKuyie,
díndi besíntíbè nkémmúnè n kù sántímè kényānku.

⁴ Dì n wènnénè kè tí nsántí ti Yiè nKuyie,
tí nwè nkédéúkunko ku yètìrì.

⁵ N yu Kuyie nku kè kù yie,
kè n deeténè n kó kukòmbòdoróo.

⁶ Kàa bòúté Kuyie, nha yèmmè meè ɔ̀ɔ̀ cáté,
bá ifèi ténkè bá nda bo.

⁷ Kòo sènni wè kuò nti Yiè nKuyie nhɔ̀ keèmu,
kòo deeténè meháárimè memòu.

⁸ Kuyie ntònni dii bàa bèè dé ti Yiè nKuyie
kè bè deeri.

⁹ Yáákénè kèyà Kuyie nwennimè,
dè nnaati wèè kù duó nhomáa.

¹⁰ Díndi Kuyie nkó besààbè, nkù dénnè,
bèè kù dé demarè í bè dónni.

¹¹ Yeciricirè mónnìmu yè dɔ̀ dè kè dikònni yè pĩ,
demarè í dónni wèè búò Kuyie.

¹² M bí, kòtènní kè n kènté,
kè n di benke di bo ndé mèè botí Kuyie.

¹³ Kòo mɔ̀u dɔ̀ mufòmmu,
kè bo nfòu kè dè naati,

¹⁴ o nónɔ̀nfè bá nnáa ntínáanyèiti,
ò bá nsounte.

¹⁵ Wèe détténè meyei,
kéndɔ̀ri mesàa,

kénwaa nkunaatí kè kù bèti.

¹⁶ Tí Yiè nKuyie nwùómmu besààbè,
kè yo bè dabùò.

¹⁷ Tí Yiè nKuyie nkpannèmu beyeibe,
kè bo bè dèè ketenkè ìnkè kè bèè yè mbe kpéi.

¹⁸ Kè besààbè kuónnè ti Yiè nKuyie,
kù ɔ̀ɔ̀ keèmu kè bè deeténè meháárimè memòu.

¹⁹ Tí Yiè nKuyie mbonèmu bèè yèmmè cààrè,
kè deeri dè di bè.

²⁰ Meháárimè péu tuàkùnímu osààwè,
kè ti Yiè nKuyie mme nhò deerinè me memòu.

²¹ Kè dake o tuòti imòu kpéi,
kè bè báa kéété o kóu mari.

²² Meyei mmeè kòu oyeiwe,
Kuyie nyóó kpetínnèmu bèè nìi mbèè dɔ̀dɔ̀rì dèè wenni.

²³ Kuyie nkuu deeri ku tɔ̀mbè,
kù í yóó kpetínnè bèè sòri ku borè.

35

Kuyie nkòmmúmè oc̣ṛi

¹ Dafiti yènfè.

Kuyie nhá kpannè bèè ñ kpannè,
kédokénè bèè n dokùnè.

² Ítè kètúóté kudòpikù kusámpókù nè kudiekù.

Cómmú ké n deeté.

³Youte a kpānni nè a cáúkù,
kébaao bèè n fěũko.
N náké fǒǒ tumè n deetiwè.

⁴Bèè dó ké n kuò ifeii bè pī nkè bèè kēke,
bèè n dónè meyei, ifeii bè pī kè bèè bóti be fǎnkúò,

⁵kénaá ntiyonti kuyaakù tò ti.
Kuyie ntǎnni bè bèti.

⁶Be cee naá ndibiĩnni kéanke,
kè Kuyie ntǎnni mbè bèti.

⁷Bè sǒnté ke n dii ticùtì nti,
ke n keù difǎtìrì kè m bo do kékú.

⁸Meháárimèè bè dèété,
bèè ta bè díi ntii cùtì mieke,
kédo bè keù dii fǎtìrì.

⁹Kè diwèi ní nni mbo,
kè nní nyǎnku,
Kuyie nni nteenèmè kpéi.

¹⁰N náánnè n yèmmè memou ndi,
ke tú òmou í da dǒnnè fǒ nKuyie,
fǒǒ ò deeténè ocìrì wèè ò kpeĩnnè,
ke deerí osénniwè nè bèè fèkù o kperè.

¹¹Bè naá mbè í yà ti nti,

Bè m bèkú nyí yé ti nti.

¹²Kè n dǒòrì mesàà nkè bè n dǒòrì meyei,
kè m bo m máà.

¹³N dootitabè ò mmò nkè n dáátí kufǎtǎnnkù nku,
kébenke n yeñcaàrimè

kéboú dinùù kékékùnnè m máà kénsĩ,
kémmbáá nKuyie nsáà,

¹⁴kéndò n népo yoo n tebite, kè n yiikè ñsòù,
kè n yèmmèè caàrè kéndò n yò ku.

¹⁵Kè n do dii mǎnni bè né tíí ké nni ndaú,
kéwǎnné ké nni ndǎòrì meyei,

kè bepǒbè n yí yé bè nni nnáá ntiyeiti.

¹⁶Bèè í dé Kuyie nnè bèè daú benitibè
kè bè wǎnné ke n daú mediè,
ke maà nyebiè n kpéi.

¹⁷N Yiè nKuyie nha yó nni nwúónkomaà?

N deeténè be kó kuyonku,
bè tu yeciricirè nye.

¹⁸M bo nda sǎntí ditǎnni cuokè,
ké nda sǎntí kubotí diekù cuokè.

¹⁹N dootitabè bá nyǎnku n kpéi,
bèè sǒnté ke n níí bè bá nni nhũũnnè inuo.

²⁰Bè í náá ndiwèi kó tináahtì bitì!

Bè dàkii ke bo dǒò meyei mme dihei kó benitisààbè.

²¹Ke aari tinuùti ke tú: Àà ti da yàmu!

²²N Yiè nKuyie nha wúómmu dèè dǒòrì,

bá ncǐkè, bá n dèténè.

²³Kuyie nyíté ké n kónné!

N Yiè nKuyie nhente kékpa n kpānni.

²⁴N Yiè nKuyie nha wennimu,
n kónné kè bè bá nni ndaú.

²⁵Bá yóu kè n dootitabè dò:

Tóò! Ti do me ndó,
ti ò maankomu.
26 Bèè do n dónè meyei nke yānku,
ifeii bè pī nkè dèe bè di,
ìi pī mbèè yèmmè do dò mbè m pēēté,
kè bèe kēke kè ifeii bè pī.

27 Bèè yé nyí dàòmè meyei,
be yèmmè ínaati,
kè bè mbonè kunaatí
kénnaá nsáa ke tú:
Déúkúnne Kuyie nyètiri kùù dó ku tǎnti kó mesàa.

28 Mí mmómmu m bo nnáa nha wennimè,
m bo nda sánti sáa.

36

Ti Yiè nKuyie mborè nde mufōmmu bomè

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti Dafiti yènfè.

² Oyeiwe náa nti tii n yóu,
ò tu dè ò bo ndé ba nkpeí Kuyie?

³ Ò tá omáa ndi,
ò í dós kébanté o yei nké mè yete.

⁴ Ò mǎke siyáabisí nsi ke sou,
ò í dós kébanté mesàa ntúmè.

⁵ Kòò duós wè ntotí o yèmmè meyei nkpeti mǎa,
ke tū nkuce yeiku,
ò í yóu meyei.

⁶ Ti Yiè nKuyie nha sàa mmànnè tiwetì nti,
a dǎrimu a béi nti kè dè fei tiwetì kǎme.

⁷ A wetì kè dè deumu ke mǎnnè a tǎrè,
kǎa beénti cūmpúri difǎtiri kǎme.
Kuyie nkuù teénne benitibè nè tikpasǎnti.

⁸ Kuyie nha sàa nwenni mediè mme.
Benitibè diéké a fieti déè mme.

⁹ Bè yo nha cǐtètè sàa mmè ke sǎnnè,
kǎa bè niinko a sàa nkó kukó.

¹⁰ Fǎǎ tu mufōmmu kǔnni,
fǎǎ ti duò nkuwenniku.

¹¹ A sàa nní mbonè bèè da yé,
kǎa nkómú bèè yèmmè wenni.

¹² Báa yie nké tepòtè yiè nni nninte,
báa yóu kòo yeiwe nni mbeti.

¹³ Bèè dǎdri dèè í wenni bè duòmu,
bè domu bè í yóo na kǐtǐ.

37

Ti bo mbúómè Kuyie

¹ Dafiti yènfè.

A mieke bá mpéi beyeibe,
a bá nyáa mbèè dǎdri meyei.

² Bè yóo kpeímu mecǎa ntimútí kǎme,
kémsté tifaǎti kǎme.

³ Duós nhamáa Kuyie nkéndǎri dèè wenni,
mbonè kunaatí dihei kù da duós ndi.

⁴ A yèmmè nnaatinè a Yiè nKuyie,
kù bo da duós nha yèmmè dós dè.

⁵ Duó nhamáà a Yìè nKuyie,
 ké nkù bùú,
 kè kùu pĩ mmutōmmú,
⁶ kéfei nha borime sààmè kuwenniku kōme,
 kéfei nha kó timómmṁnti diyè ñ ncómmú yeyo ke dōmmè.

⁷ Ndò nyúóó Kuyie nyìkè ke kù kèrímú,
 a mièke bá mpéi wèè kpere yíé,
 a mièke bá mpéi wèè dǎǎ meyei nhò tǎáté ke bo dǎǎ mè.

⁸ Yóu kunaupíé,
 yóu kemietōnnikè,
 a mièke bá ncúú,
 dè ce mmeyei mme.
⁹ Kuyie nyóó deitemu bèè dǎǎri meyei,
 kè bèè kù duó mbemáà kè bèè tieke dihei.
¹⁰ Dè kpaá sámpó nwe kè beyeibe deé,
 kàa wammú bè do borè a báá yà òmǎù.
¹¹ Bèè yèmmè boó kè bèè tieke dihei,
 kémbonè kunaatí nè diwèi mómṁṁnni.

¹² Onitiyeiwe wèè wantinè osàù meyei,
 ke mèiri o nǎùtè.
¹³ Kè ti Yìè nné ò wùó nke daú,
 ke yé o yiè duunnímè.

¹⁴ Benitiyeibe beè kpàte be kpàrise,
 ke deenko be tǎnnè,
 ke bo dokénè ocīri nè osénniwè,
 kékuo bèè borime wenni.
¹⁵ Be se yóó kónté kékũũ be diré nye,
 kè be tǎnnè kéké.

¹⁶ Desámpórè wèè wetí ò màke dè wenni ke pēētēmu beyeibe péu kó tikpàti,
¹⁷ Ke yé Kuyie nyóó pōntemè beyeibe wērímú,
 kēnto besáábè.

¹⁸ Kuyie nyému bèè yíé nku kuó be we màmmè,
 kù yóó bè duó ndé yó ntú be kpere nde sáà.
¹⁹ Kè dimṁnni yeiri tǎkéní ifei báá bè pĩ,
 bá kè dikōnni bo bè nyo nke sǎnnè.

²⁰ Beyeibe yóó kúmu,
 kè Kuyie ndootitǎbè pēēté mutepóó nkōme kénaá nkuyukú.

²¹ Oyeiwe ǎǎ pente ke báá ténné,
 kòo sààwè yie màke mesémmè ke pǎā.
²² Kuyie ndǎǎ bè mesàà mbèè yóó tieke dihei,
 kè kùu beti kù cǎǎ bè.
²³ Kè Kuyie mpénsiri oniti borime,
 kuú ǎǎ duó nkòò nkérí ke í yīèkù.
²⁴ Kòò do ò bá nduú,
 Kuyie nkuú ǎǎ pĩ nho nǎùtè kényí.

²⁵ Nè m bemme ke yàa kóténè,
 n yí yà Kuyie mbǎntóo dè osàù,
 yoo ò yaábí mmúǎtè dè mudii.
²⁶ Osàù màke mesémmè mme sǎǎ,
 ke penni o kpere betǎbè,
 kòo yaábí péú dè kó mesàà.

²⁷ Yóu meyei nkéndǎori mesàà,
 a yaábí bo mbo sǎà dihei.

n yèmmè mēè cāārè kè n kuò nke mítìrì.

¹⁰ Kuyie nha yému n dó dè,
a wúómmu n dabònnì.

¹¹ N kōmbùòtì tii duò,
kè n wērímú dèè,
n nuò nténke í wúó.

¹² N népobè nè n neitinè bè n kentému,
n kòbe n yentému nh áàrímè kpéí.

¹³ Bèè n dónè mukũũ mbè n dii timátì nti,
bèè n dónè meyei nkè bè n sáá,
bè ò ntũũ nke náante n kpéí nke.

¹⁴ Mí n naá ndiònni ndi, n ténke í yo,
n naá nwèè nónɔɔnfè dàri wènwè n yí náá ntìmatì.

¹⁵ N dò ndiònni ndi,
n yí téninko tìmatì.

¹⁶ N Yìè nKuyie m búó fí nwe,
Kuyie nfóò n te,
fóò yóó n teennè.

¹⁷ Báá yóu kè bè nni nyānkunè,
n dó kédo dii mōnni, báá yóu kè bè n na.

¹⁸ N tōónnè m bo domè mme,
meféũtímè í iiti m borè.

¹⁹ N yiemmu n caārímè,
kè n yei nni nkōónnè.

²⁰ N dootitabè kōnti naatimu kè bè kpeñni,
bèè n nii ndetetirè bè sūmu.

²¹ M bè dōòri mesàà mme kè bè n tēñninko meyei,
ke n kpannè n dōòri mèè kpéí mmesàà.

²² N Yìè nKuyie mbá n dootóo,
bá n détenè, Kuyie nfóò ò te.

²³ Kōtení mēcāā nké n teennè,
fó n Yìè nKuyie n kóò dētíwè.

39

Wèè fēũrì ò bàámmè Kuyie

¹ Bēdēmbè kóo kótì diēmme Dafiti yēnfè Yedutunni kpéí.

² N yèmmè do dò n yó ndakemu n dōòrímè kpéí,
ke báá béi ntìmatì kéyeté,
kémmuti táu oyeiwe ìikè.

³ Mēmme kè nni ndò nyúóó ke dò nkáré ke í mmōke diwèi,
kè n fēũtímè né dōke ðeuke.

⁴ Kè dè n cóú m mēke,
kè iyentotíi n tūò nke dò mmuhāá,
kè n dentenè m bo bēímmè.

⁵ N Yìè nKuyie n náké n fōmmu mamè,
n náké n we kpaá yèdè,
kè m banté n yí kpeñnimè.

⁶ A n duó mmũũ fōmmu mōnnè tenòutè pēkùmè mme,
n we í tūòke ðēmarè a ìikè,
a borè onitì dò mmuyaá mmu.

⁷ Onitì dōnnè mēdéé mme ke firì,
ò àrimu ke dò mmuyaá
ke waà ntikpàti ò mē nyí yé wèè yóó tì tieke.

⁸ N Yiè nKuyie, n kémumú we?

Fó nwe m búómè.

⁹ N deeténè n yei,

báa yóu kè tiyènti nni ndaú.

¹⁰ M muti táu nwe,

n yí náa nkéyè dè bonímè fòò borè.

¹¹ N yóu tiyèiti,

a m puoti kè n duòmu.

¹² A ò mpuoti oniti koò tiè nho yei nkpeí nke,

ke dò nyibié ke caàri ò dó dè mediè.

Oniti dò mmuyaá mmu.

¹³ N Yiè nKuyie nkénté m báammù nè n sáútii,

m bá nkuò nkàa cǐéké,

n tú opòò nwe a borè ke yóó pēēté n yembè kōme.

¹⁴ N yóu kè nh om̄pè kè n yèmmèe narike

kè n né na kékpaae.

40

Dafiti dómè bēe banté Kuyie nhò dàò dè

¹ Bè dièmmè Dafiti yēnfē.

² M bòuté Kuyie nku kè kù cuonni m biekè
ke kèè n dabonni,

³ ke n dènneni difòtiri n na nku dii mieke,

ke n fūūtè disāū mieke,

ke n còriné dipèri ñnkè,

ke kpénkūnne n tààke,

⁴ ke ànné n nùu feyèmpànfe,

ku sanni kafe,

besūkùbè bo kù yà ké kù depe,

ké kù duó mbemáà.

⁵ Dè nnaati wèè duó nhomáà Kuyie,

wèè í tū nsipòò yembè,

nè siyáàbisí yembè.

⁶ N Yiè nKuyie nha pī mmùu tōnsààmù ti kpéi mmù sūmu,

a dó kédoò ti ti kpéi ntī sūmu,

òmòu í da mànnè a tōmmù sūmu,

m báa na kénáké mù mànnè.

⁷ A dó dè í tú bè bo nda feumè iwūō yoo yepārè,

n ti bantému,

a í dó bè nda feu iwūō ke tuò nyewūōtòrè ñnkè,

yoo bè da feu i meyei ncíèmmè kpéi.

⁸ Dè mōnni ndi n yīmè: Nte mí,

ti wàri n kpéi nyikuō pátiri mieke ke yèmmè.

⁹ Kuyie n dó kéyie nha kpeti nti,

a kuó bomu n yèmmè mieke.

¹⁰ N nàkému difinnì cuokè a sàà,

n yí muti n nùu, n Yiè nKuyie nha ti yému.

¹¹ N yí sori mesàà nha n dàò mè,

n náammù difinnì dieri mieke a tú mè n deetiwè ke wenni,

n yí sori a sàà nnè a kó tímómmonti

¹² Kuyie nha yó n kuómmu mesémmè,

a sàà nnè a kó tímómmonti deè m bàà sàà.

¹³ Meyei mmèè n tùòkùni tipùti tímòu mè í mòke mè mànnè,

n yei mmèè n tū m mè òunèmu,

mè sūnèmu n yùti,

n kōmbùò yèmu.

¹⁴ Kuyie nyàà n deeté!

N teennè mecāā.

¹⁵ Bèè n dónè mukũũ bamou ifeii bè pĩ nke bèe sñnné,
bèè n dónè meyei mbèe bótí nè ifei.

¹⁶ Dèe di bèè n ti mudaá,
ifeii bè pĩ.

¹⁷ Dè nnaati bèè waà nKuyie,

kè diwèi mbè bo.

Bèè dó medeetímè,

bè ntú sáá: Kuyie nkuu deu.

¹⁸ N tú ociri nwe, osénniwè,

N Yiè nKuyie nné yému n kpéí,

Kuyie nfǝǝ tu n kóo teenti,

n deetiwè, báá otení!

41

Bè fěũnko wè bàámmè Kuyie

¹ Bedèmbè kóo kótí dièmmè Dafiti yènfè.

² Dè nnaati wèè dàke becĩrìbè kpéí,
kè meháárimè ò tũòkení Kuyie nhǝǝ ò dènnemu.

³ Ti Yiè nKuyie nhǝ nhò kánkému kòo ífòù,
kédi kunaatí ketenkè mieke,
kù ǝǝ í nyóu kòo dootitòbè ò na.

⁴ Kòò mǝ nke duó Kuyie nhǝ nhò bàámu,
ke yáúkũnko o kǝnti o muǝndǝũ ìnkè.

⁵ Mí nhǝǝ yĩ: N Yiè nKuyie n kuó mmesémmè
ké m miekũnnè n da yeténemu.

⁶ N dootitòbè nàámmu n kpéí nke tú:

Ò yóó kú òmmònni?

O yetìrì yóó kpánnè òmmònni?

⁷ Bè mieke kòò mǝu kòtení ke n yà,
ò nni nwátìrì,

kétǝ siyáàbisí kéyènnè képité.

⁸ N dootitòbè ǝǝ tímmu kénwéú n kpéí,
bè náante n kó meyei mme.

⁹ Bè tu dèe ò tũòkení dè í tú desààrè,
bè tu n domu ke ténke í yóó íté.

¹⁰ Kè n népo mómmuǝ n tá wè,
nè wè ti wè nke yo, wèè kòríté ke n cuùtì.

¹¹ N Yiè nKuyie n kuó mmesémmè,
n yíi nkè m bè fǝó mbè n dàò dè.

¹² N yóó banté a n kómmúmè,
n dootitòbè n yíke dii mònni ndi.

¹³ A yó nni ntǝ n yíe mmèè kpéí nke a kuó,
kè nni mbo a borè sáá.

¹⁴ N Yiè nKuyie nyIsidayeeribe dǝú nkù,
a yetìrì ndeu kè tí nda sántí sáá fǝ nnè mutómmú a pĩ mmù,
ke yó mmù pĩ nsáá,
kè dè mme ndò. Ami.

YĒSĀĀ MPÁTÍRÌ DIDERÌ

42

Bè pĩ nwè ke kònnè ò yàámmè Kuyie ncǝtè
(Yēsāā 42-72)

¹ Bedèmbè kóo kótí dièmmè Kodee bí yènfè.

² Áú Kuyie!

Teyúótè yáá mmèè botí menie,
memme n wēnni da yáámmè.

³ Kuyie nha bomu kè n da yáá
sinéyēi bo wè yáá mmè menie.
N tati òmmònni a cīētè mieke, a borè?

⁴ Keyènkè nè Kuyie n nōnniēti tii tu n kó mudii,
kè bē m bekú sáá ke tú:
Kuyie nha tū nkù bore?

⁵ Nh 55 dentení n do 5 nneínè dii mōnni kunitisũkù,
ke bo fēnāfē iikè,
kè ti kōri Kuyie ncīētè dibanni,
ke diēnnè diwēi Kuyie nkó yesāa ke n yèmmè mēè cāàrè.

⁶ N yèmmè bo cāàrè ba n kpéi
nkè nní nsáútí?
N yó mbúó Kuyie nku ke ku nsántí,
kunku kùù tu Kuyie n deētíwè.

⁷ N yèmmè mēè cāàrè nè tii n tũkùní,
kè n dēntení a kpéi
m bo kè Suditēē nè Ediməo tāri,
nè Mitisea kperi ye borè.

⁸ F55 duó nkè ikó nhuuti,
kè mē nniē nní nyeti kè metēmè tũkùní,
kè yēnéfīnfīrè n dātinné ké n diu páíí.

⁹ Ti Yiē nKuyie nhá n doò mesàà nkuyie mmònni,
kè nní ndiē nkeyènkè a kó yesāa,
ke da báá, f5 nKuyie nkùù te kè n fòù.

¹⁰ N náá nKuyie nku, kunku kùù tu dipèrì dii n kānké.

Dè yīme kàa n yē?
Ba nte kè n fòùné meyeñcāàrimè?
Dè dōmmē kè n dootitòbè n na?

¹¹ N dootitòbè bēè ā ke n sáá,
kè n kũð kēété kēété,
bē m békúmu sáá ke tú:
Kuyie nha tū nkù bore?

¹² N yèmmè bo cāàrè ba nkpéi nkè nní nsáútí?
N yó mbúó Kuyie nku ke ku nsántí,
kunku kùù tu Kuyie n deētíwè.

43

¹ Áú! Kuyie nha n kónné,
cóm̄mú n f5tiri kékpannè bēè kpa oniti kó mesémmè,
siyáábisi yembè nè besòumbè.

² Kuyie nf55 tu wèè n kānké,
dè yīme kàa n yóu?
Ba nte kè n fòùné meyeñcāàrimè?
Dè dōmmē kè n dootitòbè n na?

³ Duó nkè kuwenniku nè timómmōnti kè dè n niité,
ké n kotenè a tāsàari,
a cīētè borè.

⁴ Kè n tóónnè a wũtònni,
kè n da tóónnè f5 nha mómmuə nwèè tu n wēi,
kétuóté n kùtidùkù kényānku,
ke da sántí f5 nKuyie.

⁵ N yèmmè bo cāàrè ba nkpéi kè nní nsáútí?
N yó mbúó Kuyie nku ke ku nsántí,

kunku kùù tu n deetiwè.

44

Kuyie ndootóomè ku kòbe

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Kodee bí yènfè.

² Ti kèèmu nè ti to,

ti yembè ti nàkému a do dòò dè
dimànni kótiri mieke.

³ Fṣṣ bèti ibotí ke kànnè ti kòku,
ke potè ibotí kè bè kàri ke pitè.

⁴ Dè í tú nè be kpàrise nye be tiekemè dihei,
dè í tú nè be wèrímu mmu bè namè,

nè a nɔyɔnkperi ndi be namè

ke yé a do bè kórámúmè

a bè dós mèè kpéí.

⁵ N Yiè nKuyie, nfṣṣ tu nkóo kpààti,

fṣṣ ɔ́ ɔ́ duó nkàa kòbe na.

⁶ Fṣṣ te kè ti bèti ti dootitòbè
nè a kó diyètiri ndi ti naumè bèè ti dokùnè

⁷ n yí tá n tammù mmu,

n siè dii í deeri.

⁸ Fṣṣ ti deérinè ti dootitòbè,

ke feikunko bèè í ti dós.

⁹ Ti Yiè nKuyie nti pòtìnè a yètiri ndi yewe yeməu,

ke da sánti sáá.

¹⁰ Nè memme kàa ti yete

ke ti ànné ifei,

a ténke í niànnè ti kó behāpòmbè dikpànni.

¹¹ Fṣṣ duó nkè ti cokù ti dootitòbè,
kè bèè ti níí nkè bè éí ti kpere bè dómè.

¹² Fṣṣ bè nti duó nyiwūṣ bè kòù í kòmè,

ke ti ciénko kè ti taà yehékè tɛyè.

¹³ A fiiti a nìtìbè mbe detetirè

a bè fiiti fààrè fààrè nwe.

¹⁴ Ke yóu kè ti cɛpɛtitòbè ti senku,

kè bèè ti tókénè kè bè ti daú.

¹⁵ Fṣṣ duó nkè ibotí ti diè,

bè ti daúmu ke éuròo.

¹⁶⁻¹⁷ Nh ɔ́ nkè n kèè n kpantídèntòbè tammè ifei ìì ɔ́ mpí

kè m pí n yìlkè,

nh ɔ́ nkè n yà n dootitòbè bèè ti sáá nke ti wénni

ke dós képeite nh ɔ́ senkèrì mmàa ndi.

¹⁸ Dende kó dimàà ti tùòkùmmu ti me nyí da yè,
ti í yete a taummè.

¹⁹ Ti í wète ti fɔ́nkó,

ti í yóu kuce a ti benkú kù.

²⁰ Kàa né ti kùɔ sɪkpamɔ́ mieke,
kè mukūú nkó dibìnni ti dátinnè.

²¹ Kè ti do nda yè, fṣ nKuyie,

kè ti do ntūnne yebəkè,

²² a na nyému,

ke yé a yémè oniti yèmmè dòmè.

²³ Fṣṣ kpéí nke kè bè ti dós mukòu yewe yeməu,
ti do ntipièti tìì bo tìnti mukòu kpéí.

²⁴ N Yiè nKuyie, ente! Ba nte kàa duó? Ente!

Báá ti bɔntóo sáà.

²⁵ Dè yĩmè kàa ti sərìnè?

Ké yè mbè ti yommè nè muwērímú mmu ké ti fěũnko,

²⁶ kè ti yèmmè cààrè kè ti duó mutáá mmieke,

ké cààńko ketenkè.

²⁷ Ítè ké ti deetè! Nè a sàà nkpréi nti coo.

45

Okpààti potúòmù yènfè

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Kodee bí yènfè nè tibómbonti. Fecanyènfè.

² Tináańsààti tii doori n nùù.

N dó kékeutè fèyènfè nfe okpààti kpéi,

n yóó dèntè fèyènsàáfè nfe

opátiwáàti sààwè ɔ́ duókémè o pátiri.

³ A wenni ké pēētè benitibè bəmou ndi,

kàa náahtì naati.

Dèè te ké Kuyie nda dòò mesàà nsáà.

⁴ Okpàriteu túóté a siè

dèè tu a sànni nè a yetidieri.

⁵ Túóté a tām̀m̀m̀u kékété

deke a sántè,

kpa ntīm̀m̀m̀onti kpéi,

kónnè bēcīribè.

Kónnè bèè naati.

A wērímú muù yó nte kàa na dikpànni dieri.

⁶ Nè a penyóm̀m̀m̀e mme a yóó buóm̀m̀m̀e ibotí,

okpààti, a yóó mē nkuənè a dootitabè.

⁷ Dikpààtikàri Kuyie nda duó ndi yó mbomu sáà,

a baké nè timóm̀m̀m̀onti nti.

⁸ A dó timóm̀m̀m̀onti nti, a í dó mēyēi,

dèè te ké Kuyie nha Yìè nda tãāté a kòbe mieke

ké waare a yuu mekùù,

ké da dòò diwèi.

⁹ A yààti ā tudààribè bè tu bè míri nè adòwèè nè kási

bé kó kufɔ́ɔku nku,

kàa cīètè sàri yepápànii nkó tisāti kè bè bie

debémbénnè a cīètè kè dè da naati.

¹⁰ Bekpààtisapàmbè beè ɔ́ dá co,

onitipokpààti ɔ́ ncómmú a pikù nku ké sàri

mesəo nsààmè kó tisāti.

¹¹ N kóo sapàà, nkénté mesàà nkékeè!

A ténke bá ntoti a yèmmè a botí kòbe nè a cīètè kòbe kpéi.

¹² Okpààti da dó mēdiè mme a wenniku kpéi,

ò tu a yìè nwe, nmínkú o ilikè.

¹³ Tiiri èi kòbe bedítikpààtibè yóó da wammú nè

yepārè nye.

¹⁴ Okpààtisapàà mbo tekpàaticīètè nte ké wenni

ké dáátí tiyaasààti tii dùòkenè musəopààkómmú.

¹⁵ Kè ti kpè nke kpè mmeɔ̀rìmè mebotí mebotí,

kè bè ò tatinè okpààti borè kòo dúàbè ò urí.

¹⁶ Kè bè mbè urí ké yāńku nè diwèi kètannènko

okpààti cīètè.

¹⁷ A bí ii yóó sɔoté a yembè kpàti,

kàa i baá nkè i mbaké kuteńkù kuməu.

¹⁸ N yó nnáammu a kpéi nyidapùntéi iməu,

kè benitibè bemou nda sántí sáà.

46

Kuyie nti bonèmè

¹ Bedèmbè kóo kótí dièmmè Kodee bí yènfè ke biennè debémbénnè metammè mēdaamē kperε.

² Kuyie nkuù tu ti kó disòrì mómmənni,
kuù ti duò mmuwērímú,
kuù ti teénnè meyeñcaārímè mōnni.

³ Deè te kè ti í yīèkù, bá kè ketenkè au,
kè yetārè duò dāméèrì mieke.

⁴ Bá kè menie nkpa nke kóonko ke puotì yetārè
kè yè sánti.

⁵ Kukó nkuù pūò nKuyie nheì,
ke duò ndiwèi Kuyie kùù baké keñkè nè ketenkè ku èi sààrì mieke.

⁶ Kuyie mbomu de kó diheì mieke,
kè di yó nfííkú teii, kuù di teénnè dikūnweñni sèi.

⁷ Ibotì ìi kuò nkè yekpààtiyò sánti,
kè Kuyie mpéú metammè kè ketenkè pùò.

⁸ Tì Yīè nKuyie Mpakēdaa wèè baké demou,
wè ti bonèmu,
Kuyie nSakəbu do tū nkù tu ti kó tεcēkpetè nte.

⁹ Kətenèní kéyà ti Yīè nKuyie ndòò dè,
kù càkémè kutenkù.

¹⁰ Kuyie nkuù còmímú dikpànni kutenkù kumou duómè,
ke kékíí detānnè nè yekpāà, ke cúnko sīkpàrisēī.

¹¹ Ke náá nke tú: Yīnè só kébanté mū
túmè Kuyie nke baké ibotì nè kutenkù.

¹² Kuyie nkùù baké demou kù ti bonèmu,
Kuyie nSakəbu do tū nkù tu ti kó tεcēkpetè nte.

47

Tì bo déúikunkomè Kuyie nhokpààti diewè

¹ Bedèmbè kóo kótí dièmmè Kodee bí kó didèntīnni kó feyēnfè.

² Ibotì imou, mpéúnè di nou,
ñdiènnè diwèi ke sántí Kuyie.

³ Tì Yīè nKuyie nkùù baké keñkè nè ketenkè kù duò tikəmbùòtì nti,
kuù tu ketenkè kemou kóo kpààti diewè.

⁴ Kuyie nkuù duó nkè ti na tí dootitəbè
kuù te kè ti nə nyebotè.

⁵ Kuù ti tāātè ti yóó tieke dè tīnti ku kəbe,
ti yèmmè naatinèmu ti yóó tieke dè,
tīnti Sakəbu yaàbí kù dó bè.

⁶ Kuyie ndèèti Siyəz nwe kè bè kù sántí,
ke eu ditətcheù kè kù kèrì.

⁷ Nsántínè Kuyie! Nsántínè ku!
Nsántínè ti kóo kpààti! Nsántínè we!

⁸ Kuyie nkuù tu ketenkè kemou kóo kpààti,
ñdiènnè ke kù sántí.

⁹ Kuyie nkuù baké yebotè,
ke kari ku kpàatikàrì sààrì.

¹⁰ Kutenkù kó ikpààtibì,
wēnnénèmu Kuyie Abarahammu do tū nkù kəbe,
Kuyie nkuù te bekpààtibè bèè baké kutenkù,
kuù te kutenkù kó bekpààtibè,
kuù baké demou.

48

Okpààti diewè èi kó tináahti

¹ Feyènfè Kodee bí kó didèntīnni diè nfè.

² Ti Yiè nKuyie ndeumu, Kuyie nkuù dò mbè nkù sánti ku èi, ku tāsààri Ìnkè.

³ Siyṣṣ tārì kubakù yóú bíékè okpààti diewè èi. Di wennimu kè dè naati kute nkù kumṣu di kpéí

⁴ Kuyie mbomu ku kpààti cīètè mieke Siyṣṣ, Kuyie nkuù tu ti kó tēcēkpetè.

⁵ Bekpààtibè bēè wēnné ke dāke, bē bāátīmu ke bo kpānnè Siyṣṣ.

⁶ Ke yà Siyṣṣ kè dè bē pī nkufṣwáá, kè bē yòte ke coké.

⁷ Kè bē kònti áá dēndē bàmbà, nkupèitèyonku ṣṣ pī nhonitipòkù kòò nkpeutímè.

⁸ Ke dò ndiyiè yièní kèè bíékè kó kuyaakù kùù pùṣ Tadisisi kóo bàtòóbè dièbè.

⁹ Ti kèè dè ti dè nyà. Kuyie Mpakēdaa èi, Kuyie nhèi, kuù di kpénkūnnē sáá.

¹⁰ Kuyie nti wēte ke yaumu a sàà nha cīètè mieke.

¹¹ Kuyie nha yètirì pitémè kute nkù, a sānni tūòkemu itemmānke, káa bekù ke dè sié.

¹² Siyṣṣ tārì kòbē, nyānkunè! Kè dè nnaati Sudaa ekè kòbē Kuyie mbeénti kpéí.

¹³ Fiténè Siyṣṣ èi kaannè o dèrè māmè.

¹⁴ Ke wénté o duotí kéyà o cēkperí, kénà kénáké di yaábí,

¹⁵ ke dà: Kuyie nkuù ti te ke yó nti ni nè ti kũũnko.

49

Oniti báa na kédonté mufōmmu

¹ Bēdēmbè kóo kóti diēmme Kodee bí kó ditīnni diè nfèè yènfè.

² Díndi benitibè, kénténè, kute nkù kumṣu kòbē keèèè:

³ Besámṣóbè nè benitidiebè, bekpààtibè nè idawáá kèèèè.

⁴ N yóó bēi mme cii nkó tináahti nti, n totí tì n yèmmè mieke tisààti nti.

⁵ N yóó totí n yèmmè mme yekotinò Ìnkè kéndiè nke náá nyè tu mù ke biennè n kùtidùkù.

⁶ Ba nte kè m bo nyīèkù meyei nni ntùòkéní dii mōnni? Benitiyēibe n cēètē dii mōnni ke bo n caàrè?

⁷ Bè tá bē kpere nde, bē pòtīnè bē kpàti nti.

⁸ Oniti báa na kédonté otòu fōmmu, yoo wēè yietí Kuyie nho mómumu nho donti.

⁹ Oniti fōmmu donku yóumu, a keté ke báa na.

¹⁰ Òmòù báa na kénfòù sáá, òmòù í yóó yenténè kufṣti.

¹¹ Ti yaumu macii nyembè kōmmè, tiyèintì nè tidlèntì kè bē múnke kṣ,

kè betabè tòù bε kperε.

¹² Kè bε fōti naá mbe cēī sáà kpesi.

Bε yemmè do dò mbe cēī yó mbomu sáà

bè yó mbo siì mieke sáà,

bεmbε bèè do duò mbe tenkè bε yètè.

¹³ Bá kòo niti yètiri feí ò báá na kénfòu sáà,

ò dònnè feðfè nfe ke í mǎnni.

¹⁴ Nte bèè tá bεmáà bè yóó dentenè ti,

bèè dó kénkémmú bè náá nti bε kperε yó mme ndò.

¹⁵ Bè bè kpààke tipìèti kǝmε mme ke kǝrinè dibiinnì,

kè mukũũ mbè cēmmú kè bè tati kufōti,

bε wenniku yóó deèmu kè bè mbo kudǝnkù.

¹⁶ Kuyie nné yóó n deeténèmu mukũũ

nke yě kù yó n túótémè.

¹⁷ Kòò mǝu kpàti dèúkú a bá ndake.

Kòo kperε sũũnko a bá ndake.

¹⁸ Ò í yóó kú kénneínè o kperε,

o kpàti í yó nhò tũ nkufōti mieke.

¹⁹ Ò do fòu kè dè ò naatimu,

kòò sǎntí omáa o kperε yíémè.

²⁰ Ò yóó sǝnkóo o yembè mbe kudǝnkù,

bè ténke í yóó yà kuwenniku bitì.

²¹ Wèè mǝke tikpàti ke í ciì,

ò yóó kú feðfè kǝmε mme.

50

Kuyie nyóó bekénèmè ku kǝbe

¹ Asafu kó feyènfè bè diè nfè.

Ti Yiè nKuyie nnáámmu,

kunku Kuyie nkù yumu kutenkù kumǝu kǝbe,

diyìè yièní kè nè di taà kè.

² Siyǝǝ èi sààrì mǝmmǝnni,

Kuyie ndε mbo nè ku kpeti.

³ Kuyie nkǝrinímu,

kù í yó ndò nyúó.

Kù yó nkéríní kè muhǎá mmuù ni ke tuò,

kù yó nkéríní ke neínè kuyaakperikù nku.

⁴ Kuyie nyumu keĩnkè ke yu tiwεti nè ketenkè,

kè dè bo mbo kù bekù ndè ku kǝbe.

⁵ Kuù tu: Tíinnènní díndi n kǝbe bèè yíé n kpeti,

díndi bèè fèútè feðfè ke n taunnè.

⁶ Keĩnkè náámmu Kuyie nwennimè,

kuù tu obeénti.

⁷ Isidayεεribe kénténè, n dó ke di béinnèmu,

N kó benitibè n náánnè dí mbe ke di seí,

mí nKuyie ndi tũ nkù.

⁸ N yí dí seí nyiwũǝ di n feu í kpéí,

di í nni nfeumu sáà.

⁹ N yí yóó pí nyεnaadakè di cēī mieke,

yoo yεbǝdakè di botuo mieke.

¹⁰ Mũ te ikpawũǝ imǝu,

yetārè ĩnkè kó siwei ticēnti ticēnti,

mũ sì te.

¹¹ N yēmu tinòti timǝu,

tikpasInti timou tu n kpeti nti.

¹² Kê dikonnî do m bo m báá di náké,
mûi te kute nkù kumou nè dèè bo ku mieke.

¹³ N cáámmu yenaadakê kó imaa nnaà?

N yámmu yebodakê kó meyi nnaà?

¹⁴ Di bo nni mpāāmmè yepārè,
pètínkè nni nsántínèmu mí nKuyie ndi tū nkù,
ndòorinè mí nKuyie nkùù baké kēinkè nè ketenkè di yē ndi yó n dōò tì.

¹⁵ Kê dè di di dii yiè dí n yú kè n di deetè,
kè di nni nsāntí.

¹⁶ Kuyie mme nnāāmmu oyeiwe ke tú:

Bá nnāānnè a nùù n kuó,

bá nnāānnè a nùù n tannò.

¹⁷ Fí nwèè sènkú n tié,

ke dokoo n kpeti.

¹⁸ Kaa yá oyúókù dè nda naatinè we,

kòo nitipowanti me nni nwe dí nneí.

¹⁹ Kaa nùù tó tināānyeiti,

kàa nónndenfè nonnè fè bo ciitémè otòù.

²⁰ Kaa náante a kou kpéi,

ke sīnkunko a yōfūò kou yètiri.

²¹ Nte a dōò tì kàa yèmmè dò nni ncíéké,

ke yé ke tú n dōnnè fí nwe,

n né yóó da benkemú a dōò mèè yei memou.

²² Díndi bèè m bütinnè keènnè tii,

kè meè dake m bo kēté kēté oniti bá òmou báá ò pàte.

²³ Wèè n sántí ò na nni nfeumè iwūš wèè n dēúkunko,

wèè dake o borime kpéi n we mbenkú n túmè Kuyie nke deerí.

51

Dafiti báāmmè Kuyie nho yei ncíēmmè kpéi

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè. ² Dafiti duónè Batisebaa kè Natāa wèè nàa nKuyie
mpāānāantii kote kóó yá koò dentè fè.

³ Áú Kuyie! N kuó mmesémmè a sàà nkpeí,

a sémmè deumu, ūté n yei.

⁴ Nh óuté páíí kè n wénkúnne n yei.

⁵ M bantému n cààrèmmè,

n wúómmu n yei n sáá.

⁶ N yeténè fí nwe amáá,

ke dōò a í dō dè,

deè te kaa yó nni nkpannè ke naati,

òmou báá sei nha beénti.

⁷ N tú meyei nyiè nwe nè bè m peínímè,

nè meyei mme n yō m pùónnínimmè.

⁸ A dō dè oniti yèmmè mieke deè tu:

Ò bo ntūmmè timómmanti.

N duó mmeciì n yèmmè mieke.

⁹ N wénkúnne nè ísópù kó tifaàti ke n wenke páíí,

nh óuté ke n wenke kēnaānnè kupāākónkù.

¹⁰ Náríkúnne n yèmmè, n duó ndiwèi,

kè n yèmmè caté, mí nha poté wè ke n nàntoo.

¹¹ Ūté n yei memou,

bütinnè n cààrèmmè.

¹² Áú Kuyie! Nh ānnè meyenwennime,

tũnte n yèmmè kè mè mbo a biékè.

¹³ Kuyie mbá m bontóo,

báa ðeite a kó Muyaánsààmù m mieke.

¹⁴ Wète kè n duó mmedeetímè kó diwèi kè nní nda dó,
n duó mmeýèmmè m bo nyíennèmè a kpèti.

¹⁵ N yóó benkemu a ce bèè yete a kpèti,

kè beyeibee wètení a borè.

¹⁶ Áú Kuyie! Kuyie n deetíwè,

n nòutè teè yeté.

N deetè kè nní mpīēkù a n deetémè.

¹⁷ N Yiè nKuyie nhaa n nùù,

kè n na ké da sante.

¹⁸ A í dó iwũð bè da feu ì,

a í yíé mbè da feu ì ke tuð,

n na nyì nda fiému,

¹⁹ Kuyie nha dó yēè pāre tu idebii nyi,
oniti wèè banté o caàrimè.

Áú Kuyie nha í yetírí idebii mómmənyi.

²⁰ Benke a sàmè kéðəð Siyāð mesàà,

kéwete kémaá Sedisademmu duotí.

²¹ De mǎnni ndi a yóó ðəkemè iwũð a yē mbè nda feu ì
nè bè yó nda tuð nyì.

De mǎnni ndi ti yóó namè kéfié yenaadakè a wũðənni ìnkè.

52

Tikpàti yeiti yiè nyóó dentènè ti

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè. ² Doweki Edomiibe kou do nàké Sauri Dafiti tamè
Aimmedeki cīètè kòò dentè fè.

³ Dè dòmmè fǝ nwèè kpeñni meyei ndəðrimù mieke kàa pòtinè meyei?

Ke ɔ ntũũ nke toti mukə̀̀̀̀ mǎá kpéi?

⁴ A məke mesoummè mme,

kàa nùù naati kuponkù kōme,

kàa tú oniticiĩnti.

⁵ A dó meyei mme ke yóu mesàà,

ke dó siyààbisí ke yóu timómmənti.

⁶ A nǎnnè tináahti tii kó ðimàà kòuri tĩnti,

ke məke meciummè.

⁷ Kuyie mbo da bo nsáà,

kù bo da uuté a cīètè mieke ké da denne,

ké da ðeite befoùbè mieke ketenkè kie nyínkè.

⁸ Bèè borime wenni kè bè da yà ke kufəwaá mbè pī,

kè bè nda daú ke tú:

⁹ Ntənè oniti wèè do í yíé nKuyie mbo nhò kǎnkémè,

kòo yèmmè ñnaatinè o kpàti,

ò do soutému kékpenke.

¹⁰ Mí m bo Kuyie ncīètè nte ke dò mmutie mùù sènti,

ke búó Kuyie nkó mesàà nsáà.

¹¹ N yó nsánti fǝ nwe sǎà a dòð ðè kpéi,

n yó mbúó fǝ nwe ke yé a sàà mbonèmè bèè da dó.

53

Kuyie nyí boà?

(Wénté 14)

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè ke eu fetārifè.

² Kuyèinkù kuù ɔ̃ yĩ nè ku yèmmè mièke Kuyie nyí bo.

Bè càkemu ke dɔ̃ri isòke kpere,
bè mièke òmòu í dɔ̃ri dèè wenni.

³ Kuyie mbo kèĩnkè nke ke wúónnì benùtibè,
ke bo yà kòò mòu bo wèè mòke meyèmmè ke kù wanti.

⁴ Bèmòu bè dèténè Kuyie nku,
bèmòu bè càkemu,
òmòu í dɔ̃ri mesàà mbá omáà.

⁵ Bèè dò̃ri meyei mbetòbè bè í yé dèmarè,
bè sòu n kòbe mbe ke yo,
bè í n yu mí nKuyie.

⁶ Nte be kè kufɔwaa mbè auté detetirè,
Kuyie nyóó díemu a dootitòbè kũɔ̃,
kàa bè ànné ifei,
ke yé Kuyie mbè bontóomèmu.

⁷ We nyóó yènnì Siyɔ̃ kédetè Isidayeribe?
Kuyie mbo fietèní dii mǎnni ku kòbe bèè tu tidaati,
dè bo narike Sakòbu kòbe,
Isidayeribe bo nyānku.

54

Wèè fɛ̃uri ò bàammè Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè ke bie ntibómbonti iwěĩ kpeti. ² Sifĩbe do nàké Sauri ke dà Dafiti sòri be cie kè Dafitii dentè fè.

³ Áú Kuyie! N deté a yètiri kpéí,
n kónné kébenke a wérímú.

⁴ Kuyie nkénté m báammii,
keè n yé mmù.

⁵ Bepòòbè beè ité ke n dokùnè,
kè benitiyonkubè dó ké n kuò,
bè í bəti Kuyie nkpeti.

⁶ Kuyie nyó n teennèmu,
n Yiè nKuyie nyó nni nkpenkunkoomu.

⁷ Meyei ndo n dootitòbè ìnkè,
fɛ̃ ntimómmonti yiè, kuò be páíí.

⁸ M bo da pā dipānni nè n yèmmè mèmou,
n Yiè nKuyie m bo ndéúkunko a yètiri, a wennimu.

⁹ A n dèténè meyeñcaàrimè mèmou ndi,
kè n yà n dootitòbè domè.

55

Wèè népo ò fité ò sàútíme

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè ke bie ntibómbonti iwěĩ kpeti.

² Áú Kuyie! Kénté m báammii,
báa yete n sáútii.

³ Dóúnni a toò m bíékè ké n ténné,
nh arĩmu tipĩti tímou nè meyeñcaàrimè ke mítiri

⁴ n dootitòu tammè kpéí nè oyeiwe wèè ñ fěũko,
bè n dónè meyei mme,
ke n wátiri nè kemieke.

⁵ Kufɔwaa nkuù m bo ke n kònti au,
Mukũũ nkó kufɔwaa nkuù n do.

⁶ Iyĩèke nè kukòmbòdoró deè m pí,

kufōwāá nkuù nh auté, kè n kònti au.

⁷ Kè n yĩ, we mbo m pā ifièti,
kè m puu tenónkpete kōme kēsari.

⁸ N na mpūu ke dèté,
n na nkòte kémbo dikpáà.

⁹ N na ndòò mecāā nke pèté disòri,
ke yenténè kuyaakù kperíkù.

¹⁰ N Yìè nKuyie, cake n dootitòbè dó kédòò tì,
duó nkè be náànti báá máá.

Ke yé n wúómmè dihéi miéke bè kpàmmè ke puoti betòbè.

¹¹ Bè firi dihéi duoti ìnkè nke keyènkè nè kuyie.

Meyei nnè mesémmè deè máá piéké dihéi.

¹² Munitikòu muù píe ndihéi,
siyáábisi nè mesoummè dè í deu yecēkarè miéke.

¹³ Kè n kpantídèntòu weè do n sáá ndè bá nni nyóù,
kè n dootitòu weè do n kpànnè nna nhò sòrinèmu.

¹⁴ Fí n kó kutànkù kou fíò mē nni nwe,
nè wè ti yé titòbè kpeti ke neiti.

¹⁵ Tí do naati mesáà,
ke niè nè ditínni ke kòri Kuyie ncīètè.

¹⁶ Mukūū mbè dēté kè bèe ta kudànkù befòùbè,
ke yé kuyonku bè neínèmé tipíiti timòu.

¹⁷ Mí nyóó yú Kuyie nku,
kè kù n deēté.

¹⁸ N kuòmmu ke sáutí dikūnweñni nè kuyie nnè kuyuoku,
kè kù kèè n dabònni.

¹⁹ Kuù yó n deēté kè n yè sūśś,
bá bèè n kpànnè bè mē nsūmè.

²⁰ Kuyie nyóó keèmu n dabònni ké bè kékūnne,
kuù tu okpààti sáà.

De kó benitibè í yóó ceete,
bè í dé Kuyie.

²¹ De kóo niticiintò càari o népobè mbe,
ke tū metaummmè.

²² O náànti wèèti macekùò nkōmē mme,
kòo yèmmè né dó dikpànni.

O náànti yòò nke pēētēmu mekùò,
ke né dò mmesekontibii.

²³ Duó nti Yìè nKuyie nha yentotí kè kù nda to,
kù í yóó yóu kè dē di osàù bitì!

²⁴ Fí nKuyie nha yóó tanné de kó benitibè kufōti miéke nke,
bembe benitikòùbè, besoumbè,
bè í yóó tuòke be we kó dikèè,
mí mme nda duó mmu mmáá.

56

Bè fēũnko wè ò duómmè omáá Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè fēyēnfē Fidisitēēbe do pī nDafiti Kati kó dihéi kòo dentè fē. Bè fē diènnè mèè tammè dònnè dikpetinónkperi kó didabònni ndi, dii yìèní dēdētirè.

² Áú! Kuyie n kuó mmesémmè,
bè m bètímu,

ke n dimmù ke n dokùnè yewe yemou.

³ N kpantídèntòbè m bèti yewe yemou ndi,

bè sūmu bèè n dimmù ke n dokùnè tefentè.

⁴ Kufōwāá nhōō m pī,
kè n duós fō nwe mmāa.

⁵ N sántímu Kuyie nku náahti kpéí,
n ku nduós mmāa
n yí yīèkù dèmarè,
benitibè bo na ké n doò ba?

⁶ Yewe yemou be náahti ñ kóōnnèmu,
bè n wantinè meyei mme.

⁷ Bè dākiimu ke m pakíí,
bè tū n naàcèi nsi ke dó ké n ku.

⁸ Bè bo dōō meyei mme nkéna ke da yenténàa?
Kuyie, mbō mbe nè kemieke.

⁹ A yému nh ari mēē botí,
ceé n ñonniéti a dōukù mieke,
a ti wārimu a pátiri mieke.

¹⁰ Kè n da yu n dootitabè òō cokému,
Kuyie, n yému a n kómmúmè.

¹¹ Kuyie n da sántímu a béi nti kpéí,
n Yiè nKuyie n da sántímu a náahti kpéí.

¹² N da duós mmāa ndi n yí yīèkù timatì,
benitibè bo na ké n doò ba?

¹³ Kuyie ndò nkédōōmu n yē n yóó da dōò ti,
n yóó da fié disānni kó iwūō nyi.

¹⁴ Fōō n deeté nè mukūū,
fōō n teennè kè n naàcèi í bèté,
kè dè bo yie nkè nni nkérí a ñkè,
ke wúó mmenāa.

57

Dafiti yumè Kuyie nhoñkènkpaàti
(Yenáahekè 8-12, wénté Yesāa 108:2-6)

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yēnfè ò do cokùnè Sauri titādènti mieke kédenté fè. Bè do fè diènnè metammè mēē tu mē mme báá ku.

² Áú Kuyie, n deeté, yāa n deeté!

N sori a fièti déè mme,
ke kèmmú mēfōūtímè bo deèmmè.

³ Kuyie n da yumu fō wèè baké kēñkè nè ketenkè,
fōō te kè n kpeti timou yíé.

⁴ A yó mboní kēñkè nke ké n deeté,
kéfèikūnnè wèè m bèti,
ké m benke a sàa nnè a kó timómmonti.

⁵ N soké yeciricirè cuokè nke,
n duós beniticaàmbè cuokè nke,
Bè nni ndò nyekpāā nye nè ipie,
kè be nōndiè ndò tikpàriseuti.

⁶ Kuyie nha yètiri ñdèu kēñkè,
benke a kpeti ketenkè kemou mieke.

⁷ Bè n dii ticùòti nti,
bè ña nkuhōū deè ndi ke bo n dúú,
bè keù difōturi ndi n yīkè.
Bèè do bēmómmōmbè di mieke.

⁸ Kuyie, m bùòti ténke í duò, n ténke í yīèkù,
m bo ndiè nke da sántí.

⁹ N wēnnì, ente,
n kùtidùkù nē m bómbonku, entēnē,
n yóó entemu dikūnwēfīnì sèl kédentè.

¹⁰ N Yìè nKuyie n yó nda sántímu benitibè cuokè,
kéndiè nke déúukunko a yètiri ibotí cuokè.

¹¹ Kε yé a sàà ndeumè ke tuòkù tiwetì,
kàa mómmonti tuòkù yewetè.

¹² Áú Kuyie! A yètiri ndeu kefínkè,
benke a kpeti ketenkè kemou mieke.

58

Kuyie mbomè kutenkù ke bekù

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yēnfē nē metammè mèè tu: Á báá kuò.

² Bekpàatibè di bekù bake weti weti nweà?
Bè bekùnè miè mme benitibàà?

³ Di dōori dēè í wenni ke yēmu,
dū píe mmeysi ndihèi.

⁴ Oyeiwe tú oyeiwe nwe nē o yō pauti mieke,
kè siyáábisi yìe nfeti nē bè ò peínimè.

⁵ Bè mōke medautidōmmè mme,
ke dōori ke dō ndiwaahōnni,

⁶ dii í yo owaapīnti tammè,
ke í yo oteteu diēwè náahñi.

⁷ Kuyie, mbóké be nūi,
bóké yeciricirinūi mbè mōke yè.

⁸ Kè bēe pēētōo menie nhōō pōnté mmèè botí,
kè bē ntāū be píe mbá í báá dōō dēmarè.

⁹ Bēe naānnè tidatikonkonti,
tū fūri kè ti ammè dēu,
bè ndō mbè peité wè ociri kōò í yà diyie.

¹⁰ Be po yó nkpaá ke mu nyí yè tifāāti,
kè tēfōdōntèè í tūótēmu,
kè dē sō nyi sū tēè í tūóté.

¹¹ Osàù bo yà Kuyie mpèitemè kè dēè ò narike mediè,
kōo sú o naacèi be yīi mmieke.

¹² Kè benitibēè dē yà ke dō:
Kuyie mmēnke yietimu osàù,
bè bo yī Kuyie mmēnke bomu ketenkè ke bekù.

59

Dafiti bàammè Kuyie nke tú kù nhò kānké

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yēnfē. Sauri do tō nkè bè mbaa Dafiti cīētè ke bo ò kùò
kòo dentè fē. Bè do fē diēnnè metammè mèè tu mè mme báá kuò.

² Kuyie n deēténè n kpantidēntōbè,
báá yie nkè n dootitōbè n ninte.

³ N deēténè bēè n dōnè meyi,
n deēténè benitikōùbè.

⁴ Benitidōnnibè bēè dāke ke n wanti,
bè dō ké n kuomu.

N Yìè nKuyie m me nyí cààrè,
n yí dōō meysi mmamè.

⁵ N yí cààrè mùmamù kè bè cokuní ke baatiní ke bo n kuò.

Íté ké n teennè,

wénté káyà.

⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tū nkù,
cómμú kékpannè yebotè,
a báá cīè nde kó benitiyonkubè bèè í dāori bè nāá ntì.

⁷ Bè ɔ̃ wētení kuyuoku nku,
kénhóú simáó kōme ke firí dihéì.

⁸ Tináanyeti tū piéké be nò miéke,
kè be nónidié ndò mmesekontibii,
be yèmmè dò nhòmòu í yóó keèmu bè nāá ntì.

⁹ F̃ n Yiè nKuyie nkàa né bè daú,
a daúmu yebotè yemòu.

¹⁰ M búó f̃ nwe, f̃ n wèè n kánké,
f̃ nKuyie nf̃ tu n wērímú.

¹¹ F̃ nKuyie n tū nkù a sàmu kè f̃ yó n niité,
f̃ yó nte kè n na n dootitabè.

¹² Báá kuò yebotè mecāā,
benitibè yàá bo yè nha namè,
nè a kó muwērímú duó nkè bè ncooti ke doti.

Kuyie nf̃ tu ti kó kudəpikù
¹³ Bè ɔ̃ béi nke dá yeténèmu,
be pòò bè tùòti,
bè buò nkusínkù nku ke sou.

¹⁴ Kuò be nè kemieke,
kuò be kè bè ténke bá mbo,
dòò kè benitibè banté f̃ nKuyie nf̃ bakémè Sakabu yaabí,
ke baké kute nkù kumòu.

¹⁵ Bè ɔ̃ wētení kuyuoku nku,
kénhóú simáó kōme ke firí dihéì.

¹⁶ Ke firí ke wanti bè bo di mù,
kè bè di ke auté bè nkpa.

¹⁷ Mí m bo ndiè nke da sántí a kperínimè,
kémpīēkù a sàà ndikūnweñni,
F̃ tu n kó tēcēkpetè
nh ɔ̃ sari f̃ borè meyeñcaàrimè yiè.

¹⁸ F̃ n kánké,
m bo ndiè nke déúkunko a yètiri,
f̃ tu n wērímú f̃ nKuyie nkùu n dāori mesàà.

60

*Bè namè Kuyie nkabe kè bè kù yu
(Dināānkéè 7-14 de kó tināānti bomu 108:14)*

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè itié nkəfè nè kukütidükù, ² ke denniní ò do kpānnèmè Sidii ei kəbe Mesopotamii ei kəbe nè Sobaa ei kəbe. Kè bè nkūntiní kè Soabuu kpānnè Edomiibe kubiriku bè tu kù mukókúó nkó kubiriku, kēna benitibè tekəupípiitè nè sikkəupísidè (12000).

³ Kuyie nha ti bəntóomu ke pònte ti āpəntññni.
Bá nè a miéke mē nyènnimè wēte ke ti cónné ti f̃tiri.

⁴ F̃ sántè ketenkè kè kè páá,
wēte kémáú nde kó iyie,
kè sântimu.

⁵ F̃ duó nkàa nitibè yà meháárimè diemè,
f̃ ti nni mmənaa mmè firí keyiikè.

⁶ F̃ duó nha sàabè mecannimè kè bè yenténè bèè tāū ipie.

⁷ Kè dè bo yie nkàa deetè tĩnti a dɔ̀ bɛ,
yàa ti deetè nè a wɛ́rímú cɔ́utɛ ti báammu.

⁸ Kuyie mbéimmu ku cēsààtè miēke ke tú
kuù yóó bɛ na!
Kɛ totí Siseimmu èì,
kéberí Sukoti biriku.

⁹ Kuù te Kadaadi nè Manansee bɛ kó itempɛ,
kɛ Efadaimmu kaku tú ku pìi,
kɛ Suda a kaku tú ku kpààtipààti.

¹⁰ Mɔabu tú tɛnaatɛ nte kù wuònɛ tɛ,
kɛ kù bɔmmù ku nɛ̀ukù Edɔmmu kɛ bo benke kù ò temɛ,
Fidisitɛbɛ yèmmè dò mbɛ bo kù namaà?

¹¹ We nyó n kɛtɛnɛ diheikperi?
We mbo n kɛtɛnɛ Edɔmmu?

¹² Kè dè í tú fɛ́ nKuyie nkùù ti dootóo,
fɛ́ nwèè ténke do í niènnɛ ti kó yehāāpàntĩrɛ mudoò.

¹³ Kɛtɛnɛ kɛ ti teennɛ ti dootitabɛ,
oniti kó meteèmmè í tú dɛmarɛ.

¹⁴ Kuyie nkuù yó nte kɛ ti pĩ mmutɔ̀ndiɛmù,
kuù yó nte kɛ ti na ti dootitabɛ kɛ mbɛ cùùti.

61

Dafiti dómɛ Kuyie nni nhò kanké

¹ Bɛdèmbɛ kóo kóti dièmmɛ Dafiti yɛnfɛ kɛ biennɛ tibómbonti iwɛ́ĩ kpeti.

² Kuyie nkéntɛ n dabònni,
keè m báammii.

³ M bo kutemmanku nku,
kɛ n yèmmɛ cààrɛ kɛ n da kuònnɛ,
n dee kupèrikù n yĩkɛ kù.

⁴ Fɔ̀ɔ̀ tu n kó disòri,
didènni kperi ti dootitabɛ í yóó nintɛ di.

⁵ N dɔ́ kɛmbo a cĩtɛtɛ miēke nke,
kɛnsɔ́ri a fiɛti miēke sáà.

⁶ Kuyie nfɔ̀ɔ̀ kèè n da náá ntì,
kɛ duú nha kɔbɛ bèè da dé bɛ kó kɛtenkɛ sààkɛ.

⁷ Yíé okpààti mufòmmu,
kòò nfòu yebie nyɛbie.

⁸ Kòò nda taunnɛ, á nhò bonɛ kòò mbaké sáà,
kàa sàa nnɛ timómmɔ̀nti nhò bàa.

⁹ M bo ndiɛ nke déúkunko a yètiri sáà,
bá dii yíé kéndɔ́ri n yɛ n yóó da dɔ̀ò ti.

62

Kuyie mborɛ n dɛ mmɔ́kɛ diwèi

¹ Bɛdèmbɛ kóo kóti dièmmɛ Dafiti yɛnfɛ Yedutunni diè nfɛ.

² Kuyie mborɛ màá ndi m mɔ́kɛmɛ diwèi,
kuù n dɛɛrɛ.

³ Kuù tu dipèrɛ dii n kánkɛ,
tɛcɛkpetɛ tɛɛ n dɛɛrɛ,
kɛ kù m bonɛ m báá cĩtɛ.

⁴ Ɔ̀mmònni ndi di yóó yóumɛ di bo ntíkúmɛ,
di bo domɛ oniti kóò pònte kumarì kùù ku ku kɔ́mɛ?
Kóó yèètɛ kuduotí kùù bíi nku kɔ́mɛ?

⁵ Di mɛnkɛ dakiimu kɛ bo bɔ nhokpààti,

ke nɔnnè siyáábisi,
ke ɔ nsántínè di nò di yèmmè mieke ke né buò nkusĩnkù.

⁶ Kuyie mborè máà ndi n yóó na kápétémè diwèl,
ke yé n ku mbúómè.

⁷ Kuù tu dipèrì dii n kánké,
tecèkpetè tèè n deérì,
kè n kù bonè m bá cíte.

⁸ Kuyie nkuù n deérì,
kuù tu n kó disānni,
kuù tu dipèrì dii n kánké,
kuù tu n sàrì.
⁹ Díndi Isidayeeribe mbúónè ku sáà,
ke kù náà ndi yèmmè kpeti,
kuù tu ti kó disòrì.

¹⁰ Onìti dò nkuyaakù nku,
benitibè mènke tú siyáábisi yembè mbe,
káà bè wènné kécōnné cidóò bè bo nyau ke pēēté muyaá.

¹¹ Di bá ndó kényo mbetabè nè muwērímú,
bá ndónè mufèè kperè,
káà kpàti dèúkú a báà ti duó nha yèmmè.

¹² Dè í tú kuce mèmáà ndi Kuyie mbéimmmè.
N kèemu kù tumè kuù te muwērímú.

¹³ N Yié nKuyie nha sàmu,
ke yé fšò yietimè bá wè o tōmmú mannè tìi yeti.

63

Kuyie m bo nda dómè pēētému mufōmmu

¹ Dafiti yènfè ò dèntè fè o cooti dii mōnni ke bo Sudaà kpáà mieke.

² Kuyie, nfšò tu Kuyie n da waàmmu,
n da yáámmu ke dò ntedontè tèè kpeí tè ɔ ndómè menie.

³ N dó ké nda wúómmu a cīètè mieke,
kéyà a wērímú nè a deumè.

⁴ A n dómè pēētému m bo n fòumè,
n yó nda sántímu sáà.

⁵ N yó nda sántímu n fōmmu muməu mieke,
ke da báà nke yu a yètìrì.

⁶ Fšò te kè n sànnè ke dò n di mekùò nkperè,
kè dè n naati kè n diè nke da sántí.

⁷ Kè n duó nh ɔ nyé fšò kpéí,
ke totí n yèmmè a biékè keyènkè keməu.

⁸ Fšò n teénmè,
ke n kánké a fiètì,
kè dè n naati kè n diè nke da sántí.

⁹ N da pí n nɔu sidé ndi,
káà nòutè youte n cúó.

¹⁰ Bèè dó ké n kuə,
bèè taá kudənkù.

¹¹ Duó nkè mudoò bè kùə,
kè sikipaməó bè càáké.

¹² Kè Kuyie nnárikūnnè okpàati yèmmè.
Bèè cànnenè betabè yènò nè Kuyie nkó diyètìrì,
bè yó nsántímu bemáà.
Siyáábisi yembè bié kó yènò mē mbáá táúté.

64

Dafiti bāammè Kuyie nke tú kùu ò deeténè beyeibe

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

² Áú Kuyie! N kuònnè f̄s nwe,

kénté n dabònnì,

a nni nkānké n dootitòbè,

n kōmbùàtì duò bè.

³ N deetè nè benitiyeibe dakii ke bo n dɔɔ tì,

a n dētinnè yedōnnēfīrè yèè dākii n kpéí.

⁴ Bè nónndié nyii dò nyesekonte bè sūóté yè,

kè be náahtì kòurì ipendōnni kōme.

⁵ Bèè 55 déké benitisàabè kè mbè tãũ,

bè 5 mbè tãũ disòrì ndi ke í yĩkù.

⁶ Bè yàúkunko betabè kōnti nti ke bo ndòori meyei,

ke dakii ke bo sori ke díi ntimátì,

ke náá nke tú: Òmòu í yóó ti yà.

⁷ Bè dākii ke dɔ meyei mmáà ndi,

ke náá nke tú bè báátì kè dè wennimu.

Onìti yèmmè cūmpúrìmu,

a báá na kényé dèè bo o mieke.

⁸ Kuyie mme mbè tãũ ku pie nyi dende bàm̀bà,

kè 1 bè tũàtì kè bè duò.

⁹ Bè nò yèè bè tũàtì,

bèè bè yàu bè bo ndaú kéhéuròo.

¹⁰ Kè kufōwaa mpī mbenitibè,

kè bè nnáá nKuyie ndòò dè,

kébanté kù pī mmèè botí mutōmmú.

¹¹ Wèè wetí we nyānku o Yìè nKuyie nkpeí,

kénsòrì ku borè.

Bèè yèmmè wenni kè bè nyānku ku kpéí.

65

Kuyie nkuù m̀nnè ti nkù sántì

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nha eì Siyāō mieke f̄sò dò mbenitibè bemou nda sántì,

bá wè kòo ndòori ò da dōúnnè dii nùù.

³ F̄s nwèè yo benitibè báammì,

benitibè bemou kòríní a borè nde.

⁴ Ti yei mmeè ti deuté,

f̄sò ti cīenko ti caàrimè.

⁵ Dè nnaati a tãātè bè kè bè bo mbo a cīètè,

tíi yó nte desààrè dèè bo a cēsàātè mieke,

kè dè nti sànnè.

⁶ F̄s nKuyie nti deetiwè,

f̄s ntimómmonti yìè,

f̄sò cóu ti báammu ke dòori tidietì kè titenti timou kabè da búó

nè ketenkè kèè soké dàméèrì cuokòo.

⁷ F̄sò kó muwērímú te kè yetārè fiikú.

A wērímú muù tu a kpàrinenkù.

⁸ F̄sò commu dàméèrì nè o néfīnfīrè,

ke commu kutenkù kó kunampoo.

⁹ Kutenkù kumou yà a dòori tìi dietì nti ke da yòte,

kè diyìè yìè kèè bíékè nè ò tã kèè bíékè kabè íú mediè.

¹⁰ F̄sò dòòrì ketenkè mesàà ke kè duò nfetaafè,

kè dè boo kè tidiiti pɛí,
 Kuyie nha binte í kũũ,
 f̣ṣò duò mbenitibè tidiiti,
 ke tũnni ketenkè.
¹¹ Kè yóorí ipè,
 ke può nyedombie,
 ke duò nkè fetaafè niù,
 ke duò nkè tidiiti yìè.
¹² Kè ḍòò mesàà ndibenni diṃou,
 kàa p̣ēēté kèè bíékè tidiiti mpíéké.
¹³ Kè timúti yè teḍontè,
 nè yetārè ìnḳòò kè dè yè naati.
¹⁴ Kè iwũò p̣iéké dinaac̣ēnhòò,
 kè tidiiti ḍáátí kubiriku,
 deṃou kè dè ỵanku ke íú.

66

Kuyie nkũũ ḍeeri ku yetiri ndeu

¹ Bedembè kóo kóti diè nf̣èè yènf̣è.

Kutenkũ kuṃou ḳobe nṣántínè Kuyie nke p̣iékũ.
² Ndiennè diẉèi ke déúkũnko ku yetiri,
 Nṣántínè ku iyie mmieke ku kpeti kp̣éí.
³ Nákénè Kuyie nke ḍò:
 A ṭømmú deumu ke ṃenke deu,
 nè a ẉérímú dieṃu kp̣éí nke
 a dootiṭobè ḳékũnkoomè beṃáà.
⁴ Kutenkũ kuṃou ḳobe ṇínkú a ìikè,
 kéndiè nke déúkũnko a yetiri.
⁵ Koteṇení ḳéyà Kuyie mp̣i mmũù ṭōndieṃu,
 kũ kpeṇ̃ĩmu kũ p̣i mmũù ṭømmú benitibè cuokè.
⁶ Kuù do ḳèété ḍaṃéèrì kó menie,
 kè ti yemḅèe na dekperè ḳésénté
 kuù duò nkè menie nkũũ kukò nkè ti ṣéṇté,
 kè dè ti naati ku kp̣éí.
⁷ Kuù baké nè muẉérímú kutenkũ kuṃou ṣáà,
 ke paké ibotí iṃou,
 kũ í yóó yóu bèè yete ku kpeti kè bè nḳerí ke yíéo.
⁸ Ibotí, ḍounè Kuyie mṃuṭømmú,
 mp̣iékũnè ke kũ ṣántí.
⁹ Kuù ti duò mṃuf̣ōmmu,
 ke í yóu kè ti duò.
¹⁰ Kuyie nha ti ẉéṇtému ke ti ỵááké,
 bè ṣṣ p̣ũnnè mèè botí tiṃátí p̣éiti,
¹¹ kè ti tanné tic̣ùàti mieke,
 kè ti ṭou nyetuo c̣ẹ́yè,
¹² ke duò nkè benitibè nṇàù ti ìnkè nè siṣēī,
 kè ti ta muḥāá nke ta menie,
 ḳaa me nti ḍēnnení kè ti di diẉèi.
¹³ N tati a c̣f̣ētè mieke nke ke bo da f̣íé iẉũò,
 ke dá ḍòò n yē n yóó da ḍòò ti,
¹⁴ n do ḅéi nṭi n yēṇ̃caàṛimè ṃōnni.
¹⁵ N yóó da kuò iẉũò mekũò nkpeyi nyi,
 yepedakè nè yēnaadakè nè yeḅōdakè,
 ḳéc̣ṣu nkè kuyukúu dekoò a bo kè.
¹⁶ Ḍíndi bèè dé Kuyie koteṇení diṃou,

kékénté kè n di náké kù n dǎǎ dè.

¹⁷ N ku kuónnèmu ke pánkè ku sante.

¹⁸ Kè n do nyáá meyei mmamè n yèmmè mieke,

n Yiè nKuyie nna bá nni nkènté.

¹⁹ Kù me nni nkèntému

kù kèèmu m báammii.

²⁰ Kuyie nnè mutǎmmú,

kù í yete m báammu,

kù í m mǎnte ku kó mesàà.

67

Benitibè bemou dommè kénsántí Kuyie

¹ Bedèmbè kóo kóti diè nfèè yènfè ke bie ntibómbonti iwēi kpeti.

² Kuyie ntí kuó mmesémmè,

ti dǎǎ mesàà,

a ti wénté fèñsààfè.

³ Kè dèe yie nkè kutekù kumou kòbe banté a ce,

kè yebotèe yīté a dèrímè.

⁴ Kè benitibè bamou nda sántí fí nKuyie,

kè yebotè yemou ndéúkunkoo a yètiri.

⁵ Dè nnaati ibotí kè i da sántí,

fǎǎ bekùnè yebotè kè dè sié,

ke ni ibotí ketenkè ìnkè.

⁶ Benitibè bemou nda sántí fí nKuyie,

kè yebotè yemou ndéúkunkoo a yètiri.

⁷ Ti Yiè nKuyie nha ti dǎǎmu mesàà,

kè ketenkè péi tidiiti.

⁸ Kuyie nkuù ti dǎǎri mesàà,

itemmànke imou kòbe dí kù depe.

68

Kuyie nnamè

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nyité ke còrímúmu,

kè ku dootitabè ciéri,

kè ku sǐmbè cokù ku ìikè.

³ Kuyukú yènní mèè botí a me mbè cíenko,

titankūnti yèri mèè botí muháá mmieke,

benitiyeyibe kperè me ndò nKuyie nyìikè.

⁴ Bèè dǎǎri dèè sié, bembè diwèi dii bè bo

kè bè yǎnku Kuyie nyìikè!

Diwèi dii bè kèite kè bè ti ientii.

⁵ Ndiènnè ke déúkunkoo Kuyie nyètiri,

tüntènè kuce wèè kèríní yewetè mieke nè o sántè o kpéi,

weè yètiri tu: Ti Yiè.

Nyānkunè o ìikè.

⁶ Weè tu isènnimbí cice,

weè kpà mbekúpobè kpānni,

weè tu Kuyie nke bo o cēsààtè mieke.

⁷ Kuyie nkuù duò nsicéí bèè kpa bè kòbe,

kuù dènninko tikpetinti ke ti duò ndiwèi,

bèè yete Kuyie nkpeti bèè mǎá ñ mbo tedonkpetè.

⁸ Kuyie nha do ni dii mōnni a kòbe,

a do kéri dii mōnni dikpáà cuokè,

⁹ ketenkè do sántimu,

kè menie ncuutini fí nKuyie nha ìikè,

fɛ́ nKuyie nkùù do kàtení Sinaii tàrì kébenke amàà a kòbe,
Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkù.

¹⁰ Kuyie nfɔ̀ɔ̀ cũũnní fetasààfɛ,
fɔ̀ɔ̀ bó nkùnnɛ a tenkè kèè do cĩtɛ.

¹¹ Dɛndɛ a nìtibè bomɛ,
Ti Yiè nKuyie nfɔ̀ɔ̀ dè mbè kànnɛ a sàà nkpeí,
fɔ̀ɔ̀ tũntɛ dɛ kó dikàrì besénnibè kpéí.

¹² Ti Yiè nKuyie nkuù duó ndinùù ku náànti kpéí,
bèè ti pitírí kè bɛ tĩnni sũ.

¹³ Ti dootitabè bekpààtibè nè bɛ kó behāāpòmbè bè u yetārè nye,
kè benitipòbè ɛ́ dèè bo bɛ cɛ́ kɛ totí.

¹⁴ Di yó mbo di karè nyeà?
Dikpetínó nkperi fiètí dàrì mɛsɔ́ mpeímè mme,
kè di citi dàrì mɛsɔ́ nwũmè.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yóó cíe ndiì m̀nni bekpààtibè,
kè mupāā mboomu muù dàátí ditārì Sadimɔ́.

¹⁶ Fɛ́ nKuyie nkó ditārì,

fɛ́ mBasāā tārì,
fɛ́ nditārì diì yómmè sũ,

fɛ́ mBasāā tārì.

¹⁷ Yetārè yèè yómmè sũ,
ba nte kè dè di yóu Kuyie ntāātɛ diì tārì kpéí,
kù bomu di ñnkè kɛ yó mbo sáà,
kù yó ndè bomu sáà.

¹⁸ Kuyie nkparisɛ́ bo sikɔ́pí sikɔ́pí nsi,
kù do si nkàtenèní Sinaii ditāsààrì.

¹⁹ A dèkɛ kɛ ñnkè nkɛ,
kɛ nɛínèní tidaatì,
kè benitibè da pāmmú yɛpārɛ,
bá bèè do yetírí a kpeti kè bè da b̀útɛ,
kɛ dò nké mbo a borè fɛ́ nti Yiè nKuyie.

²⁰ Ti nsántí Kuyie nyɛwe yɛmɔ́u,
kuù dàkɛ ti kpéí,
kuù tu ti dɛɛtíwè.

²¹ Kuyie nkuù tu ti dɛɛtíwè,
kuù yé kù bo yímè kè tí dɛɛténè mukũũ.

²² Kuyie mm̀nnɛ yóó pɔ́ntɛmu ku dootitabè yɔ́,
képɔ́ntɛ onitikòùti yuu nè tiyùti.

²³ Kuyie mbéimmu kɛ tú kù bo cũũnní a dootitabè bèè bo Basāā tārì,
kédenneńi bèè bo dàméèrì fũɔ́.

²⁴ Kè dè bo yie nkàa naàcɛ́i mbonti bɛ yĩ,
kàa kó simɔ́ɔ́ bɛ pètɛ kécááké.

²⁵ Kuyie nha ɔ́ɔ́ kpa nkéna kénkũntíní,
kè benitibè wũómmu a kpàrɛinafe a cɛ́sààtɛ micke,
fɛ́ nKuyie nkùù n te,

fɛ́ n kóo kpààti.

²⁶ Kè bɛdèmbè ni deyìlkè kè besapàmbè soké dɛcuokè kɛ bie nsibéí,
bèè bie ntikùtidùùti kè bè tũ.

²⁷ Nsántínè Kuyie ndiũnni cuokè,
nsántínè ti Yiè nKuyie ndíndi Isidayeeribe yaàbí.

²⁸ Bɛnsamɛɛ tebíyāātɛ tɛɛ di ni,
kè Suda a kó bekpààtibè nè bɛ kó yetĩrè
nè Sabunɔ́ kòbɛ nè Nɛfutadii kòbɛ kè bè tũnní.

²⁹ Kuyie nkùù di te d́ndi Isidayeeribe kuù yɛ ndí nkpeńni.
Kuyie ndòò kɛfíí nha dàò dè ti kpéí.

¹⁴ Mí nyie n kuònnè fǔ nwe n Yìè nKuyie,

dè tùòkemu a bo n tee ndè.

Áú Kuyie! A sàà ndeumu, n kénté,
n yému nweti weti ke dò nha yó n deeté.

¹⁵ Nh uuté disàù, kè n ténke bá nfũúkú
n dennení dibinni,
n deeténè bèè ò ní.

¹⁶ Báá yóu kè meniè nni mpõnténè,
báá yóu kè n do kudúókù,
báá yóu kè tebinte n yāke!

¹⁷ Kuyie nha n kénté ke yé a sàmèmu ke dōori mesàà,
wēeténí m bíkè a sémmè de u mēè kpéí.

¹⁸ Bá m búttinné mí nha kóo tōnti,
nh áàrimu, càrikení.

¹⁹ Kōtení kédonté nh ònni,
n deeténè n dootitabè.

²⁰ A wúómmu bè n sàámmè,
ke yé n yo nyù fèi ke kēke,
n dootitabè í da sōrinè.

²¹ Yesáàmbè yeè kòùri n yèmmè kè m mō,
n wanti wèè bo n kuó nwè nwe mesémmè bá sámpó ke mōnté,
wèè bō m bántè ò í bo.

²² Bè áà mutie mùu kòu mūmmu n dii mieke,
kè sínéyēi m pī nkè bè n duó mményāā mmèè kōkénè detiire.

²³ Be bandiiti naá ntimáti ké bè tūòti,
kè be kpàti naá nkuyaú.

²⁴ Be nuò nhũũ nkè bè ténke bá nwúó,
pūtinné be sáà kè bèè naá nsihùu yembè.

²⁵ A miekeè bè peike kàa bè poté,
a mieke diekèè do be ìnkè kè bè còuté.

²⁶ Kè be cēkàrè naá ntidobontì,
òmàù bá nkpaá be cēi mieke.

²⁷ Bè bèti a poté bèmbè,
ke náante a kòute bè kó mēfēūtímè.

²⁸ Yietí be be yei mmēmōu,
bá bè báá yà a kó mesàà mbiti.

²⁹ Ūté be yètè mufōmmu pátiri mieke,
Bá mbè wùónko ke dò mbè í cààrè mūmamù.

³⁰ Áú Kuyie, n tú osènniwè nwe ke fēūri,
n deeté ké nni nkānké.

³¹ M bo ndiè nke sántí Kuyie,
m bo ndéúkunko ku yètiri nè yesāā.

³² Ti Yiè nKuyie nde ndó ke pēēté dinaadaà,
ke pēēté fenaàfè nè yeyiè nnè yekpēètè.

³³ Kuyie nha n deetémè deè narike besīntúbè.
Díndi bèè wanti Kuyie di fōmmu okè.

³⁴ Kuyie nyomu besénnibè dabùò,
kù í buònkò ku kòbe bè bè kpetí dii mōnni.

³⁵ Ketenkè nè keīnkè, ísāntínè Kuyie,
dāmēèrì nè dēè kó dimàà nampú o mieke, ísāntínè ku.

³⁶ Kuyie nyóó deetému Siyōō kémaá Sudaa ekè,
kè ku kòbe wēte ké yé tieke kénhā.

³⁷ Kè ku kòbe yaábí di sōoté,
bèè dō Kuyie nkè bèè pété kémbò.

70

Dafiti dómè Kuyie nhò tee mmēcāā

(Wénté Yesāa 40:14-18)

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè ke denniní Kuyie nképéí.

² Kuyie, nyà n dɛɛtɛ!

Cārikéní kɛ n tee.

³ Bɛɛ n dónɛ mukũũ ifeii bè pĩ nkè bèɛ sɪnné,
bɛɛ n dónɛ meyei bèɛ di ifei kɛwɛtɛ bɛ fɔnkó.

⁴ Bɛɛ n daú kɛ tú wũðð,

ifeii bè pĩ nkè bèɛ bótí.

⁵ Bɛɛ da waà ndɛ mbɛ naati kɛ bè nyānku,

diwèi mbo bèɛ dɔ fɛ nhOdɛɛtíwɛ,

bɛ nnáá nsáá kɛ tú a yètiri ndɛu.

⁶ N tú osɛnniɛwɛ nwe, ocĩri,

Kuyie mmónnéní kɛ n tee.

Fɔð tu n teenti n dɛɛtíwɛ.

N Yiè nKuyie mbáá ɔɔtɛ!

71

Okótì bàammɛ Kuyie

¹ N Yiè nKuyie n waà nfɔð borɛ disòri,
báá yóu kɛ n di ifei bitì!

² A wetí mɛɛ kpéi, n dɛɛtɛ kɛ n coo,
n kɛntɛ kɛ n dɛɛtɛ.

³ A ntú n kó dipèrì n sɔri dii borɛ.

A yĩmu a yó nni ndɛɛrì,

fɔð tu dipèrì dii n kānké,

fɔð tu n cɛkpetɛ.

⁴ Kuyie nkũũ n te n dɛɛtɛnɛ beyeibɛ,
kɛ n fietɛnɛ bekðubɛ nɛ beyonkubɛ nɔu miɛkɛ.

⁵ N Yiè nKuyie m búó fɛ nwe,

n yé fɔð kpéi nɛ m bɛmmɛ.

⁶ Nɛ bè m peiténimɛ m buó fɛ nwe,

fɔð n dɛnnɛnì n yɔ pɔutì miɛkɛ,

kɛ n da sántí sáá.

⁷ Besũkùbɛ ðð n yà kɛ dɛɛ bè dimu,

káa né tú n kó disòri kperì.

⁸ A sãnni mbo n nùu miɛkɛ,

kɛ nni ndéúkunko a yètiri sáá.

⁹ Kɛ n kòtɛ, a bá m bɔntóo,

kɛ n wɛrímú dɛɛ a bá n yóu.

¹⁰ N dootitabɛ náante n kpéi nkɛ,

bɛɛ m pakíi bè dàkiimu n kpéi.

¹¹ Kɛ tú: Kuyie nhò dootóomu,

betinɛ we, pĩnnɛ we,

òmɔ̀u í yóó ò dɛɛtɛ.

¹² Kuyie mbá n dɛtɛnɛ,

mónnéní mɛcáá kɛ n teennɛ.

¹³ Ifei nɛ meyei ndɛɛ do bèɛ n wátiri,

bɛɛ n dónɛ meyei mbɛɛ bè sɛnkèrì kɛ bèɛ di ifei.

¹⁴ Mí m búó fɛ nwe sáá,

kɛ yó nda sántí sáá,

kɛ baá da sántí kɛ da sántí.

¹⁵ N níi bo ntũũ nkɛ náá nha tùmɛ timómmɔnti yiè,

kɛ náá nha dɛɛrímɛ,

káa sàá nsũ kɛ í dò nkaà nkédeè.

¹⁶ N Yiè nKuyie m bo pĩ mmutāndiɛmù nɛ a kó muwɛrímú,

kénnáá nha kó timómmɔnti kpéi mmáá.

¹⁷ Kuyie nha n tiɛmmu nɛ m bíbɛh̃ti,

nɛ yiɛnní kɛ n náá nha dieti.

¹⁸ Nɛ m bo kotémɛ kɛ n yùti peike,

áú Kuyie nha bá m bəntóo
n dó kénákému di mmənni kəbe a wérímú,
kénáké bèè kpaaní a kpeínimè.

¹⁹ Kuyie nha mómmənti deumu ke tuókù kèínkè,
fǝ́ǝ́ dǝ́ǝ́ deǝ́ǝ́ deǝ́ǝ́,
we nda mǎnnè?

²⁰ Fǝ́ǝ́ duó nkè n yà meháárimè nè mesémme,
kàa yó n fòúkunnè, ké n denneni kudənkù.

²¹ A yóo wète ké m bántəmu,
kéndéúkunnè.

²² N yó nda sántínè kubómbonku nku,
a tú mǝè kpéi ntimómmənti yiè nfǝ́ nKuyie.
M bo ndéúkunko a yètiri nè kukùtidùkù,
fǝ́ nKuyie nylsidayəribè tū nkù a sàmu.

²³ M bo ndié nke da sánti
kéndéúkunkoo a yètiri a n deetè mǝè kpéi.

²⁴ N níí yó ntǔǔ nke náámmu a kó timómmənti kpéi,
ifei pǐmmu bèè n dónè meyei nkè bè sǐnné.

72

Bè báammè Kuyie nkè kù bo dǝ́ǝ́ okpàati mesàa

¹ Bè dièmmè Sadoməo yənfǝ́.

Kuyie nyóu kòo kpàati mbekù a bekù mǝè botí,
duó nkòo kpàati bire nni nè timómmənti a kǝme.

² Kòo mbekùnè a nìtibè kè dè wenni,
kəntūnni bəsənnibè kpəti.

³ O kó tikpàti mieke kè benitibèe pété yetārè kó mesàa,
kè sitáa bè dǝ́ǝ́ timómmənti.

⁴ Kòo kpàati mbekùnè bečīribè kè dè wenni,
ke deeri bəsənnibè, ke kəu bèè bè fǝ́unko.

⁵ Kè bè nhò dé sáa diyie bo mǝè botí,
ké nhò cokù sáa otànkù bo mǝè botí.

⁶ Kòo ndò nfətaafǝ́ ǝ́ nniümè kunépekù,
diwətiri ǝ́ǝ́ cúténí mǝè botí ketenkè.

⁷ Kè timómmənti ndéúkú o kpàti mǝnni,
kè mesàa nni mbo otànkù bo mǝè botí sáa.

⁸ Kòo mbaké we ndáméèrì nè otoù,
kukó ndiekù nè itemmànce iməu.

⁹ Dikpáa kəbe yóo nínkúmu o iikè,
kòo dootitəbèe múúkú mutáá.

¹⁰ Tadisisi kó bekpàatibè,
nè dāméèrì cuokè tenké kəbe bo ò pāmmú yepārè,
Sabaa nè Sebaa kpàatibè kè bèe ò pāmmú yepārè.

¹¹ Bekpàatibè beməu yóo nínkúmu o iikè,
kè yəbotè yeməu mpí nho tǝmmú.

¹² Weè yóo deetè ocīri,
kékuś nhosənniwè mesémme, wèè í mǝke wèè bo ò teennè.

¹³ Weè yóo kuś nhocīri nè wèè kpa o kperə mesémme,
ké bè deetè.

¹⁴ Weè yóo bè deetè nè mefǝ́ǝ́tímè nè benitiyonkubə,
ke yǝ́ ò wùómmè be fǝ́mmu dəmarè dierè.

¹⁵ Kòo kpàati mbo kè bè nhò pāa mmesəo nSebba kǝme,
ke níí ntǔǔ nke báa nKuyie nho kpéi kè kuu ò dǝ́ǝ́ mesàa.

¹⁶ Kè tidiiti mbo dihei ke sū,
kè yetārè ínkè nyuu ntidiiti Dimaa tie nkó yəbe kǝme,
kè benitibèe pité dihei timúti kǝme.

17 Dε kóo kpààtì yètìrì mbo sǎà,
kémbo sǎà diyìè bo mɛ̀è botí,
kè benitibè nyu o yètìrì kε pǎā mbetabè mesàà,
kè yebotè ntú: Dè nnaati okpààtì.

18 Tì Yìè nKuyie nyIsidayεεribε tǔ nkù,
kuù dɔɔri tidietì kumáà,
ku yètìrì ndεu.

19 Ku yètìrì ndεu sǎà,
kè ku kpetii píε nketenkè keməu,
kè dè mmε ndò. Amì!

20 Isaii birε Dafiti báammli mànku nku.

YĒSĀĀ MPÁTÍRÌ DITĀĀNNÌ

73

Beyεibε kperε ɔ ndò ndè yíemmu
(Yēsāā 73-89)

¹ Asafu yènfɛ.

Kuyie mmènke wennimu Isidayεεribε borè,
kε wenni bèè yèmmè wenni bε borè.

² Bá nè mεmmε kè nní ndó kέyεtè,
dè do kpaá sám̀pó nwe kè n do.

³ Kε yé n do yà dii m̀nni sipɔɔ yembè kperε yíemmè kε m bε yàámmu.

⁴ Dèmarè í bè kɔ́nnè, nè bε kũũnko,
bè kpènkúmu, kε āā mekũ̀.

⁵ Bè í yé mεfɛũtímè mamè,
betabè bεè ààrì, bεmbe í ààrì.

⁶ Kè bε fei tú bε dèi mbè dùúkú mè,
kè kuyonku tú bε yaàbòrè bè dàátí yè.

⁷ Kè bε iikè píε nticákpeúti nè mekũ̀,
bè totí bε yèmmè bè í m̀nnè tì nti.

⁸ Kε m̀ke mudaá nnè tináanyeti,
kε āā kufɔwaá, kε m̀ke sifei.

⁹ Kε sǎá nkeĩnkè,
bè í sokù òm̀u ketenkè ĩnkè.

¹⁰ Dεè te kè benitibè bè tǔ mbá nè Kuyie nkəboo,
kε yɔ mbε náàhtì menie nkəme.

¹¹ Kε náá nke tú:
Kuyie mbo yĩme kε nti yé?

Kε tú: Kuyie nkũ̀ baké keĩnkè nè ketenkè kù í yé dèmarè.

¹² Dε kó benitiyεibε dèmarè í bè kɔ́nnè,
bεè kpàtì dèúkú.

¹³ N tǔ nnè wènkũ̀nnε n yèmmè detetirè ndεà?
N nite n n̄u kε benke n yí cààrèmbè dèmarè fààrè nweà?

¹⁴ Kè bè ɔ ntũ̀ nke m puoti,
kε n kəmmù bá dii kũ̀nweñi.

¹⁵ Kè n do tú m bo nnáá mbè nàá mmèè botí,
n na nsoutè a kəbε yaábí nyi.

¹⁶ N totí n yèmmè kε bo banté dε kó tináàhtì,
kè ti bantím̀u n yonkenèmu.

¹⁷ N ta dii yiè ndi Kuyie ncĩtètè,
m bantémè tii bè bà.

¹⁸ A m̀nke bè cònnè dèè anni dènde,
kε bo bè tènte kè bèè do difɛtìrì miεke.

¹⁹ Dende bàmbà nkè bε kperεε deé,
kè bε kperεε m̀ote kukɔ̀mb̀dodoróo.

²⁰ Tì Yìè nKuyie nkāā ité a t̄mmú bε kperε yóó dèèmu,

tidaùnti 33 pɛɛtɛ mèè botí a ènte dii mǎnni.

²¹ Meyeñcaàrimè do nh auté dii mǎnni,
kè dè n yonke ké n ta mediè mme.

²² N yí nciì, n yí banni dèmarè,
n do dò nfeɔfè nfe a iikè.

²³ Nè mɛmmɛ ké nda bonè sǎà,
kàa m pī nha nòutè youte.

²⁴ Fǎǎ yó n niitè a tǎatè ti n kpéi nti mieke,
ké n tanné a kpeti mieke.

²⁵ M mǎke we keñkè, kè dè í tú fǎ?
N yí dǎ dèterè marè ketenke ñnkè, kè dè í tú fǎ!

²⁶ N kǎnti nè n yèmmè dè bo na kédeè,
Kuyie nfǎǎ né yó ntú n yíkú wèè ñnkè sǎà.

²⁷ Bèè da yóu bè yóó duómu kékú,
kàa kuǎ bèè dootóo a bè dǎdè mèè taummè.

²⁸ N kó mesàa tu m bo nda tǎkènmè,
n kó disòri tu fǎ n Yiè nKuyie,
kè dè bo yie nkè nní nnáa nha tǎmmú mumou a dǎdèmu.

74

Kuyie nɛtɛtɛ cǎutémè kè bè kuǎnnè Kuyie

¹ Asafu yènfè.

Áú Kuyie! Dè yíme kàa ti dootóo sǎà?
Dè dòmmè kàa mieke ti cóú ntinti a pe?
² Dentení a kǎbe kpéi, a donté bè nè dimǎnni,
bè tu a kǎbe mbe kàa bè to,
dentení Siyǎǎ tǎri kpéi a do ā dè.

³ Kǎte kéyà bè cǎari dè sǎà dè dɛumè
ti dootitabè cǎkɛmu dɛmou a cǛsǎatè.

⁴ A dootitabè tamu a cǛsǎatè ke íutí,
ke cǎnnè be kó mɛcannimè a kǎme do borè.

⁵ Bè puǎ nha cǛtè otekǎuti 33 kǎumè mme detie ndikpǎa,
kéyǎkii o pǛtè.

⁶ Bè to sipɛɛ nsi nè màatǎbè
ke puǎ nha cǛtè kó tisǎti.

⁷ Ke cóu nha cǛtè ke tɛ puǎ,
ke sǛnkunnè a cǛtè bè yu dè a yètiri.

⁸ Bè do náa mbemáa ndi ke tú:
Ti yóó bè puotímu,
kécóu nye bǎrè yemou dihei mieke bè bǎa ndè Kuyie.

⁹ Yebenkùyè mayè ténke í bo,
ti ténke í mǎke bèè náa nKuyie mpǎānǎantì,
òmou í yé dè yó nkǎáké dè.

¹⁰ Áú Kuyie! Dè yó nkǎáké dè kàa nímbèe yóu bè bo nyíinkomè a mieke?
Dè yó nkǎáké dè kàa dootitabè da yóu mudaá?

¹¹ Dè dòmmè kàa wènkè a baà?
Dè yíme kàa meí a nou?

Youtení a nòutè ké bè kùu paíí.
¹² Kuyie nkuu tu n kóo kpǎati nè ti bomè,
kuu dɛɛri benitibè ketenke ñnkè.

¹³ Kuyie, nfǎǎ yatè dàméèri nè a wérímú,
fǎǎ pǎnte musímmú yǎ menie mmieke.

¹⁴ Fǎǎ pǎnte musímmú bè tu mù Defiatǎ mu yǎ,
ke mù duǎ ndáméèri kó yekùre.

¹⁵ Fǎǎ ánnè sibií nè ikó,

kε duó nkè ikó nyìì í kũũ kè ì kpei.

¹⁶ Fṣṣ te kuyie nnè keyènkè,
fṣṣ dṣṣ otānkù nè diyìè.

¹⁷ Fṣṣ ānnè itemmānkε iməu,
fṣṣ dṣṣ dipaà nè diyṣṣ.

¹⁸ N Yìè nKuyie nha nyé a dootitəbè da sáámmè,
kè kubotí kùu yei nkè kù cààrì a yètìrì.

¹⁹ Báa yóu kè desīnnè pī nha kəbe bèè dò nsinónkpeé,
báa yè nha kó bεcīrībè kpéí mbitì bitì.

²⁰ A báa yè nha taummè kpéí,
ti píemmu dihèi kó yēsərè miεke,
kè bè ti fṣũnkoo dεborè.

²¹ Báa yóu kè bè fṣũnko wèè di ifei,
ocīrì nè osénniwè bè ndéúkunko a yètìrì.

²² Kuyie nyité kécómμú kébenke a tú wè,
dentení yēsāambè kubotí yεiku da sáá nyè sáà.

²³ A báa yè nha dootitəbè kó fehúúfε kpéí,
kutoweku a kpantídəntəbè wékíí kù kè kù dṣúkú sáà.

75

Kuyie nkuu tu obeenti diεwè

¹ Bədèmbè kóo kóti diēmμè Asafu yènfè nè metammè mṣṣ tu: Báa kuə.

² Kuyie nti dṣúkunko fṣ nwe,
a yètìrì í yìè ti nò miεke,
ti náámmu a dṣṣ mùu tōndiemù.

³ Kè Kuyie mbéi nke dà:
Mí nKuyie, kè m mōnnì tūəke,
n yó mbekù kè dε síεmu.

⁴ Ketenkè sàntimu nè kε nītìbè,
mí nKuyie mī fīí nketenkè sāñkè.

⁵ N nàkému sipəə yεmbè kε tú bè bá mməke sipəə,
kε nàké beyeibe kε tú bèε yóu sifeí.

⁶ Kε bá nhéunko bε yə,
bè bá nnáa ntípocēmμmúnáahtì.

⁷ Dè í bonní diyìè yìèní kèè bíékè yoo diyìè taà kèè bíékè,
dε mε nyí bonní dikpáa yoo yētārè ĩnkè.

⁸ Dè bonní Kuyie mborè ndè,
kùu bekùnè bεnītìbè
kuu ṣṣ kékùnne yie nkédṣúkunnε otəu.

⁹ Tí Yìè nKuyie mpikú fεbòòfε nfe,
nè ku miεke kó mēnaə nkperimè kù kōnnémè,
kè yóó mē yaúté bεnitidənnibè bəməu,
kè bèε mē yà kékúótóo nè dεfũṣ kperε.

¹⁰ Mí nyó mpīēkumu sáà ku yètìrì,
n yó ndiēmμu kε sántí Kuyie Sakəbu do tú nkù.

¹¹ N yóó dεitemu beyeibe feí,
bṣṣ wetí kè bè ndεukú.

76

Kuyie kuu nə nku dootitəbè

¹ Bədèmbè kóo kóti diēmμè Asafu yènfè bè diè nfè kε biennè tibómbonti iwēī kpεti.

² Kuyie nyètìrì fεímu Sudaa kəbe cuokè,
ku yètìrì dεumu bεmbε Isidayεeribε borè.

³ Ku cīètè bo Sadεmmu nwe

kù ā Siyā nwe.

⁴ Deñde Kuyie nkèkémè betāntāūbè pie,
be dōpiti nē bē kpārīse, be kpārinenti tūmou.

⁵ A náa ndeumu nē a wenniku,
a deumu ke pēētē yetārē yē do bonē dimōnni.

⁶ Yekōmbò yembè yē nke duómu kē bē bē éí,
bekpārītiebe nou bètēmu.

⁷ Kuyie nSakabu do tū nkù kuù péi,
sikpārīnaasēi nē behāpōnsāndèèbè kē bē yē nke duó.

⁸ Kuyie nha duò tikōmbùstī nti,
kàa mieke peike dii yē we mbo dáátí kécómmú a ìikē?

⁹ Kuyie nha bo kēīnkē nke ke náánni a tātē tì,
kē kufōwaa mpī ketenkē kabe kē bē yē nyúóó!

¹⁰ A itē dii mōnni ke bo bekēnē kutenkù,
kédētē bè kékūnne bēnāa.

¹¹ Bá benitibē kó kemieke kē dēūkūnkumu a yētiri,
bē bo cootē a mieke bo peike dii yē bē bo ānnē dibanni a kpéi.

¹² Dí dóunnē di Yiē nKuyie nyenō kē yē dōò,
dīndi bē kù tōkēnē, pāmmúnē ku yepārē, kù duò tikōmbùstī nti.

¹³ Kuù kēkīi sikpāatibīi kó muwemmu,
kutenkù kó bekpāatibē í kù daati.

77

Wèè ta meyeñcaàrīmè ke denniní Kuyie nkpéi

¹ Bēdēmbē kóo kóti Yedutunni tīnni diēmme Asafu yēnfē.

² N kuōmmu ke yu Kuyie,
n yu Kuyie nku kē kù yo n dabōnni.

³ N ta meyeñcaàrīmè mieke nke ke waa n Yiē nKuyie,
nh ō nyiē nke yuo nnou nsi kù bīkē bá mbáa ou,
ke yetiri bē bo m bántēmē.

⁴ Nh ō nkē n dēntēni Kuyie nkpéi nni nkuōmmu,
kē n siē n yēmmē mē ōō caàrēmu.

⁵ Nē a kpéi n nōnfē ōō í nhūū,
dē n kōōnnēmū n yí nō nke náa.

⁶ N kpaá yē dē do dōmmē mme,
n kpaá ke denniní nyēbie yē pēētē yēnye.

⁷ N do ō ndiē nyii yē nyii ō nyiē nke bo n yēmmē,
kē n wentí ke totí n yēmmē,
ke siēmu ke bo ti banté.

⁸ N Yiē nKuyie, a ti dootóomu kē dē dēèà?
A báa wēte kédentēni ti kpéinnāa?

⁹ A sàa ndèemu sàa?
A nàkē ti í kpaá bo dōò dibenni maràa?

¹⁰ Kuyie nha tēnke í mōke mēsémmāa?
Kemieke kē te kàa í ti kuò mēsémmāa?

¹¹ Kē m bēi ke dō:

Dèè n yóú deè tu

Kuyie nkùù baké kēīnkē nē ketenkē ku nòutē tēnke í bomē n yīnkē.

¹² N Yiē nKuyie n yí yóó yē nha pī mùù tōmmú,
m mōmmu n kpaá wúómmu tidietí a do dōò tì.

¹³ N totimu n yēmmē mutōmmú mumou a do pī mmú īnkē,
n siēmumu mutōndiēmú a do dōò mù kpéi.

¹⁴ Kuyie nha kó kuce sámu.

Kuyie, kē dē í tú fī nkutēkù makù í bo ke da mōnnē.

¹⁵ Kuyie, fōō dōōri tidietí,
fōō benke a wērímu yēbotē.

¹⁶ Nē a wērímu mmu a deētēmē a nitibē,

Sakɔbu yaɔbí nè Sosefu kpeyi.

¹⁷ Kuyie, meniɛ ndo ya fɔ nwe,
mè do da yamu kéfante,
kè dàméèrì fùlò kó meniɛ nkutirè.

¹⁸ Kè yewetèe cóunní meniɛ,

nkè itapíe nyièní,
kè itapíe ntú níéé tipítì timou.

¹⁹ Kè fetaafe mpéú kè kuyaakù fí,
kè fetaafe mii kè dèe wenke ketenkè kemou,
kè ketenkèe aá késantè.

²⁰ A kó kuce do yè dàméèrì mieke nke,
a do kéri meniɛ ncuokè nke,
òmou do í yau a nacèfètè.

²¹ A do duó nkè Mɔyiisi nè Anɔ kè beè nni a nitibè,
oniti ɔ ncèmmúmè o pe.

78

Kuyie ndòò dè Isidayeɛribe dè í dò nkéyè

¹ Asafu yènfè.

Díndi n nitibè kénténè n tié.

Kénténè mesàà nkékeè n tú mù.

² N dó ke di onnimu,
m bo di náké nè yénáanhántiyè dèè do dòò nè dimànni.

³ Ti kèè ti ke ti yé,

ti yembè ti tũo ntì.

⁴ Ti báá ti sɔnne ti bí,

ti yóó ti tũommu ti yaɔbí,

Ti Yiè nKuyie nkó disànni nè ku kó muwèrimú,
nè tidietì kù dòò ti.

⁵ Kuù dɔúnnè Sakɔbu yaɔbí ku tié,
kuù duó nku kuó Isidayeɛribe,
ke náké ti yembè ke tú bèe ti tié mbe bí.

⁶ Kè dèe yie nkè kutɔnkù kuù tũnni kè kù nti yé,
ibí bè bo pié l kè ì ti tũo nyi kó ibí.

⁷ Kè dèe yie nkè bè mbúá Kuyie,

ke báá yè nku tɔmmú,

bè ntũ nku tannò.

⁸ Ke bá ndònnè be yembè kè be to nkpeñni,
kè bè nyetírì Kuyie nkpeti, kéntú bèè yèmmè í fííkú,
bèè í tũ Kuyie nséi.

⁹ Efadaimmu kɔbe tú betãnnuɔmbe mbe,
ke kũrínè mudoò ke bùtínnè ke coké.

¹⁰ Bè í yie nke pĩ mmetaummè Kuyie mbè dòònè mè,
bè í yie nke tũnne ku kuó.

¹¹ Ke yè mmutɔndiemù kù do dòò mù,
bè do ya tii dieti kó dimàà.

¹² Kuyie ndo dòòmu tidietì be yembè nuɔ mmieke,
Esibiti tenkè Soãã tempè mieke.

¹³ Kuù do kèété dàméèrì kè bèe sénté,
kè meniɛ ncómmú kéndò nkuduotí.

¹⁴ Kè kù níí mbè ni nè diwetirì kuyie,
keyènkè kè di mbè mí muháá.

¹⁵ Kè kùu dennení meniɛ ndipèrì mieke,
kè mèe pɔnté madiè nkè bèe yá.

¹⁶ Kuù do yaté dipèrì dikpáá cuokè kè meniɛ ncóúnni madiè,
kuù do dennení meniɛ nkè mèe puś sikondakesí nè ikó ndieyi kōme.

¹⁷ Nè memme kè bè nsókè ke caàri Kuyie,

ke yetírí Kuyie nkùù baké keíńkè nè ketenkè ku kpeti tɛɔnkpɛtè íńkè.

¹⁸ Nè be yèmmè mieke kè bè íńko Kuyie mmieke,
ke kù bèkú tidiiti bè dós tì.

¹⁹ Kè bè n wátìrì Kuyie nke tú:

Kuyie mbo na ké tì duós ndikpáà dii mmieke mudii kè tì dià?

²⁰ Nte kù potémè dipèrì kè menie nni mpuunni ke pùò nyikó kōme,
kù bo na ke tì duós mmudii nè imaanā?

²¹ Kè tì Yìè nKuyie ti kèè kè ku mieke peike Sakabu yaàbí,
kéfānte mediè kétuò nylsidayeeribe.

²² Bè í yie mmèè kpéí nku kpeti,
bè í támè ke dò nkù bo bè deetè.

²³ Memme kù péimmè yewetè,
kékpétè yewetibòrè,

²⁴ kécüünní mánnì,
keíńkè kó mudii mmu kù do bè duōnnímè.

²⁵ Bembe benitibè kè bèè di benitidiebè kó mudii,
kè kù mbè duós mudii bè dós mèè botí.

²⁶ Kè Kuyie nduós nkè diyìè yìèní kèè biékè kó kuyaakùu fuute,
nè ku kó tikpeti mieke kè kùu duós nkè kubakù cānku kó kuyaakùu fuute.

²⁷ Kè kùu cūünní imaa mbe cuokè kè ì nsū ke dò mmubirímì,
kétóní yepèpèrè kè yè nsū dāmèèrì kó mubirímú dòmmè.

²⁸ Kè Kuyie nduós nkè yè nduò be karì
ke ncóú cóú kéfitè be touti.

²⁹ Kè bèè di bè dómè kénsānnè,
kè kùu bè duós mbe yèmmè kó mudii.

³⁰ Kè bè nkpaá ke mu nyí mù de,
kè de kó tidiiti nkpaá bo be nò mieke,

³¹ Kè Kuyie mmieke be yè,
kè kùu kuo yedakperè,

nè bedapāmbè Isidayeeribe cuokè.

³² Bá nè memme kè bè nsókè ke caari,
bè í nyie nkéntá Kuyie ndòò tìi dieti.

³³ Memme kè Kuyie mbè fùute muyaá nkè bèè kú,
kè meyei mbè do ke küntè be fōmmu.

³⁴ Kè Kuyie mbè potè dii mōnni bèè kù wammú,
kéwēētení ku biékè, kékokéní ku borè,

³⁵ kédenténí Kuyie nkuù do túmè be kó dipèrì,
kunku kùu baké keíńkè nè ketenkè kuù tumè be kóo donti.

³⁶ Ke né nku cíí,
ke kù náá nsiyāābisí māà.

³⁷ Be yèmmè do í fííkú ku íńkè,
bè í mpí nkù bè dòònnè mèè taummè.

³⁸ Nè ku sémmè diēmè kpéí nkè kù mbè cīēmmu,
bá kù í mbè kùu kédeè,

kuce mēpéu ké mbè mōkenè meminnímè
bá kù í nyóu kè ku mieke bè yè mediè.

³⁹ Kù do yému bè tumè benitibè mbe,
ke do mmuyaá ke yóo pēētè kè dēè deè.

⁴⁰ Kè bèè yete ku kpeti kuce mēpéu dikpáà mieke,
kémpéííkunko ku mieke kuce mēpéu tɛɔnkpɛtè íńkè.

⁴¹ Kè bè nsókè ke beú Kuyie,
ke íńko ku mieke kunku kùu bè te bembe Isidayeeribe.

⁴² Bè í ndenniní Kuyie nwērímú kpéí,
bè í nkpaá yé kù bè deetè dii yìè nè be dootitābè.

⁴³ Bè í kpaá yé kùu do dòòmè tidièti Esibiti,
nè kù do dòò mèè benkùmmè Soāā tempè.

⁴⁴ Bè í kpaá yé kù do cèètemè ikó nkó menie kè mèè náá mmeyīī,
kè Esibiti kabee me yīēke muyāā.

⁴⁵ Kù do duōmmè kè sikonsapoo yènní ké mbè dōmmù,

kè yecedakèe píe nke cake dihei.

46 Kè fecofee cááké bē diiti,

kè yecádúù ndéútóo bē òùti kó mucóntimu.

47 Kè fetaafē mátárēe cake bē tie mbè tu dē fínýĩ,

kè fetadiēfēe kuó detie mbè tu dē Sikómóò.

48 Kè fetaafē mátárēe kuó bē wūò,

kè fetapiēfēe kuó bē naacēnti.

49 Kè ku miekee bē peike mesàà,

kéfānte ké bē tùò nkè dē nyóù mediè,

kè kùu bē duónnì ku tārè yèè kòù kucēnku.

50 Ku mieke do bē yèmu kētonté,

bá kù í mbè coo,

ké bē bōnté mutenkũ nyeyimu,

51 képoté bèè kó dimàà tu Mpo bēmou Esibiti,

bèè kó dimàà do tú beketibè Kammu* kó kuwuò mmieke.

52 Kè kùu denne ku nìtibè onitì òò dennemè o pe,

ké mbè cēmumú onitì ò ncēmumúè o wūò dikpáà mieke.

53 Kè kù mbè cēmumú béù bá bē í nyíèkù,

kè menie mpōnténè bē dootitabè.

54 Kè kùu bē tanné bē èi kù càíné di bē kpí,

ku tāsààrì kù fiètè di nè ku wérímú.

55 Kè kùu beti yebotè yèè do dē bo,

kéberì ketenkè ké bē toti,

kè Isidayeeribè tieke bē cēĩ kēmbo.

56 Nè mēmme kè bē nyíinko Kuyie nkùù baké keĩnkè nè ketenkè ku mieke,

kéyetè ku kpeti,

bè í ndake ku kuó kpeti.

57 Kè bèè détténè Kuyie mbè yembè kōme,

ké nkù sou ké í ndò nhá na ké mbè tá,

mutámumú mùù í fi mmesàà mu kōme.

58 Kè bè nfeu yetòrè ké íinkoo Kuyie mmieke,

ke feu yebókè ké dē kù yóù.

59 Kè Kuyie ndè yà ké kù miekee peike,

kè kùu pē nyIsidayeeribè páíí.

60 Kè deè nte kè kùu íté ku kàrì Sidoo,

di tou kù do bo di benitibè cuokè.

61 Kè kùu yóu kè ibotì tēi kōnnè ku taummè tou,

dii benkú ku dieti nè ku wérímú

kè dii ta bē dootitabè nōu mieke.

62 Kè kùu yóu kè bē nkòù ku nìtibè,

ku mieke keè do yè ku kó benitibè kù te bē.

63 Kè muháá ncóúté bedacēmbè,

kè beporicēmbèè paà bē daabè.

64 Kè íkuó nùbèe kù mudòò mieke,

bá bekúpobè í nkuó.

65 Kè ti Yìè nKuyie nyíté kéndò nkù do yè nke duó,

okpàrinuanti òò yà menàà nkémuó kè mèè íimmè o kònti.

66 Kè bè ncooti kè kù tū nke poti,

kè bèè di ifei sáà.

67 Kè kùu dootóo Sosefu kó tēcītè,

kéyetè kù bo tātátémè Efadaimmu kó kuwuò.

68 Kè né tātátè Sudaa kó kuwuò,

Siyòò tārì kù dó di.

69 Kù de nfii nku cītè kè tē okùmè mmànnè yetādieyè,

kéndò nketenkè dòmmè ké fiíkú sáà.

* 78:51 Kammu: Kammu tu Nowee kó íbì kó dēmarè ndè, ò do bōnté dē kusĩnkù, o naà mmōnté dii mōnni.

⁷⁰ Kuù tǎāté ku kóo tǎnti Dafiti,
koò dèitení mupecēmmu miēke.

⁷¹ Ò do cēmmú ipe nyi kè kùu ò dèitení,
kòò bo ncēmmú ku nìtibè Sakòbu yaàbí,
nè Isidayēeribe kù te bè.

⁷² Kè Dafiti mbè cēmmù nè meyēmmè memou,
ké mbè nì kè dè dò nséi.

79

Ti deetè ti ta mesémmè miēke nke

¹ Asafu kó fēyēnfē.

Áú Kuyie! Yēbotè yēè do a nìtibè tenkè.

Ké sǎū nha cēsààtè,
ké pǎnte Sedisadēmmu kòò naá tidobontì.

² Ké kùu a kó betōmbè ké dǎúnko kè timancònti bè cò,
a kǎbe naá ntikpasǎnti kó mudii mmu.

³ Kè bē yī ncóu ké pǎnté menie nkōme ké fité Sedisadēmmu,
kè bè duó bá òmǎu í bo wèè bo bè kūnné.

⁴ Kè ti pēetitobè ti sǎá,
bèè ti fité kè bè ti sēnkèrì ké ti daú.

⁵ Ti Yiè nKuyie, dè yó nkááké dē kàa miēke do?

Dè yó nda yóumu ké da cóú nsǎá muhǎá nkōmǎà?

⁶ Yóu kàa miēke do ibotí tēi ò í da yé,
nè yekpàatiyo yèè í yu a yètiri.

⁷ Ké yé bēè pǎntemè Sakòbu yaàbí,
ké cǎke Isidayēeribe tenkè.

⁸ Bútinné ti yei mmekótímè,
nè a mōkemè menitisémmè wēētení mēcǎā nti bíékè,
ti naá mbesénnibè mbe.

⁹ Yàà ti deetè fǐ nKuyie nti deetiwè,
a yetisàari báa cǎke mēè kpéi,
ūté ti yei nké ti deetè kédéúkūnne a yètiri.

¹⁰ Báa yóu kè bèè í tū nfǐ nKuyie nkè bèe yī:
Yé Kuyie mbè tū nkù bo dē?

Dòò kè bèe banté a pèitemè a kó betōmbè bè kùu bè,
kè tí dē yà nè ti nuu.

¹¹ Keè tikpetinti kó yedabùò,
a kpeññimu, nkānké bè dōnè bè mukūū.

¹² Ti Yiè nKuyie nti pēetitobè da sǎmǎmú yèè sǎāmbè,
a yè mbè fǐó nkuce mēyiekè.

¹³ Tínti a nìtibè, tínti a kó kupecēnku a cēmmù kù,
ti sǎnti fǐ nwe
ti yó nda sǎntímu nè ti bo mbomè.

80

Kuyie ntiúmmè Isidayēeribe bē ei

¹ Bēdèmbè kóo kóti Asafu dentínni diè nfēè yēnfē ké bie nkubómbonku.

² Isidayēeribe kóo cēnti, kénté kékéè,
fǐ nwèè kpàake Sosefu yaàbí kupecēnku kōme,

fǐ nwèè baké bēñkāmbaribè, benke a kpeti!

³ Benke a wērimú Efadaimmu nè Bensamēe nè Manansee bē wuu mmieke,
kotení ké ti deetè!

⁴ Duó nkè tí wētení,
ti wénté fēnonsààfē ké ti deetè.

⁵ Ti Yiè nKuyie fǐ Mpakedaa,
dē yó nkááké dē kàa miēke bonke?

Ti bo nda báá nkàa miéke ti pélà?

⁶ A kòbe nannieti tii naá mbe dii,
be nannieti tii pieku yeobe kè be yò.

⁷ Ti pètitòbè né kpa ntii kpéi,
ti dootitòbè ti daúmu.

⁸ Kuyie nfó Mpakedaa duó nke tí wētení,
ti wénté fenonsààfè ké ti deeté.

⁹ A ti uuténí Esibiti nwe fínyí kó mutie kóme
ke bèti yebotè ke mù fií.

¹⁰ Ke píe mmu také kè mu cìè nta ketenkè,
kè mù wùò nke pité ketenkè.

¹¹ Kè mu déè ndátinné yetārè,
kè mu bake yè ke pēēté sētiri kó detie ndierè.

¹² Kè mu bake wùò nke tùòke dāmèèrì,
kè ibake pànyì yè ke tùòke kukó nhEfadati.

¹³ Dè yíme kàa kēté kuperí kè becepèmbè tǝũ mu be?

¹⁴ Kè dikpáà kó sidoó cáá mmu fāàti,
kè tikpasĩnti mù kēĩ.

¹⁵ Fó nKuyie Mpakedaa wēētení,
mboní kēĩnkè kēwénténí kēyà tii mù tùàkení,
kè mù deeté.

¹⁶ Fǝǝ mù fií nnè a nǝtǝ.
A nkānkè a bire dèè tu mutie a fíí rǝmǝ,
ke mù kpénkǝnnè.

¹⁷ N Yìè nKuyie mbè kǝũmu a tie ke mù cóu.
Bèè mù cóu wénté be fenonsĩnfè kè bèè kú.

¹⁸ A wērímu mbo okpààti wèè bo a bakú youú o ìnkè,
onití a kpénkǝnnè wè a mǝmmuò.

¹⁹ Tì ténke báá da détenè,
a ti fòùkǝnnè kè tí nda sántí.

²⁰ Tì Yìè nKuyie Mpakedaa duó nkè tí wētení,
ti wénté fenonsààfè ke ti deeté.

81

Isidayeeribe dǝmmè kēyie nKuyie nkpeti

¹ Bedèmbè kóo kóti Asafu yènfè bè diè nfè ke biennè kukùtidùkù.

² Diwèi ndi bo kè di nyíútí Kuyie nkpeí nkuù tu ti kó muwērímu,
pietenè Kuyie nSakabu do tǝ nkù.

³ Benteenè debémbénnè kédentè,
benteenè yebàrè nè tikùtidùùti nè tibómbonti.

⁴ Yíènnè yetàtehe otāāpànwè kó dibanni,
kòò còrmú dedānnè ìnkè dí nheu, ti kó dibanni ndi.

⁵ Dè tu ikuó nyi tǝnti Isidayeeribe ti kpéi,
dinùù ndi Kuyie nSakabu do tǝ nkù dǝu ndi.

⁶ Metaummè mme kù dǝnnèmmè Sosefu yaábí,
bè yènní dii mǝnni ke bo dokénè Esibiti.

Bè de nkèè tināānti bè mu nyí kèè tì diyìè marì tǝ tu:

⁷ N da toutému ditǝu cēērì,
kàa nǝtǝ fǝĩnko dimámmǝyáá.

⁸ Kàa ta meyeñcaàrìmmè miéke ke n kuónnè kè n da deeté,
ke da béinnènní fetapiéfè miéke,
ke da yàáké tebinte bè tu tē Mediba te borè.

⁹ Dǝndi n nǝtibè kenténè kè n di cau,
dǝndi Isidayeeribe kè di do bo n kénté!

¹⁰ Dibǝò na bá mbo di kóo mǝu cǝtèè,
di kóo mǝu na bá nninku deterè ìlkè ke dè bàá.

¹¹ Mîi tu di Yiè nKuyie,
mîi di dènnèní Esibiti,
aatenè di nò kè n yè píe.

¹² N nìtibè mē n yí n kènté,

Isidayeeribe í dós n kpèti.

¹³ Kè m mē mbè yóu kè bè kèrí be tookperí kó kuce,
ke tū mbe mómumambe bè dómè.

¹⁴ Díndi n nìtibè Isidayeeribe,
kè di do bo n kènté,

kè Isidayeeribe do ntū n kó kuce.

¹⁵ N na nfèikunnemu be dootitabè bàmbà,
n na nhānnému tenòtè be dùòntòbè.

¹⁶ Bèè nií nKuyie mbè na nninkúmu ku ìikè ké kù bàntè,

kè Isidayeeribe kó diwèi mbo sàā.

¹⁷ Mí mbe Yiè nKuyie nna mbè piúnèmu tidisààti,
kè bèe di mecekùò nkénsànnè.

82

Kuyie nyóó bekénèmè bebeényeibe

¹ Asafu kó feyènfè.

Kuyie nyítè ke còrhímúmu ku kó ditīnni cuokè,
ke bekùnè bèè tu bebeémbe.

² Dè yó nkáákè de kè di yóu di bo ncaàrimè tibeénti,
nè di bo nkómmúmè beyeibe?

³ Di ntū nyikuó yemmè kènduò beçiribè nè iciribí bè dò nkénte dè,
di mbekùnè besénnibè nè beçiribè dè bèkúmè.

⁴ Ndeerínnè besénibè nè beçiribè,
fietenè be beyeibe nou mieke.

⁵ Di í yé dèmarè, di í ciì,
di kéri dibiiñni mieke nke,
kè ketenkè kó dipūū diməu sàntè.

⁶ M béimmu ke tú: Di tú keīnkè kəbe mbe,
ke tú di məu Kuyie nkùù baké keīnkè nè ketenkè ku kó ibi.

⁷ Di yóó kú benitibè kəme mme,
di yóó duómu diməu sikpààtibií kəme.

⁸ Ti Yiè nKuyie nyítè kébekénè kutenkù,
ke yé fšò temè yebotè yeməu.

83

Bè fšūnkómè Kuyie nkəbe kè bè bàā nKuyie

¹ Bè dièmmè Asafu yènfè.

² Áú Kuyie! Bá nduó káré,
bá ndò nyúó! Bá mbúútóo.

³ A dootitabè beè burì,
a níimbè beè baati a kpéí.

⁴ Bè dàkiimu a nìtibè kpéí,
bè wanti kédo a kəbe a kánké bèmbə mudoò.

⁵ Bè nàámmu ke tú:
tí kətenè kékuə be kó kuwuə nkuməu,
kè Isidayeeribe kó diyètirií kpánné.

⁶ Bè dàkemu ke wənné dinùù,
bè dšònnè betəbè metammè ke bo dokénè fš nwe.

⁷ Edomiibe nè Isimayeeribe,
Məabiibe nè Akadiibe.

⁸ Kɛbadiibɛ nɛ Amɔdiibɛ nɛ Amadesiibɛ,
Fidisiɛɛɛɛ nɛ Tiiri ɛi kɔbɛ.

⁹ Bá Asidii kɔbɛ bɛ wɛnnɛmu,
bɛ dó kɛteennɛ Dɔti yaábí nyi.

¹⁰ Dɔɔ bɛ a do dɔɔmɛ Mandiyāā ɛi kɔbɛ,
Sisedaa nɛ Yabinni a bɛ dɔɔmɛ kukó nKisɔɔ.

¹¹ Adɔdi binte bɛ do dɛ nku bɛmɔu,
kɛnaá ntikùti kɛtenkɛ.

¹² Bɛ kó sikpààtibii dɔɔ si a do dɔɔmɛ Odebu nɛ Sebu,
kɛ bɛ kó bɛkpààtibɛ kpɛrɛ ndònnɛ Seba nɛ Sadimmuna
bɛ kpɛrɛ do dɔmmɛ.

¹³ Bɛmbɛ bɛɛ nàa nkɛ tú:

Tí fietɛnɛ Kuyie nkó kɛtenkɛ kɛtieɛ,

¹⁴ Kuyie n tũ nkù,
a yóu kɛ tɛfɔdɔntɛ bɛ tùóté,
kuyaakùu bɛ to tífɔkpɛti tɛmɛ.

¹⁵ Cɔútɛ bɛ muhāā nhɔɔ cɔútɛ mɛɛ boti kutúúkù,
déútóo bɛ fehāāɛɛnfɛ ɔɔ déútóomɛ ditāri.

¹⁶ Bɛti bɛ nɛ kuyaakù nɛ fetaafɛ,
donné bɛ kɔmbùòti nɛ kuyaakperikù.

¹⁷ Ānnɛ bɛ ifɛi,
kɛ dɛɛ yie nkɛ bɛ da wammú fɔ nti Yiɛ nKuyie.

¹⁸ Yóu kɛ bɛɛ di ifɛi,
kɛ bɛ kɔmbùòti nduo sáá,
yóu kɛ dɛɛ bɛ di,
kɛ bɛɛ kú.

¹⁹ Kɛ bɛɛ banté kɛ do nfɔɔ maa yètiri tu ti Yiɛ nKuyie,
kɛ fɔɔ baké kɛtenkɛ nɛ kɛĩnkɛ.

84

Nyáámmu Kuyie ncɛtɛ

¹ Bɛdɛmbɛ kóo kóti diɛmmɛ Kodee hí kó fɛyɛnfɛ bɛ diɛ nfɛ kɛ biennɛ kubómbonku.

² N Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa n dɔmu a cɛtɛ mɛdiɛ.

³ N yáámmu a cɛtɛ dɛnkù mutarimù kɛ dɛ nh ɔɔtí,
m búɔ fɔ nwe kɛ diwèi m bo kɛ n yíú.

⁴ Inɔribi cekù tiyɛnti a cɛtɛ nte,
sikpàncéndéi dɔunko siyiɛ nkɛ pɛũ si bí a wũɔtòrɛ borɛ ndɛ.
Fɔ nti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa,
Kuyie nfɔɔ tu nkóo kpààti.

⁵ Bɛɛ bo a cɛtɛ dɛ bɛ naatimu kɛ bɛ da sánti sáá.

⁶ Dɛ nnaati bɛɛ ikú Kuyie nyĩnkɛ,
icɛ imɔu tũntɛmu bɛ kpɛí

⁷ Kɛ bɛ pɛnké tɛdɔntɛ kpetɛ ĩnkɛ,
menie mbuoté,
kɛ fɛĩnkɛmbɔntaafɛ ni kɛbónkũnnɛ kɛtenkɛ.

⁸ Kɛ bɛ nkéri kɛ bɛ wɛrimú yéutí,
kɛ bɛɛ tuɔkɛnɛ Siyɔɔ Kuyie mborɛ.

⁹ Ti Yiɛ nKuyie Mpakɛdaa kɛnté m báammii,
fɔ nKuyie nSakɔbu do tũ nkù n keɛnɛ.

¹⁰ Áú Kuyie! Fɔɔ tu ti kó kudɔpikù,
wéntɛní kɛyà a tãátɛ wɛ kɛ cãĩné.

¹¹ Kɛ n yĩ a cɛtɛ miɛkɛ diyiɛ dimáá,
dɛ pɛtɛmu m bo yĩmɛ yɛwɛ tekɔupítɛ (1000) kupíkù tekù.
Kɛ n cònmú fɔ Kuyie nkùu n tɛ a cɛtɛ bòri,
dɛ wenninɛmu m bo mbomɛ bɛyɛibɛ cɛtɛ.

¹² Ti Yiè nKuyie ntu ti kó kuwenniku nku,
ti kó kudɔpikù,
Kuyie mpáāmu mesàa nnè tikpeti,
kù ɔɔ í mmɔnte diwèi bèè borime wenni.
¹³ Dè nnaati wèè da duɔ nho maa,
fɔ nti Yiè nKuyie Mpakedaa.

85

Kuyie nyimè diwèi bo mbonè bèè kù dó

¹ Bèdèmbè kóo kóti dièmmè Kodee bí kó fɛyènfɛ.

² Ti Yiè nKuyie nha benkemu a dómè a tenké,
ke kpènnéní Sakɔbu yaábí ìi do tú tidaati.

³ A dèitemu a nìtibè kó meyei,

a ùtému be yei mmemɔu.

⁴ A bónkùnnemu a mieke,

a mieke domu.

⁵ Kuyie nfɔ nti deetiwe ti ténéní,

bónkùnnè a mieke kèè ti peike.

⁶ A mieke bo nha ke ti cóú nsáa?

A mieke bo mbo ti ìnkè nè ti yaábíòà?

⁷ Fɔɔ í yóó wète ke ti fòùkùnnaa?

Tinti a nìtibè ke ti pété a kó diwèlà?

⁸ Ti Yiè nKuyie nti benke a ti dómè,

ke ti deeté.

⁹ N yó nkémumú n Yiè nKuyie nyó n náké ti,

ké yé kù nàkéme ku kɔbe ke tú bè bo mbo diwèi mieke

bè né nyé ke báá wète kéta deyeinkperɛ mudɔ̀̀rìmù.

¹⁰ Kù deérímu bèè kù dé sáa,

ku kó tikpeti yóó wète kébuotému ti tenké.

¹¹ Mèdɔ̀̀rìimè sààmè nè timómmɔnti dè wètenímu,

dèè wenni nè diwèi kè dè buoté.

¹² Timómmɔnti kó kuye yièní ketenkè nke,

dèè wenni kè dè cuutiní dènkè.

¹³ Ti Yiè nKuyie nyóó ti duómmu metuɔ,

kè tidiiti peité ketenkè.

¹⁴ Timómmɔnti yó nnimu ku ìikè,

ke kerì kè ku tũ.

86

Nh ɔ mbo meyeñcaàrimè mieke kékuónnè fɔ nwe

¹ Dafiti bàñtèmè Kuyie.

N Yiè nKuyie n kénté kécɔuté m báammì,

n tú ocírì nwe, osénniwè.

² N tú wèè dɔ̀̀rì wènwɛ a dómè, a nni nkánké,

mí nha kóo tɔ̀̀nti, n deeté,

n yíkú fɔɔ ìnkè fɔ nwèè n te.

³ N Yiè nKuyie nhá n kuɔ mmesémmè,

n tũ nke kuónnè fɔ nwe.

⁴ Nárikùnnè n yèmmè mí nha kóo tɔ̀̀nti,

n Yiè nKuyie m búɔ fɔ nwe.

⁵ N Yiè nKuyie nha sámu ke cɛ́mmu,

ke kuɔ mmesémmè mediè mbèè da kuónnè.

⁶ N Yiè nKuyie nkénté m báammu,

kénté n dabònni n da kuónnè di.

⁷ Kè meyeñcaàrimè n sɔ̀̀nké nh ɔɔ kuónnè fɔ nwe, kàa n keèné.

⁸ Dībɔɔ mārì í da dònɔnɛ,
f̃s̃ nti Yìè nKuyie,
òmə̀ù báá na kédɔɔ a dɔɔri dè.

⁹ F̃s̃ dɔɔ yebotè yemə̀u,
yè kòrinímu kɛ bo nínkú f̃s̃ nti Yìè nKuyie nha ìlkè,
kédéúkùnne a yètiri.

¹⁰ Kɛ yé a deumè kɛ dɔɔri tidietì,
f̃s̃ maa tu Kuyie.

¹¹ N Yìè nKuyie m bɛnkɛ a ɛɛ kè nni ntũ nha kó timómmɔnti,
yokùnne n yèmmè kè nni da dé.

¹² N Yìè nKuyie n yó nda sántímu nè n yèmmè mɛmə̀u,
n yó ndéúkunkomu a yètiri s̃s̃.

¹³ Kɛ yé a sàà ndeumè n yīnkè,
kaa deetè n wēnni kè n dennɛnì kudɔnkù.

¹⁴ Kuyie, sipɔɔ yembè bɛè n dinté,
bɛnitìyɔnkubɛ bɛè m munné kɛ bo n kuɔ bá bè í dakɛ a kpéí.

¹⁵ F̃s̃ nti Yìè nKuyie nha sàmu kɛ mɔkɛ onitì kó mɛsémmè.
Kaa miekɛ boɔ kaa dɔ onitì mediè,
kɛ tú timómmɔnti yìè.

¹⁶ Wēɛɛnì m bíékè kè n kuɔ mɛsémmè,
duɔ mmí nha kóo t̃ɔnti muwērimú,
n deetè mí nha kóo nitipot̃ɔnti bire.

¹⁷ Dɔɔ tidietì n kpéí t̃i bɛnkú a n dómè,
kè n dootitabèè yà kè ifeí bè pī,
N Yìè nKuyie n teennè kɛ náríkùnne n yèmmè.

87

Siyāā nwe iwua nyimə̀u yóó yènnímè

¹ Kodee bí kó f̃yɛnfè.

Ti Yìè nKuyie mpūúté Sedisadɛmmu ditāsàari ìnkè nke.

² Siyāā èì ndi ti Yìè nKuyie ndómè,
kè dè pēētè yehekè t̃yè yemə̀u Sakɔbu yaabi bo yè.

³ F̃s̃ nKuyie nkó dihei,
bè da sántí kè dè deumu a yetiri kpéí.

⁴ Kè Kuyie ndɔ: N yóó kaammu bɛè n yé,
kékaannè Esibiti kɔbɛ nè Babidɔnni kɔbɛ
nè Fidisii èì kɔbɛ nè Tiiri èì kɔbɛ nè Etiopii èì kɔbɛ
kɛ dɔ bè p̃eitè die.

⁵ Siyāā èì dii yóó naa nyebotè yemə̀u kperi,
Kuyie nkùù baké kènkè nè ketenkè kuù yóó dì maá.

⁶ Ti Yìè nKuyie nkuù yóó kaa nyebotè,
kēwāri ku pátiri miekɛ kɛ dɔ:
bè bè p̃eitè Sedisadɛmmu nwe.

⁷ Behaubè nè bedèmbè kè bè ndiè kɛ da sántí kɛ tú
bɛ kperɛ demə̀u bonnì a borè ndɛ.

88

N duúnnè mukūū mmu

¹ Bedèmbè kóo kótì Kodee dentīnni dièmmè Emanni Esidaiti botí kou keuté f̃è s̃áutiyènfè
kɛ eunè fetārife.

² N Yìè nKuyie n deɛtiwè, nh ɔ ntũ nke yu f̃s̃ nwe,
kè dè biite nni nda kuɔnnè.

³ Kèè m báammì,

kénté n dabònnì.

⁴ Dè bi n wēnni ndi,
n duúnnè kudònkù nku.

⁵ Bè n wènté ocíi nwe,
n wērimú í kpaá.

⁶ Nè bèè duó kudònkù tũ wē ndidóù,
n sááténè ocíi nwe wèè bo kudònkù,
a yē nwèè kpéí,
a nòutè dèténè wè.

⁷ A n dootóo difòtìrì cūmpuri ndi,
dibiinnì dièri mieke kudònkù.

⁸ A mieke kemou keè do n yĩnkè ke n yǒnte,
a yēiti tímou sàri n yĩnkè nke.

⁹ Kàa n dētinne n kòbe kè n naá nyisíé be kpéí
n kpetímu, n yí mòke m bo yè dè.

¹⁰ N ta mēfēútímè mme ke kómmú kè n nuò ntiike.

N Yiè nKuyie n kuònnè fǒ nwe yewe yemou,
n yuo n nou fǒó bíékè.

¹¹ Bēcíríbé kpéí nke a dǎorimè tidietàà?

Bedòmbiùbè bo ente ke da sàntaà?

¹² Bèè bo difòtìrì mieke bè nàá nha kó mesàà nkpeínáà?
Yáà bèè duó kudònkù bè bo náké a túmè tímómmǎnti yiè?

¹³ Bèè bo dibiinnì mieke bè bo banté a kó tidietàà?

Wèè ta kudòmbiùkù ò bo na kébanté a wetímàà?

¹⁴ N Yiè nKuyie m búó fǒ nwe ke da kuònnè,
bá dii kúnweínì kè m báammu tùòkemou a borè.

¹⁵ Dè yĩme n Yiè nKuyie nkàa n yete,
ba nte kàa í dǒ n da yà.

¹⁶ N tú osénnìwè nwe nè m bemmè,
n yí dētirinè mukũũ,

a donné n kǎmbuàti nti,
n ténke í yé m bo tii mieke.

¹⁷ A mieke keè n cǒutè ke n tũo,
a yēiti tii n sũũ n kè n yĩke tináahtì.

¹⁸ Yewe yemou a yēiti tii n fité ke n dátinné menie nkǎme,
ke n dátinné m mǎu dimònnì dimáà.

¹⁹ Kàa n dētinne n népobè nè n neititòbè,
kè n kòbe kó dimàa n dèténè.

89

Kuyie ndo doúnnè dii nuù Dafiti di borè?

¹ Bè dièmmè Etāā Esidaiibe botí kou kó fēyēnfè.

² N Yiè nKuyie n yó ndièmmu ke náá nha n dàò mèè sàà.
N yóó nákému tidapùtǎnti tii tũnní a dǎorimè tímómmǎnti.

³ A béimmu ke tú a kó tinìti bomu sáà,
kàa kó tímómmǎnti fílkú tiwèti dòmmè.

⁴ Kàa dàònnè metaummè a tǎāté wè,
a kóo tǎnti Dafiti,

koò doúnnè dinuù ke tú

⁵ a yóó fií nho kó kuwuò nsáà,

kè tikpàti mbo wèè kó tēfētè nè ti bo mbomè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkeĩnkè kòbe da sǎntímu a dieti kpéí,
a kòbe tíkú ke sǎntí fǒ nwe,

a dǎori mèè kpéí nha béi ntì.

⁷ Òmǎu í bo keĩnkè mieke wèè mǎnnè ti Yiè nKuyie,
keĩnkè kòbe mieke òmǎu í da dònnè.

⁸ Kuyie nha t̄s̄rè kàrimè yè dé f̄s̄ nwe,
bèè da ɔ́rí bè í da daati.

⁹ Tí Yìè nKuyie Mpakɛdaa, we nkpeɔ́nì ke da dònne,
tí Yìè nKuyie nha kpeɔ́nìmu kè timómm̄nti da fité.

¹⁰ F̄s̄ò baké dàméèrì koò ìkù,
kè yenéfinf̄irè pùunì f̄s̄ò ɔ́s̄ yè bónkùnne.

¹¹ F̄s̄ò do nante Esibiti koò ùt̄irè kékuo,
f̄s̄ò do cié nha dootitabè nè a kó muw̄erímú.

¹² F̄s̄ò te keɔ́nkè kè f̄s̄ò te ketenkè,
ketenkè nè ke kpàtì tim̄ou f̄s̄ò dè f̄ií.

¹³ Kubakù c̄anku kó kutemp̄è nè kubakù yóu k̄oku f̄s̄ò dè d̄òò.
Bèè bo Tab̄oo t̄ari nè bèè bo Edim̄oo kperi bè d̄eúkunko f̄s̄ò yèt̄irì.

¹⁴ F̄s̄ò kó kubakù kpeɔ́nì kàa n̄òutè m̄àke muw̄erímú,
kàa n̄o ndem̄ou.

¹⁵ A beénti wennimu ke síé kè t̄i te kàa kpàtì f̄ikú.
A n̄i a eì ke d̄i d̄oɔrì mesàa m̄me nè timómm̄nti.

¹⁶ Dè nnaati kubotì kùu da íútì f̄s̄ nti Yìè nKuyie.
Bè bo nkérf̄i a kó kuwenniku miéke.

¹⁷ Nè a kpéí nke bè ȳankunè mè diw̄èl̄ yewe yem̄ou,
a wetí mèè kpéí nte kè bè s̄ant̄i be m̄áa.

¹⁸ F̄s̄ò te kè be yèt̄è feí kè bè m̄àkè muw̄erímú,
a kó mesàa m̄meè bè ȳeútì muw̄erímú.

¹⁹ Tí Yìè nKuyie nf̄s̄ò te w̄èè tu ti kó kud̄opikù,
w̄èè te Isidayeɔ́rìbe w̄èè te ti kóo kpààtì.

²⁰ A do benkem̄u am̄áa a n̄it̄ibè ké bè béinnè ke d̄ò:
M̄i duó n kó met̄eèmm̄e okp̄ar̄inūnti,
m̄i d̄èite n n̄it̄ibè miéke odap̄aa koò d̄eúkùnne.

²¹ N ȳamu Dafiti n kóo t̄ant̄i,
koò c̄ou m̄mekùò nkoò c̄aɔ́n̄é.

²² N yó nhò p̄l̄m̄mu nè n n̄òutè,
m̄i ò k̄anne tikpàtì

ke yó nhò duó m̄muw̄erímú
²³ O dootitabè báa ò do kóò d̄éét̄é,
on̄itiyeiwe báa ò d̄i nyif̄eí.

²⁴ M̄i yó nni o ìlkè ke k̄òut̄i o d̄ūant̄ab̄è,
ke poti bèè ò n̄ií.

²⁵ N kó timómm̄nti nè n s̄aa d̄é yóo nhò bonèmu,
nè n kpéí nk̄oo w̄erímú nd̄eúkù.

²⁶ M bo duó nk̄oo mbaké M̄edit̄eandee kóo dàméèrì,
k̄ént̄o k̄édit̄enè kukó nh̄Efadati.

²⁷ Ò bo nni nyu ke tú o cice,
Kuyie nkùu ò te, o kó dip̄èrì d̄i ò d̄eɔ́rì.

²⁸ Kè nh ò d̄òò n kóo po,
k̄oo m̄p̄enkù bekp̄àat̄ibè b̄em̄ou bèè bo ketenkè ìnkè.

²⁹ Kè n kó mesàa nn̄i nhò bonè s̄áa,
m̄i nn̄e we ti kó metaumm̄e báa k̄unt̄é.

³⁰ O c̄īt̄è báa p̄aa okp̄àat̄i,
keɔ́nkè bo mèè botì s̄áa o kpàtì yó m̄me mbo.

³¹ K̄oo bí me ndoot̄oo n kuó,
ke t̄énke í t̄u n tié,

³² Kè bè càari n kuó,
ke í t̄u n tann̄o.

³³ M bè ann̄é kud̄ou bè yete mèè kpéí n kpeti,
kè b̄eɔ́ cuó be cāarim̄e kó tiȳēit̄i.

³⁴ N né báa bè yetenè n kó mesàa,
m báa yóu m bo bè d̄òòm̄e m béi ntì.

³⁵ M báa cake m bè d̄òòn̄e mèè taumm̄e,
m báa náké n n̄uù kékpate.

³⁶ M béimmu ke pàrikè nè n yetisààri,
m bo souté Dafitaa? M báá dè dǎǎ bitì.
³⁷ O wuǎ nyó nsakému sǎǎ,
kòo fuku mbo sǎǎ diyìè dǎmmè.
³⁸ Otǎnkù bo mèè botí tiweti sǎǎ kè ti ò wùó,
o kpàti yó mme ndò.

³⁹ Kuyie nha né ò yetemu koò dootóà?
Koò yè kemieke wenwe okpààti a tǎáté wèà?
⁴⁰ Kè sènkèrì fǐ nnè a kóo tǎnti di kó metaummè,
ke bo nhokpààti pìi ketenkè kè di sǎǎ.
⁴¹ Kè buó nyiduotí ìi fité o cǐtèè,
ke pùó nho cǐkperì kè sì naá ntidobontì.
⁴² Kè becepèmbè pènkù ke tóú bè dǎ dè,
kòo pètitòbè ò daú.
⁴³ Kè duó kòo dùntòbè ò na,
kòo dootitòbè yǎnku.
⁴⁴ Fǎǎ kùó okpàrisiè kó menatimè,
bá a í ò teennè mudoò mieke.
⁴⁵ Fǎǎ fiète fekpààtipàtífè o nou mieke,
ke bo nhokpààtikàrì ketenkè.
⁴⁶ Kè yààte o dapànti kó yewe,
koò dii nyifei madiè.
⁴⁷ N Yiè nKuyie, dè yó nkǎáké de kàa yóu a bo nti sǎrinèmmè?
A mieke bo nhà ke ti cóú muhǎǎ nkǎmaá?
⁴⁸ A yému ke dò n fǎmmu í detóó,
a dǎǎ onitì dimònni sǎmpári kpéi nke.
⁴⁹ Onitì mǎu bo wèè bo nfòu ke báá kùà?
Yáa we mbo na kéyenténè o wènni kudǎnkù?
⁵⁰ N Yiè nKuyie mmesàa nha do dǎorimè kòte ke?
A do nàké Dafiti ke dǎ a yó nhò dǎàri dè bore?
⁵¹ Kuyie nha yému bè ti diinko ìi fei tǐnti a kó betǎmbè.
A yému ke dò n to yebotè péu ndi.
⁵² Bèè í da dǎ bè ti sǎámmu,
ke sǎǎ nha kóo kpààti a cǎnné wè tipitì timǎu.

⁵³ N Yiè nKuyie nha yètìrì ndeu sǎǎ.
Kè dè mme ndò. Amí.

YĒSĀĀ MPÁTÍRÍ DINAANNÌ

90

Onitì pènkùmu kè Kuyie nkuu í pènkù
(Yēsāā 90-106)
¹ Mǎyiisi Kuyie nkóo niti kù bǎntèmè.

Kòò dǎ: Ti Yiè nKuyie nnè meketimè mǎnni fǎǎ baa tú ti kó disàri.
² Yetàrè do í bo dii mǎnni,
ketenkè mu ndo í dǎǎ kàa bomu sǎǎ ke tú Kuyie.

³ Fǎǎ tǎnninko benitibè ketenkè bè yènni kèè mieke.
Fǎǎ ǎǎ bè nàké ke dǎ: Benitibè díndi wètenè ketenkè.
⁴ A borè, yebie ntekoupiète (1000) dò ndiyiè dimáa ndi,
keyènkè kèè bo ke wennóó, teyenkènkéétè.
⁵ A ǎǎ yè pèmmu tidòuntì tēmè,
tùl ǎǎ pèetóó dikūnwènni de kó yebie nyí cáánnè timúti.
⁶ Timúti ǎǎ kótému dikūnwènni ke póri,
kuyuoku kémóté kékpeí.

⁷ A mieke kèè ti yè kè ti wèrímú dèè,

a mieke keè donninko ti kōmbùàti.

⁸ A wúómmu ti caàrimè,

a kó kuwenniku mímu ti kó yesàrè yeməu.

⁹ A mieke keè ti yè kàa yààri ti we,

kòo niti ɔ nyóó wei mēmáá kòo fōmmu pànke deè.

¹⁰ Ti fōmmu kó yewe í pēnkù yebie nsipísíyiekè,

bekperíbè bèè tùòkù yebie nsipísini,

de kó yewe mieke yesùkùye tu mutōmmú kpeye nye nè tihòùti nè mesémmè,

mufōmmu pēnkému kè ti kéri mukūū mbiékè.

¹¹ We nyé a mieke kó kuyonku mamè ke na ké nda dé?

We mbo na kényíté a mieke cóú nke mamè?

¹² Ti benke ti we māmè,

kè ti na kéməote meyēmmè.

¹³ Ti Yiè nKuyie, dè yó nkááké de kàa wētení ti biékè?

Ti kuó mmesémmè tinti a kó betōmbè.

¹⁴ Cūūnní a kó mesàà mmēdiè pìke dikūnweñni,

kè ti nyānku nè diwèi ti fōmmu muməu mieke.

¹⁵ Ti duó ndiwèi kè di mmanne a ti dií mmèè sémmè.

Ti duó nkuyēnaatí kè kù mmanne a ti dií nyèè bie nyífei.

¹⁶ Yóu tinti a kó betōmbè kè ti yà a kó tidietì,

kè ti yaàbí yà a kpeñnimè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie nhá ti dāò mesàà.

Duó nkè ti tōmmú ti dāori mù nyíé,

ēē yóu kè ti tōmmú ti pí mmù nyíé.

91

Kuyie nti kánkémè

¹ Fṣ nwèè ā Kuyie nkùu baké kēñkè nè kētenkè ku kó disòri mieke
ke diéké muwērimú muməu yiè nkó medéè,

² Fṣò kù yu ke tú: N kó disòri n kó tēcēkpetè.

Kuyie nkùu n te n duó nkù mmáà.

³ Kuù da dēerí nè ticùàti bè da dií nti,
nè mutenkūū mmùu na nda tūòkení.

⁴ Kuù da oké ku fièti kó medéè.

Kuù kó tifèti mieke nke a sōrimè.

Ku kó timōmmānti tii da kánké dikātepiì nè dimátíyaàbòri de kōme.

⁵ Bá kè keyènkè biìte kufṣwaá mbá nda bo a í yó nyíèkù ipie nyii duóni kuyie ncuokè.

⁶ Yoo mutenkūū mmùu cènti keyènkè,

nè muməmmú mùu cánni ke kòu kuyie ncuokè.

⁷ Kè benitibè do tekəupíítè (1000) a píku,

a bakù yóu tekəupííítè (10000) dēmarè báa da kááké.

⁸ Nwúó nkéyà nè a nuə,

A yóo yāmu Kuyie nyóó yietimè beyeibe.

⁹ Ti Yiè Kuyie nkùu tu a kó disòri.

Kuyie nkùu baké kēñkè nè kētenkè kuù da kánké.

¹⁰ Meyei mbáa da tuəke,

kuyēiku makù báa tóónní a cīētè.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nyóó duómmu dinùu ku tōrè,

kè yè nda baə bá kàa kòri kè,

¹² ké nda ceúnè ku nəu,

bá a naàcètè báa bété ditári mari.

¹³ A bo nnaùti yeciricirè nè yēdaute,

kéncenti yekpamaà nnè iwààke ñnkè.

¹⁴ Kè Kuyie mbéi nke dò:

A me nni cáátimè n yóó da dēstému,

a me nni mbāntémè n yó nda kánkému.

¹⁵ Kàa níi n yú kè n yie,

m bo nda bonè meyeñcaàrimè mieke,
 m bo da deetè ké da déúkùnnè.
¹⁶ M bo duó nkàa mbo kémmònte,
 kè dè nda naati,
 kè n da benke mû tumè a deetiwè.

92

Beyeibe yóo yàmu meyei kè besààbèe yà mesàà

¹ Bè diè nfèè yènfè teompùtè yiè.

² Dè wennimu ti bo nsántimè ti Yiè nKuyie,
 ke diè nke déúkùnkò ku yètiri kuù baké keñkè nè ketenkè.
³ Dè wennimu ti bo nnáammè ku kó mesàà nkpeí dikünweñni mōnni,
 kè dè biite ti mpiekù kù dààrimè kù béi ntì,
⁴ ke mbie ntikütidùùti nè tibómbonti,
 ke bie ndebémbénnè terè iwēi kpere.

⁵ N Yiè nKuyie nha pĩ mmùù tōmmú diwèi mu nni bonè,
 a dàari dè deè n naati kè n yíú.

⁶ N Yiè nKuyie nha tōmmú deumu,
 kàa yentotí cūmpuri.

⁷ Kuyènkù báá na kè dè banté,
 kudiènkù báá na kè dè yītété.

⁸ Beyeibe ò nkótírí timúti kōme mme,
 kè meyei ndààribè bitírí,

kè mukūū nsàà né bè bàa kumàнку.

⁹ N Yiè nKuyie f̄s mme mbo keñkè nke sàà.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nte a dootitabè ke kō,
 meyei ndààribè bēmou ciérimu.

¹¹ F̄s̄ n duó mmupaanààwērímú,
 ke n waare mekpāmmè.

¹² N wúōmmu n dootitabè dàari dè bá n yí yīkù,
 ke yo bèè n dōnè meyei be kó ihúu kè dè í n kōōnnè.

¹³ Wèè dàari Kuyie ndómè ò dōnnè mupuommu mmu mùù ò nsenti,
 ke dōnnè Dimaa kó detedierè bè tu dè sètiri dèè kòtírí medià,

¹⁴ dèè fiíkú Kuyie n̄t̄t̄è mieke,
 ke sèntè ke yènni te dànkù.

¹⁵ Dè kó detie nh̄ mpeímu bá kè dè kòté,
 dè nkpaá piéké mesèmmè ke bitírí.

¹⁶ Dèè benkú o Yiè nKuyie nwetímè,
 ke tú o kó dipèrì,
 meyei nyí bo ku borè.

93

Kuyie nkuu tu okpàati

¹ Kuyie nkuu tu okpàati, tikpàti tii tu ku kó diyaàbòrì,
 kè muwērímú tú ku naàkōnfè.
 Deè te kè ketenkè fiíkú béù bá ke í nampú.

² Ti Yiè nKuyie, a kpàti í m̄ke tì keté dè tì me nyí m̄ke kumàнку.

A bo nè dimōnni ndi ke yó mbo sàà.

³ Ti Yiè nKuyie nyikó mpiemmu ke uuti,
 kè yenéññirè iiti,
 kè kutoweku dáátí.

⁴ A me ndeumu ke p̄ēté menie nkó kunōdoo,
 ke p̄ēté dām̄èrì kó yenéññirè.

Ti Yiè nKuyie nha bomu nkeñkè ke p̄ēté dende kó dimàà.

⁵ Ti Yiè nKuyie nha kuú tú imómm̄nyi nyi,
 a c̄t̄t̄è s̄amu ke yóó nsà sàà.

94

Kuyie nkuù yóó peite bè dǎàrì dè ku kòbè

¹ Áú ti Yiè nKuyie! Fǎǎ ǎǎ peite,
fǎǎ nwèè te mupeitimù benke a kpeti.
² Kuyie nfǎǎ nwèè yóó bekénè kútenkù,
íté káyietí sipǎǎ yembè bè mǎnnè tì yeti.

³ Ti Yiè nKuyie, dè yó nkááké dè?
Yé dè yó nkááké dè kè beyeibe yóu tiyánkùtì.
⁴ Bè náante betòbè kpéi nke,
ke pǎiti pǎiti,
ke náante sipǎǎ kó tináahtì,
ke tú meyei ndòòribè.

⁵ Ti Yiè nKuyie mbè fǎũnko a nitibè mbe,
bè diinko a kòbè mbe mesémmè.
⁶ Bè kǎù bekúpobè mbe nè bepòòbè.
Ke feu iciribí.

⁷ Ke náá nke tú: Ti Yiè nKuyie nyí wúó,
ti Yiè nKuyie nSakòbu do tũ nkù í dake.

⁸ Díndi tiyèntì dǎònnè meyòommè.
Tidièntì díndi dè yó nkááké dè kè di mǎote meyèmmè?
⁹ Kuyie nkuù ánnè onitì yeto, kù bo yīēke kù bo keémàà?
Kunku kùù ánnè onitì inuǎ kù bo yīēke kù bo yámàà?
¹⁰ Kunku kùù tiè nyebotè kù báá na ké bè potáà?
Kuù í duǎ mbenitibè meciinàà?
¹¹ Ti Yiè nKuyie nyému onitì kó iyeñtotí,
kù yému i tumè kuyaakù.

¹² Dè nnaati onitì ti Yiè nKuyie ntié nwè,
kù ciikũnko wè nè ku kuó.
¹³ Dèè yó nhò kǎnké diyie yeiri yiè,
ke baanè bè bo keúmè oyeiwe fǎti.
¹⁴ Ke yé ti Yiè nKuyie nhǎ í ndootóomè ku kó benitibè,
kù í yóó yóu ku te bè.
¹⁵ Obeénti sààwè yóó cǎutému tibeénti.
Bèè yèmmè wenni kè bè nhò tũ.

¹⁶ We mbo n kónné kè tí dokénè beyeibe?
We mbo n teennè kè tí kpánnè meyei ndòòribè?
¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndo í n teennè
nè yíe n do bo kudǎmbiùkù nku.
¹⁸ Kè n naàcètè dǎ késeite.
Ti Yiè nKuyie nkó mesàà mmeè ǎǎ n cǎuté.
¹⁹ Kè iyeñtotí n sũũnnè,
a ǎǎ m bántèmu ke náríkũnnè n yèmmè.
²⁰ A bo wénnénè bebeémbè bèè tu benitikǎùbè,
bembe bèè fǎũnko benitibè nè ikuó kó diyètiràà?
²¹ Bembe bèè ǎǎ dake ke bo kuǎ onitisàù,
kè dǎ ò cààrè, bá ò í cààràà?
²² N Yiè nKuyie nkuù me ntú n kó tēcēkpetè.
Kuyie nkuù tu dipèrì dũ n kǎnké.
²³ Kù yóó duǎ nkè be yei ndo be yǎ ìnkè nke.
Bè yonku kpéi nte kè kù yóó bè kùǎ páíí.
Ti Yiè nKuyie nkuù ti te,
kuù yóó bè kùǎ kédeè.

95

Tí kotenè Kuyie nǎtǎtè nè diwèi

¹ Ti kotenè kénsǎntí ti Yiè nKuyie,

diwèl nti bonè ti Yiè nKuyie nkè ti nyíúúí,
kuù tu ti kó dipèrì dūi ti dɛɛrí.

² Ti kɔtɛnè ku cīɛtè kɛ kù sãntɛ,
kɛmpíɛtí kɛ bie ndɛbɛmbɛnnè nɛ diwèl.

³ Ti Yiè nKuyie ndɛumu,
kù tu okpààti diwè nwe kɛ kpeínìnè yebokè yemau.

⁴ Kuù baké ketenkè nɛ kɛ cūmpume,
yɛtārè nɛ yɛ yómmè.

⁵ Kuù dàò dāmɛ̀ɛrì kè kuù ò te.

Kuù píítɛ ketenkè nɛ ku nau.

⁶ Tí tannè ku cīɛtè kénínkú késínné kékɔ̀nkɛ,
ti Yiè nKuyie nkùu ti dàò ku ììkè.

⁷ Kuù ti te kè ti tú ku nìtìbè kù cēm̀m̀m̀u bè,
tipièti kù kpáakɛ ti nɛ ku nòùtè.

Kè Kuyie ndi béinnè yíe

⁸ di baá kpénkùnnɛ di to,

di yembè do dɔ̀ɔrimè Mɛ̀dìba.

Bè do dàò dè diyìè mari Masa kó dikpáa miɛkɛ.

⁹ Di yembè do kù bennému,

bè do dɛ nkù yááké bá nɛ bè do mɛ nyàmè kù pĩ mùu tōmmú.

¹⁰ Yɛbie nsipísínàa miɛkɛ kè kùu bè pɛ,

kɛ bɛí nke dà ku mbotí yemmè mɛ kù dɛténè bá bè í yie ku kpeti.

¹¹ Mɛmmɛ kè ku miɛkɛ bè pɛikɛ kè kùu bɛí nképarikè kɛ yí
bè í tati ku èi mɛompùmè kperi.

96

Dɛténè fɛyɛmpànɛ Kuyie nkpeí

(Wénté 1 Bɛkpàatibè tōmmú 16:23-33)

¹ Dɛténè ti Yiè nKuyie nkpeí nɛfɛyɛmpànɛ,

kutenkù kumau kɔbɛ dɛténè ti Yiè nKuyie nkpeí.

² Ndiennè ti Yiè nKuyie nkpeí, ndéúkunkonè ku yètìrì.

Nnàánnè yɛwɛ yemau tináahsàati ku dɛɛtimè kpeti.

³ Nákénè ibotí tɛi ku kó tikpeti kpéi.

Nákénè yebotè yemau ku tōndiemù kpéi.

⁴ Ti Yiè nKuyie ndɛumu kɛ mǎnnè disǎnni.

Kuù duò tikɔ̀mbùštì kɛ pɛɛtɛ yebokè yemau.

⁵ Yebotè mǎkɛ yɛ̀ɛ̀ bɔ̀kè tu siyáábisi kpeyɛ nyɛ.

Ti Yiè nKuyie nkuu mɛ ndàò kɛ́nkè.

⁶ Kuwenniku diékù nɛ tikpáti dɛɛ bo ku borè.

Tikpeti nɛ tidiɛti dɛɛ piéké ku cīɛtè miɛkɛ.

⁷ Kutenkù kumau kɔbɛ nsántí ti Yiè nKuyie.

Ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie ku kpeti nɛ ku wǎrímú dɛ kpéi.

⁸ Ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

Di níí ntɔ̀ yɛpārè kɛtannè ku cīɛtè dǎnkù.

⁹ Di níí ndò mpáí kɛ nínkú ti Yiè nKuyie nyììkè,

kutenkù kumau kɔbɛ, nkpeutínè ku ììkè.

¹⁰ Nákénè ibotí tɛi miɛkɛ ti Yiè nKuyie nkuu tumè okpààti.

Kè dɛɛ yie nkè kutenkù nfííkú só kɛ bá nkpeutí.

Ti Yiè nKuyie nkuu bekùnè yebotè kè dɛ wenni.

¹¹ Kɛ́nkè á nyānku, ketenkè, diwèl nda bo.

Dāmɛ̀ɛrì nɛ dɛ̀ɛ̀ kó dimàa bo a miɛkɛ yǎ̀tɛ̀nè.

¹² Dikpáa nɛ dɛ̀ɛ̀ kó dimàa bo a miɛkɛ nhaunè.

Titúúti kó dɛtie mpoténè tipíèti

¹³ ti Yiè nKuyie nyììkè, kù kérínímu,

kù bonímu kɛ bo bekénè kutenkù,

kù yóó bekénè kutenkù kè dɛ nwhennimu,

kébekénè yebotè nɛ timómmǎnti.

97

Kuyie mbakémè kute nkù kumòu

¹ Ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààtì,
ketenkè kemòu kòbe nyānkunè,
yehékè détiyè kòbe nhaunè.

² Diwētiri nè dibiinnì deè kù fité,
kù baké kè dè wennimu kè ku beénti sié.

³ Muhāā mmuù ni ku iikè ke kéri,
ke tontì ku dùntòbè bèè kù fité.

⁴ Kuù duò nkè fetaafe mii nkutenkù,
kè kute nkù kòbe dè yàu ke kpeutí.

⁵ Yetārè yièrimu ti Yiè nKuyie nyiikè mekùò nkòme,
kunku ti Yiè nKuyie nkùù baké kute nkù kumòu ku iikè.

⁶ Keĩnkè nàammu Kuyie ntumè timómmanti yiè,
kè yebotè yà ku kó tikpeti.

⁷ Bebooféúbè bemòu ifei bo bè pĩ.

Bèè pàtìnè yebakè nè sitenkaanii.
Díndi yebakè dimòu nínkúnè ti Yiè nKuyie nyiikè.

⁸ Ti Yiè nKuyie nha dòò ti,
Siyā kòbe ti kèèmu kè diwèi bè bo,
kè Sudaa kòbe ti kèè ke yānku.

⁹ Ketenkè kemòu duómè,
ti Yiè nKuyie nfōò baké keĩnkè nè ketenkè kemòu,
a pēētému yebakè yemòu.

¹⁰ Díndi bèè dó ti Yiè nKuyie, nnúinnè meyei.

Kuù kánkè ku kòbe,
ke bè deérinè beyeibe.

¹¹ Bèè dòòri timómmanti kuwenniku kuù ò mbè mí.
Bèè yèmmè wenni bè ò mmòkemu ndiwèi.

¹² Díndi bèè dòòri timómmanti nyānkunè,
nsántinè ku ke déúkunko ku yètiri, kù do mpáíí nwe.

98

Pietenè ti Yiè nKuyie

¹ Feyēnfè.

Dentènè ti Yiè nKuyie feyēmpānfè, kù dòò tii dieti kpéi.
Nè ku wērimú diemù mmu kù deérimè.

² Ti Yiè nKuyie mbenkemu kute nkù kù deérimè.
Kuù benke yebotè kù dòòrimè timómmanti.

³ Kù í yè mmesàà kù do yē nkù yóó dōòmè Isidayeeribe,
kù pīĩmu kù bēi ntì.
Itemmānke imòu kòbe yāmu,
Kuyie nkùù ti te kù ti deetémè.

⁴ Kute nkù kumòu kòbe pietenè ti Yiè nKuyie,
ndiènnè ke íú.

⁵ Mbiennè kukùtidùkù ke déúkunko ti Yiè nKuyie,
kēmbie ntibómbonti ke diè.

⁶ Ndéúkunkonè ku nè siheú, nè yetātehe.
Pietenè ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààtì.

⁷ Fō ndāmēèrì yōtè nè a mōke dè damòu.
Ketenkè nè dèè kó dimàà bo a mieke nyānkunè.

⁸ Díndi ikó, mpoténè tipíéti.

Díndi yetārè kè di wēnné kéiite.

⁹ Ti Yiè nKuyie nkérínimu ke yóó bekénè kute nkù.
Kuù yóó bekénè kute nkù kè dè nweni.

Kuù yóó bekénè yebotè séi.

99

Ti Yiè nKuyie ti kóo kpààti dò mpáíí nwe

¹ Ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààti kè yebotè kònti au.
Kù kàri ku kpààtikàri be ñnkèmbàribè cuokè nke,
kè kètenkè sánti.

² Ti Yiè nKuyie nyètiri ðeumu Siyɔɔ èi mieke.
Kù ðeumu kè kuù baké yebotè yeməu.

³ Nsántínè ti Yiè nKuyie, ku yètiri ðeumu,
ke duò tikòmbùòti kù dò mpáíí nwe.

⁴ A kpeññimu ke tú okpààti wèè dó tibeénti sààti,
ti Yiè nKuyie nfɔɔ ti benke kuce kùù sié.

Fɔɔ benke timómmənti Sakəbu yaàbí cuokè.

⁵ Ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie nyètiri.
Nínkúnè ku kpààtikàri ñikè kékɔnke, kù dò mpáíí nwe.

⁶ Məyiisi nè Anəɔ bè do tú Kuyie nkuó niùbè mbe,
kè Sammuyeri ntú wèè báá nKuyie.

Beè do ɔɔ yú Kuyie nkè kùu yie.

⁷ Kù do bè nànnènni diwetiri mieke nke.
Kè bè nyié nku tannò ke pĩ nku kuó kù bè duó nyi.

⁸ Ti Yiè nKuyie, bè do ɔ nda náánnè kàa bè còúmmu,
fɔ nKuyie nke bè cɛ́mmu be yei.

Kè bè cààrè a né yúú mbe to.

⁹ Ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie nyètiri.
Nínkúnè ku tásààri ñnkè.

Ti Yiè nKuyie ndò mpáíí nwe.

100

Ti níí ta Kuyie ncɛ̀tè nè yesāā

¹ Disānni kó feyènfè.

Ketenkè keməu kəbe pietenè ti Yiè nKuyie.

² Mpínnè ti Yiè nKuyie ntómmú nè diwèi.

Kotenèni ku borè kéndiènnè diwèi.

³ Banténè ke dò nKuyie nkuù tu ti Yiè.

Kuù ti dɔɔ kè ti tú ku kəbe,
ku nìtibè, ku piètì kù cə́mmú ti.

⁴ Kè di níí tati ku cɛ̀tè di nkù sánti.

Kè di ta te dànkù di ndéúkunko ku yètiri,
ké nkù dɔúnnè mutómmú, ke déúkunko ku yètiri.

⁵ Ti Yiè nKuyie nnitimu kè ku sàa mbo sáá.
Kuù dɔ̀rri timómmənti nè kù baə bomè sáá.

101

Okpààti yəmmè ò yóó ntū ntimómmənti

¹ Dafiti kó feyènfè.

N yó ndièmmu Kuyie nkó mesàa nnè ku beénti,
n yó ndéúkunko fɔɔ yètiri nè n kó iyie.

² N yó nkéí bèè dó mewetímmè bè bo kùù ce mieke nke.

Dè yó nkááké de kàa kətení m borè?

N yó ntū nkuce wenniku nku n yəmmè kəku, n kəbe cuokè.

³ M báa yie nkénwúó ndəmarè yeire,
n yí dɔ̀ bèè í tū ntimómmənti be kó mufòmmu,
be borime í n yūɔ.

⁴ Meyèmmè yeyime fūte m borè,
beyeiḃe m báá bè tǎnnè.

⁵ Bèè wátiri betabè disòri m bo bè dèite,
bèè màke sifei nè sipoo yembè n yí yóó bè wènnénè.

⁶ Bèè dǎdri timómmonti n yó mbè yému,
nè be tii yó nwè nke bo,
wèè tū nkuce sàakù weè yó ntú n kóo tǎnti.

⁷ Wèè ciinte betabè de yiè nyí màke dikàri m borè.
Wèè màke siyáábisi de yiè mbáá cómmú n yìikè.

⁸ Bá dii künwènni n nii yóó deitemu beyeiḃe ti kó ketenkè mieke,
n yó deitemu bèè dónè betabè meyei n Yiè nKuyie nkó dihei mieke.

102

Osénniwè bàámmè Kuyie

¹ Osénniwè yèmmè cààrèmmè kòò bàá nKuyie nke kù benkú o sémme.

² N Yiè nKuyie, kénté m báammii,
yóu kè n dabónni tuàke a borè.

³ Bá m búttinnè, meyeñcaàrimè yiè,
kénténi m biékè, n da kuñnnèmu yie,
còuté m báammii báá còte.

⁴ N kó yewe yeè yenní kuyukú kǎme,
n kũò yeè còuté yehāākũò ntēmè.

⁵ N yèmmè meè sǎáténè timúkpeti,
n ténke í yé mudii kpeti.

⁶ N kǎmmú ke kǎmmúmu,
n kǎnti kpeímu ke dǎri n kũò.

⁷ N sǎáténè kuyīnwuokù kũò bo kũnku dikpáá,
n dónnè dienduò dii bo dindi tidobontí mieke.

⁸ Nh ò n yiè nkéwúómmu ke kuò,
n cúókému tēnètè ò ncúókémè ditou ìnkè.

⁹ N yeiḃe n sǎántèmu yewe yemǎu,
n níimbè ò mbuò nkusīnkù ke beúnè mí nwe.

¹⁰⁻¹¹ A mieke keè n ye ke n còuté
kè mutápeí nnaá n kó mudii.
A mieke keè n yonke

kè n nǎnnièti taà n yò ndè

ke yé a n dootóomè

¹² N we yeè pēnké mǎdèè ntēmè,
n kpeí tímúti kǎme mme.

¹³ N Yiè nKuyie nha kpaatirimu sǎá,
benitibè yó nyé fǎò kpéi nsǎá.

¹⁴ A itimu ke bo kuò mmesémme Siyǎò ei kǎbe,
a do náké dii mǎnni kpéi di tũókemu
kunáá mbo da pīnnè de Siyǎò kǎbe.

¹⁵ A kó betǎmbè tǎnti ti dǎmu Siyǎò bá nè ò me ndomè,
mesémme wè nti bonèmu bá nè ò me nnaámmè tidobontí.

¹⁶ Yebotè yóó bantému ti Yiè nKuyie nkó diyètiri,
kutenkú kó bekpààtibè hemǎu yóó yǎmu ku kpeti.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie nyóó wète kémaámu Siyǎò ei,
kú yóó benkemu ku kpeti o mieke.

¹⁸ Kù yomu osénniwè kó mubáammu,
kù í senku o báammii.

¹⁹ Bèè ti wǎri kutǎnkù kũò kpaaní ku kpéi,
kè bè yóó pié bèè sǎnte ti Yiè nKuyie.

²⁰ Kù boní kefinkè nke ku cēsààtè ke wúónni,
ti Yiè nKuyie nke mbo ke wúónni ketenkè.

21 Kε bo keè tikpetínti kó isáútí,
 kédeṣṣé bēè duunnè mukūũ,
 22 kε bēè náké Siyṣṣ èi mieke ti Yiè nKuyie nkpeí,
 ké nkù sántí Sedisaḍemmu èi mieke,
 23 yebotè bo tíí ndii mǎnni,
 yekpààtiyɔ bo wēnné kébántè ti Yiè nKuyie.

24 M berínè kuce cuokè nke kè kù dèitè n wērímú,
 kε kùpunnè n we.

25 Áú Kuyie! N da bóámmu, bá n tootε,
 kε yé fṣ bomèmu sáà yεbie nyεbie.

26 Fṣṣ dǎṣ ketenkè nè dimǎnni,
 tiwεti tu a nǔtè kó mutǎmmú mmu.

27 Dendε yóó pēṣṣémú, kε fṣ nní mbo,
 dε yóó kótémú kuyààkú tēmè.
 A yóó dε kpèúmu kuyààkú kōmε, kε dεε ceetε.

28 Fṣ nyie mε mbaa yó ndò nha dǎnti nti,
 a we í deu.

29 A kó betǎmbè bí yóó mǎotemu dikàri,
 kε bε yaábí nfíikú teii a ùkε.

103

Dafiti sǎntemè Kuyie

¹ Dafitii kó fεyǎnfè.

N sǎntímu n Yiè nKuyie nè n yèmmè mēmǎu,
 n wēnni dǎúkunkomu ku yetisààri.

² N sǎntímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè mēmǎu,
 m báá yé mmesàà nkù n dǎṣ mè kó mēmamè.

³ Kuù n cǎenko n caàrimè mēmǎu,
 kuù m miekunko m mǎmmú mumǎu.

⁴ Kuù n dǎenne difṣtíri mieke,
 kuù cǎúnní ku kó mesàà n yǎnkè, kε n kuṣ mmesémmè.

⁵ Kε m píe ndiwèi n fǒmmu kó yewe yemǎu mieke,
 kε wētε kε m bǎnkunnè kε m pùù fecírife ǎmmè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù bekù kε dε wenni,
 kuù ǎṣ kónné bē di wè nè muwērímú kóó duṣ nhò dò nkénte dε.

⁷ Kuù bεnke Mǎyiisi ku kó ice
 kε Isidayεεribe yà ku diεti.

⁸ Kuyie nsémmè dεumu, kε kù dǎṣri mesàà,
 ku mieke í cǎā képéíkú, kù nítimu mediè.

⁹ Kù ǎṣ í nhā kε kpa nsáà,
 ku mieke ǎṣ í nhā kε péi.

¹⁰ Kù í ti yieti ti caàrimè mǎmè,
 kù í ti fǎku ti yei mmámè.

¹¹ Tiweti yǎutεnè mēṣ botí ketenkè,
 Kuyie nkó mesàà mme ndεu bēṣ kù dé bε kpéi.

¹² Diyiè yièní kε dε dǎtirínémè di taà kε,
 ti Yiè nKuyie nhṣṣ mε nti dǎtinne ti caàrimè.

¹³ Onitii ǎ ndó mēṣ botí o bí,
 ti Yiè nKuyie mme ndó bēṣ kù dé.

¹⁴ Kuyie nyémú kù ti piúténè mù,
 kù yémú kε dò nti tú mutáà.

¹⁵ Onitii fǒmmu dǎnnè timúti nti,
 mù ǎṣ pórímu timúti tēmè.

¹⁶ Kε kuyàakùu fuuténí kε mu kperεε deé,
 a ténke báá banté mù do borè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie nkó mesàà nhṣ mbonèmu bēṣ kù dé sáà,

kù ɔ mbè dòòrimu dèè sié bembè nè be yaábíó.

¹⁸ De kó mesàa mbomu bèè pí nku taummè,
ke yé ku kuó kpéí nke dɔ̀ori i yēmmè be kpéí.

¹⁹ Ti Yiè nKuyie ñfí nku kpààtikàrì tiwètì nti,
ke baké demou dèè bo.

²⁰ Díndi Kuyie ntòrè nsántínè ku,
díndi bèè tu muwērímú yēmbè ke yíé nku kpeti,
kè kù ɔ́ bèi nkè di yie nkù yē mmù.

²¹ Diyiè nè otànkù nè siwàà, nsántínè ti Yiè nKuyie Mpakēdaa,
díndi bèè pí nku tōmmú ke yíé nku kpeti.

²² Díndi kù dɔ̀ò dè, nsántínè ku,
kuú baké tipúti tímou.

N wēnni, á nsánti a Yiè nKuyie.

104

Ti bo nsántimè ti Yiè nKuyie nkùu dɔ̀ò demou

¹ N wēnni á nsánti a Yiè nKuyie.

N Yiè nKuyie ndeumu mediè,
kuú te tikpeti nè disanni.

² Kù dàátí kuwenniku nku diyaàbòrì kōme,
kuú pité tiwètì bè ɔ́ pitémè kuyààkù.

³ Kuú fií nku cīètè yewetè ñnkè,
kè yewetè tu ku sántè,
kè ku fètì tu kuyààkù.

⁴ Kuyàakù kuú tu ti Yiè nKuyie ntòrè,
kè fehāadeñfè tu ku kó betōmbè.

⁵ Kuyie n kuú fií nketenkè kó dipū,
kè kè fiúkú sáa yebie nyebie.

⁶ Kè kù kè dátinné menédiemè kuyààkù kōme,
kè mè dátinko yetārè.

⁷ Kè kuu péi nkè mèe coké,
kè kuu pēe mmetammè bá mè í wuaké.

⁸ Kè mèe pōntení yetārè kécúténí dibiri,
kékote kù mè benke dii bōrì.

⁹ Kuú mè kēété kumànkù mè yó nkááké dè,
kè báa wētení kédátinné ketenkè.

¹⁰ Kuú niú sibií kó menie nkè mè taà ikó,
nke pūò nke tūū nyitáfuo.

¹¹ Kè tiwanwanti tímou yò,
kè dikpáa kó musāmmarímú* mè kòùnè sinéyēí.

¹² Kè sínou cekù si yīēnti deborè,
ke kari detie nyīnkè ke kuó.

¹³ Kuyie mbo ku cīètè nte kēīnkè,
ke yòrì yetārè, kuú te kè ketenkè sànnè menie.

¹⁴ Kuú te kè tímúti yīēni kè iwūš bo nyo,
kè tidiiti bo mpeí kè benitibè pieti ke yo.

¹⁵ Ketenkè nke menaà nyīēnimè ke cātinko onitì yēmmè,
ò ɔ́ de mpété mekùò nkéwaare o ñkè kè kè mmiēti,
bè de mpieti tidiiti ke yo nke mke muwērímú.

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkó detie nsànnè menie,
Dimaa kó detie mbè tu dè sētiri kù fiúkú dè.

¹⁷ Sínou de ncekù si yīēnti,
icuo nde ncekù i yīēnti ke wentí.

* **104:11** dikpáa kó musāmmarímú: Tehontè matè nte kè tè dōnnè sāmmarímú ke né bo dikpáa, de kó siwé í bo kunitisòukù ke dò ntí nyé si yètè.

¹⁸ Kè sitáboó bo yetārè dieyè Ìnkè,
kè yesete taà yepèrè fiè.

¹⁹ Kuyie nkuu dàò otànkù kòò bo m baàti yemàrè,
kè diyè yé dì 55 ta dìi mǎnnì.

²⁰ Kuù 55 yúnì dibìlǎnnì kè dèe yī keyènkè
kè tikpasìntì timǎu íté mucèmmu.

²¹ Yeciricirè kó yepàà nhǎ mbeti ke bo pī,
ke konti ke móú Kuyie nku mudii.

²² Kè diyè yètini yè cìeté ketaá ye dènti mieke.

²³ Kè benitibè me ntó yènni kékústì be tǎnnè,
kénkémmúnè kuyuoku.

²⁴ N Yiè nKuyie nha pī mmutǎmmú diemù mmu,
a dàò dèè kó dimàà a dè dàònnè mecii mme,
dèè piéké ketenkè fǎò dè dàò.

²⁵ Nte dàméèrì ke duó ke í sènní
tiwanwanti tibotí tibotí tidietí nè tisámǎpótí kè dè piéké o mieke.
Bá tì í dò nkékaa nkédeè.

²⁶ Kè bàtóòbè cènti o mieke tipítì timǎu,
dámèèrì kó musǐmmù† a dàòmù kè mù bo nkpeiti o mieke.

²⁷ Tiwanwanti timǎu bùs fǎ nwe,
kàa bo ntì duó mmudii dè dò nhá ntì duó ndii mǎnnì.

²⁸ Fǎò 55 yaaténì kè tii kóú,
fǎò 55 yanne a nòùtè kè tii di kénsànnè.

²⁹ Á tì bùtinné kè tii ta kukǎmbòdoróo mieke,
deite ti wemmu kè tii kú kèwète mutáá mmieke.

³⁰ Kàa ti duónko a kó muyaá nti fòùtemu,
ketenkè bo wète kènaá nkepànkè.

³¹ N Yiè nKuyie nha kpeti mbo sáá,
dè nda naatinè a tǎmmú a pī mmù.

³² Kàa wènté ketenkè kè sàntèmu
kàa kàáké yetārè yè còùtè muhàá mmu.

³³ N fòmму mǎmǎu n yó ndièmmu ke sánti n Yiè nKuyie.
Kè n kpaá wei n yó ndéúkunkomu ku yètiri.

³⁴ Kùu yie nkécòuté n kó yesāa,
mí n yie nYiè nKuyie nkuu n duó ndiwèi.

³⁵ Beyei be kó dimàà òmǎu bá nkpaá ketenkè Ìnkè.
Benitidǎnnibèe deè páíí ketenkè.

N sántímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè mǎmǎu.
Sàntenè ti Yiè nKuyie!

105

*Ò denteníme Kuyie mbè dàò dè
(Yenáaǎnkéke 1-15 Wénté 1 Bekpàatibè tǎmmú 16:8-22)*

¹ Nsántínè ti Yiè nKuyie,
piékénè ku yètiri.

Nákénè yebotè mutǎndièmmù kù pī mmù.

² Ndiènnè ke kù sánti nè debémbénnè,
nnáánnè ku dieti kù dàò tì.

³ Mpotinè ku yètiri, kù dò mpáíí nwe,
di yèmmè nnaati díndi bèè wanti ti Yiè nKuyie.

⁴ Wammúnè ti Yiè nKuyie nnè ku wèrimú,

† **104:26** dàméèrì kó musǐmmù: Dimǎnni kabe yèmmè do dò nfewàáfè mafè fèè bo dàméèrì mieke yoo femùsǎfè mafè yoo dibòò dimǎmmǎnni fewàáfè diefè, Kuyie nyóó kua fè yemàrè sonye. (Wénté Mudáammu 12:3,9).

nwantinè kù bo ndi bonèmè sáá.

⁵⁻⁶ Díndi ku kóo tǎnti Abarahammu kó kuwuə nkəbe
di báá yè nku dǎò tǐ dieti kpéí.
Díndi Sakəbu yaábí kù tǎátè bè
di báá yè mmutǎndiemù kù dǎò mù nè kù nàké tǐ.

⁷ Kuù tu ti Yiè nKuyie,

kuù baké ketenkè kəmou.

⁸ Kù í yǐè mbiti ku taummè kpéí,

ku nùù kù béi ndi tidapuntǎnti tekəupítè (1000) kpéí.

⁹ Kù í yè nkù dǎòné mèè taummè Abarahammu,
kù me nyí yè nkù dǎònnè dii nùù Isaki ke pàrikè.

¹⁰ Kù nàké dii nùù Sakəbu di duómu,
kù dǎòné mèè taummè Isidayeri mè bomu nsáá.

¹¹ Kù do ò nàké di ke dǎ:

N yóó da duómmu Kannahāa tenkè.

Di kperε ndε n di duó ndè.

¹² Bè do í sū, bè do í tú bəmabè

ke tú bepǎǎbè de kó ketenkè.

¹³ Kè bè nkéri ke pēnkutε yebotè yebotè,

ke tati yekpǎǎtiyo yekpǎǎtiyo.

¹⁴ Kù do í yie nkòò mǎuù bè fěū,

kéncaú mbekpǎǎtibè be kpéí.

¹⁵ Ke náá nke tú:

Di báá kááké n cǎǎné bè.

Di báá dǎò meyei mbèè náá m pǎǎnǎǎnti.

¹⁶ Kè kùu tannéní dikǎnni be tenkè mieke,

kè bèe mǎnté mudii.

¹⁷ Kè kù né níi nhoniti,

Sosefu bè do fité wè kòò ntú kudaakù.

¹⁸ Kè bèe táú nho naàcēi mēfimme,

kóò dii ntimáti,

¹⁹ kémbaǎné Kuyie ndo ò nàké tǐ bo dǎòmè,

kè Kuyie mbenke ò í cǎǎrēmè.

²⁰ Kòo kpǎǎti duó nkè bèe ò píté,

wenwe wèè baké yebotè wèè ò fīi.

²¹ Kòo kpǎǎti ò báá nkòò mbaké o cǐtèè tēmou,

kémbakénè okpǎǎti te dè dēmou.

²² Kè dè bo yie kòò niitè bèè tǐ nhokpǎǎti,

wenwe Sosefu ò bè dǎnēmè

kétuo mmeci ndiheí kó bekótibè.

²³ Isidayeri me nkò nhEsibiti,

Sakəbu me nkəri Kammu tenkè.

²⁴ Kuyie nde nduó nkè be wuə nsǎū.

Bè de nkpenke képǎǎtè be diùntǎbè.

²⁵ Kè Kuyie nceete Esibiti kəbe kó meyèmmè,

kè bè nníí nku nitibè,

kéndó ké bè bo nnè mecii.

²⁶ Kè Kuyie ntǎnni ku kóo tǎnti Mǎyiisi,

nè Anǎ kù do tǎátè wè.

²⁷ Kè Kuyie nduó nkè bèe dǎò mebenkùmmè Esibiti

nè ku kó muwérímú.

Kammu ei ndi bè do dǎòmè tidietì.

²⁸ Kè kùu duǎnni dibilnni kè dèe biite,

bè mǎu í nna kéyetε ku náǎnti.

²⁹ Kè Kuyie nceete menie nkè mèe náá mmeyīi,

kè siyīi kú.

³⁰ Kè yecədakèe píε mbe tenkè kəmou,

nè sɪkpààtɪcɛɪ miɛkoo.

³¹ Kè kùu bɛi nkè isɛɪ píe ndihɛi nè tidɔndɔnti.

³² Fɛtaafɛ na nniùmè kè fɛtaafɛ mátàrè yɛ nè cùténí

kè muháá ncóútɛ bɛ tenkè kɛmɔu,

³³ kécake dɛtie mbè tu dè fɛnyɪ nè bɛ tu dè fikìè,

kémarí dɛtie ndɛmɔu bɛ tenkè miɛkɛ.

³⁴ Kè kùu bɛi nkè fɛcofɛ tanní,

nè sibɛi pɛu pɛu.

³⁵ Kè dɛɛ déútóo timúti timɔu kɛtenkè,

kéaaroo dɛɛ kó dimàà yìéní kɛtenkè.

³⁶ Kè kùu poté bèè tu Mpo bɛmɔu Esibiti tenkè,

bɛ pié bɛ bɛ dacɛnti miɛkɛ.

³⁷ Kè kù kɔbɛ nyeti kɛ tɔ timáti pɛiti nè mɛsɔɔ,

kè bèɛ kété kéyè bá òmɔu kɔnti í nyárikɛ.

³⁸ Kè dɛɛ narikɛ Esibiti kɔbɛ bè yèmè,

kɛ yɛ kufɔwaa ndo bè autémè mediè.

³⁹ Kè Kuyie nduɔnní diwetiri kè di ní mbè diéké,

kɛ níí mbè mí keyènkè.

⁴⁰ Kè bèɛ mɔ Kuyie nyimaa nkè kùu bè duó nyepèpérè

nè kéfinkè kó mudii kè bèɛ di kénsànnè.

⁴¹ Kè Kuyie nyaté dipèri, kè mɛniɛ nyènní kémpùá,

képɔntɛ tɛdɔntɛ kó dikpáa kukó nkɔmɛ.

⁴² Kù do kpáá yɛ ku nùu sààri,

kù dɔúnnè di ndi ku kóo tɔnti Abarahammu.

⁴³ Kuú dɛnnɛ ku niti bɛ kù tãátɛ bè nè diwèi,

kè bè nkéri kɛ íúti.

⁴⁴ Kè kùu bè duó nyɛbotè tenkè,

kè bèɛ tiekɛ yɛbotè àùti kpɛɛ.

⁴⁵ Kè dè bo yie nkè bè ntù nku tié,

kɛ yíé nku kuó yɛ mmù.

Nsántínè ti Yiè nKuyie!

106

Isidayɛri bɛ í dómè Kuyie nkè Kuyie mbè dɔ

(Dináańkèé 1, 47-48 wénté 1 Bekpààtibè tɔmmú 16:34-36)

¹ Nsántínè ti Yiè nKuyie!

Déúkùnnɛ ti Yiè nKuyie, kù nìtimu,

kè ku kó mɛsàà mbo sáà.

² We mbo na kénáké mutɔndiemù kù pɪ mmù?

We mbo na ké kù sánte kédeɛ ku sánni?

³ Kunaatí mbonè bèè dɔ̀̀̀ri dɛɛ wenni,

bèè tũ ntimóm̃m̃onti sáà.

⁴ N Yiè nKuyie nhá nyé n kpéi,

fɛ nwèè dɔ̀̀̀ri a niti bɛ mɛsàà,

yàa tí dɛɛtɛ fɛ nwèè tu odɛɛtiwè.

⁵ Kè dɛɛ yie nkè m pété mɛsàà, a dɔ̀̀̀rimè a tãátɛ bè,

kényānku kubotí kùu tu a koku kù yānkumè,

kè n wēnnénè a kɔbɛ kè tí mpɔti.

⁶ Ti càkɛmu ti yembè càkɛmè, ti yetému,

tũ te mɛcaàrimè.

⁷ Ti yembè do í banté tidietì a dɔ̀̀̀ ti Esibiti,

bè do í kpáá kɛ yɛ mɛsàà nha do bè dɔ̀̀̀rimè pɛu, pɛu,

kéyɛtɛ a kpɛti dāmɛ̀̀̀rì tipɛnti kou borè.

⁸ Kaa baa bè dɛɛtɛ a yètiri kpéi,

kè benitibè bo banté a kpeñnimè.

⁹ Fṣṣ do péi ndàmèèrì tipèntì kou, kòo kũũ,
kè bè nkèrì menie ndo borè ke dò mbè kèrì tɛdɔntè.

¹⁰ Kè fṣṣ bè deeténè bèè do bè nùì
kè bè pàtenè be dootitabè.

¹¹ Kè menie ndátinnè be dùɔntabè

bá òmòu í nyenté bá omáà.

¹² Kè bèe yie nha náahti, kéndiè nke da sántí.

¹³ Kè dè nyóó yíè kè bè yènkò a pĩ mmùù tómmú,
bè í nkènté ke bo yà a yóó dàò tì.

¹⁴ Bè bo dìì mǎnnì dikpáà mieke,
kéketé bè bo nyáámmè bè í mǎke dè,
kéketé bè bo nyíinkomè fṣ nKuyie nha mieke
dikpáà tɛdɔntè mieke.

¹⁵ Kàa bè duò mbè da beké dè,
kè bèe dè dì képè.

¹⁶ Be karì mieke kè bèe íté kénhèènnè Mɔyiisi nè Anɔɔ a càfné wè.

¹⁷ Kè keṭenkèe aate kémaánkoo Datanni,
kè mutáà ndátinnè Abidammu kó ditñnnì.

¹⁸ Kè muháà ncóúté de kó kutōnkù kǎbe,
kè fehāadeñfèe déútóo de kó benitiyeibe.

¹⁹ Odebu tārì bè de nyie ntimáti kéuté kè dè ndò nkunaabiiku.

Kè bè nninku ke báá ntimáti bè yie nti ke uté,

²⁰ kétúóté Kuyie nkùù tu be kó disānni
kédonnenè fənààfè kó kufēnkù dèè càá ntimúti,

²¹ kéyēnkò Kuyie nkpeí,
kunku kùù tu be deetiwè.

Kuù dǎò tidiēti Esibiti èi mieke.

²² Kuù do dǎò tidiēti Kammu tenkè mieke.

Kuù do pĩ mmutōndiemù dāmèèrì tipèntì kou mieke.

²³ Kè Kuyie nni ndó ké bè kùò bəmou páíí,
kè ku kóo tōnti Mɔyiisi kù tāāté wè,
weè né cómmú Kuyie nnè benitibè be cuokè,
ké bè pàte kébónkūnne ku mieke bá kù í mbè kùò.

²⁴ Kè bèe senkèrì diheì sààrì,
bè í nyie nke dò nKuyie mbè nǎké tì bo dàò.

²⁵ Kè bè nséí nKuyie mbe touti mieke,
bè í nkènté be Yìè nKuyie ntammè.

²⁶ Kè kùu youte ku nùtè képarikè ke dò
kù bo bè kùò dikpáà mieke,

²⁷ kécíe mbe wuò nyimou kè ìi ta ibotí tēi tenkè,
kékú ibotí ìi í yé Kuyie nyi cuokè.

²⁸ Kè bèe taunnè dibòò Baadi Peɔɔ èì,
kécááké iwūš bè fié ì becírìbè.

²⁹ Kè be dàòrīmèe yonke Kuyie,
kè kùu bè poté kuyēīku makù.

³⁰ Kè Pínasi íté kécómmú,
képoté bèè cààrè, kè Kuyie nkó kuyēīkuu cómmú.

³¹ Kè Kuyie mpēsiri o tómmú kè bè nnáá mmu kpéí nyēbie nyēbie.

³² Mediba kó tɛbinte borè kè bèe íi nKuyie mmieke,
dèè toní Mɔyiisi mɛyɛi.

³³ Kè yé bè do suurēmè o mieke kòo nǎké bá ò í ntotí o yèmmè.

³⁴ Bè í nkùò ibotí tēi,
tì Yìè nKuyie ndo yē mbèe ì kùòmè.

³⁵ Kè bèe kǎorenè ibotí tēi,
kétūnne ì kó mɛdǎòrīmè,

³⁶ kéfié iwūš ibotí tɛi kó yɛbəkè,
 kɛ yɛɛ bɛ bɔ.
³⁷ Kɛ bɛ nfeu bɛ bí initidabí nɛ initipobí yɛbəkè,
³⁸ kénkə̀ù bɛnìtìbɛ̀ bɛ̀ɛ́ í cààrɛ̀ dɛ̀marɛ̀,
 kɛ feu bɛ bí initidabí nɛ initipobí,
 bɛ̀ do í feu Kannahāā kó yɛbəkè nɛ,
 kəsāũ nkɛtenkè nɛ mɛnitiyĩ.
³⁹ Kɛ bɛ daàrimɛ̀ɛ̀ bɛ̀ sɪ̀nkũnnɛ,
 kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ yete Kuyie nkénfeu yɛbəkè kɛ cánni.
⁴⁰ Kɛ Kuyie mmiekɛ̀ɛ̀ bɛ̀ yɛ̀ mɛ̀diɛ̀ mbɛmbɛ ku nìtìbɛ̀,
 kɛ̀ kũu bɛ̀ pɛ̀ mbɛmbɛ kũ do te bɛ̀,
⁴¹ Kɛ̀ kũu yóu kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ ta ibotí tɛi nɔu miekɛ,
 bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ nĩi nkɛ̀ bɛ̀ bɛ̀ baatɛ́ kɛ̀ mbɛ̀ fɛ̀ũ̀nko.
⁴² Kɛ̀ bɛ̀ dootitɔ̀bɛ̀ mbɛ̀ fɛ̀ũ̀nko,
 kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ bɔ̀útɛ̀.
⁴³ Kɛ̀ Kuyie nni mbɛ̀ dɛ̀ɛ́rí kuce mɛ̀pɛ̀u,
 kɛ̀ bɛ̀ nɛ̀ nyetírí ku tié, kɛ̀ kpénkũnko bɛ̀ to,
 kɛ̀ dɔkɛ tati meyei mmiekɛ.
⁴⁴ Kɛ̀ kũu yà bɛ̀ sém̃mɛ̀ kɛ̀kɛ̀ bɛ̀ dabònni,
⁴⁵ kédentɛ́nɛ́ kũ do bɛ̀ dɔ̀ɔ̀nɛ̀ mɛ̀ɛ̀ taummɛ̀ kpéí,
 ku sém̃mɛ̀ dɛu mɛ̀ɛ̀ kpéí, kɛ̀ kũu bɛ̀ kuó mmesém̃mɛ̀.
⁴⁶ Kɛ̀ kũu duó nkɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do bɛ̀ pĩ̀rmú,
 kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ bɛ̀ kuó mmesém̃mɛ̀.
⁴⁷ Tí Yìɛ̀ nKuyie nha ti dɛɛ́tɛ̀,
 ti dennɛ́nɛ́ ibotí tɛi miekɛ kɛ̀ ti tíí,
 kɛ̀ ti ndéú̀kũnko a yetisààrí,
 kɛ̀ ti nda pɔ̀tìnɛ̀ kɛ̀ da sántí.

⁴⁸ Tí Yìɛ̀ nKuyie ntínti Isidayɛ̀ɛ̀rìbɛ̀ tũ nkù, a yètìrì ndɛu,
 a yètìrì do dɛumu kɛ̀ yó ndɛu sáà,
 bɛnìtìbɛ̀ bɛmɔu, yiennɛ̀ kɛ̀ dɔ:
 Dɛ̀ mmɛ̀ ndò! Nsántínɛ̀ ti Yìɛ̀ nKuyie.

YESĀĀ MPÁTÍRÌ DINUMMURÌ

(Yesāā 107-150)

107

Kuyie ndɛɛ́tɛ̀ bɛ̀ kũ sántímɛ̀

¹ Ndéú̀kũnkonɛ̀ ti Yìɛ̀ Kuyie nkù nìtimu,
 ku sàà mbomu nsáà.
² Díndi ti Yìɛ̀ nKuyie ndɛɛ́tɛ̀ bɛ̀, ńsántínɛ̀ ku,
 díndi kũ fiɛ̀tɛ̀ bɛ̀ dí dootitɔ̀bɛ̀ nɔu miekɛ.
 Ndéú̀kũnkonɛ̀ ku.
³ Díndi kũ dɛ̀nnɛ́nɛ́ bɛ̀ yɛhekɛ̀ yɛmɔu miekɛ kɛ̀ di tii.
 Diyìɛ̀ yìɛ́nɛ́ kɛ̀ nɛ̀ di taà kɛ̀,
 kubakù yóu nɛ̀ kucà̀nku kɔ̀bɛ̀ ńsántínɛ̀ ku.
⁴ Bɛ̀ do áámmu dikpáá miekɛ kɛ̀tempéíkɛ,
 bá diɦɛ́i í bo kɛ̀ dɔ̀ nkékari,
⁵ kɛ̀ sínéyɛ́ĩ bɛ̀ poté nɛ̀ dikònni,
 kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ duúnnɛ̀ mukũũ,
⁶ kɛ̀ta mesém̃mɛ̀ miekɛ kɛ̀kuónnɛ̀ bɛ̀ Yìɛ̀ nKuyie,
 kɛ̀ kũu bɛ̀ dɛɛ́tɛ́nɛ̀ meyeɛ̀nɛ̀aàrìmɛ̀.
⁷ Kɛ̀ bɛ̀ niitɛ́ kuce kũu sié,
 kɛ̀ bɛ̀ bo kò ndiɦɛ́i kékari,
⁸ kéndéú̀kũnko ti Yìɛ̀ nKuyie nku sàà nkɛ́í,
 kũ dɔ̀ tii diɛ́tɛ̀ kɛ̀ bo dɛɛ́tɛ́ bɛnìtìbɛ̀ ti kpéí.
⁹ Kuú duó nsínéyɛ́ĩ do bo bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yà,
 kɛ̀ duó ndikònni do bo bɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ di kɛ̀ sànnɛ̀.
¹⁰ Bɛmbɛ̀ bɛ̀ɛ̀ do á dikpetíntou miekɛ dibiiinnɛ̀,

ke bo mesémmè mieke ke táú mefímmè.

¹¹ Ké yé bè do yetamè Kuyie nkpèti, késenkèrì Kuyie nkùù baké kéínkè nè ketenkè ku kó itié.

¹² Ké kùu bè tanné meháàrìmè mieke kè bèe kèkè, kénduò bá òmòù í bè íimmu.

¹³ Ké bèe ta mesémmè kékuónnè be Yìè nKuyie, kè kùu bè dènnè meyeñcaàrìmè mieke.

¹⁴ Ké kùu bè dènnè ní dikpetíntou mieke dibiinnì, kékéété tidaati kó iwéí.

¹⁵ Ké bè ndéúkunko ti Yìè nKuyie nku sàà nkpéí, kù dòò tì dièti ke bo deeté benitibè ti kpéí.

¹⁶ Ké yé kuù kéétémè disəwũò kó yecàkè, ke bóké imatideí ìì do páké.

¹⁷ Bè tu tiyèinti nti ke tú benitikòùbè, nè be kó mecaàrìmè ke tanné bemáà mesémmè.

¹⁸ Ké pè ntidiiti timəu, ke duúnnè kufóti.

¹⁹ Ké ta mesémmè mieke ke kuónnè be Yìè nKuyie, kè kùu bè deeténè meyeñcaàrìmè,

²⁰ kéduənnì ku náahti kè tìi bè miékùnnè, kè bè deeténè kufóti.

²¹ Ké bè ndéúkunko ti Yìè nKuyie nku sàà nkpéí, kù dòò tì dièti ke bo deeté benitibè ti kpéí.

²² Ké bèe kù pámúú yesāa nkó yepārè, kémpíèkùnè diwèl ke náa nku dòò dè.

²³ Bè do centinè bàtóòbè mbe dàméèrì mieke, ke pí mbe tòmmú dàméèrì mieke.

²⁴ Bè yàmú ti Yìè nKuyie mpí mmùù tòmmú, kù dòò tì dièti menie mmieke.

²⁵ Kù do béi nku nùù mèmáà ndi, kè kuyaakù diekùu iténí kényíínko yenéfinfirè,

²⁶ kè bàtóòbè nyiiti ke deku dèínkè, ke cuuti ketenkè fũò,

ke bè duò mmeyeñcaàrìmè.

²⁷ Ké bè ììkèe fité kè bè nháá nke dò mbè muó mmenəà.

Ké be cii mməu deè.

²⁸ Ké bèe ta mesémmè mieke kékuónnè ti Yìè nKuyie, kè kùu bè dènnè meyeñcaàrìmè mieke,

²⁹ kécónné kuyaakperíkù só, kè yenéfinfirè dò béù.

³⁰ Ké dèe bè narikè kuyaakù kperíkù còrímmù, kè ti Yìè nKuyie mbè sée mbè dó dii bòrì.

³¹ Ké bè ndéúkunko ti Yìè nKuyie nku sàà nkpéí. Tidietì kù dòò tì ke deeté benitibè ti kpéí.

³² Nsāntínè Kuyie kubotí kuməu tñnni mieke, kè nkù sántí bekotibaabè tii ndè.

³³ Kuyie nkùù ɔ̃ ceete ikó ndieyi kè dèe naá ntedənkpetè, kéduó nkè sibií kó ketenkèe naá nketenkè kèè dònté menie.

³⁴ Kuù do duó nkè ketensààkèe naá mmetiè nkó ketenkè, benitibè bèe kè bo be kó kuyonku kpéí.

³⁵ Ké kù me ndó kùu ceete tēdānkpetè kè menie nyènni, kè menie ndo í bo dèe naá sibií.

³⁶ Ké kùu dè kànnè dikònni do bo bè, kè dèe naá ndihèi kè benitibè mbo,

³⁷ kékúúti depaa nkéfiíkú detie mbè tu dè finyi, kè dèe pié mmediè.

³⁸ Ké kùu bè dòò mesàà nkè bèe pié kəsũũ, kù í nyóu kè be wũə yaate.

³⁹ Mesémmè nè meháárìmé,
dèè do bè yààte kékékùnnè.
⁴⁰ Kè ti Yiè nKuyie nsenkèrì sikpààtìbìí,
kéduós nkè bè nháá nfekpáfè mièke kuce í borè.
⁴¹ Kuù deetè beçiribè mesémmè mièke,
ke duós nkè be wuò nsũ nyiwũ dõmmè.

⁴² Bèè dǎdri dèè sié kè bèè dè yà kè dèè bè narikè,
beyei be bié kó yenò í ntàútè.

⁴³ Wèè mǎke meyèmmè wèè daate de kpéí,
wèè banté ti Yiè nKuyie nkó mesàà nkù dǎò mè.

108

N dó kénampemu kéente dikũnweñni ndi

(Yenáaànkékè 2-6 Wénté Yesāa 57:8-12. Yenáaànkékè 7-14 wénté Yesāa 60:7-14)

¹ Dafiti yènfè ò dèntè fè.

² N kǎmbùàtì í nampú,
Kuyie n yó n dièmmu ke da sántí.
Ke biennè debémbénnè dèè tu n kó disānni.
³ N kùtìdùùtì nè m bóbontì, entenè!
N dó kéente dikũnweñni ndi.

⁴ N Yiè nKuyie nyó nda sántímu benitibè cuokè,
kéndéúkunko a yètiri ibotí cuokè.

⁵ Ke yé a sàà mpèētóomè tiwetì,
kàa kó timómmonti sènté yewetè.

⁶ Kuyie nhá ndeu keĩnkè
kàa kpetì mbo ketenkè kemou ĩnkè.

⁷ A ti deetè tinti a dó bè mediè.
Kénté m báammu, yàa ti pate nè a wērimú.

⁸ Kuyie mbéimmu ku cēsààtè mièke,
ke tú kù yóó bè namu, kétotí Sisemmu ei,
kéberí Sukotí biriku kétotí,

⁹ kénte Kadaadi ei nè Manansee kperi.

Kè Efadaimmu ntú ku pìi,
kè Sudaa tu ku kó kukpààtìpààti.

¹⁰ Moabu tu tenaate nte, kù wùònè tē,
kù namu Edōmmu koò bǎnté kunèukù dèè benkú kù bè temè,
ke péú Fidisitēēbe mekpàritammè.

¹¹ We mbo n kǎtenè dihei kperi?

We mbo n tanné Edōmmu tenké?

¹² Kè dè í tú fǎ nKuyie nkùù do ti dootóo,
bá a ténke í nièné ti kó behāāpòmbè mudòò.

¹³ Kǎtení ké tí teennè, tí patenè ti dootitabè.

Ke yé onití kó meteèmmè í tùmè mēmamè.

¹⁴ Kuyie nyó nti bonèmu kè ti pī mmutōndiēmù.
Kuù yóó nàu ti dùòntobè.

109

Bè sei nwè mǎmè Kuyie mmeteèmmè

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Kuyie n sántí fǎ nwe, bá ncéékóo,

² ke yé beyei be, besòumbè náántemè n kpéí,
bè nàá nti tu siyáábisi nsi.

³ Meníimmè kó tináaànti tii n fité,
bè n kpànnè detetirè nde.

4 Mí me mbè dómu kè n kó ticuuti né tú iwátii,
n né kuònnè Kuyie nku be kpéi.
5 M bè dòòri mesàa mme, kè bè n yietì meyei,
m bè dómu kè bè n cu menfimmè.

6 Bè nàámmu n kpéi nke tú:
Duónnè we onitiyeiwe,
kòo dùòntòu wèè bo ò wàti kòo mbo o bakù youú.

7 Kè bèè ò bekénè kéyà o caàrimè,
Kòo kó mubáammuu naá mmuyeimu.

8 Kòo kó yewee kùpe,
kòo tòu mǎuu cǎuté o fǎtìrì,

9 kòo bíi naá nyiciribi,
kòo pokùu naá nhokúpokù.

10 Kòo bíi naá mbeciembè, kémumúste,
kéyè i dobontì kényāūti.

11 Kòo bantiebèè tieke ò mǎke dè demǎu,
kè bepòòbèè eí o òtùti kperè.

12 Òmǎu ténke bá nhò dòòri mesàa,
òmǎu me mbáa kuó nho bí mmesémmè, ò ku ke yóu ì.

13 Kòo yaábíi kú ke deè, kòo kó kuwuò nkpanné,
o yètìrì bá nkpaá bo.

14 N Yìè nKuyie nha báa yè nho yembè kó meyei nkpeí,
o yó kó mecaàrimè báa ité a ìikè.

15 N Yìè nKuyie nhá nyè be yei nkpeí,
kè bè bá ndenniní be kpéi ketenkè ìnkè.

16 Dè kóo niti í mǎòte mèè kpéi mmesémmè,
ke fǎú nhocǎrì, koò kùu mesémmè mieke.

17 Ò me ndómè kusǎnkù nku kùu do o ìnkè,
ò í me ndómèmu mesàa, mèè ò dèténè.

18 Kè kusǎnkùu ò dátinnè diyaàbòrì kǎme,
kéta o mieke menie nkǎme,
kétuòke o kǎò mekùò nhǎmmè.

19 Kusǎnkùu naá nho kó diyaàbòrì kénáa nfenaakònfè,
kòò nkù yì sǎa.

20 Kuyie nhá yóu kè dè mme ndò mbèè náante n kpéi.
Bèè kó dimàa náante n kó meyei dèè me mbè dǎò.

21 Fǎ n Yìè nKuyie, fǎ nwèè n te,
a bá m bǎntóo a kó diyètìrì kpéi.

A sǎa ndèumu, yàa n deeté.

22 N tú osénniwè nwe, ocǎrì.
Dè cǎarè n yèmmè mme.

23 N kéri ke pǎnkému medéè ntēmè,
bè m bètìmu dicádónni kǎme.

24 M boú ke boú dinùu ndi kè n núu nhòòte,
m mǎnte mmáa ndi mudii ke cǎte.

25 N naá nyisíe kperè nde be ìikè,
kè bè n yàu ke dáankoo be yò.

26 N Yìè nKuyie nfǎò n te, yàa n teennè,
nè a kó mesàa nkpeí yàa n deeté.

27 Dǎò kè bèè banté a kó muwǎrimú mmumè,
kébanté ke dò n Yìè nKuyie nfǎò mè dǎò.

28 Bembè m bǎmmù kusǎnkù nku,
kè fǎ nni n dǎòri mesàa.

Kè bè ité ke còmmú beè yóó di ifei,
mí nha kóo tǎnti kè nni mbo diwèl mieke.

29 Mesenkùmèe dátinnè n níimbè,
kè bèe dáátí ifei diyaàbòrì kǎme.

³⁰ N yó nsántí n Yiè nKuyie nnè metankperímè mme,
bá nè difínni miekoo n yó ndéúkunkomu ku yètiri.

³¹ Kε yé kuù kommumè ocíri,
ke bo ò pàtenè bèè ò bekùnè.

110

Kuyie ntàátè wè kòò tu ikuó niùti ke tú okpààti

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie n nàkému n Yiè nke yí
we nkàri o bakù youú,
ke kèmmúnè kù bo ò duómmè o dootitòbè,
kòo bè cùùti.

² Kuyie nda duómmu fεkpààtipàtifè Siyāā,
mbaké a dootitòbè.

³ A kpàrinuambε da duómmu bεmāā,
a ā nyóó tíi nha āāpāmbè kè bèε kotenímu nè tikōnyauti a cēsāātè,
kàa dapànti kó muwērímú wēténí a borè
tikūnwentémaànti kōme.

⁴ Ti Yiè nKuyie m bεimmu ke íkú,
kù í yóó kpate ku nùù.

Kù yí a tú ikuó niùti nwe sáā,
ke dōnnè Mesisedeki.

⁵ Ti Yiè nKuyie, n kómmú fí nwe,
kù mieke bo íté dīi yìè,
kù bo ùtire bεkpààtibè.

⁶ Kuyie nyóó bekénèmu yεbotè,
kè bεcírìbè māā píε ndihèi.
Kù kóo kpààti yóó ùtiremu ketendiekè kóo kpààti.

⁷ Ò yó nkérí káyà kukó nku,
kèwētε kápété muwērímú ò yóó nanè mù o dootitòbè. *

111

Bè sántímè Kuyie nkù dōò dè kpéi

¹ Nsántínè Kuyie, kù homu nsāā!

N yó nsántímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè mēmou
bèè tú ntímómmonti bε cuokè, ku tīnni tikú dè.

² Ti Yiè nKuyie ntómmú dεumu,
bèè mù dō kè bè wanti kè mù yíēté.

³ Kù tómmú dεumu ke wenñi,
kù dōòri timómmonti nti sáā.

⁴ Kù dō tí nyému kù pí mmùù tōndiemù kpéi,
ti Yiè nKuyie nsāmu ke mōke oniti kó mesémmè.

⁵ Kε duò mmudii bèè kù dé,
kù í yíè nkù bè dōunnè dīi nùù kpéi bìti.

⁶ Kù benkemu ku nìtibè kù pí mmùù tōndiemù,
ke bè duó nyibotí tēi kó yehékè kè bè tieke.

⁷ Kù dōòri dēē kó dimāā tu timómmonti nti ke síé,
ku tannò í ceeri.

⁸ Yè fílkúmu sáā, yè í yóó ceete,
yè tu timómmonti nti ke síé.

⁹ Kuù donté ku nìtibè,
ke bè dōònè metaummè kè mè bo sáā.
Kù dò mpáíí nwe, ke duò tikōmbùàti.

¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndèè tu mecii nkó diketírì,

* **110:7** fr 110:7 Dε kó tināànti bo na kémbenkú behāāpāmbè bèè do yā kukó nképété muwērímú Sede33 kó dimònni, yoo ti
Yiè nYesu wèè na o dootitòbè nè Kuyie nkó meteèmmè, kè kéri ke yíéo.

bèè dǎdri mēmme bè mǎke mēyēmme mme.
Kuyie nha sǎnni bomu nsǎa.

112

Wèè wetí ò ǎ nkarimè ke í yǐèkù

¹ Nsǎntínè tí Yìè nKuyie!

Dè nnaati onitì wèè dé Kuyie,
dè nnaati wèè pièti diwèi ku tannò mièke.
² Kuyie mbo dǎd mēsàa nwèè wetí o kó fēyanfè,
o kó kuwuo mbo nkpeñni bē tenkè mièke.

³ Mēsàa nè tikpàti dè yó mbomu dē yìè ncìètè,
Kuyie nhò wùó nwèè wetí wēnwē sǎa.

⁴ Kè dè biitoo wèè wetí Kuyie nkuù ǎ ò miitè,
wèè sà ke mǎke onitì kó mēsémme,
Kuyie nkuù ǎ nhò mí.

⁵ Dè nnaati onitì wèè pènni betǎbè o kpere nè diwèi,
ke tũ nyikuó duó ke dōmmè,
ke tũnni o kpeti.

⁶ Dē yìè nhǎ í ndo bitì.

Bè ǎ nyému wèè wetí o kpéí nsǎa

⁷ Dē yìè nkòo kèè tiyèiti matì ò ǎ í nyǐèkù,
dè ǎ í nhò nampe ke yé ò duómmè omáa Kuyie nku.

⁸ O kǎmbùǎti í duó, ò í yǐèkù dēmarè,
kòò wetí o dootitǎbè, ò ǎ nyému wèè yóó namè.

⁹ O nùtè yàammu kòò pǎa mbecīribè,
Kuyie nhò wùó nwèè wetí wēnwē sǎa,
o wērímú nè o kpeti kè dè dēúkú.

¹⁰ Kòò yeiwe ò wùó nkè dè ò yóu,
kòò cǎa nho nìi ke cītiri,
oyeiwe dó dè ǎ yè dētetirè nde.

113

Tì dōmmè kénsantí ti Yìè nKuyie

¹ Nsǎntínè tí Yìè nKuyie!

Díndi tí Yìè nKuyie nkó betǎmbè, nǎsǎntínè ku,
ndéúkunkonè tí Yìè nKuyie nyètiri.

² Tí Yìè nKuyie nyètiri ndeu
kétúóté yíè nnè tí bo mbomǎo sǎa.

³ Ndéúkunkonè tí Yìè nKuyie nyètiri,
diyìè bo yènnímè nè di yàa bo tamè.

⁴ Tí Yìè nKuyie nkuù baké yebotè yemou,
kè ku kpeti dèke ke sènté tiwetì.

⁵ We ndònnè tí Yìè nKuyie nti tũ nkù?
Ku kpàatikarì bo kēinkè nkè.

⁶ Kè ku ǎ sǐnné kēwénténí,
kēinkè nè ketenkè.

⁷ Kuù ǎ ínní osènnlèwè mutǎa mmièke,
kuù ǎ kūténí ocīrì ditápuò mièke,

⁸ kóò wēnnénè sīkpàatibí kēkannè,
kè wèe wēnnénè o èi kó bekótibè.

⁹ Kuù ǎ pǎ tēcītè wèè do tũ tēhǎunte,
kòò naá nhobíyǎ kēmbonè diwèi.

Nsǎntínè tí Yìè nKuyie!

114

Isidayeeribè sèntémè dāmèèrì tipèntì kou

¹ Isidayeeribe yè dūi mōnni Esibiti,
Sakɔbu yaabi yè dūi mōnni bekpàpàribè tenkè.

² Kè Sudaa wuo nni ntú ku kɔbe mbe,
kè Isidayeeribe tu kù te bè.

³ Kè dàmèèrì bè yà kécoké.

Kè Suditèè kó menie mbótí.

⁴ Kè yetàrè n̄puu yepedakè kōme,
kè sitāá puu yebodakè kōme.

⁵ Dàmèèrì a cokùnè ba?

Fó nSuditèè dè dōmme kàa niè mbótí?

⁶ Dīndi yetàrè dè dōmme kè di puu yepedakè kōme?

Sitāá ba nte kè di puu yebodakè tēmè?

⁷ Ketenkè a kōnti nhau ti Yiè nKuyie nyìkè,

kunku Sakɔbu do tū nkù

⁸ Kuù ɔ̄ ceete dipèrì borè kè dèe naá ndibinni,

kutāá duó dè kè dèe naá nkukó.

115

Kuyie nkuù maa dò tí nkù sántí

¹ Ti Yiè nKuyie dè í tú tū te disānni,

fɔ̄ɔ̄ te disānni, déúkūnne a yètiri

a sà mèè kpéi nke dōori timómmanti.

² Ba nte kè yebotè bo mbékú ke tú:

Yé Kuyie mbè tū nkù borè?

³ Kuyie nti tū nkù bomu kēfinkè,

ke dōori ku dō dè demou.

⁴ Be bókè tu timáti péiti nti nè meso,

bèè yè dōò nè be nou.

⁵ Yè mākemu yenò yè me nyí nò nke náá,

ke mōke inua, nyè me nyí wúó.

⁶ Ke mōke yeto, yè me nyí yo,

ke mōke yewúɔ̄, nyè me nhɔ̄ɔ̄ í nkèè kunóú.

⁷ Ke ā sinou, yè me nyí nò nke pīi,

ke mōke sinaàcèi, yè me nyí nò nke ceñti,

metammè í yièní ye níi mieke.

⁸ Bèè dōori de kó sitenkaan̄i, bèè sì naánnè,

bèè kó dimáa sì duó mbeṁáá, bèè sì naánnè.

⁹ Dīndi Isidayeeribe kó kuwuo, duónnè dimáa di Yiè nKuyie,

nkuù tu di kó teènti, di kó kudɔpikù.

¹⁰ Dīndi Anɔ̄ kó kuwuo nkɔbe duónnè ndimáa di Yiè nKuyie,

nkuù tu di kó teènti, di kó kudɔpikù.

¹¹ Dīndi bèè dé ti Yiè nKuyie duónnè ku dimáa,

kuù tu di kó oteènti, di kó kudɔpikù.

¹² Ti Yiè nKuyie nyí yè nti kpéi, kù yóó ti dōomu mesàa,

kù yóó dōomu mesàa nyIsidayeeribe kó kuwuo,

kédɔ̄ɔ̄ mesàa nhAnɔ̄ kó kuwuo.

¹³ Ti Yiè nKuyie nyóó dōomu mesàa mbèè kù dé,

besám̄póbè nè bēdiebē bēmou.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nduo nkè di sūi,

dīndi nè di bío.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie nkù dōò kēfinkè nè ketenkè,

kù di dōò mesàa.

¹⁶ Kēfinkè ti Yiè nKuyie nkuù kè te,

ke duó nketenkè tinti benitibè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie ndè í tú beciribè bèè yó nda sántí,

Beḁmbè bèè í yó nda sántí.

¹⁸ Tínti bié me nyó nsántímu ti Yiè nKuyie,
di mmònni nè ti bo mbomò.

Nsántínè ti Yiè nKuyie!

116

Kuyie ndeeténè wè mukũũ nkòò kù sántí

¹ N dómu n Yiè nKuyie,
ke yé kù yomè nkó yedabùò nnè m báammì.
² Kù n kèrímúmu, kè ku to bo m bíékè,
n yó nkù yumu sáà nè m bo mbomè.

³ Mukũũ mmuù do m pítinné mu kó iwěĩ,
kè kudònkù kó ticùòtì m pĩ,
kè meyeñcaàrímè n na,
kè n ta kukòmbòdoróo miéke.

⁴ Ke kuónkoo kéyú n Yiè nKuyie nke yĩ:
N Yiè nKuyie nyàa n deeté.

⁵ Ti Yiè nKuyie nwetímu, ke mọke mesémmè,
Kuyie nti tú nkù kuòmmu oniti mesémmè.

⁶ N Yiè nKuyie nkuù kánkù besíntibè,
n do citemu kè kù n deeté.

⁷ N wète ke pètému meom̃pùmè,
N Yiè nKuyie nkuù n dòò mesàà.

⁸ Kuù n deeténè mukũũ, ke ùtè n nònnietì,
ke pĩ n naàcèi, bá n yí do.

⁹ N Yiè nKuyie nkuù yó nni nwúó nkè n kéré,
ketenkè ìnkè befòùbè borè.

¹⁰ N yèmmè do í nòóté n Yiè nKuyie nyínkè.
Bá nè m mē n tamè mesémmè miéke.

¹¹ N do ta meyeñcaàrímè miéke nke,
ke náá nke tú benitibè bemou tú siyààbisí yembè mbe.

¹² M bo na kéyietì ba Kuyie kù n dòò mèè sàà mmemou?

¹³ N Yiè nKuyie nni ndeetému,
kè n yó nyuo medeetímè kó febòòfè* ke kù sántí.

¹⁴ N yó ndòorimu n dòúnnè yèè nò Kuyie
n kòbe bemou ìlkè.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie nkòbe kó mukũũ nku dò ndèmarè dièrè nde.

¹⁶ N Yiè nKuyie n tú a kóo tóntì nwe,
kè n yó tú a kóo tóntì,
kàa m pité iwěĩ.

¹⁷ N yóó da fiému iwũs disānni kpeyi,
kè n yu fí n Yiè nKuyie a yètìrì.

¹⁸ N yó ndòorimu n dòúnnè yèè nò n Yiè nKuyie,
ku kòbe bemou ìlkè.

¹⁹ Ti Yiè nKuyie ncíètè dānkù miéke,
nè Sedisademmu èi miéke.

Nsántínè ti Yiè Kuyie!

117

Ti mōu ti dòmmè kénsántí ti Yiè nKuyie

¹ Díndi yebotè nsántínè ti Yiè nKuyie,
díndi ibotí imōu ndéúkunkonè ku yètìrì.

* **116:13** febòòfè: De kó febòòfè benkú menaà bè do 33 pā dīl pānni Kuyie, nkéyore mèè naà mme di ìnkè, de kó dipānni do 3 ntú disānni kó dipānni ndi. Ke benkú diyentébanni kó mudii be do 3 nyo mmù ke denniní Kuyie mbè deetémè Esibiti. Pòori de ntú ti 33 sante Kuyie nkéyà fèè bòòfè. (Wénté 1 Kodenti 10:16).

² Ku sàà mbomu sàà,
kù tɔ timóm̃m̃nti nti sàà.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

118

Ti bo nsāntímè ti Yiè nKuyie nku dɔ̀ dè kpéí

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie nkù nìtimu,
kù sàà mbomu sàà.

² Isidayeribɛ kó kuwuɔ nkè di dɔ̀:
Ku sàà mbomu sàà.

³ Dɛ́ndi Anɔ́ kó kuwuɔ nkè di yí:
Ku sàà mbomu nsàà

⁴ Dɛ́ndi bèè dé ti Yiè nKuyie nkè di dɔ̀:
Ku sàà mbomu nsàà.

⁵ M bo meyeñcaàrimè mieke nke ke kuónnè ti Yiè nKuyie,
kè kù kèè ke cátinnɛ n yèmmè.

⁶ N Yiè nKuyie nni nkóm̃m̃umu,
n yí dé dèmarè.

Onìti bo na ké n dɔ̀ dɔ̀ ba?

⁷ N Yiè nKuyie nni mbonèmu ke n teénne,
dè te kè n wùó n nímbè duòmè.

⁸ A bo nsòrimè ti Yiè nKuyie mborè,
dè wenninèmu a bo mbuómè onìti.

⁹ A bo n sòrimè ti Yiè nKuyie mborè,
dè wenninèmu a bo mbuómè sikipàatibíí.

¹⁰ Iwuɔ nteì kɔbɛ do n cèètemu,
kè n yú n Yiè nKuyie nyètiri ké bè bié.

¹¹ Bè do n cèètemu ké nh éũté,
kè n yú n Yiè nKuyie nyètiri ké bè bié.

¹² Bè do n cèètemu ké m munné ice kɔmɛ,
kékú dende bambà tipoti kó muhàà ntēmè,
n yú n Yiè nKuyie nyètiri ndi ke bè bié.

¹³ Bè do n tēntoomu kéndó ké m bɔ,
kè n Yiè nKuyie mme nni nteennè.

¹⁴ N Yiè nKuyie nkuù tu n wērímú,
n diè nke ku nsánti, kuù tu ndeetiwè.

¹⁵ Ti yo bèè dɔ̀dɔ̀ri timóm̃m̃nti bè namè mme ke íúní bɛ touti
ke yé Kuyie mpírmè ku tōmmú nè ku wērímú.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nnommu demɔu,
ku pí nku tōmmú nè muwērímú mmu.

¹⁷ N yí yóó kú, n yó nfòumu,
ke náá nKuyie mpí mmù tōmmú.

¹⁸ N Yiè nKuyie nyū́mmu n to,
kù mɛ n yí yóu kè m bo kú.

¹⁹ N kpeténè yebòrè bèè tū ntimóm̃m̃nti bè taà yè,
kè n ta kēsāntɛ n Yiè nKuyie.

²⁰ Kè bè dɔ̀: Ntɛ ti Yiè nKuyie ncíètè kó dibòrì.
Bèè tū ntimóm̃m̃nti bè dí ntaà.

²¹ N yó nda déúkunkomu nYiè nKuyie
nke yé a kèèmè n dabònni ke n deeté.

²² Bèè maà bè dootóo dii tári,
dii naá ndipūū kó ditári móm̃m̃nni.

²³ Ti Yiè nKuyie nkuù pí ndɛ kó mutōmmú,
kè mù tu tidietì kōmu, kè ti mu yà.

24 Ti Yiè nKuyie nkó diyìè tu dii,
kè ti dò nkéyānku nè diwèi.

25 Áú, ti Yiè nKuyie! Nyàa tí deeté!

Áú Ti Yiè nKuyie nhá ti pā muwērímú kè ti na.

26 Mesàa nní mbonè wèè kèríní nè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì,
ti bo Kuyie ncètèè nte, kè kù mǎú mesàa ndi kpéí.

27 Ti Yiè nKuyie ntú Kuyie nku,
kuù ti mí ku kó kuwenniku, tí dǎóténè dibanni kéntǎ tipuonti,
kétuokè ku wǔtǎnni bàkè borè.

28 A tú Kuyie nku kè n te, n yó nda déúkùnkumu.

Kuyie fǎ nwèè n te n yó nda sǎntímu.

29 Ndéúkùnkone ti Yiè nKuyie, kù nìtimu.

Ku sàa mbomu nsàa.

119

Kuyie nkuó túmè isààyì

1 Dè nnaati bèè borimè wenni,

bèè tǔ nti Yiè nKuyie nkó ikuó.

2 Dè nnaati bèè yie nkè tǔ nku tié,
bèè kù wanti nè be yèmmè mēmǎu.

3 Dè nnaati bèè í dǎori meyei,
bèè tǔ nku kó kuce.

4 Ti Yiè nKuyie nkuù duó nku kuó.

Kè ti bo nyi tǔ nweti weti.

5 N dǎ kǎntǔmmu a kó kuce weti weti,
kéndǎori a kuó yē mmù.

6 Kè dèe yie nkè n níí báá wénté a tannò kè ifei m pǐ.

7 N yó nda sǎntímu nè meyèmmè mēmáa.

N yó nhǎamu a tannò n yèmmè mieke.

8 N yó ndǎorimu a tié nyèmmè.

A bá m bǎntóo yúó.

9 O bíé mbo yǐmè kǎo borimè nwenni?

Ò bo ndǎori a náahtì yèmmè mme.

10 N da waǎmmu nè n yèmmè mēmǎu,
a báa yóu kè n dǎténè a tannò.

11 N sǎrimu a náahtì n yèmmè mieke,
kè dè bo yie nkè m báa da yeténè.

12 N Yiè Kuyie nha yètìrì deumu,
m benke a tié.

13 Nè n nùù ndi mbaàtimè a tannò.

14 M bo ntǔmmè a tannò dè n naatimu,
kè dǎnnè m bo mmǎkemè tǐkpàtì mediè.

15 N totímu n yèmmè a tié nyǐnkè kè wéí a kó ice.

16 Dè n naatímu m bo ntǔmmè a kuó,
n yí yóó yè nha náahtì.

17 Dǎó mí nha kóo tǎntì mesàa.

Kè nní nfòù kè dǎori a náahtì yèmmè.

18 Wéí n nuǎ nkè n na kéyà,
a kuó wennimu mediè.

19 N tú opǎò nwe ketenkè ìnkè,
bá n sǎnne a tannò.

20 N dǎmu nè n yèmmè mēmǎu
kényé a tannò sǎa.

21 A kpānnèmu sifeí yembè, kusǐnkù do bè,
bèe dǎténè a tannò.

22 N yǎate yesǎǎmbè nè mesenkùmè,
kè yé m pǐrǐmmèmu a tannò.

23 Bá kè sǐkpààtibíí tǐi nkè náa n kpéí,
mí n tú a kóo tǎntì nwe, kè tǔ nha kuó yē mmù.

24 A tié nni nnaatimu
 ìi n tiè.

25 N duó mutáá mmieke nke,
 n fòukünne kéndò nha béimmè.

26 N da bàtemu n kó ice imou, kaa kèè.
 Á m benke a tié.

27 M benke a kó kuce kó yetannò,
 kè n na kététi n yèmmè a kó mesàa nyĩnkè.

28 Meyencaàrimè mēè n deuté kè n kuó,
 n yí nkéndò nha náahti béimmè.

29 A n déttinnē siyáabisí kó kuce.
 N doó mesàa nkè n na kētünne a kó ikuó.

30 N tātēmu timómmonti kó kuce.
 N tũ nha tannò nye.

31 N Yiè nKuyie n tũ nha tié nyi.
 A báa yie nkè n di ifei.

32 M beti a kó yetannò nye,
 ke yé a cáttinnēmè n yèmmè.

33 N Yiè nKuyie n tié nha kuó,
 kè dēe yie nkè nni nyi tũ nkétuokenè kumàнку.

34 M pā macii nkè n tũnne a kuó
 ké nyi pĩnnè n yèmmè memou.

35 A nni nni a tannò kó kuce mieke,
 n wèi bo kùu mieke.

36 Yũnní n yèmmè a tié bíékè,
 kè mè bá ndó mucóntimu.

37 Bente n nōnfè kè fè bá nwúó ndèè tu detetirè,
 duó nkè nni ntũ nha kó kuce.

38 Dòó mí nha kóo tñnti a bēi ntì bēè da dé be kpéi.

39 A m péité munitidaá, m mu nyièkù,
 a tannò yeè tu yesàayè.

40 N dómu kēntũ nha tannò,
 yóu kè nni nfòu a kó timómmonti mieke.

41 N Yiè nKuyie nhá n doó a kó mesàa,
 n deeté kéndò nha béimmè.

42 Kè dēe yie nkè n níi na kéténné tináahti bēè n sáa,
 ke yé n yĩkúmè a náahti ìnkè nke.

43 Á báa deite timómmonti n nùu mieke yúó,
 m baa a tāté tinti.

44 N yóó mpĩmmu a kuó,
 n yí yóó yóu a kuó nè m bo mbomè.

45 Yóu kè nni mbonè kuyenaaatí,
 ke yé n tũmmè a tannò.

46 N yó nnáámmu a tié bekpaàtibè ìkè,
 ifei í yó nyi nni mbonè.

47 Dè ò nni nnaatinèmu a tannò,
 n yè dómu.

48 N yuo n nōu nsi ke bo cōuté a tannò,
 n yè dómu, nh aāmu a kuó n yèmmè mieke.

49 Dentení a nàké tii náahti,
 mí nha kóo tñnti n ti mbaa.

50 Nh ò mbo meyencaàrimè mieke, kè dēe m bántè deè tu:
 A náahti n duómmè mufómmu.

51 Sipoo yembè n daúmu,
 m me nyí yeténè a kuó.

52 Nh ò dentení a tāté ti nti,
 n Yiè nKuyie nkè dēe náríkünne n yèmmè.

53 M mieke yènnímu benitiyonkubε,
bè dootóomu a kuó.

54 A tié nyii tu n kó fεyènfε,
ketenkε kie m bo kε kupòòkù nku.

55 N Yiε nKuyie, keyènkε nh 55 í nyè nha kpéi.
N tũmmu a kuó.

56 N kpεti n te ti tu
m bo tũnnεmε a tannò.

57 N Yiε nKuyie nkεti tú ti n ti mbéi.
Tii tu: M bo ntũmmε a náahti.

58 Nε n yèmmε memou ndi n da kuònnεmε,
n kuó mmesémmε kéndònnε a béi mme.

59 N wènnímu n tũ nyii cε.

Ke wètení ke bo tũnnε a tié.

60 N ténke í yóó ɔɔte, n dó mεfεi mme,
ke bo tũnnε a tannò.

61 Benitiyonkubε beε n dii nticùòti kε ti m pĩ.

M mε nyí yè nha kuó.

62 Keyènkε cuokε nh 55 entεmu kε nda sánti.

A tãátε ti sié mεè kpéi.

63 N naatinεmu bèε kó dimàà da dé.

Bèε kó dimàà tũ nha tannò.

64 N Yiε nKuyie nha sàà mmeε piékε kutenkù
n tié nha kuó.

65 N Yiε nKuyie nha do ti béimmu,
ke mε nni ndòò mesàà m mí nha kóo tǎnti.

66 M benke mesàà nnε m bo mbaatimε dεε wenni nè mecii.

Ke yé n yĩkúmε a tannò ìnkε nke.

67 N do í kεke dii mǎnni ke da détirinεmu,
di mmdnni m mε mpĩrĩmu a náahti.

68 A nitimu ke dǎori mesàà,
n tié nha kuó.

69 Sipɔɔ yembε beε n sĩnkũnnε nè be kó siyáabisí,
mí m mε mpĩmmu a tannò nè n yèmmε memou.

70 Bε ankεmu timati í be taà,

dε mε nni naatimu nè a kuó.

71 Bε n dii nyifei kε dε n dòò mesàà mme,
kε n yĩtétε a kuó.

72 Mí m borε ikuó ii yènni a nùu i pēētεmu yesɔɔwèrε,
sikɔupí sikɔupí yoo timáti péiti kpeye.

73 A nɔu sii n dòò kε sii n kpénkũnnε,
m pā mecii, kε n na káyĩtétε a kuó.

74 Bèε da dé, bè n wúó nkε dε bè naatimu.

Ke yé n kémumεmu a náahti.

75 N Yiε nKuyie n yému ke dò nha tãátε ti wenni,
a n kékũnnε ke naatimu.

76 A sàmu m bántè!

A ti nákému mí nha kóo tǎnti.

77 A n kuó mmesémmε kε nní nfòu.

Ke yé n naatinεmε a kó ikuó.

78 Ifei ii bo pĩ sipɔɔ yembε bèε n fēũnko detetirε,
mí n wèè pĩ nha tannò.

79 Bèε da dé, bèε kotení m borε.

Kε dεε yie nkε bèε banté a tié.

80 N dǎmu nè n yèmmε memou kédòò a kuó,
kε dεε yie nkε ifei bá m pĩ nha ìkε.

81 Dε nh ɔɔtĩmu a bo n dεētémε,

n kémmúmu a bo dɔ̀dmè a béi ntì.

⁸² N kémmú a béi ntì bo dɔ̀dmè mme, kè dè nh òu,
kè m bèkú mmáa kè tú: Ɔmmònni ndi a yó m bántèmè?

⁸³ N dònne kudɔ̀ukù bè nùrínɔ̀ kùnkù muhāāfōrímú ìnkè,
m me nyí yè nha kó itié.

⁸⁴ Mí nha kóo tɔ̀nti n we kpaá yèdè?

A yóo bekénè ònyìè bèè n fěũko?

⁸⁵ Sipɔ̀o yembè n keù yefɔ̀tè nye.

Kè búútóo a kuó kpeti.

⁸⁶ A tannò tu yemómmɔ̀nye nye,

bè n fěũko detetirè nde, yàa n deetè.

⁸⁷ Dè do kpaá sámpó nwe kè bè n deite ketenkè ìnkè,
nè memme m me nyí bùtínné a tannò.

⁸⁸ A sàmu, n foukùnnè,

kè dèe yíè nkè nní mpí nha tié.

⁸⁹ N Yìè nKuyie, a náahti bomu nsáa,

tì fiúkú kè ìnkè nke.

⁹⁰ A tú timómmɔ̀nti yìè nwe nè a bomè!

Fɔ̀ɔ̀ fií nketenkè kè kè fiúkú.

⁹¹ A béimmu demɔ̀u kè dè buoté kè bo nè yíenní,

kè yé demɔ̀u dè pīrímè a tōmmú mmu.

⁹² Kè dè do í n naatinè a kuó,
nè yíè n do kumu n sémmè mieke.

⁹³ N yí yóo yè nha tannò bitì!

Kè yé a n duómmè mufòmmu nè yèè borè nde.

⁹⁴ N tú a kou nwe, n deetè,

kè yé n tūmmèmu a tannò.

⁹⁵ Beyeibe n díímu kè bo n kuó,

mí mme n kèrímú a tié nyi.

⁹⁶ Demɔ̀u bá dèè dɔ̀d kè wenni dè màkemu kumànkù,
a tannò yìè mè nyí màke kumànkù.

⁹⁷ N dómu a kuó mediè,

yewe yemɔ̀u nh ɔ̀ ntoti n yèmmè ù ìnkè.

⁹⁸ A kó yetannò n ciikùnnemu.

Kè n ciì kè pēētè n dootitɔ̀bè.

Kè yé yè bomè n yèmmè mieke nke sáa.

⁹⁹ N ciìmu kè pēētè bèè n tiè,

kè yé n totimè n yèmmè a tié nyí ìnkè.

¹⁰⁰ N yèmmè deunèmu beheikènkótíbè kōme,

kè yé m pīmmèmu a tannò.

¹⁰¹ N yennínèmu meyei nkó ice imɔ̀u,

kè dè bo yie nkè nní mpí nha náahti.

¹⁰² N yí bùtínné a tannò,

kè yé fɔ̀ɔ̀ yè nni ntiémmè.

¹⁰³ A náahti wèètímu n nùù mieke,

kè pēētè mecekùd.

¹⁰⁴ A kó yetannò yèè te kè n ciitè,

Dèè te kè n yí dó iyáabisíce.

¹⁰⁵ A náahti tu defitirè nde dèè m mí,

Tii n duò nkuwenniku n kó kuce mieke.

¹⁰⁶ M béi ndii nùù n yó ndi pīrímú.

Dii tu m bo tūmmè a tannò yèè tu timómmɔ̀nti.

¹⁰⁷ N di ifei nyi mediè,

n Yìè nKuyie nha n fòukùnnè a náahti yèmmè.

¹⁰⁸ N Yìè nKuyie ncauté n sãa,

ké n tié nha tannò.

¹⁰⁹ M bo mukũ nnè mufòmmu de saku nku,

m me nyí yè nha kuó.

¹¹⁰ Beyeibe n dii ticùòti nti,

m me nyí dèténè a tannò.

¹¹¹ A tié nyii tu n kpere n te dè,

n yèmmè í nnaatinè.

¹¹² N duómmu n yèmmè ke dɔɔri a kuó yèmmè,

ke yó mmè dɔɔri sãã n fõmmu mumɔu.

¹¹³ N yí dɔ yɛnò yèdèè yembè,

n dɔ a kuó nyi.

¹¹⁴ Fɔ́ɔ tu n kó disòrì, n kó kudɔpikù,

n kémnú a yó n náké tì nti.

¹¹⁵ Díndi benitiyeibe füténè m borè.

Kè dèe yie nkè nní ntú n Yìè nKuyie ntannò.

¹¹⁶ A nni mpí nha béi nke yè mmù.

Kè dèe yie nkè nní fòù.

A báá yóu kè nní nda kémnú kédì ifei.

¹¹⁷ Fɔ́ɔ yó ntú nkó dipíánì kè n na kécooté.

Kè dèe yie nkè nní ndake a kuó kpéí.

¹¹⁸ A dootóomu bèè kó òmàà bùtinné a kuó.

Ke yè be kó mutómmú mumɔu túmè siyáábìsì kɔmu mmu.

¹¹⁹ A útóomu beyeibe kó òmàà tiyonti kɔme.

Dèè te kè n dɔ a tié.

¹²⁰ N wúó nha kuó kè n kɔntì aumu,

kè n kɔmbùòti duònè a tãátè tì.

¹²¹ N dɔɔrimu dèè sié,

ke tũ ntimómmɔnti,

báá yóu kè n do bèè n fěũko be nɔu mieke.

¹²² Dɔúnnè mí nha kóo tɔnti dinùù ke yí:

A yó nni ndɔɔri mesàa.

Báá yóu kè sipɔ yembè nni nfěũko.

¹²³ M bóú nha kó medetímè ke òumu,

n kémnú timómmɔnti a náké tì kpéí kè dè m bimu.

¹²⁴ Dɔò mí nha kóo tɔnti mesàa, a nitimu,

m benke kè n yífétè a kuó.

¹²⁵ N tú a kóo tɔnti nwe,

m pã mecii nkè m banté a tié.

¹²⁶ N Yìè nKuyie ndè tùòkemu a bo pĩ ndè a tómmú.

Benitibè càarimu a kuó.

¹²⁷ N dómu a tannò kè dè pēēté mesɔɔ.

Ke pēēté mesɔɔ nsààmè.

¹²⁸ A tannò yemɔu n yè wúó nkè yè wennimu,

n yí dɔ deyáábìsìkpere nde.

¹²⁹ A tié ntú isàáyì nyi.

Dèè kpéí nte kè n yì àà n yèmmè mieke.

¹³⁰ Kàa wētétè a náànti ke benke onitì dè ɔɔ ò duó nkuwenniku nku.

Tii duò mmecii mbesintibè.

¹³¹ Nh onné n ní nku ke bo maánko a tannò,

n dɔ mēè kpéí nha tannò kè dè nh ɔɔtí.

¹³² Wēēténí m bíékè kè n kuó mmesémmè,

kéndònnè a dɔɔrimè bèè da dɔ.

¹³³ N teennè kè nní nyíkú a náànti ìnkè.

A báá yóu kè meyei mmamè n na.

¹³⁴ A n deeténè bèè n fěũko

kè n na kɛntũ nha tannò.

¹³⁵ Wénténí mí nha kóo tɔnti fɛnɔnsàáfè,

ké n tié nha kó ikuó.

¹³⁶ N nɔnnieti tii pũò,

benitibè í tũ mmèè kpéí a kuó.

137 N Yiè nKuyie nha wetímu,
kàa beénti dò nséi.

138 A wàri a tié kè ì wennimu,
ke tú timómmonti mǎà.

139 N wúó n dootitabè yèmmè a náànti,
kè dè n yóumu.

140 N yáákému a náànti, tì mènke tú timómmonti nti.

Mí nha kóo tǎnti kè n tì dó.

141 N kũññimu kè bè n sènkèrì.

M me nyí yè nha tannò.

142 Timómmonti a dóú ntì bomu nsáà,
kàa kuó tú timómmonti.

143 Meyeñcaàrimè nè kukõmbòdoróo deè n tũàkení.

Dèè n naati deè né tú a tannò.

144 A tié ndò nséi nwe sǎà.

M pǎ mǎcìi kè dèe yie nké nní nfòu.

145 N Yiè nKuyie n da yu nè n yèmmè memou ndi.

Yie nké n teennè kè nní ntũ nha kuó.

146 N da kuñnnèmu ke tú á n deeté,

kè nní ntũ nha tié.

147 Dè ò nkpaá ke í wenté,

kè n kuònè fǝ nwe.

N kémmú a yó n náké tì nti.

148 Dè ò n kpaá uú kè n nǎnfè siéké a náànti nti.

Kè nh áà a tié n yèmmè miéke.

149 N Yiè nKuyie, nkénté n dabònni,

a sà mèè kpéi, n fòukũnnè kéndò nha tǎáté tì.

150 Bèè n fěũnko bè n tǎóntenímu,

de kó isoke yembè dèténèmu a kó ikuó.

151 Fǝ n Yiè nKuyie nha n tǎkénèmu,

a tannò yemou tú timómmonti nti.

152 N yémou nè dimònni a tié,

fǝ ò ì náké kè ì bo sǎà.

153 Wénté n yo mmèè sémmè,

ké n deeté ke yé n yí yèmmè a kuó.

154 N kónné ké n deeté

n fòukũnnè kéndò nha béimmè.

155 Be yeibe í yóó cooté,

ke yé bè í wantimè ke bo tũnne a kuó.

156 Áú n Yiè nKuyie! A sémmè deumu.

N dó kéntũ nha tannò nye.

157 N dùàntabè bèè n fěũnko bè í sénni

m me nyí bütínné a tié.

158 N yámu benitibè fiiti mèè botí betabè,

kè dè m pǐ nyisíé.

De yembè í tũ nha kó ikuó.

159 N Yiè nKuyie n wénté n dómu a tannò.

A sámu n fòukũnnè.

160 A náànti kó dikũnni tu timómmonti nti.

A tannò tu yémómmənye nye ke bo sǎà.

161 Sikpààtibíi n fěũnko detetirè nde,

m bùòti me nduò a náànti mǎà ndi.

162 A náànti n duò ndiwèi ndi

kè di dònnè wèè doké ke eí o kperi ò ndommè.

163 N yí dó siyáábisi, si n dò nyisíé nyi.

N dó a kuó nyi.

164 Diyè dimáà miéke kuce mēyiekè ndi,

nh ɔ̄ da sāntemè.

A tannò tu yemómmənye nye.

¹⁶⁵ Diwàì dièrì bo bèè dɔ́ a kó ikuó bɛ kpéí nke.

Meditímmè mamè í bo bɛ kpéí.

¹⁶⁶ N Yìè nKuyie n kémú a bo n deetémè mme,

ke yé n dɔ̄rimè a tannò yěmmè.

¹⁶⁷ N tūmmu a tié nnè n yěmmè.

N yì dómú mediè.

¹⁶⁸ N tūmmu a tannò nè a tié.

N cɛ iməu a ì wùómmu.

¹⁶⁹ N Yìè nKuyie nyóu kè n dabònnì tuəkoo a borè.

N duó mmɛcìi kéndò nha tì béímmè.

¹⁷⁰ Yóu kè m báammìi tuəkoo a borè,

n deeté kéndò nha tì béímmè.

¹⁷¹ A sānni báa yè n nùù miéke.

Ke yé a m benkemèmu a kuó.

¹⁷² M báa yóu m bo n dièmmè a n dɔ̄unnè diì nùù

ke yé a tannò yeməu túmè yèè sié yé nye.

¹⁷³ A nòùtè nni nteénnè.

Ke yé n tãātémè a kó yetannò nye.

¹⁷⁴ N Yìè nKuyie, n yáamu a bo n deetémè,

n yěmmè naatinèmu a kó ikuó.

¹⁷⁵ N dɔ́ nni nfò̀umu ke da sāntí.

Yóu kàa tãāté tì nni ncúó.

¹⁷⁶ Nh átiremu ke dònne fɛpièfɛ fèè feti.

N wammú mí nha kóo tǎntì,

ke yé n yí yěmmè a tannò.

120

Onitì bè wàtí wè kó mubáammu

¹ Bè ɔ́ nkɔ́ri Kuyie ncǐtè kɛ dentì fèè yènfè.

N ta meyeñcaàrimè ke kuónnè n Yìè nKuyie nku,

kè kù cɔ̄utè n dabònnì.

² N Yìè nKuyie nha n deeténè siyáabisí yembè.

Fũũ mbesoumbè.

³ Díndi bèè ɔ́ mpariku ke né sou.

Di dò mbè di yĩmɛ?

Di dò mbè dí dɔ̄ ba?

⁴ Mepenyómmè bè sṹtè mè nè yehāākūš nyèè còù mmuháá

dɛɛ yó ntú dí kó tiyeti.

⁵ N kóò kémbo bekpákpàribè cuokè dè í n dòò mesàà,

n kóò kénhānè bèè í yé Kuyie dè n cààrèmu.

⁶ N karinè bèè í dɔ́ kunaatí kè dè mǎntem.

⁷ Mí n dɔ́ kunaatí nku,

kè n né náá mbè nni nwantinè mudoò.

121

Tì Yìè nKuyie ntúmè Isidayeeribe kóo bàrì

¹ Bè ɔ́ nkɔ́ri Kuyie ncǐtè kɛ dentì fèè yènfè.

M búú yetārè bíékè nke

meteèmmè yóó ke nyenní.

² N Yìè nKuyie nkuù tu n kóo teèntì,

kunku kùù dòò kèĩnkè nè kɛtenkè.

³ Kuyie mbáa yóu díndi Isidayeeribe kè di naàcèii seite,

wèè di baa munəndəmmú í ò pĩ.

⁴ Isidayeeribe kóo bàrì munəndəmmú í ò pĩ,

ò ɔɔ í nyè nkéduó.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù tu di kóo bàri ke di díéké ku kó medèè, kù bomu di bakù you.

⁶ Diyie báá di kəkénè kuyie mmònni,

yoo otànkù keyènkè mònni.

⁷ Ti Yiè nKuyie nyó ndi kánkémú meyei memou.

Kù yó nkánkémú di fòmmu.

⁸ Kè di yeti, ti Yiè nKuyie nyó ndi bonèmu,

kè di kùntini kù ndi bonè,

kétúóté yie nnè di bo mbomòò sáà.

122

Kunaatí mbonè Sedisademmu

¹ Dafiti yènfè bè ɔ ndiè nfè ke kəri Kuyie ncîètè.

Kè bè ñ nàké ke yĩ:

Ti kote ti Yiè nKuyie ncîètè.

Dè ɔ nni naatimu.

² Sedisademmu ti cómmú a bòrì ndi.

³ A maá ke wennimu kè kuduotí kperikù da fité.

⁴ Iwuò nde nkərini,

ti Yiè nKuyie nkó iwuo,

ke déúkunko ti Yiè nKuyie nkù bè nàké ke yē mbè ndoərimè.

⁵ Dafiti yaábí kó yekpààtikàrè bo fɔ̀ɔ̀ mieke,

bè de nkari ke bekù.

⁶ Ti mósú ti Kuyie ntii tu

kunaatí bo mbonèmè fɔ̀ nSedisademmu,

bèè da dó kè bè nkari bàmmù.

⁷ Kunaatí mbo Sedisademmu mieke,

kè bè nkari sicéí kè timati í bè kóónnè.

⁸ N kobe nè n nepobè kpéí nte,

kè n tú kunaatí mbo a mieke.

⁹ Ti Yiè nKuyie n tú nkù kó təcîètè tèè bo a mieke

tèè kpéí n te kè n dó diwèi mbo a mieke.

123

Bè sènkəri bè kuònnèmè Kuyie

¹ Bè ɔ nkəri Kuyie ncîètè ke denti fèè yènfè.

M búó fɔ̀ɔ̀ biékè,

fɔ̀ nwèè kəri a kpààtikàri keĩnkè.

² Tidaati ɔ mbúó mètè botí ti yembè,

kunitipodaakù ɔ mbúó mètè botí ku yiè,

mèè botí nku ti búómè ti Yiè nKuyie,

kunku ti tũ nkù,

kè kù bo ti kuó mmesémmè.

³ Tí kuó mmesémmè ti Yiè nKuyie!

Ti kuó mmesémmè!

Mesenkùmè mèè ti bi.

⁴ Sipoo yembè kó mudaá nti bimu,

sifei yembè ti cè ndiyuu ndi mediè.

124

Isidayeribe sántimè Kuyie nkù bè deetémè

¹ Dafiti yènfè bè ɔ ndenti fè ke kəri Kuyie ncîètè.

Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè...

Isidayeribe, nnáánnè ti ke tú:

² Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè,
benitibè do ité dii mǎnni ti kpéí.
³ Bè na nti maankomu ti fòùbè,
bè mieke mè ndo ti còúté mǎè botí.
⁴ Menie mmeè na nti pǎnténè,
ti na ndiu fenéwuonfe nfe.
⁵ Yenéfɛnɛrè yeè na nti dàtínné,
yenéfɛnɛrè dieyè yeè na mpɛtè ti ìnkè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nyètiri ndeu,
kunku kùù í yóu kè bè ti di.
⁷ Kuù te kè ti na ke yenté,
tenòtè ɔɔ yenténè mǎè botí ticùùti,
kuù tǎte ticùùti kè ti na ke yenté.
⁸ Ti kó meteemmè boní ti Yiè nKuyie mborè nde,
kunku kùù dòò ketenkè nè kɛɛnkè.

125

Kuyie mbonèmè bèè ìkú ku ìnkè

¹ Bè ɔ ndentì fɛè yɛnfɛ ke kɔri Kuyie ncɛtètè.

Bèè ìkú Kuyie nyínkè bè dǎnnè Siyɔɔ tǎri ndi
dii fííkú ke í nampú,
dii fííkúmu sǎà.
² Yetārè fité mǎè botí Sedisadɛmmu,
ti Yiè nKuyie mme nfité ku nitibè di mǎnni nè sǎà.
³ Okpààti yeiwe báá kari bèè wetí bè tenkè bití,
bèè wetí bè yàà bo dɔke mɛyei mmudòòrimù.
⁴ Ti Yiè nKuyie ndoò mesàà mbèè dòòri dèè wenni,
bèè yemmè wenni.

⁵ Bèè tũ nyice yeiyi ti Yiè nKuyie nhá bè bèti,
kéwɛnnénè bèyɛibè.

Kè kunaatì mbonè Isidayɛeribè.

126

Wèè kɔti ke kɔnti diwèl ɔ nhò bomè dididèi mǎnni

¹ Bè ɔ ndentì fɛè yɛnfɛ ke kɔri Kuyie ncɛtètè.

Ti Yiè nKuyie nwète ke tɛ́nnéní dii mǎnni Siyɔɔ
bè do pǐmmú bè,
dè do ti dò ntídòùnti nti.
² Kè mudaá nti kuò kè ti nyíútí,
kè ibotí tɛi náá nke tú:
Bè Yiè nKuyie nkuù pǐ mmutɔ́ndiemù bè kpéí.
³ Ti Yiè nKuyie nkuù pǐ mmutɔ́ndiemù ti kpéí,
kè ti bo diwèl mieke.
⁴ Ti Yiè nKuyie nhá wète kɛtɛ́nnéní bè do pǐmmú bè,
menie nhɔɔ ta mǎè botí kukó nkùù do kũ.
⁵ Wèè buatì nè tinɔ́nnietí,
ò ɔ nti dèi ke diemmu nè diwèl.
⁶ Wèè kɔti ke bo buatí tidibotí ke kɔnti,
ò ɔ nti dèi kɛntò kè diwèl dii ò bo
kòò iútí ke kũnti.

127

Kuyie nkuù maà tɛcɛtètè

¹ Sadomɔ kó feyɛnfɛ, bè ɔ ndiè nfɛ ke kɔri Kuyie ncɛtètè.

Bè báá yĩ:

Ti tú ti Yiè nKuyie ndi dɔ̀ dɔ̀ mɛsàà.

130

Meyehcaàrimè kó fɛyɛnfɛ

¹ Bè ɔ̀ ndenti fɛ̀ yɛnfɛ kɛ kɔ̀ri Kuyie ncɛ̀tɛ̀.

Meyehcaàrimè mɛ̀ m bi,

kɛ̀ n da yu fɛ̀ n Yiè nKuyie.

² N Yiè nKuyie, keè n tammè,

bínní a tò kékéè ibáammù n da báá nyì.

³ Ti Yiè nKuyie nkàa tu a bo wénté ti yei,

we mbo nkpaá bo?

⁴ A mɛ ntu mɛcɛ́mmè yiè nwe,

kɛ̀ dɔ̀ nti nda dé.

⁵ M buó n Yiè nKuyie nku,

n kɛ́mmú kù yó n náké ti nti.

⁶ N wɛ́nni yàá nYiè nKuyie

kɛ̀ dɛ̀ pɛ̀tɛ́mu oheikɛmbàrì ɔ̀ nyáámmè dikũnweñni.

Dɛ̀ pɛ̀tɛ́mu oheibàrì yáámmè dɛ̀ bo wentémè.

⁷ Isidayɛɛribɛ, mbúónè ti Yiè nKuyie,

kɛ̀ yé mɛsàà mbomè kuù borè,

mɛdɛ́tímè mɛbotí mɛbotí bo kuù borè.

⁸ Kuù yóó dɛ́tɛ́ Isidayɛɛribɛ bɛ yei mmɛmɔu miɛkɛ.

131

Wèè dɛ̀ntè ɔ̀ kékũnnɛmè omáà dɛ̀birɛ kɔ́mɛ

¹ Dafiti yɛnfɛ bè ɔ̀ ndenti fɛ̀ kɛ kɔ̀ri Kuyie ncɛ̀tɛ̀.

N Yiè nKuyie, n yí mɔkɛ tɛfɛntè,

n yí tú tɛpòtè yiè,

n yí bɛti dɛdierè,

n yí wanti dɛ̀ m pɛ̀tɛ́.

² N dɔ̀ mbéu nwe, kɛ̀ dɔ̀ nsó,

dɛ̀birɛ dɛ̀ yáá nke sannè dɛ̀ ɔ̀ ndòmmè dɛ̀ yɔ̀ kpèrè ìnkè,

n yèmmè dònɛ̀ dɛ̀birɛ kɔ́mɛ dòmɛ̀ mɛ.

³ Isidayɛɛribɛ, nyĩkúnè di Yiè nKuyie nyĩnkè,

kétúóté di mmònni nè sáà.

132

Ti Yiè nKuyie ncɛ̀tɛ̀ bomè Siyɔ̀ Dafiti èi

¹ Bè ɔ̀ ndenti fɛ̀ yɛnfɛ kɛ kɔ̀ri Kuyie ncɛ̀tɛ̀.

N Yiè nKuyie ndentɛ́nì Dafiti kpéí,

a báá yè ntihòuti ɔ̀ ɔ̀u ti.

² Kuyie nSakɔbu do tũ nkù kpeñnìmu,

Dafiti do kù dɔ́nnɛ̀mu dinùù,

képarikè kéyú ku yètiri kɛ̀ dɔ̀:

³ M báá ta n cɛ̀tɛ̀ miɛkɛ bìti,

m báá duó n dɔ̀ ìnkè kéom̀pè.

⁴ M báá yie nkè n nuò nhũũ,

m báá yie nkè munòndòmmú m pĩ.

⁵ Kè n yí pètè n Yiè nKuyie ndikàrì,

kè n yí pètè tɛcɛ̀tɛ̀,

Kuyie nkùù kpeñni,

Sakɔbu do tũ nkù kpéí.

⁶ Ti do kèèmu Kuyie ntaummè tɔu bomè Efadata,
kè ti di yà Yaari kó deɓaa mmieke.

⁷ Ti tannè ti Yiè nKuyie ncɛtè
kénínkú késinnó ku iikè.

⁸ Ti Yiè nKuyie nkɛtení

a cɛtè nè a taummè tɔu a wērímú borè,
kékɛtení a cɛtè kéomɓè.

⁹ A kuś niùbè ndaati a kó timómmonti,
bèè wetí kè bè nyānkunè diwèi.

¹⁰ Nè a kóo tǎnti Dafiti a dɔ wè kpéí,
a báá dootóo a tǎatè wè.

¹¹ Ti Yiè nKuyie ndóunnè dii nùu Dafiti,
di í yóó deite,

di bomu nsáá, dii tu:

A bí a peité i mieke i kóó mǎu
weè yóó kari a kpàatikàri.

¹² Kè nsá kàa bí pī mmetaummè m bè dǎǎnèmè,
ke tū n kuś m bè duś nyi,
bekpàatibè yó nyièní beè mieke,
bembè nè be yaábíó sáá kénkari a kpàatikàri.

¹³ Ti Yiè nKuyie nkuu tǎatè Siyǎǎ,
kuu dɔ kédǎǎ ku cɛtè.

¹⁴ Ku kó diomɓuri ndi,
ku kó diāri ndi,
kuu dɔ ké ndè bo.

¹⁵ Kù yóó dǎǎmu Siyǎǎ ei kǎbe mesàa
kè bè mmǎke tidiiti mēdiē,
kù yóó duǎmmu o kó beɕīribè mudii bè dɔ mè.

¹⁶ Ikuś niùbè bo ntú bèè tɔu mēdeetímè kó tináahti,
bèè wetí kè bè nyānkunè diwèi.

¹⁷ Kù yóó yíému okpàati Dafiti muwērímú,
kù bo ò duś nwèè yóó sooté o kpàti wenwe kù tǎatè wè.

¹⁸ O dootitǎbè kù bo bè dii nyifèi,
kè wenwe kó dipii* mmièti o tfinni.

133

Mewēnnímè sààmè

¹ Dafiti yènfè bè ǎǎ ndenti fè ke kǎri Kuyie ncɛtè.

Dè wennimu, ke naati Kuyie nkǎbe bo nwēm̄mè ke bo.

² Dè dɔ mbè ǎǎ cóu mmēm̄m̄e ikuś kó mekùò nyikuś niùti yuu,
kè mēe ɔri o deēnfè,
ikuś niùti Anǎ deēnfè,
kēɔri o yaábōri mǎnke.

³ Ke dɔ nhɛdimǎ tǎri ǎǎ mantēmè,
kēpǎnté kécútēnni Siyǎǎ tǎri iinkè
deè borè nde Kuyie nduǎmmè ku kó mesàa nku kǎbe nè mufōmmu sáá.

134

Kuyie ntǎmbè nsāntínè Kuyie

¹ Bè dɔ ǎ ndenti fè yènfè ke kǎri Kuyie ncɛtè.

Díndi Kuyie ntǎmbè dimǎu sāntenè ku,
díndi bèè bo ti Yiè nKuyie ncɛtè
ke pī nku tǎmmú keyēnkè.

² Youtenè di nɔu Kuyie ncɛtè bíékè kēsānte ti Yiè nKuyie.

* **132:18** fr 132:18 dipii: Dè kó dipii bè náa ndii kpéí dié, ikuś niùti weè dɔ ǎ ndi òké, yoo okpàati, yoo okóti wèè ni Kuyie nkuś.

³ Ti Yiè nKuyie nní mboní Siyāā tārì ké di dāā mesāā,
kunku kùù dāā kēīnkè nè kētenkè.

135

Disānni kó fèyènfè

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Déúkùnnè ku yètìrì.

Díndi ti Yiè nKuyie ntōmbè, nsāntínè ku.

² Díndi bèè bo ku cīētè miēke nè díndi bèè bo tē dāntì.

³ Nsāntínè ti Yiè nKuyie nke yé kù wennimè,
déúkùnnè ku yètìrì kē yé kù ti dōnēmè mesāā.

⁴ Kē yé kuù tāātēmè Sakabu yaabí,
bembè Isidayeeribè kè bè tu ku kōbè.

⁵ N yému ti Yiè nKuyie ndeumè,
ti Yiè nKuyie nkpeññinèmu yebokè yemau.

⁶ Ti Yiè nKuyie ndó kédāā dē,
kù dē dāārimu kēīnkè miēke nè kētenkè īnkè,
dāmēērì miēke nè dēcūmpure dēmau miēkoo.

⁷ Kuù āā īnní yewetè itemmānke,
kuù āā duó nkè fetaafēe kperi kēmmí kē niù,
kuù āā kpeté kuyaakù.

⁸ Kuù do kuà Esibiti kōbè bèè tu Mpo nè iwūā ketiyì.

⁹ Kè kù dāā mēbenkūmè nè tidietì Esibiti ēi miēke,
kē bo benke Esibiti kóo kpāātì nè o tōmbè,

¹⁰ kuù poté yeboté péu,
kuù kuà bekpāātibè kperībè.

¹¹ Siyāā Amāriibè kpāātì, nè Ōku Basāā tenké kóo kpāātì
nè Kannahāā kó bekpāātibè bēmau.

¹² Kē duó nkè ku nītībè tieke bē tenké,
ké nkè te bembè Isidayeeribè.

¹³ Ti Yiè nKuyie nyètìrì fēimu sāā,

ti báā yé nha kpéi nè ti yaabí.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nyóó kónnēmú ku nītībè,
kù yóó kuómmu ku nītībè mēsēmmè.

¹⁵ Yebotè kó yebokè tu timáti péfíti nè mēsāā,
benītībè dāā dēnde nè bē nau.

¹⁶ Yē mākemu yenó yē mē nyí nā nke náá,
kē mōke inuā nyè mē nyí wúó.

¹⁷ Yē mākemu yeto, yē mē nyí yo,
yē í mōke muwemmu.

¹⁸ Bèè dāāri dē kó yebokè bèè yē naánnè,
bèè kó dimāā yē duó mbemāā bèè yē naánnè.

¹⁹ Díndi Isidayeeribè sāntenè ti Yiè nKuyie.

Díndi ikuā niùbè Anāā kó kuwuā nkōbè, nsāntínè ti Yiè nKuyie.

²⁰ Díndi Defiī kó kuwuā nkōbè, nsāntínè ti Yiè nKuyie,
Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie, nsāntínè ku.

²¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie nkuù bo Siyāā, kunku kùù ā Sedisadēmmu.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

136

Disānni kó fèyènfè

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie, kù nītìmu,
ku sàā nyí mōke kumānku.

² Nsāntínè Kuyie nkù kpēññinèmu yebokè yemau,
ku sàā nyí mōke kumānku.

³ Nsāntínè ti Yiè nKuyie nkuù baké dēmau,

ku sàà nyí mǎke kumàнку.

⁴ Kuù mǎá dǎòri tidieti,
kù sàà nyí mǎke kumàнку.

⁵ Kuù dǎǎ kǎĩnkè nè ku kó mecii,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

⁶ Kuù pité ketenkè menie nyĩnkè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

⁷ Kuù dǎǎ diyie nè otànkù nè siwǎǎ.
Ku sàà nyí mǎke kumàнку.

⁸ Kuù dǎǎ diyie kè dì bo mmí kuyie,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

⁹ Kuù dǎǎ otànkù nè siwǎǎ kè dè bo mmí keyènkè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹⁰ Kunku kùù kùǎ Esibiti tenkè kǎbe bèè tu Mpo,
kù sàà nyí mǎke kumàнку.

¹¹ Kè dènnè Isidayeeribe Esibiti eì kǎbe cuokè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹² Nè ku wǎrímú diemù mmu kù bè dènnemè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹³ Kuù do toté tipènti kóo dàméèrì mèdémè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹⁴ Kè duó nkè Isidayeeribe nà o mieke kè sènté,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹⁵ Kuù diu Esibiti kóo kpààti nè o ãǎpǎmbè tipènti kóo dàméèrì,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹⁶ Kuù do ni ku nìtibè bè kèrì dè dikpáǎ mieke,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹⁷ Kuù do kǎuti bekpààtibè diebè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹⁸ Kuù do kùǎ bekpààtikperíbè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

¹⁹ Amǎriibe kpààti Siyǎǎ,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

²⁰ Basǎǎ tenkè kóo kpààti Ōku,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

²¹ Kè bèè tieke be tenkè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

²² Ku kó betǎmbè Isidayeeribe beè do tieke be tenkè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

²³ Tì bo dii mǎnni mesémmè mieke kù í yĩè nti kpéi.
Ku sàà nyí mǎke kumàнку.

²⁴ Kuù ti dǎeténè ti dùǎntǎbè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

²⁵ Kuù duǎ nfénitiyanfè femou mudii,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

²⁶ Nsǎntínè Kuyie nkù bakému demou,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

137

Bè pĩrímú bè ke dǎǎ tidaati bè diè nfèè yènfè

¹ Tì do kari Babidanni kó kukó nnùù ndi,
tì do de nkari kédenténí Siyǎǎ eì kpéi kénkuǎ.

² Tì do nùúné nùnné tì kó tikùtidùùti kukó nkó titieti nti.

³ Bèè tì pĩrímúní bembè bèè tì fǎũnko bè de nti békú ke tú
tì bè dènté diwèi kó fèyènfè,
Siyǎǎ eì kó fèyènfè.

⁴ Tì né bo yĩme kédenté tì Yiè nKuyie nkó fèyènfè betǎbè cie.

⁵ Sedisademmu kè n da yè,

n nòùtè youteε fāũ.

⁶ N nónndenfēε dari, kè nsà kè n da yē.

Fēε dari kè nsà kè dè í n naatinè f̄s̄ nSedisadεmmu ke pēētē dεsɔnne dεmɔu.

⁷ N Yīè nKuyie nha báá yē nhEdεmmu εi kɔbε do dàò dè,

bè pàntε dii yīè Sedisadεmmu bè do p̄k̄k̄u ke tú:

Pɔntenè we kédéíté páíí nè dipũũ.

⁸ Bèè yóó pante Babidɔnni εi kɔbε, kunaatí mbè bonè.

Bèè yóó di f̄s̄ó mmeyei ndi ti dàò mè.

⁹ Dè nnaati bèè bo p̄ímmú Babidɔnni εi kó ibíbénní

ke i f̄aũtē f̄aũtē dipèri ìnkè!

138

Disānni kó f̄eyēnfē

¹ Bè diēm̄mè Dafiti yēnfē.

N Yīè nKuyie n da déúkunkomu nè n yēm̄mè mēmɔu,

n yó ndiēm̄mu ke da s̄antí a t̄s̄r̄è ìlk̄ε.

² N nínkúmu a c̄s̄s̄aàt̄ε ke déúkunko a yèt̄ir̄i,

a sà mèè kp̄éí nè a t̄úm̄m̄ timómm̄anti yīè,

ke yē a ti d̄óún̄n̄è dii nùu pēētē m̄ε ti yēm̄m̄ε do dò nhá bo ti d̄óòm̄ε.

³ N da yu dii yīè k̄aa yiem̄mu,

ke yáúk̄unn̄ε n k̄ónti ke n kp̄énk̄unn̄ε.

⁴ N Yīè nKuyie, yebotē yem̄ɔu kó bek̄p̄ààtibè yó ndéúkunko f̄s̄ nwe,

bè bo keè dii m̄ónni a nùu.

⁵ Bè yó ndiēm̄mu ti Yīè nKuyie mp̄í mùu t̄ómm̄ú,

ke yē ti Yīè nKuyie nkpeti d̄εum̄εmu.

⁶ Ti Yīè nKuyie m̄bor̄è í tóké,

kè kù w̄úónni bes̄int̄ib̄ε,

kù w̄úómmu sip̄ɔ yembè bá kè bè bor̄ε.

⁷ Bá kè m bo mbo m̄eyēñcaàr̄im̄ε mīεke,

f̄s̄ó yó nk̄ánk̄ε n f̄ómmu,

kè n dootit̄ab̄ε mīεke n yēnni,

f̄s̄ó yóó bè c̄òán̄é k̄é n d̄εet̄é nè a w̄ēr̄ím̄ú.

⁸ N Yīè nKuyie nyóó p̄ũómmu kù ket̄é mùu t̄ómm̄ú,

n Yīè nKuyie nha s̄aà mbomu s̄aà,

báá k̄únn̄é a t̄ómm̄ú.

139

N Yīè nKuyie nha yēmu n k̄peti tim̄ɔu

¹ Bedèmbè kóo kót̄i diēm̄m̄ε Dafiti yēnfē.

N Yīè nKuyie nha n w̄úómu ke n yē.

² Kè n k̄ari a yēmu, kè ñ yīt̄é a yēmu,

n yentot̄i ñ nk̄p̄aá d̄iεt̄ir̄i k̄aa i yēmu.

³ Kè m bo kup̄òòk̄u a yēmu, kè n duó a yēmu,

a í biinn̄in̄è n kó kuc̄ε mak̄u.

⁴ Tin̄áānti ñ̄ i nyēnni n nùu,

n Yīè nKuyie nk̄aa p̄ánk̄ε ti yēmu tim̄ɔu.

⁵ A bomu n f̄ónk̄úó, ke bo n yilik̄é,

kè m b̄o a nòùt̄ε mīεke.

⁶ A n yē kè d̄ε tont̄ému,

m báá na k̄éban̄t̄é a n yē kè d̄ε m̄am̄é,

d̄ε pēēt̄ému n ciì.

⁷ M bo k̄ot̄ε ke ke da d̄ét̄én̄è?

M bo coké k̄écuó n̄ke k̄aa í nni nyà?

⁸ Kè n d̄εke k̄éink̄é a kè bomu,

kè n ta kudankù a kè bomu.

⁹ Bá kè m pùu ke kàte diyie yiení kè,
bá kè n sènté dàmèèri yáa a kè bomu.

¹⁰ A nòùtè tée baa yó nni nni,
kàa nòùtè youte m pí.

¹¹ Kè n yí dí mmànni dibiinnì né ñ dàtinnému
dibiinnì dii n fité dii naanko kuwenniku.

¹² A borè dibiinnì í tú dibiinnì,
a borè keyènkè dò nkuyie nku,
a borè dibiinnì nè kuwenniku demáa ndi.

¹³ Fṣṣ n dṣṣ,
fṣṣ m píté n yṣ pouti mieke.

¹⁴ N da sántímu, a n dṣṣ kè m mènke wennimu medié,
a tṣmmú deumu kè n ti yé mesàa.

¹⁵ N kũṣ do í da biinninè,
a do n dṣṣri dii mṣnni disòri,
a do m píté dii mṣnni n yṣ pouti mieke.

¹⁶ N do ketíri n yṣ pouti mieke, kàa n wùómu,
ke wàri a pátiri mieke yewe a n duó nyè,
bá ñmarì mu nyí keté.

¹⁷ Kuyie nha yentotí í dò n yì ninte,
ì mènke deumu.

¹⁸ Kè n tú m bo ì kàa m báa deé,
ì sūnèmu mubirímú,
bá dii yiè nh ṣṣ entení ke nsó m bonè fṣ nwe.

¹⁹ Áú Kuyie! Kàa bo yie nhá kuṣ beyeibe,
kè dè bo yie nha détinne benitikòùbè.

²⁰ Bè yu a yètiri nè siyáabisí nsi,
bè to a yètiri detetirè nde bembè a dùòntòbè.

²¹ Ti Yiè nKuyie mbèè da ní, n yí bè dṣ,
bèè í dṣ a kpeti bè n dṣ nyisíé nyí.

²² M mènke bè nímmu tímómmonti,
bè tu n dootitòbè mbe.

²³ Kuyie! Á n wénté nè n yèmmè miekoo,
á n yááké kéya n yentotí dòmmè.

²⁴ N wénté mesàa kè m bá ntū nkuce yeiku makù,
kàa n niité kuce kùù í ceeri ku mieke.

140

Dafiti túmè Kuyie nhò deeténè beyeibe

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè.

² N Yiè nKuyie nhá n deeténè beyeibe,
á nni nkānké benitiyonkubè.

³ Bè ṣ ntoti bè yèmmè ke bo dṣṣ mēyēi mme,
yewe yemou bè dàñni yekpàrè nyè.

⁴ Bè pèrímú bè nōndié nyi iwààke kōme,
kè bè náahti dò mmewaàdòmmè.

⁵ N Yiè nKuyie nhá nni nkānké benitiyeibe,
á nni mbaa benitiyonkubè,
bèè wanti kékote n tṣàke.

⁶ Sipṣṣ yembè n díí kufaku nku,
bè piiti iwēi nyi n kó kuce,
bè dṣṣ nticùṣti nti n kéri kùù cè,
bè n díí tímáti nti.

⁷ N Yiè nKuyie n da nàkému ke tú

fɔ̃ɔ tu Kuyie n tũ nkù,

n Yiè nKuyie nkénté m báammii.

⁸ N Yiè nKuyie nha kpeñnìmu, kɛ n dɛɛrí,

fɔ̃ɔ ɔ nkānké n yuu mudoò miɛkɛ.

⁹ N Yiè nKuyie nha báa yie kòo nitiyonkuwe wanti kɛ bo dɔɔ tii dɔɔ,

báa yóu kòò n dínte kɛ bo dɔɔ tii dɔɔ,

a báa yóu kòò n sée nfenñfɛ.

¹⁰ Yóu kɛ bèè n cɛ̃ɛtɛ, kɛ bɛ yɛi ndo bɛ yɔ ñnkè.

¹¹ Cókú mbe yɔ yehāākūɔ, yeetoo bɛ muhāá mmiɛkɛ,

tanné bɛ kudúókù kɛ bè tɛnkɛ báa yènní.

¹² Iwátii yembè báa naá mbɛmabè diheɪ miɛkɛ,

meyei mmɛé yó mbetì benitiyonkubɛ kɛ bè fɛmmú.

¹³ N yému kɛ do nti Yiè nKuyie nyóó kónné besénnibè bè naati dii mǎnni,
kédúɔ beɕrìbè bè dò nkéntɛ dɛ.

¹⁴ Bèè weti bè yó ndéúkùnkumu a yètìrì,

bèè dàòrì dɛè sié kɛ bè nda bonè.

141

N Yiè nKuyie m píe mbeyeiɛ

¹ Dafiti kó fɛyènfɛ.

N Yiè nKuyie n da yumu, cārikení kɛ n teennè,
kénté kékeè n da kuǎnnɛmè.

² Yóu kɛ m báammuu tuakoo a borè,

kéndò nti húúnti fɔ̃ɔti,

couté m báammii kɛ ì ndò nkuyuoku kó dipānni.

³ N Yiè nKuyie nhá ndò n nùù kóo bàrì,

mbaa n nùù dibòrì kǎmɛ.

⁴ Báa yóu kɛ n duó n yèmmè deyɛirɛ,

báa yóu kɛ n tũnnɛ benitiyonkubɛ kó mɛdɔ̀òrìmè,

kédɔ̀ɔ meyei, báa yóu kɛ n di bɛ kó tibandiiti.

⁵ Wèè weti kòò bo m poté ò n dǎmu,

kɛ Kuyie nkóo niti n tiè ndɛ̀ dò nhò yǎ̀rì tǔdààrí nwe n yuu,

m báa ò yetenè n yuu,

m báa yóu m bo m báammè Kuyie nke tú kùu cónné beyeiɛ yɛi.

⁶ Bè bo ntemmúnì dii mǎnni bɛ kó bebaatíbè yetárè ñnkè,

bè bo banté a náahtì do naatimè.

⁷ Bè ɔ nduó ketenkè kɛ kɛ yaúmɛ,

kudɔ̀nkù yóó mɛ nhaate,

kɛ bɛ kǔ̃̃ yèè yaá yaá kɛ yèe taá kudɔ̀nkù.

⁸ N Yiè nKuyie m búú fɔ̃ nwe,

n sori fɔ̃ɔ borè a báa yóu kɛ n kú.

⁹ A nni nkānké bè n dii tii cùɔ̀tì,

n déttinne meyei ndɔ̀rìbè kó yɛdĩntárè.

¹⁰ Yóu kɛ beyeiɛɛ duó bè dii tii cùɔ̀tì miɛkɛ

kɛ mí n yenté.

142

Wèè kuǎnnè mɛsémmè kɛ yu Kuyie

¹ Dafiti dɛntè fɛè yènfɛ ò bo dii mǎnni kutadènkù miɛkɛ.

² N kuǎmmu kɛ yu n Yiè nKuyie,

n kù kuǎnnèmu kɛ kù sɛ̀tí.

³ N kù sàutínèmu

kɛ kù náa n yehcaàrìmè.

⁴ N wērímu ɔ nkè mù dèè, fṣṣ ɔ n yé kuce n yóó túnne kù,
bè n dii ticùòti nti kuce n kéri kùù mieke.

⁵ Wénté m bakù yóú bíékè káyá,
òmòù í dake n kpéí,
n ténke í mæke m bo sori dè,
òmòù í bōti n fōmmu kpēti.

⁶ N Yiè nKuyie n kuònnè fṣ nwe,
kè n tú fṣṣ tu n kó disàrì,
n kpere damou tú fṣ nwe ketenkè kiè nyínkè.

⁷ Kénté kékeè n dabònni,
n di mesémmè mme, n deeténè bèè n fṣũnko,
bè kpénnimu ke m pṣṣṣṣ.

⁸ Á n denne dikpetíntou mieke,
kè nní ndéúkũnko a yètiri,
bèè weti bè yó nh ɔnnému,
bè bo yà dii mōnni mesàà nha n dòò mè.

143

Osénniwè kuònnè mè Kuyie

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie nkénté m báammii,
a tú timómmanti yiè nwe,
ke dāori a bēi ntì,
kénté kékeè n sáutìi,
cōuté m báammii.

² Báá bekénè mí nhá kóo tōntì,
ke yé òmòù í bomè wèè bo yī ò í mæke meyetímè.

³ N dootitòù weè m bēti,
ò m bōmmu ke naù,
ò n tanné dibìinnì mieke nke,
kè n sàáténè bèè duó kudònkù nè dimònni.

⁴ Dè m bimu n ténke í nō nke nampú.

⁵ N kpaá ke yēmu yewe yèè pṣṣṣṣ yē kpéí,
n kpaá siemmumu mutōmmú a do dāori mù ìnkè,
ke totí n yèmmè a dòò dè ìnkè.

⁶ N yuo n nōu nsi ke da báá,
n dōnnè ketenkè kèe dónté kēnke menie.

⁷ N Yiè nKuyie ncārike kécōuté m báammii,
dè m bimu a báá m bútinné,
kè meè dōke m bo naánnè bèè duó kudònkù.

⁸ Bá dii kũnwēnni a n náké a kó mesàà,
ke yé n yīkúmè fṣṣ ìnkè,
m benke kuce n do nkétũnnè kù,
n duó nfṣ nwe mmáá.

⁹ N Yiè nKuyie nhá n deeténè n dootitòbè,
n sori fṣṣ borè.

¹⁰ M benke kè n na kéndāori a dó dè,
kéyé fṣ nKuyie nfṣṣ n temè,
a kó Muyaánsààmù n niitè kuce kùù èri.

¹¹ N Yiè nKuyie, déúkũnne a yètiri, n fòùkũnne,
a tú timómmanti yiè nwe,
n denne meyeñcārì mè mieke.

¹² A n dó mèè kpéí, á kuò n dootitòbè,
a báá súó n dùòntòbè kóò mōù,
ke yé n túmè a kóo tōnti nwe.

144

Kuyie nte bɛ bomɛ diwɛl miɛke

¹ Dafiti yɛnfɛ.

N Yiɛ nKuyie nyɛtiri ndɛu,
kuu tu dipɛri dii n kɛnkɛ,
kuu kpɛnkunko m baɔ mmudoɔ kpɛi,
ke kpɛnkunko n nɔu dikpɔnni kpɛi.
² Kuu n dɔɔri mɛsɔɔ nkɛ kuu tu n kɔ tɛɛkpetɛ,
n cɛdiɛtɛ, n dɛɛtiwɛ, n kɔ kudɔpiku, n sɔri dɛ,
kuu te kɛ iboti m buɔ.

³ N Yiɛ nKuyie, we ntu oniti ke dɔ nhɔ ndake o kpɛi?

Oniti yie ntu we ke dɔ nhɔ nyɛ o kpɛi.

⁴ Oniti dɔnnɛ muyaɔ mmu,
kɔo we pɛnkɛ mɛdɛɛ nkɔmɛ.

⁵ N Yiɛ nKuyie nkprɛu ntiwɛti kɛcɛtɛni,
kɛkɔkɛ yetɔrɛ kɛ yɛɛ cɔutɛ.

⁶ Duɔnni itapɛ kɛ iɛ ciɛ n duɔntɔbɛ,
taɔ a pie nkɛ bɛɛ ciɛtɛ.

⁷ Youteni a nɔutɛ dɛɛnkɛ kɛ n dɛɛtɛ,
kɛ n dennɛni kubinku miɛke,
kɛ n dɛɛtɛnɛ bɛkpɔkpɔrɔbɛ.

⁸ Bɛɛ nɔante siyɔɔbisi,
bɛɛ ɔɔ mpariku ke nɛ sou.

⁹ Kuyie n yɔɔ da dentɛ fɛyɛmpɔnfɛ nɛ,
kɛmbiennɛ kukɛtidukɛ iwɛi tɛpiɛtɛ kɔku.

¹⁰ Fɔ nwɛɛ ɔ nte kɛ bɛkpɔɔtibɛɛ na,
fɔ nwɛɛ dɛɛri mi nha kɔo tɔnti Dafiti.

¹¹ N dɛɛtɛ, n fiɛtɛ bɛkpɔkpɔrɔbɛ nɔu miɛke,
bɛ nɔante siyɔɔbisi nsi.

Bɛ ɔ mparikumu ke nɛ sou.

¹² Ti bi initidaɔi ndɔnnɛ dɛtiɛ ndɛɛ yɛ ke kɔtiri,
kɛ ti nitipobi nwenɛi kɛdɔnnɛ sikpɔɔticɛi kɔ yɛsɔhɛ,
bɛ kɛri yɛ tifɛnti.

¹³ Kɛ ti buɔ mpɛmmu tidiiti,
kɛ ti wɔɔ pɛi ti pɔa mmiɛke ke sɔmmu sikɔupi sikɔupi.

¹⁴ Ti nɔɔke iɛ tɔu tinɛnti kɛ iɛ sɔu,
kɛ ti dootitɔbɛ bɔ ntaɔ ke i pɔi n ke kɔnnɛ,
yɛdabɔɔ ntɛnke bɔ mbo ti ɛkɛ miɛke.

¹⁵ Dɛ nnaati kuwɔ nkɔu bo pɛtɛ dɛ kɔ mɛsɔɔ,
dɛ nnaati kuwɔ nti Yiɛ nKuyie nte kɔ.

145

Kuyie nkpatɛ bomɛ sɔɔ

¹ Disanni kɔ fɛyɛnfɛ Dafiti dɛntɛ fɛ.

N yɔ nsɔntimu Kuyie nkɔu n te,
kuu tu n kɔo kpɔɔti,

n yɔ ndɛukunkomu ku yɛtiri sɔɔ.

² Bɔ dii yiɛ n yɔ nkɔ sɔntimu,
kɛdɛukunko ku yɛtiri sɔɔ nɛ m bo mbomɛ.

³ Ti Yiɛ nKuyie ndɛumu mɛdiɛ ke mɔnnɛ disanni,
kɔ dɛumu ke i mɔke kumɔnku.

⁴ Benitibɛ yɛmɔrɛ yɛmɔu kɔbɛ sɔntimu a tɔndiɛmɔ,
ke yɔ nnɔɔ nha tɔmmu dɛumɛ.

⁵ N yɔ nnɔɔmmu a yetidieri nɛ a sanni,
n yɔ nnɔɔmmu benitibɛ a tɔndiɛmɔ kpɛi.

⁶ Benitibè yó nnáámmú a kpeñnímè ke duò tikāmbùtì,
kè mí nní nnáá nha deumè.

⁷ Bè yó ndeninímu à sàà ndeumè,
ke pīēkù a tùmè timómmanti yiè.

⁸ Ti Yiè nKuyie mmàke onitì kó mesémmè mme ke sà,
ku mieke í cāā ke péikú kè kù ti dō mediè.

⁹ Ti Yiè nKuyie nnitimu timōu ti kpéí,
kù dōmu mediè kù dōò dè demōu.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nha dōò dèè kó dimàà yó nda sántímu,
bèè dōòri a dō dè kè bè ndéukunko a yètìrì.

¹¹ Bè yó nnáámmú a kpàtì deumè,
kénnaá mutōndiemù a dōò mù kpéí.

¹² Kè dēe yie nkè benitibèe banté a pī mmù tōndiemù,
a kpeñnímè mediè nke baké.

¹³ A kpaatirimu yemòrè yemōu,
fšò yó mbaké yemòrè yemōu.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nhō ncúōmu bèè duò,
ke teēnnè bečřibè.

¹⁵ Benitibè bemōu bùs fš nwe,
kāa bo mbè duò mmudii dikōnni bè bo dii mōnni.

¹⁶ Fšš šš yanne a nòutè,
bèè kó dimàà bo ketenkè ñnkè kè bèe di kénšānnè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie nkó ice imōu wetímu,
kè ku tōmmú mumōu tú mesāa nkōmu.

¹⁸ Bèè yu ti Yiè nKuyie nkù šš mbè tōkénèmu,
kù í yóu bèè kù yunè timómmanti.

¹⁹ Kù šš dōōmu bèè kù dè bè dō tì,
kù šš keēmu be dabuò ké bè deēté.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nhšš mbaōmu bèè kù dō,
kékuo benitiyonkubè bemōu.

²¹ N Yiè nKuyie nsānni í yóó deè n nùù mieke,
dèè kó dimàà weí dè nsāntí Kuyie nkùù dò mpái páí sāā.

146

Kuyie nkānkémè bečřibè

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

N yó nsāntímu n Yiè nKuyie.

² N yó nsāntímu n Yiè nKuyie n fōmmu mumōu,
n fōmmu mumōu n yó ndiēmmu ke kù sántí.

³ Di báá duš ndimāā kutenkù kó bekpaātibè,
benitibè mbe bè báá na ké di deēté.

⁴ Kòò niti wemmu kūríté, ò ta ketenkè nke,
kòò do wúó ntii deè de yiè.

⁵ Dè nnaati onitì wèè ñkú Kuyie nSakōbu do tū nkù ñnkè,
wèè kēñmú ti Yiè nKuyie nhò tū nkù.

⁶ Kuù dōò kēñkè nè ketenkè,
dāmèèrì nè dèè kó dimàà bo o mieke
kuù pī ntimómmanti sāā.

⁷ Kuù šš kōnné ocřì ò naati dii mōnni,
kuù duò mmudii dikōnni bo bè,
ti Yiè nKuyie nkuù šš píté tidaati iwēī.

⁸ Ti Yiè nKuyie nkuu šš wéí nwèè tu kuyūñnkù,
kuù šš teennè bečřibè,

ti Yiè ndōmu bèè tū ntimómmanti.

⁹ Ti Yiè nKuyie nkuù šš nkānké bepōòbè,

kuù kommu iciribí nè bekúpobè,
kuù ʒ̄ duó nkè benitiyonkubè dō kédòò tii yete.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie mbakému sáà,
Siyʒ̄ ʒ̄l kàbè Kuyie ndi tū nkù yó mbakému sáà.

Nsántínè ti Yiè nKuyie!

147

Sāntenè Kuyie ku tōndiemù kpéi

¹ Nsántínè ti Yiè nKuyie!

Dè wennimu ti bo nsántímè ti Yiè nKuyie,
dè naatimu ti bo nkù dèúkunkomè, kuù mǎnnè disǎnni.

² Ti Yiè nKuyie nkuù wète ke íi nSedisademmu,
ke tii nyIsidayeeribe bèè do ciété.

³ Kuù ʒ̄ miekúnne wèè yèmmè kòùte,
ke ʒ̄u bɛ muɔ.

⁴ Kuù kǎa nsiwǎa keĩnkè ke yé sɪ mǎmè,
ke yu bá tɛ nè tɛ yètiri.

⁵ Ti Yiè nKuyie ndeumu mǎdiè nke kpeɲni,
ku cii nyí mǎke mɛ mǎnku.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù ʒ̄ ncúʒ̄ ocɪri kóó íi,
kuù ʒ̄ kotɛ oyeiwe tǎake kòò do.

⁷ Dentènè yesāa nkó iyie ti Yiè nKuyie nkpeí,
ndiennè ku, ke biennè debémbénnè iwǎi kperɛ.

⁸ Kuù ʒ̄ dennɛni yewetè keĩnkè,
kuù ʒ̄ duó nkè fetaafɛ kperi kɛni,
kuù ʒ̄ duó nkè timusũtɪi yè yetārè.

⁹ Kuù duó nyiwũɔ nè tiwanwanti mudii,
kuù yé yekākābɛ bo di mù dikònni yè bo dii mǎnni.

¹⁰ Kuyie nkpeti í bonè tesǎntè tɛɛ nɔ mmuceé,
kù í dake wèè tǎntǎa nnaati o kpeti.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nyèmmè naatinè bèè kù dé bɛmbɛ,
bèè kèrmú ké yé ke do nkù bo bè dǎò mesàà.

¹² Dindi Sedisademmu kàbè déúkúnne ti Yiè nKuyie nyètiri,
dindi Siyʒ̄ ʒ̄l kàbè nsántínè Kuyie ndi tū nkù.

¹³ Ke yé ku kpénkúnne diheí kó yemáticàkè,
ke dǎò mesàà ndi nìtibè.

¹⁴ Kuù duó nkè di kó kutempɛ nkàbɛ kari kè dè bè naati,
ke bè duó ntidiiti sààti kè bè yo nke sǎnnè.

¹⁵ Kuù ʒ̄ pɛi nkutenkù,
kè kù bɛi ntì báá wuǎké.

¹⁶ Kuù ʒ̄ duó nkè mupǎa mboomu nduò ketenkè tikónti tɛmè,
kéyaatɛ ketenkè mutápeí nkɔmɛ.

¹⁷ Kuù ʒ̄ duó nkè fetaafɛ mǎtǎrè nwéú ke duóni,
kè dɛɛ bonkɛ kè muséé nhaútɛ benitibè.

¹⁸ Kè kù bɛi nku nù dɛɛ yietɛ,
kè kù fùutɛ dɛɛ naá mmenie.

¹⁹ Kuù nǎké ku náantì Sakɔbu yaábí,
kuù duó nku kuó nè ku tannò Isidayeeribe.

²⁰ Kù í dǎò mebotí kubotí tekù makù cuokè,
kubotí makù kàbɛ í yé ku tannò.

Nsántínè ti Yiè nKuyie!

148

Keĩnkè kàbɛ nè ketenkè kàbɛ dommè kénsánti Kuyie

¹ Nsántínè ti Yiè nKuyie!

Díndi keÍnkè kòbe nsāntínè ti Yìè Kuyie,
díndi bèè bo keÍnkè, nkù sántínè.

² Kuyie ntòrè yemou, nsāntínè ku,
Díndi ku āāpāmbè, nsāntínè ku.

³ Fǝ ndiyiè nè fǝ nhotānkù kè dí nkù sántí,
díndi siwāā sǝ kó dimāā mí, nsāntínè ku.

⁴ Díndi tiweti Ínkè kòbe, nsāntínè Kuyie,
tiweti Ínkè kó menie, nsāntínè ku.

⁵ Dèè kó dimāā bo dè nsāntí ti Yìè nKuyie,
ke yé kuù béímmè ku nùù mēmāā kè dè buoté.

⁶ Kè kù dè ānné kè dè bo sǎā,
kè kù dè kèété ikuó ù í yóó ceete.

⁷ Dèè kó dimāā bo ketenkè Ínkè, nsāntínè ti Yìè nKuyie,
Dāmèèrì, nè desīnnè dèè bo de mieke, nsāntínè ku.

⁸ Muhāā nè fetaafè mātārè, mupāā mboomu nè mutonnīmù nè kuyaakperíkù,
díndi bèè yie nku náānti nsāntínè ku.

⁹ Díndi yetārè nè díndi sitāā,
nè detie ndèè peí nè detie mbè tu dè nsétìrì, nsāntínè ku.

¹⁰ Iwūō imou nè tiwanwanti,
debambaānnè nè tinòti demou, nsāntínè ku,

¹¹ Díndi bekpààtibè nè ibotí imou,
díndi sikipààtibí nè benìùbè bemou,

¹² bedapāmbè nè besapāmbè,
bedakótibè nè ibi nsāntínè ku!

¹³ Dimou di nsāntí ti Yìè nKuyie,
ke yé kuù mǎā yètìrì feímè,

kuù tu deÍnkè nè ketenkè kóo kpààti.

¹⁴ Kuù wète ke duó nku kòbe muwērímú,
bèè yie nku kpeti kè bè bè sántí,
bembe Isidayeeribe bèè kù tǎkénè be kpéí.

Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

149

Kuyie nkòbe kó diwèl

¹ Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

Dentènè feyempānfè di Yìè nKuyie nkpeí,
díndi bèè dǎōrì Kuyie ndómè kè di tií, nsāntínè ti Yìè nKuyie.

² Isidayeeribe diwèl ndi bonè wèè di dǎō,
Siyōō èi kòbe, nyānkunè di kóo kpààti kpéí.

³ Nhaunè ke sántí ti Yìè nKuyie,
ndiennè ke kù sántí ke biennè yebàrè nè tibómbonti,

⁴ ke yé ti Yìè nKuyie mpietímè ku kó diwèl ku kòbe cuokè nke,
kè besīntibè kó tisati tu medeetímè.

⁵ Díndi bèè dǎōrì Kuyie ndómè nyānkunè diwèl,
ke déúkunko ku yètìrì, kényíútí nè di dúō Ínkòo.

⁶ Kuyie nsānni mbo di nǎ mieke,
kè di nǎu mpikú kuseú menatímè mèdeémè koku.

⁷ Dí peite yeboté yè di dǎō dè,
dí ānné ibotí tiyēiti kéfǎō,

⁸ képímmú ye kó bekpààtibè ké bè bou mēfímme,
kétáú mbe kpààtītūmbè timāti.

⁹ Dí bè bekénè ti wǎri ke yēmmè,
bèè dǎōrì Kuyie ndómè be kó disānni ndi memme.

Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

150

Nsāntínè Kuyie nnè dɛbémbénnè

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Nsāntínè ti Yiè nKuyie nku cēsààtè mieke,

Nsāntínè ku keĩnkè ku kpeti borè.

² Nsāntínè ku ku tōndiemù kpéí,

nsāntínè ku ke yé ku kpeti deumè ke í mọke kumàнку.

³ Nsāntínè ku nè yetātehe,

nsāntínè ku nè tībómbonti nè tikùtidùùti.

⁴ Nsāntínè ku ke bie nyebàrè ke au,

nsāntínè ku nè tikùtidùùti nè siheú.

⁵ Nsāntínè ku nè tikāpentì tì tammè kpeńni,

nsāntínè ku nè tikāpentì tì tammè yiè mēdiè.

⁶ Dèè kó dimàà weí dè nsāntí ti Yiè nKuyie.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Yekotinò Di mpátíri tò tìi náànti

Yekotinò kó dipátíri tu yekotinò nye yewè yemau kpeye bè wènnè wènnémè. De kó dipátíri kó ditanuu dièrì tu: Mecii nkó diketiri tu a bo ndémè Kuyie, de kó dipátíri í duò nkuyie nkó itíe mmáá, di duòmmu itíe nha bo yímè kàa fòmmu nwneni, kàa nyè a fòu mèè botí.

Yekotinò péu bomu de kó dipátíri mieke yèè náá nteçtèè kó mufòmmu kpéí, nè a bo mpímmè mutòmmú, a bo mbomè a èi kè dè da naati, a bo mpímmè a mää, ke náá nha bo kékùnnemè amää, a bo nnòmmè ke mi, ke bá nsenku beçribè nè a bo ndómè a kou tòu.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Bè sântemè mecii 1-9
2. Sodomò kó yekotinò 10-29
3. Akuu nè Demmuyèri bè nàkè tìi náànti 30
4. Yekotinò sonye 31

Di mpátíri kó tináànti yuu

¹ Isidayèribe kóo kpáati Sodomò, Dafiti birè kó yekotinò.
² De kó yekotinò teénnè oniti nwe koò duò mmeborime sààmè, koò ciinko, koò teénnè kòò banní tináànkutintí. ³ Yekotinò tiè nhoniti nwe ke túnni o borime, kè mè wènkú ke sáiri, ⁴ ke duò mbèè í dake tidàati, ke duò mbebémbè meyiétimè. ⁵ Wèè cii wèe kèmmú ke dake ciitè, wèè mòke meyèmmè kòo na kénni omáá. ⁶ Kè dèè ò teennè kòo na kébantè yekotinò cūmpuyè nè yenáànkutinyè mecii nkpeye.

⁷ A bo ndémè Kuyie ndèè tu mecii nkó diketiri. Bèè í dó itíe nè mecii mbè tu tiyènti nti.

Ti bo ndakemè bedapùnyèibe kpéí

⁸ M birè, nyo a cice da náá nti kényié nha yó tié. ⁹ Deè yó ndò nkusàrikù feitòòdáfè kòme a yuu ìnkè, kèndò mmedèi nha fñíni. ¹⁰ M birè bèè borime í wenni kè bè dó ke da yúú nha báa yie. ¹¹ Kè bè da nàkè ke tú: Katení kè ti dintè benitibè kékua, kédíí mbèè í ti dòò meyei nkékua, ¹² kè bè pírmú befòubè kékua mukúú nhá yímè, ¹³ kétúókè be kpeye desààrè debotí debotí kèpié nti cèí, ¹⁴ kàa nkakè ti mieke, kè ti wè ndiditítou dimáá. ¹⁵ M birè, a báa bè neinè, a báa túnne be kó ice. ¹⁶ Bè bèti meyei mme ke ò ndó mecáa ke bo kua benitibè. ¹⁷ Tenàtè òò í nwúó mbè díí ndè ticuòti kèdo ti mieke. ¹⁸ Bembe né díi ticuòti nti bemómmombe, kè ti yóó bè pí. ¹⁹ Deè yóó tuàkení beyóóbè, bèè yuuku, muyóó muu yóó bè kònnè.

Mecii nnáa nti benitibè

²⁰ Mecii mmeè náá ndiheí mieke, ke píèkú yaàrè mieke, ²¹ ke bo yecemákè ke yu benitibè, ke cómmú diheí mánku ke píèkú, ²² ke tú: Tifaütítí, dè yó nkáákè de kè dí ciitè? Sipò yembè, dè yó nkáákè de kè dí yóu benitibè mudaá? Tiyènti, dè yó nkáákè de kè dí ciitè? ²³ Kénténè n tié kéceete kè n di duò nkó muyaa kè di keè n náànti. ²⁴ N di yumu bá dí í yie, kè n dó kè di teennè kè dí í dake. ²⁵ Di yetemu n tié nyimou, ke sènkèri n di náá nti. ²⁶ Nè de kpéí meyei mbo di tuàkení díi mōnni m múnke yó ndi daúmu, kè kufōwaá nni ndi bo kè n daú. ²⁷ Meyei nyóó di tuàke ndii mōnni kuyaa kú kōme, kè meháarimè di túóté tefōdōnté tēmè, kè kufōwaá ndi pí nkè di yèmmèe caàrè. ²⁸ Dè mōnni kè di nni nyu kè ñ cīéké, kè di n wammú kémánté, ²⁹ ke yé di í yiemme ke bo yíftè dèè wenni, di me nyí dé Kuyie. ³⁰ Di yete n tié nyi, ke sènkèri n náànti timou. ³¹ Di yóó yàmu di borime cōntimu kèpè n di tié. ³² Wèè yete mecii ntifaütítí tii òò kua, kè kuyèinkú kuu yèmmè dò ndèmarè í kù dōnni kè kuu feti. ³³ Wèè me nyie n kpèti, ò bo mbonè diwèl, ò í yó nyíèkú meyei.

2

Mecii mmeè ò nkānké oniti kè meyei mbáá ò ninte

- ¹ M birè mpí nda tiè nti,
a báa yè n yè nha ndòari dè,
² kènté mesàa mecii nkó tináànti,
kèduó nha yèmmè kè ti bantè.
³ Yú mecii nnè meyèmmè kè dè nda teénnè.
⁴ Wammú de bè waammè idíííí,
kè ndè bèti tikpàti kōme.
⁵ De mōnni ndi a yóó depemè Kuyie nkéna kè kù yífté,
⁶ ke yé Kuyie nkuu duòmmè mecii,

kuù ɔ nte kòo nìtì ciité kébanté dèmarè.

⁷ Kuù dòòri mesàà mbèè borimè wenni, ke kànké bèè dòòri kù dómè.

⁸ Kuù kànké bèè dòòrimè wenni, ke baà bèè kù duò mbemáà.

⁹ Kàa kèrímú n kpeti a bo banté kuce sààkù kéna kédoò dèè sié.

¹⁰ Dè mǎnni ndi a bo nciimè, kàa cii nda duò ndiwèi.

¹¹ Kè mecii nni nda kànké, kè meyèmmè da baà.

¹² Dèè yó nte kàa báá dàò meyei, dèè yó nda kànké siyáàbisi yembè,

¹³ nè bèè yóu kuce sààkù ke tũ ndibiinni koku,

¹⁴ bèè kpèitinè meyei,

kè dè bè naatinè meyei,

¹⁵ kè bè tũ nyice ìi í wenni.

¹⁶ Mèmmè a bo namè kéyenténè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o nùnaati,

¹⁷ wèè yete o dòu,

ke bütinnè ò doúnnè diti nùu Kuyie.

¹⁸ Wèè tũ nho cǐtè kó kuce

ò kòri mukũ mborè nde.

¹⁹ Wèè kòte o borè ò ɔɔ í nwètení,

ò ténke ɔɔ í mpètè mufòmmu kó kuce.

²⁰ Tàátè benitisààbè kó kuce,

kéntũ mbèè borimè wenni bè dòòrimè.

²¹ Ke yé bèè borimè wenni,

bèè yó mbo dihei mieke.

²² Bè né yóó dennemu benitiyonkubè dihei mieke,

bè yóó deitemu bèè borimè í wenni.

3

Ti bo nciimè ke dé Kuyie

¹ M bire a báá yé n da tiè nti, mpí n yé nhá ndòori ti. ² N tié nyii yó nte kàa fòmmu okè, kàa nyo ndiwèi. ³ Ndòori mesàà kéntũ timómmanti, a báá yóu kè dè da dèténè, ndè dùúkú a fǎnǎí ké dè wàri a yèmmè mieke. ⁴ Kàa dòòri memme Kuyie nnè benitibè dè bo nda dó. ⁵ Bá nyíkú a cii nyínkè, duò nhamáa Kuyie nku. ⁶ Yóu kè kuù nda ni a dòòrimè memmè mieke, kènte kàa dòòri dè nyié. ⁷ A yèmmè bá ndò nha cii, ndé Kuyie nke yóu meyei. ⁸ Dèè yó ntú a kǎnti kó mutie, ké da duò kukǎhnaati. ⁹ Túóté a mǎke dè kédéúkúnnè Kuyie nyètiri, duò nku a diiti ketiti sààti. ¹⁰ Mèmmè tidiiti bo píemmè a buò, kè menaà mpie nha cèe kéncou. ¹¹ M bire kè Kuyie nyũs nha toò a báá yete, kè kù da kpannè, a kǎmbùtiti báá do. ¹² Ke yé Kuyie nhǎɔ yũsǎmmè kù dó wè toò ndi, wèè dó o bire ò ɔɔ yũsǎmmè dè toò.

Mecii nduòmè diwèi

¹³ Dè nnaati wèè pètè mecii nnè wèè mǎòte meyèmmè. ¹⁴ Dè kó mucǎntimu deumu ke pèètè idiiti nè mesòo nde kǎmu. ¹⁵ Mecii nwennimu ke pèètè mǎdèi, dèmarè í bo dèè pèètè mecii. ¹⁶ Mèè teénne oniti kòo fòmmu mǎnni, kòò duò ntikpàti nè disǎnni. ¹⁷ Mèè ò benkú kuce sààkù, kòò kèrí ke í yǐèkù. ¹⁸ Mèè duò mmufòmmu nè diwèi bèè mè pikú sǎà. ¹⁹ Nè mecii mme Kuyie ndǎòmè ketenkè, nè meyèmmè mme kù ǎnnémè keǐnkè. ²⁰ Nè mecii mme kù duómmè kè menie nyièni ketenkè kè fetaafè niù.

Kuyie nkǎnkémè wèè cii

²¹ M bire, ntaunnè mecii nnè meyèmmè, báá yóu kè dè da dèténè. ²² Mèè yóó da duò mufòmmu kéntú a kó kusǎrikù. ²³ Mèmmè a bo nkérímè a cè ke í yǐèkù, bá a báá bété. ²⁴ Mèmmè a níí bo nduòmè a yèmmè dómè ke í yǐèkù kè dè nda naati. ²⁵ A bá ndé dèmarè bo da déétémè, nè benitiyeibe bo da pímmè. ²⁶ Ke yé Kuyie nyó nda kǎnkémèmu ke dei meyei mmèè da díi.

Kuyie ndòòrimè mesàà nwèè dó o kou

²⁷ Kòo mòu dó ndèmarè, kàa mǎke a báá yete a bo ò duómmè. ²⁸ A báá náké a kou ke dò: Kò nke naa wètení. Kàa mǎke a ò duò ndende bàmbà. ²⁹ Kàa kou da tá, a bá nwanti kóò dǎò

meyei. ³⁰ A báá sánté kékpannè òmòu kòò í da cààrè mùmamù. ³¹ Bá ndó benitiyeibe kéntù mbe borime. ³² Ke yé Kuyie nyí dómè bèè dààri meyei, kù naatinè besààbè mbe. ³³ Kuyie ncààrimu benitiyeibe cèí, ke dààri mesàà mbèè dààri kù dómè be kpeí. ³⁴ Kuyie nsènkumu bèè kù sènkù, ke dààri mesàà mbèè kékùnkò bemaá. ³⁵ Kuyie nyóó sántemu mecii nyembè kéfèikúnne tiyeinti.

4

Mecii ndeummè demou

¹ M bí kénténè di cice tié mmesàà nkémòote mecii. ² N di duò nyitié sààyi nyi, di nyi pí. ³ M múnke do tú debire ke yíemmu n cice náàhti kè n yò n dós mediè. ⁴ Kè n cice n tiè nke tú: M pí n da náá nti ke tú n tié kénfòu. ⁵ Kémòote mecii nnè meyèmmè, a báá yè n da náá nti, a me mbáá ti yóu. ⁶ A báá yóu mecii mmeè yóó da teennè! Ndó me kè mè nda kánkè. ⁷ A bo mmòkemè mecii ndèè pèstè demou. Demou mieke a dò nkéwammú mecii mme. ⁸ Ndó mecii nkè mè da déükúnne, àrì me kè mè ntú a kó disànni. ⁹ Mèè yó ntú a sàrikù sààkù, ke dò ndipii sààri.

A bo kentémè benitiyeibe kó meborime

¹⁰ M bire, kénté n da náá nti kè nti pí nkàa fòmmu okè. ¹¹ N da benkú a bo yímè mme kèpétè mecii, ke da benkú kuce sààkù. ¹² Memme a bo nkérímè bá dèmarè báá da dítinnè, kèncokú ke báá bété. ¹³ A báá yete itié, nyi pí, nyii tu a fòmmu. ¹⁴ Báá túnne benitiyeibe borime, báá túnne bèè dààri meyei mbe kó kuce. ¹⁵ Báá túnne be ce, yóu ku, yenté ku kékánté. ¹⁶ Kè benitiyeibe í dàò meyei mbèè òò í nna kéduò, kè bè í bo nhòmòu bè ò nyié nkéwúómmu. ¹⁷ Be dii tu meyei, kè be naà ntu kuyonku.

¹⁸ Besààbè kó meborime dònne kukünwentóo nku, ke ò nwenkú kè diyie yàa yennènni. ¹⁹ Kè beyeibe bie kòme dònne dibiiñni, bè í wúò mbè yóó bété dè.

Ti bo ntaunè mè mesàà

²⁰ M bire kénté n náàhti kéyie n tié. ²¹ A báá í yè, ànnè í a yèmmè mieke. ²² Ii tu bèè í yie mbe fòmmu, ii bè duò nkukòhnaati. ²³ Nda ke a toti ti a yèmmè, deè pèstè demou, ke yé a yèmmè meè temè a fòmmu. ²⁴ A bá nnàante siyáàbisi ke sounte. ²⁵ Nwúò nha iikè weti weti, ke bá nsíi. ²⁶ Toti a yèmmè a yóó túnne kùu ce kpéí, kàa borime memou nweni. ²⁷ Báá wèstè kucànkù yoo kuyou, définne amàà meyi.

5

Ti bo ndakemè benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè be kpéí

¹ M bire, kénté n cii, kèttúnne n yèmmè. ² Memme n tié mbo da teemmè kàa nyé a náá nti. ³ Onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o náàhti wèèti mecekùò kòme mme, ke yòò nke dò mmekùò. ⁴ Ke né ò nyóó dentenè ke tii ke dò mmèdòmmè, ke kòuri ke dò ndisiè menatimè mèdémè kperi. ⁵ O ce kòrinè mukúu mmu, ke taànè kudònkù. ⁶ Ò í tú mmufòmmu kó kuce, ò fetimu bá ò í yé. ⁷ M bire kénté n náàhti, báá yete n tié, ⁸ kenté o ce, báá na o cìtè, ⁹ a yàà bo fétinne a sànni, onitiyonkuwe yàà bo cake a fòmmu. ¹⁰ Kè bepòòbè báá di a kperi, kàa fèùtè ke pètè dèè naà nhotòu kperi. ¹¹ Kàa dentenè didabònni a fòmmu càke dii mònni, ¹² kéntú: Dè yíme kè n yete itié, ke yete bè ò náké ti, ¹³ kè í kèrítè bèè m bakè be kpeti? Ke yete bèè ò tié mbe kpeti? ¹⁴ Nte mí nke kàátè meyei bo n tuòkenimè n kòbe cuokè nè benitibè cuokè.

A bo ndómè a poku

¹⁵ A pokù dònne tebinte sààtè nte, òyò nte kó menie. ¹⁶ Báá yóu kè mè mpùò nyicekati nè kupiiti, ¹⁷ m mmè te amáà, báá mè toténè bepòòbè. ¹⁸ Diwèi nda bonè a pokù a tãátè wè, kàa nhò pí mmesàà. ¹⁹ A pokù wenni ke dò ntehonè nte, kàa níi kàáké o kánti dè da narike. Diwèi nwe nda bonè sàà. ²⁰ Ba mbo nte kàa ndó onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kénkáá nho me? ²¹ Kuyie nwúómmu bá wè o dàòrimè, ke yé ò tú nkùu ce. ²² Ocaàriwè yei mmeè ò píi. Mè ò píi ncéù nwe timáti kòme. ²³ Wèè í no nke píi nhomáà, ò buò nhomáà ndi, kòò yeinti ò kùu.

6

A báá cútémè otòu bànni

¹ M bire, kàa bèi nke yí a bo yietí a kou bànni ke poté a nùtè ketenkè, ² kàa fité a nùu ke tanné amàà tinààhti mieke. ³ Kàa mè dàò fèò tieke dibànni. Kòte kòò bàntè mecàà nkòò da yóu. ⁴ Bá ntú a bo ompè, báá yóu kè inuò nda pí. ⁵ Denne amàà teyúótè òò yenténèmè opaawaà, tenòtè òò yenténèmè ticùòti.

Ti bá ntúmè betònnédiébè

⁶ Fí nhotànnékòtì, kòtè sikhèù borè kèyà sì dààrimè kèpétè məcìl. ⁷ Sikhèù í məkè wèè sì bàà, sì í məkè wèè sì benkú mutómmú, sì í məkè okpààtì, ⁸ kè né 55 wáà nsi diitì dididèl mǎnni kè bo nyo. ⁹ Fí nhotànnédékòtì a yó nduó kèité òmmònni? A yó ente òmmònni? ¹⁰ A yóó yí m bo duó sámpó nwe kèúú nsámpó, kèompè sámpó. ¹¹ A bo n yóó daate kè tidawanti da íkú, kè mesémme da pí nhoyúókú kóme.

Osoùnti kó meborime

¹² Wèè cènti kè poti siyáàbìsì ò tu osínténitì nwe. ¹³ Kè 5 nkámíí inuò nke náánnè o naàcèi kè fieti inómbí, ¹⁴ kè dó mɛyɛi nke mɛ wanti sáà, kè ce nyekpàrè. ¹⁵ Deè te kè mɛyɛi nhǎ ò do dimònni dimáà, kóò poté bá ò báá na káyenté bitìl

Kuyie nyí dǎ dè

¹⁶⁻¹⁹ Denennè bo dèkuò ndi Kuyie nyí dǎ dè, dèyiekè ndi ketike kù í dǎ kèyà dè fənənfə, deè tu:

Tɛpɔ̀tɛ,
siyáàbìsì,
a bo sǎntémè kékúò onitì,
iyentotí yeiyi,
wèè cǎa mɛyɛi mmudòòrìmmù,
a bo nsóummè kè náá nha í yà dè,
nè a bo ncemmè yekpàrè a tebiì cuokè.

Ti bo ndakemè benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè kpéi

²⁰ M bire, nyo a cice da náá ntì, báá yete a yǎ tié. ²¹ Ánné í a yèmmè mieke, kè nyí dùúkú a fǎníf kusàrikú kóme. ²² Íl yó nda ní a cèmmu, kè nda baà a duó dè, kàa èntè í nda náánnè. ²³ A cice nè a yǎ, bɛ tié ndò nfítirè nde, kè tú kuwenniku, bè da kpannè kè da benkú mufòmmu ce nku. ²⁴ Íl yó nda kǎnké onitipòkú wèè dauti dautinè benitidaabè nè otǎù pokú nùnaatì. ²⁵ A bá nyáá nde kóò nitipòkú botí o wenniku kpéi, báá yie nkòò da souté nè o nuò. ²⁶ Onitipòkú wèè dǎu í bo kóò dauti dautinè benitidaabè o borè a kperè 55 yè sámpó nwe, wèè mǎkè o dǎu kòò tǎkénè ò bo nínémè a fòmmu. ²⁷ Òmǎù bo ánné muháá nho yaàyòrè mieke kòò yààtì báá cǔtáá? ²⁸ Onitì bo na kénkérí muháá mieke kè báá cǔtáá? ²⁹ Mèè botí nku a báá na kékááké a kou pokú kè bè da yóu. ³⁰ Bè 55 í nǎfè nwèè yúúkú kè bo kuò dikònni dǎmmè. ³¹ Kè bè ò yà ò 55 yietí kuce mɛyiekè ndi, kèduó nho kperè demou ò mǎkè dè o cǐtè. ³² Wèè mɛ nduónè otǎù pokú ò tu kuyèinkú nku, kè cààrè o fòmmu. ³³ Bè 55 ò puotímu kóò fèikúnne bá de kó ifeí báá deè. ³⁴ Dè 55 yonke o dǎu nwe kòò miekè peike kòò mpeiri bá mmesémme báá ò pí. ³⁵ Ò 55 í ndó tiyeti matí, bá kè di dǎ dí ò cu kè dè nsù ò báá yie.

7

Onitipòkú wèè dauti dautinè benitidaabè ciitémè odapàà

¹ M bire nyo n náàntì, kényié n tié, ² ndǎori nda náá ntì kénfòu. Nda ke n tié òkpéi nha nǎnnitè kóme, ³ kè ntì pikú tei tei, kè tí wǎri a yèmmè mieke. ⁴ Ndó məcìl kè dǎ nha tǎù, kéntauunè mɛyèmmè kè dǎ nha nǎpo. ⁵ Mèè yó nda kǎnké onitipòkú wèè dauti dautinè benitidaabè nè otǎù pokú kó kunùnaatì.

⁶ Diyiè mari kè nní mbo n cǐtè, kè siéké fənétì, ⁷ kèyà idapùmbí, òl í yé demarè, í mieke kè demarè tu kuyèinkú. ⁸ Kè dè ncènti dihei benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè kó dikàri, kètúnne òmǎù cǐtè kó kuce. ⁹ Kè sǎ nde dǎ ndiúrikèpànni, kè yuotóo kè bo kè biiri. ¹⁰ Kóò íténi kóò co kè bo ò ciitè kè sǎri onitipòkú wèè dauti dautinè benitidaabè o kóme. ¹¹ Kóò nǎnfè tǎnni, kóò kǎnti yààtì, bá ò í kari o cǐtè, ¹² kè firí dihei, yaàrèbè nè sicékaa simou, kè wanti benitidaabè. ¹³ Kóò pí nde kóò dapàà, kóò ǎri bá ò í dé, ¹⁴ kè dǎ: N sòò béi ndinùu mari ndi Kuyie nyìkè kè di dèite yíe. ¹⁵ Deè te kè n yènni a wammù kè mɛ nda yà. ¹⁶ M pitèmu n dǎu ònkè tiyààtì kè di sǎri Esibiti kó tiyaàyǎntì, ¹⁷ kè di yǎrè tǔdǎaribè bebótì bebótì. ¹⁸ Kǎténí kè tí nyíe nke yo nkunaatì kè dǎori tí dǎmè kè dèe wenténè. ¹⁹ N dǎu itèmu kè kòtè kupòòkú dǎdétirè. ²⁰ Ò tǎmu kudǎukú nè idiití ò í yóò konní kóò tǎnkú pǎnwè í yènni. ²¹ Kóò ò kpèntè kpèntè nè kunùnaatì. ²²⁻²³ Dende kóò ò túnne, kéndò mbè kǎrinè fèè nǎáfè mukòù, kè dǎ mbè boú kuwáátíkú kè bo puotí, kè kù tǎ kè ta ku dinni, kè dǎ ntenǎtè 5 ntatimè nticuàtì kè dǎ mɛcǎa. Bá ò í yé kè tú dè yóò kǔntè o fòmmu.

²⁴ M bire kénfè n náàntì, kèyie n yè mmù. ²⁵ A báá yóu kàa yèmmèe kòtè de kóò nitipòkú botí bíékè kóò da souté, báá túnne o ce. ²⁶ Ò buá mbenitibè péu ndi kè kúò benitikperibè. ²⁷ O cǐtè tu mukúú nkó kuce nku kúù kǎrinè kudonkú.

8

Mecii nyumè benitibè

¹ Mecii meè yu, di í yoà?
Meyèmmè piékù kè di baa yoà?

² Mè bo ditennì ìnkè nke,
ke cómmú iceyàtì,

³ benitibè pènkù dè yebòrinò
ke náá nke tú:

⁴ Díndi benitibè, n yu dí mbe,
n náánnè dí mbe.

⁵ Díndi tidièntì wammúnè mecii,
díndi tiyeintì mæstenè meyèmmè.

⁶ Kénténè n yóó di náké tì,
n yóó di náké weti weti nwe.

⁷ N náá ntímómmanti nti,
tiyeiti í yièní n nùu.

⁸ N náá ntínáahsààti nti,
n yí sou m me nyí cií.

⁹ Wèè cii wèè yóó tì banté.

Wèè yé dèmarè kòo banté tì tumè timómmanti.

¹⁰ Ndónè n tié nkè dèe pèèté idíítí.
Ndónè mecii kè dèe pèèté mesòo nsààmè.

¹¹ Mecii mpèètému madèl,
kusàrikù makù í mè tùàke.

Mecii nnáammè mè tu wè

¹² Mí mmecii n neitinè meyèmmè mme,
kè n yóó dǎǎ dè n totí n yèmmè.

¹³ A bo ndémè Kuyie dèe tu a yete meyei.
N yí naatinè sifei yembè, sipòo yembè

bèè borimè í wenni nè bèè sounte.

¹⁴ Míi ǎǎ tié nhonitì kòo ciité.

Míi tu mecii nke duò mmuwèrímu.

¹⁵ Míi te kè bekpaàtidiebè baké,
kè bebeèndiebè bekù kè dè wenni.

¹⁶ Míi te kè bekpaàtibè nè beheikènkótibè nè
ketenkè ìnkè kó bebeémbè bemou kè bè baké.

¹⁷ Bèè n dó, m be ndó,

bèè n waà, mbeè n yàu.

¹⁸ Míi te tikpàti nè disānni,
tikpàti tii í deu nè meborime sààmè.

¹⁹ M pāre wennimu ke pèèté mesòo nsààmè,

kè n cǎntimu pèèté idíítí.

²⁰ N kéri timómmanti kó kuce nku benitisààbè tū nkù,

²¹ ke dǎori mesàà mbèè n dó,

ke bè duò ntikpàti.

²² Kuyie nni ndǎǎ kè dè mǎntemu,
kù niitè kédǎǎ mí nwe ke né dǎǎ desǎnnè.

²³ M bomu sǎǎ,

kutenkù mu nyí dǎǎ kè m bomu.

²⁴ N yó mbo kè dàméèribè nè sibií kè dè mu nyí bo.

²⁵ Yetārè nè sitǎǎ dè yóó dǎǎ kè m bomu.

²⁶ N do bomu ke sǎ nKuyie mmu nyí dǎǎ ketenkè nè ke ìnkè,
kù yóó dǎǎ denennè sǎmpǎrè ketirè kè m bomu.

²⁷ Kù yóó dǎǎ ke ìnkè kè bo ānné tiwetì mǎnku kè m bomu.

²⁸ Kè kùu ānné yewetè nè sibií
kè menie nní nyièní nè muwèrímu.

²⁹ N do bomu kè kùu kéété dàméèrì mǎnku ke dǎ:

Menie mbá mpènkù, kéānné ketenkè.

³⁰ N do bomu nè ku kè tì pǎ mmutǎmmú yewe yemou,
ké n kù duò ndiwèi,

ke yānku sáà ku ììkè,
³¹ kényānku ketenkè kù dōò kè ìnkè,
 kè dè n naatinè benitibè.

Dè bo nnaatimè wèè yie mmecii nkpeti

³² Di mmànni m bí, keèné n náahti.

Dè nnaati wèè yie n tié.

³³ Di báá yete n tié,

couténè i kéciité.

³⁴ Dè nnaati bèè kèrmmú n tié,

kè ò ncómmú m bōrinùú ke tūnti n cīètè sáà.

³⁵ Wèè n pètè ò pètè mufōmmu mmu,

ke pètè Kuyie nkó mesáà.

³⁶ Wèè n cààrè ò cààrè omáà ndi,

wèè n sènkèrì kòò dó mukūū.

9

Mecii yumè tiyeinti

¹ Mecii mmaá me cīètè nte ke cōnné yesānkè yèyiekè, ² ke kùò iwūš, ke kùàti menaà nke cōnné tábùri, ³ ke tš mbenitipotšmbè dihei, kè bè cōrmmú dèè ikú ke yu, ⁴ ke tú: Díndi tiyeinti kōtēnni dié. Ke náá ntidiēnti ke tú: ⁵ Kōtēnni kēdi n diiti, kēyā n naà n kùàti mè. ⁶ Yóunè tiyeinti kēfōute. Tūnnenè mecii nkó kuce.

Mecii nyiè nè tepòtè yiè be kó tináahti

⁷ Kàa tié ntepòtè yiè nhò dá senkèrimu, kàa tié nhonitiyonkuwe ò da sámmú. ⁸ Báá tié ntepòtè yiè, ò yáa bo da sintenè, tié nwèè cii kòò nda dō. ⁹ Kàa tié nwèè cii ò dōke šš ciitēmu, kàa tié nhonitisáàwè dèè ò yiè mecii. ¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndèè tu mecii nkó diketiri, kàa dōōri Kuyie ndōmè a mōote meyēmmè. ¹¹ Kè mecii bēi nke dō: Mí mmecii m bo okūnne a fōmmu kó yewe kè yēè sūū. ¹² Kàa cii dè tu a kó mesáà mme, kàa tu tepòtè yiè nha pètè de kó tiyeti amáà.

Tiyeinti yumè benitibè

¹³ Tiyeinti dōnnè onitipòkù nwe wèè wékete ke yei nke í yé dēmarè, ¹⁴ ke kari o cīètè bōri, dihei ikú dè. ¹⁵ Ke yu bèè bōkù kuce ke pēnkù, ke tú: ¹⁶ Díndi tiyeinti kōtēnni dié, ke náá ntidiēnti ke tú: ¹⁷ Menie mmèè yūúkú mè wèētīmu, kè musōrikēdii naati. ¹⁸ Bè me nyí yé ke tú bè kōri mukūū mborè nde, kè de kóo nitipòkù yu bè kè bè tati kudōnkù.

10

Yekotinà yèè tukúnè oniti kó mufōmmu

¹ Sodomō kotinò. Dēbire dèè cii dè náríkunko de cice yēmmè mme, dèè yei nkè dè cààri de yō kōme.

² Meyei nkó tikpàti í mōke mucōntīmu, mēborime sààmè kpēti tii duò mmufōmmu.

³ Kuyie nhō í nyóu kè dikōnni pī nwèè borime wenni, kù me nhō í nduś nhonitiyeiwe ò dō dè.

⁴ Wèè pī mmutšmmú nè tikōnnéyāāti ò naà nfedawanfè nfe, kè wèè pī nnè tikōnyauti kòò kpārīku.

⁵ Wèè sōri tidiiti dididèl mōnni ò ciimu, wèè duś dididèl mōnni kòò yo nyifei.

⁶ Bèè borime wenni bè pieti mesáà mme, kè benitiyeibe sōri be yonku be náahti mieke.

⁷ Bè šš í nyè nwèè borime wenni o kpéi, bè šš yè nhoyonkuwe nwe nè o yētirōo.

⁸ Wèè cii wèè yié ntināahti, wèè náante tiyeinnāahti kòò fieti.

⁹ Wèè dōōrimè wenni ò š nkérí ke í yīkù, wèè kōme í wenni kè bè ò yàu.

¹⁰ Wèè sōri ke kāmii inuō ò fēūnko betōbè mbe, wèè náa tiyeinnāahti kòò fieti.

¹¹ Bèè borime wenni bè náahti duò mmufōmmu mmu, kè benitiyonkubè sōri be yonku be náahti mieke.

¹² Wèè níi mbetōbè ò ce nyēkpārè nye, kàa dō otōu a báá yà o yei.

¹³ Bè šš bantè mecii nyiè nho náahti mieke nke, kè tiyēti bo kuyēinkù kpéi.

¹⁴ Mecii nyembè yēútí bemáà ndi mecii, kè bèè yei nkè be náahti bè buš mmecāā.

¹⁵ Tikpàti yiè nkpàti ò kānké kuduotí kōme mme, kòò cīri sémme ò kōu.

¹⁶ Wèè borime wenni o kó mucōntīmu tú mufōmmu, kòò nitiyonkuwe yeti tú meyei.

¹⁷ Wèè yié nyitié nhò kēri mufōmmu ce nku, wèè yete itié nkōò fieti.

¹⁸ Wèè sōri mēpōmmè ò tu siyāābisi yiè nwe, wèè wātiri betōbè kòò tu kuyēinkù.

¹⁹ Kàa nūū tōnni a šš yetēmu, wèè pī nho nūū ò ciimu.

²⁰ Wèè borime wenni o náànti dònne mesàa nsààmè mme, onitiyonkuwe toti mèè yèmmè í tú dèmarè.

²¹ Wèè borime wenni o náànti teénne mu benitibè péu, kè kuyèinkù kò nku yèinti kpéi.

²² Kuyie ndàà wè mesàa nweè kpere yé, wèè dòòrinè muwèrimù ò í yéúti dèmarè.

²³ Kuyèinkù borè meyei nyí tú dèmarè, dè ò nkù dò ntikpèiti nti, wèè màke meyèmmè kè wenwe nannè mecii.

²⁴ Onitiyonkuwe í dás dè, dèè ò tùàkùni, kè wèè borime wenni kòò pieti ò dás dè.

²⁵ Kè kuyaakù tùàkení kù ò ò nènèmu onitiyonkuwe, wèè borime wenni kòò nfíúkù dipùù kòme.

²⁶ Dèmmùrè yàríkù mèè botí yenii, kuyukù tii mèè botí inuò, wèè duò nhotònnédíéti mutòmú dè ò mme nhò dò.

²⁷ Wèè dé Kuyie nho bie nhò yímu, kòò nitiyonkuwe kpere yaate.

²⁸ Onitisàù baa dè, dèè ò duò ndiwèi, onitiyonkuwe baa dè í ò duò dèmarè.

²⁹ Kuyie nhò nkànkèmu wèè dòòrimè sié, wèè kòme í sié kòò duò.

³⁰ Dèmarè báa nampe wèè borime wenni, benitiyonkubè me nyí yó nkpaá dihel.

³¹ Wèè borime wenni ò náànnè mecii mme, kè siyáabisí yembè dò mbèe kéké be nòndié.

³² Wèè borime wenni o náànti teénne mu, kòò nitiyonkuwe kpèti kòuri.

11

¹ Kuyie nyí dás siyáabisí potampeé, kù dás sù beú sinsi weti weti.

² Bè ò ò ndake tepòtè yé nkpeti, wèè í màke tepòtè ò ciimu.

³ Wèè yèmmè wenni o yèmmè meè ò nhò ni, kè medòòrimè yèime yé ndòòrimè ò kòu.

⁴ Idiíti í yóò dá teennè Kuyie mbeéti yé, wèè borime wenni wèè yóò cooté.

⁵ Onitisàù dòòrimè meè píenko o ce kòò nitiyeiwe yéi nhò buò.

⁶ Onitisàù dòòrimè sààmè meè ò dèerí, kòò nitiyeiwe yéi nho pfi.

⁷ Onitiyeiwe ò kòò do baa dèe yèimmu kèwènnè ò kpàti ò do tá ti.

⁸ Wèè borime wenni ò ò yenténèmu meyei, nkòò nitiyeiwee do me mieke.

⁹ Bèè í dé Kuyie mbe náànti kòumu, bèè dé Kuyie nkè be cii mbè dèerí.

¹⁰ Kòò nitisàù bo kè dè naati, dè ò nnaatimu o èi kòbe, kòò nitiyeiwe ku o èi kòbe nyànkù.

¹¹ Benitisààbè náànti tii dèúkunko be èi, kè benitiyeibe kpèti dí buò.

¹² Wèè náà ntinàanyèiti otàù ò í cii, wèè cii ò ò nti ncíékèmu.

¹³ Wèè wátiri betabè ò dáanko disòri kpèti nti, wèè cii ò ò nti sòrimu.

¹⁴ Kubotí kùu kpa bekótibè kù kòmmu, kùu kó bekótibè sù kuù ò nfòu.

¹⁵ Kàa béi nke tú a bo yietí opòò kó dibànni, a bo demmu, kàa cíféké dè bo nda naati.

¹⁶ Onitiposàù nwe bè nsàntimè, wèè dás mutòmú wèè kpàriku.

¹⁷ Kàa dòòri mesàa a mè dòò amáa ndi, kàa dòòri meyei, a caàri amáa ndi.

¹⁸ Onitiyeiwe kó mucóntimu tú siyáabisí kòmu mmu, wèè borime wenni kòò kòmu tú mumómómumu.

¹⁹ Wèè dòòri mesàa nhò yó nfòumu, wèè dòòri meyei kòò kù.

²⁰ Kuyie nyí dás wèè ciinte, kù dás wèè dòòri wènwè timómónti.

²¹ Bè yóò kpetinnèmu benitiyeibe, kécòo mbesààbè bemau.

²² Onitipòkù wèè wenni ke í cii ò dònne mumámáa mesàa kòmu mmu bè tónné mù defònkùrè ònni.

²³ Onitisàù wanti mesàa maa ndi, kòò nitiyeiwe ce nhomáa kemieke.

²⁴ Wèè paa mmèdiè nweè kpàriku, wèè nòutè pikú kòò cìtiri.

²⁵ Wèè paa mmèdiè bè we mpaa mmèdiè, wèè paa mbetabè menie bè yóò we pà menie.

²⁶ Bè sàámmu wèè sòri tidiiti, ke yári wèè tì fiiti.

²⁷ Wèè dòòri mesàa mbè we ndò, kè meyei ntuàkùni wèè dòòri meyei.

²⁸ Wèè duò nhomáa ò kpàti ò bo do, wèè borime wenni kòò mbítiri.

²⁹ Wèè àà dikònkònni o cífèè ò í cònti dèmarè, kuyèinkù naa mmecii nyiè nkó kudaakù nku.

³⁰ Onitisàù dòòrimè duò mmufòmmu mmu. Wèè cii kòò ò nke yùònni betabè ò biéké.

³¹ Wèè borime wenni ò màkèmu mucóntimu ketenke ònkè, onitiyonkuwe nè wèè dòòri meyei nkè bè màke be kòmu mèdiè.

12

¹ Wèè dás kéciié wèè yie nyitié, kuyèinkù kuù í kemmu itié.

² Kuyie nhò pènsiri wèè dòòrimè wenni wènwè, kèbekénè wèè yèmmè í wenni.

³ Òmòù ò ò nfii nhomáa nè kuyonku, wèè dòòri Kuyie ndòme wèè ò nfíúkù.

⁴ Onitiposàù duò nho dàu nwe kuyèinnaati, kòò yeiwe do mmumómú mùu cáà nho dàu.

⁵ Benitisààbè kó meyèmmè tu mesààmè mme, kè beyeibe kòme tú mèè ò ndò kéciié.

- 6 Beyeiɓe náànti tu didiñtári ndi dii kàù, kɛ besààbɛ kpeti tú tii ðeeri betabɛ nè mukũũ.
 7 Kɛ benitiyeiɓe do be kperɛ marɛ ɔ̃ ɔ̃ nkpaá, besààbɛ cɛ̃i sii ɔ̃ nfiíkú teii.
 8 Bɛ sánti wɛɛ cii wɛnwɛ, kɛ sáá nkuyeinkù.
 9 A bo mməkemɛ otónti òmáà dɛ tóŋnɛ a bo déúkunnɛmɛ amáà kɛ mántɛ mudii.
 10 Onitisàù ɔ̃ ndakemu o wũs kpéi, kòo yeiwe mieke i còù.
 11 Wɛɛ kuuti kupaku wɛɛ mɔ̀kɛ tidiiti, wɛɛ firí datetirɛ ò i cii.
 12 Benitiyeiɓe dɔ mucóntimu yeimu mmu, benitisààbɛ bɛɛ ɔ̃ ɔ̃ cɔ̀ntɛ.
 13 Onitiyeiwe náànti ò pii mmu, kòo sàù ɔ̃ ɔ̃ bá tii mieke.
 14 Oniti pɛti mesàà nho náànti mieke nke, bɛ pɛti mɛɛ botí mucóntimu mutómmú mieke.
 15 Kuyeinkù yammɛ ɔ̃ ndo nkù dǎ̀rɛ dɛ wennimu, wɛɛ cii kòò yíɛ nyitié.
 16 Kuyeinkù kuù mieke cóú mmecáà, wɛɛ cii kòò sǎ̀rɛ o mieke.
 17 Wɛɛ náà ntimómmanti wɛɛ tǔnni tináànti, wɛɛ náà nsiyáábisi kòò tì cààri.
 18 Wɛɛ nùù yau o náànti kǎ̀rɛmu disìɛ kǎ̀mɛ, wɛɛ cii kòo náànti miekùnkò.
 19 Timómmanti ɔ̃ mbomu sáà, kɛ siyáábisi pɛnkù mecáà.
 20 Bɛɛ wanti meyei mbɛ tu beniticimbɛ mbɛ, bɛɛ tiɛ nyitié nsààyi kɛ bɛ pɛti diwɛl.
 21 Meyei mmamɛ i tuókùni benitisààbɛ, mɛ tùókùni beyeiɓe mbɛ.
 22 Kuyie nyi dɔ siyáábisi yembɛ, kù dɔ timómmanti yembɛ mbɛ.
 23 Wɛɛ cii ò i pɛti o cii, kuyeinkù kuù benkù ku yeinti.
 24 Wɛɛ dɔ mutómmú wɛɛ náà nhokpààti, kòo tǎ̀nnédíétɛ náà nkudaakù.
 25 Iyɛntotí yoku oniti nwe kɛ tináànsààti ò kpénkùnkò.
 26 Onitisàù benkù o kou kuce sààkù nku, kòo nitiyeiwe ò fétinkò.
 27 Otǎ̀nnédíétɛ i cáá nyiorimaa, dɛɛ wenni oniti kpéi dɛɛ tu mutómmú.
 28 Wɛɛ yíɛ nKuyie nkpeti ò kéri mufómmu kó kuce nku, dɛ kó kuce i kǎ̀rinɛ mukũũ mborɛ.

13

- 1 Dɛbirɛ dɛɛ cii dɛɛ yíɛ ndɛ ciccɛ tiɛ, dɛɛ mɔ̀kɛ tɛfɛntɛ dɛ i yíɛ nhòmáù kpeti.
 2 Onitisàù náànti ò pɛi mesàà mmɛ, kòo yeiwe ɔ̃ nwanti kédǎ̀ɔ̃ meyei.
 3 Wɛɛ yé ò náà nke tú mù wɛɛ kǎ̀nkɛ o fòmmu, wɛɛ i yé ò náà nke tú mù kòò cààri o kǎ̀mu.
 4 Otǎ̀nnédíétɛ i pɛù ò dɔ dɛ, wɛɛ dɔ mutómmú wɛɛ dɛ pɛti.
 5 Onitisàù i dɔ siyáábisi, kòo nitiyeiwe cààri kɛ áà omáà ifei.
 6 Wɛɛ dǎ̀rɛ mesàà mmɛ ɔ̃ nhò kǎ̀nkɛmu, kòo nitiyeiwe yei nhò fétinkò.
 7 Bɛmabɛ ɔ̃ ndǎ̀rɛ kɛ dò mbɛ kpààtiri bá bɛ né i mɔ̀kɛ dɛmarɛ, kɛ betabɛ ndǎ̀rɛ kɛ dò mbɛ tu bɛcɛribɛ kɛ né mɔ̀kɛ demau.
 8 Tikpàti yíɛ nhǎ̀s yietí mǎ̀nni marí kédɛɛtɛ o fòmmu, ocɛri yie i yíèkù timati.
 9 Onitisàù dǎ̀nnɛ fitirɛ dɛɛ cóú dɛndɛ, kòo yeiwe dǎ̀nnɛ fitirɛ dɛɛ ku.
 10 Tɛpòtɛ yíɛ nce nyekpàrɛ nye, wɛɛ cii kòò yíɛ nyitié.
 11 Bɛ wàà ntii kpàti pɛù dimǎ̀nni dimáà tii dɛu mecáà mmɛ, bɛ wàà nti sǎ̀mpɔ sǎ̀mpɔ tii déúkú.
 12 Kàa kɛmmú dɛmarɛ kɛ mǎ̀ntɛ dɛ cààri meyèmmɛ mmɛ, kàa dɔ dɛmarɛ kɛ dɛ pɛtɛ, dɛ duò mufómmu mmu.
 13 Wɛɛ yetɛ itíɛ nhò bo yà dɛ kó tiyeti, wɛɛ yetɛ ikuá kòò yà dɛ kó mucóntimu.
 14 Mecii nyiɛ nkó itíɛ nyii duò mmufómmu, kɛ ðeeri oniti nè dɛɛ na nhò tǎ̀nɛ mukũũ.
 15 Bɛ dému mecii nyiɛ, kòo nitiyeiwe borimɛ yóu.
 16 Mecii nyiɛ nhǎ̀s totí o yèmmɛ mmɛ kédǎ̀ɔ̃ timati, kɛ kuyeinkù benkù ku yeinti.
 17 Ditǎ̀nni yeiri wàà meyei mmɛ, kɛ ditǎ̀nni sààrɛ tii tǔnni.
 18 Wɛɛ yetɛ itíɛ nhò yóó náà nɛdawanfɛ nɛ kɛ bɛ ò sɛnkɛrɛ, wɛɛ yie nyitié kɛ bɛ ò sǎ̀ntɛ.
 19 Kòo niti dɔ dɛmarɛ kɛ dɛ pɛtɛ dɛ ɔ̃ nhò naatimu. Benitiyeiɓe bie i dɔ kényóu meyei.
 20 Wɛɛ nɛitinɛ mecii nyembɛ ò ɔ̃ ciitɛmu, wɛɛ nɛitinɛ tiyeinti kòo náà nkuyeinkù.
 21 Meyei ntũ mbenitiyeiɓe mbɛ, kɛ mesàà ntu besààbɛ kó mucóntimu.
 22 Mesàà nyiɛ mbi ɔ̃ sǎ̀otɛ o kperɛ ndɛ, kòo nitiyeiwe kperɛ náà mbesààbɛ kperɛ.
 23 Bɛcɛribɛ paa mpeímu mesàà, kɛ benitibɛ kɔ̃ mbɛ i wenni mɛɛ kpéi.
 24 Wɛɛ i puoti o birɛ, ò i dɛ dɔ, wɛɛ dɛ dɔ wɛɛ dɛ tiɛ.
 25 Onitisàù i mǎ̀nni ò yo mmu, onitiyeiwe wɛɛ mǎ̀nni ò yo mmu.

14

- 1 Onitipòkù wɛɛ cii wɛɛ maà o cɛ̃tɛ, wɛɛ yei nkòò tɛ pùnnɛ ò nɔu.
 2 Wɛɛ borimɛ wenni wɛɛ dé Kuyie, wɛɛ borimɛ i wenni kòò kù sɛnku.
 3 Kuyeinkù ɔ̃ nnáà tɛfɛntɛ kó tináànti nti, kɛ mecii nyiɛ nkpeti ò kǎ̀nkù.
 4 Ináàkɛ ii duò i i borɛ, mùmamù ɔ̃ ɔ̃ nhǎ yebuɔ, inaakperí borɛ tidiiti dɛ mbo.
 5 Timómmanti yíɛ nnáà nhò yà dɛndɛ, kɛ siyáábisi yíɛ nnáà nhò i yà dɛ.
 6 Tɛpòtɛ yíɛ nhǎ̀s wammú mecii nke mǎ̀ntɛmu, wɛɛ mɔ̀kɛ meyèmmɛ kòo pɛtɛ mecii nfààrɛ.
 7 Kenté kuyeinkù a i yóó pɛtɛ mecii nkpeti mati ku borɛ.

⁸ Wèè cii weè yé ò dǎǎri mè, kè kuyèinkù yèinti tu kù bo nsoúmè.

⁹ Kè kuyèinkù dǎǎ mèyei ndè ʒ́ ʒ́ ʒ́ nkù dò mmèmamè, wèè borimè wenni weè pieti Kuyie nkó mesàà.

¹⁰ Oniti weè ʒ́ nyé o yeñcaàrimè dòmmè nè o wèi, otòu báa na kényé dè ò dòmmè.

¹¹ Benitiyeibe cǐi yóó duómu kè besààbè kpesi ndéúkú.

¹² Mǎnni mari oniti yèmmè ʒ́ ndò nho borimè wennimu kè mè né ò kòrinè mukũũ.

¹³ Oniti bo na késanne o yeñcaàrimè kèndaú, kè mudaá nni nyóó deè kè meyeñcaàrimè feitè.

¹⁴ Wèè borimè í wenni ò yóó yámu dè kó tiyeti, wèè kǎmè wenni kòo yeti ntú tisààti.

¹⁵ Wèè í dake weè yíè mbè naá nti timǎu, wèè dǎke kòò ʒ́ totí o yèmmè.

¹⁶ Wèè cii weè dé mèyei nke mè kǎnni, kuyèinkù í yǐèkù dǎmarè kè mǎke tefentè.

¹⁷ Wèè mieke cǎà kè péikú ò dǎǎri deyeinkpere nde. Kè bè sǎnku wèè yèmmè í wenni.

¹⁸ Bèè í toti be yèmmè be cǎntimu tu tiyeinti, bèè totí be yèmmè kè be kǎmu tú bè bo yǐétémè dǎmarè.

¹⁹ Benitiyeibe yóó nínkúmu besààbè likè. Kè benitidǎnnibè ndari bèè wetí be kó yebòrè kè dǎ kǎta.

²⁰ Kpǎnkperè í mǎke o népo, tikpàti yíè nyie népobè í sǎnni.

²¹ Wèè sǎnkèri o kou ò dǎǎ mèyei mme, dè nnaati mesémmè bonè wè beçiribè.

²² Bèè wanti mèyei mbè fietimu, bèè wanti mesàà nkè bè dǎǎri dèè wenni kè síé.

²³ Mutǎmmú mumǎu mǎkemu mucǎntimu, kǎa me mpoti dinùù mǎà dikǎnni da pǐ.

²⁴ Mecii nyembè cǎntimu tu tikpàti kè tiyeinti yó ntú tiyeinti sǎà.

²⁵ Timǎmmǎnti yíè nnáà nho yǎ dǎnde kè deeri benitibè, kè siyáàbisí yíè nnáà nhò í yǎ dè.

²⁶ Wèè dé Kuyie nhò í yǐèkù tǎmati, kè kù kǎnké o bí.

²⁷ A bo ndémè Kuyie ndèè duò mmufǎmmu, kè deeri oniti nè dèè na nhò tǎní mukũũ.

²⁸ Kòò kpààti nǐtibè sù ò ʒ́ ndǎumu, kè bè kǎke o kpàti do.

²⁹ Wèè mieke í cǎké kè péikú weè cii, wèè kǎke péikú mecǎà nkòò benkú ò tumè kuyèinkù.

³⁰ Kuyèñnaatí tú kukǎñnaatí nku, kè mǎpómme tu mumǎmmú mùù cǎà ntikǎnti.

³¹ Wèè sǎnkèri ocǐri ò sǎnkèri Kuyie nku kùu ò dǎǎ, wèè mǎkenè ocǐri mesémmè kòò dèúkunko ku yètiri.

³² Onitiyeiwe yei mmeè ò buò, onitisàù í yǐèkù tǎmati bá mukũũ.

³³ Meyèmmè yíè weè mǎke mecii, kuyèinkù báa na kè mè bǎnté.

³⁴ Kubotí kùu tǎ timǎmmǎnti kuù dèúkú, kè mèyei nhǎà kubotí ifei.

³⁵ Okpààti sǎnti betǎmbè bèè cii bèmbè, kòò mieke cóú mbèè ò àà ifei.

15

¹ A bo ténnémè otòu tináánnati dè bǎnkunko kemieke nke, kè tináanyèiti kè íinko.

² Mecii nyiè nnáàhti naatimu, kè kuyèinkù náante ntiyeinnáàhti.

³ Kuyie nwúòmmu tipǐti timǎu, kè wúó mbeyelbe nè besààbè.

⁴ Tináánnati duò mufǎmmu mmu, kè tináanyèiti kǎuri meyémmè.

⁵ Kuyèinkù kùu sǎnku ku cice tié, wèè dǎke kòò í yíè.

⁶ Tikpàti dieti bo onitisàù cǐtè mieke nke kòò nitiyeiwe kó mucǎntimu tú meyeñcaàrimè.

⁷ Mecii nyembè ntùònkò mecii mme, tiyeinti kperè í me ndò.

⁸ Kuyie nyí dǎ benitiyeibe pǎrè, kù cóú besààbè kó mubáammu mmu.

⁹ Kuyie nyí dǎ benitiyeibe borimè bití, kù dǎ bèè wanti bèmbè dèè wenni.

¹⁰ Fenasáàfè be wèe yóu kuce o kpéi nke, wèè yete itié nhò yóó kúmu.

¹¹ Kuyie nyému kudǎnkù dòmmè, kù né bá nyé oniti yèmmè mmaá?

¹² Tǎpàtè yíè nyí dǎ bèè ò kpǎnnè, ò í kǎri mecii nyembè borè.

¹³ Kuyèñnaatí cǎnni keyiikè nke, kǎa yèmmè cǎàrè kèe yǎti kǎyáti.

¹⁴ Wèè mǎke meyémmè weè wanti mecii nkéyǐtè dǎmarè, dè ʒ́ nnaati kuyèinkù ku yeinti mieke nke.

¹⁵ Yéwe yǎmu tu mefǐtǐmè mme osénniwè borè, kè tú dibanni sǎà wèè yèmmè naati o borè.

¹⁶ Kǎa kpa a kperè kè dé Kuyie ndè tǎùné a bo ndè mǎkemè kè bonè iyǐkè.

¹⁷ Kǎa yo ntikǎnfǎàti kè bonè diwèi dè tǎùné a bo nyommè inaamàa mekùò nkpeyi kè bonè yekpǎrè.

¹⁸ Kemieke yíè nce nyekpǎrè nye, wèè pǐi nhomáà kòò yè bǎnkunko.

¹⁹ Otǎnnédíetì ce ʒ́ ndáátí tipoti nti, kòò nitisàù koku wenni.

²⁰ Dǎbire dèè cii dè nǎrikunko de yembè yèmmè mme, kè dèe yei nkè dè bè sǎnku.

²¹ Kè kuyèinkù dǎǎri deyeinkpere dè ʒ́ nkù naatimu, wèè toti o yèmmè kòò dǎǎri dèè wenni.

²² Kòò niti í békú betòbè mecii o kperè báa yie, kè benitibè péu ò duò nyitié nwèe na kè dè dǎǎ.

²³ Kòo niti nò nke téninnko tináànti dè wennimu, ke naati ò bo béimmè tináànti tii wenni dè dò nwèe ti béi ndii mánni.

²⁴ Oniti wèe cii ò tũ nde ìnkè kó kuce nku mufòmmu kaku, ke búútí kùu cuuti kudonkù.

²⁵ Kuyie nhàà pontemu tepòtè yié ncìtè, kénkánkè okúpókú kó tebàtè.

²⁶ Kuyie nyí dós meyèmmè yeime, tináànsààti nti kù dómè.

²⁷ Wèe dós idiítí mediè nhò buò nho cìtè nte, wèe í dós ticuuti kòò ò nfòù kémante.

²⁸ Onitisàù ò totí o yèmmè mme ke né na kébéi, kòo nitiyeiwee sònté képiètoo tisinténáànti.

²⁹ Kuyie nyí dós benitiyeibe, kù kèmmú besààbè kó mubáammu mmu.

³⁰ Fénànsààfè nàrikunko meyèmmè mme, kè tináànsààti yèútí muwèrimú.

³¹ Bè kpànnè wè o ònni kpéi nkòò kèmmú ò bo macii nyembè kó fenafè mieke nke.

³² Wèe yete itié nwè í dós ònni, wèe kemmu itié nkòò pieti macii.

³³ A bo ndémè Kuyie ndè duò mmecii mme, kàa dós kédèuke, kékùnnè amáà.

16

Kuyie mpírmè mutòmú oniti borime mieke

¹ Oniti òò náké ò yóó dàò tinti kè Kuyie nkuu né yé tii yóó dàò.

² Oniti yèmmè ò ndò nho dàòrimè memou wennimu, Kuyie nkuu né yé bá wè o yèmmè.

³ A dós kédàò tì, duò nti Kuyie nha bo yà tì dàòmè.

⁴ Kuyie ndòò bá dè ke yèmu kù dè dàò mùù kpéi, bá onitiyeiwe kù ò dàò diyie yèiri kpéi nke.

⁵ Kuyie nyí dós sifei yembè kù yóó bè kpetinnèmu.

⁶ Mesàà nnè timómmonti dè tũnni meyei, kàa dé Kuyie nha òò yóumu meyei.

⁷ Kè Kuyie mpénsiri oniti borime bá o dootitabè bè òò nàrikèmmu.

⁸ Kàa dàòri dèè wenni ke pètè sàm̀pó dè tũnè a bo dàòmè dèè í wenni kèpétè mediè.

⁹ Oniti ò nwúómmu ò yóó dàò tì kè Kuyie nkuu né nte kòò tì dàò.

Bekpààtibè borime dòmmè

¹⁰ Okpààti bekùnè Kuyie nkó muwèrimú mmu ò òò í nyetè o beénti mieke.

¹¹ Kuyie ndós tì mbeú kè dè wennimu, kuù ànnè tebiètè tì bo mbeú mèè boti.

¹² Okpààti í dós bèè dàòrimè í wenni, wèe dàòri dèè wenni wèe kpàti ò nfíikú.

¹³ Okpààti dós wèe nàà wènwè weti weti, ke dós wèe nàà ntímómmonti.

¹⁴ Kòo kpààti mieke pèike ò bo na kékuò oniti, macii nyiè nweè bo na kébónkùnnè okpààti mieke.

¹⁵ Okpààti wèi duò mmufòmmu mmu, kòò dàòri mèè sàà ndò nfetaboofe.

Oniti fòmmu mieke dèè tu desààrè

¹⁶ A bo mməkemè meyèmmè dè tũnè a bo mməkemè mesàò, kàa bo ncii mè tũnè a bo mməkemè idiítí.

¹⁷ Benitisààbè yenninèmu meyei nkó kuce, wèe dàke o borime kpéi nhò dós o fòmmu mmu.

¹⁸ Tepòtè tès òò niitè képi nhoniti kó càke, tefentè tès òò niitè ke pí nhoniti kó do.

¹⁹ A bo nwènnémè benitisààbè ke kpa a kperè dè tũnè a bo wènnénémè sifei yembè kè dí totí bè éí dè.

²⁰ Kàa totí a yèmmè mesàà nke dàò dèmarè a bo yà diwèi, wèe duò nhomáà Kuyie ndè bo nhò naati.

²¹ Wèe nàà ntináànti tii wenni bè we ntú macii nyiè, wèe nàà ntináànnati bè yiè nweè kpeti.

²² Bèè mòke macii mè bè duò mmufòmmu mmu, kè kuyèinkú yèinti kù kòò.

²³ Macii nyiè nhàà totí o yèmmè mme ke béi nkè bè me nyiè nho náànti.

²⁴ Tináànnati dónnè macekùò mme ke wèti dinùù, ke duò nkukònnati.

²⁵ Oniti yèmmè ò ndò nho borime wennimu kè mè né ò kàrinè mukùù.

²⁶ Dikònni dii ò nte kòo niti pí mmutòmú, ke yé ò dómè kèdi.

²⁷ Onitiyeiwe wàà mmeyèi mme kòo náànti tii mmuhàà nkòme.

²⁸ Onitiyeiwe wàà nyekpàrè nye, kòo náantòuti tũ tinèpoti.

²⁹ Onitiyonkuwe cii mbenitibè mbe ke bè tanninko meyei nkó kuce.

³⁰ Wèe ùù nke maà nho benni ke dós kédàò meyei, nhò mè dàòmè ke dèè.

³¹ Tiyùpèti tu kusàrikù sààkù nku, ke yé mufòmmu okùmù tumè benitisààbè kó mucòntimu mmu.

³² Onitidòù mòmmuò ntú wèe nò nke ìkù o mieke, wèe nò nke píi nhomáà ò pèètèmu wèe òò kpa nkèna.

³³ Oniti ò ntàù tètè ke bo yà nanke kpeti nti, demou dèè né dàòri dè bonni Kuyie mborè ndè.

17

¹ Kàa yo ntikùnfààti ke bonè diwèi dè tũnè a bo nhāmè imaa mpiéké tètè cìtè ke bonè yekpàrè.

² Otònti wèè cii ò ɔɔ baatému tɛcɛtɛ birɛ dèè yete ditoò, kɛwɛnnénɛ dɛ tebií kɛ bèe toté dɛ cice kpɛrɛ.

³ Bè ɔɔ yááké mɛsɔɔ nnè timátí péítí muháá mmieke nke, Kuyie nkuu mɛ nyàú onití yèmmè mme.

⁴ Onití wèè dɔ mèyei nhò kemmu inóndie nyeiyi yembè mbe, kɛ siyáábisi yìè nkenti siyáábisi.

⁵ Wèè daú oɛrì ò daú Kuyie nku kùù ò dàà, kɛ mèyei ntùðkení otòù kàa ò daú a báá móté dɛ kó tiyeti.

⁶ Bekótibè kó diwèi tu bɛ yaábí, kɛ ibí kpɛri tú i cice.

⁷ Kuyèinkù í yíènnèmè tináaàsàti, siyáábisi yìè nyí mɛ nyíènnè ò bo mbakémè.

⁸ Bèmbè yèmmè dò nticuuti dɔɔri mɛsàà nke ɔ nte kɛ bè dɔ tii dàà.

⁹ Kɛ bè da dàà mèyei nkàa mè yè dí nnaati, kàa mè mmè dènnini sàá dí nsí.

¹⁰ Kàa kpànnè wèè cii dè bo ò teennè kɛpɛtɛ a bo puotímè kuyèinkù dinasáú kuce tekòutè (100).

¹¹ Onitiyeiwe ɔ ndó mɛcaàrimè mme ò mɛ nyóó mánèmu ditònni yeiri.

¹² Kàa conè kumuntùnkù kùù mǎtɛ ku bí dè tšùné a bo conèmè kuyèinkù nè ku yeinti.

¹³ Bè ɔɔ dàà wè mɛsàà nkòo dàà mèyei, mèyei nyí iiti o cɛtɛ.

¹⁴ Kàa keté dikpànni a kpɛtɛ kukpéroo nku, yí yúóó kɛ dikpànni mu nyí keté.

¹⁵ Kuyie nyí dɔ onitii caàrè kàa ò kòrinè, kù mɛ nyí dɔ wè nnaati kàa dò ò cààrè.

¹⁶ Kuyèinkù yóó dààné ba idíiti, kù bo ò dontènè mɛcii mmaà? Kù í mǎke dɛ kó mèyèmmè.

¹⁷ Onití a népo ɔ nda dǎmu bá dii mǎnni, kàa kou da teennè diyie yeiri.

¹⁸ Kuyèinkù kuú ɔɔ béi nképoté ku nùtè ketenkè kɛ dà kù bo yietí otòù kó dibànni.

¹⁹ Wèè nǎnnè yekpàrè ò dɔ mèyei mme, wèè tǎ omáà ò dotimu.

²⁰ Oniticiinti báá yà diwèi, kɛ mèyei mpǐi fɛnóndɛnyeife yìè.

²¹ Wèè péitè kuyèinkù ò ɔ mbonè meyeñcaàrimè mme, kuyèinkù cice í mǎke diwèi mari.

²² Kuyèñnaati tú mutie mmu, kɛ meyeñcaàrimè yǎku onití.

²³ Onitiyeiwe ɔɔ cǎutè ticuuti disòri ndi, kécake tibeénti.

²⁴ Mɛcii nyiè nhò nwúó mmeicii nkperɛ nde, kɛ kuyèinkù wúó ndɛdétirè kù í yóó nintè dè.

²⁵ Kuyèinkù cice ɔ mbonè meyeñcaàrimè mme, kɛ ku yǎ bonè iyǐke.

²⁶ Dè í wenni a bo dúómmè kɛ wèè í cààrè kòò yietí, dɛ mɛ nyí wenni a bo puotímè bekótibè bɛ sàà nkpeí.

²⁷ Wèè í náante náante sǎntike ò mǎke mèyèmmè mme, wèè mieke í péikú ò ciimu.

²⁸ Bá kuyèinkù kɛ kù cɛkè bè ɔ nyé kɛ tú kù ciimu, wèè pí nho nùù ò ciimu.

18

¹ Tenòutɛtɛ yìè nhò ncáá nhomáà ndi, kɛ bè ò tié nho mieke peike.

² Kuyèinkù í wanti mɛcii, kù ɔ ndó kɛbɛnke ku yèmmè dòmmè mme.

³ Kàa yóú bè ɔɔ da senkèrimu, kàa dàà dèè í wenni a di ifei.

⁴ Onití náàhti cǔmpúrimu kɛ dònnè dàméèri, kɛ dò ndinébòri kɛ pǔš nke duò mmɛcii.

⁵ Dè í wenni a bo kónnémmè wèè cààrè, kétou nwèè í cààrè tináahti.

⁶ Kuyèinkù náàhti wàà nyekpàrè nyɛ, kɛ ce nyenacèkuute.

⁷ Kuyèinkù nùù dii kù buò nkè ku náàhti kù pǐi timátí kǎmɛ.

⁸ Onáántouti náàhti ɔ ndò mmucekǎyuo mmu, kɛ wɛɛti kɛ cuutoo tipòuti mieke.

⁹ Wèè í pí nho tǎmmú ò í cáánnè wèè mù càari.

¹⁰ Kuyie nyètiri kpɛnni kɛ dò nkuduotí kpɛríkù nku, bèè borime wenni bè ɔɔ sǎri kuú borè kɛ bá nyièkù.

¹¹ Tikpàti yìè nkpàti tii tu o kó disòri, o yèmmè dò ntii ò kǎnkè kuduotí kǎmɛ.

¹² Tɛpàtè tɛè ɔɔ niiténí kécààrè onití, wèè kékùnnè omáà kòò ðeuke.

¹³ Wèè ɔɔ ténne tináahti kɛ mu nyí ti kèè mɛsàà nhò yeimmu kɛ àà omáà ifei.

¹⁴ Kàa mǎ nkàa yèmmè caánni dè ɔɔ da teennèmu, kàa yèmmè mɛ ncààrè ba mbo na ké mè cátinne?

¹⁵ Mɛcii nyiè nhò nwanti kɛ yǐtɛmu, wèè mǎke mèyèmmè kòò kemmu itié.

¹⁶ Ticuuti ɔɔ kpeté onití nwe kuce, kòo na kétuakɛ benitidiebè borè.

¹⁷ Wèè niitè kɛ beé nho kpɛti wèè ɔ ndò nhò naati, yóu kòo dootitòu tuakéní kàa yà.

¹⁸ Kè di tǎù tété dè bo na kǎpaa ndikpànni, kǎpate bekperibè.

¹⁹ Bè cààrè wè ɔ nkpeñnimu kɛpɛtɛ diheikperi, kɛ yekpàrè kpɛnni kɛ pɛtɛ dimátikpetinni.

²⁰ Nè onití náàhti mieke nke ò pietimè mudii, o nùù dii te kòò yo.

²¹ Onití náàhti bo nte kòò nfóu yoo ti nte kòò kú, wèè nǎnnè tináahti ò yóó yàmu dɛ kó mucóntimu.

- 22 Wèè pètè onitipòkù ò pètè diwèi ndi. Kuyie nkuù ò dḡḡ mesàà.
 23 Ocḡri 5 nnáá nke báammu kè tikpàti yìè nni nnáá nkè dè kpeñni.
 24 Kòo niti népobè sū dè bo na kénṭú o kó meyei. A népo mómumu né pèṣṣému a tebite.

19

- 1 Kàa cḡnni kàa borime wenni dè tṣūnè a bo ntúmè kuyèinkù ke náante siyáàbisì.
 2 Kàa í yé dèmarè dè í wenni, kàa dṡ kédṡṡ dèmarè mecāā nha 55 dḡḡ meyei mme.
 3 Oniti yeinti tii 5 nte kòo caàrè o borime, kòo mieke ncṡú nKuyie.
 4 Tikpàti yìè nnépobè 5 nsūñkomu, kòo cḡri népobè ò yàtenè.
 5 Bè 55 í nyóu wèè sou nke náá nwè í yà dè, siyáàbisì yìè mme nyí yóó yenténè tiyèiti.
 6 Bè 5 nkpentimu wèè niti o iikè, kè benitibè bamṡu népo tu wèè pāā.
 7 Ocḡri tebií 55 ò yetemu, kòo népobè ò sīntenè, kòḡ dṡ kè bè béinnè ò báá bè yà.
 8 Kàa totí a yèmmè a dṡ amáà ndi, wèè mḡke mecii nkòḡ péú diwèi.
 9 Bè 55 í nyóu wèè náá nwè í yà dè, wèè náá nsiyáàbisì ò fétúñ omáà ndi.
 10 Kuyèinkù í mannèmè kù bo mmḡkemè desààrè, kudaakù í me mmannè kù bo mbakémè bekpàtibè.
 11 Wèè cii wèè nṡ nke Iku o mieke, ò bo yèmmè bè ò dḡḡ mèè yei, dèè 5 ntú o kó diyètiri.
 12 Okpàati naupíè dōnnè diciriciri kó fèuntifè nfe, kòo sàā mboo ke dōnnè tinémaanti.
 13 Debire dèè yei ndè caàri de cice yèmmè mme, onitipòkù wèè mḡke yekpàrè kòḡ dōnnè dinésimbàù dii dḡḡ sàā.
 14 Debire 55 tieke de cice cḡṣṣè nte nè o kperè, Kuyie nkuù me nhṡṡ da pā onitipòkù wèè cii.
 15 Titṡnnédíeti mḡke munḡndṡmmú mmu, kè tikṡnnéyāati yìè nkṡnnè dikōnni.
 16 Wèè yie nyikuṡ ò 5 nfḡumu, wèè í dake o borime kpéi nkòḡ kṡ.
 17 Wèè pāā mbecḡribè ò pènni Kuyie nku, kè kù naa yóḡ dè nhò tēñnè.
 18 Ntiè nha bire a kpaá mḡke dii mōnni mēfiè, a né báá dè kṡṡ nè kemieke.
 19 Kemieke diekè yìè nhṡṡ pètémú de kó tiyeti, kòḡ caàrè ò dḡ nkéyietimu, kàa ò yóu ò naa yóḡ dè yìemu.
 20 Kénté itié, cṡutè í kēciitè.
 21 Oniti 5 nyèmu o yèmmè mieke ò yóḡ dḡḡ tì, Kuyie ndṡ tì tii né 55 dḡḡ.
 22 Wèè borime wenni bè we ndṡ, a bo ntúmè ocḡri dè tṡūnè a bo ntúmè oyáàbisikóti.
 23 Kàa dé Kuyie nha pètè mufōmmu kēdi kunaati bá meyei mmamè báá da tuakéní.
 24 Otṡnnédíeti 55 báá dicabuu mieke nke, ò né báá na kéánnè mucie ò nuù.
 25 Poté tepòtè yìè, kuyèinkù yóḡ ciitèmu, kpannè wèè mḡke meyèmmè kòḡ ciitè.
 26 Wèè caàri o cice ke beti o yṡ, ò tu debiyèire ndè dèè āā ifei.
 27 M bire, kàa í kēmmú bè da náá nti a yete mecii nkó itié nyi.
 28 Siyáàbisì yìè nhṡṡ soutému kénáké wè í yà dè kécaàrè tibeénti, kè meyei nnaati benitiyeibe.
 29 Bè 55 fēūmmu sipṡṡ yembè, képuotí tiyeinti.

20

- 1 Menaà ncií benitibè mbe, kè menakperimè caàri oniti, wèè náá nkunaayààkù wè í cii.
 2 Kòo kpàati mieke peike ò 55 í ncáánnè diciriciri dii ūntí, wèè péikūnnè okpàati mieke ò dṡ kékūntè o fōmmu mmu.
 3 Kàa í kpanṡi dè tu diyètiri ndi, wèè mieke péikú mecāā nhò tu kuyèinkù nku.
 4 Otṡnnédíeti wèè í kuuti diyṡṡ, ditēnwāà ò bo ndṡ kékṡṡ kēmánté.
 5 Oniti yèmmè dḡ ntebinte tēè cūmpúri tēte, mecii nyiè wèè bo na kè mè fei.
 6 Bè náāmmu benitibè péú kó tinití kpéi, dè me nyóūmu a bo pètémè oniti mómumu.
 7 Kòo niti borime wenni, kòḡ dḡḡri dèè wenni ke ku, o bí 55 di diwèi ndi.
 8 Kòo kpàati kàri dikpàatikàri ke bo beké ò pānke 55 bantèmu oyeiwe.
 9 We mbo na ke dḡ ò wènkūnnè o yèmmè ke ténke í mḡke meyei?
 10 A bo mmḡkemè sipotampeé sidési kè si cāā nkāa yé a si bē dii mōnni Kuyie nyí mè dṡ.
 11 Kè debire borime yó nwenni bè pānke 55 mè yāmu de dḡḡrimè mieke.
 12 Yeto yèè yonè, nè inuṡ nyii wūōnnè Kuyie nkuù dè dḡḡ dēdē.
 13 Wèè nōnnè inuṡ nhò naā nfēdawanfè nfe, wèè ènni mecāā nweè yo nke sànnè.
 14 Odonti 5 ntú dè í wenni, dè í wenni nwe, kè né ítóo kēsāntè omáā.
 15 Mēṡṡṡ nnè mēdēi ndè sūmu péu, mecii nkó tināanti tii nè wenni ke pēṣṣé demṡu.
 16 Kàa í yé wèè da mōkenè dibānni kòḡ tṡu yē nhò bo di yietí, cṡutè o yaàbòri kè di nduṡ a borè a í ò yé mèè kpéi.
 17 Muyaàbisidii 5 nnaatimu, ke né dente ke naā nyitāā a nuù mieke.
 18 Wèè kēmūmú itié nweè nṡ nke dḡḡri dèmarè, kàa yóḡ kṡte dikpānni baati mesàā.
 19 Wèè wátiri betabè ò dáanko disṡri kpēti nti, kēnté wèè nuù yau.

- 20 Wèè sǎǎ nho cice nè o yǎ o fòmму bo ndǎnnè wèè fitírè ku keyensǎǎkè.
 21 Kǎa wǎǎ ntikpàti mecǎǎ mmecǎǎ dikétémǎnni tì ǎǎ í ndǎntenè mesǎǎ.
 22 Bá ndǎ ke fǎǎ mmeyei mbè da dǎǎ mè, bǎúté Kuyie nkè kù da deǎté.
 23 Kuyie nyí dǎ sipotampeé sǎǎsǎ tǎyǎǎbisipotampete í wenni.
 24 Kuyie nkuù ní onitì naàcǎi yeti dè, onitì bo na kényé ò kǎri kǎà?
 25 Dè tu meyei mme a bo sǎnté kǎbǎinkoomè Kuyie nyílkè ke dǎ a bo kù dǎǎ dǎmarè, kǎa yóó dǎǎnnè dinùù Kuyie, totí a yèmmè.
 26 Okpǎàti wèè cǎi ò ǎǎ batemu bèè dǎǎri meyei nkè bè kpetínnè bá mesémme bá mbè nhò bonè.
 27 Onitì yèmmè meè dò nfitírè Kuyie nhò duǎ ndè kè dè bo nhò mí.
 28 Okpǎàti wèè tu onitisǎù ke dǎǎri timǎmmǎnti wèè kpàti fiikú.
 29 Muwérímú muu tu odapǎǎ nkó kusǎrikú, kè tiyùpéití tu odakóti kǎku.
 30 Onitiyonkuwe kó mutie tú tiyǎiti, kè kupǎàti taà nhonitì yèmmè.

21

Mecii nyiè bo nfòu mèè boti

- 1 Okpǎàti yèmmè dǎnnè menie mme ke pǎǎ Kuyie mmè dǎnnè kèè bíékè.
 2 Onitì yèmmè ǎ ndò nho dǎǎrimè wennimu Kuyie, kuù né yé bá wè o yèmmè.
 3 A bo ndǎǎrimè dèè wenni ke sié, Kuyie nde ndǎ, kè dè pǎǎté a bo kù fiémè iwǎǎ.
 4 Tepǎtè nè tefenté deè feinko benitiyeibe kó meyei.
 5 Wèè pǎ mmutǎmmú nè tikǎnyauti wèè pietí tikpàti, wèè dǎ mecǎǎ nkòò naà nǎdawanfè.
 6 Wèè wǎǎ ntikpàti nè siyǎǎbisí dè í mǎke mucǎntimu dè kǎrinè mukúù mmu.
 7 Onitiyeiwe yei mmeè ǎǎ ò kùǎ ke yé ò yetemè ò bo dǎǎmè dèè sié.
 8 Onitiyeiwe tú nkùù cǎ í wenni, kòo nitisǎù borime wenni.
 9 A bo mbomè difí ke kpǎnkè dè tǎǎnè a bo nhǎnèmè onitipòkú yekpǎrè yiè.
 10 Onitiyeiwe dǎ meyei mme nè o yèmmè memǎu ò ǎǎ í ncǎǎ mbá o népo.
 11 Kǎa puotí tepǎtè yiè nkuyeinkú ǎǎ ciitǎmu, wèè mǎke meyèmmè kòò yèutí mecii nnè itie mbè ò duǎ nyi mieke.
 12 Kuyie ndǎ dèè wenni dǎnde, kù wùómmu dèè dǎǎri benitiyeibe cǎi, ke bè tannínko meyei mmieke.
 13 Kòo cǎri kuǎ nkǎǎ cǎǎkè, a múnke naa bo nkuǎ nkè bè cǎǎkému.
 14 Disǎri kó dipǎnni bónkunko kemieke, kè dipǎnni dii bǎnnè ke cǎǎ diyǎri kè di kòu kemieke diekè.
 15 Onitisǎù ǎ ndǎǎri ikuǎ yèmmè kè dè ò naatimu, ke dò nkuyonku onitiyeiwe borè.
 16 Onitì wèè yóu mecii nkó kuce ò bo neiné beǎiríbè bǎmbǎ.
 17 Wèè dǎ kutenkú kó diwèi ò báǎ mǎǎte o kperè, wèè dǎ menǎǎ nnè imaa nhò báǎ kparikè.
 18 Benitiyeibe bèè í mǎke bè tú ndè bè bo yǎ meyei, besǎǎbè í yóó yǎ mè.
 19 A bo nhǎmè tedǎntè ínkè dè tǎǎnè a bo nhǎnèmè onitipòkú yekpǎrè yiè nwèè mieke péikú mecǎǎ.
 20 Mecii nyiè nwèè mǎke tikpàti nè desǎǎrè o cǎǎtè, kè kuyeinkú dè cǎǎri demǎu.
 21 Wèè dǎǎri dèè sié ke niti ò ǎ nfòu kémǎntemu kè bè ò dǎǎri mesǎǎ nkòò dè.
 22 Mecii nyiè mbo na képi diheikperi bè bàǎ di, képǎnte be yèmmè do dò ndèè bè kǎnkè.
 23 Wèè yé ò náǎ nke túmu wèè yennínè meyei.
 24 Wèè mǎke tepǎtè nè tefenté ò ǎ ndǎǎ betǎbè mbè kòo kperè demǎu tu tefenté kperè.
 25 Otǎnnédíétí ǎ ndè yǎǎmmu demǎu ke yǎǎ kúnè, ke yé o nùtè í dǎmè ke pǎ mmutǎmmú.
 26 Wenwe ǎ ndè dǎmu demǎu, kòo nitisǎù yie níi pǎ ke báǎ súǎ ndǎmarè omǎǎ.
 27 Kuyie nyí dǎ benitiyeibe kó yepǎrè, bè yé pǎǎnnè meyèmmè yeime mme.
 28 Wèè sou nke náǎ nhò í yǎ dè ò í yóó nhǎ ke bo. Wèè kèmmú tinǎǎnti wèè mǎke ò náǎ nti sǎǎ.
 29 Onitiyeiwe ǎ ntǎ omǎǎ ndi kòo nitisǎù tǎnni o fòmму mesǎǎ.
 30 Onitì í mǎke mecii mmamè yoo meyèmmè mamè yoo iyentotí mai Kuyie mborè.
 31 Bè daatí tesǎntè yekǎnke dikpǎnni kpéi nke, Kuyie nkuù né ǎ nte kǎa na a dootitǎu.

22

- 1 Kuyetifeitío tǎǎnemu tikpàti, kè benitibè da dǎ dè pǎǎté mesǎǎ nnè idíití.
 2 Okpǎàti nè ocǎri dè wérímu, Kuyie nkuù bè dǎǎ bedé.
 3 Wèè dǎke ò ǎǎ yaní meyei nkésǎrimu. Wèè í dǎke kòo nkéróo kè mèè ò pǎ.
 4 Wèè kékúnne omǎǎ o kó mucǎntimu tú ò bo ndémè Kuyie, ke mǎke o kperè, ke mǎke diyètiri nè mufòmму.
 5 Ipo nè timátí deè dii onitiyeiwe kó kuce mieke, wèè dǎ o fòmму ò báǎ kù tǎnnè.

⁶ Benke debire kuce sààkù dè kpaá be ndii mònñi, dè bo kóté dè báá kù yóu.

⁷ Tikpàti yiè nhó mbakému ocíri kè dibànni yiè nnaà nho banteu kó kudaakù.

⁸ Wèè buotí dèè í wenni ò 55 kòu meyei mme, ò wérímú ò do doori mmù meyei nké mùu deè.

⁹ Wèè niti ò yàu mesàà mme ke yé ò totirínèmmè becíribè ò kperè.

¹⁰ Beti tefenté yiè nké yekpàrè nè kutoweku nè mesenkùmmè kè dèè deè.

¹¹ Wèè dó timómmonti ke mæke tináaṣààti wèè dápúnè okpààti.

¹² Kuyie nkānkému mecii nyembè, ke yetíri benitiyeibe náàti.

¹³ Otōnnédiéti 55 yí diciriciri dii bo kuce, kòò yèroo di bo ò pí.

¹⁴ Onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè náàti dō ndifòtíri cūmpuri ndi, Kuyie nyete wè wèè 55 do di mieke.

¹⁵ Debire 5 mmæke mewáátéyèmmè mme, kunasáa kuù 55 mè dèite.

¹⁶ Wèè fèũko ocíri wè ò kpàrikunkomu, wèè pāa nhokpàti ò cīrikũko omāa ndi.

Mecii nkó tináaṣàti

¹⁷ Kénté mesàà nkékeè mecii nyiè nkó tináaṣàti. Daate n da náá nti kpéi kè n da tuo mmecii.

¹⁸ A mè ānné a yèmmè kè dè nda naati kàa mmè yé sáà. ¹⁹ N dó a yíe nha Yiè nKuyie nku, deè te kè n yóó tì nda tié nyiè. ²⁰ N da wāri itíe nsipísitāati ndi nè yetannò a dō nkétotí dèè ìnké a yèmmè kèbanté timómmonti. ²¹ Kè bè da tō nkāa wèṣení á náké timómmonti.

²² A báa yà ocíri cīñnìmmè kéfiete ò kperè, a báa fèũ nhosénniwè tibeénti borè. ²³ Kuyie nkuù yóó kpà mbe kpéi nkékuo bèè fèke be kperè.

²⁴ A bá nnaatinè kemieke yiè, a báa neinè onitiyonkuwe, ²⁵ a yàà bo bè teetè kéta tìmati mieke.

²⁶ A báa béi nképoté a nòutè ketenkè ke dō a bo yietí otòu kó dibànni. ²⁷ Kāa yí memme ke í na ke yietí bè bo fiete a dōu.

²⁸ A báa tuo nha yembè dāu ndii tārì be bàtè mànkù.

²⁹ Kòo niti yé ò tōmmú mesàà bekpàatibè beè 55 ò tūóté ò 55 í ntú sǹntíke kou.

23

¹ Kāa wérínè onitidièwè kè di yo, á dōò meyoðmmè nè dèè ìlkú a ìlkè. ² Bá kàa pitiri deu, di ke kūnné. ³ Bá nyáa mmudii wennimè kéyíke a bo minnémmè, kè dè yèmmè bè dó ke da dímu.

⁴ Bá mbeti tikpàti, keté ke bá ntoti a yèmmè de bíékè. ⁵ A bo nkpaá ke mu nyí yà idíítí kè ì pèētēmu. Idíítí do nyí á ifiēti nyi ke puu ke dētíri kéñkè fetúúfé kōme.

⁶ A báa wēnnénè meyèmmè yeime yiè nké di di ò dii, bá ndake ò diiti wenniku kpéi. ⁷ Ò yó ndoari ke dō nhò da dómu ke tú: Di kéyà, ke né da dónè meyei. ⁸ A bo dentenè a bo tì tǹmè, kàa do náa ntii náaṣṣatí yei detetirè.

⁹ Báa náké kuyènkù a kó tináaṣààti kù í yóó tì pènsiri.

¹⁰ A báa tuo tebatè mànkù kó ditári, báa ta deciribire kpete mieke. ¹¹ Wèè kpà mbe kpéi nhò kperñimu, wèè yóó da kpannè be kpéi.

¹² Duó nha yèmmè bè da tié nyii tié, kékénté mesàà kè bè da tuo mecii.

¹³ Báa yóu a bo puotím a bire, kunasáa í yóó dè kùo. ¹⁴ Kunasáa pèṭinke yóó dè deeténè mukúũ mmu.

Oniti tiémmè ò bire

¹⁵ M bire, kàa cii dè yó nni nnaatimu. ¹⁶ Dè bo n narike mediè mmómmómme kè nsà kàa náa timómmonti.

¹⁷ A báa teetè benitiyeibe, ndé Kuyie nsáa. ¹⁸ Menñme dè bo nda naatimè a borime mieke, kàa yà a dó dè demou.

¹⁹ M bire, kénté n yé mmù kéciitè, kétūnne kuce kusàakù. ²⁰ Bá nneitinè bēnaayāābè nè bēmancāāmbè. ²¹ Bēnaayāābè nè bēmancāāmbè bè tàa tidawanti mieke nke, kè tikāncēēti yiè ndaati tiyaaciti.

²² Nkémmú a cice kpeti ke yé wèè da temè. Báa senkèrì a yó ò kóté mèè kpéi. ²³ Wammú timómmonti nè meyèmmè nè itíe nè mecii, kàa dè mōṣte, a bá ndè cāari. ²⁴ Kòo niti peitè onitisàù dè 5 nhò naatimu. Wèè peitè mecii nyiè kòò nyānkunè diwèi. ²⁵ Duó nde kó kuyèṣṣaati a cice nè a yó duó mbe de kó diwèi.

²⁶ M bire, n duó nha yèmmè kéntū n dōmmè nè diwèi. ²⁷ Nyé ke dō nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè nè otòu pokù, bè dōnnè difòtíri cūmpuri ndi, tebinte tēè pèũ, ²⁸ ke 5 ndii benitibè benitikùbè kōme ke cāke benitibè péu fōmmu.

Kunaayākēmuónkù 5 ndōmmè

²⁹ Mesémmè yiè ntu we? We ntu idebii yiè? We nkpanṭi sáa? We mbeeti ò kpeti benitibè? We ncōu tiyēti detetirè? We nwúo tinānwūṣti? ³⁰ Wèè 55 í nyité wēnwe menaā mborè, wèè

nənnè mənàà nkperímè. ³¹ A báá yóu kè mənàà nkó kuwūškù da soute mè mètímè fəbòòfè mieke. Mè yó ntati a níi kè wəetimu, ³² kè né taroo kè da dǎnté fəwàǎfè kǎmè, didautiri kǎmè. ³³ Kàa nuò nkǎǎre, kàa yèmmè kǎkè nè a náànti. ³⁴ Kàa ndò nha duò dǎmèèri ìnkè kè kari bàtòò kó kudǎu ìnkè kè dè sǎnti kè da kòònkò. ³⁵ Fǎǎ ò nnáá nke tú: Bè m puotí kè n kǎute bá dè í n yonke, n keté kè í dake, kè nh èntè dii mǎnni m bo wète kèyá.

24

Mecii nyiè nè onitiyeiwe

¹ Báá teetè benitiyeibe, bá mbè neitinè. ² Bè dǎ kéndǎori meyei mme kè náá mmeè kpeti máá. ³ Nè mecii mme bè maàmè təcǎtè, mecii mmeè ò nte kè tè nkperini. ⁴ Nè mecii mme bè ǎǎ píemmè yebuò tikpàti tisàati tii wenni.

⁵ Wèè cii weè mǎke muwérímú, wèè cii weè kpeti dèúú. ⁶ Wèè bàatí mesàà nweè ǎǎ na mudò, wèè mǎke bèè ò duò nyitié nkè bè sū weè nǎ ndikpǎnni.

⁷ Mecii nkó tináahti pǎetému kuyeinkù wérímú, dèè te kè bè tii nke náá nkù ncǎéké.

⁸ Wèè wanti meyei nsáá bè we ntu meyei ncice. ⁹ Kuyeinkù yentotí tú iyeiyi nyi, bè í dǎ kèyá tǎpǎtè yiè fənǎnfè.

¹⁰ Kè meháárimè tùkení kàa bonke a do í kperini.

¹¹ Dǎetè bè dǎ kékúu bè, bè dèri bè kè kǎrinè mukù, dǎetè be. ¹² Kàa yí a do í yé, Kuyie nkuu wúómmu, kunku yému a yèmmè, kù da wúómmu, kuù bekùnè bá wè o tǎmmú dǎmmè.

¹³ M bire, nyo mmecekùù, mè teǎnnému kè naati. ¹⁴ Nyé kè dǎ mmeeci nwenimu a fǎmmu kpéi kàa mè pǎtè meborime bá nda yóunè, kàa yà a dǎ dè.

¹⁵ Báá dǎǎ onitiyeiwe kǎmè kǎponte onitisàù cǎtè ò bo tè. ¹⁶ Onitisàù bo na kédò kuce mèyiekè kè baa nyiitimu, kòo nitiyeiwe ta meháárimè mieke dè dèèmu.

¹⁷ Kàa dootitòu do dè báá da narike, kòò bétè, diwèi báá da pí, ¹⁸ Kuyie nyàà borè yà kè dèè kù yonke bá kù ténke báá ò dǎǎ meyei.

¹⁹ Bá nhènnè benitiyeibe, báá teetè meyei ndǎǎribè. ²⁰ Benitiyeibe í baa dǎmarè deyìkè, be fǎmmu yóó kúmu fitirè kǎmè.

²¹ M bire, ndé Kuyie nnè okpàati, báá taunnè bèè dǎ kǎceete dǎmǎu. ²² Meyei nyóó bè tùòkenímu bàmbà, òmǎu me nyí yé be yǎti yó mmamè.

Mecii nyiè dǎ nkénnáa nti

²³ Nte mecii nkó tináahti teti, dè í wenni a bo mbekùmè kè mǎke mebatimè. ²⁴ Kòo beénti mǎu kǎnnè oyeiwe, ibotí nè benitibè dè mieke ò nhò péimu. ²⁵ Kàa kpánnè oyeiwe dè wennimu, ò ǎǎ pǎtè mesàà mme kédí diwèi.

²⁶ Kàa tǎnnè otǎu timǎmmǎnti, dèè benkú a ò dǎmè.

²⁷ Bá ntu a bo maá təcǎtè kè í tǎnte a tǎmmú ditowà kǎmú, kè í kúutí kupaku.

²⁸ Báá sǎnté kénnaá a kou kpéi ndetetrè, a dǎ kénnaá nsiyáábisi yiè nwea? ²⁹ Báá yí ò n dǎǎ mie nkè m bo ò fǎǎ, m bo ò tǎnnè ò n dǎǎ ti.

Otǎnnédíeti borime

³⁰ M pǎetè diyie mari otǎnnédíeti mǎu paku, kuyeinkù makú paku, ³¹ tisǎmpotí nè timúsinti kè dè dǎati kupaku, kuduotí kuù fité o paku kè kù do. ³² Kè nni ndè wúò nkétotí n yèmmè kè dè m benke mecii mmamè: ³³ Kàa tu m bo duò sǎmpó, m bo ũũnkò sǎmpó, kǎonpè sǎmpó, ³⁴ a bo nyóó daate kè tidawanti da ìkù, kè dikǎnni da dǎetè oyúókú kǎmè.

25

¹ Nte Sadowǎ kotinà tǎyè Sudaa kóo kpàati Esekiasi kǎbe wǎri yé.

Yekotinà yebotí yebotí

² Dè tu Kuyie nkó disǎnni ndi kù bo sǎnnemè dǎmarè kè tú bekpàatibè kperi bè bo wénnimè dǎmarè mesàà.

³ Ti í yé mèè botí kǎnkè youtimè mǎmè, nè ketenkè cǔmpume mǎmè ti í me nyé bekpàatibè yèmmè.

⁴ Útè mesǎǎ meyǎǎ nkè mèè wenke, wèè dǎǎri tisàti kòo na kè mè dǎǎnnè dǎmarè sààrè. ⁵ Deite onitiyeiwe okpàati také kè timǎmmǎntii kpénkunnè o kpàti.

⁶ Bá ndéúkunkò amáá okpàati iikè, bá mbeúnè amáá benitidiabè. ⁷ Bè bo da deemmè dǎè tǎnnè bè bo da kékummè onitidiawè iikè.

⁸ Bá ncǎa a bo yúmè tibeénti kè dè yèmmè a yu wè bo beé nho kpeti kàa sǎntè.

⁹ Kàa mǎkenè a kou timati a ò yà kè dí ti tǎnte, a né báá náké otǎu kó disǎri kpeti, ¹⁰ ò yàà bo ti kèèmkè kè da sǎmmú kàa mǎnté dè yímè kè ti yènni a nùu.

¹¹ Tináahti tii béi nke wenni ti dōnnè kusārikù sàakù nku, bè dāri kù meso nne timátí péfí.
¹² Mecii nyiè mbéi ntii náahti dōnnè mubierimámáá mmu nè meso fimmè wèè ti yie nho borè.

¹³ Menébuo ndōmmè kuyiinkù mōnni ke kpénkunko oniti, ditōnni sààri mè ndò nwèè di tō nho borè.

¹⁴ Wèè pèèri o kperè ò dōnnè kuyaakù nku nè tiweticití tii í yóó ni.

¹⁵ Wèè mākè meminnimè ò bo na kéceete okpàati yèmmè kè tináahtati taà oniti nè o kũšo.

¹⁶ Kàa yà mecekùò ndi kébenné, kàa tonté a yàà bo mè tś. ¹⁷ Bá ncāā a cēpēetitō cīētē ò yàà bo da pē nke da sīntenē.

¹⁸ Oniti wèè nāā nhotōu kó meyei nhò dōnnè didūri ndi nè disie nè dipencōu.

¹⁹ Kàa yèmmè naatinè onitiyeiwe, mehāarimè yiè, dē ò nda dōnnè a cáānnè dininni dii keutè dindi, kè cōmmūnē kutāaku kùu kpeuti.

²⁰ Kàa diè mmeyēncāarimè yiè ndè dōnnè a daté o yaàbōri ndi muséé mmōnni, ke ānnè o mōnnè metekāā.

²¹ Kè dikōnni bo a dootitōu, duó nwe kōo di, kè sinéyēi ò bo, duó nwe kōo yā. ²² Kàa dōōri memmè a cou yēhāākū nyē o yuu ĩnkē, kè Kuyie nyóó dē nda yietí.

²³ Kubakù yóu kó kuyaakù tōuní fetaafē nfe, kè siyāabisí ce nkemiekē.

²⁴ A bo mbomè difii ke kpēnké dē tōūnēmu a bo nhānnēmè onitipōkù yekpārè yiè.

²⁵ Tināahtātii tii yēnní dēdētīrē tii dōnnè menébuo mme ke bōnkunko kuní.

²⁶ Onitisū wèè yóu kè beyeibe ò souté ò dōnnè tebinte nte yoo dinébōri dii kó menie ncāke.

²⁷ Dē í wenni a bo dimè mecekùò mmedie, yoo a bo ndómè disānni medie.

²⁸ Oniti wèè í pīi nho mieke ò dōnnè dihei dii í baa dindi dimáá.

26

Ti bo nfōūnè mèè botí nè tiyeinti

¹ Kè di duó nkuyēinkù diyetidieri, dē dōnnè muséé mmu kuyiinkù mōnni ke dò fetaafē dididēi mōnni.

² Inaribi puti mèè botí nè sikipāncéndéi, mèè botí nku meyei mmèè í mōke mè tukú nè mù mè í pīimmè òmōu.

³ Didāu bo tesāntē kpéi nke kè tisāmmānti bo sāmmarimú kpéi, kè tedabēetē bo kuyēinkù ĩnkē kpéi.

⁴ A báá tēnné kuyēinkù tiyeinnāahti, a yàà bo kù naānnè. ⁵ Tēnné kuyēinkù dē dò nha kù tēnné ti kù yèmmè yàà bo ndò nkù cii.

⁶ Wèè tō nkuyēinkù nè tināahti, ò kēké o tāāke nyi ke waā nhomāā kunaupíe.

⁷ Kuhòkù tāāke dōmmè ke kpa muwērimú, kuyēinkù kó dikotinū mè ndò.

⁸ Kàa sante kuyēinkù dē dōnnè a bou ditāri ndi mutāntēnditīmū.

⁹ Kupo ò kũ kũ kunaāyākémuōnkù kè dē ndōmmè, dikotinū mè ndò kuyēinkù nū mè mieke.

¹⁰ Okpàati wèè sōnté ke tóu tiyeinti mutōmmú, ò cāari benitibē bēmōu ndi.

¹¹ Temotē ò tś mèè botí kēwētē kēdi, kuyēinkù mè nkōnni dēyēinkperē.

¹² Kàa yà òmōu kōo yèmmè dò nhò cii, a nyé ke tú kuyēinkù kōme ò tōūnēmu.

Otōnnédiéti borime tēmē

¹³ Otōnnédiéti wèè ò yī kè n yē diciriciri bo m pī nkuce, kumuntūnkù kuū bo kuce.

¹⁴ Dicāu firí di mātí ĩnkē nke, kōo tōnnédiéti pēnni o dōu ĩnkē.

¹⁵ Otōnnédiéti ò wētē mucie kè dē ò yonkēmu ò bo mù kōtemmē o nūu.

¹⁶ Otōnnédiéti yèmmè dò nhò ciimu ke pēētē mecii nyēmbē bēyiekē bè tēnninko tināahti kè dē wenni.

Yekotinò yebotí yebotí

¹⁷ Kàa ta dikpānni dii í tú a kperi, dē dōnnè temotē bo mpēnkémē mme kàa pī nte yóu.

¹⁸ Kuwāátikù kuū bōmmū yēhāāfirē, ke tāū ipie nke kōu. ¹⁹ Oniti wèè souté otōu kè dēè ke tū ò do wāntí, o kperē mè ndò.

²⁰ Kè ideí dēè muhāā nhō kúmu, kè benāahtōubē dēè yekpārē dēèmu.

²¹ Wèè ce nyekpārē ò dōnnè yekūō nyēè cōu nyēnyē muhāā, ideí ò cōu mmuhāā.

²² Onāahtōuti náahti dōnnè mucēkōyoo mmu, ke wēeti ke cuutoo tipōuti mieke.

²³ Tināahtati nè meyèmmē yeime, dōnnè meso sīmmē mme bè dārimē tiyaamati ĩnkē.

²⁴ Wèè mōke mepōmmē ò ò ò mē sōnnē o mieke nke kēnnāā nsiyāabisí. ²⁵ Kōò náā ntināahtātii a báá yie, ke yé tii bo o yèmmē mieke ti í wennimē. ²⁶ Ò ò ò namu kēsōnnē o pōmmē, kè dē né mboni kè benitibē bēmōu banté o yonku.

²⁷ Wèè keū difītiri wèè duó di mieke, kè ditāri yākù wèè di bienko.

²⁸ Kàa nàa nhotsù kpéi ndetetirè a ò nùmmu, wèè màke meyèmmè mèdémè ò buòmmu.

27

¹ A yèmmè bá nnaatinè nanke, a í yé tii yóo tuakení yie.

² Yóu kè betòbè bèè da sànte, bá nsánti amáà. Opòò wèè da sànte dè bá ntu a mómumu.

³ Ditári cèèmu kè mubirimè cèè, kè kuyeinkù naupíe cèè ke pèèté memme.

⁴ Kuyonku sùmmu ke kunaupíe yóu, we nné bo dáátí kécómmu mepómme ìlèkè?

⁵ Kòo niti da kpannè a ìlèkè, dè tšūnè ò bo nda dómè kè dè sòri.

⁶ Kàa népo da kpannè dè tu a kó mesàa mme, kàa dootitòu da òrí dè tu a kó meyei mme.

⁷ Wèè dí ke sànnè nweè nàu mecekù, dikònni bo wè bá dèè tii dè ò nhò naatimu.

⁸ Wèè yè ò èi ke centi centi ò dònne tenòtè nte tèè dèténè te yínti.

⁹ Mekapemmemme nè tùdààri dè naati meyèmmè mme kè kunèponaati pèèté a bo ntámè amáà.

¹⁰ A báa yóu a népobè, a me mbáa yóu a cice népobè, kè meháàrimè da tùòke a báa kote a tebite borè, a cèpetitòu tšūnèmu a tebite tèè dètiri.

¹¹ M bire, ncii kénáríkunko n yèmmè, ke n níí na kèténne bèè n sèngu tináànti.

¹² Mecii nyiè nhòò yàní meyei nkésorimu kè kuyeinkù nkéroo kè mèè kù pī.

¹³ Kàa í yé wèè da makenè dibànni kòo tòu yé nhò bo dì yietí, còutè o yaàbòri kè dì nduó a borè a í ò yé mèè kpéi.

¹⁴ Kàa dou nha kou mekperimè dikūnwènni, de kó mudummu ò ndò ndisáànni ndi o kpéi.

¹⁵ Onitipòkù yekparè yiè dònne fetaafè òò nì kè yèè nésimbakè ndóú yènye sàà. ¹⁶ Wèè bo na kèpikù kuyakù yoo mekùò mmèè yiète, wèè bo na kèpī nde kóo nitipòkù.

¹⁷ Timátí sšūmè titeti, meè botí nku onití tūnnimè otòu yèmmè.

¹⁸ Wèè pienko mutie wèè cáá mmu be. Wèè yàrí wèè ò baké mutšmmú kòò pieti mesàa.

¹⁹ A òò sšéke menie nkéyá mèè botí a ìlèkè, otòu òò me nyá a yèmmè kè dèè ò teennè.

²⁰ Kudonkù í díè mmèè botí becírìbè, onití í me ndiè nhò dó dè.

²¹ Bè yáúnè muháá mmu mesàa nnè timátí péití, bè òò banté onití dòmmè nè bè nàa ntí nti o kpéi.

²² Kàa ti kuyeinkù dituò medibii kōme a báa na ke kù yàtenè ku yeinti.

²³ Nduke a wūš kpéi nkè ì taà. ²⁴ Onití òò í mmakemè o kperè sàà, tikpàti òò í mme nsókè sàà.

²⁵ Kè timútí dèè kè tipànti mu nyí yènní, kèí yetàré ìnkè kpeti kénkémùnè tipànti bo yènnimè.

²⁶ Bè òò kèí tipeciti kèduakenè tiyààti nti, ke fíté yebadake kèdonne depaa. ²⁷ A bamie nyó nda sànnèmu, kàa piínè a cšètè nè a tšmbè.

28

¹ Wèè dòò meyei nhò ò ncokumu bá òmòu í ò bètì, wèè í dòò dèmarè kòò màke dikām̀bùò diciriciri kōme.

² Kè dihei í wè ndinùu bekpaàtibè bèè òò sšū, kòo kpààti cii ke yé dèmarè wèè kpàti òò mōnte.

³ Fekpaàtidawanfè fèè fšūnko becírìbè fè dònne fetaafè nfe fèè sšū nke kùò tidiiti.

⁴ Bèè yete Kuyie nkuò be sánti benitiyeibe mbe, bèè ò yie nkè bè mieke pei benitiyeibe.

⁵ Benitiyeibe í yé dèè ci bèè dó Kuyie mbeè dè yé demou.

⁶ Kàa kpa a kperè, kàa borime wenni dè tšūnè a bo mmakemè tikpàti kè mè ší.

⁷ Wèè yie nKuyie nkó ikuò ò tu debisààrè nde, wèè neitinè bèè borime í wenni kòò àà ò cice ifei.

⁸ Wèè pènni idíítí kè bè bo nhò yietí ke nōnku, wèè niti ke pāā becírìbè, wèè òò tieke de yiè nkó tikpàti.

⁹ Wèè í dó kékeè Kuyie nkuš, Kuyie nhòò í nkèè de yiè nkó mubáammu.

¹⁰ Wèè fétinko benitisààbè ò bo do ò keú dìi fšūrì mieke. Benitisààbè bie me mpèú mesàa mme.

¹¹ Wèè màke o kperè o yèmmè ò ndò nhò ciimu, ocíri wèè cii kòò né ò daú.

¹² Kòo nitisàu baatè dè ò nnaatimu benitibè, kòo yeiwe baatè bè nsoti.

¹³ Wèè sšri o yei nhò í yau mesàa mmamè, wèè mè dáa nke mè yóu, Kuyie nwe cšenko.

¹⁴ Dè nnaati wèè dé ò bo doòmè meyei, wèè to kpeñni wèè duò meyei mmieke.

¹⁵ Onitiyōnkuwe wèè baké becírìbè ò dònne diciriciri ndi dìi pèù, kumuntūnkù kùù dó kèpī.

¹⁶ Kukpaàtiyeinkù fšūnko benitibè mbe, wèè í dó tikuuti kòò kpàti mōnni.

¹⁷ Wèè kùò onití wèè ò ncooti ke bií tannè kufšti bá bè í ò cōínè.

¹⁸ Wèè borime wenni wèè coorí, wèè tū nyice idéi kòò duò.

¹⁹ Wèè kuuti ketenkè wèè yo nke sànnè, wèè sšnté ke bo kòò nsànnè tidawanti.

²⁰ Onitisàu wèè pieti mesàa, wèè dó kèkparikè mecāā kè meyei nhò tūškù.

²¹ Dè í wenni a bo mbaàtìmè benitibè nè mèmme kòo niti 35 na kédàò meyei mudii sámṣpmù kpéi.

²² Wèè dó kékparikè mecāā nweè 5 mbeti tikpàti bá ò í yé ke dò ntidawanti bo ò do.

²³ Wèè náké oniti o caàrimè bè 35 dentè ke we nsàntè kèpēēté wèè ò kpenti.

²⁴ Wèè yùukú o cice nè o yā ke tú dè í tú meyei, nhò í cáánnè onitikàùti.

²⁵ Oniti wèè dó damou ò ce nyekpàrè nye, wèè dó Kuyie nkòò màke damou.

²⁶ Wèè tá omáà ò tu kuyeinkù nku, wèè cii kòò coori.

²⁷ Wèè pāā mbecribè wè í mōnni dēmarè, wèè nàutè tēi kòò yàu meyei.

²⁸ Kòo nitiyeiwe baaté, benitibè 5 nsorimu, kòò ku besààbè sūū.

29

¹ Bè tié nwè kòò yete, ò bo do mecāā bá bè báá na kóò taa.

² Kè benitisààbè sū dè 5 nnaatimu kubotí, kòo yeiwe baaté dè mbè yóu.

³ Wèè cii dè 5 nnaatimu o cice, wèè kòri benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè borè kòò càari o kperè.

⁴ Okpààti wèè bekù weti weti wèè kpàti 5 nfiikú, wèè cōu tikuuti kòò tì buò.

⁵ Wèè kpenti o kou ò dii omáà ndi timáti.

⁶ Benitiyeibe yei ndò ntímáti nti ke bè pīi, kè besààbè yānkù nè diwèi.

⁷ Onitisàù yēmu ocīri kpéi, oyeiwe yie mē nyí màke dē kó meyēmmē.

⁸ Sipō yembè bèè kōnninko benitibè, kè besààbè bōnkunko kunaupíe.

⁹ Kè mecii nyiè mmòkenè kuyeinkù timati, kòo mieke peike yoo ò daù bè í yóó narike.

¹⁰ Benitikòubè niimmu onitisàù, kè besààbè ò dó.

¹¹ Kuyeinkù kuù feinko ku yēmmē, kè mecii nyiè nyīkù omáà.

¹² Kòo kpààti yie nsiyáabisí o tūmbè 35 naà mbeyeibe mbe.

¹³ Oyeiwe nè osēnniwe bè wē ndè bo dēmaá ndi, Kuyie nkuu kpetirí bá wè kó inu.

¹⁴ Okpààti wèè bekùnè becribè kè dè wenni o kpàti 5 nfiikúmu sáá.

¹⁵ Kunasáà nè itié ndeè duò mmecii, bè yóu dèè bire kè dè dōdōri dè dómè dè àà dē yō nwe ifei.

¹⁶ Kè beyeibe sūū mmeyei mmē 35 sūū, bè né yóó duómu, kè besààbè nwúó.

¹⁷ Tié nha bire kè dè da omṣunne kè náríkūnne a yēmmē.

¹⁸ Kè Kuyie mpāānaahti náam̄bè í bo kubotí 35 í nyé kù co kè, dè nnaati wèè yie nKuyie nku.

¹⁹ Bè í tié nkudaakù nè tináahti, kù yóó keèmu kù mē mbáá yie.

²⁰ Kāa yà wèè naá nke í yé ò tu mù, a nyé ke tú kuyeinkù kōme ò tōūnēmu.

²¹ Kāa cūu nhotōnti nè o bíkēmbénti o yēmmē 5 ndò nhò tu tēcētē bire nde.

²² Kemieke yiè nce nyekpàrè nye kòo nitikonkuwe dōori meyei péu.

²³ Tepòtè kékunkomu tē yiè, wèè kékunko omáà kòò pieti diyētiri.

²⁴ Wèè wēínè oyúókù ò càari omáà ndi, ò yēmu meyei mmē ò bàà, ò né í dó kè mé dáa.

²⁵ Kāa yòtè oniti dè tu didiñtári ndi, wèè duó nhomáa Kuyie, kù we nkānké.

²⁶ Bá wè ò 5 ndó kēnnaatinè wèè ò baké wēnwē, Kuyie nkuu né bekùnè bá wè.

²⁷ Benitiyeibe niimmu besààbè kè besààbè níi mbeyeibe.

30

Akuu kó tináahti

¹ Akuu Sakee bire náké tii náahti Itiyeedi nè Ukaadi.

² N tú kuyeinkù nku ke pēēté benitibè bemou, n yí màke menitici.

³ N yí màke mecii n né mōkemu mecii mmē bo nte kè n yīēté Kuyie.

⁴ We ndèke kēinké ke wētení?

We mpikú kuyaakù nè o nòutè?

We mpōū mmenie nnè kuyàakù?

We nhānné itemmānke?

Dē yiè nyētiri tu ba?

O bire kperi tú ba? N náké ti.

⁵ Kuyie nnàké ti timou tu timómmanti nti, kuù kānké bèè bo ku bo dè kudōpikù kōme. ⁶ Báá yí timati ku náahti mieke, kù yàà bo da kpetinné kébenke a tūmè siyáabisí yiè.

⁷ Kuyie, n da mōú dēmarè dēdérè nde n fōmmu mieke, báá dè nni nyetenè. ⁸ N dētinnè siyáabisí, nè mecii mmē, a báá yóu kè n dōke naá nfedawanfē yoo n dōke kparikè, nni nduò m bo nyo mù ke fōūnè. ⁹ Kè n dōke kparikè n yàà bo da yete ke dō: We ntu Kuyie? Kè mme n dōke naá nfedawanfē n yàà bo yúukú kēcake a yētiri.

¹⁰ Bá nwátiri otānti wèè ò duó mmutómmú ò ìkè ò yàà bo da bōnté kusinkù kàa tō meyei.

¹¹ Bɛmabɛ bomu kɛ sǎǎ mbɛ cicebɛ bá bɛ í náǎ mbɛ yǎbɛ kó mɛsǎǎ.

¹² Bɛmabɛ bomu kɛ bɛ yɛmmɛ dò mbɛ wenni kɛ bɛ né ā mɛyǎǎ.

¹³ Kɛ bɛtǎbɛ bo kɛ senku bɛnitibɛ kɛ bɛ sɛenko inuɔ.

¹⁴ Bɛmabɛ bomu kɛ bɛ niì ndò ntiseuti, kɛ bɛ yɛì ndò nyese, kɛ kòu bɛsɛnnibɛ, kɛ deu bɛcɛribɛ.

Dɛɛ yóu mubantímú

¹⁵ Bɛmabɛ bomu kɛ ɔ ntú: M pǎ, m pǎ. Bɛ dònnɛ inacákpeɪ nyi kɛ yǎǎ mbɛtǎbɛ yǎǎ, dɛmarɛ bo dɛtǎǎti ndi dɛɛ ɔ́ ɔ́ nsǎnnɛ, kɛ dɛ naannɛ bo dɛɛ í diɛ.

¹⁶ Kudǎnkú nɛ tɛhǎunte,

nɛ kɛtenkɛ kɛɛ í diɛ mmenie,

nɛ muhǎǎ mmùu còu nke í diɛ.

¹⁷ Kòo niti sǎǎ nho cice, kɛ sɛnkɛrì o yǎ, yɛbankete yɛɛ yóo dokɛ o nuɔ, kɛ itúúkɛ ò cǎákɛ.

¹⁸ Dɛmarɛ bo dɛtǎǎti ndi dɛɛ pɛɛtɛ n cii, dɛnǎǎ ndi kɛtíke n yí na kɛ bantɛ dɛ:

¹⁹ Fɛtúúfɛ kó kuce kɛɛnkɛ,

fɛwǎǎfɛ koku ditǎrì ìnkɛ,

bǎtòó cɛ dǎmɛɛrì miɛke,

dɛɛ yūɔ nhonitidòu ɔsǎpǎǎ mbíékɛ.

²⁰ Ntɛ onitipòkú wɛɛ dɔuti dɔutinɛ bɛnitidaabɛ o borimɛ dòmmɛ, ò ɔ́ di kɛdɛɛ kɛútɛ o nùu ndi kɛ dò ò í dǎǎ mɛyɛi mmamɛ.

²¹ Dɛmarɛ bo dɛtǎǎti ndi bɛnitibɛ kòmbùǎti duò dɛ kɛ dò nkɛtenkɛ ɔ́ aámɛ, dɛ bo dɛnǎǎ ndi kɛtíke kɛtenkɛ yíékú dɛ.

²² Kudaakú bo naámmɛ okpǎǎti

nɛ kuyɛɛnkú kùu yo nke sǎnnɛ,

²³ nɛ tɛpodǎntɛ bo nyɛrímɛ

nɛ kunitipodaakú bo cǎutɛmɛ ɔcǎpòkú fǎtǎrì.

²⁴ Dɛsɛntɛkperɛ bo titǎnti tǎnǎǎ ndi kɛtenkɛ ìnkɛ, dɛɛ kɛɛnì kɛ dɛ cii nnɛ deu.

²⁵ Síkɛǎ sù kpa muwɛrímú, kɛ né ɔ́ wǎǎ nsi diiti kudisɛ̀nkú mǎnnì.

²⁶ Nɛ yeyí yɛɛ kpa muwɛrímú kɛ né kɛu yɛ fǎti yɛtǎrɛ miɛke.

²⁷ Nɛ fɛcofɛ fɛɛ í mǎke okpǎǎti kɛ ɔ́ yɛ yɛtǎrɛ yɛtǎrɛ.

²⁸ Nɛ yɛmǎnke a bo na kɛpí nyɛ nɛ a nǔtɛ kɛ yɛ né ā sɛkǎǎtɛcǎi miɛke.

²⁹ Dɛnɛnnɛ bo dɛtǎǎti ndi, dɛnǎǎ ndi kɛtíke dɛɛ cɛmmu wenni.

³⁰ Dicitiriciri dikpǎǎ kóo kpǎǎti dii í dɛ òmǎu,

³¹ nɛ tɛkpǎrisǎntɛ,

nɛ dibǎdǎ,

nɛ okpǎǎti wɛɛ nɛɛnɛ o āǎpǎmbɛ.

³² Kǎa mǎke tɛyɛɛnfɛntɛ nte kɛ fontí, kɛ bantɛ, pǎi nha nùu. ³³ Kǎa pokɛ mɛnaamiɛ mɛnaǎnkùu mɛɛ ɔ́ yɛnnì, kǎa potɛ diǎnni mɛyǎǎ mɛɛ ɔ́ yɛnnì, kǎa miɛke yɛnnì a ɔ́ cɛ nyɛkpǎrɛ nyɛ.

31

Bɛ tiémɛ Demmuyɛɛrì

¹ Okpǎǎti Demmuyɛɛrì yǎ ò tié nyíi tié.

² A tú m bɛrɛ ndɛ, m bɛrɛ mǎmmǎnnɛ, kɛntɛ n tié. ³ Báǎ yóu kɛ bɛnitipòbɛɛ di a wɛrímú, báǎ tǔnnɛ bèɛ fétinko bɛkpǎǎtibɛ bɛ kó kuce. ⁴ Demmuyɛɛrì, bɛkpǎǎtibɛ nɛ bèɛ bakɛ bɛ í dò nkɛ nyǎ mmenǎǎ kperímɛ. ⁵ Bɛ yǎǎ bo muɔ nkɛyɛ nyíkuɔ kɛ fɛú mbɛsɛnnibɛ. ⁶ Di níí duɔ mmenǎǎ kperímɛ wɛɛ yóo kú, kɛduɔ mmenǎǎ nwɛɛ yɛmmɛ cǎǎrɛ, ⁷ kòo yǎ kɛyɛ nho dawanti nɛ o yɛncǎarímɛ. ⁸ Á ntɛnnɛ bèɛ í nǎ ntinǎǎnti nɛ bɛ bǎntóo bɛ. ⁹ Mbekú wɛti wɛti kɛ kommu bɛsɛnnibɛ nɛ bɛcɛribɛ.

Onitiposǎu kó tǎnǎǎnti

¹⁰ Wɛɛ pɛtɛ onitiposǎu ò pɛtɛmu, dɛ kóo nitipòkú wennimu kɛ pɛɛtɛ mɛdɛì.

¹¹ O dǎu ɔ́ nhò tǎmu kòo dǎǎrì bɛ kperɛ kɛ bɛ cǎntí.

¹² Ò í dǎǎrì o dǎu mɛyɛ ò ò dǎǎrì mɛsǎǎ mmɛ o fòmму mumǎu miɛke.

¹³ Kɛ wǎǎ tipǎǎkǎnti kɛ pǎi mmutǎmmú nɛ diwɛì.

¹⁴ Dɛ kóo nitipòkú dònnɛ bǎtòó kupotǎǎ nkou nwe kɛ wǎǎnni o diiti dɛdétirɛ.

¹⁵ Ò ɔ́ ɛntɛ kɛ dɛ kpǎǎ uumu kòo bɛnnɛ kɛduɔ nho cɛtɛ kǎbɛ, kɛduɔ mbɛtǎmbɛ mutǎmmú.

¹⁶ Dɛ kóo nitipòkú wɛɛ ɔ́ totí o yɛmmɛ kɛdǎntɛnɛ o diiti kɛtenkɛ kɛfííkú dɛtɛ ndɛɛ pɛí.

¹⁷ Ò ɔ́ mpí mmutǎmmú nɛ tikǎnyauti nti ò ɔ́ í nkari kɛ mmɛi o nɔu.

¹⁸ Ò ɔ́ nwúw nho tǎmmú kɛrímɛ mmɛ kòo fitírɛ níí nyíɛ nkɛcú.

¹⁹ Tɛpǎǎkǎnditɛ í yíɛ o nɔu miɛke, kòo dùòkú mupǎǎkǎmmú.

²⁰ Kɛ tɛnnɛ bɛsɛnnibɛ, kɛ niti kɛ pǎǎ mbɛcɛribɛ.

- 21 Ò í yìèkù musée, ke yé ò cīètē kòbē bēmou m̀àkēmē tiyaadándátíntì.
 22 Kòò dùòkù tiyaacéētì, ke daati tiyaakpeti wūstì tìl̀ d̀ò ndéú déú.
 23 Ké bē dé o d̀òu dihei mièke kòò kóké b̀ekótíbè kó difínnì.
 24 Kòò dùòkù tiyààtì ke fiiti, ke fiitinè inaakùs̀ mbepotambè.
 25 Ke kpènnì kè b̀è ò sántì, ò í yìèkù nanke.
 26 Ke náá mmecìl̀ nkó tináahtì, ke tiènnè diwèl̀.
 27 Ke dake o cīètē kpéí, ò í dé mutòmmú.
 28 Kòò bí ò sántì kòò d̀òu ò d̀èúkunko.
 29 Kòò sántì ke t̀ú: Benitiposàabè homu kàa né b̀è p̀èētē bēmou.
 30 Diwèl̀ p̀ènkùmu kè kuwenniku deu, onitipòkù wèè dé Kuyie mbè we nsántì.
 31 Yietínè we o tòmmú kè nhò sántì dihei dimou o tòmmú kpéí.

Meborime wèiti wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ tùi náànti

Meborime wèiti do tú mecii nyiè nwe kéntú bèè ta Isidayeribe kó mecii nkóo dàkósòri be kóo mɔ̀u. Ke wéi meborime ke náá nhò yà tì meborime ìnkè, kòo b́í nke tú meborime í ḱerí tì do mè wùónnèmè.

Ò í m̀ake yenò yèdèè, ò tu onitì wèè d́ó wè nwe Kuyie nke cii ke békú omáà tináànti péu kè dè ntukúnè meborime dòmmè. Kè tì d́ó kékéè o pátíri tɔ̀ tì tì dò nkétúóté tì máà kécónné o f̀àtìri ndi ò do bo mèè borime mieke, nè o do tú wè. Sífube kó meborime mieke wèè wetí Kuyie we nyieti, ke ɔ̀ kpetínné oyèiwe, kè meborime wèiti wénté kénsó ndè í mè ndò nsáà. Dèè te kòo náá nho pátíri mieke kuce m̀épéu ke tú: Meborime yóumu mè í dò nkébanté.

Di mpátíri náànti dúò ke dòmmè

1. Meborime wèiti wéntémè ke śs mmēborime í dò nkébanté 1.1-4:16

2. Meborime wèiti wéntémè ke śs mmēborime í cáánnè a bo mb̀étimè kuyaakù 4:17-10:20
Meborime wèiti náànti kó dikòu 11:1-2:16

Meborime í dò nke banté

¹ Dafiti birè meborime wèiti Sedisademmu
kóo kpààtì nàké tì meborime ìnkè.

² Mí mmēborime wèiti kè m b́í nke d̀ò:
Meborime yóumu mè í dò nkébanté bá sámpó.

³ Mutómmú onitì pí mmù ketenkè ìnkè,
mu kó mucóntimu tú ɔ̀mmu?

⁴ Ku ndapùntònkù ɔ̀ p̀è̀tè,
kè kundapùntònkù t̀ekùu yènní,
kè ketenkè baa bo.

⁵ Diyiè ɔ̀ yènní kékote ḱéta,
kéndó mecāa nke bo ẃète d̀i yìèní kè.

⁶ Kuyaakù ɔ̀ íte diyiè yìèní kè,
kénfũ̀ute ke fiti kubakù c̀anku
kénfiti, ke ẃèti ke bo ḱéténí kù iténí kè.

⁷ Ikó nyimɔ̀u pũ̀ò nke taà dàméèrì nwe,
ò me nyí pièku,
kè ì baa pũ̀ò nkoò taà,
ke ẃèti ì yènní kè.

⁸ Bá dè de tómmú í m̀ake kumàнку,
onitì báá na kénáké kédeè.
Fenànfè í diè mmuwéimù,
ditoò mè nyí diè mmukeèmù.

⁹ Dèè baa do bo dèè yó mbo,
dèè do d̀òò dèè yóò d̀òò.
Dèmarè í tú depànnè ketenkè ìnkè.

¹⁰ A bo yà dè ke d̀ò:
Wúó! N yà dèmarè pànnè!
Dè yó mbo kè tì mu nyí bo.

¹¹ Bè ɔ̀ í nkpaá ýè bèè p̀è̀tè be kṕí,
bèè bo tũ̀nnéni bè í yóó nkpaá ýè
bèè bè tũ̀nní be kṕí.

Meborime wèiti yà tì ke náá

¹² Mí mmēborime wèiti n naámmu Isidayeribe kóo kpààtì, ḱembo Sedisademmu, ¹³ kéduó
n yèmmè ḱewammú, ḱéfíè nè n yèmmè ke bo banté dèè d̀òrì ketenkè ìnkè. Mutònyonkumu

mmu, Kuyie nduó mmù oniti kòò bo mmù pī. ¹⁴ Kè n wénni mutómmú mùù kó dimàà dòòri ketenkè ìnkè, kénsó ndeməu dè í dò nkébanťé, dè í cáánnè a bo ndómè kékpaaके kuyaakù.

¹⁵ Bè ɔ́ í nna késéí ndèè kórímú
bè me nhó í nkàa ndèè kpa.

¹⁶ Nè n yèmmè mieke kè n dò: M mè nwammúmè ke yíe mecii péu ke pèťé bèè n niiténè ke di tikpàti Sedisademmu mieke, kè n yà n yíťémè meborime péu, ke mòòte mecii mmeməu. ¹⁷ Ke duó n yèmmè ke bo bate dèè tu mecii nkperè, nè dèè tu deyeinkperè, nè dèè tu dewáátékperè. Ke só ndende kó dimàà í cáánnè a bo ndómè kékpaaके kuyaakù.

¹⁸ Kàa mòke mecii mmèdiè
nha fěŭtímè ɔ́ ndeməu,
kàa yíťémè deuke a yíe amàà ndi meháárimè.

2

¹ Nè n yèmmè mieke kè n dò: M bo yááké diwèi kéwammú kunaatí, kénsó ndende í dò nkébanťé. ² Kè nni nsó nkè diwèi baa da bo ke da bo dè tu deyeinkperè nde, tewèltè me nyí mòke mucóntimu mamù. ³ Memme n duómmè mmàà menaa nke né nkpaánè n yèmmè, kédaò mmàà kuyeinkù ke bo yà dèè wenni oniti dò nkédaò dè ketenkè ìnkè yewè o fòu yè. ⁴ Kè n duó mmàà mutóndiemù, kémaa sicí, m mómumu n kpesi kéfíúkú detie mbè tu dè finyí. ⁵ Kédeí depénnè kéduo depaa nkéfíúkú detie ndebootí ndebootí dèè péí. ⁶ Kè n keú sibií kényóórínè detepánnè n fíúkú dè, ⁷ kédo ntidaati tinitidaati nè tinitipòti, kè bè m pié ibí n cťèťè mieke, kè nni mmòke iwíú inàake nè ipe nè sibaó mediè, képèťé bèè n niiténè ke buoté Sedisademmu. ⁸ Kè n kou timátí péti, kéwaá mbèdèmbè benitidaabè nè benitipòbè, kémòke oniti dó dè, benitipòbè péu* kéntú benitipotómbè diebè. ⁹ Kè n deuke ke pèťé bèè n niiténè ke di tikpàti Sedisademmu. Bá nè memme kè nni nkpaánè n yèmmè. ¹⁰ N nua nyà dèè kó dimàà ke ndó, n yí dè nyí yetenè, n yí mmònte n yèmmè diwèi mari kè dè nni nnaati nè mutómmú muməu m pī mmù. Dè do tú n kó mucóntimu. ¹¹ De mōnni kè ntoti n yèmmè n tómmú muməu ìnkè, n dàò dèè kó dimàà, kénsó ndè í dò nkébanťé dè í cáánnè a bo ndómè kékpaaके kuyaakù. N yí cōnte dèmarè ketenkè ìnkè.

¹² Kè n toti n yèmmè a bo nciiémè nè a bo ntúmè kuyeinkù nè a bo wáátémè de ìnkè. Yé wèè yóó cōuté mí nhokpàati de yíe nyóó dàò mù kè mù ncáá. ¹³ Memme n yàmè mecii mmòkemè mucóntimu ke pèťé a bo yeimmè, kuwenniku mòkemè mucóntimu ke pèťé dibiinni.

¹⁴ Mecii nyiè nnuo nwúómmu
kè kuyeinkù áante dibiinni mieke.

Kè nni nsó ntimaati maa tii bè baa. ¹⁵ N de nyà meborime yóumè ke í dò nkébanťé. Tii yóó tuòkení kuyeinkù kè tii yó n tuòkení, n né cii ba nkpeí? ¹⁶ Bè ɔ́ í nhà ke yé mecii nyiè nkpeí, bè me nhó ɔ́ í nhà ke yé kuyeinkù kpéí mbè ɔ́ bè yèmmu bedé. Kuyeinkù ɔ́ kúmu ke mecii nyiè nkú. ¹⁷ N yèmmè meè cààrè dè í n naati! Dèè dàari ketenkè ìnkè dè í n naati, meborime í dò nkébanťé, dè í cáánnè a bo ndómè kékpaaके kuyaakù. ¹⁸ Mutómmú m pī mmù ketenkè ìnkè ke ɔ́u, ke yóó mù yóunè wèè n tūnni, dè í n naati mu kpéí. ¹⁹ We nyé wèè n tūnni kòò bo ncii yoo ɔ́ bo ntú kuyeinkù? Wèè né yóó baatè n dàò dèè kó dimàà ketenkè ìnkè nè n kó mecii. Dende múnke í dò nkébanťé. ²⁰ Memme dè yárikemè n kōnti nè mutómmú m pī mmù ke ɔ́u ketenkè ìnkè. ²¹ Nte oniti wèè pī nho tómmú nè mecii nnè meyfíťémè kè mù yíe mmesàà. Kòò né mù yóu nè otəu wèè í pī mmumamù. Dende í dò nkébanťé dè càari meyèmmè mme. ²² Oniti kó mucóntimu né tú ɔ́mmu o tómmú nè tihòuti o ɔ́u tii kó dimàà ketenkè ìnkè? ²³ O we yeməu tu kuyonku kpeye nye, kòo tómmú tú muyonkumu. Bá keyènkè ɔ́ ɔ́ í nhòmpè. Dende í dò nkébanťé.

²⁴ Oniti bo dimè kéyá de tu o kó diwèi nè o tómmú ɔ́ pī mmù. Dende kó dimàà bonni Kuyie mborè nde. ²⁵ Kuyie mbéimmu ke tú kè kuú í te we mbo di kè dè nhò naati? ²⁶ Kuyie nhó ɔ́ duó nkú dó wènwè mecii nnè meyfíťémè nè diwèi. Benitiyeibe kó mutómmú Kuyie mbè duómmú tu bè bo koumè ke tii nkú dó bè kpéí. Dende í dò nkébanťé dè í cáánnè a bo ndómè kékpaaके kuyaakù.

* **2:8** benitipòbè péu: De kó ditannùu í fei mesàà, dè bo na

3

Bá dè nè de mǎnni ndi

¹ Bá dè nè de kó dimǎnni ndi.

Bá dii mǎnni nè di kperε nde ketenkè ìnkè.

² Dipeitémǎnni bomu kè mukũ nkó dimǎnni bo.

Mufii mmǎnni bomu,

kàa bo uutémè a fií ndè kperi bo.

³ Mukǎu kó dimǎnni bomu.

Kàa bo miékũnnemè kó dimǎnni bo,

mupǎmmù kó dimǎnni bomu,

kè mumarimù kó dimǎnni bo.

⁴ A bo kuómmè kó dimǎnni bomu,

kè mudaá nkó dimǎnni bo.

Didabǎnni kó dimǎnni bomu,

kè muhaù kó dimǎnni bo.

⁵ Itáá kó mubǎmmù mǎnni bomu,

kàa bo yóumè itáá kó mubǎmmù kó dimǎnni bo.

Debaà nkó mupĩmmù mǎnni bomu,

kàa bo yóumè debaà nkó mupĩmmù kó dimǎnni bo.

⁶ A bo waámmè dèmarè kó dimǎnni bomu,

kè dè bo fetimè kó dimǎnni bo.

A bo sǎnnemè dèmarè kó dimǎnni bomu,

kàa bo dootóomè a do sori dè kó dimǎnni bo.

⁷ Muyaàkētímù kó dimǎnni bomu,

kè muyaàyántimù kó dimǎnni bo,

a bo ncíékémè kó dimǎnni bomu,

kàa bo nnáámmè kó dimǎnni bo.

⁸ A bo ndómè otǎu kó dimǎnni bomu,

kàa bo nniímmè otǎu kó dimǎnni bo.

Mudoò kó dimǎnni bomu,

kè kunaatí kó dimǎnni bo.

⁹ Wèè pĩ nmutǎmmù ò mù pĩ nkòo kó mucǎntimu tú àmmu? ¹⁰ N yàmu Kuyie nduó mmùù tǎmmù benitibè kè bè mù pĩ. ¹¹ Kù dǎò demou kè dè wennimu bá dè kè dè bo de mǎnni, kè kù dúú nhoniti meýemmè ò bo nyénèmè ke dò nhoniti ǎí nku kè dè de, oniti né í na ke bo banté Kuyie mpĩ mmùù tǎmmù, kù mù keté mèè botí nè kù mù dèèmè. ¹² M bantému ke dò nhoniti kó diwèi tu o bo ndǎorimè ò dómè, kémbo kè dè ò naati o fǒmmu mumǎu miéke. ¹³ Kòo niti yo nke yè nke dè ò naati nè o tǎmmù, Kuyie nkó dipǎnni ndi. ¹⁴ N yému ke dò nKuyie ndǎò dè dè yó mbo sǎà, dèmarè í dò nkéyí de miéke. Dèmarè me nyí dò nkéyaate. Kuyie ndè dǎò memme kè dè bo yie nke bè nkù dému.

¹⁵ Dèè bo dè do bomu nè dimǎnni,

dèè yóò buoté dè dié nke buotému.

Kuyie nkuù tēñinikoní dèè pēēté.

Demou de mǎnku tú mukũ

¹⁶ Kè n wénté ketenkè ìnkè kénś ntibeénti naá nsiyáábisi kè mesàà nnaá mmeýei. ¹⁷ Nè n yèmmè miéke kè n dò: Kuyie nyóó bekénèmu osàù nè oyeiwe. Ke yé bá dè nè de kó mefiè mme. Bá mèè dǎorimè kè me beénti mǎnni bo. ¹⁸ Kè n wénté oniti kó mufǒmmu, nè n yèmmè miéke kè dǎò: Kuyie ndó ke yáákému oniti kòo banté ò í cáánnèmè fèǎfè. ¹⁹ Ke yé tii tùðkùni fèǎfè, tii tùðkùnimè oniti, fèǎfè kǎmmè oniti me nkó. Oniti nè fèǎfè de fǒmmu mumáà ndi oniti í pēēté fèǎfè. Demou dè í dò nkébanté.

²⁰ Demou dè kũnti dibòri dimáà ndi,

demou dè bonní mutáá mmieke nke,

demou dè wéti mutáá mmieke nke.

²¹ We nyé kòo nìtì kó mufòmumu dekù kẹ̀fínkẹ̀ kẹ̀ fẹ̀fẹ̀ kǎmu ɔ̀ nkpaá ketenkẹ̀ miẹkẹ? ²² Kẹ̀ nní nsó nhonitì kó diwèi tu dẹ̀ bo nhò naatinẹ̀ memme o tǎmmú, dẹ̀ tu o kó mucóntimu. We nyóó ò benke dẹ̀ yóó tuakẹ̀nì o kó difónkúò.

4

Benitibẹ̀ dǎori mẹ̀ botí betabẹ̀ meyei

¹ N yàmu benitibẹ̀ fẹ̀ũnko mẹ̀ botí betabẹ̀ ketenkẹ̀ ìnkẹ̀.

Wénté bẹ̀ bẹ̀ fẹ̀ũnkomẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ kuǎ mbá òmòu í bẹ̀ bàá.

Bẹ̀ bẹ̀ nǎ mbeẹ̀ bẹ̀ fẹ̀ũnko

òmòu me nyí bẹ̀ bàá.

² Kẹ̀ nní nsó mbećírìbẹ̀ bẹ̀ ku nẹ̀ dimònnì

be kperẹ̀ wenninẹ̀ befòùbẹ̀.

³ Wèè né dọkẹ̀ bo diwèi miẹkẹ̀ ke bẹ̀ pẹ̀tẹ̀ beǎde

weè tu bẹ̀ mu nyí peitẹ̀ wè,

wèè mu nyí buotẹ̀ kuteńkú miẹkẹ̀,

ke yé ò í yàmẹ̀ meyei mmẹ̀ dǎori ketenkẹ̀ ìnkẹ̀.

⁴ Kẹ̀ n wénté kẹ̀ n sǎ mmutǎmmú mumòu onitì pǐ mmù kẹ̀ mù yíé,

ò ɔ̀ mmù pǐ nke betínẹ̀ betabẹ̀ mbe.

Dende í dò nkẹ̀bantẹ̀,

dẹ̀ í cáǎnnẹ̀ a bo ndǎmẹ̀ kékpaa kẹ̀ kuyaakù.

⁵ Kuyeìnkù ɔ̀ mmeí ku nǎu nsi,

ke nẹ̀ kòu kumáá.

⁶ A bo mmǎkemẹ̀ dẹ̀marẹ̀ dinacekutiri mèmáá

ke ompu

dẹ̀ tǎũnẹ̀ a bo ndẹ̀ mǎkemẹ̀ dinacekutiri mèǎmẹ̀

ke nẹ̀ ɔ̀u meǎi,

dende a beti kuyaakù nku.

⁷ N wète ke yàmu meborime tẹ̀mẹ̀ ketenkẹ̀ ìnkẹ̀ meè í dò nkẹ̀bantẹ̀. Mèè tu: ⁸ Onitì wèè bo omáá ke í mǎke oderíntǎu, ò me nyí mǎke deǎire, ké í mǎke o teǎite. Bá o tǎmmú í mǎke kumàńku, ò né pǐ mba nkpeí mmutǎmmú ke pàá diwèi? Dende yóúmu, dẹ̀ í dò nkẹ̀bantẹ̀.

⁹ Kẹ̀ di bo bèǎǎbẹ̀ dẹ̀ wenninẹ̀mu

a bo mbomẹ̀ amáá,

ke yé bèǎǎbẹ̀ kó mutǎmmú ɔ̀ yiemmẹ̀mu meǎà.

¹⁰ Bèè bo bèǎǎbẹ̀, kòò mǎu do,

otǎu yóó ò íimmu.

Wèè bo omáá kòò do,

we mbo ò íi?

¹¹ Kẹ̀ di dúǎ bèǎǎbẹ̀

di ɔ̀ ntonkùńkomú ditǎbẹ̀,

kàa né dúǎ amáá a bo yíme kẹ̀ dẹ̀ nda tonni?

¹² Kẹ̀ benitibẹ̀ bo bèǎǎbẹ̀ kòò mǎá bẹ̀ dintẹ̀

bèè bo bèǎǎbẹ̀ beè yóó ò na,

kuhǎu kùu kòńné mètǎǎti kù í tǎu mećǎá.

¹³ Odapàá nwèè í tú òmòu ke nẹ̀ cii

ò pẹ̀tẹ̀mu okpǎǎti wèè tu okótì ke nẹ̀ yei,

bá ò í kémmú itié.

¹⁴ Bá kẹ̀ de kóo dapàá nyènní dikpetíntou ke naá nhokpǎǎti,

bá kẹ̀ bẹ̀ do ò peitẹ̀ kòò í ntú òmòu o kpǎǎtiyuu miẹkẹ̀.

¹⁵ Kẹ̀ n yà benitibẹ̀ beǎu

bèè bo ketenkẹ̀ ìnkẹ̀ bẹ̀ munnámẹ̀ weè dapàá

nwèè yóó cǎutẹ̀ tikpǎti.

¹⁶ Benitibè péu bèè do ò tū,
mbèè me mbo dente kētuakení dè í yóó bè narike.
Dè í dò nkébanté,
dè í cáánnè a bo ndómè kékpaaake kuyaakù.

A náahti bá nsū Kuyie nyiikè

¹⁷ Kàa tati Kuyie ncîètè,
totí a yèmmè mesàà.
A bo tamè kénkémmú dè wenninèmu
a bo kù fiémè iwūō kuyèinkù tēmè,
kuyèinkù í yé ke dò nkù dōōri dè tu meyi.

5

¹ A nùù bá ncāā tináahti,
a níí bá ndó mecāā nke bo béi ntináahti Kuyie nyiikè,
ke yé Kuyie mbomè keĩnkè nke,
kàa bo ketenkè,
a tū mbá nsū tináahti.

² Iyentotí ìì òō da sūū
kè tidoùnti kōtení,
kàa sūū ntináahti a yóó náké tiyèinnáahti nti.

³ Kàa dōúnnè dinùù Kuyie,
dòò dì mecāā,
Kuyie nyí dō tiyèinti,
a dōúnnè dii nùù Kuyie, dòò dì.

⁴ Kàa í dōúnnè dinùù Kuyie deè wenni
ke pēēté a bo kù dōúnnèmè dinùù,
ke né báá dōò a dì nkù dōúnnè ke yē nha yóó dōòmè.

⁵ A báá yóu kàa nùù nte kàa naá nhonitiyeiwe,
kénáké ikuó nùùti ke dò:
N nùù dii n fīténè.
Báá duó nkè Kuyie mmiēke dá yè
kè kùu cake a tōmmú.

⁶ Kuyèinkù bo dōúnnèmè Kuyie ndinùù
dè ò nkù dōnnè tidoùnti nti,
tináahti sōntíke kpētí,
mudaá nkperē.
Fō nwèè cii á ndé Kuyie.

Fedífe kó medòmmè

⁷ Mènmè kàa yà ke sós ndiheì mari
kè bè fēũnko bèè í tú bèmabè,
ke í bōti mēwetímmè kpētí,
kòò mōu í wúó nhotōu.
Dè báá da di ke yé onìti ò mbakémè betobè
kè bè ò bakému,
kè wèè tó bè baké kòò bomu.

⁸ Bè pieti mùù cōntimu ketenkè,
mù tu bēmōu kōmu mmu.
Bá okpààti ò fōùnè depaa nde.

Tikpàti í mōke mucōntimu mamù

⁹ Wèè bèti idíútí ò í kpaá ke bo nyi sànnè,
wèè bèti tikpàti ò í kpaá ke bo ti nìnte.

Dè í dò nkébanté.

¹⁰ Kè tikpàti sũũ nti diibè 33 sũũmmu.
Tikpàti yiè nkó mucántimu né tú òmmu
kè dè í tú ò tì wúómmè nè o nuó.

¹¹ Kòò tǎnti di ke sànnè yoo ò auté
ò 5 nduó kè dè ò naatimu.
Kè tikpàti yiè ndi kénsànnè,
ò mē mbáá na kéduó.

¹² N yà meborime tēmē mme ketenkè ìnkè,
kè mē yóu mēdiè.
Oniti bo sǎnnēmē tikpàti yewe yeiye kpéí,
¹³ kè tii sǎnté kécake
kòò nyóó mǎote debire bá dēmarè í kpaá o nǎu mieke.

¹⁴ Ò yènní mēè botí o yǎ pǎuti,
kòò mē nwēte ketenkè.
Ò pī mmùu tǎmmú kó dimàà,
ò í cǎnté dēmarè kǎtǎ.

¹⁵ Meborime tēmē mme,
mēè yóu mēdiè.
Nte we ke ité otetiri
ò do kǎtení mēè botí.
Ò né cǎnté ba o tǎmmú mieke?
Dè í cǎánnè a bo ndómè kékpaae kuyaakù.

¹⁶ Nte we ke ààrì o fǒmmu mumǎu
ke bo yedabùò mmieke nè meyeñcaàrimè,
kòò mieke péikù.

¹⁷ Nte n yà kòò niti kó diwèi tu di: Ò bo dimè kǎyà kè dè nhò naatinè o tǎmmú ò pīrmùu ketenkè ìnkè. Kòò dǎànnè yewe Kuyie nhò duó nyè, dǎe tu oniti kó mucántimu. ¹⁸ Kuyie nduó nwè tikpàti, kòò mǎke o kperè ke yé ò bo yīmè kǎ dè di, ke yà o tǎmmú kó diwèi, Kuyie nkuu ò pǎ. ¹⁹ Dǎ yiè nhǎǎ í nyé ke dò nho fǒmmu kó yewe kǎpúri, ke yé Kuyie nhò duómmè diwèi mēdiè.

6

¹ Kè n yé kǎyà meborime yǎunkumē tēmē ketenkè ìnkè mēè yǎnte oniti. ² Oniti Kuyie mbo pǎ wè tikpàti, kòò mmǎke o kperè kòò yètiri fei bá dēmarè í ò dǎnni ò dǎ dè. Kuyie mme nyí nyóu kòò dè di, kòò tǎu wèè né dè di. Dǎndǎ yóumu dè í dò nkébanté. ³ Yoo oniti wèè mǎke ibi tekǎutè (100), kòò fǒmmu mǎnte, ò mē nyí sǎnnè diwèi ke ku, bá bǎ í nhò kǎnné sǎi. Mí nkpeí mbè pǎuò nwè kè tì donní o kperè wenninèmu dǎ yiè nkperè.

⁴ Ke yé ò yènnímè dibilnni ndi
ke ta kudǎnkù kè dè dèè.

⁵ Bá ò í yà diyìè,
ke í di yǎtǎtǎ.
O kó mǎompùmè pǎētǎmu otǎu kǎmē.

⁶ Bá kè dǎ kóo kpààti do nfòu ke dǎ yǎbie nsikǎupísidé (2000),
ò í yóó di diwèi marì.
Bè pǎuò nwè kè tì donní o kperè ò tǎñnèmu.
Timǎu ti kǎnti dibòrì dimàà ndi.

⁷ Oniti pī mùu tǎmmú kó dimàà,
ò mù pī nho nùu kpéí nke.
Nè memme bá dè í ò naati.

⁸ Kè dè dò memme wèè cii ò pǎētǎ ba kuyènkù?
Yáà ocǎrì wèè yé ò bo ndómmè benitibè ìlkè?

⁹ A mɔke dè wenninèmu
a bo nyáámmè a í mɔke dè.
Dendè í dò nkébanté
dè í cáánnè a bo ndómè kékpaaake kuyaakù.

We nyé dèè wenni ke dò nhonitì dè dɔ̀
¹⁰ Dèè bo yíe ndè do bomu nè dimònni,
kè bè dè yu de yètìrì.
Fó nhonitì a báa sei nwèè da pɛ̀tɛ̀tɛ̀.

¹¹ Kàa í yé a dò nkénáké tì
a ɔ̀ nsù ntínáàntì nti
tì í mɔke mucóntimu.
¹² We nyé dèè wenni
ke dò nhonitì dè dɔ̀ o fòmmu miéke,
o we sám̀póyè ò pènké yèè miéke medéè ntémè?
We mbo ò náké dèè yóó dɔ̀ ketenkè ìnkè
o kùú nkó difònkúò?

7

¹ Kuyetifeitoo naatinèmu tùdààrí.
Kàa kùú nyiè wenninè a pèitè kperì.

² A bo kɔtemè yekúdabùò mbo tèè cɛ̀tɛ̀tɛ̀,
dè wenninèmu a bo kɔtemè dibanni bo tèè cɛ̀tɛ̀tɛ̀
ke yé onitì kó kumànkú nkumè,
bá wè kòò dò nkétotí o yèmmè de ìnkè.

³ Meyeñcaàrimè wenninèmu mudaá,
ke yé meyeñcaàrimè ciikunkomèmu.

⁴ Wèè cii ò ɔ̀ kɔte yekúdabùò mbo tèè cɛ̀tɛ̀tɛ̀ nte,
kè kuyèinkù kàrì diwèi bo tè.

⁵ A bo yiemmmè mecii nyiè nda kpànnè tì,
dè wenninèmu a bo nkémumè tiyèintì kó yesāā.

⁶ Bè ɔ̀ tii ntidabiti kè ti mporì,
mèè botì kuyèinkù kó mudaá mme ndò.
Mù í mɔke mù co kèè bíékè.

⁷ Meféútímè mèè ɔ̀ nte kè wèè cii kòò fente,
kè ticuuti caàrì onitì.

⁸ Dèmarè kó mudeèmù wenninèmu de ketímù,
kè meminnímè wenninè tefentè.

⁹ A miéke bá ncāā ke péikú,
tiyèintì tii miéke cáā ke péikú.

¹⁰ A yèmmè bá ndò nyemàrè yèè pɛ̀tɛ̀tɛ̀
yè wenninè di mmònni kpɛ̀yɛ̀.
Wèè cii wè í toti de kó meyèmmè botì.

¹¹ Mecii ntu dèmarè sààrè nde
ke dònne onitì yembè ɔ̀ kú kóò yóunè dè,
bá wè kòò pèú me kó mucóntimu.

¹² Tikpàti yiè nyí yī̀kùmè,
mecii nyiè nyí me nyī̀kù.
Mecii yiè nkó mucóntimu tú
me ɔ̀ ntemè wèè mè mòke kòò nfòu.

13 Wénté Kuyie nkó mutǝmmú,
we mbo na késéi nkú kǝ́néné dè?

14 Kǝ́a bo diwèl mieke dè nda naati,
kè meyeñcaàrimè me nda tùàkení totí a yèmmè,
Kuyie ndè dǝ́dè dǝ́dè
kè dè bo yie nkòo niti bá nyé tii yóó ò tùàkení
tinti o kǝ́ú nkó difǝ́nkúò.

15 N fǝ́mmu kǝ́pummu mmuu mmieke n yàmu demǝu.
Osǝ́u ǝ́ tootemu bá nè o sǝ́a mmieke,
kǝ́o yeiwe nfǝ́u kǝ́mǝ́nte
bá nè ò me ndǝ́arimè meyei.

16 Bá nsǝ́ kǝ́tonté
a me mbá ncii kǝ́tonté a yǝ́a bo kuǝ́ amǝ́a.

17 A báa yóu kè kuyonku dá tieke
a me mbá yóu kè tiyélnǝ́ dá tieke
a yǝ́a bo toote.

18 Dè wennimu ke dò nha ndè pǝ́,
a báa dè yè.
Wèè dé Kuyie nwè í yóó páké.

19 Mecii nhǝ́ kpénkǝ́nnemmu me yiè
nkè dǝ́e pǝ́ǝ́té kǝ́mǝ́ndǝ́abè bo mbomè tepíítè dihei òimǝ́a mieke.

20 Oniti mǝ́u í bo kǝ́tenké ònkè
wèè wenni ke sǝ́nnè ke dò nwenwe báa dǝ́dè meyei.
Ke bo ndǝ́ari me sǝ́a mmǝ́a.

21 Bá nkenti benitibè nǝ́a nti timǝu
kè dǝ́e yie nkǝ́a báa keè a kǝ́o tǝ́nti da sǝ́ǝ́mmè.

22 A yǝ́mu ke dò nha ǝ́ nsǝ́ǝ́ mbetǝ́bè yemǝ́rè mayè.

23 N dè wèñnǝ́mu demǝu
m bennému nè n cii mmieke
ke bo ntú oniti wèè cii,
ke yièke.

24 Dèè kó òimǝ́a bo dè cùté cúricúrí nwe
we mbo na ké dè nǝ́nte?

25 Menime kè n duǝ́ m mǝ́a kǝ́wammú
kéfié nè n yèmmè memǝu
ke bo yiéte mùu tu mecii
nè mùu te kè meborime dò mmè mè ndǝ́mmè,
kǝ́nsǝ́ nkǝ́a yóu yoo a yei,
dè í mǝ́ke mucǝ́ntimmu mamù.

26 N yǝ́ onitipòkú mǝ́u nwe kòò tu didiñtǝ́rǝ́
ke tii ke pǝ́ǝ́té mukǝ́ú,
ò tu timǝ́ti dindíñnti nti,
kòò baà ntu ticùòti.
Wèè dǝ́dèri Kuyie ndǝ́mè wèè bo na kǝ́o yenténè,
kuyèinkú kuu báa na kǝ́o yenténè.

27 Kè Meborime wéiti bíi nke dò:
N waǝ́mmu ke wéí denennè dema dema
ke toti n yèmmè ke bo dè banté.

28 Ke kpaá waà,

bá n yí dè yàu.

N wanti dè benitidaabè tekoupiítè (1000) mieke,
onitì òmáà borè nde ndè yàmè.
Benitipòbè bemou mieke n yí dè yà òmòu borè.

²⁹ N yà kè sǝ nKuyie ndòò onitì
kòo ntú osààwè nwe,
onitì weè né te demou kè dè yonke.

8

Dè wennimu a bo nyíémmè okpààti kpèti

¹ We ntu mecii nyiè
wèè bo na kénáké tinnáahtì?
Mecii ncaánni onitì ìikè nke
kè ǝ nte kòo ìikè ceete kè ténke bá ncéti.

² Nkémmú okpààti da náá ntì,
a ò dǝnnè dii nùu Kuyie nyiikè di kpéi.

³ A báá ò yóu mecāā,
a báá kpénkūnne a to
medǝrīmè yeime mamè mieke okpààti í dómè,
kè yé kòò dómè ò yóó mè ndǝdǝmè.

⁴ Kòo kpààti b́i ntì tihti
we nné yóó ò beke kè tú a dǝori ba?

⁵ Wèè yié nyitié nhò í taà tináahtì mieke.
Mecii nyiè nyému kè dò ntibeénti kó dimǝnni bo.

⁶ Kè yé bá dè nè dè kó dimǝnni ndimè,
nè dè kó tibeénti
kè yé meyei mmèè bàà onitì me í sénnimè.

⁷ Ò me nyí yé tìi yóó tuakení.
We nné yóó ò nàké dè yó ndǝmmè.

⁸ Òmòu í te o fǝmmu
òmòu me nyí yé o kǝũ nyiè.
Bè me nhǝ í mbo mudoò kékūnné kè kò.
Wèe yóu, o yonku í ò dǝerí.

Meyei nkutenkù kuù mmieke

⁹ Mí mmeborime wéiti
n wéní dii mǝnni kè yà dèè dǝori ketenkè ìnkè,
kè yà onitì bakémè onitì tǝu kòò diinko mesémmè, ¹⁰ kéyà beyeibe kumè
kè bè bè kūnné kè ité Kuyie ncéte,
kè yènkò meyei mbe do dǝori mè,
dè kó dihei mieke.
Dende í dò nkébanté.

¹¹ Benitibè í yau mǝè kpéi mmeçāā be yei nkó mucǝntimu dǝè te kè benitibè dó meyei
mmudoǝrīmù. ¹² Kòo yeiwe dǝori meyei nsáà, bá kè fòu kè mǝnte, mí nné yé kè dò nKuyie
nhǝ dǝò mesàà nwèè kù dé, ò kù dé mǝè kpéi nke. ¹³ Beyeibe me nyí mǝke diwèi,
be fǝmmu í yóó okè mù yóó pǝtǝo kufènkù kǝme mme.

Kè yé bè í demè Kuyie.

¹⁴ Meborime tǝmè bomu ketenkè ìnkè mǝè í dò nkébanté. Mǝè tu: Benitisàabè mabè cǝumè
beyeibe na ncǝu tìi yǝti, kè beyeibe mabè cǝu benitisàabè na ncǝu mǝè sàà. N tì m b́i nke tú dè
í dò nkébanté.

¹⁵ Mǝmmè kè n dò a bo mmǝkemè diwèi mufǝmmu muù mmieke dǝè tu dǝsààrè. Kè yé demarè
í pǝtǝmè onitì a bo dimè kéyà kè dè nda naati a fǝmmu mieke. Kàa pǝnnè a tǝmmú nè diwèi a
fǝmmu mumou Kuyie nda duǝ mmù ketenkè ìnkè. ¹⁶ Mǝmmè kè n duǝ n yǝmmè kè bo yǝtǝ

meciì, nkéyà benitibè yéntotí tú í ketenkè ìnkè. Bá n yí òu keyènkè nè kuyie. ¹⁷ Kè n wénté Kuyie mpí mmùù tómmú kó dimàà kénsó nhoniti báá na ké mù banté. Bá kòò wammú ke òu mèè botí ò báá na, bá ke mecii nyiè mmàù tu ò dè yé ò báá na kébanté demòu.

9

¹ Nte n wènní demòu ke yà ti: Benitisààbè nè mecii nyembè nè be tómmú mumòu dè bo Kuyie nnou mieke nke. Ti né í yé kè nsà kè Kuyie mbo ti pènsiri yoo kù bo ti yete. Demòu ti báá na kénáké de yó ndómmè. ² Dèndè memme dè í dò nkébanté, dèè tùòkùni benitibè demàà ndi. Osàù nè oyeiwe wèè niti nè wèè dòri, wèè sàù nhomáà nè wèè í sàù nhomáà, wèè feu Kuyie nyiwùs nè wèè í kù feu iwùs. Wèè dòri mesàà nho kperè dómmè oyeiwe kperè me ndò. Wèè parikunè Kuyie nè wèè dè ò bo mparikunè Kuyie nyètiri. ³ Meborime mèè dòri ketenkè ìnkè mè í wenni, timati maa tii tùòkùni benitibè demòu, benitibè piéké medómmè mme nè tiyeinti kè mukùù ntú be kó kumanku. ⁴ Oniti wèè fòu wèè màke ò bàà dè. Temòfòutè tóunèmu diciriciri dii ku.

⁵ Ke yé befòubè yémè
ke dò mbè yóó kú,
beciribè bie me nyí yé timati.

Bè ténke í baà demarè,
òmòu ténke í yé be kpéí.

⁶ Bè do dó mèè botí benitibè,
nè be do ní mèè botí benitibè,
nè meheèmmè bè do màke mè,
dèndè kó dimàà pèètèmu.
Mutómmú mùù dòri ketenkè ìnkè
bè ténke í kàké mùmamù mieke.

⁷ Kè dè dò memme nyo nha dii nè diwèi
ke nyò nha naà nnè a yèmmè
ke yé Kuyie ndie nke pènsirimè a tómmú.

⁸ Nhàà tiyaàsààti sàà,
kényòòri amàà tudaàrí kèmmàke diwèi.

⁹ Dè nda naati nè onitipòkù a tãáté wè
koò dós yewe sàmpóyè a fòu yé ketenkè ìnkè.
A kperè nde Kuyie nda duó ndè.
A tómmú a pĩnmù ketenkè ìnkè mu kpéí.

¹⁰ Kàa yóó na kédoò dè,
doò de, nè a wèrimù mumòu,
ke yé a kũntimè kudonkù nku,
mutómmú nè iyentotí nè meyítimè nè mecii ndè í borè.

Meborime í kèrimè ti dò me dónèmmè

¹¹ N yà meborime tèmè mme ketenkè ìnkè
N yà ke sós ndè í tú bèè nò mmuceé
beè nò ncokébetè sàà,
dè me nyí tú yekòmbò yembè beè nò mmudoò sàà,
mecii yembè beè í yo nke sànnè sàà,
bèè cii beè me nyí naà mbekpààtibè sàà,
dè me nyí tú be kommu meyítimè yembè mbe sàà.
Dè tu kuyunaatí nku.

¹² Oniti í yé o kũ nyiè,
muyinditimù sò pí mmèè botí siyĩ,
ticuòtiii píi mmèè botí sinà.
Mèè botí nku mukùù nhòs domè oniti kóò dèèté.

¹³ Nte n yà mèè cii nketenkè ìnkè kè dè n nampe. ¹⁴ Diheì sàmpóri mari dii do bo bá di nitibè í sù, kòo kpààti dièwè mòuù katení kè di pí, kénnè yetàré di duotí. ¹⁵ Kòo cìri mòu bo de kó

dihei mieke ke tú mecii nyiè, kédeetè de kó dihei o cii nkpeí. Òmòu me nyí nkpaá yé de kóo cīrī
kpéí. ¹⁶ M béimmu ke tú:
Mecii nwenninè muwērímú,
bè me nyí dake ocīrī kpéí,
bè í kemmu o náahtì.

¹⁷ De né wennimu
a bo nkémumè mecii nyiè nnáá ntii náahtì diyònnì,
ke pēetè wèè baké tiyeintì o kó kutoweku.

¹⁸ Mecii mpēētēmu tikpārinenti.
Kòo yeiwe né bo omáá ò bo na kécake mesàà mpéu.

10

¹ Kè fesīfē fēmáá
do tūdààrī mieke ke kú,
fē 55 ò cākemu.
Kè deyeinkpere mà sām̄pó,
deè 55 na dèè tu mecii nkperè,
disānni kperè.

² Mecii nyiè nhō nkérí kuyóú nku
kè kuyeinkù kèrī kucānku.

³ Kuyeinkù ò nkérí
kè meyèmmè meè kù dōrítè
kè benitibè bemou ntú ò yeimmu.
⁴ Wèè da baké mutōmmú kòo mieke da pèike
a báá yóu mutōmmú.
A bo bónkunnemè a mieke de pāanko meyei mme péu.

⁵⁻⁶ N yà meborime tēmè mamè mme
mèè tu meyeime ketenkè ìnkè.
Dè bo kpeténèmè wèè ni kòò kanne tiyeintì
mutōmmú kó yekàrè dieyè,
kékanne bediebè mutōmmú kó yekàrè sām̄póyè.

⁷ Tidaati bo ndeke dè sisēī
kè bekpààtibè cènti be naàcèi tidaati tēmè.

⁸ Wèè keù difōtīrī wèè duò dì mieke,
wèè pùò ndidombīrī fèwààfè we ndōmmù.

⁹ Wèè kpéinko yetárè yè we nkòurī.

Wèè yaú ideí ì we nhēūrī.

¹⁰ Kè tepīētè natimè kú,
kàa í tē sūsté a dō nkéyíé muwērímú mmu,
kàa pī nnè mecii mmutōmmú a cōntemu.

¹¹ Kè fèwààfè dié nke da dōnté ke deè
a tēnke né fē dié mba nkpeí.

Kàa sū tináahtì dè í wenni

¹² Mecii nyiè nnáahtì ò nte

kè benitibè nhò dému
kè kuyeinkù kpeti kù fétinko.

¹³ Kù 55 keténè tiyeinnáahtì nti
kédentenè tináahtēiti.

¹⁴ Kuyeinkù náahtì tii ò nsū,
oniti me nyí yé ò yóó dentenè tì.
We mbo ò nàké tii yóó ò tūàkení o kũ nkó difōnkúò?

¹⁵ Kuyeinkù tōmmú tú tihòutì nti ku kpéí detetirè.
Kù keté ke í yé kuce kùù kōrīnè dihei kù bo kèè biékè.

¹⁶ Dè bo nyóùnè dihei dii kóo kpààti tu deɓire
kè di kó bekótíbè dàkenè be pite maa sáa.

¹⁷ Dihei dii kóo kpààti tu tekpààtibite,
kè di kó bekótíbè sɔ di bè dò nkédi dii mǎnni
ke bo pété muwérímú,
bèè í yò nke muò,
de kó dihei yembè bo diwèi mieke nke.

¹⁸ Wèè meí o nɔu, o cìtè mundóu kuù sɔ kéété,
tidàati dǎnté wè, wèè sɔ nduó kè dè ò nuu.

¹⁹ Tidiiti borè tiyǎnkùti de mbo,
menaà mborè, meyeñcátimè de mbo,
idiítí borè, demou dè de mbo.

²⁰ Báa sáa nhokpààti a yèmmè mieke,
báa sáa nwèè mòke o kperè a dieku mieke kufáa.
Tenòtè yàa bo túóté a tammè,
ifièti yiè nyàa bo mè iténè.

11

Dè wennimu a bo bennémè demarè

¹ Dootóo a dii dibinni mieke,
dè yó mboní kàa wète ké mù pètému.

² Pá a kperè benitibè bèyiekè,
bá bèni ke yé a í yémè tii naa yóo da tuakení.

³ Fetaafè sɔ kperi de ñnkè kéní ketenkè nke.
Kè mutie do kubakù cǎnku
yoo kuyóu mù sɔ nduó mù do kùu píkù nku.

⁴ Wèè wéi kuyaa kù ò sɔ í mbuotí.
Wèè búu nyewetè ò me nhɔ sɔ í nkɔũ.

⁵ A í yé mèè botí kuyaa kù kerí kùu cɛ,
a í me nyé deɓire sɔ píité mèè botí
de yò pɔuti mieke kénweí.
A í me nyé Kuyie mpímmè ku tǎmmú kunku kùu dǎɔri demou.

⁶ Kè dè wenté a buotí a diiti.
Kuyuoku bá mmeí a nɔu
ke yé a í yémè dèè yóo yíennè dèterè,
yoo kè dè me mbo yié ndedé, a í yé.

⁷ A bo nwúómmè kuwenniku
dè wenté dii mǎnni dè naatimu,
kàa fòu dèè wenni.

⁸ Kè wèè fòu ke yí yebie mpéu dè nhò naati
de kó yebie nyemou mieke,
de yiè nné nyé yewe yeiye sũmè,
dèè kpaaní dè í dò nkébanté.

Nyǎnku ke né nyé

⁹ Odapàa nfɔ!
Dè nda naati, kàa mmàke diwèi a dapànti mǎnni.
Ntú nha yèmmè da náa ntí,
kéndɔɔri a dómè.

A né nyé ke dò nKuyie nyóó da bekénè demou de kpéi.

¹⁰ Kenténè amáà dèè bo da tanné meyeñcaàrimè mieke
nè muməmmú ke yé tidapànti
nè tibíkəmbénti dè í yóó ɔtemè.

12

¹ Odapàà nfɔ!

Nyé wèè da dòò o kpéi a dapànti mieke,
kè yewe yeiye mu nyí tùðkení.
Kè yɛbie nné na kétuəkení,
a yóó yí yèè mieke a ténke í dó dèmarè.

² Diyìè nè otànkù nè siwǎǎ kè dè wenniku mu nyí sùte,
kè fetaafe mu nyí nì ke dèè
kè yewetè wètè ke sùte.

³ Kè beɛɛbàribè kǎnti bo nhau
dii yiè mu nyí tùðke,
kè beɛwɛdintiebe mu nyí pūtinné,
kè benàmbè mu nyí yóu bema bema munəmmù,
kè dè mu nyí biitoo wèè siéké tɛbòtè.

⁴ Kè diheì kó dibòrì kó yecàkè yedé mu nyí kpetinné,
ke cənni mu nyí cɛkéké,
kè dè mu nyí tùðke tenòtè bo kuó ndè kàa ente,
kè benitipodəmbè mu nyí cɛkéké.

⁵ Kè ditenni kó mudèè mu nyí yonke,
kè dè mu nyí tùðke a níí bo nkérì dè ke yǐèkù.
Kè ikúó mmu nyí páá,
kè dicádónni kǎnti mu nyí cɛkéké,
bá dè mu nyí tùðke,
a í yó mbaàti dii mǎnni ticòtiti kó kunaati.
Ke yé a tǎónnəmè a bo kòmmè diheì sǎa kperi,
kè bekúdabònkəmbè pànke firì ice mieke.

⁶ Kè fesəyǐɛfè mu nyí tǎte,
kè fesəəbòðfè mu nyí pǎnte,
kè didúù mu nyí pǎnte diyèrì
kè tɛpeibinte kó kuhɔù mu nyí tǎte.

⁷ Kàa mu nyí wètè mutáá mmieke bè da dònnè mù,
kè diwənni mu nyí kó nKuyie nkùù di duənni ku borè.

⁸ Kè meborime wéiti búi nke dò:
Demou dè í dò nkébanté.

Di mpátiri náànti kó dikòù

⁹ De kó difɔnkúò nte tii kpaá: Meborime wéiti do tú mù mecii nyiè, ke tié mbenitibè mecii, ke tié yekotinò péu, ke yè wènté mesàà nke yè tũnte. ¹⁰ Ke yetoo ke pèté tináaħnati péu, ke ti wǎri, kè tì tu timəmmənti. ¹¹ Mecii nyiè nkó tináaħnti dònne onaacənti ɔ nkpaàkùne kùu pàati nku o naàke kè i kèrì sèi. Ke dò nsikǎũ sii cùóké kupàati yómmè be ɔ nkũũnè kù inààke. Onaacənti wèè bo omáà ke ni mutəmmú muməu wèè tì búi. ¹² M birɛ a nyé ke dò nyepáte kó muwǎàmù í moke kumànkú. Yepáte péu kó mukəmmù moke tihòùti nti.

¹³ Di mpátiri to tì kó dikòù tu: M búi nke di keèmu! N náaħnti kó dikòù tu: Ndé Kuyie nke tũ nkù tannò, benitibè bəmou dò nkéndəəri məmmə. ¹⁴ Ke yé Kuyie nyóó bekénəmè benitibè bəmou be dǎərimè mǎè səri mǎ ĩnké nke, mesàà nyoo meyei.

Fecanyènfè Di òpátírí tò tii náàntì

Wèè wàri de kó iyie mbenitibè yèmmè dò nSadomoo nwe ke be yu de kó iyie nke tú fecanyènfè, ke yé de kó feyènfè mieke nke bè nàá mmè medókùmè kó tináàntì: Osapàà nnè odapàà nkè bè nàá nke tièti betabè medókùmè kó tináàntì.

De kó dipátírí tú medonnimè kperi ndi. Ke dós ke benke medókùmè mèè bo Kirisi nè diwedəuntfnni be cuokè. De kó dipátírí né í bo ke bo benke mèè mǎá, ke nsà ke ti yie nke dò nKuyie nkuu dǎò onitidǎu nè onitipòkù kè bè bo betabè kpéí kéndonnè ti wàrimè Tenketé 2:23-25. Kè ti kǎa nde kó iyie mmesàà nti bo yà ì dómè kè ti benke medókùmè do dò nkéndommè mme, kè bá ncǎnni cǎnni. Dèè te kè Kuyie nduó nkè be keutè de kó feyènfè ke fè bo nti teennè.

¹ Sadomoo wàri fèè canyènfè.

*Bèè dós betabè bè náámmè
(Osapàà mbéi nti)*

² Á nh ǎrí,
ǎrí mí nwe,
n da dós kè dè m muómumu ke pèḗtè mēnaà.

³ A fǎǎku dǎnnè tǔdǎàrí kǎku nku,
a yètírí tu tǔdǎàrí nwe,
dèè te kè isampǔmbí da dós.

⁴ N yǔǎnko a borè kè ti coké
okpǎàtì ní tǎnné a cǐḗtè,
dè bo nti naati tidé, kè tí nwei,
n da dós kè dè m muómumu ke pèḗtè mēnaà.
Isapǔmbí naatimu, ì mè nda dómè.

⁵ N sǎumu, ke né wenni,
n wenni ke dǎnnè Kedaa èi kó tiyǎàtì nti,
ke dǎnnè Sadomoo cǐḗtè kó tiyǎàsǎàtì.

Sedisademmumu èi kó besapǎmbè,
⁶ Bá ndakenè nkǎnsǎùtì kpeti,
diyìè dii n tǔo

n yǎfǔǎ kǎbe mieke kèè m pèi
kè bè m bǎnnè detie mbè tu dè finyí.
N kperè bomu m me nyí dè bàa.

⁷ Fǎ n dós wè a né n náké,
a kǎrinè kè a wǔǎ ke bo ì cǐmmú.
Diyìè bo nyóó cǎnnè yeyo kǎa ì ompǔnnè de?
Kè dèe yíè nkè m bá nh áá nha népobè wǔǎcǎnku mieke.
(Benaacēmbè bēi nti)

⁸ Kǎa í kù yé fǎ mbenitipowennibe kóo wenniwe,
yèroo kètǔnnè ipe kó yēnācēnā,
kēncēmmú a bǎbí kékote bēnācēmbè kó titouti borè.
(Onitidǎu bēi nti)

⁹ A wenni ke dǎnnè Esibiti kóo kpǎàtì kó tesǎntè
tèè dèrì okpǎrǎnaasǎntè nte.

¹⁰ A ìlè yienèmu yetootǎre
kǎa fǎnǐ yienè medèl.
(Benaacēmbè bēi nti)

¹¹ Ti yóó da dǎò mēsoo nkó medèl mme,
kè me dǎri timátì pèitì.
(Osapàà mbéi nti)

¹² Okpǎàtì bonèmu o kǎbe
kè n kó meteniè nfǎǎme kó kufǎǎku yìè.

¹³ Odasǎàtì n yèmmè kou a dò m borè tǔdǎàrí
bè tu wè mírì o kó fēbatifè nfe.

Keyènkè a ɔ nduò m me saku nku.

¹⁴ N dacɛnni n yèmmè kou
a dònne mutie bè tu mù ennée mu kó mupóó mmu,
mùù bo fínyí kó kupaku mieke.

(Onitidòù béei nti)

¹⁵ M pocɛnni n yèmmè kou a wennimu,
ke mènke wenni.

Kàa nuò ndò nfèduonfè kpeyi.

(Osapàà mbéei nti)

¹⁶ N dacɛnni fí, a wennimu ke mènke wenni.

Ti kó didòù yòò nke dònne tifaábénti nti.

¹⁷ Ti kó teciètè kó yesànkè tu sétiri kó detie nde,
kè ti cìètè kó itempieti tú detie mbè tu dè sipèrési dè kó tidabɛɛti.

2

¹ Kè mí n tú mutepóó mmùù bo Sanɔɔ biriku mieke,
nè bè tu mù adimónni.

(Onitidòù béei nti)

² Mutepóó nhɔ nweni ke dòmmè tipoti mieke,
m pocɛnni a me ndò mbenitipòbè tóbè mieke.

(Osapàà mbéei nti)

³ N dacɛnni a dònne mutie bè tu mù pòmme mùmму,
ke soké detie ncuokè.

N dacɛnni a me ndò mbenitidaabè tóbè cuokè,
kè nh ɔ ndó kénkari a déè,

kàa tebe naati ke n duò ndiwèl.

⁴ Fíòò n niitè dibanni kó teciètè,

a n cànnè mèè cànimmè tu a n dómè.

⁵ Á nni nduò nfínyí kó yebe kó yekàtindà kè dè n teénne
n duò nyetebe bè tu yè pómму kè m pétè muwérímú,
n da dómu kè dè tonté ke n duò mmumómму,

⁶ A nòutè cànkutè nceú n yuu

kè tɛyoute nh ɔrí.

(Onitidòù béei nti)

⁷ N di báámmu dín di Sedisadɛmmu kó isapùmbí,
ke tú nè iwaurii kó diyétiri nè siweí sii bo dikpáá,

ke tú di báá ente mɛdókùme

di báá mè dànté kè me mònni mu nyí tùàke.

(Osapàà mbéei nti)

⁸ M baà n dacɛnni ndi,

nte di ke kériní,

ke putiní yetārè ìnkè,

ke buriní sitáá ìnkè,

⁹ N dacɛnni dònne fɛwaurifè nfe,

ke dònne kuperiniku.

Nte we ke cómmú ti cìètè donfùò

ke dommúní teciètè kóo fenétí,

ke síete fenétibè bèè á sidii,

¹⁰ n dacɛnni n nàánnèmu ke tú:

M pocɛnni, n càà, íté, kɛtení.

¹¹ Diyòò dèèmu,

fetaafè ténke í niu,

fetaafè kómму,

¹² ti kó ketenkè detie mpòrímu,

iyie nkó dimónni dii tùàke,

kè ti yo tenónkpete dabònni ti èi mieke.

¹³ Detie mbè tu dè fikié peitému yebe ketiyè,
deterè bè tu dè fínyí kè dè póó nkó kufòòku yiè

íté fí, n càà, m pocɛnni kɛtení.

¹⁴ N kó fɛpoduonfè fèè yíè n yepèrè fiè,

ke sɔri itāyie mmieke,
 m benke a ìlkè,
 béi nkè n kèè a tammè,
 a tammè wèètimu,
 kàa ìlkè wenni.
(Onitipòkù yā béi nti)
 15 Ti pīmmúnè iānké,
 ti pīmmúnè iānké kó ibí,
 ì cààri fīnyī tie nde,
 fīnyī tie ndeè pòrí kè ì dè cààri.
(Osapàà béi nti)

16 N dacēnni n duómmu dimáà,
 kè n di duó m máà,
 di cēmmú di pe nyi mutepóó m mieke,
 17 N càà ndōnnè fɛperifè nifɛ nfe,
 coké kécánté yetārè,
 kékɔtení m borè kè diyìè mu nyí tònkè,
 kè medéè mmu nyí pēēté.

3

Osapàà nwantimè ò dɔ wè
(Osapàà mbéi nti)
 1 N duómu keyènkè n dóù ke wanti n yèmmè dɔ wè,
 ke mènke ò wammú m me nyí ò yà,
 2 ke me nyíté ke cè ndihèi,
 ke tūnne ice, ke cè yecɛkarè,
 ke wanti n yèmmè dɔ wè,
 ke mènke ò wammú bá n yí ò kōŭ fɛnɔnfɛ.
 3 Ke mautinè behèikèmbàribè bèè paké dihéi,
 ke bè bekúte kè n tú di yà n yèmmè dɔ wè?
 4 Kè nní mbo ke yóó bè pēētóo káyà n yèmmè dɔ wè,
 kóó pī mbá ò ténke í nfité n nòutè mieke,
 kè nh ò tanné n yō cīètè mieke,
 kudieku n yā do m può nkùù mieke.
 5 N di báámmu díní Sedisademmu eì kó isapùmbí,
 kè n tú nè iwauri kó diyètiri,
 nè siwef sù bo dikpáà sù kó diyètiri,
 di báá ente n dókùmmè
 di báá mè dànté kè me mōnni mu nyí tùòke.
(Osapàà béi nti)
 6 We nkèríní dikpáà bíékè,
 ke fī nke dò nkuyukú,
 ke fɔ́fɔ́nni ke dò ntùdààrí
 bè tu wè mírí nè ànsáà,
 kòo fɔ́fɔ́ku dōnnè tùdààrí koku.
 7 Nte okpààti Sadomɔ kó kumièkù,
 kè yekōmbò yembè sipísikuò kù cēēte,
 Isidayeeribe kó yekōmbò yembè mbe.
 8 Bemɔu kè bè pikú tikpàriseuti
 ke wāké mudoò kpéi,
 bá wè kòò yí o kpàrisiè
 ke bo mbaanè omáà keyènkè.
 9 Okpààti Sadomɔ duó nkè bè ò dòò didóù,
 nè Dimáà tūùkù kó detekperè kó tidabɛtì nti.
 10 Kè di tààke tú timátì pēiti,
 kòo baà nyó nyíkú dè tu mesɔ,
 kòò yóó nkari dè tu tiyaàkpeti,
 kè Sedisademmu eì kó besapàmbè
 di sàrinè medókùmmè.
 11 Sedisademmu eì kó besapàmbè,
 kɔtenèní káyà okpààti Sadomɔ,

ò írí mupotúòmù kó feítòòdáfè nfe,
o yō ò duós nfe ò cēnnè dīi yìè.
O wèì kó diyìè.

4

(Onitidàù bēi nti)

¹ N càà nha wennimu,
a tú oposáátí nwe,
a ò ndáátí kuyààkù
kàa nāmbii ndōnnè fēduonfē kōmē mme.
Kàa yùtì dōnnè yebòdakè
yèè pùù yetārè ìnkè.

² Kàa nùì mpèìkù dōnnè kupecēnku,
bè kēfì ìì pe kó tìciti
kē ì wùò kē ì yētìní.
Imāu kē ì dò nhèrè,
kē bo imāu bá fēmafè í kpa.

³ A biè ndōnnè kuyaàwūòkù nku,
kàa nōndenfē wenni,
a ò nkàa dáátí kuyààkù
a baà nnì ndōnnè yetebe
bè tu yè kèdēnátì yè kó diyatirì ndi.

⁴ Kàa fōnífì dōnnè Dafiti kó didēnnì,
bè maà dì kē dì dò ncírícírì,
kē tìdòpìtì tekòupítè (1000) dì nùú.
Bekpàrinuòmbè kó tìdòpìtì.

⁵ A mē yedè dōnnè kuperiniku nku,
kē dōnnè fewaurifè kó yetáátébe,
yèè cēntì mutepóó nhā dè.

⁶ Diyìè bo nkpaá kē í tònkè,
kē medèè mmu nyí pēēté kē n kotoomu,
múrí tie mbè dōòrinè dè tūdààrí dè bo dīi tārì,
tìhúúntì tie, bè tu tì ànsáà kó tetātè.

⁷ A tú osapùnsáátì nwe,
n càà nha í ã kuyènkù kupíkù makù.

⁸ Fò m pocēnnì, iténì kutúúkù Dimaa
kékoténì kē tí nneí,

a itinímu Amana kē tí bo nneí,
iténì ditārì Seii nè Edimōnni kpèrì.
Cokénè yecirícirè kékoténì.

Dè kó yetārè tu yekpamaà nkpeye nye.

⁹ A ta n yèmmè mme n tãù, m pocēnnì,
a n wènté kuce mēmáà ndi
kē n yèmmè kēé nke da ta,
medèi nha dúúkùmè meè yūó n yèmmè.

¹⁰ N càà nha káam̀m̀ù n naatimu,
a káam̀m̀ù ò nni nnaatimu kē pēēté menaà,
a kó kufòòku n naatimu
kē pēēté tūdààribè bemāu.

¹¹ M pocēnnì a biè n wèetimu,
mecekùò ndōmmè,
a nōndenkù dò nkù ã mecekùò mme nè menaamiè,
a yaàbòrè fòòku dōnnè kutúúkù Dimaa
kó kufòòku nku.

¹² N tãù, m pocēnnì, a dōnnè dikūmpùrì sààrì ndi
dīi diti,
m maa n kó tebinte, m maa n kó dinébòrì.

¹³ A boomu kē dōnnè detie mbè tu dè kèdēnátì
dèè bo kupúú sààkù,
kē pèí yèbe kē yè naatì,

kàa fɛ̃ʒku dònɛ tùdààrí bè tu wè ɛdée.

¹⁴ A kó kufɛ̃ʒku dònɛ tùdààrí
bè dònɛ wè nwe detie mbè tu dè náàrí
nè dodie nè kàndi nè mírí nè àdòwèè
nè deterè dè kó dimàà fɛ̃ʒtí.

¹⁵ Kε dònɛ kupúú kó tebinte,
ke dònɛ meɛsààmè kó teminte
tèè pūñní Dimaa túúkú kó ditennì.
(Osapàà mbéi nti)

¹⁶ Kubakù you kó muyaá
nè kubakù cànku kəmu kətenèní
kéfuute n kūmpúú,
kε kufɛ̃ʒkuu dátinné,
fɛ̃ n dacēnni kətení a púú mieke
kédi a tebe sààyè, yənatiyè.

5

(Onitidòu béi nti)

¹ N tatimu n kūmpúú mieke,
fɛ̃ n tãũ, m pocēnni,
ke bo tũ mírí nè adòmátì,
kédinè n ciètì kényà n naà ndiféè nè n naamiè.
(Onitidòu népobè béi nti)
N népobè yānè mɛdókùmè kó mɛnaà nkémuó.
(Onitipòkù béi nti)

² N do yè nkéduşmu kè n yèmmè né nwúó,
kè n kèè n dacēnni biemmè dicàù ke tú:
(Onitidòu béi nti)

ń kpeté n tãũ, n càà,
fɛ̃ n kó fepoduonfe n kóo sapùnsáátì,
n yuu dii dàátì timaàntì,
kè n yùtì bùúténè tiyenkemmaàntì,
(onitipòkù mbéi nti)

³ M bàtému n yaàbòrì,
m báa na kéwète ké di bàátì!
Nh òútému n naàcèi
m báa na kéwète ké si sãũ,
⁴ kè n dacēnni n yèmmè kouu baanì
o nòutè dicàù kó mɛfiè.
Kè n kəmbùştì do.

⁵ Kè n yíténì kémbo kpeté n dacēnni,
kè n nòutè dàátì tùdààrí bè tu wè mírí,
kè m pĩ ndicàù kó yèbàkè kòo yè tòri.

⁶ Kè n kpeté n dacēnni,
ke né nsó ndi pēēté bá di í dè kpaá,
kè n yeroo di wammù ké di wammú kémónté,
kényú kényú, kè dè ndò nyúó.

⁷ Kè m máánè beheikembàribè bèè bàà dihei,
kè bè m puotí ké n koute koute,
kébáté n yaàbòrì.
Bembe bèè bàà dihei kó iduotí.

⁸ N di báámmu Sedisaemmu kó isapùmbí,
kè di máánè n dacēnni n yèmmè kpəri,
di bo di nàké ke yĩ ba?

Dí di nàké ké yĩ n di dşmu
kè dè tonté ke n dòò muməmmú.
(Osapàà ndúàbè ò tēíné tì)

⁹ Kè bè dò:
A dó wè ò mǎke ba kè dè pēēté betəbè?
Fɛ̃ nhoposáátì wèè pēēté benitipòbè beməu?
A dó wè mǎke ba kè dè pēēté betəbè

kàa ti báá mmēmme o kpéí.

(Osapàà mbéi nti)

¹⁰ N dacēnni tu tēdahontē nte ke dō ndoii.

Bá kē benitibē bo tekōupítē (1000),

wē ncáá mbe mieke.

¹¹ Kōo yuu pīnti ke dō mmesō nsàámē.

Kōo yùti nampú kukodayónkù kōme

ke sōu ke dōnnē dikākāā.

¹² Kōo nuō ndōnnē fēduonfē kpeyi,

fēduonfē fēē bo menie ntakē,

ke péi ke dō mbē i súnē menaamiē,

kē fē ompu menésàámē borē.

¹³ Kōo baā dōnnē kupē titieti fāōti buōtí kùù ìnkē,

kōo biē ndōnnē mutepóó.

Ke dō mmekùd mmēē kōkénē tūdààrí.

¹⁴ Kōò ũ mesō nkó demámánnē

kē dē dāri yetásààyē bē tu yē sáfíírì,

kōo pōutí dōnnē yepápánì

bē dāri yē yetásààyē bē tu yē sáfíírì.

¹⁵ Kōo tààke dōnnē yetápiē kó fetofe,

kē fē tārì tu mesō nsàámē.

Kōo ìlkē wenni ke dōnnē kutúúukù Dimaa kó detie.

Ke cáá nke dōnnē detie mbē tu dē sētíri.

¹⁶ Kōo nùù yìē kufōōku,

kē nh ò yáá nhomōu.

Díndi Sedisademmu sapàmbē

N dacēnni n yēmmē kou mē ndò,

wenwe n neititōu.

6

(Osapàà ndúwè ò tēñné ti)

¹ Yé a dacēnni a yēmmē kou kàte kē

fē mbeposáátibē kóo nitiposáátì?

A dacēnni a yēmmē kou cuó nhōnke,

kē ti da teennē kōò wammú?

(Osapàà mbē tēñné ti)

² N dacēnni n yēmmē kou cùtē kukūmpúú nku,

titieti bē dōōrì nē ti tūdààrí ti borē,

ke bo cēmmú o wūō kētūō o tepóó.

³ Mí n duómmu mmáa n dacēnni n yēmmē kou,

kē n dacēnni n yēmmē kperi n duó n dimáa,

dì cēmmú di wūō mutepóó ncuokē nkē.

(Onitidōu bēi nti)

⁴ M pocēnni, n càà, a wennimu,

a dōnnē Tidisaa kó dihei ndi,

ke sáátì ke dōnnē Sedisademmu ei,

ke toñni ke dōnnē diháāpōntfñni.

⁵ Yóu a bo nni nwúómmē,

a n wúó nkē dē n kōōnnēmu,

a yùti dōnnē kubōcēnku nku kùù cutiní Kadaadi tārì,

⁶ A nù ndōnnē ipe nyi kē i nēi kucēnku,

kē bē i wūō kē i yētini kukó,

imōu ke dō nyi táátē

ke bo imōu fēmafē í kpa,

⁷ a ò ndáátì kuyàākù

kàa baà dōnnē yetebe bē tu yē nyē kèdēnāti,

ye kó diwētiri ndi,

⁸ Okpààti pobē bo sikōusikuò (600) ndi,

o pocīē nyí do nkékaa nkédeē,

⁹ Bemōu mieke òmōu mǎa weē tu m pokù,

bá ò í dò nkései,
 o yǒfũ òmáá ndi,
 kòo yǒ ò yárí,
 kè besapàmbè ò yàu koò sántí,
 kòo kpààti pobè ò dèúkunko,
¹⁰ wè nsapàa mbo yenni kénwenni mie mbotí,
 we nsapàa ntu yie,
 nwèè dònne diyennécànni,
 ke pèi ke dònne otànkù,
 ke pĩnti ke dònne diyie,
 ke tonni ke dònne behāpòmbè.

¹¹ N tati nkupúú nku detie ndierè borè
 ke bo yà kè nsà kòò buatí dè dipúri dè yiení,
 kéyà kè nsà kè detie mbè tu dè finyí
 kè dè pũntè
 kéyà kè nsà kè kèdènatí kó detie m pòrí.

¹² N do í yé ke dò mbè bo n wènnénè sikipààtibí kè n kari be kpàrisàntè mieke.

7

(Benitipòbè nè besapàmbè bè nàké ti)

¹ Wètení, wètení Sunemmu eì kóo sapàa!

Wètení, wètení kè ti nda wúó.

(Osapàa mbè beke ti)

Dè dòmme kè di n wúó mmí nSunemmu eì kóo sapàa

kè dè dònne tihauti kó yetĩrè.

(Onitidòu bée nti)

² A naacèi yiennèmu tineùti,

fǿ nhokpààti kóo sapàa,

a ka dònne oyánti ǝ dǝ medèi

nkè mè ndòmme mme.

³ A pèri dònne dibòò ndi,

mènaà nyí deu dii mieke,

a pouti dònne tidiiti bè tu ti bèdée

kó dicóu ndi mutepóó nfité di.

⁴ Kàa me dònne fepèrifè,

ke dònne tiwauripànti tii tàáté.

⁵ A fǿnii dònne didènni

bè dǝnnè di ndi yepápáni,

kàa nambii ndònne Esibonni eì kó sibií

sii bo a bo nyètòomè dihei.

Kàa ònni dò Dimaà eì kó didènni

dii wetí Damaasi.

⁶ A yuu dònne Kadimèeri kó ditāri ndi,

a yupāātí dònne mèðrímè wūšmè mme,

ke yūš nhokpààti yèmmè.

⁷ A wennimu ke tú oposáati

kè n yèmmè da ta kè n da dó.

⁸ A dò nsèrèrè nwe ke dò mmupuommu,

kàa me dò nyepuo.

⁹ Dèè te kè m bée nke yí n deèti mupuommu

ke bo tǝu yepuo.

A me dònne finyí kó yebe nye,

a fǝšku dònne yetebe bè tu yè nye pómму.

¹⁰ Kè n sūšte a nùu m muó mbè ǝ muómmè mènaà.

(Osapàa mbéi nti)

De kó mènaà mbo n càà nkpeí nke,

ti bo nduó dii mǝnni ke mè yǝ.

¹¹ M bo n dacènni kpéi nke

kè n dacɛnni dókùmè bo n yĩnkè.

(*Osapàà mbéi nti*)

¹² Kɔtɛní n dacɛnni kè ti kɔté deɓaa,

kénwentí sihekési,

¹³ kè dè wenté tí kɔtɛ detie

mbè tu dè fɛnyĩ dè kó kupaku

kéyà kè nsà kè dè kó detie mpũnni,

kéyà kè nsà kè dè yè tifaàti,

kéyà kè nsà kè detie

mbè tu dè kèdɛnátí kè dè pòrí.

Deborè ndɛ n yóó da benkemè n wèi.

¹⁴ Yetebe bè tu mantidakóó* yɛ kó kufɔ́ɔku kuú dàátí,

yetebe sààyè yɛbotí yɛbotí yɛɛ còú ti bòrí,

yɛpàà nnè yekótè.

N dacɛnni n yèmmè kou n yè waá n fɛ́ nwe.

8

¹ N dɔ́ a na ntú n tãũ nwè

nè wè ti wɛnné ti yɔ́ miè

kè n da máánè dítowaà

ke da ɔ́rí ke benitibè bá n sɛnkèrì.

² Kè n da to kékònnè n yɔ́ cɛ̀tè

kàa n tié nyipocɛntié,

kè n da nii mmenaà mmèè fɔ́ɔ́nì,

n kó yetebe bè tu yè kèdɛnátí yɛ kó menaà.

³ A nòutè cànkutè nceú n yuu

kè tɛyoutɛ n hɔ́rí.

⁴ Sedisadɛmmu kó isapùmbí n di báámmu,

di báá ente mɛdókùmè,

di báá mè èntɛ kè mè mɛnni mu nyí tùðke.

(*Osapàà ndúðbè béi nti*)

⁵ We nnitipòkù kèríní dikpàà,

ke pĩ nho dacɛnni?

(*Osapàà mbéi nti*)

N da èntɛ mutie bè tu mù pɔmmié

mu fũð ndi,

a yɔ́ da pùó ndè,

ò da peíté dè.

⁶ N tanné a yèmmè mieke

kè nní ntú a kó mɛcannimè,

n kanne a borè,

kè nní ndònnè bè fíí ndii tári

nè a kó diyètiri,

kàa nni mpíkù a nòutè mieke.

Mɛdókùmè kpeɲnìmu ke dònne mukũũ

ke tii ke dònne kudɔ́nkù,

ke cúsú nfehãadeɛnfɛ kɔ́mɛ,

ke dò nti Yìè nKuyie nkó muhãá.

⁷ Yebire dieyè báá na

kékuo ti kó mɛdókùmè kó muhãá,

tibinti kó menie mbáá na ké mù dàtinné.

Kòò mɔ̀u dènnɛ o cɛ̀tè kó tikpàti timɔ̀u

ke wanti ke bo donté mɛdókùmè

bè yóó ò sɛnkèrìmu.

(*Osapàà ntàbè béi nti*)

⁸ Ti mɔ́ke ti tãũ mɔ̀u nwe

kòò kpáá bɛ, ò mu nyí yè yɛmɛ.

Ti bo yĩmɛ ti tãũ,

bè bo nnáá ndii yiè o kó didakɛnyenni kpéí?

* 7:14 mantidakóó: Mutie mamù kó yɛbe nyc bè do yè nyèè teénnè benitipòbè kè bè kè bè puo. Wénté Tenketé 30:14.

⁹ Kòò do ntú kuduotí nku
ti na mmaá o ñnkè yedítísòrè nye,
kòò do ntú dibòrì ndi
ti na nhò kpetinnému
ke páá nsétìrì kó tidabɛtì.

(Onitipòkù tèríné tì)

¹⁰ N tú kuduotí nku,
kè m me tu yedèrè.
Kòò n wùó nkè dè ò duà ndiwèl.

(Onitidù bɛi nti)

¹¹ Sadowa mɔke
finyí kó mutie mmu Baadi Amɔ.
Ke duá nkè bɛbàribɛ mù bàà,
bá wè kòò ní bo fíté mu bɛ
kóò tɔní mɛdítíbii ntekɔupítè (1000).

¹² Sadowa a bo na kɛntɛ a dítíbii ntekòùtè (100)
ke duá mmɛdítíbii nsikɔusidɛ (200) bɛɛ dɛ bàà.
N kó detie ndiɛ tú n kperɛ nde kè nde bàà m máà

¹³ Fɛ nhoposááti a kari ikũmpúú mieke nke
kè n nɛpobè kèrmmú a tammè.
M bɛinnènní ke dɔ:

¹⁴ Ítɛ n dacɛnni kéndònnè fɛwaurifè dõmmè,
kuperiniku ñ n dõmmè ditārì ñnkè,
ditārì titietì fɛɛti borè.

Esaii Di mpátiri to tii náànti

Ti bo na kététe de kó dipátiri kuce mètāati. Diwétiri kètiri mukammù 1-39 ti náá nSudaa kòbe kó dikpàatiyuu kubakù cànku bíéké kperi do ta mēē àarimē mieke nke. Asidii kóo kpàati diwē do bē fēūnkoomē. Kē Esaii bē nàké ke tú, mēfēūtīmē bē fēūrīmē í bonni bē dootitobē borē mǎa, kē bē yei mmeē te nē bē yetemē Kuyie nkpeti. Esaii náá nti nē ò dǎðrīmē kē dē mbenkú benitibē ke tú bē dō nkéceetemu kénfōu mufōmmu sàamù bembē nē bē kó bekpàatibē kòò mbē náa nke tú kē bē í cēēte bē bo bē kùo páíí kēdeē. Kòo náké Kuyie mpāānāahti kēbēí nke dō: Dafiti kó kufuku mieke okpàati mǎu yētini ke bo duó ndiwēi kutenkù 40-55. Di ti náá nSudaa kó dikpàatiyuu kòbe kusúkù, bē do bē pířīmē kédǎð tidaati Babidānni kó dihei mieke.

Kē Kuyie mpāānāahti náahtōo bēí nke tú Kuyie nyóó deetēmu ku nìtibē kēwēte kē bē tēřnēni bē tenkē Sedisademmu, kē bēē ketē mufōmmu pāmū.

De kó mukammù mieke tii bo tii tu Kuyie nyē nkù yóó dǎð ti kē dēē yie nkē ibotí imǎuu pētē mesǎa nnē Isidayeeribe mieke.

Mukammù 56-66 náānnē bēē wēte ke konnī bembē Sedisademmu, ke dō mbē nyáúkunko bē kǎnti, ke yē bē konnīmē ke sǎñkē tidobonti mǎa ndi.

Kē Esaii bēí nke dō: Ti Yiē nKuyie nkó Muyaá mmuù ò tōnni kòò bo náké tináaħsàati besénmibē kēdaate bē bantóo bē kpéí 61 Yesu do kǎa ntii náahti Kuyie ncīētē mieke, ke bēí nke dō: Ti dǎðmu, kē dē ntukúnē wenwe Yesu ò pī mmuù tǎmmú Duku 4:16-21.

Di mpátiri náahti duó ke dōmmē

1. Bē nàké ti Sudaa kó kuwuǎ nkòbe kpéí 1-12
2. Bē nàké ti ibotí ìí tú Sifube i kpéí 13-27
3. Kuyie ncaummē Efadaimmu nē Sudaa kòbe 28-35
4. Sennakedibu yóó bē domē mudoò nē Esekiasí kó mumǎmmú 36-37
5. Kuyie ndeumē ke bo tipíiti timǎu 40-48
6. Ti Yiē nKuyie nkóo tǎnti kó mēfēūtīmē 49-57
7. Esaii tiémmē benitibē nē ò pāānāahti sǎnti 58-66

Kuyie mbenke ti Esaii

¹ Di mpátiri to Kuyie mbenke ti nti Amoti bire Esaii nē kù ò nàké ti Sudaa kpàatiyuu nē Sedisademmu eí kòbe bē kpéí. Sudaa kpàatibē Osiasí nē Yotammu nē Aasi nē Esekiasí bē kó yemǎrē nye Kuyie ntí nhò benkemē.

Isidayeeribe í bantémē Kuyie

² Keřnkē kòbe kēntēnē!

Ketenkē kòbe keēnē!

Ti Yiē nKuyie nkuù náa nke tú:

Mí ndi Yiē nKuyie mmú píí ibí,

ke ì tié kē ì né yetē n kpeti.

³ Fēnǎǎfē yēmu fē yiē,

kē sǎmmarímú yē dē yo ndē.

Isidayeeribe biē me nyí yē wēē bē te.

N nìtibē í cii.

Kuyie nseimmē ku kòbe

⁴ Di bo yà dínđi kubotí kùu dǎðri meyei,

dínđi benitibē bēē yei ntonté,

di tú kuwuǎ nyēiku nku,

di kó feyanfē tu feyonkufe nfē.

Di tú beyonkubē mbē.

Di m bǎntóomu mí ndi Yiē nKuyie,

ke n sēnkēri mí nwēē di te dínđi Isidayeeribe,

kē di m bütinnē.

⁵ Ba nte kē di bo nsókē ke yetírí n kpeti,

kē dē nte kē n yíé kē dí poté?

Di yó yeē dǎátí yemuǎ,

kē di bo meyeħcaðrīmē mieke,

⁶ kētúóté di naàcēi kēnto kētuoħenē di yó

dèmarè ténke í feí,
 yekautiyè nè yemwò nè yemààtè deè di dáátí,
 òmòù í yè òu, òmòù í yè bou,
 òmòù me nyí yè wáàrì mekùò.
 7 Di kó ketenkè dǎunkomu,
 kè muháá ncùò di èkè,
 kè di bo kè bepòòbè tanní di tenkè ke caari di kperè
 Kè càke diheì bè do càke mēè botí betòbè tenkè.
 8 Siyōō èi kòbe beè mǎà né yenté,
 ke kpaá kupaakǎtétouku ò ndómmè
 finyí kó detie mmieke,
 difii ò nsokémè tipéti mieke
 ke do ndiheì bè pí di.

9 Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa
 do í coo nti kó bēmabè,
 nè yie nti kperè do deèmu ke naánnè Sodómmu èi kòbe kperè,
 ke sǎáténè Komǎò èi kòbe kperè.

Mubáammu Kuyie nyí dǎ mù

10 Kè ti Yiè nKuyie mbéí nke dǎ:
 Kénténè díndi Sedisadémmu èi kó bekpààtibè,
 di càkemu ke dónnè Sodómmu èi kòbe,
 kénténè kékéè mí nKuyie n tié.
 Di sǐntemu Komǎò èi kòbe do dómme.
 11 Iwūō di n feu ì péu péu, n kpeti í ì bonè.
 M pèmmu yepedake di n kǎu yè ke tǔò
 nè yenaadapàà nkó mekùò.
 N yí dǎ yenaadake nè yepedapàà nè yebadake de kó meyíí.
 12 Di òò kǎtení m borè nè ì wūō
 kè ì nsínkúnko n dǎnkù,
 mǐi dè ndi bekaà?
 13 Yóunè di bo nni mpǎámmè yepǎrè detetirè kpeye,
 di n cǎunko tǐi úúnti n dò nyisake nyi,
 yóunè otǎnkù pǎnwè kó dibanni nè teomǐpùtè,
 nè yebaa nsǎnye di baà nyè n kpéí
 yebaa nyèè kǎkénè meyei,
 n dè pèmmu n yí dè dǎ,
 14 Di baà mbetǎapǎmbè kó yebaa nyè
 nè metíímmè di ãàmè n kpéí
 dè n dò nyisíé nyi
 dè tu ditǎu ndi n kpéí,
 n dè òunèmu.
 15 Di ò nkè di yòùtení di nǎu
 m bíékè ke m báá nni mbúútóomu
 kè di m báá nke m báá, m bá nkémmú
 di nǎu sǐi mùòti mēnitiiyíí.
 16 Óúnè díǎáà kéwenke,
 yóunè di dǎori mēè yei n yíikè
 Yóunè dèè í wenni mudǎòrímù.
 17 Keténè mesàà mmudǎòrímù,
 ndǎorinè dèè síé,
 kénkommu bè fēũnko bè,
 kémpí mmesàà nyiciribí,
 kénkommu bekúpobè.

Kuyie nyúmè ku kòbe

18 Kè ti Yiè nKuyie mbéí nke dǎ:
 Kǎtenéní kè ti yà di kpeti
 bá kè di yei nwūōtè ke dò mmeyíí
 di bo wenke tewàtè dómme
 kè mè dǎ mè ndò nfetónfè

di bo peike tipedapááti kōme.

¹⁹ Kè di tãáté ke yíé n kpeti,
di yóó dimu dihéi kperé dèè tu desààrè.

²⁰ Kè di me nyete ke kpénkúnne di to,
disiè dii yóó di kònnè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmfi béi nde kó dinùù.

Kuyie nsautemè Sedisademmu kpéi

²¹ Kè Kuyie mbéi nke dō:

Sedisademmu èi kòbè!

Yé dè dōmmè kè di m bùtinné ke tūnne yebókè?

Díndi bèè kó meborime do wenni,

kè di beénti wenni,

di mmònni kè di né naá mbenitikòùbè*.

²² Sedisademmu kòbè di do dō ntimáti péfíti nti,

di mmònni ke naánnè yekpèrè,

di do dō mme naá nkperímè mme

di mmònni ke naá mmenacéduo.

²³ Di kó bekpáàtibè í yíé n kpeti

nè beyóóbè be pókù kumáa ndi,

bemau bèé dícuuti nti,

ke beti tiyeti

bè í pí nyiciribí kè dè wenni

bè 35 í nkénté okúpokù kpeti.

²⁴ Dèè kpéi nte mí Mpakédaa di Yiè nKuyie

n kpeñnìmu ke baké Isidayeribe

kè mfi béi nke tú:

N yitè ke còmmúmu n dootitabè kpéi,

n yóó peitemu n dootitabè.

²⁵ Sedisademmu kòbè m bo di poté

m bo di óúnè mutie bè óunè mù timáti

kè dí wenke kè meyóò ndeite.

²⁶ Bebeénsààbè bo wète kébuoté dihéi bè do dōmmè.

Kè itié nyembèe wète kéánnè bè do dōmmè nè dimònni,

kè bèe wète kéyú di kó dihéi ke dō:

Bèè dòòri Kuyie ndó dè be kó dihéi,

bèè dòòri dèè sié be ei.

²⁷ Kè Siyóò èi kòbèe tūnne kuce kusààkù kécooté,

bèè bo Siyóò kè bèe ceete kéyíé nKuyie nkpeti

kéndoòri dèè sié.

²⁸ Dè mònni bèè né yete mí ndi Yiè nKuyie n kpeti

nè meyei ndòòribè bemau mí mbè Yiè nKuyie

m bo bè poté kéyóore yóore.

Dè yó ntú bèè ñ yete be kó kumànkù nku.

²⁹ Ifèi bo di pinnè detedierè di do feu iwūš dè,

Ifèi bo di pinnè depaa nkó yetòrè di kòri dè ke báa nkè di paa mbo peité.

³⁰ Kè di naánnè detie ndèè fààti yòte

kénaánnè detie ndi buotí dè,

kè dè dòóté menie.

³¹ Dè mònni wèè do tú onití kperi kòò naá ntimúkààti

kòò tōmmúu naá nyihāpémpéí kè dèe wēnnè kécóúté,

bá òmòu báa na ké mù kùu.

2

¹ Ti Yiè nKuyie kuù benke ti nnàànti Amòti biré Esaii Sudaa kó dikpààtiyuu nè Sedisademmu èi kòbè be kpéi.

*Ibotí imau yóó wète kétíummè Sedisademmu
(Yenàànkéè 2-4 wénté Misee 4:1-3)*

* **1:21** benitikòùbè: Wénté Osee 2:4-15 nè Esekieri 16:15-43, 23:22-49.

² Yewe sonye mieke ti Yiè nKuyie nciètè tãri bo fiúkú
kè di yómmèe pēēté yetārè ké yè sīnné,
kè yebotè nhuroo di borè.

³ Kè iwuo mpéu nkeroo di borè ké náá nyitabè ké tú:
Tí kotenè ti Yiè nKuyie nSakabu do tú nkù tãri,
ku ciètè ké kù ti benke ku kó kuce,
ku tié mbonní Siyās tãri ndi,
ku náah̄ti yènni Sedisademmu nwe.

⁴ De mōnni ké ti Yiè nni ntú yebotè kóo beénti,
ké tú wèè tūnni iwuo kpeti.

Kè bèe bóké be kpāriseuti kémá yekā,
kémá be kpāā nsimúkēi.

Kubotí makú ténke bá nkpannè kutekù
bè keté ké ténke bá mbebíi mudoò.

⁵ Dindi Sakabu yaabi
tí wēnné kénkérí ti Yiè nKuyie nkó kuwenniku mieke.

Bè nàkémè Kuyie nyóó bekénè dii yiè benitibè di kpéi

⁶ Ti Yiè nKuyie nSakabu yaabi ta tipāāti nti,
kàa bè dootóo, be tūnne diyie yiení kèè bíékè kòbe kó mēdoòrimè mme,
ké ta mutedii Fidisitēbe kōme,
kè ikpákpàribí piéké be cuokè.

⁷ Mesoo nnè timáti péiti
kè dè sūū mbe ei mieke
bá be dítítuo ténke í mōke yè māmè
kè sisēi piéké
sikpārīnaasēi í dō nkékaa nkédeè.

⁸ Kè sibootenkaanii piéké be ekè
kè bè ninku bè dōò dè nè be nou de ìikè,
bè maa dè nè be nou.

⁹ Oniti bo nínkú Kuyie nyiikè kékōnke,
ti Yiè nKuyie nha me mbáá bè cié.

¹⁰ Taánè yepèrè fiè
tannè ketenkè kēsarinè ti Yiè nKuyie nkó kemieke
kéyenténè Kuyie nkó tikpeti dieti

¹¹ Kuyie m beénti yiè kù bo kékūnnè sipoo yembè
kēsīnné sifei yembè,
kè ti Yiè nKuyie nkuu maa yètiri nfeí.

¹² Ti Yiè nKuyie Mpakedaa tāātè dii yiè ndi
sipoo yembè nè sifei yembè be kpéi
de yiè bèè yèmmè dō mbè deū bè bo kēke.

¹³ De kó diyie kù bo kōū sètiri kó detie ndierè
Dimaa kpere.

Basāā kó detedierè bo duó.

¹⁴ Kè kuu puo nyetārè dieyè,
kédíé sitāā,

¹⁵ kébuó nyedèrè dieyè,
képuo nyiduotí kperiyl,

¹⁶ kébuó mbatōòbè diebè Tadisisi ei kòbe,
Bātōòbè sām̄póbè bo cake.

¹⁷ De yiè onití kó tefentè bo deè,
sipoo yembè bo sīnné,
de yiè ké ti Yiè nKuyie nkuu maa yètiri nfeí.

¹⁸ Sibootenkaanii, tēmatè ténke í yó nkpaá.

¹⁹ Benitibè bo taá yepèrè fiè,
bè bo cuté ketenkè fūò,
ké bo sarinè ti Yiè nKuyie nkó kemieke,
ké bo yenténè ku kpeti dieti.
Kù bo ité kécómmú dii yiè yebotè kōmbùòti bo do!

²⁰ De yiè benitibè bo dokóo be baatenkaanli, mesoo nnè timáti péítí kpesi, bè do dòò sì kéninku si ìiké, yetirè nè tidéítí kè dèe pété kétúóké kécááké. ²¹ De yiè benitibè bo taá yepèrè fiè bè bo cuté ketenké fùà ke bo sòrinè ti Yiè nkó kemieke, ke bo yenténè ku kpeti dièti, kù bo íté kécómmú dii yiè yebotè kòmbùàti bo do.

²² Yóunè di bo mbúsmè oniti,
oniti wemmu í tùàke mùdémù.
Oniti kpeti tú ba?

3

Sudaa kó dikpààtiyuu bo paà okpààti

¹ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa yóó deitemu
dèè te kè Sedisademmu kòbe nè Sudaa kòbe kè bè fòu,
be diiti nè be nie nnè bè tá dè dèè tu:

² Bekpàrinuombe nè behāpōnkperibè
nè bebeémbè nè bèè nàa Kuyie mpānāaanti
bèè tu bediebè nè bekotibaabè.

³ Behāpōmbè iwēi yembè nè sikpààtibí
nè beheikēnkótibè nè benitinōndiebè
nè betediibè diebè.

⁴ N yóó duó nkè idapùmbí ìi di baaté,
ké ndi dōori ì dómè.

⁵ Di botí mieke, di bo nkè fēũnko ditòbè
oniti bo nfēũnko o kou,
kòo bíè nni nfēũnko tēdakótè,
besinténitibè bo nfēũnko benitimómombe.

⁶ Oniti níi bo pí nho tebite be cice cītè mieke
kóò nàké ke dò:

A mè nkpaá makemè diyaàbòrì, naá nti kóo kpààti,
baaté kubotí kùu í mōke okpààti.

⁷ Kè de yiè nhò bààní ke dò:

N yí tú otànti,
n yí mōke mudii n cītè,
m me nyí mōke diyaàbòrì
di bá n dōò okpààti.

⁸ Sedisademmu kòbe bètému,
Sudaa kòbe domu.

Be náaanti nè be dōòrimè kè dè yóu Kuyie.

Bè yetemu ti Yiè nKuyie nke kù fuonnè
kunku Kuyie nkperikù kè dè feio.

⁹ Kàa wènté be ìiké a pānke 35 yāmu be yetémè
be fei mbe yei mme Sodammú ei kòbe kōme,

Ifei í bè bonè meyei mbè dōòrì mè.
Bè bo yà! Bè ce mbemáa ndi meyei.

¹⁰ Di bo yí wèè yiè nKuyie nkpeti,
weè tu diwèi yiè nke yé ò yóó dimèmu,
o tōmmú kó ticōnti.

¹¹ Beyeibe bèè dōòrì meyei, mbè bo yà!
Bè yóó bè yietí be dōòrimè dōmmè mme.

¹² Mí nKuyie n kó benitibè,
ibí ìi bè baké, benitipòbè bèè bè ni.
Bèè bè ni bè bè fētinkomu,
ke bè kōó mbè kèrí kùu cè.

Kuyie nkpannèmbè bèè ni ku nitibè

¹³ Ti Yiè nKuyie nyité ke còmmúmu ke seí nku kòbe,
kù íté ke còmmúmu ke bo bekénè yebotè.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nkpannèmu
bèè tu bekótibè ku kòbe mieke nè bekpààtibè ke tú:
Dii maanko finyi kó yebe

ke fèke besénnibè kperε ke pié ndi cēī.

¹⁵ Nè òmmu wērímú mmu di fēūnkomè n nìtibè?

Ke naù besénnibè?

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa mû ti ndi békú.

Kuyie nkpannèmè Sedisadεmmu εi kó benitipòbè

¹⁶ Ké ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:

Sedisadεmmu kó benitipòbè mòke sifei nsi

ke ò nkéri kéyíéó,

ke tú pìi bè wéimè, ke naù detóónnè,

ke kǎnninko be naàcènéi.

¹⁷ Nè de kpéi mmí ndi Yiè nKuyie m bo fōri be yùti,

ké bè cònnóó mēyùbii.

¹⁸ De yiè bo tuske dii yiè mí ndi Yiè nKuyie m bo deite di sātì. Be nacènéi kó demámánnè nè dèè bou be yùti nè sinei dudúúnsi nè medèi. ¹⁹ Yetootsre nè sinei nè ifátíyi. ²⁰ Tiyaàbomboúnti nè sinacènéi kó demámánnè nè inaakūš nè tùdààribè kó yedíé nè mēfimme, ²¹ nè demámánnè nè dèè tūš yewūš. ²² Tiyaàkpeti nè yeyaàbòrè pēkùyé, tiyaàbomboúnti nè tidóuti. ²³ Siwéi nè mupààkonkperimù kó tiyààti tii iri nè tiyaàyauti bè daati ti yeyo.

²⁴ De yiè tùdààri bo ceeté kéānné kunóú,

bè bo yi iwēi inaakūš ntēmè,

bè bo kuó iyùpāātí kéyóu mēyùbii,

kéyóu tiyaàsàati kéyi tifòtònti

ké be wennikuu naà nkuhāātòntònkù kó kufiékù.

Sedisadεmmu εi kó bekúpobè

²⁵ Sedisadεmmu, a kó benitidaabè yóó kú mudoò miéke nke,

behāāpānkperibè iwēi yembè í kūntini mudoò.

²⁶ Sedisadεmmu nìtibè bo nkari o εi kó yebòrè,

ke kuò nyekúdabùò.

Bè bo paà be bí kénkari mutáá mmieke ke kuò.

4

¹ De yiè benitipòbè bèyiekè bo mmurí onitidòù òmáà,

ke tú ti bo nwaà ntimáà ti bo nyo mmù,

ti bo ndo ntimáà tiyàati.

Yóu ké ti da yenke,

á ti deite ifei.

Kuyie nyó nkánkémè bèè bo yenté kénkpaá Sedisadεmmu

² De yiè ti Yiè nKuyie yóó dennéni dii tepànni, dii yó ntú Isidayεeribe kó disānni, dii yó ndεumu ke wenni, képeité yebe ké yè nsū, ké diwèi mbo bèè bo yenté kénkpaá dihei mu kpéi.

³ De mǎnni bèè bo nkpaá Siyōš, bèè bo yenté kémbo Sedisadεmmu bè bo mbè yu ké tú Kuyie nkobe, ke yé n wàrimè bè yètè ké bè bo Sedisadεmmu miéke sáà. ⁴ Ti Yiè nKuyie mbo óuté Sedisadεmmu kobe, nè ku nuù kó muyaá, kéuté mēnitiiyī mbè còúmmè Sedisadεmmu. ⁵ Ti Yiè nKuyie mbo ānné diwetiri Siyōš tāri ĩnkè ké di ndíéké bèè dè tiku kuyie mmònni, keyènké kéndò nkuyukú kénčóú mmuhāā kōme, kénhānkénè Kuyie nkó tikpeti be yo ĩnkè, ⁶ kéndò ndifii ké mbè diéké, ké mbè kánké kuyiinkú kuyie mmònni, ké mbè kánké kuyaakú nè fetaafé.

5

Isidayεeribe tūmè Kuyie nkó kupaku

¹ N yóó dentè fēyēnfē nfe n népo kpéi, de kó fēyēnfē tukúnè o paku nku.

N népo saù weè do kùúti fīnyī kó kupaku

ditāri ĩnkè ketenkè naati dè,

² kētūnte ketenkè mesàà, kédei yetārè,

kétāāté detie ndesààrè kébuatí,

kémaá didènni de cuokè ò yó mbaanè di,

kékeuté difōtūri ò yó nhūti dè fīnyī be,

kényé ke dò ndè yóó pié yebe sààyè,

ké dè né pié yèè í wenni.

³ Díndi Sedisademmum kòbe Sudaa kó kuwuo nkòbe tí púténè mí nnè n kóo finyĩ.

⁴ Ʋndè kpaá n yí dǎò dè dè kó detie nkpeí?
N do yé kètú dè yóó pié yebè sààyè nye,
kè dè né pié yebè sinyè, ba nte?

⁵ Ntenè n dò nkédòòmè dè kó detie,
n yóó deitemu kuperí kè bè ndè nàù.
M bo pété kuperí kè bè ndè nàù.

⁶ Dè kó kupaku bo kpánné,
òmòu ténke bá nkù kǎù òmòu ténke bá ndè kǎí,
tipotì nè tisámpotì dè borè èùtè.
Kè n náké yewetè kè yè báá yóu kè fataafèe dè dùóté.

⁷ Tí Yìè nKuyie Mpakedaa kóo finyĩ tie ntú
Isidayeeriibe kó kuwuo.
Ò tǎáté dèè tie ke fíí ndèè tu Sudaa kó kubotí,
Kuyie ndo yé ke tú bèè yó ndòori dèè wetí,
kè bè né dòori dèè í dò nkédòò.
Bèè do dò nkéndòori mesàà,
kè benitibè né kuànnè bèè kó kuyonku,
tipítì tímòu ke bo meyeñcaàrimè mieke.

*Kuyie nkpannè tí bèè fèkù betòbè kperè
(Yenaankékè 8-24 wénté 10:1-4)*

⁸ Dì bo yà díndi bèè maá ke maá sicéí
ke do nke do ndepaa nke dèè meffè mmemòu,
kè dè bo mboní kè dí tieke diheí dimòu.
⁹ Ntè mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa n tú mù:

Dè kó sicéí bo dǎúnko,
dè kó sicèsààsi í yó mmàke bèè sì á.
¹⁰ Kupaku kùù bo ibaa ké tepítè nè ìdèì,
kè bè buotí finyĩ kó detie,
kè bè tǎù dè be ke niu menaà
mè báá pié nditiribè sipísìnùmmù,
kàa buotí tidibotí kuyòrikù,
a deite temámbòòtè memáà.

¹¹ Dì bo yà! Díndi dè ò nwenníní,
kè bèè cokòo menaà nkperímè borè,
ké nke ntúũnko nè keyènkòo kémuó.
¹² Bèè ò mbaà nke au ke bie ntikùtidùutì
nè yebàrè ke eu itárí, ke yò nke yò mmenaà.
Bá bè í wéí mí ndi Yìè nKuyie mpí mmùù tǎmmù,
n dǎò dè nè n nòu.

¹³ N nitibè í bantému, dèè te
kè bè yóó bè pǎmú kékònnè
Sikpàatibíí bo kú dikònnì
kè sinéyèíí kuò benitibè.
¹⁴ Mukúú nhààtemu mu nùù ke onné mu níí
ke bo maáanko sikpàatibíí nè benitibè tòbè
diwèì bo bè kè bè yànkú ke úú.

¹⁵ Onitì bo nínkú késínné Kuyie nyìkè
sipàò yembè pòò bo deè kè bèè sínné.
¹⁶ Tí Yìè nKuyie Mpakedaa dòòri dèè sié dènde,
ke benkú kù deumè,
ke bekùnè ku nitibè kè dè sié ke benkú kù wetímè.
¹⁷ Diheí bo náà ntidobontí kè bè ndè cèmmù ipe,
iwúù bè dùnne ì do borè,
ibóbí bo ndè cènti ke diiti tímútì.

¹⁸ Dì bo yà díndi bèè derí di yei nkó mucóntimu,

nyinààke ɔ nderimè tenaasāntè.

¹⁹ Díndi bèè nàà nke tú: Kuyie mmónné
kédòò ku tōmmú kè ti mù yà.
Kuyie nylsidayeeribe tū nkúu dɔò ku tōmmú
mecāā nkè tí kù banté.

²⁰ Di bo yà! Díndi bèè yu meyei nke tú mesàà,
nke yu mesàà nke tú meyei,
nke yu kuwenniku ke tú dibìnni,
ke yu dibìnni ke tú kuwenniku,
ke yu detiire ke tú deweètìrè,
ke yu deweètìrè ke tú detiire.

²¹ Di bo yà díndi bèè yèmmè dò ndi cii
díndi bèè yèmmè dò ndi mọke meyèmmè.

²² Di bo yà díndi bèè yètè feí munaáyàà mieke,
díndi bèè mọke menaà kperimè kó yekāmbò.

²³ Díndi bèè kommu becaàribè tìcuuti kpéi,
ke yetíri di bo nkommumè bèè naati.

²⁴ Dèè kpéi nte kè di yóó cóútè timúkpeti kōme,
muhāā nhāā cóútémè tìyonkāāti,
di cīè mbo pāāke kè di pórímúu yote,
di yete mèè kpéi mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa n kuó.
Di sènkārìimè mí ndi Yìè nKuyie,
díndi Isidayeeribe di í tū n náānti nti.

*Kuyie nyóó dúómmè kè Asidii kọbe do Sudaa kọbe
(Dināāhkeè 25 wénté 9:7-20)*

²⁵ Dèè te mí ndi Yìè nKuyie nkè m mieke di yè,
kè ñ yòute n nòutè ke di poté.
Kè yetārè sàntè kè benitibè ku ke cóú cóú ice mieke.
Nè memme m mieke í do,
n nòutè kpaá yuomu di ñnkè.

²⁶ Mí ndi Yìè nKuyie n cōíné mecannimè mme
yebotè yèè bo medétimè ye kpéi.
N yè yu nè fefontifè nfe, ke yè iténí itemmānke
ke cokūnī mecāā.

²⁷ Be mieke òmòu í yo tihòùti,
be mieke òmòu í bétè bá omāā.
Munòndòmmú í bo bè kóò mòu,
be kóò mòu í yè nke duó.
Bè bou be naàkūā nyi tei tei,
be neùti kó iwēí í òke.

²⁸ Bè sūstému bè pie, ke fīnnè be tānnè,
kè be sēi kpèètè dōnnè yetārè
kè be naasēi cēētiyè cokū tefódóntè kōme.

²⁹ Kè bè kontí kuciríciriyōkū kōme,
kè be dabuò ndōnnè yeciríciripāā kpeye,
kè be ūntí, kè bè pī dēmarè òmòu āā í nfiète.

³⁰ Dè yìè Asidii kọbe bo do Isidayeeribe
kè be uutoo ndōnnè dàméèrì kaku ɔ ndòmmè kuyaakù fùutè dii mōnni.
Dè yìè yewetè bo soute kè dibìnni dátínnè ketenkè,
kè meyeñcaàrìimè mbo.

6

Kuyie nyúmè Esaii mutōmmú

¹ Sudaa kọbe kóo kpààti Osiasi ku dii benni, kè Kuyie nní mbenke kumáà kè n kù yà, kè kù
kàri dikpààtikàri okùri mari ñnkè ku cīètè, kè ku yaàbòri pitè ke píéké te mieke. ² Kè Kuyie ntārè

kperè còrnmú ke kù cèti, ke mæke bá di ifièti ìkuò, kè idéi tu ì ò ndáátí di yuu, iteì idéi sinaàcèi, iteì idéi ì pùùnè. ³ Kè yè náa nyetòbè ke tú:

Ti Yiè nKuyie Mpakedaa dò mpáí pái nwe,
kòo kpeti píéké ketenké kemou.

⁴ Kè ku cìtè bòrè kó yesànkèe sántè nè ku tšrè kperè kó metammè kpéí. Kè kuyukúu píe nku cìtè mieke. ⁵ Kè n kuónko ke dò: N kúmu yíe! N tú onìti nwe wèè nùù sī, kè nh ā kubotí kùù kó benitibè nò sī mbe cuokè, kè n nuò nyà ti Yiè nKuyie Mpakedaa.

⁶ De mōnni kè Kuyie ntšrè kperè kó dimarli puuní m biékè, ke tō diháākōnni, ke di dèitení diwūšōnni ìnkè nè ihaaké, ⁷ kè di kááké n nùù kébéi nke dò:

Dihāākōnni dii mmè nkáákémè a nùù,
di wenkemu.

A yei ndèitemu, bè ūtému a yei.

⁸ Kè n keè ti Yiè nKuyie nkó metammè kè kù tu:

M bo tš nwe?

We mbo kote kénáké ti kó tináànti?

Kè ò dò: Nte mí, í tš.

⁹ Kè de kó metammè dò:

Kote kénáké ku mbotí kòbe ke dò:

Di bo nyo di me mbáá keè,
kénwúó, di me mbáá banté.

¹⁰ Kè yè de kó kubotí kòbe yèmmè kperínimè,

bè í yíé ntímatì,

ke Itinné be to ke báá keè,

ke ūš nke báá yà,

bè yàa bo ceete mèè kpéí nkè m bè miékūnne.

¹¹ Kè n kù beké ke dò:

Dè yó mmè dò ke káá nde?

Kè de kó metammè dò:

Dè yó mmè ndò nke kémúnè dihei bo dōúnkomè,

kè sicéí paà bèè bo nsi ā,

kè dihei náa ndikpáa.

¹² Dè yó mmè ndò nke kémúnè,

mí ndi Yiè nKuyie m bo ciemmè benitibè

kè dihei dōúnko kénáá nfekpáfè.

¹³ De kó dihei kó benitibè bèè bo yenté,

kénkpáá sám̀pó sám̀pó,

bè í yó ndé kpáa.

Dè né yó ndōnnè bè šš kōšmè mmè mutie,

kè dikūnni nkpaá kēpuku.

Meè botí nku dikūnni dii kpáa

di mieke nke kuwuo nsàákú yētínimè.

7

Kuyie nnáké ti Esaii wèè náa nku pānāānti

¹ Osiasí bire Yotammu kó debire Aasi tu dii mōnni Sudaa kòbe kóo kpààti. De mōnni ndi Sidii kòbe kóo kpààti, Desinni nè Demadia bire Pekaa Isidayeeri bē kóo kpààti kè bēè do Sedisademmu ke bo ò pōnte ke me nyí nna. ² Kè bèè ti nàké Dafiti yaàbire Aasi nè o kpààtiyuu kòbe ke dò: Sidii kó behāāpōmbè bāté Efadaimmu tempē. Aasi nè o kòbe kè bèè ti kèè kè be kànti nhau, kuyaakú šš fuute kè detie nní nhōmmè kutúúkù.

³ Mēmme kè ti Yiè nKuyie nnáké Esaii ke dò: Túóté a bire Seasubú kè di kote ditāri kó menie mpūš nke cuutini dè diyaāhōubinni kēyà Aasi. ⁴ Kaa ò nàké ke dò: Wèè pí nhomáá, ò bá ndé, o kām̀būšti bá nduò Sidii kòbe Desinni nè Demadia kpéi, bè dōnnè tedakēmpūtè tēè cōúté kédeè tēntè kè kuyukú kuti. ⁵ N yému ke dò nSidii kòbe nè Pekaa kòbe nè Efadaimmu kó kuwuo nkòbe bè da dōnè meyei mmè, ke náa nke tú: ⁶ Yōunè kè tí do Sudaa kòbe kè bè ānné kufōwáá kè bè dōšnè muwērímú kè bè ti wēnnénè kè tí pí nTabēedi bire tikpàti. ⁷ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa bēimmu ke tú dè í yóó dōò ò tu dè báá di.

⁸ Ké yé Damaasi weè tumè Sidii kó diheidiè.
Ké Desinni tu di kóo kpààti.
Dè bo nyóó yí yebie nsipísikuò nè yènùmmù,
kè bè namu Efadaimmu kó kuwuò,
kù ténke í yó nkpaá.

⁹ Sammarii weè tu Efadaimmu kó diheidiè,
kè Demadia biré tú di kóo kpààti.
Ké di í yie ti Yiè nKuyie nkpeti
ké kù taunè di í yóó nhā ké bo.

Dè benkú Kuyie nti bonè

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nsòoté ku náànti kébéinnè Aasi ké dò: ¹¹ Beké mí nha Yiè nKuyie ké n da benke medàòrimè mamè ketenkè mieke yoo kéñkè mieke.

¹² Ké Aasii béi nke dò: N yí yóó beké n Yiè nKuyie ntimañi n yí dó ké da benné.

¹³ Ké Esaii ò náké ké dò: Díndi Dafiti yaábí benitibè me ndi òunè ké dè í sànnè ké di dó Kuyie ndi òunàà? ¹⁴ Dè te ké ti Yiè nKuyie nyóó di duó mmecannimè: Desapumbire dèè mu nyí duónè onitidòu dè bo púó nképeité denitidabire ké dè yu ké dò Emmaniyèeri (dèè tu Kuyie nti bonè).

¹⁵ Dè kó debire yó nyó mmènaamiè mme nè mecekùò nke yàa tuòkenè dè bo yetemè meyei nkétàatè mesàà. ¹⁶ Dè bo nyóó tuòke dè bo yetemè meyei nkétàatè mesàà ké dè kó yehékè yedé a dé yèè kó bekpààtibè ké yè dounkomu. ¹⁷ Fí nti Yiè nKuyie nné yóó duó nké yewe yonkuyè yèè da tuòkení fí nnè a kó dikpààtiyuu, di mu nyí yà yé botí nè Efadaimmu yàtenè dii yiè Sudaa kòbe. M buò Asidii kóo kpààti yóó di domè mme.

Kuyie nnákémè bè yóó bè domè kécake be èi

¹⁸ Dè kó diyè ti Yiè nKuyie mbo fonte
ké Esibiti kó isēñ iténí.

Ké kuu fonte ké icee iténí Asidii,
¹⁹ kékotení kédátínné ikó nyímou

nè yekondake yemou
nè yepèrè kó mēfìè mmēmou
nè tífapèùti tímou nè iwūš cēnti dè.

²⁰ Dè yiè ti Yiè nKuyie mbo ikú oponkorì kukó nyàà kou,
Asidii kóo kpààti, kòo kuó

di yùti nè di deēmbi: nè di citi * Isidayēeribe dootitòbè yóó be namè mme ké bè fēñ.

²¹ Dè yiè bá wèè niti ò níí bo ncēm̄m̄u
fēnààfē fēmáà nè ipe idéí.

²² Mēnaamiè mbo mpíéké,
bèè bo nkpaá dihei,
bè bo nyo mmēnaamiēnkùò nnè mecekùò.

²³ Dè mōnni fīnyí kó depaa ndèè kó detie mbo tekòupítè
ké dò nké bè bo dè fité dè díítí mbo medítibii ntekòupítè (1000),
dè kó depaa mbo kpánné kéye tipotí nè tisāmpotí.

²⁴ Ké bè nde nkòri kupaawáà nnè detānnè nè ipie,
dè kó ketenkè bo naá ntipotí nè tisāmpotí máà kòke.

²⁵ Yetārè yemou bè do kuuti yè nè sikāmmū,
benitibè ténke í yóó ndaati ké kerí dè kó depaa mmieke
ipo yàa bo bè kũũ mēè kpéí,
ké bo naá nyínààké kó dītūnni,
ipe kó diciēnni.

8

Bè yóó pōntemè Sammarii èi nè Damaasi kperi kéheí ye kperè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké n náké ké dò: Tuóté kutápièkú diekú kéwāri ké yí: Kupòñkeheikú. Ké dè kó iwārii nfeí. ² Kè n kù wāri kébenke benitibè móm̄m̄m̄be bēdēbē, ikuá nùtì Udiya nè Yebedekiyaa biré Sakarii. ³ Kè n duónè m pokú Kuyie mpāānāñti náāntò kòo púó nképeité denitidabire, ké ti Yiè nKuyie nní nnáké ké dò n dè yu diyètiri ké dò: Kupòñkeheikú. ⁴ Ké yé dè kó debire yó nkpaámè ké í na ké yí n yó yoo n cice, ké bè pōntemu Damaasi ké éí o kperè nè dèè bo Sammarii ké kōnnè Asidii.

* 7:20 ...kuó di yùti nè di deēmbi: Dè benkú

Asidii kɔbe domè Sudaa kɔbe

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ké dò:

⁶ Benitibè sènkèrimu kukó nSidowee kó menie
mèè pũḡ mmeyoḡmmè.

Deè te ké bɛ kɔnti yārike

kè bɛ kpeutí bekpaàtibè

Desinni nè Pekaa bè ikè.

⁷ Deè te mí ndi Yiè nKuyie

kè n yóó duó nkè Asidii kóo kpààti di do,

nè o kó tikpeti timəu.

Kéndonnè ménékperimè ḡ ntatiní kukó nkè dòmmè.

Mè ṡṡ píe kukó nhEfadati ké kù dàtinnémè.

Mè ṡṡ dátinnè mèè boti yekonnèbiè nkémpũḡ.

⁸ Mè ḡo dátinnè Sudaa kɔbe kè bèè kuri

kénkááké bɛ fṡnii,

mè ḡo pṡnté kédátinnè a èi diməu,

di duó ké kááké dè, áú yoo! Emmaniyeri*.

Yebotè wúo nke bo daò dè tu detetirè nde

⁹ Dindi yebotè bá kè di dó dí wənnè kébáátí,

kufṡwaá mbo di kpéété.

Kénténè dindi yehéké détiyè kɔbe kékéè,

bá kè di dó dí báátí mèè boti

kufṡwaá mbo di kpéété.

¹⁰ Bá kè di dó dí náké ké bo daò ti,

ti bo díé.

Nákénè kétéāté di dó ti.

Di teti mɛ mbáá daò!

Kɛ yé Kuyie nti bonəmè.

Kuyie nyəmmè Esaii nè Isidayeribe báa teetè betəbè

¹¹ Ti Yiè nKuyie nni mpĩ ndii mənni,

ké n caummu ké dò:

Báá tūnne ku mboti tū nkùu cɛ.

Ké n náké ké dò:

¹² Báa teeténè dɛ kó benitibè,

kè bè dàkii ké bo ḡo ndiheì kóo kpààti,

di báá bè teeté, di bá ndé bè dé dè,

di kəmbùḡti bá ndé duò.

¹³ Ti yiè nKuyie Mpakɛdaa,

di dò nkényé ké do nweè tu wèè kpa mɛyɛi,

wənwɛ di dò nkéndémè,

wèè máà ndi di kəmbùḡti dò nkənduòmə.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie ntu disəri ndi dii dò mpáíí,

kɛ né tú ditári benitibè yó mbétírí di ké duò

dii yó mbuḡ mbenitibè,

kɛ do ntímáti dindíínti Isidayeribe kó yekpààtiyɔ yedé kpéí.

Kɛ dò nticùḡti Sedisadɛmmu kpéí.

¹⁵ Benitibè kusùkù yó mbétírí di ké duò ké kékíí.

Bè ḡo duó timáti dindíínti miɛkɛ kè bèè bɛ pĩrmú.

Kuyie mpānāaḡti náaḡtò dòmmè kénkémmú Kuyie nyóó daò ti

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ké dò: Sənnɛ dɛ kó tináaḡti nè dɛ kó itié n tūmbè kpéí. ¹⁷ N

Yiè nKuyie mbùtinnému Sakəbu yaábí. Bá nè mɛmmɛ n ku mbúó, n kù kərmúmu. ¹⁸ Mí nnè m

bí, ti Yiè nKuyie nkùu ḡo Siyṡṡ tári, kù n duó nyi, ti tú Kuyie Mpakɛdaa kó mɛcannimè mɛ,

kɛ bɛnkú ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa yóó daò ti Isidayeri.

¹⁹ Kè bè di náké ké tú: Kətɛnè bèè bouri tinùbooti bè borè, nè bepāābè borè kè bí pāá, bembɛ bèè ḡ nnáa mbɛ nḡ miɛkɛ bèè ḡ nwéú kɛtú, dɛ wennimu kɛ dò nhoniti ní beé nḡo ḡaḡ,

* 8:8 Emmaniyeri: Wénté Esaii 7:14 nè 8:10.

kémbourí tinùbootì, kè bécírìbè ò nàá mbèè fòù bε kpeti. ²⁰ Di ténné bε kε dò: Tí Yìè nKuyie nkó itíè nε ku náànti tí dò nke dε ntúnne, kè wèè í dè túnne ò báá yà Kuyie nkó mεsàà.

Dikònni nè meyeñcaàrimè dè yóó tannímè

²¹ Dikònni bo bε poté kè bε auté,
kè bε nkérí dihei mieke nè meyeñcaàrimè,
kè bε miekεε yenni, kè bεe bammú kusínkù
bε èi kóo kpààti nè Kuyie, kémbús tiwetì.

²² Kε sñnnéni ketenkè kéyà dibìnni
nè meyeñcaàrimè kperε nè dèè duò tikāmbùàti,
kè bεe bε tēntoo dibìnni mieke.

²³ Dibìnni í yóó nhā kε bo dihei
meyeñcaàrimè bo dii mieke.

Kuyie nyóó dεetémè ku kàbe

Tí Yìè nKuyie ntanné Sabunāó kó dihei
nè Nefutadii kperí ifei mieke nke.
Dè né yó mboní kè kùu yè dèúkūnnemu,
kétútótè dāmèèrì kēnto kétuākenè Suditēē
kukó nyāà diyìè yìèni kèè bíékè nè Kadideeo
bèè í tú Sífubε bε kó kutempē.

9

¹ Kubotí kùù do kéri keyensòùkè mieke
kù yāmu kuwenniku diékù.
Bèè do bo dibìnni kó dihei
mukūū nkperí
kè kuwennikuu bε mīté.

² Tí Yìè nKuyie nhā duò nkāa nìtibèε sūū
duó mbe diwèi dierì,
kè bε duó nkuyēñnaatí,
kè bε nyānku a ìikè
bè ñ nyānku mèè botí dididèi mōnni
kε íú bè ñ ntoti bè éí dè kε íúmè.

³ Bε dootitabè do bε buú nkùù naādòdòridóú,
kumundóú bε do bukú kù
kupààti bε do bε puotinè kù,
a dè kēétému bε do dōmè Mandiyāā èi.

⁴ Bε dootitabè do puoti yetàrè nè tū āāpōnneùti
nè tū yāàti dèè mùòti mēyī
dè tati muhāā mmieke nke,
muhāā mborè cōúté.

⁵ Kε yé bε tí peitémè debire
bε tí pāmu dēnītīdabire
Kuyie ndε nduó nkè dè bo mbaké.
Bè bo ndé yu kε tú:
Otentisāāwè

Kuyie nkperíkù,
tí cice wèè bo sāā
mεom̄pùmè kóo kpààti

⁶ O kpàti yó ndéúkúmu
kè mεom̄pùmè mbo sāā
kòo fíí nDafiti kpàti kè tí nsaké
kòo mbaké o kpàatīyuu.
Mewetīm̄mè nè timōmm̄nti
kè dè mbo di mmōnni nè sāāo.
Tí Yìè nKuyie ndómu ku kàbe mēdiè dεè kpéí nte,
kè kù yóó dè dòò.

*Kuyie mpoté kùù yēīku bèè bo Sammarii
(Wénté 5:25)*

⁷ Mí ndi Yiè nKuyie mmú bée ti nnáànti ke kpánnè Sakabu yaábí
kè ti bè do bembè Isidayeeribe.

⁸ Kè kubotí kumou ti kèè
Efadaimmu ei kabe nè Sammarii omou kabe bè ti kèèmu.
Kè tefentè bè deutè kè bè nàá nkétú:

⁹ Titáti kó iduotí ìi do,
kè ti yóó maánè yetáhokùye
bè káú detie mbè tu dè sikomáà, kè ti yóó fífkú
detekperè bè tu dè sétìrì.

¹⁰ Mí nKuyie mbe Yiè mmú duó nkòo kpààti Desinni ei kabe bè do.
Mí nKuyie mmú íi mbe dootitabè mieke.

¹¹ Sidii kabe bèè iténí diyiè yièni kèè biékè
kè Fidisitèèbe iténí diyiè taà kèè biékè
kè bè àate ke maanko Isidayeeribe
bá nè memme mí mbe Yiè nKuyie m mieke í do
n nòutè kpaá yuomu Isidayeeribe kpéí.

¹² Bá nè m me mbè potémè bè í wètení m borè,
bè í n wammú mí mbe Yiè nKuyie Mpakedaa.

¹³⁻¹⁴ Dèè kpéí nte mí mbe Yiè nKuyie
kè n yóó kéétè Isidayeeribe yuu nè be yóú,
n yóó káúmu tipuonti nè tipènti * diyiè òimáà.
Diyuu benkú bekótibè mbe nè sikpààtibí.
Kè kuyóú benkú bèè tu bemáà Kuyie mpāānāānti náāmbe.

¹⁵ Kuwuò nkuù nkó benitùbè kù fétinkomu.

Bè bè niitè kuce yeiku nku.

¹⁶ Dèè kpéí nte mí mbe Yiè nKuyie
kè n yèmmè í naatinè de kó bedapambè
m me nyí yóó kuó mmesémmè be kó iciribí nè bekúpobè
ke yé bemou bè dààmè dèè í wenni dè nde.
Bè tu benitidannibè mbe kè tináanyèiti píéké be nò
dèè te mí nKuyie nkè m mieke be péí, kè n yùò n nòutè be kpéí.

¹⁷ Dè kó benitibè yonku dò mmuháá mmu,
ke csú ntipotí nè tisāmpotí

ke csú nkutúúkú tikòti
kè kuyukú fí nke dekú tiwetì.

¹⁸ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa weè mieke còutè benitibè,
kòo mieke kó muhāá mbè tūò,
bá wè kòò ceké o yuu.

¹⁹ Bè níi yuntení kubakú you biékè
dè me mbáá kuò be kònni,
kè bèè éiní kucānku biékè kémaānko
bè me mbá nsānnè.

Bá wè kòò cāá nho kou bakú.

²⁰ Kè Manansee kabe cáá nhEfadaimmu kabe,
kè Efadaimmu kabe cáá mManansee kabe,
de kó iwuò nyidé kè i wènnè ke cáá nSudaa kó kuwuò nkabe,
bá nè memme mí mbe Yiè nKuyie m mieke í do,
n kpaá yuomu n nòutè be kpéí.

10

*Kuyie nkpannèmè bèè fēũnko becīribè
(Yenāānkékè 1-4 wéntè 5:8-24)*

¹ Di bo yà! Dīndi bèè dāunko siyāābīsì kó ikuò,
ke i diinko n nitibè mesémmè.

² Bá di í kemmu becīribè kpétì,
ke bè yetírínè bè dò nkénte dè.
Ke ei bekúpobè kpere ke fekú iciribí kpere.

* **9:13-14** tipuonti nè tipènti: Dè benkú bèè tu bè mbe bediechè nè besāmpóbè Esibiti ei mieke.

³ Kuyie nkó tiyē̄ti bo di do dii yiè di bo yĩm̄?
Meháárimè mèè iténí dedétirè mè bo di do dii mōnni,
di bo coké kécuó nke kè bè dí teennè?
Di bo dóú nde di kpàti?

⁴ Tii di kpaánè tu bè dí wēnnénè tikpetintì,
di bo wēnnénè mè bécírìbè tii di baa.
Nè mēmm̄ m mieke í do,
n kpaá yuomu n nòutè.

Kuyie ntōmmè Asidii kòbe kè bè dōò kè dè tonté

⁵ Di bo yà dín̄di Asidii kòbe!

Di tú m mieke kó didùò ndi.

M mieke keè peike kè n di pikú kunasáá kōm̄.

⁶ N di t̄s ndín̄di Asidii kòbe kubotí kùu yete n kpeti ku borè nde.

Kùu botí líko m mieke

kè di bo kù pònte kéh̄eí ku kper̄e,

ké nkù nàù tisāsāàti kōm̄.

⁷ Dín̄di Asidii kòbe di né í t̄i banté,

ke d̄s kékuo ibotí ké ì dēè páíí.

⁸ Dín̄di Asidii kòbe kè di né tú

di kó behāāpōnkótibè kpeñ̄n̄mu,

ke mǎnnè bekpààtibè.

⁹ Ke na Kadín̄aò nè Kadikemiisi nè Amati eì kòbe

nè Adipadi eì kòbe nè Sammarii eì kòbe nè Damaasi eì kòbe.

¹⁰ Nè n kó tenòutè nte m potém̄ yeh̄ekè yēè kó yebokè

nè yes̄Impókè kpeñ̄n̄nè Sedisad̄emmu nè Sammarii de kpeye.

¹¹ N dōòm̄ Sammarii nè o kó yebokè

n yóó m̄e ndòò Sedisad̄emmu nè o kpeye.

¹² Mí ndi Yiè nKuyie m bo p̄i ndii mōnni n tōmmú Siyā̄s̄ t̄ari ìnkè Sedisad̄emmu m bo yū̄s̄
nhAsidii kóo kpààti to, ò mòt̄e mèè kpéí ntefentè nè tepòt̄e, ¹³ ke náá nke tú:

N dōò dēè kó dimáà,

n dè dōnnè n kó muw̄erím̄u mm̄u, nè n kó macii.

Ke tú: N ciimu dēè te kè n kei nyehekè yēè nh érinè,

ke fēke ye kpàti ke cū̄u mbekpààtibè bè kpààtikàrè ìnkè.

¹⁴ N t̄uót̄emu yebotè kpàti bè s̄s ceetè mèè botí tin̄ariȳē̄nti

ke t̄uót̄e yebotè tenkè bè s̄s pét̄e yen̄ariȳe

ké yē dē̄ite mèè botí,

bá tēmatè í nnamp̄e te fiēt̄i,

tēmatè í nhààte te nùù,

tēmatè í nyí f̄iē̄u.

¹⁵ Tep̄iēt̄e bo na kēmp̄ot̄i temáà ke búút̄i wēè tē kōūnàà?

Yáà disiè bo na kēnt̄á dimáà ke búút̄o wēè di sinè?

Di dùò bo na kēfāā ndi yiè mbakàà?

Yáà didùr̄i bo yout̄e wēè di pikú o nòutè?

¹⁶ Dēè te kè ti Yiè nKuyie Mpakēdaa yóó bonté benitibè

bēè c̄iē tikū̄s̄nti.

Muhāā mbo cósut̄e be kpàti dikpáà s̄s cósut̄m̄e.

¹⁷ Wēè tu Isidaȳeeribe kó kuwenniku ò yóó náá mmuhāā mm̄u,

mí nwēè kpa meyei m bo náá nfehāādeñf̄e be cuokè

kécósut̄e tipot̄i nè tisāmpot̄i diȳiè dimáà mieke.

¹⁸ M̄u bo cósut̄e be túúk̄u sààk̄u kum̄ou

nè d̄et̄ie ndem̄ou dēè p̄eí titebiit̄i,

kè dēè dontenè mum̄amm̄u p̄i nwē ke c̄iē koò kuò.

¹⁹ D̄et̄ie ndēè bo nkpaá Asidii kó kutúúk̄u mieke,

de yiè bá deb̄ibén̄nè dē bo na ké dē kàa.

Isidaȳeeribe bèè yó nkpaá bè yóó wētenim̄e Kuyie mborè

²⁰ De kó diyiè Isidayeeribe bèè bo nkpaá, Sakɔbu yaábí ìì bo yenté bè bo yóu bè bo nwaammè meteemmè wèè do bè puoti o borè, kéwammú meteemmè ti Yiè nKuyie mborè nè be yèmmè meməu kunku kùù dò mpáí páí, bəmbe Isidayeeribe bè tū nkù, ké nkù tá. ²¹ Sakɔbu yaábí Isidayeeribe bèè bo nkpaá bè bo wētení Kuyie nkperikù borè. ²² Bá ké Sakɔbu kó kuwuo ndó kuu sūū nkémaatenè dāmēèrì pēemmè kó mubirimú, bèè bo nkpaá bè í yó nsú bèè yóó wētení mí mbe Yiè nKuyie m borè. N tātē ke bo bè kùòmu. Bè de mmannè. ²³ Mí mbe Yiè nKuyie Mpakedaa n tātēmu ke bo bè kua, ke yóó me dōò diheì dimòu.

Kuyie nyèmmè bè bá nyièkù Asidii kòbe

²⁴ Dèè kpéi nte kè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa kè n nàá nke tú: Díndi n nìtìbè bèè bo Siyṣṣ di bá nyièkù Asidii kòbe, bá kè bè di puoti kupààti, ke yuo didùrì di ìnkè Esibiti kòbe do di yuòmè di ìnkè. ²⁵ Dè kpaá sámpó nwe m mieke ténke í yó ndi péi, m mieke doti Asidii kòbe mbe kè m bo bè kùò. ²⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa yóó ànné teàtè nte Asidii kòbe, kù do dōòmè Mandiyāā èi kòbe Odebu kó dipèrì borè. Ti Yiè nKuyie nyuò ku pààti nku dāmēèrì ìnkè kù do dōòmè Esibiti kòbe. ²⁷ De yiè ndi kù yóó deitemè ditəu bè di buú ndi, kəsəate kunaàdòdòridou di fñní. Kè meboriməe di narike.

Isidayeeribe dootitəbè bè domè

²⁸ Kè Asidii kòbe do Ayati kó diheì, képēté kəsénté Nikidonni kéyóu be nenti Mikimasi, ²⁹ kəsəoté be cəmmu kəsénté kutəfu, kətuəke Kebaa kéyié, kè kufəwáá mpí Damaa èi kòbe kè bè nkpeutí, kè Kibea Sauri èi kòbe coké. ³⁰ Kadimmu èi kòbe tiiténè yedabùò. Diasa kòbe kənténè! Anatəti èi kòbe di kpere dò mmesémmè mme. ³¹ Madiməna èi kòbe cokému, kè Kebimmu èi kòbe wammú disəri. ³² De yiè ndi Isidayeeribe dootitəbè tūəkemè Nəbu èi ke mméí sínəu Sedisadəmmu èi kòbe Siyṣṣ tārì ìnkè, ke tú bè bo yà!

³³ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa bo do Isidayeeribe, ké bè bié bè ṣṣ bié mēè botí itəbake. Bè bo cūūnni itəbake cēyì kè iokùù duó kətenkè. ³⁴ Ti Yiè nKuyie mbo bè bié bè ṣṣ kōū mēè botí dətesūūrè kutúúkù mieke. Dimaa kó dətesààrè bo duó.

11

Bè nàkémè Dafiti kó deyaàbire kpéi

¹ Sese kó ditekūnni kótiri ìnkè nke ditepànni yètínímè, di cīē nyínkè nke ditepànni yètínímè. ² De yiè, ti Yiè nKuyie nYáá mmuú yó nhò bonè Kuyie nYáá mmuú duó mmecii nnè meyèmmè muu yó nte kòò nyé o yèmmè kè muu ò duó mmuwērímú muu yó nte kòò nyé ti Yiè nKuyie nke kù dé. ³ Muu yó nte kòò mməke ti Yiè nKuyie nkó kufəwáá, ò í yó mbekù o nuə nwúó ndè, ò í yóó tūnne benitibè tu kébeké. ⁴ Ó yóó mbekùnè bectribè ikuó duó ke dommè mme, kémbekùnè besənnibè kè dè wenni. O náəhti tii yó ntú kupààti ò puotinè kù yebotè kòo nuú kó muyaá nní nkəù beyeibe. ⁵ Ó yóó nyi mēwetúmmè mme nè timómmənti fənaàkōnfè kōme o ka sáà.

⁶ De mōnni dikpamanni nè fəpièfè kè dè nwē nke bo dibòri dimáà.

Kubiikù nè dibabii kè dè nwē ndidòù.
Kunaabiiikù nè diciriciribii nè feǝfe bè dùnne fè kè dè nwē nke yo.

Kè dedapumbire de cēm̄m̄m̄.

⁷ Fenaǝfè nè mupĩmpĩmm̄ kè dè nwē nke diiti timúti

kè de bí nwē ndidòù òm̄aà.

Diciriciri nè fenaǝfè kè dè nwē nke yo ntimúti.

⁸ Debíbennè bo nkpeiti kutām̄nf̄t̄i borè,

kè dibíkényenn̄i mbaú nkudautif̄t̄i.

⁹ Òm̄aù ténke báá dǝǝ m̄eyei,

òm̄aù ténke báá caàrè otàù,

ke yé mí ndi Yiè nKuyie, n náànti yóó pitém̄mu kutenkù kum̄aù

kép̄ie mmenie mpíékém̄e dàméèr̄i,

kè benitibè b̄em̄aù ti banté.

¹⁰ De kó yewe mieke Seseē yaàbire

dèè yó ncáá nke tú m̄ecannim̄e

kè iwuǝ nn̄i ntikoo de borè

kè yebotèe dè wammú,

kè Kuyie nkó tikpeti mbo de kàr̄i.

Isidayeeribe bèè ciété bè yóó w̄ete k̄et̄ímm̄e

¹¹ De yiè Kuyie nyóó yíé k̄ebenke mu ku w̄erím̄ú,

kédeet̄e ku k̄obe bèè kp̄aá.

Bèè bo nkpaá ke bo Asidii nè Esibiti

nè Patidoosi nè Etiopii,

nè Edammu nè Sindeaa.

Amati nè yehékè yèè soké dàméèr̄i mieke,

¹² k̄écónné m̄ecannim̄e yebotè kp̄éí,

k̄ew̄ete k̄et̄í nylIsidayeeribe bèè do ciété.

Sudaa k̄obe bèè dò nyaá yaá

kè bèè itén̄i itemm̄an̄ke im̄aù k̄ékũñn̄i.

¹³ De m̄onni kè Efadaim̄mu k̄obe ténke bá nh̄ēēnn̄e Sudaa k̄obe,

Sudaa k̄obe m̄e nténke bá ns̄inn̄e Efadaim̄mu k̄obe.

¹⁴ De m̄onni bè bo w̄enn̄e k̄édo Fidisit̄ēēbe diyie taà k̄èè bíékè,

k̄ew̄enn̄e k̄édo diyie yièní k̄èè k̄obe k̄éhef̄ be k̄pere,

k̄ébaat̄e Edammu nè M̄oabu de ekesí k̄obe

kè Am̄oniibe be b̄òut̄e.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie nyóó duǝ nk̄e kukó nt̄uut̄en̄e dè

Esibiti kóò dàméèr̄i kè d̄eē kũñ.

Kè ti Yiè nKuyie nyoute ku n̄òut̄e kukó nh̄Efadati Ìnk̄e,

k̄éduǝ nk̄e k̄uyaakù diekũu fuuteni

kè de kó kukó ntoté kuce m̄èyiekè.

Kè bè ní nk̄u senti bá bè báá d̄eite be neùti.

¹⁶ Kè kuceē ānn̄e ku n̄itibè bèè bo nkpaá bo Asidii be kp̄éí,

kù do ānn̄e m̄èè boti Isidayeeribe kp̄éí

bè do yeti dii m̄onni Esibiti.

12

Ns̄ant̄ín̄e ti Yiè nKuyie nti d̄eet̄iw̄e

¹ De yiè di bo yī:

Ti Yiè nKuyie nti da s̄ant̄í!

A mieke do ti yonke mu, di mm̄onni ke bonke,

kàa ti bant̄e.

² Di bo yī: Kuyie nti d̄eet̄emu,

ti ténke í yièkù, kuf̄waá nyí ti bo,

ti Yiè nKuyie nkuu tu ti kó muw̄erím̄ú,

ti yó nku ns̄ant̄i kuu ti d̄eet̄e.

³ De yiè di bo dó menie nn̄e diw̄èl̄

m̄ed̄eet̄im̄e kó tebinte.

⁴ De yiè di bo yī:

Ns̄ant̄ín̄e ti Yiè nKuyie,

pīēkénè ku yètiri.

Benkenè yebotè ku tōmmú deumè,

nyénè ku yètiri deumè.

⁵ Nsántínè ti Yiè nKuyie nke yé kù dǎò dè deumè,

pīēkénè de kpéi ketenkè keməu.

⁶ Díndi Siyǎǎ èi kəbe nyānkunè diwèi kényíú,

ke yé wèè bo di cuokè ò deumèmu,

wèè te Isidayεεribε ò do mpáíí nwe.

13

Kù kpannè ti Babidōnni èi kəbe

¹ Kuyie mbenke ti Aməti bire Esaii, kòò bo kpannè Babidōnni èi kəbe.

² Kè Kuyie ndò:

Cónné mεcannimè ditāri timúti nè titieti dè í yiè dī,

képīéké metammè Babidōnni èi behāāpəmbè biéké

ké bε pāsiri kè bε ta bε èi kó dibòri.

³ Míi duó ndinùù bεè duó mbemáà n kó mudoò kpéi,

míi yu n kó bekpārīnuəmbε bεè dó n yètiri ndεu,

kè bε bo dǎò m mieke yóu ti.

⁴ Keènè, kutoweku kùù dàátí yεtārè ínkè,

ke dōnnè kunitisǔkù kó kutoweku.

Ke dōnnè yεkpāàtiyǎ pėu kó kutoweku,

ke dōnnè yebotè tiku dè.

Ti Yiè nKuyie Mpakεdaa wèè bāàti o āāpəmbè mudoò kpéi.

⁵ Bè boni dè í tóké,

bè iténí kutemmànku nku,

Kuyie mmieke kó titōnnenti nti.

Kù yóó puənnè ti kutenkù.

⁶ Tiiténè yekúdabùò

ti Yiè nKuyie nkó diyie duunnímu.

Mukǎù kó diyie ndi,

Kuyie nkperikù yóó kuǎ dii yiè ndi kutenkù.

⁷ Deè te kè benitibè kǎnti yārike,

benitibè kǎnti cùutèmu.

⁸ Dè bε dimu ke bε kpéi,

dè bε pīrīmu ke bε yóu kè bε mītiri,

ke dōnnè onitipòkù wèè kuǎ ndεbire,

bá òmǎù ténke í náánnè otǎù kè bε nuǎ nwūǎté.

⁹ Ti Yiè nKuyie mmieke kó diyie kērínímu,

diyie yeiri ndi Kuyie mmieke yóó di do dī,

kè di èi dǎúnko, kù bo kuǎ de yiè beyeibe bεmǎu.

¹⁰ Siwǎā sibotí sibotí ténke í yó mmí,

diyie níí bo nyetini ke sǎù, otǎnkù mε nténke bá mpéi.

¹¹ M bo poté kutenkù kəbe bε yonku kpéi,

képoté beyeibe bε caārīmε kpéi,

m bo duó nkè sifei yεmbè féi deè,

kè bekpāàtibε yonkubε kó sipǎ deè.

¹² Bè bo wammú benitibè dihei bε waəmmè mεsǎ nsààmè kémónté.

Oniti wammú bo yonke Ofii èi kó timáti kōmε.

¹³ Mí ndi Yiè nKuyie m mieke bo cóúté dii yiè,

m bo yoòrè tiwetì, ketenkè bo áá kè fiúkú dè.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa m mieke kó diyie ndi.

¹⁴ De yiè bε bo mbè bēti bε bētimè tεyúóté,

tipiēti tii kpa ocēnti ti tēmε.

Bá wè kōo ncokù ke weti o kó kubotí,

bá wè kōo tāté muceé kéndó o èi.

¹⁵ Kè bè conè wè bèè ò kũũ disiè.

Kè bè ninte wè bèè ò feúté.

¹⁶ Bè bo mpĩĩ mbe bí ke tãũ ketenkè,
kétò dèè bo be cẽĩ mieke kékonnè,
képĩmmú be pobè kéduónè.

¹⁷ N yóó ínní Medii èl kabe mbe kè bèè bè do.

Bembe í wanti idíítí,
be kpeti í bonè mesoo.

¹⁸ Bè yó ntãũ ipie nyi bedapambè ke buò.
Mesémmè í yó mbè bonè ibí,
bè í yó mmoke ibí bénní kó mesémmè.

¹⁹ Babidónni f̃s nwèè tu yekpààtiyo kó medéè,
Kandee tenkè kabe kó tisatí,
a kperè bo naánnè Sodammu kédontenè Komoo ekè,
Kuyie ndo pònte yè.

²⁰ Onit̃i ténke báá buoté de kó dihei,
òmòu ténke báá dì kàri nè dì bo mbomè.
Bá becièmbè bè báá dì kàri.
Benaacẽmbe báá dè còriné titouti.

²¹ Yekpamaà yó nde ndou,
Yeondo bo píe mbe cẽĩ.
Dè bo naá nyicuo nkò diàri,
sitābóó yó nyānku dè.

²² Yekoute bo nkuò nde kó sicẽkperí mieke, ke cóú nyetobè,
sikpamaó bo taá de kó sicẽsààsì.
De mōnni duunimu, de kó yewe ténke í kpaá ke dètiri.

14

Isidayeeribe yóó wēte kékarimè be èi

¹ Ti Yiè nKuyie nyóó kuómmu Sakobu yaabí mesémmè. Kuyie nyóó wēte kétéātému Isidayeeribe, kù yóó bè kànnènu be tenké. Bepòbbè yóó kotoomu ké bè wēnnénè, bè yóó munnénènu Sakobu yaabí.

² Yebotè bo túóté Isidayeeribe ké bè kpènnè be tenké. Isidayeeribe yóó bè tiekemu ti Yiè nKuyie mbè duó nkèè tenké mieke, ké bè dòò tidaati benitidaabè nè benitipòbè, kétéieke bèè do bè te, kébaaté bèè do bè baké.

Kuyie nnakémè Babidónni kóo kpààti yóó kúmè

³ Isidayeeribe ti Yiè nKuyie nyóó di om̃pùnènu nè mef̃f̃útímè di f̃f̃útémè nè bè di díí mmèè sémmè nè mudaatōmmú bè di p̃ĩnnè mù. ⁴ De mōnni di bo onni Babidónni kóo kpààti ke dò:

Wèè do ti f̃f̃ũnko ò kòte ke?

Wèè do ti diimmu mesémmè ò bore?

⁵ Ti Yiè nKuyie nf̃f̃etemu benitidōnnibè dùò,
bèè do ti baké be pàati kékému.

⁶ Wèè do puoti yebotè nè kemieke ke í ompu,
wèè do baké yebotè nè kemieke ke yè f̃f̃ũnko sáà.

⁷ Diwèi p̃ĩm̃mu dihei dimou,
kè di p̃et̃é meom̃p̃umè,
diwèi kó siyíkpeì s̃iì kuò.

⁸ Bá nè detie mbè tu dè sip̃er̃ésì nè s̃ét̃ir̃i Dimaa kperè,
diwèi dii dè bo a domè.
Nè a duó dii yiè ketenkè
odak̃ũt̃i ténke í k̃or̃iní ti k̃ũ.

⁹ Bèè duó kudōnkù bè bàátímu a kũntoomè ke bo da co.
Kè enni becíribè a kpéí,
bembe bèè do tú bekpààtibè ketenkè ìnkè,
ké ìnko yebotè kó bekpààtibè be kpààtikàri ìnkè.

¹⁰ Βεμου βὲ nàammu a kpéi nke tú:
Fó mmúnke, a ténke í mọke muwērímú,
a tí dōntenēmu, a í tí cáánnè.

¹¹ Bè do bie ntikùtìdùùtì ke da sántí
né nte fí di mmànni kudònkù mièke,
kè ye biè dàátí a dǒu
kè ibiè piéké a yaádándátínkù mièke.

¹² Fó nwèè do bo tiwèti, yé a yīme ke donní?
Fó nwèè do tú tēwātè tēè pīnti,
fó nwèè do tú tekūnwentēwātè,
fó nwèè do pōnti yēbotè, yé a yīme ke donní?

¹³ Fó nwèè do náá nhamáa ke tú:
M bo deke kētuəke tiwèti,
m bo pēētóo Kuyie nhānnè sīi wǎā
kéfíi n kpààtikàri.
M bo dekoo kubakù you bíékè kó ditāri
keīnkè kó bekperibè tiku dè kékari.

¹⁴ M bo dekoo tiwèti yómmè,
n yóo maatenè Kuyie nku kùu baké keīnkè nè ketenkè.

¹⁵ Né nte fí nkè bè da yèètoo kudònkù,
kàa cùtoo difòtìri cūmpuri mièke.

¹⁶ Bèè da yà kè bè da dò mmenəmbii nkā.
Ke da dò nfù, ke békú bemáa ke tú:
Dè í dò nwèè do ǝǝ nampe wēnwē kè ketenkè sántàa?
Kè yekpààtiyo nkpeutáa?

¹⁷ Wèè do ceeri kute nkù kè kù naà ndikpáa,
ke pōnti yehékè bá ò í fīinko tikpetintàa?

¹⁸ Yēbotè kó bekpààtibè bəmou òmpèmu,
ke duó bāmmùu be fōti sàayi mièke.

¹⁹ Fó mbè né da dootóomu, bè í da kūnné,
bè da útóomu bè peitè dèè bire deciri de kōme,
bè da yāammu becírìbè bè kùu bè mudoò mièke.

Bè bè nda wēnnénèmu ke útóo difòtìri yetàré kperi ke naù.

²⁰ Bè í da wēnnénè ibotí tēi kó bekpààtibè kufōti
ke yé a pōntemè a èi ndi,
a kùəmu a kó kubotí,
a botí tú kuyeiku nku.
Ku yètìrì ténke báa yú.

²¹ Báátínè kékuə de kóo kpààti bí i cice yei nkpeí,
kè bè báa ité kéfiète dihei képiə nkuyonku kute nkù.

²² N yóo báátímu be kpéi, mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa, mǐi béi. N yóo pōntemu Babidōnni sənwe, o yètìrì í yó nkpaá. Be yaabí nè be yaábíyúó bá nkpaá. Mí ndi Yiè nKuyie mǐi béi. ²³ Be èi bo naá tinépēēti, tiyīnwuotì kó diāri. M bo káuté Babidōnni èi páíi nè kuaa. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mǐi béi.

Kuyie nyóo potémè Asidii èi kəbe

²⁴ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa dǝ:
M béimmu kè tí yóo dǝǝ,
n tāāté tí í yóo paá.

²⁵ N yóo pōntemu Asidii èi kəbe,
n yó mbè nàummu n tārè īnkè.
Bè do buú mbè kunaàdǝdǝridǝú,
n yóo kù buutému,
bè do toú mbè dītəu m bo di mbè touté.

²⁶ N tāāté tīnti kute nkù kpéi.
N yòute n nǝutè nte ke bo poté yēbotè.

²⁷ Tí Yiè nKuyie Mpakedaa tāāté tí, we mbo tí paá?
Kù yòute ku nǝutè nte we mbo tē pī.

Kuyie ncaummè Fidisitēbe

²⁸ Okpààti Aasi ku dīi benni ndi Kuyie mbè caummè.

²⁹ Fidisii tenkè kàbe diməu diwèi bá ndi bo.

Bè do di puotínè dīi dùò fētēmè,

fewààfè 5 nkò nkè didautiri dīi yètíní,

kè didautiri nkò nkè kuwaàcèkònkù yètíní.

³⁰ Bēcīribè kó ibí bo pété mudii.

Besénribè bo mbo kè dè bè naati,

kè n né duò nkàa kàbèe kúnè dikònni.

A kàbe bèè bo yenté kè m̀ bè kùò.

³¹ Dīndi Fidisii tenkè kàbe tiiténè yekúdabùò.

Fidisii tenkè keməu kàbe di kpeutínè kufɔ́waa nku.

Kuyukú kuù finni kubakú yoú bíékè.

Di dootitabè urinímu.

³² Tì yóó ténne ònti Fidisii èi kàbe kó yetɔ́rè?

Tì bo yí:

Tì Yíè nKuyie nfiímmu Siyɔ́ɔ,

kè ku nitibè bèè tu bēcīribè kè bè pété disòri.

15*Kuyie nnàké tì Məabu èi kàbe*

(Mukámmù 15-16, wénté Sedemii 48)

¹ Kuyie nkpannè tì Məabu èi kàbe.

Keyènkè kəmáà ndi bè pòntemè Adi-Məabu èi.

Keyènkè kəmáà ndi bè pòntemè Kiidi-Məabu èi kè di dɔ́unko.

² Kè Beti-Diməo kàbe deke Baiti nè Dibonni yetòrè borè ke kuò,

Kè Məabu èi kàbe kuò nNəbo tārì nè Mədeibaa èi,

beməu kè bè kuò mɛyubii,

ke kuò be debii.

³ Dihèi diməu kè bè dàátí tifòòtònti ke dò mbè kàri mukūū.

Kè bèè bo dedànnè nè yetowaarè beməu,

kè bè kuò nke ti tinònnietí.

⁴ Kè benitibè kuò, Esibonni nè Edeyade ekè mieke,

kè be dabùò ntùòkù Yaasi,

dɛɛ te kè Məabu èi kó behāpòmbè wùótí.

Kè be kəmbùòtì duò.

⁵ Dè n yóumu madiè Məabu èi kàbe kpéí.

Bè ciétému ke coké ke tùòkenè Soaa èi

nè Ekodaa Sedesia ke deeti Dutí tenni ke kònti,

ke wùótí Odonnaimmu kó kuce.

⁶ Kè kukó Dimmudimmu kūū,

kè timúti kpéí,

timúsūūtí ténke í kpaá,

titietí ténke í bo.

⁷ Kè bè tɔu be kpere, be kpere dèè do yenté,

kénkpaa ke sèenko kukó ntietietí bè tu tì Sori tì yìè dè.

⁸ Kè iwúótii tuòkù Məabu tempè nkuməu.

Kè yekúdabùò ndáátí Efadaimmu oməu,

ke tùòkenè Bɛɛdi Edimmu.

⁹ Kukó Dimənni bo píe mmenitiyíí.

Kè n yíé ké bè bənté mɛyɛi ntémè,

M bo dúòko diciriciri kè dīi pīmmú,

Məabu èi kàbe bèè yenté.

16*Məabu èi kàbe məəmè mɛtɛəmmè Sedisadəmmu kàbe*

¹ Dīndi Məabu èi kó tɛdɔ́ntè kàbe dúònnè okpààti diɛwè,

wèè bo Siyɔ́ɔ tārì fɛpièfè.

² Mɔabu ɛi kɔ benitipɔbɛ bo ciɛtɛ
sinɔɔ bɛ ceetɛ si kɔ tiyɛnti si kɔmɛ.
Bɛ bo nháá kukó nhAdinɔ kɔ diyɛri.

³ Bɛ bo mbáá nSudaa ɛi kɔbɛ kɛ tú:
Di ti duɔ nyitié,
túótɛnɛ metáátimɛ,
kɛ ti dátinnɛ di kɔ mɛdɛɛ kuyie ncuokɛ,
kɛ ti sɔnnɛ, bɛ ti dɛnnɛ ti ɛi ndi,
di báá yie nkɛ bɛ ti yà.

⁴ Yóunɛ kɛ Mɔabu ɛi kɔbɛ bèè cooti kɛ bèè kari di cie,
yóunɛ kɛ bèè pɛtɛ disòri kɛ bɛpàmbɛ báá bè yà,
kɛ bè yóu dii mɔnni bɛ bo m bɛ fɛũnkomɛ,
kɛ mupàmmu dɛɛ dii mɔnni,
bɛpàmbɛ bo itɛ dii mɔnni.

⁵ Dɛ mɔnni Dafiti yaàbire bo di tikpàti,
kɔo kpàti nfikú.
Kɛ yɛ dɔ yó mbakémɛ benitibɛ kɛ bè dɔ.
Kɛ bekùnɛ timómmɔnti kɛ dɔɔri dɛɛ siɛ.

Mɔabu ɛi kɔbɛ kɔ didabònni

⁶ Kɛ Sudaa ɛi kɔbɛ dɔ:
Ti kɛɛmu Mɔabu ɛi kɔbɛ kɔ tɛfɛntɛ kpɛí,
bɛ kɔ tɛfɛntɛ tontému.
Bɛ pɔtɛ màmɛ bɛ fɛntɛ mɛ mmà
bɛ kɔ kuyonku kpɛɛ í dɔ mbɛi,
kɛ bɛ tá bɛmáà detetirɛ.

⁷ Di mmɔnni bɛɛ né kuɔ mbɛtɔbɛ kpɛí,
bɛmɔu bɛ kuɔ nKiidi-Adeseti ɛi kɔ tidobontɛ kpɛí nkɛ,
kɛ bɛ yèmmɛ cààrɛ mɛdiɛ.

⁸ Fínyí kɔ detie ndo fiikú dɛɛ paa,
ɛsibonni tempɛ ndɛ dɔũnkomu,
kɛ Sibuma ɛi kpɛɛ mótɛ,
dɛndɛ dɛɛ kɔ mɛnaà ndo muɔ nkutenkú kɔ bekpààtibɛ,
dɛndɛ dɛɛ do wùɔ
nkétuɔkɛ Yaseɛ kɛtuɔkɛnɛ tɛdɔntɛ kɔ dikpáá,
dɛndɛ dɛɛ kɔ ibakɛ do pitɛ kɛtuɔkɛ dàmɛɛri mukókúɔ nkoú.

⁹ Dɛɛ tɛ di mmɔnni kɛ n wɛnnɛnɛ Yaseɛ ɛi kɔbɛ,
kɛ ti kuɔ fínyí kɔ detie ndɛɛ bo Sibuma ɛi dɛ kpɛí,
fɛ ɛsibonni ɛi nɛ fɛ Edeyade n nɔnniɛti tii dòú di ñnkɛ,
kɛ yɛ bɛ di domɛ mudoò nɛ iúu mudidɛi mɔnni,
di tɔũ dii mɔnni di tɛbɛ.

¹⁰ Diwɛi nɛ kuyɛnnaaɛti dɛ tɛnkɛ í kpaá,
detie nkó depaa mmieke,
Iyie mpàamu nɛ siyíkɛi fínyí kɔ detie mmieke.
Omɔu tɛnkɛ í kpaá wɛɛ tɔũ yetɛbɛ,
kɛ yɛ ùti diyɛtítuò mieke,
m pàammu siyíkɛi sɛ tɛnkɛ í kpaá bo.

¹¹ Dɛɛ tɛ kɛ n kɔnti seiti kubómbonku kɔ iwɛi tɛmɛ Mɔabu ɛi kpɛí.
N yèmmɛ mɛɛ cààrɛ Kiidi-Adeseti ɛi kpɛí.

¹² Mɔabu ɛi kɔbɛ né òu yetòrɛ borɛ mubáammu,
kɛ kɔri dibòri bɛ tãátɛ di mubáammu kpɛí,
kɛ báá mbɛ mɛ nyí keu timati.

¹³ Ti Yiɛ nKuyie nnàkɛ ti nti Mɔabu ɛi kpɛí. ¹⁴ Di mmɔnni ntɛ ti Yiɛ nKuyie nnɛ bɛi dii nùu
kɛ tú: Yɛbie nyɛtãati cáu cáu, Mɔabu ɛi kɔ bekpàritibɛ nɛ bɛ ɛi kɔ benitibɛ bèè bo nkpaá bè í
yóo tuɔkɛ dɛmarɛ, bɛ mɛ nyí yó ntú bɛmabɛ tɛnkɛ.

17

Kuyie nkpannè tì Damaasi èi kòbe

¹ Kè Kuyie mbéi nDamaasi èi kpéi nke dò:

Damaasi ténke í yó nkpaá ke tú dihéi,
ò yóó naá tidobonti ntí.

² Adowee kó yehékè yóó dǎúnkomu,
yè bo naá nyiwūš kó ditūnni,
í yó ndǎu dè bá dèmarè í i kǎónnè.

³ Efadaimmu kó dikpààtlyuu ténke í yó mmàke mùù di kǎnké,
tikpàti me nténke í yó nkpaá Damaasi èi.
Sidii èi kòbe bèè bo nkpaá be sǎnni bo kēke,
kémaatenè Isidayeeribe kperi.
Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa mǐ bái.

⁴ De kó diyìè Sakǎbu yaǎbí kó tikpeti bo yaate,
bè bo naá nyidawaá.

⁵ Bè bo ndǎnnè bè šš kǎūmè tidiiti kupaku mieke,
bè šš kǎūmè tidiiti Defaiibe biriku kékónté kédérí.

⁶ Isidayeeribe bèè bo nkpaá,
bè bo ndǎnnè bè šš tǎū yetebe kéinté yè.
Bè šš tǎū odifié kó yebe ke ínté yè,
yèdéè yoo yètǎāti kè yè ncáátí meyómme.
Kè yeteyè yènáà yoo yèñummu ncáátí tifaàti mieke.
Mí ndi Yìè nKuyie Isidayeeribe tǔ nkù mǐ bái.

⁷ De yìè onitì bo wēēte wèè ò dǎò ò bíékè, bè bo m búúté mí nKuyie nkùù te Isidayeeribe ke
dò mpái páí. ⁸ Bè ténke bá mbús sibǎotenkaanii bè tu si Asedaa nè yebǎowūšǎrè bè cǎunko yè
tìhúúnti.

⁹ De yìè Isidayeeribe bo coké káyóu be ekè iduotí fité yè, ke yèe dǎúnko Isidayeeribe do sǎńké
Efiiibe nè Amóriibe Kannahāā èi kè bèe cokémè, kè be èi dǎúnko. Dèmarè í yó nkpaá.

¹⁰ Isidayeeribe di ò yèmmu mí nKuyie nkùù di deeri,
di m bútinnému mí ndipèrì dii di kǎnké.
Deè te kè di buotì tǐbǎadiiti,
ke fiiku debǎotie
kè di yèmmè dè naatinè.

¹¹ Kè šš tì buotì kè tì kóté dii yìè,
kè dè naá nwennini kè tì pòrì.
Di na ntì dèite dii mǎnni kè di né tì mǎntóo.
Dèmarè í yó na kétaa mmumammú nè meyei ndèè di doti.

Yebotè kó kunǎroo

¹² Tóò! Yebotè péu yèe te kunǎroo
kè kù dǎ ndáméèrì kó kunǎroo šš ndǎmmè.
Yebotè yèe wékí kè dè ùùti menie nhšš ta kukó nkénhuutimè.

¹³ Yebotè kó kutoweku dǎnnè menie nhšš tamè mme kukó
tì Yìè nKuyie nyóó péimmu kè yèe coké
kédété kuyaakú šš káúté mēè boti tiyonti
fèfǎdónfè šš kouté mēè boti timúkpeti.

¹⁴ Kuyuoiku bo nyóó yuoté kè benitibè kǎmbùšti tii bè duò.
Kè dè nyóó wenté kè bè ténke í kpaá.
Tii yóó tuakeni tinti bèè do ti può,
tii doti bèè do éi tì kperi.

18

Kuyie nkpannè mē Etiopii kòbe

¹ Di bo yà! Dindi bàtǎòbè bèè mǎke ifièti idèi
Kuusi kó kukó mpéémmè di bo yà!

² Fš nKuusi èi, fš nwèè dèi yehèikèntǎrè ke tǔš
kè yè taà bàtǎò yaube ke kerì menie nyĩnkè.

Yetṣrè cāāyē wētenē tidadietì kó kuwuā mbíékè,
bèè dēu kē miētì kè bè bè dé kutenkù kumōu.
Dē kó kuwuā nkpeñnìmu kē nō nyitēl.
Kè ikó nsū bē tenkè.

³ Dimōu dīndi bèè bo kētenkè,
kutenkù kumōu kōbē,
kè bè cōrínē mecannimè ditāri ĩnkè di mē wēnté,
kè bè kōnné ditāteheū di kénté.

⁴ Ti Yiè nKuyie nni nnàkēmu kē tú,
kù bomu bēu kē wúónnì diyiè 5 mmímè kuyie ñcuokè,
yewetè 5 ndòmmè dididèl mōnnì.

⁵ Dē 5 nkè fīnyī kó mutie pōri kē yòtē kē yebe ānné kē bi,
bè 55 cēmu ĩbake nē disìè,
kédèl dēè siku nē tifaātì kè dē ncóúo.

⁶ Bē yóó mē nyī Etiopii èi kōbē,
yetārē kó timancōntì nē tikpasĩntì kè dē mbē yo ndipāà nē diyōō.

⁷ Dē mōnnì tidadietì kó kuwuā nkōbē bēmbē bèè dēu kē miētì, kè bè bè dé titentì timōu, kè bè pōntì ibotì tēl, bēmbē ikó mpíéké bèè tenkè bè bo ntōunì yepārē kē pāā ntì Yiè nKuyie Mpakēdaa Siyōō tāri ku yētìri yu dē.

19

Tii yóó tuōkení Esibiti

¹ Kuyie nkpannè tì Esibiti èi kōbē.

Ntē ti Yiè nKuyie nke kérínì nē diwetirì mecāā nke kōri Esibiti.

Kè Esibiti kó sitenkaanli kōntì au ku ñkè,
kè Esibiti kōbē kōntì cùtè.

² M bo suurē Esibiti èi kōbē kè bē miēke mpéi betōbè,
bá wē nē o kou kè bè nkpa, bá wē nē o népo kè bè nkpa.
Bá dii èi kè di nkpannè dīterì,
bá dii kpààtiyuu kè di nkpannè dīterì.

³ M bo beñné Esibiti kōbē yēmmè
kè bè do dó kédōō tii āntè.

Kè bè mbekù yesĩmpókè nē benitinōmbè,
kē yu bēcírìbè,
kē kōri tipāātì, kē bourì tinùbootì.

⁴ N yóó duó nkè sīkpààtiblì yeisi sīl baaté Esibiti kōbē,
okpààti dānniwè bo bè baaté.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa, mū bēi.

⁵ Dāmèrì kó mēniē mbo deè,
íkó mbo kũũ kékpeí.

⁶ Ikó mbo ānné inéí,
Esibiti kó kukó nNiidi bo cōote,
kè ku kondakésíí kũũ.
Tiātì nē tipēntì kè dēè móté.

⁷ Timúti nē titietì dē bo kpeí,
dēè kó ñmáá bo kukó nNiidi pēémmè o yuu nē o fūš dē bo kpeí.
Kè kuyaakùu dē kouté kè dēè deè.

⁸ Beyĩmpĩmbè bo kōmmú,
beyĩmbōmbè bèè taà Niidi kó ikó mbè bo kōmmú.
Bèè buš nNiidi kó ikó mmieke bè dītirè bè bo móté.

⁹ Bèè kuuti tipààkonkpetì nē bèè tì puotì
nē bèè dùškù tiyaákpetì péítì, bē yēmmè bo cààrè.

¹⁰ Beyaàdùbè yēmmè bo cààrè.
Bèè do pí mmutāmmú kápéú kē yonnè kè bē yēmmè cààrè.

¹¹ Soāā kó sīkpààtiblì naá ntiyeĩntì nti,
Esibiti kóo kpààti kó mecii nyembè ò duó nyìl tié,
ntú iyeĩntié nyi.
Di miēke wē mbo na kénáké okpààti kē dō:

Mũ tu maciì nyiè nkó debire.

Okpààti wèè do bo nè dimònni o kó deyaàbire.

¹² Esibiti kó okpààti kó maciì nyembè bo de?

Bè bo da nàkémè kàa banté ti Yiè nKuyie Mpakedaa taaté ti Esibiti èi kpéi.

¹³ Soāā èi kó sikipààtibí naá tiyeinti nti.

Manfi èi kòbe totí ti be yèmmè ti í kpaá ke bo dàò,

bèè ni Esibiti kòbe kó iwuò mbè fétinnemu Esibiti.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù bènnè Esibiti kó bekpààtibè yèmmè,

kè bè fétinne Esibiti kòbe be tómmu mumòu mieke

kè bè áánte, kunaàyaàkù 55 muò,

kénháántemè ke tūōti.

¹⁵ Esibiti omòu mieke òmòu ténke í yóó dàò tìmatì. Wèè tu diyuu, yoo wèè tu kuyóú, tipuonti nè tipènti * ti kupatifāākù fūā.

Esibiti yóó dentenè ti

¹⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa bo youte dìi yiè o nùtè Esibiti ìnkè, o nìtibè bo dontenè benitipòbè kè kufōwāā mbè pī nkè bè nkpeutí. ¹⁷ Kufōwāā mbo pī Esibiti èi kòbe nè tìl yóó tuòkeni Sudaa tenké ti kpéi, bè níi bo béi nSudaa tenké kpéi nkè benitibè kòmbuòti do nè ti Yiè nKuyie Mpakedaa tāāté ke bo dàò ti kpéi.

¹⁸ De kó diyìè Esibiti kó yehèkè yènnùmmu yèè yó nnáá nKannahāā kòbe kó tināānti. Kè bèè dōunnè ti Yiè nKuyie Mpakedaa dinùu ke bo nkù taunnè. Bè bo nyu de kó dihei kó òimari ke tū òikòu èi.

¹⁹ De yiè ti Yiè nKuyie nkó diwūōtōnni bo mbo Esibiti cuokè, kè ti Yiè nKuyie nkó ditári ncómmu dihei mánku. ²⁰ De yó ntú mecannimè mèè naá nti Yiè nKuyie Mpakedaa kpéi Esibiti mieke. Bè bo yà bèè bè fēūnko kēkuōnnè ti Yiè nKuyie nkè kùu bè duōnni òdeētíwè wèè yóó bè pàte. ²¹ Ti Yiè nKuyie nyóó benkemu kumāā Esibiti kòbe kè bèè kù banté, kè nkù feu iwūō ke kù pāā ntidiiti kó yepārè, kè nkù dōummu nè yēnō ke yè dāōri. ²² Ti Yiè nKuyie yóó potému Esibiti kòbe, kù yóó bè potému ke né bè miekūnnè, kè bèè wētení ti Yiè nKuyie mborè kè kùu coué be báammu kè bè miekūnnè.

²³ De kó diyìè kuce yóó ānnému Esibiti kénkōrìnè Asidii, kè Asidii kòbe nkōri Esibiti. Kè Esibiti kòbe kōri Asidii. Kè bè nwē nke báá nti Yiè nKuyie.

²⁴ De kó diyìè Isidayēeribe bo wēnnénè Asidii kòbe nè Esibiti kòbe. De kó yehèkè yetāāti kè ti Yiè nKuyie nyè dàò mesāā. ²⁵ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa níi bo béi nke dà: Esibiti kòbe tū n kòbe mbe, mesāā nní mbè bonè. Asidii kòbe mũi bè piíté nè n òou, kè Isidayēeribe tū n te bè.

20

Kuyie mpāānāānti nāāntò cemmè menacēbii nke feío

¹ Asidii kóo kpààti Sadikōō tōnni dìi benni o kóo āpānōkōti Taditanni, kòò bo pi Asidōti èi kè di pònte.

² De kó dibenni ndi ti Yiè nKuyie nti nàkémè Amōti bire Esaii, wèè naá nku pāānāānti ke dà: Kòte kēbouté kufōōtōnkù a bou kù a kà, ke bo benke meyenāārìmè, kēdeite a neùti, kòò mè dàò kēcenti menacēbii nke feío.

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà: N kóo tōnti Esaii cemmè menacēbii mbá ò í dáátí tiyāàti. Dè mōke yíe yebíe nyētāāti ndi, dè dō mmecannimè mme nè dibenkèri Esibiti nè Etiopii de kpéi. ⁴ Asidii kóo kpààti yóó me mpimmu Esibiti kòbe nè Etiopii kòbe kè bèè ce mmenacēbii, beapāmbè nè beakótibè. Esibiti kòbe fei bo feité. ⁵ Bèè do búō Etiopii èi kòbe nè bèè do pōtìné Esibiti èi kòbe, kufōwāā nnè ifei dè bo bè pī.

⁶ De mōnni de kó itempē nkòbe bo nnáá nke tū: Nte ti do búō bè íbie ti yèmmè do dò nti yóó sōri kè, kēpété meteēmmè, kè bè ti deēténè Asidii kóo kpààti. Ti né yóó cuó nke kēpété mēdeētímè?

21

Bè yóó pōntemè Babidōnni

¹ Kuyie nkpannè ti dāmēēri bíékè kó kutempē tedōntè kòku kòbe.

* **19:15** nè tipènti: Wénté 9:13-14 a bo yà bè wāri

Kuyaakperikù ɔ́ ɪ́téní mɛ̀ɛ̀ botí diyìè yìèní kɛ̀ɛ̀ bíékè,
 di dootitɔ̀bɛ̀ itíní mɛ̀ɛ̀ botí dikpáà tɛ̀dɔ̀ntɛ̀ bíékè kó dihɛ̀i bè dé di.
² Kuyie nni mbenke tì yóumu tii tu:

Nè bè di do naati, bɛ̀ɛ̀ kònté kɛ̀ di fiiti,
 okòùti itému o tómmú.
 Díndi Edamiibe donè bɛ̀,
 díndi Mɛ̀diibe pinè bɛ̀,
 m pàammu ikúú imɔ̀u.

³ Dɛ̀ɛ̀ kpéí nte kɛ̀ dɛ̀ pĩ n ka,
 kuyonku kuù nh auté kɛ̀ n cáá.
 Onitipòkù wɛ̀ɛ̀ kuò ndɛ̀bire o kɔ̀mɛ̀,
 n yèmmè mɛ̀ɛ̀ yɛ̀ mbì,
 n ténke í yo.

N yèmmè mɛ̀ɛ̀ fité n ténke í wúó.

⁴ N yèmmè mɛ̀ɛ̀ kɔ̀ɔ̀re,
 kufɔ̀waá nkuù nh auté n do yáá nkuyuoku nku kɛ̀ bo om̀pɛ̀,
 kɛ̀ Kuyie nné n tɔ̀ní kukɔ̀mbòdoróo.

⁵ Bɛ̀ ɪ́nné tidiiti nti,
 kɛ̀ dɔ̀ú nyekàrè kɛ̀ tì yo nke yɔ̀,
 kɛ̀ yóó daate kɛ̀ bè péi nke tú:
 Bɛ̀hàpònkótibè, iténè kébáátí,
 kékpaáté tidɔ̀piiti.

⁶ Tì Yìè nKuyie ntu:
 Kɔ̀tɛ̀ kécónné obàrì kòo mpaké
 kòò yà dɛ̀ wɛ̀ɛ̀ pĩ̀éké.

⁷ Kòò yà tenaasàntè kɛ̀ sisɛ́i sɛ̀dɛ̀sì tɛ̀ dèrì,
 yoo sàmmarímúbè kɛ̀ bè dɛ̀ dèkɛ̀,
 yoo yòyóbè kɛ̀ bè bè dèkɛ̀,
 wɛ̀ɛ̀ dɔ̀ò mɛ̀yɔ̀dɔ̀mmè, wɛ̀ɛ̀ daate mɛ̀sàà.

⁸ Kòo bàrìi kuánko kɛ̀ dɔ̀: Áú, n Yìè!
 N tũũ nke dɛ̀ ncómmú.

N dɛ̀ nwentí.

⁹ Né nte ò yà dɛ̀:

N yà benitibè mbe kɛ̀ bè dèkɛ̀ tenaasàntè,
 kɛ̀ sisɛ́i sɛ̀dɛ̀sì tɛ̀ dèrì.
 Kɛ̀ yíé bɛ́i nke dɔ̀: Babidɔ̀nni domu.

Ò domu páíi.

Kòo bɔ̀ɔ̀tenkaanii duó kɛ̀ bòké, kɛ̀ cóú ketenkè.

¹⁰ Mí nhEsaii mfi nàá nke tú bè di puotímu,
 bè ɔ̀ɔ̀ puotímɛ̀ yeyò kuyíè mieke.
 Tì Yìè nKuyie Mpakɛ̀daa Isidayɛ̀rìbɛ̀ tũ nkù kuù
 tì nni nnàké, kɛ̀ n tì ndi náá.

Kuyie kpannè tì Edɔ̀mmu èi kɔ̀bɛ̀

¹¹ Kuyie nkpannè tì Dumaa èi kɔ̀bɛ̀,
 kɛ̀ n keɛ̀ òmòu pĩ̀ékémè Seii èi kɛ̀ tú:
 Fɔ̀ nhoheikèmbàrì keyènkè dòmmɛ̀?
 Keyènkè naataà?

¹² Kòo eikèmbàrìi bɛ́i nke dɔ̀:
 Dɛ̀ wentému kɛ̀ dɛ̀ɛ̀, timati í bo
 dɛ̀ né yóó wɛ̀tɛ̀ kɛ̀biitɛ̀mu nanke
 kàa dɔ̀ nanke kpeti a naa wɛ̀tɛ̀nì.

Bè nàké tì Adabii èi kpéí

¹³ Kuyie nnàké tì Adabii èi kpéí:

díndi Dedanni èi kɔ̀bɛ̀ becièmbè,
 di bo wenté Adabii kó dikpáà mieke.

¹⁴ Díndi Temaá eì kòbè,
kòtèné kéco sínéyēī bo bè, ké bè pā mēnie,
pānè bèè cooti mudùì kè bèè di.

¹⁵ Ké yē bè cokùmè mudoò mmu, bè kpàtè yese nyè, bè fínné detānnè nde, mudoò muù binté.

¹⁶ Tí Yìè nKuyie nni n nákému ké tú: Yēbie nyètāāti cáu cáu, kè Kedaá eì kó disānni deèmu.
¹⁷ Bètāntāūbè bèè nò mmudoò bèè bo nkpaá Kedaá eì, bè í yó nsū, bè í yóo tuòke bèdébè. Tí Yìè nKuyie Isidayeēribe tū nkù kuù bēi.

22

Kuyie ncaummè Sedisademmu eì kòbè

¹ Kuyie nnàké tí tìi tukúnè kubiriku bè tu kù mēbenkùmè biriku:

Fó nSedisademmu, dè dōmmè kàa nìtìbè bēmou dèkè dēdānnè?

² Sedisademmu, ba nte kàa eì dàátí kutoweku?

Ba nte kunòroo, ba nkó iúu bo fí ndihēidiè miēke?

A kòbè bèè ku, mudoò muù í bè kōnnè,

bè í ku dikpānni miēke.

³ A kó behāpōnkótìbè cokému bēmou,

kè bè bè bētìné detānnè ké bè pīrmú, ké bou,

bá nē bèè do coké ké dētè bè bè pīrmúmu ké bou.

⁴ Dē te ké n tu di bá nni nwúó,

n yōunè kè nní nti didabōnni,

di bá nyetíróo ké m báá mmeyei mmèè do n kòbè.

⁵ Dè n dimu nyíe,

keisòukè kèè m pī,

meyēñcaārìmè mēè n do,

Tí Yìè nKuyie Mpakēdaa wēè mē yē,

kubiriku ò bēnkú dè o náānti kè iduotí duò,

kè iúu dèkú dītāri Ìnkè.

⁶ Edammu eì kòbè bāátímu bè duokè,

ké dèké sīkpārīnaasēī, bè kērínímu,

Kiidi eì kòbè kpāátímu tidōpiiti.

⁷ Sedisademmu sīkpārīnaasēī piémmu a bití sààtí miēke.

Kè besāndèèbè cōmúmú dihei kó yebòrè.

⁸ Sudaa eì kòbè di ténké í mōke mùù di kānké.

Di búú kutúúkú kó tēcēkpetè, tikpārīnenti ā tē nte.

⁹ Di yà Dafiti eì kó kuduotí keúmè mmē yebòrè péu,

ké do mmenie, nke sōrì dihei kó kubinku kùu bo dē fūù.

¹⁰ Ké kàa nSedisademmu kó sicēī

ké pūò nsimasì, ké bo na kētūnte iduotí,

¹¹ Ké keú kubinku iduotí idēi cuokè,

ké bo yūšnní kubinku kótíkú kó mēnie.

Ké yóu di bo wēētemè wēè te ké dēndé kó dimàà dōōrì o bíékè.

Ò pī mmutōmmú nē dimōnni ndi,

di mē nyí mù yà.

¹² Tí Yìè nKuyie Mpakēdaa di yu,

kè di bo kōmmú yēdabùò nyè,

kékuó di yùti kédáátí tífōtōnti,

kēbenké di yēñcaārìmè.

¹³ Kè di né bo diwēi miēke ké yānku,

ké kōù ināàké nē ipe,

ké cáá nyímaa nke yò mmenaa,

ké náá nke tú:

Tí nyo nke yò,

ké yē tí naa yóó kúmēmu.

¹⁴ Kè tí Yìè nKuyie Mpakēdaa n náké ké dō:

N yí yóo bè cīé nde kó meyei nnè bè kūñko.

Mí ndi Yìè nKuyie mmū bēi.

Kuyie nkpannè tì Sebuna

¹⁵ Kè tì Yìè nKuyie Mpakɛdaa, n náké ke dà: Kote kɛyà Sebuna, wèè baké tekpaàticîètè kóò beke ke dà:

¹⁶ A kpɛɛ ɛ̀ndɛ bo diɛ?

A kou we mbo diɛ, kàa keu a fɔ̀ti?

Ke keu amáà kudɛ̀nkù dɛyitírè?

Kàa keu a cîètè sante dipèrì ìnkè?

¹⁷ Né ntɛ fɔ̀,

kè tì Yìè nKuyie nyóó da bo mbèmmù kuce mèmáà,

ké da pikú ku nòùtè tei tei,

¹⁸ ké da dootóo kàa mbírímú ketempɛ̀kùkè,

bànóò tɛ̀mè.

A yóó ke nkú fɔ̀ nnè a kpà̀rinaasɛ̀i a do pɔ̀tìnè sì,

fɔ̀ nwèè sɪ̀nkunko tekpaàticîètè.

¹⁹ N yóó da deitemu a kàrì,

m bo da deite a fɔ̀tìrì.

²⁰ Dɛ yìè kɛ̀wɛ̀tɛ kɛ̀yúní

n kóo tɔ̀ntì Idikiya birɛ Ediakimmu.

²¹ Kóò dàtinné a yaàbòrì,

kóò yìi nha naàkɛ̀nfɛ̀

kóò duó nha mɔ̀kɛ̀ mùù wɛ̀rímú,

kóo naà nSedisademmu nè Sudaa kɔ̀bɛ̀ bɛ̀ kóo cice.

²² Kè nh ò duó nDafiti cîètè kó dikpetinnì,

kòò kpetinné òmòù báá kpeté,

kòò kpeté òmòù báá kpetinné.

²³ Kè nh ò fií nfɛ̀cùùfɛ̀ kóme ketenkperíkè ìnkè,

kòo kpà̀tiyètìrìi fɛ̀itè o cice cîètè mieke.

²⁴ O yaàbí nè i kó iyaàbí ì bo nhò yùu ticatà̀nnɛ̀ntì ɔ̀ nyuummè fɛ̀cùùfɛ̀, tisám̀pótì nè tidietì,

²⁵ Dɛ yó mboní diyìè mari kè fɛ̀cùùfɛ̀ fɛ̀è fiíkú ketenkperíkè, fɛ̀ bo ɔ̀u kékéétè, kèdo dèè do fɛ̀ yùu nkè dèè cake. Mí ndi Yìè nKuyie Mpakɛdaa mû bɛ̀i.

23*Kuyie nkpannè tì Tiiri nè Sitɔ̀ de ɛ̀kè kɔ̀bɛ̀*

¹ Kuyie nkpannè tì Tiiri èi kɔ̀bɛ̀.

Díndi Tadisisi èi kóo bàtóò dèèbè kammúnè.

Tiiri èi pà̀ntɛ̀mu bàtóòbè cò̀mmú dɛ̀ tɛ̀nkɛ̀ í kpaá,

di do kpaaní Sipidii èi ndi kè tì kèè.

² Díndi bèè bo dà̀mɛ̀èrì pɛ̀émmè

nè díndi Sitɔ̀ kó bɛ̀potambè,

dè di dimu ke di kpeí.

Díndi bèè kó yetɔ̀rɛ̀ cɛ̀ntì menie nyí̀nkè,

³ mɛ̀nɛ̀diemè ìnkè,

dèè kó dimàà buotí Niidi pɛ̀émmè,

bɛ̀ ɔ̀ dè dèitɛ̀ kè dɛ̀ fiténè yebotè nye.

⁴ Fɔ̀ nSitɔ̀ èi a di ifei nyi,

fɔ̀ nwèè do tú bàtóòbè kó dicónni.

Dà̀mɛ̀èrì náámmu ke tú n yí kuó ndɛ̀birɛ̀,

n yí pɛ̀itè denitidabirɛ̀,

m mɛ̀ nyí yɔ̀ inìtipobí.

⁵ Esibiti kɔ̀bɛ̀ bo keè dì mɔ̀nni tì tù̀skɛ̀ní Tiiri èi,

kufɔ̀wáá mbo bɛ̀ pì kè bɛ̀ nkpeutí.

⁶ Díndi dà̀mɛ̀èrì pɛ̀émmè kɔ̀bɛ̀ sɛ̀nténè Tadisisi,

kammúnè yɛ̀dabùò.

⁷ Wúó! Tiiri èi ndi diennàà?

Diheí ndi dì do bo nè dimɔ̀nni,

kè bɛ̀nitibè di piéké,

kè di baké yehékè détiyè,

we ndì càkè miè mbotí?

⁸ Tiiri èi dìi do toti yekpààtipikè,
dìndi bèè do tú bəpotandiebè
kè bè di dé titenti timəu.
We mbənni de kó dihei.

⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakədaa weè dɔ̀dɔ̀ memme,
kə bo kékunnə sipɔ̀ yəmbə,
bè do sánti bè,
kəsənkeri bèè do tú benitidiebè kətenkè ìnkè.

¹⁰ Dìndi Tiiri èi kəbè kúútínè di tenkè,
bè kuutimè Niidi kó mpeémme,
bàtòòbè ténkè í dè commu.
¹¹ Ti Yiè nKuyie nkuu yòute ku nòutè dàméèri ìnkè,
kuu donnè yekpààtiyo kəmbùùti.
Kuu duó nkè Kannahāa èi kəbè pànte bə kó sicəkperí.
¹² Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkè dɔ̀:

Dìndi Sitɔ̀ɔ̀ èi kəbè,
di yānkùti dèemu,
di sàáténè osapàa mbè càkè wənwe,
bá kè di ité kə sənité dàméèri kə kòtə Sipidii,
de biékè di báa pété meom̃pùmè.

¹³ Kandee èi ténkè í kpaá,
Asidii èi kəbè bèè do di cətinne
kémaá yədèrè kè di fité,
kè di do képuə nsikpààticéi,
kè dii dɔ̀unko kénaa ndikpáa kè tikpasintii di ta.

¹⁴ Dìndi Tadisisi èi kəbè kəmmúnè yədabùò,
di kóo bàtòòbè còrmú dè ténkè í kpaá.

¹⁵ Dè yó mboní kè bèè yèmmu Tiiri èi kpéi, kè dè mmakə yebie nsipisiyiekè okpàati kó
mufòmmu ɔ̀ mmamè. De məñni tii bo tuəkəní Tiiri èi ti bo ndonnè fəyəñfə fiə nnáa nwèè
nitipòkù dauti dautinè bentidaabè o kpéi nkè tú mù:

¹⁶ Túóté a kùtidùkù, kénfirí dihei kə dentì,
fɔ̀ nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè, bè yèmmu a kpéi.
N firí dihei kə bié nha kùtidùkù kə diè,
kè dɛə yíè nkè bèè dentení a kpéi.

¹⁷ Yebie nsipisiyiekè kó difənkùò, ti Yiè nKuyie mbo wēte kəpoté Tiiri èi kəbè kè bèè wēte kə
kù yóu, kəta di kó kupotaá nkétaunnè yekpààtiyo yəməu yèè bo kətenkè*. ¹⁸ De məñni ticənti bè
bo mpéú ti nè de kó ticuuti né yó ntú ti Yiè nKuyie nkperə nde, bè í yó nti tikí kə səri. Bè yó nti
piúnè bèè pī mbè mbe Kuyie ncíètè miəkə mutəmmú kè bè nyo nke sannè, kəndaati tiyaasàati.

24

Kuyie nyóó pəntemè kútenkù

¹ Ti Yiè nKuyie nyóó pəntemu kətenkè, kè kèè dɔ̀unko,
kútenkù bo kónté kè benitibèè ciété bèè tu:

² Ikuó niùbè nè cénkoo kəbè.
Kudaakù yiè nnè kudaakù,
Tɛcɛ̀tɛ̀tɛ̀ yɔ̀ nè o kóo tɔ̀nti,
wèè fiiti nè wèè do,
wèè pənni nè bè pənni wè.
Dibànni yiè nnè ɔ̀ hannè wè.

³ Ti Yiè nKuyie nyóó pəntemu kətenkè páíí,
kéhei di kperə, kè di tenkè dɔ̀unkoo.

Ti Yiè nKuyie nkuu ti béi.

* 23:17 Wénté 1:21.

⁴ Ketenkè kuòmmu ke cîte,
kutenkù càkemu ke naá ntidobontì ke wēnnénè keĩnkè.

⁵ Bèè bo ketenkè ìnkè beè kè sãũ,
ke yé bè bùtinnémè Kuyie nkuó,
bè sènté Kuyie ntié nyi,
ke tôte metaummè mēè do bo sãà,
bembè nè Kuyie mbè cuokè.

⁶ Dèè te kè Kuyie ncãs ketenkè,
bèè bo ketenkè kè bè yàu be yei nkó mucóntimu,
ke dèè bá bèè kpaá bè ténke í tuòke dèmarè.

Menaà ndèèmè dihei kè diwèl dèè

⁷ Fínyĩ kó detie mmòtému,
menaà pàmmè ténke í kpaá.
Bèè yèmmè do dō ncátírè
kè bè ta meyeñcaàrimè mieke.

⁸ Yebàrè kó yedabùò ncíékému
kè siyíkpeì yé nyúóó,
kè tibómbonti yé nkáré.

⁹ Inaayààye nténke í bo.
Menaà kperímè tiikemu, benaayààbè kpéí.

¹⁰ Dihei òmòu dounkomu ke pùò,
kè sicéí yàà nyàà mbá òmòu ténke í nò nke taà.

¹¹ Kè benitibè kuò ndihei mieke.
Menaà ndònté mēè kpéí,

diwèl ténke í kpaá,
kè tiyānkùti dèè dihei.
¹² Dihei òmòu naá ntidobontì nti,
kè yecàkè pèité pèité ke cóú.

¹³ Ibotí òmòu kutenkù
dè bo ndònnè bè ãs tōũ odifè kó yebè ke ínté yè,
bè ãs tōũ finyĩ be kéyáké yè.

Bèè nanté ke yānku

¹⁴ Bè pīèkù metamme mme,
ke déúkùnkò ti Yiè nKuyie nyètiri,
kè diyiè taà kèè bíékè kòbe yānku.

¹⁵ Díndi diyiè yìèní kèè bíékè kòbe,
déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètiri.

Díndi dāmèèrì bíékè kòbe
sāntenè ti Yiè nKuyie kùu ti te tinti Isidayeeribe.

¹⁶ Ti kèèmu bè dièmmè fè nyènfè:
Ti Yiè nKuyie nkùu weti ku yètiri ndeu!

Kè mí nné kuónko ke dà:

N fetimu, ñ fetimu!

Meyei mmeè ti do,
bè ñ fitému, nè bè ti do naati beè kònté ke n fité.

¹⁷ Díndi bèè bo ketenkè ìnkè
Difòtìrì nè ticùòti,
dèè bo di ìlkè.

¹⁸ Wèè bo keè iúu kécokénè kufōwáá,
nhò doti difòtìrì ndi,
kè wèè yètiní difòtìrì kòo ta ticùòti mieke.
Yewetibòrè yèè kpeté,
kè ketenkè kó dipūũ sàntè.

¹⁹ Ketenkè keè sãnti,
ke yaú ke wéú yewétiyè.

²⁰ Ketenkè àntimu kunaà yàkémuónkù tēmè.
Ke sãnti dipaakótéfii kōme,

meyei mmeè kè yǎnte,
kè domu ke ténke í yóó íté.

Bekpààtìbè yóó domè kè Kuyie mbaaté

²¹ Dè yiè ti Yiè nKuyie mbo ànné tənǎtè kèĩnkè kó bekperibè, képoté ketenkè kó bekpààtìbè,
²² kè bè tii mbamou bè ǎǎ tiiimmè tikpetĩnti kè tì tanné difǎtĩrĩ, kéketĩnné kè bè nkpeti, kè dèe mǎnte kè bè né bè dǎǎ bè dǎ mbèe bè dǎǎ tì.

²³ Otǎnkù bo sǐnné
kè ifeii pĩ ndiyiè.
Dè yiè ti Yiè nKuyie Mpakèdaa weè yó mbaké
kémbo Sedisademmou Siyǎǎ tǎrĩ ĩnkè,
nè o kpeti kè bekótibè nti wúó.

25

Disanni kó feyènfè

¹ Ti Yiè nKuyie nha tú Kuyie nku n tũ nkù,
n yó nda sǎntĩmu ke déúũnkò a yètĩrĩ,

ke yé a dǎǎmè dèmarè sààrè,
a do tǎatè tì nè dimǎnnĩ,
kè tì bo bá ke í ceeri,

² Fǎǎ pũ mbekpákparibè eĩ,
kè dì naá ndidobonni ke cóú,
bekpákparibè kó dihei,
nè sicekperĩ kè dè naá ntidobonti.

Omǎu í kpaá ke bo dì maá bitĩ.
³ Dèe te kè kuwuǎ nkperĩkù kǎbe da sǎntĩ,
ibotĩ tēi kó bekpààtiyeibe yóó da yǎtemu.

⁴ Fǎǎ tu ocĩrĩ kó disǎrĩ,
osénniwè ǎ nsǎrĩ fǎǎ borè meyeĩcaàrimè mǎnnĩ,
fǎǎ ǎ nhò kǎnké fetaafe,
kè kuyie ntǎnkè á nhò diéké,
ke yé bekpààtiyeibe kó kemieke donnèmè fetadiefe nfe,
fèè puotĩ imarĩ.

⁵ Ke donnè kuyiĩnkù ǎ ndǎmmè tǎdǎntè kó ketenkè.
Fǎǎ kũ bekpààtiyeibe kó ihúu.
Diwetĩrĩ ǎǎ dátĩnné diyiè kè dèe bonkemè.
A me mpàa beyeibe kó ihúu.

Ibotĩ imǎu yóó dimè dibanni

⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakèdaa yóó ànné dibanni ndi,
Siyǎǎ tǎrĩ ĩnkè ibotĩ imǎu kpéi,
kékuǎ iwũǎ mekũǎ nkpeyi nè menaǎ kperimè bè tumè difèè,
nè tidiitĩ sààtĩ nè menaǎ kperimè.

⁷ Dè kó ditǎrĩ ĩnkè ke dáté kuyààkù
kũu do kǎnké yebotè yemǎu iikè.
Kuyààkù kũu do dáátĩ ibotĩ imǎu,

⁸ kékei mmukũũ yúóó,
ti Yiè nKuyie nyóó ũtĩmu tinǎnnietĩ,
kédeite ku nìtibè ifeĩ.
Mĩ ndi Yiè nKuyie mũ bēi.

Isidayeeribe yó nyǎnkumè kè Mǎabu kǎbe kuǎ

⁹ Dè yiè dì bo nnáa nke tú:
Kuyie nkuu tu ti Yiè, tì do ku mbúó,
kè kũ me nti dǎetè.
Tì do ku nkémũ kè kũ tì dǎetè,
nyǎnkunè ke au.

¹⁰ Ke yé ti Yiè nKuyie nnǎtè tēe yó nkǎnkémè dì ntǎrĩ!

Kè Mǎabu kǎbe biè, bè yóó bè namu be karĩ kékuǎ.
Bè ǎǎ nǎu mèe botĩ tímútĩ difǎtĩrĩ kéǎǎ tikùtĩ.

¹¹ Deñde bè yó nharimè ke einko tibaati bè ɔ ndeitimè dibinni.
Ti Yiè nKuyie nyóó deitemu be fentè.

¹² Mɔabu, bá nɛ a èi duotí me nhokùmè ke kperɛnɛ,
ti Yiè nKuyie mbo i pɔ̀o nkè i duó kɛwɛnnɛnɛ mutáá.

26

Disanni kó fɛyɛnfɛ

¹ De yiè Sudaa èi kɔ̀be bo dentè fe nyɛnfɛ:

Ti mɔke diheɛ kperɛnɛ ndi
kɛ Kuyie ndi fii nyiduotí ke i ti deɛrí.

² Kpeténɛ diheɛ kó yɛbòrɛ,
kɛ kubotí kùu dɔ̀ori dɛɛ sié kɛ kùu ta,
kubotí kùu dɔ̀ori Kuyie mbéi ntì.

³ Kuyie nwèè dɔ̀ori a béi ntì,
a we nduɔ̀ ndiwèi,
wèè da duó nhomáá, a we nduɔ̀ meom̃pùmè

⁴ Duónnɛ òmáá ti Yiè nKuyie nsáá,
ti Yiè nKuyie nkuu tu dipèrì di di kánkɛ sáá.

⁵ Kuu bɔ̀ntɛnɛ bèè do bo deyiitirè,
ke pɔ̀ntɛ be èi kperɛnɛ,
ke di bɔ̀ntɛnɛ ketenkè
kɛ di naá mmutáá.

⁶ Bèè í tú bèmabè kɛ bè di nàù,
kɛ besɛnnibè di útírí.

Yemàrè sɔ̀nye kó mubáammu

⁷ Ti Yiè nKuyie fɔ̀ nwèè wetí,
fɔ̀ɔ̀ ɛnninko wèè dɔ̀ori dɛɛ sié o kó kuce.

⁸ Áú! Ti Yiè nKuyie! Nti búó fɔ̀ nwe,
a ti còninɛ dii fɔ̀tírí ti di mbo,
ti dɔ̀ ti tu: Ti bo nyumè a yètírí.

⁹ Nh ɔ̀ duó keyɛnkè kɛ n wɛnni yáá nfɔ̀ nwe,
n yèmmè wanti fɔ̀ nwe.

A bekénɛ dii mɔnni kutenkù, kù dò nhá kù bekénɛmè
de mɔnni ndi, benitibè ɔ̀ tũnnemè kuce kùu sié.

¹⁰ Kɛ bè kuó nhoyeiwe mesémmè ò ɔ̀ í ndòò dɛɛ sié.
Ò ɔ̀ ndɔ̀ri meyei mme, diheɛ dii dɔ̀ori dɛɛ sié di mieke
bá ò báá yà a deumè fɔ̀ nti Yiè Kuyie.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nha yòutemu a nòùtè
ke yóó bè poté bè me nyí tɛ wùó,
bè né yóó yàmu a dɔ̀mè a nitibè kɛ ifei bè pĩ,
kɛ bèe cútɛ muháá nha wète mù a sɛmbè kpéi.

¹² Ti Yiè nKuyie nfɔ̀ɔ̀ ti duó ndiwèi,
fɔ̀ɔ̀ te kɛ ti dɔ̀ri dɛ demou kɛ dɛ yié.

¹³ Ti Yiè nKuyie bekperibè tɔ̀bè do ti baatému,
fɔ̀ɔ̀ máá kó diyètírí me mbo ti nò mieke.

¹⁴ Bèè ku bè í wɛti ke bo foute,
Bɛdɔ̀mbè í iti.
Fɔ̀ɔ̀ cònmú ke bè kùo kɛ dɛ dèè.

Bá òmòu tɛnkɛ í denninɛ be kpéi.

¹⁵ Fɔ̀ɔ̀ duó nkáa kó kuwuɔ̀ nsũũ,
fɔ̀ɔ̀ kù dèúkũnnɛ kɛ dɛ tu a kó disanni,
káa fũũ ntitemmànke.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nkè ti ta meyeɛncaàrimè
fɔ̀ɔ̀ ɔ̀ tí teennè.
Káa ti poté ti da kuónnɛ.

17 Ti do dò nha ìikè onitipòkù wèè kuò nwènwe debire,
ke kuò nke mítirì nè kuyonku.

18 Ti do púómmu,
kè ti peitémònnì tùòke,
kè ti kuò ntípòutì ke né peité kuyaakù,
ti peité dè í yóó dèetè mùmamù kutenkù,
ti í yìè onitì kutenkù.

Kuyie nkòbe bèè ku bè bo yánté kè kùu poté beyeibe

19 Díndi n nìtibè, di kòbe bèè ku bè yóó foutemu,
n kòbe bèè ku bè bo yánté,
beðambè bèè duó mutáá mmieke, kè bèè ente kényānku.
Timaàntì òò bónkùnnemè ketenkè,
Ti Yìè nKuyie nyóó me ntēnnēnī becírìbè bèè duó kudònkù.

20 Díndi n nìtibè kũũnnè ketaá di cēī,
kéketinnè kēsori yemòrè sámpó mieke,
kénkémùnè ti Yìè nKuyie mmieke bo domè.

21 Ti Yìè nKuyie nyiténímu ku kàrì,
ke bo poté ketenkè kòbe be yei nkpeí,
ketenkè bo feinní menitiyī,
kéfeinní bè do kùò bè.

27

Kuyie nyóó kuómè dàméèrì kó musímmù

1 De yìè ti Yìè nKuyie nyóó tùótému ku seú natikù, ku seú diekù, kukperíkù, kékùò
musímmù bè tu mù Defiatā, fewàáfè diefè, fewàáfè fèè cití ke cití. Ti Yìè nKuyie mbo kuò
dáméèrì kó musímmù.

Kuyie ndònnenè mè kumàà wèè te fínyī kó kupaku

2 Kè de yìè tùòke di dentè feyènfè,
n kó kupaku fínyī kó detie nkpeí,
bè kùòtìnè deè kó yebe menaà kperímè * dimònnì marì ke bè dòninkonè fínyī kó kupaku ke yē
nkù bè temu otenkùtì ò mmòkemè kupaku ke kù te.

3 Mí ndi Yìè nKuyie mmù baa m paku,
ke kù yòrì yemòrè yemòu,
ke kù baa keyènkè nè kuyie,
dèmarè báá kù càke mèè kpéí.

4 M mieke ténke í kù péi,
kè ò né yà ku mieke tipotì nè tisāmpotì,
n kéroómu ke borè còu dimònnì dimáà.

5 Kè wèè wammù m borè disòrì,
ke n wammù nè kunaatí,
ti yóó narikemu.

Kuyie nyóó cīmmu Isidayeeribe

6 Yemòrè sonye mieke Isidayeeribe cī nyóó fííkúmu,
Isidayeeribe bo pūnte kēpórí
képié yebe képié nkutenkù.

7 Ti Yìè nKuyie nsàà bè potému kù do dòòmè bèè do bè puotàà?
Yáà kù né bè kùòmu kù do dòòmè bèè do bè kòu.

8 Áà! Kù yūs mbe to nye
ke duó nkè bè bè pīrímù ke kònnè,
Kuyie nkuò yóu kè diyiè yiēnī kēè bíékè kó kuyaakù bè tùóté.

9 Díndi Sakòbu yaábì puònnè di bōwũstòrè,
déíténè ye kè yèè naá mmutáá,
kébuò ndi bōstenkaani nè di kutinè dè tihúúntì.
Ke ténke báá dè í mbitì,
kè di dòò memme m bo ütè di yei nke dí cīē.

* 27:2 Kuyie ndo ò nnáánnè Isidayeeribe

¹⁰ Diheì dii do tú dikperi, di daúnkomu,
 òmòù í kpáá di mieke.
 Bè di dootóomu kè di náá ndikpáá.
 Kè tinaabiiti de cènti ke cáá ntifaàti ke de dèu.
¹¹ Kè ideí kpei bè ɔɔ í hòkèmu kè benitipòbèe í cóu.

Kubotí kuù nkòbe í banté,
 deé te wèè bè dɔɔ kòò ténke í bè mǎkenè mesémme,
 wèè bè piíté ò ténke í yóó bè cǐé.

Sifube bèè ciété bè yóó wēte kékūūmmè be èi
¹² De yiè ti Yiè nKuyie mbo keté o diiti mupotimù,
 kébate mebii nnè tífènti,
 kétúóté Efadati kénto kétuakenè Esibiti.
 De mǎnni kù bo di tǎnké dima dima, dǐndi Isidayeeriibe.

¹³ De yiè bè bo kǎnné ditátheu mèdié,
 bèè do ciété kémbò Asidii kè bèe kūūnní,
 nè bèe coké ke kò nhEsibiti,
 kè bèe nínkú ti Yiè nKuyie nyiiké
 ku tāsààri dii bo Sedisadèmmu di ìnkè.

28

Kuyie nkpannèmè Sammarii kó diheì

¹ A bo yà fǐ nSammarii kó diheì!
 A donnè dipii ndi,
 kè Efadaimmu kó tinaàyyààti da pòtìnè,
 kàa bo ditennì ke sǐi nkubiriku ketennatikè.
 A kó tisàti dǎnnè mutepóó mmùù mòté mù mmu,
 tii né tú tinaàyyàkèmuǎnti kó tisàti.
² Nte ti Yiè nKuyie tǎnnímè
 oniti dikǎmbùù yiè nwèe kpeñni,
 ke donnè fetadiefe fèè kǎkénè yemátàré,
 nè kuyaakperikù ke caari,
 ke dò mmenie nhɔɔ tamè kukó kǎpíe.
 Nè o nǎùtè nte ò yóó di bǎmmè ketenkè.
³ Dikpààtipii Efadaimmu kó tinaàyyààti pòtìnè di,
 bè bo nau ketenkè.
⁴ A kó tibansàti dǎnnè mutepóó mmùù bo mù mmu ditennì,
 ke sǐi nkubiriku natikù.
 A kperè yó ndǎnnè fikie kó ditebii dii nanté ke bi dǐndi,
 wèè di yà kòò pǎnke di tǎte ke aaroo.

⁵ De yiè ti Yiè nKuyie Mpakèdaa wèè yó ntú o nìtibè bèè bo nkpaá be kó dikpààtipii, be kó kuyítuòkù be kó kubansàrikù. ⁶ Kuù yó nduò meyèmmè mèè wenni bèè tu bebeémbè, ke duò mmuwèrimú bèè bàa diheì kó yebòrè ke beti be dootitòbè.

Bè daumè wèè nàá nKuyie mpāānāhiti

⁷ Ikuò nùbè nè bèè nàá nKuyie mpāānāhiti, menaà mmeè bè fétinne,
 bè muò mmenaa kperimè mme ke yeté kuce,
 bè ɔ ntũũ nke méú menaa kperimè mieke nke,
 bè sǎrike menaa kperimè mme
 mèè te kè bè nàá ntii pāānāhiti í co kuce
 be beénti í síé.

⁸ Titǎntũstii tii dàátí be tábùribè ìnkè,
 kupíkù makù í feí.

⁹ Kè bè né náá nke tú:
 De kóo Esaii dó ke tí tié nhǎnti?
 ǎmbe mbe ò náámmè tipāānāhiti?
 Yebíkèmpǐtè bè cǎtè yè bǎmbànàà?
 Yáa yèè yāáté bǎmbá?

¹⁰ Kè tekíí Esaii ke tú:
 Ò ɔɔ ntũũ nke náá nke tú: Kè kè, kà kà,

ku mpíkù sàmpó kutekù sàmpó.

¹¹ Ti Yiè nKuyie mbo duó nkè ibotí tèi
 ìì bẹ̀ nàkénè í kó tináàntì,
 ì bo bẹ̀ nàkénè didáúdirì.

¹² Kù do mē mbè nàkémamu kē dō:
 Ntēnē diom̀pùrì bẹ̀ ̀̀̀ ou bẹ̀ ̀̀̀ om̀pè.
 Diom̀pùrì ndi,
 bẹ̀ mē nyí nyie kē kènté kù tu mù.

¹³ Nè dē kpéí ti Yiè nKuyie nyóó duó nkè ibotí tèi ìì bẹ̀ nàkénè didáúdirì: Kè kè, kà kà, ku
 mpíkù sàmpó kutekù sàmpó. Kè bẹ̀ nkérí kébíétí kē duó diyànyànni, kékoute koute bē kà,
 kēyíēke muceé, kè bẹ̀ bẹ̀ pīnmù.

Dipūū kó ditári

¹⁴ Díndi bẹ̀ nì Sedisadēmmu kó bēnitibè,
 díndi sipó yembè keèné ti Yiè nKuyie tu mù.

¹⁵ Díndi bẹ̀ nàá nkē tú:
 Nè mukūū nti naatimu,
 nè kudonkù ti dō metaummè mme,
 kē mutenkūū nkéríní mu í yóó ti nintè,
 ti sari siyáàbisí miēke nke,
 mesoummè mē tu ti kó disòrì.

¹⁶ Dē te kē ti Yiè nKuyie mbéi nkē tú:
 N dóú ndipūū kó ditári ndi,
 ditári dii kpeñni mesàà, dii donku kpeñni,
 dii ̀̀ mbo ditou kentímè kē wē ̀̀̀ íkú di ̀̀̀ nkè,
 dēmarè báá ̀̀ nampē.

¹⁷ Tibeénti sààti tii yó ntú n kó tēbiētè,
 kē mēwetimmè ntú kuhū n níí yóó tūū nkù kēya dē sié.
 Fetaafē mātārè yē yóó neinē disòrì siyáàbisí kperi.
 Menie mbo pōnténè di kó disòrì.

¹⁸ Fetaafē mātārè bo deite metaummè di do dṑ̀̀nēmè mukūū
 di do dó̀̀̀nnè dii nùù kudonkù di bo deite,
 meyei mbo di do dii mṑ̀̀nni mē bo di pṑ̀̀nténè.

¹⁹ Bē yó ndi duòm ba dii künweñni, bá kùù yie, bá kēè yènkè. Di níí yóó keè bē nam̀̀̀pòo kē
 kufōwaá nkuù di pī.

²⁰ Kē didòú kūpenè di yié, kē bá ndò nkéduó kécāā,
 kē kuyáákùu kēke kē bá ndò nkédáátí.

²¹ Ti Yiè nKuyie nyiti kē bo cómmúmu, kù do dṑ̀̀mè Pedasimmu,
 kē bo nampē kumáà kù do dṑ̀̀mè Kabaā biriku,
 kù dó dii mṑ̀̀nni kē pī nku tōmmú mucāncāmmù, mukpákpàrimù.

²² Di tū nténke bá ntú sipó yembè, kē mē dāke kuhū kó dideè bo cétinné, ti Yiè nKuyie
 Mpakedaa ti nni nnákēmu kē tú ̀̀̀ tāté kē bo kuó kutenkù nku, ti í yóó paà.

Kuyie nduómmè otenkúti mecii

²³ Mēmme kē Kuyie mbéi nkē dō:
 Kénténè n tammè,
 keèné n tú mù.

²⁴ Otenkúti ̀̀̀ nsēimu,
 kē dei kē pūūku kē dōummo sáàà?

²⁵ ̀̀̀ ̀̀̀ nkòò dùù kē dēè wē buótímu o dibotí,
 tibotí tibotí nè o kūmbotí,
 kēbuotí titetì yepēnyo.

²⁶ Kuyie nkuù ̀̀̀ nàké ̀̀̀ dō nkédṑ̀̀mè,
 kuù ̀̀̀ duó mmecii.

²⁷ Bē ̀̀̀ í nnàù ikūmbotí nè tenaasāntè,
 bē ̀̀̀ ti puotínè kudóú nku,
 kē ti kpááké nè kupààti.

²⁸ Bē ̀̀̀ pítinné tidabēti nti inààke,

kénaunè tidiiti bè tu ti bèdée.

Bè né ɔ nti nàù ke berímu ke báá ti pù.

²⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa weè duò nde kó meciì,
kù dòòri mùù tómmú deumu.

29

Bè yó ndò mbè namu Isidayeeribe kè Kuyie nné bè deéte

¹ A bo yà fɛ́ nSedisademmu diheidiè,

fɛ́ nDafiti do cònné dii èi o touku,

á nyéúti bake yebaa nyebie nduómè.

² M bo cēēre Sedisademmu èi kè dii kómmú yedabùò,

kéta meyeñcaàrimè nè meháàrimè mieke,

Sedisademmu bo naá nkehāādekè.

³ N yóó da domu ke da cēēte ke cónné sikpàrìnaasēi
ke da fité, ke da pi.

⁴ A dotimu ke bo nduó ke náánni,

bè bo nyo a tammè kè mè dò mmè yièni ketenkè,

a tammè bo nyièni ketenkè ke dònnè dèmarè kóme,

bè bo nyoni a wíe ketenkè.

⁵ A dootitabè kusükù bo naá mmutápopuò nkécíété,
bekpààtiyeibe kó yetīrè bo naá ntiyontì kè kuyaakù bè tùóté,

Di yóó dàòmu, dè yóó da deétemu.

⁶ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa kèrínímu

ke bo da teennè kè fetaafe mpéú kè ketenkè au,

kè kunàòroo ndáátì nè fetaafe diefè,

nè kuyaakù kperikù nè fèfódónfè

nè fèhāādeñfè kè fèe csúté demou.

⁷ Behāāpòmbè bèè doti Sedisademmu èi mudoò

bè kperè yó ndònnè tidòuhti ɔ́ ɔ́ pīmmè mmè oniti keyènkè kèpēētóo

bèè di peri idookoti ke di ēūri, bè kperè yó mmè ndò.

⁸ Dè mōnni bèè dokùnè Siyɔ́ bè yèmmè bo caàrè

kéndonnnè dikōnni bo wè, kòò duó tidòuhti ke yo,

ke èntení ke sò nhò baa kpaá o kōnni ndi,

yoo sinéyēi bo wè,

kòò duó tidòuhti ke yò,

ke èntení ke sò nhò baa kpaá sinéyēi nsi.

Isidayeeribe muómmu dè né í tú mēnaà

⁹ Dè yóó di dímu ke di kpei

ũñnnè késonné kénaá ntiyũñnti,

di muómmu dè né í tú mēnaà,

di áámmu, dè né í tú di muó mēnaà.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù di tanné tikāñcēētì mieke,

kuù pii ndíndi bèè nàá nku pāānāahti di iikè,

kuù káá mbeyuwuómè yó kè bè báá yà tii kpaaní.

¹¹ Dèè te kè di í beí Kuyie ndi benke ti ke dònnè oniti bè duó nwè dipátiri ke yē nwèè kaà,
nkòò tu: M báá na, bè di pũmmu ke íkú mecanimè. ¹² Yoo bèè di duó nwèè í nò nke kaà nke
dò wèe kaà nkòò bè tēñné ke dò: N yí nò nke kaà.

Kuyie yóó dàò ti bo dééte ku nitiè

¹³ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Bè nnitibè ɔ́ kotení m borè

ké nni nsánti nè bè nà nye,

kè bè yèmmè né n dēténè

bè n dé kùù fōwaá ntú benitibè dóú nyii kuó kòku nku.

¹⁴ Dèè kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó

nsòké ke dōori mudētūmmú kè dèè bè dí.

Bèè mōke meyèmmè bè báá na ké mù banté.

Meciì nyembè báá na ké mù yītété.

Òmòù báá sànnenè Kuyie nho dààrìmè

¹⁵ Di bo yà!

Díndi bèè ò ndàari di kpeti ke n sàrinè,
bèè pī mbe tammú dibilnni mieke,
ke náá nke tú: We nti wúó,
we nti yé.

¹⁶ Di yeimmaà? Tiyaamati nè oyaamarì dè màmaà?
Kunenku bo náké ku yiè nke dó:
A í n dààà? Yáa tiyaamati bo náké wèè tì maá ke dò:
A í cùl?

Yemòrè yóó ceetemè

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Dè kpaá sàmpó nwe kè Dimaa tārì naá kupaku.
Dè kpaá sàmpó nwe, kè de kó kupaku naá nkutúúkù.

¹⁸ Dè ye ye wūš mbo keè dipátiri to tì náàntì,
kè tiyūšntì yenni dihuri, dibilnni mieke kèna kéyà.

¹⁹ Dè mōnni bèè í tú bèmabè be wèi bo ndéúku
ti Yiè nKuyie nkpeí.
Bèè tu besénnibè, fenitiyanfè mieke,
kè bè nyānku ti Yiè nKuyie kùù do mpái pái ke di
te Isidayeribe ku kpéi.

²⁰ Bekpààtiyeibe ténke í yó nkpaá.
Bèè daú benitibè bè bá mbo.
Bèè kètiri betobè ke bo bè dàò meyei bè bo deè.

²¹ Bèè tounko benitibè tináàntì,
ke šš ndíí obeénti dibòrì,
kè kpeti benitibè nè be naati bè bo deè.

²² Dèè kpéi nte kè ti Yiè nKuyie nSakòbu do tū nkù,
kunku kùù deetè Abarahammu kè kù béi nke tú:
Ifei ténke í yóó pī Sakòbu kó kuwuò nkòbe,
bè ténke báá šinné be yo.

²³ Bè bo yà dii mōnni mutōmmú m pī mmù be cuokè,
bè bo banté n tūmè wèè kpa meyei,
kébanté n tú wè, mí nwèè te Sakòbu kó kuwuò nkòbe,
ké n depe, mí nwèè te Isidayeribe.

²⁴ Bèè kó meyèmmè do dó kédauté
kè bèè mōote mecìl, bèè do ūūrì kè bèè cōuté itié.

30

Kuyie nyí dómè ku kòbe ntaunè Esibiti

¹ Díndi itookperì yembè di bo yà!

Di dàari tìl kó dimàà n yí tì yé,
di wàà mmèè taummè í bonní m borè.

Di yéutí meyei mme di yo ìnkè.

² Ke kòrì Esibiti di me nyí m beé,
di kè kòrì kè Esibiti kóo kpààti wèè bo ndi kánké,
kè di ndiéké Esibiti kó medéè,

³ ifei bo di pī nnè meteèmmè di wantimè

Esibiti kóo kpààti borè,
disòrì di wanti di bo di díí nyifei,
⁴ bá kè di kó bekpààtibè tùòke Soaa,
bá kè yeheikèntòrè tùòke Anesi.

⁵ Ifei ìi yóó di pī nnè Esibiti kòbe,
bè í yóó di teennè tìmatì,
bè pètinke yóó di díí nyifei nyi,
késìnkùnne di yètè.

Bè pāāmmè Esibiti yepārè ke dó meteèmmè

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéi ndiyiè yìnní kèè biékè,
kubakù cānku biékè kòbe kpéi nke dò:

Díndi bèè tounko di kpàti sāmmarímúbè ke tounko di kperè sààrè yòyóbè,
 ke kérínè kuce meyei nnè meyeñcaàrimè kòku
 yecìricìrè borè nè yedaute,
 di kòri ke borè duò nkùù botí kòbè
 í yóó di teennè tìmatì.
⁷ Esibiti kó meteèmmè tu detetìrè nde,
 dekpaure, deè te kè m bè yú ke tú
 sántíke kó kutoweku kòbè.

Kubotí kùù dó bè nkù nàa nkù dó tì

⁸ Kè ti Yìè nKuyie nnáké Esaii ke dó:

Wàri bε ti nnáahti titápiéti ìnkè,
 kè tì nduó yewe yèè kpaanì ye kpéí,
 kéndò dibeǹkùrì sáà nè bè bo mbomè.

⁹ Ke yé de kó fεyanfè í yiemmmè n kpéti,
 bè tu itookperi yembè mbε,
 bè í dó mí mbε Yìè nKuyie n náahti.

¹⁰ Kè bè nàa mbeyuwúom̀bè ke tú: Bá nwúónnè!
 Ke nàa mbèè nàa mí nKuyie m pāānāahti ke tú:
 Di bá nti nàa ntimóm̃m̃anti, dí nti nàa nti dó tì,
 dí nti nàa ntù naati ti yèmmè.

¹¹ Ke nàa mbèè nàa m pāānāahti ke tú:

Íténè kuce sààkù, dauténè kuce.
 Ke nàa nke tú: Tí í dó kékeè
 Kuyie nkùù dò mpái pái Isidayεeribe tū nkù kó tināahti.

Bè nàkémmè Sudaá εì yóó p̃ntem̃é páíí

¹² Nte ti Yìè nKuyie nkùù dò mpái pái, Isidayεeribe tū nkù tu mù:

Di mè nsènkèrimè n náahti
 ke tūnnε bεfèèbè, siyāābisi yembè,
 ke ìkú bεè ìnkè.

¹³ De kó meyei nyó mbo di yò ìnkè nke,
 kéndonnè kuyie nh̃s̃ ānném̃é kuduotí, kéndéúkú,
 kè bè nyóó daate, kè kù do dim̃nni dim̃áà.

¹⁴ Di bo p̃nte p̃nte tiyaamati s̃s̃ do kéyaare yaaremmè.

Bá bè báá pété kuyis̃ kēwaánnè muháá
 nyoo bèè dónè menie.

Ti bo yīm̃é só kénkémmú Kuyie

¹⁵ Nte ti Yìè nKuyie nkùù dò mpái pái Isidayεeribe tū nkù tu mù:

Kè di w̃ténì m borè ke yī só,
 m̃em̃m̃ε m bo di deetém̃é,
 di bo yīm̃é só ké nni mbús deè yó ntú di kó tikpeti.
 Di mε nyí yie.

¹⁶ Kè di mε nyete ke tú di dó kécokénè sisēī,
 di m̃enke yóó cokému,
 di yē ndi dó kédeke sisāncāāsi nsi,
 bèè bo di beti bè yó ncokù m̃εcāā m̃m̃ε,
 kè deè p̃ēté di kperε.

¹⁷ Onit̃ òm̃áà níí bo péi nkè benit̃ibè tek̃oupíit̃ε (1000) coké,
 kè b̃eñum̃m̃ú péi ndi coké dim̃au.
 Bèè kpaá kè bè mbo òm̃áà ke donnè kud̃au s̃ ncúókém̃é dit̃ari yómm̃é,
 bè s̃s̃ cóomm̃é tet̃at̃é ìnkè m̃εcannim̃é.

Kuyie nyóó c̃t̃em̃m̃é ku nit̃ibè

¹⁸ Tí Yìè nKuyie nyóó di d̃õm̃u m̃εs̃àà,
 kù k̃ériñimu ke bo di kuó m̃m̃esém̃m̃é,
 ke yé ti Yìè nKuyie ntum̃é kùù weti k̃unk̃u.
 Dè nnaati bèè kó dim̃àà kù bùó.

¹⁹ Díndi bèè bo Siỹs̃ εì Sedisad̃em̃mu di t̃énke bá nkuò,
 kè di kù yú kù yóó keèmu,
 kè di kuónko kù yóó di teenñem̃u.

20 Ti Yiè nKuyie nyóó di duómmu mudii,
meyerhaàrimè mǎnni,
ke dí duó mmenie dinékònni mǎnni.
Bèè di tiè bè ténke í yóó sori,
di yóó bè yàmu nè di nu.

21 De mǎnni di to bo keè metammè mèè nàa ndifonkúò ke tú:
Ntenè kuce, ntũnne kù
bá kè di kòri kubakù yóú bíékè yoo kucǎnku.

22 De mǎnni di bo wénté dèmarè sǐnnè di bootenkaanii,
di bo wénté sii dàri timáti
nè sii dàri meso nè sii dàri timáti, isòke kpere,
ke nsì dokòo ditowaà ke tú: Yènnè die!

23 De mǎnni kè ti Yiè nKuyie ncũũnni fetaafè
kè tidiitii yè, képeité, kénsũ ke ciè,
kè di wũs ncenti ì dómè, ke diiti.

24 Di nààke ìi dùò nè di sǎmmarímúbè,
dè bo ncáa ntimúti bè yore ti mukókúó.
Kè di ntí piitinè tikǎpentí tii á yenii.

25 Mudoò diemù yiè, sicèkperí bo duó
kè di dootitòbèè kú kénsũ,
inéce bo ànnè yetārè ìnkè nè sitáá képúš.

26 De mǎnni otǎnkù bo peike kéndònnè diyie 55 náátémè,
Kè diyie nááté kénkpeñni,
ke mannè yewe yèyiekè kó menáa mbo wènnémè.
De yiè ti Yiè nKuyie mbo taa nku kòbe muo,
kémiekũnne be yēiti.

Kuyie yũšmmè Asidii kòbe to

27 Ti Yiè nKuyie nkèrinĩmu ku mómmǎnku dedétirè
kè ku mieke cóú mmesàa nke fǎnni,
kè ku tannò tu kemieke kpeye
kè ku náahti dò mmuhǎa nke tuò.

28 Ku nùù kó muyaá ndònnè menie nhò tamè mme kukó kèpíe,
kàa ta a nkááké a fǎnii.
Kuyie nyóó mèèrèmu yebotè
nè meborime mèè í wenni me mieke
kè bè ànnè tisándánti be nò ké bè kàtenè bè í dó kè.

29 Díndi Sedisademmu kòbe, di bo ndiè mbè 5 ndièmmè dibanni yiè kó keyènkè. Diwèi bo
ndi bo ke dònne bè 5 ndeeti, ti Yiè nKuyie nkó ditari kè dii bè bo. Kè bè eu itari ke kòri ti Yiè
nKuyie nkùù kǎnké Isidayeeribe ku borè.

30 Ti Yiè nKuyie mbo pīéké mekpààtitammè
kéyoute ku nòutè képoté,
benitibè bo yà ku mieke yóumè
ku mieke dò mmuhǎa mmu ke tuò,
ke dò nfetadiefe 5 nniùmè nè yemátárè nè kuyaakù.
31 Asidii kòbe bo keè ti Yiè nKuyie ntammè,
kè kufwáá mbè pī.
Ti Yiè nKuyie mbo bè puoti nè kupàati.

32 Bá kùù yēiku yó ndò metooyóšmmè mmè. Ti Yiè nKuyie mbo mpuoti Asidii kòbe kè
Isidayeeribe bie ntikùtidùùti nè tibómbonti ke au. Kuyie nkuù yóó youte ku nòutè ké bè
dokénè.

33 Bè tũnte kehǎadekè kè dè mǎntemu,
kè kè bo nè okpàati kpéi mmúnke.
De kó dihǎatũri cūmpúrìmu ke pēkè,
de kó muhǎa nyó ncóú ke deumu,
ke yé ideí sũmè,

ti Yiè nKuyie nnùù diì yóó wete ðe kó muháá
kè mù ncóú nke ðeu muháâyuo nkó muháá nkóme.

31

Kuyie nkpannèmè bèè kàrì Esibiti ke dó meteèmmè

¹ Mèmmè kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Di bo yà díndi bèè kàrì Esibiti èi meteèmmè wammù.
Díndi bèè yèmmè naatinè sisèí,
kè di tá sikipàrìnaasèí si sùkù kpéí,
ke tá besāndèèbè bè kpeñni mēè kpéí,
bá di í wéi mí nKuyie nkùù di te díndi Isidayeeribe.
Di í n waà mmí ndi Yiè nKuyie.
² Mí ndi Yiè nKuyie n ciimu
mú touni meyei
n náañti í duò ketenke.
N yitè ke cómmúmu beyeibe cītètè kpéí.
Meyei ndoòribè kpéí
di kàrì bèè borè ke waà meteèmmè.
³ Esibiti kòbe tú benitibè mbe,
bè í tú Kuyie
be sèí tú sisèí nsi
si í mōke muwērímú mamù.
M bo youte diì mōnni n nòutè
wèè teé nhò bo bété,
kòò teé nwèe do, kè bèè kú bédé.

Kuyie nnàké ti Asidii kòbe

⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Diciriciridaà yoo diciriciribii 55 pí nkékontemè.
Bá kè benaacēmbè sū mēè botí,
ke péi nkufōwaá mbáá di pí,
di báá yote be úu.
Mēè botí nku mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n cutoomè,
ke bo dokénè bèè bo Siy55 tārì nè o tātè.
⁵ Tenòtè 55 pīntemè te fētì te yiè nyīnkè,
mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n yóó mme nkānké Isidayeeribe
kè bè ðetè, kè bè coo nkè bèè yenté.

⁶ Díndi Isidayeeribe di m bütinnēmu páíí, wētenēni m borè. ⁷ ðe yiè bo tuòke diì yiè di bo dokóo sibootenkaanli timáti péti nè mesoo nkpesi di dōò si nè di nou ke n yeténè.

⁸ Disiè diì í tú dinitisiè,
diì yóó kuò Asidii èi kòbe,
disiè diì yóó bè kōnnè di í tú dinitikperi.
Asidii èi kó beðapambè bo coké mudoò, bè bo pí mmudaatōmmú.
⁹ Wèè do bè kānké dipèri kōme kòò cokénè kufōwaá,
kè behāapōnkótibèe coké kényóu be kó mecannimè
bè do cōnnémè.
Mí ndi Yiè nKuyie mú béi, mmí nwèè tōtinnē muháá nSiy55,
mí nwèè wètè fehāātōfē Sedisadēmmu mú béi.

32

Bè nàkéme okpààti sààwè kpéi

¹ Okpààti mōu wèè yóó buoté kénwenni
kè sikipààtibii mpí ndiheì dè bèkúmè.
² Bá wè be mieke kòò ndōnnè disòri
bè 55 sari di kuyaakù mōnni
bè 55 sari dè fetaafè mōnni,
bè bo ndò mmenie nhō ndōmmè
ketenke kèè kpa menie nke Ìnkè,
dipèri kó medéè nhō ndōmmè kuyaakù bo kèè tenkè.
³ Benānwúómbe nūo mbo ðoke wénté,

kè bɛtooyuobè toò keè mɛsàà,
⁴ Kè tidààti dǝrítè bè mǝɔtɛ mɛyɛmmɛ,
 kénà kékeè itié,
 kè tidauditi nándiɛ ndatɛ kè tii náké mɛsàà.
⁵ Bè ténkɛ báá yĩ kuyèinkù tɛkpààtibitɛ,
 bè mɛ nténkɛ báá yĩ siyáàbisí yiè ntú onitisààwè.

⁶ Kuyèinkù ɔ nnáá ntii í wenni tinti,
 kè ku yèmmɛ dǝ mɛyɛi mmáà,
 kè kù dǝriri isǝkɛ,
 kɛ sǝá nti Yiè nKuyie,
 kɛ búútóo wèè kǝnnɛ dikǝnni
 kɛ muǝ mmenie nsinéyɛi bo wè
⁷ Ociǝnti kó mutǝmmú tú mɛyɛimu mmu.

Ò ɔ ndǝ kédǝɔ tì tu tiyɛiti nti
 kɛ bo soutɛ osénniwè kóó fétinne
 bá kǝo sɛnniwè nù nnaati.
⁸ Wèè tu oniti sààwè,
 wenwɛ ɔ ntoti iyɛntoti sààyi nyi,
 kɛ dǝriri mutǝmmú sààmù.

Kuyie nkpannèmè Sedisadɛmmu kó benitipòbè

⁹ Díndi Sedisadɛmmu kó benitipòbè bèè tá bɛmáà,
 kénténɛ n tú mù,
 díndi Sedisadɛmmu ɛi kó tipobootti
 iténɛ kécómmú kékeè n náá nti.
¹⁰ Díndi benitipòbè bèè tá bɛmáà,
 dè kpáá dibenni ðimáà ndi nè yɛwɛ mayè kè di kǝntii aá.
 Fínyĩ kó yɛbɛ kpɛɛ dèèmu, kè mudidèl kpɛɛ pàà.

¹¹ Díndi benitipòbè bèè tá bɛmáà,
 di kǝmbùtùti dǝ,
 díndi tipobootti, di kǝnti nhau,
 dáténɛ di yààti, kéboú iyaàwɛi di ka,
 kéndò ndi kari mukũ.

¹² Mpínnɛ di yǝ kɛ kuǝ ndi paa nsààrè kpéi
 finyĩ tie ndèè dǝ pɛi mɛsàà ndɛ kpéi.

¹³ Kǝmmúnɛ n nitibè ɛi kpéi,
 tipotù tii dátinnɛ bɛ ɛi,
 kɛ dátinnɛ sicéi sù bo diwèi miɛkɛ kɛ yǎnku.

¹⁴ Bè cokému kɛ yóu tɛkpààticètè,
 dihei kunǝroo dǝ ɔ ndáátí di kè di dǝúnko.
 Kè tɛtátè nè didènni diɛri dè bo naá
 nsámmarímúbè yó nkɛiti dè, dinaacɛnhòò.

Bè nàkémè Kuyie nYáá nkpeí

¹⁵ Mɛmɛ dè yó ndǝmmɛ,
 kékémmúnɛ Kuyie mbo cǝũnnímè ku Yáá nti ìnkè.
 Dɛ mǝnni tɛdǝntɛ bo naá ndɛpaa nkè dɛpaa nnaá ntitúúti.

¹⁶ Bèè bo dɛpaa kè bè mbekú kè dè sié,
 kè titúúti kǝbɛ ndǝriri dè bekúmè * ndi, kɛtenkè naati dè nè kè í naati dè.

¹⁷ Kè mɛwɛtímmɛ pɛité mɛɔmpùmɛ,
 mɛwɛtímmɛ kó ticǝnti bo ntú ti bo mbomè
 kɛ í yĩkù kénkari bètèl.

¹⁸ Kè ku nitibè mbo mɛɔmpùmɛ miɛkɛ
 kɛmbo bá dɛmarè í bè kǝónnɛ,
 kè bè nkari bàmmù.

¹⁹ Fɛtaafɛ mátárè bo buó mbɛ túúkù,
 kè bɛ ɛi dǝ kékéké.

²⁰ Dɛ mǝnni kè di mbo diwèi miɛkɛ,

* **32:16** Dè benkú Isidayeeribe ɛi ðimou

ke kuuti yepúré mieke ke buati di diiti,
képité sámmarímú nè inààke kè dè ncenti dè dómè.

33

Meyei mmèè yóó tuakení okàùti

¹ Di bo yà dínđi bèè pònti betòbè, bá bè í di può,
dínđi bèè fiiti betòbè bá bè í di fiiti!
Di yóó può ndii mǎnni kédeè kè bè di puǎmmu,
kè di fiítí kédeè kè bè di fiítí.

² Ti Yiè nKuyie nha tí kuó mmesémmè,
tí búó fǐ nwe bá dii kǔnweñni
a tí duó mmuwérímú,
ké nti deérí meyeñcaàrimè mieke.

³ A ǎ nkàa kèténí
kè ibotí kèè a nampòo ì ǎǎ cokému,
kàa ite ke còmmú yebotèe ciétóo.

⁴ Kè tí eí be kperè fecofe ǎǎ domè ketenke kédéútóo timúti
yecádúú nhǎǎ domè kupaku kucēnku.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkùú baké kù bo kéñkè nke,
ke ānnè timǎmmǎnti nè tibeénti sààti Siyǎǎ.

⁶ Dínđi Kuyie nkòbe
di yó mbo kè dè di naatimu,
di bo mmòkemè meyèmmè kényé ti Yiè nKuyie
ke kù dé, dè tu tikpàti nti tii deérí.

Kuyie nyóó potémè Isidayeeribe dootitabè

⁷ Nte bekpàrinuǎmbe ke yè be eí ke kuó mbe eí mieke,
bèè do náá ndiwèi kó tináañti bèè ti yedabùò.

⁸ Ice imǎu dǎúnkomu òmǎu ténke í pēnkù,
metaummè ténke í bo be cuokè,
kè bè senku betòbè, òmǎu í dé otǎu.

⁹ Dihei dimǎu kàri mukúú mmu ke cǐte,
kè Dimaa tǎri di ifei, ke di tie mmòté.
Kè Sadonni biriku náá nketempéíkè,
Basāā biriku nè Kadimeedi tǎri kè de faàti yòte.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:
Di mmǎnni n yiténímu, n cómmúmu bàmbà,
n feiténímu di mmǎnni.

¹¹ Di dó kédǎǎ dè yó ntú ticamúti nti.
Di bo tí dǎǎ kè tí ntú timúkpeti
kè n nùú kó muyaá nti cǎuté muhāá nkǎme.

¹² Yebotè bo cǎuté kénáá mmuhāāyuo,
bè bo cǎuté tipotí kǎme.

¹³ Dínđi bèè bo medétimè, kénténè kékeè n dǎori dè
dínđi bèè tǎké kè di yà n wérímú deumè.

¹⁴ Meyei ndǎǎribè bèè bo Siyǎǎ,
be kǎmbùǎti duǎmu.
Bèè càari Kuyie nyètiri bè kǎnti aumu.
Ti we mbo dáátí kécómmú Kuyie

n wète mùú āá mmu ìkè?
Kuyie n wète mùú āá ke mù í kǎ mmù bo yǐke we?
Mù bo yǐke wè tu:

¹⁵ Wèè dǎǎri dèè sié, ke náá ntimǎmmǎnti
ke í dǎ mufèèdii, ke yetíri tikuuti
wèè ǎǎ pi o to ke báá keè, bèè tu bèe kuǎ oniti be kpeti,
wèè pi o nuǎ nke í dǎ kǎyà meyei.

¹⁶ De yiè nwee yó mbo dèè ikú
kè yepèrè dieyè ntú o kó disǎri,

ò báá mǎnté mudii
menie mbáá ò dǎnté.

Kuyie nyóó deetémè Sedisademmu kabe

¹⁷ Sedisademmu kabe di nuɔ nyóó yámu
di kóo kpààti kéyà nè ò wennimè,
kè di yà dihei, nè di pèkumè.

¹⁸ Kè di níi dentení mefētīmè dimǎnni kǎme kpéi,
kébeke dimáà ke yí:

Bèè do kaà dǎmpóò díti bè borè?

Bèè do baa sicèkperí bè kǎte ke?

¹⁹ Di ténke báá yà benitidǎnnibè,

kubotí di do í yo kùù kó tináànti di ténke báá kù yà.

Bèè do náá nke dáùri bá di í yo,

bá be náànti í mǎke ti tu mù,

bè í yó nkpaá.

²⁰ De mǎnni kàa yà Sedisademmu,

kàa wénté Siyāṣ di do báá ndè

Sedisademmu ei bo kari béu.

N cīētè ténke bá ntú tē tùòti,

bè ténke báá uuté te baaké bitì,

bè me mbáá píté te wēi.

²¹ Deñde ti Yìè nKuyie nyóó benkemè ku dieti ti kpéi.

Ikó mborè ànné, ikó ndièyi borè buoté.

Bá bàtòòbè bá ndè keri,

bá dikpǎnni kóò bàtòòbè bá ndè cènti.

²² De mǎnni ti Yìè nKuyie nkuu yó ntú di kóo beénti

kéntú ti kó ikuó yiè

ti Yìè nKuyie nkuu tu ti kóo kpààti

kuu tu ti kóo deetiwe.

²³ Be bàtòòbè wēi pítému,

ì í kpaá pī nyidei ìl tǎ bàtòòbè kó tiyààti,

Bè í pīnte be kó mecannimè kó tiyààti.

Ti yóó bè domu kéhef be kperε.

Bá nè tihòuti kè tii pété kéhef.

²⁴ De kó dimǎnni bèè bo Sedisademmu,

òmǎu ténke báá bēi nke dǎ ò mǎ.

Sedisademmu kabe bemǎu Kuyie nyóó bè cīemmu be yei.

34

Kuyie mpotémè Edammu kabe

¹ Díndi yebotè tǎnnnènni kékeè,

díndi ibotí kènténè mesáa,

fǎ nketenkè nè dèè kó dimáà bo a mieke keènè.

Fǎ nkutenkù nè bèè kó dimáà bo a mieke kè dí keè.

² Mí ndi Yìè nKuyie m mieke kèè peike yebotè,

m mieke kèè cǎuté yebotè kó yehāāpǎntīrè yemǎu,

kè n yóó yè kùǎ páíi, bè bo bè fíé.

³ Bè bo kú kéncoú cóú,

becíríbe kó kunóú bo dátínné tipíti timǎu,

menitiyī mbo pǎnté yetārè ìnkè.

⁴ Siwāà bo puǎ,

kè tiwetii kpéú nkpeú nkupátífaàkù tēmè,

siwāà bo ntǎu ke duóni

fínyī kó tifaàti kǎme,

fíkíè kpeti tēmè.

⁵ Mí ndi Yìè nKuyie n siè dii muó mmenitiyī,

ke doti Edømmu ei ñnkè,
 de kó benitibè n tãáté ke bo bè kùømu páíí.
⁶ N siè wùø menitiyĩ mme,
 ke mùøti menitikùò,
 disiè dii feunè ipe nè sibøó dì ãø muøti mètè botí,
 iwũø kó mekùò nyeeumbè kømè.
 Iwũø kó mufèu muò bo Bosedaa ei,
 mukòu muò bo Edømmu tenkè mieke,
⁷ kè yepaanàadake duò, kè yenaadake tu yàbèìì,
 kè ketenkè sààke nè menitiyĩ,
 kè mutáá nsààke nè menitikùò.
⁸ De yiè dii tùòke mí ndi Yiè nKuyie nkè n yóó peite,
 n yóó kpàmmu Siyõø ei kó dikpànnì.

⁹ De mønñi Edømmu tenkè kó ikó mbo naá mmedømmè,
 kòø tenkèe naá mmuhãayuo.
 Edømmu ei bo naá mmedømmè.
¹⁰ Keyènkè nè kuyie mbá mù báá kú,
 kuyukú báá deè bitì,
 dihei bo dũnko òmòu ténke bá ndè pènkù.
¹¹ Kè ti Yiè nKuyie di tãũ mmeysi nkó feyĩfè,
 ké di kũøte kéheñne, kè dii naá ntei.
¹² Benitidièbè ténke bá mbo
 bèè bo ntánkí bekpààtibè,
 sikipààtibí kperè deèmu.
¹³ Kè tipotì yè sikipààtĩcĩ mieke,
 timésátõtì nè tisãmpotì,
 kè dèe yè dihei iduotì fité di,
 kè dii naá nsikpamòó kó diàrì,
 icuò nkó ditũnnì.
¹⁴ Yekoute nè yemaà nde kó temúnnécĩètè.
 Yebødakè kó diciènnì,
 diyenkèmbøò kó dikàrì.
¹⁵ Iwààke ní yóó de ndòu nyeyiè
 nképèté kèndake i bí kpéí,
 timancòntì yó nde ntiku timòu.

¹⁶ Kè di wammú ti Yiè nKuyie mpátíri mieke di bo yà tì wàrimè ke tú:

Kumancònkù makù í yó nkpa, kùmakù í yóó móté kutèkù.
 Kuyie nkuu tì bèi nnè ku nuu,
 kè ku kó muyaá nyóó tì tíí,
¹⁷ Kuyie nkuu tãá dihei tété timancòntì kpéí.
 Ke tì ndi totí kè tì yó ndi te sãá.
 Ke ndè ã sãá nè ti bo mbomè.

35

Isidayeeribe yóó wète be ei kémmeke dii wèi

¹ Fõ nkètempéikè kaa nyãnku,
 fõ ndikpáà kaa mæøte diwèl kéyè tifaàti képóri.
 Fõ ntedòntè dè nda naati.
² Kè di póri di yèmmè dómè,
 kényãnku nè diwèl,
 kèndiè nke íú
 ke yé di yètè màatenèmè Dimaa tãrì kperi
 kè di wenniku dòntenè Kadimeedi tãrì
 nè Sadonni biriku de kòku,
 di borè ndè bè yóó yàmè
 ti Yiè nKuyie nkó tikpeti nè ku dieti.

³ Di kpénkùnnè bèè kó dimàà kó sínəu əu,
duənnè iduəti kperiyi bèè núú nhàəte.

⁴ Ná kénè bèè kəmbùəti duə kə də:
Cátinnè di kánti kə di kəmbùəti bá nduə,
Kuyie ndi tū nkù kèrínímu kə bo peite di kpéi,
kəyietí di dootitəbè di dāə də,
kù kèrínímu ku mómmanəku kə bo di deetə.

⁵ De yiè kù bo wéi ntiyūənti
kéduə nkè yewūə nkeè.

⁶ De mənni kə yekpiè nséité, kémpuū tehontè kəme,
bèè nándiè ndəri kə li date kə bè nyíú.
Menie mbo mpūə ndikpáə tədantè kperi mieke.
Kə ikó nhānné menie ketempéikə.

⁷ Mubirimú do ə ntonni dè kə cóú,
dè bo náá nkubinku.
Menie ndo i bo kèè tenké bo ānné yenébòrè.
Sikpaməə do tūnti dè,
bo yè tipənti nè tiātì.

⁸ De mənni kuce makù kuú yóó ānné de kó dibòri mieke.
Kə bè nkù yu kə tū besàəbè kó kuce,
wèè sāū nhomāə ə báá kù kètə.
Kù yó mbo Kuyie nkəbe máá kpéi nke,
bèè yó nkù tū, bá kuyieinkù kù báá feti.

⁹ Yeciricirè í yó mbo de kó kuce,
mupimpmū mamū báá kətə de kó kuce,
bè báá yà musimū ku mieke.
Kuyie ndeetə bè bèè máá yó nkù keri.

¹⁰ De mənni kə ti Yiè nKuyie ndontə bèè konní Siyāə
kəndiè nke déúukunko Kuyie nyètiri
be wèi bá mməke kumənkú.
De kó diwèi bo ncátinko be yəmmə
diwèi nè kuyieṇnaatí dè bo mbè bo,
meyēṇcaārime nè yedabūə nkè dèe déte.

36

*Asidii kóo kpàati Sennakedibu domè Sudaa kəbe
(2 Bekpàatibè 18:13,17-37)*

¹ Sudaa kəbe kóo kpàati Esekiasi kpàti benni tepítè nè di naanni mieke nke, Asidii kóo kpàati Sennakedibu domè Sudaa ekè iduotí fité yè kə yè fiètə. ² Dè do sš nhò bo Dakiisi nwe kédeite wèè baké ə āpəmbè kóo tšnnè. ³ Kə Idikiya bire Ediakimmu wèè baké tekpàaticfētə kòo yənni diheɪ kóo co, kə neínə opátíwāti Sebuna nè Asafu bire Yoa wèè tɔu diheɪ kó tináənti ā yèè páte mieke. ⁴ Wèè baké Asidii āpəmbè kòo béi nke də: Kətenè kénáké Esekiasi kə tū, okpàati diwè Asidii kóo kpàati tu: A tá ba kə íkú deè ínké? ⁵ Yáa a yəmmə dō nha náá ntii náənti detetirə kpeti tū itíe nyi kə da duə ndikšmbù? Yáa a yəmmə naatinè we, káa dāatí kə yete wenwe Asidii kóo kpàati kpeti? ⁶ Ə tū ə yəmu kə dō nha yəmmə naatinè Esibiti nwe, a í yé kə dō nhEsibiti dō ndipənni dii pənte di ndi, kə wèè di pī ndli ə kòute. Esibiti kóo kpàati me ndəəri bèə ə duə mbemáa. ⁷ Kə dè yəmmə a bo yí a yəmmə naatinè di Yiè nKuyie ndi tū nkù nku, dè né í tū kuú kó yewūəstəre nye Esekiasi pūmmə o mómmuə, kə náké Sudaa kəbe nè Sedisademmu kəbe kə tū: Bè nfeu be wūə diwūəstənni dii bo Sedisademmu máa?

⁸ A tū ncannenè n yiè nhAsidii kóo kpàati dinū, kə n da duə nsisēi sikəupísidé kə nsə káa bo pété bèə bo si dèkə. ⁹ A í yóo na kébaao n kóo kpàati kó betšmbè mieke bá omáa bá ketíke wèè tu osámputi be mieke káa yəmmə né naati nè Esibiti yóo da duəmmə sikpərinaasēi nè si dèebè. ¹⁰ Yáa a yəmmə dō n kətení nè mmáa ndi kə bo pənte diheɪ bá di Yiè nKuyie nyi dā, kuú n náké kə tū n di do kəpənte.

¹¹ De mənni Ediakimmu nè Sebuna nè Yoa kə bèe náké wèè ni Asidii dihāpəntfīnni kə də: Ti da báammu bá nti náánnè Sudaa kəbe kó tináənti, a nti náánnè Aramu əi kəbe kó tináənti, bèə bo kuduotí ínké kə bè bá nyo.

¹² Wèè baké Asidii kó behāāpòmbè kòò dà: N kóo kpààti í n tǎnní kè m bo tí nàké fǐ nnè a kóo kpààti di máà, ò pètínkè n tǎnní kè m bo tí nàké bè nnitibè mbe. Bembè nè dínndi di yóó di di mǐnti nti káyà di yénkúmè. ¹³ Mémme wèè ni Asidii kó dihaāpòntǐnni, ò còrmmùmè képǐkè nè Sudaa kòbe kó tináànti kè dà: Kénténè Asidii kóo kpààti diwè tu mù. ¹⁴ Ò tu: Esekiasi báá benné kè ndi sóú, nhò í yóó na kè di deetè o nau mieke. ¹⁵ Esekiasi bá ndi sóú nke tú di duó ndi yèmmè di Yìè nKuyie nkè kù yóó di deetè bá Asidii kòbe báá di pònte. ¹⁶ Asidii kóo kpààti tu, di báá yie nhEsekiasi kpeti, di we taunnè wenwe Asidii kóo kpààti káyie nho kpeti, kè dè yie nkè di nyo mbá wè o paku kó tidiiti, kè cáá nho tebe, kè yǒ nho binte nie, ¹⁷ kè kémnmùnè ò bo kotenímè kè di tuóté kékònnè ketenkè, kèè dònne di kòke kè mieke. Tidiiti borè nè detie mbè tu dè finyi. ¹⁸ Di báá kènté Esekiasi di náá ntí kè tú di Yìè nKuyie nyóó di deetè, ò di fétinkomu. Yehékè teyè kòbe kó yebokè na kè bè deetè kè Asidii kóo kpààti í bè pǐnnáà? ¹⁹ Amati nè Adipadi de kó yebokè bore? Sefadifaimmu kpeye bore? Yè yete ò bo pòntemè Sammariia? ²⁰ Yehékè yenye yemou òndi kó yebokè na kòò bàà, kòò báá pònte ye kó dihei, kè di Yìè nKuyie nnè bo na káyete kòò báá pònte Sedisademmu?

²¹ Kè bè ndò nkáré bá òmòu í nhò tǎnné timati. Esekiasi wèè do bè nàké kè tú bè báá ò tǎnné timati. ²² Kè Idikiya bire Ediakimmu wèè kòti tekpaàticǐtè nè opátíwààti Sebuna nè Asafu bire Yoa wèè tó dihei kó tináànti á yèè páte mieke nè dikpaàtitǎnni, kè bèe tí kèè, kè bè mieke pèike kè bèe kǐrì bè yààti kéwétou Esekiasi borè, kóò nàké wèè baké Asidii kó behāāpòmbè ò bè nàké tí.

37

*Esekiasi beémme Kuyie mpāānāānti náāntò Esaii
(2 Bekpààtibè 19:1-7)*

¹ Okpààti Esekiasi tí kèè dii mǎnni kòo yèmmè caàrè, kòo kǐrì o yààti kédááti kufǔòtǎnkù kéntati tí Yìè nKuyie ncǐtè, ² kǐtǎ Ediakimmu wèè kòti tekpaàticǐtè, nè opátíwààti Sebuna nè ikuó niùbè bèè tu bekótibè kè dà bè ndááti tífǔòtǎnti kékòte Amati bire Esaii Kuyie mpāānāānti náāntò borè, ³ kóò nàké kè dà: Okpààti Esekiasi tu tí da náké kè dà: Yie nkó diyie tu meyeñcaàrimè kperi ndi, tí pàkému, Kuyie nkuu tí potè kè tí di ifei. Tí kperè dònne kupeitèyonku ǎ itémè mme onitipòkù, kè muwǐrimú nè ò dǎntè ò bo nǎrimè kè debire yènni. ⁴ Kè dè naati tí Yìè nKuyie nha tū nkù bo nkeè Asidii kóo kpààti tǎnni wèè ni o āāpòmbè kòo kù sǎrmú mèè botí kè bo ò potè yesāāmbè ò kù sǎrmú yè kpéi. A né kù bǎntè ku kòbe bèè kpáa be kpéi.

⁵ Kòo kpààti Esekiasi kó yetǒrè tuǎkoo Esaii borè, ⁶ kòo bè nàké kè dà: Tí Yìè nKuyie ntu di náké okpààti Esekiasi kè dà o kǔmbùàti bá nduò ò kèè tí náánti nè yèè sǎāmbè okpààti Asidii kou tǎ nkè bè ò sǎārmú yè kpéi. ⁷ Tí Yìè nKuyie ntu kuù mǎmmu yóó ò ánnè meyèmmè mèè bo nte kòo kèè tináànti mati kékò nho cie kè kùu duó nkè bèè kè nhò kùu.

*Asidii kóo kpààti wǎrimè dipátiri kè bo donné Esekiasi kǔmbùàti
(2 Bekpààtibè 19:8-13)*

⁸ Mémme wèè ni Asidii kó behāāpòmbè, ò kèèmmè Asidii kóo kpààti itémè Dakiisi kè kàte kè do Dibuna mudoò, kòo kè nhò sǎntóo. ⁹ Asidii kóo kpààti do kèè Etiopii kóo kpààti Tidakaa kǐriní mèmme kè bo ò do mudoò, kè yí kǐtǎ nke dà: ¹⁰ Nákénè Esekiasi kè dà: Asidii kóo kpààti tu: A báá yóu kè Kuyie nha duó nkù amáà, kè kù da soute káa yèmmè ndò mí nhAsidii kóo kpààti n yí yóó pònte Sedisademmu. ¹¹ A mǎmmu nha kèèmu wenwe nhAsidii kóo kpààti ò dǎò dè yehékè teyè, ò yè kùāmè páíi, kè fǐ nyèmmè nè dò nha bo cootáà? ¹² Kosāā èi nè Anaa kperi nè Desefu èi nè Edeniibe bèè do bo Tedasaa èi de kó ibotí n yèmbè do kuó í, i bokè na kè ò deetáà? ¹³ Amati nè Adipadi nè Daii Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa, de kó yehékè kó bekpààtibè bore?

*Esekiasi bǎntèmmè Kuyie
(2 Bekpààtibè 19:14-19)*

¹⁴ Kè Esekiasi cǔtè dipátiri yetǒrè nou mieke kékaa nkédeè, kéta Kuyie ncǐtè kè di pǐnte tí Yìè nKuyie nyiikè, ¹⁵ kè kù bǎntè kè dà:

¹⁶ Tí Yìè nKuyie Mpakedaa Isidayeeriibe tū nkù, fǐ nwèè kàri a taummè tǔu bǐñkèmbàribè fènti ñnkè, fǐ nwèè baké yekpàatiyo yemou yèè bo ketenkè. Fǐ nwèè dǎò ketenkè nè kèñnkè. ¹⁷ Tí Yìè nKuyie nha bomu, kènté kékéè, sǐnnéní káyà! Kèè Sennakedibu da sǎāmmè. ¹⁸ Tí Yìè nKuyie, mǎmmu nwe yie Asidii kó bekpààtibè dèèmmè ibotí tǐ kó yehékè yemou. ¹⁹ Kè cǔu mbe

bootenkaanli, kɛ sɪ cɔ́útɛ, benitibɛ bɛɛ sɪ dɔ̀d nɛ idɛí nɛ yɛtárɛ, sɪ í tú Kuyie. ²⁰ Ti Yiè nKuyie tí dɛɛtɛ nɛ Sennakedibu, kɛ ketenkɛ kó yekpààtiyɔ yɛmɔuu bantɛ fʃʃ tumɛ ti Yiè nKuyie nhamàà.

*Kuyie ndaámmɛ Asidii kóo kpààti
(2 Bɛkpààtibɛ 19:20-34)*

²¹ Mɛmmɛ Amɔti birɛ Esaii tɔ́mmɛ kɛ bɛɛ náké Esekiasi kɛ dɔ̀: Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù tu kù kɛ̀emu a kù kuɔ́nnɛmɛ Asidii kóo kpààti Sennakedibu kpéi.

²² Ntɛ ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéi:
Siyɔ́ kó desapùmbirɛ da sɛnkɛ̀rimu,
kɛ da daú,

kàa cokù kɛ Sedisadɛmmu kó desapùmbirɛ da cɔ́ũ.

²³ Mí ndi nYiè nKuyie ntu: Wenni nwe a sàřmùmɛ?

Wenni nwe a ommùmɛ yɛsáàmbɛ?

Wenni nwe a sɛ́emmɛ fɛ̀nɔ́nfɛ?

Mí nKuyie nkù dɔ̀ mpáí páí Isidayɛɛribɛ tũ kùà?

²⁴ A baa tɔ́nní a tɔ́rɛ kɛ yɛ sàřmúmí mí ndi Yiè nKuyie nkuà?

Kɛ náké kɛ tú a naasɛ́i kpeřni mɛɛ kpéi nte,

kàa dɛkɛ Dimaa tãri yómmɛ,

kɛ ta Dimaa túúkù cuokɛ,

kɛ kɔ́ũ detekperɛ bɛ tu dɛ sɛ́tiri nɛ sipɛrésì?

Kɛ tũɔkɛ ditãri yontɛnyómmɛ detie nsũ dɛà?

²⁵ Kɛ bɛ́i nkɛ tú a kéumu sibií betɔ̀bɛ cie,

kɛ yà betɔ̀bɛ tenkɛ kó menie

nkɛ na a naàcɛ̀tɛ mɛmáà,

kɛ Itinnɛ Esibiti kó ikó nyìi tukúnɛ kukò ndiekù Niidi.

²⁶ A nɛ í yɛ kɛ dɔ̀ mmí nKuyie mmí pí ndɛ kó mutɔ́mmú,

nɛ dimɔ́nni kòtíri miekɛ nkɛ,

n tãàtɛmɛ kɛ yɛ n dɔ̀ nkédaòmɛ,

kɛ yóó mɛ dɔ̀d di mmɔ́nni.

Míi dɔ̀ da tãàtɛ,

kàa bo puɔ nyɛhekɛ iduotí fitɛ yɛ kɛ yɛ dɛ́ítɛ.

²⁷ Kɛ dɛ kó yehekɛ kɔ̀bɛɛ dóntɛ muwɛ́rimú kɛ dɛɛ bɛ kpéi,

kɛ bɛɛ di ifɛi, kɛsáátɛnɛ timúti,

bɛ í yóó ncáánnɛ mɛmúyɔ̀mmɛ, bɛ yóó dontɛnɛ tiyòyienti,

nɛ timúti tìi ɔ́ yɛ tɛcadopòtɛ ñnkɛ

kékpɛío bá ti mɔ́nni í tũɔkɛ.

²⁸ A kpeti matí í bo tìi m biinninɛ,

mí nKuyie! Kàa kãri n yému,

kàa yɛ̀tì n yému,

kàa mɛ n tati n yému,

kàa miekɛ m peikɛ n yému.

²⁹ A n yɛ mɛɛ kpéi nkɛmiekɛ, kɛ tɛpòtɛ da dɛutɛ

dɛɛ te, kɛ n yóó tɔ́nnɛ a ɔ́nni mumámáà,

kéánnɛ a nuù tisãndánti kɛ da dɛtɛ,

képoonɛ a nacɛ́fɛ́tɛ kékpɛ́nnɛ a cie.

³⁰ Esekiasi, nte dɛɛ yó ntú mɛbenkùmɛ: Di mbenni di yóó di tidiiti tìi ñnkɛ tì nti, dibenni tɛri kédì tididenti, dibenni tãánni kɛbuotí kékɔ́ũ, kɛffíkú detie mbɛ tu dɛ fínyí kɛtɔ́ũ dɛ bɛ. ³¹ Dɛ mɔ́nni Sudaa kɔ̀bɛ bɛɛ bo nkpaá, bɛ cɛ́ɛ mbo ta ketenkɛ kɛ bɛ bakɛɛ pɛítɛ yɛbɛ. ³² Sedisadɛmmu nwe, bɛɛ bo yɛntɛ bɛ yɛ̀tinímɛ, Siyɔ́ tãri ndi bɛ yɛ̀tinímɛ.

Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa ti dɔ́ mɛɛ kpéi nkɛ dɛ dɛu te kòò yóó mɛ dɔ̀d. ³³ Kɛ tìi tukúnɛ Asidii kóo kpààti, nte ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéi: Mí ndi Yiè nKuyie mmí tu ò í tati di nheì, ò báá di tãũ ipie, nhò mɛ mbáá di donɛ tidɔ́piiti, yoo wɛɛ ɔ́nnɛ di duotí mutáá nkɛna kɛta. ³⁴ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú ò í tati di nheì. Ò wɛ̀ti kɛ bo poo nhò kɛtɛní kùu cɛ nku kékonnɛ.

³⁵ N yó nkãnkému di nheì kɛ di dɛɛtɛ n yɛ̀tiri kpéi, nɛ n kóo tɔ́nti Dafiti kpéi.

*Asidii kɔ̀bɛ cokémɛ kɛ bɛɛ kuɔ Sennakedibu
(2 Bɛkpààtibɛ 19:35-37)*

³⁶ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nkó ditōnni kōtení Asidii kōbe kó dihāāpōnkari, kékua benitidaabè tekōúpíkōùtè nè sikōúpísínì nè sikōúpísínùmmù (185000). Kè dèe wenté kè bè nsó mbecírìbè bèe maa duó duó. ³⁷ De mōnni kè Asidii kó okpààti Sennakedibuu uutè o āāpōnkari kéité kékó nkémbo Ninifu, ³⁸ kéta diyie mari o bōō Nisidaki tou kénínkú di iikè kōo bí Adamedeki nè Sadedisee kè bèe ò kōū disiè kékua, kécoké, kékote Adadati ei, kōo bire Eda-Adonni sōtè o kpàti.

38

Esekiasi muakemè kè Kuyie nhò miakūnne
(2 Bekpàatibè 20:1-11)

¹ De kó dimōnni ndi Esekiasi muakemè kēduūnnè mukūū. Kè Kuyie mpāānāānti náāntò Amōti bire Esaii kote o borè, kōo náké ke dō: Ti Yiè nKuyie ntu a tūntè a cīētè kpeti a í yóó foute a yóó kúmu.

² Kè Esekiasi tūntè o iikè kēcuó nkumari, kēkuōnnè ti Yiè nKuyie nke dō: ³ Áú! Ti Yiè nKuyie n da báámmu n kuó mmesémme! A yēmu n da tūmmè nè n yēmmè mēmou, ke dōori a dōmè. Ò me nyí kēkuó.

⁴ De mōnni kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Esaii ke dō: ⁵ Kote kénáké Esekiasi ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie, nho yàari Dafiti do tū nkū n tú: N kēemu o báámmu ke yà o nōnnieti koò yìe yebie ntepiitè nè yenūmmù. ⁶ N yóó ò dētēmu wenwe nè di nhèi Asidii kōo kpàati nou mieke, n yó nkānkému do nhèi. ⁷ Nte mí ndi Yiè nKuyie, n yóó be benke mēè benkūmè kōo banté n yóó dōmè m bēi nti. ⁸ M bo duó nkè medéé mbótí kēmmake Akasi maa yēè detisakè tepitè, kè medéé mmēnkēe bótí yedetisakè tepitè, kè mè do dātinnè yēè detisakēe feitè.

Esekiasi miētémè kēsāntè Kuyie

⁹ Sudaa kōbe kōo kpàati Esekiasi do muoke kēmieté, kēwāri fēè yēnfè nfè die.

¹⁰ Mí n yēmmè do dō n yóó kúmu
bá n we mu nyí tūòke yē cuokè.

N yēmmè do dō n tati kudānkū nku
ke pàa n we sonye yēè kpaá.

¹¹ N yēmmè do dō n ténke í yóó yāmu,
n Yiè nKuyie ketenkè kie nyínkè.

N do í yé ke dō, m bo yà oniti ketenkè ínkkè.

¹² Bè cōtè n fōmmu mmu
bè ā cōtè mēè botí dīnacēnfii,
n kpéú n fōmmu mmu
o yaādūāti ā kpéúme kuyaāyōnkū,
kékééte mupāākómú
dè bo nyóó yí kuyuoku kàa n dèèmu.

¹³ Dè bo nyóó wenté kè mukūū nni nnamu,
kū cāā n kūū nyē dīcīrīcīrī kōmē.
Dè bo nyóó yí kuyuoku n Yiè nkāa n dèèmu.

¹⁴ N do kuó tekpāncéndéitè kōmē mme,
ke kuó ndikpetinōnkperi tēmē,
ke bōú nkeínkè sāā ke n nuō nkpeí.
N Yiè nKuyie ndè m bīmu yāa n dēté.

¹⁵ M bo bēi nke dō ba?
M bo náké ōnti n Yiè nKuyie?
Kuū mè nni ndōmè,
n kéri ke yānti n kōnti nti n fōmmu mēmou mieke.
M bonè meyeñcārīmè mme.

¹⁶ N Yiè nKuyie nè a kó mesāā nkpeí nke n fōumè.
A kó mesāā mmeē te kè n kpaá ke wēi,
fōō m miēkūnne ke wēte ke n duó mufōmmu.

¹⁷ Kè n kó meyeñcārīmè naā ndiwēi,
a n dōmu ke n dēnnení mukūū nkó difōtūri mieke,
ke būtinnè n yēi mēmou.

¹⁸ Kè yé bedōmbè í da sántímè,

becírìbè í da sántí,
bèè bo kudambùùkù bè ténke báá na kédenténí
a túmè timómmanti yìè.

¹⁹ Bèfòùbè bèè máá yóó na ké nda sántí,
m me nda sántímè yìe,
bá wè kòò nnáá nho bí a túmè timómmanti yìè.

²⁰ N Yìè nKuyie a n deetému
kè ti yó mbie ntikùtùdùùtì a cìtètè mieke
ke da sántí,
ti fòmmu mumou mieke fò nti Yìè nKuyie.

²¹ Kè Esaii dò bèè waanní fikíè kó yèbe kénante,
kéwaare Esekiasi mǎnnè kè dèe yìé nkòo miètè.

²² Dè do sá Esekiasi bekému Esaii ò yóó yà mèè benkùmè kébantè ke dò nhò bo wète keta ti
Yìè nKuyie ncìtètè.

39

Esekiasi cǎutémè Babidǎnni kó yehikèntǎrè

(2 Bèkpààtibè 20:12-19)

¹ Dè kó yemǎrè mieke nke Badadanni birè Medodaki Babidǎnni kóo kpààtì kèèmmè Esekiasi
muakemè ke miètè, kètǎnnènni benitibè dipǎnni kè bè bo ò dǎu. ² Kè dèe narike Esekiasi kòo
bè benke o kpàtì ti sǎri kùù dieku nè timátì péitì nè mèsǎo nnè tihúúntì nè mekǎsǎàmè. Kòo
bè benkenè o kpàrìnnèntì sǎri dè. O kó yèsǎrè yemou cénke. Dèmarè í nsuó nhò í bè benke dè
tekpààticìtètè yoo o mómmuò nho kó teciètè.

³ Dè yí memme kè Kuyie mpǎānǎahtì náāntòo Esaii kǎto o cìtètè kóó beke ke dǎ: Benitibè
bèè kǎtení a cìtètè bè yè mba? Bè yènni dè? Kè Esekiasi dǎ: Bè bonnì diheì dètìrì ndi Babidǎnni.

⁴ Kè Esaii dǎ: Bè yà ba a kpààticìtètè? Kè Esekiasi dǎ: Dèmarè í sùò n yí bè benke dè n sǎrè yemou
mieke.

⁵ Dè mǎnni kè Esaii dǎ: Kéntè ti Yìè nKuyie Mpakedaa yè n da náké tì. ⁶ Kuyie ntu: Dè
kpaanímú kè bè bo túóté dèè kó dimàà bo a kpààticìtètè mieke kékònnè Babidǎnni. A yembè
do kóú dè, kèntǎ kétuǎkenènni yìe, dèmarè í yó nkpaá. ⁷ A mómmuò nha bí a peitè ì, bè bo í
pǎrímú kékònnè Babidǎnni, ké bè fǎmmu ké bè pǎnné tekpààticìtètè mieke mutǎmmú.

⁸ Kè Esekiasi dǎ: Ti Yìè nKuyie nduó nkàa n náà ntì wennimu. Nè o yèmmè mieke ke né tú
kè kunaatì cénke bo n kó dimǎnni kè timatì í n kǎnnè.

KUYIE NYÓÓ BǎNTÈMÈ ISIDAYÈERIBE

40

Kuyie nnàkémè kù yóó deetémè ku kǎbe

¹ Kè Kuyie mbéi nke dǎ:

Yáúkùnnè n nitibè kǎntì, ānnénè be dikǎmbùò.

² Yáúkùnnè be kǎntì, náké be ke tú, mí ndi Yìè nKuyie n tú:

Bè yèmu mudaatǎmmú mieke,

nh ùtému be yeì,

n do bè díí mmesémme mme mediè,

ke fǎó mbè n dàò dè.

³ Metammè mamè mèè pǎkù tǎdǎntè kó dikpáà mieke ke tú:

Keuténè ti Yìè nKuyie kuce.

Keuténè Kuyie nti tú nkù kuce ketempéikè.

⁴ Ítinné itǎfuò nyimou,

yètǎrè nè yèterè kè dèe enne.

Kè dèè ikú ikú kè dèe maate

kè yetǎrèe naá nkubiriku.

⁵ Dè mǎnni ndi ti Yìè nKuyie nyóó benkemè ku kpetì,

kè benitibè bémou ti yà.

Di Yìè nKuyie nkuù ti béi.

⁶ Kè n keè metammè mamè, kè mè tu: Pīēké!

Kè n dō m bo pīēké ōnti?

Kè mè dō: A bo pīēké tì tu:

Benitibè í cáánnè timútì,

bè wenniku donnè mutepóó nkòku nku.

⁷ Timútì ʒʒ kpeímu kè ti póó mmóté,

ti Yiè nKuyie nkó kuyaakù fuute dìi mǎnnì.

Mómmuʒ nwe benitibè í cáánnè timútì.

⁸ Tì ʒʒ kpeímu kè ti póó nyote

ti Yiè nKuyie nkuù kó tináahtì mē mbomu sáà.

Tináaṣààtì bè dō nképīēké tì

⁹ Díndi Sedisaḍemmu kòbè dekenè Siyʒʒ tǎrì,
pīēkénè mēdiè.

Pīēkénè kè bá ndé.

Nákénè ti Sudaa èi kòbè kè tú

ti Yiè nKuyie nti tū nkù kèróomu.

¹⁰ Tì Yiè nKuyie nkéróomu nè muwērímu,

ku wērímu muù te kè kù baké.

Kù kèróomu kè tǎ tìyeti kè ticuuti ni ku ìikè.

¹¹ Kè kù yó mbè ncēmmú opēcēnti ʒ ncēmmúmè o pe

kù níi yóo youte ku bakù nku kětíí nku pe,

kénhúúkú ku pēbí kè kpaake ku peyǒtì.

Kuyie nkùù dǎò kēīnkè nè kētenkè ku cù ndeumè

¹² We mbo na kébennè dāmèèrì kó menie nnè o nǔtè?

We mbo na kébennè tìweti nè o nǔtè?

Ketenkè mè nduʒ kè mamè,

we mbo na kéánnè kè tǎá ndinaabuu?

We mbo na kécōnnè yetārè nè sitǎá o biètè īnkè.

¹³ We nyé tì Yiè nKuyie ncù mmàmè?

We nkù duʒ nyitíé?

¹⁴ Nè we bè sēnni kè pètè mēcìi?

We nkù benke tibeénti tìi sǐé?

We nkù benke mēcìi?

We nkù benke mēyīētímè kó kucé?

¹⁵ Kuyie nyìkè yebotè kēíni

kè dōnnè dínésimbàù ʒʒ dúótémè mme tenaate mieke.

Kè donnè fetárifè ʒ ndakémè cidóó īnkè.

Ketenkè kèè soké dāmèèrì cuokè

kè kó benitibè dōnnè kutāyukù nku kuyaakù tǎ kù.

¹⁶ Dimaa kó ḍetie nyí sannè kè bo ntuòtinè ku wūṣtǎnni.

Iwūʒ ìi bo Dimaa túúkù mieke,

ì mē nyí sannè bè bo í fiémè kētuʒ nku wūṣtǎnni īnkè.

¹⁷ Bá kè yebotè wēnnè yemou Kuyie mborè,

yè í tūàkè ḍemārè,

kù yè wūò ndetetirè nde.

Kuyie nyí mǎke tì bo kù dōnnenè mù

¹⁸ Tì bo donnènnè we Kuyie?

Tì bo dǎò ba kè kù dōnnènnè?

¹⁹ Tetenkaanitǎa kè ba?

Omáátì wèè ʒʒ yie ntimátì kéuté kè dèe naá ntetenkaanitè,

wèè mǎátì mesʒ nkòo tè dàri mesʒ

ké tè càtinnè timátì pēfíí kó ḍemámánnè.

²⁰ Kòo cīrìi wáá nkudǎu kùù í duri

kéwáá nwèè nǎ nke céú sitenkaanii,

kòo ò ciéké tetenkaanitè tèè yó nfiíkú kè bá nnampú.

²¹ Di mu nyí banté wèè dǎò kutenkàà?

Di í tì kèèà?

Di í tì yēà?

Bè í tì ndi nàké nè dimònnàà?

²² Kuyie nkpààtikàri bo kèĩnkè nke

kuù píté tiwèti kuyààkù kòmè,

ke tì pĩntè kè tì dò nkutouku

benitibè de mbo kè kù bè wùónnì kè bè dò nsikèũ.

²³ Kuù ɔ nte kè bèè tu sɪkpààtibí kè bèè naá ndetetirè,

kuù ɔ nte kè bèè baké kè bèè naá ndetetirè.

²⁴ Bè ɔ nkpaá ke í kàri, kénkpaá ke í fííkú,

be cĩè nhɔ nkpaá ke í ta ketenkè

kè ti Yiè nKuyie mbè fùùtè kuyaakù nku kè bèè kpeí.

Kè kuyaakùu bè tùóté tefàdóntè ɔɔ tùótémè timúkpeti.

²⁵ Mèmmè kè Kuyie mbéi nke dò:

Di bo ndonnè wè mí nKuyie nkùu dò mpái páí?

We nni mmànnè?

²⁶ Bóúténè kèĩnkè, wénténè kényà,

we ndòò siwàà, we nsì còrínè bá tè te kó mɛfiè?

We nte kè sɪ yènnì dítĩnnì

ke kéri bá tè te dò nkénkérímè?

Kòò sɪ yu bá tè nè te yètiri

de yiè nwèrímú deumu kòò kpeñni.

Deè kpéi nte kè tèmàtè ɔɔ yí nkpa ɔ sɪ yu dè.

Kuyie nhɔ wète kédúómmè ku kabe bèè cĩte muwèrímú

²⁷ Díndi Isidayeeriibe Sakabu yaàbí,

dè dòmmè kè di tú mí nKuyie n yí yé tì di tuakùní?

Kè di yèmmè dò m búútóo di kpeti?

²⁸ Di í tì yéàà? Di í tì kèèà?

Di Yiè nKuyie mbomu sáà.

Kuù dòò kutenkù kuməu, kù ɔɔ í nhòu.

Dè ɔɔ í nkù bí!

Ku cii nyí məkè kumanku.

²⁹ Kuù ɔɔ yíé muwèrímú wèè əu,

kédúú ntikpeti wèè cĩte.

³⁰ Bèbèmbè ɔɔ əumu kényĩkè

kè bedacèmbèè cĩte kédò.

³¹ Bèè mɛ mbúú tì Yiè nKuyie nkùu ɔ mbè yèútí muwèrímú,

ke bè pĩnni be fèti itúúkè ɔɔ yĩmè képuu,

kè bè ɔ ncokù ke báá əu.

Kè bè kèrì bè báá keè tihòùti.

41

Kuyie ntaátémè ku kóo niti kòò kèrini

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Díndi ketenkè kèè soké dàmèèrì ke kabe yĩnè yúóó,

kékénté kékeè n tú mù.

Yeboté yeməu kabe, tùóténè tikəñyauti,

kékətení kè ti maa kébeké.

² Míi ínní okpàrinuənti diyie yìèní kèè bíékè,

kòò bo tũntè dihei

bá kòò kàte kèè bíékè wèè nə.

Míi duú nkòò na yebotè ke yè baké

kè yè kpààtibè ɔ búú

kòò yè yəurí nè ɔ siè

kòò pie nyè cĩenko kuyaakù ɔmmè timúkpeti.

³ Kòò yè bèti ke dò nhò èintè

bá ɔ naàcèi í tuəku ketenkè

bá dèmarè í ɔ dòò.

⁴ We nte kè dè dòò?

We mpĩ nde kó mutəmmú?

Wèè dènnèni wènwè fənitiyanfè nè dimònni.

Mí ndi Yiè nKuyie mmí nwe!
N do bomu meketimè ke kpaá bo,
ke yó mbo sáà.

⁵ Ketenkè kèè soké dàméèrì ke kòbe
de yàmu kè be kànti au.
Kè itemmàнке iməu kòbe kpeutí,
ke iiti ke tikiíni.

⁶ Ke teé mbetòbè,
bá wè kòò náà nhotòu ke tú o kànti nyau.

⁷ Wèè màátí kòò yàúkunko wèè dàrì meəəo nho kànti,
wèè əə anténè timátí kòò yàúkunko wèè tə dimátári o kànti
kè bè tuuté dii mònni be tenkaanitè ke dèè,
bè dā tē wenni,
kè tē baakénè sikaū kè tē bá nnampú.

Kuyie ntāātémè Isidayeeribe ke bè kanké

⁸ Kè Kuyie mbéi nke dà:
Kénténè dindi n kó betòmbè Isidayeeribe.
Kénténè dindi Sakabu yaàbí n tātātè bē,
kémenténè dindi n népo Abarahammu kó kuwuə.

⁹ N di wammúni itemmàнке nyi,
kutemmàнку nku n di yùnimè.
Kè n di nàké ke yí: Di tú n kó betòmbè,
mú di tātātè n yí yóó di dootóo.

¹⁰ Di bá nyīkù n di bonèmu,
di bá nwéite wéite nè iyīkè, mú di te,
mú di kpénkunko ke di teénne
ke di pīnnè n kó dinəyōnkperi.

¹¹ Bèè mieke di péi,
ifei yóó bè pīmmu kè dēe bè di.
Bèè di wantinè dikpànni
be wērímú yóó deemu kè bēe kú.

¹² Bèè do di dokùnè
di bo bè wammú kémónté.
Bèè do di wantinè dikpànni
bè bo kpaake kēnaá ndetetirè.

¹³ Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.
Mí pī ndi nòutè ke tú: Di bá nyīkù
m bomu ke di teénne.

Kuyie nyēmme kù yóó teennè Sakabu yaàbí

¹⁴ Díndi Isidayeeribe Sakabu kó kuwuə nkòbe
díndi bè wúó mbè ke donnè yebìè
díndi bè nàù bè sibéú tēmè,
bá nyīkùnè.

Mí m mómumuə m bomu ke di teénne,
mú yóó di donté, mí ndi Yiè nKuyie, mú bēi.
Mí nwèè dò mpái pái
ke di deeri díndi Isidayeeribe.

¹⁵ N di dāò kè di sákénè dīnaakāā pànni ndi dii mòke yenii.
Ke di bo mpua yetārè,
ke déi sitāā ke dò ndi déi timúkpeti.

¹⁶ Di yóó bè ciemmu kè kuyaakūu bè tə,
tefódóntè bo bè iténè.

Kè díndi né nyāнку mí ndi Yiè nKuyie
n di duó ndii wèl kpéi,
kémpəti mí nwèè dò mpái pái n kpéi.
Mí nwèè di te díndi Isidayeeribe.

Kuyie nyóó ceetemè ketempáikè kè kēe naá nkupúú

¹⁷ Bəsénibè nè bəsīntibè bè dómu menie

nke bo yà ke mǎh̄t̄é,
 k̄e be ní kpeí nè sín̄éyē.
 Mí ndi Yiè nKuyie n yóó bè teenn̄emu.
 M̄i di te d̄índi Isidaȳeribe n yí yóó di dootóo.
¹⁸ K̄è tenk̄e do tú t̄ed̄ont̄e m bo k̄e d̄òò ikó,
 yebire bo ǎnn̄e d̄èè do d̄ò nkubiriku
 m bo d̄òò ketenk̄e k̄èè d̄ò nk̄etemp̄ík̄e t̄ep̄út̄e,
 ketenk̄e k̄èè do kpeí wákér̄e men̄ie mbo p̄ũ nke mieke.
¹⁹ K̄e n f̄ífkú ke mieke detekper̄e
 bè tu d̄e s̄et̄ir̄i nè bè tu d̄e àk̄às̄ià,
 nè t̄i t̄iet̄i p̄eí bè tu d̄e m̄ir̄i,
 nè bè tu d̄e od̄if̄iè.
 M bo f̄ífkú ketemp̄ík̄e mieke,
 deteok̄ur̄e bè tu d̄e s̄ip̄er̄es̄i,
 nè bè tu d̄e p̄inni, nè bè tu d̄e p̄èè.
²⁰ K̄e d̄èè ȳie nk̄e ben̄it̄ib̄e d̄e yà
 k̄etot̄i be ȳemm̄e k̄ebant̄e m̄i d̄e d̄òòm̄e,
 k̄eȳl̄et̄e m̄i d̄e ǎnn̄ém̄e, mí ndi Yiè nKuyie
 nk̄u d̄ò mp̄ái p̄ái,
 ke di te d̄índi Isidaȳeribe.

Sitenkaan̄i tum̄e detet̄ir̄e

²¹ K̄e Kuyie mb̄ei nke d̄ò:

Mí nKuyie, mm̄i nSak̄abu yaàbí kóo kp̄àati
 m̄i tu: D̄índi yebot̄e kó sitenkaan̄i
 k̄oten̄en̄i k̄e m beé ndi kp̄eti, n náké̄n̄e di kp̄eti.

²² D̄i k̄oten̄i ke t̄i náké̄ d̄èè yóó d̄òò,
 di do náké̄ t̄i, t̄i d̄òòà?
 Yoo di t̄i náké̄ t̄i kp̄aan̄i ke bo d̄òò
 k̄e ñsà k̄e t̄i bo d̄òò.

²³ Náké̄n̄e t̄i yóó d̄òò ȳem̄òr̄e s̄onye,
 d̄òòn̄e m̄esàà nyoo m̄eyei,
 k̄e t̄i nd̄e w̄uó, t̄im̄ou k̄e t̄i d̄e yà
 k̄ebant̄e di mann̄em̄e mí nKuyie.

²⁴ D̄índi sitenkaan̄i, detet̄ir̄e di t̄ō̄n̄emu,
 di t̄ō̄mm̄ú m̄um̄ou mù tu detet̄ir̄e nd̄e.
 W̄èè di t̄āāt̄e k̄òò tu is̄iè kou.

²⁵ Mí nKuyie mm̄i ínn̄i on̄it̄i kubak̄u yóu,
 ò it̄én̄i diȳiè ȳèñ̄i k̄e nke,
 k̄e yuut̄in̄i n ȳet̄ir̄i,
 ke naùt̄i ben̄iùb̄e mut̄áá nk̄ōme

ke bè ùt̄ir̄i oyaamar̄i ò nh̄ut̄ir̄i m̄èè bot̄i t̄iyaati.

²⁶ We nt̄i náké̄ nè òm̄ònn̄i k̄e d̄e bo ȳie nk̄e t̄i nt̄i ȳé,
 we nt̄i p̄áá k̄e t̄i né bo ȳi t̄i tu tim̄ómm̄ont̄i,
 di k̄óò m̄ou í na ke t̄i náké̄,
 t̄i í ȳènn̄i di k̄óò m̄ou n̄uù mieke.

²⁷ M̄i t̄i p̄iēk̄e meketim̄e Siȳō̄,
 m̄i duó nk̄e bè náké̄ tin̄áāhs̄àat̄i Sedisad̄em̄mu.

²⁸ D̄índi sitenkaan̄i, n w̄èr̄in̄i n yí yà òm̄òu di mieke,
 w̄èè bo na k̄én̄ák̄e o ȳemm̄e d̄ōmm̄e,
 m bo beke we tim̄at̄i k̄òò n t̄énn̄e?
 N yí yà d̄e ȳiè.

²⁹ D̄im̄ou di tú siȳáàb̄is̄i k̄abe mbe,
 k̄e di t̄ō̄mm̄ú tú mutet̄im̄u,
 d̄índi sitenkaan̄i di tú kuyaak̄u nku
 di í ā m̄um̄am̄u.

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:
Ntənè n kóo tǎnti m bo wèè kó difǎnkúò
mũ ò tǎāté
kòò dós mēsàà
kòò duós n kó muyaá,
kòò bo bənke yebotè
dèè wenni, dèè tu kuce.

² Ò í yó nwékute,
o tammè í yó nkpeñni
bè í yóó keè o tammè ice mieke.

³ Ò í yóó bósé dipènni dii kǎmú
ò í yóó kuò defitíre dèè kó muháá ndó kékú,
wèè yóó niitè yebotè timómmonti kó kuce.

⁴ Ò í yóó yóu o tǎmmú, ò í yóó ɔu,
kè yáa niiténè kutenkú timómmonti kó kuce,
kè yehekè yèè soké dàméèrì cuokè kè ye kǎbe keè o tié.

Kuyie nnàké ti kù tǎāté wè kòò bo ntú yebotè kó kuwenniku

⁵ Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù,
mí nwèè dǎò tiweti ke ti pité,
mũ ànné ketenkè nè dèè kó dimàà bo kǎnkè
mũ duós mmufòmму benitibè bèè fòu ketenkè,
mũ te kè bè wéi ke ceñti.

⁶ Mí nha Yiè nKuyie mmũ da yùní fǎ nkóo tǎnti,
ke da duós mmuwērímú kàa bo bənke kutenkú timómmonti.
Mũ da tǎāté ke da kǎnkè kàa bo ànné metaummè,
mí nnè benitibè ti cuokè.

A yó ndò nkuwenniku nku yebotè cuokè,

⁷ kéwéi ntiyũñti,
kéketé tikpetinti,
kédennéni bèè bo dibünni ké bè tanné kuwenniku mieke.

⁸ Mũ tu di Yiè nKuyie, n yètiri ndi memme.
N yí yóó duós n kó tikpeti otǎu mǎu.
M báa duós nsitenkaani n kó disǎnni.

⁹ Mèdǎðrímè ketimè dǎðmu ke dèè.
Kè n di náa mmetémè mèè kpaaní ke bo dǎð,
mè kpaanímu kè n di náa nke mè mu nyí tǎðkení.

Disǎnni kó feyɛnfɛ

¹⁰ Deñténè feyɛmpǎnfɛ ti Yiè nKuyie nkpeí,
nsǎntínè Kuyie!
Díndi bèè cènti dàméèrì ñnkè nè dèè kó dimàà bo o mieke
díndi bèè iténí itemmànke.

¹¹ Díndi bèè bo dikpáa mieke kó yehekè nsǎntínè Kuyie.
Kedaa kó sihekési kǎbe ndéúkunkonè Kuyie nyètiri.
Sedaa tǎri kǎbe nyíúnè ké diwèi ndi bo.

¹² Nsǎntínè ti Yiè nKuyie ndíndi yehekè détiyè kǎbe,
pǎkénè ku sǎnni!

¹³ Ti Yiè nKuyie nkérínímu okpàriteu kǎme,
ke toñni okpárinuanti kǎme,
ke úú ke pǎkú,
ke buò nku dootitabè feúùfɛ.

Kuyie ndó kédǎò ti í yóó paà

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Mí ndi Yiè nKuyie ndò nyúóó kè dè mǎntemu,
n yí buò, m pí mmáa nè dimǎnni ndi.
M mǎtirímu onitipòkú wèè kuò ndebire o kǎme,
n fíumu kè n wemmu èké.

¹⁵ M bo dáté yetārè nè sitáá kéfeinko,
timúti nè detie ndè bo kpei,

kè ikó nkũũ kénáá nketenkè,
kè yebirée kpeí.

¹⁶ M bo niité tiyũ̀̀nti kuce tí í yé kù,
m bo tí kèténè kuce tí í yà kù,
m bo ceete dibìnni kè dii naá nkuwenniku,
kè n yĩtí yefòtè kè dèe enne.
Dèhde n dós kédòòmè dè í yóó paà n yóó dè dàòmù.

¹⁷ Bèè duós mbemáà sitenkaanii,
bèè ã nnáá ntimáti bè yie nti, kè uté,
kè tú dè tu bε kó kuyie,
bè yóó bótímu kèdi ifei.

Kuwuo nkũũ ò nke yéí

¹⁸ Dε mǎnni kè Kuyie mbéi nke dǎ:
Díndi yewũ̀̀ kénténè kékeè,
díndi tiyũ̀̀nti wénténè kéyà.

¹⁹ N tú we kuyũ̀̀nkù kè dè í tú díndi n kó betǎmbè?
We nhǎ nkè dè í tú n kó betǎmbè
n tǎ mbè kè tú bε náké n náànti.

²⁰ Di yà kè dè sũmu di mε nyí kpaá yé dèmarè,
kè n naá nkè di kémú di mε nyí kèè tĩmatĩ.

²¹ Mí ndi Yìè nKuyie mĩ tu tímómmǎnti
n dós kè dí deetému,
dèè kpéi nte kè n di duós n kó ikuá ìi kpeñni,
kè wenni kè pèètè demǎu.

²² Ntε díndi kè bε éi di kperε kè di còrinǎo,
bè di dii nyefòtè nyε,
kè di duós yε miεke,
kè bε di pí nke kpetínné,
bè di do mudoò mmu kε fekù di kperε
òmǎu mε nyí di deeri,
kè bε éi di kperε
bá òmǎu í bo wèè bo yí ténénè bε bε kperε.

²³ Di miεke òmǎu mε nyí totí o yèmmè tí ìnkè.
We nné yóó totí o yèmmè tii kpaaní tí kpéi.

²⁴ We nduós nkè di ta mehǎárimè miεke díndi Sakǎbu yaǎbí,
we nduós nkè bε éi di kperε kè dè fèkù?

Dè í tú mí ndi Yìè nKuyie nnaá?
Di í yie n kpeti díndi Isidayeeribe
di í tũnnε mí ndi Yìè nKuyie n di benke kùu cε,
di í tũnnε n kuós.

²⁵ Dèè te mí ndi Yìè nKuyie
nkè n còũnni m miεke kó muhǎá ndi ìnkè,
kè mudoò yonkumu tanní
kè di fité muhǎá nkǎmε tipĩti tímǎu,
di mε nyí banté kè mudoò di kùu
di mε nyí totí di yèmmè.

43

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ:
Mí ndi Yìè nKuyie mĩ di dǎó díndi Sakǎbu yaǎbí.
Mĩ di piúté díndi Isidayeeribe

di bá nyièkù, mĩ di donté,
mĩ di yu di yètiri kè di tú n kǎbε.

² Kè di senti menie n di bonèmu,
kè di senti ikó ndi báá diu,
kè di kéri muhǎá mmieke mù báá di cóu,

fehāadeēnfē báá di tuə.

³ Ké yé n túmè di Yiè nKuyie nku ké dò mpáí páí,
ké di te dínđi Isidayeeribe ké di deerí.

N yóó duó nkè bēe namu Esibiti kòbe,
ké bē ndò ndi deetímè kó tidontí.

M bo duó nkè bēe na Etiopii nè
Sebaa de ekè kòbe di kó difōtírí.

⁴ N wúó ndímbe,
n yèmmè naatinè dímbé, n di dómu,
n duó mbenitibè dū kpéí,
n duó nyebotè dū kó difōtírí.

⁵ Di bá nyēkù n di bonèmu,
n yóó tónímu di yaábí ìì bo diyìè yìèní kèè bíékè,
ké tínní diyìè taà kèè bíékè kòbe.

⁶ M bo náké kubakù you bíékè kòbe ké dò:

Tēnnēnēnī be!

Kénáké kucānku bíékè kòbe ké dò:

Fīnnēnnī be!

Tēnnēnēnī n nitidabí ìì bo di bíékè.

N nitipobí ìì bo kutemmānku kè ìì konnī.

⁷ Bēè kó dimàà tō n yētírí, n dòò bē,
mū bē ānné, mū bē piíté kè bē bo benke n kpetí.

Kubotí kiùù dò nkénnáá nKuyie nkpeí

⁸ Ké Kuyie mbéi nke dò:

Dennēnēnī tiyūāntí,

tì mōkemu inuə, ntí me nyí wúó.

Dennēnēnī yewūā, bē mōke yeto bē me nyí yo.

⁹ Yebotè yeməu kòbe tínnēnnī,

ké ibotí iməu kòbe wēnné.

Di kó sitenkaanli mieke,

ānte pāā ké náké tìì mē ndòò?

Ōnte do niité ké tì náké?

Tēè náké tē do tì náá nkè bēè bo,

kè bēe kónné tē do tú mù,

kè tì né yie nke dò tì tu timómmonti.

¹⁰ Dínđi Isidayeeribe dū nàá n kpéí mí ndi Yiè nKuyie,

dū tu n kó betōmbè n tāāté bē,

n dó tì tu di bo bantémè,

kéyie, nkéyíété mū tumè Kuyie,

kè dè í tú mí Kuyie ntekù makù í bo,

kùmakù í buoté, kùmakù me nyí yóó buoté.

¹¹ Mí nKuyie mmí tu di Yiè nKuyie m mǎá,

n kó difōnkuò odeetíwè tōu mǎu í bo.

¹² Míi náá mmedeetímè kpéí kè mū deerí,

dè í tú tebōntenkaanitè matè tē tì ndi náké.

N dòò dè di kpéí deè náá n túmè di Yiè nKuyie.

Mí nKuyie mmí bēi.

¹³ N tú Kuyie nku ké yó nkù tu sǎá,

òmǎu báá na ké dè fiète n nòùtè mieke,

òmǎu báá na képaà n dǎori dè.

Kuyie nyitè ké còrmúumè Isidayeeribe kpéí

¹⁴ Ké tì Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Mí ndi Yiè nKuyie nwèè di deerí n dò mpáí páí nwe,

ké di te dínđi Isidayeeribe.

Nè di kpéí nke n tōmmè benitibè Babidōnni

kè bē bo bē do mudoò,

kè bèe yeinko menie mmieke nè be bàtòòbè.

Bembe Kandee kabe.

¹⁵ Mí n di Yiè nKuyie n do mpáí páí nwe,
ke di te dínđi Isidayeeribe,
mũ di dòò mũ tu di kóo kpààti.

Kuyie nyóó keutéme Isidayeeribe kuce pànkù tedontè kó dikpàa mieke

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m mũ búi,
mí nwèè do keuté kuce dàméèrì mieke.

Mí nwèè do ànné kuce fenéwuonfe mieke.

¹⁷ Mí nwèè do duó nkè sinaaséí kété nè sí dèèbè
nè diháàpòntínni kperi kè bèe duó,
bá be ténke í nyité kè be kperé deè,
kufitínhũ 33 cóúté kédeémè.

¹⁸ Di ténke báá dentení dèè pèéte de kpéí,
di bá ntoti di yèmmè dèè pèéte de ìnkè.

¹⁹ N yóó dòò dèmarè pànnè nde,
dè feiténímu ke dèè, di í bantáá?

N yóó keuté kuce nku dikpàa mieke,
m bo duó nkè ikó nhànné ketempéíkè mieke kèmpũ.

²⁰ Tikpasínti, sikipamós nè icũo ndièyi dè bo n sante,
nh ànnè mèè kpéí menie ndikpàa tedontè kperi,
nh ànnémè ikó nketempéíkè mieke,
kè n kabe n tãáté bè bo nyó.

²¹ Benitibè n dòò bè ke bè te,
bè bo nni nsántí.

Kuyie nseimmè Isidayeeribe

²² Kè Kuyie mbéi nke dò:

Díndi Sakobu yaábí mũ dake di yumè
di pèitínke m bütínnému díndi Isidayeeribe.

²³ Di í n fèúté dipedapànni ke tuò,
di í n fié iwũs ke n sàntenè,
n yí di beke ke yè ndí m pã tidiiti,
n yí di kàkénè ke yè ndí nni ncũunko tihúúnti.

²⁴ Di í donté tihúúnti n kpéí,
di í n tuò ndi wũs kó mekũò,
di pèitínke nh ànné mutòmú mmu nè di kó meyei,
di n tanné tihòúnti nti.

²⁵ Mũ ũúti di yei n di dó mèè kpéí,
n yí yóó dentení di yei nkpéí.

²⁶ Dí n dente di n séí ntũ ìnkè
kè ti ti beé nkè bè ti púté
batenè di kpeti di yóó beé nti kénnaati.

²⁷ Di yiè nketiwè do yetému.
N dènte ke tónní bè kè bè bo di náké n náànti,
kè bè yete n kpeti.

²⁸ Kè n dí nyifei bèè do pĩ mmutòmú n ciètè
ke dèite n nòutè Sakobu yaábí ìnkè, kè bè ì kũo.
N di dootóomu díndi Isidayeeribe
kè di dootitòbè di na sãã.

44

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Díndi Sakobu yaábí n kó betòmbe kénténè!
Díndi Isidayeeribe n tãáté bè.

² Nte mí ndi Yiè nKuyie nkũu di dòò n tú mù,
mũ di piúté di yó pouti mieke, kè mũ di teennè
di bá n yièkũ díndi Sakobu yaábí, díndi n kó betòmbe,
díndi Yesudummu yaábí, díndi n tãáté bè.

³ N yóó cũũnnímu menie ketenkè kèè kpei keìnkè,

kè ikó mpṹs̄ ketenkè kèè do kpa menie.
N yóó cũũnkomu n kó muyaá nha yaábí ñnkè,
n kó mesàà ncutoomu a kó feyanfè ñnkè.

⁴ Kè bè bo nkótírí timútí kōme,
tiàtí kòtírímè menie ntake.

⁵ Yiè nníí bo yí: N tú ti Yiè nKuyie nkou nwe,
kòò tǎu yú omáà ke dǎ: Sakǎbu.
Kòo tǎu wāri o nǎutè ñnkè ke dǎ:
Mí ntú ti Yiè nKuyie nkou nwe,
ke dǎ weè tu Isidayeeri.

Kuyie mbo kumáà ndi

⁶ Kè tí Yiè nKuyie nyIsidayeeri be kóo kpààtíi bēi nke dǎ:
Míi tu oketiwe nè osǎnwe mĩ di deeri
n kó difǎnkúó Kuyie ntekú í bo.

⁷ We nni mmǎnnè? De yiè mbéi!
Wèe feinní omáà kédaò dǎmarè kè n yà.
Kòo náké dèè dǎò nè kutenkú bomè.
Ke n náké dèè kpaañi ke bo dǎò.

⁸ Dǐndi bèè tu n kǎbe di bá nyĩkú, di kǎmbùòtí bá nduò,
n die nke tí ndi nákému nè dimǎnni ke tí ndi benke,
di tí yému ke bo na ké m púté, n kó difǎnkúó Kuyie ntekú í bo,
dipèri mari teri í bo, dii di kǎnké
di í yé diteri mari kōme.

Bèè mǎátí sibǎotenkaanii ifei bo bè pĩñné si

⁹ Bèè dǎòri sibǎotenkaanii bǎmǎu bè tu detetirè nde,
mutǎmmú sǎàmú bè dǎòri mù mumǎu kè mù tu detetirè,
kè bè nǎa mbe bǎotenkaanii kpéi,
si me nyí wúó si í yé dǎmarè,
ifei ii yóó bè pĩñné si.

¹⁰ A bo dǎòmè tebǎotenkaanitè,
kéyie mmesǎo nké tǎ uté,
kè tǎ né í nda teenné timati,
ǎmmu tǎmmú mmu?

¹¹ Bèè si dǎòri bǎmǎu ifei bo bè pĩ,
benitibè bèè si dǎòri,
bèè si cǎú, benitibè mbe,
bèè pĩ nde kó mutǎmmú,
bèè tínní bǎmǎu,
kufǎwǎá nnè ifei dǎ yóó bè pĩñmu.

¹² Omáátí weè ǎǎ kéété timátí
képũnné kè tíi wũsté kóo má,
ké tí tũnte ò tí dónémè,
ké ntí mǎátínè o wǎrimú mumǎu,
ké dikǎnni ò pĩ nhò cǐtemu,
ké sinéyǎi ò pĩ nkòò í yǎ menie tihǎùtí tíi ò na.

¹³ Kòo yántíi túóté kuhǎũ kébenné kudǎú,
kéníété kécíéké tetenkaanitè nè o pĩtè,
ké tǎ anté kéenne,
ké tǎ ndǎnnè onití nè kenitiyǎiké kòo tǎ tanné tǎcǐtè.

¹⁴ Bè ǎǎ kǎũ detie mbè tu dǎ sétiri,
kétǎnké detekperè kutúúúkú mieke
késóó nké dǎe kpenke.

Bèè ǎǎ fíi nyetepǎa
kè fetaafe nyè yǎòri kè yèe kóté.

¹⁵ Nè dǎ kó detie nde,
bè tǎòtí mè, bè ǎǎ dé ntǎtinnè kényiiri.
Ke dǎ ntǎtinnè kébénné mudii,

kéwɛtɛ ké de ndòɔ̀nè dibòò
kénínkú di ìl̀kè kéɔ̀ò tɛbòɔ̀tenkaanìtè ké ntè feu iwùò.

¹⁶ Ké níí kéété didakéè kètòtinnè
képùnnè imaa nkécaáké kénsànnè,
kètòtinnè itèi
kè dè ncóú nkè bè ìiri
kè dè bè naati kè bè daú kè tú:
Àà! N yiiri muháá.

¹⁷ Ké né tùóté dikéè sɔnni
kéɔ̀ò tɛbòɔ̀tenkaanìtè ké ntè feu iwùò,
ké ntè bàá nké tú: N deeté.

¹⁸ De yembè í mɔke meyèmmè bè í cii,
bɛ nùò nyii ũũ, mbè í wúó,
mbɛ yèmmè í bo kè dò mbè bo banté dèmarè.

¹⁹ Bè í totí bɛ yèmmè,
meyèmmè í bo, bè í cii,
kè dò m bè bo yí,
m mè ntòtinnè itèi kè bèíné mudii,
kè pùnnè imaa nke càáké,
kè bo ɔ̀ò dikéè tɛrì tɛtenkaanìtè,
kéninku, kè tè bàá,
ndè í tú isòkaà?

²⁰ Kudòú kùú yóó cóúté kénaá mmutápeí,
bè de nduò mbɛ yèmmè,
bɛ yèmmè meè dauté,
bá bè í yé bɛ yèmmè.
Sibòɔ̀tenkaanii í bè deeri
bè mɛ nyí beí kè dò mbè pikú
dè tu detetirè siyáabisí kpɛɛ.

Isidayeeribe í dòmmè kéyè mbè tumè Kuyie nkɔbe

²¹ Díndi Sakòbu yaàbí dentɛnɛní
díndi Isidayeeribe di tú n kó betòmbè mbɛ.
Mii di piíté kè di tú n kó betòmbè.
Isidayeeribe n yí yóó yè ndi kpéi.
²² Nh ũtè di caàrimè diwetiri ɔ̀ò kãátóomè mme,
kè dèite di yei yewetisùò ɔ̀ò yĩmè.
Wɛtenɛní m borè kè yé mii di dontémè.

²³ Kéĩnkè kɔbe nyíúnè,
kè yé di Yiè nKuyie pí mmè mutòmmú.
Kɛtenkè fũò kɔbe nyíúnè,
yɛtārè ĩnkè kɔbe kè di nyíú,
titúúti nè detie nkè di nyíú.
Tí Yiè nKuyie ndɛɛtémè Sakòbu yaàbí,
kù bè benkemu ku dieti, bembɛ Isidayeeribe.

Kuyie ndòmmè kutenkù kè kù baké

²⁴ Díndi Isidayeeribe, mí ndi Yiè nKuyie mmii di donté,
mii di piíté di yò pòutí miɛke,
mí nKuyie mmii dòò demou,
mii pĩntɛ tiwetì kè mii pitè kɛtenkè mmáà.
²⁵ Mii te kè bepāābè pāāti naá ndetetirè.
Mii fɛntɛ bepāābè bá bè í yé bɛ yèmmè,
kè mecii nyembè cii nwɛtɛ defɔ̀nkúò,
mii benke mecii nyembè í yémè bɛ yèmmè.

²⁶ M benkemu n kó betòmbè biɛ
náá ntì tumè timómmonti,
mii te kè n kó betòmbè náá ntì dòòri,
m béĩmmu kè tú benitibè bo wɛtɛ kékari Sedisademmu,
kóó maá nkéí nho duotí,

bè bo wēte kémaá Sudaa ekè
 n wēti ke bo ímmu Sudaa ekè.
²⁷ Mí nwèè ɔ́ ɓéi nkè dàméèrì kǔǔ,
 n yóó duó nkè dihéi kó ikó nkǔǔmu.
²⁸ Mǔi ɓéi nkè yī, Siduusi tu n tǎátè wènwè
 kòò bo cǝmmú n nìtìbè,
 kédaò n dǎ tì tìmǝu.
 Wèè yóó duó ndinùù
 kè bèe wēte kémaá Sedisadǝmmu èi,
 kémaá n ciètè.

45

Kuyie ntǎátémè Siduusi ke bo ò pǎrínè ku tǝmmú

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Siduusi kù tǎátè wè ke dǎ:
 Mí nha Yiè nKuyie mmǔi da tǎátè
 ke da pǐ n nòutè youte,
 kè yebotè bo da ɓútè,
 fǔǔ yóó tǝǔ bǝkpǎatibè doobaatí,
 n yóó da kpetému yebòrè kéféinko,
 yebòrè yó nfeíomu a ìlkè.
² Mǔi mǝmmuǝ n yó nni a ìlkè ke ennínko yeterè,
 ke puǎ ndisǝwǔǔ kó yecákè,
 ke keku imátiferi ìì pákè yebòrè.
³ N yóó da duó tikpǎti tǔi sǝrì tinti,
 dèè bo disòrì mièke, n yóó dè nda duǝmmu,
 kǎa banté mǔi tumè a Yiè nKuyie
 ke da tǎátè kǎa bo mpǐ n tǝmmú,
 mí nKuyie Isidayeeribe tǔ nkù.
⁴ N kó betǝmbè Sakǝbu yaǎbí kpéi nkè
 bembè Isidayeeribe n tǎátè bè,
 beè te kè n da yu kǎa bo mpǐ n tǝmmú
 kéfei nha yètìrì bá a í nyé.
⁵ Mǔi tu di Yiè nKuyie
 n kó difǝnkúò otǝǔ mǝu í bo
 kè dè í tǔ mí nKuyie, kutekù makù í bo.
 N yóó da duó mmuwérímú kǎa í nyé.
⁶ M mè dǎò kè dè bo yie nkè diyìè yìèní kèè bíékè
 nè di taà kèè bíékè kǝbèe banté mǔi tumè di Yiè nKuyie
 nkè kutekù makù í bo n kó difǝnkúò.
⁷ Mǔi dǎò kuwenniku, mǔi ánnè dìbìinnì.
 Mǔi ǎǎ diwèi kè mǔi ɔ́ nte kè meyei ntuǝkení.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmǔi dè dǎòrì demǝu.

⁸ Kéínkè, a kpeté kè kbookuu cúténí,
 yewetè cǔínnènní medeetímè fetaafè ɔ́ cúténímè,
 ketenkè a kpeté!
 Kè medeetímè kó kuyee yenni, kè mǝwetímmè kóté.
 Mí ndi Yiè nKuyie mǔi dè dǎò demǝu.

Tiyaati ɔ́ í nsei nhoyamari

⁹ Kè Kuyie mbéi nkè dǎ:
 Wèè sei nwèè ò dǎò, dè yiè mbo yà!
 Tiyaamati bèkú wèè tì maá ke tǔ:
 A dǎari ba? Yáa tì ɔ́ yí o tǝmmú í wenni?
¹⁰ Wèè bèkú o cice yoo o yǎ ke tǔ:
 Ba nte kǎa m peité? Dè yiè mbo yà!
¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie mí nwèè yètìrì tu kpa meyei,
 mí nwèè piútè n nìtìbè Isidayeeribe di bo m beke ònti?
 Di bo n náké ònti m bí ínkè?
 Yáa dǔi bo n náké n dò nkédaò tì?
¹² Mǔi dǎò ketenkè ke ánnè benitibè,

mũ pité tiwetì nè n nɔu,
 mũ nàa nsiwàà sì dò nkécentimè.
 13 Mũ tãátè Siduusi kòò ànné kɛ bo di dɛɛtɛ.
 N yóó tũntɛmu o cɛ imɔu,
 weè yóó wɛtɛ kɛmáà nh èi kɛkpɛnnéní bèè ciétɛ
 ò í yóó beke ticuuti yoo tiyeti.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bɛi!

Ibotí ù í yé Kuyie nyi kàrinímè Isidayɛeribɛ borè

14 Kɛ ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Esibiti kɔbɛ kó mucɔntimu
 nè Kuusi kɔbɛ dɔ̀̀ kupotáá nke pètɛ dɛ kũntiní di borè ndɛ,
 Sebáa èi kó tidadietì kàriní di borè ndɛ,
 kɛ di bo ti tiekɛ, kɛ ti ndi tũ nke pútí mɛfimɛ.
 Bè bo nínkú di ììkè, bè bo ndi báá nke tú:
 Dũ máá borè ndɛ Kuyie mbomɛ,
 Kuyie ntékù makù í bo kupikù makù.

15 Mómumuɔ nha tú Kuyie nku a né í fei nhamáà.
 Fɔ̀̀ nKuyie nyIsidayɛeribɛ tũ nkù, fɔ̀̀ nhOdɛtíwè.

16 Bèè dɔ̀̀ri sitenkaanì ifei yóó bè pĩmmu, kɛ bèè sɛnnɛ,
 dè bo bè di kè bèè ciétɛ.
 17 Dĩndi Isidayɛeribɛ biɛ ti Yiè nKuyie ndi dɛɛtɛmu sáà
 ifei í kpaá bo di pĩ ndè í kpaá bo di di ndi bo mbomɛ.

Kuyie nyi náké Sakɔbu yaábí kɛ sɔ̀nnɛ

18 Ntɛ ti Yiè nKuyie ntu mù:
 Mũ dɔ̀̀ kɛĩnkè,
 mũ piítɛ kɛtenkè, mũ kɛ fií,
 n yí kɛ dɔ̀̀ kɛ feĩnko
 n kɛ dɔ̀̀ kɛ bɛnɛtibè bèè bo nkè ā,
 mũ bɛi nke tú:
 Mũ tu di Yiè nKuyie, n kó difɔ̀nkúò kutékù makù í bo.
 19 Kɛ Kuyie mbéi nke dò:
 Mí ndi Yiè nKuyie n yí náá ndisòrì
 n yí náké tɛmatì kufáá ndibiĩnnì miɛkɛ.
 N yí sɔ̀ntɛ kɛ náké Sakɔbu yaábí, kɛ n tú bè n wammú dɛtetirè.
 Mí ndi Yiè nKuyie nh ɔ̀̀ náké dèè wetí dɛndɛ
 dèè tu dɛmómmonnɛ n dɛ nnáá.

Yɛbotè yóó cɛɛtɛmè

20 Dĩndi íwuɔ nyii kpaá kɛ fòù tíinnè kékɔtení.
 Kɔtenéní dimɔu.

Bèè tɔuti sitenkaanìi idɛi kpesi kɛ sì bàá ndi í bantɛ.

21 Senninè kénáké di yé ti,
 tíinnè kébenkɛ mɛbenkùmè kɛ bè di pútɛ.
 Bɛ miɛkɛ wɛ m pãá kɛ náké?
 Wɛ nti náké nè dimònni?
 Dè í tú mí ndi Yiè nKuyie naà?
 N kó difɔ̀nkúò Kuyie mmakù í bo
 kɛ wetí, kɛ dɛɛrí.

Kɛ dè í tú mí nkutékù makù í bo.

22 Dĩndi itemmànke imɔu kɔbɛ
 wɛɛtɛnéní m borè kɛ n di dɛɛtɛ.
 Mũ tu Kuyie
 n kó difɔ̀nkúò kutékù makù í bo.

23 Mí nKuyie mũ pàrikè
 mũ ti bɛi nnè n nũù,
 ti tu timómmonnti nti,
 ti í yóó paà,

bá wèè nìti bo nínkú n yìikè
ba kùù botí kè kùù béei nke dà:

Ti bo nyíé nha kpeti

²⁴ Bè bo nnáá nke tú:

Ti Yìè nKuyie nkuù dòòri dèè wetí ke kpeñì,
bèè mieke do m péi

kè bèè kotení m borè nè ifeí, kénstí.

²⁵ Dè mǎnni mí ndi Yìè nKuyie nkè n duó nkè di na di dootitabè,
díndi Isidayeeribe kó kuwuò nkè di mpòti n kpéí.

46

Babidónni kó yebókè báa na kébennénè Kuyie

¹ Tèbòotenkaanitè bè tu tè Bèedi tè bímmu,
tèbòotenkaanitè Nebo domu,
di do tounko sìi tenkaanii iwũò ke sì dèúkunko,
sì naá nyiwũò kó yetuò nye,
iwũò sì òùnèmu.

² Sibòotenkaanii bímmu,
sì wènnému ke do,
sì í na ke dèetè simáá,
bè sì tǎmu ke kúntinè betabè cie.

³ Kénténè n tú mù, díndi Sakǎbu yaàbí,
díndi Isidayeeribe bèè kpaá,
díndi n tǎ bè nè di yǎbè pǎuti mieke,
díndi n te bè nè bè di púómmè.

⁴ Nè di bo kótémè n yó mmè ndi dò,
nè diyùpèiti miekoo n yó ndi tǎmu,
mú pī nde kó mutómmú ke yó mmu pī,
ke yó ndi ceú ke di dèerí.

⁵ Di bo nh ènnenè we kè tí mma?
Di bo ndonnenè we kè tí ndò?

⁶ Benitibè òò yóótému be yaáyòrè mesòò,
kécǎnnè timáti péiti cidòò,
kéwaá nhomááti, kòò bè dǎò tetenkaanitè.
Kè bè nninku te ìkè ke tè báá.

⁷ Ke tè tǎuti, ke tè buuti,
kè bè tè cǎnnè dè tè nde ncómmú.
Kè bè ta timáti mieke ke tè kuónnè tè báá cóúté,
tè báá bè dèetè.

Medeetímè í dètirimè

⁸ Díndi di ndé yé, ke kpénkúnne dimáá,
totínè di yèmmè, díndi bèè yetírí n kpeti.

⁹ Dentenéní tii dǎò nè dimǎnni,
n tú Kuyie nku kutèkú makú í bo,
kè dè í tú mí nhotòu mǎu í bo,
ke n dǎnnè.

¹⁰ Mú òò náké nè dimǎnni tii yóó dǎò,
nh òò tí nákému kè tí kpaaní tí me mbáá paà.
Kè n yí n yóó dǎò tí nh òò tí dǎòmu.

¹¹ N yùní fetúúfè * nfe diyie yiení kèè bíékè,
dihèi dètiri ndi n yunímè onití wèè yóó dǎò n tǎáté tí,
n náké tí, tii yóó tuǎkení,
kè n tǎáté tí n yóó tí n dǎò.

¹² Kénténè n tú mù díndi itookperí yembè,
díndi bèè dèténè timómmǎnti.

¹³ Nh autóomu ke bo dǎò timómmǎnti,
m bo dǎòmè timómmǎnti dè í kpaá ke dètiri,

* **46:11** fetúúfè: Kuyie ndǎò dínáànhántiri ke dǎ kényí Pèdesi kóo kpàati nwe. Wénté 41.2.

n tòótému ke bo deeté n nìtìbè,
n yóó deetému Siyṣṣ èi,
n yóó duómumu n kó tikpeti Isidayeeribe.

47

Babidṛnni èi kòbe domè

¹ Díndi Babidṛnni èi kòbe,
cúténè kékari ketenkè
fṣ mBabidṛnni èi bè do í káá nwè,
karoo ketenkè a kpàti í kpaá,
díndi Kandee èi kòbe.

Bè ténke í yó ndi yu ke tú bewennibe, besààbè.

² Túóténè kunàntèmbiku kénna mmuyuo.

Dáténè tiyààti di ìikè, kéfeínko,
deennè di yààti kéfeí ndi kperè,
kéna késénté kukó.

³ Kè di fṣṣ feité, kè bèe yà di fei,
mũ yóó peite,

òmòù í bo wèè bo yete.

⁴ Kuyie nkuù me nyè,
kè tìnti Isidayeeribe bie
ti kóò donti tú ti Yie nKuyie Mpakedaa
wèè dò mpáí páí,
ke ti te tìnti Isidayeeribe.

⁵ Babidṛnni èi kòbe,
karinè ke yí só,
sarinè dibìnni mieke
ke yé bè ténke í yó ndi yu ke tú bèè baké yekpààtiyo teyè.

⁶ M mieke kèè do yè n nìtìbè,
n dímmu n te bè ifei,
m bè ànnému di nou mieke,
di me nyí bè kuó mmesémmè,
ke toummu bedakótibè yetuo cééyè.

⁷ Kè di yèmmè dò ndi yó mbaké sàà,
bá dí í toti di yèmmè tii dààri ti ìnkè,
di í dààte ke dò ndè màke kumàнку.

⁸ Di mmṛnni kénténè n yè mmù, díndi bèè dààri di dómè.
Díndi bèè kàri bètèi, ke náá ndi yèmmè mieke ke tú:

Kè dè í tú tìnti otòù mòù í bo,
kè di yèmmè dò ndi í yóó naá mbekúpobè,
ke yé ke tú di bí í yóó kú.

⁹ De kó meborime medé yóó di tuakenímu,
dimṛnni dimáà, diyie dimáà.
Di bí yóó kúmu, di yóó naámmu bekúpobè,
dè yóó dààmu bá kè di dṣ di dàò denitinànkperè,
bá kè di dṣ dí ti beé n di bókè.

¹⁰ Di do tá dimáà ndi di nṛmmè ke dàari denitinànkperè,
di ṣ ndàari dè ke náá nke tú: Òmòù í ti wúó,
di kó mecii nnè di kó meyiētímè deè di fènte,
kè di náá n ke tú: Kè dè í tú tìnti òmòù í bo ke ti dònne.

¹¹ Meyehcaàrimè meè di doti, di í yóó na ké mè còriné,
meyei ndiemè meè di tati, di í yóó na ké mè yenténè.
Bepòmbè beè di doti dimṛnni dimáà.

Di do í dake bèè kpéí.

¹² Sàoténè kéndàari denitinànkperè ke beeti yebókè,
di duó ndè dimáà nè di bíkémbénti,
kè dè naati di pété mucòntimu, kè de yie ndi kpenke.

¹³ Di òù bèè borè tipāāti bè borè?

Bèè kotení ké dí teennè,

bembɛ bɛɛ̀ bɔ́ú ntiwetì ke wéí siwàá,
ke náá ntii dɔ̀ nkétuakéní bá wèè tǎnkù.
14 Dì sǎátɛ̀nè timúkpetì nti kè muháá nyóó di cǔúté.

Dì í yóó na kéyenténè de kó muháá.
Mù í yó ntú musámpòmù bɛ̀ pũ̀nè mù pɛ̀ɛ̀,
yoo bɛ̀ ɔ̀ ɔ̀ tɔ̀tɛ̀nne mù kedekè kényiiri.
15 Tii yóó tuakéní di kó benitinǎmbè di ɔ̀ bɛ̀ borè nè di bíkémbénti.
Bè yóó cíétému bɛ̀máà bɛ̀máà,
bɛ̀ kóò mǎu í yóó na ké di deeté.

48

Ti Yiè nKuyie nhǎǎ nákému kè tì né na kédò

1 Díndi Sakɔbu yaàbí kenténè,
díndi bɛ̀ pǎtɛ̀nè bɛ̀ bo ndi túmè Isidayeeribe,
díndi Sudaa kó fɛ̀yanfè kɔbe díndi bɛ̀ pàrikunè ti Yiè nKuyie nkó diyètiri,
ke yu Kuyie nkùu te Isidayeeribe ku yètiri.
Dè né í tú nè timǎmmǎnti nè mɛ̀wetimmè miɛke.
2 Díndi bɛ̀ pǎtɛ̀nè bɛ̀ bo ndi yumè ke tú diheì sǎàri kɔbe,
díndi bɛ̀ dàrinè dimáà Kuyie nke tú Isidayeeribe kó Kuyie nkuu yètiri tu Mpakɛdaa.
3 Tì ketiti tii yóó dɔ̀ n tì náké nè dimǎnni ndi,
tì yènni mǎi nùu, mǎi tì bɛ́i ke pǎnke tì ta mudǎ̀rìmù ke tì dɔ̀.
4 N di yému nè dimǎnni kè di tú kubotí kùu í yíé ntimatì,
kè di fǎnii do nkumátidǎu kè di to kpeñi.
5 N tì ndi nákému nè dimǎnni, di tì kèemu kè tì né na ke tǔakéní,
kè dè bo yie nkè di báá yí di bǎkè yɛ̀ dè dɔ̀,
kè di yèmmè bá ndò sibɔ̀tɛ̀nkaanii sù te kè dè dɔ̀.
6 Dì tì kèemu ke yà tì dǎ̀mè,
dì í dò nkè tì nákáá?

N di náá nti di mmǎnni tì tu tipànti nti,
tì sòrimu di mu nyí tì yé.
7 Tì buoté bǎmbà nwe, tì do í bo nè dimǎnni,
di mu nyí tì kèè kè dè í tú yíé,
kè dè bo yie nkè di báá yí di do tì yé nè dimǎnni.
8 Dì mɛ nyí kèè timatì di í banté timatì,
nè dimǎnni timatì í taà di to,
n di yému kè di tú benitidǎnnibè ke yetíri n kpeti nè bɛ̀ di pɛ̀ténímè.
9 Nè n yètiri kpéi nke m bónkùnnemè m miɛke,
nè n sǎnni kpéi nke n kpaá ke di mǎkenèmmè mɛminnímè deè te kè n yí di deite.
10 N di tii mmuháá mmu dè né í tú n dó kécǎnte mùmamù
n di tannè mɛfɛ̀tímè kó muháá mmu
ke bo di yááké.
11 N yètiri kpéi nte kè m pǐ mmutǎmmù,
ke yé n yí dǎ̀mè n yètiri caàrè, n yí dó n toté nè òmǎu n sǎnni.

Kuyie n tǎátémè Siduusi ke bo ò pǎ̀nè mutǎmmù

12 Díndi Sakɔbu yaàbí kenténè,
díndi Isidayeeribe n yu bɛ̀,
mǎi tu oketiwe ke tú osɔ̀nwe.
13 Mǎi dɔ̀ ketenke nè n nùutè,
kè mǎi pité tiwetì,
kè n dè yu dè kòrinímu mɛcǎá.
14 Tíinnè dimǎu kékeè, onitì n dó wè,
wèè yóó dɔ̀ Babidǎnni kɔbe n dǎ̀mè,
ò bo cɛ̀ɛ̀ Kande kɔbe.
Dì miɛke we ntii náké nè dimǎnni.
15 Mǎi mǎmmu nti bɛ́i,
mǎi ò yúní, mǎi duó nkòò kàtení,
o tǎmmù yóó yíemmu.

16 Tóónnènni m borè kékeè,

nè dè ketémè kè n nàámmu,
kè dè tùðkení kè n sǎnté.

Tũ mbanténè kè do ti Yiè nKuyie nkuu n tǎnní
kè ku Yaá nni mbonè.

Kè Isidayeeribe do nyié nKuyie nkpeti dè na mbè dǝmmè
17 Ntenè di Yiè nKuyie ndi kóo donti,
wèè dò mpái pái kè di te dǐndi Isidayeeribe ò tu mù,
mí ndi Yiè nKuyie m mǔi di te kè di tiè ntǐi yóó di dǎò mesàà,
mǔi di ni kuce di kǐrí kùu mièke.

18 Áú! Kè di do yie nkékénté n tannò,
di na mmàkemu diwèi kè di mpǔð kukó nkǝme,
kè di kó timǝmmanti mpíéké menie ndǝmmè dàméèrì.
19 Kè di kó fɛyanfɛe sǔũ mubirimú dǝmmè,
kè di yaábí kó kusǔkù ndǝnnè ibirí dǝmmè dàméèrì nuu,
bè yètìrì báá kpánnè,
kè bè yètìrì mbo n yǐlkè sǎà.

Kuyie nyǝmmè bèe yè Babidǝnni
20 Yennè Babidǝnni,
cokénè kéye Kandee kǝbe cuokè,
pǐékénè tì, yeènè tì tipǔti timǝu,
kè náké ti Yiè nKuyie ndontémè Sakǝbu yaábí.
21 Kuu do ni ku nitibè dikpáà tǝdǝntè kpèri mièke,
bá sínɛyɛi í mbè pǐ, kuu do duó nkè menie nyenní dipèrì,
kuu do yatè dipèrì kè menie ncóúnní.

22 Ti Yiè nKuyie mbéimmu kè tú diwèi í bo beyeibe kpéi.

49

Kuyie ntǎátémè ku kóo tǎnti
1 Kè Kuyie mpǎánáànti náàhtòò béi nke dò:
Dǐndi ketenkè kèè soké dàméèrì cuokè kè kǝbe kǝnténè,
dǐndi yehékè détiyè kǝbe keènè.
Nè n yǝ pǝuti mièke nke ti Yiè nKuyie nni ntǎátémè,
n yetini dǐi mǝnni ndi kù n yǔmè,
2 Kè n duó ntináànti tǐi dò ndisiè,
kè n kǎnké ku nǎutè
kè n duó nku náànti tǐi dò nkupie,
kè nh ǎnnè ku doò mièke.
3 Kè n náké kè yǐ:
fǝð tu nkóo tǎnti.
Fǝ nyIsidayeerì n tǎáté wè kǎa bo benke n kó tikpeti.
4 Mí nhEsaii kè mí n yǝmmè né dò nh òu detetirè,
kè càke n wǝrímú fǎàrè
kè yé ba kè n Yiè nKuyie nyǝmu n kpéi,
kè n cuuti bo ku borè.
5 Di mmǝnni n Yiè nKuyie nkuu béi kunku kùu m pǐité n yǝ pǝuti mièke,
kè m bo ntú ku kóo tǎnti.
Kè tǝnnéní Sakǝbu yaábí ku borè,
kè bè ntíkú ku borè.
N Yiè nKuyie nkùu n dǎò mesàà nke n yu,
kuu tu n kó muwǝrímú.
6 Kù n nákému kè yǐ:
A bo ntúmè n kóo tǎnti,
kéii nSakǝbu yaábí mǎá dè í sannè
n da tǎáté kǎa bo ntú kute nkù kó kuwenniku nku,
kè dǝe yie nkè mǝdǝetimèe pítè kǝtuǝkè itemmǎnke imǝu.

Isidayeeribe bèè ciété bè yóó wǝte kékǔũmmè
7 Mǝmmè kè Kuyie mbéi nké dò:
Nte mí nha Yiè nKuyie n tú mù

mí nwèè dò mpái pái,
 mí nwèè tu fǐ nyIsidayeeri a kóo donti,
 nte n da náá nti fǐ mbè sènkèrì wè,
 fǐ nkutenkù wùó nwè kè dè kù mòkè isíé,
 fǐ mbèè baké bè dòò wè be kó kudaakù
 bekpaàtibè yóó da yàmu ke íté kécómmú
 ké sikipààtibí da yà ke nínkú a ìikè
 n dōorimu m búi nti
 kè dò mpái pái mí nwèè da tāāté fǐ nyIsidayeeri.

⁸ Ke yíé ke búi nké dà:

N kèèmu a báammì dimònnì sààrì ke ì cōuté,
 ke da teennè n dō ké da dēté dii mònnì.
 Míi da píúté ke da dēté kàa bo dòò metaummè
 mí nnè benitibè ti cuokè,
 ke íi ndihèi, kè benitibèè kari ketenkè kèè do duóo.

⁹ Kàa kpeté bèè bo yekpetíntuo ke bèè yè
 bèè bo dicuri kè bèè yènní dēdaatírè.
 Dè mònnì bè bo ndònnè ipe ì cènti ke diiti yetārè ìnkè ì dómè.

¹⁰ Dikònnì báa bè pí

sinéyēi mē mbáá bè poté ketenkè báa tonkè ké bè tūa.

Diyiè mē mbáá bè cōu nke yé wèè bè nì ò bè mōkenèmmè mesémmè ke yó mbè kōrìnè mēnēsààmè
 borè.

¹¹ M bo dòò yetārè kè yèè naá nyice,

m bo ìtí yēfǐtè ice.

¹² Nte be ke kéréni bè iténí dēdētírè nde kè bèmabè boní kubakù yóu,
 kè betabè boní diyiè taà kèè bíékè,
 kè betabè boní Esibiti.

¹³ Fǐ nkeīnkè dè nda naati,
 fǐ nketenkè kàa nyānku,
 díndi yetārè kè di nyíú

ke yé mí ndi Yiè nKuyie m bāntēmè n nitibè,
 n kuómmu besénnibè mesémmè.

Kuyie ntumè kù í yóó yè nku kōbe

¹⁴ Kè Kuyie mbéi nke dà:

Sedisademmu náá nke tú:

Ti Yiè nKuyie nni mbontóomu

kù n yèmmu.

¹⁵ Onitipòkù bo yè nho biraà?

Mesémmè ǝǝ í ndè nhò bonàà?

Bá kòo nitipòkù bo yè nho bire mí m báa da yè.

¹⁶ N da wārimu n nōu mieke,
 n nōnfè í iiti a èi kó iduotí ìnkè.

¹⁷ Nte bèè yóó maá fǐ nSedisademmu èi ke cootini.

Bèè do da pānte kédéité bè yìèmu ke cokù.

¹⁸ Fǐ nSedisademmu èi, éu nha yuu kéwénté a fitimè,

a bí imōu tikumu ke kōrini a borè.

Mí nKuyie m bomu kè mii búi.

Ì yó ndo ntisāti nti a kpéi, kàa mbè yì fēnaākōnfè kōmē.

¹⁹ Sedisademmu a do dōunkomu ke naá ntidobontì
 benitibè né wēti ke bo ékēmu a miēke.

Bèè do da pānte kè bèè dété.

²⁰ A nitibè a do pàà bè,

bè wēti ke bo da náké ke dō:

Ti ékēmu tí pā mēfiè nkè ti kari.

²¹ A bo mbékú amáa ke tú:

We mpeitè bè nnitibè n do pàamu ibi

kéndò ntehāunte kè bè n yete,

we nné bè píi, n do bo m máa kè bè borè?

22 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dò:
 Mí nha Yiè nKuyie n yóó youte n nòutè nte.
 Yebotè bíékè kè yèe yà n cannimè,
 bè bo nhúúku ínitidabí kè tũšké initipòí kè kũntiní a borè.
 23 Bekpààtisapàmbè bo ntú a kó bẹbífyùdribè,
 kè bekpààtibè tu bèè ì tiè,
 bè bo nnínkú a ìlkè kè sũnko kè déú a nacètáá.
 De mònni kàa banté dè 55 í ndimè bèè duó mbemáá mí ndi Yiè nKuyie.

24 Okpàrĩnuanti do eí dè bè bo dè fiètáá?
 Okpààtiyonkuwe do kpetí bè bè bo bè kpetáá?
 25 Okpàrĩnuanti do eí dè bè bo dè fiètemu
 kékpeté okpààtiyonkuwe do kpetí bè.
 Mí nKuyie mmí bée.
 Mí mómumu nyóó dokénè a dootitabè kédetè a bí.
 26 Bèè dọ da fẽũnko m bo duó nkè bèè cááké be kònti
 bè bo yá bè yĩ nkémuó mmenaà nkóme,
 kè benitibè bemouu banté mĩ tumè a Yiè nKuyie, a deetiwè, a donti.

50

Kuyie nyí yete Isidayeeri

1 Mémme kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Kè di yè n yetemu Sedisademmu wèè tu di yó,
 yé dipátírí meyatimè kperi?
 Kè m me ndi fitému kè bo yietí m bàà,
 yénè de kó dipátírí?
 Di yei mmè te kè n di fité,
 di caàrimè meè te kè n yete Sedisademmu wèè tu di yó.
 2 N kòtenímu, dè yĩme kè n yí yà òmòu,
 n yumu, ba nte kòò mòu í yíé?
 Di yèmmè dò m bakú kũpúrĩmu kè báá na kè dí deetáá?
 Di yèmmè dò n kpamu muwẽrĩmú m bo di deetémàà?
 Mí 55 bée nkè dàméèrĩ kũũ,
 mĩ 55 duó nkè ikó nkpeí,
 kè siyĩ mǎnté menie nkékú kápāake.
 3 Mí 55 duó nkè dibĩnnĩ dátinné kèĩnkè,
 mĩ 55 kè dátinné kuyaasòkù wèè kàri mukũũ nho kóme.

Kuyie nkóo tǎnti dómè kè nkù kèrmú

4 Ti Yiè nKuyie nni ntíemmu detancũmbire kóme n do nkénáké tí,
 kè n yé tináànti tii bo teennè bèè òu,
 bá dii kũnwẽrĩ ò 5 nh entemu kè nni ndó m bo nhò kèrmúmè,
 detancũmbire 5 nkémumè wèè dè tiè.
 5 Ti Yiè nKuyie nkuu n duó meyèmmè m bo kù kèriténè mè, m me nyí yete, n yí wèè n fõnkúò.
 6 M benkemu m può bèè m puotí,
 n yí yetenè n kúõnni bèè fũũ n deẽnfè,
 n yí yetenè n yĩlkè bèè n sáá kè n suu tinóntõũti.
 7 Ti Yiè nKuyie mme nni nteénnèmu, deè te kè n kònti í yārike,
 kè n fiíkú teii,
 n yèmu kè dò n yí yóó di ifei.
 8 N kóo patiwe tškemu, kè wèè n dónè tináànti, wèè kòtení kè ti máá.
 Wèè dó tí beké de yíè nkéténí.
 9 Ti Yiè nKuyie nyó n teennèmu,
 we nné yóó yĩ n yí naati?
 N dootitabè yóó kèrĩmu tiyàati kóme kè n cóú kè ibié bè cááké.

Kuyie nkóo tǎnti tumè bèè ò kènté

10 Di mièke we ndé ti Yiè nKuyie,
 we nkèrmú ku kóo tǎnti tu mù?
 Wèè kèrĩ dibĩnni mièke kè kuwenniku í bo
 de yíè n duó nhomáa Kuyie kè nku mbúó.
 11 Díndi bèè tũàti muhāā kè baàti mependòmme díi mómumambe tati mu mièke.

Di pendòmmè yóó tǎá dímbè,
Ti Yiè nKuyie nkuù yē dēè di tùòkéní,
di yóó kú mēfēǔtímē miēkē nke.

51

Kuyie nyēmmè kù yóó dēetē Abarahammu yaàbí

¹ Kē ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:
Díndi bēè wanti mēdēetímē kénténē,
díndi bēè wanti mí ndi Yiè nKuyie,
wénténē dipèri bē di yari dìi miēkē,
totínē di yēmmē difǎtiri bē di dēnnenì di.

² Wénténē di yàari Abarahammu,
nē Sadaa bēè di pié,
n do yóó yú Abarahammu kòò í mǎkē debirē,
kē nh ò dǎò mesàà kòo pié.

³ Mí ndi Yiè nKuyie n wúó nSiyǎǎ kē mesémmē mēè m bo,
Siyǎǎ kó yēdobuó nkperē,
ndǎnnē mesémmē mme,
Siyǎǎ èi naá ntēdǎntē nte,
kē m bo di dǎò tēpútē
dē kó tēdǎnkpetē bo naánnē
kupúú sǎàkù Edenni
diwèi nē kuyēhnaatí dē bo ānnē deborē.
Bē bo ndiē nyēsāā nke bie ndebémbénnē.

⁴ Díndi bēè tu n kǎbē kénténē
díndi n kó kuwuo nkeènē.
Míi yóó di duó nyíkuó ìi yó ntú yebotē kó kuwenniku.

⁵ N kó mēdēetímē tǎǎnnímu,
mē duunnímu kē m bo bekénē yebotē,
kē yehēkē détiyē kǎbē m bǎútē
kémbaa m bo yē dēetémē.

⁶ Bǎúténē kēínkē káyà,
késínnē kēwéntē ketenkē,
kēínkē yóó pēētēmu kuyukú kǎmē,
kē ketenkē kēri tiyààciti kǎmē,
bēè bo ketenkē ínkē kē bēè kú
isēí kǎmē kē n kó mēdēetímē mbo sǎà
mē í yóó mmǎkē kumànkú.

⁷ Díndi bēè yē dēè wenni kē síé kénténē kékeè!
Díndi bēè tǔ n kó íkuó di bá nyíèkù benitibē kó yēsáàmbē.
Di bá ndé bē bo di senkèrímē.

⁸ Imambié yóó bē càákēmu kukǎnkù kǎmē
ibié bo bē càákē tipeciti kó kuyààkù tēmē.
N kó mēdēetímē í yó mmǎkē kumànkú.
Míi yó mbaké sǎà.

Kuyie mpāānǎànti náàntò dǎmē Kuyie nyoute ku bakù

⁹ Kē Kuyie mpāānǎànti náàntò bēi nke dǎ:
Áú! Ti Yiè nKuyie nyoute a bakù,
benke a wērímu!

Íté kécómmú a do dǎmmē nē dimǎnni.
Dē í tú fǎǎ do pǎnte Esibitǎà?
Dē í tú fǎǎ do kù Esibiti kó musímmàà?

¹⁰ Fǎǎ do duó nkē dǎmēéríi kǔú
kufǎtikù diékù kó mēnédiemē.
Fǎǎ do keuté kucē dǎmēéríi miēkē
kàa kǎbē a dēetē bēè kété.

¹¹ Mēè botí nku ti Yiè nKuyie ndontē bē yóó konnīmē Sedisademmu,

bè bo nkūntiní ke denti nè diwèi be namè,
 be wèi í yó mmàke kumànkū,
 kuyèñnaatí bo mbè piéké nè diwèi mēdiè.
 Meyèñcaàrimè nè yedabùò kè dē dēté.

Kuyie nyàúkunnemè ku kòbe kònti

¹² Kè Kuyie mbéi nke dō:

Mí ndi Yìè nKuyie mmí yàúkunko di kònti.

Onìti tu we kè di ò yīèkù

ò tu onìti nwe ke yóó kú, onìti í cáánnè timúti.

¹³ Di yèmmu mí ndi Yìè nKuyie nkùù di dōdā?

Di yèmmu mí nwèè pitè tiwētì ke fíi nketenkàà?

Di yèmmu n kpéi nkè di kām̀b̀b̀ù̀t̀i duò,

kè di kònti au ke dō mbèè di fēũ̀nko bè yóó di kuàà?

Bèè di fēũ̀nko be kó kemieke bo di dōd ba?

¹⁴ Bè kpetí bè yekpetintuo mieke bè yètìmu bàm̀b̀à,
 bè í yóó kú ye mieke bè í yóó m̀nté mudii.

¹⁵ M̀i tu di Yìè nKuyie,
 m̀i nampú dàm̀é̀r̀i ke ínko yènéfínfíre
 m̀i yètìr̀i tu Mpakēdaa.

¹⁶ M̀i ànnè tiwētì kè m̀i fíi nketenkè.

Sedisademmu, a tú n kou nwe

m̀i ànnè n náànti a nùù mieke

m̀i da kánkè n nùtè kó mēdēè.

Kuyie nkòhínemè ku kòbe

¹⁷ Kè Kuyie mbéi nke dō:

Íté f́i nSedisademmu.

Ente! N do da nìi m mieke kó febòòfè nfe

kàa fè yà kékúótóo,

kàa ìikèe fité.

¹⁸ A bí a pié ì dèmarè í bo dèè bo da dete.

A pií ì bí dèmarè í bo dèè bo da benke kuce.

¹⁹ A né yóó beé nwe tii mē nda t̀ù̀k̀eǹi tidé?

Bè mē nda p̀ntemè ke eí a kperè

kè mudoò tanní nè dikònni

we nné yóó da bántè?

²⁰ Sedisademmu a kó bedapàmbè yīèkemu ke duó

kéduó duó ice mieke

bá bè í nampú, timáti 33 pí ntehontè kè tè ndòmmè.

Mí ndi Yìè nKuyie m mieke kèè di do.

Mí ndi Yìè nKuyie mmí di kpannè.

²¹ F́i nSedisademmu kénté kékeè!

A kperè n dō mmesémmè mme

a muómmu dè né í tú mēnaà.

²² Sedisademmu nte mí nha Yìè nKuyie n tú mù

mí nwèè bo a f̀ǹk̀ú̀ò

n yóó c̀ut̀é̀mu m mieke kó febòòfè fèè firi a ìikè,

a ténke báa fè yà.

²³ N yóó fè pií mbèè do da fēũ̀nko bè mbè

bèè do 33 da péi nke dō:

Kúútí kè tí nnaù ke p̀ǹk̀ù̀,

bèè do dōd a ìnkè kuce kénnaù.

52

Sedisademmu eí yóó wēte kémaámè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dō:

Ente f́i Sedisademmu eí,

íte mēcāā f́i nSiy33 eí, íté kécómmú kētēī,

ànnè a banyààti

bekpákpàribè itayéí yembè bè í tatiní a tenké ténké.

² Sedisademmu íté képeité amáà mutáá,
kàrí a kàrí,

Siyāṣ píté a fṣnīí kuhṣū, fṣ nkudaakù.

³ Tí Yīè nKuyie ntu:

Bè di fité ké í coute tiyeti,
ké kù yóó di donté ké báá yietí.

⁴ Kè tí Yīè nKuyie yíé kébéí nke dā:

N nìtibè do kōte Esibiti ké bo nkarimu,
ké dè né mboní ké Asidii kòbe mbè fṣũnko detetirè.

⁵ Dì mmōnni n né bo yīme?

Mí ndi Yīè nKuyie ndi bekemu.

Bè me mpĩrũmè n nìtibè detetirè ké kōnnè,
de kó benitidōnnibè buò nsiyíí nsi,

ké n sáá, mí ndi Yīè nKuyie mmũ bēí.

⁶ Dè te ké n tu n nìtibè yóó bantému n tú wè,
de yiè bè bo banté mũ bè nāānnēmè,
n tũākenĩmu.

Bè nākémè Kuyie nkó medetímè kpéí

⁷ Kàa yà wèè náantení tināāṣāàtì
yetārè ìnkè dè ā nda naatĩmu.

Wèè nāā ndiwèì kó tināāṣtì,
medetímè kpéti ké náá nSiyāṣ kòbe ké tú:
Kuyie ndi tũ nkù kuú tu okpāàtì.

⁸ Kénté bèè baà a èi,

bè pĩēkũmu bè ìũmu nè diwèì,
ké yé bè yāmè nè be nuā nti Yīè nKuyie nwētinímè Siyāṣ èi.

⁹ Dĩndi Sedisademmu dobontì kòbe uunè kéii,

tí Yīè nKuyie mbāntému ku nìtibè,
kù dontému Sedisademmu èi kòbe.

¹⁰ Tí Yīè nKuyie nyòutemu ku nòùtè
ké bo benke yebotè yemau kù dōmmè páí páí,
tìtentì timau kòbe yóó yāmu Kuyie nti tũ nkù deerímè.

Kuyie ntumè ku kòbe yè Babidōnni

¹¹ Yēnnè! Yēnnè! Íténè Babidōnni,
dĩndi bèè tō mí nKuyie n cīètè kuṣ nentì,
dì báá kááké dēmarè dèè sī, dí nyeti ké wenni.

¹² Bá nyetìnè ké deití,

dì bá nyeti ké cootì, mí ndi Yīè nKuyie n nĩmu di ìlkè,
mí nKuyie ndĩndi Isidayēeribe di tũ nkù m bomu di fṣnkuò.

Kuyie nkóo tōnti fṣũtémè

¹³ Kè Kuyie mbéí nke dā:

Nte n kóo tōntì ò yó ndéúkũmu,
kòo yetĩrĩi feité,

kòo baatè ò yó ntú onitidiwè nwe.

¹⁴ Kusũkù do ò yàu ké be kōmbùòtì duòmu

ké yé ò ìlkè do càkemè ké ténké í ndò nkenitikòke,

ò kōntì ténké do í dò ntinitikpeti.

¹⁵ Yēbotè yóó ò yāmu ké dèe yè di,

bekpāàtibè bo pi be nā ò kpéí,

ké yé bè yāmè bè í bè benke tí diyìè marì

ké kèè bè í kèè tí diyìè marì.

53

¹ N Yīè nKuyie, we nyie nha náāṣtì tí náá ntì?

We mbantè a wērimú a benke mù?

² Ò yēnnì ditepānni kōme mme tí Yīè nKuyie nyìlkè,
ditepānni ṣṣ yēmè ketenkeríkè.

Ò dōmmè do í cáá nke mièti

ke do nha ò yà kénwúó
o kònti do í cáánnè betabè kpeti.
³ Ò do tú bè senkèri wè nwe kóò yete,
kòo fěũtè kémanténè kuyonku,
kédontenè oniti bè 35 yà wè kékáá nkeyiikè.
Ti do ò sènkèrimu ke í ndake o kpeti.

⁴ Ò né do tó tũ kó mefěũtímè,
ò do cəutè tũ kó tikənyonkuti,
kè tĩnti yěmmè né ndò Kuyie nkuu ò poté,
koò poté kè bo ò dií nyiféi.

⁵ Ke yé ba! Kè ti kó meyei mmeè te kè bè ò kòùte,
ti kó mecaàrimè kó tiyěĩti nti ò tòmè kè ti ò yǎnte,
weè cəutè tiyěĩti kè ti pètè diwèi,
bè we nkòùte kè ti miétè.

⁶ Ti do áantemu timəu tipietì kǎme,
bá wè kòo tũ nhò dó kùù cə,
kè ti Yiè nKuyie nhò tou timəu kó meyei.

⁷ Kè bèè ò fěũ nkòo yie nkékékùnnè omáà,
bá ò í áate o nùù,
ò do dònne fəpièfə bè kàrinè fə nfə mukòù,
bè kěi fěè citi,
ke ncíéké ò í áate o nùù.

⁸ Bè ò pĩrĩmu kóò bekénè kóò kùà,
o kó kutənkù kəbe òməù í ndake o kpeti,
òməù í mbékú mùù te kè bè ò dèite kutenkù.
O boti kəbe kó meyei nkó tiyěĩti nti bè ò puotímè.

⁹ Koò wěnnénè benitikòùbè ke kùnné,
kòo fəti wěnnè tikpàti yəmbè,
bá ò í me ncààrèmmè mùmamù,
ò me nyí nàké timati tũ tu siyáàbisi.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkuu do ò tǎatè ke bo ò tou mmefěũtímè,
kòò duş nho fòmmu kè bè ò kùà,
kòò ũtè benitibè yei,
ò yóó məotemu o yaàbí kòo fòmmu səoté kémənte,
nè weè borè nde Kuyie nyóó dəòmè kù dómè.

¹¹ O fěũtímè kó difənkúò benitibè bo ò yǐtè kè dèè ò duó
ndiwèi kè meboriməè ò narikə,
Kuyie nkóo tǎnti sàawè bo nte kè kùu wéntè benitibè bèè weti,
weè yóó tó be yei.

¹² Dèè kpéi nte kè kù yóó ò wěnnénè bediebə
nè bekperíbè bè bo wěnnè kətóti be éi dè.

Ke yé ò duşmmè o mǎà kè bè ò kùà,
koò wěnnénè benitiyeibə.
Bá nè ò me ntòmè kusũkù kó meyei
nke dæetè benitikòùbè.

54

Kuyie nyóó wète kətaunnèmmè kumáà Isidayəeribe kè bè duş ndiwèi

¹ Sedisadəmmu ei, fš nteháũntə,
fš nwèè í pəi, řyānku nè diwèi,
tiitè teyĩtè, fš nwèè í peitè,
ke yé bè yete wèè nitipòkù kó ibi yóó sũũnnèmmè
wèè ye nho kpəyi.

² Pəkùnnə a yǎati kó kutouku yóó cónné dè,
pĩnte a touku kó tiyǎati kəpəkùnnə,
tuutè iwěi ke bá nyǐkù,
baaké ibaké mesàà.

¹ Áú! Díndi sínéyēĩ bo bè kōtenēní menie mborè,
bá nè bèè í mōke idíítí kōtenēní,
kōtenēní kécauté kédí,
kōtenēní kécauté menaà nnè menaamiè
bá kè di í mōke idíítí,
di í yóó yietí dèmarè.

² Ba nkpeí nte kè di bo ndennínko di díítí di yóó di dè kè í nsànnè de kpéí?
Ba nkpeí, kè di zù dèè í diè nde kpéí?
Keènè n kpeti ke di desààrè,
mekùò nkperè bo ntú di kó mudii.

³ Kénténè n kpeti kékōtení m borè,
keènè n kpeti kè dèe yie nkè dí ñfòu.

Kè n dí dāōnè metaummè mēè yó mbo sǎǎ,
ke dí dāō n do yē n yó ndāōri mēè sǎǎ nDafiti

⁴ N do we ntāātè kōò bo nnāánnè ibotí n kpéí,
n do we ndāò okpāàti kōò mbaké ibotí.

⁵ Díndi Isidayēeri di níí bo yú bepāòbè ibotí tēi kōbè,
ibotí tēi ìì í di yē ì bo ncokùní di borè mí ndi Yiè nKuyie n kpéí,
mí nwèè dō mpái pái ke di te díndi Isidayēeribè ke di déúkùnkò.

Kuyie nkó dinùù í duò kētenkè

⁶ Wammúnè ti Yiè nKuyie nkù kpaá feí diì mǎnni.
Yúnè ku kè kù kpaá tóké.

⁷ Onitiyeiwee yóu kuce ò tū nkù,
kè meyei ndāōriwèe yóu meyèmmè yeime
kéwētení ti Yiè nKuyie mborè,
kè kùu ò cǐé, Kuyie nti tū nkù sémmè dēumu kè ku cǐēnko.

⁸ Kè Kuyie mbéi nke dā:

Di kó iyeñtotí cáámmu kè n kpeyi cáá,
di kó ice cáámmu kè n kpeyi cáá.

⁹ Tiwēti yòutenēmè kētenkè
n kó ice mē nyòutenè di kpeyi
n kó iyeñtotí mē mpēēté di kpeyi.

¹⁰ Fetaafè ǎǎ í ncùténí nè yemátārè ke kpénté kédeke ke í nyāōre kētenkè,
kè tidiiti nè titieti kè dèe yē,
képeité kè benitibèe pété kébuotí képété kédí.

¹¹ N náāñti kpere mē ndò, ntì ǎǎ í nwētení m borè ke í pǐ mmutāmmú,
ke í dāò n dō tì, kè í dāò n tì dēnnāō ke yē ntii pǐ mmú.

¹² Di yetìmu Babidōnni nè diwèì,
di kūntimu di cīe nè diwèì,
yetārè nè sitāá kè dè bo nyíú,
kè dikpáá kó titieti ti tiplētì.

¹³ Detie mbè tu dè sipērēsì dè bo yè di tenkè tipotì do borè.
Kè bè tu tii tieti mírí kufǎǎku kpeti,
ke tii yè mumesatōtimù do borè.
Dè bo ntú ti Yiè nKuyie nkó disānni,
kè de kó mēcannimè mbo sǎǎ ke báá deite.

56

Kuyie nyoo cōutémè benitibè bēmōu

¹ Mēmme kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dā:
Ndāōrinè dèè sié,

ntūnnè n kuó n yóó di deetēmu bàmbà
kè benitibèe yà n dāōrimè m bēi ntì,

² Dè nnaati onitì wèè bo ndāōri m bēi ntì
kénfííkú ti mieke, kēndake teonpùtè kó diyie kpéí
ke báá di sǎū,
kémenténè omáà meyei mēmōu.

³ Wèè í tú Sifu kòò n taunnè mí ndi Yiè nKuyie
ò báá yí n yóó ò cànnénè Isidayeeribe.

Bè fñnte wè koò pñnné tekpaáticfètè mieke mutōmmú
ò báá yí ò dōnnè mutie mùù kpeí.

⁴ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú:

Kè de yiè ntù nteom̃pùtè kó ikuó

ke dōori ì yē mmù

kòò dōori n yē n kabe ndōorimè.

⁵ De yiè m bo soó mmeffìe n cfètè mieke

kēwāri o yètiri me mieke, deè wenni o kpéi ke pēēté

initidabí nè initipobí.

De yiè nyètiri bo mbo sãã, m báá di ùté.

⁶ Bèè í tú Sifube kè bè n taunnè mí ndi Yiè nKuyie,

ke pñ n tōmmú, ke n déúkunko,

ke n dō, ke tú n kó betōmbè ke tū nteom̃pùtè kó ikuó,

ke í ì sãũ,

ke dōori n yē n kabe ndōorimè,

⁷ De yembè m bo bè kōtenè n tāsàari ñnkè kéduó nkè bè nyānkunè diwèi,

n cfètè mubáammu kpete mieke,

kécōuté be wūš bè n feu ì ke tūò diwūštōnni ñnkè,

ke yé bè yó n yumè n cfètè ke tú mubáammu kpete

yebotè yemou yó mbáá ndè.

⁸ Yebotè yemou yóó tínnímu betōbè bèè kpaá be borè,

n yóó yíé kětímmu betōbè.

Kè bèe wēnnénè n tii mbè ke deè.

Mí ndi Yiè nKuyie múi béi.

Kuyie nkpannèmè benùibè yeibe

⁹ Menime kè Kuyie mbéi nke dō:

Díndi tikpasínti kōtenèní kédi

Titúúti kó desínnè kōtenèní kédi dibanni.

¹⁰ Bèè bàa Isidayeeribe bè tu tiyūšnti nti bemou,

bè í yau dēmarè bè tu yemawūš nye

yèè í nō nke óú, bè nōnnè mudōmmú mmu ke dō inuó.

Bè í iiti be dúš ñnkè.

¹¹ Bè nōnnè mudii mmu simóš kōme,

bè šš í ndi kénsānnè.

Bèè nu nnè baa Isidayeeribe, bè í yé dēmarè,

Bá wè kòò wanti mucōntimu.

¹² Ke náá mbe tōbè ke tū kōtenèní kè ti yā menaà

kémuš mmenaà nkperimè, nè nankoo mè í yóó deè,

mè í sénní ti yó nyōmmu.

57

¹ Bèè wetí beè kō mbá òmòu í dake,

kè benitibè mómmōmbe duò kè bè bùútóo,

besàábè kō mbá òmòu í dake.

² Bè tatimu diwèi mieke,

bèè tū timōmmōnti bè yóó duómu kéom̃pè.

Kuyie nkpannèmè bèè feu yebokè

³ Díndi onitipókù wèè náa nKuyie mpāānāahti o kó ibí kōtenèní diè,

díndi feyanfè fèè n yóu ke tūnti tūnti yebokè.

⁴ Wenni nwe di daúmè?

We nkpeí nke di entímè?

Di pérímúnè we inóndie?

Di mēnke tú itookperí yembè mbeà?

Siyáábisi yembè kó feyanfàà?

⁵ Díndi bèè dōunè ditōbè detie dierè yō,

díndi bèè kàti debootie nkó medéè,

díndi bèè feu ibí tidúótì miéke,
díndi bèè feu ibí titādèntì miéke.

⁶ Kε tóu ikó nkó yetáanniye, ke dǎari yebákè,
ke yè cou menaà ke yè pāā ntidiiti kó yepārè,
dendε bo n narikaà?

⁷ Ditādiērì fñkè nke di waàmmè di dúò ke dǎunè ditobè,
ke de ndekù ke feu iwūō.

⁸ Kε nuu ndi bókè di bǎrè ke diri yeteyè di ánnùduotí,
ke m bütínné ke dèi di yààti ke deku ke pēkunko di dúò,
kè bè di dǎunè ke pēu mucóntimu, kè di dó bè ndi dǎunè
kè di yau be fei.

⁹ Kε tǎu mekùò mpéu ke kǎtenè okpààti diewè * borè,
ke kpéé mekùò nfǎōme ke tóu mbenitibè ke bè tǎnnè dēdētirè,
ke bè tanné kudǎnkù.

¹⁰ Di tūnne de kó ice ke òu di me nyí banté dè tumè detetirè,
ke kpaà mǎke muwērímú, bá di í òu.

¹¹ Di do yīkù we? Di do yàte we kénáké siyáábisi,
bá di ténke í dēntení n kpéí, bá di í dààte n kpéí?
N do nyuo nwe, n cīéké kè dè mǎntemu deè te kè di í n dé.

¹² Di yèmmè dò ndi í cǎkemu, kè n né yóó di daá,
nkè di tǎmmú naá detetirè.

¹³ Di bo kuó ndii mǎnni,
di bókè yèè di murí yè bo di deetáá?
Kuyaaakù kuù yóó yè neinè yemǎu,
m bo yè fùùte muyaá,
bèè n duó mbemáá bèè yóó tieke dihei,
bèè yóó kari n tāsàari.

Kuyie nyóó bántèmè bèè tu ku kǎbe

¹⁴ Kè tí Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:
Ennenè kuce, tūntenè ku,
deitenè mebétimè mēmǎu n nitibè kó kuce miéke.

¹⁵ Nte Kuyie nkùù baké kefñkè nè ketenkè ke bo sǎá,
kùù yètiri tu kpa meyei nhò tu mù:
N kàri bo kefñkè nke kè n dò mpái páí,
ke né bonè wèè bo meyeñcaàrimè miéke,
kòo yèmmè cààrè m mè cātinne,
ke náríkūnne wèè bo meháárimè miéke o kǎme.

¹⁶ N yí yó nhǎ ke di séí, m miéke í yó nhǎ ke di cóú,
kè dè í dò mmemme yenitiwērè bo kú, bembè n dàò bè.

¹⁷ Isidayeeribe kó meyetimè meè do te
kè m miékeè bè yè dimǎnni sǎmpóri miéke,
kè m bè poté ké bè bütínné
kè bè me mbaa ncīéké kékpénkūnne be to,
kéntù bè dó ìi ce.

¹⁸ M bántemu be ce imǎu,
n né yóó bè miekūnnemu, ké mbè ni,
n yóó bè bántemu bembè nè bè bè wē ndidabònni,
¹⁹ ké bè duó nyenò bè bo nni nsántinè yè,
bèè bo medétimè nè metósómmè kè bèè pété medeetimè.
N yóó di miekūnnemu mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi.

²⁰ Benitiyeibe bie dǎnnè dàméèrì dǎmmè mme,
bè ãs í nyí só dimǎnni marì,
yenéfinfirè ã nyiitimu ke kónni,
ke uutoo tiyontì dèè tu desínnè.

²¹ Tí Yiè nKuyie mbéimmu ke tú:

* **57:9** okpààti diewè: Bè naà nwèè kpéí ndie mbo na kǎntù dibǎò diērì bè tu di Mǎdǎki nè Ebedeebe kó tináanti diyètiri
dimáà ndi ke né cáá mmuyúù.

diwèlì í mbo benitiyeibe kpéí.

58

Menùboummè Kuyie ndó mè

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dà:
Pĩéké! Kàa tammè yè ditàteheù kōme,
kàa náké Isidayeeribe be yei,
bembe Sakōbu yaábí be cààrimè.

² Yewe yemou bè n waàmmu ke dó káyíété n kó ice,
ke dò mbè nu ndó kédòd dèè sié,
ke dōori ke do mbè yó ntū n kuó mí nKuyie,
ke m békú ikuó ìi wenni,
ke dó nní mbè bonè.

³ Kè m békú ke tú: Ti bou ba nkpeí dinùù,
kàa í dake ti kpéí?

Ti fěũnko ba nkpeí ntimáá bá a í ti wúó.

Kè m bè tēíné ke dò:

Bè ɔɔ bou ndinùù ke né ntūnni be kpeti nti,
ke fěũnko be kó betōmbè.

⁴ Bè ɔɔ bou yenò kémpíetì nè betōbè mbe ke kpa nke dukú betōbè,
bè í dōori menùboummè n dómè.

Bè ɔɔ í mboú dinùù dè bo yiènnèmmè kè n cōuté be báammì.

⁵ Mí nKuyie n dó mèè nùboummè botáá?

A bo fěũmmè a kònti kékónné dipènni kōmaà?

Ke dáátí kufòtònkù kēpū mmutápeínàà?

Bè de ntú menùboummè mí mbe Yìè nKuyie ndómàà?

⁶ Mí nKuyie ndó mèè nùboummè di mè yēmu mèè tu:

Di mieke bá mpèl benitibè,

di touté yetuò cēyè bè tō yè,

kédèetè bè fěũnko bè, ké bè touté be tuò yemou,

⁷ kētoténè a dii dikònni bo wè

kédéé nha ciētè bèè kpa bè bo díéké dè.

Kòo niti bo o tetiri a ò dàtinnè tiyààti

ke bá mbúútó a nititòu kpéí.

⁸ Kàa dōòri memme dè bo nda wenni diwennécànni kōme,

a mōnne báá ɔɔte dè bo miētémè

kè medetímè mbo a yeti dii bōri,

mí nha Yìè nKuyie nkè n kó tikpeti nda baa.

⁹ Kè nsà kàa yóu a bo nfěũnkomè benitibè,

ke bè fieti inómbí, a níí bo n yú mí nha Yìè nKuyie nkè n yie,

kàa n kuónnè n keè kékotení.

¹⁰ Kè nsà kàa totírinè a kó mudii dikònni bo wè,

kè wèè kpa mudii a ò pā kòo di.

De mōnni a bo ndò mmenáà dibiiinni mieke,

kè dibiiinni naánko dè ɔ ndommè diyiè còrímmú dii mōnni yeyo.

¹¹ Kàa Yìè nKuyie nní ntú a kóo cēnti,

bá kàa bo dikpáà tedontè kperi a báá mōnté mudii,

kù bo nduò nha tūoti muwērímú

kàa mbitírí kupaku bè yóòrì kù kōme,

kùu bo kupúú menie nyí kùu dè.

¹² Fɔ́ɔ yóó fíi dimònni kó tidobonti,

kéwēte kēpūūtē yehékè do borè nè dimònni ke duó,

kè bè da yú ke dó wèè fíti iyie,

wèè tūnni ice ìi bo nte kè benitibèè wēte kékari dihei.

Kuyie ndó teompùtè ndommè

¹³ Kè di níí yóu mutómmú teompùtè yiè,

ke yóu di bo túótémè n kó diyiè tu di,

kéntūnninè di kpeti.

Kè di wúó n kó diyiè, diyiè disààri
 kè di wúó nde kó diyiè kè di cǎá nke ðeu.
 Kè di di ðèúkunko ke í di tòu ke kǎrinè di kó ice,
 kè di í di tòu ke tǔnninè di kpeti kè di í náá nsǒntíke kó tináahti,
¹⁴ ðe mǎnni mǎi yó ntú a kó diwèi kè nda tǎ,
 ke ða dee ndiheí ðeítirè kǎa baaté,
 kémbo diheí n do ðuó ndi a yààri Sakǎbu,
 kè nni nda piú,
 mí nha Yìè nKuyie mmǎi béi.

59

Kuperí kùu bo tínti nè Kuyie nti cuokè

¹ Kénténè! Di Yìè nKuyie nnǒutè í kǔpuri,
 ke do nkú bo yǐèke kù bo di ðeétémè,
 kù me nyí ò ke bo yǐèke kù bo keémè di báammǎi.
² Di kó meyei mmeè naá nkuperí dǐndi nè ku di cuokè,
 di caàrimè meè te kè kù di búttinné.
 Kù í na ke bo di kénté.
³ Ke yé di ñou sǐi mùǎtimè menitiyǐi,
 kè di nómbí kǎu,
 kè di ñonnè siyáàbisí,
 kè di nóndié ndó tináanyeiti.

⁴ Di yu ditǎbè tǐi beénti í tú tisààti,
 òmǎu í bekúnè otǎu timǒmmǎnti,
 di pí ntí tu tibénti nti, tǐ í mǎke tǐ co kè.
 Di òó púó mmeyei mme kè mǎe peité mecaàrimè.
⁵ Di ukú yèè yìè ntu yedautiyiè nye,
 kè wèè mǎá ndi ðǎu nyèè yìè nhò kúmu,
 kǎa wèété ðimáà kutámǎnkù kuú yènni.
 Di ðuòkù tǐi yààti í cáánnè tináti.
⁶ Di ðuòkù tǐi yààti bè í tǐ daati.
 Di yààti í tú tǐi daati.
 Di tǒmmú tú meyei nkǒmu mmu.
 Mudǎnnetǒmmú mmu di pímmè
⁷ Kè di naàcèi keri meyei nkó ice mǎá,
 kè di ò ndó mecǎá nke bo kuò bèè í cààrè mùmamù.
 Kè di toti meyei nkó iyentotí mǎá,
 kè di pèété ðè ðè ðǎunkomu,
 ke naá ntidobonti.
⁸ Di í yé diwèi kó kuce,
 di keri ò cè í ðò nsei,
 di tú nyice kónkóntiyí nyi.
 Wèè tú nde kó kuce ò báá yà diwèi.

Kuyie nkǎbe bantémè be yetímè

⁹ Deè te kè Kuyie nhǎotí kù bo tǐ ðeéténémè tǐ dootitǎbè,
 deè te kè kù í càrike ke bo tǐ ðeété,
 kè tǐ baa kuwenniku bo yènnímè kè dibiinní mǎá né bo.
 Kè tǐ ðó kuwenniku bo mítémè bá kù í míi,
 kè tǐ bo dibiinní mieke.
¹⁰ Ke áǎnte kuyǔǎnkù ò nháámmè kuduotí borè,
 ke firi bèè nuó nyí wúó mbe kǒme,
 ke bétirí kuyie ncuokè ke ðuò ke ðò ndè tu keyènkè,
 kè tǐ kǎnti naati kè tǐ né do mbeçírbè.
¹¹ Kè tǐ kuò mmukpasǐmmú kǒme,
 ke kuò yekpetínǎnkperè tēmè, bá tǐ í om̄pu,
 ke kǐmmú Kuyie mbo tǐ patémè,
 kè ðè ðò nyúóó,
 kè tǐ baa meðeetímè bá mè í tuòkùni.

¹² Kuyie nti caàrimè meè sǔú nha òkè,

ti yei mmeè nàké ti kpéi,
 ti yei mbo ti yò ìnkè nke,
 ti bantému ti caàrimè.
¹³ Ti í yie nha kpeti, ti da soutému,
 ti da bütinnému, fɔ̃ nKuyie nkùù ti te.
 Ti yèmmè dɔ̃ ti tu: Ti bo nfɛ̃ũkomè bɛtɔ̃bè,
 nè ti bo yetemè a kpeti.
 Ti yèntotí ìì bo ti yèmmè ì tu siyáàbìsì nsi.
¹⁴ Ti yóumu ti bo mbekùmè kè dè wenni,
 ti ténke í dɔ̃rì dèè sié,
 kè benitibè kàrì dè bè bá nnáá ntimómmonti.
 Benitimómmombe í bo.
¹⁵ Òmòù ténke í náá ntimómmonti,
 Wèè dɔ̃ kémpí ntimómmonti bè ɔ̃ nfekù weè kperɛ sáà.

Kuyie nteémme ku kɔbe

Ti Yiè nKuyie nyàmú timómmonti í kpaámè,
 kù mɛ nyí dè pɛnsiri.
¹⁶ Kè kù nsó nhòmòù í buɔ̃ timatì kè dè kù di,
 kù yàmè òmòù í bɔ̃timè besénnibè kpeti,
 kè kùu youte ku nòutè kè bo bè dɛɛtɛ,
 kè kù wetimè mɛè nte kè kùu na,
¹⁷ Kè ku wetimè nkù dàátí
 kè dò ndimátíyaaàbòrì dii pì dicĩncĩnni,
 kè kù òké dipiì dii tu mɛɛɛtimè,
 kè ku yaàbòrì kù dàátí di tu mɛpɛitimè,
 kè ku kó kuyaàdándátínkù tu diyantidùò,
 kù kpànnè di ku kɔbe kpéi.
¹⁸ Kù bo yietí bá wè o tɔ̃mmú dòmmè,
 ku dootitabè bo yà ku miekè dòmmè,
 ku dootitabè bo cɔ̃utè ku yēti,
 bèè bo mɛɛɛtimè bè í yóó mɔ̃nté bɛ kó tiyeti.
¹⁹ Dɛ mɔ̃nni diyie taà kèè bíékè kɔbe bo yɔ̃tɛ ti Yiè nKuyie.
 Kè di yìèni kèè bíékè kɔbɛ yà ku kpeti,
 bɛ dootitabè yó nkéríní kè dò mmenie nhɔ̃ tamè mme kukó nnè muwērímú,
 kè Kuyie nYáá mbè bəti kɛfūū.
²⁰ Odɛɛtíwè kèrínímu Siyɔ̃sɔ̃ tārì,
 kè bo dɛɛtɛ Sakɔbu yaàbí ìì bo yóu í yei.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bɛi.

²¹ Dɛ yembè kpéi m bɛimmu kè tú m bɛ taunnèmu, kè n kó muyaá mbo bɛ ìnkè kè túóté yíe
 nnè bè bo mbomè, m bɛ duómmu n náànti kè tì yó mbo bɛ nò miekè nè bɛ yaàbíó, nè bɛ yaàbí
 kó iyaàbíó sáà.

60

Sedisademmu ei yóó wɛte kémaámè kè ti Yiè nKuyie nkpeti mbo di miekè

¹ Sedisademmu ei, ité kécómmú kɛmɛtɛ,
 dè tũòkemu a bo mɛtɛ dè a wenniku,
 Kuyie nkó tikpeti bomu a ìnkè.
² Dibiiñni dii dátinné kuteñkù dè urikemu benitibè,
 kè ti Yiè nKuyie nné da mɛtɛ ku kó kuwenniku,
 kè da benke ku kó tikpeti bomè a ìnkè.
³ Yebotè bo ntũ nha kó kuwenniku,
 kè bekpaàtibè wũó nha wennécànni kó menáá ké nda tũ.
⁴ Sedisademmu wénni a ei fitimè, a bí iténímu tipíiti timòu,
 kè tũ nke kũntiní a borè.
 A dapàmbè iténímu dɛɛtírè,
 kè bɛ uukuní a sapàmbè kè kpènnĩnkóní a borè.
⁵ A yóó dè yà kè diwèi dii da pĩ nkè kuyèñnaatí da kuò,
 kè yé tikpàti tii bo dàméèrì tì kòrínimè a borè

kutenkù kó tikpàti yó ndòkuní ke cuuti a borè nde,

⁶ Kè benitibè nyiitinèni yòyóbè titànti titànti,
Mandiyāā kó kutempē nkòbè nè Èfa kòku kòbè nè Sabaa kó kutempē nkuməu kòbè
kè bè nkòrini ke touni mesəu nnè tihúúnti
ke pīēkù ke sánti ti Yiè nKuyie.

⁷ Kedaa èi kó iwūš iməu yóó tímmu a borè.
A yóó tiekemu Nebayoti èi kó yepedakè kè di n yè nni nfeu,
mí nKuyie n wūštənni ĩnkè dipānni ndi dii kó kufšəku n naati.
De mənni kè n cīètè n kpeti bo tè yètiri nde.

⁸ Ōmbè mbe bèè pùti ke do nyewetè?

Ōmbè mbe ke putini yekpətinənkperə ō mputimè ke kūnti ye weñni?

⁹ Yehəkè détiyè kòbè buó mí nwe,
Tadisi èi kóo bātóobè bèè yó ntú bəketibè kékpənnéni,
a bí nè timáti péiti mesəu bè bo déúkunnemè
mí ndi Yiè nKuyie n yètiri,
mí nwèè dō mpáíí, ke di te dīndi Isidayeribè ke di déúkunko.

¹⁰ Bepəðbè bèè yóó maá fš nSedisadəmmu èi kó iduotí,
kè bə kó bəkpàatibè mpī nha təmmú.

Mí ndi Yiè nKuyie mmū bí.

M mieke kèè do di yè kè n di poté,
nè n sà mèè kpéi n yóó di kušmmu mmesémmè.

¹¹ A èi kó yebòrè yó nfeiomu sāā kuyie nnè keyènkè,
bá yè báa kpetinnè kè dèe yie nkè yebotè ntouni ye kpàti a mieke
kè ye kpàatibè nkòrini a èi.

¹² Yebotè nè yekpàatiya yèè bo yete yè bo mpimmè a təmmú yè í yó nkpaá bè bo yè kùə páíí.

¹³ De mənni Dimaa tūúkú kó tikpàti timəu,
idei bə tu i sipérəsi nè bə tu i pinni nè bə tu i bisi,
kè dèe kəteni kəntú n cīètè kó tisāti,
kè n déúkunnè n cīètè m bo tè yètiri.

¹⁴ A dootitəbè bèè do da fšunko
bè bí kərinímu ke bo sīnnè a iikè.
Bèè do da senku bəməu bə yóó da bótému,
bè bo nda yu ke tū ti Yiè nKuyie nkó dihei Siyšš,
Kuyie nkuu dō páíí ke te Isidayeribè ku èi.

¹⁵ Bè do da dootóomu ké nda níí,
bá òməu í mpənkù a borè.
N né yóó duó nkè bə nda pətinəmu sāā,
benitibè yəmmè bo nda naatinè nè bə yaabío sāā.

¹⁶ De mənni fšš yóó di yebotè məkè dè
kəšūšte bəkpàatibè,
kəbantè ke dō mmí nha Yiè nKuyie mū tu a dētiwè
kəbantè ke dō mmí nKuyie Sakəbu do tū nkù
n kpeñnìmu kè mū da donté.

¹⁷ De mənni kè bə nda təuo disəwūš kó difštiri mesəu
timáti kó difštiri timáti péiti,
idei kó difštiri disəwūšš,
yetárè kó difštiri timáti.

¹⁸ A èi mieke òməu ténke bá nfšunko otəu,
òməu ténke báa pənte otəu kòo èi naá ntidobonti kédəunko,
a tenkè kəməu dušmə.

A èi kó iduotí yètiri bo ntú mēdētimè,
kè di bòrè kpəye ntú mí nKuyie nkó disānni.

¹⁹ Diyie kó mənāā mmeè ténke í yó nda mí nkuyie mmənni,
otānkù weè mē nyí yóó nda duə nkuwenniku keyènkè.
Ti Yiè nKuyie nkuu yó ntú a kó mənāā sāā kəntú a kó tisāti.

²⁰ Yekúdabùò nténke bá nkpaá a èi mieke.
Mí nha Yiè nKuyie mû yó ntú a kó menáà nsáà,
mè í yóó deè diyè deùmè yoo otànkù kómmè.

²¹ Kè benitisààbè beè maa mbo a èi kè beè ndi baké sáà,
dihèi n dòò di.

Bè bo nkótírí titietí n fííkú ti deboore ti kóme
kéndéúkunko n yètírì.

²² A nìtibè mieke wèè kó kunaàmunkù kēñnì
kuù yó mbo sikau sikau
wèè kó kuwuò nyí tú kùmakù kè kù ntú kuwuò nkperikù,
mí ndi Yiè nKuyie n yóó dè dòòmu mecaā nde mōnni bo tuàke dii mōnni.

61

Kuyie ntāātè wè koò tōnnè ku náah̄ti

¹ Ti Yiè nKuyie nkó muyaá mmuò bo ny ìnkè,
ti Yiè nKuyie nni ncòúmmu mekùò ke n t̄s,
kè m bo náké tináah̄sààti besénnibè,
kéduò ndiwèl bèè yèmmè cààrè,
kèkpeté tikpetintì,
kèpité iwēī tidaatì,

² kénáké benitibè ti Yiè nKuyie nkó mesàà mbenni tùàkenímè,
kè ti Yiè nKuyie nyóó kpa nti kpànni,
kébántè bèè bo meyeñcaàrimè mieke.

³ Siyāā kòbe kuōmmu kè m me nyóó bè bántè,
bè pū mbe yò nye mutápeí,
kè m me nyóó bè ìnnè iyítòòdá,
bè kōmmú yekúdabùò nye
kè m me nyóó bè waare mekòfōōme,
ké bè daté tiyóòti kó tiyààti,
ké bè datinnè tibanyààti,
kè bè mbè yu ke tú:

Detedierè mewetūmmè kpere,
Ti Yiè nKuyie nfii ndè ke bo déúkunnè ku yètírì.

⁴ Bèè yóó wēte kēíi nyedobuò ndimōnni kpere,
kémaā sicēī s̄i p̄uò nnè dimōnni,
kéwēte kēíi nyehekè kótè,
kékutè yedobonkótè.

⁵ Bepòbbè bo ndi cēmmù di wūš,
bekpákpàribè bo ndi kuuti di paa
nnè detie mbè tu dè finyī de kó depaa.

⁶ D̄indi biè bè bo ndi yu ke tú:
Ti Yiè nKuyie nkuó nùbè,
bè bo ndi tú ti Yiè nKuyie nkùù ti te ku kó betōmbè,
di bo di yebotè kó tikpàti,
kēnsāri be kó tisatì.

⁷ De yiè ifei ténke í yó ndi bo,
di yóó pété ticuuti nti kuce mēdémè,
kémbo diwèl mieke sáà.

⁸ Mí ndi Yiè nKuyie n dó timómm̄nti nti,
n yí d̄s dèè wēnn̄n̄nko ke s̄ori,
n yóó bè yietimu weti be yeti,
ké bè dōònnè metaummè mèè yó mbo sáà.

⁹ Kè bèè yīētè be yaabí ibotí im̄u mieke,
kéyīētè be kó feyanfè iwuò nteì mieke,
kébántè ke dō m̄m̄i ndi Yiè nKuyie n di dōò mesàà.

Disānni kó f̄eyēnf̄e.

10 N yèmmè naatinèmu ti Yiè nKuyie
 kè ò yānku kè diwèi n kùò Kuyie nkùù n te ku kpéi
 kù n dàtinnémè mèdētíimè kó diyaàbòri.
 Kù n dàtinnémè mēwetíimè kó diyaàbòri,
 wèè tòu o pokù ò 33 sārímè kéiri fèitòòdáfè,
 kè n dò nyikuá nùti, kè dò nhosapàà nhā3 pammè kénkōri o dōu,
 11 Ketenkè 33 dennení mēè botí bè buótí dè,
 bè 33 yōarè ikūmbí kè li yèmmè
 ti Yiè nKuyie nyóó dennení mēè botí mèdētíimè,
 kè yebotè yemōu mē yà ké kù sāntè.

62

Sedisadēmmu yóó wēte kētūntēmè

- 1 Kè Kuyie mbéi nke dō:
 N dō mēè kpéi nSiyā3 dēè te kè n yí yó ndò nyúó,
 n dōmu Sedisadēmmu dēè te kè n yí na kè bo ndò nsó,
 n yó mmè nhā kè kēmmúnè
 mēwetíimè kó kuwenniku bo mítémè,
 diwennécānni kōmè,
 mèdētíimè kó kuwenniku bo mítémè dihāātūnni tēmè.
 2 Kè yebotè yemōu yà a wetíimè,
 bekpāātibè bēmōu bo yà a kpeti,
 kè da yu diyètīpānni ti Yiè nKuyie nyóó da keuté di.
 3 Kè ti Yiè nKuyie nni nda pikú ku nùtè dikotipii kōmè,
 kè nda ceú dikpāātīpīi tēmè.
 4 Bè ténkè bá nda yu kè tú dihéi bè dootóo di.
 Bè ténkè bá nyu a tenkè kè tú ketenkè kēè dōúnko,
 bè bo nda yu kè tú mí nha Yiè nKuyie n cāà,
 bè bo nda yu kè tú m pokù
 kè yé mí nKuyie n yèmmè da naatinèmmè,
 kāa tenkè n ye.
 5 Odapāà nhā3 túótémè osapāà nképuoke,
 mēè botí nku a nìtibè yóó da yenkēmè
 diwèi 5 mbomè odapāà nho pocēnni kpéi,
 Kuyie nyèmmè yó nda naatinè mēè botí.
 6 Sedisadēmmu n cōnnè bebàribè mbe a duotí,
 bè í dò nkécīéké keyènkè nè kuyie.
 Dīndi bebàribè,
 bèè dō ti Yiè nKuyie mbo dentēnīmè Sedisadēmmu kpéi,
 di í dò nkésakii, n náánnè o kpéi.
 7 Di báá pā Kuyie mmefiè,
 kénkémmúnè kù bo wēte kētūntēmè Sedisadēmmu
 kōo naá nkutenkù kumōu yó nsāntí wè.
 8 Ti Yiè nKuyie nyōutēmu ku nùtè kè poté ketenkè,
 kè béi nke pàrikè kè yī:
 F3 nSedisadēmmu a dootitābè ténkè í yóó di a diiti,
 bekpákparibè kó ibí báá yà a naà mpāmmè a fēūtè kè pètè mē.
 9 Bèè kùútí tidiiti bèè yó ntí yó
 nke déúúkūnko mí ndi Yiè nKuyie n yètiri,
 bèè tōū finyi bē kè dōori menaā
 mbèè yó mmè y3 n cīètè dānkù miēkè.
 10 Dīndi Sedisadēmmu kōbe yēnnè,
 piēnnè kuce bèè kūntiní bē kpéi,
 kéitinnè kuce kó yefōtè kápíe nyetārè
 kécōnnè mēcānnimè kè yebotè yā.
 11 Di Yiè nKuyie mpīēkūmu itemmānke imōu kè tú:
 Nákénè Siyā3 èi kè dō: A dētíwè kérōomu
 kè bo tii nhò dētè bè,
 bèè tu o tōmmú kó tiyeti.

¹² Bè bo mbè yu ke tú: Bèè cǎá nke tú Kuyie nkabe,
bè bo mbè tu ti Yiè nKuyie ndonté bè.
Fǒ nSedisademmu bè bo nda yu ke tú:
Dihei bè dǎ di, bè í bǎntóo di.

63

Kuyie nyóó potémè yebotè képeite ku kabe bànni

¹ Wenni nwe yie nwèè itini Edammu tenké,
we nyitini diheidiè Bosedaa kòo yààti tò mmewũǎ?
We nkérini ke dáátí o yààti ke yíéo,
ke tá o wǎrímú.

Ti Yiè nKuyie nkuù kàtení ke bo bekénè yebotè,
kédéetè ku nitibè.

² Ba nte kàa yààti tei mmenitiyĩ?

Ba nte kè ti dǎnnè wèè nàù nfinyĩ kó yebe diyetituo?

³ Kuyie nnàá nke tú: N do bo m máá ndi diyetituo ke nàù,
n kabe kóó mǎù í n teennè,
m mieke kèè do bè yè kè nní mbè nàù ke be ùtírí,
kè be yĩ nsèri n yààti.
Kè m mùǎti n yààti timǎu.

⁴ N do yǎmu nè n yèmmè mieke ke dò ndiyiè mari m bo peite n nitibè bànni.

Dimǎnni tǔǎkemu m bo deetè di n nitibè,

⁵ Kè n wérítè ke sǎ nhòmǎù í buǎ de kpeti,
kè dè n di n yàmè òmǎù í bomè n fǎnkúò,
memme kè n yǎute m bakù m mieke cǎútè mǎè kpéí,
kè dè n duǎ mmuwǎrímú.

⁶ Memme m mieke yèmè yebotè kè n yè nànte
ke yè yǎure m mieke ye yè mǎè kpéí.
Kè be yĩ ncóú nketenkè.

Bè nàkémè Kuyie nsémmè kpéí

⁷ N yó nsǎntimu ti Yiè nKuyie nku sàà nkpeí,
kù ti dǎǎ mǎè sàà nkpeí, m bo ndéúkunko ku yètiri,
ku niti tii deu Isidayeeribe kpéí,
ku sémmè mǎè te kè kù bè dǎǎ de kó mesàà ndiemè.

⁸ Kuù bǎi nke tú: Isidayeeribe tu n nitibè mbe,
m bí nyi, í yó n souté.

Memme kè kùu bè deetè.

⁹ Bè do bo dii mǎnni meyeñcaàrimè mieke
kù í tǎnni ku kóo tǎnti mǎù,
yoo ku tǎnni mari ku mómmǎnkku kuù bè deetè.
Kù bè dǎmu kè mesémmè kù mbè bonè
deè te kè kù bè donté.

Kuù do bè úúkú ke bè yùǎri,
be borime memmu mieke.

¹⁰ Bè me nyi nyie nku kpeti,
kéncaàrè Muyaánsààmú yèmmè,
kè kùu kónté kénáá mbe dootitǎù,
ké bè ta mudoò.

¹¹ Memme bè dèntenímè dimǎnni kótiri
dè do dòmmè Mǎyisi kó dimǎnni,
kè bè mbékú bǎmáa ke tú wèè do bè sée
dáméèri ò bore?

Wèè kó muyaá ndo bo be cuokè de yiè nkòte ke?

¹² Wèè do bonè Mǎyisi kóò duǎ mmuwǎrímú,
wèè bakù do kpeñni kóò kèetè kukó nkó menie mbe ìikè,
képétè diyetidieri kè di bo sǎá.

¹³ Wèè do bè ni kè bèe ketè dāmèèri mieke
tesǎntè ò nkérime mutencatímu bá bè í mbètè bá sǎmpó.

14 Ti Yiè nKuyie nkuù kó Muyaá ndo bè kpàake ke kòrinè meom̃pùmè borè,
kupecēnku ɔ nkérímè ke cuti kubiriku.

Mẽm̃me ti Yiè nKuyie ndo nimè ku nìtìbè,
ke fei ku yetidièrì.

Kuyie mpāānāãtì náãtò kuónnèmè Kuyie

15 Áú! N Yiè nKuyie á mbo kẽnkè

a cēsààtè dẽnkè,
kéwénténí kéyà dè ti dòmmè.

Dè yīme kàa ténke í ti dɔ?

Ba nte kàa ténke í ti kuò mesémmè?

16 Fɔ̃ɔ̃ tu ti cice!

Ti yààrì Abarahammu í ti yé,

ti yààrì Sakobu ti yèmmu.

Ti Yiè nKuyie nfɔ̃ɔ̃ tu ti cice.

Nè dimònni fɔ̃ɔ̃ tu ti kóo dẽtíwè.

17 Ti Yiè nKuyie, ba nte kàa yóu kè ti mòh̃té a ce?

Dè dòmmè kàa yóu kè ti áá nke ti to kpenke,

bá ti ténke í da dé?

Wē̃etení ti bíkè, a dɔ mèè kpéí ntínti a kó betāmbè.

Tínti a kó benitìbè, fɔ̃ɔ̃ ti te.

18 Yemòrè sām̃pɔ̃ mieke nke a nìtìbè tínti ti tiekemè dihaì,
kè ti dootitabè kōtení ke pònte a cēsààtè tēè dɔ mpáí.

19 Dè yīme kàa ti dɔ̃rì ke dɔ̃ nha í ti baatè diyìè marì?

Dè dòmmè kàa ti dɔ̃rì ke dɔ̃ nti í to a yètìrì nè ti bomè?

Ba nte kàa báá kēté tiwetì kécúténí

yetāre na nda yà kēsānte.

64

1 Ti Yiè nKuyie nti da báámmu,

ncutíní ke dɔ̃ mmuháá nkécóuté ideí

ncutíní ke dɔ̃ nkehāādekè kè dēe fānte

kàa dootitabèe banté a tú wè,

kè yebotèe kpeute a iikè.

2 A dɔ̃ dɔ̃ tidièti kè dè ti dé̃tému,

a na ncúténí kè yetāre sante a iikè.

3 Ti mu nyí ti kèè diyìè marì,

ti í ta òmòu kó ditoò,

ti me mmu nyí yà dibòò marì dòmmè mebotí bèè di bùs be kpéí,

nkè dè í tú fɔ̃ nKuyie.

4 A ɔ̃ ɔ̃ còuténè diwèi ndi wèè dɔ̃rì a dómè

bèè dènniní a kpéí ke tū nha kó kuce,

ti cààrèmu kàa mieke ti peike

kè ti tūnne ice ti do tū nyi nè dimònni,

a yóó ti dẽtému.

5 Tim̃u ti sãũ ntímáã ndi,

kè ti tām̃mú mùu tu musāāmù kè mù naá tiyaàcítì,

ke kpéí tifaàkpeti kōme,

kè ti caàrìme ti to kuyaakù ɔ ntòmè tifaàkpeti.

6 Òmòu í bo wèè yu a yètìrì,

òmòu í dààte ke bo da taunnè omáa,

ke yé a ti bùtinnémè kè ti yei nti tieke.

7 Bá nè mem̃me ti Yiè nKuyie fɔ̃ɔ̃ tu ti cice,

ti tú tiyaatì nti kàa tu oyaamarì a ñou siì ti dɔ̃.

8 Áú! Ti Yiè nKuyie a mieke báá ti yè kētonté,

bá nhā ke yé ti caàrìme,

a ti wénté fenōnsààfè ti tú a kó benitìbè mbe tim̃u.

9 A ekè sààye d̃ũnkomu ke naá ndikpáa,

Siyãã naá ndikpáà ndi kè Sedisademmu feítóo.

¹⁰ A cêdiètè, a cêsaàtè,

ti yembè do déúkùnkò tètè mièkè a yètìrì

tè còútè muháá mmu,

desààrè ti yèmmè do naatinè dè kè dè càkè.

¹¹ Ti Yiè nKuyie a bo na kénwúó ndendè kó dimàà kè búútóóà?

A bo nti wúónko kè ti yo nyifei dieyi sáá?

65

Kuyie nyóó bekénèmè bèè kù bùtinné kè feu iwūā yebakè

¹ Mèmmè kè Kuyie mbéi nke dò:

Bèè í n waà n duó nkè bèè m bekù bè kpeti.

Bèè do n waà n duó nkè bè n yàmu.

M benkemu m máá kubotí kùú do í yu n yètìrì

kè yí: Ntenè mí, ntenè mí.

² N dièkù n nòùtè nte yewe yemau kuwuo nkùú í yie

n kpeti ku bíékè,

kè bè tū nkuce yeiku,

kè daari be yèmmè dómè.

³ De kó kuwuo nkobe n wènnimu kè dè feío kè feu iwūā depènnè kó yetàrè

kè cúnko tihúúnti titáti kó yedombie nyínkè,

⁴ kè ā ifōti mièkè kè wentí titādènti mièkè,

kè cáá nyefōnkè

kè áà tidiiti tū sī mbe bo mièkè * mièkè nke kè náánnè becírìbè kè waà mmèteèmmè, kè yo ntibòodiiti, Kuyie ndo yē nyīsidayēeribe bá ndaari dè.

⁵ Bèè ã nnáa mbenitibè tobè kè tū:

A bá n tóónnè a bá n tóónnè,

n yí dò nkékááké kàa n kááké a tuoti ice nyi.

Mí nKuyie m mièkè kè pèl de yembè mediè

dè còú m mièkè nke sáá.

⁶ N wàrimu be daàrimè n yí yó mbè wúónko,

n yóó bè yietímu be daàrimè weti weti.

⁷ N yóó bè yietímu be yei nnè be yembè kōme,

bè do caari mí nwe bè cúnko dii mōnni tihúúnti yetàrè yetārè ínké.

N yóó bè yietímu meyei mbè n dàò mè.

Mí nKuyie mmū bēi.

⁸ Fínyī kó kubakù kùú pèité,

bè ãã í nkù biè bè ãã kù soómmu,

meè botí nku n yóó dàòmè n nìtibè,

n yí yóó bè kùu bema.

Mí nKuyie mmū bēi.

⁹ M bo ānnè Sakōbu yaábí kuwuo,

bembè Sudaa kó kuwuo nkobe bèè yóó tieke n tāsààrì,

bembè n tāāté bè.

Bembè n kó betōmbè.

Bèè yóó di tieke kēmbō.

¹⁰ Bèè bo n wammú bèè yó ncēmmù

ipe nè sibóó Sanāo biriku

kè Akāo koku ntú dinaacēnhòò.

¹¹ Díndi bèè né n dootóo mí ndi Yiè nKuyie

kè yē n tāsààrì kpéi kè pāā ndibāō Kati tidiiti

kè waà nyeyunatè kè cou menaà dibāō bè tu di Menii.

¹² N yóó duó nkè bè di kuā mudoò mièkè nke,

di bō nnínkú di nūú kè bè di feu,

kè yē n di yumè kè di cīéké, kè n náá mbá di í ncóú.

N yē ndèè í wenni di né de ndaari.

N yē n yí dō dè di de ntāāté.

* 65:4 De kó benitibè do ã nkori ifōti

13 Dεε kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie kè n tú
n tǎmbè bo nyo nkè dè sǎnnè,
kè dikònni né di bo,
n tǎmbè bo nyò mbè dómè,
kè sínéyēí né di kǎu.
N tǎmbè bo nyānkunè diwèi,
kè ifei né di bo.

14 Diwèi bo mbo n kó betǎmbè kè bè nyíú,
kè meyeñcaàrimè né di bo kè di kuò.

15 N yóó di kuamu, kè di yètèe naá ndibenkèrì
kè n kó benitibè n tǎātè bè ní yè yu képarikè kè dǎ:
Ti Yiè nKuyie nni nkuo kù kuò mǎe boti dè kó benitibè.

16 Wèè ní bo ndó n kó mesàà ò ní yó n yú kè dǎ:
nè Kuyie ntimómmoni kǎku,
kè mǎe pèté.

Kè wèè dǎ képarikè, ò ní yóó parikèné n yètiri ndi.

Kuyie nyóó dǎmè ketenkè pánkè nè kēnkè

Mí nKuyie n ténke báá dentení meyeñcaàrimè mǎe pēté mǎe kpéí.

Mí nKuyie n yóó mǎe kēimmu.

17 N yóó dǎ kēnkè pánkè nke nè ketenkè pánkè,
bá òmǎu báá dentení dǎe pēté dǎ kpéí,
òmǎu ténke bá ntoti o yèmmè dǎ kpéí.

18 Dí nyānku nè diwèi kè di yèmmè nnaati sǎa.
N yóó dǎ dǎ kpéí.

Sedisadēmmu ei bo ntú diwèi kperi,
kè di nitibè mbo kuyēñnaatí mieke sǎa.

19 Diwèi yó nni mbonēmu Sedisadēmmu kè nni nyānku n nitibè kpéí.

Òmǎu ténke báá kǎe Sedisadēmmu mieke
didabònni nè éyooi!

20 Dǎ mǎnni dibíkēmpētiri ténke báá kú,
òmǎu mǎe mbáá kú o benti.

Dǎ mǎnni wèè bo mmǎke yebie ntekòutè (100) kékú ò bèntému.

Dǎ mǎnni wèè bo kú kè í tǔǎke yebie ntekòutè (100) Kuyie ncǎǎ wènwè

21 Dǎ mǎnni n nitibè ní bo mǎa sicéí kè nsí ā,
kéfíí kú detie kécááké dǎ bǎ.

22 Dǎ mǎnni bè ténke báá mǎa kòo tǎu mǎuu tǎ,
bè mǎe mbáá fíí kú detie n kòo tǎu mǎuu cááké dǎ bǎ.

Bǎ wǎ kó kusǔkú yó mmǎnnè detie nkpeye mǎmǎe mǎe,
dǎ mǎnni kè n nitibè dǎ dǎ bǎe yóó dǎ di.

23 Dǎ mǎnni òmǎu báá òu detetirè

òmǎu mǎe mbáá peité o bire kè dǎe kú o nuò mmieke

kǎ yé bǎmǎu bǎmbǎe nè bǎ bí bǎe tumè n dǎ dǎ bǎmbǎe mesàa.

24 Dǎ mǎnni bè ní bo nkpaá kǎe í m mǎo

kè m bǎe duómmu bǎe dǎ dǎ.

Kè bǎ nkpaá kǎe í bǎi kè n kǎe.

25 Dimanni nè fepièfè dǎ bo nwǎ nke diiti timúti.

Diciríci rì nè fenàáfè kè dǎ nwǎ nke diiti timúti

kè fǎwàáfè kó mudii ntú mmutáá,

dǎmarè ténke báá dǎ dǎ dǎ dǎ mǎe.

Dǎmarè báá caàrè dǎ dǎ n tǎsàrì ñnkè

Mí ndi Yiè nKuyie mmú bǎi.

66

Kuyie ndó ku cǎtè ntú tǎe boti

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:

Kēnkè tu n kpààtikàrì ndi,

kè ketenkè tu n nacǎdǎnni.

Di yó m mǎa òntǎ cǎtè?

Ɔndi bòrì ndi n ní yóó òmpǎmǎe?

² Di wúó ndèè kó dimàà mûi dè dðð,
dèè kó dimàà bo mûi te dè yènní.
Mí nwúó nwe tu ocîrî, osènnîwè, wèè yèmmè cààrè,
wèè kemmu n náànti nè kufōwáa nke n dé.

³ Wèè n fèuté fènáàfè ke kùò onìti,
wèè n kùò fèpièfè ke kèétè tèmòtè fñní,
wèè m pāā ntidiiti kó yepārè, ke n kòu yefōnkè,
wèè n tùò ntihúúnti ke wète ke feu yebòkè,
bembe kó dimàà bè tātēmu dè kó kuce,
kè dè bè naatinè dè kó isòke.

⁴ N tātēmu ke bo duò nkè bèe yà meyei,
bè kōmbùòti duò dè n yóó dè mbè banté,
n yu ke yumu òmòu me nyí còuté,
kè m bēi nhòmòu me nyí n tēñné,
ke né dðð m baa yē n yí dó dè,
n yete dè bè né dè ntāāté.

Kuyie nyóó dente kēteemmè ku kòbe

⁵ Dìndi bèè kōmbùòti duò ti Yiè nKuyie nnáànti,
keèné kù tu mù: Di kòbe bèè di níí nke di yetírí di yu mēè kpéí n yetìrì.
Bè di dàumu ke tú:

Ti Yiè nKuyie mbenke ku kpeti kè ti yà di kó diwèi,
dè yembè bèè mómòmòmbe yóó di ifèi.

⁶ Kénténè di bo keè kutoweku kùù dàátí dihei.
Dè kó metammè yìèní Kuyie ncíētè nte.

Ti Yiè nKuyie nkó metammè mme,
kù yietì ku dootitabè mbè bè mǎnnè tìi yeti.

⁷ Siyāā èi í kuó ntipòutì ke né na ke peité,
di kpaá ke tú di bo kuó ntipòutì ke pànke peité denitidabire,

⁸ We nkèè tìi mbotí diyìè marì?

We nyà diè mbotí nè ti bomè?

Dihei āā í nhānné diyìè dimáà,
kubotí āā í nhānné dimōnni dimáà,
Siyāā yie kperè né me ndðð,

ò í kuó ntipòutì ke pànke peiténí initidabí.

⁹ Mí ndi Yiè nKuyie m bo nte kòò nitipòkù pautii bi kòò né báá peitáá?

Mí nwèè ā nte kè debiree yènní, mûi bo dè dítinnáà?

Mí nKuyie nkùù di te mûi ti ndi beke.

¹⁰ Dìndi bèè dó Sedisademmu dí nhò wēñné ke yānku,
dè ndi naatinè o kpéí.

Dìndi bèè dò kuò nSedisademmu kũũ tiiténè tihauti.

¹¹ Di yóó yāāmu o me kénsànnè kè dè di bántè.

Di yóó sōmu o mīserè di dómè.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nsòtè kēbéi nke dð:

N yóó tǎní diwèi ndi Sedisademmu kè di mpūā nkukó nkōme,
menie nhāā ta kukó nképīemmè,
kutenkù kó tikpàti yóó me nhò píe.

Bè bo ndi pīēke ke di yāānko,
kè ndi úúkú ke di wáàri.

¹³ Onitipòkù ā mbáá mmèè botí o bire,
n yóó di bántè mèè botí Sedisademmu mieke.

¹⁴ Di yóó dè yāmu kè di yèmmè narike,
kè dí bité fēñkèmbóntaafè āā dúóté kè timútii dōòmè.

Ti Yiè nKuyie nyóó benkemmu kù nìtibè kù kperínimè,
kè ku dootitabèe yà ku mieke dōmmè.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie nkèrínimu muhāā mmieke,
kè ku kpārīnaasēī fimmú fefōdōnfè kōme.

Ƙe bo peite ku pèi nè ƙemieƙe, ƙétuò mbenitibè fehāādeēnfè.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie bekùnè muhāā mmu
nè dikpàrisiè ndi kù tièmmè benitibè.

Kù bo kuò benitibè kute nkù kè bè nsū.

¹⁷ Bèè wèñkùnkò bemaā ƙécānninkò ƙe ƙòrì depènnè kó yebàkè borè,
ƙe tūū nhobòoyiè nfōnkúò,

ƙe cáá nyefōnkè, nè yetirè, Kuyie nyete dè.

Dè yembè yóó kúmu dimōnni dimāā.

Mí ndi Yiè nKuyie mfi bēi.

¹⁸ N yēmu bē dāðrīmè nè bē yēntotí.

Kuyie nyóó tímmè ku kòbē

Ƙe Kuyie mbéi nke dā: N ƙeróomu ƙe bo tí nyibotí imòu kòbē, kè bēè yà n kó tikpeti. ¹⁹ M bo dāð mēbenkumè yebotè cuokè, kè yē kòbē bēè yenténè m beénti m bo bē tō nyibotí tēi mieƙe, Tadisisi nè Puti ƙperi nè Dudi ƙperi, bembē bēè tu betāntāūbè, m bo bē tō nyehēkè détiyè, Tubaadi nè Yafāā. Bēè í kēè bē nāāmmè n ƙpéí, bē mu nyí yà dè n ƙpeti. Dè kó benitibè bo náké n ƙpeti ibotí tēi. ²⁰ Ƙe n tō mbè ntouní di teblií sù bo ibotí imòu mieƙe. Bè bo mbè touní nè sisēí nè sikipàrinaasēí, nè sisēí tēi sù mūmmu. Ƙe betòbè ndeƙe yēsāmmarinnarè nè yòyóbè. Ƙe kūūnnēnni n tāsààrì Sedisademmu ƙe n duò. Isidayeeribe ò nni mpāā mmèè botí yepārè, ƙe āā yebò sàāyè mieƙe ƙe touní n cīètè mieƙe. Mí ndi Yiè nKuyie mmfi mē nyē. ²¹ Bē mieƙe m bo tānké ikuò niùbè nè Defiibe mí ndi Yiè nKuyie mfi bēi.

²² Ƙeīnkè pānkè nè ƙetenkè pānkè n dāð kè bo mēè botí, di kó kuwuò yó mme mbo nè di kó diyētiri.

²³ Dè mōnni benitibè bemaū
bo nkārini m borè bá wèè tānkù,
bá tēè om̄pūtè ƙe ninku n yīikè
mí ndi Yiè nKuyie mfi bēi.

²⁴ Dè mōnni benitibè bēè yete n ƙpeti
bè bo kú ƙénduó kè benitibè ƙārini ƙe bē yāu.
Yebiè yēè cáá mbe ƙānti yē í yóó kú,
muhāā mmùù bē tūò mmù í yóó kú,
bē ƙperē bo ndò nyisàƙe benitibè bemaū ƙpéí.

Sedemii Di mpátíri tɔ̀ tìi náànti

Sedemii do tú ikuó niùti Idikiya birɛ ndɛ. Idikiya Anatɔ̀ti ɛi kou kòo bo Bensamɛɛ kó kutempɛ mmiɛke, kɛ Kuyie nhò yu kóó dɔ̀ɔ ku pāānāānti náāntò kɛ sɛ́ nho kpaá kɛ tú odapàà. Bemou kɛ bè nhò niĩmmu, nè memme kòo baa nyĩkú o móm̃m̃nti ìnkè kɛtuòke kumànkú.

Weè Sedemii o móm̃muo nweè wàri dɛ kó dipátíri. O kó tipāānāānti do tú ò bo caummè Isidayɛribɛ kɛ tú Kuyie nyóó bè bekénɛ bè feu mɛɛ kpéi nyiwū́s yebokè kɛ dɔ̀ori meyei. Sedemii do tú Kuyie nkóo niti nwe kɛ mènke duó nhomáa Kuyie nkó mutóm̃m̃u kpéi kém̃m̃ake dikóm̃bùs ò í nyĩkú ò bo náké m̃ timóm̃m̃nti bá kòo bo fɛ́útɛ. Kuyie ndo yóó ò yu ku tóm̃m̃u kɛ Sosiasi bo o kpàti benni tɛpítɛ nè ditāānni mieke nke. Kuyie mpāānāānti náāmbɛ tɔ̀bɛ Sofonii nè Abakuku bè do kpaá kpaá, kɛ bèɛ coké kékɛtɛ Esibiti kɛsori, kɛ bèɛ pĩ nSedemii nè muwɛrímú kòo bè neinɛ dɛ biékè. Ò kɛ nku.

Sedemii do kpaá fòumu kɛ Kuyie mpāānāānti ò náké tì kɛ tisūkùtìi dɔ̀ɔ. Kɛ Nebukannesaa Babidanni kóo kpààtìi bè do kɛpɔntɛ Sedisademmu nè Kuyie ncɛtɛ, kɛpĩ nSudaa kóo kpààtìi kékonnè nè benitibɛ tɔ̀bɛ péu. Bè bè pĩrímú dìi m̃nni kɛ konnè kɛ Kedadia bè do baá nwè dihei kɛ bè ò kùs. Sudaa kɔ̀bɛ bèɛ do kpaá kpaá, kɛ bèɛ coké kékɛtɛ Esibiti kɛsori, kɛ bèɛ pĩ nSedemii nè muwɛrímú kòo bè neinɛ dɛ biékè. Ò kɛ nku.

Di mpátíri náānti duó kɛ dóm̃m̃ɛ

1. Kuyie nyóó bekénɛm̃ Sudaa kó dikpààtiyuu 1-45
2. Kuyie mpāānāānti náāntò náké tì kɛ dɛ ntukúnɛ yebotɛ tɛyè bèɛ í tú Isidayɛribɛ 46-51
3. Bè dom̃ Sedisademmu ɛi kɛ dí pɔntɛ 52

¹ Di mpátíri tɔ̀ Idikiya birɛ Sedemii náké tì nti nè ò dɔ̀ɔ dɛ, Idikiya do tú ikuó niùbɛ bèɛ do bo Anatɔ̀ti ɛi Bensamɛɛ tempɛ mmiɛke bɛ kóó m̃u nwe. ² Kɛ tì Yiè nKuyie mbéinnè Sedemii Am̃o birɛ Sosiasi tu dìi m̃nni Sudaa kɔ̀bɛ kóo kpààtì, o kpàti benni tɛpítɛ nè ditāānni mieke. ³ Kɛ kùu wɛtɛ kóó béinnè Sosiasi birɛ Sosakimmu tu dìi m̃nni Sudaa kɔ̀bɛ kóo kpààtì. Kɛ Kuyie nní nsókɛ kɛ náānnè Sedemii kɛntɔ̀ kɛtuòkɛnè Sedesiasi Sosiasi birɛ tɛrɛ kpàti benni tɛpítɛ nè dimáa. Dɛ kó dibenni kóo tāānumm̃wè mieke nke bɛ pĩrím̃m̃ Sedisademmu ɛi kɔ̀bɛ kɛ konnè.

Kuyie nyum̃ Sedemii kòo bo náké ku náānti

- 4 Kɛ tì Yiè nKuyie nní mbéinnè mí nSedemii kɛ dɔ̀:

⁵ N do da yému
kɛ mu nyi da piítɛ a yɔ̀ pɔuti mieke.
A do kpaaní a yɔ̀ pɔuti mieke
kɛ n da cànnému,
n do da tāātému
kàa bo ntú wèè náa m pāā náānti yebotɛ.

- 6 Kɛ n ténɛ Kuyie nke dɔ̀:

Áyí N Yiè nKuyie n yí nɔ̀ nke náa,
n kpaá bemmu.

- 7 Kɛ tì Yiè nKuyie nní nténɛ kɛ dɔ̀:

Bá ntú a kpaá bɛ.
A kɔ̀rimu n yóó da tɔ̀ mbèɛ borɛ
kɛ bo bè náké n yóó da náké tì tim̃u.

⁸ Bá mbè dé kɛ yé n da bonèmm̃u
kɛ bo da dɛtɛ.

- Mí ndi Yiè nKuyie m̃i bɛi.

⁹ Mɛm̃m̃ tì Yiè nKuyie nyòutem̃ ku nùtɛ kékáákɛ n nùu, kɛ n náké kɛ dɔ̀: Nh ānnému n náānti a nùu mieke.

¹⁰ Bantɛ kɛ dɔ̀ n da báammu yíe nyebotɛ,
kàa bo mbaké yekpààtiyɔ̀,
kàa bo nhuuti, kɛ kòuti,
kɛ bɔnti kɛ pɔ̀nti, kɛ déitɛ,
kɛ mati kɛ fiintɛ.

Sedemii dóm̃m̃ tidòuñti kɛ yà mutie bè tu mù amandíɛ

¹¹ Kɛ tì Yiè nKuyie nní mbeke kɛ dɔ̀: Sedemii a yà ba? Kɛ n dɔ̀: N wúó mmutie bè tu mù amandíɛ kó kubakú nku.

¹² Kê ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: A de yàmú weti weti, de benkú m pĩmmè mmè m béi ntí de yóó tì dǎǎ.

¹³ Kê ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: A yà ba? Kè n kù tǝnnè ke dò: N yà tekũmbotè nte ke tǝ bo kubakù yóú bíékè, kè fǎnni ke bíkúní m bíékè.

¹⁴ Kê ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò:

Kubakù yóú bíékè nke

meyei nyóó cóúnnímè diheì dii nyembè bemou ìnkè.

¹⁵ Nte n yóó yúmu kubakù yóú kó iwua nyimou nè yekpààtiyo yemou,

dè kòrinímu ke bo pi Sedisademmu èi kó yebòrè,

kéfité iduotí nè Sudaa ekè yemou.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi.

¹⁶ M béi ntí be kpéí n yóó tì mbè dǎǎmu

bè dǎri mǝè kpéí nke m bùtínné,

ke tuò nyebokè tihúúnti,

ke kǎnkù ke báa mbè dǎǎ dè.

¹⁷ Kê ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Fó nSedemii báátí,

íté kékote ké bè nàké n da nàké tìi kó dimàà.

A kǎnti bá mpaati be ìikè,

kàa pàati mǝi né yóó da ànné

kufɔwaa mbe ìikè.

¹⁸⁻¹⁹ Diheì yembè bemou,

bekpààtibè nè be kó betũmbè

nè ikuò niúbè nè Sudaa èi kǎbe

bemou bè í yó ndó a kpeti.

N né yóó da duómmu muwérímú

kàa bè báao.

A bo ndǎnnè diheì iduotí fité di,

dimátisǎa disɔwũd kó iduotí dǎmmè

bè í yóó da na.

Ke yé n yó nda bonèmmèmu ke da kǎnké.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi.

2

Isidayeeribe ténke í dómè Kuyie mbè do kù dǎ mǝè boti

¹ Kê ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Kote Sedisademmu kǎbe borè képiéké kè bèe keè. Mí ndi Yiè nKuyie m mǝi tu:

N kpaá ke yému di do n taunnèmè

di bíkémbénti mǎnni.

N do di puoke bàmbà,

kè di nni ndómè,

kè nni nnimè dikpáa tǝdǎntè mieke ke di ntũ.

³ Isidayeeribe di do cáámmu ke tú n kǎbe,

kè n di te nh ǝ ntemè bá tìi diiti di ǝǝ deite tì meketimè,

kè tì tu n kpeti,

òmou do ǝ nkòò di kàáké wèe tuotí ice nyi,

kè meyei nhò do.

Mí ndi Yiè nKuyie mmíu béi.

⁴ Díndi Sakobu yaábí keènè n tú mù,

Isidayeeribe kó iwua nkémmúnè n yé mmù.

⁵ M béimmu ke tú:

n do cààrè ba di yembè

kè deè nte kè bè n yóu ke tũnne detetirè kperè?

Ke naa bemómmámbe detetirè.

⁶ Bá bè í békú bemáa

mí mbe Yiè nKuyie nkũu bè dènnení Esibiti m borè.

Mí nwèè do bè bonè dikpáa tǝdǎntè mieke yéfǎtè borè.

Tǝdǎnkpetè mufòmму í borè.

Òmou í borè, onití í pǝnkù dè.

⁷ Mîi di kòtènèní kɛ di kànnɛ ketennatikè,
kè di bo nyo ntidisààti,
kè di né ta nh ɛi kɛ di sɪnkùnnɛ,
kɛ di càkɛ, kè di naá nyisàkɛ.

⁸ Bá ikuó niùbè í békú bɛmàà
mí mbɛ Yiè nKuyie mborè.

Ikuó yembè ténkɛ í n yé.

Bèè tu benùbè bè ténkɛ í yie n kpeti,
kè bèè do náá m pàānàānti
kè bè nàānnè dibɔɔ Baadi kó muwērímú,
kɛ tūnnɛ detetirè kpɛɛ.

⁹ Dɛɛ te kè n di bekùnè

kɛ yó ndi bekùnè díndi nè di yaàbí.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî bɛi.

¹⁰ Kòtènè Kitimmu ɛkè yèè soké mɛniɛ mmieke kɛyà.

Tōnnè benitibè kè bèè kɛte Kedaa ɛi,
kè nsà kè bè dɔ̀dɔ̀ri di mè ndò̀d̀rimè.

¹¹ Kubotí makù kɔbɛ ceeri ku bókè miɛ m̀botáà?

Bá nè yè í mɛ ntùmè Kuyie nnaà?

Díndi n kó benitibè kè d́ndi né n t̀tóté

mí nwèè do te kè bè di sánti,

kɛ cèètɛnè detetirè kpɛɛ!

¹² Díndi kɛ́nkè kɔbɛ dè d̀ò nké dí dimu

kɛ dí ṕi nyisíé.

Mí ndi Yiè nKuyie mî bɛi.

¹³ N nitibè n càārɛmu kè dè dɛu,

bè n dootóomu mí mbɛ Yiè nKuyie,

mí m̀mɛnɛsàāmè kó dinébòri

kɛ kòtɛ kɛ keú yɛfòtè,

yɛfòtikpɛrè bá mɛniɛ nyí bo.

Isidayɛɛriɛ bo bantémè kɛ d̀ò ndè yóu a bo dootóomè Kuyie

¹⁴ Isidayɛɛriɛ di tú tidaatáa?

Yáà di tú kudaakù kó ibí nyi?

Dè né d̀ommè kè bè di p̀nti kɛ ɛiti di kpɛɛ?

¹⁵ Bè kontí yɛcírícírè tēmè mme,

kɛ péú metammè,

kè p̀ntɛ diheì diməu kè di d̀ə́unko,

kɛ naá ntidobontí bá òməu ténkɛ í di bo.

¹⁶ Bá nè Esibiti kó yɛhekè Nɔfu nè Tapanɛsi kɔbɛ,

kè bè kuó di yùti.

¹⁷ Isidayɛɛriɛ di kó mɛyétímè mɛè te

kè dè di t̀ù̀kɛní,

di dootóo mí ndi Yiè nKuyie nku,

kù do di ní dì m̀nni kucɛ sààkù mieke.

¹⁸ Di né d̀ə́əri ba miɛ

di mè ntūmmè Esibiti kó kucɛ

kɛ bo yà kukó nNiidi kó mɛniɛ

di d̀s̀òri Asiidi kó kucɛ

di bo kòtɛmè mme kɛyà kukó ndiekù Efadati kó mɛniɛ, ndɛ bo di teennè ba?

¹⁹ Di d̀nniti t̀i yóó dí tié,

di bùtinnémè Kuyie dɛ kó tiyɛ́ti nti di yaumè,

kè dè bo yie nkè di banté di bo yóumè

mí ndi Yiè nKuyie nwèè di te,

kɛ í nní ndé, dè n yóu mɛè botí kɛ n tii.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mî bɛi.

Kuyie ndòmmenémè Isidayɛɛriɛ onitipòkù wèè d̀əuti d̀əutinè benitidaabè

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkè d̀ò:

Nè dim̀nni ndi dí í yiemmmè n kpeti,

kɛ n yàtɛnè kɛ náá nkɛ tú: Tí d̀ó ḱɛntɛ timáà.

Kε né kəri sitáá siməu ĩnkè
onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kōme,
kε kōnkù dotedierè daməu yə.

²¹ M mε ndo di fií

nkè di ndònnè finyĩ tie nsààmù mmu.

Mutie mùù mènke wenni.

Dè né yīme kè di cèete kε naá mmutie dikpáà kōmu musĩmmù?

²² Bá kè di òú dimáà nè yefòdúò

bá kè di òúnè cièkúré di yei

mè baa yó nkpaá bomu kè m mè wùó.

Mí ndi Yìè nKuyie mmfi búi.

²³ Di bo yīme kε dò di í sàú ndimáà?

Di í túnne yebókè Baadibaa?

Wénténè di do kéri sù naàcèi dikpáà dibiri mieke,

kè nsà kè di bo banté di dɔəri dè.

Bá yòyó kó debire bá nkərí məmme sinaàcèi.

²⁴ Di dònnè disāmmarinnanni kó diseri ndi,

dii manténè dikpáà kó mucəmmu,

kè di kònti ité kè di wanti yedaayè.

Kε fimmú di í dò nhòməu bo na kè di cònné,

yedaayè yèè di wanti yè báa benné kəu,

kè di kònti yàùtè yè yóó di yàmù.

²⁵ Isidayɛɛribɛ kè di cokù mɛcā

ndi naàcèi bo fáùtè kè di níi kpeí.

Kè di né mè ntúmè di kpeti í bomu,

kè díní dó yebókè nye kε yó nye ntū.

²⁶ Bè ɔɔ pĩ nhoyúókù kè ifei ò kùò mèè botí,

ifei yóó mε ndi pĩ ndíndi Isidayɛɛribɛ

nè di kó bekpààtibè nè di kpààtītūmbè,

nè ikuó niùbè nè bèè nàá mí nKuyie m pāānāānti.

²⁷ Díní bèè ɔ nwúó ntebəotenkaanitè kε tú

teè tu di cice,

kénwúó ndibəotári kε tú

dii di te.

Di bo ntū mmè mí ndi Yìè nKuyie

nkè di m bütinné pái pái.

Kè dè di di dii mōnni di né nní nyu

kε tú n di deeté.

²⁸ Dε kó yebókè bore di dòò yè?

Yèè kətení kè nsà kè yè bo na

ké di deeté meyei ndi do dii mōnni.

Díní Sudaa kəbe di bəkè sūmu

kε mǎnnè di ekè mǎmè.

²⁹ Dè dòmmè kè di dó ti mǎote tináānti

mí nnè díní?

Diməu di m bütinnému,

mí ndi Yìè nKuyie mfi búi.

³⁰ Kè n di puotí kε di puotí detetirè,

dε kó tiyēiti í di duó nyitié mmai,

kè di né pētinke kùò bèè nàá m pāānāānti,

yekpamaa nkōme.

³¹ Díní di mmōnni kəbe kénténè mesàa,

mí ndi Yìè nKuyie n nàá ntí.

Díní Isidayɛɛribɛ n naá ndi kpéi tedəntè kó dikpáà ndi

kε duò tikəmbùàtàà?

Yáa n naá ndi kpéi dihei dibünni kperi ndi?

Dè né dòmmè díní n nītibè

kè di tú di yó nceñti

di dómè mme di í wētini m borè.

³² Osapàa nhəy yè nhosātàà?

Osapàà nwèè bo ke yenkú ò bo yè nho yààtàà?
N nùtìbè bié me nni nyèmmu bá
dè í tóké de kó yewe í dò nkékaa nkédeè.

³³ Onitipòkù wèè nò nke waa mbenitidaabè
ò dómme di kperé me ndò
nke yé di yémè di òmmè ke waa nyèbòkè.
Nè de kó mēdòòrìmé yéime miéke
ke bo na kětuo nyitié mbenitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè.

³⁴ Besénnibè bèè í cààrè mùmamù
kè di bè kùò
bè yī nkpaá ke darimu di yaàbòrè mánke.
Di me nyí bè pí nkè bè dòòrì méyèi.
³⁵ Nè mēmmè kè di yèmmè dò ndi wenni
kè di tú Kuyie mmieke í yó nsóké ke di péi.
Di náá mèè kpéí nke tú di í cààrè deè te
kè kù yóó di bekénè.

³⁶ Dè yīmé kè di cāā ice mucántímù,
di di ìi fèi Asidii di yóó í ndi Esibiti.
³⁷ Di yó nke wētini ke ceú di yó nyé,
ke yé di Yiè nKuyie ndootóomèmu,
di do ìkú bèè ìnkè
deè te kè di í yóó pété meteèmmè mamè.

3

Kuyie ndòmmenè Isidayeerié onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kòò to kperini

¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bémumu ke yī:

Kòò niti yete o pokù koò bèti,
kòò ité ke yenke otàù mǎù,
o dǎù kóti ténke báá na kòò tǔóté,
kòò ò tǔóté o èi sīntemu.
Dè né dómme dīndi Isidayeerié
kè di m bütinné ke tūnne yebókè
ke dǎ n wēte ké di tǔóté?

Mí ndi Yiè nKuyie mmù ti ndi beke!

² Wénténè yetārè kényà
ditārì marì bo di í dèke di ke fié iwūš yebókàà?
Di do ǎ nkari ice nyi ke bàà beyóóbè tēmè,
di do me ndǎori ke m bütinné ke tūnne yebókè,
ke sīnkūnne dihéi.

³ Nè de kpéí nke n di mǎnte fetaafè,

bá di ténke í yé feyǎǎkèntaafè.
Kè di cīéké ke mǎke
onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó mèyèmmè,
bá ifèi í di pīi,
di í banté di caàrìmé.

⁴ Di mmǎnni kè díí né kuò nke n yu ke tú:

Ti cice nè ti bémme mme a ti dómè.

⁵ Ke bekú dimáà ke tú Kuyie mmieke sàà yó nsóké ke ti péimaà?

Kù yó nti u kemieke nke sǎà?
Mēmmè di náámmè ke baa né sǎké ke dǎori méyèi
ndíndi de kó itookperí yembè.

Wèè náà nKuyie mpāānāānti ò tumè bèè ceete

⁶ Okpààti Sosiasi kpàti mieke, kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dǎ: A yà Isidayeerié m bütinné ke dǎò dǎà? Bè dèkú yetārè yémǎu ìnkè nke nè detie ndemǎu yó ke feu iwūš yebókè. ⁷ N yèmmè do dò mbè yóó dǎò dende kó dimáà kēwētenímu m borè, bè me nyí wēténí! Kè bè yó fūš kǎbè Sudaa kó kuwǎu nkǎbè mǎke onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó mèyèmmè kè bè wúònkò. ⁸ Sudaa wǎu nkǎbè yǎmu Isidayeerié m bütinnémè, kè m bè yete ke bè dúò ndiyetepátiri. Nè mēmmè kè bè í n depe ke mǎke onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o

kó meyèmmè ke kòte ke fié iwūš yebòkè. ⁹ Isidayeeribe kóò ke í ndake n kpeti, ke m bùtínné ke fié iwūš sibootenkaanli nè yebòotàré ke sīnkūnne dihei. ¹⁰ Bá nè memme kè bè yō fūš kòbe Sudaa kó kuwuo nkàbe màke onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó meyèmmè bè í wētení m borè nè be yèmmè meməu. Mí ndi Yiè nKuyie mmû bēi.

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: Isidayeeribe bèè m bùtínné be kperè wēte ke tšūnəmu Sudaa wuo nkàbe bèè màke onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kó meyèmmè. ¹² Kè kù dā n kòte kēpīéké kécau nkubakù you kòbe Isidayeeribe ke dò: Di Yiè nKuyie dīndi Isidayeeribe di tū nkù tu:

Wētenəní m borè,

dīndi bèè n yete,

n yí yóó yóu kè m miekèe do di ìnkè,

ke yé n sémmè deuməmu.

Mí ndi Yiè nKuyie mû me nyē.

M miekè šš í nhā ke cóú nsáá.

¹³ Dīndi cēnkèe banté di caàrimè.

Banténè ke dō ndi yete n kpeti nti,

mí ndi Yiè nKuyie ndi do tū nkù,

ke kòte ke fié iwūš yebòkè di do í yé yé

yeteyə yeməu borè bá di í kēnté n tammè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmû bēi.

Sudaa kòbe wētenímè Kuyie mborè

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmû tu: Wētenəní m borè dīndi bèè do n yete ke yé mû di temè. N yóó di tānké dimáá dimáá ndi di nhei òmáá, ku nnaàmùnkù bēdébè ke di tanné Siyšš èi, ¹⁵ ké di duš mbecəmbə n yèmmè kòbe kè bè ndi cēmmú, nè mecū nnè tidààti.

¹⁶ Kè di pié dii mōnni ke sūū nke pié ndihei, mí ndi Yiè nKuyie mû bēi. De mōnni di ténke bá nnáá, mí ndi Yiè nKuyie nkó metaummè təu kpéi, di ténke bá nnáá ndi kpéi, òmòu ténke báá dentení di kpéi. Di báá daatení di kpéi bè me nténke bá dōò diteri. ¹⁷ De kó yemàré miekè bè bo nyu Sedisadəmmu ke tú ti Yiè nKuyie nkó dikpààtikàri ke yeboté yeməu ncokùnì di bíékè, ti Yiè nKuyie nkó diyētìrì yu dè Sedisadəmmu. Bè ténke bá ntū mbè kó meyèmmè yeime itookperi kōme. ¹⁸ De kó yewe miekè Sudaa kó kuwuo nkàbe bo sōnké Isidayeeribe kó kuwuo nkàbe kè bèe wēnnè kēiténì kubakù you kó ketenkè miekè kēwētení dihei n duš ndi be yembè kè bè di te.

Itookperi yembè yóó wēte kēkpénténímè Kuyie mborè
(Tì Yiè nKuyie mbēi ntì)

¹⁹ N do dō ké di dōò m bí nyi ké di duš nketensààkè,

kè di kè tiekè,

ketenkè kèè pēšté kesənke keməu.

Kè n yèmmè ndò ndi bo nni nyu ke tú di cice.

Bá di bá m bùtínné bitì.

²⁰ Onitipòkù wèè yìé ke waa mbenitidaabè ò šmmè o dōu.

Isidayeerì me nni nhō.

Mí ndi Yiè nKuyie mmû bēi.

²¹ Isidayeeribe kó yedabùò nyèè yìenì sitáá ìnkè,
kè bè kuò nke m báá.

Be cə ìi sīnte,

bè yé mmí mbè Yiè nKuyie nku bè do tū nkù.

²² Dīndi m bí ìi n yete wētenənì,

kè n tūnte tū bo mí nnè dīndi di cuokè.

(Benitibè tēnè tì)

Ntè tīnti ti wētenímu a borè

ke yé šš tumè ti Yiè nKuyie.

²³ Yebokè Baadibè ti soutəmu nè ti š nyè feu iwūš ke úú ìi úu.

Ti Yiè nKuyie nkuu ti dēerí tīnti Isidayeeribe.

²⁴ Nè ti baa bemme mme

kè ti yembè feu be nààke

nè be pièti dibòò Baadi ifei diiti.

Kè dè deènè ibí initidaaì nè initipòì.

²⁵ Ifei ìì do dò nké ti pĩ.

Ifei ìì do dò nké ti dátinnè kuyààkù kōme.

Ti cààrèmu ti yeténè ti Yìè nKuyie nku ti tũ nkù

tínti nè ti yembòò nè ti bēmmè nè yienní,

ti í kènté ti Yìè nKuyie nti tũ nkù kó metammè.

4

(Tì Yìè nKuyie mbéi nti)

¹ Díndi Isidayeeribe kè di cèète,

kè di wētení m borè.

Kè di fũũ nsibəotenkaanì isəke kpesi n yìikè.

Kè di tēnke í cānni cānni.

² Kè di pàrikè ke yĩ:

Ti Yìè nKuyie mbomu

kè di béinnè timómmənti kè dè tu kuce,

də mōnni yebotè bo kōtení m borè ke dō

n yè dōdō mesàà.

Kè dè nye naatinè n kpéí.

³ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dō:

Sudaa kəbe nè Isidayeeribe sēīnè kupaku pānkù,

kéyóu di bo mbuətīmè tipoti mieke.

⁴ Díndi Sudaa tenkè kəbe nè Sedisadəmmu eì kəbe.

N duōnnè di yèmmè

kè meè dəke nè di dōdō mèè yei nkpéí

m mieke kó muhāā mbo di cóuté,

bá òməù báá na ké mù kùo.

Kuyie nyē mbēē pīēkē tì Sudaa tenkē

⁵ Kè Kuyie mbéi nke dō: Pīēkénè ti Sudaa tenkè,

nákénè ti Sedisadəmmu eì mieke.

Eénè ditāteheù képīēkē mediè nke dō:

Tíinnènní kè ti kote kéta yehékè iduotí fité yè.

⁶ Cónnè nè mecannimè kécuó nSedisadəmmu bíékè,

kécoké kéwammú di bo səri dè,

kè di cokù di báá cómmú.

N yóó ínní meyei mme kubakù you bíékè.

Meyei ndiemè mómməmmè.

⁷ Dìcìrìcìrì òdēténímu di dōù,

opənti iténímu o kàri ke bo puo nyehékè kè yēe dəúinko,

dí ekè bo naá ntidobontí bá òməù bá nyè bo.

⁸ Kè dè dō mməmmè dáátínè tífə̀tə̀nti kékəmmú,

tiiténè iwúótìi

ke yé ti Yìè nKuyie mmieke kpaá ti cóúmməmu,

kè mu nyí ti bonke.

⁹ Də yìè bo tuəke dìi yìè bəkpààtìbè kōmbùòti bo do.

Ifə̀yíí bo auté sɪkpààtìbìí.

Dè bo di ikuó niùbè,

kékpeí bèè nàá m pāānāānti

mí ndi Yìè nKuyie mmú bēi.

¹⁰ Də mōnni bē bo nnáá nke tú:

Ti Yìè nKuyie nha ti soutému tínti Sedisadəmmu eì kəbe,

a ti náá ndi mōnni ke tú

ti bo mbo dihei mieke kè dè naati,

né nte tínti kè disìè ìkú ti fōnìí.

Bepəmbè itínimè tipùti timəu

¹¹ Də kó yemə̀rè Kuyie mbo nnáá Sedisadəmmu eì kəbe ke tú:

Yetārè ìnkè kó kuyaatonnikù

kùù kèrínì dikpáá bíékè ke weti n nùtìbè

kù í tú kuyaakù bē ʒə̀ yennè kù tidiiti.

¹² Də kó kuyaakù kùù iténí də bíékè, kù kpeñnìmu.

Míi kù ínní kẹ bo bè bekénè.

(Benitibè b́éi ntí)

¹³ Tí dootitabè kèrínímu diwetirí kǎmẹ,

kẹ fímmú kuyaakperíkú kǎmẹ,

kẹ bẹ kpàrísẹ́fí cáá ícírí dòm̄mẹ.

Ti kpẹrẹ dèemu! Bè ti pòntemu.

(Tí Yìè nKuyie mb́éi ntí)

¹⁴ Sedisademmu kọbẹ yóunè meyei nke wénkúnne di yèmmè,

kè dèe yie nkè di cooté.

Dè yó nkááké dẹ kẹ kuyonku kó meyèmmèe yè di mieke.

¹⁵ Danni èi kọbẹ tì p̄ḗkúmu,

kẹ tùàkení Efadainmu èi kẹ náá nde kó meyei mmèè kèríní me kpéí.

¹⁶ Caunnè yebotè, nákenè Sedisademmu èi kọbẹ kẹ tú:

Tihāpòntì iténí yehékè détiyè kẹ kèríní,

kẹ úú fẹkpàríúùfẹ,

kẹ wetí Sudaa tenkè kó yehékè.

¹⁷ Kẹ c̄ḗṣṣe Sedisademmu bebaribè ǎṣ c̄ḗṣṣemè kupaku,

kẹ yé Sedisademmu èi kọbẹ yetemè n kpeti.

Mí ndi Yìè nKuyie mm̄i b́éi.

¹⁸ Sedisademmu èi kọbẹ tì di tùàkẹ

di yèi nnè di caàrimè dèe te kè dẹ kó meyei ndi do,

kẹ di kòute kẹ di yo me doò tiiku.

Sedemii yàmè meyei mmèè kèríní kẹ muòkẹ

¹⁹ N yo ditàteheù kuòmmè mme nè mudoò kó iúu,

kè n kǎmbùòtì duò kè dè n yóu kẹ n cáá kẹ m m̄t̄irínè kuyonku,

dè í yie nkè m bo n c̄ḗkè.

²⁰ Bẹ mp̄ambè níi yó mp̄enkóo kẹ betabè bẹ tùàkení,

titouti ténkẹ í yó nkpaá,

difii mari í yó nkpaá dihei kẹ cúóké

dem̄u dè bo duó dim̄nni dim̄áá.

²¹ Nh òunèmu m bo nwúómmè n dootitabè kó mekpàricannimè

nè m bo n yomè ditàteheù kuòmmè.

²² Kẹ Kuyie mb́éi nke dò:

N n̄itibè b̄eè tu tiyèntì

bè í m̄okẹ meciì.

Bẹ ciì meyei ndòòrimù bíékè nke

bè í yé mesàà mmudòòrimù.

²³ N wén̄tẹ ketenkè kè kè í m̄okẹ kẹ dòm̄mè,

bá dèmarè í bo,

n wén̄tẹ k̄ḗnkè bá kuwenniku í bo.

²⁴ Kè n wén̄tẹ yetārè kẹ s̄s nyè s̄ántè

kè sitáá sim̄u ȳòtì.

²⁵ Kè n wén̄tẹ kẹ s̄s nhon̄tì ténkẹ í kpaá ketenkè,

kè sin̄o ciété sim̄u.

²⁶ Kè n wén̄tẹ dihei titebiiti do p̄éi di,

kẹ s̄s ndi naánkoo t̄ed̄ontè.

Kè yehékè yem̄u naá ntidobontì,

dèndè kó dim̄àá boní Kuyie mborè nde,

ku miekẹ kèè ti yè kẹ tonté.

²⁷ Kè ti Yìè nKuyie mb́éi nke dò:

Dihei dim̄u yóó d̄òúnkomu,

n né í yóó bè k̄uà k̄édeè páíí.

²⁸ Nè dẹ kpéí ketenkè kem̄u yó mbo yedabùò mmieke nke,

kè tiwetii s̄outè,

m b́éi ntí tinti.

N yí yóó ceete,

n yí yóó wēte n fànkúò.

Siyāō ēi kōbe natitōbè bè soutémè

²⁹ Sikipàrinaasēī nè betāntāūbè kó kutoweku kuù dàátíní,
kè benitibè ciété muceé nke taà titúútí mīeke,
kè betōbè dèkù yetārè, kè yehékè yemou dōúnko,
bá òmāù tēnke í bo ye mīeke.

³⁰ Sedisadēmmu ēi kōbe bè yóó di pōnte kè di né benné
ke dāōri ba?

Ke sārī dimáá ke tūš mēsōō nkó yetootōre,

ke āā cōrōó di nuò.

Dí panti detetirè nde di càmbè di sènkèrìmu,

ke dō di kūū.

³¹ N yo mēē tammè

dò nhonitipòkù wèè kuò ntípouti o kōme mme,
desapūmbire dēē pēi mēketimè.

Siyāō ēi kó desapūmbire nde,

dēē fiu, ke yuo de nou ke tú: N fetimu n kúmu n kòùbè bēē n na.

5

Osàù í kpáá Sedisadēmmu bá omáà

(Tí Yīè nKuyie mbéi ntì)

¹ Cennè Sedisadēmmu ēi dimōu,

kébíéké kéwammú yecēkārè yemou

kòò mōu bo bá omáà wèè dāōri dēē sié ke tū ntimómmōnti,

n cīē nSedisadēmmu.

(Sedemii béi ntì)

² Bè ō nnáá ndii mōnni

ke tú ti Yīè nKuyie m bomu

bè ō mparikumu ke né sou.

³ Tí Yīè nKuyie nha dō wèè nàà nwènwe timómmōnti,

a bè potému dē mē nyí bè nampe.

A bè kōūmu ke dō ké bè dēē bēmōu

bè mē nyí yie nha tié,

kè be to kpenke ditāri kōme

bè í yie nke bo wētení a borè.

⁴ Bébíkénnitibè mbe be yēmmè í bo,

bè í banté be Yīè nKuyie ndó dē

Kuyie mbè tū nkù kó ikuó.

⁵ Kè n yóu ke dō

m bo kōte bekótibè borè ké bè béinnè

ke yé bembé yēmēmu be Yīè nKuyie nkó kuce

ke yé ku kó ikuó.

Ke n sš mbe kperē í cáá, be mōu bè dō kēnte bēmāà ndi,

ke tōte metaummè mēè do bo bembé

nè Kuyie mbe cuokè.

⁶ Nè de kpéí nyecirícirè bo yènní

kudúókù ké bè cááké,

desīnnè bo yènní kutāfuā nké bè pīrīmú.

Yekpamaā mbo nhoke be ekè

kè wèè yènní yēē ò pī nkénété

ke yé bè kù yetamè kuce mēpéu

kè be caārimè sūū.

(Tí Yīè Kuyie mbéi ntì)

⁷ Sedisadēmmu kōbe ba mbo nte kè n di cīé?

Dí n dootōomu ke parikunè yebókè yètè.

N di duó nké di di ke sànnēmu,

ke buróo yebókè borè

ke dōntenè onitipòkù wèè yóu o dōu

ke tūnne wèè í tú o dōu.

⁸ Di sàáténè yesàndakè nyè,
yèè dɔ mudèè bá di kè di kɔnti kɛ tũ nditèrì pokù.

⁹ M bo nwúónko dɛ kó benitibè kɛ báá bè potáà?
M bo nwúónko dɛ kó kubotí kɔbɛ kɛ báá peitaà?
Mí ndi Yìè nKuyie n di bekúmu.

¹⁰ Dekenè dihei kó iduotí
kéta kékɔũ fínyí tebake,
di né báá ì dèè páfí.

Cíénè ì ì tũ mí ndi Yìè nKuyie n kpeyi.

¹¹ Isidayeeribe kó kuwuo nkɔbɛ nè Sudaa kɔku kɔbɛ,
bè n soutému. Mí ndi Yìè nKuyie m mĩ mɛ nyè.

A bo yetemè Kuyie ndɛ kó muc̣ɔntimu tú mù

¹² Sudaa èi kɔbɛ yetemu mí mbe Yìè nKuyie,
nke náá nke tú:

Kuyie nyí bo, mɛyɛi mmamè í yóó ti tuɔkení.

Bè mɛ nyí ti doti mudoò.

Dikònni mɛ nyí yóó ti pĩ.

¹³ Kè bèè tu bè náá mmí nKuyie mpāānāānti,
bè náá nti tu detetirè ndɛ,
ti í boní m borè.

Bè náá nti tuɔkení bèè ìnkè.

¹⁴ Kè dè dò mmemme Sedemii

nɛ mí ndi Yìè nKuyie Mpakɛdaa n tú mù:

Nè tināānti bè náá nti kpéí

bè bo yí idéí,

kè n náānti n da náá nti ntú muhāā nké bè còúté.

¹⁵ Díndi Isidayeeribe n yóó ìnní kubotí dɛdétirè kɔku nku di kpéí,

mí ndi Yìè nKuyie mmĩ béi.

Kubotí kukperikù nku.

Kubotí kùù do bo nè dimònni.

Di í yo ku náānti,

di í yé kùù náá nyèè tannò.

¹⁶ Dɛ kó kubotí do dònnè kufɔti kùù pòòtɛ kɛ feío kùunku,
dɛ kó kubotí kɔbɛ tú bè kpārìnuɔmbe máà ndi.

¹⁷ Bèè yóó cake di paa nnè di dii,
kékuɔ di bí initidaai,
nè initipòì nè di wũɔ,
kécake fínyí kó dɛtie nnè fikíè kperɛ.
Bè bo puɔ ndi ekè iduotí fité yè.

Di yèmmè naatinè yè.

¹⁸ Mí ndi Yìè nKuyie kè m béi nke dà: Bá nè memmɛ dɛ kó yewe miɛkɛ n yí yóó di kuɔ kédeè.

¹⁹ Kè bè beke dii mōnni kɛ yí ba nte kè Kuyie nti dòò miɛ? Fɔ́ nSedemii, á bè nàkè kɛ dà: Di dootóo mèè botí ti Yìè nKuyie, kɛ fié iwũɔ ibotí tɛi kó yebakè, di tenkè miɛkɛ, mèè botí nku ibotí tɛi yóó di kōnnèmè dihei dii í tũ di kperi, kè di mpí mbe tōmmú.

Bè yete Kuyie nkpeti be kó muc̣ɔntimu

²⁰ Pīkénè ti Sakɔbu kó kuwuo nkɔbɛ cuokè,

ké ti yèè Sudaa kó kuwuo nkɔbɛ cuokè kɛ dà:

²¹ Kénténè ti díndi kuwuo nkùù yɛi nke kpa mɛyèmmè,
díndi bèè mòkɛ inuɔ ndi mɛ nyí wúó,
kɛ mòkɛ yeto di mɛ nyí yo.

²² Di í yó n yotàà?

Mí ndi Yìè nKuyie n di bekɛmu?

Di bùàti í nduòà?

Mí nwèè pèíné dāmɛ̀èrì mubirímú,

kè mù dò nku perí sáà,

kè mɛniɛ nyí mù sei.

Kè yénɛ́fínfírè tɔu mɛniɛ mmè mɛ nyí mù sei,

kè kuyaakù ìinko yénɛ́fínfírè

kè yè ù̀ti, yè mɛ nyí mu sei.

²³ Díndi ku nwuo nkɔbɛ di to yèè kperíni,

di í yie n kpeti di m bùtínnému ke ité.

²⁴ Di í totí di yèmmè ke bo n depe
mí ndi Yiè nKuyie,
mí nwèè di duò nfetaafè fè mǎnni,
fèfínkèmbóntaafè nè fetadentifè,
ke di duò nyedidèi mòrè,

²⁵ Di yete mèè kpéí nte kè dè ténke í tùòkùní de mǎnni.
Di caàrimè meè te kè di pàà de kó mesàà.

²⁶ Beyeibe beè bo n nìtibè cuokè,
ke ɔ nwoke wèè di sínɔo ticùòtì o kǎme,
bè dii mèè botí ke pī mbenitibè.

²⁷ Bè ɔ pīmmú sínɔo ke píe mmèè botí kunaridieku,
bè yùúkú dè piéké meè botí be cǐi mieke,
bè me nhǎ nke kpenke ke mǎòte be kperè.

²⁸ Ke kpénkú ke cǐéku
ke né dǎke sǎké meyei ndòòrimù,
bè í bekù tibeénti tì dò nkémbekùmè,
bè í pī nyiciribí bè dò nké nyi pīrímè,
nè memme kè be kperè yíé.
Bè me nyi kommu be cǐribè.

²⁹ Kè di né yē m mieke bá mpéi de kó fəyanfè kǎbaà?
Mí ndi Yiè nKuyie mmù tì ndi beke?
M bo yóu m bo potémè kubotí kùù dò mmie nnaà?

³⁰ Dèmarè cànnè isòke kperè deè dǎòri dihei mieke.

³¹ Ke yé bèè náà m pǎánáànti bè nàammè siyààbisí nsi,
kè ikuò niùbè wanti mucóntimu,
kè n nìtibè dè wùò ndesààrè.
Diyiè ɔnni yiè di né yóó yīme?

6

Me yei ndiemè mèè doti Sedisademmu èi

¹ Díndi Bensamee kó kuwuò nkǎbe,
cokénè kéyè Sedisademmu,
kéwammú disàri.
Eénè ditáteheù Tekoa èi mieke,
cónnénè di kó mekpàricannimè Beti-Akedemmu èi,
ke yé meyei mmèè kèrínímè kubakù yóú bíékè,
ke yó ndeu mediè.

² Siyɔɔ dihei dii do tú dihei sààri kè bè di dó,
n yóó di pǎntemu kè dii do kè dèe deè.

³ Benitibè tùòkenímu Siyɔɔ èi,
ke bǎtè ke di fité ke bo di pǎnte,
benaacēmbè ɔɔ bǎtémè nè be wūɔ,
kécónné be touti,
bè me nyí bá wè nè o kó kupíkù,
otòù nè o kǎku.

⁴ Kè bè náà nke tú: Báátínè,
íténè kè tí bè do ké bè pī,
kè diyiè kpaá cómmú yeyo,
diiyè ti dèemu,
kè medéè nfùtenè detie nyo,

⁵ Íténè kè tí bè do keyènkè
nképuò nsikpààticǐ.

⁶ Nte dinùù ti Yiè nKuyie Mpakedaa ndi duó ndi dii tu:
Kǎùnè ideí kéónné Sedisademmu kéfité kéná kédeke,
de kó dihei n yóó yǐs ndi to nye,
bè fǐũnko benitibè mbe mediè.

⁷ Tebinte tǎnni mèè botí menie

Sedisademmu eì kòbè mē ntōnní kuyonku

bè dàrimu ke fěũko benitibè.

Bè bè puotimu ke bè kòu kè n dè wùó.

⁸ Sedisademmu eì kòbè ceetenè,

kè dèe yie nkè n yèmmè báá di yè.

Kè mēè dōke n yóó duó nkè di kó diheì dōúnkomu.

Bá òmòu ténke bá ndi bo.

Kuwuò nkùu kòbè í dó kékeè tìmati

⁹ Ntè mí ndi Yìè nKuyie Mpakēdaa m bēi ndii nùu:

Dérinè Isidayeeribe sòmbe, dété détenè be,

bè 33 tǝũ finyí kó yebe kédéri mēè botí,

kétũnne ibake imòu kécáté caté yèè kpaá.

(Sedemii bēi nti)

¹⁰ Wenni nwe n yóó bēinnè wè kòo keè.

Díndi itookperí yembè di í yie nkè bo keè Kuyie nnáañti,

kè ku náañti di dò mmudaá.

Di keté ke í dó ké tì kèè.

¹¹ Kè Sedemii dō:

Kuyie nha miēke bè cǝu mmèè botí

n kàke mē mbè cǝu, bá n yí na ke bo minné.

(Tì Yìè nKuyie mbēi nti)

Yóu kàa miēkeè bè do bēmòu,

ibí sǝmpǝi nè bebémbè,

ke yé bè yóó pĩmmúmu benitidaabè nè benitipòbè nè

bekótibè nè sidakóó.

¹² Bè cǝi bo náa mbetabè kpesi,

bè paa nnè bè pobè betabè borè tieke.

M bo bè ánné dii mǝnni tenǝtè.

Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bēi.

¹³ Bēmòu besǝmpǝbè nè bēdiēbè bè dǝ ticuuti nti,

bèè náa mí nKuyie m pǝānǝañti nè ikuá niùbòo.

Bēmòu bè tu siyǝabisí yembè mbe.

¹⁴ Bè í wúó mmeyei mmèè duó n kó benitibè dēmarè,

ke náa nkè tú dēmòu dè kèrí séi,

dēmarè mē nyí kéri,

dēmòu kè dè cǝari.

¹⁵ Ifei na mbè pĩmmè be dǝǝri ìi sǝke kpéi

ifei mē nyí bè bo,

bè keté ke í yé bè tu dè ifei,

dèè te kè bè yó nkaké becírìbè miēke

m bo ité kécómmú dii mǝnni kè bè poté.

Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bēi.

¹⁶ Mí ndi Yìè nKuyie m bēimmu ke tú:

kũnténè kuce di kéri kù,

kécómmú kéwénté kébeke kè bè di náké

ice ìi do bo nè dimǝnni.

Kè di tǝaté kùu wenni ké kù tũnne kápété mēom̃p̃umè,

kè di né tú díndi í yóó mē dǝǝ.

¹⁷ Nh ánné beheikēmbàribè mbe di cuoké,

dǝǝnè mēyǝmmè kékénté ditǝtcheu kuàmmè,

kè di yete ke tú di báá kénté.

¹⁸ Dèè te kè n tu:

Díndi iwuò nteì kénténè mēšàà nkékeè,

díndi kuniiti kèèèè tũ yóó bè tũàkení.

¹⁹ Titenti timòu kòbè kèèèè n tũmè,

n yóó duónko mēyēi mme de kó benitibè ìnkè,

bè yehtotí mēyēi nkpeyi mǝnnè tũ yeti nti,

ke yé bè í dàatēmè n náañti kpéi,

ke sènkèri n kuó.

²⁰ Di kǝri Sebaa eì ke tǝuní wèè tũdǝàrí bo n dǝǝ ba?

Yehekè détiyè kóo tùdààrí bo n tɔ mba?
 Di n feu ìi wũs ke tuò n yí ì dɔ,
 di n feu ìi wũs n yí ì wùó.

²¹ Dɛ te mí ndi Yìe nKuyie nkè n tu:
 m bo dɔú mmɛbétímè kubotí kuu nyìikè
 cicebè nè bɛ bí onitì nè ocɛɛɛtitòu,
 bɛmɔu kè bɛ mbétírí ke duò ke kɔ.

Isidayɛɛribe dootitòu kèrínímu kubakú youú

²² Kè ti Yìe nKuyie mbéi nke dɔ:
 kuwuo mmakú kuú itiní kubakú youú bíékè,
 kuwuo ndiekú kuú itiní kutemmànkú.

²³ Dɛ kó behààpàmbè nàmmu
 ke tãu ipie nnè yekpãà,
 bɛ yóumu bɛ í màke onitì kó mɛsémme,
 kè bɛ tammè ùuti dàméèrì ò nhuutimè.
 Bè dèke sisɛɛ nsi ke tú fɛnafɛ mòmme,
 ke dò nhonitì òmáà,
 ke bo di dokénè dínɔi Siyɔɔ ɛi kɔbɛ,
 (Benitibè béi ntì)

²⁴ Tí ti nkèè kè ti kòntì bèitè
 kè ti yèmmè cààrè,
 kè kuyonku ti pĩ nke dò nhonitipòkú ò nkuòmme debire.

²⁵ Tí í yóó dáátí kékóté depaa,
 ti báá dáátí kékété ice mai,
 ti dootitòbè bɛɛ bo tipítì timòu nè yekpàrise,
 kè benitibè bùòti cùutè.
 (Tí Yìe nKuyie mbéi ntì)

²⁶ Dínɔi n nìtibè dáátínè tífòòtòntì kékari mukũũ.
 Pũnnè mutápeí kénkuò nyekúdabùò,
 wèè bire bo demáà dɛ òò kú kòo nkuòmme.
 Kuónnè dikúdabònni ke yé di pònti kèrínímè ke bo di do ké di déété.

Timátì tii í dò nkéna kéwénkũnnè

(Tí Yìe nKuyie mbéi ntì)

²⁷ Fɔ́ nSedemii n da kànnè n nìtibè cuokè
 kàa bo bɛ yáákému,
 omáátì òò yáákémè timátì.
 Paaté bɛ kɛyà bɛ cɛ dòmmè.

(Sedemii béi ntì)

²⁸ Bè tu itookperí yembè mómme mbe.
 Bè tu bèè náante bɛ mbe betòbè kpéí,
 bɛ to yɛ kpefini disòwũò nè timátì dɛ kòme.
 Bè tu bɛmɔu bekòùbè mbe.

²⁹ M bɛ fuute ke fuute timádòuti ke dò ntimátimínti na nyè
 kè timátii peike,
 timátimínti mɛ nyí yie nke càténè timátì.

³⁰ Dɛ kó benitibè bɛ dònnè tísintémátì ntì
 ti Yìe nKuyie mbè sènkèrímu.

7

Bèè sántì bemáà detetirè

(Wénté Sedemii 26:1-19)

¹ Kè ti Yìe nKuyie nni mbéinnè ke dɔ: ² Kɔte kécómmú n cɛtè bòrì kápɛkè ke dɔ: Dínɔi Sudaa
 kɔbɛ bèè taànni te ncɛtè mieke mubáammù, kènténè di Yìe nKuyie ntu mù. ³ Ntenè mí ndi Yìe
 nKuyie Mpakɛdaa n tú mù: Tũntenè di cɛ nè di dàòrimè, kè n yóu kè dí mbo diheì dii mmieke.

⁴ Di báá duò ndimáà tiyáábìsínáahtì kénnaá nke tú: Tí Yìe nKuyie ncɛtè tu tie, ku cɛtè tu tie, ti
 Yìe nKuyie ncɛtè nte die. ⁵ Kè di mènke tũnte di cɛ nè di dàòrimè, ke pĩ nditòbè nè timómme.

⁶ Ke í fɛũnko bepòbè nè iciribí nè bekúpòbè, kè di í kòu di nheì mieke bèè í cààrè. Ke í feu iwũs
 yebókè kè yè di càari. ⁷ Dɛ mǎnni m bo di yóu kè di mbo die, diheì n do duò ndi di yembè kè dí
 ndi te sáà nè di bo mbomè.

⁸ Kê di me ntũ siyáábisi kó tináahti datetirê kpeti. ⁹ Di bo nyuuku ke kòu benitibê, ke dauti dautinê ditabê, ke dɔummu yenò di me nyi yê dɔ̀rri, ke tuò ntihiúnti yebakê di do í yê yê. ¹⁰ Kê dí dèè ke kòtení n cîètê mieke, bɛ yu dɛ n yètiri, kéncommu n yiikê ke tú: Ti cootému, ke né wêti ke bo sɔoté isòke mudà̀rìmù. ¹¹ Di yèmmè dò n cîètê bɛ yu dɛ n yètiri tɛ tu beyóóbê kó disàri ndià? N dɛ yàmú mí ndi Yiè nKuyie mmũ bɛi.

¹² Kòtenê Sidoo di do yu dɛ n yètiri nɛ dimànni, kɛ di bo yà n dàmmè deborè, n nitibê Isidayeeribe kó kuyonku kpéi. ¹³ Di mmònni nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: Di me ndòò meyei mmèè kó dimàà kɛ n di náánnè, kɛ di náánnè nɛ dikũwɛnnini bá di í n yí. ¹⁴ N dàò mèè botí Sidoo n yóó me ndòò tɛ ncîètè n yètiri yu tɛè mieke di pòtinè tɛ, nɛ ke ntenkɛ n duò nkɛ di yembè nɛ dindi. ¹⁵ N yóó di dootóomu n dootóo mèè botí di tebii Efadaimmu naámunkú kòbe.

Mubáammu Kuyie nyi dɔ̀ mù

¹⁶ Kê Kuyie mbéi nke dɔ̀: Ff̃ nSedemii bá nni mbáá mbe kpéi, bá nni nkuànnè bɛ kpéi ke sáutí, bá nni mbáá nke yetíróo, n yí da kémú. ¹⁷ A í wúó mbè dà̀rri dɛ Sudaa kó yehakê nɛ Sedisademmu kperi yɛ miekaà? ¹⁸ Ibí ìi kau idéi kɛ í cicebè wièti muháà nkɛ benitipòbè puoti ticooti kɛ bo kake kɛ bɛ pà tebɔotenkaanitè bɛ tu tɛ Asitaditee, ke pàànnè tidiiti yebakê dɛè fínko m mieke. ¹⁹ Mí ndi Yiè nKuyie n né bɛ náámmu kɛ n tu: Bè í fínko mĩ kó kemieke. Bè àà bɛmáà ndi ifei.

²⁰ Nɛ dɛ kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: N yóó yóu kɛ m mɛyonke do dɛ kó diheí nɛ benitibè nɛ iwũò nɛ dikpàà kó detie nnè titieti timəu. M mieke kó muháà mborè còuté bá dɛmarè báa nà kɛ mù kù.

Kuwuò nkũú í kémú ku Yiè nKuyie nkpeti

²¹ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa dindi Isidayeeribe di tũ nkũ mĩ bɛi nke tú: Túóténè iwũò di na nni nfeu í ke tuò kényénè mɛwɛnnímè kpɛyi kécááké. ²² Kɛ yé n do í nakémè di yembè m bɛ dɛnnɛni dɛi mɔnni Esibiti kɛ dɔ̀ bɛ nni nfeu iwũò ke tuò kɛ n feunè iteí. ²³ N do bɛ duò nyii tié ntú bɛ bo nyiémme mí ndi Yiè nKuyie n kpeti kɛ nni mbɛ tɛ kɛ bɛ tu n kòbe kɛ tũ nkucɛ m bɛ benke kù kɛ dɛ yie nkɛ bɛ mbo kɛ dɛ bɛ naati. ²⁴ Bɛ me nyi yie nke bo kɛnté, bɛ í nyie kɛ bo keè, kénsaké kɛ tũ mbe mómamɛ kó meyèmmè, kɛntũ mbe tookperi bɛ náà nti, bɛ botí bɛ fínkuò ndi bɛ ténke í kéri dɛ iikè. ²⁵ Nɛ di yembè yèmmè Esibiti nɛ yiénni yewe yeməu duómè n yí yóu m bo ntũ̀nkomè n kó bɛtəmbè. Bɛè náà m pāānāahti di borè yekũnwerè yeməu duómè. ²⁶ Di me nyi kɛnté n kpeti, di to keté kɛ í kɛnté dɛ bíékè, kɛ di kpénkúnne di to kɛ dàò meyei nke pɛ̀tɛ di yembè do dàò mè.

²⁷ Sedemii a yóó tɛ mbè nakému timəu, bɛ me nyi yóó da kɛnté, a yó mbè yumu òmòu me nyi yóó yie. ²⁸ Kaa né bɛ náké kɛ dɔ̀: Di tú kubotí kũú í yíé nkũ nku Kuyie nkpeti, kɛ í yíé nku tié, òmòu ténke í wetí, mɛwetimmè kpeti ténke í kpaá di nò mieke.

Meyei mmè doti Isidayeeribe bɛ yete mèè kpéi nKuyie

²⁹ Dindi Sedisademmu èi kòbe, kuónè di yùti di soké tɛ kɛ benkú di cáámmè kɛ tú n kòbe, úténko ti tetápéitè fínkè kékúú ndikúdabònni.

Di kó kuwuò di fínko m mieke nke n ténke í di dɔ̀, di n dootóomu.

³⁰ Kɛ ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dɔ̀: Sudaa kó kuwuò nkòbè dàò isòke kperɛ ndɛ dèè í wenni bɛ tannè bɛ bɔotenkaanitè nte n cîètè n yètiri yu dɛ kɛ tɛ sɪnkũnnɛ. ³¹ Kɛ maá yebɔowũstà̀rɛ Tofeti ditànni borè Inəmmu biriku kɛ tuò bɛ bí initidaai nɛ initipòi m me nyi tɛ mbè náké, ñ keté kɛ í tɛ totí n yèmmè.

³² Nɛ dɛ kpéi mí ndi Yiè nKuyie mmũ bɛi, dɛ yie kèrínímu kɛ bɛ ténke í yó nyu Tofeti ditànni borè kɛ tũ Tofeti. Bɛ me nténke bá nyu Inəmmu biriku kɛ tũ Inəmmu biriku bɛ yó ndɛ yu kɛ tũ kukũbiriku nku, bɛ yó ndɛ kũri bɛcíríbɛ mbe mɛfié ndònté mèè kpéi tipítí tɛti. ³³ Tinòti nɛ tikpasinti dɛ bo pété dɛ kó kuwuò nkòbè kɛ mbè còu bá òmòu í nti kóunnè. ³⁴ M bo duò nkɛ yɛbaa ndɛ Sudaa tenkè nɛ Sedisademmu èi dɛ mieke, wèè puoke bāmbā nɛ wèè yenke bɛ kó iyie mbo dèè, kɛ yé dɛ kó ketenkɛ yóó naámmè tidobonti.

8

¹ Kɛ ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ̀: Dɛ kó yemà̀rè mieke bɛ bo kũtɛ Sudaa kpààtibè, nɛ sɪkpààtibii kó yekũò, ikuò niùbè nɛ bɛè náà m pāānāahti nɛ Sedisademmu èi kòbè tabè kpɛye, ² kɛ yé còunko diyie nɛ otànkú nɛ siwāà kɛ dɛ nyièni kɛ yé sɔnku, dɛndɛ bɛ do ninku dèè iikè kɛ dɛ báà, bɛ kũò yó ndɛ còu, bá bɛ báà yé aké kékũnnè bɛ bo náà ntikùti ketenkè fínkè. ³ Dɛ yie bɛè bo nkpaá kɛ fòu Isidayeeribe mieke bɛ bo dɔke mukũ nɛ dɛ pɛ̀tɛ bɛ dómè mufòmму. Dɛ kó feyanfɛ yɛifɛ kòbe m bo bɛ bɛti kɛ bɛ cîété kɛmbo bɛ bíékè, bɛ bíékè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakɛdaa mmũ bɛi.

Isidayεεribe kó itookperi í dò nkébanté

⁴ Beke be ke tú n yε nkòò niti do ò 33 í nyitàá?

Yáá kòò niti yeté kuce ò 33 í nwētēnī ke tūnnε kusààkù?

⁵ Dè né dò mme kè Sedisadεmmu kòbe yete n kpeti?

Dè dōmmε kè bè yetíróo ke bo ntú nkuce kuyεiku ke í dō kéwētēnī m borè?

⁶ N kémmúmu be náahti ke sò nhòmòu í náá nkè dè co kuce,

òmòu í dēmmu o caàrimε kpéi,

òmòu í békú omáà ke tú n dōò ba?

Bá wè ò né tū mmeysi nkó kuce nku

tesāntè tēē baati mudoò te kōmε.

⁷ Bá fεcōnfε fē yēmu dimōnni fē 33 tote di dihei,

tenónkpetε nē tekpāncéndéitē

nē kukunaakù dē yēmu dε kūūnni dii mōnni

n niti bē biε mε nyí yé bè bo wētēnīmε m borè.

Meயáabisici nyembè

⁸ Di bo yīme ke ntú: Ti ciimu

ke mōke ti Yiè nKuyie nkuó. Kè ì né tu siyáabisí kpeyi,

ke yé bèè ì wāū bè tumε siyáabisí yembè ke ì cèèri.

⁹ Mecii nyembè di ifei nyi bè ātiremu

timátì tìl bè pī,

bè sēnkèrì mí mbe Yiè nKuyie n náahti nti

be ciì nné ténke tú òmmε?

Kuyie mpāānāahti náambè nē ikuó niùbè bè yé nke duómε

(Wénté Sedemii 6:12-15)

¹⁰ Deè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu betòbè bo tieke be pobè,

betòbè bo fiete be paa nkétieke,

ke yé bemòu besāmpóbè nē bēdiebè bè dō tīcuuti nti,

bèè náà m pāānāahti nē n kuó niùbè

bè náá nsiyáabisí yembè mbe.

¹¹ Bè í wúó mmeysi mmèè duò n kó benitibè dēmarè,

ke náá nke tú demòu dē kéri séi,

dēmarè mε nyí kéri, demòu kè dē cààri.

¹² Ifei na mbè pīrmè be dààrì ìl sòke kpéi,

ifei mε nyí bè bo,

bè keté ke í yé bè tu dè ifei.

Deè te kè bè yó nkaké bεcírìbè miεke,

m bo íté kécómmú dii mōnni kè bè poté.

Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi.

Kuyie mmōntémε kù do dō dē ku niti bē borè

(Ti Yiè nKuyie mbéi nti)

¹³ N dō kētíí n niti bē mbe,

bè 33 t33 fīnyī nē fikíε dε be ké yé tīimmε.

Bè mε nyí cáátí dēmarè, be fāāti mōtēmu.

Deè te kè n yóó ítūnné dε kó fεyanfε,

kéduó mbe εi bepòòbè.

(Benitibè bēi nti)

¹⁴ Ti kari diε nke pī mba?

Ti kōtenε yεheké iduotí fité yé kémbaà mukūū.

Ti Yiè nKuyie nkuú tāāté ke bo ti kuó.

Kuú ti niinko menie mmèè ā mutie mùu kòu,

ti kù càke mēē kpéi nte kè kù ti dōò mεmmε.

¹⁵ Ti do baà diwēi ndi di mε nyí kōriní,

ti do yé ke tú ti mōmmú yóó dēēmu,

kè mù né dōke yetíróo ke duò ti kōmbùàti.

¹⁶ Ti yoní sisēi nāòroo nku Danni tempē

sikpārisēi kó yedabùò,

nyēè dàátí kè kutenkù kumòu kòbe kōnti au.

Bè kērínímu ke pōhti dihei,

ke caàri dèè bo di mieke,
ke kòu di nìtibè.

(Tì Yìè nKuyie mbéi ntì)

¹⁷ N yóó di duónko yédaute nyé.

Ké yé ndi dōmmù, mí ndi Yìè nKuyie mmù b́éi.

Sedemii yèmmè cààrèmmè

(Sedemii b́éi ntì)

¹⁸ N yèmmè mèè cààrè kè dè n duó mmumōmmú,
we mbo m bántè?

¹⁹ N nìtibè dabùò nyèè yìèní itemmànké imòu kè bè mósú metèèmmè,
ke kuò nké tú: Tì Yìè nKuyie nténké í bo Siyṣṣ èlà?

Tì ténké í mǎke okpààtàà?

(Tì Yìè nKuyie mbéi ntì)

Dè dōmmè kè bè n yóu

ke tūnne yebókè bè do í yé yè

ke pèikūnne m mieke?

(Sedemii b́éi ntì)

²⁰ Kudisèèkù pèètému,
ditenwaà auté ke bo deému,
kè ti kpáá ke mu nyí pèté mèdèetímè.

²¹ Dè nkòute mediè mme,
meyei mmèè do n nìtibè mè kpéí.

Dè n dimu kè n kōmbùòtì duò mediè.

²² Dètie ndèè tàànnè yemuò,

dè í kpáá Kadaadi tenkàà?

Betàmbè í kpáá de kó yehékàà?

Dè dōmmè kè bè í taà n nìtibè?

²³ Kè n yuu do ntú tebinte,

kè n nuò ndò ndinébòrì,

n na nkuò nkuyie nnè keyènkòo

n nìtibè kó mukūū!

9

Kubotí kùù sū siyáábisi

¹ Áú! Kè n do bo pété difii marì dikpáà mieke,
becièmbè dieku di n na nyóu n nìtibè,
ke ke nkote ke bè dèténè.

Bemòu bè bütinnému Kuyie ke tūnne yebókè,
bè tu siyáábisi yembè kó ditinni ndi.

² Tì Yìè nKuyie ntu: Bè nóndié nkòu mependōmmè kōme mme.

Dè í tú nè timōmmānti mieke nké bè baatémè dihei.

Bè kperè demòu tu tidōnnitì mǎá kperè nde,

bè í banté bè Yìè nKuyie.

³ Bá wè wèè dōò meyoōmmè nè o népo

ò mè mbáá duó nhomáà o tebite,

a kou weè ṣṣ da kote,

nè wè di nēiti weè da wátiri.

⁴ Bá wè kòò cíf nho kou,

òmòù í náá ntimōmmānti,

bè nóndié nyii manténè siyáábisi,

bè yei ntontému.

⁵ Bè ṣ nyóó íté meyei mmie mmieke kéta metémè mieke nké,
kényeti si nyáábisi mieke kéta sitesì mieke.

Bè í dós ké m banté, mí mbe Yìè nKuyie mmù b́éi.

⁶ Nè de kpéí kè ti Yìè nKuyie Mpakedaa b́éi nké dō:

Bè ṣṣ pūnné mèè botí mēsṣṣ nké mè wénkūnne
mèè botí nku n yóó bennémè kuwuò nyeiku kuù nkòbe,

ke yé n yí yāmè m bo bè yīmè.

⁷ Bè nóndié ndò mmewaàdōmmè mme ke kòu.

Bè í náá ntimōmmānti bè náá ntì tu mēsōūmmè mme.

Bè ɔ nnáá nnè betɔbè kunaatí kpeti nti,
 nè be yèmmè mieke ke né bè dií timátí.
⁸ Kè n né báá íté kécómmú képoté de kó benitibàà?
 M báá yóu m bo potémè de kó kubotí kɔbe képeite.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmú bái.

Sedemii kuðmmè ke sáutí

⁹ N kuðmmu yetārè kpéí ke sáutí,
 ke kuð ndikúdabònni dīnaacēnni kpéí,
 ke yé demou dè còutémmè páíí,
 bá òmòu ténke í dè kerí.
 Tí ténke í yo iwūš dabùò nsinɔ nè tikpasīnti dèmarè í kpaá,
 demou dè ciétému ke coké.
¹⁰ Kè Sedisadēmmu naá ntidobonti,
 sikpamɔ́ kó diāri,
 Sudaa ekè yóó pòntemu kédéité,
 kédòunko bá òmòu bá nyè ā.
¹¹ We ntu meyèmmè yiè nwèè bo na kébanté tii?
 Tí Yiè nKuyie nti nàké we?
 De yiè nti nàké mùu te kè dihéi pònte páíí.
 Ba nte kè di còuté ke naánko tedòntè
 bá òmòu ténke í dè kerí?

¹² Kè ti Yiè nKuyie nyíé nke bái nke dà: Bè dootóo mēè kpéí nke n kuó, n do bè duó nyí bá bè í kénité n kpeti, bè í túnne n kuó yèmmè. ¹³ Bè túnne be mómómombe be kó meyèmmè mmè ke fié iwūš yebókè Baadi be yembè bè benke yè. ¹⁴ De te mí mbè Yiè nKuyie Mpakedaa, bembè Isidayee ribe tū nkú kè n tu m bo bè dií mmedòmme kè bè nni mmutie mùu kòu. ¹⁵ M bo bè tannè ibotí tēi mieke bè do í yé i bembè nè be yembè, kètñnkoo mudoò de biékè kè bè mbè kòu kè bè dèè. ¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mí bái.

(Benitibè bái nti)

Totínè di yèmmè tii yóó di tuakení ti kpéí,
 yúnè bekúdabònkombè,
 cokénè kécénni bèè nɔ mmukúdabònkómmu mēsàà
 nkè bèè kotení.

¹⁷ Kè bèè cokéní mecāā kédenté dikúdabònni,
 késaute ti kpéí,
 ti mómómombe kè ti tiité yedabùò
 kè ti nɔnnieti ncouní ti nuə.

(Sedemii bái nti)

¹⁸ Yedabùò nyièni Siyɔ́ èi ndi ke tú:
 Bè ti pòntemu, ti di ifei nyi,
 bè pònte ti cēi nsi kè ti dò nkéyè dihéi.
¹⁹ Díndi benitipòbè kénénè,
 keèné ti Yiè nKuyie ntu mù:
 Benkenè di kó besapàmbè bè kuó mmè yekúdabùò,
 kè bèè benke betɔbè yekúdabùò nkuðmè.

²⁰ Mukūš mmuú siéké ti cēi kó sibòo,
 ke taà ti kó sikpàaticēi mieke,
 kè bè kòu ibí dihéi mieke,
 kè bedapàmbè kó nyekāātè yemou mieke.

(Tí Yiè nKuyie mbéi nti)

²¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nnáké mí nSedemii ke dà:
 Mí ndi Yiè nKuyie mū tu:
 Becírìbè bèè còu còu ke dò mbè ɔ́ còúmmè tinaàkùti ketenkè,
 bè ɔ́ kòu tidiiti kupaku káyákè kè ti ncóu còúmè.

Meçii mómómomme tú a bo yéitémmè Kuyie

²² Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù:
 Wèè cii ò bá mpòti ò cìimè,
 wèè ā dikòm̀bùò ò bá mpòti ò āmè dikòm̀bùò,
 wèè m̀àkè o kperè ò bá mpòti ò m̀àkè m̀è o kperè.
²³ Kè wèè d́ kèmpòti ò mpòti ò cìimè mme ke m banté,
 ke yé n tùmè di Yiè nKuyie nke dɔɔri mēsàà,

ke tũ ntimómmonti ke ɔɔri dèè sié ketenkè ìnkè,
dèndè dèè n naati mí ndi Yiè nKuyie mmí b́í.

Kuyie ncaummè bèè cām̀m̀ tìk̀nti m̀aà kó mucām̀m̀

²⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d̀: De yiè kpaanĩmu kè m bo íté kécómm̀, képoté bèè cām̀m̀ bè mē nyí m báá. ²⁵ N yitimu ke bo cómm̀ Esibiti k̀be, nè Sudaa k̀be nè Sodammu k̀be nè Am̃niibe nè M̃abiiibe nè bèè kó dim̀aà kuò be tempáátí*, bèè bo dikpáá tɛdɔntɛ kperi bíékè. De kó ibotí tú bèè í cām̀m̀ bẽmbẽ nè Isidayeeribe kó kuwuo nk̀be bèè cām̀m̀ mucām̀m̀ kè né í m báá.

10

Kuyie nnè sibootenkaanii dè báá benné

¹ Díndi Isidayeeribe kénténè di Yiè nKuyie ntú mù: ² Kù tu:

Di báá tũnne ibotí t̀i k̀be ɔɔri dè
di báá yà mēbenkùm̀ cām̀m̀ mam̀ dè̀nkè
kè di k̃mb̀b̀t̃i do,
bèè í yé Kuyie b̀e k̃mb̀b̀t̃i dè duò.

³ Ibotí t̀i tũ nyeb̀kè nyè detetirè kpeye,
bè ɔɔ yà mutie mmu dikpáá kék̃ũ,
kòo yánti ciéké tetenkaanitè,

⁴ kè bèè t̀e dàri mes̃o nyoo mēbierime,
kédeé kéyà sik̃ũ nè m̀aàt̃o kè t̀e baaké
kéfíi kè t̀e bá nnamp̀.

⁵ De kó sibootenkaanii d̀nnè timátí nti
bè ɔɔ cónnè t̀i kupaku kè t̀i bo ndéeri siño,
dè kó sibootenkaanii í ño nke náá
kè bè s̀i t̃uti kè yé s̀i í ñommè kè cẽnti.

Di bá ñsi ỹ̀k̀k̀, s̀i í ño nke ɔɔri meyei,
s̀i mē nyí yóó na kéd̃o mes̃a.

⁶ Ti Yiè nKuyie, òm̀ò í da d̀nnè,
a deumu k̃a ỳt̃i r̃i f̃i k̃a kpeñ̃i.

⁷ We mbo d̃marè kè í da dé?
F̃̃̃ tu ibotí im̃o kóo kp̃aati,
f̃̃̃ d̀ò nti nda dé,
bèè c̃i ibotí im̃o miẽkè
nè yekp̃aatiỹo yem̃o miẽkè òm̀ò í da d̀nnè.

⁸ Bem̃o bè yeim̃u òm̀ò í c̃i,
bè kóó k̃mb̀aá sitenkaanii d̃e b̃nkú bè yeim̃m̀.

⁹ Bè s̀i dàri Tadisisi eì kó timátí p̃éti nti.
Ofaasi eì kó mes̃o m̃m̀e bè s̀i dàri m̀e,
beyántibè bèè s̀i d̀ò kè s̀i s̃ari tiyaawũt̃i nè t̃i d̀ò mēb̃erim̀e.
Dem̃o mem̃m̀e dè tu oyánti kó mut̃mm̀ú mmu.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkuu m̃enke tú Kuyie nku kè bo,
kè tú okp̃aati s̃á.
Kè ku miẽkè peike ketenkè ɔ̃ nhaumu,
ibotí mē nyí ɔaati kè commu ku iikè
ku miẽkè yonke dii m̀nni.

¹¹ Nákéè b̃e kè tú: Sibootenkaanii s̃i í d̀ò ketenkè nè k̃f̃nkè. Sibootenkaanii bè tu s̀i Kuyie t̃ematè í yó nkpaá bá tem̃a ketenkè ìnkè.

¹² Ti Yiè nKuyie nd̃ò ketenkè nè ku kó muw̃erím̀ú mmu,
nè ku yenf̃òum̀ m̃m̀e kù f̃iimm̀e ketenkè,
kè pité tiw̃et̃i nè ku c̃i.

¹³ Kè b́i nku ǹm̀ mem̃aà
kè m̃eniẽ nt̃i k̃f̃nkè,
kuù ɔ̃ í nyewetè itemm̃añke kè ỹe deke tiwet̃i,
kuù ɔ̃ nte kè fetaaf̃e kperi k̃emm̃i nk̃eni,

* **9:25** kuò be tempáati: Iwuò nteí bèè í tú Sífube bèè do ɔɔri de kó iboakuò kè dounè be kó iboakuò ỹemm̀e, kè Kuyie nyete Isidayeeribe bo ndè nd̃òrim̀e.

kuù ʒʒ dennení kuyaakù ku kàrì.

¹⁴ Benitibè bəmou bo banté bè í cìimè,
ifei bo bè pīñnè bè yìenko tímátì
kè uti sīi bəotenkaanī,
sì tu siyáábīsí kpēsī nsì,
muwemmu í bo sì mièkè.

¹⁵ Sì tu dētētirè nde mutōntetīmù,
dəmou dè bo paà ti Yiè nKuyie mbo sì poté dii yìè.

¹⁶ Sakəbu kəbè tū nKuyie nkù ku kperè í mē ndo,
kuù dōò kute nkù,
kuù tāté Isidayeeribè kè bè te,
kuù yètiri tu ti Yiè nKuyie Mpakədaa.

*Sedemii nàkémè mēyēi ndotimè Sedisademmu
(Sedemii bēi ntì)*

¹⁷ Sedisademmu eì kəbè bè di pìmu,
kpéennè di nenti kéinné.

¹⁸ Ntenè ti Yiè nKuyie ntu mù:
M bo denne benitibè diheì,
m bo bè èüté tipítì tímou,
bá bè báá na kéyenté.

(Sedisademmu eì kəbè bēi ntì)

¹⁹ Tì tūòtì ice nyi!
Ti mənne dēumu kè yóu mēdiè,
ti yèmmè do dō nti yóó na kətōmu dē kó kuyēiku.
²⁰ Nte tūnti kè ti touti pīñté,
kè iwēī tōū.

Ti bí ciétému, ì ténkè í kpaá,
òmou ténkè í bo wèè bo í nti tuo,
wèè bo wēte kè ti ànné mēdèè.

(Sedemii mbēi ntì)

²¹ Benìùbè kó mēyetímè mme,
bè yēimmu bè í wammú bē Yiè nKuyie.
Dèè te kè bè yīèkè, kè bèè do nì kè bè ciété.

²² Keènè kunəroo kuù kèríní kubakù yóu,
kè tūòkení kè dèè,
kè bo pante Sudaə ekè,
kè dèe dəúnko kənaá nsikpaməó kó diàri.

Sedemii bāámmè Kuyie nyIsidayeeribè kpéi

²³ Tì Yiè nKuyie nti yēmu kè dō,
nhonitì í te o fōmmu,
onitì báá na kénni o fōmmu.

²⁴ N Yiè nKuyie á n tié,
a né bá n tiénnè kemieke,
kè mēè dəke n yí yó nkpaá.

²⁵ Yóu kaa mièkè do ibotí tē ìnkè nke,
bèè í da yé, iwuo nyi í yu a yètiri,
kè yé bè fèkemè a kó benitibè Sakəbu kó kuwə nkəbè kperè,
kè mənke fèkè bē kperè dəmou páíí,
kè bē tenkè dəúnko.

11

Isidayeeribè tōtemè metaummè Kuyie ndo bè dōònè mē

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kè dō: ² Kénté metaummè kpèti n yóó da náké tì, kékəte kè ti náké Sudaə tenkè kəbè nē Sedisademmu eì kəbè. ³ Á bè náké kè tū mí nKuyie nyIsidayeeribè tū nkù, mī yē nkè wèè í yie mmetaummè kó tináànti tii, nde yiè mbo yà. ⁴ N dēnnení dii mōnni di yembè Esibiti bè do borè kè dō mbè bo fəhāətofe mièkè, n dē mbè náké kè n dō bè nkémmú n náànti kè dəəri ti yē mmù, mēmme bè bo ntúmè n nitibè kè nní mbè te. ⁵ Kè n dōò n dəúnnè dii nùu bē yembè dii tu: M bo bè duəmmè ketenkè menaamiè nnè məkəkùò ndè pūš ndè, ketenkè di mē mbo kè yíe. Kè n tēñné kè dō: N Yiè nKuyie dē mme ndò.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: Pīéké de kó tináahti tímou Sudaa tenké nè Sedisademmu ei ke dò: Kénténè metaummè kó tináahti kéndòori ti yé mmù. ⁷ Nè n dènnénimè di yembè Esibiti tenké n yí yóu m bo mbè caummè kè n tu bèe kénté n náahti nè yíenní m baa bè caummè kè n tu bèe kénté n náahti. ⁸ Bè me nyí kénté, bè keté ke í dáu mbe to de bíékè, bá wè kòò tũ nho tookperi kó kuce, de mǎnni ndi n dǎòmè n do yé nkè bè yete metaummè kó tináahti ti yóó bè tũàkení.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké n náké ke dò: Sudaa kòbe nè Sedisademmu kòbe bè dàkemu ke n yete. ¹⁰ Bè wète ke ta be yembè do dǎori mèè yei mme mudòòrimù, ke yete n náahti, ke tũnne yebókè ibotí tẽi kǎme ke yé feu iwũs. Sudaa kòbe nè Isidayeeribe bè tǎtemu metaummè n do dǎònnè bè yembè.

¹¹ Deè kpéi nte mí mbe Yiè nKuyie nkè m béi nke tú: M bo bè bǎnté meyei, mbá bè báa na kéyenté, ké nni nkuǎnnè, m me mbáa kénté. ¹² De mǎnni Sudaa kó yehékè kòbe nè Sedisademmu ei kòbe bo kuǎnnè yebókè bè tuò nyé tihúúnti yé me mbáa na ké bè deeté meyei mbo bè tũàkení dii mǎnni, ¹³ ke yé dǐndi Sudaa kòbe di ekè sũ ke mǎmè di bókè me mmà, ice sũ Sedisademmu ei ke mǎmè dibòò Baadi isíé kperi kó yehúúntàrè di tuò nyéè ìnkè tihúúnti yé me mmà. ¹⁴ De mǎnni fĩ nSedemii a bá ntú a bo m bǎnté bè kpéi, yoo á n kuǎnnè ké n sautenè be kpéi ke yé meyei mbo bè do dii mǎnni kè bè nni nkuǎnnè n yí yóó keè.

Isidayeeribe túmè ti Yiè nKuyie nkóo odifíè sàawè

¹⁵ N kòbe n dó bè dǎòri ba n cǐtè miéke?

Bè tǎaté meyei mme ke mè dǎòri,
di yèmmè dò ndi n fié ìi wũs kó imaa mbo di dètinnè meyei
mmèè di doti kè di na kényǎnkaà?

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n do di yu

ke tú odifíè tie sààmù mmu

mùù pèitè yebe sàayè.

N né bo duó nkè fetaafèe mù pèe

kè mùu cǔtè kè mu bakee kéké.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa wèè do di fií nwèè nàa nke tú meyei ndi doti dǐndi Isidayeeribe nè Sudaa kòbe di tuǎmmè tihúúnti yebókè Baadibe ke ìinko o miéke.

Bè dàkemè ke bo kuò Sedemii

¹⁸ N Yiè nKuyie nkuu ti nni mbenke kè ntí yǐtè, kè kù m benke bè n dónè tì kè n tì yà. ¹⁹ N do dǎnnè fepeyǎnfè nfe bè kǎrinè fè mukòù, bè do dakii n kpéi nke bá n yí yé kè bè tu: Tí kǎùné mutie nè mu be kè bè ténke bá nnáa mmu kpéi ketenké ìnkè.

²⁰ N Yiè nKuyie Mpakedaa beénti me nwennimu

o kóò kényé oniti yèmmè nè o toti ti

nwe nduó n kpeti weè yóó pèite m pèi.

²¹ Anatoti ei kòbe dó ké n kuǎmu ke náa nke tú: Kàa í dó ti bo da kuǎmè yóu a bo nnáammè Kuyie mpǎànáahti. ²² Deè kpéi nte kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa béi nke tú ò bo bè poté kè bedapǎmbèe kú mudoò miéke, kè dikònni kuò be bí initidaaì nè initipòì. ²³ Dèmarè ténke bá nkpaá be ei, ò yóó bè bǎnté meyei mme ò bo ité kécómmù dii mǎnni kè bè poté bembe Anatoti ei kòbe.

12

¹ N Yiè nKuyie nha náa ntímómmǎnti nti m báa na ke da nenninè,

n né dó kébéimmu sǎmpó a beénti ìnkè.

Ba nkpeí nte kè beyeibe kperè yíé?

Ba nte bèè yete a kpeti kè bè bo diwèi miéke.

² A bè fiímmu kè be cǐfè nta ketenké kè bè sènti mesàa nke pèi yebe.

A yètirì bomu be nò miéke kè be yèmmè né da dèténè.

³ N Yiè nKuyie, a n wúómmu ke n yé,

a yému ke dò n yèmmè bo a bíékè,

cǎnnè be ipe bè kǎrinè ì i kòùdieku i kǎme,

bate be dikòyiyè kpéi.

⁴ Dè yó nkááké de kè dihei yé yedabùò mmieke? Timùti tii kpei depaa nkè iwũs kó ndihei miéke, benitibè bèè bo dihei miéke be kó kuyonku kpéi kè bè né náa nke tú Kuyie nyí wúó nti dǎori dè.

⁵ Kè Kuyie nní tǎnné ke dò:

Kàa neinè bèè kèrì be naàcèi ke òu,

a bo yīme kēna kēbetenē sisēf?

Kāa bo mbo dihei mēompūmē kperi ndi kē dē da naati,
dē bo nda dōmme mehāārīmē bo tannī dii mōnni?

⁶ Bā a cētē kabe nē bē di wē ndi cice bē bo da fītē. Bē wēnnēnē a kōubē mbe kē bē da úú. Kē bē da kpentinē menāankūō nha dōō meyoōmmē.

Kuyie ndootōomē ku cētē nē ku nītibē

⁷ Kē Kuyie mbēi nke dō:

N dootōomu tēcētē tēē do tú n kpete,
m peité n nōu nsi n nītibē Isidayeeribe īnkē,
n yēmmē do naatinē bē,
m bē ānnē bē dootitōbē nōu mieke nke.

⁸ Bēē do tú n kabe bēē naā ntimuntūnti n kpéi,
ke kontí ke n wanti.
Dēē te kē m bē níi.

⁹ N nītibē bēē do tú n kabe bēē naā
ndi mmōnni dikoribii kē icīrī di duō.
Pīēkēnē kē tikpasīnti tī nkēdi dibanni.

¹⁰ Bēnaacēmbē bēē bātē m paku ke kūō fīnyī kó detie,
bēē nāu depaa nsāārē kē dē dannē ke naā ntedōntē.

¹¹ Kē dē naānko tedōmpéitē ke duōo n yīikē kē dē dō mmesémmē,
kē dihei dōūnko bá ōmōu í boti dē kpētí.

¹² Sitāpíē simōu īnkē nke befēēbē tūōkenímē,
ti Yīē nKuyie nkó kuyēīku kuū bē do itēmmānke imōu,
bā ōmōu í súō.

¹³ Nte dīndi ke 33 buotí tidiiti bē tu tī bēdēē
kē tūi yē tipoti,
di mē mbāá cōnte dēmarē.
Ifēi ñi di bonē di dēi tūi diiti
ti Yīē nKuyie mmieke kēē di yē,
dēē kpéi nte.

Kuyie nyē nkū yóo dōōmē Isidayeeribe pētitōbē

¹⁴ Nte mí ndi Yīē nKuyie n nākē tī n nītibē pētitōbē bēmau kpéi. Bē tu bēyēibe mbe n kpéi, bē kākāké n kpere n duō ndē ndē n nītibē Isidayeeribe. De yēmbē n yóo bē ūtīre mu ketēnkē bē fīkú dē, kēfietē Sudaa wuō nkōbē bēmau. ¹⁵ De kó difōnkúō mēsēmmē yóo bē nni mpīnnēmu, kē n wēte kē bē tēnnēnē bē tenkē, bá wē o ei. ¹⁶ De mōnni kē dē sō mbe tūnne n nītibē Isidayeeribe kó ice, ke pariku nē n yētiri ke tū Kuyie mbomu bē do benke mēē boti n nītibē kē bē mparikunē dībōō Baadi kó diyētiri, m bo bē kānne n nītibē cuokē. ¹⁷ Bē mieke kē kubotí makú kabe me nyete n kpēti n né kú uutē páíi kē kú kūō. Mí ndi Yīē nKuyie m mūi bēi.

13

Fēnaākōnfē kó mēbenkūmē

¹ Kē ti Yīē nKuyie nni m bēinnē ke dō: Kōte kēdōntē fēnaākōnfē bē dāōnē fē mupāākonkperimū kēyi ke né nyē kē bāá fē mēū mmenie. ² Kē í tūnne n Yīē nKuyie nni nnākē tī kēkote kēdōntē fēnaākōnfē kēyi. ³ Kē n Yīē nKuyie nyīē kē m bēinnē kuce mēdérīmē ke dō: ⁴ Ítē kētúótē fēnaākōnfē a dōntē fē kēyi, kēkote kukó nhEfadati kē fē sōnne yēpērē fiē. ⁵ Kē n kote kē fē sōnne Efadati n Yīē nKuyie nni nnākē ke yē ndē ndōmmē, ⁶ kē dēē yīē kēmaōte kē ti Yīē nKuyie ndō: Ítē kēkote Efadati kēwēte kētúótē fēnaākōnfē n do duō nkāa sōnne fē. ⁷ Mēmme kē n yītē kēkote Efadati kēwammū n do fē sōnne dē kē fē tūótē, ke né nsō nfē cāke ke tēnke í dō nkēdōōnē mūmamū.

⁸ Kē n Yīē nKuyie nwēte kē m bēinnē ke dō: ⁹ Mí nha Yīē nKuyie mmūi bēi nke tú: Mēē boti nku n yóo cakemē Sudaa kabe do pōtīnē dē, dēē do tú Sedisadēmmu kabe kó tefentē m bo dē cāke. ¹⁰ Kubotí yeiku nku, bē í dō kēkēē n náānti, bē baa sākē bē tookperí yeiyi mieke nke, ke taunkonē bēmaā yēbōkē, ke ninku ke yē bāā. De kó kubotí kabe kpere wēti fēē naākōnfē kpere ndē bē tēnke í yó ndō nkēdōōnē dēmarē. ¹¹ Kē ti Yīē nKuyie mbēi nke dō: Bē 33 yī mēē boti fēnaākōnfē n do me nyi Isidayeeribe nē Sudaa kó kuwuō nkōbē, n do dō bē ntú n nītibē mbe kēndēkūnkō n yētiri kēntú n kabe bē me nyí kēntē n kpētí.

Kuyie ndōnnēnēmē ku mieke mēnaā

¹² Kè Kuyie nni mbéinnè ke dà: Kòte ké bè nàké ke dà, mí ndi Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkũ mĩ tu: Sicèe bo ke bo mpíéké menaà mme. Kè bè da tẽhné ke tú: Ti yẽmu sicèe bomè ke bo mpíéké menaà, ¹³ nha né bè nàké ke dà: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: M bo nũ mmenaa ndiheĩ dii nkòbe bemou, ketaunnè bekpaàtibè bèè kàri okpaàti Dafiti kó dikpaàtikàri ìnkè nè ikuó niùbè nè bèè nàa m pãánaahtĩ, nè Sedisademmu eĩ kòbe bemou. ¹⁴ Benitibè bo mbokũ betòbè cicebè nè be bí, mesémmè báa bè nni mpĩnnè, m báa bè cĩé, m báa bè kuó mmesémmè, m bo bè kũ páíí.

Ti dõmmè kékénté Kuyie n kpeti kè dè kpaá ke tóké

¹⁵ Kénténè kéyankũnnè di to,

bá mmakenè sifeĩ,

di Yiè nKuyie nkuu nàa.

¹⁶ Ndéúkũnkònè di Yiè nKuyie ndi tũ nkũ yètìrì,

kè kũ mu nyi duonni keyènkè, kè dè di biitoo,

kè di bétírì yetàrè yetàrè ìnkè keyènkè,

di do baa diyè dii bo yènnímè,

kè kũ né duó nkè dè di biitoo sãũ

keyõkènyènkè kõme.

¹⁷ Kè di í kènté itié m bo ta didabonni m máa borè,

kékõmmú tinonnieti mediè.

Di kó tefenté dietè kpéí,

m bo kõmmú mediè.

Kè yé bè yóó pĩmmúmè Kuyie nkó benitibè kékõnnè.

Kuyie nnàké ti tekpaàticĩtè kpéí

¹⁸ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dà:

Náké okpaàti nè o yõ onitipokpaàti kè bèè kari ketènkè,

ke yé dikpaàtipiĩ í kpaámè be yõ ìnkè.

Di do ketènkè nkè.

¹⁹ Kubakũ cãku bíékè kó yehékè kpetĩnnému,

òmou ténke í kpeti diheĩ kó yecàkè,

ke yé bè bè pĩrĩmúmè bemou ndi bè í sùò nhòmou.

Isidayeeribe dimè ifeĩ

²⁰ Ìnnè di yõ káyà di dootitabè kèrínímè,

kubakũ you bíékè.

Benitibè n do di bànnè bè cuó nkè?

Benitibè bèè do tú di kó disànni.

²¹ Di do naatinè bè bo di na dii mōnni ké di baaté,

dè bo ndi dõmmè?

Dè kó kuyonku bo ndõnnè kupeitèyonku õõ pĩ mmèè botí onitipòkũ.

²² Dè mōnni kè di mbékũ dimáa muu kpéí nte

kè tũ nkó dimáa di tũòkeni.

Di yei mmèè deutè dèè te kè bè kâtè di yaabòrè,

ke kùtè di naàcènkíè.

²³ Onitisòu báa na kéceete o kònti ti dõmmè,

dimannĩ me mbáa na kédèite di yòrè.

Díndi bèè manténè meyei ndi báa na ké mè yóu kédòò mesàa.

²⁴ N yóó di ciemmu kè di ciété,

kuyaakũ õõ cié mmèè botí tẽdantè kó timùti.

²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nkè dà:

Díndi Sedisademmu eĩ kòbe ntenè n tãáté ti di kpéí,

n di baanè ti tinti.

Ke yé di n yèmmému ke m bùtĩnnè ke tũnne yebòkè.

²⁶ Mũ mómumu n yóó kâté di ã yèè yaabòrè kékáa ndi iikè,

ke di cónnõ detetirè kè bèè yà di fei.

²⁷ Di kó mubootũmmũ yetàrè ìnkè kãmu tontému,

dè dõ nhonitidòu õ ntũmmè mme otòu pokũ,

dinaadaa õ ntũmmè fenaanife ke kònti.

N yãmu ifeĩ kpere di dõari dè díndi Sedisademmu eĩ kòbe.

Di bo yà! Di kó mɛyɛi nyóó deɛ ʒndaà ndi?

14

Kuyie mbéinnè tì Sedemii kutayietí mǎnni

¹ Ké ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kutayietí mǎnni ké dǎ:

² Sudaa kɔbe bo yekúdabùò mmieke nke,
be ekè yèè naá ntidobontì,
ké be yèmmè cààrè ké bè kári ketenkè.
Ké Sedisademmu kɔbe kó isáútìi dèke kèĩnkè.

³ Bekótìbè tũš mbesám-póbè muduò kukò
ké bè kũũnnì nè yedó yetetìrì,
ké dè bè di ké bè sɪ̃ nɪ̃.

⁴ Ké be tenké kpeí ke pàá,
ke yé fetaafè í niumè,
ké betenkútìbè yèmmè cààrè ké bè sɪ̃ nɪ̃.

⁵ Ké siyós pèi ke dokò si bí,
ke cokú tímútì í kpaá mèè kpéi.

⁶ Dikpàá kóo sāmmarímú còmúmú yetārè ìnkè
ke yó mmuyaá silpamó kōme,
ké si nũ nhonté tímútì í kpaá mèè kpéi.

(Benitibè bɛi nti)

⁷ Bá ké ti yéi nti bekùnè
ti Yiè nKuyie nha pĩ mmutómumú a kó diyètìrì yàà bo cake mèè kpéi,
ti da bùtinnèmu kuce mēpēu,
ti da cààrèmu.

⁸ Isidayeeri be bùš fš nwe,
fšò bè dɛɛrì, be yeñcaàrimè mǎnni.
Dè yīme kàa í dake be èi kpéi,
ke do nhopòò wèè bàtè ke bo yíe nképɛɛt pike.

⁹ Bá ndǎori ke dò nhonitì dè di wè,
ke dò nhokpàrinuanti wèè cīte ke ténke í yóó na kédɛɛtɛ bɛtɔbè.

Fš nti Yiè nKuyie nha bomu ti cuokè,
ti tú a kobe mbe, a báá ti bontóo.

¹⁰ Ké ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ: Dè kó benitibè nǎnnè bè bo ncǎnni cǎnnimè mme, bè í dǎ kécómmú dibòrì dimáa. Di mmǎnni m bè pèmmu. N dèntenímu be yei nkpeí, n yóó bè yietímu be yéi.

¹¹ Ké ti Yiè nKuyie nyíe ké m béinnè ke dǎ: A bá nni mbáá be nnitibè kpéi ke tú m bè dǎò mɛsáa. ¹² Bá ké bè boú dinuù ke úú n yí yóó keè, ké bè n feu iwũš ke tuš ke m pāa ntidiiti kó yepārè n yí yóó dè cǎutè. N yóó bè bonté mudoò mmu nè dikǎnni nè mutenkũũ ké bèe kú bemǎu páíi kédeè.

¹³ Ké n kù tɛñné ke dǎ: Áú n Yiè nKuyie! Bèè yé mbè náa nha pāānǎahti beè bè náa nke tú bè bá nyĩèkú mudoò bè me mbá nyĩèkú dikǎnni kàa yóó bè dušmmu mɛom̃p̃umè de kó dihei mieke.

¹⁴ Ké n Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dǎ: Bèè yé mbè náa m pāānǎahti bè náa nsiyáabisí nsi, mĩ í bè tǎnkoo, mĩ í bè duš nde kó dinuù, mĩ í tĩ mbè náké. Bè yé mbè yà mèè benkumè tu siyáabisí nsi, mɛbɔɔkōme, be mǎmmāmbe kó mesoūmmè mme bè di náámmè. ¹⁵ Dè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: Bèè yé mbè náa m pāānǎahti ke náánnè n kó diyètìrì m me nyí bè tš. Bèè tu mudoò nè dikǎnni dè í tatiní dihei, mudoò nè dikǎnni dè yóó bè kũò. ¹⁶ Ké benitibè be yé mbè náa mbè m pāānǎahti, bè bo duó Sedisademmu èi mieke, mudoò nè dikǎnni dè kpéi, be pobè nè be bí initidaaì nè initipòì dè bo kú, kénduò duò bá bè báá pétè bè bo bè kũnnè dè. N yóó bè yietímu be yonku kó tiyeti.

¹⁷ Náké be ke tú:

N na ndó n nũ nyii sũũ ntinǎnniɛti,
ké nní nkuò nkeyènkè nè kuyie,
ke yé kuyēĩku kuù domè n nìtibè ke bè kǎutè,
ké dè kó dikǎutìrì dɛu mɛdiè.

¹⁸ Ké mudoò yó nkũò ditowaà kɔbe,
ké dikǎnni kǎu bèè bo dihei.

Bèè nàa mmí nKuyie m pāānāānti nè ikuó niùbè bè í banté mùù terè nde.
(Benitiibè béi nti)

¹⁹ Ti Yiè mmènke sàà dootóomu tínti Sudaa kòbè páííá?

Kù ti pèmmu kè dè dèèà?

Ba nné te kè kù ti poté kuyētku kuu mbá kù í mierí?

Kè ti baa diwèi bá ti í dì yàù,

ti yé ke tú ti yóó miété kè kufōwaá nné dōke ti auté.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nti bantému ti caārīmè,

ke yà ti yembè kōmè,

ti tú becaārībè mbe.

²¹ A yètiri yàà bo cake mèè kpéí.

Báá senkèri dihéi a kpàatikàri borè nè di kpeti.

Dentení metaummè a ti dàò mè ke báá mè tōtè.

²² Sitenkaanii ibotí tēi tū nsi mieke tēmatè bo na kéduó nkè fetaafēe nià?

Tiwēti tūi duānni fetaafāà?

Fó nti Yiè nKuyie nti búó fō nwe fōó dè dàò demou.

15

¹ Kè nYiè nKuyie nsōtè ku náānti ke béi nke dō: Bá kè Mōyiisi nè Sammuyēeri kè bè m bārmú be nnitibè kpéí, n yēmmè í wētini be bíékè. Beti be kè bèe déte n yīikè! Kè bèè fūte m borè. ² Kè bè da beke ke tú:

Ti bo kōte ke?

A bè náké ke tú,

n yē nwèè dō nkékú, ò yóó kúmu,

kè bè dō nkékú wè, bè yóó ò kúumu.

Wèè dō nkékúnè dikōnni ò yóó di nkúnè.

Wèè dō nkéta tidaati ò ti tatimu.

³ Mí ndi Yiè nKuyie mūi béi! Ti yēti tinàa tinti n yóó ti mbè potému, tūi tu: Bè bo kúmè mudoò mieke. Simó bo bè dōmmùè, tìnòti bo bè cōmè, tikpasinti bo bè dimè, dè bo bè di ké bè dèè páíí. ⁴ M bo bè dàò dè bo do kutenkù kó yekpàatiyo yemou kōmbùàti Esekiasi bire Manansee Sudaa kòbè kóo kpààti do càke mèè caārīmè Sedisadēmmu me kpéí.

Dè bimè Kuyie nkè kù bàani

⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:

Díndi Sedisadēmmu kòbè,

òmou bo wèè bo di kuó mmesémmaà?

We mbo saute di kpéí?

We mbo fétinne o fiè kémbékú dè di dōmmè?

⁶ Di m bantóomu, ke m bütinné,

kè mme n yòute n nùtè ke bo di poté kékuo,

dè m bimú, n di kuó mmesémme ke òumu.

Mí ndi Yiè nKuyie mmūi béi.

⁷ Deè te kè n tūóté m pienkù ke cōrímú dihéi mánku ke di ye,

kè di pàà di bí kè n di kùò di í yíémmè ke yóu di yéi.

⁸ Kè bekúpobè súū ndi cie mubirimú dōmmè dāmèèri nùù.

Tibíyōti tūi kèè kuyie ncuokè ti bí kumè,

kè kufōwaá nti auté kè meyeñcaārīmè ti do.

⁹ Onitipòkù wèè do mōke íbí iyiekè kòò ì pàà.

Kè dè ò kpéi kòò biitoo kuyie ncuokè,

kòò ta mesémme mieke.

Bèè bo yenté kénkpáá, m bo tōnkoo be dootitobè kè bèe bè kùò.

Mí n di Yiè nKuyie mūi béi.

Sedemii kuōnnè mè Kuyie kè kùu yáukünne o kōnti

(Sedemii béi nti)

¹⁰ N tūòti ice bé!

N yō, ba nte kàa m peité?

Dihéi dimou mieke òmou í n dó,

bermou bè n dónè dikpānni ndi.

N yí pēte òmou kperè,

òmou me nyí m pēte dēmarè,

bá wè kòò né tú m bo yà.

(Ti Yiè nKuyie mbéi nti)

¹¹ Mfi dúò nkàa dootitòbè da bàúté,
mèyèi nnè mèyèhcaàrimè da do dii mònni.

¹² Timáti bo kéété kubakù cānku biéké kó dicicèà?

Timáti bo kéété disoowũàà?

¹³ Díndi Sudaa kó kuwuò nkòbe,
di kó tikpàti nè di kpere di mọke dè,
bè bo dè éi fààrè.

Mèyèi ndi dòò mè dihei dimou mieke me kpéi.

¹⁴ M bo dúò nkè di dootitòbè di pĩmmú

kékònnè dihei di do í yé di.

M mieke kèè di yè ke di cóú.

(Sedemii béi nti)

¹⁵ N Yiè nKuyie nha báa yè n kpéi,

n yé n kpéi nké n deeténè n dootitòbè,

fšò bo peite bèè n fěũnko,

a báa ti wènnè kunasáa a minnimè de u mèè kpéi,

n yé ke dò mbè n sàá fšò kpéi nke.

¹⁶ A š nkàa béi nha náahti, n ti ànnè n yèmmè mme,

a náahti tii do tú n kó diwèi, n kó kuyèhnaati.

N Yiè nKuyie Mpakedaa bè yu a yètiri ndi ke n cānné.

¹⁷ N do í katìnè mudaà nyembè kè ti daú,

fšò m pĩ ke bè nni ncānnénè,

a mieke kèè bè pèi ke tohni.

¹⁸ Ba nte kè n kó mefěũtímè í mọke kumànkú?

Dè dōmmè kè n kó tiyēiti í dš kēmieté?

A n soutému kukò nkùù kó menie nkũũ ku kōme.

¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà:

Kàa wètení m borè m bo wète ke da dòò n kóo tōnti,

kàa bààti tii wenni, ke náa ke yóu tiyēiti,

n yóo wète ke da duómmu n náahti.

Sudaa kòbe bèè dò nke da tũnne,

fšò í dò n ké bè tũnne.

²⁰ M bo da kpénkũnnè be iikè

kàa ndò ndisoowũš kó kuduotí,

bè bo nda kũmmù, bè me mbáa na ké da dòò dèmarè,

ke yé n yó nda mbonèmmèmu ke da deeri ke da coonko.

Mí nha Yiè nKuyie m mfi béi.

²¹ N yó nda deerimu beyeibe nou mieke,

ke da fiete bekperibè nou mieke.

16

Meyei mmèè doti Isidayeeribe be tookperí kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dà ² m báa túóté onitipòkù m báa pié ibi initipòì nè initidaa ku ntempè mmieke.

³ Nte ti Yiè nKuyie nni nnàké ti kè dè ntukúnè ibi bè yóo pié i Sudaa kó kutempè mmieke initidabí nè initipobí i yòbè nè i cicebè be kpéi. ⁴ Ti Yiè nKuyie ntú bè yóo kú mutòntònkũũ muu, bè báa pété wèè bo kōmmú be kũũ nnè wèè bo bè kũnné. Bèè yó ntú tikùù ketenkè ìnkè, mudoò nè dikònni deè yóo bè kōnnè. Tinàti nè tikpasinti kè dèe bè pètè kédí.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyié ké m béinnè ke dà: Báa kote tekúciētè matè kēntú a bo kuó, a bá ntú a bo bè toténè mesémmè. Nè de kó benitibè ti ténke í mọke tinépoti, n yí bè mọkenè diwèi, n yí yóo bè kuó mmesémmè. Mí ndi Yiè nKuyie mmfi béi. ⁶ Bekperibè nè besámipóbè bè yóo kúmu bemou, bá bè báa pété wèè bo bè kũnnè òmou báa kuó mbe kũũ, òmou báa dúóké omáa * yoo

* **16:6** dúóké omáa: Kannahāa kó ketenkè mieke kòo niti ku bè šš dúóké bemáa ndi ke bo benke be yèmmè cāàrèmmè. Kuyie mme nyi yie nde kó medaàrimè kó kuboti, kénáké Isidayeeribe ke dà bè bá ndè ndààri kè bèè yete kè ndè dààri be tenké.

wèè kuó o yùti kébenke o yeñcaàrimè. ⁷ Òmòu báá neite mucie tekúciètè kòbe òmòu me mbáá donté menaà nkéduú nwèè cice ku yoo o yá ke bo ò bántè.

⁸ Fú nSedemii, a me mbáá kòte tebanciètè matè, a báá bè wènnénè kékari yoo dí wènné kénkari kényò mmenaa. ⁹ De yiè siyíi nè tipíèti dè bo deè, mupotúòmù kó iyie nyí yó nkpaá, di yóó dè yámu nè di nuò nke kpáá fòu, mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkũ mĩ bėi.

¹⁰ Fú nSedemii, a bo bè náké dii mōnni m mē nda náké ti bè yóó da bekemu ke dō: Ba nte kē ti Yiè nKuyie ntinti Isidayeeribe ti tũ nkũ yē nde kó meyei nti tuakeni? Ti kũ yeténè ònde? Ti kũ cààrè ba kunku ti Yiè nKuyie? ¹¹ Á bè náké ke tú: Mí mbe Yiè nKuyie n tú be yembè bèè n dootóo ke tũnne yebakè ke yē feu iwũs ke ninku ye iikè ke yē báá, bè m bütinnému bè í tũ n kuó. ¹² Di mómmambe kē di n càke kē dē pēētē di yembè kperè, bá wè kòo kpénkũnne o to, òmòu í kēmmú n kpeti. ¹³ Deè te kē n yóó di denne di nheí mieke ke di kōtenē diheí di í yē di dīndi nè di yembè. Kē di nkē pí nyebakè tōmmú keyenkē nè kuyie, bá n tēnke báá di kuó mmesémmè.

Isidayeeribe yóó wēte kéképénténimè be ei

¹⁴ De kó yewè kpaanímu, yē bo tuòke dii yiè bè tēnke níí báá yí: Ti Yiè nKuyie mbomu kunku kũ dēnnení Isidayeeribe Esibiti kó ketenkē, mí ndi Yiè nKuyie mmũ bėi. ¹⁵ De yiè bè níí bo yí ti Yiè nKuyie mbomu kũ dēnnení Isidayeeribe kubakũ yóu bíéké kó ketenkē, bè do be bēti kē bèè kòte kē. N yóó ke mbē iinní kē bè tēnnéní be ei n do duús ndi be yembè.

Kuyie nyēmmè kũ yóó duús nkē bèè pīmmú beyeibe

¹⁶ Kē ti Yiè nKuyie m bėi nke dō: N yóó tōnkoo bekēibè mbe kē bèè ūrī Isidayeeribe, de kó difōnkúò kē n tōnko bepaawambè kē bèè bè wammú yetārè nè sitāá de ñnkè nè yepèrè fiè. ¹⁷ N wúómmu be borimè dòmmè mè báá na kēsori, be yei nfeímu páíi n yíikè, ¹⁸ n yóó bè yietímu be yetímè nè be caàrimè kénás kuce mēdémè, ke yē bè sīnkūnemè n tenkē nè sibōotenkaani isòke kpesi sií í fòu. Ke to isòke kperè ke píe n tenkē.

Iboti imòu yóó bantémè Kuyie

¹⁹ Kē mbéi nke dō:

N Yiè nKuyie nfóó tu n kó tecēkpetè,
n kó kupèrikù, n kó disòri nh ɔ́ sori dē meyeñcaàrimè yiè.
Iboti imòu itinímu itemmānke imòu ke bo kōtení a borè,
kébéi nke dō: Ti yembè do tũ ndè tu detetirè kperè nde.
Dè í teénnè mūmamū.

²⁰ Oniti bo na kédòò Kuyie naà?

Oniti dōò dè báá na kēntú Kuyie.

²¹ Kē Kuyie ndò: Deè kpéi nte kē n yóó bè benke n kpeti nè n wērímu kē bèè bantè ke dō mmũ yetiri tu be Yiè nKuyie.

17

Kuyie nfeimmè Sudaa kòbe kó meyei

¹ Kē ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:

Sudaa kòbe di kó meyei nwàri nè dicíe ndi,
mè wàri nè timátí kpeti kó tekāūtè nte,
mè wàri di yēmmè mieke nke,
ke wàri di wūstòrè kó yebakè ñnkè mè báá yie nkéūtè mecāā.

² Kē dè bo yie nkē di bí ndennini di wūstòrè kpéi

nè itedéi di fiúkú i detie nyò nè sitāá ñnkè.

³ Yetārè ñnkè nè kubiriku,

di kó tikpàti nè di kperè di mōke dē m bo duús nkē bèè dē éi,
di maá mēè kpéi yebōwūstòrè ketenkē kemòu mieke.

⁴ M bo duús nkē di dootitabè di pīmmú

ketenkē n duús nkē di yembè ke mieke

ké di kōnnè diheí di do í yē di,

di íi m mieke nke kē kē di cōútè ke kpáá cóú.

Wèè bütinné Kuyie nè wèè kũ duús nhomáa be kó mucōntimu

⁵ Oniti wèè bütinné o Yiè nKuyie

nke búú oniti ke wanti wèè borè metēēmmè,
de yiè mbo yà!

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bėi.

⁶ De yiè mbo ndònnè tetiete tèè còrímmú tédòntè ìnkè,
de yiè mbáá yà diwèì mari bitì.

Ò bo ndònnè tetiete dòmmè tédònkpetè ìnkè,
mukókúús nkó ketenkè, òmòù í borè.

⁷ Wèè mē nni nduó nhomáá mí ndi Yiè nKuyie
nke m búó de yiè mbo yà mesàà.

⁸ De yiè mbo ndònnè mutie mùù còrímmú menie ntaké,
kè mu cīē nta inéce borè,
kè kuyiinkù tùàkení mù 33 í nyièkù,
mu faàti 5 ndò nsùdò nwe sàà,
bá kè fetaafè yietí mù 33 í nyièkù,
mu be 33 í nkuoté bitì.

⁹ Oniti yèmmè kómmú ke pēētē demou,
mè í dō nkéna késéi,
we mbo na kébanté tì bo mè mieke?

¹⁰ Mí ndi Yiè nKuyie n wúómmu oniti yèmmè,
ke yé o yèmmè mieke kpeti,
ke yóó yietí bá wè o dōrímè dòmmè,
bá wè o tōmmú māmè.

¹¹ Wèè dōó dēè í wenni ke pàrikè,
ò dònnè tenahéītè tèè kòte ke oke tēnte kunòrikù kó yeyiè,
o kpàti itimu ke bo ò yóó,
ke wè nyóó dentenè ke bí kuyiinkù.

Ti Yiè nKuyie nkuù maa duó mmufōmmu

¹² Dikpààtikàri tikpeti kperi mari dii sīī nyeteyè sàà,
Kuyie ncīētè bo ti cie ke mē ndò.

¹³ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe búó fí nwe,
bèè da dootóo ifei ì yóó bè pí,
bèè da bùtínne bèè yètè wàri bèmbè kudònkù,
ke yé be dootóomè fí nti Yiè nKuyie nkùù tu mufōmmu binte.

Sedemii kuónnèmmè Kuyie

¹⁴ N Yiè nKuyie m miékunnè kè m miété,
n deēté kè n cooté,
fíó te kè bè n sántí.

¹⁵ Benitibè m bèkúmu ke tú:
A Yiè nKuyie nha náá nkùù kó tináahti,
de kó tináahti pí mba ti bo dōó mē?

¹⁶ Mí mē nyí da sukú ke yé nha duónnī meyei
a yēmu a mómumu n do í dómè meyei m bo tuòkenímè,
n náké tì timou a tì wúómmu.

¹⁷ A báá yóó kè n ta kukòmbòdoróo mieke,
fíó tu n kó disòri, n yóó sòri dè meyei n kó diyie.

¹⁸ N dootitòbè bèè dō nkédi ifei,
dè í tú mī bo ì di,
bèè kòmbùòti dō nkéduò,
dè bá ntú mí,
yóó kè meyei mbè bòté kè bèè péité péité.

Kuyie ndèntemè Isidayeeribe teompùtè yiè kpéi

¹⁹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dō: Sedemii íté kékòte bèè baké dihei be kó dibòri Sudaa
èi kó bekpààtibè yiè di ke di ntaà, a yóó mē ndò Sedisademmu èi kó yebòrè yemou. ²⁰ Á náké
Sudaa kó kuwuò nkòbe bemou nè bèè bo Sedisademmu èi ke taà o bòrè ke dō: Díndi bekpààtibè
nè besòmbè bemou. Kénténè ti Yiè nKuyie ntú mù: ²¹ Ti Yiè nKuyie ntu: Dí ndake ke níí báá
tò ditou teompùtè yiè kètannèni Sedisademmu. ²² Di mē mbáá tò demarè di cīí mieke kényennè
teompùtè yiè, di níí báá pí mmutōmmú mamù, dí di cāñné kè di ntú n kperi. N tì náké di
yembè ke yé ndè ndòmmè mme. ²³ Di mē nyí tì kèè, di í kènté de kpeti, ke kpénkunnè di to, di í
yie nke bo tì keè, ke yete n di tié ntí.

²⁴ Ké di mènke kènté mí ndi Yìè nKuyie n náá nti, ke yóu di bo ntóumè yetuò teomputè yìè ke tanninkoní dihei, kè de kó diyìè cáá nke tú n kperi kè di í pīi mmutōmmú mamù de yìè. ²⁵ De mōnni bekpāatibè nè sikipāatibí bèè kārì Dafiti kó dikpāatikāri bè bo ntaà de kó dihei kó dibòri ke deke sisēī nè sikipārisēī kēwēnnénè Sudaa kòbe nè Sedisadēmmu kòbe. De kó dihei bo mmake bèè di á sáá. ²⁶ Sudaa tenkè kó yehakè yemau kòbe nè yehakè yèè tōkénè Sedisadēmmu nè Bensamēe kó ketenkè kòbe kēntō kētuokenè Sefedaa yetārē ĩnkè kòbe nè bèè bo Nekefu bíékè, bè bo nkōrini mí mbe Yìè nKuyie n cīètè ke n feu iwūš ke tuò, ke n feunè metaummè kpēyi ke m pāā ntidiiti kó yepārè ke n tuò ntihúúnti, ke n feu nè disānni kó iwūš. ²⁷ Ké di me nyete n kpeti ke í cáānnè teomputè kó diyìè n kpéi, kè di tou yetuò teomputè yìè ke yìènnè dihei m bo bōnténí muhāá nkè mùu cúté sikipāaticēī bá mù báá kú bití!

18

Oyaamari nè tiyaati de kó medonnimè

¹ Ké ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dō: ² Íté kékote oyaamari cīètè, n yóó ke nda náké n dō kè da náké tì.

³ Ké n yíté kékote oyaamari cīètè kénsá nhò maà tiyaati. ⁴ Kòò dō kémaá kùu nenkú yete, dè š mbo kékpetēnnēmè oyaamari. Kòò ceete kémaá kunenkú tekù ò dōmè. ⁵ Mēmme kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dō: ⁶ Dīndi Isidayeeribe di yèmmè dō m báá na ké di dō oyaamari yie mmè ndōōmāà? Tiyaati āmè oyaamari nōu mieke di me nhā n nōūtè mieke, dīndi Isidayeeribe mí ndi Yìè nKuyie mmī bēi. ⁷ Mōnni mari nh š tāātēmu ke bo uuté kubotí makù yoo dikpāatīyuu mari kè dè pānte kédéité. ⁸ De kó kubotí yoo dikpāatīyuu n náké dèè kpéi mēmme kè dè wētení ke yóu mudōnnētōmmú, m bo yóu meyei n yē n yóó bè dōō mè. ⁹ Mōnni mari nh š tāātēmu ke bo maá kubotí makù yoo dikpāatīyuu mari kè dè fīi. ¹⁰ Ké de kó kubotí yoo de kó dikpāatīyuu me ndōō dèè í wenni n yīlkè, ke í kēnté n kpeti, n cēète n yèmmè ke yóu ke í mbè dōō mesāa n dō tāātè ke bo bè dōō mè.

¹¹ Di mmōnni á náké Sudaa tenkè kòbe nè Sedisadēmmu ei kòbe ke tú: M bàátí ke bo bè bōnté meyei mme, n dō kédōō tì í wenni, bá wè wée yóu kuce yaiku ò tū nkù, kēwētení m borè, kētūnte o borime nè ò dōōrimè.

¹² Bè yóó da tēnnēmu ke dō: Tì í yóó ceete, tì yó ntū nti mōmmōmbe tì kó meyēmmè mme, tì tookperi kōme, tì dōmè tì yó mme ndōōri.

Isidayeeribe yèmmè be Yìè nKuyie

¹³ Ké ti Yìè nKuyie mbéi ke dō:

Bíékénè ibotí tēi kè bè di náké.

Di mu nkèè tii mbotí diyìè marāà?

Isidayeeribe mènke dōō isake kperè nde.

¹⁴ Dimaa tāri yóommè kó yepèrè š š í nyóu yè bo ndāátimè mupāā mboomaà?

Ikó nyibooí ìi pūš nyi kūūā?

¹⁵ N nitibè biè n yèmmu ke tuò ntihúúnti yebokè detetirè kperè

kè yè te kè bè bētíri be ce mieke

ke yóu kuce bè dō tū nkù nè dimōnni

ke tūnnè ìi í tū ice.

¹⁶ Deè te kè bè ei yóó dōúnko

kè benitibè mpēnkù ke di yāu kè be kōmbūātì duò,

kè dè wēte ke be naati kè bè daú ke bōkii be yō.

¹⁷ M bo duš nkè be dootitōbèè bè cie

diyìè yìènnè kèè bíékè kó kuyaakù š fuute kè mutāá ncíété mèè botí.

Meyei mbo bè dō dii yìè m bo bè bütinnè m báá bè wēēte.

Bè dakiimè ke bo kuš Sedemii

¹⁸ Ké benitibè mabè nnáá nke tú: Tì dakenè kéyà tì bo yīmè kēpī nSedemii, tì í yóó mōnté ikuš nūbè bèè bo nti tiè, tì í yóó mōnté mecii nyembè bèè bo nti duš nyitié nsāyì, Kuyie mpāānāānti nāāmbè bomu ke bo nti náá nKuyie nkpeti. Tì wammúnè tināānti tii bo nte kè tì ò kùu. Bá nyiēnnè ò di náá nti timōu.

¹⁹ Mí nSedemii kè m bēi nke dō:

N Yìè nKuyie ndaatení n kpéi,

keè bèè í dō n kpeti bè náá nti n kpéi.

²⁰ N dōō mesāa kè bè bo n tēnnè meyeinaà?

Bè keú difòtìrì ndi ke bo m bontóo di mieke.
A báá yè n do kòrimè a borè ke da báá mbe kpéí,
nkè dè bo yie nkàa mieke báá bè do.

²¹ Nè de kpéí duó nkè dikònni tanní képoté be bí,
yóu kè bèe bè kùu kè be pobèe pàa be bí nè be daabè,
kénaá mbekúpobè.

Yóu kè mutenkùú ntanní kè bèe kú,
kè mudoò kònnè be kó bedapàmbè.

²² Duó nkè benitiyeibee bè do kè yedabùò ndátinnè be cǐi
bè keú mǝè kpéí ndifòtìrì ke bo m bontóo,
ke buò nyiwǝi n ce mieke.

²³ N Yìè nKuyie nha yǝmu bè dàkiimè n kpéí
ke bo n kuò, a báá bè cǐfè mbe yei,
a báá ùtè be yei.
Yóu kàa mieke bè do.
Bo mbe ketenkè a báá bè yóu.

19

Kuyie ndònnemè Sedisademmu tɛcètè tǝè pònte

¹ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dǎ: Kote kédonté tɛcètè kàa dǝè a yú Isidayeeribe wuò nkó bekótibè nè ikuò niùbè. ² Kè dí yè beyaamaribè kó dibòrì kékote Inommu biriku kàa pǝkè n yóó mè nda náké ti: ³ A pǝkè ke dǎ: Dindi Sudaa kó kuwuò nkó bekpààtibè nè Sedisademmu ei kǎbe ntenè mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa n tú mù: N tú n yóó bonté meyei mme di nkàrì kè benitibè ti kèè kè dǝè bè di kè be to nseiti. ⁴ Bè m bütinnému, ke sǝnkùnnè n kó dikàrì ke dè tùò tihúúnti yebókè bembe nè be yembè nè Sudaa kó bekpààtibè, bè do í yè yè, ke cou bèè í cààrè mǝmamù be kó meyi ndiheie mieke. ⁵ Bè maá dibòò Baadi nwe yewúòtǎrè ke feu be bí ke tuò nye ìnkè. Nè m bomè n yí bè duó nde kó dinùù, n yí ti mbè náké, n keté ke í ti totí n yèmmè.

⁶ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ: De yiè kpaanímu kè bè ténke í yó nyu de kó dibòrì ke tú Tofeti yoo Inommu biriku, bè bo ndé yu ke tú kukùbiriku. ⁷ M bo duó nSudaa kǎbe nè Sedisademmu kǎbe kè bèe yǝkè bè do dǎ kédǎò ti di nkàrì, m bo duó nkè be dootitǎbè bè do mudoò kè bè kùu. Tinòti nè tikpasǝnti kè dǝè bè di. ⁸ Be ei bo dǎúnko kè benitibè ndi yàù kè be kǝmbùòti duó kè bè tu wúó! Wúó! Wúó, kè wǝtè kè mbè naati kè bè ndaú ke bǎkii yeyo meyei mǝmè di tùòkení me kpéí. ⁹ Be dootitǎbè bèè í mǎke oniti kó mesémme bè bo bè pi, kè bèe cááké bemómmǝmbe be bí initidaai nè initipòì. Bè bo ta mǝè fǝùtímè nè mǝè áarimè bo ndeu kénte kè bèe cááké betobè.

¹⁰ Sedemii kàa ti pǝkè ke dǝè á pònte tɛcètè a to tǝ bèè da naínè be iikè kè bè náké ke dǎ: ¹¹ Mí mbe Yìè nKuyie Mpakedaa n tú m bo pònte be kó kubotí nè be ei bè òò pòntemè tiyaamati, bá de kó yeyákè ténke báa yie nkétau.

Bè bo nkùrì beciribè Tofeti ke yé mǝfǝè nténke í yó nkpaámè kupíkù tekù makù. ¹² Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ: N yóó me ndòò di nheì nè bèè bo di mieke di kperè bo naánnè Tofeti kó dikàrì kperè dòmmè. ¹³ Sedisademmu kó sicǝi nè Sudaa kpààtibè kpesi bè tùò nsii ìnkè tihúúnti siwǎa kpéi nnè bè cou si yebókè menaà si bo sǝnte kénaá nTofeti ei kperè dòmmè.

¹⁴ Memme mí nSedemii kè n wǝtení Kuyie ndo n tǝ ndé Tofeti kǝta kécómmú Kuyie cǝtè dǎnkù kébǝinnè benitibè bemǝu Kuyie m pǎánǎantì ke dǎ: ¹⁵ Ti Yìè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tú nkù tu kù yóó duó nkè meyei nkù náké mǝè kpéi nkè mǝè domu di nheì nè sihekesi sii di tǎkénè bè kpénkùnnè mǝè kpéi mbe to ke í yie nke kǝnté kù náké ti.

20

Bè pǝrǝmè Sedemii ke boú

¹ Memme ikuò niùti Pasuu Imǝe bire wèè baké bèè bàà Kuyie ncǝtè ò kǝèmè mí nSedemii n náámmè Kuyie mpǎánǎantì, ² kè m bente kè m pǝ nkéboú képitinnè Kuyie ncǝtè kó dibòrì didǝrì bè tu di Bensamǝe kperi kè m pütinnè. ³ Kè dǝè wenté kè Posuu m pité, mí nSedemii kè nhò náké ke dǎ: Ti Yìè nKuyie nténke í yó nda yu ke tú Pasuu, kù yó nda yu ke tú Kukǝmbòdorì nku. ⁴ Ti Yìè nKuyie ntu: Kù bo da bonté kukǝmbòdorì fǝ nnè a népobè, kù bo di ánnè di dootitǎbè nou mieke kè bè ndi kǎù, a yóó dǝ yǎmu nè a nuò. Dindi Sudaa kǎbe kù bo di ánnè Babidǝnni kóo kpààti nou mieke kòo di pǝmmú kékònnè kè di kuò nè disie. ⁵ Di nheì kǎbe mǎke dǝ demǝu, be tǝmmú kó mucǝntimu mumǝu, be kperè desààrè bè tá dǝ. Sudaa kó bekpààtibè kó tikpàti timǝu, be dootitǎbè borè ei, bè borè tǝ demǝu kékònnè Babidǝnni. ⁶ Fǝ mPaseuu nè

a cɛ̀tɛ̀ kɔ̀be bɛmɔu bɛ bo di pɛ́mmú kékònnè Babidɔnni, a yóó kɛ nkú, bɛ yóó kɛ nda kúnnè f̃s̃ nnè a nɛ̀pobè a do náá mbè siyáábisi kɛ tú Kuyie mpáánaànti.

Sedemii seimmè Kuyie

⁷ N Yiè nKuyie nha n ciitému kɛ n na
a m pɛ́nnè muwɛ́rímu mmu kɛ nh auté,
kè benitibè n daú yewe yemou,
bemou kè bɛ nti ientii.

⁸ Kɛ yé m baá ɔ̃ n yóó béimmè kɛ tú:

Meyei mbo di do, bɛ bo di fɛ́ũ.

N Yiè nKuyie nha kó tináaànti kpéi nte kè bɛ ɔ̃ ntũũ kɛ n daú.

Kɛ n sáá ntipítii timou.

⁹ Kè n yí m báá béi nha náaànti, m báá káate a yètirì,

dè ndò muháá mmamú còú m miéke,

kè n dà m bo minné kényĩkɛ.

¹⁰ N yomu benitibè bemou wéúmè kɛ tú:

N tú: Meyei nkéríní, meyei nkéríní
kɛ donninko bɛ kɔ́mbùàti tipítii timou,
kɛ n nɛ̀pobè sààbè tu tí ò dáa, tí ò dáa
bè báa m bo yetémè mme kédo

kɛ náá nke tú: Tí yóó ò namu képeite.

¹¹ N Yiè nKuyie mme nni mbonèmu kɛ tú okpàriteu kperi,

dɛ̀ɛ te kè bèè n fɛ́ũnko kè bèè yóó duó,

bè yóó yĩkemu kédii ifei,

dɛ̀ kó ifei bo mbo sáá, ì báá dɛ̀ɛ.

¹² N Yiè nKuyie Mpakɛdaa f̃s̃ nwèè wèi wèè wetí,

kɛ yé o yèmmè nè o yèntotí,

a yóó bɛ pèitemu n kpéi.

Kɛ yé n duómmè n kpɛɛ f̃s̃ nwe.

¹³ N dièmmu kɛ sánti n Yiè nKuyie,

kɛ yé kuú ɔ̃ dɛ̀ɛtémè oc̃rì,

kóó fiète beyeibe nou miéke.

¹⁴ Kuyie nc̃ɔ̃ bɛ m peité dii yìè.

N yènni dii yìè n yó pouti miéke dɛ̀ kó diyìè báá yà mesàà.

¹⁵ N c̃ɔ̃mu wèè náké n cice kɛ tú:

A pokú peité denitidabire kè diwèi benné kóò pĩ.

¹⁶ Dɛ̀ yìè mbo ndònnè dihei Kuyie mpònte di bá mesémmè í kù bo,

ò níí bo keè mudoò kó tɛ̀heutè dikũnweñi,

kuyie ncuokè mudoò kó yɛ̀dabùò.

¹⁷ Kuyie nkàa do nyóu kè n kú n yó pouti miéke tá?

N yó pouti na ntú n kó kuf̃ti, kè n na nkpaáo kɛ í yènni.

¹⁸ Ba nte kè n yènni n yó pouti kɛ bo nyau mɛ̀f̃éútimè máa nè meyeñcaàrimè?

Kɛ m bo ifei miéke sáá kɛ yàa kúnè?

21

Kuyie mpáánaànti náaàntò nákémmè bɛ yóó pòntemè Sedisademmu

¹ Nte ti Yiè nKuyie ndo m béinnè ti okpàati Sedesia t̃nni dii m̀nni Madikia bire Pasuu nè Maasesaa bire Sofonii ikuá niùti m borè kè bɛ bo n náké kɛ dà: ² Babidɔnni kóo kpàati Nɛbukannesa wèè ti do mudoò. Beé nKuyie nkè ti yà kù bo d̃ɔ̃ tidietí kè wè nti d̃étinnè. ³ Kè m bè t̃énnè kɛ dà: Dí náké okpàati Sedesia kɛ tú: ⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛrɛbɛ tũ nkú tu di t̃a t̃ii kpàrinenti kɛ cokùnè Babidɔnni kóo kpàati m bo duú nkè di kó bɛháapòmbè bèè yè kɛ dokùnè Babidɔnni kóo kpàati nè o kɔ̀be bèè c̃étinnè dihei kè bèè kónté, k̃etanni dihei miéke kè di do. ⁵ Kè n còmmú kè di dokénè m m̃mmu kè dí yà n ñnyònni dòmmè nè n kp̃éñimè m miéke kè di yè kɛ di còuté mediè. ⁶ M bo bonté mutenkũ ndɛ̀ kó dihei benitibè nè iwũ kè d̃ɛ̀ kú demou. ⁷ Kè Kuyie nni nsókè ku náaànti kɛ béi nke dà: Sudaa kɔ̀be kóo kpàati Sedesia nè o tũmbè nè besombe bèè bo yenténè mutenkũ nnè mudoò nè dikònni m bo bè ànnè Babidɔnni kóo kpàati Nɛbukannesa nou miéke nè bè dootitobè bèè bè dónè mukũ mbe nou miéke. Bè

bo mbè kòù nè yese bè báá súú nhòməu. Bè báá kuó nhòməu mesémme, kunáá mbá mbè bonè òməu.

⁸ Náké be ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bèe tãátè mufòmmu yoo mukũũ. ⁹ Wèè bo mbo dihei mieke mudoò muu yóó ò kònnè yoo mutenkũũ yoo dikònni kè wèè me nkòte ke duó nhomáá Babidónni kòbe bèè di pí ò báá kú deè yó ntú o kó mucóntimu. ¹⁰ N yitè ke wèètemu de kó dihei biékè ke bo di dódò meyei dè í tú ke bo di dódò mesàà. De kó dihei kòbe doti Babidónni kóo kpààti nou mieke nke kòò bo bè còu mmuháá. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

Kuyie nnàké ti tekpaàticìtè kpéi

¹¹ Díndi Sudaa kóo kpààti kòbe kénténè di Yiè nKuyie ntú mù.

¹² Díndi Dafiti yaàbí ntenè di Yiè nKuyie ntú mù:

Dí mbekù bá dìi yiè kè dè nweni,

kédètè bè fèũnko wè,

kóò fiète nè wèè ò fèũnko.

Kè meè dòke m mieke bo di yènní

di dódò mèè yei nkpeí,

ké di cúté muháá nkòme bá òməu báá na ké mù kù.

¹³ Díndi bèè bo Sedisademmu tãri yómmè

ke sũ nkubiriku,

tí ta titòbè mbe.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

Díndi bèè náá nke tú

òməu báá na ké ti do mudoò kéta ti cèkperí mieke.

¹⁴ N yitoomu ke bo di yietí di dódò mèè yei,

mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

M bo bonté muháá ndi kó kutúúkù detie mbè tu dè sétiri de koku,

kè kùu cúté páíí ketaunnè dèè kù tákénè.

22

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: Cúté kékote Sudaa kòbe kóo kpààti cìtè kénáké ti nnàanti. ² Náké be ke dò: Fó nSudaa kòbe kóo kpààti wèè sòtè ke kari Dafiti kó dikpaàtikàri ìnkè nè díndi bèè tu o tũmbè nè bèè kó dimàà taà tekpaàticìtè, ³ ntenè ti Yiè nKuyie ntu mù: Mbekùnè tibeénti kè dè sié ke níi deetè bè fèũnko wè, kóò fiète, di bá nfèũnko bèè tu bepòbè nè iciribi nè bekúpobè ke fekù be kperè. Dì bá nkòù bèè í cãke mùmamù dihei dìi mmieke. ⁴ Kè di yie nke tũnne de kó yetannò Dafiti yaàbí bo ntú bekpaàtibè kénkari o kpààtikàri. Bè bo ndekù sisèi nè sikpàrinnaasèi bembè nè be kó betũmbè nè benitibè ke taà tekpaàticìtè mieke. ⁵ Kè di me nyí yie nke tũnne de kó yetannò, mí ndi Yiè nKuyie m béimmu, ke pàrikè kè de kó tecìtè bo pònte kénáá ntidobontì.

⁶ Nte mí ndi Yiè nKuyie mbéi ntì kè dè ntukùnè Sudaa kòbe kó tekpaàticìtè:

Fó nSudaa kòbe kóo kpààti n wúó nha cìtè

kè tè donnè Kadaadi tãri kó kutúúkù nku,

ke dò nDimaa tãri yómmè.

N né béimmu ke pàrikè

ke tú m bo tè dódò tedòntè kó dikpáá

òməu í ã dì.

⁷ N yóó ìnní bepòmbè mbe a kpéi nnè titònnenti,

kè bèe kũú sétiri déi kó yesànkè

ke yè còu mmuháá.

⁸ De mmònni kè iwuo nte kòbe mpènkù de kó dihei borè ke békú betòbè mùu kpéi nte kè mí ndi Yiè nKuyie kè n dódò mie nde kó diheidiè. ⁹ Kè bèe bè ténké ke dò: Bè dootóo metaummè be Yiè nKuyie ndo bè dódònnè mme ke ninku yebokè ìikè ke yè feu iwúú.

Bè náké ti Sadummu kpéi nwèè còutè Sosiasi tikpàti

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Díndi Sudaa kòbe, báá kuónnè wèè ku,

mesémme báá we ndi pĩnnè

pètínke kuónnè bè pí nwè ke kònnè o kpéi,

ke yé ò ténke í wétinímè.

Ò ténke í yóó ya dihei bè ò peité dì.

¹¹ Nte ti Yiè nKuyie nnàké tì Sosiasi bire Sadummu * kpéí, Sudaa kòbe kóo kpààtì, wèè do sòoté o cice Sosiasi kpàtì kù tu ò me nyítémè di nheì ò ténke í wētení. ¹² Bè ò pī nke kànnè kòò yóó ke nkú, ò í wētini ténke ke bo yà di nheì.

Kuyie nkpannè tì Sosakimmu

¹³ Fǎ nSosakimmu a bo yà,
fǎ nwèè duó nké bè da maá sikipààtìcǎi
bá a í dǎori dèè sié,
ke duó nké bè maá ke sǎkù tidàntì
a me nyí bè duó nha dò nké bè duó ndè,
ke pīnné benitibè mutǎmmú detetirè
bá a í bè yietì.

¹⁴ Fǎ nwèè náá nke tú:
M bo maá tekpààtìcǎtè dietè
kékéké tidietì dietì
kékéú sibòò ké sì diti sètiri kó tidabɛtì,
ké tì tò mmewùǎ ké mè ndò nfetònfè.

¹⁵ Okpààtì a cice do yommu ke yǎ betòbè kǎme,
ke me nní ndǎori dè bèkúmè,
kémbekù kè dè sié,
kòo kpere demou yié.

¹⁶ Kòo nkommu beǎrìbè nè besénnibè,
kòo kpere demou yié
wèè dǎori mǎmmè weè n yē,
mí ndi Yiè nKuyie mǎi bǎi.

¹⁷ Fǎ mme nwanti amáá kó mesàa mme,
ke kǎu bèè í cààrè mùmamù,
ke fǎũko benitibè medìè.

¹⁸ Nè de kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nké nda náánnè fǎ Sosiasi bire Sosakimmu Sudaa kòbe kóo kpààtì kpéí nke tú:

O bo kú òmǎu báá kuó nho kǎũ,
òmǎu báá saute o kpéí,
ke dǎ: Áú n tebite! Áú n tǎũ!
Dikúdabònni báá kuó nho kpéí nke dǎ:
Áú n yié! Áú okpààtì!

¹⁹ Bè bo ò kǎnné fǎǎfǎ tǎmè
bè bo ò fūrí kédenne Sedisademmu eì kédootóo.

Sedisademmu eì kòbe yóó òmè ifeì

²⁰ Sedisademmu eì kòbe, dekenè Dimaa tǎri kǎpǎkǎ,
pǎenè metammè Basǎa tǎri,
kéwekii medìè Abadimmu tǎri ìnkè,
ke yé di natitòbè bemou domèmu.

²¹ N do yóó di béinnè kè dǎmarè í di kǎónnè,
kè di yete ke dǎ:
Di báá kǎnté,

di borimè mme nè di bémmè.

Di í yie n náànti diyie marì.

²² Kuyiakù kuu kau bèè kó dimàa tu a kó benitibè,
ké bè pī ndi natitòbè bemou ke kǎũnnè,
di kó meyei mmeè te kè di di ifeì ke kǎke.

²³ Dindi Sedisademmu eì kòbe
di kó diheì maánè Dimaa túúkù kó ideí nyi,
kè di cǎi sǎrinè sètiri kó detie nkó tidabɛtì ke fité,
kuyonku bo di do dǎi mǎnni
kupiétéyonku ǎǎ pīmmè onitipòkù,
di bo kǎmmú de yié.

Kuyie nnàké tì Sosakimmu bire Konniyau kpéí

* **22:11** Sadummu: Okpààtì Sosiasi yètiri teri ndi Sadummu (wénté 2 Bekpààtìbè 23:31).

²⁴ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mû búi, bá kè Sosakimmu bire Konniyau † do dò mmumámáá kè nh ò ù n nàùtè youte m bo ò ùtè, mí ndi Yiè nKuyie mmû búi. ²⁵ M bo ò duó mbèè d3 kóó kùá, bembè o bùàtì duó bè, n yóó bè nhò duó. Nèbukannesaa Babidónni kóo kpààtì, ò tati weè nàu mieke, wenwe nè o kàbè. ²⁶ Wenwe nè o y3 wèè ò pèitè n yóó bè dootóo dihei teri mari mieke nke, bè í bè pèitè dè, kè bè ke nkú. ²⁷ Kè bè nyáá mbè bo wètenímè dihei bè mē mbáá na kéwēnī.

²⁸ Dè kóo Konniyau, ò naá nkuy3 nku bá òmòu ténke í ò d3á? Yáá ba nte kè bè ò dènnè dihei wenwe nè o bí? Kè bè dootóo dihei bè do í yé dì?

²⁹ Áú n kó ketenkè kàbè! Kénténè ti Yiè nKuyie ntu mù. ³⁰ Ti Yiè nKuyie ntu dí wāri o yètirì bekpààtibè yètè bo dii pátirì mieke ke d3 ò í m3ke debire, o kpere yè detetirè nde, o yanfè mieke òmòu í yóó naá nhokpààtì kékari Dafiti kó dikpààtikàri kébaatè Sudaa kàbè.

23

Bepecēmbē yeibē nè opecēnti sààwè bè cāā ndē

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d3: Di bo yà dīndi bèè ni n kó benitibè. Di dōnnè bepecēmbē yeibē mbe bèè 35 yóu ipe kè ì cīte kécífé. ² Ntè mí ndi Yiè nKuyie dīndi Isidayēribe di tū nkū m búi ntì bèè ni n nitibè be kpéí. Dūi cīe m pe ke í bēti, di í dààte m pe kpéí, n yóó íté kécómummu kè di potè di yonku nè di d3òrīmè yeimè kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

³ N yóó wēte kētímmu m pe ìi kpáá kpáá yehékè ì do ciété kēmbō yèè mieke kéwēte kè ì tēíné í cónni kè ìi pié kēsū. ⁴ N yóó wammúmu bepecēmbē bèè yó nyi cēmmu kè ì ténke bá nyiékū, kuf3wáá nténke bá nyi bo, fēmafē ténke báá feti. Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

⁵ Dè yiè kpaanímu di bo tuáke dii yiè, kè n dēnnēni Dafiti wu3 mmieke okpààtì sààwè, ò yó ntú okpààtì wèè ciì wēnwē, kēmbekù kè dè wēnni, ke d3òri dèè sié dihei mieke. Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

⁶ Dè kó yewe mieke Sudaa kàbè bo cooté, Isidayēribe bo mbo, timati bá mbè k3ónnè, bè bo nda yu ke tú: Ti Yiè nKuyie a d3òri dè siému.

⁷ Dè yiè mēnke kpaanímu mí ndi Yiè nKuyie mû búi, dè yiè bè ténke níí í yóó parikè ke d3 ti Yiè nKuyie mbomu kuú dēnnēni Isidayēribe Esibiti. ⁸ Bè níí bo parikè kè d3 ti Yiè nKuyie mbomu kuú dēiteni Isidayēribe kó kuwu3 kubakú yóu biékè kó yehékè mieke nè itempè mbè do ciété kè mborè kè bè wēte ke bo be kó ketenkè mieke.

Sedemii kpānnēmè bèè sōu nke tú bè nāá nKuyie mpāānāānti

⁹ Mí nSedemii kè m béinnè Kuyie mpāānāānti náamhè ke d3:

N yèmmè mēè cāàrè mēdiè kè n kū3 kékè kè n kōnti au, kè n sàáténè onitì wèè mu3 mmēnāá, onitì mēnāá mbēnnè wè, ti Yiè nKuyie nkūù d3 mpáí kù n nàké tūi kpéí nke tú:

¹⁰ Dihei dim3u kàbè d3uti d3utinè bēto3è mbē, mí Kuyie m bè c33mu kè bè ti yedabùò.

Timúti kpeímu dinaacēnni. Benitibè buróo mēyēi mbíékè m3á ndi, be kōnti yau mēyēi nd3òrīmù biékè nke.

¹¹ Bèè nāá m pāānāānti nè iku3 niùbè bè naá mbeyēibe mbe, ke d3òri dèè í wēnni nè n ciété miékoo. Mí ndi Yiè nKuyie mû búi.

¹² Nè dè kpéí be kó ice bo anke, dè bo bè biitè kè bè ntúàtì ke duó, m bo bè bonté dii mōnni mēyēi, m bo bè potè dii mōnni. Mí ndi Yiè nKuyie mmû búi.

Kuyie nkpannēmè bèè sōu nke tú bè nāá nku pāānāānti

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke d3:

† 22:24 Konniyau: Konniyau do dii mōnni tikpàtì kè bèè ò yu ke d3 Yeoyakimmu nwe (wénté 2 Bèkpààtibè 24:8).

Bèè bo Sammarii ke náá m pāānāaṅti, n yāmu be kó tiyēnti,
nè dibɔɔ Baadi kó muwērímú mmu bè náammè ke fétinko
n nùtibè Isidayeeriibe.

¹⁴ Bèè bo Sedisademmu ke náá m pāānāaṅti kè bembè kperε né náá nyisòke,
bè dauti dautinè betòbè mbè ke náante siyáabisí,

ke yáukunko meyei ndòribè kònti,
ke bè dífí bá bè í yóó na kébanté be yei.

Nè Sodammu εi kòbe be pókù nku,
nè Komɔɔ εi kòbe bè dōmmu só.

¹⁵ Dεε te mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa kè n tu:

M bo nii mmedòmmè bèè bo Sedisademmu ke náá m pāānāaṅti,
bè bo yà mebèrimè,

ke yé nè beè borè ndε meyei nyiènímé ke tori besòmbε.

Bèè sou nke tú bè nàa Kuyie mpāānāaṅti

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakεdaa mû bēi nke tú:

Di báá kénté bèè di sou nke tú bè nàa m pāānāaṅti,
bè di soummu, bè di náa mbε yèmmè dó ti ntí,
tí í bonní mí ndi Yiè nKuyie m borè.

¹⁷ Bèè náá, bèè sènkèri bembè n náaṅti,
bèè di náa nke tú n yē ndi yó nyo ndiwèi máà,
ke náa mbèè yete n kpeti ke tū mbemómmòmbε be kó itié,
ke tú meyei mmamè í yóó bè tùðkení.

¹⁸ N do náa kè be we mbo ke wúó?

We ndo kémmú kékeè n tú mù?

We ndo dake n náa ntí kréí?

We ndo tí kèè?

(Sedemii bēi ntí)

¹⁹ Kuyie nkó kuyaakù kuù kèríní,

ku miεke keè yènní,

kuyaakù kperikù kuù iténí ke puoti beyeibe.

²⁰ Kuyie mmiεke í yóó do kè kù mu nyí dàò kù wùó nke bo dàò tí,
di yóó dente ké ti bantému.

(Tí Yiè nKuyie mbēi ntí)

²¹ Dε kó benitibè bèè nàa m pāānāaṅti bè sònté

ke cokumu, n yí bè tš,

bè sònté ke náammu n yí bè béinnè.

²² Kè bè do mbo n náa ndè, bè na nnamu kénáké n nùtibè n náaṅti,
kè dε nte kè bèè yóu ice yeiyi kéwētení m borè.

Tí Yiè nKuyie mbomε kute nkù kumɔu

²³ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu tipítí timɔu:

N wúómmu detóonnè ke wúó ndεdétirè.

²⁴ Ómɔu bo na késori kupikù makù kè n yí nhò yàà?

Mí ndi Yiè nKuyie n di bekemu.

M bomu tipítí timɔu kεtenkè nè kéĩnkè.

Mí ndi Yiè nKuyie mû bēi.

Tí bo mbaàtimè meyòbii nnè tiyòfènti

²⁵ Kè tí Yiè nKuyie mbēi nke dò: N kéemu bèè yē mbē nàa m pāānāaṅti bè nàa ntí. Yie nní dò:
N yà tidòuṅti. Kòò tɔu dó: N yà mebenkùmè. ²⁶ Dε yó nkááké dε bèè yē mbē nàa m pāānāaṅti
kè bèè yóu bè bo nnáammè siyáabisí nè be yèmmè dó tí? ²⁷ Bè nàa mbē yàu tì dòuṅti kε dó n
nùtibè bèè n yē. Be yembè do n yèmmè kètūnne dibɔɔ Baadi. ²⁸ Kè wèè yà tidòuṅti wèè náké o
dòuṅti, kè n duó nwè n náaṅti wèè tí náké n tí nhò duó nkè tí dòmmè.

Di báá wēnnè tiyòfènti nè meyòbii,

mí ndi Yiè nKuyie mû bēi.

²⁹ N náaṅti dò mmuháá mmu ke tuò,

ke do ndienkèri ke può ndipèri.

Mí ndi Yiè nKuyie mû bēi.

³⁰ Deè kpéi nte mí ndi Yiè kè n kpànnè bèè tu bè nàá m pāānāaanti, ke yuukunè betòbè n náaanti. ³¹ Nè de kó benitibè bèè yè mbè nàá m pāānāaanti bè ɔ́ sɔ́nté kēhaatoomu kédeè ke dō mí ndi Yiè nKuyie mii yé, nè be titòbè mbe. ³² N kpānnèmu de kó benitibè bèè yè mbè nàá m pāānāaanti, bè mòke sifei nsi, bè di sóummu ke di náá ntiduanti siyáábisi kpeti ke fétinko n nitibè. Mii í bè tɔ́, n yi ikú òmòu, bè náaanti í teénne timati. Mí ndi Yiè nKuyie mii béi.

Kuyie nnāaanti tu ditau ndi ku nitibè kpéinnāa?

³³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà: Kòo niti mōu yoo wèè nàá m pāānāaanti yoo ikúò niùti mōu da beke ke tú: Ti Yiè nKuyie nda toú nhōnti náaanti? Á bè ténné ke dà: N yè mbeè naá nditau n kpéi kè n yóó bè dootóo. ³⁴ Kè m pāānāaanti náaantò mōu yoo ikúò niùti yoo benitibè mieke kòò mōu yi mí ndi Yiè nKuyie nhò toú nditau mari, de kóo niti mii mōmmu n yóó ò poté wenwe nè o cītē. ³⁵ Ntēnē di dō nke níi beke ti ditabè: Bá wè ò níi beke otòu kè dà Kuyie nti ténné ònti, kù ti béinné ònti? ³⁶ Ditannùu dii tu: Kuyie nti toú nku náaanti di bá ndi náá, ke yé bá wè wèè tu o kó ditau, ke yé di cààrēmè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa dindi Isidayeerie di tū nkù n kó tināaanti nti. ³⁷ Wèè tu ò náá m pāānāaanti a níi ò beke ke dà: Ti Yiè nKuyie nda ténné ònti? Kù da náké ònti? ³⁸ Kè di me ntú: Ti Yiè nKuyie nti toú nku náaanti bá nè m me ndi nákéme ke tú di bá nnáa nde kó ditannùu. ³⁹ Nè de kpéi n yóó di yetemu páíi ke di dootóo, kè di détténē dihei n do di duó ndi dindi nè di yembè. ⁴⁰ N yóó duó nkè dí di ifei nyi sáá, bá di báá yé i mieke diyie mari, di báá í yé nnè di bo mbomè.

24

Kuyie ndōnnenēmē Isidayeerie yetebe sàayè nè yèè càke

¹ Kè Kuyie nní mbenke kè n yà yemámmuyáké yédéyè kè fikíé kó yebe piéké ye mieke kè yé ñkú ti Yiè nKuyie cītē ñiké. De do sɔ́ mBabidōnni kóo kpàati Nebukannesaa pírmú Konniyau Sosakimmu bire Sudaa kòbe kóo kpàati nè o kó betūmbè nè beyántibè nè bemáábè ke bè kōnnè Babidōnni. ² Kè dimámmuyáá mari kó yetebe tú yesàayè ke wenni mediè, kè diteri kpeye càke, bá ke í dō nkédi.

³ Kè ti Yiè nKuyie nní m beke ke dà: Sedemii a yà ba? Kè n kù ténné ke dà: N yà fikíé kó yebe nye kè yemayè wenni mediè nkè yeteyè càke bá yé í dō nkédi.

⁴ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinné ke dà: ⁵ A wúó nyetebe sàayè kè dè da naatimè, n wúó nSudaa kòbe n dēnne bè be ei, kè bè bè pírmú ke kōnnè Babidōnni kè dè n naati meè botí, kè n dó ké bè dōò mesàa. ⁶ N yóó bè wēnté fenānsàáfē nfe, kēwēte kè bè ténnéni be ei kè bè kànnè ke ténke báá bè pōnte, n yóó bè fíimmu ke ténke báá bè uuté. ⁷ N yóó bè duó mmeyèmmè mme kè bè m banté mí mbe Yiè nKuyie nkéntú n kòbe kè m bè te ke yé bè yóó wētnímè m borè nè be yèmmè memōu ndi.

⁸ Bè ɔ́ dōò mèè botí yetebe yèè càke ke í dō nkédi n yóó me ndoò Sedesia Sudaa kòbe kóo kpàati nè o tūmbè, nè besōmbe bèè kpaá Sedisademmu nè bèè bo Esibiti. Bēmōu n yóó me mbè dōò mí ndi Yiè nKuyie mmii béi. ⁹ M bo bè dōò dè nè m bo bè banté mèè yei m bo do yeboté kōmbūñti, m bo bè cíe nkè bèè taá yèè eké mieke bè bo mbè sēnku, ke bè sáá, ke bè bōmmu kusínku. ¹⁰ N yóó duó nkè mudōò muu bè do kè dikōnnii tanní n mutenkūú nkè bèè kú ketenkè m bè duó nkè bēmbē nè be yembè kédeè.

25

Kuyie mbéi nti Sedisademmu ei nè Sudaa kòbe bēmōu kpéi

¹ Sudaa kòbe kóo kpàati Sosiasi bire Sosakimmu kpāti benni naanni mieke nke Kuyie nní mbéinnēmè Sudaa kòbe bēmōu kpéi. De do sɔ́ mBabidōnni kòbe kóo kpàati Nebukannesaa bo o kpāti benni ketiri mieke nke. ² Mí nSedemii kè m béinné Sudaa kó kuwu n kòbe nè Sedisademmu kòbe ke dà: ³ Nè Amōó bire Sosiasi Sudaa kòbe kóo kpàati kpāti benni tēpítē nè ditāánni kēnto kētuoakenēni yie, de mōke yēbie nsipísidé nè yētāāti ndi, n di náánnēmè di me nyí dó kè n kēnté m me nyí yóu m bo ndi náánnēmè Kuyie nni nduó nti di me nyí n kēnté. ⁴ Ti Yiè nKuyie ntūōnnímu ku kó betōmbè bèè náá nku pāānāaanti sáá, di me nyí yie nke cānnēni di to ke bo kēnté. Di í yie nke kēè. ⁵ Bè do di náámmu ke tú bá wè wèè yóu kuce kuyei, nè o dōōrimè yeime kè dēe yie nkè dí mbo dihei di Yiè nKuyie ndi duó ndi nè dimōnni, dindi nè di yembè kè ndi te sáá. ⁶ Di báá tūnne yeboké kēnninku ye ñiké ke yé báá, di bá mbáá ndi dōò dè nè di nōu ke íinko Kuyie mmieke kè dēe yie nkè kú báá di càarè. ⁷ Ti Yiè nKuyie nti ndi nákéme di me nyí yie nku kpeti, ke sòké ke ninku di dōò dè nè di nōu de ñiké ke íinko ku mieke kè dè di touni meyei.

⁸ Deè te kè ti Yiè nKuyie ntú: Di mè nyí yiemme ke kēnté ku kpeti, ⁹ kú yóó íinnímu kubakú yóu bíéké kó íwu nyimōu kè ku kóo tōnti Nebukannesaa Babidōnni kóo kpàati nyi ní ke ñi do

di nheì nè yehakè teyè yèè di fité, ké di kùò páíí kè di èi dóúngo kénàá ntidobontí, kè ibotí tei níí di yà kè dèè ì di kè ì mmààrì ì yò. Kunku ti Yìè nKuyie nkuù bée. ¹⁰ Kè diwèì kó yebaa ndeè kè mupotùòmù kó iyie nténke bá mbo, dinàà ténke bá nkuà, fitirè kó kuwenniku ténke bá mbo. ¹¹ Kè diheì dimòu naá ntidobontí, kéntò kétuàkenè yebie nsipísiyiekè. De kó iwuò nyimòu kè ì bótútè Babidónni kóo kpààti. ¹² Kè yebie nsipísiyiekè pèèté kù bo poté Babidónni kóo kpààti ò dòò mèè yei nkpeí. Kunku ti Yìè nKuyie nkuù bée. Be èi bo naá ntidobontí kédòúngo sáá. ¹³ De mánni kù bo duò nkè meyei mmemòu ku nàké mèè kpéí kè mèè do de kó diheì, meyei mmèè wàri di mpátíri mieke ku kóo tónti mí nSedemii n nàké mèè kpéí yebotè yemòu kpéí. ¹⁴ De mánni kè Babidónni kòbe múnke bótútè ibotí tei nè bekpààtikperibè, kù yóó bè fòómmu meyei mbè dòò mè.

Kuyie nnákémè kù yóó bekénémè yebotè

¹⁵ Ti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkũ m béinnèmu ke yĩ: Nto febòòfè fiè, m mieke kó menaà nhà dè kékote kè mè nìi nyebotè n da tũ nyèè borè, ¹⁶ kè yèè yà kémuá nkénhàá mmudoò n yóó bè bonté mù mieke.

¹⁷ Kè n còuté febòòfè n Yìè nKuyie nnòútè mieke, kékote kè fè nìi nyebotè yemòu, n Yìè nKuyie nní tũ nyèè borè, ¹⁸ kétúóté Sedisadèmmu nè Sudaa be kó yehakè nè ye kó bekpààtibè nè ye kó betũmbè kè bè pònte kè bè còu, kè be tenkéè naá ntidobontí, kè benitibèè dè yà kè dè bè di kè bè mmààrì be yò. Meyei mmèè bè do me kpéí, di me nwùò nkè de dòmmè yíe.

¹⁹ Kè n dèè memme kè fè nìi nhEsibiti kóo kpààti nè ò tũmbè nè sikpààtibíi nè ò nitibè bemòu. ²⁰ Nè ibotí tei imòu nè Uusi èi kó okpààti nè Fidisii èi kou nè Asikanòò èi kou nè Kasaa kperi kou nè Ekuonò èi kou nè bèè kpáá kpáá Asidoti tenké mieke.

²¹ Edòmmu èi nè Mòabu kperi kòbe nè Amóniibe.

²² Kè tóuté Tiiri kperi kó bekpààtibè nè Sítá èi kòbe nè dàméèrì yáá kó yehakè kòbe.

²³ Nè Dedanni èi nè Temaa kperi nè Buusi nè bèè kuò be tempááti be tenké kòbe.

²⁴ Nè Adabii èi kó bekpààtibè bemòu nè bèè bo dikpáá tedòntè kperi bíékè.

²⁵ Nè Simudi èi kó bekpààtibè bemòu nè Edammu èi kòbe bemòu nè Medii tenké kòbe bemòu,

²⁶ kétúóté bèè bo kubakù yóu bíékè, metáómmè kòbe nè dedétirè kòbe, kutenkù kumòu kó yekpààtìyò duómè cénke kè bè yà bemòu Kuyie mmieke kó dibòò ke dèntenko Babidónni kòbe kóo kpààti.

²⁷ Kè ti Yìè nKuyie nni nnáké ke dò: A bè nàké ke dò: Di Yìè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkũ tu: Dí yà kémuá nkétá kédúò bá ke báá na kíté, kù yóó di bonté mùu doò kpéí. ²⁸ Kè ti Yìè nKuyie nyíé ke dò: Kè bè yete bè bo còuté mè febòòfè kényà, á bè nàké ke tú: Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa mfi tu bèè yà kè bè í dó bè dó. ²⁹ N yóó keté kébonté meyei mme diheì n yetiri yu di, kè bembe yèmmè né dò n yóó bè coonaa? M báá bè cool? Ke yé n yóó tannénímè mudòò kutenkù kumòu ndi. Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa mfi bée!

³⁰⁻³¹ Kè ti Yìè nKuyie ndò m bè nàké ke dò: Mí ndi Yìè nKuyie nkpànnímu kèínkè, m péúnímu n cèsààtè mieke, n kpa nkutenkù kpéí nke, kè m piéfé dònnè bèè nàù finyí kó yetebe * be kəfə ɔ ndòmmè kè m piéfé tũòkù itemmànke imòu.

Ke yé mí ndi Yìè nKuyie mfi tannémè yebotè tibeénti,

ke bekunè benitibè bemòu ke kòu beyeibe.

Mí ndi Yìè nKuyie mfi me nyè.

³² Ti Yìè nKuyie Mpakedaa béimmu ke tú:

Meyei mmèè tanní kutenkù ke cánni yebotè, kuyaaakù kperikù kuù iténí kutemmànku.

³³ De yìè Kuyie mbo kua bè bo ncóú kutenkù kumòu mieke òmòu ì yó mbè kuò, òmòu ì yó mbè tòu kè kũrì, bè bo naá ntikùtì ketenkè ìnkè.

³⁴ Díndi bèè ni benitibè poténè yekúdabùò, díndi bèè cèmmù benitibè nduònè kébintí ketenkè. Dikòu yìè dii tũòke kè bè bo di kuò yepedakè kámè.

³⁵ Bèè ni benitibè di í mòke di bo coké kékote kè,

bèè cèmmù benitibè di bo sori ke?

³⁶ Keènè bèè ni benitibè bè kuàmmè,

dí nyo bèè cèmmù benitibè bè úúmè,

ke yé ti Yìè nKuyie nkòúmè be pecénku.

* **25:30-31** bèè nàù finyí kó yetebe: Bè do 35 kèpè dipèrì ndi kè dè ndò nkuyíè kè bèè uté yetebe de mieke, kénnaù kè ye nie necuti kuyíè kó kuyóú ke taà difitiri mieke. Kè bè níí nnaù de kó yetebe ke diè.

³⁷ Ti Yiè nKuyie mmieke keè yènni kupecænku
ke dè yè nfiúú ke yè nkáré.

³⁸ Ti Yiè nKuyie nhòoténímu diciriciripànni kōme,
ku mieke keè bè yènni,
kè kù bè bonté mudoò kè be èi doúnko.

26

Bè yèmmè bè bo kuò Sedemii wèè nàa nKuyie mpāānāahti

¹ Sudaa kōbe kōo kpààti Sosiasi bire Sosakimmu kpàti ketírí dii mǎnni, kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dō: ² Sedemii kōte, mí nKuyie n ciētè towaà, kēpīēké kénáké Sudaa ekè yemau kōbe bēè kōrini n ciētè mubáammu, tināahti n da náké ti, a báá súo ntímati. ³ Kè dè naati bēe keè kéwētēni m borè, kényou be yei, kè n ceete n yèmmè kényou n do dō ké bē dōd mē yei mbe dōrīmè yeime kpéí. ⁴ Náké be ke tú: Mí ndi yiè nKuyie mfi tu kè bē í kénité n kpeti ke tūnne n kuó m bē duó nyi, ⁵ ke yie n kó betōmbè bēè nāa m pāānāahti bē bē nāa nti, n kó betōmbè n tūōnko bē sǎá, bē me nyi yie mbe kpeti. ⁶ M bo dōt te ncīētè n dōdmè Sidoo ei*, kè yebotè níí ndó kébonté kusínku kényú te yètiri.

⁷ Ikuú niùbè nē bēè nāa nKuyie mpāānāahti nē benitibè bemau kè bēe keè mí nSedemii n ti béimmè Kuyie ncīētè towaà. ⁸ Kè nni nyóó deè ti Yiè nKuyie nni nnáké ti, ikuú niùbè nē bēè nāa nKuyie mpāānāahti nē benitibè sōmbè kè bē m pí nke bēi nke dō: A dō nkékuomu! A dō nkékuomu! ⁹ Dè yīme kaa nāa nKuyie mpāānāahti ke tú te ncīētè bo naa nSidoo kpete dōmmè, kè dihei naa ntidobonti, bá omau bá ndè ā?

Kè benitibè bemau m munné Kuyie ncīētè mieke. ¹⁰ Kè Sudaa èi kó sikpāatibí nē bēè baké dihei kè bēè ti kēè, kēité tekpāatīciētè kékote Kuyie ncīētè kékari te bōri bē tu di dibōri pānni. ¹¹ Ikuú niùbè nē Kuyie mpāānāahti náam̄bè sōmbè kè bēe náké sikpāatibí nē benitibè sōmbè ke dō: Oniti yie ndò nkékuomu, ke yé ò náké ti dihei dii nképí ti í wennimè, di kēemu di mómōmbe nē di to ò náké ti.

¹² Mer̄me, mí nSedemii kè m béinnè sikpāatibí nē benitibè bemau ke dō: Ti Yiè nKuyie nkuú n tōnni kè n náké di me nkēè ti tēciētè tie nképí nē dihei dii nképí. ¹³ Di mmōnni tūntenè di borime nē di dōrīmè kékénté di Yiè nKuyie ndi tū nkú tu mù, mēm̄me kù bo yóumè meyei kù do yē nkú yóó di dōd mē. ¹⁴ Kè dēè tu n kpeti, mí m bo di nou mieke nke, n dōnè di pēnsirimè, dēè di wenni. ¹⁵ Di né nyé ke dō nké di n kù kè n yí càarè mūmamù, de kó meyei mbo di yō finkè nke, di kó dihei dimau nē bēè bo di mieke, ke yé Kuyie nkuú mēnke n tōnnimè di borè kè m bo di náké m me ndi náké ti timau, kè dí kēè nē di to.

¹⁶ De mōnni kè sikpāatibí nē benitibè bemau kè bēe náké ikuú niùbè nē bebeémbè ke dō: Oniti yie nyi dō nkékuo, ò ti náá nti, ò ti náánnè ti Yiè nKuyie nti tū nkú kó diyètiri ndi. ¹⁷ Benitibè bēè tu bekótibè kè bēe íté kébēinnè di tōnni ke dō: ¹⁸ Mōdeseti èi kou Mísee wèè nāa nKuyie mpāānāahti ò do ānnēmu Esekiasi Sudaa kōbe kōo kpààti kó dimōnni kēnnāa nSudaa èi kōbe ke tú: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa béimmu ke tú: Siyōō èi bo naa ndikpāá kè bēe dè kúúti, kè Sedisadēmmu èi pōnte kēnāa nyedombirè, Kuyie ncīētè bo naa nkutúúku.

¹⁹ Esekiasi Sudaa kōbe kōo kpààti nē o kōbe, bē do kùo Misea? Bè pētínke do yòte Kuyie nku kè kù bāntè, kè kùu bōnkùne ku mieke, ke yóu ke í mbè dōd kù do yē nkú yóó bē dōdmè. Kè ti kùu oniti yie nti càari timáa ndi.

Sosakimmu kùomè Udiya Kuyie mpāānāahti náahtò

²⁰ Kòo niti mōu múnke buoté kēntú Kuyie mpāānāahti náahtò Semmaya bire Udiya, Kidiyati-Yeadiimmu èi kou, kēnnāa nKuyie mpāānāahti kēnkpannè di nhei nē di kó benitibè mí nSedemii m baa me dōrīmè só. ²¹ Okpāàti Sosakimmu nē o kōbe yekōmbò yembè nē o kó betūmbè, bemau kè bēe keè ò náké ti pāānāahti kéndó kóo kùu. ²² Kè Udiya ti kēè kè kufōwáa nhò pí kòo coké kékote Esibiti, kòo kpààti Sosakimmu tō Akibō bire Edinatāā, kòo nneínè benitibè kè bēe kōte Esibiti, ²³ Udiya wammù kóó pí nkéktēnēni kóó duó nhokpāàti Sosakimmu kòo ò kùonè disiè, kóó dāu nkufōti bē āā kù benitibè bemau.

²⁴ Mí nSedemii, kè Safāā bire Ayikammu nni nkānké kè bē í nni mpī nke duó mbenitibè kè bē n kùu.

27

Kuyie mpāānāahti náahtò nákéme yebotè yóó bóutéme Babidōnni kóo kpààti

* **26:6** Sidoo ei: Sidoo èi do tú mubáammu kó dihei ndi, kè bē dè báa nKuyie nké metaummè tōu de bo, be dootitabè bē na dii mōnni kētúoté metaummè tōu kè Sidoo èi do.

¹ Sosiasi bire Sosakimmu naa ndii mōnni Sudaa kabe koo kpààti kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè mí nSedemii kè dā: ² Dòò kunaàdòdòrìdòú nè iwɛ́ kéndúúú, ³ kè kù nànkè Edōmmu èi koo kpààti nè Mōabu èi kou nè Amōniibe èi kou nè Tiiri èi kou nè Sitṣṣ èi kou bè tōnni bè Sedisadēmmu Sudaa kabe koo kpààti Sosakimmu * borè. ⁴ A bè nàké kè bèè nàké bē kó bekpaàtibè kè tū: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa dīndi Isidayēribe di tū nkù tu.

⁵ Nè n kó muwērímú diēmú miēke nke nè n kó muwērímú mmu n dōòmè kētenkè nè oniti, nè iwūš nè tiwanwanti, dèè kó dimàà bo kētenkè ìnkè kè dē duò n dē dōnè wè. ⁶ Yē mmòrè miēke mū ànnè ku ntempē Babidōnni koo kpààti Nebukannesaa nōu miēke wenwe n koo tōnti, nh ò duōmmu tikpasinti kè ti bo mpī nho tōmmú. ⁷ Yēbotè yemōu yè bo ò bōútè, wenwe nè o bire nè o yaàbire kēmbaanè dē kó dimōnni bo tuòkemè kè bè múnkēe bōútè ibotí tēi péu nè bē kó bekpaàtibè péu bèè bè kpeñinè.

⁸ Kè kubotí makù kabe yoo dikpaàtiyuu mari kabe yete kè í dō kébóútè Babidōnni koo kpààti, kè wèè í dō kēbuuté o kó kunaàdòdòrìdòú mí ndi Yiè nKuyie m mū yóó duò nkè mudoò bè do yoo dikōnni yoo mutenkū. N yóó duò nkè wèè bè kuò kēdeè.

⁹ Dīndi di báa yie mbèè tu bè di náa mí nKuyie m pāānāahti bē kpeti yoo beyuwòmbè di náa ntì nè bèè tu bè yàu tidōuhti nè bèè wéi siwāā nè benitinòmbè bè di náa ntì kè tū di í yóó bōútè Babidōnni koo kpààti. ¹⁰ Bè di náa ntii pāānāahti tu siyāabisí nsi kè dō kè bo di dētinnè dihei, bè dō n di betimú kè di kú.

¹¹ Kè kubotí kùù kabe yie nke buuté Babidōnni koo kpààti kó kunaàdòdòrìdòú kè pí nho tōmmú mí ndi Yiè nKuyie m bo bè yóu kè bè mbo bē èi kè di kuuti.

¹² Mí nSedemii kè m múnkēe ti nàké Sudaa kabe koo kpààti Sedesia kè dā: Fō nSedesia nè a nitibè di dō nkēbuutému Babidōnni koo kpààti kó kunaàdòdòrìdòú kēmpī nho tōmmú wenwe nè o nitibè kè dēè yie nkè dí nfōú. ¹³ Di bo yóu kékú mudoò miēke nke nè dikōnni nè mutenkū nti Yiè nKuyie nnàké kè tū dēè yóó kōnnè kubotí kùù kabe bo yete kè í mpī mBabidōnni koo kpààti tōmmā? ¹⁴ Kuyie mpāānāahti náambè bèè di náa nke tū di í yóó bōútè Babidōnni koo kpààti bè di sōmmu di báa bè kēnté. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie m bēimmu kè tū: N yí bè tēnkoo kè tū bè nnāā nnè n yētiri, bè di náa nsiyāabisí nsi kè yunè n yētiri kè m bo di beti kè di feti dīndi nè di kó benitibè bèè tu bè di náa m pāānāahti. Mí ndi Yiè nKuyie mū bēi.

¹⁶ Mí nSedemii kè n nàké ikuò niùbè nè benitibè bèè dè bo kè dā: Ti Yiè nKuyie ntu di báa yie mbèè di náa nku pāānāahti kè tū Kuyie ncīètè kó tinenti bè do tūòtè ti kékōnnè Babidōnni bè bo ti tēñnéni bāmbā, siyāabisí nsi. ¹⁷ Di báa kēnté bē kpeti, mpīnnè Babidōnni koo kpààti tōmmú kè dēè yie nkè dí nfōú. Di báa yie nkè dihei náa ntidobonti.

¹⁸ Kè dē yembè mēnke tū Kuyie mpāānāahti náambè, kè ti Yiè nKuyie Mpakēdaa wèè mēnke bè náānnè bèè kù bānté tinenti tii bo Kuyie ncīètè nè tekpaàticīètè kè ti báa kó mBabidōnni. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa nàkému Kuyie ncīètè kó yesānkè kpéi, nnè kunankú dieku nè inààké 5 ncōmmú yèè tārè nè tinenti sōnti tii kpaá dihei dii mmieke ti kpéi. ²⁰ Okpààti Nebukannesaa dō í tūòtè dē ò pí ndii mōnni Sosakimmu bire Sosakinni Sudaa kabe koo kpààti nè Sedisadēmmu kó behekēnkótibè nè Sudaa èi kabe. ²¹ Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa Isidayēribe tū nkù nàkému tinenti tii kpaá ku cīètè nè tekpaàticīètè dē miēke ti kpéi nke tū: ²² Bè bo ti èi kékōnnè Babidōnni kè ti nke mbo kè kēmmúnè ku mōnni bo tuòkemè kè kùu ti tēñnéni diē.

Ti Yiè nKuyie nkuù ti bēi.

28

Kuyie mpāānāahti náahtò Sedemii nè Ananniya bè nēnnimè

¹ Sudaa kabe koo kpààti Sedesia kpàti benni dinaanni miēke otānkù nummuwè, dii benni dimāā miēke kè Asuu bire Ananniya Kuyie mpāānāahti náahtò Kabaṣṣ èi kouu m bēinnè mí nSedemii ti Yiè nKuyie ncīètè miēke ikuò niùbè nè benitibè bēmōu iikè kè dā: ² Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa Isidayēribe tū nkù tu ku kēétēmu kunaàdòdòrìdòú Nebukannesaa Babidōnni koo kpààti di buú nkù. ³ Dè kpaá yēbie nyèdèè ndi kè kù wētē kētēnnéni ku cīètè nenti Nebukannesaa Babidōnni koo kpààti dō tō ti timōu kékōnnè o cie. ⁴ Kè múnkēe kpēnnéni Sosakimmu bire Ekonniya Sudaa kabe koo kpààti nè Sudaa kabe bè do pírmú bè kékōnnè Babidōnni. Kè yé kù yóó kēétēmè kunaàdòdòrìdòú Babidōnni koo kpààti di buú nkù. Kunku ti Yiè nKuyie nkuù bēi.

⁵ Mí nSedemii kè n tēnnè Ananniya ikuò niùti benitibè bēmōu iikè bèè dō bo Kuyie ncīètè miēke kè dā: ⁶ Kuyie ñcōuté a nùù kédōā a bēi ntì, kētēnnéni diē nKuyie ncīètè nenti timōu nè bè do pírmú bè bēmōu kékōnnè Babidōnni. ⁷ Né kēnté kēkēè n yóó di nàké ti fš nnè benitibè

* **27:3** Sosakimmu: Yēpāte péu yu dē koo kpààti kè tū Sedesia nwe kè yé bè náa ntii náahti diē nti dō dō Sedesia kó dimōnni ndi, dē kó tināahti dō yóó wāri kè sš nSosakimmu kumu.

bèè bo diè ndimɔu. ⁸ Kuyie mpāānāaṅti náam̃bè bèè tì niiténèní mí nnè f̃s̃, bè nàkém̃u Kuyie mpāānāaṅti yehékè dieyè péu nè yekpàatiyo dieyè péu kpéí, bè m̃e mbaa do náa mmudoò kpéí nke nè meyei nkpéí nè mutenkũ nkpéí. ⁹ Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò wèè bo náké ke dò: Diwèi k̃erini, ò náké tì bo dɔ̀ d̃i m̃onni ndi bè bo bantém̃e ke dò nKuyie nkuu m̃enke ò t̃onni.

¹⁰ Mem̃me Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò Ananniya buutém̃e kunaàd̃d̃d̃rìd̃aú mí nSedemii n do bukú kù, k̃ékéétè, ¹¹ k̃ébéí m̃benitibè bemau iikè ke dò: Tì Yiè nKuyie nkuu tu nè yebie nyèd̃éè k̃e kùu k̃ékéét̃e kunaàd̃d̃d̃rìd̃aú, okpàati Nebukannesaa do di buu nkù.

Mem̃me mí nSedemii k̃e n yit̃e.

¹² Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò Ananniya k̃ékéét̃e d̃i m̃onni kunaàd̃d̃d̃rìd̃aú n do bukú kù k̃édeè k̃e Kuyie nni m̃béinnè ke dò: ¹³ Kote k̃énákè Ananniya ke dò: Tì Yiè nKuyie ntu a k̃ékéét̃e kudòu nku ke né yóo kù c̃etenè timáti k̃oku.

¹⁴ Ke ỹé tì Yiè nKuyie Mpakedaa Isidaỹeribe tũ nkù béim̃mu ke tú kunaàd̃d̃d̃rìd̃aú timáti k̃oku nku kù buum̃m̃e yebot̃e k̃e ỹé bo mbuú Nebukannesaa Babid̃onni kóo kpàati k̃e ỹé m̃e nhò b̃uú, kù ò duónñem̃u ketike dikpáa kó tiwanwanti.

¹⁵ Mí nSedemii n tì ndèè k̃énákè Ananniya ke dò: Ananniya k̃énté n tú mù, Kuyie nyí da t̃onni, nè amáa ndi a soutém̃e Kuyie nkòbe k̃e bè yie nsiyáabisí. ¹⁶ Nè de kpéí tì Yiè nKuyie ntú kù da d̃èitem̃u ketenk̃e t̃nk̃e. Di mbenni mieke nke a yóo k̃um̃e, ke ỹé f̃s̃ sukúme benitibè k̃e bè yete be Yiè nKuyie nkp̃eti.

¹⁷ K̃e d̃e nyóo ỹi betàábè bèd̃ébè k̃e Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò Ananniya m̃enke kù.

29

Sedemii do wàri d̃i pátiri bè p̃i mbè ke k̃onnè Babid̃onni

¹ Mí nSedemii k̃e nni mbo Sedisad̃em̃mu k̃éwāri dipátiri okpàati Nebukannesaa p̃i mbè ke k̃onnè Babid̃onni, n do di wàri bèè tu bè m̃be bekótibè nè ikuú niùbè nè Kuyie mpāānāaṅti náam̃bè nè benitibè bem̃u. Okpàati Nebukannesaa do p̃im̃m̃u bè k̃ékonnè. ² N do yóo wāri de kó dipátiri ke s̃s̃ nhokpàati Yekonniya nè o ỹo onitipokpàati nè tekpàatič̃et̃e kó bekótibè, nè Sudaa kòbe kó s̃ikpàatib̃i nè Sedisad̃em̃mu eì kòbe nè bèè do tú bedab̃eeyaaabè nè bemáábè k̃e bè m̃unke bè p̃im̃m̃u ke k̃onnè Babid̃onni. ³ K̃e n d̃i duú nSafāa bir̃e Edasaa nè Idikiya bir̃e Kemadiya. Sudaa kòbe kóo kpàati Sedesia weè do bè t̃s̃ Nebukannesaa Babid̃onni kòbe kóo kpàati bor̃e, mí nSedemii k̃e m̃e duú ndipátiri k̃e d̃i wàri ke tú:

⁴ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa d̃indi Isidaỹeribe di tũ nkù m̃i náanñe n duú nk̃e Babid̃onni kóo kpàati p̃im̃m̃u bè ke k̃onnè, ke tú: ⁵ Maáñe sic̃éi k̃énh̃a, fiúkúñe detie ndi pénñe k̃ényo nde be. ⁶ Túókéñe benitipòbè k̃e bè d̃i pié ibi initidaaì nè initipòì, túókéñe benitipòbè k̃epuó ndi bí k̃e bè pié initidab̃i nè initipòb̃i, piéñe de biék̃e ke s̃ũ ndi báa k̃éke, ⁷ nwantiñe n duú nk̃e bè d̃i p̃im̃m̃u ke k̃onnè d̃i eì d̃i bo nnaatim̃e, k̃e nni mbáa mí ndi Yiè nKuyie nde kó dihei kpéí nke ỹé de kó dihei kó kunaatí t̃um̃e di k̃oku nku.

⁸ Ke ỹé mí ndi Yiè nKuyie m̃ béim̃m̃em̃u ke tú: Di báa yóu k̃e bèè tu bè náa m̃ pāānāaṅti k̃e bè ndi sou, di bá ntũ ndi yau t̃i d̃ouñti k̃peti. ⁹ B̃e yó ntú bè di náa nt̃i bonni mí ndi Yiè nKuyie m̃ bor̃e nde, siyáabisí m̃e nni nsi m̃i í bè t̃onni. Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b̃eí.

¹⁰ Nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: Babid̃onni eì kó dikpàatiyuu bo mm̃oke d̃i m̃onni yebie nsipisiyiek̃e n yóo w̃é̃tenim̃u di biék̃e k̃e d̃i d̃ò mesàa, k̃e d̃i t̃énñéni Sedisad̃em̃mu. ¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie n ỹem̃u n t̃āat̃e ke bo d̃ò t̃i d̃i kpéí. N t̃āat̃e t̃i tu mesàa nkp̃eti nti t̃i í tú meyei nkp̃eti. Di ỹemm̃e b̃aa d̃e n yóo d̃e ndi d̃ò. Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b̃eí. ¹² De m̃onni k̃e d̃i k̃ot̃eni ke m̃ b̃ant̃e, n yóo ỹiem̃mu k̃écaut̃e di báam̃m̃i. ¹³⁻¹⁴ K̃e d̃i wamm̃u k̃e n yà, di yó n wamm̃umu nè di ỹemm̃e mem̃ou, k̃e n yóu k̃e d̃i n yà. Mí n d̃i Yiè nKuyie m̃i b̃eí. De ỹiè d̃i bo n yà, k̃e n w̃ete ke t̃énñéni bè do p̃im̃m̃u bè k̃ékonnè Babid̃onni k̃éd̃ò tidaati m̃ bo di denñeni tip̃iti tim̃u. Ibot̃i im̃u n do di c̃ie nk̃e di taá ì mieke ke d̃i t̃énñéni di do bor̃e k̃e bè d̃i p̃im̃m̃u. Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b̃eí.

¹⁵ Mí ndi Yiè nKuyie n di náa nke ỹé di ỹemm̃e d̃omm̃e m̃i di duú m̃ pāānāaṅti náam̃bè Babid̃onni mieke.

¹⁶ Nteñe mí ndi Yiè nKuyie n di náa nt̃i k̃e d̃e ntukúñe okpàati wèè k̃ari Dafiti kó dikpàatik̃ari nè di kòbe bèè kp̃aa bo Sedisad̃em̃mu, bè í p̃im̃m̃u bè ke k̃onnè Babid̃onni. ¹⁷ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m̃i b̃eí nke tú: N yóo duú nk̃e mudoò muu bè do, k̃e dikonñi tanñi k̃e mutenkũ nni m̃bo. Be kp̃ere bo donteñe finyi kó yebe ỹéè p̃àake ke t̃énke í d̃ò nk̃édi. ¹⁸ N yóo duú nk̃e bè mb̃e duò mudoò mm̃u, k̃e dikonñi tanñi be tenk̃e nè mutenkũ. Be kp̃ere kutenkũ kum̃ou kó yekpàatiyo bo d̃e keè k̃e d̃e do ye k̃m̃b̃uñti. M̃ bo bè c̃s̃, d̃e bo di yebot̃e be kpéí k̃éw̃ete ke ỹé p̃i mmudaá. Yebot̃e n yóo bè tanñe ỹéè mieke ỹé bo mb̃e s̃enku. ¹⁹ B̃e í yie mm̃è kpéí nke ke k̃ent̃e n t̃ũnko m̃ pāānāaṅti náam̃bè s̃āa k̃e bè náa nt̃i. Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b̃eí.

²⁰ D̃indi tidaati bè p̃im̃m̃u bè ke k̃onnè Babid̃onni, keéñe mí ndi Yiè nKuyie n tú mù:

²¹ Ntenè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa, dínđi Isidayeeribe tũ nkũ m bėi ntĩ kè dè ntukúnè Kodaya bire Akabu nè Maaseya bire Sedekia. Bédé memme bè sóumu ke tu bè náa m pāānāahtĩ, bá bè me ntũmè mĩ bè tōnnĩ. M bo bè ānnè Nebukannesaa Babidōnni kóo kpààti n̄ou mieke, kóo bè puotĩ kékũo di iikè. ²² Dínđi Sudaa kabe bè pĩrĩmũ bè ke kōnnè Babidōnni di nĩ bo nnáa mbè kpéi ndi dó dii mōnni kébōnté kusĩnkũ, di nĩ bo yĩ: Kuyie nda dōd kũ dōdmè Sedekia nè Akabu Babidōnni kóo kpààti cōu mbè muhāá. ²³ Ke yé bè dōdmè Isidayeeribe ci dè ke dōunè betōbè pobè, ke sōu nke tũ bè náa n kpeti, m me nyĩ bè tō. N dè yēmu demou ke dè wũó. Mĩ ndi Yiè nKuyie mmĩ bėi.

Semmayā wārīmè dipátĩri Sefayaa Sedemii kpéi

²⁴⁻²⁵ Memme kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa, Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkũu n duó mmĩ nSedemii tināahtĩ kè dè ntukúnè Semmayā Nēedammu naāmũnkũ kou. Semmayā weè do wāri dipátĩri kēduōnni ikuó niùbè Maseya bire nè Sofonii nè ikuó niùbè tōbè, nè Isidayeeribe sōmbè bèè do kpāá Sedisadēmmu, kè di wāri ke tũ: ²⁶ Ti Yiè nKuyie nkuũ duó nkāa cōutè ikuó niùti Yeoyada fōtiri ke baké ku cītè. Fōd dō nkéndake bèè tu bemāa ku pāānāahtĩ náaambè be kpéi, kè weè í yē o yē mmũ a tūu nho naācēi mefimme kēpítinnè o fōnĩ timātĩ, ²⁷ dè nè dōmme kaa í kpannè Sedemii Anatōti èi kou, wèè di náa nKuyie mpāānāahtĩ? ²⁸ Ō yē nhō tu Kuyie mpāānāahtĩ náahtō nwe ke ti wārini dipátĩri diē mBabidōnni, ke ti nākè ke tũ ti í yeti mecāā nketike, ke tũ ti maa sicēi kēmbō, kēfĩkũ detie ntĩ pēnnè kè dè mpeĩ kè ti yo.

²⁹ Kè ikuó niùti Sofonii kaa nde kó dipátĩri mĩ nSedemii kè n keè.

Sedemii tērinēmè dipátĩri Semmayā

³⁰ Memme kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dō: ³¹ Tō nkè bèè náké bè pĩrĩmũ bè ke kōnnè Babidōnni ke tũ: Mĩ ndi Yiè nKuyie mmĩ yē Nēedammu èi kou Semmayā mē nyēmme ō tu m pāānāahtĩ náahtō, mĩ me nyĩ ō tō, ō mè ndi ciitēmè kè di yie nho kó siyāābisi, ³² mĩ ndi Yiè nKuyie mmĩ bėi, n yiti ke bo cōmmũmu Nēedammu èi kou Semmayā kpéi nnè o fukoo. Ō kó kufuku mieke oniti bá nkpaá bá omāa ke bo di cuokè, ō báa yā mesāa n yóó dōdmè n nitibè, ke yé ō sukũmè n nitibè kè bè n yete. Mĩ ndi Yiè nKuyie mĩ bėi.

30

Kuyie nnākè ti Isidayeeribe kó dikpàatiyuu kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè mĩ nSedemii ke dō: ² Mĩ ndi Yiè Kuyie ndĩndi Isidayeeribe di tũ nkũ, mĩ tu á wāri n da náké ti timōu dipátĩri mieke ke dō: ³ Mĩ ndi Yiè Kuyie n tũ, dē yiē kpaanĩmu kè m bo tēnnénĩ n nitibè Isidayeeribe nè Sudaa kabe, kēwētē kē bè duó ndihei n do duó ndi be yembè kè bèè di tieke. Mĩ ndi Yiè nKuyie mĩ bėi.

⁴⁻⁵ Nte ti Yiè nKuyie nni nnākè ti mĩ nSedemii Isidayeeribe nè Sudaa kabe be kpéi, tũ tu: Ti yo metammè mamè mme, mē me nyĩ tũ diwēi kōmē, mē duó tikōmbùòti nti ke āā kufōwāā.

⁶ Bíékénè, wénnínè, benitidaabè pēimaā? Dè né dommè kè benitidaabè ceú ceú be ka, ke dō nhonitipòkũ wèè dō kēpētē ō ō ndōmmè, kè be iikè sōu sōu bemōu.

⁷ Meyei ndiemè kó diyie ndi, diyie yeiri ndi, di kó kubotĩ mu nyĩ buoté, meyeñcaārīmè mēē kērinĩ Sakōbu kpéi, dē yiē n né yóó bè dēetēmu.

⁸ Kè ti Yiè Mpakedaa dō: Dē yiē bo tuōke dii yiē, m bo kēété kunaāddōdriđou bè di buú nkũ, kē di pítē iwēi. Bèè í tũ Isidayeeribe bè ténke bá ndi baké. ⁹ Kè di mpĩ ndi Yiè nKuyie ndi tũ nkũ tōmmũ, kè n di duó nDafiti yaābire kè dè ntũ di kóo kpààti kè di pĩ nho tōmmũ.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kēbēi nke dō:

Dínđi n kó betōmbè Sakōbu kó kuwũo nkabe di bá nyīēkũ, dínđi Isidayeeribe di kōmbùòti bá nduò, n yóó di dēetēmu kēdenneeni di yaābí itēmpē ndétiyi mieke, di tũ dè tidaati. Dínđi Sakōbu yaābí di wētínĩmu, ke bo kari di tenkè bāmũu kēōmpē,

òmòù ténkε í yó mbo wèè bo di kàkénè.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie ndi bonèmu kε yóó di deeté mfi béi!
N yóó kuòmu ibotí n di ciε kè di taá lì miεke páíí kédeε.
Díndi biε n yí yóó di kuò kédeε,
n né yóó di tiému dε bèkúmé,
n yí yóó na ké n di wúónkoo kε dò ndi í càke dèmarè.

¹² Di kó dikəutiri í dò nkétaà,
di kó dimənni í dò nkémieté,
mí ndi Yiè nKuyie mfi béi.

¹³ Omòù í dake di kpeti,
kε bo taa ndi muo,
mutie mamù mε nketé kε í bo mùù bo di taa.

¹⁴ Di natitobè di yèmmu,
bè ténkε í dennini di kpéí,
n di poté kε dò ndi tú n dootitobè mbe,
n di poté kuyéíku diekù nku,
di yei ndeuté mèè kpéí,
di càke kè dε deumu.

¹⁵ Ba nte kè di kuò mməcaàrimè mèè di tùkəní mε kpéí?
Di kó dimənni í dò nkémieté,
di yei mméε deuté deε te,
di càke kè dε deumu deε te kè n di dòò mεmmε.

¹⁶ Bèè di kəù yíε n yóó bè kùəmu,
bèè di dokùnε yíε m bo bè dàò tidaati,
bèè di ei yíε nyóó bè éímu,
bèè di senku yíε n yóó duó nkè bèε bè sènkèrimu.

¹⁷ Kε yé n yóó yəəremè mutie di muo,
n yóó miεkùnnemu di kəutiye.
Mí ndi Yiè nKuyie mfi béi!

Díndi Siyāā ei kəbe, òmòù ténkε í di kaànnè,
kε di yu kε tú bè dènne bè be tenké.

¹⁸ Kε ti Yiè nKuyie nyíε kébéi nke dà:
N yóó wēte kətənnénímu tidaati Sakəbu kó yefe miεke,
mesémme mε m bonè be kó sicéí,
di kó diheì wēti kε bo fííkúmu di dobontí ìnkè,
kε tekpaàticētēε fííkú te fōtìrì.

¹⁹ Kε di ndiè kε n sāntí,
kε íútí nè diwèì,
kε n duó nkè dí sūū nke ténkε bá nkēñni,
kε n di déúkùnnε bá di kó diyètiri ténkε báá kēke.

²⁰ Díndi Sakəbu yaàbí di wēti kε bo naámmu di do dòmmε,
kénfííkú n yììkε,

kε n yítε kécómmú kéfěū mbèè do di fěūmmu,
²¹ di kóo kpààti yó ntú di botí kou nwe,
di kou weε yó ndi baké,
kε n duó nkòo nni ntókénè,
kε dè í tú mεmmε we m bo dáátí kékətení m borè?

Mí ndi Yiè nKuyie mfi mε nyē.

²² Dε mənni di bo ntú n kəbe,
kε nni ndi te kè di n tū.

²³ Mí ndi Yiè nKuyie mmieke itému kuyaakù diekù kōmε,
kε fimmú fεfōdónfē diefē kōmε kε bo do bèè cààrè be yə ìnkè.

²⁴ Mí ndi Yiè nKuyie m miεke di còútému,
kε í yóó bonke kε í pī nkè do dò nképī mmùù təmmú,
dε yó nkéríní kè di tí bantému.

31

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: De kó yewe mieke mí ndi Yiè nKuyie m bo tieke Isidayeeribe wuò nyimòu, kè bè ntú n kòbe.

Kuyie nnákémè kù yóó kannemè Isidayeeribe be tenké

² Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú:

Díndi kubotí kuù yenténè mudoò ke bo dikpáà mieke,
di yàmu n kó mesàà.

Díndi Isidayeeribe di kúnti meompùmè èi ndi.

³ Nè dimònni ndi n di benkemè m maa,
n di náké ke tú n di dómu sáà, deé te kè n kó mesàà nyí iiti di ìnkè.

⁴ N wēti ke bo fíimmu díndi Isidayeeribe n dó bè kè di nfíákú,
di wēti ke bo túótému yebàrè sàáyè nè diwèi,
di yóó neinèmu behaubè kè dí yè kémbie nke au.

⁵ Di wēti ke bo buótímu Sammaríi tārì ìnkè detie mbè tu dè fínyí,
díndi bèè dè buotí kè dí ntòu de be.

⁶ De yiè kpaanímu kè bèè bàà yebòrè kè bè bo pīéké,
bè yóó nákému bèè bo Efadaimmu tārè ìnkè ke dò:

Íténè kè ti kòte Siyōō tārì ti Yiè nKuyie nti tū nkù borè.

⁷ Nténè mí ndi Yiè nKuyie m béi ntí:

Nyíútínè Sakòbu yaabí kpéi,
nyānkunè diwèi wèè baké yekpààtiyo o kpéi,
ndiennè ke sántí mí ndi Yiè nKuyie nke tú:
Tí Yiè nKuyie ndeetè a nitibè,
deetè Isidayeeribe sàmbè.

⁸ Kubakù you bíéké kó dihéi ndi m bè ìnnímè,
m bè dèitení itemmànke nyi ke bè tíi,

tiyūānti nè yekpīè,
beṣupópómóbè nè tibíyōtì,
bèè wētini be èi be fīnni í yó nsénní.

⁹ Bè yó nwētini ke kontimu ke m báá,
kè m bè kpāake kékéténè kuce sàakù kùu sié,
bè í yóó bété kùu ìnkè, kè m bè kōtenè menésààmè borè.
Míi tu Isidayeeribe cice kè Efadaimmu tu n kóo po.

¹⁰ Díndi yebotè keènè mí ndi Yiè nKuyie ntú mù,
ké tí náké yebotè yèè bo medétimè ke dò:

Mí ndi Yiè nKuyie mmíi do di cíe ndíndi nyIsidayeeribe
ke wēte ke di tínní,

ke yó ndake di kpéi o pecēnti ò ndakemè o pe kpéi.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie mīi di deetè díndi Isidayeeribe,
mīi di fiète kubotí kuù di kpeñnìné ku nòu mieke.

¹² Di kúntimu Siyōō tārì ke bo nyíúnè diwèi,
ke bo ndeitiní ke dó mí ndi Yiè nKuyie nkó mesàà,
dèè tu tidiiti nè menaà nnè mekòpammè,
ipe nè sibōó nè inààke.

Di bo ndònnè kupúú sàakù bè yòrì kù,

di ténke bá mbo meyeñcaàrimè mieke.

¹³ De mōnni besapàmbè bo nyānkunè diwèi
bedapàmbè nè bedakótibè kè bè nwē nke au,
m bo ceete di dabùò nkè yē naá ndiwèi
kè di bántè kédeite di áárimè kè di yèmmèe narike.
Mí ndi Yiè nKuyie mīi béi.

¹⁴ De yiè ikuó niùbè bo de nyiwūō kó mekùò,
kè n nitibèe tuó,
mí ndi Yiè nKuyie mīi béi.

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

N yo metammè mamè Damaa èi,
yekúdabùò nyeè yièní nè iwúótìi,
Daseedi bí ù ku kòò kuò,

bá ke í dós bɛɛ ò bántɛ.

¹⁶ Kɛ́ ti Yiè nKuyie nhò náké ke dò:

Cíéké, kéúté a nɔnnietí,

n yóó da cúmu a òtùtí kó ticuuti,

mí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi:

a nítibè itínímu di dootitòbè cie ke kúntiní.

¹⁷ Diwèi kèrínímu a yaábí kpéi.

Mí ndi Yiè nKuyie mú bɛi!

Ì wétínímu i tenké.

¹⁸ N kèèmu Efadaimmu wuò nkòbɛ kuòmmɛ,

ke sáútí ke tú:

Ti Yiè nKuyie nha ti poté mɛdiè mme,

ke ti tiè mbè ɔ́ poté mɛè botí kunaàwàátíkù,

ti yúšnní a borè kɛ́ ti na kéwɛtení,

ke yé fšò tumè ti Yiè nKuyie nti tū nkù.

¹⁹ Ti do da bùtinnému,

bàmbà ke mɛ nwɛtení,

ti bantému ti caàrimè ke pī nti nò,

ifei ì ti pī nkè ti sīnné,

ti dòò dɛ́ ti dapànti mɔnni de kpéi.

²⁰ Kɛ́ ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Efadaimmu kòbɛ n sàà bè cùummaà?

Yáà n sàà bè dós kè dɛ́ tontému?

Nh ɔ́ nkè n kèè bè náammɛ be kpéi diwèi dii m pī,

kè mɛsémɛ ní mbè nni mbonè,

kè m bè dós mɛdiè.

²¹ Ànnénè mɛcannimè,

fííkúnè idɛi,

dòònnè kunaàsinyakú di ce,

totínè di yèmmɛ di tū nkùu cè kéwɛtení,

díndi Isidayɛeribɛ n dós bè,

wɛtenéní yehékè yèè tu di kpeye ye mɛke.

²² Díndi Isidayɛeribɛ n dós bè,

dɛ́ yó nkáákɛ de kè di yóu mufirímù?

Díndi bèè í dós kéyie n kpɛti,

di mɔnni dɛ́ cèètɛmu di tenké mɛke,

kòo nitipòkù bɛi nhonitidòù!

Isidayɛeribɛ yóó wɛtɛ kɛmɔtenɛmɛ Kuyie mmetaummɛ

²³ Kɛ́ ti Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayɛeribɛ tū nkùu bɛi nke dò: M bo ténnnéni dii mɔnni bè do pīrímù bè kékònnè kédòò tidaati, bè bo nnáa nSudaa tenké nè o ekè mɛke ke tú:

Fš nSiyɔ́ dítàsààrì timómmɔnti borè,

ti Yiè nKuyie nda dòò mɛsàà.

²⁴ Kè Sudaa kòbɛ mbo a mɛke. Bɛtenkútíbbè nè bèè cèmmù iwūš kè bè nwɛ nke bo a ekè mɛke.

²⁵ Ke yé mú duómmɛ menie nsinéyɛi kùò bè, ke duò ntidiiti dikònni kùò bè. ²⁶ Mí nSedemii kè nh entení kénsš mmunòndómmù n dòò mɛsàà mme.

²⁷ Kɛ́ ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: De yiè kpaanímu Isidayɛeribɛ nè Sudaa kòbɛ kè bè bo pié késūū nkɛtenké, kè iwūš pɛtɛ késūū. ²⁸ N do wɛtɛnɛni mɛè botí be biékè kè mbè u, ke bè pùò nke dái ke bè dòòrì meyi, n yóó wɛtɛnɛni mɛè botí be biékè kè bè maà, kè bè fíi, mí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi. ²⁹ De mɔnni òmòu ténke bá nnáa dínáànhāntírì dii tu:

Cicèbè cáákɛ yesiè bényè

kè ibí nù nyārike.

³⁰ De mɔnni bá wè ò yóó kú o yei nképí nke, wèè cáákɛ yesiè bényè weè nù nyóó yārike.

³¹ Kɛ́ ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: De yiè kpaanímu kè m bo wɛtɛ kétaunnè Isidayɛeribɛ nè Sudaa kòbɛ. ³² Dè ténke í yó ntú metaummɛ ndo dòònnɛmɛ be yembè m bè dɛtɛ dii yiè Esibiti ke dɛnnɛ. De kó metaummɛ bè mɛ tštemu bá nè mú mɛ mbè temè. Mí ndi Yiè nKuyie mú mɛ nyè.

³³ Kɛ́ ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Nte de yiè n yóó bè dòònnè mɛè taummɛ: N yóó ànnè n kuó be mɛke nke, kè ì wàri be yèmmɛ mɛke kè m bè te mí nKuyie kè bè ntú n kòbɛ. ³⁴ De yiè òmòu ténke báá tié n kuó o kou, yóó o kou ò tié nke dò wè n yíétɛ mí ndi Yiè nKuyie. Bè yóó nyi yému

beməu, ibi sám̃pái nè bekótibè, mí ndi Yiè nKuyie mm̃i béi, n yóó bè cífemmu be yei, n ténke báá dentení me kpéi.

³⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m̃i ánnè diyie kè di ò ntũ nkémí, ke duò nkòo tánkù nè siwáa kè dè ò mm̃i keyènkè.

M̃i ò nampe dàm̃èrì kè yènéfñfñrè ité, mí nwèè yètiri tu Mpakedaa m̃i béi nke tú:

³⁶ Kè dèndè cèètè dii yiè,

mènm̃e Isidayeeribe kó kuwuò nténke í yó ntúmè n kaku.

³⁷ Kòo ñti bo na kébenné kèfñkè okùmè māmè,

késiéké kètenkè cūmpumè māmè,

dè m̃nni m bo dootóo Isidayeerì kó kuwuò nkabe bè dòò dèè kó dimàà dè kpéi.

Mí ndi Yiè nKuyie m̃i béi.

³⁸ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: Dè yiè kpaanímu kè Sedisademmu èi bo w̃tè kémaá, mí ndi Yiè nKuyie n kpéi, kéketénè Ananèdi kó didènni borè kénta kētuakenè dibòri bè tu di kuduotí kèntimè kó dibòri, ³⁹ késaoté ketaũ kuhũ kũ beúnè kētuake Kaarebu t̃ari, kékónté kékotenè Koa kperi, ⁴⁰ kédíténè kubiriku bè buònkò kù beciribè kè dè còunko dèyeire, kénta kētuakenè kukò nSetinàa kèp̃ètè kētuake dibòri bè tu di sis̃i kó dibòri diyie yiení kèè bíéké kperi. Dè yó ntú bè cānnè dèndè mí ndi Yiè nKuyie n kpéi, bè ténke báá di uuté, bè me nténke báá di p̃ntè bitì.

32

Kuyie mpāānāahti nāahtò Sedemii dontémè kupaku

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii Sudaa kabe kóo kpàati Sedesia kpàti benni pínni mieke, ke s̃s̃ Nebukannesaa bo o kpàti benni t̃ep̃ítè nè diniínni. ² Dè do s̃s̃ mBabidōnni kó behāp̃ambè beè pi Sedisademmu èi. Dè m̃nni kè bè m pi mí nSedemii kè k̃anne Sudaa kóo kpàati kó tekpaàtic̃ètè kó kudànkù. ³ Sudaa kabe kóo kpàati Sedesia weè do m pi nkékanne kè nni nkari. Kòo n nàa nkétú dè dōmmè kè n nàa nke tú ti Yiè nKuyie nyè nkù yóó duò ndih̃ei Babidōnni kóo kpàati kòo di tieke, ⁴ okpàati Sedesia í yóó cooté. Bè yóó ò pínni kèduò Babidōnni kóo kpàati kè bèe yà betabè kénáké. ⁵ Kè bèe kōnnè Sedesia Babidōnni kòo nke mbo kè kēmmūnè kù bo yāmè o kpeti. Bá kè di dokūnè Babidōnni kabe di báa bè na.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè kè dō ⁷ n cice nantè Sadummu bire Anamēdi k̃erini m borè, ke bo n náké k̃étú n donté o paku kũ me mbo Anatōti, k̃éỹé m̃i tumè o c̃ètè kou wèè baat̃eni kè dō nké kù donté.

⁸ Mènm̃e n cice nantè Sadummu bire Anamēdi k̃atenimè m borè tekpaàtic̃ètè kó kudànkù k̃entũ nti Yiè nKuyie nni nnàkémè kè n náké kè dò: Donté m paku kũ bo Anatōti Bensam̃e temp̃e, ke ỹé f̃s̃s̃ tumè n c̃ètè kou wèè baat̃eni kè dō nké kù donté. Donté ku k̃etieke. Kè m baant̃e ti tumè ti Yiè nKuyie nkpeti nti.

⁹ Mènm̃e kè n donté n cice nantè Sadummu bire Anamēdi kó kupaku kũ bo Anatōti, kóo yietì m̃edit̃ibii t̃ep̃ítè nè m̃eyieké, ¹⁰ k̃éw̃ari yedontép̃áte kè yè mbo ỹéd̃éỹé. Kè n ỹikú m̃ecannimè kè benitibè nwúo nkè m benné m̃edit̃ibii nc̃é̃k̃k̃u t̃ebiètè f̃nkè. ¹¹ Kè n túóté didontép̃átiri n ỹikú di n kó m̃ecannimè k̃ép̃ōnné, n w̃ari dii mieke ikuò ỹemmè nè diteri dii feio. ¹² Kè n duò ndidontép̃átiri Baduki Nediya bire Maseya kó d̃eyaabire, kè n di nhò duò n cice nantè bire Anamēdi iikè. Nè bèè do dè bo k̃éikú be nou dip̃átiri be iikè nè Sudaa kó kuwuò kabe bèè do bo tekpaàtic̃ètè kó kudànkù be iikè. ¹³ Kè n deè k̃éduò mBaduki dinuò benitibè bem̃ou iikè kè n dō: ¹⁴ Tii ntu ti Yiè nKuyie Mpakedaa kpeti nti, Kuyie ntinti Isidayeeribe ti tũ nkù. Túóté didontép̃átiri m p̃s̃ũ ndi nè dii feio k̃éānnè diduò mieke kè yè mbo s̃áa.

¹⁵ Nt̃e ti Yiè nKuyie Mpakedaa kunku Isidayeeribe tũ nkù náké t̃i: Kù tu di w̃eti ke bo dommu sic̃é̃i nè depaa dih̃ei dii mmieke.

Sedemii kuōnnēm̃e Kuyie

¹⁶ N duò ndi m̃nni Baduki Nediya bire yedontép̃áte k̃ébantè Kuyie nke dò: ¹⁷ Áú n Yiè nKuyie f̃s̃ nwèè dòò k̃éfñkè nè k̃etenkè nè a w̃erimú, d̃em̃arè í da yóunnè! ¹⁸ F̃s̃s̃ ò c̃t̃é nhoniti kētuakenè o yaabí kó iyaabí tit̃ōnti tit̃ōnti tek̃ōup̃ítè, f̃s̃s̃ ò poté ibi í cicebè kó meyei nkó tiỹé̃ti, Kuyie nha d̃eumu ke k̃p̃eñni, ti Yiè nKuyie f̃s̃ nwèè yètiri tu Mpakedaa. ¹⁹ F̃s̃s̃ tu otenti s̃àawè k̃aa t̃āmmú d̃eu, f̃s̃ nwèè w̃uò m̃benitibè bem̃ou kó m̃eborime ke yietì bá wè o t̃āmmú d̃ōmmè, m̃uò m̃ānnè t̃i yeti.

²⁰ F̃s̃ nwèè dòò mebenkumè c̃āmmè nè tidietì Esibiti kó k̃etenkè mieke, ke t̃i d̃ōd̃ri nè ỹienní k̃aa ỹet̃iri feit̃é Isidayeeribe cuokè nè k̃utenkù kum̃ou mieke, ke f̃é̃nè ỹienní. ²¹ F̃s̃s̃ d̃òò

mebenkùmè càmmè nè tidièti, ke benke a wërímú nè a kpeti kè yebotè da yòtè kàa dènnèni a nitibè Isidayeeribe Esibiti mieke. ²² Kàa bè duó ndiheì a do béi nkéikú kè dà a yóó duó ndi ti yembè, menaamiè nnè mecekùs ndè pùs ndi. ²³ Kè bè kòtení kè di ta ke kàri, bè me nyí yie nke túnne a kó kuce, bè í yie nke túnne a kó ikuó, bè í yie nke dàò a bè nàké kè yè mbèe dàò dè. Dèè te kàa bè duónni meyei mèè mè nti tùòkeni!

²⁴ Nte Babidónni kòbe ke pi diheì, bè tùòkenímu ke bo pònte diheì, ti doti be nòu mieke nke, bè yóó ti do mudoo mmu kè dikónni ti kuó nè mutenkúú. A nàké ti tì dàò kàa ti yà. ²⁵ N Yìè nKuyie a yé kè do mBabidónni kòbe yóó fietè diheì kè né n nàké kè tú n donté kupaku, kényietí kè bèè naa bo m pùté kè bè mboà?

Ti Yìè nKuyie nténné ti Sedemii

²⁶ Meríme kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kè dà: ²⁷ Mí ndi Yìè nKuyie mfi baké benitibè bemòu, demarè n yóunèmaà? ²⁸ Dèè te mí ndi Yìè nKuyie nkè m béi nke tú: N duómmu di nheì Babidónni tenké kòbe, n di tannèmu be kó kpàati Nebukannesaa nòu mieke kòo bo di pònte. ²⁹ Babidónni kòbe bèè me ndó kédo diheì bè tatimu di mieke ke bo míité muháá ké di cóu nkè dii cóuté nè sicéí bè tùò sù ìnkè tihúúnti yebokè Baadibe, ke yè pāā ntidiiti bè yòore ti menaà nke ìnkoo m mieke.

³⁰ Kè yé Isidayeeribe nè Sudaa kòbe nè bè bomè bè dàòri n yí dó dè nde. Isidayeeribe dàò dè í m mieke nke. Mí ndi Yìè nKuyie mfi béi. ³¹ De kó diheì Sedisademmu nè bè di maámè kènto kétuakenè yíenní di baa ìnkoo m mieke nke kè kè cóu nsáà dèè te kè n dó ke di búttinné. ³² Isidayeeribe nè Sudaa kòbe bè dàò mèè yéi nke í m mieke, bembe nè be kó bekpàatibè nè sikpàatibíi nè bèè nàa m pāānāaati. Sudaa kó kuwuó nkòbe nè bèè bo Sedisademmu, ³³ bè tūntè be ìikè nke ke m búttinné, nè dimónni ndi m bè duómme itíi bè me nyí yie nke bo ì kènté kè ì cóuté. ³⁴ Kè tanné be kó tetenkaanité isòke kpete n cītēè n yètiri yu dè kè tē sīnkūnne. ³⁵ Kè maá yewūstòrè Beni-Inommu biriku ke feu be bí dibòò Mòdòki, initidaaì nè initipòì n yí yè mbèe dàò dè diyie mari. De kó iyentotí keté kè í tanní n yèmmè mieke m bo duómme kè bèè dàò dè kó isòke ke tanné Sudaa kòbe meyei mmieke.

³⁶ Di mmónni nte mí ndi Yìè nKuyie ndíndi Isidayeeribe di tū nkù m béi nti kè dè ntukúnè diheì di náá ndii kpéi kè tú di tati Babidónni kó kpàati nòu mieke kòò bo di do mudoo, dikónni nè mutenkúú nkè dèè tanní. ³⁷ N yóó di dennenímu m mieke do di yé kè di pèike kè di cóuté kè n di cíe nkè di taá yebotè yèè mieke. N yóó di ténnénímu diè nkè dí mbo bá demarè í ndi kóónnè. ³⁸ Kè di ntú n kòbe kè n di te mmí ndi Yìè nKuyie ndi tū nkù, ³⁹ kè ndí duó mmeyèmmè mēmáá kè di ntū nkuce kumáá kè nni ndé sáá, kè dèè yie nkè di mbo kè dè di naati kè di bíi sòoté kémbo kè dè ì naati. ⁴⁰ Kè n di dàòné metaummè meè yó mbo sáá, n ténke báá di búttinné, n yó ndi dàòrimu mesàá, m bo duó nkè di mmake n kó fedédiéfé kè dèè yie nkè di ténke bá m búttinné. ⁴¹ De mōnni n kó diwèi yó ntú m bo di dàòmme mesàá, n yóó di fíimmu teii di nheì mieke, n yóó mè dàò nè n yèmmè memōu ndi nè n wërímú mumōu.

⁴² Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dà: N tóni mèè botí meyei ndiemè kuwuó nkuù nyínkè, n yóó me ntóni mesàá mmēmōu n nàké mè di kpéi. ⁴³ Diheì di yé ndii dàúnko kòo niti ténke í di bo yoo kuwanwankú kè di ta Babidónni kòbe nòu mieke, di wèti ke bo do ndepaa de kó diheì mieke. ⁴⁴ Bensamee kó ketenkè mieke nè yehékè yèè tókénè Sedisademmu nè Sudaa kó yehékè mieke nè ditari ìnkè kpeye nè yehékè yèè bo Sefadaa nè yèè bo Nekefu tempè mbè wèti ke bo dommu depaa nde kó yehékè mieke kénwāū yedontépáte kè benitibè bèè naa bo di pùté kè bè bo ke yé n yóó ténnéníme di kó tidaati mí ndi Yìè nKuyie mfi béi.

33

Kuyie nyèmmè kù yóó wète kéli nSedisademmu

¹ Mí nSedemii kè m baa nkpaá ke bo bè m pī nke kànnè dè tekpàatícītēè mieke, kè ti Yìè nKuyie nyíé kè m béinnè kè dà: ² Mí ndi Yìè nKuyie, mí nwèè dàò ketenkè, mí nwèè kè pùté ke fíi nke fītiri, mí nwèè yètiri tu: Di Yìè nKuyie. ³ N yú kè n yóó yiemmu, ke da dáa ndèmarè dièrè, diòòri kperè a í yé dè. ⁴ Mí ndi Yìè nKuyie ndíndi Isidayeeribe tū nkù, nte n náá nti kè dè ntukúnè Sedisademmu kó diheì nè Sudaa kó sikpàatícītēè sù yóó puómme kè dèè dàúnko. ⁵ Kè di tū di bo baaò Babidónni kòbe bèè di pi kè bè dokénè di í yóó na. Becírìbè bèè yóó píe ndiheì ke yé m mieke di yèmmè mediè. Díndi Sedisademmu èi kòbe di yéi mmeè sūū nkè n yèmmè nòóté di ìnkè. ⁶ N né yóó daatenímu di kpéi kè di taa, kè di miekúnne kè di duó ndiwèi dièri kè dí m bo kè dè di naati. ⁷ N yóó wète kèténénímu Sudaa kòbe bè pīrmúù bè ke dàò tidaati nè Isidayeeribe bè pīrmúù bè ke kōnnè m bo wète kè bè kànnè be èi bè do dōmmè nè dimōnni.

⁸ Kéutè mecaàrimè bè do n càke mè, ke bè cíé mbe yéi mmēmōu bè n yetènnè mè nè bè yetèmè n kpeti. ⁹ De mōnni diwèi bo nni mbonè Sedisademmu èi, yebotè yēmōu yèè bo ketenkè ìnkè

yè bo keè m bè dǎò mèè sàà ké n sǎnte ké n dǎunnè mutǎmmú ké nni nsǎntí. Dè bo yè di kè yè nkpeuti m bè dǎò mèè sàà nkpeí kè be kpere demǎu yíè.

¹⁰ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ: Dǐndi Sudaa kǎbe di náá nke tú dihei dǎúnko bá onití ténke í bo di mieke bá feǎfè. Sudaa ekè nè Sedisademma kó ice dǎúnkomu bá onití ténke í bo di mieke bá feǎfè. ¹¹ Bè wèti ke bo keèmu de kó ketenkè mieke diwèi kó metammè nè siyíè, nè bèè tǔoté betobè bàmbà be kó iyíè. Kè bèè tsuní Kuyie nǎtèè yepǎrè kè bè ndiè nke tú:

Sǎntenè ti Yìè nKuyie Mpakedaa ke yè kú wennimè,

ke ti dǎ sǎá.

Ke yè n wèti ke bo ténennimè bè do pǐrmú bè be ei, ké bè kǎnne bè do dǎmmè nè dimǎnni.

¹² Kè ti Yìè nKuyie Mpakedaa béi nke dǎ: Dihei dii mmè ndǎúnkomè, bá onití nè feǎfè kè dè ténke í kérímú yehékè yemǎu mieke, yenaacǎnhòkè wèti ke bo buotému kè iwǎs cǎmbe ndè dǎmmu be wǎs. ¹³ Yetarè ìnkè kó yehékè nè kubiriku kpèye, nè yèè bo Nekefu kó kutempè nnè Bensamèe kó dihei mieke nè Sedisademma kó mǎfitímè kó yehékè nè Sudaa kpèye mieke, ye pe bo ndaku ke pǎnkú í cǎnti ìlkè kòò í kǎa. Mí ndi Yìè nKuyie mmú béi.

Kuyie ndǎu ndii nùu kú í yóó di kpàtè

¹⁴ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ: Dè kó yewe kpaanímú, kè m bo dǎò mesàà n nàké mèè kpéi Isidayeeribe kpéi nnè Sudaa kǎbe kpéi. ¹⁵ Kè de kó yewe tǔòkè dii mǎnni n yóó dennení onití mǎu nwe Dafiti kó kuwǎu mmieke wèè yó mpí ntímómmǎnti, ke bekùnè benitibè dihei kè dè wenni. ¹⁶ Dè yìè Sudaa kǎbe yóò cootému, kè Sedisademma kǎbe mbo bá dǎmarè í bè kǎnnè, bè bo nyu Sedisademma ke tú ti Yìè nKuyie nkuu ti dǎori tímómmǎnti.

¹⁷ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ: Okpǎàti Dafiti cǎtèè báá paà okpǎàti wèè bo nkari dikpǎàtikàri kǎmbaké Isidayeeribe. ¹⁸ Ikuú niùbè mǎ mbáá paà nè Defiibe bèè bo nni nfeu iwǎs ke tuú, kǎcǎunkonè yepǎrè bè yǎre yè mǎnǎ, nè iwǎs yewe yemǎu.

¹⁹ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kè m béinnè mí nSedemii ke dǎ: ²⁰ Mí ndi Yìè nKuyie mmú tu kè di bo na kéceete dinùu n dǎu ndi, kuyie nnè keyènkè kè dè ténke bá mbo. ²¹ Mǎmmè n dǎunè dii nùu n kóo tǎnti Dafiti di bo paamè kóo kó kufuku kou mǎu bá nsákè o kpàti, Defiibe nè ikuú niùbè kè bè ténke bá mpí n tǎmmú. ²² N yóó duú nkè n kóo tǎnti Dafiti yaabí nè Defii kó iyaabí bèè tu ikuú niùbè kè bèè sǔú nsiwǎa dǎmmè ké ìnkè ke í ndò nkékaa nkédeè bè bo sǔú ndáméeri kó mbirimú do mmè.

²³ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kè m béinnè mí nSedemii ke dǎ: ²⁴ A yému benitibè yèmmè dǎmmè, n nu ndootóo Isidayeerii kó kuwǎu nnè Sudaa kǎku, bǎmbe n do tǎatè bè, ke bè bè sǎnku ke ténke í bè wúo nkubotí. ²⁵ Mí ndi Yìè nKuyie m béimmu ke tú: Mí nwèè duú ndinùu kuyie nnè keyènkè kè dè bo mmí, mí nwèè duú nyikuú ké ìnkè nè ketenkè, ²⁶ dè bo yíme kè n dootóo Sakǎbu kó kubotí, n kóo tǎnti Dafiti kó kuwǎu nkǎbe, m báá yóu m bo n dǎimè be mieke bekpǎàtibè bèè bo mbaké Abarahammu nè Isakí nè Sakǎbu be yaabí. Mesémmè bè nni mbonèmu kè n yóó wète kéténnéní bè do pǐrmú bè ké dǎò tidaati.

34

Kuyie mpǎānǎahti náahtò nàkémè tii yóó tǔokéní Sedesia

¹ Babidǎnni kóo kpǎàti Nebukannesaa nè o kó behǎāpǎmbè nè yekpǎàtiyo yemǎu kutenkú ò baké yè be dokùnè dii mǎnni Sedisademma nè Sudaa kó yehékè teyè, kè ti Yìè nKuyie nní mbéinnè mí nSedemii ke dǎ: ² Kǎte kénáké Sudaa kǎbe kóo kpǎàti Sedesiasi ke dǎ: Mí ndi Yìè nKuyie n tú: N yóó duú ndi nheí Babidǎnni kóo kpǎàti nwe kòò di cǎu. ³ O mǎmmu nhò í yóó na kéyenté. Bè yóó o pǐrmú, kóo duú mBabidǎnni kóo kpǎàti kè bèè yà betobè kététe betobè tǎnǎahti, kóo né na kóò kǎnnè Babidǎnni.

⁴ Né nte mí ndi Yìè nKuyie n nàké ti kè dè ntúkúnè wenwe Sudaa kǎbe kóo kpǎàti Sedesiasi: Mí ndi Yìè nKuyie mmú tu o í yóó kú mutǎntǎnkǎu. ⁵ Ó yóó kú bàmmúu nwe kè bèè tuò ntihúúnti o kpéi, bè do ti tǔómmè o yembè bèè o niiténè ke di tikpàti kénkuú ndikúdabǎnni ke tú: Áú ti Yìè! Mí ndi Yìè nKuyie mmú béi.

⁶ Mí nSedemii kè n ti nàké Sudaa kǎbe kóo kpǎàti Sedesia. N do ti nhò nàké Sedisademma nwe. ⁷ Dè do sǎ mBabidǎnni domu mudoò Sedisademma kó dihei ke donè Sudaa kó yehékè Nakisi nè Asekaa yèè do tu yehéikperè kè bèè yè yíèke.

Bè do fǐmmè tidaati tii tu Ebēdeebē kēwētē kē tī pī

⁸ Okpǎàti Sedesia nè Sedisademma kǎbe kè bèè wǎnnè dinùu ke dǎ: ⁹ Kè wèè mǎke kudaakú kè kú tu Ebēdee, ke tú kunitidaakú yóó kunitipòrikú wèè kú fǐi nkè be kou mǎu ténke bá mmǎke kudaakú kúu tu Sudaa kó kuwǎu nkou, ¹⁰ Sedisademma ei kó bekótibè bǎmǎu nè benitibè bèè do bo ò dǎu ndè de kó dinùu, kè bèè yie mbá wè kóo fǐi nho daakú ò do mǎke kú ke ténke báá wète kè kú tǔoté kè kú pǐnnè mudaatǎmmú. ¹¹ Kè dè nè nyóó yíé kè bèè ceete

be yëmmè kéwëte këtúóké be daati bè do fīi ntí kéwëte ké tí pīíné mudaatōmmú. ¹² Mëmme kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kè n dà; ¹³ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù tu kuù dōunnè dinùu di yembè kù bè dènnenī dīi mōnni Esibiti bè do tú kè tidaati ké bè nàké ke dà; ¹⁴ Yēbie nyēiekè mieke di kōbe Ebēdeēbe bè di fiténè bēmaá ke naá ndi kó tidaati, kè di bè pīíné mutōmmú di níí bè fīínko. Bè níí yóó pī ndi tōmmú kēmmōke yēbie nyēkuá ndi kè dí bè fīínko. Di yembè mē nyi n kētáté, bè keté ke í ndàáte. ¹⁵ Kè dīndi mē nyie nke dàò n yëmmè, bá wè kòò fīínko o kó kudaakú, kè di dóu nketike dinùu n cīètè mieke n yètiri yu dè. ¹⁶ Dè kó difānkúò ke wëte ke cēète di yëmmè ke cāke n yètiri ke wëte ke tēñnéni di do fīi mbè ke wëte ke bè pīíné mudaatōmmú.

¹⁷ Nè dē kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie n tú mù: N tú di í mē nyiemme n kpeti, ke bo fīi mbá wè o tēbite, bá wè o kou, n yóó di fīínkomu kè bè di do mudoò, kè dikōnni tanní nē mutenkūi. Di kperē bo donnē yeboté kó yekpààtiyò kām̀b̀ùòti.

¹⁸⁻¹⁹ Sudaa èi kó bekótibè nè Sedisadēmmu èi kōbe nè tekpààticīètè kó bekótibè nè ikuá nùbè nè benitibè bēmau bè do yiemmu kè n dōunnè dinùu, kéwēnnè kè n kuá fēnàáfè ké fē kéké yekéké yèdèé kénkeri ke pēnkú dē kó yekéké cuokè. Dē kó benitibè bè cāārēmu bè n dōunnè dīi nùu. Bè í dàò bè do dóu ndinùu ke yē mbè yóó dàòmè nè dē kpéi m bo bè dàò bè dàòmè fēnàáfè. ²⁰ N yóó bè duó mbè dootitabè mbè bèè bè dānè mukūi nke bèè bè kùu, kè dikpáá kó tinòti nè tikpasīnti kè dèè bè di. ²¹ Sudaa kōbe kóo kpààti Sedesiasi nè o èi kó bekótibè m bo bè tannè bē dootitabè nōu mieke, bèè bè dānè mukūi mbè bo bè nīntè bè tati Babidōnni kó bēhāāpōmbè nōu mieke nke. Bá bē mu mme ndi yóumè, ²² n yóó duó nkè bèè wētēni kè di do mudoò mmu kè di pante kécúu ndihei. M bo duó nkè Sudaa kó yehékèe dōúnko yè ténke bá mmōke wèè yè ā. Mí ndi Yiè nKuyie mīi bēi.

35

Dekabiibe yetemè menaà mmuyāà

¹ Sosiasi bīre Sosakimmu tu dīi mōnni Sudaa kōbe kóo kpààti, kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii kè dà; ² Kōte kēyā Dekabu kó kuwuā nkōbe, kè bè yu kè dí ta Kuyie ncīètè kó tidieti kó kùmakú mieke kāa bè duó mmēnaà nkè Bèè yā.

³ Mēmme kè n kōte ke yū Idimmeya bīre Abatisinniya yaābīre, Yasanniyau kó dēbīre nè o nei Dekabiibe cīètè tēmau. ⁴ Kè m bè kōtenè ti Yiè nKuyie ncīètè Ikidadia bīre, Annani Kuyie kóo nīti kó kudieku o tiè ndè o kōbe. Dē kó kudieku do tōkénè okpààti tūmbè kpeti nti ke sāké Sadummu wèè do baa Kuyie ncīètè bōri o bīre Maseya kaku īnkè. ⁵ Kè m bè īñné sicēe nè menaà fēi fēi, nè ibòòke kè bè nàké ke dà yānè menaà.

⁶ Kè bè n tēnnè ke dà ti í yóó yā menaà ti yàari Dekabu bīre Yonnadabu do ti nàkēmu ke tú: Ti bá nyō mmēnaà tīnti nè ti bío sāā.

⁷ Ti mē mbáa maā sicēi, ti mē mbá mmōke depaa ti báa fīíkú dētie mbè tu dè fīnyī, ti bá mmōke ti kperē ke yē ti yó nhāmè titouti mieke nke ti fōmmu mumōu, mēmme ti bo nfōumè kēmante dihei ti bo di kupòòkú.

⁸ Mēmme kè ti yie nti cice Dekabu bīre Yonnadabu ti nàké ti kēyóu menaà mmuyāà ti fōmmu mumōu mieke, tīnti nè ti pobè nè ti bí initidaaì nè initipòì. ⁹ Ti í maā sicēi ke bo nhā, ti mē nyí kūtúti depaa, ti í fīíkú dētie mbè tu dè fīnyī, ti í buatí dēmarè. ¹⁰ Ti ā titouti mieke nke, ti yie nke tūnnè ti cice Yonaadabu ti nàké tīnti. ¹¹ Babidōnni kóo kpààti Nebukannesaa wèè do ti do mudoò kè ti coké kēta Sedisadēmmu ke bo yenténè Babidōnni nè Sidii kōbe kó bēhāāpōmbè. Mēmme kè ti bo Sedisadēmmu nè yīenní.

¹²⁻¹³ Mēmme kè ti Yiè nKuyie Mpakēdaa Isidayeeribe tū nkù n nàké mí nSedemii kè dà n kōte kénáké Sudaa kōbe nè bèè bo Sedisadēmmu ke tú kù yē mbè í dò nkékénté kēyie nku kpetāā? ¹⁴ Dekabu bīre Yonnadabu do nàkēmu o kōbe ke tú bè bá nyō mmēnaà, kè bè yie nke ti pī mbá bè í yō mmēnaà nè yīenní, kè yē bè yiemme bē yàari kó dinùu. Mí ndi Yiè nKuyie kè n né yie ke di náánnè bá di í yie. ¹⁵ Kè n yie ke tūānko m pāānāahti náāmbè kè bè di náá nke tú di cēete kēyóu mēborime yeime kēdāò dèè wenni kēyóu di bo ntūmmè yebóké ke yē feu iwūš. Mēmme di bo mbomè dihei n di duó ndi, dīndi nè di yembè. Di mē nyí kēnté, di í yie n kpeti. ¹⁶ Dekabiibe bīe yiemmu ke tūnnè bē yàari Yonnadabu bè nàké ti. Sudaa kōbe dīndi di mē nyí yie n kpeti.

¹⁷ Kè n sōoté kēbēi nke dà: Dē kpéi nte kè ti Yiè nKuyie Mpakēdaa tīnti Isidayeeribe ti tū nkù tu, kù bo bōnté Sudaa kōbe nè bèè bo Sedisadēmmu meyei nkù ti nàké mēè kpéi, ke yē kù ti ndi nàkémè ke di nàké di mē nyí yie, kè kù di yuúké ke di yuúké bá di í kù cōúté.

¹⁸ De kó difɔ̀nkúò kè n náké Dekabiibe ke dò: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa t́nti Isidayeeribe ti t́tù nkù tu: Di me nyiemme ke t́nnè di yààri Yonnadabu ò náké ti ke dò ò náké ti timòu. ¹⁹ Nè de kpéí Dekabu bire Yonnadabu ćtè è í yóó pàà wèè bo mpí nKuyie t́mmú ku ćtè è mieke.

Kunku ti Yiè nKuyie Mpakedaa t́nti Isidayeeribe ti t́tù nkù kuù me nyè.

36

Sosakimmu ćutémè Sedemii kó tipāānāh̄ti kó yepáte

¹ Sudaa kòbe kóo kpààti Sosiasi bire Sosakimmu kpàti benni dinaanni mieke kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè mí nSedemii ke dò: ² Waá nkukònkú ḱwāri tináah̄ti n náké ti kè dè ntukúnè Isidayeeribe nè Sudaa kòbe nè iwuò nteì, ḱtúóténè Sosiasi tu d̄i m̀nni okpàati ḱntò ḱtuokènè ýenní. ³ Kè dè yèmmè Sudaa kòbe bo keè n t́atè ke yóó bè dò m̄è yèi ḱceete ḱyóu be borime yeime kè m bè ćtè mbe yetimè nè be caàrimè.

⁴ Memme kè Sedemii yú Nediya bire Baduki kóò náké ti Yiè nKuyie nhò náké t̄i kó dimàà kòò ti wàri kukònkú ìnkè.

⁵ Ò ti wàri memme ḱdeè kè Sedemii ò náké ke dò: M bo m̄editim̄è mieke nke, n yí dò m bo na ḱeta ti Yiè nKuyie nc̄tè. ⁶ F̄s̄ m̄amm̄u nyóó k̄ote ti Yiè nKuyie nc̄tè m̄enùbóumm̄ ḱékaa n da náké ti k̄aa ti wàri. A ti k̄aa mbèè k̄otení m̄enùbóumm̄ nè bèè lt̄éní Sudaa ek̄e yem̄ou ke k̄otení kè bèè ti k̄èè. ⁷ Kè dè yèmmè be báamm̄i tuòke ti Yiè nKuyie mborè kè bèè ceete ḱyóu be borime yeime ke yè ti Yiè nKuyie mm̄ieke yèmmè de kó benitibè ke bè c̄útè m̄ediè.

⁸ Kè Nediya bire Badukii dò mí nSedemii nhò náké ti timòu ḱékaa nti Yiè nKuyie nnáah̄ti t̄i wàri kukònkú ìnkè Kuyie nc̄tè mieke. ⁹ Dè do s̄s̄ nSosiasi bire Sosakimmu Sudaa kòbe kóo kpàati bo o kpàti benni dinumm̄i ndi ot̄āw̄einwè mieke, kè bèè yú Sedisad̄emmu èi kòbe nè Sudaa kó yeh̄ek̄e yem̄ou kòbe kè bèè k̄otení Sedisad̄emmu Kuyie nc̄tè m̄enùbóumm̄. ¹⁰ Kè Badukii kaà n duò nkòò wàri t̄i náah̄ti. Ò do bo Safāā bire Kemadiya wèè tu op̄at̄iwāh̄ti o dieku nku. De kó kudieku do bo Kuyie nc̄tè d̄ankú de ìnkè k̄oku nku. Kuyie nc̄tè b̄ori bè tu di dibòri p̄anni di borè.

¹¹ Kè Kemadiya bire Miseen Safāā yaabire keè tináah̄ti bè k̄aa nti ti Yiè nKuyie mp̄at̄iri mieke timòu, ¹² ḱdeè ḱékat̄e okpàati kóo p̄at̄iwāh̄ti dieku, kóo kpàati kó bet̄umbè bem̄ou bèè tu: Edisamaa op̄at̄iwāh̄ti nè Sammaya bire Bedaya nè Akib̄o bire Edinatāā nè Safāā bire Kemadiya nè Ananniya bire Sedekia ḱeyíénè okpàati kó bet̄umbè t̄obè bem̄ou. ¹³ Kè Miseen bè t̄uò mBaduki do kaà nt̄i náah̄ti dip̄at̄iri mieke benitibè bem̄ou ìlkè.

¹⁴ Memme kóo kpàati kó bet̄umbè bem̄ou t̄s̄ Nekanniyaa bire Eudi Sedemia yaabire wèè do t̄u Kuusi yaabiyóm̄m̄ kòò bo náké Nediya bire Baduki kóo k̄oten̄n̄i kukònkú ò do kaà nkù benitibè ìlkè. Memme kóo t̄úótè kukònkú ḱet̄oní be borè. ¹⁵ Kè bèè ò náké ke dò: Kari dende ḱe ti kaà nt̄i bo kukònkú mieke. Koò kù mbè k̄aa. ¹⁶ Kè bèè keè de kó tináah̄ti kè kuf̄w̄aa mbè p̄i nkè bè nwúó nwúó mbet̄obè ḱenákè Baduki ke dò: Ti náké a ti wàri m̄èè bot̄i.

¹⁷ Bè me nyí ḱebekè Baduki ke dò: Ti náké a ti wàri m̄èè bot̄i.

¹⁸ Kóo bè t́én̄è ke dò: Ò ti nni nnáamm̄u kè nti w̄au kukònkú ìnkè.

¹⁹ Kóo kpàati kó bet̄umbè náké Baduki ke dò: K̄ote f̄s̄ nnè Sedemii kè di s̄ori bá òm̄ou bá nyè di borè.

²⁰ Memme kè bèè yóu dende dip̄at̄iri op̄at̄iwāh̄ti Edisamaa kó kudieku ḱékat̄e okpàati c̄tè d̄ankú borè kóò náké dip̄at̄iri t̄o ti timòu.

²¹ Kóo kpàati duò nkè Yeudii k̄ote ḱtúótén̄i de kó dip̄at̄iri okpàati kóo p̄at̄iwāh̄ti Edisamaa dieku ḱe di k̄aa nhokpàati nè o t̄umbè be ìlkè. ²² Dè do s̄s̄ ndè tu muséè nkóo t̄ānkú nwe dibenni t̄ānkú w̄einwè kóo kpàati k̄ari o c̄tè muséè mm̄ōnni k̄pete kè muhāā nt̄uot̄i. ²³ Kè Baduki ní kaà nkéfin̄te kukònkú m̄et̄at̄i yoo m̄enā kóo kpàati kù k̄éet̄e ḱécs̄u, kè mme nh̄ k̄e kù cs̄u nkum̄ou ḱdeè. ²⁴ Okpàati nè o t̄umbè bèè kó dimàà do dè bo ḱékeè de kó tináah̄ti be k̄mb̄ut̄i í ndo, bè í nk̄er̄i be ȳat̄i. ²⁵ Edinatāā nè Dedaya nè Kemadiya bè do b̄ārm̄m̄u okpàati ke dò ò báa cs̄u nde kó kukònkú, ò me nyí nyie nkè bè k̄ent̄e. ²⁶ Kóo kpàati p̄ei n̄ho bire Yedameȳeedi nè Asidiȳeedi bire Sedaya nè Abudiȳeedi bire Sedemia ke dò bèè p̄i nhop̄at̄iwāh̄ti Baduki nè mí nSedemii kè ti Yiè nKuyie mme nti s̄onne.

²⁷ Okpàati cs̄u nd̄i m̄ōnni kukònkú mí nSedemii do náké ti Baduki ti wàri k̄iù ìnkè ḱdeè kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ²⁸ Waá nkukònkú tek̄u ḱw̄et̄e ḱw̄ari a do wàri ti kuketik̄u ìnkè timòu kè Sosakimmu Sudaa kòbe kóo kpàati kù cs̄u. ²⁹ K̄aa d̄èè memme á náké Sosakimmu kpéí nke dò:

Ti Yiè nKuyie nt̄u a m̄è nc̄summ̄è dip̄at̄iri ke náa nke t̄u ba nte kè n wàri de kó dip̄at̄iri ke náa nke t̄u Babidōnni kóo kpàati k̄ér̄in̄i ke bo p̄ante diheì ḱékuo benitibè nè iw̄ūš. ³⁰ D̄è te kè ti Yiè

nKuyie ntu fɛ́ nSosakimmu Sudaa kɔ́be kóo kpààtì a kou mɔ̀u báá kari Dafiti kó dikpààtikàrì, a bo kú kénduɔ́o, kuyie mmònni kè diyìè níí da tiitè, keyènkè mònni kè muséé nda poté. ³¹ Ti Yìè nKuyie ntu ku yóo potému fɛ́ nnè a kó kuwuɔ́ nnè a kó betũmbè, mɛyèi ndi dàò mè nkpeí. Sudaa kó kuwuɔ́ nkɔ́be nè bèè bo Sedisadèmmu èi mɛyèi nku bè nàké mèè kpéí mbá bè í kènté mè dotimu di yó ìnkè.

³² De kó difɛ́nkùò mí Sedemii kè n túóté kukɔ̀nkù tekù kè kù duɔ́ Nèdiya birè mBaduki kè nhò nàà ntii do wàri kuketikù Sudaa kɔ́be kóo kpààtì do cɔ́u nkù kòò wáũ kényiènè titeti péu tii ti dònne.

37

Okpààti Sedesia tòmme kè bè bo beé nSedemii

¹ Nèbukannesaa Babidònni kóo kpààtì weè do pī nSosiasi birè Sedesia tikpàtì kòo cɔ̀uté Sosakimmu birè Konniyau kémbaké Sudaa kɔ́be. ² Ò mɛ nyí nyie nKuyie nkpeti, mí nku pāānāānti náāntò nh ò nàà ntii, wenwe nè o kó betũmbè nè o nitibè bɛmɔ̀u, dihei mièke òmɔ̀u í nti yie.

³ Bá nè mɛmmɛ kóo kpààtì Sedesia tɔ́ Sedemia birè Yukaari nè ikuɔ́ niùti Maseya kè bè bo kɔ́te kénáké mí Kuyie mpāānāānti náāntò Sedemii kè dɔ́: Ti dɔ́ a bántè ti Yìè nKuyie nku ti kpéí.

⁴ Dè do sɔ́ mmí nSedemii n cɛ̀ntimu n dómè, bè mu ndo í n kpetinné. ⁵ De mònni kè Esibiti kóo kpààtì yè Esibiti, kè Babidònni kó behāāpòmbè bèè do pī Sedisadèmmu, kè bèè keè bɛ kpéí kéfùtè bɛ ténké í mpi dihei. ⁶ Kè ti Yìè nKuyie nní mbéinné kè dɔ́: ⁷ Mí ndi Yìè nKuyie ndindi Isidayeɛribe di tũ nkù mii tu, a náké Sudaa kɔ́be kóo kpààtì wèè bè tɔ́nni kè tũ á m beé nke dɔ́: Esibiti kóo kpààtì kɔ́be bèè do yènni kè bo di teennè bè wètè kè kũũmmu bɛ èi. ⁸ Babidònni kó behāāpòmbè wèti kè bo domu Sedisadèmmu èi kè di pònte kè di cɔ́u. ⁹ Mí ndi Yìè nKuyie m béimmu kè tũ di sou ndimáa ndi kè náa nke tũ Babidònni kó behāāpòmbè ité kè dè dèè. Bè í kòtè dɛmarè. ¹⁰ Bá kè di dɔ́ kédokénè Babidònni kó behāāpòmbè kè bɛ na kékuo bɛmabè. Di kòute koute bè kè bè duɔ́ bɛ touti mièke, bè itinímu kè bo cɔ́u ndihei.

Bè kpetinnémè Sedemii

¹¹ Babidònni kó behāāpòmbè ité dii mònni kéfùtè Sedisadèmmu Esibiti kó behāāpòmbè kpéí, ¹²⁻¹³ kè n yènni Sedisadèmmu kénkòri Bensamɛ èi kó dibòri, bèè bàa yebòrè bɛ kóo kóti Sedemia birè Idiya Ananniya kó deyaabirè kóo m pī nke dɔ́: A kòri kè bo duɔ́ nha máa ndi Babidònni kɔ́be. ¹⁴ Kè nh ò tɛ́nné kè dɔ́: Jò, n yí kòri kè bo bè duɔ́ m máa.

Idiya mɛ nyí nti kènté kè m pī nkéɔ́te kéduɔ́ nhokpààtì tũmbè. ¹⁵ Kòo kpààtì tũmbè mièkɛ n yènni kè bè m puotí kédeè kè n kpetinné dihei kóo pátíwàati Yonnatāa cɛ̀tè, kè yé bè do tè ndòmmè dikpetintou. ¹⁶ Mí nSedemii kè nní mbo dikpetintou ketenke mièke kperi kémonte, ¹⁷ kòo kpààtì Sedesia tɔ́ nkè bè n kpetení kóo m beke tekpààticɛ̀tè mièke tidé borè kè dɔ́: Tìmatì í bo n kpéí Kuyie nda nàké ti kè dò nha n nákaa? Kè nh ò tɛ́nné kè dɔ́: Èè tìmatì bomu, kébéi nke dɔ́: Bè yóo da pĩmmu kéduɔ́ mBabidònni kóo kpààtì.

¹⁸ Kè m beke okpààtì Sedesia kè dɔ́: N da càke ba fɛ́ nnè a tũmbè nè a nitibè kè di m pī nke kpetinné? ¹⁹ Kuyie mpāānāānti náāmbè bèè sòò di náa nke tũ Babidònni kóo kpààtì í kòriní kè bo di do, ò í kériní kè bo pònte dihei, bè kòtè kè?

²⁰ Di mmònni n né da báammu, fɛ́ n yìè nhokpààtì á kènté m báammii, báa wètè kè n ténne dihei kóo kpààtì kóo pátíwàati Yonnatāa cɛ̀tè mièke kó dikpetintou, n yàa bo kú.

²¹ Kòo kpààtì Sedesia duɔ́ ndinùu kè dɔ́ bè n dèmmé dikpetintou kè n tanné kudànkù bèè bàa tikpetintí bè borè kè nni nduɔ́ mbá dii yìè pɛ́è, kè pɛ́è weè sàà í dèè. Mí nSedemii kè nní mbo bèè bàa tikpetintí bɛ kó kudànkù kémonte.

38

Bè cũũnkòmè Sedemii tɛbinte mièke

¹ Mɛmmɛ kè Matāa birè Sefatia nè Pasuu birè Kedadia nè Sedemia birè Yukaari nè Madikia birè Pasuu kè bèè keè n náa ntii benitibè bɛmɔ̀u tii tu: ² Ti Yìè nKuyie nkuu tu wèè bo nkpaá dihei dii mmieke mudòò bo ò kònnè yoo dikònni kè dè mɛ nyí tú mɛmmɛ mutenkũũ. Kè wèè mɛ nyè kè duɔ́ nhomáa Babidònni èi kɔ́be ò bo còoté kénfòu.

³ Ti Yìè nKuyie mbéimmu kè tũ Babidònni èi kó behāāpòmbè bo do di nheí kè di fiète.

⁴ Kòo kpààtì tũmbè ò náké kè dɔ́: Onitii yie ndò nkékuɔ̀mu, ò yárikũ̀nko behāāpòmbè kònti nti bèè kpaá dihei dii mmieke nè benitibè bɛmɔ̀u ò í wanti benitibè kó mɛsàà, ò bè dònè mɛyèi mme.

⁵ Kòo kpààtì Sedesiasi bè tɛ́nné kè dɔ́: Dònnè we di dómè n yí yóo na kè di baa.

⁶ Kê bè m pĩ nképítinné iwěĩ kécũũnko okpààti bire Makidia kó tebinte tẹ̀ẹ̀ do bo tekpaàticìtẹ̀tẹ̀ dánkũ. Menie ndo í ǎ te mieke, tisàũti do nti kẹ̀ n fũũkóo ti mieke.

⁷ Kẹ̀ sǎ nhEtioppii kou maũ wẹ̀ẹ̀ do tú tekpaàticìtẹ̀tẹ̀ kóo kóti kòo yètiri tu Ebēdi-Mēdekī, kòo keè bè n tannémè tebinte mieke kòo kpààti nkari Bensamēe eì kó dibòri ke bekũ. ⁸ Kẹ̀ Ebēdi-Mēdekii yènni tekpaàticìtẹ̀tẹ̀ mieke kénáké okpààti kẹ̀ dǎ: ⁹ Áú n yié! Fǎ nhokpààti, be nntibè cààrèmu bè pĩ ndè Sedemii kẹ̀ tanné tebinte mieke kẹ̀ dikònni yóo dẹ̀ nhò kùo kẹ̀ yé pẹ̀é i kpaámè dihei mieke.

¹⁰ Kòo kpààti duş ndinũu Ebēdi-Mēdekī Etioppii eì kou kẹ̀ dǎ: Túóté benitibè betàati * kẹ̀ bè da neinè kẹ̀ dí kote kédenneni Sedemii tebinte kòo mu nyi ku.

¹¹ Kẹ̀ Ebēdi-Mēdekii túóté dẹ̀ kó benitibè kẹ̀ bēe kote keta okpààti cìtẹ̀tẹ̀, tekpaàticìtẹ̀tẹ̀ kó tikpàti ǎ kùu dieku kó kudieku defũş kaku, kètúóté tiyaaciti tii kòtè kẹ̀ kēri, kẹ̀ ti pitinné kuhũ kẹ̀ n duşnko tebinte mieke, ¹² kẹ̀ n náké kẹ̀ dǎ: Túóté tiyaaciti kéceé nha pètèmpĩèkũ kèpinné iwěĩ ti ìnké. ¹³ Kẹ̀ m me ndoò kẹ̀ bēe yũş nkuhũ kẹ̀ n denneni tebinte mieke. Memme mí nSedemii kẹ̀ nní mbo bèè bàà tikpetinti be kó kudánkũ.

Okpààti wě̀tẹ̀ kẹ̀ yumè Sedemii kòo beé

¹⁴ Kòo kpààti Sedesia tǎ nké bè n yúni kẹ̀ ti kote Kuyie ncìtẹ̀tẹ̀ dibòri tǎánni kòo kpààti n náké kẹ̀ dǎ: N do dǎ kẹ̀ da beke timati nti, kẹ̀ n ti nda beké a bá n sǎnne timati.

¹⁵ Kẹ̀ n dǎ: Kẹ̀ n ti nda náké a yó n kuşmu kẹ̀ m me nda duş nyitié a i yó n kénté.

¹⁶ Kẹ̀ Sedesia n yú tidé boré kẹ̀ n náké kẹ̀ dǎ: Kuyie mbomu kuũ ti duş mmufõmmu, m beĩmmu kẹ̀ tú n yi yóo da kuş, m me nyi yóo da pĩ nkéduş mbèè da dónè mukũũ.

¹⁷ De mǎnni kẹ̀ n náké Sedesia kẹ̀ dǎ: Ti Yié nKuyie Mpakedaa kunku tinti Isidayeeribe ti tũ nkũ tu kaa yé kẹ̀ kote kẹ̀ duş nhamáa Babidõnni kóo kpààti ǎapõmbè iwěĩ yembè, a yó nfõumu fǎ nnè a cìtẹ̀tẹ̀ kǎbe, bè báa cǎu ndihei. ¹⁸ Kaa me nyi yé kẹ̀ duş nhamáa Babidõnni kóo kpààti ǎapõmbè iwěĩ yembè, bè yóo domu dihei dii nké di cǎu mmuháa, a mǎmmuõ nha báa na kéyenté. ¹⁹ Kòo kpààti Sedesia n náké kẹ̀ dǎ: N yièkũ Sudaa kó kuwuş nkǎbe bèè duş mbè mbè bemáa Babidõnni kǎbe, n kǎmbùati duò bè bo m pĩmmè mme kẹ̀ bè duş nké bè n fěũ.

²⁰ Kẹ̀ nh ǎ tēnné kẹ̀ dǎ: Bè i yóo da pĩ nke bè duş. Kénté ti Yié nKuyie nkpeti n da náa ntĩ. Meyei mmamè i yóo da tuǎkeni a yó nfõumu. ²¹ Kaa me nyete a bo yemè kẹ̀ bè duş nhamáa, nte ti Yié nKuyie nni nduş ntĩ tii yóo da tuǎkeni: ²² Benitipòbè bemõu bèè kpaá a kpààticìtẹ̀tẹ̀ mieke Sudaa eì, bè yóo bè duşmmu Babidõnni kó behǎapõmbè iwěĩ yembè, de kó benitipòbè yó nnáámmu a kpéi nke tú: O natitǎbè ǎ ciitému kẹ̀ na, o fũũkũ disǎũ ndi kẹ̀ bè coké.

²³ A pobè nè a bí bè bo bè duş mBabidõnni kǎbe, a mǎmmuõ Babidõnni kóo kpààti bo da pĩ nkécǎu ndihei.

²⁴ Kẹ̀ Sedesia n náké kẹ̀ dǎ: A báa yie nkòò mǎu keè ti náké ti, kẹ̀ bè ti kèè a kumu.

²⁵ Sikpàatibii nè bèè baké dihei kẹ̀ bè kèè a kǎtenímè m boré kẹ̀ ti náké, kẹ̀ bè tu á bè náké ti náké ti kẹ̀ báa bè sǎnne timati kẹ̀ meè dǎkẹ̀ bè bo da kuş. ²⁶ Á bè náké kẹ̀ tú a kǎtení kẹ̀ bo m bámmũu kẹ̀ m báa da tēnné Sonnataa cìtẹ̀tẹ̀ a yàa bo kũ.

²⁷ Sikpàatibii nè bèè baké dihei kẹ̀ bēe kǎtení m boré kẹ̀ m beke ti náké ti, kẹ̀ m bè tēnné okpààti n náké ti, kẹ̀ bè dǎ yóó kǎité, kẹ̀ yé Bè i kèè m ti náké ti. ²⁸ Mí nSedemii kẹ̀ nní mbo bèè bàà tekpaàticìtẹ̀tẹ̀ be kó kudánkũ kẹ̀ bè yàa pǎntenè Sedisademmu.

Nte dẹ̀ wũşkémè kẹ̀ bè yàa pǎntenè Sedisademmu.

39

Babidõnni kǎbe pǎntemè Sedisademmu

(Yenǎankéké 1-10 wénté 52:4-16 nè 2 Bekpàatibè 25:1-12)

¹ Sudaa kǎbe kóo kpààti Sedesia kpàti benni weĩnni mieke nke otánkũ píinwè, Nēbukannesaa Babidõnni kóo kpààti nè o ǎapõmbè bemõu bè kǎtenímè képi Sedisademmu eì. ² Sedesia kpàti benni tepíté nè òmáa mieke nke otánkũ naanwè diyié weĩnni yié, Babidõnni kóo kpààti nè o kǎbe bè mǎtémè dihei kó kuduotĩ. ³ Memme Babidõnni kó behǎapõmbè iwěĩ yembè tamè kékari dibòri de cuoké kperi, bèe yètè tu: Nedikadi-Sadetisee wẹ̀è baké bè fǎmmu bè kẹ̀ bè pĩ ntekpaàticìtẹ̀tẹ̀ mieke mutşmmũ, kòo kpààti ǎ tá nè bekótibè tǎbè bèè do tú iwěĩ yembè.

⁴ Sudaa kǎbe kóo kpààti Sedesia nè o kó behǎapõmbè bè yà dii mǎnni Babidõnni kó behǎapõmbè kékóké dihei keyènké. Bè do tũnne okpààti pèrimũ kó kuce nku dibòri dii soké iduotĩ idé cuoké kètũnne okpààti kó kuce kùu yiènnè Suditē biriku. ⁵ Kẹ̀ Babidõnni ǎapõmbè

* **38:10** betàati: Yépáte mayé mieke bè wǎri kẹ̀ tú sipisitàati ndi.

bè bēti kénintē Sedesia Sedikoo biriku mieke kóò pī nkékōtenē Babidōnni kóo kpààti borē Dibuda Amati ēi. Dendē Nebukannesaà ò bekénēmē. ⁶ Babidōnni kóo kpààti de nfiē Sedesia bí ò iikē, kéfiénē Sudaa ēi kó bekótíbē bēmou, ⁷ kédoké Sedesia nùò kóò bouñē disəwūš kó mefimme kóò kōnnē Babidōnni.

⁸ Kē Babidōnni kōbē cśu nsikpàaticēi nē dihei yembē kpesi képuo Sedisadēmmu ēi duoti. ⁹ Kē Nebusadadanni, tihāāpōnti tūi bāa okpààti ti kóo kóti pīmmū benitibē bēē kpaā dihei nē bēē ò duš mbemāā nē beyāntibē bēē do kpaā kēto kékōnnē. ¹⁰ Kōo súš mbeñribē bēē í mōke mūmamū kēduš nkē bē nkpaā Sudaa ēi mieke, kōo bē toti fīnyī kó detie nnē depaa.

Bē fīmmē Sedemii

¹¹ Dē do sś mBabidōnni kóo kpààti dušmmu dinūū Nebusadadanni tihāāpōnti tūi ò bāa ti kóo kóti kē de kó dinūū tu: ¹² Túótē Sedemii kēndakē ò kpéi kē bē bāá ò dàò meyei mmamē, kōò da beke ti a ti nhò dàò. ¹³ Mēmme kē Nebusadadanni wēē baké tihāāpōnti tūi bāa okpààti nē Nebusasibanni wēē baké bē fšmmu bē kē bē pī ntekpàaticētē mieke mutšmmū nē Nedikadi-Sadetisē wēē baké behāāpōmbē nē bēē do tú bekótibē Babidōnni kóo kpààti kpààtiyuu mieke. ¹⁴ Kē bēē tš nkē bē n túótēni bēē bāa okpààti bē kó kudānkū mieke, kē n kōtenēni kē n duš nhAsikammu birē Kedadia Safāā yaābirē kē Ayikammu n kpēnnē kē nni mbo ò kōbē borē.

Kuyie nnákē ti Sedemii Ebēēdi-Mēdeki kpéi

¹⁵ Mí nSedemii n do kpaā bo bēē bāa okpààti bē kóò kóti kó kudānkū nku kē Kuyie nní mbéinnē kē dà: ¹⁶ Kōtē kénákē Ebēēdi-Mēdeki Etiopii ēi kou kē dà: Ti Yiē nKuyie Mpakēdaa kunku tīnti Isidayēeribe ti tū nkū tu kù do nākē ti di nheī kpéi kù yóó ti dšōmu de yiē bo tuōkē dii mōnni, tiyeiti nti dē í tú tisāàti. A yóó ti yāmu. ¹⁷ Kù yóó da deetēnēmu, benitibē a yiēkū bē bē í yóó da pī. Kunku ti Yiē nKuyie kuū bēi. ¹⁸ Kù yóó da deetēmu, mudoò í yóó da kōnnē, a yóó nfōūmu, kē yē a yiemmmē kē dò nkū da nākē ti bo dàò. Kunku ti Yiē nKuyie nkuū mē nyē.

40

Sedemii kōtemē Misipaa kē kārī

¹ Kē ti Yiē nKuyie nní m bēinnē mí nSedemii, Nebusadadanni wēē baké bēē bāa okpààti ò n fīi ndi mōnni Damaa ēi.

Ò do yóó n fīi nkē m bou mefimme mme kē soké Sedisadēmmu kōbē nē Sudaa kōbē bē cuokē, bē do pīrūmū bē kē bo kōnnē Babidōnni. ² Kē Nebusadadanni n yú mí nSedemii tidē borē kē dà: A Yiē nKuyie nkuū do da nākē kē tú kù yóó duōnni meyei mmē di nheī, ³ kē mē mmē duōnni, kù do nākē ti kù ti ndšō kē yē di cākēmē di Yiē nKuyie mbá di í yie nku kpeti kù do di nākē ti tūi di tūkeni. ⁴ Ntē yie n da deetēmu, kē da pitē iwēi iì do da pīfī. Kāa dš kē bo n neinē Babidōnni ti nei, n yó ndakemu a kpéi. Kāa yēmme mē nyí yie nha bo n neinēmē a yóu. Ketenkē kēmu dušmu a iikē, kāa dš kē bo kōtē kù pīkū a ku nkōtē.

⁵ Mí nSedemii kē nní nkpaā kē mu nyí kōtē kē Nebusadadanni yí kēbēi nke dà: Wētē Ayikammu birē Kedadia Safāā yaābirē borē, Babidōnni kóo kpààti wē mbaā nSudaa ekē. Wētē nē wē kē mbo a kōbē borē, kāa mē nyí dš a kōtē a pēnsiri kù pīkū.

Mēmme wēē baké bēē bāa okpààti ò n dušmmē tidiiti kē m pānē yepārē kē n cau. ⁶ Mí nSedemii kē n kōtē Ayikammu birē Kedadia borē Misipaa kēmbō ò borē, mí nnē benitibē tōbē bēē do kpaā dihei.

Kedadia tumē kùmandāā Sudaa tenkē

(Yēnāñkēkē 7-19 wētē 2 Bēkpààtibē 25:23-24)

⁷ Behāāpōmbē iwēi yembē nē betōbē bēē do ciétóo kē bēē kēē Babidōnni kóo kpààti kànnēmē Kedadia kōò bo mbaké bē ēi, kōò bānnē kōò bo mbaké bēē í mōke dēmarē, benitidaabē nē benitipōbē nē ibi bē í pī mbē kē kōnnē Babidōnni. ⁸ Kē de kó behāāpōmbē iwēi yembēē kōtē Kedadia borē Misipaa. Bēē yētē tu Netanniyau birē Isimayēeri nē Kadēya bí idē Yoananni nē Yonnatāā nē Tanneumeti birē Kedadia nē Netofaa ēi kou Efai bí nē Maakaa ēi kou Yassanniyau bēmbē nē bē kōbē. ⁹ Kē Ayikammu birē Kedadia Safāā yaābirē bē dōnnē dinūū bēmbē nē bē kōbē kē dà: Mpīnnē Babidōnni ēi kōbē kó mutšmmū kē bá nyēkū. Mbonē dihei kēmpī mBabidōnni kóo kpààti tšmmū. Di bo mbo kē dē di naati. ¹⁰ M bomu Misipaa kē Babidōnni kōbē kēriní mū yóó bē yā nē di kó difštiri. Ntšūnē di tebe kē dšōri menāā, kē dei tidiiti kē dii mekūš nke āā di buo mieke, kēnkari di ekē bē di duš nyē.

¹¹ Sudaa kó kuwuō nkōbē bēē do bo Maabu tenkē nē Amōniibē kōkē nē Edomiibē kōkē nē bēē bo yehekē teyē mieke kē bēē kēē Babidōnni kóo kpààti sūšmmē bēmabē Sudaa tenkē kē tāātē Safāā birē Ayikammu kó debirē Kedadia kōò bo mbaké. ¹² Kē Sudaa kó kuwuō nkōbē bēmou bēē do ciétē kēmbō yehekē teyē. Kē bēē wētēni Sudaa tenkē Misipaa Kedadia borē, kētšū bē tebe péu nē bē kùštinē yē menāā.

Bè kùòmè Kedadia

(Wénté 2 Bekpààtibè 25:25-26)

¹³ Diyiè mari Yoananni Kadeya bire nè behāāpòmbè bèè do ciété kè bèè kote Misipaa Kedadia borè, ¹⁴ kòò nàké kè dò: A yé kè dò nhAmōniibè kpààti Baadisi tōnni Netanniya bire Isimayēeri kè tū bè da kuàà? Bá Ayikammu bire Kedadia í nyie nke dò mbè nàà nti tu timómmanti. ¹⁵ Kè Kadeya bire Yoanannii náké Kedadia disòri Misipaa kè dò: Duò nkè n kote kékuo Natanniya bire Isimayēeri. Òmòu í yó nti yé, kè meè dake ò yóó da kuamu, kòò me nda kùo Sudaa kòbe bèè tikú a borè bè yóó ciétému kè Sudaa kó kuwuò nkperē deè.

¹⁶ Kè Ayikammu bire Kedadia náké Kadeya bire Yoananni kè dò: A náá nti Isimayēeri ìnkè ti tu siyáábisi nsi.

41

¹ Dibenni tánkù yienwè mieke nke Edisamaa bire Natanniyēeri kó debire Isimayēeri wèè do tū tekpààticfētè kou waámmè benitibè tepíté Amòu ei kè bèè ò neínè kè bèè kote Ayikammu bire Kedadia borè Misipaa kè bè nkari kè yo. ² Men̄m̄e Isimayēeri nè benitibè tepíté bèè ò neínè bè itémè kékōú Kedadia kuseuku kékuo. Babidōnni kóo kpààti wèè do ò tãáté kéduò nkòo mbaké Sudaa tenkè kòbe. ³ Kè bèè kuonè Sudaa kó kuwuò nkòbe bèè do bonè Kedadia Misipaa nè Babidōnni kó behāāpòmbè bèè do ò bonè.

Isimayēeri kùòmè bèè kòtení Sedisadēmmu Kuyie mbáammu

⁴ Bè kùo Kedadia kè dè mmòke yewe yèdèé ndi bá òmòu í yé kè dò mbè ò kùo. ⁵ Kè benitibè sipísini iténí Sisemmu nè Sidoo nè Sammarii kékuò be debii, kè be yààti kèri kè yòri kè be kànti yòri kè bè to yepàrè nè tihúúnti kè bo ti tūo nti Yiè nKuyie nku ciété mieke. ⁶ Kè Natanniya bire Isimayēerii yènni Misipaa kè bè co, kè konti. Ò tūakéní dii mōnni be borè kè bè nàké kè dò: Kòtenéní Kedadia ciété.

⁷ Bè tūòke dii mōnni dihei cuokè kè Netanniya bire Isimayēeri né bè fié kécuò diftìri mari mieke, wenwe nè o kòbe bèè ò bonè bèè do wènnè kè bè kùo. ⁸ Benitibè mabè bèè né do bo de mieke tepíté kè náké Isimayēeri kè yí: A báá ti kuò, ti makemu tidiiti nè mekuò nnè mecekùò kè dè sōnnè depaa.

Bè do me nhò náké kòò bè yóu kè í mbè wènnénè be kòbe kè kùo. ⁹ Isimayēeri do bè kùò kécuò dii fìtìri mieke, okpààti Asaa do duò nkè bèè keú dindi Isidayēeribe kóo kpààti do ò dokùnè dii mōnni. Isimayēeri do di mbè cūs kèpíe.

¹⁰ Ò dèè mēmmè kēpīmmú besōmbè bèè kpaá Misipaa nè okpààti sapùmbí. Bèè kó dimàà cénke do kpaá dihei, Isimayēeri do be mpīrímú kè mbè to kè kūntinè kéyènnè Amōniibè tenkè. Nebusadadanni wèè baké tihāāpònti tii baa okpààti ò do duò mbè mbe Ayikammu bire Kedadia kòò mbè baké.

Bè deetémè Isimayēeri pī mbè

¹¹ Kedeyā bire Yoananni nè behāāpònkótibè iwēi yembè bemou bèè do ò bonè kè bèè keè meyei Netanniya bire Isimayēeri dàò mè. ¹² Kòo tūóté behāāpòmbè bemou kè bèè kote kédo Isimayēeri mudoò dè do s̄s̄ nylsimayēeri bo Kabaā̄s̄ kó kukò ntaké nke. ¹³ Isimayēeri do pīrímú bè bemou bè yà dii mōnni behāāpònkótibè neínèmè Yoananni kè dèè bè narike mediè. ¹⁴ Men̄m̄e Isimayēeri do pīrímú bè Misipaa kénkūntinè bè kòntémè kētūnne Yoananni. ¹⁵ Kè Isimayēerii yie coké kè benitibè bèni ò neínè kè bèè kote Amōniibè cie.

¹⁶ De kó difōnkúò Yoananni nè behāāpònkótibè iwēi yembè bèè do ò neínè kè bèè tūóté benitibè sōmbè Isimayēeri do kùo Ayikammu bire Kedadia Misipaa kēpīmmú bè. Ò do pīrímú behāāpòmbè mbe nè benitipòbè nè ibi nè bè fōmmu bè kè bè pī ntekpààticfētè mieke mutōmmú, ò do pīrímú bè Kabaā̄s̄ bemou. ¹⁷ Kè bè nkérí kébáté tepòòciété tēè bo Kimmammu Betideemmu také kè bo pēté kékote Esibiti. ¹⁸ Kè yé bè do démè Babidōnni kòbe, Isimayēeri do kùo mèè kpéi Kedadia Babidōnni kóo kpààti do tãáté wè kòò baá ndihei.

42

Sedemii kpānnèmè bèè dā kékote Esibiti kēsarinè dikōnni

¹ De mōnni kè behāāpòmbè iwēi yembè bemou nè Kadeya bire Yoananni nè Osea bire Yesanniya nè benitibè bemou besāmpòbè nè bediebè kè bèè kōtení ² m borè mí nSedemii kè n náké kè dò: Ti do ò s̄s̄m̄u kè kpaá yie nsāmpó kè ma a me nti wúó nkè ti mamè. Yie nti yóó da náké ti kébántè a Yiè nKuyie, beé nku ti kpéi tinti bèè kpaá, ³ kè dèè yie nkàà Yiè nKuyie nti benke kuce ti dō nkéntú nkù nè ti dō nkéndōrimè.

⁴ Mí nSedemii kè m bè tènné ke dò: N kèèmu ke yóó bántè ti Yiè nKuyie, kéndò ndi ti nni mbekemè, kè ti Yiè nKuyie nni mbenke tii kó dimàa n yóó ti ndi nákému n yí yóó di sɔnnè tìmatì.

⁵ Kè bè n tènné ke dò: Kuyie nti wúómmu ke tú tímámmànti yiè ke dɔəri kù búi nti, kè ti í dɔò kù bo da náké ti kàa ti náké, ti Yiè nKuyie nti poté. ⁶ Ti Yiè nKuyie mbo da náké ti ke dò a ti nti náké, kè tisaàti nti yoo tìyeiti ti yóó ti dɔòmu, memme diwèi bo ti pìmmè ti yie mmèè kpéi nti Yiè nKuyie nkó dinùu.

⁷ Kè dè nyóó yí yewe ntepiítè kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè, ⁸ kè n yú Kadeya bire Yoananni nè behāpòmbè iwēi yembè, ke né yíénè benitibè bəmɔu, ⁹ kè bè náké ke dò: Dì do n tɔ nke dɔ m bántè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeri bè tū nkù, ntenè kù yē mmù, kù tu:

¹⁰ Kè di baa soké ke bo di nhèi mieke,
m bo dɔò ke di kanne, m báá di pante,
m bo di fíimmu m báá di uuté bitì,
dè n yóumu n di dɔòmè meyei.

¹¹ Kufɔwaa mbá ndi bonè Babidɔnni kóo kpààti di me nhò démè,
mí ndi Yiè nKuyie mmù tu di bá nhò yīkù,
n di bonèmu ke yóó di deetè,
n yí yóó yóu kòo di kááké.

¹² N yóó di kuómmu mesémmè,
kènte kòo di kuó mmesémmè kéduú nkè di wētení di tenké.

¹³ Kè di me nyí di í dó kəmbo dihei dii mmieke, kè di í kènté di Yiè nKuyie nkó metammè,
¹⁴ kè di yí di kəri Esibiti nwe mudoò í yó mbo kè, di í yóó keè kè ditátheu dabònni, dikònni í bo kè ke nke mbo. ¹⁵ Né keèné ti Yiè nKuyie nnàa nti, dindi Sudaa kòbè bèè kpaá súú nkù tu:
Nte mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa,
dindi Isidayeeri bè tū nkù n tú mù:

Kè di yete, ke kòte Esibiti ke bo kari,
¹⁶ mudoò di yē ndi cokùnè mù mu di doti de bíéké,
dikònni di sɔrinè di,
di yó ndi tūmmu kétuakèné Esibiti kè di kú dɛborè.

¹⁷ Bèè kó dimàa bo tātá kékò nhEsibiti ke bo sori,
mudoò bo kè mbè kònnè yoo dikònni, yoo mutenkūū,
ke yē òmòu í yóó namè kéyenténè meyei n dó ké di bontémè.

¹⁸ Ke yē di Yiè nKuyie Mpakedaa dindi Isidayeeri bè tū nkù béimmèmu ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie m mieke do do mēè botí Sedisadèmmu kòbè, kè me ndi doti kè di kpere bo naá mmesémmè kè nsà kè di kòte Esibiti. Kè bè níí nnàa ndi kpéi bè dó képarikè dii mǎnni yoo bè dó kébonté dii mǎnni kusínkù yoo bè senkəri demarè ke dè wúó nyisíé. De mǎnni di ténké báá yà dihei dii mbiti.

¹⁹ Dindi Sudaa wuò nkòbè sɔmbè, di Yiè nKuyie nkuu tu di báá kòte Esibiti kè n ti ndi náa nyíe, nyénè ti weti weti. ²⁰ Ke yē dii soutémè dimáa, dii náké ke yē m bántè di Yiè nKuyie kè kù beé, kè kù n náké ti n di náké, kè di yóó yiemmu kéɔò kù yē mmù. ²¹ N ti ndi náké yíe ndi me nyí dó kékénté di Yiè nKuyie ntú mù, kù n náké ti timòu ke yē n di náké, di ti yetemu. ²² Banténè tūnké ke dò mmudoò muu yóó di do yoo dikònni yoo mutenkūū, di tātá ke dó kékòte dii ei kéompè di mieke.

43

Bè tòmè Sedemii nè muwērímú ke kònnè Esibiti

¹ Mí nSedemii kè n náké benitibè bəmɔu ti Yiè nKuyie nni nnàké ti timòu kè m bo bè náké.
² Kè Osea bire Asadia nè Kadeya bire Yoananni, bəmbe itookperí yembè kè bè n tènné ke dò: A sɔúmmu ti Yiè nKuyie nyí da náké ke tú ti báá kòte Esibiti kè kè kəri. ³ Nediya bire Baduki wèè da sùkú ti kpéi kàa bo ti ànnè Babidɔnni kòbè nou mieke kè bè ti kuò yoo bè ti pìmmù kékònnè Babidɔnni.

⁴ Memme kè Kadeya bire Yoananni nè o āpòntabè iwēi yembè nè benitibè bəmɔu kè bè í nkènté ti Yiè nKuyie mbè náké dii nùu ke tú bè mbo Sudaa tenké. ⁵ Kè Kadeya bire Yoananni nè o āpòntabè iwēi yembè kè bè tóuté benitibè bəmɔu nè Sudaa kòbè bèè kpaá, bèè do ciété kəmbo iwuò ntei mieke ke wète ke konni Sudaa tenké ke bo kari. ⁶ Benitidaabè nè benitipòbè nè ibí nè okpààti kó besapàmbè, benitibè bəmɔu Nebusadadanni tihāpònti tii baa okpààti ti kóo kóti do banne bè Ayikammu bire Kedadia, Yafāa yaabire kéwēnnénè mí nKuyie mpāānānti nāāntò Sedemii nè Nediya bire Baduki. ⁷ Ke bütinné Kuyie ndo bè náké ti kékété kénkəri Esibiti kétuakè dihei bè tu di Tapanesi.

Sedemii nàkémè bè yóó pòntemè Esibiti

⁸ Ké Ti Yiè nKuyie nní mbéinnè Tapanesi èi mieke ke dō: ⁹ Sedemii túóté yetárè dieyè ke yè fiinnè simáa Esibiti kpààti cfiètè tèè bo Tapanesi te kó kudànkú dibòri borè, ké nyè fiiku ké Sudaa kó kuwuo nkòbe de bo. ¹⁰ Káa bè náké ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tū nkú, mū tu n yóó tōmmu ké bèe yúni Nebukannesaa n kóo tōnti, ké n fii nho kpààtikàri yetárè bè fii nyè ìnkè, ké wèe pitè o kpààtiyàakú ye ìnkè. ¹¹ Ò kōrinímu ke bo poté Esibiti èi ké bèè dō nke kú ké bèe kú, bè dō nképímmú bè ké bèe bè pírmú, bè dō nkékuo bè mudoò mieke ké bèe bè kúo. ¹² Ò bo cśu nhEsibiti kó yebòotuo, kèto de kó yebakè kékonne, ò bo kpàátè Esibiti èi kó yebakè onaacēnti 55 kpàátè mèè botí yecilsè o yàati. Ò yóó me nyí kédeè, kéité bammúu. ¹³ Ò bo puo ntebòotenkaanité tèè bo Bèti-Semesi Esibiti tenké kécsu nyebòotuo yèè bo Esibiti tenké.

44

Kuyie nkpannè ti Sifube bèè coké ke kòte Esibiti

¹ Ké Ti Yiè nKuyie nní mbéinnè mí nSedemii Sifube bèè bo Esibiti tenké Mikidadi èi kòbe nè Tapanesi èi kòbe nè Nofu èi kòbe nè Patidoosi kó kutempè nkòbe kpéi nke dō: ² Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tū nkú mū tu, di yàmu dimòu meyi m bantè mè Sedisadèmmu nè Sudaa kó yehèké yemòu mieke, nte de kó yehèké yíe nke dōúnko ke naá ntidobontí, bá òmòu ténke í á ye mieke, ³ di dōò mèè yei nke tūo nyebakè tihúúnti di do í yé yè dindi nè di yembè, deè te ké m mieke di yonke. ⁴ Ké n di duónko sàà n kó betòmbè m pāānāahti náamhè ké bè di náa nke tú di bá mپی nyisòke kó mutòmmú, mù n dō nyisíé nyí. ⁵ Di me nyí kèè, di í kènté, di í cèètè ke bo búttinnè di yei nkéyóu yebakè tihúúnti mutòmmú. ⁶ Mēmme ké m miekè di yè mediè nke tonté ke di cōútè muhāā nkōme, Sudaa kó yehèké nè Sedisadèmmu kó ice ké dè naá ntidobontí ke dōúnko dè mè ndòmmè yíe.

⁷ Di mmònni mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tū nkú n di náámmu ke tú: Ba nkpeí nte ké di dōori dimāā meyi ndiemè miè nke deu ditabè dindi Sudaa wuo nkòbe, benitidaabè nè benitipòbè nè bebémbè nè ibí sām̀p̀s̀i, di dō di kó kuwuo ndeèmu, bá òmòu bá nsúnáa? ⁸ Dè dōmmè ké di dōori deè bo yonke m mieke, ke tuò ntihiúúnti yebakè Esibiti èi mieke di kòte ké ke kari? Ke deu dimāā ke dō bè ndi senku ke di sáá nyibotí imòu mieke. ⁹ Di yèmmu di yembè kó meyi, nnè Sudaa kó bekpààtibè kōme, nè be pobè kōme, nè di mōmmōmbe di kó meyi nnè di pobè kōme, dimòu mēmme di dōdmè Sudaa tenké, nè Sedisadèmmu kó dihei mieke di dè yèmmaa? ¹⁰ Nè yínni ké í mòòte ideb̀i, kufòwāā nyí di pí, di í túnnè n kuó nè n tié n di duó nyí dindi nè di yembè.

¹¹ Deè te mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tū nkú ké n tu n tãātèmu ke bo di caàrè, Sudaa kó kuwuo m bo kú dèite páíí. ¹² N yóó túótèmu Sudaa tenké kòbe sōmbe bèè tãātè ke kòte Esibiti ke kàri, n yóó bè kùòmú páíí Esibiti èi mieke. Mudoò bo bè kōnnè yoo dikònni, bè bo kú bemau ibi nè ibíénni nè bekótibè. Be kperè bo naá mmesémmè, ké bè níí nnáa mbe kpéi bè dō képarikè dii mōnni, yoo bè dō kébonté dii mōnni kusínkú, yoo bè sènkèri dii mōnni demarè ke dè wúò nyisíé. ¹³ N yitè ké cōmúmú bèè bo Esibiti èi mieke be kpéi ke bo bè poté n dōdmè Sedisadèmmu èi kòbe, mudoò bo bè do nè dikònni nè mutenkúú. ¹⁴ Sudaa kòbe bèè kpáa ke kōtení ke bo Esibiti nè be yèmmè mieke ke dō kéwète kékò. Be mieke òmòu bá nkpaá bá òmāā, ké de mènke sàà í tú bèè bo na kéyenté bèmbè.

Bèè do tuømmè tihúúnti dibòò bèè do tú di oĩnkèmpokpàati

¹⁵ De mōnni benitibè bèè do yé ke dō mbe pobè tuò ntihiúúnti yebakè nè benitipòbè bèè do dè tikú ditfnni dieri nè bèè á Esibiti kó dihei bè tu di Patidoosi di mieke, ké bè n ténne mí nSedemii ke dō: ¹⁶ Tināahti á tú ti Yiè nKuyie nyè nha ti náké ti, ti ti yetemu. ¹⁷ Ti nò béi nti ti yóó ti ndòò, ti yó ntuømmu tihúúnti dibòò Asitaditee, kòò pāānnè yepārè bè 55 yōore yè menaà nkétuo. Ti yembè nè ti kó bekpààtibè bè do me nhā nSudaa ekè mieke ké ti me nyo nke sannè, ké bo ké dè ti naati, bá ti í yau meyi māmè. ¹⁸ Nè ti yóu dii yíè ti bo ntuømmè tihúúnti Asitaditee nè ti bo nhò pāāmmè yepārè yèè yōore menaà nke tuò, nè de yíè ndi ti pāāmè demòu, ké bè ti duò mudoò ke ti kòu ké dikònni ti kòu.

¹⁹ Ké bèè nitipòbèè béi nke dō: Ti 5 ntuò ntihiúúnti oĩnkèmpokpàati Asitaditee ke pèmmú tipèmpènti kòò dōmm̀nkōnè kòò pāānnè menaà nkó yepārè ké ti daabè yèmu, dè í tú ti dè dōori dísiři.

²⁰ De mōnni mí nSedemii ké nkpannè Isidayeeribe bemòu nè benitidaabè bemòu nè benitipòbè bemòu, benitibè bemòu bèè kó dimāā do ti béi. Ké m bè kpannè ke dō: ²¹ Di tuò ntihiúúnti Sudaa tenké kemòu nè Sedisadèmmu èi mieke, dindi nè di cicebè nè di kó bekpààtibè nè bèè tu dihei kó bekótibè nè dihei kòbe bemòu. Di yèmmè dō nti Yiè nKuyie nyí yèmu de kó meyeinaa? Di yèmmè dō nkú mè yèmmaa? ²² Ti Yiè nKuyie nyí na ke pí nkumāā nè di kó tidōnniti kpéi, nè isòke kperè di dōò dè. Deè te ké dihei naá ntidobontí, ke dōúnko ke naá mbè

cɔɔ di, bá òmòù ténké í à di miéke, dè mè ndòmmè yíe. ²³ Di tuò mmèè kpéí nyebàkè tihúúnti, kè cǎkè di Yìè nKuyie nké í yie nku kó dinùù, di í túnne ku kuò nè ku tié nnè ku tannò deè te kè meyei mmie ndi tùàkeni dè me ndòmmè yíe.

²⁴ Mí nSedemii n dèè tinti kénáké benitidaabè bəmou nè benitipòbè bəmou kè dò: Díndi Sudaa kòbè bèè bo Esibiti keènè ti Yìè nKuyie ntú mù: ²⁵ Ti Yìè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛribe tũ nkũ tu dindi nè di pòbè di bái mmu kè mènke ti dǎò. Di bái nke ìkũ kè tú dindi í yóó yóu di bo ntuòmmè ofnkèmpokpààti Asitaditee tihúúnti koò pǎānnè yepārè menaà nkpeye. Dònnè tũnké di bái ndii nùù. ²⁶ Nè keènè ti Yìè nKuyie ndi náá ntí dindi Sudaa kòbè bèè bo Esibiti. Kù tu: Mí di Yìè nKuyie m pàrikèmu nè n kó diyetidieri kè tú dindi Sudaa kó kuwuò nkòbè òmòù ténké báá aate o nùù képarikènè n yètiri Esibiti kó ketenkè miéke kényi: Ti Yìè nKuyie mbomu. ²⁷ N dàātenímu di kpéí kè bo di cǎārè, dè í tú m bo di dǎò mǎsǎa. Díndi Sudaa wuò nkòbè bèè bo Esibiti bè bo di do mudoò kè di kùò yoo dikònni ndi kòu kè yàà di dèènè. ²⁸ Bèè bo yenté mudoò miéke Esibiti kékò nSudaa tenké bè báá tuòkè bèdébè. Díndi bèè kó òmàà iténí Sudaa tenké kè kòténí Esibiti, di miéke bèè bo nkpaá bè bo banté kè nsà kè mǎi kó tináānti di yoo di kpéti tii di. ²⁹ Nte dèè yóó benke kéndò n yiti kè bo cómmú di kpéí nké di cǎārè dikàri dii, di yóó de mbanté kè dò n nàké mèè yei ndi ìnkè mè bo dǎò. ³⁰ Mí ndi Yìè nKuyie mǎi bái nke tú n yóó ànnému Esibiti kóo kpààti Ofidaa o dootitòbè nɔu miéke nè bèè wanti o kũũ, n dǎò mèè boti Sedesia Sudaa kòbè kóo kpààti koò ànnè Nebukannesaa Babidónni kóo kpààti nɔu miéke wèè do tú o dootitòu koò dónè mukũũ.

45

Sedemii yàùkùnnemè Baduki kònti

¹ Sudaa kòbè kóo kpààti Sosiasi biré Sosakimmu bo dii mǎnni o kpàti benni dinaannì mí nSedemii kè mbéinnè Nediya biré Baduki. N do ò nwe nnáá nkòò wǎũ dipátiri miéke. Mèmmè kè n dǎ: ² Ti Yìè nKuyie ntínti Isidayɛribe ti tũ nkũ kuù da náānnè fǎ mBaduki kè tú: ³ A me ntúmmè a tùàti ice, kǎa Yìè nKuyie nda yíè tihòùti a yeñcǎārimè ìnkè, kǎa fiu kè wei kètú ũũ kè í pieti meom̃pùmè.

⁴ Ti Yìè nKuyie ntu kù pùò nkù do mǎá dènde, kè u kù do fíi ndè, kè yóó me ndǎò ketenkè kemou.

⁵ Kè fǎ nnè wanti dèmarè dièrè a mǎmmuò nha kpéinnáá?

Bá nwanti dèmarè, kù yóó banté meyei mme benitibè bəmou. Kù yóó da dɛetému kǎa fòmmu ntú a kó ticònti bá kǎa bo kùu pikũ.

Kunku Ti Yìè nKuyie nkuu bái!

46

¹ Nte Kuyie nni nnàké ti mí nSedemii yeboté kpéí.

Bè namè Esibiti kòbè Kadikemiisi

² Kuyie nnàké ti Esibiti kpéí nè o kó behāāpàmbè, nè be kóo kpààti Neko, ò do bo Kadikemiisi nwe kukó nhEfadati mpeémmè kè Nebukannesaa Babidónni kóo kpààti ò do mudoò kóo na. Dè do sǎ nSudaa kòbè kóo kpààti Sosiasi biré Sosakimmu bo o kpàti benni dinaannì ndi.

³ Kè Kuyie ndò:

Tũntenè di dǎpiiti sǎm̃póti nè tidieti, kèténè kékote mudoò.

⁴ Bouñè sisēi si kǎnkè, besāndèèbè dekenè di sēi, ókénè di pikè kécómmú, sũs̃kénè di kpàà! Piinnè tikònti di c̃nc̃rè.

⁵ Ba nni nde n né wúómmè?

Kufǎwǎá nkuu bè auté, kè bè bótiri kè wĩeti be fǎnkó, kè bekǎmbòtiebe duò, kè cokù bá bè í wēēriní, kufǎwǎá nnè nku tipíti timou.

Mí ndi Yìè nKuyie mǎi bái!

⁶ Tenaàcècǎate yiè mbá bennè kécoké,

okāmbòteu í yóó cooté,
kubakù yoú bíkè kukò nhEfadati kó mēpémmè,
bè dē mbétírí kē duò.

⁷ Wennínwe wèè iitiní,
kē dō nkukò nNiidi 55 ta menie kényiitimè?

We nkùtiri kē kpéinko,
ikó ndiēyí kó yēnéfínfirè kōme?

⁸ Esibiti wèè iitiní kukò nNiidi kōme,
kōo nie mpiēku ikó ndihēi tēmè!

Weè dō náá nke tú:

M bo píe nke dátinné yēhekè nè yē nìtìbè.

⁹ Sisēī, kéténnè!

Sinaasēī buténè yētārè,
bekāmbòtiebe yēnnēnní,
Etiopii nè Puti dē ekè kōbe bèè nō nke kēí ntidōpìtì.
Duti ēi kōbe dīndi betāntāūbè.

¹⁰ Di nyiē tu mí ndi Yiē nKuyie Mpakēdaa kpēri ndi,
diyiē ndi n yóó pēite ndi n dootitōbè,

n kpārīseú bo si kēnsānnè,

n seú bo yā menitiyī kēmuó.

Mí ndi Yiē nKuyie mī ānné diféúbanni,
kubakù yoú kó kutempē kukò nhEfadati pēémmè.

¹¹ Esibiti kōbe kpēre dō mmesémmè mme,

kōtenè Kadaadi mutie wammù
kè di dō di wammù kēwammù dētie detetirè nde,
mutie mamù í bo mùù bo di taà.

¹² Yēbotè kēēmu di dimè ifēi,

yē kēēmu di kuōmmè,

kē kēè okāmbòteu cootimè

kē bēté otōù kē bè dō bēdé.

Bē dotimè Esibiti kōbe mudōò

¹³ Kè ti Yiē nKuyie nni nnáké mí nSedemii Babidōnni kóo kpààti Nebukannesaa kōrimè kē
bo dō Esibiti kōbe mudōò.

¹⁴ Pīēkénè ti Esibiti,

yeenè ti Mikidōdi ēi kōbe,

yeenè ti Manfi nè Tapanesi ekè kōbe,

nákénè bē kē tú:

Báátínè kē yē bè domè di pēetitōbè mudōò.

¹⁵ Dè né dōmme kè di kó dībōd Apiisi dō?

Dè yīme kōdō yāntoo?

Ti Yiē nKuyie nkuù ò yèète.

¹⁶ Bēhāpōmbè kusūku bétírí

kē duòmu betōbè ñnkè,

kē náá mbetōbè kē tú:

Íténè kè ti kōte ti kōbe borè,

ti ēi bè ti pié dè,

kéyenténè kukpārīseú yēiku.

¹⁷ Yúnè Esibiti kóo kpààti kē dō:

Kutoweku detetirè koku yiè,

ò yóu kē dē ɔtemu.

¹⁸ Kè Ti Yiē nKuyie mbéi nke dō:

Tabōō tāri deunēmè yētārè sonye,

Kadimēēdi tāri ikúnēmè dāmēērì,

Esibiti kóo kpààti kēríní kē yó nkpeñni mēē botí.

M bomu, mí nhokpààti wèè yētìrì tu Mpakēdaa kē mī bēi.

¹⁹ Dīndi Esibiti kōbe,

pānke mbounè di nenti,

bè yóó di pīmmúmu,

Manfi kó diheì bo dōúnko kēnaá ndikpàà,

dì bo cšúté kénáá ntidobontì.

²⁰ Esibiti tų dinaaseri sààri ndi,
kè disànsũs me nyiténì kubakù you bíékè ke kérínì,
dì kérínìmu.

²¹ Behāāpōmbè bè yietì bè mudoò kpéí,
bè í cáānnè yenaadakè bè dùnnè yè,
bè múnke bütinnému ke dèíté itáá,
bè cokému bemou,
òmòù í bàào,
bè kó mudorimù muu tũòke,
bè yēiti yie dii tũòke.

²² Kè bè tu núšš,
fəwāāfə šš kèè kuwaaroo kényīmè.
Bè dootitəbè bè kérínì ditiñni
nè sipéé betekšübè tēmè.

²³ Bè yóó kšũmu o túúku.
Mí ndi Yiè nKuyie mĩ bíí!
Bá kù me nřirĩmè ke í dò nkéna kéta,
ke yé bekšübè sũmèmu
ke dò nřecofe dōmmè,
ke í dò nkéna kékaa nkédeè.

²⁴ Ifei iì kũò Esibiti eì kəbe,
kubakù you bíékè kəbe bè namu.

²⁵ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakeāaa Isidayēeribe tũ nkù mĩ bíí nke tú: N yitè ke cōrĩmũmu dibəšš
Aməšš dii bo Tabesi eì di kpéí, Esibiti kóo kpààti nè o nitibè be kpéí, Esibiti kəbe nè be kóo kpààti
nè bèè o bùš be kpéí. ²⁶ N yóó bè ānnému bèè dš be kšũ be ŋou mieke, bèè tu: Nebukannesaa
Babidənni kóo kpààti nè o kəbe, o kó betšmbè.

Dè kó difšnkũò kè Esibiti eìi wēte kémaa di do dōmmè nè dimənnì. Mí ndi Yiè nKuyie mĩ
bíí.

*Kuyie nyóó dešémè Isidayēeribe
(Wénté Sedemii 30:10-11)*

²⁷ Díndi n kóo tšnti Sakəbu yaábí di bá nyiēkù,
díndi Isidayēeribe di bùšti bá nduò.
N yóó di dennemu dihei dētiri mieke,
di yaábí í yó nkpaanì bè ì pĩřmu ke kōnnè kè.
Sakəbu yaábí wētimu ke bo kari bāmmũu
bá ōmšũ bá nyi kšōnnè.

²⁸ Díndi n kóo tšnti Sakəbu yaábí
di bá nyiēkù, n di bonèmu,
n yóó kušmu ibotí imou,
n di cié nkè di taá ì mieke,
m bo ì dèè m me nyí yóó deè díndi bie,
n né yóó di potému di mānnè tii yēiti,
dè í tú n yó ndi wúónko mēmmè,
ke dò ndi í cààrè mūmamù.
Mí ndi Yiè nKuyie mĩ bíí.

47

Bè nàkémè Fidisitēēbe kpéí

¹ Esibiti kóo kpààti mu ndo í do dii mōnnì Fidisitēēbe eì Kasaa kè ti Yiè nKuyie nnì mbéinnè
mí nku pāānāānti náāntò Sedemii ke dš:

² Kukó nkũ itinì kubakù you,
kù bo mpieku ke dátinnè dihei nè dèè kó dimàà bo di mieke,
yehékè nè ye nitibè, bè bo nkuš mbemou,
iũu bo ndáátí dihei.

³ Bè yo sisēĩ kó yetàrè kušmmè mme,
sisēĩ kperĩ nsi,
sikpārĩnaasēĩ kó kunəšroo,
si cēētiyè fūřimè,

dèè kpéí nte kè ibí cicebè ì yè,
kufɔwaa nkuu bɛ auté.

⁴ Fidisitɛɛbɛ bɛmɔu kó dikòu yìè dii tùàkɛ,
Esibiti kó kpààti bo kuɔ bɛè kó dimàà na nteennè Tiiri nè Sitɔ̃.
Ti Yiè nKuyie nyóó kuɔmu páíí Fidisitɛɛbɛ bɛè bo Kafutɔ̃ dihei
dii soké dàméèrì miekɛ.

⁵ Kasaa èi kɔbɛ kuó meyubii mme kɛ kari mukũũ,
kè Asikanɔ̃ èi miekɛ dò nfiúú.
Díndi Anakiibe dè yó nkááké dɛ kè di yóu di bo nkarimè mukũũ,
kɛ yóu dimàà tipontí?

⁶ Áú! F́ nti Yiè nKuyie nkó kukpàriseú,
dè yó nkááké dɛ kàa om̃pɛ,
ta a nòrikù miekɛ kɛ yí só.

⁷ Dɛ kó kukpàriseú bo yíme kéom̃pɛ?

Ti Yiè nKuyie nkuu kù péi
kè kù wetinné Asikanɔ̃ nè dàméèrì pɛém̃mè kó yehékɛ.

48

Kuyie mpāānāātì nāāntò nāké tì Mɔabiibe kpéí

¹ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tinti Isidayɛeribe ti tũ nkù nāké tì Mɔabu kɔbɛ kpéí. Kù tu:

Nɛbo èi kɔbɛ tùtì icɛ nyi,
bɛ èi dii dɔũnko!
Kidiyataim̃mu kɔbɛ di ifei nyi,
bè fiètɛmu bɛ èi,
dihɛidiè di ifei nyi,
dì domu.

² Mɔabu èi kó disānni dèèmu,
bè dàkii Esibonni èi kpéí nke, kɛ tú:
Tí kɔtɛnè kè di pònte kè di dèite yebotè miekɛ.
F́ mmúnke Madimenni, a nùù í yóó táúté ténke,
mudoò muù da tũ.

³ Odonnaim̃mu èi kɔbɛ kuèmmu,
kɛ wanti meteèmmè,
bè di pòntɛmu kɛ dèité dɛmɔu.

⁴ Mɔabu èi pòntɛmu,
ti yomu o bí dabùò.

⁵ Bè dèkù Duiti tennì nè yedabùò nye,
kè iúu yìèní Odonnaim̃mu tennì kó mɛcútímè, meyɛncaàrimè kpéí.

⁶ Cokénè kédɛɛtɛ di fòmmu,
nsorinè dikpáà kó musāmmarímú tēmè.

⁷ Mɔabu, a do tá a tōmmú mmu nè a kpàti,
bè yóó da pīmmu,
kétɔ a bɔò Kemɔasi kékònnè,
nè di kó bɛbɔɔyembè,
nè bɛè tu békótíbè a èi miekɛ bɛmɔu.

⁸ Opònti weè kèríní kɛ bo ta yehéké yemɔu,
dihei marì í yóó cooté,
kubiriku kó yehékè dimarì í yó nkpaá,
yèè bo ditennì yè bo puo.

Mí ndi Yiè nKuyie mui mɛ nyè.

⁹ Duónnè Mɔabu èi kɔbɛ ifièti,
kè bɛɛ puu kédété,
o èkè yóó dɔũnkomu,
òmɔu ténkɛ í yó nyè ā.

¹⁰ Wèè pī nKuyie nkó mutāmmú nè tikāñnéyāāti dɛ yiè mbo yà!
Wèè mòntɛ o kpàrisiè meyi dɛ yiè mbo yà!

¹¹ Mɔabu èi nè di bíkém̃béntinì di bo bàmmùu nwe,
bè í pīmmú di nìtibè diyìè marì kɛ kònnè,
dì tīkú só nwe menaà mbè tètɛmè kōmɛ.

Dɛɛ te kɛ di naatɪ bo sáà,
bá di kó kufɔ̀sku í yaari.

¹² Bɛ bo di do yɛɛ we yɛɛ né tùàkɛ kɛ dɛɛ, kɛ m bo tɔ̀nko bèè yóó uté di cɛɛ, kɛ sì pòmму. Mí ndi Yiè nKuyie mǐ bɛí! ¹³ Dɛ mǎnni ifɛi bo pí mMɔabu ɛi kɔbɛ nè bɛ kó dibɔ̀ Kemɔasi, ifɛi do pínnɛmɛ Isidayɛɛribɛ Betɛɛdi * bè do tá wɛ.

¹⁴ Di bo yǐmɛ kɛ dɔ̀:

Ti tú bɛkpàritieɛ, behāāpòmbɛ yekɔ̀mbɔ̀ yɛmbɛ?

¹⁵ Mɔabu kóo pànti tùàkɛnǐmu,

kɛ do yɛhekɛ mupòmму,

kɛ ta mukòu o ɛi dapàmbɛ bèè tu bɛkperǐbɛ.

Mí nhokpàati wɛɛ yètiri tu Mpakɛdaa mǐ bɛí.

¹⁶ Mɔabu kó mudorimù duunnǐmu kɛ dɛɛ,
mɛyɛi mmɛɛ ò doti mɛ kèrínǐmu mɛcāā.

¹⁷ Kómunnɛ Mɔabu ɛi kpɛi kémamári di yɔ̀,
dǐndi o pɛɛtitɔ̀bɛ,

dǐndi bèè do yɛ o yètiri fɛi kɛ dòmme,
békɛnɛ dimáa kɛ dɔ̀:

Ba nte kɛ didùò kperi dii nkéétɛ?

Ba nte kɛ kukpàatipàati kperíkù kuu nyí kpaá?

¹⁸ Dǐndi Dibonni ɛi kɔbɛ cútɛnɛ di kpàatikàrɛ
kékari tɛɔ̀nkpetɛ,

kɛ yɛ Mɔabu tenkɛ kóo pànti di domɛ kɛ pùò ndi cɛkperi.

¹⁹ Dǐndi Adowɛɛ ɛi kɔbɛ,

yɛnɛ kécómmú icɛ

kébekɛ bèè còkù mùu te kɛ bè còkù.

²⁰ Bɛ bo di tɛnnɛ ti tu:

Mɔabu tenkɛ kɔbɛ di ifɛi nyi kɛ kpeutí.

Kuónnɛ kéwuotoo,

pǐkɛnɛ kɛ kukó nhAdino pɛɛmmɛ kɔbɛɛ keɛ bè pòntɛmɛ Mɔabu tenkɛ.

²¹ Mí ndi Yiè nKuyie n kó tiyɛti tii do yetārɛ ìnkɛ kó yɛhekɛ, Onɔ̀ ɛi nè Yatisa ɛi nè Mɛfaati ɛi,

²² nè Dibonni kperi nè Nɛbo kperi nè Beti-Dibidataimmu, ²³ nè Kidiyataimmu nè Beti-Kamudi nè Beti-Meonnɛ, ²⁴ nè Kediyaɔ̀ti kɛ yíɛnɛ Bosɛdaa. Dɛ kó tiyɛti tùàkɛmu Mɔabu tenkɛ kó yɛhekɛ yemɔu yɛɛ tókɛ nè yɛɛ diétiri.

²⁵ Mɔabu kó diyɛnni bɔ̀ótɛmu,

o nɔ̀yɔ̀nni kèétɛmu.

Mí ndi Yiè nKuyie mǐ bɛí!

²⁶ Nii mbɛ mí nKuyie m miekɛ kó fɛbòòfɛ kɛ bèɛ yà kémuɔ̀ nkétɔ̀ kèmmuàti. Dɛ tùàkɛ bè bo mbɛ daú dɛ ndɛ, kɛ yɛ bè yetɛmɛ n kpeti. ²⁷ Dǐndi Mɔabu tenkɛ kɔbɛ dǐ do í daú Isidayɛɛribàà? Bɛ do yuukumu kɛ di mbɛ daú kɛ bókii yeyɔ̀àà?

²⁸ Dǐndi Mɔabu tenkɛ kɔbɛ yènnɛ di ɛkɛ kɛtaá yepèrɛ fiɛ,

daònɛ dimáa yekpetinónkperɛ tɛmɛ

yɛɛ cekù yɛ yǐnti yepèrɛ fiɛ.

²⁹ Ti kèèmu bè nàammɛ Mɔabu kó tɛfɛntɛ kpɛi,

o fɛntɛ tɛɛ dɛutɛ,

o pòti tii tontɛ,

o pòtɛ tɛɛ dɛutɛ,

ò tá omáa ndi,

o yèmmɛ mɛɛ dò nhò pɛ̀ɛtɛ dɛmɔu.

³⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bɛí nkɛ tú: N yému ò pòtimɛ kɛ náá ndidiɛ dɛtetirɛ, o tòmму tú mutetimù mmu.

³¹ Dɛɛ te kɛ n kuò ndikúdabònni Mɔabu,
n kuòmму Mɔabu tenkɛ kɛmɔu kpɛi,

* **48:13** Betɛɛdi: Sakɔbu do daú dɛ ndɛ keyènkɛ kɛ Kuyie nhò benke kumáa kɛ dɛɛ wentɛ kòo fíi nditári (Tenketé 28:19). Kɛ Isidayɛɛribɛ ndɛ báa nKuyie, kɛ dɛ mboni, Sedoboammu kó dimònni kɛ bèɛ dɛ dàò dítònni (Bɛkpàatibɛ 13:1-32).

n sáútímu Kidi-Edesi èi kɔbe kpéi.

³² Díndi Sibuma èi kəbe

di dònne fínyĩ kó detie nde,

n kuòmmu di kréi,

kè dè pẽẽtẹ̀ n kòmmúnmẹ̀ Yàsẹ̀edi èì kòbẹ̀ kpréí,

di bakε do wùòmmu késénté dàméèrì m̀ukókúó nkou,

kétuòke Yaseedi kóo dànmèèrì,

kè bεpòmbè dì do kε tũũ dì bε.

³³ Diwèi nè kuyeñnaatí dèè ñ mbo finyĩ kó depaa mmieke,

dè ténkε í kpáá di cuokè.

Mû duó nkè $\mu\epsilon\eta\alpha\acute{\alpha}$ nkũũ sicèe miεke,

òməù ténke í bo wèè bo nàù fínýĩ bε diyɛtɪtuò miεke,

inàntènyìe nténkè í yìèní di cuokè.

³⁴ Esibonni eì kòbe kušimmu ke békù meteemmə, kè be dabùò nylè ke tuòkù Edeyade, Yaati eì kòbe yo metammè, nè Isoa eì kòbe kè mè pēētē ke tuòkenè Odonnaimmu, nè Ekidati-Sedisia, ke yē Nimudimmu kó menie nkūūmè.

³⁵ Mɔɔɔɔ tenkɛ kɔɔɔɔ bɛɛɛ feu iwũɔ yɛɔɔɔɔ kɛ yɛ tũɔ ntihiũnti, m bo bɛ kũɔ bɛmɔu. Mɛ ndi Yìè nKuyie mĩ bɛí.

³⁶ Deɛ te kɛ n kuɔ Maabu eɪ kpɛɪ kɛ n tamɔmɛ yiɛ tɛpɔmpɔstɛ kɔmɛ, kɛ n dabɔnni yiɛ Kiidi-Edesi kpɛɪ tɛpɔmpɔstɛ kɔ didabɔnni kɔmɛ, ke yɛ bɛ do pɛtɛ muɔ cɔntimu mu fetimɛ. ³⁷ Benitibɛ bemu kuɔ meybubii mme nɛ bɛ debii, ke yɔri bɛ nɔu, ke daatɪ tifɔtɔnti. ³⁸ Maabu cɛɪ simɔu kɔ dedannɛ yekudabɔu nyeɛ daati, yekarɛ yemau yedabɔu nye, ke yɛ m pɔntɛm Maabu tiyaamati bɛ tɛnke ɪ dɔ ti kɔmɛ. Mi ndi Yiɛ n Kuyie mu bɛɪ. ³⁹ Tiitɛnɛ yekudabɔu, Maabu domu ɔ di fei nyi, ɔ bɔtinnɛ ke cokɛmu. O kperɛ naa mmudaá mmu o pɛetibɛ kpɛɪ ke wɛtɛ ke duɔ tikɔmbɔti.

⁴⁰ Nte ti Yiè nKuyie mbéi ntì: Opòntì pĩnte o fetì ntì fetúúfè kōme ke einte Moabu tenkè Ìnkè.

⁴¹ Bè fiètɛmu yɛhɛkè,

ke tieke sicẽkperí.

Kè Mɔabu ǎǎpòmbè yékɔmbò yɛmbè kɔmbùòtì duò, kupèitèyonku ɔɔ íté onitipòkù kè dè ndòmmè.

⁴² Bè kùò Mɔabu tenkè kɔbɛ kɛ dèèmu,

βε wuɔ ntɛ́nke í kpaá,

bè yě mbè kpenkemu kε pēēté ti Yìè nKuyie.

⁴³Di pàkémú díndi Məabu èi kəbe,

bè di keù yefòtè nyε,

ke di dii ticùòtì.

Mí ndi Yiè nKuyie mû búi!

⁴⁴ Kè kufɔwáá nhauté wè kòò coké,

ò doti difòtìrì ndi,

kòò na ke yènní difòtìrì,

ticùòtì ò pĩ,

Məabu yẽĩti yìè dìi tùòkε.

Mí ndi Yìè nKuyie mûi bɛ́í.

⁴⁵ Bèè cooti bè òumu,

κε wanti disòrì Esibonni.

Kè muhãã mmamù né yènní

okpààti Ẹsibonni èì kẹ còútẹ ẹ kó inonkpẹrì yembẹ èì,
di m̀ankẹ ḱẹntọ ḱẹtuakẹnẹ di cuokẹ.

⁴⁶ Di bo yà, dínɔ́ Mɔ́abu tenkè kɔ́be,

díndi bɛ̀ tũ ndibɔ̀ Kemɔ̀si di fetimu,

di bí initidaai nè initipòi,

bè ì pǐmúmu kẹ kònnè.

⁴⁷ Bè pĩmmú bè M̃abu tenkè ke kònnè,

n wēti kẹ bo bẹ tẹ́ńńénímu yemòrè sọnyẹ.

Mí ndi Yiè nKuyie múi búi.

Ti Yiè nKuyie nàké tì Mɔabu èi ñnkè tinti memme.

49

Kuyie nkpannè ti Amōniibe

¹ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tinti Isidayeeribe ti tũ nkù nàké ti Amōniibe kpéí kù tu: Isidayeeribe í mǎke íbǎa?

Bè í mǎke wèè bo tieke be kpèraà?

Dè né dǒmmè kè dibòò Midikǎmmu tieke Kadi tenké?

Ba nte kè Amōniibe kǎri be kó yehékè?

² Yewe kpaanímu kè m bo dúú nkè mudoò kó iúu

dátinné Adabaa Amōniibe eidiè,

di bo cóúté nè di ekesí kédóúnko,

Isidayeeribe bo baaté bèè do bè baké.

³ Esibonni èi kǎbe,

tiiténè yekúdabùò,

ke yé Aii èi dǒúnkomè,

díndi bèè bo Adabaa èi,

kǎmmúnè yedabùò,

dáátínè tifòòtǎnti kékari mukũũ,

ncokúnè ke firi dihéi ke kuò,

ke yé bè yóó tǎnè di kóo kpààti kékònnè,

nè o bǎoyembè nè dihéi kó bekótibè. *

⁴ Díndi Adabaa èi kǎbe bèè yete n kpèti,

ke pǎtinnè di biriku, kù pǎntemu,

díndi bèè do pǎtinnè di kpàti

ke tú òmǎu í yóó dááti ke di deke.

⁵ Nte mí nke kéroo ke bo di bǎnté kukǎmbòdoróo.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mǐi béi!

Kukǎmbòdoróo bo di fité,

kè di ciété di biékè di biékè,

bá òmǎu báa na ke di tíí.

⁶ De kó difǎnkúò n né wēti ke bo tíímmu Amōniibe,

bè pǐmǐmú bè ke dǒò tidaati.

Mí ndi Yiè nKuyie mǐi béi.

Kuyie nkpannè ti Edǎmmu èi kǎbe

⁷ Nte ti Yiè nKuyie Mpakedaa tinti Isidayeeribe ti tũ nku nàké ti Edǎmmu èi kǎbe kpéí. Kù tu:

Mecii nyembè ténke í boà?

Mecii nyembè ténke í yé bè bo tié ntàà?

Be cii ndèèmaà?

⁸ Díndi Dedanni èi kǎbe búttinnénè kécoké,

taánè titǎdènti.

Meyei mmeè doti Edǎmmu èi kǎbe.

De mǎnni dii tǔòke bè bo cuó dè tiyēiti.

⁹ Bèè tǔũ fínyí kó yèbe

bè tatinímu Edǎmmu èi bè ǎǎ tamè kupaku,

bè í yóó tǔũ káyáké dèmarè.

Beyóóbè bo tanní dii mǎnni keyènkè,

bè yóó yúúku bè dómè mme.

¹⁰ Mǐi yóó káúté Esayuu kó kuwuò,

bè ténke í yóó na késǎri,

Esayuu kó kuwuò ndèèmu,

o tebíi nè o pǎetitòbè,

òmǎu í yó nkpaá.

¹¹ Dooténko íciribí,

m bo nyi piú.

Bekúpobè, di nni mbuó.

¹² Mí ndi Yiè nKuyie mǐi tu, bèè do í dò nkéyà m mieke kó febòòfè bè fè yà kè díndi bo nsoké yáàba? Di yóó fè yǎmu! ¹³ M pàrikèmu ke tú tii bo tuǎkení Bosadaa èi ti bo ncéè, benitibè bo ti

* 49:3 kpààti: Dè bo na kèntú dibòò Midikǎmmu.

kèè kè dèè bè di kécààrè bε yèmmè, bε εi bo dǎúńko kénáá ntidobontì. Mí ndi Yìè nKuyie mǎi b́éi.

¹⁴ Mí nSedemii kè m b́éi nke dǎ:

N kèè tináǎntì matì nti kè tì bonní tì Yìè nKuyie mborè,
ku kó ditǎnni mǎri dìi tì tǎnì kε náá nyebotè kε tǔ:

Tíínnè nkédo Edǎmmu kǎbε mudoò.

¹⁵ Edǎmmu εi kǎbε,

n kékǔnnε dí mbe yebotè yεmǎu mieke,
bεnìtibè bεmǎu yó nsenku dí mbe.

¹⁶ Edǎmmu εi kǎbε,

di fentè tεè di souté,

kè di yèmmè dò mbεnìtibè di dé,

díndi bèè sǐéké yepèrè fiè,

kε bo yetārè yómmè,

bá kè di dèkε yetārè ìnkè,

kε ceenní di yǐèntì fetúúfè kǎmε,

m bo di cǔǔnní.

Mí ndi Yìè nKuyie mǎi b́éi.

¹⁷ Edǎmmu εi bo dǎúńko, bèè bo mpǎnkù kε di yǎu, dè bo bè di, kè bè mmáàri bε yǎ, mεyεi mmèè di tǔǎkení mε kpéi. ¹⁸ Sodǎmmu nè Komǎo bε kperε dǎǎmè di kperε yóó mε ndǎǎ, onitì í yó nkpaá di mieke, fenitiyanfè òmǎu í yó ndè kpaá.

¹⁹ N yitoomu kukó nSuditǎε kó mεpéémmè diciríciri kǎmε,
kε deètò timúsǔǔtì borè.

Edǎmmu kǎbε bo coké bε tenké dimǎnni dimáá,

m bo kanne n tǎáté wè dε kó kεtenké.

Kε yé òmǎu í bomè wèè bo m pǐi,

ocǎnti mǎu í bo wèè bo dǎátí kécómmú n yǐlkè.

²⁰ Keènè mí ndi Yìè nKuyie n tǎáté tì Edǎmmu εi kǎbε kpéi,

nè n dǎ kédǎǎ tì Temaǎ εi kǎbε, tǐi tǔ:

Bè yóó bè kpǎake tipìetì tǔmè mme,

bε tenké bo dǎúńko.

²¹ Bè do bèmmù nwe kè kεtenké au,

bε kó yedabùò nyèè yìè kε tǔǎkù tipèntì kóo dǎmǎèrì.

²² Opǎntì weè pǐnte o fetì fetúúfè kǎmε,

kε einte Bosedǎ εi ìnkè,

kè Mǎabu ǎǎpǎmbè yekǎmbà yεmbè kǎmbùǎtì duò,

kupéitǎyonku ǎǎ pǐ nhonitipókù kè dè nhò dòmmè.

Kuyie nkpannè tì Damaasi εi kǎbε

²³ Ntε tì Yìè nKuyie Mpakεdǎa tǐnti Isidayεεribε tì tǔ nkù nǎké tì Damaasi εi kpéi ntǐi tǔ:

Amadi nè Adipadi, dè di dimu,

kε yé bè di nǎké tì í tǔmè tisǎàtì,

tǐi í mmeyεñcǎǎrimè di mieke,

kè mè kónni dǎmǎèrì tǔmè,

bá dǎmarè í bo dèè bo mè còǎné.

²⁴ Damaasi εi kǎbε wǎrimú dèèmu,

kè bè bǔtǐnné kε coké,

kè bε kǎntì au,

meyεñcǎǎrimè mεè bè pǐ,

kuyonku ǎǎ ítéme onitipókù wèè kuò ndεbirε.

²⁵ Dè dòmmε kè bè bǎntóo dihei n yèmmè do naatinè di?

Dihei diwèi do m bonè di?

²⁶ Bedapǎmbè yóó duómu bε córè, kè bekpǎrǐnuǎmbεε kú bεmǎu dε yìè. Mí ndi Yìè nKuyie mǎi b́éi! ²⁷ N yóó cǎu mmuhǎá mmu Damaasi εi kè mùu cǎúté okpǎàtì Benni-Adadi kpǎàtǐcǐi.

Kuyie nnàké tì Adabubε kpéi

²⁸ Ntε tì Yìè nKuyie Mpakεdǎa tǐnti Isidayεεribε tì tǔ nkù do nǎké tì Kedǎa kó kuwuǎ nkǎbε nè Asǎo kó yekpǎàtǐyo kǎbε Nebukannesǎa Babidǎnni kóo kpǎàtì yóó na bè. Kè tì Yìè nKuyie mb́éi nke dǎ:

Íténè kédò Kedaa èi kòbe mudoò,
puannè diyiè yìní kèè biékè kòbe!

²⁹ Fekenè be touti,
nè be wūs nè be yààti nè be nenti,
kéfèkè be yòyóbè,
ké bè uu tipítì timòu,
kè kufōwáá mbè pī.

³⁰ Díndi Asò èi kòbe cokénè kédéíté itáá,
kétaá titādèntì,
kè yé Nebukannesaa Babidōnni kóo kpààti
tāāté kè bo dōò tì í wennimè,
ò tāāté di kpèti kè dèèmu.

³¹ Kè Ti Yiè nKuyie ndò:
Kòtenè ké bè dō,
bè kàri kè í yīèkù,
tìmatì í bè kòōnnè,
be bōrè fefomu,
bè í mōkè yēcàkè ketíke,
bè kàri, kè cáá mbè máá ndi.
³² Fekenè be yòyóbè,
kéheí be wūs sūkùyl!
N yóó bè cièmmu itemmànke inàà mièke.
Dè kó benitibè bèè kuò be tempáati,
m bo mbè bōmmù meyei ntípítì timòu.
Mí ndi Yiè nKuyie mū bēi.

³³ Asò èi bo naá nsikpamóó kó diārì,
dì bo dōúnko sáá,
onitì ténke báá dè kàri nè dì bo mbomè,
fenitiyanfè òmòu bá dè bāté.

Kuyie nnàké ti Edamiibe kpéi

³⁴ Sudaa kòbe kóo kpààti Sedesia kpàti ketírì dii mōnni kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kè dà:

³⁵ Mí di Yiè nKuyie Mpakèdaa
n yóó kéétému Edammu èi kòbe tām̀m̀,
be wērímù kó dikūnni.

³⁶ M bo íinní kuyaa kù itemmànke inàà,
kè kùu bè fùùte.

M bo bè ciè nyebotè yemòu mièke, kubotí makù i yó mbo bè í yóó coké kétaá kùu mièke.

³⁷ M bo duós nkè Edammu èi kòbe nkpeutí be dootitabè ìikè
bèè bè dónè mukū.

M bo bè bonté meyei,
m mièke kèè bè còu mmèdiè.
N yóó bè bonté mudoò mmu,
kè bè mbè kòu kè yàa bè dèènnè.

Mí ndi Yiè nKuyie mū bēi.

³⁸ N yóó puammù Edammu èi kóo kpààti,
nè o tūmbè,
kè fíí n kpàatikàri.
Mí ndi Yiè nKuyie m mū bēi.

³⁹ Yemòrè sonye,
n né yóó wēte kéténnénímu Edammu èi kòbe,
bè do pīmmù bè kédòò tidaati.
Mí ndi Yiè nKuyie mū bēi.

50

Bè nàkémè Babidōnni kó mudorimù kpéi nnè Kuyie nyóó dèstémè Isidayeēribè

¹ Nte Ti Yiè nKuyie nní nnàké tì mí nku pāānāantì náāntò Sedemii kè dè ntukúnè Babidōnni
èi nè Babidōnni tenké kemòu:

² Pīēkénè ti yebotè yemou mieke,
yeenè be ti,
cónnénè mekpàricannimè.
Pīēkénè ti di báá ti mbè sònne,
yīnè Babidōnni domu.
O bōotenkaanitè Bēdi di ifei nyi,
kufōwaa nkuù auté Mēdeki,
o bōotenkaanì di ifei nyi,
kufōwaa nkuù auté yebakè.
³ Kubakù yóú bíékè kòbe beè bè do,
ke bo bè pònte,
kè be eì dōúnko,
òmòu ténke bá nhā di mieke.
Bēnitibè nè iwūō demou dē bo ciété,
dēmarè ténke bá ndè bo.

⁴ Dē mōnni Isidayeeribe nè Sudaa kòbe,
bè bo wēnné kēwētení mí nKuyie m borè,
kénkōnti ke n wanti mí mbē Yīè nKuyie.
⁵ Bè bo mbékute Siyōō kó kuce,
bè bo tóuté be ìkè kēwetinné Sedisademmu eì.
Bè bo nnáa mbetòbè ke tú:
kōtenēní kè ti taunnè timáa ti Yīè nKuyie,
ke ténke báa yè nde kó metaummè nè ti bo mbomè.

⁶ N nītibè do sáāténè tipīētì tìi feti tinti,
be kó bēcēmbe beè do bè fētinnè,
kè bè nháa nyetārè ìnkè,
ke dekù sitāa ke cōnni,
ke yè mbē pedie nkpéí.
⁷ Bá wè kōo mbè piētì,

ke pīi nke cáá,
ke náa nke tú:
N kpeti í bè bonè,
bè yeténè be Yīè nKuyie nku,
kùù dōōri kù nàa ntì,
kunku be yembè do búó kù.

⁸ Yēnè Babidōnni kó diheì,
òmòu bá nkpaá Babidōnni kó ketenkè mieke,
niiténè deyīlkè,
yebōdakè òō niitémè kubōcēnku.

⁹ N yóó duó nkè kubotì diékù kòbe beè do Babidōnni kòbe,
bè itiní kubakù yóú bíékè nke,
ke bo do Babidōnni eì ké di pònte.
Be pie nyó ndōnnè otānnuōnti kpeyi ò ndōmmè mme,
be pie nyí duò ketenkè.

¹⁰ Bè bo eì Babidōnni eì kòbe kperè,
bèè bo dē eì bè bo di kéde.
Mí ndi Yīè nKuyie mū bēi.

¹¹ Dē ndi naati kè di nyānku,
dīndi bèè yóó eì dēè do tú n kperè,
mputinè yēnaaserè kōme,
nkuōnnè yēsāndakè ò nkuōmmè.

¹² Di kó diheikótiri di ifei nyi,
di kó diheikótiri bè di pēitemu di ta ifei mieke nke,
di náa ndifōnkúō kperi ndi yehekè mieke,
ke náa ndikpáa tēdōntè kperi,
tētentè timútì í yīè dē ténke.

¹³ Tì Yīè nKuyie mmieke kēè di yè,
nè dē kpéí òmòu ténke í yó mbo dē kó diheì mieke,

dì yóó dǎ́unkomu,
 bèè kó dimàà bo ndè pēnkù ke di yau,
 bè bo mmáàrì bē yǎ,
 tii dì tùàkēní ti kpéí.

¹⁴ Dǐndi bē tāntāūbè, cómmúnè kékénné Babidǎnni,
 poténè bē ipie,
 di bá nyǐèkù i bo dóntémè,
 ke yé bè yeténèmè ti Yiè nKuyie nku.

¹⁵ Uunè tipítì timǎu fekparihúùfè,
 bè yǐèkemu kè bē dèrè duó,
 bē duotí yànte yantemu,
 ti Yiè nKuyie nyóó pǎite dii yìè dii tùàkē,
 peitenè, fǒónnè bē bè di dǎò dè.

¹⁶ Kuǎnè bèè buǎtì,
 kuǎnè bekēṭbè Babidǎnni èi mièkē.
 Mudoò mùù doti Babidǎnni mù í sǎnní,
 bá wè wèe wammú o kǎbē bo kèè bíékè,
 bá wè kǎo kò nho cie.

¹⁷ Isidayeeribē dǎnnè tipìetì tii feti tinti,
 kè yeciricirè bè bèti.

Diciriciri ketiri dii bè cǎáké dii tu Asiidi kóo kpààti, diciriciri sǎnni dii dèrì yekūò kè di tu Nebukannesa Babidǎnni kóo kpààti. ¹⁸ Dèè te kè ti Yiè nKuyie Mpakēdaa tǐnti Isidayeeribē ti tii nkù, kè kù bēi nke tú: N yitè ke cǎmmúmu Babidǎnni kóo kpààti nè o nitibè bē kpéí ke bo bè dǎò n dǎò mè Asiidi kóo kpààti.

¹⁹ N yóó tǎnnénímu Isidayeeribē bē kó dinaacēnhòò,
 bè bo ncenti Kadimeedi nè Basāa borè,
 ke diiti timùtì Efadaimmu tǎrè nè Kadaadi kpèri.
²⁰ Dè kó yewe nè dè kó yemòrè mièkē,
 bè bo wammú Isidayeeribē kó meyei nkémónté,
 kékíé Sudaa kǎbē kó mecaàrimè ke báa yà,
 ke yé n yóó cǐèmmèmu besǎmbe bèè bo nkpaá.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmù bēi.

²¹ Donè Medataimmu èi kǎbē mudoò,
 kuǎnè Pekǎdi èi kǎbē bēmǎu,
 di báa súó nhòmǎu.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmù mē nyē.
 Dí dǎò n di nǎké ti timǎu.

²² Ikpàriúu ìi dǎátì diheì dimǎu mièkē,
 dèè cǎkē dè í sǎnní.

²³ Dè dǎmmē kè Babidǎnni èi dǎo?
 Dè yǐmē kè di dǎúnko yebotè yemǎu mièkē,
 dǐndi dii dǎo tú dihenkèrì,
 ke pǎnti demǎu kutenkù mièkē,
 dè dǎmmē kè di kèété?

²⁴ Babidǎnni èi, n dǎ dii timátì nti
 kǎa ta ti mièkē bá a í dake,
 kè bè dǎ sǎ́nké ke pī,
 ke yé a dokùnèmè mí nKuyie nku.

²⁵ Ti Yiè nKuyie nkpeté ku kpàrǐnǎnti kó ditou ndi,
 ke dènnèní ku mièkē kó tikpàrǐnǎnti,
 ke yé kunku ti Yiè nKuyie Mpakēdaa
 kù dǎmè kèǎnnè mutǎmmú Babidǎnni kó diheì kǎbē.

²⁶ Tipítì timǎu kǎbē tǐnnènní Babidǎnni èi,
 óóténè o buǎ kényóóté dèè ā ye mièkē
 ke cóú nyecúò yecúò,
 kécúu kè dèè cóúté pái,

bá dèmarè báá sú.

²⁷ Kuònè yenaadakè yemou,
yè yóó dúó dituò ndi yemou,
de kó yenaadakè bo yà,
ye yéíti yìè dīi tūàkè.

²⁸ Keènè, bèè yenténí Babidónni,
bè cootinímè kénáá nSiyāā èi kàbe
ti Yìè nKuyie mpèitemè,
kù pèitemè ku cēsààtè bè pònte tè.

²⁹ Tíínnè betāntāūbè, bèè yūō ndetānnè,
kè bèè tíí mBabidónni èi kè di munnè,
di báá yie nkòo mōū yenté.
Fóónnè de kó dihéi kàbe bè dāō dè,
bè dāō dèè kó dimāā, dí de mbè yietí,
kè yé bè benkēmè be fentè nte ti Yìè nKuyie,
kunku kùū te Isidayēeribe.

³⁰ De yìè Babidónni èi kó bedapāmbè bo dúó dihéi mieke, bekparinūmbè bemou bè bo kú mudòò mieke. Mí ndi Yìè nKuyie mmūi bēi.

³¹ M bàátí a kpéí nke,
fō mBabidónni tefentè yìè,
a mōnni dīi tūàkè,
a bo cuō dīi yìè tiyēīti.
Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa mmūi bēi!

³² De kó tefentè yìè nfō nha yóó bétému kédò,
òmōū mē nyí bo wēè bo da íi,
n yóó cōū mmuhāā mmu a ekè,
kè yēe cōúté kēfité yemou.

³³ Ti Yìè nKuyie Mpakedaa tu:

Bè fēūmmu Isidayēeribe,
kè wēnnénè Sudaa kàbe kè fēū.
Bèè bè pī nke kōnnè kè dāō tidaati
bè bè pī nteii nwe,
kè yete bè bo bè fīīnkōmè.

³⁴ Be deetiwè mē nkpeñnīmu,
wenwe wēè yētīri tu Mpakedaa,
Ò yóó bè kōrínēmu,
kéom̄pūnnè be èi,
kébōntè dikōnkōōnni Babidónni èi kàbe.

Kuyie nnakémè kù dō kédōō tī Babidónni èi kàbe

³⁵ Mudoò muū doti Babidónni tenkè kàbe,
muū doti o kpāāti tūmbè nè mēciī nyembè.

³⁶ Mudoò muū doti beyuwūōmbè,
kè bè bo naā mbebiim̄bè,
kufōwāā mbo auté bekparitiebè.

³⁷ Mudoò muū doti sikpārīsēī nè sikpārīnaasēī,
nè behāāpōmbè yehēkè yehēkè kàbe,
bè bo dontenè benitipòbè,
be kpāti kó sicēī bè bo sī pūā,
kéhéi be kperē.

³⁸ De kó dihéi tenkè bo kpéi
kè mēniē nkūū.
Kè yé di tumè dibāōhēi ndi,
kè nōnnè isōkē kperē.

³⁹ Dēè kpéi nte yekpamāā nnè sikpamāō
kè dè bo konnī de kó dihéi,
icūō ndiēyi borè konnī kēmbo sāā,
nè de kó dihéi bo mbomè
onitī tēnkē báá dē kārī bitī.

⁴⁰ Mí ndi Yiè nKuyie m bo kuɔ de kó diheì,
n kuɔmè Sodammu nè Komɔɔ,
nè yehékè yèè dè tòké,
onitì ténke í yó ndè bo,
fenitiyanfè bá ndè kpaá.

⁴¹ Kubotí makù kuú itiní kubakù you bíékè,
kuwuɔ ndiekù nku,
bekpààtikperibè beè itiní itemmànke imɔu.

⁴² Bè nɔ nke tãu ipie nyi nè yekpãã,
bè tu benitiyonkubɛ mbe,
bè í mɔke mesémmè,
kè be tammè yìè ke dò ndàméèrì ɔ nhuutimè,
bè dèke sisēī nsi,
ke kéri ke dò nhonitì omáà,
ke bo di do dindi Babidɔnni èi kɔbe.

⁴³ Babidɔnni kóo kpààti ti nkèè
kóo baà mbèitè,
kóo yèmmè cààrè,
kè dè ò yóu ke dò nhonitipòkù wèè dɔ képeité.

⁴⁴ N yitóomu kukò nSuditēē kó mepéémmè diciriciri kōme,
ke deètòo timúsũũti borè.
Babidɔnni èi kɔbe bo coké be tenké dimònni dimáà,
m bo kanne n tãáté wè de kó ketenkè.
Ke yé òmòu í bomè wèè bo m pèi,
ocēnti mɔu í bo wèè bo dáátí kécómmú n yìikè.

⁴⁵ Keènè ti Yiè nKuyie ntãáté ti Babidɔnni èi kɔbe kpéi,
nè kù dɔ kéɔdò ti Kandee tenké kɔbe, tiì tu:
Bè yóó bè kpàake tipìèti tēmè mme,
be tenké bo dɔũnko.

⁴⁶ Babidɔnni èi kɔbe do bèmmù nwe kè ketenkè au,
be kó yedabùò nyeè yìè ke tuòkù yebotè yemɔu mieke.

51

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

N yóó ònni kuyaakù makù nku kùu kòu,
kè kùu do Babidɔnni kó diheì nè Debukamaii èi kɔbe.

² N yóó tōnni beyèmbè mbe,
kè bèe ye mBabidɔnni èi kɔbe,
kékáúté o èi.

Dè bo tuoke dii yiè,
meyei mbo bè do,
benitibè bo yènni tipfiti timɔu,
ké bè munné.

³ Dindi betāntāūbè,
tāānè betāntāūbè ipie,
di báá kpáké bèè dàátí yecīncīnkòrè,
bedacēmbè kó dimàà,
di báá súú nhòmòu,
kuòné behāpòmbè bemɔu.

⁴ Dì bè koute koute,
kè bè ncóú cóú Kandee tenké mieke,
kè becírìbè nduó duó Babidɔnni èi mieke.

⁵ Ke yé Isidayeeribe nè Sudaa kɔbe,
mí mbe Yiè nKuyie Mpakēdaa n yí bè bontóo,
bá nè bè me nní yeténèmè,
mí nwèè bè te bembe Isidayeeribe.

⁶ Cokénè kéyè Babidɔnni èi,
bá wè kóo deetè o ònni,

kè bè báá di wənnénè be kékuo,
dè tùòkè mí ndi Yiè nKuyie m bo peite dènde,
n yóó bè fɔ́ mbè dɔ́ dènde.

⁷ Babidanni do dɔ́ nfesɔ́bòòfè nfe
mí ndi Yiè nKuyie n nòutè mieke,
kè ketenkè kemɔu kɔbe
yɔ́ nfe kó menaà nke muà.

Yebotè yàmu fe kó menaà
kè ye yèmmè kɔare.

⁸ Dènde bàmbà kè weè Babidanni do
kè kéété kéété.

Kammúnè o kpéí,
wammúnè mekùò nkéwaare o mɔnne,
kè dè naati wèe miété.

⁹ Ti tàa mBabidanni kè yĩkemu,
tí ò yóunè tũnké,
kékò mbá wè o cie.
Kè yé tiyēiti tii bè dɔ́
ti í sénnímè,
tì deumu kè pēēté yewetè kè káá ntiwetì.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nti kòrinému,
tí kotenè Siyɔ́ kénáké ti Yiè nKuyie
tì tũ nkù pí mmù tɔmmú.

¹¹ Ti Yiè nKuyie ndó kèponte Babidanni èi kɔbe mbe, kù dɔ́ képeite bè pòntemè mme ku cīētè.
Dēē te kè kù yàúkunko Medii tenké kpààtibè kànti kè tú:

Sūsténè ipie kápíe ndi duokè.

¹² Cónnénè mudoò kó kuyààkù kéwetinné Babidanni,
yíénè bəbàribè,
cónnénè bèè yó mpaké,
oo nhoonnè benitibè,
kè yé ti Yiè nKuyie ntāātémèmu
kù dɔ́ kédɔ́ tì Babidanni èi kɔbe
kè ti ndɔ́ri.

¹³ Babidanni fɔ́ nwèè bo kukó ndièkù pēémmè,
kàa kpàti deu,
a mɔnni dii tùòkè,
a kó muyóò mánku nku.

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa
m pàrikèmu kè tú:
Benitibè beè tatini
kè bo píe mBabidanni èi fəcofe tēmè,
bè bo di munnénè ihúu.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie ndɔ́ ketenkè
nè ku wērimú mmu,
nè ku kó meyenfòùmè mme
kù fíímmè ketenkè,
nè ku cii mme
kù pitémè tiwetì,

¹⁶ kè béi nku nùu mēmáà
kè menie ntii nke dèke kéfinkè,
kuù ɔ́ í nyewetè itemmànkè
kè yèe deke tiwetì,
kuù ɔ́ nte kè fetaafəe kperi kénì,
kuù ɔ́ ínni kuyaa kù kù sòri dè.

¹⁷ Benitibè bəmɔu yeimmu,
meyĩtímè bè dòríté mèè kpéí,
bèè yienko timátì kè uti sibootenkaanii
ifei bo bè pínnè be tesi,

sì tu siyàabisí kperε ndε,
muwemmu í bo si miεke.

¹⁸ Sì tu dεtetirè ndε, mutǎntetimù,
demau dè bo deè,
ti Yiè nKuyie mbo wēētení dīi yiè si bíékè.

¹⁹ Kuyie nkùù te Sakobu yaàbí
ku kperε í mε ndò,
Kuyie nkùù dàò demau,
kuù te Isidayεεribe,
kunku kùù yètiri tu Mpakedaa.

Babidōnni dorimù tūàkemè

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà:
Babidōnni weè do ǎ ntú dihenkèrì
m puònnè di yεbotè,
nè wenwe m puònnèmè yekpààtiyo.

²¹ M poténè weñwe tesāntè nè te deèti,
nè weñwe m puòmmè tekparinaasāntè nè te deèti.

²² Nè weñwe m potémè onitidōu nè onitipòkù,
nè weñwe m potémè odakótì nè odapàà,
nè weñwe m potémè odapàà nnè osapàà.

²³ Nè weñwe m potémè opecēnti nè o pe,
nè weñwe m potémè otenkúti nè o nààke ò duònnè ì,
nè weñwe m potémè kùmandáàbè nè bebeémbè.

²⁴ Di mmōnni n né yóó yietímu Babidōnni èi kòbe,
Kandee tenkè kòbe,
bè dàò mèè yei nSiyǎǎ
n yóó mè mbè yietímu kè di dè yà nè di nuò.

²⁵ N còrmú a kpéi nke,
fǎ nditári dīi do panti demau ketenkè ìnkè,
n youte n nùtè nte ke bo da poté,
m bo da bonténí ketenkè,
m bo da còu nkàa cúté.

²⁶ Bá bè ténke báá pété a borè ditári
kéānné kudieku kentímè
yoo bèe pūūténè,
a yóó dǎúnkomu sǎà.
Mí ndi Yiè nKuyie mǎi béi.

²⁷ Cónnénnè mudoò kó kuyààkù diheì mieke,
eénè ditàtcheu yεbotè cuokè,
kè yεbotè tǐi mBabidōnni èi kpéi,
yúnè yekpààtiyo Adadati nè Mínni nè Asekenaasi,
waánnè ohāāpōnti wèè yó mpǎi mbenitibè tihāāpōnti,
tíinnè sisēi kè sì nsū ke dò nfecofe
ké bè do.

²⁸ Íinnè yεbotè kòbe,
kè di do Mēdii kó bekpààtibè
nè iwēi yεmbè nè bebeémbè
nè diheì dimau ò baké di.

²⁹ Ketenkè aamu ke sântè.
Ti Yiè nKuyie ntāāté ke bo dàò ti Babidōnni tii tu:
Babidōnni èi bo pante kédǎúnko
bá òmǎu ténke bá mbo di mieke.

³⁰ Babidōnni kó bekparinuambε ténke í dokù,
bè taà be cēkperí mieke nke ke sori,
bε kǎmbò deēmu kè bè naà mbenitipòbè.
Bè còummu be èi
yεcàkè cùómu ke kèké.

³¹ Yetōrè yèè mau Babidōnni kóo kpààti cǐtè,
ke bo ò nàké bè pòntémè diheì dimau pái pái.

³² Bè dootitòbè beè pì yeyèrè,
kè sicèkperí còúté,
kufōwáá nhautému bekōmbòtiebe.

³³ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa kunku Isidayeeribe tū nkūu b́́i nke dà:

Babidōnni dōnnè kuyié nku
bè òri kù ke bo puotí tidiiti kudisēikù mōnni.

Kuyie nyóó peitemè ku kòbe
(*Sedisademmu ei kòbe b́́i nti*)

³⁴ Babidōnni kóo kpààtì Nebukannesaa
ti càákóomu ké ti sū̀̀̀toó,
ke ti nínté bè ́́́ níntémè dibuu ke ìnnóó,
bè ti maankoo musímmù ́́́ yímè mme,
ke sū̀̀̀te ti femme,
ke dèè ke ti bontóo.

³⁵ Kè Siyā́́́ ei kòbe b́́i nke dà:
Babidōnni ei kòbe ti dà̀̀̀ m̀̀̀̀ yei,
bèè yà mē kó tiyeti.
Kè Sedisademmu kòbe dà:
Babidōnni ei kòbe còú m̀̀̀̀è nitiyī́́́ ti ei,
bèè yà mē kó tiyeti.

³⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sedisademmu ei kòbe ke dà:
Mí́́́ mómumu n yóó kpa ndi kpéí
mí́́́ yóó peite di pèi.

Mí́́́ yóó duó nké sibií kṹ́́ o ei ke ikó nkpeí.

³⁷ Babidōnni ei bo naá nyedombirè,
sikpamós kó diári,
benitibè níí bo ò yà kè dèè b́́́ di,
kèwète ké bè pí mmudáá,
di bo dóúnko bá onití bá ndè bo.

³⁸ Babidōnni ei kòbe yó mmuntímu yeciriciripàà ntēmè,
ke kontí yeciricirè kōmē.

³⁹ Sinéyḗ́́ sii bè pí nké m bè yu dibanni
kè bè bo yà menaà nkémuó,

kéduó, ke ténke báá ente.

Mí ndi Yiè nKuyie mí́́́ b́́́.

⁴⁰ N yóó bè kpààke tipìetì nè yepedakè
nè yebòdakè tēmè mme kètanné kukò̀̀̀dieku.

Bè kuómme dikúdabōnni Babidōnni ei kpéí

⁴¹ Dè dōmme kè Sesakí kó dihéi do,
dindi dii kó diyètiri do feí kute nkù kumou mieke,
dè dà̀̀̀ òmme kè Babidōnni ei dóúnko
ke naá ntédontè?

⁴² Dàméèrì kó menie mmeè dèkení
ke tù̀̀̀ke Babidōnni ei,
kè yenéfinfirè di dátinné.

⁴³ Kòo ekè naá nyèè dóúnkoo,
kòo tenké kpéi ke naá ntédontè,
òmou ténke í ā ke mieke
fenitiyanfè òmou ténke í dè pēnkù.

⁴⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà:
N yóó potému Bēedi Babidōnni kó dibòò

ke dii t́́́ di maá ndè.

Yebotè ténke í yó ncokoo di borè.

Babidōnni ei kó kuduotí domu.

⁴⁵ Dindi n nitibè yēnnè dè kó dihéi,
bá wè kòo deeté o ònni,
mí ndi Yiè Kuyie n kó kemieke yàà bo ò poté.

⁴⁶ Di kònti báá yárike kè kufōwáa ndi pī di bo keè diì mǎnni kunoòroo kutenkù mieke, di mbenni níí bo nfitiní kè dèe nǎòrèmu kè ditéri nyetini kè dèe nǎòrè, yekpàrè bo mbo kutenkù, we nkpààti yonkuwe níí bo beti otòù kékari.

⁴⁷ Dè kó yewe kpaanímu kè m bo íté
kécómmú Babidónni kó sibáotenkaaníi kpéí,
Babidónni èi kòbe bo di ifei,
beciribè bo ncóú cóú dihei mieke.

⁴⁸ Ketenkè nè kéĩnkè dè bo nyíú Babidónni èi kpéí,
diwèi bo dè pī mbepòmbè bo iténí diì yiè kubakù yóú,
kédo Babidónni èi.

Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi.
(Kuyie mpānāānti náāntò búi nti)

⁴⁹ Babidónni èi dō nképòntemu,
Isidayeribe ta, kè ta ketenkè
nè o kpéí ndè í sénní.

O kùò kè kùò benitibè kutenkù,
dè í mǎke dè mǎmè.

⁵⁰ Díndi bèè na kè yenté,
cokénè kényè, bá nhóotínè dèborè,
bá kè di dètè kè berínè dè,
di báá yè ndi Yiè nKuyie nkpeí nnè Sedisademmu èi kpéí.
(Kuyie nkòbe búi ti)

⁵¹ Bè do ti sǎá ndiì mǎnni dè do í ti naati,
ifei iì do ti kùò,
bèè í tú Sifube bè ta diì mǎnni
ti Yiè nKuyie ncésààtè mieke.

(Ti Yiè nKuyie mbúi nti)

⁵² Dè kó yewe kpaanímu
kè m bo cómmú Babidónni kó sitenkaaníi kpéí,
dè yiè bè kòute bè bo nkǎ dihei dimòu mieke,

⁵³ kè Babidónni èi dō dii deke kétuòke tiwetì,
bá kè di duotí òkè kè í dō nkéninte
n yóó duónni bepòmbè mbe kè bèè di do.

Mí ndi Yiè nKuyie mmú búi.
(Kuyie mpānāānti náāntò búi nti)

⁵⁴ Ti yo ihúu mai nyi Babidónni èi mieke,
meyēñcaàrimè diemè kó yedabùò nyèè
dàátí Kandee tenkè mieke.

⁵⁵ Ti Yiè nKuyie nkuu ta Babidónni mupòmmù kè dè kó kutoweku dèè,
bè dootitabè kó kunoòroo kuù né yiè
kè dō ndáméèri kó yēñfñfirè,
kutoweku diekù nku.

⁵⁶ Opànti weè do Babidónni èi
kè pīmmú bekòmbòtiebe kè kèké bè tǎnnè.
Ti Yiè nKuyie nnòmmu kè foku oniti yéi,
kè yietì bá wè o yéi.

⁵⁷ N yóó niimmu menaà bèè tū nhokpààti,
mecii nyembè nè kùmandáabè
nè bebeémbè nè bekpàritiebe,
kè bèè muó nkéduó kè ténke báá ente.
Mí ndi Yiè nKuyie nwèè yètiri tu Mpakedaa mui búi.

⁵⁸ Babidónni kó iduotí cǎéyi yóó puòmmu
yecàkè dieyè yèè kpetí yebòrè
muháá mbo yè cùó.
Iwuò mpí mmù tómmú bo náá ndetetirè.
Yebotè àri kè dǎori dè bo ntú muháá nkperè.

Dipátiri bè dootóo di kukó nhefadi

⁵⁹ Sedesia Sudaa kòbe kóo kpààti benni naanni mieke, kè Nediya bire Sedaya Maseya yaàbire
wèè do baké tekpààticǎtè bè cóú dè bepòbè, kòo nkòri Babidónni kè neínè Sedesia Sudaa

kòbe kóo kpààti mí nSedemii kè nhò nànce dipátiri. ⁶⁰ Kè di wàri meyei mmèè dò nkétuakéní Babidónni éi meməu. ⁶¹ Kè n di nhò duş nkóò nàké kè dā: Kāa tūakoo Babidónni á nyé kékaa nde kó dipátiri. ⁶² Kāa di kāa nke dèè á bántè kè dā: Fš nti Yiè nKuyie fšš bíi nke tú di nhei bo dāúnko sād, di bo pante bá òmou ténke bá ndè bo, oniti yoo fešfe. ⁶³ Kāa dèè á wāá nkuhū kè di pitinnè ditāri kè di dootóo kukò nhefādati mieke, ⁶⁴ kébéi nke dā: Babidónni yóo do mmie mbotí nku meyei n yóo ò bo mmèè mieke bá ò ténke báá íté.

Sedemii náanti mánku nku memme.

52

Nebukannesaa pīrūmè Sedesia

(Wénté Sedemii 39:4-7 nē 2 Bepkàatibè 24:18-25:7)

¹ Sedesia do yóo di tikpàti kè mæke yebie nsipísidé nē dimáa ndi, kémbo Sedisadammu kè dā yebie tepítè nē dimáa. O yš do tú Dibuna éi kou Sedemii kóo sapāa nwe, kóo yètiri tu Amitadi. ² Kóo dāš ti Yiè nKuyie nyí dō dē, ò do tūnne Sosakimmu borime mmē weti weti. ³ Ti Yiè nKuyie mmieke kēè do yē Sudaa tenkè kòbe nē Sedisadammu éi kòbe kē kúu bē kei nku borē.

Kè dē mboní kē Sedesia yete Babidónni kóo kpààti kpeti. ⁴ O kpàti benni weínni mieke, otāāpīnwē diyē pīnni yiē kē Nebukannesaa Babidónni kóo kpààti nē o āāpōmbē kē bēe kōtení kēcēte Sedisadammu éi kédammú mutāā nkéonnē di duotí. ⁵ Kē bē ndi pī kē dēe tuakē Sedesia kpàti benni tepítè nē dimáa.

⁶ Dibenni tánkū naanwē diyē weínni, kē šš ndikōnni deuke bá benitibē ténke í péú kē yo. ⁷ Kē Sudaa kó kuwūš nkòbe duute dihei kó kuduotí, okpàati nē o āāpōmbē beməu kē bēe coké keyēnké kéye, kētūnne kuce kúu yiēne iduotí idé sakú, okpàati pērimú také. De kó kuce kōrinē kukò nSuditē kó kubiriku nku. Bē do dē nkētē bá nē Babidónni kòbe mē mpimē dihei. ⁸ Kē Babidónni kòbe beti okpàati Sedesia, kóo ninte Sedikoo biriku, kóo āāpōmbē ciété kóo yóu. ⁹ Kē bēè ò pī nkékatēne Dibuda éi Amati tenkē Babidónni kóo kpààti borē kóo ò bekēnē kénáké ò do mbēè ò dāmmē. ¹⁰ Kē Babidónni kóo kpààti fié okpàati Sedesia bí o iikē, kéfiēnē o tūmbē Dibuda éi mieke. ¹¹ Ò mē nyí kédókē Sedesia nuə nkóò bou dišəwūš kó mefimme, kóo kōnnē Babidónni, kóo kpetinnē, kóo nkpeti kē yāa kúnē.

Nebukannesaa pīrūmūmē Sedisadammu kòbe sōmbe

(Wénté Sedemii 39:8-10 nē 2 Bepkàatibè 25:8-21)

¹² Babidónni kóo kpààti Nebukannesaa kpàti benni tepítè nē diweínni mieke nke Nebusadadanni tihāāpōnti tii bāa okpàati ti kóo kóti kōtenimē Sedisadammu. ¹³ Memme ò cóummē nKuyie ncīētē nē tekpàaticīētē nē bēè tu benitidiebē bē kó sicēí, nē sicēí simou sīi bo Sedisadammu éi mieke. ¹⁴ Kē Babidónni kó behāāpōmbē bēè ciēnni tihāāpōnti tii bāa okpàati ti kóo kóti. Kē tii puə nkuduotí kúu fitē Sedisadammu.

¹⁵ Kē Nebusadadanni tihāāpōnti tii bāa okpàati ti kóo kóti pīmmú besinténitibē bēè do kpāa dihei nē bēè do duş mbemāa Babidónni kóo kpàati nē dimānni, nē benitibē tobē péu, beyántibē sōmbe, kē bē kōnnē Babidónni o ciē. ¹⁶ Kóo súš mbetenkútibē, kē bē bo nkuuti detie mbē tu dē finyí kē kuuti depaa.

¹⁷ Kē Babidónni kòbe puə ndisəwūš kó yesānkē yēè do bo ti Yiè nKuyie ncīētē mieke, nē dē kó yecaube, nē dišəwūš kó kunankú kúu do bo ti Yiè nKuyie ncīētē mieke kēto dē kó dišəwūš diməu kékōnnē Babidónni. ¹⁸ Kóo túótēne dišəwūš kó tinenti timəu sikūmboó nē tikāpenti bē do š nkounē ti mutapéi nnē yēse nē ihaaké nē sibúkúsi, dēè kó dimāa cénke pīnnē ti Yiè nKuyie ncīētē mieke mutōmmú. ¹⁹ Kuhāāpōnkú kúu baké tihāāpōnti tii bāa okpàati, kē kúu túótē dēè kó dimāa tu mesə nkperē nē timāti péiti kperē nē inankē nē sibúkúsi sīi tūōnnē tihúúnti nē yēbo bē meúnē yē meýí nnē sikūmboó nē sifitíkēkē nē ibōòke nē yēbo yēè yonnē.

²⁰ Sadoməo do dāš dii šəwūš Kuyie ncīētē di kó kucéékú do í mæke kú māmē: Yesānkē diyē yēdē nē kunankú diekú nē tēnaasāntē tēè kú to nē dē kó yecētiyē. ²¹ De kó yesānkē yēdē dimāa kó meokūmē do bo métiri mēwēi. Kāa bo di bennē kéfitē di mmæke kuhšū métiri mēkuš kē yē ā mefiē, kē yebie ncēékú mānnē sántimétiri meni. ²² De kó yesānkē yēdē bá di kē di mæke ditēitiri di yōmmē. Kē di okūmē bo métiri mēdémē nē dikēē. Bá dii tēitiri inké kē di kpē mmesə nke fitē, kē dē dò nyetebe bē tu yē kēdēnāti. Deməu kē dē wē nke tú dišəwūš mād, kē mē ndò nyedē. ²³ Kē yē kpē kē dō mmutepóó mbē tu mū kēdēnāti kē dē mbo sipísíwēi nē mēkuš tipítí tidé kperē. Kē bē bo kaā nkéfitē dē mbo tekòutē (100).

²⁴ Kē kuhāāpōnkú kúu baké bēè bāa okpàati kē kúu pī Sedaya ikuš nùiti diwē nē o kóo tšnti Sefaa nē ikuš niùbē bētaāti bēè bāa Kuyie ncīētē bōri. ²⁵ Kē kúu pīnnē tekpàaticīētē kóo kóti mōu wēè do baké behāāpōmbē kéyienē betobē bēyiekē bēè do bonē okpàati dihei mieke nē kuhāāpōnkú kúu te kú bo pīmmē behāāpōmbē ku kóo pátíwāati nē benitibē tobē sipísikuš bēè

do bo diheì mieke. ²⁶ Kè Nebusadadanni bè kòtenè bemou ké bè duó nNebukannesaa Babidónni kóo kpààti Dibuda. ²⁷ Babidónni kóo kpààti de mbè poté kékuo Dibuda eì Amati tenkè mieke. Menime bè pírúmè Sudaa kòbe kékònnè kè bèe déténe be tenkè.

²⁸ Nte Nebukannesaa do pírúmú bè o kpàti benni yiénni mieke: Sudaa wuó nkòbe sikòupí sitāāti nè sipísidé nè bètāāti (3023), ²⁹ o kpàti benni tepítè nè diniínni mieke kòo pīmúmú Sedisademmu kòbe sikou sini nè sipísitāāti nè bèdébè (832). ³⁰ O kpàti benni sipísidé nè ditāānni kè Nebusadadanni weè baké tihāāpònti tìl bàa okpààti, kòo wēte kēpīmúmú Sudaa wuó nkòbe sikou siyiekè nè sipísinàà nè bènūmmù (745) kè bèe wēnnè bemou sikòupísinàà nè sikou sikuò (4600).

Babidónni kóo kpààti dōmè Sosakinni mesàà

(Wénté 2 Bekpààtibè 25:27-30)

³¹ Bè me mpí nSudaa kóo kpààti Sosakinni kékònnè Babidónni, kēmmòke yebie nsipísitāāti nè yēyiekè, otānkù tepítè nè odéríwè, diyìè sipísidé nè dinummuri yìè kè Babidónni kóo kpààti Efidi-Medodakii di tikpàti, kóo kuó mmesémmè kóo kpeté kóo dēnne dikpetíntou, ³² kóo náké tináaṣsààti, kóo níí nkòo mbaké bekpààtibè tabè nè bè bè do wē nke bo Babidónni. ³³ Kòo duó nkè Sosakinnii dáté tikpetínyààti, kényo nwenwe Babidónni kóo kpààti o borè o fōmmu mumou mieke. ³⁴ Kè Babidónni kòo kpààti weè nyé o kpéí nsàà, yewe yemou duómè, o fōmmu mumou mieke kòo yàa kúnè.

Sedemii kó Isáúti Di mpátiri tɔ tii náànti

Sedemii weè wàri de kó dipátiri, ke di wàri kè dè ntukúnè Sedisademmu kó mupòmmù kó tináànti. Ti yému ke dò nSedemii do tú Kuyie mpāānāànti náàntò nwe, kè kùu ò nàké Sedisademmu kó mupòmmù kpéí, Nebukannesaa Babidōnni kóo kpààti do bè pòntemu, kè Sudaa kòbè kó dikpààtiyuu do. Bembe Kuyie ndo dōúnnè bè dinùù ke dò: Dafiti kó dikpààtiyuu báa pàà okpààti. Kè dii kpààtiyuu né pònte nè be èi Sedisademmu, kè bèe ta mesémmè mieke, kéta tidawanti mieke, kè dikōnni bè pī nkè be dootitabèe kuò be bí nè be dapàmbè nè beheikènkótibè kétaunè ikuò niùbè nè Kuyie mpāānāànti náàmbè, nè bekpààtibè, kécake Kuyie ncēsààtè.

Memme kè dèe pī nSedemii mesémmè kòo né kuò nde kó dikúdabōnni késaute, dèè bè tūàkení bembe Kuyie nkó benitibè de kpéí. Ke bo bè benke ke tú tii bè tūàkení Kuyie nkó tenòutè tēè bè poté, ke bo bè benke kù í dōmè meyei mbè dōòrimè, kè bè benke Kuyie ntumè kùu wetí kùnkù kè bè yóu be yei nke wētení kù yóó bè cīemmu be yei nkè bè deetè.

Sedemii nè o sáúti mieke kòo banté ke dò nhoniti báa na nè omáà kéwētení Kuyie mborè kè dè í tú Kuyie nku mómmonku kuò bo ò ànné de kó meyèmmè. Memme kòo bēí nke dò: Ti Yiè nKuyie nha ti tēnnéni a bíkè kè dèe yie nkè ti wētení a borè (mukàmmù 5:21).

Mukàmmù 3:22-23 kòo ti benke ke tú Kuyie nkó mesàà nyí deu bá kè tii ti tūàkení kè ti kpaá fiikú Kuyie nkó kuce mieke kù yóó ti teennèmu kè ti denne de kó difōtiri mieke.

De kó dipátiri náànti duò ke dòmmè
Sedemii kuò ndii kúdabōnni Sedisademmu èi kpéí 1
Kuyie mmieke peikemè Isidayeeribè 2
Mefēūtīmè kó didabōnni 3
Meyei mmèè do Sedisademmu 4
Bè pòntemè Sedisademmu kè Isidayeeribe báa nKuyie 5

Sedemii kuò ndii kúdabōnni Sedisademmu èi kpéí

¹ Dè dòmmè Sedisademmu kàa kàri ke sñi!

f₃ nwèè do tú diheì dieri kàa nitibè sñi!

Dè dòmmè kàa sàāténè okúpokù!

F₃ nwèè yètiri do feínè yehékè yemou kutenkù,

F₃ nwèè do baké yehékè tēyè,

kè f₃ñ né naá nkudaakù!

² Ke wentí ke kuò ndeyennè demou,

kàa bàà búúténè tinōnnieti,

bá òmou í da báa,

kàa natitabè bemou da fité,

bèè naá nha dootitabè.

³ Kè bè pīrmú Sudaa kòbè ke kōnnè ke bè fēũko,

ke bè pīnné mudaatōmmú diemù,

kè bè wēnnè bèè í yé Kuyie nke bo,

bá bè í mōke meom̄pūmè,

bèè bè bēti, bè bè nitemu,

ke bè ēūtè depēūtirè.

⁴ Siyōō èi kó ice dōúnkomu,

òmou ténke í dè kōrini Kuyie mbanni,

kè diheì kó yebòrè cāke,

kè ikuò niùbè ti yekúdabūò,

kè besapāmbè bo meyeñcaàrimè mieke,

diheì dimómmonni kè di ta meyeñcaàrimè mieke.

⁵ Be dootitabè bèè bè baaté,

be dootitabè bèè di diwèi.

Ti Yiè nKuyie nkuò bè poté,

be yei nsūū mmèè kpéí,

kè bè pīrmú be bí ke dōò tidaati,

ke í nií nke kpaake.

⁶ Siyōō èi, a sànni dimou yèmu,

kàa kpààtibíi sàáténè siweí sù í pèté timúti kɛ bo di,
kɛ cíte kɛ kéri kɛ ni, kɛ bèè sì bètì kɛ bè tũ nke betì.

⁷ Sedisademmu atiremu kɛ di ifei,
kɛ dɛntɛnɪ tikpàti ò do mɔkɛ ti nè dimònni ti kpéi,
di nmònni o kɔbɛ mɛ ndomu bɛ dootitɔbè nɔu mieke,
bá òmòu í kòriní kɛ bo bè teennè,
kɛ bɛ dootitɔbè bè daú bɛ eì dɔ̀unkomè.

⁸ Sedisademmu caàrimè meè sũ ndeè te kòò sɪnte,
bèè kó dimàà do ò sántí kɛ bè ò sɛnku.

Kɛ yé bè yàmè o fei,
o mómumuò nkè dè ò yóu kòò tu sɪmmú sɪmmú,
kɛ bùtinné kɛ ité.

⁹ O yóò mmeè sũ nɔ yaàbòri,
ò do í totí o yèmmè ò yóò dentɛnɛ ti,
kɛ do mediè mmómumme defũò,
bá òmòu í bo wèè bo ò bántè,
kòò kuò nke tú:

Kuyie nwénté n sémme,
a yà n dootitɔbè n namaà?

¹⁰ O dootitɔbè beè yùo bɛ nɔu o kpàti timɔu ìnkè,
Ò yàmú ketikɛ yebotè kɔbɛ tamè Kuyie ncìtètè,
ti Yiè nKuyie ndo béi mbèè kpéi nképarikè,
kɛ dò bè í yóò nkóké ku kɔbɛ mieke.

¹¹ Kòo nitibè kuò mbemɔu kɛ wanti mudii,
kɛ tóú bɛ kpɛrɛ desààrè kɛ cekiinè mudii kɛ bo nfòunè,
kɛ kuò nke tú:

N Yiè nKuyie nwénté kényà bè n sènkèri mèè botí.

¹² Dimɔu dɪndi becepèmbè, wénténè kényà,
òmòu yo kuyonku makú dèmarè kɛ kù dònne m mɛ nyo kùu yonkaà?
Ti Yiè nKuyie mmieke mè nni nyè kɛ kù m poté kuù yonku botí!

¹³ Kù bɔnténí kefinkè nke muháà kɛ mù cùu n kũò kɛ taòo,
kù ndii nticùòti nti kɛ m bètè kɛ do,
kù m bɔmmu kɛ m bɔntóo, kɛ n sonnè kɛ muòkɛ sáà.

¹⁴ Kuyie nwùómmu meyei n dɔ̀ori mè memɔu,
kɛ mè wènnè kɛ boú kɛ m buú,
kɛ mè n yónte kɛ n cíte.

N Yiè nKuyie nkuù nh ànné n dootitɔbè nɔu mieke,
n ténke í dò m bo na ké bè bàao.

¹⁵ N Yiè nKuyie nkuù bètì n kó behāāpòmbè bèè do m bonè,
kɛ tui n dootitɔbè kó behāāpòmbè n kpéi
kɛ bè bo kuò n kó behāāpòmbè yekāmbò yembè,
ké n nante mí nSiyòò eì Sudaa tenkè mieke,
bè sò nau mèè botí fɪnyɪ kó yebɛ diyɛtituò.

¹⁶ Dèè kpéi nte kɛ n kuò kɛ n nuò nti tinònniɛti,
kɛ yé wèè bo m bántè ò í bo mè.
We m bo n kpénkùnnè kɛ nní nfòu?

M bí ténke í dè kpaá,
N dootitɔbè beè í pĩrímú kɛ kònnè.

¹⁷ Siyòò kuòmmu kɛ yuo sínɔu,
òmòu í bo wèè bo ò bántè, bá omáà.

Ti Yiè nKuyie nkuù ìnní Sakɔbu yaàbí dootitɔbè bèè bè fité,
Sedisademmu naá mbɛ kpéi dèmarè sɪnnè nde.

¹⁸ N Yiè nKuyie nwetímu,
kɛ yé n yetemèmu ku kpɛti.
Kénténè tũnkè dɪndi yebotè yemɔu kɔbɛ,
wénténè kùu yonku n taà,
n kó besapàmbè nè bedapàmbè bè bè pĩrímúmè kɛ dòò tidaati.

¹⁹ Kɛ n yu n natitɔbè do tú bè kɛ sɔ̀ mbè n soutému.

N kó ikuá niùbè do tú bè nè beheikènkótíbè kè bè ku diheì mieke,
bè do wanti mudii mmu ke bo di kénfòu.

²⁰ N Yiè nKuyie nwénté n yèñcaàrimè,
Dè kpéinko n nauti nti m mieke,
n yèmmè mèè m bekùnè,
ke yé m mènke yetemè a kpeti mediè mmè.

Ditowaà biékòo mudoò muù dèu m bí,
Diheì mieke mukũũ nciè nke.

²¹ Bè yomu n kuàmmè,
bá òmòu í bo wèè bo m bántè,
n dootitòbè yàmu mæyèi mmèè n tùòkení,
kè dè bè narikè a n dǎò dè.
Yũnní diyiè a nàké dii kǎme kè bèè yà n yà dè.

²² Yóu kè be yonku kumòu feité a iikè,
kàa bè dǎò a n dǎòmè n caàrimè mèmou kpéi,
n dabònni dii dèuté mediè,
kè n sonnè ke muòke.

2

Kuyie mmieke peikemè Isidayeeriè

¹ Ti Yiè nKuyie ndè yíme kàa mieke peike kàa tannè Siyǎǎ èi dibiiñni mieke?
Ke bonténi Isidayeeriè ketenkè fũǎ bembè bèè yètiri do fei?

A mieke keè peike kàa yè nha cǐtǎà?

² Ti Yiè nKuyie nkuu pǎnte Sakòbu yaàbí ekè, bá mesémémè í kù bo,
ku mieke keè peike kè kù buó nSudaa kòbe kó sicǎkperí,
ke yèke yekpààtiyo,
ke yè sǐnkùnne yenye nè sǐkpààtibí.

³ Ku mieke keè yonke mediè,
kè kù pǎnte Isidayeeriè kó muwērimú mumòu,
kè be dootitòbè kèriní kè kù kǎatè ku nòutè be ìnkè.
Kù còu mmuhǎà mmu Sakòbu yaàbí,
kè mù bè còu nke fité tipiti timòu.

⁴ Kù sèu nkupie nku be dootitòu kǎme,
ke yũǎ nku tǎmmù be dootitòbè kǎme,
ke kù bebémbè bè do ǎǎ yà bè kè dèè bè narikè,
ke còunní ku mieke ke dò mmuhǎapòpùò Sedisademmu èi ìnkè

⁵ Ti Yiè nKuyie nsááténè Isidayeeriè dootitòu nwe,
ke bè pùò nke buó mbe kpààticǐ,
ke yèke be cǎkperí,
ke duó nkè yedabùò nnè isáútii kè dè dàtinnè Sudaa èi.

⁶ Kuù kǎtè ku cǎsàatè kó kuperí,
ke pǎnte ku cǐtè,
kè Siyǎǎ èi kòbe yè nku kó yebaa nnè sionpùsi.
Ku mieke keè yènni ke tontè kè kù útòo bekpààtibè nè ikuá niùbè.

⁷ Ti Yiè nKuyie mpèmu ku wũǎtònni,
ke wentè ku cǐtè isòke kpete,
ke ànnè sicǎsàasi sii bo Siyǎǎ be dootitòbè nòu mieke,
kè bè wèkíi ku cǐtè mieke kè dè dò nku banni ǎ mbo kè dè dòmmè.

⁸ Ti Yiè nKuyie nkuu tǎatè ke bo può nSiyǎǎ èi kó iduotí,
kù dóu nkuhǎũ nku kùu beúnè,
kù í yóó cǎnne ku nòutè demòu kè dè í do,
kuù pùò nkuduotí de mieke kòku nè ditowaà kòku kè ì wènnè ke do ke naá ntidobontí.

⁹ Kè yecàkè duò ketenkè,
kè yekpetínyè hòké ke yarí ke cóú,
bèè í yé Kuyie nkè bè kònnè okpààti nè sǐkpààtibí,
ikuá ténke í bo,
Kuyie nténke í duò nku pǎánáànti ku pǎánáànti náam̀bè,

ti Yiè nKuyie nténke í bè duò ntimatí.
¹⁰ Siyǎǎ èi kó bekótibè kàri ketenkè nke,

bá bè í náá ntìmatì,
 ke pū mmutáá mbe yò,
 ke dáátí tífàtǎntì.
 Sedisademmu eì kòbe sǎíné be yò nye ketenkè.

¹¹ N kǎmmúmu kè n nuò ntúikenè tinǎnnièti,
 dè cǎu m mièke nke,
 n yí na ke bo pí m máà,
 meyei mmèè tǔòkení n nìtibè me kpéí,
 ibí nè ibíbénní kè dè kǎ ndihèi mmieke,
¹² ke békú i yǎbè ke tú: Tidiiti í boàà?
 Ì cǐtemu ke duò bè kǎute bè kǎme,
 kè i wemmu deu kè i kǎ ndihèi mièke,
 i yǎbè kpèrè ìnkè.

¹³ M bo da náké ònti fǎ nSedisademmu?
 M bo da donnèné we?
 M bo da ennèné we ke da bántè fǎ nSiyǎǎ eì?
 A mǎnne dèè ðeuke dǎmèèrì tēmè,
 we mbo na ke da taà?

¹⁴ Kuyie mpǎánáàntì náam̀bè bèè bo a mièke bè da náá ntì tu detetirè nde, siyáábìsì,
 bè í da benke a cǎàrimè kè dè bo yie nkàa na káyenté, kè bè báá da dàò kudaakù,
 bè da náké tǔi pǎánáàntì tu siyáábìsì nsi, detetirè kpeti.

¹⁵ Bècèpèmbè bo nda yaú ke ti mudaá nke cǎũ,
 ke bǎkìi yeyò Sedisademmu eì kòbe kpéí,
 ke náá nke tú dihei dii wenniku do pènkù yeteyè,
 kè kutenkù kumòu yèmmè dì naatinè dii tu dinnaà?

¹⁶ Bèè tu a yeibe bè bo nhaari tinùùti ke da daú,
 ke cǎũ ke maà nyebiè,
 ke tú: Tì da maánkomu,
 ti do baa dii yiè dii tǔòkení,
 ti bo di mièke nke.

¹⁷ Tì Yiè nKuyie ndo tǎátè tinti,
 kù do náké tì tǔi dàò,
 kù do bǎi ntì nti nè ðimǎnnì,
 kuù da pǎnte bá mesémmè í kù bo,
 kuù duò nkàa dootitǎbè yǎnku a kpéí,
 ke duò mmuwèrímu a dootitǎbè.

¹⁸ Sedisademmu, ñkuò nkàa dabònnìi deke a Yiè nKuyie mborè,
 yóu kàa nǎnnièti ñpǔǔ nkukó nkǎme kuyie nnè keyènkè,
 a báá yie nkéntú a bo ompè,
 a báá yie nkàa nǎnnièti cǎmmú.

¹⁹ A níi nyié nke kuònnè Kuyie ke kù náá nha yèmmè kpeti,
 bántè ku ibíbénní kpéí,
 ì cǐte nè ðikònnì ke kǎ ndihèi mièke tipǔiti timòu.

²⁰ N Yiè nKuyie nwénté káyà,
 ònku botí nku a fǎũ mmè miè mbotí diyie mari?
 benitipòbè cǎámmu be bí bè ùúkú ì,
 a kuò niùbè nè a pǎánáàntì náam̀bè kè bè kǎ nha cǐètè mièke.

²¹ Ibí nè bekótíbè beè ku ke duò duò ice mièke,
 mudoò muù kùò besapàmbè nè bedapàmbè,
 a mièke keè yènní kàa bè kùò, ke bè fié,
 bá mesémmè í da bo.

²² A yùní kukǎmbòdoróo nku kè kù n duò tipǔiti timòu,
 n Yiè nKuyie nha mièke yènní dii yiè, òmòu do í yenté bá omàà,
 m píi bè ke bè yò,
 n dootitǎu bè kùòmu bemòu páíí.

3

Meḡéúti mé kó didabònni

- ¹ N tú onìti wèè di wenwe mesémmè,
Kuyie mmieke kèè yonke kè kù m poté,
- ² Kuù n tèntoo ke n tanné dibiinnì mieke,
dibiinnì mieke nke dè í tú kuwenniku.
- ³ Míi ìnkè baa né nke ku nòutè ò ntúú nke duòmè,
ke kónni
- ⁴ Kuù cūū m mambii nnè n kònti,
ke bòké kūs.
- ⁵ Kù m pènné kudookoti nku,
meḡéúti mé meè n fité ke tii mēdòmmè tēmè.
- ⁶ Kuù duó nkè nh ā dibiinnì mieke,
bèè ku nè dimònni bē kōme.
- ⁷ Kù n fii nkuduotí nku kè dè bo yie nkè m báá yè,
ke m bou ntifinti cēētì.
- ⁸ Kè n kuò nke kù yu ke òù,
kè kù yete kù bo keèmè n dabònni.
- ⁹ Kè pènné yetàré dieyè n kó kuce,
ke diti nce imou.
- ¹⁰ Kù òke musimmi kōme mme,
ke n díí diciriciri ò nhokemè kuce timúti mieke.
- ¹¹ Kè òòtení ke n dètoo ke nètè nètè,
ke daúnko.
- ¹² Kù sèu nkupie nku ke n wetinné tehontè tēmè,
ke bo tā.
- ¹³ Kù n tǎá ku pie nyi,
kè ì ta ke tūòti n ceumbè,
kù kùóté ku doò dimou ndi n yínkè.
- ¹⁴ M botí kòbe bemou n daúmu,
kè dè sonnè ke naá mbe kó feyènfè.
- ¹⁵ Kuù n díí ndetiire kè n de,
ke n nìi mmedòmmè.
- ¹⁶ Kuù duó nkè n càáké itáá,
ke n kūnné mutápeí mmieke.
- ¹⁷ Kuù n détinne meom̄p̄umè,
kè n yēnko bē tu dè diwèl.
- ¹⁸ Mēmme kè m bēi nke dō:
n kpeɛ deèmu mmemmaā!
N do baa dè n Yiè nKuyie mborè,
dè yè detetirè ndeā!
- ¹⁹ Dentení n do dimè ifei kénháá,
n càáké mèè sémmè tii ke dò mmedòmmè mme.
- ²⁰ N ti ndenniní,
kè n yēmme cààri m mieke sǎā.
- ²¹ N tē n dó kēndenniní ti,
tìi te kè n kpaá kémmú tii tu tii:
- ²² Ti Yiè nKuyie nkó mesàà mmu nyí dèè,
ku sémmè mu nyí tūòke mē mǎnku.
- ²³ Mē ēnkūmu bá dīi kūnwēnī,
n Yiè nKuyie nha tú timōmm̄nti yiè nwe sǎā.
- ²⁴ N Yiè nKuyie nkuu tu n kp̄tī,
dēē te kè n kù būs.
- ²⁵ Ti Yiè nKuyie nnitimu wèè ikú ku ìnkè o kp̄í,
wenwe wèè kù wanti.

26 Dè wennimu onìti a bo ndòmmè káré,
ke kèmmú a Yiè nKuyie mbo da deetémè.

27 Dè wennimu onìti fí nha bo yiemme,
bè da náá ntí a bíkémbénti m̀nni.

28 Kè ti Yiè nKuyie nda tanné meháarimè mieke,
a kenté amáà kédò só.

29 Karoo kéfũũ nha nùu ketenkè,
kè dè naati a yà meteèmmè.

30 Benke a baa bèè dó ke dá puoti,
bèè wanti ké da dii nyifei.

31 Ke yé ti Yiè nKuyie nh̄̄̄ í ndootóomè onìti sáà.

32 Kù ̄̄̄ poté kéw̄̄̄te kékuómmu mesémmè,
ke yé ku sàà ndeumèmu.

33 Dè í tú nè ku yèmmè mme kù f̄̄̄unkomè benitibè,
ke diinko mesémmè fenitiyanfè,

34 Bè mè ncùùti tikpetínti tím̄̄̄u dih̄̄̄i mieke,

35 ke kommu bèè í naati tibeénti mieke,
fí nKuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè a ìlkè.

36 Bè mè ncaàri tibeénti,
Ti Yiè nKuyie nkàa í wúónnáà?

37 We mbo béi nkè dè̄̄̄e d̄̄̄ò,

kè dè í tú ti Yiè nKuyie nkuu duó ndinùu

38 Kuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè kuu ̄̄̄ béi,
nkòo nìtì yà meyei nyoo mesàà.

39 Onìti fí nnè a yei mmieke,
kàa fòu a t̄̄̄enke né nsáúti nè ònti?
kàa í kuò nha yei nkpeí nke.

40 Yóunè kè ti wénté ice ti tũ nyi,

ke ì paaté mesàà,
kéw̄̄̄te ti Yiè nKuyie mborè.

41 Tí youte ti n̄̄̄u Kuyie mbíékè,
ké kù bántè nè ti yèmmè mem̄̄̄u.

42 Kuyie nti da c̄̄̄akemu mediè nke yete a kp̄̄̄eti,
dē̄̄e te kàa múnke í ti c̄̄̄é.

43 Kuyie ndàátí ku mieke nke diyaàbòrì k̄̄̄me,
ke ti beti ke kòuti bá mesémmè í kù bo.

44 A dàtinné a m̄̄̄à ndi yewetè,
kè dè bo yie nkè ti báammu báá da tuòke.

45 A tí d̄̄̄ò tiyontì nti,
des̄̄̄intékp̄̄̄ere yebotè ìlkè.

46 Kè ti dootitabè bem̄̄̄u,

àà̄̄̄te tinùùti ke ti weti.

47 Kuk̄̄̄mb̄̄̄d̄̄̄oróo nè meyanf̄̄̄i,
dē̄̄e né tú ti kp̄̄̄ere,

kè bè ti può nke ti kòu.

48 N nuò nyi p̄̄̄à ntin̄̄̄nnietì,
meyei mmè̄̄̄e t̄̄̄òkení n n̄̄̄itibè me kp̄̄̄éi.

49 N nuò nyi ti tin̄̄̄nnietì s̄̄̄à,
bá meom̄̄̄p̄̄̄umè í bo.

50 Kè n kèmmú n Yiè nKuyie
mbo s̄̄̄inné̄̄̄imè keĩnkè ké n yà.

51 N k̄̄̄ommúmu kè n nuò nyonke,
t̄̄̄i t̄̄̄òkení nh̄̄̄ eì k̄̄̄obe ti kp̄̄̄éi.

⁵² Bèè n nù mbè n nù ndetetirè nde,
ke m bèti tenòtè kōme.

⁵³ Ke n tanné n fòùwè difòtìrì,
ke m bōmmù yetārè.

⁵⁴ Kè menie ndàtinné n yuu,
kè nní nyé ke tú n kperè deèmu.

⁵⁵ Kè nní mbo difòtìrì cūmpuri mieke ke yu a yetìrì,

Áú n Yiè nKuyie!

⁵⁶ A kèèmu n dabònnì,

báá pí a toò,

keè nh úùfè.

⁵⁷ N do da yu kàa n tóónnìmu,

ke n náké ke tú m bá nyĩkù.

⁵⁸ N Yiè nKuyie nha n kònnému,

ke n deetè.

⁵⁹ N Yiè nKuyie nha yàmu bè n cààrèmmè,

a m pútè ké m pate.

⁶⁰ A yàmu be mieke n cóúmmè,

kè bè náante n kpéi ke bo n kuò.

⁶¹ N Yiè nKuyie nha kèèmu bè n sàámmè,

bè dammù mēè botí n cīē.

⁶² N nūmbè náá ntí n kpéi,

nè bè n dónè tì yewe yemau tì tu tiyēiti nti.

⁶³ Kè bè kārì yoo bè córímú,

mū náá mbe kó feyēnfè.

⁶⁴ N Yiè nKuyie nfóó mbe bè n dòò dē,

yietí be be tómmú mǎnnè tì yeti.

⁶⁵ Duó nkè be too kpenke,

kàa bè dòò meyei.

⁶⁶ Kàa bè bètinè kemieke,

kè bè kùò ketenkè ìnkè ké bè dèè.

4

Meyi mmèè do Sedisademmu

¹ Dè dòmmè kè mesoo mmèè do tú mesoo nsààmè kè mè sīntè?

Dè dòmmè kè bè do cànné yèè tásàayè Kuyie nkpeí nkè yè ciétè ke yaá yaá dihei kó ice mieke?

² Dè dòmmè kè Siyōō ēi kó ibi ìl yètè do fei mesoo nsààmè kperì kōme,

kè bè náá ntiyaamati,

bè maànè tì sinou?

³ Sikpamóó mómmonsi yāānkomu si bí,

kè n nitibè bie né yonke,

ke pēētè dikpáá kó icuò ndieyi dòmmè.

⁴ Sinéyēi sii pī nyibibénni,

kè i nōndiē nkpeí,

kè ikótí békú mudii,

bá òmòù í ì pāā.

⁵ Bèè do yo ntidiiti sààti,

bèè kōnnè dikōnni ice mieke,

bèè do ā sicēsàāsì mieke,

bèè kūrí kūrí yetápò mieke.

⁶ N nitibè kó meyei ndeumu,

ke pēētè Sodōmmu ēi kōme do dòmmè,

kè ñii do dimōnni dimáà,

bá òmòù í dì kááké.

⁷ Be kó sikpàatibíí do pīntimu,

ke pēnkù siwāā,

ke pēi ke pēētè menaamiè,

kè be kōnti wūō,

ke pēētē medèi nwūsmè,
 kè bē ìikè dō ndoi,
 ke dō nditāsààrì bē tu dì sàfī.
 8 Kè bēè nē sòute ke pēētē yehāākūō,
 bē ténke í bē baí diciènnì,
 kè bē kōmmè dàrinè bē kūō,
 kè bē kpéí ke dōntenè idakperí.
 9 Bèè ku mudoò mièke,
 be kperē tōūnēmu dikōnnì kùo bē,
 mudii bo dōnté bē,
 kè bēè cīte kénkōnnè dikōnnì.
 10 Benitipòbè bá nē bē me ndómè bē bí,
 kè bēè í kùo kébénné,
 kè ìi naá mbe kó mudii,
 n nìtibè ta mèè fēūtīmè meè te.

11 Ti Yiè nKuyie mmieke kèè bē yè ke tonté,
 kè kù còūnnì ku mièke kó muhāā nSiyōō èi ìnkè,
 kè mù còuté dihei nē di pūkoo.
 12 Kutenkù kó bekpààtibè nē bēè kó dimàà bo kutenkù,
 òmòu do í yé ke dō nSedisadēmmu èi dùòntòbè,
 o dootitabè, òmòu bo ta Sedisadēmmu èi kó yebòrè.
 13 Tii mè ntùòkení,
 Kuyie mpāānāahti náam̀bè bēè bo Sedisadēmmu,
 nē ìkuó niùbè bēè kó mecaārīmè kpéí nte,
 bembe bēè do kòu benitisààbè,
 ke cou bē yīī ndetetirè.
 14 Bēè do ò nhāānte ice mièke,
 ke muòti menitiyīī,
 nē de kpéí mbá bē yààti í ndò ndáátí kékááké.
 15 Bè do òō bē nyà kēpīkè ke dō:
 Cíéténè besīmbè mbe,
 cíéténè kēfūte ke báá bē kàáké,
 kè bē nhāānte bá bē í mōke bē bo cuó nkè,
 kè ibotí tēi kōbe tú:
 Di báá kari diè nti cie.
 16 Kuyie nku móm̃m̃onku kuù bē cie,
 kù ténke í bē wùó,
 benitibè í bē wùó nyikuó niùbè,
 bē í bē wùó mbekótibè.

17 Kè bē náá nke tú:
 Ti nuó nyii òunè muwéimù,
 kè ti baa bēè bo ti teennè òmòu í kōrīnì,
 kè ti deke ti dèrè ìnkè ke paké ke wéí detetirè,
 kuwuó nkùù í yóó na ke ti deeté ku bíékè,
 18 Kè bē mpakíí ti cēmmu,
 bá ti í nō nke yiè,
 ti mōnnì dii auténì,
 ti kūū mmuù duunnì,
 ke tūòkení ke dèè.
 19 Bèè ti bēti kè bē ncāā,
 kēpēētē ícīrī dōmmè,
 ke ti bēti ke dēēnko yetārè ìnkè,
 ke ti dīnté dikpáá mièke.
 20 Wèè do tú ti kó muwemmu,
 ti Yiè nKuyie ntāāté wè koò còú mmekùò,
 kòò do bē f̃t̃t̃irì bē keú di mièke,
 ti yēm̃m̃è do dō nti yó ndieku
 wèè kó medéè nyibotí tēi cuokè.

21 Díndi Edømmu eì kòbe nyānkunè,
 díndi bèè bo Uusi eì bè yóó di duómmu Kuyie mmieke kó febòòfè,
 kè di fè yà kémuó nkédáté di yààti kénfeío.
 22 Díndi Siyṣṣ eì kòbe di kó meyei ndèemu,
 bè ténke í yóó di pī nkédàò tidaati,
 Díndi Edømmu eì kòbe di kó tiyēīti tii tùòke,
 Di yei mmeè daté ke feío.

5

Bè pàntemè Sedisadømmu kè Isidayeeribe bàá nKuyie

1 Ti Yiè nKuyie ndenténí tii ti tùòkení,
 wénté kéyà ti dimè ifeí.
 2 Kè bepòòbè tieke ti tenkè,
 kè bekpákparibè taà ti cēī.
 3 Kè ti naá nyiciribí bá ti í mọke ti cicebè,
 kè ti yābè naá mbekúpobè.
 4 Ti ṣṣ dontému menie nkéyà,
 ti ṣṣ yietímu kéna kápété ideí.
 5 Kè ti dootitabè bo ti dàkè sáà,
 bá ti í mọke meompùmè.
 6 Ti ceké ti nou Esibiti nwe nè Asidii,
 ke bo pété kédi.
 7 Ti yembè beè càke, bè me nténke í kpaá,
 kè be yei nkó tiyeti né duò tii kó yeयो inkè.
 8 Tidaati tii né ti baké,
 ti me nyí mọke wèè bo ti deeté.
 9 Ti 5 nkṣti tidiiti wammù kécinne ti bo nye,
 ti ṣṣ kété ti dootitabè kó tikpàriseuti nti dikpáá.
 10 Kè dikònni tí poté,
 kè tikònti còúté kedekè tēmè.
 11 Kè bè pīrmù benitipòbè Siyṣṣ eì ke duónè,
 ke càke besapambè Sudaà ekè mieke.
 12 Ke pīrmù bèè do tū nhokpààti ke bè nùriné ke bè kùò,
 bá bè í depe bèè tu bekótibè.
 13 Ke tounko bedapambè yenàkè,
 kè ibí duònè yedatuo.
 14 Bekótibè ténke í kàri dihei kó dibòri,
 bè kàri dè ke bekù,
 kè bedapambè yóu iyie mmudèmmù.
 15 Diwèi ténke í bo ti yèmmè mieke,
 kè ti kó tihauti cèète ke naá ndikúdabònni.
 16 Kè ti kó dikpààtipiì òóté ke do ketenkè,
 ti dàò meyei mme ke tùòti ice.
 17 Deè te kè ti mọ nti yèmmè,
 bá ti nuò nténke í wúónnè tinònnieti.
 18 Siyṣṣ tãri dii dounko,
 ke naá nyiānké kó ditūnni, i kó diciènni.
 19 Ti Yiè nKuyie nfṣṣ baké sáà,
 a kpàatikàri yó mbomu sáà.
 20 A báá yè nti kpéí nsáà,
 a báá ti bəntóo ti fōmmu mumou.
 21 Ti Yiè nKuyie nti tēnnéní a borè kè ti wētení,
 wēte kè ti tēnné ti do dòmmè dimònni.
 22 A ti dootóomu kè dè dèè?
 A mieke bo ti yè kétontáá?

Esekieri Di mpátiri to tii náànti

Esekieri do tú ikuò niùti nwe, kénkáké Babidónni kóo kpààti do pīrmú bè kékònnè be mieke, ò ke mbo kèwàri dipátiri kécau nSifube bè do pīrmú bè kékònnè Babidónni nè bèè do kpaá, kóo nnáa nke dđori nè međaòrimè péu nè mebenkùmè, o náànti mieke kóo nnáánnè mebenkùmè péu, Kuyie nhò benkemè. O náànti yò do bo yèdèè ndi: O náànti yuu ketiri tú ò bo náakémè bè pié bè Babidónni ke tú Isidayeeribe kó meyei mmèè te kè Kuyie mmieke bè do.

Kòo tanyuu déri tu ò bo kpénkùnnemè bèè bo tidaati mieke be kó metákùmè, nè de kpéi nkòo bè náké Kuyie nyóó bekénèmè be dootitobè, kèwète kécónnè Isidayeeribe be fštiri kòo bè náké ke dđ: Dè dō mbè kumu kè Kuyie nyóó bè fòukùnnè.

Di mpátiri náànti duò ke dōmmè

1. Esekieri kpànnèmè Isidayeeribe kè be cau nke sš mbè mu nyí pi Sedisademmu medérimmè 1-24
2. Kuyie nyóó bekénèmè yebotè 25-32
3. Ó yàùkùnnemè Isidayeeribe kánti dèè yóó dōò yemòrè sonye de kpéi Isidayeeribe bo wète kékari dii mōnni be tenké 33-39
4. Kuyie ncíètè yó ndōmmè nè muháammu 40-48

Kuyie mbenkemè kumáa Esekieri

¹ Mí nhEsekieri n do bo m benni sipísitāāti kperi mieke nke Babidónni, otānkù naanwè kó diyie nummuri, kè nní mbo kukó nKebaa nè betobè nè bè, bè do ti pīrmú kékònnè Babidónni. N de mbo kè kénkè kpeté kè ti Yiè nKuyie nní mbenke mebenkùmè péu. ² Dè dō sš nSosakinni kè bo o benni nummuri ndi otānaananwè kó diyie nummuri. ³ Dende ti Yiè nKuyie nwérímú cúténímè n yīnkè kè kù m béinnè mí nhEsekieri Buusi bire Babidónni tenké mieke, kukó nKebaa také.

⁴ Kè n yà kuyaakù kperikù makù iténimè kubakù yóu ke to diwetiri dieri kè di cōu mmuhāá nkè kuwenniku di fité kè di cuokè mièti ke dō ntīmáti bè pūtirini ti diōnni mieke. ⁵ Kè n yà de kó diwetiri cuokè dekpákperè marè denāa, kè de dōnnè benitibè. ⁶ Demou memme bá de kè de mōke keyiikè kēnāa, ifiēti ināa. ⁷ Kè de tāāke sié, kè de kpēētè dōnnè kunaabiiku kpeye ke miēti ke dō ndisawūš bè anté di. ⁸ Kè sinitinū bo de fiēti fūš ke weti tipīti tināa bá de, kè de mōke keyiikè nè de fiēti. ⁹ Kè de fiēti mādā i yōmmè biékè, bá de kè de kēri ke weti deyīikè co kēè biékè de i wēkii. ¹⁰ Bá de kè de iikè dōnnè kenitikoke, ke wētè ke dō nkeciricirikoke kubakù yóu, ke dō nkenakake kucānku ke dō nketūkoke, bá de denāa memme. ¹¹ Kè de fiēti pīnte dešīnkè biékè, ke mādā idē i yōmmè biékè, kè de fiēti tēi idēi de dāati. ¹² Bá de kè de kēri ke weti deyīikè, bá de kè de kēri de yēmmè de pā kēè biékè bá de i wēkii. ¹³ Kè n yà de kó dešīnnè cuokè demarè kè de dō nyehāakūš nke wētè ke dōnnè yehāāfire ke keroo ke wīētini deē kpákperè cuokè, ke tāū muhāā, nkè fetaafè pēu, kè muhāā nyiē. ¹⁴ Kè de kó dekpákperè keroo ke wīētini kè de dō nfetaafè 5 mmúimmè.

¹⁵ Kè nní nwúò nde kó dekpákperè denāa kēyā bá deè také dicēētiri kè di kādā nketenkè. ¹⁶ Kè de kó yecēētiyè miēti ke dō nyetāpī kè yē bo yēnāa ke dō nke wē nke seu yetabè, yēnāa memme. ¹⁷ Kè de kēri ke weti tipīti tināa bá de i wēkii. ¹⁸ Kè de kó yecēētiyè yēnāa òkù mediē nkè ye okūmmè duò tikōmbūōti kè yē miēti ke pīnti ye pīnti timou. ¹⁹ Kè de kó dekpákperè kēri, yecēētiyè nde wēnnè ke kēri, kè de yōute yēe yōute. ²⁰ Kè de yēmmè yī dēe kote kēè biékè, de ke nkari, kè de yōute yecēētiyè múnkee yōute ke yē mēè yēmmè de bo mēè bomè yecēētiyè mieke. ²¹ Kè de kētē yēe kētē, kè de cōrímú yēe cōmmú, kè de yōutenē ketenkè yēe yōute ke yē mēè yēmmè de bo mēè bomè yecēētiyè.

²² De kó dekpákperè yò īnkè kè demarè dōnnè tiwetī ke dō ndoi ke dō ntewéitè ke ānke de yò īnkè. ²³ Kè de fiēti idēi dēi pīnte ke kādā nyitabè, kè itēi bo īi de dāati. ²⁴ Kè de dō kéitè, n kēè kunampoo kè de dōnnè menie nhōš tamē kukó ndiekù, ke dōnnè Kuyie muwérímú mumou yiē nkó metammè, ke dōnnè kunitisūkù kó kunāōroo, ke dōnnè fehāāpōnnafè 5 nkérīmè. Kè de cōrímú dii mōnni dēe kpéu nképú nde fēti. ²⁵ Kè metammè mamēe yēnni dēè me ndò nkuyaadēikù ke bo de īnkè de mieke. ²⁶ Dēè me ndò ntiwetī ke bo be yò īnkè, de īnkè, kè demarè bo ke dō nditāsārī bè tu di sāffi ke dō ndikpāātikārī, de kó dikpāātikārī yōmmè kè demarè kārī ke dō nhoniti, ²⁷ kētútóté dēè dōnnè o ka na mborè kédekenè o yuu biékè kè de miēti ke pīnti, ke cōu mmuhāā nkòo fité, kētútóté o ka kēwētenko o fūš biékè kè de dō nkuhāāwenniku koò fité.

²⁸ Ké de kó kuhaawenniku dònne kutammeyarí 53 yènni fetaafe kpèri dii mònni kèndòmmè, Kuyie nkó tikpeti do nti, kè n dè yà kèdo kèsinnòso ketenké kékeè metammè mamè m béinnèmmè.

2

Kuyie ntómmè Esekieri Isidayeeribe borè

¹ Nte metammè n do kèèmmè do m béinnè tì. Kè mè dò: Oniti fí! Íté kécómmú n dó ké da béinnèmu.

² Mè yí memme kè Kuyie nYaa nni nta ké n yí nkécónnè kè m bo keè wèè n náánnè ò tu mù. ³ De mònni wèè n náánnè kòò dò: Oniti fí! N yóó da tɔ nyIsidayeeribe borè nde, benitibè bèè yete n kpeti, kétúóté be yembè kó dimònni kènto kètuokenèni yíe. ⁴ De kó benitibè yèmmè mèè kpeñni, be to í yo tináahti, n da tómmú be borè. Á bè nàké ké dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmú yē, ⁵ nkè bè da kèmmú yoo bá kè bè í da kèmmú, bè tu mèè kpéi nyitookperí yembè, bè né banté ké dò m pāānāahti náāntò bo be cuokè.

⁶ Oniti fí nha bá mbè dé, a kōmbūsti bá nduò bè náá nti a né nyé ké dò nha kari ipo ñnkè nke nè tisāmpoti nè inaá. Bá ndé bè náá nti, a kōmbūsti bá nduò, itookperí yembè mbe. ⁷ Á bè nàké n náāhti kè bè da kèmmú yoo bá kè bè í da kèmmú, bè tu itookperí yembè mbe.

⁸ Oniti fí, kènté n yóó da nàké tì, a to báa kpenke de kó benitibè kpeye kpenke mèè botí, bè tu itookperí yembè mbe. Aate kémaānko n yóó da duó ndé.

⁹ Kè n wénté kéyà tenitinūtè kè tē yūo dipátiri kè di kpèú, ¹⁰ kè tē di kpèúté n yìikè kè di wàri tipítì tidé, isáútìi nè yekúdabūò nnè iwúótìi.

3

¹ Kè de kóo niti n nàké ké dā: N da duó ndi pátiri maānko di kékote kénákènnè Isidayeeribe.

² Kè nh aate, kòo di ānnè n nūu ké dā: Maānko. ³ Kè n nàké ké dā: Oniti fí! Pii amāá nè dipátiri n da duó ndi kēnsannè.

Kè n di maānko kè di nwēeti n nūu mieke ké dò mmēcekūò.

⁴ Kè kù n nàké ké dā: Oniti fí! Kote kéyà Isidayeeribe ké bè tūo n náāhti. ⁵ N yí da tɔ mbedāūribè cuokè a í yo bèè náāhti, n da tɔ nyIsidayeeribe borè nde. ⁶ Kè n do nda tɔ mbedāūribè péu borè nde a í yo bèè náāhti, bè na nyiemmu a kpeti. ⁷ Isidayeeribe mè nyi yóó yie nkè dá kènté ké yé bè í dómè kékèmmú n kpeti, be kó kuwuo nkumou yèmmè mèè kpeñni, bá ku to í yo! ⁸ N yóó kpénkūnne a yèmmè be kōme dōmmè mme, kéképénkūnne a to be kpeye dōmmè kaa bè báao. ⁹ N yóó kpénkūnnemu a yèmmè kè mèe kpenke kénaānnè kupèrikù kēpēētē ditāri, a bá mbè yīkū kaa kōmbūsti mbè duò, itookperí yembè mbe.

¹⁰ Kòo n nàké ké dā: Oniti fí! Kèmmú n náāhti mesāā nkè tì ānné a yèmmè mieke. ¹¹ Kote a kōbe nè bè, bè di pīrīmūnī bè borè kè bè nàké ké dā: Tì Yiè nKuyie nkuu yē. Kè bè da kèmmú yoo bá kè bè í da kèmmú fí mbéi!

¹² Memme kè tì Yiè nKuyie nYaa nni ntúóté kè n keè metammè mamè n fōnkúò kè mè tu:

Kuyie nyètiri ndeu, ku borime nè ku wērímú bo dii bōri.

¹³ Kè n keè deē kpākpere fiētí potémè itobè nè yecēētiyè yèè bo de pītì de kó kunampoo, nè kunāōroo diékù tekù makù. ¹⁴ Kè Kuyie nYaa mmūu do n tūóté kè mù n yíténè. Kè nni nkérí bá dè í naati n yèmmè ké n yóu, kè tì Yiè nKuyie mme nni mpí ndé yí mōke m bo yīmè. ¹⁵ Memme n tūākenimè n kōbe bè pīrīmūnī bè borè, dihei bè tu di Tedi-Afiifu kukó nKebaa také, kēmbō be borè ké dā yewe yēyiekè kè dè n di kè n kpéi.

Kuyie mbānnemè Isidayeeribe Esekieri

¹⁶ Yewe yēyiekè kó difānkūò kè tì Yiè nKuyie nni mbéinnè ké dā: ¹⁷ Oniti fí! N da dāò Isidayeeribe kóo bàri nwe, kè n da nàké tì a tì mbè nàké. ¹⁸ Kè n nàké oyēiwe ké yī ò bo kú, kàa í ò nàké, kàa í ò cau nkòò yóu o yei nke cooté. Ó yóó kúmu o yei nkpeí, kè n né bekénè fí nwe o kpéi. ¹⁹ Kàa me nhò nàké kòò í yie nke yóu kuyonku nè o borime yeime ò bo kú o yei nkpeí nkè fí ndeēté a fōmmu. ²⁰ Kòo nitisāu wèè me nyūu mesāā nke ta mēyei mmudōōrimū, kè nh ānnè mbétimè o ce mieke, kàa í ò nàké, ò yóó kúmu o yei nkpeí. Bá n ténke báa denteni mesāā nhò do dōōri mè. Fí nkè n né da bekénè o kpéi. ²¹ Kàa me nhò nàké ké tū ò báa dāò meyei nkòò í mè dāò ò bo nfōu ké yé a ò caummè, fí nkàa deēté a fōmmu.

Kuyie nduómmè kè Esekieri bo ndò nkáré kè dè dā yemàrè mayè

²² Kè tì Yiè nKuyie nwērímúu wēte kécúténí n yīnkè kè kù m béinnè ké dā: Íté kékote kubiriku n dó ké da béinnèmu.

²³ Kè n yíté kékote kubiriku ké dè yà tì Yiè nKuyie nkó tikpeti kè tì dōnnè n do yà tì kukó nKebaa také, kè n do kèsinnòso ketenké. ²⁴ Kè tì Yiè nKuyie nYaa nni nyii nkécónnè, kè m béinnè

ke dò: Kò nkéta a cīètè kékpetínne. ²⁵ Onití fí! Bè yóó da bou iwēī nyi, kàa ténke báa na kékítè be borè. ²⁶ N yóó dannemu a nónndenfè bá a ténke bá nno nke náá, nha ténke í yó mbè kpànnè, ke yé bè tumè itookperí yembè mbe. ²⁷ Kè n yóó béi ndii mánni n date a nónndenfè kàa bè náké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmú yē. Kè wèè bo da kénté, ò da kénté, kè wèè bo yete, wèè yete. Kè yé bè tumè itookperí yembè mbe.

4

Kuyie nnákémè bè yóó pimè Sedisademmu ei kòbe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: Onití fí! Túóté didombenni kédáú nha iliké kédáú di ìnkè Sedisademmu ei kó kufènkù. ² Kàa di dád ke dèè á ndi pi, kápénne kudookoti ké di fité, ké di onné mutáá, nkéánnè yehāāpòntūrè ké di fité, kécónné sikpàrisēí ké di fité. ³ Kàa dèè á wáa nkumátipenku makú kécónné fí nne dihéi di cuokè kè kù ndò nkuduoti, kàa nkù wùò nfú, kédáú kéndò nha di pi, dè yó ndò ndibenkèri ndi Isidayeeribe kpéi.

⁴ A duó a pikú cānku, yewe a yó nduó yèè kó dimáá, a to Isidayeeribe kó meyei mme. ⁵ Míi kèéte dè kó yewe a yó nto yé Isidayeeribe kó meyei, kè yé mánne yebie mbè dád yé meyei nke bo yewe sikousitāāti nè sipisiwei (390). ⁶ Kè dè kó yewe dèè á duó a pikú yóú, kété Sudaa kòbe kó meyei nke dò yewe sipisináa, n da kèéte diyie dimáá ndi dibenni dimáá kpéi nké. ⁷ Kàa dèè memme á wénté Sedisademmu ei a pi di biéké, ké di fieti a nómbe ké di náké n kó tipāānaānti. ⁸ N da bou iwēī nyi, a í yóó pente ké dè kó yewe a pi yé dihéi ke yé yāa deenè. ⁹ Dè kó yewe a yó nduó yèè mieke, a wáa ntidiiti bè tu ti bédée nè bè tu ti ódisi nè titeti bè tu ti fēfú nè itū bè tu i nantii nè itei bè tu i midée nè tidiiti tēti bè tu ti epotiri ké dè wēnnè demou kékōore kēnaa nkédáú pēē, ke nwe ncáá nde kó yewe mieke yewe sikousitāāti nè sipisiwei (390). ¹⁰ Diyie dimáá kó mudii níi mmānnè a bo mū cōnnémé cidóó omáá ké mù toté kuce mēnūmmu. ¹¹ Kè níi bennè menie nha yó nyō mmè kè mē mbo diyie dimáá dītiri omáá. ¹² Dè kó mudii a níi yóó mù dád kè mù ndò nkupēmpēnkù nku, a níi yóó totinne tinitiminti tii kpéi tinti ké kù pēmmu benitibè iliké.

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nsóoté ké n náké ke dò: Mèè boti nku Isidayeeribe yóó dimè ikuó yete dè. Iboti n yóó bè bèti kè bèe kote ii borè i mieke.

¹⁴ Kè n dò: Biti! Áú nYiè nKuyie! Nè m bomè nè yíenní n yí sūu m maa, n yí cááké fēōfē fēē ku, yoo musimmu pī nfē. Isíe kperè marè í ta n nùu mieke. ¹⁵ Kè ti Yiè Kuyie nni ntēnné ke dò: Dè wenni, m bo da ceete munaayèi kó yekūò, kàa mù ndaōnè a pēmpēnkù, ke yóu tinitiminti.

¹⁶ Kè kùu yíe ké m bēinnè ke dò: Onití fí! Esekieri n yóó duó nké mudii muu dè Sedisademmu ei mieke, bè níi yóó bè bēnnēmu mudii nè menie nké bè ndè yo nne meyeñcaārimè. ¹⁷ Mudii nè menie ndè bo dōnté kè dèe bè di kè bèe cīte, kékú be yei nképí.

5

Kuyie nyóó potémè Isidayeeribe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni sáké ku náānti ké n náké ke dò: Onití fí! Túóté kuponkú kékúo a yùti nè a deēnfē, kécōnnè dè kó ticiti tebiētè, ké ti toté yecúo yētāāti. ² Kè yewe a pi yé dihéi kè yé dèè dii yie á túóté dicóú dimáá kécúu ndihéi cuokè, kétúóté dicóú teri ké ndi keeti ke yaati ke firi dihéi, kétúóté dicóú ditāānni ké di yaatē yaatē, ke níi mbè bèti ke be kòuti nè disie. ³ Kàa sūs nsāmpōrè kécūš a yaayōri. ⁴ Tii mieke nke a yóó yētémè kécúu nké muhāā ncóúté kécúu nyIsidayeeribe.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíe kébéi nke dò: Tii yóó tuākeni Sedisademmu ei dindi n do soó ndi yeboté cuokè kè yehéké di fité. ⁶ O kòbe í yie n tannò nè n tié, ke sīnte kè dè pēētē yeboté yèè í n yé, bè yetemu n kuó ke pēētē yehéké yèè di fité ye kòbe. Bè yete mèè kpéi n yé mmú ké í tūnnè n tié, ⁷ dè te mí ndi Yiè nKuyie nké m béi nke tú: Be to mē nkpenkemè ke pēētē yeboté yèè di fité ye kòbe kpēye, bá bè í tūnnè n tannò, bá bè í dāori m bè náké ti, bè me nketé ké í tū nyeboté yèè di fité ye kó meborime. ⁸ Dè te mí ndi Yiè nKuyie nké n tu: Míi mōmmuō n yóó wēētení be biéké, ké bè benke kè yeboté yā. ⁹ Isáke bè dád i kpéi ntemè kè m bè dád m mu nyi dád dè òmōu diyie marí, m me nyí yóó mè dád òmōu diyie marí ténke. ¹⁰ Benitibè bo cááké be bí kè ibíi cááké i cicebè kè m bè poté kè bè cīe nkatenkè kemou mieke.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu, kè mūi béi! Bè dád mèè kpéi nyisake kperè nè isíe kperè ke sīnkūnnè n cīètè. M bo bè kuó dè kperè bāmbà, n yí yóó bè kuó mmesémmè. N yí yóó bè sūo. ¹² Sedisademmu a nitibè dikéé bo kú mutenkūū nyoo nè dikōnni, kè mudoó kuó dikéé dēri, kè n cīe ndikéé tāānni tipūti timōu ké m bè beti ke kōu nè disie. ¹³ M mieke bo bè yé kè dō mèè boti kékáá nké dō dē, kè bèe banté kè dō mmí ndi Yiè nKuyie dè n yóu be tookperí kpéi. ¹⁴ Sedisademmu ei bo náa ntidobonti kè di nitibèe wuō ifei, kè yehéké yèè di fité kè ye kòbe mbè

yàu ke daú. ¹⁵ Be kperε bo ànné ifei kè bè mbè sàá mbeè yó ntú mebenkùmè. Iboti tɛi bo bè yà kè kufuwáa nyi pĩ. M mieke bo bè yè mediè nkè m bè kpánnè kè bè potè nè kemieke. Mí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi.

¹⁶ M bo bè duánko dikònni kè di ntonni kupendónni kóme kè mbè kàù, ke yé n yóó di duánkomè meè kpéi. M bo duó nkè dikònni dákè yí kédεuke kè mbè kàù. ¹⁷ Dikònni diéri bo tanní kè tikpasínti mpíi mbe bí. Kè mutenkúú nhánnè kè benitibè nkò mmutòntònkúú, kè n duó nkè mudoò tanní. Mí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi.

6

Kuyie nkpannèmè bèè feu iwúò sibootenkaanii

¹ Kè ti Yiè Kuyie nyíé kè m béinnè ke dò: ² Onití fí! Tùnte kécuó nyIsidayeeri tārè bíékè kòbe kè bè náké m pāānāanti. ³ Á bè náké ke dò: Dindi Isidayeeri tārè kòbe nè sitáá kòbe nè yekondake kòbe nè tibiti kòbe kéniténè mí ndi Yiè Kuyie n tú mù: N yóó duó nkè bè di do mudoò mmu képuo ndi tārè. ⁴ Bè bo puo ndi wústārè, di tuò nyèè ìnkè tihúúnti kè yèè kpánnè, kè n duó nkè di dootitabè di kuá kédáú ndáú di bókè ìlkè. ⁵ M bo duó nkè bè di kuá kédáú ndáú ndi bókè také, m bo yáa di kúú kéfité di bawwústārè. ⁶ Di ekè bo náá tidobonti kè di bawwústārè kpánnè, di do feu yèè ìnkè iwúò kè yèè duó, kè di bókè puo nkédèè kè di 5 ntúò nyèè ìnkè tihúúnti kè yèè puo, di dāò dèè kó dimàà dèmarè ténke í yó nkpaá. ⁷ Bè bo mpuotí benitibè di mieke kè di duó ke ká, nkè di banté n túmè di Yiè nKuyie. ⁸ Nè mème n yóó yóu kè bèmabèe yentámu mudoò mieke kénfòù ibotí tɛi n yóó di cíe nkè di kote ìi borè i mieke. ⁹ Di mieke bèè bo yenté kénkpáá fòù bè bo denteni n kpéi bè borè ibotí tɛi cuokè ke tú tidaati, kè be yèmmèe yókè kè bèe yóu mebooyèmmè mèè te kè bè n yete ke m búttinnè ke túnne yebókè. De mōnni bè bo pē mbe máa meyei nnè isòke bè dāò dè kpéi. ¹⁰ De mōnni kébanté ke dō mmí ndi Yiè nKuyie n yí sōnté ke náá nke tú m bo di banté de kó meyei.

¹¹ Meire a nùtè kécátirè! Catirè kè dè da pĩ nyisíé Isidayeeri dāò ìi sòke kpéi. Mudoò nè dikònni nè mutenkúú deè yóó bè dèè. ¹² Kè bèè déttiri mutenkúú mbè kùo, bèè tákè kè mudoò bè kùo, kè bèè wète ke na ke yenté dikònni bè kùo, ke yé m mieke yóó bè yèmmè kè dō mème. ¹³ Becírìbè bo nduó duó dii mōnni be bókè cuokè kéfité be wústārè sitáá simou nè yetārè yemou ìnkè nè detie ndemou yó nè detedierè demou také, nè bè tūò ndè tihúúnti be bókè kpéi. ¹⁴ M bo youte n nùtè be ìnkè kè be eii dāúnko, kétúóté dikpáá tédonté kperi kento kétuakénè Dibuda ei, bè bo yèè ekè kó dimàà. Kè bèè banté n túmè di Yiè nKuyie.

7

Meyei mmèè yóó do Isidayeeri

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè ke dò: ² Onití fí! Náké Isidayeeri ke dō Kuyie ntú be kperε dèèmul. Bè kó kumánu kérínimu tipítí tinàà kè tùòkení ke dèè. ³ Dindi Isidayeeri be di kperε dèèmu, m mieke yóó di yèmu kè n di bekénè di dàòrimè dōmmè, kè di bekénè isòke imou di dāò i kpéi. ⁴ N yí yóó di kuá mmesémmè, n yí yóó di coo, n di dāò dè n yóó dè ndi yietímu, di sòke di dāò ì doti di yó ìnkè nke, kè di bo banté ke dō n tú di Yiè nKuyie.

⁵ Kè ti Yiè Kuyie nyíé bɛi nke dā: Meyei mmèè í mōke mè mánñèmè meè kèríní ke yóó di do. ⁶ Meyei nténke í díétiri, mè duunnímu, nte me ke tùòkení. ⁷ Dikònni dii doti di tenké, de mōnni dii tùòkení kè de yiè autení. Dè dō mmeyèñcaàrimè mme yetārè ìnkè kòbe kpéi, de ténke í tú diwèi be kpéi. ⁸ Bámà nwe m mieke dotimè di ìnkè, m mieke yóó di yèmu kè dō mèè botí kè n di bekénè di dàòrimè dōmmè. Di dāò dè n yóó dè ndi yietímu, di dāò ìi sòke imou kè ìi do di yóó. ⁹ N yí yóó di kuá mmesémmè n yí yóó di coo, n yóó bekénè bá wè o dàòrimè dōmmè mme, kè di sòke mbo di cuokè. Kè di banté ke dō n tú di Yiè nKuyie nku ke puotí.

¹⁰ De yiè tùòkenímu, dikònni dii tùòkení, kè kunasáá bité, kè tefenté deuke. ¹¹ Kuyonku kuù ité ke cōrímú ke dō ndidáú ke puotí, di kperε marè ténke í yóó nkpaá, di kó kusúkú nè di kó kunàòroo. ¹² De mōnni kérínímu, de yiè ténke í kpáá díétiri, dè bá nnaati odonti, ofitíwè yèmmè me mbáá caàrè, ke yé mí ndi Yiè nKuyie m mieke í yóó bè domè kesoó nhòmou. ¹³ Wèè fiiti ò í yóó na kéwète képété ò fité dè bá kòò kpáá fòù, tìi yóó bè tùòkení tì í yóó soó nhòmou. Bá wè o yei ndoti o yuu ìnkè nke, òmou í wèti ke bo pété o wèrímú. ¹⁴ Bè yó nheumu sikpàrihéú kétúnte demou, òmou me nyí kòri dikpánni ke yé m mieke yèmmè benitibè bemou ndi.

Òmou í yóó na kéyenté Kuyie nkó tibeénti yiè

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dā: De kó dimōnni bèè bo mbo ditowáa mudoò muu yóó bè kùo, dikònni nè mutenkúú nkè dèè kuá bèè bo sicéi mieke. Bèè bo depaa mbè yóó kú mudoò mieke nke, bèè bo dihei mieke mutenkúú nnè dikònni deè bè kúntinè. ¹⁶ Bèè bo na kéyenté kè bèè deke yetārè ìnkè yekpetínónkperε kóme kénkuá mbe yei nkpeí.

¹⁷ Kè be baà nɔ́tɛ,
kè be núù nni ntú bókè bókè.

¹⁸ Kè bèɛ dáátí tífɔ́tɔ́ntí,
kè kufɔ́wáá mbè auté kè ifeii bè pī,
nkè bèɛ kuó meyubii.

¹⁹ Bè bo mbuònkò be díítí ícɛ mieke
kè mesɔ́ nnaá ndetɛtirè,
Be máti péítí nè mesɔ́ mbáá na kè bè deɛtɛ,
mí ndi Yiè nKuyie m mieke bo bè yè dii yiè.
De yiè bè báá na kédí kénsànnè
bè báá na kápíe mbe bùòtè,

ke yé be máti péítí nè be sɔ́,
ndeɛ do túmè meyei nkó dikūnni.

²⁰ Be sáti kó kuwenniku kuò do te kè bè mmàke tɛfentè.
Bè de ndònnè be ɔ́ɔtenkaanì mesɔ́ nkpesi.

Deɛ te kè n yóó duó nkè bèɛ dè pè.

²¹ N yóó yóu kè yehakè tɛyè kɔbe bèɛ dè fèke,
benitiyeibe bèɛ yóó éi be kperɛ
kè dè kònnè ke dè sɪnkūnnɛ.

²² N yóó mbúútóomu,
kè bèɛ sɪnkūnnɛ n cɛ̀tè nenti,
benitiyeibe, befeèbè beɛ tatiní Sedisadɛmmu éi
ke bo di sɪnkūnnɛ.

²³ Bè mǎátí mɛfɪmmɛ mme be kpéi,
ke yé bè còúmmè menitiyī
nkè kuyonku sū́ ndiheì mieke.

²⁴ N yóó duó nkè ibotí ìi yóu ke bè pɛ̀ɛtɛ kè ìi kɔtení
kɛfɛke be cɛ́i, kè bekparibè feii deɛ,
kè bèɛ sǎu mbe wū́ɔ̀tǎ̀rè bè do feu yèè ìnkè iwū́.

²⁵ Kukǎ̀mbòdorí kó diyiè kèrínímu
kè di bo wammú wèè bo di deɛtɛ kémóntɛ.

²⁶ Me nyei nní bo mpɛ̀nkóo kè matɛ̀mè tù̀kɛnímu,
kè di nyeti tii nke tatí titetì,
kè di wammú m pǎ̀nǎ̀ahtì náàhtò kòò bo di náké nh ò benke ti kémóntɛ.

Ikuó niùbè ténke bá nyé ikuó,
beheikènkótibè me nténke bá nduò nyitié.

²⁷ Okpǎ̀ati bo mbo yekúdabùò mmieke
kè meyeñcaàrimèe auté tekpǎ̀atibite,
kè diheì yembè nɔu nkpeutí.

N yóó dàò bá wè o dà̀rìmmè dòmmè mme,
kèbekénè bá wè ò mǎnnè tii beénti,
kè bèɛ bantè n tú mè di Yiè nKuyie.

8

Kuyie mbenkemè Esekieri Sedisadɛmmu kɔbe dà̀rì mɛ̀yɛi

¹ Kè dè mmàke yebie nyèkuá nè bè ti pī́nmúmmè ke kònnè Babidɔnni. Otànkù kuónwè kó diyiè nummuri yiè, kè nni nkari n cɛ̀tè kè Sudaa kó bekótibè bo m borè, dende ti Yiè nKuyie nwɛ́rímú cùténímè n yínkè. ² Kè n wénté kɛ́yà dɛmarè kè dè dónnè oniti, kétúóté de ka na mberí ndè kɛ́wɛtenèní de fū́ kè dè dò mmuhǎ́, kétúóté de ka na mberí ndè kɛ́wɛtenko de ìnkè kè dè dò kuhǎ́awenniku ke dò ntímáti bè pūténí ti diònni mieke. ³ Kè de kóo nitií youtení o nòtè kɛ́pī n yùti kè ti Yiè nKuyie nYáá nní ntúóté kéhǎ́atenè ketenke. Kè ti Yiè nKuyie nní mbenke kè dè ndò m bo Sedisadɛmmu, ke bo diheì kó dibòri kubakù cǎ̀nku biékè kperi teɔ́ɔtenkaanitè do borè, ti Yiè nKuyie ndo wúó ntè kè dè kù yóu ke ìnko ku mieke. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nyIsidayɛeribe tū nkú kó kufènkú dè bo ke dónnè n do yà kù kubiriku mieke. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dǎ̀: Onitì fǎ! Wénté kubakù yóu biékè.

Kè n wénté kɛ́yà teɔ́ɔtenkaanitè kubakù yóu biékè tèè ìnko ti Yiè nKuyie mmieke kè te bo diwū́ɔ́tɔ́nni bakù yóu a bo ntatoomè. ⁶ Kè kù n náké ke dǎ̀: Onitì fǎ! A yà Isidayɛeribe dà̀rì ìi sòke kperɛ, ke bo nte kè n dé́ténè n cɛ̀tè yáá ba? Isòke tɛ̀i né kpaámu a yóó yà i.

⁷ De kó difānkúò kè kù n kōtenè ku cīètè dānkù kó dibòri borè, kè n wénté kèyá difōtīri mari keutémè kumarí. ⁸ Kè kù n náké ke dō: Onitì fī! Duute kuduotí dibòri.

Kè n kù dùtè kè dēe naānko dibòri. ⁹ Kè kù dō: Taroo kèyà bè dōdri ì sòke dieyi.

¹⁰ Kè n taroo kénsó ndebambaannè demou kó tifènti tii dè bo, tiwanwanti isòke kpeti nè sitenkaanli kè bè dè kerí ke fité kumarí. ¹¹ Kè Isidayeeribe kó bekótibè sipísíyiekèe cómmú sibootenkaanli ilké, kè Safāa biré Yaasanniyau bè kōkénè, bá wè kòò tō tēsōsékébuute, kétuo ntihiúnti kè kuyukú ndekú kēfinkè. ¹² Kè kù dō: Onitì fī! A yà Isidayeeribe kó bekótibè dōdri dè disòri mieke yáa ba? Bá wè ò dōdmo o dieku mieke sibootenkaanli kó tifènti kè be piètiyuu né tū m bütinnè be ei, n yí bè wúò.

¹³ Kè Kuyie nyíé kè n náké ke dō: A yóó yíé kèyámu isòke tēi bè dōdri ì.

¹⁴ De kó difānkúò kè kù n kōtenè ku cīètè bōri dii bo kubakú yóu di bíékè kè benitipòbè kàri deborè ke kuò ndibòò Tamuusi kúú * mari ndi kè bè dō ò nkuò ndi kúú mbá dii tenwaa. ¹⁵ Kè kù dō: Onitì fī! A yáa? A yóó yíé kèyámu isòke ì pēētè ii.

¹⁶ Kè kúu yíé kè n kōtenè ku cīètè dè mieke kó kudankú kè n yà a bo ntatoomè ku cīètè kukpānkpānkú nè diwūstōnni dè saku kè benitibè dè bo, ke bo benitibè sipísidè nè bēnūmmú ke cómmú ke búútí ti Yiè nKuyie ncīètè ke co diyìè yìè kēè bíékè, ke nínkú ke báa ndiyiè. ¹⁷ Kè kù dō: Onitì fī! A yáa? Sudaa kòbe dōdri ì sòke sàà í bè sànnàa? Dè yīmè kè bè piénko kuyonku dihei ke íinko m mieke? Nte be ke yuo tipuonti be wūš ntaké † ibòakuó mayi nyi, dè dō te kè dēe yonke Kuyie ke yé dè kó medaòrimè dō dōmmè disáánni ndi ku kpéi. ¹⁸ M múnke yóó bè dōdne kemieke nke, n yí yóó bè kuš mesémmè n yí yóó súš nhòmòu bá kè bè dō bè n kušnnè mèè boti m báa kēè.

9

Kuyie mpotémè Sedisademmu ei kòbe

¹ Kè n kēè metammè mamè pēenímè ke tū: Kōtenèní dīndi bèè yóó potè Sedisademmu ei kòbe, bá wè wēè tūótè o kpàrinenkú kúu kōùnè.

² Kè benitibè mabè bèkuò yenni Kuyie ncīètè bōri dii bo kubakú yóu bá wè kòò pikú o kpàrinenkú. Kòò mòu bo be mieke ke dáátí mupààkonkperimú kó tiyààti, ke sīékè tewāātè o naākōnfè kēkōtení kēcómmó disōwūš kó diwūstōnni také. ³ De mōnni kè Kuyie nyIsidayeeribe tū nkú kó tikpeti ité ku taummè tōu beīnkēmbàribè báa di borè, kēnkōri Kuyie ncīètè bōri bíékè, kèyú onitì wèè dō dáátí tiyààti tii dùòkenè mupààkonkperimú ke sīékè tewāātè o naākōnfè. ⁴ Kè ti Yiè nKuyie nhò náké ke dō: Ce nkéfitè Sedisademmu ei dimou mieke kēcānne benitibè bèè wúò nyisòke ì dōdri be cuokè kè dè bè yóu. A canne kudapāātí be tīi.

⁵ Kè kúu péi mbetobè ke dō: Tūnnenè be kémpuotí. Mesémmè bá ndi bonè òmòu di báa súš nhòmòu. ⁶ Dì kuò bekótibè nè bedapāmbè nè besapāmbè nè ibi nè benitipòbè, di bè kúu bemou pááí di né báa káákè bèè tīi ncānnè idapāātí, di ketenè n kó tēcīètè kòbe.

Kè bèe ketenè bekótibè bèè bo Kuyie ncīètè ilké. ⁷ Kè kúu bè náké ke dō: Kōtenè kēsīnkūnne n cīètè, piēnnè becírìbè tē dānkú, kè di dēè di yè!

Kè bèe deè kèyè kēta dihei kēpotè benitibè.

⁸ Kè nní nkpaá m máà kédó kénínkú kēsīnnóo ketenèkè, kēkuónko ke dō: Áú! N Yiè nKuyie nha mieke kēè yè Sedisademmu kàa yóó kuò Isidayeeribe bèè kpaáá?

⁹ Kè kù n náké ke dō: Isidayeeribe nè Sudaa kòbe bè dōd mèè yēi nyí sēnní. Menitiyīi mmēè pié ndihei mieke, kè dihei cààrè, kè be piètiyuu né tū: N yí kpaá be ei, n ténke í bè wúò. ¹⁰ M mómumu m me mmúnke í yóó bè kuš mmesémmè, n yí yóó súš nhòmòu. Bè dōd dè n yóó dè mbè fíó.

¹¹ Onitì wèè dáátí tiyààti tii dùòkenè mupààkonkperimú ke sīékè tewāātè, kòo wētení kénáké Kuyie nke dō: N dōdmo a dō yē n dōd ti timòu.

10

Kuyie nyíé ke benkemè kumàa Esekiëri

¹ Kè nní nwúò nkéyà n sòò yà dè kè dè dō ntiwetí ke ānke beīnkēmbàribè yò ínkè, ke dō nditásààri bè tu di sáfíi kè dè cómmè dō ndikpààtikàri. ² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè onitì wèè dáátí tiyààti bè dùòkenè tii mupààkonkperimú ke dō: Kote tenaasāntè tēè bo beīnkēmbàribè fūš tē borè, kékouténè a nou yehāākūš nkéyāatè dihei.

* **8:14** Tamuusi: Bè nàa ndii bōò kpéi ndie Mesopotamii kòbe kó dibòò † **8:17** ...be wūš ntaké: Dè kó medaòrimè dō tū

Kòo kété kɛ nní nhò wùò. ³ Kɛ beɪnkɛmbàribè bo Kuyie n ciɛtè bakú yóú kɛ diwetiri píe nte mieke kó kudànkú. ⁴ Kɛ ti Yiè nKuyie nkó tikpeti íté beɪnkɛmbàribè yó Ìnkè kékote ku bòri borè, kɛ diwetiri píe nKuyie ncɛtè mieke, kɛ ti Yiè nKuyie nkó tikpeti kó kuwennikuu píe nte dànkú kéndò kuhāawenniku. ⁵ Kɛ beɪnkɛmbàribè fièti nampú, bèè bo ku ciɛtè dànkú ditowaa kaku kɛ bè yó. Kɛ de kó metammè dònne muwērímú yiè nKuyie nkóme. ⁶ Kɛ ti Yiè nKuyie nnáké oniti wèè dàátí tiyààti tii dùàkenè mupàakonkperímú kɛ dà wèe kote tefódóntè mieke beɪnkɛmbàribè cuoké kédeitení muhāá, kòò kote kécómmú tenaasāntè cɛ̀tìtìrì také. ⁷ Kòò Ìnkèmbàri mǎuu youte o nòùtè muhāá mmùù do bo be cuoké nè tenaasāntè kɛ̀yɛtè yehāākùs nkéānnè mupàakonkperímú kó tiyààti yiè nnou mieke, kòo yè cǔutè kɛ̀yɛtè.

⁸ De mǎnni kɛ tenòùtè matèe yènni beɪnkɛmbàribè fièti fí kɛ dònne tenitinòùtè. ⁹ Kɛ n wénté kɛ́yá yecɛ̀tìyè yènáà kɛ yè cómmú beɪnkɛmbàribè také, dicɛ̀tìtìrì dimáá, bá wè borè, kɛ miati kɛ dò nyetásàayè bè tu yè kǎdisòditi. ¹⁰ Kɛ dò nyetabè yemou, kɛ wè nke seu yetabè mieke. ¹¹ Kɛ toté yè biékè yè biékè tipíiti tinàà kénkéri kɛ weti yè ìikè bá yè í wékii. ¹² Kɛ beɪnkɛmbàribè kǎnti timou be Ìnkè nè be nou nè be fièti, kɛ kǎnti timou kɛ ti cǔù mmuhāá nke pǎnti kɛ yecɛ̀tìyè yènáà mɛ ndò. ¹³ Kɛ n keè bè yumè yecɛ̀tìyè kɛ dà: Fefódónfè. ¹⁴ Beɪnkɛmbàribè bènàà bambè bá wè kòò mǎke keyiikè kènàà kɛ keketikè dònne oɪnkèmbàri kǎke, kɛ kedérikè dònne kenitikǎke, kɛ ketáánkè dònne keciricirikǎke kɛ kenaankè dò nketúkǎke. ¹⁵ Kɛ de kó beɪnkɛmbàribè íté, kɛ nní nsó ndekpákperè n sòò yà de nde kukó nKebaa kó mepɛémme. ¹⁶ Kɛ beɪnkɛmbàribè kété, yecɛ̀tìyè kété be pǎiti, kɛ bè pǎntè be fèti kɛ yòutenè ketenkè yecɛ̀tìyè múnke bè neinè kɛtíní. ¹⁷ Kɛ bè cómmú yèe cómmú, kɛ bè íté yèe íté, kɛ yè mèè yèmmè bo beɪnkɛmbàribè, mèè bomè yecɛ̀tìyè.

Kuyie nkó tikpeti itémè ku ciɛtè bòri

¹⁸ Kɛ ti Yiè nKuyie nkó tikpeti íté ku ciɛtè bòri kékote kécómmú beɪnkɛmbàribè yó Ìnkè. ¹⁹ Kɛ beɪnkɛmbàribè youte be fièti kéhāātenni ketenkè, kɛ nní mbè wùò nkè yecɛ̀tìyè bè neinè kɛ cómmú Kuyie ncɛtè bòri diyè yiè kèè biékè kperi, kɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǔ nkú kó tikpeti bo beɪnkɛmbàribè yó Ìnkè. ²⁰ Dekpákperè n sòò yà de nde kukó nKebaa pɛémme, kɛ m banté beɪnkɛmbàribè bambè kɛ bè to Kuyie nyIsidayeeribe tǔ nkú kpààtikàri. ²¹ Kɛ bè mǎke bá wè keyiikè kènàà nè ifièti inàà, be fièti fí kɛ demarè de bo kɛ do nsinitinou. ²² Kɛ be ìikè dònne n sòò yà de kukó nKebaa mpeémme de kǎke, bá de kɛ de kèrì de ìikè kó kèè biékè.

11

Sedisademmu ei kǎbe sokémè kɛ dǎori meyi

¹ Kɛ ti Yiè nKuyie nYáá nní ntúótè kékotenè ti Yiè nKuyie ncɛtè kó dibòri dii bo diyè yiè kèè biékè, dii weti diyè yièni kèè biékè. Kɛ n yà benitibè sipísidè nè bènūmmú kɛ bè bo Kuyie ncɛtè bòri kɛ m banté be mieke Isidayeeribe kpààtibè bèdébè Asuu bire Yaasanniyau nè Bennaya bire Pedatia. ² Kɛ ti Yiè nKuyie nYáá nní nnáké kɛ dà: Oniti fí! Be nnitibè beè tanninkoní meyi, beè tiè nyitiè nyeyi dihei. ³ Kɛ náá nke tú: We ntu de í tǔàke ti bo mǎamè sicèl! Sedisademmu ei tu tekǔmbotè nte kɛ ti tú imaa. ⁴ Deè kpéi nte oniti fí, á bè náké m pǎnāānti kɛ bè cau.

⁵ Kɛ ti Yiè nKuyie nYáá ncúténí n yǐnkè kɛ kú m béinnè kɛ dà: Náké be kɛ dà: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yému bè náà ntí nè bè totí ti be yèmmè. ⁶ Di kúò benitibè de í senní dihei dii mmieke, becírìbè beè duó duó ice mieke. ⁷ Deè te kɛ ti Yiè nKuyie mbéi nke tú: Di kúò bèè nitibè kɛ duú ndǎúnko dihei mieke beè tu imaa nke dihei tu tekǔmbotè. Dǐndi n yóó di dennemu. ⁸ Di dé mudòò mmu yáàba? M mɛ mmu nkǎrinèni dihei mieke. Mí ndi Yiè nKuyie mmí bái. ⁹ N yóó di dennemu kɛ di tannè bepòòbè nou mieke kɛ di bekénè, ¹⁰ kéduó nkè bè di poté ké di kuonè yese Isidayeeribe tenkè mǎnku kɛ di banté n túmè di Yè Kuyie. ¹¹ Di nheì dii í yó ntú tekǔmbotè kɛ di tú imaa. Isidayeeribe tenkè mieke nke n yóó di bekénèmè. ¹² Kɛ di banté kɛ do mí ndi Yiè nKuyie di yete mǎi kuó nè n tié nkè tǔnne ibotí tɛi ìi di fité i kpɛyi.

¹³ Kɛ nní nnáá nKuyie mpǎnāānti kɛ Bennaya bire Pedatiyau kú, kɛ n do kɛsǐnnóò ketenkè kékuónko mediè nke dà: Áú Kuyie! A yóó kuó Isidayeeribe sǎmbè bemou ndiá?

Kuyie nnákémè kú yóó wète kɛtímmè Isidayeeribe bèè ciɛtè

¹⁴ Kɛ ti Yiè Kuyie nní mbéinnè kɛ dà: ¹⁵ Oniti fí! A yǔfǔs kǎbe bemou nè a tebií Isidayeeribe bemou nè Sedisademmu ei kǎbe bè náāmmu kɛ tú: Dǐndi ndiétirinè Kuyie nku, kú duó ntímbè di nheì kɛ ti di te. ¹⁶ Náké be kɛ dà: Mí ndi Yiè nKuyie ntú: Bá nè m mɛ mbè ciémme kɛ bè ta ibotí tɛi mieke kɛ ciɛtè ketenkè kemou. Bá nè mɛmmè m bè bonèmu de biékè kɛ do m bomè n ciɛtè. ¹⁷ Náké be kɛ tú: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yóó wète kɛ bè tiímmu, n yóó bè dennenímu ibotí tɛi nè yehékè tɛyè mieke bè do ciɛtè kǎmbo de, kǎwète kɛ bè duó mbè tenkè

bembɛ Isidayɛeribe. ¹⁸ Bɛ bo wɛtɛnɪ dɪi mɔnnɪ bɛ bo dennɛ dɛɛ tu isɪɛ nɛ isɔkɛ kpɛrɛ. ¹⁹ M bo wɛtɛ kɛ bɛ duɔ mmɛyɛmmɛ mɛmɔɔ, mɛyɛmpɔmmɛ, kɛwɛtɛ kɛ bɛ ɔnnɛ iyɛntotɪ pɔnyɪ, kɛdɛitɛ mɛyɛmmɛ mɛɛ kpɛnnɪ kɛ dɔ ndɪpɛrɪ kɛ bɛ duɔ mmenitiyɛmmɛ. ²⁰ Kɛ dɛɛ yie nkɛ bɛɛ tɔnnɛ n kuɔ nɛ n tiɛ nkɛndɔɔrɪ dɛ yɛmmɛ, kɛntɔ n kɔbɛ kɛ m bɛ tɛ. ²¹ Mɛɛ yɛmmɛ kpɔɔ bo bɛ sɪɛ kpɛrɛ nɛ bɛ sɔkɛ kpɛrɛ kɔ mudɔɔrɪmɔ biɛkɛ, n yɔɔ bɛ yietɪmɔ bɔ wɛ o dɔɔrɪmɛ. Mɪ ndi Yiɛ nKuyie mmɪ bɛi.

Kuyie nkpeti itɛmɛ Sedisadɛmmu

²² Mɛmmɛ bɛɪnkɛmbɔrɪbɛ pɪntɛmɛ bɛ fɛti kɛ yɛcɛɛtiyɛ mbɛ nɛɪnɛ, kɛ Kuyie nyIsidayɛeribe tɔ nku kpɛti ɔnkɛ bɛ yɔ ɪnkɛ. ²³ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nkpeti itɛ bɛ ɛi kɛdɛkɛ ditɔrɪ dɪi bo diheɪ, diyɛ yɛ kɛɛ biɛkɛ. ²⁴ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nYɔɔ nnɪ ntɔtɛ kɛkɔtɛnɛ Babidɔnnɪ bɛ pɪrɪmɔnɪ bɛ bɔrɛ, ti Yiɛ nKuyie nYɔɔ mmuɔ dɔ dɛ nni mbenkɛ. Diɛ ndɛ m mɔntɔomɛ ti Yiɛ nKuyie ndo m benkɛ mɛɛ benkumɛ. ²⁵ Kɛ nni nnɔɔ n kɔbɛ bɛ pɪrɪmɔnɪ bɛ ti Yiɛ nKuyie nni mbenkɛ dɛ kpɛɪ.

12

Esekieri dɔɔmɛ kɛndɔ nhɔ yɛti diheɪ

¹ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nnɪ mbɛinnɛ kɛ dɔ: ² Onitɪ fɪ! A ɔ kubotɪ kɔtɔ to ɪ yɔ tinɔɔntɪ ku cuokɛ nkɛ. Bɛ mɔkɛmu yɛtɔ kɛ bo kɛɛ, bɛ mɛ nyɪ yɔ, kɛ mɔkɛ inuɔ nkɛ bo yɔ bɛ mɛ nyɪ yau. Kɛ yɛ bɛ tumɛ itookpɛrɪ yɛmbɛ mbɛ. ³ Onitɪ fɪ! Dɛnnɛnɪ a nɛntɪ kɛdɔɔ kɛndɔ mbɛ da pɪ nkuyie ncuoɛkɛ kɛ yɛtinɛ diheɪ, kɛ bɛ nda wɔɔ nkɛ dɛ yɛmmɛ bɛɛ bantɛ bɛ tumɛ itookpɛrɪ yɛmbɛ mbɛ. ⁴ A mbou a nɛntɪ a yɛtinɛ ti diheɪ kuyie ncuoɛkɛ kɛ bɛ nda wɔɔ, kɔɔ nyɛti kuyuoku mɔnnɪ kɛ bɛ da wɔɔ, nkɔɔ yɛ bɛ ɔɔ pɪ mbɛ kɛyɛnnɛ diheɪ bɛ ɔɔ dɔɔmɛ, ⁵ kɛduutɛ diheɪ kɔ kuduotɪ kɛdɛnnɛ a nɛntɪ ⁶ kɛ ti buutɛ dihuri, kɛ bɛ nda wɔɔ nkɔɔ yɛ. A kɔɔ nha ɪɪkɛ kuyɔɔkɔ kɛ dɛɛ yie nkɔɔ bɔɔ yɔ diheɪ, n da dɔɔ dibɛnkɔrɪ ndi Isidayɛeribe kpɛɪ.

⁷ Kɛ n dɔɔ kɛndɔnnɛ ti Yiɛ nKuyie nnɪ nnɔkɛmɛ, kɛbɔu n nɛntɪ kuyie ncuoɛkɛ bɛ pɪ nwɛ kɛ yɛtinɛ diheɪ ɔ ɔɔ yɪmɛ. Kuyuoku mɔnnɪ kɛ n duutɛ diheɪ kɔ kuduotɪ, kɛnyɛti dihuri kɛ tɔ n nɛntɪ, kɛ bɛ nni n wɔɔ kɛ n yɛ. ⁸ Kɛ dɛɛ wɛntɛ kɛ ti Yiɛ nKuyie nnɪ mbɛinnɛ kɛ dɔ: ⁹ Onitɪ fɪ! Isidayɛeribe, dɛ kɔ itookpɛrɪ yɛmbɛ ɪ da bɛkɛ kɛ tɔ a dɔɔrɪ baɔ? ¹⁰ Nɔkɛ bɛ kɛ tɔ: Mɪ ndi Yiɛ nKuyie mmɪ bɛi ndɛ kɔ tinɔɔntɪ Sedisadɛmmu kɔo kpɔɔti kpɛɪ, nnɛ Isidayɛeribe bɛɛ bo o ɛi miɛkɛ bɛ kpɛɪ. ¹¹ Nɔkɛ bɛ kɛ dɔ a tɔ mɛbenkumɛ mɛ bɛ kpɛɪ, a dɔɔrɪ dɛɛ yɔɔ bɛ tɔɔkɛnɪ dɛndɛ, bɛ yɔɔ bɛ dɛnnɛmu diheɪ kɛ bɛɛ kɔtɛ bɛtɔbɛ tɛnkɛ. ¹² Bɛ kɔo kpɔɔti wɛɛ bɛ bakɛ kɔo buutɛ o nɛntɪ kɛyɛ diheɪ dihuri mɔnnɪ, kɛyɛ bɛ duutɛ dɪi bɔrɪ kuduotɪ, kɛnyɛti kɛnkɔnkɛ o ɪɪkɛ kɛ dɛ bo yɛɪ nkɔɔ bɔ nwɔɔ nhɔ ɛi. ¹³ N yɔɔ ɔ bɔntɛ ticɔtɪ nti, kɔo ta n ditɛ miɛkɛ kɛ nh ɔ kɔnnɛ Kandɛ Babidɔnnɪ ɛi, kɔo kɔ ɔ bɔɔ di yɔ. ¹⁴ Bɛɛ kɔ dimɔɔ tɔ o tɔmbɛ nɛ bɛɛ ɔ bɔɔ nɛ o ɔɔpɔntɪ, m bo bɛ cɪɛ ntɪpɪtɪ timɔu, kɛ mbɛ bɛtinɛ disɪɛ. ¹⁵ M bo bɛ cɪɛ ndɪi mɔnnɪ kɛ bɛɛ ta ibotɪ tɛɪ miɛkɛ bɛ bo bantɛ kɛ dɔ n tɔ di Yiɛ nKuyie. ¹⁶ N nɛ yɔɔ yɔu kɛ mudɔɔ nɛ dikɔnnɪ nɛ mutɛnkɔtɪ nkɛ dɛɛ sɔommu bɛmabɛ bɛ miɛkɛ, kɛ dɛɛ yɛɪ nkɛ bɛɛ nɔkɛ ibotɪ tɛɪ n yɔɔ bɛ cɪɛ nkɛ bɛɛ ta ɪɪ miɛkɛ bɛ dɔɔ ɪɪ sɔkɛ kpɛɪ ntemɛ, kɛ tɪ mbɛ tɔɔkɛnɪ kɛ bɛɛ bantɛ n tumɛ di Yiɛ nKuyie.

¹⁷ Dɛ kɔ difɔnkɔɔ kɛ ti Yiɛ nKuyie nnɪ mbɛinnɛ kɛ dɔ: ¹⁸ Onitɪ fɪ! ɔ nyo nha dɪi kɛ kpɛutɪ kɛ yɔ nha nɛ nnɛ ɪyɪɛkɛ nɛ kukɔmbɔdɔrɔo. ¹⁹ ɔ nɔkɛ Isidayɛeribe tɛnkɛ kɔbɛ kɛ dɔ: Mɪ ndi Yiɛ nKuyie n tɔ Sedisadɛmmu ɛi kɔbɛ bɛɛ bo Isidayɛeribe tɛnkɛ miɛkɛ, bɛ bo nyo mbɛ dɪi nɛ ɪyɪɛkɛ kɛ nyɔ mbɛ nɛ nnɛ kukɔmbɔdɔrɔo, kɛ yɛ bɛ tɛnkɛ yɔɔ dɔɔnkɔmɛ dɛɛ bo kɛ miɛkɛ dɛmarɛ tɛnkɛ ɪ yɔ nkɔɔɔ, bɛnitɪbɛ bɛɛ ɔ di miɛkɛ bɛ kɔ kuyonku kpɛɪ. ²⁰ Yɛhɛkɛ bɛnitɪbɛ piɛkɛ yɛ bo dɔɔnko kɛ diheɪ nɔɔ ndɪkpɔurɪ kɛ bɛɛ bantɛ kɛ dɔ n tɔ di Yiɛ nKuyie.

Kuyie nnɔkɛ ti Isidayɛeribe ti yɔɔ dɔɔmu

²¹ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nnɪ mbɛinnɛ kɛ dɔ: ²² Onitɪ fɪ! Ba nkɛɪ nte kɛ di nɔɔ nkotiyɛ nyie nyIsidayɛeribe tɛnkɛ, wɛɛ tu: Yɛwɛ pɛnkɔ kɛ pɛnkɔ bɔ ti ɪ yɔ Kuyie nkɔ mɛbenkumɛ mamɛ dɔɔrɪmɛ? ²³ Nɔkɛ bɛ kɛ dɔ mɪ ndi Yiɛ nKuyie n tɔ n yɔɔ pɔɔmmɛ dɛ kɔo kotiyɛ nyIsidayɛeribe tɛnkɛ miɛkɛ. Pɛtɪnkɛ bɛ nɔkɛ kɛ dɔ: Yɛwɛ tɔɔkɛmu kɛ n kɔ mɛbenkumɛ mɛmɔu bo dɔɔ. ²⁴ Bɛpɔɔsɔumbɛ tɛnkɛ ɪ yɔ mbo Isidayɛeribe tɛnkɛ miɛkɛ. Bɛɛ bo nnɔɔ nkɛ tɔ m bɛ benkɛ dɛmarɛ bɔ bɛ ɪ yɔ mɔmmɔ. ²⁵ Mɪ ndi Yiɛ nKuyie nkɛ m bɛi ntɪ m bɛimmɛ. Ti mɛ nyɔɔ dɔɔmu ti ɪ yɔɔ ɔɔtɛ. Dɪndi itookpɛrɪ yɛmbɛ dɪi kɔ mɛborɪmɛ miɛkɛ nkɛ n tɔ bɛimmɛ kɛ yɔɔ tɔ dɔɔ. Mɪ ndi Yiɛ nKuyie mmɪ bɛi!

²⁶ Kɛ ti Yiɛ nKuyie nyɛ kɛ m bɛinnɛ kɛ dɔ: ²⁷ Onitɪ fɪ! Isidayɛeribe nɔɔ nha kpɛɪ nkɛ tɔ: Onitɪ yie nyɛ nKuyie nhɔ benkɛ ti tu nanke kpɛti nti, tipɔɔndɔntɪ ɔ nɔɔ ntɪ tu yɛmɔrɛ yɛɛ kpɔɔnɪ yɛ kpɛti nti. ²⁸ ɔ bɛ nɔkɛ kɛ dɔ: Mɪ ndi Yiɛ nKuyie n tɔ dɛ tɛnkɛ ɪ yɔɔ ɔɔtɛ kɛ m bɛi ntɪ dɔɔ. Kɛ m bɛi ntɪ, m bɛimmɛ kɛ ti yɔɔ dɔɔ. Mɪ ndi Yiɛ nKuyie mmɪ bɛi.

13

Kuyie nnàké tì bèè sou nke tú bè nàá nku pããnáàntì

¹ Kê ti Yiê nKuyie nni mbéinnê ke dâ: ² Onitî fî! Nákê Isidayæeribe bèè nàa mbe yèmmê kpeti ke sou nke tú bè nàa m pāānāānti ke dâ: Mí ndi Yiê nKuyie n tú: Bêe kénté kékée n yóó bè náké ti. ³ Á bè náké ke dâ: Mí ndi Yiê nKuyie n tú bè bo yà, bembé bèè tú mbe mómmámbe be kó meyèmmê bá bè í yà dèmarè. ⁴ Nákê be ke tú, bè sàāténè iānké nyi ke ā tidobontî mieke. ⁵ Bè í tūntè be duotî cāké dè, bè í maā kuduotî ke fité be èi, kè dè bo yíe nkè bè ncómmú mudóó mñni, m mieke bo bè yè dii yé. ⁶ Bè yāu mēè benkūmú tu detetiré kōme mme, bè benkú yēè benkūyè tu siyāābisi kpēye nye. Bēè 33 sōnté kēntú Kuyie nyē, m mē n yí bè náké tūmati, kè bè bēi nke dēè, bè nkém̄m̄ m bo dōd̄m̄ bè yē mm̄. ⁷ Bè nāa ndii mñni ke tú Kuyie nyē, m mē n yí bēi ntūmati, dē í tú bè nāa nsiyāābisi nsi, kè bè benkú yēè benkūyè tu detetirāā? ⁸ Dē te mí ndi Yiê nKuyie nkè n tú bè mē nnāām̄m̄ bè dē ti ke sou nke tú m bè benke mebēnkūmē mamē. Mí mōmmú n vóó wētēni be biéké, mí ndi Yiê nKuyie m mīi bēi.

⁹ M bo ánné tenùtè bèè sou nke tú bè náá mpáánáántí ke sou nke tú m bè benke timati, kénáá nsiyáábìsì. Bè í yó nkòkè n kòbè tìnnì mìkè, bè yètè í yó nkòkè Isidayeribè yètè mìkè, bè naàcèi báá na Isidayeribè tenkè. Kè di bantè ke dò n tú di Yìè nKuvie.

¹⁰ Bê fêtinko n nitibê mbe ke náa ndiwèl kpéi, diwèl me nyí bo. Bê biñtí n nitibê maá kùu duotí nku. ¹¹ Náké be ke tú fetadiéfê kèrínímu nè kuyaakù nè yemátàré. ¹² Ke bo poté kumari kè kùu do kè bè yí benke tibiti sòò boré, á báá yá. ¹³ Mí ndi Yiè nKuyie m bëimu ke tú m mieke kèè bè còuté, kè n yóó bè duónko fetaafe nè kuyaakù, m mieke kò fetaafe bó bè poté nè yemátàré kè bè càke. ¹⁴ M bo pante kuduotí di bí kù kè kùu do, kè kù pùú fèitòò, kù bo do kè di yake, kè di banté ke dò n tú di Yiè nKuyie. ¹⁵ M mieke bo yè dii mònñi kuduotí nè bèè kù biñtí, de mònñi m bo di beke ke dò: Yé kuduotí borè nè bèè do kù biñtí? ¹⁶ Isidayeribe mieke bèè do tú bemáá m pāāñāñti náāmbe? De mònñi di ténke báá yá m pāāñāñti náāmbe, bèè do náa nSedisademmu kobe ke tú diwèl kèríní. bá dimari í kèríní. Mí ndi Yiè nKuyie múi bëi.

Kuyie nyē nhEsekieii náké tì bẹ̀ sòu nkẹ tú bẹ tu ku pããnáàntì náám̀bẹ̀

¹⁷ Kê ti Yiè nKuyie nyiê ké n náké ke dà: Oniti fí! Wêête a boti kó besapàmbè bèè nàà mbemáà kpeti ke tú bè tu m pāānāānti náāmbè. A bè náké m pāānāānti, ké bè cau. ¹⁸ Á bè náké ke dà: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè bo ya! Bembe bèè yānti iduké kē ũnninko n nitiíbè ke dukú ifatíyí ke daati benitiíbè yò, bekótííbè ñe ibi ke tanninko n nitiíbè wêrè ticiúti mieke ke né dà kécoo mbe mómómombe be kpéye yáaba? ¹⁹ Bè càari n yètirí ndi n kòbe cuoké medibii ndinacèkutiri dimáà kpéi nnè mudii sámporé kpéi nke kòu bèè í dò nkékua ke yóu bèè dò nkékua, ke sou n nitiíbè bèè í yetirí tímati. ²⁰ Deè kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkè m béi nke tú: M mieke bo bè yè, be duké bè sounnè í n nitiíbè ké bè tanninko ticiúti mieke. N yóó í tšūmu kèpité be wêrè bè pí nyè ñe ticiúti sínò kòme. ²¹ N yóó kèrĩmu be fátíyí kédeetè n nitiíbè ké bèe yè be cuòti mieke, ké bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie. ²² Di niiri bèè dðòri bè mbe mesàà nnè di kó siyáábisi m mómumu m me nyí cààrè be yèmmè ké di yáúukunko meyei ndòòribè kònti bá bè í yóu meyei nkè dè bo yie nkè bè ñfóu. ²³ Dè dèemu yie! Di ténké í yóó náké siyáábisi, n yóó fietemu n nitiíbè di ñou mieke, ké di banté n tùmè di Yiè nKuyie.

14

Dibɔ̀ɔ̀ bo mbomè a yèmmè miεke

1 Kê Isidayeeribe kó b̃heikènkótib̃ mab̃e kotení m̃ bor̃, kénkari. 2 Kê ti Yìè nKuyie nní mbéinnè ke d̃: 3 Onití f̃! B̃e nnitib̃ bok̃e bo b̃e mieke ñke, b̃e dóu m̃medíimm̃e m̃me mèè yó nte k̃e b̃e yeté, m̃ bo yie nk̃e b̃e m̃ beé ntimaatá? 4 Nák̃e b̃e ke d̃: Mí ndi Yìè nKuyie ñ ti Isidayeeribe mieke, w̃eè yèmm̃e bo mbo o bok̃e ìnk̃e kòò kotení bo beé mp̃aandaanti náahtó timati, m̃ú móm̃muo ñ yóó ó t̃énñe o bok̃e s̃ú m̃eè kp̃éí. 5 Kê d̃eè yie nk̃e ñ w̃eè k̃éỹúš̃ ñyIsidayeeribe yèmm̃e b̃eè ñ det̃éni b̃e bok̃e s̃ú m̃eè kp̃éí. 6 Ñe d̃ kp̃éí náké Isidayeeribe ke d̃: Mí ndi Yìè nKuyie ñ ti: W̃eteñéni, búttinñéni d̃i bok̃e ñ isake im̃ou.

⁷ Isidayeeribe bemou mieke yoo bepàbbè bèè kàtení kè bè bonè. Kòò mǎu n dèténè, kòò bokè bo o yèmmè mieke, kòò yèmmè bo dèè yóó ò bo nde bíkè, kè de yiè nkòte kè sǎnté m pāānāahti náahtò kè bo ò beé ntímati, mǐi mǎmmuā n yóó ò tǎnnè. ⁸ Mǐi yóó wǎtteni o bíkè kóó dàà medǎðrimè mamè mǎè yóó naa ndikotinùù kè bè ndi naá. De yiè, m bo ò dèite n kǎbe cuokè kè ò banté n tǔmè di Yiè nKuvie.

⁹ Kê m päänáanti náántò mòu bò weè mè nyôu kê bè ò ciitê, mí ndi Yìè nKuyie mmfi yôu kê bè ò ciitê. N yóó youte n nùtè nte ò ìnkê, kóò dèitè n nìtìbè Isidayεεribe cuokê. ¹⁰ Bè bo tò bedê dε kó mεyεi, nwèè kàténí kε bò ò beé nnè wenwe bè beé nwè. ¹¹ Kê dεε yie nkê Isidayεεribe

dòke bá n déténè, kè n yetírí n kpeti ke dòke sīnkunko bemáà, bè tu n kó benitibè mbe kè m bè te. Mí ndi Yiè nKuyie, mmũ bíi.

Kuyie nhās í nsòríé kékpetíné oniti

¹² Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: ¹³ Oniti fí! Kè dè dò ndiheí mari kòbe yete n kpeti, ke dòò dèè í wenni, kè n yòute n nòutè ke dèite be kperè demou dèè do sùs mbe buo mieke, kè n duonni dikònni, ke kùò iwūš nè benitibè. ¹⁴ Kè dè sò mbenitibè bo de kó diheí mieke, ke dònne benitibè bie mbe tãati Nòwee nè Danniyeeri nè Isobu, beè yóó yenté, bè dòòri mèè kpéí n dómè. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

¹⁵ Kè dè me ndò n duò nkè depĩmpĩnnè deè yènni ke pĩ nde kó diheí mieke benitibè ke di dounko bá òmòu ténke í dè pēnkù depĩmpĩnnè dende kpéí. ¹⁶ Kè de kó benitibè boti bo de kó diheí mieke bètãati, mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mĩ bíi, mbè báa na kédeetè be bí initidaai yoo inipitòí, beè maa yóó cooté kè de kó diheí dounko.

¹⁷ Kè dè me ndò n duò nkè mudoò muu tanní be tenké mieke kè bè kòu iwūš nè benitibè. ¹⁸ Kè dè sò nde kó benitibè boti bo bètãati. Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mĩ bíi, mbè báa na kédeetè be bí initidaai yoo inipitòí, beè maa yóó cooté.

¹⁹ Kè dè me ndò m mieke keè bè yè kè n duonni mutenkũũ, kè mù bè kòu ke bo deè benitibè nè iwūš. ²⁰ Bá kè benitibè mabè bo de kó diheí ke dònne Nòwee nè Danniyeeri nè Isobu. Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mĩ bíi, bè báa na kédeetè be bí initidaai yoo inipitòí, beè maa yóó cooté bè dòòri mèè kpéí n dómè.

²¹ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi nke tú, bá nè m me nduónkomè tiyēti tinàa: Mudoò nè dikònni nè depĩmpĩnnè nè mutenkũũ nSedisademmu ke bo kuo benitibè nè iwūš kédeè. ²²⁻²³ Bá nè memme n yóó súommu benitibè kè beè yènni Sedisademmu ei kékotení bè di pĩnni kè di borè, kè di yà be borime nè be dòòrimè, kébanté mùu kpéí nte kè n duò nkè de kó meyei ndo nSedisademmu, de mōnni kè dí banté ke dō n yí sōnté ke duò nkè de kó meyei ndo Sedisademmu, mí ndi Yiè nKuyie mĩ bíi.

15

Kuyie ndōnnenēmè Sedisademmu kòbe fīnyī kó mutie

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò: ² Oniti fí! N yóó da beke timatí nti, fīnyī kó kudóú pēētè ba detie nterè kpeyi? ³ Bè dòòrinè dèmarè de kó kudóú? Bè bo na ké kù dōònè febaafe mafè kénsakù tinentàa? ⁴ Nte ku kè bè kù tōtinnè kè kù cōuté tipití tidé. Kè ku cuoké cōuté. Kù bo yie nkédòònè dèmaràa? ⁵ Bá kù do wenni dii mōnni bè do í kù dòòrinè mūmamū, kè kù bo cōútēmu kè bè né kù dōònè dèmaràa?

⁶ Deè te mí ndi Yiè nKuyie nkè m bíi nke tú: N cōu mmèè boti nfinyī kó kudóú ideí tei cuokè, n yóó me n dōò Sedisademmu kòbe. ⁷ N wēētení be bíékè nke, kè be yèmmè dō mbè yenténè muhāà nkè mù né yóó bè cōuté. M bo wēētení be bíékè kè bè banté n tūmè di Yiè nKuyie. ⁸ M bo duò nkè be ei ndounko bè n yete mèè kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bíi.

16

Kuyie ndōnnenēmè Sedisademmu debire bè dootóo dè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Oniti fí! Benke Sedisademmu kòo banté ò dòòri ìi sòke. ³ Á ò nàké ke dō: Mí ndi Yiè nKuyie mmũ ò nàa nke tú: Sedisademmu a fuku nè bè da peitémè a tú Kannahāa kou nwe, kàa cice tú Amōriibe boti kou, kàa yō tú Itiibe boti kou. ⁴ Nè bè da peitémè nè a yamè diyie, kéndōnnè debire nde, bè da peitè bè í nkéetè a neititòu, bá bè í nda wūš ke da wēnkūnnè, bè í nda waare mukókúš, bè í da dátinnè kuyāākū. ⁵ A do dō nyisíe nyi òmòu í nda kuò mmesémmè, bè do í da dōò dende kó dimàa, bè do da dootóomu dikpāa mieke bè da peiténí dii yie. ⁶ Kè nni mpēnké ke da yà kàa duónè meyi. Menime n da nàkémè ke dō: Nfòu! Ke sō nha kpāánè meyi. ⁷ Menime n duōmmè kàa kòtè dikpāa kó timúti kōme, ke pĩnte ke deuke, ke tĩnté, ke yè yeme, ke yè ticiti, ke né nkpaá bo a tetiri. ⁸ Menime kè nni mpēnké kè da yà, ke sō nha cētení ke dèè. Kè n da dátinnè n yaabòri mōnkú kékāā nha fei, kè da dōūnnè dinuú ke dō: M bo da puoke, kàa naa m pokù. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ me nyè.

⁹ Menime n da wūmè ke òuté meyi mmèè da dáátí, ke da pe mmekùò, ¹⁰ ke da dátinnè tiyāati tii kpè nnè tineusāati bè dōònè tì tikānti tii nukú mesāa, nnè kuyāabombouñkù kùu dūškenè mupāākonkperimū, ke da dátinnè kuyāāsāākū, ¹¹ ke da sārì, ke da ūnnè sineí, ke da diùu mmedèi, ¹² ke tōnnè a ònni mumāmāá nke da tōnnè yetootōre, ke da ínnè fesooyitòòdāfé. ¹³ Ke da sārì mesāa nnè timatí pēiti kó tisatí kàa ndaati mupāākonkperimū kó tiyāati nè tiyāāsāati tii kpè, kè n da duò mmuyuo nsāāmū nè mecekùò nnè mekùò kàa yo nke wenke mediè nke naá

nhokpààti. ¹⁴ Ké yeboté da yíťé a wenniku kpéi nke yé kù do í mánmè nème kùmakù a sàri tii sàti kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmí me nyè.

Sedisademmu dààrimè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kòmè

¹⁵ De mánni kàa wenniku nè a yetifeitoo ké dè né da soute kàa naà nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè ke yaá nhamàà nè bèè kó dimàà kòriní a borè, ¹⁶ ké tuóté a yaàsààti yeyòrè kpeti ke dàòné titouti yebòwùstàrè borè ke càke amàà nè ye. ¹⁷ Ké tuóté mesò nnè timátí pèfí kó tísàti n do da duò nti, ke dàòné sibòotenkaanii sidaasi ke m bùtinné ke sì túnne. ¹⁸ Ké tuóté tiyààti tii kpè nke sì dàtinné, ké tuóté n kùò nnè n tùdààri ke sì cùu. ¹⁹ N do da duò mmùu yùò nsààmù nè wèè pèé nè mèè kùò nnè mèè cekùò n do da duò ndè, kàa nyo, nha de mpāā nsitenkaanii ke dè nsì cùunko. Mí ndi Yiè nKuyie mmí me nyè. ²⁰ A dàò onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kòmè mme ke m bùtinné kètùnnè yebòkè, ké dende í sànnè, kàa tuóté m bí a m peiténè í, inítidaaí nè inítipòl ke yè pāā, ²¹ ké tuóté m bí ke í fié sibòotenkaanii ke cùu. ²² Ké m bùtinné ke dàòri isòke kperè, ké túnne yebòkè bá a í denniní a bíkémbénti, a do bo dii mōnni a tetiri ke duónè meyií.

²³ A yei mmeè sūū. A bo ya! Mí ndi Yiè nKuyie mmí bēi. ²⁴⁻²⁵ A āā yèè wùstàrè tipítii timou, bá kùu cè nùu, ké sūū a wenniku nè bèè kó dimàà pēnkù. A dàòri onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kòmè mme ké dè sūū. ²⁶ Fšš taunnè Esibiti kòbe a cēpēetitòbè kperibè. Ké dè sūū nke íi m mieke. ²⁷ Ké n yòute n nòutè a ìnkè, ké da neuté tidiiti ké duò nkàa dootitòbè da na, ké ifeí pī nFidisitēēbe kò bekpààtibè a m bùtinné mèè kpéi. ²⁸ Bá dè í da sànnè, kàa túnne Asidii èi kòbe, bá nè memme dè í da sànnè. ²⁹ Kàa sòoté ké taunnè Babidōnni kòbe, bepótambè diebè nè memme a me nyí sànnè. ³⁰ Mí ndi Yiè nKuyie m bēimmu ké tú: Meyēmme mèè da dōnté kàa dàò onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè o kòmè. ³¹ Ké maá yewùstàrè tipítii timou, bá kùu cè nùu ké senku ticuuti. A í dōnnè benitipòbè tòbè bèè dauti dautinè benitidaabè bè dōmmè. ³² A dōnnè onitipòkù wèè sš yóu wēnwē o dōu kēyē kēwammú mbenitidaabè tòbè. ³³ Benitipòbè tòbè bèè dauti dautinè benitidaabè bè bē yietimú, ké fšš nnè pāā nyepārè a dačéí ké yè yūōnni ké yè bo nkòriní a borè ké da daounè. ³⁴ A kó munitidawammú í dōnnè betòbè kōmu, benitidaabè bèè í da wanti, fšš wanti benitidaabè, ké bè yietí ké kōnté meborime.

³⁵ Sedisademmu, a dōnnè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè wēnwē. Kénté mí ndi Yiè nKuyie n tú mū. ³⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n tú, a càke mèè kpéi nha kpàti ké benke a fei a naatinè bè, ké taunnè yebòkè ké yè fié ibí. ³⁷ Deè kpéi nte ké n yóó tíi nha natitòbè bèè kó dimàà da dake nè a dake bè nè a pè mbè, m bo bè tiinní dii mōnni n yóó dátému a yàati ké da cōnnó a tetiri be ìlkè ké bèè yà a fei imou. ³⁸ N yóó da bekénèmu bè bekùnèmmè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè nè bè bekùnèmmè benitikùbè a íi m mieke nke ké yóu ké n yóó da kuò. ³⁹ M bo da ānnè be nou mieke ké bèè puo nha wùstàrè kéfeke a yàati nè a sàti ké da cōnnó a tetiri. ⁴⁰ Bè bo sukú benitibè ké bè da bústí yetàré ké da kùúkè yese, ⁴¹ kécúu nha cēí ké da dàò bè yè mbè da dàòmè benitipòbè péu ìlkè. Ké n kùnté a nitidawammú bá a ténke bá mpāā nha kpàti. ⁴² M mieke bo da yè dii mōnni kékáá nke mánku, n yèmmè bo da nóté, de mōnni a dàòrimè ténke bá nni nyóú. ⁴³ M mieke bo do a ìnkè. A í mè ndēntenímè a bíkémbénti mōnni nè memme ké ìinko m mieke, m múnke nè cōmmúmu ké bo da fšš nha dàò dè. Mí ndi Yiè nKuyie mmí bēi. A dàò tii sàsàati kperè dende ké n yí mbuò de kpeti kàa né sòoté ké dake dàò isòke kperè mómmōnne.

Sedisademmu kòbe kó meyei mpēētēmu yehékè tēyè kòbe kòmè

⁴⁴ Sedisademmu a kperè yóó naà ndikotinùu ndi bèè nōnnè yekotinò ké bè ndi naà nha kpéi nke tú: Yš dōmmè, bīre me ndò. ⁴⁵ A yš baa do dōmmè ké senku o dōu nè o bí, a kperè me ndò. A kó bekótibè nè a neí bè do dōmmè ké senku be daabè nè be bí. A kperè me ndò. Di yš do tú Ìtiibe botí kou nwe, ké di cice tú Amāriibe botí kou. ⁴⁶ A kóò kò tu Sammarii wèè bo a bakù cānku biékè, a kó tēyāātè tēè me mbo a bakù yóu tēè tu Sodāmmu nè o bí. ⁴⁷ A túnne bèè kó meborime ké dàò bè kó isòke, a càke ké bè pēētēmu be kperè mediè. ⁴⁸ Mí ndi Yiè nKuyie m bōmu ké mī bēi. A kóò kóti Sodāmmu nè o bí bē í dàò fšš nnè a bí di mè ndòòmè. ⁴⁹ Nte a kóò kóti Sodāmmu yie kó meyei ntumè: Tefenté nè tidikédenti, ò bo ntiemmè, kénkari ké í yīékù dēmarè, wēnwē nè o bí, bá mesémme í ò bonè očíri nè osēnniwè. ⁵⁰ Tefenté tēè do bè deuté ké bèè dàò isòke kperè n yīlkè, ké m bè kei nkéndōnnè a yāmè. ⁵¹ Sammarii yie wēnwē í dàò meyei mbá ké mè kākákè a kòmè cuokè. A dake pēi nha kó isòke ké dè tontému. A kó isòke ii sūū, ndeé te a kó bekótibè nè a neí ké bè dō mbè wenni. ⁵² Fšš yóó to tūnké be kó ifeí, ké yé fšš dàòmè isòke ké í pēētè be kpēyi, ké bè dō mbè wēnwē, fšš tieke ifeí, nè yēsāāmbè, ké yé fšš temè ké bè dō mbè wenni. ⁵³ N yóó wēte kēlimmu Sodāmmu nè o bí kécōnnè, kēí nSammarii nè o kpēyi kécōnnè, ké múnke da íi nkécōnnè be cuokè. ⁵⁴ Ké dēè yie nkàa to a fei kēsīnnè a yuu a dàò dēè kó dimàà de kpéi nkè dēè bè bántè. ⁵⁵ A kóò kóti Sodāmmu nè o bí bè bo wēte kécōmmú be fštè kótè nye, Sammarii nè o kpēyi ké bèè wēte kécōmmú be kpēye. Fšš nnè a kpēyi ké di wēte kécōmmú di kpēye. ⁵⁶ A do

mòke dii yiè tefenté kénsekummu Sodømmu koò daú. ⁵⁷ Ke sá nha fei mu nyí feité koò dònne. Di mmònni Edømmu ei kó besapàmbè nè yehékè tɛyè kòbe bèè di fité bè né daú fí nwe, bembè nè Fidisitɛɛbe kó besapàmbè bèè do da senku tipùti timəu. ⁵⁸ Fásó yóo ta kó munitidawammú a dàò ti nè isòke kperɛ a dàò de kó tiyeti. Mí ndi Yiè nKuyie mmú me nyè.

⁵⁹ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: A dàò dè n yóo de nda fásó. Ke yé fásó sènkèrimè a n dàónnè dii nùu ke tôte mí nnè fí nti kó metaummè. ⁶⁰ Mí mme nkpaá yému metaummè n do da dàònnè mè a bikémbénti mònni, n yóo wɛtɛ ke da dàònnèmu metaummè mèè yó mbo sáá. ⁶¹ De mònni kàa denteni a borime a bo cɔuté dii mònni a kó bekótibè nè a neí, kè m bè nda duó nkè bè ntú a bí, nè be ti í yó mmàke metaummè mí nnè fí nti mòke mè. ⁶² Ke yé mfi yóo wɛtɛ ke da dàònnèmu metaummè, kàa banté n túmè di Yiè nKuyie, ⁶³ kédenteni a borime do dòmmè, kè ifei da pí mbá a nùu báá táúté m bo da cíɛ ndii mònni a dàò dè deməu, mí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi.

17

Kuyie nhantémè Isidayeeribe ke dònne fetúúfe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dà: ² Oniti fí! Waá dináahhantiri Isidayeeribe kpeí nke di mbè ánté. ³ Náké be ke dà: Mí ndi Yiè nKuyie n tú fetúúfe diefe mafé feè kòtení Dimaa kè fe fièti deú kè fe fèti òkú, kè fè dàátí ticití ke á yeyòrè, ke bóté Dimaa túúkú kó mutie sétiri kó kubakú meyómmè kòku. ⁴ Ke kéété mu baka meyómmè kpeyi kó dimaa kè iténè, ke kónnè bepotambè cie, ke í daú mbepotambè kó dihei mieke. ⁵ Ke dèè ke waá ntitiyeti de kó dihei kpeti ke ti buati kupaku kùu duó, ke ti fí mmenie ntaké, mutie mùu nannè menie mmo kòme. ⁶ Kè í pùnte ke naá nfínyí kó mutie mùu pɛi mesàa ke wùu nkè mu faàti wetí feè túúfe kè mu cíɛ ntati ketenkè, kè mù yé ibake. ⁷ Kè fetúúfe diefe tɛfè yènni kè fe fièti deú kè fe fèti òkú ke í sènní. Kè fínyí kó mutie cíɛ nyè ke fè wetí. Kè mu baka fe wetí kè mu yèmmè dò mmú bo pété menie nfe biékè, kè dèè pɛété mù fiúkú dè. ⁸ Mù me nnè do fiúkú ketensàakè nke kukó mpeémmè kè dè bo yie nkè mùu yé ibake képeité yebe, kéntú fínyí kó mutie sààmú.

⁹ Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Mù bo na kékótáa? Fetúúfe báá uuté mu cíɛ nkétóu mu be, mu faàti tii bité kè tii kpeí? Dè í yó mbékú onitikperi yoo kubotí kùu sù kù bo mù uuté. ¹⁰ Nte mu, bè mù fiúmmè mù bo na kékótáa? Kè diyie yiè kèè biékè kó kuyaakú tuàkení mù báa kpeí mù fiúkú dàa?

Kuyie mbè wènkùnnemè kù bè náké tii náahiti

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nyí kè m béinnè ke dà: ¹² Náké de kó itookperi yembè ke dà: Di í banté de kó tináahiti benkú dàa? Ti benkú Babidónni kóo kpàati nwe wèè kòtení Sedisadømmu, ke pírnmú bekpàatibè nè sikipàatibí kè kónnè o cie Babidónni, ¹³ ke pí ntekpàaticíɛtè yuu kou, ke duó nkòò ò dàónnè dinùu ke bo nyíe nho kpeti, ke pímmú bèè tu bekótibè dihei kè kónnè. ¹⁴ Kè dè bo yie nkè be kpàatiyuu mberí ke bá nwanti kédeuke, kémpí nhò bè dàónnè dii nùu. ¹⁵ Kè tɛè kpàatibite me nyete o kpeti ke deite yetòrè ke tó nhEsibiti kè bè bo duónni sisɛi nè sinaasɛi, nè behàapàmbè. Ò bo naa? Wèè dàò memme ò bo na kédeetè omáa? Ò tôte metaummè ke né bo na kédeetè omáa?

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! Kè mfi bɛi. Okpàati wèè ò pí ntikpàti, ò sènkèri wèè kó dinùu ò do ò dàónnè di ke tôte metaummè ò do ò dàònnè mè, wèè kpàati kó dihei Babidónni mieke nke ò yóo kúmè. ¹⁷ Babidónni kóo kpàati bo bè do dii mònni mudoò képénnè kuperi nè kudookoti ke bo kuɔ benitibè péu. Esibiti kóo kpàati báa na kè bè deetè bá nè ò àapàmbè me nsúmè nè ò nitibè. ¹⁸ Sedisadømmu kóo kpàati sènkèri dinùu ò do ò dàónnè di ndi, ke tôte metaummè. Wèè me ndo yié nke dà ò yó nyíe nho kpeti, ke né wɛtɛ ke dàò dende, ò báa na kédenne omáa de mieke.

¹⁹ De te mí ndi Yiè nKuyie kè m bɛi nke tú, ò mè nyetenèmè nh ò dàónnè dii nùu ke tôte metaummè n do ò dàònnè mè dè doti o yuu ñnkè nke. ²⁰ N yóo ò díi nticàti nti kòo ta n diè mieke kè nh ò kónnè Babidónni, kóò bekénè ò n yete mèè kpeí. ²¹ O kó bekpàarinuambe beməu nè behàapàmbè beməu bè yóo bè kùonè disiè ndi, bèè bo yenté kè bèè cíɛtè tipùti timəu, kè di banté ke dò mmí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi.

Kuyie nyèmmè kù bo wɛtɛ kɛti nyIsidayeeribe

²² Kè ti Yiè nKuyie nyí kè bɛi nke dà: Mí ndi Yiè nKuyie mmú mómumu nyóo bóté mutie diemú sétiri yómmè kédeite o kó dipànni dii pùnte o baku yómmè kédeke kè mù fíi nditari dieri yómmè. ²³ Isidayeeribe tãri dieri dii bè sɛi ndi yómmè mme n yóo mù fiúmmè kè mùu yènni ibake képeité yebe, kénàa nsétiri kó mutie sààmú, kè tinàti timəu botí nhà mu baka ñnkè, ke dieku mu dɛɛ. ²⁴ Kè detie ndeməu banté ke dò n tú di Yiè nKuyie nkè mfi kɔú detie ndierɛ ke duó nkè desàmporè kòtíri. Mfi ɔɔ duó nkè dèè sù kè dèè kpeí, dèè kpeí kè dèè póri. Mí ndi Yiè nKuyie mfi bɛi nke yóo ti dàò.

18

Bá wè nè o yuu ndi

¹ Ké ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ké dà: ² Yekotinà ònye nye di náámmè Isidayeeribe tenké mieké? Ké tú: Bekótíbè càáké yesĩé bényé ké ibí nù nyárike.

³ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu ké mfi béi. Di ténké í yó nsáké kénáá nde kó dikotinù Isidayeeribe tenké mieké. ⁴ Bá wè o fòmmu bo n nòu mieké nke, cice fòmmu nè debire kòmu. Wèè cààré wèè yóó kú.

⁵ Ké wèè wetí ké dǎori n dómè, ⁶ wèè í kari yetārè ìnkè ké yo ntibòdiiti, ò me nyí feu iwūš Isidayeeribe bǎatenkaani, ké í sǎū omáá nè otòu pokù, ké í duónè onitipòkù o yónti mǎnni. ⁷ Wèè í cíf mbetabè ké yo mbe kpere, ké ǎǎ ténké wèè ò mǎkenè dibànni ò wè dǎnnè dè, ké í yuuku, ké pǎa ndikónni bo bè tidiiti, ké daati tiyàati bèè bo yefǎkperè. ⁸ Ké ǎǎ í mpènte kéndó bèè ò yietí kénós, nke yóu meyei, ké beku timómmanti, ⁹ Ké tǔ n tannò ké dǎori n kuó yē mmù ké tǎ timómmanti. Ò tǔ onití wèè wetí wènwè, de yiè nyó nfòumu, mfi béi.

¹⁰ Ké de yiè mme mpeité debire ké dè tu oyeiwe ké kǎu benitibè, ké dè dǎò dende kó dǎmarè. ¹¹ Ké de cice yie í dǎò dǎmarè ké dè kǎri yetārè ìnkè ké di tibòdiiti ké sǎū demáá nè otòu pokù.

¹² Ké dè í ténké wèè dè mǎkenè dibànni ò dè duó ndè. Ké dè cíf mbeciribè nè besénnibè ké yo mbe kpere, ké dè fié Isidayeeribe bǎatenkaani ké dǎò isòke kpere. ¹³ Ké nù penté kéndó kécante, wenwe kó kubotí ò nfòuà? Ò bo kú, ò dǎò ìi sàke doti o yuu ìnkè nke, kòò yóó kú.

¹⁴ Kòò niti me mpeité debire ké dè wùò nde cice dǎori mēè yei nkó dimáá ké í mè túnne. ¹⁵ Ké í kati yetārè ìnkè ké yo ntibòdiiti ké í feu iwūš Isidayeeribe bǎatenkaani ké í sǎū nhomáá nè otòu kóo pokù. ¹⁶ Ké í cíf mbenitibè ké yo mbe kpere, ké í yuuku ké pǎa mmudii dikónni bo bè, ké daati tiyàati bèè bo yefǎkperè. ¹⁷ Kòò í dǎò dèè í síé, ké ǎǎ í mpènte kéndó kécante, yoo bèè ò yietí kénós ké tǔ n tannò nè n kuó. De yiè mbáá kú o cice yei nkpeí, nhò yó nfòumu. ¹⁸ O cice wèè fèkù betabè kpere, ké yuuku bá ò í dǎori mesàa nho kabe cuokè, wèè yóó kú o yei nkpeí.

¹⁹ Ké dindi tú: Ba nkpeí nte ké debire ǎǎ í nto de cice yei. Debire dǎorimu dèè wetí ké tǔ n kuó ké dǎori í yēmmè, dende yó nfòumu. ²⁰ Wèè dǎò meyei nweè yóó kú. Debire báá tǎ de cice yei, nde cice me mbáá tǎ debire yei. Wèè dǎòri ké dè wenni n yóó we nyietí mesàa, nwèè dǎòri meyei nkóò yietí meyei.

Kuyie nyáúkunnemè ku kabe kǎnti ké bè bo ndǎori mesàa

²¹ Ké ti Yiè Kuyie nyíé kébéi nke dà: Kòò yeiwe wèè me ncèète ké yóu meyei nhò do dǎori mè, ké tǔ n kuó imǎu, ké dǎori dèè wetí, n dǎò dè, ò yó nfòumu, ò báá kú. ²² N ténké báá dentení ò do dǎò mèè yei. Ò yó nfòumu ò dǎò mèè sǎa nkpeí. ²³ Mí di Yiè nKuyie n dǎò oyeiwee kúmáá? N dǎò wèè yóu meyei nhò dǎòri nhèmmè kénfòu. ²⁴ Wèè do dǎori mesàa nkè wèè me nyóu mesàa nhò do dǎorimè, ké kǎu benitibè ké túnne beyeibe dǎori mèè yei ò né nfòuà? N ténké báá dentení mesàa nhò do dǎò mè. Ò yóó kúmu ò yete mèè kpéi n kpeti ké dǎò meyei. ²⁵ Ké dindi tú mí ndi Yiè nKuyie ndǎori dè í wenni: Kénténè dindi Isidayeeribe n tú mù: Mfi kó mǎdǎorimè í wennaà? Dè í dǎò ndii kǎme sǎnàà? ²⁶ Ké nsà wèè do dǎori mesàa nkòò mè yóu ké dǎori meyei nke ku, o kó meyei nhò do dǎori mè mèè kpéi nte. ²⁷ Wèè do dǎori meyei nkè wèè me nyóu meyei nhò do dǎori mè ké dǎori dèè wetí, n dǎò dè, ò yó nfòumu. ²⁸ Ò tǎatè mèè kpéi nke yóu meyei nke dǎori mesàa ndeè te kòò yó nfòu ò báá kú, ²⁹ Bá nè memme dindi Isidayeeribe ké di tǔ n dǎorimè í wenni, mfi dǎorimè í wennaà ké di kǎme? Dè í tǔ dǎò kǎme sǎnàà? ³⁰ Deè te ké n yóó di bekénè dindi Isidayeeribe bá wè o dǎorimè dǎmmè. Mí ndi Yiè nKuyie mmfi béi. Ceetenè kégóu meyei nke ténké bá ndǎori dèè bo di bo. ³¹ Yóunè meyei ndi dǎorimè kǎmǎte meyeimpámmè, di dǎò kékúmaà Isidayeeribe yáa ba nte? ³² Mí ndi Yiè nKuyie n yí dǎò òmǎu bo kúmè, ceetenè tǔnkè kénfòu.

19

Esekieri kuó ndii kúdabònni Isidayeeribe kpàatibè kpéi

¹ Kuyie nkuù n náké ké tǔ n kuó ndikúdabònni Isidayeeribe kpàatibè kpéi.

² Náké be ké dà:

Nè dimónni di yǎ do tú diciriciri niiri ndi, ké duó yedaayè cuokè ké di bí di ǎri ké di í piú.

³ Ké pii diciriciribii dimáá ké dii náa ndiciriciripànni, kébebíi mupímmù, kǎmpíi mbenitibè ké cáá.

⁴ Ké ye botèe keè bè náámmè di kpéi, ké di pí ntímátí kǎtǎnnè di ǎnni kuyímpie

nke di kònnè Esibiti.

⁵ Kè kuciriciriyòkùu yà kù pààmèmu kù do baà dè,
kè ku yèmmè do bo dèè ìnkè kè dè naá ndatetirè
kè kùu yóu kètúóté ku birè terè kédòò diciriciripànni.

⁶ Kè di nfiri yeciricirè daayè cuokè
kénáá ndiciriciridaà kèbèbí mupímmù
kémpí mbenitibè ke cáá.

⁷ Ke può nsikpààticéí ke può nyekpààtihekè,
kè di konte kufwáá mpí mbèè bo de kó dihei.

⁸ Ke píi mbekúpobè ke dounè
kè ibotí tsi yehékè dieyè kobe bèè fité de kó dihei
kè bèè íté kécómmú
kè di díi nticuàti
kè tii di tùòti.

⁹ Kè bèè di tónnè kuyímpie
nkékatè kè di duó mBabidónni kóo kpààti,
kòo di tanné kutādènkù mieke
kè dè bo yie nkè bè báá keè di tammè Isidayeeribe tārè ìnkè.

Bè kuò ndii kúdabònni fínyí kó mutie kpéi

¹⁰ Mèmmè kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Di yó do dò nfínyí kó mutie bè buótí mummy menie mborè
kè mù péi mesàà nke á tifaàti menie nsù mèè kpéi mù borè,

¹¹ Kè mu bakes púnte kéyè mupóó,
kékpenke kénáá nkukpààtipààti,
kénhokù képèsté ibake sonyi
kè i yómmèe tuòke yewetè,
kè bè mmù bùs mu bake okù mèè kpéi nke sù.

¹² Kè bèè mù uutè nè kemieke kébo nketenkè
kè diyie yiè kèè bíékè kó kuyaakùu mù fùute
kè mu bée kpeí kèduoní,
kè mu baku diekùu kpeí kè muháá nkù cùuté.

¹³ De mǎnni kè bèè mù fii ntetenkpetè,
dikpáà tedontè ìnkè.

¹⁴ Kè muháá mmamùu yènni mu mieke
ke còu mmu bake nè mu be.
Kubaku kperíkù ténke í mbo mu ìnkè
kùu bo naá nkukpààtipààti.
Dikúdabònni ndi fesáútifè kperi.

20

Kuyie ndo tòmè Isidayeeribe bá nè bè me nyetírímè ku kpeti

¹ Kè dè mmòke yebie nyèyiekè nè bè ti pírmùmè ke kònnè Babidónni dibenni yiénni, otànkù
nummuwè kó diyie pínni yiè. Kè Isidayeeribe kó bekótibè mabèe kotení m borè ke bo beé mbe
kpeti ti Yiè nKuyie. ² De mǎnni kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dò: ³ Onití fí! Nákè Isidayeeribe
kó bekótibè ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bè kōtení ke bo m beemmaa? Mí ndi Yiè nKuyie n
fòumu! N yí yóo yie nkè bè m beé ntimatí. Mí ndi Yiè nKuyie mmú bái.

⁴ Onití fí! Mí yè nha bè bekénè, bekénè be ké bè nákè be yembè do dǎori í sòke. ⁵ A bè nákè ke
dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú nè m bè tǎátémè, nè n taunnè dii yiè Sakabu cǐtè kobe, ké bè benke
mmaa ke sǎ mbè bo Esibiti kè m bái nképarikè ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmú bè te. ⁶ De yiè
ndi m béimmè ke dò: M bo bè dènnè Esibiti tenkè, ké bè tanné dihei m paaté di be kpéi nke sǎ
ndi tenkè wenni kè tidiiti bo nè ináake. Dihei ndi dii pèsté yeteyè yemou. ⁷ Dendè m bè nákémè
kè n dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmú bè te, beè dootóo be bokè be yèmmè bo yèè ìnkè. Ke bè nákè
ke dò: Bè báá sǎu mbermáà nè Esibiti kó yebokè.

⁸ Bè bo dii mǎnni Esibiti bè í dǎo kéyie n kpeti, bè í nyóu isòke kperè, be kóò mǎu í nyóu be
bokè be yèmmè bo yèè ìnkè. Bè me nyí nyóu Esibiti kó yebokè, ké m mieke kááté kè bo bè yémè
Esibiti tenkè ke káá nke mǎnkù. ⁹ Kè n né wénté n yètiri yàà bo cakemè, de mǎnni ndi n dǎòmè
dè bo yiennèmè kè n yètiri báa cake yebotè iikè. Ibotí bè do bo ìi mieke kè m bè benke m mǎá ké
bè dènnè Esibiti kó ketenkè mieke. ¹⁰ Mèmmè m be dènnèmè Esibiti tenkè kè bè kèténè dikpáà
tedontè kperè mieke, ¹¹ ké bè duó n kuò nè n tannò bè dò nkéndǎori dè kè dèe yie nkè bè nfóu.

¹² Ké m bè duónnè teompùtè kó yewe kè yè ndò mmetaummè mèè bo mí nnè bè ti cuokè mē kó mecannimè. Kè dè bo yie nkè bēe banté mí ndi Yiè nKuyie mmú bē cāñnēmè. ¹³ Nē memmē kè bēe yete n kpeti dikpáa cuokè, bē í ntú n kuś, kéyete n tannà n yē mbè dō nkéntū nyè, kè dēe yie nkè bē ífòu. Memmē kè bē sīnkunko nh om̀pùtè kó yewè. Dē m̀nni kè m miekēe káátè kè bo bē yēmè dikpáa miekē kè m bē kuś páíí. ¹⁴ Kè n né wénté n yètiri yàa bo cakemè. Dē m̀nni ndi dōòmè dè bo yiennēmè kè n yètiri báa cake yebotè iikè, ibotí bē do bo ì miekē Esibiti kè m bē dēnnēí. ¹⁵ Memmē n yíe kè pàrikēmè kuce medérímè dikpáa miekē kè dō bē báa ta dihei n do yē n yóo bē tannè di, dii tenkè naati kè tidiiti bo nē inààkè, bē kó dihei dii pēētē yesonye yemou. ¹⁶ Kè yē bē dootóomè n kuś, bē ténkē í ntú n tannà, kè wénté teompùtè yíe sántíkē kperi, kè bē yēm̀mè kòtē yebokè biékè. ¹⁷ Kè mesém̀mè né m bē nni mbonè, bá n yí mbè kuś kè bē dēè páíí dikpáa miekē.

Isidayeeribe í yie nKuyie nkpeti diyìè mari

¹⁸ Mí ndi Yiè nKuyie kè n náké bē bí dikpáa miekē kè dō: Di bá ntú ndi yembè tié, di mē mbá ntú mbē kó meborime, di bá nsīnkunko dimáa nē yebokè. ¹⁹ Mí ndi Yiè nKuyie mmú di te. Di ntú n tié nkē nyē n kuś kpéí nkéndāori i yēm̀mè. ²⁰ Di nyē teompùtè yíe kpéí, nkè di ncáa nke tū n kperi, kè dēe yie nkè di banté mfi tumè di Yiè nKuyie nwèè di te. ²¹ Bē mē nyí nyie n kpeti, bē í ntú n tié mbè mē nyí ndāori n kuś yēm̀mè. Oniti dō nkéntū nyi kè dēe yie nkòo fòu. Memmē bē dōòmè teompùtè yíe tetirè kperi, kè m miekē káátè kè bo bē yēmè kè káá nke m̀nku dikpáa miekē. ²² Kè n né yóu kè tēnnēní n yēm̀mè n yètiri yàa bo cake mēè kpéí kè n dō dè bo yiennēmè kè n yètiri báa cake yebotè m bē dēnnēní Esibiti yēè iikè. ²³ Memmē n yíe kébéimè kè pàrikè kè dō m bo bē cie nkè bēe ta ibotí tē miekē yehékè yēè í tū bē kpēye. ²⁴ Bē í dōòmè kpéí n kuś yēm̀mè bē do dootóo n tié nyi káwénté teompùtè kó diyìè detetirè kperi. ²⁵ Kè dē mboní kè m bē duónnè ikuś* ìi í wenni ìi í fòunkunko, ²⁶ kéduś nkè bēe cake bemáa kè nni nfeu bē bí ìi tu Mpo. Kè dè bo bē pí nyisíe kè bēe banté n tùmè di Yiè nKuyie.

Kuyie nyóó kũntémè Isidayeeribe kó mubəfəu

²⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō: Dē kpéí nte oniti fí! Náké Isidayeeribe kè dō: Mí ndi Yiè nKuyie n tū bē yembè do n yetírímu sáa kè íinko m miekē. ²⁸ Bá nē m mē mbè tannēmè dihei n do bēi nképarikè kè dō n yóo bē duś ndi. Dii miekē nke bē yámè sitáa diesi simou nē detie ndierè ndemou yó kè dē fié iwúś, kè nde ntúś tihúúnti fōti kè dē cou menaà kè íi m miekē. ²⁹ Kè m bē beke kè dō: Bá nkó ditenní ndi di dekumè, kè bēe di yu kè dō ditōnni, kè mē ndi yu nē yienní. ³⁰ Dē te kè n tu a bē náké kè dō: Mí ndi Yiè nKuyie n tū: Bē báa nsāuri bemáa ndi bē yembè kōmē kè tūnnē yebokè, ³¹ kè yē pāa nyepārè kè yē feu bē bí kè tuś, kè baa sokè kè sīnkunko bemáa nē yebokè nē yienní. Kè né yē m bo yóu bembē Isidayeeribe kè bē nni mbekú bē kpetaa? Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mfi bēi! N yí yóo yie nkè bē m beé ntímatí. ³² Bē toti ti bē yēm̀mè tí í kpaá bo dō tū tu: Bē dō kéndōnnè ibotí tē nyi kénfeu iwúś sibəətenkaanii idéi kpesi nē yetārè kpesi. ³³ Mí ndi Yiè nKuyie m bomu kè mfi bēi nke tū: M miekē bo bē yē kè n youte n nōútè kè mbè bakè nē muwērímú. ³⁴ M miekē bo bē yē dii m̀nni, n yóo bē dēnnemu nē muwērímú, ibotí tē miekē bē ciété kè bo ìi miekē. ³⁵ M bo bē kōtenè dihei tēri kó dikpáa miekē kè ti wetinè titəbè kè m bē bekénè, ³⁶ m bekénè mēè botí bē yembè Esibiti tenkè kó dikpáa miekē, n yóo mē mbè bekénè mí ndi Yiè nKuyie, mmú bēi! ³⁷ M bo mbè cəmmúnè kupáati kè bēe tūnnē n taummè kó ikuś. ³⁸ N yóo batemu bē miekē bēè yetírí n kpeti kè bē dēnnē dihei bē bo dii miekē, bē mē nyí tati Isidayeeribe tenkè. Kè bēe banté n tùmè di Yiè nKuyie. ³⁹ Dindi Isidayeeribe, mí ndi Yiè nKuyie n tū bē miekē bá wē wēe kote kénfeu o bokè, kè dē nyéútóo kè ti yá kè nsá kè bē báa yie n kpeti, kè ténkē bá ncaari n yetisāari nē bē kó yepārè nē bē bəətenkaanii. ⁴⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi nke tū Isidayeeribe kó kubotí kumou, bē ei dimou miekē bē yó nni mbáa nditāri sārri ínkè nke dii tu Isidayeeribe tārí. Dēndē n yó ncaúmè bē pāre, kè bē nni nduś mbē diiti nē tii keté kè bi nē yepārè yēè tu n kpēye. ⁴¹ M bo bē dēnnēní dii m̀nni ibotí tē miekē bē bo ndò n kpéí ntihúúnti kufəəku natikú kpeti. Nē bēe borè nde ibotí tē yóo bantémè kè dō n tū di Yiè nKuyie nke kpa meyei. ⁴² Bē bo banté kè dō n tū di Yiè nKuyie m bo wēte kè bē tannè dii m̀nni bē tenkè bembē Isidayeeribe, n do bēi nke dō n yóo duś nkè bē yembè. ⁴³ Dēndē bē yóo dentenímè bē borime nē medəərimè bē sāu mēè miekē bemáa, dē m̀nni képə mbemáa meyei mbè dō mēè kó dimáa kpéí. ⁴⁴ Dē m̀nni n yóo bē dō dē, n yóo dē dō dē n yètiri báa cake mēè kpéí nke, dē í yó ntú meyei nnè isokè kperè bē dō dē kpéí. Dē m̀nni bē bo banté kè dō n tū Kuyie. Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi.

* **20:25** ikuś: Bē náa nyii kuś kpéí ndie nyi tu Kuyie ndo duś nyi nyi Isidayeeribe ìi tu bē bo nkú pāa mbèè tu Mpo, dē né í tū Kuyie ndo yē mbè níí bē nkú kuś, mēe dake. Benitibè bemou né do í banté dē kó tinaānti mesāa. Kuyie ndó bē ndəərimè kú do dō bē níí bē tūoté kéceetenè feəfe ketifé nfe kè fē nkú fēuté (Mudennimú 13:1-16). Esekieri dō kè tí mbè dente, kè nsá kè ti wénté Odommú 3:20.

21

Kuyie nyemmè kù yóó poté Sedisademmu eì kòbe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onitì fí! Wééte kubakù cànku, diyie yìenì kèè bíékè kó dikpáá kécau nde kó kutempè nkòbe ké bè nàké m pānāaanti. ³ Á bè nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie mmí tu n yóó cùu mmuháá mmu kubakù cànku diyie yìenì kèè bíékè kó dikpáá, kè m̀uú cúté ndetekperè nè desũrè. Bá de kó fehāādeñfè báá kú, ke í cúté kubakù cànku diyie yìenì kèè bíékè kòbe beməu. ⁴ Benitibè beməu kè bēe banté ke dō mmí mù tōtinnè, bá mù í yóó kú.

⁵ Mēmme kè n kuónko ke dò: Áu ti Yiè nKuyie! Bè náantemu n kpéí nke tú n nu nnənnè yēnāāhāntiyè.

⁶ De mōnni kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dò: ⁷ Onitì fí! Wééte Sedisademmu bíékè kékpannè bèè bo n cītè nè bèè bo Isidayeeribe tenkè, ké bè nàké m pānāaanti. ⁸ Á bè nàké ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tū n yitè ke cōmmúmu be kpéí nke kpàte n siè ke bo kōū oyeiwe nè osàū kékua. ⁹ N siè yētini di nòrikù mieke ke bo kua osàū nè oyeiwe, kékua benitibè beməu, kētúóté Nékəfu kēntə kētukənè kubakù yóu. ¹⁰ Kè benitibè beməuu banté mí ndi Yiè nKuyie mmí kpàtemè n siè ke ténke í yóó di kpannè. ¹¹ Onitì fí! Sīnné a iikè nè meyeñcaārimè, m m̀itiri nè kuyonku kè bè da wúó. ¹² Kè bè da beke ke yí: A kuōnnè ba? A dō: N kuō ndèè yóó tuākení kékake benitibè yēmmè de kpéí nke, kè be nəuu bèitè, kè be kōmbùtiti dō kè be núu nni ntú bókè bókè, dè kērínímu, ke tūōkení ke dèè, mí ndi Yiè nKuyie mmí bēí!

Kuyie n nàkémè kù yóó kuənèmə Isidayeeribe disiè

¹³ Kè ti Yiè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dò:

¹⁴ Onitì fí! Náké be m pānāaanti ke tú, n sūstému n siè kè di narike.

¹⁵ N di sūsté mukòu kpéí nke, kè di anté kè di pĩnti.

¹⁶ N di sūsté kè di anté ke dèemu, n di sūstému kè di narike, kè n di úté ke di duó nho kòuti, kòò bo di èi.

¹⁷ Onitì fí! Kuó nkéwuotoo ke yé de kó disiè bomè n nitibè kpéí nke nè Isidayeeribe kó sikipàatibí kpéí, bè yóó wēnnénè si n nitibè kékua. Kè de dō memme ceuté a yuu.

¹⁸ Dè tu mebennímè diēmè mme, mí ndi Yiè nKuyie mmí bēí!

¹⁹ Onitì fí! Meire a nùtè dikòusiè yóó kónté ke dò kuce mèdémè ndi, mètāāti ketike, kukòuseú kudiekù kuú firí di cuokè ke kòu.

²⁰ Kè bo donné benitibè kōmbùtiti kè bè nkpeutí ke duò.

Dikòusiè dii bo bá wè o bòri.

N di sūstému kè di bo mpĩnti, di narike mukòu kpéí nke.

²¹ Disiè, benke a natimè kubakù yóu nè kucànku a yóó cuó mbèè kó dimàà.

²² Mí ndi Yiè nKuyie m múnke yóó meiremu n nɔu kè m miekèe bè yè ke káá nke m̀anku. Mí ndi Yiè nKuyie mmí bēí!

Babidənni kóo kpàati yóó domè Sedisademmu mudòò

²³ Kè ti Yiè Kuyie nyíé ké m béinnè ke dò: ²⁴ Onitì fí! Keuté ice idéi Babidənni kóo kpàati yóó tūnnení í kəkətení nè o siè, kè de kó ice nwē nyi iténí dii èi, kàa ānnè meəcannimè bá kuu ce kó diketiri, bá mēè cannimè kè mē mbenkú dihei mari. ²⁵ De kó ice kó kumakù nku Babidənni kóo kpàati kó fehāāpənnafe yóó tūnnenimè kédə Aməniibe eì Adabaa. Kè kutekúu kətenè Sudaa tenkè Sedisademmu dihei iduotí fité di. ²⁶ Babidənni kóo kpàati cōmmú iceyātii nyi, de kó ice idé keté dè, kētāū tété ke sàari ipie nke bekù yebəkè ke wéí iwūš kó yēš. ²⁷ Kè tété de o nùtə youte kēbenke Sedisademmu ke dō, bēe cōnné sikipārisēī kēfii ndihei kó yebòrè kēwuotoo, kēhuu fekpārihūūfē kēcōnné sikipārisēī kè si mbaa Sedisademmu eì bōrè, kè bēe dammú kēpēnné kuperi nè kudookəti. ²⁸ Sedisademmu kòbe bié yó nwúó nde kó mebenkumè

detetirè nde, ke yé bè do bè dɔ́nnnɛmè dinùù ke dà timatì í yóó bè tùàkení, kè Babidɔ́nni kóo kpààti yie né bè benkú be yei mbè dààri mè, mèè yó nte kè bèè bè pímmú kè bè dàà tidaati. ²⁹ Deè te mí ndi Yìè nKuyie nkè m bè nàá nke tú: Di me nni ndennimè sàà di yei nke yetírì n kpèti kè di feio kè di yei nfei di dààrimè mèməu mieke, deè te kè n yóó yóu kè di ta di dootitabè nɔu mieke kè bè di pí.

³⁰ Fɔ̃ nhonitɛkɔ̀tɛ̀ti Isidayɛɛribɛ kɔ́o kpààti a yiè tɔ̀nnɛ́mu a yóó yóu di munitikɔ̀. ³¹ Mí ndi Yiè nKuyie m héimmu ke tú, bè bo deite a kpààtiyitòòdafé nè a kpààtipii kaa ceete. Kè bèè déúkkunne wèè do kɛ́nɛ́n kékékúnnɛ wèè do deu. ³² M bo pɔ́nte Sedisadɛmmu pái pái, kòo náá nyedobuò, dé kò kubotí mu nyí buoté diyie mari, kénkémmúnè n duò nkè wèè bo bekénè kutenkú ò bo tuòkɛnɛ́mè.

Kuyie nnàkémè bè yóó domè Aməniibə mudoò

³³ Memme kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dò: Onitì fò! Aməniibe daú benitibè mbe, náké be m pānāahti ke dò: N sūštému n kòusiè ke dèè, n di sūštè mukòu kpéi nke, ke di anté, kè di pīnti. ³⁴ Bè yó ndakənè mebenkùmè siyáabisí kəmə mme kè bepāasòumbè bè nāa nsiyáabisí kè de yìèe tʊəke kè disiè dò beyeibe fšnii, kè munitikòu künté. ³⁵ Di mmənni bèè kpānnè be se, bè yènni di èi mieke nke n yóó bè bekenèmè, be èi bè bè peitè di. ³⁶ M bo bè yè kemieke kè bè fùute m mieke kò kuyaaikù kùù dò mmuhāā, kè bè duó mbeyeibe, bekkòùè kè bèè bè kùò beməu páfi. ³⁷ Kè muhāā mbè còutè kè be yfi ncóu nképəntè be èi mieke, bá òmòu ténke báá dentəní be kpéi. Mí ndi Yìè nKuyie mmúu bèi.

22

Sedisadεmmu εì kəbε dəəri ìì səkε

¹ Kê ti Yiê nKuyie nni mbéinnê ke dâ: ² Oniti fî! Mîi yê nha bekênê Sedisademmmu kô dihei kobe, benitikkûbê. Bekênê be kê bê henke be sake be doori i. ³⁻⁴ Nâkê bê ke dâ: Mîi ndi Yiê nKuyie n: Tê kô dihei kobe tî bêtê co bembê menitiyîi mbê tenkê mieke, ke doori sibootenkaani ke sinkunko bemâd. Bê sũũ mmunitikûbî mmu ke naâ mbeyei be yôo duô nkê be beênti yiê tuokeni mecââ. Dê te kê n duô nkê yehakê dêtiyê nè yê tóonyê kobe kê bê bo mbê daû, kê ifei bê pi. ⁵ A câke a yêtiri ndi, a yei mmeê sũũ, dê te bêtê dêtiri nè bêtê tâkê kê be bo nda daû.

⁶ Isidayeeribe kpàatùbè bèè bo Sedisademmu ei mieke, bá wè ò cou mmenitiyí mme ò màke mēè kpéí muwērímú. ⁷ A ei kòbe senku be cicebè mbe nè be yàbè ke fētũko bepààbè bèè kòtení ke bè bonè, ke diinko mesémme iciribí nè bekúpòbè. ⁸ Bá bè í m̀òke n cītē kò kufswáa nke wúo nteom̀p̀tè kò diyì detetirè kperi. ⁹ Bè mieke kè benitibè mabè tounko betobè tináaahí ke bè kàù, kè kati yetarè ínke kè yò ntibòadiití kè òòri isòke kperè. ¹⁰ Kè betobè òaunè be cicebè pòbè, kè betobè òaunè benitipòbè be yònti m̀nni. ¹¹ Kè betobè òòri isòke kperè nè be kòbe tabè pòbè. Kè betobè òaunè be bí kò pepòbè. Kè betobè òaunè be tabè nè bè bè wè mbe cice. ¹² Kè bèmabè yietí kè bè kàù betobè, kè wèè pènte otòù ò kperè ò ndò k̀c̀s̀ntè, yoo bèè ò yietí k̀ǹs̀. Kè betobè fèkù be kòbe kperè ke yè n kpéí mmú ndi Yìè nKuyie mm̀ bìi.

¹³ M mǎiri n nùtè nte Sedisademmu nitibè dǎo mèè yei nkpeí nnè bè còu mmèè nitiiyí kpéi. ¹⁴ M bo wǎeteni dù yìè bè biékè bè bo mmàke dikámhùù kétéí mbé baà nke m baaoò? Mí ndi Yìè nKuyie mmúì béli nkè dè yóo dǎo. ¹⁵ N yóo ciémumu benitibè bèè bo Sedisademmu mieke kè bèè ta ibotí teli mieke yehaké tɛyè mieke yèti í túb bè kpɛye. Dè mǎnni kédenne meyei nSedisademmu èi mieke. ¹⁶ Kè ibotí teli bè wènté detetiré, kè bèè bǎnté n tǔmè di Yìè nKuyie.

Kuyie ndònnenè mè Sedisadèmmu kòbè timáti hũũti tìi mu nyí bàtè

¹⁷ Kè ti Yìè nKuyie nyiè ke m bɛinnè ke dà: ¹⁸ Onitì fɛ! Isidayeeribe n dò ntimátihũtì nti tìi kpáá kòkèné mutáá nnè meberime nè disoɔwũ nè timátì nè dibierimínni. Bè me ndò nke kpáá kòkè ke á diònni mieke. ¹⁹ Deè kpéí nte mí ndi Yìè nKuyie kè n tu: Bè mè nnaammè timátihũtì tìi kòkèné tinti mutáá. N yóó bɛ wénnè kɛtímmu Sedisademmu mieke. ²⁰ Bè ɔ́ wénnè mèè boti timátihũtì nè meberime nè disoɔwũ nè timátì nè dibierimínni kè dè ánnè muháá mmieke kè dèè yiete kébate. Mèè boti nku n yóó di tímmè kè m mieke di yè, ke di tuo nke di yiete. ²¹ N yóó di tímmu Sedisademmu ei kécoú, nké di yè kemieke kè di tíi muháá nké di yiete. ²² Timátihũtì ɔ́ yiete mèè boti diònni mieke di yóó me nyiete Sedisademmu mieke kébanté ke dò mmí ndi Yìè nKuyie mmí di yè kemieke.

²³ De kó difɔ̀nkúò kè tì Yìè nKuyie nyíé ké m béinnè ke dà: ²⁴ Onìtì fí! Náké Sedisademmú èi kàbe ke tú be èi dònne ketenké fetaafé í niu kènke, m mieke bo bè yè dii yìè bè yóó kpéimú ketenké fetaafé í niu kè kóme. ²⁵ Be kó bekpaàtìbè sàáténè yecírìcìrè nye ke kontí ke pīī mbenitìbè ke kòu ke tóú be kpàtì kè be kúpòbè sūū mbe èi mieke. ²⁶ Ké be kó ikuú niùbè càari n kuú ke sɔ̀nkunko n cìtè, be ténke í baatì dàè t n kperè nè dàè t sɔ̀ntíke kperè, bè í baatì ikuú yete dà nè

ì yie ndè, ke bùtinnè teompùtè yìe kpèti ke caàri n yètiri be cuokè. ²⁷ Be kó bekpààtibè sàáténè yekpamaa nye ke kòu benitibè ke tóu be kpere. ²⁸ Bèè yè mbè tu m pāānāanti náam̄bè kè bè pūš tibiiti kè bè benkú meyaabisibenkum̄ ke náá nsiyáabisí. Ke níi nnáa nke tú: Tí Yìe nKuyie nyè! M me nyí bēi timati. ²⁹ Kè kuyonku píe ndihèi dim̄ou mieke nē muyóo ke fēũnko besénnibè nē be cīribè ke fekú bepòòbè kpere nē muwērímú. ³⁰ Kè n wammú be cuokè wèè bo pénné kuperi kédòò kudookati ke cómmú kè m baao kédèetè o kòbe nē o ei, kè m báá di kùò, m me nyí pètè òmòu. ³¹ Mēm̄me m mieke di yēm̄e kè n di tuò mmuháá nke di kùò, kè di dōori dè do di yò ìnkè. Mí ndi Yìe nKuyie mm̄i mē dāò.

23

Kuyie ndōnnenēm̄e Sammarii nē Sedisadēmmu yemancēndúo

¹ Dè kó difōnkúò kè ti Yìe nKuyie nni mbéinnè ke dā: ² Oniti fš! Benitipòbè mabè beè do bo bēdébè ke wē mbè yō. ³ Bè do kpaá ke bemmu kényúúku nkéya nhEsibiti, dende bē kákém̄e be cīncīrè ke wēi mbe mieserè. ⁴ Oketiwè yètiri tu Oodaa, kòo nantè kperi tú Oodibaa, kè m bē tieke, kè bē m peiténè ibí initidaai nē initipò. Oodaa benkú Sammarii nwe, kòo nantè Oodibaa benkú Sedisadēmmu. ⁵ Kè Oodaa n yete kēwammú yedacīē nhAsidii kó behāāpāmbè, ⁶ bēè dàátí tiyaawūšti, kùmandāabè nē bebeém̄bè diebè, bedapūnsáátibè, meyeñcátim̄e yembè, besāndēébè. ⁷ Kòo yie nhAsidii behāāpāmbè iwēi yembè bem̄ou kēsāu omāā nē be bokè o kānti yāuti mēè kpéi. ⁸ Kè baa nsóké ke dōutinè benitidaabè ò do keté dē Esibiti bē do káké dē o cīncīnni kēwēi o mieserè, kòò benke mùu fōmmu yeimu. ⁹ Mēm̄me nh ò ānnēm̄e o dacīē nhAsidii kòbe ò dā bē nōu mieke. ¹⁰ Kè bēè ò daté kécōnnōo o tetiri kéfiete o bí initidaai nē initipò kòò kùonè disie kòò yietí o yei, nkòò bo ndò mmēbenkum̄e benitipòbè tòbè kpéi.

Sedisadēmmu ei kòbe dōumm̄e

¹¹ Mēm̄me kè ti Yìe nKuyie mbéi nke dā: Dende kó dimāà do dōori o nantè nuò mmieke nke, bá nē memme kòo ncīkè nē o kó kukōnyautoo mieke kēndouti dōutinè benitidaabè kè dēè pēētè o kóo kóti kpere do dōmm̄e. ¹² Kòo benke Asidii kó bedapāmbè o kānti yaum̄e, kùmandāabè nē bebeém̄bè diebè nē behāāpāmbè iwēi yembè bēè dàátí tiyaawūšti nē besāndēébè, bedapūnsáátibè bem̄ou. ¹³ Kè nni nsš mbè sāu mbemāā ndi bedé kè be borime do mmēmāā. ¹⁴ Kòo sām̄pšú kpere deè dāke tonté kòo yā bē wārinnēm̄e mēwūš mBabidōnni kó bedapāmbè kó tifentí. ¹⁵ Kè bē bou yenaakūš mbe ka ke bou tiyaābomboúnti be yō, kè be nuò ntōnni bekpārinnuom̄be kpeyi kōme, ke dōnnè Babidōnni ei kó bedapāmbè dōmm̄e be cie. ¹⁶ Kòò bē kōū fēññfè ke pānkēe bē dāke kè bē nānkoo mudummu. ¹⁷ Kè bēè kotení kè bēè wēnnè didšú kè bēè ò cāke kóò sīnkūnne kēdeè kòò bē pē. ¹⁸ Kòò bē benke o dōuti dōutinēm̄e benitidaabè kè bēè yā o fei, de mōnni ndi nh ò pēm̄m̄e n do pē mm̄e botí o kóo kóti. ¹⁹ Kòò né dāke sōtè ke cānni cānni ò do dōorim̄e Esibiti o sapānti mōnni. ²⁰ Ò do bē dōkem̄u kè mbè dōuti dōutinè iwūš tēm̄e, sām̄marím̄u nē sisēf de kōme.

Kuyie nnākém̄e kù yóo wēte kēpotém̄e Sedisadēmmu ei kòbe

²¹ Kè ti Yìe nKuyie mbéi nke dā: Ò do wētè kēndouti dōutinè benitidaabè mbè ò do dōorim̄e nē dimōnni Esibiti bē do káké dē o cīncīnni kēwēi o mieserè. ²² Deè te mí ndi Yìe nKuyie nkè n náa nhOodibaa ke tú: N yóo dúo nkòò dacīē nhò pē nyè, yeè wēētení o bíékè tipíiti tim̄ou kóò kpānnè. ²³ Babidōnni kòbe bem̄ou, Kandee om̄ou kòbe, Pekōdi ei nē Soaa ei kòbe nē Koa nē Asidii kòbe, bem̄ou bedapūnsáátibè nē kùmandāabè nē bebeém̄bè diebè nē behāāpāmbè iwēi yembè nē besāndēébè be mieke yóo ò yēmu. ²⁴ Kè kubakú yóu kòbe itēnni nē sīkpārīsēf sidiesi nē sisāmpšsi nē behāāpāmbè tipíiti tim̄ou kòbe nē tidāpiiti nē yepikè, ke da do mudòò kè m bē nda dúš nkè bē da bekénè be kuš dōmm̄e. ²⁵ M mieke bo da yē kè n dúš nkè bē da pí nnè kemieke ke kēétè a šnni nē a to, a kòbe bēè bo nkpaá kè bēè bē fié kēpimm̄u a bí initidaai nē initipò, bēè bo yenté kè muhāā mbè cōúté. ²⁶ Bē bo daté a yāàti kēdeite a sātí. ²⁷ De mōnni kaa yóu mufōmmu yeimu nē a bo ndouti dōutinè benitidaabè a do ketém̄e Esibiti tenké a nōnfè ténke bá mbo be bíékè, a ténke bá ndenniní Esibiti tenké kpéi.

²⁸ Mí ndi Yìe nKuyie mm̄i bēi nke tú n yóo da dúš nha í dš bēm̄be a pē mbè. ²⁹ Kè bē da benke mēpōmm̄e kéfiete dēè do tú a kó mucōntimu, ke da cōnnōo a tetiri, kè bēè yā a fei, kè da wenté mufōmmu yeimu yìe, onitipòkú wēè dōuti dōutinè benitidaabè. ³⁰ Dende kó dimāà yóo da tuōkení a cānni cānni mēè kpéi nke ke taunnè ibotí tēi, ke fié be bokè. ³¹ A tūnne a kóo kóti kó kuce nku, deè te kè n yóo da niinnè ò yānnè fēè bōòfē.

³² Dè kó fēbòòfē cūmpúrìmu ke wētè ke pēkè nē fe kpéi mbè bo da daá

ke yé fè piékémè fèi!

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi.

³³ A yóó fè yà kémuó mmeyencaàrimè mme
nè kufōwáá nnè keisòùkè,
a kóo kóti Sammarii fè nyà.

³⁴ A yóó fè yàmú kékúótóo páíí
ké fè dāmmú nè a nù nke wéí,
kétúóté de kó yewétiyè ke yórinè a mē.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi.

³⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: A n yèmmu ke m bùtinné, deè te kè n tú mufōmmu yeimu
nè a cánni cánnimè dè doti a yuu Ìnkè nke.

Kuyie ncaummè Oodaa nè Oodibaa

³⁶ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: Onití fí! Mũ tu a bekénè Oodaa nè Oodibaa ké bè
kpānnè isòkè bè dààri i kpéí. ³⁷ Ke yé bè cánni cánnimè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè
o kōmē mme ke kùò benitibè, ke fié yebakè, ke yé fié be bí initidaaì nè initipòì nè bè do m pèiténè
ì ke ì cōu. ³⁸ Ke né dōke yié ke sīnkūnnè n cītètè de kó diyiè òmáà mieke, ke wènté teompùtè yiè
detetirè kperi. ³⁹ Bè feu dii yiè be bí yebakè, de yiè ndi bè tamè mí ndi Yiè nKuyie n cītètè ke tè
sīnkūnnè. Bè de ndòò n cītètè mieke! ⁴⁰ Kè nù ntōnnè kè bè yūnì benitibè yehékè détiyè kōbe, bè
bè náké dii mōnni de kó tināaṇtì bè í nwuakéní kénsó mbè wūò ke ānné cōròò ke sàri. ⁴¹ Ke kàri
detēī nsàarè Ìnkè, kè tidiití Ìkú nè tihúúnti nè mekùò n do bè duó ndè. ⁴² Kè kunitisūkù nwékíí
ke í yīkù timatí, kunitisūkù kùù yènní dikpáà tēdāntè kperi bíékè ku kpéí, ke bè ūñné sínéí
ke bè óo nyepikè sàayè. ⁴³ De mōnni kè n dō: Bèè dauti dautinè benitidaabè ke sōsté bèè kpáà
ke sòké bè dauti dautinè benitidaabàà? ⁴⁴ Kè bè kòri de kó benitipòbè mufōmmu yeimu yembè
borè, bè kòri mēè boti benitipòbè tōbè bèè dauti dautinè benitidaabè be boràà? ⁴⁵ Bèè borime
wenni bè yóó bekénèmu de kó benitipòbè bè bekūnè mēè boti benitipòbè tōbè bèè dauti dautinè
benitidaabè nè benitikòùbè, ke yé bè dauti dautinè benitidaabè mbè ke kòu benitibè.

⁴⁶ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi nke tú, bèè tíí ndibeéntínni ké bè bekénè ké bè tanné
kukōmbòdoróo mieke kéfeke be kperi. ⁴⁷ Kè bèè bè bùstí yetárè ké bè fié kékúo be bí initidaaì
nè initipòì ke cōu mbe cēí. ⁴⁸ De mōnni m bo denne isòke kperi be tenké kè benitipòbè tōbèe
banté ke ténke bá ndàòri de kó isòke. ⁴⁹ Bè dōò ìi sòke doti be yò Ìnkè nke. Bèè yóó tō meyi mbè
dòò mè ke fié iwūò yebakè me kó tiyèti, kè di banté ke dò n tú di Yiè nKuyie.

24

Kuyie ndōmmenè Sedisademmu tekūmbotè tēè nirimè

¹ Kè dè mmōke yebie nyèwèi nè bè ti píímmè ke kōnnè Babiðānni. Dibenni wéínni kóo tānkù
píínwè, diyiè píínni yiè, kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onití fí! Wàri yíe nkó diyiè ké
ndi yé, yíe nwe Babiðānni kóo kpààti yóó domè Sedisademmu kóò pi. ³ N nìtibè tu itookperi
yembè mbè, náké be dināāhāntíri. Náké be ke dō:
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ yē nha dōò de kó mebenkūmè.

Á tíí mmuhāā nkedekè, kēsaa ntekūmbotè kéānné menie,

⁴ kéānné te mieke imaa nsāayì,
nyekpèrè nè yebaayò de kpeyi,
nè yekūò yèè tu yesāayè.

⁵ Á tāātè ipemāa nyìi tu isāayì

ké ì ānné tekūmbotè mieke
kétíí mmuhāā nkè tēè fānte kéwēnnénè yekūò,
demōu kébi.

⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú:
Sedisademmu kōbe tú benitikòùbè mbè,
bè bo yà! Bè èì dōnnè tekūmbotè tēè nirimè tè nte,
bá bè í yóó na kédeite dēè nirimè
yóóté te maa nké nyì dèi ima ima, a báá soó nkūmakù.

⁷ De kó dihei kobe cōu mmèè nitiyī nkpaá feimu,
mè cōu dipèri Ìnkè nke,
mè í cōu nketenké ke dò nkèè mè sūštoò,
òmōu me nyì mè dàtinné mutāā.
⁸ N dō m mieke bo bè yēmè mme ke m bè pèite,
deè kpéí nte n yóumè ké bè cōu mmèè yīi ndipèri Ìnkè

kè mè feío bá òmòu í mè dàtínné.

⁹ Deè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú:

De kó diheì kòbe bo yà,

bè còu mmenitiyí mme kè n yóó bè tùò mmuháá.

¹⁰ Tí nyideí, kètátinne muháá

nkébénné imaa nkè ìì bi mesàà,

nkáa còte kényóu kè yekúú còuté.

¹¹ Káa dèè á saa ntekúmbotè tekpetè muháá nyínkè

kè tèe bi kèwúóté,

meyóó mmèè bo te mieke kè mèe yè,

dèè nirime kè dèe deite.

¹² Bá nè a yóó mè ntè púnnémè muháá ndèè nirime dè í yóó deite. ¹³ Sedisademmu! A kòbe kó mufòmму yeimu muu da sínkúnne, kè n dó ke da wénkúnne, a me nyí yie nkè m bo da wénkúnne, a ténke í yóó wenke ke nkémúnne m mieke bo da yèmè ke káá nke mànkú. ¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmí bée nkè dè yóó dàò, n ténke í yóó pí m máa, mesémmè í yó m pí, n yí yóó kuó nhòmòu mesémmè. N yóó bekénè bá wè o dàòrimè dòmmè mme. Mí ndi Yiè nKuyie mmí bée.

Kuyie nduómmè kè Esekieri pokú kú

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dà: ¹⁶ Onití fí! N yóó deitemu metòntòmmè wèè da duò ndiwèi, a me mbáá kari mukúú, nha báá kuó, tinónnieti báá yenní a nuò. ¹⁷ A mmítiri amáà borè, a báá kari mukúú. Á bou a yaábomboúnkú a yuu, kéníe a neùti, a báá káá nha deéñfè, a me mbáá di bekúduómbè tóni tii diiti.

¹⁸ Kè nní nnáánnè benitibè dikúnweñni, kè m pokú yàá kú kuyuo, kè dèe wenté kè n dàò Kuyie nwee n náké ti. ¹⁹ De mǎnni kè bè m beke ke dà: Tí náké a dàori mèè benkúmè benkú mù?

²⁰ Kè m bè náké ke dà: Tí Yiè nKuyie nkuú tu: ²¹ N náké dindi Isidayeeribe kunku ti Yiè nKuyie nkú tu mù: Kú tú kú yóó yóu kè bèe sínkúmму ku cífètè, tèè di áà tefenté, tèè tú di kó diwèi, di yèmmè naatinè tè. Di bí initidaai nè initipòì ìì kpaá de kó diheì bè bo ì fié. ²² De mǎnni kè di dàò ndo dàòmè, di báá káá ndi deémbii, di me mbá nyo ntidiiti bekúduómbè di touni ti, ²³ kémbou di yaábomboúnti di yó ke nie di neùti, di me mbáá kari mukúú nyoo dí nkuó. Di dàori mèè yei mbo nte kè di ncitiri kénwè ndimou ke mítiri. ²⁴ Mí nhEsekieri n tú mebenkúmè mme di kpéi. N dàòmè di yóó me n dàò. Kè dè tùàkení dii mǎnni di bo banté ti Yiè nKuyie ntumè ti Yiè nKuyie.

²⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyíe kè m béinnè ke dà: Onití fí! Bè yóó paámu n cífètè tèè bè áà tefenté. Tèè tu be kó diwèi, be yèmmè naatinè tè, bè dó dè nè be yèmmè memou nè be bí initidaai nè initipòì. ²⁶ De yiè wèè bo yenté ò bo katení a borè ke bo da náké de kó tináañti. ²⁷ De yiè a nuú yóó wète ketaútému káa bè nákenè, de yiè a nǎndenfè ténke í yó ndari. A yó ndò ndibenkéri ndi be kpéi nkè bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie.

25

Kuyie kpannè ti Amóniibe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dà: ² Onití fí! Wèete Amóniibe bíékè kè bè kpannè, náké be m pānāañti. ³ Á bè náké ke dà: Mí ndi Yiè nKuyie n tú bèe kénté kékeè n yóó bè náké ti. Bè do sínkúnne n cífètè kè bè ndaámu, kè Isidayeeribe tenkéè doúnko kè bè ndaú, kè bèe pímmú Sudaa kòbe kè bè ndaú. ⁴ Deè kpéi nte kè n yóó bè ánnè diyie yiè kèè bíékè kòbe nou mieke, kè bèe cónné be āāpōnkārè be tenké mieke, kénhā be tenké mieke, kényo mbe diiti ke yó mbe naamiè. ⁵ M bo duó nkè Adabaa tenkéè naa mbè cēmму dè yòyóbè, kè Amāo tenkéè naa ndipedie. Kè di banté n tùmè di Yiè Kuyie.

⁶ Mí ndi Yiè nKuyie n tú meyei ndo do dii mǎnni Isidayeeribe kè bè n daámu ke péu sínou ke au ke yānku ke senku Isidayeeribe tenké. ⁷ Di mǎnni n youte n nàutè nte be ínke ke bo bè duó nyehékè tēyè kòbe kè bèe feke be kperè kè bè dènnè ibotí tēi mieke kè bè kúò, kè bè dèè. Kè bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie.

Kuyie nkpannè ti Mōabu kòbe

⁸ Nte mí ndi Yiè nKuyie n náa nti Mōabu tenké kòbe nè Seii tenké kòbe bèè do náá nke tú Sudaa kòbe í cáánnè ibotí tēi. ⁹ Nè de kpéi n yóó piitemu yehekè yèè pi Mōabu tenké, de kó yehekè ténke í yó ntú yehekè be tenké mieke, bè bo yè pūo nyemou ketaunnè yehekè sàayè: Beti-Yesimati nè Baadi-Mēō kēnto kētuočenē Kidiyataimmu. ¹⁰ Diyie yìāni kēè bíékè kòbe mbe n yóó duómmè de kó yehekè kè bèe yè tieke, kēwēnnēnē Amóniibe kè bè ténke bá ndennini be kpéi. ¹¹ N yóó bekénèmu Mōabu tenké kòbe kè bèe banté n tùmè di Yiè Kuyie.

Kuyie nkpannè tì Edõmmu kòbe

¹² Ntè mí di Yìè nKuyie n náá nti Edõmmu kòbe: Edõmmu kòbe pèite bè pèi Sudaa kòbe ìnkè nke, bè cākemu mēdiē mbē peite dē. ¹³ Dē kpéi nte mí ndi Yìè nKuyie nkè n náá nkè tū n yóó youtemu n nòutē Edõmmu ìnkè kékua benitibè nē iwūš Temaa ēi nē Dedanni kperi dē bo dāũko, bē bo fiē ye nitibē. ¹⁴ N yóó duš nkè n nitibē Isidayēribe bēe peite m pèi Edõmmu kòbe, bē bo bē dōš m mieke bē yē, kē bē còutē kē dē māmē. Kē bēe bantē nh 35 peite mēē boti, mí ndi Yìè nKuyie mmūi bēi!

Kuyie nkpannè tì Fidisitēbe

¹⁵ Ntè mí ndi Yìè nKuyie n náá nti Fidisitēbe: Mí ndi Yìè nKuyie n tū bē mē ndómē kēmpēiri bē dootitabē sáá kē bē sēnku kē bē niī nkè dō kē bē kùo kē bē dēē. ¹⁶ Dē te mí ndi Yìè nKuyie nkè n tū n yóó youtemu n nòutē bē ìnkē, kēdēite Kedetiibe kòbe, kékua kukó mpēmmē kòbe bēē sūš. ¹⁷ M bo bē pēite kē dē n yóu, kē bē potē mēdiē nde mōnni kē bēe bantē n tūmē di Yìè nKuyie.

26

Kuyie nkpannè tì Tiiri ēi kòbe

¹ Kē dē mmakē yehie ntepiūtē nē dimáá nē bē ti pīrūmē, otānkū yìē ketiri yìē kē ti Yìè nKuyie nní mbéinnē kē dō: ² Onití fí! Tiiri ēi kòbe dāúmu Sedisadēmmu kòbe kē tū: Wūšš! Sedisadēmmu pānte, benitibē bemōu dō kē nkōri di kpāti kpéi, bāmbā ntīi nē ti te, bē ti pāamu. ³ Dē te mí ndi Yìè nKuyie nkè n tū: N yitē kē cōmūmu Tiiri ēi kòbe kpéi nkē yóó duš nkē ibotí péuu bē dō mudoō, biē nnii bo mpēnkóo kē betabē bēē tūškunī yēñfinfirē 5mmē dāmēēri, ⁴ kēpōnte Tiiri ēi kó kuduotí nē di cēkperi, kē káutē mutáá nkē kupèrikū feitōo, ⁵ kēnsoké dāmēēri cuokē kē beyīndiimbē nye mbe ditirē. Yehēkē tēyē kòbe bo bē pānte. Mí ndi Yìè nKuyie mmūi bēi! ⁶ Tiiri ēi kó besapāmbē bēē bo mbo dikpáá bē bo bē fiē kē bēe bantē n tūmē di Yìè Kuyie.

⁷ Mí ndi Yìè nKuyie mmūi bēi nkē tū: M bo duš nkē kubakū yóu kóo kpāati Babidōnni ēi kou Nebukannēsaa wēē kperini kē pēētē bekpāatibē tabē, kōō kōtenī nē sisēī nē sikiparinaasēī nē besāndēēbē nē behāāpōmbē péu nē benitibē péu. ⁸ Tiiri ēi kó besapāmbē bēē bo mbo sihekesi bē bo bē fiē, kēpēnnē kudoókōti kēdammū mutáá nkēōnnē Tiiri ēi kó kuduotí kē ndi pi nē tidāpiiti. ⁹ Bē bo cōnnē bē kpārisēī kēfiī nTiiri ēi kó iduotí kē sii puo nsicēkperi. ¹⁰ Bē naasēī sū kē i sēnni bē bo ntatini dii mōnni Tiiri ēi kó yebōrē bē 35 ta mēē boti bē diūtē dii ēi kó yebōrē. Dē mōnni mutáá mbo di dātinnē kē si nampoo nte kē di duotíi sātē. ¹¹ Bē sēī kó yekpēētē bo puo ndi cē imōu, kē bēe fiē di nitibē kēbuš ndi tenkaani diēsi ketenkē. ¹² Kē bēē ēi di kpāti nē di potanti kēpuo ndi duotí kēpuo nsicēī sāsī kēútōo di tārē nē timunnanti nē di tāá mmenie mmieke. ¹³ M bo kūntē bē yie, bē tēnke bá nyo bē biemmē tikūtidiūtē. ¹⁴ M bo duš nkāa náá nkupèrikū kēnfēio kē beyīmpimbē nye mbe ditirē a ìnkē, bá òmōu tēnke báá da maá. Mí Yìè nKuyie mmūi bēi!

¹⁵ Dē kó difōnkúo kē ti Yìè nKuyie nní mbéinnē Tiiri ēi kpéi nkē dō: Bē bo bē dō dii mōnni kē bē kōutē kē bē nkuš, bē bo kuš dē kó dihei mieke benitibē dē yìē. Ketenkē kēē soké dāmēēri mieke, kē ēkē bo sātē. ¹⁶ Nē tiī bo bē tūškenī ti kpéi nkufōwāa mbo autē dāmēēri takē kó bekpāatibē, kē bēē cútēni bē kpāatikārē ìnkē kē dātē bē yaāsātī tiī kpē, nkēnkari ketenkē kē kpeuti kē bē kōmbūšiti duō. ¹⁷ Bē bo kuš ndikūdabōnni a kpéi nkē dō:

Wúó! Dihei dii yētiri dō fei dāmēēri mieke

kē di kperini kē bē di dé,

di tēnke i kpāá.

¹⁸ Dē yìē dē bo kpéi ketenkē kēē soké dāmēēri mieke kē kòbe,

kē bē kōmbūšiti nduō tiī da tūškenī ti kpéi.

¹⁹ Mí di Yìè nKuyie m béimmu kē tū: M bo dōš Tiiri ēi kē dii náá ntidobonti, kēndōnnē yehēkē benitibē i ā yē. N yóó duš nkē ketenkē fūš kó menie mmeē yenni kē di dātinnē, ²⁰ kē di wēnnēnē ketenkē fūš kòbe bēē dō bo nē dimōnni bē ā dē, kàa mbo ketenkē fūš yehēkē m puo nyē nē dimōnni ye kōme. Kē di mbo ketenkē mieke kē tēnke báá wēte kēānnē ketenkē ìnkē. ²¹ M bo di dōš dē bo dō benitibē kōmbūšiti, di tēnke i yó nkpaá bá kē bē di wāa mbē tēnke báá di yā bitī. Mí ndi Yìè nKuyie mmūi bēi.

27

Bē kuš ndiī kūdabōnni kucē mēdērimē Tiiri ēi kpéi

¹ Kê ti Yiê nKuyie nni mbéinnè ke dâ: ² Onitî fî! Kuó ndikúdabònni Tiiri ei kpéi nke dâ: ³ Dîndi Tiiri ei dii bo dâméèrî nùu ke dâòrinè yehekè tɛyè yèè soké dâméèrî mieke nè yèè ò tókénè kupotaá. Mí ndi Yiê nKuyie n tú Tiiri ei dii do náa nke tú:

Di tú bátóò wèè pèèté bɛtəbɛ kuwenniku.

⁴ Di do soké dâméèrî cuokè nke,
kè bɛ di maá kè di wenni mesàà.

⁵ Senii tãrî kó detekperè bɛ tu dè sipèrésì,
bɛ dɛ ndàðnè dɛ kóo bátóò,
kétúóté Dimaa tãrî kó detekperè
kéðàðnè kupààti kùu tɔ kuyààkù.

⁶ Kè bèe dàðnè Basāa kó detekperè kó ideí
tidapenti tii pààtinè manie.
Kóo munnénè Kitimmu ekè yèè soké dâméèrî mieke,
dɛ kó detie mbè tu dè sipèrésì,
dɛ kó ideí, kɛ ciéké dɛ mieke sipápáheú.

⁷ Kè bèe ò cónné Esibiti ei kó kuyààkù
kùu dùðkenè mupààkonkperimù ke kpè.
Kè Edisaa ekè yèè soké dâméèrî mieke,
kè ye kó tiyaàsùuti nè tii wūš,
kɛ dò mmekòcɛburime nè tii berí kè ti ò dàátí.

⁸ Sidonni nè Adifadi kè dɛ ekè kabe ò piú
kè Tiiri ei kó mecií nyembè bo o mieke képí mmutòmú.

⁹ Kè Kebaadi kó beheikénkótibè nè bɛ kó beyántibè
kè bɛ bo o mieke koò dàòri. Bátóòbè beməu
do cómmú Tiiri ei borè nde ke do nho potanti.

¹⁰ Pèrisi nè Dudi nè Puti
kè dɛ kó behāāpəmbè bo, bɛ kó behāāpəmbè mieke
ke nuu mbe dɔpiiti nè bɛ pikè o ei mieke,
kè dɛ ò duş ndiyeticeéři.

¹¹ Adifadi ei kó behāāpəmbè wənné o ei kabe ke baa o ei kó iduotí kè Kamadi ei kabe cómmú
yedèrè ìnkè ke nuu mbe dɔpiiti o ei kó iduotí ke di yéútí kuwenniku.

Dikàtidieri do bomè Tiiri

¹² Kè Tasisi ei kabe bèe do Tiiri ei kabe potanti nè mebierime nè timátí péítí nè timátí
mómmonni nè dibieriminni. ¹³ Yafāa nè Tubaa di nè Meseki kè bɛ bè donnè tidaati nè disəwūš
kó tinenti, kè bɛ cèkinè bɛ potanti. ¹⁴ Kè Beti-Tokamaa ei kabe bè duş nsisèi sù di dèrì
sikpàrinaasèi nè bɛ do dekù sù, sisèi deke sāmmarimù kè dè pié si. ¹⁵ Kè Didanni ei kabe
bɛ dàðrinè kupotaá, nyehékè péu ketenkè kèè soké dâméèrî mieke ke kpɛye sūkùye taà bɛ
cié dikàtiri kè bɛ yietí yepápànii nè tinenti péu bɛ dàðnè tì detekperè, desəùrè kó tidabɛeti.
¹⁶ Kè Edəmmu kabe péu tau tinenti péu nè yetásààye yèè dò ntitookati nè yèè dò nfetónfè nè
tiyaəwūšti nè tinenti tii kpè nnè tiyààti tii dùðkenè mupààkonkperimù nè ideí wūšyi ìi bo
dâméèrî mieke ke ceekiinè tipotanti. ¹⁷ Sudaa kabe nè Isidayeeribe kè bɛ bè fiitinè tidiiti tibotí
tibotí nè mecekùš nnè mekùš nnè tihúúnti kufššku natikù kpeti. ¹⁸ Kè Damaasi kabe do mbe
potanti tii sū mèè kpéi nnè tikpàti tibotí tibotí kè bɛ tɔunko menaa mbè tu mè diféè, Edibonni
ei kəme nè tipeçiti péiti. ¹⁹ Kè Danni nè Yafāa nè Usadi ekè kabe bɛ yietí timátí bɛ má tì ke
dèè nè tihúúnti tibotí tibotí kufššku natikù kpeti. ²⁰ Kè Dedanni ei kabe bɛ fiitinè yesānkšnkè.
²¹ Adabiibe nè Kedaa ei kó sikipààtibí kè bɛ tu bɛ kó bepótambè, ke donnè bɛ potanti ipe nè
yepedakè nè yebòdakè. ²² Kè bepótandiebè Sebaa nè Damati kabe kè bɛ bè dàðnè kupotaá nke bɛ
təu tihúúnti timəu botí kufššku natikù kpeti nè yetásààye yebotí yebotí nè mesə. ²³ Kè Anaa
ei kó bepótambè nè Kandee ei kabe nè Edenni ei kabe nè Sebaa ei kabe nè Asidii tenkè kabe nè
Medii tenkè keməu kabe kè bɛ mbè dàðrinè kupotaá, ²⁴ nke bɛ fiitinè tiyaəkpeti nè tiwūšti nè
tii kpè nnè tii dò ndiùdiù, nè iwēi ìi kpeñni.

Bè kuş ndii kúdabònni Tiiri ei kpéi

²⁵ Memme kè ti Yiê nKuyie mpāānāānti náāntò béi nke dâ:
Tasisi ei kóo bátóòbè daku ke kori Tiiri ei kupotaá
nkè dɛ kóo bátóò pié nke cèèke dâméèrî cuokè.

²⁶ Bèè piú dɛ kó bátóòbè
kè bèe ò tannè dâméèrî cuokè,
kè diyie yì kèè bíékè kó kuyaakùu ò pənte.

²⁷ Kè tikpàti tii do bo o mieke,
dèè kó dimàà do sori o mieke.

Tipotanti, bepotambè nè bèè pī mbàtòò miéke mutǝmmú
nè beyántibè bèè dǎke bātóò kpéi nnè behāāpǝmbè.

Dende kó dimàà kè dèe pǝntè, ò bo do dii yìè.

²⁸ Bèè do pī mbàtòò miéke mutǝmmú kè bè
nkuò nkè dāmèèrì pèémme kǝbe kpeuti.

²⁹ Bèè kó dimàà do piri bātóò kè bèe yóu mupirimù.

Bèè do pī mmutǝmmú o miéke kè bèe cúténì ketenkè,

³⁰ kénkuò nfǝ nTiiri èi a kpéi mmediè

nke cou mutáá mbe yo ke pūntí mutápeí,

³¹ ke kuò be yo ke daati tifǝǝtǝnti

kénkuò nha kpéi ndikúdabǝnni.

³² Ke kuò nke tú:

We ndo dǝnnè Tiiri èi

dì sokè dii mǝnni dāmèèrì cuokè?

³³ Bātóòbè do tau dii mǝnni a nenti ke toti yebotè,

tikpàti tii do bo a èi miéke nè a potanti,

dè do sūmu kènte kǎa kparikūnne kutenkù kó bekpǝàtibè bǝmǝu.

³⁴ Di mmǝnni nte fǝ,

kè dāmèèrì da pǝnténè.

Fǝ nnè a nitibè nè a nenti kè di wēnnè ke pǝntè.

³⁵ Kè kufǝwǎa mpī nketenkè kèè sokè dāmèèrì miéke ke kǝbe,

nè a kpéi nkǎa kó bekpǝàtibè kǝmbùǝti duò

kè be iikè sǝùte,

³⁶ kè kutenkù kumǝu kó bepotambè kuò nha kpéi

ke mǎari be yo,

ke yè a kperè duòmè tikǝmbùǝti nti,

a pǝntèmu mǝmme sǎà kè dè dèèa yoo!

28

Kuyie nyè mbèe náké tì Tiiri èi kóo kpààti

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dà: ² Onitì fǝ! Mii tu á náké Tiiri èi kóo kpààti ke dà: Mí ndi Yiè nKuyie n tú ò mè nhǎnnémè tefentè, kòo yèmmè dò nhò tu Kuyie, kénáá nke tú ò kàri Kuyie nkó dikàri ndi dāmèèrì cuokè. Kòo yèmmè dò nhò m mǎnnè wenwe onitì. ³ Kòo yèmmè dò nhò ciinè Danniyeeri ke yè disǝri kpeti timǝu. ⁴ Nè o ciì mmiéke nke ò kpenkemè ke mǝǝte tikpàti mediè nke tannè mesǝo nnè timátì péitì o cǝtè. ⁵ Ò nǝ nkupotǎa nku mesǎà nkòo kpàti sūù nkòo mǝǝte tefentè.

⁶ Dè te mí ndi Yiè nKuyie kè n tu o yèmmè me ndǝmmè ò tu Kuyie. ⁷ Nè de kpéi m bo duò nkè ibotí tei ii tu iyonkuyi kè ii ò dokénè képuò nhò dǝǝ dè nè mǝcii nkécake o yetidieri. ⁸ Ò yóó kúmu! Ò me nyóó kú mutǝntǝnkúū mmu dāmèèrì miéke. ⁹ Bèè yóó ò kùò bè bo ò pī ndii mǝnni ò bo dáátì ke dà ò tu Kuyie nwenwe onitǎa? ¹⁰ Ò yóó kú detetirè kou wèè í yè ti Yiè nKuyie nho kǝme mme, bepǝǝbè bèe yóó ò kùò mí ndi Yiè nKuyie mmfi béi!

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè ke dà: ¹² Onitì fǝ! Kuò ndikúdabǝnni Tiiri èi kóo kpààti kpéi nke dà: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Wèè do pèētè betǝbè bǝmǝu kuwenniku kénicii mesǎa, ke wenni mediè, ¹³ kémbo n kó kupúú Edenni miéke, yetásǎayè yebotí yebotí kó kuduotí fité di, kè dii ndò nyefuàkè, kè diteri dò mmukompóó, kè diteri dò ndoii ke dò ntewéitè, nè dii dò ntitookáti nè dii dò nkupecǝnkónkù nè dii dò ntesǎnwǝstè nè dii dò ntiwèti, nè dii dò nfetǝnfè nè dii dò ntinǝbènti nè mesǝo, ke sǎri mesǝo nkó tisati bè dǝǝ tì bè ò dǝǝ dii yìè. ¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie ndò: A tú n yè n do ò dǝǝ kòò n tú oĩnkembàri nwe ke pĩnte o fèti kémbo n tāsàari ìnkè, ke centi yetásǎayè yèè cǝù nyihāāpèmpéri ye miéke. ¹⁵ Kòo borime nwenni nè nh ò dǝǝ dii yìè, kènto kètuakenni meyei nhò ta dii yìè. ¹⁶ O potǎa kuù deuke ke te kòò yonke mediè ke dǝǝ meyei, dè te kè nh ò bétiní n tāsàari ìnkè wenwe oĩnkembàri wèè centi yetásǎayè yèè cǝù nyihāāpèmpéri ye cuokè. ¹⁷ O wenniku kuù ò ānné tefentè, o wenniku kuù tontè ke cǎke o ciì, kè nh ò bǝnténì ketenkè kè bekpǝàtibè ò wèriní. ¹⁸ Nè o kó kupotǎa mmiéke ò í dǝori sei, nè o kó kupotǎa ndiekù miéke nke ò dǝǝmè meyei nke sǎu n cǝtè, dè te kè n tǝtinnè muhǎá nkè mù yóó ò cǝùtè kè bè nhò wúó, nkòò nǎa mmutápeí mmǎa. ¹⁹ Ibotí miéke bèè ò yè kufǝwǎa mbo bè pī nnè o kpéi nke yè o kperè duòmè tikǝmbùǝti nti, ò pǝntèmu sǎà kè dè dèè.

Kuyie nkpannè tì Sitǝǝ èi

²⁰ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: ²¹ Onitì fí! Wēēte Sidonni èi bíékè ké bè nàké m pāānāānti. ²² Náké be ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yíté ke còrímú Sidonni èi kòbe kpéí nke ke bo bè benke n wērímú ké bèe banté n tùmè Kuyie. N yóó bè potému ké bè benke mí ndi Yiè nKuyie n yí mākemè meyei. ²³ N yóó duánkoo mutenkūū mmu Sitōō èi ké tipítì timōu kòbe è do mudoò, kékua benitibè péu ké meyiī ncóú ndihèi dimōu, de mōnni bá wè kòò banté ke dō n tú di Yiè nKuyie.

Isidayeeribe yó mbomè ké dè bè naati

²⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò: De mōnni ibotí ìi fité Isidayeeribe, òmōu ténke í yó mbo wèè bo ndò nyipo ké mbè kūū, yoo tisāmpotì ké m bè kòūrì. De mōnni bèè do bè sènkū bè bo banté n tùmè di Yiè nKuyie.

²⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú: M bo wēte ke tínní dii mōnni Isidayeeribe, bèè do ciété kémbo ibotí tēi mieke m bo bè benke n kpamè meyei nké ibotí tēi yà. De mōnni ké bè mbo kētenké n do duó nkè n kóo tānti Sakōbu ke mieke. ²⁶ Bá dēmarè bá mbè kōōnnè, bè bo maá sicēī kēfīlū détie mbè tu dé finyī, kémbo ké dè naati, ke yē n yóó potémè yehéké yēè bè fité ye kòbe. De mōnni bèè do senku Isidayeeribe bè bo yie nke dō mmí ndi Yiè nKuyie mmūi bè te.

29

Kuyie nkpannè ti Esibiti èi kòbe

¹ Kè dè mmòke yebie ntepiútè nè bè ti pīrmè kè kōnnè Babidōnni otānkū pīnwè, diyìe tepítè nè didérinni kó diyìe ké Kuyie nni mbéinnè ke dò: ² Onitì fí! Wēēte Esibiti bíékè kénáké okpāāti nè ò nītibè m pāānāānti. ³ Náké be ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yíté ke còrímúmu ò kpéí, wenwe kukó nNiidi kó femūāfē, wenwe wèè bo kukó nNiidi mmieke, kòo yèmmè dō nhò kù tieke ke náa nke tú wèè dōò kukó nNiidi nke kù te. ⁴ Nè de kpéí n yóó tānnè kuyimpie nku ò yèi ké kukó nNiidi kó siyīī ncāátí ò yíékè ké nh ò yūs nkédennēni kè si ncāátí ò yíékè. ⁵ Kè nh ò dootóo dikpāā tēdōntē mieke wenwe nè de kó siyīī, kòò nduó dikpāā mieke bá òmōu báá ò tūóté kékūnnè. Tikpasīnti nè sināo deē yóó ò di. ⁶ Kè Esibiti tenké kòbe bemōu banté n tùmè di Yiè nKuyie.

Ke yē bè do dōmmè dipènni ndi Isidayeeribe nōu mieke. ⁷ Bè do ò pīi nkoò pūōmmu ke si be nōu, ké bè ò diri kòò pūō nke donninko be kōmbūātì. ⁸ Deē kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie ké n tú: M bo duó nkè bèè ò do mudoò kékua ò èi mieke benitibè nè iwūš.

⁹ Ò mē nyēmme wèe te kukó nNiidi ké wèe kù dōò. Nè de kpéí nhEsibiti kó kētenké bo dōúnko kēnaā ntidobontì ké bèe banté n tùmè di Yiè nKuyie. ¹⁰ N yíté ke còrímúmu wenwe nè kukó nNiidi be kpéí, m bo duó nkè be tenké dōúnko kēnaā ntidobontì, kētūtóté Mikidōdi kēyēnnè Siyēnni kēntō kētūōkenē Kuusi temmānku. ¹¹ Bè ténke báá yà de kó kētenké mieke onitì kó tēnācētē yoo kuwanwankū makū kpete. De kó kētenké bo dōúnko ké dè mmòke yebie nsipísínāā. ¹² M bo duó nkè Esibiti tenké dōúnko kēnaā dikpāā tēdōntē kēnaā ntidobontì yehéké tēyē cuokè m puš nyē, kēntō kētūōkenē yebie nsipísínāā. De mōnni m bo cié nhEsibiti tenké kòbe ké bèe ta ibotí tēi mieke.

¹³ Mí ndi Yiè nKuyie m mūi bēi nke tú, yebie nsipísínāā kó difōnkúō m bo wēte kédennēni Esibiti tenké kòbe ibotí tēi bè do ciété kémbo ìi mieke, m bo wēte ké bè tīi. ¹⁴ De mōnni m bo wēte kētūi nhEsibiti kó tidaati, ké tīi kari be tenké Patidoosi èi bè do borè nè dimōnni kēānnè dikpāātyuu dii berí. ¹⁵ Esibiti bo ntú de mōnni dikpāātyuu dii berí, ò ténke bá mbaké ibotí. N yóó ò kékūnnemu, bá ò ténke bá mbaké ibotí tēi. ¹⁶ Isidayeeribe ténke bá nhò tá, bè yóó bantēmu ke dō ndè do tú meyei mme bè do kōrīmè ò borè ke dō mēteēmmè. De mōnni kēbanté n tùmè di Yiè nKuyie.

Kuyie nnākémè Nebukannesaa yóó domè Esibiti mudoò

¹⁷ Kè dè mmòke yebie nsipísídè nè yēyiekè nè bè ti pīrmè kékōnnè Babidōnni, otānkū ketiwè diyìe ketiri yìe, ké ti Yiè Kuyie nni mbéinnè ke dò: ¹⁸ Onitì fí! Nebukannesaa Babidōnni kóo kpāāti wèe tanné ò āāpōmbè mutōnkperímū, ké tú bèè pōntē Tiiri kó dihèi ké behāāpōmbè yō kūšte ké be baayō fāūtē, ò mē nyī pētē mucōntimu wenwe nè ò kó behāāpōmbè mutōmmū bè pī mmū kpéí. ¹⁹ Deē kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tú: N yóó ānnè Esibiti tenké Nebukannesaa nōu mieke nke, kòo di pōntē kēhēi di kpātì ké dè ntú ò āāpōmbè kó tiyeti. ²⁰ N yóó ò duó nhEsibiti nwe kòò ntú ò kó tiyeti ò òu tīi òtūi kpéí, nke yē ò pīrmè n kó mutōmmū mmu. Mí di yìe nKuyie mmūi bēi!

²¹ De yìe ndi n yóó wēte kédéukūnnemè Isidayeeribe wērímú, ké da pā kuce fí nhEsekieri kàa mbè nāānnè ké bèe banté n tùmè di Yiè Kuyie.

30

Kuyie mmieke yóó domè Esibiti ei kabe

¹ Ké ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dā: ² Onitì fš! Náké be m pāānāāntì, á bè nàké ke dā: Mí di Yìè nKuyie mmũ tu bēe kú ndikúdabōnni ke dā: Eeyooyi! Diyiè dii kērini di kpéi. ³ Di tōōnnĩmu, m mieke kó diyiè duunnĩmu, de kó diyiè yó ndáátì yewetisùd nye, dii yiè ndi n yóó bekénēmè yebotè. ⁴ Bè bo do dii yiè Esibiti tenké kufšwáa mbo bè autè kè bēe bè pōnte kédéité kétúóté be kpàti. Benitibè bo nduò dii mōnni Esibiti tenké mieke ke kō, Kuusi ei kabe yèmmè bo caārè. ⁵ De yiè Kuusi ei kabe nè Puti ei kabe nè Dudi ei kabe nè Adabiibe tenké kemau kabe bè bo bè fié ketaunnè bèè tu n kabe. ⁶ Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bēi nke tú: Bèè cuó Esibiti bè bo duó, muwērímú bè mōke mù kè mù bè āā tefentè mù bo deè, kétúóté Mikidodi kabe kēnto kētúakenè Siyenni kabe, bè bo bè fié. Mí di Yìè nKuyie mmũ bēi! ⁷ De kó ketenké bo dōunko kēnaa ndikpāā tedontè kè be ekēe naa ntidobonti yētēyē cuokè m pūo nyè. ⁸ M bo cōu ndii mōnni Esibiti kékua bèè kó dimāā ò cuó, de mōnni bè bo bantè n tūmè di Yìè nKuyie. ⁹ De yiè m bo tō nyetōrè kè yēe deke bātōóbè kékote kēdo Kuusi ei kabe bèè kàri ke í yīkù, m bo pōnte dii yiè Esibiti kufšwáa mbo bè autè kè bè nkpeutì. De yiè tūkemu ke deè.

¹⁰ Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bēi nke tú: M bo duó nkè Nebukannesaa Babidōnni kóo kpàati kua Esibiti tenké kó kunitisūkù. ¹¹ Wenwe nè o kabe, kubotì kùu yóu nke pēētè itei bè bo kōtení kēdo dihei kékua Esibiti kabe kè beciribēe pié ndiheì mieke. ¹² M bo duó nkè Niidi kó ikò nkūū, m bo duó nhEsibiti kó ketenké benitiyonkubè kè bèè kè pōnte kétúóté deè kó dimāā bo ke mieke. Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bēi!

¹³ Mũ bēi nke tú: M bo deite be bōtenkaani, dibōō ténke bá mbo Nofu ei mieke, tekpàatibite me nténke bá mbo Esibiti tenké. M bo ānnè Esibiti tenké kabe kufšwáa. ¹⁴ Patidoosi ei bo dōunko kè Soāā kperii cōuté, m bo potè Nāo ei kabe. ¹⁵ M mieke bo yē Sinni ei dii tu Esibiti kó dihei kperi, m bo kua Nāo ei kó kunitisūkù. ¹⁶ M bo cōu nhEsibiti ei kè kufšwáa nhautè Sinni ei kabe, be dootitabè bo duute Nāo ei kó iduotì kè di dátinnè menie nkōme. ¹⁷ Bè bo fié Ɔō ei kó bedapāmbè nè Pii-Besiti kabe ke pīmmu besōmbe kékōnnè kédōō tidaati. ¹⁸ M bo bōótè dii mōnni Esibiti kó fekpàatipātifi, kōo wērímú mùu do ò āā tefentè kè mùu deè. Yewetisùd bo dátinnè de kó dihei kè bēe pīmmú di nitibè kédōō tidaati. ¹⁹ N yóó me mpotè Esibiti kabe kè bēe bantè n tūmè di Yìè nKuyie.

Kuyie ntúótēmè Babidōnni kóo kpàati ke yūānnè ku nitibè to

²⁰ Kè de mmōke yebie ntepiūtè nè dimāā nè bè ti pīrīmūmè ke kōnnè Babidōnni dibenni tānkù ketiwè diyiè yiēnni yiè kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dā: ²¹ Onitì fš! N kēētè Esibiti kóo kpàati bakù nku, ōmāu me nyi ò taā nkōō bou kōo bo miētè kēna ke fāā ndisiè. ²² Deē te mí ndi Yìè nKuyie nkè m bēi nke tú: N yītè ke cōmmūmu Esibiti kóo kpàati kpéi nke bo kēētè o baā ndédé, kùu kpaā kpeñni nè kùu kēētè, kōō do pikù dii siēe do. ²³ M bo cīe nhEsibiti tenké kabe kè bēe ta ibotì tēi mieke. ²⁴ M bo kpénkūnnè Babidōnni kóo kpàati baā nkōō pií ndisiè, kōō bōké Esibiti kóo kpàati baā nkōō nkā nke kuō nho dootitabè iikè. ²⁵ N yóó kpénkūmmu Babidōnni kóo kpàati baā nkè Esibiti kóo kpàati kperēe beitè. M bo pii ndii mōnni Babidōnni kóo kpàati disie kōō di fāā nkēnweti Esibiti tenké kabe bè bo bantè n tūmè di Yìè nKuyie. ²⁶ N yóó cīemmu Esibiti kabe kè bēe ta ibotì tēi tenké mieke, m bo bè cīe ndii mōnni bè bo bantè n tūmè di Yìè Kuyie.

31

Kuyie ndōnnenēmè Esibiti kóo kpàati mutie bè tu mù sētiri

¹ Kè de mmōke yebie ntepiūtè nè dimāā nè bè ti pīrīmūmè ke kōnnè Babidōnni otāātāānwè, diyiè ketiri yiè, kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dā: ² Onitì fš! Náké Esibiti kóo kpàati nè ò nitibè ke dā: Mí ndi Yìè nKuyie n tú:

N yí yā ò deū ke mānnè mù.

³ M bo yī ò dōnnè Dimaa tāri kó mutediamù mmu bè tu mù sētiri, mùu mōke ibake sàayì nè mēdēē nsāāmè, kè mu bake dēke kékāā ntiwetì.

⁴ Fetaafè fèè te kè mù kōté,

mù fiikú kunéce ñnkè nke

kè menie mpūō mù fiikú dè,

ke bōnkūnko ñikpāā kó detie ndemau.

⁵ Deē te kè mù òkè ke pēētè deterè demau

ke yē yetepāā mpéu,

kè mu bake wuō mmenie mmu sànnè mèè kpéi.

⁶ Kè ñikpāā kó tināō timau yīē mmu bake ñnkè

kè tiwanwanti timou péi mu také
kè benitibè péu dieku mu déè.

⁷ Mu cómmè nè mu baka yèrimè kè dè wennimu
ke yé mu cīē nfiikúmè menie nsū dè.

⁸ Detie mbè tu dè sétiri dè bo n kó kupúú mieke,
mùmamù do í mù mǎnnè bè tu dè sipèrési,
mùmamù kó ibake do í mannè mu kpeyi.

Bè tu dè padatanni mùmamù kó ibake panyi do í mannè mu kpeyi,
mutie mamù do í mù mǎnnè kuwenniku n kó kupúú mieke.

⁹ N do mù ánné tifaàsààti nti kè mù nwenni,
detie ndémou dè bo n kó kupúú Edenni mieke kè dè mmù yaá.

Bè bammè Esibiti ei kóo kpààti mutie kame

¹⁰ Kè ti Yiè Kuyie mbéi nke dā: Mí ndi Yiè nKuyie mmù bēi nke tú, mù òkè mēè kpéi mmēdiè
nkè m baka tū̀̀ke tiwetì dēè mù ánné tefentè. ¹¹ Dē te kè m mù duó nketenkè kóo kpààti
diēwè, kóò mù dāò mù mǎnnè dē, m mu dootóomu. ¹² Kè bekpákpáribè, benitiyonkubè mù kǎũ
ke dǎũnkò kè mù duó yetārè yemou ìnkè, tibiti timou mieke, kè mu baka kèkè ke duó yekondake
yemou mieke, bēè do mù dieku kè bē mù yóu ke ité. ¹³ Kè tinòti timou boti commu mu kũnni
ìnkè kè tiwanwanti timou nàù mu baka. ¹⁴ Dè dāò memme kè dè bo yie nkè detie ndēè cómmù
inēce kè menie ndè sǎnnè, kè mùmamù muu ténke báá okè, kè mu baka nkáá ntiwetì, kénke kè
mùu mǎote tefentè, ke yé demou dè dòmmè kékúmu kéta ketenkè kēwēnnénè bēè bo kudǎnkù.

¹⁵ Mí ndi Yiè nKuyie m bēimmu ke tú: Sétiri kó mutie ta dii yiè kudǎnkù dii yiè ndi n
duómmè dēè bo ketenkè ìnkè, kè dè kàri mukũũ, muu kpéi nte kè n córíné ikó mbá i ténke i
pũ̀̀ nkè yebire kũũ, kè dè biitoo kè Dimaa tārè ìnkè kó detie demou kpéi. ¹⁶ M mù bǎnténí dii
mǎnni kè mùu ta kudǎnkù kè yebotè keè, kè dē domu ye kǎmbù̀̀ti. Detie ndēè kó dimàà bo n
kó kupúú Edenni mieke nè Dimaa kó detedierè dēè péu kubooku kè de yèmmè nnaati. ¹⁷ Iboti
mieke bēè do mù cuó ke dieku mu déè nkè bē múnke bē wēnnénè bē kùò bē mudoò mieke kè
bè tannè kudǎnkù.

¹⁸ Detie ndēè kó dimàà bo n kó kupúú Edenni mieke mùmamù do í mù mǎnnè kuwenniku
nè meokùmè. Bá nè memme kè di wēnnè fǎ nnè be nè bēè i cǎmmù nè bē kùò bē dikpǎnni mieke
ke ta kudǎnkù. Esibiti kóo kpààti nè o kǎbe be kperè yó mme ndò. Mí ndi Yiè nKuyie mmù
bēi!

32

Bè kuó ndii kúdabònni Esibiti ei kóo kpààti kpéi

¹ Kè dè mmǎke yebie ntepiitè nè yèdèè nè bē ti pírmúmè ke kònnè Babidǎnni, otǎnkù tepíitè
nè odéri diyie ketiri yiè kè Kuyie nní mbéinnè ke dā: ² Onití fǎ! Kuó ndikúdabònni Esibiti ei
kóo kpààti kpéi nke dā:

A do bo ibotí cuokè

ke dò ndiciriciribii ndi,

ke wēte ke dò ndáméèri kó femù̀̀dè.

Ke duó ikó mmieke ke kǎori menie nnè a tààke

ke ìnko menie.

³ Iboti bo tí ndii mǎnni péu, de mǎnni ndi n yóo da bǎntémè muditimù kè bē da yǎũ nkédenne,

⁴ kédǎũnkò ketenkè kǎa nduóo dikpáa cuokè, kè dikpáa kó tinòti ncómmù a ìnkè kè tikpasinti
timouu da di. ⁵ Kè desonne dēè pǎàke kè dè nduóo yetārè ìnkè nè tibiti mieke. ⁶ A yĩ mbo
cǎũ nketenkè kǎpǎntè yetārè ìnkè kǎpiè nyekondake. ⁷ A bo kú dii mǎnni m bo pii nkéìnkè,
késoukùnnè siwǎa, kédus nkè diwetiriri dátinnè diyie, bá otǎnkù ténke bá mpéi. ⁸ M bo
sǎukùnnè dēè kó dimàà mí kèìnkè, m bo duó nkè dibiiinnii ánné a ei mieke a kpéi. Mí ndi Yiè
nKuyie mmù bēi! ⁹ Iboti péu a í yé i m bo duó nkè i ke dii mǎnni a domè kè i yèmmè cǎarè.
¹⁰ Yebotè péu kǎmbù̀̀ti bo do a dāò dè kpéi, m bo ei ndii mǎnni n siè bekpààtibè iikè kè bēè
kpeute. A bo do dii yiè be kóo mǎu báa na kǎpi nhomáa.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bēimmu ke tú Babidǎnni kóo kpààti kó disie da tati. ¹² Kòo āāpǎmbè
bo kuó benitibè péu. Bè tu bēè yóu bembe ibotí mieke, bēè yóo pǎnte fǎ nhEsibiti a ei kó tefentè
kékúu a kó kunitisúku. ¹³ M bo kuó a wanwanti tui bo kukó nNiidi také, onití mǎu kó tenaàcètè
yoo kuwanwankù makú kó dikpè̀̀tiri ténke báa kǎore kukó nNiidi nkó menie. ¹⁴ De mǎnni m
bo bónkùnnè a nie nkè mè mpũ̀̀ mmekùò nkǎme. Mí ndi Yiè nKuyie mmù bēi! ¹⁵ M bo potè
dii mǎnni Esibiti tenké kǎbe kè bē kùò nè dēè kó dimàà bo ke mieke kè ketenkè dǎũnkò, bē bo
banté n tǎmè di Yiè nKuyie.

¹⁶ Iboti imou kó benitipòbè yó nkuammu de kó dikúdabònni o kpéi. Mí ndi Yiè nKuyie mmfi béi.

Bè kuómmè dikúdabònni ibotí bè na i kpéi

¹⁷ Ké dè mmáke yebie ntepiítè nè yédèè nè bè ti pířmumè ke kònnè Babidònni, otànkú ketiwè, diyìè tepíítè nè dinummuri yìè, kè ti Yiè Kuyie nni mbéinnè ke dò: ¹⁸ Onití fí! Kuó ndikúdabònni Esibiti tenké kó kunitisúku kpéi. Á bè wènnénè ibotí tei ìi tu ibotí dieyi kó besapàmbè kè bè tanné kudonkú bá nè bè me ndeumè kè bè wènnénè bedambè. ¹⁹ Náké be ke tú: N yè mbe yèmmè dò mbè pēētému betòbàà? Bèe ta kudonkú kéwènnénè bedambè tabè ibotí ìi í cāmmù í kòbe, bè kùò bè mudoò mieke. ²⁰ Esibiti èi kòbe yóó kú mudoò mieke nke, bè sūstému disiè ke dèè ke yóó kuonè Esibiti èi kó behāāpòmbè bəmou. ²¹ Bekpārītiebe diebè bèè bo kudonkú nè bè bè do naati bè bo bè daá ke dò: Bè bè kùomu mudoò mieke bembè bèè í cāmmù kè bè ti sōñkéní.

²² Ké Sidii kóo kpààti múnke dè bo kòo fōti soké o kó behāāpòmbè kpèyi cuokè, bəmou bè bè kùò mudoò mieke nke. ²³ Wèè kó kufōti bo ketenké cūmpure mómmanne kòo āāpòmbè kpèyi kú fité. Bè bè kùò mudoò mieke nke, bembè bè do dé bè ketenké ìnkè.

²⁴ Ké Edammu kóo kpààti múnke dè bo kòo fōti soké o kó behāāpòmbè kpèyi cuokè. Bəmou bè bè kùò mudoò mieke nke, bè tu ibotí tēi kòbe mbè bèè í cāmmù ke ta kudonkú, bembè benitibè do dé bè ketenké ìnkè. Kè bè di ifei. ²⁵ Edammu kpààti ta kudonkú nku, kòo nitibè fōti fité o kaku, bè tu ibotí ìi í cāmmù ìnyi, kè bè bè kùò mudoò mieke. Bembè benitibè do dé bè ketenké ìnkè. Kè bè bè wènnénè kékua mudoò mieke. Kè bè di ifei.

²⁶ Meseki kóo kpààti nè Tubaa di kou kè bè múnke dè bo kè be kó behāāpòmbè fōti fité be kpèyi, bè tu ibotí ìi í cāmmù ìnyi, kè bè bè kùò mudoò mieke, bembè benitibè do dé bè ketenké ìnkè. ²⁷ Bè báa na kéwènnénè bekpārītiebe bèè ku nè dimònni, bè tu ibotí ìi í cāmmù ìnyi. Bekpārītiebe yètè do fèimu kè bè bè dé ketenké ìnkè, kè bè ta kudonkú ke duó kè be ya yāke be se ìnkè, kè be dāpiiti nōnké be ìnkè. ²⁸ Dīndi múnke Esibiti kòbe bè yóó di wènnénè ibotí ìi í cāmmù ìnyi kékua mudoò mieke.

²⁹ Edammu èi kòbe múnke de mbo nè be kóo kpààti, bá nè bè me mmakemè dikòmbùò bè yóó bè kùomu ibotí ìi í cāmmù í kōme, kè bèe ta kudonkú.

³⁰ Kubakú yóó kó bekpāātibè bəmou de mbo nè Sidoniibe bè kùò bè mudoò mieke, bá nè bè do me mmakemè muwērīmu kè bè bè dé. Bè tu ibotí ìi í cāmmù ìnyi kè bè bè kùò mudoò mieke, kè bè wènnénè bedambè ke di ifei.

³¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bēimmu ke tú: Esibiti kóo kpààti bo yà dii mōnni bè kùò bèè kó dimàà mudoò mieke, o yèmmè bo narike wenwe nè o āāpòmbè bəmou. ³² Dè bo bè narike ke yé be yètè do fèimè ketenké ìnkè kè bè bè dé, bè bo wènnénè Esibiti kóo kpààti nè o āāpòmbè ibotí ìi í cāmmù kékūnnè. Mí ndi Yiè nKuyie mmfi béi.

33

Kuyie ndònnemè Esekieri o eikèmbàri

(Wénté mukāmmù 3:16-21)

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: Onití fí! Náké Isidayeeribe ke dò: ² Mí ndi Yiè nKuyie n tú: Kè dè dò m bo duó nkè mudoò tanní dihei mari, kè dè kó dihei yembè bānne onití be èi. ³ Wèè bāa kòò yà be dootitabè kērínimè ke eé ditāteheù kēcau nho kòbe. ⁴ Kòo mōu keè ditāteheù kuómmè ke búútóo kè be dootitabè kōtení kòò kùò, dè tu o kpeti nti. ⁵ Ó kèemu ditāteheù kuómmè ke búútóo, kòò ku dè yí tú òmōu kpeti, ke yé kòò do nyiè nhò na ncootému. ⁶ Kè dè me ndò nhobāri wèè yà be dootitabè kè bè kēríní kòò dò nkārè ke í eé ditāteheù kè be dootitabè kōtení ke kùò òmōu, ò kumu o yei nkpéi, wèè bāa dibōri wèè né to dé kó mēyi.

⁷ Onití fí! N da bānnemu Isidayeeribe, á nkémmú n náahti, kè n yí á bè nāké ti, á ti mbè nāké.

⁸ Kè n da nāké ke tú: Náké onitiyeiwe ke tú n yé nhò bo kú, kàa í ò nāké kòò bo yóu o yei nhò yóó kúmu o yei nkpéi, kè n né da bekénè o kpéi. ⁹ Kè dè me ndò nha ò nākému ke tú wèe yóu o yei nkéceete, kòò yete o yóó kúmu o yei nkpéi nkè fí nné deetè a fōmmu.

Onití dōmmè meè ò kòu

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò: Onití fí! Náké Isidayeeribe ke tú n yé mbè mè nnāámmè ke tú be yei nnè be yetimè deè cēēke ke bè yōnte kè bè cītiri, ke békú bəmāà ke tú: Ti bo nfòuà? ¹¹ Náké be ke tú: Mí ndi Yiè nKuyie m bomu! N yí dō onitiyeiwe bo kúme. N dō wèe yóu mēyi mme kénfòu. Ceetenè kényóu mēyi. Dīndi Isidayeeribe di dō kékúmaà?

¹² Onití fí! Náké a tebií Isidayeeribe ke dò: Kòo nitisàù yóu mesàà mmudāðrīmù ke dōò mēyi, mesàà nhò do dōari mè báa na kóò deetè. Kòo yeiwe me nyóu o yei nke dōari mesàà, mēyi nhò do dōari mè báa na kóò fētinne. Kòo nitisàù ta mēyi mmudāðrīmù, mesàà ndoké kōme báa na kóò deetè. ¹³ Kè n nāké onitisàù ke tú: Ó yó nfòu, kòò yóu mesàà nke ta mmeyei mmudāðrīmù,

n ténke í yóó dentení mesàà nhò do dǎori mè kpéí. Ò yóó kúmu meyei nhò dǎd mè kpéí. ¹⁴ Kè m me nnáké onitiyeiwe nwe ke tú: Ò bo kú! Kòo yóu meyei nke dǎori dèè wenni. ¹⁵ Kòò ténké wèè ò mǎkèné dibànni wè ò dǎúmmè dè, ke ténké ò do yúúkú dè, ke túnne itié nyii duò mmufofmmu, kòò ténké í dǎori meyei nhò yó nfoúmu ò báá kú. ¹⁶ M me nténké báá dentení meyei nhò do dǎd mè, ò yó nfoúmu ò túnne mèè kpéí ndèè wenni ke dǎori dèè sié.

¹⁷ Oniti fǎ! nha tebií náámmu ke tú: Mí ndi Yìè nKuyie n dǎori dè í wenni! Dè í tú mǎi kó mǎdǎorimè í wenni, bèè kó mǎdǎorimè sǎ. ¹⁸ Kòo nitisàù yóu mesàà nke ta meyei mmuǎdǎorimù, ò yóó kúmu dè kpéí. ¹⁹ Kòo yeiwe wèè me nyóu meyei ke dǎori mesàà, nè dè kpéí nhò yó nfoúmu.

²⁰ Di né me ntúmè n dǎorimè í wenni, dǎndi Isidayeeribe n yóó di bekèné bá wè ò dǎorimè dǎommè mme.

Bè pǎntemè Sedisademmù

²¹ Kè dè mmoke yebie ntepiúte nè yèdèè nè bè ti pírmè ke kǎnnè Babidonni, otǎnkù pínnwè, diyie nummuri yiè, kòo niti mǎu yenté Sedisademmù kéokékéni ké n náké ke dǎ: Bè pǎntemu Sedisademmù!

²² Dè kóo niti do yóó cokéni m borè késó Kuyie nkó muwérímú wee cùténímú n yǐnkè kè ò na kéwète kébéi, kòo ntuókuní ke sǎ n nǎndenfè dǎte kè n nǎ nke náá. ²³ Mémme kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dǎ: ²⁴ Oniti fǎ! Benitibè bèè kpáá bo Isidayeeribe tenké kó tidobonti bè náá nke tú: Abarahammu do bo omáá ndi kè nh ò duò nde kó ketenkè kòò bo nkè te, kè bè né bo súúmму kè n yóu m bo kè mbè duòmmdà? ²⁵ Náké be ke dǎ: Mí ndi Yìè nKuyie n tú: Bembe bèè yo mmeyí, kè be yèmmè bo yebókè bíékè, kè bè cou manitiyí mbèè bo tieke n kó ketenkàà? ²⁶ Bembe bèè pikú yekpárise ke dǎori isǎke kpere, bá wè kòò dǎunè ò kou pokú bèè bo tieke n kó ketenkàà?

²⁷ Náké be ke dǎ: Mí ndi Yìè nKuyie n fòumu, kè mǎi béi nke tú bèè kpáá dè kó tidobonti mieke bè yóó bè do mudòò mmu ké bè kùò, kè desǐnnèè pímmú bèè bo díkpáá kè mutenkúú nkuò bèè bo titǎdènti nè itǎfuò mmieke. ²⁸ M bo deite Isidayeeribe wérímú mùu bè àà tefenté, be èi nè be tǎrè kè dè dǎunkò kénaà nteǎnté, bá òmǎu ténké bá nde pǎnkú. ²⁹ Nè bè dǎd ò sǎke kpéí mbe tenké bo dǎunkò kénaà nteǎnté, kè bèè banté n túmè di Yìè nKuyie.

³⁰ Oniti fǎ! A tebií náantemu a kpéí ndiheí kó kuduotí fitímè nè be cǐi kó yebòrè ke tú: Tí kǎtené, kòo ti náké ti Yìè nKuyie nhò náké ti. ³¹ Dè te kè bè kǎriní a borè kusúku ke kǎri a òkè ke bo keè a tǎ ti. Bè kèrímúmu a náànti, bè né í dǎori ti yèmmè, bè yó nda náá ntínǎànnatí nti ke né tǎ mbe mǎmmámbe kó meyèmmè ke dǎ mucǎntimu. ³² Bè dǎ dǎnnenè oyendènti nwe wèè tammè naati, kòò nǎ nke diè nke nǎ nke bie ndebémbénnè. Bè ò nda kémmú kè dè bè naatimu, òmǎu me nyí dǎori a bè náá nti. ³³ A bè náá nti duunnímú, ti bo dǎd dii mǎnni bè bo banté mí ndi Yìè nKuyie mpǎánǎànti náàntò bomè be cuokè.

34

Kuyie nkpannè ti bèè ni Isidayeeribe

¹ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dǎ: ² Oniti fǎ! Kpannè bèè ni Isidayeeribe. Náké be m pǎánǎànti ke dǎ: Mí ndi Yìè nKuyie n tú bè bo yà bembè bèè ni Isidayeeribe. Opecènti ò ncèmmú ò pe nyi, kè bembè né piú bemáá ke yóu bè bo ndakemè m pe kpéí. ³ Ke yǎ nyi miè, nke duòkùnè ò citi tiyààti ke daati, ke kǎu yepedakè mekúú nkpeye ke cáá, bè me nyi í cèmmú. ⁴ Bè í duò nyipe ò cǐte tidiiti kè í bo kpenke. Bè me nyí taà nyii mǎ, mbè í bou ò kéété, bè í péirini ò dǎ kǎfeti, bè me nyí waà nyii feti, bè í cèmmùnè muwérímú mmu, ke í fǎunkò. ⁵ Kè m pe mǎnté ò cèmbè ke ciété kè desǐnnè ò pí. ⁶ Kè í áànte yetaré yemǎu ònkè nè sitáá simǎu ònkè ke ciété ketenkè kemau mieke bá òmǎu í dake í kpéí, òmǎu í í waà. ⁷ Dindi bèè tu n kó bepecèmbè, kénténè mí ndi Yìè nKuyie n tú mù! ⁸ Mí ndi Yìè nKuyie m bomu, kè mǎi béi nke tú: M pe me mmǎntémè becémbè ke ta beyóóbè nǎu mieke kè desǐnnè ò pí mbá í cèmbè í dake í kpéí nke piú bemáá ke búútóo m pe kpéí. ⁹ Nè dè kpéí ndíndi bèè tu n kó bepecèmbè, kénténè n dǎ kè di náké ti. ¹⁰ Mí ndi Yìè nKuyie m bǐmmu ke tú: N wèètenímú dè kó bepecèmbè bíékè kè bo fiète m pe bá bè ténké bá ntú bèè í cèmmú. Dè mǎnni kè bèè paà bemáá mupiiimú. M bo fiète m pe be nǎu mieke kè bèè í paà mucáammú.

¹¹ Mí ndi Yìè nKuyie mmú mǎmmu ò yóó daate m pe kpéí nke í cèmmú. ¹² M bo wète kǎtíí m pe opecènti ò tǎi mmèè botí ipe ò ciété. M bo í kpáakéní tipítí timǎu fetaafe nè kuyaakú dè ò í cǐe nkè ò kǎte kè kéndake í kpéí. ¹³ M bo í dènnení ibotí tǎi mieke kè í kpènnéní í tenké kè nyi cèmmú Isidayeeribe tǎrè ònkè nè ikondeí imǎu mieke nè dihéi kó yebòrè sǎàye yemǎu. ¹⁴ N yó nyi cèmmú timúsáati borè nde, Isidayeeribe tǎdǎnti kó timúti nti í yó nyommè ò kó dinaacènnhòò ndi. Í níí yóó dè nhòmpe kényo nyIsidayeeribe tǎrè kó timúsáati. ¹⁵ Mí ndi Yìè nKuyie mmú mǎmmu ò yó ncèmmú m pe kè níí nyi omǎunkò. Mí ndi Yìè nKuyie mmú bèi.

¹⁶ M bo wammú ìì feti kẹ́péítíní ìì dọ́ kékénté, kẹ́taa nyii kòùtẹ, kẹ́miekúnne ìì mọ. M bo kuọ ìì ǎ mekùd nke kpeńni ke cẹ́mmu m pe.

Kuyie ntumẹ̀ kù kẹ́ríní ke bo tee nku kọ́bẹ

¹⁷ M ẹ́mmẹ̀ kẹ̀ tí Yìè nKuyie mbéi nke dọ́: Nte mí ndi Yìè nKuyie n náá nti m pe kpéí. Mí ndi Yìè nKuyie n tú, n yóó batemu m pe ìì kpeńni kẹ́cánné iniyyi nè yepedakẹ̀ nè yebodakẹ̀. ¹⁸ Ì di timúsaàti ke cẹ́mmu ke naù tisoni. Ì yà menésààmẹ̀ ke cẹ́mmu ke kọ́rri mesomme. ¹⁹ Ì dọ́ m pe sonyi nyó nyi naù tìl m̀tí nti ke yó nyi kọ́kẹ̀ m̀èè nìe. ²⁰ De ẹ̀ te mí ndi Yìè nKuyie nkẹ̀ n tú: Mfi mómumu n yóó bekénè ipe mekùd nkpeí ìì cfinni ì kpéí. ²¹ Ke yé ì kũmmumẹ̀ ìì cfinni ì pfiti nè ì baayo ke ì cie nkẹ̀ ì yè ditowaà. ²² N yóó fietemu m pe beyóóbẹ̀ n̄u mieke ke né ì bekénè itóbẹ̀ kpéí, ²³ kẹ́duó nkẹ̀ n kóo tǎnti Dafitii naà n kóo pecěnti, wẹ̀e yó ndake m pe kpéí, wẹ̀e yó ntú n kóo pecěnti omáà. ²⁴ De mǎnni mí ndi Yìè nKuyie mmũ yó nyi te kẹ̀ n kóo tǎnti Dafiti tú ì kóo kpààti. Mí ndi Yìè nKuyie mmũ b́ei.

²⁵ N yóó ì dǎnnè metaummẹ̀ mme kẹ̀ ti narike kẹ̀ n kei ntikpasinti, bá tí ténke bá nkpaá bo kẹ̀ m pe ncenti dikpáà ke bá nyiékù ke níf duóò bẹ̀tèi kutúúkù mieke. ²⁶ Kẹ̀ n duó nkẹ̀ ì mbo n tásààrì pẹ̀ri, kẹ̀ fetadẹ̀ nniù fe mǎnni ke dọ́rri ketenkẹ̀ mesàà. ²⁷ Kẹ̀ detie nni mpeí kẹ̀ depaa mpeí kẹ̀ ì mbo ì tenkẹ̀ ke ì yíékù. M bo tǎte mefimme m̀èè ì pfiti kẹ̀ ì dènne tidaati mieke, kẹ̀ ìì banté n tùmè di Yìè nKuyie. ²⁸ De mǎnni ibotí tẹ̀i kọ́bẹ̀ ténke bá nyi pfi, ndesinnè me nténke bá nyi cǎà. Ì bo mbo ke ì yíékù, dẹ̀marẹ̀ bá nyi kóónnè. ²⁹ Kẹ̀ n fífikú detie nyi kpéí, dikónni ténke báá kuọ fẹ̀mafẹ̀ dihei mieke. De mǎnni ibotí tẹ̀i kọ́bẹ̀ ténke bá nyi daú. ³⁰ De mǎnni ì bo banté kẹ̀ dọ́ mmũ ì te ke ì bonè. Díndi Isidayeeribe di tú n kọ́bẹ̀ mbe, mí ndi Yìè nKuyie mmũ b́ei.

³¹ Mí ndi Yìè nKuyie mmũ b́ei nke tú di tú n kó kupecenku nku kẹ̀ n di te ke dake di kpéí.

35

Kuyie nkpannè tì Seii eì kọ́bẹ

¹ Kẹ̀ ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dọ́: ² Onití fí! Wẹ̀te Seii tǎri ekẹ̀ bíékẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ náké m pǎánáànti. ³ Náké be ke dọ́: Mí ndi Yìè nKuyie n tú n yitẹ̀ ke còrmumu Seii ekẹ̀ tǎri kọ́bẹ̀ kpéí nke bo bẹ̀ kpannè. N yòute n nòùtè nte Seii tǎri ekẹ̀ ìnkẹ̀ kẹ̀ yè bo dǎunko kẹ́naà ntedantẹ̀. ⁴ M bo duó nkẹ̀ be ekẹ̀ dǎunko kẹ́naà ntidobonti kẹ̀ bẹ̀ banté n tùmè di Yìè Kuyie. ⁵ Bẹ̀ m̄ nniimmemu Isidayeeribe sǎà, kẹ̀ Isidayeeribe yei ntonté kẹ̀ m bẹ̀ potẹ̀, kẹ̀ bẹ̀ bo meyencaàrimè mieke bá bẹ̀ í bẹ̀ kuọ mmesémmẹ̀ ke cífékẹ̀ ke bẹ̀ kǎu. ⁶ Mí ndi Yìè nKuyie m bomu kẹ̀ mfi b́ei. Bẹ̀ í me ndepemè menitiyí mmucóummù, menitiyí mmeè yó ncóú be tenkẹ̀. ⁷ M bo kuọ bẹ̀ kó dimàà pènkù Seii tǎri borẹ̀, kẹ̀ di dǎunko yúóó. ⁸ Bẹ̀ bo do Seii tǎri kọ́bẹ̀ mudoò kẹ̀ bẹ̀ kù. Becírìbẹ̀ bo pìe n̄ho tǎrẹ̀ ìnkẹ̀ nè sitáà ìnkẹ̀ nè tibiti mieke nè ikondeí im̄u mieke. ⁹ Be ekẹ̀ bo dǎunko sǎà, bá om̄u ténke bá nyè ǎ, kẹ̀ bẹ̀ banté n tùmè di Yìè nKuyie.

¹⁰ Seii ekẹ̀ kọ́bẹ̀ beè b́ei nke tú, bẹ̀ bo tóútẹ̀ mí ndi Yìè nKuyie n kó ketenkẹ̀ n kpààtiyo borẹ̀ yédéà? ¹¹ Nè de kpéi mmí ndi Yìè nKuyie m bomu kẹ̀ mfi b́ei, be mieke do péi m̄èè kpéi n nitibẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ bẹ̀ ní nke bẹ̀ póó, n yóó me mbè dǎò memómommeme, m bo bẹ̀ potẹ̀ kẹ̀ bẹ̀e ya n dòmme. ¹² Kẹ̀ bẹ̀ banté ke dọ́ mmí ndi Yìè nKuyie n kẹ̀ tipocemmúnáànti bẹ̀ náké tì, bẹ̀ do tú dii mǎnni Isidayeeribe tǎrẹ̀ dǎunko kẹ̀ bẹ̀ yè pètẹ̀ ke tieke. ¹³ Bẹ̀ n cěnnénè kẹ̀ dẹ̀ deumu, ke n sǎrmú kẹ̀ n dẹ̀ kẹ̀ dem̄u.

¹⁴ N yóó pǎnte be eì pái pái nwe kẹ̀ dii dǎunko kẹ̀ dẹ̀ narike yebotẹ̀ mí ndi Yìè nKuyie mmũ b́ei. ¹⁵ Isidayeeribe tenkẹ̀ do dǎunko kẹ̀ dẹ̀ mbè naatimu, n yóó me mbè dǎò memómommeme, Seii tǎri bo dǎunko, Edommu om̄u, kẹ̀ bẹ̀ banté n tùmè di Yìè nKuyie.

36

Kuyie nnákemè ku nitibè yóó wẹ̀te kětiekemè be tenkẹ̀

¹ Kẹ̀ ti Yìè nKuyie nni mbéinnè ke dọ́: Onití fí! Náké m pǎánáànti Isidayeeribe tǎrẹ̀ ìnkẹ̀ kọ́bẹ̀ ke dọ́: Mí ndi Yìè nKuyie n tú bẹ̀ kénté n dọ́ kẹ̀ bẹ̀ náké tì. ² Mí ndi Yìè nKuyie mmũ b́ei nke tú: Be dootitabẹ̀ bẹ̀ daúmu ke tú wũd̄! Tì né í tieke di tǎrẹ̀ di do tá yà? ³ De ẹ̀ kpéi nte kẹ̀ n tu: Á bẹ̀ náké m pǎánáànti, náké be ke dọ́: Mí ndi Yìè nKuyie n tú ibotí tẹ̀i kọ́bẹ̀ me mbè yáammè ke bẹ̀ pǎnte ke bẹ̀ tieke ke bẹ̀ daú. ⁴ De ẹ̀ kpéi nte mí ndi Yìè nKuyie kẹ̀ n tu: Díndi bẹ̀ bo Isidayeeribe tǎrẹ̀ ì kénté kékée n tú mù, n tú: Di tǎrẹ̀ me ndaúnkomè nè sitáà nè ikondeí nè tibiti kẹ̀ bẹ̀ ekẹ̀ naà ntidobonti ke dǎunko kẹ̀ yebotẹ̀ di daú. ⁵ Dè n yonkemu mí ndi Yìè nKuyie kẹ̀ n còrmú ke pàrikẹ̀ ke tú m bo kpannè ibotí ì di fité dake Edommu tenkẹ̀ kem̄u kọ́bẹ̀, ke yé dẹ̀ do bẹ̀ naatimu kẹ̀ bẹ̀ pǎti bẹ̀ pétémè n tenkẹ̀ ke bo tieke, kětúótẹ̀ dẹ̀ bo ke mieke. ⁶ Nè de kpéi náké Isidayeeribe bẹ̀ bo yetǎrẹ̀ ìnkẹ̀ nè sitáà nè tibiti nè ikondeí ke dọ́: Mí ndi Yìè nKuyie n tú dẹ̀ n yonkemu kẹ̀ m mieke peike ibotí bẹ̀ daú m̄èè kpéí. ⁷ De ẹ̀ te mí ndi Yìè nKuyie nkẹ̀ m b́ei nke pàrikẹ̀ ke

tú bè múnke bo daá de kó ibotí ìì do bè daú. ⁸ Díndi Isidayeeribe tārè kó detie! Pūntenē tifaati képié yebe péu n nitibè Isidayeeribe kpéí, bè wētinímu bāmbā mbe tenké mieke. ⁹ Di mmānni n daātenímu be tārè kpéí nkè bè bo wēte ke yè kiúútí depaa nkébuatí tidiiti ye ínkè. ¹⁰ N nitibè Isidayeeribe bo wēte képié ndi ínkè kéwēte kémaá yehékè yèè do pūò nkénhā. ¹¹ M bo duó nkè benitibè nè iwūš kè dēe pié kēsūū nképíe nképēētē dē do dōmmē, m bo di daá mesāa nkè dēe pēētē dē do dōmmē kè dí banté n tūmē di Yìè nKuyie. ¹² N yóó kè duó n nitibè Isidayeeribe mbe, kè bè nkè te ke centi ke ínkè, kè kè ténke bá nte be tārēe paá be bí. ¹³ Nte mí ndi Yìè nKuyie n tú mù: Benitibè náamu ke tú: Isidayeeribe tenké yo mbenitibè ke dēè kubotí kùu bo ke mieke. ¹⁴ Nè de kpéí nha ténke í yó nyo mbenitibè, a ténke í yó ndeu a nitibè bí, mí ndi Yìè nKuyie mmū bēi. ¹⁵ F́s nyIsidayeeribe tenké ibotí tēi ténke í yó nda sáá. Bè ténke í yó nda daú, a me nténke í yó ndeu a nitibè bí, mí ndi Yìè nKuyie mmū bēi.

Kuyie nnákémè kù yóó wēte kētímmè Isidayeeribe

¹⁶ Kè ti Yìè nKuyie nni mbéinnè kè dà: ¹⁷ Onití f́s! Isidayeeribe do bo dii mōnni be tenké mieke ke kè sīnkūnemu nè be daōrimè nè be borime mieke kè kēe dontenē onitipòkù 5 nyúò nke dōmmē. ¹⁸ Memme kè m miekē ke yè kè n kuò benitibè bè bo ke mieke, bè kè sūū mēè kpéí nnē sibootenkaani nè be cóu mmēè nitiyíí nképí. ¹⁹ Kè m bè cíe nkè bèe ta ibotí tēi mieke betòbè tenké. Kè m bè bekénè be borime dōmmē, nè be daōrimè. ²⁰ Kè bè ta ibotí tēi mieke ke te kè bè càari n yètirì kè náa nke tú: Be nnitibè tu ti Yìè nKuyie nkòbe mbe kè kù bè yīēke ke bè dēenne ku tenké. ²¹ N yí nyie nke bo nwúónko kè Isidayeeribe càari n yètirì ibotí tēi bè ciété ke ta ìi mieke. ²² Dēè kpéí nte mí ndi Yìè nKuyie nkè n tu: Náké Isidayeeribe kè dà: Dē í tú bèè kpéí nte kè n yóó pī mmutōmmū. N yóó mù pī n yètirì càari mēè kpéí nke bè ciété ke taá ìi botí mieke i borè nde. ²³ N yètirì dii càke ibotí tēi bè ciété ke taá ìi mieke i borè, kè n yóó di wénkūnne. Nè dūi borè nde yeboté yóó bantémè n tūmē di Yìè nKuyie.

²⁴ N yóó di dennenímu ibotí tēi kó ketenkè di ciété ke bo ìi cuokè kéwēte ke di tíí ndi tenké mieke. ²⁵ Nè di fié mēè kpéí nyebókè ke sīnte, m bo di óúnè menēsāamē ke di wénkūnne meyōš mmēmōu, ²⁶ kéwēte kè di duó mmeyempāmmē ke di ānné iyentotí pānyí, kédeite meyēmme mēè kpeñni kè dō ndipèrì, kè di duó mmenitiyēmme. ²⁷ M bo di duó n kó muyaá nkè di ntú n tié nke daōri n kuó yēmme, ²⁸ kè m bo ketenkè n do duó nkè di yembè, kè nni ndi te kè di tú n kabè. ²⁹ Kè n di dēetē nè dēè do di sīnkūnko, kéduó nkè tidiiti pié ndi tenké kè dikōnni yè. ³⁰ Detie mbo mpeí mmediè nkè tidiiti peí mmediè nkè ifeí ténke bá ndi bo ibotí tēi cuokè. ³¹ Kè di dantení di borime nè di daōrimè dē do í wennimè képē ndimáá di yei nnē isòke di do daōri dē kpéí. ³² Díndi Isidayeeribe ifeí ìi do dō nkè di pī nnē di borime, mí ndi Yìè nKuyie mmū bēi nke tú dūi kpéí nyí te kè m pī m me mpī mmū tōmmū.

³³ Mí ndi Yìè nKuyie m béimmu ke tú: M bo wēte ke di wénkūnne dii yèi di yei mmēmōu, m bo duó nkè di wēte kémaá di eké yèè do pūò nkémbo. ³⁴ Di tenké kēè do daōnko kè benitibè mpēnkù ke kè yāu, di bo wēte kè kè kiúútí. ³⁵ Benitibè bo náké ke kpéí nke dà: Ketenkè kēè do daōnko kēè náa nkupúú sàakù ke dōntenē kupúú Edenni. Yehékè yèè do pūò nkénáa ntidobontí kè di wēte ke yè maá sicēkperi kénhā. ³⁶ De mōnni ibotí ìi di fité i bo banté ke dō mmí nKuyie mmū maá yehékè yèè do pūò, ke fiikú detie nketenkè kēè do náa ntedōnté ke mieke. Mí ndi Yìè nKuyie mmū bēi nkè dē yóó dà.

³⁷ N yóó yóu díndi Isidayeeribe kè di n wammúmu kè n né na ke di teennè kè di sūū nkémaatenē kupecēnku. Mí ndi Yìè nKuyie mmū bēi. ³⁸ Dibanni do 5 mbo Sedisademmu, kè iwūš di yó n fié ìi pié mmēè botí n ciētē, benitibè yóó wēte ke pié mmēè botí yehékè yèè do pūò, nkè di banté ke dō n tú di Yìè Kuyie.

37

Kuyie nnákémè yekūš yèè kpéí yè yóó wēte kéfoutemē

¹ Kè ti Yìè nKuyie nkó muwērimúu cúténí n yīnkè kè ku Yaá nni ntúóté kékote kécónné kubiriku makù cuokè kè yenitikūš piéké ku mieke. ² Kè ti Yìè nKuyie nni nni nfinrē de kó kubiriku mieke tipíti timōu, kè n yà yenitikūš cóu cóumē ku mieke, bá yè í sénní ke kpéí wákéré. ³ Kè kù m beke kè dà: Onití f́s, a yēmme dō nye nkūš bo na kéwēte kéfoutaá? Kè n dà: N Yìè nKuyie nf́s yé.

⁴ Kè kù dà: Náké de kó yekūš m pānāahtí kè dà: Mí ndi Yìè nKuyie n tú yenye yekūš yèè kpéí yèè kénté n dó kè yè náké tí. ⁵ Mí ndi Yìè nKuyie n tú n yóó yè ānnému muwemmu kè yèe foute. ⁶ N yóó yè ānnému icīē nnē memambii nnē tikōntí, kè yè duó mmuwemmu kè yèe foute kēbanté n tūmē di Yìè nKuyie.

⁷ Kè nni nkpaá ke yè náa nti Yìè nKuyie nyē n yè náké tí, kékeè kutoweku makù nè kunampoo kè yekūš tōsōntē yetòbè. ⁸ Kè n wénté kēnsó nyicīē nhānnē nè memambii nnē

tikánti, kɛ muwemmu muù mǎá kpa. ⁹ Kɛ ti Yiè nKuyie nni mbéinnɛ kɛ dǎ: Oniti fǎ, náké muyaá mmùù bo itemmànke inàà kɛ dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú mùu kotení kɛta becíribɛ mieke kɛ bèe foute.

¹⁰ Kɛ nní nkpaá kɛ náá nti Yiè nKuyie nyɛ n náké ti kɛ muyaá nkotení kɛ bɛ ta kɛ bèe foute, kéité kécómmú kémmànnɛ diháápàntínni dièrì.

¹¹ Dɛ mǎnni kɛ kù n náké kɛ dǎ: Oniti fǎ, dɛ kó yekúš benkú Isidayeeribe mbe. Bɛè náá nke tú bɛ kúš kpéi kɛ tɛnke í yóó na kédǎò timati kɛ bɛ kpɛɛ dèè. ¹² Dɛ kpéi nte kɛ n tu, á bɛ náké kɛ dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó pootemu bɛ fǎti kɛ bè dɛnnɛni kɛ bè tɛ́nné bembɛ n nitibɛ Isidayeeribe bɛ tenkɛ. ¹³ Mí ndi Yiè nKuyie m bo pootɛ dii mǎnni ifǎti, kɛ n nitibɛ yènni bɛ bo bantɛ kɛ dǎ n tú di Yiè nKuyie. ¹⁴ M bo bè ánné muwemmu kɛ bèe foute, kɛ n wɛtɛ kɛ bè kǎnnɛ bɛ tenkɛ. Kɛ bèe bantɛ kɛ dǎ mmí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi nkɛ ti dǎò.

Kuyie nnákémɛ Sudaa kɔbɛ nɛ Isidayeeribe bè yóó wǎnnémɛ dikpàatiyuu dimáa

¹⁵ Kɛ ti Yiè nKuyie nyíé kɛ m béinnɛ kɛ dǎ: ¹⁶ Oniti fǎ, túótɛ kudǎú kɛwǎri ku ìnkɛ kɛ dǎ: Sudaa kɔbɛ nɛ Isidayeeribe bèè bɛ bonɛ, kɛtúótɛ kutɛkú kɛwǎri ku ìnkɛ: Sosefu (yoo Efadaimmu) nɛ Isidayeeribe bèè ò bonɛ. ¹⁷ Kǎa ì wǎnné kɛpíkú á nùùtɛ mieke kɛ ì ndò nkudǎú kumáa. ¹⁸ Kǎa botí kɔbɛ da beke kɛ tú á bɛ náké dɛ benkú mù. ¹⁹ Á bɛ náké kɛ dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú, n yóó túótɛmu Sosefu kó kudǎú nɛ Isidayeeribe bèè ò bonɛ, n yóó kù wǎnnénɛ Sudaa koku nku kɛpíkú kɛ ì naá nkudǎú kumáa. ²⁰ Esekieri á bo mpíkú dii mǎnni idéi á wǎri ì ìnkɛ kɛ bè da wúó, ²¹ á bɛ náké kɛ dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó fietɛnɛmu ibotí tɛi Isidayeeribe bɛ ciɛtɛ kɛtaá ì mieke, n yóó bè dɛnnɛnɛmu tipíiti timóó kɛ bɛ tíi nkɛ bè kpɛnnéní bɛ tenkɛ mieke, ²² kɛ bè dǎò kubotí kumáa bɛ tenkɛ mieke, kɛ bè mbo bembɛ Isidayeeribe bɛ tǎrɛ ìnkɛ, kóo kpàati omáa mbɛ baké, bè tɛnke bá ntú ibotí idéi kɛ mǎkɛ yekpàatiyoo yédé. ²³ Bɛ tɛnke bá nsɪnkunko bɛmáa nɛ sibootenkaani nɛ isɔkɛ kó mudǎðrimù nɛ munitikǎú. N yóó bè dɛɛtɛnɛmu bɛ yɛi mbɛ dǎò mè, kɛ bè wǎnkúnne, kɛ bè ntú n kɔbɛ kɛ m bɛ tɛ. ²⁴ N kóo tǎnti Dafiti wɛɛ yó ntú bɛ kóo kpàati, bɛ yó mmǎkɛ ocɛnti omáa ndi kɛntú n kuó, kɛyíɛ n tié, kɛ dǎori ì yèmmɛ, ²⁵ kɛmbo diheɪ n do dúó ndi n kóo tǎnti Sakobu, bɛ yembɛ do bo dii mieke. Kɛ bè mbo bembɛ nɛ bɛ bí nɛ bɛ yaábíó sǎá kɛ n kóo tǎnti Dafiti ntú bɛ kóo kpàati sǎá. ²⁶ Kɛ m bè dǎðnnɛ metaummɛ kɛ ti narikɛ kɛ ti kó metaummɛ mbo sǎá. Kɛ n wɛtɛ kɛ bè kǎnnɛ bɛ ɛi kédúó nkɛ bèe súù kɛ n ciɛtɛ mbo bɛ cuokɛ sǎá. ²⁷ Kɛ nní mbɛ bonɛ kɛ bɛ tɛ kɛ bɛ tu n kɔbɛ. ²⁸ Kɛ n ciɛtɛ mbo bɛ cuokɛ sǎá kɛ yebotɛ bantɛ kɛ dǎ mmí ndi Yiè nKuyie mmú bɛ cǎánnɛ.

38

Kuyie nkpannɛ ti Koku Makoku kóo kpàati

¹ Kɛ ti Yiè nKuyie nní mbéinnɛ kɛ dǎ: ² Oniti fǎ, wɛɛtɛ okpàati Koku wɛɛ bo Makoku tenkɛ mieke, wɛɛ tu Meseki kɔbɛ nɛ Tubaadi kɔbɛ kóo kpàati diɛwɛ, kóo kpannɛ. Náke wɛ m pǎánaánti. ³ Á ò náké kɛ dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yítɛ kɛ cómmúmu wenwɛ okpàati Koku o kpéi, wenwɛ wɛɛ tu Meseki nɛ Tubaadi bɛ kóo kpàati diɛwɛ. ⁴ Mí ndi Yiè nKuyie n tú n yóó ò dintɛmu, kɛtǎnnɛ o yèi kuyimpie, nkóò dɛnnɛ wenwɛ nɛ o āāpǎmbɛ nɛ sisɛ ñ si dèèbɛ bèè báátí weti weti kɛ bɛ tǐnni sù, kɛ bɛ tɔ tikpàrinɛnti nɛ tidǎpíiti kɛ tú bekpàrinuombe. ⁵ Pɛrɛsi nɛ Kuusi nɛ Puti kɛ bɛ kɔbɛ bè nɛínɛ kɛ tɔ tidǎpíiti, kɛ ókɛ yepikɛ. ⁶ Kómɛ nɛ o kó behāāpǎmbɛ nɛ Beti-Tokamaa, wɛɛ bo kubakú yóu nɛ o āāpǎmbɛ bɛmǎu kɛ yebotɛ péu ò nɛínɛ. ⁷ Wɛɛ báátí wenwɛ nɛ o āāpǎmbɛ nɛ bèè ò bonɛ kóò mbɛ ni. ⁸ Dɛ kó yɛwɛ bo tuokɛ dii mǎnni n yóó wɛtɛ kɛ da tǎmmu kǎa kɔtɛ kɛ do diheɪ n nitibɛ do bo di, kɛ dikpànni bɛ ciɛ, kɛ bèe taá ibotí tɛi mieke kɛ bɛ kó kɛtenkɛ dǎúnko yɛmǎrɛ mayɛ mieke, di mǎnni kɛ bèe konní kékari bǎmmùù. Dɛ bo yíɛ yebie mmayɛ mieke kɛ n da tǎmmu bèè yɛntɛnɛ mudoò bɛ tenkɛ, Isidayeeribe tǎrɛ yèè do dǎúnko kénáa ntidobonti. Nɛ bè yǎtɛnɛ dii yíɛ ibotí tɛi kɛ konní, bɛ bo kɛ dɛ bè naatimu, timati í bɛ kǎónnɛ. ⁹ Dɛ mǎnni ndi n yóó dúúmmɛ wenwɛ nɛ o āāpǎmbɛ nɛ o nitibɛ bèè ò bonɛ kɛ bèe bɛ dǎ kuyaakú kperikú kǎmɛ, kɛ bè dátínnɛ diwɛtɛrì tɛmɛ.

¹⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mmú bɛi. Dɛ yíɛ bo tuokɛ dii yíɛ meyèmmɛ mamɛ bo ò ta kóò totí iyentoti yeyi. ¹¹ Kɛ dǎ ò bo kɔtɛ kédó benitibɛ bèè kári bǎmmùù bá dɛmarɛ í bɛ kǎónnɛ, bɛ bo yèè ɛkɛ fɛiomu, dɛmarɛ í yɛ kǎnkɛ, iduotí í yɛ fitɛ yɛ í kpɛti kɛ pákɛ. ¹² Dɛ yóó mɛ nyí kóo kɔtɛ kédó yehɛkɛ yèè do tú tidobonti kɛ bɛ wɛtɛ kɛ yɛ mǎá, kɛ yɛ pǎntɛ kɛhéi bɛ kpɛɛ, bɛ yènni ibotí tɛi mieke nke kɛ bo fɛheiwuonfɛ kɛ mǎkɛ iwúš nɛ bɛ kpɛɛ. ¹³ Sebáa ɛi kɔbɛ nɛ Dedanni ɛi kɔbɛ nɛ Tadisisi kó bɛpotambɛ bè bo nhò bèkú kɛ tú: A kǎtɛní nɛ á āāpǎmbɛ kɛ bo ti pǎntɛmu kɛhéi mɛsɔ nnɛ timati péiti kɛpímmú ti pɛ kɛfɛkɛ ti potanti kɛmǎtɛ tɛkpàti péu yáaba?

¹⁴ Dɛ kpéi nte mí ndi Yiè nKuyie nkɛ n tú: Oniti fǎ, nhá náké Koku kɛ dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú n nitibɛ Isidayeeribe yó nkari fɛɛ nwe, kóo bè do. ¹⁵ Ò yóó ítɛní o ciɛ nke kubakú yóu nɛ o āāpǎnsǎndèèbɛ péu bɛ í yó ndò nkɛna kékáa nkédeɛ. ¹⁶ Kɛ bèe kotení kédó n nitibɛ Isidayeeribe

ké bɛ dātinné diwɛtirɪ tɛmɛ. Yɛwɛ sɔnyɛ miɛkɛ nkɛ n yóó duóm̃mɛ kòo do n nìtìbɛ tenké wenwɛ Kòku. Nɛ ò borɛ ndɛ n yóó bɛnkɛmɛ yɛbotɛ n tùmɛ Kuyie nkɛ kpa mɛyɛ nkɛ yɛ m banté.

¹⁷ Mí ndi Yiè nKuyie n náámmu kɛ tú: Wɛɛ kpéí nkɛ n duóm̃mɛ kɛ m pāānāahtɪ náām̃bɛ bèɛ bo Isidayɛeribɛ miɛkɛ kɛ bɛ náké nɛ dimònni kɛ tú: Yɛm̃rɛ sɔnyɛ miɛkɛ m bo duó nkòo bè do mudoò. ¹⁸ Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu kɛ tú: Kòku bo do dii yiè n nìtìbɛ Isidayɛeribɛ, m miɛkɛ bo ò yɛ mediɛ. ¹⁹ Dɛ yiè dɛ bo n yonkɛ, kɛ m miɛkɛ ò yɛ, mí ndi Yiè nKuyie mm̃ú bɛí. Dɛ yiè kunòdoo bo dātinné Isidayɛeribɛ tenké miɛkɛ. ²⁰ Dɛ yiè dāmɛèri kó siyĩ nɛ sínɔo nɛ tiwanwanti nɛ debambaānnɛ nɛ bɛnìtìbɛ bèɛ bo ketenkɛ dɛ kònti bo aá, kɛ yetārɛɛ puo nkɛ yɛpɛrɛɛ duonɪ kɛ iduotíi duó. ²¹ M bo duó nkɛ tipíiti tím̃u kòbɛɛ do Kòku mudoò kòo āāp̃m̃bɛ kónté kénkòu bɛmáá. Mí ndi Yiè nKuyie mm̃ú bɛí. ²² M bo duó nkɛ bɛ dootitòbɛ mbɛ kòu, kɛ mutenkũu mbɛ kòu. M bo duonni fetaafɛ diɛfɛ nɛ yemátárɛ nɛ muháá nɛ muháayuo nho ìnkɛ, wenwɛ nɛ ò āāp̃m̃bɛ nɛ bèɛ kó dimáà ò bonɛ. ²³ M bo bɛnkɛ yɛbotɛ péu n dɛumɛ kɛ kpa mɛyɛ nkɛ yɛɛ banté n tùmɛ di Yiè nKuyie.

39

Kuyie nyíɛ kɛ kpānnɛmɛ Kòku

¹ Kɛ ti Yiè nKuyie nyíɛ kɛ m béinnɛ kɛ dɔ: Onitɪ f̃s, náké Kòku m pāānāahtɪ. Náké wɛ kɛ dɔ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú: N yitɛ kɛ còrām̃mu wenwɛ Kòku wɛɛ tu Meseki nɛ Tubaadi bɛ kóo kpàati diɛwɛ ò kpéí. ² N yóó ò ìimmu ò eì kubakũ you kɛ nhò nì kóò kòtenɛ kòo do Isidayɛeribɛ èkɛ yetārɛ ìnkɛ kpɛyɛ. ³ N yóó dɛ nkéétɛ ò tām̃mu ò nòutɛ cānkutɛ miɛkɛ, kòo piɛ nfítɛ tɛyoutɛ miɛkɛ kɛdɔ. ⁴ Ò yóó dɛ nkũ Isidayɛeribɛ tārɛ ìnkɛ wenwɛ nɛ ò āāp̃m̃bɛ nɛ ò nìtìbɛ bèɛ ò bonɛ. Timancònti nɛ tikpasĩnti dɛ yóó ò di. ⁵ Ò yóó kũ dikpáá miɛkɛ nkɛ, mí di Yiè nKuyie mm̃ú bɛí. ⁶ M bo banté muháá Makòku tenké nɛ ketenkɛ kɛ sòkɛ dāmɛèri cuokɛ kɛ kò yɛhekɛ kòbɛ kari fɛɛ, kɛ bèɛ banté n tùmɛ di Yiè nKuyie. ⁷ M bo bɛnkɛ n nìtìbɛ Isidayɛeribɛ n yètiri tumɛ: Kpa mɛyɛ. Dɛ mōnni bɛ ténkɛ bá ndi cāari, kɛ yɛbotɛ banté kɛ do mm̃i ndi Yiè nKuyie nyIsidayɛeribɛ tũ nkũ n kpa mɛyɛ. ⁸ Mí ndi Yiè nKuyie n náké dii yiè kpéí tũkɛnĩmu kɛ dɛɛ, dɛ yóó dōm̃u, mí ndi Yiè nKuyie mm̃ú bɛí. ⁹ Dɛ mōnni Isidayɛeribɛ èkɛ kòbɛ bo yènni kécòu mbɛ dootitòbɛ kpārĩnɛnti nɛ tidapĩiti nɛ detānnɛ nɛ ipiɛ nnɛ yekpāá nnɛ tikpānseuti, bɛ bo ntutòtɛ dɛ kó idɛi kɛ dɔ yɛbie nyɛyiekɛ. ¹⁰ Bɛ ténkɛ bá ntaá dikpáá mudakáú, bɛ ténkɛ bá nkòu idɛi titúútɛ miɛkɛ, tikpārĩnɛnti ntɪ bɛ yó ntutòtɛ. Dɛ mōnni bèɛ do bɛ puo nkéheɪ bɛ kpɛrɛ, bɛ múnkɛ bo bɛ puo kéheɪ bɛ kpɛrɛ. Mí nKuyie mm̃ú bɛí.

¹¹ Dɛ yiè Kòku f̃ti bo mbo Isidayɛeribɛ tenké dibòri dii yètiri fɛi, kupotance yiè kũu biriku, mukókũs nkòo dāmɛèri, diyiè kɛ yènni kɛɛ bíkɛ. Dɛ yiè dɛ kó kucɛ bo ìtinnɛ, bɛ bo dɛ kũnnɛ Kòku, kɛyú deborɛ kɛ dɔ: Kòku nɛ ò āāp̃m̃bɛ bɛ biriku. ¹² Isidayɛeribɛ bo mbɛ kũri kɛ bo wénkũnnɛ bɛ eì, bɛ bo mbɛ kũri kɛ dɔ bɛtāābɛ bɛyiekɛ. ¹³ Isidayɛeribɛ tenké kem̃u miɛkɛ, òm̃u í yó nkpa, bɛ kũnnim̃u, dɛ yó ndò nɛpòtɛ nɛ bɛ kpéí. M bo bɛ bɛnkɛ dɛ yiè n dɛumɛ, mí ndi Yiè nKuyie mm̃ú bɛí. ¹⁴ Dɛ kó difñkúò bɛ bo tánkɛ bɛnìtìbɛ kɛ bɛ kó mutām̃mu ntũ bɛ bo nfirim̃ɛ bɛ tenké kem̃u miɛkɛ kɛ kũri bèɛ kpāá kpāá kɛ bo wénkũnnɛ bɛ tenké. ¹⁵ Kɛ bɛ nfiri, kòo m̃u yà yɛnitikũs, wɛɛ tĩ nyetārɛ deborɛ kécóú nkɛ bɛf̃tikeubɛɛ yɛ tũtòtɛ kékũnnɛ kubiriku bɛ tu kũ: Kòku nɛ ò āāp̃m̃bɛ biriku. ¹⁶ Kɛ bèɛ yú diheɪ tɛrɪ marɪ kɛ dɔ: Kunitisũkũ, bɛ kũnnɛ kũu nitisũkũ kpéí. Mɛm̃mɛ kɛ diheɪ wenkɛ.

¹⁷ Dɛ kó difñkúò kɛ ti Yiè nKuyie nyíɛ kɛ m béinnɛ kɛ dɔ: Onitɪ f̃s, náké tinòti tím̃u botɪ tipíiti tím̃u kpɛti nɛ desinnɛ dem̃u kɛ dɔ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú dɛɛ tĩ nyIsidayɛeribɛ tārɛ ìnkɛ kɛ n dɔ kɛ dɛ pā dipānni diɛri ndi. Dɛ bo di initimāa nkéyā mmenitiyĩ. ¹⁸ Dɛ yóó cāákɛmu bɛkpārĩtìbɛ kɛyā bɛkpāatibɛ yĩ. M bɛ ndɛ pāmu, Basāā tenké kó yɛpedakɛ nyɛ nɛ ipɛni nɛ sibos̃ nɛ ināàkɛ dɛɛ ā mɛkũ. ¹⁹ M bɛ ndɛ pāmu kɛ dɛ bo bɛ cāákɛ nɛ bɛ kũs nkénsānnɛ, kɛyā bɛ yĩ nkém̃u. ²⁰ N dɛ ānnɛ dibānni ndi kɛ dɛ bo cāákɛ sɪkpārìsɛɪ nɛ si dɛèbɛ, bɛkpārĩnuombɛ nɛ bɛ āāp̃m̃bɛ, mí ndi Yiè nKuyie mm̃ú bɛí.

²¹ M bo bɛnkɛ yɛbotɛ n dɛumɛ, m bo yɛ ānnɛ dii mōnni tenòutɛ yɛ bo yà n dōmmɛ. ²² Kɛ tũtòtɛ dɛ kó diyiè nɛ dɛ ìlkòo Isidayɛeribɛ bo banté kɛ dɔ mm̃i ndi Yiè nKuyie mm̃ú bɛ tɛ.

Esekieri wɛtɛ kɛ kòitɛmɛ ò pāānāahtɪ

²³ Dɛ yiè yɛbotɛ bo banté kɛ dɔ nyIsidayɛeribɛ yɛi nkpeí nɛ kɛ bɛ ciɛtɛ bɛ ciɛ kɛ ta betòbɛ tenké, kɛ banté kɛ dɔ mbɛ yɛtɛ n kpɛti ntɪ kɛ m bɛ bùtinnɛ, kɛ bɛ ta bɛ dootitòbɛ nou miɛkɛ kɛ bɛ bɛ kòu. ²⁴ Bɛ yetɛ mɛɛ kpéí n kpɛti kɛ s̃intɛ, dɛɛ tɛ kɛ m bɛ bùtinnɛ. Bɛ bo banté kɛ dɔ m bɛ dɔò bɛ mānnɛ dɛndɛ.

²⁵ Mí ndi Yiè nKuyie mm̃ú bɛí nkɛ tú: M bo wɛtɛ kɛt̃ɛnnéní Sakòbu yaábí ìi tu tidaati betòbɛ tenké. Mesém̃mɛ mɛɛ bɛ nni mbonɛ kɛ dɛ n yóu n yetisāari cāari mɛɛ kpéí. ²⁶ Bɛ bo mbo dii mōnni bɛ eì miɛkɛ bām̃muu bá òm̃u í bɛ kóónnɛ bɛ bo yɛ nyifeɪ kpɛrɛ bɛ do dōari dɛ n yìlkɛ

nè bè do yetírímè n kpeti. ²⁷ M bo bè dennení dìi mǎnni bè dootitabè ekè kèwète kè bè tíi mbe tenké. Nè be borè ndè n yóó benkemè yebotè n kpanè meyei, ²⁸ kè yèe banté mí ndi Yìè nKuyie mmú bè temè, kè yé n yóó bè dennenímè ibotí tɛi mieke, kèwète kè bè tíi mbe tenké mieke. Be kóó mǎu ténke bá nkpaaní de bíékè. ²⁹ De mǎnni n ténke báa bè bütinné, kè yé n yóó cūñnīmè n Yaá mbe ñnkè. Mí ndi Yìè nKuyie mmú bɛi.

KUYIE MBENKEME ESEKIERI KU CEPANTE YÓ NDÒMME

40

¹ Kè de mmǎke yebie nsipísídè nè yèñummú nè bè ti pímmè kè kǎnnè Babidǎnni dibenni tǎnkú ketiwè kó diyìè pínni yìè, kè sǎ ndè mǎke yebie ntepiítè nè yèndà nè bè pǎntemè Sedisadammu. Kè ti Yìè nKuyie nwérímúú cúténí n yǎnkè kǎnto kékotené de bíékè. ² Kè ti Yìè nKuyie nni mbenke kè de ndǎnnè m bo Isidayeeribe tenké kè cómmú ditári dieri mari ñnkè, di bakú cǎnku diyìè yìení kèè bíékè, kè de dǎ mbe maá dihei diéri. ³ Kè ti tuakoo deborè kè n yà onití mǎu, kǎo kǎnti dǎnnè disǎwũ, kǎo tǎ kuhǎu kúu dùǎkené titǎnkpeti nè kupǎati kúu beúnè kè cómmú dihei kó dibòri. ⁴ Kè de kóo niti n náké kè dǎ: Onití fǎ, wénté mesàà nkékénté mesàà, kéndake n yóó da benke de kpéi demǎu, kè yé bè da kǎtenénímè die nkǎa bo de nyà. A bo yà dèè kó dimáa á de benke Isidayeeribe.

Kuyie ncǐtè dǎnkú nè tɛ cǎkè ditowaá bíékè kpeye

⁵ Kè Kuyie mpǎanǎnti náǎntǎo bɛi nke dǎ: Memme n yǎmè ti Yìè nKuyie ncǐtè kè kuduotí tɛ fité tipítí timǎu, kǎo niti wenwe pikú kúu pǎati okùmè bo mǎtíri mǎtǎati, kǎo benné de kó kuduotí cǐé kè mǎ mbo de kó kupǎati mǎmǎa, kè mecómmè nkú bo mǎmǎa. ⁶ Ó dèè memme kékote dibòri dìi bo diyìè yìení kèè bíékè kédeke yedetsákè, kébenné dibòri cǐé nkè mǎ mbo de kó kupǎati mǎmǎa. ⁷ Kóo benné yetuo bè maá yè kè cǎtinné kuduotí, bèè bàa ti Yìè nKuyie ncǐtè bè níi yó mbo yè, kè di okùmè mbo kupǎati mǎmǎa, mepékùmè kupǎati mǎmǎa, iduotí ìi soké de kó yetuo cuokè kè ì cǐékú mbo mǎtíri mǎtǎati, kè yè kó yeborè yèè wetí kukpǎnkpǎnkú kè yè cǐékú mbo kupǎati mǎmǎa mǎmǎa. ⁸⁻⁹ Kóo benné kukpǎnkpǎnkú kó dibòri de mieke kperi, kè mepékùmè mbo mǎtíri mǎndà, imarí kó mecéè mǎtíri òmǎa. ¹⁰ De kó yetuo bè cǎtinné yè kè yè bo yǎtǎati yǎtǎati, bá kúu pikú kè ma yemǎu, iduotí ìi soké yè cuokè kè ì mǎ imǎu. ¹¹ Kóo benné ditowaá kó dibòri kè mepékùmè mbo mǎtíri mǎnǎmmú, meokùmè mǎtíri mǎkuò nè dikéè. ¹² Kè kuduotí makú bo de kó yetuo ìikè kè ku okùmè bo mǎtíri kó dikéè ku pínti timǎu. Bá dìi tou kè di mǎke mǎtíri mǎtǎati bá kúu pikú. ¹³ Kóo benné di ntou mǎnku kǎnto kétuakénè diteri kǎu kè de mbo mǎtíri tepíítè nè mèdè nè dikéè bá dìi bǎri kè di wetí diteri. ¹⁴ Kóo benné kukpǎnkpǎnkú kè kú mbo mǎtíri tepíítè kè ti Yìè nKuyie ncǐtè kó kudǎnkú fité de kó kukpǎnkpǎnkú tipítí timǎu. ¹⁵ Mefiè mmèè dúú kukpǎnkpǎnkú dibòri ditowaá kperi kǎnto kétuakénè de mieke kperi kè mǎ mbo mǎtíri sipísídè nè mǎnǎmmú. ¹⁶ Yetuo bè maá yè kè cǎtinné kuduotí bèè bàa ti Yìè nKuyie ncǐtè bè níi yó mbo yè, kè yè mmǎke fenétibè ditowaá bíékè kè bè kpeti simátidi kè iduotí ìi yè tukúnè kè ì bè mǎke kè kukpǎnkpǎnkú bè mǎke. Kè bè kerí de mieke bíékè kè de dǎ ntipuonti.

¹⁷ Kè de kóo niti n tanné Kuyie ncǐtè kudǎnkú ditowaá kǎu kè tidieti de bo kè cè kè dǎri yetásàayè kè fité, kè tidieti bo sipísitǎati. ¹⁸ Bè cè kè dǎri yèè tǎrè yèè borè bo tipítí de mieke bíékè kè yè okùmè mǎnnè yeborè kǎme. ¹⁹ Kóo benné dibòri de mieke kperi kǎnto kétuakénè ditowaá kperi, dìi kǎrinè Kuyie ncǐtè dǎnkú de mieke kǎu, kè de mbo mǎtíri sipísinnǎmmú. Ó benné memme diyìè yìení kèè bíékè kó yeborè. ²⁰ De kó difǎnkúò kébenné kubakú cǎnku bíékè kó dibòri dìi kǎrinè ti Yìè nKuyie ncǐtè kó kudǎnkú ditowaá kǎu, di okùmè nè di pékùmè. ²¹ Kè yetuo bè maá yè bèè bo mbaa ti Yìè nKuyie ncǐtè bè kpéi, nkè yè mbo yǎtǎati yǎtǎati bá kúu pikú. Iduotí ìi yè cǎtinné nè de kó kukpǎnkpǎnkú, de okùmè nè de pékùmè kè de mmanné deketiri kǎme do mamè. Meokùmè mǎtíri sipísídè nè mǎnǎmmú, mepékùmè mǎtíri tepíítè nè mèdémè nè dikéè. ²² De kóo fenétibè nè de kó kukpǎnkpǎnkú nè dèè kerí kè dǎ ntipuonti kè manné diyìè yè kèè bíékè kperi, kè yedetsákè bo yèyiekè kè tǎúkené kukpǎnkpǎnkú de mieke kǎu. ²³ Kè ti Yìè nKuyie ncǐtè dǎnkú de mieke kǎu kó dibòri, kè kubakú cǎnku kperi wetí kuyou kperi kè deyìkè kperi wetí diyìè yè kèè kperi, kǎo benné mefiè mmèè soké yeborè sǎku kè de mbo mǎtíri sipísinnǎmmú. ²⁴ De kó difǎnkúò kǎo n kǎtené kubakú cǎnku bíékè, kè dibòri mari bo de bíékè, kǎo benné de kó yetuo nè iduotí nè di kó kukpǎnkpǎnkú kè de mmanné deterè do mamè. ²⁵ Dibòri nè di kó kukpǎnkpǎnkú kè de mmǎke fenétibè kè bè dǎnnè betabè do dǎmmè kè fité, kè be okùmè bo mǎtíri sipísídè nè mǎnǎmmú, mepékùmè mǎtíri tepíítè nè mèdémè. ²⁶ Mefiè mmèè dúú dibòri nè kukpǎnkpǎnkú de cuokè kè mǎ mbo yedetsákè yèyiekè

kè bè kerí de kó iduotí kè dè dò ntipuonti ke fité. ²⁷ Kè dibòri bo dii kàrinè ti Yiè nKuyie ncîètè kó kudànkù de mieke kòku, kè bo kubakù cànku biékè, kòò benné di mbòri kéntò kétuakèné diteri kè dè mbo métiri sipisínùmmù.

Kuyie ncîètè dānkù nē te bōrē de mieke biékè kpeye

²⁸ Mēmme kòò duò nkè n ta dibòri kubakù cànku biékè kperi kékote ti Yiè nKuyie ncîètè dānkù de mieke kòku. Kòò benné de kó dibòri kè di mmānnè yeteyè do māmè. ²⁹⁻³⁰ Kè di kó yetuo nè di duotí nè di kó kukpānkpānkù kè dè mānnè deterè do māmè ke mōke fenétibè ke fité. Kè dibòri nè kukpānkpānkù, kè de okùmè mbo métiri sipisidè nè mēnūmmù, mepēkùmè métiri tepíitè nè mēdé nè dikée. ³¹ Kè de kó kukpānkpānkù bōri kàrinè Kuyie ncîètè dānkù ditowaà kòku, kè dè mbo yedētisakè yēni, kè bè keri imari kè dè dò ntipuonti ke fité. ³² De kó difōnkúò kòò n tanné ti Yiè nKuyie ncîètè dānkù diyē yēni kè biékè kperi, kè di benné kè di baa mmānnè yeteyè do māmè. ³³ Di kó yetuo nè di kó iduotí nè de kó kukpānkpānkù kè dè mmānnè deterè do māmè ke mōke fenétibè ke fité, kè de okùmè mbo métiri sipisidè nè mēnūmmù, mepēkùmè métiri tepíitè nè mēdémè nè dikée. ³⁴ Kè de kó kukpānkpānkù bōri kàrinè ti Yiè nKuyie ncîètè dānkù ditowaà kòku, kè de kó mēfiè mbo yedētisakè mēni, kè bè keri imari kè dè dò ntipuonti ke fité.

³⁵ Kòò n kōtēnē kubakù yōu biékè kó dibòri kè di benné kè di mmānnè yeteyè do māmè. ³⁶ De kó yetuo nè de kó iduotí nè kukpānkpānkù kè dè mānnè deterè do māmè ke mōke fenétibè ke fité kè de okùmè bo métiri sipisidè nè mēnūmmù, mepēkùmè métiri tepíitè nè mēdémè nè dikée. ³⁷ Kè de kó kukpānkpānkù bōri kàrinè ti Yiè nKuyie ncîètè dānkù ditowaà kòku. Kè de kó mēfiè mbo yedētisakè mēni, kè bè keri imari kè dè dò ntipuonti ke fité.

³⁸ De kó difōnkúò kè ditou mari bo kè di kó dibòri bo kukpānkpānkù biékè, bè do 33 dé nhóú iwūš bè kùò i ti Yiè nKuyie nke né na ké i tuò. ³⁹ De kó kukpānkpānkù mieke kè tábùribè bo bá kùù píkù bēdēbē dēbē be yó nkòù bēē ìnkè iwūš ti Yiè nKuyie nke tuò mmeyei ncîēmme nè meyei nhūtīmù de kpéi. ⁴⁰ Ditowaà biékè a bo ntatoomè ti Yiè nKuyie ncîètè bōri, kubakù yōu biékè kè tábùribè bo bēdēbē bá kùù píkù. ⁴¹ Tábùribè do bo bá kùù píkù bēnāà bēnāà ndi, kè bēē wēnné bēni bē yó nfeū bēē ìnkè iwūš. ⁴² De kó difōnkúò kè tábùribè tōbē bo bē dōdōnē bē titāpīēti, tūi okùmè bo sántimētiri sipisiyiekè nè bēnūmmù, mepēkùmè mēē māá, mēcōmmē métiri kó dikée be yó ndakù bēē ìnkè titōnnenti be yó nfeunē ti iwūš ti Yiè nKuyie nke tuò nnē yepārē. ⁴³ Kè bēē dōdō yēbiē nde mieke biékè kè yē pēkùmē mmānnē tēnōūtē kó mepēkùmē ke fité, bē nīf yóó daa ndēnde imaa mbē pā i ti Yiè nKuyie. ⁴⁴ De kó difōnkúò kòò n kōtēnē ti Yiè nKuyie ncîètè dānkù de mieke kòku, kè tidieti bo tidēti ku mieke. Kè kùmakù bo kubakù yōu biékè, kè ku bōri weti kubakù cànku, kè kutekù bo kubakù cànku kè ku bōri weti kuyōu. ⁴⁵ Kè de kóò niti n náké ke dō: Kudieku kùù kó dibòri mē nwetì kubakù cànku ikuš niùbē bēē yó mpī ti Yiè nKuyie ncîètè mieke mutōmmù, be kòku nku. ⁴⁶ Kè kùù kó dibòri mē nwetì kubakù yōu ikuš niùbē Defii boti kou Sadaki bí i yó mpī ndiwūštōnni ìnkè mutōmmù, be kòku nku.

Bè bennémè ti Yiè nKuyie ncîètè dāmme

⁴⁷ De kó difōnkúò kòò benné ti Yiè nKuyie ncîètè kó kudānkù de mieke kòku, kè ku okùmè mbo métiri sipisínùmmù, kè kù mmā tipíiti timōu ke diwūštōnni bo ku ìlkè. ⁴⁸ De kó difōnkúò kòò n tanné ti Yiè nKuyie ncîètè kó kukpānkpānkù kēbenné ku kó imari kè kù mbo ku mpíkù métiri mēdé nè dikée, kutekù mēē māá, kè dibòri kó mepēkùmè mbo ku mpíkù métiri omāá nè dikée kutekù mēē māá. ⁴⁹ Kè kukpānkpānkù okùmè mbo métiri tepíitè, mepēkùmè métiri mēkuš, kè yedētisakè mbo tepíitè yēē kàrinē deborē, kè yesānkè bo ku mmānkù dimāá, kutekù dimāá.

41

¹ Kòò n tanné Kuyie ncîètè kó kudieku diekù, kēbenné dibòri kó kumarì kè mepēkùmè mbo ku mpíkù métiri mētāāti kutekù mēē māá. ² Kè dibòri kó mepēkùmè mbo métiri mēnūmmù kè di kó imari kó mēcēē mbo métiri mēdé nè dikée, ku mpíkù nè kutekù. Kòò benné kudieku kó mēokùmè kè mē mbo métiri sipisidè, mepēkùmè métiri tepíitè. ³ De kó difōnkúò kòò ta de mieke kó kudieku, kēbenné dibòri kó imari kè i mbo métiri omāá, dibòri métiri mētāāti, imari kó mēcēē métiri mētāāti nè dikée. ⁴ Kòò benné kudieku kumōmmōnku kè kù mbo mēokùmè métiri tepíitè, mepēkùmè mēē māá. Kòò n náké ke dō: Ku ndieku tú ikuš nēnti kòku nku.

Bè do maa tii dieti kékpeénnè Kuyie ncîètè

⁵ Kòò benné Kuyie ncîètè kó kumarì kè ku cēē nní mbo métiri mētāāti, kè bē maa tidieti mati ke kpeénnè Kuyie ncîètè kè ti bo métiri mēdé mēdé ke fité. ⁶ Kè bēē benné de kó tidieti

tii sòké titòbè ìnkè inaú itààti itààti bá kùù píkù. Ku mpíkù tidieti sipísitáàti, kutèkù memme. Kè de kó tidieti tukúnè kuduotí bè maá kù ke fii nKuyie ncîètè. Tí me nyí tukúnè Kuyie ncîètè mómámòtè kó kumari. ⁷ Kè de kó tidieti pèkùmè nyéúti ke deetòo ke taà kumari ke mme ndo nke fité Kuyie ncîètè. ⁸ Kè n yà dèmarè pūūtémè ke iiténí ke fité Kuyie ncîètè. Bè maá yèè tuo ke kpeénne Kuyie ncîètè ye kó dipūū ndi, kè di bo kupààti mèmáá mètiri mètāāti kòku. ⁹ Kè kumari ditowaa bíékè kòku de kó yetuo cómmù kùù ìnkè kó kucéékù bo mètiri mèdé nè dikée kè mefiè nsoké sòké de kó yetuo cuokè. ¹⁰ Kè yetuo kó mepèkùmè bo mètiri tepítè pítè ke fité. ¹¹ Kè de kó yetuo mòke yebòrè yèdéè, dii nkubakù cànku, diteri kuyou mefiè mmèè sòké de kó yetuo cuokè kè mè bo mètiri mèdé mèdé nè dikée kè fité. ¹² Kuyie ncîètè ìikè kè ditou mari bo kè di pèkùmè bo mètiri sipísitāāti nè mènūmmù, kè kumari kó mecéè mbo mètiri mèdé nè dikée kè fité, kè di okùmè bo mètiri sipísināā nè dikée. ¹³ Kòo benné Kuyie ncîètè kè te okùmè mbo mètiri sipísinūmmù, te dānkù nè te mari kè de mbo mètiri sipísinūmmù. ¹⁴ Kuyie ncîètè ke yínè nè dānkù de mieke bíékè kòku kè de mbo mètiri sipísinūmmù. ¹⁵ Kòo benné Kuyie ncîètè kó meokùmè nè te dānkù difōnkúò kòku kōme nè de kó tikpānkpānti kè de mbo mètiri sipísinūmmù.

Bè sàrimè Kuyie ncîètè te mieke

De kó difōnkúò kè Kuyie ncîètè de mieke nè kukpānkpānkù kùù kàrinè Kuyie ncîètè dānkù ditowaa kòku. ¹⁶ Kè bèè dè dāri idéi kétuóté ketenkè kènto kètuakenè simátidii fenétibè borè, ke me nyí tikpānkpānti tii fité Kuyie ncîètè tipíti titāāti ke múnke dariné fenétibè simátidii kòbe idéi, ¹⁷ kétuóté ti Yiè nKuyie ncîètè kó dibòri kètannenko de mieke nè ditowaa nè imari kéfité i mieke nè i ìnkòo. ¹⁸ Kè bèè kerí kè dè ndò mbeñkèmbàribè nè tipuonti, kè beñkèmbàribè bo bédébè, kupuonku mbo kumáa. Bá wèè ìnkèmbàri kòò mòke keyiikè kédékè. ¹⁹ Keyiikè kèè dò nkenitikòke kè kè níi nweti ku mpíkù kupuonku, kè kèè dò nkèciríkirikòke kè kè wetí kupuonku kupíkù tekù kè de me ndo nke fité Kuyie ncîètè tipíti timòu. ²⁰ Beñkèmbàribè nè tipuonti bè do de kerí kumari ìnkè nke, kétuóté ketenkè kènto kètuakenè dibòri ìnkè. ²¹ Kuyie ncîètè kó dibòri kó idéi do māmù tipíti timòu.

Bè do dōnè dii wūstōnni idéi

²² Kè Kuyie ncîètè ìikè kè dèmarè bo ke dōnnè diwūstōnni idéi kperi, kè di cómmè bo mètiri omáa nè dikée, di okùmè mètiri omáa mepèkùmè mètiri omáa kèmmòke ditàri nè mekpéèmmè kè imānke tú idéi. Kòo n náké ke dā: Tí Yiè nKuyie nkóo táburi nwe.

²³ Kuyie ncîètè kó dibòri kó yecàké do bo yèdéè ndi, kè de mieke kó dibòri kpeye múnke bo yèdéè. ²⁴ Kè yè kpetiri tipíti tidéti, yedé memme. ²⁵ Kè bè kerí ye ìnkè kè dè dò mbeñkèmbàribè nè tipuonti, ke dōnnè dèè do kerí imari ìnkè. Ke ānné kudou makù kè kù nhānke Kuyie ncîètè kó dibòri ditowaa bíékè. ²⁶ Kè bèè ānné sibòo nè simátidii, kékeri kè dè ndōnnè tipuonti tipíti timòu. Tí Yiè nKuyie ncîètè bōri nè bè maá siì cēi ke tè kpeénne nè idéi ìi ānke yebòrè.

42

Bè do maá yèè tuo képéenne Kuyie ncîètè

¹ Kòo n kotenè Kuyie ncîètè dānkù ditowaa kubakù you bíékè kòku, kè ti ta yetuo yèè wetínè tēcîètè tēè bo kubakù you nè te dānkù. ² Kè te okùmè bo mètiri sipísinūmmù, mepèkùmè sipísidè nè dikée ³ Te bōri ìikè de mieke bíékè nè kudānkù ditowaa bíékè kòku bè ce kù ke dāri yētārè, kè tidieti mati dè bo ke te weti nè tii sòké titòbè ìnkè, ke bo titāāti titāāti. ⁴ De kó tidieti ìikè kè mefiè mmamè sòké de mieke bíékè, kè mepèkùmè bo mètiri mènūmmù kè mè okùmè bo mètiri sipísinūmmù kè ti bōrè bo kubakù you bíékè. ⁵⁻⁶ Kè de ìnkè kó tidieti mōpúrínè deflō nè decuokè kpeti, ke yé te kpānkpānti kó imari ti ēūtémè. De kó tidieti do sòké titāāti titāāti ndi, ti í mòke yesānkè titeti dōmmè. ⁷ Kè Kuyie ncîètè dānkù ditowaa bíékè kè kumari makù wetínè yetuo yèè bo ditowaa, kè ku okùmè mānnè yetuo kōme, ⁸ Kè yé ti Yiè nKuyie ncîètè dānkù ditowaa kòku kó yetuo okùmè do bomè mètiri sipísidè nè bènūmmù ndi, dii tou do bo ti Yiè nKuyie ncîètè ìikè kè di mbo mètiri sipísinūmmù. ⁹ De kó yetuo flō kè dibòri bo diyè yèni kèè bíékè, bèè kèriní Kuyie ncîètè dānkù ditowaa kòku bè bo ntaà dè.

¹⁰ Kuyie ncîètè dānkù kó kuduotí ìnkè kè yetuo bo ke weti diyè yèni kèè bíékè, ke weti tēcîètè matè nè te dānkù. ¹¹ Kè mefiè mmamè bo ye cuokè ke dōnnè yeteyè do dōmmè, meokùmè nè mepèkùmè nè yebòrè nè ye dōmmè nè yecàké kè de mā. ¹² De kó yetuo yèè bo diyè yèni kèè bíékè bá di kè di mōke dibòri, kè di dōnnè kubakù you bíékè kpeti kpeye do dōmmè, ke bo bá kùù ce mānku ke weti kumari kùù perí diyè yèni kèè bíékè. ¹³ Kòo n náké ke dā: Tidieti tii me

mbo kubakù you nê kucànkù, ke wetí Kuyie ncîètè dānkù, ti Yiè nKuyie nkó tidieti nti, ikuú niùbè bèè pī ti Yiè nKuyie ntōmmú bè ní yóó de nkari kédí mudí bè pā mù Kuyie, ke de ndáú mbè kù pā tì diiti nê bè kù fié ì wūs meyei ncîèmmu nê me nhútímú kpéí. De kó dibòrì tū ti Yiè nKuyie nkperi ndi. ¹⁴ Ké ikuú niùbè ní ta Kuyie ncîètè dibòrì sààrì mieke, bè báá yennè be yààti bè pīnè tì ikuú tōmmú kékote benitibè tóbè borè, bèe ti dāu ndende kéceete titeti ke né na kékote benitibè tóbè borè. Ikuú yààti nti.

Bè bennémè Kuyie ncîètè marí ditowaa biékè

¹⁵ Ò dèè dii mōnni Kuyie ncîètè mieke kó mubennímú kēnto kē ti ye dibòrì dii bo diyie yiení kēè biékè, kòò benné Kuyie ncîètè dānkù kó kuduotí kéfíté. ¹⁶ Kòò benné diyie yiení kēè biékè kó kupikù nê o pàati kē dē mbo mētiri sikousidè nē sipisínúmmú (250) kéfíté. ¹⁷ Kòò benné kubakù you biékè nê o pàati kē dē mbo mētiri sikousidè nē sipisínúmmú (250) kéfíté. ¹⁸ Kòò benné kubakù cānkù biékè nê o pàati kē dē mbo mētiri sikousidè nē sipisínúmmú (250) kéfíté. ¹⁹ Kòò benné deyiké biékè nê o pàati kē dē mbo mētiri sikousidè nē sipisínúmmú (250). ²⁰ Kòò benné kuduotí kùu fité te pīti tinàa kē ku okùmè mbo mētiri sikousidè nē sipisínúmmú (250). Ku pēkùmè mētiri sikousidè nē sipisínúmmú (250). Kuú do yaati Kuyie ncîètè nē dihei kpesi.

43

Kuyie nkó tikpeti wētè ke cutinimè ku cîètè

¹ Kòo n kotenè dibòrì dii bo diyie yiení kēè biékè. ² Kē n ya Kuyie nkó tikpeti kē ti kériní diyie yiení kēè biékè, ke uuti ke dō mmenie nhōs tamè kukó, kē ti wenniku mí deborè. ³ Kē n ya mebenkumè deborè kē mē ndōnnè n do ya mē Kuyie pōnte dii mōnni Sedisadennè, kēndōnnè n do ya mē Kebaa kó ntaké. Memme n domè kēsinnōs ketenkè. ⁴ Kē ti Yiè nKuyie nkó tikpeti tuōkení diyie yiení kēè biékè kēta ku cîètè bōrì diyie yiení kēè biékè kperi. ⁵ Kē ti Yiè nKuyie nYaa nní ntúóté kētanè ku cîètè dānkù de mieke koku, kē n ya Kuyie nkó tikpeti piemmè te mieke. ⁶ Kē n keè òmōu m bēinnēnnimè Kuyie ncîètè mieke, onití wēè do n neinè kòò baa kpaá bo m borè. ⁷ Kē de kó metammè n náké ke dà: Onití fí! N kpàatikàrì dii bo die, n nacèdaānni ndi kē n yó mbonè n nitibè Isidayeeribe sàá, bá bè ténke bá n yóu kētūnne yebakè kēnkūri be kó bekpàatibè n cîètè borè ke caāri n yētiri. ⁸ Kē be kó bekpàatibè maá be cī kētásōnnè n kpete kékeú yeborè n cîètè kpēye také, kécōnnè yecakè kó ideí kētásōnnè n kpete kpēye, kē kuduotí kumáa ti yaati. Bè sāu n yētiri ndi nē isōke kperè kó mudāōrimū, deē te kē m mieke bè yē kē mbè kùo. ⁹ Di mōnni bè yóó yóumu yebakè kó muféu nē bè bo nkūrimè be kó bekpàatibè n cîètè borè, kē nní mbè bonè sàá.

¹⁰ Kòo yí kē n náké ke dà: Onití fí! Náké Isidayeeribe n da benke tēè cîètè te kó kufenkú dōmmè kē bèe tē benné, kē dēe yie nké ifei bè pī mbè dāōrì ì sōke kpéí. ¹¹ Kē ifeii bè pīnè be dāōrimè, a bè benke n cîètè kó medōmmè nē te domme nē te bōrè bè taā yē nē bè yìe yē nē te tié nnè te kuó. A dē wāri demōu kē bèe dē yā kēndāōrì dē yēmmè. ¹² Nte n cîètè kó ikuú, kētúóté ditāri yómmè nē di tenké kó dimáa cēnke kéfíté. De kó ketenkè tu n kōke nke.

Kuyie nnákémè bè yó nkù feumè iwūš ke tuó nyewūšōrè ìnkè

¹³ De kó difñkúò kēbenné diwūšōnni nē kupàati kùu beúnè de kó kupàati do bo mētiri kó dikéè ndi. Kòò benné difñtiri dii fité diwūšōnni kē di cūmpume mbo mētiri kó dikéè, di pēkùmè meè máa, kē di biè nkó meokùmè mmānnè tenūtté kó mepēkùmè kéfíté. ¹⁴ Kē bēe tūóté diwūšōnni tārì ketenkè kperi kēnto kētuoānè kukákú de mieke koku, kē dē mbo meokùmè mētiri kó dikéè, mepēkùmè meè máa. ¹⁵ Bè yó ntuoṭi dē muháá nké dē bo mētiri kó dikéè. Kē yebakè bo yēnāa meyōmmè. ¹⁶ Diwūšōnni dimōu kē di okùmè bo mētiri meyiekè, mepēkùmè meè máa, di do māmū tipīti timōu. ¹⁷ Kē difñtiri dii fité diwūšōnni kē di cūmpume bo sántimētiri sipisidè nē mēnnūmmú. Kē di detisaké wetí diyie yiení kēè biékè.

¹⁸ De kó difñkúò kē ti Yiè nKuyie nní mbéinnè ke dà: Onití fí! Kē bè maá diwūšōnni, nte a yóó dāōmè kē bè né na kētúo nyiwūš di ìnkè, ke di cōu mmeyī. ¹⁹ A wāa ndinaadapānni kēduú nDefii botí kobe, ikuú niùbè Sadaki bí bèè pī n tōmmú diwūšōnni ìnkè kē bèe di feutè meyei ncîèmmè kpéí. ²⁰ Kāa wāa mmeyī nkéfeté diwūšōnni bākè nē kukákú kpéèmmè kó tipīti tinàa, ke me nyī nē yebíè nkéfíté. A yóó me nyī kédeite di yei nké di wēnkūnne. ²¹ Kē bè feutè de kó dinaadaa meyei ncîèmmè kpéí, nha di tūóté kēdenne n cîètè dānkù kē di tūo ndibòrì bè tāātè di de kpéí. ²² Diyie dēri yie kéwāa ndibōdaa dii kpa kuyēnkú ke di feutè kéwēnkūnne diwūšōnni a do dāōmè dinaadaa. ²³ Kāa dēite dii mōnni diwūšōnni kó meyei nke dēè, a wāa ndinaadapānni teri nē dipēdaa dēè kpa kuyēnkú. ²⁴ Kē dē nni nféúté kē ikuú niùbè dē yōōre mukókúú nke dē nni ntūš. ²⁵ Kāa mme nhō nyewe yēyiekè mieke, bá dii yie a ní kuo dibōdaa

meyei ncífémme kpéí, nkéfúúté dinaadaa nè dipedaà dèè kpa kuyènkù. ²⁶ A yó mme nhò nyewe yèyiekè mieke kéwènkùnne diwúàtònni kè bè né na kéketé mutómmú di ìnkè. ²⁷ Kè de kó yewe pèètè, kètúóté diyie nínni yie nè yèè sàké, ikuò niùbè bèè yó nfeu iwūs ke tuò nnè di yó nni nfeu i metaummè kpéí. De mǎnni kè nni nyo di kpeti. Mí ndi Yiè nKuyie mmú bái.

44

Bè yó ntaà mèè botí Kuyie ncífètè

¹ Kè wèè niti n kotenè Kuyie ncífètè bòrì ditowaà bíékè kperi dii bo diyie yieni kèè bíékè, kè ti nsó ndi kpeti. ² Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dǎ: De kó dibòrì yó nkpetímu, òmòu báá di kpeté ke yé mí ndi Yiè nKuyie n di ntamé, nè de kpéí di yó nkpetímu. ³ Tekpààtibite tiè níí yóó dè kàri m borè kèdi o dii, ò níí tanni kukpánkpánkù. Ò níí yóó ku nta kè kú yènnè.

Bepòbè í yó ntaà Kuyie ncífètè

⁴ Kòo n kotenè kubakù you bíékè kó dibòrì dii weti Kuyie ncífètè, kè n yà Kuyie nkó tikpeti piemme ku cífètè mieke, kèdo késinnóo ketenke. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dǎ: Oniti fí! Daate kéwénté mesàà, kékénté mesàà nkékeè n yóó da duò nyèè tannò, n yóó da náké Kuyie ncífètè dòmmè mme nè te kuò, a daate bè taà mèè botí n cífètè nè bèè í dò nké ntè taà.

⁶ Á náké Isidayeeribe de kó itookperi yembè ke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú, bè dǎò isòke kperè kè dè tontému. ⁷ Bèè tannè n cífètè bèè í cámmù be yèmmè nè be kònti, ke sīnkunko n cífètè di tuò ndii mǎnni iwūs di n feu i kó mekùò nnè meyi. Bè tǎte metaummè mèè bo mèmme dindi nè mí nti cuokè. ⁸ Bè í dake bè m pǎa ndè kpéí, ke yóu bè bo mpímmè n tómmú ke mù duò mbetabè kè bèè pī mbè na mpī mmùò tómmú n cífètè mieke. ⁹ Náké be ke dǎ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú opǎò wèè í cǎnté yoo di mieke wèè í yíe n kpeti o báá ta n cífètè bá kòò tu opǎò ke bè bonè.

Defiibe kuò bè yó mpī mmèè botí Kuyie ncífètè mutómmú

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dǎ: Defiibe bèè do n dèténè Isidayeeribe do n yóu dii mǎnni kètunnè yebókè. Bè yóó yǎmu de kó meyi ncóntimu. ¹¹ Bè yó ntú betómbè sǎmpòbè mbe n cífètè mieke, bèè yó mbaa yebòrè ke feu iwūs bèè yó ntuo nyi nè metaummè kpeyi, bèè yó ntú n nìtibè kó betómbè. ¹² Ke yé bèè do fiémè Isidayeeribe kó iwūs yebókè, kènte kè bèè ta meyi mmieke. Deè te mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu n yitè ke còmmúmu be kpéí, kè bè bo yà be yei nkó mucóntimu. ¹³ Bè ténke í yó n tóónnè kèpī n kuò tómmú bè báá kááké ikuò nenti, bè báá ta ikuò nenti dieku, kè dèè yie nkè ifeii bè pīnnè isòke bè dǎò i. ¹⁴ Bèè yóó naá n cífètè tómbè bèè yó mpī n cífètè tómmú.

Ikuò niùbè yó ndòmme

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké ke dǎ: Ikuò niùbè Defiibe bèè tu Sàdoki yaábí, Isidayeeribe do n dèténè dii mǎnni kè bèè mpī n cífètè mieke mutómmú, bèè yó mbo n cífètè ke n feu iwūs ke tuò mmekùò nnè meyi. Mí ndi Yiè nKuyie mmú bái. ¹⁶ Bèè níí yóó ta n cífètè dibòrì sààrì kékote n tábùrì bo dè kèpī n tómmú bèè yó ndakemu mu kpéí. ¹⁷ Kè bè níí tatini n cífètè dànkù de mieke kòku, bèè dáátí tiyààti tii duàkenè mupààkonkperimù, bè níí bá ndáátí tipeciti kó tiyààti ke pīnnè mutómmú n cífètè dànkù yoo n cífètè mieke. ¹⁸ Bè níí yó mboú mupààkonkperimù kó tiyààbomboúnti nti be yó kényi mupààkonkperimù kó ifietí, bè me mbá mboú dèmarè be ka dèè bo nte kè bèè biete. ¹⁹ Kè bè yètiní dii mǎnni n cífètè dànkù ditowaà kòku ke bo kote benitibè borè bèè dáté tiyààti bè do pīnnè tii ikuò tómmú, ke ti dǎu n cífètè mieke, bè bá nti ã ke tóónnè benitibè, bè yàa bo bè kááké kékú.

²⁰ Bè níí báá kuò páíí, bè me mbáá yóu kè be yùti sūú mmèdiè, bè nkéi be yùti mesàà. ²¹ Ikuò niùti mǎu níí báá yà menaà nhò tati dii yie n cífètè dànkù de mieke kòku. ²² Ikuò niùti mǎu báá túóté okúpokù yoo onitipòkù bè yete wè, wèe túóté osapàa nwèè mu nyi yifètè onitidòu Isidayeeribe mieke, yoo kòò me mbo túóté okúpokù, wè ntú ikuò niùti tòu kou.

²³ Bèè yóó benke n nìtibè dèè tu n kperè nè dèè tu cénkoo kperè, ikuò yete dè nè í yie ndè. ²⁴ Bèè yó ntú bebeembè kèmbekù n kuò dòmmè kèntù m baa nyemǎu kó ikuò, teompùtè yie níí ntú n kperi.

²⁵ Bè báá tóónnè ocíí bè yàa bo sīnte, kè dè sàà í tú ò cice nwe yoo o yǎ yoo o bire yoo o nantè yoo o kóo kóti yoo o tǎu wèè í ye. ²⁶ Kè dè tùàkení ke dǎ mmemme, kòò kááké ocíí ke wèrkùnne omáa ke dèè, we mbaa yewe yèyiekè ke né na kéwète késòoté o tómmú. ²⁷ Ò yóó ta dii yie n cífètè dànkù de mieke kòku ke pī mmutómmú ikuò dieku, mieke wèè féúté fèfè meyi ncífémme kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmú bái. ²⁸ Ikuò niùbè bèè te bè bo mpímmè mutómmú n cífètè mieke. Di báá bè duò nketenké Isidayeeribe mieke. Be kperè yó ntú mínwe, mí nKuyie. ²⁹ Bèè yó nyo di

m pāa ntii diiti nē di n feu ii wūš meyei ncēmme kpéi nnē meyei nhūtīmū kpéi, kē di cāhné dē kē dē bo ntū n kpere, bē yó ndē te. ³⁰ Tidipanti mieke di níi deite tisààti ke yíenē di dēite dē ke cāhné n kpéi nnē muyuo nsààmū, di níi yóó dē duš nyikuš niùbē mbe kē dē yie nkē n di dōō mesàà. ³¹ Ikuš niùbē bá ncáá ndēē ku nē demáá yoo musímmū pī ndē sínā yoo iwūš yoo tiwanwanti.

45

Kuyie nnákémē bē yóó totí mēē botí ketenkē

¹ Kē ti Yiē nKuyie nní nnáké ke dā: Kē di tǎá dii mǎnni tǎtē ke bo totí ketenkē di tǎatē n kǎke kē kē ncáá nkémbo meokúmē cidómétiri tepítē nē mēdē nē dikéē mepekúmē cidómétiri tepítē. ² De kó ketenkē mieke di yóó de mbenné n cǐtē kó ketenkē okúmē nē ke pekúmē kē dē mmá, kémbo mētiri sikǎusínúmmū nē sipísínúmmū (550) késoó mmeffīe mmamē kéfítē kē mepekúmē mbo mētiri sipísidé nē mēnūmmū. ³ Kē di yíé kébenné de kó ketenkē mieke cidómétiri tepítē nē mēdē nē dikéē kē mepekúmē mbo cidómétiri mēnūmmū n cǐtē yó ndē mbo nē ikuš nenti dieku. ⁴ De kó ketenkē yó ntū n kǎke nke, ikuš niùbē bēē pī n tǎmmū bē cǐi yó ndē mbo. N tenkē mieke nke bē kǎke yó mbomē. ⁵ Kē di benné ketenkē meokúmē cidómétiri tepítē nē mēdē nē dikéē mepekúmē cidómétiri mēnūmmū kē kē ntú Defiibe bēē pī n cǐtē mutǎmmū bē kǎke nē yehekē bē yó mbo yē. ⁶ Kǎa benné de kó ketenkē mieke bǎke mepekúmē cidómétiri mēdémē nē dikéē meokúmē cidómétiri tepítē nē mēdémē nē dikéē kē kē ntǎkénē n cǐtē kǎke Isidayeeribe bemǎu kǎke. ⁷ Tekpǎatibite tēē kó ketenkē yó mbo n cǐtē nē dihei de mǎnku, ku mpíkū nē kutekū diyíē yíēni kēē bíékē nē diyíē tǎa kēē bíékē, kē ke okúmē nheri nē n cǐtē kǎke nē dihei kǎke de kó meokúmē. ⁸ Isidayeeribe tenkē mieke kēē yó ntū n cǐtē kǎke, kē dē yie nkē sikpǎatibíi bá nfēũko n nitibē, kēē kpáá kē kē ntú Isidayeeribe botí imǎu kǎke.

Kuyie nkpannē ti sikpǎatibíi

⁹ Kē ti Yiē nKuyie nní mbéinnē Isidayeeribe kó sikpǎatibíi kpéi nke dā: Mí ndi Yiē nKuyie mmfi tu: Dē sǎnnēmu memme dindi sikpǎatibíi yóunē kuyonku nē di bo nfékúmē n nitibē kpere, dǎñnē dēē siē nē dēē wenni ke yóu di bo nfēũkomē n nitibē. Mí ndi Yiē nKuyie mmfi bēi.

¹⁰ Di beúnē dē nē dibíēpēē nē di bō di beúnē yē, dē ntú dēē wenni. ¹¹ Di yó mbeúnē dē tidiiti nē dēē yó ncūš dēē tu menie nkperē dē rǐmá. Bē šš keténē tēē biēpete do š mbo kuce tepítē nte kēta bē tu dē ómēē. ¹² Kē timátí pǎití me nni nti kē di yíi tī cǐékū bo cidóobē bēnūmmū tī mēnke mme mbo, kē cidóobē tepítē me nni nte tī mēnke mme mbo.

¹³ Nte di níi yóó deite mēē botí yepārē di yó m pā yē, kē di kǎū tidiiti ke beri simámboō yoo tiyǎti kē dē bo sipísikuš di deite demáá kē m pā. ¹⁴ Kē mekūš me nni mmē kē di cūš yedíē ntekǎutē (100), dí deite dimáá kē m pā. Bē do šš bennénē tēē déntē do š mbo tepítē nte kēta bē tu dē ómēē yoo kǎš. ¹⁵ Kē ipe me nni nyi yoo sibǎš, kē si bo sikǎusidé (200) dí deite demáá kē n féútē. Di m pāa ndēē kó dimáá dē yóó wēnnē nē tidiiti nti ke tuš mmetaummē pǎnni ndi, nē meyei ncēmme kpéi.

¹⁶ Isidayeeribe bemǎu ndi dihei, bēē yó ndē duš ntekpǎatibite. ¹⁷ Tekpǎatibite tēē níi yóó wǎa nyiwūš bē yó n fié i yebaa mmieke, kécōnnē muyuo nnē menaā mmēē šš yǎore ke né na kǎtuš. Yebaa mmieke nē otǎnkū pǎnwē kó dibanni nē teomǐpētē yíē nē Isidayeeribe kó metíímmē wēē níi yóó wǎa nyiwūš bē yó n kuš i meyei ncēmme kpéi, nnē de kó tidiiti nē ii yóó tuš mmetaummē kpéi Isidayeeribe bemǎu yēi ntūtīmū kpéi nke.

Diyentǎbanni kó ikuš

¹⁸ Kē ti Yiē nKuyie nyíé kē m bēinnē ke dā: Dibenni kóo tǎnkū ketiwē diyíē ketiri yíē á wǎa ndinaadapǎnni kēwénkúnne n cǐtē. ¹⁹ Kē ikuš niūtíi wǎa ndē kó dinaadaā meyei ncēmme kperi kó meyíi, nkéfetē n cǐtē bōri kó ideí nē diwūštǎnni kó kukǎkū mekpǎēmme mēnāā, nē n cǐtē dǎnkū de mieke kǎku kó dibōri kó ideí. ²⁰ A yóó me nyí otǎnkū yíē yíēnni bēē kó dimáā dōō meyei ke i dake bē kpéi, memme a yóó wénkúnne nē n cǐtē.

²¹ Dibenni tǎnkū ketiwē diyíē tepítē nē dinaannē diyentǎbanni yóó ketē dii yíē kǎntō kǎtukenē yewe yéyiekē. De kó yewe mieke di yó nyo mpǐtē wēē i kǎorenē mutie mùu muuti wenwe. ²² De kó diyíē kē tekpǎatibite n féútē dinaadaā o mǎmmuō nho yēi ncēmme kpéi nnē kubotí kumǎu kǎme kpéi. ²³ Dibanni kó yewe yéyiekē yenye mieke, ò níi kuš bá dii yíē yenaadakē yéyiekē nē yepedakē yéyiekē dēē kpa kuyēnkū nē dibōdaā bá dii yíē meyei ncēmme kpéi. ²⁴ Dēē tu tidiiti kó dipǎnni bē níi wǎa mmuyuo ncidóobē tepítē nē bēnūmmū nē mekūš ndítiribē Bēkuš, dēē yóó wēnnē nē dinaadaā kǎtuš nkē dipēdaā kpere múnke mme mmá.

²⁵ De kó difɔ̀nkúò otà̀nkú yienwè kó diyie tepítè nè dinummuri, dibanni bè tu di tifiiti kperi yiè wèè me ndòò ké n feuté ò sòò ñ feuté dè meyei ncémmè kpéi nnè ò sòò ñ tuò ndè, tidiiti nè mekùò nkè dè mmà dè baa sòò màmè, kè mme nhò nkè dè yewe yèyie.

46

Tekpaàtibite yó ndòmmè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nnáké ke dò: N cîètè dā̀nkú de mieke koku kó dibòri dii bo diyie yièni kèè biékè di níi yó nkpétimu yewe yèkuò mutómmú kpéye mieke, teompútè yiè kè bèe di kpeté nè otà̀nkú pānwè kó dibanni mieke. ² Kè tekpaàtibite tanní kukpānkpānkú kó dibòri ditowaa biékè kperi, kécómmú kédíri dibòri kó idéi, kè ikuá niùbè n feuté o wūs fèè yóo tuò nnè metaummè kafe, kòò nínkú dende dibòri kédeè kéyè, bè me mbáá kpetínne dibòri kétuakè kuyuoku. ³ Siompúsi kó yewe nè otà̀nkú pānwè kó dibanni benitibè níi yóo de nnínkú kukpānkpānkú bòri ké n sante.

⁴ Teompútè yiè tekpaàtibite níi yó n feuté yepedabe yekuò ndi, nè dibadaa dimáa dèè kpa kuyènkú. ⁵ Kè tē waa mmuyuo ncidóòbè tepítè nè bènúmmú, mekúò ndítiribè bèkuò, dèè yóo wènnèné dipedaà kétuá nkéwaa mmuyuo nhò dó mù mmamè yepedabe kpéi nkè muyuo mbo cidóòbè tepítè nè bènúmmú wèe kòore mekúò ndítiribè bèkuò. ⁶ Otà̀nkú pānwè kó dibanni yiè wèe níi bo kuo dinaadaa dii kpa kuyènkú nè yepedabe yèkuò nè dipedaà dimáa dèè kpa kuyènkú. ⁷ Kè tekpaàtibite waa mmuyuo ncidóòbè tepítè nè bènúmmú dinaadaa kpéi, nkè me nwaá ndipedaà kpéi kéwaa mmuyuo nhò dó mù mmamè yepedabe kpéi, kè muyuo mbo cidóòbè bènúmmú wèe kòore mekúò ndítiribè bèkuò. ⁸ Tekpaàtibite níi yóo tanní kukpānkpānkú kó dibòri ditowaa biékè kperi ndi, kéwète ke di nyennè. ⁹ Yebaa nkó yewe kè benitibè níi kotení n cîètè m báammu, kè wèè ta dibòri kubakú cā̀nku kperi wèe yè kubakú yóu kperi, kè wèè ta kuyóu kperi wèe yè kucā̀nku kperi, òmòu báá yè dibòri ò ta di, kè wèè ta kùu piku wèe yè kutekú. ¹⁰ Tekpaàtibite níi yó mbè èrinèmu keta ké mbè èrinè kéyè.

Bè bo nfeu mēè botí iwūs ibotí ibotí ti Yiè nKuyie

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkè dò: Yebaa nkó yewe nè di kó matímmè memou, tekpaàtibite níi waa mmuyuo ncidóòbè tepítè nè bènúmmú mùu yóo wènnèné dinaadaa kétuá, ke me nyí dipedaà kéwaa nhò dó mù mmamè yepedake kpéi, kè muyuo mbo cidóòbè tepítè nè bènúmmú wèe kòore mekúò ndítiribè bèkuò.

¹² Kè tekpaàtibite m pā fešfè ke yóo fè nni nféuté kétuá, yoo ò m pā dipānni metaummè kperi, bèe ò kpeté diyie yièni kèè biékè kó dibòri kòò n feuté o ʒfè kétuānnè o pānni metaummè kperi, ò ʒfè teompútè yiè. Kòò dèè wèe yè kè bèe kpetínne dibòri.

¹³ Ò níi n feuté bá dii yiè dipedabii dii mōke dibenni dimáa ke kpa kuyènkú. Ke níi di feuté bá dii künweñni. ¹⁴ Bá dii künweñni ke níi m pā muyuo ncidóòbè bènúmmú, mekúò ndítiribè bēdēbē mèè yóo kòorenè muyuo. De kó ikuá yó mbornu sáá bá dii künweñni ò níi me nyí. ¹⁵ Bá dii künweñni di níi n feuté dipedabii kè m pā muyuo nnè mekúò, di yó mme nhò nsáa.

Tekpaàtibite kó ibí níi yó nte dè

¹⁶ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kè m béinnè ke dò: Kè tekpaàtibite wētè te tenké ke pā te bire marè, tē me nkè pā wè, wèe yó nkè te, kòò kú o bíi sōoté. ¹⁷ Kè dè me ndò ntekpaàtibite wētè ketenkè ke pā te kóo tñnti mōu, wè nkè te, kè n kó dibenni tuākeni, tidaati yèrimu benni, wèe wētè kè kè nhò duó, te bí iì maa bo na kénte ò í pā kè sáa. ¹⁸ Tekpaàtibite báa túoté n nitiè kóo mōu kó ketenkè képā te bí, kè dè yiè mpaà ketenkè. Tè níi dèite te tenké mieke nkè képā te bí.

Kuyie ncéètè kó dedè

¹⁹ De kó difɔ̀nkúò kòo n tannè kukpānkpānkú kó dibòri kè ti kote Kuyie ncéètè dā̀nkú de mieke koku kó dibòri kubakú yóu kperi, dii weti ikuá niùbè kó tidieti kó ditou mari bo de iìkè biékè. ²⁰ Kòo n náké ke dò: Ikuá niùbè yó ndè mberi iwūs bè n feu i meyei ncémmè kpéi nnè meyei nhútímú. Bè níi yóo de mpūnnè mudii, bè báa mù kōtenè kukpānkpānkú bòri ditowaa biékè kperi, benitibè cénkoo kabe yaa bo mù kááké kékú.

²¹ Kòo deè kè n kōtenè kukpānkpānkú ditowaa biékè koku ku kpémmè menàa borè, bá mèè kpémmè kè mè mōke kudā̀nkú. ²² Bá mè kè me kó kudā̀nkú okūmè bo cidómétiri sipisidé, mepékūmè cidómétiri tepítè nè mēnūmmú ke ma tipíti tinàa. ²³ Kè kuduotí tì fité tinàa memme, kè dedèè nkú ɔ́ri ke fité. ²⁴ Kòo n náké ke dò: Bèè pī nKuyie ncéètè mieke mutómmú bè yó mberi dende iwūs ku nitiè kú feu i.

47

Menie mmèè yìèní Kuyie ncîètè

¹ Kòò n tò kè ti wētini Kuyie ncîètè bòri borè, kè n yà menie mpourinimè Kuyie ncîètè bòri diyie yìèni kèè biékè, ke yé te bòri do ke nwetimè. Kè me yie ke pūōnni ku cîètè bakù you diwūōtōnni bakù cāku. ² Kòò n denne Kuyie ncîètè bakù you biékè kó dibòri kè tí tē fité kētuōke dibòri diyie yìèni kèè biékè kperi, kè n yà menie mpūōmmè Kuyie ncîètè bakù you. ³ Kòò kété kédétóo diyie yìèni kèè biékè kébennè kuhōō ò do pikù kù, kè dè mbo mētiri sikōusinūmmù (500) kédus nkè n na menie nkéséntóo kè mè nkāákè n nacēkpāā. ⁴ Kòò yie kébennè kè dè mbo mētiri sikōusinūmmù (500), kòò duō nkè n na menie késéntóo kè mè nni nkāákè n nūū. Kòò yie kébennè mētiri sikōusinūmmù (500) kédus nkè n na menie nkéséntóo kè mè nni nkāákè n ka. ⁵ Kòò yie kébennè kè dè mbo mētiri sikōusinūmmù (500) dè mōnni kè dèe naā nkukó mbá n yí nna késénté ke yé menie nsūūmmè kè dè cūmpe mediè, mbá dè í ndò nkéna késénté. ⁶ De mōnni kòò m beke ke dō: Oniti fō! nha yàà? Ké n túóté kè ti nwētini kukó mbènni. ⁷ Ke sō ndetie nyè kukó nyákè yedé bá dè í senní. ⁸ Kòò n náké ke dō: Menie mmie mpūō ke kori diyie yìèni kèè biékè kó kutempè nku, ke pēnkù ke kori Suditē biriku, ke taā dāmēeri mukókúō nkou, kòò nie mbo wenke. ⁹ Kè dè kó menie keté kùu pikù menie nkperè bo foute, kè siyī pié nke yé dè kó menie nhō nkè mè ta dè, dè sō wenkemu kè mufōmmu buoté. ¹⁰ Beyimpīmbe bo buoté dè kó kukó mpémmè, kétúóté Ā-kedii kēnto kētuōkenè Ā-Ekadaimmu, kénye mbe yīnditirè ku pēmmè, siyī sīi bo dāmēeri sīi yó ndè bo ke sū mediè. ¹¹ Tibinkēnkenti nè ikondei dende kó menie mie i yóo wenke, mè yó nkpaā piékè mukókúō mmu. ¹² De kó kukó mpémmè yeyákè yedé, detie ndèè pēi titebiiti dè bo mpiékè deboti deboti, dèè fāāti i yotiri, dèè sō i nkuoté, kēmpēi yebè bá wèè tānkù ke yé dè kó menie bonnimè Kuyie ncîètè nte. Bè bo nyo nde be, ke taānnè dè fāāti.

Kuyie nkèétémè Isidayeeribe tenké mánke

¹³ De kó difōnkúō kè ti Yie nKuyie nni nnákè ke dō: Nte di yóo totí mēè boti Isidayeeribe boti tepitè nè idèi ketenkè, di duō nSosefu kó kubotí di duō nkè betōbè kuce mēdémè. ¹⁴ Di totí kè kè mmà, ke yé mūi do nākémè di yembè ke dō: N yóo bè duō ndè kó ketenkè, di yembè kōke nke kè di dō nke kè tieke. ¹⁵ Nte di tenké mánku yó mberí ndè: Kubakù you biékè kó kumànkù yóo ditè dāmēeri diwè nwe, kēnto kēye Etināo kó kuce, kētuōkenè Damati nè Sedadi, ¹⁶ nè Bedota Sibadaimmu dihei dii bo Damaasi tempè nnè Amati koku dè cuokè nè Asee-Atikōnni, kēpētè kénwetí Adanni tempè. ¹⁷ Di tenké mánku yóo keté dāmēeri nwe kēnto kētuōkenè Asaa-Enōnni, kè kubakù you kó kumànkù ntú Damaasi nè Amati, kubakù you biékè kó kumànkù nku. ¹⁸ Kè diyie yìèni kèè biékè kó kumànkù ntú Adanni nè Damaasi nè Isidayeeribe tenké nè Kadaadi kōke dè mánku, Suditē weè yó ntú kumànkù, kēnto kētuōke dāmēeri diyie yìèni kèè biékè kētuōkenè Tamaa. Diyie yìèni kèè biékè kó kumànkù nku. ¹⁹ Kubakù you diyie yìèni kèè biékè, kétúóté Tamaa kēnto kētuōkenè Mediba Kadēesi kó menie, kéditēnni kukó ndiekù kēnto kētuōke dāmēeri diwè. Kubakù you kó kumànkù nku. ²⁰ Dāmēeri diwè weè yó ntú diyie taā kèè biékè kó kumànkù kēnto kētuōkenè Amati. Diyie taā kè kó kumànkù nku.

²¹ Dindi Isidayeeribe dii yóo totí dè kó ketenkè di boti mieke. ²² Di yembè kōke nke kè bè kè ndi yōunè kè di dō nkè kè totí. Kè di yóo tāā tēté kè kè totí di wēnnānè bepōōbè bèè di bonè kēpié ibi, ke yé di yó mbè pīrīmè ke dōnnè di pī mmēmme Isidayeeribe. Bè yóo di wēnnānèmmu kè di totí di yembè kperè. ²³ Kòò pōō bo kùu boti mieke di dè nhō duō nketenké, mí nKuyie mmūi bēi.

48

Bè totimè kubakù you biékè kōbe ketenkè

¹ Nte ii boti yó mbo kubakù you biékè, kénwetí Etināo kēmpékénè kuce kùu dè pēnkù, kényennè Amati nè Asaa-Enōnni Damaasi kó kumànkù me nke mbomè ke pekénè Amati, kè dè mánku diyie yìèni kèè biékè koku tú dāmēeri, Danni kó ketenkè nke. ² Danni kōke kó kumànkù diyie yìèni kèè biékè kēnto kētuōkenè dāmēeri, kè Asee kōkeε túóté. ³ Asee kōke kó kumànkù diyie yìèni kèè biékè kēnto kētuōkenè dāmēeri pēmmè kè Nefutadii kōkeε túóté. ⁴ Nefutadii kōke kó kumànkù diyie yìèni kèè biékè kēnto kētuōkenè dāmēeri kè Manansee kōkeε túóté. ⁵ Manansee kōke kó kumànkù diyie yìèni kèè biékè kēnto kētuōkenè dāmēeri kè Efadaimmu kōkeε túóté. ⁶ Efadaimmu kōke kó kumànkù diyie yìèni kèè biékè kēnto kētuōkenè dāmēeri kè Dubenni kōkeε túóté. ⁷ Dubenni kōke kó kumànkù diyie yìèni kèè biékè kēnto kētuōkenè dāmēeri, kè Sudaa kōkeε sōoté.

Bè taātémè Kuyie nkó ketenkè

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nni nnáké kè dà: Di deite Sudaa kó ketenkè také n kòke kè kè pèkùmè mbo cidòmétiri tepítè nè bédé nè dikée kè kè okùmè mmannè di kòke kòme, kumànkú diyìe yìenì kèè biékè kòkú kèntò kètuòkenè dàméèri kè di maá n cìtè kè cuokè. ⁹ Di yóo deite kèè tenké n kpéi nke okùmè yó mbo cidòmétiri tepítè nè mèdè nè dikée, mepèkùmè cidòmétiri tepítè. ¹⁰ Kè ikuú niùbè kòke mbo kè cáá nké kè okùmè mbo kubakú yóu biékè cidòmétiri tepítè nè mèdè nè dikée kè dàméèri biékè kó mepèkùmè mbo métiri sikousinùmmù (500), kè diyìe yìenì kèè biékè kó mepèkùmè mbo métiri sikousinùmmù (500) kè kubakú cànkú biékè kó meokùmè mbo cidòmétiri tepítè nè bédébè nè dikée kè di soó n cìtè dè cuokè. ¹¹ Dè kó ketenkè yó ntú ikuú niùbè Sadakí bí kòke nke Isidayeeribe dò n dèténè dii mòmni kè bèe nkpaá kè pí n tòmmú kè í nni ndeténè Defiibe tabè kòme. ¹² Bembe kó ketenkè yó ncáámmu kè bo mí ndi Yiè nKuyie n kòke mieke kè tókénè Defiibe tabè kòke. ¹³ Defiibe tabè kó ketenkè yó mmannè ikuú niùbè tabè kòke nke, cidòmétiri tepítè nè bédébè nè dikée mepèkùmè métiri sikousinùmmù (500). ¹⁴ Dè kó ketenkè tu n kòke nke bè báá kè fité yoo bèe kè cèeténè òmòu, yoo bèe kè pá.

Bè bennémè Kuyie nkó ketenkè nè tekpaàtibite kòke

¹⁵ Dè kó difònkúò kè bèe benné Kuyie nkó ketenkè mepèkùmè cidòmétiri tepítè nè mèdémè nè dikée kèè yó nkpaá, kè yó ntú benitibè cénkoo kòbe kòke nke nè iwùs yó ncenti dè, kè dihei mbo dè cuokè. ¹⁶ Dè kó ketenkè yóo ciite kèmmàmu tipítì tìnòu, kubakú yóu biékè cidòmétiri mèdè nè métiri sikousidè nè sipisinùmmù (250), diyìe taà kèè biékè mèe máá. ¹⁷ Kè iwùs yó ncenti kèè biékè mbo métiri tekòutè nè sipisidè nè bènùmmù (125) diyìe yìenì kèè biékè mèe máá, diyìe taà kèè biékè mèe máá. ¹⁸ Kè yó nkpaámu diyìe yìenì kèè biékè meokùmè cidòmétiri bènùmmù diyìe taà kèè biékè kòme mèe máá, bèe yó mpí ndi èi kó mutòmú bè yó nyo nke kè kó tiditii. ¹⁹ Isidayeeribe boti imòu mieke nke bè yóo deimè betòmbè kè bè nké kuuti. ²⁰ Dè kó ketenkè kemòu yó mbo cidòmétiri tepítè nè bédébè nè dikée tipítì tìnàà, di yóo deite kèè mieke ketenkè makè kèmaá dihei. ²¹ Kèè kpaá kè kè ntú tekpaàtibite kòke n cìtè nè dihei dè mànkè idè diyìe yìenì kèè biékè kpèyi, kumànkú kèntò kètuòkenè dàméèri diyìe taà kèè biékè kó kumànkú kumòu ku mpíkú nè kutèkú. Tekpaàtibite kó ketenkè yó mmannè betòbè kòke nke, n kòke kèè yó mbo dè cuokè nè n cìtè. ²² Defiibe tenké nè dihei kòke kè yó nsoké Sudaa nè Bensamèe be kòke cuokè nke nè tekpaàtibite kòke cuokè.

Isidayeeribe bèe yó mbo kubakú cànkú kó ketenkè

²³ Nte ibotí ìi kpaá í yóo totímè í kó ketenkè, kètúóté diyìe yìenì kèè biékè kèntò kètuòkenè dàméèri, Bensamèe kòké nke. ²⁴ Bensamèe kòké kó kumànkú diyìe yìenì kèè biékè kèntò kètuòkenè dàméèri, kè Simmèss kòkéè sooté, ²⁵ kètúóté Simmèss kòké kó kumànkú diyìe yìenì kèè biékè kèntò kètuòkenè dàméèri, kè Isakaa kòkéè sooté. ²⁶ Isakaa kòké kó kumànkú diyìe yìenì kèè biékè kèntò kètuòkenè dàméèri kè Sabunoo kòkéè sooté, ²⁷ kètúóté Sabunoo kòké kó kumànkú diyìe yìenì kèè biékè kèntò kètuòkenè dàméèri, kè Kadi kòkéè sooté, ²⁸ kètúóté Kadi kòké kó kumànkú kubakú yóu biékè kèntò kètuòkenè diyìe yìenì kèè biékè, kumànkú yóo díté Tamaa nwe Mediba nè Kadeesi dè kó menie nké yè kukó ndiekú, kètuòkenè dàméèri dièwè. ²⁹ Díndi Isidayeeribe di yóo toti kèè tenké nke di boti mieke. Di yóo tieke kènke, mí ndi Yiè nKuyie mmú bái.

Dihei kó yebòrè yó ndòmme

³⁰ Nte dihei kó yebòrè yó ndòmme: Di benné kubakú yóu biékè cidòmétiri bédè nè métiri sikousidè nè sipisinùmmù (250). ³¹ Dihei kó yebòrè yó ntò Isidayeeribe kó yeyètè nye, yebòrè yó mbo yètàati ndi kubakú yóu biékè: Dubenni kperi nè Sudaa kperi nè Defii kperi. ³² Kè di benné diyìe yìenì kèè biékè cidòmétiri bédè nè métiri sikousidè nè sipisinùmmù (250) kè yebòrè mbo yètàati: Sosefu kperi nè Bensamèe kperi nè Danni kperi. ³³ Kè di benné kubakú cànkú biékè cidòmétiri bédébè nè métiri sikousidè nè sipisinùmmù (250) kè yebòrè mbo yètàati: Simmèss kperi nè Isakaa kperi nè Sabunoo kperi. ³⁴ Kè di benné diyìe taà kèè biékè cidòmétiri bédè nè métiri sikousidè nè sipisinùmmù (250) kè yebòrè mbo yètàati. Kadi kperi nè Asèe kperi nè Nefutadii kperi. ³⁵ Kuduotí kùu yóo fité dihei ku okùmè yó mbo cidòmétiri bèwèi. Dihei yètiri yó ntú: Kuyie ndè bo, (nè be kó tinàanti Yaawe-Samma).

Danniyɛeri Di mpátíri náá ntí

Danniyɛeri kó dipátíri ti náá mbè do pínmúmè mme Sifube kékònnè Babidónni kédòò tidaati kè bedapàmbè bènàà nkakè be mieke, kè de kó bedapàmbè mbo ibotí ì tū nyebakè i cuokè, kè tū tidaati kè i kóo kpààti ndó kè bè dònè muwérímú kè bèe túnne o kó kuce. Kè Danniyɛeri nè o népobè betààti kè bembèe yete kèbenke bè tumè Kuyie nkòbe kè tū nKuyie nnè meyèmmè memáà bá kè dè tu mukūū mmu bèe kúnè Kuyie nkó diyètíri.

Danniyɛeri nè o népobè betààti be kó mebenkùmè meè do te kè bekpààtibè nè bekperibè kè bèe banté Kuyie nkuū kpeñnímè.

De kó difònkùò kè Kuyie mebenkùmè mènàà Danniyɛeri. De kó mebenkùmè mènàà ti náá nyibotí tēi do bakémè mme Sifube nè Kuyie mbè deetémè kè bè tēíné be ei, de kó mebenkùmè ti náámmu Yesu wētínímè.

Danniyɛeri kó dipátíri dònne Mudáammu kó dipátíri ndi dii tu Metaummè Pámmè kperi sɔnni. De kó yepáte yedé teénne Kuyie ntùmbè mbe. Kè bè bo nwèèri kè baà Yesu bo wēténímè kè dè dó de ndòmmè.

Di mpátíri náànti duó ke dòmme

1. Danniyɛeri do bomè Babidónni kó tekpaàticfètè 1
2. Nebukannesaa duó ke yàmè tiduñti sitenkaanli 2
3. Kuyie ndeetémè Ebedeebe kó bedapàmbè betààti 3
4. Kuyie nkékùnnemè Nebukannesaa 4
5. Danniyɛeri kó tináan̄ti bekpààtibè Baditasaa nè Dariyuusi be kó dimònni 5-6
6. Danniyɛeri yàmè mebenkùmè iwūs inàà 7
7. Danniyɛeri yàmè mebenkùmè kè Kerakibe pònte Pedesiibe nè bè sàūmè Kuyie ncífètè 8
8. Danniyɛeri bántèmè Kuyie 9
9. Danniyɛeri yàmè tiduñti santi 10-12

Danniyɛeri nè o népobè bè bomè Babidónni

¹ Suda kóo kpààti Sosakimmu kpàti benni tãánni kè Babidónni kóo kpààti Nebukannesaa do Sedisadammu mudòò. ² Kè Kuyie nduó nkòo na Sosakimmu, kè bè pínmú kétúóté nè tikouténenti mati Kuyie ncífètè mieke kékònnè Babidónni, kè ti tannè tebòocfètè o bokè bo kùu dieku mieke.

³ Kè Nebukannesaa náké Asepenaasi wèè baké bè fòmmu bè kè bè pí ntekpaàticfètè mieke mutómmú kè dò wèè wénté Isidayeribe mieke, kètáátè bedapàmbè bèe yènni bekpààtibè cēi yoo benitidiebè kpesi mieke, ⁴ kè í mǎke kuyènkù, kè wenni kè kpeñni, kè yé macii mmamou kè nǎ nke beí demou, kè bèe bè benke muwāāmù nè Babidónni kó tináan̄ti, kè bèe pí nhokpààti cfètè mieke mutómmú. ⁵ Kóo kpààti dò bè mbè duó nyewe yemou mudii wenwe okpààti ò yo mmù, nè menaà nhò yǎ mmè, kè mbè duó nyitié nyebie nyètaati mieke, kè bè né na kéta o tómmú mieke.

⁶ Bè tãátè bèè dapàmbè kè Suda boti kòbe mbo be mieke bènàà: Danniyɛeri nè Ananniya nè Mikayeri nè Asadia. ⁷ Wèè baké bè fòmmu bè kè bè pí ntekpaàticfètè mieke mutómmú kóo bè keuté yeyètè tēyè, kè yú Danniyɛeri kè dò Betisasaa kè yú Ananniya kè dò Sadidaki, kè yú Mikayeri kè dò Mesaki, kè yú Asadia kè dò Abēedi-Nekoo. ⁸ Kè Danniyɛeri tãátè kè í ndó kēsínkúnne omáà nè okpààti yo mmù dii nè ò yǎ mmè naà. Kóo náké wèè baké bè fòmmu bè kè bè pí ntekpaàticfètè mieke mutómmú kè dò ò báá ò dònè muwérímú kò di okpààti yo mmù dii kēsínkúnne omáà. ⁹ Kè Kuyie nkááké wèè baké bè fòmmu bè kè bè pí ntekpaàticfètè mieke mutómmú o yèmmè kóo yie nDanniyɛeri ò náké ti. ¹⁰ Kè né náké Danniyɛeri kè dò: Okpààti mǎmmu nweè n náké di dò nkényo ntii diiti kòò sǎ ndi kǎnti í dònne bedapàmbè tabè di yàà bo n fítè kòò n kuǎ.

¹¹⁻¹² Kè Danniyɛerii náké wèè baké bè fòmmu bè kè bè pí ntekpaàticfètè mieke mutómmú ò tãátè wè kòò bo mbè duó ntidiiti kè dò: N da báammu a ti yááké, mí nnè n népobè Ananniya nè Mikayeri nè Asadia kè bè nti duó ntikūnfáàti kè ti yo nke nti duó mmenébuo nkè ti yǎ nkè dè mmǎke yewe tepítè. ¹³ Kàa nti wéi tinti nè bedapàmbè tabè bèe yo nhokpààti kó mudii, de mǎnni kàa yà kè dè dòmme, kàa né bo dòmme á mè dǎò.

¹⁴ Kè de kóo ntii yie nde kó tináan̄ti kè bè yááké kè dò yewe tepítè. ¹⁵ De kó yewe kó mepēētímè mieke, kè bè nsǎ mbè iikè piéké kè pēētè bedapàmbè tabè bèe yo nhokpààti yo mmù

dii bemɔu. ¹⁶ Mɛmɛ kòo sɔɔtɛ kɛ mbɛ duɔ ntikũnfààti mǎà kɛ bɛ mɛnnínɛ okpààti kó mudii nè o naà. ¹⁷ Kɛ Kuyie nduɔ ndɛ kó bedapàmbɛ benàà mecii mmediɛ nkɛ bɛ nyɛ yepáte kɛ bɛ yèmmɛ ñfòu, kɛ Danniyɛeri nno nke beí ntiduuh̃ti nè mɛbenkùmɛ mɛmɔu boti.

¹⁸ Kɛ dɛɛ tuɔkɛ okpààti Nebukannesaa do yɛ nhò dɔ kɛ bɛ wɛ́níní dii mǎnni kɛ wɛ̀ɛ baké bɛ fɔ́mmu bɛ kɛ pí ntekpààticìtɛ mieke mutɔ́mmú kòo bɛ kɔ́tenko. ¹⁹ Kòo kpààti bɛ nàkɛnɛ bemɔu, òmɔu í mmànnɛ mecii nDanniyɛeri nè Annaniya nè Mikayɛeri nè Asadia. Mɛmɛ kòo bɛ tuòtɛ o tɔ́mmú. ²⁰ Kòo mbɛ náannɛ bá kòò dɔ wɛ̀ɛ bɛ beké tii Ìnké tii tu meyèmmɛ nè mecii nkpeti, bɛ kó mɛtɛ́nnímɛ nwenni képɛ́tɛ kuce tɛpíítɛ o ɛi kó bepààbɛ nè o kó benitinɔ́mbɛ kɔ́mɛ.

²¹ Kɛ Danniyɛeri mpí nhokpààti tɔ́mmú kɛtuɔkenɛ Siduusi naà ndii mǎnni okpààti diɛwɛ.

2

Nebukannesaa duómɛ tiduuh̃ti kéyà tetenkaanitɛ

¹ Nebukannesaa kpàti benni dɛrɛ mieke, kòo dɔ́u ntiduuh̃ti mati kɛ dɛɛ ò di mediɛ mbá ò í nna kɛ duɔ. ² Kòo duɔ nkɛ bɛɛ tii nho ɛi kó beyuwúòmbɛ bemɔu nè betetiebe nè bepààbɛ kɛ bɛ bo ò nàkɛ o dɔ́uuh̃ti tu mù. Bɛ tũkoo dii mǎnni o borɛ kòo bɛ nàkɛ kɛ dɔ: ³ N dɔ́u ntiduuh̃ti mati nti kɛ dɛ n di mediɛ nkɛ n dɔ di ti nni nnákɛ.

⁴ Kɛ bɛɛ ò nàkɛ nè Aramu ɛi kɔbɛ kó tináahtɛ kɛ dɔ: Okpààti mbo sǎà! A ti nàkɛ a dɔ́uuh̃ti, ti yóó da nákɛmu ti tu mù.

⁵ Kòo bɛ tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Kɛ di í n nàkɛ n dɔ́uuh̃ti nè ti tu mù n yóó di kékɛmu kɛ di cɛ́í naà ntidobonti. N ti ntáátɛ. ⁶ Kɛ di mɛ nti nni nnákɛ n di pǎmmú yepàrɛ dieyɛ kɛ di déúkunnɛ. N nàkɛnɛ n dɔ́uuh̃ti nè ti benkú mù.

⁷ Kɛ benitinɔ́mbɛ yí kénákɛ okpààti kɛ dɔ: Okpààti ti nàkɛ a dɔ́uuh̃ti, ti yóó da nákɛmu ti tu mù. ⁸ Kòo kpààti dɔ: Dɛ wenni! M bantɛ kɛ dɔ ndi dɔ kénkpáa mɛkɛ mɛfiɛ mɛɛ di yà mɛɛ kpéi n tǎátɛ ti. ⁹ Kɛ di mɛ nyí n nàkɛ n dɔ́uuh̃ti tu mù n yóó di wɛ́nnɛ kunasǎa kùmáa ndi. Di dákɛmu kɛ yó nni nsoú nke náa nsiyáábisi kɛ dɛ yàa pɛ́tɛnɛ. Mí mɛɛ n yɛ ndi n nàkɛ n dɔ́uuh̃ti nti, dɛ mǎnni ndi m bo bantémɛ kɛ dɔ ndi bo na kɛ n nàkɛ ti benkú mù. ¹⁰ Kɛ benitinɔ́mbɛ yí kóó nàkɛ kɛ dɔ: Òmɔu í yóó na kédɔɔ a mɛ mbékú ti kutenkú kuú mɛieke, okpààti mɔ́u mu nyí beké oyuwúòntò yoo otetey yoo opáũ mɔ́u a mɛ nti békú ti, bá kòò dɛu yoo ò kpɛ́nni kɛ mamɛ. ¹¹ A ti békú ti dɛumu, onitɛ mɔ́u ketenkɛ kɛ nyínkɛ kou báa na kɛ ti nda nàkɛ. Wɛ̀ɛ bo ti nda nàkɛ dɛ í tú wɛ̀ɛ bo ketenkɛ kɛ mɛkɛ tinitikònti.

¹² Dɛ mǎnni kòo kpààti miekɛɛ peike mediɛ nkòò dɔ bɛɛ kuɔ mecii nyembɛ bɛɛ kó dimàà bo Babidanni. ¹³ Kɛ bɛɛ pɛ́kɛ dɛ kó tináahtɛ kɛ dɔ bɛ dɔ nkékuɔ mecii nyembɛ bemɔu. Kɛ bɛɛ yúni Danniyɛeri nè o nɛpobɛ kɛ bo bɛ kuɔ.

Kuyie mbenkɛmɛ Danniyɛeri okpààti dɔ́uuh̃ti

¹⁴⁻¹⁵ Kɛ Danniyɛerii bekenɛ mecii nhokpààti kó tihǎapànti kóo kóti Adiyɔki, wɛ̀ɛ do kɔri kɛ bo kuɔ Babidanni kó mecii nyembɛ kɛ dɔ: Ba nkpeí nte kòo kpààti duɔ ndinùu dindi kó kubotí? Kɛ Adiyɔkii ò nàkɛ ti dòmmɛ páíí. ¹⁶ Kɛ Danniyɛeri pǎnkɛ kɛte okpààti borɛ kóò bantɛ kɛ dɔ wɛ̀ɛ ò pǎ mɛfiɛ nkòò yóó ò nákɛmu o dɔ́uuh̃ti nè ti benkú mù.

¹⁷ Kɛ Danniyɛerii kó nkɛ ti nàkɛ o nɛpobɛ Ananniya nè Mikayɛeri nè Asadia. ¹⁸ Kɛ dɔ bɛɛ bantɛ Kuyie nkɛ kùu bɛ kuɔ mmesémmɛ kɛ bɛ dáa ndɛ kó disòri kpɛti, kɛ bɛ báa bɛ wɛ́nnɛnɛ Babidanni kó mecii nyembɛ kékua.

¹⁹ Mɛmɛ kɛ Kuyie mbenkɛ Danniyɛeri dɛ kó tiduuh̃ti tu mù ò duɔ dɛ keyɛnkɛ, kòo kù sǎntɛ kɛ dɔ:

²⁰ Tí nsántí Kuyie nsǎà,
kuú te tikpeti nè mecii.

²¹ Kuú cèèri yɛmàrɛ nè yɛwɛ,
kuú ɔɔ bo nhokpààti kɛ kù mɛ ndó kuú ò íi.

Kuú duɔ mmecii mbɛɛ mɛ mǎkɛ,
kuú ɔ nte kòo niti nno nke baàti dɛmarɛ.

²² Kuú ɔɔ benkɛ onitɛ dɛɛ tu disòri kpɛrɛ.

Kuú yɛ dɛɛ sòri dibìnni mieke,
kɛ yɛ kù borɛ tumɛ kuwenniku nku.

²³ Fɛ́ nKuyie n yembɛ do tú nkù n sántí fɛ́ nwe,
kɛ da dɔ́unnɛ mutɔ́mmú,
fɛ́ɔ́ n duɔ mmecii nnɛ muwɛ́rimú
kɛ m benkɛ ti da beké ti,
kɛ ti dáa ntii kòánnɛ okpààti.

²⁴ Kɛ Danniyɛrii kɛte Adiyɔki borɛ okpààti do yɛ nwɛɛ kuɔ meɔii nyembɛ, kɛtuɔkoo kòò nàkɛ kɛ dɔ: Báa kuɔ meɔii nyembɛ, n tannɛ okpààti borɛ kɛ nh ò nàkɛ o dɔuɔnti nɛ ti benkú mù.

²⁵ Kɛ Adiyɔki pànkɛ kotenɛ Danniyɛri okpààti borɛ kòò nàkɛ kɛ dɔ: Sudaa kɔbɛ ti pĩrĩmũnĩ bɛ, òmòu bo bɛ mieke kɛ bo na kɛ da nàkɛ a dɔuɔnti nɛ ti benkú mù.

Danniyɛri nàkɛmɛ okpààti o dɔuɔnti nɛ ti benkú mù

²⁶ Kòo kpààti bekɛ Danniyɛri bɛ do yu wɛ kɛ tú Betisasa kɛ dɔ: A yɛ nha bo na kɛ n nàkɛ n yà tii dɔuɔnti kɛ n nàkɛ ti benkúmàà?

²⁷ Kɛ Danniyɛrii ò tɛĩnɛ kɛ dɔ: Okpààti, meɔii nyiɛ mɔu í bo yoo onitinànti yoo opɔũ yoo oteteu wɛɛ bo na kɛ da nàkɛ a dɔuɔnti tu mù. ²⁸ Kuyie nnɛ bomu kɛĩnkɛ kùu dáanko disòri kpeti. Okpààti Nebukannesa, kuù dɔ kɛ da benke tii yóo tuɔkeni. Nte a dɔuɔnti dɔuɔnti keyɛnkɛ a dɔuɔ: ²⁹ Okpààti a duɔ dɔuɔ mɔnni kɛntoti a yemmɛ dɛɛ kpaani de kpɛi, kɛ wɛɛ dáanko disòri kpeti kòò da benke tii yóo tuɔkeni yewe yɛɛ kpaani. ³⁰ Kuyie nkuu ti nni ndaa, ndɛ í tú kù yɛ n cii kɛ pɛɛtɛ besɔmbɛ, kù ti nni ndaa nkɛ m bo ti nda nàkɛmu kaa yɛtɛ tii da kɔnnɛ a yemmɛ mieke.

³¹ Okpààti nte a yà dɛ a dɔuɔnti mieke: A yà tetenkaanitɛ nte kɛ tɛ ɔu kɛ mɛnkɛ ɔu bá tɛ í mɔkɛ tɛ màmɛ kɛ duɔ tikɔmbùstɛ kɛ mieti kɛ cómmú a iikɛ. ³² Kɛ te yuu tú mesɔ mmáa, te cɛncɛnni nɛ te baà nkɛ dɛ tu timáti pɛti, te pɔuti nɛ te kpɛrɛ kɛ dɛ tu disɔwũ. ³³ Kɛ te tàakɛ tú timáti, kɛ te naàcɛi dikɛɛ tu timáti diteri tiyaati. ³⁴ Kaa ntɛ wùo nkɛ ditári marii catɛni ditári iɔnkɛ nɛ dimáa bá òmòu í di nampe kɛ di mbírĩmũnĩ kɛ bótɛ te tàakɛ ì tu timáti nɛ tiyaati kɛ dɛɛ bɔstɛ bɔstɛ. ³⁵ Timáti nɛ tiyaati nɛ disɔwũ nɛ mebirime nɛ mesɔ nkɛ dɛɛ naa nkutaayukú kɛ kuyaakú dɛ túotɛ kù ɔɔ túotɛ mɛɛ boti muyabú, kaa dɛ mɔntóo. Ditári dɔuɔ tɛ bótɛ kɛ dindii naa nditári dieri kɛpɛi nketenkɛ kemou.

³⁶ Okpààti a yà tii dɔuɔnti nti. Nɛ nte ti benkú mù: ³⁷ Fɔɔ tu okpààti wɛɛ pɛɛtɛ besɔmbɛ bemou. Kuyie nkuu da duɔ ntikpàti nɛ muwɛrĩmú kaa kpeɔni kaa yɛtiri ɔu. ³⁸ Kuyie n duɔ nfɔ nwe benitibɛ nɛ iwũ nɛ tiwanwanti nɛ tinòti kaa dɛ bakɛ. Okpààti fɔɔ tu tetenkaanitɛ yuu, mesɔ nkperi. ³⁹ A kó difɔnkúò dikpàatiyuu tɛri dɔuɔ yóo ãnnɛ di wɛrĩmú í tũkɛ a kɔmu, dindi kó difɔnkúò, kɛ ditánni ãnnɛ dɔuɔ tu disɔwũ kɛpitɛ kutenkú kumou. ⁴⁰ Kɛ dikpàatiyuu naannii ãnnɛ kɛnkpeɔni kɛ dɔ ntimáti, timáti puɔ mmɛɛ boti kɛ yauri demou, mɛɛ boti nku dɛ kó dikpàatiyuu yóo pɔntɛmɛ yeketiye. ⁴¹ Kɛndɔnnɛ a yamɛ tetenkaanitɛ naàcɛi kɔkɛnɛmɛ tiyaati nɛ timáti, dɛndɛ benkú kɛ tú metaummɛ í yó mbo dɛ kó dikpàatiyuu mieke kɛ di nɛ wɛtɛ kɛnkpeɔni di mieke timáti tɛmɛ. ⁴² Inómbi ì kɔkɛnɛ tiyaati nɛ timáti dɛndɛ benkú kɛ dɔ ndɛ kó dikpàatiyuu yó nkpeɔni kupikú kumáa ndi, kɛ kutekú cɛnni. ⁴³ Dɛ benkú kɛ dɔ ndɛ kó bekpàatibɛ yóo taunnɛ betɔbɛ mɛ kɛmpuokú betɔbɛ kó besapambɛ. Dɛ kó metaummɛ mɛ nyi yó nkpeɔni, kɛndɔnnɛ timáti ɔɔ í ntaunnɛmɛ tiyaati.

⁴⁴ Dɛ kó tikpàti mɔnni ndi Kuyie nyóo ãnnɛmɛ dikpàatiyuu tɛri dɔuɔ pɔntɛ yesonye yɛɛ di niitɛnɛ bá yɛ tɛnkɛ bá mbo kɛ dindi nɛ mbo sáa. ⁴⁵ A do yà dɔuɔ tári kɛ di catɛni ditári iɔnkɛ nɛ dimáa bá òmòu í di nampe kɛ di birĩmũnĩ kɛ pɔntɛ timáti nɛ disɔwũ nɛ tiyaati nɛ mebirime nɛ mesɔ. Okpààti, Kuyie nkuu da dáa ndɛɛ yóo tuɔkeni. Dɛ kó tidɔuɔnti tu timómmɔnti nti kaa dɔ nkɛyie n da nàkɛ ti.

⁴⁶ Kòo kpààti Nebukannesa do kéninkóo Danniyɛri iikɛ kòò sãntɛ kòò dɛũkũnnɛ kɛduɔ nkɛ bɛɛ ò pãmmú yɛpãrɛ nɛ tũdãaribɛ bebɔti bebɔti, ⁴⁷ kɛdɛɛ kòo nàkɛ Danniyɛri kɛ dɔ: Kuyie ndi tú nkú kuù mɛnkɛ ɔu nɛ desonne demou kɛ pɛɛtɛ yɛbɔkɛ, kuù bakɛ bekpàatibɛ, kuù maa dáanko dɛɛ sari kɛ yɛ fɔɔ maa na kɛ n dáa ndisòri kpeti. ⁴⁸ Dɛ kó difɔnkúò kòo kpààti dɛũkũnnɛ Danniyɛri kòò pãmmú yɛpãrɛ sàayɛ kòò baà mBabidɔnni kɛ wɛɛ mbakɛ meɔii nyembɛ bemou. ⁴⁹ Kɛ Danniyɛrii bekɛ okpààti kòo baà nSadidaki nɛ Mesaki nɛ Abɛɛdi-Nekoo Babidɔnni tempɛ nkɛ wenwe ntú wɛɛ tii nhokpàati.

3

Nebukannesa dɔmɛ tesɔntenkaanitɛ

¹ Kòo kpààti Nebukannesa dɔ tesɔntenkaanitɛ kɛ te okumɛ mbo mɛtiribɛ sipisitaati, mɛpɛkumɛ mɛtiribɛ mɛtaati. Kòo duɔ nkɛ bɛɛ tɛ cɔrɛnɛ Babidɔnni tempɛ mmieke Duda kó kubiriku, ² kɛtɔ mBabidɔnni kó itempɛ nyimou mieke, kɛ bɛɛ nàkɛ minisibɛ nɛ kumàndãabɛ diebɛ nɛ besãmpɔbɛ nɛ mɛɛrɛbɛ nɛ beditidũmbɛ nɛ bebeembɛ diebɛ nɛ besãmpɔbɛ kɛ dɔ bɛɛ kɛtenɛ kɛ bɛɛ ãnnɛ dibanni tetenkaanitɛ ò dɔɔ tɛ kpɛi. ³ Kɛ bekperibɛ bemou tii nkɛkari okpààti Nebukannesa tenkaanitɛ iikɛ.

⁴ Wɛɛ ni dibanni kó ikuɔ kòo pĩkɛ kɛ dɔ: Yɛhɛkɛ yemou kɔbɛ, ibotɛ imou kɛntɛnɛ okpààti bɛi nti. ⁵ Kɛ di kɛɛ dɔuɔ mɔnni siheú kuømmɛ nɛ itári nɛ tikũtidũtɛ nɛ tibómbonti nɛ yetãtɛhe

nè sipõmpũs cénke debémbénnè demou, dí nínkú dímu okpààti kó tesòntenkaanitè ìiké kè tẹ̀ dou. ⁶ Kòò mọ̀u yete ò bo nínkúmè kédou ntesòntenkaanitè bèè ò ànnè diháàtou mieke.

⁷ Bè kèè dìi mǎnni sihéu kuǎmmè nè itàrí nè tikùtìdùùti nè tibómbonti nè yetátehe nè sipõmpũs cénke debémbénnè demou, ke nínkú bemou ketenkè kédou nhokpààti cònné tèè sòntenkaanitè.

Danniyeeri népobè yetemè bè bo dǎummè tesòntenkaanitè

⁸ Dende bǎmbà nkè Babidǎnni kǎbe mabèe kǎte kénáké okpààti Sifube kpéi nke dǎ: ⁹ Okpààti mbo sǎá! ¹⁰ Okpààti fǎǎ mǎmmu ndus ndinùu ke tú kè bè eé sihéu nè itàrí ke bente tikùtìdùùti nè tibómbonti ke eé yetátehe nè sipõmpũs ke bente debémbénnè demou, bá wè wèe nínkú kédou ntetenkaanitè. ¹¹ Kè wèè yete ò bo nínkúmè kédou ntesòntenkaanitè bèè ò dootóo diháàtou mieke. ¹² Okpààti Sifube Sadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo a báa mbè Babidǎnni kó itempè mbè í yie nha béi ndii nùu! Bè yetemu a kó yebókè ke í dǎ kédou ntesòntenkaanitè a cònné tè.

¹³ Kè Nebukannesaa mieke peike mediè nkòo dúo nkè bèe yúni Sadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo kè bèe tuakení. ¹⁴ Kòò bè beke ke dǎ: Sadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo mènke nwe di yetemè n kó yebókè ke yete di bo dǎummè tesòntenkaanitè n cònné tè? ¹⁵ Bè yóo wèe kéheému sihéu nè itàrí kébente tikùtìdùùti nè tibómbonti kéheé yetátehe nè sipõmpũs kébente debémbénnè demou. De mǎnni di dǎ nkénínkúmu kédou ntesòntenkaanitè, kè di me nyete di tati diháàtou mieke nke. De mǎnni kè n né yà Kuyie nkùu yóo di deetè n nùtè mieke.

¹⁶ Sadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo kè bèe ténne okpààti ke dǎ: Tí í mǎke tí bo da náké tí. ¹⁷ Kuyie nti tú nkù bo na ké tí deeténè diháàtou ke tí deetè a nùtè mieke. ¹⁸ Bá kè kù me nyí tí deetè, á nyé ke dǎ nti yetemu a bókè, tí me nyí yóo dǎu ntesòntenkaanitè a cònné tè!

¹⁹ Kè Nebukannesaa mieke peike mediè nSadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo kòo ìiké yǎtire, kòo dúo nkè bèe yíe muháá ndiháàtou kè di tonkè képèetè di ò ndómmè kuce màyiekè. ²⁰ Kòò péi mbèhàpǎmbè bèe kpènni ke dǎ bèe bóu Sadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo kédootóo di mieke. ²¹ Kè bèe bè pí nkéboú kè bè á be yààti, be yaàtàake nè be yaàbòrè ke ókénè be kèí, kè bèe bè dootóo diháàtou mieke. ²² Ke sǎ nhokpààti béi nkè bè túnne o nùu ke yíe muháá ndiháàtou kè di tónkè ke wùstè. Kè fèhàadeñfèe kuò behààpǎmbè bèe do bè pí nkédootóo de mieke. ²³ Sadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo kè bèe do betǎati diháàtou mieke ke bóu.

Kuyie ndeetè Danniyeeri népobè diháàtou mieke

²⁴ De mǎnni kè dèe di okpààti Nebukannesaa mediè nkè bèe nyóo daate kòò ité diǎnni mieke kébeke o kó beǎumbè ke dǎ: Di í bóu benitibè bètǎati ndi ke dootóo diháàtou mieka? Kè bèe ò ténne ke dǎ: Okpààti mǎmmè. ²⁵ Kòò dǎ: N né wúo nhǎ mbenitibè bènàà kè bè cènti muháá mieke bá bè í bóu, be mọ̀u me nyí kǎute, kòo naanwè mọ̀u dè bo ke dǎnnè Kuyie ntǎnni?

²⁶ Kòò kpààti tǎonko diháàtou kó dibòri ke yú ke dǎ: Sadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo bèè báa nKuyie nkùu baké kènkè nè ketenkè, yènnènni kékatení die!

Kè bèe yènni betǎati diháàtou mieke. ²⁷ Kè mǎnnisibè nè kùmandáàbè diebè nè besǎmpǎbè nè méeribè kè bèe tí nkè bè wènni, ke sǎ mmuháá nyí bè kǎáké, be yùti ketè ke í wùstè, be yàti me nyí cǎute, kuyukú nǎu ketè ke í bè dèke. ²⁸ Kòò kpààti píekè ke dǎ: Kuyie nSadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo tú nkù yetìri ndeu, kuú tǎnni ku tǎnni kè di deetè ku kó betǎmbè, bè do ku ndé ke yete mí nhokpààti n kpeti, ke yíe nke dúo mbemáa ke tú bè bo bè fèùmmè tǎnnè bè bo yóumè Kuyie mbè tú nkù, kédou nyebókè. ²⁹ Deè kpéi nte kè n yóo yeè ke dǎ: Bá wèè niti, bá kòo boti tú kù, bá kòò yènni dè, bá kòò náa ntii náahti wèè bo sǎa nKuyie nSadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo bè báa nkù bèe ò kèké kòo cǎetèe náa ndidobonni. Dibòò mari báa na kédeetè miè mboti benitibè.

³⁰ De kó difǎnkúò kè Nebukannesaa dúo nSadidaki nè Mesaki nè Abeedi-Nekoo yekàrè yèè pèetè ò do bè dúo nyè.

³¹ Kòò kpààti bèinnè benitibè bemou iboti imou kǎbe ketenkè kemou kǎbe ke dǎ: Dí mbo kè dè naati dímu.

³² N wèntè ke sǎ ndè wenni ke dǎ n náké benitibè kè bèe nyé Kuyie nkùu baké kènkè nè ketenkè kù dǎò tii dieti n kpéi.

³³ De kó mǎdǎrimè cǎmmè deumu mediè, kù dǎò tii dieti kpeti nti, kuú yó mbaké sǎa, ku kpàti í yó mmǎke kumǎnku.

¹ Mí nNebukannesaa kè nní mbo n kpààticîètè kè dè naati, deməu kè dè cènti mesàà. ² Keyènkè makè kè n duó kɛyà tidəuñti matì kè dè n di mɛdiè nké m pí nkufəwáá. ³ Kè n duó nké bɛɛ tíí mmecíi nyembè bəməu bɛɛ bo Babidənni kè bɛ bo n náké dɛ kó tidəuñti tu mù, ⁴ beyuwúðmbè nè betetiebe nè bediebə nè bedítibəmbè bɛ tùðkení dii mənni kè m bɛ náké n dɔuñti. Òmòu me nyí na ke bo n náké ti tu mù. ⁵ Dɛ kó difənkúò kè Danniyɛeri bɛ do yu wè n kó dibəð yètiri ke dɔ Betisasaa, kè Kuyie nkó Muyaá nhò bonè, kòo tuəkení kè nh ò náké n dɔuñti. ⁶ Kè m bɛi nke dɔ: Betisasaa fɔ nwèè baké bəpāābè n yému ke dɔ nKuyie nkó Muyaá nda bonè kè timatì 55 í nda di, á n náké n yà tii dɔuñti bənku mù. ⁷ Nte n duó ke yà dè: N duó ke yà mutie mamù mmu kè mù yènni kute nkù cuokè ke dɛu mɛdiè.

⁸ Kè kpenke kè mu bəke dèke ke káá ntiweti.

Kè kute nkù kuməu kəbe mù wúó.

⁹ Kè mu fāāti wenni mesàà

kè mù peitè yəbe.

Dɛ fòu ketenkè ñnkè kè dè pieti dɛ kó mudii mu borè.

Kè tikpasínti dieku mu déé,

kè sínə ceku si yĩnti mu bəke.

Bá dɛɛ boti kè dè mu nfòunè.

¹⁰ Kè m baa nkpaá duó n dɔú ñnkè kɛyà Kuyie ntənni mari kè di cùténí dɛñkè, ¹¹ kɛpĩkè kè dɔ:

Kɔñnè dɛ kó mutie!

Ciénè mu bəke kɛyuo mmu fāāti

kɛyáa mu bɛ kè tikpasínti cété

kè tinətii íté kɛyuo mmu bəke,

¹² kɛyóu kè dikūnni nkpaá fííkú

nè icíɛ ndikpáa mieke,

kè di pitínné timátì kó mɛfímme nè disəwúð kəme.

Kè dii mantè kɛbúúté nè timaanti

kɛcááké timúti tiwanwanti kəme.

¹³ Dɛ kó dikūnni ténke bá mməke mənitiyemmè

bɛ bo di duó nɛəfɛ kəme

kè dii cááké timúti

kə mme ndò nke dɔ yəbie nyèyiekè.

¹⁴ Kuyie ntəɾɛ yɛ náké dɛ kó tináanti kè dè bo yie nké benitibè bəməu banté Kuyie n kùu baké kɛñkè nè ketenkè kuú bakémè yekpàatiyo yəməu kute nkù mieke, ke duó ntikpàti kù ti dónè wè bá kòo tu osəmpóu.

¹⁵ Mí nhokpàati Nebukannesaa n yà tii dɔuñti nti. Fɔ mBetisasaa a né n náké ti bənku mù, nh ei kó mɛcií nyembè òmòu í na ke bo n náké ti tu mù, fɔ mme nyóó namu ke yé Kuyie nkó Muyaá nda bonémè.

Danniyɛeri náké mɛ okpàati o dɔuñti tu mù

¹⁶ Kè dɛɛ di Danniyɛeri bɛ tu wè Betisasaa kóò kpeí mɛdiè nkóò kəkénè dimənni sámpɔ. Kòo kpààti ò náké ke dɔ: Betisasaa a báa yóu kè dɛ kó tidəuñti nè ti bənku mɛ kè dè da kəkénè. Kè Betisasaa ò tɛnnè ke dɔ: Okpàati, kè dɛ kó tidəuñti nè ti bənku mɛ kè dɛ do nwetínè a dootitəbè mbe! ¹⁷ A yà mùu tie kè mù dɛu ke kpeñni kè mu bəke dèke ke káá ntiweti kè kute nkù kuməu kəbe mù wúó. ¹⁸ Kè mu fāāti wenni kè mù piéké yəbe dɛ kó dimàà fòu ketenkè ñnkè kè dɛ yè yo, kè tikpasínti dieku mu déé nké sínə ceku si yĩnti mu bəke ñnkè. ¹⁹ Okpàati fɔ tu dɛ kó mutie, a dɛukemu ke kpenke, kàa diekù tùðke tiweti kàa kpàti pité kute nkù kuməu. ²⁰ Dɛ kó difənkúò kàa yà Kuyie ntənni kè di cùténí kɛñkè ke náá nke tú: Kɔñnè dɛ kó mutie kɛbo nke yóu dikūnni kè di nfííkú dikpáa mieke kè di di pitínné mɛfímme timátì kəme nè disəwúð kəme kè dii mantè kénwɛñnè tiwanwanti ke dɔ yəbie nyèyiekè. ²¹ Okpàati nte dɛ kó tidəuñti bənku mù. Kuyie nkùu baké kɛñkè nè ketenkè kuú ti tãātɛ a kpéi. ²² Bɛ yóó da betimu benitibè cuokè! Kàa nwɛñnè tikpasínti ke bo ke cáá ntimúti fənàāfɛ kəme, kè timaanti da búúté kàa mbo dɛ kó meborime mieke ke dɔ yəbie nyèyiekè. Dɛ kó yəbie nkó mɛpɛtíimè mieke a bo banté ke dɔ nKuyie nkùu baké kɛñkè nè ketenkè kuú baké yekpàatiyo yəməu ketenkè ñnkè ke duó ntikpàti kù ti dɔ nwè. ²³ Mutie kūnni bɛ yóu di nè icíɛ ndɛnde bənku ke tú: Bɛ yóó wɛtɛ ke da duómmu tikpàti a bo banté dii mənni ke dɔ nKuyie nkùu baké kɛñkè nè ketenkè, ²⁴ nè dɛ kpéi n da báámmu okpàati ke tú, a kénté itíi n yóó da duó nyi. Yóu a yei nnè mɛyɛtímè a dɔori mè, kéndɔori dɛɛ wenni, kéndɔori bɛcɪribè mesàà, kè dɛ yəmmè á nsóké meborime sàámè mieke.

Okpààti Nebukannesaa dǎwǎtì dǎmè

²⁵ Bè do nàké tii kó dimàà okpààti Nebukannesaa kè tii dǎò. ²⁶ Dè mòkè dii mǎnni dibenni dimàà kòo ncenti o kpààticǐtè kudǎnkù ìnkè Babidǎnni, ²⁷ kǐpǐkè kè dǎ: Ntè Babidǎnni dihei dieri! Mii di mǎà nè n nǎu! N dǎumu kè kpeǎni kè nǎ nke dǎori dǎmǎu kè dè wenni.

²⁸ Ò kpaá mǎ nnáà nkè metammè mǎmè béinnì kǐnkè kè dǎ: Okpààti Nebukannesaa bè da cǔǔmmu tikpàti! ²⁹ Bè yóó da betimu benitǐbè cuokè kǎa nwǎnnè tiwanwanti kè fǒu, kǎncáà timúti fǎnǎfè kǎmè, kǎmbo dè kó mǎborime miekè kè dǎ yebie nyǎyiekè. Dè kó difǎnkúò kǎa banté kè dǎ nKuyie nkúù baké kǐnkè nè ketenkè kuù baké yekpààtiyo yǎmǎu ketenkè ìnkè kè duǎ ntikpàti kù tì dǎnè wè.

³⁰ Dende bǎmbà nkè dè kó tináǎntii dǎò kè bèe beti Nebukannesaa benitǐbè cuokè, kòo ncáà ntimúti fǎnǎfè kǎmè, kè timaǎntii ò bùúté, kòo yùtì okè kǐpǐkè fetúúfè kó ticitì, kòo nǎnkuótii nǎǎnnè sínǎo kpeti.

Nebukannesaa yǎmmè wenkémè

³¹ Yebie nyǎyiekè kó difǎnkúò, mii nNebukannesaa kè m bǎúté kǐnkè bíkè kè menitiyǎmmè wǎtè kè n ta, kè n sǎnte Kuyie nkúù baké kǐnkè nè ketenkè kù bomè sǎà, kè nku nsǎnti kè tǔ: A dǎumu, a kpàti í mòkè kumǎnku, a baké sǎà nwe. ³² Kutenkù kǎbè bá kè bè sǔ a í bè kǎǎnnè, a dǎori a dǎmè mǎmè ketenkè kǎbè nè kǐnkè kǎbè. Òmǎu bǎà nǎ kǎyete a yǎ mmù yoo ò da sei.

³³ Dè mǎnni ndi n wǎtè kè pǐtémè meyǎmmè mèè do te kè n kpàti ndeu, kè n kó betǔmbè nè bekperibè kè bèe wǎtè kè n yǔnì, kè Kuyie nni nduǎ ntikpàti, kè n yǎtǐrì nè dǎkè dǎukè kǐpǐkè di do dǎmmè. ³⁴ Dè mǎnni mii nNebukannesaa kè m béi nke dǎ: Dè kǐpǐ nte kè n sǎnte fǐ nKuyie nke da dǎúkunko. A dǎori dè kó dimàà siému. A tǎmmù mǎmǎu wennimu, kǎa nǎ nke kǐkunko sifei yembè.

5

Okpààti Baditasaa ǎnnémè dibanni

¹ Diiyè marì kòo kpààti Baditasaa ǎnnè dibanni, kǎyú o èi kó bekperibè, kè bè mbo tekǎupítè (1000) kǎmbo dibanni, kòò yǎ mǎnǎ. ² O yǎmmè cǎtè dii mǎnni kòò dǎ, bèe túóténì isǎbòòkè nè timátì pǐtì kpeyi, o cice Nebukannesaa do tǎnì i Sedisadǎmmu kó Kuyie ncǐtè kè bèe yǎnnè, wenwe nè o èi kó bekperibè nè o pobè nè o pocǐ. ³ Kè bèe túóténì Kuyie ncǐtè kó ibòòkè bè do tǎnì i Sedisadǎmmu kǎduǎ nhokpààti kè bèe yǎnnè wenwe nè o èi kó bekperibè nè o pobè nè o pocǐ. ⁴ Bè yǎ dii mǎnni kǎnsǎnnè kǎndiè nke sǎnti sitenkaanì mesǎo nkpesi nè timátì pǐtì kpesi nè disǎowǔǎ kpesi nè timátì kpesi nè idǎi kpesi nè yǎtǎrè kpesi.

⁵ Dende bǎmbà nkè tenǎútè matèe yǎnni kǎnwǎu kumari defitǐrè také bè kǎri dè tekpààticǐtè. Kòo kpààti te yǎ kè dǎ mǎti mǎti kè dǎ o kpeí, ⁶ kóò kpeí mediè nkòo ìlkè yǎtǐrè, kòo kǎmbùòtì do mediè, nkòo nùu nni nkpeuti kè bokù yǎtǎbè. ⁷ Kòo pǐkè kè dǎ bèe yǔnì benitinǎmbè nè bepǎábè nè beditǐbombè. Kè bèe bè yǔnì. Kòo bè nǎké kè dǎ: Wèè bo banté i nwǎrii kè n nǎké i tu mù m bo ò dǎtǐnnè tiyǎǎsǎàti kóò dǎu mmesǎoffimè kòò ntú otǎǎnwè n kpàti miekè.

⁸ Bèè kǎtenì bǎmǎu, òmǎu mǎ nyí nna kè kǎa nde kó iwǎrii kè nǎké okpààti dè kó tináǎnti tu mù. ⁹ Kè dǎ di Baditasaa kòo ìlkè dǎkè yí yǎtǐrè mediè. Kè dè múnkè di o èi kó bekperibè mediè.

Danniyēeri nǎkémè okpààti iwǎrii tǔ mù

¹⁰ Kòo kpààti Nebukannesaa pokùu onitipokpààti keè bè kuǎmmè kǎtaroo dibanni kó kudiekù miekè bè kǎri dè kǎbèi nke dǎ: Okpààti mbo sǎà! A bǎà yóu kǎa kǎmbùòti nduǎ kǎa ìlkè yǎtǐrì. ¹¹ A kpààtiyuu miekè onitì bomu Kuyie nkó Muyaá mbonè wè. A cice kó tikpàti miekè nke ti do bantémè ò wùómmè diyuu kè yé dǎmǎu, kòo cii ndǎnnè Kuyie nkǎmè. Dè do te kǎa cice Nebukannesaa duǎ nkòo mbaké mecii nyembè bǎmǎu nè benitinǎmbè nè bepǎábè nè betetiebe nè beditǐbombè. ¹² O kó mecii cǎǎmmu kòò yé dǎmǎu, kè nǎ nke beí ntidǎwǎnti kè beí yǎnǎǎhǎntiyè, kè nǎ nke dǎanko tii sǎri. Duǎ nkè bèe yǔnì dè kóo niti bè tu wè Danniyēeri, okpààti do yu wè kè dǎ Betitasaa kóo ti nǎké i nwǎrii tǔ mù.

¹³ Kè bèe yǔnì Danniyēeri, kòo kpààti ò beke kè dǎ: Fǎò tu Danniyēeri, n cice okpààti Nebukannesaa do tǎnì tii dǎati Sudaa tenkè ti kó kǎmakǎà? ¹⁴ N kèè bè tumè a mòkè Kuyie nkó Muyaá nke wúó ndiyuu, kè cii, kǎa cii ncǎà. ¹⁵ Bè yǔnìmu die mmecii nyembè nè benitinǎmbè, kè bè bo kǎa nyiwǎrii kè n nǎké i tu mù, bè mǎ nyí na. ¹⁶ Kè bè n nǎké kè tǔ fǐ nno nke náa nyenǎǎhǎntiyè tu mù kè nǎ nke dǎanko tii sǎri. Kǎa na kè kǎa nyiwǎrii ii nke ò nǎké i tu mù, bè da dǎtǐnnè tiyǎǎsǎàti kè da dǎu mmesǎoffimè, kǎa ntú otǎǎnwè n kpàti miekè.

¹⁷ Kɛ Danniyɛerii tɛnnɛ okpààti kɛ dɔ: Okpààti nte a cuuti nè a pàrɛ, yoo a dɛ pà otɔ̀u mɔ̀u, n nè yóó kaammu bake dɛ kó iwárii kɛ da náké i tu mù. ¹⁸ Kuyie nkùu baké kɛ́nkɛ nè kɛtenkɛ kuù do dɔ̀ a cice Nebukannesaa okpààti diɛwɛ. Kòo yètirì ndɛu kɛ bè ò dé, ¹⁹ nè dɛ kpéi nkɛ titenti timɔu kɔbɛ, ibotí imɔu kánti nhau o ìikɛ, kòo kòu ò dɔ́ kékua bè, kɛ yóu betabɛ, kɛ kékunko ò dɔ́ kékékunne bè, kɛ déúkunko ò dɔ́ kédéúkunko bè. ²⁰ Kòo ánnɛ tɛfɛntɛ kɛ tɛpɔ̀tɛ ò deutɛ kɛ Kuyie nhò bɔnténí kòo pàa tikpàti. ²¹ Kɛ bè ò bèti benitibɛ cuokɛ, kòo nfòu fɛɔ̀fɛ kɔmɛ kɛ wɛ́rɛnɛ dikpáa kóo sámmarímú kéndiiti timúti fɛnààfɛ kɔmɛ, kɛ timaantíi ò bùútɛ kòo mme ndò nke kɛmmúnɛ ò bo bantémɛ kɛ dɔ́ nKuyie nkùu baké kɛ́nkɛ nè kɛtenkɛ kuù baké yekpàatiyo yemɔu, kɛ ɔ̀ɔ́ déúkunne kù dɔ́ kédéúkunko wɛ. ²² Fɔ́ nhò bire Baditasaa kàa dɛ yé demɔu bakɛ, a mɛ nyí kékunne amáa. ²³ A yeténɛ ti Yiɛ nKuyie nku kùu baké kɛ́nkɛ a duó ndii mɔnni kɛ bè tɔ́nɛ kù ciɛtɛ kó ikɔ̀utɛbòdɛ kɛ di yɔ́nnɛ menaà nfɔ́ nnɛ a ɛi kó bekperibɛ nè a pobɛ nè a pocɛ. Dɛ kó difɔ́nkúò kàa diɛ nke sánti sisɔ́tenkaanli nè disɔ́wúɔ̀ kpesi nè timáti péítí kpesi nè timáti kpesi nè ideí kpesi nè yetárɛ kpesi. Kɛ sánti dɛɛ í wúó, ndɛ mɛ nyí yo, dɛ mɛ nyí yé demarɛ, kɛ yóu a bo sántemɛ Kuyie nkùu tɔ a fɔ́mmu ku nau mieke, yie nkómu nè nanke kómu. ²⁴ Kɛ Kuyie mme ntɔ́nní tenòutɛ kɛ tɛ wári i nwárii. ²⁵ Ntɛ iwárii ìi wári i tu mù: Mende, mende, Tekedi, Padisinni. ²⁶ Ntɛ dɛ kó yetannò dɔ́ kénákɛ ti: Mende, dɛ benkú kɛ tú Kuyie nkàammu a kpàti we kɛ yé dɛɛ. ²⁷ Tekedi, kɛ bè bennɛ a cɛ́ékú tebiɛtɛ kɛ sɔ́ nha yau. ²⁸ Padisinni, bè totɛ a kpàti kɛ ti duó mMediibe nè Perisiibe.

²⁹ Kɛ Baditasaa duó nkòo tɔ́mbɛ dátinnɛ Danniyɛeri tiyaásàati kóo dùu mmesɔ́fimme kɛ bèɛ píékɛ kɛ dɔ́ ò onititáánwɛ ò kpàti mieke.

³⁰ Dɛ kó keyɛnkɛ kemáa mieke nke bè kùmmɛ okpààti Baditasaa.

6

¹ Kɛ Dariyuusi Mediibe boti kouu cɔ́utɛ tikpàti, kɛ sɔ́ nhò màkɛ yɛbie nsipisikuò nè yédɛɛ.

Danniyɛeri dootitabɛ ò díúmmɛ

² Memme kɛ Dariyuusii ánnɛ kùmandáábɛ tekòutɛ nè sipisidé (120) o tempɛ mmieke kɛ bè mbaké nè ò yètirì. ³ Kòo tãátɛ minísisibɛ bètãati bèɛ yó mbaké kùmandáábɛ kɛ bè náa mbe tómmú bo ncenti mɛɛ boti kɛ dɛɛ yie nkòo kperɛ marɛ báa cake. Kɛ Danniyɛeri ntú bɛ kóo mɔ̀u, ⁴ kòo mpɛnkú betabɛ bedɛ nè kùmandáábɛ mecii mmedie, kòo kpàati ndó kóo báa ndiheí dimɔu mutómmú. ⁵ Nɛ dɛ kpéi nkɛ minísisibɛ nè kùmandáábɛ kɛ bè nwanti kɛ bo yà Danniyɛeri bo ndɔ̀ɔ́ meyei mmamɛ dɛ kó tikpàti yete mɛ. Bɛ mɛ nyí nyà ò kó meyetimɛ màmɛ yoo mecadrímɛ, kɛ bè nsɔ́ nhò kperɛ demɔu do nséi nwe, timati í bo bè bo ò sei ntii ínkɛ. ⁶ Kɛ bèɛ yóu kénákɛ bemáa kɛ dɔ̀: Ti í yóó yà Danniyɛeri kó meyei mmamɛ kɛ ti sàa í ò díúnnɛ Kuyie nhò tũ nkù kuó ínkɛ nke.

⁷ Benitibɛ bedɛ bembe nè kùmandáábɛ kɛ bèɛ unnɛ kékɔtɛ okpààti borɛ mecãa nkóo náké kɛ dɔ̀: Okpàati Dariyuusi mbo sãa! ⁸ Minísisibɛ nè kùmandáábɛ diebɛ nè besámɔ̀pɔ̀bɛ nè mɛ́ɛrɛibɛ nè diheí kó bekótibɛ bèɛ tíi nke tãátɛ kɛ tú bè bo da náké kàa béi ndinùu mari kɛ di wári dii tu otãnkú òmáa mieke tinti benitibɛ timɔu ti mbáa nfɔ́ maa, òmɔu báa bántɛ Kuyie nyoo oniti tɔ̀u mɔ̀u, kɛ dɛ í tú fɔ́ɔ́ maa ndi ti bo mbáámmɛ. Kɛ wɛɛ yete kɛ bántɛ dɛtɛrɛ marɛ bè ò dootóo yeciricirɛ ã dii fɛ́tirì mieke. ⁹ Okpàati, dóu ndɛ kó dinùu kékú a cannimɛ kɛ dɛ kó dinùu ténkɛ báa ceetɛ, kéndonnɛ Mediibe nè Perisiibe kó ikuó.

¹⁰ Memme kòo kpàati Dariyuusii wári dɛ kó dipátiri kékú ò kó mecannimɛ.

Bɛ dootóomɛ Danniyɛeri yeciricirɛ fɛ́tirì

¹¹ Danniyɛeri kɛɛ dii mɔnni dɛ kó dinùu dóúmmɛ kòo kpàati íkú ò kó mecannimɛ, kòo kò nhò ciɛtɛ kɛdeke kudànkú kó kudieku kékpetɛ fɛnɛtíibɛ Sedisademmu biékɛ kɛ níí nínkú kɛbántɛ Kuyie nkɛ kù sántɛ kuce mètãati diyie dimáa mieke ò baa do ɔ́ ndɔ́rimɛ. ¹² Kòo dootitabɛ kɔtɛ mecãa nhò ciɛtɛ kɛ bo ò paatɛ kɛ nsɔ́ nhò báa nKuyie nke kù kuónnɛ. ¹³ Kɛ bèɛ kɔtɛ okpàati borɛ kóo náké kɛ dɔ̀: Okpàati a í wári dipátiri kɛ íkú a cannimɛ kɛ tú wɛ ntãnkú mieke ti ndóu nfɔ́ maa, kɛ wɛɛ mɛ nyetɛ kɛ dóu ndɛtɛrɛ marɛ yoo oniti mɔ̀u bè ò dootóo yeciricirɛ ã dii fɛ́tirì miekaá? Kòo kpàati dɔ̀: Weti weti! Tinti n tãátɛmɛ kéndonnɛ Mediibe nè Perisiibe kó ikuú ti í yóó ceetɛ. ¹⁴ Kɛ bè ò tɛ́nnɛ kɛ dɔ̀: Benitibɛ bè tɔ́nɛ bè Sudaa ɛi bɛ kóo mɔ̀u bè tu wɛ Danniyɛeri, ò í da dé, ò ketɛ kɛ í dake a dóu ndii nùu kpéi. Ò báa nKuyie nku kuce mètãati diyie dimáa mieke.

¹⁵ Okpàati kɛɛ dii mɔnni dɛ kó tináantí kòo yèmmɛ caàrɛ mediɛ, nkòo ndó kɛdɛɛtɛ Danniyɛeri, kéntũu nke waa nhò bo yímɛ kóo dɛɛtɛ. ¹⁶ Kɛ Danniyɛeri dootitabɛ wɛtɛnɛ mecãa

nhokpààti borè kòò náké ke dɔ̀: A yému a mómumu nke dò mMediibe nè Pɛdisiibe kó ikuó mieke kè bè wàri timati kòo kpààti ìkú o nùtè, ti 55 í ncèètè.

¹⁷ Mémme kòo kpààti duó nkè bèè tóni Danniyɛeri ke nyóò ò dootóo yeciricirè fɛ̀tìri mieke. Kòo kpààti náké Danniyɛeri ke dɔ̀: Kuyie nda deetè, kunku a tũ nkù nè mɛwɛ́ɛ́rimè.

¹⁸ Kè bèè tóni ditári diéri kɛpoo nkòo kpààti ìkú o kó mɛcannimè, bèè tu bekótibè kè bè múnkɛ ìkú be kóme kè dè bo yie nkòò mǎu báá denne Danniyɛeri. ¹⁹ Dɛ kó difɛ̀nkúò kòo kpààti kò nho ciètè, ò í nyie nke di dɛmarè, bá ò í nyu o pocìè, ò mɛ nyí nna ke duó dɛ kó keyènkè.

Danniyɛeri yènnimè yeciricirè fɛ̀tìri bá dɛmarè í ò dòò

²⁰ Kòo kpààti íté kè dè kpaá uu kékote yeciricirè fɛ̀tìri borè. ²¹ Ò tónko dii mǎnni kɛyú nè mɛyɛncààrimè kó kuní ke dɔ̀: Danniyɛeri Kuyie nkóo tǎnti, Kuyie nha tũ nkù nè mɛwɛ́ɛ́rimè kù na ke da deetènè yeciricirè nónkuatàà?

²² Kè Danniyɛeri ò tɛ́nnéní ke dɔ̀: Okpààti mbo sáá! ²³ Kuyie n tũ nkù tǎnnímu ku tǎnni kè di tǎu nyeciricirè nà, bá yè í n dòò mɛyɛ mǎmè, n yí cǎarè dɛmarè Kuyie, m mɛ nyí dòò dɛmarè dèè í da naati.

²⁴ Kè dɛ narike okpààti kòo duó nkè bèè dennení Danniyɛeri yeciricirè ã dii fɛ̀tìri mieke, kòò yènni kè bè nsó nhò í kùte bá sǎmpòrè ke yè ò do duómme o yèmmè mǎmǎu Kuyie. ²⁵ Dɛ kó difɛ̀nkúò kòo kpààti duó nkè bèè pǎnni bèè do dǎke ke bo kuó Danniyɛeri kè bè dokoo yeciricirè fɛ̀tìri nè be pobè nè be bí, kè bè ní nkpaá ke í tǔðkoo difɛ̀tìri fǔð kè yeciricirè bè tǎtè tǎtè ke aaroo nè be kǔð.

²⁶ Dɛ kó difɛ̀nkúò kòo kpààti wǎri dipátiri kénáké benitibè bɛmǎu nè ibotí imǎu, titenti timǎu kǎbe ke dɔ̀: Mbonè kè dè naati.

²⁷ N dǎ kénáké ti tu: N kó ketenkè kɛmǎu duómè bá wè wè ndé Kuyie nDanniyɛeri tũ nkù.

Kuù fòu,
ke yó mbo sáá,
ku kpàti í yóó deè,
kuù yó mbaké sáá.

²⁸ Kuù coonko kè kuù dɛɛrí,
kuù dòòri tidiɛti nè mɛdǎòrimè cǎmmè,
kɛ́nkè mieke nè ketenkè ìnkè.
Kuù fiètè Danniyɛeri yeciricirè nǎu mieke.

²⁹ Dɛ kó difɛ̀nkúò kè Danniyɛeri dǎke deuke Dariyuusi kó tikpàti mieke kɛtannènkò Siduusi Perisi kou kpɛti mieke.

7

Danniyɛeri dǎummè tidǎuhti kɛyà dɛsɛ́nnè dɛnàà

¹ Baditasaa kpàti benni ketiri Babidǎnni mieke, kè Danniyɛerii dǎu ntidǎuhti kɛyà mɛbenkùmmè péu ò duó dii mǎnni o dǎu. Ò èntè dii mǎnni kɛwǎri ò yà dè o dǎuhti mieke. Ntɛ ò ti yà kè ti ndómmè.

² Kè Danniyɛeri béi nke dɔ̀: N duó dii mǎnni kɛyà kuyaakú iténimè itemmǎnke inàà dǎmɛ̀ɛ̀ri ìnkè ke ìinko o nie. ³ Kè dɛsɛ́nnè dɛnàà yènni dǎmɛ̀ɛ̀ri mieke bá dè í sɛ́nni. Bá mùu sǐmmù kè mù cǎǎnnè mutɛ̀mù. ⁴ Kè muketimù dònnè diciriciri ke né mǎke ifiètì fɛ̀túúfɛ̀ kǎmɛ. Kè nní nkpaá wúó nkè bèè deite mu fiètì kè mùu íté kécómmù onití kǎmɛ, kè bèè mù duó mɛnitiyèmmè.

⁵ Kè musǐmmù dɛrǐmmùu yènni kè dònnè kutontonkú kɛítè kékpaá, ke aaké icǐntí itǎati, kè bè dǎ mùu íté kécómmù páí, kékote kɛpǐmmù péu kécááké. ⁶ Kè nní nkpaá wúó nkɛyà mutɛ̀mù kè mù dònnè dimanní ke mǎke ifiètì tenòtè kǎmɛ kè í bo inàà mu ìnkè nè yeyo yènàà, kè bèè mù duó mmuwɛ́rimù kè mù bo mbaké. ⁷ Kè m baa nsáké ke wúó n yà dè n dǎuhti mieke kɛyà musǐmmù tɛ̀mù kè kufɔ́wǎa nní mpí mmedie kè n kǎmbùòtì do, kè mù mǎke muwɛ́rimù diemù bá mù í mǎke mù mǎnnè mù, ke mǎke timátì kó yení nyedieyè ke bo ncáá nke kɛ̀ù mù pí ndè, ke naù mù cǎáké ke sùò ndè. Bá mù í dònnè deketirè, kè mummu mǎke yeyiè ntepiítè. ⁸ Kè nní nkpaá wúó ndɛ kó yeyiè nkè disǎmpóri marí yènni yɛ cuoké kɛbo nyètǎati, kè dɛ kó diyènni mǎke inuǎ nhonití kǎmɛ nè dinùu ke náá ntípocɛ́mmúnǎahti.

Kuyie mbeénti

⁹ Kè nní nkpaá wúó nkè bèè dǎu nyekpàatikarè, kòo dakótì mǎu kɛtení kékari, kòo yàati péi ke dò ntípáàkònti, kòo yùti dò ndipɛdabùu péiri, kòo kpàatikári cǎu mmuhǎa nke mǎke

yecɛɛtiyɛ kɛ yɛ múnke cóú. ¹⁰ Kɛ mehaákperimɛ yiɛni kɛ pũd nɔ iikɛ kukó nkɔmɛ kɛ benitibɛ sikau sikau pĩ nɔ tómmú kɛ sikoupikòupí cómmú o iikɛ, kɛ tibeɛntii keté, kɛ bɛ pɔútɛ yepáte.

¹¹ Kɛ nní nkpaá wúó ndiyènni sámpóri dii náa ntípocɛmmúnáahti tɛfɛntɛ kpɛti. N kpaa kɛ dɛ nwúó nkɛ bɛ kua musímmú mummu kɛ mù dootóo muháá diámú miɛke kɛ mùu cóuté. ¹² Desínnɛ sɔnnɛ tɛnkɛ í nkpaá mɔke muwɛrímú, kɛ bɛ né dɛ yóu kɛ dɛ bo nkpaá fòu yemàrɛ mayɛ miɛke.

¹³ Kɛ nní nkpaá wúó n yà mèè benkùmɛ n dɔuhti miɛke kòò mɔuu yènni tiwɛti miɛke kɛ dò nhoniti kɛ keté kénwɛti odakóti kɛ bɛ ò ni o borè. ¹⁴ Kɛ bɛ ò dèúkùnnɛ kóò duó ntikpàti kòo baatɛ, kɛ titenti timɔu, yɛhekɛ yemɔu, ibotí imɔu kɔbɛ mpĩ nɔ tómmú, kòo mbaké sáá, o kpàti í yó mmɔke kumànkɔ.

Dɛ kó tidəuhti tu mù

¹⁵ Kɛ n kɔmbùbùti do mediɛ mmí nDanniyɛeri kɛ kufɛwaa nni nhautɛ kɛ yɛ dɛ kó tidəuhti tumɛ tikɔmbòdorikpɛti nti. ¹⁶ Kɛ n tóonnɛ benitibɛ bɛ dɛ bo bɛ kóò mɔu kóò beke dɛ kó dɛnnɛ tu mù, kòò n náké ti tu mù kɛ dɔ: ¹⁷ Desínnɛ dɛnàa dɛndɛ benkú yekpàatiyɔ nyɛ yènáa. ¹⁸ Dɛ kó difɛnkúó Kuyie nkùu baké kɛnkɛ nɛ ketenkɛ ku kɔbɛ bo cɔutɛ tikpàti kɛ nti tɛ sáá. ¹⁹ Kɛ n yí kɛbekɛ musímmú naammú benkú mù mùu do í dònɛ dɛtɛrɛ dɛtáati, mùu do duó tikɔmbùbùti kɛ mɔke yemátini nɛ disəwũd kó tinɔnkúóti, kɛ cáá nke kɛũ mù pĩ ndɛ kɛ nau mù cáákɛ kɛ súò ndɛ. ²⁰ Kɛ m múnkɛ beke dɛ kó musímmú mùu do mɔke yeyiɛ ntepiítɛ mù benkú mù nɛ diyènni tɛrɛ dii do yènni kɛbò nyeteyɛ yetáati di benkú mù, dii do mɔke inuɔ nɛ dinùu kɛ náa ntípocɛmmúnáahti kɛ dɛu kɛ pɛɛtɛ yeteyɛ. ²¹ Kɛ nní nkpaá dɛ wúó nkɛ dɛ kó diyènni kpannɛ Kuyie nkó benitibɛ kéndó kɛ bɛ na. ²² Kòo dakóti iténi kékónnɛ Kuyie nkùu baké kɛnkɛ nɛ ketenkɛ ku kɔbɛ. Dɛ mɔnni tùkɛ dii mɔnni kòò bɛ duó ntikpàti.

²³ Kòo n náké kɛ dɔ: Musímmú naammú benkú dikpàatiyuu naannɛ ndi, dii cáánnɛ yeteyɛ, dɛ kó dikpàatiyuu dii yóo na yɛsɔnyɛ kɛ yɛ maanko kɛ n yɛ nàu kɛ yɛ yauri. ²⁴ Kɛ yeyiɛ ntepiítɛ benkú bekpàatiɛ tepiítɛ bɛ yóò ánnɛ dɛ kó dikpàatiyuu miɛke. Dɛ kó difɛnkúó kòo tɔu mɔuu yènni kɛ cáánnɛ bɛtɔbɛ kɛna bekpàatiɛ bɛtáati, ²⁵ kénnaá ntípocɛmmúnáahti, kɛ sáá nKuyie nkùu baké kɛnkɛ nɛ ketenkɛ, kɛ fɛũnkɔ ku kó benitibɛ kéndó kéceetɛ Kuyie nkɔbɛ benfitimɛ kó dipátiri nɛ bɛ kó iku. Ò bo mmɔke dɛ kó muwɛrímú kɛ dɔ yɛbie nyɛtáati nɛ diké. ²⁶ Dɛ kó difɛnkúó kɛ Kuyie nkó tibeɛntii ité, kɛ bɛ dɛitɛ o wɛrímú kɛ mùu dèè sáá. ²⁷ Kɛ bɛ duó nKuyie nkùu baké kɛnkɛ nɛ ketenkɛ ku kɔbɛ tikpàti, kɛ bɛ mbaké kɛ tɛ yekpàatiyɔ yemɔu. Kòo kpàti mbo sáá, kɛ titenti kó bekperibɛ bɛmɔu nyiɛ nɔ kpɛti kɛ pĩ nɔ tómmú.

²⁸ N dɔuhti mánku nku memme, mí nDanniyɛeri n dɛ yà dii mɔnni kɛ dɛ n di kɛ n kpɛi kɛ nní ntoti n yèmmɛ dɛ fínkɛ.

8

Danniyɛeri duómɛ tidəuhti kéyà dipɛdaa nɛ dibɔdaa

¹ Baditasaa kpàti benni táánni, mí nDanniyɛeri kɛ n wɛtɛ kédoú ntidoúnti tɛti kémbúúti n do dóu ntí meketimɛ. ² Ntɛ dɛ kó tidəuhti: N duó kɛ dɛ ndò m bo Suusi kó diheidie ndi Edammu tempɛ, nhUdaii kó ntaké. ³ Kɛ nní nwúó nkéyà dipɛdaa kɛ di córímú kukó ntaké kɛ mɔke yeyiɛ nyɛdɛɛ kɛ yɛ òkú mediɛ. Dii dɛntɛ kɛ yènni kɛ di dɛunɛ diteri. ⁴ Kɛ n yà dɛ kó dipɛdaa kúmmumɛ dɛ iikɛ biékɛ kubakú cànkɔ nɛ kuyóu. Bá kuwanwankú tekú makú í nna kɛ bo di bàao. Kɛ di wɛtinnɛ kú kú báa n kɛ di bàao, kɛ di dɔdri di dómɛ kɛ di wɛrímú déúkú.

⁵ Kɛ nní nkpaá kɛ toti n yèmmɛ kɛ dibɔdaa marí yènni dɛyilikɛ biékɛ kéncokú kɛ firí kútenkú kɛ cáa mediɛ, bá di naacɛi í káa nketenkɛ kɛ di yènni dieri sokɛ di nuɔ nsaku kɛ duó tikɔmbùbùti. ⁶ Kɛ dii tuakɛni dipɛdaa n do yà di kɛ di bo kukó ntaké di borè, kɛbunnɔ nɛ di wɛrímú mumɔu. ⁷ Kɛ n yà di potémɛ dipɛdaa nɛ kemie kɛ ndi puoti kɛ bóótɛ bóótɛ di yiɛ nyɛdɛ kɛ di bo mbá di í nna kɛ di bàao, kɛ ndi furi bá òmòu í nna kɛ di fiɛtɛ. ⁸ Kɛ dibɔdaa wɛrímú ndeukú mediɛ mbá mù í mmɔke mù màmɛ, di wɛrímú tùkɛ dii mɔnni mu mánku kɛ diyènni dieri bóótɛ, kɛ yeteyɛ yènni yènáa dɛ kó difɛtiri kénwɛti itemmànke inàa.

⁹ Kɛ di sámpóri tɛrɛ marí yènni yɛ kó dimari fínkɛ kɛ di wɛrímú ndéúkú mesàa nkɛ di wɛti diyiɛ yiɛni kɛ nɛ kubakú cànkɔ nɛ dihei sàari. ¹⁰ Kɛ múnkɛ kpannɛ kɛnkɛ kɔbɛ kɛ bɛ na, kɛtɔnnɛ siwàá péu kɛ si nàu. ¹¹ Kɛ di kpannɛ siwàá kóo kpàati kpaa nyiwũs bɛ do o feu í yewe yemɔu kɛsàu nKuyie ncəsàatɛ. ¹² Kɛ dii nanɛ dɛfínkɛ kɔbɛ kɛpaa mbɛ do feu ii wũs, nɛ mɛdòrimɛ yɛimɛ miɛke kɛ dɛ kó diyènni yetɛ timómmɔnti kénno nke dɔdri di dɔ mèè kó dimàa.

¹³ Kɛ n kɛ Kuyie ntónni marí náammɛ, kékeɛ diteri marí di bekémɛ kɛ tú: Mɛbenkùmɛ a benkemɛ yóó káa ndɛ? Ɔnyɛ mɔrɛ miɛke nke iwũs kó muféu yóó wɛtɛ kəsəotémɛ? Oyeiwe wɛɛ càari ò yó mbo kékáa ndɛ? Dɛ yó nkáákɛ dɛ kòò yóu ò bo ndòrimɛ Kuyie ncɛtɛ nɛ dɛfínkɛ kɔbɛ

ci dè? ¹⁴ Ké Kuyie ntónni ketiri dà: Deyuo nsikoupsísidé nè sikousitáati (2300) nè yekúnwerè sikoupsísidé nè sikousitáati (2300) deè dò nképéēté ké Kuyie ncítè né wète kéwenke.

Danniyeeeri dauñti dérínti kó mebenkùmè

¹⁵ Mí nDanniyeeeri ké nní ntoti n yèmmè ké bo banté de kó tidauñti tu mù, ké dàmàrè kotení kécómmú n yìiké ké dònnè oniti. ¹⁶ Ké n keè metammè mamè kukó Udaíi borè ké mè pīkù ké tú: Kuyie ntónni Kabiyeeri, náké oniti yie nho dauñti tu mù. ¹⁷ Ké Kabiyeerii kotení n cómmú dè, ké kufəwáá nni mpí nké n nínkú késínnó ketenké, kòò n náké ké dà: Danniyeeeri, oniti fí, á nyé ké dò nha yà dè tukúnè yemòrè sonye nye, ¹⁸ kénsoké ké n náánnè ké m baá sīi nketenké bá n yí yé m berí ndé kòò m pī nkéliní kécónné, ¹⁹ ké n náké ké dà: M bo da dáa nKuyie mmieke yó ndómmè, dè yó dád yemòrè sonye Kuyie ntáatè yè mǎnni ndi. ²⁰ Dípedaa a yà di nè yeyìe nyédéé, dè benkú Medii nè Perisi kó yekpáatiyo nye. ²¹ Díbadaa benkú Keresi kóo kpáati nwe, diyènni díeri dii soké di nuò neuo ké di benkú okpáati ketiwè nwe. ²² Diyènni dii bǎóté ké yeteyè yènáa yènni di kó dífǎtiri dè benkú bekpáatibè bènàa ndi bèè yóo cǎutè oketiwe, be kó muwérímú né í yóo tuake o kámu. ²³ Be kpáti bo tuake dii mǎnni ti mǎnku ké benitiyeibe yei ntuo ke me dúònni, kóo kpáati tefenté yie nyènni kénno nke cií mbenitibè mediè. ²⁴ O wérímú yó ndéúkúmu, mù né í yó mbonni o borè, ò bo cǎke mediè. Ó dàòri dè kó dímaà bo nyié ò bo na kékuò benitikperibè, kéwènnènnè Kuyie nkabe mámmámbe. ²⁵ Ó bo ncii mediè nkéna késuó betabè, nè o kó tefenté mieke ò bo kuò benitibè bèè do kari ké í yīkù, ò bo ndó kékpánnè múnke okpáati díewè, dè mǎnni né ndi bè yóo ò kúamè bá òmòu ò poté. ²⁶ Nte a yà tiì dauñti benkú dè. Timómmonti nti, ké tiì tukúnè deyuo nnè yekúnwerè. A ti sǎnne ti kó yemòrè kpáa détirimu. ²⁷ De kó dímaànni mí nDanniyeeeri ké dè n yǎnte, ké nní mmo nke dà yemòrè mayè. N kǎnti tǎnnè dii mǎnni ké n wète késǎoté n tǎmmú okpáati borè. Ké dè nkpaá n kǎónnè de kó tidauñti kpéi mbá m mu nyí ti banté.

9

Danniyeeeri bǎntémè Kuyie

¹⁻² Mediibe botí kóo kpáati Dariyuusi Asuyeduusi bire kpáti benni ketiri Babidánni, mí nDanniyeeeri ké nní nféi nKuyie mpáte, dè mǎnni ndi m bantémè Kuyie ndo béi nti nè ku pǎánaahti náahtò Sedemii núu mieke, tiì tukúnè yebie nsipísíyiekè Sedisademmu yóo náámmè tidobonti. ³ Ké m boú dinúu ké dáátí tífǎtǎnti, ké cóu n yuu mutápei, nkébóuté n Yìe nKuyie mbíékè ké bo kù dǎu nke kù bǎntè. ⁴ Ké m banté Kuyie nké kù dáa nti cǎarimè ké dà:

Áú! Kuyie nkuu deu, ké kpeñni. Fí nwèè taunnè bèè pī nha tannò, bá a ǎǎ í nyè mbèè da dǎ be kpéi. ⁵ Ti da yeténèmu, ti dàò meyei mme, ti cǎàrèmu, ké yete a kpeti, ké bútiné a tannò nè a kuó. ⁶ Ti í kénté a pǎánaahti náámbè bèè do náánnè ti kó bekpáatibè nè ti kó bekótibè nè ti yembè nè ti kó kubotí kumǎu. ⁷ Kuyie nfí nwennimu páú, ti cǎàrè ké dò nkékékúnne timáa. Tíi te ifei Sudaa kǎbe nè Sedisademmu kǎbe nè Isidayeeribe bémǎu bèè tǎké nè bèè díetiri, bèè ciété ké bo yehéké tǎyé ti da yeténè mèè kpéi. ⁸ Kuyie ntíi te ifei, tinti nè ti kó bekpáatibè nè bèè ti baké nè ti yembè ti da yeténè mèè kpéi. ⁹ Áú! Ti Yìe nKuyie nfí nwèè mǎke mesémme, ké ti cǎénko bá nè ti me nyetemè a kpeti. ¹⁰ Ké í yie nke túnnè a kuó a ti náké ì nè a pǎánaahti náámbè nǎ mieke. ¹¹ Isidayeeribe bémǎu yetemu a tié nke da bútiné ké cǎàrè. Deè te ké meyei nha náké mèè kpéi a kóo tǎnti Mǎyiisi páte mieke ké mè ti túðkení. ¹² A do náké ti, tinti nè ti kó bekpáatibè bèè ti ní, tiì dàòri meyei mmèè ti túðkúni Sedisademmu me kó kubotí í buoté kupíkú tekú makú. ¹³ A do náké mèè yei nkpeí a kóo tǎnti Mǎyiisi páte mieke, mèè ti túðkení, ti me nyí yóu meyei nke bo bónkúnne a mieke, ti í dake a táatè ti ké bo ti dàò ti kpéi. ¹⁴ Deè kpéi nte kǎa í yóu a bo ti duǎnnimè de kó meyei. Ti Yìe nKuyie nha dàòrimè memǎu siému. Tíi yete a tié.

¹⁵ Ti Yìe nKuyie nha dènnè dii mǎnni a nitibè Esibiti nè muwérímú kǎa yètiri feitèmu, ké kpáa bo nè yìenni tíi yeté a kpeti. Tíi cǎàrè. ¹⁶ Kuyie nha sǎa ndeumu, báa yóu kǎa mieke do Sedisademmu a ei, a kó dítasàari. Ti kó meyei nnè ti yembè kǎme, mèè te ké benitibè sǎa nSedisademmu nè a nitibè. ¹⁷ Kuyie nkénté m báammú n da báa nyí a yètiri kpéi, wénté a cǎtè cǎkémè. ¹⁸ Kuyie nkeè n da báámmè, wénté a te dii ei pǎnte mèè boti. Ti í da báa nke yé nti mǎnnè á ti tee, ti da báa nha ti kuò mmèè kpéi nke mesémme. ¹⁹ Kuyie nkénté ti báammú ké ti cǎé, keè ti yé mmú ké tí teenne, báa ǎote nè a kó diyètiri a kǎbe yu di de kó díhei mieke di kpéi.

Kuyie ndáa nti Danniyeeeri yebie nsipísíyiekè kpéi

²⁰ Ké nní nkpaá báa nKuyie nke kù dáanko n yei nnè n kǎbe Isidayeeribe kǎme ké nkù báa nku tǎsàari kpéi. ²¹ N kpáa ké me nnáa nké Kuyie ntónni Kabiyeeri n do yà di n dauñti teti mieke ké dii kotení m borè ké éinte mecǎa nke sǎ ndé berínè kuyuo ku bè feu dii mǎnni iwúú

Kuyie. ²² Kɛ di n duɔ nyitiɛ nke dɔ: Danniyɛeri n kɔtenɪ ke bo da yɛ meɔii mme. ²³ A baɔntɛ dii mɔnni ndi Kuyie nkɔ n duɔnnimɛ tinɔaɔnti a kpɛi, kɛ n kɔtenɪ ke bo ti nda nakɛ. Kuyie nda dɔmu, yetoo kɛkɛɛ dɛ kɔ tinɔaɔnti, kɛbantɛ a dɔuɔnti tu mu. ²⁴ Bɛ bennɛ dimɔnni ndi dii tu yɛbie nsipisiyiekɛ kuce mɛyiekɛ, dɛ kɔ yɛmɔrɛ bo a nitibɛ nɛ dihei sɔari kpɛi nke, kɛ dɛ bo yie nkɛ bɛ tookperɪ deɛ, kɛ bɛ yɔu meyei mmudɔɔrimu, kɛ Kuyie mbɛ cɛɛ mbɛ yei, kɛ bɛ dɔɔrimɛ sɛitɛ kɛnsiɛ sɔa. A yɔ dɛ tiduɔnti mieke nɛ Kuyie nnakɛ ti kɛ ti dii dɔ. Kɛ bɛ wɛte kɛwɛnkunne Kuyie nɛitɛ. ²⁵ Nte a dɔ nkɛbantɛ ti kɛ ti yɛtɛ: Kɛbennɛnɛ bɛ bɛi ndii yie di bo wɛtemɛ Sedisadɛmmu kɔɔ maɔ ke yaa tuakɛnɛ okpaati bɛ taatɛ wɛ, dɛ mɔke yɛbie nsipisiyiekɛ kuce mɛyiekɛ ndi. Dɛ kɔ difɔnkɔɔ yɛbie nsipisiyiekɛ nɛ yɛdɛɛ kuce mɛyiekɛ yɛ mieke dihei nɛ di kɔ sicɛkperɪ dɛ bo maɔ. Dɛ kɔ yɛmɔrɛ dɛ yɔ nyɔumu mɛdiɛ. ²⁶ Dɛ kɔ yɛbie nsipisiyiekɛ nɛ yɛdɛɛ kuce mɛyiekɛ kɔ difɔnkɔɔ kɛ bɛ kuo Kuyie ntɔatɛ wɛ, ba ɔmɔu i nhɔ pɛte. Dɛ kɔ difɔnkɔɔ kɔɔ kpaaɔ tɔu mɔu kotenɪ nɛ behaapɔmbɛ, kɛpante dihei nɛ Kuyie nɛitɛ kɛ nyɔɔ dentɛnɛ kɛ Kuyie nhɔ potɛ. ɔ nɛ yɔ ncaaritemu menie nhɔɔ ta kukɔ nkɛnhɔmmɛ ke yaa kɔnɛ, ke yɛ bɛ ti taatɛmɛ weɛ kpɛi nke. ²⁷ Yɛbie nyɛyiekɛ yɛɛ kpaa yɛ mieke ɔ bo dɔɔnɛ benitibɛ pɛu metaummɛ. Yɛbie nyɛtaati nɛ dikɛɛ kɔ difɔnkɔɔ kɔɔ bɛ paa mbɛ bo nfeumɛ Kuyie nyiwɔɔ ke kɔ paa nyɛparɛ. Dɛ kɔɔ caariwɛ bo ndɔɔri isake kperɛ kɛ dɛɛ tontɛ. ɔ yɔ mme dɔɔrimu kɛ bɛ taatɛ ti ɔ kpɛi nkɛ ti ɔ tɔɔkeni.

10

Danniyɛeri dɔu ntiduɔnti kɛyɔ oniti wɛɛ daati tiyaapɛti

¹ Siduusi Perisi kɔɔ kpaaɔ kpati benni taanni mieke, kɛ Kuyie mbɛinnɛ Danniyɛeri bɛ yu wɛ ke tɔ Betisasaa nɛ tiduɔnti mieke, kɔɔ benke tii dɔ nkɛtuakɛni tii tukunɛ mehɔarimɛ diemɛ. Kɛ Danniyɛeri ntoti ɔ yɛmmɛ ke bo ti bantɛ kɛ Kuyie nti nhɔ benke.

² Kɔɔ dɔ: Mɪ nDanniyɛeri dɛ dɔ sɔ n kari mukɔɔ mmu ke bo semɛnni taannwɛ. ³ Ba n yɪ yɔ mmudii sɔamɔ, m me nyi caa nyimaa, m me nyi yɔ mmenaɔ, ba n yɪ panti kɛ dɛ kɔɔ semɛnnibɛ yaa pɛtɛ. ⁴ Otɔnkɔ ketiwɛ kɔ yɛwe nsipisiɛ nɛ dinaanni yie kɛ sɔ m bo kukɔ ndiekɔ Tikidi takɛ. ⁵ Kɛ nni nwɔɔ nkɛyɔ oniti mɔu kɔɔ daati diyaabɔri pɛiri, ke bou fesɔnaakɔnfɛ ɔ ka. ⁶ Kɔɔ kɔnti dɔnnɛ ditɔsɔari, kɔɔ ilikɛ mɛiti ke dɔ nfetaafɛ ɔɔ miitɛmɛ, kɔɔ nuɔ ndɔ mbɛ ɔ mmimɛ tɔɔsi, ɔ baɔ nnɛ ɔ tɔakɛ kɛ dɛ mɛiti ke dɔnnɛ disɔwɔɔ bɛ antɛ di. Kɔɔ bɛi ndɛ ndɔnnɛ ditɔnni dii naa. ⁷ Mɪ nDanniyɛeri mɔi maa dɔ yɔ dɛ kɔ mɛbenkumɛ, benitibɛ bɛɛ m bonɛ bɛ i nyɔ mɔmamɔ, nɛ memme kɛ kufɔwaɔ mbɛ pi nkɛ bɛɛ cokɛ kɛsɔri. ⁸ Kɛ nni nkpaɔ m maa ke wɔɔ ndɛ kɔ mɛbenkumɛ diemɛ kɛ n wɛrimɔu deɛ kɛ n yilikɛ ceete ba n tɛnke i mɔke muwɛrimɔ. ⁹ Kɛ n keɛ weɛ niti tamɛ, ba n tɛnke i n yɛ m berɪ ndɛ, kɛ n doroo ketenkɛ, kɛcɛmmɔ. ¹⁰ Kɛ tenɔɔtɛ matɛ n kaakɛ, kɛ n yilini kɛ nni nninkɔ ke iku n nou ketenkɛ kɛ nkɔnti au. ¹¹ Kɛ dɛ kɔɔ niti n nakɛ ke dɔ: Danniyɛeri Kuyie nda dɔmu, yetoo kɛbantɛ tinɔaɔnti kɔ da naa nti tu mu. Itɛ kɛcɔmmɔ! Bɛ n tɔnni a borɛ ndɛ. ɔ bɛi memme kɛ n yitɛ kɛcɔmmɔ kɛ n kɔnti nkpaɔ au. ¹² Kɔɔ yɛ ke dɔ: Danniyɛeri a ba nyiɛkɔ! Nɛ a kɛkɔnnɛ dii yie amaa Kuyie nyilikɛ ke wanti ke dɔ kɛbantɛ dɛɛ dɔɔri, nɛ dɛ yie ndi kɔ kɛɛmɛ a baammu ke duɔ nkɛ n yitɛni ke korini ke bo ti nda nakɛ. ¹³ Wɛɛ baɔ Perisi kɔbɛ kɔ dikpaatiyuu kɔɔ m pɛitɛ kɛ n dɛ dɔɔ yɛwe sipisiɛ nɛ dimaa, kɛ Misɛedi Kuyie ntɔrɛ kperɛ kɔ dimari kɔtenɪ ke n teennɛ, nh ɔɔte Perisi kɔ bɛkpaaɔtibɛ borɛ ndɛ. ¹⁴ Kɛ tɔɔkeni di mmɔnni ke bo da nakɛ tii yɔɔ tuakɛni a nitibɛ yɛwe yɛɛ kɛrini yɛ mieke. Nte mɛbenkumɛ mɛɛ benku dɛ kɔ yɛmɔrɛ.

¹⁵ ɔ n naannɛ dii mɔnni dɛ kɔ tinɔaɔnti kɛ n si nkatenkɛ nke ke dɔ nyɔɔɔ ba n yɪ tɛnninko timati. ¹⁶ Kɛ tenitɔntɛ matɛ kaakɛ m biɛ nkɛ n na kɛwɛte kɛaate n nuu kɛbɛi nkɛnakɛ dɛ yie nke dɔ: N Yie n yɔ mɛɛ benkumɛ mɛɛ dɔ n kɔmbɔɔti ke n wɛrimɔu deɛ. ¹⁷ M bo yɛmɛ mɪ nhoniti yie nwɛɛ i tɔɔke demarɛ kɛnkɛnɛ n yie m me n yɪ kpaa mɔke muwɛrimɔ yoo muwemmu? ¹⁸ Kɛ dɛ yie nyiɛ kɛ n kaakɛ kɛwɛte kɛ n duɔ mmuwɛrimɔ. ¹⁹ ɔ dɛɛ memme kɛ n nakɛ ke dɔ: Kuyie nda dɔmu. A ba nyiɛkɔ, kaa kɔmbɔɔti duɔ, catinne a kɔnti kɛwɛte kɛpɛtɛ muwɛrimɔ. ɔ n naannɛ dii mɔnni memme kɛ n wɛrimɔu wɛtenɪ m borɛ, kɛ nh ɔ nakɛ ke dɔ: N yie nha bo na kɛ m bɛinnɛ di mmɔnni ke yɛ a n duɔmɛ muwɛrimɔ. ²⁰⁻²¹ Kɔɔ yɛ kɛ m beke ke dɔ: A yɛ n kɔtenɪ muu kpɛi nha boraa? N kɔtenɪ ke bo da nakɛ tii wari tinti timɔmmɔnti patiri mieke. N nɛ kpaa dɔ nkɛkpannɛmu wɛɛ baɔ Perisi kɔ dikpaatiyuu, m bo nyɔɔ tuakoo wɛɛ baɔ Keresi kɔɔ tɔɔkenimu ɔmɔu mɛ nyi bo wɛɛ bo n teennɛ kɛ dɛ i tɔ Misɛedi Kuyie ntɔnni dii baɔ Isidayɛeribɛ.

11

¹ N dɔ ɔ teennɛmu Mɛdii boti kɔu Dariyuusi kpati benni ketiri mieke. ² Nɛ nte n tɔni tii naaɔnti mɔmmɔnti ke bo da nakɛ.

Kubakù cǎnku kó bekpààtibè nè kubakù yóu kobe kó dikpànni

Bekpààtibè bètáati bè yóo cǎuté betabè Perisi kó tikpàti mieke kóo naanwè mbè tǔnni wée kó tikpàti yó ndeu képèētè betabè beketibè. O kpàti bo deuke dii mǎnni mediè nkò báátí ke bo kpànnè Kedesibe kó dikpàatiyuu. ³ Kóo kpàati dikǎmbù yìe mmǎu ànné kǎmbakè benitibè bemǎu ke dǎari ò dǎmè. ⁴ Kóo fíikú dii mǎnni weti weti ke dèe ò kpàatiyuu bo pǎnte kǎtotè itemmǎnke inàà mieke. O yaàbí iì me nyí yóo cǎuté tikpàti, betabè bèe yóo totí de kó tikpàti, be wǎrímú né báá tuǎke ò kǎmu dǎmmè.

⁵ Okpàati wée yó mbakè diyìe yièni kè kubakù cǎnku kó dikpàatiyuu ò yó nkpeñnimu, kóo kóo ǎapǎnti mǎu né kpenke kóo pǎētè kóo kpàti pǎētè ò kpeti do kǎákè dè. ⁶ Yebie mmayè kó difǎnkúò bè bo ànnè metaummè, kè kubakù cǎnku kou kóo sapàà nyenke kubakù yóu kou. De kóo nitipòkú me nyí yó nkpaà nè ò wǎrímú, be kó metaummè í yóo mǎnte, ò bo kú wenwe nè ò dǎu nè ò bire nè ò kobe. ⁷ Kóo cǎtè kou mǎu cǎuté tikpàti, kǎkǎteni kǎpí nkubakù yóu kóo kpàati ò cǎtè mieke, kǎkpànnè ò kó behǎapǎmbè kè bè na, ⁸ kéheí be tenkanli kǎkonnè Esibiti nè tikouténenti timou, meso nkpeti nè timáti kpeti bè pǎnnè ti ikuú tǎmmú. Dè bo yí yebie mmayè péu bá dikpànni í bo. ⁹ Kè kubakù yóu kóo kpàati do kucǎnku kou mudòò kǎyíēke kǎwète kǎkò nho kó kutempè.

¹⁰ Kè kubakù yóu kou kó ibíi báátí dikpànni kè tíi nkunitisǔkú mesàà nkè be kóo mǎu báátí nè behǎapǎmbè kǎséntè kutemmǎnku, menie nhǎ ta mèe botí kukó nképíe. Kóo wète kǎkò nho cie ke báátí kǎpi ò dootitabè kó diheí kperi. ¹¹ Kè kubakù cǎnku kou iténni nè kǎmieke kǎbaa kubakù yóu kou. Kóo waa nyetǎrè yetǎrè péu, kóo dootitabè me nhò na. ¹² Tǎfentè bo pǎ nkubakù yóu kóo kpàti nè muwǎrimú ò mǎke mù kǎpi mbá nè ò yóo me nkumè behǎapǎmbè péu ò í yóo bè na. ¹³ Kubakù cǎnku kóo kpàati bo yíe kǎwaa nyetǎrè kè yèe pǎētè yetetiye do mamè. Yebie mayè kó difǎnkúò ò bo wǎteni nè behǎapǎmbè péu nè tikpǎrinenti kpeti. ¹⁴ De kó dimǎnni benitibè péu bo báátí ke bo kpànnè kubakù yóu kóo kpàati, bá fǎ nDanniyeeri a kó benitibè mǎmmǎmbè itookperi yembè bo ité kè nhò kpànnè kè dè bo yie nkè dèe dǎo tíi náké tiduñti mati mieke, bè me mbáá ò na. ¹⁵ Kubakù yóu kóo kpàti bo kǎteni kǎcǎtè diheí kperi mari kè di pǎnte, bá kubakù cǎnku kóo kpàati báa na kóo báa, bá ò ǎapǎmbè me nkpeñnimè. ¹⁶ Ò yó ndǎari ò dǎ mǎmmè dǎmarè báa ò cǎnné, ò yóo kari diheí sǎari mieke nke dii wenni ke pǎētè yeteyè, kǎmpǎnti demǎu ke súú ntidobonti mǎa ò pǎētè dè. ¹⁷ De kó difǎnkúò ò bo ité kǎcǎmmú nè ò kpàatiyuu dimǎu kó muwǎrimú ò bo ndǎari kè dè do nhò dǎ mesàà nkéduú nnè kubakù cǎnku kóo kpàati kè bèe tau nkò ò duú nho kóo sapàà nkòo puoke kè dè bo yie kóo ò ninte kǎku. Ò me mbáa na nè ò kó mecii nkéduú dǎmarè bá sǎmpó. ¹⁸ De kó difǎnkúò ò bo cuó ndámèèri bíkè kó yeheké kǎtieke itempè mpéu, kóo kpàati mǎu wée tu opǎò kóo pǎnte ò fentè kóo yà te kó mucǎntimu. ¹⁹ De mǎnni kǎwǎtè ò kó yeheké kperi bíkè, kǎyíēke kǎdo kǎkú kè dèe dèe. ²⁰ Wée bo sǎotè ò fǎtǎri ò bo tǎ nhoniti kóo túótè de kó dikpàatiyuu kó tecǎsǎtè kó tininti. Dimǎnni sǎmpó mieke bè bo ò pǎnte, bè me nyí yóo ò pǎnte kè dè nfeí yoo dè ntú nè dikpànni mari mieke.

²¹ Wée bo ò cǎuté ò yó ntú osǎnténiti nwe, bè do í wúónnè wè tikpàti. Kóo tǎnni benitibè bo dii mǎnni mǎompùmè mieke kǎcǎuté tikpàti nè mecii. ²² Bá òmǎu báa ò na, wée yóo bè pǎnte bemǎu kǎkuǎnè Kuyie ntaunnè bè kumáa be kóo kpàati. ²³ Ò bo díinnè metaummè bè dǎò mè, kè bè sǎutè, ò wǎrímú dǎke bo ndeukú bá nè ò nitibè í me nsúmè. ²⁴ Kóo kǎte yeheké yèe kǎri kè dè yè naati ye kó itempè nke bo dǎò ò cicebè nè ò yaàribè í dǎátí kè dǎò dè, kéheí diheí kó tikpàti kǎtotí ò kobe kǎbennè ò bo pǎntemè sicǎkperi, dende kó dimáa né í yó nhà ke bo.

²⁵ Ò bo bantè dii mǎnni ò kpeñnimè weti weti kǎbáátí nè behǎapǎmbè ke bo pi kubakù cǎnku kóo kpàati, kè wenwe múnke mbaatiní nè behǎapǎmbè bèe kpeñni mediè mmǎmmǎmmè, bè me mbáa na ke yè ò yóo kpànnè mècii mmè. ²⁶ Nè mǎmmè ò kobe bo ò fítè kè bè na ò ǎapǎmbè kǎku kusǔkú. ²⁷ De kó bekpààtibè bedé bo wǎnnè kǎkari kǎdi, ke ndè kǎrinè kǎmieke ke náa mbetabè siyáábisi, bè í yóo dè mǎa kénákè timati kè tíi pǎ mmutǎmmú, ke yè dimǎnni dii tu kumǎnku di mu nyí tuǎkemè. ²⁸ De kó difǎnkúò kè kubakù yóu kóo kpàati wǎte kǎnkǔnti ò cie nè tikpàti dieti kóo mieke péi Kuyie ntaunnè bè kumáa, kóo bè kpànnè kǎpèētè kǎkò nho cie.

²⁹ Kè dè mboní kè kubakù yóu kóo kpàati wǎte kǎkǎte kubakù cǎnku kou borè, dè me nténke báa dǎo dè do dǎmmè meketimè mǎnni. ³⁰ Diyìe yièni kǎe bíkè kobe yóo tuǎkenimu nè bátóòbè kóo báa. Kóo kǎntii yǎrike kóo búttinnè kóo mieke do Kuyie ntaunnè bè kumáa be Inké, kóo dakenè bèe yete dè kó metaummè. ³¹ Kóo kó behǎapǎmbè báté Kuyie ncǎsǎtè borè kè tè sǎnkǔnnè, kǎbaa bè bo nfeumè Kuyie nyiwúú, kǎdaa ndiwúústǎnni Inké isǎke kperi dèe tu meyei ndiemè. ³² Nè de kóo kpàati kó mesoummè mieke ò bo bo mbèe do í fíikú Kuyie nkó kuce mieke. Bèe do fíikú kè bèe yete kǎnkpaà fíikú. ³³ Be mieke bèe ciì bè bo tuo mbetabè mecii nyemǎrè mayè mieke, bè bo nkòu be kó bèmabè kǎncǎunko betabè, ke fekú betabè kperi ke bè

kpeti. ³⁴ De kó mefɛũtímè mieke bè í yóó pété meteèmmè péu bèè bo nkòrini bè yó nkòrinèni meyèmmè mèdémè mme. ³⁵ De mieke mecii nyembè péu bo kú, kè be kũũ nwénkũnnè Kuyie nkàbe kè bè bàte, kè bè òúté kè kumànkũ né na kètuàkeni, kè yé bè dɔũmmèmu de kó diyie.

³⁶ De kóo kpààti bo ndòori ò dómè kòo fentè ndeu mediè. Ò yèmmè bo ndo nhò deũ kè pɛtè yebàkè yemau nè tefentè kénsáá nKuyie nkũũ baké desɔnne demau. Ò yó nnammu demau, kè Kuyie nkũũ baké demau kè ku mieke yáa donè o ìnkè, kè kũũ dɔɔ kũ tãátè tì o kpéi. ³⁷ De kóo kpààti í yó ndake o yembè do tũ nyèè bókè kpéi nhò í yó ndé dibɔɔ mari, bá nè benitipòbè dɔ di kè pɛtè yeteyè, o yèmmè yó ndo nweè pɛtè demau. ³⁸ Ò bo yóu dende kó dimàà kéndɔũ ndibɔɔ kperi mari o yembè do í yé di, kè ndi pãa mmesɔo nnè timátì pɛtì nè yetásàayè nè tinènti sààti péu. ³⁹ Ò bo ndó kèponte yehèkè péu nè de kó dibɔɔ cànni kó muwèrimú kédéukũnnè bèè kó dimàà bo yie nde kó dibɔɔ kè bè totí ketenkè kè dè ntú be kó ticuuti.

⁴⁰ Dimànni sɔnni kó dimànni kubakũ cànkũ kóo kpààti nè kubakũ yóu kou kè dèe wɛte kèráá, kè kubakũ yóu kou ò donè sinaasɛi nè si deèbè, nè bàtòòbè péu nè o kó behàapòmbè, kè bèe ta yehèkè péu kékèté itemmànke menie nhɔɔ ta mèè botí kukó nképíe nképítè. ⁴¹ Kédo dihei sààri dii pɛtè yesonye, kè benitibè péu duó ketenkè, kè Edomiibe bie nè Moabiibe nè Amóniibe kó bekperibè kè bèe na kóò yenténè. ⁴² O kpàti bo tuàkenè yehèkè tɛyè, bá Esibiti kòbe mómmbè báa na kóò yenténè. ⁴³ Ò bo túóté Esibiti kó tikpàti, mesɔo nnè timátì pɛtì, nè tinènti sààti tɛti péu. Dibii kòbe nè Etiopii kòbe kè bèe ò bàútè. ⁴⁴ Ò né bo keè dii mǎnni diyie yiení kè, kubakũ yóu kòbe kpéi, kòo kǎmbuàtì do. Ò yóó òténèni kemieke nke, bè bo kuo kunitisũkũ mesàa. ⁴⁵ Ò bo cónné be touti dàmèèrì nè dihei sààri kó ditari de cuokè, deñde ò yóó kùmè, bá òmòu báa na kóò teennè.

12

Yemàrè sonye kó tináahti

¹ Kè Kuyie ntǎnni yí kè n náké ke dɔ: De mǎnni Kuyie tǔrè kóo kótì Misɛedi wèè bàa Kuyie nkàbe ò bo kɛtɛni, de kó dimànni yó ntú meyeñcaàrimè kperi ndi. De kó meyeñcaàrimè botí mu nyí ànnè nè tì bomè kètuàkenèni yíe. De mǎnni a kòbe bèè yètè wàri mufòmmu pátiri mieke beè yóó cooté. ² Becíribè bèè bo kudǎnkũ, kusũkũ bo ente de yiè, kè bèmabèe ta mufòmmu mùu bo sáa, kè betòbèe ta ifei mieke, meháarimè sáa. ³ Kè mecii nyembè mmiati keĩnkè tiweti kǎme. Bèè teennè betòbè kè bè na ke dǎori Kuyie ndómè kè bè mmiati siwáa dòmmè sáa.

⁴ Fǔ nDanniyɛeri á nsori de kó tináahti, a báa denne di mpátiri to tì kè kumànkũ mu nyí tũòke. Kè de mǎnni tũòke memme benitibè péu yóó di kàammũ kè dii bè yiè mecii.

⁵ Mí nDanniyɛeri kè nní nwúó nde kó mebenkùmè kèyà benitibè tòbè bèdèbè kè bè còmmú kukó nyákè yedé yiè ndimari otòu diteri. ⁶ Kè be kóò mǎuu beke wèè dàátì tiyaàpéiti ke còmmú menie nyínkè ke dɔ: De kó mebenkùcàmmè yóó deè òmmànni? ⁷ Kòo youte o nùtè keĩnkè kè n keè ò béimmè ke dɔ: Kuyie mbomu kè m beí ke yu ku yètiri, de kó meborime yó mmòke yebie nyètáati ndi nè dikéè. Mè yóó deè Kuyie nkàbe kó muwèrimú bo deè dii mǎnni ndi páfi.

⁸ Mí nDanniyɛeri kè n keè de kó tináahti, m me nyí mbanté, kè deè nte kè m beke ke dɔ: N Yiè ndende kó dimàà yóó deè òmmànni? ⁹ Kòo n ténne ke dɔ: Danniyɛeri a bá nyíèkũ, de kó tináahti dò nkénsorimu kè kumànkũ yáa tuàkenni. ¹⁰ Mebennimè bo wénkũnnè benitibè péu, kè bèe wenke késaate. Beyeibe bèè í dò nkéna kékeè kè bè nsòke ke dǎori meyei. Bèè cii kè bembèe banté deè dǎori. ¹¹ Kè túóténè bè yóó yóu dii yiè bè bo nfeumè iwũs Kuyie nnè bè yóó dǎu ndii yiè isòke kperi deè tu meyei ndiemè diwũstǎnni ìnkè de yó mmòke yewe tekoupiítè nè sikousidé nè sipisíwei ndi (1290). ¹² De nnaati bèè bo mbaa kètuàke yebie ntekoupiítè nè sikousitáati nè sipisitáati nè yèñummũ (1335). ¹³ Fǔ nDanniyɛeri, fǔ nní ntǎi kètuàke kumànkũ, de mǎnni ndi a yóó tamè meom̃pùmè mieke, kute nkũ deèmũ mǎnni kéitè kécoutè a cuuti.

Osee Di mpátiri to tii náànti

Osee do tú Kuyie mpáánaànti náàntò nwe, kè kùu ò tónnì Isidayeeri kó dikpààtiyuu kubakù you kperi mieke, kòo bo bè nàké kù ò nàké ti be kpéi. Kòò ndè bo ke dò yebie nsipísidé nè yènnmmù kè Asidii kòbe yaa pòntenè de kó dikpààtiyuu.

De kó dimònni dihei do bo meborime yeime mieke nke mediè. Asidii kòbe kó behāāpāmbè beè do bè ā mudoò. Kè mufòmmu yeimu mmómumù kè sūūmmu Isidayeeri. Dèè né do òkè ntú deyèire deè tu benitibè do yóumè bè bo ntāmè Kuyie nke né ntū nKannahāā kòbe kó yebakè. Nè de kpéi nkè Kuyie nni ndó Osee puoke onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kè dèe benke meborime yeime bè kù dāorimè. Kuyie nfēūrīmu ku nitibè kpéi mbè í yíemmè ku kpeti. Kuyie nné yému ke dò nku nitibè bo kù òkè. Osee né náá ntì benitibè tu bèe òkè Kuyie.

Di mpátiri náànti duò ke dòmmè

1. Osee yàmè dende bām̀bà mmeyētīmè 1-3
2. Isidayeeri seimmè Osee 4-8
3. Kuyie nyóó potémè Isidayeeri 9-10
4. Kuyie ndómè ku nitibè kè dè í mōke kum̀̀nku 11:1-13:8
5. Isidayeeri yóó wēte kēkarimè be tenkè 13:9-14:10

¹ Sudaa kpààtibè Osiasi nè Yotammu nè Aasi nè Esekiasi bè do còú dìi m̀̀nni betòbè dikpààtiyuu mieke Sudaa kòbe kó dikpààtiyuu mieke, kè Soasi birè Sedoboammu ntú Isidayeeri kóo kpààti. Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Bedi birè Osee.

Osee puokemè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè

² Kè ti Yìè nKuyie nni nyóó keté kù bo béinnèmmè ku nitibè kénáké Osee ke dò:

Osee! Kote kētúóté onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè
kè di da pié idacēmbí,
ke yé dihei dī nkòbe duóm̀̀mè bēmaā mubā́fēù,
ke m̀̀ b̀̀tinnè, mí ndi Yìè nKuyie.

³ Kòo kote kētúóté Dibadaimmu kóo sapàà nKomee, kóo puoke kè wèè ò peitè denitidabire.
⁴ Kè ti Yìè nKuyie nhò nàké ke dò:

Yú de kó debire ke dò: Sisedeedi.
Ke yé dè kpaá sámpó nwe kè m̀̀ poté Yeuu cīètè,
ò do còú mmèè nitijī nSisedeedi ei mieke me kpéi,
Isidayeeri kpààtiyuu bo kpánné.
⁵ De yiè bo tuòke dìi yiè
m̀̀ bo kéété Isidayeeri kparitámmù
Sisedeedi biriku mieke.

⁶ De kó dif̀̀nkúò kòo yíé kēpúó nképeitè denitipobire, kè ti Yìè nKuyie nnáké Osee ke dò:

A dè yu ke dò: Mpè.
Ke yé mesémmè ténke í yóó nni mbonèmmè Isidayeeri,
n ténke í yóó bè cīé.

⁷ Kè Sudaa kòbe bie, n yóó bè kuóm̀̀mu mmesémmè kè bè deeté, mí mbe Yìè nKuyie mm̀̀i bè te. N yí yóo ntó mutámmù yoo disiè, yoo n doké kè bè deeté, yoo n deke sikpārisēī, yoo n wāá mbesāndèèbè.

⁸ Kè weè Mpè nkóté kòo ò catè ke yíé kēpúó nképeitè denitidabire. ⁹ Kè ti Yìè nKuyie nhò nàké ke dò:

Yú we ke dò: Okpákpàri,
ke yé dīndi Isidayeeri
di ténke í tūmè n kòbe,
m me nténke í bo di kpéi.

2

Kuyie nnàkémè Isidayeeribe yóó dimè diwèi

¹ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Di yiè mari bo mbo kè Isidayeeribe sũũ ndàmèèrì nùù kó mubirímú kōme,
kè bá ndò nkéna kékaa nkédeè.

Bè do bè yu dè kè tú bekpákpàribè,

bè bo bè yu dè kè dò:

Kuyie nfòùkù kó ibí.

² Dè mǎnnì Sudaa kòbe

nè Isidayeeribe bè bo wènné,

kéwaá nhokpààti omáá,

kéyè be tenké,

dè kó diyiè bo ndeu, bè di ntú Sisedeedi.

³ Ná kénè di tebíi bekpákpàribè kè dò,

bè tu n kòbe, kénáké di tábè bè do tú bè Mpè

kè dò m bè dǎmu.

Kuyie ndǎnnènnè Isidayeeribe onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè

⁴ Kè Kuyie mbéinnè Isidayeeribe kè dò:

Sèinnè di yǎ. Sèinnè di yǎ,

kè yé ò ténke í túmè m pokù,

m me n ténke í tú o dǎu * Yìè nKuyie nke tǔnnè yebókè (Wénté Isaii 1:21, 23:17, Esekieri 16:15-43, 23:22-49).

Wèe deite o ìlkè dèè benkú ò dǎuti dǎutinènnè benitidaabè

kédeite o me saku mecannimè mèè benkú ò yùúkúmè benitidaabè.

⁵ Kè meè dǎke m bo ò dǎtè kéccónnǎo o tetiri

m bo duǎ nkòo naá mbe do ò peini kòò dǎmmè.

M bo duǎ nkòo naá nteǎnté,

kòo feitóo teǎnté kōme,

kè sinéyēi ò kù.

⁶ O bí, mesémmè í ì nni mbonè

kè yé ò tumè onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè o kó ibí nyi.

⁷ Bè yǎ dǎuti dǎutinè benitidaabè mbe,

wèè bè peité ò dǎòri ifeí kperè nde,

kè náá nke tú: N dó kéwammú yedacīè

kè yé nni nduǎ mmudii nè menie,

kè n duǎ ntipeciti nè mmupààkonkperimù.

Kè n duǎ mmekùd nnè menaá.

⁸ Dèè te kè n yóó pii nho cè tipoti,

m bo pénné kunaàsìmpèrì kéfité,

bá ò ténke báá yà o cè.

⁹ Ò bo ntũ nho dacīè nkédónté,

ò bo yè wammú kémonaté.

Dè mǎnnì ò bo yī:

M bo wète n dǎu ketiwè borè,

n do dè nyo ndiwèi kè pēēté di mmǎnni.

¹⁰ Ò í banté mui do ò duǎmmè mudii

nè menaá mpǎmmè nè mekosǎàmè.

Kè mui nhò duǎ ntimáti péfíti nè mesǎo.

Kòò dè tǎu kè dǎorinè Baadi kó tibǎnnenti.

¹¹ Dèè kpéi nte kè n yóó fietè n diiti dididèi mǎnni,

kè bè tǎu finyi kó yebe kè dǎò menaá,

n cǎutè n naá, kéfietè m peciti nè mupààkonkperimù

kó tiyǎàti ò daati dè kè kǎnkù o fei.

¹² M bo feinko o fei o dacīè nyiikè,

bè kóo mǎu me mbáá na kóò fietè.

* 2:4 Dè kó yenáànkékè náá nyIsidayeeribe yóumè mme be

¹³ M bo deite o wèi dimou nè o baa nyemou,
otànkù pànwè kpɛye nè sionpùsi kpɛye nè yebaa nteyè.

¹⁴ Kòo paa nfínyí nè fíkié kó detie ndo borè bo daúnko,
ò do tú dèè tu ticuuti o daciè nhò cu tí,
de kó depaa mbo naá ndikpáá kè tikpasínti dè cááké.

¹⁵ Ò dàà dè, mɛfiè nhò do tùóté mè,
kémpāā ndiboò Baadi yepārè,
kè ũ demámánnè kè duuku medèi,
kè tũ nho daciè kè n yè.
M bo dè nhò yietí.

Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bái.

¹⁶ N yóó ò na mɛciì mme,
kóò tannè dikpáá kèwɛtè kóò bái.

¹⁷ Dè mǎnni kè n yu wée yie nhò do dòmmè ò bɛ ndii mǎnni,
o yètiní dii mǎnni Esibiti.

Kè n wɛtè kóò tɛ́fíné o paa nfínyí kpɛɛ,
kè mɛsàà nwɛtè kèyènní Akɔɔ biriku.

Kuyie nyóó wɛtè kétaunnèmè Isidayɛɛribe

¹⁸ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dò:
Dɛ yìè kèrínímu kòò bo nni nyu kè tú: N dàù,
ò ténke í yó nni ntú: N yìè mBaadi.

¹⁹ M bo deite Baadi kó diyètiri o nùù mieke,
de kó yebakè botí bè ténke í yóó nyé yɛ yètè.

²⁰ Dɛ yìè m bo bè dàònnè metaummè,
bembɛ nè desínne nè tikpasínti
nè tinòti nè debambaànnè
kè dèè yie nkè m bá mbè dàòri mɛyɛi.
M bo kéké dekpàritánnè nè yekpàrise kè mudoò deè,
kè n nitibè níí nduó pètèi, kè í yìèkù.

²¹ Díndi Isidayɛɛribe mĩ yóó dí puoke

ké ndi po sáà,
kè di dàòri dè bèkúmè,
kè di náá ntimómmanti
kè di dó.

Kè di kuò mmesémmè,
²² M bo ndi po kè di wetí

kè dí m banté mí ndi Yìè nKuyie.

²³ Dɛ yìè m bo cǔtè n kǎbɛ báammii,
kéduó nkéinkè yewetè,

kè kéinkè duó nketenkè fetaafè.
Mí ndi Yìè nKuyie mmũ bái.

²⁴ Kè ketenkè peité tidiiti,
kè fínyí peité yebɛ bè dàòrinè yè mɛnaà.
Kè odifíè peité bɛ diinè yè mekùò.

²⁵ Di bo sũ ndihèi,
kè mesémmè m pínne wée yètiri do tú Mpè.
Kè n náké wée yètiri do tú okpàkpàri kè dò:
A tú nkou nwe. Kòò dò:
F́s nKuyie nfɔ̀ò n te!

3

A bo tũntemè metaummè mèè tôte dè màke tiyeti nti

¹ Kè ti Yìè nKuyie nni nnáké kè dò: Kòtè kèwɛtè kétúóté a pokù, wée da yete kè waá nyedaciè.
Dòkè wè mí ndi Yìè nKuyie n dó mèè botí Isidayɛɛribe, bá nè bè mɛ nni mbùtinnémè kè tũ
nyebokè Baadibe, yèè nǎnnè fínyí* kó yekàtindà. ² Mɛm̀mè kè n kòtè kè bè yietí medítibii ntepiúte
nè mènùmmù, muyuo cidóò tekòùtè nè sipísìnùmmù (150), ³ kédeè kóò nàké kè dò: Á mbo die
nkémǎntɛ, a báá ndǔuti dǔutinè benitidaabè, a báá yie nhòmou, m múnke í yóó ndè dàòri.

* ^{3:1} Fínyí kó yekàtindà: Ibòkuú mai nyí. Benitipòbè beè do 5 mpāā ndiboò bè tu di Asitaritee de kó yekàtindà.

⁴ Ké yé yebie mmayè mieke Isidayeeribe yó mbomè, ké í mọke okpààti yoo tekpààtibite, bẹ í yó nni nfeu iwūš, bẹ í yó nfiiku yetārè, ké bo ndenniní mí mbe Yiè nKuyie nkprí, ikuš nùti í yó mbo, bẹ í yó mmọke sitenkaanii. ⁵ Isidayeeribe bo wète, ké n wammú mí mbe Yiè nKuyie, mí nwèè bẹ te, kéwammú bẹ kóo kpààti Dafiti. De kó yewe bo pèētè kè bẹ nni nwanti ké kpeuti ké dš n kó mesàà.

4

Kuyie nkpannè ti Isidayeeribe

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dš:
Díndi Isidayeeribe kénténè kékéè n dš ké di náké ti,
òmòu ténke í dšori dèè sié,
òmòu ténke í dš otòu.
Òmòu ténke í n yé dihei dii mmieke.
² Bá wè ò š mparikumu ké né sòu,
ké kòu ké yuuku,
bemòu ké bẹ dauti dautinè betòbè ké yóu mmèdiè.
Ké kòu benitibè.
³ Dèè kpéi nte ké dihei dimòu kàri mukūš nkè benitibè dèu
ké taunnè tikpasīti
nè tinòti nè siyī.

Kuyie nkpannè ti ikuš nùbè

⁴ Kè Kuyie mbéi nke dš:
Òmòu í dš nkè n sei,
yoo wè n kpannè,
fš nyikuš nùti dièwè n sei fš nwe!
⁵ A bo nkéri kuyie ncuokè kébété,
ké m pāānāānti náāntò nkéri keyènkè kébété,
ké n kua a yō.
⁶ N nùtibè kš mbe í yé mèè kpéi nke n náānti.
Fš n kuš nùti a mómmuā nha í dš ké n yīété.
Nè de kpéi n yóo da deitemu n kuš tšmmú mieke.
A mè n yèmmè mí nKuyie mmí nwèè da te,
n yóo yèmmu a bí kpéi.
⁷ Bè dšori meyei mme nè bẹ baa bomè.
M bo deite bẹ sānni kè bèè di ifei.
⁸ N nùtibè feu ì wūš meyei ntūntimù kpéi mbè de nyonnè,
dèè te ké bè dš bẹ ndšori meyei nkè bè pèu ké yo.
⁹ Mèè yei ndoti n nùtibè,
mèè doti ikuš nùbè,
n yóo bẹ yietímu bẹ yei nke fšš
mbe yei mbè dšš mè.
¹⁰ Bè yo nke í diè,
ké nyóu ké tūnne yebəkè bá bẹ í sūūnko.
Ba nte?
Bè ténke í n dé mèè kpéi nke mí mbe Yiè nKuyie.

¹¹ Bè dauti dautinè betòbè mbe
ké nōnnè yenacekote nè menapāmmè,
dèè bẹ fèntè.

¹² N nùtibè né bekù bẹ pāādš nye
idei ì bẹ náá mbe kpéti.
Kè mubōyaa mbè ta ké bẹ fétinne,
ké bè dēténè Kuyie nke tūnne yebəkè,
mí nKuyie mmí nwèè bẹ te.

¹³ Yetārè īnkè nke bẹ feumè iwūš,
ké tuš mməkùš nsitāā īnkè nè yetòrè kó detedierè,
ké nōnnè de kó medéè nkó mukārīmū,
dèè te ké bẹ kó besapāmbè nè bẹ cāšbè ké bẹ dšori debōokpere.

¹⁴ M me nyi yóo bẹ poté bẹ dauti dautinè mèè kpéi benitidaabè,

n yóó poté ikuú niùbè mbe,
 bembè bèè ǎǎ kɛntɛnɛ benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè
 ké bè toténè n kó mudii.
 Kubotí kuú nkòbè í baàti, bè fetimu.

Kuyie ncaummè Sudaa kòbè nè Isidayeeribè

¹⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Isidayeeribè dauti dautinè betòbè mbe,
 dindi Sudaa kòbè di báá bè teetè kédòò meyei,
 di báá kòtè Kidikaadi,
 di báá deke Beti-Afenni.
 Mí nKuyie m bomu,
 òmòu báá parikènè n yètiri.

¹⁶ Isidayeeribè to kpeñni kunaàwàátikù kpeye kòme mme. Mí ndi Yiè nKuyie m bo bè yóu kè
 bè ncenti bè dómè dípebi kàmaà? ¹⁷ Kè Isidayeeribè taunnè yebòkè dí mbè wùò. ¹⁸ Bè ǎ nyóó
 yènni tinaàýákémuánti mieke ke ta munitipowammù mmu, ke dó ifei kperè kè dè pèèté be kó
 disanni. ¹⁹ Kuyaakù kuú yóó bè tùóté tefòdòntè kòme kè ifeii bè pínnè iwùò bè feu í.

5

Kuyie nkpannè ti ikuú niùbè nè bekpààtibè

¹ Kè Kuyie mbéinnè ikuú niùbè nè Isidayeeribè kpààtibè ke dò:
 Dindi ikuú niùbè, kɛntɛnɛ kékeè!
 Dònnè meyòðmmè dindi Isidayeeribè kpààtibè,
 keènè n yóó di náké ti.
 Dii do dó nkébenke benitibè dèè sié.
 Kè dii né naá mbe kpéi timáti dindínti Misipaa èi mieke,
 ke naá nticùòti Tabòò tãri.
² Di keù difòtìri cùmpuri ndi Sitimmu èi mieke
 kè n yóó di poté dimòu.
 Mí ndi Yiè nKuyie mmù búi.

³ Dindi Isidayeeribè n di yému.
 Isidayeeribè n yí di biinninè,
 Isidayeeribè di túnne yebòkè nye,
 Isidayeeribè di sãù dimàà ndi.

⁴ Isidayeeribè di dàòrimè í yie
 ke di bo wètení m borè,
 di bo ndòutinè mè ditòbè de kó meyèmmè mèè di tò,
 kè di í na ke m banté mí ndi Yiè nKuyie.

⁵ Isidayeeribè di kó tefentè teè nàké di kpéi
 Efadaimmu kòbè nè Isidayeeribè di yei mèè di bo.
 Kè Sudaa kòbè múнке di túnne ke do.

⁶ Di bo n wammú ke fié ipe nè inààke
 ké m mónté ke yé n yitémè di cuokè.

⁷ Di n ciitému mí ndi Yiè nKuyie nke dautinè ditòbè nke pié de kó ibí,
 nè de kpéi otànkù pànwè kó dibanni bo di neinè,
 dindi nè di kperè.

Kuyie n nàkémè Isidayeeri kòbè nè Sudaa kòbè mudoò kpéi

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nni mbéinnè ke dò:
 Eénè ditàteheù Kibea èi mieke!
 Eénè tekpariheurè Damaa èi!
 Poténè teikòntè Beti-Afenni èi.
 Bensamee kòbè! Nè di ìnkè nke.

⁹ M bo poté dii yié Efadaimmu botí kòbè,
 be èi bo dàúnko.

N náá ntí Isidayeeribè ti tu timómmònti nti.

¹⁰ Sudaa kpààtibè tu bèè taà bèmbè betòbè kó sibaa mieke,
 Nè de kpéi m mieke bo bè dàtinnè menie nhòò tamè kukó.

¹¹ Isidayeeribe dindi bèè do fěũnko betabè,
 di mmònni di fěũri mēè fěũtímè di mē mǎnnèmu,
 di tũ ndetefirè kpere nde sǎa.
¹² N yóó naá ndimònsĩnni ndi
 Isidayeeribe kpéi,
 Sudaa kòbe bo yà, kùu yonku bo ndònnè kuninyonku ɔ ndòmmè,
¹³ Isidayeeribe bantému be mǎmmú,
 kè Sudaa kòbe yà be yonku.
 Isidayeeribe biè nē kòte Asidii nwe
 okpààti di ewè borè, ò mē mbáá na kétaa mbe mǎnni
 ò báa na kédeite be yonku.
¹⁴ Mí nKuyie mmũ di do
 dindi Isidayeeribe dimanni tēmè,
 mũ do Sudaa kòbe diciriciribii kōme
 kè m pĩ nke aaké kè kéri,
 we mbo na káfiete?
¹⁵ N yóó bè yóumu kékò nkénkémǎ
 bè bo bantémè be caàrimè, kè n wammú.
 Bè bo ta dii mǎnni meyeñcaàrimè mieke bè bo n wammú.

6

Bè dǎmè kéndò mbè wēte ke taunnè Kuyie

¹ Mēmme kè bēè náké betabè ke dǎ:
 Tí wēte ti Yiè nKuyie mborè,
 kuù ti poté kuù mē nyóó ti miekũnnè,
 kuù ti kòute kè kuù yóó ti taa.
² Dè bo nyóó yĩ yewe yèdéé
 kè kù ti fòukũnnemu,
 diyie tǎnni kè kù ti íi nkè tí nkù wēnnè ke fòu.
³ Ti bantému ke dǎ nKuyie ntu Kuyie,
 yetenke kè tí kù banté.
 Ti yému ke dǎ ndè ɔɔ biite kéwenté
 fěĩnkèmbóntaafè ɔɔ yǎremè ketenkè
 fè ɔɔ kǎtenímè ku kpere yó mme ndò
 kù í yóó pàà kù bo kǎtenímè.
⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dǎ:
 M bo di yĩme dindi Isidayeeribe nè Sudaa kòbe?
 Di n dǎ kè dè pēnkù mecāa mme yekũnwentéwētè tēmè,
 ke dǎ ntimaànti dǎmmè ke ɔɔ mǎntè kényote dende bǎmbà.
⁵ Dè te kè m pǎanǎahti náam̃bè di kǎuri,
 kè n di kùò páíí nè tinǎahti tũ yìèò n nùu mieke.
 M beénti dǎ mpáíí nwe diwennécǎnni kōme.
⁶ Di bo nni ndǎmè dèè n naati,
 dè í tú di n feumè iwũɔ ke tuò.
 Di bo bantémè ke dǎ n tú di Yiè nKuyie ndèè n naati,
 kè pēsté di bo nni nfeumè iwũɔ ke tuò.

Isidayeeribe dǎdri mēè yei

⁷ Kè Kuyie mbéi nke dǎ:
 Di tǎũ mēè botí metaummè di dǎorinèmmè ditabè
 mēè botí nku di tǎtemè n di dǎdri mēè taummè.
⁸ Kadaadi ei tu meyei ndǎdri bè kpéri ndi,
 menitiyĩ nniéké di.
⁹ Kè ikuó niùbè naá mbenitikòubè,
 ke oke Sisemmu kó kuce ke kǎu.
 Dèè dǎdri Sisemmu kó kuce dè í dǎ nkéyà.
¹⁰ Isidayeeribe dǎdri isoke kpere nde,
 bè dǎuti dǎutinè betabè mbe ke tǎnnè Isidayeeribe bēmǎu.
¹¹ Dindi Sudaa kòbe m bǎátĩmu ke bo di kǎũ tidiiti kōme.

M bo wɛtɛ kɛtɪí ndii mɔnni n nɪtɪbɛ bɛ̀ɛ do ciɛ́tɛ kɛntú tidaati.

7

Isidayɛɛribe dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ yɛi mɛ̀ɛ yó nte kɛ mɛyɛi mbɛ̀ tùðkení

¹ Mɛ̀mɛ kɛ́ tɪ Yìè nKuyie mbɛ́i nke dɔ̀:

N do dɔ̀ dii mɔnni kɛmiekùnnɛ n nɪtɪbɛ,

kɛmiekùnnɛ Isidayɛɛribe,

dɛ mɔnni ndi, bɛ yɛi nnɛ feitémɛ

nɛ Sammarii kɔbɛ kó kuyonku.

Bɛ kpɛrɛ demɔu do tú mɛsòummɛ mɛ,

kɛ bɛyóóbɛ taà sicéí kɛ benitiyɛibɛ firí ice.

² Bɛ bɛ kóó mɔu yèmmɛ í ò pà kɛ dò n yé bɛ dòdri mɛ̀ɛ yɛi.

Ntɛ bɛ di mɔnni kɛ bɛ yɛi mbɛ́ pɪ,

mmɛ feitému n yìikɛ.

³ Bɛ dòdri mɛ̀ɛ yɛi mbenitibɛ kɛ dɛ naati bɛkpààtibɛ

kɛ sòu benitibɛ kɛ dɛ naati sikpààtibíí

⁴ Bɛmɔu bɛ dɔuti dɔutinɛ betɔbɛ mbɛ,

bɛ miɛkɛ dònɛ fɛpɛ̀pũnnétofe nɛ bɛ tɔ̀tinnɛ fɛ,

kɛ fɛ wũɔ́tɛ, kɛ bɛ yóu kɛ tɛ́nkɛ í tikii,

kɛ baà tipɛ̀ccooti bo múútímɛ.

⁵ Dikpààtibanni yìè kɛ sikpààtibíí yà kémuó,

kéduó mbemáà benitiyɛibɛ.

⁶ Kɛ bɛ dɔ́ kɛbo nhokpààti,

bɛ ò ntonni fɛpɛ̀pũnnétofe kɔ́mɛ mɛ,

keyènkɛ kɛ níí bonkɛ, dikũnwefiní kécóútɛ mediɛ,

⁷ kécóútɛ fɛpɛ̀pũnnétofe kɔ́mɛ kɛtuó mbɛ̀ɛ bɛ ní,

kɛ bɛkpààtibɛ duó bemáà bemáà.

Omɔu mɛ nyí n kuðnnɛ.

⁸ Isidayɛɛribe kɔ̀ɔrɛnɛ ibotí tɛi nyi,

kɛ sàátɛnɛ kupɛ́mpɛ́nkù bɛ́ í pɛɛ nkù.

⁹ Kɛ bɛpòòbɛ dɛu bɛ wɛ́rímú bá bɛ́ í yé,

kɛ tiyùpéti keté bɛ yó Ìnkɛ bá bɛ́ í dake.

¹⁰ Isidayɛɛribe fentɛ tɛɛ nàkɛ bɛ kpéí.

Bɛ mɛ nyí wɛ́tɛnɪ mí mbɛ Yìè nKuyie m borɛ.

Bá nɛ tii kó dimáà bɛ tùðkení ti miɛkɛ, bɛ́ í n wammú.

¹¹ Isidayɛɛribe yeimmu kɛ dònɛ dikpetinónkperi,

bɛ́ í mɔkɛ mɛyèmmɛ bɛ́ kɔ́tɛ Esibiti nwe nɛ Asidii

kɛ wanti meteèmmɛ.

¹² Kɛ bɛ dɔ́ bɛɛ cuó nkɛ̀ɛ bíékɛ,

m bo bɛ bɔ́ntɛ ticùàti,

kɛ́ tii bɛ́ pɪ ntinòti kɔ́mɛ,

kɛ́ m bɛ́ tié mbɛ́ dɔ̀ɔ mɛ̀ɛ yɛi nkpeí.

¹³ Di bo yà dínɪ Isidayɛɛribe,

di í mɛ ndómɛ kɛ n tónnɛ,

di mɛ nyetɛmɛ n kpeti, di kó diheì bo dɔ́unko.

Di yèmmɛ dò ndi bo nni sòu nkɛ́ n di dɛetáà?

¹⁴ Di í n kuðnnɛ di yèmmɛ mɛmɔu,

di ò nkuò nkɛ́ mítiri di dúò Ìnkɛ kɛ yóú dimáà,

kɛ dɔ́ tidiiti nti nɛ mɛnaà,

di í dɔ́ n kpeti.

¹⁵ Míi do di tié nkɛ di duò mmuwɛ́rímú,

nɛ mɛmmɛ kɛ́ di dɔ́ kéndɔ̀ɔ mɛyɛi.

¹⁶ Di wɛ́tiní Baadi borɛ ndɛ, dɛ́ í tú m borɛ

di dònɛ mutám̀m̀m̀ mùù kèétɛ m̀m̀m̀m̀ kɛ́ díí,

bɛ́ yóó kuò di kó bɛkpààtibɛ nɛ yɛsɛ nyɛ,

tináányɛiti di n nàkɛ tí kpéí,

bɛ́ bo di daá Esibiti èi miɛkɛ.

8

Kàa buotí kuyaakù a yóó kǎũ tefǎdǎntè nte

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ:

Eénè dítáteheù meyei mmeè doti n kǎbe èi fēcīrife kǎme.

Bè cààrè mèè kpéi mmetaummè n do bè dǎdǎnè mè, ke yete n tié.

² Bá kè bè dǎ bè n kuónnè mèè boti ke dǎ:

Áú! Kuyie, tǐnti Isidayeeribe ti da yǐmu,

fǎǎ ti te.

³ Isidayeeribe yete mesàà mme mudǎǎrìmù,

dèè te kè be dootitǎbè bè bèti.

⁴ Bè pǐmmú bekpǎàtibè, bá bè í m beé,

ke tǎnké benìùbè, bá n yí yé,

ke tǔóté be máti péiti nè be sǎo nke dǎǎrinè sitenkaani,

kè sì bè fétinko.

⁵ Sammarii kǎbe!

Di kó fesǎomátinǎàfè fenfe n yí fè dǎ fenǎnfè,

m mieke kèè di yè.

Dè yó nkǎáké de kè di yóu di bo ncaàrìmè?

⁶ Díndi Isidayeeribe díi dǎdǎ de kó fesǎomátinǎàfè,

fèè bo Sammarii fè í tú Kuyie,

fè bo pǎnte kǎyǎure yǎure.

⁷ Di buotí kuyaakù nku ke yóó kǎũ fefǎdǎnfè,

Dikotinùù mari de ntú:

kè tiyòùti í òte mebii mbè ǎǎ í ntì nǎa mmuyuo.

Bá kè ti keté ke dǎ tii péité, bepǎdǎbè beè yóó ti di.

⁸ Iboti tǎi ì tieke Isidayeeribe,

kè bè bo í mieke,

ke dǎ nkunenku be ténke í dǎ kù.

⁹ Nè bemáà ndi bè kǎtemè Asidii.

Bè í tǎkunè fesèfè ke fe pǐi,

kè Isidayeeribe bié né do ntínépoti.

¹⁰ Kè díndi baa dǎ díi mbè cu tǐcuuti,

de mǎnni tǔǎkemu kè m bo di tíi,

nke Asidii kóo kpǎàti di fǐi.

¹¹ Isidayeeribe máa ke máa yewũtǎrè,

kè yè né dǎke bè tanné meyei mmiéke.

¹² Bá kè m bè wǎri n kuó péu péu,

ì bo ndò ndǎmarè cànnè be kpéi.

¹³ Bè n feu ì wũǎ, bè ì feu ke bo ncǎá nyimaa nyi.

Mí mbè Yìè nKuyie n yí cǎú de kó yǎpǎrè.

N yí yóó yè mbè yei nkpéi, n yóó yũǎmmu be to,

kè beè wǎte Esibiti.

¹⁴ Isidayeeribe yǐmmu wèè bè dǎdǎ, ke máa sǐkpǎàticǐi,

kè Sudaa kǎbe máa yehékè dieyè péu kè yè fii nyiduoti.

M bo cũũnko muháá nkè mùu cǎúté de kó yehékè nè de kó sicǎsààsi.

9

Isidayeeribe yóó di mèè sémmè betǎbè èi

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéi nke dǎ:

Díndi Isidayeeribe de bá ndi naati

kè di nyǎnku iboti tǎi kǎme,

ke yé mí ndi Yìè nKuyie mmũ di temè

kè di n yóu ke tũnne yebákè,

kéndǎuti dǎutinè dítǎbè ke cǎú de kó tǐcuuti di puoti dè tidiiti.

² Di dǎ tidiiti nti nè mekùǎ,

di me mbáá dè pèté,

di dǎ menaà mpǎmmè mme, di báá mè yà.

³ Isidayeeribe di ténke í yó mbo,

mí ndi Yiè nKuyie nheì mieke,
 di wētīmu Esibiti yoo Asidii.
 Di yó nke nyo ndi cīrīmù ke sãūri dimáà.
 Ti diiti yó nsànnè bè bo nyommè máà ndi
 bè í yóó pété kètannè n cīētè mieke.

⁴ Isidayeeribe ténke í yó nni
 m pāā ntidiiti bè yōore ti menaà,
 yoo bè n fié iwūō kè n dè couté,
 be kó tidiiti yó ndò ntikúdiiti nti,
 kè wèè ti di ò sintemu,
 bè n yo mbe diiti bemáà bè báá ti tanné mí ndi Yiè nKuyie ncīētè.

⁵ Di né bo nhōmme yebaa nkó yewe?

Di bo yīme m banni yiè?

⁶ Di coké meyei mbo di domè mme yáàba?
 Esibiti yóó di cóútému kè Manfisi èi ntú di kó kufāti,
 tisāmpoti bo dátinnè di nenti sààti,
 kè tipoti dátinnè di cēī.

⁷ Dè tùòkemu mí ndi Yiè nKuyie m bo yūs ndè di to,
 dè tùòkemu m bo di bekénè dè,
 di dò nké ti bantému dīndi Isidayeeribe.
 Díndi bèè náa nke tú m pāānāānti náāntò tu kuyēinkù,
 kōo yuwūōnti í yē o yēmme.
 Di yei ndeu ke māmè di yēīti yó mme mmà.
 Di ò níí mmèè kpéi nte kè di náa mmemme.

⁸ Mí nKuyie mpāānāānti náāntò,
 Kuyie nkuū yē n di cau ndīndi Efadayimmu kōbe,
 kè di n dii timāti n ce imōu,
 kè n níínnè Kuyie ncīētè miekoo.

⁹ Di fiíkú meyei mmiēke nke weti weti,
 di do bo Kibea ke dōmmè, kù í yē ndi yei.
 Kuyie n yóó mè ndi yietīmu.

Kuyie nyēmme càārènmè ku nītibè

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:

N do yà Isidayeeribe meketimè mōnni,
 kè bè ndōnnè finyī kó mutie mùù cōrīmú dikpáà mu kó yēbe nye.
 N do yà be yembè kè bè ndōnnè fikié kó yetebe yedaayè nye, yēè bi kè yè mōnni mu nyí tùòke.
 Kè bèe tūōkeni Baadi-Peōō, bè de nfíē dibōō yeiri Baadi
 kédōō isōke kperē, kēnaā mbe mōmmōmbe isōke,
 kédontenè be bōō.

¹¹ Díndi Isidayeeribe di kó disānni bo puū tenātè tēmè
 kupeitōo ténke í yó mbo,
 bè báá yà opōupōmpúō ndi cuokè,
 onitipòkù báá cóúté tipōuti.

¹² Bá kè bè peitē ibí,
 m bo ì kùō bá ì mu nyí náā mbenitibè.
 M bo bè dēténè dii mōnni, bè bo yà.

¹³ Isidayeeribe do dōnnè mupuommu mùù fiíkú
 ketensààkè mūmmu
 di mmōnni kè beè né kōrìnè be bí bekōùbè borè.

¹⁴ Mēmme kè ti Yiè nKuyie npāānāānti náāntò béi nke dō:

Ti Yiè nKuyie nha bo dōō ba Isidayeeribe?
 Duō nkè be pobè mpuo nkè ti duōní,
 mōnte be mēmiè.

¹⁵ Kè Kuyie nyíé kè béi nke dō:
 N yà be yei mmēmōu Kidikaadi nwe,
 dēnde n ketémè m bo bè pēmme,
 be dōōrīmè yeime kpéi,

n yóó bè bètimu n cĕtè,
 n ténke í yó mbè dó.
 Bè kó bekpààtibè bəm̀əu òm̀əu í yie n kpeti.
¹⁶ M̀i ãnné tenòutè Isidayeeribè,
 bè cĕ nkpeĩmu, bè ténke báá peitè yebe,
 bá kè bè pobè pié,
 m bo duónko mutenkũũ nkè mùu kuə be bí bè dó ì i bénti.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie m pĩ nkùu kó mutõmmú,
 kù bè yetemu ke yé bè í yiem̀m̀e ku kpeti,
 bè yóó nháante ibotí tei mieke nke.

10

Kuyie ncónnèm̀e Isidayeeribè kó mubəɔfə̀u ke pə̀nte be kpàatiyuu
¹ Isidayeeribè do dònne finyĩ kó mutie sààm̀u mmu,
 ke pei mesàa, bè peitè dii m̀nni ke sũũ,
 nke maá yewũstòrè péu,
 bè m̀òte dii m̀nni be kperè,
 ke fiikú yebəstàrè kè nyè sàri.
² Bè tu meyèmmè mèdém̀e yembè mbe,
 bè me nyóo yàm̀u bàmbà mbe yei nkó tiyeti,
 mí mbe Yiè nKuyie m̀i m̀mmu nyóo puə mbe bəəwũstòrè
 kébókè be bəstàrè.
³ De m̀nni bè bo yĩ: Ti í m̀ke okpàati,
 ke yé ti í m̀kem̀e ti Yiè nKuyie nkó kufəwaá.
 Bá kè ti do m̀ke okpàati ò bo ti dɔɔ ba?
⁴ Bè nàa ndetètirè nde ke pariku ke né soú,
 ke dər̀rinè betəbè metaummè.
 Kè tiyáabisibeənti sũũ ke kòu
 fetùərifè ɔɔ yèmə kupè nyĩnkè
 kè fè dəmm̀e kuə m̀e botí tidiiti.

⁵ Sammarii eĩ kəbe yĩk̀u fəəmətĩnààfè,
 fèè bo Bəti-Afənni fè kpéi,
 kòo nìtibè kuə nyekúdabùò
 kè ikuə niùbè kuə ntĩnənnietĩ.
 Fəəmətĩnààfè wərĩm̀u dèitemu kè bè fè iténè.
⁶ Bè bo fè kònne Asidii kè fè pā okpàati diəwè.
 Ifeĩ bo pĩ nhEfadaĩmmu kəbe de m̀nni.
 Bəm̀be Isidayeeribè bè bo demmu bè borè ke tũnne de kó kuce.
⁷ Sammarii eĩ kperè dèemu nè di kóo kpàati,
 o kperè dònne ticádèncáuti ɔɔ yentém̀e mme dibinni mieke.
⁸ Bəti-Afənni kó yəəwũstòrè yèè do te kè bè d̀d̀ri meyei,
 yè bo puə ntipoti nè tisəmpoti kè dèe yè dàtĩnné,
 de yiè bè bo nnáa nyetàrè ke tú:
 Ti káánnè, ke nnáa sitáa ke tú:
 Donnənni ti ìnkè ke ti yàke.

Isidayeeribè buotí dè, bè yóó de nkəũ
⁹ Məmm̀e kè Kuyie nni mbéinnè ke d̀:
 Isidayeeribè do bo Kibea nwe kéɔɔ meyei.
 Nè yíenní ke səkè ke m̀e d̀d̀ri,
 dè wennimu ke d̀ mbèè bè do mudoò weè Kibea mieke bəke.
¹⁰ N yitè ke còrm̀umu ke bo bè kpənnè.
 Iboti iməu bo wənnè kè bè tié mme yei mmedé bè d̀d̀ m̀e kpéi.

¹¹ Isidayeeribè dònne dinaasər̀i ndi bè tũnte di,
 ke di nò ndi tōmmú mesàa nke puoti tidiiti,
 kè n yà de kó dinaasər̀i f̃nĩi wennim̀e,
 kè di buú nyenaakā kó kudú,
 kè Sudaa kəbe bo nduə

kè Isidayeeribe pùò nyedombie.

¹² Buotínè dèè tu mawetimmè kperε,

kékōũ yebe yèè tu n kó mesàà.

Sēīnē kupaku pānkū,

dè tūòkemu ke dò di n wammú mí ndi Yiè nKuyie,

kénkémúnè m bo cūũkomè n kó mesàà ndi ĩnkè.

¹³ Di buotí kuyonku nku ke kōũ mēyei,

di yáàbisí di peité dè di de nyo.

Di do tá di móm̃m̃m̃be di kó muwērímú mmu
nè di āp̃r̃m̃bè sūmè.

¹⁴ Nè de kpéi nkunōr̃r̃o bo ānné di nitibè cuokè.

Kè di ekè yekperè iduotí fité yēe pu.

Sadimanni do pante mēè botí Beti-Adibenni mudoò mieke,

kékuo tibiyāti nè ti bí, di kperε yó mme ndò.

¹⁵ Dèè yóó di tuōkení dīndi Isidayeeribe,

di yonku diekū di dōò dè Betēdi de kpéi nke,

dè bo nyóó wenté ke di kóo kpāti kperε dèemu.

11

Kuyie ndómè ku kabe bá bè í banté

¹ Kè Kuyie mbéi nke dō:

N dōke Isidayeeribe nè be bíkembénti nti,

ké bè yu bembε bèè tu m bí,

ké bè dēnne Esibiti.

² Kè nní mbè yu kè bè n dētirinè,

ke feu dibōō Baadi ke tuò nsitenkaanī tihúúnti.

³ Mī móm̃muo n do benke Isidayeeribe mucēmmu,

ké mbè ũúkú nè m baà

bè me nyí banté ke dò m bè yùàri.

⁴ Kè m bè ni mēyōōmmè ke bè dō mediè.

Ke bè yùàri obíyūàri ō ntāmè debirε kè dè wáàri,

ke dè duò ntidiiti.

⁵ Isidayeeribe mē nyetēmè bè bo wēténimè m borè,
bè í wēti Esibiti, Asidii kóo kpāti weè yó mbè te.

⁶ Mudoò muu yó mbo be ei,

dēmarè í yó mbo dèè bo mū cōríné,

bè tāāté ti kó mucōntimu mmu dēnde.

⁷ N nitibè m bütinnémmu páí,

kè m bo kēĩnkè ke bè yu

bá bè kóò mōu í dō ké ĩnní o yuu,

⁸ M báá na ké di yóu dīndi Isidayeeribe!

Isidayeeribe m báá na ké di bōntóo,

m báá na ké di yóu n dōōmè Adima,

m báá na ké di dōò n yīmè Seboimmu kó yehékè,

n yēmmè mē cāārè kè mesēmmè m pī ndi kpéi.

⁹ N yí yóó yóu kè m mieke di yè dīndi Isidayeeribe,

n yēmmè í yie m bo di kuōmè,

n tú Kuyie nku n yí tú oniti,

n tú Kuyie nku ke dò mpái páí,

n yí yóó yóu kè m mieke di yè kētonté.

¹⁰ N nitibè bè do pīr̃m̃m̃u bè kékōnnè yehékè teyè,

bè wētínimu, mí mbe Yiè nKuyie nkè m bo mbè ni,

ke kontí diciriciri tēmè kè bè tū.

Be bí bo yēnní diyie taà kēè bíékè

kēnkpeutí kēkotení m borè.

¹¹ Bè itínimu Esibiti sīkpāncéndéi kōme.

Ke itíní Asidii yekpetinōnkperε tēmè,

kè m bo bè tannè be cēĩ mieke kè bè mbo.

Mí ndi Yiè nKuyie m mûi béi.

12

Isidayeeribe tumè siyáàbisí yembè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dō:

Isidayeeribe n sũũnnè siyáàbisí nsi,

Isidayeeribe n ciĩmmu,

kè Sudaa kòbe bɛɛ kpáá kè n taunè

kè dɔəri n dɔ dè sáá mí nKuyie,

kùù dō mpáí páí.

² Isidayeeribe dii mekùò nhEsibiti kòbe

kè wáà ntũ nɛpoti dɔnnè kuyaakù nku,

bè dɔ̀̀rinè Asidii kòbe mɛ̀̀ taummè

dɔnnè diyiè yìèní kèè bíékè kó kuyaatonnikù nku.

Bè sũũ nsiyáàbisí nsi nè mucaàrìmù.

³ Mí ndi Yiè nKuyie, nnè Sudaa kòbe ti m̀̀ke tináànti nti,

m mieke kèè yè Sakɔbu yaàbí,

kè n yóó bè poté kè bè yietí bɛ yei.

⁴ Bɛ yààri Sakɔbu dō kpáá o yɔ̀ pɔ̀uti mieke nke

ké̄cɔ̀utè o kóo kótí f̄t̄iri.

O kòtè dii m̀̀nni kémanè mí nKuyie,

⁵ kémanè n t̄nni kè dii ò na kòo kuó nké di b̄àntè

dɛ kó dif̄nkuò kòo m m̄́ánè Betɛedi kè tí nnáá.

⁶ Mí ndi Yiè nKuyie m m̄́i yèt̄iri tu Mpakɛdaa.

Bè n yu kè tú ti Yiè nKuyie nku.

⁷ F̄́s̄ nSakɔbu a w̄́tinímu m borè,

á n̄niti kè dɔəri dèè sié,

kè n̄ni mbuó mí nha Yiè nKuyie mm̄́i da te.

⁸ Kannah̄ā kòbe to siyáàbisibìèpéé nsi,

kè n̄nnè bè bo ciitémè ot̄òù kédì.

⁹ Kè Isidayeeri kòbe náá nke tú ti kp̄àrikèmu

kè m̄̀òtè ti kp̄ɛɛ mèdiè.

Ti p̄́i mm̄̀ut̄mm̄́ mu kè c̄̄ntè dè í tú meyei.

¹⁰ Mí ndi Yiè nKuyie mm̄́i di te nè di dō bomè Esibiti,

n w̄́ti kè bo di d̄̀ò bècièmbè mbɛ.

Kè di nh̄ā titouti mieke,

di dō ñ̄ndommè titouti kó yebaa mmieke.

¹¹ Dɛ m̀̀nni m bo duó n náànti m p̄́ānāànti náam̄̀bè,

kè bè benke m̄̀benkùmè péu

m bo duó nké m p̄́ānāànti náam̄̀bè nnáá nyenāành̄āntiyè.

¹² Kadaadi èi kòbe tú meyei nd̄̀òribè m̄̀omm̄̀mbɛ mbe,

dɛ̀̀ te kè bè náá ndet̄et̄irè,

bè feu ȳ́naadakè nye s̄́á Kidikaadi,

kè bɛ w̄́ũt̄òrè náá nyekòtè d̄̀ommè depaa mmieke.

¹³ Sakɔbu dō coké kékote Aramu nwe,

Isidayeeri dɛ mp̄́i mm̄̀ut̄mm̄́ onitipòkù kpéí,

Onitipòkù kpéí nke ò d̄̀òmmè omáá op̄̀c̄̀nti.

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie n dō t̄nko m p̄́ānāànti náàntò nwe

kòo bè d̄̀ennɛ Esibiti,

kè n duó nké wèè mbè ni

¹⁵ Isidayeeribe n cààrè mèdiè mm̄́ mí mbɛ Yiè nKuyie.

N yóó bè yietímu m̄̀enitiȳ́ĩ bè c̄̀óummè,

kè bè f̄́ó mbɛ yei.

13

Kuyie m̄̀pot̄m̄̀ kú n̄itibè bè kú yetɛ m̄̀̀ k̄péí

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:

Efadaĩmmu wuò nkòbe dō ñ̄nná nké ben̄itibè k̄peutímu,

bè do tú benitidièbè mbe Isidayeeribe mieke,
ke né sãũ mbemàà nè dibòò Baadi ke ku.

² Nè yíenní kè di kpaá saké ke dɔori meyei,
ke yienko timátí péítí ke mǎátí sitenkaanii,
ke tóu timátí péítí ke dɔori sitenkaanii di dómè,
Dende kó dimàà dũ dè dòònè di nɔu ke né sɪ wǎàrì,
ke náá nditòbè ke si feu inààke.

³ Deè kpéí nte kè di yóó yote timaànti tēmè,
kuyaakù ɔ̃ɔ túóté mǎè botí kufaàkperíkù,
kuyukù ɔ̃ɔ yēmè tɛcǎdopòtè.

⁴ Díndi Isidayeeribe, nè di yēmè Esibiti mũ di te,
n kó difǎnkúò di Yìè nKuyie ntekù í bo di yǐtétè kù,
n kó difǎnkúò odeetíwè tɔu mǎu í bo.

⁵ Mũ do di bonè dikpáà tɛdǎntè mieke,
kutayietí mieke.

⁶ Di tũðke dii mǎnni ketensààkè kédì kénsànnè,
di di dii mǎnni ke de,
ke mǎòtè tefentè kè n yè.

⁷ Mēmme n naámmè di kpéí ndicirícirì,
n sǎáténè dimanní ndi,
ke oke kuce ke di díí.

⁸ N yóó di do kumuntonkù kùu mǎnté ku bí ku kǎme mme,
m bo di kǎtè kuciríciriyòkù tēmè.
Musimmù bo di yǎure.

⁹ Isidayeeribe di kúmu,
di í n dǎ mǎè kpéí
mũ mǎà na nna ke di teennè.

¹⁰ Di kóo kpààtí í yie bore ò bo di teennèmè?
Yé di kó bènìùbè ibiè?

Di do m békú ke tú n di duó nwèè kpààtí nè bèè niùbè?

¹¹ M mieke keè do yènní kè n di duó nde kó bekpààtibè
kè bè dǎò dèè í wenni kè dè n yonke kè m bè dèite.

¹² N cūś Isidayeeribe kó meyei n dɔukù nku,
m me sǎnnè dii sǎri mǎ bǎa na kǎyè.

¹³ Kuyonku kùu bo di pĩ,
kù bo ndònnè kupeitèyonku ɔ̃ɔ pĩmmè onitipòkù.
Debire di púó ndè me ntú dibíyèinní ndi,
dè í dǎ kǎyènní.

¹⁴ N yí yóó di deeténè kudǎnkù,
n yí yóó di deeténè mukũũ.
Mukũũ nyé a kpàrinèntí?
Kudɔukù yé a wǎrímú mùu kǎù?

¹⁵ Mesémmè ténke í n tókénè.
Bá nè Isidayeerí kòbe kpere me nyiémme o kòbe cuokè
diyìè yìèní kèè bíékè kó kuyaakperíkù kàrinímu,
kuyaakù kùu tǎnni ku kèrinímu
dikpáà tɛdǎntè bíékè,
kè yenébòrè bo kũũ, kè di biree kpéí.
De kó kuyaakù bo kǎuté di kpàtí di mǎke tì,
di kpere desààrè kó dimàà.

14

¹ Sammarii kòbe yóó yàmu be yei nkó tiyeti,
ke yé bè n yetemè mí mbe Yìè nKuyie nkùu bè te.
Bè bo bè fié kénau ibíbènni,
képuoti beɔpupómpómbè.

Isidayeeribe yóó wète kǎyíémme Kuyie nè bè yèmmè memǎu

² Kè tì Yìè nKuyie mbéinnè ku pǎnǎahtì náàhtò ke dǎ:

Díndi Isidayeeribe wētenèní mí ndi Yiè nKuyie m borè,
mí nwèè di te ke yé di yei mmèè di bōmmè.

³ Wētenèní Kuyie mborè ké kù nàké ke dà:

Kuyie nha tú wèè dèi wēnwe meyei,

dèite ti yei nkécouté ti pàrè

yèè tu yesāā nti da duò nyè,

ti na nda fié ìl nààke kó difōtìrì.

⁴ Asidii weè í yóó ti dēetē,

ti ténke í yóó deke sikpàrisēī,

ti me nténke í yóó yī

sitenkaanì ti dōò sì nè ti nōu

sì tu Kuyie,

Kuyie nfōò mǎá ǎǎ kuó ndeciribire mesémmè.

⁵ N yóó miékùnnemu Isidayeeribe

bè kó mumōmmú muù tu bè bo n yetírímè n kpeti.

M bo bè dake nè n yèmmè memōu,

m mieke ténke í yó mbè péi.

⁶ N yó ndò ntinémaànti nti Isidayeeribe kpéí,

bè bo póri mutepóó tēmè,

bè cīē m bo ta ketenkè Dima kó detie nkpeyi kōme.

⁷ Bè bāke bo sēntè kēnwenni odifiè kó ibake kōme,

kè bè pórímú kó kufōoku ndōnnè Dima kó detie nkoku.

⁸ Bè wētinímu ke bo díéké n kó medéè,

kékúútí depaa nkè tidiitii ānné,

kè bè póri finyī kó mutie nkōme,

kè bè yetírì feité Dima eì kó menaà nkperi dōmmè.

⁹ Díndi Isidayeeribe,

di kpeti ténke í bonè yebākè,

n cōutému di báammii, ke dààte di kpéí,

n dōnnè mutie bè tu mù mmu sipèrésì,

n fāàti í yorì, mǐl borè nde di yó mpéúmè yebe.

¹⁰ Di mōkemu meyèmmè keènè di mpátíri kó tináaànti,

wèè cii weè bo ti yīēté,

Kuyie nkó kuce síému, bèè wetí kè bè kù tū

bèè yetírí Kuyie nkpeti kè bè bètírí.

Soweeri Di mpátiri to tii náanti

Soweeri kó dipátiri náá nKuyie nkó diyie kpéi nke ke benkú di dòmmè. Ke náá nKuyie mpuotimè Isidayeeribe be borime bè mǎkemè kpéi kè dè ntukúnè bembè nè Kuyie mbè kó metaummè biékè. Kòo náké nē múnke Kuyie mpuotimè yebotè, bè dòòri dè Isidayeeribe dè kpéi. Kòo bè nàké ke dò: Meyei mmè bè tùòkùnì Kuyie nniinnimè mme kè ku kó diyie né tūnni, dè kó meyei mmè tu fecofe nè kutayietí. O náanti kūnni dò mpáíí nwe dii tu: Kuyie nkabe ta tidawanti mieke nke, kè dò nkéwētení Kuyie mborè kè kù bántè kè kùu bè cīē nké bè deetè. Kuyie mmieke bè do kè kù bè poté tii yēiti yóó deemu, kè bēe wēte kémáote be kperè, kè Soweeri dò Kuyie nyóó kuomu yebotè kémbonè Isidayeeribe, Kuyie nkó meborime be cuokè, deè dǎò Pántikóti yie Muyaá nsààmù cùténì dii yie benitibè ìnkè 3:1-2, Yesu tǎrè. 2:16-21.

Di mpátiri náanti dúó ke dòmmè

1. Kuyie mbè poté tii yēiti kó kumàнку 1:1-2:27
2. Kuyie nnákemè Muyaánsààmù kpeti 3:1-2
3. Kuyie nkó diyie yóó tuakemè kè kùu deetè ku kabè 3:3-4:21

¹ Di mpátiri ti náá nti Yiè nKuyie mbéinnè tinti Petuyeedi birè Soweeri.

Meyei mmè doti Isidayeeribe

² Díndi bekótibè kénténè!

Díndi Sudaa tenkè kabè keènè!

Di yà diè mbotí diyie mari,

bá nè di yembè do bomàà?

³ Nákénè ti di bí, kè ì múnke ti náké i kó ibí,
kè ì ti cēī nyi kó ibí,

⁴ Kè tú, yebiè cááké ke sùs ndè fecofe dè ncááké,
fecofe cááké ke sùs ndè sibi dè ncááké,
sibi cááké ke sùs ndè yecádúú ndè ndèè.

⁵ Díndi tinaáyákemuánti entenè kékómmú!

Díndi tinaáyààti tiiténè yedabùò, di pàamu menaà.

⁶ Fecofe fè ti do behāāpānkperibè tēmè ke sū mediè,
kè fè nù ndōnnè diciriciridaà kpeye dòmmè,
kè fè ninkpete dōnnè diciriciriniiri kpeye.

⁷ Fèè yùò nfínyí kó tifaàti,
ke kùò fikie tie páíí,
ke òrí dè wéētì kè ibake peikoo ke cómmú.

⁸ Díndi n nùtibè kómmúnè
osapàà ndacēnni ò yóó yenke di 55 kú kòo nkuò mmè boti,
ke dáátì kufǎòtǎnkù, ke bo benke o yeñcaàrimè.

⁹ Ti Yiè nKuyie ncīètè pàamu menaà nnè tidiiti dè kó yepārè,
deè te kè ikuú nùbè bèè tu ti Yiè nKuyie ntǎmbè kè bè kuò.

¹⁰ Dèmarè ténke í kpaá depaa mmieke,
kè ketenkè kuò,
tidiiti í kpaá kè menaà ndèè,

mekopámmè ténke í bo.

¹¹ Dè dimu betenkútibè,
bèè fiiku fínyí kó detie
kè bè kuò ntidiiti kpéi,
tidiiti bè na ndèite ti í peité.

¹² Fínyí kó detie nyootému,
kè fikie tie mmòté,
kè detie nterè bè tu dè kèdèndadiè,
nè depuonne nè dèè péi yetebe bè tu yè pómmù kè dè kpéi,
benitibè ténke í mǎke diwèi.

Kuyie mpāānāānti náāntò yē mmè bèè bou dīniū kēkuōnnē Kuyie

¹³ Díndi ikuú nùbè, dáátínè tífǎòtǎnti

kékómmú yedabùò,

ndíndi ti Yiè nKuyie ntǎmbè bèè pī nyikuú tómmú,

tannè meyeñcaàrimè miɛke.
 Wenténè inuò nke yé bè ténke í tounímè tidiiti
 nè mɛnaà nde kó yɛpàrè ti Yiè nKuyie ncîètè miɛke.
¹⁴ Ikúnè mɛnùboùmmè, dàúnnè mɛtíímmè kó diyìè,
 tíínnè beheikènkótíbè nè diheì yembè bɛmou
 ti Yiè nKuyie ncîètè ké kù kuónnè.

Diyìè yɛiri

¹⁵ Diyìè yɛiri dìi tùðkení,
 ti Yiè nKuyie mbeénti kó diyìè ndi,
 Kuyie Mpakedaa kó tiyēīti yìè ndi.
¹⁶ Ti ténke í kpaá yau tidiiti nè ti nuò.
 Diwèi ténke í kpaá bo Kuyie ncîètè miɛke.
¹⁷ Tidiboti kpeímu ipè mmiɛke,
 bá tidiiti í kpaá bè ti sòrì dè,
 kè yebuò può ntidiiti í kpaá mɛè kpéi nye miɛke.
¹⁸ Keenè iwūò kuòmmè kè tinààti áānte
 bá ti í pieti tímúti
 kè tipietì mònté mudii ke kò.

Kuyie mpāānāānti náāntò kù kuónnè

¹⁹ Ti Yiè nKuyie, n kuónnè fɔ̄ nwe,
 muháá mmuú còúté tímúti dinaacɛnhòò
 ke taunnè titieti.
²⁰ Tikpasīnti bùò fɔ̄ nwe,
 ikò nyii kũ kè muháá ncòúté tímúti dinaacɛnni.

2

Bè nàkémè Kuyie mbeénti kó diyìè kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie mpāānāānti náāntò béi nke dò:
 Eénè ditāteheù, piēkénè, ti Yiè nKuyie ntāsāari Siyōō ñnkè.
 Diheì kɔbe di kònti dò nkékpɛutemu,
 kè yé ti Yiè nKuyie mbeénti yìè duunnímè,
 di tùðkenímu kè dèè.
² Dɛ yìè dè yóó biitemu késoute,
 Dɛ yìè yewetè bo dátinnè nè kupàkù,
 kubotì kperikù kuù kèríní ke sū mesàà nke kpeñni,
 ke bo dátinnè kè dèe sɔutoo,
 dɛ yìè dè bo ndò ndiúrikèpànni sō ketémè yetārè ñnkè.
 Dɛ kó diyìè boti mu nyí buoté
 di mɛ nyí kpaá ke bo buoté nè ti bo mbomè, bitì!
³ Bè kèríní mmuháá nkōme mme ke cɔuntoo,
 ke cɔu nfehāādeēnfè tēmè,
 ketenkè do dò nkupúú sààkù Edenni nwe bè kèríní dìi mōnni
 kè bè yóó pēētè kè kèe naá ntédontè,
 bè í yóó súò ndèmarè.
⁴ Bè kèríní kè dōnnè sisēī nsi,
 kè be tārè dōnnè sikipārīnaasēī kpeye,
⁵ Bè cokumu ke cánni yetārè,
 kè be nōōroo dōnnè sikipārīnaasēī koku,
 ke uuti ke dōnnè muháá nhō ncóúmmè dikpàà,
 ke dōnnè behāpòmbe sō báátimè kénkōri dikpānni.
⁶ Kè benitibèe keè be kpéi kè kufōwaa mbè auté
 kè be ñkèe ceete.
⁷ Bè kèrì nè dikōmbùò ndi, ke séi iduotì behāpòmbe kōme,
 bá wè kòò tū nho cɛ,
 bá òmòù í daurí.
⁸ Bá wè kòò tū nho cɛ bá òmòù í kōónnè otòù.
 Bá kè bè tāū ipie, mbè nhuróò bè báá yatènè betòbè.
⁹ Bè sō munnému kédo diheì,

ƙe sƕi iduotí ƙe deƙù sicéí,
 ƙe taà sibòo beƙóòbè ƙàme,
 10 Ƙetenƙè be nyà ƙe au, ƙè tiweti sànti,
 diyie nè otànkù ƙè dè sòute,
 bá siwàà ténƙe í péì.

11 Ƙè ti Yiè nKuyie nni be ìlkè ƙe péú metammè,
 ku āāpòmbè í sénní,
 wèè bè nì o wèrímú í sénní,
 ti Yiè nKuyie mbeénti kó diyie dierì ndi
 diyonkuri mediè, we mbo na ƙéyenté de yiè?

Kuyie nnàƙémè ti dòmmè ƙéceète

12 Ƙè ti Yiè nKuyie mbéi nƙe dò:
 Mí ndi Yiè nKuyie mmũ tu:
 Wètenèní m borè nè di yèmmè mēmou,
 bouñè yenà ƙéƙammú yedabùò ƙè n sautenè.
 13 Ceetenè di yèmmè mme ƙémbúúti di bo ƙèrímè di yààti,
 wètenèní mí ndi Yiè nKuyie m borè.
 N sàà ndeumu ƙè m mòƙe mesémmè,
 ƙè m mieƙe boo ƙè n dàòri m béi ntì,
 ƙè n dó ƙédaò oniti mɛyei n wète ƙéyóu.
 14 Ƙè dè naati n ceete n yèmmè
 ƙé di dàò mesàà nƙè di diitii pié,
 ƙè di na ƙéwète ƙè m pāmmú tidiiti nè menaà.

Bè nàƙémè bè dòmmè ƙéboú dinùù ƙébántè Kuyie

15 Eénè ditàteheù Siyōō tārì,
 ikúnè menùboummè kó dikàtìrì,
 doúnne metíímmè kó diyie,
 16 Tíínnè benitibè, doúnne Kuyie mbáammu kó diyie,
 tíínnè beƙótibè nè bebémbè nè ibíbéní.
 Wèè puoke bàmbà nƙòo yènní,
 kòo sapòmpòò yènní o toute.
 17 Díndi ikuó nìùbè bèè pī nyikuó tōmmú,
 cómmúnè kukpánƙpánkù nè diwūstōnni de cuokè,
 ƙékuónnè ti Yiè nKuyie, nƙè kù bántè ƙe dò:
 Ti Yiè nKuyie nhá ti cīé ntínti a nìtìbè,
 báá yóu ƙè tí ta ifei mieƙe yebotè ìlkè.
 Yè yàà bo ti daá ƙe dò:
 Yé di Yiè nKuyie ndi tũ nkù borè?

Kuyie ncautémè be báammii

18 Menñme ƙè ti Yiè nKuyie mbenƙe kù dómè ku ƙabe tenƙè mediè,
 ƙè mesémmè kù mbè bonè.
 19 Ƙè kùu bè nàƙé ƙe dò:
 N yóó di duónkomu tidiiti nè menaà,
 nè meƙapāmmè ƙè di mmòƙe ƙè dè di sannè,
 bá yebotè ténƙe bá ndi daú.
 20 Di dootitabè kubakù yóu ƙabe,
 n yóó bè fūūmmu, n yóó bè bètimu,
 ƙè bè tannè dikpáà tedōntè.
 Bèè bè nì m borè bètoo dàméèrì diyie yìèní ƙèè biéƙè kou biéƙè,
 ƙébetoo bèè bè tũ ndáméèrì diyie taà ƙè kou biéƙè,
 ƙè bèè kú ƙépāƙe ƙè kunóúu dátínnè.
 N yóó pī mmùù tōmmú deumu.
 21 Fó nƙetenƙè, a bá nyièkù,
 a yèmmè nnaati ƙàa nyānku nè diwèi,
 ti Yiè nKuyie mpī mmùù tōmmú deumu.
 22 Díndi tiwanwanti di bá nyièkù!
 Mēmúpāmmè bitírímu dīnaacēnhòò,
 ƙè detie mpeí,
 fikiè nè finyī ƙpere ƙè dè yūnne yebe.

²³ Díndi Siyɔ́ɔ̀ èi kɔ̀bɛ̀ dɛ̀ ndi naati kɛ̀ di nyānku nè diwɛ̀i,
di Yiè nKuyie nkó kucɛ̀ miekɛ̀,
kuù di duɔ̀nní fetaafɛ̀ fɛ̀ mɔ̀nni,
kɛ̀ bo di dɛ̀tɛ̀,
kuù duɔ̀nní fetaketifɛ̀ fɛ̀ mɔ̀nni
nè diyɔ́ɔ̀ kɔ̀fɛ̀ nè fetadentifɛ̀,
dɛ̀ do dɔ̀mmɛ̀ nè dimɔ̀nni.

²⁴ Tidiiti píemmu iyíé,
kɛ̀ mɛ̀naà nnɛ̀ mɛ̀kɔ̀pàmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ píɛ̀ nyɛ̀conkuyɛ̀.

²⁵ Kuyie ntu kù yóó di yietímu,
kù do tɔ̀nní yɛ̀biè nè fɛ̀cofɛ̀ nè sibeɪ
nè yɛ̀cádúú nkɛ̀ dɛ̀ɛ̀ cááké dɛ̀.

²⁶ Di yóó dimu kɛ̀dɛ̀, nkɛ̀ nkù sántí,
kunku kùù dɔ̀ɔ̀ tidiɛ̀ti di kpéi,
kù tu ku nitibɛ̀ tɛ̀nkɛ̀ báá di ifeɪ, bìti!

²⁷ Di bo banté kɛ̀ dò nkù bo di cuokɛ̀,
díndi ku nitibɛ̀, kɛ̀ di kù tũ,
nkɛ̀ otòu mòu í bo kɛ̀ kù mɔ̀nnɛ̀.
Kù tu ku nitibɛ̀ tɛ̀nkɛ̀ báá di ifeɪ bìti nè bè bo mbomɛ̀.

3

Kuyie nnàkémɛ̀ kù yóó duɔ̀nnímɛ̀ ku Yaá

¹ Kɛ̀ Kuyie mbéi nkɛ̀ dɔ̀:

Dɛ̀ bo yíé mí di Yiè nKuyie nkɛ̀ n cūũnko n Yaá mbenitibɛ̀ bɛ̀mɔ̀u ìnkɛ̀
di kó bɛ̀dapàmbɛ̀ nè di kó bɛ̀sapàmbɛ̀
bɛ̀ bo naá m pāānāahti náamɛ̀bɛ̀,
kɛ̀ bekótibɛ̀ nyau n kó tidɔ̀uhti,
kɛ̀ bɛ̀bɛ̀mbɛ̀ nyau n kó mɛ̀bɛ̀nkùmɛ̀.

² Dɛ̀ kó yɛ̀wɛ̀ miekɛ̀ n yóó cūũnkomu n Yaá n tɔ̀mbɛ̀,
benitidaabɛ̀ nè benitipòbɛ̀ bɛ̀ ìnkɛ̀,
kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ naá m pāānāahti náamɛ̀bɛ̀.

³ Dɛ̀ yíè m bo ānnɛ̀ mɛ̀bɛ̀nkùmɛ̀ cāmmɛ̀ mɛ̀ɛ̀ tu,
kɛ̀ ìnkɛ̀ nè ketenkɛ̀ dɛ̀ bo naámmɛ̀ mɛ̀yĩ nnɛ̀ muhāá,
kɛ̀ kuyukúu dátinnɛ̀ diwetiri kōmɛ̀.

⁴ Diyíè bo soute, kòo tãnkúu wũtɛ̀ kɛ̀ndò mmɛ̀yĩ,
kɛ̀ ti Yiè nKuyie nkó diyíè dierì né na kɛ̀tuakɛ̀ní,
dii dɛ̀u kɛ̀ duò tikɔ̀mbùɔ̀ti.

⁵ Dɛ̀ mɔ̀nni wɛ̀ɛ̀ bo kuɔ̀nnɛ̀ ti Yiè nKuyie nhò bo cooté.
Kɛ̀ yé mɛ̀dɛ̀tímɛ̀ yó mbomɛ̀ Siyɔ́ɔ̀ tãri ìnkɛ̀ nè Sedisadɛ̀mmu,
ti Yiè nKuyie nkuù do ti béi.
Kù bo yú bè, bɛ̀ yó ntú bèɛ̀ yenté.

4

Kuyie nyóó bekénɛ̀mɛ̀ yɛ̀botɛ̀

¹ Kɛ̀ ti Yiè nKuyie mbéi nkɛ̀ dɔ̀:

Mí ndi Yiè nKuyie m bo wɛ̀tɛ̀ kɛ́í ndii mɔ̀nni n nitibɛ̀
Sudaá kɔ̀bɛ̀ nè Sedisadɛ̀mmu kɔ̀bɛ̀.

² M bo tíi nyɛ̀botɛ̀ kubiriku bè tu kù Sosafati (dɛ̀ɛ̀ tu Kuyie mbekù),
n yóó dɛ̀ nyɛ̀ bekénɛ̀ n nitibɛ̀ Isidayɛ̀eribɛ̀ n tãátɛ̀ bè kɛ̀ bè te kpéi,
kɛ̀ yé yé bè cíemmɛ̀ kɛ̀ bè ta ibotí tɛ̀l miekɛ̀
kɛ̀ yé totí n tenkɛ̀.

³ Bɛ̀ tãá tɛ̀tɛ̀ nwe kɛ̀ totí n nitibɛ̀
kɛ̀ fiiti bɛ̀ nitidabí kɛ̀ yietí benitipòbɛ̀ bèɛ̀ dɔ̀uti dɔ̀utinɛ̀ benitidaabɛ̀,
kɛ̀ fiiti benitipobí kɛ̀ donnɛ̀ mɛ̀naà.

⁴ Díndi Tiiri nè Sitɔ́ɔ̀ èi kɔ̀bɛ̀ nè díndi Fidisitɛ̀ɛ̀bɛ̀,
di n dɔ̀nɛ̀ ãnti? Di dɔ́ kɛ̀pɛ̀itɛ̀maà?
Kɛ̀ di dɔ́ kɛ̀pɛ̀itɛ̀mu di n náké!

Bàmbà m bo duɔ́ nkɛ̀ dɛ̀ kó mɛ̀yɛɪ ndo di yó ìnkɛ̀.

⁵ Díndi bèɛ̀ tɔ̀ m mátipéiti nè n sɔ̀
kɛ̀ tɔ̀ n nɛ̀nti sààti kɛ̀ kònnɛ̀

ke tannè di bakè kó yetuo.

⁶ Díndi bèè tùóté Sudaa kó initidabí,
nè Sedisadɛmmu kpeyi ke fiténè Kerekibe
ke bè détinne be ei.

⁷ Mí ndi Yiè nKuyie n yóó wɛte ké bè yùnímu bè do borè,
kè di bè fité, ke di yietí di yei.

⁸ M bo fiténè di nitidabí nè di nitipobí Sudaa kòbe,
kè bèè sɔoté ké i fiténè Sabaa ei kòbe
be ei détiri.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî búi.

Mudoò sammu nè tibeénti sɛnti

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà:
Píékénè ke tú n yɛ nyɛbotɛ báátí mudoò,
duónnè kè di áàpòmbè yekòmbò yembèe báátí kékété.

¹⁰ Túóténè di naaká kémá yekpàrise,
kétúóté tinunseuti kémá yekpáa.
Bá kufɔwáa nyiè kòò dà omáa dikòmbùà yiè.

¹¹ Díndi yɛboté tínnènni mɛcāa nde kó kubiriku mieke,
mí ndi Yiè nKuyie nkè n cūũnkoo nh áàpòmbè.

¹² Yɛboté, pínnè kuce kékɛtení kubiriku
bè tu kù Sosafati,
n yóó de nkari kékékénè yɛboté yemɔu.

¹³ Tidiiti bimu, túóténè yese ké tí kōũ.
Fínyí tie mbimu naunè yɛbe diyɛtituò
kéníú kɛpíe nsicee kè de ncou
ye yei mmɛɛ sũũ.

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmî tu,
benitibèe tí nyetírè yɛtírè m beénti kó kubiriku mieke,
ke yé m mieke kó diyie duunnímɛmu,
n yóó bekénè di benitibè m beénti biriku mieke.

¹⁵ Diyie nè otànkù dè ténke í yó mpéi,
siwāa mɛ nténke í yó mmí.

¹⁶ Mí ndi Yiè nKuyie mmî pèu metammè Siyɔ̃s tārì ìnkè,
n tammè yìèmu Sedisadɛmmu,
tiwetì nè ketenkè kè de sànti,
kè n kánkè n nitibè.

Isidayɛɛribe kó disòrì tu mí nwe.

¹⁷ Díndi Isidayɛɛribe di bo banté
mí ndi Yiè nKuyie, mmî tumè Kuyie,
ke bo Siyɔ̃s n tāsààrì ìnkè.

De mōnni Sedisadɛmmu bo naá ndikàrì sààrì,
bá bepòòbè ténke bá ndè pēnkù.

Isidayɛɛribe yóó wɛte kɛyà mɛè sàa

¹⁸ Kè Kuyie mbéi nke dà:

De yiè bo tuòke dii yiè,

mɛnaà mbo mpũs nyetārè ìnkè

kè mɛnaamiè mpũs nsitáa ìnkè

ke Sudaa tenké kó yekondake yemɔuu ānné mɛniɛ nkɛmpũs

kè dinébòrì nyièní tí Yiè nKuyie ncìɛtè mieke ke yòòrì Sitimmu biriku.

¹⁹ De mōnni Esibiti bo dɔúngo,

kè Edɔmmuu naá ntidobontì,

ke yé bè pírmè Sudaa kòbe detetirè.

²⁰ De mōnni kè benitibè mbo Sudaa tenké

kénhā Sedisadɛmmu be borimɛ mamɔu.

²¹ Mí ndi Yiè nKuyie n yóó pɛitemu be pèi,

n yí yó nwúónko be dootitabè,

mí ndi Yiè nKuyie m bomu Siyɔ̃s tārì ìnkè.

Amṓssi Di mpátíri tɔ tii náànti

Amṓssi do wàri o pátíri yebie nsikòusiyeikè nè sipísikuò (760) kó kemieke nke kè Yesu né na kékoteni.

Dè kó yebie mmieke nke ò itémè o èi Tekoa kékote Isidayeeribe kó dikpààtiyuu Kuyie nhò tɔ nkè. Dè kó yemòrè mieke Sedoboammu weè do baké Isidayeeribe. Kè dè ndò mbe kpere demou kèrì séí. Kè Amṓssi mbè náànnè tikònyauti nè dikòmbùò ke tú: Kuyie ndi duómmu ikuò kè di né ì càari kè bekperibè fèũnko beçribè, Kuyie nné yóó deetému beçribè, kù tu kù yóó di potému. Nè de kpéi nkè bèè ò dènne be cuokè bá dè í nhòote 7:10-17.

Di mpátíri náànti duò ke dòmmè

1. Kuyie nkpannèmè Isidayeeribe kó dikpààtiyuu nè yehékè yèè bè tòkénè 1-2
2. Dèè kònnè Kuyie nnè ku kòbe 3-6
3. Kuyie nhò benkemè mebenkùmè mèè benkú Kuyie nhautémè ke bo bè deetè 7-9

¹ Di mpátíri náá nhAmṓssi náké tì nti. Amṓssi do tú Tekoa èi kou nwe ke cèmmù o wũ. Kè ti Yiè nKuyie nhò benke ku náànti Isidayeeribe kpéi. Dè do sò nhOsiasi weè tɔ tikpàti Sudaa tenké. Kè Soasi bire Sedoboammu tu Isidayeeribe kóo kpààti. Kè ti Yiè nKuyie ntì nhò náké kè dè mmàke yebie nyèdèé, kè ketenké né áá Osiasi nè Sodoboammu be kpàti mieke. ² Kè Amṓssii béi nke dò:

Ti Yiè nKuyie nkuù kontí Siyɔɔ
ke péú metammè Sedisademmu,
kè timúti mótíri yenaacènhò
kè Kadimeeri tãri yómmè kpèti kpéi.

*Kuyie nkpannè ti Isidayeeribe nè yehékè yèè bè tòkénè
(Kuyie nkpannè ti Sidii èi kòbe)*

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Damaasi èi kòbe kó meyei mmèè sũũ nke tonté,
n yí yóó yóu n tãáté ke bo dàò tì,
bè pànte mèè kpéi Kadaadi èi kòbe
ke bè nànte muyuo nkòme.

⁴ N yóó cũũnko muhãã mmu,
kè mùu cúté Asayeedi cìtètè,
mù bo cúté Benni-Adadi kpààticìtètè.

⁵ N yóó uutému Damaasi èi kó dimáticàù
kékuò bèè bo de kó meyei mbiriku mieke,
kékuò wèè kù baké,
kè bèè bè pířmú kékònnè Kiidi.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ béi.
(Kuyie nkpannè ti Fidisii tenké kòbe)

⁶ Dè kó difònkúò kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Kasaa èi kòbe kó meyei mmèè sũũ nke tonté
n yí yóó yóu n tãáté ke bo dàò tì.
Bè pířmú mèè kpéi mbenitibè péu
ke duò nhEdammu èi kòbe.

⁷ N yóó cũũnko muhãã mmu Kasaa èi mieke
kè mùu cúté sikipàaticí.

⁸ M bo kuò Asidati èi kòbe bemou,
kédeite wèè pikú fèkpààtipàtifè Asikanò èi,
kédaá n nòutè Ekunò èi kékuò Fidisii kòbe sòmbè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ béi.

(Kuyie nkpannè ti Fennisii tenké kòbe)

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Tiiri èi kó meyei mmèè sũũ nke tonté,
n yí yóó yóu n tãáté ke bo dàò tì,
bè pířmú mèè kpéi mbenitibè péu
ke duò nhEdammu èi kòbe,
bá bè í denteni n do yè mmetaummè
mèè bo bembe nè be tebií be cuokè.

¹⁰ N yóó cūũnko muháá mmu Tiiri eì mieke

kè mùu cšúté sikpààticéí.

(Kuyie nkpànnè ti Edømmu eì kòbe)

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie nsəoté ku náànti ke búi nke dš:

Edømmu eì kòbe kó meyei mmeè sũũ nke tonté,

n yí yóó yóu n tãáté ke bo dšò tì.

Bè bėti mēè kpéí mbe tebií Isidayeeribe

bá mesémmè í bè bo,

kè be mieke bè cšú nsáá kè bè bè u medømmè.

¹² N yóó cūũnko muháá mmu kè mùu cšú Temaa eì

nè Bosedaa eì kó sikpààticéí.

(Kuyie nkpànnè ti Amøniibe)

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dš:

Amøniibe kó meyei mmeè sũũ nke tonté,

n yí yóó yóu n tãáté ke bo dšò tì.

Bè pùòti mēè kpéí Kadaadi eì kó beɔupómpómbè

ke bo pēkũnne be tenkè.

¹⁴ N yóó cūũnko muháá mmu Dabaa eì mieke

kè mùu cšúté be céí sààsì mudoò kó kunəðroo mieke.

Fefðónfè nè kuyaakù diekù mōnnì.

¹⁵ Kè bēē pī nhokpàati kóò kōnnè

kéwēnnénè sikpààtibíó.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi.

2

(Kuyie nkpànnè ti Məabu kòbe)

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dš:

Məabu eì kòbe kó meyei mmeè sũũ nke tonté,

n yí yóó yóu n tãáté ke bo dšò tì,

bè cšú mmēè kpéí nhEdømmu kóò kpààti kũš

kè yè cšúté fũkũfũkũ.

² N yóó cūũnko muháá mmu

kè mùu cšúté sikpààticéí sũ bo Kedyəti.

Məabu kòbe bo kú mudoò kó kunəðroo

nè yetətehe kó yedabùò mmieke.

³ M bo kuə bəniùbè o cie páíí

kékuə sikpààtibíí kóò wēnnénè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi.

(Kuyie nkpànnè ti Sudaa kòbe)

⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dš:

Sudaa kòbe kó meyei mmeè sũũ nke tonté,

n yí yóó yóu n tãáté ke bo dšò tì,

bè yete mēè kpéí n tié,

bá bè í tũnnè n kuó ke tũnnè siyáábisi kpere,

be yembè do tũ ndè kè dè bè fétinnè.

⁵ N yóó cūũnko muháá mmu

kè mùu cšúté sikpààticéí sũ bo Sedisadømmu.

(Kuyie nkpànnè ti Isidayeeribe)

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dš:

Isidayeeribe kó meyei mmeè sũũ nke tonté,

n yí yóó yóu n tãáté ke bo dšò tì.

Bè fiiti mēè kpéí mbenitisààbè

ke cšú idífti bè í yietí mēè kpéí mbe bàà,

ke šš fité ocĩri tĩnèùti mehānnímè mēmáá kó dibānni kpéí.

⁷ Ke naù beçĩribè ke tĩnti be yə mutáá

bá bè šš í nkénté beçĩribè kpeti kubeéndieku,

cice nè debire kè bè wē nhonitipòkù

ke caari n yétiri.

⁸ Bè fèkù tũ yàati beçĩribè borè

bè í yietí mēè kpéí mbe bàà,

bè ti mpitírí be bókè kó yetuo mieke,
ke yǒ mbè fèke mènè naà mbeçiribè borè.

⁹ Di yému mǐ kùamè Amāriibe
bèè okùmè do mannè detie ndierè
kè bè kpeñni kè m bè uuténè be cīē nnè be be.

¹⁰ Dende kó difōnkúò,
di báa yè mmǐ do di dennenímè Esibiti
ké ndi to dikpáa mieke ke dō yebie nsipísìnàà
kè di me ntieke Amāriibe ei.

¹¹ De kó difōnkúò
kè nh ānnè m pāānāaṇti náam̃bè di cuokè
kétānké di cuokè bèè yó ncáá nkétú n kobe.
Yáa n soúmmu? Díndi Isidayeeribe n di békúmu.

¹² Dè dōmmè kè di niinko menaà,
bèè cáá nke tú n kobe ke í dō nke mmè yǒ?
Ke paanko m pāānāaṇti náam̃bè,
bá bè ténke í náá m pāānāaṇti.

¹³ Nè de kpéi
n yóó di nantemu páíi kéütire
tenaasāntè tèè to decéérè tè ǝǝ na kè dè ndōmmè.
¹⁴ Bá wèè nō mmuceé nhò báa na kéyenté.
Muwērímú yiè mme mbáa na kébenke o wērímú.
Okōm̃bōteu me mbáa na kédeetè omáà.

¹⁵ Bè bo kuǝ otānnuṇti,
wèè nō mmuceé ò báa na kéyenté.
Osāndèèti me mbáa na kécokénè o sāntè kédeetè omáà.

¹⁶ Okōm̃bōteu mōmmuǝ
bo coké de yiè difōkperi.
Mí ndi Yiè nKuyie mmǐ bēi.

3

Kuyie ncaummè ku kobe Isidayeeribe

¹ Díndi Isidayeeribe kénténè mí ndi Yiè nKuyie ndi náá nti, díndi n dennení bè Esibiti:

² Ibotí imou mieke n tāātè dímbè,
deè te kè n yóó yǔǔ ndi to
meyei ndi dōori mènè kó dimàà kpéi.

Kuyie mpāānāaṇti náaṇtò báa na ke í mbéi Kuyie nhò nàké ti

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:
Kè benitibè bèdébè í wēnné dinùù
bè bo nneíà?

⁴ Diciriciri ǝǝ í nhūnte kutúúkù mieke
ke í yà di bo pǐ ndè.
Diciriciribii báa kuǝ nkutādènkù mieke
ke í pǐ mmumamù.

⁵ Tenàtè í yóó sǎnté kéta ticùàti mieke
ke í yà mudii.

Timáti í yóó sǎnté kétāū
kè demarè í na ti mieke.

⁶ Ditāteheù bo kuǝ ndiheì mieke kè kufōwaá
mbáa pǐ mbenitibáà?

Meyei mbo tuǝkení diheì mari
kè ti Yiè nKuyie nyí mè duǝnnàà?

⁷ Mí ndi Yiè nKuyie nhǝǝ í ndǝǝ tūmati ke í keté ke duǝ nkè m pāānāaṇti náam̃bè ti nàké.

⁸ Kè diciriciri ũnte
we mbo yǐ kufōwaá nyí ò pǐ?
Kè ti Yiè nKuyie nyí: Bēi!
We mbo ncīéké ke báa bēi nku pāānāaṇti?

Kuyie nnàkémè Sammarii èi yóó pòntemè

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Pièkénè Asidati kó sikpàaticéí nè Esibiti kpesi,
kédúó nkè bèè tíí nSammarii tārè ìnkè,

kéyà dikònkònni dii bo o mièke

nè be fèũnko mètè boti betòbè.

¹⁰ Sammarii èi kòbe í doori dètè sié,

bè dòrimu

ke yoti be kpàaticéí mièke bè fèke dè.

Mí ndi Yiè nKuyie, mmũ me nyè.

¹¹ Nè de kpéi ndi dootitòbè yóó di cētinnemu

képònte di wērímú

kéheí dètè bo di kpàaticéí mièke.

Isidayeeribe bèè bo Sammarii be kó medeetímè bo nyóù

¹² Dìcìrícìrí ǎǎ pí nfepièfè

kòo pecènti fiete mètè boti yekpáà nyoo ditoò kũnni,

n yóó me ndeetè Isidayeeribe bèè bo Sammarii

ke kari yekàrè dieyè ìnkè yoo de tǎi mbiè.

Kuyie ncaummè Betèdi èi kòbe

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mĩ bái nke tú:

Náké Sakòbu yaábí ke tú:

¹⁴ N yē nde yiè

m bo yũs nyIsidayeeribe to be yei nkpéi.

M bo íté kécómmú

képònte yewũstòrè yèè bo Betèdi,

ke bókè ye kó yebàkè

ké yè buó nketenkè.

¹⁵ M bo può mbe cǎi

bè ǎ nhā sì diyǎǎ nè bè ǎ nhā sì dipàà,

sii dàri yepápánii nkó tisàti,

kébuó nsicǎdièsi.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bái.

4

Kuyie nkpànnèmè Sammarii kó benitipòbè

¹ Mèmmè ti Yiè nKuyie mbéimmè ke tú:

Díndi Sammarii èi kó tinitipòti

tii dùnne Basǎǎ èi kó inaani tēmè,

dínni bèè yo mbesénnibè kpere,

ke fèũnko becĩribè,

díndi bèè náá ndi daabè ke tú,

bè ndi duò nkè di yǎ,

kénténè kékeè.

² Mí ndi Yiè nKuyie n dò mpái pái nwe kè mĩ bái,

de yiè kpaanĩmu

kè bè bo di tǎnné iyĩmpie ndieyi

kétǎnné isámpói dí kó iyaábí

ke dí dete kédenne dimòu.

³ Di bo yiè iduotí kó mǎfiè dimáà dimáà,

bá wè kòò nwetì o ìkè,

bè bo di kei nke dí dee nhEsimòò tǎri ìnkè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ bái.

Mubáammu tetirè kòmu

⁴ Kè Kuyie mbéi nke dò:

Tũ nkòtenè Betèdi kédòò meyei,

kòtenè Kidikaadi kédòke dòò meyei.

Fiéndè di wũs dikũnweĩnii sèi,

diyè tǎánni yiè

kédèite di mōke dèè kó dimàà mieke
dèè tu depíndè ké n duó.

⁵ Cúunnè disánni kó yepārè
yèè kókénè mutie mùù muuti,
ikúnè yepārè kó dikàtìrì
ke yé dínđi Isidayeeribe di me ndómè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi.

Isidayeeribe to kpeñnimè

⁶ Memme kè ti Yiè nKuyie mbúi nke dō:
Mí ndi Yiè nKuyie mũ di bonté dikònnì,
mũ duó nkè di pàà tidiiti sihekési simau mieke,
nè memme bá di í wètení m borè.

⁷ Mũ duó nkè fetaafe dònté tidiiti betààbè bètāāti,
mũ duó nkè fè 35 nì di nheì kesoó nditeri,
kénniu ku mpaku kè kutekù kó tidiiti kpei.

⁸ Yehékè yèdèé yoo yètāāti níi bo nháánnè sinéyēi
ke kori diheì dimáà mieke ke bo pété menie nkéyā,
bè me mbáá pété kéyā kénšànnè.
Nè memme di me nyí wètení m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ ti ndi denni.

⁹ Mũ duó nkè tidiiti fāũ ndepaa
nkè fetùòrífè ti pĩ,
kè fecofe càáké di pénnè nè titebiiti.
Nè memme di í wètení m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ ti ndi denni.

¹⁰ Kè n duó nkè di wũš muoke ke ku,
Esibiti kabe kpeyi do kumè,
ke duó nkè bè kũò di kó bedapambè mudoò mieke
ke plĩmũ di sēi,
kè bèè ku di kó dihāāpònkari kè be nóú dátinné.
Nè memme di í wètení m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ ti ndi denni.

¹¹ Kè di dèité
n do dèité mèè botí Sodammu nè Komāo,
kè di yenté tēcītè 3 ncóú
kè bèe pūtè mèè botí kudakèmpũu.
Nè memme di í wètení m borè.
Mí ndi Yiè nKuyie mmũ ti ndi denni.

¹² N yóó me ndi dōò dínđi Isidayeeribe,
kè n yóó di dōò memme,
tũntenè dimáà kè ti máuté mí nnè dínđi.

¹³ Ti Yiè nKuyie nkuù dōò yetārè ke ánné kuyaakù,
ke náá mbenitibè kù dō kédōò ti,
kuù 35 ceete kuwenniku kè dēe náá ndibũnnì,
kù cènti yetārè yómmè mme,
kuù yètiri tu Mpakeadaa.

5

Kuyie mpāānāānti náāntò saute fē sáútifē Isidayeeribe kpéi

¹ Kè Kuyie mpāānāānti náāntò búi nke dō: Dínđi Isidayeeribe kénténè fesáútifē n saute fē di kpéi.

² Isidayeeribe tu desapũmbire nde
ke do ke duó
ke cāānko ke dò ndè kú,
wèè borè íi nhò í bo.

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Isidayeeribe ekè mieke
dii kó behāpòmbè do bo tekòupítè,
bè ténke báá pēēté tekòutè (100).
Bèè do bo tekòutè (1000),
bè ténke báá pēēté tepítè.

Isidayeeribe dòmmè kētāāté Kuyie kénfòu

⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmí di náá ndíndi Isidayeeribe ke tú:
N wammúnè kè dēe yie nkè di nfòu.

⁵ Dè nè í tú n yē ndi kote Betēdi
ke n tú di n wanti
Betēdi yóó dōunkomu,
di me mbáá kote Kidikaadi
bè yóó ò pàntemu,
di bá ntú di bo kote Bēerisebaa.

⁶ N wammúnè mí ndi Yiè nKuyie,
kè dēe yie nkè di nfòu,
kè dē í dò mmemme muhāā mbo cútóo
ke dí do díndi Sosefu yaábí,
de yiè mme nyí bo Betēdi wèè bo na ke mù kùo.
⁷ Di yónkúnne tibeénti nti,
di í bekù kè dè sié.

⁸ Mí ndi Yiè nKuyie mmí dōò siwāā,
mí 55 ceete keyensòukè
kè dēe náá ndiwennécānni,
mí 55 tí ndaméèrì kó menie
nké mè yaatoo ketenkè.
Mí tu di Yiè nKuyie.
⁹ Mí 55 duó nkè bēe pante oniti kperi,
keta o cēkpetè kéhéi o kperε.

¹⁰ Di nímmu wèè bekúnè timómmonti,
di í dō wèè náá ntímómmonti.
¹¹ Di fēũnko mēè kpéi mbec̣rībè
ke duó nkè bē di dokii dididēi mōnni.
Nè de kpéi di í tati sicēsāāsì
di maá si nè yetāsāāyē,
di me nyí yóó yā fínýí kó detie ndi fiíkú dè kó menaà.

¹² N yēmu di cāàrimè māmè,
di yei nyí sénní,
díndi bèè fēũnko bèè í cāàrè mùmamù
ke cōú ticuuti tibeénti mieke,
bá di í kommu bec̣rībè.

¹³ Deè kpéi nte yemòrè yeiye yie mmieke
kaa bo ncíékémè tōū.

Kuyie mpāānāānti náāntò yáúkunnemè benitibè kōnti

¹⁴ Kè Kuyie mpāānāānti náāntò béi nke dò:
Wammúnè mesàà nke yóu meyei,
nkè dēe yie nkè di nfòu,
memme Mpakedaa m bo ndi bonè mè
ke ndōnnè n di náámmè.

¹⁵ Nnínne meyei kédake mesàà,
tūntenè tibeénti kēmbekù dē békúmè,
kè dēe yie nkè Mpakedaa kuó mmesémmè
Sosefu yaábí ù kpáá.

¹⁶ Nte Mpakedaa,
Kuyie nkùù baké demou kù tu mù,

kù tu isáútii bo dátinné dihéi diməu miéke,
benitibè bo nkuò ntipùti timəu ke tú: Eeyoo! Eeyoo!
Kè bè nyu depaa nyembè kè bè bo kari mukũũ.
Benitibè bo nwanti bèè nə mmukúdabònkəmmù.
17 Yekúdabùò mbo dátinné depaa ndeməu miéke
ke yé n yóó di síékémè,
mí ndi Yiè nKuyie mmũ búi.

Kuyie nkó diyè yó ndòmmè
18 Kè tí Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Di bo yà dínđi bèè bàà n kó diyè,
di yèmmè dò nde kó diyè yóó di tǎnni ba?
Dì yó ntú dibìnni ndi,
dì í yó ntú kuwenniku.
19 Dè kó diyè kperé yó ndònnè
oniti wèè cokù wenwe diciriciri
ke conè kumuntonkù,
ke kò nke ta o cǐtè,
ke ikú kumarí kè fəwààfə ò dǎnté.
20 Dì yèmmè bá ndò
nKuyie nkó diyè yó ntú kuwenniku kperi,
dì yó ntú dibìnni ndi.

Kuyie nyí dǎmè bè nkù dǎnnè mǎmantímè
21 Kè tí Yiè nKuyie mbéi nke dò:
M pǝmmu di kó mubáammu,
n dè sǝnkèrimu,
n ténke í dǎ kékeè di tǝrè di tiku yè kó kunóú.
22 N yí dǎ di n feu ìi wũs ke tuò
nè di m pǎa nyèè pǎrè.
Yenaaðakè mekùò nkpeye di n feu yè,
n yí dè wùó!
23 Dì fùtenè m borè,
kutoweku di wékíi kù ke tú iyie,
n yí dǎ kékeè di kutidùùti kó yedabùò.
24 N dǎ tibeénti sààti tii mbo di cuokè,
ke pũs mmenie nkǝme,
kéndò ndinébòri ò ndòmmè, ke báá kũũ.

25 Isidayeeribe di do n feumu iwũs yebie nsipisínàà di do dàò yè dikpáà miékaà? 26 Di do dàò
dibòò Məðaki nè Defāa kó tɛwàtè nte ké ndé báá.

27 Dè te kè n yóó di denne
ke di pǝǝ mBabidənni,
mí ndi Yiè nKuyie mmí nwèè yètiri tu Mpakədaa mũ búi.

6

Kuyie nkpannè tì Siyǎ kǎbe
1 Mǝmmè kè tí Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Di bo yà dínđi bèè kàri bètèi Siyǎ ɛi miéke,
bèè tá bemáà Sammarii tǎrè Ìnkè,
dínđi bèè yèmmè dò ndi tú beketibè ibotí tɛi miéke,
Isidayeeribe cokóo dǎi borè yáàba?

2 Kǝtenè Kandee kéyà
kè di dèè mǝmmè di kǝte Amati diheidiè,
képǝtè kékǝte Kati Fidisitǝǝbe ɛi,
di yèmmè dò ndi pǝtǝmu dè kó yekpààtiyǎ?
Dì kó dikpààtiyuu pǝtǝmu bə kpɛyaa?

3 Di yèmmè dò ndi dǝtinkomu mɛyɛi,
di né í yé ke dò ndi yũðnni kuyonku nku di cuokè.
4 Dínđi bèè dúó yedúó sààyè

bè dǎò yè nè yepápáníi,
 ke yaa nyaa ndi kàrè ìnkè,
 ke cáá nyepedakè nè yanaadabe,
⁵ ke diè, nke wékíí mediè, nke bie ntikùtidùùti
 ke tekíí Dafiti ke dǎori tikùtidùùti.
⁶ Ke yǎ mmenaà nnè ibòòke pèkùyi
 ke pe mmekàsààmè
 bá dí í yǐèkù meyei
 mmèè doti Sosefu yaábí ìnkè.

⁷ Deè kpéí nte kè bè bo di pí ndi mmònni
 ke di ní ntidaati kó fenafe ìikè ke di kònnè,
 de mǎnni kè metuò nkó yebaa ndeè.

Kuyie nnákémè kù yóó pǎntemè Sammarii

⁸ Kè tí Yìè nKuyie mbéi nképarikè nè ku yètiri ke dǎ:
 Mí nKuyie Mpakedaa mǐ búi nke tú:
 M pèmmu Isidayeeri be kó dikpààtiyuu kó tefentè
 n yí dǎ kénwúò mbe kpààticéi,
 n yóó daitemu n nòutè de kó dihei ìnkè
 kè bèè di pǎnte.

⁹ Bá kè benitibè sùò nteciètè matè mièke tepítè de kó dihei mièke bè bo kú. ¹⁰ Kè dè dò nhòmǎu
 yenté teciètè matè mièke kufáá, nkòò tebite kǎtení ke bo tǎ bécírìbè kécúu, koò beké ke yí: Òmǎu
 kpaámu kenke kufáá mièke a boràà? Ò bo ò tǎhínè ke dǎ: Ǿ! Kóò yèkù tenòutè ke dǎ: Yé yé yé
 báá búi, dè í dò nkéyú tí Yìè nKuyie nyètiri di mmònni.

¹¹ Tí Yìè nKuyie nkùù baké
 kè kùu búi nke tú kù bo poté tecièdiètè
 kè tǎe dǎ kényoure yǎure,
 kè tésámpótè páá iyie.

Dí bá mpǎtinè di wérímú

¹² Siséí í cokù tipèti ìnkè,
 bè í duònnè inààke dǎmèèrì mièke.
 Kè dǐndi né cèètè tibeénti kè tí tiike
 ke naá mmedǎmmè ke yǐ ntóróó ke dǎntenè diyǐènni.

¹³ Kè di yèmmè naatinè Dodebaa ei * kè di pǎti ke tú: Nè tí kó muwérímú mmu tí
 fietemè Kadinaimmu ei † Diyènni dèè benkú muwérímú, Tenketé 14:5 bè nàámmu de kóò
 Karinaimmu kpéi. ¹⁴ Deè te mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa kè n yóó duò nkè ibotí tǎi kǎbèe
 di fǐú nkétúóté Debo-Amati ei kénǎ kétuàkenè Adaba kó kukó.

7

Kuyie mbenkemè Amoosi fefofe

¹ Kè tí Yìè nKuyie nni mbenke mebenkùmmè mamè, kè n yà fefofe dǎtínnémè ke dò ndiwetiri
 ke sǎ mbè kéí okpààti sǎmmúti kè tí bo ke dǎ kǎpuku. ² Kè fefocofe dǎútoó timúti kéndǎ kè tí
 dèè kè n kuònkó ke dǎ: Áú! Tí Yìè nKuyie nti kuò mmesémmè kè mǎe dǎke Sakǎbu kó kufuku í
 sǔ bè í yó nkpaá. ³ Kè tí Yìè nKuyie nceete ku yèmmè ke búi nke dǎ: Dè í yóò tuàkení.

Kuyie nyíè ke benkemè Amoosi muháá

⁴ Kè tí Yìè nKuyie nni mbenke muháá, kè mù yùní kè mùu cóúté ketenkè mièke kó menie, kè
 mè sǔstoo, kè depaa ncóútóo. ⁵ Kè n kuònkó ke dǎ: Áú! Tí Yìè nKuyie nti kuò mmesémmè kè
 mǎe dǎke Sakǎbu kó kufuku í sǔ kù bá nkpaá. ⁶ Kè tí Yìè nKuyie nceète ku yèmmè ke búi nke
 dǎ: Dende múnke í yóò tuàkení.

Kuyie mbenkemè Amoosi kuhǎu kùu cáátí dibieriminni

⁷ Kè n yà tí Yìè nKuyie nkè kù cómmú kuduotí makù ìnkè ke pikú kuhǎu kè kù cáátí
 dibieriminni. ⁸ Kè kù m beke ke dǎ: Amoosi a yà ba? Kè n dǎ: N yà kuhǎu kùu cáátí dibieriminni.

* 6:13 Dodebaa ei: Dodebaa ei benkú ke tú: Detetirè nde. † 6:13 Kadinaimmu ei: Kè Kadinaimmu kperi benkú ke tú:

Kè kù dā: N yóo taũ kuhāũ nku kùu cáátí dibierimínni n kəbe Isidayeeribe ĩnkè kéyà kè bè sié.

N ténke í yóo bè cĭé, mbiti!

⁹ Isaki yaabí kó yewūōtōrè bo dāũnko,
kè Isidayeeribe kó yetōrèe naá ntidobonti.

Kè n cómmú nè disìè kéwetínnè Sedoboammu cĭētè.

Amasia nè Amāssi bè pētēmè kè bèe beti Amāssi Betēdi

¹⁰ Mēmme kè Amasia ikuó nùtiti tō nkè bèe náké Isidayeeribe kóo kpààti Sedoboammu kè
dō: Amāssi dō ké da bōmmu kàa ténke bá ntú Isidayeeribe kóo kpààti. Ti í dō kényo ò nàa nti.

¹¹ Ō nàa nke tú:

Fó nSedoboammu a bo kú mudoò mieke

kè bèe pímmú Isidayeeribe

kékōnnè dedétirè.

¹² Mēmme kè Amasiaa náké Amāssi kè dō: Oyuwúōnti fí! Kò nSudaa tenké kénnaá nKuyie
mpāānāānti kè péúnè mudii. ¹³ A ténke bá mbo dié mBetēdi kénnaá nKuyie mpāānāānti kè yé
okpààti kó ditōnni ndimè, tekpāāticĭētè kperi ndi.

¹⁴ Kè Amāssii ò tēfínè kè dō: N do í tú ti Yiè nKuyie mpāānāānti náāntò, n keté kè do í tú Kuyie
mpāānāānti náām̀bè kó kufuku kou. N do tú onaacēnti nwe kè fiiku detie mbè tu dè sikomāo.

¹⁵ N do cēm̀mú n wūō nyi, kè ti Yiè nKuyie nni nyú kè n náké kè dō: Kote kénákè n nitiè
Isidayeeribe m pāānāānti, ¹⁶ di m̀m̀ōnni kénté ti Yiè nKuyie ntu n da náké ti: Fó nwèè tu m bá
nnáa nKuyie mpāānāānti Isidayeeribe kpéí, kè tú m bá nnáa nyIsaki yaabí n kó tiyēinnāānti.

¹⁷ Nè de kpéí ti Yiè nKuyie ntu:

a pokú bo yí onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè

kè bè nhò dautinè kupiiti dihéi mieke,

kè bèe kuó a bí

initidaaì nè initipòì mudoò mieke,

kéberí a tenké kè totí,

kè bè da kuó betabè tenké bè í tũ ndè Kuyie,

képímmú Isidayeeribe kékōnnè dedétirè * dōnninkonè onitipòkù wèè yóu o dōu kè dauti
dautinè benitidaabè.

8

Kuyie mbenkemè Amāssi kuhonku kùu ā yetebe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbenke kuhonku kè kù piéké yetebe yèè bi. ² Kè kù m beke kè dō:
Amāssi a yà ba? Kè n dō: N yà kuhonku nè yetebe yèè bi. Kè kù n náké kè dō:

N nitiè Isidayeeribe bimu,

bè deēm̀m̀ m̀ōnni dii tūōke,

n ténke í yóo bè cĭé.

³ De yiè iyie nyii diè ntekpāāticĭētè mieke

ì bo naá nyekúdabùò,

kè becĭribèe sũũ nkéncóú cóú tipiiti timōu,

tināānti í yó mbo de yiè.

Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i b́i.

Kuyie nkpannèmè bèè cĭi mbetabè kè yo mbè kperi

⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:

Dĩndi bèè fēũnko becĭribè

kè dō kédeè besénnibè,

kénténè kékeè.

⁵ Dĩndi bèè ō nnáa nke tú,

otānkú pānwè kó dibannii mōnné kēpēēté

kè ti fité ti diiti,

teompūtèe mōnné kēpēēté

kè ti óóté ti buo kécũũnní tidiiti,

kéyaate sibièpeé, kéyíe idííí,

kéyaate cidóò kó kucéé́kù.

⁶ Kè do mbecĭribè,

* **7:17** Kuyie nkuu kpānnè ku nitiè Isidayeeribe kè

ke fiiti besénnibè tineùti mehännímè mèmáà kó dibànni kpéi,
ke fiitinè tiyofùti benitibè.

⁷ Mèmmè kè ti Yiè nKuyie mbéi nképarikè ke dà:

Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú:

Nè Isidayεribε kó tefenté kpéi

n yí yóó yè mbe dōòrìmè mamè.

⁸ Nè de kpéi ketenkè bo aá,

bèè bo ke miεke kè bèε kōmmú yekúdabùò,

ketenkè bo iténí kédoroo menie

nhāā ta Esibiti kó kukó nNiiri ké yīmè.

⁹ De kó diyie,

diyie bo ta kuyie ncuokè

dè bo naá nkeyènkè kuyie ncuokè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi.

¹⁰ Di baa mbo naá nyekúdabùò,

nkè di yie nnaá nyisáúti,

benitibè bemau bo dáátí tifāātānti

kékuó meyúbii,

kutenkù kumau benitibè bo nkuà,

wèè mòke debire demáà dè āā kú kòò nkuòmmè.

De kó dihei borime bo tiike medōmmè kōme.

Kuyie nnāānti kó dikōnni nè ti kó sinéyēī yóó pīmmè benitibè

¹¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà:

De yiè kpaanīmu

kè m bo duó nkè dikōnni nè sinéyēī kè dēε tanní.

Dè í tú dikōnni dii āā da pī nkāa di mucie

nè sinéyēī sūi āā da pī nkāa yā menie.

N náānti kó dikōnni ndi nè ti kó sinéyēī.

¹² Benitibè bo nhàri tipūti timau,

kubakù you nè kucānku,

diyie yiè kēē bíékè nè di taā kēē bíékè,

ke wanti ke bo keè n náānti bè me mbáá ti pèté.

¹³ De yiè besapūnsáátibè nè bedapūnsáátibè

bè bo móténè sinéyēī.

¹⁴ Bèè kó dimāā pārikunè

tebootenkaanitè tèè bo Sammarii

nè Danni kōbe kó dibāā nè Beerisebaa kó ditōnni,

bè bo do bá bè tēnke báá ité bití!

9

Kuyie nnákémè kù yóó pōntemè bè kù maá tèè cīētè

¹ Kè n yà ti Yiè nKuyie

kè kù cōmmú diwūōtōnni ínkè ke náá nke tú:

Poté yesānkè kó yeteitiyè kè yeboōrēε sātè,

ke wérí kēduoní be yō ínkè kè bèè kpaá

kè m bè kùā nè disiè,

ōmāū í yó mbo wèè bo coké kéyenté

ōmāū me nyí yóó na kēsāri kēcooté.

² Kè bè ta ketenkè m bo bè dēitení,

kè bè dēke kēínkè m bo bè cūūnní.

³ Kè bè dēke Kadimeēdi tāri ke sàri

rí bè wammú ké bè sōtení,

kè bè me nta dāmēēri fūō ke sōri

n duó nkè dāmēēri kó musímmú mbè dāmmù.

⁴ Kè bè duó mbemāā be dootitabè ke bo naá ntidaati,

n duó nkè bè mbè feu de bíékè.

N nōnfē yóó mbomu be ínkè

dè nè í tú kè m bè dōōri mēsāā,

n yó mbè dāori meyei mme.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa
kàáké kèè tenkè o nóm̄bii kè sântèmu,
kè benitibè bèè kè bo kè bèè kōmmú yekúdabùò,
kè kù kàáké ketenkè kèè Iténí kédoroo
menie nh̄s̄ ta Esibiti kó kukó nNiidi kényĩmè.

⁶ Kuyie nc̄t̄t̄è bo kēf̄nk̄e nke,
kè te ànhānkù cōm̄mú ketenkè.
Kuù s̄s̄ yú dām̄éèrì kó menie
nke mè yaaténí ketenkè.
Kuù yèt̄rì tu ti Yiè nKuyie.

Kuyie nyóó bekénèmè beyeibe

⁷ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:
Díndi Isidayeeribe
mí ndi wúóm̄mè di í p̄ē̄t̄é Kuusi eì kàbe.
M̄i di dēnnēnī Esibiti,
kè m̄i dēnnēnī Fidisit̄ē̄be Kafutōo,
ke dēnnēnī Asidii kàbe Kiidi.

⁸ Mí ndi Yiè nKuyie
n wúóm̄mu Isidayeeribe kp̄ààtiyuu càkemè
ke yóó di kùo páíi kè di kōm̄m̄e deè ketenkè ìnkè.
N né í yóó deè Sakabu yaabí im̄ou.
Mí nKuyie mm̄i b̄éi.

⁹ Mí nKuyie Mpakedaa
n yóó duó nkè ibotí t̄ei m̄eèr̄emu Isidayeeribe,
b̄è s̄s̄ m̄eèr̄è m̄èè botí tidiiti
kébate m̄ebii nn̄è tif̄t̄i.
Bá m̄ebii mm̄am̄è b̄áá do ketenkè.
¹⁰ N kó benitibè bèè cààr̄è,
beè náá nke tú:
M̄eyei nyí yóó ti t̄s̄nn̄è,
m̄eyei nyí yóó ti kááké
bè yóó kú mudodò mieke nke.

Kuyie nnàkémè kù yóó w̄t̄e k̄éim̄m̄è Isidayeeribe

¹¹ Men̄m̄e kè Kuyie mbéi nke dō:
De yiè m bo í nDafiti kó dif̄i dii d̄ó k̄édo,
k̄é̄t̄ín̄é iyie k̄éi nyiduotí,
m bo w̄t̄e k̄émaá Dafiti c̄l̄t̄è t̄è do d̄omm̄è.
¹² Kè Isidayeeribe w̄t̄e k̄étieke Edōmm̄u tenkè
n̄è ibotí t̄ei ìi do tú n kpeyi i k̄ake.
Mí nKuyie mm̄i b̄éi nke yóó d̄è d̄òò.

¹³ Kè Kuyie mbéi nke dō:
De yiè k̄ér̄ín̄imu
kè yiè nn̄i bo nd̄ot̄i ke boti
k̄oo t̄ou ò t̄i nke d̄eiti tidiiti.
Kè yiè nn̄i mb̄oti d̄etie
nk̄oo t̄ou ò t̄i nke t̄ō̄t̄i yetebe.
De yiè f̄inyĩ kó men̄aà mbo mp̄ū̄ nyet̄ār̄è ìnkè,
kè sit̄áá sim̄ouu s̄āāke.

¹⁴ De yiè m bo w̄t̄e k̄écónn̄é
n n̄it̄ib̄è Isidayeeribe be f̄t̄è
kè bèè w̄t̄e k̄émaá be ek̄è ȳèè do p̄uò k̄émbo,
k̄én̄fiiku f̄inyĩ kó d̄etie
ke ȳò nd̄e naà ke fiiku d̄etie mb̄e p̄énn̄è
k̄ént̄ō̄u de be.

¹⁵ M bo w̄t̄e k̄é b̄è f̄ií
mb̄e tenkè n do b̄è duó nkè,

bá òmòù ténkè báá bè uuté.
Mí nKuyie mmî bè te kè mî b́í.

Abudiasi Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Abudiasi pátíri kó tináahtì nàa mbè kpánnè tì nti Edømmu kàbe, bè wùó mmèè botí Isidayeeribe. Edømmu èi kàbe do tú Esayuu kó iyaabí nyi. Kè Isidayeeribe tu Sakabu yaabí.

Sedisadømmu do dii mǎnni kè Edømmu kàbe ndaumu, kédíinnè Sedisadømmu kó mudorimù kéta be èi kétúóké be kperè. Kè Abudiasi dǎ Kuyie mbo bè poté kèwènnénè yehekè teyè yèè do í dǎ Isidayeeribe.

Di mpátíri náàntì duó ke dǎmmè

1. Kuyie nyóó potémè Edømmu èi kàbe 1-9
2. Mùù te kè meyei mbè do 10-14
3. Edømmu èi kàbe yóó ndǎmmè tì Yìè nKuyie nkó diyìè 15-21

Tì Yìè nKuyie nnàké tì Edømmu èi kàbe kpéi

¹ Nte tì Yìè nKuyie mbenke tì Abudiasi Edømmu èi kpéi nkòo tì búi nke dǎ:

Tì Yìè nKuyie nkuù tǎnní ku kóo tǎnti ibotí cuokè

kè tì kèè ò nàámmè ke tú:

Báátínè kè tì do Edømmu èi kàbe mudoò.

² Mí ndi Yìè nKuyie mmù tu:

díndi Edømmu èi kàbe n yóó di kékùnnemu ibotí tei ìikè,

kè ì di cè nke di senkèrì mediè.

³ Tefentè teè di deuté kè di náá nke tú:

We mbo na ke tì dennení yetārè fiè

nke tì bǎnténí ketenkè?

Di né í yé ke dǎ ndi kó tefentè tǎntè di fétinkomu.

⁴ Bá kè di dèke kèinkè itúúkè kǎme,

ke ceé ndi yíènti siwǎa cuokè,

m bo di bǎnténí.

Mí ndi Yìè nKuyie mmù búi.

⁵ Kè beyóóbè kǎtení keyènkè ke di do

bè bǎ to bè dǎ mǎè botí nku.

Bèè tǎù yetebe kè bè ta di paku,

bè báá tǎù ke yáké dǎmarè.

⁶ Bè yóó di kutimu díndi Edømmu èi kàbe,

késǎte di sǎri tìi kpàti.

⁷ Bè yóó di bǎtimu ke kǎá ndi temmǎnku.

Nè bè di do yè ndi naati bè di ciitému ke di na.

Nè bè di do wè nke yo mbèè di keù yefǎtè.

Bè nàámmu ke tú di yèmmè í bo.

⁸ Mí nKuyie mmù búi nke tú:

De yiè bo tuòke dii yiè,

m bo kuò Edømmu èi kàbe kó mecii nyembè,

bá m báá súó nhEdømmu tǎrè ìnkè mecii nyiè m bá òmáa.

⁹ Díndi Temaa èi kó bekpàritiebe,

di kǎnti bo áá de yiè,

nè de kpéi mbè bo kuò Edømmu tǎrè ìnkè kàbe, bemǎu kè bè dèè.

Isidayeeribe do bomè meyeñcaàrimè mieke kè dèè narike Edømmiibe

¹⁰ Di pei nkuyonku nku di tebif Sakabu bí cuokè,

kè ifei yóó di pí,

nkè di dootitǎbè di kuò,

kè dèè deè sǎa.

¹¹ Bè dootitǎbè do kǎtení dii mǎnni,

kémpii mbè kó behǎapǎmbè,

kè di búútóomu kè bekpákpàribè ta be èi

kétǎá tété Sedisadømmu kó tikpàti kpéi,

nke di pètinke né mbè wèñnèmu.

¹² Di do í dǎ ndi kàbe bo dii mǎnni meyeñcaàrimè mieke dè ndi naati,

di do í dǎ nkényǎnku meyei ndo mǎè kpéi nSudaa kàbe.

Be kó meyeñcaàrìmè mèè báá naá ndi kó mudaá.

¹³ Di do í dò nkéta n nìtìbè èì,
bè bo dii mònñi meyeñcaàrìmè mièke,
di do í dò nkénwúó mbè domè kè dè di naati,
di me ndo í dò nkétúóké be kpàtì bè bè pànte dii mònñi.

¹⁴ Di do í dò nkéoke iceyàtìi,
kékuo bèè cooti ke bo yenté,
di do í dò nké bè pīrīmú bè bo dii mònñi meyeñcaàrìmè mièke,
kéduó mbe dootitòbè.

¹⁵ Mí ndi Yiè nKuyie n yóó bekénè dii yiè yebotè di duunnímu,
díndi Edømmu kòbe di dàòmè betòbè n yóó me ndi dàò,
mèyei ndi dàò mè mèè doti di yó ìnkè.

Kuyie nnàkémè Isidayeeribe yóó peitemè be pèi Edømmu èi kòbe

¹⁶ Díndi Isidayeeribe di yāmu
m mièke kó febòòfè n tāsààrì ìnkè,
ibotí tēi yóó fē yāmu ke báá tuuté, bè yóó fē yāmu,
kémuó nkétonté kékpaakenè.

¹⁷ De mònñi bèè yenté yenté,
bèè yó nkpaá n kó ditāsààrì Siyṣṣ ìnkè.
Sakòbu yaábí wēti ke bo tiekemu i tenkè.

¹⁸ Sudaá botí kòbe yó ndò mmuhāá mmu,
kè Isidayeeribe ndò nfēhāādeñfē kécúúté Edømmu èi kòbe,
muhāá nhṣṣ cúsúté mèè botí timúkpetì,
bè bo cúsúté páíí, bá òmòù báá yenté bá omáá.
Mí ndi Yiè nKuyie mmū bēi.

Isidayeeribe yóó wēte kétiekemè be ekè

¹⁹ Sudaá kòbe bèè yóó tieke Edømmu ekè yetārè ìnkè kpèye, yèè bo kubakù cānku bíékè,
kétieke Fidisitēēbe biriku nè Sammarii Efadaimmu yaábí tenkè, kè Bensamēe kòbe tieke
Kadaadi tenkè.

²⁰ Isidayeeribe bè do pīrīmú bè kékūūnnè, bèè kó behāāpòmbè yóó wēte kétieke Kannahāā
èì, kēntò kētuakenè Sadeputaa. Sedisadēmmu kòbe bè do pīrīmú bè kékūūnnè, kè bèè tieke
Sefadati nè Nekefu de ekè. ²¹ Bèè yóó na Edømmu ekè kòbe, bèè yóó deke Siyṣṣ tārì ìnkè kè bè
baaté, kè tì Yiè nKuyie nní ntú be kóo kpààtì.

Sonaasi Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Sonaasi kó dipátíri ti náá nKuyie mpáánáàntì náàntò mɔ̀u kpéí nke.

Kuyie ndo tɔ̀ nwè ke dɔ̀ wèe kɔ̀te Asidii kó diheidie kè bè nàké Kuyie nnáàntì. De kóo niti yètíri dii tu Sonaasi. Kè Sonaasi né yete ke í ndó kè kè kòte ke yé Isidayeeribe do í naatinémè Asidii kòbe. Nè tìi ò tùàkení kuce ti kpéí nkòo yóu kéyie, mbá ò í ndó. Kòo kòte kè bè nàké meyei mmèè dò nké bè tùàkení kè nsá kè bè í cèète. Kè bèe banté be caàrimè kéceete kè dèe wète kóò yonke kòo ùùre. Dèe benkú ke dò nKuyie nkùu baké kù dòò dè ke né ti dó, ke ti kuò mmesémme, ke ɔ̀ cìé nku kòbe dootitòbè kè bè dèetè kémbúútí kù bo bè potémè kè bè kùò páíí.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Kuyie nyumè Sonaasi kòo yete 1:1-17
2. Sonaasi dèmmumè o yei nke cèète kè Kuyie nhò cìé 2:1-10
3. Sonaasi nàké ti Ninifu èi kòbe 3:1-10
4. Kuyie nkuómmè Ninifu èi kòbe mesémme 4:1-11

Sonaasi dómè kécké kédeténè Kuyie

¹ Diiyè mari kè Kuyie mbéinnè Sonaasi, Amitaii bire ke dò: ² Íté kékote Ninifu diheidie kè bè cau. Be yei mmeè súú n ténke í na ke bo mmi.

³ Kè Sonaasii íté ke né coké ke bo kòte Tasisi èi mēdētīmē kēdētēnē Kuyie. Mēmme ò itēmē kékote Safaa kéyà bàtòò wèè kè kòri, kéyietí mucēmmu díítí kēta kè bèe kēté kénkòri Tasisi. Ò do dokù ke bo dēténè Kuyie nku.

⁴ Kè Kuyie mme nduónnì kuyaakperikù kè kù nfuuti dāmēèrì mieke, kè bàtòò ndó kēpònte. ⁵ Kè kufōwáá mpí mbátòò yembè kè bè nyu be bokè, be bokè, ke deì tinenti bàtòò mieke ke buónko dāmēèrì kè dè bo yauke. Kè Sonaasi yie cùtè bàtòò fūò ke yè nke duó. ⁶ Wèè baké bàtòò kòo tóonko ke dò: A duónna? Íté kékuónnè a kó Kuyie nkè dè naati kùu daatení ti kpéí nke ti báá kú.

⁷ Kè bàtòò yembè dò: Yóunè kè tí bɔ̀ nyidíítí kéyà wèè ti tóní de kó meyei. Kè bèe í bo nkè ìi benke Sonaasi. ⁸ Kè bè dò: Kè fṣṣ mēnke nwe, náké a yēnní dē nē a èi nē a tōmmú tú mù nē a botí.

⁹ Kòò dò: N tú Ebedee nwe, ke dé n Yìè nKuyie nkùu baké kéĩnkè, kùu dòò dāmēèrì nè ketenkè.

¹⁰ Kè Sonaasii bè nàké ò cokùnēmè Kuyie nku, kè kufōwáá mbè auté kè bè dò: A dòò ba mbotí nku? ¹¹ Ti yóó da yíme kè dāmēèrìi bonke?

Ke yé kuyaakù do sokémè ke dake kpénkú. ¹² Kòò bè tēĩnnè ke dò: N túóténè kédootóo dāmēèrì mieke kòo bonke. N yému ke tú mī te kè kuyaakù deu.

¹³ Kè bè ncíéké ke paàti menie nnè be wérímú mumɔ̀u ke bo tuòke ketenkè borè, kè kuyaakù dake kpénkú kè bèe yíèke. ¹⁴ Mēmme kè bèe yóu kékuónnè Kuyie nke dò: Áú ti Yìè nKuyie! Báá ti kuò onití yie nkpeí, ò báá kú kàa ti caàrè. Fṣ nKuyie nfṣṣ dòò a dómè.

¹⁵ De mōnnì kè bèe túóté Sonaasi kédootóo menie mmieke kè dāmēèrìi cómmú. ¹⁶ Kè kufōwáá mbè auté kè bèe yote Kuyie nkè kù fèúté fēṣfē, kè kù cànnenè dinùu.

2

Sonaasi bàammè Kuyie nteyĩntè mieke

¹ Bè dootóo mēmme Sonaasi kè Kuyie nduó nkè tēyĩndietèe ò maánko. Kòò dà iyie nyitāati, deyennè dētāati tēyĩntè mieke. ² Kè Sonaasi mbáá nho Yìè nKuyie nke tú:

³ Dè m pákēmu n Yìè nKuyie nkè n da kuónnè kàa n dēetè!

N do bo kudonkù nku ke da yu, kàa kèè n tammè.

⁴ A do n dootóo dāmēèrì fūò ndi decūmpure, kè menie nni ndātinnè, kè yēnéfñfirè nni mpuoti.

⁵ N yēmme do dò nha n dootóomu,

bá nē mēmme n do yému ke dò m bo wète kéyà a cēsààtè.

⁶ N do diumu kéfiu, n do ta tebintuotè nte, kè dāmēèrì kó tipènti nni kòti.

⁷ N do cùtè de fūò ndi kēta kudonkù sáà.

N Yìè nKuyie nkàa n dēetè ke n dēnnenì kudonkù!

⁸ N do fīumu kè n yēmme cuonnì a biékè

kè nní nda báá nke tú m báammli tuakoo a cēsààtè mieke.

⁹ Bèbɔféúbè pàamu Kuyie nkó mēsàà.

¹⁰ Mí m bo da fié iwūš, kéndiè nke da sántí,

ke dɔəri m b́ei ntì, Kuyie nfɔ́š máà d̄eeri.

¹¹ Kè Kuyie nduó nkè t̄eyĩnt̄e t̄f̄út̄oo Sonaasi dikonnébènni.

3

Sonaasi nàkémè Kuyie nnàànti Ninifu

¹ Kè Kuyie nyíé kébéinnè Sonaasi medérímè, ² ke dò: Kòte Ninifu diheidie kè bè nàké n yóó da nàké tì.

³ Kè Sonaasii íté kékòte Ninifu kéndònnè Kuyie nhò nàkémè. Diheidie do ndi, kàa dɔ́ kè di ce, nha mmòke yewe yētāati. ⁴ Kè Sonaasii yè kénfirí diyie ketiri dihei ke p̄f̄ekù ke tú: Dè kpaá yewe sipisinaà ndi kè Ninifuu pante. ⁵ Kè Ninifu kab̄e yie nKuyie mbè nàà ntì ke dáátí tífɔ́t̄t̄nti, ke bo benke be yèmmè cààrēmè, kè b̄e boú dinùu benitidiebè nè besampóbè. ⁶ Kè Ninifu kóo kpààtì tì kèè k̄éit̄e o kpàatikàri kédát̄e o kpàatiyàatì kédáatí kufɔ́t̄t̄nkù kénkari ditápùò Ìnkè, ⁷ kédúš nkè b̄e p̄f̄ekè dihei ke dò: Okpàati nè o t̄umbè bè tu benitibè nè iwūš dè báá déút̄e d̄emare dè me mbáá yà menie. ⁸ Benitibè nè iwūš d̄e dáátí tífɔ́t̄t̄nti, bá wè kòò kušonnè Kuyie nnè o w̄erímú mumau k̄eyóu o yei nnè kuyonku. ⁹ Kè dè naati Kuyie nyèmm̄e ceete, kè kuu bónkunn̄e ku mieke kè tì báá kú.

¹⁰ Kè Kuyie nyà benitibè yóumè be yei nk̄eyóu kù ténke í mbè poté kù do yē nkù yóó bè potémè.

4

Sonaasi seimmè Kuyie nkù c̄t̄emm̄e Ninifu kab̄e

¹ Dè m̄onni kè d̄e yonke Sonaasi, kòo miek̄e peike mediè. ² Kòo nàké Kuyie nke dò: N Yiè nKuyie n do tì nyé m bo dii m̄onni nh̄ ei, d̄e d̄o te kè m p̄ank̄e coké kénk̄ori Tasisi. N do yēmu ke d̄o nha sàà nd̄e u a í ɔ́t̄í a bo yóumè a bo potémè benitibè. ³ N Yiè nKuyie nyóu kè n kú, m bo kúmm̄e t̄ōūn̄e m bo nf̄ōūm̄e. ⁴ Kè tì Yiè nKuyie ndò: Dè wenni a mieke bo peikem̄a?

⁵ Dè do s̄s̄ nSonaasi yēmu dihei ke k̄ate diyie ȳen̄í k̄èè b̄íék̄e ke d̄òò difi ke díék̄e, ke bo yà t̄i yóó tuak̄en̄í dihei. ⁶ Kè Kuyie nduó nkè mutie mam̄u ȳenn̄í kéndònnè munasiñyàà, kóò d̄é nkòo yèmm̄e caté, kè mu d̄éè nnáríkunn̄e o yèmm̄e. ⁷ Kukūnwent̄oo kè Kuyie nduó nkè dib̄e marii mù cáák̄e, kè mùu kpei. ⁸ Diyie ȳenn̄í dii m̄onni, kè Kuyie nduó nkè diyie ȳen̄í k̄èè b̄íék̄e kó kuyaak̄u ȳenn̄í ke tonni mediè nk̄epoté Sonaasi yuu, kòo fiu k̄ebeke mukū̄ nke dò: Kè n ku d̄e nt̄ōūn̄e m bo nf̄ōūm̄e. ⁹ Kè Kuyie nnák̄e Sonaasi ke dò: A í naati a mieke bo peikem̄e mutie muu ñkp̄í.

Kòò dò: N naatimu, m mieke peikemu kè n d̄ó mukū̄.

¹⁰ Kè Kuyie ndò: A kuš mmutie mmu mesémm̄e a í d̄òò mùu kp̄í nd̄emare a í te kè mùu k̄ot̄e, mùu ȳenn̄í keȳenk̄e ke kpei. ¹¹ Ke né yē m báá kuš mmesémm̄e Ninifu diheidie benitibè bo d̄e t̄ek̄oúp̄ik̄òut̄e nè sik̄òúp̄isid̄e (120000) ke í yé be ìk̄e nè be f̄onk̄o ke iwūš múnke d̄e bo p̄eud̄?

Misee Di mpátiri tɔ̀ tui náànti

Kuyie mpāānāānti náāntò Misee nē Esaii bē mōnni dimāā ndi. Kòò múnke náānnē Sudaa kó dikpààtiyuu kòbe Esaii do náānnē bē. Dē do ś nhAsidii kó bēhāāpōmbē bēē bē fēũnko.

Kē Misee bē nàkē kē tui tui kēni Sammarii kòbe tui yóó bē tui kēni, kē yē bē yēi mmēmāā ndi, mēē tui bē fēũnkomē betòbē. Kòò múnke kpannē Kuyie mpāānāānti náāmbē bēē sou mbenitibē, Misee do náānnē bē kéndó bēē totí bē yēmmē kētāātē tui dō mbēē tì tāātē. Ò do bē caummu kēwēte kē mbē nāā nKuyie nyóó dāò dē yēwe yēē kpaanī yē miēke kēdētē ku nitibē.

Di mpátiri náānti duó kē dōmmē

1. Kuyie mbeēnti dotimē Isidayēeri kó dikpààtiyuu nē Sudaa kòbe kperi 1:1-3:12
2. Kuyie nyóó wēte kētēnnénimē Isidayēeribē bē tenkē, kē bēē di diwēl 4:1-5:15
3. Misee bāntēmē Kuyie nkē kù dō kù yóó bē kuó mmesémme 6:1-7:20

Kuyie nkpannē tì Isidayēeribē nē Sudaa kòbe

¹ Sudaa kpààtibē Yotammu nē Akasi nē Esekiasi bē kpàti bie mmieke nke tì Yiē nKuyie mbenkemē Misee Mādeseti ēi kou ku náānti, Sammarii ēi nē Sedisademmu kperi yē kpéi.

² Yebotē yemōu kòbe kēténē!

Titenti tūmōu kòbe nē dēē kó dimāā bo ketenkē ĩnkē keēnē!

Ti Yiē nKuyie nyiténimu ku cēsāātē

kē bo di bekēnē.

³ Kù iténimu ku kàri

Kù cùténimu kē centinī yetārē ĩnkē.

⁴ Kē yē nāū kē yē yiēri,

muhāā nhāō eute mekūō nkē mēē yietēmē,

yē pūšmmu kē cuutinī kubiriku miēke,

kē kù dammū mēnie nhā mpūō ndēē yūū nke dōmmē.

⁵ Isidayēeribē di kó mēyēi mmēē te,

Isidayēeribē kó mēyetimē kpéi nte.

We ntannē Isidayēeribē mēyēi mmieke?

Bēē bo bēmbē diheidie Sammarii.

We nte kē Sudaa kòbe fiē yebākē yetārē ĩnkē?

Bēē bo bēmbē diheidie Sedisademmu.

⁶ Nē dē kpéi, mí ndi Yiē nKuyie m bo dāò Sammarii ēi tidobonti,

kē dii yāā nyāā nkēnāā nyedobuō nkéyī dikpāā,

kē bē ndē fiiku detie mmāā.

M bo díē o tārē kē cūū nkubiriku,

kòo pūū feitōo.

⁷ Kē m bókē o bōotenkaanii kē si cōu,

tibōonenti bē pāmmū tì bē bókē n yóó tì cōummu.

Bē fiē iwūō nyi yebākē kē tì dō.

Bē dootitòbē bo tì tō kécú bē kó yebākē.

Meyēi mmēē yóó do Sedisademmu

⁸ Mí mMisee n yó nkušmmu kē mītiri,

kē centi mēnācēbii kē bo n tetiri,

kē úú sīkpamāō kōmē,

kē kuō ndisendabōnni fēcōnfē tēmē.

⁹ Sammarii cōu tui yēiti í yóó deē,

dē kó tiyēiti yó nsākēmu kētuaē Sudaa tenkē,

tì tui kēni kē bo Sedisademmu ēi kó dibōri.

¹⁰ Di báá tì yēē tì dootitòbē Kati ēi kòbe cuokē,

ncīékēnē, di báá kuō, nhAkāō ēi miēke,

Beti-Deafadā ēi kòbe,

pūñnē mutāā nkēbenke di yēñcārīmē.

¹¹ Safii ēi kòbe cārikenē kē yē dihei di fōkperē nē ifei.

Sanaa ēi kòbe tēnke í dāátí kē bo yēnni bē ēi.

Beti-Esedī ēi kòbe biē né kuō mmāā ndi,

de kó dihei yei mmèè te mefěũtímè.

¹¹ Kè n do nkòtení ké mbè nàa nsiyáábisi,
detefirè kpesi nsi ke tú bè bo mmòke menaà nkperímè
péu de kó kubotí me ndó.

Kuyie nnàkémè kù yóó wēte kětímmè Isidayeeribe

¹² Mí ndi Yiè nKuyie mmú bēi nke tú,
n yóó wēte kětímmu Sakobu yaàbí,
n yóó tímmu Isidayeeribe bèè kpaá,
kè bèè dontenè kupecēnku ɔ ndòmme dipedie mieke.
Inààke ɔ ndòmme dinaabaakèrì,
kè bèè wēte kēsũũ mbe ei mieke.

¹³ Okpàriteu wèè yóó niitè kékeuté kuce,
weè tu ti Yiè nKuyie, ke yóó duute kuduotí kè bèè ye,
kè kù mbè ni ke bè baké.

3

Kuyie mpānāahtì náahtò kpānnèmè bèè ni Isidayeeribe

¹ Kénténè dindi Sakobu yaàbí!
N náánnè dímbè, dindi Isidayeeribe kó sikipààtibí,
di kó mutōmmú í tú di bo ndakemè,
kè benitibè ndoari dèè siáà?

² Dè né yíme kè di níí ndèè sié,
ke doari meyei,
ke fěũ benitibè kōnti ke dei bè mam̄bii,
ke feinko be kũũ?

³ Dii bè cáà nke fěũ be kōnti ke kékíí be kũũ,
ke be yaurí bè ɔ yímè imaa nkéuté tekũmbotè.
Bè ɔɔ posirímè itũòti kéānnè kukàdàabuuku.

⁴ Di bo kuónnè dii mōnni ti Yiè nKuyie nkù báá di cóuté,
kù bo mbúútóo di kpeti di dàò mèè yei nkpeí.

Kuyie ncaummè bepāsoùmbè

⁵ Nte ti Yiè nKuyie nkpānnè ti bepāsoùmbè,
bèè fétinko ku nìtibè.
Bèè ɔ nkè wèè waare be nò mekùò mbè dò
diwèi bo nhò bonè.

Kè wèè me nyí waare be nò mekùò mbè dà,
meyei mbo ɔ dò.

⁶ Deè kpéí nte mí ndi Yiè nKuyie nkè n tu,
m bo dúó nkè dèè bè biite,
bè báá yà n kó mebenkùmè
m bo bè bonté dibiiñni bá bè báá yà tipānāahtì,
de yiè dè bo bè sòute sãũ sãũ.

⁷ De mōnni ifei bo pĩ nde kó beyuwúòmbè,
dè bo bè di, kè bè mpi be iikè,
ke yé Kuyie nténke í yó mbè ténninkomè bè kù bèkú ti.

⁸ Mí nyie, ti Yiè nKuyie nni nduómmu ku Yaá,
kè m mōke muwērímú ke náánnè dikōmbùò dèè sié,
ke benkú Isidayeeribe be yetímè nè be yei.

Kuyie mpānāahtì náahtò Misee nàkémè Sedisademmu yóó pōntemè

⁹ Kénténè dindi Sakobu yaàbí,
n náánnè dímbè Isidayeeribe kó bebaatibè,
dindi bèè bekùnè Isidayeeribe,
dindi bèè í dó dèè sié,
ke penni tibeénti.

¹⁰ Di kòu benitibè mbe ke maànè Kuyie nhei,
Nè kuyonku nku di maánèmè Sedisademmu.

¹¹ De kó benitibè bekù tikuuti kpéí nke,
kè ikuó niùbè tiè nke dó mucóntimu,

bèè tu m pāānāāntì náāmbè kè bè pāū kè dō idííí,
 kè baa nu nné íkú ti Yiè nKuyie ínkè nkè kè náá nkè tú:
 Kù ti bonèmu mēyēi nyí yóó tí tuākēní.
¹² Nè di kpéi Siyōō Sedisadēmmu eì bo naá ndikpāā,
 kè bèè dē kùtíí,
 Sedisadēmmu bo naá nyedobuò kéncóú,
 kè ti Yiè Kuyie ncíētè kó ditārìi naá nkutúúkù.

4

Kuyie nyóó wēte kébaatémè Sedisadēmmu

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkè dō:

Yewe sonye mieke n cíētè tārì bo wēte kékpenkenè yetārè teyè,
 kébaaté sitāā.

Kè yebotè ndakuní di borè,

² Bè bo nnáá mbetabè kè tú:

Tí kōtenè ti Yiè nKuyie ntārì,

Kuyie nSakobu dō tū nkù cíētè.

Kè kù tí tie nku dō tí nfòu mēè botí,

kè tí tūnnè kù ti bēnkè kùu cē,

ku tié mbonnì Siyōō tārì ndi,

ku náāntì yièní Sedisadēmmu nwe.

³ Dē mōnnì ti Yiè nKuyie mbo mbaké yebotè,

kuu yó nni ibotí ìi kpēñnì kè díetirì,

kébbáké bē kpārìseuti kémá sitūkusi,

kè má bē kpāā sicamúkēkusí,

kubotí makù tēnkè bá nkpannè kutekù.

Bè tēnkè bá mpīi nhòmōu tihāāpōntì.

⁴ Bá wè kōo nkuuti nè diwèi o paku,

nè o pērímù bá dēmarè í nhò kōónnè.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakēdaa mīi bēi.

⁵ Ibotí tēi tū nyebaké nye,

tínti biē mē ntū nti Yiè nKuyie nku sáā.

Kuyie nyóó wēte kētíínnímè ku kōbē kè bè baatē

⁶ Kè ti Yiè nKuyie nsōtè kè m bēinnè kè dō:

Dē yiè kpaanímu kè m bo wēte kētíí m pekpiē nyèè cíēté,
 n dō ì potému.

⁷ N yóó tūmmu yepēkpīē,

kédāā ìi cíēté kubotí kuu kpēñnì,

mí ndi Yiè nKuyie nkè nni mbo Siyōō tārì,

kè bè baké sáā.

⁸ Fō nSedisadēmmu nè fōō borè ndē Kuyie mpakémè,

ku nìtibè opecēnti ò ndekè mēè botí didēnnì kè paké o pe,

fōō yóó wēte kénaá ndiheidiē okpāāti yó mbo di.

Kuyie nyāákēmu Sedisadēmmu eì kōbē kè dèè kè bè dēetē

⁹ Dīndi Sedisadēmmu kōbē dè dōmmè kè di kuō?

Dì tēnkè í mōkē okpāātāā?

Bè tēnkè í di duò nyitiénāā?

Dè né yīme kè di mūtīrīnè kuyonku

onitipòkù wèè yóó peitè o kōmē?

¹⁰ Dì naatimu nkuōnnè kénfāū dimāā,

onitipòkù wèè pēi o kōmē

kè yé bè yóó di dennēmèmu dihei,

kè dí mbo dikpāā kè bè di kōnnè Babidōnni.

Dēndē ti Yiè nKuyie nyóó di dēetémè,

kè di fietē di dootitābē nōu miekē.

¹¹ Yebotè péu itē kè cōmmú di kpéi nkè, kè náá nkè tú:

Ti dō Sedisadēmmu cakēmu kēsīntē,

ké ti yà Sedisademmu pòntemè dè bo nti naati.

¹² Yè í banté mɛ̀ɛ kpéí nke ti Yiè nKuyie ndó kédòò ti,

yè í yé ti Yiè nKuyie nyeñtotí dòmme,

yè í yé ke dò nkù bè tíí mbè ɔ́ ɔ́ tíímmè mme tidiiti

kuyié mieke ké ti puotí.

¹³ Ké Kuyie mbéinnè Sedisademmu kòbe ke dò:

Íténè kécómmú kè n di kpénkúnne dinaadaà kòme,

ké di duó nyemátiwíè nnè disòwùò kó yekpèètè,

kè di nnaù di dootitòbè, ke bè yóurí,

ke éí be kpàti, ké ti duó mmí ndi Yiè nKuyie,

nkùù baké ketenkè kemou.

¹⁴ N nɛ́ di náámmu kè n tu ñkuònnè yekúdabùò,

ke yóú dimáà, kè bè di pímmú kébemmu di kóo kpààti metofìè.

5

Bè nàkémè okpààti wèè yóó deetè Isidayeeribe o kpéí

¹ Ké ti Yiè nKuyie mbéí nke dò:

F́ ɔ́ mBetideemmu Efadata,

f́òò tu Sudaà ekè mieke disámpòrì.

Nè mɛmmɛ wèè yó mbaké n nìtìbè ò yètiní f́òò mieke,

wèè yó mbaké n nìtìbè Isidayeeribe.

Dɛ yiè ntu wèè do bo wènwɛ nè dimònni.

² M mu nyó mbè wùónkomu,

ke kémúnè wèè dò nkóò peité ò bo ò peitémè.

Dɛ mònni ndi o kòbe bèè do kpaá bè do bè píñmú,

kékònnè kè, bè wétinímè Isidayeeribe tòbè borè.

³ Dɛ mònni kòo cómmú ké mbè cɛmmú nè ti Yiè nKuyie nkó muwɛ́rímú nè o kó tikpeti,

opeɛnti ɔ́ ncɛmmú mɛ̀ɛ botí o pe,

kè bè mbo kè dè bè naati kè bè ò dé,

kòo yètirii feité titenti timou mieke.

⁴ Ò yó ntú wèè duó nwènwɛ mɛom̀pùmè.

Bá kè Asidii kòbe ti do,

ke ta ti tenkè,

ke puo nti kpààticí

ti bo tònko benìùbè bèyiekè,

nè sikpààtibíí sìni kè bèè bè bàao.

⁵ Bè bo ncɛmmú Asidii kòbe nè disìè,

kémbaké Nemmudoti kòbe nè disekontiri,

kè dè dò nhAsidii kòbe ta ti tenkè

bèè yóó ti deeténè be.

Isidayeeribe bèè bo nkpaá yemòrè sɔnye bè yóó pí mmùù tómmú

⁶ Dɛ kó dimònni Isidayeeribe bèè kpaá ibotí péu mieke,

bè bo ndò ntimaànti ti Yiè nKuyie nduònni ti ɔ́ ndòmme,

ke duó nkubooku ketenkè,

bè bo ndò ñfetaafè dòmme ke ɔ́ nyóòrì timúti,

fè d́ dii mònni, bá onìti kpeti matí í kàké dɛ mieke.

⁷ Dɛ mònni Isidayeeribe bo nkpeñni ibotí tèi péu cuokè,

yecírìcìrè dòmme tiwanwanti cuokè,

yecírìcìrè ɔ́ ndòmme ipe cuokè.

Bè níí bo nyi nàù ke kòù òmòu mɛ mbáá na ké bè bàao.

⁸ Isidayeeribe donè di dootitòbè,

ké bè yóurɛ páíí.

Kuyie nnàkémè kù yóó deitemè Isidayeeribe yèmmè naatinè dɛ

⁹ Ké ti Yiè nKuyie mbéí nke dò:

Dɛ yiè kpaanímú kè m bo kuò di sɛ́í, képuo ndi kpàrànaasɛ́í.

¹⁰ M bo puo ndi tenkè yehékè dieyè,

kébuó nyehékè iduotí fité yè.

¹¹ M bo paa ntinitinònti di cuokè,

opāũ ténkè bá mbo di tenkè.

¹² M bo u di bókè nè di tenkaani,

bá di ténkè báá na kénínkú

di dǎǎ dè nè di nǎu de iikè nè di bo mbomè.

¹³ M bo u di bǎǎ Asedaa teedeí kǎpuo ndi ekè dieyè.

¹⁴ De mǎnni m mièkè bo yè mediè mbèè yete n kpeti,
kè m bè poté képeite.

6

Ti Yiè nKuyie nsaimmè ku nìtìbè

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní mbéinnè kè dǎ:

Íté kécómmú kékpannè n nìtìbè yetārè nè sitáá kè dèe kee.

² Nákè be kè dǎ, tí Yiè nKuyie ntu:

Díndi yetārè keènè Kuyie nkó tibeénti.

Díndi ketenkè kó yesǎnkè yèè fiíkú teii keènè!

Kù sǎimmu ku kǎbe kè kpannè Isidayeeribe.

³ Mí ndi Yiè nKuyie mmũ tu:

Díndi n nìtìbè n nákéne n di càkè mù.

Di nh òunè ba nkpeí? N nákéne!

⁴ Mũ di dǎnnéni Esibiti tenkè

kè di deeténè mudaatǎmmú

kè duó nkè Mǎyiisi nè Anǎ nè Midiyammu

kè bè di niitè.

⁵ Dentenèni Mǎabu kóo kpààti Badaki do dǎ kè di dǎǎmè,

dentenèni Beǎo bire Badammu do ò tǎnné tí,

kédentení di do ité Sítimmu

késénté Suditǎ kè dè ndǎmmè,

kè di tuǎkenè Kidikaadi.

De mǎnni di bo banté n di dǎǎ mèè sǎa.

Ti Yiè nKuyie ndǎ ku nìtìbè ndǎmmè

⁶ Kè Isidayeeribe bǎi nke dǎ:

Ti níi bo ntǎ òndi pǎnni kǎpǎ ti Yiè nKuyie

ti dǎ dii mǎnni kè kù bánté?

Ti Yiè nKuyie ndǎ ti níi bo ntǎ mǎmmè yenaadakè

yèè mǎke dibenni dimáá dimáá kè kù fié kǎtuǎnaá?

⁷ Ti Yiè nKuyie ndǎ ti níi ntǎ yepedake nye sikǎu sikǎu

yáa mekúǎ sicèe sicèe

yáa ti né níi bo kù fié bèè tu bèmbè Mpo

kè kù ti cǎé nti yei?

⁸ Di yému dèè wenni!

Ti Yiè nKuyie ndi wúónnè tí tu:

Di bo ndǎǎrimè ditǎbè dèè sié,

kéndǎ meǎsàa nkó mmudǎǎrimù,

kékékùnnè dimáá kè nkù tũ.

Kuyie nyémmè kù yóó poté Sedisadammu ei kǎbe be yonku nè bè yuukumè kpéí

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sedisadammu ei kǎbe kè dǎ:

Wèè ciì wèè daate ndi náa ntǎ kpéí.

Díndi Suda kǎbe nè bèè kó dimáá bo dihéi mièkè,

kénténè n tǎáté tí!

¹⁰ Dè í yie m bo nwúómmè benitiyǎibe yuuku dè,

kè dè bo be cǎí mièkè,

bè beú nè siyáábisi bièpeé si ndò nyisǎke nyi,

nyí si dǎ.

¹¹ M báa na kénwúónko bèè tǎuti siyáábisi bie,

kè cǎti be yǎrè mièkè cidóò tǎrè siyáábisi kpeye.

¹² Di nhèi kó bekpààtibè nǎnnè muyóò mmu,

kè sou nke cií mbetǎbè.

13 Di yei mmeè sũũ,
deè te kè n yó ndi puoti
n yóó di deemu páíí de kó meyei nkpeí.
14 Di níí bo di, di bá nsànnè,
dikònni bo ndi bo,
kè di sùs ndè, di báá na ké dè sònne,
bá kè di na ke sònne n dè càke.
15 Di níí bo kúútí bá di báá deite,
ke níí díí mekùs ndi me mbáá mè dònè mùmamù,
ke níí kuoti menaà di me mbáá mè yà.
16 Di túnne okpáàti Ìmmidi nè o cice Akabu,
nè o cīètè be borime yeime mme weti weti,
deè kpéí nte kè m bo duó nkè di kó diheii naà ntidobonti,
kè bè di daá díní diheidiè kòbe,
ke ifei dí pí.

7

Kuyie mpāānāānti nāāntò sautemè benitibè dōori mēè yei nkpeí
1 Mí mMisee kè m béi nke dò:
Mí nhosénniwè!
N kperè dōnnè wèè dó wènwè kētōũ yetebe ye mōnni ke mōnté
yoo wèè kàte ke bo déri yetebe
bá ò í mpètè bá díimáa ke càáké,
ò í mpètè ditebii sũũri ò dó di.
2 Òmòu ténke í kpaá di tenké mieke,
wèè dōori ti Yiè nKuyie ndó dè,
òmòu í wetí bá omáa.
Bá wè ò dó munitikòu mmu, bè dii betòbè mbe timati.
3 Meyei ndòòrimù bíékè beè tu beketibè,
bekpààtibè nè bebeembè kè bè wē ndinùu bemou,
ke ò mbekù ke dó ticuuti,
kè beheikènkótibè ò nnáá nke dó mucóntimu.
4 Be mieke wèè tōũ wèè dōnnè tipoti
wèè tu osàu be mieke,
wèè dōorimè né dōnnè
a 35 ta tisāmpoti cōu kùu yíé kè dè da dōòmè.

Ti Yiè nKuyie mpāānāānti náamè do nàké ti be kpéí,
ti tūàkenímu ke deè, dè bè dímu.
5 Òmòu ténke bá ntá o tebite,
òmòu me mbáá duó nho yēmmè o népo,
bá o pokù mómmuò mborè,
ò báá yie nkòo nùu táúté.
6 Ke yé di mōnni denitidabire sáámmèmu de cice,
kè desapūmbire kpannè de yò,
kòo cēpokù sīnnè o cākù,
bá wè kòo cīètè kòbe tú o dootitòbè.

7 Mí m me mbùs ti Yiè nKuyie nku,
n tá kù, kunku n tū nkù,
kù yóó keèmu n dabōnni ké n deeté.

Dè naatimè Kuyie nkó benitibè kù bo bè deetémè
8 Díndi ti dootitòbè dè bá ndi naati ti do mēè kpéí.
Ti domu kè ti Yiè nKuyie mme nyóó ti íi,
ti bo dibiiinni mieke nke kè ku me nyóó ti múíté.
9 Ti càkemu ti Yiè nKuyie nyìikè,
ke do ntí yà de kó meyei nkó tiyeti.
De mōnni né kpaanímu kè kù bo ti pate,
kéwēte ké ti cōnné ti fōtìrì,
kè tí ta kuwenniku mieke,

kéyà kù dǎ̀rì mǎ̀è sàà nkù wetí mǎ̀è kpéí.

¹⁰ Dɛ mǎ̀nnì tì dootitǎ̀bè

bo dɛ yà kè ifeii bè pī,

bembɛ bèè do ɔ ntú:

Yé di Yìè nKuyie ndi tũ nkù íkuu borɛ?

Dɛ mǎ̀nnì bɛ dootitǎ̀bè bo mbè nǎ̀ù kè tì wúó

bè ɔ nnǎ̀ù mǎ̀è botí kuce kó mutǎ̀á.

¹¹ Díndi Isidayɛɛribe dɛ yìè kpaanímu,

kè di bo wɛ̀tɛ kémaá kuduotí kéfii ndihɛi,

dɛ yìè bè bo détinne di tenkè mǎ̀nku.

¹² Dɛ yìè di kǎ̀bɛ bo yènní Asidii,

kéntǎ kétuǎ̀kenè Esibiti tenkè,

kétúóté kukó nNiidi kéntǎ kétuǎ̀kenè Efadati kǎ̀ku,

nè dǎ̀mǎ̀èrì pɛ́emmè nè yetǎ̀rè ìnkè kǎ̀bɛ, kékonni di borɛ.

¹³ Kè ketenkè bè do bo kèe doúnko,

kénaá ntedǎ̀ntè benitibè bèè kè bo bɛ yei nsũ̀ mmèè kpéí.

¹⁴ Kuyie, cǝmmú a nìtìbè nè a pǎ̀ati,

bè tu a kǎ̀bɛ mbɛ,

bè bo tɛ̀dǎ̀ntè miɛkɛ nke,

kè depaa mbè fité.

Cǝmmú bɛ a do ɔ mbè cǝmmúmè Basāā nè Kadaadi kpáá timúsũ̀tì borɛ.

¹⁵ Tì Yìè nKuyie ndǎ̀ǎ̀ tidietì,

a do tì dǎ̀rì mǎ̀è botí a tì dɛ̀nne dii mǎ̀nnì Esibiti tenkè.

¹⁶ Kè ibotí tɛ̀i kǎ̀bɛɛ dɛ̀ yà,

kè ifeii bè pī mbá nè bɛ wɛ̀rímu mɛ ndeumè,

dè bo bè di kè bè kpéí,

kè bè mpi bɛ nǎ̀,

dè bo ndò mbè tu yewũ̀.

¹⁷ Kè bèe múúkú mutǎ̀á nyiwǎ̀ake nè debambaànnè terè kǎ̀mɛ,

kufɔ̀waá mbo bè kpè̀été,

kè bèe yènní bɛ sǎ̀rè miɛkɛ

kékɛ̀tɛní fɔ̀ nti Yìè nKuyie nti tũ nkù a borɛ kè da yɛ̀tɛ.

¹⁸ We nda dǎ̀nnè fɔ̀ nti Yìè nKuyie,

fɔ̀ nwèè minnìimè dɛu kàa tì cǝ̀nko tì yei,

tínti a nìtìbè bèè kpáá.

A miɛkɛ ɔ̀ yí nhǎ̀ kɛ pèi,

fɔ̀ nwèè nǎ̀nnè a bo dǎ̀mmè onitì mɛsǎ̀a.

¹⁹ A tì cǝ̀ɛ nti yei, nké mɛ yɛ̀,

ké mɛ diu ndǎ̀mǎ̀èrì miɛkɛ.

²⁰ A yóó tì dǎ̀mmu mɛsǎ̀a,

tínti Abarahammu nè Sakɔ̀bu bɛ yaǎ̀bí

kéndǎ̀nnè a do bè dǎ̀nnè mɛ̀ dínũ̀ nè dímǎ̀nnì.

Naummu Di mpátiri tɔ tii náànti

Naummu kó dipátiri tú fɛyɛnfɛ nɛ Ninifu diheidiè kó mupòmmù kpéi. Kɛ bɛnkú Kuyie nkuù kpeñnimè kè kuù baké kù dɔ̀̀ dè demɔu Ninifu èi kɔbɛ do dokùnèmu Isidayeeribɛ kè dè yóu mèdiè nnè dimònni, kè Naummu nnáa nke tú Kuyie nyóó pòntemu Ninifu diheiyonkuri, diheiyeyiri kédɛɛtɛ Sudaa kɔbɛ. Kòo náké kɛ dɔ̀̀: Dɛ kó diheì kó mupòmmù yó ntú Kuyie nkó tiyɛ̀ti nti, bɛ kó tidònniti kpéi.

Di mpátiri náànti dúo kɛ dòmmè

1. Kuyie nyóó bekénèmmè Ninifu èi 1:1-8
2. Kuyie nyóó potémè ku dootitabè 1:9-14
3. Kuyie nnàkémè Ninifu èi kó mupòmmù duunnimè 2:1-14
4. Mùù tɛ kè Kuyie nyóó pòntɛ Ninifu 3:1-19

¹ Ntɛ ti Yiè nKuyie mbenkɛ ti Naummu Edikasi èi kou Ninifu diheidiè kpéi.

Kuyie mmiekɛ yóumu kè kù né wenni

² Ti Yiè nKuyie mmiekɛ yóumu,
kè kù puoti bèè yetɛ ku kpeti.

Ku miekɛ yóumu mèdiè,
kù ɔ̀̀ í nyóu kù bo peitemè bèè kù nùí,
kù ɔ̀̀ í mbè wùónko.

³ Ku miekɛ boomu, kè kù kpeti dɛu mèdiè,
kù né ɔ̀̀ í nyóu oyéiwe,
kù ɔ̀̀ nkérí nè tɛfòdóntɛ ntɛ kè kuyaakù fí,
ku naàcɛi línko mùù táá mmuù tu yɛwetɛ.

⁴ Kuù ɔ̀̀ péi ndáméèri kòo kùù,
kè kù bɛi nyikó nkpeí,
Basāā biriku kó timúti nè Kadimeedi tāri kpeti kè tii kpéi,
kè Dimaa túúkù kó mutepóó mmótɛ.

⁵ Kuù ɔ̀̀ benkɛ ku wɛrímú kè yetārɛ sàntɛ,
kè sitāā nkpeutí,
kè ketenkè nhau kɛ kónnìnè dèè kó dimàà bo kɛ miekɛ.

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mmiekɛ peikɛ wɛ mbo na kè kù bàao?
Kè ku miekɛ còutɛ wɛ mbo nkpaá?
Ku miekɛ còu nfɛhāādeɛnfɛ kōmɛ mme kè yɛpèrɛ pùò.

⁷ Ti Yiè nKuyie nwennimu,
kuù ɔ̀̀ nkānké bèè sàri ku borè meyeñcaārìmè yiè,
kuù ɔ̀̀ ndakɛ bèè sàri ku borè bɛ kpéi.

⁸ Kè menie nta ikó nke bo pānténè diheì.
Kuù ɔ̀̀ pōnnè bèè kù nùí mpáíí,
kè bɛ kpāāke kétannè dibìinnì miekɛ.

Ti Yiè nKuyie nnàké ti Sudaa kɔbɛ nè Ninifu kɔbɛ bɛ kpéi

⁹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pāānāānti náāmbè kɛ dɔ̀̀:

Díndi Ninifu kɔbɛ n kó meyei nhòmmɛ mme di yàmè?

Míí kòu di dootitabè di í wɛti kɛ bo yà meyei mmamè.

¹⁰ Bèè di níí mbè yóó còutɛ tipoti tii kpéi kɛ còu ti kōmɛ mme,
timúkpeti tēmè.

¹¹ Ninifu èi, fòò miekɛ nke,
wèè wanti kè n dɔ̀̀ mí nKuyie mmeyei nhò yènnimè.
Dɛ yiè nhò mòkɛ meyèmmè yeimɛ mme.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéi nke dɔ̀̀:
Díndi Sudaa kɔbɛ bá nè di dootitabè mɛ nsūmè kɛ kpeñni,
m bo bè kùò kè bè dèè.
Míí do dúo nkè bè ndi fɛũnko,
m mɛ nténkɛ í yó nsákɛ kɛ di fɛũnko.

¹³ Di mmònni n di dɛɛténèmu Asidii kɔbɛ bèè do di fɛũnko,
kɛ di pítɛ tidaati kó iwɛi.

¹⁴ Díndi Ninifu kòbe, ntenè ti Yiè nKuyie ntaátè ti di kpéí:
 Di kó kufuku mieke òmòu í yó nkpaá
 wèè bo sòoté di kó diyètìrì.
 Sibootenkaanli ideí kpesi nè timáti kpesi,
 dè ténke í yó nkpaá di bòotuo mieke.
 N keú di fòti nku,
 di ténke í tú bèmabè ti Yiè nKuyie nyìkè.

2

¹ Díndi Sudaa kòbe!
 Ntenè wèè nàà ntínáànsààti ke kéréni yetàré ìnkè,
 ò tóni diwèi kó tináànti nti.
 Sudaa kòbe mbaànnè di baa,
 kéndòori di dòunnè yèè nò ti Yiè nKuyie,
 ke yé Asidii kóò kpààti yeiwe ténke í wétinimè di borè,
 bè ò dèite páíi nwe.

² Díndi Ninifu kòbe bè di doti mudoò mmu,
 dekenè dihei kó iduotí kémbaa yebòrè,
 képénne ice, báátínè mesàà, nke pí ndimáà,
³ Ti Yiè nKuyie nwèti ke bo duómmu Sakòbu yaàbí i wérímú,
 kù wèti ke bo cónnému Isidayeeri be fòtìrì,
 befèèbè bèè do bè pònte.

Kuyie mpàànáànti náàntò nàkémè bè yóó domè Ninifu kóò pònte

⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
 Ninifu kòbe di dootitòbè dápìiti tò mmewūð mme,
 be kó behāāpòmbè yekōmbò yembè dàátí tiyaāwūšti nti,
 kè be kpàrinaasēi pīnti ke dò mmuhāā, kè bè yùò yekpāā.
⁵ Nte bekpàrinaasēi ke puoti yetàré di kó dihei mieke,
 ke tūū ndi ce nè di kari dè,
 ke pīnti ke dò nyehāātīre,
 ke cāā fetapíēfē kōme.

⁶ Ninifu kpààti yumu o āāpòmbè iwēi yembè kè bè kpeuti,
 kè be dootitòbè coké mecāā nke kòte kuduotí borè ke bè bàà,

⁷ ke cōnné kuperí, ke pònte kunéce kó dibòrì.

Kè kufōwaá nhauté tekpàātíçtētè kòbe.

⁸ Kè bè dèite tebootenkaanitè sātì,
 ke tē uuté ke kōnnè.

Benitipòbè bèè do tē bàà,
 kè bè kuò nyēsáútidabùò
 nyekpetinónkperē kōme,
 ke pīi mbe cīncīrē.

⁹ Kè benitibè cokù Ninifu ke yiè kubinku sō kpété,

kè menie nní nhorì mèè botí,

kè bè péinko ke tú: Cómúnè! Cómúnè!

Òmòu me nyí wēēri.

¹⁰ Kounè mesò, kounè timáti péiti.

Tikpàti tū bo dihei tì í dò nkédeè,

Tinensààti tibotí tibotí piékému.

¹¹ Pòntenè kédéité kéheí di dō dè,

bemòu be kōmbùòti domu,

kè be núù mbòké

kè be kōnti au.

Bè dōnnenèmè Ninifu diciricirì bè na di

¹² Yé dihei dii do tú yeciricirè kó kudènkù di kòte kè?

Diì nitibè do bo yeciricirè kōme bá òmòu í bè kōónnè.

¹³ Dè kó dihei kòbe do waà mbe diiti diciricirì sō pīmmè mme kédòu nkè yeniiyee túóté,
 Di sō pí nképiemmu ye dènkù iorimaa.

¹⁴ Di mmònni mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n yitè ke còmmúmu fō nNinifu èi a kpéí,

ke bo cśu nha kpàrinaasē,
 kéfié a nìtìbè bèè dònne yeciriciribe.
 A ténke í yó nkpaá pīi ntiwanwanti,
 ketenke ìnkè dende deèmu.
 Bè ténke báá keè dèmarè a tōrè kó metammè.

3

Bè kùamè Ninifu kòbe bèè do kòu benitibè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dō:
 Dihèi dii nkó benitibè kòu benitibè mbe,
 ke tú siyáàbisí yembè,
 ke yuuku ke fekù becīribè kperè,
 bè bo yà!
² Be dootitòbè beè bè doti,
 bè fāā nyedá nye sisēī kè yè kuà nsāū,
 kè sì cokù, kè sikipàrinaasēī cēētiyè urì, kè sì pùù.
³ Kè besāndèèbè fimmúnè sisēī,
 kè yese pīnti, kè yekpāā ntu níéé,
 kè benitibè duò ke kō, nkè becīribè còu còu,
 bá bé í dō nkékaà nkédee, kè bè bè bētirí.

Ninifu èi dimè ifei

⁴ Ninifu èi kòbe dibòotōmmú muù tonté,
 di wenniku nè di kó diwèl nè di dàòri dèè tie,
 deè te kè di yūōnní benitibè nè yeboté,
 ke bè dàòri tidaatì kè bè pīi ndi tōmmú.
⁵ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n yitè ke còmmúmu a kpéí,
 ke bo kátè fō nNinifu a yaàbòrì kédeenní a ìikè,
 kè benitibè yà a fei.
 Kè yekpààtiyò da wéní.
⁶ N yóó da dátinné tiyontì nti,
 ke dá yáúkūnne, kè benitibè da wéní,
⁷ kè nda yau ke cokù,
 ke tú Ninifu kperè dò mmesémmè mme,
 òmòu báá ò kuó nde kó mesémmè,
 òmòu báá ò bàntè.

Tù do tùàkení Tebesi èi tiiyóó tuàkení Ninifu

⁸ Fō nNinifu a yèmmè do nha pēētēmu Tebesi èi
 dii do soké Niidi kó ikó ncuokè
 kè menie nhò fité kóo kònté iduotí kōmaà?
⁹ Etiopii nè Esibiti,
 de kó yehékè do kpeñnìmu mēdiè,
 yeè do tú a kó muwērímú.
 Puti kòbe nè Dibii kòbe kè bè da naatinè.
¹⁰ Nè memme kè bè bè pī nke kōnnè ke dōò tidaatì,
 ke naù be bí ice imòu mieke.
 Ke tãā tēté ke totí sikipààtibíi,
 ke bou bèè tu benitidiebè mēfimme.
¹¹ Fō nNinifu dè tùòke a kó dimōnni ndi,
 kàa yà kuyonku ke muó nke diu,
 ke wanti disòri,
 a bo sari dè kàa dootitòbè da mōnté.

Ninifu èi kòbe bàátí fààrè nwe

¹² Ninifu! A cēkpetè sàáténè fikìè tie mmu,
 mùù kó yebè ketiyè bí mesàà,
 kè ye cáàntì nampè kè yè pànke donní o nùù mieke.
¹³ Kàa āāpòmbè sàáténè benitipòbè,
 kàa càkè kpetè ke feio,
 kàa dootitòbè bo na kéta.
 Muhāā mmuù còutè a càkè kó yekpetínyè.

¹⁴ Íténè kédó menie ndi bo nyɔ mmè,
 bè dɔ ke dí pimu, nanè titátì,
 ùtínè tiyaatì, píikúnè yedombie,
 kémaá iduotí képénné.

¹⁵ Muhāā mbo di cóúté,
 bè bo di kuɔ mudoò mieke,
 bá kè di dɔ dí nsū yecádúò ntēmè,
 bá kè di dɔ dí maatenè fecofe mamè.

¹⁶ Ninifu eì a potambè do sūmu
 ke dōnnè siwāā dōmmè keĩnkè.

Bè itému fecofe tēmè.

¹⁷ Bèè dake mutōmmú kpéí,
 kè bè sū ke dōnnè fecofe,
 kè bepátíwāābè sū,
 ke do ntikotaà yòùtì ɔɔ yènní kubooku mōnni kéndōmmè,
 kè diyìè yènni tii ciété,
 a ténke báá banté tì do borè.

Meyei mmèè í mōke mutie

¹⁸ Asidii eì kɔbɛ di kó bekpààtibè yè nke duómu bè í yóó ente.
 Munɔndammú koutému a kó iwɛĩ yambè sáá.

A āāpòmbè ciétému ke dèke yetārè ĩnkè,
 òmɔ̀ù í bo wèè bo bè tii,

¹⁹ A kó mumammú í mōke mutie,
 a mōnni í yóó miété.

Bèè kó dimàà yo bè nàá ntì a kpéí,
 bè fāá mbe baà nde,
 we mbo dēmarè ténke, wèè í yĩtété a yóumè?

Abakuku Di mpátírí tò tìl nààntì

Abakuku do wàri o pátírí Babidōnni kòbe baké dii mōnni ndi, kè Isidayeeribe bèkú bemaá tìl yóó bè tùòkení, kè yīèkù bè í yé kè nsà kè Kuyie nkpaá kè yé be kpéí. Kè bè mbékú Kuyie nké tú: Ba nte kè bè tí fēũnko kàa bùútóó? kè beyeibe fēũnko besààbè kàa cīéké? Kè Kuyie nhò tēñné ditannùu mari dii bo benitibè beməu kpéí dii tu: Onìtí a bo mbúsámè Kuyie ndeé bo nte kàa nfòu kè dè da naati bá kàa bo tìl mièkè a mbús Kuyie. Mukàmmù 3.

Dè kó dipátírí dikéè didèrì mièkè Kuyie nnàámmu ku nìtibè kè tú: Ntūnnè mí ndi Yìè nKuyie n yé mmù kényé kè dò n yóó di teennè.

Di mpátírí nààntì duó kè dōmmè

1. Kuyie mpāānāahti nāahtò í yémè ò bo tāāté tì 1:1-2:1
2. Bèè bùtinné Kuyie mbè bo yà 2:3-20
3. Kuyie nyēmmè kè wèè kù tá ò bo na 3

¹ Di mpátírí tì nàá nKuyie mbenke tiñti ku pāānāahti nāahtò Abakuku.

Abakuku kuōnnèmmè Kuyie

² Tì Yìè nKuyie!

Dè yó nkāáké dè kàa keè n da kuōnnèmmè?

A yóó n cóúté òndaà?

M baá da kuōnnè benitibè yonku deutémè mme kàa bùútóó?

³ Dè dōmmè kàa yóu kè benitibè dōòrì meyei?

Ba nte kàa yóu kè bè tí fēũnko?

Me fēũtímè maa ndi nè mufèè n wúómmè, tìneitì tìl né bo nè yekpàrè.

⁴ Bè ténke í tū nyikuó yēmmè,

bá tibeénti ténke í bekú mesàà, oyeiwe weè nò nhosàù, dè te kè tibeénti cāke.

Kuyie nhò tēñné tì

⁵ Kè Kuyie nhò tēñné kè dō:

Wénténè kéyá yebotè dōò dè,

kè dè di di, kè di kpéí.

N yóó pī mmù tōmmú di mmōnni,

kè bè dō di nàké kè tú mù bo dōò

di báá yie.

⁶ N yóó ínní Babidōnni kó benitiyonkubè mbe,

benitidōnnibè, bèè firì titenti timəu,

kè feètì yehékè.

⁷ Bè kpeñnìmu kè duò tikōmbùàtì.

Kè ā sifeí,

kè āà bemaá be kó ikuó.

⁸ Be sēī cāāmu kè pēēté yekpamaà,

kè tonni kè pēēté sīkpamóó

ō mbeṭi kuyuoku mōnni kè bo pī nke cāāmè.

Be sēī boni dēdētirè nde,

kè pùtini kè cāā kè dò nfecīrifè 55 yà fē

dó kēpī ndè, kēfīfētè mēè botí.

⁹ Bè kērínímu, kè pōntì kè eiti,

kè wetí be ìkè,

diyìè yìèni kèè bíékè kó kuyaakù kōme

kè kouti tidaati mubirimú kōme.

¹⁰ Bè sènkumu bekpààtibè, kè daú sīkpààtibí,

bè í bōtì dihei iduotí fité di kpeti,

bè 55 ì 3nné mutáá mmu kéta,

kēpīmmú bèè bo di mièkè.

¹¹ Bè pēnkumu kuyaakù tēmè,

ke dó mēcāā nke k̄ari kupíkù tekù.
Benitíkòbè mbe, bè tá be w̄érímú mmu,
bè na ntá mēè botí Kuyie.

Abakuku kuśnnēmē Kuyie nkucē mēd̄érímē

¹² Tí Yìè nKuyie nha tú tì Yìè nKuyie nku nè dimònnì.

F̄óó tì te, a dò mpáí páí nwe ke bo s̄áá.

F̄ó n kó kupèrikù.

F̄óó t̄āātē be nnitibē k̄éduś nkē bè bo ȳúś nti to,
a bè kp̄énkùnne kē bè bo tì tiémmu.

¹³ Kuyie nha dò mpáí páí nwe,
a báá na kénwúó mmeyei.

A báá na kénwúó nke bè tì f̄éũnko.

Dè dōmmē k̄āa w̄úó mbeyei be ke í náá nt̄imatí?

Ba nte kē beyei be na bèè bè wenninē k̄āa w̄úónko.

¹⁴ Dē ȳime k̄āa w̄úónko benitibē,

kē bè bè d̄òrì ke dò mbē tu siȳī,

ke do mbē tu des̄int̄ek̄p̄ere d̄ēē í m̄ake on̄iùtì?

¹⁵ Babidōnni k̄óo kp̄àtì bè p̄ĩr̄mú nè o ȳĩmpie nku,

bè ta o d̄it̄imù miēke nke,

kòò bè ūr̄inē kuyáákù kē dē o naati, kòò ȳànkù.

¹⁶ Nte be, ke feu be d̄it̄irē iw̄ūś,

ke tuò nt̄ihúúntì be ȳáatì,

ke ȳé d̄eē bè duòmmē mudii mēdiē,

mudii mùù s̄ū mēsàá.

¹⁷ Bè yo ns̄akému ke kou yebotē,

nè be ȳĩndit̄irē s̄áàá?

Mēsém̄mē í yóó bè p̄ĩnáà?

2

Kuyie nyēm̄mē kù yóó potē Babidōnni

¹ Dē mōnnì kē tì Yìè nKuyie mp̄ān̄áāntì náānt̄òo b̄ei nke d̄ò:

Mí nhoh̄eik̄em̄b̄ari n yóó cómmú n cónnì ndì.

N yó mbo n dēnnì ìnkē nke ke paké,

n yó nk̄émmúmu k̄éyà kù yó n náké tì,

k̄éyà m mē nkù kuśnnē kē kù yóó n t̄énnē tì.

² M̄en̄mē tì Yìè nKuyie nni nt̄é̄n̄é̄m̄ē ke d̄ò:

W̄ari n yóó da benke tì, á tì k̄erì tit̄áp̄iētì ìnkē,

kē d̄ēē yie nkē bèè na kē nti k̄āa mmēsàá.

³ N yóó da benke tì tu yem̄r̄ē ȳēē k̄paan̄i yē k̄peti nti.

Dē aut̄ē ke bo d̄òmmu, dē í yóó p̄àá.

Bá kē dē ɔ̄t̄í n dē bàamu,

tì yóó d̄òmmu, dē í m̄ake kp̄èr̄ē.

⁴ W̄ēē í d̄òrì d̄ēē siē ke m̄ake t̄efent̄ē ò yóó kúmu.

W̄ēē m̄e nwetì ò bo nf̄òù ò n t̄á m̄ēē kp̄éí * ȳē: Muf̄ōmmu kó dik̄ūnnì tu a bo ntámē Kuyie, k̄āa
bo ānn̄ém̄ē t̄efent̄ē k̄éyete Kuyie nkē dē t̄oun̄i mukūū. W̄ent̄ē Odommu 1:17 nè Kadasii
3:11 nè Ebedeebe 10:38.

⁵ Tì kp̄atì soū nhon̄it̄i nwe,

t̄ep̄òt̄ē ȳiē nyí m̄ake m̄eomp̄um̄ē.

Be p̄ite yēē d̄eu kud̄onkù kp̄eri d̄ōmmē.

Kud̄onkù í diē mm̄ēē botí bec̄ir̄ibē,

bè í m̄e ndiē nt̄ik̄p̄atì.

Bè p̄ont̄i yeh̄ek̄ē yem̄ou ndi, ke baar̄i ibotí im̄ou.

Meyei mm̄en̄ūmmù

⁶ Dē kó yeh̄ek̄ē k̄abe bèè yóó w̄ēnnē,

k̄ēnn̄áá m̄Babidōnni k̄abe kp̄éí nyen̄áānh̄ant̄iȳē ke bè daú ke tú:

Dì bo yà d̄indì bèè f̄ekù bet̄abē kp̄ere!

* 2:4 Dē kó d̄in̄áāhk̄ēē n̄áa mmukūū nn̄ē muf̄ōmmu kp̄éí ke

Dè yó nkááké de kè di yóu di bo mpĩĩmmè benitibè,
nè muwérímú kè bè di yietì ke dò mbè di mokenè yebàà?

⁷ Di di bèè kperè bè itínímu di kpéí.

Bè yóó wèēténímu di kpéí,

ké di do kéfèké di kperè múnke.

⁸ Di fèkèmé ibotí péu kperè mèè botí nku

ibotí tɛl yóó fekèmé di kperè,

Di còú mmèè nitíyĩ nkéí,

nnè di yonku deumè kutenkù,

kè di fèũnko benitibè.

⁹ Di bo yà! Díndi bèè cíí mbetòbè,

ke yo mbe kperè,

kè di yèmmè dò ndi bo céé ndi yĩntì,

keĩnkè kéyenténè mɛyɛi.

¹⁰ Di né í yé ke dò ndi tanné dimáà ndi ifeí,

di kùò kùù nitisũkù, di kùò dimáà ndi.

¹¹ Di cɛĩ kò imarí yóó nákému di kpéí nkè ticádɔti di bekénè.

¹² Di bo yà! Díndi bèè maánè menitíyĩ ndi eí,

di bo yà díndi bèè kùò benitibè ke pũténè di eidiè.

¹³ Di nyé ke dò mbenitibè fèũrì dèè kpéí ndè yóó cósútému

bè fèũrì detetirè nde.

Mí nKuyie Mpakèdaa mĩ tì béí.

¹⁴ Menie mpíéké mèè botí dàméèrì,

kutenkù kumɔu kɔbɛ yóó mɛ mbanté ti Yiè nKuyie nkó mesàà

nnè ku kó tikpetì.

¹⁵ Di bo yà díndi bèè nũnko di kɔbɛ mɛnaà,

ke bè diĩnko dɛnaadoò

kè bè bo muó nkè dí nwéí bɛ feí,

yànnè mɛ di móm̃m̃m̃bɛ.

¹⁶ Dè tu di kó ifeí nyi, dè í tú disānni.

Dè tũàke di bo yà dèndɛ Kuyie mmieke kó fɛbòòfɛ,

kémuó nkéfeí ndi feí,

ti Yiè nKuyie ndi yuo ku mieke kó fɛbòòfɛ nfe.

Kè di bo fè yà kè ifeii dátinné di do mɔke dii sānni.

¹⁷ Di kóú mɛè botí Dimaa tārì tedierè ke dè dèè,

bè yóó mɛ ndi deè

di do kòú tìi kpasĩntì, di bo tì yòtɛ.

Di còú mmèè nitíyĩ, kè di yonku deuté,

kè di fèũ mbenitibè yehéké mieke,

nè de kpéí nkè bè yóó yũs̃mmè di to.

¹⁸ Sitenkaanii kpeti tú ba?

Benitibè bɛɛ s̃i cɛú,

di s̃s̃ yie mmèè bierimè kéuté,

mè tu siyáábisi kperè nde.

Ba nte kòo niti s̃s̃ duó nhomáà o móm̃muo nhò dòò dè,

dèè í nɔ nkè náá?

¹⁹ Di bo yà díndi bèè s̃ nnáá nkudóú ke tú: Enté!

Ke nnáá nditārì ke tú: Íté!

Di mɛ nyí yóó na ké béí,

bá kè di di dàri mesɔo nnè timátì péitì,

mmufõmmu í bo di mieke.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nkunku mɛ mbo ku cɛsààtè mieke nkè,

kutenkù kumɔu kɔbɛ yĩnè káré ku iikè.

3

Abakuku sautenè Kuyie nnè fèè yènfè

¹ Kè Abakukuu dèntè fèyènfè késautenè Kuyie nke dò:

² Ti Yiè nKuyie, n kèèmu a do pī mmùù tōmmù,
ke da yòtè.

Wète kèpī nde kó mutōmmù ti kó yewe yiè mmieke.

Dòò mu kè ti yà.

A mieke me nti peikemè a naatimu,
a né ti kuó mmesémmè.

³ Kuyie nyiténímu Edammu tempè, Temaa èi,
kù iténímu Paaaa tārì Ìnkè,
kè kuwenniku píe nkefinkè nè ketenkè,
ke te kè bè kù sántí.

⁴ Kù kèrínímu ke pīnti di wennécànni kōme,
kè diyie kpèrimè yiení ku nòu mieke,
ku kpeti sòri ku nòu mieke nke.

⁵ Kuù niinní mutenkūù,
ke kéri kè mumōmmù kù tū.

⁶ Kè kù còrímù dè ketenkèe aá,
kè kù wènté, yebotè yèe kpeute,
yetārè yèè do bo nè dimònni kè yè pùò.
Kè sitáá sù do bo nè dimònni kè sù yaú,
kù do de nkeri nè dimònni.

⁷ Kè n yà Kusāā èi kòbe kōmbùòti domè be touti mieke,
ke yà kufōwaá nhautémè Mandiyāā èi kòbe.

⁸ Ti Yiè nKuyie mmieke peike ikó ndieyi nyiá?

Ikó nyi a mieke cóú mmāà?

Yáá dāmèèrì nwe a mieke peikemè?

Kāa dèke sikipàrinaasē òmòù í yóó na sì?

⁹ Kuyie nha fīnnèmu a tām̀m̀,
kāa pie ntu yenò a ti dṑnnè yè.

Kuyie, f̀ò̀ dam̀m̀ ketenkè
kè menie nyiení kè dè naá nyikó.

¹⁰ Kuyie nyetārè da yà ke sántèmu,
kè menie ncòúní, kè dāmèèrì ù̀tì,
kè yenéfinfīrè dèkù kèfinkè.

¹¹ A pie nnè a kpānni de kó mekpèrimè nè de kó fepièfè
deè cònnè diyie nè otànkù.

¹² Nè kemieke nke a ceñtimè ketenkè,
nè kumiepié nku a naumè yebotè.

¹³ Kuyie nha còrímù ke bo deetè a nìtìbè mbe,
nè a kóò kpààti a tãātè wè.

A pòntemu oyèiwe cīètè ke fèinko dipūù.

¹⁴ Ti dootitabè pie nyi a fiètèmmè

ke dù̀utenè be kóò kpààti yuu.

Bè do uríní kuyaakù kāmè mme ke íútí,
ke bo ti do t́nti besénnibè.

Diciriciri ã̀ ṕmmè kétannè di dènkù.

¹⁵ Dāmèèrì nè o kó yenéfinfīrè
de kó kunòòroo mieke nke a keutémè kuce,
kāa sḗ kètè.

¹⁶ N de nkèè kè n kōmbùòti do,
kè n kōnti aá kè m biè nkpeute,
n né baàm̀u ti dootitabè bo tuàkenímè kè ti do.

¹⁷ Fikiè kó detie nténke í porí,
fīnyí kperè me nténke í cáátí m̀m̀mam̀,
depaa mme nténke í peí,
fepièfè ténke í kpaá dipedie mieke,
fènááfè me nténke í kèrímù dinaabaakèrì.

¹⁸ Mí nyie dè n naatimu ti Yiè nKuyie nkpréí,
kè n yǎnku, kuù n deérí,
¹⁹ Tí Yiè nKuyie nkuù tu n kó muwērímú,
kuù kpénkùnkò n tààkè tɛyúótè kpɛyi kɔ̃mɛ,
kè n dèèti ditenɛn kuù ɔ̃ mpí n tààkè.

Bè do ɔ̃ ndiè ndɛ kó fɛ̀yɛnfɛ̀ kɛ biennè kukùtìdùkù nku.

Sofonii

Di mpátíri tɔ̀ tìl náàntì

Kuyie mpāānāāntì náāntò Sofonii do yóó wari o pátíri kè okpààti Sosiasi mu nyí tũntè Kuyie nciētè mubáammu. (Wénté 2 Bekpààtibè 23:1-28)

Kòo náké Kuyie nyóó bekénèmè Sudaa kó kuwua nkòbè nè Isidayeeribè 1:1-2:3, kénáké kè dò: Kuyie nyóó kuɔ iwua nyìl fité Sudaa èl nè Sedisadammu kperi, kèwèté kètũntè Sedisadammu, bèè tú benitisààbè kè wetí kè bèè mbo de mieke.

Di mpátíri náāntì dúò kè dōmmè

1. Nebukannesaa yóó wèté kè bè domè
2. Kuyie mpāānāāntì náāntò Sofonii de nyu kè tú
3. Kuyie nkó diyìè 1:1-2:3
4. Ò nàkémè Kuyie nyóó potémè yebotè yèè bè fité 2:4-15
5. Kuyie nyóó poté Sedisadammu kòbè kédeè kè bè deetémú 3:1-20

¹ Di mpátíri ti náá nti Yìè nKuyie ndo béinnè tì nti Sofonii. Esekiasi weè do peité Amadia, kè Amadiaa peité Kedadia, kè Kedadiaa peité Kuusi, kè Kuusi peité Sofonii, kè ti Yìè nKuyie nhò béinnè Amə bire Sosiasi Sudaa kòbè kóo kpààti kpàti mieke.

Kuyie nnàkémè kù yóó potémè kutenkù kuməu

² Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Sofonii kè dò:
Mí ndi Yìè nKuyie n yóó kuəmu dèè kó dimàà bo ketenkè ìnkè,
mí ndi Yìè nKuyie mmùl bēi.
³ N yóó kuəmu benitibè nè iwūš nè sinə nè siyī.
N yóó kuəmu benitiyeibè nè bə tōmmú,
n yí yóó súš nhoniti bá omàà,
mí ndi Yìè nKuyie mmùl bēi.

Kuyie nyēmè kù yóó poté Sudaa kòbè nè Sedisadammu kòbè

⁴ Kè Kuyie mbéi nke dò:
N yóó youte n nùtè nte Sudaa kòbè,
nè Sedisadammu kòbè bəməu ìnkè,
kédeite dibəð Baadi kperè dèè kpaá nè bəbəoyembè,
bèè pí ndi tōmmú,
⁵ kékuə bèè dèkù dedànnè kè báá ndiyìè,
nè otànkù nè siwāā,
nè bèè n dōunnè dinùù kè tú bè bo nni n tū,
nke wèté kè parikunè bə bəð Midikāš kó diyètiri.
⁶ M bo kuə bèè bütinnè mí ndi Yìè nKuyie nke ténkè í n wàà,
nke ténkè í m bekù tìmatì.

⁷ Yìné yúóó mí ndi Yìè nKuyie,
m miekè kó diyìè duunnímu n wááammu n wūš kè dèè,
kè càñné bèè yóó di m banni.

⁸ De yiè bo tuàkè dii yiè
m bo poté okpààti tōmbè nè sikipààtibíí,
nè bèè tekúí ibotí tēl kó muyaāānnímu kè cəú bə borimə.

⁹ De yiè m bo poté bèè dèkù yəbəwūštə̀rè nè bèè taà nè
bèè yiè n cīētè bè fēkè dè nè bè ciitè bətabè kè cuó dè.

¹⁰ De yiè iúu bo dátinnè Sedisadammu èl,
dibòri bè tu di siyī kó dibòri,
kè yədabùò nni mbo diheikari bè tu di Diheipānni,
kè kunəðroo mbo yetārè ìnkè,
Mí ndi Yìè nKuyie mmùl bēi.

¹¹ Díndi bèè bo Sedisadammu eikari bè tu di Makitesi,
kəmmúnè yədabùò nke yé
bepotambè bəməu òməù í yóó nsúsəmmè.
Bepotandiebè òməù í yóó nkpaá.

¹² De yiè m bo wammú Sedisadammu kòbè nè femūnfè,
m bo yà de yiè bèè kàri bə kpàti ìnkè bētēlì,

ke náá nke tú,
mí ndi Yiè nKuyie n yí dòòri dèmarè dèè tu desààrè,
yoo deyèirè.

¹³ M bo duó nkè bèe èi be kpàti, képuò mbe cèí.
Bè maámu sicéí bè me nyí sì tati,
bè fífkúmu fínyí kó detie mbè me mbáá yà de naà.

Bè nakémè Kuyie mbeénti kó diyie kpéí

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:
Mí ndi Yiè nKuyie m beénti kó diyie auténímu,
dì duunnímu, ke tùàkení ke dèè,
yèdabùò nkó diyie ndi,
de yiè dè bo páké bəkpàritiebe kè bè nkuò nke tú:
We mbo ti deetè!

¹⁵ De kó diyie m mieke bo di cóúté,
de yiè kufɔwáá nnè meyeñcaàrimè kó diyie ndi,
de yiè ndi bè yóó di pəntemè páí páí,
de yiè dè bo kòti kéyáké,
de yiè kupàkù nè yewetè dè bo àntè,

¹⁶ De yiè sɩkpàrieú bo nkuò,
kè behāpòmbèe duó yekékè iduotí fité yè,
képuò nyedèrè,

¹⁷ De yiè m bo tanné benitibè meyeñcaàrimè mieke,
kè bè nhāante tiyũònti kōme,
bè n yeténè mèè kpéí mí ndi Yiè nKuyie,
nè de kpéí mbe yí mbo cóú nketenkè mutáá nkōme,
kè becírìbè ncóú cóú tiyonti dōmmè.

¹⁸ Be sɔo nyoo be mātìpéiti báá na ké bè deetè,
m mieke bo bè yè dii yiè,
kécóúté muhāá nkōme
De yiè kutenkù kuməu bo cóúté
De kó diyie m bo kuò bèè kó dimàà bo ketenkè Ìnkè.
Diyie yèiri yó nni ndi de yiè!

2

Kuyie mpānāaanti náahtò tùmè bèe ceete

¹ De kó difənkúò kè ti Yiè nKuyie mpānāaanti náahtò bēi nke dò:
Díndi kubotí kùu kpa ifei,
Tíinnè kətóti di yəmmè kéceete,

² Kè bè mu nyí di bēti,
kè di ciété kuyaakù ɔɔ tɔ mèè botí timúti.
Kè ti Yiè nKuyie mmieke mu nyí di do,
kè di cóúté muhāá ntēmè.

³ Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie nke tũ nku tannò,
wammúnè ku, ndəərinè kù dómè ke kékunko dimáá,
kè dè naati ku mieke yiè dí yenté.

Kuyie ncaummè deyũkè bíkè kəbe

⁴ Kasaa èi yóó dɔũnkomu,
kè Asikanəo kperii naá ndikpáá,
kè Asidoti kəbe ciété bá diyie mu nyí còíné yeyo,
bè bo denne Ekunəo kəbe be èi mieke.

⁵ Di bo yà díndi dāméèri pɛ́mmè kəbe,
díndi Kedetiibe kó kubotí,
mí ndi Yiè nKuyie m mĩ di kpannè,
díndi Fidisitēēbe Kannahāa èi kəbe,
ke tú di kó diheì bo paà di nitibè.

⁶ Dāméèri pɛ́mmè kó kutempē mbo naá ndinacēnhòò,
benaacēmbe kó diciennì, tiplièti kó ditũnnì.

⁷ Sudaa kɔbe bèè bo nkpaá beè yóó tieke de kó kutempɛ,
kɛ́ncɛmmu be wūɔ ke wentí Asikanɔɔ èi kó sicéí mieke,
ke yé mí ndi Yiè nKuyie mbéi tū nkū mīi yóó bɛ kòhínémè,
kéwɛ́tɛ ké bɛ còhíné be fɛ́tìrì.

Kuyie ncaummè Mɔabu nè Amɔɔ eké kɔbe

⁸ Ké ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ:

Díndi Mɔabu èi kɔbe nè Amɔɔ èi kɔbe,
n kèèmu di daúmè n nìtìbè ke bɛ sǎá,
nke fietɛ be tenkè ke yiénè di kòke.

⁹ Nè de kpéí mMɔabu kperɛ bo naá nSodɔmmu kperɛ,
Ké Amɔɔ èi kɔbe kperɛ naá Komɔɔ kperɛ,
tipòtì bo yé be tenkè,
ké bo naá ndikókétàrì,
ké bo dɔúnko yúóó.
N kɔbe bèè bo yenté,
bè bo bɛ pònte kétieke be tenkè.
Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa Isidayɛeribe tū nkū m bomu,
ké mīi béi.

¹⁰ Bè mɔ̀òtɛ tɛ̀è fentè kó mucɔ́ntimu mmu dende,
bɛ sɛ̀nkɛrì mɛ̀è kpéí, mí Mpakedaa, n nìtìbè ke bɛ sǎ́rímú.

¹¹ Mí ndi Yiè nKuyie m bo bɛ benke mmáá ké bɛ n yote,
m bo pònte yebókè wɛ́rímú,
ké titenti timɔu kɔbeɛ nínkú,
bá wè o karì ké m bántè.

Kuyie ncaummè kubakù youú nè kucà́nku kɔbe

¹² Ké ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ:

Díndi múnke Etiopii èi kɔbe,
n yóó duó nkè bɛ di kuɔ mudoò mieke nke.

¹³ N yóó youtemu n nòùtè kubakù youú bíékè,
képònte Asidii,
ké Ninifu dɔúnko kénáá ntedòntè.

¹⁴ Ninifu èi bo naá nyiwūɔ kó diwerínì,
tikpasínti timɔu botì kó diārì,
yeòndo nè ondopúsicayì bo nwentí de kó yesǎ̀h̀kè ìnkè.
Yeòndo bo nkuɔ sicéí kó sibòò ìnkè,
bè bo u sɛ́tìrì kó idéi.

¹⁵ Benitibè bo m pɛ́nkù ke di yàu ké dɛ̀e bɛ di
ké bɛ ndi daú ke yókii be baayo ke tú:

Diheì dii do karì ke í yíèkù,
ké di yèmmè ndò di í mǎnnè òimari,
dii naá ntidobontì,
ke naá ntikpasínti kó diàriàà?

3

Kuyie nkpaǹnè ti Sedisadɛmmu èi kɔbe

¹ Ké Kuyie mbéinnè Sedisadɛmmu èi kɔbe ke dɔ:

Di bo yà díndi Sedisadɛmmu èi kɔbe,
di to yeè kpérínì,
bá di borime í wenni,
ké di fɛ́ũko ditòbè,

² Mí ndi Yiè nKuyie n di yumu ké di yete,
di í kèàtè n tié,
di í n duó ndimáà,
di í n tòónnè dimáà.

³ Sedisadɛmmu kó bekpààtibè sǎ́áténè yecirícirè nye,
yéè kontí.

Bèè baké ké bɛ sǎ́áténè timuntūntì,
tìi ɔ́ pī nkuyuoku ke cáákoo bá tì báá súó nkè dɛ̀e wenté.

⁴ Bèè yē mbè tú m pāānāānti náāntbè Sedisadēmmu,
 bē í tū n kuó bē tú bēyóóbē mbe,
 kē ikuó niúbē sāūri dēē tú n kpere,
 kē caāri n kuó.
⁵ Mí ndi Yiē nKuyie m me mbo bē eì mieke,
 kē daāri dēē siē dēndē kē wenni,
 bá dii yiē kē bē dēnni n kuó,
 nh 55 í nsoó ndiyiē mari.
 Nē memme ifei í pīi meyei ndaāriwē.

⁶ Kē n kùā kē kùā yēbotē,
 kē pūā mbe dērē nē bē ekē,
 kē yē kó ice daūnko,
 bá òmāu tēñkē í dē keri,
 kē benitibē dēē dihei,
 oniti tēñkē í bo di mieke.
⁷ Kē n yēmmē dò ndīndi Sedisadēmmu kabe,
 di bo n depe kēkēntē n tié,
 bá di báá yē n di tiē ntūi kpéi,
 kē dēē yie nkē dihei báá pōntē
 n né níi di potē kē di né dōke daā meyei,
 nkē dēē pēētē dē do dōmmē.
⁸ Di nni m baa tūnke mí ndi Yiē nKuyie,
 n kērōomu kē bo di bekēnē.
 N tāātēmu kē bo tíi nyēbotē,
 kēwēnnē yekpāātiyo,
 kē m miekēē bē cōútē
 kē m mieke kó kuyiñkū kumāu bē do.
 Dē n yonkemu di n yete mēē kpéi
 kē n yóó cōu nkutenkū kumāu mmuhāā.

Kuyie nnākēmē kū yóó ceētēmē yēbotē

⁹ Kē ti Yiē nKuyie mbēi nkē dā:
 Dē mōnni bo tuāke dii yiē m bo ceete yēbotē,
 kēwēnkūnnē bē nā
 kē bē nni mbáá,
 nkē pī n tōmmú nē meyēmmē mēmāā.
¹⁰ Dē mōnni n nitibē bēē ciētē bē bo íténi Etiopii,
 kēkōtení m borē kē m bāntē kē m pāmmú yepārē.

Kuyie nyóó daāmē Isidayēribe bēē yó nkpaá

¹¹ Dē kó diyīē, dīndi n kabe,
 ifei tēñkē í yó ndi bonē meyei ndi n dāō mē.
 Dē yiē n yóó deitēmu sipā yēmbē di cuokē.
 Dē mōnni sifei yēmbē í yó nkpaá,
 dītāsāāri n cētē bo dii ñnkē.
¹² Dē yiē n yóó súó mbēē í mōke bēmbē sifei,
 nē bēē kēkūnnē bēmāā,
 kē bēē wammú disāri m borē.
¹³ Isidayēribe bēē bo nkpaá dē yiē,
 bē tēñkē í yó ndaāri meyei,
 bē tēñkē í yó nnāā nsiyāābisi,
 bē tēñkē bá ncií mbetobē,
 dē mōnni bē bo nyo nkē dōu,
 òmāu bá mbē kōōnnē.

Sedisadēmmu kabe dōmmē kēnyānku

¹⁴ Dīndi Sedisadēmmu kabe ndiēnnē diwēi,
 nyíúnē, nyānkunē, ndaúnē di yēmmē memāu.
¹⁵ Mí ndi Yiē nKuyie n tēñkē í yóó di potē,
 n kēimmu di dootitobē,

mí ndi Yìè nKuyie nyIsidayεεribε kpààtì,
m homu di cuokè,
di ténkε bá nyĩèkù dèmarè.

¹⁶ Dε yiè bè bo nnáá nSedisademmu kabε kε tú:

Di bá nyĩèkù, di kònti báá yārike.

¹⁷ Mí ndi Yìè nKuyie ndíndi Isidayεεribε di tū nkù,
m homu di cuokè

n tú okpàrinuonti nwe kε di dεerí,

diwèi dii m bonè dínndi kè n yānku,

n di dómu kε di kpénkùnkò,

kε yānku kε íú di kpéí,

kè dè n dò dibanni.

¹⁸ N yóó keimmu meyei ndi ìnkè, ifei ténkε í yó ndi bo.

¹⁹ Dε mǎnni m bo kuò bèè do di fěũnko,

kédεεté dínndi bè kǎute bè,

kε dí tíí dínndi bè do bèti bè,

kè di ciété tipùti timòu,

kéwēte kε dí duó ndiyetidièrì nè disānni,

titenti timòu tii do di diinko ifei ti ìlkè.

²⁰ M bo wēte kε di tíí ndii mǎnni mii yó ndi ni,

kéwēte kε di duó ndiyetidièrì nè disānni,

titenti timòu ìlkè.

N yóó wēte kε di cónnému di kó difǎtùrì,

kè di dè yà nè di nuò,

mí ndi Yìè nKuyie mmii béi!

Asee Di mpátiri to tii náànti

Asee kó dipátiri kó tináànti ti náá nhAsee do dǎdǎ dǎe kó dimáa ndi kè dè bo yie nkè benitibèe maá Kuyie ncǐtè Sedisademma dè do sǎ mbè iténimu Babidónni bè do bè pǐ nkékònnè kè kédǎdǎ tidaati. Bè do konni kè dǎe mǎntemu bè né mu nyí ndáate kè bo wǎte kémaá Kuyie ncǐtè. Kè Asee nyáúkunko bè kǎnti kè bè bo maá Kuyie ncǐtè, kòo mbè náá nke tú bè yóu Kuyie ncǐtè nte kè tǎ do dǎe te kè bè ta ticíti mieke, kè ǎǎ kúúti mediè nkékǎǎ sǎmpǎ, kè Asee nyáúkunko bè kǎnti kè tú bǎe maá Kuyie ncǐtè kè bǎe yà diwèi Kuyie nkǎbe kù wènkúnne bè do nkémǎke di.

Di mpátiri náànti dúo kè dǎmmè

1. Asee yǎmmè bǎe wǎte kémaá Kuyie ncǐtè 1:1-15
2. Bè yáúkúnnemè bè kǎnti Kuyie ncǐtè marimù kpéi 2:1-23

Bè dǎmmè kéwǎte kémaá Kuyie ncǐtè

¹ Okpáati Dariyuusi kpàti benni didéri do ndi, otànkù kuónwè kó diyie ketiri, kè ti Yiè nKuyie nduó nkè ku pǎnàànti náàntò Asee béinnè Seditieri bire Sodobabedi Sudaa kǎbe kó kùmandáa nè Yotisadaki bire Sosuwee ikuó niùti diwè kè dǎ: ²⁻³ Nte Kuyie Mpakedaa tu mù, ku tu: Benitibè náá nke tú dè mu nyí tǔǎke bè bo maámè n cǐtè. Dǎe te kè kù tu n di beke kè dǎ: ⁴ Dè né tǔǎkemù dindi bo nhāmè sicǎsǎsi mieke kè ku cǐtè doà? ⁵ Ntenè tǔnké Kuyie Mpakedaa tu mù, kù tu: Totínè di yǎmmè tii di tǔǎkúni ti ìnkè,

⁶ Di ǎǎ kúúti mediè kédeite sǎmpǎ

kédi kéauté,

kéyà menáa nkéauté,

kè ǎǎ dáátí tiyààti bá musé mbáa yè,

kè bè yietí otánti ì pǎetóo kéndò nhò ì cǔs diyaàyàri dii dùute.

⁷ Kè Kuyie mbéi nke dǎ:

Totínè di yǎmmè tii di tǔǎkúni ti ìnkè,

⁸ kédeke ditári ìnkè kékǎni ideí

kémaa n cǐtè dè yóo n narikemu

kè n déúkúnne n yètiri te mieke.

⁹ Kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa béi nke dǎ:

Di ǎǎ kúúti kényé kè bo deite mediè mme,

kè né deite sǎmpǎ,

kè di dè kpǎnnéni tǎcǐtè n fuute kuyaakù dè ìnkè.

Ba nkpeí nte?

N cǐtè do mèè kpéi nke,

bá wè kòò dàkenè o kpete.

¹⁰ Dǎe te kè fetaafe yietí

kè tidiiti yete.

¹¹ Mui dúo nkè fetaafe yietí

di tenké kemou mieke nè yetārè ìnkòo,

kè tidiiti nè finyí kó detie nnè odifiè kpere kè dè kpéi

nè tidiiti tii kó dimáa pǎi ketenké ìnkè kè ti kpéi. Benitibè nè iwūó kè dè di mesémmè,

di nou kó mutǎmmú mumou kè mù yete.

¹² Mǎmmè Seditieri bire Sodobabedi nè Yotisadaki bire Sosuwee ikuó niùti diwè, nè besombe bemou kè bǎe kénté ti Yiè nKuyie mbè náké ti nè ku pǎnàànti náàntò Asee nùu mieke, kémaate ti Yiè nKuyie nkó kufǎwáa. ¹³ Kòo bè náké kè dǎ: Kuyie ntu kù di bonǎmu, kunku Kuyie nkuù béi!

¹⁴ Mǎmmè kè ti Yiè nKuyie nnampe Seditieri bire Sodobabedi yǎmmè Sudaa kǎbe kòò kùmandáa nè Yotisadaki bire Sosuwee ikuó niùti diwè kǎme nè benitibè bemou kǎme, kè bǎe kǎtení képí mmutǎmmú ti Yiè nKuyie mbè tǔ nkù cǐtè kunku Mpakedaa. ¹⁵ Okpáati Dariyuusi kpàti benni didéri kòò tǎnkù kuónwè kó diyie sipísidè nè dinaanni do ndi.

2

Kuyie nyóo wǎte kéduámmè ku cǐtè diyetidieri

¹ Okpààti Dadiyuusi kpàti benni dèrì, otànkù yíenwè kó diyìè sipísídé nè dimàà. Kè ti Yìè nKuyie nyíé kénáké ku pāānāānti náāntò Asee ò bo náké ti benitibè, ² kóò béinnè ke dò: Náké Seditièri birè Sodobabædi Sudaa kàbè kóò kùmàndàà nè Yotisadaki birè Sosuwee ikuó niùti dièwè nè benitibè sàmbe ke dò:

³ Di mieke we ndo yà n kpeti do dōmmè n cīètè mieke?

Di né tē wūōmmē yīe, ntē dōmmē?

Tē í naá ndetetiṛàà?

⁴ F5 nSodobabædi nè Yotisadaki birè Sosuwee ikuó niùti dièwè yáúkūnne di kǎnti, dihei kó benitibè bemou, yáúkūnne di kǎnti ke pī n tōmmú.

N di bonèmu. Mí nKuyie Mpakedaa mūi bēi!

⁵ N do ti ndi nákému di yeti dii mōnni Esibiti.

N kó Muyaá ndi bonèmu, di bá nyíèkù!

⁶ Mí nKuyie Mpakedaa mūi bēi nke tú:

Dè kpaá sámpó nwe,

kè n sántè tiweti nè ketenkè nè dāmèèrì, ketenkè kemou.

⁷ M bo sántè yebotè kè ye kpàti timou cóúnni m borè,

kè n wète kéduó n cīètè tēyetidieri.

Mí nKuyie Mpakedaa mūi bēi!

⁸ Mūi te mesáa nnè timáti péiti,

mí nKuyie Mpakedaa mūi bēi!

⁹ N cīètè yètiri bo deuke képēēté di do dōmmè

n yóó di duómmu meom̄pūmè,

mí nKuyie Mpakedaa mūi bēi!

Wèè í yie nKuyie nyē mmū ò dāōri dē demou ñ nsīmmu

¹⁰ Dariyuusi kpàti benni dèrì otànkù wéinwè kó diyìè sipísídé nè dinaannì kè ti Yìè nKuyie mbéinnè ku pāānāānti náāntò Asee ke dò: ¹¹ Mí nKuyie Mpakedaa mūi tu: Beké ikuó niùbè kè bè da náké ikuó yē mmū, ¹² beké ke dò: Kè dè dò nyikuó niùti mōu cūš imaa bè fēúté i Kuyie nho yaàyòrì mieke, kè di kàáké pēē yoo mudūi yoo menaa nyoo mekùò, yoo tidiiti teti matì ti bo wenkaà? Kòo bè beke. Kè bèè ò tēñné ke dò: Ǿò! ¹³ Kè Asee sáoté kébéi nke dò: Kòo niti né kàáké ocūi ke sīnte, ke kàáké dende kó demarè dēe sīntaà, kè dè báá sīnte? Kè bèè ò tēñné ke dò: Dè bo sīnte. ¹⁴ De mōnni kè Asee bè náké ke dò:

Di kperè me ndò ndíndi ku mbotí

di kperè me ndò nti Yìè nKuyie nyiikè,

di dāōri mùù tōmmú me ndò,

di kù pāā ndèè kó dimàà sīmmu.

Wèè yie nKuyie o kperè ñ nyémmè

¹⁵ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kè bè béinnè ke dò:

yíe nnè yewe yēè kpaaní,

totínè di yèmmè mesàa ntii di tuòkūnì ti ìnkè.

Ke né na képūūtē n cīètē.

¹⁶ Ǿnti di tuòkūnì?

Di ǿǿ kǿū kǿū paku képété meyòbii ntiyòti tidéti

Di ǿǿ ku nkǿū di mmōnni képété meyòbii nkuyòrikù kùmáà

di ǿǿ tǿū kǿū paku finyi kó yebe

kékuoti menaa nképíe ntecètè,

di ǿǿ ku ntǿū kékuoti kéuté tecètè dikée.

¹⁷ Kè n duó nkè tidiiti fāū ndepaa nke pūūti.

Kè yemátarè cààri desonne

kè di ǿū detetiṛè,

bá nè memme di í wētēni m borè.

¹⁸ Totínè di yèmmè tii yóó di tuòkení nè yewe yēè kpaaní ye kpéi,

kétúóté otànkù wéinwè yìe nkó diyìè sipísídé nè diwéinni yìe,

di pūūté dii yìe n cīètè,

¹⁹ Dèmarè kpaá ke ã di buo miekaà?

Detie mbè tu dè finyi nè fikie

nè kèdènáti nè odifíe dè kpaá péiá?

Ke túóté yíe nkó diyìè nè yewe sanyoo

n yó ndi dɔɔrimu mesàà.

Kuyie ndɔ́nnè dīi nùù Sodababedi

²⁰ Weè tɔ̀nkù yìè sipísidé nè dɪnaanni yìè, kè ti Yìè nKuyie nyíé kébéinnè Asee kè dò: ²¹ Náké Sodababedi Sudaa kɔ̀bɛ kóò kùmàndáà kè dò: N tú n yóó yíé késàntèmu kè ìnkè nè kɛtenkè.

²² N yóó buómmu yekpààtiyɔ́ kó yekpààtikàrè, kédèite bekpààtibè kó muwɛrimú.

N yóó buómmu sikpàrinaasɛ́ɪ nè si dèèbè, kékua besàndèèbè nè bɛ sɛ́ɪ.

N yóó duó mbá wè kòo kou weè ò kù.

²³ Dɛ yìè m bo da túóté fɛ́ nSeditieri birɛ

Sodababedi n kóo tɔ̀nti kàa ndò n kó mumámáá mmecannimè kɔ́mu * yoo ò mmù ù kè mù ntú o kó mmecannimè kòo dó kécannɛ dɛmarè wèe mù ìkú dɛ ìnkè. Kòo wàri dipátiri wèe mù ìkú di ìnkè kè dɛɛ benke weè di wàrimè.

N tãáté fɛ́ nwe mí nKuyie Mpakɛdaa mɪ́ bɛ́i!

* **2:23** mumámáá mmecannimè kɔ́mu: Okpààti do ɔ́ ndúúkú mù mmu

Sakarîi Di mpátiri to tii náànti

Sakarîi do yóó náké Kuyie mpāānāahti ke sá mbè í kpaanî bè do bè pīnmú kékonnè kè Babidōnni. Ò náké tii náànti wētínè mēfīè mbè maá dìi mōnni ndi Kuyie ncīētè kēntò kētúokēnè yebie ntekōupítè (1000) Kirisi, okpààti Kuyie ntāātè wè kòbe yó mbo yè diwèi mieke. O pátiri náànti cūmpūrīmu, kè dìi né wētè ke tú dìi náké Kirisi, okpààti Kuyie ntāātè wè kpéi nkè dè fei, dìi múnke náké Isidayeeribe kpéi nnè yebotè kè dè fei, wèe náké Kirisi, okpààti Kuyie ntāātè wè tumè Kuyie, nè ò tumè oniti páíí, nè ò tumè ikuó niùti, ò kékūnnemè omáà, ke kōtení kutenkù bèè do tú ikuó niùbè kè bè ò yete. Wèe múnke náké bè yóó ò fitémè kécoutè mēdītībii nsipisitaati ke nákenè Kirisi, okpààti Kuyie ntāātè wè wētínimè kè Isidayeeribe bo ò yà wenwe bè baaké wè kédemmu ke dā ò tu bè kóo kpààti. Wèe nákenè Kuyie ncīētè yóó wētè kémaámè Sedisademmu, kè diwèi kōtení. Ò múnke nákému yemàrè sonye kpéi.

Di mpátiri náànti duó ke dòmmè

1. Kuyie mpāānāahti náàntò nákéme Isidayeeribe ke tú bèe ceete 1:1-6
2. Mēbenkūmè Kuyie mbè benkemè ke bo bāntè Sedisademmu eì kòbe 1:7-6:15
3. Bè tēñné ti Babidōnni eì kòbe tōnni bè kè dè ntukúnè mēnūboúummè kó tināahti 7-8
4. Kuyie mpāānāahti náàntò náké ti kè dè ntukúnè tii yóó dāò Isidayeeribe mōnni kēntò kētúokēnè Kirisi, okpààti Kuyie ntāātè wè bo wēténimè kēdi tīkpàti 9-14

SAKARII YÀ MEE BENKŪME

Kuyie ntumè ku kòbe wēténí ku borè

¹ Okpààti Dariyuusi kpàti benni didèri otānkù niínwè mieke nke Kuyie mbéinnème ku pāānāahti náàntò Sakarîi Ido birè Bedekia kó debire ke dā: ² Mí ndi Yìè nKuyie n tú, m mieke do peikemu di yembè mediè. ³ A bè náké ke dā: Mí ndi Yìè nKuyie Mpakēdaa, mī tu bèe wēténí m borè, kè n wētò bè borè, mī me nyè. ⁴ Di báá teetè di yembè, n do duó nkè m pāānāahti náàntbè n yu bè ke tú bèe wēténí m borè, kényóu kuce kuyeiku bè tū nkù nè bè dōrīmè yeime, bè me nyí nkēnté bè bè náá nti, bè í ndake de kpēti. Mí ndi Yìè nKuyie mmū ti ndi dēnni. ⁵ Yé di yembè kōte kè? M pāānāahti náàntbè tá? Bè í kuà? ⁶ Bá nè n duó nyèè tannò m pāānāahti náàntbè nè n do bè náké tii náànti, dē do tūōkení di yembè kè bèe wēténí kēbēi nke dā, Kuyie Mpakēdaa do bēi nke dā ò yóó ti dādmè ice iyeyi ti tū nyi nè ti dōrīmè yeime kpéi ò me nti dāò.

Kuyie ndo benkemè Sakarîi kòo yà besāndèèbè

⁷ Okpààti Dariyuusi kpàti benni didèri otānkù tepítè nè òmáà, bè tu wèè tānkù Sebati *, diyè sipísidè nè dinaanní yìè, kè Kuyie mbéinnè Sakarîi ku pāānāahti náàntò. Sakarîi do tú Ido birè Bedekia kó debire nde. ⁸ Kòo bēi nke dā: N duó keyènkè nke kè Kuyie nni mbenke, kè n yà oniti mōu kòò dèke tesānwūstè ke cōmmú tifāpèuti cuokè bè tu ti mūrīti tii cīè nfīkú ke cūtè, kè sitesì ò tūnni siwūōsì nè sīi dō mmetīè nnè sīi péi. ⁹ Kè m beke Kuyie ntōnni dìi n nāānnè ke dā: N Yìè nhāmbè mbe? Kè di dā: N yóó da nákému bè mbe.

¹⁰ Di kpaá me nnáá nkòo niti wèè do cōmmú titietī bè tu tí mūrīti ti cuokè ke deke tesāntè kòò dā: Kuyie nkuu bè tōnni kè bè bo ce nkutenkù.

¹¹ Mēmmè kè bèe náké Kuyie ntōnni dìi cōmmú titietī bè tu ti mūrīti ti cuokè ke dā: Ti cēmmu kutenkù bá kunampoo í bo, bè kārī bēu nwe.

¹² De mōnni ndi Kuyie ntōnni bēimè ke dā: Ti Yìè Kuyie Mpakēdaa! Dè yó nkāákè de kè mesémmè da pīnnè Sedisademmu nè Sudaa ekè sonye, a mieke péi yè kè dè mākè yíe nyēbie nsipisiyiekè?

¹³ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè tināānsāàti ibāammūi kpēti ku tōnni dìi do n náānnè, kè di dā:

Kuyie nyóó wētè kētiekemè Sedisademmu

¹⁴ Náké Sedisademmu kòbe nè Siyōō kòbe ke dā: Ti Yìè nKuyie Mpakēdaa tu:

Kù bè dōmu kè dè kù tūò mmuhāā nkōme.

¹⁵ Kè ku mieke né csú mmēdiè nyibotí tēi,

ìi kārī bāmmūu, ke yé ku mieke do peikemè

Isidayeeribe sām pó nwe,

kè kù ndó ìi yūs mbe to,

kè í né tonté ke bè tannè mesémmè mieke.

* 1:7 Sebati: Bè do kaammè betāābè nè ti bè kōammè dè í wē. Bè kóo tānkù Sebati berīnè ti kó betāābè oketiwe nè odéri de cuokè nke (tāāpò nè dewannè de cuokè).

¹⁶ Deê kpéí nte, kè ti Yiè nKuyie Mpakedaa tu,
kù wēti ke bo dāò Sedisademma èi mesàà,
kè ku cīētē wētē kémaá di mieke,
kè bēe wētē kémaá sicī di mieke.

¹⁷ Kè Kuyie ntōnni yí kè n náké ke dā:

Náké bē ke tú:

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mī tu:

nh eké yóó wētē kēpiemmu mesàà,

kè n wētē kētieke Sedisademma kébántè Siyāō.

2

Kuyie nyiè ke benkemè Sakarîi yeyiè nnè bemáábè

¹ Kè nní nwúó nkè Kuyie nni mbenke kè n yà yeyiè nyènaà. ² Kè m beke Kuyie ntōnni dìi do n náánnè ke dā: Ye nyiè mbenkú ba? Kè di n tēnnè ke dā: Yè benkú ibotí kperiyí nyi ìi do cíe nylisidayēribe Sudaa kōbe nè Sedisademma kōbe.

³ Kè dendeē pēētóo kè ti Yiè nKuyie nní mbenke bemáábè bēnaà. ⁴ Kè n kù beke ke dā: Bè kōtení ke bo dāò ba? Kè kù dā: Bè kōtení ke bo donné yebotè kōmbùòti nti ke bóké yeyiè nyè do kūmmu nè yè Sudaa kōbe ke bē auté ke bē cíe.

Kuyie mbenkemè Sakarîi wèè to kuhōũ ke bo benné diheì

⁵ Kè Kuyie nní mbenke kè n yà onìti kōò pikú o nòutè kuhōũ kùu beúnè. ⁶ Kè nh ò beke ke dā: A kōri ke? Kōò dā: N kōri ke bo benné Sedisademma nwe kēyà o okùmè māmè nè o pēkùmè.

⁷ Kuyie ntōnni dìi do n náánnè kè di nkpaá cómmú, kè dīteri marii kēténí kè di co. ⁸ Kè dìi di náké ke dā: Coké kénáké odapāà nwèè mē ntō kuhōũ kùu beúnè ke dā: Sedisademma èi yó nfeíomu, iduotí báa di fité benitibè bēè yó mbo di mieke nè iwūš dē í senní. ⁹ Mí ndi Yiè nKuyie mmī mómumu n yó ndo mmuhāá nkó kuduotí kè di fité, kè n kpeti mbo di mieke.

Kuyie nyumè bèè do ciētē

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mpéi nke dā:

Eì! Mí ndi Yiè nKuyie mmī tu:

Íténè dīndi n do cíe mbè

kè di taá ibotí tēi mieke

cokénè kēyè kubakù cānku kó diheì mieke.

Mí ndi Yiè nKuyie mmī bēi.

¹¹ Eì! Dīndi Sedisademma kōbe

bēè do bo Babidōnni cokénè kēyenté.

¹² Di Yiè nKuyie Mpakedaa wēè n tōnní ke n duó mmuwērímú ke tú n náké ibotí tēi ìi di fēũnko ke dā:

Kè wēè di kááké ò káa nku nōnnitè nte.

¹³ Kuyie ntu kù yōute ku nòutè nte

ibotí ìi do di dāòtīdaati i ínkè,

kè ì bo naá ndi kó tīdaati.

Dè bo dāò dìi mōnni di bo banté ke dō nKuyie Mpakedaa wēè n tōnní.

¹⁴ Kù tu: Nyíúnè,

kényānku dīndi Sedisademma kōbe,

kù kērōomu ke bo mbo di cuokè.

Kunku Kuyie nkuò bēi.

¹⁵ Yebotè péu bo kù taunnè dē yiè,

kéntú ku kōbe kè kù mbo bē cuokè.

Dē yiè bē bo banté ke dō nKuyie Mpakedaa wēè n tōnní.

¹⁶ Kuyie nwēti ke bo tiekēmu Sudaa kōbe

kè bē mbo ku èi

kù wēti ke bo tāātēmu Sedisademma.

¹⁷ Yebotè ínè yúóó Kuyie nyiikè,

kù itēmu ke yetiní ku cēsààtè mieke.

3

Kuyie mbenkemè ku pāānāahti náāntò ikuš niùti diwèè Sosuwee

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni mbenke ikuš niùti diwèè kōò cōmmú Kuyie ntōnni iikè, kè dibōò cōmmú o bakú yóu ke bo ò wātí. ² Kè Kuyie ntōnni náké dibōò ke dā: Fš ndibōò ti Yiè nKuyie

ntu a cîéké! F́ ś ndibòò Kuyie ntu a bá nwátìrì Sedisadèmmu kù tǎáté wè, onìtì yìè ndònnè kudòú kùù còú nkù nkù kè bè kù pùtè.

³ Kè ś ś Sosuwee còrmú Kuyie ntònni ìlè kè dáátí tiyààtì kè ti à mèyóò. ⁴ Kè Kuyie ntònni náké bèè bo de borè kè dò: Dáténè we tiyààtì mèyóò nkpeti, kòò dàtinnè tiyaàsààtì. Di dèè mèmme kénáké Sosuwee kè dò: N da wènkùnnemu kè bè bo da dàtinnè tiyaàsààtì.

⁵ Kè Kuyie ntònni sòoté di náàntì kè dò: Ínnénè we kuyaàbomboúnkù sààkù, kè bèè ò ìnnè kuyaàbomboúnkù sààkù, kòò dàtinnè tiyaàsààtì, kè Kuyie ntònni còrmú de borè. ⁶ De kò difònkúò kè Kuyie ntònni náké Sosuwee kè dò: ⁷ Ntè Kuyie Mpakedaa náà ntì. Kù tu:

Kàa tũ nku kó kuce,
kè tũ nku kuó,
f́ś yó mbaké ku cîètè,
kè f́ś nwéi tɛ dánkù,
kè n da tannè bèè mɛ ncómmú diɛ m̀bɛ kó fɛnafɛ miɛkɛ.

Kuyie nnàkémè kù yóó duónnì m̀è odɛtíwè

⁸ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè Sosuwee kè dò:

F́ ś Sosuwee ikuó nùtì diɛwè nè a kòbɛ

kénténè kékeè,

díndi bèè pĩ nyíkuó tǎmmú

kè dò mmebenkùmè mèè benkú n yóó duónkomu odɛtíwè,

wèè yètìrì tu kuye * tɛrì ndi dɛɛ benkú kè dò nnè Yesu borè mɛborime pàmmè mèè ketírì.

⁹ N dóú nditári ndi Sosuwee ìlè

kè di m̀kɛ inuɔ nyiyiekè.

Míi m̀sɔmmu n yóó kerì di ìnkè iwārii.

M bo fũũ ndihɛi dii nkó mɛyɛi ndiyiè òmáà miɛkɛ.

¹⁰ De yìè diwèi bo di pĩ

kè di nyu ditòbè yɛbaa

kè wè nke yo nfɛnyí nè fikíè de kó yɛbɛ.

Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa míi bɛi.

4

Kuyie mbenkemè Sakaríi tɛfitíkèkètè nè odífíè kó detie

¹ Kè Kuyie ntònni dii n náánnè, kè dii wēténí kè nh ente bè ǎǎ ente mèè botí onitì wèè yè nke duó. ² Kè di m beke n yà mù, kè n dò: N yà tɛsɔfitíkèkètè nte, kè mekùò ncúú tɛ cuokè tɛ yómmè kè sifitibúkúsi bo siyiekè nè de kó iwéi. ³ Kè odífíè kó detie ncómmú tɛ také, muu nte bakú youú, mutɛmú ku cǎnku.

⁴ Kè m beke Kuyie ntònni dii n náánnè kè dò: N Yìè diɛ m̀benkú ba? ⁵ Kè di dò: A í banté dè benkúmàa? Kè n dò: N yí banté.

Kuyie ndòúnnè dii nùù Sodobabɛɛdi

⁶ Kè Kuyie ntònni n náké kè dò: Náké ti nnáàntì Sodobabɛɛdi kè tú:

Dè í tú nè o wērímú mmu yoo nè o kpeti,

dè tu nè n kó Muyaá mmu.

Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa míi bɛi.

⁷ Ditári diɛrì f́ ś nha í tùðkɛ dɛmarè Sodobabɛɛdi ìlè,

ò bo da pòntɛ kédéité kédéitɛ ditári

ò yóó còú ndi n cîètè yómmè,

kè benitibè ndi sǎntí kè tú:

Di wenni! Di wenni!

⁸ Kè Kuyie nyíé kè n náké kè dò:

⁹ Sodobabɛɛdi wèè pũúté n cîètè

kè wèè yóó tɛ dèè.

Kè dɛɛ yíè nkàa banté kè dò mmí nKuyie mmú ò tǎnko.

¹⁰ Wèè do senku Sodobabɛɛdi tǎmmú

ò mù ketírì dii m̀nni kè mù yí dɛu,

dè bo ò narikɛ ò bo yà dii m̀nni ò maámɛ n cîètè.

¹¹ Kè n wētɛ kébéinnè Kuyie ntònni kè dò: Odífíè kó detie ndɛndɛ dèè còrmú tɛfitíkèkètè také, muu nte bakú youú, mutɛmú kucǎnku, dè benkú ba?

* 3:8 kuye: Wèè yètìrì tu Kuye bè yè nYesu nwe o yètìrì

¹² Kè n yíé kébeké ke dò: Kè odifíè kó ibake idèi ìì mē mmòke isòókùstì, kè odifíè kó mekùò nyì tū nke do mmesòò, ndè benkú ba? ¹³ Kè di dò: A í yé dè benkúmàà? Kè n dò: Àà, n yìé, n yí yé. ¹⁴ Kè di dò: Benitibè bèdébè mbe n tãätè bè kè bè còu mmekùò nkè bè cònmú Kuyie Mpakèdaa ìikè.

5

Kuyie mbenkemè Sakarii dipátiri kè di pùti

¹ Kè Kuyie nyíé ké m benke, kè n yà dipátiri kè di pùti. ² Kuyie ntónni dii n náánnè kè di m beke n yà mù, kè n dò: n yà dipátiri marì ndi kè di okùmè bo métiribè tepútè, kè di pèkùmè bo métiribè bènmumù.

³ De mònni kè Kuyie ntónni n náké ke dò: De kó dipátiri tò meyei mmèè yóò tuòkeni dihei mē kó tinàànti nti. Kè kupikù makù kpeti tū beyóóbè bəmou, òmou í yó nkpaá dihei, kè kupikù tekù kpeti tū: Bèè ò mparikunè Kuyie nyètiri ke né sou mbè kóò maù í yóò nkpaá dihei. ⁴ Mí ndi Yìè nKuyie Mpakèdaa n duónko de kó meyei nkè mē bo do oyúókù cífètè nte nē bèè ò mparikunè n yètiri ke né sou. Mē tati bèè cēfì mieke ke bo cúté yesànkè kéwènnèné imarì.

Kuyie mbenkemè Sakarii onitipòkù mōu kòò kàri tenaate mieke

⁵ De mònni kè Kuyie ntónni dii n náánnè kè dii tóónni m borè, kè m béinnè ke dò: Wénté a bo yà dèè kèriní dè dōmmè. ⁶ Kè n dò: Ba nni nde? Kè di dò: Tenaate nte a yà mē kè tē kèriní, kè n náké ke dò: Dihei dimou kó meyei mme.

⁷ De mònni kè n yà dibierimínni kó kupòkù pòòtemè ke ààtènni de kó tenaate, kòò nitipòkù mōu kàri te mieke. ⁸ Kè Kuyie ntónni dò: Bè we ntú kuyonku kéndó kóò tēntoo te mieke, képoonko dibierimínni kó kupòkù.

⁹ De kó difònkùò kè Kuyie nni mbenke kè n wénté kéyá benitipòbè bèdébè kè bè pùti ke a ifièti kè i dōnnè fecònfè kpeyi. Kè bèè túóté tenaate kéyoutenè ketenkè. ¹⁰ Kè m beke Kuyie ntónni dii n náánnè ke dò: Bè kàrinè ke tenaate? ¹¹ Kè di n tēnnè ke dò: Bè tē kùntinè Babidōnni nwe ke bo tē maá tecífètè, kè bè maá ke dèè, bèè tē cōnnè disàà kó diteitiri ìnkè.

6

Kuyie mbenkemè Sakarii sinaasēl sinàà

¹ Kè Kuyie nni mbenke kè n yà sinaasēl sinàà kè sì yètinì yetārè yèdèè cuokè, kè de kó yetārè tu disòowùò. ² Kè sisēl siwùòsi dèri teketitè kè sisòusi dèri tedétè. ³ Kè sipéisi dèri tetáántè, kè yeyòrè kpesi dèri tedétè. ⁴ Kè m beke Kuyie ntónni dii n náánnè ke dò: N Yìè die mbenkú ba? ⁵ Kè Kuyie ntónni n náké ke dò: Bè yènni itemmànkè inàà ndi, bè bonni ketenkè kemou yìè mborè nde, ke bo ke itini bàmbà.

⁶ Tenaasāntè sisēl sòusi dèri tē kàri kubakù yóò bíékè nke, kè sipié tē tū nkè yeyòrè kpesii kété kubakù cànku bíékè. ⁷ Kè siwùòsli kété kénatiri ke dó mēcāā, nke bo ce nkutenkù, kè Kuyie ndò: Kōtenè kéce nkutenkù.

Kè sli cókè kékote kè kù ce. ⁸ Kè kù m beke ke dò: A wúó nsii mē nkéri kubakù yóò bíékàà? Sì yóò cūũnko n Yaa mmu de kó kutempè mmieke.

Kuyie nnákemè kù yóò déúkunnemè ikuó niùti Sosuwee

⁹ Kè Kuyie nni mbéinnè ke dò: ¹⁰ Yìè nhá kote Sefanniya bire Sosiasi cífètè bèè ité Babidōnni ke konni bè de mbo, kàa cúté Edidaii nē Tobiya nē Yedaya be borè, bè m pāni yèè pāre. ¹¹ Kàa yè cúté a túóté timáti péiti nē mesòò nkédòò dikpààtipii, kè di óò nYotisadaki bire Sosuwee ikuó niùti dièwè. ¹² Kàa dèè a ò náké ke dò: Mí ndi Yìè nKuyie Mpakèdaa mfi tu:

Wèè yètiri tu kuye * wèè yètinì,
wèè yóò maá mí ndi Yìè nKuyie n cífètè.

¹³ Wèè yóò tē maá kèntú okpààti dièwè
kénkari okpààtikàri ìnkè
ke baké o nitibè kè ikuó niùti nkari o bakù yóò,
kè kunaatì dièkù mbo bedé be cuokè.

¹⁴ Kè dikpààtipii dii, di yó mbo n cífètè mieke nke, kè di dennini Edidaii nē Tobiya nē Yedaya nē Sefanniya bire bè n dòò dii wèl.

¹⁵ De mònni bèè bo mēdétimè bè bo kōtení kémaá Kuyie ncífètè kè di banté Kuyie Mpakèdaa wèè n tōnnimè di borè.

Kè di yie ndi Yìè nKuyie nkó metammè dè yóò dōmmu nweti weti.

* **6:12** kuye: Kuye bè náà nkùù kpéi ndiè mbè yē nYesu nwe, odeetiwè. Wénté Esaii 4:2.

7

Bè nàkémè menùboúmmè kó tináànti

¹ Okpààti Dariyuusi kpàti benni naanni, otànkù wéíwè bè tu wè Kisideu * o kó diyiè naanni kè Kuyie mbéinnè mí nSakarii. ² Ké sɔ mBeteɛdi kɔbe tɔnní Sadesɛɛ nè o nìtìbè, Dekemmu-Medeke nɛ o kɔbe Kuyie ncìtètè kè bè bo kù bántè, ³ kébekénè Kuyie Mpakedaa kuó niùbè nè ku pāānāānti náam̃bè ke tú, di dò nkénsaké ke kuòmmu ke bou dinùù otāānummuwè yiè mmieke di do òmmè nè dimònnàà?

⁴ De mònni kè Kuyie Mpakedaa m béinnè ke dɔ: ⁵ Náké kubotí kumɔu nè ikuó niùbè ke dɔ:

Di bou yèè nò otāānummuwè nè otāāyiéwè
dè tūòkè yíe nyebie nsipísiyiekè,
di bou de kó yèndi n dɔ m̃èè kpéí nkaà?

⁶ Di ɔ nyo ndii mōnni ke yɔ,

dè ɔɔ í ntú dí yo nkè dí yānāà?

⁷ Di í yé Kuyie ndo náké tí nè ku pāānāānti náam̃bè dimònni kɔbe nò mieke, ke sɔ nSedisademmu kɔbe nè yehékè yèè ò fitè bè kpaá kari bá dɛmarè í bè kóónnè. Kè benitibè kpaá piéké Nkefu nè diyiè taà kèè bíékè kó yehékāà?

⁸⁻⁹ Mēmme kè Kuyie Mpakedaa m béinnè ke dɔ m bè dèntè kù do bè nàké tí nè dimònni ke dɔ:

Mbekùnè timóm̃m̃nti,
ndónè ditabè kēm̃m̃akèndè ditabè m̃esém̃m̃è.

¹⁰ Di bá nf̃ɛũnko bekúpobè nè iciribí nè bepòòbè nè beséñnibè òm̃u bá nwantinè otòu meyi.

¹¹ Bè m̃e nyí nyie nke bo kénté kù tu mù, ke kù bùtinnè ke kpénkùnne be to. ¹² Kè be yēm̃m̃èe kpénke ke naánnè kupèrikù, bè í nyie nke bo keè Kuyie Mpakedaa bè duònní ì tié nnè tii náānti nè ku Yáa mmieke, nè ku pāānāānti náam̃bè dimònni kɔbe borè. Mēmme mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa kè m mieke bè peike mediè.

¹³ Kè bè nni nyu kè n cīéké

n do bè yu kè bè cīéké m̃èè botí.

Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m̃i m̃e nyè.

¹⁴ M̃i bè cīe nkè bè ta ibotí t̃ei bè í yé ì mieke,

kè be ei d̃oũnko,

òm̃u ténke í yiení de bíékè,

òm̃u m̃e nténke í kè kòrì,

ketenkè kèè kó mekār̃imè do naati,

kè kè naanko t̃ed̃ontè.

8

Kuyie nnàkémè kù yóó dɔò m̃èè sàà nkutenkù

¹ Kè Kuyie Mpakedaa m béinnè ke dɔ:

² Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m̃i tu n d̃om̃u Sedisademmu kɔbe kè dè n yóú mediè, nè de kpéí, kè m mieke cóú mbe dootitabè.

³ Mí ndi Yiè nKuyie mm̃i tu n w̃etoomu Siyɔɔ, ke bo mbo Sedisademmu, kè bè nhò yu ke tú:

Bèè d̃òr̃i Kuyie ndóm̃è be ei,

kényu Siyɔɔ ke tú mí nKuyie Mpakedaa n t̃asààr̃i.

⁴ Tidakótí nè tipokótí bèè dúkute ip̃ààti bè kóté m̃èè kpéí, kè bèè w̃et̃e kébuoté Sedisademmu mieke.

⁵ Idap̃umbí nè Isap̃umbí kè bè nkpeiti dihei mieke yec̃ekar̃e yem̃u.

⁶ Isidayẽeribe bèè kpaá di mm̃nñi bè í wúó nke dò ndè bo na kédòò, di yēm̃m̃è né dò ndè múnke n yóùñem̃u mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa?

⁷ N yóó deet̃em̃u n ñitibè bèè ciété ke bo diyiè yiení kèè bíékè nè di taà kè, mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m̃i b̃éi.

⁸ N yóó bè t̃é̃f̃ñéñím̃u kè bè mbo Sedisademmu kéntú n kɔbe,

mí nKuyie kè nní mbè te,

ké mbè baké, ke báá bè yóu,

* 7:1 Kisideu: Bè do kaammè betāābè nè ti kaammè dè í w̃e. Be kóo t̃ankù Kisideu berinè tí kó betāābè tep̃ítè nè oketiwè nè tep̃ítè nè od̃er̃i de cuokè nke (diyos̃èè nè m̃ewānāā nde cuokè).

m bo mbè dǎǎri dǎǎ sié.

⁹ Nte mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n tú mù:

Yáúkùnnenè di kǎnti

díndi bèè kèè m pǎānǎānti náām̀bè béi ntii náānti n cǐtè pūũku dii mǎnni.

¹⁰ De mǎnni bè do í yieti betǎmbè

iwũs me nyí mmǎke mucǎntimu mamù.

Becièmbè me ndo í mǎke meom̃pùmè nè be kpantidèntòbè kpéi.

Mũ do yóu bá wè kǎo nwantinè otòu meyei.

¹¹ Di mmǎnni n ténke í yóó dǎo n kǎbe bèè kpáa n do dǎòmè doké kǎbe.

Mí nKuyie Mpakedaa mũ búi!

¹² De mǎnni bè bo nkari kè dè boo,

detie mbè tu dè fĩnyĩ kè dè mpeĩ,

kè bè kùútĩ ketenkè tidiitĩ peitè,

kè kǎnkè nduǎnni fetaafe,

n nìtibè bèè bo nkpaá beè yóó dè tieke.

¹³ Díndi Sudaa kǎbe nè Isidayeeribe n do di dǎo mǎe botí meyei nke ibotí tei yà
mǎe botí nku n yóó di dǎòmè mesàa nkè ìi yà.

Di bá nyĩkù, yáúkùnnè di kǎnti.

¹⁴ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mũ tu:

Di yembè do n cǎārèmu ke í m mieke

kè n tǎātè ke dǎo n yí yóó yóu m bo bè dǎòmè meyei.

¹⁵ Di mmǎnni n né pètinke tǎātè ke yóó di dǎo mesàa mme

díndi Sedisademmu kǎbe, nè Sudaa tenkè kem̃ou kǎbe,

di tũ mbá nyĩkù.

¹⁶ Ntenè di yó ntũ nti,

bá wè, wè nnáa nhotòu timómm̃nti kè di mbekù timómm̃nti

dè bo yièmmè kè kunaatí mbo di cuokè.

¹⁷ Di bo dǎòmè ditòbè meyei nde kó iyeñtotí báa tanní di yèmmè mieke

di níí bá mpariku ke né sou,

mí nKuyie n yí dè dó.

Menùboúmmè kó yewe yóó naámmè yewe yebaa nkpeye

¹⁸ Kè Kuyie nní mbéinnè ke dǎo: ¹⁹ Mí nKuyie Mpakedaa mũ tu: Sudaa kǎbe bou mǎe
nùboúmmè otǎānaanwè nè onummuwè nè okuśnwè, nè opínwè de kó yewe bo naá ndiwèi
kpeye, kuyeñnaatí kpeye, yebaa nkpeye, kè di nyānku. Né ndónè timómm̃nti kè kunaatí mbo
di cuokè. ²⁰ Mí nKuyie Mpakedaa mũ búi:

Ibotí nè yehekè dè itúnímu péu ke kǎriní Sedisademmu.

²¹ Dihei dii nkǎbe níí bo sǎnkè diteri kǎbe kè bè nǎké ke dǎo:

Ti kotenè kǎbántè ti Yiè nKuyie Mpakedaa,

kè bèè bè tǎñné ke dǎo: Ti kǎrimu.

²² Yeboṭè péu nè ibotí ìi kpeñni bè bo kotení Sedisademmu kéwammú ti Yiè nKuyie Mpakedaa,
ké kù bǎñtè.

²³ Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mũ búi!

De yiè benitibè bo yènni tǎpítè bèè cǎā nyibotí

kéncáatí Sifu òmáa yaǎbòri ke tú:

Ti dó ke da neinèmu,

ti kéèmu Kuyie nda bonèmmè.

9

Kuyie nkpannèmmè yehekè yèè tǎkénè Isidayeeribe

¹ Kè Kuyie nní mbéinnè ke dǎo:

Dè í tú Isidayeeribe máa ndi n kpānnèmmè,

Adarakí tenkè kǎbe nè Damaasi ei kǎbe m bè kpānnèmmè múnke.

Ke yé mí nKuyie n wúomm̃èmu benitibè bem̃ou n wúo mmèè botí,
Isidayeeribe bem̃ou.

² N kpañnèmmè múnke Amatí ei dii tu kutemmānku,

ke kpānnè Tiiri nè Sitǎs kpeye yèè cii ndeu.

³ Tiiri ei kǎbe máa tecēkpetè nte

ke píe ntimátí péfti mutáa ndómmè ketenkè.

Ke píe mmesáa mubirimú dòmmè ice.

⁴ Kuyie mmuwérímú yìe nyóó pòntemu dihei,
kédíté iduotí kétanné dàméèrì mieke,
ké di còu mmuháá.

⁵ Ké Asikanáa kòbe è yà kè kufōwaa mbè auté,
kè Kasaa èi kòbe nkpeutí,

dè bo di Ekunáa èi kòbe okpààti ténke í yó mbo Kasaa èi mieke.

Onití ténke bá nkérímu Asikanáa èi,

⁶ Bèè kàké ibotí bèè yó mbo Asidoti èi,
m bo deite Fidisitébe fenté,

⁷ M bo deite iwūš bè í fié ì kè meyī nyè í kó imaa mbe nò mieke,
nè bè fié í yebakè.

Bèè bo nkpaá de yìe bè bo naá n kòbe,
kéndònnè Sudaa kó kunaàmunkú kòbe dòmmè,
kè Ekunáa kòbe ta n kòbe mieke Sebusiibe do dàdmmè.

⁸ Mí mómumu nyóó cómmú kébaa nh èi, n dootitabè kpéí,
òmòu ténke báa di ta kéfēū n nìtibè,
n yàmu m mómumu nnè n nànfè.

Okpààti wèè yóó tóní diwèi o kó tináahti

⁹ Díndi Sedisademmu kòbe nyānkunè diwèi!

Díndi Siyōš kòbe iinè!

Ntēnè di kóo kpààti kè kéríní di borè.

Ò dààri dèè sié dēnde ke nò ndemou,
ke yōš nke deke disāmmarínseri kó dibii.

¹⁰ Sikpàrinaasēi í yó nkpaá bo Efadaimmu tenkè mieke,
sikpàrisēi me nyí yó nkpaá Sedisademmu èi.

Ò yóó kékému de tānnè,
kēānnè kunaatí ibotí nè itei de cuokè.

Ò kpààtiyuu bo túóté dàméèrì yie nkéntò kētuakenè otòu, kédíté kukó ndiekú Efadati nè
kutemmānkoo.

Kuyie nyóó wēte kécónnéme Isidayeeribe be fōtiri

¹¹ Ké Kuyie mbéi nke dō:

Nè ti kó metaummè n di dōnè mè di n feu ì wūš kó meyī mmièke,
mèè te kè n yóó di denne di kpetí dii fōtiri mieke.

¹² Mí nKuyie mmū tì ndi náa nyíe, díndi tidaatí tìi m bùs!

Konnēnni di kó dihei iduotí fité di,
n yóó di dōmu mesàa nkè dēe pēēté kuce mēdēmè di di mèè sémmè.

¹³ Siyōš èi, n yóó duš nkàa nìtibè bèè do Yafanni kòbe mudoò,

Sudaa kòbe bèè yó ntú n tāmmù,
kè Efadaimmu kòbe tú m pie,
díndi Siyōš kòbe kè dí ntú n kpàrisiè.

¹⁴ Mí nKuyie n yó mbo n kòbe yò ìnkè nke kè m pie ntú níé fetaafé šš míitémè,
mí ndi Yìè nKuyie m bo kōnné dii mōnni ditātcheu kékétóo
nè kubakú yóú biéké kó kuyaakperikú.

¹⁵ Mí nKuyie Mpakedaa n yó nkānkému n nìtibè,
ke bōmmōo yetārè,

kè yè buoti bè dootitabè, kè bè nante páíi bè šš nantemè finyī be,
kè bè mméu meyī mmièke, bè šš féuté fēōfē kè ikuó nìtiti
kunne mèè botí dinaabuu meyī mmièke,
ké mè wūš diwūšōnni bàkè.

¹⁶ Mí mbe Yìè nKuyie m bo bè deeté de yìe.
N nìtibè mbe, n kó ipe.

Bè bo ndò nyetārè yèè donku dēu ke mmiēti be èi mieke.

¹⁷ De yìe be wenninku í yó mmōke kumānku.

Be wèi me nyí yó mmōke di māmè.

Tidiiti nè menabémmè dè bo nte bedapāmbè nè besapāmbè
kè bè nkpeñi.

10

Kuyie nkuù duò nfetaafè

¹ Mɔɔnè Kuyie nkè kù dí duɔnní fetadentifè.

Kuù ɔ nte kè fetaafèe kperi kéní mɛdiè.

Bá wè kòo pakuu yè tidiiti.

² Sibɔɔtenkaani di sòummu,

kè bepāābè di náá nsiyāābisí,

dí yau tii dauñti tu detetirè nde

ke náríkunko di yèmmè fààrè

dèè te kè benitibè ciété nè meyeñcaàrimè

tipièti tii kpa ti cènti ti kōme.

Kuyie nnàkémè kù yóó wēte kédetémè ku nìtibè

³ Kè Kuyie mbéi nke dà:

Mí nKuyie m mieke kèè peike bepecenyibe,

n yité ke còmmúmu be kpéi.

Mí nKuyie Mpakedaa m bo daatení dii yie n kó ipe Sudaa kòbe kpéi,

bè bo náá nsikpàriséi kperi kè m bè kòtenè mudoò.

⁴ Bekpààtibè yètiní Sudaa kó kufuku mieke nke,

ke bo nkpeñni ke dōnnè ditári bè ɔ pūūténè di,

ke dō nfèbaafè ke dō nhokpàrinuanti kó mutāmmù.

⁵ Bè bo ntú bekpàrinuambe

ke nàù be dootitòbè kuce kó titáti kōme.

Bè bo mbè nàù ke yé mí nKuyie n yó mbè bonàmè.

Dè yie dè bo di be dootitòbè kó behāāpònsāndèèbè.

⁶ M bo kpénkūnnè Sudaa kòbe,

m bo deetè Sosefu yaábí kè i còriné i fètiri,

mesémmè mèè bè nni mbonè.

Dè ténke bá ndò mbeè do n dootóo dimònni mari.

Mí mbè Yiè nKuyie mmí bè te,

ke yóó keè be báammù.

⁷ Efadaimmu kòbe bo ntú bekpàrinuambe,

be yèmmè bo nnaati ke dō mbè yà menaà.

Be bí bo mbè wùó nkè diwèi i bo.

Be yèmmè bo nni nnaatinè mí mbè Yiè nKuyie.

⁸ Kè n ní bè yúnè fefontifè kè bèè tíí,

nke yé mii bè deetémè,

kè bè sūū nke maàtenè bè do mamè nè dimònni.

⁹ Mii bè yaá ibotí tɛi mieke

bè ɔ yaá mèè botí mɛdibii,

bè me nyó nkè bo kédentenímu n kpéi

kétié mbè bí kè bèè wètení.

¹⁰ N yóó bè dèitenímu Esibiti nè Asidii,

kè bè tíi nKadaadi tenké mieke nè Dimaa, kè bèè duú.

¹¹ Kè sénté Esibiti kó kukó,

mí nKuyie mii yóó cónné daméèrì kó yénéñfñrè kè kukó nNiidi kūū.

Asidii kòbe fentè bo deè.

Kè fekpaàtipàtifè dēténè Esibiti kòbe.

¹² Kè n kpénkūnnè n nìtibè kè bè nkérí nè n yètiri,

mí nKuyie mii béi.

11

Kuyie nnàkémè yehèkè yèè kpeñni yè dotimè

¹ Kè Kuyie mbéi nke dà:

Fó nDimaa tùúkú, kpeté a bòrè,

kè muháá nta kécsúté a tiedièrè sétiri.

² Díndi detie nsipèrési, kōmmúnè!

Sétiribè duómu,

dè kó detesààrè ténke í kpaá,

díndi Basāā tie mbè tu dè sènni, kōmmúnè!

dibɔɔ Adatidimɔɔ * ɔɔ kú kɛ̀ bɛ̀ nkuɔ̀mmɛ̀ Mɛ̀kidoo ɔ̀iriku mieke. ¹² Diheɪ mieke bɛ̀ bo nkuɔ̀ bɛ̀ naámùnti bɛ̀ naámùnti, kɛ̀ Dafiti kó tɛ̀ɔ̀fɛ̀tɛ̀ kɔ̀bɛ̀ ncáá nkɛ̀ bɛ̀ pobɛ̀ cáá nkɛ̀ Natáá kó tɛ̀ɔ̀fɛ̀tɛ̀ kɔ̀bɛ̀ ncáá nkɛ̀ bɛ̀ pobɛ̀ cáá. ¹³ Kɛ̀ Defii kó tɛ̀ɔ̀fɛ̀tɛ̀ kɔ̀bɛ̀ ncáá nkɛ̀ bɛ̀ pobɛ̀ cáá kɛ̀ Simɛii ɔ̀fɛ̀tɛ̀ kɔ̀bɛ̀ ncáá nkɛ̀ bɛ̀ pobɛ̀ cáá. ¹⁴ Tinaámùnti sɔ̀nti tii kpáá kɛ̀ tì cáá ncáá nkɛ̀ tì pobɛ̀ cáá.

13

¹ De yiè dinɛ̀bòrì mari bo mpũ̀ɔ̀ nke ɔ̀u Dafiti kɔ̀bɛ̀ nɛ̀ Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ̀ kó mɛ̀yɛi nnɛ̀ bɛ̀ yɔ̀ɔ̀.

Kuyie nyóó paammɛ̀ yɛ̀bɔ̀kɛ̀ nɛ̀ bèɛ̀ sɔ̀u nke tú bè náá nku pāānāaṅti

² De yiè m bo deite yebokɛ̀ kó yeyɛ̀tɛ̀ bɛ̀ nà mieke, mí nKuyie mmũ̀ bɛi. Òmòu ténke bá ndennini yɛ̀ kpɛ́i, m bo denne diheɪ bèɛ̀ tu bɛ̀máá m pāānāaṅti náām̀bɛ̀ nɛ̀ yebokɛ̀ yɛ̀ɛ̀ bè s̀ĩnkũ̀nko. ³ De m̀nni kòò m̀u ɔ̀fɛ̀kɛ̀ ke tú ò náá m pāānāaṅti, o cice nɛ̀ o yɔ̀ bèɛ̀ ò pɛ́itɛ̀ bèɛ̀ ò náké ke dɔ̀: A yóó kúmu! A náá nsiyáábisi nsi ke tú a náá nKuyie mpāānāaṅti. Kòò ɔ̀fɛ̀kɛ̀ ke tú ò náá m pāānāaṅti o cice nɛ̀ o yɔ̀ bèɛ̀ ò kũ̀u disié kékua. ⁴ De m̀nni ifei bo pí m pāānāaṅti náām̀bɛ̀ nɛ̀ bɛ̀ kó tipāānāaṅti kɛ̀ bè ténke bá ndáátí iwũ̀ɔ̀ kó ticití kó yɛ̀yáàbòrɛ̀ ke sɔ̀u. ⁵ Bɛ̀ bo nyetiri ke tú: Mí n yí tú Kuyie mpāānāaṅti náāntò, n tú otenkúti nwe nɛ̀ bè m pɛ́itɛ̀mɛ̀ n tú ketenkɛ̀ kou nwe. ⁶ Kɛ̀ bè ò beke ke yí: Bá n kó tifiɛ̀tí né bo a ɔ̀ĩnɔ̀ĩnɔ̀! Ò dɔ̀: N nɛ̀pobɛ̀ bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ nni nkòute.

Bè yó nkpaá bè yóó bantémɛ̀ Kuyie

⁷ Ntɛ̀nɛ̀ mí nKuyie Mpakɛ́daa n tú mù: N tú nh èi ndisiè ndi ke bo kũ̀u n kóo pecɛ̀nti nɛ̀ wɛ̀ ti wɛ̀ nkɛ́pí mmutɔ̀mmú kékua, kɛ̀ ipee ɔ̀fɛ̀tɛ̀ kɛ̀ n kua ipebí.

⁸ Kɛ̀ Kuyie nyié kɛ̀bɛ́i nke dɔ̀: De yiè ketenkɛ̀ kó benitibɛ̀ bo toté yewétiyɛ̀ yɛ̀táati, kɛ̀ yɛ̀dɛ́ɛ̀ kú kɛ̀ dimáá nkpaá bo. ⁹ Kɛ̀ m bè yááké kɛ̀ bè wénkũ̀nnɛ̀ bè ɔ̀ɔ̀ pũ̀nnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí mɛ̀sɔ̀ nnɛ̀ timátí pɛ́iti kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ wenke. De yiè kɛ̀ bè níi n yú kɛ̀ n yie nke dɔ̀ bè tu n kɔ̀bɛ̀ mbe, kɛ̀ bè dɔ̀: Kuyie nkuu ti te.

14

Kuyie n yóó baatémɛ̀ ku nitibɛ̀ mɛ̀sɔ̀mmɛ̀

¹ Kɛ̀ Kuyie mbɛ́i nke dɔ̀:

Mí nKuyie n kó diyié duunnímu kɛ̀ di dootitɔ̀bɛ̀ bo totí di kperɛ̀ di nuɔ̀ mmieke, dindi Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ̀ di nuɔ̀ mmieke.

² N yóó duɔ̀ nkɛ̀ ibotí tɛ́i tímmu kɛ́do Sedisadɛmmu mudoò kɛ́pɔ̀ntɛ̀ diheɪ kɛ́hɛ́i dɛ̀ɛ̀ kó dimáá bo di mieke, kɛ́pímmú benitipòbɛ̀ kɛ́duɔ̀nɛ̀, kɛ́pímmú besũ̀kùbɛ̀ kɛ́kũ̀ũ̀nnɛ̀ kɛ́dɔ̀ɔ̀ tidaati, kɛ̀ besɔ̀mbe nkpaá diheɪ.

³ De m̀nni mí nKuyie nkɛ̀ n cómmú kédokénɛ̀ yebotɛ̀ n do ɔ̀mmɛ̀ mudoò m̀nni.

⁴ De yiè n naɔ̀ɔ̀tɛ̀ bo na odifiɛ̀ tãri

dii bo Sedisadɛmmu donfũ̀ɔ̀, kɛ̀ dii yatɛ̀ di cuokɛ̀ diyié yièni kɛ̀ɛ̀ bíékɛ̀ nɛ̀ di taà kɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ náá nkubiriku diekũ̀ kɛ̀ diwetiri dimáá fũ̀tɛ̀ kubakũ̀ yoú bíékɛ̀ kɛ̀ diterii fũ̀tɛ̀ kucànkũ̀.

⁵ Kɛ̀ di coké kɛ́tũ̀nnɛ̀ dɛ̀ kó kubiriku ke yé kũ̀ yó nduɔ̀mɛ̀ kɛ́tuɔ̀kɛ̀nɛ̀ Asɔ̀odi nwe, kɛ̀ dí coké kɛ̀ kũ̀ tũ̀nnɛ̀ ketenkɛ̀ do áá Osiasi Sudaɔ̀ kɔ̀bɛ̀ kóo kpàati m̀nni kɛ̀ di yembɛ̀ coké mɛ̀ɛ̀ botí.

De m̀nni kɛ̀ di Yiè nKuyie nfeitɛ́ni kɛ̀ néinɛ̀ ku tãrɛ̀.

⁶ De m̀nni diyié ténke í yó mbo dɛ̀ yó ndò mbám̀mũ̀u ke dɔ̀ nnikèi.

⁷ De kó diyié yó ncáámmu

* **12:11** Aditidimɔɔ: Fedisiibe kó dibɔɔ mari botí do nku, kɛ̀ benitibɛ̀ yèmmɛ̀ ndò ndi ɔ̀ɔ̀ kú fetaafè kò ndii m̀nni, kɛ̀wɛ̀tɛ̀ kɛ́yɛ̀nni fetaafè konni dii m̀nni.

Kuyie nkuù maà dì yé
 de mǎnni kuyie nyí yó mbo
 keyènkè me nyí yó mbo,
 bá kuyoku kuwenniku kuù yó mbo.
⁸ De kó yewe mieke menie mmèè duú mmufòmmu
 mè bo nyièni Sedisademmu
 kè mèmamè mpùú nke taà dàmèèrì diyie yìèni kèè bíékè kou,
 kè metèmè ntaà diyie taà kèè bíékè kou
 kémpùú ndiyáà nè dipaao.
⁹ De kó yewe mieke
 Kuyie nkuù yó ntú ketenkè kamou kóo kpààti
 kè benitibè bamou nkù baá nke nkù yé.

¹⁰ Kè dihei dimouu wete kénáá nkubiriku
 kétúóté Kebaa kéná kétuakenè Dimao
 kubakù cǎnku Sedisademmu diyie yìèni kèè bíékè
 kè Sedisademmu baatè yehékè sonye,
 kè túóté Bensamee kó dibòrì borè
 kéná kétuakenè bè tu dè dibòrì kótírì,
 képèèté kétuakenè dibòrì kuduotí kentímè kperi
 kéná kétuakenè Ananedi kó ditenni,
 képèèté kétuakenè okpààti kó diyetituo borè.
¹¹ Ikuá mai ténke í yó mbo a bo yeténè ì kè bè dá kuá.
 Benitibè bo nkari bammù Sedisademmu mieke.

¹² Nte Kuyie nyóó poté kùu yéiku benitibè bèè dokénè Sedisademmu:

Oniti ní bo nkpaá fòu kóo kǎnti pààke,
 kóo nǎmbii mpààke,

kè be nǎndié mpààke be nǎ mieke,
¹³ De yiè kufáwa ndiekù bo auté benitibè
 kè bèè kǎnté kénkpànè betòbè,
 bá wè kóo nkpañnè o cǎpèetitòu.

¹⁴ Kè Sudaa kǎbe wènnénè Sedisademmu kǎbe
 kè bèè dokénè ibotí ì bè fité,
 kékou be máti péiti nè mesao nnè tiyààti péu.

¹⁵ Kuyéiku kùu do benitibè kuù doti siséi,
 nè sitesì sǎmmarímú nè siséi dè wènné kè peité sì
 nè yòyóbè nè sǎmmarímú
 nè iwúú sonyi ì bo be āpǎnkarì.

¹⁶ De mǎnni bèè bo nkpaá fòu,
 ibotí ì dokénè Sedisademmu kǎbe i mieke,
 bè bo nkǎrini Sedisademmu bá dii mǎnni,
 kè ninku kè m baá mmí nKuyie Mpakedaa,
 kè baà ntitouti kó dibanni.

¹⁷ Ibotí ì kǎbe bo nkpaáo kè í nkǎtení Sedisademmu
 mí nhokpààti Kuyie Mpakedaa m borè,
 bè baá pété fetaafé.

¹⁸ Kè Esibiti kǎbe kpaáo kè í kǎtení,
 m poté kùu yéiku ibotí tei ì í kǎtení
 kè baá ntitouti kó dibanni,
 kuù doti be ìnkè.

¹⁹ Esibiti kǎbe nè ibotí tei ì bo nkpaáo
 kè í nkǎtení kè baá ndibanni titouti kperi
 tii yéiti doti be ìnkè.

²⁰ De yiè bè bo wǎri siséi kó yesǎnkewe ìnkè

kè dà: Bè cǎñné dè nKuyie nkpeí.

Kè n cǎtè kó sikǔmboó naá nyeba
 bè yó mméinè yè yewúštàrè.

²¹ Sedisademmu kó sikǔmboó nè Sudaa tenké kpesi
 kè bèè dè duó mí nKuyie Mpakedaa n kpéi

bèè kó dimàà n feu iwũṣ kè bè nsì tòú
kè berinè imaa,
bepotambè ténkè í yó nkpaá mí nKuyie Mpakedaa n cīṣṣè mièkè.

Madasii Di mpátiri to tii náànti

Madasii wàri o pátiri kẹ̀ dẹ̀ mmàke yebie nsikousinàà (400) mieke nke kẹ̀ Yesu né na kékotení. Ò do yóó náké de kó tináànti kẹ̀ s̄s̄ nKuyie nc̄t̄t̄e w̄t̄e kẹ̀ maámu kẹ̀ bẹ̀ w̄t̄e kẹ̀ feu iwūš Kuyie nku c̄t̄t̄e mieke, kẹ̀ né w̄t̄e kẹ̀ bonke Kuyie nkó kuce, bá w̄e kòò fòù ò dóm̄e. Kẹ̀ benitib̄e s̄ou nKuyie nn̄e bẹ̀ p̄r̄e mieke, bá òm̄ou ténke í dake Kuyie nkuó kp̄í. Kẹ̀ Madasii nnáá nyikuó niùb̄e n̄e benitib̄e s̄ombe kẹ̀ tú b̄e ceete, kẹ̀ mb̄e d̄enni Kuyie mb̄e dóm̄e, kẹ̀ b̄e náànn̄e múnke ku beénti kp̄í.

Madasii do b̄e náá nKuyie nyóó t̄onnim̄e mm̄e w̄e bo náké ku náànti (3:1) Kuyie mp̄ānāànti náànt̄o Edii do n̄ak̄em̄e (3:23) Matie kó dipátiri n̄e Duku kperi Madasii náké d̄ii nūu bomu ye mieke, d̄ii tú: Isāā-Batiisi do náámm̄e kẹ̀ tú ò k̄otení kẹ̀ bo t̄unte Yesu nwe kuce (Matie 17:11-13, Duku 1:17).

Di mpátiri náànti dúo kẹ̀ dóm̄e

1. Isidayeeribe í bant̄e Kuyie mb̄e dóm̄e 1:1-5
2. B̄e seim̄m̄e ikuó niùb̄e kẹ̀ tú b̄e s̄enk̄r̄i Kuyie nk̄e b̄e yetir̄i 1:6-2:9
3. Mecaàrim̄e Isidayeeribe do caàrim̄e bet̄ob̄e 2:10-16
4. Kuyie mp̄ānāànti náànt̄o n̄ak̄em̄e Isāā-Batiisi yóó k̄otenim̄e k̄ét̄unt̄e kuce kẹ̀ Yesu né na kékotení 2:17-3:5
5. Isidayeeribe dóm̄m̄e k̄ew̄t̄ení Kuyie mbor̄e n̄e d̄e yóó d̄o Yesu bo w̄t̄ení d̄ii ȳi 3:6-23

¹ Di mpátiri ti náá ti Ȳi nKuyie mb̄einn̄e tinti Madasii Isidayeeribe kp̄í.

Kuyie nh̄o t̄aat̄em̄e k̄u d̄o w̄e

² Mem̄m̄e k̄e ti Ȳi nKuyie mb̄eí nke d̄o: N di d̄omu k̄e di né békú dimáá kẹ̀ tú: Ba mb̄enkú ti Ȳi Kuyie nti dóm̄e? D̄e í d̄o nh̄Esayuu w̄e k̄ot̄i Sak̄obaa? N̄e mem̄m̄e k̄e n̄ d̄ake Sak̄obu kẹ̀ nii Esayuu. ³ Kẹ̀ p̄nt̄e o kó kutemp̄ nkó yeh̄k̄e k̄e dúo nk̄e ȳe d̄oūnko, kẹ̀ náá nsikpam̄oó kó diār̄i. ⁴ K̄e d̄e d̄o nh̄Ed̄om̄mu eì k̄obe bo ȳi, b̄e m̄e nti p̄ont̄em̄e ti bo maá, k̄e b̄e maá m̄ bor̄e p̄ont̄e, mí nKuyie Mpak̄edaa m̄i b̄eí! M bo b̄e p̄ont̄e k̄e b̄e ȳu de kó ketenk̄e k̄e d̄o: Meȳi nh̄eí, m̄ mieke p̄eí b̄e s̄áá b̄e eì. ⁵ D̄indi Isidayeeribe k̄e d̄i d̄e ȳa, k̄ebant̄e k̄e d̄o m̄ mí ndi Ȳi nKuyie n̄ deu k̄e í p̄i nd̄i máá kó yeh̄k̄e mut̄om̄m̄u.

Ikuó niùb̄e caàr̄em̄e k̄e Kuyie mb̄e kpan̄n̄e

⁶ K̄e ti Ȳi Kuyie Mpak̄edaa b̄einn̄e ikuó niùb̄e k̄e d̄o: Deb̄ire ò nd̄emu de cice k̄e kudaakú ȳi nku ȳi nkpeti. K̄e n̄ tu di cice d̄e né ȳime k̄e di í n̄ dé? K̄e n̄ tu di ȳi, d̄e né ȳime k̄e di í ȳi n̄ kp̄et̄i? Di n̄ s̄enk̄er̄imu k̄e né békú dimáá kẹ̀ tú: Ti k̄u s̄enk̄er̄i ba mm̄ieke? ⁷ D̄e ȳime k̄e di m̄ p̄ā n̄ ci d̄e, k̄e d̄e dakú n̄ w̄ūst̄or̄e Ìnk̄e? Di caari n̄ yet̄ir̄i ndi, di w̄ent̄e n̄ w̄ūst̄or̄e nye detetir̄e. K̄e né békú dimáá k̄e tú ti s̄ink̄un̄ne òmm̄e boti ku w̄ūst̄or̄e? ⁸ Di n̄ feu d̄ii m̄anni iw̄ūš ò ò inu nyim̄áá ìm̄áá n̄e ò tu yekp̄īe nn̄e ò m̄o, di ȳemm̄e d̄o nd̄e wennim̄aà? K̄e di ȳemm̄e d̄o nd̄e wennim̄u di d̄e p̄a di k̄oo k̄um̄and̄áá, k̄e ns̄a k̄e d̄e bo ò narike k̄oo di c̄out̄e. Mí nKuyie Mpak̄edaa m̄i b̄eí! ⁹ Di bo d̄o d̄ende kó dimáá k̄ed̄e k̄e né n̄ni nyu, mí nKuyie nke tú n̄ di kuó mm̄es̄emm̄e, k̄e n̄ ti k̄eà? Mí nKuyie Mpak̄edaa m̄ báá ti k̄eè bit̄i! ¹⁰ Kòò m̄ou di mieke do nkpetinn̄e n̄ c̄t̄t̄e kó yeb̄or̄e d̄e na nt̄ōm̄u, k̄e di bá nc̄sunko n̄ w̄ūst̄on̄ni detetir̄e. N di w̄úó nd̄e í n̄ naati, nyí c̄ou di m̄ p̄ā nȳeè p̄ar̄e ketike. ¹¹ Titenti tim̄ou dúom̄e n̄ yet̄ir̄i feimu tip̄iti tim̄ou. K̄e b̄e m̄ p̄ā nyep̄ar̄e s̄àaȳe, k̄e n̄ tuò nt̄ih̄ūnt̄i. Mí nKuyie Mpak̄edaa n̄ yet̄ir̄i feimu titenti tim̄ou mieke. ¹² K̄e d̄indi né caari n̄ yet̄ir̄i k̄e di ȳemm̄e d̄o n̄ kó diw̄ūst̄on̄ni tu c̄enk̄oo kperi, k̄e di bo na k̄ed̄áá nd̄ii Ìnk̄e di c̄enk̄e n̄int̄e d̄e. ¹³ K̄e d̄e di d̄onn̄e muw̄er̄im̄u. Di s̄enk̄er̄imu mí nKuyie Mpak̄edaa, k̄e m̄ p̄ā nyiw̄ūš di ȳuukú í yoo ò tú yekp̄īe, yoo ò m̄o. Mí ndi Ȳi nKuyie m̄ báá c̄out̄e de kó yep̄ar̄e. ¹⁴ Di yuukumu d̄indi b̄eè ò mm̄ake iw̄ūš s̄àaȳi di d̄o nk̄e m̄ p̄a í k̄e né n̄ feút̄e f̄eè a kuȳenk̄u. D̄e yemb̄e d̄indi di bo ȳa. N tú okp̄aati diw̄e nwe, k̄e yebot̄e yem̄ou ȳe n̄ kp̄í. Mí ndi Ȳi nKuyie Mpak̄edaa m̄i b̄eí.

2

Kuyie nd̄om̄e b̄e mp̄i nku t̄omm̄u k̄e d̄e wenni

¹ K̄e Kuyie mb̄eí nke d̄o: N náánn̄e d̄im̄be ikuó niùb̄e. ² K̄e di í k̄ent̄e n̄ náá nti, k̄e di í yie nke d̄euk̄un̄ne n̄ yet̄ir̄i, m̄ bo dúo nk̄e meyei ndi do, di bo p̄ā mes̄àá nke ȳe òm̄ou í bom̄e di mieke w̄eè àà n̄ náànti o ȳemm̄e mieke. Mí ndi Ȳi nKuyie Mpak̄edaa m̄i b̄eí! ³ M bo di k̄eí n̄ c̄t̄t̄e t̄omm̄u, k̄e di úút̄i di w̄ūš di n̄ feu í kó tipiti di ìlk̄e, k̄e b̄e di w̄enn̄en̄e ti k̄ek̄aút̄e. ⁴ De m̄on̄ni k̄e di bant̄e k̄e d̄o m̄ mí nKuyie Mpak̄edaa n̄ di kpan̄n̄e k̄e d̄e bo yie nk̄e metaumm̄e n̄ do d̄ōnn̄em̄e

Defii nè o yaabí kè meè báá tâte. ⁵ Nè de kó metaummè mieke nke n do bè duómmè mufòmmu nè diwèl kè bè nni ndé, kè yíe n kpeti, kè mæke n kó kufswaa n yètirí deu mèè kpéí. ⁶ Kè bè ntié mbenitibè timómmonti, kè siyáábisi í bo be nò mieke, mí nnè be kè ti nnaati, kè bè dòòri dèè síe kè yáánni benitibè m bié kè kè bè you meyei. ⁷ Ikuò niùti weè dò nkétié mbenitibè n tié, weè borè nde benitibè dò nképétémè n tié kè yé ò tumè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n kóo tánti nwe. ⁸ Kè dindi bie me ndéténè n kó kuce, kè fétinne kusúkù nè di kó itié mmieke, kè tôte metaummè mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa n do dònè mè Defii. ⁹ Dè te kè n duò nkè ibotí tei di sènkèrì kè di cè nke yé dí í yiemme n kpeti, kè bekú tikouti.

Meborime mèdémè mèè cààrè Defiibe nè Kuyie mbe kó metaummè

¹⁰ Kè Madasii béi nke dà: Dè í dò nti cice omáà ndià? Dè í tú Kuyie nkumáà kuù ti dòòà? Dè né dòmmè kè ti fiiti titabè kè càari metaummè mèè do bo Kuyie nnè ti yembè be cuoké? ¹¹ Sudaa kòbe càkemu dinùu ti Yiè nKuyie ndo bè dounnè di, kè dòò isòke kperè Sedisademmu nè Isidayeeribe tenké kemou. Ti Yiè nKuyie ncìtè càámmu kè tú ku kpete kè kù tè dó kè bè tè s'inkunne kè tóóké benitipòbè bèè feu yebokè. ¹² Wèè dòò mebotí, de yiè mbáá pétè wèè bo ò kónné Sakóbu naámunkù mieke ò mè mbáá pétè wèè bo feútè f' nKuyie Mpakedaa f'èf'è o kpéí. ¹³ Nte dèmarè dedérindè di d'òri dè, di kuò nyèè dabuò kè wuò Kuyie nwüstònni ntinònni, ku í dake di pàrè kpéí nkù mè nyí yè cou. ¹⁴ Kè di né békú dimáà mùu kpéí nte kè kù yí cou di pàrè. Di yetirí mèè kpéí nke di pòbè di puoke bè di dapánti mònni kè béi nKuyie nyiikè kè yí di yó mbè po kè né wète kè bè bèti. ¹⁵ Kuyie ndi wènnè onití omáà ndi f' nnè a pokù, kù né mè dòò kè dó ba? Kù dó dí nwè ntikònti nti nè meyèmmè di wènnè dii mònni kè naá nhonití omáà di ò mbaa ba? Di ò mbaa Kuyie mbo di duò mmèmmè ibí. Nyénè tũnke kòò mōu báa yete o pokù o puoke wè o dapánti mònni nè o bí bè ntú ku kòbe mbe. Nyénè tũnke di toti ti di yèmmè ti kpéí nnè di pòbè di puoke bè didacènti mònni, kòò mōu báa yete o pokù. ¹⁶ Mí nKuyie Mpakedaa Isidayeeribe tũ nkù m mieke csummu wèè bèti o pokù kè yé wè ò bétimè nè kuyonku nku. Ndakenè di toti ti di yèmmè mieke ti kpéí. Kòò mōu báa yete o pokù.

Kuyie nnákémè kù yóò duónnimè ku kó ditònni

¹⁷ Kè Madasii béi nke dà: Ti Yiè nKuyie nhòunèmu di kó tináànti. Kè di né békú dimáà kè tú, kù ti òunè ba nképéí? Kù di òunè ti, tii tú, di ò nnáà nti kè tú ti Yiè nKuyie nhò nwúó nwèè dòòri meyei nke dè kù naati, kè kù ò yàrí, kù né yé nkù weti òmmè botí?

3

¹ Kè ti Yiè Kuyie mbéi nke dà: Mí nKuyie Mpakedaa, m béimmu kè tú: M bo duónko n kó ditònni kè dí keutè kuce. Di yiè ndi baa wè ò yóò di déétemu kè dí ta o c'ètè mieke. Di yiè nwèè di dònè metaummè ò kèrinimu. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mbi béi! ² We mbo nkpaá de yiè? Kòò feiténí we mbo nkpaá cómmú! Ò yó ndònnè dihonni kó muháá mmùu òò wénkúnne mù mmu mesò nkéndò nciekúré bè òunè dè tiyáati. ³ Weè yóò wénkúnne benitibè mesò nkòme. Weè yóò wénkúnne Defiibe muháá nhò wénkúnne mèè botí timáti péiti nè mesò. De mònni kè bèe naá mbèè yó nni mpáa nyepàrè ikuò yèmmè. ⁴ De mònni kè ti Yiè nKuyie ncóuté Sudaa kòbe nè Isidayeeribe kó yepàrè kù do yé cou mèè botí nè dimònni, yebie nketiye mieke. ⁵ De mònni mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa m bo ndi kómmú kébekénè betediibè nè bèè dauti dautinè betòbè nè bèè ò mparikunè n yètirí kè né sou, nè bèè í yieti be kó betòmbè be díiti nè bekupòbè nè iciribí kperè nè bèè f'èũnko bepòòbè bá bè í n dé mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa.

Isidayeeribe dòmmè kéwèteni be Yiè nKuyie mborè

⁶ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà: Mí ndi Yiè nKuyie n yí cèète, di me nyí yóu di bo ntúmè Sakóbu yaabí. ⁷ Nè di yembè do homè mme di bútinémè n tié kè í í tũ, wètenèni m borè kè m múnke wétoò di borè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mbi béi! Kè di né békú dimáà kè tú: Ti bo wétoò òmmè botí ku borè? ⁸ Nte m múnke yóò di beke ti, onití bo na késouté mí nKuyie nnaà? Kè de yèmmè di bo yí: Nè ba mmieke nke ti da soummè? Di mæke dè demou kó depíndè di dò nkè nni n duò ndè. Nè di dò nkè nni mpáa nyèè pàrè, dè mieke nke di n soummè. ⁹ Meyei ndi do, kubotí kumou n sou mmèè kpéí nke. ¹⁰ Tònni dèè kó dimáà tú depíndè kéánnè n c'ètè mieke kè dèe yie nkè n c'ètè mmæke tidiiti. N yáákénè kéyá kénsà kè m báa kpeté iwetibori, kéçũũnko kéĩnkè kó mesàà nkè meè píe. Mí nKuyie Mpakedaa mbi béi! ¹¹ Kè nsà kè m báa beti yecádúú mbá yé ténke bá ncáá ndi diiti, kè f'inyí kó detie mpeité. ¹² Kè yeboté yemou ndi tú diwèl yembè, kè yé di tenké kó mekàrimè yó nnaatimè. Mí ndi Yiè nKuyie Mpakedaa mbi béi!

Bèè tũ nKuyie nnè timómmonti bè yóò yàmè mucóntimu

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dà: Di náà nti ti kpéí nti tu tipocèmmúnáànti nti, kè di né békú dimáà kè tú: Ti kù cènnénè ònti? ¹⁴ Dfi baa náà nke tú: Káa tũ nKuyie, detetirè nde, káa tũ

nku tannò dè í mǎke mucóntimu mamù, kè di nù nkǎmmú yedabùò m mí nKuyie Mpakedaa n yìikè bá di í yà mucóntimu mamù. ¹⁵ Kè sipɔɔ yembè beè né bo kè dè bè naati, kè bedǎnnibè kperè yíé mbá kè bè wǎnté mí nKuyie ndǎmarè báá bè dàò.

¹⁶ Bèè n dé beè náá mmemme kè n kèè bè náámmè ke duó nkè bè wǎri be yètè bembè bèè n dé ke yé n kpéí. ¹⁷ Mǎmmè mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa m béímmè ke dà: M bàátí dìi yìè kpéí ndi bo tuǎke dìi yìè, bè bo ntú n kǎbe kè m bè te. M bo mbè mǎkenè mesémmè, oniti 5 mmǎkenèmmè o bire dèè pǐ nho tǎmmú mesémmè. ¹⁸ De yìè di bo yà mǎbatimè mèè bo beyeibe nè besààbè be cuokè, wèè pǐ n tǎmmú nè wèè í mù pǐ mbè cuokè. ¹⁹ De yìè kǎrínímu ke yó ntǒnni diǒnni kó muháá nkǎme. De yìè meyei ndǎòrìbè nè sipɔɔ yembè bè bo cóúté tímúkpèti kǎme páíí, bè cǐè nnè be fǎàti bá dǎmarè bá nsúú. Mí di Yìè nKuyie Mpakedaa mǐi béí! ²⁰ Díndi bèè n dé, de yìè m bo di dàò dèè sié kè mǎdǎetímè kó diwennécànni di mǐíté, kè di miékùnnè kè dí mpuù yenaadapàà mbè píté yè ke fǐínko ye kǎme. ²¹ De yìè di bo nàu beyeibe kè bèè náá mmutáá. Mí ndi Yìè nKuyie Mpakedaa mǐi bàátí de kó diyìè kpéí.

Edii yóó wǎténímè

²² Di báá yè nkóo tǎnti Mǎyiisi di duó nyìi kuó kpéí. Ntǔnnè n tannò nè n tié n do ò duó ndè Ǔdebu tǎri ìnkè Isidayeeribe dimǎu di kpéí.

²³ N yóó niité kéduónko m pǎānǎānti náāntò Edii nwe kè diyìè dierì dìi duò tikǎmbùàti kè di né na kǎtuakení. ²⁴ Weè yóó wǎtè kǎtau nyibí nè i cicebè kǎtau mbèè tu ibí cicebè nè be bí, kè dèè yie nkè m bá nkeróo képoté di kó diheì dimǎu páíí.

Matie wàrimè tináànsààtì Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Tináàntì tìi tì náá Matie kó dipátíri tɔ̀ tìi náàntì. Yesu tancsùmbè tepítè nê bedébè kóò mǎu bè tu we Matie, weè wàri de kó dipátíri.

Matie wàri o pátíri meketimè o kɔ̀be Sifube kpéi nke, ke bo bè benke Yesu tumè Sifube kóò kpààti Dafiti yaàbire Abarahammu kó kuwuò nkou, nê de kpéi nkòo bate o yaàribè fuke i duò ke dõmmè. Ke nàké o pátíri mieke Kuyie nkó dikpààtiyuu kpéi, Kuyie nkpààtiyuu tǎónimè kè benitibè dò nkéceete, kòò nàké ke benke ke dò nYesu tú Kuyie mpàánáàntì náambè nàké wèè kǒme mme.

Di mpátíri náàntì duò ke dõmmè

1. Bè peitémè Yesu nê ò ketémè o tǎmmú. (1-4)
2. Yesu duò nyii tié nditári ìnkè. (5-7)
3. Yesu dòò tìi dieti nê bè ò yetemè (8-12)
4. Yesu nàké yèè náàhñántiyè (13)
5. Okpààti bè yete wè kó mutǎmmú (14-23)
6. Bè nàkéme Yesu kó muwētimmu kpéi (24-25)
7. Yesu kó mukũ nnè ò yàntémè (26-28)

Yesu yaàribè kó yeyètè

(Wénté Duku 3:23-38)

¹ Ntenè Yesu Kirisi yaàribè kó kufuku: Yesu yaàri kóti tu Dafiti kè Dafiti kóo yaàri kóti me ntó tú Abarahammu.

² Abarahammu weè peité Isaki, kè Isaki peité Sakɔ̀bu, kè Sakɔ̀bu peité Sudaà nê betòbè. ³ Kè Sudaà peité Pedesi nê Isaraa kè be yǎ ntú Tamaa, kè Pedesi peité Esidommu, kè Esidommu peité Aram. ⁴ Kè Aramu peité Aminadabu, kè Aminadabu peité Nasǎǎ, kè Nasǎǎ peité Sadimǎǎ. ⁵ Kè Sadimǎǎ peité Boasi, kè Dahabu ntú o yǎ. Kè Boasi peité Obedi kè Uduti ntú o yǎ. ⁶ Kè Obedi peité Isaii, kè Isaii peité okpààti Dafiti.

Kè Dafitii peité Sadomǎǎ kòò yǎ ntú Udii pokù Dafiti do kùò Udii kétúótè wè. ⁷ Kè Sadomǎǎ peité Odoboammu, kè Odoboammu peité Abia, kè Abiaa peité Asaa. ⁸ Kè Asaa peité Sosafaa, kè Sosafaa peité Sodammu, kè Sodammu peité Osiasi, ⁹ kè Osiasii peité Soatammu, kè Soatammu peité Akaasi, kè Akaasii peité Esekiasí. ¹⁰ Kè Esekiasii peité Manansee, kè Manansee peité Amǎǎ, kè Amǎǎ peité Sosiasí, ¹¹ kè Sosiasii peité Yekonniasi nê o náf. De mǎnni ndi Babidǎnni kóo kpààti bè pǎrmumè kékǎnnè.

¹² Bè bè kǎnnè dii mǎnni Babidǎnni de mǎnni ndi Yekonniasi peitéme Sadatieri, kè Sadatieri peité Sodobabesdi. ¹³ Kè Sodobabesdi peité Abiudi, kè Abiudii peité Ediakimmu, kè Ediakimmu peité Asǎǎri. ¹⁴ Kè Asǎǎri peité Sadǎki, kè Sadǎki peité Akimmu, kè Akimmu peité Ediudi. ¹⁵ Kè Ediudii peité Ediesee kè Ediesee peité Matǎǎ kè Matǎǎ peité Sakɔ̀bu, ¹⁶ kè Sakɔ̀bu peité Sosefu. Weè Sosefu do puoke Maari wèè peité Yesu bè tu wè Kirisi.

¹⁷ Abarahammu kó dimǎnni kǎnto kétuǎkenè Dafiti tidapuntǎnti bo tepítè nê tinàà ndi. Dafiti kó dimǎnni kétuǎkenè bè bè pǎrmumè ke kǎnnè Babidǎnni kè de mǎke tidapuntǎnti tepítè nê tinàà. Bè bè pǎrmumè ke kǎnnè Babidǎnni kétuǎkenè bè peitéme Yesu kè de mǎke tidapuntǎnti tepítè nê tinàà.

Maari do pùómmè Yesu

(Wénté Duku 2:1-7)

¹⁸ Nte de wǎskémè kè bèè peité Yesu Kirisi. Sosefu weè do pǎ Maari Yesu yǎ, ke mu nyí nhò duónè, kóo pùónnè Muyaánsààmù kó muwērimú. ¹⁹ Sosefu weè do pǎ Maari kóo tu wèè dé Kuyie, ò ndú kóo yete kè de nfeí ò yàà bo sǎnkunne mǎè kpéi Maari yetiri, ke né ndú kóo yete disǎri. ²⁰ Ò kpaá ke me ntoti o yèmmè kè Kuyie ntǎnni marì ò béinnè tidǎuntì ke dà: Sosefu, Dafiti yaàbire, bá nyièkù a bo tuótémè a pokù Maari, ke yé ò pùómmè nê Muyaánsààmù kó muwērimú mmu. ²¹ Ò bo peité denitidabire kàa de yu ke dà Yesu, weè yóó deetè o nitibè be yei mieke.

²² Dende kó dimàà do tǔǎkeni kè de bo dà Kuyie ndo nàké tinti ku pǎánáàntì náàntò kòo tì béi, nke dà:

²³ Desapǔmbire deè mu nyí duónè onitidǎu
de bo pùó nképeité denitidabire
kè bèè de yu ke dà Emanniyeeɛri,
(deè tu Kuyie nti bonè).

²⁴ Sosefu ènte dii mǎnni kédòò Kuyie ntǎnni ò nàké tì, kétúóté o pokù Maari, ²⁵ ò me nyí nhò duónè koò yàa peiténé debire kè Sosefuu dè yu kè dǎ Yesu.

2

Siwǎǎwéibè dɔummè Yesu

¹ Edoti do tú dii mǎnni ndi okpààti, bè peitémè Yesu Betideemmu Sudee kó kutempè mmieke. Kè siwǎǎwéibè * íténí diyìè yìèní kèè bíékè kétuakení Sedisademmu, ² kébeke kè dǎ: Yé Sífube kóo kpààti bè peité wè bǎmbà? Tì yà o wǎtè nte diyìè yìèní kèè bíékè kè kòtení kè bo ò dǎu.

³ Okpààti Edoti kèè dii mǎnni de kó tináahti, kòo yèmmèe caàrè mediè. Kòo èi Sedisademmu kabè bemau yèmmèe caàrè. ⁴ Kòo tíí nyikuó niùbè kó bekótibè bemau nè ikuó wǎǎbè, kè bè beke bè dò nképeité dè Kirisi. ⁵ Kè bèè ò nàké kè dǎ: Bè dò nkóò peité Betideemmu nwe Sudee tempè mmieke. Kuyie mpǎǎnáahti náahtò tì wǎrimu kè tú:

⁶ Fǎ mBetideemmu Sudaa tenké kó dihei, a í kǎñninè Sudaa kó yehékè teyè, kè yé fǎò mieke nke okpààti yètinímè, weè yóó cǎmmú n kó benitibè Isidayeribe.

⁷ De mǎnni kè Edotii duó nkè bèè yúní siwǎǎwéibè kòo bè beke disòri bè yà dii mǎnni ndi weti weti tǎwǎtè, ⁸ kédeè kè bè tǎ mBetideemmu kè dǎ: Kòtenè kǎwammú kǎbíékè weti weti kè di yà de kó debire di wǎtení kè n nàké kè m múnkee kòte kè dè dǎu.

⁹ Okpààti bè nàké dii mǎnni o kpeti kédeè, kè bèè kété kè tǎwǎtè bè do yà tè diyìè yìèní kèè bíékè kè tè nkéri be ilikè kétuake debire bo dii bòri kè cómmú. ¹⁰ Kè diwǎli bè pǐ mmediè mbè yà dii mǎnni tǎwǎtè còrmumè. ¹¹ Kè bèè taroo tǎcǎtè kǎyà debire nè de yǎ Maari kè nínkú kè dè dǎu, kǎkpeté be dǎuti kè dè pǎmmú yepārè, mesòò nè tihúúnti idííí idíeyi kpeti bè tu tì ǎnsǎǎ nè bè tu tì mǎiri. ¹² Kè Kuyie mbè nàké keyènkè nè tidǎuntì kè dǎ: Di báá wǎtè Edoti borè. Memme kè bèè kété kuce tekú kǎkò.

Bè tǔtótémè Yesu kè cokénè

¹³ Siwǎǎwéibè kò ndii mǎnni kè Kuyie ntǎnni mǎri kòtení Sosefu borè kóò béinnè tidǎuntì kè dǎ: Íté kétúóté debire nè de yǎ Maari kécoké kǎkòte Esibiti, kè nke mbo kè baanè m bo da nákémmè kè dǎ a wǎtení, kè yé Edoti yóó wammumè debire kè bo dè kuò.

¹⁴ Kè Sosefuu íté kétúóté debire nè de yǎ keyènkè kè bèè kòte Esibiti, ¹⁵ kè nke mbo kè Edoti yàa kúnè. Memme kè dèè dǎò Kuyie mpǎǎnáahti náahtò do nàké tì kè dǎ: N yu m bire kè dè dènnè Esibiti mieke.

Edoti kǎmè ibí

¹⁶ Edoti banté dii mǎnni kè dǎ nsiwǎǎwéibè ò souté, kòo miekee peike mediè. Kòo duó nkè bè nkǎú initidabi ìi mǎke yebie nyèdèè nè isǎmpǎi Betideemmu mieke nè sihekési sǎl ò tǎkénè, kǎbennénè siwǎǎwéibè do yóó ò nàké kè dè berí ndè. ¹⁷ Memme kè dèè dǎò Kuyie mpǎǎnáahti náahtò Sedemii do nàké tì kè dǎ:

¹⁸ N yo metammè mamè mme Damaa èi, yekúdabùò nyèè yìèní nè iwúótii, Dasèedi bí ìi ku kòò kuò, bá kè í dǎ bèè ò bántè.

Bè kònnèmè Yesu Nansarèti

¹⁹ Edoti ku dii mǎnni kè Kuyie ntǎnni mǎri kòtení Esibiti Sosefu borè, ²⁰ kóò béinnè tidǎuntì mieke kè dǎ: Íté kétúóté debire nè de yǎ, kè dí wǎtè Isidayeribe kó ketenkè, kè yé bèè do wanti kǎkuò debire bè kumè.

²¹ Kè Sosefuu íté kétúóté debire nè de yǎ kè bèè wǎtè Isidayeribe kó ketenkè. ²² Kòo keè kè bè tu Adisedauusi cǎuté o cǎce Edoti kpàti kè tú Sudee kóo kpààti, kòo yòtè ò bo bǎtémè de kó dihei mieke. Kè Kuyie nhò béinnè tidǎuntì kòo kòte Kadidee kó kutempè, ²³ kǎkari Nansarèti kó dihei mieke kè dèè dǎò Kuyie mpǎǎnáahti náamè do nàké tì kè dǎ bè bo nhò yu kè tú: Nansarèti èi kou.

3

Isǎa-Batiisi do ǎǎmè benitibè bǎtémumú

(Wéntè Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18 nè Isǎa 1:19-28)

* **2:1** siwǎǎwéibè: Beyuwúòmbè do mbe, bè me ndo í tú Kuyie nkabe. Kè bè mpakíí siwǎǎ nè si tǎmmú si tǎmmú.

¹ De kó dimònni kè Isāā-Batiisii keté o tómmú kénnaá Kuyie nnáahti Sudee kó dikpáa mieke ke tú: ² Ceetenè di borime, ke yé Kuyie ntòótémè ke bo kanne ku kó dikpàatiyuu.

³ Wèè Isāā kpéi nke Kuyie mpáanaahti náantò Esaii do náámmè ke tú:

Wèè pèú dikpáa mieke ke tú:

Tüntənè ti Yiè nKuyie nkó kuce,

séinnè o ce.

⁴ Isāā do dáátí diyaabòrì dīl dùàkenè dīndi yòyó kó ticiiti, ke bou fenaakònfè o ka, kòo kó mudii ntú ico nè ticièti. ⁵ Kè Sedisadèmmu kàbe nè Sudee kó kutempè nkumòu kàbe nè yehekè teyè yèè tákénè Suditéè kó kukó nkè bè nkòriní o borè, ⁶ ke dáanko be yei nkè Isāā bè àà bàtèmmú Suditéè kó kukó mmieke.

⁷ Kè Isāā yà Fadisièbe péu nè Sadusièbe, kè bè kàròo o borè kòò bo bè ànné bàtèmmú kòo bè náké ke dā: Iwáake dīndi! We ndi náké ke tú dí yenténè Kuyie nkó tibeénti tii kèriní? ⁸ Di borimee benke tūnké ke dō ndi cèètè. ⁹ Di yèmmè bá ndò ndi bo na kécooté di tú mēè kpéi Abarahammu kó ibi. N di náámmu Kuyie mbo na kédāò yetārè yie nho bí. ¹⁰ Okòtūti sūštému o pītèè ke bo u detie, detie ndèè í péi yebe sààye bè bo dè u kécú. ¹¹ Mí n di àà bàtèmmú menie mmieke nke kè dè benkú ke dō ndi borime cèètè, wèè tūnní o deumu ke m pēētè. N yí sannè m bo deiteme o neutì, wenwe bo ndi àà bàtèmmú nè Muyaansàamú nè muhāā. ¹² Ò to o pienkú nku ke bo ye nkébate mebii ñnè tifutì, kékouté mebii nkéánnè o bōu mieke, kécú ntifutì muhāā mmùù í kō mmu mieke.

Isāā-Batiisi ànnémè Yesu bàtèmmú

(Wénté Mariki 1:9-11 nè Duku 3:21-22 nè Isāā 1:29-34)

¹³ Isāā àà dīl mōnni bàtèmmú Suditéè kó kukó mmieke, kè Yesu íténí Kadidee kó kutempē kétuakení o borè kòò bo ò ànné bàtèmmú. ¹⁴ Kè Isāā yete ke dā: Fōó do dō ké nh ànné bàtèmmú ke wète ke tú n da ànné bàtèmmàa!

¹⁵ Kè Yesu ò tēñné ke dā: Yie mbake ké nh ànné bàtèmmú ke yé dè wennimèmu ke dō nti dāò Kuyie ndó dè.

Kè Isāā yie nkóò ànné bàtèmmú, ¹⁶ kòò nyētini menie mmieke kè tiwetii kpeté kè Muyaansàamú cùténí ke dōnnè dikpetinónkperi kécómmú o ñnkè. ¹⁷ Kè bèe keè metammè mamè de ñnkè biékè ke mè tu: Yie nweè tu m bire kè n dè dō mesàà ke dè tā medìè.

4

Dibāò bennémè Yesu

(Wénté Mariki 1:12-13 nè Duku 4:1-13)

¹ De mōnni kè Muyaansàamúu tanné Yesu dikpáa mieke kè dibāò bo ò benné. ² Kè Yesu mboú dinùù ke dō iyie nsipisinaà, deyennè sipisinaà kè dikònni o pí. ³ Kè dibāò kotení o borè kóò náké ke dā: Kàa tu Kuyie mBire nde, duó nkè yetārè yie nnaá mmudii. ⁴ Kè Yesu di náké ke dā: Tì wàrimu ke tú onitì í fòunè mudii maa, ò fòunè tináahti tii yiení Kuyie nnùu mieke tinti.

⁵ Memme kè dibāò ò kōtenè Sedisadèmmu kóò dēkenè Kuyie ncītèè ñnkè kóò náké ke dā: ⁶ Kàa tu Kuyie mBire nde, puuo, ke yé Kuyie nnáahti wàrimè ke tú:

Kuyie mbo duōnní ku tōrè

kè yè da cóúté

bá a naacètè báá bété ditàri mari.

⁷ Kè Yesu di tēñné ke dā: Tì wàrimu kupíkú tekú ke tú: Á báa benné a Yiè nKuyie.

⁸ Kè dibāò ò dēkenè ditàri dierì mari ñnkè kóò benke kute nkú kó yekpàatiyo yemau nè ye kpàti deu mēè botí, ⁹ kóò náké ke dā: N yóò dè nda duómmu demau kè nsá kàa nínkú n yíiké ke m bánté. ¹⁰ De mōnni kè Yesu di náké ke dā: Fūte m borè fī ndibāò ke yé tì wàrimè ke tú: Á mbáa nha Yiè nKuyie mmaá kēmpí nkuu tōmmú.

¹¹ Memme kè dibāò ité kè Kuyie ntōrèe kotení kēmpí nho tōmmú.

Yesu ketémè kénnaá Kuyie nnáahti Kapennaummu mieke

(Wénté Mariki 1:14-15 nè Duku 4:14-15)

¹² Yesu kèè dīl mōnni bè kpetinnémè Isāā kékote Nansareti Kadidee kó kutempē mmieke.

¹³ Ò í nkàri Nansareti, kékote kēmba Kapennaummu Kadidee kóò dāmèèrì mánku, Sabunoo nè Nefutadii kó yehekè také, ¹⁴ kè dè bo dāò Kuyie mpáanaahti náantò Esaii do náké tì ke dā:

¹⁵ Sabunoo nè Nefutadii kó ketenkè kàbe

bèè bo dāmèèrì také Suditéè kó kukó nyáà

nè bèè í tú Sifube ke bo Kadidee.

¹⁶ Dīndi bèè do bo dibiinní mieke

di yāmu kuwenniku diekú.

Di do bo dibiiñni kó dihei,
mukũũ nkperi mieke nke,
kè kuwenniku di müté.

¹⁷ Dii mǝnni ndi Yesu ketémè kǝnnáa nKuyie nnáañti ke tú: Ceetenè di borime ke yé Kuyie ntǝstémè ke bo kanne ku kó dikpáatiyuu.

Yesu yumè o kó betancǝmbè kǝtibè
(Wénté Mariki 1:16-20 nè Duku 5:1-11)

¹⁸ Diyiè mari kè Yesu mpéké Kadidee kó menie nkéya benitibè bèdébè, Simǝ bè tú wè Pièri nè o nantè Āntidee kè bè buǝ muyĩnditĩmú ke yé bè do túmè beyĩnwambè mbe. ¹⁹ Kè Yesu bè naké ke dǝ: N tũnenè kè n di dǝ benitiwambè.

²⁰ Kè bè pǎnkee yóu be yĩnditirè kóo tũnne.

²¹ Kǝo yé kédétóo kéya betǝbè Sebedee kó ibí, Isaku nè o nantè Isǎa kè bè bo kudabekú mieke nè be cice Sebedee kè dǝori be yĩnditirè. ²² Kè Yesu bè yu kè bè pǎnkee yóu be cice nè kudabekú kóo tũnne.

Yesu yètiri do pitémè Kadidee omǝu mieke
(Wénté Mariki 1:39 nè Duku 4:44, 6:17-18)

²³ Kè Yesu ñceñti Kadidee omǝu titĩntouti mieke ke náante benitibè tináañti Kuyie nkó dikpáatiyuu kpeti ke miékũnko benitibè mumǝmmú mumǝu nè tikǝnyonkuti timǝu. ²⁴ Kè bè nnáa nho kpéi Sidii kó ketenkè kemǝu mieke, kè benitibè ntǝuni bèè fǝũri nè mumǝmmú nè bèè kǝnti yóu yóu nè yebǝkè ta bè nè bèè duǝ yecirǝncirǝ nè tihǝùti, kè Yesu mbè miékũnko bemǝu. ²⁵ Kè benitibè péuu ò tũnne. Kadidee kǝbe nè Sedisadǝmmu kǝbe nè Sudee kǝbe nè yehékè tepíté kó ketenkè kǝbe nè Suditǝf kó kukó nyáa kǝbe.

5

Yesu duǝ nyii tié nditǝri ñnkè
(Wénté Duku 6:20-23)

¹ Yesu ya dii mǝnni difĩnni kédeke ditǝri nè o tancǝmbè kǝnkari kè bè ò kǝrí ² kǝo bè tiè nke tú:

Kuyehnaatí mǝmmǝnku

³ Dè ñnaati bèè banté ke dò mbè cĩnni Kuyie mbiékè,
ke yé Kuyie nkpaatiyuu bomè beè kpéi!

⁴ Dè ñnaati bèè yǝmmè cààrè,

ke yé Kuyie nyóó bè bántèmè!

⁵ Dè ñnaati bèè yǝmmè boo,

ke yé Kuyie nyóó bè duǝmmè ketenkè kè bèè tieke!

⁶ Dè ñnaati bèè wanti kédǝ Kuyie ndó dè,

ke yé Kuyie nyóó bè teemmǝmu

kè bèè dè dǝ mǝdiè!

⁷ Dè ñnaati bèè kuǝ nhotǝ mesémmè,

ke yé Kuyie nyóó bè kuǝmmè mesémmè!

⁸ Dè ñnaati bèè yǝmmè wenni,

ke yé beè yóó yàmè Kuyie!

⁹ Dè ñnaati bèè waǝ mbenitibè kó kuyehnaatí,

ke yé beè yó ntúmè Kuyie mbi!

¹⁰ Dè ñnaati bè fǝũnkoo bè

bè dǝori mèè kpéi nKuyie ndó dè,

ke yé Kuyie nkpaatiyuu bomè beè kpéi!

¹¹ Dè ñdi naati bè bo ndi sǎa ndii mǝnni ke di fǝunko ke sou nke náa ndi nu ndǝ mèè yei di tú mèè kpéi n kǝbe. ¹² Di yǝmmè ñnaati kè di bo diwèi mieke ke yé di kó ticuuti yó ndeumè keĩnkè, mèè boti nku bè fǝũmmè Kuyie mpǎañáañti náambè bèè di niiténni.

Mukǝkús nnè kuwenniku de kó medonnimè
(Wénté Mariki 9:50 nè Duku 8:16-18, 14:34-35)

¹³ Dii tu kutenkú kó mukǝkús. Kè mukǝkús nnè seté, bè bo mù náríkũnnenè ba? Mù ténke báa dǝnnè dǝmarè, kè bè í mù útóo ditowaǝ ndi kè benitibè nǝu.

¹⁴ Dii tu kutenkú kó kuwenniku. Dihei dii maǝ ditǝri ñnkè di báa na kǝnsǝri. ¹⁵ Bè ǝǝ í ncǝu nfitirè kéánnè tecètè mieke, bè ǝǝ dè cǝnnè deyiitirè nde kè dè mmí bèè kó dimáa bo tecǝtè

mieke. ¹⁶ Di kó kuwenniku dò nké mme mmí kutenkù kabe kè bèe yà mutšmmù di pī mmù wennimè, késante di cice wèè bo keĩnkè.

Yesu nàkè tì kè dè ntukúnè ikuó

¹⁷ Di yèmmè bá ndò n kòtení ke bo paa mMayiisi kó ikuó yoo Kuyie mpáánaànti náámbe do wàri tì. N kòtení ke bo dake i wènkùnnemu. ¹⁸ N di náá mmómmuò nwe: Ketenkè nè keĩnkè kè dè kpaa bo ikuó kó fewarífè sámpófè mafè báa yaate, kè kutenkù yàa deenè. ¹⁹ Wèè bo yete tũnkè Kuyie nkuó mai, kénákè betòbè kè bèe i yete de yìè mbo ntú osámpòsù Kuyie nkpaàtiyuu mieke. Wèè me mbo yie nyikuó imòu kénákè betòbè kè bèe i yie nde yìè mbo ntú odiewè Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ²⁰ N di náámmu: Kè di borime í wenni ke pèèté Fadisièbe kòme di báa ta Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

Kemiske yìè nè obanteu kó tináahti

(Wénté Mariki 11:25 nè Duku 12:57-59)

²¹ Di yèmu ke dò mbè do nàkè di yembè ke dò: A báa kuó onitì, kè wèè kùò onitì bèe ò bekénè. ²² Kè mí nné di náá nke tú kè wèè mieke peike otòu bèe ò bekénè, kè wèè sáá nhotòu kuyèinkù, bebeéndiebèe ò bekénè, kè wèè me nsáá nhotòu ke tú kuwáátikù ò dò nkéta muháá mmuú í kó mmu mieke nke. ²³ Kàa kòte diwũstònni borè ke bo pā Kuyie ndipānni ke dèntení deborè a kou tòu da mokenèmè timati, ²⁴ dòu ndende a pānni diwũstònni borè kékote, kè dí tì tũnte kàa né wètení képā a pānni Kuyie. ²⁵ Kòò mòu da yu tibeénti kè di kéri ke kòri, á yetoo kè dí tì tũnte kuce ke mu nyí tũòke. Ò yàa bo da duó mbebeémbè kè bebeémbè da duó pòdísibè, kè bè da kpetinné. ²⁶ N da náá mómumuò nwe a í yeti deborè ke í yietí dárè sònwe.

Dèè buò mmeysi mmieke

(Wénté Matie 18:8-9 nè Mariki 9:43, 47-48)

²⁷ Di yèmu ikuó ì tu: A báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dòu. ²⁸ Kè mí nné di náá nke tú wèè bo wénté onitipòkù mòu kóò yáa ò ò duónèmu o yèmmè mieke. ²⁹ Kàa nànfè youfè feè yó nte kàa dò mēysi, kpéétè fe kédootóo dedétirè, dè wennimu a nànfè fémáa bo fetimè nè ì bo mbomè idé kàa né ta muháá mmuú í kó mmu mieke. ³⁰ Kàa nòutè youte tēè bo nte kàa dòò mēysi, kéétè tē kédootóo dedétirè, dè wennimu a nòutè tēmáa bo fetimè nè sì bo mbomè sidé kàa né ta muháá mmuú í kó mmu mieke.

Onitì nè o pokù be yatimu kó tináahti

(Wénté Matie 19:7-9 nè Mariki 10:4-5, 11-12 nè Duku 16:18)

³¹ Di yèmu ikuó ì tu: Kè wèè dó kéyete o pokù wèè wàri diyatepátiri kóò duó. ³² Kè mí nné di náá nke tú: Kè wèè pokù í dauti dautinè benitidaabè kòò ò bèti ò dó wèè naá nhonitipòkù wèè dauti dautinè wènwe benitidaabè, kè wèè tũóté onitipòkù bè bèti wè ò naá nhonitidòu wèè dauti dautinè wènwe benitipòbè.

Dè tukúnè tì bo mparikunè

³³ Di yèmu bè do nàkè tì di yembè ke dò: A doúnnè Kuyie ndiì nùù, dòò di. ³⁴ Kè mí nné di náá nke tú: A bá mparikunè keĩnkè, ke yé Kuyie nkpaàtikàri ndimè. ³⁵ A bá mparikunè ketenkè ke yé ku nacèdaànni ndimè. A bá mparikunè Sedisadammu ke yé okpaàti dièwè èi ndimè. ³⁶ A bá mparikunè a yuu ke yé a í yóó namè képéikunne a yùrikù kùmáa yoo a kù sòukunne. ³⁷ Di kóò èè ntú èè, kè áa ntú áa, tì yéótì tì tú dibòò kpeti nti.

Meyei nkó mušómmu kó tináahti

³⁸ Di yèmu ikuó ì tu: Wèè kpéétè a nànfè a kpéétè o kofe, kè wèè feuté a ninnì a feuté o kperi. ³⁹ Kè mí nné di náá nke tú: Kòò mòu da poté a báa ò tēínè, kòò da poté metofíè kuyóú á ò benke kucànkù. ⁴⁰ Kòò mòu da yu tibeénti ke dó kétúóté a yaabòri sámpàri, á yóu kòò tũóté nè didieri. ⁴¹ Kòò mòu dó kéduó nnè muwērímù kàa tò o tòu ke dò cidométiri òmáa, a dò bèdébè. ⁴² Kòò mòu da mào dèmarè, pā we, a báa yetenè wèè dó á ò pènte.

Ndónè di kpantidèntòbè

(Wénté Duku 6:27-28, 32-36)

⁴³ Di yèmu bè do nàkè ì kuó di yembè ke dò: A ndó a kou ke níí nha kpantidèntòu. ⁴⁴ Kè mí nné di náá nke tú: Ndónè di kpantidèntòbè, ke békú Kuyie nkó mesàa mbèè di buò nkusinkù be kpéí, kémbáa nKuyie mbèè di fèũnkò nè bèè di sènninkò be kpéí. ⁴⁵ Kè di daòri memme dè bo benke di tũmè di cice wèè bo keĩnkè ò kó ibí, ke yé ò duómmè kè diyìè yìèni benitiyeibe nè besàabè borè, ke duó nké fetaafè niù bèè wetí nè bèè í wetí be borè. ⁴⁶ Kè di dó bèè di dó maa, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborè? Bedàmpóòcutifè múnke í me ndòraa? ⁴⁷ Kè di dóu

ndi kabe maa ndi ye di daorime tenke caanne de? Be e i tu nKuyie mbè i me ndaora? ⁴⁸ Tū nni ndonnè páíí di cice wèè bo keñkè ò dōmmè páíí.

6

Yeparè dò nkémpāa mmèè botí

¹ Di bá mpāa ndi kperè beñribè benitibè ìkè ke bo benke dimāa, kè di daori memme di báa pété ticuuti di cice wèè bo keñkè o borè.

² Kàa dó kēpā dēmarè ocīri a báa pīēkē meyēmmè mādēmè yēmbè 55 pīēkē mēè botí titíntouti mieke nē ice ñnkè, ke dó benitibè bē sante. N di náa mmómmu nwe be kó ticuuti nti memme bē cōumè. ³ Kàa yóó pā dēmarè ocīri a báa yie nkāa nùtè cānkutè nyé tēyoutè daori dè. ⁴ Pā we didé borè bá òmāu bá nyé, a cice Kuyie nkùu wùo ndisàri kè kùu dē nda yietí.

Mubáammu nē menūboúmmè

(Wénté Duku 11:2-4)

⁵ Di bá mbáa nKuyie meyēmmè mādēmè yēmbè kōme bēè 5 ndó kēncómmú titíntouti mieke nē iceyātí ke báa nKuyie nke dó benitibè mbè wùo. Mómumu nwe n di náammè be kó ticuuti nti memme bē cōumè. ⁶ Kàa yóó banté Kuyie, ta a dieku, kēkpetínne a càù, kēmbáa nha cice ò bomu dē, ke wùo a daori dè disàri ke bo dē nda yietí.

⁷ Kàa báa nKuyie nha bá nsūũnko tināañti detetirè kpeti bēè i tū Kuyie mbè 5 ndaorimè kè be yēmmè dò nkè be náañti sūũ Kuyie mbo bē teennè. ⁸ Bá ndaorinè be kōme, ke yé di cice yēmēmu di dó dē bá di mu nyí dē nhò mao. ⁹ Ntēnè di dò nkēmbáa mmèè botí Kuyie:

Ti cice wèè bo keñkè,

a dò mpáíí nwe,

yóu kè tí banté a dōmmè páíí.

¹⁰ Baatē kutenkù,

kàa dómè ndaori ketenkè ñnkè

dè dōmmè keñkè mieke.

¹¹ Ti pā ti bo di mù yíe.

¹² Ti cīē nti yēi,

ti 55 cīēmme bēè 55 ti caarè.

¹³ A báa yóu kè ti ta me sōummè mieke,

ti deeténè dibò.

[Ke yé fōō bakémè,

ke kpeñnni kàa yètiri dēu sàà.

Kè dē mme ndò.]

¹⁴ Kè di cīenko betabè be yēi bē di daori mē, di cice wèè bo keñkè ò yóó di cīēmmu di yēi.

¹⁵ Kè di me nyí cīenko betabè be yēi mbè di daori mē di cice wèè bo keñkè ò báa di cīē ndi yēi.

Ti bo mbou mēè botí yenò

¹⁶ Kàa boú dinùu a báa sōukunnè a ìkè kēndò nha bo meyeñcaarimè mieke meyēmmè mādēmè yēmbè dàorimè, bēè 55 cake be ìkè ke bo benke benitibè bē boúmè dinùu. N di náa mmómmu nwe bē cōutēmu be kó ticuuti. ¹⁷ Kàa boú dinùu, yuutè a ìkè kēyí nha yùti, ¹⁸ kòò mōu báa banté a boúmè dinùu, kàa cice wèè wùo ndisàri kperè, kè weè maa nyé kè dē nda yietí.

A kpàti borè a yēmmè dē mbo

(Wénté Duku 12:33-34)

¹⁹ Di báa kóu kēkoú kutenkù kó tikpàti yēbiè cáá nti, tì 55 nirimè, beyóóbè 55 duute kényúúká tì. ²⁰ Pētínke ñkounè keñkè kó tikpàti nti yēbiè í cáá nti, tì í nírímú, beyóóbè í yóó na kēduute kényúúká tì. ²¹ Ke yé a kpàti borè a yēmmè dē mbomè.

Tikònti kó defitirè tu fenànfè

(Wénté Duku 11:34-36)

²² Inu ntu tikònti kó defitirè nde, kàa nuu nwùo nha kònti timau 5 mbo kuwenniku mieke nke. ²³ Kàa nuu mme nyí wùo nha kònti timau 5 mbo dibiiñni mieke nke, kuwenniku kùu da mí, kè kù sòutè dibiiñni dàke bo deuke mediè.

A bo tūnnemè bekpàatibè bēdēbē

(Wénté Duku 16:13)

²⁴ Omāu báa na kēntū mbekpàatibè bēdēbē, ò bo ndó yie nke níí nhotòu, ò bo ntaunè yie nke senku otòu, omāu báa na kēntū Kuyie nnè idítí.

Kuyie ndakemu ti kpéí

(Wénté Duku 12:22-31)

²⁵ Deɛ te kɛ n tu di bá ntoti di yèmmè di bo dimu yoo di bo daátímu kpéí, di fòmmu pɛɛtému mudii kɛ di kɔnti pɛɛtɛ tiyààti. ²⁶ Wénténɛ sínɔɔ, si í buɔti si í kɔɔ, si í mɔke yebuɔ kɛ di cice wɛɛ bo kɛ́nkɛ koo si piú. Dindi, di í pɛɛtɛ sínɔɔ? ²⁷ Di mieke we mbo na nè o yentoti kɛ́yíe o fòmmu kó mɛhokùmè bá sámpɔ?

²⁸ Ba nkɛ́í nnɛ te kɛ di toti di yèmmè tiyààti kpéí? Wénténɛ mutepóó ndòmmè dikpàà mieke, mù í pí mmutòmmú, mù mɛ nyí duɔkù tiyààti. ²⁹ N nɛ di náámmu, bá Sadomɔɔ nè o kpàti dieti mieke, ò í dàdàti tiyààti tì wenni kɛ mù tùòkɛ. ³⁰ Kɛ Kuyie nsàri tifaàti tì bo yíe nke naa yóó cóútɛ, dɛ bo yíme kɛ kù báá di dátínnɛ tiyààti? Di tákùmɛ í deú! ³¹ Di bá ntoti di yèmmè kɛ tú: Tí bo nyo mba, kɛ yɔ mba, kɛ daati ba? ³² Bɛɛ í tũ nKuyie mbeɛ mɔke dɛ kó iyeñtoti, di cice wɛɛ bo kɛ́nkɛ ò yému di békú dɛ. ³³ Wammúnɛ di bo tamɛ Kuyie nkɛ́pàatiyuu meketimè nè di bo ndɔɔrimè kù dɔ dɛ, kù bo dɛ ndi duɔ ndemɔu. ³⁴ Di bá ntoti di yèmmè nanke kpéí, nanke wɛɛ yɛ nanke kpeti, bá dii yiè nè di kó iyeñtoti nyi.

7

Otɔ̀u kó iwátii kó tináahti

(Wénté Duku 6:37-38, 41-42)

¹ Di bá mbekúnɛ ditɔ̀bɛ, kɛ dɛɛ yie nkɛ Kuyie mbáá di bekénɛ. ² Kɛ yɛ Kuyie nyóó di bekénɛmɛ di bekénɛ mèɛ boti nku betɔ̀bɛ, kɛ di fɔs ndi dàɔ dɛ betɔ̀bɛ. ³ Dɛ dòmmɛ káa wùó nkumúú kùu á a kou nɔ́nfɛ mieke, kɛ kumundɔ́u né pám̃mú a kɔfɛ mieke! ⁴ A bo yíme kénáké a kou kɛ dà: Yóu kɛ n deite kumúú a nɔ́nfɛ mieke, kɛ kumundɔ́u né pám̃mú a kɔfɛ mieke. ⁵ Fɔ mmeyèmmè mèdámɛ yiè, keté kɛ́pántɛ kumundɔ́u kùu pám̃mú a nɔ́nfɛ mieke kɛ né na kɛ́yá a bo yíme kɛdeite kumúú kùu á a kou kɔfɛ mieke.

Di bá nduɔ̀ nKuyie nkɛɛɛ sínɔɔ

⁶ Dɛɛ cáá nke tú Kuyie kɛɛɛ di bá ndɛ duɔ̀ nsimɔ́, di mɛ mbá ndokoo di dèi nyefɔ́nkɛ iikɛ yɛ yàa bo mɛ nàù kɛdeɛ kɛ́wɛɛtɛnɛ di bíkɛ kɛ di cáákɛ.

Mɔ́nɛ kɛ bè di pà

(Wénté Duku 11:9-13)

⁷ Mɔ́nɛ kɛ bè yóó di pám̃u. Wammúnɛ kɛ di yóó pɛtému, bentenɛ dicàù kɛ bè yóó di kpetému. ⁸ Kɛ yɛ wɛɛ mɔ́o bè ɔ́ɔ we mpámɛ, wɛɛ wammú wɛɛ ɔ́ɔ pɛtɛ, wɛɛ bente dicàù bè ɔ́ɔ we nkpetɛ. ⁹ Omɔ̀u bo di mieke wɛɛ bire bo ò mɔ́o mudii kòo dɛ duɔ̀ ndítàràà? ¹⁰ Yáá kɛ dɛ ò mɔ́o tɛ́yíntɛ wɛɛ dɛ duɔ̀ nfɛwàáfɛ? ¹¹ Dindi náke benitiyeibe kɛ di yɛ kɛ duɔ̀ ndesààrɛ di bí dɛ bo yíme di cice wɛɛ bo kɛ́nkɛ kòo báá duɔ̀ ndesààrɛ bèɛ dɛ nhò mɔ́o.

¹² Ndɔ́orinɛ betɔ̀bɛ di dɔ̀ bè ndi dɔ́orimɛ. Mɔ́yiisi kó ikuɔ̀ nè Kuyie mpáánáahti náám̃bɛ do náké tì mɛ nyɛ.

Icɛ idéi

(Wénté Duku 13:23-24)

¹³ Tannɛ dibòri dii mɔ́puri. Dibòri pɛ́kuri tu mukúú nkperi ndi kɛ di cɛ pɛ́kɛ. Besúkubɛ ku ntú. ¹⁴ Dibòri dii mɔ́puri dii tu mufòmmu kperi, kɛ di cɛ mɔ́puri. Benitibɛ sámpɔ ku ntú.

Mutie nè mu be

(Wénté Matie 12:33 nè Duku 6:43-44)

¹⁵ Ndakenɛ bèɛ tu bɛmáá Kuyie mpáánáahti náám̃bɛ bɛ kpéí. Bɛ ɔ̀ nkériní di borɛ kɛ yɔɔ nke dò nyipe nyi kɛ né tú tímuntúnti. ¹⁶ Di bo mbɛ banní nè bɛ dɔ́orimɛ mieke nke. Bɛ í tɔ́u fínyí kó yebe tisámpoti ínkɛ bè mɛ nyí tɔ́u fikíɛ kɛye mupòrimú ínkɛ. ¹⁷ Mutie sàámú pɛí yebe sàáyɛ nye kɛ musímmú pɛí yɛsínyɛ. ¹⁸ Mutie sàámú báá na kɛpɛitɛ yebe sínyɛ, musímmú mɛ mbáá na kɛpɛitɛ yɛsàáyɛ. ¹⁹ Detie ndɛɛ kó dimáá í pɛí yebe sàáyɛ bè ɔ́ɔ dɛ kɔ́umu kɛ́cɔu. ²⁰ Menɛmɛ di yó mbannimɛ bèɛ tu bɛmáá Kuyie mpáánáahti náám̃bɛ nè bɛ dɔ́orimɛ mieke.

Bɛɛ yu Kuyie nnɛ bɛ nɔ

(Wénté Duku 6:46, 13:25-27)

²¹ Dɛ í tũ bèɛ kó dimáá n tu: Tí Yiè, nti Yiè, bɛɛ tati bɛmɔu Kuyie nkɛ́pàatiyuu mieke. Wɛɛ dɔ́ori n cice wɛɛ bo kɛ́nkɛ ò dómɛ, wɛɛ tati o kpàatiyuu mieke. ²² Tibeénti yiè besúkubɛ bo n náké kɛ dà: N Yiè, nè a kó diyétiri ndi tì nákémmɛ a náahti, nè a kó diyétiri ndi tì bètimɛ yebókɛ kɛ dàɔ tidietí pɛú! ²³ Kɛ n né bè náké dɛ mɔ́nni kɛ dà: Fùtɛnɛ m bo dɛ! N yí di yɛ bití, dindi bèɛ dɔ́ori meyi.

Kuyɛinkù nè wɛɛ cii

(Wénté Duku 6:47-48)

²⁴ Wɛɛ kemmu n náahti kɛ dɔ́ori tì yèmmè ò dònnɛ onití wɛɛ cii wɛ́nwɛ kɛ maá o cɛ́tɛ dipèri ínkɛ. ²⁵ Kɛ fetaaɛɛ ní, kɛ íkó mpíɛ, kɛ kuyaakù fùùtɛ kɛ tɛ poté bá tɛ í ndo kɛ yɛ tɛ maámɛ dipèri

ínkè. ²⁶ Kè wèè mɛ nkèmmú n náànti kɛ í ɔɔri tì yèmmè ò dònɔnɛ kuyèinkù nku kùù maá ku cìtètè mubirimú ínkè. ²⁷ Kè fetaafè ni, kè ikó mpíe kè kuyaakù fùùtè kè tɛ potè kè tɛ do páíí.

Yesu do tiennè muwèrimú mmu

²⁸ Kè benitibè keè Yesu bè duò nyii tié kè ìi bè ta. ²⁹ Kè yé o náànti do í dònɔnɛmè ikuó wāàbè kpeti, ò do náànnè muwèrimú mmu.

8

Yesu miekùnnemè dikònni

(Wénté Mariki 1:40-45 nè Duku 5:12-16)

¹ Yesu cùténí dìi mǎnni ditāri kɛ ditānni péu nhò tū. ² Kè dikònni maríi kotení kɛ nínkóo o òkò kóò bántè kɛ dǎ: Okóti, kàa dǎ a bo na kè m miekùnnè kè n wénkùnnè.

³ Kè Yesu youtoo o nǎutè kè dì kàáké kɛ dǎ: N dómu, mieté.

Kè dìi mieté kéwenkɛ. ⁴ Kè Yesu dǎ: A báa yie nkénáké òmǎu, kɛtè kébenkɛ amáa ikuó nyiiti kédǎǎ Mǎyiisi dóu nyii kuó kè dɛɛ benkɛ a mietémè.

Ohāāpǎnkóti mǎu yiemmmè Yesu

(Wénté Duku 7:1-10 nè Isāa 4:46-54)

⁵ Yesu tati dìi mǎnni Kapennaummu kè behāāpǎmbè kóo kóti mǎu kotení o borè kóò bántè kɛ dǎ: ⁶ N Yiè, n kóo tǎnti wèè duó n cìtètè kɛ áarínè kuyonku bá ò í nǎ nke nampú. ⁷ Kè Yesu ò náké kɛ dǎ: M bo kɛtè kóò miekùnnè. ⁸ Kè behāāpǎmbè kóo kóti bái nke dǎ: Okóti n yí sǎnnè a bo tamè n cìtètè, bái nha nuù máa kè n kóo tǎnti mieté. ⁹ M mǎkemu bèè m baké, kɛ mǎkɛ tihāāpǎnti m baké tì, kè n náké kù kɛ yí: Kɛtè! Kùu kɛtè. Kè n náké kù kɛ yí: Kotení! Kùu kotení. Kè n yí n kóo tǎnti dǎǎ dè, wèè dè dǎǎ.

¹⁰ Kè Yesu keè dɛ kó tináànti képénsiri behāāpǎmbè kóo kóti, kénáké bèè ò neínè kɛ dǎ: Bá Isidayeeribe mieke m mu nyí yá onití wèè tá mie mbotí. ¹¹ N di náa mmómmu nwe benitibè péu bo yènni tipúti timǎu kéwènnénè Abarahammu nè Isaki nè Sakǎbu Kuyie nkpǎatiyyu. ¹² Kè Isidayeeribe bèè na nte Kuyie nkpǎatiyyu kè bè né bè dootóo ditowáa dibiiinni mieke be yó nkuó ndè kɛ cáa mbe nií.

¹³ Dɛ kó difǎnkúò kè Yesu náké behāāpǎmbè kóo kóti kɛ dǎ: Kò nkè dɛɛ dǎǎ kéndò nha dǎ mèè botí.

Dendɛ bǎmbà kòo kóo tǎnti mieté.

Yesu miekùnnemè Pieri pokù yǎ

(Wénté Mariki 1:29-31 nè Duku 4:38-39)

¹⁴ Kè Yesu kɛtè kɛtè kɛ sǎ mPieri pokù yǎ mǎ nkukǎntonnǎ kɛ duó. ¹⁵ Kè Yesu ò kàáké o nǎutè, kòo kǎnti bonkɛ, kòo íté kéwáa mmudií kóò duó nkòo di.

Yesu cǎutémè tì kó ticiti

(Wénté Mariki 1:32-34 nè Duku 4:40-41)

¹⁶ Kuyuoku mǎnni kɛ bè nkǎrinni Yesu borè benitibè péu yebákè ta bè. Kè Yesu níí bái kè yèè yè, kémiékùnnè bemuǎmbe bemǎu. ¹⁷ Kè dɛɛ dǎǎ Kuyie mpāānǎànti náàntò Esaii do náké tì kɛ dǎ: Ò cǎutè tì kó ticiti kɛ tǎ tì kó mumǎmmú.

Yesu kó mutūnnimú

(Wénté Duku 9:57-62)

¹⁸ Kè Yesu yǎ ditānni diari ò munnémè kédúo nkè bèè sénté menie nyáa. ¹⁹ Kè Kuyie nkuó wāātí mǎu kotení Yesu borè kóò náké kɛ dǎ: Okóti n yó nda tūmmu tipúti timǎu bá kǎa kǎri kè. ²⁰ Kè Yesu ò náké kɛ dǎ: Ihǎnké mǎkemu ifǎti kè sinǎ mǎkɛ tiyǎnti, Onitibire mɛ nyí mǎkɛ dè bo duó dè kéompè.

²¹ Kòo tǎu mǎu wèè do tū nYesu kòo ò náké kɛ dǎ: Okóti m pǎ kuce kè m mu nkɛtè kékūnnè n cicc. ²² Kè Yesu ò náké kɛ dǎ: Nni ntū nkéyóu kè becíríbèè kūnnè becíríbè.

Yesu do cǎnnémè kuyaakù

(Wénté Mariki 4:35-41 nè Duku 8:22-25)

²³ Kè Yesu ta kudabekù kòo tancǎumbèè ò neínè kè bè bo sénté diyáa teri. ²⁴ Kè kuyaakù kperikù makúu íténí kénfuuti kè menie nyiitini kɛ taà kudabekù, kè Yesu yie yè nke duó. ²⁵ Kòo tancǎumbèè ò èntè kóò náké kɛ dǎ: Tí Yiè níí dɛɛtè, tì kumu! ²⁶ Kè Yesu dǎ: Dè dòmmè kè kufǎwáa ndi pī mɛmmè? Dì í n tá kè dè dɛuá!

Mɛmmè kòo íté képéi nkuyaakù nè menie nkè dè dǎ béu. ²⁷ Kè dɛɛ bè di bemǎu kè bè ntú: We nniiti botí nku yie? Bá kuyaakù nè menie nkè dè yíè nhò yè mmú!

Yesu do bètimè yebákè kè yè ta yefǎnkè

(Wénté Mariki 5:1-20 nè Duku 8:26-39)

²⁸ Yesu sɛntɛ dii mɔnni menie nyɔ̄a Kadaraa kó ketenkè, kè benitibè bèdébè yebakè ta bèe yènni ifɛti mieke. Bè do yóumu mediè, bá òmòu í daati kè dè pɛnkù. Kè bèe kéténi kéco Yesu, ²⁹kékuśnko kè dò: Ti kpɛti dòmme tɛnti nè fɛ̄ nKuyie mBire, a kátení kè bo ti fɛ̄ummu bá dimɔnni í tùɔkaà?

³⁰ Kè sɛ̄ nkufɛ̄nkècɛ̄nku diekù makù bo mekɛntímè kè diiti. ³¹ Kè yebakèe bántè Yesu kè dò: Kàa dɔ kè ti beti yóu kè tí ta kufɛ̄nkècɛ̄nku kuu. ³² Kè Yesu yè nàké kè dò: Kɔtenè! Kè yèe yè bèe nitibè mieke kéta yefɛ̄nkè. Kè kuù fɛ̄nkècɛ̄nkuu cokení ditári ìnkè kè yàa diu menie.

³³ Bèè do cɛ̄mmù yefɛ̄nkè kè bèe coké kéta dihei kénákè dèè dɔ̀̀ nè dèe tùɔkení benitibè yebakè ta bè. ³⁴ Kè dihei kó benitibè bɛmòu yènni kéco Yesu kóò bántè kè dò wèe yè be tenké.

9

Yesu miekùnmè kuhòukù

(Wénté Mariki 2:1-12 nè Duku 5:17-26)

¹ Kè Yesu ta kudabekù késɛntè menie nkéwɛ̄tɛ o eì * nKɛpɛdinaummu nwe. Wénté Mariki 2:1. ² Kè bèe tɔnì kuhòukù kè kù duò ku dɔ̀̀ ìnkè, kékɔtenèni Yesu borè, kè Yesu nwúò mbè tàmè kè dò nhò bo kù miekùnmè, kénákè kuhòukù kè dò: M bire cátinne a yèmmè n da cɛ̄mmu a yei.

³ De mɔnni kè ikuò wāābè mabè nnáa be yèmmè mieke kè tú: Onitì yie ncàari Kuyie nyètiri ndi.

⁴ Kè Yesu bantè be toti ti be yèmmè kè bè beke kè dò: Dè dòmme kè di mɔke iyentotí yeiyi ii mboti? ⁵ Ɔndɛ í yóunè detɛrè, m bo yímè n da cɛ̄ nha yeinaa kè m bo yímè ité kékété? ⁶ N nè dɔ̀̀ di bantému kedò nhOnitibire mɔke muwɛ̄rímú ketenkè ìnkè kè bo na kécɛ̄ mmeyei. Mɛmmè ò nákémè kuhòukù kè dò: Ítè kétúóté a mièkù kékò!

⁷ Kè kuhòukù ité kékò. ⁸ Kè bèe dè yà kè kufɛ̄waá mbè pī nkè bè nsántí Kuyie nke tú: Kuyie nyètiri ndeu! Kù duómme benitibè muwɛ̄rímú muù mboti.

Yesu nàké ti bèe yèmmè dò mbè wenni

(Wénté Mariki 2:13-17 nè Duku 5:27-32)

⁹ Kè Yesu ité deborè kɛmpɛnkè kéyá onitì mɔ̀̀ kòo yètiri tu Matie kòò kàri bɛdampòòcɔutibè kóo biròò, kè Yesu dò: N tũnne! Kè Matie ité kóò tũnne.

¹⁰ Diyiè mari Yesu nè ò tancòumbè kè bè nkari Matie cɛ̄tè kè yo nnè bɛdampòòcɔutibè nè benitibè bè dò tú bè mufòmmu yeimu yembè. ¹¹ Kè Fadisièbe mabèe dè yà kébeke Yesu tancòumbè kè dò: Dè dòmme kè di kóo kótí wɛ̄ñnè bɛdampòòcɔutibè nè mufòmmu yeimu yembè kè bè yo?

¹² Kè Yesu keè kè bè nàké kè dò: Dè í dò mbèè kánti naati beè waà nhotànti, bemuambè beè ò waà. ¹³ Kɔtenè kɛtotí di yèmmè kébantè tináahti tii tu: N dɔ̀̀ wèè mɔke wɛ̄nwɛ̄ ɔ̀̀tɔ̀̀ kó mɛsémme, n yí dɔ̀̀ di n feu ìi wū̄s. Kè yé n yí kátenímè kè wanti bèe yèmmè dò mbè wetí, n wanti bèe bantè bɛmbè kè dò mbè tu benitiyeibe.

Dekótirè nè depànnè kó tináahti

(Wénté Mariki 2:18-22 nè Duku 5:33-39)

¹⁴ Diyiè mari kè Isāa-Batiisi tancòumbèe kɔte kébeke Yesu kè dò: Dè dòmme kè tɛnti nè Fadisièbe kè ti bou yènò bá a tancòumbè í bou? ¹⁵ Kè Yesu bè tɛ̄ñnè kè dò: Di yà onitì tóu dè ò pokù kòo nɛpobè yèmmè càaràa? De kó yewe kpaanímú kè bè bo pī nwèè tóu ò pokù kè itɛ̄nè, de mɔnni kè bè né bou yènò.

¹⁶ Bè ɔ̀̀ í ñyá nkuyaapànkù kukótikù ìnkè, kàa mè dɔ̀̀ kuyaapànkù bo yǔ́s nkukótikù kè dikɛ̄tiri dake ðeuke. ¹⁷ Bè mɛ nhɔ̄́s í ncú́s menapàmmè tidauti kótiti mieke, kàa mè dɔ̀̀ tidauti bo puoti kè menaà ncake. Menaà mpàmmè dò nkéncú́s tidauti pànti mieke nke, ðemòu kè dè nwenni.

Yesu do còrínémè onitipòkù yónti, kémiekùnmè desapùmbire

(Wénté Mariki 5:21-43 nè Duku 8:40-56)

¹⁸ Kè Yesu nkpaá kè bè nàànnè kè Sifube kóo kótí mɔ̀̀u kɔtení kénínkóo ò ìikè, kòò nàké kè dò: N sapùmbire dèè ku bàmbà mmie, bá nè mɛmmè kɔte kénɔ́s nha nɔu de ìnkè kè dèe foute.

¹⁹ Kè Yesu ité nè ò tancòumbè kóò tũnne.

²⁰ Kòo nitipòkù mɔ̀̀ mɔ ntiyónti kè dè tùòke yebie ntepiítè nè yèdèé, kòo kéténi Yesu fɛ̄nkúò bíékè kékááké ò yaabòri mànkù. ²¹ Kè yé ò do tùmè nè ò yèmmè mieke: Bá kè n na kè kááké ò yaabòri m bo miété.

* 9:1 o eì: Yesu eì bè náa ndii kpéi ndie, bè yé

²² Ké Yesu wɛɛte ké nhò wùò nke dɔ̀: N kóo sapàà a tákùmmè da miékùnnemu. Kòo nitipòkù pànkɛ miétè.

²³ Bè tùòkè dii mǎnni de kóo dakótí c̣ɛ̀tè ke nṣ́ ndiṭf̣nni tikú ke kuò nke eu sikúhéú. ²⁴ Ké Yesu bè nàké ke dɔ̀: Yènnè, desapùmbire í ku, dè yè nke duómu.

Ké bè nhò daú. ²⁵ Ò bè dènnè dii mǎnni kédeè kéta kudieku kápí ndesapùmbire nùtè kè dɛ̀e ité. ²⁶ Ké dè kó tináàhtii pitè de kó kutempè nkumau miéke.

Yesu wéimmè tiyũ̀nti tidéti

²⁷ Ké Yesu ité deborè kèmpɛnké kè tiyũ̀nti tidéti ò túnne kèmpɛ̀kù ke tú: Dafiti kó debire, ti kuò mmesémmè.

²⁸ Yesu tùòkè dii mǎnni tɛc̣ɛ̀tè kè ti yũ̀ntii katení o borè kòo ti beke ke dɔ̀: Di yèmmè dò m bo na ké di wéinaò? Ké ti ò ṭɛ́ṛné ke dɔ̀: Ẽɛ, ti Yiè nha bo na.

²⁹ Ké Yesu kááké ti nuò nké ti nàké ke dɔ̀: Dèe dɔ̀ kéndò ndi tá ke dò ndè bo daòmè.

³⁰ Ké bè pànkɛ wéntè, kè Yesu bè cau nke dɔ̀: Di báá yie nkòò mǎu ti kèè.

³¹ Bè yèroo dii mǎnni ke pànkɛ nnáantoo Yesu kpéi dihei dimau miéke.

Yesu do dènnemè dibòò diḥnni dii í nò nke náá di miéke

(Wénté Duku 11:14-15)

³² Bè p̣enké dii mǎnni kè bèe katení oniti mǎu Yesu borè kè dibòò ò ta ke dānne o nǎndenfè. ³³ Yesu dènnè dii mǎnni dibòò o miéke kòo nǎndenfèe date kòo na kènnáa nkè dɛ̀e di benitibè mediè nkè bè ntú: Ti mu nyí yà diè mboti Isidayeeribe kó ketenké.

³⁴ Ké Fadisiḡbe bembè né ntú: Nè obòokpààti kó muwērímú mmu ò bètimè yebòkè.

Mesémmè do p̣ṛnmè Yesu bèe kpa oc̣enti be kpéi

(Wénté Mariki 6:6-34 nè Duku 10:2)

³⁵ Ké Yesu nc̣enti yehékè yemau yedieyè nè yesáṃp̣yè, ke náante Tináànsààti Kuyie nḳp̣ààtiyũ̀ kpeti tiṭf̣ntouti miéke, ke miékũ̀ko bemuambe be mǎmmú mumau nè be ḳnyonkuti timau. ³⁶ Ké mesémmè ò p̣i mmèdiè nnè de kó benitibè, ke yè bè do òumè kè be yèmmèe còarè, kè bè ndò ntipièti tii kpa oc̣enti. ³⁷ Kòo náké o tancòumbè ke dɔ̀: Tidiiti bimau ke sũ mediè nkè ti dèibè né ḳḥṇi. ³⁸ Bántènè kupaku yie nkòo duǎnni betòmbè kè bèe dei o diiti.

10

Yesu tǎmmè o tancòumbè

(Wénté Mariki 3:13-19, 6:7-13 nè Duku 6:12-16)

¹ Ké Yesu yu o tancòumbè tɛp̣itè nè bèdébè kè bè duò muwērímú kè bè bo mbeti yebòkè ke miékũ̀ko bemuambe mǎmmú mumau nè bèe mǎ ntiḳnyonkuti tibotí tibotí. ² Nte Yesu tancòumbè tɛp̣itè nè bèdébè kó yeyètè: Oketiwe Simǎo kè bèe ò yu ke dɔ̀ Pieri nè o nantè Āntidee nè Sebedee kó ibí, Isaku nè Isǎa. ³ Fidipu nè Batidemii nè Tomaa nè Matie wèè do tú odáṃp̣óoc̣utiwè. Nè Adifee kó debire Isaku Tadee ⁴ nè Simǎo wèè do ò ntú Sedoti kó fenafe kou nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

⁵ Yesu tancòumbè tɛp̣itè nè bèdébè mbè ò ṭṣ mbè kè bè nàké ke dɔ̀: Di báá kote bèe í tú Sifube be kó yehékè, di me mbáá kote Sammarii kó yehékè. ⁶ Katenè Isidayeeribe bíékè, bè dōnnè ipe ò feti inyí, ⁷ kè mbè náa Kuyie nḳp̣ààtiyũ̀ ṭónnimè, ⁸ kèmmiékũ̀ko bemuambe ke duò nkè bec̣iribè yǎnni ke miékũ̀ko yekùò nkè yè wèríkú, ke beti yebòkè. N di p̣āmu di í dōntè, p̣ānè kè bè báá di yietí. ⁹ Di bá ntò idiṭí. ¹⁰ Di bá ntò kudaukú yoo yeyaabòrè yèdèè yoo tineuti yoo kupàati ke yè oṭanti nè o ṭandiiti ntí.

¹¹ Ké di tùòkè dii ei di yà onitisáawè kébátè o c̣ɛ̀tè kè nde mbo ke yàa p̣ɛ̀ṭénè deborè. ¹² Ké di ta ṭèè c̣ɛ̀tè di dɔ̀: Kunaatí ndi bonè. ¹³ Ké tɛc̣ɛ̀tè yembè di c̣outé, dí bè p̣ā kunaatí, kè bè me nyí di c̣outé, di báá kù mbè p̣ā. ¹⁴ Ké tɛc̣ɛ̀tè matè yoo dihei mari kabe í dɔ̀ kè di c̣outé yoo bè í ḳèmmú di kpeti, di ité deborè ke kp̣áátè di nac̣étáá. ¹⁵ N di náa mmáṃmuo nwe tibeénti kó diyie Sodammu nè Komǎo Kuyie ndo c̣òú nyèè ekè kó tiỵɛ̀ti bo nḳḥṇinè de kó dihei kpeti.

Bè yóó f̣ɛ̀ummè Yesu kabe

(Wénté Mariki 13:9-13 nè Duku 21:12-17)

¹⁶ N di ṭṣ nkè di do nyipe nyi yekpamaa ncuokè, ñciñè iwààke kōme ke yòò ke dōnnè yekp̣eṭiṇṇkperè. ¹⁷ Ndakenè! Benitibè yóó di katenemu bebeembè borè kè bè ndi puoti yedá tiṭf̣ntouti miéke, ¹⁸ bè bo di katenè bebaatibè nè bekp̣àatibè borè kè di bo bè nàké n kpéi, nke nákenè bèe í tú Sifube. ¹⁹ Ké bè di korinè tibeénti, di bá ntoti di yèmmè di bii yóó náké ti nè di yóó ti nàké ṃèè boti, kè di tùòkè Muyaánsaaṃu bo di duò ndi dò nkénáké ti. ²⁰ Ke yè dii í yó nnáammè di mǎmṃambe Kuyie nYáa mmuú yó ndi duò ndi yó nnáa ntí.

²¹ Benitibè bo nduò nkè bè kòu be tebií, kè ibí cicebè nduò nkè bè ì kòu, kè ibí nduò nkè bè kòu ì cicebè. ²² Benitibè bemou bo ndi níi ndi tú mèè kpéí n kabe, wèè me mbo nwéeri kétuòke kumànkú ò bo cooté. ²³ Kè bè di fěũnkò diheì mari dí coké kékote diteri, n di náá mmómmuò nwe di bo nkpaà ke í deè Isidayeeri be kó yehékè kòo nitibiree wētenímu.

²⁴ Wèè bebií ò í pēētē wèè ò benkú, otōnti me nyi deunē wèè ò duò mmutōmmú. ²⁵ Bè dōò mèè botí wèè benkú be yóó me ndāò ò benkú wè, bè dāòmē tēcētē yìè mbè yóó me ndāò ò kóo tōnti. Kè bè yu tēcētē yìè nhobokpāàti ò cētē kabe kperē bo pēētē memme.

Di bá ndé bèè kòu tikōnti

(Wénté Mariki 8:38 nè Duku 9:26, 12:2-7)

²⁶ Bá ndénē tũnké benitibè, dēè dāòri disòri dè bo feitē, kè dēè bo dibiiñni kè dēè yēnni kuwenniku. ²⁷ N di náké tí timáà borē nákéñē tí kupiiti, n di wēē tí, piēkēñē tí. ²⁸ Di bá ndé bèè kòu tikōnti ke í nā nkè kòu diwēnni. Ndénē Kuyie nku kùu bo na kékua tikōnti nè diwēnni muhāā mmieke. ²⁹ Bè 35 í nfitē inōribi idēi ndi dārāà? Nē memme dēmarē 35 í ndo ketenke kè di cice Kuyie nyi yē. ³⁰ Bá di yūti Kuyie nti kāmamu ke yē tí māmē. ³¹ Di bá nyīēkū tũnké di pēētēmu inōribi péu.

Ti bo yīmē tí tú Yesu kabe

³² Wèè bo náké benitibè iikè ò tumē n kou, m bo náké n cice wèè bo kēinké de yìè ntumē n kou. ³³ Wèè bo n yete benitibè iikè m bo ò yete n cice wèè bo kēinké ò iiké.

Yesu kōtenēni mèè yatimē

(Wénté Duku 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Kè Yesu bēi nke dā: Di yēmmē bá ndò n kōtenēni kunaati nku kutenkú kuu mmieke, n kōtenēni mudōo mmu. ³⁵ N kōtení ke bo yate debire nde nè de cice, ke bo yate denitipobire nè de yō, kēyate osapāà ñnē ò cōkū. ³⁶ Kè benitibè cēi kabee náa mbe kpantidēntōbē.

³⁷ Wèè dō ò cice yoo ò yō kè dē pēētē mí nhò báá na kēntú n kou, kè wèè dō ò kóo dapāà nyoo ò kóo sapāà nkè dē pēētē mí nhò báá na kēntú n kou. ³⁸ Wèè í tō ò dapāati ke n tūñne ò báá na kēntú n kou * mēfēūtīmē mme yoo ifei (wèè í dō kēfēūtē n kpéi yoo wèè í dō kēdi ifei n kpéi). ³⁹ Wèè bo ndó kēdētē ò fōmmu ò bo mù fētinnē, kè wèè fētinnē ò fōmmu n kpéi kòo mù pētē.

Wèè cōuté Yesu ò cōuté Kuyie nku

(Wénté Mariki 9:41)

⁴⁰ Wèè di cōuté ò cōuté mí nYesu nwe, kè wèè n cōuté kòò cōuté Kuyie nkùu n tōnni. ⁴¹ Kè wèè cōuté wèè náa nKuyie nnāahti ò tu mèè kpéi wèè náa nKuyie nnāahti, ò bo pētē ticuuti wèè náa nKuyie nnāahti ò yóó pētē tí. Kè wèè cōuté wèè dāòri Kuyie ndómē ò dāòri mèè kpéi Kuyie ndómē ò bo pētē ticuuti wèè dāòri Kuyie ndómē ò yóó pētē tí. ⁴² Wèè bo yēntē menēbuo mbesāmpóbē biē nkóò mōu ò tu mèè kpéi n kóo tancōuntì, n di náá mmómmuò nwe, Kuyie mbo ò cú de kó ticuuti.

11

¹ Yesu tié ndii mōnni ò tancōumbè tēpiūtē nè bēdēbē kēdēē kēitē deborē kékote kēnnāante Kuyie nnāahti de kó yehékè mieke, ke tí mbè tiē.

Yesu do tēñné tí Isāa-Batiisi

(Wénté Duku 7:18-35)

² Kè Isāa-Batiisi mbo dikpetintou kēkēē Yesu pī mmūu tōmmú kētō nho tancōumbè kè bè bo ò beke ke dō: ³ Fōò tu wèè dō nkēkōtení yāá tí dō nkēmbaa otōu mōu nwe? ⁴ Kè Yesu bè tēñné ke dā: Kōtenē kēnákē Isāa di yā dē nè di kēē tí. ⁵ Tiyūānti wēnni kē yecīē ncēnti séi, kē yekūò mmierí, kē yewūò nkēu, kē beciríbē yāñni kē besēnnibē kēu Tināānsāàti. ⁶ Dē ñnaati wèè í yōu ò bo nni ntāmē.

⁷ Isāa tancōumbè itē dii mōnni kè Yesu nnāānnē benitibè Isāa kpéi ke tú: Di do kōtē kēyā ba dikpāa cuokē? Dipēnni kuyaakū nampū dāā? ⁸ Kè mēē dōke di né kōtē ke yā ba? Oniti wèè dāatí tiyaāsāàtāā? Tiyaāsāàti yēmbē 3 mbo sikpāātīcēi nsi. ⁹ Yāá di kōtē ke yā Kuyie mpāānāahti nāāntō nwe? N né di náāmmu ke tú ò pēētēmu Kuyie mpāānāahti nāāntō. ¹⁰ Isāa kpéi nke tí wārīmē ke tú: Mí nKuyie n yóó duónkomu n kóo tōnti kòo niitē kētūntē a cē. ¹¹ N di náá mmómmuò nwe benitibè piē bèè kó dimāā, òmōu mu nyi buotē wèè pēētē Isāa-Batiisi. Nē memme wèè tu osāmpōu Kuyie nkpāātīyuu mieke kòo deū kōo pēētē. ¹² Isāa kó dimōnni kēntō kētūkenēni yīe, Kuyie nkpāātīyuu taānē muwērīmū mmu kē bewērīntiebe beē di taā. ¹³ Kuyie mpāānāahti nāāmbē nè Moyiisi kó ikuō dē nákému de kó dikpāātīyuu kpéi kēntō kētūkenēni

* **10:38** dapāati: Kudapāati bè náa nkùu kpéi ndē benkú

Isāa. ¹⁴ Bè nàkému ke tú Edii dò nkéketé kéwēténí kè Odétiwè né kōténí, kè di bo ti yie, weñwe die. ¹⁵ Wèè mòke yeto ke bo keè, wèe keè!

¹⁶ M bo donnè bā di mmònni kó benitibè? M bo yí bè donnè ibí nyi ì kàri yaárè ke náánnè itèl ke tú: ¹⁷ Ti di eé fetārife bá di í aá, kè ti kuó ndikúdabònni bá di yèmmè í cààrè. ¹⁸ Isāa kōténimu ke í yo nhò me nyí yò mmenaa, kè di dò dibòò dii bo o mieke. ¹⁹ Kè Onitibire kōténí ke yo nke yò mmenaa nke di yē nhò tu odiiti kunaàyaàkù, ke dápùnè bedàmpóòcòutibè nè bè tu bè benitiyeibe. Be tōmmú kó mucòntimu muò né benkú Kuyie nkuò bè duómmè de kó mecii.

Yesu do kpannèmè Kadidee kó yehekè kòbe
(Wénté Matie 10:15 nè Duku 10:12-15)

²⁰ Mèmmè kè Yesu keté kénkpannè yehekè ò do dòò yèè mieke tidietí péu ke yé de kó yehekè kòbe do í yiemmmè ke bo ceete be borime. ²¹ Kòò mbè náá nke tú: Di bo yà dindi Korasēē nè Betisaidaa kòbe ke yé tidietí n dòò ti di cie, kè n do nti dòò Tiiri nè Sitōō mieke nke, nè yie mbè do dàátí tífòòtònti nti ke pū mmutápeí nke benke be borime cèetèmmè. ²² Deé kpéí nte kè n tu tibeénti yie, Tiiri kòbe nè Sitōō kòbe kó tiyēiti bo nkéñninè di kpeti. ²³ Dindi Kapennaummu kòbe di yèmmè dò nKuyie mbo di dee nkéñkàà? Biti, kù bo di cūñnì kè di tanné kudònkù, ke yé tidietí tii dòò di cie kè ti do ndòò Sodòmmu ò na nkpaá bomu nè yienní. ²⁴ Deé te kè n tu tibeénti yiè Sodòmmu tenkè kòbe kó tiyēiti bo nkéñninè di kpeti.

Kuyie òsònnè ti bèè cii
(Wénté Duku 10:21-22)

²⁵ De kó dimònni kè Yesu sante Kuyie nke dò: N cice n da sánti fò nwèè te katenkè nè kéñkè a sònnemè timómmònti mecii nyembè nè meyētímmè yembè ke ti benke bèè í tú bèmabè. ²⁶ N cice n da sánti ke yé fòò dómè de ndò mmemme.

²⁷ N cice a n duómmu demau. Òmòu í yé debire kè de í tú de cice. Òmòu me nyí yé debire cice kè de í tú debire nè de dó kébenke bè de cice.

Yesu kó ditau í cèè

²⁸ Kōténiní m borè dimòu dindi bèè tò yetuò cééyè ke òu kè n di touté ke di omòpunnè. ²⁹ Tòné n kó ditau, yiennè n kó itié nképété meomòpunnè, ke yé n yaòmmèmu kè n yèmmè boo. ³⁰ N yóó di tou ndii tau í yóó mutòu, di í cèè.

12

Yesu wèè baké teomòpùtè

(Wénté Mariki 2:23-28 nè Duku 6:1-5)

¹ De kó difònkúò kè Yesu mpènké depaa mmarè nè o tancòumbè teomòpùtè yiè kè dikònni bè bo kè bè nkáũ tidibènti ke cáá. ² Kè Fadisiēbe de yà kénáké Yesu ke dò: Wénté a tancòumbè dòòrimè teomòpùtè yiè ikuó yete de. ³ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di í kàa ndikònni do pí nDafiti nè o kòbe kòò doòràà? ⁴ Ò do tamè Kuyie ncētè kétúóté pēēbè bè pā bè Kuyie ònè o nitibè kè bèè cááké, òmòu do í dò nkécááké bè kè de í tú Kuyie nkuó niùbè máàà? ⁵ Yáa di í kàa mMayiisi kó ikuó mieke ikuó niùbè bèè pí nKuyie ncētè mieke mutòmmú bè ò mmú pīrñmè teomòpùtè yiè bè me nhòó í nyeténè ikuó? ⁶ Mí nnè di náámmu ke tú òmòu bo die nke deunè Kuyie ncētè. ⁷ Kè di do mbanté tináànti tii tu: N dó wèè mòke wènwè otòò kó mesémmè kè de pēētè di n feu ìi wūš, di na bá nyí bè dòò meyei. ⁸ Onitibire deé baké teomòpùtè.

Yesu miekunnemè wèè bakù fāũ teomòpùtè yiè

(Wénté Mariki 3:1-6 nè Duku 6:6-11)

⁹ Kè Yesu ité deborè kèta kutiintouku makù mieke, ¹⁰ kòò niti mòu de bo kòò bakù fāũ, kè Fadisiēbe ndó kédii nYesu kèyà kòò bo yeté, kòò beke ke dò: Ikuó yie nha bo miekunnemè oniti teomòpùtè yiè? ¹¹ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di mieke kòò mòu mòke fepiēfè fēmáà kè fè do dōkè teomòpùtè yiè ò báá kote kè fè dèitenáà? ¹² Oniti wèè né pēētè fepiēfè tá? Ikuó tū nyí yete a bo dàòmè mesàa nteomòpùtè yiè. ¹³ De mōnni kè Yesu náké wèè bakù fāũ nke dò: Youte a bakù.

Kòò youte, kè kùu wèfè kékpenke kénáánnè kutekù. ¹⁴ Kè Fadisiēbe yé kítii nke bo yà bè yóó yīmè kékuo Yesu.

Kuyie nkóo tōnti kù taátè wè

(Wénté Mariki 3:7-12 nè Duku 6:17-19)

¹⁵ Kè Yesu ti kèè kíté deborè kè benitibè péu nhò tū nkòò miekunnè bèè mō mbamau, ¹⁶ kè bè cau nke dò bè báá náké òmòu ò tu wè. ¹⁷ Kè de bo doò Kuyie mpāānāànti náàhò Esaii do náké ti ke dò:

¹⁸ Nte n kóo tōnti
n taátè wè, kòò dó,

n yèmmè naatinè wè,
 m bo ò duó n kó Muyaá
 kòo náké ibotí imòu m beénti kpéí.
 19 Ò í yóó nwanti yekpàrè,
 ò í yóó nwékute,
 òmòu í yóó keè o tammè ice mieke.
 20 Ò í yóó bóóté dipènni dìi kónné,
 ò í yóó kuó defitirè dèè kó muháá nkèke,
 kénkémmúnè bá wè ò bo dòòmè Kuyie ndó dè.
 21 Kè yebotè yemòuu ò yie.

*Yesu tēhíne tì bēè ò wátiri
 (Wénté Mariki 3:22-30 nē Duku 11:14-23, 12:10)*

22 Kè bēe kotenēni onitì mòu Yesu borè kè dibòò mari ò ta koò yèikúnne ke dānne o nónđenfè kè Yesu ò miekúnne kòo wénté kéná kénnáá. 23 Kè dē di benitibè mediè kè bē nnáá mbemáá ke tū: Dafiti yaábire í dákáà?

24 Kè Fadisīēbe tì kèè ke dō: Nè obòokpààti kó muwērímú mmu ò bētīmè yebòkè.

25 Yesu mē nyēmèmu bē yèmmè dòmmè kòo bē náké ke dō: Kè dikpààtiyuu mari toté ke kpa ndimáá yoo tēfētè matè toté ke kpa ntemáá tē bá nhā ke bo. 26 Kè dibòò bēti dibòò di toté ke kpa ndimáá ndi di kpààtiyuu bá nhā ke bo. 27 Kè nsà kè m bēti yebòkè nè obòokpààti kó muwērímú mmu, di kòbe nē yē bēti nē we nkòmu? Dē kpéi nte kè di kòbe yó di bekénè. 28 Kè m mē mbēti yebòkè nè Muyaánsààmù kó muwērímú mmu, Kuyie nkpààtiyuu dìi tū ntùkénì di borè.

29 Òmòu báa ná kéta onitikiperì cfētè kētúóté o kperè ò mòke dè, kè í keté kóò boú, kòo mē nhò boú ke dèè ò bo ná kētúóté o kperè ò mòke dè kó dimáa o cfētè.

30 Wèè í n wēhíne ò n kpànnèmu, wèè í n wēhíne kè tì tíkí ò dēimu. 31 Dē kpéi nte kè n di náá nke tū Kuyie mbo cfē mbenitibè meyei mmēmòu nē tináanyei timòu, wèè mē mbo sáá Muyaánsààmù ku báá ò cfē mbiti. 32 Wèè bo sáá nhOnitibire Kuyie mbo ò cfē, wèè mē mbo sáá Muyaánsààmù ku báá ò cfē yemàrè yie mmieke yoo yèè kpaaní ye mieke.

*Mutie nē mu bē kó medonnimè
 (Wénté Matie 7:16-17 nē Duku 6:43-45)*

33 Kè mutie tū musààmù, mu bē 5 nsàmu, kè mù tu musímmù, mu bē nsí, bē banní mutie sààmù mu bē borè nde. 34 Iwàáke dindì di bo yíme kéná kénáké tináansààti kè tū beyeibe, ke yē tii bo onitì yèmmè mieke o nùù tì nnáámmè. 35 Onitisààwè náàhti tii benkú desààrè dèè bo o mieke, kòo nitiyeiwe kpeti benkú meyei mmèè bo o mieke. 36 N di náámmu kè tū tibeénti yie Kuyie mbo bekénè benitibè bē náké tii náàhti detetirè kpeti ínkè. 37 Ke yē nē a náàhti mieke nke Kuyie nyóó da bekénèmmè ke da kpetinnè yoo kù da coo.

*Bè do bekemè Yesu tidiēti
 (Wénté Matie 16:1-4 nē Mariki 8:11-12 nē Duku 11:29-32)*

38 Dē mōnni ikuó wààbè nē Fadisīēbe mabè kè bēe beke Yesu ke dō: Okóti tì dō á dōò tidiēti nti kè tì yà. 39 Kè Yesu bē tēhíne ke dō: Di mmōnni kó benitibè bēè bütinnè Kuyie, ke dōori meyei bē m bekú tidiēti, bē mē mbáá tì yà, kè dē í tū tii do dōò Kuyie mpāānāàhti náàhti Sonaasi. 40 Sonaasi do yíme iyie nyitāāti, deyennè dētāāti tēyíndiēti pauti mieke, Onitibire yóó mē nyí iyie nyitāāti, deyennè dētāāti ketenke mieke. 41 Tibeénti kó diyie Ninifu kó dihei kòbe bo bekénè di mmōnni kó benitibè kè bē kpetinnè ke yē Sonaasi do bē nákémmè Kuyie nnáàhti kè bēe ceete, ntenè òmòu ke bo diē nke deunè Sonaasi. 42 Tibeénti kó diyie Sebaa kóo nitipokpààti bo bekénè di mmōnni kòbe kè bē kpetinnè, ke yē ò iténimè dihei dētiri ke kōtení ke bo keè Sadomòo kó tináàhti mecii nkpeti. Nte òmòu diē nke deunè Sadomòo.

*Dibòò bo yèmmè onitì mieke kēwētēni
 (Wénté Duku 11:24-26)*

43 Kè dibòò yè onitì mieke ke kòte tēdōntè ínkè ke wanti di bo om̀pè dè ke mōnté di bo yí: 44 M bo wēte onitì n sòò bo wèè mieke. Di tūàkénì dìi mōnni kénss nkè dè kàuté páíi ke tūnte bá òmòu í bo o mieke. 45 Di bo wēte kéwáa nyeteyè yèyiekè yèè yóu ke di pēētè kè yèe wētení kéta o mieke. Dē mōnni kòo borimèe sīnte kēpēētè mē sòò dòmmè. Di mmōnni kó benitibè tu beyeibe mbe, bē kperè yó mme ndò.

*Yesu yē nho kòbe tū bē
 (Wénté Mariki 3:31-35 nē Duku 8:19-21)*

⁴⁶ Ké Yesu nkpaá náánnè dítínni kòo yó nè o neí kè bèe tuakení kéncommú ditowaà ke dó kòò béinnè. ⁴⁷ Kòò mǎu náké Yesu ke dǎ: A yó nè a neí bè còmmú ditowaà ke dó ké da béinnè. ⁴⁸ Ké Yesu ò tǎnné ke dǎ: We ntú n yó? Ké òmbe tú n neí?

⁴⁹ Kéfietí o tancòumbè ke dǎ: Ntenè n yó nè n neí. ⁵⁰ Ké yé wèè dǎòri n cice wèè bo kènkè ò dǎ dè, wèè tumè n yó nè n tǎu nè n nantè.

13

Wèè yaù tidiiti o kó dináaḥhantíri

(Wénté Mariki 4:1-9 nè Duku 8:4-8)

¹ De kó diyie mieke kè Yesu yé teciètè kékate kénkari dàmèèri nuù. ² Ké benitibè péuu tínni o borè kòo ta kudabekù kénkari kè bè còmmú dinébènni. ³ Kòò mbè náánnè yenáaḥhantíyè péu mieke ke tú: Oniti mǎu wèè yé ke bo yaà o diiti, ⁴ kényaù kè medibii mmamèe do kuce ìnkè kè sinǎo kotení kè mè di. ⁵ Ké metēmèe do fekũufe ìnkè kécārike kényènni ke yé mutǎá nyí sùmè deborè. ⁶ Diyie náátè dii mǎnni ke kpenke kè mè tũo nkè mèe kpei ke yé me cīē nyí namè ke fũúkú. ⁷ Ké metēmèe do tipoti mieke kè tii iténí kè mè èūtè. ⁸ Ké metēmèe do ketenkè wenni dè képeitè mie ntekǎutè (100) metēmè sipísikuò metēmè sipísitǎati.

⁹ Ké wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè.

Muù kpéi ndo te kè Yesu nnáa yenáaḥhantíyè

(Wénté Mariki 4:10-12 nè Duku 10:9-10)

¹⁰ Ké Yesu tancòumbè ò beke ke dǎ: Dè dòmmè kǎa bè náánnè yenáaḥhantíyè? ¹¹ Ké Yesu bè tǎnné ke dǎ: Díndi Kuyie ndi duómmu mecii nkè di bo yǐtè ku kpǎàtiyuu kpeti tii sǎri, bembè me nyí mè mǎke. ¹² Ké yé wèè mǎke bè yóó we nyíémè kòo mǎote mediè, wèè kpa kè bèe fiete desǎmpǎrè ò mǎke dè. ¹³ Dè kpéi nte kè m bè náánnè yenáaḥhantíyè ke yé bè wũómmè ke í banní ke yo ke í keu, ¹⁴ kè dè bo dǎo Kuyie mpǎānǎaḥti náaḥtò Esaii do náké ti bè kpéi nke dǎ: Di bo nyo di me mbáá keè, kénwúó di me mbáá bantè.

¹⁵ Ké yé de kó kubotí kǎbe yèmmè kpeñnimè, kè bè ìtinné be to, ke báá keè, ke ũũ nke báá yà, bè yaà bo ceete mèè kpéi kè m bè miekũnne.

¹⁶ Díndi bie, dè ndi naati ke yé di nuò nwũómmè kè di to yo. ¹⁷ N di náá mómmuò nwe Kuyie mpǎānǎaḥti náamè péu nè bèè dǎ Kuyie bè do dómu ke bo yà di mè nwũó ndè bá bè í yà, ke bo keè di me nyo tii bá bè í ti kèè.

Yesu wénkũnsmè wèè yaù tidiiti o kó dináaḥhantíri

(Wénté Mariki 4:13-20 nè Duku 8:11-15)

¹⁸ Ntenè wèè yaù tidiiti o kó tinǎaḥti benkú ti. ¹⁹ Kuce ìnkè kó medibii ndo dè tu oniti bè náké wènwè Tináaḥsǎati Kuyie nkpaàtiyuu kpeti bá ò í nti bantè kè dibǎo kotení kè ti dèite. ²⁰ Fekũufe medibii ndo fèè ìnkè tu oniti bè náké wènwè Tináaḥsǎati kòo ti cǎutè mecǎā nè diwèi. ²¹ Ò í nyóu kè ti bo fiikú o mieke, ò í mmǎke mewéèrimè, meyeḥcaarimè tũòkení dii mǎnni yoo bè ò fèũ nKuyie nnáaḥti kpéi, ò pǎnkeé búttinné Kuyie. ²² Tipoti medibii ndo tii mieke tú oniti bè náké wènwè Tináaḥsǎati, meborime kó iyentotí nè a bo ndómè tikpàti kè dèe ti èūtè bá ti í mpí mmutsǎmmú mamù o mieke. ²³ Ketenkè sǎákè medibii ndo kèè mieke tú benitibè mbe bè náké bè Tináaḥsǎati kè bè ti cǎutè nè be yèmmè memǎu ke kǎte ke waanní betòbè, yie sipísitǎati, otǎu sipísikuò, otǎu tekǎutè (100).

Yesu dònnenèmè Kuyie nkpaàtiyuu kupaku

²⁴ Ké Yesu yíé kè bè náké medonnimè tēmè ke dǎ: Kuyie nkpaàtiyuu dònnè oniti mǎu nwe wèè do buǎti tidiboti sǎati o paku. ²⁵ Keyènkè benitibè yé nke duó dii mǎnni kòo kpantidèntǎu kotení kèbuǎti timúyeiti tii ti dònnè de kó kupaku mieke kéité. ²⁶ Tidiboti sǎati yènni dii mǎnni timúyeiti tii ti dònnè kè ti múnke yènni. ²⁷ Ké kupaku yie nkó betǎmbèe ò beke ke dǎ: Okóti a í buǎti tidiboti sǎati nti a paká? Timúyeiti tii ti dònnè tii né boní de ke yènni de mieke. ²⁸ Kòò bè tǎnné ke dǎ: N kpantidèntǎu wèè dǎo memme, kè betǎmbèe ò beke ke dǎ: Á dǎ kè ti kǎte kéhu de kó timúyeitaá? ²⁹ Kòò bè tǎnné ke dǎ: Áa kè di u timúyeiti di yaà bo taunnè tidisǎati. ³⁰ Yóunnè kè dè nwè nke kótírí kè dididèi tũòke n di náké, kè dí keté kékèi timúyeiti kèboú kécóu, kédeè kékèi tidisǎati kéánnè m bou mieke.

Yesu dònnenèmè Kuyie nkpaàtiyuu feyoḥfè

(Wénté Mariki 4:30-32 nè Duku 13:18-19)

³¹ Ké Yesu yíé ké bè nàké medonnimè tēmè ke dō: Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè feyoñfè dōmmè mme ke kēñni, ³² kàa né fè buotí fēe yēnni kékóté kénáa mmutie diemù nē ibake kē sinə yīē nyi ñnkè.

Yesu dōnnemè Kuyie nkpaàtiyuu mutie mùu muuti pēē
(Wénté Duku 13:20-21)

³³ Ké Yesu bè nàké medonnimè tēmè ke dō: Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè mutie mùu muuti pēē mū dōmmè mme kōo nitipòkù 55 mù wáa nsámprè kékòarèné tipēēcootí kē tìi mútíi timəu.

Yesu do náámmè yenáanhāntíyè

³⁴ Yesu do 5 nnáánnè benitibè nē yenáanhāntíyè nye sáá, ³⁵ kē dē bo dōd Kuyie mpāānāānti náāntò do nàké tì ke dō: M bo bè nàké nē yenáanhāntíyè kē bè benke dēē sōri nē Kuyie ndōmè kuteñkù.

Yesu wēnkūnnemè tidibotí nē timúyēiti de kó medonnimè
(Wénté Mariki 4:33-34)

³⁶ Ké Yesu cau nditfinni kékò nteçtētè, kōo tancsùmbèe tíi nho borè kōó beke ke dō: Á ti wēnkūnnè timúyēiti bè buotí tì kupaku mieke dē benkù mù.

³⁷ Ké Yesu bè tēñné ke dō: Wēē buotí tidibotí sàati wēē tu Onitibire. ³⁸ Ké kupaku tú kuteñkù, kē tidibotí sàati tu bèē tu Kuyie nkpaàtiyuu kōbe, kē timúyēiti tú bèē tu dibəð kōbe. ³⁹ Kupaku yīē nkpañtidentəu wēē buotí timúyēiti wēē tu dibəð, kē dididēi tu kuteñkù kó mudeəmù, kē be dididēi bè tu Kuyie ntōrè. ⁴⁰ Bè 55 kēi mēē botí timúyēiti kécəu, dē yó mme ndò kuteñkù kó mudeəmù mōnni. ⁴¹ Onitibire bo tōnni Kuyie ntōrè kē yēē tānké Kuyie nkpaàtiyuu mieke bèē tanninko betabè meyei mmieke nē bèē dōdri Kuyie nyí dō dē, ⁴² kē bè ānné muháá mmieke bè yó nkuə ndè ke cáá mbe nīi. ⁴³ De mōnni bèē dōdri Kuyie ndó dē kē bè mmietí ke dōnnè diyīē be cice kó dikpaàtiyuu mieke. Kē wēē mōke yeto ke bo keē wēē keē.

Yesu dōnnenemè Kuyie nkpaàtiyuu demarè sàarè dēē sōri kupaku mieke

⁴⁴ Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè demarè sàarè nde dēē sōri kupaku mieke, kōo məu dē yà kédəð kē dē sōnnè kékōnnè diwēi, kēfité ò mōke dēē kó dimàà kékote kédonté de kó kupaku.

Yesu dōnnenemè Kuyie nkpaàtiyuu medèi

⁴⁵ Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè medèi nsàámè mme opotaà nwanti mē. ⁴⁶ Ò pētè dii mōnni medèi nsàámè mēē díití kpeñni kékò nkéfité ò mōke dēē kó dimàà kē mē donté.

Yesu dōnnenemè Kuyie nkpaàtiyuu muyīnditimi

⁴⁷ Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè muyīnditimi mmu bè bo mmù dāméèrì mieke ke pī nsiyīi sibotí sibotí. ⁴⁸ Mù píe ndi mōnni kē bèē mù yūš nkédenneni, kékari kētānké sisàási kéānné yemāmmùyáke kéútóo dešntēkperē. ⁴⁹ Dē yó mme ndò nkuteñkù kó mudeəmù mōnni, Kuyie ntōrè bo kōtení kébate besàabè nē beyeibe, ⁵⁰ kéānné beyeibe muháá mmieke bè yó nkuə ndè ke cáá mbe nīi. ⁵¹ Ké Yesu bè beke ke dō: Di banté de kó tináānti diməuà? Kē bè dō: Èē tì ti bantəmu. ⁵² De mōnni kōo bè nàké ke dō: Dēē kpéi nte ikuš wáati wēē yie nKuyie nkpaàtiyuu kpeti mesàà ò mōke tikpāti tidéti nti o mieke, metaummè kótímè kpeti nē mēpāmmè kpeti.

Yesu ei kōbe do í ò tá

(Wénté Mariki 6:1-6 nē Duku 4:16-30)

⁵³ Ké Yesu bè nàké de kó medonnimè meməu kēité deborè, ⁵⁴ kékote Nansareti ò biíkú dii ei kēnnáa Kuyie nnáānti kutiintouku mieke kē dēē di benitibè medie kē bè ntú: Ó yà de mecii mmie? Ó yīme ke na ke dōdri tidietí tii? ⁵⁵ Wenwe odabeesūšti bire! Maari bire! Kōo nēi tú Isaku nē Sosefu nē Simə nē Sudi, ⁵⁶ kōo tābè bo ti cuokè! Ó nē yà dē de kó muwērímú?

⁵⁷ Kē dēē nte kē bèē ò yete. Ké Yesu bè nàké ke dō: Bè 55 í nsēnkəri Kuyie mpāānāānti náāntò məu kupikù makù kē dē í tú o ei kōbe nē o cētè kōbe.

⁵⁸ Ò í ndòò tidietí péu deborè bè í ò tá mmèē kpéi.

14

Bè kùomè Isāa-Batiisi

(Wénté Mariki 6:14-29 nē Duku 9:7-9)

¹ Edoti Kadidee kōo kpāāti kēē dii mōnni kē bè nāa nYesu kpéi, ² kénáké o kó betōmbè ke dō: Isāa-Batiisi wēē wētē ke yānté dēē te kōo mōke muwērímú ke dōdri tidietí.

³ Kē yē wēē Edoti do duómmè kē bèē pī nyIsāa kéboú kékpetinné wenwe Edoti o nantè Fidipu pokù Edodiyati kpéi. ⁴ Kē yē Isāa do nàkémè Edoti ke dō: Á í dō nkéfiète a nantè Fidipu pokù képuoke.

⁵ Kê Edoti ndò ke na nkũ Isāa kê né ndé benitibè ke yé bè do yémèmu Isāa tumè Kuyie mpāānāhiti náahitò.

⁶ Kê Edotii ānné o peité yiè kó dibanni. Kê Edodiyati kóo sapàa nta kēhaa benitibè iikè kè dèe narike Edoti mediè, ⁷ kóo béi nke dò: Osapàa mbeke a dò dèe kó dimàa m bo dè nda duó, mĩ bíi! ⁸ Kóo yò ò tié nkòo náké Edoti ke dò: Ānné Isāa kó diyuu dibuu mieke ké n duó ndie!

⁹ Kóo kpàati yèmmèe caarè, ò né mē ndiémme ke béi nho kòbe iikè kóo dā bèe di nhò duó, ¹⁰ kētā kè bèe kòte dikpetintou mieke kéféúté Isāa, ¹¹ kéānné o yuu dibuu mieke kékotenní kédúo nhosapàa kóo di duó nho yò. ¹² Kê Isāa kó betancòumbèe kòte kóo túóté kékūnné kédeè kékòte kénáké Yesu dèe dàò.

Yesu sântemè Kuyie mpéèbè bènùmmù nè siyĩ sidési kè dèe sũlĩ

(Wénté Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17 nè Isāa 6:1-14)

¹³ Yesu ti kèè dii mōnni kēta kudabekù kēté kénkōri dikpāa omāa borè. Kē benitibèe ti kèè kényenní be ekè kóò tūnnē nè be naacēi. ¹⁴ Kē Yesu nyētini kudabekù kēyā benitibè pēu kē mesémmē ò pĩ kóo mmiekũnko bemuāmbe.

¹⁵ Kuyuoku mōnni kē Yesu tancòumbèe ò náké ke dò: Diyiè mē ndèèmmē kē ti bo dikpāa cuokè, duó nkē benitibèe kòte yehéké kédonté kēdi. ¹⁶ Kē Yesu bè tēñné ke dò: Bē í dō nkékòte, duónnē be kē bèe di. ¹⁷ Kē bèe ò tēñné ke dò: Ti mōke die mpéèbè bènùmmù mǎa ndi nè siyĩ sidési. ¹⁸ Kē Yesu dò: N duónnēnni dē.

¹⁹ Kóo duó nkē benitibèe kari timúti ìnkè kóo túóté pēèbè bènùmmù nè siyĩ sidési kébóúté kēsānté Kuyie nkéwéri pēèbè kédúo nho tancòumbè kē bèe totí benitibè. ²⁰ Kē benitibè bemouu cááké kénsānnē kē dèe súó kēmpíéké yemámumyáké tepíté nè yédèe kóo tancòumbèe tō. ²¹ Bèè do càáké dē kóò pēè nè dē kó siyĩ bè bo ntùàke sikoupisínùmmù (5000), bè í káannē benitipobè nè ibí.

Yesu do kérímè menie nyĩnkè

(Wénté Mariki 6:45-52 nè Isāa 6:15-21)

²² Dē kó difñkúò kē Yesu duó nkóo tancòumbèe ta kudabekù ke bo ò niiténē kēsénté menie nyáá kē wenwe nkpaá ke ciénko benitibè. ²³ Ò bè cié ndi mōnni kédeè kédeke ditāri omāa borè, kēmbáá nKuyie nkē keyēnké yāa biiténē kóò nkē kpaá omāa. ²⁴ Dē mōnni kē kudabekù bo menie ncuokè kē kuyaakù fuutini ku iikè kē yenéññfiré kù kóónnē. ²⁵ Kukūnwentóo mōnni kē Yesu nkōri o tancòumbè borè ke kéri menie nyĩnkè. ²⁶ Bē ò yā dii mōnni kóò kēriní menie nyĩnkè kē kufōwáa mbè auté kē be yèmmē ndò dibòò mari ndi.

Kē bèe kuónko mediè. ²⁷ Kē Yesu bè náké ke dò: Bá nyĩkūnnē, mínwe kufōwáa mbáa di pĩ.

²⁸ Kē Pierii béi nke dò: N Yiè, kē tš nwe duó kē n kētóo menie nyĩnkè ke da co. Kē Yesu dò: Kéténí. ²⁹ Kē Pierii yēnni kudabekù kékété menie nyĩnkè kénwetí Yesu. ³⁰ Ò yā dii mōnni kuyaakù kpeñnimè kē kufōwáa nhò pĩ, kóo keté ò bo diumè kékúónko ke dō? N Yiè n deeté!

³¹ Kē Yesu pānkee dieke o nùtè kóò pĩ nkóò náké ke dò: Dē dōmme kǎa wētē ke yiēkē, a í tá kē dē deu!

³² Bē ta dii mōnni kudabekù kē kuyaakùu cómmú. ³³ Yesu tancòumbè bèè do kpaá kudabekù mieke kē bèe nínkóo ò iikè ke dò: A mēnke tú Kuyie mBire nde.

Bemuāmbe do káámmē Yesu ke mieri

(Wénté Mariki 6:53-56)

³⁴ Kē bèe sénté menie nkétuòke Sennesareti kó ketenke. ³⁵ Benitibè bèè dē bo kē bèe banté Yesu kénáké yehéké yemǎu yèè dē tǎké kē bè nkorinēni bemuāmbe o borè, ³⁶ kóò báa nke tú wēe yóu kē bèe kááké bá o yaàbòri mǎnku. Bèè kó dimàa kááké o yaàbòri kē bèe miété.

15

Kuyie nkó ikuú nè benitibè kpēyi

(Wénté Mariki 7:1-13)

¹ Kē Fadišēbe nè ikuú wǎābēe yēnni Sedisadēmmu kékotēni Yesu borè kóò beke ke dò: ² Dē dōmme kǎa tancòumbè í dōari ti yembè kó ikuú ke ǎǎ di ke í nite? ³ Kē Yesu bè tēñné ke dò: Dindi tá, dē dōmme kē di yóu Kuyie nkó ikuú ke tú ndi mómammbe di kpēyi? ⁴ Kuyie nnāahiti tu: Á ndé a cice nè a yǎ, kē wētē sǎa nho cice yoo o yǎ bèe ò kũ. ⁵ Kē dindi tú kē wētē cice bo dikōnni kóò ò náké ke tú, ò na nhò pā dē, ò dē pā Kuyie nku, dē deèmu. ⁶ Di kũ Kuyie nkó ikuú nyi ke tú ndi mómammbe di kpēyi. ⁷ Meyèmmē mēdémē yembè dindi! Kuyie mpāānāhiti náahitò Esaii do naatimu ò náa ndi mōnni ke tú:

⁸ Bē nnitibè sánti Kuyie nnē be nò nye kē be yèmmē né kù détnē.

⁹ Bē kù báa ndetetirē nde

ke tiè mbe mómmámbe kó ikúś
ke dō n yi tú Kuyie n kpeyi.

*Dèè sīnkunko oniti
(Wénté Mariki 7:14-23)*

¹⁰ Kè Yesu náké ditǎnni ke dō: Kénténè kékéè tii. ¹¹ Dè í tú oniti yo ndè deè ò sīnkunko, tináaǎnti tii yièni oniti nùù tii ò sīnkunko.

¹² Kòo tancǔmbèè tǎnni ò borè kòò náké ke dō: A béi ntii náaǎnti yonkemu Fadisiēbe. ¹³ Kè Yesu bè náké ke dō: N cice Kuyie nyí fiikú dèè tie nkó dimàà ò bo dè u. ¹⁴ Nwúónnè be, tiyũǎnti tii dèri titeti. Kè kuyũǎnkù me ndèri kutekù tì bo do tidé difǎtiri mieke.

¹⁵ Kè Pieri dō: Á tì náké de kó dináaǎhantiri tu mù. ¹⁶ Kè Yesu bè tǎnnè ke dō: Di múnke í na ke bo bantáá? ¹⁷ Di í yé ke dō ndèè taà dinùù dè kàri tipǔuti nti ke pēnkù ke yièà? ¹⁸ Dèè me nyièni dinùù dè bonni meyǎmmè mieke nke, kè deè sīnkunko oniti. ¹⁹ Meyǎmmè mieke nke iyeǎntotí yeiyi yiènimè, ì tu: Munitikǔù nè a bo duǎnèmmè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dǔù nè di bo ndouti dǔutinè ditabè nè mupocǎnwammù nè muyóò nè muyeticiǎrǐmù nè iwátii. ²⁰ Ntenè dèè sīnkunko. A bo dimè ke í nite deè í sīnkunko oniti.

*Kannahā kóo nitipòkù do támè Yesu
(Wénté Mariki 7:24-30)*

²¹ Kè Yesu ité deborè kékote Tiiri nè Sitǎǎ kó kutempè mmieke. ²² Kòo nitipòkù mǎuù kǎtení ò borè kòò bántè ke dō: Okóti! Dafiti kó debire n kuś mmesémmè, dibǔǔ dii ta n kóo sapàà kòò fǎunko mediè.

²³ Yesu me nyí nhò tǎnnè timati kòo tancǔmbèè ò náké ke dō: Dǔǔ we ò da békú tì, ke yé ò ti tǔmmè ke wékí. ²⁴ Kè Yesu dō: Kuyie nni ntǎnni Isidayeeri be kpéi nke, bèè dǔnnè ipe ì feti.

²⁵ Kè de kóo nitipòkù nínkóo Yesu iikè ke dō: Okóti n teenne! ²⁶ Kè Yesu dō: Dè í wenni a bo túótémè ibí kó mudii kéduś nyimǎ. ²⁷ Kòo nitipòkùu béi nke dō: Mómmu nwe Okóti, nè memme simǔǔ né ò ntóumu icabiri si yiè nyo nké ì duò.

²⁸ De mǎnni kè Yesu ò náké ke dō: Onitipòkù a tá kè dè deumu, dèe dǔǔ a dǔmmè. Memme kòo kóo sapàà pǎnke miété.

*Yesu miékúmmè bemuambe Kadidee kó menie ntaké
(Wénté Mariki 7:31-37)*

²⁹ Kè Yesu ité deborè kékété Kadidee kóo dǎmèèrì pǎémmè kékote kédeke ditǎri ìnkè kénkari.

³⁰ Kè benitibè péu nkǎrinéni ò borè yekpǐè ònè tihǔuti nè tiyũǎnti nè yewũǔ ònè bemuambe tobè péu ké mbè dǔunko Yesu borè kòò bè miékunko. ³¹ Kè benitibèe yà yewũǔ nnǎámmè, kè tihǔuti cènti kè yekpǐè nsèiri kè tiyũǎnti wenni kè dèe bè di mediè nké bè nsǎnti Kuyie nyIsidayeeri be tǔ nkù.

*Yesu do yíe kédǔmmè tidieti kè benitibè sikǔpǐsinàà di
(Wénté Mariki 8:1-10 nè Matie 14:13-21)*

³² Kè Yesu yú ò tancǔmbèè kè bè náké ke dō: Mesémmè meè m pǐnnè be nnitibè, diyie tǎánni ndi yie ònè bè bomè m borè, bá bè í mǎke bè ho di mù, kè m bè cié memme bè yàa bo duò kuce nè dikǔnni.

³³ Kòo tancǔmbèè ò náké ke dō: Ti bo pété de mudii dikpǎà dii ncuokè kè ditǎnni dii ndi kǎnsǎnnè? ³⁴ Kè Yesu be beke ke dō: Di mǎke pǎèbè bède? Kè bè dō: Bèyiekè nè siyǐi sǎmpǔ.

³⁵ De mǎnni kè Yesu duś nké benitibèe kari ketenke. ³⁶ Kòo túóté pǎèbè beyiekè nè siyǐi kǎsante Kuyie nké bè wéri kéduś nkóo tancǔmbèè dè toti benitibè. ³⁷ Bemǔu kè bèe cááké kǎnsǎnnè kè dèe súś nképíe yemámmùyáké yèyiekè kòo tancǔmbèe tǔ. ³⁸ Bèè do cááké de kóò pǎè bè do bo sikǔpǐsinàà ndi (4000) bá bè í kǎnnè benitipòbè nè ibí. ³⁹ Yesu cié ndii mǎnni benitibè kédeè kéta kudabekù kékote Makatǎ.

16

Fadisiēbe nè Sadusiēbe bekemè Yesu tidieti

(Wénté Matie 12:38-39 nè Mariki 8:11-13 nè Duku 11:16, 29, 12:54-56)

¹ Fadisiēbe nè Sadusiēbe kè bè ndǔ kédii nYesu kékote ò borè kòò beke ke dō: Dǔǔ tidieti kè ti bantè ke dō nha bonni Kuyie mborè. ² Kè Yesu bè tǎnnè ke dō: Diyie ò ntati kè di tú kǎnnè bo ncaánni kè yé tiweti wennimè yie, ³ dikũnweǎni kè di ntú fetaafe yóo nimu yie nke yé tiweti sǔmmè. Dè dǔmmè kè di nǔ nke banni tiweti kó mebenkǔmmè ke né í banni ye benkuyè di yau yè yewe yie mmieke. ⁴ Di mǎnni kó benitibè bèè bǔtinǎnè Kuyie ke dǔori meyei bè m bekú tidieti, bè me mbáá yà timati kè de í tú tii do dǔǔ Kuyie mpǎánáaǎnti náaǎntò Sonaasi.

Ò yi memme ke ité képǎtè kè bè yóu.

Yesu yèmmè bè ndake Fadisièbe nè Sadusièbe be kó itié nkpeí
(Wénté Mariki 8:14-21)

⁵ Ké Yesu tancòumbè nsentí mēnie nyàá nkéyè mbè bo ítmè pèè. ⁶ Ké Yesu bè nàké ke dō: Nyénè Fadisièbe nè Sadusièbe be kó mutie mùu muuti pèè mu kpéí.

⁷ Kòo tancòumbè yèmmè ndò nhò náa mēmmè bè í tō mēè kpéí nke pèèbè.

⁸ Ké Yesu banté be yèmmè ké bè nàké ke dō: Dè dōmmè ké di mōke meyèmmè mēmmè botí? Di í tá ké dè deu! Dè dōmmè ké di yèmmè dō ndi í tō mēè kpéí nke pèè, ⁹ di mu nyí bantáa? Di í kpaá ke yé n sòò wèrí pèèbè bēnūmmù ké benitibè sikupísínūmmù (5000) cááké kēnsānnè ké yemámmùyáké nkpaá súo nyèdè ké di tōaá? ¹⁰ Nè pèèbè bēyiekè n sòò wèrí bè ké benitibè sikupísínàa (4000) cááké ké yemámmùyáké nkpaá súo nyèdè ké di tōaá? ¹¹ Dè dōmmè ké di yèmmè dō n di náānnè pèè kpéí nke n yí dii mōnni nyénè Fadisièbe nè Sadusièbe kó mutie mùu muuti pèè mu kpéí.

¹² Dè mōnni kòo tancòumbè banté ke dō nhò do í bè náānnè mutie mùu muuti pèè mu kpéí, kòò bè náānnè Fadisièbe nè Sadusièbe be kó itié nkpeí nke.

Pieri nàkémè Yesu tumè Kuyie mBire
(Wénté Mariki 8:27-30 nè Duku 9:18-21)

¹³ Yesu tùàké dii mōnni Sesadee Fidipu kó diheì kébeke o tancòumbè ke dō: Benitibè yé n tú we mí nhOnitibire? ¹⁴ Ké bèè ò tēñné ke dō: Bēmbabè yèmmè dō nha tú Isāā-Batiisi, ké betabè yé nha tú Edii, ké betabè tu a tú Sedemii yoo Kuyie mpāānāānti náāmbè kóò mōu. ¹⁵ Ké Yesu bè beke ke dō: Dīndi né yé n tú we? ¹⁶ Ké Simāo Pierii ò tēñné ke dō: A tú Kirisi nwe Kuyie Bire. ¹⁷ Ké Yesu ò nàké ke dō: Simāo Sonaasi bire, dè nda naati ke yé n cice Kuyie nkuu ti nda nàkémè, fšò í ti banté nè amáa. ¹⁸ N né da náāmmu ke tú a tú ditāri ndi, dii tārì ìnkè nke n yóó fīímmè n kó ditānni, bá mukūū báa na ké kù nampe. ¹⁹ M bo da duó nKuyie nkpaàtiyuu kó sikpetisi, kàa yete dè ketenkè, Kuyie ndè yete kēñkè, kàa yie ndè ketenkè Kuyie ndè yie nkēñkè.

²⁰ Dè kó difñkúò ké Yesu cau nho tancòumbè ke dō: Di báa nàké òmōu n tūmè Kirisi Odētiwè Kuyie nnáké wèè kpéí.

Yesu do náāmmè o kũũ nkpeí
(Wénté Mariki 8:31-33 nè Duku 9:22)

²¹ Dè kó dimōnni miēke nke Yesu ketémè kēnnáa nho tancòumbè ke tú: N dō nkékote Sedisadēmmu nwe ikuú tūmbè kó bekótibè nè ikuú niùbè kó bekótibè nè ikuú wāābè ké bè n fēū, ké n kuó, ké n yánté diyie táānni yiè.

²² Ké Pierii ò yu kēkenténè kóò nàké ke dō: N Yiè, Kuyie m báa yie nkè dè da tuōkeni.

²³ Ké Yesu wēēte kénáké Pieri ke dō: Fūte m borè fš ndibò! A dó ké m bōmmu, a toti mēè yèmmè í tú Kuyie nkōme, benitibè kōme mme.

Ti bo ntũ mmè boti Yesu
(Wénté Mariki 8:34-9:1 nè Duku 9:23-27)

²⁴ Ké Yesu nàké o tancòumbè ke dō: Kòò mōu dó ké n tūnne wèè bütinnè omáa, kēto o dapāātí ké n tūnne*. ²⁵ Ké yé wèè bo ndó kēdēetè o fōmmu ò bo mù fétinne, ké wèè duó nho fōmmu n kpéí kòò mù pēté. ²⁶ Oniti bo cōnte ba kòò mōke kutenkù kuu nkperè damōu kòò wēnni né feti. Oniti bo yietí ba kòò wēnni yenté? ²⁷ Ké yé Onitibire yó nwētinimè nè dè cice wērimú ke néinè Kuyie ntōrè, kēyietí bá wè o tōmmu mannè tii yeti. ²⁸ N di náa mmōmmu nwe dīndi bèè bo diè ndi kó bēmbabè yó nkpaá fōumu kéya Onitibire ké dè wētini ke bo baatè dè kpāātiyuu.

17

Yesu kōnti do cèetēmè
(Wénté Mariki 9:2-13 nè Duku 9:28-36)

¹ Ké dè mmōke yewe yēkuú ké Yesu túóté Pieri nè Isaku nè Isaku nantè Isāā, ké bèè deke ditāri diērì marì ìnkè bēmbáa borè. ² Ké Yesu kōnti ceete be ìlkè, kòò ìlkè mmietí ke dō ndiyiè, kòò yāātii peike kēmpīnti. ³ Ké bè nyóó daate kéya Mōyiisi nè Edii ké bè náānnè Yesu. ⁴ Ké Pierii nàké Yesu ke dō: N Yiè ndè wennimu ke dō nti mbo diè, kàa dó m bo dōò titouti tītāāti, fš nkūmāa, Edii kūmāa, Mōyiisi kūmāa.

⁵ Ò kpaá ke mē nnáa ké diwētiri marìi kōtení ke mietí ké bè kāānko ké bèè keè metammè mamè di miēke ké mē tu: Yie nweè tú m bire ké nh ò dó mesāa, kòò yāri mediè, nyiēnnè o kpeti.

⁶ Yesu tancòumbè kèè dii mōnni dè kó metammè ké kufōwāa mbè auté ké bèè do kēnsī nketenkè. ⁷ Ké Yesu tóónko be borè ké ké bàutè ke dō: Kufōwāa mbáa di pī, iténè.

* 16:24 Wénté 10:38 nè tii wénkūnne

⁸ Kè bèe ònní be yò ké wénténí káyá Yesu máà.

⁹ Bè cutíní dìi mǎnni ditàri kè Yesu bè cau nke dǎ: Di báá yie nkénáké òmòu di yà dè, kè Onitibire yàa yánténè.

¹⁰ Kè Yesu tancòumbèe o beke ke dǎ: Ba nkpeí nte kè ikuá wǎàbè tu Edii weè dò nkéketé kékoteni? ¹¹ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Mómumu nwe Edii dòmmè kénitè kékoteni kètũntè demou. ¹² N di náámmu ké tú Edii kòtenĩmu ké dèè, bá benitibè í ò banté ké ò dǎò bè dǎ mèè boti, mèè boti nku bè yóó fěũmmè Onitibire.

¹³ Kòo tancòumbèe banté ké dò nhò bè náánnè Isāa-Batiisi kpéi nke.

Yesu tancòumbèe do yěkemè dibò

(Wénté Mariki 9:14-29 nè Duku 9:37-43)

¹⁴ Bè tũòké dìi mǎnni ditĩnni borè kòo niti mǎu kòtení Yesu borè ké nínkóo o òiké ké dǎ: ¹⁵ Okóti! Kuó m bire mesémmè, dè duò yecincirè nye sǎa muháa mmieke nè menie ké fěũri mediè, ¹⁶ kè n dè kòtenni a tancòumbèe borè kè bè yěké bè bo dè miekũnnemè.

¹⁷ Kè Yesu béi nke dǎ: Itookperi yembè dĩndi, mǎi yó nhà ké di toaà? Mǎi yó nhà ké di bonàà? Kòtenni debire m borè!

¹⁸ Kè bèe dè kòtenni kòo péi ndibòò kè dìi yè, kè debiree pǎnkee miété.

¹⁹ Kòo tancòumbèe o beke bè borè bemáa ké dǎ: Dè dòmmè kè tinti í na ké dènnè dè kó dibòò? ²⁰ Kè Yesu dǎ: Di í tá kè dèu. Mómumu nwe n di náámmè ké di dò ntá bá kè dè mmǎnnè feyohfè, demarè na bá ndi yóunè, di níi na nnamu kénáké ditàri ké dǎ: Ítè! Kè dìi íté. [²¹ Dibòò dìi mbotí 35 í nyè kè di í boú dinũu ké bánté Kuyie.]

Yesu do náámmè o kũl nkpeí nkucè medérímè

(Wénté Mariki 9:30-32 nè Duku 9:43-45)

²² Diyè mari Yesu nè o tancòumbèe kè bè mbo Kadidee kó kutempè nkòo bè nàké ké dǎ: Bè bo fité Onitibire, kè bèe dè kũu, ²³ diyè táánni yie kè dèe yánté.

Kòo tancòumbèe yèmmèe caàrè mediè.

Yesu yietímè Kuyie ncǐtè kóò dǎmpóò

²⁴ Yesu nè o tancòumbèe kè bèe tuòke Kapennaummu. Bèe cóu Kuyie ncǐtè kóò dǎmpóò ké bèe beke Pieri ké dǎ: Di kóo kóti í yieti Kuyie ncǐtè kóò dǎmpóò? ²⁵ Kè Pieri dǎ: Ò yietimu.

Pieri ta dìi mǎnni tǎtǎtè kè Yesu niitè kóò beke ké dǎ: Simóo a yèmmè dò nwe ndò nkéyietí dǎmpóò, ketenkè yembáa, kè bepòòbè? Kòò dǎ: Bepòòbè. ²⁶ Kè Yesu ò nàké ké dǎ: Ketenkè yembè í dò nkéyietí. ²⁷ Ti né í mē ndómè dèe bè yonke, kòte dāmèèri kébo nha yĩmpie, a bo keté kētuoti tēè yĩntè, á baá te nũu kédeite fedífè kè fè mmǎnnè n kóò dǎmpóò nè a kou káa bè yietí.

18

Yesu tancòumbèe nennimè tikóti kpéi

(Wénté Mariki 9:33-37 nè Duku 9:46-48)

¹ Dè mǎnni kè Yesu tancòumbèe ò beke ké dǎ: We nyó mbaké Kuyie nkpaàtiyuu mieke?

² Kè Yesu yúni debire sǎmpórè kécónné be òiké kè bè nàké ké dǎ: ³ Mómumu nwe n di náámmè kè di í cèète ké naánnè ibi sǎmpóyi di báa ta Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ⁴ Wèè bo kékũnnè omáa kénáa debire sǎmpórè weè yó ntú odiewè Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ⁵ Kè wèè cǎutè debire marè nè n kpéi ò cǎutè mínwe m mómumu.

Wèè bo bo nhotòu meyei mmieke ò bo yà

(Wénté Mariki 9:42-48 nè Duku 17:1-2)

⁶ Kòò mǎu bo mbesǎmpòbè bie mbèè n dǎ be kóò mǎu meyei mmieke, kè bè ò dùu nditári dièri ké dootóo dāmèèri mieke dè ntũ. ⁷ Meyei nyi yóó paà kutenkũ, wèè né bo tanné otũu meyei mmieke ò bo yà!

⁸ Káa nũtè tēè yó nte yoo a naacètè káa dǎò meyei, kéété tē kédootóo medétimè. A bo tamè mufòmmu mómómumu mieke nè kubakũ kumáa yoo kutàaku kumáa dè tũunè a bo mmòkemè debaa ndédéré nè itààké idéi ké né ta muháa mmũu í kũ mmu mieke. ⁹ Káa nǎnfè fèè mē nyó nte káa dǎò meyei nkpeété fē kédootóo medétimè, a bo tamè mufòmmu mómómumu mieke nè kunǎnfèkũ dè tũunè a bo mmòkemè inuò nyidéi ké né ta muháa mmũu í kũ mmu mieke.

Fepièfè fèè feti

(Wénté Duku 15:3-7)

¹⁰ Nyénè ké báa senkèri besǎmpòbè bie nkóò mǎu, n di náa mómumu nwe Kuyie ntōrè yèè bè bàa yè mǎkemu kuce ké bo beé nKuyie mbe kpèti. ¹¹ [Kè yé Onitibire kòtenimè ké bo dǎetè bèè feti bèmbè.]

¹² Di yèmmè dò nkòò nìti màke ipe tekàùtè (100) kè fèràáà feti ò báá yóu sipísíwei nè ìwei kè ì nkpaá dinaacènhòò koò kote kéwammú fèè me nfetaá? ¹³ N di náá mmómumu nwe ò fè yà dii mòmni dè bo ò narike képèèté sipísíwei nè ìwei ì me nkpaá ke í feti. ¹⁴ Mèè botí nku di cice Kuyie nyí dómè besámþòbè biè nkóò mòmni feti.

Kàa kou dòò meyei nha ò nàké

¹⁵ Kàa kou dòò meyei, kote kóò nàké didé borè, kòò yie nha ò tènénímu kuce kusààkù mieke, ¹⁶ kòò me nyí yie nha yú oniti òmáá yoo bèdébè kè di wènné benitibè bèdébè yoo bètààti ké ti tũntè. ¹⁷ Kòò me nyí yie ndi kpeti, nàké ti difnni, kóò í yie ndifnni kpeti, dí ò wènté wèè í yé Kuyie, osoùnti. ¹⁸ N di náá mmómumu nwe di bo yete dè ketenkè, Kuyie mbo dà yete kéfinkè, kè di yie ndè ketenkè Kuyie ndè yie nkèfinkè.

Ti bo wènnémè dinùù kébántè Kuyie

¹⁹ N di náámmu kè benitibè bèdébè wènné ketenkè finkè ke mào bá dèè botí n cice wèè bo kéfinkè ò bo dè mbè duó. ²⁰ Ke yé kè benitibè bèdébè yoo bètààti ti ndè n kpéi m bomu be cuokè.

Okpàati do cèmmè obanteu

²¹ De mòmni kè Pierii beke Yesu ke dà: N Yìè, kè n tèbite n caari, n dò nkóò cìé nkuce mède? Kuce màyeikàá? ²² Kè Yesu ò tènéné ke dà: Áà, m báá da nàké ke dà kuce màyeiekè, m bo yí á ò cìé nkè dèe tuàke sipísíyiekè kuce meyeiekè. ²³ Mèè botí nku Kuyie nkpaàtiyuu dònnémè okpàati mào wèè do dá ò kó betòmbèè ò yietí yebàà mbè ò bannè yè. ²⁴ Ò keté dii mòmni kèmbaàti ò bàà nkè bèe kòtènni òmào wèè ò bannè yesòwèrè tekoupié (1000). ²⁵ De kóò niti í mpètè ke yietí, kòò kpàati dà bèè ò fité wenwe nè ò pokù nè ò bí nè ò kperè demòu kèyietí ò bàà. ²⁶ Kè wèè niti do kéninkó okpàati òkè, kóò bántè ke dà: Mínne, kè n yóó da yietimu demòu. ²⁷ Kè mesémmeè pí nhokpàati kóò ò pà de kó idítí, kóò yóu kóò ité.

²⁸ Wèè niti itóò dii mòmni kéconè ò népo mào, wèè múnke ò bannè idítí sámþò, kóò pí nkéyíè ò fñíí ke dà: N yietí n díítí! ²⁹ Kòò népoò nínkóò ò òkè, kóò bántè ke dà: Mínne kè n yóó da yietimu demòu. ³⁰ Kòò yete kóò kpetinnè kóò bo nkpeti ke yà ò yietinnè ò banni. ³¹ Betòmbè tóbè dè yà dii mòmni kè be yèmmèe caàrè mediè, nkè bèe kote kénákè okpàati dèè dòò. ³² De mòmni kòò kpàati yúni de kóò niti kóò nàké ke dà: Onitiyeiwe fí, n da pà a do m bannè ò díítí imòu a m bántè mèè kpéi. ³³ a do í dò nkékuó nha népo mesémmeè m mè nda kuó mmèè botáá? ³⁴ Kòò kpàati miekeè peike mediè nkóò duó nde kóò niti sàndámmùbè, kè bè bo nhò kpeti kóò yàa yietinnè ò banni demòu.

³⁵ Mèè botí nku n cice wèè bo kéfinkè ò yóó di dòòmè, ke nsà kè di í cèfinko ditòbè nè di yèmmè memòu.

19

Mupobetimù

(Wénté Mariki 10:1-12)

¹ Yesu duó ndii mòmni ò tié nkédeè, kéité Kadidee kékote Sudee kó kutempè mmieke, Suditéè kó nyáá. ² Kè difnni dieri nhò urínè kóò miékunko bemuámbe.

³ Kè Fadisièbèe kotení ke bo ò dii nkóò beke ke dà: Ikuó yie nhoniti bo betimè ò pokù bá tii kpéinnáá? ⁴ Kè Yesu bè ténéné ke dà: Di í kàa ntii wàri ke tú: Meketimè mòmni Kuyie ndo dòò oniti nè ò pokù nwaá? ⁵ Nè de kpéi nkòò nitidàù bo yóu ò cice nè ò yò kétaunnè ò pokù kè bèe naá nhoniti omáá. ⁶ De mòmni bè ténke í bo bèdébè, bè naá nhoniti omáá ndi. Oniti tũ mbáá yate Kuyie ntàu ndè.

⁷ Kè Fadisièbèe ò beke ke dà: Ba nkpeí nnè te kè Mòyiisi kó ikuó tú: Kòò niti dá kébeti ò pokù wèè ò duó mmeyatimè kó dipátiri? ⁸ Kè Yesu bè ténéné ke dà: Di kó itookperi kpéi nte kè Mòyiisi yé ndi mbeti di pobè, meketimè mòmni dè do í me ndò. ⁹ N di náámmu ke tú kóò niti pokù í yie kè daunè betòbè kóò dàù ò bèti ke tũóté otàù ò naá nwèè dauti dautinnè wènwè benitipòbè.

¹⁰ Kòò tancòumbèè ò nàké ke dà: Kè dè dò mmemme kòò niti í puoke dè tšù. ¹¹ Kè Yesu bè nàké ke dà: Benitibè báá na kécuté de kó tinàanti kè dè í tú Kuyie nteennè bè. ¹² Meborime sùmu péu mèè te kè bèmabè í puokú: Bèmabè túmu yedataa nnè bè bè piémè, kè bè fšmmu betòbè ke bè pínnè sikpàatiéé mieke mutòmmú, kè betòbè yóu dipopuò ke bo na képi nKuyie nkpaàtiyuu kó mutòmmú. Kè wèè bo na kécuté de kó tinàanti wèè ti cuté.

Yesu mòmè Kuyie nkó mesàa nyibi kpéi

(Wénté Mariki 10:13-16 nè Duku 18:15-17)

¹³ Kè benitibè nkòrinèni ibi Yesu borè kòò bo nòó nho nau i finkè kébántè Kuyie nnè ò kpéi, kòò tancòumbè mbè kpànnè. ¹⁴ Kè Yesu bè nàké ke dà: Yóunnè kè ibi nkòriní m borè bá nyi bètinnè, ke yé Kuyie nkpaàtiyuu bomè bèè ò dònnè be kpéi nke.

¹⁵ Kè Yesu nòó nho nau i finkè, kébántè Kuyie, kédeè kéité.

*Odapàà ntikpàti yìè**(Wénté Mariki 10:17-31 nê Duku 18:18-30)*

¹⁶ Kòò nìtì mǎũ kǎtení Yesu borè kóò beke ke dǎ: Okóti, n dǎ nkédǎǎ ba dèè tu desààrè kǎpété mufòmmu mùu bo sǎǎ? ¹⁷ Ké Yesu ò tǎnné ke dǎ: Dè dǎmmè kǎa m békú dèè tu desààrè? Òmǎũ mǎǎ wèè sǎ, kǎa dǎ kǎpété mufòmmu mùu bo sǎǎ, a ndǎori nKuyie ntannǎ yǎmmè. ¹⁸ Kòò beke Yesu ke dǎ: ǎnye nye? Ké Yesu ò tǎnné ke dǎ: Yèè tu: A báá kuǎ onitì, a báá duǎnè wèè í tú a pokú yoo wèè í tú a dǎũ, a báá yúúku, a báá sǔtè kécaàrè a kou tǎũ yètìrì, ¹⁹ a dé a cice nê a yǎ, kéndǎ a kou tǎũ a dǎ mǎè boti amǎǎ. ²⁰ Ké dè kóo dapàà nho tǎnné ke dǎ: N tǎmmu dè kó yetannǎ yemǎũ, ònye kpáá ke n dǎnni tǎnné? ²¹ Ké Yesu ò nǎké ke dǎ: Kǎa dǎ kéwenke páíí, kǎte kǎfité a mǎke dè kǎpǎmmú idíití beçrìbè a bo pété keñkè kó tikpàti, kǎa dèè á wǎtení kè n tǎnnè.

²² Dè kóo dapàà nkèè dii mǎnni dè kó tinǎǎnti kòo yǎmmè caàrè, kòo íté ke yé ò mǎkemè tikpàti mediè.

²³ Ké Yesu nǎké o tancǎmbè ke dǎ: N di náá mmǎmmuǎ nwe, dè bo nyǎunè tikpàti yìè nhò bo tamè Kuyie nkpǎàtiyuu mieke. ²⁴ M bo yíé kè di nǎké ke tú dè bo nyǎunè tikpàti yìè mbo tamè Kuyie nkpǎàtiyuu mieke kǎpǎtè yǎyǎ bo tamè feyárfè fiè.

²⁵ Ké Yesu tancǎmbèè ti kèè kè dèè bè di mediè, kè bè dǎ: Kè dè dǎ mmǎmmè we mbo na kécooté?

²⁶ Ké Yesu béi nke dǎ: Dè yǎunèmu benitibè dè mǎ nyí yǎunè Kuyie.

²⁷ Dè mǎnni kè Pierii beke Yesu ke dǎ: Ti mǎ nyǎunè demǎũ ke da tǎnnè ti kpeti né yó ndǎmmè? ²⁸ Ké Yesu bè tǎnné ke dǎ: Mǎmmuǎ nwe n di náámmè Kuyie mbo dǎ dii yìè demǎũ depǎnnè kè Onitibire nkari dè kpǎàtikàri tidietì kperi ìnkè, dínni n tancǎmbè di bo nkari yekpǎàtikàrè tepítè nê yèdèé, kébekénè Isidayeeriibe kó iwuǎ ntepiútè nê idí. ²⁹ Bèè bo yóu be cǎí nê be neí nê be tǎbè nê be cicebè nê be yǎbè nê be bí nê be paa n kpéí, bè bo pété kè dèè nǎo nkuce tekǎutè (100) kè bè mmǎke mufòmmu mùu bo sǎǎ. ³⁰ Besǎkùbè bèè tu beketiè di mǎnni bè bo náá mbesǎmbè, kè bèè tu besǎmbè di mǎnni kè bèè náá mbeketiè.

20*Kupaku yìè nwaámmè betǎmbè*

¹ Kuyie nkpǎàtiyuu dǎnnè onitì mǎũ nwe wèè do yè dikúnweñni sèi ke bo wǎá mbetǎmbè kéánnè o paku. ² Ké bèè táá ndiyiè dimǎá kó idíití, kòo duǎ nkè bèè kǎtè kénkúúití. ³ Kòò yíé kǎyè tewebiètè mèwèi, ke nsǎ mbèmbabè cènti yaàrè bá bè í pǐ mmǎmamú. ⁴ Kòò bè nǎké ke dǎ: Kǎténè kǎpǐ mmutǎmmú m paku kè n di yietí dè dǎ n di yietí mèè boti, kè bèè kǎtè. ⁵ Kòò wǎte kékǎte diyiè cǎmmú dii mǎnni yeyo nê tewebiètè mètǎáti mǎnni kéwǎá mbetǎbè. ⁶ Mesǎmmè kòo yè tewebiètè mènnumú, kénss mbèmbabè tó centi yaàrè, kòo bè beke ke dǎ: Dè dǎmmè kè di tǎũ ndie nke í pǐ mmǎmamú? ⁷ Ké bè dǎ: Òmǎũ í ti benke mutǎmmú. Kòò bè nǎké ke dǎ: Múnkè kǎténè kǎpǐ mmutǎmmú m paku.

⁸ Kuyuoku mǎnni kè kupaku yìè nnǎké wèè báa betǎmbè ke dǎ: Yú betǎmbè kè bè yietí kékétè bèè dèntení, kédente bèè keténí. ⁹ Kòò yietí bèè dǎ kǎtè tewebiètè mènnumú diyiè dimǎá tǎmmú díití. ¹⁰ Bèè do keté kékǎtè kè bèè tuakéní kè be yǎmmè ndǎ mbyè yóó bè yietí kè ì pǎtè betǎbè kpèyi, kè bè né bè yietí bá wè diyiè dimǎá tǎmmú díití múnke. ¹¹ Kè be miekè peike kupaku yìè, nkè bè nkpa nke tú: ¹² Bie mpǐ mmutǎmmú tewebiètè mènǎá ndi kǎa bè yietí kè ì mǎnnè ti kpèyi, tinti bèè tǎũ nke pǐ mmutǎmmú kuyie mmieke ke ò. ¹³ Kè kupaku yìè nténnè be kóo mǎũ ke dǎ: N népo n yí dǎ ciitè a do yiemmu ke bo cǎutè diyiè dimǎá tǎmmú díití. ¹⁴ Cǎutè a díití kéité, n dǎ kǎyietí wèè dèntení kè ì mǎnnè a kpèyi nyi. ¹⁵ N yí dǎ nkédǎnnè n dǎmmè n díití? Yǎá a mieke peike n niti mèè kpéí nke. ¹⁶ Mèè boti nku bèè tú besǎmbè bè bo náá mbeketiè, kè bèè tú beketiè kè bèè náá mbesǎmbè.

*Yesu dǎ náámmè kuce metǎámmè o kǎũ nképí**(Wénté Mariki 10:32-34 nê Duku 18:31-34)*

¹⁷ Yesu kǎri dii mǎnni Sedisademmú kǎyú o tancǎmbè tepítè nê bèdébè kè bè nkérí kòò bè nǎké ke dǎ: ¹⁸ Ti mè nkǎri kú Sedisademmú bè bo fité Onitibire, kè ikuǎ niùbè nê ikuǎ wǎǎbè kè bèè ò bekénè ke dǎ ò dǎ nkéku, ¹⁹ kóo duǎ mbèè í tǎ nKuyie nkè bè nhò puoti yedǎ kóo dǎũ, kóo baaké kudapǎati. Diyie tǎnni yìè kòo yǎnté.

*Sebedee bí dǎmè yekàrè ketiyè**(Wénté Mariki 10:35-45)*

²⁰ Dè mǎnni kè Sebedee pokúu kǎtenní o bí Yesu borè ke nínkóo o ìikè kóo bántè. ²¹ Ké Yesu ò beke ke dǎ: A dǎ ba? Kòò dǎ: N dǎ a yóu kè m bí ì nnanke nkari a kpǎàtiyuu mieke diè nha bakú yóu dèterè kuçǎnku. ²² Ké Yesu dǎ: Di í yé di békú ti, di bo na kǎyà n yóó yǎ fèè bǎòfǎa?

Kè bè dâ: Eɛ, ti bo na. ²³ Kè Yesu bè tɛ́nné ke dâ: Mómumu ndi bo fɛ ya. Mii né í yóó tááté bèè yó nkari m bakú you nè kucánkú, n cice wèè yé bèè te de kó yekàré.

²⁴ Kè Yesu tancóumbè sɔmbe tepítèè ti kèè kè be miekɛɛ peike Isaku nè o nanté Isāā. ²⁵ Kè Yesu bè yu bemau ké bè nàké ke dâ: Bèè tu bekpaàtibè, ketenke yembè beè fɛ́unko benitibè, kè bekperibè yo mbesámpòbè muwɛrimú. ²⁶ Di kpere í dò nkéndò mmemme, wèè dâ kɛntú odiewè wèè naá betabè kóo tɔnti, ²⁷ wèè dâ kɛntú oketiwè wèè naá betabè kó kudaakú. ²⁸ Onitibire í kòtení ke bo nkari kè bè pī nho tammú, ò kòtení ke bo pī mmutómmú mmu benitibè kpéí, kéduó nho fómму kédonké kusúkú.

*Yesu do wéimmè tiyũ̀nti tidéti Sedikoo mieke
(Wénté Mariki 10:46-52 nè Duku 18:35-43)*

²⁹ Yesu nè o tancóumbè bè yèti dii mǎnni Sedikoo kè benitibè péu mbè tũ, ³⁰ kè tiyũ̀nti tidéti kàri kuce nùu kékéè Yesu pɛ́nkémè képiéké ke dâ: Okóti! Dafiti kó debire ti kuó mmesémmè.

³¹ Kè benitibè ntí kpánè ke tú tii cɛ́ké, kè tí né dâke pɛ́ké mediè nke dâ: Okóti Dafiti kó debire ti kuó mmesémmè.

³² Kè Yesu cómmóó ké tí yùní ké tí beke ke dâ: Di dâ n di dâò ba? ³³ Kè tí dâ: Okóti tí dâ kéwéntému.

³⁴ Kè mesémmè pī nYesu kòò kááké tí nuó nkè tí pánkɛɛ wénté kóò túnne.

21

*Yesu tatimè Sedisademmu ke deke sámmarímú
(Wénté Mariki 11:1-11 nè Duku 19:28-40 nè Isāā 12:12-19)*

¹ Bè tóónné dii mǎnni Sedisademmu ke tṹke Betifasee Odifíè tãri také. Kè Yesu tã nho tancóumbè bèdébè, ² kè bè nàké ke dâ: Kòtené dihei dii me mbo di iiké di bo ya sámmarínseri kè dè piítí nè di bii ké dí dè pité kékòtenéní. ³ Kòò mǎu di beke ke tú: Di dǎori ba? Di dâ: Ti Yiè nweè dè dâ. Ò yóó di yóumu kè dí dè tũóténí.

⁴ Kè dè bo dâó Kuyie mpāānāānti náāntò do nàké tí ke dâ:

⁵ Sedisademmu kòbe,
ntené di kóo kpáati ke kérini di borè,
ke yóó nke deke sámmarímú,
ke deke sámmarínseri kó dibii.

⁶ Kè Yesu tancóumbèè kòte kédaò ò bè nàké tí, ⁷ kékòtenéní sámmarínseri nè di bii, kénóó mbe yàati di ínké kè Yesu deke. ⁸ Kè besúkùbè mpienko kuce mesàà nke nenkù be yàati ku ínké. ⁹ Bèè ní Yesu iiké nè bèè ò tũ nkè bè mpiékú ke tú: Dafiti kó debire a yètiri ndeu! Kuyie ndâò mesàà nɛ́ nwèè kérini nè ti Yiè nKuyie nkó diyètiri! Kuyie nyètiri ndeu kéinké!

¹⁰ Yesu ta dii mǎnni Sedisademmu kè kunoóroo dátinné dihei kè benitibè mbékú ke tú: Wenninwe yie? ¹¹ Kè bèè bè tɛ́nné ke dâ: Kuyie mpāānāānti náāntò Yesu nwe Kadidee kó kutempé nkó dihei Nansareti kou.

*Yesu bètimè bepótambè Kuyie ncɛ́tè mieke
(Wénté Mariki 11:15-19 nè Duku 19:45-48 nè Isāā 2:13-22)*

¹² Kè Yesu ta Kuyie ncɛ́tè kébeti bepótanfítibè nè bedombe, kébuó mbedíticeetibè kóò tábùribè nè bèè fiiti sinónkpeé be kó yekàré, ¹³ kédeè ké bè nàké ke dâ: Ti wárimu ke tú bè bo nyu n cɛ́tè ke tú mubáammu kpete, ke dindi né tè dâò beyóóbè kó disàri!

¹⁴ Tiyũ̀nti nè yekpié kè bè nkòriní Yesu borè Kuyie ncɛ́tè mieke kòò bè miekunko. ¹⁵ Ikuó niúbè nè í wāábè bè ya dii mǎnni Yesu dâò tii dieti, nè ibí pɛ́kùmmè ke tú: Dafiti bire a yètiri ndeu, ¹⁶ kénáké Yesu ke dâ: A yo bè tũmàà? Kè Yesu bè tɛ́nné ke dâ: Di í kàa ntii wàri ke tú: Ibi nè ibibénni bo ndiè nke da sántáá?

¹⁷ Menme kè Yesu bè yóu deborè kéwète kéyié mBetannii eité.

*Yesu dúømmè kè mutie kpei
(Wénté Mariki 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Kè dèè wénté kè Yesu nwɛ́tini dihei mieke kè dikònni ò pī. ¹⁹ Kòò ya fikie kó mutie mamú kuce nùu kótóonko kè tifaati máa dàátí kòò mù nàké ke dâ: Á ténke báá peité bití.

Kè mutie pánkɛɛ kpeío. ²⁰ Kòò tancóumbèè dè ya kè dèè bè di mediè nkè bèè ò beke ke dâ: Dè dómme kè de kó mutie kpeío dende bamba? ²¹ Kè Yesu bè nàké ke dâ: N di náá mómumu nwe, kè di do n tá ké í yɛ́kú di bo na kédaò kè dèè pɛ́tè n dâò dè mutie muu, di bo na kénáké ditãri dii nke dâ: Ítè dende kédo daméèri mieke kè dèè dâò. ²² Kè di báá nKuyie nke tá, di kù mǎu dèè kó dimàà di báammu mieke kù bo dè dâò.

Yesu wērímú bonní de

(Wénté Mariki 11:27-33 nê Duku 20:1-8)

²³ Kê Yesu wête keta Kuyie ncîêtê kénduò mbenitibê itié kê ikuú niùbê kó bekótibê nè beheikènkótibê kê bête ò beke ke dâ: Nê òmmu wērímú mmu a dōōrinēmê die? We nda duò dinùù kâa dè dōōrî?

²⁴ Kê Yesu bête tēñné ke dâ: M múnke bo di beke timati kê di n tēñné nnê di náké nè mùù wērímú mmu n dè dōōrinēmê. ²⁵ We ndo tōnní Isāa kōo nhāā bātēmmú benitibê, Kuyie naā kê benitibê?

Kê bē naāa mbemāa ke tú: Kê ti yī Kuyie nkuu do ò tōnní ò bo yī ba nkpeí nnê te kê ti í yie nho kpeti. ²⁶ Kê ti me nyī benitibê beê ò tōnní, ti bo cé ndikpānni ke yē benitibê bemou do yēmê ke dō nyIsāa tu Kuyie mpāānāānti náāhò. ²⁷ Kê bête tēñné Yesu ke dâ: Tí í yē. Kê Yesu dâ: M me mmúnke báa di náké nè mùù wērímú mmu n dè dōōrinēmê.

Ibí idéi kó medonnimê

²⁸ Kê Yesu yíe kê bête beke ke dâ: Di yēmmê dōmmê nè tināānti tii? Onitì mōu wēē do mōke ibí idéi kényú deketirê kê dè náké ke dâ: Kōtê yie m paku kēpī mmutōmmú. ²⁹ Kê dē ò tēñné ke dâ: M báa na, kédeê kēdemmu mùù kpéi nte kê dè bēi memme kékāté. ³⁰ De kó difōnkúò kōo yú deterê ke me ndè náké, kê dende ò tēñné ke dâ: N cice m bo kōtê. Dè me nyí nkōtê. ³¹ De kó ibí idéi memme ònde yie nde cice kpeti? Kê bête dâ: deketirê. Kê Yesu bête náké dâ: N di náa mmōmmu nwe beyóóbê nè benitipòbê bēē dauti dautinê benitidaabê bē bo di niiténê keta Kuyie nkpaātiiyuu mieke. ³² Kê yē Isāa-Batiisi kōtenímê ke di benke kuce sàākù, di me nyí yie nhò di náké tì, beyóóbê nè bēē dauti dautinê betòbê kê bête ti yie, nkê di yà, di me nyí cèetê ke bo yie nho kpeti.

Betōmbê yeibe kó medonnimê

(Wénté Mariki 12:1-12 nê Duku 20:9-19)

³³ Kê Yesu yíe kê bête náké ke dâ: M bo di náké medonnimê tēmê, onitì mōu wēē do fiúkú detie mbê tu dè finyí kémaá kuduoṭi kê dè fií, kédammú difōtiri ò yó nhūtiri dè yetebe, kémaá didènni bē bo ndekú di ke baa o paku. De kó difōnkúò kéānnê betōmbê kupaku káté kékōte kupōōkú. ³⁴ Yetebe bi dii mōnni kōo tō nho tōmbê bēē bāa o paku mieke be borê kê bē bo ò duōnko o kó yetebe. ³⁵ Bēē bāa o paku kê bēē pī nho tōmbê mabê ò tōnko bē kédúkú òmōu, kékua otōu, kébúótí otōu yetārê. ³⁶ Kê kupaku yie nwēte kētō nho tōmbê tōbê kê bē nsūnê beketibê, kê bēē bē dōō bē dōō mēē boti beketibê. ³⁷ Kōo yóu kētō nho bire mōmmōnde kōo yēmmê ndò mbē bo dè yōte. ³⁸ Bēē bāa kupaku bē yāni dii mōnni o bire kénáké bemāa ke dâ: Ntenê wēē yóó tieke kupaku, ti kōte kōó kùò kê kù tieke. ³⁹ Memme kê bēē ò pī nkéyennê kupaku mōnku kékua.

⁴⁰ Kê Yesu né beke ke dâ: Di yēmmê dō nkupaku yie mbo tuākení dii mōnni ò bo yīme bēē bāa o paku? ⁴¹ Kê bēē ò tēñné ke dâ: Ò bo kua de kó betōmbê yeibe kéwāa mbetōbê kéānnê o paku, bēē yó nhò duò nho tebe yē bi dii mōnni.

⁴² Kê Yesu yíe kê bête náké ke dâ: Di í kàa tii wāraa? Tii tu:

Bēē maā bē dootōo dii tārí
dii naā ndipūū kó ditārí mōmmōndi,
Kuyie nkuu dōō de kó tidiati
kê ti ti yà kê dè ti naati.

⁴³ Deê kpéi nte kê n di náa nke tú Kuyie mbo fiete ku kpāātiiyuu di borê kēduó nkubotí tekù, kùù yóó pī mmutōmmú sāmù kù dō mù. [⁴⁴ Wēē bo bété de kó ditārí ò bo koute, kê di do wēē ònkê dii ò nānto.]

⁴⁵ Ikuú niùbê kó bekótibê nè Fadisiēbê bē kēē dii mōnni de kó medonnimê kēbantê ke dō nYesu be nnāānnê, ⁴⁶ kéndá kóó pī nke né yote benitibê ke yē benitibê bemou do tūmê Yesu tú Kuyie mpāānāānti náāhò.

22

Mupotúòmú kó dibanni

(Wénté Duku 14:15-24)

¹ Kê Yesu nsókê kê bē náānnê medonnimê mieke ke tú: ² Kuyie nkpaātiiyuu dōnnê okpāāti wēē do kùò wēnwē tidiiti o bire kó mupotúòmú kpéi, ³ kētō nke dâ bēē yúni ò sòò náké bē mupotúòmú kpéi nkê bēē kōtení kēdi dibanni, bá òmōu í nkōtení. ⁴ Kōo yíe kētō mbetōmbê tōbê ke dâ: Kōtenê kê bē náké ke dâ: N kùumu n wūš sàayi kê bē bēñné ke dēē, kê dēē kōtení dibanni. ⁵ Bá bē keté ke í ndake de kó dibanni kpeti, kê yie nkōtê o paku, kōo tōu kote o potaá, ⁶ kê betòbê pī nde kó betōmbê kê bē fēū nkê bē kùò. ⁷ Kōo kpāāti miekee peike kōo tō mbēhāāpōmbê kê bēē kua de kó benitibê kécúu mbe ei. ⁸ De kó difōnkúò kōo náké ò tōmbê ke dâ: Mudii bimú, n yu bē

me nyi mǎnnè kè mù di. ⁹ Kòtènè diheì mieke kè di yà bèè kó dimàà, dí bè yùní kè bèè kòtèní kédì dibanni. ¹⁰ Kòò tǒmbèe kòtè diheì mieke, kèyùní bè yà bèè kó dimàà cénke, besààbè nè beyeibe, kè benitibèe pié ndibanni kó kudieku.

¹¹ Kòò kpààtì ta ke bo yà bèè yo ndibanni, kénsó nhòmòu dè kòkè ke í dáátí dibanni kó tiyààtì okpààtì bè duó ntí. ¹² Kòò ò beke ke dǎ: N népoo, dè dòmme kàa í dáátí dibanni kó tiyààtì? Bá de kóò nìtí í ntèñné tìmati. ¹³ Kòò kpààtì náké o tǒmbè ke dǎ: Bòunè we kédootóo ditowaà dibìnni mieke, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nù. ¹⁴ Ke yé Kuyie nyumè péu nwe ke tǎáté sǎmpó.

Yesu yèmmè bèe duó Sesaa o kperè kédúo Kuyie nku kperè

(Wénté Mariki 12:13-17 nè Duku 20:20-26)

¹⁵ Kè Fadisíèbe nwanti bè bo dínnè tì Yesu o náànti mieke kóo pí, ¹⁶ kètō mbe kòbe mabè nè Edotì kó fenafe kòbe mabè kè bèe kòtè kénáké Yesu ke dǎ: Okótì, tì yému ke dò nha tú wèè náà ntímómmoni ke benkú Kuyie nkó kuce weti weti, a í yīkù òmòu bá kóò tú wè. ¹⁷ Dè wenni ke dò ntí nyieti dǎmpóò okpààtì dièwè wèè bo Odommàà, kè tì báá nyieti?

¹⁸ Yesu né me nyémè be yèmmè kòò bè náké ke dǎ: Díndi meyèmmè mèdémè yembè dè dòmme kè di dǎ kè n díí? ¹⁹ Duónnènní fedifè fèmaa di yieti fè dǎmpóò kè n yà.

Kè bèe ò duó nfedifè fèmaa. ²⁰ Kè Yesu bè beke ke dǎ: We nte kufènkù kùu bo fè mieke nè diyètiri dii wǎri fè Ìnkè? ²¹ Kè bèe ò tèñné ke dǎ: Sesaa, okpààtì dièwè wèè bo Odommu.

Kè Yesu bè náké ke dǎ: Duónnè Sesaa o kperè kédúo nKuyie nku kperè.

²² Bè kèè dii mǎnni de kó tináànti kè dèe bè di kè bèe ciété.

Dipopuò í bo kènkè

(Wénté Mariki 12:18-27 nè Duku 20:27-40)

²³ De kó diyìe dimàà mieke Sadusièbe bèe tu mukúkèyántimù í bo kè bèe kòtèní kèbeke Yesu ke dǎ: ²⁴ Okótì, Mòyiisi kó ikuú tú kòò nìtí ku ke yóu o pokù bá debire í bo, o nantè ò túóté kòò peitè ibí kè ìi sòotè wèè ku o ciété. ²⁵ Kè diyòfùḍ mari kòbe nè mbo bèyiekè kòò ketiwèe puoke ke kú bá debire í bo kòò nantèe túóté de kóò kúpokù ²⁶ kè múnkee kú bá debire í bo, kè bè mme nhǎ ke yàa tuakenè oyienwè. ²⁷ Kè dè mboní kòò nitipòkùu kú. ²⁸ Mukúkèyántimù yìe be we nyó nte de kóò nitipòkù, bemau bè me nhò puokemè?

²⁹ Kè Yesu bè tèñné ke dǎ: Di yetému di í yé mèè kpéi Kuyie nnáànti di me nyi banté ku kó muwèrimù. ³⁰ Ke yé beciribè bo yánté dii mǎnni dipopuò í yó mbomè, bè yó ndònnè Kuyie ntǎrè dòmme mme kènkè. ³¹ Kè tii tú mukúkèyántimù kpeti di í kàa ntii wǎràà? Tii tú: ³² N tú Kuyie nku a yembè Abarahammu nè Isakí nè Sakòbu bè dò tú nkù. Kuyie nyi tú beciribè kòku, kú tú befòubè kòku nku.

³³ Kè difinnii keè Yesu bè tèñné mèè botí kè dèe bè di mediè.

Ikuú ìi pèsté isonyi

(Wénté Mariki 12:28-34 nè Duku 10:25-28)

³⁴ Kè Fadisíèbe yà Sadusièbe í namè ke tèñné Yesu bè náké tì, ke tíí. ³⁵ Kè Fadisíèbe kóò kótì ndó kédíí nYesu kóò beke ke dǎ: ³⁶ Okótì, ikuú diyì tú ònyí? ³⁷ Kè Yesu ò tèñné ke dǎ: Ndó a Yìè nKuyie nnè a yèmmè memòu, nè a wènni dimòu nè a cii mmemòu. ³⁸ Ìi tu ikuú ketiyi ìi de. ³⁹ Nte itei ìi ì dònne: Ndó a kou tǎu a dǎ mèè botí amáà. ⁴⁰ Mòyiisi kó ikuú nè Kuyie mpāānāānti náamèbè dò náké tì timòu kó dikùnni ndi.

Kirisi tu Dafiti yaàbire ndèa?

(Wénté Mariki 12:35-37 nè Duku 20:41-44)

⁴¹ Fadisíèbe me ndè tikúmè kè Yesu bè beke ke dǎ: ⁴² Di yèmmè dò nKirisi tú we nkó deyaàbire? Kè bèe ò tèñné ke dǎ Dafiti.

⁴³ Kè Yesu bè beke ke dǎ: Ba nképéi nnè te kè Muyaánsààmù do niitè Dafiti kòò nyu Kirisi ke tú o Yìè? Ò náà ndii mǎnni ke tú: ⁴⁴ N Yìè nKuyie nnákèmu n Yìè nke yī: Nkari m bakú you kè n yàa da duónnè a kpatidèntòbè kàa bè cùuti. ⁴⁵ Kè Dafiti do ò yu ke tú o Yìè, nho Yìè mbo yīme kèwète kèntú o yaàbire?

⁴⁶ Bá òmòu í nna kóò tèñné. Nè de yìe òmòu ténke í ndáátí kóò beke tìmati.

23

Yesu kpānnèmmè Fadisíèbe nè ikuú wǎàbè

(Wénté Mariki 12:38-39 nè Duku 11:43, 46, 20:45-46)

¹ Kè Yesu náké difinnii nè o tancòumbè ke dǎ: ² Fadisíèbe nè ikuú wǎàbè beè dò nkémbenkú Mòyiisi kó ikuú. ³ Nyíènnè ke dǎari bè di náá ntí, di né bá ntú mbe kó meborime ke yé bè di náá ntí bè í tì ndǎari. ⁴ Bè bou yetuà cèfèyè nye ke touñko benitibè, bè né í bè teènnè bá sǎmpó kè bè bo yè tǎ. ⁵ Bè ò ndǎari be kperè demòu ke dǎ benitibè beè bè yà, ke yánti iduké diyèi ke

ãà yenáànkékè de mieke ke ù be baà, ke kpènti be yaàbòrè mànke mupààkómmú okùmú, ⁶ ke dós yekàrè kètiyè yebaa mmieke nè titiíntouti mieke, ke dós bè mbè dós nke bè dèúkunko yekààtè mieke, ⁷ ke bè yu ke tú: Okóti, okóti. ⁸ Díndi di bá nyié nkè bè ndi yu ke tú: Okóti, di kó Okóti bo omáà ndi, diməu kè di eri. ⁹ Di bá nyu òmòu ketenkè kie nyínkè ke tú di cice, ke yé di cice bomè omáà ndi wèè bo kèfínkè. ¹⁰ Di báa yie nkè bè ndi yu ke tú: Oniùti ke yé di kóo niùti bomè omáà ndi wèè tu Kírisi. ¹¹ Wèè ðeu di mieke we ntú betòbè kóo tǎnti. ¹² Wèè dèúkúnne omáà bè bo ò kékúnne, wèè kékúnne omáà kè bèè ò dèúkúnne.

Yesu do kpànnèmè Fadisīēbe nè ikuó wāābè

(Wénté Mariki 12:40 nè Duku 11:39-42, 44, 52, 20:47)

¹³ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Di paanko mètè kpéi Kuyie nkpaàtiyuu benitibè, di í tati di mómməmbe, di me nyí yóu bèè dós kè bè bo ta.

[¹⁴ Di bo yà dínni Fadisīēbe nè ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Ke yé di fekúmè bekúpobè kperè deməu, nè memme ke ɔ nhokunko di báammu kè dè bo ndò ndi weti, Kuyie mbo di potè kè dè nyóu mmedie.]

¹⁵ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wāābè meyèmmè mèdémè yembè! Díndi bèè cènti ketenkè keməu nè dāmèəri miekoo ke wanti kèpétè wèè bo túnne di kó kuce, di ò pètè dii mǎnni ke né ò sǐnkúnne kòo di pǝtè kèmmǎnnè kéta muháá mmieke di tati mù.

¹⁶ Di bo yà díndi tiyũǎnti tii dós kéniiǎtè benitibè! Díndi tú kòò mǎu yu Kuyie ncǐtè yètiri ke pàrikè ke yè nhò bo dǎò tì, ke í tì dǎò, de kpeti í bo, kòò me nyu Kuyie ncǐtè kó mesəo nyètiri ndi ò dò nkè tì dǎòmu. ¹⁷ Tiyènti, tiyũǎnti díndi, ɔnde pǝtè dèterè mesəo naa kè Kuyie ncǐtè tètè mè wènkunko? ¹⁸ Ke wète ke tú: Kòò mǎu yu diwũtǎnni yètiri ke pàrikè de kpeti í bo, kòò me nyu dipǎnni bè pǎ di Kuyie ndiwũtǎnni ínkè ò dò nkédǎòmu ò yu ke yè nhò bo dǎò tì. ¹⁹ Díndi tiyũǎnti ɔnde pǝtè dèterè? Dipǎnnáa kè diwũtǎnni dii wènkunko dipǎnni? ²⁰ Kè wèè yu diwũtǎnni yètiri ke pàrikè ò yu nè dèè kó dimáà bo dènde di ínkè. ²¹ Wèè yu Kuyie ncǐtè yètiri ke pàrikè ò pàrikè Kuyie nku kùu á de mieke. ²² Kè wèè yu kèfínkè yètiri ke pàrikè ò pàrikè Kuyie nkpaàtikári ndi nè Kuyie nkùu kári di ínkè.

²³ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Bèè duò nKuyie nyikumboti iməu kó meyaatimè tepitè, ke búúti dèè tú demómmənnè ikuó mieke, a bo ndəorimè dèè wenni, ke kuò nhotsu mesémmè, ke dǎori Kuyie ndós dè. Dèè do dò nkéndəori ke né báa yóu desənnè. ²⁴ Tiyũǎnti díndi tii dèri benitibè, di ɔɔ cáátè menie ndi yàà bo yǎnè mètè kpéi tɛbitè ke né níi maánko yóyó.

²⁵ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Di eiri ibòòke nè yebò ínkè kè de mieke né piéké di yúukú dè nè di fèke dè. ²⁶ Tiyũǎnti díndi Fadisīēbe, keténè kéheité ibòòke nè yebò mieke kè de ínkè né na kéwenke.

²⁷ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wāābè! Di dǎonnè ifǎti nyi bè bí í ke pa nyi ínkè kè í mieke né piéké yekũš nè depákùrè. ²⁸ Ke dǎori ke dò ndi wenni benitibè ìikè ke né mǎke meyèmmè mèdémè nè meyi ndi mieke.

Yesu kpànnèmè Fadisīēbe nè ikuó wāābè

(Wénté Duku 11:47-51)

²⁹ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wāābè, díndi bèè maà Kuyie mpǎānǎahti náambè fǎti mesàà nke sǎri bèè do dǎori Kuyie ndómè be kpèyi, ³⁰ ke náá nke tú: Kè tì do mbo de mǎnni tì na bá fwènnénè tì yembè kè tì kùo Kuyie mpǎānǎahti náambè. ³¹ Dii náà ndi mómməmbe di túmè bèè do kùo Kuyie mpǎānǎahti náambè be kó ibi. ³² Sooténè tǔnkè kédeè di yembè do keté mùu tǎmmú. ³³ Iwǎàke díndi! Di bo yíme kéna kéyenténè muháá mmùu í kǎ! ³⁴ Dèè kpéi nte kè n yóo di duò nKuyie mpǎānǎahti náambè nè mecii nyembè nè bepátiiyǐtǐbè kè di kuò bèmabè, kébaaké betòbè idapǎatí ínkè, képuotí betòbè yedá di kó titiíntouti mieke, kè mbè bèti yeheké yeməu. ³⁵ Kè dè bo yie nkè di kùo bèè nitibè kó tibeénti do di yó ínkè, kékéte onitisàù Abeeri kétuakenè Sakarii Badasii kó dèbirè di kùo wè Kuyie ncǐtè nè diwũtǎnni de saku. ³⁶ Mómmuə nwe n di náámmè de kó tibeénti doti di mmǎnni kó benitibè yó ínkè nke.

Yesu do náámmè Sedisadəmmu kó mupəmmú kpéi

(Wénté Duku 13:34-35)

³⁷ Sedisadəmmu kǎbe díndi bèè kǎu Kuyie mpǎānǎahti náambè ke buoti yetǎrè ku kó betǎmbè kù di duǎnni bè ke bè kǎu, kuce mède ndi n dómè ke di tínni tekote ɔɔ tíi mmèè boti te bí kéoke bá di í yie. ³⁸ Di ei bo pǎnte kénaá ndidobonni. ³⁹ Mómmuə nwe n di náámmè di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yí dii yie mesàà ní mbonè wèè kèriní nè tì Yìè nkó diyètiri.

24

Yesu nakémè Kuyie nc̄t̄èt̄ kó mup̄amm̄u nè kuteṅkù kó mudeēm̄u kp̄éi

(Wénté Mariki 13:1-2 nè Duku 21:5-6)

¹ Kè Yesu yènni Kuyie nc̄t̄èt̄ kényiti kòo tancòumbè t̄ónni kóo benke Kuyie nc̄t̄èt̄ maá ke wenni m̄èè boti. ² Kè Yesu bè naké ke d̄ò: Di wúó nt̄è maá ke d̄ommàà? N di náá mmómmuò nwe, dit̄ari mari í yó nkpaá ke n̄ónk̄ diteri ìnk̄è, dem̄ou d̄è bo duó. ³ Kè Yesu deke kénkari Odif̄è t̄ari ìnk̄è kòo tancòumbè dekoò kóo beke bem̄aa bor̄è ke d̄ò: Tí naké de yóó tuakeni dii m̄onni nè ti yóó yà d̄è kébant̄è ke d̄ò nha w̄etini, kè kuteṅkù kó mudeēm̄u t̄ónni.

⁴ Kè Yesu bè t̄ēñn̄è ke d̄ò: Nȳēn̄è kòò m̄ou báá di sout̄è. ⁵ Kè ȳé benitib̄è péu yó nk̄arinim̄è ke sou nke tú bè tu Kirisi k̄esout̄è kus̄uk̄u. ⁶ Di yóó keēm̄u bè náamm̄è mudoò kp̄éi nè mu kó kutoweku, kuf̄waa mbáá di p̄i nke ȳé d̄è d̄omm̄è k̄etuakenim̄u, d̄è né mu nyi yó nt̄u kum̄anku. ⁷ Ku mboti bo it̄è kénkp̄ann̄è kut̄ek̄u kè dikp̄aatiyuu dii nyit̄è k̄ekp̄ann̄è diteri, kè yek̄òb̄è tann̄i kè ketenk̄è ñhau. ⁸ D̄è bo ndò kupeit̄eyonku s̄s ket̄è m̄èè boti onitipòk̄u.

⁹ Bè bo di f̄ēu nk̄è di ku, kè iboti im̄ou ndi ní ndi tú m̄èè kp̄éi n kab̄e. ¹⁰ Nè de kp̄éi bes̄uk̄ub̄è bo ȳé nKuyie, kénfiiti bet̄ab̄è ke bè k̄òu, kè bè nn̄i mbet̄ab̄è. ¹¹ Kè benitib̄è ãnn̄è k̄ént̄u bem̄aa Kuyie mp̄ān̄āaṅti náamb̄è k̄esout̄è kus̄uk̄u. ¹² Kè meyei ndeuke, kè bes̄uk̄ub̄è kó med̄ók̄um̄è yaate. ¹³ W̄èè bo nw̄ēēri k̄etuake kum̄anku Kuyie m̄bo ò d̄et̄è. ¹⁴ Bè bo naké Tin̄āāns̄aati Kuyie nk̄p̄aatiyuu kpeti kuteṅkù kum̄ou kè iboti ti k̄èè, kè kuteṅkù né deè.

Bè tu bem̄aa Kuyie mp̄ān̄āaṅti náamb̄è nè Kirisi tek̄ub̄è

(Wénté Mariki 13:14-23 nè Duku 21:20-24)

¹⁵ Kè di yà dii m̄onni is̄ake ìi duò m̄meyeṅcaarim̄è, Kuyie mp̄ān̄āaṅti náānt̄ò Danniyeeri do naké ìi kp̄éi, kè ì bo ikūs̄ dieku, w̄èè k̄aa nw̄èè d̄ò m̄eyōomm̄è nè de kó tin̄āaṅti. ¹⁶ Kè d̄è s̄s mb̄èè bo Sudee kó ketenk̄è bèè cok̄è k̄édeke yet̄ar̄è ìnk̄è. ¹⁷ Kè w̄èè bo kud̄ank̄u, ò báá cut̄én̄i kud̄ieku ke bo túót̄è o kper̄e. ¹⁸ Kè w̄èè bo kupaku ò báá kò nke bo túót̄è o yāab̄ori. ¹⁹ D̄è bo nyó̄n̄è benitipòb̄è bèè p̄uò nn̄è bèè t̄o ibi de kó yewe. ²⁰ Mb̄áānn̄è Kuyie nk̄è d̄è báá tuakeni diȳs̄ mieke, yoo teomp̄ut̄è yie. ²¹ Kè ȳé de kó yewe meyeṅcaarim̄è yó nd̄eum̄è med̄iè, m̄e kó kuboti mu nyi ãnn̄è nè Kuyie nd̄òmm̄è kuteṅkù, m̄e m̄e nyi kpaá ke bo ãnn̄è bit̄i. ²² Kè Kuyie ndo í yāat̄e de kó yewe om̄ou na báá yent̄è. Ku kab̄e k̄u t̄aāt̄è bè bèè kp̄éi nte kè k̄u ȳé yāat̄e.

²³ Kòò m̄ou di naké ke tú: Kirisi bo die nyoo cie, di báá ti yie. ²⁴ Kè ȳé Kirisi tek̄ub̄è nè bèè yó nt̄u bem̄aa Kuyie mp̄ān̄āaṅti náamb̄è yóò ãnn̄è k̄énd̄aari tidiet̄i nè dem̄ar̄è cànn̄è, ke d̄ò k̄esout̄è bá nè Kuyie nt̄aāt̄è bè. ²⁵ N ti ndi nak̄emu kè d̄è mu nyi tuakeni.

²⁶ Kè bè di naké ke tú: Ò bo dikp̄aa cuok̄è di báá kote, kè bè m̄e ndi naké ke tú: Ò s̄ori cie nkud̄ieku mieke, di báá ti yie. ²⁷ Fetaaf̄è s̄s m̄it̄è m̄è diȳè yien̄i k̄èè bík̄è kè di taà k̄èè bík̄è kab̄e yà kuwenniku, Onitib̄ire w̄etim̄u yó m̄me ndò. ²⁸ Dec̄ir̄è duò d̄è timanc̄ont̄i yóó de nt̄i.

Yesu bo nw̄et̄inim̄è o kab̄e kp̄éi

(Wénté Mariki 13:24-27 nè Duku 21:25-28)

²⁹ Dende b̄amb̄a mef̄ēūt̄im̄è bo p̄ēēt̄om̄è kè diȳè sout̄è, bá ot̄ank̄u t̄énk̄e bá mp̄èi, kè siw̄aa nduon̄i, kè siw̄aa dies̄i s̄ant̄è. ³⁰ De m̄onni kè Onitib̄ire kó m̄ebenk̄um̄è feit̄én̄i k̄ēñk̄è kè ketenk̄è kó iboti im̄ou m̄e yà k̄etiit̄è yedab̄uò, k̄éyà Onitib̄ire kè d̄è cut̄in̄i yewet̄è mieke nè muw̄er̄im̄u diem̄u nè tikpeti. ³¹ Kè dit̄ateheuu kūs̄ m̄med̄iè nk̄oo t̄s̄ nKuyie nt̄r̄è it̄emm̄ank̄e im̄ou kè ȳèè tíi nh̄ò t̄aāt̄è bè.

Mut̄ie bè tu mù fik̄iè mu kó med̄onnim̄è

(Wénté Mariki 13:28-31 nè Duku 21:29-33)

³² W̄ent̄en̄è fik̄iè kó mut̄ie kó m̄eborim̄e, mù bit̄è dii m̄onni ndi bè s̄s bant̄em̄è ke d̄ò ndiȳs̄ t̄ónni. ³³ Mē boti nku kè di yà dii m̄onni dende kó dim̄aa, di bant̄è ke d̄ò nh̄Onitib̄ire t̄ónnim̄u ke bo dib̄ori. ³⁴ N di náá mmómmuò nwe benitib̄è bèè f̄ou di m̄m̄onni bè í yóó k̄u bem̄ou kè d̄è mu nyi tuakeni. ³⁵ K̄ēñk̄è nè ketenk̄è d̄è bo p̄ēēt̄è, n náānt̄i m̄e mbáá p̄ēēt̄è bit̄i.

Kuyie nkuu m̄aa ȳé Yesu w̄etini dii m̄onni

(Wénté Mariki 13:32-37 nè Duku 17:26-30, 34-36)

³⁶ Om̄ou í ȳé diȳè yoo dim̄onni ò w̄etini di, bá Kuyie nt̄r̄è, bá Kuyie m̄Bire. Kuyie nkuu m̄aa ȳé de kó dim̄onni. ³⁷ D̄èè do d̄ò N̄owee kó dim̄onni, dēè yóó d̄ò Onitib̄ire bo nw̄et̄inim̄è.

³⁸ Benitib̄è do yommu ke ȳò, ke puok̄u ke puon̄ko b̄e bí, kè N̄owee yà tan̄è bat̄oò mieke, kè fet̄aaf̄è dief̄è tuakeni. ³⁹ Bè do í ȳīk̄u tim̄ati, kè fet̄aaf̄è dief̄è yà tuakeni kè bè p̄ant̄én̄è bem̄ou. D̄è yó m̄me ndò Onitib̄ire bo nw̄et̄inim̄è. ⁴⁰ Benitidaab̄è bèd̄éb̄è bo nw̄è nke kúut̄i, kè bèè túót̄è om̄aa k̄éyóu ot̄ou. ⁴¹ Benitipòb̄è bèd̄éb̄è bo nw̄è nke naa nk̄è bèè túót̄è om̄ou k̄éyóu ot̄ou. ⁴² Ndaken̄è t̄unk̄è ke ȳé di í ȳém̄è di Ȳiè nw̄et̄in̄i dii ȳiè. ⁴³ Di ȳém̄u ke d̄ò nk̄è t̄ēñ̄t̄è ȳiè nȳé

oyúòkù kàriní kèè yènkè ò báá yè nkéduò kòo yúókùu pònte o cîètè càù. ⁴⁴ Kè dè dò mmemme nwákénè ke yé di í yémè Onitibire wétiní dii mǎnni.

Otǎnti bè bǎnne wè betǎmbè tǎbè
(*Wénté Duku 12:41-48*)

⁴⁵ Dí ndǎnnè otǎnti wèè dǎdri dèè wenni ke cii, bè bǎnne wè betǎmbè kòò bo mbè duò mmudii ò dò nké mmù mbè duò ndii mǎnni. ⁴⁶ Dè bo narikè otǎnti wèè yiè mbo nwétiní ke sǎ nhò pǐ nho tǎmmú. ⁴⁷ N di náá mmómmuò nwe, de kóo tǎnti yiè mbo ò bǎnne o kpàti timòu. ⁴⁸ Kè de kóo tǎnti me ntú oyeiwe ò bo yí o yiè nyí wétiní mecāā, ⁴⁹ kémpuotì betǎmbè, kénèinè tinaààtì kè bè fyo nke yǎ mmènaà. ⁵⁰ De kóo tǎnti yiè mbo wétiní ò í ò bàà dii yiè, ò í dake dii mǎnni, ⁵¹ képuotì de kóo tǎnti mǎdiè, kóò wǎnnénè meyèmmè mǎdémè yembè, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nìi.

25

Besapǎmbè tepítè kó mǎdonnimè

¹ Kuyie nkpaàtiyuu bo ndǎnnè besapǎmbè tepítè bèè do tǔoté be fitiyi kénkəri ke bo co be dòu. ² Kè bènùmmù tu tiyeinti kè bènùmmù cii. ³ Bèè yei nkè bèè tǔoté be fitiyi bá bè í nsùò mǎfitikùò nkéntò. ⁴ Bèè cii kè bèè cǔò mǎfitikùò nkésúò nkéntò nè yemátidiè. ⁵ Be dòu í ncàrike ke tǔàkení kè inuò mbè pǐ nkè bèè duò.

⁶ Keyènkè cuokè kè bèè pǐèké ke dǎ: Di dòu tǔàkenímu. Kǎtenè kóò co. ⁷ Kè bèè besapǎmbè ente bemaù kénùnni be fitiyi. ⁸ Bèè me nyei nkè bèè mǎò bèè cii ke dǎ: Tí pǎnè mǎfitikùò nsǎmpò kè ti fitiyi ò dǎ kékú. ⁹ Bèè cii kè bèè yete ke dǎ: Mè í yó ntì sǎnnè, kǎtenè bèè fiti be borè kédonté. ¹⁰ Bèè yei mbè kǎte dii mǎnni mǎfitikùò ndommu, kè be dòu tǔàkení kétúoté bèè cii ke bàátì, kè bèè ta mupotúòmù kó kudieku, kékpetinnè kǎpáá, ¹¹ kè bèè yei, bèè do kǎte mǎfitikùò ndommu kè bèè tǔàkení kǎyú ke dǎ: Tí yiè ntì kpeté. ¹² Kòò né bè tǎnnéní ke dǎ: N di náá mmómmuò nwe n yí di yé.

¹³ Ndakenè tǔnke ke yé di í yémè di Yiè nwétiní dii yiè yoo dii mǎnni.

Betǎmbè bètǎati kó mǎdonnimè
(*Wénté Duku 19:11-27*)

¹⁴ Kuyie nkpaàtiyuu dǎnnè onitì wèè kàri wènwè kupòòkù ke yu o kó betǎmbè ke bè totì mesǎo, ¹⁵ ke duò nhoketiwe yesǎowèrè sikau sinùmmù (500), odérínwè sikau sidé (200), otǎánwè tekǔùtè (100), bá wè o wérímú mamè ke ité. ¹⁶ Bè duò nwè yesǎowèrè sikau sinùmmù kòo yè dǎnnè kupotǎà nkécǎnte sikau sinùmmù kè yèè wǎnnè tekupǎtè (1000). ¹⁷ Bè do duò nwè yesǎowèrè sikau sidé kòo me ndǎò kécǎnte sikau sidé kè dèè wǎnnè sikau sinàà (400). ¹⁸ Bè do duò nwè yesǎowèrè tekǔùtè (100) kòo kǎte kédammú difǎtìrì kè yè kǔnné.

¹⁹ Kè dèè mǎnte kè yesǎowèrè yiè nkonni kǎbeke o tǎmbè kè dǎ bèè ò náké bè dǎnnè mù o sǎowèrè. ²⁰ Bè do duò nwè yesǎowèrè sikau sinùmmù kòo kǎtení ke to tekupǎtè ke dǎ: Okóti nte a do n duò nyèè sǎowèrè sikau sinùmmù, né nte sikau sinùmmù tǎsi n cǎnte si. ²¹ Kè mesǎo nyiè ndò: N da pǎnsiri a tǔ otǎnti sǎàwè nwe wèè wetí dǎmarè sǎmpòrè mieke, nè de kpéi m bo da duò ndedierè, kǎtení kè tí nǎwè nke yo ndiwèi. ²² Bè duò nwè yesǎowèrè sikau sidé kòo kǎtení ke to yesǎowèrè sikau sinàà ke dǎ: Okóti, nte a do n duò nyèè sǎowèrè sikau sidé, né nte sikau sidé tǎsi n cǎnte si. ²³ Kè mesǎo nyiè ndò: N da pǎnsiri a tǔ otǎnti sǎàwè nwe, wèè wetí dǎmarè sǎmpòrè mieke, nè de kpéi m bo da duò ndedierè, kǎtení kè tí nǎwè ke yo ndiwèi. ²⁴ Bè duò nwè yesǎowèrè tekǔùtè kòo kǎtení ke dǎ: Okóti n sòò yému a yóumè, ke dei tidiiti a í buotí ti, ke kou a í ye ntì. ²⁵ Kè kufǎwǎà ní mpǐ nkè n dammú difǎtìrì ke yè kǔnné, nto a sǎowèrè. ²⁶ Kè mesǎo nyiè nhò náké ke dǎ: Fǎ nhotǎnti yeiwe, kutǎnnédíékù, a tǔ n dei tidiiti n yí buotí ti ke kou n yí ye ntì, ²⁷ a tǔ nnè na nhǎnnè n sǎo tǎdíticǐètè mieke kè n na nwétiní ke tǔoté n sǎo nè mǎ peitè mè. ²⁸ Fietené n do ò duò nyèè sǎowèrè tekǔùtè kédúò n do duò nwè yesǎowèrè sikau sinùmmù. ²⁹ Kè yé wèè mǎke bè yóó we nyíémè kòo dǎke mǎote, kè wèè mǎke sǎmpò bèè dè fiètè. ³⁰ Dooténko de kó kutǎnnédíékù ditowǎà, dibiinni mieke, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nìi.

Tibènti sǎnti

³¹ Onitibire bo nwétiní dii yiè nè de kpeti, ke ñèinè Kuyie ntǎrè, ke kari de kpààtikàri ñnkè. ³² Kè kutenkù kumòu kó benitibè tǐi nho ñikè kòò bè bǎte opecnti ǎǎ bǎte mèè botí ipe nè sibǎò. ³³ Kè ipe mbo o bakù yóu kè sibǎò bo kucǎnku. ³⁴ Kòò kpààtìi náké bèè bo o bakù yóu ke dǎ: Kǎtenní dǐndi Kuyie ndǎò bè mesǎà nkédi tikpàti kù dǎò tí di kpéi nnè kutenkù kó mudǎrimù mǎnni. ³⁵ Kè yé dikǎnni do m bomè kè di m pǎ mudii kè n dí, kè sinéyǎi nní mbo kè di m pǎ menie kè n yǎ, kè nní ntú opǎò kè di n cǎutè. ³⁶ Kè nní nkpa tiyǎàti kè di n dátinnè, kè nní mmò nkè di ndake n kpéi, kè bè nni nkpetí kè di kǎri ke n dòu. ³⁷ Bèè dǎdri Kuyie ndómè kè bèè ò

beke ke dō: Ti Yiè nti da yà òndaà ndi, kè dikònni da bo kè tí da pā mudii kàa di? Kè sinéyēi nda bo kè tí da pā menie nkàa yà? ³⁸ Kàa ntú opòò kè tí da còutè? Kàa nkpa tiyààti kè tí da dátinné? ³⁹ Kàa mmò nké tí ndake a kpéi? Kè bè nda kpeti kè tí nkòri ke da dōú? ⁴⁰ Kòo kpààti bè tēfíné ke dō: N di náá mmómmuo nwe, di dōori dēē kó dimàà n kòbe sámpòbè bié, di dē dōòri mínwe. ⁴¹ De kó difónkúò kénáké bèè bo o bakù cànku ke dō: Fūtenē m borē dindi Kuyie ncōō bè, tannē muhāá mmùù í kō mmu miéke, Kuyie ndòò mù dibòò nè di tōrē de kpéi. ⁴² Ke yē dikònni do m bomē di í nni mpā mudii kè n di, kè sinéyēi nni mbo di í nni mpā menie kè n yà. ⁴³ Kè nni nkpa tiyààti di í n dátinné, kè nni ntú opòò di í nni ncòutè, kè nni mmò ndi í ndake n kpéi, kè bè nni nkpeti di í nkòri ke n dōú. ⁴⁴ Kè bèè o beke ke dō: Ti Yiè ti da yà òndaà kè dikònni da bo, kè sinéyēi da bo, kàa tu opòò, kàa kpa tiyààti, kàa mō, kè ti né í nda teenné kè bè nda kpeti kè ti í kòri ke da dōú. ⁴⁵ De mōnni kòo kpààti né bè tēfíné ke dō: Di í dōò dii mōnni n kòbe sámpòbè bié nkòò mōu mesàà, mínwe di í mè dōò mè. ⁴⁶ Kè bèmbèe ta muhāá mmùù í kō mmu miéke, bèè dōòri Kuyie ndómè kè bè mbo mufòmmu miéke sàà.

26

Bè dàkēmè ke bo pī nYesu

(Wénté Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2 nè Isāā 11:45-53)

¹ Yesu dēè dii mōnni o náànti kénáké o tancòumbè ke dō: ² Di yēmu ke dō ndè kpáá yewe yèdèè kè diyentébanii tuskéní, dii miéke nke bè yóó fitémè Onitibire, kè bèè dē baaké kudapāàti.

³ De mōnni kè ikuú niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè kè bèè tíí nyikuú niùti diwèwè Kaifu cīfētē ⁴ ke bo yà bè yóó yīmè kēpī nYesu nè mecii nkékuo, ⁵ kénáké bèmáà ke dō: Ti báá ò pī ndibanni miéke ti yàà bo cé ndikpānni benitibè cuokè.

Onitipòkù do còummè Yesu tūdààri

(Wénté Mariki 14:3-9 nè Isāā 12:1-8)

⁶ Kè Yesu kòte Betannii kēmbō Simāo tekòntè cīfētē. ⁷ Bè kàri dii mōnni ke yo nkòo nitipòkù mōu taroo ke to dimátidēnni péiri kè tūdààri idíití dieyi kou piéké di miéke, kòo ò còu nYesu yuu fñkè. ⁸ Kè Yesu tancòumbèè dē yà kè dēè bè yonke kè bè dō: Ba nképí nte kòo cake de kóo tūdààri? ⁹ Ti na bá nhò fité idíití péu ke pāmmu becīribàà?

¹⁰ Kè Yesu keè kè bè nàké ke dō: Dè dōmmè kè di caari onitipòkù yèmmè? Ò dōò dè n kpéi ndè wennimu. ¹¹ Ke yē di yó mbonēmu becīribè, di me nyí yó nhā ke m boné. ¹² Ò pānke n còu ntūdààri ke bo mbaanè n kūnnimù mmu. ¹³ Mōmmuo nwe n di náámmè kutekù kumōu bè bo nàké dè Tindaasàati bè bo nàké de kóo nitipòkù kpéi nnè ò dōò dè.

Sudaasi fitémè Yesu

(Wénté Mariki 14:10-11 nè Duku 22:3-6)

¹⁴ De mōnni kè Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancòumbè tepíitè nè bedébè kóò mōu kòte kéya ikuú niùbè kó bekótíbè, ¹⁵ kè bè nàké ke dō: Kè n di pī nYesu dí n duó nyide?

Kè bèè kaa mmeditibii nspisitaati kóò duó. ¹⁶ De mōnni kè Sudaasi nwaà dimōnni sàari ò bo díinnè di kè bè pī nYesu.

Yesu nàkēmè wèè yóó ò fité

(Wénté Mariki 14:12-21 nè Duku 22:7-14, 21-23 nè Isāā 13:21-30)

¹⁷ Pēēbè bèè í kōorēnē mutie mùù muuti be kó dibanni yiè kètiri yiè, kè Yesu tancòumbèè ò beke ke dō: Á dō ti da bēnné de diyentébanii kó mudii? ¹⁸ Kè Yesu bè nàké ke dō: Tanné dihei yie ncīfētē, kóò nàké ke dā mí nhokóti n tú m mōnni dii tōōnni kè n dō kēdi diyentébanii o cīfētē nè n tancòumbè.

¹⁹ Kè Yesu tancòumbèè dōò ò bè nàké ti kēbēnné diyentébanii kó mudii.

²⁰ Kuyuoku mōnni Yesu nè o tancòumbè kè bè nkari ke yo, ²¹ kòo bè nàké ke dō: Mōmmuo nwe n di náámmè di kóò mōu wèè yó n fité.

²² Kòo tancòumbè yèmmèe caarè mediè mbá wè kòo ò beke ke dō: Mínwàà n Yiè? ²³ Kè Yesu bè tēfíné ke dō: Nè wè ti wēnné dibuu, wèè yó n fité. ²⁴ Onitibire yóó kúmu kéndōnnè ti wàrimè de kpéi, wèè né bo fité Onitibire ò bo yà, de yiè nké bè dō í ò peitè dè na ntōū.

²⁵ Kè Sudaasii ò beke ke dō: Mínwàà Okóti? Kè Yesu ò tēfíné ke dō: A ti mbéi.

Yesu do dōummè Mudisàamù kó ikuú

(Wénté Mariki 14:22-26 nè Duku 22:15-20 nè 1 Kōdenti 11:23-25)

²⁶ Bè yo ndii mōnni kè Yesu tóóté pēē kēsante Kuyie nkóò wèri kēduo nho tancòumbè ke dō: Cáákénè, dié ndèè benkú ke dō m pā n kánti di kpéi.

²⁷ Kòo deè kētúóté fēbòófē, kēsante Kuyie nké bè duó nke dō: Yànnè dimōu, ²⁸ deè tu n yīi, bè yó n kuo kè mèe còu nkusùkù yei ncīfēmmè kpéi, Kuyie nyóó taunnēmè benitibè kumáà. ²⁹ N

di náá mmómumuo nwe n ténke í yóó yà fínyí kó menàà, kè dè í tú ti bo wənné dii yiè kɛyà mɛpammé n cice kpààtiyuu mieke.

³⁰ Bè dèntè dii mòmni Kuyie nkó yesāā nkédeè kédeke Odifiè t̄ari.

Yesu nakémè o tancòumbè bè yóó ò fitémè

(Wénté Mariki 14:27-31 nè Duku 22:31-34 nè Isāā 13:36-38)

³¹ Kè Yesu naké o tancòumbè ke dō: Ke nyènkè di bo n yóu diməu ke yé ti wàrimè ke tú: M bo kuə opecənti kè ipee cífetè. ³² N né bo yántè dii mòmni m bo niitè kè ndi baə Kadidee.

³³ Kè Pierii ò naké ke dō: Bá kè betəbè da yóu bəməu, mí mbáá da yóu bití. ³⁴ Kè Yesu ò naké ke dō: N da náá mmómumuo nwe ke nyènkè tekote bo nyóó kuə nkəa pàrikəmu kuce mètāāti ke tú a í n yé. ³⁵ Kè Pierii yete ke dō: Bití, bá kè bè bo n wənnénè kékua m báá da yete.

Kè betəbè múnke mē ndà.

Yesu bāntémè Kuyie mbè yóó ò pī nkèè yènkè

(Wénté Mariki 14:32-42 nè Duku 22:39-46)

³⁶ Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuka dibòri mari kè bè di tu Setisemandee, kòo bè naké ke dō: Nkarinè die nkè n kote ke bāntè nKuyie.

³⁷ Kéneinè Pieri nè Sebedee kó ibi idé, kòo yèmmè ketè mē bo caàrēmè, kòo kōmbùəti duò. ³⁸ Kòo bè naké ke dō: N yèmmè mē caàrè mediè mmómuməme kè dè tontè, nkpaənè die nkè nni n̄wəñnè kè ti wúó.

³⁹ Kòo dètóo sámpó, kénínku kəsínnè, kébántè Kuyie nke dō: N cice kè dè bo yie fə mbòðfə mɛfɛʊtímè kofe n dèténè, dè bá ntú m̄i mē dó, dè ntú f̄s̄s̄ mē dó.

⁴⁰ Kédeè kénwētinní o tancòumbè borè ke s̄s̄ mbè yé nke duə, kòo naké Pieri ke dō: Di í na ke bo nni n̄wúónnè tewebiètè mēmáa miekaə? ⁴¹ Nwúónnè ke báa nKuyie nkè mesòummè báa di na, meyèmmè dómu kè tikònti né kpa muwərimú.

⁴² Kòo wētè kuce medérímè kəmbáa Kuyie nke tú: N cice kè dè í yóó yie nkè fə mbòðfə mɛfɛʊtímè kofe n dèténè a dómèe daò.

⁴³ Kòo nwētini o tancòumbè borè ke s̄s̄ nyinuə mbè autè bá bè í na ke bo nwúó nke yé nke duə.

⁴⁴ Kè Yesu wētè kékentè kuce metāámmè kəmbáa nKuyie ke baə náa nhò do náa ntí, ⁴⁵ kéwētəni o tancòumbè borè kè bè naké ke dō: Di wētè ke duəmu ke ompuə? Dimòmni t̄uəkemu kè bè bo pī nhOnit̄ibire kéduə mbenitiyēibe. ⁴⁶ Íténè kè ti kote, ntenè wēè yó n fítè ke t̄uəkení.

Bè do p̄immè Yesu

(Wénté Mariki 14:43-50 nè Duku 22:47-53 nè Isāā 18:3-12)

⁴⁷ Yesu kpaá ke mē nnáa nkè Sudaasi Yesu tancòumbè tepítè nè bèdébè kóò m̄əu t̄uəkení, ke neínè dit̄inní ikuə niùbè kó bekótibè nè diheí kó bekótibè bè t̄ənní di, kè di t̄ə yese nè yedùrè.

⁴⁸ Kè s̄s̄ nSudaasi naké dit̄inní ke tú kòò d̄əu nwè kòò ərí, bèe bantè ke dō nweñwe kóò pī. ⁴⁹ Ò t̄uəkení dii mòmni Yesu borè kóò d̄əu nke dō: Okótí, a kpeñnáa!

Kóò ərí. ⁵⁰ Kè Yesu ò naké ke dō: N népoo, a k̄ətení ke d̄s̄ kédəò t̄i, daò t̄i.

Dè mòmni kè dit̄inní munnéní kóò pī. ⁵¹ Məmmè bèè do neínè Yesu be kóò m̄əu n̄ətem̄e disie k̄əheí nkédəte ikuə niùti diewè kóò t̄ənti toò. ⁵² Kè Yesu ò naké ke dō: Nonne a siè, bèe kp̄ənnè yese bè yóó kúnè yese nye. ⁵³ A í yé ke dō n na nna kébeke n cice kòò n duənní mie mbàmbà n̄ho t̄s̄rè sikəu sikəuəə? ⁵⁴ Kè m mē d̄əò, dè né ȳime kédəò t̄i w̄əri ke yé nd̄əe daòmè?

⁵⁵ Kè Yesu deè kébeke dit̄inní ke dō: N tú onit̄ik̄òuti nwe kè di k̄ətení m borè ke t̄ə yese nè yedùràə? Nh ̄s̄ mbomu di borè yewe yeməu ke duə nyitié Kuyie nc̄f̄ètè mieke bá di í m pī.

⁵⁶ Deməu dè t̄uəkení kè dè bo daò Kuyie mp̄ānāaht̄i náam̄bè do w̄əri t̄inti.

Dè mòmni kòo tancòumbè bəməu ò yóu kécoké.

Bè bekénèmè Yesu

(Wénté Mariki 14:53-65 nè Duku 22:54-55, 63-71 nè Isāā 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Kè bèe kotenè Yesu ikuə w̄āəbè nè diheí yembè tikú dè ikuə niùti diewè Kaifu c̄f̄ètè. ⁵⁸ Kè Pieri ntú nYesu ke diétiri ke yàa tannènko ikuə niùti diewè kó kudànkú kénkari t̄ihāəp̄ənti borè ke bo yà dè yóó daòmè.

⁵⁹ Ikuə niùbè kó bekótibè nè dibeənt̄inní, kè bè nwanti Yesu nu ndòò t̄i, t̄i bo nte kè bèe ò k̄uə. ⁶⁰ Kè benit̄ibè péu nk̄oriní ke náa nhò nu ndòò mē yei bá be teti í mmáa, kè dè mboní kè benit̄ibè bèdébèe béi nke dō: ⁶¹ Onit̄i yie mbéimmu ke tú ò bo na k̄əp̄ənte Kuyie nc̄f̄ètè kéwētè kè t̄ə maá yewe yètāāti mieke.

⁶² Kè ikuə niùti diewèe íté kébeke Yesu ke dō: A í yóó t̄énnè t̄imat̄i benit̄ibè biə nyē nha d̄əò t̄i t̄inkàə?

⁶³ Kè Yesu nc̄f̄éké kè ikuə niùti diewè d̄ə: Kuyie mbomu, nè kuū kó diyètiri ndi n da békúmmè ke tú á n naké t̄imóm̄m̄ənti, f̄s̄s̄ tu Kirisi Kuyie mbiraə? ⁶⁴ Kè Yesu ò t̄éñné ke dō: Éē, a t̄i mbéi, n

né di náámmu ke tú di bo yà Onitìbire kè dè kàri Kuyie mmuwērímú muməu yiè mbakú youú, kè dè yà kè dè cutinì nè yewetè.

⁶⁵ De mǎnni kè ikuú niùti diewèe kētè o yaàbòri ke dà: Ò sǎá nKuyie nku, ti ténke í dò nkémbaa wèè bo náké ò dàd mèè yei. Di kèemu di mómǎmǎmbe ò sǎámmè Kuyie, di yèmmè dòmmè? ⁶⁶ Kè bèè ò ténké ke dà: Ò dò nkékuomu.

⁶⁷ Kè bèè nsuu ò ilèk tinǎntǎnti kòò dukú yénacèkuute, kè betabè ò bèmmu ke tú: ⁶⁸ Fǎ nKirisì náké wèè da poté.

Pieri do pàrikémè ke dà ò í yé Yesu

(Wénté Mariki 14:66-72 nè Duku 22:56-62 nè Isǎa 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kè Pieri baà nkari kudànkù mieke, kòò nitipotǎnti mǎu ò náké ke dà: A múnke do neínèmu Yesu Nansarèti kou.

⁷⁰ Kè Pierii parikè ke dà: N yí yé a dó ke n náké ti.

⁷¹ Kéitè kényeti, kòò nitipòkù tòu ò yà, kénáké bèè dè bo ke dà: Onitì yie mmúnke do neínèmu Yesu Nansarèti kou.

⁷² Kè Pieri tò yete képarikè ke dà: Biti, n yí yé de kóo niti!

⁷³ Kè dèe yíe sǎmpǎ, bèè dè bo kè bèè náké Pieri ke dà: A mènke tú Kadidee kou nwe, ti bantèmu a náantì. ⁷⁴ De mǎnni kè Pierii dàke yíe képarikè ke dà: N yí yé de kóo niti.

De mǎnni kè tekotee kuú. ⁷⁵ Kè Pierii dentení Yesu do ò náké ti ke dà: Tekote bo nyóó kuú nkàa pàrikè kuce mǎtǎati ke tú a í n yé. Kè Pieri yè kénkuú mmediè.

27

Bè do dàkemè ke bo kuó Yesu

(Wénté Mariki 15:1 nè Duku 23:1-2 nè Isǎa 18:28-32)

¹ Ikuú niùbè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè kè bèè tíí ndikúnweñni sèl kédake ke bo kuó Yesu, ² kóò bou kékote kéduú mPidati Odommu kòbe kóò kùmandáa.

Sudaasi do nùrinémè omáa

(Wénté Yesu Tòrè 1:18-19)

³ Sudaasi wèè fité Yesu ò yà dii mǎnni bè yóó kuómè Yesu kédemmu mediè, ke ténké medítibii nsipísitǎati kéduú nyikuú niùbè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè ke dà: ⁴ N dàd mèyei mme ke di fiténè wèè í càarè mùmamù kè di bo kuó. Kè bèè ò ténké ke dà: Ti kpèti í bo, dè tú a kpèti nti. ⁵ Kè Sudaasii útóo idíití Kuyie ncǐtè mieke kéyè kékote kénúnne omáa.

⁶ Kè ikuú niùbè kó bekótibè kouté de kó idíití ke dà: Ti kó ikuú í yie nti bo í ànnémè Kuyie ncǐtè kó ditou mieke, ke yé mukúú nkó idíití nyimè.

⁷ Kè bèè wènnè kénáké, kè ò tǔóté kédonténè oyaamari mǎu kó kupaku ke bo nkùri bepòbè.

⁸ De kpéi nte kè bè yu de kó kupaku nè yínni ke tú: Mukúú nkó kupaku. ⁹ Mèmmè kè dèe dàd Kuyie mpǎanǎantì náǎntò Sedemii do náké ti ke dà: Bè tǔóté medítibii nsipísitǎati Isidayeribe do ò taá nyi, ¹⁰ kè donténè oyaamari paku kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo ti náké.

Bè do kǎtenémè Yesu Pidati borè

(Wénté Mariki 15:2-5 nè Duku 23:3-5 nè Isǎa 18:33-38)

¹¹ Kè bèè kǎtenè Yesu Pidati Odommu kòbe kóò kùmandáa borè kòò ò beke ke dà: Fǎd tú Sifube kóò kpàatàa? Kè Yesu dà: Eè, a ti mbéi.

¹² Ikuú niùbè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè kè bè nwátiri Yesu, ò me nyi mbè ténké timati.

¹³ De mǎnni kè Pidatii ò beke ke dà: A í yo bè tu a dàd mèè yeinaa?

¹⁴ Bá Yesu í nhò ténké timati kè dèe ò di mediè.

Bè do fèümmè Yesu

(Wénté Mariki 15:6-15 nè Duku 23:13-25 nè Isǎa 18:39-19:16)

¹⁵ Bá dii yentébanni kùmandáa do ǎǎ fíi nkukpetínkù kumáa ndi ditínni yè nwèe fíi nkù.

¹⁶ Kè sǎ nkukpetínkù makú bo dikpetintou kè bè kù yé beməu kè ku yetiri tu Barabaasi. ¹⁷ Kè Pidatii beke ditínni ke dà: Di dǎ n fíi nwe, Barabaasaa kè Yesu bè tú wè Kirisí?

¹⁸ Kè yé ò do yéməmu ke dò mbè pí nYesu be mieke ò péi mèè kpéi nke.

¹⁹ Kè bè nkpaá ke bekú kè Pidati pokúu tǎnni kè bèè ò náké ke dà: A báa ta onitì yie nkpeti ò í càarè mùmamù, ke yé nh àkénémè tidǎuntì keyènkè kie nhò ínkè.

²⁰ Ikuú niùbè nè dihei kó bekótibè kè bè nsukíi benitibè ke tú: Di yí bèe fíi mBarabaasi kékuo Yesu. ²¹ Kè Pidatii yíe kè bè beke ke dà: Bedé mème n fíi mbe we? Kè bè dà: Barabaasi! ²² Kè Pidatii bè beke ke dà: N né bo yíme Yesu bè tú wè Kirisí? Beməu kè bè dà: Baaké we kudapāatí!

²³ Kè Pidatii yíe kè bè beke ke dà: Ò dàd ǎmmè yei? Kè bè dake píéké ke dà: Baaké we kudapāatí!

²⁴ Kê kutoweku dake déúkú kè Pidatii banté ò í yóó namé kédòò tìmatì kényénté menie nkénite dítínni ìlè kè dā: N yí te onitisaù yie nkó mukúú, di kpeti nti. ²⁵ Kè benitibè beməuú ò tēhné kè dā: O kó kusínkú ti do tìnti nè ti bí.

²⁶ Menime kè Pidatii fī mBarabaasi kédúú nkè bē puotí Yesu yedá, kédeé kòo wè mbè dúú nkè bē bo ò baaké.

Tihāapənti do daúme Yesu

(Wénté Mariki 15:16-20 nē Isāa 19:2-3)

²⁷ Kè tihāapənti ò kətenē Pidati cītē kētí ndihāapəntínni diməu kóo munné, ²⁸ kédeite Yesu yàati kóò dàtinné diyaabòri wūsri, ²⁹ kédúake ipo kó dipiì kóò òó, kóò píi nho nùtè youte kupàati kénínkú ò ìlè kóò daú kè tū: A kpeínna Sifube kóo kpàati!

³⁰ Kè suu ò ìlè tinántúti kè puoti ò yuu kuhāri. ³¹ Bè ò daá dii mōnni kédeé kédeite ò yaabòri wūsri kēwēte kóò dàtinné ò yàati kénkarinē kè bo baaké.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Mariki 15:21-32 nē Duku 22:26-43 nē Isāa 19:17-27)

³² Bè yēnni dii mōnni dihei kéconē Siməu Sidenni ei kóo niti kóò pínnē muwērímú kédúú nkóo tə Yesu dapāati. ³³ Kè bē tuake dibòri mari kè bē di yu kè tū Kodikotaa dēè tu kuyukú. ³⁴ Kè tihāapənti ò dúú mmenie mmè kərenē mutie mùù kàù kuyonku, kè Yesu yááké kēyete bá ò í nyà.

³⁵ Kè bē ò baaké kudapāati ìnkè ketaá tété kətóti ò yàati, ³⁶ kédeé kénkari kòò bà. ³⁷ Kéwāri tēdabēte ìnkè mùù kpéi nte kè bē ò baaké kè dā: Yie nweè tu Sifube kóo kpàati kédanne kudapāati yómmē. ³⁸ Kè bē baakénē benitikòube mabè bēdēbè kóo pēnnē yie nho bakú youú otəù kucānku.

³⁹ Kè bē m̀pēnkú kóò sáá nke bakii yeyo kè tū: ⁴⁰ Fí nwèè sòò yí a bo pante Kuyie ncītē kēwēte kè tē maá yewe yētaati mieke, deetē amáá! Kaa tu Kuyie mBire nde, cúténí kudapāati ìnkè.

⁴¹ Kè ikuú niùbè kó bekótibè nè ikuú wāàbè nè dihei kó bekótibè kè bē múnke nho daú kè tū: ⁴² A deetē betəbè a me nyí na kè deetē amáá, kaa tu Isidayeeri kóo kpàati nwe, cúténí kudapāati ìnkè kè ti né na kényie nha kpeti. ⁴³ A mē ndómē Kuyie nku, kè kú da dómú kú tū nda deetē kè yé a yēmmē a tū ku Bire nde.

⁴⁴ Bè do baaké bèè nitikòubè kóò pēnnē, kè bē múnke mme nhò sáá.

Yesu kumè

(Wénté Mariki 15:33-41 nē Duku 23:44-49 nē Isāa 19:28-30)

⁴⁵ Diyie cōrmú dii mōnni yeyo kè dēe biite ketenké keməu, kēmbi kè yàa tuakené tewebiētē mētaati. ⁴⁶ Tewebiētē mētaati mōnni, kè Yesu kús mmedie kè dā: Edoyii, Edoyii, damasabatannii! (Dēè tu Kuyie, Kuyie, dē dōmmē kaa n yóu!) ⁴⁷ Bèè dē bo kè bē mabēe keè kè dā: Ò yu Edii nwe.

⁴⁸ Kè bē kóò məuú coké kéméúnni disəsúò menéyāá nkécóó nkuhāri yómmē kényoutoo Yesu kóò bo yā. ⁴⁹ Kè bē mabē nnáá nke tū yóu kè ti yà kè Edii bo kətení kóò deetē.

⁵⁰ De mōnni kè Yesu wēte kékúú mmedie nkétəte.

⁵¹ Kuyààkú kùù do pi Kuyie ncītē mieke ikuú nenti bo kùù fáá kè kùù kētē ku yuu nè ku fūdní, kè ketenkēe sántè kè yepèrēe puo. ⁵² Kè ifōtii poote kè besükùbè bèè do dó Kuyie nke ku kè bē yánté, ⁵³ Yesu yánté dii mōnni kédeé kè bèè ta Sedisademma kè benitibè péuu bē yā.

⁵⁴ Odommu kabē kó kuhāapənkú nè tihāapənti tēti nè ti bè do baa Yesu fōti kè bē yā ketenké sántēmē nè dēè kó dimáá dōò kè kufəwáa mbè auté kè bē dā: Oniti yie mmēnke tū Kuyie mBire nde. ⁵⁵ Kè sš mbenitipòbè mabè péu bèè do neitiné Yesu kè píi nho tšmmú ò bo dii mōnni Kadidee kè bē cōrmú mēdētīmē kè wúónni. ⁵⁶ Bèè kó bē mabē tu: Maari Makitadaa kou nè Maari Isaku nè Sosefu bē yš nè Sebedee kó ibi yš.

Bè kūnnémè Yesu

(Wénté Mariki 15:42-47 nē Duku 23:50-56 nē Isāa 19:38-42)

⁵⁷ Kuyuoku mōnni kè tikpāti yie mməu tuakení kóo yētiri tu Sosefu Adimatee ei kou, kóo tu Yesu kou. ⁵⁸ Kóo kəte kéməu diinúú Pidati kè bo túóté Yesu, kè Pidatii dúú nkè bē wè nhò dúú. ⁵⁹ Kè Sosefuú túóté Yesu kóò pš nkuyaasàakú, ⁶⁰ kóò daú wenwe Sosefu ò keú kùù fōti pànkú kè bīe nditāri kēpoo nkéitē. ⁶¹ Kè Maari Makitadaa ei kou nè Maari tūù kè bē dē bo kè kari kè co kufōti.

Tihāapənti bāamè Yesu fōti

⁶² Kè dēe wēnté bè šš bēnné dii yie teom̀pùtē kó mudii kó kukūnwentóo, kè ikuú niùbè kó bekótibè nè Fadisiē kè bē kəte Pidati cītē kè dā: ⁶³ Okóti, ti kpaá yēmu de kó siyáabisí yie

nsòò kpaá fòu ke náá nti ke tú ò bo kú ke yánté diyie táánni yiè. ⁶⁴ Duó nkè bè mbaa o fàti ke dò yewe yètààti, o tancòumbè yàà bo sori mèè kpéi nkóò dèite késouté ke dò: Ò yánté, kè dè dàò memme de kó siyáàbisi bo pèètè siketisi.

⁶⁵ Kè Pidati dò: Dè wenni, ntenè tihāāpànti, kotenè ké tì bannè kè tì mbaa kufōti mesàà ndi dō mèè boti.

⁶⁶ Kè bèè kote kēpoo nkufōti mesàà nkēpōnné kédeè kébanne tihāāpànti.

28

Yesu yāntémè

(Wénté Mariki 16:1-10 nè Duku 24:1-12 nè Isāa 20:1-10)

¹ Kè Sifube kó teompūtèè pèètè kè Maari Makitadaa kou nè Maari tōu kè bè nkōri dimáási yiè dikūnwērini Sifube kóò tōnketè yiè ke bo siéké Yesu fāti. ² Kè bè nyóó daate kè ketenke sātè mediè, kè Kuyie ntōnni cùténí ke pòòte ditāri ke kari di ìnkè, ³ ke pīnti ke dò nfetaafè sō mītté kè dè ndōmmè, kè di yààti péi ke dōnnè tipākónti. ⁴ Kè kufōwaa nhauté tihāāpànti kè tì nkpeutí ke duò ke dò nti ku. ⁵ Kè Kuyie ntōnni náké benitipòbè ke dò: Dīndi bá nyīēkù n yēmu ke dò ndi wanti Yesu nwe bè sòò baaké wè, ⁶ kēndōnnè ò sòò di nākémè ke dò ò bo yánté, ò yāntému, ò í bo die, kōtēnni kēyà ò do duó dè, ⁷ kēkote mecāā nkénáké o tancòumbè ke dò ò yāntému ke di niiténè Kadidee di yóó ke nhò yà. N do mōke tīnti ke bo di náké.

⁸ Kè bèè íté mecāā nkufōti borè nè kufōwaa, kè kuyēnnaatí diekù wētè ke bè bo. Kè bèè coké kēnkōri ke bo náké Yesu tancòumbè dèè dāò, ⁹ ké nyóó daate kēyà Yesu kòò kērini be iiké ké bè dōu nke dō: Di kpeñnà?

Kè bèè nínkóo o iiké kóò dōu. ¹⁰ Kòo bè náké ke dò: Kufōwaa mbá ndi bo, kōtēnni kénáké n tancòumbè kè bèè kote Kadidee bè yóó ke nni n yà.

Bè do yēmmè tihāāpànti báa náké Yesu yāntémè

¹¹ Kè benitipòbèè íté kēnkūnti, kè tihāāpànti tii do baa kufōti kè tì kó tīmatii kote diheì miēke, kénáké ikuús niùbè kó bekótibè dèè dāò. ¹² Kè ikuús niùbè kó bekótibè nè diheì kó bekótibè kè bèè tii nkénáké kéduó ntihāāpànti idiítí mediè, ¹³ ke dò: Di yī o tancòumbè beè kōtēni ke sō ndi yē nke duó kè bè ò tūóté. ¹⁴ Kè kùmandāà tì kèè ke dō ke di pī nti bo ò bārīmú kòo di yóu.

¹⁵ Kè tihāāpàntii yie mbè yē mmù, kécōutè idiítí kè de kó tināāntii pité Sifube cuoké ke kpaá bo nè yénni.

Yesu do tōmmè o tancòumbè

(Wénté Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49 nè Isāa 20:19-23 Yesu Tōrè 1:6-8)

¹⁶ Kè Yesu tancòumbè tepíttè nè omāa kote Kadidee kó ditāri ìnkè, Yesu do yē mbè yóó mää dè. ¹⁷ Bè ò yà dii mōnni kénínkóo o iiké kóò dōu, bá nè memme bèmabè í nyie ke dò nYesu nwe. ¹⁸ Kè Yesu bè tōnnè ké bè náké ke dò: Kuyie nni nduómmu muwērímú mumōu ketenke ìnkè nè kēfinkè miēke. ¹⁹ Kōtēnni kōtēnni kumōu, kēwaa nyibotí imōu miēke n kó betūmbè, ké m bè āā bātēmmú Cice nè debire nè Muyaánsāāmù be yētiri, ²⁰ ké bè náké kè bè ntū n di duó nyii tié nyimōu. N yó ndi bonēmu yēmārè yēmōu kè kōtēnni yāa deēnè.

Mariki wàrimè tináànsààtì Di mpátíri tɔ̀ tii náàntì

Yesu tancòumbè tepíftè nè bedébè kóò mɔ̀u bè tu wè Mariki weè wàri di mpátíri. Ò do tú Sedisademmu ei kou nwe, kòò yò yètiri tu Maari (Yesu Tɔ̀rè 12:12). Bè í nàké o cice yie kpeti. Mariki kó dipátíri dii tu dipátíri dii kɛ́nni tináànsààtì kó yepáte mieke.

Mariki kó dipátíri ò di wàri Odommu kòbe kpéi nke, ke bè náá nKirisì tumè ti Yiè nKuyie nkóo tɔ̀nti kù tɔ̀nni wè kòò bo pì nKuyie nkó mutɔ̀mmù, de kó dipátíri wàri ke náá nYesu pì mmùu tɔ̀mmù mmu, Kuyie mpáànsàànti náàmbè nàké mùu kpéi (Esaii 42:1-21, 49:1-7). Mariki né dake ìkú tii ìnkè ò wàù dii mɔ̀nni o pátíri tii tu: Tidièti Yesu dòò tì, tii bɛnkú ò tumè Kuyie mBire.

Di mpátíri náànti duò ke dòmmè

1. Isāa-Batiisi náammè Kuyie nnáànti nè ò ànnémè Yesu bàtɛmmù (1:1-13)
2. Yesu otɔ̀nti pì mmùu tɔ̀mmù (1:14-13:37)
3. Yesu otɔ̀nti yiemmmè Kuyie nkpeti ke yàa kúnè (14-15)
4. Yesu otɔ̀nti yàntémè ke na mukū (16)

Isāa-Batiisi náammè Kuyie nnáànti

(Wénté Matie 3:1-12 nè Duku 3:1-18 nè Isāa 1:19-28)

¹ Kuyie mBire Yesu Kirisì kó Tináànsààtì keténè, ² Kuyie ndo nàké tinti ku pāānsàànti náàntò Esaii ke dɔ̀:

N yóó duònkumu n kóo tɔ̀nti

wèè yóó niité kɛ́tùntè a cɛ.

³ Weè pìkù dikpáa mieke ke tú:

Tùntèti ti Yiè nkó kuce,

sɛ́nnè o cɛ.

⁴ Tii dòò Isāa-Batiisi bo dii mɔ̀nni dikpáa mieke ke náá nke tú: Duònnè kè bè di dòò bàtɛmmù dèè bɛnkú ke tú di dèmmu di yei, nkéceete, kè Kuyie nhùtè di yei ndi dòò mè.

⁵ Kè Sudee kó kutempè nkòbe bɛmɔ̀u nè Sedisademmu kòbe bɛmɔ̀u kè bè nkòròo o borè ke dáanko be yei nkè Isāa bè àà bàtɛmmù kukó Suditɛɛ mmieke.

⁶ Kè weè Isāa ndáátì diyaàbòrì dii dùàkénè yòyó kó ticiiti ke bou fenaàkònfè o ka, kòò kó mudii ntú ico nè ticièti. ⁷ Kòò nnáa nke tú: Wèè n tūnni ò deumu ke m pɛ́tè n yí tùðke m bo sɛ́nnémè kɛ́tùtè o neùti. ⁸ Mí n di àà bàtɛmmù nè menie mme, kè wenwe bo ndi àà bàtɛmmù nè Muyaánsààmù.

Bè ànnémè Yesu bàtɛmmù nè dibò ò bennémè

(Wénté Matie 3:13-4:11, nè Duku 3:21-22, 4:1-13 nè Isāa 1:31-34)

⁹ De kó dimɔ̀nni kè Yesu yènni Nansaretì, Kadidee kó kutempè, nke Isāa-Batiisii ò ànné bàtɛmmù kukó Suditɛɛ mieke. ¹⁰ Ò yètini dii mɔ̀nni menie mmieke kè tiwetii kpetè kè Muyaánsààmù cùténì o ìnkè ke dònnè dikpetinónkperi. ¹¹ Kè bèe keè metammè mamè yènnimè kɛ́nkè ke tú: A tú m bire nde kè n da dɔ̀ mɛsàa, ke da tá medià.

¹² Dende bàmbà nkè Muyaánsààmù tanné Yesu dikpáa mieke. ¹³ Kòò kè dɔ̀ yewe sipisinàa kè dibò ò beù, kòò bo tikpasinti mieke kè Kuyie ntɔ̀rè pì nho tɔ̀mmù.

Yesu yumè o tancòumbè kɛ́tibè

(Wénté Matie 4:12-22 nè Duku 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Bè kpetinnè dii mɔ̀nni Isāa kè Yesu kɔ̀te Kadidee kénnaa Tináànsààtì Kuyie nkpeti ke tú: ¹⁵ Kuyie ndo nàké dii mɔ̀nni kpéi, dii tùðke, kè kù tɔ̀tɔ̀tè ke bo kanne ku kpààtiyuu, ceetenè di borime kéyie nTináànsààtì.

¹⁶ Diyiè mari kè Yesu mpékè Kadidee kó menie nnùu kéyà Simɔ̀o nè o nantè Āntidee kè bè buò mmuyinditimù menie, ke yé bè do tùmè bəyɪnwambè mbe. ¹⁷ Kè Yesu bè nàké ke dɔ̀: N tūnnè kè n di dòò benitiwambè.

¹⁸ Kè bè pànkɛe yóu be yinditirè kóò tūnne.

¹⁹ Kè Yesu yíe dɛ́tòo kéyà Sebedee kó ibi Isaku nè o nantè Isāa kè bè múnke bo be dabekù mieke ke dɔ̀ri be yinditirè. ²⁰ Kè Yesu bè yu kè bè pànkɛe yóu be cice Sebedee nè bɛtɔ̀mbè kudabekù mieke kóò tūnne.

Yesu bètimè dibò oniti mieke

(Wénté Duku 4:31-37)

²¹ Teompùtè yìè Yesu nè o tancòumbè kè bèe kote Kapennaummu, kè Yesu ta kutííntouku kénnaáa mbenitibè Kuyie nnáahti. ²² Kè dèe bè di mediè nnè ò bè nàa mmèè boti, kè yé ò do í bè náámmè ikuó wààbè kòme, ò do bè náánnè muwērimú mmu.

²³ Ke sá nhonitì mōu bo de mieke kè dibòò mari ò ta, kòo kuónko ke dō: ²⁴ Ti kpeti dòmmè Yesu Nansareti kou, a kàtení ke bo ti kuómaà? Ti yému ke dò nha tú Kuyie ntōnni wè, wèe kpa meyei.

²⁵ Kè Yesu di péi nke dō: Cíéké kényè onitì yìè mmieke!

²⁶ Kè dibòò kpekii de kóo niti kékuónko mediè nkéyè. ²⁷ Kè dèe di benitibè bemou, kè bè mbékú betòbè kè tú: Ba nni mmu die? Tináampánti mati bène! Ò mōke muwērimú ke péinko yebakè kè yè dōòri ò yè mmu.

²⁸ Menime kòo yètirìi pànkèe feité Kadidee kó ketenkè mieke.

*Yesu do miékùnnemè bemuambè péu
(Wénté Matie 8:14-17 nè Duku 4:38-41)*

²⁹ Bè yènni dii mōnni kutííntouku kè Yesu níkari Simō nè Āntidee be cīètè kè Isaku nè Isāā kè bèe ò neinè, ³⁰ kénss Simō poku yō mō nkòo kōnti tōnni mediè kòò duó kè Yesu tuòkoo kè bè pànkèe ò nàkè o kpéi. ³¹ Kè Yesu kotoo ò duó dè, kè pí nho nòutè, kóò fínni, kòo miétè kòo kǎnti bonke, kòo wáa mmudii kè bè duó kè bèe di.

³² Diyìè ta dii mōnni kè bè ñtuuo bemuambè bemou nè yebakè ta bè. ³³ Dihei kabè bemou kè bè ntikoo ò bo tèè cīètè mieke dibòri nuu. ³⁴ Kè Yesu miékùnnè bemuambè péu bèè do mō mmumōmmú mubotí mubotí kébeti yebakè péu yèè do ta benitibè, ò í nyie nké yè bo nnáa kè yé yè ò yémèmu.

Yesu do náantemè Kuyie náahti Kadidee kó mutentáá

³⁵ Kukūnwentóo kè dè kpaá bi mediè, kè Yesu íté kékenténè sicéí kémbáa nKuyie. ³⁶ Simō nè o nēpobè kè bèe kote o wammū. ³⁷ Bè ò yà dii mōnni kóò nàkè ke dō: Benitibè bemou da waámmu.

³⁸ Kè Yesu bè nàkè ke dō: Ti kàtenè tipítì teti sihekesí mieke kè m bè nàkè Kuyie nnáahti, kè yé dèe kpéi ntemè kè n kàtení.

³⁹ Menime kòo ñcenti Kadidee kó ketenkè kemou ke náante Kuyie nnáahti titííntouti mieke, ke beti yebakè yèè ta benitibè.

*Yesu miékùnnemè dikōnni
(Wénté Matie 8:1-4 nè Duku 5:12-16)*

⁴⁰ Diyìè mari kè dikōnni marii kōtení Yesu borè kénínkóo o iikè kóò bántè ke dō: Kàa dō a bo na kè m miékùnnè kè n wenke.

⁴¹ Kè mesémmèe pí nYesu kòo youte o nòutè kóò kàáké ke dō: N dómu, miétè kéwenke.

⁴² Dende bāmbà kè tikánti deè kòo wenke. ⁴³ Kè Yesu pànkèe ò cau nweti weti ke dō: ⁴⁴ A báa yie nkénáké òmōu dèè dōò, kote kébenke a maa ikuó nùtì, kédáò Mōyisi dóu nyii kuó, kè dèe benke benitibè bemou a miétémè.

⁴⁵ De kóo niti itóo dii mōnni kénnaantoo de kó tináahti kè tí pité tipítì timou, nè de kpéi mbá Yesu ténke í nna ke ta dihei mari, kēmbō mekentímè kè tipítì timou kabè kōrōo o borè.

2

*Yesu miékùnnemè kuhòùkù
(Wénté Matie 9:1-8 nè Duku 5:17-26)*

¹ Kè dè dā yewe mayè kè Yesu wētè Kapennaummu, kè bèe keè ò bomè tecīètè matè. ² Kè benitibèe tīinko péu bá mefiè nténke í nkpaá nè ditowaào, kè Yesu mbè nàa nKuyie nnáahti. ³ Kè benitibè mabèe tuokení bēnāa ke to kuhòùkù. ⁴ Dítínni deū mēè kpéi bè í nna kè kù tuòkenè Yesu borè, ke yóu kédeke kéduute timùmmùnti Yesu berínè dè, ke cūũnko be òukù nè ku dóu. ⁵ Kè Yesu nwúó mbè táamè ke dò nhò bo kù miékùnnè, kénáké kuhòùkù ke dō: M bire n da cīēmmu a yei.

⁶ Ke sá nyikuó wààbè mabè dè kàri, kéntoti be yèmmè ke tú: ⁷ Dè dòmmè kòo niti yie ndáátí ke náa mmie mbotí? Ò cààri Kuyie nyètirì ndi, kè dè í tú Kuyie mmáa we mbo na kécié mmeyei?

⁸ Kè Yesu pànkèe bantè bè totí tí be yèmmè, kè bè beke ke dō: Dè dòmmè ke di totí meyèmmè memme kó kubotí? ⁹ Òndè í yóu nè deterè? M bo yīmè bè da cíé nha yeinaa, kè m bo yīmè íté kētúóté a dōu kékété? ¹⁰ N né dō kè di bantému ke dò nhOnitibire mōke muwērimú ketenkè ñnkè ke bo na kécié mmeyei. ¹¹ Ò me nyí kénáké kuhòùkù ke dō: Íté kētúóté a dōu kékò, kè mī me nyé.

¹² Ò b́́i mēmme kè kù pànkɛɛ íté ḱ́túóté ku dòú kè benitibè bēmou nkù wùó nkè kùu yè, kè dèè bè di bēmou, kè bè ndéúkunko Kuyie nyètiri kè tú: Ti mu nyí yà dié mbotí nē ti bomē.

Yesu yumè odàmpóòcòutíwè m̀̀u bè tu wè Defii
(Wénté Matie 9:9-13 nē Duku 5:27-32)

¹³ Kè Yesu wētè ḱ́yè ḱ́mpeké Kadidee kóo dàméèrì nùu kè kunitisũkù ñkòròo o borè kòò bè tiè. ¹⁴ Ò p̀̀nké dii m̀̀nni ḱ́yà Adifee kó dèbire Defii kòo kàri bèè còú dàm̀̀póò bē kóo biróò, kè Yesu ò yu kè d̀̀: N tũnnè!

Kè Defii íté kóò tũnnè.

¹⁵ Yesu nē o tancòumbè kè bè ñkari Defii c̀̀tètè kè yo, kè ẃ́ñnè bèè còú dàm̀̀póò nē benitibè t̀̀bè bè do tú bè mufòmmu yeimu yembè, kè ý́ benitibè do bè tũmmè péu. ¹⁶ Ikuó wā̀̀bè Fadisiẽbè kó fenafè k̀̀bè yà dii m̀̀nni kè Yesu ẃ́ñnè bèè còú dàm̀̀póò nē benitibè t̀̀bè bè do tú bè mufòmmu yeimu yembè kè yo, k̀̀beke o tancòumbè kè d̀̀: Dè dòmmè kòo ẃ́ñnè bèè còú dàm̀̀póò nē mufòmmu yeimu yembè kè yo?

¹⁷ Kè Yesu keè kè bè nàkè kè d̀̀: Dè í tú bèè k̀̀nti naati beè wanti otànti, bēmoumbè beè wanti otànti. N yí k̀̀tení kè wanti bèè yèmmè dò mbè wenni, n wanti bèè banté bè mbè kè dò mbè tu benitiyèibe.

Menuboummè
(Wénté Matie 9:14-17 nē Duku 5:33-39)

¹⁸ Diyiè mari kè Isāa-Batiisi kó betancòumbè nē Fadisiẽbè k̀̀bè kè bè mboú dinùu, kè benitibè mabèè k̀̀te k̀̀beke Yesu kè d̀̀: Dè dòmmè kè Isāa-Batiisi tancòumbè nē Fadisiẽbè k̀̀bè kè bè bou dinùu bá f́́ nk̀̀bè í bou. ¹⁹ Kè Yesu bè t́́ñné kè d̀̀: Di yèmmè dò nhoniti tóú dii m̀̀nni o pokù o népòbè bo na k̀̀bou dinùu kòo kpaá bè bonàà? Biti! Bè báá na ḱ́yóu mudii ò bè bonè dii m̀̀nni. ²⁰ Dè kó yewe kpaanímu kè bè bo deite wèè tóú o pokù, kè dè yíè tũ̀̀kè bè bo bou dinùu.

Depànnè nē dekótirè kó tinàanti

²¹ Bè ́́í nyá nkuyaapànkù kukótíkù ñnkè, kàa mè d̀̀ò kupànkù bo ý́s nkukótíkù kè dikétiri d̀̀ke d̀̀uke. ²² Bè ́́í ncú́́s menaà mpàmmè tidòuti kóti kàa mè d̀̀ò tidòuti bo pote, kè menaà ncake nē tidòuti demou. Menaà mpàmmè dò nkéncṹ́ tidòuti pànti nti.

Yesu wèè baké teompùtè
(Wénté Matie 12:1-8 nē Duku 6:1-5)

²³ Teompùtè matè yìè kè Yesu mp̀̀nké depaa mmarè mieke, kòo tancòumbè nkááte tidiiti. ²⁴ Kè Fadisiẽbè ò nàkè kè d̀̀: Wénté a tancòumbè d̀̀òri dè, ba nkpeí nte kè bè d̀̀òri ikuó yete dè teompùtè yìè? ²⁵ Kè Yesu bè t́́ñné kè d̀̀: Di í kàa ndikònni do pí nDafiti kòo d̀̀òmè wenwe nē o k̀̀baa? ²⁶ Ò do tamè Kuyie nc̀̀tètè, ikuó niùti dièwè Abiataa kó dim̀̀nni, ḱ́túóté ṕ́èbè bè p̀̀a bè Kuyie, kè bèè cááké wenwe nē o k̀̀bè, òm̀̀u do í dò nké cááké bè kè dè í tú Kuyie nkuó niùbè máàà?

²⁷ Kè Yesu bè nàkè kè d̀̀: Kuyie nd̀̀ò teompùtè oniti kpéi nke, kù í d̀̀ò oniti teompùtè kpéi. ²⁸ Onitibire bakénèmu teompùtè.

3

Yesu miekùnnemè wèè bakù faũ teompùtè yìè
(Wénté Matie 12:9-14 nē Duku 6:6-11)

¹ Diyiè mari kè Yesu wētè ḱ́ta kutíintouku kòo niti m̀̀u dè bo kòo bakù faũ. ² Bèè d́́ ḱ́wátí Yesu, kè bè nhò wùó nke bo yà kè nsà ò bo miekùnnè dè kóo niti teompùtè yìè. ³ Kè Yesu nàkè dè kóo niti wèè bakù faũ nke d̀̀: Ítè, ḱ́cóm̀̀mú dié mbenitibè cuoké! Kòo íté ḱ́cóm̀̀mú.

⁴ Kè Yesu bè beke kè d̀̀: Ikuó yè nti d̀̀ò mesà̀̀nàa kè m̀̀yeyi nteompùtè yìè? Í yè nti d̀̀etè onitaa kè tí ò kù?

Kè bè ndò nyúóó. ⁵ Kè Yesu bè ẃ́nté wénté nē kèmieke, kòo yèmmèè caàrè bē to kpeñnímè, kòo nàkè dè kóo niti kè d̀̀: Youte a bakù!

Kòo youte kè kù pànkɛɛ mietè.

⁶ Kè Fadisiẽbè yènni kè pànkɛɛ tínnè Edati kó fenafè k̀̀bè kè bo yà bè yóó ý́mè ḱ́kuo Yesu.

Yesu miekùnnemè bēmoumbè péu
(Wénté Matie 4:25, 12:15-16 nē Duku 6:17-19)

⁷ Yesu nē o tancòumbè kè bèè íté ḱ́kote Kadidee kóo dàméèrì bíé kè kè kunitisũkù nhò tũ, bè do bonni Kadidee, nē Sudee ⁸ nē Sedisademmu nē Idumbee, nē yehèkè yèè bo Suditè kó kukó nyàà ndi nē yehèkè yèè t̀̀kénè Tiiri nē Sit̃̃s yè k̀̀bè. Kè bè ñkari Yesu borè kè ý́ bè do yomè ò d̀̀òri dè. ⁹ Kè Yesu nàkè o tancòumbè kè d̀̀ bèè ò waanni kudabekù kè kù nhò t̀̀kénè, benitibè yàa bo ò èt̃̃tè mèè kpéi. ¹⁰ Kè yè ò do miekùnnomè benitibè kè dè nte kè bēmoumbè ndeiti kè

bo ò kàáké. ¹¹ Ké yebòkè ta bè níí ò yà, kénínkóo ò ìkè kékúónko ke dò: A tú Kuyie mBire nde. ¹² Ké Yesu bè cau weti weti ke dò yé báá náké ò tú wè.

*Yesu tãátémè o tancsùmbè tepítè nè bédébè
(Wénté Matie 10:1-4 nè Duku 6:12-16)*

¹³ Ké Yesu deke ditàri ìnkè kényu ò dó kényú bè, kè bè nkòròo o borè. ¹⁴ Kòo tãátè benitibè tepítè nè bédébè, kè bè bo nhò bonè, ¹⁵ kòò bè tũò nkè bè náante Kuyie nnáànti, kòò bè dúò mmuwērímú bè yó mbetìnèmu yebòkè. ¹⁶ Nte benitibè tepítè nè bédébè ò tãátè bè kó yeyètè: Simáo kòo o yu ke dò Pieri, ¹⁷ nè Sebedee kó ibi, Isaku nè o nantè Isáa kè Yesu bè yu ke dò: Boannerikéesi (dèè tu fetapíífè), ¹⁸ Āntidee nè Fidipu nè Batidemii nè Matie nè Tomaa nè Adiffee kó debire Isaku, Tadee Simáo Sedoti kó fenafe kou, ¹⁹ nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

Yesu cītètè kòbè do dómè kóò dèite

²⁰ Ké bée konni tēcītètè kè ditinnii wēte kētíinní bá Yesu nè o tancsùmbè í mpètè mǎfìè nke bo di. ²¹ O cītètè kòbè ti kèè dii mǎnni kékotení ke bo ò dèite ke yé bè do náámmè ke tú o yèmmè í naati.

*Tēcītètè tēmáá kó mutotímú
(Wénté Matie 12:22-32 nè Duku 11:14-23, 12:10)*

²² Ké ikuó wǎábè bèè do yènni Sedisademmu kè bè ntú: Obòkpaàti weè bo o mieke, nè weè kó muwērímú mmu ò bētīmè yebòkè.

²³ Ké Yesu bè yu kè bè àntè ke dò obòkpaàti bo yíme kēwēte kēbeti obòkpaàti? ²⁴ Ké dikpaàtiyuu dimáá kòbè toté ke kpa mbemáá de kó dikpaàtiyuu bá nhā ke bo. ²⁵ Ké tēcītètè tēmáá me ntóté ke kpa ntemáá de kó tēcītètè bá nhā ke bo. ²⁶ Ké nsá kè obòkpaàti toté ke kpa nholmáá, kè meyatīmè bo o cuokè o kpàti bá nhā ke bo, ti bo deè.

²⁷ Ōmòu báa na kéta onitikperi cītètè kēhéí o kperè, kè í keté kòò bou, kòò me nhò bou ke dèè de mǎnni ò bo na kēhéí o kperè demòu o cītètè mieke.

²⁸ Timómmonti nti n di náámmè Kuyie mbo cīē mbenitibè be yei mmemòu nè yesáámbè bè kù sáá nyè. ²⁹ Wèè me mbo sáá Muyaánsàamù Kuyie mbáá ò cīē, o yei bo mbo o ìnkè sáá.

³⁰ Yesu do bēi mmemme ke yé bè do tūmè dibòò mari dii bo o mieke.

*Yesu yō nè o nēí bè do ò waámmè
(Wénté Matie 12:46-50 nè Duku 8:19-21)*

³¹ Yesu yō nè o nēí kè bēe tuòkení kēmbò ditowaá kētš nkè bè bo ò yūnì. ³² Kòò nsó ditinnii kàri kòò cēēte, kè bēè ò náké ke dò: A yō nè a nēí bè bo ditowaá ke da yu. ³³ Ké Yesu bè tēñné ke dò: We ntú n yō ke òmbè tú n nēí?

³⁴ Kòò deè kēwénté wénté bèè kàri kòò cēēte ke dò: Ntenè n yō nè n nēí. ³⁵ Wèè dòòri Kuyie ndó dè weè tú n nantè nè n tǎu nè n yō.

4

*Wèè yaù o diiti kó dináàhñántíri
(Wénté Matie 13:1-9 nè Duku 8:4-8)*

¹ Ké Yesu wēte kēnnáa nKuyie nnáànti Kadidee kóo dāméèri nùù, kè benitibèe tíínko o borè kénsū, kòo ta kénkari kudabekù dāméèri mieke, kè ditinnii kàri dāméèri nùù. ² Ké Yesu mbè tiè nyitié mpéu nè yénáàhñántiyè mieke, kè mbè náá nke tú: ³ Oniti mòu weè do yé ke bo yaá o diiti. ⁴ Ō yaù dii mǎnni kè medibii mmamèe do kuce nùù kè sínòò kotení kè mè di. ⁵ Ké metēmèe do fekũufe Ìnkè mutáá nyí sū dè kécàrike kényènni, ke yé mutáá nyí sūmè deborè. ⁶ Ké diyìè tònkè kè mè tũò nkè mèe kpei ke yé icīē nyí namè ke bo fíúkú. ⁷ Ké medibii ntēmèe do tipoti mieke kè tii iténí kè mè ètútè bá mè í nna kēpeitè. ⁸ Ké medibii ntēmèe do ketenkè wenni dè kényènni kénkótírí ke kpeñni, kè mie mpeitè mebii nsipísitáati kè metēmèe peitè medibii sipísikuò, kè metēmèe peitè medibii ntekòútè (100).

⁹ Kòò deè ke dò: Wèè mǎke yeto ke bo keè, wèe keè!

*Mùu te kè Yesu do náánnè yénáàhñántiyè
(Wénté Matie 13:10-17 Duku 8:9-10)*

¹⁰ Yesu ité dii mǎnni ditinnii borè, o tancsùmbè nè betòbè bèè ò bonè kè bēè o beke de kó yénáàhñántiyè tú mù. ¹¹ Ké Yesu bè tēñné ke dò: Kuyie ndi benkemmu ku kpàatiyuu kó timómmonti tii sàri, betòbè bie m bè náánnè yénáàhñántiyè nye, ¹² kè bè bo nwúò nke báa yà, kényo ke báa banté, bè yàa bo ceete kè Kuyie mbè cīē mbe yei.

*Yesu wènkùnnemè wèè yaù o diiti kó tináànti o tancsùmbè
(Wénté Matie 13:18-23 nè Duku 8:11-15)*

¹³ Ké Yesu yíé ké bè nàké ke dà: Ké di í banté de kó dináaahhantíri di né bo yíme kébanté yenáaahhantíyè teyè yemou. ¹⁴ Ntè de kó dináaahhantíri tu mù: Wèè yaù medibii nweè tu wèè nàa Kuyie nnáahti. ¹⁵ Medibii mmèè do kuce nùu kè mè tu benitibè bè nàké bè Kuyie nnáahti, kè bè tí kèè, dende bàmbà nkè dibòò kàtení ke tí dèite. ¹⁶ Medibii mmèè do fekúufè ìnkè, mè tu benitibè mbè bèè 55 keè Kuyie nnáahti ke pànkèe tí còutè nè kuyèhnaatí. ¹⁷ Bè me nyí nyóu kè tí bo fíúkú be mieke, bè í nwéèrì kè meyeñcaarímè tùakení diì mònni yoo bè bè fèù bè nàa mmèè kpéi Kuyie nnáahti bè pànkèe búttinné Kuyie. ¹⁸ Medibii mmèè do tipoti mieke mè tu bèè kèè bèmbè Kuyie nnáahti. ¹⁹ Ké kutenkú kó iyeñtotí nè tikpàti kó muwammú kè dèe bè soute nè deterè deterè kó medókùmmè kè dèe ta be yèmmè mieke kéhéùtè Kuyie nnáahti bá tí í nna képèitè. ²⁰ Medibii mmèè do ketenkè wenni dè, mè tu benitibè bèè 55 keè bèmbè Kuyie nnáahti kè tí còutè kékòte kéwáa mbetabè, yie sipísitáati, otòu sipísikuá, otòu tekòutè (100).

Fítirè nè tebiètè de kó tináahti

(Wénté Matie 5:15, 10:26 nè Duku 8:16-18)

²¹ Ké Yesu yíé kébéi nke dà: Bè 55 í ncóu nfitirè kè dè tàa ntecètè mieke yoo bèè dè ìnné mutē fūð, bè 55 dè cōnné fecúufè nfe. ²² Ke yé dèmarè í bomè dèè sòri ke í yóó feitè. Dèè sòri dè yóó yènnímu kuwenniku. ²³ Wèè mōke yeto ke bo keè wèè keè!

²⁴ Ké Yesu yíé kébéi nke dà: Daatenè mesàa ndi yo tii náahti kpéi, bè bo di benné nè tebietè di beú nè tē betabè, kédeè ke yíé de ìnkè. ²⁵ Wèè mōke bè yóó ò yíemu, kè wèè kpa bèè deitoo desámporè ò mōke dè.

Tidibotí kó tináahti

²⁶ Ké Yesu yíé kébéi nke dà: Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè oniti wèè buotí wènwè medibii nho paku mieke. ²⁷ Kòo yé nke duó yoo ò wùó, tidiiti nkótírí nè timáa keyènkè nè kuyie mbá ò í yé tí kótírí mēè botí. ²⁸ Ketenkè keè 5 mpí mmutōmmú nè kemáa kè tidiiti kótírí kéketé kéánné difènní kédeè kè mebií nné ánné képié. ²⁹ Tí bi diì mōnni kòo tí dèite ke yé mudidèi tūòkemè.

Feyoñfè kó dináaahhantíri

(Wénté Matie 13:31-32, 34 nè Duku 13:18-19)

³⁰ Ké Yesu yíé kébéi nke dà: Tí bo donnenè ba Kuyie nkpaàtiyuu? Tí bo yí di dōnnè ba? ³¹ Tí bo yí di dōnnè feyoñfè dōmmè mme ke kéñni. ³² Kè bè fè buotí fèe yènni kékóté kénaá mmutie diemú nè ibake, kè sínòo yíè nyí ìnkè.

³³ Nè yenáaahhantíyè mieke nke péu ò do bè náánnèmmè Kuyie nnáahti, kè bè náánnè bè bo na kékeè mēè botí. ³⁴ Yesu do 5 náánnè yenáaahhantíyè nye sáá, kè bè né bo diì mōnni bemáa borè nè ò tancòumbè wèe tí mbè wénkūnnè timou páíí.

Yesu cōnnémè kuyaakú nè menie

(Wénté Matie 8:18, 23-27 nè Duku 8:22-25)

³⁵ De kó diyie dimáa kuyuoku mōnni, kè Yesu náké ò tancòumbè ke dà: Tí sènté menie nyáa terí.

³⁶ Bè cíe ndiì mōnni benitibè kédeè, ke íténe kudabekú Yesu do bo kùu mieke, kè tidabèeti tetií ò neinè. ³⁷ Kè kuyaakú kperikú makúu íténi kénfuuti, kè menie ntaà kudabekú mieke ke mmó nke pieku. ³⁸ Kè Yesu yie yé nke duó kudabekú mieke ke ceké diyuceénni ò yuu. Kòo tancòumbè ò ènte ke dà: Okóti kè tí ku a kpeti í boà?

³⁹ Kè Yesu íté képié nkuyaakú ke dà: Cómú! Kébéinnè menie nke dà: Yí só!

Dende bàmbà nkè kuyaakúu cómmú kè menie ndò béu. ⁴⁰ Kòo bè beke ke dà: Dè dōmmè kè kufōwáa ndi autè mēmmè? Dè dōmmè kè di í n tá?

⁴¹ Kè kufōwáa mbè autè kè bè mbékú betabè ke tú: Wenninwe yie, kuyaakú nè menie nkè dè yé nhò yé mmù?

5

Yesu miékūnnemè oniti dibòò ta wè

(Wénté Matie 8:28-34 nè Duku 8:26-39)

¹ Yesu nè ò tancòumbè kè bè sènté kètuake Sedasaa kó ketenkè, ² kè Yesu ncutiní kudabekú, kòo niti mōu, dibòò mari ta wèe yènni ifōti kékéténí ò bíkè. ³ De kóo niti do á ifōti mieke nke, bá bè ténké í nno nkoò bou bá nè mēfimme. ⁴ Ke yé bè do ò boumè kuce mēpéu mēfimme, ke táu nho naàcèi timáti, kòo tōu mēfimme kébókè timáti. Omòu ténké í nna ke bo ò yòkūnnè. ⁵ Yemòrè yemou keyènkè nè kuyie kòo nhari ifōti mieke nè yetarè ìnkè ke wúótí ke bokú omáa yepèrè.

⁶ Ò yàni diì mōnni Yesu kécokóo kénínkú ò ìkè, ⁷ kékuónko medié ke dà: Tí kpeti dōmmè mí nnè fō, oñkènkpaàti kó debire? N da báámmu nè Kuyie nyètíri a bá nfèù.

⁸ Ke yé Yesu do di pímmè ke dà: Yé oniti yie mmieke fō ndibòò.

⁹ Ké Yesu beke dibòò ké dò: A yètiri tú ba? Ké di dò: N yètiri tu kusùkù, ké yé ti sùmè.

¹⁰ Ké yè mbáá nYesu ke tú: A báá ti denne dihei.

¹¹ Ké sá kufɔ̀nkɛcɛnku makù bo ditari ìnkè ké diiti. ¹² Ké yèè bókèe bántè Yesu ké dò: Yóu ké tí kòte kéta yefɔ̀nkè yie.

¹³ Ké Yesu dà: Yènnè, ké yèe yè de kóo niti mieke kéta kufɔ̀nkɛcɛnku, ké kùu coké kécúténí ditari ìnkè kédìu menie mmieke, yè do bo mbo sikupísidé (2000).

¹⁴ Bèè do cɛmmù de kó yefɔ̀nkè ké bèe coké kéyèe de kó tináahti dihei mieke nè depaanko, ké benitibèe íté ké bo kòte kéyá dèè dǎò, ¹⁵ kétuakoo Yesu borè kéyá oniti yebókè kusùkù do ta wè kòò kàri ké à tiyaàsàati, kòo yèmmè wenke, ké kufɔ̀waa mbè pī. ¹⁶ Bèè do dè bo ké yà dèè dǎò, ké bèe bè nàké dè dǎòmè oniti yebókè ta wè, nè dèè dǎò yefɔ̀nkè. ¹⁷ De mǎnni ké bèe bántè Yesu ké dǎ wèe yè be tenké.

¹⁸ Yesu tati dii mǎnni kudabekù oniti yebókè do ta wè kòò ò bántè ké dǎ ò bo nhò neinè. ¹⁹ Ké Yesu yete kóò nàké ké dǎ: Kò nha cǐtè kénáké a kòbe ti Yiè nda dǎò dèè kó dimàà, nè ò da kuò mmèè boti mesémmè.

²⁰ Ké wèe niti kòte kénnaántoo kutempè yehékè tepítè kòku kumau mieke Yesu dǎò dèè kó dimàà, ké dèe bè di bəmou.

Yesu còrinémè onitipòkù yónti ké fòukúnne Saiduusi sapùmbire

(Wénté Matie 9:18-26 nè Duku 8:40-56)

²¹ Ké Yesu sénté menie nyáà nè kudabekù ké kunitisùkùu tíinko o borè menie nnù. ²² Ké kutiíntouku kóo kóti mǎu bè tu wè Saiduusi kóo tuakeni kéyá Yesu kénínkóo o ìikè, ²³ kóò bántè nè o yèmmè mǎmǎu ké dǎ: N sapùmbire deè mǎunè mukùù, n da báammu kotení kénós nha nǎu de ìnkè ké dèe mieté, kénfòu.

²⁴ Ké Yesu ò neinè ké difinni nhò uriné koò èù tipítì timǎu.

²⁵ Kóo nitipòkù mǎu dè bo ké mǎ ntiyónti yebie ntepitè nè yèdèè bá tí í commu. ²⁶ Kóò kàri bedòòtòribè péu borè ké fèútè mediè, ké càké o dífí imǎu bá dè í tsùkù, ké dè pètínké nè yetiróo mediè. ²⁷ Kóo keè ké bè náà nYesu kpéi kóo katoò difinni mieke, ké kétéo Yesu fɔ̀nkúò bíékè kékááké o yaabòri. ²⁸ Nè o yèmmè mieke ké yé ké dò mbá kóo na ké kááké o yaabòri ò bo mieté. ²⁹ Ò kááké mǎmme Yesu yaabòri, kóo yónti pánkeè cómmú, kóo banté o kǎnti mieke o mǎmmú dèemè. ³⁰ Ké Yesu banté muwèrimú mamù yèmmè o mieke kéwèè kébeke difinni ké dǎ: We nkááké n yaàti? ³¹ Kóo tancòumbèe ò ténne ké dǎ: A wúó nkè difinni da èù miè mboti kàa bèkú wèè da káákáa?

³² Ké Yesu nwéi tipítì timǎu ké bo yà wèè ò kááké. ³³ De mǎnni kóo nitipòkù kǎnti au nè kufɔ̀waa nke yé ò yèmmè dèè dǎò o kǎnti mieke, kóo tónko Yesu borè ké nínkóo o ìikè kóò nàké timǎmmǎnti. ³⁴ Ké Yesu nè ò nàké ké dǎ: N kóo sapàa a tákumè da miekunnemu, kòte ké dè nnaati, kàa mǎmmúu deè.

³⁵ Ò kpaá ké mǎ nnáá nkè kutiíntouku kóo kóti kòbe tuakeni kóò nàké ké dǎ: A sapùmbire kumu a báá benné kénkóonnè okóti.

³⁶ Ké Yesu mbúúti bè náa nti, kénáké Saiduusi ké dǎ: N tá máá, ké bá nyèkú.

³⁷ Yesu í nyie koò mǎu bo ò neinè ké dè í tú Pieri nè Isaku nè o nantè Isāā. ³⁸ Bè tsùkoo dii mǎnni kutiíntouku kóo kóti cǐtè ké Yesu yà kunitisùkù ké kutoweku dáátí ké bè kuò nyekúdabùò. ³⁹ Kóo taroo ké bè beke ké dǎ: Ba nte kutoweku kuu? Di kuònnè ba? Debire í ku dè yè ké duómu.

⁴⁰ Ké nhò daú kóò bè denne kéyú debire cice nè dè yō nè o tancòumbè bèè ò neinè kètanne debire duó dè, ⁴¹ képí ndesapùmbire nùtè ké dǎ: Taritakumi! (Dèè tu: Desapùmbire, íté ké mǐ me nyè!).

⁴² Dende bàmbà nkè desapùmbiree íté kécente. Dè do mǎke yebie ntepitè nè yèdèè ndi, ké dèe bè di mediè nkè kufɔ̀waa mbè auté. ⁴³ Ké Yesu bè nàké ké dǎ bè báa yie nkóò mǎu ti keè, kédeè ké dǎ: Duónnè desapùmbire mudii ké dèe di.

6

Yesu èi kòbe do í ò tá

(Wénté Matie 13:53-58 nè Duku 4:16-30)

¹ Ké Yesu íté deborè kéneinè o tancòumbè ké bèe kòte dihei ò bífú di. ² Teompùtè matè yiè ké Yesu mbè tiè nkutiíntouku mieke ké dèe bè di, ké bè nnáá nke tú: Ò yà de die nkó dimàà? We nhò duó nde kó mecii, ò yíme ké na ké daori tidietì ò mǎ ndàòri tí? ³ Dè í tú wenwe odabeesùštàà? Maari bire í dǎkǎa? Isaku nè Sosesi, Sudi nè Simǎo be kóo kótàà? O tǎbè í bo die ti cuokǎa?

Nè de kpéi bè í nhò tá. ⁴ Ké Yesu bè nàké ké dǎ: Benitibè bəmǎu ò ndému Kuyie mpǎānǎahti náahtò, o èi kòbe nè o cǐtè kòbe beè 55 í nhò dé.

⁵ Deborè Yesu í ndòò tidietí matí péu, kè dè í tú ò nòsommè o nòu bemuòmbè mabè ìnkè kè bèe miété. ⁶ Kè dèe di Yesu mesàà mbè í ò tá mèè kpéí.

Yesu tòmme o tancòumbè bèdébè débè

(Wénté Matie 9:35, 10:5-15 nè Duku 9:1-6)

⁷ De kó difònkúò kè Yesu ícenti yehékè yèè dè tókè ke bè nàà nKuyie nnáànti, memme kòo yú o tancòumbè tepítè nè bèdébè kè mbè tũd mbèdébè débè, kè bè duò muwèrimú kè bè bo mbeti yebòkè. ⁸ Di ñto di pààti maa, di bá ntò mudii yoo kudòukú yoo idíiti. ⁹ Kòo bè nàkè ke dò: Ànnèni di neùti, di báà ànnè yeyabòrè yèdèè dèè.

¹⁰ Ke yí kè bè nàkè ke dò: Kè di tũkè dihei marì ke bàtè tèè cìtèè di nde mbo ke yàa iténè de kó dihei mieke. ¹¹ Kè dihei marì kòbè í dó ke di còutè, bè me nyí dó kè di kèmmú di ité de kó dihei, kèkpáátè di naàcètáà nkè dèe benke ke dò mmeyei nkérini be yò ìnkè.

¹² Kè Yesu tancòumbèe kòtè kènnáante benitibè ke tú bèe ceete be borime. ¹³ Kè bè mbeti yebòkè péu yèè ta benitibè, ke wáari bemuòmbè péu mekúò nkè bè mieri.

Edoti kòmè Isāa-Batiisi

(Wénté Matie 14:1-12 nè Duku 9:7-9)

¹⁴ Kòo kpààti Edotii keè kè bè nàà nYesu kpéí, ke yé o yètiri do feitémè tipítii timòu kè bè ntú Isāa-Batiisi weè wètè ke yàntè, kè deè te kòo màke muwèrimú ke dōori tidietí.

¹⁵ Kè bèmabè ntú: Edii nwe Kuyie mpāānāānti nāāntò dièwè.

Kè betòbè tu: Kuyie mpāānāānti nāāntò mōu nwe kòo dōnnè betòbè do dōmmè.

¹⁶ Edoti ti kèè dii mōnni ke dò: N sòò kùò wèè Isāa weè wètè ke yàntè.

¹⁷ Ke yé de kóo Edoti weè do pīrnmè Isāa kébòu, kèkpetinnè. Edoti do fiètè o nantè Fidipu pokù Edodiyati nwe képuoke. ¹⁸ Kè Isāa ò nàkè ke dò: Dè í wenni ke dò nhá puoke a nantè pokù. ¹⁹ Kè Edodiyati mieke peike Isāa kòo nwanti ke bo ò kùò, ò me nyí nna, ²⁰ ke yé Edoti do dēmè Isāa kòò kánkè, ke yé ke dò nhò tu oniti wèè dōori Kuyie ndò dè ke kpa meyi. Kè Isāa níí nnáà nkè dèè ò di kòo baa né ndò kè nhò kèmmú.

²¹ Kè diyie marì né mbo Edodiyati yóò dínnè di kédòò ò mè ndómè. Kè Edotii ànnè ò peitèyie kó dibanni, kényú benitidiebè ò èi kòbè nè behāāpòmbè iwēi yembè, nè Kadidee ekè kó bekótibè. ²² Kè Edodiyati kóo sapàà nta bè kàri dè, kéhaá kè dèe narike Edoti nè ò yu bè, kòo kpààti Edotii béi nke dò: Osapàà m beke a dò dè, m bo dè nda duò.

²³ Bá kè n kpàti kó dikéè ndi, m bo da duò. Mii me nyè.

²⁴ Kòo sapàà nyè kébeke o yò ke dò: M bo ò beke ba? Kòo ò nàkè ke dò: Beke we Isāa-Batiisi yuu.

²⁵ Kòo sapàà nwète mecāā nkéta okpààti kàri dè, kòò nàkè ke dò: N dó á ànnè bàmbà mmie Isāa yuu ndi dibuu mieke kè n duò.

²⁶ Kòo kpààti yèmmèe caàrè, ò me nyí ndò kéyete ke yé ò dièmmè ke béi nho népobè ìikè.

²⁷ Kòo kpààti pànke tō nkuhāāpònkú kè kù nàkè ke dò: Kòtè dikpetintou kè n tōni Isāa-Batiisi yuu. ²⁸ Kè kuhāāpònkúu kòtè kéféútè Isāa kéānnè o yuu dibuu mieke kékòtènni kè di duò nhosapàà nkòo di duò nho yò. ²⁹ Kè Isāa tancòumbèe tì kèè, kékòtè kòò tũóté kékūnnè.

Yesu dòmè tidietí kè pèèbè nè siyī sinūmmù kè dèe sūlū

(Wénté Matie 14:13-21 nè Duku 9:10-17 nè Isāa 6:1-14)

³⁰ Kè Yesu tancòumbèe wētèni kētíi mbemòu Yesu borè kòò nàkè bè dòò dèè kó dimàà nè bè nàkè tìi kó dimàà. ³¹ Kòo bè nàkè ke dò: Tì iténè kékòtè mekèntimè kè dí ompè sām̀p̀. Ke yé benitibè do sūmè kè bie nkòrini kè betòbè iiti bá bè í mpètè mēfīè nke bo di.

³² Kè bèe ta kudabekú ke bo kòtè dibòri marì dii cié. ³³ Bè kéri dii mōnni kè tipítii timòu kòbèe bè yà, kè bè bantè, kékòkè kè naàcèi, kè bè diènnè de biékè.

³⁴ Yesu cùténí dii mōnni kudabekú kényà difīnni dièrì kè mesèmmèe ò pī nnè de kó benitibè, ke yé bè do dōmmè ipe ìi kpa inyì ocènti, kòo pànke mbè tiè Kuyie nnáànti péu. ³⁵ Diyie dèè dii mōnni kè Yesu tancòumbèe kotení o borè kòò nàkè ke dò: Tì bo dikpáà cuokè nke diè nkè diyie diè nke dèè. ³⁶ Cíe mbe kè bèe kòtè depaa nkó sicéi nè sihekesi sù dè tókè kédonté kédí.

³⁷ Kè Yesu bè tēñnè ke dò: Dindi di mómómómbe duónè bè kè bèe di. Kè bè ò tēñnè ke dò: A dó tì kòtè kédonté pèèbè yewe sikòusidè (200) tōmmú díití nyi kè bè duónáà?

³⁸ Kè Yesu bè beke ke dò: Di mōke pèèbè bède? Kòtenè kényà. Kè bèe kòtè kényà betòbè kèwētèni kòò nàkè ke dò: Tì mōke pèèbè bènūmmù ndi nè siyī sidési.

³⁹ Kè Yesu dò: Kannenè benitibè timúsūiti ìnkè yēfirè yēfirè. ⁴⁰ Kè bèe bè kànnè bie ntekòutè kòutè, betòbè sipisínūmmù nūmmù. ⁴¹ Kè Yesu tũóté pèèbè bènūmmù bembè nè siyī sidési sinsi kébòuté kèinkè késante Kuyie, kédeè kè mbè wéú, ke duò nho tancòumbè, kè bè toti benitibè, kè bè totinè siyī sidési sinsi bémòu. ⁴² Kè bèe cááké bémòu kènsànnè. ⁴³ Kè yepèèwétíyèe súò

nképíe nyemómnmùyákè tepítè nè yèdèé kè Yesu tancòumbèe to nè siyĩ sù sùs. ⁴⁴ Bèè kó dimàà do càákè de kóò pèèbè bè do bo sikòupisìnùmmù (5000) ndi.

Yesu do kèrímè menie nyĩnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nè Isāā 6:16-21)

⁴⁵ De kó difōnkúò kè Yesu duò nkòo tancòumbèe ta kudabekù ke bo niité késénté menie nyáà Betisaidaa bíékè kè wenwe nkpaá ke cínko benitibè. ⁴⁶ Ò bè cíe ndii mōnni kédeé kédeke ditāri ĩnkè ke bo bānté nKuyie. ⁴⁷ Dè biite dii mōnni ke sò nkudabekù kǎákè menie ncuokè kè Yesu kpaá diyáà o mǎà, ⁴⁸ kēbanté o tancòumbè mǎùnēmè kuyaakù ke yé kù do fuutinimè be iikè bíékè nke, kukūnwentóo mōnni kè Yesu nkéroo be bíékè ke ceñti menie nyĩnkè, ke ndó ke na mbè pēētē. ⁴⁹ Kè bèe ò yà kòò kēríní menie nyĩnkè kè be yēmmè ndò ndibāò mari ndi, kè bèe kuśnko mediè. ⁵⁰ Kè yé bè do ò yāmè kè kufōwǎa mbè auté, kè Yesu bè nǎké ke dò: Di bá nyièkù, kufōwǎa mbáa di pī mínwe.

⁵¹ Kòo taroo be borè kudabekù mieke kè kuyaakùu cómmù, kè dèe di Yesu tancòumbè mediè ⁵² bá nè ò do me ndòòmè tidieti kè pēèbèe sũũ kè be yēmmè baa ĩkpefini. Bè í nna kēbanté.

Bemuǎmbe do kǎámmè Yesu yaàbòri ke mierí

(Wénté Matie 14:34-36)

⁵³ Bè sēnté dii mōnni menie nkétuake Sennesareti kó ketenkè, kēpítinnè be dabekù. ⁵⁴ Bè yēnni dii mōnni kudabekù kè benitibèe banté Yesu, ⁵⁵ kénkǎri tipítì timou kēntou bemuǎmbe nè be dúú ke korinko o borè, kè bè kēè kòò bo dè bèe bè kǎtenko. ⁵⁶ Bá kè Yesu kǎte kùu píkù sihekési yoo yehékè yoo depaa, benitibè ñtuuo bemuǎmbe ke ðaunko yaárè koò báa nke tú wée yóu kè bèe kǎákè bá o yaàbòri fũ. Bèè kó dimàà ò kǎa nkè bè mmierí.

7

Kuyie nkó ikuú nè benitibè kpēyi

(Wénté Matie 15:1-9)

¹ Fadisièbe nè ikuú wǎǎbè bèè iténí Sedisadēmmu kè bèe tíí nYesu borè, ² kǎyà Yesu tancòumbè mabè yommè bá bè í nite ikuú yēmmè.

³ Kè yé ikuú wǎǎbè nè Sifube tǎbè bēmou bèè tū mbe yembè kó ikuú, bè do ǎǎ í ndi ke í nite ikuú yēmmè. ⁴ Bè do ǎǎ konní dikǎtāri kénite ikuú yēmmè mme ke né di, ke mǎkenè ikuú tēi péu bè yóó nheiri mēè botí ibòòke nè yedó nè sikūmboó timátì kpesi.

⁵ Fadisièbe nè ikuú wǎǎbè kè bèe beke Yesu ke dò: Dè yīme kǎa tancòumbè í tū nti yembè kó ikuú ke yo mbá bè í nite ikuú nyēmmè?

⁶ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Mēyēmmè mēdēmè yembè, Kuyie mpāñáaànti náaàntò Esaii do naatimu ò wǎũ dii mōnni di kpéi nke tú:

Be nñitibè sǎntí Kuyie nnè be nò nye,

kè be yēmmè né kù dētēnè.

⁷ Bè kù báa ndetētirè nde,

ke yé bè tūótēmè benitibè dóu nyii kuú

ke tuonko bētǎbè,

ke dōnnè ì tu Kuyie nkpeyi.

⁸ Kè Yesu nsókè ke bè náa nke tú: Di bütinnému Kuyie nkó ikuú ke tū mbenitibè dóu nyi.

⁹ Kòo yíé kǎbéi nke dò: Di mēnke bütinnému páíí Kuyie nkuú ke tū ndi mómāmbe di kpēyi.

¹⁰ Mǎyiisi bēimmu ke tú: A ndé a cice nè a yǎ, ke yíé mbè yē mmù. Kè wée sǎǎ nho cice yoo o yǎ bèe ò kùu. ¹¹ Kè díníi tú: Kòo niti nǎké o cice yoo o yǎ ke tú: N na n da pǎ dèè kó dimàà n de duú nKuyie nku, dè dēemu. ¹² Nè de kó ikuú mieke kè di bè pǎ kuce bá bè tēnke í teennè be cicebè nè be yǎbè. ¹³ Nè de mieke ke kǎu Kuyie nkó ikuú ke tuonko benitibè kpéi ditǎbè, ke wée ke ðǎorinè dētērè dētērè péu mè kó kubotí.

Dèè sñnkunko onitì

(Wénté Matie 15:10-20)

¹⁴ Kè Yesu yíé kǎyú ditñni kè di nǎké ke dò: Kénténè dimou mesàa nkékeè. ¹⁵ Dèmarè í bo onitì bo di dè kè dèe ta o mieke kóò sñnkunnè, dèè yìèní onitì nùu dèè ò sñnkunko. [¹⁶ Kè wée mǎke yeto ke bo keè, wée keè!]

¹⁷ Yesu ité dii mōnni ditñni borè ke kò nteçtètè, kòo tancòumbèe ò beke de kó dináaàhantiri tu mù. ¹⁸ Kòo bè tēñné ke dò: Díníi múnke di í na ke bantáa? Di í yé ke dò nhonitì yo ndè kè dè taà o mieke dè báa na kóò sñnkunnàa? ¹⁹ Kè yé dè í taàmè o yēmmè mieke, dè taà o pouti nti ke kori ke yiè.

(Yesu do dó ké bè nàké ke tú tidiiti timou wennimu.) ²⁰ Kòo yí kébéi nke dò: Dèè yìenì onitì nùù deè ò sìnkùnkò. ²¹ Ke yé onitì yèmmè mieke nke meyèmmè yeime yìenímè, meè ò nte koò dòò meyei, mèè tú: A bo ndauti dautinè mè benitidaabè yoo benitipòbè nè muyóò nè munitikòù. ²² A bo yóumè a pokù yoo a dòù kényiè ke dounè betabè, ke í diè ntikpàti, a bo ndòrimè, a bo ciitèmé otòù, nè mufòmmu yeimu, nè mehèèmmè, a bo caàrèmé otòù yètiri, a bo mmàkemè tepòtè, deyèinkpere kó mudòòrimù. ²³ De kó meyei mmèmmu yìenì onitì yèmmè mieke nke koò sìnkùnkò.

Onitipòkù wèè do kèkùnnè omàà ke pétè meteèmmè
(Wénté Matie 15:21-28)

²⁴ Kè Yesu ité deborè kékòte Tiiri kó diheì, teciètè matè, bá ò í ndò òmòu nyé o kpéi, ò me nyí nna ke bo sàri. ²⁵ Dende bàmbà nkòò nitipòkù mòu dibòò mari ta wèè bire, kòo keè kè bè tu Yesu dè kòo pànkeè coké kékòte Yesu borè ke nínkòo o ìikè. ²⁶ De kòo nitipòkù do í tú Sifube kó kuboti kòu bè do ò pèitè Siirii nwe Fenisii kó diheì mieke. Kòo bantè Yesu ke dò wèè denne dibòò dii ta o sapùmbire. ²⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Yóu kè ibi keté kédì kénsànnè, ke yé dè í wenni a bo túótémè ibi kó mudii kéduò nyimabí. ²⁸ Kòo nitipòkùu ò ténínè ke dò: Èè, n Yìe n yí yete, imabí né ò ndéúmu ibi yo nkè dèè duò. ²⁹ Kè Yesu ò ténínè ke dò: Nè a béi ntii náànti kpéi, kò nkè dibòò yèmu a sapùmbire mieke.

³⁰ Kòo kò kénsò o bire duò béu de dóù ìnkè kè dibòò yè.

Yesu kèèkùnnè mè ténitè kè tè nno nke náá mmesàà

³¹ Kè Yesu ité Tiiri kényènnè Sitòò kèpèètè kutempè nyehèkè tepítè koku kétuàke Kadidee kó menie. ³² Kè bèè kotenni teòntè matè Yesu borè, bá tè í n nke náá mesàà, kè tèè bantè Yesu ke dò wèè nòò nho nou te ìnkè kè tè miekùnnè. ³³ Kè Yesu né tè dète kékenténè diñnni, kèbaá o nómbe te to mieke, kèdeè kèsute o nómbeifè kékááké te nòndenfé, ³⁴ kèdeè kébóútè kèínkè, kéwei mediè nke dò: Efufataa! (Dèè tu yèè kpeté).

³⁵ Dende bàmbà kè tèè òntèè keè, kèna kénnaá mmesàà. ³⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò bè báá yie nkòò mòu ti kèè, kè bèè yete kénnaá, kòo bè nàké kè bè nàké, kè bè nciéké ke náante tipítì timou. ³⁷ Kè dèè di benitibè mediè mmómommè kè bè nnáá nke tú: Ò dàòri demou kè dè wennimu mediè, nhò kèèkùnkò yewùù nyèè nòndié ndàri kè yè na ke nàké mesàà.

8

Yesu dòmè tidietì kè benitibè sikoupisínà di
(Wénté Matie 15:32-39)

¹ Diyie teri mari kè benitibè tó tíí nYesu borè kénsù bè í mmàke bè bo di mù, ² kè Yesu yú o tancùmbè kè bè nàké ke dò: Mesèmmè meè mpíñnè benitibè bie! Diyie tãánni ndi yíe nkè bè m bonè bá bè í màke bè yo mmù. ³ Kè m bè cíe mbè bo duónè dikònni kuce ke yé bèmabè bonnime dedetirè. ⁴ Kòo tancùmbèè ò ténínè ke dò: Ti bo pétè de pèèbè dikpáà dii mmieke kè bèè di kénsànnè? ⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Di màke pèèbè bède? Kè bèè ò ténínè ke dò: Pèèbè bèyieké.

⁶ Kòo duò nkè diñnni karoo ketenékè, kòo túóté pèèbè beyieké bembè késante Kuyie, kè bè wèrí kéduò nho tancùmbè ke dò bèè totí benitibè, kè bèè bè totí. ⁷ Ke sò mbè tonè siyí sámpósi masi kè Yesu mào Kuyie nkò mesàà nkénáké o tancùmbè ke dò bèè si totí. ⁸ Kè bèè di bemou kénsànnè kè dè nsúú nke píéké yemómmùyákè yèyieké kè bèè to. ⁹ De kó benitibè do bo mbo sikoupisínà (4000) ndi bèè di. Kè Yesu duò nkè bèè kò. ¹⁰ Yesu nè o tancùmbè kè bè pànkeè ta kudabekù kékòte Dadimanutaa kò ketenékè.

Fadisèbe do dúmè Yesu

(Wénté Matie 12:38-39, 16:1-4 Duku 11:16-29, 12:54-56)

¹¹ Kè Fadisèbe ndíí Yesu kékòtení kè nhò nèinè ke tú: Dòò dèmarè dèè bo cúténí kèínkè, dèè bo benke Kuyie nkuù da tónnime. ¹² Kè Yesu wei mediè nke dò: Ba nképí nte kè di mmònni kòbe m bekú ke tú n dàò tidietì. Mómumu nwe n di náámmè bè báá yà tidietì mati.

¹³ De kó difònkúò kè Yesu ité deborè kéta kudabekù késéntè menie nyáà teri.

Yesu tancùmbè do í bantè ò dàòri tii dieti bonèni dè
(Wénté Matie 16:5-12 nè Duku 12:1)

¹⁴ Kè Yesu tancùmbèè yé mbè bo ntómè pèèbè kèntò pèè omàà be dabekù mieke. ¹⁵ Kè Yesu bè nàké ke dò: Daatenè Fadisèbe nè Edòti be kó mutie mùù muuti pèè mu kpéi.

¹⁶ Kòo tancùmbè nnáá mbemáà ke tú: Ò náá mmie nti í to mèè kpéi nke pèèbè.

¹⁷ Kè Yesu bantè be yèmmè kè bè nàké ke dò: Dè dòmmè kè di toti di yèmmè pèè ìnkè, di mu nyí bantáà? Di mu nyí yíéttáà? ¹⁸ Di to yeè kpeñnáà? Di me mmàke inuò nke í wúónáà? Di me

mmðke ye to ke í yoà? ¹⁹ Di í kpaá ke yé n sòò wèrí pèèbè bè nùmmù kè benitibè sikoupsinùmmù (5000) cááké, kè bèe súò nkémpíéké nyemómmyáké yèdè kè di toà? Kè bèe ò tènné ke dò: Τεπίτε nè yèdèé. ²⁰ Kòo yíé kébéi nke dò: Kè n wèrí pèèbè bèyiekè kè benitibè sikoupsinàà (4000) cááké kè dèe súò nkémpíéké nyemómmyáké yèdè kè di to? Kè bè dò: Yèyiekè. ²¹ Kè Yesu bè beke ke dò: Bá di mu nné í bantáà?

Yesu wéimmè kuyũñkù

²² Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuòke Betisaidaa, kè bèe ò tóní kuyũñkù makù kóò bántè ke dò wèe kù kááké kè kù miekùnnè. ²³ Kè Yesu dete kuyũñkù kényennè diheì mànkù, késute o nómbife tinántũtũ kékááké ku nuò, kénóò nho nòu ku ìnkè, kè kù beke ke dò: A yà dèmaráà? ²⁴ Kè kuyũñkù wénté ke dò: N yà benitibè mbe kè bè dònnè detie nke centí.

²⁵ Kè Yesu yíé képi ku nuò, kù wènté dii mòmni kè nsò nkù wùò mpáíi ke wúò ndemou. ²⁶ Kè Yesu ò náké ke dò: Kò nha cìtèè a né báá kété diheì mieke.

Benitibè yè nYesu tu wè

(Wénté Matie 16:13-20 nè Duku 9:18-21)

²⁷ Yesu nè o tancòumbè kè bè nkòri Fidipu kóò Sesadee kó yehakè, kè Yesu be beke ke dò: Benitibè yèmmè dò n tú we? ²⁸ Kè bèe ò tènné ke dò: Bèmaabè yèmmè dò nha tú Isāā-Batiisi, kè betòbè yèmmè dò nha tú Kuyie mpāānāānti náāntò diwè Edii kè betòbè kōmè dò nha tú Kuyie mpāānāānti náāmbè kóò mōu. ²⁹ Kè Yesu beke o tancòumbè ke dò: Díndi yèmmè dò n tú we? Kè Pierii ò tènné ke dò: A tú Kirisi nwe Kuyie ntāātè wè kóò tōnni.

³⁰ Kè Yesu bè cau nke dò bè báá yie nkoò mōu ti kèè.

Yesu nákémmè ò yóó kúmmè kényánté

(Wénté Matie 16:21-28 Duku 9:22-27)

³¹ De mòmni kékété kè mbè náà nke tú: Onitibire dò nkéféũtému mediè, kè Kuyie ncìtè kó bekótibè nè ikuú niùbè kó bekótibè nè ikuú wāābè kè bèe ò yete kóò kù, diyie tāānni yíè kòo yánté.

³² Kè Yesu nti mbè náà mbá ò í sori, kè Pierii ò yu kékenténè kè nhò kpānnè. ³³ Kè Yesu wèētè kèwénté o tancòumbè képi mPieri ke dò: Fūte m borè fš ndibāò, ke yé a yèmmè í túmè Kuyie nkōmè, mè tú menitiyèmmè mmè.

Ti bo ntũ mmèè boti Yesu

(Wénté Matie 16:24-28 nè Duku 9:23-27)

³⁴ Kè Yesu yú o tancòumbè nè ditñni kè bè náké ke dò: Kòò mōu dó kè n tūnnè wèe dúò nhomāā kèto o dapāāti kè n tūnnè. ³⁵ Ke yé wèè bo ndó kédèetè o fōmmu ò bo mù fétinne, kè wèè yete o fōmmu n kpéi nè n náānti kpéi kōo mù pètè. ³⁶ Oniti bo cōnte ba kòò mākè kutenkù kuu nkpetè demou kòò wēnni nè feti? ³⁷ Oniti bo yietí ba kòò wēnni yenté! ³⁸ Kè yé ifei bo mbo wè nè n kpéi nè n náānti kpéi di mmòmni kó benitibè bèè bùtinnè Kuyie nke daori meyei mbe cuokè, mí nhOnitibire m múnke bo nhò mākè nè ifei m bo nwētini dii mòmni nè Kuyie nkó tikpeti ke neñè Kuyie ntārè.

9

¹ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: Mómmyu nwe n di náāmmè díndi bèè bo diè ndi kó bèmaabè yó nkpaá ke fōumu kèyà Kuyie nkpaātiiyu tūòkenímè nè muwērímú.

Yesu kònti cèetèmmè

(Wénté Matie 17:1-13 nè Duku 9:28-36)

² Kè yewe yèkuòò pèētè kè Yesu túótè Pieri nè Isaku nè Isāā kè bèe deke ditāri dierì mari ìnkè bemāā borè, kè Yesu kòntii ceete kè bè nhò wùò. ³ Kòo yāāti peike kēmmietì mediè, oniti mōu báa na kédāò o yāāti kè tii peike me boti ketenke kie nyīnkè. ⁴ Kè bèe yà Edii nè Mōyiisi kè bè kōtení ke náānnè Yesu. ⁵ Kè Pieri dò: Okóti, dè wennimu ke dō ntí mbo diè, ti bo dāò titouti tītāāti, fš nkumāā, Edii kutekù, Mōyiisi kutekù.

⁶ Ke yé kufwāā ndo bè autēmè, kòò í nyé ò tu mù. ⁷ Kè diwetiri marii kōtení kè di dèè mbè datinnè, kè bèe keè metammè mamè di mieke kè mè tu: Yie nwèè tú m birè kè nh ò dō mediè, nyiènnè o kpeti.

⁸ Dende bāmbā nkè Yesu tancòumbèe nyóò daatení kémóntóo betòbè, kèyà Yesu māā, kè wèè bè kpāānè.

⁹ Bè cùtèni dii mòmni ditāri ìnkè kè Yesu bè cau nke dò: Di báá náké òmōu di yà dè, kè Onitibire yāa yántènnè.

10 Kê bëe yie nho náánti ke né mbékú betabê ke tú: Ba ntú ke yánté? 11 Kê Yesu tancsúmbê ò beke ke dâ: Ba nkpeí nte kè ikuú wābê tu Edii weê ò nkêkê kékotení? 12 Kê Yesu bê tēñné ke dâ: Mómumu nwe Edii dómme kékêkê kékotení kētūntē demou, ba nkpeí nné te kè tì wàri ke tú: Onitibê ò nkékéfú medie nkê bëe dâ sênkèrì. 13 N né ní náámmu ke tú Edii kōtenímu kè benitibê ò dâ ò bëe dâ mēē botí, kéndonnē tì wàrimē ò kpéí.

Yesu tancóumbè do yĩkemè bè bo betimè dibəð

(Wénté Matie 17:14-21 nɛ Duku 9:37-43)

¹⁴ Yesu nê Pieri nê Isaku nê Isâa bê tũũke dii mǎnni n tancũmbê tabê borê ke sǎ ndiitĩni dieri bê muri kê bê dietiñe ikuũ waãbê. ¹⁵ Bê yǎni dii mǎnni Yesu kê d̃eê bê di kê b̃e ncokoo koò d̃uũ. ¹⁶ Kê Yesu beke o tancũmbê ke d̃: Nê bê di dieti ǎnti fĩkê? ¹⁷ Koo ñi m̃ouũ b̃eĩnni diitĩni mieke ke d̃: Okóti n k̃etenñi m̃ bir̃e nd̃e a borê, dib̃o mari dii d̃ ta ke d̃anne de ñond̃enf̃e. ¹⁸ Bá kũu píku k̃e di d̃ pí nd̃i d̃ b̃e nk̃e tiñont̃ũp̃uuti nyĩe de nuũ k̃e d̃ cáa nd̃e ñi nk̃esát̃e. K̃e m̃ b̃ánt̃e a tancũmbê bá b̃e i na ke di b̃eti.

¹⁹ Kè Yesu bè nàké kè dā: Itookperí yembè dindi! Mû yó nhā kè di bonàà? Mû yó nhā kè di tōā? Kòtènní debirè m borè. Kè bèè dè kòtènní.

²⁰ Dibòdà yà dii m̀ǹnni Yesu k̀k̀pekii debire, k̀è d̀èè do, k̀émbírimu k̀è tinòntòp̀ùùti ỳèè de nùù. ²¹ K̀è Yesu beke debire cice ke dà: Ǹè òndàà ndi d̀è ò ketémè? K̀òò d̀è ǹè de b̀íkém̀b̀énti. ²² K̀ucè m̀p̀èp̀u k̀è dibòdà d̀è buò mmuhàá mmieke ǹè menie mmieke ke bo d̀è k̀ùò. K̀àa bo na k̀ucè d̀èmarè a ti kuò m̀mesém̀m̀è k̀é ti teennè. ²³ K̀è Yesu dà: Ba nte k̀àa tú k̀è m bo na! K̀àa n t̀à d̀è i ỳóù.

²⁴ Kè debirε cicεε kuónko ke dò: N támu, a né n teennè kè n tákùmèε δευκε.

²⁵ Kε Yesu ya diŋŋni cokùnìmè kε pèi ndibɔɔ kε dɔ: F́́ ndibɔɔ diì ònkùnnε dεbirε: Yè dεbirε kε ténkε báá w̄téní!

²⁶ Kê dibòò kuónko mediè nkékpekii debire kényè, kè debire nduó ke dò ndè ku, nè de kpéi nkè bèmabè ntú dè kúmu. ²⁷ Kê Yesu né pĩ nde nòutè kényínni kè dèe cómmú.

²⁸ Yesu kò ndii m̀nni tɛ́ɛ̀tɛ̀ bəmáà borè kòo tancùmbè ò beke ke dà: Dè dòmmè kè t́nti í na ke dènnè de kó dibòò? ²⁹ Kè Yesu bè t́ɛ́nɛ́ ke dà: Mubáammu muù máà bo na kédennè dibòò dii mbotí.

Yesu do náámmè o kũũ nkpeí kucε medérímè

(Wénté Matie 17:22-23 nɛ̃ Duku 9:43-45)

³⁰ Kè bèè íté deborè kempēnké Kadidee kó ketenké bá Yesu í ndó bè nyé o kpáí. ³¹ Ò do dó kēmmake mēfiē mmē kētiē nho tancólumbé, ò do bè nàa mbé yóó pī mēmmē wenwe Onitibire kédúú mbenitibé kè bèè ò kùò, kòò yánté diyìè tǎǎnni yìè.

³² Bá bè í mbanté de kó tináaàntì tu mù, bè me nyí ndàátí ke bo ò beke tìmatì.

Yesu tancóumbè do diètìmè ké bo yà wèè bè baké

(Wénté Matie 18:1-5 nɛ Duku 9:46-48)

³³ Bè tùòkè diì mǎnnì Kapennaummu kémbo tɛɕfɛ̀tè miɛkɛ kɛ Yesu bè beke kɛ dɔ̀: Di do diètì ba nkpréi nkucɛ?

³⁴ Kè bè ndò nyúóó, kè yé bè dò diètímè kè bo yà bè miékè wèè bè baké wénwé. ³⁵ Kè Yesu karoo kényú o tancóumbè tēpítè nè bèdébè kè bè náké kè dō: Di miékè kè wèè dō kémbaké betabè ò ntú osámpòu kéntú betabè kóo tñnti.

³⁶ Kédeé kédeteni debire kécónné be cuokè ké dè ɔri kɛ dò: ³⁷ Kè wèè coute o cîètè debire sàmpòrè dèè mànnè diè n kpéí, mí nwe ò couteàmè, kè wèè n coute ò í coute míl máá, ò couteńmu wèè n tǝnní.

Yesu kpannèmè o tancóùmbè bè yete mèè kpéí nwèè bètì yebakè nè Yesu yètìrì

(Wénté Duku 9:49-50)

³⁸ Kê Isāa náké Yesu kè dâ: Okótí, tí yà òmòu nwe kòo bètì yebòkè nè a yètìrì kè tí ò bàà kè yé ò í tí nàínè. ³⁹ Kê Yesu bè tēñné kè dà dì nà bá nyete kè yé òmòu í yóó nà kédòò tidiétì nè n yètìrì, dende bàmbà nkéwēte kè n sáá. ⁴⁰ Kè yé wèè í yete tí kpeti, ò tí wēnnémèmu. ⁴¹ Wèè bo dì yēnté menébuo nkè dí yà dì tú mèè kpéí n kabé, n dì náá mómumu nwe dè yìè mbáá móté dè kó ticiutu.

Wèè bo bə nhotə̀ù meɣei mmiεke

(Wénté Matie 18:6-9 nɛ Duku 17:1-2)

⁴² Kòò mòu bô mbesámpóbê bié biè n tá bε kóò mòu méyεi mmieke, de yiè kè bè ò dùú nditári diéri kédootóo dàméèrì mieke dè ntũ. ⁴³ Kàa nùtè teè yó nte kàa dòò méyεi, nkéétε te, a bô mməkémè mufòmму sáá nè kubakú kumáá, dè tũñè a bô mməkémè debaá ndédérè ke né tα muháá mmùù í kő mmu mieke. [⁴⁴ Mu mieke yebiè yèè cáá ntikènti yè í kő, de kó muháá

me nyí kǎ.] ⁴⁵ Kàa naàcètè tɛ yó nte kàa dàò meyei nkéétè tɛ, a bo mməkemè mufòmmu mùù bo sǎá kɛ kpa tenaàcètè, dè tǔnè a bo mməkemè sinaàcèi sidé kɛ né ta muhǎá mmùù í kǎ mu mieke. [⁴⁶ Mu mieke yebiè yèè càà ntikǎnti yè í kǎ, dɛ kó muhǎá mme nyí kǎ.] ⁴⁷ Kàa nǎnɛ fɛè yó nte kàa dàò meyei nképéétè fɛ, a bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mieke nɛ kunanffèkù, dè tǔnè a bo mməkemè inuò nyidè kɛ né ta mmuhǎá mmùù í kǎ mmu mieke. ⁴⁸ Mu mieke yebiè yèè càà ntikǎnti yè í kǎ, dɛ kó muhǎá mme nyí kǎ.

⁴⁹ Bè yóó yááké benitibè bəmɔu nɛ muhǎá mmu.

⁵⁰ Mukókúú ntú dɛmarè sààrè ndɛ, kè mù né fétinne mu naati di bo mù náríkúnne ba? Di fòmmu mməke mukókúú nkó kunaati kè di nnaatinè ditəbè.

10

Oniti nɛ o pokù bɛ kó muyatimù

(Wénté Matie 19:1-12 nɛ Duku 16:18)

¹ Kè Yesu íté dɛborè kékote Sudee kó ketenke mǎnku, késénté Suditɛɛ kó kukó, kè benitibè tó tíínko o borè kòo mbè naà nKuyie nnáànti ò ɔ mbè naà mmèè botí.

² Kè Fadisɛbɛ ndó kóò yááké kékotení o borè, kóò beke kɛ dà: Ikuú yie nhoniti bo betimè o pokàà? ³ Kè Yesu bè tɛnné kɛ dà: Mǎyiisi kó ikuú yɛ nti ndəəri ba? ⁴ Kè bè dà: Mǎyiisi kó ikuú yɛ nkòo niti dó kébeti o pokù wée wǎri muyatimù kó dipátíri kóò duú nkóò bɛti. ⁵ Kè Yesu bè náké kɛ dà: Di kó itookperí kpéi nte kè Mǎyiisi di duú ndɛ kó ikuú. ⁶ Meketimè mǎnni dè do í mɛ ndò, Kuyie ndo dàò oniti nɛ o pokù nwe. ⁷ Dɛè kpéi nte kòo nitidǔu bo yóu o cice nɛ o yǎ kɛtaunnè o pokù. ⁸ Kè bèè naà nhoniti omáá, dɛ mǎnni bè tɛnné í bo bédébè, bè naà nhoniti omáá ndi. ⁹ Oniti tǔ mbáá yate Kuyie ntáu ndè.

¹⁰ Bè kò ndii mǎnni tɛcɛtè kè Yesu tancǔumbè wɛtɛ kóò beke dɛ kó tináànti tu mù. ¹¹ Kè Yesu bè náké kɛ dà: Kòo niti yete o pokù kɛ tǔóté otǎu o yǔúukumu kɛ yeténè oketiwè. ¹² Kòo nitipòkù wée mɛ nyete o dàu kɛ cǎnté otǎu o tǔ wée bǔtinné wɛnwɛ o dàu kɛ dǔuti dǔutinné benitidaabè.

Kuyie nkpati bo bèè dǎnnè ibi bɛ kpéi nke

(Wénté Matie 19:13-15 nɛ Duku 18:15-17)

¹³ Kè benitibè kotenini ibi sǎmpói Yesu borè kòo bo í kǎáké, kòo tancǔumbè mbè kpǎnnè. ¹⁴ Yesu dɛ yà dii mǎnni kè dɛè o yonke kòo bè náké kɛ dà: Yóunè kè ibi nkəriní m borè di bá nyi bɛti, kɛ yɛ Kuyie nkpaàtiyuu bomè bèè í dǎnnè bɛ kpéi nke. ¹⁵ Timómmanti nti n di náámmè. Kè wée í yie nKuyie nkpaàtiyuu nɛ dɛbirɛ kó meyèmmè, ò báá na kɛta di mieke.

¹⁶ Ò yí mɛmmɛ kè í ɔrí kè í nós nho nɔu kè í pǎ mesàà.

Yesu nɛ tikpàti yiè

(Wénté Matie 19:16-30 nɛ Duku 18:18-30)

¹⁷ Yesu iti dii mǎnni kòo niti mǎu cókéní kénínkóo o ìikè kóò beke kɛ dà: Okóti sààwè n dò nkédǎò ba kɛpétè mufòmmu mùù bo sǎá? ¹⁸ Kè Yesu ò náké kɛ dà: Ba nképí nte kàa n tǔ osààwè, òmǎu í wenni kè dè í tǔ Kuyie mmáá. ¹⁹ A yɛmu Kuyie ntannǎ yèè tǔ: A báa kuò oniti, a báa duúnè wée í tǔ a pokù yoo wée í tǔ a dàu, a báa yúúkú, a báa caàrè otǎu kó diyètiri, a báa ciitè otǎu, ndé a cice nɛ a yǎ. ²⁰ Kè dɛ kóo nitii tɛnné Yesu kɛ dà: Okóti n dǎmmu dɛndɛ kó dimàà nɛ m bíkembénti mieke. ²¹ Kè Yesu ò wénté kè nhò dǎ, kóò náké kɛ dà: Dɛmarè mǎá dɛè kpaá kɛ da dǎnni, kote kɛfité a mǎke dɛ, kɛpǎmmu idííti bɛcɛribè, dɛ mǎnni a bo pɛtɛ kɛínnè kó tikpàti kè né kotení kè n tǔnnɛ.

²² Odapàà wɛnwɛ kèè dii mǎnni dɛ kó tináànti kòo ìikè sɔute, kòo ítenè meyeñcaàrimè kɛ yɛ ò do mǎkemè tikpàti mediè.

²³ Kè Yesu wénté wénté o tancǔumbè kɛ dà: Dè yóunèmu bèè mǎke tikpàti bè bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

²⁴ Kè dɛè di o tancǔumbè dɛ kó tináànti kpéi, nkè Yesu yí kè bè náké kɛ dà: M bí dè yóumu a bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ²⁵ Dè bo nyóunè tikpàti yiè mbo tamè Kuyie nkpaàtiyuu kɛpɛtè yòyó bo tamè feyárise fiè.

²⁶ Kè dɛè dǎke di o tancǔumbè dɛ kó tináànti ìnnkè kè bè mbékú betəbè kɛ tǔ: Kè dè dò mɛmmɛ we mbo na kécootè?

²⁷ Kè Yesu mbè wúò nkè bè náké kɛ dà: Dè yóunè benitibè mbe, dè í yóunè Kuyie.

²⁸ Kè Pierii náké Yesu kɛ dà: Ti yóumu dɛmɔu kɛ da tǔnnɛ. ²⁹ Kè Yesu ò tɛnné kɛ dà: Mǎmmu nwe n di náámmè òmǎu í yóu o cɛtè, yoo o nɛí, yoo o tǎbè, yoo o cice, yoo o bí, yoo o paku n kpéi nɛ Kuyie nnáànti kpéi, ³⁰ kè í mpétè ticuuti kè dɛè nǎs nkuce tekǔtè (100) mɛborime mie mmieke: Sicɛí, nɛ o nɛí, nɛ o tǎbè, nɛ o yǎbè, nɛ o bí, nɛ dɛpaa nnè mɛfɛtǔimè. Kɛ né

mmake mufõmmu mùù bo sáà meborime mèt kpaaní me mieke. ³¹ Besükùbè bèè tu beketibè di mmõnni bè bo naá mbesombe, kè besükùbè bèè tu besombe di mmõnni kè bèè naá mbeketibè.

Yesu do korimè Sedisademmu kuce mesomme
(Wénté Matie 20:17-19 nê Duku 18:31-34)

³² Yesu nè o tancùmbè kè bè nkéri ke kori Sedisademmu kòo tancùmbè kãmbugàti duò kè kufswaà mbo bèè bè tũ. Kè Yesu tó yú o tancùmbè kè mbè naà tii yóó ò tũàkení, ke tũ: ³³ Ti mè nkàri kù Sedisademmu, bè bo pĩ nhOnitibire, kèduò nyikuò niùbè kó bekótibè nè ikuò wāàbè kè bè dò ò dò nkékuòmu kòò duò mbèè í tũ Sifube. ³⁴ Kè bè nhò daú kòò sùu tinántũti, kòò puotí yedá, kòò kũò, yewe yètaati kó difõnkùò kòo yánté.

Sebedee kó ibí do dómè kéntú beketibè
(Wénté Matie 20:20-28 nê Duku 22:25-27)

³⁵ Kè Sebedee kó ibí Isaku nè Isāā kōtení Yesu borè kòò nàké ke dò: Okóti ti dó a ti dàmmu ti yóó me nda beké ti. ³⁶ Kè Yesu bè beke ke dò: Di dó n di dàò ba? ³⁷ Kè bèè ò tēñné ke dò: A bo mbo dii mōnni a kpàti dieti mieke, a yóu kè ti nkari yie nha bakù you, otòu kucāku. ³⁸ Kè Yesu bè nàké ke dò: Di í yé di m békú ti di bo na káyà n yóó yà fèè bōòfāà? Di bo na kè bè di ānné be yóó nh ānné wèè batēmāā? Kè bè dò: Eē, ti bo na. ³⁹ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Mōmmuò ndi yóó namu káyà n yóó yà fèè bōòfē. Kè bè di ānné bè yó nh ānné wèè batēmū. ⁴⁰ Dè né í tũ mī yóó tāāté bèè yó mbo m bakù you nè kucāku, de kó yekārē Kuyie nyè dàò bèè kpéi mbèè yè te.

⁴¹ Yesu tancùmbè sōmbe tepitè ti kèè dii mōnni kè be mieke peike Isaku nè Isāā. ⁴² Kè Yesu bè yu bemou kè bè nàké ke dò: Di yēmu ke dō mbèè tu bekpāatibè yebotè mieke bè yè fēũkomè, bèè tu bekpēribè ye mieke kè bè yè diinko mesémme. ⁴³ Di kpere í dō nkéndò memme, wèè dō kēndēu di mieke wè ntú di kóo tñnti. ⁴⁴ Kè wèè dō kēntú oketiwe di mieke wè ntú dimou kó kudaakù. ⁴⁵ Kè yé Onitibire í kōtenimè ke bè bo mpí de tōmmu, dè kōtení ke bo pĩ mmutōmmu mmo benitibè kpéi nkéduò nde fōmmu kēdenne kusūku meyei nkó tidaati mieke.

Yesu wéimè kuyũnkũ Baatimbee
(Wénté Matie 20:29-34 nê Duku 18:35-43)

⁴⁶ Kè bèè tuake Sedikoo Yesu nè o tancùmbè bè yèti dii mōnni de kó dihei kè kunitisũkù péu bè tũ, kè kuyũnkũ makù bè tu kũ Baatimbee, Timbee kó debire kè kũ kàri kuce nùu ke móu. ⁴⁷ Kũ kèè dii mōnni kè bè tũ Yesu Nansareti kou wèè pēnké kè kũu pīēkē ke dò: Dafiti kó debire, Yesu n kuò mmesémme.

⁴⁸ Kè benitibè nkũ kpānnè ke tũ kũu cīéké kè kũ né dōke pīēkē ke dò: Dafiti kó debire á n kuò mmesémme! ⁴⁹ Kè Yesu cómmóo kébéi nke dò: Yũnni we!

Kè bèè kũ yu ke dò: Ò da yumu, ité nè tikōnyauti.

⁵⁰ Kè kuyũnkũ iténí kédootóo ku yaàbòri kēitóo mecāā nkékétóo Yesu bíékè. ⁵¹ Kè Yesu kũ beke ke dò: A dó n da dàò ba? Kè kuyũnkũ ò nàké ke dò: N dō kēwéntēmu. ⁵² Kè Yesu kũ nàké ke dò: A tá mèè kpéi nke dō m bo na ke da miekũnnè, ité! Kàa miētēmu.

Kè kũ pānkē wénté kēneinè Yesu.

11

Yesu tatimè Sedisademmu ke deke disāmmarimbii
(Wénté Matie 21:1-11 nê Duku 19:28-40 nê Isāā 12:12-19)

¹ Bè tōnnnēko dii mōnni Sedisademmu kēmbērínè Bētifasee nè Betannii Odifiè tārī také, kè Yesu tō nho tancùmbè bèdébè ke dò: ² Kōtenè dihei dii bo di iiké, di bo mbo tuokoo káyà disāmmarimbii, òmou mu nyí dēke di kè di piití, kè di di pité kēkōtenēni. ³ Kòò mōu di beke ke yí: Dè dōmme kè di di pitírí? Di ò nàké ke dò: Ti Yiè nweè di dó. Dende bām̀bà nhò bo di yóu kè di di tũóténí.

⁴ Kè bèè kote kè mēnke nsó disāmmarimbii marí piití tecfētè matè kó ditowaà kuce nùu, kè bè ndi pitírí. ⁵ Bèè dè bo kè be kó bēmbàbè bè beke ke dò: Di dōri ba? Dè dōmme kè di pitírí de kó disāmmarimbii? ⁶ Kè bèè bè tēñné Yesu do bè nàké ti, kè bèè yóu kè bèè di tũóté, ⁷ kè di kōtenní Yesu borè kēnsó mbè yāati di inké kè Yesu deke. ⁸ Kè besükùbè mpienko kuce mesāā nkè betòbè piití be yāati ku inké. ⁹ Bèè ní Yesu iiké nè bèè ò tũ nkè bè mpiēkũ ke tũ: Kuyie nyētiri ndeu! Mesāā nní mbonè fō nwèè kēríní nè ti Yiè nkó diyētiri. ¹⁰ Kuyie ndéũkũnnè dikpāatíyuu dii kēríní ti yāari Dafiti kperi, Kuyie nyētiri ndeu kēfinké!

¹¹ Kè Yesu tuake Sedisademmu kēta Kuyie ncfētè ke wénní damou, ò dèè dii mōnni ke só ndiyiè dèè, kòo kote Betannii nè o tancùmbè tepitè nè bèdébè.

Yesu béinnèmmè mutie bè tu mù fikí
(Wénté Matie 21:18-19)

¹² Kê dëe wenté kè bè nyetini Betannii kè dikònni pĩ nYesu. ¹³ Kòo yà mutie bè tu mù fikíe medétimè kè mù ã tifaàti kòo kotoo ke bo yà yebe bo mbo, ò tãónko dii mǎnni, káyà tifaàti máà, ke yé dè do í tǔmè dè kó detie mpet dii mǎnni. ¹⁴ Kê Yesu béinnè dè kó mutie ke dǎ: Òmǎi ténke báá cááké a be nè a bo mbomè.

Kòo tancòumbè ke ò béimmè.

Yesu bètimè bepótambè Kuyie ncǐtè

(Wénté Matie 21:12-17 nè Duku 19:45-48 nè Isāa 2:13-22)

¹⁵ Bè tǔkè dii mǎnni Sedisademmū kè Yesu ta Kuyie ncǐtè kǐmbeti befítibè nè bedombe, kǐbuš mbédíticeetibè kóó tábùribè nè bèè fiiti sínónkpeé be kǎrè. ¹⁶ Ò í nyie nkòò mǎu mpǐnkùnè tipotanti Kuyie ncǐtè borè, ¹⁷ kédeè kè mbè tiè nke tú: Ti wǎrimu ke tú: Bè bo nyu n cǐtè ke tú mubáammu kpete yebotè yemǎu yó mbáá ndé kè dǐndi nè tè dǎò beyóòbè kó dǐsǐri.

¹⁸ Kuyie nkuš niùbè kó bekótibè nè ikuš wǎǎbè ti kèè dii mǎnni kénwanti bè bo yǐmè kǐpĩ nYesu kǐkuš, ke nè nhò dé ke yé benitibè bemǎu do pǐnsirimè o náǎhti. ¹⁹ Dè yuoté dii mǎnni Yesu nè o tancòumbè kè bèè yé dihei.

A bo mbáammè Kuyie nke tá

(Wénté Matie 21:20-22)

²⁰ Kê dëe wenté kè bè mpǐnké káyà muù tie kè mù kpeí nè mu cǐenko. ²¹ Kê Pierii denteni dèè wee dǎò kénáké Yesu ke dǎ: Okóti wénté mutie a wee béinnè mù ke kpeí.

²² Kê Yesu bè tǐnné ke dǎ: Ntǎnè Kuyie, n di náá ntímómmǎnti nti ²³ kòò mǎu nǎké di ntǎri ke yǐ: Íté a me mbo dè kédò dǎmǎèri mieke bá ke í yǐkù, ke tá ke dò nhò béi nti bo dǎò, ti bo dǎò. ²⁴ Deè kpéi nte kè n di náá nke tú: Di mǎú dèè kó dimàà nè mubáammu mieke di ntǎ ke dò ndi dè pǐtǐmu, Kuyie bo dè ndi duš. ²⁵ A cómmú dii mǎnni ke báá nKuyie nkàa dǐnteni ke dò nha mokenè òmǎu timati cǐé nwe, kàa cice wèè bo kǐnkè kòo da cǐé nha yei. [²⁶ Kè di me nyí cǐenko ditobè, di cice wèè bo kǐnkè, ò báá di cǐé ndi yei.]

Yesu wǐrímú bonní dè?

(Wénté Matie 21:23-27 nè Duku 20:1-8)

²⁷ Kè bèè wǐtè Sedisademmū kè Yesu ncenti Kuyie ncǐtè mieke kè ikuš niùbè kó bekótibè nè ikuš wǎǎbè nè Kuyie ncǐtè kó bekótibè kè bèè kǐteni Yesu borè, ²⁸ kóò beke ke dǎ: Nè òmmu wǐrímú mmu a dǎorinè mè dǐe? We nda duš ndinùu kàa dè dǎòri? ²⁹ Kê Yesu bè tǐnné ke dǎ: N yóó di beke timati máà ndi, kè di n tǐnné, n né di náké nè mùu wǐrímú mmu n dè dǎorinè mè. ³⁰ Isāa do ǎa wèè bátǐmmú do bonní benitibè borǎa kè Kuyie mborè? Dǐ n tǐnné.

³¹ Kè bè nnáá mbemáa ke tú: Kè ti yǐ dè kóò bátǐmmú do bonní Kuyie mborè ò dǎ: Ba nkpeí nnè te kè di í tá Isāa? ³² Kè ti me nyǐ: De kóò bátǐmmú bonní benitibè borè...

(Bè do dé benitibè mbe, ke yé bemǎu bè do yémèmu ke dò nylsāa tu Kuyie mpǎānǎǎhti náǎhtò mǎmmu.)

³³ Kè bèè tǐnné Yesu ke dǎ: Ti í yé. Kê Yesu dǎ: M me mbáá di náké nè mùu wǐrímú mmu n dè dǎorinè mè.

12

Betǎmbè yeibe

(Wénté Matie 21:33-46 nè Duku 20:9-19)

¹ Kê Yesu mbè náǎnnè yenáǎnhǎntiyé mieke ke tú: Oniti mǎu wèè do fiúkú detie mbè tu dè finyǐ, kǐmǎa kuduoti kè dè fií, kédammú dǐfǐtiri bè yó nhǐtiri dè yetebe, kǐmǎa didènni bè bo ndekú di ke baa kupaku, kédeè kǐtè kékote kupǎòkú. ² Yetebe bi dii mǎnni kòò tǎ nho kóò tǎnti mǎu betǎmbè borè kè bè bo di duwǎko o kó yetebe. ³ Kè bèè ò pǐ nkǐpuoti kǐbeti bá bè í nhò duš ndǐmarè. ⁴ Kè kupaku yiè nwǐtè kǐtǎnko otǎnti dǐri kè bèè ò kǐmmu kóò sǎrǐmú. ⁵ Wèè te kupaku kòò yí kǐtǎnko otǎǎnwè kè bèè ò kùu, kè me ndǎò betǎbè pǐu kénkǎu biè nke puoti betǎbè. ⁶ Kòò bire dèè máa nkpaá ò dǎ dè mediè nkòò dente kè dè tǎnko, kòò yèmmè ndò mbè bo dè yǎtè. ⁷ Kè bè né dake ke dǎ: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, yóunnè kè tí ò kùu kè kù tieke. ⁸ Kè bèè pǐ nho bire kǐkuš kédootóo kupaku mǎnku.

⁹ Kê Yesu bè beke ke dǎ: Kupaku yiè mbo dǎò ba dè mǎnni? Kè bè dǎ: Ò bo kǐte kǐkuš dè kó betǎmbè kǐwǎa mbetǎbè kǎnnè o paku mieke. ¹⁰ Di í kàa ntǐi wǎri ke tú: Bèè mǎa bè dootóo dii tǎri dii náa ndipǔù kó dǐtǎri mǎmmǎnda? ¹¹ Ti Yiè nKuyie nkuu dǎò dè kó tidieti kè ti ti yǎ kè dè ti naati.

¹² Ikuš niùbè kó bekótibè nè ikuš wǎǎbè kè bè nwanti bè bo yǐmè kǐpĩ nYesu ke yé bè bantémè ke dò nho ǎntè bembe ke nè yote dǐfinni, kǐyóu, kǐtǐ.

Sesaa kperε nε Kuyie nkperε

(Wénté Matie 22:15-22 nε Duku 20:20-26)

¹³ Kε bεε tǎnko Fadisǎbe mabε nε Edǎti kó fεnafε kabε mabε Yesu borε, kε bε bo ò díí nkéyà ò bo béi ntǎmatí kéyeté kε bεε ò pǐ. ¹⁴ Kε bεε kǎtoo Yesu borε kóò beke kε dǎ: Okóti ti yému kε dǎ nha náá timómmǎnti bá a í yǎékú òmǎu, bá kǎo tú wé, kε benkú Kuyie nkó kuce nε timómmǎnti. Dε wenni kε dǎ nti yietí dǎmpód Ododmu kabε kóo kpǎátǎà? Tí dǎ nkéyietǎà, kε ti báá yietí?

¹⁵ Kε Yesu bǎnté bε yémme bomε mèdémé, kε bε beke kε dǎ: Ba nkpeí nte kε di dǎ kε n díí? Duónnǎnǎ fǎdífé femǎá kε n yǎ.

¹⁶ Kε bεε ò duó, kǎo bε beke kε dǎ: We nte diyuu díi, nε diyétiri díi? Kε bεε ò tǎnné kε dǎ: Sesaa, Ododmu kóo kpǎáti. ¹⁷ Kε Yesu bε náké kε dǎ: Duónnε Sesaa ò kperε kédúo nKuyie nku kperε.

Kε dεε bε di mediε nnε ò bε tǎnné ti kpéi.

Dipopuò í bo kéǎnké

(Wénté Matie 22:22-33 nε Duku 20:27-40)

¹⁸ Kε Sadusǎbe bεε í yie mbεcǎribε yóó yǎntémε kε bεε kǎtení Yesu borε kóò beke, kε dǎ: ¹⁹ Okóti nte Mayiisi ti duó nyii kuó kε tú kǎo niti ku kε yóu ò pokú bá ò í mǎke debire, ò nǎntε ò túóté kǎo peité ibi kε ò sǎoté wéε ku ò cǎtε. ²⁰ Benitibε mabε bεε dǎ bo bǎyiekε, kǎo ketiwé rǎpo kékú bá debire í bo. ²¹ Kǎo dǎrii túóté dε kóo kúpokú, kékú bá debire í bo, kε dε mε ndǎ òtǎánwé. ²² Beyiekε bambε kε bε ntóú dε kóo nitipókú kε kǎ, bá òmǎu í nhǎ mǎǎtenε debire, dε kó difǎnkúò kǎo nitipókú múnkεε kú. ²³ Bεcǎribε bo yǎnté díi yie bε we nyó nte dε kóo nitipókú, bεmǎu bε mε nhǎ puokemǎmu?

²⁴ Kε Yesu bε tǎnné kε dǎ: Ntenε dεε kpéi nte kε di yeté, di í bǎnté tǎi wǎri, di mε nyí bǎnté Kuyie nkó muwérímú. ²⁵ Bεcǎribε bo yǎnté díi mǎnni benitidaabé í yó mpuokú, benitipóbε mε nyí yó nyenkú, bε yó ndǎnnε Kuyie ntǎrε dǎmmε mme kéǎnké. ²⁶ Kε bεcǎribε kóò kéyǎnté kpéti nti, di í kǎa mMayiisi pǎtíri mieke Kuyie ndo ò náké ti difǎpèu mieke kε dǎ: Kú tu Kuyie nku Abarahammu nε Isaki nε Sakǎbu bε dǎ tú nkúà? ²⁷ Kuyie nyí tú bεcǎribε kǎku kú tú befǎubε koku nku. Di yetému mediε.

Ikuó ò pǎtε itei

(Wénté Matie 22:34-40 nε Duku 10:25-28)

²⁸ Kε ikuó wǎǎti mǎu keε bε náámmε kéyá Yesu tǎnné mēε botí mǎsǎ Sadusǎbe bεε í tǎ mukúkǎyǎntímú bomε kǎtǎǎnko Yesu borε kóò beke kε dǎ: Kuyie ntannú òndi pǎtε yeteyé. ²⁹ Kε Yesu ò tǎnné kε dǎ òtenε díi pǎtε yeteyé: Kémunnε dǎndi Isidayeribe, ti Yiε nKuyie ntú Kuyie nku, kúu bo kumǎá. ³⁰ Á ndó a Yiε nKuyie nnε a yémme mmemǎu nε a wǎnni dimǎu nε a cǎi mmemǎu nε a wérímú mumǎu. ³¹ Nte diteri díi di tú: Á ndó otǎu a dǎ mēε botí amǎá. Yémayé tǎnke í pǎtε yie.

³² Kε ikuó wǎǎti ò tǎnné kε dǎ: Okóti dε wennimu a náké timómmǎnti nti, Kuyie mbo kumǎá ndi kutekú makú í bo. ³³ A bo nkú dǎmε nε a yémme mmemǎu, nε a cǎi mmemǎu nε a wérímú mumǎu, kéndó otǎu a dǎ mēε botí amǎá dεε pǎtε bε feu ò wúó kε tuó nyewúǎtǎrε ǎnké Kuyie nkpeí, kε kú pǎánnε yepǎrε teyε péu.

³⁴ Kε Yesu nsó nwe ò tǎnné nε mǎcǎi nkóò náké kε dǎ: Á tǎkénemu Kuyie nkpǎátiyuu.

Dε kó difǎnkúò òmǎu tǎnke í ndǎáti kóò beke timati mε kó kubotí.

Kirisi nε Dafiti

(Wénté Matie 22:41-46 nε Duku 20:41-44)

³⁵ Kε Yesu nsǎké kε bε tiε Kuyie ncǎtε mieke kε bε beke kε dǎ: Ikuó wǎǎbε bo yǎmε kε dǎ Kirisi tú Dafiti yaǎbire? ³⁶ Kε yé Muyaánsǎámú dǎ niitémε Dafiti kǎo béi nke dǎ: N Yiε nKuyie nnǎkémú n yiε nke yí nkari m bakú yóu kε n yǎa dǎ duónnε a kpantídǎntóbε kǎa bε cùuti.

³⁷ Kε Dafiti dǎ ò yu kε tú ò Yiε, ò Yiε mbo yǎmε kéwéte kǎntú ò yaǎbire? Kε kunitisúkú nhǎ kǎrimú kε dε kú naati.

Yesu yémme bε ndake ikuó wǎǎbε kpéi

(Wénté Matie 23:1-36 nε Duku 20:45-47)

³⁸ Kε Yesu mbε tiε nke tú: Daatenε ikuó wǎǎbε kpéi mbεε ò ndó kǎnhǎ yeyǎabǎrε dieyε kε benitibε bo mbε dǎu nké bε dǎúkunko yaǎrε mieke. ³⁹ Kε ò ndó yekǎrε dε iikε kperε titíntouti mieke nε yebaa mieke. ⁴⁰ Kε fekú bekúpóbε kperε, kε ò mbǎá Kuyie kémante, Kuyie mbo bε poté kε dε ncǎá kε yóu.

Okúpocǎri kó dipǎnni

(Wénté Duku 21:1-4)

⁴¹ Diyiè mari kè Yesu nkari Kuyie ncîètè mièke ke weti bè àà dè idíítí, ke wéí benitibè àà mɛ̀ɛ̀ botí, ke tikpàti yembè péu àà idíítí mɛ̀diè. ⁴² Kòo kúpocírí mǎu tuòkení kéánné fedífè sǎmpófè. ⁴³ Kè Yesu yú o tancóumbè kè bè nàké ke dǎ: Mǎmmu nwe n di náámmé okúpocírí yie nwéè ánné kè dè pɛ̀ɛ̀tè betabè. ⁴⁴ Ke yé bè àámè ke suǎmmu mɛ̀diè. Wenwe nè o cǐtí mièke kòo ánné ò do mǎke fè ke bo dinè femǎu.

13

Kuyie ncîètè kó mupǎmmù

(Wénté Matie 24:1-2 nè Duku 21:5-6)

¹ Yesu yetiní dii mǎnni Kuyie ncîètè kòo tancóumbè kóò mǎu ò nàké ke dǎ: Okóti wénté kéyá bè mǎáné yèè tǎrè Kuyie ncîètè yè wenni mɛ̀ɛ̀ botí, kéwénté Kuyie ncîètè wennimè. ² Kè Yesu ò tɛ̀nné ke dǎ: A wúó ntè mǎá ke de mɛ̀ɛ̀ botáá? Ditári mari í yó nkpaá nǎnkè diteri ìnkè. Demǎu dè bo duó.

³ Kè Yesu nkari Odifíè tǎri ìnkè ke weti Kuyie ncîètè. Píeri nè Isaku nè Isāā nè Āntidee kè bèè ò beke bémǎá borè ke dǎ: ⁴ Á ti nǎké dè yóó dǎò dii mǎnni nè ti yóó yà dè kébanté ke dǎ mǎnni tǔòke.

Tii yóó tuòkení kè kutenkù né na kédeè

(Wénté Matie 24:3-14 nè Duku 21:7-19)

⁵ De mǎnni kè Yesu mbè nǎá nke tú: Ndakenè kòò mǎu báá di souté. ⁶ Ke yé benitibè péu korinímè ke bo ntú bèè tí Kirisi, ke suó kusǔkù. ⁷ Di yóó keemu bè náámmé mudòò kpéí nnè mu kó kutoweku, kufǎwǎa mbáá di pí nke yé dè dǎmmè kétuòkenímu, dè né mu nyí yó ntú kumǎnku. ⁸ Ku mbotí bo íté kénkpannè kutekù, kè di nkpaàtiyuu íté kénkpannè diteri, kè ketenkè nsǎnti tipítí timǎu, kè yekòbèè tanní, dè bo ndò nkupéitɛ̀yonku ǎ ketémè onitipòkù.

⁹ Nyénè dimǎá kpéí, bè bo di kǎtenè tibeëndietí kè bè ndi puotí ipàati titíntouti mièke, kè di kǎtenè bekpaàtibè borè nè ketenkè yembè borè n kpéí, kè dí bè nàké n kpéí. ¹⁰ Ke yé mɛ̀ɛ̀ɛ̀tímè kó tinǎanti dǎmmè kéketé kénáké ibotí imǎu ndi. ¹¹ Kè bè di korinè dii mǎnni tibeánti di báá niitè kénwǎa ndi bíí bo nǎké tí, kè de mǎnni tǔòke di nnǎá tii taàní di nò ke yé dí í yó nnáámmè di mǎmmǎmbè, Muyaǎnsǎmmù muu yó nnǎá ndi kpéí. ¹² Benitibè bo fiiti bɛ̀ néí nè bɛ̀ kó bekótibè kè bèè bè kùò kè ibí cicebèè í fiiti kè ibí sǐntenè í cicebè kédúú nkè bèè bè kùò. ¹³ Benitibè bémǎu bo ndi níí n kpéí, wèè mɛ̀ mbo nwéèrí kétuòkenè kumǎnku ò bo cooté.

Yewe yeiye

(Wénté Matie 24:15-28 nè Duku 21:20-24)

¹⁴ Kè di yà dii mǎnni isòke ìi duó mmeyɛ̀ncǎàrimè kè ì bo í do í dǎ nkémbo dè, wèè kǎa nwèè dǎò mɛ̀yóommè, kè dè sǎ mbèè bo Sudee kó ketenkè bèè coké kédeke yetǎrè ìnkè. ¹⁵ Kè dè sǎ nwèè bo o cǐtè kudǎnkù ò báá cúténí kudieku ke bo túóté o kpɛ̀ɛ̀. ¹⁶ Kè dè sǎ nwèè bo kupaku ò báá kò ke bo túóté o yaàbòrì. ¹⁷ De kó diyiè dè bo nyóùnè benitipòbè bèè bo mpúó nnè bèè bo ntǎ ibí. ¹⁸ Mbáánnè Kuyie nkè dè báá tuòkení diyǎò mièke. ¹⁹ Ke yé de kó yewe mɛ̀yɛ̀ncǎàrimè mɛ̀ɛ̀ yó mbo mɛ̀ kó kubotí mu nyí ánné nè Kuyie ndǎmmè kutenkù, mɛ̀ mɛ̀ nyí kpaá ke bo ánné bití. ²⁰ Kè Kuyie ndo í yààte de kó yewe òmǎu na bá nyenté, kù mɛ̀ nyè yààte ku kó benitibè kù tǎátè bè kpéí nke. ²¹ Kòò mǎu di nàké ke tú: Kirisi bo die nyoo cie, di bá ntí tǎ. ²² Ke yé Kirisi tekúbè nè bèè yó ntú bémǎá Kuyie mpǎánǎanti náámbè bè yóó ánnémè kéndǎari tidietí nè demǎar cǎnnè ke dǎ késouté bá nè Kuyie ntǎátè bè. ²³ Nyénè dimǎá kpéí, n die nke di nàkému demǎu.

Yewe sonye

(Wénté Matie 24:29-31 nè Duku 21:25-28)

²⁴ De kó yewe mièke mɛ̀fɛ̀tímè mɛ̀mmè kó difǎnkúò, diyiè bo soute, otǎnkù ténke bá mpéí. ²⁵ Kè siwǎa nduóni kénkè kè siwǎa diesii sǎntè. ²⁶ De mǎnni kè bèè yà Kuyie mBíre kè dè cutiní yewetè mièke nè muwérímú diemù nè Kuyie nkó tikpetí, ²⁷ kɛ̀tǎ nho tǎrè itemmǎnke imǎu kè yé tíi nKuyie ntǎátè bè.

Fikiè kó mutie kó mɛ̀donnimè

(Wénté Matie 24:32-35 nè Duku 21:29-33)

²⁸ Banténè fikiè kó mutie kó mɛ̀donnimè, mu bǎke sǔùkè dii mǎnni kè mu fǎàti bitírí di ǎ bantému ke dǎ ndiyǎò tǎónnì. ²⁹ Mɛ̀ botí nku di yà dii mǎnni kè dende kó dimǎá tǔòkení di nyé ke dǎ nhonitibire tǎónnìmu ke bo dibòrì. ³⁰ Timǎmmǎnti nti n di náámmè benitibè bèè fòu di mǎnni bè í yóó kú bémǎu kè dè mu nyí tǔòkení. ³¹ Kéinkè nè ketenkè dè bo pɛ̀ɛ̀tè, n nááanti mɛ̀ mbáá pɛ̀ɛ̀tè bití.

Ndakenè

(Wénté Matie 24:36-44)

³² Òmòu í yé de yiè yoo de mǎnni, bá Kuyie ntārè bá Kuyie mBire, Kuyie nkuù mǎá yé. ³³ Ndakenè ke báá duó ke yé di í yémè de yóó tuakení dii mǎnni. ³⁴ Dè bo dàò kéndǎnnè onití wèè kàri kupààkú ke benke o cǐtè o tǎmbè ke duó mbá wè o tǎmmú ke nǎké wèè bàà dibòri ke yí ò báá duó. ³⁵ Ndakenè ke yé di í yémè tǎcǐtè yiè nwétiní dii mǎnni, kè de yèmmè kuyuoku yoo keyènkè cuokè, yoo dikodakǎnni yoo kukūnwentóo. ³⁶ Nyíèkùnè ò bo nwétinimè ke sǎ ndi yé nke duó kòo di déétè. ³⁷ M me ndi nǎké ti n ti nnáa mbenitibè bemou: Ndakenè!

14

Be do dakiimè ke bo pī nYesu

(Wénté Matie 26:1-5 nē Duku 22:1-2 nē Isāa 11:45-53)

¹ Ke sǎ nde kpáa yewe yèdèè kè diyentébanni nē pèèbè bēè í kǎorenè mutie mùu muuti pèè kè mu kó dibanni nē tuakení, kè ikuú niùbè nē ikuú wǎàbè nǎwanti bē bo yíme kǎpī nYesu kékuu. ² Ke yé bē do tǔmè: Tí báá ò pī ndibanni mieke, ti yàa bo cé ndikpǎnni benitibè cuokè.

Onitipòkù wèè còu nYesu yuu tudàari

(Wénté Matie 26:6-13 nē Isāa 12:1-8)

³ Kè Yesu mbo Betannii Simǎa dikǎnni cǐtè. Bè kàri dii mǎnni ke yo nkòo nitipòkù mǎuu taroo ke to dimátidènni péiri, kè di piéké tudàari idíití dieyi kou bē dàònnè wè mutie bē tú mù náári, kè di bǎóté kécòu nYesu yuu tudàari. ⁴ Kè dèe yonke bèmabè be mieke kè bē nnáa mbemáa ke tú: Ba nképí nte kòò càke de kóò tudàari. ⁵ Tí na bá nhò fité dibenni tǎmmú díití kǎpǎmmú be cǐribàa?

Kè bē nkpannè de kóo nitipòkù. ⁶ Kè Yesu bē nǎké ke dà: Yóunè we, de dòmmè kè di caàri o yèmmè? Ò dàò mǎdǎorimè sǎàmè mme n kpéi. ⁷ Ke yé di yó mbonèmmè be cǐribè, di bo na ké bē dàò mesàa ndi dá dii mǎnni, mí mme nyí yó nhà ke di bonè. ⁸ Ò na ndǎòmè ò pǎnke me ndǎò, ké nh ànnè tudàari kè m bo mbaànè n fǎti. ⁹ Timómmǎnti nti n di náámmè kutenkú kumǎu mieke bē bo nǎké de mǎdǎetímè kó tináaǎnti bē bo nǎké de kóo nitipòkù dàò dè, kéndennini o kpéi.

Sudaasi do dómè kǎpī nYesu

(Wénté Matie 26:14-16 nē Duku 22:3-6)

¹⁰ Kè Sudaasi Isikadiyoti, Yesu tancǔmbè tepítè nē bèdèbè kóò mǎu kǎte kǎyá ikuú niùbè kó bekótibè ke bo bē pī nYesu. ¹¹ Bè ti kèè dii mǎnni kè dèe bē narike kè bē dà bē bo ò duó nyidíití. De mǎnni kè Sudaasi nwanti dimǎnni sàari ò bo díinnè di kè bē pī nYesu.

Yesu nē o tancǔmbè yommè diyentébanni kó mudii

(Wénté Matie 26:17-25 nē Duku 22:7-14, 22-23 nē Isāa 13:21-30)

¹² Pèèbè bēè í kǎorenè mutie mùu muuti pèè kó dibanni yiè kètiri bē sǎ fié di diyentébanni kó ipe, kè Yesu tancǔmbè ò beke ke dà: Yé a dá ti kǎte kè kè da bǎnnè diyentébanni kó mudii?

¹³ Kè Yesu tǎ nhò tancǔmbè bèdèbè kè bē nǎké ke dà: Kǎtenè dihei mieke, di bo conè onitidǎu mǎu kòò to didúu nē menie nkè dí ò tǔnnè. ¹⁴ Kòò ta dè, dí nǎké de kó tǎcǐtè yiè nke dà: Okótí tú yé ò yóo di kùu dieku mieke diyentébanni kó mudii nē o tancǔmbè? ¹⁵ Ò bo di benke kudièku diekú kudǎnkú ònkè kè kú tǔntè páíí, demǎu kè dè bo ku mieke, dende di yóo ti bǎnnè diyentébanni kó mudii.

¹⁶ Kè Yesu tancǔmbè ité kǎkǎte dihei mieke, kénsǎ ndè dò nYesu do bē nǎkémè, kè bē bǎnnè diyentébanni kó mudii.

¹⁷ Kuyuoku kè Yesu tuokoo nē o tancǔmbè tepítè nē bèdèbè. ¹⁸ Bè kàri dii mǎnni ke yo nkè Yesu bē nǎké ke dà: Mǎmmuǎ nwe n di náámmè di kóò mǎu nē wè ti wè nke yo nwee yó n fité.

¹⁹ Kè bē yèmmè caàrè bá wè kòo ò beke ke dà: Mí nwaà? ²⁰ Kè Yesu bē tǎnnè ke dà: Díndi n tancǔmbè tepítè nē bèdèbè kóò mǎu nē wè ti wè ndibuu dimáa mieke. ²¹ Onitibire yóo kúmu, ti wǎrimè de kpéi, wèè né bo fité Onitibire ò bo yà. De yiè nkè bē do í ò peitè dè na ntǎu.

Yesu dǎummè Mudisàamù kó ikuú

(Wénté Matie 26:26-30 nē Duku 22:15-20 nē 1 Kǎdenti 11:23-25)

²² Bè yo ndii mǎnni kè Yesu túóté pèè kǎsǎntè Kuyie nkédeè kóò wérí kéduú nho tancǔmbè ke dà: Cáákénè, die ndeè benkú ke dò m pǎ n kǎnti di kpéi.

²³ De kó difǎnkúò kǎtúóté febòòfè, kǎsǎntè Kuyie nkè bē duó nkè bē yà bemǎu. ²⁴ Kè Yesu bē nǎké ke dà: Die ndeè benkú n yíí, bē yó n kuó kè mǎe cóu, Kuyie nyóó taunnèmmè benitibè kumáa, mǎe yóo cóu kusúku kpéi. ²⁵ Timómmǎnti nti n di náámmè n ténke í yóo yà menáa, nkè dè í tú m bo wète kǎyá dii yiè mǎpǎmmè Kuyie nkpàatíyuu mieke.

²⁶ Bè dèntè dii mǎnni Kuyie nkó yesāā nkédeé kédeke Odifiē tārī.

Yesu do yēmme o tancǔumbè bo ò yóu

(Wénté Matie 26:31-35 nē Duku 22:31-34 nē Isāā 13:36-38)

²⁷ Ké Yesu náké o tancǔumbè ké dà: Di bo n yóu dimǎu ké yé ti wàrimè ké tú: M bo poté opecēnti ké ipée ciété. ²⁸ M bo yánté dii mǎnni, m bo niité kékote Kadidee ké ndi baa.

²⁹ Ké Pierii ò tēnné ké dà: Bá ké betobè da yóu mí mbáá da yóu. ³⁰ Ké Yesu ò náké ké dà: Mǎmmu nwe n da náammè, yie nkó keyènké tekote bo nyóó kuǎ mmédérímè kàa yete kuce metāāti ké tú a í n yé.

³¹ Ké Pierii yete ké dà bitì! Bá ké bè bo n wēnnénè kékuǎ m báá da yóu.

Ké betobè múnke me mbéi.

Yesu báammè Kuyie Setisemandee mieke

(Wénté Matie 26:36-46 nē Duku 22:39-46)

³² Ké bèe tuǎke dibòri mari ké bè di tu: Setisemandee ké Yesu náké o tancǔumbè ké dà: Nkariné dié ké n kote kébántè Kuyie.

³³ Kòo nneiné Pieri nē Isaku nē Isāā, kòo kǎmbùtì níduǎ kòo yēmme cààrè. ³⁴ Kòo bè náké ké dà: N yēmme meé cààrè medié mmǎmmǎmmè ké dè n tonté, nkpaánè dié ndi né báá yé nkéduǎ.

³⁵ Ké détóo sǎmpóre kénínkú késínnè kébántè Kuyie nke dà: Ké dè bo yie ndimǎnni dii, mmeffǔtímè kperi, n déténè. ³⁶ Ké mbáá nKuyie nke tú: N cice a nǎmmu demǎu a yóu ké m báá yà fe mbòðfè mēffǔtímè kofe. Á dàǎ a dǎmè ké dè bá ntú n dǎmè.

³⁷ Kòo nwētini o tancǔumbè borè ké sǎ mbè yé nke duǎ, kòo beke Pieri ké dà: Simǎ a yé nke duǎmǎ? Á í na ké bo nwúó tewebièté mēfitímè mēmáá miekaǎ? ³⁸ Nwúónnè ké báá nKuyie nké mesóummè báá di na. Meyēmme mie dǎmu kédaǎ mesàà, nké tikǎnti né kpa muwērímú.

³⁹ Kòo wēte kékpénté, kémbáá nKuyie, ké náá nhò baa do náá ntì. ⁴⁰ Kéyíé kéwētēni o tancǔumbè borè ké sǎ mbè yé nke duǎ ké be nuǎ ncēēke, bè í nya bè bo ò náké tí.

⁴¹ Ò wētēni dii mǎnni kuce metāāmmè ké bè náké ké dà: Di wēte ké duǎmu kǎompua? Dè dàǎ ké dēemu, dimǎnni tǔǎkemu ké bè bo fité Onitibire ké benitiyeibee dà pī. ⁴² Íténè ké tí kote, ntenè wēe yó m pī ké tǔǎkeni.

Bè pīrímè Yesu

(Wénté Matie 26:47-56 nē Duku 22:47-53 nē Isāā 18:3-12)

⁴³ Yesu kpaá ké me nnáá nké Sudaasi, o tancǔumbè tepíité nē bèdébè kóǎ mǎu tǔǎkeni ké neiné ikuǎ niùbè kó bekótibè nē ikuǎ wāǎbè nē Kuyie ncīētè kó bekótibè tǎnni bè, ké bè to yese nē yedùrè. ⁴⁴ Ké sǎ nwèè yóó fité Yesu ò náké diǎnni ké tú: Ké n dǎu nwe, koǎ orí, di banté ké dà weñwe, kóǎ pī ké nhò baa mesàà. ⁴⁵ Ò tǔǎkeni dii mǎnni Yesu borè ké pǎnke dà: Okóti!

Kédeé kóǎ orí. ⁴⁶ De mǎnni ké dè kó benitibè pǎnkee munnéni képī nYesu.

⁴⁷ Ké Yesu tancǔumbè kóǎ mǎu nte disié kéhéi nkédate ikuǎ niùti diewè kóǎ tǎnti toǎ. ⁴⁸ Ké Yesu bè náké ké dà: Di kǎtēnni yese nē yedùrè ké bo m pī ké dǎ n tú onitikǔtì. ⁴⁹ Nh ò mbo yewe yemǎu di cuokè ké di tiē nKuyie nnáǎnti Kuyie ncīētè mieke bá di í m pī, dè tǔǎke ké dè bo dàǎ ti wàri ké yēmme mme.

⁵⁰ De mǎnni kòo tancǔumbè bēmǎu ò yóu kécoké.

⁵¹ Kòo dapaǎ mmǎu nkpaá kòo tǔ nke dáátí kuyàǎkú mǎá ké bè ndǎ kóǎ pī, ⁵² kòo fīinko kuyàǎkú kécoké mebii.

Bè bekénmè Yesu

(Wénté Matie 26:57-68 nē Duku 22:54-55, 63-71 nē Isāā 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ké bèe kotenè Yesu ikuǎ niùti diewè ciētè, ikuǎ niùbè kó bekótibè nē Kuyie ncīētè kó bekótibè nē ikuǎ wāǎbè, ké bèe tí nde borè. ⁵⁴ Ké Pieri ntú nYesu ké diétiri, ké yàa tannēnko ikuǎ niùti diewè kó kudǎnkú mieke, kénkari tihǎǎpǎnti borè, ké iiri muhǎá.

⁵⁵ Ikuǎ niùbè kó bekótibè nē dibeéntinnì ké bè nwanti Yesu dàǎ tì, tìl bo nte ké bèe ò kǎu bá bè í mpètè. ⁵⁶ Ké besǔkùbè nsoú nke náá nYesu nu ncǎkemu bá bè teti í mmáá. ⁵⁷ Ké bēmabè nyiiti ké sou nke tú: Tì kèè kòo tu ⁵⁸ ò bo pǎnte Kuyie ncīētè benitibè mǎá tē nē be nǎu kémaá tetetè yewe yētāāti mieke tēé í yó ntú benitibè mǎá tē.

⁵⁹ Bá nē mēmme be teti í mmáá.

⁶⁰ Ké ikuǎ niùti diewèé íté diǎnni cuokè kébeke Yesu ké dà: Á í yóó tēnnè timatàǎ? Benitibè bie nyé nha dàǎ ba?

⁶¹ Ké Yesu ncīéké, ò í mbéi ntimatì ké ikuǎ niùti diewè yíé kóǎ beke ké dà: Fǎǎ tu Kirisi Kuyie nti sǎnti kú kó debiraǎ? ⁶² Ké Yesu ò tēnné ké dà: Eē n we ntú, ké di bo yà Onitibire kòǎ kàri Kuyie mmuwērímú mǎmǎu yíé mbakú yóu, kóǎ yà kóǎ cutinì nē yewetè kéfinké.

⁶³ De mǎnni kɛ ikuʂ niùti diewèe kɛtɛ o yaǎbòrì, kɛbéi nke dà: Dè ténke dòmmu ti níwàá nwèè bo náké ò dǎà mèè yèinaa? ⁶⁴ Di kèèmu ò sǎámmè Kuyie, di yèmmè dòmmè?

Bemǎu kɛ bè dà: Ò dǎ nkékuǎmu.

⁶⁵ Kɛ bèmabè nhò sùu tinǎntǎti, kékáá nho ìikè kuyààkù kɛ nhò puoti yenacèkuute kɛ náá nke tú: Banté wèè da poté.

Kɛ tihǎǎpǎnti nhò bèmmu.

Pieri nɛnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:69-75 nɛ Duku 22:56-62 nɛ Isǎa 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Kɛ Pieri nkpaá kɛ bo kɛtenkè kudànkù kɛ ikuʂ niùti diewè kóo nitipotǎnti mǎu tǔakénì, ⁶⁷ kɛyá Pieri kòò ìiri muhǎá, kòo ò wénté masàà, kóò náké kɛ dà: Fǎ nha múnke do tǔmmu Yesu Nansaretì kou. ⁶⁸ Kɛ Pierii nenni Yesu kɛ dà: N yí banté a dǎ kɛ n náké tì.

Dè kó difǎnkúò kɛ íté kudànkù kɛntati kukpǎnkpǎnkù kɛ tekotɛ kuʂ. ⁶⁹ Kɛ wèè nitipòkùu wɛtɛ kóò yá kénáké bèè dè bo kɛ dà: We nni tǔ bɛ kóò mǎu nwe, kɛ Pierii wɛtɛ kénenni.

⁷⁰ Kɛ è nyóó yí kɛ bèè dè bo kɛ bèè náké Pieri kɛ dà: A mènke bè wǎnnèmu kɛ yé a tǔmè Kadidee kou kɛ náá nKadidee kó tináànti. ⁷¹ De mǎnni kɛ Pierii parikè kɛ dà: N tǔ n yí yé oniti di mɛ nnáá nwèè kpéi, kɛ n sǔmmu Kuyie nni ncǎ.

⁷² Dendé bǎmbà nkè tekotɛ kuʂ nkuce medérímè kɛ Pierii dentení Yesu sòò ò náké tì kɛ tú: Tekotɛ bo nyóó kuʂ nkuce medérímè kǎa parikè kuce mètààti kɛ tǔ a í n yé. Kɛ Pieri nkuʂ.

15

Bè do dakémè kɛ bo kuʂ Yesu

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nɛ Duku 23:1-5 nɛ Isǎa 18:28-38)

¹ Dikǔnwɛnni sèi, ikuʂ niùbè kó bekótibè, nɛ Kuyie ncǎtè kó bekótibè nɛ ikuʂ wǎàbè nɛ dibèéntǎnni dimǎu, kɛ bè tǔi nke bo yá bè yóó yǐmè Yesu, mǎmmè kɛ bèè ò boú kékɛtenè kédúu mPidati Ododmmu kɛbɛ kóò kùmandáà. ² Kɛ Pidatii ò beke kɛ dà: Fǎ tu Sifube kóo kpààtàà? Kɛ Yesu ò tǎnnè kɛ dà: A ti mbéi.

³ Kɛ ikuʂ niùbè kó bekótibè nnáá nYesu nu ndǎà dè. ⁴ Kɛ Pidatii wɛtɛ kɛbeke Yesu kɛ dà: A í yóó tǎnnè timatàà? A í yo bè tǔ a dǎà dèè kó dimàà?

⁵ Bá Yesu ténke í ntǎnnè timati kɛ dèè di Pidati.

Pidati yèmmè bèè baaké Yesu kǎfǎnko Barabaasi

(Wénté Matie 27:15-26 nɛ Duku 23:13-25 nɛ Isǎa 18:39-19:16)

⁶ Bá dii yentébanni mièke Pidati do ǎǎ fǐi nkukpetinkù kumàà ndi ditǎnni yé nwèè fǐi nkù. ⁷ Kɛ sǎ mbè kpeti oniti mǎu kóo yètiri tǔ Barabaasi nɛ o kɛbɛ, kɛ yé bè do yetemè okpààti kpeti, kɛ dikpǎnni ǎnnè kɛ bèè kuʂ oniti. ⁸ Kɛ ditǎnni kɛtɛ Pidati borè, kóò náké kɛ dà, wèè bè dǎà ò ǎǎ bè dǎàmmè. ⁹ Kɛ Pidatii bè beke kɛ dà: Di dǎ n fǐi Sifube kóo kpààti nwea?

¹⁰ Kɛ yé ò do yèmmèmu kɛ dǎ nyikuʂ niùbè kó bekótibè pǐ nYesu bè mièke ò péi mèè kpéi nke. ¹¹ Kɛ ikuʂ niùbè kó bekótibè nsukúí ditǎnni kɛ di bo dúu nkè Pidatii fǐi nko Barabaasi. ¹² Kɛ Pidatii yí kɛ bè beke kɛ dà: Di né dǎ n yǐmè di tǔ wè Sifube kóo kpààti? ¹³ Kɛ bèè wekii kɛ dà: Baaké we kudapǎàti ìnkè! ¹⁴ Kɛ Pidatii bè beke kɛ dà: Ò dǎà òmmè yei? Kɛ bè dǎke wekii medìè nke dà: Baaké we kudapǎàti ìnkè.

¹⁵ Kɛ Pidati ndǎ ditǎnni yèmmè bo narikemè kɛ fǐi nko Barabaasi kédúu nkè bèè puoti Yesu yedá kédèè kóo ò dúu ntihǎǎpǎnti kɛ ti bo ò baaké kudapǎàti ìnkè.

Bè ìnnémè Yesu ipo

(Wénté Matie 27:27-31 nɛ Isǎa 19:2-3)

¹⁶ Kɛ tihǎǎpǎntii tannè Yesu Ododmmu kɛbɛ kóò kùmandáà cǎtè, bè kàri dè kɛ bekù, kɛ tǐi ntihǎǎpǎnti timu. ¹⁷ Kóò dàtinnè diyaǎbòrì wǔrì kécití ipo kóò ìnnè, ¹⁸ kédèè kɛ nhò dàú kɛ tǔ: A boà fǎ nSifube kóo kpààti!

¹⁹ Kɛ puoti o yuu kuhàri kóò tǔ tinǎntǎti, kɛ ninku kɛ sǐi nko o ìikè kɛ dò mbè ò dǎu. ²⁰ Bè ò dàú dii mǎnni kǎnsǎnnè kédèite diyaǎbòwǔrì, kɛwɛtɛ kóò dàtinnè o yààti, kóò yènnè dihel kɛ bo ò baaké kudapǎàti ìnkè.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nɛ Duku 23:26-43 nɛ Isǎa 19:17-27)

²¹ Kɛ Sidenni èi kóo niti mǎu nkǔntini kupaku kɛ bè ò tǔ Simǎ, Adekisǎntiri nɛ Dufuusi bè cice, kɛ tihǎǎpǎnti ò pǐ nnè muwǎrimú kédúu nkòo to Yesu dapǎàti. ²² Kɛ bèè kotenè Yesu Kodikotaa (dèè tǔ kuyukǎ), ²³ kóò dúu mmènaà mmèè kǎorènnè mutie mùu kòu kuyonku bá Yesu í nyie nkéyá. ²⁴ Kɛ bèè ò baaké kudapǎàti ìnkè, kétáà tété kɛtoti o yààti. ²⁵ Diyiè do berinè tewebièè mèwɛi ndi dikǔnwɛnni kɛ bèè baaké Yesu kudapǎàti ìnkè, ²⁶ kɛwǎri mùu kpéi nte

kè bè ò baaké ke dò: Sifube kóo kpààti, kédanne kudapāāti yómmè. ²⁷ Kébaaké benitikòbè bèdébè, òmòu o bakú you, òtòu kucànku. [²⁸ Mèmmè kè dèe dò ti wàrimè ke tú: Bè ò wènnénè benitiyèibe.]

²⁹ Kè bè mpènkú koò sàà nke bakii yeyo ke tú: Hé! Fí nwèè do tú a bo pònte Kuyie ncîètè kèmaá tetetè yewe yètàāti mieke, ³⁰ deetè amáá! Cúténí kudapāāti ìnkè.

³¹ Ikuú niùbè kó bekótíbè nè ikuú wāābè kè bè ndaú Yesu ke náa mbemàa ke tú, ò deetè betòbè ò me nyí na ke bo deetè omáa. ³² Kiriisi Isidayeeribe kóo kpààti, cúténí kudapāāti ìnkè kè ti yà kèntá. Bè do baaké bè kóò pènnè, kè bè múnke nhò sàá.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Duku 23:44-49 nè Isāa 19:28-30)

³³ Diyìe cómmú dii mōnni yeyo kè dèe biite ketenke kemou kèmbi kè dè yàa tuakenè tewebiètè mètāāti. ³⁴ Tewebiètè mètāāti mōnni kè Yesu kuú mmèdiè nke dò: Edoyii, Edoyii, damasabakitanii (dèe tú: Kuyie, nKuyie, ba nkpeí nte kàa n you!).

³⁵ Bèè dè bo kè be kóò bèmabè kee, kè bée nke dò: Keenè ò yumè Edii.

³⁶ Kè be kóò mōu coké kéméúnní disòsūā menéyāā nkésoo nkuhāri yómmè kényoutoo Yesu kòò bo yà, ke náa nke tú: Yōunè kè ti yà Edii bo kōtení kóò cūūnní kudapāāti ìnkè.

³⁷ Kè Yesu kuú mmèdiè, kètētè.

³⁸ Kè kuyāākú kùu do pi Kuyie ncîètè mieke ikuú nenti kó kudieku kè kùu kētè de ìnkè nè difūānī. ³⁹ Kè Odommu kó kuhāpōnkú kùu ni tihāpōnti tekōūtè (100) kè kù cómmú Yesu iikè kénya Yesu ku mēè botí kēbēi nke dò: We nñiti mēnke tú Kuyie mBire nde!

⁴⁰ Kè benitipòbè mabè dè bo ke cómmú medétimè ke wúó. Bèè kó bèmabè tu: Maari Makitadaa èi kou nè Isaku dedapūmbire nè Sosesi be yō Maari nè Sadombee, ⁴¹ bèè do ò neitinè ke pī nho tōmmú ò bo dii mōnni Kadidee, nè benitipòbè tòbè péu bèè do ò neiné kékote Sedisademmu.

Bè kūnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Duku 23:50-56 nè Isāa 19:38-42)

⁴² Kuyyoku bè do sō tūntè kù demou kè dè né wenté teompūtè, ⁴³ kè Sosefu Adimatee èi kou, kóò tú dibéentīnni kou kè bè ò dé, kòo bāa Kuyie nkpaātiyuu bo tuakenimè, kòo kote nè dikōmbuú kénya Pidati kóò mōu dīnūu ke bo kūnné Yesu. ⁴⁴ Kè Pidatii kee Yesu kumè mecāā, nkè dèe ò di kóò yu kuhāpōnkú kè kù beke, ke bo yà Yesu ku kè dè mōnte yoo dè í mōnte. ⁴⁵ Kè kuhāpōnkú ò nākè, kòo duú ndinūu Sosefu kòo bo túóté Yesu. ⁴⁶ Kè Sosefuu donté kuyāākú kécūūnni Yesu kudapāāti, kóò pōū, kédōu nkufōti mieke bè keú kù dipèri mieke, kédeè kēpoo nkutāāri. ⁴⁷ Maari Makitadaa kó dihei kou nè Maari Sosesi yō ke bè nwúó mbè ò dōu ndè.

16

Yesu yāntémè

(Wénté Matie 28:1-8 nè Duku 24:1-12 nè Isāa 20:1-10)

¹ Kè teompūtèe pēētè kè Maari Makitadaa èi kou nè Maari Isaku yō nè Sadombee kè bèe donté mekúú nkunōu natikú kōme ke bo kōte képe nYesu. ² Kè pike cute dimāāsi kó dikūnweñni kentuokoo kufōti borè kè diyìe yēnni. ³ Kè bè mbékú bemāā ke tú: We mbii yóo ti pootè kufōti kó kutāāri.

⁴ Bè wētōo dii mōnni kénsú nkuu tāāri pòòte. ⁵ Kè bèe ta kufōti mieke, kénya odapaā mmōu kòò kàri, kè dáātí tiyaopéti kè kufōwaā mbè pī mmèdiè. ⁶ Kè weè dapāā mbè nākè ke dò: Kufōwaā mbāā di pī, di wanti Yesu Nansareti kou nwe bè baaké wè kudapāāti ìnkè. Ò yāntēmu ke itè, ò í kpaā die, ñtenè bè sòò ò dōu dè. ⁷ Kōtenè kénáké o tancōumbè nè Pieri ke dò ò niitè Kadidee, di bo ke nhò sōñké kēndōnnè ò sòò di nākémè.

⁸ Kè bèe yēnni kécoké kè be kānti au bá bè ténke í te bemāā, bè í ndāātí kénáké òmōu timati, ke yē kufōwaā ndie nke bè autémè.

Yesu benkemè omāā Maari Makitadaa èi kou

(Wénté Matie 28:9-10 Isāa 20:11-18)

[⁹ Dimāāsi yìè kó dikūnweñni ndi Yesu yāntémè, kēketé kēbenke omāā Maari Makitadaa èi kou, ò do bēti wēè mieke yeboké yēyieké. ¹⁰ Kòo kōte kénáké Bèè do neitinè Yesu, ke sō mbè kuò nYesu kó mukūū. ¹¹ Bè kēè dii mōnni Maari tūmè Yesu yāntè kòo ò yà bá bè í nti tá.

Yesu benkemè omāā otancōumbè bèdébè

(Wénté Duku 24:13-35)

¹² De kó difōnkúò kòo tancōumbè bèdébè nkōri depaa nkòo bè benke omāā kè dè ncāānnè ò sòò benkemè omāā Maari. ¹³ Kè bèe wētení ke múnke ti nākè betòbè bá bè í nti tá.

Yesu do tãmmè o tancsùmbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Duku 24:36-49 nè Isāā 20:19-23 nè Yesu Tɔrè 1:6-8)

¹⁴ Dɛ kó difɔnkúò kɛ nè bɛnkɛ omáà o tancsùmbè tɛpíítɛ nè omáà kɛ sɔ mbè kàri kɛ yo nkòo bɛ kpànnè bɛ í tãmmè kɛ dò nhò mɛnkɛ yãnté. Kɛ bɛ yèmmè kpáá kpeñni, kɛ yé bɛ do í tãmmè bɛɛ tu bɛ ò yà koò yãnté bɛ kpɛti. ¹⁵ Dɛ mɔnni kɛ Yesu bɛ nàké kɛ dò: Kɔtɛnɛ kutenkù kumɔu kénáké Tináaṣààtì bɛnìtibè bɛmɔu. ¹⁶ Wèè bo tì yie nkè bɛɛ ò ānné bàtɛmmù Kuyie mbo ò dɛɛtɛ, kɛ wèè í tì yie nkùu ò kpeɛtinné. ¹⁷ Ntɛnè bɛɛ bo yie mbè yó ndɔɔri tii dieti: Bɛ bo mbɛti yebókè nè n yètìrì, kénnaá ntínáaṣàànti. ¹⁸ Bɛ bo mpɛ nyiwààkɛ bá ì í bɛ dɔmmù, kɛ bɛ yà mutie mùu kòu mù báá bɛ dòò mɛyɛi mmamè, bɛ bo nnɔnku bɛ nɔu bɛmuɔmbɛ ìnkè kɛ bɛ mɛrí.

Yesu wèɛ kɛ dèkɛmè kɛ Ìnkè

(Wénté Duku 24:50-53 Yesu Tɔrè 1:9-11)

¹⁹ Tì Yìè nYesu bɛ nàké mɛmmɛ kɛdɛè, kɛ Kuyie nhò tùótɛ, kɛdɛkɛnè kɛ Ìnkè, kòo kari Kuyie mbakù youú. ²⁰ Kɛ Yesu tancsùmbɛɛ kɔtɛ tìpɛtì timɔu kénnaánte Tináaṣààtì, kɛ tì Yìè mbè bonè, kɛ bɛ dòòri tidietì, kɛ dɛ bɛnkú bɛ nàá ntì túmè timómmɔnti.]

Duku wàrimè Tináàh̄sààtì Di mpátìrì tò tìi náàntì

Duku weè wàri di mpátìrì kè di ti náá nYesu tumè Isidayeeri b̄ kóo deetiwè nè kutekù kum̄ kóo deetiwè. Duku wàri o pátìrì kè bo benke Yesu dóm̄ mme benitibè nè Sammarii kóo niti kó dináàh̄antìrì nè kukpàatiyeinku kperi nè oniti weè bire do feti kóo w̄te kè dè p̄tè, nè Kuyie nt̄rè do nàkém̄ beñaac̄embe Yesu kó mupeitím̄ kpéi. Duku ti náá nKuyie ndóm̄ mme besámp̄bè nè bec̄ribè nè bep̄d̄bè. Kè nàkè kè ìkú Yesu tùm̄ Onitibire, deè te kóo b̄te ò yàaribè kó ifuke ke tũkenè Adammu.

Di mpátìrì náàntì duó ke dóm̄

1. Duku wàrimè o pátìrì 1:1-4
2. Yesu kó mupeitím̄ nè ò bàatím̄ o tómmú kpéi 1:5-4:13
3. Yesu p̄i mm̄u tómmú 4:14-19:27
4. Yesu f̄t̄t̄m̄ 19:28-23:56
5. Yesu kumè nè ò yānt̄m̄ 24:1-53

Muò kpéi nte kè Duku wàri di mpátìrì

¹ Benitibè péu wàrimu Yesu fóm̄ kó tináàntì tìi d̄ò ti cuokè, ² kè tũnne Kuyie nkó bet̄mbè bèè ò yà nè be nuò ndè keté dii m̄nni b̄ ti nàkè kè tì dóm̄. ³ M móm̄muò nkè m biéké weti weti dè d̄ò mèè boti nè dè keté dii m̄nni, kè s̄ ndè wenni kè d̄o n da wàri de kó tináàntì f̄s nhokóti Teofiiri. ⁴ Kàa nyé kè d̄o nha yie nt̄i náàntì tú timóm̄m̄nti.

Kuyie nt̄nni do nàkém̄ Isāa-Batiisi kó mupeitím̄ kpéi

⁵ Ed̄ti do tú dii m̄nni Sudee kóo kpàati kè ikuò niuti m̄u bo kóo yètiri tú Sakarii, ikuò niuti Abia kó fenafe kou, kóo pokù yètiri tú Edisabeti, An̄ kó kufuku kou. ⁶ Be d̄è kè b̄ d̄òri Kuyie ndóm̄, kè yíe nKuyie ntann̄ nè ku tié nyim̄u. Timati í mbo b̄ bo b̄ sei nt̄i mieke. ⁷ Kè b̄ kòtè bedé bá b̄ í m̄ake debire kè yé Edisabeti do tùm̄ tēh̄ūnte.

⁸ Diyie mari kè Abia kó fenafe kó m̄fitim̄e tuoke ⁹ kéndonn̄ b̄ do ñ nd̄orim̄, kè b̄e t̄ā t̄é k̄t̄āat̄ Sakarii kóo ta Kuyie nc̄t̄è k̄nt̄uò nt̄ih̄ūnti. ¹⁰ Kè benitibè bem̄u mbo ditowaà, kè báa nKuyie ò tũ nd̄i m̄nni t̄ih̄ūnti. ¹¹ Kè Kuyie nt̄nni c̄t̄én̄i k̄ncóm̄m̄ dih̄ūnt̄nni Ìnk̄, di pikù yóu. ¹² Sakarii di yà dii m̄nni kè d̄e ò di mediè nkè kuf̄waà nhò p̄i. ¹³ Kè Kuyie nt̄nni nàkè Sakarii kè d̄o: Kuf̄waà mb̄áa da p̄i nKuyie nc̄ut̄emu a báamm̄i, a pokù Edisabeti bo da peit̄e denitidabire kàa d̄e yu kè d̄o Isāa. ¹⁴ Diw̄l bo da p̄i, nk̄a ȳemm̄e narike mediè kè benitibè péu nyāku b̄ ò peit̄e m̄è kpéi. ¹⁵ Kè yé ò yó nt̄um̄ Kuyie nkóo nitidiw̄e nwe, ò í yó nȳ dif̄é yoo menaà mm̄e kó dim̄a muò. B̄ bo nyóò ò peit̄e kè Muyaans̄aam̄ muò p̄anke ò piék̄. ¹⁶ Weè yóo t̄én̄n̄i Isidayeeri péu b̄ Yiè nKuyie mbor̄e. ¹⁷ O borim̄ bo nwnni kè Kuyie nhò duó nku Yaa nn̄ muw̄r̄im̄ Kuyie p̄ān̄ānti náānt̄o Edii do m̄ake mu, kóo w̄te k̄n̄arik̄unne ibi nè i ciceb̄, k̄ceete itookperi yemb̄e kè b̄e m̄ote meȳemm̄e, mèè bo yie nKuyie k̄t̄ūnte benitibè kè b̄ mb̄aa ti Yiè.

¹⁸ Kè Sakarii beke Kuyie nt̄nni kè d̄o: M bo ȳim̄e k̄bant̄e kè d̄o a náa mmóm̄muò nke yé n k̄ot̄m̄ kè m pokù k̄ot̄? ¹⁹ Kè Kuyie nt̄nni ò t̄én̄n̄e kè d̄o: N tú Kabiȳeri nwe kè bo Kuyie mbor̄e, kè k̄u n t̄ōnni kè m bo da nàkè de kó tináàns̄aati. ²⁰ A í m̄e nt̄ām̄ kè d̄o nd̄e bo d̄ò, a n̄ōnd̄nf̄e bo dari, bá a bá nn̄o nke náa nk̄e d̄e yāa d̄ōn̄n̄e, kè yé d̄e yóo d̄ōm̄emu de m̄nni bo tuoke dii m̄nni.

²¹ De m̄nni kè benitibè ò bàa ditowaà kè d̄e b̄e di, kè b̄e m̄nt̄e d̄e ȳim̄e koò òte Kuyie nc̄t̄è mieke. ²² Ò ȳnni dii m̄nni ò í nna kè bo b̄e b̄inn̄e k̄e mb̄e benkú nè sin̄u m̄ā kè b̄e b̄ant̄e kè d̄o timati t̄i ò t̄ũken̄i Kuyie nc̄t̄è mieke.

²³ Sakarii d̄e dii m̄nni o tómmú Kuyie nc̄t̄è, k̄k̄ò n̄ho c̄t̄è. ²⁴ Kè d̄e yíe s̄āmp̄ k̄oò pokù Edisabeti p̄úo nk̄emm̄ake bet̄āāb̄ b̄ēn̄umm̄ kè s̄ori kè náa nke tú. ²⁵ Kuyie nd̄ent̄en̄i n kpéi kè n d̄ò mes̄ā, kè d̄eite if̄ei ìi do m bo benitibè ìlk̄.

Kuyie nt̄nni nàkém̄ Yesu kó mupeitím̄ kpéi

²⁶ Edisabeti pouti m̄ake dii m̄nni bet̄āāb̄ b̄ekuò, kè Kuyie nt̄nni ku t̄ōnni Kabiȳeri Kadidee kó dihēl mari mieke, kè b̄e di tu Nansaret̄i, ²⁷ desap̄umbire mar̄e d̄e ò yé onitid̄u de bor̄e, kè de yètiri tu Maari, kè Sosefu, okp̄āti Dafiti kó kufuku kou de p̄o. ²⁸ Kè Kuyie nt̄nni ta desap̄umbire c̄t̄è kè d̄o: Maari, diw̄l nda bo, Kuyie nda bon̄emu kè da d̄ò mes̄ā mm̄edī.

²⁹ Kè dɛɛ di Maari kòo mǎnté tì náahtì botí nku. ³⁰ Kè Kuyie ntǎnni náké Maari kɛ dǎ: A bá nyǎkù, Kuyie nkuu da dǎɔ mesàà. ³¹ A bo púo nképeité denitidabire kɛ dɛ yu kɛ dǎ Yesu. ³² Ò bo ntú onitidiewè kɛ bè nhò yu kɛ tú Oĩnkènkpààti bire, kɛ ti Yiè nKuyie nhò duó nho yàari Dafiti kó dikpààtikàri. ³³ Ò bo ntú Sakòbu kàbɛ kóo kpààti sǎà.

³⁴ Kè Maarii beke Kuyie ntǎnni kɛ dǎ: Dè bo yĩmɛ kédǎɔ m mu nyí mɛ nyémè onitidǎu? ³⁵ Kè Kuyie ntǎnni ò tǎnné kɛ dǎ: Muyaánsààmù bo cúténí a ĩnkè kɛ Oĩnkènkpààti da dátinné o kó mǎdɛɛ, dɛɛ te debire a yóo peité dɛ ĩ yó mmakemè mɛyɛi, bè bo ndɛ yu kɛ tú Kuyie mBire. ³⁶ Ntɛ a tɛbite Edisabeti pùómmè o kóti mieke kɛ bo otǎnkù kuónwè, wenwe bè do tú wè tɛhǎuntɛ. ³⁷ Kè yé dɛmarè ĩ yóunémè Kuyie. ³⁸ Dɛ mǎnni kɛ Maari dǎ: N tú Kuyie nkóo tǎnti nwe, dɛɛ dǎɔ kéndǎnnè a béímmè.

Dɛ mǎnni kɛ Kuyie ntǎnni ité.

Maari kòtɛmè Edisabeti dǎummu

³⁹ Kè Maarii ité kékote Sudee kó diheì mari yetǎrè ĩnkè, ⁴⁰ kétuake kéta Sakarii cǐtɛ kédǎu nhEdisabeti. ⁴¹ Kè Edisabeti keè Maari ò dǎummè kɛ debiree nampɛ o pouti mieke kɛ Muyaánsààmù o píɛ. ⁴² Kòo pǐkè kɛ dǎ: Kuyie nda dǎummu mesàà mbenitipòbè bɛmɔu mieke, kɛ ku kó mesàà mbonè debire a púo ndɛ. ⁴³ N tú wɛ kɛ n Yiè nyǎ kǎtení n cǐtɛ. ⁴⁴ Kè yé n kèè dii mǎnni a dǎummu kɛ diwèi pí ndebire m pouti mieke kɛ dɛ nampɛ. ⁴⁵ Dè nda naati kɛ yé a yiemmmè kɛ dǎ nKuyie nda náké tì bo dǎɔ.

Maari kó fɛyɛnfɛ

⁴⁶ Kè Maarii dentɛ kɛ dǎ:

N wǎnni sǎntĩmu n Yiè,

⁴⁷ kɛ n yèmmè naatiné Kuyie kunku n dɛɛtíwè.

⁴⁸ Kè yé kù n wèntémè fɛnǎnsàáfɛ, mí nku kóo tǎnti sǎmpòu,

kɛ bè bo nni nyu sǎà kɛ tú diwèi yìɛ.

⁴⁹ Kè yé Muwǎrímú mumɔu yìɛ nni ndǎǎmè dɛmarè dierɛ, wenwe wèè yetiri tú kpa mɛyɛi,

⁵⁰ kòo kuò mmesémmè sǎà bèè ò dé,

⁵¹ kɛ yòute o bakù nè muwǎrímú

kɛ sifei yembè cǐtɛ,

⁵² kɛ buó mbekpààtibè

kɛ íi mbeciribè,

⁵³ kɛ píɛ ntikpàti dikǎnni bo bè,

kɛ bèti tikpàti yembè bɛ nɔu sinùmmù,

⁵⁴ kɛ kuó mmesémmè ku kó betǎmbè Isidayɛeribɛ,

kɛ bè teennè,

⁵⁵ kéndǎnnè kù do tì nákémmè tì cicebè

nè Abarammu kó diyuu ĩnkè

nè o yaábí sǎà.

⁵⁶ Maari do bo mbonè Edisabeti kɛ dǎ betǎàbè bètǎàti ndi kɛwɛtɛ kékò nho cie.

Isǎa-Batĩsi kó mupeitĩmù

⁵⁷ Kè Edisabeti peitǎmǎnni tuake kòo peité denitidabire. ⁵⁸ Edisabeti pɛɛtitòbè nè o naàmùnkù kàbɛ kɛ bèè keè ti Yiè nKuyie nhò dǎɔ mèè sǎà nkóò wǎnnénè kɛ bè nyǎnku. ⁵⁹ Debire yìɛ niĩnni yìɛ kɛ bèè kǎtení kɛ bo dɛ cǎnté, kéndó kɛ dɛ yu kɛ dǎ Sakarii, dɛ cice yetiri. ⁶⁰ Kòo yǎ yete kɛ dǎ: Debire yetiri yó ntú Isǎa nwe. ⁶¹ Kè bèè yete kɛ dǎ: Òmǎu ĩ bo di naàmùnkù mieke wèè mǎke dɛ kó diyèiri.

⁶² Kè bèè beke Sakarii nè tenùtè kɛ bo yà ò dǎ o bire yetiri yó ntú mù. ⁶³ Kè Sakarii beke tedabɛtɛ kɛwǎri kɛ dǎ: O yetiri yó ntú Isǎa nwe. Kè dɛɛ bè di bɛmɔu. ⁶⁴ Kòo nǎndenfɛ pǎnkɛɛ date kóo na kɛbéi nkésǎntɛ Kuyie. ⁶⁵ Kè kufǎwǎá mpí nho cɛpɛɛtitòbè bɛmɔu, kɛ dɛ kó tinǎahtii pitɛ, kétuakénè yehakè yèè bo Sudee kó yetǎrè ĩnkè. ⁶⁶ Bèè kó dimǎà tì kèè kɛ mbékú bɛmǎà kɛ tú: Dɛ kó debire sǎà yó ntú wɛ?

Kuyie nkó muwǎrímú muò do ò bonè.

Sakarii kó fɛyɛnfɛ

⁶⁷ Kè Muyaánsààmù píɛ nSakarii, debire cice kòo náké Kuyie mpǎánǎahtì kɛ dǎ:

⁶⁸ Tì Yiè nKuyie tĩnti Isidayɛeribɛ tũ nkù, n da sǎntĩmu.

Fó nwèè teennè a nitibè ke bè deetè,
⁶⁹ ke duanní Odeetiwè diwè
 a kóo tōnti Dafiti kó kufuku mieke,
⁷⁰ a pāānāahti náam̄bè do ti nàkēmu nè dimōnni,
⁷¹ a yóo duannimè Odeetiwè,
 kóo ti deeténè ti kpantídèntòbè,
 ke ti patenè bèè ti níí.
⁷² A dēntenímu a kó metaummè sàamè kpéí,
 ke kuó nti cicebè mesémmè.
⁷³ A do nàké tinti ti yààri Abarahammu ke dō:
⁷⁴ A bo ti deeténè ti kpantídèntòbè,
 kè ti na kémpí nha tōmmú ke bá nyīkù,
⁷⁵ kéndò mpáíí a iikè,
 ke dōari a dómè ti fōmmu mumou mieke.
⁷⁶ F5 m bire,
 bè bo nda yu ke tú
 Oīnkēnkpāāti kó tipāānāahti náahtò,
 ke yé f5 yóo niitēmè kētūntè ti Yiè nce,
⁷⁷ kébenke benitibè ti Yiè nyóó bè deetémè,
 ké bè cīē mbe yei.
⁷⁸ Nè Kuyie nkó mesémmè diēmè kpéí nke,
 kù ti duannimè kéīnkè kó kuwenniku,
⁷⁹ kè kù bo mīíté
 bèè bo mukūū nkó dibīinnì mieke,
 ke ti tannè meom̄pūmè kó kuce.

⁸⁰ Kè debire nkótírí ke kpénkú Kuyie nkó kuce mieke kéta kémbò dikpāā mieke ke yàa keténè o tōmmú Isidayēribe cuokè.

2

Bè peitēmè Yesu

(Wénté Matie 1:18-25)

¹ Sesaa Okusiti do tú dii mōnni okpāāti, kéānné mukāmmú ketimú o kó ketenkè kemou mieke. ² De kó mukāmmú ketimú do ānné Kiriniisi tú dii mōnni ndi kumāndáa Sidii kó kutempē mmieke. ³ Kè benitibè bemou nkori bá wè o yembè eì ké bè wāū be yètè. ⁴ Kè Sosefuu íté Nansareti Kadidee tempē, kékote Dafiti kó dihei bè tú di Betideemmu Sudee kó kutempē mmieke, ke yé ò tumè Dafiti kó kunaāmunkū kou nwe, ⁵ ke bo wāri o yètiri ke nēinè Maari o pokū kòò pūó. ⁶ Kè bè mbo Betideemmu kè dè yāa tuākenè Maari bo peitēmè. ⁷ Kòo peitè o kòò po, kóó pāū nkuyāàkū ke dōu nyiwūš yonnè kùu nenkū mieke, ke yé bembe do í pètēmè mefiè ntepāōcīētè mieke.

Kuyie ntōnni nàkēmè bepecēmbè bè peitēmè Yesu

⁸ Ke s5 mbepecēmbè mabè bo Betideemmu kó depaa nkeyènkè, ke baa be pe. ⁹ Kè Kuyie ntōnni kotoo be borè, kè Kuyie nkó kuwennikuu bè fité kè kufōwaa mbè auté. ¹⁰ Kè Kuyie ntōnni bè nàké ke dō: Kufōwaa mbáa di pī, n di tōni Tināāšāāti nti tū yó ntú kubotí kumou kó kuyēnaati. ¹¹ Bè di peitēmu yíe Kirisi Odeetiwè, ti Yiè nDafiti kó dihei mieke. ¹² Ntenè dēè yó nte kè dí ò banténè, di bo yà debire kè dè pūš kuyāàkū kéduš iwūš yonnè kùu nenkū mieke.

¹³ Dende bām̄bā nkè Kuyie nkó yetōrè teyēe cúténí kéīnkè péu kéwēnnénè Kuyie ntōnni kè yé nsāntí Kuyie nke tú:

¹⁴ Kuyie nyètiri ndeu kéīnkè mieke,
 kè ku kó mesāā nní mbonè benitibè
 ku dō bè ketenkè īnkè!

Bepecēmbè kàtemè ke dou nYesu

¹⁵ Kuyie ntōrè wētè dii mōnni kéīnkè kè bepecēmbēe nàké bemāā ke dō: Ti kōtenè Betideemmu kéyā dēè dāō, ti Yiè nti nàké dēè kpéí.

¹⁶ Kè bēe íté mecāā nkékte kéyā Maari nè Sosefu nè debire kè dè duš iwūš yonnè kùu nenkū mieke. ¹⁷ Bè yà dii mōnni debire kè bè nàké Kuyie ntōnni do bè nàké ti de kó debire īnkè. ¹⁸ Kè dēe di bèè kó dimāā kēè bepecēmbè náá ntí. ¹⁹ Kè Maari ti āā o yēmmè ke toti o yēmmè ti īnkè. ²⁰ Kè bepecēmbè nwētí ke sántí Kuyie nke déúkunko ku yètiri bè kēè ti ke ti yà ti kpéí, nke yé dè do dōmè Kuyie ntōnni bè nàké mēè botí nku.

Bè yúmè Yesu o yètiri

²¹ Kè dèe tuòke diyie niñni bè yóó cānté di debire, kè bèe dè yú ke dà Yesu, Kuyie ntānni do yu di bá bè mu nyí ò pùò.

Bè benkémè Yesu Kuyie

²² Mòyiisi do dúú nyii kuò tùòke dii mōnni, Sosefu nè Maari kè bèe kōtenè debire Sedisademmu kè bo dè benke Kuyie kédàò ikuò mēwēnkūmē kpēyi, ²³ ti wārimè ikuò mieke ke tú bè níí dúò bèe tu Mpo be kó dimàà Kuyie. ²⁴ Sosefu nè Maari kè bèe kōte kédàò ikuò yēmme, kékua yekpetinónkperè yèdèè yoo sinónkpeé mómmanisi sidési.

²⁵ Dè do sá nhoniti mōu wèe bo Sedisademmu kòo yètiri tú Simmēss, kòo dàòri Kuyie ndò dè ke dé Kuyie kè Muyaánsààmù ò piéké, kòo bàa Isidayeeribe kóo dēetiwè. ²⁶ Kè yé Muyaánsààmù do ò nākémè ke dà ò bo yà Kirisi Odētiwè, Kuyie ntānni wè, ke né na kékú.

²⁷ Kè Muyaánsààmù niitè Simmēss kòo ta Kuyie ncētè Yesu yembè ò kàrinni dii mōnni ke bo dàò ikuò. ²⁸ Kè Simmēss cōutè debire kēsāntè Kuyie nke dà:

²⁹ N Yie nha do nākè ti dàòmu, di mōnni yóu mí a kóo tñnti kè n kú nè diwèi.

³⁰ Kè yé n yāmè nè n nuò

a duōnni wèe dēetiwè,

³¹ ibotí imōu kpéi nke a ò duōnnimè,

³² wèe tú kuwenniku kùu yóó mífé yebotè, kédúo nyIsidayeeribe disānni.

Simmēss nākémè Kuyie mpāānāñti Yesu kpéi

³³ Kè dèe di debire cice nè dè yó Simmēss nāa ti debire kpéi. ³⁴ Kè Simmēss mōo Kuyie nkó mesàa mbe kpéi nkédeè kénáké Maari ke dà: Debire die nkpeí nke Isidayeeribe péu yóó duómè kè péuu íté. Dè yó ntú Kuyie nkó dibenkèri ndi ke cé ntineiti besükubè cuokè. ³⁵ Meyēmme mēè do sari kè mēe faité. Kè fí mMaari, demōu memme dè bo ndò ndisiè kékoute a yēmme.

Anni sântemè Kuyie

³⁶ Kè sá nKuyie mpāānāñti nāāntò mōu dè bo kè bè ò tu Anni, Fanniyēeri kóo sapàà, Aseé kó kubotí kou ke kōtè mediè, ò do yóó yenke ke mu nyí yé onitidòu kè bè mmōke yebie nyēyiekè kòo dàuu kú. ³⁷ Kòo ntú okúpokú kētuokenè yebie nsipísini nè yēnàà ke báa nKuyie, Kuyie ncētè mieke, ke bou dinùu. ³⁸ Kòo múnke tuōkení dè mōnni kēsāntè Kuyie nkénáké Yesu kpéi Sedisademmu kōbe bèe do baa Odētiwè.

Yesu nè o yembè bè wētēmè Nansareti

³⁹ Maari nè Sosefu bè dàò dii mōnni Kuyie nkó ikuò kédèe kēwēte kékōnnè debire Nansareti Kadidee kó kutempē mmiēke. ⁴⁰ Kè debire nkótíri ke kpénkú ke mōke mēciú nkè Kuyie nkó mesàa ndè bonè.

Yesu tamè Kuyie ncētè dè mōnni ke mōke yebie ntepiútè nè yèdèè

⁴¹ Yesu yó nè ò cice bè do ss kotemu bá dii benni Sedisademmu diyentēbanni. ⁴² Yesu mōke dii mōnni yebie ntepiútè nè yèdèè kēneinè o yembè kè bèe kote, ke yé ò tūòkernè o mōnni. ⁴³ Dibanni kó yewe dèe dii mōnni Maari nè Sosefu kè bè nkūnti bá bè í ndāòte ke dò nYesu í bè neínè, kè Yesu nkpaá Sedisademmu. ⁴⁴ Kè bè dà kuce diyie dimáa ke yé ke tú Yesu neínè betòbè, kóo mānté kékete o wammù be cēi kōbe nè be népobè borè. ⁴⁵ Bá bè í nhò yà kēwēte Sedisademmu kòo wanti, ⁴⁶ kóo yà diyie tāānni yiè Kuyie ncētè mieke kòo soké ikuò niùbè cuokè kè bè nāa nkòò kēmū kè bè békú tināñti. ⁴⁷ Kè dèe di bèe kó dimàà dè bo mēciú nhò mōke mē nè ò bè tēnninko mēè botí. ⁴⁸ O cice nè o yó bè ò yà dii mōnni kè dèe bè di mediè nkòo yó ò beke ke dà: M birè, dè dōmme kaa ti dàò memme? Mí nnè a cice ti da wammúmu kè ti yēmme cààrè. ⁴⁹ Kòo bè tēnné ke dà: Di n wanti ke yē mba? Di í yé ke dà n dò nképí n cice tōmmáa?

⁵⁰ Bè mē nyí mbanté ò dà kè bè nākè ti.

⁵¹ Kè Yesu bè neínè kè bèe wēte kékò nNansareti, kòo nyíe mbe kpēti kòo yó nhāa dèe kó dimàà dàòri o yēmme mieke. ⁵² Kè Yesu nkótíri kòo cii ndēukú kòo dàòrimè nwenni Kuyie nnè benitibè.

3

Isāa-Batiisi kó mutāmmú

(Wénté Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Isāa 1:19-28)

¹ Tibēeri Sesaa kó tikpāti benni tepítè nè dinummuri mieke, kè Pōnsi Pidati tu Sudee kóò kùmandáa kè Edōti Tetidaki tu Kadidee kóo kpāàti, kòo nantè Fidipu tu Itidee nè Tadakonniti

kó ketenke kóo kpààti. Kè Disanniya Tetidaki tu Abidenni kóo kpààti. ² Ké sò nhAnni nè Kaifu bè tu ikuá niùbè kó bekótibè. Kè Kuyie mbéinnè Isāā, Sakarii bire dikpáa mieke. ³ Kè Isāā kòte Suditē kó yehékè kénnaante benitibè ke tú: Duónnè kè bè di ànné bàtémumu, dèè benkú ke dò ndi borime cèète kè Kuyie ndi cīè ndi yei.

⁴ Mémme kè dèè dàà kéndò nKuyie mpāānāanti náantò Esaii do wàri ti ke dò:

Oniti wèè bo dikpáa mieke

wèè péu metammè ke tú:

Tūntenè ti Yiè nkó kuce,

séinnè o ce,

⁵ kéfínnè yefōtè yemou

képante yetāre nè sitāā,

késéi nyice ii kōrmu

kéhenne dèè ikú.

⁶ Kè benitibè bémou yà Odeetiwè Kuyie nduónni wè.

⁷ Kè Isāā nnāá mbèè kàriní o borè kòo bo bè ànné bàtémumu ke tú: Iwààke dindi! We ndi náké ke tú di yenténè Kuyie nkó kemieke kèè kèriní? ⁸ Di borime benke tūnké di cèeteme. Di bá ntú dè sànnè di bo ntúmè Abarahammu tu di cice. N di náá mómmu nwe, Kuyie mbo na kétuótumu ye ntāre kédò Abarahammu kó iyaābí. ⁹ Okōūti sūstému o pīētè ke bo u detie. Detie ndèè kó dimāā í pēi yebè sàāyè bè bo dè u kécú.

¹⁰ Kè benitibè o beke ke dò: Tí né dò nkédò ba? ¹¹ Kòo bè tēñné ke dò: Kè wèè mōke yeyāābòrè yédèè wèe pā dimāā wèè kpa, kè wèè mōke tidiiti kòo toténè wèè kpa.

¹² Kè bedāmpódcoutibèe katení Isāā borè, kòo bo bè ànné bàtémumu, kóò beke ke dò: Okóti ti dò nkédò ba? Kòo bè tēñné ke dò: ¹³ Di bá ncoú dāmpóò kè dè pēnkú bè yē nyi mmāmè.

¹⁴ Kè behāāpmbèè o beke ke dò: Tínti tá? Tí dò nkédò ba? Kòo bè tēñné ke dò: Di báá fietē omou kperè nè muwērímú, di báá pī nhòmou kòo di yietí detetirè, di yèmmè náaatiné bè di yietí ii dííí.

¹⁵ Benitibè do me mbaamè Odeetiwè kè be yèmmè ndò Isāā bo ntú Odeetiwè nwe. ¹⁶ Kè Isāā bè náké ke dò: Mí n di āā bàtémumu nè menie mme, wèè n tūnní o deumu ke m pēētè, n yí tūòke m bo útémè o neùti kó mutāā, wenwe bo ndi āā bàtémumu nè Muyaānsāāmú nè muhāā. ¹⁷ O to o pienkú nku ke bo ye nkébate mebii nnè tifúti kéānnè mebii nho bōu mieke kécúu ntífúti muhāā mmúu í kō mmu mieke.

¹⁸ Nè itie mpéu mieke nke Isāā do náāmmè benitibè Tināānsāātí, ¹⁹ kékpānnè okpāāti Edoti Tetidaki o fiētè mēè kpéi o nantè Fidipu pokú Edodiyati ke puoke, ke wētè ke dōò meyei tēmè péu. ²⁰ Kè Edoti né dake yíé kédò meyei nképí Isāā kékpētinnè.

Bè do ànnémè Yesu bàtémumu

(Wénté Matie 3:13-17 nè Mariki 1:9-11)

²¹ Kè Isāā nhāā benitibè bémou bàtémumu kè Yesu múnke duó nkòo o ànné bàtémumu kòo bántè Kuyie kè tiwetíi kpeté. ²² Kè Muyaānsāāmú cúténí o ìnkè ke dònnè dikpētínónkperi, kè bèè keè metammè mamè kéìnkè bíékè kè mè tu: Yie nweè tu m bire kè nh o dō mesāā nkòo tá mediè.

Yesu kó kufuku

(Wénté Matie 1:1-17)

²³ Yesu do yóó keté o tōmmú ke mōke yebie nsipísitāāti ndi kè benitibè yèmmè ndò o cice tú Sosefu, kè Sosefu cice tú Edii. ²⁴ Kè Edii cice ntú Matati, kè Matati cice tú Defii, kè Defii cice tú Medisii, kè Medisii cice tú Yannaii, kè Yannaii cice tú Sosefu. ²⁵ Kè Sosefu cice ntú Matatiasi, kè Matatiasi cice tú Amāosi, kè Amāosi cice tú Naummu, kè Naummu cice tú Esidii, kè Esidii cice tú Nakaii. ²⁶ Kè Nakaii cice ntú Maati, kè Maati cice tú Matatiasi, kè Matatiasi cice tú Semmeinni, kè Semmeinni cice tú Yosee, kè Yosee cice tú Yodaa. ²⁷ Kè Yodaa cice ntú Yoannanni, kè Yoannanni cice tú Desaa, kè Desaa cice tú Sodobabēri, kè Sodobabēri cice tú Sadatieri, kè Sadatieri cice tú Nedii. ²⁸ Kè Nedii cice ntú Mediki, kè Mediki cice tú Adii kè Adii cice tú Kosammu, kè Kosammu cice tú Edimadammu, kè Edimadammu cice tú Eeri. ²⁹ Kè Eeri cice ntú Sesuu, kè Sesuu cice tú Ediesee, kè Ediesee cice tú Yodimmu, kè Yodimmu cice tú Matati, kè Matati cice tú Defii. ³⁰ Kè Defii cice ntú Simmeāā, kè Simmeāā cice tú Sudaa, kè Sudaa cice tú Sosefu, kè Sosefu cice tú Yonnamu, kè Yonnamu cice tú Ediakimmu. ³¹ Kè Ediakimmu cice ntú Medeya, kè Medeya cice tú Menna, kè Menna cice tú Matataa, kè Matataa cice tú Natāā. ³² Kè Natāā cice ntú Dafiti, kè Dafiti cice tú Isaii, kè Isaii cice tú Obēdi, kè Obēdi cice tú Boasi, kè Boasi cice tú Sadimā, kè Sadimā cice tú Nasāā. ³³ Kè Nasāā cice ntú Aminadabu, kè Aminadabu cice tú Adiminni, kè Adiminni cice tú Adinii kè Adinii cice tú Esidommu, kè Esidommu cice tú Pedesi, kè Pedesi cice tú Sudaa. ³⁴ Kè Sudaa cice ntú Sakōbu, kè Sakōbu

cice tú Isaki, kè Isaki cice tú Abarahammu, kè Abarahammu cice tú Teda, kè Teda cice tú Nakə. ³⁵ Kè Nakə cice ntú Seduki, kè Seduki cice tú Edeu, kè Edeu cice tú Pedeki kè Pedeki cice tú Ebeeri kè Ebeeri cice tú Siraa. ³⁶ Kè Siraa cice ntú Kainammu, kè Kainammu cice tú Adifakisari, kè Adifakisari cice tú Semmu, kè Semmu cice tú Nəwee, kè Nəwee cice tú Demeki. ³⁷ Kè Demeki cice ntú Matusademmu, kè Matusademmu cice tú Enəki, kè Enəki cice tú Yedeti, kè Yedeti cice tú Madedeđi, kè Madedeđi cice tú Kenammu. ³⁸ Kè Kenammu cice ntú Enəsi, kè Enəsi cice tú Seti, kè Seti cice tú Adammu kè Adammu cice ntú Kuyie.

4

Dibə do bennəmè Yesu

(Wénté Matie 4:1-11 nê Mariki 1:12-13)

¹ Kè Yesu nyetini kuko nSuditē kè Muyaansàamù ò piéké kóo tanné dikpáa mieke. ² Kòò dè yewe sipisindà kè dibə ò beú. Dè kó yewe mieke ò do í yo ndemare kè dikonnii ò pī. ³ Kè dibə ò nàké ke dō: Kàa tu Kuyie mBire nde, duś nkè ditāri dii nnaa mmudii. ⁴ Kè Yesu di tērné ke dō: Tī wārimu ke tú: Oniti í fōunè mudii maa.

⁵ Kè dibə ò dēkenè ditāri dieri ĩnkè kóo benke dimōnni dimaa ketenke kó yekpāatiyo yemou, ⁶ kóo nàké ke dō: N yóo da duśmmu ye nkpāatiyo yemou nē ye kpeti, ke yé mii dē temē, ke dē duś n dē dōnē wē. ⁷ Demou mie nfōō yó ndē te, kè nsā kaa nīrīkú n yīlè. ⁸ Kè Yesu di tērné ke dō: Tī wārimu ke tú: Á mbáa nha Yīe nKuyie mmaā kēmpī nkuu tōmmu.

⁹ Kè dibə ò kōtenē Sedisademmu kóo dēkenē Kuyie ncētē ĩnkè kóo nàké ke dō: Kàa tú Kuyie mBire nde, puuo, ¹⁰ ke yé tī wārimē ke tú: Kuyie mbo duś ndinūu ku tōrē kè yē nda baa, ¹¹ kè da cōuté bá a naacētē báa bété ditāri marī. ¹² Kè Yesu di tērné ke dō: Tī wārimu ke tú: Á báa bennē a Yīe nKuyie.

¹³ Kè dibə ò bennē mebennimē memou kè mēe deē kè dii íté kēmbaa dimōnni teri.

Yesu do tiemmē benitibē titiintouti mieke

(Wénté Matie 4:11-17 nê Mariki 1:14-15)

¹⁴ Kè Yesu nwēti Kadidee kó kutempē nkè Muyaansàamù ò piéké nē muwērīmú kè bē nnaa nho kpēi nde kó kutempē nkumou mieke. ¹⁵ Kòo ntie mbenitibē titiintouti mieke kè benitibē bemou nhò sánti.

Yesu do náammē Kuyie nnáahti Nansareti

(Wénté Matie 13:53-58 nê Mariki 6:1-6)

¹⁶ Kè Yesu kōte Nansareti ò biikú dē, ke tó ta kutiintouku teomputē yīe kēitē ke bo kaà ndipátiri. ¹⁷ Kè bēe ò duś nKuyie mpāānaahti náahtò Esaii kó dipátiri kòo pīnte tī wāri dii bōri ke tú:

¹⁸ Tī Yīe nKuyie nkó muyaá mmuū bo n yīnkē,

kū n tāatēmu ke cōu n yuu mekūò ke n tō,

kè m bo náké Tināašsāti besēnnibē,

kédeetē tidaati, kéwēi ntiyūñti,

kédeetē bē fēũnko bē,

¹⁹ kénáké Kuyie nkó mesàa mbenni tūòkemē.

²⁰ Kòo deē kéképú ndipátiri kéduś nho tōnti kékari kè bēe kó dimaa bo kutiintouku mieke kè bē nhò wūò. ²¹ N kòo bē náké ke dō: Di bo ke yo tii náahti yīe nti dōmmu.

²² Kè dēe bē di bemou kè bē nhò sánti Tināašsāti ò náa ntī kpēi, kēmbékú bemaa ke tú: Dē í dō nSosefu bire nde? ²³ Kè Yesu bē náké ke dō: N yēmu ke dō ndi bo n náké dināašhāntiri dii tu: Otānti taā nhamaa. Ke n náké ke dō: Tī kēē kè bē yē nha dāò dē Kapennaummu, dāò de die nha ēi. ²⁴ Kè Yesu yīe kēbēi nke dō: N di náa mmōmmu nwe bē ā ī mpēnsiri Kuyie mpāānaahti náahtò mōu o ēi. ²⁵ Bekúpobē do sūmu Isidayeeri bē mieke, Edii kó dimōnni, fetaaē do yietī dii mōnni ke dō yebie nyetāati nē dikēē, kè dikōnni dieri tannī dihei. ²⁶ Kuyie mē nyi nduś nkè Edii kōte bē kóo mōu borē, kéduś nkòo kōte okúpokú mōu borē nde kòo ā Sadeputaa, Sitāō kó ketenke mieke. ²⁷ Yekūō mmūnke do sūmu Isidayeeri bē mieke Kuyie mpāānaahti náahtò Edisee kó dimōnni. Ō mē nyi mmiekūnne ye kó dimari kēmiēkūnne Naamaa Sidii kó ketenke kou nwe omāa.

²⁸ Bē kēē dii mōnni dē kó tināahti kutiintouku mieke kè bē mieke peike bemou. ²⁹ Kè bēe íté kóo pī nkēdekenē bē do maa dii tāri ĩnkē, ke bo ò tēntēni kudúókú mieke. ³⁰ Kè Yesu yē bē cuokē kēpētē.

Yesu bētimē dibə oniti mieke

(Wénté Mariki 1:21-28)

³¹ Ké Yesu kote Kapennaummu Kadidee kó kutempɛ mmieke kɛntiɛ mbenitibɛ tɛonɔpɛtɛ yie.
³² Ké dɛɛ bɛ di mediɛ nke yɛ ɔ do bɛ naánnɛmɛ muwɛrímú mmu. ³³ Kòo niti mɔu bo kutiintouku mieke, kɛ dibɔɔ ɔ ta, kòo kuánko mediɛ nke dɔ: ³⁴ Ti kpeti dómme Yesu Nansaretí kou, a kòtení ke bo ti kuámaɔ? N yému ke dò nha tú Kuyie ntónnì wè, wèè kpa meyei.

³⁵ Ké Yesu péi ndibɔɔ ke dɔ: Cíéké kɛyɛ oniti yie mmieke!

Ké dii ɔ bɔ mbenitibɛ cuoké, kɛyɛ, bá di í ɔ dɔɔ meyei mmamɛ.

³⁶ Ké dɛɛ bɛ di bemɔu kɛ bɛ mbékú betɔbɛ ke tú: Ɔmmu wɛrímú bo oniti yie nnáahti mieke, kòo péinko yebáké kɛ yɛ yie?

³⁷ Ké bɛ nnáa nYesu kpéi dɛ kó ketenké kemɔu mieke.

Yesu do miékunnɛmɛ Simɔɔ pokù yɔ

(Wénté Matie 8:14-17 nɛ Mariki 1:29-34)

³⁸ Ké Yesu yɛ kutiintouku mieke kékote Simɔɔ cɛtɛ ke sá nho pokù yɔ mɔ nkòo kánti tònɔi mediɛ, kɛ bɛɛ bántɛ Yesu ke dɔ wèè ɔ miékunnɛ. ³⁹ Kòo sínɛ ɔ ìnké kɛpéi mmumammú kɛ mɔu deɛ, kòo pánkɛ ìtɛ kɛwáa mbɛ bo di mù.

⁴⁰ Diyiɛ ta dii mɔnni bɛɛ kó benitibɛ do mɔ mmumammú mubotí mubotí, kɛ bɛ mbɛ kòrinní Yesu borɛ kòo bɛ nɔnku ɔ nɔu ke bɛ miékunko. ⁴¹ Ké yebáké nyiɛ benitibɛ péu ke wékí ke tú: Kuyie mBire nde! Ké Yesu nyɛ kpánnɛ ke tú yɛ bá nnáa nke yɛ yɛ yémɛmu ke dò nhò tú Kirisi.

Yesu do yetimɛ Kapennaummu bá bɛ í dɔ

(Wénté Mariki 1:35-39)

⁴² Dɛ wentɛ dii mɔnni kɛ Yesu yɛ dihei kékote omáa borɛ kɛ benitibɛ péu nhò wanti, kóo yà kéndɔ ɔ nkpaá bɛ borɛ kɛ báa ítɛ. ⁴³ Ké Yesu bɛ náké ke dɔ: N dò nkénákɛmu Tináaṣaàti Kuyie nkpaàtiyuu kpeti yehaké tɛyɛ ke yɛ Kuyie nni ntónnìmɛ dɛɛ kpéi.

⁴⁴ Kòo kote kénnaante Kuyie nnáahti Kadidee kó titiintouti mieke.

5

Yesu do yumɛ ɔ tancɔ̀umbɛ kɛtibɛ

(Wénté Matie 4:18-22 nɛ Mariki 1:16-20)

¹ Diyiɛ mari kɛ Yesu ríbo Senesaretí kó menie mborɛ kɛ ditínni ndeiti ke bo ɔ tónnɛ kékɛ Kuyie nnáahti. ² Ké Yesu yà tidabɛti tidéti menie nnùu kɛ beyinwambɛ cùtɛ ke ɔu bɛ yinditirɛ. ³ Ké Yesu ta ti kó kùmakù, kùu tu Simɔɔ kaku, kóo náké ke dɔ bɛɛ fùtenɛ menie nnùu sámɔp, kɛ bɛɛ fùtɛ kɛ Yesu nkari kudabekù mieke ke tiɛ nditínni.

⁴ Ɔ tiɛ ndii mɔnni benitibɛ kédɛɛ kénáké Simɔɔ ke dɔ: Kòtenɛ kudabekù decũmpure kɛ dí bo ndi yinditirɛ. ⁵ Ké Simɔɔ ɔ tɛ́nnɛ ke dɔ: Okótí, ti yie nke buɔmmu bá ti í pí, a né mɛ mbéimɛ m bo bɔ ndeditirɛ.

⁶ Ké bɛɛ bɔ nképí siyí péu kɛ siì píe nkɛ bɛ ditirɛ ñtɔ̀. ⁷ Ké bɛɛ pasiri bɛ népobɛ bɛɛ bo kudabekù tekù ke dɔ bɛɛ kòtení kɛ bɛ teennɛ, kɛ bɛɛ kòtení kédɛi siyí kɛpíe ntidabɛti tidéti kɛ ti ndó kédii. ⁸ Simɔɔ Píeri dɛ yà dii mɔnni kénínkoo Yesu iiké ke dɔ: N Yie bá n tónnɛ, n tú onitiyeiwe nwe.

⁹ Ké yɛ kufɔwáa nhò autɛmɛ nɛ ɔ népobɛ bɛ pí nsii yí kpéi. ¹⁰ Ké Isaku nɛ Isāa Sebedee kó ibí Simɔɔ népobɛ kperɛ múnke mme ndò, kɛ Yesu náké Simɔɔ ke dɔ: Bá nyiɛkù, di mmɔnni a yó ntú onitiwanti nwe.

¹¹ Ké bɛɛ kòtenɛ bɛ dabɛti menie nnùu kɛ dɛ nti yóu kɛtũnnɛ Yesu.

Yesu do miékunnɛmɛ dikònni

(Wénté Matie 8:1-4 nɛ Mariki 1:40-45)

¹² Diyiɛ mari kɛ Yesu mbo dihei mieke, kɛ dikònni marii kòtení ɔ borɛ, kénínkoo ɔ iiké kóo bántɛ ke dɔ: Okótí kàa dɔ a bo na kɛ m miékunnɛ, kɛ n wénkunnɛ.

¹³ Ké Yesu youtɛ ɔ nòutɛ kɛ di kááké ke dɔ: N dómu, á wenke. Dɛnde bàmbà kɛ tikònti deɛ kòo miɛtɛ kɛwenke. ¹⁴ Ké Yesu ɔ cau nweti weti ke dɔ: A báa náké òmɔ̀u, a né kote kébenke amáa ikuɔ̀ niti kédɔ̀ Mɔ̀yiisi kuɔ̀ pátiri yémɛ, kɛ dɛɛ benke benitibɛ bemɔu a miɛtɛmɛ.

¹⁵ Dɛ mɔnni kɛ Yesu yetiri né dake pitɛ kɛ benitibɛ nkòriní ɔ borɛ ke bo kɛɛ ɔ náahti kòo bɛ miékunnɛ. ¹⁶ Ké Yesu né ìtɛ kékote omáa borɛ kɛmbáa nKuyie.

Yesu do miékunnɛmɛ kuhòukù

(Wénté Matie 9:1-8 nɛ Mariki 2:1-12)

¹⁷ Diyiɛ mari kɛ Yesu ntiɛ mbenitibɛ, kɛ Fadisiɛbe nɛ ikuɔ̀ wáábɛ bɛɛ bo Kadidee nɛ Sudee nɛ Sedisadammu, kɛ bɛ káké dɛ mieke, kɛ Kuyie nkó muwɛrímú ɔ bonɛ kòo miékunko bemuamɛ.

¹⁸ Ké bɛmabɛ tuakéní ke to kuhòukù, kɛ kù duɔ̀ ku dóu ìnké, kɛ bɛ nwanti bɛ bo yimɛ kɛ kù tannɛ kédóu nYesu iiké. ¹⁹ Bɛ í nna nɛ ditínni, kɛyóu, kédɛke, kɛduute timúmmùnti Yesu berí

ndè, ké kù cūũnko benitibè cuokè, kédóú nYesu iikè. ²⁰ Kè Yesu nwúó mbè támè ke dò nhò bo kù miekũnnè, ké kù náké ke dò: N da ciẽmmu a yéi.

²¹ Fadisiẽbe nè ikuş wāābè kè bè ntoti bɛ yẽmmè ke tú: Wenni nwe yie nkòo nàa mmie nke cāari Kuyie nyètiri? We mbo na kécĩé mmɛyɛi nkè dè í tú Kuyie mmáa.

²² Kè Yesu banté bɛ yẽmmè, ké bè beke ke dò: Dè dõmmè kè di toti di yẽmmè mie mboti? ²³ Ɔndè í yóú nè deterè, m bo yĩmè n da ciẽ nha yeinaa, kè m bo yĩmè íté kékété? ²⁴ Dè né bo yiemmmè kè di banté ke dò Onitibire mæke muwẽrimú ketenkè ìnkè ke bo na kécĩé mmɛyɛi m bo yĩ: Íté kétúóté a dõú kékò!

²⁵ Kè kù pânkeé íté benitibè iikè, kétúóté ku dáu, kénkũnti ke sánti Kuyie. ²⁶ Kè dɛɛ bè di bemou, kè bɛɛ depe Kuyie nkè nkù sánti, ke náa nke tú: Ti yà yíe ndɛmarè cānnè.

Yesu do yumè Defii

(Wénté Matie 9:9-13 nè Mariki 2:13-17)

²⁷ Kè Yesu íté dɛborè kémpnèké kéyá odāmpóòcōutiwè mōu kōo yètiri tú Defii kōo kàri bɛ yieti tèè ciẽtè dāmpóò kōo ò yu ke dò:

²⁸ N tũnnè! Kè Defii yóu demou kèitè kóò tũnnè.

²⁹ Dɛ kó difōnkúò kè Defii bɛnnè tidiiti kéyú Yesu kè bedāmpóòcōutibè nè benitibè tɔbè péu kè bè nwɛ nke yo. ³⁰ Kè dɛɛ yonke Fadisiẽbe nè ikuş wāābè kè bɛɛ beke Yesu tancóumbè ke dò: Dè dõmmè kè di wẽfnè bedāmpóòcōutibè nè mufõmmu yeimu yembè kè di yo nke yɔ?

³¹ Kè Yesu bɛ tẽĩnè ke dò: Dè í tú bɛè kōnti naati bɛɛ wāa nhotānti, bemuāmbɛ bɛɛ ò wāa. ³² N yĩ kōtɛni ke bo yú bɛè yẽmmè dò mbè wenni, n kōtɛni ke bo yú benitiyɛibe mbè kè bɛɛ ceete bɛ fõmmu.

Bè do bekemè Yesu menūboũmmè kpeti

(Wénté Matie 9:14-17 nè Mariki 2:18-22)

³³ Kè benitibè mabɛɛ beke Yesu ke dò: Dè dõmmè kè Isāā-Batiisi tancóumbè nè Fadisiẽbe kɔbɛ bou dinùú ke báa nKuyie nsāā kaa kɔbɛ bɛ yo nke yɔ? ³⁴ Kè Yesu bɛ tẽĩnè ke dò: Oniti tóú dii mōnni o pokù o nɛpobè bo na kéboú dinùú o bɛ bonè dii mōnnnā? ³⁵ Dɛ kó diyie kpaanímú kè bɛ bo dɛitɛ wèè tóú o pokù, dɛ mōnni bɛ bo boú dinùú.

³⁶ Kè Yesu yíe ké bè náké nè dināānhāntiri ke dò: Bè ɔ̃ í nkèété kuyaāpānkù kéyá nkukótíkù ìnkè, kaa mè dāò, a cāārɛmu kuyaāpānkù, dɛ kó dikéè mɛ mbáa yie nkétaunnè kukótíkù. ³⁷ Bè ɔ̃ í ncũş mɛnāa mbémme tidouti kóti mieke, kaa mè dāò tidouti bo pote kè mɛnāa ncake nè tidouti demou. ³⁸ Mɛnāa mbémme dò nkéncũş tidouti pānti mieke nke. ³⁹ Ōmōu ɔ̃ í ndş mɛnāa mbémme ò yā dii mōnni mɛɛ bi, ò ɔ̃ yĩ mɛɛ bi mɛɛ naati.

6

Yesu tancóumbè do kārímè mɛdibii

(Wénté Matie 12:1-8 nè Mariki 2:23-28)

¹ Teom̃pūtè matè yíe kè Yesu mp̃ñké depaa mmārè mieke, kōo tancóumbè nkāāte mɛdibii nke cáá. ² Kè Fadisiẽbe mabɛɛ beke Yesu ke dò: Dè dõmmè kaa tancóumbè dā̃ri ikuş yete dè teom̃pūtè yíe? ³ Kè Yesu bɛ tẽĩnè ke dò: Di í kaa ndikōnni do pĩ nDafiti nè o kɔbɛ kōo dāò dèà? ⁴ Ō do tamè Kuyie ncĩtè kétúóté pẽẽbè, nè o kɔbɛ kè bɛɛ cááké, ōmōu do í dò nkécááké bè, kè dè í tú ikuş niùbè mādā?

⁵ Kè Yesu bè náké ke dò: Onitibire dɛɛ baké teom̃pūtè.

Yesu do miekũnnemè wèè bakù fāũ

(Wénté Matie 12:9-14 nè Mariki 3:1-6)

⁶ Teom̃pūtè tetè matè yíe kè Yesu ta kutiĩntouku kè mbè tiè, kōo niti mōu dè bo kōo bakù youku fāũ. ⁷ Kè Fadisiẽbe nè ikuş wāābè, bɛɛ do wanti bɛ bo yĩmè kɛwátí Yesu, kè bè nwúó nke bo yà kōò bo miekũnnè dɛ kōo niti teom̃pūtè yíe. ⁸ Yesu né mɛ nyémè bɛ yẽmmè, kōo náké wèè bakù fāũ nke dò: Íté kécómmú dɛndɛ benitibè cuokè!

Kōo íté kécómmú. ⁹ Kè Yesu bɛ beke ke dò: Ikuş yɛ nti dāò mɛsāa nnāa kè mɛyɛi nteom̃pūtè yíe? Ti dɛɛtè onitāa, kè ti ò kùş?

¹⁰ Kè Yesu bɛ wɛntè bemou, kénáké wèè bakù fāũ nke dò: Youte a bakù!

Kōo kù youte, kè kùu kpenke. ¹¹ Kè dɛɛ yonke Fadisiẽbe nè ikuş wāābè madià nkè bè mbékú betɔbè bɛ yóó yĩmè Yesu.

Yesu do tātātɛmè o tancóumbè tepítè nè bèdɛbè

(Wénté Matie 10:1-4 nè Mariki 3:13-19)

¹² Dɛ mōnni kè Yesu deke ditāri ìnkè kényiè nke báa nKuyie. ¹³ Kè dɛɛ wɛntè kōo yú o tancóumbè kétāātè tepítè nè bèdɛbè kè bè dāò o tārè. ¹⁴ Simā ò do yu wè ke dā Piri nè o nanè

Āntidee nè Isaku nè Isāā nè Fidipu nè Batidemii, ¹⁵ nè Matie nè Tomaa nè Isaku Adifee bire nè Simā Sedoti kó fenafe kou, ¹⁶ nè Sudi Isaku bire nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

*Yesu do tièmmè benitibè, ke miékunko bemuambe
(Wénté Matie 4:23-25)*

¹⁷ Kè bèè cúté kécómmú kubiriku o tancòumbè tikú dè nè benitibè péu bèè bonní Sudee nè Sedisadammu, Tiiri nè Sitā kó yehéké yèè tókénè dāméri. ¹⁸ Bè do kòtení ke bo keè ò náámmè mme kòo bè miékunne be mōmmú, ke múnke miékunne yeboké ta bè. ¹⁹ Kè benitibè bemou nwanti ke bo ò kàáké ke yé muwērímú mamù yìènimè o mieke ke bè miékunko bemou.

*Yesu do tièmmè o tancòumbè ditāri ĩnkè
(Wénté Matie 5:1-12)*

²⁰ Kè Yesu nwúó nho tancòumbè ké bè nàké ke dò:

Dè nnaati dīndi bèè tu beċrībè,
ke yé Kuyie nkpaàtiyuu bomè dū kpéí!

²¹ Dè nnaati dīndi dikōnni bo bè,
ke yé di yóó dimè kénsānnè!

Dè nnaati dīndi bèè kuò
ke yé di yóó dimè diwèl!

²² Dè ndi nnaati benitibè bo ndi níí ndii mōnni ke di yete, ké ndi sáá nke di senku, di tú màè kpéí n kabe ke dò ndi tú benitiyeibe. ²³ Kè dè di tūðkení dii mōnni dè ndi naati kè di nyānku nè diwèl ke yé tiyeti dieti di baamè keĩnkè. Mèè boti nku bè yembè do fēūmmè Kuyie mpāānāahti náāmbè.

²⁴ Di né bo yà dīndi tikpāti yembè,
ke yé di dimè di kó diwèl ke dèè!

²⁵ Di bo yà dīndi bèè yo nke sānnè,
ke yé dikōnni yóó di pīmmè!

Di bo yà dīndi bèè daú,
ke yé di yóó tamè meyeñcaārīmè mieke kénkuò!

²⁶ Di bo yà dīndi benitibè bemou sāntí bè, ke yé be yembè múnke do sāntímèmu bèè tu bemáá Kuyie mpāānāahti náāmbè.

*Ndónè di kpantíðentòbè
(Wénté Matie 5:38-48, 7:12)*

²⁷ N né di náámmu dīndi bèè n kēřmú ke tú: Ndónè di kpantíðentòbè, ndōorinè mesàà mbèè di níí. ²⁸ Ndōorinè mesàà mbèè di dónè meyei, kémbáá nKuyie mbèè di fēūnko be kpéí. ²⁹ Kòò mōu da bènte, benke we a baa tekú. Kòò mōu fiète a yaàbòri dieri yóu kòo wēnnénè di sām̀pòri. ³⁰ Mpāā bèè kó dimàà da mōu, kòò mōu tūóté a kperè a báá dè nhò beke. ³¹ A dó bè nda dōorimè, ndōorime betòbè.

³² Kè di dó bèè di dó máá, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborè? Bèè í tū nKuyie mbè múnke dōmu bèè bè dó. ³³ Kè di dōori mesàà mbèè di dōori bēmbē mesàà, di dōorimè né cáá nhōnde? Bèè í tū nKuyie mbè múnke me ndōori. ³⁴ Kè di penni idífti bèè yóó di tēnné máá, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborè, bèè í tū nKuyie mbè múnke pennimu bèè yóó bè tēnné. ³⁵ Petinke ndónè di kpantíðentòbè ké mbè dōori mesàà, ké bè di pēnte idífti di bá nkēmmú bè bo di tēnnémè. Dè mōnni ndi di kó ticuuti yó ndeumè keĩnkè, ké di ntú Kuyie nkùu baké ketenkè nè keĩnkè ku kó ibi ke yé kú dōorimè bèè í kú tū nnè benitiyonkubē mesàà. ³⁶ Nkuònnè ditòbè mesémmè di cice Kuyie mè ndi kuò mmèè boti.

*Di bá mbekūnè ditòbè
(Wénté Matie 7:1-5)*

³⁷ Di bá mbekūnè betòbè ké Kuyie mbáá di bekénè. Di báá yí otòu cààrè, Kuyie nyàa bo yí di cààrè. Nċfekonè ditòbè ké Kuyie ndi ċfé. ³⁸ Mpāānnè ké Kuyie ndi pā, kú bo cūs di yaàyàrè képié nkéikú, ke yé Kuyie nyóó di bennémmè di bennénè tēè biètè nte betòbè.

³⁹ Kè Yesu yí ké ké bè nàké nè medonnimè mieke ke dò: Kuyūðnkù báá na kédete kutekù, ké kú dēte kutekù ti bo do tidé difōtīri mieke. ⁴⁰ Wèè bebíí ò í pēētè wèè ò benkú, kòo me mbebíí ke dèè ò bo maatenè wèè ò benke.

⁴¹ Dè dōmmè kàa wùò nkumúú kùu ā a kou nōnfē mieke ke né í dake kumundóú kùu bo a kofe mieke ku kpéí. ⁴² A bo yīme kénáké a kou ke dò: Yóu ké n deite kumúú kùu pāřmú a nōnfē mieke ké kumundóú né pářmmú a kofe mieke. Meyēmmè mēdémè yīē nfś, keté képánté kumundóú kùu pāřmú a nōnfē mieke ke né na kédēte kumúú kùu bo a kou kofe mieke.

Bè 55 banté mutie mu be borè nde

(Wénté Matie 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ Mutie sààmù í péi yébe sɛnyè, musímmù mɛ nyí péi yɛsààyè. ⁴⁴ Bè banní mutie mu be borè nde, bè í tɔ̀ù fíkíè be musàmporimù ìnkè, bè mɛ nyí tɔ̀ù finyí be mmuporimù ìnkè. ⁴⁵ Oniti wèè mièke wenni wèè dɔ̀ori mesàà, kè wèè mièke í wenni kòò dɔ̀ori mɛyèi, kè yé tìi bo oniti yèmmè mièke, o nùù ti nnáámmè.

Kuyèinkù nè wèè cii

(Wénté Matie 7:24-27)

⁴⁶ Dè dɔ̀mmè kè di n tú ti Yìè, ti Yìè, kè né í dɔ̀ori n di náá ntí? ⁴⁷ M bo di náké wèè kòtení m borè kè kèmmù n náànti kè dɔ̀ori ti yèmmè ò dɔ̀nnè wè. ⁴⁸ Ò dɔ̀nnè oniti nwe wèè dɔ́ kémaá tɛcɛ̀tè, kè dammù, kè tuàke dipèrì, kè pùùtè di ìnkè. Ketenkè kuó mmenie ndii mɔ̀nni kè ikó mpíe, kè menie nyènní kè ntè puoti bá tɛ́ ìndo, kè yé tɛ́ pùùtámè dipèrì ìnkè. ⁴⁹ Wèè mɛ nkèrmmù n náànti kè í dɔ̀ori ti yèmmè ò dɔ̀nnè wèè maá wènwɛ o cɛ̀tè dibiri ìnkè bá ò í dammù kè sɔ̀ntè kè pùùtè. Kè ketenkè kuó nkè ikó mpíe nkè menie nyènní kè tɛ́ potè kè tɛ́ pánkɛɛ ò kèpɔ̀nte páíí.

7

Yesu do mièkùnnemè ohāāpànkóti kóo tǎnti

(Wénté Matie 8:5-13 nè Isāā 4:46-54)

¹ Yesu bè náké dii mɔ̀nni dɛ́ kó tináànti kédeè kékɛte Kapennaummu. ² Kòò āāpànkóti mɔ̀u kóo tǎnti ò dɔ́ wè mesàà nkòò mmò nkè dè cɛ̀tè mèdiè. ³ Kòò keè Yesu kpéi, kɛ́tɔ́ nSifube kó bekótífbè mabè, kè bè bo bántè Yesu kòò kòtení kèmièkùnnɛ o kóo tǎnti. ⁴ Kè bèe tuàke kébántè Yesu kè dɔ̀: De kóo niti dò nha ò teennèmu, ⁵ kè yé ò dómè ti kó kubotí, kè wèè ti maá kutíntouku.

⁶ Kè Yesu bè neinè. Bè tɔ̀onko dii mɔ̀nni tɛcɛ̀tè kè behāāpòmbè kóo kótii tǎnni ò népobè kè bèe náké Yesu kè dɔ̀: Okóti, ohāāpànkóti tu a báá fɛ̀tù nhamáà, ò í tuàke a bo tamè ò cɛ̀tè. ⁷ Dè te kòò í dáátí kè kòtení ò mómumu nha borè. Ò tu á bɛ́i nha nùù maá kòò nkóo tǎntii mièté. ⁸ Kè tú ò mòkemu bèè ò baké kè mòke tihāāpànti ò baké ti kòò náké kù kè yí: Kote! Kùu kote, kòò náké kù kè yí: Katení! Kùu katení, kòò yí ò kóo tǎntii dɔ̀ò dè, wèè dè dɔ̀ò.

⁹ Kè Yesu keè dɛ́ kó tináànti kèpènsiri behāāpòmbè kóo kótii, kèwɛ̀tɛ kénáké ditǎnni kè dɔ̀: Bá Isidiyɛribè mièke m mu nyí yà oniti wèè n tá miè mboti.

¹⁰ Behāāpòmbè kóo kótii dò tɔ́ mbè wètoo dii mɔ̀nni tɛcɛ̀tè kénsá nho kóo tǎnti mièté.

Yesu duómme kòo kúpokù mɔ̀u birɛɛ yǎnté

¹¹ Kè Yesu nkari dihei bè tu di Nainni kè neinè ò tancòumbè, kè ditǎnni ò tũ. ¹² Bè tatoo dii mɔ̀nni dihei, kòò kúpokù mɔ̀u mòke denitidabire demáà kè dè ku, kè dihei yembè ò neinè ditǎnni kè bè kàri kè bo dè kùnnè. ¹³ Kè ti Yìè nYesu yà debire yɔ́ kè mesémme ò pĩ nkòò ò náké kè dɔ̀: Bá ñkuù.

¹⁴ Kè tɔ̀onko kékááké kudéénkù, bèe tɔ́ kè bèe cómmù, kè Yesu bɛ́i nke dɔ̀: Dedapùmbire íté mfi mɛ nyè!

¹⁵ Kòò cii íté kékari kénnaá nkè Yesu ò duó nho yɔ́. ¹⁶ Kè kufɔ́wáa mbè pĩ mbemɔ̀u kè bè nsánti Kuyie nke tú: Kuyie mpāānāānti náàhtò dièwè kòtení ti cuokè, Kuyie nkuù dɔ̀ò mesàà nku kó benitibè.

¹⁷ Kè dɛ́ kó tináànti pitè Sudee kó kutempè nkumɔ̀u nè yehèkè yèè dè táké.

Isāā-Batiisi do tǎmmè ò tancòumbè Yesu borè

(Wénté Matie 11:2-19)

¹⁸ Kè Isāā-Batiisi tancòumbè tì nhò náké. ¹⁹ Kòò deite bèdébè kɛ́tɔ́ nkè bè bo beke Yesu kè dɔ̀: Isāā-Batiisi tu tí da beke kè dɔ̀: ²⁰ Fɔ́s tu wèè dò nkékòtenáa yáà ò kpaani?

²¹ Kè sɔ́ nYesu mièkùnkò bemuɔ̀mbɛ péu, tikɔ̀nyonkuti yembè, nè yebokè ta bè, kè wéinko tiyũánti péu. ²² Kè Yesu bè náké kè dɔ̀: Kòtenè kénáké Isāā di yà dè nè di kèè tì, tiyũánti wénni kè yekpɛ̀ ncènti sɛ́i, kè yekùù mmierí, kè yewũ̀ nkèu, kè becírìbè yǎnni, kè besíntìbè kèu Tināānsààti. ²³ Dè nnaati n yí tú wèè kpéi ndidíntári.

²⁴ Isāā dò tɔ́ mbè kò ndii mɔ̀nni kè Yesu nnáa mbenitibè Isāā kpéi kè tú: Di do kòtè kɛ́yá ba dikpáà cuokè, dipènni kuyaakù nampú dàà? ²⁵ Kè meè dake di né kòtè kè yà ba? Oniti wèè dàátí tiyaàsààtàà? Tiyaàsààti yembè ɔ́ r̀bo sɛ̀kpààtìcɛ́i mièke nke. ²⁶ Yáa di kòtè kè yà Kuyie mpāānāānti náàhtò nwe? N né di náámmu kè tú ò pɛ̀tèmu Kuyie mpāānāānti náàhtò. ²⁷ Isāā kpéi nke tì wàrimè kè tú: Ntè mí nKuyie nke duónko n kóo tǎnti wèè yóó niitè kétũntɛ a cɛ́.

²⁸ N di náá mmómmuó nwe benitibè pié bèè kó dimàà, òmòu mu nyí buoté wèè pèṣṣṣé Isāā, nè memme wèè tu osàmpòu Kuyie nkpaàtiyuu mieke, kòò deù koò pèṣṣṣé.

²⁹ Bèè kó dimàà do kèè Isāā nààmmè ketaunnè bedàmpòòcòutibè bè do bantému Kuyie ndòòrimè kù bèi nti kè deè nte kè bèè duó nkè Isāā bè ànnè bàtèmmù. ³⁰ Bá Fadisiṣṣe nè ikuó wààbè bembè í nyie nkòò bè ànnè bàtèmmù. Memme bè yetemè Kuyie ndo bè dónè mèè sàà.

³¹ Kè Yesu dā: M bo donnenè ba di mmònni kó benitibè? ³² M bo yí bè dónnè ibí ìì kàri yaàrè ke náá nyitèi kè tú: Tí di eé fetarife bá dí í aá, kè tí kuó ndikúdabònni bá di yèmmè í cààrè. ³³ Isāā kàtenimè ò í yo nhò me nyí yó mmenaà, kè di tú dibòò bo o mieke. ³⁴ Kè Onitibire kàtení ke yo nke yó mmenaà, kè di yē nho tú odiiti, kunaàyaàkù, ke dápúnè bedàmpòòcòutibè nè di tú bè benitiyeibe. ³⁵ Bèè yie nKuyie bembè bantému Kuyie nciimè ke dāri kù bèi nti.

Onitipòkù wèè do còu nYesu yuu tūdāari

³⁶ Kè Fadisiṣṣe mōu yú Yesu kè bè bo di o cīṣṣé, kè Yesu kote kè bè nkari ke yo. ³⁷ Kè de kó dihei kóo nitipòkù mōu wèè dōuti dōutinè benitidaabè keè Fadisiṣṣe mōu yumè Yesu kè bè yo, nkétúótè dimátidènni péiri kè tūdāari piéké di mieke, ³⁸ kékote kénécómmù Yesu fònkúò ke kuó nkè tinànnietii dúóké Yesu naàcèi, kòò nínkú kè sì útè nè o yùti, kè sì yòare tūdāari kè sì waare. ³⁹ Fadisiṣṣe wèè yu Yesu ò dè yà dīi mōnni, nè o yèmmè mieke ke dā: Kè we nniti mēnke do ntú Kuyie mpāānāahti náàhtò nwe, ò na nyēmu wèè nitipòkù mè nhò káà nhò tu wè. ⁴⁰ Kè Yesu ò náké ke dā: Simòò m make timati nti ke bo da náké. Kòò ò tēfínè ke dā: Bèi nhokóti.

⁴¹ Kè Yesu dā: Benitibè bedébé bèè do mōkenè òmòu dibānni, kè yie nní ndò kóò yietí medítibii nsikousinūmmù (500), otòu sipisinūmmù. ⁴² Be mōu í nna kóò yietí kòò bè cīṣṣé nkè bè pā de kó idiiti, bedé memme, be we ndò nkè nhò dō mediè? ⁴³ Kè Simòò ò tēfínè ke dā: N yèmmè dō mbè pā wè idiiti dieyi. Kè Yesu dā: A tēnnè kè dè wenni.

⁴⁴ Kèbenke onitipòkù ke dā: A wúò nwe nnitipòkàà? N ta a cīṣṣé bá a í n duó mmenie nkè m bo sútè n naàcèi kè wenwe me nsi dúútè nè o nōnnietii ke sì úténè ò yùti. ⁴⁵ A í n co ke nh òri, nè n tannimè wenwe baa wáàrimu n naàcèi. ⁴⁶ A í còu mmekeù n yuu ìnkè kè wenwe còu ntūdāari n naàcèi. ⁴⁷ Deè kpéi nte kè n da náá nke tú: Nh ò cīṣṣe mmo o yei ndiemè ke yé ò n dómè mediè, bè cīṣṣé nwè sámpó ò 33 benke sámpó nwe ò dómè wèè ò cīṣṣé.

⁴⁸ De mōnni kè Yesu náké onitipòkù ke dā: N da cīṣṣe mmo a yei.

⁴⁹ Nè bè bè kàri ke yo nkè bè nnáà bemáà ke tú: Wenninwe yie nwèè dàátí ke cīṣṣé mmeyei?

⁵⁰ Kè Yesu náké onitipòkù ke dā: A tákumè da deetému, kote kè dè nnaati.

8

Yesu do centimè yehékè ke náante Tináànsàati

¹ Kè Yesu ñcenti yehékè nè sihekesí ke náante Tináànsàati Kuyie nkpaàtiyuu kpeti, ke ñéinè o tancòumbè tepíitè nè bédébè, ² nè benitipòbè mabè yebókè do ta bè kòò yè bèti, kè bè miekūnnè be mōmmù, bèè kóò mōu tu Maari Makitadāa ei kou, yebókè yèyiekè do ta wè kè Yesu yè bèti. ³ Nè Isanni Susāa wèè do baa Edōti kpāti o pokù nè Susanni nè betòbè péu, bèè do pāà mbè kperè ke ténnè Yesu nè o tancòumbè.

Wèè yaù tidiiti o kó dináàhāntiri

(Wénté Matie 13:1-9 nè Mariki 4:1-9)

⁴ Diyiè mari kè benitibèè yēnni yehékè yehékè ke tñi nYesu borè diññi kòò mbè nàànnè yenáàhāntiyè ke tú:

⁵ Oniti mōu wèè do yè ke bo yaá o diiti, kényaù kè medibii mmamèe do kuce ìnkè kè bè mmè nàù kè sinòò kàtení kè mè di. ⁶ Kè metēmèe do fekūūfè ìnkè kényènni kékpeio ke yé mè í pètémè kubooku. ⁷ Kè medibii ntēmèe do ipo mieke kényènni kè ipoo mè éútè. ⁸ Kè metēmèe do katenkè wenni dè kékótè képitè mebií ntekòutè kòutè. Kè Yesu deè ke dā: Kè wèè mōke yeto ke bo keè wèè keè.

Yesu do náá mmùù kpéi yenáàhāntiyè

(Wénté Matie 13:10-17 nè Mariki 4:10-12)

⁹ Kè Yesu tancòumbèe ò beke de kó dináàhāntiri tu mù. ¹⁰ Kòò bè tēfínè ke dā: Díndi Kuyie ndi dúómmu mecii nkè di bo yítè ku kpààtiyuu kpeti tii sòri, bembè bie m bè nàànnè yenáàhāntiyè nye:

Kè bè bo nwúò nke báá yà, kényo ke báá banté.

Yesu wénkūnnemè wèè yaù tidiboti o kó tináànti

(Wénté Matie 13:18-23 nè Mariki 4:13-20)

¹¹ Ntenè de kó dináàhāntiri benkú mù: Medibii ntú Kuyie nnáànti nti, ¹² kè kuce ìnkè medibii ndo dè tu benitibè mbe, bèè 33 kèè Kuyie nnáànti kè díbòò kàtení, kè tí dèitè be yèmmè

mieke, bɛ yàà bo ti yie mmɛ̀ kpéí nkɛ Kuyie mbɛ dɛɛ́tɛ. ¹³ Fɛkũũfɛ mɛdibii ndo fɛ̀ɛ́ ìnkɛ tu benitibɛ̀ bɛ̀ ɔ́ kɛ̀ bɛmbɛ Kuyie nnáànti kɛ pánkɛɛ ti cɔ́utɛ̀ nɛ̀ diwɛ̀i, bɛ̀ nɛ̀ í nyóu kɛ̀ ti bo fiíkú bɛ̀ yɛmmɛ mieke kɛ́mɔ́ntɛ. Kɛ́ mɛháárimɛ̀ tũ̀akɛ́nɛ̀ bɛ̀ pánkɛɛ bṹtinnɛ́ Kuyie. ¹⁴ Tipoti mɛdibii ndo tii mieke tú bɛ̀ ɔ́ kɛ̀ bɛmbɛ Kuyie nnáànti, kɛ̀ nɛ̀ yóu kɛ̀ mɛborime kó iyéntotí nɛ̀ tikpàti kóó kéndó, kɛ̀ dɛɛ̀ ta bɛ̀ yɛmmɛ mieke, kɛ̀ ti ɛ̀ṹtɛ̀, bá ti í nna kɛ́pitɛ̀ yɛbɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ bɛ̀. ¹⁵ Ketenkɛ̀ wɛnnikɛ̀ mɛdibii ndo kɛ̀ tú bɛ̀ ɔ́ kɛ̀ bɛmbɛ Kuyie nnáànti, kɛ̀ ti cɔ́utɛ̀ nɛ̀ mɛyɛmmɛ̀ mɛ́máá, kɛ̀ bɛ̀ borimé ñwenni kɛ̀ bɛ̀ nwɛ́ɛ́rí kɛ́pitɛ̀ yɛbɛ̀.

Yesu dɔ́nnɛ́nɛ̀mɛ̀ o kɔ́bɛ̀ fɛ́tírɛ̀

(Wɛ́ntɛ̀ Matie 4:21-25)

¹⁶ Kɛ̀ Yesu dɔ̀: Bɛ̀ ɔ́ í ncóu ñfɛ́tírɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ tàa ntɛ́cɛ̀tɛ̀ mieke yoo bɛ̀ɛ̀ dɛ̀ ìrínɛ̀ mutɛ́í fũ̀ɔ̀, bɛ̀ ɔ́ dɛ̀ ñùrínɛ̀ fɛbaafɛ̀ nɛ̀fɛ̀, bɛ̀ kó dimáà taàní kɛ̀ bɛ̀ nwúó nkuwenniku. ¹⁷ Kɛ̀ yɛ̀ dɛ́marɛ̀ í bo dɛ̀ɛ̀ sàrí kɛ̀ í yóó fɛ́itɛ̀, dɛ̀ɛ̀ sàrí dɛ̀ yóó yɛ́nnímu kuwenniku.

¹⁸ Daatenɛ̀ mɛsàà ndi yo tii náànti kpéí, kɛ̀ yɛ̀ wɛ̀ɛ̀ màkɛ̀ bɛ̀ yóó wɛ̀ nyíɛ̀ kòo dàkɛ̀ mɔ́ɛtɛ̀, kɛ̀ wɛ̀ɛ̀ kpa bɛ̀ɛ̀ fɛtɛ̀ dɛ́sámpòrɛ̀ o yɛmmɛ̀ dɔ̀ nhò màkɛ̀ dɛ̀.

Yesu yɔ̀ nɛ̀ o nɛ́í bɛ̀ dɔ̀ dómɛ̀ kóó yà

(Wɛ́ntɛ̀ Matie 12:46-50 nɛ̀ Mariki 3:31-35)

¹⁹ Yesu yɔ̀ nɛ̀ o nɛ́í kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ́tɛ́nɛ̀ kéndó kóó yà, bɛ̀ í nna nɛ̀ diŋ́nni koò yà. ²⁰ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ náké Yesu kɛ̀ dɔ̀: A yɔ̀ nɛ̀ a nɛ́í bɛ̀ bo ditowaá kɛ̀ dɔ̀ kɛ̀ da yà.

²¹ Kɛ̀ Yesu bɛ̀ tɛ́rínɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Bɛ̀ kɛ́nnímu Kuyie nnáànti kɛ̀ dɔ́ɔ́rí ti yɛmmɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu n yɔ̀ nɛ̀ n nɛ́í.

Yesu pɛ́immɛ̀ mɛ́nɛ̀ nɛ̀ kuyaakú kɛ̀ dɛ̀ɛ̀ cómmú

(Wɛ́ntɛ̀ Matie 8:23-27 nɛ̀ Mariki 4:35-41)

²² Diyɛ̀ mari Yesu nɛ̀ o tancóumbɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ ta kudabekú makú kòo bɛ̀ náké kɛ̀ dɔ̀: Ti sɛ́ntɛ́nɛ̀ mɛ́nɛ̀ nyáá.

Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɛ́tɛ̀ ²³ kɛ́nsɛ́nti kɛ̀ Yesu yɛ̀ nkéduó, kɛ̀ kuyaakú kperikú makúu íténí kénfuuti, kɛ̀ mɛ́nɛ̀ ntaà kudabekú kɛ̀ kú ndó kédú. ²⁴ Kɛ̀ Yesu tancóumbɛ̀ ɔ̀ ɛ́ntɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Okótí, ti yóó diumu!

Kɛ̀ Yesu ɛ́ntɛ̀ kɛ́pɛ́í nkuyaakú nɛ̀ yɛ́nɛ́fɛ́nnɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ béu. ²⁵ Kòo bɛ̀ beke kɛ̀ dɔ̀: Dɛ̀ dómme kɛ̀ di í tá?

Kɛ̀ kufɔ́wáá mbɛ̀ pí, kɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ di, kɛ̀ bɛ̀ mbékú bɛ̀tɔ̀bɛ̀ kɛ̀ tú: Wɛnni nwe yie nkòo pɛ́inko kuyaakú nɛ̀ mɛ́nɛ̀ nkɛ̀ dɛ̀ yíɛ̀ nhò yɛ̀ mmù?

Yesu mɛ́kũnnɛ́mɛ̀ yɛbɔ́kɛ̀ ta wɛ̀

(Wɛ́ntɛ̀ Matie 8:28-34 nɛ̀ Mariki 5:1-20)

²⁶ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ sɛ́ntɛ̀ Sedasaa kɔ́bɛ̀ kó dihɛ̀ dii wɛ́tí Kadidee. ²⁷ Yesu cùtɛ́nɛ̀ dii mɔ́nni kudabekú kɛ̀ dihɛ̀ kóó niti mɔ́u kɛ́tɛ́nɛ̀ kɛ̀ nhò wɛ́tí kɛ̀ yɛbɔ́kɛ̀ pɛ́u ɔ̀ ta, bá ɔ̀ tɛ́nkɛ̀ í daati tiyáàti, ɔ̀ í taà tɛ́cɛ́tɛ̀, kɛ̀ á ñfɛ́tɛ̀ mieke. ²⁸ Kòo yà Yesu kɛ́kuónko mɛ́diɛ̀ nke nínkú o ñìkɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Ti kpeti dómme mí nɛ̀ fɛ́ nKuyie nkúu baké ketenkɛ̀ nɛ̀ kɛ́nkɛ̀ ku birɛ̀? N da báámmu, a bá n fɛ́ũ.

²⁹ Kɛ̀ yɛ̀ Yesu dɔ̀ di pɛ́immɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Yɛ̀ onití yie mmieke fɛ́ ndibòò! Dɛ̀ kó dibòò dɔ̀ ɔ̀ ta nɛ̀ dimánni ndi, kɛ̀ bɛ̀ níí boú o nou mɛ́fɛ́mmɛ̀ o naàcɛ́i timátí, kòo dɛ̀ tũ̀, kɛ̀ dii ɔ̀ tannɛ̀ dikpáá.

³⁰ Kɛ̀ Yesu ɔ̀ beke kɛ̀ dɔ̀: A yɛ́tírɛ̀ tú ba? Kòo dɔ̀: N yɛ́tírɛ̀ tu: Kusúkú. Yɛbɔ́kɛ̀ kusúkú kuú dɔ̀ ɔ̀ ta. ³¹ Kɛ̀ yɛ̀ bántɛ̀ Yesu kɛ̀ dɔ̀: A báá ti tannɛ̀ diŋ́tírɛ̀ cũmpuri.

³² Kɛ̀ sɛ́ nkufɛ́nkɛ́cɛ́nku makú bo ditári ìnkɛ̀ kɛ̀ diiti kɛ̀ yɛbɔ́kɛ̀ bántɛ̀ Yesu kɛ̀ dɔ̀ wɛ̀ɛ̀ yóu kɛ̀ yɛ̀ɛ̀ kɔ́tɛ̀ kɛ́ta dɛ̀ kó kufɛ́nkɛ́cɛ́nku. Kɛ̀ Yesu dɔ̀ yɛ̀ɛ̀ kɔ́tɛ̀. ³³ Kɛ̀ yɛbɔ́kɛ̀ yɛ̀ dɛ̀ kóo niti mieke, kɛ́ta kufɛ́nkɛ́cɛ́nku kɛ̀ kúu coké kɛ́cùtɛ́nɛ̀ ditári kédú mɛ́nɛ̀.

³⁴ Bɛ̀ dɔ̀ yɛ̀ cɛ́mmú kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ coké kɛ́kɔ́tɛ̀ kɛ́nákɛ̀ dihɛ̀ kɔ́bɛ̀ nɛ̀ dɛ́paa nkɔ́bɛ̀. ³⁵ Kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ kɔ́tɛ̀ kɛ̀ bo yà dɛ̀ dɔ̀. Bɛ̀ tũ̀koo dii mɔ́nni kɛ́yá onití yɛbɔ́kɛ̀ yɛ̀ wɛ̀ɛ̀ mieke, kòo kári Yesu borɛ̀, kɛ̀ dáátí tiyáàti, kòo yɛmmɛ̀ wɛ́nkɛ̀ páíí kɛ̀ kufɔ́wáá mbɛ̀ pí. ³⁶ Bɛ̀ dɔ̀ dɛ̀ bo, kɛ̀ yà dɛ̀ dɔ̀, kɛ̀ bɛ̀ɛ̀ náké bɛ̀ɛ̀ kɔ́tɛ́nɛ̀, dɛ̀ wṹɔ́kɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí kòo niti yɛbɔ́kɛ̀ ta wɛ̀ mɛ́tɛ̀. ³⁷ Dɛ̀ mɔ́nni kɛ̀ Sedasaa kó ketenkɛ̀ kɔ́bɛ̀ bɛ́mɔ́u wɛ́nnɛ̀ diŋ́nni kɛ́bántɛ̀ Yesu kɛ̀ dɔ̀ wɛ̀ɛ̀ yɛ̀ bɛ̀ tɛ́nkɛ̀, kɛ̀ yɛ̀ kufɔ́wáá mbɛ̀ píímmɛ̀ mɛ́diɛ̀. Kɛ̀ Yesu ta kudabekú kɛ́nyiti, ³⁸ kòo niti yɛbɔ́kɛ̀ yɛ̀ wɛ̀ɛ̀ ɔ̀ bántɛ̀ kɛ̀ dɔ̀ ɔ̀ bo ɔ̀ nɛ́inɛ̀, kɛ̀ Yesu yetɛ̀, kóó náké kɛ̀ dɔ̀: ³⁹ Kò nha cɛ́tɛ̀ kɛ́nákɛ̀ Kuyie nda dɔ̀ dɔ̀.

Kɛ̀ wɛ̀ɛ̀ niti kɔ́tɛ̀ kɛ́nnáantoo dihɛ̀ dimɔ́u Yesu ɔ̀ dɔ̀ dɔ̀.

Yesu mɛ́kũnnɛ́mɛ̀ Saiduusi birɛ̀ nɛ̀ onitipòkú wɛ̀ɛ̀ mɔ̀ ntiyónti

(Wɛ́ntɛ̀ Matie 9:18-26 nɛ̀ Mariki 5:21-43)

⁴⁰ Kɛ̀ Yesu nwɛ́tíní Kadidee kɛ̀ sɛ́ ndiŋ́nni ɔ̀ báa, kóó cɔ́utɛ̀. ⁴¹ Kɛ̀ kutíntouku kóo kótí mɔ́u bɛ̀ tu wɛ̀ Saiduusi tũ̀akɛ́nɛ̀, kɛ̀ nínkóo Yesu ñìkɛ̀ kóó bántɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Kɔ́tɛ́nɛ̀ n cɛ́tɛ̀. ⁴² Kɛ̀ yɛ̀ ɔ̀ dɔ̀ mɔ́kɛ́mɛ̀ dɛ́sapũmbirɛ̀ dɛ́máá ndi, kɛ̀ dɛ̀ màkɛ̀ yɛ́bɛ̀ ntɛ́píítɛ̀ nɛ̀ yɛ́dɛ́ɛ̀, kɛ̀ mɔ̀ nkɛ̀ dɛ̀ cɛ́ɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ duúnnɛ̀ mukúũ.

Kè Yesu nkòri, ke diñnni ò murí koò éú tipíiti timòu. ⁴³ Kòo nitipòkù mǎu dè bo, ke mǎ ntiyǎnti yebie ntepiítè nè yèdéé, bá tí í commu, kòò kòri bédòtórìbè borè ke càke o dífíi imǎu, be mǎu me nyí na koò miékúnne. ⁴⁴ Kòo kéténi Yesu fǎnkúò bíékè ke kááké o yaàbòri mǎnku, kòo yǎntii pǎnkee cómmú. ⁴⁵ Kè Yesu beke ke dà: We nni nkááké?

Bemǎu kè bè nyetírí ke tú be í yé, kè Píeri dà: Okóti, diñnni dii da murí ke da éú. ⁴⁶ Kè Yesu dà: Oniti n káákému, muwērímú mamù muu yè m mieke.

⁴⁷ Kòo nitipòkù nsó nYesu banté, kòo kotení, kòo kǎnti au, kòo nínkóo o také, kébéi mbenitibè bemǎu iikè mùu kpéi nte kòo ò kááké nè ò pǎnke mietémè. ⁴⁸ Kè Yesu ò náké ke dà: N kóo sapàà a tákùmè da dǎetému, kote kè dè nnaati.

⁴⁹ Yesu kpaá ke me nnáa nkòo niti mǎu boní Saiduusi cǐtè, ke tuǎkení, kòò náké ke dà: A sapùmbire kumu, ténke bá nkáánnè Okóti.

⁵⁰ Kè Yesu keè, ke náké Saiduusi ke dà: Bá nyǎkù n tá mǎa ò yóó miétému.

⁵¹ Ò tǔàke dii mǎnni tǎcǐtè ke í nyie nkòo mǎu bo ò neinnè keta kè dè í tú Píeri nè Isaku nè Isāa nè debire cice nè de yǎ be sǎá. ⁵² Benitibè bemǎu do kuǎmmu debire kǔú, nkè Yesu bè náké ke dà: Bá nkáánnè debire í kú, dè yè nke duǎmu.

⁵³ Kè bè nhò daú ke yé bè yémèmu ke dò ndebire ku. ⁵⁴ Kè Yesu pí ndebire nǔtè kǎpéi nke dà: M bire íté!

⁵⁵ Dende bǎmbà nkè debiree foute kǎité, kè Yesu dà bèe dè duǎ kè dǎe di. ⁵⁶ Kè dǎe di debire yembè, kè Yesu bè cau nkè dà bè báa náké òmǎu dǎe dàò.

9

Yesu tǎmmè o tancǔmbè kè bè duǎ muwērímú

(Wénté Matie 10:5-15 nè Mariki 6:7-13)

¹ Kè Yesu tíi nho tancǔmbè tepítè nè bédébè kè bè duǎ mmuwērímú kè bè bo mbeti yebokè yemǎu, ke miékunko bemuǎmbè, ² kè bè tǎ, nkè bè bo nnáante Kuyie nkpaátiiyuu kpeti, ke miékunko bemuǎmbè, ³ kè bè náké ke dà: Di bá ntǎ dǎmarè, bá kupàati yoo kudǎukú yoo mudii yoo idífi, òmǎu bá ntǎ yeyaaàbòrè yèdéé. ⁴ Kè bè di cǎuté tǎe cǐtè, di nte mbo ke yǎa íténe de kó dihei. ⁵ Kè bè di yete dii ei di kpáátè di nacétáa nke íté, kè dǎe benke bè cààrèmmè.

⁶ Kè bèe kote kǎcenti yehékè yemǎu ke náante Tináaansàati ke miékunko bemuǎmbè tipíiti timòu.

Yesu do dǎarimè tidietì kè dǎe di Edoti

(Wénté Matie 14:1-12 nè Mariki 6:14-29)

⁷ Kè Edoti Tetidaki, Kadidee kóo kpàati keè dǎe dǎòri kè dǎe ò di ke yé bèmabè do tǔmè Isāa-Batiisi weè yǎnté.

⁸ Kè betabè tu: Edii weè wǎtení. Kè betabè tu: Kuyie mpāānāanti náamè dimǎnni kǎbe kóò mǎu weè yǎnté.

⁹ Kè Edoti dà: N duǎ nkè bè féutè Isāa kè we nné nwe n wǎte ke yo kè bè náa nwèè kpéi?

Kòo nwanti ke bo ò yà.

Yesu dǎòmè tidietì nè pǎébè bènǔmmù nè siyǎi sǎdési

(Wénté Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Isāa 6:1-14)

¹⁰ Kè Yesu tǎrèe wǎtení kóò náké yè dàò dǎe kó dimàà, kè bèe nei kǎkǎntóo dihei bè tu di Betisaidaa di bíékè. ¹¹ Kè diñnni ò yà kóò tǔnne, kè Yesu bè cǎuté kè mbè náa nKuyie nkpaátiiyuu kpeti, ke miékunko bèe mǎ.

¹² Diyiè yǔnnè dii mǎnni kè Yesu tancǔmbè tepítè nè bédébèe tǎónni o borè kóò náké ke dà: Cíe mbenitibè kè bèe kǎte kǎwammú mudii, nè yedúá, ke yé ti bomè diè ndikpáa mieke bá dǎmarè í bo.

¹³ Kè Yesu bè tǎnné ke dà: Dindi di mǎmmǎmbè duǎnnè be kè bèe di. Kè bè dà: Ti mǎke pǎébè bènǔmmù ndi nè siyǎi sǎdési mǎa! Yáa ti kǎte kǎdǎnténímu kǎduǎ nkuníiti kuu?

¹⁴ (De kó benitibè do bo mbo sikǎupísínǔmmù (5000)). Kè Yesu náké o tancǔmbè ke dà: Kannenè be sipísínǔmmù sínǔmmù.

¹⁵ Kòo tancǔmbèe yie nkè bè kǎnne bemǎu, ¹⁶ kè Yesu tǎóté pǎébè bènǔmmù nè siyǎi sǎdési, ke bǎuté kǎfinkè, kǎsǎnte Kuyie kè bè wérí kǎduǎ nho tancǔmbè, kè bèe totí benitibè. ¹⁷ Kè bèe cááké bemǎu kǎnsǎnnè, kè dǎe súú nkǎpíe nyemǎmmùyákè tepítè nè yèdéé kè bèe tǎ.

Píeri nákémmè Yesu tu wè

(Wénté Matie 16:13-19 nè Mariki 8:27-29)

¹⁸ Diyiè mari kè Yesu mbáa nKuyie nhomáa borè, kòo tancǔmbèe kǎtooo kòo bè beke ke dà: Benitibè yé n tú we? ¹⁹ Kè bèe ò tǎnné ke dà: Bèmabè yé nha tú Isāa-Batiisi, kè betabè yé nha

tú Edii, kè betòbè yē nha tú Kuyie mpāānāānti náām̀bè dim̀nni kòbe kòò m̀òu ke yā́nté. ²⁰ Kè Yesu bè beke ke d̀: D́ndi tá, di yē n tú we? Kè Pierii ò tḗnné ke d̀: A tú Kirisi nwe Kuyie nt̀nni wè.

Ti bo ntũ mm̀è boti Yesu

(Wénté Matie 16:20-28 nè Mariki 8:30-9:1)

²¹ Kè Yesu bè cau nweti weti ke d̀ bè báá yie nké ti náké òm̀òu. ²² Ke yíé ke d̀: Onitibire dò nkéféútém̀u mediè, kè Kuyie nc̀tè̀tè kó bekótibè nè ikuá niùbè kó bekótibè nè ikuá wāābè kè bèè ò yete kòò k̀ò, diyìè tǎānni yìè kòò yā́nté, ²³ kédeè kè bè náké bəm̀òu ke d̀: Kè wèè d̀ kè n tṹnne wèè búttinné omáá kéǹtò o dapā́ti yewe yem̀òu ke n tú. ²⁴ Ke yé wèè bo nd́ kédéetè o fòm̀mu ò yóó mù fétinnem̀u, kè wèè fétinné o fòm̀mu n kpéí kòò mù d́etè. ²⁵ Kutenkù kuú nkperè bo d̀ò ba oniti kéǹsa kòò dè m̀òke dem̀òu ke né c̀ake omáá yoo ò fétinné o fòm̀mu. ²⁶ Wèè bo nni mm̀akenè mí nhonitibire ifei m̀ m̀únke bo nhò m̀akenè ifei m̀ bo nwētini dii yìè nè tikpeti nè n cice kpeti ke néinné Kuyie nt̀òrè. ²⁷ N di náá mm̀omm̀u nwe d́ndi bèè bo dié ndi kó bəm̀abè yó nkpaá fòumu kéyà Kuyie nkpaátiyuu.

Yesu k̀nti cèètem̀è

(Wénté Matie 17:1-8 nè Mariki 9:2-8)

²⁸ Yesu bè náké mem̀me kédeè, kè dè mm̀òke yewe yèni mè ndòm̀m̀è kòò yú Pieri nè Isāā nè Isaku, kè bèè deke ditāri mari íǹkè ke bo bántè Kuyie. ²⁹ Ò báá ndii m̀nni Kuyie nkòò iiké ceete kòò yā́nti peike kémietè. ³⁰ Kè bè nyóó daateni kéyà benitibè bédébè, M̀oyiisi nè Edii kè bè ò náānnè. ³¹ Kè Kuyie nkó tikpeti bè fité kè bè ò náá nhò yóó kú m̀è boti Sedisadem̀mu. ³² Pieri nè o népobè bè do yè nkéduám̀u kénhennini kéyà Yesu kó tikpeti nè benitibè bédébè bèè do ò còm̀m̀unè. ³³ Edii nè M̀oyiisi, bè ité dii m̀nni kè Pierii náké Yesu ke d̀: Dè wennimu ke dò ntí mbo dié, ti bo d̀ò titouti titā́ti, f́ nkumáá, M̀oyiisi kutekù, Edii kutekù. (Pieri do í yé ò náá nke tú mù).

³⁴ Ò kpaá ke me nnaá nké diwetiri mari kotení kè bè dátinné, kè kufōwáá mpí nYesu tanc̀ùmbè bè yà dii m̀nni diwetiri bè dátinném̀è. ³⁵ Kè metammè mamè yènni diwetiri mieke ke tú: Yie nweè tu m̀ bire n tǎātè dè, nyiènnè o kpeti.

³⁶ Bè yóó keè dè kó metammè kè Yesu wèè m̀áá dè kpaá. Dè kó yewe mieke kè Yesu tanc̀ùmbè ndò yúóó bè í nnáké òm̀òu bè yà dè.

Yesu tanc̀ùmbè do yḗkem̀è dibò

(Wénté Matie 17:14-18 nè Mariki 9:14-27)

³⁷ Kè dèè wenté kè bè ncutiní ditāri, kè ditinní dierli kotení kéco Yesu. ³⁸ Kòò m̀òu kuónko ditnni cuoké ke d̀: Okóti, daate m̀ bire kpéí! N dè m̀òke dem̀áá ndi, ³⁹ kè dibò mari ā́ dè pí nké dè nwúótí, kè di dè kpékí, kè tinántōūp̀ùtì yìè dè nùù, bá di báá cārike káité, kényiti ke dè f́f́u mmediè. ⁴⁰ Kè m̀ bántè a tanc̀ùmbè ke yē mbèè di bèti kè bè yḗkè.

⁴¹ Kè Yesu béi nke d̀: Itookerí yembè d́ndi bèè d̀òri meyi, m̀i yó nhā ke di bonā́? M̀i yó nhā ke di tǎā́? Kōtenni dié nha bire.

⁴² Debire tǎōnni dii m̀nni Yesu borè, kè dibò dè bo, nké ndè kpékí, kè Yesu péi ndibò kè dii yè, kòò miékunne debire kè dè duó ndè cice. ⁴³ Kè dèè di benitibè bəm̀òu, bè yāmè Kuyie nkpeñnì.

Yesu do yìé kénákém̀è bè yóó ò k̀òm̀è

(Wénté Matie 17:22-23 nè Mariki 9:30-32)

Bá wè kòò nwúó nYesu d̀ò dè, kòò náké o tanc̀ùmbè ke d̀: ⁴⁴ Mpínnè mesàá n yóó mè ndi náké tí náānti: Bè bo fité Onitibire.

⁴⁵ Bè me nyí mbanté dè kó tināānti tú mù, ti do sōrimu kè dèè nte kè bè í nti banté, bè me nyí ndā́ti kè beké Yesu.

Yesu tanc̀ùmbè nennimè tikóti kpéí

(Wénté Matie 18:1-5 nè Mariki 9:33-37)

⁴⁶ Kè Yesu tanc̀ùmbè ité tineiti nè betòbè ke bo yà be mieke wèè dèu. ⁴⁷ Kè Yesu banté be yèmmè kédetení debire kécónné o také kè bè náké ke d̀: ⁴⁸ Wèè bo cōuté debire dié n kpéí, ò cōuté mínwe, kè wèè n cōuté, ò cōutému wèè n tōnni, ke yé wèè tu o sámpòu di cuoké wèè dèu ke di pḗtè.

Wèè bèti yebakè nè Yesu yètiri

(Wénté Mariki 9:38-40)

⁴⁹ Kè Isāā náké Yesu ke d̀: Okóti ti yà òm̀òu nwe kòò bèti yebakè nè a yètiri kè ti ò bàà, ke yé ò í ti wḗnnè.

⁵⁰ Kè Yesu ò tḗnné ke d̀: Di na bá nhò bàà ke yé wèè í yete di kpeti ò di wḗnnèmm̀u.

Sammarii kɔbɛ yetemɛ Yesu

⁵¹ Dɛ tɔ́tɛ dɛi mǎnni Yesu bo dekemɛ kénkɛ, kòo íté nè dikǎmbùò kénkɔri Sedisademmu, ⁵² kɛ́tɔ́ mbenitibɛ kɛ bɛɛ kɔtɛ Sammarii kó diheɪ mari kɛ bo tũntɛ ò yóó bátɛ dɛ. ⁵³ Sammarii kɔbɛ mɛ nyi nhò yie nhò kɔri mɛɛ kpéi Sedisademmu. ⁵⁴ Yesu tancóumbɛ Isaku nè Isāā bɛ dɛ yà dɛi mǎnni kɛ náké Yesu kɛ dɔ: Ti Yiɛ nha dɔ kɛ ti duó nkɛ muháá ncútɛni kénkɛ kɛ bɛ kùòà?

⁵⁵ Kɛ Yesu wɛ́ɛtɛ kɛ bɛ kpánnɛ kɛ dɔ: Di í yé meyɛmmɛ mɛɛ di tɔ kɛ di náá mmɛmmɛ. ⁵⁶ Onitibire í kɛtɛni kɛ bo kuo benitibɛ, dɛ kɛtɛni kɛ bo bɛ deetɛmu. Ò bɛ náké mmɛmmɛ kɛdeɛ kɛ bɛ kɔtɛ diheɪ teri.

Yesu nákémmɛ bɛɛ dɔ kóò tũnnɛ bɛ dɔ nkóò tũnnɛ mɛɛ boti
(Wéntɛ Matie 8:19-22)

⁵⁷ Bɛ kɛtɛ dɛi mǎnni kòo mǎu náké Yesu kɛ dɔ: N yóó nda tũmmu tipítɛ timou a kɔri kɛɛ bíékɛ. ⁵⁸ Kɛ Yesu ò tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Ihánkɛ makɛmu í fɛti, kɛ sínɔ makɛ tiyɛ́nti, Onitibire mɛ nyi makɛ dɛ bo duó dɛ kéomɛpɛ.

⁵⁹ Kɛ náké otou kɛ dɔ: N tũnnɛ. Kòo ò tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Okóti, yóu kɛ m mu nkɔtɛ kékũnnɛ n cice kɛdeɛ. ⁶⁰ Kɛ Yesu ò tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Yóu kɛ becíribɛ níkúri becíribɛ, kɛ fɛ nkɔtɛ kénákɛ Kuyie nkɔpáatiyuu kpeti.

⁶¹ Kòo tɔu múnkɛɛ bɛi nke dɔ: Okóti n yó nda tũmmu né yóu kɛ n kò nkɛcau n cɛ́tɛ kɔbɛ. ⁶² Kɛ Yesu ò náké kɛ dɔ: Wɛɛ dùnɛ dinaakáa kɛ wɛkɛ o fɛnkúò dɛ yie mbáá na képɪ nKuyie nkɔpáatiyuu kó mutǎmmú.

10

Yesu tǎmmɛ o tǎmbɛ sipísíyiekɛ

(Wéntɛ Matie 9:37-38, 10:7-16 nè Mariki 6:8-11)

¹ Kɛ Yesu yíé kɛ́tǎtɛ o kó betǎmbɛ sipísíyiekɛ kɛ bɛ tɔ mbɛdɛbɛ débɛ yɛhekɛ yemou miekɛ nè tipítɛ timou o mǎmmu nhò do dɔ nkɛkɔtɛ kɛ, ² kɛ bɛ náké kɛ dɔ: Tidiiti bimu mediɛ kɛ ti déibɛ nè kénni, bántɛnɛ kupaku yie nkò duonni betǎmbɛ kɛ bɛ dɛi o diiti. ³ Kɛtɛnɛ, di dɔ nyipe nyi kɛ n di tṹ nyekpamaa mmiekɛ. ⁴ Di bá ntɔ idíiti, di bá ntɔ kudɔukú, di bá nniɛ tineúti, di báa cómmú kucɛ kédou nhómou. ⁵ Kɛ di tati tɛɛ cɛ́tɛ, di dɔ: Kunaati ndi bonɛ! ⁶ Kòò mǎu bo dɛ kó tɛcɛ́tɛ kɛ tú kunaati yíé, kú nhò bonɛ, kòò mǎu mɛ nyi bo, kuu wɛtɛni di ínkɛ. ⁷ Dí mbo dɛ kó tɛcɛ́tɛ kɛ yo nke yɔ mbɛ di duó ndɛ, otǎnti nè o tǎndiiti nti, di bá nsɔti sɔti sicéi. ⁸ Kɛ di ta dɛi ò kɛ bɛ di cɔutɛ kɛ di duó ndɛ dí nyi, ⁹ kɛmmiekũnko bɛmuambɛ kɛ náá ndɛ kó diheɪ yembɛ Kuyie nkɔpáatiyuu tǎónnimɛ. ¹⁰ Kɛ di ta diheɪ mari kɛ bɛ í di cɔutɛ, di yɛ kécómmú dɛ kó diheɪ ice, ¹¹ kɛkpáátɛ dɛ kó diheɪ kó mutáá mmú dɛi di naacɛi, kɛ né bɛ náké kɛ dɔ: Di nyé kɛ Kuyie nkɔpáatiyuu tǎónnimu. ¹² N di náámmu Kuyie mbeénti yíé, Sodammu ɛi kɔbɛ kó tiyɛ́ti bo nkɛ́nnɛ dɛ kó diheɪ kɔbɛ kpeti.

Yɛhekɛ yéɛ yete Yesu

(Wéntɛ Matie 11:20-24)

¹³ Di bo yà dindi Korasɛ kɔbɛ nè Betisaidaa kɔbɛ, kɛ yé tidiɛti n dǎò di di cie, kɛ n do nti dǎò Tiiri nè Sitǎɔ miekɛ nke bɛ na ndǎati tifɔ́tɔ́nti, kɛ pe mmutápeɪ nnɛ dimǎnni kɛ benkɛ bɛ cɛ́etɛmɛ. ¹⁴ Dɛɛ kpéi nte Kuyie mbeénti yíé, Tiiri nè Sitǎɔ ɛkɛ kɔkɛ kó tiyɛ́ti bo nkɛ́nnɛ di kpeti. ¹⁵ Dindi Kapennaummu kɔbɛ di yɛmmɛ do nKuyie mbo ndi dee nkɛ́nkáa? Biti. Kú bo di cǔnni kɛ di tannɛ kudɔnkú miekɛ.

¹⁶ Kɛ Yesu yíé kénákɛ o tǎmbɛ kɛ dɔ: Kɛ wɛɛ yie ndi kpeti ò yie mmú kpeti, kɛ wɛɛ di yete ò yete minwe, wɛɛ n yete kòo yete wɛɛ n tǎnni.

Yesu tǎmbɛ sipísíyiekɛ ò nákémmɛ bɛ pí mmɛɛ boti mutǎmmú

¹⁷ Kɛ Yesu tǎmbɛ wɛtɛni nè diwɛi kɛ dɔ: Ti Yiɛ, ti ɔ́ pɛɛ nyɛbɔkɛ nè a yètiri kɛ yɛɛ cokɛmu.

¹⁸ Kɛ Yesu bɛ tɛ́nnɛ kɛ dɔ: N do wúómmu dibɔ́ dotinimɛ kénkɛ tewátɛ tɛmɛ. ¹⁹ N di duómmu muwɛrimú kɛ di bo nnaú iwáakɛ nè inaá nképɔntɛ dibɔ́ wɛ́rimú mumou, bá dɛmarɛ báá di dǎò meyi. ²⁰ Dɛ bá ndi naati yɛbɔkɛ di cokúmɛ, dɛ pètínkɛ ndi naati di yètɛ wári mɛɛ kpéi nkɛ́nkɛ.

Kuyie mbenkemɛ besámpɔbɛ dɛɛ sɔri

(Wéntɛ Matie 11:25-27, 13:16-17)

²¹ Dɛ mǎnni kɛ Muyaánsaámú píe nYesu kòo sántɛ Kuyie nke dɔ: N da sánti n cice Kuyie nfɛ nwɛɛ bakɛ kénkɛ nè ketenkɛ, a sɔnnɛ mɛɛ kpéi ntímómmɔnti mecii nyɛmbɛ, nè meyɛ́tɛimɛ yembɛ, kɛ ti benkɛ bɛɛ í tú bɛmabɛ. N cice fɔ́ɔ mɛ dɔ kɛ mɛ tǎatɛ.

²² Ò dɛɛ mmɛmmɛ kɛ dɔ: N Cice n duómmu demou, òmou í yé debire kɛ dɛ í tú dɛ Cice, òmou mɛ nyi yé debire Cice kɛ dɛ í tú debire nè debire dɔ kɛbenkɛ bɛ dɛ Cice.

²³ Kòò deè kéwénté o tancsùmbè, ké bè nàké bemaà borè ke dò: Dè ndi naati, dínni bèè yà di mè nwùò ndè. ²⁴ N di náámmu Kuyie mpāānāānti náām̀bè péu nè bekpaātibè péu do dōmu ḱyà di mè nwùò ndè bá bè í dè yà, bè do dōmu ḱekeké di me nyo tì bá bè í tì kèè.

Yesu t́́ríné tì ikuú wāābè kóó kóti

(Wénté Matie 22:34-40 nè Mariki 12:28-31)

²⁵ Kè ikuú wāābè kóó kóti m̀ou ndó kédíí nYesu ḱéité kóó beke ke dò: Okóti n dò nkédòò ba ḱépété mufòmmu mùù bo sáá? ²⁶ Kè Yesu ò t́́ríné ke dò: Tì wàri ikuú mieke ke yé mba? A ti kàa nkè tì tú ba? ²⁷ Kè de kóo niti ò t́́ríné ke dò: Tì wàri ke tú: Ndó a Yiè nKuyie nnè a yèmmè mem̀ou nè a wèñni dim̀ou, nè a wèrím̀u mum̀ou nè a c̀iì mmem̀ou kéndó a kou t̀ou a d́ó mèè botí amáá. ²⁸ Kè Yesu ò nàké ke dò: A t́́ríné kè dè wenni, ñd̀ori memme a yó nfòumu.

²⁹ Kè ikuú wāābè kóó kóti ndó ḱebenke ò d̀òòrimè Kuyie ndó dè, ḱebeke Yesu ke dò: We ntú n kou t̀ou? ³⁰ Kè Yesu ò t́́ríné ke dò: Oniti m̀ou weè do yènni Sedisadèmmu kénkari Sedikoo, kè beyóóbè ò dinté kédúkú kòò ndò nhò kú, kè bèè fiete o kperè kóó d̀ounko ḱépéēté. ³¹ Kè dè mmānnè ikuú niùti m̀ou dè kérinímè kóó yà ḱepeé nképéēté. ³² Kè Defii botí kou m̀ou nkériní ḱetuakeni o borè kóó yà ḱepeé nképéēté. ³³ Kè Sammarii eì kou m̀ou weè né nkari kupòòkú kénkériní kóó yà kè mesém̀mèe ò p̀i mmèdiè. ³⁴ Kòò kotoo o borè, ḱésú o muo nkéwaaare mekùù nnè menaà mbè tu mè diféé nkéboú kédeè kóó kànnè o sámmarím̀u ñnkè, kóó kòtenè tepòòc̀fèté kényiè nkoò tàà. ³⁵ Kè dèè wenté kòò deite medítibii mmèdémè kédúú nwèè bàà tepòòc̀fèté ke dò: Ntaānnè we, kè ì d̀òríté, kàa yié, m bo nwétiní ke da yietí.

³⁶ Kè Yesu deè kóó beke ke dò: A yèmmè dò mbeýóóbè me mpuotí wè kou tú we betāāti memme? ³⁷ Kè ikuú wāābè kóó kóti ò t́́ríné ke dò: Wèè me nhò d̀òò mesàà. Kè Yesu ò nàké ke dò: Kòte kédòò me botí.

Mariti c̀outémè Yesu o c̀fèté

³⁸ Yesu nè o tancsùmbè kè bè nkéri ḱetuake dihaì mari, kòò nitipòkù m̀ou ò c̀outé o c̀fèté kòò yètirì tu Mariti, ³⁹ kòò nantè bo kè bè tè tu Maari, kè t̀e katoo kénkari ti Yiè nYesu borè ke kém̀m̀u o náānti. ⁴⁰ Kè Mariti nharinè mudibénním̀u kényitini ḱébéi nke dò: Okóti dè wenni m bo mpím̀mè mutòmm̀u m m̀áà kè n nantè kàri a boràà? Duó nkòò iténí kè n teennè. ⁴¹ Kè ti Yiè nYesu ò t́́ríné ke dò: Mariti a yìèkùmu ke ari dèmarè péu kpéí. ⁴² Dèmarè m̀áà deè tu desààrè, Maari weè taátè dèè wenni, bè ì yóó fiete dè.

11

Yesu yé nti mbáá mmèè botí Kuyie

(Wénté Matie 6:9-13, 7:7-11)

¹ Diyiè mari kè Yesu mbáá nKuyie dibòrì mari, ò dèè diì m̀ānni kòò tancsùmbè kóó m̀ou ò beke ke dò: N Yiè, nti tié nti bo mbáá mèè botí Kuyie nkéndonnè Isāā tiémmè o kòbe.

² Kè Yesu bè nàké ke dò: Kè di níí báá nKuyie ndi d̀ò:

Ti cice!

A dò mpáíí nwe,

yóu kè benitibèe banté a d̀ommè páíí.

Baaté kutenkù,

³ Ti pā ti bo di mù yíe,

ti c̀fè nti yei

ti s̀s c̀fèmmè bèè s̀s ti caàri.

⁴ Báá yóu kè tí ta mesoúmmè mieke.

Ti bo mmáú mèè botí Kuyie nti d̀ò dè

(Wénté Matie 7:7-11 nè Duku 18:1-8 nè Isaku 1:5-7)

⁵ Kè Yesu yíé kè bè nàké ke dò: Di mieke kòò m̀ou m̀ake o népo ke kòte kòò s̀ñnté keyènkè cuoké ke yí: N népoo m pente mudii, ⁶ n kóò népo m̀ou weè m p̀òóní m me nyí m̀ake dèmarè ke bo ò duó. ⁷ Kè dè d̀ò nho népo bo ò t́́rínéní kudieku mieke ke dò: Bá nni nkóónnè, n dié nke kpetíném̀u dicàù mí nnè m bí kè ti duó. M báá na ḱéité ke da duó mudii. ⁸ N di náámmu bá kòò do ì yóó ité kóò duó, nhò tu mèè kpéí o népo, ò bo ò duó nhò d́ó dè dem̀ou ò wè kóónnè mèè kpéí.

⁹ Mí nnè di náámmu ke tú: M̀ānnè kè bè yóó di pāmu. Wammúnè kè di yóó pétému, bentenè dicàù kè bè yóó di kpetému. ¹⁰ Ke yé wèè m̀āò bè s̀s we mpāmè, wèè wammú weè s̀s pété, wèè bente dicàù bè s̀s we nkpeté. ¹¹ Om̀ou bo di mieke wèè bire bo ò m̀āò mudii kòò dè duó nditáràà? Yáà kè dè ò m̀āò t́́yíntè wèè dè duó nfewāáfè? ¹² Yáà kè dè ò m̀āò dikoyennì wèè dè duó nfenanfè? ¹³ D́indi benitiyeibe kè di yé ke duó ndesààrè di bí, dè bo yímè di Cice wèè bo kè ñnkè kòò báá duó mMuyaánsààm̀u bèè mù nhò m̀āò.

Yesu miekùmmè dibòò ta wè ke dānne o nōndenfē

(Wénté Matie 12:22-30 nē Mariki 3:22-27)

¹⁴ Kē Yesu beti dibòò dii ta onitì ke dānne o nōndenfē, kē dii yē, kē de kóo niti na kénnáá nkè dē di benitibē. ¹⁵ Kē bēmabē ntú: Nē obòokpààti kó muwērímú mmu ò bētimē yebokē.

¹⁶ Kē betabē ndó kóò yááké, kóò beke kē dā wēe dāò mēdòòrimē mamē mēē benkú o wērímú bonnínmē Kuyie mborē. ¹⁷ Yesu né me nyémē be yēmmē, kóò bē náké kē dā: Kē dikpààtiyuu mari toté kē kpa ndimáà di bá nhā kē bo, di cēi bo duó sitabē ìnkē. ¹⁸ Di mē ntúmē m beti yebokē nē obòokpààti kó muwērímú, kē dibòò toté kē kpa ndimáà, di kpàti bá nhā kē bo. ¹⁹ Kē nsà kē m bēti yebokē nē obòokpààti kó muwērímú mmu di kabē né yē bēti nē we nkōmu? Dē kpéi nte kē di kabē yóó di bekénē. ²⁰ Kē m me mbēti yebokē nē Kuyie nkó muwērímú mmu, Kuyie nkpààtiyuu dii tū ntùakēni di cuokē.

²¹ Onitikperi báàtí dii mōnni mēsàà nke baa o cīētē o kperē demou ò mbomu béu. ²² Kóo niti mōu me nkàtēni wēē kpeñni koò pēētē, koò na, ò bo fietē o kpàrinenti ò do tá ti, kētúóténē o kperē kētoti. ²³ Wēē í n wēñnē ò n kpānnēmu, wēē í n wēñnē kē ti tikí ò déímu.

Dibòò bo wētnímē onitì mieke

(Wénté Matie 12:43-45)

²⁴ Kē dibòò yē onitì kē kōtē tedantē ìnkē, kē wanti di bo om̄pē dē, kē mōntē di bo yī: M bo wēte n sòò bo wēē mieke. ²⁵ Di tūàkoo dii mōnni kénsó ndē kàutē páíi kē tūntē bá òmōu í bo o mieke. ²⁶ Kē dii wēte kēwaanni yeteyē yēyiekē yēē dāke yóu kē di pēētē, kē yēē wēte kēta o mieke, kóò borimē sīntē kēpēētē mē sòò dōmmē.

Yesu náké mē bèé tú diwēi mōmmōnni yembē

²⁷ Yesu kpaá kē me nnáá nkóò nitipòkú mōu béinní difñni mieke kē dā: Dē nnaati onitipòkú wēē da peitē, a yāá wē.

²⁸ Kē Yesu ò tēñné kē dā: Dē pētinke ñnaati bèē kēñmú bēmbē Kuyie nnáahti kē dōori ti yēmmē.

Yesu do náké mē dē yó ndōmmē tibeénti yiē

(Wénté Matie 12:38-42)

²⁹ Kē benitibē ntikuní Yesu borē kóò béi nke dā: Di mmōnni kó benitibē bèē bütinnē Kuyie nke dōori meyei, mbē tū n dāò tidietí bē me mbáá ti yá kē dē í tū tii do dāò Sonaasi. ³⁰ Sonaasi do tūmē dibenkēri Ninifu kōbe kpéi, mmēé boti nku Onitibire yó ntúmē dibenkēri di mmōnni kó benitibē kpéi. ³¹ Tibeénti kó diyie Sebaa kóò nitipokpààti bo cómmú kēbekénē di mmōnni kōbe kē bē kpetinnē kē yē ò iténimē dedetirē kē kōtēni kē kēē Sodomō náahti mēciì nkpeti. Né ntenē òmōu diē nke deunē Sodomō. ³² Tibeénti yiē Ninifu kōbe bo cómmú kēbekénē di mmōnni kōbe kē bē kpetinnē kē yē Sonaasi do bē náké mē kē bēē ceetemu. Né ntenē òmōu diē nke pēētē Sonaasi.

Fenñfē tu tikōnti kó defitirē nde

(Wénté Matie 5:15, 6:22-23)

³³ Kē Yesu béi nke dā: Bē òò í ncóu nfitirē kē dē ànnē tēcētē mieke, bē òò dē cōnnē deyitirē nde, bēē kó dimáà taàni kē bē nwúó nkuwenniku. ³⁴ Inuò ntu tikōnti kó defitirē nde, kàa nuò nwúó nha kōnti timōu ò mbo kuwenniku mieke nke. Kàa nuò mmē nyí wúó a kōnti timōu ò mbo dibiiñni mieke nke. ³⁵ Daate kē kuwenniku kùù bo a mieke kē kù bá ntú dibiiñni. ³⁶ Kē kuwenniku da mí a kōnti timōu kē í soké kupikú makú, a kōnti timōu bo mbo kuwenniku mieke, kēndōnnē defitirē ò nda mímē.

Yesu kpānnēmē Fadisīēbe

(Wénté Matie 23:1-36 nē Mariki 12:38-40)

³⁷ Yesu náké dii mōnni kédeē, kē Fadisīē mōu ò yu o cīētē mudii, kē Yesu kōtē kē bē nyo. ³⁸ Kē Fadisīē mōu yá Yesu yommē bá ò í nite ikuó yēmmē kē dē ò di. ³⁹ Kē Yesu ò náké kē dā: Dindi Fadisīēbe di òò eité fēbòòfē nē dibuu ìnkē nke kē di mieke né píéké oyúókú kó meyēmmē nē kuyonku. ⁴⁰ Tiyēnti dindi! Kuyie nkúù dāò de ìnkē kuù í dāò de miekaá? ⁴¹ Mpāānnē becribē nē di yēmmē memōu, memmē demou dē bo wenkemē di kpéi.

⁴² Di bo yá dindi Fadisīēbe! Dindi bēē duó nKuyie ndi kperē demou kó meyaatimē tepitē nē tikūnfāàtò, kē yóu di bo ndòòrimē Kuyie ndó dē nē di bo nkú dómē. Di do dō nkē nde ndòori, di né báá yóu desonne.

⁴³ Di bo yá dindi Fadisīēbe bèē nōnnē yekàrē kētiyē tititintouti mieke, kē dō bē ndi dóu nyekààtē mieke kē ninkoo. ⁴⁴ Di bo yá dindi bèē dōnnē ifōti ò dānnē, bē ò ncenti ò ìnkē kē í yē.

⁴⁵ Kē Fadisīēbe kóo kóti mōu béi nke dā: Okóti a náá mmie nke sáá ntí mbe. ⁴⁶ Kē Yesu ò tēñné kē dā: Di múnke bo yá dindi Fadisīēbe kó bekótibē bèē bou yetuò cēyē kē tounko Benitibē,

di me nyí bè teénnè bá sámpó mutòu. ⁴⁷ Di bo yà dínđi bèè maà mesàà Kuyie mpāānāānti náām̀bè di yembè do kuò bè kó ifíti. ⁴⁸ Nè de mieke di benkúmu di kómmúme di yembè ke yé bèè kuām̀ Kuyie mpāānāānti náām̀bè kè dínđi maà be fíti. ⁴⁹ Deè kpéi nte Kuyie nnè ku kó mecii mmieke kè kùu béi nke dā: M bo bè duónko m pāānāānti náām̀bè nè n t̄srè, kè bèe kuò bie nkéfiù mbetabè. ⁵⁰ Kè dèe yie nkè Kuyie mpāānāānti náām̀bè bè do kuò bè nè kuteñkù ketémè kè be kó tibeénti do di mmònni kàbe yò ìnkè, ⁵¹ kékete Abeseri kó mukòù, kèntò kètuòkenní Sakarii bè kuò wè Kuyie ncíetè nè diwùstònni de saku. Mómumu nwe n di náámmè de kó tibeénti bo do di mmònni kàbe yò ìnkè.

⁵² Di bo yà dínđi ikuò nùiti bèè pāanko betabè Kuyie nkó kuce, di í kù tū ndi mómumbe, ke né dítí bèè dó kè kù tūnnè.

⁵³ Yesu itè diì mòmni de borè kè Fadisībe nè ikuò wāābè mieke ò peike mediè nkè bè nhò bèkù tināānti péu, ⁵⁴ ke bo yà ò bo béi nkéyete kè bèe ò pí.

12

Dè sòri dè bo feité

(Wénté Matie 10:26-27)

¹ De mòmni kè benitibè tí nsikoupi sikoupi kénnaù betabè, kè Yesu keté kénáké ò tancòumbè ke dā: Daatenè Fadisībe kó meyèmmè mēdémè kpéi mmèè dōnnè mutie mùu muuti pēè. ² Dèè sòri dè bo feité, kè disòri kperèe yènni kuwenniku. ³ Deè kpéi nte di nàké tí kufāā bè bo tí kèè kupiliti, di weè tí dimāà borè, bè bo deke kudankù kè tí piēkè.

Ti í dōmmè kéndé bèè kòu tikònti maa

(Wénté Matie 10:28-31)

⁴ N di náámmu dínđi n népobe: Bá ndénè bèè kòu tikònti maa. ⁵ M bo di benke di dò nkéndé wè, ndénè Kuyie nkùu bo na ke da tanné muhāā mieke a kũũ nkó difñkùò. Di dò kè nku ndé.

⁶ Bè 35 í nfítè inòribi inùmmu dārāà? Nè memme Kuyie ndakemu imou i kpéi. ⁷ Bá di yùti Kuyie nti kàāmmu ke yé tí māmè. Di bá nyiēkù, bá wè di mieke ò pēētému inòribi péu.

Wèè bo náké ò tumè Yesu kou

(Wénté Matie 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

⁸ N di náámmu, wèè bo náké benitibè ìkè ò tumè n kou, mí nhOnitibire m bo náké Kuyie nt̄srè ìkè ò tumè n kou. ⁹ Wèè bo n nenni benitibè ìkè, m bo ò nenni Kuyie nt̄srè ìkè.

¹⁰ Wèè bo sáā nhOnitibire, Kuyie mbo ò cīē, wèè me mbo sáā m Muyaānsàāmù, Kuyie mbáá ò cīē mbiti.

¹¹ Kè bè di korinè diì mòmni tibeénti titiñtouti mieke yoo bekpāatibè nè bebeémbè borè di bá ntoti di yèmmè di bii yóó náké tí kēyè, nè di yóó tí náké mēè boti. ¹² Kè di tūòke, Muyaānsàāmù muu yó di duò ndi dò nkénáké tí.

Kukpāatiyeinkù

¹³ Kòo mōuù béinní diññni mieke ke dā: Okóti náké n kóo kóti kè tí totí tí cice ku ke tí yóunè dè. ¹⁴ Kè Yesu ò náké ke dā: N népoo we nni ndòò obeénti kè m bo ndi bekùnè, yoo n di totí di kperè? ¹⁵ De mòmni ke náké benitibè ke dā: Dōnnè meyoāmmè, ke yóu di bo ndómè di kparikè ke yé oniti kpāti tii í temè ò fōmmu.

¹⁶ Kòo bè náké dināāñhāntíri mari ke dā: Tikpāti yiè mmōu wèè do bo, ke mōke depaa nkè dèe piē mediè. ¹⁷ Kòò mbékú omāà ò yèmmè mieke ke tú: N yí mōke m bo ānnè dè n diiti? ¹⁸ Kè náké omāà ke dā: N yāmu n yóó yīmè, m bo può m buò sámpáyè, kēmaā yedieyè kēānnè n diiti nè n kperè demou. ¹⁹ De mòmni ke náké n wēnni ke dā: A mōkemu tikpāti péu, ñhompou ke yo nke yò nke yāñku. ²⁰ Kè Kuyie nnè ò náké ke dā: Kuyèinkù fí! Kè nyènkè mómmonke m bo tuóté a wēnni kè we nnè tieke de kó tikpāti?

²¹ Wèè wāā ntikpāti ò mómumu nho kpéi nke né í tú okpāati Kuyie mborè ò kperè me dò.

Ti í dōmmè kényiēkù

(Wénté Matie 6:25-34)

²² Kè Yesu náké ò tancòumbè ke dā: Deè kpéi nte kè n di náá nke tú: Di bá nyiēkù di bo dimu yoo di bo dáatí mù kpéi. ²³ Ke yé mufōmmu pēētémè tidiiti kè tikònti pēētè tiyāati. ²⁴ Wénténè tinòti, tí í buati, tí í kōu, tí í mōke yebua, kè Kuyie nti piú. Dínđi náké di í pēētè sināā? ²⁵ Di we mbo na nè ò yèñtoti mieke kēyíé ò fōmmu kè mùu okè? ²⁶ Kè di í yóó na kédòò dēmarè sámpórè, ba nképí nnè te kè di yiēkù dēterè kpéi? ²⁷ Wénténè mutepóó ndōmmè dikpāā mieke, mù í pí mmutōmmú, mù me nyí duòkù tiyāati. N né di náámmu kè n tu bá Sadomāō nè ò kpāti diēti mieke, ò í dáatí tiyāati tii wenni ke mù tūòke. ²⁸ Dínđi bèè í tá kè dè deu, kè Kuyie nsāri tifaati tii bo yíe, ke naa yóó csúté, dè bo yīme kè kù báá di dátinné tiyāati? ²⁹ Di bá nhari ke wanti di

bo nyo mmù nè di bo nyɔ mmù. ³⁰ Bèè í tũ nKuyie mbeè m̀̀ke de kó iyèntotí sáà, d́́ndi bie, di m̀̀kemu di Cice kòò yé dè di békú dè. ³¹ Petínke wammúnè Kuyie nkpaàtiyuu kè kù né di duò ndesonne kénáó.

Ti bo sɔnnemè tikpàti kèĩnkè
(Wénté Matie 6:19-21)

³² M pecẽnku, di bá nyièkù ke tú di í sũ, ke yé di cice weè dómè ke di duò nho kpààtiyuu. ³³ Fíténè di kpere kèpãmmù beçribè idíítí. Yánnè sidítídóu sù í yóó cake, kéãnnè tikpàti tũ í yóó cake kè ti sɔnnè kèĩnkè Kuyie mborè. Beyóóbè í yóó tóónko dè, ditúú í yóó cááké dè. ³⁴ Kè yé a kpàti borè a yèmmè de mbomè.

Ti bo ndakemè
(Wénté Matie 24:42-51 nè Mariki 13:33-37)

³⁵ Yinè di naàkũs kè di fitiyi ncóu, ³⁶ kéndonnè betõmbè bèè bàa wèè bè baké, ò bo nkũntinimè mupotúòmù kébente dicàù kè bèè o kpeté. ³⁷ Dè nnaati betõmbè bèè kóó kóti bo nwétini ke ś́ mbè wúó. N di náá mómumu nwe ò bo ànnè o t́́nyààti, kè bè kànnè kè bè duò mmudií. ³⁸ Kòò wétini keyènkè cuokè yoo dikodakóñni, ke ś́ mbè wúó ndè mbè naati. ³⁹ Banténè ke dò nkè teciètè yìè nyé oyúókù kàriní dii m̀̀nni, ò bo nwúó, ò báá yie nkòo ta o c̀̀tètè. ⁴⁰ D́́ndi múnke nwákénè ke yé Onitibire wétinimè di í dake dii m̀̀nni ndi.

Otánti yeiwe kó medonnimè
(Wénté Matie 24:45-51)

⁴¹ Kè Pierii beke Yesu ke dà: N Yiè nha náá nde kó dináa`hantíri tũ kpéínáá yáa timou? ⁴² Kè ti Yiè nhò t́́nnè ke dà: Dí ndonnè otánti wèè d̀̀d̀ri dèè wenni ke cii bè bannè wè betõmbè kòò bo mbè duò mmudií ò dò nkè mmù mbè duò ndii m̀̀nni. ⁴³ Dè bo narike de kóó tónti teciètè yìè mbo nwétini dii m̀̀nni ke ś́ nho pĩ nde kó mutõmmú. ⁴⁴ N di náá mómumu nwe teciètè yìè mbo bannè de kóó tónti o kpàti timou. ⁴⁵ Kè de kóó tónti yèmmè me ndò nteciètè yìè nyí wétini mecāā, ke puoti betõmbè benitidaabè nè benitipòbè, ke neinè tinaayààti kè bè yo nke ý́ mmènaā. ⁴⁶ Teciètè yìè mbo wétini de kóó tónti í ò bàa dii yìè, ò í dake dii m̀̀nni, kóó puoti mediè, nkóó dàò bè d̀̀d̀rimè benitiyeibe.

⁴⁷ Otánti wèè yé wèè ò baké ò d́́ dè, ke í dè d̀̀d̀ri, ò bo cəuté tiyèiti mediè. ⁴⁸ Wèè tónti me nyí yé ke dò nhò d̀̀d̀ri dè tu meyei, mbè bo ò puoti kè dè nkéñni, bè duò nwè péu bè bo ò beke péu, bè bannè wè kè dè sũ bè bo ò beke kè dèè pèètè.

Teciètè temàà kó metotimè kó tináa`ti
(Wénté Matie 10:34-36)

⁴⁹ N kótni ke bo wete muhāā mmu kutenkù mieke kè dè nh ətí mù bo cóútémè. ⁵⁰ N dò mbè nh ànnè bàtèmmù m̀̀u nwe kè dè nh ətí bè bo wè nni nh ànnémè. ⁵¹ Di yèmmè bá ndò ñ tóni kunaati nku kutenkù kuu mmieke, n tóni meyatimè mme. ⁵² N di náá mómumu nwe, kè benitibè bo bènùmmù teciètè, bè bo toté kè bètāāti nkpannè bédébè, kè bè múnke bè kpānnè. ⁵³ Kè debire cice ndè kpānnè, kè dè ò kpānnè, kòo nitipòkù nkpannè o kóo sapāā, kòo kóó sapāā nhò kpānnè, kòo nitipòkù nkpannè o cəkù, kòo cəkù ò kpānnè.

Ti bo mbaàtimè dèè wenni
(Wénté Matie 16:2-3)

⁵⁴ Kè Yesu yíé kénáké dit́́nni ke dà: Di ɔ́́ yà diwetiri diyìè yìèní kèè biékè ke dà: Fetaafè yóó ni. Kè fè mènkeɛ ni. ⁵⁵ Kè kubakù c̀̀nku biékè kó kuyaakù fiute di dà: Kuyiinkù yó mbo, kè kù mènke mbo. ⁵⁶ Meyèmmè mèdémè yembè d́́ndi, dè dómme kè di banní tiwetí kó medòmme nè ketenkè kóme ke né í banní dèè d̀̀d̀ri di m̀̀nni. ⁵⁷ Dè dómme kè di í nò nke baàti di m̀̀á dèè wenni?

Ti bo ntũnnimè tũ bo nè ti kou ti cuokè
(Wénté Matie 5:25-26)

⁵⁸ Nè òm̀̀u kè di m̀̀ke timati ke kəri tibeénti, yetoo kè ti tũntè kè di mu nyí tũ̀̀ke, kòò báá da duò mpòd̀̀sibè, kè bè da kpetínnè. ⁵⁹ N da náá mómumu nwe a í yeti deborè ke í yietí tɛpítè sonte.

13

Sidowee kó kuduoti do kùò bè kó tináa`ti

¹ De kó dim̀̀nni kè benitibè mabèè kótni, kénáké Yesu Pidati do kùò Kadidee kòbe bè kpéi nke ś́ mbè feu Kuyie nyiwũs ke kù k̀̀u itei, kè bèè bè kùò kè be yĩ ñwennénè iwũs kóme. ² Kè Yesu bè náké ke dà: Di yèmmè dò nde kó benitibè yei mpèètému Kadidee kòbe tóbè kóme kè dèè te kè bè kúá? ³ Biti, n né di náámmu ke tú: Kè di í cèète meborime, di yóó kú bè ku mèè boti

nku. ⁴Di yèmmè dò nSidowee kó kuduotí do do, kényake bèè nitibè tepítè nè bèni kó meyei ndo pèētému Sedisadèmmu kòbe tóbè kōmāa? ⁵Biti, n né di náámmu ke tú kè di í cèète meborime di bo kú bè ku mēè botí!

Mutie mùu í pèi mu kó dináàhāntiri

⁶De kó difōnkúò kè Yesu bè náké dináàhāntiri ke dō: Oniti mōu wēè do fii mmutie o paku mieke, kékoteni ke bo tōu yēbè ò mē nyi mpètè, ⁷kénáké wēè bāa kupaku ke dō: Dibenni tāānni ndi mie nkè n kōriní ke bo tōu yēbè bá n yí pètè, kōu mu, mù bāá snté kéncaari katenkè. ⁸Wēè bāa kupaku kòò dō: Okóti yóu mu di mbenni kè m mù ànné tikùti, ⁹kè dè yèmmè mù yāa pèitè, kè mù mē nyi pèitè a né mù kōu.

Onitipòkù dibòò pūtinné wè

¹⁰Teompùtè matè yìè kè Yesu nítiè mbenitibè kutiintouku mieke. ¹¹Kòo nitipòkù mōu dè bo, kè dibòò marì ò ta, kòò pūtinné yebie ntepiitè nè yèni, bá ò í nò nke séiri. ¹²Kè Yesu ò yà kòò náké kè dō: Onitipòkù n da miekunnemu a mōmmú.

¹³Ke nōo nho nōu o Ìnkè, kòo pānkee séitè kénsánti Kuyie. ¹⁴Kè kutiintouku kóo kóti miekee peike, Yesu miekunnemè omuōnti teompùtè yìè, kòo náké difinni ke dō: Yewe bo yekuò ndi mutōmmú kpēye, ñkōrinèni yēè mieke kè bè di miekunko ke yóu teompùtè yìè.

¹⁵Kè ti Yìè nhò tēñné kè dō: Meyèmmè mèdémè yembè dindi! Di s̄i í mpitè di wūs teompùtè yìè kékote kè ì ñiinaa? ¹⁶Onitipòkù yie nwèè né tú Abarahammu kó kubotí kou kè dibòò ò boú yebie ntepiitè nè yèni, dè do í dō nh ò bouté de kó iwēi teompùtè yìèd?

¹⁷Yesu náké memme, kè ifeii pī nho kpantidantabè, kè difinni yèmmè ñnaati, ò dōòri tii dieti kpéi.

Feyohfè nè mutie mùu muuti pèè de kó medonnimè

(Wénté Matie 13:31-32 nè Mariki 4:30-32)

¹⁸Kè Yesu yìè kébéi nke dō: Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè ba? M bo di dōnnenè ba? ¹⁹M bo yí di dōnnè feyohfè dōmmè mme, kòo niti s̄i fè buotí kè fēe yènni kénáa mmutie diemù nè ibake, kè sinoo yīè mmu bake Ìnkè.

Mutie mùu muuti pèè mu kó medonnimè

(Wénté Matie 13:33)

²⁰Kè Yesu yìè kébéi nke dō: M bo dōnnenè ba Kuyie nkpaàtiyuu? ²¹Di dōnnè mutie mùu muuti pèè mù dōmmè mme kòo nitipòkù s̄i mù wāá nsāmp̄ kékōorenè mupèēyūo nciròò bètāati kéante kè ticootii muúti timōu.

Dibòri dii mōpuri

(Wénté Matie 7:13-14, 21-23)

²²Kè Yesu ñduò nyitié nyehékè nè sihekesí ke kéri ke kōri Sedisadèmmu. ²³Kòo mōu ò beke ke dō: Okóti benitibè sāmp̄ò bèè yóo cootāa? Kè Yesu bè tēñné ke dō: ²⁴Yetenko keta dibòri dii mōpuri, n di náámmu kusūkú yóo bennému bè bo tamè kényīke.

²⁵Tecētè yìè mbo íté dii mōnni kékpetinné kápáa, nkè di mbo ditowaà di bo mbie ndicàù ke tú: Ti Yìè nti kpeté. Kòò né di náké ke dō: N yí yé di boñni kèè biékè. ²⁶De mōnni kè di ò náké ke dō: Nè f̄s nti baa do wēnné kédì, kaa duò nyitié nti cēkarāa? ²⁷Kòo wētè ke di náké ke dō: N yí yé di boñni kèè biékè, fūtenè m borè dindi bèè dōòri meyei. ²⁸Deñde di yóo nkuòmmè ke cáá ndi nù, ke wúò Abarahammu nè Isaki nè Sakabu nè Kuyie mpāānāahti náāmbe bēmōu kè bè bo Kuyie nkpaàtiyuu mieke kè dindi né bo ditowaà. ²⁹Benitibè itinímu tipití timōu diyìè yìèni kè nè di taà kè kòbe kubakú cānkú biékè nè kuyou kòbe ke bo kari Kuyie nkpaàtiyuu mieke kédì. ³⁰Bēmabè bèè tú ndi mmōnni bè bo nitié, bēmabè bèè ni di mmōnni kè bèè tūnne.

Yesu do kōtemè Sedisadèmmu mesōmme

³¹De kó dimōnni kè Fadisiēbe mabēe kōteni kénáké Yesu ke dō: Íté die, pēēté, Edotí dó ké da kuōmu. ³²Kè Yesu bè náké ke dō: Kōtenè kénáké de kó fehāāfē* ke dō: M betimu yebakè yíè nnè nanke ke miekunko bēmuambē, diyìè tāānni yìè ke yóo deè n tōmmú. ³³N do nkēsōtému n ce yíè nnè nanke nè diyìè teri, ke yé dè í wenni bè bo kuomè Kuyie mpāānāahti náāhtò dihei marì kè dè í tú Sedisadèmmu.

³⁴Dindi Sedisadèmmu èi kòbe bèè kòu Kuyie mpāānāahti náāmbe, ke buotí Kuyie ntōmbè yetārè. Kuce mede ndi n dōmè kè ndi oke tekote s̄i nhokemè te bí bá di í yie? ³⁵Di èi bo ponte kénáa ntidobonti, n di náámmu di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yí dii yìè: Mesàa nní mbonè wēè kérini nè ti Yìè nkó diyētiri.

* **13:32** fehāāfē Isidayeeribe do wúò nfēhāāfē kuwanwankú kùu cii kùnkú ke sōu, ke né dōri ke dōòri meyei.

14

Yesu miekùnnemè omuanti teompùtè yiè

¹ Teompùtè matè yiè kè Yesu kote Fadisiḡbe koo kòti mǎu cḡtè ke bo di, koo niti mǎu dè bo ke mǎ nke mùúti, ² kè bè nwéi Yesu meyoammè ke bo yà ò bo ò miekùnnemè teompùtè yiè. ³ Kè Yesu beke ikuḡ wǎǎbè nè Fadisiḡbe ke dǎ: Ikuḡ yienaa, ke í yete a bo miekùnnemè oniti teompùtè yiè?

⁴ Kè bè ndò nyúóó. Kè Yesu nǎo nho nùtè omuanti ñnkè kóó miekùnnemè, kéduḡ nkòo pḡtḡ. ⁵ Dè mǎnni kòo bè beke ke dǎ: Di mieke kòo mǎu mǎke o birḡ yoo o nǎǎfḡ, kè dè do dǎkè mieke teompùtè yiè, ò báá kote kè dè dènnenaa? ⁶ Bá bè í nna kóó tḡnné timati dè kó tináaḡti ñnkè.

Bèè déúúunko bemáa

⁷ Kè Yesu yà bè dǎmè yekàrè ketiyè kè bè náké dináaḡhǎntiri ke dǎ: ⁸ Kè bè da yu mupotúòmù kó dibanni, báá niitḡ kékari dikari deyikè kperi, kè dè yḡmmè bè yu òmǎu kòo da pḡtḡ. ⁹ Wèè di yu kòo da náké ke dǎ: Ítḡ kéfḡ nyie ndikari. Dè mǎnni kǎa íté nè ifḡi, kékote kékari defḡnkúò kperi. ¹⁰ Kè bè da yu dibanni, kote kékari defḡnkúò, wèè da yu kòo tǔḡkeni ke da yà ke yí: N nḡpoo, kotení kékari deyikè. Dè mǎnni dè bo da déúúunkemè betǎbè yikè. ¹¹ Wèè déúúunkemè omáa bè bo ò kékùnnemè, wèè kékùnnemè omáa kè bèè ò déúúunkemè.

¹² Kè Yesu náké wèè ò yu ke dǎ: Kǎa yóó yú benitibè mudii a báá yú a nḡpobè a me mbáá yú a tebií, a báá yú a cḡtḡ kǎbe, a báá yú a cḡpḡtitǎbè bèè mǎke be kperi ke yḡ bè yóó namḡm ke múnkemè da yú kè dè nda fǎó. ¹³ Kǎa ánné dibanni, yú beḡribè, nè tihǔiti nè yekpḡḡ nḡ tiyǔḡnti kè dḡe di. ¹⁴ Dè bo nda naati ke yḡ bè í yóó namḡ kè dè nda fǎó, Kuyie nkuu yóó dè nda yietí bèè weti bè bo yǎntḡ dii yiè.

*Dináaḡhǎntiri dii tukúnè wèè yú mudii**(Wénté Matie 22:1-10)*

¹⁵ Bèè kǎri ke yo nkè be kóó mǎu náké Yesu ke dǎ: Dè nnaati wèè bo di Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

¹⁶ Kè Yesu ò náké ke dǎ: Oniti mǎu wèè do ánné dibanni kényú benitibè péu kè bè bo di. ¹⁷ Mudii bi dii mǎnni kòo tḡ nho kóo tǎnti kòo bo bè yúni. ¹⁸ Bemǎu kè bèè peri. Kòo ketiwè dǎ: N dontḡ m paku nku ke dǎ kékote kè kú yà, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. ¹⁹ Kòo tǔu dǎ: N dontḡ ináakè nyi tepitḡ kè dǎ kè í yáákénè mutǎmmú, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. ²⁰ Kòo tǔu dǎ: N tǔótḡ m pokú nwe bǎmbǎ ndèè te kè n yí yóó na kékotoo. ²¹ Kòo tǎnti wḡtḡni kénákḡ tḡcḡtḡ yiè mbè ò náké tḡ. Kè tḡcḡtḡ yiè mmiekemè peike kòo náké otǎnti ke dǎ: Kote meḡā nyáárè nè dihei kó ice kényúni beḡribè nè tihǔiti nè tiyǔḡnti nè yekpḡḡ. ²² Kè dḡe yí sǎmpǎ kòo tǎnti wḡtḡ kóó náké ke dǎ: Okóti ti dǎmmu a yḡ nti dǎmmè kè mefiḡ nkpaá. ²³ Kè tḡcḡtḡ yiè nyíé kénákḡ otǎnti ke dǎ: Kote ice mieke nè yeteyo, kǎa yà bè, a duḡ nkè bèè kotení kè n cḡtḡ píe. ²⁴ N da náámmu n do ketḡ kényú bèè kó dimáa be kóó mǎu báá di n diiti.

*Yesu náké tḡ bèè dǎ kè nhò tḡ**(Wénté Matie 10:37-38)*

²⁵ Kè difḡnni dieri ntú nYesu, kòo wḡtḡ kè di náké ke dǎ: ²⁶ Kòo mǎu dǎ kè n tǔnnemè, ke í n dǎ kè dḡ pḡtḡ o cice nè o yḡ nè o pokú nè o bí nè o neí nè o kó bekótibè nè o tǎbè nè o mǎmmu, ò báá na kǡntú n kou. ²⁷ Kè wèè í tḡ o dapǎati ke n tḡ nhò báá na kǡntú n kou. ²⁸ Di mieke we mbo nyóó máa tḡcḡtḡ kè í nketḡ kè kǎri ke bǎtḡ o díti ke yà kòo bo na kḡ tḡ ketḡ kḡ tḡ dḡe. ²⁹ Ò yáa bo pǔitḡ mḡ kpéi ke í nna ke tḡ dḡe kè bè nhò dáu ke tḡ: ³⁰ We ñiti pǔitḡ ke yḡkè ò bo deēmḡ. ³¹ Yáa we ñkpàati bo nkari ke bo dokénè okpàatitǎu ke báá ketḡ kékari kéwéntḡ kénya kòo bo nanḡ benitibè tekupitḡ (1000), kédokénè otǎu wèè mǎke benitibè sikupisidḡ (2000)? ³² Kòo wḡntḡ ke báa na, ò áḡ tḡ nyetǎrḡ nye, kòo kpàati tǔu kpáa díti, kòo ò wammúnḡ kunaati. ³³ Meḡ boti nku di mieke kè wèè í yóu ò mǎke dḡ demǎu, ò báá na kǡntú n kou.

*Mukǎkúú mmùu fétinne mu naati**(Wénté Matie 5:13 nè Mariki 9:50)*

³⁴ Mukǎkúú ntú demarḡ sǎarḡ nde, kè mù né fétinne mu naati, bè bo mù nárikùnnemè ba? ³⁵ Mukǎkúú mmùu tḡnkè í naati bè í mù dǎḡrinḡ mùmamù, mù ketḡ ke báá yie nkédǎo tikùti, bè áḡ mù útóo ditowaa ndi. Kè wèè mǎke yeto ke bo keḡ wèe keḡ!

15

*Fepiḡfḡ fḡ feti**(Wénté Matie 18:12-14)*

¹ Bedámpóòcútibè nè benitibè tabè bè do tú bè mufòmму yeimu yembè, kè bèe kotení Yesu borè ke bo kee o náañti. ² Kè dèe yonke Fadisíbe nè ikus wābè kè bè nnáa mbemáa ke tú: Onití yie nyie nke coute mufòmму yeimu yembè kè bè wēñnè kè bè yo.

³ Kè Yesu bè béinnè dináañhāntíri ke dā: ⁴ Di mieke we mbo mmake ipe tekòutè (100) kè fēmáa feti kòo báa yóu sipísíwei nè iwei lì kpaa kékate fe wammú? ⁵ Kòo fè yà o yèmmè báa narike kòo fè buuté, ⁶ o fè kōnnè dii mōnni ò báa náké o kabe ke dā: Kōtenēni kè ti nyānku nè diwēi, n yāmu m piēfē fēè do fetaa? ⁷ N di náámmu diwēi yó mbo meē botí kēñkè onitiyeiwe omáa banté dii mōnni o yei nke cèète kè dèe pēētē sipísíwei nè bèwei bèe yèmmè dò mbè weti kè dē i bè bèkú meceetimē.

Fedifē fēè feti

⁸ Kòo nitipòkú mòu màke mēdítibii ntēpítē, kè mēmáa feti, ò í cōu nfitírē ke káa o cīētē, ke wammú weti weti ke yàa mè yānàa? ⁹ Kòo mè yà dii mōnni ò báa náké o cēpēetitabè ke dā: Kōtenēni kè ti nyānku nè diwēi, n yāmu n difē fēè do fetaa? ¹⁰ N di náámmu diwēi yó mbo meē botí Kuyie ntōrē onitiyeiwe omáa banté dii mōnni o yei nke cèète.

Debire dèè càke de cice kpàti

¹¹ Kè Yesu yíe kēbēi nke dā: Onití mòu wēè do mōke ibí idēi. ¹² Kòo sámpóu náké be cice ke dā: N cice n duó nha yóó kú kè n tieke dē. Kè be cicee dē mbè toté. ¹³ Kè dèe yí yewe sámpó kòo sámpóu fité o kperē bè ò duó ndē, kēitē nè o díití, kékate dihei dētiri kénfou ò dómē, kécake o díití imou. ¹⁴ O díití dēè dii mōnni, kè dikōnni dierii tanní dē kó dihei, kòo mánté ò bo di mù, ¹⁵ kēwaa mmutámmú dihei yíe mmāu borē, kòo ò kūs nho paku kòo ncēm̀m̀m̀u o fānkè. ¹⁶ Kòo níí ndó kēdi mufōnkēdii, òm̀m̀u me nyí mm̀u nhò duó. ¹⁷ Kòo totíní o yèmmè ke dā: N cice kó betōmbè s̄s̄ dimu kēyīēke, kè mí nnē kōnnè diē ndikōnni. ¹⁸ M bo íté kékò n cice cīētē kóò náké ke dā: N cice n yeténèmu Kuyie nke da yeténē. ¹⁹ N ténke í mannē a nni ntú a bire, a n dāò a kóo tōnti. ²⁰ Kòo íté kénkūnti o cice cīētē.

Ò autóo dii mōnni kòo cicee ò yāní kè mesémmēè o pī nkòo cokóo kóò arí. ²¹ Kòo biree ò náké ke dā: N yeténèmu Kuyie nke da yeténē. N ténke í mannē a nni ntú a bire. ²² Kòo cice né náké betōmbè ke dā: Cokénē mecāa nkétúóténí diyaabōri sàari, kóò dātinnē, kóò ūnnē mumámáa, kóò ánnē tineùti. ²³ Túóténēni dinaadaa mekùò nkperi kékua kè ti nyo nke yānku. ²⁴ Ke yé m bire diē ndo kúmèmu ke yānté, dē do fetimu kè n dē pētē. Mēmme kè bèe keté kényānku dibanni nè diwēi.

²⁵ Ke s̄s̄ nho kóò po bo kupaku kénkūntiní kēkeè be biemmē ke au. ²⁶ Kòo yú otōnti mòu kēbeke mùò dōdri. ²⁷ Kòo ò tēñné ke dā: A nantē teē konní, kàa cice kùò dinaadaa mekùò nkperi, ke yé wè tē yāmē nè kukāñnaatí. ²⁸ Kè Mpo miekeē peike kòo yeté mutarimù, kòo cicee yenní ke bo o bámmú kòo ta. ²⁹ Kòo ò náké ke dā: N da bonē yēbie yēbie nke pī nha tōmmú, n yí yete a kpeti matí, a me nyí n duó mbá debobire, kè m bo kua mí nnē n nēpobē kè ti ánnē dibanni. ³⁰ A bire dēè túóté a kpàti, ke kōte ke dauti dōutinē benitipòbē ke ti càke, kè dē konní kàa né dē nkùò dinaadaa mekùò nkperi. ³¹ Kòo cicee ò náké ke dā: M bire mí nnē f̄s̄ ntú bo s̄s̄, kè m mōke dē tú a kperē. ³² Ti do dò nkédaōmu dibanni ke yé a nantē tie ndo kúmèmu ke fōute, ò do fetimèmu kè nh ò pētē.

16

Ti dòmmē kēncii kēpēētē kutenkú kabe

¹ Kè Yesu náké o tancsùmbè ke dā: Tikpàti yíe mmāu wēè do bannè o kóo tōnti mòu o kpàti kè bèe ò náké ke dā de yíe ntí càari. ² Kòo yú de kóo tōnti kóò náké ke dā: N yo kè bè tu a caari n kpàti, benke a pátē kè n yà a pī mmēè botí mutámmú. A ténke í yó mbaa n kpàti. ³ Kè de kóò niti ntoti o yèmmè ke tú: Mutámmú yíe nyó m beti kè n yíme? N yí yóo na kékúútí, kè ifei m bonē muyāu. ⁴ Kòo dā: N yāmu n yóo yíme kè bè m bēti dii yíe mutámmú nni mmake bèè bo n cōuté. ⁵ Ke yúni bèè bannè ò pī nwēè borē mutámmú, kēbeke oketiwe ke dā: A bannē ide wēè n duó mmutámmú? ⁶ Kòo dā: Mekùò ntikānkānti tekòutē (100). Kòo dā: Túóté a pátiri kēwāri ke dā tikānkānti sipísínūmmú. ⁷ Kēbeke otōu ke dā: A ò bannē ide? Kòo ò náké ke dā: Tiyāti tekòutē (100). Kòo dā: Túóté a pátiri kēwāri ke dā tiyāti sipísini. ⁸ Kè tikpàti yíe nsāntē de kóò yúókú o cii nkperi, ke yé kutenkú kuu nkabe ciimē be kabe iikē ke pēētē bèè tu kuwenniku kabe.

⁹ N di náámmu ke tú: Túóténē ketenkè kie nkó tikpàti kēwammúnē di nēpobē, kè dèe yie nkè ti dēè dii yíe, bè di cōuté kēñkè di yó mbo dē s̄s̄. ¹⁰ Wēè pī ndesámpórē kè dē wenni wēè yóo mpí ndēdierē kè dē wenni, wēè pī ndesámpórē kè dē í wenni wēè í yó mpí ndēdierē kè dē wenni. ¹¹ Kè di í pī nketenkē kie nkó tikpàti kè dē wenni, we mbo di duó ntú tu timómmōnti?

¹² Kè di í pī nhotōu kperē kè dē wenni we mbo di duó ndēè tu di kperē?

¹³ Otǎnti mǎu báá na kǎntǔ mbekpǎatibè bèdébè, ò bo ndó yie nkénii nhotǎu, ò bo ntaunè yie nkéyatenè otǎu. Òmǎu báá na kǎntǔ nKuyie nnè idííí.

Benitibè wúò ndè dedierè Kuyie ndè wúò nyisàke nyi
(Wénté Matie 11:12-13)

¹⁴ Kè Fadisiǎbèe keè kéndáú Yesu, ke yé bè dómè idííí mediè. ¹⁵ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Di tú bèè ò ndǎǎri bèmbè benitibè ilké ke dǎ mbè wenni, Kuyie mme nyému di yèmmè, ke yé benitibè wúò ndè dedierè, Kuyie ndè wúò nyisàke nyi.

¹⁶ Mǎyiisi kó ikuá nè Kuyie mpǎānǎǎnti náambè kó yepáte deè do bo ke yàa kǎānnè Isāā kó dimǎnni. Isāā kó dimǎnni ndi benitibè kèèmè Tinǎānsǎāti ke mǎu ke bo ta Kuyie nkpǎātiiyu. ¹⁷ Nè memme kǎnkè nè ketenkè dè bo pǎētémè bo ntǔnè ikuá kó fǎwǎrifè fǎmǎā bo fetimè.

Yesu nàkémè mupobetimù kpeti
(Wénté Matie 5:31-32, 19:1-9 nè Mariki 10:2-12 nè Odommu 7:2-3)

¹⁸ Wèè bèti o pokú ke tǔóté otǎu ò náá nwèè dǎuti dǎutinè wènwè benitipòbè. Kè wèè tǔóté onitipòkú bè bèti wè ò náá nwèè dǎuti dǎutinè wènwè benitipòbè.

Tikpǎti yie nnè ocǎri Dasaa

¹⁹ Oniti mǎu wèè do bo ke mǎke tikpǎti mediè nke daati tiyaǎkpeti, ke bo diwèl mieke, ke yo ndesààrè yewe yemǎu. ²⁰ Kòo cǎri mǎu dè bo, kè bè ò tu Dasaa, kòo dàátí yemǎu nho kǎnti timǎu ke dǎu tikpǎti yie mbòrinu. ²¹ Ke níí ndó kǎtǎnkè tikpǎti yie nyo nkè dèè duò, kè simǎó nkǎriní ke déú o mu. ²² Kè de kóo cǎri kú, kè Kuyie ntǎrè ò tǔóté, kékotenè Abarahammu borè, kè tikpǎti yie nkú kè bèè ò kǔnnè. ²³ Kè tikpǎti yie nní mbo becírìbè kó dihei, ke fǎuri mediè, kǎwénté, kǎyà Dasaa medétimè, kòo bo Abarahammu borè. ²⁴ Kòo pǎékè ke dǎ: N cice Abarahammu! N kuó mmesémme, kédúú nkè Dasaa pǎtè o nóm̄bii menie nke yàa dúo n nǎndenfè, n fǎurimu mediè mmuhǎá mmu mmièke. ²⁵ Kè Abarahammuu ò tǎnnè ke dǎ: M birè denténí a do mǎkemè tikpǎti ketenkè ìnkè kè Dasaa fǎuri, di mmǎnni kè bè ò òmpunne kǎa me ntó fǎuri. ²⁶ Difǎtǎri cǔmpuri dii ketè ke bo ti cuokè, kòo mǎu dǎ kékotoo di borè, ò báá na, kè di kóo mǎu me ndó kékotení ti borè, ò báá na. ²⁷ Kè tikpǎti yie ndó: N da báammu n cice, dúú nkè Dasaa kǎte n cǎtè. ²⁸ N nǎi bomu sinǔmmù kòo sì nàké, kè sì báá kǎtení m mē mbo mǎè fǎutimè mieke. ²⁹ Kè Abarahammuu ò tǎnnè ke dǎ: Mǎyiisi kuó nè Kuyie mpǎānǎǎnti náambè pátè dè bomu, bèe yie ndè yē mmù. ³⁰ Kè tikpǎti yie ndó: N cice Abarahammu, bèè ku, kè be kóo mǎu kǎtoó ke bè nàké, bè yóó yiemmu kéceete. ³¹ Kè Abarahammuu ò nàké ke dǎ: Kè bè í yie mMǎyiisi kó ikuá nè Kuyie mpǎānǎǎnti náambè pátè kpeti, bá kè becírìbè kóo mǎu yǎntè ke bè nàké bè í yóó yie.

17

Yesu nàké ti mecǎmmè ìnkè
(Wénté Matie 18:6-7, 21-22, 17:20 nè Mariki 9:42)

¹ Kè Yesu nàké o tǎncǔmbè ke dǎ: Dèè bo nte kòo niti dǎ meyei ndè í yóó pǎā, wèè né bo nte kòo tǎu dǎ meyei nde yie mbo yà. ² Kè bè ò dúú nditǎri dièri ke dootóo dǎmǎèri mieke dè ñtǔnè ò bo bǎmmè besǎmpòbè bǎe nkóo mǎu meyei mmièke. ³ Ndakenè!

Kǎa kou cǎàrè ke bantè o cǎàrimè a ò cǎ. ⁴ Kòo da cǎàrè kuce mǎyiekè diyiè dimǎā mieke, ke koriní ke da mǎú mecǎmmè, ñcǎnko we.

Yesu dǎnnenè mè metǎkù mè fǎyǎfè

⁵ Kè Yesu tǎrè ò mǎo ke dǎ: Ti Yie nha ti yie metǎkù mè. ⁶ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Kè di do n tǎ bá kè dè mmunnè fǎyǎfè di bo na kénákè mutie muu nke dǎ: Uutè a mè mborè kédó dǎmǎèri mieke kè mǎu yie ndi yē mmù.

Otǎnti nè o yie

⁷ Di mieke kòo mǎu mǎke otǎnti kòo kúutí yoo ò cǎmmù o wū ke konní kupaku ò bo ò nàké ke dǎ: Yàa kari kǎdià? ⁸ Ò báá ò nàké ke yí: Bénè kǎdeè kéceete a yàtí kǎtǎnni kè n dúú nkè n di kǎdeè kǎa né na kǎdià? ⁹ Ò bo sǎnte otǎnti wenwe ò pǎ mǎè kpéi mmutǔmmù ò yē nwèe pǎmmǎà? Ò! ¹⁰ Di kpere me ndó nkè di pǎ mbè di dúú mmù tǎmmù ke dèè di dǎ: Ti tú betǔmbè mbe cénke ke pǎ mmutǔmmù ti do dǎ nképí mmù.

Yesu miekǔnnemè yekùò ntepiúte

¹¹ Kè Yesu nkǎri Sedisademmu, kǎpǎtè Sammarii nè Kadidee de tenké mǎnku, ¹² kǎntati dihei mǎri kè yekùò ntepiúte kǎténí kǎmaa nkécómmù, kǎpǎékè ke dǎ: ¹³ Okóti Yesu, ti kuó mmesémme!

¹⁴ Kè Yesu nyè wúó, kè yè nàké ke dǎ: Kǎtenè kǎbenke dimǎā ikuá niùbè.

Kè yè nkéí kémieť. ¹⁵ Be mieke kòo mǎu ya ò miétémè kéwěte kápoo nho nacéfětè kénwétini Yesu borè kénsánti Kuyie, ¹⁶ ke yàà nínkóo Yesu iikè, kòò òunnè mutómmú. Sammarii kó dihei kou do nwe. ¹⁷ Kè Yesu ò beke ke dǎ: Dimǎu di í miétáá? Betǎbè bewei né bore? ¹⁸ Be kóò mǎu í wéténí, fǐ nhopǎǎ, kè fǐǎ mǎá wéténáá? ¹⁹ Kédeè kóò náké ke dǎ: Íté kékò, a tákùmè da deetému.

Yesu wétinimè kó tináañi

(Wénté Matie 24:23-28, 37-41)

²⁰ Kè Fadisiē beke Yesu ke dǎ: Kuyie nkpaàtiyuu yóo buoté òmmǎnni? Kè Yesu bè ténné ke dǎ: Kuyie nkpaàtiyuu í yó nkérini ke fei kè bè di wúó. ²¹ Bè í yóó yí di bo die nyoo cie, Kuyie nkpaàtiyuu bomu di cuokè.

²² Ò deè memme kénáké o tancóumbè ke dǎ: Yewe kérinimu di yóo wammú yè mieke di bo yámè Onitibire bá diyie dimáá di me mbáá dè yà. ²³ Kè bè di náá nke tú: Ò bo die nyoo cie. Di báá kè kǎte, di bá ndeiti dè biékè. ²⁴ Fetaafè òó mútémè kè dè wenkoo ku nwetimǎnku nè kutèkú Onitibire kó diyie dè yó mme ndò. ²⁵ Onitibire né dǎ nkéketé kéfěfětumu mǎdiè nkè di mmǎnni kobè ò yete. ²⁶ Dè do dǎǎ mèè boti Nǎwee kó dimǎnni, dè yóó me ndǎǎ Onitibire bo nwétini dii mǎnni. ²⁷ Benitibè do yommu ke yǎ nke puokú, ke yenkú, kè Nǎwee yàa tannè bǎtǎó, kè fetadiefe kǎténí, kè bè kùò bemǎu. ²⁸ Dè do dǎǎ Dǎti kó dimǎnni dè yóó me ndǎǎ. Benitibè do yommu ke yǎ, nke do nke fiiti, ke buotí, ke mǎá. ²⁹ Dǎti né yè dii mǎnni Sodammu, kè muháá nnè muhapǎpǎo kè dèe cúténí kénké, kè bè kùò bemǎu. ³⁰ Dè yóó me ndǎǎ Onitibire bo nkérini dii yie nè dè kpeti.

³¹ Dè yie kè dè sǎ nwèè bo kudǎnkú ò báá yí ò bo cúténí kudieku ke túóté o kperè. Kè dè sǎ nwèè bo kupaku ò báá kò ntecfětè. ³² Di báá yè ntii do tǎkéní Dǎti pokú. ³³ Wèè bo ndǎ kédeetè o fǎmmu ò bo mù fétinne, kè wèè mù fétinne n kpéi kóò mù deetè. ³⁴ N di náámmu dè kó keyènkè benitibè bédébè bo nduǎ didǎú dimáá, kè bèe túóté omáá ke yóu otǎu. ³⁵ Benitipòbè bédébè bo nwè nke naǎ nkè bèe túóté omáá ke yóu otǎu. [³⁶ Benitidaabè bédébè bo nwè nke kúúti kè bèe túóté omáá ke yóu otǎu.] ³⁷ Kè Yesu tancóumbè o beke ke dǎ: Ti Yiè ndè yóó dǎǎ ònde? Kòò bè ténné ke dǎ: Decirè duǎ dè, timancǎnti yóó dè ntii.

18

Ti bo mbáámmè Kuyie nke ti kǎnti báá yǎrike

¹ Kè Yesu ndǎ kè bè benke be dǎmmè kémbáá nKuyie nsǎá kè be kǎnti báá yǎrike, kè bè náké dináañhǎntíri ke dǎ: ² Obeénti mǎu wèè do bo dihei mari, bá ò í ndé Kuyie, nhò me nyi mboti òmǎu kpeti. ³ Kòò kúpokú mǎu bo dè kó dihei kénkǎri wèè beénti borè kòò báá nke tú: Ti pútè mí nnè n kpantidǎntǎu, ⁴ kényetirǎo kè dè mboni kòò beénti dǎ: Bá n yí me ndémè Kuyie ke í bǎti òmǎu kpeti, ⁵ m bo teenne wè nkúpokú kòò cǎutè o kperè ke bá nkǎrini sǎá ke nè kǎnnè.

⁶ Kè ti Yiè mbéi nke dǎ: Keènè dè kóò beénti yeiwe yí mù. ⁷ Di yèmmè né do nKuyie mbáá teenè ku kobè bèè kuǎ nkéyènkè nè kuyienáá? Kù báá òte kù bo bè teennèmmè. ⁸ N di náámmu kù bo bè teennè bǎmbà. Onitibire né bo nwétini dii mǎnni dè bo nsǎ mbenitibè kpaá ke dè tǎá?

Fadisiē nè odǎmpǎocǎutiwè bè báámmè Kuyie

⁹ Kè Yesu náké dináañhǎntíri teri bèè yèmmè do mbè wenni, ke senku betǎbè be kpéi nke dǎ: ¹⁰ Benitibè bédébè bèè do ta Kuyie ncǎtè ke bo bǎntè Kuyie. Kòò mǎu tu Fadisiē, kòò tǎu tu odǎmpǎocǎutiwè. ¹¹ Kè Fadisiē ncǎmmú ke báá nKuyie nke tú: Kuyie n da sǎnti n yí dǎnnèmmè betǎbè bèè tú beyóóbè, bèè í dǎori a dǎmè, bèè dǎuti dǎutinè betǎbè, n da sǎnti n yí dǎnnèmmè odǎmpǎocǎutiwè yie. ¹² Nh òó bou dinúu kuce mǎdémè ndi semǎnni mieke, ke duǎ n kperè demǎu kó meyaatimè tepíítè. ¹³ Kòò dǎmpǎocǎutiwè ncǎmmú mekpémmè ke sǐi ke pí nho cǎncǎnni ke tú: Kuyie, nha n kuǎ mmesémme mí nhonitiyeiwe! ¹⁴ Kè Yesu dǎ: N di náámmu dè kóò niti do kǎnti kè Kuyie nhò wénkǎnnemu, kù me nyi wénkǎnnè Fadisiē, ke yé wèè bo ndéúkunko omáá, Kuyie mbo ò kékǎnnè, kè wèè kékǎnnè omáá kùu ò déúkǎnnè.

Bè do kǎrinnimè ibi Yesu borè

(Wénté Matie 19:13-15 nè Mariki 10:13-16)

¹⁵ Kè benitibè nkǎrinè ibi Yesu borè kòò bo í kǎáké, kòò tancóumbè nyi bèti. ¹⁶ Kè Yesu í yúni ke béi nke dǎ: Yóunè kè ibi nkǎriní m borè bá nyi bétinè ke yé Kuyie nkpaàtiyuu bomè bèè í dǎnnè be kpéi nke. ¹⁷ N di náá mmǎmmu nwe kòò niti í cǎutè Kuyie nkpaàtiyuu debire kǎme o báá di ta.

Odapǎà ntikpàtiyè

(Wénté Matie 19:16-30 nè Mariki 10:17-31)

¹⁸ Ké Sifube kóò niùtì mǎu beke Yesu ke dǎ: Okóti sǎawè, n dǎ nkédǎǎ ba kǎpété mufòmму mùu bo sǎǎ. ¹⁹ Ké Yesu ò beke ke dǎ: Ba nte kǎa n tú osǎawè? Òmǎú í wenni kè dè í tú Kuyie mmǎǎ. ²⁰ A yǎmu ikuǎú ì tu a báá duǎnè a pokù yoo a dǎú í tú wè a báá kuǎ onitì, a báá yúúúú, a báá soute kécaàrè a kou tǎu yètìrì, ndé a cice nè a yǎ. ²¹ Ké weè nitì ò tǎǎné ke dǎ: N dè dǎǎmu demǎu nè m bikémbénti miéke. ²² Ké Yesu ti kèè kóò nǎké ke dǎ: Dǎmarè kpaá ke da dǎnnimu, kǎte kǎfíté a mǎke dè demǎu, kǎpǎmmú beǎrìbè idíítì, a bo pǎté kǎǎnké kó tikpǎti, kǎkǎtení kè n tǎnnè!

²³ Ò kèè dii mǎnni dè kó tinǎǎnti kǎo yǎmmè caàrè ke yǎ ò do mǎkemè tikpǎti mediè. ²⁴ Ké Yesu yǎ ò yǎmmè caàrèmmè ke dǎ: Dè yóumu tikpǎti yembè bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu miéke. ²⁵ Dè yóunèmu tikpǎti yiè nhò bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu ke pǎǎté yòyó bo tamè feyǎrifè kó mǎfiè.

²⁶ Bèè dè bo kè bè dǎ: Kè dè dǎ mmèmmè we mbo na kǎcootè? ²⁷ Ké Yesu bè tǎǎné ke dǎ: Dèè yóunè benitibè dè í yóunè Kuyie. ²⁸ Ké Pierii ò nǎké ke dǎ: Nte ti yóumè demǎu ke da tǎnnè. ²⁹ Ké Yesu bè nǎké ke dǎ: N di náa mmǎmmu nwe, kǎo mǎu yóu ò cǎtè nè ò pokù nè ò yǎfúǎ kǎbe nè ò yembè nè ò bí Kuyie nkpaàtiyuu kpéí ³⁰ ò yóo pǎtému meborime mié mmieke kè dè nsú, kǎpété mufòmму mùu bo sǎǎ meborime mèè kpaaní me miéke.

Yesu nǎké mè ò yóo kúmè kǎyǎnté

(Wénté Matie 20:17-19 nè Mariki 10:32-34)

³¹ Ké Yesu yú ò tancǎumbè tepítè nè beǎbè kè bè nǎké ke dǎ: Ti kǎri Sedisadèmmu kè Kuyie mpǎǎnǎǎnti náambè do wǎri ti Onitibire kpéí nkè tii bo dǎǎ. ³² Bè bo ò pí nkédúǎ mbèè í tǎ nKuyie, kè bè nhò daú, kǎo sǎǎ, kǎo sùu tinǎntǎúti, ³³ kóò puotí yedǎ, kédeè kóò kù, diyie tǎǎnni yiè kǎo yǎnté.

³⁴ O tancǎumbè me nyí mbanté ò bè náǎ ntí kè ti mbè sǎú, bè í mbanté ò tú mǎ.

Yesu wéimmè kuyǎǎnkù makù Sedikoo

(Wénté Matie 20:29-34 nè Mariki 10:46-52)

³⁵ Yesu tǎǎnnè dii mǎnni Sedikoo kè kuyǎǎnkù makù kǎri kuce nùu ke mǎú. ³⁶ kékeè difǎnni pǎnkémè kébeke mùu dǎǎri. ³⁷ Ké bè dǎ Yesu Nansareti kou weè pǎnké. ³⁸ Ké kùu pǎǎké ke dǎ: Yesu Dafiti kó debire n kuǎ mmesémmè!

³⁹ Bèè ní deyìkè kè bè nkù kpǎnnè ke tú kùu cǎǎké, kè kù né dǎke pǎǎké ke dǎ: Dafiti kó debire n kuǎ mmesémmè!

⁴⁰ Ké Yesu cómmǎo kéduǎ nkè bèè kù yúní, kǎo kù beke ke dǎ: ⁴¹ A dǎ n da dǎǎ ba? Kè kù dǎ: Okóti, n dǎ kǎwéntému. ⁴² Ké Yesu kù nǎké ke dǎ: Wénté, a tǎkúmè da dǎtému.

⁴³ Ké kù pǎnke wénté kǎtǎnnè Yesu kǎnsǎnti Kuyie, kè difǎnni ò yǎ kǎnsǎnti Kuyie.

19

Sasee kó muceetimú kó tinǎǎnti

¹ Ké Yesu tǎ Sedikoo hǎi kǎmpǎnké. ² Ké beǎǎmpóǎcǎutibè kóo kóti mǎu dè bo, kǎo yètìrì tu Sasee, kǎo mǎke ò kperè mediè. ³ Kǎo ndǎ kǎyǎ bè tu wè Yesu, ò me nyí nna nè difǎnni, ke yǎ ò tumè onitikǎpúwe. ⁴ Kǎo coké kǎniitè, kédeke mutie mamú ke bo na, kè Yesu mpǎnké kǎo ò yǎ. ⁵ Ké Yesu tuǎkoo debore kǎbǎúté ke dǎ: Sasee cǎténí mecǎǎ! N dǎ nkǎbáté a cǎtè nte yie.

⁶ Ké Sasee cǎténí mecǎǎ nkóo cǎuténè diwèi. ⁷ Ké benitibè dè yǎ kǎnnǎǎ nke tú: Ò kǎte kè bǎtè onitiyeiwe cǎtè.

⁸ Ké Sasee ncómmú ti Yiè nyìkè kǎo náǎ nke tú: N Yiè m bo duǎ n kpǎti kó dikéè beǎrìbè. Kè n do soute òmǎu ke di ò kperè, m bo dè nhò yietí kǎnǎǎ nkuce mǎndǎ.

⁹ Ké Yesu ò nǎké ke dǎ: Kuyie ndǎtému te ncǎtè kǎbe yie, ke yǎ Sasee tǎmè Abarammu yaǎbire. ¹⁰ Onitibire kǎtení ke wanti bèè feti bèmbè ke bo bè dǎtè.

Betǎmbè bè do toti bè idíítì be kó tinǎǎnti

(Wénté Matie 25:14-30)

¹¹ Ké Yesu tǎǎnnè Sedisadèmmu kè benitibè yǎmmè ndǎ Kuyie kpàatiyuu auté ke bo tuǎkéní, kǎo bè nǎké dinǎǎhǎntìrì mari ke dǎ: ¹² Tekpǎatibite matè teè do iti kǎnkǎri dihei dǎtìrì, kè bè bo ò pí ntikpǎti kǎo wǎtení. ¹³ Ò iti dii mǎnni kǎyú ò tǎmbè kè bè duǎ mbǎ wè idíítì mediè nke dǎ: Mpeinkonè i kè nní nwétiní. ¹⁴ O èi kǎbe me nyí nhò dǎ, kǎo íté kédeè kè bèè tǎnko benitibè kè bèè nǎké dè kó dihei kǎo kpàati ke dǎ: Ti í dǎ oniti yie nni ntú ti kǎo kpàati.

¹⁵ Ké bèè ò pí ntikpǎti kǎo konní kǎyú betǎmbè ò sǎo duǎ mbè idíítì ke bo yǎ bè ò pei mmèè botí. ¹⁶ Kǎo ketiwèè kǎtení ke dǎ: Okóti, nte a sǎo n duǎ nyii díití, né nte m pei nyi kuce tepítè. ¹⁷ Kǎo kpàati ò nǎké ke dǎ: N da pǎnsiri a tú otǎnti sǎawè nwe, wèè pí ndǎsǎmpǎré kè dè wenni, nè dè kpéí m bo da duǎ nyehékè tepítè kǎa nyè baké. ¹⁸ Kǎo dǎrii kǎtení ke dǎ: Okóti, nte a sǎo

n duó nyii díítí, né nte m pei nyi kuce mènùmmù. ¹⁹ Kòò kpààtìi ò nàké ke dà: Baaté yehékè yènúmmù. ²⁰ Kòò tàuu kòtení ke dà: Okóti nte a díítí, n yì p̄ũmmù kesònnè. ²¹ Kufɔwaa nkuu sòò m p̄i ke yé a tùmè onitiyonkuwe, ke tóu a í dóú ndè, ke k̄ũ a í buɔtí dè. ²² Kòò kpààtìi ò nàké ke dà: Otònti yeiwe n yóó da bekenè a b̄ei ntí ìnkè nke, a do yé ke do n tú onitiyonkuwe ke tóu n yí dóú ndè, ke k̄ũ n yí buɔtí dè. ²³ A tũ nné na ndòú n díítí tédítíçtè mieke kè n na nwétini ke s̄s nyi peitè kè n túóté, k̄túóténè ìi peitè. ²⁴ Kè Yesu deè kénákè bèè dè bo ke dà: Fietenè idíítí n sòò ò duó nyi kédúú nwèè kp̄eyi peitè kuce tepíítè. ²⁵ Kè bèè ò t̄ɛnné ke dà: Okóti, ò die nke m̄akemu idíítí kuce tepíítè. ²⁶ Kòò kpààtìi bè nàké ke dà: N di náámmu wèè m̄ake b̄e yóó we nyíé, kè wèè kpa bèe fiete des̄amp̄orè ò m̄ake dè. ²⁷ Kè n kpantid̄entòbè bèè do í d̄s n di tikp̄ati p̄immún̄ni b̄e, kè bèè kuò die n yìikè.

Yesu kòrimè Sedisademmu

(Wénté Matie 21:1-11 nè Mariki 11:1-11 Isāa 12:12-19)

²⁸ Yesu nàké m̄emme kédèè, kékétè, kè díínni nhò tũ nkòò kàri Sedisademmu. ²⁹ Ò t̄sònnè dii m̄onni Betifasee nè Betannii Odifiè t̄ari také, k̄ét̄s̄ nho tancòumbè bèdébè ke dà: ³⁰ Kòtenè dihei, dii me mbo ti iikè, di bo yà dis̄ammarimbii, òm̄ou mu nyí d̄ekè di, kè di p̄ití, kè di di p̄itè kékòtenenì. ³¹ Kòò m̄ou di beke ke yí: Dè d̄omme kè di di p̄itirí? Di ò nàké ke dà: Ti Yiè nweè di d̄s.

³² Kè bèè k̄ote k̄éns̄s̄ ndè m̄enke do nhò do bè nàké ke ȳemmè. ³³ Kè bèè ndi p̄itirí, kè di yembèè b̄e beke ke dà: Dè d̄omme kè di p̄itirí dis̄ammarimbii? ³⁴ Kè bèè bè t̄ɛnné ke dà: Ti Yiè nweè di d̄s.

³⁵ Kè bèè di kòtenenì Yesu borè kédátinnè b̄e yààti di ìnkè kòò deke. ³⁶ Kè bèè n̄nenkù b̄e yààti kuce ìnkè kòò k̄erí. ³⁷ Bè t̄sònnè dii m̄onni Sedisademmu k̄encuti Odifiè t̄ari, kè diwèi p̄i nho tancòumbè kó díínni dim̄ou kè bèè ñdiè nke p̄ièkù ke s̄anti Kuyie mb̄e yà t̄i dieti kp̄ei nke tú: ³⁸ Ti da s̄anti, mes̄aà ní mbonè f̄s̄ nwèè k̄erini nè ti Yiè nkó diyètiri, kunaatí m̄bo k̄ɛnkè, kè Kuyie nyètiri ñdeu nè k̄ɛnkè miékoo.

³⁹ Kè Fadisièb̄e mabè bo díínni mieke ke nàké Yesu ke dà: Okóti duó nk̄aa tancòumbèè çt̄éké. ⁴⁰ Kè Yesu bè t̄ɛnné ke dà: N di náámmu kè bèè çt̄éké yet̄arè bo p̄ièkè kè n s̄ante.

Yesu kuómmè Sedisademmu ei kp̄ei

⁴¹ Ò t̄sònnè dii m̄onni Sedisademmu ei kè di yà k̄ékuò nke dà: ⁴² Sedisademmu k̄aa do mbanté Kuyie nda d̄ónè kùu naatí, a m̄e nyí banté, dè kpaá ke da s̄arin̄emu yíé. ⁴³ De kó yewe kpaan̄imu k̄aa dootitòbè bo da çt̄inne ke da p̄ennè kudook̄oti ke da èt̄t̄e tip̄iti tim̄ou, ⁴⁴ k̄ép̄onte a ei bá bè b̄aa súú ndit̄ari mari kè di nn̄onke diteri ìnkè, k̄ékuò a nit̄ibè bem̄ou, ke yé a í bantémè Kuyie nk̄òtenì dii m̄onni ke bo da deetè.

Yesu bètimè bep̄otambè Kuyie nçt̄ètè

(Wénté Matie 21:12-17 nè Mariki 11:15-19 nè Isāa 2:13-22)

⁴⁵ Kè Yesu ta Kuyie nçt̄ètè k̄embeti bep̄otambè, ⁴⁶ kè bèè n̄aa nke tú: Tì w̄arimu ke tú: Bè bo nyu n çt̄ètè ke tú mub̄áamm̄u kp̄ete. Kè díndi né t̄e d̄òò b̄eyóóbè kó dis̄òri.

⁴⁷ Kè Yesu mb̄e tiè nyewe yem̄ou Kuyie nçt̄ètè mieke, kè ikuú niùbè kó bekótibè nè ikuú w̄aàbè nè Sifube kó bekótibè kè bèè nwanti ke bo ò k̄uò. ⁴⁸ Bè m̄e nyí nyà bè bo ȳimè ke yé benit̄ibè bem̄ou do k̄émm̄m̄è ò tié nn̄è b̄e ȳémm̄è m̄em̄ou.

20

Bè do bekemè Yesu o w̄erimú bonni dè

(Wénté Matie 21:23-27 nè Mariki 11:27-33)

¹ Kè Yesu ñtiè mbenit̄ibè Kuyie nçt̄ètè mieke ke bèè n̄aa nTin̄aas̄aàti, kè ikuú niùbè kó bekótibè nè ikuú w̄aàbè nè Sifube kó bekótibè, kè bèè k̄ateni diȳiè mari, ² kòò beke ke dà: Nè ãmmu w̄erimú m̄mu a d̄ārimè dié? We nduó nk̄aa dè d̄òòri? ³ Kè Yesu bè t̄ɛnné ke dà: M múnke yóó di beke tim̄ati nti. ⁴ We ndo t̄onni Isāa kòò nh̄aa bàt̄emm̄u? Kuyie naa, kè benit̄ibè?

⁵ Kè bèè n̄aa mbem̄aa ke tú: Kè ti yí: Kuyie nkuu ò t̄onni ò bo yí: Ba nk̄p̄ei né te kè ti ò t̄á. ⁶ Kè ti me nyí: Benit̄ibè bèè ò t̄onni. Bè bo ti bústí yet̄arè k̄ékuò, ke yé benit̄ibè bem̄ou ȳém̄ Isāa t̄umè Kuyie mp̄aanāahti n̄aant̄ò nwe.

⁷ Kè bèè ò t̄ɛnné ke dà: Ti í yé wèè ò t̄onni. ⁸ Kè Yesu d̄s: M m̄e mmúnke báa di nàké nè mùu w̄erimú m̄mu n dè d̄òrin̄em̄è.

Bet̄òmbè yeibè kó medon̄nimè

(Wénté Matie 21:33-46 nè Mariki 12:1-12)

⁹ Ké Yesu yíé bē ké náké dináaahantiri mari ke dā: Oniti mōu wēē do fiikú datie, mbē dādrinē dēē kó yēbe menaā, mbē tūmē difēē, kébanne betōmbē, kékote kupāōkū kēmante. ¹⁰ Yetebe bi dii mōnni, kōō tō nho tōnni bēē bāa kupaku bē borē, kē bē bo ō duónko o kó yetebe. Bēē bāa kupaku kē bēē puotí otōnti kōō bēti o nōu sitetiri. ¹¹ Kōō yíé kētō nhotōnti tōu, kē bēē ō puotí kōō sāmū, kōō bēti o nōu sitetiri. ¹² Kōō yíé kētōnko otāānwē kē bēē ō puotí kékoute koute kōō bēti. ¹³ Kē kupaku yiē ndō: N nē bo yīme? Kē yōu ke dā, m bo tō m bīre mōmmōnde kē dē yēmmē bē bo dē depe. ¹⁴ Bēē bāa kupaku bē yāni dii mōnni o bīre kē né náké bēmaā kē dā: Ntēnē wēē yóo tieke kupaku, ti ō kūōnē kē kū tieke, ¹⁵ kōō pī nkēyennē kupaku mōnku kēkuo. Kē Yesu dā: Kupaku yiē mbo bē dāō ba dē mōnni? ¹⁶ Ō bo kōtení kēkuo dē kó benitibē kēānnē betābē o paku.

Bē kēē dii mōnni dē kó tināānti ke dā: Kuyie mbāā dē tōnī! ¹⁷ Kē Yesu bē wētē kēbēi nke dā: Kē tii né wāri ke tū:

Bēē maā bē dootōo dii tārī,
dii naā ndipūū kó ditārī,
ti benkū ba?

¹⁸ Wēē bo do dē kó ditārī ĩnkē ō bo kēētē kēētē, kē di do wēē ĩnkē dii ō nānte nante.

Ti bo duōmmē Sesaa o kperē kēduō nKuyie nku kperē

(Wētē Matie 22:15-22 nē Mariki 12:13-17)

¹⁹ Kē ikuō niūbē kó bekōtibē nē ikuō wāābē nwanti ke bo pī nYesu kē né yōtē difīnni. Bē do bantēmu ke dō nYesu āntē bēmbē dē kó dináaahantiri. ²⁰ Kē bēē tāātē benitibē kē bē ndō mbē tu benitisāābē ke bo dii nYesu, kēyā bē bo ō pīnnē o náānti mieke kēduō kūmāndāā. ²¹ Kē bēē ō beke ke dā: Okōti ti yēmu ke dō nha tū wēē nāā ntimōmmōnti ke tiē nweti weti, kē i yīēkū ōmōū bā kōō tu wē kē benkū Kuyie nkō kuce ke tū ntimōmmōnti. ²² Dē wenni ke dō ntī nyietī dānīpōō okpāāti diēwē wēē bo Odommāā, kē ti bá nyietī?

²³ Kē Yesu bantē bē dōmē kōō dii nke dā: Benkenē fedifē fēmāā kē n yā. Kē bēē ō duō nkōō bē beke ke dā: ²⁴ We nte diyuu dii nnē diyētiri dii ndēē wāri fē ĩnkē? Kē bēē ō tēnnē ke dā: Sesaa, okpāātidie wēē wēē bo Odommū.

²⁵ Kē Yesu bē náké ke dā: Duōnnē tūnkē Sesaa o kperē, kēduō nKuyie nku kperē.

²⁶ Kē dēē bē di bē i nyā bē bo ō pīnnē ti benitibē ĩlkē, kēyōu ke dā yúōō.

Dipopuō i bo kēnkē

(Wētē Matie 22:23-33 nē Mariki 12:18-27)

²⁷ Kē Sadusiēbē bēē i yie mmukúkēyāntimū bomē, kē bēē kōtení Yesu borē kōō beke ke dā: ²⁸ Okōti, Mōyiisi kó ikuō tū kōō niti ku ke yōu o pokū bá debire i bo, o nantēē ō tūōtē kōō peitē ibi kē ĩi sōotē wēē ku o cītē. ²⁹ Kē diyōfūš mari kōbe né mbo bēyiekē, kōo ketiwēē puoke kēkū bá debire i bo. ³⁰ Kōō nantēē tūōtē dē kōō kúpokū ke múnkēē kú, bá debire i bo. ³¹ Kē bēē mme nhō ke yāa tuākenē oyiēnwē bá debire i bo. ³² Dē kó difōnkūō kē dē kōō nitipōkūu kú. ³³ Mukúkēyāntimū yiē be we nyóō nte dē kōō nitipōkū, bēmōu bē mē nhō puokēmēmu.

³⁴ Kē Yesu bē tēnnē ke dā: Di mōānni kó benitibē puokūmu ke yenkū, ³⁵ bēē bo mōānnē kēta meborime mēē kpaanī, bēē yóō yāntē kēta meborime pāmmē mieke bē i yóō mpukókū bē mē nyi yóō nyenkū. ³⁶ Bē tēnke i yóō kú, bē yóō ndōnnē Kuyie ntōrē nye, kēntū Kuyie mbí, kē yē bē kúmēmu ke yāntē. ³⁷ Kē tii tu mukúkēyāntimū kpeti. Mōyiisi do bēimū ō yā dii mōnni difapēū kē di cūū nkōō yú Kuyie nke dā: Kuyie, Abarahamū nē Isaki nē Sakōbu bē tū nkū. ³⁸ Kuyie nyi tū bēcírībē kōku ke yē kunku borē bē i kúmē.

³⁹ Kē ikuō wāābē mabēē bēi nke dā: Okōti a náké kē dē wenni.

⁴⁰ Bē tēnke i ndāātī kōō beke timatī.

Yesu Odeētīwē nē dafiti

(Wētē Matie 22:41-46 nē Mariki 12:35-37)

⁴¹ Kē Yesu bē beke ke dā: Benitibē bo yīme ke dā Kirisi tū Dafiti yaābire? ⁴² Dafiti mōmmū do bēimū Yesāā mpātiri mieke ke dā: N Yīē nKuyie nnākēmu n Yīē nke yī: Nkari m bakū yōu. ⁴³ Kē n yāā dā duōnnē a kpantīdētōbē kāā bē cūūti. ⁴⁴ Kē Dafiti do ō yu ke tū o Yīē, nho Yīē mbo yīme kēwētē kēntū o yaābire?

Yesu nákémbē benitibē ke tū bē ndake ikuō wāābē kpéi

(Wētē Duku 23:1-36 nē Mariki 12:38-40)

⁴⁵ Kē benitibē bēmōu nkēmū Yesu náānti, kōō náké o tancōūmbē ke dā: ⁴⁶ Daatenē ikuō wāābē kpéi bēē ō ndō kēnhā yēyāābōrē dieyē ke centi kē benitibē bo mbē dōu nke bē sānti yaārē mieke, kē ō ndō yekārē deyīlkē kpēye titīntouti mieke nē yekārē kētiyē yēbaa mmieke. ⁴⁷ Kē fekū

bekúpobè kperè, kè ɔ mbáá nKuyie nkè dèe mɔnte, kè bo ndò mbè wenni, Kuyie mbo bè bekénè kè dè ncáá nke yóu mediè.

21

Okúpocĩrì kó dipānnì
(*Wénté Mariki 12:41-44*)

¹ Kê Yesu mbo Kuyie n'cètè mieke, k'éwénté k'ya tikpàti yembè pāāmmè Kuyie nyidítí k'è āā ndibuu mieke, ² k'ya okúpoc'ri mōu pāmè m'edítibii m'edémè m'è í t'ùkè d'èmarè. ³ Kê Yesu b'ei n'kè d'ò: N di náá mmómumu nwe okúpoc'ri yie nweè ānné k'è d'è p'èsté betabé b'emou. ⁴ K'è y'è betabé āāmè k'è suāmmu mediè, wenwe nè ò c'iti mieke k'òò ānné ò do m'ake i k'è bo dinè.

*Yesu nàkémè Kuyie ncîètè kó mupòmmù kpéí
(Wénté Matie 24:1-2 nè Mariki 13:1-2)*

⁵ Ké Yesu tancòumbè mabè nnáa Kuyie nciètè maá mèè botí nè yetàré wenniye nè bè pámú tì sàti te kpéi. ⁶ Ké Yesu bè nàkè ké dò: Dè kó yewe kpaanímu, ké di mè nwúò ndè, ditári mari í yó nkpaá nónké diteri ìnkè de mǎu dè bo duó.

*Yesu nàkémè o wētīmù kpéí
(Wénté Matie 24:3-14 nè Mariki 13:3-13)*

⁷ Kê bèe beke Yesu kɛ dɔ: Okòtí dɛ yóo tuɔkɛní ðmmònní? Tí yóo yà ba kébántɛ kɛ dɔ ndɛ autɛní? ⁸ Kê Yesu bè tɛ́nnɛ kɛ dɔ: Nyɛ́nɛ kòò mɔ̀u báá dɛ sɔutɛ kɛ yɛ́ bɛ̀nìtìbɛ péu kɔ́rínímɛ kɛ yóo nsoú nkɛ tú bè tu Kírísí, dɛ tuòkɛnímu kɛ dɛ̀, dɛ báá bè túnne. ⁹ Kê dɛ kèè dīi mɔ̀nní kɛ bè náa mmuodò kpɛ́i nnɛ tìkpàtì kó mufèè, kufɔ́waa mbáa dɛ pí, dɛɛ dɔ nkéketɛ kɛtuɔkɛní, dɛ né mu nɔ́ yí ntú kumànkú.

¹⁰ Ku mboti bo íté kénkpannè kutèkù, kè di ñkpààtiyuu íté kénkpannè diteri. ¹¹ Kè ketenkè nsánti mediè nkè mumammù yeimuu tanni tipiti timòu nè yekòbè kè òmàrà yeire ndòori keñkè nè yebenküyè cànýè. ¹² Bè yóo keté ke di pímmúmu, kè di fèù, nke di kòtèné tíntíntouti, kè di kpètiné, ke di duò mbekpààtibè nè kùmandàábè di tú mèè kpéi n kòbè. ¹³ Nè mèè mieke nke di yóo namè kè bè nàké n kpéi. ¹⁴ Nyénè ke níí báá niité kénwàà ndi bii yóo nàké tí kényè. ¹⁵ Ke yé mii yóo di duómme tindaanti nè mecií, bá di kpanfidèntòu mòu báa na kè di baàní. yoo wèè tí yete. ¹⁶ Di yembè nè diyòfòs kòbè nè di cèpètitòbè nè di népòbè bè bo di fífti kékúo besükùbè. ¹⁷ Benitibè bemòu bo ndi níí ndi tú mèè kpéi n kòbè. ¹⁸ Di yò kó kuyirikù kùràà nè mbáá feti. ¹⁹ Ntèñè, mèrèmè di bo namè kédèetè di fòmmu.

Sedisadεmmu kó mupòmmù
(Wénté Matie 24:15-21 nè Mariki 13:14-19)

²⁰ Kè di yà diì mǎnni kè behaāpǎmbè cēēte Sedisademmu, di banté ke dò nǎo pǎntimú muú duunní. ²¹ Kè dè sǎ mbèè bo Sudee bèe coké kédeke yetārè, kè bèe bo Sedisademmu mieke bèe yè, kè bèe bo depaa mbèe báa konní dihei. ²² Kuyie nkó tiyēiti kó yewe nyè, kè dè bo doó tì wāri ke yēmmè. ²³ Dè bo nyòunè benitipòbè bèe bo mpúo nnè bèe tǎ ibi, ke yé mayēñcaàrimè diemè yóo mbomè de kó dihei mieke kè Kuyie mmieke ncóú nde kó kubotí. ²⁴ Sè bo kuo bēmbabè nè disie, képímmú betabè kè bèe naa nyiboti imǎu kó tidaati, kè bèè í tǎ Sibube kè bèe pǎnte Sedisademmu kédiéti, kè dè mme ndò nke kémmúnè de kó mēfiè mbo deēmè.

*Mɛdɔ̀rìmè mèè yóó dɔ̀ kɛ Yesu né wētɛní
(Wénté Matie 24:29-31 nè Mariki 13:24-27)*

²⁵ De mǎnni dǎmarɛ cǎnnɛ bo ndǎɔri, diyɛ̀ nɛ otǎnkũ nɛ siwǎǎ de ìnkɛ, dǎmɛ̀ɛ̀ri kó kunampoo nɛ o kó kutoweku bo nte kɛ yɛbotɛ yemǎu yɛmmɛ cǎɛɛ. ²⁶ Kufɛwǎǎ ndiekũ bo pĩ mbenitibɛ nɛ dɛɛ dǎɔri de kpéí, nke yé siwǎǎ diesi yóó sǎntɛmɛ. ²⁷ De mǎnni kɛ bɛɛ yà Onitibire, kɛ dɛ cutini yewɛtɛ mieke nɛ muwɛ́rimũ diemũ nɛ tikpeti. ²⁸ Kɛ dɛ kó mɛdǎɔrimɛ ketɛ dii mǎnni di ténke bá nsĩ, cǎtinne di yɛmmɛ kɛ yé Kuvie nvóó di deetɛmɛ bǎmbǎ.

Dèè benkú kẹ̀ dọ̀ nYesu wētímù tóóní
(Wénté Matie 24:32-35 nẹ̀ Mariki 13:28-31)

29 Kê Yesu bɛ náǵê kɛ dɔ: Wɛntɛnɛ fikiê kɔ detie nnɛ detie ntɛrɛ dɛ kɔ mɛdonnimɛ. 30 Kê dɛ bitɛ dii mɔnni di ɔɔ bantɛmu kɛ dɔ ndiyɔɔ tɔɔnni. 31 Mɛɛ boti nku kɛ di yà dii mɔnni dɛndɛ kɔ dimàà di bantɛ kɛ dɔ nKuyie nkpadɛtyuu tɔɔnni. 32 N di náá mmámumu nwe benitiɛ bɛɛ fɔu di mmáà bɛɛ tɛ yóo kú bɛmɔ, kɛ dɛ mu nyi tuòkeni. 33 Kɛfinkɛ nɛ ketenkɛ dɛ bo pɛɛtɛ, n náànti mɛ mbáá pɛɛtɛ bitɛ.

Ti bo nwúómmè ke báá nKuyie

³⁴ Ndakenè kè de kó diyìè bá nyóó tuakení ke sá ndi bo yebaa mmièke ke yà ke muó, nkè kute nkú kuu nkó iyentotí di na, kè dí di dété, ³⁵ ticuàti 33 pí mmèè botí síná de kó diyìè yóó mē ndéété kute nkú kumá kabe. ³⁶ Nwúónnè ke báa nKuyie nsáá kémákè muwērímú kēna kéyenténè dèè kó dimàà yóó tuakení, kēna kécómmú Onitibire iikè.

³⁷ Kè Yesu níí ntúũ nke tiè mbenitibè Kuyie ncítèè mièke ke yàa kote kéyíè Odifíè tārì ìnkè.

³⁸ Kè benitibè níí pike cute Kuyie ncítèè, ke bo keè o tié.

22

Sudaasi do dómè kéfité Yesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Isāā 11:45-53)

¹ Kè dè nkpaá yewe sámþó kè pēēbè bèè í kōorenè mutie mùu muuti kó dibanni bè tú di diyentébannii tuakení, ² kè ikuá niùbè kó bekótibè nè ikuá wāābè nwanti bè bo yīmè ké kuó Yesu, ke nē ndé benitibè. ³ De mōnni kè dibāō ta Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancóumbè tepítè nè bédébé kóó mōu. ⁴ Kōo kote kéyà ikuá niùbè kó bekótibè nè ikuá wāābè ké bè nàké ò yóó yīmè, kè bèè pí nYesu. ⁵ Kè dèè bè narike kè bè dā bè bo ò duó nyidíítí. ⁶ De mōnni kè Sudaasi níwanti ò bo yīmè kè bèè pí nYesu bá dífñni bá nyé.

Yesu do yēmmè bèè bēnné diyentébanni kó mudii

(Wénté Matie 26:17-25 nè Mariki 14:12-21 nè Isāā 13:21-30)

⁷ Pēēbè bèè í kōorenè mutie mùu muuti kó dibannii, bè 33 fié dii yìè ipe diyentébanni kpéí nkè dii tuakení. ⁸ Kè Yesu tō mPieri nè Isāā ké bè nàké ke dā: Kōtenè kēbēnné diyentébanni kó mudii kè tí dí. ⁹ Kè bèè ò beke ke dā: A dō tí mù bēnné de? ¹⁰ Kōo bè tēñné ke dā: Kōtenè dihei, di bo conè onitidōu mōu kōo tō didūu nè menie, nkè dí ò tūnnè. ¹¹ Kōo ta dè dí nàké de kó tēcítè yìè nke dā: Okótí tu yé ò yóó di kùu dieku mièke diyentébanni kó mudii nè ò tancóumbè? ¹² Ò bo di benke kudieku diekú makú kudànkú ìnkè kè kù tūntè páíí, deñde di yóó bēnnémè diyentébanni kó mudii.

¹³ Kè bèè kote kēnsó ndè dō nhò do bè nàkémè, kè bèè bēnné diyentébanni kó mudii.

Mudii sààmù kó ikuá

(Wénté Matie 26:26-30 nè Mariki 14:22-26 nè 1 Kōdenti 11:23-25)

¹⁴ Dè tūòke dii mōnni Yesu nè ò tōrè kè bè nkari ke yo. ¹⁵ Kè Yesu nàké ò tancóumbè ke dā: N dō nè n yēmmè mēmōu ndi, mí nnè dīndi tí wēnné kēdi diyentébanni dii nkó mudii, kè n nē na kéfēúté. ¹⁶ N di náá mmāmōu nwe n ténke í yóó mù di kè diyentébanni kó mebenkumè í dāō kè Kuyie nkānnè ku kpààtiyuu.

¹⁷ Ò yí memme kētúóté febòòfè kēsāntè Kuyie nké bè duó ke dā: Ntonè kēyà dimōu. ¹⁸ N di náámmu n ténke í yóó yā fīnyí be kó menāā, kè Kuyie nyāa kannenè ku kpààtiyuu.

¹⁹ De kó difñkuó ke túóté pēē, kēsāntè Kuyie, kōo wēri ké bè duó nke dā: Die ndeē benkú m pāmè n kōnti di kpéí, ndōarinè de, ke denniní n kpéí.

²⁰ Kè bèè ò kédeē kōo túóté febòòfè ké bè duó nke dā: Fē mbòòfè fēè benkú n yīí mmeè yó ntemè kè metaummè pāmme dā. ²¹ Wèè yó n fité ò mē nkakému die nti yo ndé. ²² Onitibire yóó kúmu kéndōnnè tí wārimè de kpéí, wèè mē mbo dè fité ò bo yà.

²³ Kè bè mbékú betabè ke tú, ti mièke we mbo dāō mē kó kubotí?

Kuyie nkpatí cāānnēmu kute nkú kpeti

²⁴ Kè Yesu tancóumbè ñnèi ke bo yà wèè yó mbè baké. ²⁵ Kè Yesu bè nàké ke dā: Yebotè kó bekpàatibè bèè yē fēũnko, bèè baké yebotè bèè duó nkè bè bè yu ke tú mesàā ndōārìbè. ²⁶ Di kpere í dō nké mme ndò, wèè kòti wè ndò di kóo sámþóu, wèè baké kōo ndò ndi kóo tñti. ²⁷ Wèè kàri ke yo nnè wèè ò duó mmudii, be we ndeunè otōu? Wèè kàri ke yo nweè í deuā? M bo di cuokè ke dō nwèè duó nwènwè mudii. ²⁸ Di tú bèè wēēri bèmbè ke m bonè n fēūtímè mēmōu mièke. ²⁹ N cice n dušmmu dikpààtiyuu kè m bo na ké di ndi duó. ³⁰ Di yó nyommu ke yā, n kpààtiyuu mièke kékari yekpàatikàrè, kēbekénè Isidayeribe kó iwuā tepítè nè idéi.

Yesu nàkémè Pieri ò yóó ò nēnnimè

(Wénté Matie 26:31-35 nè Mariki 14:27-31 nè Isāā 13:36-38)

³¹ Kè Yesu nàké Simōo ke dā: Simōo, Simōo, dibāō yāūtēmu dinuù ke bo da meērè bè 35 meērēmè medibii nké mè bāte nè tifentí. ³² Kè m bāntè Kuyie nha kpéí nkè dè bo yie nkāa tākūmè báā bonke. Kāa wētè ke fiikú dii mōnni a kpénkūnnè a kabe.

³³ Kè Simōo ò nàké ke dā: N Yìè, kè bè bo ti wēnné kēkpetinnè n yiemmu, kè dè mē ntú mukūũ nni mmu tí kú. ³⁴ Kè Yesu ò tēñné ke dā: Pieri n da náámmu tekote bo nyóó kuó nkāa nēnnimu kuce mētāāti ke tú a í n yé.

Yesu náammè o tancòumbè ke tú bèè báátí

³⁵ Kè Yesu bè beke ke dō: N di tō ndii yie bá di í ntō idíítí, di í ntō yeyòrè di í ntō tìneùti, kè dèmarè di dōntáá? Kè bè dō: Áá, dèmarè í tì dōnté.

³⁶ Kòo bè nàké ke dō: Di mmònni náke kè wèè m̀̀ke idíítí we nyi tō, kè wèè m̀̀ke diyòrì kòo ndi tō, kè wèè í m̀̀ke disìè wèè fité o yaàbòrì kédonté disìè. ³⁷ N di náammu tii wàri n kpéi nti dō nkédòmu. Tii tu: Bè ò wènnénè benitiyeibe, tì me nhauté ke bo dòmu.

³⁸ Kè bèè ò tēnné ke dō: Tì Yie nte yese yèdèè, kòo bè tēnné ke dō yè sànnèmu.

Yesu báammè Kuyie nkòo bietimèe naá mmeyĩ

(Wénté Matie 26:36-46 nē Mariki 14:32-42)

³⁹ Kè Yesu íté ke tó ñdeèti Odifìè t̃ari, kòo tancòumbè nhò tũ. ⁴⁰ Kòo tuòke kè bè nàké ke dō: Mbáánnè Kuyie nkè mesòummè báá di na.

⁴¹ Kékenté kè dè mmannè a bo dootémè dit̃ari, kòo nínkóo kémbáá nKuyie nkè tú: ⁴² N cice kàa dō a n dētinne febòòfè fie, dè bá ntú m̃i kó m̀̀dókùmmè dōò a k̃ame m̃e dōò. [⁴³ Dè m̀̀nni kè Kuyie ntōnni mar̃i cúténí k̃énnkè kóò kpénk̃unne. ⁴⁴ Kè Yesu yèmmè cààrè mediè nkòo mbáá nKuyie nè o w̃erímú mum̃u, kòo bietimèe naá mmeyĩ kéndóú ketenke.]

⁴⁵ Ò bántè dii m̀̀nni Kuyie nkédeè k̃éw̃eténí o tancòumbè borè, kè ns̃s m̃be yèmmè cààrè, kè bè yè nkè duò. ⁴⁶ Kòo bè beke ke dō: Di yè nkè duómaà? Íténè kémbáá nKuyie nkè mesòummè báá di na.

Bè dómè képi nYesu

(Wénté Matie 26:47-56 nē Mariki 14:43-50 nē Isāa 18:3-11)

⁴⁷ Yesu kpaá ke m̃e nnáá nkè dĩt̃nni mar̃i tuòkení kè Sudaasi, Yesu tancòumbè tepíté nè bèdèbè kóò m̃u, di ñi, ke t̃ónni Yesu borè ke bo ò ̃r̃i. ⁴⁸ Kè Yesu ò nàké ke dō: Sudaasi, a bo ̃r̃imú Onitibire kè dè fitáá?

⁴⁹ Bèè neinè Yesu kè bèè yà dèè yóò dōò kóò beke ke dō: Tì Yie, tì kp̃annè tì seá?

⁵⁰ Kè be kóò m̃u k̃pate disìè k̃éhe nkédate ikuò niùti dièwè kóò t̃ónti toò youri. ⁵¹ Kè Yesu dō: Yóunè m̃emme. Kékááké dè kóò ñiti toò, kè di mièk̃unne, ⁵² kédèè kénáké ikuò niùbè nè bèè bàa Kuyie nc̃ètè be kó bekótibè nè beheik̃enkótibè bèè k̃atení ke bo ò p̃i nkè dō: Di k̃atenèni yese nye nè ip̃aati ke dō n tú onitik̃òt̃aà? ⁵³ Nh̃ ̃s̃ ndi bonèmu yewe yem̃u Kuyie nc̃ètè mièke bá di í m̃ p̃i. Di kó dim̀̀nni dii tuòke d̃indi nè dib̃ĩnni kóò kp̃aati.

Pieri ñennimè Yesu

(Wénté Matie 26:57-58, 69-75 nē Mariki 14:53-54, 66-72 nē Isāa 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kè bèè p̃i nYesu kékotenè ikuò niùti dièwè c̃ètè, kè Pieri ntũ nkè dĩetiri. ⁵⁵ Kè s̃s m̃bè t̃uòti muh̃áá nkè iiri kud̃ankù cuoké, kè Pieri karoò be borè. ⁵⁶ Kòo nitipot̃nti m̃u ò yà, kòò k̃ari muh̃áá ntaké, kòo m̃me nhò w̃uò nkébéi nkè dō: We ñniti do neinèmu Yesu.

⁵⁷ Kè Pieri ñenni ke dō: Onitipòkù, n yí ò yé.

⁵⁸ Kè d̃eè yíè s̃amp̃s̃ kòo t̃u m̃u ò yà, k̃ébéi nkè dō: A tú be kóò m̃u nwe, kè Pieri ò tēnné ke dō: N yí ò w̃énnè.

⁵⁹ Kè d̃eè yíè k̃ém̃ontoo s̃amp̃s̃ t̃ewebiètè m̃em̃áá t̃em̃è kòo t̃u m̃u béi nkè dō: M̃ómmuò nhoñiti yie ndo ò neinèmu, ò tú Kadidee kou nwe. ⁶⁰ Kè Pieri ò tēnné ke dō: N yí yé a d̃s̃ kè n náké t̃i. Ò kpaá ke m̃e nnáá nkè tekot̃e kuò. ⁶¹ Kè t̃i Yie nw̃ēt̃e k̃éw̃énté Pieri, kòo dent̃ení ò dō ò nàké t̃i ke dō: Tekot̃e bo nyóó kuò nk̃aa ñenni kuce m̃et̃aati ke tú a í n yé. ⁶² Kè Pieri yé kénkuò tiñnni.

Bè do daúmè Yesu koò puoti

(Wénté Matie 26:67-68 nē Mariki 14:65)

⁶³ Bèè bàa Yesu kè bèè nhò daú koò puoti, ⁶⁴ ke níí k̃áá ñho ìikè kuyààkù kè nhò bèkù ke tú: Náké wèè da poté.

⁶⁵ Koò s̃áá nỹes̃aàmbè t̃eyè p̃éu.

Bè bek̃énèè Yesu kubeéndieku kudiskù

⁶⁶ Kè d̃eè wenté kè dĩhe kó bekótibè nè ikuò niùbè kó bekótibè nè ikuò w̃aàbè, kè bèè t̃í nk̃ékotenè Yesu kubeéndieku dièkù, ⁶⁷ kóò beke ke dō: Kè f̃s̃s̃ tú Kirisi a t̃i náké, kòo bè tēnné ke dō: Bá kè n di nàké di í yóò yie. ⁶⁸ Kè m̃ m̃e ndi beke tim̃ati di í yó n tēnné. ⁶⁹ Onitibire bo kari yie Kuyie mm̃uw̃erímú mum̃u yie mbakù yóu.

⁷⁰ Bem̃u kè bèè dō: A tú ntũ Kuyie m̃Bir̃e ndaà? Kòò dō: Di t̃i mbéi, n d̃e n tú.

⁷¹ Kè bèè dō: T̃i né t̃énke baà ̃nti t̃i k̃èemu t̃i m̃ómm̃ambe ò béi ñti nè o ñuù.

23

Bè kàtènnèmè Yesu Pidati borè

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Mariki 15:1-5 nè Isāā 18:28-38)

¹ Kè bèè ité beməu kékətenè Yesu Pidati borè, ² kè nhò wátiri ke tú ò sukii benitibè mbe kè bè bo yete okpàati, ke bè nàa nke tú bè bá nyieti dàm̀póò okpàati diewè Sesaa, ke yu omáa ke tú Kirisi okpàati.

³ Kè Pidatii ò beke ke d̀: F́́́́ tu Sifube kóò kpàatàa? Kòo t́́nné ke d̀: A ti mbéi.

⁴ Kè Pidatii náké dit́nni nè ikuò niùbè kó bekótibè ke d̀: N yí yà onit́i yie nkó meyei.

⁵ Kè bè nyetíróo ke tú: Ò sukii benitibè mbe kè bè bo yete okpàati. Ò d̀ keté Kadidee nwe ke ta Sudee oməu ke t̀̀okenèni die.

Pidati duóm̀mè Yesu Edoti

⁶ Pidati kèè dii m̀nni Kadidee kó diyètiri kébèke ke d̀: A tú Kadidee kou nwea?

⁷ Ò kèè dii m̀nni Yesu t́́mè Kadidee kou kóò duónko Edoti, ke ś́ nhEdoti bo Sedisademmu de kó yewe. ⁸ Kè Edotii yà Yesu kè d̀è ò narike mediè nke yé ò do yomè o ḱ́me, kéndò wèè d̀ò tidiet́i kòo yà. ⁹ Kòo bíéké Yesu tináaht́i péu ò me nyí nhò t́́nné t́́mat́i. ¹⁰ Kè ikuò niùbè kó bekótibè nè ikuò wáàbè ncómmú ke wátiri Yesu mediè. ¹¹ Edoti nè o kó behaāpmbè kè bè nhò daú, kóò sáá, kóò dát́nné diyaābòri sàari, ḱ́wète kóò duónko Pidati. ¹² De kó diyie Edoti nè Pidati kè bèè narike ke do si.

Bè f́́mmè Barabaasi ke baaké Yesu kudapáati

(Wénté Matie 27:15-26 nè Mariki 15:6-15 nè Isāā 18:39-19:16)

¹³ Kè Pidatii t́́i nyikuò niùbè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè, kè bè náké ke d̀: ¹⁴ Di k̀tènni onit́i yie m borè ke tú ò sukii benitibè kè bè bo yete okpàati kpeti, kè nh ò biéké di iiké m me nyí yà ò ć́ke mù. ¹⁵ Edoti me mmúnke í yà o yei mmamè ke wète ke wè nni nduonní, ò t́́ nyí d̀ò meyei mmamè mèè bo nte kè ti ò kùò. ¹⁶ M bo duó nkè bèè ò puot́i kè nh ò f́́i.

[¹⁷ Bá dii yentébanii Pidati do ò ndò nkè bè f́́i nkukpetínkú kùmaa ndi.]

¹⁸ Kè bèè píéké beməu ke d̀: Kuò onit́i yie nkéfi Barabaasi.

¹⁹ (Bè do yete okpàati kpeti nti kè dikpánni anné kè Barabaasi kuò onit́i kè bè nhò kpeti.) ²⁰ Kè Pidati ndó kéfi nYesu, ke yí kébéinné dit́nni. ²¹ Kè dit́nni d̀ke píéké ke d̀: Baaké we kudapáati! Baaké we kudapáati!

²² Kè Pidatii wète kébéi nkuce metáámmè ke d̀: Ò d̀ò òmmè yei? N yí yà ò cààrèmu mùò bo nte kè ti ò kùò. M bo duó nkè bèè ò puot́i kè nh ò f́́i.

²³ Kè bè nyetíróo ke píékú ke tú: Baaké we kudapáati, baaké we kudapáati! Kè be toweku d̀ke déukú kóò na. ²⁴ Kè Pidatii yóu ḱ́yie mbe kpeti, ²⁵ kéfi mbè do yete okpàati kpeti kè dikpánni anné kè wèe kuò onit́i kè bè nhò kpeti, kè bè duó nYesu kè bè bo ò d̀ò bè ò dónè.

Bè do k̀rinèmè Yesu ke bo baaké

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki nè 15:21-32 nè Isāā 19:17-27)

²⁶ Kè bè nk̀rinè Yesu ke bo baaké, ḱ́conè Siməu Sideni éi kóò niti m̀u kóò ḱ́ntini kupaku, kè bèè ò pí nkóò tou nkudapáati, kóò nkú t̀ ke t́́ nYesu.

²⁷ Kè dit́nni ò uri, kè benitipòbè méi méi ke kuò nho kpéi. ²⁸ Kè Yesu ẃ́te kè bè náké ke d̀: Sedisademmu kó benitipòbè bá nkuònnè n kpéi, pètínke níkuònnè dimáa kpéi nke nè di bí kpéi. ²⁹ Ke yé yewe kpaanímèmu kè bè bo yí d̀é náati sihaūnsi, bèè í pié, bèè í yāa nyibi. ³⁰ De m̀nni benitibè bo nnáa nyetārè ke tú: Duónèni kè ti yāke! Ke náa nsitáa ke tú: Tí káānnè. ³¹ Kè bè d̀òri mie nkudóu kusúukú, kukperíkú kperé bo ndómmè?

³² Kè bèè k̀tenèni benitikòbè bèdébè, bè yóò ẃ́nnè nè bè Yesu ḱ́kuo. ³³ Bè t̀̀ke dii m̀nni dibòri mari bè tu di Kodikotaa (d̀è tu kuyukáú) kè de mbaaké Yesu nè benitikòbè bèdébè, yie nho bakú yóu, otəu kucānku. ³⁴ Kè Yesu béi nke d̀: N cice ć́é mbe bè í yé bè d̀òri d̀.

Kè tihāpənt́i t́́a t́́tè ḱ́toté o yàti. ³⁵ Kè benitibè ń́cómmú deborè kóò ẃ́uò nkè Sifube kó bekótibè nhò daú ke tú: Wenwe wèè d̀eté betabè, kóò m̀nke tú Kirisi nwe, Kuyie ntāaté wè wèè d̀eté omáa.

³⁶ Kè tihāpənt́i múnke nhò daú, ke t́́onko kóò duó mmenéyáa nke d̀: ³⁷ Kaa m̀nke tú Sifube kó kpàati nwe, d̀eté amáa!

³⁸ Kè bèè wári tedabesté ke d̀: Yie nwee tu Sifube kó kpàati. Kédanne kudapáati yómmè.

³⁹ Bèè nitikòbè bè ò ẃ́nnè nè bè ke baaké kè be kóò m̀u nhò daú ke tú: F́́́́ baa tú Kirisāa? D̀eté amáa ke né ti d̀eté.

⁴⁰ Kóò t̀̀u ò kpānnè ke d̀: A baa dé Kuyie naa? F́́́́ nnè we di bo dif́́t́́i dimáa ndi. ⁴¹ T́́nti d̀ò mèè yei mmānnè bè ti kuəmu, wenwe me nyí d̀ò meyei mmamè, ⁴² ḱ́dèè ḱ́náké Yesu ke d̀: Kaa ẃ́tení dii m̀nni a kpàatiyuu mieke a nyé n kpéi. ⁴³ Kè Yesu ò náké ke d̀: N da náa mmómmuə nwe, a bo nni mboné yíe ndiwéihei mieke.

Yesu kũũ nkó tináahti

(Wénté Matie 27:45-56 nê Mariki 15:33-41 nê Isāa 19:28-30)

⁴⁴ Diyie dɔ́ kécómmú dii mǎnni yeyo kɛ dɛɛ biitoo kɛtenkɛ kɛmɔu kɛmbi, kɛtuɔkenɛ tɛwebiɛtɛ mɛtáati. ⁴⁵ Bá diyie tɛnke í nná kɛ Kuyie ncíɛtɛ kó kuyàákúu kɛtɛ ku cuokɛ. ⁴⁶ Kɛ Yesu pĩɛkɛ kɛ dɔ́: N cice nh ánnɛ m máa á nou miɛke nke.

Ò bɛi mɛmmɛ kɛdɛɛ kɛtɔtɛ. ⁴⁷ Kɛ Odómmu kɔbɛ kó kuhāāpǎnkúu yá dɛɛ dɔ́ kɛsǎntɛ Kuyie nke dɔ́: Oniti yie mɛmɛnkɛ í dɔ́ mɛyɛi mmamɛ.

⁴⁸ Bɛɛ dɔ́ kǎtení muwéimú, bɛ yá dii mǎnni dɛɛ dɔ́ kɛ bɛ yɛmmɛɛ cǎàrɛ kɛ bɛ ncíɛrɛ kɛ pĩ mpĩ mbɛ cĩncĩrɛ nɛ mɛyɛncǎàrimɛ. ⁴⁹ Bɛɛ yɛ Yesu nɛ benitipòbɛ bɛɛ dɔ́ ò nɛitinɛ nɛ Kadideení kɛ bɛ ncómmú mɛkɛntímɛ kɛ wúó ndɛɛ dɔ́dɔ́rɛ.

Bɛ kũnnɛmɛ Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nê Mariki 15:42-47 nê Isāa 19:38-42)

⁵⁰ Oniti mɔu wɛɛ dɔ́ bɛ dibɛɛntĩnni miɛke kɛ bɛ ò tu Sosefu, kòo tú onitisàù kɛ dɔ́rɛ Kuyie ndɔ́ dɛ. ⁵¹ Wenwe dɔ́ í yie nho kɔbɛ kpeti, ò mɛ nyí nkákɛ bɛ tì dɔ́rɛ dɛ, ò dɔ́ tú Adimatee ɛi kou nwe, kɛ baa Kuyie nkɔpǎatiyuu. ⁵² Kòo kɔtɛ kɛmɔo Pidati dinùù kɛ bo kũnnɛ Yesu, ⁵³ kóó cũũnni kudapǎati, kóó pũũ nkuyaaśàákú, kédáú nkufɔti miɛke bɛ dɔ́ kɛú kù dipɛrɛ ìnkɛ, bá bɛ mu nyí nkù kũnnɛ òmɔu. ⁵⁴ Dɛ dɔ́ tú Sifubɛ kó tɛompùtɛ ketirí kùu yuoku nku, kɛ dɛ nɛ bo wentɛ kɛ tɛ mbo.

⁵⁵ Bɛɛ nitipòbɛ dɔ́ nɛinɛnɛ Yesu Kadidee, kɛ bɛɛ nɛinɛ Sosefu kɛyá kufɔti nɛ bɛ ò dɔ́ú mmɛɛ botí, ⁵⁶ kɛwɛtɛ kékò nkédáú mɛkùú nnɛ tùdààrɛ, kénhompɔ tɛompùtɛ yie ikuú yɛmmɛ.

24

Yesu yǎntɛmɛ

(Wénté Matie 28:1-10 nê Mariki 16:1-8 nê Isāa 20:1-10)

¹ Dimáasi kó dikũnwɛrɛnɛ sɛi kɛ benitipòbɛ nkɔrɛ kufɔti kɛ tɔ mɛkùú mmɛɛ kɛkɛnɛ tùdààrɛ bɛ dɔ́ dɔ́ mɛ, ² kɛnsɔ́ ndítáarɛ dii dɔ́ pɔkɛ kufɔti di pòòtɛ. ³ Kɛ bɛɛ ta bá bɛ í nyá tì Yie nYesu. ⁴ Kɛ dɛɛ bɛ di, kɛ bɛɛ yá benitibɛ bɛdɛbɛ kɛ bɛ dǎáti tiyaápɛtí kɛ tì miɛti. ⁵ Kɛ kufɔswaa mpĩ mbenitipòbɛ kɛ bɛ nsĩĩ nsĩĩ, kɛ dɛ kó benitibɛɛ bɛ beke kɛ dɔ́: Dɛ dómme kɛ di waa nwɛɛ fòu bɛcírɛbɛ miɛke? ⁶ Ó í kpáa diɛ nhò yǎntɛmu, dentɛnɛnɛ ò sò dɛ náké tì ò kpáa dii mǎnni Kadidee kɛ dɔ́: ⁷ Bɛ bo pĩ Onitibirɛ kédúú mbɛɛ í tú nKuyie nkɛ bɛɛ ò baakɛ kudapǎati ìnkɛ kòo yǎntɛ diyie táánni yie.

⁸ Kɛ bɛɛ dentɛnɛ Yesu sò bɛ náké tì, ⁹ kɛwɛtɛ kékò nkénákɛ Yesu tancóumbɛ tɛpítɛ nɛ omáa nɛ betòbɛ. ¹⁰ Maari Makitadaa kou nɛ Isanni, nɛ Maari Isaku yɔ, nɛ benitipòbɛ tɔbɛ bɛɛ dɔ́ tì náké Yesu tancóumbɛ. ¹¹ Kɛ Yesu tancóumbɛ yɛmmɛ ndò mbɛ í yɛ bɛ náa nti nti bá bɛ í nti tá. ¹² Kɛ Pierii cókɛ kékɔtɛ kufɔti kɛsɛkɛ, kɛyá tiyaáti bɛ sò ò pũũ nti máa, kénwɛtɛnɛ ò kɔbɛ borɛ, kɛ dɛ ò di nɛ dɛɛ dɔ́ dɛ kpɛí.

Yesu benkemɛ omáa bɛɛ kòrɛ Emayuusi

(Wénté Mariki 16:12-13)

¹³ Dɛ kó diyie kɛ Yesu tancóumbɛ bɛdɛbɛ nkɔrɛ tɛheítɛ matɛ bɛ tu tɛ Emayuusi, nɛ Sedisademmu kɛ dɛ mǎkɛ cidómétiribɛ tɛpítɛ nɛ omáa, ¹⁴ kɛnkérɛ kɛ náantɛ dɛɛ dɔ́. ¹⁵ Bɛ náantɛ mɛmmɛ kɛ Yesu bɛ nintɛ kɛ bɛ ñnɛí. ¹⁶ Kɛ dɛmarɛ nɛ nkánkɛ bɛ nuu nkɛ bɛ í nna kóó bantɛ. ¹⁷ Kɛ Yesu bɛ beke kɛ dɔ́: Di náa mba nkɛí?

Kɛ bɛɛ cómmáa kɛ bɛ yɛmmɛ cǎàrɛ. ¹⁸ Bɛ tu wɛ Kedeopaasi kòo ò tɛɛnɛ kɛ dɔ́: Fɔ́ nwe amáa wɛɛ bo Sedisademmu kɛ í yɛ dɛɛ dɔ́ yɛ nwe miɛke. ¹⁹ Kɛ Yesu beke kɛ dɔ́: Ba ndɔ́? Kɛ bɛ dɔ́: A í kɛɛ tìi tùákení Yesu Nansaretɛi kou, wɛɛ tu Kuyie mpāānāahti náahtò kɛ dɔ́rɛ tidietɛ kɛ náa nkòo náahti mǎkɛ muwɛrímú, Kuyie nnɛ benitibɛ kɛ dɛ yáa? ²⁰ Kɛ ikuú niùbɛ nɛ dihei kó bekótibɛ kɛ bɛ ò pĩ nke yɛ mbɛ ò kùu, kɛ duú nkɛ bɛ ò baakɛ kudapǎati. ²¹ Tì yɛmmɛ dɔ́ dɔ́ nwɛɛ yóó dɛɛtɛ Isidayɛrɛbɛ! Yie nwe diyie táánni nɛ dɛ dómme. ²² Kɛ tì kó benitipòbɛ mabɛ pìkɛ cùtɛ kɛ kòtɛ kufɔti kɛ wɛtɛnɛ kɛ náké kɛ dɛ tì di, ²³ kɛ yɛ mbɛ í ò yá kɛ yá Kuyie ntɔrɛ, kɛ yɛ bɛ náké kɛ tì ò yǎntɛ. ²⁴ Kɛ tì kɔbɛ mabɛ kòtɛ kufɔti kɛ sɔ́ ndɛ dɔ́ benitipòbɛ dɔ́ tì nákɛmɛ, bɛ mɛ nyí ò yá.

²⁵ Kɛ Yesu dɔ́: Díndi benitibɛ bɛɛ dónɛtɛ mɛyɛmmɛ kɛ í cǎa di bo ntámɛ Kuyie mpāānāahti náamɛ náké tì. ²⁶ Kirisi dɔ́ í dɔ́ nkɛfɛútɛ mɛɛ botí kɛ nɛ na kɛdɛukaá?

²⁷ Kɛdɛɛ kɛ bɛ náké Kuyie nnáahti tìi wǎrɛ Mòyiisi kó yɛpátɛ nɛ Kuyie mpāānāahti náamɛ kpɛyɛ, kɛ bɛ náké timɔu tìi wǎrɛ ò kpɛí.

²⁸ Bɛ tóónnɛ dii mǎnni bɛ kòrɛ tɛɛ ɛitɛ kɛ Yesu dɔ́ kéndò nhò pɛnkɛ. ²⁹ Kɛ bɛɛ yetɛ kɛ dɔ́: Yóu kɛ tì yie nkɛ diyie dɛɛmu, kɛ keyɛnkɛ biiri.

Kòo yie nkɛ bɛɛ ta kɛbátɛ. ³⁰ Bɛ yóó di dii mǎnni kòo túótɛ pɛɛ, kɛsǎntɛ Kuyie, nkóó wérɛ kɛ bɛ duú. ³¹ Dɛ mǎnni kɛ dɛɛ bɛ wenke, kɛ bɛ ò bantɛ kɛ nɛ ò mǎntóo. ³² Kɛ n náa mbɛmáa

ke tú: Dè do í dò muhǎǎ mmamù cùú nti mieke ò ti náánnè diì mǎnni kuce ke ti benkú Kuyie nnáǎntàǎ?

³³ Kè bèe pǎnkeé íté kéwǎte Sedisadεmmu kénsǎ nYesu tancǎumbè tepíité nè omáǎ nè betǎbè kè bè tikú. ³⁴ Kè bèe bè nǎké ke dò: Mǎmmuǎ ti Yìe nyǎntému ke benke omáǎ Simǎ.

³⁵ Kè bè nǎkénè tii dòǎ bè kǎrí diì mǎnni nè bè ò bantémè ò wéú diì mǎnni pǎé.

Yesu benkemè omáǎ o tancǎumbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Isǎǎ 20:19-23 nè Yesu Tǎrè 1:6-8)

³⁶ Bè kpǎǎ ke mε nnǎǎ nkè Yesu cómmǎǎ bè cuokè ke dò: Kunaatí ndi bonè!

³⁷ Kè kufǎwǎǎ mbè pǎ nkè bè yèmmè ndò ndibǎǎ mari ndi. ³⁸ Kè Yesu bè beke ke dò: Di kǎmbùǎti duǎnè ba? Dè dòmmε kè di í tá ke dò mmí nwe? ³⁹ Wénténè n nou nè n naǎcǎi, mínwe m mǎmmuǎ, n kǎákénè kéyǎ, dibǎǎ mari í mǎke tikǎnti di mε nwúó nkè m mǎke ti.

⁴⁰ Ò bǎi mmεmmε kè bè benke o nou nè o naǎcǎi. ⁴¹ Kè diwǎiì bè pǎ mbè né mu mbǎǎ í ntǎ ke dò nweñwe, kòo bè beke ke dò: Di í mǎke dǎmarè kè n diǎǎ?

⁴² Kè bèe ò duǎ ndiyǎnkéè diì ǎǎ. ⁴³ Kòo di cǎuté kécǎáké bè ìikè. ⁴⁴ Kédeè kè bè nǎké ke dò: N sòǎ ti ndi náǎ, n kpǎǎ di bonè diì mǎnni ke tú: Tii wǎri n kpéí Mǎyiisi páte mieke nè Kuyie mpǎǎnǎǎnti náǎmbè kó yepáte mieke nè yesǎǎ nkpeye mieke ti dò nkédǎǎmu.

⁴⁵ Mεmmε kòo bè duǎ mmεcii nkè bè bo banténè tii wǎri, ⁴⁶ kè bè nǎké ke dò: Tii wǎrimu ke tú Kiriisi dò nkéǎǎntému, kè bèe ò kùǎ, kòo yǎnté diyie tǎǎnni yie. ⁴⁷ Kè Kuyie nnáǎntii nǎké kéketénè Sedisadεmmu nè ibotí imǎu miekoo. Kè benitibèe banté bè yei nkéceete kè Kuyie mbè cǎé. ⁴⁸ Di dè yǎmu ke dò nkénáké di yǎ dè. ⁴⁹ Né nkpaǎnè die nSedisadεmmu kè n di duǎ nkéǎnkè kó muwǎrímú n cice yǎ nhò yóó di duǎ mmù.

Yesu dǎkemè kéǎnkè

(Wénté Mariki 16:19-20 nè Yesu Tǎrè 1:9-11)

⁵⁰ Kè Yesu deè kè bè kǎtenè Betannii bíékè, kéyoute o nou bè ǎnkè kè bè pǎ mesǎǎ. ⁵¹ Ò bè pǎǎ ndii mǎnni mesǎǎ nkéité kéndeèti kéǎnkè. ⁵² Kè bèe nínkú, kóó sǎnte kéité nè kuyǎnnaatí kéwǎte Sedisadεmmu, ⁵³ kémbò Kuyie ncǎétè sǎǎ ke sǎnti Kuyie.

Isāā wàrimè Tináaṣààtì Di mpátírì tɔ̀ t̀̀ nàáṣ̀tì

Yesu tancóumbè tepíítè nè bedébè kòò mǎu bɛ tu wè Isāā Sebedee kó debire. Weè Isāā weè wàri Tináaṣààtì kó dipátírì kòò nàáṣ̀tì yuu tú: Benitibèe banté ke dò n'Yesu weè tu Kirisi Kuyie mBire. Kè bèè dè yie mbèè péte mufòmmu mùu bo sǎá. Isāā weè mǎá nǎké ke Ikú Yesu kó yetannò ò do náá nyè ke tú: Míi tu timómmanti ke tú kuce nè mufòmmu. Isāā nǎkému o pátírì mieke tidietì Yesu dǎò tì, dèè benkú Yesu tùmè Kuyie mBire. Dè kó dipátírì dii nǎké ke bàte meborime mamè tináaṣààtì kó yepáte teyè í nǎkémè. Kéndonnè mupotúòmù mùu do ànné Kanaa, Nikodemmu kǎtemè kéyà Yesu, Sammarii kóo nitipòkù nè Yesu bɛ kó tináaṣ̀tì, bè peité weè niti kòò tu kuyũ̀nkù o kó tináaṣ̀tì.

Di mpátírì nàáṣ̀tì duò ke dòmmè

1. Bè tu wè tináaṣ̀tì ò tùótémè tinitikǎntì 1:1-14
2. Isāā-Batiisi nǎkémè Kuyie mBire kpéí 1:15-34
3. Kuyie mBire benkemè dè wērimú 1:35-12:50
4. Kuyie mBire benkemè dè dómè benitibè nè dè tómmú mieke 13-17
5. Kuyie mBire duómmè demáá kè bè dè kùò 18-19
6. Kuyie mBire yǎntémè kébenke demáá 20-21.

Bè tu wè Tináaṣ̀tì weè tu kuwenniku

¹ Kuyie nyóó dǎò kutenkù bè tu wè Tináaṣ̀tì kòò bomu, ke bonè Kuyie nke tú Kuyie. ² Bè tu wè Tináaṣ̀tì ò do bonèmu Kuyie nkú yóó dǎò dii mǎnni kutenkù. ³ Kuyie nwe ndǎǎnè dèè kó dimáà bo demǎu, demarè í dǎò kòò kpa. ⁴ Mufòmmu do bo weè mieke, kè dè kó mufòmmu tú kuwenniku ke mí benitibè. ⁵ Kuwenniku mímu dibiiinni mieke bá dibiiinni í na ke kù dǎtinnè.

⁶ Kuyie ntónnímu onitì mǎu kòò yétiri tu Isāā, ⁷ kòò kǎtení, ke nǎké benitibè kuwenniku kpéí kè dè bo yie nkè bèe kè kǎntá kuwenniku. ⁸ Isāā do í tú o mómumu nkuwenniku, ò do kǎtení ke bo nǎké kuwenniku kpéí nke. ⁹ Dè kó kuwenniku kuù mǎá do tú kuwenniku mómmǎnku, kùu kǎtení kutenkù ke mí benitibè bémǎu.

¹⁰ Bè tu wè Tináaṣ̀tì ò do bomu kutenkù, Kuyie nwe ndǎǎnè kutenkù, kutenkù mɛ nyí ò banté. ¹¹ Ò kǎtenímu o nitibè borè, bá bè í ò cǎuté. ¹² Bèè mɛ nhò cǎuté kòò tá, ò bè duómmu muwērimú kè bè náá nKuyie nkó ibí. ¹³ Kuyie nyí bè peité onitì peímè kù bè duò mmufòmmu pǎmmù mmu.

¹⁴ Bè tu wè Tináaṣ̀tì weè náá nhonitì ke kǎtení ti borè ke tǎní mesàà nnè timómmanti, kè ti yà o kpeti o cice Kuyie nhò duò ntì wenwe weè bo omáá. ¹⁵ Isāā do náá nweè kpéí nke tú: Ntenè, n di náá nke tú wèè n tũnní, ò n kpeñninèmu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo.

¹⁶ Weè ti duò ndemǎu, ke ti duò mmesàà mmeboti meboti. ¹⁷ Mǎyiisi weè ti nǎké Kuyie nkó ikuú kè Yesu ti tǎní Kuyie nkó mesàà nnè timómmanti. ¹⁸ Òmǎu í yà Kuyie, ku Bire dèè bo demáà, ke kù bonè dèè te kè ti kù yǎtét.

Isāā-Batiisi kó mutómmú

(Wénté Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18)

¹⁹ Ntenè Sedisademmu èi kó bekótibè do tǎnni ikuú niùbè nè Defiibe Isāā borè, kè bèe beke Isāā ò tú wè, kòò bè tǎnné tì. ²⁰ Ò do í bè sǎnnè, ò do bè nǎkému mpáíi ke dǎ: Mí í tú Kirisi. ²¹ Kè bè dǎ: A tú we nǎké? A tú Edii ñwèa? Kòò dǎ: N yí tú Edii. Kè bè dǎ: A tú Kuyie mpǎānǎaṣ̀tì náaṣ̀tì ñwèa? Kòò dǎ: ǎ. ²² Dè mǎnni kè bè dǎ: A né tú we? Ti nǎké kè ti kò nkénǎké bèè ti tǎnni. ²³ Kè Isāā bè nǎké ke dǎ: Kuyie mpǎānǎaṣ̀tì náaṣ̀tì Esaii do náá mmú kpéí nke tú: Onitì mǎu kó metammè péú dikpáá mieke ke tú: Tũntenè ti Yiè nkó kuce.

²⁴ Bè do tǎnni bè Isāā borè bè do tú Fadisiēbe mbe. ²⁵ Kè bèe wēte kóò beke ke dǎ: Kǎa í tú Kirisi, a mɛ nyí tú Edii, a mɛ nyí tú Kuyie mpǎānǎaṣ̀tì náaṣ̀tì, dè né dòmmè Kǎa ǎá bátémmù?

²⁶ Kè Isāā bè tǎnné ke dǎ: Mí ndi ǎá bátémmù nè menie mme, òmǎu né bomu di cuokè di mu nyí yé wè. ²⁷ Ò n tũnnímu m mɛ nyí tũðke m bo ũtémè o neùti kó mutǎá.

²⁸ Demǎu memme dè do dǎari Betannii nwe Suditē kó kúkò nyáá Isāā do ǎá dè bátémmù.

Isāā-Batiisi nǎkémè Yesu kpéí

²⁹ Kè dèe wenté kè Isāā yà Yesu kòò kèríní kòò búi nke dǎ: Ntenè Kuyie mpebii dii dè benitibè kó meyi. ³⁰ N di náá nweè kpéí nke ke tú wèè n tũnní, ò n deunèmu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo. ³¹ M mómmu n do í o yé. N né kǎtení ke ǎá benitibè bátémmù nè menie mme kè dè bo yie nkè Isidayeēribe ò banté.

³² Kè Isāā bēi nho kpéi nke dō: N yà Muyaánsààmù cùténí mēmme kēfinkè ke dònne dikpetínónkperi ke còmmù o Ìnkè. ³³ Nh 35 í nhò yé Kuyie nkùù n tōnní kè nh ãà bàtēmmù nè menie, kuù n nàké ke tú kè n yà kè Muyaánsààmù cùténí wēè Ìnkè, wēè yóó nhāà bàtēmmù nè Muyaánsààmù. ³⁴ N de nyà ke náá nke tú ò tu Kuyie mBire.

Yesu yumè o tancòumbè kètìbè

³⁵ Kè dēē wenté, kè Isāā wētení ò wee borè nè ò tancòumbè bedébè. ³⁶ Kè Yesu mpēnké kòò ò yà ke dō: Ntēnē Kuyie mpebi.

³⁷ Kòò tancòumbè bedēē keè ò bēi ntì, kētūnne Yesu. ³⁸ Kè Yesu wēēte kényà bè ò tūmmè ké bè beke ke dō: Di wanti ba? Kè bè dō: Okótí, yé a ā dē? ³⁹ Kòò dō: Kōtēnní kè di bo yà nh ā dē.

Kè bèē kōte kényà ò ā dē, ké nhò bonè de kó diyìè. Dè do sś ntewebiètè puotì mēnaà ndi kuyuoku.

⁴⁰ Simāo Pieri nantè Āntidee, wēè do tú bèè do kēè Isāā bēimē kētūnne Yesu be kóò mōù.

⁴¹ Kè Āntidee mánè ò kóo kótí Simāo kóò nàké ke dō: Tì yàmù Kirisi, Kuyie ntāātē wē,

⁴² kóò niitē Yesu borè kè Yesu nhò wúò nkébéi nke dō: A tú Simāo nwe Sonaasi kó debire, di mmōnni bè bo nda yu ke tú Sefaasi, dēē tu: Ditári.

Yesu yumè Fidipu nè Natannayēeri

⁴³ Kè dēē wenté kè Yesu nkōri Kadidee kéconē Fidipu kóò nàké ke dō: N tūnne.

⁴⁴ Fidipu do tú Betisaidāa sī kou nwe, bè pēitè dē Āntidee nè Pieri. ⁴⁵ Kè Fidipuu mánè Natannayēeri kóò nàké ke dō: Tì yàmù Mōyisi nè Kuyie mpānāānti náambè bè nàké wēè kpéi, Yesu Nansareti kou Sosefu kó debire.

⁴⁶ Kè Natannayēerii ò beke ke dō: Dēmarè sààrè bo na kényēnni Nansareti miēkaà? Kè Fidipuu ò tēnné ke dō: Kōtēni kényà.

⁴⁷ Kè Yesu yà Natannayēeri kòò kēríní kòò bēi nke dō: Isidayēeri mōmmuò ntú yie, ò í mōke siyāābisi. ⁴⁸ Kè Natannayēerii ò beke ke dō: A n yīētē dē? Kè Yesu dō: N do da yàmù a kari dii mōnni dityeuyu, kè Fidipu mu nyi da yu. ⁴⁹ Kè Natannayēerii dō: Okótí, a tú Kuyie mBire nde, Isidayēeribè kóo kpāàti. ⁵⁰ Kè Yesu dō: N da nàké mēè kpéi nke tú n da yà, a kari dii mōnni dityeuyu, dēē te kàa tá a bo yà dēmarè dierè dēè pēētē diē. ⁵¹ Mōmmuò nwe n di náámmè di bo yà tūwti kpetémè kè Kuyie ntōrè dēkù ke cuutiní Onitibire Ìnkè.

2

Yesu dàò tìi diētì ketiti

¹ Kè dē mmōke yewe yētāāti kè mupotúòmù bannii ānné Kanaa, Kadidee kó kutempē nkè Yesu yō ndè bo. ² Kè bè múnkēē yú Yesu nè ò tancòumbè de kó mupotúòmù bannii. ³ Kè mēnaà ndeè kè Yesu yō ò nàké ke dō: Mēnaà ñdónté. ⁴ Kè Yesu ò nàké ke dō: N yō, fśǎ bá n nàké n dō nkè dàò tì! M mōnni mu nyí tūàke.

⁵ Kòò yō nàké betōmbè ke dō: Kòò di nàké tì, di tì dàò tì mōu.

⁶ Kè sś nsicee dè bo sikuò, bè mánè sī yētārè, Sifube do 35 uté sī menie nkéhóúnè bēmāà kēbāntē Kuyie. Bá tē, tē do bo mbo dítiribè tekòutè (100). ⁷ Kè Yesu nàké betōmbè ke dō: Pīēnnē sicēē sii mmenie.

Kè bèē sī pīe nféi fēi. ⁸ Kòò dō: Yēnténē di mmōnni kēduò nwēè ni dibanni kó mutōmmú.

Kè bèè ò duó. ⁹ Kòò yááké menie mmēè naá mmenāà, nhò í mbanté de kó mēnaà nyēnní dē, kè betōmbè biē mē nyé ke yé bèè dómè de kó menie. ¹⁰ Wēè ni dibanni kòò yú wēè tóu ò pokù kóò nàké ke dō: Betōbē 35 keté kētoti mēnaà mmēè naati mēmme kè benitibè muò nke dēè bè né toti mēè í naati mēsàà nkè fś ndēntēnē menatimè!

¹¹ De kó tidieti Yesu dàò tì Kanaa, Kadidee kó kutempē mmieke, tìi tú tikititi, ò dàò tì, ke benke ò kpeñnimè, kòò tancòumbè dōkēe nhò tá.

¹² De kó difōnkúò kè Yesu kōte Kapennaumu nè ò yō nè ò nēi nè ò tancòumbè ke dà yewe sámpǎ.

Yesu do bètimè bepótambè Kuyie ncīētè miēke

(Wénté Matie 21:12-13 nè Mariki 11:15-17 nè Duku 19:45-46)

¹³ Sifube kó dibanni bè tu di diyentēbanni kè dii tōnní kè Yesu kōte Sedisadēmmu, ¹⁴ kényà benitibè kè bè fiiti inàake nè ipe nè sinónkpeé Kuyie ncīētè kó kudānkù miēke nè bedíticeetibè kè bè kàri tábùribè také. ¹⁵ Kòò dàò kuhōū didāu, ké bè bēti bēmōu nè be nààke nè be pe ke díé bedíticeetibè díiti kēbuò mbe tábùribè, ¹⁶ kēnàké bèè fiiti sinónkpeé ke dō: Túóténē di teré kényè, di báá dàò n cice cīētè kupotāá nkpete.

¹⁷ Kòò tancòumbèē dentēni tìi wàri ke tú: N Yìè nKuyie n dōmu a cīētè kè dē n tuò mmuhāá nkōmē.

¹⁸ Kê Sifubee ò beke ke dâ: Dòò tidietì matì kè tí banté ke dò nha mæke kuce ke bo na kédâò a mè ndòò dè.

¹⁹ Kê Yesu bē tēñné ke dâ: Pōntenē Kuyie ncīētē kē n wētē kē tē maá yewe yētāāti mieke. ²⁰ Kê Sifube dâ: Tínti maá Kuyie ncīētē tē yebie nsipísínàà nè yēkuú kē f̄s nné bo tē mmaá yewe yētāāti miekaá?

²¹ Yesu do náá Kuyie ncīētē kpéí nke yē nho mómumu nwe. ²² Yesu yānté dii mōnni kòo tancòumbèe dentení ò sòò tì bēimmè, kényie nKuyie nnáànti tii wāri, nè Yesu náké tì.

Yesu yémè tii bo oniti yèmmè mieke

²³ Yesu bo dii mōnni Sedisademmu diyentébanni kē benitibē péuu yà ò dōòri tii dieti kē nhò tá. ²⁴ Yesu me nyí mbé tá ke yé ò yémè be yèmmè bémou. ²⁵ Dè do í dó mbèe ò náké oniti dōmmè, ò do yému nè omáà tii bo oniti yèmmè mieke.

3

Yesu náké tì Nikodemmu

¹ Oniti mōu wèè do bo Fadisīēbe kó fenafē mieke, kòo yetùrì tu Nikodemmu, kòò tu Sifube kóò kótì. ² Kòo kote keyènkè maké Yesu borè kébéí nke dâ: Okótì, tì yému ke dò nKuyie nkuú da tñnni kàa bo tì náké ku náànti, ke yé òmòu báa namè kédâò a mè ndòòri tii dieti kē Kuyie nyí ò bonè. ³ Kê Yesu ò náké ke dâ: N yóó da náké timómmoni nti, kē bē í peité oniti mepámme ò báa na kényà Kuyie nkpaàtiyuu. ⁴ Kê Nikodemmu dâ: Bè bo yīme kēwētē képeité onitikótì? Ò bo na kēwētē kéta o yā pouti kē bē ò peitáà? ⁵ Kê Yesu ò tēñné ke dâ: Timómmoni nti n da nákémmè, kē bē í peité oniti nè menie nnè Muyaánsààmù ò báa na kéta Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ⁶ Oniti peité wè tu oniti nwe kē Muyaánsààmù peité wè tu Muyaánsààmù kou. ⁷ Dè báa da di n da nákémmè ke tú: Di dò mbè di peité mepámme. ⁸ Kuyaakú ò nfuuti kù dó kèè bíkèkè nkè, kàa yo kù nampúmè, a me nyí yé kù iténì dè yoo kù kòri kē. Muyaánsààmù peité wè o kperè me ndò. ⁹ Kê Nikodemmu dâ: Dè yóó yīme kédâò? ¹⁰ Kê Yesu dâ: F̄s nwèè tu Isidayeribe mieke ikuú wààbè kóò kótì a í tì yéà? ¹¹ N da náá mmómumu nwe: Tì náá tì yé tì nti nè tì yà tì, di me nyí dó kē tì yie. ¹² Kē n di náá kute nkù kpeti kē di í tá, di bo yīme kéntá n di náá ndii mōnni kēf̄nkè kpeti? ¹³ Òmòu í dèkè kēf̄nkè kē dè í tì Onitibire, dèè cùténì kēf̄nkè. ¹⁴ Məyiisi do cōrinè mèè boti femátíwáàfē dikpáa mieke, mèè boti nku bē yóó baakémè Onitibire kudú kécónné. ¹⁵ Dè mōnni bēè ò tá kē bē mmæke mufòmumu mùù bo sáà. ¹⁶ Kē yé Kuyie mmènke døkemè kute nkù, ke duónni ku Bire dèè bo demáà, kē bēè dè tá bē báa kú, bē mmæke mufòmumu mùù bo sáà. ¹⁷ Kuyie nyí duónni ku Bire kē dè bo bekénè kute nkù, kù dè duónni kē dè bo kù deetému. ¹⁸ Wèè tá Kuyie mBire kù báa ò bekénè, wèè me nyí dè tá kù ò bekénè ke dèèmu, ke yé ò yetemè Kuyie mBire dèè bo demáà. ¹⁹ Nte Kuyie mbeénti tú tì: Kuwenniku kàténimu kute nkù kē benitibè dake dibiiñni kē dè pēētē kuwenniku, ke yé be dōòrimè tumè meyeime. ²⁰ Wèè dōòri meyei nhò í dó kuwenniku, ò ò mbo dibiiñni mieke nke, ò dōòri mèè yei nyàà bo feité mèè kpéí. ²¹ Wèè me ndòòri dèè wenni ò ò mbo kuwenniku mieke nke kē benitibè bo yà ò dōòrimè Kuyie ndó dè.

Yesu nè Isāā-Batiisi

²² Yesu nè o tancòumbè kē bēè kote Sudee kó kutemp̄ nke dâ yewe sám̄pó kòò àà benitibè bàtémumu. ²³ Dè mōnni kē benitibè péu nkōriní Isāā borè kòò bē àà bàtémumu Enə, Sadimmu také, ke yé menie ndè sūmè. ²⁴ (Dè mōnni kē bē mu nyí kpetínnè Isāā.)

²⁵ Sifu mōu nè Isāā-Batiisi tancòumbè kē bē nnei Isāā àà wèè bàtémumu kpéí. ²⁶ Kē bēè kote kénáké Isāā ke dâ: Okótì, nè wè di sòò bo Suditēē kó nyàà, a sòò náá nwèè kpéí, wèè àà bàtémumu kē benitibè bémou kàri o borè. ²⁷ Kê Isāā bē tēñné ke dâ: Oniti mæke dè Kuyie nkuú dè nhò duú. ²⁸ N sòò di nákému weti weti ke dâ: Míi í tú Kiriisi, Kuyie ntāātē wè, n niiténì ke bo náké o kpéí nke. ²⁹ Oniti ò ntóú o pokú kòo népo cōf̄mú ke yo o tammè kē dè ò naati mèè boti, n kperè me ndo. ³⁰ Ò dò nkéndéúkúmu kē n kékú.

Kēf̄nkè kou nè ketenkè kou dè kó tináànti

³¹ Wèè bonní kēf̄nkè wèè baké demou, wèè bo ketenkè kòò tu ketenkè kou, ke náá nketenkè kó tináànti. Wèè bonní kēf̄nkè wèè baké demou. ³² Kē náá nhò kèè tì nè ò yà dè Kuyie mborè, òmòu me nyí tì yie. ³³ Wèè tì yie nhò bantému ke dò nKuyie ntú timómmoni kaku nku. ³⁴ Kuyie ntōnni wè wèè náá nku kpeti ke yé Muyaánsààmù ò piékémè kē í mæke kumànkú. ³⁵ Kuyie ndómu ku Bire, ke dè duú ndemou kē dè baké. ³⁶ Wèè tá Kuyie mBire ò mækemu mufòmumu mùù bo sáà, kē wèè í tá Kuyie mBire ò báa mù pēté, Kuyie mmieke bo nhò còu.

4

Yesu nè Sammarii kóo nitipòkù

¹ Kê Fadisîbêe kee Yesu mǎǎtemê benitibê kè bē sūnê Isāā kǎbê kòò bē ǎǎ bàtémumu. ² Weti weti, Yesu do í ǎnnê òmǎu bàtémumu, ò tancǎumbê bēè do ǎǎ bàtémumu. ³ Yesu kèè dìi mǎnni bē náantemê o kpéí nkéítê Sudee kénkǎri Kadidee, ⁴ kè dè ndò nwèe yê Sammarii.

⁵ Kòo tuǎke Sammarii kó diheì mari, bē tǔ di Sisaa, kè dì tǎkénê Sakǎbu do duǎ nkǔu paku o bire Sosefu. ⁶ Kè Sakǎbu do keú tēè binte dē bo. Kè sǎ ndiyiè cǎmmú yeyo kè Yesu ǎu kǎkaroo tēbinte také.

⁷ Kè Sammarii kóo nitipòkù mǎu kǎtení ke bo dó meniè, kè Yesu dǎ: M pǎ meniè nkè n yǎ. ⁸ (Dè do sǎ nho tancǎumbê ta diheì ndi ke bo donté mudil.) ⁹ Kè dèè di dè kóò nitipòkù kòò dǎ: Dè yǐmê fǎ nSifu kǎa m mǎú meniè mí nSammarii kou ke bo yǎ? (Sifube í naatinè Sammarii kǎbê.) ¹⁰ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Kǎa do nyé Kuyie mpǎǎ ndé, ke yé wèè da mǎú meniè ke bo yǎ, fǎǎ na nhò mǎo kòo da pǎ meniè mmèè duǎ mmufòmumu. ¹¹ Kòo nitipòkù ò tǎnné ke dǎ: Okóti, a í mǎke dihǎnni kè tēbinte cǔmpǔri, a bo yǐmê kéninte meniè? ¹² A yèmmè do nha dǎunèmu ti yǎari Sakǎbu wèè do yǎ nde kó tēbinte kó meniè nnè o bí nè o wǔǔ ke ku ke tē nti yǎunnǎ? ¹³ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Wèè bo yǎ meniè mmie sinéyēi wēti ke bo ò pǎnnu. ¹⁴ Wèè mē mbo yǎ meniè nh ò pǎmē sinéyēi ténke báǎ ò pǎ, mē bo naǎ ntebinte kǎmpǔǎ nho mièke, kòò duǎ mmufòmumu mùu bo sǎǎ. ¹⁵ Kòo nitipòkù bēi nke dǎ: Okóti m pǎ dè kó meniè kè sinéyēi ténke bá m pǎ kè n wētení diè mmudúò. ¹⁶ Kè Yesu dǎ: Kǎtē ke yǎni a dòu. ¹⁷ Kòo nitipòkù ò tǎnné ke dǎ: N yí mǎke n dòu. Kè Yesu dǎ: A naatimu a mē ntúmè a í mǎke a dòu. ¹⁸ A bēi mǎmmuǎ nwe, ke yé a yenkemè benitidaabê bēnnǔmmu, kǎa mē mbo wè yie nyí tǔ a dòu. ¹⁹ Kòo nitipòkù bēi nke dǎ: Okóti, m bantému, a tǔ Kuyie mpǎǎnǎǎnti náǎntò nwe. ²⁰ Tínti Sammarii kǎbê ti yembê ǎ mbáǎ nKuyie ndi ntǎri ìnkè nke. Kè díní Sifube kè di tǔ Sedisademmumu nwe ti dò nké nkù báǎmmè. ²¹ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Onitipòkù fǎ, a nyé ke tǔ dè mǎnni kpaanímumu kè bē ténke í yó mbáǎ nKuyie di ntǎri ìnkè nè Sedisademmumu. ²² Díní Sammarii kǎbê di í yé di báǎ mmu, tínti Sifube ti yémumu ti báǎ mmu, ke yé mēdēetímē bonnínmē Sifube borè nde. ²³ Dè mǎnni duunnímumu ke tǔǎkení, bēè tǔ nKuyie nnè timǎmmǎnti kè bē bo nkù báǎ nnè timǎmmǎnti nè Muyaǎnsǎàmumu, Kuyie ndó muu báǎmmu botí. ²⁴ Kuyie ntú muyaǎ mmu, bēè kù báǎ mbè do nké nkù báǎ nnè timǎmmǎnti nti, nè Muyaǎnsǎàmumu. ²⁵ Kòo nitipòkù ò náké ke dǎ: N yémumu kè dò nKirisí Kuyie ntǎtǎtē wè kǎriní, ò bo kǎtení dìi mǎnni ò bo ti náké demǎu. ²⁶ Kè Yesu dǎ: Mí nwèè da náǎnnè, mǐ ò tǔ.

²⁷ Dè mǎnni kòo tancǎumbê wētení, ke nsǎ mbè náǎ, kè dèè bē di, bē mē nyí ndǎátí ke beke onitipòkù wanti mù yoo Yesu ò náǎnnè mùu kpéí.

²⁸ Kòo nitipòkù yóu o dúu dēboré kǎwētē diheì kénáké ke dǎ: ²⁹ Kǎtenní kǎyà wèè n náké n dǎǎ dēè kó dimǎǎ, Kirisí bo nní nwe.

³⁰ Kè benitibêe íténi kǎkǎtení Yesu borè.

³¹ Kè nsǎ kòo tancǎumbê ò báǎ nke tǔ: Okóti, a báǎ diǎ? ³² Kòo bē náké ke dǎ: N kó mudil di í mù yé.

³³ Kòo tancǎumbê mbékú betǎbê ke tǔ: Òmǎu wèè sǎǎ ò duǎ nnkòò diǎ?

³⁴ Kè Yesu bē náké ke dǎ: N kó mudil tǔ m bo dǎǎmè wèè n tǎnni ò dǎ dē, kédēè mutǎmmú ò n duǎ mmu. ³⁵ Díní tǔ betǎǎbê kpaǎ bēnǎǎ kè tidiití bí, mí nnè di náǎmmu ke tǔ: Wénténè depaa tidiití bimumu ke bǎa mukǔ. ³⁶ Wèè kǔu tidiití ò mǎkemumu o kó tiyetí, ke tǎkǎí tidiití mufòmumu mùu bo sǎǎ mu kpéí. Wèè buǎti nè wèè kǔu bē wèi dimǎǎ ndi. ³⁷ Kè dè dò mmēmme tǔi náǎnti tǔ yie mbuǎti kòo tǎu kǔu, ti tǔ timǎmmǎnti nti. ³⁸ N di tǎ nké di kǔu tǔi diití dǔ í ti kǔútí, betǎbê bēè ti kǔútí ke di dēi.

³⁹ Kè Sammarii kǎbê péuu yie nYesu, onitipòkù bē náké mēè kpéí nke tǔ: Ò n nákémmu n dǎǎ dēè kó dimǎǎ. ⁴⁰ Kè bēè kǎtení Yesu borè kóò bǎnté ke dǎ wè nkpaǎ, kòo yie nkénkpaǎ ke dǎ yewe yédéè. ⁴¹ Kè kusǔkǔu keè ò bē náǎ nti kǎyie nké nhò tǎ, ⁴² kénáké onitipòkù ke dǎ: Dē í tǔ a ti náké tǔ, tǔi te kè ti yie kòò tǎ. Tí mǎmmǎmbē ti kēèmmu ò náǎmmè ke banté ke dò nhò tu kutenkú kumǎu kó Odēetiwē.

*Yesu miékǔnnmè onitidiwè bire
(Wénté Duku 7:1-10, 17:5)*

⁴³ Yewe yédéè kó difǎnkúò kè Yesu íté kénkǎri Kadidee. ⁴⁴ Bá nè ò do mē mbéimmè ke dǎ: Bē ǎǎ í ndé Kuyie mpǎǎnǎǎnti náǎntò mǎu o èi mièke. ⁴⁵ Ò tuǎkoo dìi mǎnni Kadidee kè bēè ò cǎuté mǎsǎǎ, ke yé bē do kǎtemè diyentébanni Sedisademmumu kǎyà ò dǎǎ dē.

⁴⁶ Kè Yesu íté kǎkǎtení Kanaa ò do cǎetè dè meniè nkè mēè naǎ mmēnaǎ, kè sǎ nhonitidiwè mǎu dē bo ke yǎnni Kapennaummumu, kòo bire mǎ. ⁴⁷ Kòo keè kè bē tǔ Yesu íténi Sudee ke tǔǎkení

Kadidee, kòo kòte kòò bántè ke dā: M birɛ deɛ mɔ nke duúnnè mukũũ, ti kò nkàa dè mièkũnnɛ. ⁴⁸ Kè Yesu ò nàké ke dā: Kè n yí dāò tidie ti nɛ mɛdɔ̀rɛmè càmmè di 33 í ntá! ⁴⁹ Kè weè nitidiwè nhò báá nke tú: Okóti! Tí kò nkè m birɛ mu nyí kú. ⁵⁰ Kè Yesu ò nàké ke dā: Kò! Nkàa birɛ miètémú.

Kòo yie nYesu ò nàké ti kékété, ⁵¹ kénkũnti, kòo tɔ̀mbɛɛ ò co kòò nàké ke dā: A birɛ miètémú. ⁵² Kòo bè beke ke dā: Dè dè tũkɛ ɔ̀mmɔ̀nni? Kè bɛɛ ò nàké ke dā: Ò weè miètémú tɛwɛbiètɛ mɛmáá mɔ̀nni.

⁵³ Kè debirɛ ciceɛ banté ke dā Yesu weè ò nàké dii mɔ̀nni ndi ke dā: A birɛ miètémú. Wenwe nɛ o cɛ̀tɛ̀tɛ̀ kɔ̀bɛ̀ kè bɛɛ yie nkéntá Yesu.

⁵⁴ Yesu do yíe kédɔ̀ò tii diɛti dɛ́rɛ́nti ò iténí dii mɔ̀nni Sudee ke wɛ̀tɛ́ní Kadidee.

5

Yesu mièkũnnemè wèè mɔ nyebie nsipísitáati nɛ yèni

¹ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Sifubɛɛ ánnɛ dibanni mari Sedisademmu kè Yesu kòtɛ. ² Kè dibòri mari bo kè bè di tu Ipe kó dibòri, kè kubinku makú dè bo kè bè kú yu nɛ ebɛdɛɛ ke tú Bɛtɛsitaá, kè bè kú cɛ̀tɛ̀tɛ̀ tifiiti tinũmmú. ³ Kè bɛmuɔ̀mbɛ pɛu duó ti mieke, tiyũ̀nti, nɛ yekpiɛ nɛ tihũ̀ti. [Bè do 5 mbaa menie mbo nampɛmè mme, ⁴ kè yé Kuyie ntɔ̀nni mari do 33 cútɛ́nɛ́mè kénampɛ menie nkòo muɔ̀nti wèè niitɛ ke ta, wèè miètɛ, bá kòo mɔ̀ mmùu mɔ̀mmú botí.] ⁵ Kòo niti mɔ̀u dè bo ke mɔ̀ nke tũ̀ɔ̀kɛ yebie nsipísitáati nɛ yèni. ⁶ Kè Yesu ò yà kòò duó, kòo banté ò dè bomè kè dè mɔ̀ntɛ, kòò beke ke dā: A dɔ̀ kémietáá? ⁷ Kòo muɔ̀ntii ò tɛ́nnɛ ke dā: Okóti n yí mɔ̀kɛ òmɔ̀u wèè bo n tannɛ kubinku mieke, kè menie nnapɛ kè nh ári ke bo ta otɔ̀u wèè 33 niitɛ kéta. ⁸ Kè Yesu ò nàké ke dā: Ítɛ! Tũ̀ótɛ a mièkú kékété.

⁹ Dɛndɛ bàmbà nkòò miètɛ kétuóté o mièkú kékété.

Dè do tú tɛ̀om̃pùtɛ̀ yie ndi. ¹⁰ Kè Sifubɛɛ ò nàké ke dā: Dè cimu a bo ntamɛ a mièkú tɛ̀om̃pùtɛ̀ yie. ¹¹ Kòo bè tɛ́nnɛ ke dā: Wèè m mièkũnnɛ, wèè yɛ n tũ̀ótɛ m mièkú kékété. ¹² Kè bɛɛ ò beke ke dā: Weninwe wèè mɛ nyɛ?

¹³ Dɛ kóo niti mɛ ndo í yé wènwɛ, difɔ̀nni dii do sũ kè Yesu taroo di mieke.

¹⁴ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Yesu ò yà Kuyie nɛ̀tɛ̀tɛ̀ mieke kòò nàké ke dā: A mɛ mmietémɛ a tɛ́nnɛ báá dɔ̀ meyei, dɛdierɛ yàà bo da tuòkení.

¹⁵ Kè dɛ kóo niti kòtɛ kénáké Sifubɛ ke dā: Yesu wèè m mièkũnnɛ. ¹⁶ Dɛ mɔ̀nni kè Sifubɛ nkpannɛ Yesu wè ò mièkũnnɛ mɛ̀ kɛ́í nteom̃pùtɛ̀ yie. ¹⁷ Kè Yesu bè nàké ke dā: N cice p̃ĩmmu mutɔ̀mmú sáà kè m múnke p̃ĩ.

¹⁸ Kè Sifubɛ ndó kòò kùò, dè í tú ò dɔ̀ò mɛ̀ kɛ́í ndɛ̀ ci tɛ̀om̃pùtɛ̀ yie máà, ò yé mmɛ̀ kɛ́í nho cice tú Kuyie nke ɛ́rinɛ omáà Kuyie.

Kuyie nduómmè ku Birɛ muwɛ́rimú

¹⁹ Kè Yesu bè tɛ́nnɛ ke dā: N di náá mmómmuɔ̀ nwe, debirɛ í dɔ̀ari dɛmarɛ̀ nɛ damáá. Dè wúò nkɛ dɛ cice dɔ̀ari dɛ, dɛ dɛ dɔ̀ari. Dɛ cice dɔ̀ari dɛ dè múnke dɛ ndɔ̀ari. ²⁰ Debirɛ cice dè dɔ̀mu ke dè benkú ò dɔ̀ari dɛ̀ kó dimáà demɔ̀u, kè yóó dè benke mutɔ̀mmú diemú, kè dɛɛ mù dɔ̀ò kè dè di di. ²¹ Cice Kuyie nduó mmɛ̀ botí kè bɛcíríbɛ yánni, mɛ̀ botí nku debirɛ duómmè mufòmmu dè mù dɔ̀nɛ̀ wè. ²² Cice Kuyie nyí bekũnɛ̀ òmɔ̀u, kú duó nku Birɛ ndɛ muwɛ́rimú mumɔ̀u, kè dè bo bekénɛ benitibɛ. ²³ Kè benitibɛ bɛmɔ̀uu déúkũnnɛ debirɛ, kéndònnɛ bè déúkũnkomè dɛ cice. Wèè í déúkũnko debirɛ ò í déúkũnko dɛ cice wèè dè tɔ̀nní.

²⁴ Kè Yesu yíe kébɛ́i nke dā: N di náá mmómmuɔ̀ nwe, wèè kemmu n náànti ke dɔ̀ wèè n tɔ̀nni ò mɔ̀kɛmu mufòmmu mùu bo sáà, bè báá ò bekénɛ. Ò yèmu mukũũ mmieke ke ta mufòmmu mieke. ²⁵ N di náá timómmɔ̀nti nti, dɛ mɔ̀nni tũ̀ɔ̀kɛ ke dèɛmu, kè bɛcíríbɛ bo keè Kuyie mBirɛ tamɛ̀, kè bèɛ mɛ̀ kèè kè bè nfòu sáà. ²⁶ Cice Kuyie mmáke mɛ̀ botí mufòmmu, mɛ̀ botí nku kú duómmè ku Birɛ mufòmmu kè dè mù mɔ̀kɛ. ²⁷ Kòò dè duó mmuwɛ́rimú kè dè bo bekénɛ benitibɛ kè yé dè túmɛ Onitibirɛ. ²⁸ Dè báá di di, dɛ mɔ̀nni duunnímu kè bɛcíríbɛ bo keè Onitibirɛ tamɛ̀, ²⁹ kɛ́yántɛ kɛ́yánni ífɔ̀ti mieke. Bèɛ dɔ̀ari mesáà nkɛ bɛɛ ta mufòmmu mieke, bèɛ dɔ̀ari meyei nkɛ bɛɛ bè bekénɛ.

Yesu í wanti benitibɛ nhò sánti

³⁰ N yí yóó na kédɔ̀ò timati nɛ m máá, m bekú n cice yé nni mbekú mɛ̀mmɛ, kè m beénti wetí ke yé n yí wantimɛ̀ kédɔ̀ò n dɔ̀ dɛ. N dɔ̀ari wèè n tɔ̀nni ò dɔ̀ dɛndɛ. ³¹ Kè m̃fi náá m máá kɛ́í n náànti bá ntú timómmɔ̀nti. ³² Otɔ̀u mɔ̀u wèè náa n kɛ́í, kè n yé ke dò nhò náa nti n kɛ́í nti tu timómmɔ̀nti. ³³ Di tɔ̀mmu benitibɛ Isāā borɛ, kòò nàké ò yé ti timómmɔ̀nti Inkè. ³⁴ N yí dɔ̀ bɛɛ náké n kɛ́í, m bɛ́i nyIsāā kɛ́í kè dè bo yie nkɛ di cootémú. ³⁵ Isāā do dɔ̀nnɛ fitirɛ̀ ndɛ ke miitɛ, kè di yie nke yànkɛ sámpó o wenniku mieke. ³⁶ M p̃ĩ mmùu tɔ̀mmú dɛumu ke p̃ɛ̀tɛ̀ Isāā kámu, muu benkú ke dò nKuyie nni ntɔ̀nni. ³⁷ N cice wèè n tɔ̀nni ò náámmu n kɛ́í. Di í

kèè o tammè diyie mari, di mē nyi ò yà diyie mari. ³⁸ O náànti í karì di mieke, ke yé di í támè ò tōnni wè. ³⁹ Di fēi ntii wari kè di yèmmè dò ndi bo pété ti mieke mufōmmu mùu bo sáà, ti mē nni nti tii náà n kpéi. ⁴⁰ Di mē nyi dó kékèteni m borè kèpété mufōmmu.

⁴¹ N yí wanti benitibè nni nsánti. ⁴² N di yému, kè di í dó Kuyie. ⁴³ N cice weè n tōnni bá di í n coute, kòò tòu mòu kòteni nè omáà di bo ò coute. ⁴⁴ Di bo yíme kéntá, dindi bèè wanti ditòbè kó yesāā, ke í wanti Kuyie nkuu máà di sante. ⁴⁵ Di yèmmè bá ndo mmü yóó di sei nKuyie mborè, Mōyiisi di yie nwèe kpeti weè yóó di sei. ⁴⁶ Kè di mènke do nyiemmu Mōyiisi kpeti di na nyiemmu n kpeti, ke yé ò nàkémè mü kpéi. ⁴⁷ Di né í mē nyiemme Mōyiisi wari ti, di bo yíme kénye n kpeti.

6

Yesu duómme kè pèè sūū

(Wénté Matie 14:13-21 nē Mariki 6:30-44 nē Duku 9:10-17)

¹ Kè Yesu sènté Kadidee kó menie mbè tu mē Tiberiyati mē kó diyáà. ² Kè benitibè péu nhò tū mbè yà mēè kpéi kòò miékunko bemuambe ³ kè Yesu deke ditari kénkari nè o tancòumbè. ⁴ Kè sō nSifube kó dibanni bè tu di diyentebanni kè di duunni. ⁵ Kè Yesu yà ditfnni kè di kòriní o borè kòò beke Fidipu ke dā: Ti bo donté de mudii kè ditfnni dii ndi? ⁶ Ò do yému ò yóó dàòmè ke né beke Fidipu ke bo yà ò bo tēnnè ti. ⁷ Kè Fidipuu ò tēnnè ke dā: Bá kè ti donténè dibenni tōmmu díti pèèbè, dè bá nsannè bá wè ò bo pétémè tawétitè.

⁸ Kè Yesu tancòumbè kòò mòu Ántidee, Simō Pieri nantè ò nàkè ke dā: ⁹ Dèdapumbire marè mōke die mpèèbè bènnūmmu nè siyī sidsi, dende né bo dàò ba kunitisūku kuu? ¹⁰ Kè Yesu dā: Duonnè kè bèè kari.

Kè sō ntīmūti dè bo kè bèè karoo ti ìnkè, bè do bo mbo sikoupsinūmmu (5000). ¹¹ Kè Yesu coute pèèbè kēsānté Kuyie nké bè totí nè siyī bè dó mēè botí. ¹² Bè di dii mōnni kēsānnè kè Yesu náké ò tancòumbè ke dā: Tiinnè yewétiyè yèè kpaá, kè dimari báá feti.

¹³ Kè bèè yè tíi nké yèè píe yemómmuyákè tepíitè nè yèdèè.

¹⁴ Kè bèè yà Yesu dàò dè ke dā: Oniti yie mmènke tú Kuyie mpāānānti náāntò nwe, kù yè nwèè kòriní.

¹⁵ Kè Yesu nsó mbè dó kóò pī ntikpāti nè muwērímú, kèwēte kédeke ditari o máà borè.

Yesu kètémè menie nyīnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nē Mariki 6:45-52)

¹⁶ Kuyuoku mōnni kòò tancòumbèè kote menie mborè, ¹⁷ kédeke kudabekù kénsenti Kapennaummu bíékè, ke sō ndè biite kè Yesu mu nyi wēteni be borè. ¹⁸ Kè kuyaakperikú makúu íté kénfuuti ke íinko yenéffnfré. ¹⁹ Dè do bo nsó mbè tūòke cidómétiribè bènnūmmu yoo bèkuò, kèyà Yesu kòò kéroo menie nyīnkè ke bè tóntoo kè kufōwáà mbè pī. ²⁰ Kè Yesu bè náké ke dā: Mí nwe! Kufōwáà mbáà di pī.

²¹ Kè bè ndó kóò tūóténè kudabekù kèyà bè pānke tūòkemè bè kòri kè.

Bèè do wanti Yesu pèè kpéi

²² Kè dèè wenté kè bèè kpaá menie nyáà bè wee íté dè, kè bèè denteni kudabekù wee dè bomè kumáà ndi, kè Yesu tancòumbèè kù ta kéité bá ò í néi. ²³ De mōnni kè tidabèti mati bonni Tiberiyati kētuakeni Yesu wee sante dè Kuyie mpèè kpéi kè bèè dè cááké. ²⁴ Benitibè banté dii mōnni kè dò nYesu nè o tancòumbè bè í dè kpaá keta de kó tidabèti kékote Kapennaummu o wammù.

Yesu weè tu mudii mùu duò mmufōmmu

²⁵ Bè yà dii mōnni Yesu kóò beke ke dā: Okóti, a tūòkeni die òmmōnni? ²⁶ Kè Yesu bè tēnnè ke dā: N di náá mōmmu nwe, di n wanti ke naati ke yé di wee cáákémè pèèbè kēsānnè, dè í tú di yà mēè kpéi n dōri dè. ²⁷ Di bá mpí mmutōmmú mudii mùu yóó cake mu kpéi, mpīnnè mùu í yóó cake mu kpéi, mùu yóó di duò mmufōmmu mùu bo sáà. Onitibire dó kè mu ndi duò nke yé o cice Kuyie nhò cànnemè kòò duò mmuwērímú.

²⁸ Kè bèè ò beke ke dā: Ti dò nkédòò ba ke pī nKuyie ntōmmú? ²⁹ Kè Yesu bè tēnnè ke dā: Kuyie nkó mōtōmmú tú di bo ntāmè kú tōnni wè. ³⁰ Kè bèè ò beke ke dā: A bo na kédòò ònti dieti kè ti yà kè né ntá, a bo na kédòò òmmu tōmmú! ³¹ Ti yembè do dimu mánni dikpáà mieke, kéndōnnè ti wàrimè ke tú: Kù bè duò nkéinkè kó mudii kè bè di. ³² Kè Yesu bè tēnnè ke dā: N di náá mmómmu nwe, dè í tú Mōyiisi weè di duò kéinkè kó mudii, n cice weè di duò kéinkè kó mudii mōmmōmmu. ³³ Kuyie nduò mùu dii tú wèè cūteni kéinkè ke duò mmufōmmu kutenkù. ³⁴ De mōnni ke be dā: Okóti, íti duò nde kó mudii sáà. ³⁵ Kè Yesu bè náké ke dā: Mí tú mudii mùu

duò mmufòmму, wèè kàtení m borè dikònni ténke báá ò pī, wèè n tá sinéyēí ténke báá ò pī. ³⁶ M mē nti ndi nàké: Di n yāmu, di mē nyí tá. ³⁷ N cice n duò mbè bēmou bè kàrinímu m borè, m mē nyí yóó yete òmòu! ³⁸ Ke yé n cùténímè keínkè ke bo dàò wèè n tōnní ò dómè mme, dè í tú m mómumu n dómè. ³⁹ Wèè n tōnní ò í dō n fétinnè ò n duò mbè kóò mōu, ò dō n duò nkè bèe yántému diyie sōnni yiè. ⁴⁰ N cice dō bèè kó dimàà yà debire ke dè tá bè mmòkemmu mufòmму mùu bo sàà, kè dèe duò nkè bèe yánté diyie sōnni yiè.

⁴¹ Kè dèe yonke Sifube Yesu yí mēè kpéi nhò tú mudii mùu cùténí keínkè. ⁴² Kè bè dà: Sosefu kó debire nde, kè ti yé o cice nè o yò, ò bo yíme kéna ke dō o cùténí keínkè.

⁴³ Kè Yesu dà: Bá nhüntínè dimàà. ⁴⁴ N cice wèè n tōnní, kòò í yūšnní òmòu, ò báá na kékòtení m borè, kè n duò nkòò yánté diyie sōnni yiè. ⁴⁵ Kuyie mpāānāānti náām̀bè páte mieke ti wàri ke tú Kuyie mbo bè duò nyitié. Wèè kèè Cice tié nkè í yie nweè kòriní m borè. ⁴⁶ Dè í tú n yé nhòmòu yà Cice Kuyie, wèè iténí Cice Kuyie mborè wèè kù yà. ⁴⁷ N di náá mmómumu nwe, wèè n tá ò m̀kemmu mufòmму mùu bo sàà. ⁴⁸ Míi tú mudii mùu duò mmufòmму. ⁴⁹ Di yembè do dímu mánni díkpáa mieke nè mēmmē ke ku. ⁵⁰ Mudii mùu cùténí keínkè mùu tú muu, wèè mù di ò báá kú. ⁵¹ Míi tú mudii mùu cùténí keínkè ke duò mmufòmму. Kè wèè di de kó mudii ò yó nfòumu sàà. N yóó pā mùu dii tú n k̀nti, n yóó mu mpā kè dèe yie nkè benitibè nfòu.

⁵² Ò héi mmēmmē, kè Sifube ínnèi bēmāā mediè nke tú: Ò bo yíme ke ti duò nho k̀nti kè ti cááké.

⁵³ Kè Yesu bè nàké ke dà: N di náá mmómumu nwe, kè di í cááké Onitibire k̀nti ke yà de yíi ndi bá mmòke mufòmму. ⁵⁴ Wèè cáà n k̀nti ke yó n yíi wèè m̀ke mufòmму mùu bo sàà, kè n yóó duò nkòò yánté diyie sōnni yiè. ⁵⁵ Ke yé n k̀nti ti tūmè mudii mómommumu, kè n yíi ntú menie mmómommume. ⁵⁶ Wèè cáà n k̀nti ke yó n yíi wèè n taunè, kè nh ò taunè. ⁵⁷ N cice wèè n tōnní ò fòumu sàà, ke te kè n fòu. Mēè botí nku wèè cáà n k̀nti m bo ntemè kòò nfòu. ⁵⁸ Míi tú mudii mùu cùténí keínkè, mù í wéínnè di yembè do di mù kékú. Wèè bo di de kó mudii ò bo nfòu sàà.

⁵⁹ Kapennaummu kó kutíntouku mieke nke Yesu do nàkémè de kó tináānti.

Yesu tancùmbè mabè do ò yetemè

⁶⁰ Bè kèè dii m̀nni Yesu béimmè de kó tináānti kòo tancùmbè sũkùbè dà: De kó tináānti yóumu, we mbo na kè ti yie.

⁶¹ Kè Yesu banté ti k̀kénèmmè o tancùmbè, kè bè beke ke dà: Ti di k̀kénèmmè? ⁶² Dè né bo ndi dómme di bo yà dii m̀nni kè Onitibire deèti ò do bo kè nè dimònni? ⁶³ Muyaánsàām̀ mùu duò mmufòmму, tik̀nti í d̀ori dēmarè, tináānti n di nàké ti tú Muyaánsàām̀ mmu ke fòu. ⁶⁴ Bēmabè di mieke mē nyí ti tá. Yesu do yēmu nè dimònni bèè í ò tá, nè wèè yóó ò fité.

⁶⁵ Kè Yesu yíe kébéi nke dà: Deè kpéi nte kè n di nàké ke tú òmòu í yóó na kékòtení m borè kè n Cice í ò yūšnní.

⁶⁶ De m̀nni kòo tancùmbè besũkùbè ò yóu bá bè ténke í nhò néinnè. ⁶⁷ Kè Yesu beke o tancùmbè tepítè nè bedé ke dà: Díní í dō kéitáà? ⁶⁸ Kè Simō Pierii ò tēínnè ke dà: N Yie nkè ti da yóu ti bo kòte we mborè? F́d̀ m̀ke tináānti ti duò mmufòmму mùu bo sàà. ⁶⁹ Ti támu ke banté ke dō nha tú wèè kpa mēyei, Kuyie ntōnní wè. ⁷⁰ Kè Yesu bè nàké ke dà: Míi di tāté dimou tepítè nè bedébè, nè mēmmē di mieke kòò mōu tu dibò.

⁷¹ Ò do náá Sudaasi Simō Isikadiyoti kó debire kpéi nke, o tancùmbè tepítè nè bedébè kòò mōu wèè yóó ò fité.

7

Yesu nei do í yie nho kpeti

¹ De kó dif̀nkùò kè Yesu nēnti Kadidee kó kutempē mmieke, ò í nyie nke kòte Sudee, ke yé Sifube do wantimè ke bo ò kùò. ² Ke ś nSifube kó dibanni bè tú di titouti kperi di t́šnní. ³ Kòo néi ò nàké ke dà: Kòte Sudee kàa tancùmbè múnke yà a d̀ori dè. ⁴ Wèè d́ bèe ò yíté ò ś í nd̀ori dēmarè dis̀ri, benke a d̀òrimè kè bè da yà.

⁵ (Yesu néi múnke do í ò tá.)

⁶ Kè Yesu bè nàké ke dà: M m̀nni mu nyí t̀àke, d́ndi borè yem̀rè yemou tú yesààye nye.

⁷ Kutenkù kòbe báa na kè ndi níí, bè níímmu mí, ke yé m bè náammè ke tú be d̀òrimè í wenni.

⁸ Kòtenè dibanni, mí m mu nyí k̀ri, m m̀nni mu nyí t̀àke.

⁹ Ò bè nàké mēmmē kédeè kénkpáa Kadidee.

Yesu do tièmmè Kuyie nč̀tè mieke

¹⁰ Kòo nēfi kòtē dibanni kòò múnkēē kòtē, ò mē nyí nyie nkénfēí. ¹¹ Kē Sifubē nhò wàà ndibanni miēke kē tú: Yé ò borè?

¹² Kē bè ñnēi ò kpéi nkē bēmabē tu onitisààwè nwe, kē betabē tu ò sounte benitibē mbe. ¹³ Bá òmòu í nnáá nho kpéi kē dē fēí, kē yé bè do démē Sifubē kó bekótibē.

¹⁴ Kē dibanni kó yewee toté yē cuokē, kē Yesu ta Kuyie ncīētē kénduò nyitiē mbenitibē. ¹⁵ Kē dēē di Sifubē kē bè mbékú bēmáá kē tú: Ò yīme kē yé Kuyie nnáahti miē mbotí ò mē nyí ti bebíí? ¹⁶ Kē Yesu bè tēñné kē dā: N di náá nti í tú n kpeti, wèè n tōnni wèè ti te. ¹⁷ Wèè dō kédōò Kuyie ndó dē, ò yóó bantému kénsá kē n náá nti tú Kuyie nkpeti yoo m mōmmu n kpeti. ¹⁸ Wèè náá nhomáá kpeti ò wanti o kó disānni ndi, kē wèè wàà nwèè ò tōnni o kó disānni ò í náá ntīmāti tūi tu siyáábisi. ¹⁹ Mōyiisi di nákému Kuyie ntannò, di kóo mōu mē nyí yé tū, dē yīme kē di dō kē n kuò?

²⁰ Kē diññni ò tēñné kē dā: Dibòò dii da ta, we ndó kē da kuò? ²¹ Kē Yesu bè náké kē dā: M pī mmutōmmú mūmáá ndi kē dē di di. ²² Mōyiisi wèè duò mucāmmú kó ikuó, dē mē nyí tú wèè ketē mucāmmú, mù bonēni di yembē borē ndē, nē memme kē di yie nke sō cāntē oniti bá teompūtē yīē. ²³ Kē di yie m Mōyiisi dōu ndii nuu kē sō cāntē debire bá teompūtē yīē, ba nkpeí nnē te kē di miēke m pēi m miēkūnnē mēē kpéi nhoniti teompūtē yīē? ²⁴ Di báá mbekūnē mebatimē, di mbekū kē tū ntīmōmmōnti.

²⁵ Kē Sedisadēmmu kōbē mabē nnáá nke tú: Dē í dō mbē wanti wèè niti nwe kē bo ò kùòà? ²⁶ Ntē we kē náá mbá ò í sari kē bè ò wúónko. Bekótibē sàà bo mbantému kē do nhò tú Kirisáà? ²⁷ Ti yēmu oniti yie ñyēnni dē. Kirisi bo tuakeni dii mōnni òmòu í yó nyé ò bonni dē.

²⁸ Kē Yesu ntiē mbenitibē Kuyie ncīētē miēke kēpīkē kē dā: Di yē ndi yé ñ yēnni dēà? N yí kōtení nē m máá, wèè n tōnni ò tu timōmmōnti yīē nwe, di mē nyí ò yé. ²⁹ Mí nh ò yēmu kē yé m bonimē wèè borē kē wèè n tōnni.

³⁰ Dē mōnni kē bè ndó kóó pī, òmòu mē nyí nhò kááké, kē yé o mōnni mu ndo í tuàkēmē. ³¹ Kē kusūkūu yie nho kpeti kēnnáá kē tú: Kirisi bo tuakeni kédōò dēmarē kē dēē pēētē oniti yie nkperáà?

Bē tōmmē tihāāpōnti kē ti bo pī nYesu

³² Kē Fadisīēbe keē bè ùnti ùntimē ò kpéi, kē náké Kuyie ncīētē kó benitibē, kē bēē dake kētō ntihaāpōnti kē ti bo ò pī. ³³ Kē Yesu bè náké kē dā: N yó nkpaá kē di bonēmu kē dēē yíē sāmtpó kē n kò nwèe n tōnni ò borē. ³⁴ Dē mōnni kē di n wammú kémóntē, kē yé di í yóó namē kékote m borē.

³⁵ Kē Sifubē mbékú bēmáá kē tú: Ò yóó kòtē kē, kē ti né báá ò yà? Ò sàà yóó kòtē kēntiē Sifubē bèē ciētē bēmbe kē bo Kerekibe cieà? ³⁶ Ò mē mbéi tū náahti kē tú: Ti bo ò wammú kē báá ò yà, kē báá na kékote ò borē, ti tú ba?

Meniē mēē duò mmufōmmu

³⁷ Dibanni dēnni dii yīē kē benitibē nsū kē Yesu cómmú diññni cuokē kēpīkē kē dā: Kē sinéyēí bo wē, wèē kōtení m borē kényà! ³⁸ Wèè yie n kpeti, meniē mmēē duò mmufōmmu mē bo mpūš nho miēke kéndōnnē ti wārimē.

³⁹ Yesu do náá Muyaánsààmú kpéi nke, bèē ò tá bè yóó pétē mù. Muyaánsààmú mu ndo í kōtení kē yé Yesu mu ndo í dēkēmē kēñkē.

Bē nēnnimē Yesu kpéi nkétoté yetīrē

⁴⁰ Kē benitibē keē dē kó tináahti kē dā: We nniti mēnke tú Kuyie mpāānāahti náahtò nwe. ⁴¹ Kē bēmabē ntu Kirisi nwe, kē betabē tu: Kadidee nwe Kirisi dō nkéyēnnimēà? ⁴² Ti í wāri kē tú Kirisi dō nkéyēnni Dafiti kó kufuku miēke nke kē bèē ò peitē Betideemmu Dafiti kó diheià?

⁴³ Memme kē diññni toté Yesu kpéi. ⁴⁴ Kē bēmabē ndó kóó pī, òmòu mē nyí nhò kááké.

Bē tōmmē tihāāpōnti kē ti bo pī nYesu

⁴⁵ Kē tihāāpōntii wētoo ikuó niùbē nē Fadisīēbe borē, kē bèē bè beke kē dā: Dē yīme kē di í ò pīñní.

⁴⁶ Kē tihāāpōntii bè tēñné kē dā: Ti mu nyí yà wèè náahti dōnnē oniti yīē nkpeti. ⁴⁷ Kē Fadisīēbe bè beke kē dā: Di múnke yie nkē bè di soute māà? ⁴⁸ Di yà kē ti kó bekótibē kóo mōu yoo Fadisīē mōu kòò yie nho kpeti? ⁴⁹ Bēē yie nho kpeti bè í yé Mōyiisi kó ikuó, bè tu Kuyie ncōs bēmbe.

⁵⁰ Kē sō Nikodemmu Fadisīēbe kóò mōu wèè do kàtē keyēnkē makē kényà Yesu kòò dē bo kēbēí nke dā: ⁵¹ Ti kó ikuó yē nti ní bekēnēmu oniti kóo náké ò kpeti, kē ti bantē ò cààrē mù kē né na kóò kùà.

⁵² Kè bèè ò tèǹǹé ke dǎ: A múnke tú Kadidee kou nweà? Wénté mesàà nKuyie nnáànti kàa bo yà Kuyie mpáànáànti náàntò mòu mu nyí yènnímè Kadidee. [⁵³ Memmè kè bèè ciété kékúú mbe cǐi.

8

Bè pǐ nwèè nitipòkù kòò duśnè onitidòu

¹ Kè Yesu deke Odifíè tǎri, ² kè pike wète Kuyie ncǐtè, kè benitibèe tíi nkòo nkari ke be tiè. ³ Kè ikuś wāābè nè Fadisiǐbèe tǎni onitipòkù mòu kòò còriné difinni cuokè, ⁴ kénáké Yesu ke dǎ: Okóti, ti sǎ nhonitipòkù yìe nduśnè onitidòu mòu nwe kè ti ò pǐ. ⁵ Mǎyiisi kó ikuś yē nti ní bústí wèè dǎò me kòò botí yetárè nye kékua. A yèmmè dòmme?

⁶ Bè do náa mmemme kòo diintemu ke wanti bè bo ò sei ntii ñnkè. Kè Yesu sǐnnè kénwāu ketenkè nè ò nóm̄bii. ⁷ Kè bè baa nsáké kòò bèkú, kòò ñinní o yuu kébéi nke dǎ: Di mieke wèè ò dǎ meyei nnè ò bomè, wèe keté kòò bǎtè ditári.

⁸ Kéwète késinnè kénwāu ketenkè. ⁹ Bè kèè dii mǎnni de kó tináànti kényiiti bema bema, kékèténè bekótibè ke yàa dentenè bebémbè, ke yóu Yesu nè onitipòkù deborè. ¹⁰ Kè Yesu ñinní o yuu kékèkè onitipòkù ke dǎ: Yé bèè da pǐnní? Òmòu ténke í dǎ kè da kuà? ¹¹ Kòò ò tèǹǹé ke dǎ: Ǿ ò Yíè! Kè Yesu ò náké ke dǎ: M múnke í dǎ ke da kuà, kǎte, ke ténke né báá dǎò meyei.]

Yesu wèè tú kuwenniku

¹² Kè Yesu wète kébéinnè difinni ke dǎ: Míi tú kutenkù kó kuwenniku, wèè n tú nhò bá nkéi dibilni, de kó kuwenniku ò kòrinè mufòm̄mu borè nde.

¹³ Kè Fadisiǐbèe ò náké ke dǎ: A náa nhamáa kpéi nke, a náànti í tú timómm̄nti. ¹⁴ Kè Yesu bè náké ke dǎ: N náa m mǎa kpéi nke, kè ti tu timómm̄nti, ke yé n yém̄mu m boní dè nè n kǎri kè, dǐndi me nyí yé m boní dè nè n kǎri kè. ¹⁵ Dǐndi bekù di nuò nwùò ndènde, mí mme nyí bekùnè òmòu. ¹⁶ Kè dè tǔàkení ke dǎ m beké, m bekénè timómm̄nti, ke yé n yí bomè m mǎa, n cice wèè n tǎnní ò m bonèmu. ¹⁷ Di kó ikuś mieke ti wàrimu ke tú: Benitibè bèdébè yà ti ke béi ntii ò ntú timómm̄nti! ¹⁸ N náam̄mu m mǎa kpéi, nkè n cice wèè n tǎnní kòò náa n kpéi. ¹⁹ Kè bèè beke Yesu ke dǎ: A cice bore? Kòò bè tèǹǹé ke dǎ: Di í n yé, di me nyí yé n cice, kè di do n yé di na nyém̄u n cice.

²⁰ Yesu do bo Kuyie ncǐtè mieke nke, bè àà dè idííti ke náa nde kó tináànti, òmòu me nyí nhò pǐ nke yé ò mǎnni mu ndo í tǔàkemè.

Yesu nákéme ke tú ò kǔnti o cice bo kè

²¹ Kè Yesu yíé kè bè náké ke dǎ: N yitimu kè di bo n wammú ke kú di yei mmieke. Di báa na kékote n kǎri kè.

²² Kè Sifube nnáa mbemáa ke tú: Ò sàà yóó kuà omáa ndaà? Ba nnè tú ti báa na kékote ò kǎri kè. ²³ Kè Yesu bè náké ke dǎ: Di tú ketenkè kǎbe mbe, kè n tu kékèkè kou, di tú ku ntenkù kǎbe mbe, mí mme nyí tú kutenkù kou. ²⁴ Deè kpéi nte kè n di náké ke tú di yóó kú di yei mmieke, ke nsà kè di í yie nke dǎ n tú n tú wè, di yóó kú di yei mmieke nke. ²⁵ Kè bèè beke Yesu ke dǎ: A tú we? Kòò bè tèǹǹé ke dǎ: N di nákému n tú wè nè dimǎnni. ²⁶ M mǎkemu tináànti péu n na nnáké ti di kpéi nnè m bo di bekénè ti, n cice wèè né n tǎnní ò tu timómm̄nti yíe nwe, n kèè ti ò borè, n ti nnáa nkutenkù.

²⁷ Bá bè í mbanté ke dǎ nhò bè náa nho cice kpéi nke. ²⁸ De mǎnni kè Yesu bè náké ke dǎ: Di bo dee ndii mǎnni Onitibire kudapáati ñnkè di bo banté n tú wè, kébanté ke dǎ n yí náa ntimatí nè m mǎa, n náa n cice m benke tinti. ²⁹ Wèè n tǎnni wè m bonèmu wè í n yóu m mǎa, ke yé n dǎorimè ò dómè mme sǎa.

³⁰ Yesu náké dii mǎnni memme kè benitibè péuu yie nké nhò tá.

A bo yèmè tidaati mieke

³¹ Kè Yesu náké Sifube bèè do ò tá ke dǎ: Kè di yie n náànti, ñdǎoriné ti yém̄mè, di bo ntú n tancúmbè mómm̄mbe. ³² Di bo yíétè timómm̄nti, kè ti di denne tidaati mieke. ³³ Kè bèè ò tèǹǹé ke dǎ: Ti tú Abarahammu yaábí nyí, ti í náa nhòm̄m̄u kó tidaati diyie marí, a báa na ke dǎ ti bo yé tidaati mieke. ³⁴ Kè Yesu bè tèǹǹé ke dǎ: N di náa mmómm̄mu nwe, wèè dǎdri meyei nhò tú meyei nkó kudaakù nku. ³⁵ Kudaakù ñ ñ há ke bo ku yíe ncǐtè sǎa, tǎcǐtè bire deè ñ mbo sǎa. ³⁶ Kè n di denne tidaati mieke di mènke yém̄u ti mieke. ³⁷ N yém̄u di tímè Abarahammu kó iyaábí, ke né dǎ kè n kuà, di í yie mmèè kpéi n náànti. ³⁸ Mí n di náa n cice m benke tinti, kè di dǎori di kóò cice di náké ti. ³⁹ Kè bèè dǎ: Ti cice tú Abarahammu nwe. Kè Yesu dǎ: Kè di mènke do ntú Abarahammu yaábí nyí di na mpím̄mu ò do pǐ mmùu tǎmmú. ⁴⁰ N di náké timómm̄nti nti n kèè ti Kuyie mborè kè di dǎ kè n kuà, Abarahammu í dǎò me kòò botí. ⁴¹ Di

pī ndi cice kó mutšmmú mmu. Kè bè dò ti í tú ipocēmbí, ti cice bo omáà ndi, weè tu Kuyie.
⁴² Kè Yesu dā: Kè Kuyie nkuu do ntú di cice, di na nni ndómu, ke yé nè ku tū bomè, kè kuu n tšnní, n yí kštení nè m mää. ⁴³ Ba nte kè di í banní n náàntí? Di to kpeñní mèè kpéí nke.
⁴⁴ Di cice tú dibòò ndi, kè di dō kédòò di cice dibòò dómè. Dibòò tu okòùti nwe nè di bomè, di 53 í nna kénáké timšmmànti, di náànti timòu 53 ntú siyáábisi nsi, ke yé di tumè siyáábisi yìè nwe, siyáábisi cice. ⁴⁵ Mí n náa ntimšmmànti nti, deè te kè di í yie n kpeti. ⁴⁶ Di mieke we mbo benke n dōò mèè yei? N náa ntimšmmànti nti, deè yime kè di í dō kēyie n kpeti. ⁴⁷ Wèè tu Kuyie nkou weè kemmu ku náànti. Díndi me nyí tú Kuyie nkòbe, deè te kè di í kemmu n náànti.

Yesu nè Abarahammu we nkóti?

⁴⁸ Kè Sifubee ò nàké ke dā: Ti naatimu ti yime a tú Sammarii ei kou, kè dibòò da ta. ⁴⁹ Kè Yesu bè tēñné ke dā: Dibòò marí í n ta, n déúkunko n cice yètiri ndi, díndi me nyí dō kē n déúkunnē. ⁵⁰ N yí wanti disānni, Kuyie nkuu dō n sānni kè ku bekū. ⁵¹ N di náa mmšmmu nwe, wèè yie n náànti ò báá kú.

⁵² Kè Sifubee ò nàké ke dā: Di mmònni ti bantému weti weti ke do ndibòò da ta. Abarahammu kumu kè Kuyie mpāānāànti náambè ku, kè fš ntú wèè yie nha tié nhò báá kúá? ⁵³ Fšš deu ke pēētē Abarahammu wèè kú nè Kuyie mpāānāànti náambè bèè kúá? A yèmmè do nha tú we?

⁵⁴ Kè Yesu bè tēñné ke dā: Kè n sánti m mää n sānni bo ndò ndetetirē. N cice weè n sánti, wenwe di yē nwèè tú di kó Kuyie. ⁵⁵ Di í ò yé, mí mme nhò yēmu, kè n yí n yí ò yé n tú siyáábisi yìè nwe ke di dōnnē, m me nhò yēmu, ke yíè nho náànti. ⁵⁶ Dē do naatimu di cice Abarahammu n korini mèè kpéí, kòo n yà kè diwèl ò pí.

⁵⁷ Kè Sifubee ò beke ke dā: A bie mmu nyí tūške sipisínūmmú kàa yē nha yà Abarahammaā? ⁵⁸ Kè Yesu bè tēñné ke dā: N yó mbo kè bè mu nyí peitē Abarahammu. ⁵⁹ Dē mōnni kè bèè túóté yetārē ke bo ò bùótí, kóò mōntóo Kuyie ncīētē mieke, kòò yē.

9

Wèè do tú kuyūšnkū nè bè ò peitémē

¹ Kè Yesu mpēnké kēyā oniti mōu, kòò tú kuyūšnkū nè bè ò peitémē. ² Kòo tancòumbēè ò beke ke dā: Okóti, ba nte kòò tu kuyūšnkū nè bè ò peitémē? O kó meyei mmeè te yáa ò yembè kšme? ³ Kè Yesu bè tēñné ke dā: Dē í tú ò kó meyei mmeè te yoo ò yembè kšme, ò yēl kè Kuyie nkuu bo benke ku wērimú ò ñnkē. ⁴ Ti dō nképí wèè n tšnni ò tšmmú mmu kè diyìè kpaá, dē yóó biitemu bá òmòu tēnke báá na kēpí mmutšmmú. ⁵ M bo kutenkū mieke ke tú kutenkū kó kuwenniku nku.

⁶ Ò bēi mmmē kēdeē kēfūtē ketenkē, kédòò titátí kēwaare kuyūšnkū nuu, ⁷ kē kú nàké ke dā: Kòte Sidowee kó kubinku kēyuutē (diyētiri ò tu Sidowee di benkú ke tú: Bē tš nwe.)

Kè kuu kòte kēyuutē, kēnwētini ke wúó mpáíí.

⁸ O cēpetitobē nè bèè do ò yē kòò múšte kè bè dā: Dē í dō nwèè do kari wēnwē ke mósáá?

⁹ Kè bēmbabē ntú wēnwē.

Kè betobē tu wèè dōke, bè dōmmu.

Kè wenwe tú: Mí nwe m mšmmu.

¹⁰ Kè bèè ò beke ke dā: A yime ke wēnté? ¹¹ Kòò bè tēñné ke dā: Oniti bè tu wè Yesu wèè dōò titátí ke waare n nuu, ke yē n kòte Sidowee kó kubinku kēyuutē. Kè n kòte ke yuutē ke wēnté.

¹² Kè bèè ò beke ke dā: Dē kóo niti borē? Kòò dā: N yí yé ò borē.

Fadisēbe bekúme kuyūšnkū wèè ku wéi

¹³ Kè bèè kōtē oniti wèè do tú kuyūšnkū ke wēnté Fadisēbe borē. ¹⁴ Teomputē yìè do ndi Yesu dōmē titátí kēwaare ò nuu kóò wéi. ¹⁵ Kè Fadisēbe ò beke ò yime ke wēnté? Kòò dā: Ò waare titátí nti n nuu, kè n yuutē ke wēnté.

¹⁶ Kè Fadisēbe mabē dā: Dē kóo niti í tú Kuyie nkou ke yé ò í tūmmē teomputē kó iku.

Kè betobē dā: Wèè mōke meyei nho báá na kédòò yìè mmē ndòò tì dieti.

Menime kè metotimēè ānnē bē cuokē.

¹⁷ Kè Fadisēbe yìè kēbeke oniti ò wéi nwè ke dā: A yèmmè dō nhò tú we? Ke yé ò wéimmmē fš nwe. Kòò bè tēñné ke dā: Ò tú Kuyie mpāānāànti náàntò nwe.

¹⁸ Nē mēmmē Sifube í nyie nhò do tūmē kuyūšnkū ke wēnté kè deè nte kè bèè yúni ò yembē, ¹⁹ kē bè beke ke dā: Di bire nde di yē ndeè tú kuyūšnkū nè dē peitēmmā? Dē né wūškémmē kòò wēnté?

²⁰ Kòò yembē dā: Ti bire nde kòò tu kuyūšnkū nè ò peitémē. ²¹ Ti me nyí yé dē yime kòò wēnté, yoo wèè ò wéi, bekēnē we ò mšmmu, ò kōtēmu ke bo na kē di tēnnē.

²² O yembè do dé Sifube mbe kénnaá mmemme, ke yé Sifube do túmè kè wèè yie nYesu túmè Kirisi Kuyie ntáátè wè, bèè ò bèti kutúintouku mieke. ²³ Kè deè nte kòo cîtê kabe dà: Ò kòtému, bekenè we o mómumu.

²⁴ Kè Fadisiēbe wēte kényúni oniti wèè do tú kuyũñkú ke wénté ke dà: Náké timómmoni Kuyie nyiké, tinti yé ke dò nhoniti yie ntú meyei nyiè nwe. ²⁵ Kòo bè tēñné ke dà: Kòò tu meyei nyiè nyoo ò í ò tu, n yí yé, n yé timati máa ndi: Nh ɔ ntú kuyũñkú nku, di mómmoni ke wúó. ²⁶ Kè bèè ò beke ke dà: Ò da dàò ba? Ò da wéi nhómme boti? ²⁷ Kòo bè tēñné ke dà: N ti ndi nákému, di me nyi dó kényie, de yíme kè di dó n wēte kébéi? Yáa di múnke dó kénnaá nho tancóumbè mbe?

²⁸ Kè bè nhò sáà nke tú: Fáò tu de kóò niti kóo tancóunti, tinti tú Məyiisi kabe mbe. ²⁹ Ti yému Kuyie ndo náánèmə Məyiisi, ti me nyi yé yie nyènni kèè biéké.

³⁰ Kòo bè tēñné ke dà: Dè n dimu di túmè di í yé ò bonni de, kè weè né n wéi. ³¹ Ti yému ke do nKuyie nyi cóu meyei nyembè kó mubáammu, bèè kú dé ke daori kú dómè ku cóu beè kómu. ³² Ti mu nyi kèè kòò mǝu wéi mbè peité wè kòò tu kuyũñkú. ³³ Kè de kóo niti do í boni Kuyie mborè, ò na bá nna kédàò dèmarè.

³⁴ Kè bèè ò tēñné ke dà: Fá nwèè tú meyei nyiè nè bè da peitémə, fǝò bo ti tiénnaà? Kòò bèti kutúintouku mieke.

Tiyũñti mómmoni

³⁵ Kè Yesu keè bè ò bètimè, kóò yà kóò beke ke dà: A tá onitibiraà? ³⁶ Kòo ò tēñné ke dà: Okóti, yé weè tu wè kè nní nhò tá? ³⁷ Kè Yesu ò náké ke dà: A ò yàmú weè da náánnè. ³⁸ Kè weè niti dà: N Yiè n támu.

Ke nínkóo Yesu iiké kóò bánté. ³⁹ Kè Yesu ò náké ke dà: N kǝtenèni tibeènti nti kútenkú mieke kè bèè wúó nkè bè bo yéi, bèè yéi kè bèè wénté.

⁴⁰ Kè Fadisiēbe mabè dè bo, kékeè ò náámmè, kóò beke ke dà: Ti múnke tú tiyũñti ntaà? ⁴¹ Kè Yesu bè tēñné ke dà: Kè di do ntú tiyũñti dè na bá ntú di kó meyetímè, di yèmmè né me ndómme di wúó, deè te kè dè tu di kó meyetímè.

10

Opecēti sàawè

¹ N di náá mómumu nwe, wèè í ta dipètu kó dibòri ke ta kupikú tekú kuduotí ò tu oyúókú nwe, okòuti. ² Wèè me nta dibòri wèè tu opecēti. ³ Wèè bàa dibòri ò ɔɔ we nkpeté, kòo nyi yu kè í yo o tammè kóo í yènnè, ⁴ kénni kè í tũ nke yé í yémè o tammè. ⁵ Ipe í tũu nyi í yé wè, í ɔ nhò cokumu, ke yé í í yémè o tammè.

⁶ Yesu do bè ántému, bè me nyi mbanté ò tu mù.

Yesu wèè tu opecēti sàawè

⁷ Kè Yesu yíé kébéi nke dà: N di náá mmómumu nwe, mǝi tu dipètu kó dibòri. ⁸ Bèè kó dimàà keté ke kǝtení bè tú beyóóbè mbe, bekòùbè, ipe me nyi yie mbe kpèti. ⁹ Kè Yesu dà: Mǝi tu dibòri, wèè ta m borè ò bo cooté, ke níi ta, kényè, kèpété mudii. ¹⁰ Oyúókú ɔɔ kǝtení ke bo yúúkumu, ke bo kuó, ke bo cake. Kè mí nkǝtení ke bo duó m pe mufòmumu kè í mmù mǝke medìè.

¹¹ Mǝi tu opecēti sàawè, opecēti sàawè duó nho fòmumu mmu o pe kpéi. ¹² Wèè í te ipe ke í cǝmmù idííti kpéi, kòò yà dimanni kè di kèriní, ò ɔɔ yóumu ipe kécoké kè dii pǝmmú ipe, kè itei ciété. ¹³ Ke yé ò cǝmmúmè idííti kpéi nke, o kpèti í í bonè. ¹⁴ Mí n yému m pe kè m pe n yé. ¹⁵ N cice n yé mèè boti m me nhò yé kè yé m pe kè í n yé, kè n duó n fòmumu í kpéi. ¹⁶ M mǝkemu ipe tēi ìi mu nyi ta dipètu mieke, n dò nke múnke í kpààkenímu kè ìi keè n tammè kèwēnnè kupecēnku kumáà, ocēnti omáà.

¹⁷ N cice n dǝmu, n yóó duó mmmè kpéi n fòmumu, kèwēte kè mù cǝuté. ¹⁸ N duó n fòmumu nè mmáà ndi, òmǝu báa na kè n kuó, n cice weè n duó nde kó muwērimú, kè m bo duó n fòmumu kèwēte kè mù cǝuté.

¹⁹ Nè de kó tináanti kpéi nkè metotímè wēte kéánnè Sifube cuokè. ²⁰ Kè besũkùbè ntú: Dibòò dii ò ta, ò wáátému! Ba nte kè di kemmu o náanti.

²¹ Kè betabè tu: Dibòò ta wè báa na kénnaá mmie mboti, dibòò bo na kèwéi kuyũñkàà?

Sifube do yetemè Yesu

²² Dè do tú muséé nkó dimónni ndi, kè bèè ánnè Kuyie ncǝtè wénkùmè kó dibanni Sedisadammu. ²³ Kè Yesu ncǝnti Kuyie ncǝtè kó ditowaà, Sadomǝo kó kufiiku mieke. ²⁴ Kè Sifube ò cǝtè, kóò beke ke dà: Ǟndaà ndi a yóó ti nákéme a tú wè, kè dè ti wenke? Kè fǝò tu

Kirisi, a ti náké weti weti. ²⁵ Kê Yesu bè tɛ́nné ke dɔ̀: N ti ndi nákému bá di í yie, mutɔ́mmú m pĩ mmú nê n cice kó diyètiri muu benkú n tú wè. ²⁶ Di me nyí tá ke yé di í túmè n kó ipe. ²⁷ M pe yomu n tammè kè n yí yé kè i n tú. ²⁸ Kè n yí duò mmufòmmu mùu bo sáá, ì í yóó kú bitì! Òmòu me mbáá na kè ì fiète n nòutè mieke. ²⁹ N cice wèè ì nni nduò, ò pɛ́tému demòu, òmòu báá na kè ì fiète n nòutè mieke. ³⁰ Mí nnè n cice ti tú onitì omáá ndi.

³¹ Kê Sifube tó aké yetárè ke bo ò bústí kékú. ³² Kê Yesu bè náké ke dɔ̀: Di yàmu m pĩmmè mutɔ́mmú sààmú nê n cice kó muwérímú, òmmu kpéi nke di dómè kè m bústí yetárè kékú? ³³ Kê Sifube ò tɛ́nné ke dɔ̀: Ti í dɔ́ ke da kuò mutɔ́mmú sààmú kpéi, a caàri Kuyie nyètiri ndi. Fò nhonitì kàa tú amáa Kuyie. ³⁴ Kê Yesu bè tɛ́nné ke dɔ̀: Ti wàrimu di kó ikuó pátiri mieke ke tú: Mí nKuyie mmú bái nke yé ndi tú kènkè kòbe mbe. ³⁵ Kê tì wàri ke tú kù do náánnè bè tú kènkè kòbe ti me nyí yóó na kè tì kù. ³⁶ Kuyie nnè tãáté mínwe ke n tãnni kutenkú mieke, di bo yíme ke dɔ̀ n caàri Kuyie nyètiri, n yí mèè kpéi n tú Kuyie mBire? ³⁷ Kê n yí pĩ n cice kó mutɔ́mmú di báá nni ntá. ³⁸ Kê mme mmú pĩ, nke di í n tá, ntánè tũnké m pĩ mmùu tómmú kè dèe yie nke dí banté ke dɔ̀ n cice bo m mieke kè m bo o mieke.

³⁹ Kê bè tó ndó kóò pĩ nkòo yé kéité.

⁴⁰ Kékote Suditɛ́, Isaã do keté kénháa dè benitibè batémmú kémbo. ⁴¹ Kê kunitisũkú nkòri o borè ke náá nke tú Isaã í dòò tidièti matì, ò né náké tũ kó dimàa onitì yie nképí ti tú timómmònti nti.

⁴² Deborè kè kunitisũkúu yie nkéntá Yesu.

11

Dasaa kúmè

¹ Dasaa do tú Betannii kó diheì kou nwe kòo tãbè bo bèdébè, Maari nê Mariti, kè Dasaa muoke. ² Dasaa tãu Maari wèè do còu nYesu naacèi tũdààri kèuténè o yùti, wèè tãu Dasaa do muoke. ³ Kòo tãbèè tɔ́ nkè bèè náké Yesu ke dɔ̀: Ti Yiè nha népo wèè mɔ́.

⁴ Kê Yesu keè de kó tináànti ke dɔ̀: De kó mumómmú í yóó ò kù, mù pètínke yóó déúkùnnè Kuyie nyètiri ndi, kènte kè bèè sànte ku Bire.

⁵ Yesu do dómu Mariti nê Maari nê Dasaa mediè, ⁶ kékeè Dasaa mómme kénkpáa deborè ke dɔ̀ yewe yédéè, ⁷ kénáké o tancóumbè ke dɔ̀: Ti wètenè Sudee. ⁸ Kòo tancóumbèè ò náké ke dɔ̀: Okóti, dè mu nyí mǎnte Sifube sòò dómè kè da kuò kàa tu ti kè wètaà? ⁹ Kê Yesu bè náké ke dɔ̀: Diyie dimáa tewebièti mefitímè tɛ́piítè nê mède mme, kòò mǎu kèri kuyie nhò báá bété, ke yé ò wúómme kuwenniku kùu bo kutenkú. ¹⁰ Kòò mǎu me nkèri keyènkè ò bo bété ke yé ò í mǎkemè kuwenniku.

¹¹ Yesu bái mmemme kédeè ke dɔ̀: Ti népo Dasaa yé nke duómu, m me nkòrimu ke bo ò èntè.

¹² Kòo tancóumbè dɔ̀: Ti Yiè nkòò yé nke duómu ò yóó miètému.

¹³ Yesu do dɔ́ kè bè náké Dasaa kúmè mme, kè bembe yèmmè né ndò ò náa mmunòndómmú kpéi nke. ¹⁴ Dè mǎnni kè Yesu bè náké páli ke dɔ̀: Dasaa kúmu. ¹⁵ Dè né n naatimu di kpéi n yí bomè deborè dè bo yiemme kè di nni ntá. Tí kotenè o borè.

¹⁶ Dè mǎnni Tomaa wèè do tú detáátébire kòo náké betòbè ke dɔ̀: Ti kotenè kéwènnénè ti Yiè nkékú.

Yesu duómmè kè Dasaa yànté

¹⁷ Kê Yesu mbo tuókoo Betannii ke sɔ́ mbè kũnné Dasaa kè dè mǎke yewe yènàa. ¹⁸ Betannii do í dètirinè Sedisademmu, dè bo mbo cidómétiribè bètáati. ¹⁹ Kê Sifube yènni péu kékotení ke bo dɔu mMariti nê Maari be tãu kũ.

²⁰ Mariti kèè dii mǎnni Yesu kèròomè, kè Maari nkari tɛ́tɛ̀tè kòo kote kóò co, ²¹ kóò náké ke dɔ̀: N Yiè nkàa do mbo die n tãu na ba nkú. ²² N né yému ke do nkàa beke ti Kuyie kù bo ti dɔ̀. ²³ Kê Yesu ò náké ke dɔ̀: A tãu yóó yántému. ²⁴ Kê Mariti dɔ̀: N yému ke do mmukúkáyántimú yiè, diyie sɔnni yiè ò bo yánté. ²⁵ Kê Yesu ò náké ke dɔ̀: Mí tu mukúkáyántimú ke tú mufómmu. Wèè n tá ò bo nfòu bá kòò ku. ²⁶ Bèè kó dimàa n tá bè báa kú bitì. A ti yienaa? ²⁷ Kê Mariti ò tɛ́nné ke dɔ̀: N Yiè, n támu ke do nha tú Kirisi Kuyie mBire dèè kòtení kutenkú mieke.

²⁸ Ò bái memme kédeè kékote kéwè Maari ke dɔ̀: Ti Yiè nkòtení ke da yu.

²⁹ Kê Maarii íté mecāa nkènkari Yesu borè. ³⁰ Yesu mu ndo í ta diheì mieke, ò do kpáa Mariti do ò co dè nde. ³¹ Sifube bèè do bonè Maari kòò báa nkè bèè yà ò itémè mecāa nkòò tũnnè kè be yèmmè dò nhò kàri kufstì borè nde ke bo kuó.

³² Kê Maarii tuoke Yesu borè kéninkóo o ìkè kóò náké ke dɔ̀: N Yiè, kàa do mbo die n tãu na ba nku.

³³ Kê Yesu yà ò kuómmè, kè Sifube múnke kuò, kòo yèmmèè caàrè mediè nkè mesémmèè ò pĩ.

³⁴ Kòo beke ke dɔ̀: Di ò kũnnè de? Kê bèè ò tɛ́nné ke dɔ̀: Ti Yiè nkòtení kéyà.

³⁵ Kê Yesu kuś. ³⁶ Kê Sifube dā: Wénténè wè ò dō mēè boti.

³⁷ Kê Bèmbabè ntú: Wenwe wèè wéi nkuyũñkù ò na bá nna kédaò timati kè Dasaa báa kúa?

³⁸ Kê Yesu yèmmè wēte kécaārè kòo kòte kufōti borè. Bè do kù keú ditári ndi képoo nditári.

³⁹ Kê Yesu bè nàké ke dō: Pootenè ditári! Kê Mariti, ocí tãu dō: N Yiè, nhò bo ncàarè, diyie naanni ndi yie nè bè ò kũnnémè. ⁴⁰ Kê Yesu ò tēñnè ke dō: N da nàké tì, kàa tì tã, a bo yà Kuyie nkó tikpeti.

⁴¹ Kê bèè poote ditári, kè Yesu bóuté kéñkè ke dō: N Yiè nda dōunnè mutōmmú a dōòmè n da mōo tì. ⁴² N yému ke dō nha daari n da békú tii kó dimàà, nnè béi mēmmè kè dè bo yie nkè benitibè bèè m muri kè bèè nyé ke dō nfōò n tōnní.

⁴³ Ò béi mēmmè kédeè képiékè ke dō: Dasaa yènní!

⁴⁴ Kòo cii yènní ke fī ntiyàati ò naacèi nè o nou nè ò iikè, kè Yesu bè nàké ke dō: Fīntenè wè kòo ité.

Bè do wēnnémè dinùu ke bo kuw Yesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2)

⁴⁵ Kê Sifube bèè do bonè Maari kéyà Yesu dōò dè, bē mieke kè besũkubèe yie nYesu. ⁴⁶ Kê bē kó bēmbabè kòte kénáké Fadisībè Yesu dōò dè. ⁴⁷ Dē mōnni ikuś niùbè kó bekótibè nè Fadisībè kè bèè tí dibeéntīnni dieri ke dō: Tì yóó yīme? Oniti yie mmè ndòòrimè tidietì péu? ⁴⁸ Kè ti yóu kòò mē dōòri benitibè bēmau bo yie nho kpèti, kè Odommu kòbèe kotení, képante Kuyie ncīètè kátieke tì èi.

⁴⁹ Kè bē kóò mōu bè tu wè Kayifu, wèè do tú ikuś niùti dièwè dē benni, kòo bè nàké ke dō: Di í banté. ⁵⁰ Di í yé ke dō ndè tú di kó mesàa mme oniti òmàà bo kúmè kubotí kpéi, kè kubotí kumōuu cootàà? ⁵¹ Ò do í náá nde kó tináahti nè ò mōmmu, ò do mē ntámè ikuś niùti nwe dē kó dibenni, kè Kuyie nduś nkòò nnáa Yesu wèè yóó kúmè kubotí kpéi. ⁵² Dè í tú Sifube maa kpéi nke ò yóó kúmè, ò dō kéwēnnè Kuyie mbí nyi kè ò náa nhoniti òmàà.

⁵³ Dē kó diyie ndi Sifube wēnnémè dinùu ke bo kuw Yesu. ⁵⁴ Bá ò tēñkè í nyie nkénfèi Sifube mieke, kékòte dihei dii bo dikpáa mieke kè bè di tu Efadayimmu, kè nke mbo nè ò tancōumbè.

⁵⁵ Kē sś ndiyentēbanni tōōnni kè benitibè kòri Sedisadēmmu, kè bo wénkūnnè bēmaà kè dibanni nè tuakení. ⁵⁶ Kè bè nwanti Yesu, kè békú betòbè Kuyie ncīètè mieke ke tú: Di yèmmè dō nhò bo kotení dibannā?

⁵⁷ Ikuś niùbè nè Fadisībè do nàkému ke tú kè wèè ò yà, wèè nàké kè bèè ò pī.

12

Maari do cōúmmè tūdàari Yesu naacèi

(Wénté Matie 26:6-13 nè Mariki 14:3-9)

¹ Dè do kpaá yewe yēkuś ndi diyentēbannii bo tuakenímè, kè Yesu kòte Betannii, Dasaa, ò do duś nkè wèè yánté ò cie. ² Kè bèè ò annè kupòòkù, kè Mariti mbè aà tidiiti Dasaa nè betòbè kè bè kàri nè Yesu kè bè yo. ³ Kè Maarii túóté tūdàari natiwè wèè donku yóu, kécóú Yesu naacèi, kéúténè ò yùti, kè kufōkkuu dátinnè tecīètè temōu. ⁴ Yesu tancōumbè kóò mōu Sudaasi Isikadiyoti wèè yóó ò fité kòo béi nke dō: ⁵ Dè dōmmè kòo càke dē kóò tūdàari, tì na báa nhò fité dibenni tōmmú dífí, képāmmú becīribàa?

⁶ Dè í tú mesēmè do ò bonè becīribè kóò nnáa mēmmè, ò do tú oyúókù nwe kè wèè ntou idíiti ke yuuku dè mieke. ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dō: Yóu wè, ò cōu nde kóò tūdàari n kũnnímú kpéi nke. ⁸ Becīribè yó ndi bonēmu sáà, mí mme nyí yó nhā ke di bonè.

Ikuś niùbè kó bekótibè dàkemè ke bo kuw Dasaa

⁹ Kê Sifube péuu keè Yesu bomè Betannii, kétéínko ke bo yànè Dasaa Yesu do duś nkè wèè yánté. ¹⁰ Kè ikuś niùbè kó bekótibèe dake ke bo kuw Dasaa. ¹¹ Kè yé wèè do temè kè Sifube péuu bè yóu kētūnnè Yesu.

Yesu do kōrimè Sedisadēmmu ke deke disāmmarimbii

(Wénté Matie 21:1-11, Mariki 11:1-11, Duku 19:28-40)

¹² Kè dēè wenté kè benitibè bèè kōtení diyentēbanni Sedisadēmmu kè bèè keè Yesu kéroómè, ¹³ kékāū tipuonti kékòte kóò co kēmpīēkù ke tú:

Mesàa nní mbonè Isidayēeribe kóo kpàati wèè kēriní nè tì Yiè nkó diyētiri.

¹⁴ Kè Yesu yà disāmmarimbii kédeke, kè dēè dōò tì wārimè ke tú:

¹⁵ Dīndi Sedisadēmmu kòbè di bá nyiēkù,

ñtenè di kóò kpàati ke kēriní

ke deke disāmmarínseri kó dibii.

¹⁶ De mǎnni Yesu tancǔumbè mu nyí mbanté dèè dǎǎri. Ò dèke dii mǎnni ndi kǎinkè kè bèe dentení tii wǎri o kpéi tii sòò dǎǎmè.

¹⁷ Bèè kó dimàà do neíne Yesu kǎyà ò yumè Dasaa kufǎti mieke kòò yǎnté, kè bè nnáá nhò dǎǎ dè. ¹⁸ Yesu duómmè kè Dasaa yǎnté deè dǎke do te kè benitibè péuu kǎtení kòò co. ¹⁹ Kè Fadisiǎbe nnáa mbetabè ke tú: Ti í yóó ná kédǎǎ dǎmarè, benitibè bǎmǎu we ntǔnne.

Kerekibe do wantimè Yesu

²⁰ Kè Kerekibe mabè kǎkè be mieke bèè do kǎtení Sedisademma dibanni Kuyie mbáámmu. ²¹ Kè bèe kǎte kénáké Fidipu wèè yènni Betisaidaa Kadidee kó kutempè nke dǎ: Okóti, ti dǎ kǎyà Yesu nwe. ²² Kè Fidipuu náké Ántidee kè bèe nǎi bedé kè ti náké Yesu. ²³ Kè Yesu bè náké kè dǎ: Dè tǔǎkemu kè bè bo déúǎkǔnne Onitibire. ²⁴ Timómmǎnti nti n yóó di nákémmè, kè bè í buǎtí mǎdibii mmè ǎ mbo mǎ mǎà ndi, kè bè me mmè buǎtí, de mǎnni ndi mǎ ǎ yènnimè, kǎbuté kè tidiitii peité péu. ²⁵ Wèè bo ndǎ o fǒmmu, ò bo mù fétinne, kè wèè í dǎ o fǒmmu kǎtenkè kǎ mmieke kòò mmù mǎke sǎǎ. ²⁶ Kòò mǎu pǎ n kó mutǎmmù, ò nni ntǔ, kè m borè wè nde mbo. Wèè pǎ n kó mutǎmmù n cice bo ò sǎnte.

Yesu nákémmè o kǔǔ nkéi

²⁷ Di mǎmǎnni n yèmmè cǎàrè mediè, m bo yǎ n dǎeténè me nfǔtǔmǎà? Biti! N kǎtení mǎe kpéi. ²⁸ M bo yǎ: N cice déúǎkǔnne a yètiri. De mǎnni kè bèe keè metammè mǎmè kǎinkèni kè mǎ tú: N di déúǎkǔnnemu ke bo yǎ kè di déúǎkǔnne.

²⁹ Benitibè bèè do dè bo kǎkè de kó metammè kè bè dǎ: Fetapǎfǎ nfe. Kè betabè dǎ: Kuyie ntǎnni mari dii ò béinnè.

³⁰ Kè Yesu bè náké kè dǎ: Di kèè mèè tammè í náa mmǔ kpéi, mǎ náa ndii kpéi nke. ³¹ Di mǎmǎnni ndi Kuyie nyóó bekénnèmmè kutenkǔ kuu, di mǎmǎnni ndi Kuyie nyóó betimè kutenkǔ kuu nkóo kpǎàti. ³² Kè bè n dèe ndii mǎnni kudǎú ìnkè, m bo yǎnni benitibè bǎmǎu m borè * mmèmmè kudapǎati ìnkè nè ò yóó dekèmmè kǎinkè.

³³ (Ò do bǎi memme ke bo benke ò yóó kǔ mù kǔ kǔ mboti nku.) ³⁴ Kè benitibè dǎ: Bè ti náké ikuǎ mieke ke tú Kirisi yó nfǒumu sǎǎ. A bo yǎme kè dǎ bè bo dee nhonitibire kudǎú? We ònti bire nde? ³⁵ Kè Yesu bè náké kè dǎ: Kuwenniku kpǎa di bonèmu, kǔ né í yóó mǎnte, òkérinè kè kǔ kpǎa bo, kè dibiiinni báa di déété, kè yé wèè kǎri dibiiinni mieke ò í yémè ò kǎri kè. ³⁶ Kuwenniku kpǎa ke di bonèmu, ntǎnè ku, kè dèe yie nkè di náa nkuwenniku kó ibi. Yesu bǎi mmèmmè kédèè kǎité kǎsori.

Sifube í tǎmè Yesu

³⁷ Bá Yesu do me ndǎǎmè tidietii péu kè bèe yà, bè í nhò tá. ³⁸ Kè dè bo dǎǎ Kuyie mpǎānǎānti náāntò Esaii do bǎi nti kè dǎ:

N Yiè, we nyie nha náānti ti náa nti,
we mbanté a wǎrimú a benke mù?

³⁹ Esaii do béimmu mùu te kè bè í banté, kè dǎ:

⁴⁰ Kuyie nkuu bè yǎkǔnne
kuu kpénkǔnne be to,
bè yàa bo yà mèè kpéi nnè be nuu,
kǎbanté kè be yèmmèe ceete
kè kǔu bè mièkǔnne.

⁴¹ Esaii do yà Yesu kó tikpeti nti kénnaá nho kpéi.

⁴² Kè Sifube kó bekótibè péuu yie nYesu bá dè né í nfeí, Fadisiǎbe yàa bo bè bǎti mèè kpéi kutǎintouku. ⁴³ Kè yé bè do dǎmè benitibè kó yesǎa nye kè dè pǎtǎ Kuyie nkperi.

Yesu náānti bo ti bekénè

⁴⁴ Kè Yesu pǎkè kè dǎ: Wèè n tá dè í tú ò tá mí nwe m mǎà ò tǎmu wèè n tǎnni. ⁴⁵ Wèè n yà ò yǎmu wèè n tǎnni. ⁴⁶ Kè Yesu dǎ: N tú kuwenniku nku ke kǎtení kutenkǔ mieke, kè wèè n tá ò bá mbo dibiiinni mieke. ⁴⁷ Kòò mǎu kèè n náānti ke í dǎri ti yèmmè mǔ í yóó ò bekénè, kè yé n yí kǎtenimè ke bo bekénè kutenkǔ, n kǎtení ke bo kǔ dǎetému. ⁴⁸ Wèè n yete ke yete n náānti, n náānti tii yóó ò bekénè diyie sǎnni yiè. ⁴⁹ Kè yé n yí náámmè m mǎmmu n kpeti, n cice wèè n tǎnni wèè n duǎ n dò nkénáké ti benitibè kè ti mbè tié. ⁵⁰ N yému ke dò nhò yé n náké ti tu mufǒmmu mùu bo sǎa mu kpeti nti, deè kpéi nte kè n náa nhò yé n náké ti mǎa.

13

Yesu dúmè o tancǔumbè naàcǎi

* **12:32** De kó dǎnǎkèè mieke Yesu náa mbè yóó ò dèe

¹ Kè diyentɛbanni ntú nanke kɛ Yesu bantɛ kɛ dò nɔ mɔnni tɔ̀kɛ ò bo ítmɛ ketenke ìnkɛ kɛdeke o cice borɛ, ò né mɛ ndómɛ o kɔbe bèè bo ketenke ìnkɛ, kòo bè benke ò bè dómɛ mediɛ.

2 Bê yo ndii mòmni ke sô ndiboô diê nke ànné Sudaasi Isikadiyoti Simôo kó debire meyèmmè ò bo fiténèmè Yesu. ³ Yesu me nyémè ke dò nhò bonni Kuyie mborè, ke wêti ku borè, kè kù ò duô ndamôu. ⁴ Kòo íté kédáté o yaabòri, kébouté kuyààku ò dò boú kù o ka, ⁵ kèánnè menie ndibuu kékété kénhou o tancôumbè naacéi, ke ütünè kuyààku ò dò boú kù o ka. ⁶ Kétuske Simôo Pieri borè, kòò dà: Fô n Yiè, nkè fôô súté n naacéià? ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dà: Di mmòmni n dâori dè a mu mbáá dè banté, a bo dè banté diyie mari. ⁸ Kè Pierii yete ke dà: A báá sú n naacéi. Kè Yesu ò nàké ke dà: Kè n yí sú a naacéi ti bô nkpaá wê. ⁹ Kè Simôo Pierii ò nàké ke dà: Kè memme n Yiè, ndé í tú n naacéi máá, súñè n nœu nè n yuu. ¹⁰ Kè Yesu ò nàké ke dà: Wêè wùò ò ténké í dò nkéwu, kòò í sú o naacéi nsi ke wenke. Dindi wennimu dè né í tú dimôu.

¹¹ Yesu do yému wèè yóó ò fité, kè dèè nte kòò dà: Di í wenni di μου.

¹² O sú dli m̀nnni be naac̀ei ḱedee ḱedáátí o yaab̀ori ḱekaroo b̀e yo nd̀e, ḱe b̀e beke ke d̀o: Di bant̀e n d̀òràà? ¹³ Di n yu ke tú Okóti, di Yiè, m̀m̀muo nwe, n we ntú. ¹⁴ Mí nwèè tú Okóti, di Yiè, k̀e nh sú di naac̀ei, di d̀o nkéhsúmu ditòb̀e naac̀ei. ¹⁵ N di benke di d̀o nkéndəəri m̀m̀me ditòb̀e. ¹⁶ N di náa m̀m̀muo nwe, ot̀nti í deunè ò ṕi nwè mut̀m̀m̀, dit̀nni me nýí deunè wèè di t̀s. ¹⁷ Di bant̀emu de k̀o medə̀orim̀, m̀m̀ d̀òrinè d̀e bo ndi naati.

¹⁸ N yí náá ndimou di kpéí, n yému n tããtè bè, tì wàrì tì né dò nkédòòmù tì túbú: Nè wè tì wè nweè kònté ke n dokùnè. ¹⁹ M pánke tì ndi nàkémù kè tì mu nyí tùòkení, kè dè tùòkení di mòmni di nyé ke dò n túbú, n túbú wè. ²⁰ N di náá mmómumú nwe, wèè còuté n tã nwè ò còuté mínwè, kè wèè n còuté ò còutému wèè n tòmni.

Yesu nàkémè wèè yóó ò fité

(Wénté Matie 26:20-25 nè Mariki 14:17-21 nè Duku 22:21-23)

²¹ Yesu b́eí mm̃mm̃ kòò ỹmm̃è caàrè m̃ediè nkòò d̀: N di náá mm̃mm̃ nwe di kòò m̀òu weè yó n fíté.

²² Bá o tancùmbè í mbanté ò yē nwè kénwéí wéí betabè. ²³ Yesu tancùmbè kòò mǎu ò dǎ wè masàà, kòò kàrì kòò pèkénè. ²⁴ Kè Simǎo Pierii ò pàsìrì kè dǎ: Bekè we kǎyà ò yē nwè nwe. ²⁵ Kòò sǐnnǎǎ kèbekè Yesu kè dǎ: N Yìè wenninwe? ²⁶ Kè Yesu ò nàkè kè dǎ: N yóó pǎtè pèè tikùnti kèduǎ nwè nwe.

Meñmme ò pòdètème pɛ́ɛ kéduò nSudaasi, Isikadiyoti bire. ²⁷ Sudaasi coute dii mènni pɛ́ɛ ké dibòò ta o yèmmè kè Yesu ò nàké ké dò: A yóó dàò ti, dàò ti mecāā.

²⁸ (Ø kàrinè bè ké yo, bè kóo mǎu í mbanté muù te kòò ò nàké mēmēmē. ²⁹ Sudaasi wèè do mē ntǔumè idíftí, kè bèmabè yēmēmē ndò nYesu yē nwèè kǎte kédonténí dibanni kó mudii mmu, yoo wèè pǎ dèmaré bècǎribè.) ³⁰ Kè Sudaasii cǔuté pǎé kǎyè mēcǎā, kè sǎ ndè uriké.

Ditannùù pànnì Yesu ti duó ndì

³¹ Sudaasi yè dii mòrùu kè Yesu bèi nke dò: Dè mǎnnì tùòkemu kè Onitibire bo déúkúnne de yètirì, kédéúúnne Kuyie nkperi. ³² Ké Onitibire déúúnne Kuyie nyètirì, Kuyie mmúnke bo déúúnne de kperi bamba. ³³ M bí, n yí yó nkpaá kè di bonè kè dèe mǎnte. N yitimu kè di bo n wammú kémónté, n náké tí Sífube n tí ndi náá, di báa ná kékote n kori kè. ³⁴ N di náké ditannùu panni ndi, n dóné ditobè. N di dọke mèè boti mme ndóné ditobè. ³⁵ Kè di dọ ditobè, memme bè bo bantémè kè dọ ndi tú n tancúmbè.

Yesu nàkémè Pieri ò yóó ò pàrikémè

(Wénté Matie 26:31-35 nè Mariki 14:27-31 nè Duku 22:31-34)

³⁶ Kê Simão Pierii ò beke ke dà: N Yiè a kori ke? Kê Yesu ò tènné ke dà: A báa na ké n neinè bàmbà, dè yóó yímu kàa n tūnnò. ³⁷ Kê Pierii ò beke ke dà: N Yiè, ba nte kè m báa na ke dà neinè bàmbà? N yiemmu ke bo kú a kpéi. ³⁸ Kê Yesu ò tènné ke dà: A mènke yē nha bo kú n kpéinàà? N da náá mómmuò nwe, tekote bo nyóó kuś nkàa pàrikè kuce mètààti ke tú a í n yē.

14

Yesu weè tu kucε

¹ Kê Yesu bè nàkè kɛ dɔ: Di yèmmè báá caàrè. N t́ánè Kuyie nké nni ntá. ² Mefiè nsũmu n cice c̣f̣ètè, kè dè dɔ í dò mèmme nna bá mbéi. N kũnti kɛ bɔ tũntɛ di yó mborè nde. ³ Kè n kò kɛ tũntɛ di yó mborè, m bɔ ẉɛtɛnɛ kɛ di túóté kè dí mbo m borè. ⁴ Di yẽmu n kũnti kè, kɛ yé kuce.

⁵ Kê Tomaà dò: N Yiè, ti í yé a kúnti kè, ti ho yíme kényé kuce? ⁶ Kê Yesu ò nàkè kè dò: Mfi tu kuce, nè tímómómónti, nè mufómumu. Òmòu í kori n cice borè kè í yè m borè. ⁷ Kè di do n yé di na nyému n cice, di me nhò yému kè ò yà.

⁸ Kê Fidipuu béi nke dâ: N Yiè, nti benke a cice kè dè nti sannè. ⁹ Kê Yesu ò tēñné ke dâ: M me ndi bonè dii daà a mu nyí n yíétáá? Wèè n yà ò yàmu n cice. Dè dōmme kàa tú n da benke n cice? ¹⁰ A í tá kè dō n cice bo m mieke kè m bo o miekaà? N di náá ntii náànti í tú n kpeti, n cice wèè bo m mieke weè pī nho tōmmú. ¹¹ Nni ntānè m bomu n cice mieke kòo bo m mieke, kè di me nyí n tá tū nni ntānè m pī mùu tōmmú. ¹² N di náá mmómumu nwe, wèè n tá ò bo pī mmutōmmú m pī mmú kè mù ndeu kèpēté m pī mmú ke yé n kūntimè n cice borè. ¹³ Di bo mào dèè kó dimàà nè n kó diyētiri, m bo dè dāò kédéúkūnne n cice yētiri. ¹⁴ Kê di mào dèmarè nè n kó diyētiri m bo dè dāò.

Wèè n dō wè nyiè n kó tináànti

¹⁵ Kê di n dō mpīnnè n tannò. ¹⁶ M bo bántè n cice kòo di duōnni obáànti tōu, kòo ndi bonè sáá. ¹⁷ Wèè tu Muyaánsààmù timómmānti kōmu, kutenkù kuu nkòbe báa na ké mù cōuté, bè í mù wùò mbè me nyí mù yé, dīndi me mmú yému, kè mù di bonè ke bo di mieke.

¹⁸ N yí yóó di yóu kè dí ndò nyiciribí, n wētínimu di borè. ¹⁹ Dè bo yíè sàmpó kutenkù kuu nkòbe ténke bá n yà, dīndi me n yóó n yàmu ke yé n fòùmè kè di yó nfòu. ²⁰ Dè kó diyè di bo bántè ke dō m bo n cice mieke, kè di bo m mieke, kè m bo di mieke.

²¹ Wèè yie n náànti ke dōori tí yēmme weè n dō, kè wèè n dō, n cice bo nhò dō, kè nní nhò dō kóò benke m máá.

²² Kê Sudii ò beke ke dâ: N yiè ndè dōmme kàa bo ti benke a máá, ke báá benke a máá kutenkù kòbe. ²³ Kê Yesu ò tēñné ke dâ: Wèè n dō ò yó mpīmmu n náànti kè n cice nhò dō, kè tí kōtení kè nhò bonè. ²⁴ Wèè í pī n náànti ò í n dō. N di náá ntii náànti í tú n kpeti, n cice wèè n tōnní o kpeti nti.

²⁵ N ti ndi nàkémú ke kpaá ke di bonè. ²⁶ Obáànti Muyaánsààmù n cice yóó duōnni mù n kó difōtiri mù bo di nàké demòu, kè di dente n di nàké tí timòu.

²⁷ N di duó ndiwèi ndi, n kó diwèi. N yí di ndi duó nkutenkù kuù nkōme, di yēmme báá caàrè, di kōmbùùti báá dō. ²⁸ Di kèemu n di nàkémè ke tú n kūnti n cice borè ke wētini. Kè di dō n dō dè na ndi naatimu ke yé n kūntimè n cice borè wèè dèu ke m pēēté. ²⁹ N ti ndi nàkémú kè dè m nyí tūàkení, kè dè bo yie nkè dè tūàkení dii mōnni di ntá. ³⁰ N ténke í yóó di nàké timatí péu, ke yé kutenkù kuu nkóò kpààti kērínimè, ò í mōke muwērímú mamù n yīnkè. ³¹ Ò kēríní kè kutenkù kòbe beè bo bántè ke dō n dō n cice ke dōori ò dómè. Íténè kè tí pēēté.

15

Yesu dōnnenè mē o máa mutie bè tú mù fīnyī

¹ Kê Yesu dâ: Mii tú fīnyī tie kó dikūnni kè n cice tú wèè mù te. ² Ibake ìi n tukúnè ke í peí ò í kōumu, kè ibake ìi peí ke í kèí kè í bo dāke peité. ³ Tináànti n di nàké tí dié nke di ciámu, kè di wenke páíi. ⁴ Di nni ntaunè kè n di taunè. Kutebaku báa na kèpeité ke í taunè mutie. Mèè botí nku di báa na kèpeité ke í n taunè.

⁵ Mii tú mutie kūnni kè di tú ibake, wèè n taunè kè nh ò tàunè weè peí yebe péu, kè di í n taunè di báa na kédāò dèmarè. ⁶ Wèè í n taunè Kuyie nhò dootóomu, kutebaku ò kpeí kè bèe kù dootóo mèè botí, kè bèe kù tūóté kécúu nkè kùu cōuté. ⁷ Kè di n taunè kè n náànti bo di mieke, mōnè di dō dè, m bo dè ndi pā. ⁸ Kè di peité yebe péu, mēmme n cice yētiri bo dèukemè, kè dèe benke di tūmè n tancòumbè. ⁹ N cice n dō mèè botí, m me ndi dō, n fīkúnè. ¹⁰ Kè di pī n tannò m bo ndi dō kè di nfīkú, m pīmme n cice tannò kòò n dō kè n fīkú.

¹¹ N ti ndi nàké kè dè bo yie nkè di mōte n kó diwèi ndi kè di di píe. ¹² Ntenè n di nàké dii tannùu: Ndónè ditòbè n di dō mèè botí. ¹³ Wèè duó nho fōmmu o kòbe kpéi, weè bè dō mediè. ¹⁴ Kè di dōori n di nàké dii nùu di tú n nēpobè mbe. ¹⁵ N ténke í di tú betōmbè, ke yé otānti í yémè wèè ò duó mmutōmmú ò dōori dè. N di tú n nēpobè mbe, ke yé n di benkemè n cice m benke dè demòu. ¹⁶ Dii í n tātāt mii di tātāt, ke tú di kote kèpeité yebe yèè yó mbo sáá kè dèe yie nkè di mào dèè kó dimàà n cice nè n kó diyētiri, wèè dè ndi pā. ¹⁷ N di duó dii tannùu tú: Di bo ndómè ditòbè.

Kutenkù kòbe níimè Yesu nè o kòbe

¹⁸ Kê kutenkù kòbe di níi, nyénè ke dō mbè keté ke níi mínwe. ¹⁹ Kê di do ntú kutenkù kòbe bè na ndi dōmu, di me nyí tú ku kòbe, ke yé n di dēnnenimè kutenkù, dèe te kè bè di níi. ²⁰ Dentenèni n di nàké tí: Otōnti mōu í dēunè wèè ò duó mmutōmmú. Kè bè n fēū mbé yóó di fēūmmu kè bè me nyie n kpeti bè yóó yiemmu di kpeti. ²¹ Bè yóó di fēū ndi tú mèè kpéi nke n kòbe, ke yé bè í yémè wèè n tōnni. ²² Kè n do í kōtení ke bè nàké dè na bá ntú be kó meyetimè, n né me nkōtenimè ke bè nàké bè báa na kēperi. ²³ Wèè n níi ò níimmu n cice. ²⁴ Kè n do í pī

mmutāmmú otāu māu í na ke pīrīmú, kè bè yà, dè na bá ntú be kó meyetimè. Bè me mmú yāmu ke ti níí, mmí nnè n cice. ²⁵ Tii wāri be kó ikuś mieke tii dāò tii tú: Bè n níí detetirè.

²⁶ Obáahti Muyaánsāāmú n cice yó n duś mmú kè n di duś, mù bo tuśkení diì mōnni mù yó nnáa n kpéí nke. ²⁷ Kè di múnke n náa n kpéí, nke yé di m bonèmmè nè diketiríní.

16

¹ N ti ndi nàké dè bo yiemmmè mme kè di báa duò. ² Bè bo ndi beti titifintouti, mōnni marí kè ndi kōu kè be yèmmè dò mbè pī Kuyie ntāmmú. ³ Bè yó ndāori mēmmè bè í yé mēè kpéí nke n cice, bè me nyí n yé m mōmmu. ⁴ N ti ndi nàkému kè de mōnni tuòkení, di dentení n di nàké ti, n yí ti ndi nàké nè dimōnni ke yé n di bonèmmè.

Yesu nàkémè Muyaánsāāmú yóó pī mmùù tāmmú

⁵ Di mōnni n kūnti wēè n tōnni o borè nde, di kōò māu me nyí m békú n kōri kè. ⁶ Kè di yèmmè né càarè n di nàké mēè kpéí n kōri kè. ⁷ N di náa mōmmu nwe, kè n kò dè bo ntú di kó mēśā, nke yé kè n yí kò, Obáahti sàawè í kōriní, kè m me nkò m bo wè ndi duōnni. ⁸ Obáahti bo kōtení diì mōnni, ò bo nte kè benitibèe banté be yei, kēbanté dèè tú timōmmōnti, kēbanté Kuyie mbeénti bomè. ⁹ Be yei ntú bè í n tāmè. ¹⁰ Bè í bantémè ke dò n dāori Kuyie ndómè ke kūnti ku borè, di ténke í yó n yà, ¹¹ kēbanté ke dò nKuyie mbeénti bo ke yé Kuyie mbekénèmmè kutenkú kuu nkóo kpāàti ke dèè.

¹² Tináahti kpaámu péu n na ndi nàké ti, di me mmu mbáa na kè ti kēè di mōnni. ¹³ Muyaánsāāmú mùu tu timōmmōnti mù bo kōtení diì mōnni, mù bo di náké timōu, ke yé mù í yó nnáammè nè mu kó muwērímú, mù yó nnáa mmú kēè tinti ke di náké dèè kpaaní. ¹⁴ Mù bo nni nsánti ke yé mù yó nnáammè mù kēè tinti m borè. ¹⁵ N cice mōke dè demōu dè tú n kperè nde, dè te kè n tu Muyaánsāāmú bo ndi náa mmú kēè ti m borè.

Yesu yèmmè o kabe yèmmè bo càarè kēwēte kénaríke

¹⁶ Bè bo yíé sámpò di ténke bá n yà, kè dèe wēte kēyíé sámpò kè di n yà, ke yé n kūntimè n cice borè.

¹⁷ De mōnni kōo tancōumbè mabè mbékú betòbè ke tú: Ōnti náahti tu, dè bo yíé sámpò di ténke bá n yà, kè dèe wēte kēyíé sámpò kè di n yà, ke yé n kūntimè n cice borè? ¹⁸ Ba ntú dè bo yíé sámpò? Ti í banté mùu me ntú.

¹⁹ Kè Yesu banté bè dómè kōò beke kè bè nàké ke dō: Di dō kēbanté mùu tu dè bo yíé sámpò kè di ténke bá n yà, kè dèe yíé sámpò kè di wēte kè n yaà? ²⁰ N di náa mōmmu nwe, di bo kōmmú, kè kutenkú kabe nyānku. Di yèmmè bo càarè, ke de kó meyeñcāarimè né naa ndiwèi. ²¹ Onitipókú péi diì mōnni dè ò nhò yóumu, ke yé o mōnni tuòkemè kè debire yènni ke dèè wèe yènkò kuyonku, ke yé ò peitémè oniti. ²² Di kperè me ndò, di yèmmè càarèmu di mōnni, ke bo naríke di bo wēte kè n yà diì mōnni, bá òmōu báa na kēdeite de kó kuyeñnaatí.

²³ Kè de kó diyèè tuòke di ténke í yó mbeke timatí n di náa mōmmu nwe de kó diyèè di mósú dèè kó dimàa n cice nè nkó diyètiri ò bo dè ndi pā. ²⁴ Nè yíenní di mu nyí mōo dēmārè Kuyie nè n kó diyètiri, mōonè kè kù di pā, kè di yèmmè ñnaatí.

Yesu namè kutenkú

²⁵ N di nàké de kó tináahti nè dináaħhāntirí ndi, de mōnni kpaanímu, n ténke í yo ndi náánnè ke di āmmú, de mōnni n yó ndi náa mpáíí nwe n cice kpeti. ²⁶ De kó dimōnni di bo mōmú n cice di dō dè nè n kó diyètiri. Dè í tú n yé n yó nhò báa ndi kpéí. ²⁷ N cice mōmmu ndi dōmu di n dō mēè kpéí, ke tá ke do m bonní o borè. ²⁸ N yiténí n cice borè nde ke kōtení kutenkú, ke iti kutenkú ke kūnti n cice borè.

²⁹ Kōo tancōumbèe ò nàké ke dō: Nte a náammè páíí bá a í āmmú. ³⁰ Di mōnni ti bantému ke dò nha yé demōu, kè dè í dō nhòmōu benné kè nda békú timatí. De te kè ti tá ke dò nha bonní Kuyie mborè. ³¹ Kè Yesu bè beke ke dō: Di tá di mōnni náa? ³² De mōnni duunnímu ke tuòkení, kè di bo ciété kékūū ndi cēí kè n yóu. M me nyí yó mbo m máa, n cice m bonèmu. ³³ N ti ndi nàké kè dè bo ndi naatimu ti kó metaummmè mieke, bè yóó di fēūmmu, di yèmmè né báa càarè n namu kutenkú.

17

Yesu bāritémè Kuyie nho tancōumbè kpéí

¹ Yesu béi mēmmè kēdeè kēbšútè kēñkè ke dō: N cice de mōnni tuòkemú, déúkkūne a birè yètiri kè dèe déúkkūne a kperi. ² Ke yé a dè duómme muwērímú kè dè bo duś mmufōmmu mùu bo sáa benitibè a dè duś mbè. ³ Bè bo yítémè fš nKuyie mōmmōnku kùu bo kumáa, nè Yesu Kirisi a tōnni wè dèe tú mufōmmu mùu bo sáa. ⁴ N dèemu mutāmmú a yé m pī mmú ke

déúkúnne a yètiri ketenkè ìnkè. ⁵ Di mmònni n cice déúkúnne n yètiri, ké n duó ndisänni n do mæke di a borè kè kutenkù mu nyí dǎǎ.

⁶ Mfi duó nkè bɛ da yífɛ, benitibè a dèitení bɛ kutenkù, kɛ bɛ nni nduó, fǝǝ do bɛ te kɛ bɛ nni nduó nkè bɛ yie nha náahti. ⁷ Bɛ bantému di mmònni kɛ do mmæke dɛ kó dimàa bonní a borè. ⁸ Kɛ yɛ m bɛ nàkémè tinàahti a n duó nti kɛ bɛ ti cútɛ kɛ banté kɛ do m mènke bonní a borè kɛ yie nke do nfǝǝ n tǎnni.

⁹ N yí da báa nkutenkù kɔbe kpéí, n da báa nha n duó mbɛ kpéí nke, kɛ yɛ fǝǝ bɛ temè. ¹⁰ M mæke dɛ tú a kpere nde, kàa mæke dɛ tú n kpere. Memme kɛ bɛ déúkunko n yètiri. ¹¹ N kúnti a borè nde, n ténke í yó nkpaá kutenkù mieke, kɛ bembe yó nkpaá. N cice wèè do mpáí, rǎpí mbe nɛ a kó diyètiri kɛ bɛ ñwɛ nke do onití omáa mí nnɛ fǝ nti dǝmmè. ¹² M bɛ bonè kɛ bɛ bàamu kutenkù mieke nɛ a kó diyètiri, kɛ pí nha n duó mbɛ bá be kóò mǝu í feti, kɛ dɛ í tú wèè do do nkɛfeti wɛnwe kɛ dɛ dǎǎ ti wǎri kɛ yemmè. ¹³ Di mmònni n kúnti a borè nde, kɛ kpaá kɛ bo kutenkù mieke, kɛ bɛ náa nkè bɛ bo mmæke n kó diwèl mediè. ¹⁴ M bɛ nàkémú a kó tinàahti kɛ kutenkù kɔbe bɛ níi bɛ í tú mɛ kpéí nkutenkù kɔbe kéndǝnnɛ m mǝmmu n yí tǔmè kutenkù kou. ¹⁵ N yí da báa nke yɛ nha bɛ dɛnnɛ kutenkù mieke, n yɛ nha mbɛ kǎnké oyɛiwe nwe. ¹⁶ Bɛ í tú kutenkù kuu nkɔbe, m mǝmmu n yí tǔmè kutenkù kou. ¹⁷ Wénkúnne bɛ nɛ a náahti, a náahti tu timǝmmǝnti nti. ¹⁸ A n tǎnni mɛ botí kutenkù mieke mme mbɛ tǔǝ nku mieke. ¹⁹ N duó m mǎa bɛ kpéí, kɛ dɛ bo yie nkè bɛ mènke ntú a kɔbe.

²⁰ N yí da báa mbɛ mǎa kpéí, n da báammu nɛ bɛ yó kɛ a náahti kɛ nni ntǎ bɛ kpéí. ²¹ N da báa nke tú bɛ ñwɛ nke do nhonití omáa, mí nnɛ fǝ nti dǝmmè kɛ nti taunè kɛ kutenkù banté fǝǝ n tǎnnimè. ²² M bɛ duǝmmu tikpeti a n duó nti, kɛ bɛ bo ñwɛ nke do nhonití omáa m mí nnɛ fǝ nti dǝmmè. ²³ Kɛ nni mbo bɛ mieke kàa mbo m mieke kɛ bɛ ñwɛ nke do onití omáa, kɛ kutenkù banté fǝǝ n tǎnnimè kɛ bɛ dǎ a n dǎ mɛ botí.

²⁴ N cice n dǎ kɛ bo bɛ a n duó mbɛ nde mbo, kɛ wúó n kpɛti a n duó nti kɛ yɛ a n dǎkémè kɛ mu nyí dǎǎ kutenkù. ²⁵ N cice a tú timǝmmǝnti yìè nwe, kutenkù kɔbe í da yɛ, mí mme nda yému, kɛ n tancǝumbɛ yɛ kɛ do nfǝǝ n tǎnni. ²⁶ M bɛ nàkémú a tú wè kɛ yó nsáké kɛ bɛ bɛnkú, kɛ bɛ nyɛ kɛ do nha bɛ dǎ a n dǎ mɛ botí, kɛ m bo bɛ mieke.

18

Bɛ pǝrímè Yesu

(Wénté Matie 26:47-56 nɛ Mariki 14:43-50 nɛ Duku 22:47-53)

¹ Yesu náké memme kédeè, nɛ o tancǝumbɛ kɛ bɛ è ité kékɛ Setinǝ kó kukó, kɛ kupúú makú dɛ bo, kɛ bɛ ta ku mieke. ² Sudaasi wèè yóó fité Yesu ò do yému dɛ kó kupúú, kɛ yɛ Yesu nɛ o tancǝumbɛ do kǝrimè deborè sǎa. ³ Ikuú niùbè kó bekótibè nɛ Fadisiɛbe kɛ bɛ tǎnni behǎǎpǝmbɛ nɛ nihiǎpǝnti tii bàa Kuyie ncìtè kɛ Sudaasii bɛ niitè kɛ bɛ to fiti nɛ dehǎnnɛ kɛ tǎnè tikpǎrinɛnti. ⁴ Yesu mɛ nyémè tii yóó ò tǔkɛní, kòò tóonko bɛ borè kɛ bɛ beke kɛ dǎ: Di wanti wɛ? ⁵ Kɛ bɛ è tǛnné kɛ dǎ: Yesu Nansarɛti kou. Kɛ Yesu bɛ nàké kɛ dǎ: Mínwe! Kɛ Sudaasi wèè ò fité kòò bɛ nɛnè. ⁶ Ò bɛ nàké dii mǝnni kɛ dǎ: Mínwe. Kɛ bɛ mbótiri kɛ duó. ⁷ Kɛ Yesu wɛtɛ kɛ bɛ beke kɛ dǎ: Di wanti wɛ? Kɛ bɛ dǎ: Yesu Nansarɛti kou. ⁸ Kòò dǎ: N di nàkémú kɛ tú mínwe, kɛ di wanti mínwe, yóunè betǝbè kɛ bɛ è ité.

⁹ Memme kɛ dɛ dǎ kéndǝnnɛ ò bɛi nti kɛ tú: N cice n yí fétinne a n duó mbɛ kóò mǝu. ¹⁰ Kɛ Simǝ Pierii kpate disìè kékǝtú ikuú niùti dièwè tǎnti toò youri. Dɛ kóò tǎnti yètiri do tú Madikuusi. ¹¹ Kɛ Yesu náké Pieri kɛ dǎ: Nǝnnɛ a siè di nàrikú, a yemmè do m báa yǎ fɛbòòfɛ n cice n duó nfɛǎ?

Bɛ kǝtɛnɛmè Yesu Anni borè

¹² Kɛ behǎǎpǝmbɛ kóò kótii duó ndinùu tihiǎpǝnti nɛ tii bàa Kuyie ncìtè kɛ bɛ pǝ nYesu kéboú. ¹³ Kɛ kété kóò kǝtɛnè Anni, Kayifu còkú cìtè, wèè do tú ikuú niùti dièwè dɛ benni. ¹⁴ Wèè Kayifu do nàké Sifube kɛ dǎ: Dɛ bo nwenni onití omáa bo kúmè kubotí kumǝ kpéí.

Pieri nɛnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:69-70 nɛ Mariki 14:66-68 nɛ Duku 22:55-57)

¹⁵ Simǝ Pieri nɛ Yesu tancǝnti tǝu mǝu, kɛ bɛ ñtú nYesu. Ikuú niùti dièwè nɛ mɛ nyémè Yesu tancǝnti tǝu, kɛ wenwee ta. ¹⁶ Kɛ Pieri nkpaá ditowaà kɛ kari dibòri kɛ Yesu tancǝnti, ikuú niùti dièwè yɛ wèè yènni kénáké ospàa nwèè bàa dibòri kɛ Pieri bo ta. ¹⁷ Kɛ dɛ kóò sapàa mbekɛ Pieri kɛ dǎ: A múnke í tú wè ñniti kóò tancǝnti nwea? Kɛ Pieri dǎ: ǉ! N yí ò tú!

¹⁸ Kɛ sǝ mmusée mbo kɛ behǎǎpǝmbɛ nɛ betǝmbɛ kɛ bɛ tǝtinne muhǎa nke iiri, kɛ Pieri ncómmú deborè kɛ iiri.

Ikuú niùti dièwè beké ti Yesu o tié nyĩnkè

(Wénté Matie 26:59-66 nê Mariki 14:55-64 nê Duku 22:66-71)

¹⁹ Kê ikuú niùti dièwèe beke Yesu o tancsùmbè kpeti nê o tié nkpeti. ²⁰ Kê Yesu ò tēĩné ke dà: N yí nàkè timati disòrì, nh 55 ntié ntiĩntouti nê Kuyie ncĩtē diètè mièke nke Sifube beməu 55 tii ndè. ²¹ Dè dōmmè kàa m bèkú? Beke nh 5 nnáá nkè bèè bo, bè yému n nàkè ti.

²² Yesu béi memme kè kuhāāpōnkù kùù ò tākénè kè kùù ò bèntè ke dà: Ikuú niùti dièwè nwe a náammè memmaà? ²³ Kê Yesu dà: Kè m béi tiyeiti nti benke tii tu tiyeiti? Kè m me béi tisàati nti ba nte kàa m potè?

²⁴ Memme kè Anni yóu kòo nkpaá bou kòo ò duónko ikuú niùti dièwè Kayifu.

Pieri nēnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:71-75 nê Mariki 14:69-72 nê Duku 22:58-62)

²⁵ Kê Simə Pieri ndè kpaá ke iiri, kòo məu wēte kóo beke ke dà: A í tú we ñnti kóo tancsùnti ñwèd?

Kê Pierii ò nēnni ke dà: N yí ò tú. ²⁶ Kê ikuú niùti dièwè kóo tñnti, Pieri dàte wèè toò cĩtē kouu béi nke dà: N do da yamu kàa ò nēiné kupúú mièke. ²⁷ Kê Pierii wēte kóo nēnni ke dà: N yí ò yé. De mōnni kè tekotee kuó.

Pidati bekénèmmè Yesu

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nê Mariki 15:1-5 nê Duku 23:1-5)

²⁸ Kê bèè iténè Yesu Kayifu cĩtē, kóo sōnnè kùmandáa cĩtē kè dè kpaá uu, kè Sifube yete mutarimù bè yàa bo sàu mēè kpéi mbemáa kēpaà ndiyentēbanni kó mudii. ²⁹ Kê Pidatii yēnni kè bè beke ke dà: Di yē nhoniti yie ñcàke ba? ³⁰ Kê bèè ò tēĩné ke dà: Kòo do í cāke dēmarè, ti na bá nhò kōtēnni a borè. ³¹ Kê Pidatii bè nàkè ke dà: Túóténè we, kóo bekénè di mōmməmbè di kuó dōmmè. Kè bè dà: Ti kó ikuú í yie nti kuəmə òməu.

³² Kê dè bo yie nkè dēè dà Yesu do yē nhò yóo kú mùù kũũ. ³³ Kê Pidatii ta kudieku kényú Yesu kóo beke ke dà: Fṣṣ tú Sifube kóo kpàtàà? ³⁴ Kê Yesu ò tēĩné ke dà: A m békú nē amáa ndaà? Kè betəbè bèè yē nha m beke? ³⁵ Kê Pidatii ò tēĩné ke dà: N túmu Sifua? A boti kəbe nē ikuú niùbè kó bekótibè bèè da kōtēnni m borè. A cāke ba? ³⁶ Kê Yesu ò tēĩné ke dà: N kó tikpāti í tú kutenkù kuu nkpeti, kè ti do nti ntú, n kəbe na mbāaomu bá Sifube bá m pĩ. N kó tikpāti me nyí tú kutenkù kuu nkpeti. ³⁷ Kê Pidatii ò beke ke dà: A tú okpàati nwe yáa ba? Kê Yesu ò tēĩné ke dà: A ti mbéi, n tú okpàati nwe ke kōteni kutenkù, kè bè m peitè kè m bo náké timómmənti. Bèè dṣ timómmənti bèè kemmu n náahti.

Bè do yēmmè bèè kuə Yesu

(Wénté Matie 27:15-31 nê Mariki 15:6-20 nê Duku 23:13-25)

³⁸ Kê Pidati dà: Ba ntú timómmənti? Ò béi mmemme kéyè kékote Sifube borè kè bè nàkè ke dà: N yí yà oniti yie n cākemu ke dō nti ò kùu. ³⁹ Kéndōnnè di kó ikuú mièke di 55 duəmmè kè n fii nkukpetinkù makú diyentēbanni yiè, di dṣ n fii nSifube kóo kpàtàà? ⁴⁰ Kê bèè wekii ke dà: Ti í dṣ a fii nyie, ti dṣ a fii mBarabaasi nwe!

Barabaasi me ndo tú onitikòùti nwe.

19

Bè dōmmè Yesu ipo kó dipii

¹ Memme kè Pidatii duó nkè bèè puoti Yesu yedá. ² Kê tihāāpāntii duəke ipo kó dipii kóo òó, kóo dàtinnè diyaābòrì wūšrì. ³ Kê níí tóónni kóo dāu nke dà: A kpeñnàa Sifube kóo kpàati? Mbo sáa! Kóo bèntè. ⁴ Kê Pidatii wēte kényēnni kè bè nàkè ke dà: N yóo ò dēnnemu kè di banté n yí yāmè ò cākemu ke dō nti ò kùu. ⁵ Kê Yesu yēnni ke ókè ipo kó dipii ke dáati diyaābòrì wūšrì, kè Pidati dà: Ntenè we! ⁶ Ikuú niùbè kó bekótibè nē tihāāpānti tii bàà Kuyie ncĩtē kè bèè yà Yesu képièkè ke dà: Baaké we kudapāati! Kê Pidati dà: Túóténè we di mōmməmbè kébaaké! Mí n yí yà ò cāke mù ke dō nti ò kùu. ⁷ Kê Sifube ò tēĩné ke dà: Ti kó ikuú tú ò dō nkékuəmu, ò yī mēè kpéi nhò tú Kuyie mBire.

⁸ Kê Pidatii keè dè kó tināahti kè kufṣwaa nhò auté. ⁹ Kòo wēte kēta kudieku kēbeke Yesu ke dà: A yēnni dè?

Yesu me nyí nhò tēĩné timati. ¹⁰ Kê Pidati dà: A í dṣ kè n tēĩné timatàà? A í yé ke dō m məke muwērimú ke bo na ke da fii, ke məke muwērimú ke bo na ke da baakàa? ¹¹ Kê Yesu ò tēĩné ke dà: A na bá mməke muwērimú mamù n yĩnkè kè Kuyie ndo í mù nda duó. Dēè kpéi nte wēè m pĩ nke da duó nkòo kó mēyēi ndeunè a kōmə.

¹² De mōnni kè Pidati ndó kéfii nYesu, kè Sifube pīèké ke dà: Kàa ò fii nha í dṣ okpàati dièwè Sesaa, wēè tú omáa okpàati, ò yete Sesaa kpeti nti.

¹³ Kê Pidatii keê de kó tináaanti kédenneŋi Yesu kékari obeénkàri ìnkè, bè tú dè dibòri bè ce di. Nè ebadee kó tináaanti: Kabata. ¹⁴ Dè do tú diyie sanni yiè ndi kè diyie còmmú yeyo kè dè né bo wenté diyentébbanni. Kê Pidatii náké Sifube ke dò: Ntenè di kóo kpààti.

¹⁵ Kê bèe piéké mediè nke dò: Baaké we! Baaké we kudapāāti ìnkè! Kê Pidati dò: M baaké di kóo kpàāti kudapāāta? Kê ikuś niùbè kó bekótibè dò: Tí í mǎke okpàāti tǎu mǎu kè dè í tú Sesaa.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki 15:21-32 nè Duku 23:26-43)

¹⁶ Mémme kè Pidatii bè duś nYesu kè bè ñkòrinè ke bo baaké. ¹⁷ Kê Yesu ñto o dapāāti kétuoke dibòri mari bè tú di kuyukǎ, nè be kó tináaanti mieke Kodikotaa. ¹⁸ Deñde bè baakémè Yesu kudapāāti nè benitibè mabè bédébè, kóo soó mbe cuoke.

¹⁹ Kê Pidatii duś nkè bèe wāri tedabestè ke dò: Yesu Nansareti kou, Sifube kóo kpàāti, kédanne kudapāāti yómmè. ²⁰ Bè do baaké dè Yesu do í dètirinè dihei. Bè do wāri ebadee nè datéè nè kerekí nwe kè benitibè péu mpēnkù ke ti kǎa. ²¹ Kê ikuś niùbè kó bekótibè náké Pidati ke dò: A na bá nwāri ke yī Sifube kóo kpàāti, wāri ke dò ò yē nhò tú Sifube kóo kpàāti. ²² Kê Pidati dò: N wāri ti tihti.

²³ Kê tihāāpǎntii baaké Yesu kédeè kététoé o yàati yecúo yènáà, bá kù nè ku kpeti, kè dè nkpaá o yaabòri dieri dii í mǎke kuyī. ²⁴ Kê tihāāpǎntii náké titòbè ke dò: Tí báá kété di nyaabòri, ti tǎu tété kéya wèè bo di di.

Mémme kè dèe dǎo ti wāri ke yēmmè tì tu: Bè toti n yàati ke tǎu n yaabòri dieri tété. Tihāāpǎnti do me ndǎo.

²⁵ Kê Yesu yō nè o yō nantè nè Maari Kodopaasi poku nè Maari Makitadāa kou, kè bè còmmú Yesu dapāāti také. ²⁶ Kê Yesu ñwúo nho yō kòo pekénè o kóo tancǔnti ò dǎ wè mediè, nkòo ò náké ke dò: N yō, nte a bire. ²⁷ Kê náké o kóo tancǔnti ke dò: Nte a yō.

Mémme kòo ò tǔoté kékonne.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49)

²⁸ Yesu me nyēmè ke dǎ ndemǎu dè dǎo kébéi nke dò: Sinéyēi sǐi m bo, kè dè bo dǎo ti wāri ke yēmmè.

²⁹ Kê sǎ ndidúu mari dè ñkù ke piéké menéyāā nkè tihāāpǎntii méu disǎsǔǎ me mieke kéccǎo isǎpù kó kudǎu kéyoutoo kétuú nYesu nuù. ³⁰ Kóo sǔāte menéyāā nke béi nke dò: Demǎu dè dǎdmu.

Ké sǐnnè o yuu kékú!

Kuhāāpǎnkù kǔūmè Yesu píkù dikpānni

³¹ Dè do tú diyie sanni ndi kè dè né bo wenté teompùtè, kè Sifube nyièkù teompùtè bo nsǎmmè bè kpaá idapāāti ìnkè. Dè kó teompùtè do máánè diyentébbanni ndi, kè Sifube mǎo Pidati dinùu ke bo pié bè baaké bè tàake, kè bè cǔūnni.

³² Mémme kè tihāāpǎntii kǎte képié bè baakénè bè Yesu be tàake. ³³ Kè tuoke Yesu borè kénśǎ nhò ku, bá bè í mpié o tàake. ³⁴ Kê kuhāāpǎnkù makùu kǔū o píkù dikpānni kéduute, menie nnè meyī nkè dèe yènni. ³⁵ Wèè dè ya wèè nǎa nkòo nǎa ntí tú timǎmmǎnti, ò ya ti ò ti nnáa nkè dè bo yie nkè di ntǎ. ³⁶ Dè dǎo ti wāri ke yēmmè mme tì tu: Bè í yóo kéété o kǔū mari. ³⁷ Kè titeti wāri ke tú: Bè yóo yǎmu bè dùute wèè píkù.

Bè kǔūnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56)

³⁸ Dè dǎo mémme kédeè, Sosefu Adimatee ei kou wèè do tú Yesu kou kè dè sǎri, ke yé ò do démé Sifube, kóo kǎte kémǎo Pidati dinùu ke bo tǔoté Yesu. Kê Pidatii yie, nkòo kǎte kóo tǔoté. ³⁹ Níkodemmu wèè do kǎte keyènkè maké kéya Yesu kóo múnkee kǎte, ke to tǔdǎari kóo kǎrenè mutie muù 5 nte kóo cǐi báa pǎake mecāa. Dè kóo tǔdǎari do bo ñbo cidóobè sipísitǎati. ⁴⁰ Bedé kè bèe tǔoté Yesu kédaò Sifube 55 dǎomè, kóo pǎū ntiyǎati kéyǎare tǔdǎari.

⁴¹ Bè do baaké dè Yesu, dè do tǎkénè kupúu makù nku, kè kufǎti pǎnkù makù dè bo bè mu nyí tannè kù òmǎu. ⁴² Dè do yóo wenté teompùtè nte, kè dèe ñte kè bè ndǎo mecāa, dè kó kufǎti né me ntǎkémè deborè, kè bèe dè nhò dǎu.

20

Kufǎtikperi

(Wénté Matie 28:1-8 nè Mariki 16:1-8 nè Duku 24:1-12)

¹ Dīmāāsi kó kukūnwentóo kè dè nkpaá ke uu kè Maari, Makitadaa eì kouu, kòte kufṣti kénṣṣ nditári pòòte. ² Kòo coké kèwēte kénáké Pieri nè Yesu tancsùnti tòu Yesu dós wè ke dò: Bè kùtēmu ti Yiè, nti me n yí yé bè ò yīmè.

³ Pieri nè Yesu tancsùnti tòu kè bèe ité kénkòri kufṣti ⁴ ke cokù kè Yesu tancsùnti tòu diénne Pieri kétuoke kufṣti, ⁵ késíéké kèyà tiyàati bè do pāũ nti Yesu kè ti duós ò me nyí nta. ⁶ Kè Simāo Pierii tuokení kéta kèyà tiyàati bè pāũ nti Yesu kè ti duós ketenke. ⁷ Kè kuyààkù kùu do fī ndiyuu kè kù kpéú ke cāa nke duós. ⁸ Kè Yesu tancsùnti tòu wèe do niitè kétuoke, kòo múnke ta kèyà kéntá. ⁹ (Yesu tancsùmbè mu ndo í banté tìl wàri ke tú: Yesu do nkéyánté.) ¹⁰ Dè kó difṣnkúò kè Yesu tancsùmbèe kò.

Yesu yàntémè

(Wénté Matie 28:9-10 nè Mariki 16:9-11)

¹¹ Kè Maari kpaá kécómmú kufṣti bēnni ke kuò, nke sīnné késíéké ¹² kèyà Kuyie ntārè yèdèè kè yè dàati tiyàpéti ke kari bè do dàu ndè Yesu, dii nho yuu do duós dè, dīfèrì o naàcèi do borè. ¹³ Kè yè ò beke ke dò: Onitipòkù a kuànnè ba? Kòo yè tēfíné ke dò: Bè tùóté n Yiè nwe, m me nyí yé bè ò yīmè.

¹⁴ Ò béi mēmmè kèwēte kèyà Yesu kòò cōmmú, ò me nyí nhò banté. ¹⁵ Ke Yesu ò beke ke dò: Onitipòkù dè dōmmè káa kuò? A wáa nwe?

Kòo yèmmè ndo okūnyósàrìwè nwe, ke dò: Kè fṣṣ ò tùóté, m benke a ò dàu ndè kè n kòte kóò tùóté. ¹⁶ Kè Yesu ò yu ke dò: Maari!

Kòo bunnós ke dò: Okóti! Nè be kó tináànti mieke dabunnii! ¹⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Bá n kááké, m mu nyí dèke n cice borè. Kòte kénáké n kòbe ke dò: N deeti n cice borè nde, wèe tu di kòo cice, Kuyie nkùu di te.

¹⁸ Kè Maari Makitadaa eì kouu kòte Yesu tancsùmbè borè ke dò: N yàmu ti Yiè.

Kòo bè nàké wè ò nàké tì.

Yesu benkemè omáa o tancsùmbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49)

¹⁹ Dè kóò dīmāāsi kó kuyuoku kòo tancsùmbè ntíkú tēcīfè matè mieke, ke kpetinné yebòrè ke pàá, mbè dé mèè kpéi nṣifube, kè Yesu taroo kécómmú be cuoké ke dò: Kunaatí ndi bonè!

²⁰ Ò béi mmemme kédeè kébenke o nau nè o píkù kè diwèi bè pī mbè yàmè be Yiè. ²¹ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: Kunaatí ndi bonè! N cice n tōnni mèè botí m me ndi tūš.

²² Ò béi mmemme kédeè kéfuute be ìnkè ke dò: Còuténè Muyaánsààmù. ²³ Di bo cīfè mbè be yei mbè bo pété mecīfèmmè, kè di í cīfè mbè be yei, mbè báa pété mecīfèmmè.

Yesu kpannèmè Tomaa ò í tāmè

²⁴ Dè do sò nTomaa, Yesu tancsùmbè kóò mōu, bè tu wè Didimmu í dè bo. ²⁵ Kè Yesu tancsùmbè tabèe ò nàké ke dò: Tì yà ti Yiè.

Kè Tomaa dò: Kè n yí yà sikāũ kó yebòrè o nau ke baá n nóm̄bii, kè n yí baá n nóm̄bii o píkù m bá n tá.

²⁶ Kè dè mmake seménni òmáa kè Yesu tancsùmbèe wēte kētíi nkudieku mieke kè Tomaa ndè bo, kè yebòrè kpeti kè páké, kè Yesu taroo kécómmú be cuoké ke dò: Kunaatí ndi bonè! ²⁷ Kédeè kénáké Tomaa ke dò: Youtení a nòutè kébaa a nóm̄bii yebòrè, ke baá m píkù kéntá ke bá nyíèkù.

²⁸ Kè Tomaa kuónko ke dò: N Yiè! N kó Kuyie! ²⁹ Kè Yesu ò nàké ke dò: A n yàmu ke tá. Dè ñnaati bèè í n yà ke tá. ³⁰ Yesu dōdōmu tidieti péu kòo tancsùmbè yà, bá ti í wàri dipátiri dii mmieke.

³¹ Tii nwàrì kè di bo banté Yesu Kirisi tūmè mme Kuyie mBire ké nhò tá kèpété mufōmmu.

21

Yesu benkemè omáa o tancsùmbè Tiberiyati nie nnùu

¹ Kè Yesu wēte kébenke omáa o tancsùmbè Tiberiyati kó menie nnùu. ² Nte ò bè benke mèè botí omáa: Simāo Pieri nè Tomaa bè tú wè Didimmu nè Natannayeeiri Kanaa Kadidee kó kutempè nkou, nè Sebedee kó ibi, nè Yesu tancsùmbè tabè mabè bédébè kè bè ntíkú. ³ Kè Simāo Pierii bè nàké ke dò: M bo kòte muyĩmpĩmmu.

Kè betabè dò: Tì bo nneí.

Kè bèe kòte kényiè nke buò, mbá bè í pī mmùmamù.

⁴ Dikūnwēni kè Yesu ñcóm̄mú menie nnùu bá o tancsùmbè í nhò banté. ⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Bedapàmbè, di pī nsiyĩā? Kè bè dò: Jò, tì í pètè. ⁶ Kòo bè nàké ke dò: Bōnnè muditimù kubakù you bíéké di bo pété.

Kè bèe bō nkè siyĩĩ píe mmediè, bá bè í nna ke mù dēnnení. ⁷ Kè Yesu tancsùnti ò dós wèe nàké Pieri ke dò: Tì Yiè nwe.

Kè Simāo Pierii tì kèè ke dáátí o yaàbòrì ke yé ò do í dáátímè mùmamù, kédoroo menie mmieke kéndèitì.

⁸ Kè Yesu tancòumbè tǎbè nkéríní nè kudabekù ke yǎs múyĩnditìtìtì kè siyĩ piéké. Bè do í dètìrinè menie nnù, dè do bo mmàke mètìrì tekòutè (100). ⁹ Kè bèe yènní kèyà muhāā, nkè siyĩ āũ mu ĩnkè nè pèè. ¹⁰ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Dèitenèní siyĩ dī pī nsi.

¹¹ Kè Simāo Pierii ta kudabekù kécũũnní múyĩnditìtìtì kè siyĩ diēsì piéké, ke bo tekòutè nè sipísìnnùmmù nè sītāātì (153), nè mēmme múyĩnditìtìtì í nkēté. ¹² Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Kòtenèní kédì.

Ò tancòumbè kóò mǎu mē nyí ndáátí kóò beke ò tú wè, bè do bantému be Yiè nwemè. ¹³ Kè Yesu tǎōnní kétúóté pèè kè bè duǎ, kè bè duǎnnè siyĩ.

¹⁴ Kuce metāāmmè mme Yesu yǎnté kébenkemè omāā o tancòumbè.

Yesu bekemè Pieri kuce metāāti ke tú: A n dǎā?

¹⁵ Bè dī dii mǎnni kédeè kè Yesu beke Simāo Pieri ke dǎ: Simāo Isāā kó debire a n dǎ kè dè pèēté betǎbǎd? Kòò dǎ: Èē n Yiè a yému n da dǎmè. Kè Yesu ò nàké ke dǎ: Cēmǎmú m pebí. ¹⁶ Kè yíé kóò beke kuce mēdérímè ke dǎ: Simāo Isāā kó debire a mēnke n dǎā? Kòò dǎ: Èē n Yiè a yému n da dǎmè. Kè Yesu ò nàké ke dǎ: Cēmǎmú m pe. ¹⁷ Kè Yesu wēte kóò beke metāāmmè ke dǎ: Simāo Isāā kó debire a yē nha n dǎ? Kòò dǎ: N Yiè, nha yému demǎu. Kè Pieri yèmmèe caārè Yesu wēte kóò bekemè kuce metāāmmè ke tú: A ndǎā? Kòò dǎ: N Yiè a yému demǎu, ke yé n da dǎmè. Kè Yesu ò nàké ke dǎ: Cēmǎmú m pe. ¹⁸ N da náá mǎmmuǎ nwe. A do kpaá ke be ndiì mǎnni ke yiì a naàkǎnfè amāā ndi, ke kǎrì a dǎ kè. A bo kóté dii mǎnni ke níi nyuo a nǎu nsi kòò tǎu fè nda yiì, ke da kòtenè a í dǎ kè.

¹⁹ (Yesu náá mēmme ke benkú Pieri yóó kú mùu kũũ mbotí nku ke déúkunnè Kuyie nyètìrì.) Kédeè kóò nàké ke dǎ: N tũnne.

Yesu nàké tì Isāā kpéí

²⁰ Kè Pierii wēte kèyà Yesu tancòuntì ò dǎ wè kòò kèríní, (wèè do ò beke bè yo ndiì mǎnni diyentébanni kó mudii ke dǎ: N Yiè, we nyóó da fíté?) ²¹ Kè Pierii beke Yesu ke dǎ: N Yiè, yie ntá, o kpèti yó ndòmme? ²² Kè Yesu ò tēñné ke dǎ: Kè n dǎ we nfòu kè n yàa wētenní a kpèti í bo, fǎ ní nni ntũ.

²³ Kè dè kó tináaǎntii pité be cuokè, kè bè dǎ dè kóò tancòuntì í yóó kú. Yesu mē ndo í nàké Pieri ke dǎ wè í yóó kú, ò do yĩ: Kè n dǎ wè nfòu kè n yàa wētenní, a kpèti í bo.

²⁴ Weè tancòuntì mǎmmuǎ nweè bēi nde kó tináaǎnti, ke tì wǎrì, kè tì yé tì tumè timǎmmǎnti.

²⁵ Yesu do pĩĩmu mutǎmmú tēmù, kè bè yē mbè bo tì wǎrì timǎu yepáté mieke, n yèmmè dò kutenkù báá pètè kù bo yè dóu ndè.

Yesu Tɔrɛ tɔmmú pátírí Dí mpátírí tɔ tìi náàntí

Yesu tɔrɛ kó dipátírí sɔtɛnɛ tɪnɔ́ańsààtí kpɛyɛ kó tɪnɔ́ańtí nti. Duku dɔ̀òtòrì diɛwɛ Pɔ̀ori nɛ̀pɔ̀, ò do neitinɛ wɛ weɛ wàri de kó dipátírí (Kɔ̀dɔ̀si 4:14). De kó dipátírí mieke yenáańkéké yɛ̀ɛ̀ tì náá mMuyańsààmú pì mmùù tɔmmú yɛ̀ sùmu.

De kó dipátírí dìi tì náá nKírìsì kɔ̀bɛ tìrɛ keté mèè botí Sifube cuokè kékɛtɛnɛ Sedisadɛmmu bèè tɔ Sifube. Nè bèè í tú Sifube: Kɔ̀dɛnti nè Àntiyási nè Fìdìpù. De kó dipátírí dìi tì náá mbè do màánɛ ìl dièti mesàà nKírìsì kɔ̀bɛ tìrɛ yepànyɛ mieke, nè Muyańsààmú do bè niitè kè bèè tì tùntɛ mèè botí.

Dí mpátírí náàntí duó kɛ dòmmè

1. Muyańsààmú cùtɛnímè nè Kírìsì kɔ̀bɛ tìnni ketémè Sedisadɛmmu 1-12
2. Pɔ̀ori ítemè Kuyie nnáańtí náammú 13-28

¹ N nɛ̀pɔ̀ Teofírì, m pátírì ketírì mieke n da nàkɛmu Yesu pì mmùù tɔmmú mumɔu nè ò tié nti benitibè nè ò keté ndii yìè o tɔmmú, ² kɛnto kɛtuakɛnɛ Muyańsààmú ò niitémè kòò duó nho tannò o tancóumbè ò tãátɛ bè kɛ íté kɛdeke kɛńkɛ. ³ O kũũ nkó difɛńkúò kòò mbè benkú omáà nè mebenkùmè péu mèè benkú ò fòutɛmè, kɛ dà yewe sipísínàà kɛ bè náá nKuyie nkpaàtiyuu kpeti. ⁴ Diyìè mari kɛ sá mbè yo nke Yesu bè nàké kɛ dà: Dí báá dɛtɛnɛ Sedisadɛmmu, dí nkari kɛ baà n cìcɛ do yɛ̀ nhò yóó di pà dɛ, n di nàké dɛɛ kpéí. ⁵ Isáà do di áà bátémmú, nè menie mme yewe sámpó mieke bè bo di ánné bátémmú nè Muyańsààmú.

Yesu dɛkɛmè kɛńkɛ

⁶ Kè bèè ò beke kɛ dà: De mǎnni ndi a yóó fíímmè Isidayɛɛrìbɛ kó dikpaàtiyuuà? ⁷ Kè Yesu bè tɛńnɛ kɛ dà: Dí kpeti dɔkɛ, di bo yíɛtɛmè de kó yemàrɛ nè de kó yewe, n cìcɛ Kuyie nkumómmɔnkú kuú dɔú ndɛ kó yemàrɛ nè de kó yewe. ⁸ Kù bo di duó mmuwɛrímú, kù bo cũũnni Muyańsààmú di ɛńkɛ kè di náá mbèè yo nnáá n kpéí nSedisadɛmmu mieke nè Sudee nè Sammarií de kó ketenke kɛmɔu mieke nè ítemmǎnke ímɔu miekoo.

⁹ Ò tì mbè nàké dìi mǎnni kɛdeɛ kɛítɛ kɛndeɛtì kɛńkɛ, kè bè nhò búú kè diwɛtírì marií ò dàtínko.

¹⁰ Kè bè nkpaá búú, kɛyá benitibè bèdɛbè kè bè dàátí tiyaàpéítí kékɛtɛnɛ be borɛ kɛbɛí nke dà: ¹¹ Kadidee kó benitibè dɛ dòmmè kè di cómmú kɛ búú kɛńkɛ? Yesu íté mèè botí di cuokè kɛ dɛke kɛńkɛ ò yóó wɛtɛnɛ mèè botí.

¹² Mɛmmè kè bèè íté Odifɛ tǎrì kɛwɛtɛnɛ Sedisadɛmmu. De kó ditǎrì do í dɛtírìnɛ Sedisadɛmmu, dɛ do bo mbo cìdòmɛtírì òmáà ndi. ¹³ Bè tũ̀akɛnɛ dìi mǎnni kɛdeke tɛcɛtɛtɛ bè 33 tìi ntɛɛ mieke. Ntɛ o tancóumbè bèè do mbe be yɛtɛ: Pieri nè Isáà nè Isaku nè Àntidee nè Fìdìpù nè Batidemií nè Matie nè Isaku Adifee kó debire nè Simɔ̀ Sedɔtìbɛ kó dítínni kou nè Sudi Isaku kó debire. ¹⁴ Kè benitipòbè mabè múnke ndɛ bo nè Maari Yesu yɔ̀ nè Yesu nɛí, bɛmɔu kè bè nwɛ nke báá nKuyie nè meyɛmmè mɛmáà.

Wèè cɔutɛ Sudaasi kó difɛtírì

¹⁵ Diyìè mari kɛ sá mbè tó tíkú, kɛ bo ntũ̀akɛ tɛkòutɛ nè sipísidɛ (120), kè Pierii béi nke dà: ¹⁶ N kɔ̀bɛ Muyańsààmú do niitè Dafitii kòò wàri tì Sudaasi kpéí, nwèè niiténí bèè pì nYesu tì dò nkɛdɔ̀mú. ¹⁷ Sudaasi do tú tì kou nwe kɛ tì wɛ nke pì mmutɔmmú.

(¹⁸ Kòò yɛ̀ kɛ dontɛnɛ kupaku o yei nkó idíítí, ò nùrínɛ dɛ omáà, kɛ donní kɛ pòntɛ, kòò nauti cìɛtɛ cìɛtɛ. ¹⁹ Kè Sedisadɛmmu kɔ̀bɛ bɛmɔuu yíɛtɛ de kó tɪnɔ́ańtí kɛ yu de kó kupaku kɛ tú: Mukũũ nkó kupaku. Nè be kó tɪnɔ́ańtí Akɛdidama.)

²⁰ Tì wǎrimu Yesáà mpátírì mieke kɛ tú:

O cɛtɛtɛ bo náá nkudobonkú,
bá òmòu tɛnke bá ntɛ á,
kòò tɔ̀u mɔ̀u cɔutɛ o fɛtírì.

²¹ Dɛ̀ dò ntí yà onitì mɔ̀u nwe wèè do tì bonɛ Isáà áà dìi mǎnni bátémmú, ²² kɛnto kɛtuakɛnɛ Yesu dɛkɛmè kɛńkɛ, kòò tì wɛnnɛnɛ kè tì nnáá nYesu kumè kɛ yǎntɛ.

²³ Kè bèè deite benitibè bèdɛbè, Sosefu bè do tú wè Baadisabasi kòò yu kɛ dà Susituusi nè otòu mɔ̀u bè tu wè Matiasi. ²⁴ Kɛdeɛ kɛbántɛ Kuyie nke dà: Tì Yìè nfɔ̀ó yɛ̀ benitibè yɛmmè, a tì benke a tãátɛ wè benitibè biɛ mmieke, ²⁵ kòò cɔutɛ Sudaasi fɛtírì, ò yóu di, kɛ kòtɛ o kó kuɛɛ.

²⁶ Kè bèè tǎũ̀ tɛtɛ kè tɛtɛ do Matiasi ɛńkɛ, kòò wɛnnɛnɛ Yesu tɔrɛ tɛpítɛ nè dimáà.

2

Muyaánsààmù cùténímè

¹ Ké Pántikoti kó diyìè nyóó tuáke, ke sá mbè tikú dibòrì dimáà. ² Ké nyóó daate kékeè kutoweku makú kè kù cutiní kèínkè ke donnè kuyaakperikù, kè bè kpéété bémou bè kàrì tètè cìtètè mieke. ³ Kè bèè yà ihāādeembi kè ì dōnnè inóndie nkéítotírí ke commu be ínkè. ⁴ Kè Muyaánsààmù bè píe, kè bèe keté kénnaá ntínáahcànti.

⁵ Dè do sá nSifube bèè iténí titenti timou ke kàtení ke bo Sedisademmu. Bè do tú bèè dé bémbe Kuyie. ⁶ Bè kèè dii mōnni kutoweku ke tínní, kè dèe bè di mediè nke yé bá wè ò do yomè kè bè náa nho kó tináahti mōmmānti. ⁷ Kè dèe bè kpéí mediè, kè bè mbè wúó nke tú: Dè í dō nKadidee kobe mbe bémouà? ⁸ Dè né dōmmè bá wè kòò yo bè náammè ò kó tináahti? ⁹ Tí mieke kè bémabè bonní Paditi kó ketenkè: Medií nē Medammu Mesopotamii nē Sudee nē Kapadoosi nē Pāš Asii kó ketenkè mieke. ¹⁰ Nē Fidisii nē Pānfidii nē Esibiti nē Dibii kobe mabè bèè tókénè Sidenni, kè bémabè bonní Odommu, kè betòbè tu Sifube mōmmāmbe nē bèè tū nSifube kó kuwedounce nē Kereti kobe nē Adabii kobe. ¹¹ Nē memme kè ti yo bè náammè bá wè ò kó tináahti ke sántí Kuyie nku dieti kpéí.

¹² Kè dèe bè di mediè, bè í nya bè bo bēi ntì, kēmbékú betòbè ke tú: Ba mbotí nku die?

¹³ Kè bémabè mbè daú ke tú: Bè muó mmenaa nnatimè mme.

Pieri náké ti Muyaánsààmù cùténí dii yiè

¹⁴ Kè Yesu tōrè tepítè nē yèdèé ité kécómmú, kè Pieri nnáánnè diínni mekperimè ke tú: Díndi Kadidee kobe nē bèè kó dimáà kàtení Sedisademmu mieke! Kénténè kékeè n yóó di náké ti. ¹⁵ Di yèmmè bá ndò mbenitibè bié mmuó mmenaa, diyìè kpaá ke bemma. ¹⁶ Kuyie pāānāahti náāntò Sowēri do náké ti tii dāò. Tii tu:

¹⁷ Yewe sonye mmieke m bo cūūnni Muyaánsààmù

benitibè bémou ínkè,

di kó bēdapāmbè nē di kó besapāmbè

bo náá m pāānāahti náāmbè.

Kè bebémbe n̄yau mebenkūmè.

Kè bekótibè n̄yau tidōuntì.

¹⁸ Dè kó yewe mieke

m mēnke yóó cūūnkumu n Yaá

n kó benitibè bémou ínkè,

benitidaabè nē benitipòbè

kè bèe náá m pāānāahti náāmbè.

¹⁹ M bo dāò tidietí kēínkè nē ketenkè,

meyī n̄nè muhāā nē kuyukú diekú

dè bo mbo dè kó diyìè.

²⁰ Diyìè bo soute,

kòò tānkūu wūāté kēndò meyi,

kè ti Yiè nkó diyìè dieri né na kētuakení,

dií duò tikāmbūāti.

²¹ Dè mōnni wèè bo kuōnnè

ti Yiè nKuyie nhò bo cooté.

²² Díndi Isidayēeribe kēnténè kékeè n yóó di náké ti. Yesu Nansareti kou Kuyie ndi benke wèè mieke ku wērímú, kòò dāò tidietí, di mōmmāmbe kè di yà. ²³ Bè we ndi fiténè Kuyie ndo ti yēmu nē dimōnni, kuú duó nkè ti dāò, kè di ò duó mbèè í yé Kuyie nkè bè ò baaké kòò kùā.

²⁴ Kè Kuyie nduó nkòò yānté, kè kù ò dēeténè mukūū nkó iwēī, ke yé mukūū ndo í dommè mù bo na kóò píñné muwērímú. ²⁵ Dafiti do náké wèè kpéí nke dō:

M búó n Yiè sáā,

ke yé we m bonēmè m báá kpeute.

²⁶ Dèè te kè n yèmmè naati,

kè n diēnnè diwēi.

²⁷ Kè yé ke dō mbá kè n ku,

m bá nkpaá kufōti mieke.

Ke yé a í yóó yóumè a kou kòò pāāke.

²⁸ A m benkemu mufōmmu kó kuce,

ke yóó nni mbonè ke n duó diwēi.

²⁹ N kobe n dō ke di náké ti yàārì Dafiti kpéí nke, ò kúmu, kè bè ò kūnnè kòò fōti kpaá bo nē yienní. ³⁰ Ò do tú Kuyie mpāānāahti náāntò nwe ke nyé ke dō nKuyie mbéi ke tú kú yóó kanne o yaábire marè ò kpāátikārì ínkè. ³¹ Dafiti do náá nKirisí yóó yāntémè mme ke tú:

Ò í yó nkpaá kufɛti mieke.

Ò í yóó pãake.

³² Wee Yesu nwe Kuyie nduómmè kòò yǎnté timòu kɛ ti ò yà. ³³ Kɛ Kuyie nhò tùóté kòò kànnɛ kubakù you, kòò duó Muyaánsààmù kù do nàkɛ mùù kpéí, kòò mù nti duónní, dɛndɛ di kèèmmè kɛ dɛ yà. ³⁴ Dafiti í dèkɛ kɛ́nkè kɛ né bɛí nke dɔ:

Kuyie nnákɛmu n Yiè nke tú:

Nkari m bakù you,

³⁵ kɛ n yàa da duó nha kpantídɛntòbè

kàa bè cùuti.

³⁶ Isidayɛɛribɛ di tũ mbanté kɛ dò nYesu di baaké wè kudapãáti Ìnkè, Kuyie nwe ndòò ti Yiè nti dɛɛtiwè.

³⁷ Bè kèè diì mònɔni dɛ kó tináaanti kɛ tii bè kááké mesàa, nkè bèe beke Pieri nè Yesu tɔrɛ tɛyɛ kɛ dɔ: Ti kòbenɛ ti dò nkédoò ba? ³⁸ Kɛ Pierii bè nàkɛ kɛ dɔ: Ceetenɛ kɛ bè di ànné bàtɛmmù nè Yesu kó diyètiri, kɛ Kuyie ndi cɛ́ɛ ndi yɛi nke di pã Muyaánsààmù. ³⁹ Kɛ yɛ́ kù bɛ́immè dɛ kó tináaanti díi kpéí, nè di bí, bèè bo die nnè bèè dɛtiri. Nè betòbè ti Yiè nKuyie nyóó yu bè.

⁴⁰ Kɛ Pieri mbè náa ntínáaanti tɛti péu kɛ yáúkunko bɛ kǎnti kɛ bè tiè nke tú: Yíènnè Tináaánsàati kɛyatenɛ dimáa benitiyɛibe bie.

⁴¹ Bèè yie nho náaanti kɛ bèe bè ànné bàtɛmmù kɛ bè nsũ, bɛ bo ntùðkɛ sikəupísitáati (3000), kɛ bèe wéínnɛnɛ Yesu kòbɛ dɛ kó diyè. ⁴² Kɛ níí nkémmù Yesu tɔrɛ bè náa nti nè bɛ yèmmè mɛmòu, kénwè nke yo nke yonnè Mudisààmù, kɛ báa nKuyie.

Kirisi kòbɛ ketibè kó mufòmmu

⁴³ Kɛ Yesu tɔrɛ ndòori tidietì nè mɛbenkùmè péu nè dɛ kpéí nkè benitibèe yòtɛ Kuyie. ⁴⁴ Kɛ Kuyie nkòbɛ ntiku sǎa, kɛ wèè mǎkɛ dɛ bè ndɛ wɛ mbemòu. ⁴⁵ Kɛ bè nfiiti bɛ kperɛ nè bɛ paa nke totirí nè bèè kpa bá wè dɛ ò bèkùmè. ⁴⁶ Kɛ níí ntíkù kɛ bo Kuyie ncɛ́tɛ kɛ báa nKuyie, kɛ wè mmeyèmmè mɛmáa kɛ yo mbetòbè cɛ́i, kɛ yonnè Mudisààmù. ⁴⁷ Kɛ sánti Kuyie, nkè benitibè bemòu bɛ dɔ kɛ ti Yiè mbè yéúti yewɛ yemòu ò dɛɛtɛ bè.

3

Pieri nè Isāa bè miékùnnɛmè kuhòùkù

¹ Diyèè mari, diyèè tũntɛ diì mònɔni Pieri nè Isāa kɛ bè nkòri mubáammù. ² Kɛ nsó nhoniti mǎu kàri kɛ tú kuhòùkù nè bè ò pɛitɛmè, kɛ kù kàri Kuyie ncɛ́tɛ kó dibòri bè tú di disàari. Bè do kù tɔunímu yewɛ yemòu kɛ kannínko deborè kɛ kù bo mmáú idííti bèè taà mubáammù. ³ Pieri nè Isāa kɛ bè ntaati kɛ kùu bè mǎo idííti. ⁴ Pieri nè Isāa kɛ bè nkù wúò nkè Pierii kù nàkɛ kɛ dɔ: Ti wéntɛ.

⁵ Kɛ kùu bè wènté kɛ ku yèmmè ñdò mbè yóó kù pã dɛmarɛ ndɛ. ⁶ Kɛ Pierii kù nàkɛ kɛ dɔ: N yí mǎkɛ idííti kɛ bo da pã, m mǎkɛ dɛ, m bo dɛ nda pã. Nè Yesu Nansareti kou kó di yètiri ité kékété!

⁷ Kɛ pfi nku nàutɛ youtɛ, kɛyíinní, dɛndɛ bàmbà nkè ku naàcɛi nè ku báa nkè dɛɛ kpenkɛ. ⁸ Kɛ kùu puu kécómmù, kénɛinɛ Yesu tɔrɛ, kɛ bèe ta Kuyie ncɛ́tɛ, kòo ncenti kɛ yanku, kɛ sánti Kuyie. ⁹ Kɛ benitibè bemòu nhò wúò, kòò cɛnti kɛ sánti Kuyie. ¹⁰ Bè banté diì mònɔni kɛ dò nwèè do kari wenwɛ Kuyie ncɛ́tɛ kó dibòri sàari kɛ mósú, kɛ dɛɛ bè di bemòu kɛ kufɔwáa mbè pí nkè bèe mǎnté ò yímè kɛ miɛtɛ.

Pieri do nàkɛ ti

¹¹ Kɛ dɛ kóo niti baa ntũ Pieri nè Isāa, kɛ dɛɛ di benitibè bemòu, kɛ bè ncokòo bɛ borè kufiiku bè tú kù Sadomǎo kó kufiiku miekɛ. ¹² Kɛ Pierii bè beke kɛ dɔ: Isidayɛɛribɛ dɛ dòmmè kɛ dɛ di di? Kɛ di ti wúò nke donnè tii kó muwɛrímù mmu yoo ti kpa mèè kpéí mɛyɛi nte nkè oniti yie mmietɛ? ¹³ Kuyie nti yembè, Abarahammù nè Isaki nè Sakòbu do tũ nkù kuù miékùnnɛ dɛ kóo niti, kɛ déúkùnnɛ ku kóo tǎnti Yesu yètiri di pí nwè, kɛ duó ndihɛi yembè, Odommù kòbɛ, kɛ di ò yetɛ Pidati ìkè, kɛ sǎ nhò do dǎ kóò fíi. ¹⁴ Kɛ di yetɛ wèè dǎòri Kuyie ndómè kɛ kpa mɛyɛi, nkè bǎntɛ okpàati Pidati kɛ dɔ wèè fíi onitíkòùti. ¹⁵ Kɛ di kùu mufòmmu yiè, kɛ Kuyie nduó nkòò yǎnté. Kɛ ti ò yà kɛ náa. ¹⁶ Yesu ti tá wè kó diyètiri dii te, oniti di mɛ nwúó nwè kòò yɛ ò miɛtɛmè páíi. Ti tá mèè kpéí nke Yesu dɛɛ te kòo kpenkɛ.

¹⁷ N kòbɛ n yémù kɛ dò ndɛ kó dimònni dindi nè di kó bekótibè di do í yɛ di dǎòri dɛ. ¹⁸ Kuyie mpáánáaanti náamɛ bemòu do ti nàkɛmu nè dimònni kɛ tú: Odɛtiwè dò nkɛfɛútté. ¹⁹ Ceetenɛ tũnkɛ kécuó nKuyie mbiékè kɛ kùu útɛ di yɛi. ²⁰ Kɛ dɛɛ yie nkè ti Yiè nKuyie di pã mɛom̃pùmè, kɛ di duónní Odɛtiwè Yesu kù nàkɛ wèè kpéí nnè dimònni. ²¹ Yesu yó mbo kɛ́nkè nke kɛ Muyaánsààmù tũntenɛ demòu kɛ dɛɛ náa ndɛpànnè ku pãánáaanti náamɛ do ti nàkɛ mɛmmè. ²² Moyiisi do náa nwèè kpéí kɛ tú: Kuyie mbo di duónní ku pãánáaanti náantò kòò nni ndònnè.

Di nyíe nho kpɛti timòu. ²³ Wèè bo yete o kpɛti bè bo ò dɛnne Kuyie nkó benitibè mieke kòò kùu. ²⁴ Kuyie mpàànáànti náàmbè, kékɛtɛnè Sammuyɛeri nè o fɔnkúò kòbɛ bè nàkɛmu bɛmòu ti mè mbo yèè wɛ kpɛí. ²⁵ Dɛ kó yewe bo dɛi kpɛí nke, kè di kòkɛ Kuyie nkó metaummè mieke, kɛ yé kù do náánnè dɛi yembè kù náá ndii mǎnni Abarahammu kɛ tú kù bo dàò mesàà nyibotí imòu kɛtenkè mieke nè o kpɛí. ²⁶ Kuyie nduónni ku Birɛ dɛi kpɛí nke meketimè, kè dɛ bo di dàò mesàà nke di teennè kè dí yóu di dàòri mèè yɛi.

4

Bè p̄r̄mè Pieri nè Isāā kɛ kpetinnè

¹ Pieri nè Isāā kè bè nkpaá kɛ náánnè benitibè, kè ikuó niùbè kó bekótibè nè Sadusiēbɛ nè tihāpǎnti tii bàa Kuyie nc̄ɛtè ti kóo kótí kè bèɛ tuǎkɛní. ² Kè bɛ miekɛɛ pɛikɛ Yesu tǔrè náámmè benitibè kɛ tú: Yesu yǎntè kè becírìbɛ múnke bo yǎntè. ³ Kè bèɛ bɛ p̄i nke sǔ ndè dǔ kébiiɛ kè bèɛ bɛ kpetinnè dikpɛtintou kɛmbaanè dɛ bo wentémè. ⁴ Bá nè mɛmmɛ bèè kèè dɛ kó tináànti, kè bɛmabèɛ ti yie nkénsù, bè bo ntùòkɛ sikoupisínùmmù (5000).

⁵ Kè dɛɛ wenté, Sifube kó bekótibè nè dihéi kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bèɛ tii nSedisademmu. ⁶ Kè ikuó niùti diwè Anni ndè bo nè o c̄ɛtè kòbɛ: Kayifu nè Isāā nè Adekisántiri nè ikuó niùti diwè c̄ɛtè kòbɛ sɔmbɛ, ⁷ kédúò nkè bèɛ kɛtɛnni Pieri nè Isāā kè bèɛ bɛ beke kɛ dǔ: Wɛ ndi dúò mmuwɛrímù? Nè wɛ nkó diyètiri ndi di ò miekùnnemè?

⁸ Kè Muyaánsààmù pièkɛ Pieri kòò bè nàkɛ kɛ dǔ: ⁹ Isidayɛeribɛ kó bekpààtibè nè bekótibè, ti dàò mèè sàa nkuhòkù kpɛí nte kè di ti békú kɛ tú ti nàkɛ dɛ yímè kè kù mieté. ¹⁰ Benitibè bɛmòu nè Isidayɛeribɛ banténè tǔnkè weti weti kɛ do nnè Yesu Kírisi Nansarɛti kou di baaké wè kudapàati, kè Kuyie ndúò nkòò yǎntè, wèè kó diyètiri tɛ kòò niti yie mmieté páíi kɛ commú di iikè. ¹¹ Yesu di yete wè, Kuyie nnáànti náá nweè kpɛí kɛ tú:

Bèè maà bè dootòò dii tǎri,
dii náá ndipũ kó ditǎri mǎmmǎnni.

¹² Banténè kɛ dǔ nkutenkù kumòu mieke òmòu tǔu báá na kédɛɛtè, Kuyie nti dúò nYesu nwe, wèè ti dɛɛrɛ.

¹³ Kè bebeémbèɛ yà Pieri nè Isāā bɛ màkɛ dii kǎmbùò kè dɛɛ bè di mediè, nke yé bè do yémè kɛ dǔ mbé í bebií yepátɛ mediè, bè do yé bè neitinèmmè mme Yesu. ¹⁴ Bè né mɛ nwúómmè wèè mieté kòò còrnmú bɛ borè bɛ í nyà bè bo ténne ti. ¹⁵ Kè bèɛ bè dɛnne kɛ nàkɛ bɛmáà kɛ dǔ: Ti bo yímè benitibè bie? ¹⁶ Sedisademmu kòbɛ bɛmòu yému beɛ dàòmè tidietɛ tii, ti báá na kè ti nɛnni. ¹⁷ Kè ti né dǔ kè dɛ kó tináànti dɔkɛ báá pité, ti bè kpànnɛ, kè bè bàa kè bè ténkɛ báá bɛinnè òmòu Yesu kó diyètiri.

¹⁸ Kè bèɛ wèɛ kè bè yùni kè mbè kpànnè kɛ tú: Di yó báá kú kè di wèɛ kényú Yesu yètiri òmòu borè yoo di ò nàkɛ o náànti. ¹⁹ Pieri nè Isāā kè bèɛ bè ténne kɛ dǔ: Wénténè di mǎmmámbe Kuyie nyiikè nsa kè dɛ wenni, ti bo yiemnè dɛi kpɛti kényetɛ Kuyie nkpeti. ²⁰ Tínti báá na kɛ í mbéi ti yà dɛ nè ti kèè ti.

²¹ Kè bebeémbèɛ wèɛ kè bè yùni bɛ í nyà bè bo yímè kè bè puotí, kɛ yóu, kè bè kpànnè, kè bè f̄iinko, kɛ yé benitibè bɛmòu do sántimè Kuyie nnè dèè dàò dɛ kpɛí. ²² Kɛ yé kuhòkù bè miekùnnɛ kù bie do p̄ɛt̄ɛmè sipisínàà.

Yesu tǔrè mǎòmè Kuyie ndikǎmbùò

²³ Bè f̄ií ndii mǎnni Pieri nè Isāā kè bè pǎnnɛ kɛtɛ bɛ kòbɛ borè, kè bè nàkɛ ikuó niùbè kó bekótibè nè bekótibè bè bè nàkɛ ti. ²⁴ Bè ti kèè dii mǎnni kɛwɛnnè kébántɛ Kuyie nke dǔ: Ti Yiè nf̄s nweè dàò kɛtenkè nè kɛnnkè nè dàmmɛrɛi nè dèè kó dimàà bo o mieke. ²⁵ F̄s̄ do dúò Muyaánsààmù ti yààri Dafiti a kóo tǎnti kòò bɛi nke dǔ:

Ba nte kè ibotí mieke cǔu?

Ba nte kè yebotè dàkii

meyei nkpeí ndɛtɛtirè?

²⁶ Kè kutenkù yembè baati dikpànni,

kè sikipààtibii wɛnnè

kɛ kpànnè Kuyie nnè kù tǎatè wè.

²⁷ Mǎmmuɛ Edotɛi nè Pǎnsi Pidati bè wɛnnému dihéi mieke nè bepǎbè nè Isidayɛeribɛ kɛ bo dàò meyei nha kóo tǎnti Yesu a tǎatè wè wèè dǔ mpáíi. ²⁸ Dè dàò a dǔ t̄nti nè dimǎnni kɛ ti tǎatè. ²⁹ Ti Yiè nwénté bè ti kpànnèmmè, kédúò nha kó betǎmbè dikǎmbùò kè bè nnáà nha náànti. ³⁰ Benke a wɛrímù kɛmmiekunko bɛmuǎmbɛ, kéndǎri tidietɛ nè mɛbenkùmmè nè a kóo tǎnti Yesu yètiri wèè dǔ mpáíi.

³¹ Bè bántɛ dii mǎnni Kuyie nkédeè, kè kɛtenkè sántè bè tikú dɛ kè Muyaánsààmù bè píe nkè bè nnáà Kuyie nnáànti nè dikǎmbùò.

Yesu kòbe kó mawènnimè

³² Bèè kó dimàà do tã Yesu kè bè nwè mmeýèmmè mèmáà, òmòu í ntú ò te o kperè omáà, bè do dè wèrñmu bemòu. ³³ Kè Yesu tårè nnáà mbenitibè nè muwèrímú Yesu yántémè, kè Kuyie mbè bonè ke bè dòòri mesàà. ³⁴ Òmòu í mmónni dèmarè be mieke, bèè màke dapaa nyoo sicéí kè bè ndè fiiti ke touni idíífi ³⁵ ke duò nYesu tårè kè bè toti bá wè dè ò bèkúmè.

³⁶ Onití mòu kè bè ò tu Sosefu Defii kó kuwuò kou, kè bè ò peité Sipiri kó kutempè mmieke, kè Yesu tårè ò yu ke dà: Tikónyauti yiè. Nè be kó tináànti Bannabaasi. ³⁷ Kòo fité ò paku kétóni idíífi kè ò duò nYesu tårè.

5

Ananniyaasi nè o pokù Safidaa

¹ Ananniyaasi nè o pokù Safidaa kè be múnkee fité be paku, ² kéyaate késanne, kòo ñkòrinè isonyi ke bo duò nYesu tårè kòo pokù yé. ³ Kè Pierii o beke ke dà: Ananniyaasi! Dè dómme kàa yóu kè dibàò da ta kàa souté Muyaánsààmù, ke fité a paku ke yàate idíífi ke sònne? ⁴ A í kù fité dii mònni kè kù í tú a kòkàà? A kù fité dii mònni ke í nte idíífiàà? Dè dómme kàa yóu kè meýèmmè memme da ta? Dè í tú benitibè mbe a soutémè, a souté Kuyie nku.

⁵ Kè Ananniyaasii kèè tii náànti kèdo kékú. Kè benitibè dè kèè kè kufówaà mbè pĩ mmedie. ⁶ Kè bedapàmbèe ité kóò tùóté kékote kékúnné.

⁷ Kè dè mmàke tewebièté mēfitimè mētāāti kòo pokùu taroo bá ò í yé dèè dāò. ⁸ Kè Pierii ò beke ke dà: Di fité di paku í ndíífi nyià? Kòò dà: Èē inyí.

⁹ Kè Pieri dà: Dè dómme kè di dàke ke bo yááké Muyaánsààmù? Nte bèè kúnné a dòu ke bo dibòri ke bo da tùóté.

¹⁰ Kòò pànkee do Pieri iikè kékú. Kè bedapàmbèe taroo ke sá nhò ku, kè bèè ò tùóté kékote kékúnné kèpéennè o dòu. ¹¹ Kè kufówaà mpĩ Kirisi kòbe nè bèè kó dimàà ti kèè.

Yesu tårè dòmme tidietí péu

¹² Yesu kòbe do wèrñmu meýèmmè mèmáà, ke tiku Sadoməo filku mieke, kè Yesu tårè dòòri tidietí péu. ¹³ Bá betabè í ndáati ke bo bè wèrñné kè benitibè mbè santí. ¹⁴ Bèè tá ti Yiè nYesu benitidaabè nè benitipòbè kè bè nyéúti ke súũnko. ¹⁵ Kè benitibè ntouni bemuəmbè nè be mièti nè be tēl ke dòũnko kuce nuù, kè Pieri bo mpēnké kòo fēnkú dátinné be mieke òmòu. ¹⁶ Kè Sedisademmu kó sihekesi kòbe ntouni bemuəmbè nè yebòkè ta bè, bemòu kè bèè mièti.

Bè fēũmmè Yesu tårè

¹⁷ Ikuú niùti diewè nè o kòbe Sadusiēbe kè bèè ité nè kemieke, ¹⁸ kèpĩ nYesu tårè kékpetinné dikpetintou. ¹⁹ Keyènkè mōnni kè Kuyie ntōnni kōtení kékpeté dikpetintou kó yecàkè kè bè dēnne, kè bè nàkè ke dà: ²⁰ Kōtenē Kuyie ncīētē kēnnáà mbenitibè mufōmmu kó tináànti.

²¹ Kè bèè yie nkékote dikūnwēñni sēl Kuyie ncīētē, ke nnáà nKuyie nnáànti.

Kè ikuú niùti diewè nè o kòbe kè bèè yú bebeémbè nè Sifube kó bekótibè kētā nkè bè bo yúní Yesu tårè dikpetintou. ²² Kè tihāāpōnti kote kè bè mōnté, kēwētení kè bè nàkè ke dà: ²³ Ti sá ndikpetintou kpetimu táu kè tihāāpōnti bāa, kè ti kpeté ke ta ti me nyí yá òmòu.

²⁴ Kè dèe di tihāāpōnti tii bāa Kuyie ncīētē kóo kōti nè ikuú niùti diewè kè bèè mōnté de kó tináànti tu mù. ²⁵ De mōnni kòò mōuū kōtení kè bè nàkè ke dà: Di me nkpetinné bèè nitibè bo Kuyie ncīētē ke náa nKuyie nnáànti.

²⁶ Kè tihāāpōnti kóo kōtiñ nēinè o tōmbè kè bèè bè pīñni meýəmmè ke yé bè do dēmè benitibè yàa bo bè bústímè yetárè kékú. ²⁷ Kè bèè kè kōtenè bebeémbè borè kè ikuú niùti diewè be beke ke dà: ²⁸ Ti di nákému ke tú: Di bá nnáà nhoniti yie nképí. Dè dómme kè di pité de kó tináànti Sedisademmu omou mieke, ke dā dè ndò tū te kè bè ò kúo?

²⁹ Pieri nè Yesu tårè tēyē kè bèè bè tēñné ke dà: Ti dò nkéyie Kuyie nkpeti nti kè dēe pēētē benitibè kpeti. ³⁰ Kuyie nti yembè do tū nkú kuū te kè Yesu yánté wenwe, di baaké wè kudapāāti kòò kúo. ³¹ Kuyie nwe ndéúkūnne kòò dāò okpāāti, Odēetiwè, kè Isidayeeribe bo ceete kè Kuyie mbè cīē mbe yei. ³² Ti ti nyé kè Muyaánsààmù ti yé mummu Kuyie duò mmù bèè yie nku náànti.

³³ Bebeémbè ti kèè dii mōnni kè be miekee peike, kè bè ndó kékúo Yesu tårè. ³⁴ Kè Fadisiē mōu dè bo kòo yēñiri tu Kamadiyēeri kòo yé Kuyie nkuú mesàà nkè benitibè ò dé, kòo ité kékúo nkè bèè mu ndenne Yesu tårè. ³⁵ Kòo bēi nke dà: Isidayeeribe, dōñnè meýəmmè benitibè bie. ³⁶ Dè í mōnte onití mōu ānnēmè kè bè ò tu Tedaasi kòo yēmmè ndo nhò tū òmòu, kè benitibè sikōusinaà (400) nhò tū. Kè bèè ò kúo kè bèè cīété kè dè dēè. ³⁷ De kó difānkúò kè Sidaasi Kadidee kouu ānné, kè kunitisūkúu ò tūñne kòo múnkee kú kè bèè cīété. ³⁸ N di náámmu di tēñke bá ndake benitibè bie nkpeti, kè be tōmmú bè pĩ mmù tū benitibè kōmu mmu mù yóo deēmu. ³⁹ Kè mù me ntú Kuyie nkōmu mmu di báa na kè mù pāa. Dōñnè meýəmmè kè di báa dokénè Kuyie.

⁴⁰ Kê bête yie nho kpeti ke yúni Yesu tårè kéduò nkè bête yè puotí yedá kè bè dâ yè ténké bá nnáa nYesu kpéi kédeé ké yè fĩnko. ⁴¹ Kê Yesu tårè íté bebeémbè borè nè kuyeñaatí, ke yé Kuyie nsómmè bè mánne bête bè fẽũ nYesu kó diyètiri kpéi. ⁴² Kê bè nsókè yewe yemou Kuyie ncítètè nè sicéí mieke ke náá nTínáañsàati Yesu Kirisi Odeétiwè kpeti.

6

Yesu kabe taátè bè bèyiekè

¹ De mǎnni kè Yesu kabee súũ nkè Sifube bèè náa nkèréki kè bè nkpannè Sifube bèè náa nhebedee ke tú: Dì í toti tí kó bekúpobè mudii mesàa. ² Kê Yesu tårè tepítè nè yédéé tíí nYesu kabe tĩnni, kè bè nàké ke dâ: Dè í wenni tí bo yóumè Kuyie nnáañti kéndakenè mudii kó mutotimù. ³ Taáténè di mieke benitibè bèyiekè, bèè borime wenni, kè Muyaánsàamù bè piéké, kè bè mǎke mecii, kè tí bè duò nde kó mutómmù. ⁴ De mǎnni kè tí pété mǎfiè nke mbáá nKuyie nke nnáa ku náañti.

⁵ Kê Yesu kabe tĩnni yie nde kó tináañti ketaátè Etienni wèè tá Kuyie mmesàa kè Muyaánsàamù ò piéké nè Fidipu nè Podokoo nè Nikannoo nè Timoo nè Padimenaq nè Nikodaa Ántiyoasi eì kou wèè do tú nSifube kó kuwedounce, ⁶ kè bè kòtenè Yesu tårè borè, kè yèe nós nye nou be Inké kébantè Kuyie mbe kpéi.

⁷ Kê Kuyie nnáañti dake mpitíri, kè Yesu kabe nsũũnko Sedisademmu mieke, kè ikuú niùbè péuu yie nkéntá Yesu.

Bè pĩrmè Etienni

⁸ Kê Kuyie nni mbonè Etienni kóò duò mmuwérímú kòò ndaari tidieti nè mebenkùmè cǎmmè benitibè cuokè. ⁹ Kê sifube bèè do kòri kutíintouku bè tú kù tidaati bè fĩ nti koku nè Sifube tabè, Sidenni eì kabe, Adekisántiri eì kabe, Sidisii nè Asii ekè kabe kè bèè yete Etienni kpeti ké nhò nènè. ¹⁰ Bè me nyí nhò na ke yé ò do náánnemè mecii Muyaánsàamù ò duò mmè. ¹¹ Kê bèè yóu kéyietí benitibè kè bè dâ: Tí kèemu ò sǎámmè Mòyiisi nè Kuyie. ¹² Kê bèè íi mbenitibè mieke, dihei kó bekótibè nè ikuú wǎábè, kè bèè pí nhEtienni kóò kòtenè bebeéndiebè borè, ¹³ kénneínè benitibè kè bèè souté ke dâ: Oniti yie nsǎa nKuyie ncítètè nte ke sǎánnè Mòyiisi kó ikuú. ¹⁴ Tí kèemu kòò tu Yesu Nansareti kou bo pante Kuyie ncítètè kéceete Mòyiisi daú nyii kuú.

¹⁵ Kê dibeéntĩnni dièri nwúò nhEtienni kòò ìlkè cèete ke dò Kuyie ntõnni kake.

7

Etienni nàké tí

¹ Kê Ikuú niùti diewèe beke Etienni ke dâ: Bè náa mómmuò nwaà? ² Kê Etiennii béi nke dâ: N tebíi nè n cicebè kénénè kékeè, Kuyie nnè ku kó tikpeti kuú do benke kumáa tí yàari Abarahammu ò kpáa bo dii mǎnni Mesopotamii ke mu nyí kò Anaa, ³ kóò nàké ke dâ: Yóu a cítètè kabe nè a eì kékote dihei n yóò da benke di. ⁴ Memme kè Abarahammuu íté Kandee kèkò Anaa, kòò ciceé kú. ⁵ Kê Kuyie nhò sǎnnnènni di mè mbo dii eì mieke yie. ⁶ Kuyie nyí nhò duò nketenkè deborè bá sámǎp, ke né ò nàké ke dâ kù bo ò duò nde kó dihei kò yaabí di tieke ke sǎ nhò nyí mǎke debire. ⁷ Kê Kuyie nhò nàké ke dâ: A yaabí bo kote betobè cie kénáa ntidaati kè bèè í fẽũ nyebie sikousinàa (400) mieke. ⁸ Kê n fẽũ nde kó benitibè kè íi íté ke pí n tómmù diè ndi nhei mieke. ⁹ Kê Kuyie ntaunnè kumáa Abarahammu ke dâ bè ncǎmmù. Memme kè Abarahammuu peité Isaki kóò cǎnté diyie nínni yie, kè bèè me nsóoté. Kè Isakii peité Sakobu kóò cǎnté kè Sakobuu cǎmmù tí yàaribè tepítè nè bédébè.

⁹ Kê tí yàaribè mieke mpéi be tèbite Sosefu, kè bèè ò fité kòò bo naa nkudaakù Esibiti mieke. ¹⁰ Kê Kuyie me nni nhò bonè, kóò deeri kóò duò mmecii nkoo kpàatii ò pènsiri, kóò duò nho cítètè temou kòò mbaké. ¹¹ Kê dikõnni dièri tanní Esibiti omou nè Kannahāa kè dè nyóú, bá tí yembè í mpétè bè bo di mù. ¹² Kê Sakobuu keè tidiiti bomè Esibiti kété nti yàaribè meketimè. ¹³ Kê bèè wète medérímè kè Sosefuu bè benke omáa, kòò kpàatii banté ò kabe tú bè. ¹⁴ Kê Sosefuu tǎ nkè bè bo yúni ò cice Sakobu nè ò cítètè kabe bemou sipisiyiekè nè bènùmmù. ¹⁵ Memme kè bèè kò nhEsibiti Sakobu de nku, kè tí yembè múnke de nku. ¹⁶ Kê bèè bè tò kékunnè Sisemmu Abarahammu do donté kùu fĩti nè idíiti Emoo bí borè.

¹⁷ Kê deè tuoke Kuyie ndo náké tí Abarahammuu tí bo daòmè, kè tí kó kubotii súũ mmèdiè Esibiti mieke. ¹⁸ Kòò kpàatii pǎnwè mǎou buoté wèè í yé Sosefu, ¹⁹ kényóú medii nke senninne tí yembè, kè n duò nkè bè mbuòanko be bí kè í kǎ. ²⁰ De mǎnni ndi bè peitémè Mòyiisi kòò nwenni, kè Kuyie nni nhò dǎ, kè bè nhò yùdri ò cice cítètè mieke, kòò mmǎke betǎábè bétǎati ²¹ kè bèè ò bontóo, kè Esibiti kóò kpàatii kóò sapàa nhò tuóté ké nhò yùdri ke dò nho bire mómmònde. ²² Kê Mòyiisi bebí Esibiti kó mecii mmemou kénno mmutómmù ke yé tináañti.

²³ Ò tũ̀kẹ̀ dìì m̀̀ǹnni yebie nsipísínàà ḱ́tááté ḱ́kóte ke bo yà o kàbe Isidayeeribe, ²⁴ ḱ́nsá Esibiti kou puoti Isidayeeribe kou, kòo kónné o boti kou, ḱ́poté Esibiti kou ḱ́kúu. ²⁵ Kòo yèmmẹ̀ ñ̀dò nho kàbe bo banté Kuyie nyóó duóm̀m̀m̀ kè wèè bè dèeté. Bè m̃e nyí mbanté. ²⁶ Kè dèe wenté kòo tó nsá Isidayeeribe máà kpá, kòo mbè pààti ke dò: N kàbe dè yíme kè di kpa d́́ndi kubotí kù máà kàbe? ²⁷ Wèè do d́́ ḱ́na otòu kòo baao ke dò: We nda pí ntikpàti káa bo nti bekúnè? ²⁸ A d́́ kè n kúu a wee kùomè m̃m̃e Esibiti koua? ²⁹ Kè M̃oyiisi ti kèè ḱ́coké ḱ́kóte Mandiyáa kó ḱ́etenkè ḱ́e nke mbo ḱ́m̃aote ibí idéi.

³⁰ Yebie sipísínàà kó difónkúò kè Kuyie ntónnii ḱ́atení o boré Sinaii kó ditári také, dikpáa cuokè difápèu mari mieke kè di còu. ³¹ Kè M̃oyiisi dè yà kè dèe ò di kòo ntóntoo ke bo d́́kè wenté, ḱ́ekèè ti Yìè nKuyie ntammè kè m̃e tu: ³² M̃í tu Kuyie nha yembè Abarahammu, Isaki nè Sakòbu bè do tũ̀ nkù, kè M̃oyiisi ḱ́nti nhau ò í ndàátí ḱ́ewénté. ³³ Kè Ti Yìè nKuyie nhò nàkè ke dò: Deite a neùti a cómmú kèè tenké tũ̀ Kuyie nkàke nke. ³⁴ N yà n kó ibí f́́éürimè m̃m̃e Esibiti ei mieke, ke kèè i dabùò nke cùténí ke bo i dèeté ke yóó da t̃n nhEsibiti.

³⁵ M̃oyiisi Isidayeeribe do yete wè ke dò: We nda pí ntikpàti káa ti bekúnè, Kuyie nwète ke we ntónnii kòo náa mbè kóo kpàati, be dèetíwè nè Kuyie ntónnii ò do yà di difápèu mieke di kó meteemmè. ³⁶ Wèè bè dènnè tidaati mieke, ke d́́ò tidiati Esibiti mieke nè d́́améèrì wúswè mieke nè dikpáa mieke yebie nsipísínàà. ³⁷ Wèè do bè nàkè ke dò: Kuyie mbo di duóm̀m̀m̀ ku p̃́ānāānti náāntò m̃u, di boti kou, kòo nni ndónnè. ³⁸ Wèè do boné Isidayeeribe ti yembè dikpáa cuokè bè do tũ̀kù dè Sinaii t̃ari, kè Kuyie ntónnii ò náānnè, Kuyie nwe nduó mmufòmmu kó tināānti, kòò ti nti tũ̀o.

³⁹ Kè ti yembèe yete o kpeti kóò bàào ḱ́éndó ḱ́ewète Esibiti. ⁴⁰ Ke náké Anò ke dò: Ti í yé t̃i tũ̀kéní M̃oyiisi wèè ti dènnéní Esibiti. Ti d́́ò Kuyie nkùu nti dónnè. ⁴¹ Kè bèè d́́ò mesòo nkè dè ndò nkunaabiiku, kè bèè kù fié iwũs, ḱ́enyānku nè bè d́́ò dè be móm̃m̃om̃be dè kpéi. ⁴² Mem̃m̃e kè Kuyie mbè yóu kè bè mbáa ndiyiè nè otánkù nè siwáa, ḱ́éndónnè ti w̃arimè Kuyie mp̃́ānāānti náāntò pátiri mieke ke tũ̀:

Isidayeeribe,

di do n feumu iwũs yebie nsipísínàà

di do d́́ò yé dikpáa miékaà?

⁴³ Di do d́́ò d́́ibòò Mòdoki tenkaanité nte

nè Defāa kó tewátè kè nde báa.

Dèè te kè n yóó di denne

ke di p̃́ēē mBabidónni.

⁴⁴ Ti yembè do m̃ake Kuyie nkó ditou ndi dikpáa cuokè, M̃oyiisi do d́́ò di kè di ndónnè Kuyie nyé nwèe di d́́ò kè di ndóm̃m̀m̀ kù do di nhò benke kè di ndóm̃m̀m̀. ⁴⁵ Kè bè ndi t̃outi kè Sosuwee yàa bè tanné dihei Kuyie ndo bèti dii mieke bèè í kù tũ̀. Kè di mbo ḱ́etuokè Dafiti kó dimónni. ⁴⁶ Kòò dò: Ò bo maá Kuyie nSakòbu do tũ̀ nkù t̃ec̃t̃èè ke yé kù o d́́òmmè mesàa. ⁴⁷ Nè mem̃m̃e kòo bire Sodom̃a wèè né kù maá t̃ec̃t̃èè.

⁴⁸ Kuyie nkùu bo k̃́́inkè kù í a benitibè maá s̃iì c̃́́i mieke, Kuyie mp̃́ānāānti náāntò béim̃mu ke yí: ⁴⁹ Kuyie ntu:

K̃́́inkè tu n kpàatik̃́́ari,

kè k̃́́etenkè tu n nac̃́́daānni.

Ɔndi b̃ori ndi n d̃ò nkéom̃p̃́em̃è?

⁵⁰ Dè í tũ̀ m̃i dè d́́ò dem̃oua?

⁵¹ Kè Etiennii s̃oté ḱ́ebéi nke dò: Di to yèè k̃́́ep̃́ni di yembè k̃́́peye do d́́ommè, di í d́́ ḱ́ekèè Kuyie nkpeti, ke yetíri M̃uyáans̃aam̃u yé mm̃u s̃áa. ⁵² Di yembè do f́́éümmu Kuyie mp̃́ānāānti náāntò b̃emou, ḱ́ekuò bèè náa nhowenniwe karinimè, kóò k̃́́otení, kè di ò fité kòò kùu. ⁵³ Kuyie nt̃rè di duóm̃mu Kuyie nkó ikuá bá di í yie nke ì tũ̀nnè.

Bè bùstímè Etienni yetárè ke kùu

⁵⁴ Kè bebeémbèe ti kèè kè be miek̃́́e peike Etienni kè bèè maá nyebìè nhEtienni kpéi. ⁵⁵ Kè M̃uyáans̃aam̃u mp̃́éké Etienni kòò bùs̃ k̃́́inkè, ḱ́éyà Kuyie nkó tikpeti kè Yesu cómmú Kuyie mbakú yóu. ⁵⁶ Kòo b̃éi nke dò: K̃́́inkè k̃́́pet̃́mu kè n wúò nhOnit̃ibire kè dè cómmú Kuyie mbakú yóu.

⁵⁷ Kè bèè pi be to ḱ́ewekii m̃ediè, ḱ́ébunñó b̃emou o bíkè. ⁵⁸ Kóò dènnè dihei m̃anku kóò bùstí yetárè ḱ́ebanne be yàati odapàa mm̃ou kòo yet̃iri tu S̃ori. ⁵⁹ Kè bè mbuati Etienni yetárè, kòo banté Kuyie nke dò: N Yìè nYesu c̃́́uté n w̃enni.

⁶⁰ Kédeè ḱ́édo ḱ́énínkú ḱ́ép̃́éké ke dò: N Yìè mbáa bè yietí be yei!

Ò b̃éi mm̃em̃m̃e ḱ́ékú.

Bè fẽũmmè Kirisi kabe

De kó diyìè kè bè fẽũ nKirisi kabe Sedisademmu mieke. Kè bèe cíété bemau kékote Sudee nè Sammarii kó ketenkè kè Yesu tõrè yèe maa ñkpaá. ² Bèe dé Kuyie nkè bèe kũnné Etienni kékõmmú o kũũ mmèdiè.

³ Kè Sõari nkari Kirisi kabe cẽĩ kè pĩ mbenitidaabè nè benitipòbè ke kpeti.

Fidipu nàkémè Tináaṣààti Sammarii

⁴ Bèe cíété kè bè nkari yehèkè yemau ke náante Tináaṣààti. ⁵ Kè Fidipuu kote Sammarii kó dihei mari kè bè nàké Kirisi kpéi. ⁶ Kè benitibè bemau yie, kénkemmú o náaṣti, ke wúo nhò dðòrimè tidieti. ⁷ Kè yebokè kuò nke yìè benitibè mieke, kè tihòuti péu nè yecĩè nkè dè mierí. ⁸ Kè kuyehnaati diekú mbo de kó dihei mieke.

⁹ Kè sş nhoniti mau dè bo kòo yètiri tu Simao, kòo ní ndaori tidieti kè dèe di Sammarii kabe, kòo yèmmè ñdò nhò tú òmau. ¹⁰ Kè benitibè nhò tú, nyibi nè bekótibè ke tú oniti yie mmòke Kuyie nkó muwèrimú diemù.

¹¹ Bè do ò tú nke yé ò dðòrimè tidieti sáa. ¹² Bè yie ndii mǎnni kéntá Fidipu bè náa ntii náaṣààti, Kuyie nkpaàtiyuu kpeti, nè Yesu kó diyètiri kè bèe bè ànné batèmmú benitidaabè nè benitipòbè. ¹³ Kè Simao múnke yie nkéntá Yesu kè bèe ò ànné batèmmú kòo mbonè Fidipu ke wúo nhò dðòrimè tidieti nè mēdðòrimè cāmme kè dèe ò di.

¹⁴ Yesu tõrè yèe bo Sedisademmu mieke kè yèe keè Sammarii kabe yiemme Yesu, kè bè duşnkò Pieri nè Isāa. ¹⁵ Kè bèe tuşkoo kè bè bantēnē Kuyie nkè bè bo pété Muyaṣṣaāmù. ¹⁶ Kè yé mù mu ndo í cùténimè be kòò mau ñnkè, bè do bè ànné batèmmú nè Yesu kó diyètiri maa ndi. ¹⁷ Pieri nè Isāa kè bèe bè nòş nsinşu kè bèe pété Muyaṣṣaāmù.

¹⁸ Kè Simao ya bè bè nòşmmè sinşu kè Muyaṣṣaāmù cùténí kētóní idíití kè dð: ¹⁹ N duşnnè de kó muwèrimú, kè n nòş nwē sinşu wēe pété Muyaṣṣaāmù.

²⁰ Kè Pierii ò nàké ke dð: Feti nè a díití, ke yé a yèmmè dōmmè bè do nKuyie nkó dipānni nè idíití. ²¹ A í kakè de kó mutōmmú mieke, a báa pété de kó dipānni, ke yé a toti mēè yèmmè í wennimè. ²² Yóu meyèmmè yeime kéceete kémāo Kuyie mmecĩèmmè kè dè naati kù da cíè nha toti mēè yèmmè yeime. ²³ M bantēmu ke dð nha mōke meyèmmè yeime ke tú meyi nkó kudaakù.

²⁴ Kè Simao náké Pieri nè Isāa ke dð: Di mómmōmbe bantēnē ti Yiè nKuyie n kpéi nkè di nàké ti bá n tuşkení.

²⁵ Pieri nè Isāa kè bèe nàké bè ya dè ke nàké Tináaṣààti kédeè, kénwēti Sedisademmu ke náantoo Tináaṣààti Sammarii kó yehèkè péu yèe tōkénè kuce.

Fidipu nè Etiopii kou

²⁶ Kè Kuyie ntānni náké Fidipu ke dð: Íté kékote diyìè yìè kèè biékè. Sedisademmu kó kuce, kùu yìè dipáa cuokè ke kòrinè Kasaa.

²⁷ Kè Fidipuu íté kékote kèyá Etiopii ei kóo nitipokpaàti Kāndaasi kpāàticĩètè kóo kóti. Bè do ò fñtemu kòo mbaa tikpāti. Dè do sş nhò boní Sedisademmu nwe ke kũnti o cie, ²⁸ ke kari o naasāntè mieke ke kaà nKuyie mpāānāaṣti náaṣtò Esaii kó dipátiri. ²⁹ Kè Muyaṣṣaāmù náké Fidipu ke dð: Kétóo kéninte de kó tenaasāntè.

³⁰ Kè Fidipuu cokè kētşnkoo, kékeè ò kāmme Kuyie mpāānāaṣti náaṣtò kó dipátiri, kòo ò beke ke dð: A banté a kaà ntāa? ³¹ Kòo tēnné Fidipu ke dð: M bo yĩme kébanté kòò mau í n nàké ti tu mù? Kéduş nkè Fidipuu dekoo o naasāntè mieke kékari kóò pēennè. ³² Ò do kaà ntii náaṣti tu:

Ò do dð nfepièfè bè kòrinè fēnfè mukòu,

dipebii bè kēĩ dii citi kè di cĩékè,

ò í àate o nùu.

³³ Kè kékũnne omāa kè bè ò sēnkèri,

koò dðò bè do í dð nkóò dðò dè,

òmau báa na kénáké o wuå nna ndōmmè.

Ke yé bè ò kùamēmu ketenkè ñnkè.

³⁴ Kè de kóo āāpānkóti beke Fidipu ke dð: N da báammu n nàké, Kuyie mpāānāaṣti náaṣtò náa nhomāa kpéinaa kòò mau kpéi?

³⁵ De mǎnni kè Fidipuu ò tũnte de kó tināaṣti, kóò nàké Tináaṣààti, Yesu kpeti. ³⁶ Kè bè nkéri kētuåke menie mmamè, kè weè niti dð: Nte menie, bá ndiití a bo nhānnēmè batèmmú? [³⁷ Kè Fidipu dð: Kāa tá nè a yèmmè mēmau dè í yóu. Kòò dð: N támu ke dð nYesu Kirisi tu Kuyie mBire.]

³⁸ Kòo cōnné tenaasāntè kè bèe ta menie mmieke bedé, kè Fidipuu ò ànné batèmmú. ³⁹ Bè yēnni dii mǎnni menie mmieke, kè Muyaṣṣaāmù tuóté Fidipu, kè weè niti ò mǎntóo,

kénsoké o ce nè kuyehnaati. ⁴⁰ Ké Fidipu nyóó daate ke bo Asoo, késooté kénnaantoo Tináahsàati yehké yemou ke yaa tuokenè Sesadee.

9

Saari cèetèmè

(Yesu Tãrê 22:6-16, 26:12-18)

¹ De kó yemàrè kè Saari baa kpaá fěũnko Yesu kabe ke bè kòu, kékote ikuú niùti diawè borè, ² kóó beke yepáte ke bo kote Damaasi kó titiintouti, képimmú Yesu kabe benitidaabè nè benitipòbè kébou kékonnè Sedisademma.

³ Memme kòò nkéri kéhautóo Damaasi ké nyóó daate kè kuwenniku makú cùténí o Ìnkè ke pĩnti. ⁴ Kòò do ketenkè, kékeè metammè mamè kè mè tu: Saari, Saari, dè yĩme kaa nfěũnko?

⁵ Kè Saarii beke ke dò: Fó nwe nni nwe kè mèè ò tēñné kè dò: Mí nYesu nwe a fěũnkomè. ⁶ A né íté kèta dihei kè bè da náké a dò nkédòòmè.

⁷ Bèè ò néinè kè bèe keè metammè bè mē nyí nyà wèè nàá, kè dēe bè di kè bè ndò nyúóó. ⁸ Kè Saarii íténí kéwénté ò í nna kéyà demarè, kè bèe ò dēte kékotenè Damaasi. ⁹ Kòò mbo, kè dò yewe yètàati bá ò í wúó, nhò í yo, nhò mē nyí yò.

¹⁰ Kè sá nYesu kou mǎu dè bo kòò yètiri tu Ananniyaasi, kè Kuyie nhò yu ke dò: Ananniyaasi! Kòò dā: N Yìè nte mí! ¹¹ Kè kúu ò náké ke dò: Íté kékote kuce bè tu kú kuce kúu sié, Sudaasi cīètè, kébeke bè tú wè Saari Taasi kou, kòò m bǎá. ¹² Kè nh ò benke òmǎu kòò yètiri tu Ananniyaasi, kòò kótoo kòò nǎo sinǎu ke bántè Kuyie nkòò bo wēte kéwénté. ¹³ Kè Ananniyaasii béi nke dò: N Yìè! Benitibè péu n nákému de kóo niti dǎo mēe yéi nha kabe Sedisademma mieke. ¹⁴ Kè ikuú niùbè kó bekótibè ò duó ndinùu kòò bo pĩmmú bèè tu a kabe kébou. ¹⁵ Kè ti Yìè nhò náké ke dò: Kote kè mǎu ò tǎátè kòò bo náké n kpéi nyebotè nè bekpáatibè nè Isidayeeribe. ¹⁶ N yóó ò benkemu ò dò nkéřǔtè mēè boti n kpéi.

¹⁷ Kè Ananniyaasii kote kénǎo sinǎu Saari Ìnkè ke dò: N tebite Saari! Ti Yìè nwèè da benke omǎa kuce wèè n tǎnni kaa bo wēte kéwénté kè Muyaánsǎamú da pié.

¹⁸ De mǎnni kè demarè yenni o nua ke donnè yeyĩnyíéké kédò, kòò wēte kéwénté, kè bèe ò ǎnnè batèmmú. ¹⁹ Kòò di, kéwēte kápétè muwērimú.

Saari nákéme Yesu kpéi Damaasi

Kòò nkpaá Damaasi kè dò yewe sǎmpó ke bonè Yesu kabe. ²⁰ Kè pǎnke nnǎá titiintouti mieke Yesu túmè Kuyie mBire. ²¹ Kè dēe di bèè kó dimǎa ti kèè kè bè ntú: Dè í do nwèè do fěũnko wènwè Yesu kabe Sedisademmaa? Ò í kǎtení ke bo bè pĩmmúmu kébou kéduó nyikuú niùbǎa?

²² Kè Saari dake nképénkú Kuyie nnǎahti mieke, ke náá nSifube bèè bo Damaasi mieke Yesu túmè Kirisi.

²³ Kè dēe yíé kémǎnte sǎmpó kè Sifube dake ke bo kuo Saari, ²⁴ kémbaa yebòrè keyènkè nè kuyie nkè dè bo yie nkè bèè ò kúu. ²⁵ Kè Yesu kabe ò tǔóté nè dimámmúyáa keyènkè makè késée nkuduoti.

Saari wènnémme Yesu tǎrè

²⁶ Kè Saarii tuoke Sedisademma kéndó kéwènnénè Yesu kabe, kè bè nhò dé, bè í ntǎ ke dò nhò mènke cǔté Yesu. ²⁷ Kè Bannabaasii ò niité Yesu tǎrè borè, kè bè náké ò yà mēè boti ti Yìè nnè ti Yìè nhò náké ti, nè ò náké mēè boti ti Yìè nképéi Damaasi mieke nè dikǎmbùd. ²⁸ Kè bèe ò cǔté, kè bè nwē nke centi Sedisademma ke náá nYesu kpéi nè dikǎmbùd. ²⁹ Kòò múnke nnǎá Sifube bèè náá keréki, kè bè nèi kè bè nwanti ke bo ò kúu. ³⁰ Kòò kabe ti kèè, kóó kǎtenè Sesadee kòò bo kò nTaasi.

³¹ De kó yemàrè mieke Kirisi kabe bèè bo Sudee nè Kadidee nè Sammarii de kó itempè mmieke kè bèe ompè, kénkpénkú Kuyie nnǎahti mieke ke sũũnko kè Muyaánsǎamú bè bonè.

Pieri miekùnnemè Endee

³² Kè Pieri ñcenti tipíiti timǎu ke siète Yesu kabe, kékote Didaa èi kabe borè. ³³ Kè nsǎ nhoniti mǎu bè tú wè Endee náá kuhǎkú, yebie nyèni ke dǎu. ³⁴ Kè Pierii ò náké ke dò: Endee Yesu Kirisi da miekùnnemu! Íté kétúóté a dǎu!

Dende bǎmbà nkòò íté. ³⁵ Kè Didaa èi kabe bemǎu nè Sanǎo èi kó kutempè nkabe kè bèe ò yà káyie nYesu.

Pieri fòukùnnemè Dǎrikaasi

³⁶ Onitipókú mǎu wèè do bo Sopee kòò yètiri tu: Tabitaa, nè keréki kó tinǎahti Dǎrikaasi, kòò dǎdri mesǎa ke teénnè beçiribè, ³⁷ kémuoke kékú kè bèe ò wúu kéduú nkudǎnkú kudieku.

³⁸ Kè Yesu kabe keè Pieri bomè Didaa ke tókénè Sopee, kètǎ mbenitibè bèdèbè, kè bè bo ò bántè kòò kǎtení meçǎa. ³⁹ Kè Pieri pǎnkee íté kè bè néinè kè bèe tuoke kédeke kudǎnkú kudieku, kè

bekúpobè kàri ke kuò, nkóò benke Dørikaasi do kpaá ke fòu kè bè dùàke yèè yaàbòrè. ⁴⁰ Kè Pierii dennè benitibè bemou kéninkú kebántè nKuyie kèwèè oclí biékè ke dò: Tabitaa, ité!

Kòo wénténí kóò yà, ke ité, kékari. ⁴¹ Kè Pierii pĩ nho nùtè kóò teennè kòo ité kécómmú, kòo yu Yesu kòbe nè bekúpobè kè wè mbè benke kòo fòute. ⁴² Kè Sopee kòbe bemouu ti kèè kè kusúkúu yie nYesu. ⁴³ Kè Pieri mbo Sopee kémante. Ò do bo okònnuuriwè mòu cìtèè nte kè bè ò tú Simoo.

10

Kòrinei yumè Pieri

¹ Onitì mòu weè do bo Sesadee kòo yètiri tu Kòrinei, kòo tu ohāāpònkòtì, ke ni Odømmu kó tihāāpònti tekòutè (100), ² ke dó Kuyie nnè o cìtèè tamou, ke kù dé, ke kù bàà nsáà ke pāa nyepārè Sifube kò beçiribè. ³ Diyiè mari kuyuoku tewebiètè mètāāti mōnni kè Kuyie ntōnni taroo o cìtèè kòo di yà weti weti, kè dii ò yu ke dò: Kòrinei.

⁴ Kòo di wéntè kè kufōwāà nhò auté kòò dò: N Yìè ndè dòmmè? Kè dii ò nàké ke dò: Kuyie ncòutému a báámmu, ke pénsiri a pāre a pāa nyè beçiribè, ke dàatení a kpéí. ⁵ Tò mbenitibè Sopee kè bèè yúní Simoo bè tu wè Pieri. ⁶ Ò bo Simoo okònnuuriwè cìtèè nte dāmèèri také.

⁷ Kuyie ntōnni ò nàké kèdeè kékítè, kòo yú o tōmbè bèdébè nè kuhāāpònkù ò tá kù, kè kù dó Kuyie, ⁸ kè bè nàké dè dōò mèè botí kèdeè kè bè tō nSopee.

Kuyie mbenkemè Pieri dèmarè

⁹ Kè dèè wenté kè bè nkéí ke tóónnè nko Sopee, kè Pieri dèke kudànkú ke bo dāu nKuyie kè diyiè cōmúmú yeyo. ¹⁰ Kè dikōnni ò pĩ nkè bè nhò bèrì mudii, kè Kuyie nhò benke dèmarè. ¹¹ Kòo yà tiwetì kpetémè kè dèmarè cutiní kènkè ke dōnnè kuyāàkù, ke píití de píití tinàà ke tóónteni ketenkè. ¹² Kè iwūš imou botí bo de mieke: Itāake inàà kpèyi nè iwāàke nè tinòti tibotí tibotí. ¹³ Kòo keè metammè mamè kè mē tu: Pieri ité kékúu kécááké. ¹⁴ Kè Pierii yete ke dò: Áà n Yìè! N yí di diyiè mari ikuú yete dè nè dèè í wenni. ¹⁵ Kè metammè yíe ke dò: Bá nwúó nKuyie nyí dèè wenni ke tú dè sī.

¹⁶ Kè dè mme nhò ke dò kuce mètāāti kèwētoó kènkè.

¹⁷ Kè Pieri ntoti o yèmmè ke bo yà Kuyie ndó kóò nàké ti ke dè nhò benke, kè Kòrinei tōnni bè tūòkéní ke cōmmú dibòri, ¹⁸ kèbeke ke dò: Diè nde Simoo bè tú wè Pieri ò bomàà?

¹⁹ Kè Pieri baa nkpaá toti o yèmmè kè Muyaánsàāmù ò nàké ke dò: Benitibè betāāti bie nkòtení a borè nde. ²⁰ Cútóo kè bè neinè, ke bá nyīkù, mīi bè tōnni.

²¹ Kè Pierii cútóo kè bè nàké ke dò: Mīi tú onitì di wāà nwè, di yē mba? ²² Kè bè dò: Ohāāpònkòtì Kòrinei wèè dōōri Kuyie ndó dè, ke kù dé, kè Sifube bemou ò dó, Kuyie ntōnni we nnáké kòò ti tōnni ke tú a kotoo kóò nàké a mōke ti.

²³ Kè Pierii bè còutè, kè bèè yíe.

Kè dèè wenté kè bèè nei, kè Yesu kòbe bèè bo Sopee kè be kó bèmabèè ò cíe. ²⁴ Di wentíri kè bè ntūòkòo Sesadee ke sō nKòrinei yu o cìtèè kòbe bemou nè o néposààbè kè bè ò bàà. ²⁵ Kè Pieri itatoo kè Kòrinei ité kóò co kéninkóo ò ilkè. ²⁶ Kè Pierii ò ínni ke dò: N tú a nititòu nwe.

²⁷ Kè bè nnāante kètaroo kè benitibè tikú péu. ²⁸ Kè Pierii bè nàké ke dò: Di yému ke dò nSifube ci bè bo tamè wèè í tú Sifu o cìtèè, mí nKuyie nnè n nàkému ke tú m bá nwúó nhòmòu osīnwè. ²⁹ Dèè te kè di n yu kè n yie nke kòtení, n nàkénè di n yu mùu kpéí.

³⁰ Kè Kòrinei dò: Dè mōke yíe nyewe yènàà n sòò báámmè Kuyie, kè tewebiètè bo mètāāti, kè nní nyóò daate kéyà onitì mòu kóò cōmúmú n yīkè ke ā tiyāàti kè ti mièti, ³¹ ke n nàké ke dò: Kòrinei, Kuyie ncòutému a báámmu, kù í yè nha pāre, a pāa nyè beçiribè. ³² Tò mbenitibè Sopee kè bèè yúní Simoo bè tú wè Pieri, ò bo okònnuuriwè mòu cìtèè kè bè ò tu Simoo, kòò bo dāmèèri také. ³³ Mèmmè kè m pānkèe tō mbenitibè kè bè bo da yúní, kàa yie nke kòtení. Ti tikú diè nKuyie nyīkè ke bo keè Kuyie nda duó ntinti kàa bo ti nàké.

Pieri nàkémè Kuyie nnāānti Kòrinei cìtèè

³⁴ Kè Pierii béi nke dò: M bantému di mōnni ke dò nKuyie nyí baàti òmòu. ³⁵ Bá kùu botí mieke wèè kù dé ke dōōri kù dāmè kù we ndó. ³⁶ Kuu tu benitibè bemou Yìè, ke duó nkè bè nàké Isidayeeri Tindaāsààti tìi bo taunnè benitibè Kuyie nnè Yesu Kiriis kpéí. ³⁷ Di yému tìi dōò Sudee omou nè Kadidee Isāā ānné dii mōnni benitibè bātémumú kèdeè. ³⁸ Di yému Kuyie ntāātémè Yesu Nansareti kou, kóò duó Muyaánsàāmù nè muwērímú kòo ncenti tipítì timou ke miékunko dibōò fēūnko bè, ke yé Kuyie nhò bonēmè. ³⁹ Kè ti yà ò dōò dè demou Sifube kó ketenkè Sedisademmu nè yehékè yemou. Kè bè ò baaké kudapāāti ke kùu. ⁴⁰ Kè Kuyie nhò fòukunne diyiè tāānni yíe ke duó nkòò ti benke omāā. ⁴¹ Tínti kù tāātè bè nè dimōnni kè ti bo nàké o kpéí, kè ti ò wēnnèné kè di ke yā. ⁴² Kòò yē nti nnāá mbenitibè, wèè tūmè Kuyie ntāātè

wɛ kòò bo bekénɛ bɛfòùbɛ nè bɛcírìbɛ. ⁴³ Kuyie mpàānàànti náámɛ bɛmɔu náké wɛɛ kpéi nke tɔ wɛɛ ò tá kúu ò cɛ́ nɔ yei nnɛ ò kó diyètiri kpéi.

Muyaánsààmù cùténímɛ bèè í tú Sifubɛ bɛ ìnkɛ

⁴⁴ Pieri kpaá kɛ náá mɛmmɛ kɛ Muyaánsààmù cùténí ò náánnɛ bè ìnkɛ. ⁴⁵ Kɛ dɛɛ di Sifubɛ bèè tu Yesu kɔbɛ kɛ nɛínɛ Pieri, Muyaánsààmù Kuyie nduò mmù cùténímɛ bèè í tú Sifubɛ bɛ ìnkɛ. ⁴⁶ Kɛ yé bè do yomɛ kɛ bè náá ntínààhɛànti kɛ sánti Kuyie nkù dɛumɛ. ⁴⁷ Kɛ Pieri dà: Ti bo na kéyɛtɛ ti bo bè ánnɛmɛ bátɛmmù mɛniɛ nkou, bɛmbɛ Muyaánsààmù cùténí bèè ìnkɛ mù cùténí mɛɛ botí tì ìnkàà?

⁴⁸ Mɛmmɛ kɛ bèè bè ánnɛ bátɛmmù nè Yesu Kirisi kó diyètiri, kédeɛ kɛ bèè ò bántɛ kɛ dà ò nkpaá bɛ borɛ yewɛ sámpó.

11

Bɛ kpánnɛmɛ Pieri ò kòtɛmɛ Kòrinɛi cɛ́tɛ

¹ Yesu tɔrɛ nè Yesu kɔbɛ bèè bo Sudeɛ kɛ bèè keɛ bèè í tú Sifubɛ bɛ cɔutémɛ Kuyie nnáànti. ² Pieri wɛtɔo diì mǎnni Sedisadɛmmu, kɛ Sifubɛ bèè tu Yesu kɔbɛ kɛ bè nhò kpánnɛ kɛ tú: ³ Dɛ dòmmɛ kàa kòtɛ bèè í cǎmmù bɛ ciɛ kɛ di wǎnnɛ kɛ di?

⁴ Kɛ Pieri tuú nkɛ bè náké dɛɛ dàò dɛmɔu kɛ dà: ⁵ N sòò bo Sopee ɛi miɛkɛ nke, kɛ mbáá nKuyie, nkɛ kù m bɛnkɛ dɛmarɛ kɛ dɛ dònnɛ kuyààkù kɛ pífti pífti tìnàà, kɛ cutiní kɛ ìnkɛ kɛ n tɔntɛnni kɛ dɛ n di. ⁶ Kɛ n wéntɛ dɛ miɛkɛ kɛyà iwùs itààkɛ inàà kpɛyi nè iwààkɛ nè tìnàti timɔu botí, ⁷ kɛkɛɛ metammɛ mǎmɛ túmɛ: Pieri íté kékù kécáákɛ. ⁸ Kɛ n dà: Áa n Yiè! N yí di diyè mari ikuò ci dɛ nè dɛɛ í wɛnni. ⁹ Kɛ metammɛ yí kɛ dà: Bá nwúò ndɛmarɛ Kuyie nyí dɛɛ wɛnni kɛ tú dɛ sɪ. ¹⁰ Kɛ dɛ mɛ nhò kɛ dà kucɛ mètààti kɛwɛtɔo kɛ ìnkɛ. ¹¹ Dɛ mǎnni kɛ bɛnìtibɛ bètààti tùòkɛnɛ kɛ boni Sesadeɛ kɛ bè bè tǎnni m borɛ. ¹² Kɛ Muyaánsààmù n náké kɛ dà: Kɛtɛ kɛ bá nyíèkù. Kɛ ti kɔbɛ bekuò biɛ nni ncíɛ nkɛ tì kɛtɛ kɛta Kòrinɛi cɛ́tɛ. ¹³ Kòò ti náké ò yàmɛ Kuyie ntǎnni ò cɛ́tɛ miɛkɛ, kɛ di ò náké kɛ tú: Wɛɛ tɔ mbenìtibɛ Sopee kɛ bèè yúni Simɔɔ bè tú wɛ Pieri. ¹⁴ Kòò ò náké tìnàànti tui bo ò dɛɛtɛ wɛnwɛ nè ò cɛ́tɛ kɔbɛ. ¹⁵ Kɛ nni ntì mbɛ náá nkɛ Muyaánsààmù cùténí bɛ ìnkɛ kɛndònnɛ mù cùténímɛ ti ìnkɛ mɛketimɛ mǎnni. ¹⁶ Kɛ n dentɛnɛ tì Yiè ndo béi nti kɛ tú: Isàà do àà bátɛmmù nè mɛniɛ mɛmɛ, dínɛi bè bo di ánnɛ bátɛmmù nè Muyaánsààmù. ¹⁷ Kɛ Kuyie mbɛ pà dipánni kù pà di tinti bèè cɔutɛ Yesu Kirisi, yé n tú wɛ kɛ mui bo paa nKuyie nkó mutǎmmù!

¹⁸ Bɛ kɛɛ diì mǎnni dɛ kó tìnàànti kɛ bɛ miɛkɛ do kɛ bè nsánti Kuyie nke tú: Kuyie ntù nkpetɛmu kucɛ bèè í tú Sifubɛ kɛ bè bo ceetɛ kɛpétɛ mufòmму mùu bo sàà.

Mɛfɛútímɛ mɛɛ ciɛ nYesu kɔbɛ

¹⁹ Bɛ do kùò Etienni kédeɛ kɛ mɛfɛútímɛ mɛɛ tǎnni kɛ Yesu kɔbɛ ciɛtɛ tipífti timɔu, kékɛtɛ Fenisii nè Sipiri nè Ántiyosi kɛnnáante Tìnàànsààti Sifubɛ mǎa. ²⁰ Dɛ mǎnni Yesu kɔbɛ bèè bo Sipiri nè Sidenni kɛ bèè kɛtɛ Ántiyosi, kɛnnáa Kerekibɛ Tìnàànsààti tì Yiè nYesu kpɛti. ²¹ Kɛ tì Yiè nkó muwɛrímù mbɛ bonɛ kɛ bɛnìtibɛ péuu yie nkɛceetɛ, kɛtúnnɛ tì Yiè.

²² Kɛ Sedisadɛmmu kó Kuyie ncɛ́tɛ kɔbɛ tì kɛɛ kɛtɔ mBannabaasi Ántiyosi. ²³ Kòò tuàkoo kɛyà Kuyie mpírmɛ mutǎmmù, kɛ dɛɛ ò narikɛ kòò yáúkúnnɛ bɛ kǎnti kɛ dà, bè dàkɛ duò mbɛmǎa tì Yiè nke nhò tàunɛ bɛ yèmmɛ mɛmɔu. ²⁴ Bannabaasi do tú onitisàù nwe, kɛ dɔ Kuyie nkɛ Muyaánsààmù nhò píékɛ kɛ bɛnìtibɛ péuu yie nYesu.

²⁵ Kɛ Bannabaasi sɔtɛ kékɛtɛ Taasi Sɔori wammù. ²⁶ Ò ò yà diì mǎnni kɛ bèè wɛtɛ Ántiyosi kɛmbo kɛ tiè Kirisi kɔbɛ kɛ dà dibɛnni. Bɛ dɛ nyú mɛketimɛ bèè tui nYesu kɛ dà Kirisi kɔbɛ.

²⁷ Dɛ mǎnni kɛ Kuyie mpàānàànti náámɛ bèè íté Sedisadɛmmu kékɛtɛ Ántiyosi. ²⁸ Kɛ Muyaánsààmù píɛ bɛ kòò mɔu kòò yètiri tu Akabuusi kòò íté kɛbɛi nke dà, dikònni diɛri bo tǎnni ketɛnkɛ kɛmɔu miɛkɛ. Kɛ di mɛnkɛ tǎnni Kododi kó tikpàti mǎnni. ²⁹ Kɛ Yesu kɔbɛ wǎnnɛ kɛnákɛ kɛ dà bá wɛ wɛɛ pà ò pɛtɛ kɛ dɛ mǎmɛ kéteennɛ Yesu kɔbɛ bèè bo Sudeɛ. ³⁰ Bɛ mɛ ndàò kédus ndɛ kó yɛpārɛ Bannabaasi, nè Sɔori kɛ bèè kɛtɛ kédus nSedisadɛmmu kó bɛwɛdɔunkótibɛ.

12

Bɛ kùòmɛ Isaku

¹ Dɛ kó dimǎnni kòò kpààti Edoti nfɛũnkɔ Kirisi kɔbɛ mabɛ, ² kédus nkɛ bèè kùò Isaku Isāa nantɛ nè disiè, ³ kɛyà dɛ narikɛmɛ Sifubɛ kòò yí kédus nkɛ bèè pɪ mPieri, kɛ sɔ ndɛ tu pɛ̀ɛ̀bɛ bèè í kɔɔrɛnɛ mutiɛ mùu muuti bɛ kó dibanni miɛkɛ. ⁴ Kòò duò nkɛ bèè ò kpɛtinnɛ kɛbannɛ tihààpònti tɛpítɛ nè tikùò, tìnàà tìnàà, kɛ diyɛtɛbanni bo pɛ̀ɛ̀tɛ kɛ bèè ò bekénɛ. ⁵ Kɛ Pieri mbò dikpɛtintou kɛ Kirisi kɔbɛ báa nKuyie nɔ kpéi sàà.

Kuyie ntōnni deetēmè Pieri

⁶ Bè do boúmu Pieri mefimme mēdēmè kòo nduò tihāāpōnti tidéti cuokè kè titēti bàa dibòri, kèè yènkè na nwenté kè Edōtii duò nkè bèè ò bekénè, ⁷ kè Kuyie ntōnni taroo kè kuwenniku makūu mūtē kufáá, kè dii baùtè Pieri.

Kè mefimme tōū. ⁸ Kè dii ò nàké ke dō: Yì a naàkōnfè kéānnè a neùti.

Kè Pierii me ndòò. Kè di dō: Daátì a yaàbòri ké n tūnne.

⁹ Kè Pierii di tūnne kè bè nyeti kè dè ò dō ntidōuhti bá ò í yé ke dō ndè tu mómumu. ¹⁰ Kè bèè pēētè dibòri ketiri kēpēētè didéri, kētuoke timáti kperi, bè yìè di, ke kōri dihei, kè dii kpeténè dimáá kè bèè yè, kédétóo sámpá kè Pierii mótóo Kuyie ntōnni.

¹¹ De mōnni kè Pierii banté ke dō, Kuyie kuù tōnni ku tōnni kè di ò deeténè Edōti nè Sifube dō ò dōnè mèè yèi.

¹² Kòo totínì o yèmmè, kékote Isāa bè tu wè Mariki, o yō Maari cītē, ke nsó mbenitibè tikú péu ke báa nKuyie. ¹³ Kòo bente dicàù kòo sapàa mmòu bè tu wè Odōtii iténì kébeke ke dō: Wènni nwe? ¹⁴ Kébanté Pieri tammè kè diwèi ò pì nkòo yóu ò bo kpetémè kéwētoò kè bè nàké ke dō: Pieri cōmmú dibòri. ¹⁵ Kè bè dō: A yèmmè í naataa?

Kòò dō: N yì so, kè bè dō: A dōu ntidōuhti nti.

¹⁶ Kè Pieri baà mbie ndicàù, kè bèè kpeté kóò yà, kè dēè bè di. ¹⁷ Kè Pierii bè yèkù tenòutè kè bè dō yúóó, kòo bè nàké Kuyie ntōnni ò dēnne mèè boti dikpetintou mieke, ke dō: Nákénè ti Isaku nè Yesu kòbe tóbè.

Ò me nyí kényè kékote kupíkù tekù.

¹⁸ Kè dēè wenté kè tihāāpōnti nkpeuti ke békú titóbè Pieri kòte kè? ¹⁹ Kè Edōtii duò nkè bèè wammú Pieri ke móté. Kòo bekénè tihāāpōnti kè dō bèè ti kù, kédeè kékote Sesadee kémbo.

Kuyie ntōnni potémè Edōti

²⁰ Edōti do í naatinè Tiiri nè Sitōs ekè kòbe, kè bè né wēnnè dinùu kékote kéyà Edōti kó ditōnni, Badasitusi ke bo taunnè Edōti ke yé bè diiti do yiènimè weè èi mieke.

²¹ Kè Edōtii dōu mmetaummè kó diyìè. Kè dii tuòke kòo ānnè ò kpààtiyààti kénkari okpààti kàri ìnkè ke náánnè benitibè. ²² Kè bè pīèkù ke tú: Kuyie nkuù náà ndè í tú onitì.

²³ Dēde bàmbà kè Kuyie ntōnni ò poté kè yebiè ò càáké kòo kú ke yé ò do cōutémè Kuyie nkó disānni.

²⁴ Kè Kuyie nnàānti dake mpitirí tipití timòu.

²⁵ Bannabaasi nè Sōori kè bèè duò nyepārè bè do bè tōnnè yè Sedisademmu kénwēti Sesadee ke nneínè Isāa bè tu wè Mariki.

13*Muyaánsààmù tāāātēmè Bannabaasi nè Sōori*

¹ Kirisi kòbe tīnni dii bo Āntiyosi di mieke Kuyie mpāānāānti náāmbè do bomu nè bèè tiè mbenitibè Kuyie nnāānti: Bannabaasi nè Simmēōs osòwè nè Dusiyu Sidēnni kou nè Mannaa wèè do biikú nè okpààti Edōti nè Sōori. ² Diyìè mari kè bè mboú dinùu ke báa nKuyie nkè Muyaánsààmùu bè nàké ke dō: Cānnénè Bannabaasi nè Sōori kè bèè pī mmutāmmú m bè yu mùù kpéi.

³ Mēmmè kè bè nsókè ke bou dinùu kédeè kè bè nòs nsinòu kébāntè Kuyie, kè bè yóu kè bèè ité kékote.

Sōori nè onitinānti Edimaasi

⁴ Kè Muyaánsààmùu bè niitè kè bèè kote Sedisii keta bàtòò kénkari Sipiri kó ketenkè kèè soké menie mmieke, ⁵ kētuoke Sadaminni kénnaá nSifube Kuyie nnāānti titiintouti mieke, kè Isāa Mariki bè teēnnè.

⁶ Kè bè nnāante Kuyie nnāānti kētuoke kumànkù tekù Pafōosi, ke mánè Sifu mòu kòò tú onitinānti, kòo yètiri tú Baari-Yesu, kòo tu omáa Kuyie mpāānāānti náāntò. ⁷ Ke bo de kó dihei kóo kumàndáa Seesuusi Poduusi borè, wèè tu mecii nyiè, kéduò nkè bèè yúni Bannabaasi nè Sōori kè bè bo ò nàké Kuyie nnāānti. ⁸ Kè weè nitiinānti Edimaasi, ò yètiri me ntú nè kerekí, kòò ndó képaannè kumàndáa Kuyie nnāānti. ⁹ De mōnni kè Muyaánsààmù pīéké Sōori, bè yu wè Pōori, kòo ò wènté, ¹⁰ kébéi nke dō: Fí ndibòò bire, onitisounti, ociānti, a í yóó yóu a bo ncaàrimè Kuyie nkó mutāmmáa? ¹¹ Kuyie mbo da poté bàmbà nkàa yēi ke ténke bá nwúó ndiyiè yemòrè mayè mieke.

Dēde bàmbà kè Edimaasi yēi kénháa nke wanti wèè bo ò dēte. ¹² Kè kumàndáa dè yà kè dēè ò di, kè Kuyie nnāānti kááké o yèmmè kòo yie nYesu.

Pōori do nàké ti Āntiyosi

¹³ Pōori nè ò népobè kè bèè ta bàtòò Pafōosi kékote Pedisi Pānfidii kó ketenkè, Isāa Mariki de mbè yóu kéwēte Sedisademmu. ¹⁴ Kè bè nsóké kētuoke Āntiyosi Pisisidii kó kutempè mieke,

teompùtè yìè kéta kutííntouku kénkari. ¹⁵ Bè kàà ndii mǎnni Kuyie nkuú páte nè ku pǎānǎānti náām̀bè kp̄eye, kè kutííntouku kó beniùbèe duú nkè bèe náké Pǎori ke dǎ: Tì kǎbè kè di mǎke timati ke bo ti teennè di bo na kébèi.

¹⁶ Kè Pǎorii youte o nǎutè kè bè dǎ yúóó kòo b́ei nke dǎ: Isidayeeribe nè d́indi bèè dé Kuyie nkém̀munè ḱekee. ¹⁷ Kuyie nyIsidayeeribe tũ nkũ, kuũ tǎāté ti yembè ke duú nkè bè sũũ mbè bo dii mǎnni Esibiti, de kó difǎnkúò kè kũu bè d́enne nè ku kó muwérímũ. ¹⁸ Kè mbè tǎ yebie nsipísínàà dikpáà cuokè, ¹⁹ ḱekũu ibotí ìyiekè Kannahāā kó ketenkè ḱe kè duú nku kǎbè kè bèe kè tieke, ²⁰ kè dè mmǎke yebie sikǎusinàà nè sipísínũmmũ (450).

Kè Kuyie mbè duú mbèbaatíbè kè bè r̄mbo ḱetuakenè Sammuyeerri kó dimǎnni. ²¹ Kè bè dǎ bè dǎ okpǎātì, kè Kuyie mbè duú Sauri Kiisi kó debire, Bensam̄ee kó kufuku kou, kóo ntǎ tikpàti kè dǎ yebie nsipísínàà. ²² Kè Kuyie nhò d́enne ḱedúú nDafiti tikpàti, kè b́ei nke dǎ: M pètè onitì n yēm̀mè kou, wèe yó ndǎori n dǎmè mem̄ou. ²³ Nè Dafiti kó kufuku mieke nke Kuyie nduǎnnimè Yesu Od̄etiwè, kũ yē nkũ yóó duǎnni wè, kóo d̄etè Isidayeeribe. ²⁴ Yesu mu ndo í k̄tení kè Isāā nákémm̄ Isidayeeribe kè dǎ bèe ceete kóo bè ānnè bātēm̀mũ. ²⁵ Isāā d̄eu dii mǎnni o t̄šmmũ ke nnāā nke tú: M̄i í tú di baa wè, ò k̄erínimu, n keté kè í sannè m bo seutemè o neutì kó iwēí.

²⁶ N kǎbè d́indi Abarahammu kó kufuku kǎbè nè b̄etǎbè bèè dé Kuyie, tímbe Kuyie nduǎnnimè m̄ed̄etímè kó tinǎānti tii. ²⁷ Sedisademmu kǎbè nè be kó bekpǎātíbè m̄e nyí banté Yesu, koò kũo ke né dǎd̄ Kuyie mpǎānǎānti náām̀bè wǎri tì kè bè tì kǎa nsiom̄pũu sim̄ou. ²⁸ Bè í nyà meyei mmamè Yesu dǎd̄ m̄e ke nc̄ékè ke náké Pidati kè dǎ wèe ò kũu. ²⁹ Bè dǎd̄ dii mǎnni tii wǎri o kp̄éi tì yēm̀mè, kóó c̄ũnni kudapǎātì ḱedǎu nkuf̄tì mieke. ³⁰ Kè Kuyie m̄me nduú nkóo yánté. ³¹ Kóo benke omáá yewe péu mieke bèè do ò neínè Kadidee ḱek̄ote Sedisademmu, bām̀bā nke náá nyIsidayeeribe o kp̄éi. ³² Tì di náá tii náānsàātì Kuyie ndo náké tì yembè tii kp̄éi. ³³ Kè tì dǎd̄ t̄nti be yaǎbí tì kp̄éi, ke duú nkè Yesu yánté tì wǎri ke yēm̀mè Yesāā mmieke mukǎmmũ mud̄érímũ ke tú:

A tú m bire nde

kè n da peitè yie.

³⁴ Kuyie ndo náké wèe kp̄éi nke dǎ:

M bo duú nkóo yánté

m báá yóu kóo pǎāke.

M bo di dǎd̄ mesàà

n do yē n yóó dǎd̄mè Dafiti.

³⁵ Tì wǎrimu Yesāā mmieke kupíkũ tekũ ke tú:

A í yóó yóu kǎa kou pǎāke.

³⁶ Dafiti do dǎd̄mu Kuyie nyē nwèe dǎd̄mè, ke ku, kè bè ò k̄ũnnè o yembè borè kóo pǎāke.

³⁷ Kuyie m̄e nduú nkè wèe yánté ò í pǎāke. ³⁸ N kǎbè banténè t̄ũnke ke dǎ nnè Yesu borè nde Kuyie mbo di c̄ēm̀mè di yei. ³⁹ Kè wèe ò tá, wèe ütè o yei mm̄em̄ou, M̄ayiisi kó ikuú do í yóó na ḱütè m̄e. ⁴⁰ Ndakenè t̄ũnkè kè Kuyie mpǎānǎānti náām̀bè do náké tì báá di tuǎkení. Tii tu:

⁴¹ Wénténè d́indi sif̄ei yembè,

kè dè di di kè di kũ.

N yóó p̄i mm̄ut̄šmmũ mamũ mmu

di kó yewe mieke

di do í yóó yie nke dǎd̄ mmũ bo dǎd̄

bá kè bè di náké.

⁴² Bè ȳenní dii mǎnni kutííntouku kè bè dǎ: Pǎori nè Bannabaasi bèe w̄tení teompùtè tetè yìè ke yìè kè bè náké de kó tinǎānti. ⁴³ Bè c̄iétè dii mǎnni kè benitibè péu, Sifube nè bèe í Sifube ke t̄ũnne Sifube kó kuwed̄ounce kè bèe c̄ie mPǎori nè Bannabaasi kè bèe yáuk̄ũnne be k̄ǎnti ke dǎ, bè ntaunè Kuyie nkũ bè dǎd̄ m̄e sàà nkp̄éi.

Pǎori nè Bannabaasi bè kp̄āatém̄e be nac̄et̄āā

⁴⁴ Teompùtè tetè yìè kè dihei kǎbè bem̄ou sák̄ee t̄íi nke bo keè Kuyie nnǎānti. ⁴⁵ Kè Sifube yà benitibè t̄iimmè ke sũ kè d̄e bè yonke. Kè Pǎori nnǎā ntii kè bè náā nt̄it̄eti koò sǎā. ⁴⁶ Pǎori nè Bannabaasi kè bèe bè náké weti weti ke dǎ: Dè do dǎ mbèe keté ḱenáké dímb̄e Kuyie nnǎānti. Di né m̄e nt̄i yetemè ke benke di móm̄mm̄be di í dóm̄m̄e ke p̄eté mufòm̄mu mùu bo sǎā. Di mm̄ǎnni tì bo k̄ote bèe í tú Sifube be borè. ⁴⁷ Ke ȳé tì wǎrimè ke tú:

N da tǎāt̄emu,

kǎa bo ntũ yebotè yem̄ou kó kuwenniku

ḱenáké titenti tim̄ou kǎbè

m̄ed̄etímè kó tinǎānti.

⁴⁸ Bèe í tú Sifube kè bèe kee de kó tinǎānti kè d̄e bè narike mesàà, bèe tú mufòm̄mu mùu bo sǎā mu kǎbè kè bèe yie nYesu.

⁴⁹ Kê Kuyie nnáànti pitè de kó ketenkè kemau. ⁵⁰ Kê Sifubee suku benitipodiebè bèè túnne Yesu nè dihei kó benitidiebè, kè bèè fèu mPõori nè Bannabaasi kè bèè dènne be tenkè. ⁵¹ Põori nè Bannabaasi kè bèè kpáé be nacétáá*, kédeé kékote Ikõnni. ⁵² Kê diwèl mbo Yesu kabe bèè dè bo, kè Muyaánsààmù bè piéké.

14

Põori nè Bannabaasi bè do bomè Disiri

¹ Põori nè Bannabaasi kè bè tò ta Ikõnni kó kutíntouku, ke nnáá nKuyie nnáànti kè dèe narike Sifube nè bèè í tú Sifube, kè benitibè péuu yie nYesu. ² Bèè tu Sifube kè bèè suku bèè í tú Sifube kè bè bo dàò meyei mPõori nè Bannabaasi. ³ Põori nè Bannabaasi kè bè mbo Ikõnni kémonte, kénnaá Kuyie náànti nè dikámbug, ke náá nKuyie mbè dàò mèè sàà, kè ti Yiè nkó muwèrimú bè bonè kè bè dàòri tidietì péu. ⁴ Kè de kó dihei kabee toté mèdémè, ke bie nni ndó Sifube kè betobè dàò Yesu tõe.

⁵ Sifube nè bèè í tú Sifube nè de kó bekpaàtibè kè bèè dake ke bo fèu mPõori nè Bannabaasi, ke bo bè bùstí yetàré kékua. ⁶ Kè bèè ti kèè kécoké kékote Dikaonii kó yehékè: Disiri nè Deribu nè yehékè teyè yèè dè tóké, ⁷ kénnaá Tináànsààti.

Bè do dómè kéfié Põori nè Bannabaasi inààke

⁸ Kòo niti mau bo Disiri ke tú kuhòukù nè bè ò paitémè ò í nò nke centi. ⁹ Kè Põori nnáá nkè kù kèmmú kè Põorii wénté kèbanté kù támè ke do nKuyie mbo kù miekúnne. ¹⁰ Kè béi mmekperimè ke dà: Íté ke cómmú, kè kùu puuní macáà nkékété. ¹¹ Kè benitibèè dè yà kéwekii nè Dikaonii kó tináànti ke dà: Kuyie nnáá mbenitibè ke cutèni tí borè!

¹² Kè bèè bè yú be kó yebaké yètè, ke yú Bannabaasi ke dà: Seyuusi, ke yú Põori ke dà: Edimesi, ke yé weè do náammè. ¹³ Kè be kóo baayìè nwèè kó dibòòtu do bo dihei kó dibòri borè kòo toní yenaadaké yèdè, kè yè dùukú mutepóó, nè benitibè kè bè bo wènné ké yè fié Põori nè Bannabaasi. ¹⁴ Põori nè Bannabaasi kè bèè ti kèè kè be yèmmèe caàré, kè bèè kèri be yaàbòré kécokóo ditfinni mieke kékuónko ke dà: ¹⁵ Ti kabe dè dómme kè di dàòri memme? Ti tú benitibè mbè ke di dónnè, ti di toní Tináànsààti nti, ke tú di yóu yebaké kètúnne Kuyie kùu fòu, kùu dàò ntú ò dà kùu ce. ¹⁷ Nè memme kè kù baa di benkú kù bomè, ke di dàòri mesàà, nke di duónni fetaafé, kè di paa mpei kè di moke ke yo nkè di yèmmè naati.

¹⁸ Kè dèe ari mesàà nkè bè nè na ké bè baa bè bo bè fiémè de kó inààke.

¹⁹ Kè Sifubee yènni Àntiyosi nè Ikõnni, késukú benitibè, kè bèè bùstí Põori yetàré, ke nyé ke tú ò ku, kòò furi kédenne dihei mánkù. ²⁰ Kè Yesu kabe tíi nho borè kòo íté kéta dihei, kè dèe wenté nè Bannabaasi kè bèè kote Deribu.

Põori nè Bannabaasi bè wètemè Àntiyosi

²¹ Põori nè Bannabaasi kè bèè náké Tináànsààti Deribu kè benitibè péuu ti yie nkè bèè íté kéwète Disiri nè Ikõnni nè Àntiyosi, ²² kényáúkunko Yesu kabe kónti ke bè náá nke tú bè nyé ke dò nti dò nkéféútému ke né ta Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

²³ Kè kanninko Kirisi kabe tře yemau bewedunkótibè, ke bou yenò ke báá nKuyie, ke bè náá nke tú ti Yiè ndi dà wè di teennè.

²⁴ Kòo deé kényè Pisidii kó kutempè nkéta Pánfidii koku, ²⁵ kénáké Pedisii Kuyie nnáànti kédeé kékote Atadii. ²⁶ Bè de ndèke batóò, kéwète Àntiyosi, bè do bè bántènnè dè Kuyie nkè bèè kote ke pí mmutómmú bè bo ke deu mù.

²⁷ Kòo bè náké Kuyie mپی mmè boti mutómmú ke kpeté kuce bèè í tú Sifube kè bèè yie nYesu. ²⁸ Kè bèè ndè bo nè Kirisi kabe kè dèe moute.

15

Bè nènнимè Sedisademmu

¹ Kè bèmabèe yènni Sudee kékote Àntiyosi kénnaá mbèè yie nYesu ke tú: Kè bè í di càmú Mòyiisi kó ikuó yèmmè Kuyie mbáá di couté. ² Põori nè Bannabaasi kè bèè yete kè bèè nenni madiè, nkè Yesu kabe dà: Põori nè Bannabaasi nè Àntiyosi kabe mabè bèè kote Sedisademmu kényà Yesu tõe nè bewedunkótibè kè bèè náké de kó tináànti.

³ Kè bèè bè cie nkédenne dihei, kè bè nkéri kéyènnè Fenisii nè Sammarii kó ketenkè kénnaante bèè í tú Sifube bè coutémè Yesu, kè de kó tináànti nnárinkunko Kirisi kabe bamau yèmmè. ⁴ Bè tũkoo dii mōnni Sedisademmu Kirisi kabe nè Yesu tõe nè bewedunkótibè kè bèè co Põori nè Bannabaasi kè bèè bè náké Kuyie mbè pínné mùu tómmú. ⁵ Kè Fadisièbe mabè bèè

* **13:51** kpááté be nacétáá: Dè benkú ke dò mbe kpeti ténké í bè bonè ke yé bè yetemè bè bè toní tii náànti.

yie nYesu kè bèe béi nke dà: Bèè í tú Sifube ke yie nYesu bè dò nkécāmmúmu kètūnne Mōyiisi kó ikuú.

⁶ Kè Yesu tårè nè bēwedūnkótíbè kè bèe tíi nke bo yà de kó tináaṅti, ⁷ kénneì kè dēe mōnte, kè Pierii íté ke béi nke dà: N kòbe, di yému Kuyie nni ntāātémè nè dimānni kè m bo náké Tināaṅsàati bèè í tú Sifube ke yie nYesu. ⁸ Kuyie nkùù yé benitibè bēmou yèmmè kè kù bè duó Muyaánsàamù kù ti duó mmù, ke benke kù bè coutémè. ⁹ Mēcānnimè mamè í bo tīnti nè be ti cuokè, be yie ndii mōnni Yesu kè Kuyie nhūtè be yei. ¹⁰ Dè dōmmè kè di dō kényi nKuyie mmieke kētou mbèè yie nYesu ditou tīnti nè ti yembè ti í na ke to di. ¹¹ Di í yé ke dò nnè ti Yiè nYesu kó mesàa mme timou ti cootémè tīnti nè beàà?

¹² Kè benitibè dà yúóó, Bannabaasi nè Pōori kè bèe bè náké Kuyie ndàò tii dieti bèè í tú Sifube be cuokè. ¹³ Bè náké dii mōnni ke dèè kè Isaku dà: N kòbe kēmmúnè! ¹⁴ Simōò nákému Kuyie ndāānīmè bèè í tú Sifube be kpéi nke tānkíi ku kòbe. ¹⁵ Kuyie mpāānāaṅti náambè do náké ti dè wēñmu tii tú:

¹⁶ M bo wēñi kémaá Dafiti cītè, kényi nho dobuò.

¹⁷ Kè benitibè bēmou

nè bèè í tú Sifube

n yu bè kè bè bo n tú n kòbe

kè bèe wammú Kuyie.

¹⁸ Kuyie nti nnáké kunku kùù ti nti benke nè dimānni.

¹⁹ Kè Isaku dà: N yèmmè í dò nti duó mbèè í tú Sifube ke yie nYesu de kó ikuú kè bè nhààri.

²⁰ Yóunè kè tí bè wāri ke dà: Bè bá nyo iwūš bè fié i yebokè, kémenténè bēmáà bè bo ndōutinēmè betobè, ke báa cááké fehāfè bè í feúté fè yoo meyi. ²¹ Ke yé Mōyiisi kó ikuú bomè nè dimānni kè bè í kàa siompūu simou titiñtouti mieke.

Bè do wāri dii pátiri mucāmmú kpéi

²² Yesu tårè nè bēwedūnkótíbè nè Kirisi kòbe bēmou kè bèe pēnsiri de kó ikuú, kētāāté Sudi bè tú wè Baarisabaasi nè Sidaasi benitibè bēmou tá bè, kè bè neinnè Pōori nè Bannabaasi kè bèe kote Āntiyosi, ²³ kè bè duó ndipátiri kè di tu: Di kòbe tīnti Yesu tårè nè bēwedūnkótíbè, ti di dōunko dīndi bèè í tú Sifube ke bo Āntiyosi nè Sidii kó itempè. ²⁴ Ti kèè ti kòbe mabè kōtoomè ke di kōkénè ke cààrè di yèmmè, tí í bè duó nde kó dinū. ²⁵ Dè te kè ti wēnnè ke tāāté bēmabè ke bè neinnèko ti nēpobè sààbè Bannabaasi nè Pōori. ²⁶ Bèè duó mbēmáà ke kàáté mukūi kuce mēpéu ti Yiè nYesu kó mutōmmú kpéi. ²⁷ Ti tōnko Sudi nè Sidaasi kè bè bo di tuo ntii wāri tīnti dipátiri mieke. ²⁸ Muyaánsàamù muu ti niitè kè ti yé nti báa di sūū mmucirīmù kè dè í tú ikuú ìi í dò nkéyó. ²⁹ Ii tu di bá nyo iwūš bè fié i yebokè nè meyi nè iwūš bè í fié i, kémenténè dimáà di bo ndōutinēmè ditobè, kè di dōori memme dè bo nwenni. Dè nsúōnnè diyie mari.

³⁰ Kè bèe cau mbetabè kédeè kè bèe kote Āntiyosi kētíi nYesu kòbe péu, kè bè duó ndipátiri. ³¹ Kè bèe di kàa nkékeè, kè dēe bè narike bēmou. ³² Sudi nè Sidaasi bè me ntūmè Kuyie mpāānāaṅti náambè mbe, kè bèe bè duó nyitié mpéu kényáúkūnne be kōnti. ³³ Kè mbè bonè kè dēe mōnte, kè bèe bè cau nkéwēte bèè sòò bè tōnni be borè nè kunaati. [³⁴ Kè Sidaasi yie dà ò bo nkpaá.]

³⁵ Pōori nè Bannabaasi nè betobè kè bè rñbo Āntiyosi ke tiè nYesu kòbe ke bè náa Tināaṅsàati Yesu kpeti péu.

Bannabaasi nè Pōori bè yātémè

³⁶ Kè dēe mōnte kè Pōorii náké Bannabaasi ke dà: Tí wēte yehékè yēmou késiéké ti sòò náké bè Kuyie nnāaṅti, kényà bè bo kè dè dōmmè.

³⁷ Kè Bannabaasi ndó Isāà bè yu wè Mariki mbè neinnè. ³⁸ Kè Pōorii yete ke dà: Ó bá nti neinnè ke yé ò do ti yōunè mutōmmú Pānfidií kēitè. ³⁹ Kè dēe náa tīnēti mediè nkè bèe yate, kè Bannabaasii tūóté Mariki kè bèe ta kudabekū kékote Sipiri. ⁴⁰ Kè Pōorii tāāté Sidaasi kè bèe bè bānténè Kuyie nkè bèe íté. ⁴¹ Kòo kote Sidii nè Sidisii kēnképēnkūnko Kirisi kòbe Kuyie nkó kuce mieke.

16

Pōori do tūótémè Timāntee

¹ Kè Pōorii kote Deribu képēēté kékote Disiri, kényà odapàa mmòu bè tú wè Timāntee, kòò tu Yesu kou, kòò yó tú Sifu kè tú nYesu, kòo cice tú Kerēki. ² Kè Yesu kòbe bèè bo Disiri nè Ikōnni kè bè ò sánti. ³ Kè Pōori ndó Timāntee ò neinnè, kòò tūóté kécānté Sifube bèè dè bo be kpéi, ke yé bè do yémè bēmou o cice tūmè Kerēki. ⁴ Kè bè nkōri yehékè ke náante Yesu tårè nè bēwedūnkótíbè bè tāāté ti Sedisadēmmu, ke tú bèe ti yie. ⁵ Memme kè Kirisi kòbe nképēnkú Kuyie nnāaṅti mieke ke sūūnko yewe yēmou.

Kuyie nyùmè Põori Maseduonni

⁶ Kè Muyaansààmùu yete bè bo nàkémè Kuyie nnàahti Asii kè bèe pēētē Fidisii nè Kadasii, ⁷ kētuaŋke Misii kó kutemmanku ke ndò kékote Bitinnii kè Muyaansààmùu yete. ⁸ Kè bèe yóu kēta Misii kēpēētē kékote Todowaasi. ⁹ Kè Põori nduò keyènkè kè Kuyie nhò benke mebenkùmè kòo yà Maseduonni kou mǎu, kòò cònmù kòò bàá nke tú: Kòtení ti ciè kè ti teennè! ¹⁰ Kè ti bantè ke dò nKuyie nkuu kè n ti yu kè ti bo náké Tinàansààti, kè ti pànkēe ité Todowaasi, ¹¹ kēta batòò kékote Sammutaasi dihei dii soké menie mmieke. Kè dēe wenté kè ti kote Neapodii. ¹² Kè ité deborè kékote Fidipu Maseduonni kó kutempē nkó dihei kètiri kè Odømmu kòbe di baké, kè ti nke mbo ke dò yewe sàmpò.

Didii tūnnemè Yesu

¹³ Teomputè yie kè ti yè, kēta kukó nke bo yà Sifube bo nke bàá nKuyie. Ke sǎnké benitipòbè mabè deborè kékaroò kè mbè nàa Kuyie nnàahti, ¹⁴ kēyà onitipòkù mǎu bè tú wè Didii kòò bonni Tiyatiiri, kè fiiti tiyaakpeti tiwùsti ke tū nKuyie, kè Kuyie nkpeté o yèmmè kòò nkèmmù Põori nàa ntì. ¹⁵ Kè ti ò ànnè bàtèmmù nè o ciētè kòbe.

Kòo nyetiròo ke tú: Kè di yie nke dò m mēnke cǔtè Yesu kòtenèni kēmbò n ciētè.

Põori bètimè onipopāu kó dibò

¹⁶ Diyiè mari ke ti nkòri mubáammu kéconè osapàà mmǎu kòò tu kudaakù, kè dibòò ò ta, kòò pāu kòo yembè pèù idiífi. ¹⁷ Kòo nti tū nke wékú ke tú: Benitibè bie ntú Kuyie ndiekù tǎmbè mbe, kè di nàa mmedetímè kó tinàahti.

¹⁸ Kòo mme nhò nyewe yemǎu kè dēe ou Põori kòo wēēte kēpéi ndibòò ke dǎ: Nè Yesu Kirisi kó diyētiri yè onitipòkù yie mmieke! Dende bàmbà nkè dii yè. ¹⁹ Onitipòkù yembè sǎ ndii mònni bè ténke í yó mpéù idiífi, ke pī mPõori nè Sidaasi kékòtenè bebeémbè borè. ²⁰ Ke dǎ: Benitibè bie ntú Sifube mbe ke kòtenni die mmekeòmmè. ²¹ Ke benkú be kó ikuò tinti Odømmu kòbe ti í dò nkèntù nyi.

²² Kè diñnni ti yie nkè bebeémbèe duò nkè podfisibèe dáté Põori nè Sidaasi be yaàborè kè bè puotí yedá, ²³ kédèe kè bè kpetinnè kédúò nkè kuhāpònkù mbè bàa mesàà, ²⁴ kè bè táu nkétannè kufáà ndétikù.

²⁵ Keyènkè cuokè kè Põori nè Sidaasi kè bè bàá nKuyie nke diè nke kù sǎntí, kè tikpetínti tēti kèrímù. ²⁶ Kè bè nyóó daate kè ketenkèe sǎntè, kè dikpetíntouu sǎntè kè yebòrèe kpeté, kè bè bou mēe fīmmē tikpetínti nè bè bè táu nnè dè kè dēe duò. ²⁷ Kè kuhāpònkùu entení kēyà yebòrè kpetémè ke nyé ke tú bè coké, kékpatè disie ke bo kuò kumáà. ²⁸ Kè Põorii péi nke dǎ: Bàá dǎò amáà meyè. Ti bomu timǎu.

²⁹ Kè ku kǎnti au kè kùu duò nkè bèe mífte kè kùu cokóo Põori nè Sidaasi be borè kénínkóo be iiké, ³⁰ kè bè dènneni kè bè beke ke dǎ: Bekótibè, n dò nkéyímè kè Kuyie nni ndeetè? ³¹ Kè bèe kù ténne kè dǎ: N tá ti Yiè nYesu a bo cooté fǎ nnè a ciētè kòbe.

³² Kè bèe kù náké Kuyie nnàahti nè bèe kó dimàà bo ku ciētè. ³³ Kè kùu bè tùoté ke óu be muò, nkè bè pànkēe kù ànnè bàtèmmù de kó keyènkè nè ku ciētè kòbe. ³⁴ Kè kùu yú Põori nè Sidaasi kékonnè kè bè duò mmudií, kè diwèl nkù bo nè ku ciētè kòbe bè cǔtémè Kuyie.

³⁵ Kè dēe wenté kè bebeémbèe tǎ mpòdisibè, kè bèe kù náké ke dǎ kùu bè fīi.

³⁶ Kè kuhāpònkùu náké Põori ke dǎ: Bebeémbè tǎnni ke tú n di fīi, di mmònni yènnè kēpēētē ke bá nyèkù.

³⁷ Kè Põorii náké pòdisibè ke dǎ: Tínti Odømmu kòbe bè ti puotí benitibè iiké bá bè í ti bekèné ke né dǎ ke ti fīi ndisǎràà? Ti bàá yie. Bèe kòtení be mǎmmámbe kè ti denne.

³⁸ Kè pòdisibèe kote kénáké bebeémbè Põori nè o kòbe bè tumè Odømmu kòbe kè kufǎwaa mbè pī. ³⁹ Kè bèe kote kè bè mǎo mecfémè, kè bè denne dikpetíntou, kè bè bantè ke dǎ bèe yè dihei. ⁴⁰ Kè bèe yè dikpetíntou kékote Didii ciētè, kēyà Yesu kòbe ke yáukùnnè be kǎnti, kēpēētē.

17*Bè pīrímè Sasǎò nè o kòbe ke kòtenè bebeémbè borè*

¹ Kè bèe pēētē Ānfipodii nè Apodonii kētuaŋke Tesadoniki, kè Sifube kó kutíntouku dè bo. ² Kè Põori tó ta Sifube kó kutíntouku ke dǎ sionpūu sitǎati ke nàa Kuyie nnàahti. ³ Kè mbè nàa nke tú: Kirisi do dò nkéfǎtému kékú kēyánté, Yesu n di nàa nwèe kpéi wèe tu Kirisi.

⁴ Be mieke kè Kerékibe bèe do dé Kuyie benitipodiebè kè bèe yie mPõori nè Sidaasi kpēti kénsū mesàà.

⁵ Kè dēe yonke Sifube kè bèe yú becièmbè kè bèe wēnné kéánnè dikpànni kèiténè kemieke kénwanti Põori nè Sidaasi, kékote Sasǎò ciētè ke bo bè kòtenè diñnni borè, ⁶ kè bè mǎnté, kēpī nSasǎò nè Yesu kòbe mabè kékòtenè Bebeémbè borè kénwékíi ke tú: De kó benitibè càari

kutenkú kumòu kó ikuó nyi ke tũakení diè nkè Sas̄s̄ bè còutè. ⁷ Ke sènkèrì okpààti Sesaa ke náa nke tũ okpààti mòu bo kè bè ò tu Yesu.

⁸ Kè dèe yonke bebeémbè nè dihei kòbe. ⁹ Sas̄s̄ nè ò kòbe kè bèe yietí idiítí dihei yembè kè bè né na kè bè fíí.

Pòori nè ò kòbe bè nàkémè Kuyie nnáànti Bedee

¹⁰ Kè keyènkè biite kè Yesu kòbe duó nkè Pòori nè Sidaasi kè bèe kòte Bedee, bè tũòke dii m̀nni ḱeta Sifube kó kutíintouku. ¹¹ Kè bembè ndó Kuyie nnáànti kèpèētè Tesadoniki kòbe, ke níí nti kàa nyewe yemòu ke bo yà kè nsá kè bè náa nti tu timómm̄nti. ¹² Bè mieke kè benitibè péuu yie nYesu, Kerekí kó benitipòbè nè benitidaabè péu. ¹³ Sifube bèè bo Tesadoniki kè bèe keè Pòori náammè Kuyie nnáànti Bedee kékatoó késukú benitibè. ¹⁴ Kè Yesu kòbe kòtenè Pòori dàmm̄eri kòò bo ta bàtòò, kè Sidaasi nè Timòntee kè beè nkpaá Bedee. ¹⁵ Kè bèè ò cíe nkétoòke Atenni kèwète Bedee kénáké Sidaasi nè Timòntee ke dò: Pòori tu bèe katoó mecāa.

Pòori kòtemè Atenni

¹⁶ Kè Pòori mbaa Sidaasi nè Timòntee Atenni, ḱéyà yebókè sūmè de kó dihei kòò yèmm̄e caarè mediè. ¹⁷ Kòò nnáánnè Sifube nè bèè í tũ Sifube ke tũ nSifube kó kuwedounce titíintouti mieke, yewe yemòu ke nnáánnè ò maunè bè. ¹⁸ Ke múnke mmaunè mecii nyembè bè tu bè Epikudiyèbè, nè Sitoyisíèbè, kè bèmabè ntũ onití yie nnáa nhánti? Kè betabè tu de dò nhò náa nKuyie ncànkũ makũ kpéi nke, ke yé ò do náammè Yesu kumè mme ke yánté.

¹⁹ Kè bèè ò kòtenè dihei kó bekótibè 53 tĩ ndè kóò beke ke dò: Dòò ke ti náké tináampánti a náa nti tũ mù. ²⁰ Ti mu nyí kèè de kó tináànti diyè mari ke dó kébanté tũ tu mù.

²¹ Atenni kòbe bemòu nè bepòòbè bèè bo de kó dihei, bè do ò ntũú ke náammu ke kém̄mũ tináampánti tũ yiení.

²² Kè Pòorii íté kécómmũ benitibè ìkè ke dò: Díndi Atenni kòbe n yàm̄u ke dò ndi wanti Kuyie mmediè. ²³ N cè ndihei ke yà di báa ndè ke tũ Kuyie nke wàri dèmarè ìnkè ke tũ: Kuyie nti í yé kũ. Di báa nkũ yie nke í kũ yé, n kòtení ke bo di náké kuũ kpéi. ²⁴ Kuũ dòò ketenkè nè dèè kó dimàa bo, kuũ baké kènkè nè ketenkè, kũ í ã benitibè maá tũ touti mieke. ²⁵ Kũ í yé nti nkũ duó ndèmarè ke yé kuũ duómmè mufòmmu denennè demòu. ²⁶ Kuyie ndòò wèè niti borè nde ibotí imòu sūmm̄e kute nkũ kumòu. Kè kũ yé bá wè ò yó mborè nè ò we màmè. ²⁷ Kũ mè dòò ke dó benitibè kũ wammũmu, kè kũ wáa mbá ke í yé bè bo kũ wammũmè bè bo kũ yà, ke yé kũ í ti d́tirinèmmè. ²⁸ Ke yé kuũ temè kè ti fòu ke bo, ke 53 na kédòò dèmarè. Di kó bepátíwáábè mabè ti nwàri ke tũ: Ti tũ kuũ kó ibí. ²⁹ Kè ti tũ ku bí, ti yèmmè bá ndò Kuyie ndònnè tetenkaanité mesòo nkpete, yoo mebieime kpete, yoo ditári onití dòò dè nè ò kó mecii. ³⁰ Kuyie mbúútóomu meyei nti í kũ yé dii m̀nni ke dàori mè ke náa ndi mm̀nni benitibè ke tũ: Bèe cèète meborime. ³¹ Kè yé kũ táatémè diyè ke yóó duó nkè Yesu bekénè benitibè bemòu. Kũ de mbenke ke duó nkè Yesu yánté

³² Kè bèe keè Pòori náammè mukúkéyántimũ kpéi kè bèmabè nhò daú kè betabè tu: Diyè mari ndi a bo tũ nti nákémè.

³³ Mem̄me kè Pòorii íté deborè. ³⁴ Nè mem̄me kè bèmabè nhò tũ nkéyie nYesu. Beè kóò mòu tu: Deniisi dibééntfinni kou, nè onitipòkũ mòu bè tũ wè Dammariisi nè betabè mabè.

18

Bè p̄r̄m̄mè Pòori Kòdenti

¹ Kè Pòorii íté Atenni kékòte Kòdenti ² ke máánè Sifu mòu bè tũ wè Akidaasi P̄s̄ eì kou, kòò boní Itadii nè ò pokũ Pirisiidi ke tũòkení bàm̄bà. Ke yé okpààti dièwè Kòdodi do duómm̄e kè Sifube yè Odommu kè Pòorii kòte kè bè yà. ³ Pòori do me nnamm̄e muyaadũdũ kè bèe wènnè kénduókũ tiyàdũ kè d̀òòrinè tĩ titouti. ⁴ Kè Pòori nnáa nKuyie nnáànti siomp̄u siomp̄u kutíintouku mieke ke yáúukũko Sifube nè Kerekibee kánti kè bè yie nKuyie nnáànti.

⁵ Sidaasi nè Timòntee kè bèe iténí Maseduonni ḱetuakení, kè Pòorii pété mefiè nke nnáa nSifube Kuyie nnáànti ke tũ Yesu wèè tu Odéetiwè, Kuyie nnáké wèè kpéi. ⁶ Kè Sifube yete kè nhò nsáá, nkè Pòorii piurè ò yààti ke dò: Kè di feti dè í tũ n kpeti, di yei ndo di yó ìnkè nke, di mm̀nni n k̄ori bèè í tũ Sifube be bíkè nke.

⁷ Kòò yé ḱeta onití mòu c̄t̄ètè bè tũ wè Tituusi Susituusi kòò tũ nKuyie, kòò c̄t̄ètè p̀kénè kutíintouku. ⁸ Kè Kirisipusi kutíintouku kóo kóti nè ò c̄t̄ètè kòbe bemòu kè bèe yie nYesu kè Kòdenti kòbe péuu keè Pòori náammè ke múnke yie nYesu kè bèe bè ànnè batémmu.

⁹ Keyènkè makè kè ti Yiè mbenke omáa Pòorii kóò náké ke dò: Bá nyíèkũ, s̄oatè kénnaá, báa yóu a bo nnáamm̄e. ¹⁰ N da bonèmu, òmòu báa na ke da dòò meyei, ke yé n kòbe sūmè dihei dii mmieke.

¹¹ Memme kɛ Pɔɔri mbo Kɔdenti ke dɔ dibenni nɛ dikɛɛ kɛ bɛ nɔɔ Kuyie nnɔɔnti.

¹² Kayɔɔ naɔ ndii mɔnni kùmandáá Akayii kó kutempɛ nkɛ Sifubɛ wɛnnɛ kɛpɛ mPɔɔri kɛkɛtɛnɛ kubeɛndieku. ¹³ Kɛ dɔ: Oniti yie ndɔ benitibɛ mbáá nKuyie mɛmamɛ boti nku ikuɔ yetɛmɛ.

¹⁴ Kɛ Pɔɔri ndɔ ke na mbéi nkɛ Kayɔɔ náké Sifubɛ ke dɔ: Kòò do nyetɛnɛ dihei kó ikuɔ nyi, yoo ò dɔɔ meyi ndiemɛ mamɛ, n na nkɛmɛ di tú mù. ¹⁵ Dɛ né mɛ ntúmɛ tináahti nɛ yeyɛtɛ dɛɛ tu di kó ikuɔ kpɛrɛ, dɛ tu di kpɛti nti, m báá na kɛ tì bekɛ.

¹⁶ Dɛ mɔnni kɛ bɛ bɛti kubeɛndieku. ¹⁷ Kɛ bɛɛ pɛ Sositenni, kutiíntouku kóo kóti kubeɛndieku borɛ, kɛmpuotì, kɛ Kayɔɔ bùùtòo.

Pɔɔri wɛtɛmɛ Àntiyosi

¹⁸ Kɛ Pɔɔri nkpaá Kɔdenti kɛmɔntɛ kɛcau nYesu kɔbɛ kɛneinɛ Piriisiidi nɛ Akidaasi ke bo kɔtɛ Sidii, kɛtuɔkɛ bɔtòò commu dɛ Sankidee kɛkuɔ ke yɛ ò do cànnɛnɛmɛ dinùù Kuyie. ¹⁹ Kɛ bɛɛ tuɔkɛ Efɛesi kɛ Pɔɔrii yóu Akidaasi nɛ Piriisiidi kɛta kutiíntouku kɛnnáannɛ Sifubɛ. ²⁰ Kɛ bɛ dɔ wɛ nkpaá kòo yetɛ, ²¹ kɛ bɛ cau nke dɔ: Kɛ Kuyie ndɔ m bo wɛtɛni diyie mari. Ò mɛ nyi kɛta bɔtòò kɛpɛɛtɛ, ²² kɛcútɛ Sesadee kɛpɛɛtɛ Sedisadɛmmu kɛdou Kirisi kɔbɛ kɛdɛɛ kɛkɛtɛ Àntiyosi, ²³ kɛmɔntɛ sámpò kɛpɛɛtɛ, kɛkɛtɛ Kadasii nɛ Fidisii dɛ kó itempɛ mmie kɛ nyáúkunko Yesu kɔbɛ kɔnti.

Apodoosi náammɛ Kuyie nnɔɔnti Efɛesi

²⁴ Kɛ Sifu mɔu bɛ tu wɛ Apodoosi, Adɛkisántiri ɛi kouu tuɔkɛni Efɛesi. Ò do tú oniti nwe wɛɛ yɛ Kuyie nnɔɔnti mɛsàà, kɛ nɔ nke náá. ²⁵ Ò do tì bɛbíi mɛsàà mɛ, kɛnnáá Yesu kpɛti wɛti wɛti nɛ tikɔnyauti, bá ò mɛ nyɛmɛ Isáa kóo bɔtɛmmù mɔá. ²⁶ Kòo nnáá nkutiíntouku mie kɛ ɛ yɛkù kɛ Piriisiidi nɛ Akidaasi kɛ bɛ nkɛmmù, kɛdɛɛ kóo yu bɛ cɛtɛ kóò bɛnkɛ dɛɛ ò dónni Kuyie nnɔɔnti mie kɛ. ²⁷ Kòò ndɔ kɛkɛtɛ Akayii, kɛ Yesu kɔbɛ yáúkunnɛ o kɔnti kɛwári dipátiri Kirisi kɔbɛ bɛɛ kɛ bo, kɛ bɛ bo ò cɔutɛ. Kòo kɔtɔo kɛ Kuyie nkó mɛsàà nní nhò bonɛ, kòo tɛnnɛ bɛɛ cɔutɛ Yesu. ²⁸ Kòo nnáá Sifubɛ wɛti wɛti bá kɛ ɛ sɔri, kɛ bɛ bɛnkù nɛ Kuyie nnɔɔnti mie kɛ Yesu túmɛ Odɛtíwɛ.

19

Efɛesi kɔbɛ pɛtɛmɛ Muyaánsààmù

¹ Apodoosi bo dii mɔnni Kɔdenti kɛ Pɔɔri nɛcɛnti Asii kó yɛhɛkɛ yɛɛ bo yetārɛ Ìnkɛ, kɛtuɔkɛ Efɛesi kɛyá bɛmabɛ kɛ bɛ tú Yesu kɔbɛ. ² Kòo bɛ be kɛ dɔ: Di pɛtɛ Muyaánsààmù nnɛ di tũnnɛmɛ Kuyienaa? Kɛ bɛ dɔ: Tì ketɛ kɛ ɛ kɛɛ Muyaánsààmù kpɛi diyie mari. ³ Kɛ Pɔɔrii bɛ be kɛ dɔ: Bɛ di ánnɛ wɛ mbɛtɛmmù? Kɛ bɛ dɔ: Isáa kou. ⁴ Kɛ Pɔɔrii bɛ ná kɛ dɔ: Isáa do áá bɛtɛmmù bɛɛ dɔ kɛcɛtɛ bɛmɛ bɛ borimɛ, kɛ bɛ náá nke tú bɛɛ tũnnɛ wɛɛ kɛrini o kó difnkuɔ, wɛɛ tu Yesu.

⁵ Kɛ bɛɛ kɛɛ dɛ kó tináahti kɛduɔ nkɛ bɛɛ bɛ ánnɛ bɛtɛmmù nɛ ti Yiɛ nYesu kó diyɛtiri. ⁶ Kɛ Pɔɔrii nɔɔ nɔu nɔu bɛ Ìnkɛ, kɛbántɛ Kuyie nkɛ Muyaánsààmù cútɛni, kɛ bɛ nnáá tináahtɛni, kɛ náá Kuyie mpánnáahti. ⁷ Dɛ kó benitibɛ do bo tepítɛ nɛ bɛdɛbɛ mɛ.

⁸ Kɛ Pɔɔri ntaá kutiíntouku kɛ dɔ bɛtáábɛ bɛtáati kɛ náá Kuyie nkpaátiiyuu kpɛti bá kɛ ɛ yɛkù, kɛ dɔ bɛ tì yie. ⁹ Kɛ itookpɛri yembɛ yetɛ kɛnsáá nYesu, benitibɛ ìlkɛ. Kɛ Pɔɔrii túótɛ Yesu kɔbɛ kɛkɛtɛnɛ Tidanuusi kóo dákɔsɔri kɛ mbɛ náá Kuyie nnɔɔnti yewɛ yemɔu. ¹⁰ Kɛ dɔ yɛbie nyɛdɛɛ kɛ Asii kɔbɛ bɛmɔu Sifubɛ nɛ bɛɛ í tú Sifubɛ kɛ bɛɛ kɛɛ Kuyie nnɔɔnti.

Dibɔɔ puotimɛ Sɛfa bí

¹¹ Kɛ Kuyie nkó muwɛrímù mbonɛ Pɔɔri kòò dɔsɔri tidiɛti. ¹² Kɛ bɛ ntɔu tiyáati tii káákɛ Pɔɔri kɛ nɔnku bɛmuɔmbɛ kɛ bɛ mieri kɛ yɛbɔkɛ yiɛ yɛ ta bɛ. ¹³ Sifubɛ mabɛ bɛɛ do centi kɛ bɛti yɛbɔkɛ kɛ bɛ múnkɛ ndɔ kɛbɛti dibɔɔ nɛ Yesu kó diyɛtiri kɛ dɔ: Nɛ Yesu, Pɔɔri náá nwɛɛ kpɛi kó diyɛtiri mii tu a yɛ oniti yie mmie kɛ.

¹⁴ (Ikuɔ kóo niùti diɛwɛ Sɛfa kó ibi iyiekɛ ìi do dɔɔ mɛmmɛ.) ¹⁵ Kɛ dibɔɔ dɔ: N yɛmɔ Yesu! Kɛ yɛ Pɔɔri! Dindí nɛ tú ɔmbɛ?

¹⁶ Kɛ dibɔɔ ta wɛɛ bunnɔɔ, kɛ bɛ puotì kɛ bɛ kɔutɛ kɔutɛ, kɛkɛrɛ bɛ yàati, kɛ bɛɛ yɛ kɛcokɛ mɛbii. ¹⁷ Kɛ Efɛesi kɔbɛ bɛmɔu Sifubɛ nɛ bɛɛ í tú Sifubɛ kɛ bɛɛ kɛɛ dɛ kó tináahti, kɛ kufɔwáá mbɛ pɛ nkɛ bɛ ndɛúkunko ti Yiɛ nYesu kó diyɛtiri. ¹⁸ Benitibɛ péu bɛɛ yie nYesu kɛ bɛ nkɔrini kɛ dáankɛ bɛ yɛi. ¹⁹ Kɛ bɛtɛtiɛ ntuonnɛ bɛtɛtɛpátɛ kɛ cɔunko benitibɛ ìlkɛ, dɛ kó yɛpátɛ diiti bo ntùɔkɛ mɛdítibii nsikɔupisínùmmù (5000). ²⁰ Mɛmmɛ kɛ Kuyie nkó muwɛrímù mbɛ bonɛ kɛ Kirisi kɔbɛ sũũnkɔ.

Bɛ kpammɛ Dianni kpɛi

²¹ Kɛ Pɔɔri dɔ: M bo nkɔri dii mɔnni Sedisadɛmmu kɛyɛ Maseduɔnni nɛ Akayii kó itempɛ. Kɛ n dɛɛ mɛmmɛ nkɔtɛ Odømmu.

²² Mɛmmɛ ò duómɛmɛ kɛ Timɔntee nè Edasiti bèè do ò teénne mutǝmmú, kɛ bèè niitɛ kékɔte Maseduǝnni kòo nkpaá Asii kɛ dǝ yewe sǝmpá.

²³ De mǝnni ndi dikǝnkǝnni dieri tannímɛ Kuyie nnǝǝnti kpéi. ²⁴ Kòo niti mǝu bè tu wɛ Demetiriyyuusi kòò mǝátí mɛsǝ kɛ donnikonɛ Dianni kó kudieku, kɛ yieti o tǝmbɛ mɛsǝá. ²⁵ Kòo tíi ndiyiɛ mari betǝbɛ bèè múnke pǝ ndɛ kó mutǝmmú, kɛ bè nǝkɛ kɛ dǝ: N kǝbe di yǝmu kɛ dǝ mmu ntǝmmú muu tɛ kɛ ti mǝke ti kperɛ. ²⁶ Di wúǝmmu kɛ yo dɛ í tú Efeesi mǝá, Asii kó ketenkɛ kemǝu ndi Pǝori nǝámmɛ benitibɛ kɛ tú benitibɛ dǝðri sǝi tenkaanii í tú Kuyie, kɛ kusúku yíé nho kpeti. ²⁷ Dɛ í dǝ ndɛ yóó caàrɛ ti kó mutǝmmú mǝá, dɛ bo cake nè ti kó dibǝð dieri Dianni Aditemiisi kòo yétiri kɛkɛ, Asii kǝbe nè kutenkú kumǝu kǝbe tú ndi bo naá detetirɛ.

²⁸ Kòo kǝbɛ ti kèè kɛ bɛ miɛkɛ pɛike kɛ bè nwékíi kɛ tú: Efeesi kó dibǝð Dianni dɛumu!

²⁹ Kɛ kutowekuu dátinnɛ dihei dimǝu kɛ bèè pǝ Kayuusi nè Adisitaki Maseduǝnni kǝbe bèè ciénni Pǝori, kékotenɛ bè sǝ tíi ndɛ. ³⁰ Kɛ Pǝori dǝ ò bo kǝtɛ, kɛ Yesu kǝbɛ yetɛ. ³¹ Kòo népobɛ Asii kó benitidiebɛ mǝbɛ tǝnni òmǝu kɛ dǝ ò báá kǝtoó. ³² Kɛ benitibɛ sǝntɛ kénwékíi bɛ biékɛ bɛ biékɛ, besúkúbɛ ketɛ kɛ í yɛ bè tíi mmùu kpéi. ³³ Kɛ bèè nǝkɛ Adekisǝntiri ditǝnni miɛke dɛ dǝmmɛ, kɛ Sifube dǝ wɛɛ béi, kóò tǝntoo deyilikɛ, kòò dǝ: Kémmúnɛ! ³⁴ Kɛ bèè bantɛ ò túmɛ Sifu nwe kénwékíi bemǝu kɛ tú: Efeesi kóo Dianni Aditemiisi dɛumu kɛ dɛ mmǝke tɛwebiɛtɛ mɛfitimɛ mɛdémɛ.

³⁵ Kɛ dihei kóo pátíwǝátii bónkúnne benitibɛ yǝmmɛ, kɛbéi nke dǝ: Bá wɛ ò yǝmu kɛ do ntínti Efeesi kǝbe tíi báa Dianni kó kutouku nè tetenkaanitɛ tɛɛ donní kɛɪnkɛ. ³⁶ Òmǝu báa na kɛ ti nǝnni, di dǝ nkétotí di yǝmmɛ mmɛ kɛ báa sǝntɛ kédǝð timati mɛcǝá. ³⁷ Di pǝnni benitibɛ biɛ mbɛ mɛ nyí yúúku dɛmarɛ ti kó kubǝtɝtouku miɛke, bɛ mɛ nyí sǝá ti kó tetenkaanitɛ Dianni. ³⁸ Kɛ nsǝ kɛ Demetiriyyuusi nè ò kǝbe kɛ bè mǝke nè òmǝu timati nti, yɛbeénwe bomu, kɛ bebeémɛbɛ bo, bè dǝ nkényu yɛ betǝbɛ. ³⁹ Kɛ di mǝke titeti mati di bo na kɛ ti tǝntɛ bebeémɛbɛ borɛ. ⁴⁰ Ketenkɛ yembɛ bo na kɛ dǝ ti dǝ kɛyete bɛ kpeti nè tíi dǝð yíé nti kpéi nke yɛ ti í yóó namɛ kénákɛ mùu tɛ kɛ benitibɛ tíi.

⁴¹ Ò béi mɛmmɛ kédɛɛ kécíɛ mbenitibɛ.

20

Pǝori kǝtmɛ Maseduǝnni nè Keresi

¹ Dikǝnkǝnni dèè dii mǝnni kɛ Pǝorii tíi nYesu kǝbe kɛyáúkúnne bɛ kǝnti kɛ bè cau nkéitɛ kénkǝri Maseduǝnni. ² Kényáúkunko Yesu kǝbe kǝnti yehɛkɛ péu miɛke kékɔte Keresi. ³ Kémmǝke betǝábɛ bètǝátii kéndɛ kɛ na nkòtɛ Sidii kɛkɛ Sifube ò diimɛ kɛyóu kɛwɛtɛ Maseduǝnni. ⁴ Ntɛ bèè do ò ciɛ mbɛ yètɛ: Piduuusi Bedee eɪ kou bire nè Sopatɛ Adisitaki nè Sikunduusi Tesadoniki eɪ kou nè Kayuusi Deribu kou nè Timantee nè Tisiki nè Todofimmu Asii kó kutempɛ nkou. ⁵ Kɛ bèè niitɛ kɛ nti baá Todowaasi. ⁶ Kɛ pǝébɛ bèè í kǝrɛnɛ mutie mùu muuti dɛ kó dibannii pǝétɛ kɛ ti ta bǝtǝð Fidipu eɪ kémmǝke yewe yènnùmmú kɛ bè sǝntítoó Todowaasi, kɛ tí mbo kɛ dǝ yewe yɛyiekɛ.

Pǝori duómɛmɛ kɛ Etiisi yǝntɛ

⁷ Dimǝási yíé kɛ ti tíi nteçíɛtɛ tɛɛ mùmmu, kɛ bo di kédinɛ Mudisǝàmú, kɛ Pǝori nnǝá nKuyie nnǝǝnti kɛ keyɛnkɛ yǝa totɛ kɛ cuokɛ, kɛ yɛ ò naa itimɛ. ⁸ Ti do tíku kudǝnkú tǝǝnkú nku, kɛ ifitíyí cǝu mpɛu. ⁹ Kɛ Pǝori nnǝá nkɛ dɛɛ mǝntɛ mediɛ, kɛ dɛdapǝmbire marɛ karí kudieku kó tɛbòtɛ Ìnkɛ kɛ dɛ yétiri tu Etiisi, kɛ yɛ nke duó kédonní, kɛ bè dǝ bè bo dɛ í nke sǝ ndɛ kú. ¹⁰ Kɛ Pǝorii cuténí kɛ dɛ túótɛ kɛbéi nke dǝ: Di bá nyíèkú debire fǝumu.

¹¹ Kɛwɛtɛ kédɛke kɛ bèè di kédinɛ Mudisǝàmú. Kòo sǝtɛ kénnaá nkɛ diyie yǝa yènni, kòo pǝétɛ. ¹² Kɛ bèè kpǝnnɛ dɛ kó dɛdapǝmbire kɛ dɛ fǝu kɛ benitibɛ bemǝu yèmmɛ narikɛ.

Pǝori itémɛ Todowaasi kékɔte Diati

¹³ Kɛ ti ta kudabekú kénitɛ Asoo kɛmbaa mPǝori, kɛ yɛ ò kɛrimɛ ò naacɛi. ¹⁴ Kòo ti sǝnténí kɛ ti pǝétɛ kékɔte Mitedǝnni. ¹⁵ Kɛ dɛɛ wɛntɛ kɛ ti tuokɛ Kíyo, diyie tɛrɪ kɛtuokɛ Samǝási kɛ cómmú, kɛpǝétɛ kékɔte Mideti. ¹⁶ Kɛ Pǝori ndó kɛmbo Sedisadɛmmu pǝntikoti kó diyie kɛ nsǝ kɛ dɛ bo yie, kɛ dɛ nte kóò í ndó kécómmú Efeesi Asii kó kutempɛ mmieke.

Pǝori caummɛ Efeesi kǝbe mɛsǝmmɛ

¹⁷ Kɛ Pǝorii mbo Midee kɛtǝ nkɛ bèè yúni Efeesi kó bɛwedǝunkótibɛ. ¹⁸ Kòo bè nǝkɛ kɛ dǝ: Di yǝmu mɛborime do dǝmmɛ nè n tǝúkenimɛ di borɛ Asii kó kutempɛ mmieke kɛ n yǝá itɛnɛ. ¹⁹ Di yǝmu n kékúnkomɛ mmǝá kɛ pǝi Kuyie ntǝmmú nè tinǝnniɛti, kɛ Sifube n díi kɛ n fɛúnko. ²⁰ Di yǝmu n di nǝkɛ tí timǝu, mɛtúmmɛ miɛke nè sicɛí miɛke, n yí di sǝnnɛ timati tíi dǝ nkɛ di teennɛ. ²¹ N nǝkɛmu Sifube nè bèè í tú Sifube kɛ tú bèè ceetɛ bɛ borime kɛtúnne Kuyie nkéyie nti Yíé nYesu. ²² Di mmǝnni Muyaǝnsǝàmú muu yɛ n kɛ Sedisadɛmmu, m mɛ nyí yɛ dɛ yó

nni ndòmmè de biékè. ²³ Bá dii èi Muyaánsààmù 5 n nàkému dikpetíntou nè meféútímè dè m baàmè. ²⁴ N kpèti í bonè n fòmmu, n dós n deè ti Yiè nYesu n duós mmùù tómmú mmu ke yè n nàké Kuyie nkó Tináaṣààti benitibè.

²⁵ Di mmànni n yèmu ke dò ndi ténké í yó n yà, dín-di n nàké bè Kuyie nkpaàtiyuu kpèti. ²⁶ Deè te kè n di náá nyie nke tú: Kè tii di tuàkení dè í tú n kpèti. ²⁷ N di nàkému demau Kuyie ndó dè, n yí di sònnè demarè. ²⁸ N dakenè di mómòmbe kpéi nnè Muyaánsààmù di duós mbè kpéi. Mbaanè Kuyie ndonté bè nè ku Bire kũũ. ²⁹ N yèmu ke dò m bo íté dii mǎnni, benitiyiebo kótení kéndò yekpamaa nké ndi dàdri meyei, mbá mesémme í mbè bo. ³⁰ Benitibè yóó yèmu di cuokè kè n náá nsiyáábisi ke bo yũs nYesu kabe be biékè. ³¹ Dentenní tũnke n di tiémme yebie nyètaati mieke, keyènkè nè kuyie nnè tinǎnnieti.

³² Di mmànni n di duós nKuyie nku, kè ku kó mesàà nkó tináaṣàti bo ndi baà. Kuù yóó na ke di kpénkũnnè, ke di duós ndemau kù yè nkú yóó duós ndè ku kabe. ³³ N yí beke omáu idíiti yoo tiyàati. ³⁴ Di yèmu ke dò nnè n nɔu sii nsi m pímmè mutómmú ke teénnè mmáà nè n kabe nè bè ti neiti. ³⁵ Ke di benke di dò nkémpí mmè boti mutómmú, ke teénnè beçiribè, kè n dènnini ti Yiè nYesu béi nti ke tú: Dè 55 nda naati a pā dii mǎnni ke pèèté bè da pā dii mǎnni.

³⁶ Pɔɔri náké memme kédeè ke nínkú kè bè wènnè ke bántè Kuyie. ³⁷ Kè bèè ò cau nkóò ɔri kékuó mbemau. ³⁸ Kè be yèmmè cààrè mediè nhò béi ntii kpéi nke tú, bè ténké í yóó ò yà. Kè bèè ò cie nkéketenè bàtòò commu dè.

21

Muyaánsààmù tumè Pɔɔri bo fèútè Sedisademmu

¹ Kè tí cau ntítobè kédeè, kè tí ta bàtòò kétuoke Koosi, kè dèe wenté kè tí tuoke Odoti képèèté kékote Patadaa. ² Ti de mpèté bàtòò wèè kàri Fenisii keta képèèté. ³ Kétóónnè Sipiri, kóó yóu kubakù cǎnku kèwetinnè Sidii kó kutempè, kétuoke Tiiri, bàtòò dò nkécũũ ndè tinenti. ⁴ Ti de nya Yesu kabe, kè mbè bonè kè dò yewe yèyiekè kè Muyaánsààmù bè niitè kè bèe náké Pɔɔri ke dò ò báá kote Sedisademmu. ⁵ De kó difónkúò kè bè ti cie mbemau, benitidaabè nè be pobè nè be bí, ke ti denne diheì mǎnku, kè tí nínkú damèèri také kéwènnè kébántè Kuyie. ⁶ Kécau ntítobè kè tí ntati bàtòò, kè be kũnti.

⁷ Kè tí íté Tiiri kétuoke Potodemayiisi ke dò diyiè òmáà ke dáu nti kabe Yesu kabe. ⁸ Kè dèe wenté kè tí pèèté kétuoke Sesadee keta Fidipu cèté, bè do táatè bè beyiekè kè bè bo nteénnè Yesu tårè kóò mǎu nwe. ⁹ Kòò mǎke besapambè bènaà bá bè í ye, ke tú Kuyie mpāānāaṣti náam̃bè. ¹⁰ Kè tí nde mbo ke dò yewe sǎmpó, kè Kuyie mpāānāaṣti náaṣtò mǎu bè tú wè Akabuusi boni Sudee kétuakeni. ¹¹ Kékotoo ti borè kètúóté Pɔɔri naàkǎnfè kéboú omáà ò nɔu nè ò naàcèi ke dǎ: Nte Muyaánsààmù n nàké ti, wèè te fenaàkǎnfè fie, Sifube yóó ò boú mie mboti nku Sedisademmu kéduó mbèè í tú Sifube.

¹² Ti kèè dii mǎnni de kó tináaṣti, nè Sesadee kabe kè tí bántè Pɔɔri ke dò ò báá kote Sedisademmu. ¹³ Kòò béi nke dǎ: Di kuànnè ba ke caari n yèmmè? N wákému kè bè bo n kpètinè Sedisademmu bá bè n kua ti Yiè nYesu kó diyètiri kpéi.

¹⁴ Ti í nna ke bo ò bàa kéyóu ke dǎ: Kuyie ndàò kù dómè.

¹⁵ Kè tí mmoke yewe sǎmpó ke báati kékote Sedisademmu. ¹⁶ Kè Yesu kabe bèè bo Sesadee kè bè ti cie nké ti bií báté oniti mǎu cèté bè tu wè Manasǎ, Sipiri èi kou, kòò tu wèè cǎuté Yesu nè dimònni.

Pɔɔri dǎmè Kuyie nkó ikuó Sedisademmu

¹⁷ Ti tuàké dii mǎnni Sedisademmu kè Yesu kabe ti cǎuté nè diwèl. ¹⁸ Kè dèe wenté, kè Pɔɔri ti kótenè Isaku cèté, ke bewedunkótibè bemau tii. ¹⁹ Kè Pɔɔrii bè dǎu nkédeè, kè bè nàké demau Kuyie nhò pínnè mèè boti mutómmú bèè í tú Sifube be mieke. ²⁰ Kè bèe sǎnte Kuyie nkédeè ke né ò nàké ke dǎ: Wénté Sifube cǎuté Yesu ke sũ mèè boti, ke né kpaà tú mbe kó ikuó weti weti. ²¹ Bè kèè kè bè tu a yè nSifube bèè bo iboti tɛi mieke bèe yóu Moyiisi kó ikuó, ke bá ncǎmmù be bí, bè me mbá ntũ Sifube kó medǎrimè. ²² Kè bè kèè a tuòkenimè ke kótení ti yime? ²³ Dǎo ti yóó me nda nàké ti: Ti mǎke die mbenitibè bènaà ndi bèè cǎnnenè Kuyie ndinũ. ²⁴ Neinè be kè dí dǎo Kuyie nkó ikuó kéwenke, kǎa yietí be kó tiyeti kè bèè be kuó, kè benitibèe banté a tũmmè Moyiisi kó ikuó, kè bè kèè ti, í tú timǎmmanti. ²⁵ Ti wǎrimu dipátiri bèè í tú Sifube, ke cǎuté Yesu, ti táatè ti, ke tú bè bá nyo nyiwũ bè fié í yebókè nè meyiĩ nè iwũ bè í fié í kè meyiĩ nyè, kémenténè bemáà bè bo ndǎutinè mè betobè.

²⁶ Kè Pɔɔrii bè neinè kè bèe dǎo ikuó kéwenke, kè dèe wenté kè bèe ta Kuyie ncèté mieke kénáké ke dǎ yewe yèyiekè ikuó bo deè, bá wè kòò tǎní ò wũ kéfié.

Bè pínnè Pɔɔri Kuyie ncèté mieke

²⁷ Kè de kó yewe yèyiekè ndó kédeè, kè Sifube bèè bonni Asii kó kutempè kè bèe yà Pɔɔri Kuyie ncèté késkú benitibè, kè bèè ò pí, ²⁸ kékuónko ke dǎ: Isidayeribe ti deetén! Oniti yie,

nwee náante tipítì timòu Isidayeeribe kpéí, ke yete Mòyiisi kó ikuó, ke dàátí ke tanné bèè í tú Sifube Kuyie ncîètè, ke tè sînkúnne.

²⁹ (Bè do náá memme ke yé bè yàmè Todofimmu Efeesi èi kou wèè tu Kírìsi kou dihéi mieke kòò neínè Pòori kè be yèmmè ndò mPòori ò tanné Kuyie ncîètè.) ³⁰ Kè dèe yonke benitibè kè bèe yènni bemòu dihéi képf mPòori Kuyie ncîètè mieke kédete kéyènnè, kékpetinnè yebòrè mecāā. ³¹ Kè bè nwékíí kè dó kòò kùò, kè bèe náké Odømmu kó behāāpòmbè kóo kóti kè dò: Dikpānni bo dihéi mieke. ³² Kòò yú behāāpòmbè nè iwēi yembè kè bèe kote mecāā. Bè bè yāni dii mōnni kéyóu bè bo mpuotimè Pòori. ³³ Kè behāāpòmbè kóo kóti tóonko kéduó nkè behāāpòmbèe bóu Pòori mēfimme mēdémè kédèe kòo beke benitibè Pòori tú wè nè ò càke mù. ³⁴ Kè biè nni nnáá ntií, kè betòbè náá ntítetì, bá ò í mbanté kéduó nkè bèe ò kòtenè tēhāāpòncîètè, ³⁵ kēndeèti yedētisàkè kè tihāāpòntì ò buutè benitibè mieke ò péi mēè kpéí. ³⁶ Ke yé kunitisūkù do tūmmè ke wékíí ke tú: Kuonè we!

Pòori beémmè o kpeti

³⁷ Kè bè nhò tanninkoo kudieku kòo beke behāāpòmbè kóo kóti kè dò: A bo yie nkè n da náké timatāā? Kòò āāpònkóti dò: A yomu kerēkiāā? ³⁸ Fōó í tú Esibiti kou wèè yete dihéi kpeti ke wāā mbekpārìbè sikuupisínāā (4000) kè dí ta dikpāā miekaā? ³⁹ Kè Pòori dò: N tú Sifu nwe kè bè m peitè Taasi dihéi dié, Sidisií kó kutempè, n da báammu yóu kè m béi.

⁴⁰ Kòò āāpònkóti yie nkè Pòorii ncómú yedētisàkè kéyekii o nòutè benitibè kè bè dò káré. Kè Pòori béinnè Ebedeebe kó tināānti kè dò:

22

¹ N népobè nè n cicebè kémmúnè kè n di náké kè di banté n yí cààrèmmè mūmamū.

² Kè bèe keè ò bè náānnèmmè Ebedeebe kó tināānti kè dake dā káré. ³ Kòò dò: N tú Sifu nwe, kè bè m peitè Taasi, Sidisií kó kutempè, kè m biikú dié Sedisadèmmu, kè Kamadiyēeri m benke ti yembè kó ikuó weti weti, kè n kōnti n̄yaunè Kuyie nkó mutōmmú kè dò ndi kpeti mē ndōmmè yie. ⁴ Kè nni n̄fēũko Yesu kòbe, benitidaabè nè benitipòbè, kè bè pīi nke kpeti betòbè. ⁵ Ikuó niuti diewè nè o kòbe bè yēmu, bèè do n duó yēpátè kè m bo kote Damaasi ke pīmmú Yesu kòbe kékonnnè Sedisadèmmu kéfēũ.

Pòori nákémmè ò cèètè mēè boti

(Yesu Tõrè 9:1-19, 26:12-18)

⁶ Kè nni nkeri ke tóonko Damaasi kè diyiè cōmmú yeyo, kè kuwenniku makūu cúténí kēĩnkè kè n fité. ⁷ Kè n do ketenke kékeè metammè mamè tumè: Soori! Soori! Dè dōmmè kàa n fēũko? ⁸ Kè n dò: Fō n̄wenninwe n Yié? Kòò dò: Mí nYesu Nansarēti kou nwe a fēũkomè. ⁹ Nè bè ti nei kè bèe yá kuwenniku bè mē n̄yí nkèè metammè. ¹⁰ Kè n dò: N Yié n dō nkédō bo? Kòò dò: Íté, kékote Damaasi, bè yóo ke nda náké a dō nkédō tì. ¹¹ Dè mōnni ke sō nde kó kuwenniku n tiitè bá n yí wúó, kè n neínè bè n dete kētannè Damaasi.

¹² Kòò niti mōu dè bo bè tú wè Ananniyaasi kòò dé Kuyie nke yie nku kuó, kè Sifube bemòu ò dò. ¹³ Kòò kōtení m borè kè dò: N tebite Pòori, wētè kéwéntè, dè mōnni kè n na kéwéntè kóò yā. ¹⁴ Kòò béi nke dò: Kuyie nti yembè tū nkù kuú da tāātè kàa yā wèè dōrri kù dómè kòò béi nkàa kèè ke bo banté ò dō dè. ¹⁵ Fōó yóo náké ò kpéi benitibè bemòu a kèè tì nè a yā dè. ¹⁶ A tēnke baā ba? Íté kè bè da ānnè bātēmmú kàa duó nhamāā ti Yié, nkòò da sūtè a yéi.

Pòori nákémmè ò kòtemè bèè í tú Sifube be cie

¹⁷ Kè n wētení Sedisadèmmu, kēmbāā nKuyie nku cîètè mieke. ¹⁸ Kè ti Yié nni mbenke omāā kè n náké ke dò: Íté kéyè Sedisadèmmu mecāā nke yé bè í yóo yiemmmè a bè náā nti n kpéí. ¹⁹ Kè n dò: N Yié, mbè yēmu be mōmmōmbè mū do kōrimè titiintouti ke pīi nha kòbe ke bè puotí, kè bè kpeti. ²⁰ Bè do kòu a kóo tñnti Etienni kè m bomu ke wēnnè bèè ò kòu, kè baā be yāti. ²¹ Kè ti Yié nni nnáké ke dò: N yóo da tō ndedētirè nde bèè í tú Sifube be borè.

Pòori nè Odømmu kó kuhāāpònkù

²² Pòori do náá kè bè kēmmūmu, bè né kèè dii mōnni bèè í tú Sifube be kpeti kéwékíí kè dò: Kuonè oniti yie, nwè í dō nkénfōu.

²³ Kè bè nwékíí ke buōnkoo be yāati ke déi mutāā. ²⁴ Kè behāāpòmbè kóo kóti duó nkè bèe tannè Pòori tēhāāpòncîètè, kè bo ò puotí yedá, kòo náké mùu te kè benitibè mieke ò còu. ²⁵ Kóò tǎu nke bo ò puotí, kòò beke kuhāāpònkù kùu do bè bàā dè kó diyiè ke dò: Di m̄ake kuce ke bo puotí Odømmu kou ke í ò bekénāā?

²⁶ Kè kùu coké kénáké be kóo kóti kè dò: A bo yīme oniti yie? Ò tu Odømmu kou nwe.

²⁷ Kòò āāpònkóti kōtení kébeke Pòori ke dò: A mēnke tú Odømmu kou nweā? Kòò dò: Èē, n we ntú.

²⁸ Kòo āpāpnkótí dā: Mí n yietí idíítí nyi mēdiē nke naá nhOdommu kou. Kē Pōori dā: Mí nhò tu nē bē m pēitēmē mme.

²⁹ Bēè dō dō kóo puotí kē bēe íté, kē kufōwāa mpí nhohāāpnkótí ò duómme kē bē boú mēfímme Odommu kou.

Pōori nē bebeémbe diebē

³⁰ Kē dēe wenté kòo āpāpnkótí ndó kēyá mùu te kē bē pī mPōori, kē tíí nyikuú niùbē kó bekótíbē nē bebeémbe kēboute Pōori mēfímme kécūūnní kécónné bē cuokē.

23

¹ Kē Pōori nwúó mbebeémbe kēbéi nke dā: Kuyie nni nwúómu, nē m bomē tīmātí í kōónné n yēmme.

² Kē ikuú niùtí diewē Ananniyaasii duó nkē bēè tākénē Pōori kē bēe poté ó nùu. ³ Kē Pōori dā: Kuyie nyóó poté fś nwe, a dō nnē ditou sīnni bē bi di mumāmmu pēimū. A kari diē nke bo m bekénē ikuú yēmme kē wēte kē í yeténē, kē duó nkē bē m poté.

⁴ Bēè tākénē Pōori kē bēe ò nāké kē dā: Ikuú niùtí diewē nwe a sáámmāa? ⁵ Kē Pōori dā: N kabe n dō í yē kē dō ikuú niùtí diewē nwe, kē yē tí wārimē kē tú: A báá sáá nwēē ní a kó kubotí.

⁶ Kē Pōorii bantē bebeémbe bomē ibotí idéi, Sadusiēbe nē Fadisīēbe, kē béi nke dā: N tú Fadisīē nwe kē n cice tú Fadisīē, n tá mēē kpéi nke dō mukúkéyántimū bo, dēe te kē di m bekunē.

⁷ Ò béi memme Fadisīēbe nē Sadusiēbe kē bēe íté tīnēiti kēyate. ⁸ Kē Sadusiēbe ntú mukúkéyántimū í bo, Kuyie ntōrē mē nyí bo, yoo muyaá ntēmū mamū mē nyí bo, kē Fadisīēbe biē nyē kē dō dende kó dimāa bo. ⁹ Kē kutowekuu deuke kē ikuú wāābē bēè tu Fadisīēbe kē bēe kōnnē Pōori kē dā: Tí í yà onití yie ndò mēē yei, kē dē yēmme Kuyie ntōnni mari dii bo nhò bēinnē, yoo muyaá ntēmū mamū.

¹⁰ Kē dikpānnii deuke, kòo āpāpnkótí nýlèkū bē bo kuómē Pōori, kēduú nkē behāāpnmbēe cútóo kóo tūóté dīfīnni mieke kētannē tēhāāpnncīētē.

¹¹ Dē kó keyènkē kē tí Yīē nkatení kénáké Pōori kē dā: A kōnti báá yārike, a nāké mēē botí nképéi Sedisademmu kabe a yóó mē nnáké Odommu kabe n kpéi.

Sifube dākemē kē bo kuā Pōori

¹² Kē dēe wenté kē Sifube wēnnē kē dā bē báá di, bē mē mbáá yā dēmarē kē í kùo Pōori. ¹³ Bēè dō wēnnē kē bo ò kùo bē dō bo mbo sipísínàa, ¹⁴ kékote kēyá ikuú niùbē kó bekótíbē nē bekótíbē kē bē nāké kē dā: Tí yetemu kē tú tí báá di dēmarē kē í kùo Pōori. ¹⁵ Bekenē ohāāpnkótí kē dē ndò ndi dō kēyá Pōori kē wénté ó náānti mesàa, kē bē ò kòrinní, tí bo mbo dē mōnni kuce kóo kùo kòo mu nyí tūòkení.

¹⁶ Kē Pōori tāū biree keē bē dākemē kē bo kuā Pōori, kékote tēhāāpnncīētē kēta kóo nāké. ¹⁷ Kē Pōorii yú kuhāāpnkū makú kē dā: Niitē we ndapāa nhOkótí borē, ò mākē tīmātí nti kē dō kóo nāké.

¹⁸ Kē kuhāāpnkū ò neiné kē bēe kote ohāāpnkótí borē, kē kùu ò nāké kē dā: Kukpetínkū Pōori wēē yē n katenní we ndapāa nha borē kóo da nāké tīmātí.

¹⁹ Kòo āpāpnkótíi dete wēē dapāa nkē bēe kenté kòo dā: A yē mba? ²⁰ Kòo dā: Sifube bēè dāke kē duó nkē bebeémbe bo da beke kaa naa nkōrīnko Pōori kē dē ndò mbē dō kē wénté ó náānti mesàa. ²¹ Báá yie mbe kpeti! Bēè dō kóo kùo bē bo mbo sipísínàa ndi kē tú bē báá di, bē mē mbáá yā dēmarē kē í ò kùo. Bē bàatímu kē baà fś nwe.

²² Kòo āpāpnkótí dā: Kò, a né báá nāké òmōu a tí nni nnákémē.

Bē kōtemmē Pōori Fediisi borē

²³ Kē behāāpnmbē kóo kótíi yú iwēi yembē bēdébē kē dā: Duónné kē behāāpnmbē sikousinàa nē sipisiyiekē (470) báatí. Kē sikousidē (200) ntó tikpārinenti, kē sipisiyiekē ndeke sisēī, kē sikousidē tesii báatí, kē di íté keyènkē tewebiētē mēwei mōnni kékote Sesadee. ²⁴ Wáánnē sisēī sii yó ntó Pōori kòo tuoke kumandáa Fediisi borē nē kusàakū.

²⁵ Ò béi mmemme kēwāri dipátíri kē dā:

²⁶ Kudodi Disiyasi mfi dōunko kumandáa Fediisi. ²⁷ M mē nda duónko wēē niti Sifube bēè sòò ò pī nkéndó kóo kùu, kē n kotoo nē nh āāpnmbē. Kēkeē ò tūmē Odommu kou kóo fiētē, ²⁸ kéndó kēyá bē ò pī mmūu kpéi, kóo kōtenē bebeéndiebē borē. ²⁹ Kē sś mbē ò pī mbe kó iwedōunkú kpéi nke, ò mē nyí dāò mēyēi mmamē mēē dō mbēe ò kùu yoo bēe ò kpetinnē.

³⁰ N kēē bē dākemē mme kē dō kóo kùu, kē pānke wē nda duónko kē bē bo kotoo kaa yā ò kpeti.

³¹ Kē behāāpnmbēe dāò bē kóo kótí bē nāké tí, kētúóté Pōori dē kó keyènkē kékatenē Āntipatirisii. ³² Kē dēe wenté kē behāāpnmbē bēè cēnti bē naacēi kē bēe kpénté kē bēè dēke sisēī kē bē nhò sākénē. ³³ Kétuake Sesadee kēduú nkumandáa dipátíri nē Pōori. ³⁴ Kē kumandáa

kaà ndipátiri, kébeke Pɔɔri ò tu kùù tempɛ nkou, kòò dɔ: Sidisii. ³⁵ Kòò dɔ: N yóó wɛte ke da bekému bèè da pɛ bè bo tuàkení dìì mǎnní kédèè kóò tanné Edotí do maá tèè cǐtèè miéke.

24

Bè bekunnèmè Pɔɔri Fediisi borè

¹ Yewe yènnùmmù kó difǎnkùò kè ikuú niùti dièwè Ananniyaasii tuàkení nè dihei kó bekótibè nè opútíwè Tetiduusi, ke bo náké kùmàndáá Pɔɔri kó meyei. ² Kè bèe yúní Pɔɔri, kè Tetiduusi nyóó ò wátí késàntè kùmàndáá kè dɔ: Kùmàndáá dièwè Fediisi, ³ fǐǐ tɛ kè ti òmpɛ, kè ti èi cèètɛ kè wenke. Ti da sántí sáá tipítí timòu a sàà nkpeí. ⁴ N né da báammu nè a sàà nkpeí, yóu kè n da náké onítí yìè nkpeti sámǔp. ⁵ Ò tú onitiyeiwe nwe, ke yaáatí Sifube tipítí timòu, ò tu Nansareti kòbe kó difǎnní kóò niùti nwe. ⁶ Ò dɔ késǐnkùnne Kuyie ncǐtèè nte ke ti ò pǐ, [ke na nhò bekénè ti kó ikuú yèmmè. ⁷ Kè behāāpǎmbè kóò kótí Disiyasi ò fiètɛ nè muwǎrimù, ⁸ kédúú nkè bèè ò pǐ nkè bè ò kǎtenéní a borè.] Beke we a mǎmmuò nkòò da náké.

⁹ Kè Sifube yie mbémou nke dɔ: Ò náá mǎmmuò nwe.

Pɔɔri nákémmè o kpeti Fediisi borè

¹⁰ Kè kùmàndáá dɔ Pɔɔrii bǐi, kè Pɔɔri dɔ: Kùmàndáá dièwè Fediisi, n yému ke dò nti kó ketenkè kemou kòbe bekù fǐ nwe yebie mpéu miéke, n yí yǐkù m bo da nákémmè n kpeti. ¹¹ A bo na ké bè beke. Nè n tuàkennímè Sedisadèmmu ke bo bántè Kuyie dè í pǐtè yewe tepítè nè yèdèè. ¹² Òmòù í n yà Kuyie ncǐtèè miéke yoo titiántouti yoo dihei kè n neiné òmòù yoo n sukíi benitibè. ¹³ Be nnitibè báá na kénáké timatí bè m pǐ tii kpéi. ¹⁴ Timatí maa ndi n yémè. N tii ti yembè kó kuce nku meborime pammè miéke, bembè yè mmèè í wenni, m me nyí yete tii wǎri ikuú kó yepátè nè Kuyie mpāānāānti náambè kpɛye miéke. ¹⁵ N tǎmu bè tǎmè ke dò nKuyie mbo dúú nkè benitisààbè nè benitiyeibe kè bèe yǎnté. ¹⁶ Deè te kè n yetíróo ke í dɔ kǎyeténè Kuyie nè benitibè.

¹⁷ Dè mǎke yebie mpéu n yitémè Sedisadèmmu, ke wǎténí ke tǎ idíftí ke bo pǎ n kòbe kǎpā Kuyie nyepārè. ¹⁸ Nsòò yè mpāā Kuyie ncǐtèè miéke bá kutoweku í bo. ¹⁹ Kè Sifube mabè bèè ò mboní Asii kè bè n sǎnté, bèè dò nke na mbo dié, kè n cààrè dǎmarè nde bèe bǐi. ²⁰ Yoo bèè bo dié mbèe bǐi mbè sòò m bekùnè kǎyà mèè yei. ²¹ Kè dè í tǔ n sòò bǐi nti mekperímè be iikè ke dɔ: N tá mèè kpéi nke dò mukúkǎyǎntímù bo, deè kpéi nte kè di m bekùnè yíe.

²² Fediisi wèè yè Yesu kó kuce do mmèè botí, kòò tente dikátiri ke dɔ: Behāāpǎmbè kóò kótí Disiyasi bo tuàkení dìì mǎnní m bo dɔò kǎwénté de kó tināānti.

²³ Ò bǐi memme kénáké kuhāāpǎnkù ke dɔ kùu kpetínnè Pɔɔri, ke né ò pǎ mǎfiè ke yóu kòò kòbe nhò teénnè.

Pɔɔri nákémmè o kpeti Fedikisi nè o pokù Turisiiri

²⁴ Kè dè dɔ yewe sámǔp kè Fedikisii neiné o pokù Turisiiri wèè tu Sifu, kǎkote, kédúú nkè bèe yúní Pɔɔri kòò mbè náá nYesu Kirisi kpeti kè bè kǎmmú. ²⁵ Kè Pɔɔri nnáá onítí dòmmè kéndǎori Kuyie ndó dè, kǎnnò nke pǐi nhomáa. Nè Kuyie nyóó bekénèmè benitibè. Kè kufǐwáa mpí Fediisi kòò dɔ: Kè m pǐtè mǎfiè m bo wɛte ke da yú.

²⁶ Ò do dɔ Pɔɔri bo ò pǎmè mme idíftí kè deè nte kòò nhò yu sáa kè bè náa.

²⁷ Kè yebie nyèdèè pǐtèè, kè Pòdisuusi Fesituusii cǎutè tikpàti kè Fediisi ndó kǎnnaatinè Sifube ke yóu kè Pɔɔri nkpeti.

25

Pɔɔri dǎmè kǎyà okpāati dièwè Sesaa

¹ Kè Fesituusii tuàkení Sesadee kǎmmòke yewe yètāati kǎkote Sedisadèmmu. ² Kè ikuú niùbè kó bekótibè nè Sifube kó bekótibè kotení o borè kè nhò náa mPɔɔri kó meyei. ³ Kòò báa nke tú wèè dúú nkè Pɔɔrii kotení Sedisadèmmu. Bè do dǎkemu ke bo ò kùu kuce miéke. ⁴ Kè Fesituusii bè náké kè dɔ: Pɔɔri kpeti Sesadee nwe. Mí mmǎmmuò nkè n kùnti bàmbà. ⁵ Dì kó bekótibè bo na kè n neiné Sesadee, kòò dɔò meyei mmamè mme bèe náké.

⁶ Kè Fesituusii mbè bonè ke dɔ yewe yèni yoo tepítè, kǎwɛte Sesadee. Kè dè wenté kòò ta kubeëndiekú kédúú nkè bèe yúní Pɔɔri. ⁷ Kòò tuàkení, kè Sifube yènní Sedisadèmmu kóò kǎnnè, ke nnáá ò nu ndàò mèè yéi mpéu, bè me nyí mpèè dèè benkú kè dò mbè náa nti tú timǎmmǎnti. ⁸ Kè Pɔɔrii yete ke dɔ: N yí yete Sifube kó ikuú mǎi, m me nyí yeténè Kuyie ncǐtèè, m me nyí yete ketenkè yìè nkpeti matí.

⁹ Kè Fesituusii ndó kǎnnaatinè Sifube kébeke Pɔɔri ke dɔ: A dɔ kǎkote Sedisadèmmu kè bè nda bekùnè kè m boàà? ¹⁰ Kè Pɔɔrii ò tǎnnè ke dɔ: N dɔ kǎkote okpāati dièwè Sesaa borè nde kè wèe m bekénè, n yí dɔò Sifube meyei mmamè kéndǎnnè a yémè a mǎmmuò. ¹¹ Kè n do ncààrèmu

yoo n dɔ̀dɔ̀ meyei mèè dɔ̀ mbè n kuɔ, n yí yetírí m bo kúmè, kè bè me nsònté ke n nímmu òmɔ̀u í m̀ake kuce ke bo m pí nké bè duɔ. N dɔ̀ kɛ́yá okpààti dièwè Sesaa nwe.

¹² Fesituusi nè ò kɔ̀be kè bèè náké bɛmáá kédèè kòò náké Pɔ̀ori ke dɔ̀: Kàa dɔ̀ kɛ́yá Sesaa nwe a yóó ò yàmu.

Akiripaa dɔ̀mè kékèè Pɔ̀ori nàammè

¹³ Kè dè dà yewe sàmpɔ̀ kóo kpààti Akiripaa nè Beriniisi kè bèè kɔ̀te Sesadee ke bo dɔ̀u Fesituusi, ¹⁴ kɛ́mbo kè dɛ̀e mɔ̀nte sàmpɔ̀ kè Fesituusii ò náké ke dɔ̀: Fediisi n yóunè onitì m̀òu kòò kpáá kpeti. ¹⁵ Kè n sòò kòte Sedisadɛmmu kè ikuɔ̀ niùbè kó bekótibè nè Sifube kó bekótibè kè bè n náké ò kpéí nke dɔ̀ nh ò kù. ¹⁶ Kè m bè tɛ́nné ke dɔ̀: Odommu kɔ̀be ɔ̀ɔ̀ í nduɔ̀ nhonitì ò kpantidɛntabè kè bè í beké, kòò náké ò kpeti. ¹⁷ Mɛ̀mmè kè bèè kɔ̀tení diè, kè dɛ̀e wenté kè m p̀ankɛ̀e ta kubeéndieku kédúɔ̀ nké bèè yúni de kóo niti. ¹⁸ Bèè ò pí mbè me nyí náké meyei mmamè n yèmmè do dɔ̀ mbè yè nh ò dɔ̀mè. ¹⁹ Bè do nɛ̀i be kó muwedɔ̀mmu kpéí nke nè Yesu m̀òu wèè ku kè Pɔ̀ori tu ò fòu. ²⁰ Bá n yí mbanté m bo beke mèè boti de kó tináahti, kébeke Pɔ̀ori kòò bo ndɔ̀ kékɔ̀te Sedisadɛmmu kè bèè ké mbeké. ²¹ Kè Pɔ̀ori yete ke tú: Ò dɔ̀ okpààti dièwè wèè ò bekénè, kè m me nyóu kòò kpeti ke kɛ́mmúnè m bo ò duónkomè Sesaa.

²² Kè Akiripaa dɔ̀: M múnke dɔ̀ kékèèmu de kóo niti náa nti. Kè Fesituusi dɔ̀: A naa bo ò yà kékèè ò nàammè.

²³ Kè dɛ̀e wenté Akiripaa nè Beriniisi kè bè nkɔ̀ri kè benitibè bè urí, kè bèè ta kubeéndieku ke neinè iwéí yembè nè dihei kó bekótibè, kè Fesituusii duɔ̀ nké bèè yúni Pɔ̀ori. ²⁴ Kè Fesituusii béi nke dɔ̀: Okpààti Akiripaa nè dínɔ̀i bèè bo diè, ñtɛ̀nè onitì Sifube bɛm̀òu Sedisadɛmmu kɔ̀be nè Sesadee kɔ̀be yè n kuɔ wè. ²⁵ Mí n yí yà ò dɔ̀dɔ̀ mèè yèi nke dɔ̀ nti ò kù, ò né me nyèmmè ò dɔ̀ kɛ́yá okpààti dièwè, kè m me nyie ke bo wè nhò duónko. ²⁶ N yí yà m bo wári ti, dɛ̀e te kè nh ò yúni, f̀s̀ nhokpààti Akiripaa a iiké nè betɔ̀bè, kè ti bo náké de kó tináahti kè n yà m bo wári ti ketenke yíè. ²⁷ Mí m borè dè í wenni m bo duónkomè kukpɛ́tinkù okótí ke í náké kù càkɛmu.

26

Pɔ̀ori beémmè okpààti Akiripaa

¹ Kè Akiripaa náké Pɔ̀ori ke dɔ̀: Tí da duónmu dinùu. Náké bè yè nha càkɛmu.

Kè Pɔ̀ori youte ò nùtè ke bo beé nho kpeti ke béi nke dɔ̀: ² Okpààti Akiripaa dè n naatimu yíe mmesàa n yóó béímmè a iiké Sifube m bekúnè tìl kpéí. ³ A yèmu Sifube kó ikuɔ̀ nè bè m̀òkɛmè tincitì, n da báammu a minné kè n kɛ́nté.

⁴ M bíkú Sedisadɛmmu n kɔ̀be cuoké nke nè Sifube bɛm̀òu yé. ⁵ Bè n yèmu nè dimònni kè bè dɔ̀ bè bo na kénáké n do túmè Fadisíè wèè tũ nti kó ikuɔ̀ kperiyí. ⁶ Bè m bekúnè yíe n tá mèè kpéí nke Kuyie ndo náké tí ti yembè. ⁷ Kè tí kó iwuɔ̀ tɛ́pítè nè idéí pí nKuyie nkó mutòmmú ke baa tí bo dɔ̀mè. Okpààti, n tí ntá kè Sifube m bekúnè. ⁸ Dè dòmmè dínɔ̀i Sifube kè dí í tá ke dɔ̀ becírìbè bo yánté?

⁹ Mí m m̀òmmuɔ̀ n do yé ke tú desààrè nde kɛ́mmu de ke bo paa mbè bo nyumè Yesu Nansarɛ̀ti kou kó diyètiri. ¹⁰ Kè ikuɔ̀ niùbè kó bekótibè n duɔ̀ ndinùu kè m pírmú Yesu kɔ̀be péu Sedisadɛmmu mieke ke kpetinné, kè bè mbè kòu kè n dɔ̀, ¹¹ kè m bè píi titiúntouti mieke ke puotí, kè bè bo yete Yesu, kè m mieke mbè còu mmesàa kè m bè f̀f̀ũnko nè yeheké tɛ̀yè miékoo.

Pɔ̀ori nákémmè ò cèetè mèè boti

¹² Mɛ̀mmè kè ikuɔ̀ niùbè n duɔ̀ ndinùu kè nní nkɔ̀ri Damaasi ke neinè n kɔ̀be. ¹³ Okpààti! Kénkááké kuce kè diyíè còmmú yeyo, kè kuwenniku makúu cuténí tí ñnké kɛ́pɛ́tè diyíè kòku. ¹⁴ Kè tí duó timɔ̀u ketenke, kè n kèè metammè mamè nè Ebedeebe kó tináahti kè mè tu: Sɔ̀ori! Sɔ̀ori ba nte kàa n f̀f̀ũnko, dè bo nda yóunè a bo m baamè. ¹⁵ Kè m beke ke dɔ̀: F́s̀ wenni nwe? Kè mè dɔ̀: Míwè Yesu a f̀f̀ũnkomè. ¹⁶ A né íté kécómmú, n da benke m m̀áa ndi kàa bo náa n kóo tónti, kénáante a me nyà dè yíe nè n yóó yíe da benke dè. ¹⁷ N da tãáté Sifube nè bèè í tú Sifube be cuoké nke, ke bo da tɔ̀ mbè borè. ¹⁸ Kàa bè wéi, kè bè duó nKuyie, kè bèè yie nké kùu bè ćf̀é nké bèè wɛ́nnénè ku kɔ̀be ku ćf̀ètè.

Pɔ̀ori keté yèè eké Kuyie nnáahti

¹⁹ Mɛ̀mmè okpààti Akiripaa n yí nyete Kuyie nni mbenke de. ²⁰ N keté kénáké Kuyie nnáahti Damaasi nwe nè Sedisadɛmmu nè Sudee kó yehaké yem̀òu nè bèè í tú Sifube, ke tú bèè ceete kéndòori Kuyie ndómè. ²¹ Dɛ̀e te kè Sifube m pí Kuyie nćf̀ètè mieke kéndó kè n kuɔ. ²² Kè Kuyie nni ndɛ̀etè kè n kpáá fòu, ke náa ku náahti besàmpóbè nè benitidiebè. N yí náa ntimatí kè dè í tú Kuyie mpáandanti náambè nè M̀oyisi bè do náké tí ke dɔ̀: ²³ Kirisí dɔ̀ nkéf̀f̀útému kékú, kɛ́ntú oketiwè wèè yánté, kɛ́míté tí kó kubotí nè ibotí tɛ̀l kuwenniku.

Pɔ̀ori nàammè Kuyie nnáahti Akiripaa

²⁴ Kè Pɔɔri nkpaá náá kè Fesituusi ò péi nke dâ: A bebíí yepáte kè yè da wáammaà? ²⁵ Kè Pɔɔri dâ: Okpààti, n yí wàáté, n náá timómman̄ti nti. ²⁶ Okpààti Akiripaa ti yému timou, deè te kè n náá ke í yîékù, ke yé ti í dàámè disòri. ²⁷ Okpààti Akiripaa, n yému ke dò nha yie Kuyie mpàánáàn̄ti náám̄bè náké ti. ²⁸ Kè Akiripaa dâ: Pɔɔri a yóó duó kè nní mbo ke náá nYesu kou nwe. ²⁹ Kè Pɔɔri dâ: Kè dè cārike yoo dè ɔɔte, mbáá nKuyie nku fí nnè betòbè biè ndi kpéi, kè di bo náá nYesu kòbe, kè nní ndònnè, bè né báá di bou mēfīmme bè m boumè.

³⁰ Okpààti Akiripaa nè kùmandáá nè Beriniisi nè betòbè bemou, kè bèè íté. ³¹ Kénkéri ke náante ke tú oniti yie nyí dâò meyei mmamè ke dò mbèè ò kúu yoo bèè ò kpétinnè.

³² Kè Akiripaa náké Fesituusi ke dâ: Ti na nhò fīmmu kòò do í yé nhò dâ kénya ketenkè yie.

27

Pɔɔri kòrimè Odommu

¹ Bè yí dii mǎnni ti dò nkékote Itadii kéduó mPɔɔri nè tikpetinti tati kuhāpònkù, kùu ni ketenkè yie nkó fehāpònnafè bè tú kù Sidiyusi. ² Kè ti ta Atidamiti kóo bàtòò kòò kàri Asii, kè Adisitaki Maseduonni kó kutempè nkou kóo ɛi tu Tesadoniki kóo nti neínè. ³ Kè dè wenté kè ti tuake Sitā. Sidiyusi wèè dâ Pɔɔri kóo yóo kóo kote kénya o kòbe, kè bèè ò còutè mesàa. ⁴ Kè ti íté deborè kè kuyaakùu yete ke ti kǎnté kényè Sipiri bakù yóu. ⁵ Kè ti sénté dāmèèri wèè pekénè Sidisii nè Pānfidií kó itempè nkétuake Midaa Disii kó kutempè. ⁶ Deñde kuhāpònkù yāmè Adekisāntiri kóo bàtòò kòò kàri Itadii kè kù ti tannè.

⁷ Kè ti nkéri ke dâ yewe péu ke fēūtè mediè nke né na kétuake Kinidi, bá kuyaakù í nyie kè ti kǎnté kényè Sodomōnni kétuake Kereti. ⁸ Kè nhò pekè ke àari, kétuake dibòri mari kè bè di tu: Dicónni sàari, kè di tǎkénè Dasee kó dihei.

⁹ Kè bàtòò kó mucèmmu dāke yónkù ke ti mǎnte kuce mediè dè do sá mmēnūboummè kó dimǎnni pēētēmu. ¹⁰ Kè Pɔɔrii bēi nke dâ: N kòbe, ti kó kuce kuù nyó nyóumu, bàtòò bo cake nè tinenti, kè ti í yé ti kù.

¹¹ Kè kuhāpònkù ntá wèè piú bàtòò nè wèè ò te kè dè pēētè Pɔɔri bēi nti. ¹² Bàtòòbè commu dè í wenni diyā, kè bāmabè dâ bèè pēētè kékote Fennikisi, Kereti kóo bàtòòbè commu dè ke weti diyie taà kèè biékè, dèè do dò á nde mbo diyā.

Kuyaakù diekù itémè dāmèèri mieke kénfuu

¹³ Kè kuyaakù makùu iténí kubakù cǎnku biékè kénfuuti meyoōmmè, kè be yèmmè ndò bè bo tuake bè dâ dè, kédeite bàtòò cǎnniri, kempékénè Kereti kó ketenkè. ¹⁴ Kè dè nyóó yí kè kutékù makùu iténí kubakù yóu diyie yiení kèè biékè kó kuyaakù ke kpeñni. ¹⁵ Bá ti í nna ke kù kété, ke yóu kè kù nti to. ¹⁶ Kè ti pēētè Kodaa, dihei dii sokè dāmèèri mieke kè di nti kǎnkè sǎmpòrè, kè ti áké ke né na kédeè mbàtòò sǎmpòu. ¹⁷ Kóò bou iwēi kényīkù ò bo tamè mubirímù kécūu ntiyāti, ke yóu kè kuyaakù nti to. ¹⁸ Kè dè wenté kè kuyaakù baa nkpaá ti kóonko mekperimè, kè ti ndei tinenti ke buōnko dāmèèri mieke. ¹⁹ Kè dè tó wenté kè bàtòò yembè mǎmmam̄bè ndei tipotanti ke dokò dāmèèri mieke. ²⁰ Yewe péu mieke kè kuyaakù baa kpaá kpeñni, bá ti í nwúó diyie nè siwāā, ti ténke í nyé ke dò nti bo cootè.

²¹ Yewe péu mieke òmou í ndi dēmarè, kè Pɔɔrii cōmmú kēbēi nke dâ: N kòbe kè di sòò do nyie n kpeti kè ti nkpaá Kereti ti na bá nyā mehāárimè mie nkè ti kperee cake. ²² Di mmōnni dí cātinnè di yèmmè, òmou í yóó kù, bàtòò wèè mǎá yóó yēi. ²³ Kuyie nkùu n te kè m pī ku tōmmú ku tōnni kǎténimū ke nyènkè ke n náké ke tú: ²⁴ Pɔɔri bá nyīkù ò dō nkétuakemu ketenkè yie mborè, Kuyie nda dâ mèè kpéi nte kè kù yóó deetè a neínè bè. ²⁵ Deè te kè n tú cātinnè di yèmmè, n yému weti weti dè yó ndōmmè Kuyie nni nnákémè mme. ²⁶ Ti né yóó fūūkúmu dibòri mari dihei dii sokè dāmèèri mieke di borè.

²⁷ Keyènkè tepítè nè kenaankè do nke, kè kuyaakù kpaá ti kóonko kè ti baa bo dāmèèri mieke, kè bàtòò yembè yèmmè ndò ti tǎōnnè ketenkè, ²⁸ kēbō nkuhāu kè mecūmpume mbo métiri sipisītāātī nè mèyiekè, kè bèè yíé déttó kēbō nkè mè mbo sipisídè nè mēni. ²⁹ Kè bè nyīkù bàtòò bo bootemè dipērī mari, kēbō mbātòò cōnniyē yēnā ò fñnkúó biékè, kēmbaa dè bo wentémè kè dè bè ɔɔti. ³⁰ Kè bàtòò yembè ndó kécokè kēncūnko bàtòò sǎmpòu kè dōdri ke dò mbè pitírí bàtòò cǎnniri. ³¹ Kè Pɔɔrii náké iwēi yie nnè tihāpònti teti ke dâ: Kè be nnitibè í kpaá bàtòò mieke òmou báá cootè.

³² Kè tihāpòntii kéété iwēi ì piúti bàtòò sǎmpòu kòo pōntè.

³³ Kè dè auté ke bo wenté kè Pɔɔrii bè náké ke dâ: Dè mǎke yie nyewe tepítè nè yenàa di í dimè mūmamū. ³⁴ Dinè kénfōu, di kóo mǎu kó kunónkúókù í yóó feti.

³⁵ Pɔɔri bēi mēmmè kētútótè pēē kēsāntè Kuyie mbe iikè ke wētè kēncáá. ³⁶ Bemou, kè be yèmmè caté, kè bèè di. ³⁷ Timou ti do bo sikousidè nè sipisiyiekè nè bèkuó (276) ndi bàtòò mieke. ³⁸ Kè bèè di kédeè kédoótò tidiiti sonti dāmèèri mieke kè bàtòò bo yauke.

Bè diunèmè bàtòò

³⁹ Dè wenté dii mǎnni bá bè í mbanté ketenkè, kéyà kubinkenkenkù makù kè mubirimú de bo, kè be yèmmè ñdò kè bè bo na, bèe katenè bàtòò deborè. ⁴⁰ Ke kééte bàtòò cǎnniyè kápítè deè piunè bàtòò kédeè kécǎnné kuyààkù, kè kuyàakù mbè tèmmù kè bè kǎri deborè. ⁴¹ Kéta mubirimú kó kupè mmakù, kè bàtòò fũúkù o ñkè kè menie nní mpuoti o fǎnkúò koò wéú.

⁴² Kè tihǎāpǎnti ñyèkù tikpetinti bo deimè kè kùmakùu coké, kéndó kè ti kùu timou. ⁴³ Kè iwǎi yie nní ndó kédeéte Pǎori kéyete kè dǎ, bèe nǎ nke dei bèe dei kéniiǎté késénté. ⁴⁴ Kè betobè mbè tũ ke deitinè tidabèeti yoo bàtòò kó yewétiyè. Memme kè bèe sénté bémou bá dèmarè í bè dǎǎ.

28*Fewǎǎfè dǎntémè Pǎori*

¹ Ti sénté dii mǎnni nè kukǎñnaati kékeè de kó dihei yètiri túmè Mariti. Di do soké dǎmèèri mieke nke. ² Kè de kó dihei yembè ti dǎǎ mesàǎ. Ke sǎ nfetaafè ñu kè muséé mbo, kè bèe tǎtinnè muhǎǎ mmediè. ³ Kè Pǎorii oté tidabiti ke bo ãnné muhǎǎ mmieke, kè fewǎǎfè ā ti mieke kékeè kuhǎāyilinkù kéyènni kédǎnté o nǎutè kénkáátí. ⁴ Kè de kó dihei kabèe yà fewǎǎfè cǎátimè Pǎori nǎutè kénnáǎ mbemǎǎ ke tũ: Oniti yie mmènke tũ onitikǎuti nwe, bá ò me ncóotémè dǎmèèri mieke meyei mbǎǎ ò tũmmu.

⁵ Kè Pǎorii mǐtǎóo fewǎǎfè muhǎǎ mmieke bá ò í nkèè kuyonku. ⁶ Kè bè nkémǎú de bo múútímè yoo wèe doroo bǎmbǎ nkékú. Kè deè mǎnte bá dèmarè í dǎǎ, kè bèe ceete tinǎǎnti ke dǎ ò dǎ nKuyie nku.

⁷ Ke sǎ nkùmandǎǎ bè tũ wè Pibidiyuusi, wèe te dihei kǎo bàtè de bo, kǎo ti cǎuténè diwèi. Kè ti mbo ke dǎ yewe yètàǎti. ⁸ Kè timiétí bo o cice kǎo yénkù meyi ke duǎ kè Pǎorii ò nǎǎ nsinǎu, ke bǎntè Kuyie nkǎo mieté. ⁹ Kè bemuǎmbe tobè ñkǎriñi kǎo bè miekùnkò. ¹⁰ Kè bè ti dǎǎ mesàǎ. Kè ti pèétimúu tuǎkení dii mǎnni kè bè ti pǎmmù de ti békú dè.

Odommu kabè do dǎmè Pǎori

¹¹ Betǎǎbè bǎtaati kó difǎnkúò kè ti ta bàtòò mǎu wèe do de bo diyǎǎ mieke, ke bonni Adekisǎntiri, ke mǎke sitenkaanli sidési kè bè sǐ tu itáátébi. ¹² Kè ti tuǎke Sidakii ke cǎmmú ke dǎ yewe yètàǎti. ¹³ Ke ité deborè kèmpékénè ketenkè kè deè wenté kè ti tuǎke Desiyo kè kubakù cǎnkù kó kuyàakù ñmbo, kè ti mmǎke yewe yèdéè kètuǎke Pusǎori. ¹⁴ Ke dè yà Yesu kabè kè bè dǎ ti mbè bonè ke dǎ yewe yèyiekè. Kè ti mbè bonè képèéte kénkǎri Odommu. ¹⁵ Kè Yesu kabè bèe bo Odommu kè bèe keè ti kpéi, kékatení Dapiyusi bè taǎ de dikǎtǎri ke ti co, kè betobèe katení bè tu de titouti titǎati bepǎǎbè kpeti. Kè Pǎorii bè yà kǎo yèmmèe narike kǎo sǎnte Kuyie. ¹⁶ Ti tũǎke dii mǎnni Odommu kè bèe duǎ mPǎori kudieku kǎo mbo kè kuhǎāpǎnkù ò bǎǎ.

Pǎori nǎǎmmè Kuyie nnǎǎnti Odommu

¹⁷ Yewe yètàǎti kó difǎnkúò kè Pǎorii yú Sifube kó bekótibè bèe bo Odommu kè bèe tǐnni kǎo bè nǎké ke dǎ, ti kabè n yí yeténè ti yembè kó ikuǎ, kè bè m pí Sedisadèmmu ke duǎ nhOdommu kabè. ¹⁸ Kè bè m biéké kéndó kè n fñi ke yé bè í yàmè meyei n dǎǎmè ke dǎ mbè n kuǎ. ¹⁹ Kè Sifube né yete, kè deè nte kè n dǎ: M bo yà ketenkè yie, dè né í tũ n yè m bo ò yà kǎo nǎké be kó meyei mmamè. ²⁰ Deè te kè n dǎ ke di nǎké, Isidayeeriibe bǎǎ wè kpéi ntemè kè m bou mǎfimme.

²¹ Kè bèe ò ténè ke dǎ: Bè í wǎri a kpeti mati Sudee ke ti duǎnni, ti kou mǎu me nyí ke yènni ke ti nǎké a cǎǎrè mù. ²² Ti yémù ke dǎ ntípñti timou bè í dǎ a tũ nkùu wedǎuncè, a ti nǎké a mǎmmuǎ nde kó tinǎǎnti.

²³ Kè bèe dǎú ndikǎtǎri kékatení de yie Pǎori borè kénsùnè bè sòò mǎmè. Kè Pǎori ntũ nke bè nǎǎ Kuyie nkǎpǎǎtiyuu kpeti, ke bè benkú Mǎyiisi nè Kuyie mpǎǎnǎǎnti nǎǎntè do nǎké ti, ke yetiróo ke dǎ bèe banté Yesu túmè Odètiwè. ²⁴ Kè bèmabèe yie nkè betobèe yete. ²⁵ Kè bè nyiti ke nei bemǎǎ, kè Pǎorii béi nke dǎ: Muyaǎnsǎǎmù naatimu mù do me nnǎkéme Kuyie mpǎǎnǎǎnti nǎǎntè Esaii ke dǎ: ²⁶ Kǎte kénáké ku mbotí kabè ke dǎ:

Di bo nyo,

di me mbǎǎ banté,

kénwúó, di me mbǎǎ yǎ.

²⁷ Ke yé de kó kubotí kabè yèmmè kpeñnimè,

bè í yie ntimati,

ke itinnè be to, ke bǎǎ keè,

ke ũi nke bǎǎ yǎ,

bè yǎǎ bo ceete mèè kpéi

kè m bè miekùnnè.

²⁸ N yénè ke dǎ mǎdeetímè kó tinǎǎnti kǎtemu bèe í tũ Sifube be borè kè bembe yóó ti cǎuté.

[²⁹ Pǎori béi memme kè Sifubeé ité tineni bemǎǎ kénkũnti.]

³⁰ Kè Pɔɔri dǎ yɛbie nyèdɛɛ kɛ yietì ò bo kùù dieku, kɛ cɔú bèè kàriní o borè. ³¹ Kɛ náá Kuyie nkprààtiyuu kpeti nè Yesu túmè Odɛɛtíwè bá kɛ í yĩ̀kù, òmɔ̀ù mɛ nyí nhò kóónnè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Odommu Di mpátíri tɔ tùi náànti

Kuyie nkóo tǎnti Pɔɔri wèè wàri de kó dipátíri Odommu kɔbe. De kó dipátíri dùi ti náa nKuyie ndeeri mēè boti oniti, dùi ti náa mbenitibè bemau tùmè meyei nyembè mbe kè Kuyie nti deeri ti tá dùi mǎnni Yesu. De mǎnni ndi Kuyie nhɔɔ ti ciémme kè Muyaánsààmù ti wénkúnne. Kòò béi nho pátíri mieke ke tú tináànsààti ò náa nti tu benitibè bemau kpeti nti. Ò í baàti òmòu.

Pɔɔri yóó pǎnté o pátíri, kè bè nàkémù bè dò nkénfòu mēè boti be cuokè nè bè bo ndòmmè ketenkè yembè ìikè.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Pɔɔri do dómè kékote késiéké Yesu kɔbe bèè bo Odommu 1:1-17
2. Benitibè bemau tú meyei yembè mbe Kuyie mborè 1:18-3:20
3. Oniti ɔ ntá Kirisi nwe kè Kuyie nhò wénkúnne 4-5
4. Ti wēnnénè Kirisi nwe ke ku, koò wēnnénè ke yǎnté, de te ke ti wenke 6-8
5. Isidayeribe do í yiemme Kuyie nkpeti 9-11
6. Yesu kou kó mufòmmu nè o borime de dòmmè kéndéúkunko Kuyie nyètiri 12:1-15:13
7. Yesu kou bo mbenkúmè o dókùmè 15:14-16:27

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri, Yesu kóo tǎnti mǐ di wàri di mpátíri, Kuyie nkuu n yu ke n tǎatè ke n dòò ku kó ditǎnni kè m bo náké ku náànsààti. ² Kù do náké tǐ kpéi ku pǎánáànti náam̃bè nè òmǎnni kè bè tì wàri. ³ Tì náa nti Yiè nYesu kpéi nke wèè tǔoté tinitikǎnti kè bè ò pèitè Dafiti kó kufuku mieke. ⁴ Kè Kuyie nhò duó mmuwērímù kè Muyaánsààmù duó nkóo yǎnté ke benke ò tumè ku Bire. ⁵ Wèè te kè Kuyie nni ndòò mesàà kè n náa nku kó ditǎnni ke bo yǔšnni ibotí imòu kè ì nhò tá kényíe nho kpeti. ⁶ Díndi Odommu kɔbe di tú ì boti kó bèmabè kè Kuyie ndi yu.

⁷ N di dūmmu díndi, Kuyie ndó bè, ke di tǎatè, kè di bo nfòu kù dómè. Tì cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di pǎ mesàà nnè diwèi.

Pɔɔri dómè kékote kényà Odommu kɔbe

⁸ N sǎnti Kuyie nnè Yesu Kirisi kó diyètiri di kpéi, nke yé nh ɔɔ kote kèè bíékè kè bè n náámmu di tá mēè boti Kuyie. ⁹ M báámmu Kuyie ndi kpéi nsáà kè kù yé, kunku m pǐ nkùu tǎmmù nè n yèmmè memòu ke náa nku Bire kó Tináànsààti. ¹⁰ M báámmu Kuyie nsáà, ke tú kè kù dó kù m pǎ kuce kè n kotoo di cie. ¹¹ N do dó ke di yámu kè di náké Kuyie nkó yepārè mayè kpéi nkè dēe yie nkè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke. ¹² Ke wète ke do dó tí mǎá kényáúkúnne titòbè kǎnti, ke yé timòu ti wērm̃mè ketá Kuyie.

¹³ N kɔbe n dó dí nyémmu n do dómè kékotoo di cie ke di náké Kirisi kpeti kè di tì yie, kéndò n tì nàkémè ibotí tɛi kè ì tì yie. ¹⁴ N kó mutǎmmù mmu n dò nképí mmù bèè tú Kerekibe nè bèè í tú Kerekibe, bèè yé yepátè nè bèè í yé yé be cuokè. ¹⁵ N dó tì tú m bo di nákémè Tináànsààti díndi bèè bo Odommu.

Tináànsààti tú Kuyie nkó muwērímù mmu

¹⁶ Ke yé ifei í m bonēmè m bo nákémè Tináànsààti, tì tú Kuyie nkó muwērímù mmu, ke deeri bèè kó dimàà ti tá kékēténè Sifube borè nè besambo. ¹⁷ Kuyie nhɔɔ wénkúnne oniti ò tá dùi mǎnni ndi nè o yèmmè memòu. Tì wǎrimu ke tú: Wèè wetí ò bo nfòu ò tá mēè kpéi.

Benitibè báa na képeri Kuyie nyiikè

¹⁸ Kuyie mmieke cóunní kēnkè benitibè caàrimè nè meyei mbè dàòri mè kè mè dífti timómmǎnti. ¹⁹ Dèè dò nkénte kè benitibè banté Kuyie ndè feímu, Kuyie mmómmǎnku kuú dè mbè benke. ²⁰ Kuyie nkó medómmè nè ku wērímù mùu bo sǎà dè í dò nna kényà. Kàa né wénténí kù dàòmè kute nkù dè feímu ke dò ntí na kè dè banté de te kòo niti báa na képeri Kuyie nyiikè. ²¹ Ke yé bè kù bantémè ke yete bè bo déúkunnemè ku yètiri, kè kù sǎnte, ke tǔnnè iyeñtoti detetirè kpèyi nè itookperi, ke ta dibiiinni mieke. ²² Kè be yèmmè dò mbè ciì kè bè né yei. ²³ Bè bo mbáámmè Kuyie nkùu í deu, kè bè bàà nsitenkaani sù dōnnè benitibè nè sínòò nè tiwanwanti nè iwààke.

²⁴ Dèè te kè Kuyie mbè yóu kè bè dàòri meyei mbè dómè, ke dàori isòke kpere nè be kǎnti. ²⁵ Ke yóu Kuyie nkpeti ke tǔ nsiyáábisi, bè bo mbáámmè Kuyie nkè bè báa nkù dòò dè. Kuú do dò nkénsánti sǎà, kè dè mme ndò.

²⁶ Deɛ te kɛ Kuyie mbɛ yóu kɛ bɛ dɔ̀rri isɔ́ke, kɛ benitipòbɛ yóu bɛ bo ndounèmɛ benitidaabɛ kɛ daunɛ betabɛ. ²⁷ Kɛ benitidaabɛ yóu bɛ bo ndounèmɛ benitipòbɛ kɛ daunɛ betabɛ. Mɛnɛmɛ kɛ Kuyie mbɛ yóu kɛ bɛ yàu bɛ dɔ̀rri kó tiyeti.

²⁸ Bɛ mɛ nyetɛmɛ Kuyie ndɛɛ te kɛ kù bɛ yóu kɛ bɛ tũ mmeyɛmmɛ yeime kɛ dɔ̀rri bɛ do í dɔ̀ nkɛndɔ̀rri dɛ. ²⁹ Bá bɛ í weti, kɛ dɔ̀rri, kɛ dɔ̀ idííí, kɛ yóu, kɛ mɔ́ke mɛhɛɛmmɛ, kɛ dɔ̀ munitikòu, kɛ dɔ̀ yekpàrɛ, kɛ sɔ́u mbetabɛ, kɛ cíí mbetabɛ, kɛ dɔ̀ munáaŋtòu. ³⁰ Kɛ náante betabɛ kpéí, kɛ í dɔ̀ Kuyie, kɛ sáante betabɛ, kɛ tú sifeí yembɛ, sipɔ́o yembɛ, kɛ waa mmeborime pammɛ bɛ bo yĩmɛ kédòò meyei kɛ yetírí bɛ yembɛ kpeti. ³¹ Bɛ í yé bɛ dɔ̀rri dɛ, bɛ mɛ nyí dɔ̀rri bɛ nàkɛ tì, bɛ í dɔ̀ betabɛ, bɛ í mɔ́ke betabɛ kó mesémɛ. ³² Bɛ yému kɛ dɔ̀ nKuyie nkó ikuú mieke bèɛ dɔ̀rri mɛ kóó botí bɛ dɔ̀ nkɛta muháá mmieke. Bá nɛ memmɛ kɛ bɛ sákɛ kɛ dɔ̀rri meyei, dɛ í tú bɛ dɔ̀rri meyei mmáá, bɛ kòrímmúu bèɛ mɛ dɔ̀rri.

2

Kuyie mbeénti wennimɛ

¹ Fɔ́ wɛ̀ bekùnɛ betabɛ, bɛ í yóó da coo, kɛ yé a bekùnɛ dīl mɔ̀nni betabɛ a bekùnɛ a maa ndi. Kɛ yé bɛ dɔ̀rri tì a tì dɔ̀rri mɛ. ² Tì yému kɛ dɔ̀ nKuyie mbo bekénɛ bèɛ dɔ̀rri dɛ kó meyei mbotí kɛnnaati. ³ Fɔ́ nwɛ̀ nàa mbetabɛ dɔ̀rri mɛɛ yei nke mɛ dɔ̀rri, a yɛmmɛ dɔ̀ nha bo yenténɛ Kuyie nkó tibeéntàa? ⁴ Yáa a sɛnkɛrì Kuyie nkó mesàa mɛ nɛ ku minnímɛ nɛ ku niti? Kɛ kù í da kpetínɛ bàm̀bà nkú mirĩmu kɛ dɔ́ a ceete. ⁵ Kaa yɛmmɛ kpenke kaa í dɔ́ kéceete a yéúti amáa ndi Kuyie nkó tiyɛti, ku beénti bo tuɔ́ke dīl yiɛ. Kunku kũu bekũ weti weti. ⁶ Kù yóó yietí bá wɛ̀ o tɔ́mmú mannɛ tì yeti nti, ⁷ kédúò mmufòmmu mùu bo sáa bèɛ wɛ̀rri kɛ dɔ̀rri mesàa, kɛ dɔ́ kũu bɛ sante, ⁸ kɛpuotí bèɛ yete ku kpeti nɛ kemieke, bèɛ dúò mbemáa meyei nke tũ nsiyáábisi, ⁹ kɛ bɛ fɛũ, kɛ bɛ ánnɛ meyeñcaarimɛ, Sifube meketimɛ nɛ bèɛ í tú Sifube, ¹⁰ kɛsante bèɛ dɔ̀rri mesàa nkɛ bɛ dúò ndiwèi, Sifube meketimɛ nɛ bèɛ í tú Sifube. ¹¹ Kɛ yé Kuyie nyí baatimɛ òmòu.

¹² Bèɛ dɔ̀rri meyei nke í yé Mɔ̀yiisi kó ikuú, bbɛ báa kù í kó mukũũ, kɛ bèɛ yé dɛ kó ikuú kɛ dɔ̀rri meyei bɛ yóó í mbɛ bekénɛ. ¹³ A bo nyémɛ ikuú dɛɛ í tú a wenni, a dɔ̀rri dīl mɔ̀nni ndi ikuú yɛmmɛ, Kuyie nhɔ́ da wɛ̀nkunnɛmɛ. ¹⁴ Bèɛ í tú Sifube kɛ í yé Mɔ̀yiisi kó ikuú bɛ dɔ̀rri mu i yɛmmɛ, bɛ í yé Mɔ̀yiisi kó ikuú kɛ í nɛ bo bɛ mieke. ¹⁵ Bɛ dɔ̀rri mɛ benkũmu kɛ dɔ̀ mbɛ yé Kuyie nkó ikuú. Bɛ yɛmmɛ mɛɛ ɔ́ mbɛ bekùnɛ dimɔ̀nni mari, diteri kɛ mbɛ kòrímmú. ¹⁶ Dɛɛ sɔ̀ri dɛ bo yènni Kuyie nyóó dúò ndii yiɛ kɛ Yesu Kirisi bekénɛ benitibɛ bɛ dɔ̀rri mɛ ñnkɛ. Tináaŋsàati n náa tì mɛ nyɛ.

Sifu mómumu nyí tú wɛ̀ cāntɛ

¹⁷ Fɔ́ nSifu wɛ̀ pòti a tùmɛ Sifu kɛ yé Kuyie nkó ikuú kɛ sonku a yémɛ Kuyie. ¹⁸ A yému Kuyie ndó dɛ, ikuú dɛ nda benkemu kaa bo na kɛtāatɛ dɛɛ wenni. ¹⁹ Kaa yɛmmɛ dɔ̀ nha tú tiyũnti kóo dɛrri, kɛ mí bèɛ bo dibiiñni. ²⁰ Kɛ tú amáa tiyɛnti nɛ ibí bɛ kóo tenti, kɛ tú ikuú da dúò mmeyɛtímɛ kaa yé timómmanti. ²¹ Fɔ́ nwɛ̀ tiɛ mbetabɛ kɛ í tiɛ nhamáa, kɛ tú bɛ bá nyuuku kɛ né yuuku. ²² Fɔ́ nwɛ̀ tu bá ndouti dɔ̀utinɛ ditabɛ kɛ dɔ̀uti dɔ̀utinɛ betabɛ, kɛ tú yebokɛ í wenni kɛ wɛ̀tɛ kɛ yé waa nke bo kparikɛ. ²³ Kɛ déúúkunko amáa a yémɛ ikuú, kɛ né dɔ̀rri í yete dɛ, kɛ caari Kuyie nyèti. ²⁴ Tì wàrimu kɛ tú: Dĩndi Sifube dīl te kɛ ibotí tɛi sáa nKuyie.

²⁵ Fɔ́ nSifu kaa dɔ̀rri Kuyie nkuú yɛmmɛ, mucāmmù níwenni, kaa né í dɔ̀rri i yɛmmɛ mucāmmù tú detetirɛ ndɛ. ²⁶ Wɛ̀ɛ í tú Sifu kɛ í cāntɛ kòò yie nyikuú yɛmmɛ Kuyie nhò wùó nwɛ̀ cāntɛ wɛ̀nwɛ. ²⁷ Deɛ te wɛ̀ɛ í cāntɛ kòò bo da bekénɛ fɔ́ nwɛ̀ tu Sifu kɛ cāntɛ, kɛ mɔ́ke ikuú kó dipátiri, kɛ í tũ nyi yɛ mmu. ²⁸ Kɛ bɛ da peitɛ kaa tu Sifu kɛ cāntɛ dɛ í sannɛ. Sifu mómumu ntú wɛ̀ɛ cɛ̀tɛ wɛ̀nwɛ. ²⁹ Dɛ tu Muyaánsaámú kó mutámmú mmu, dɛ í tú ikuú ñi wàri dipátiri mieke. Dɛ kóo Sifu í wanti benitibɛ bo nhò sántimɛ, ò wanti Kuyie nkuú ò sante.

3

Kuyie nwetímɛ bá kɛ tì í weti

¹ Kaa tu Sifu dɛ bo dɔ̀ ba? Mucāmmù bo da dɔ̀ ba? ² Dɛ né bo dɔ̀mmu baka, kɛ yé Kuyie nketé kédúommɛ Sifube mbe ku náahti. ³ Tì bo yí ba? Kɛ Sifube mabɛ í yie nKuyie mbéi ntí dɛ dɔ́ kɛ dɔ́ Kuyie nyí dɔ̀mmu kù bɛi ntàa? ⁴ Biti! Bá kɛ benitibɛ bemɔ́u í weti Kuyie mbáa yóu kù bo nwetímɛ kɛndonnɛ tì wàrimɛ kɛ tú: Kaa náa, nha náahti ntú timómmanti, kɛ bɛ da bekùnɛ a kpeti ñnaati.

⁵ Kè nsà kè ti yé ti bo dɔ̀dɔ̀ dè kɛ́ í dè dɔ̀dɔ̀, kè kù dɔ̀dɔ̀ kù bɛ́i nti, ti yí kù í wenni kù ti kpetínnè dìi m̀ǹǹnàà? (N náa mbenitibè yèmmè dòmme mme.) ⁶ Bitì! Bitì! Kè Kuyie nyí wetí kù bo yíme kèbekénè benitibè.

⁷ Kè nsà kè n yáábisi bo nte kè Kuyie nkó timómməntii feité kédéúkúnne ku yètiri, ba nkprí bo nte kè kù m bekénè ténke? ⁸ Bèè tū nyɛ nti ndɔ̀ri meyei nkè mɛ peité mesàà, bèè náa mməmmə Kuyie mbo bè kpetínne kénnaati.

Òmòu í dɔ̀ri Kuyie ndómè bá omáà

⁹ Ti bo yí Sifube pɛ̀tɛ̀tɛ̀ bèè í tú Sifubaa? Bitì! Ti béimmu kɛ́ tú Sifube nè bèè í tú Sifube bè tu meyei nkó tidaati nti. ¹⁰ Ti wàrimè kɛ́ tú:

Òmòu í bo wèè wetí, bá omáà.

¹¹ Òmòu í cii,

òmòu í wanti Kuyie.

¹² Bəmou bè yetému,

kɛ́ dɛ̀tɛ̀nè Kuyie.

Òmòu í dɔ̀ri dèè wenni bá omáà.

¹³ Kè be náàhti dò nkufɔ̀ti kùu feí,

kè bè sou,

tìi yìèni be nɔ́ kè ti tii

kɛ́ dò mməwààdòmme.

¹⁴ Bá be nɔ́ í wenni,

kè be náàhti tii.

¹⁵ Kè bè ɔ́ ndó mɛcāā nkɛ́ bo kuɔ.

¹⁶ Kè bè pɛ̀tɛ̀tɛ̀ kèè bíékè,

meyei nnè meyeñcaarimè deè ànné.

¹⁷ Bè í yé mɛompùmè kó kuce.

¹⁸ Bè í dé Kuyie.

¹⁹ Ti yému kɛ́ dò nKuyie nkó ikuɔ́ náánnè bèè í te bèmbɛ, kè dè bo yie nkè bè báa na képeri, kè benitibè bəmou banté bè túmè beyeibe Kuyie nyikè. ²⁰ Òmòu báa na kédɔ̀dɔ̀ ikuɔ́ yèmmè kéwenke Kuyie nyikè, ikuɔ́ ti benkú ti tumè mme benitiyeibe.

Kuyie nwénkunko mɛ̀ botí benitibè

²¹ Di mmənni Kuyie nyí ti wénkunko nè ikuɔ́ mieke, ku pānāahti náam̀bè nè ikuɔ́ páte dè ti béimmu. ²² Kuyie nhɔ́ wénkúnne oniti ò tá dìi m̀ǹǹi ndi Yesu Kírísí. Kù mɛ́ dɔ̀dɔ̀ri bèè kó dimáà tá bèmbɛ Yesu, kù í baati òmòu. ²³ Benitibè bəmou yetému kɛ́ pàà Kuyie nkó tikpeti. ²⁴ Di mmənni Kuyie nnè ku kó mesàà nkè kù bè wénkúnne fààrè kè Yesu Kírísí bè deɛtè nè meyei. Dipānni ndi fààrè. ²⁵ Kuyie ndo mirĩmu nè dimənni, kù né mɛ́ ndɔ̀dɔ̀rimè kù bɛ́i nti kù báa yie nkéyóu meyei nyembè sáà kɛ́ í mbè kpetínne, deè te kè kù tāātɛ́ ku Bire kè bè dè kù, kɛ́ dè bo útɛ́ benitibè yei. ²⁶ Di mmənni Kuyie nwénkunko bèè tá bèmbɛ Yesu kɛ́ benkú kù túmè timómmənti yie.

²⁷ Kuyie nwénkunko ɔ́mmɛ botí benitibè? Bè dɔ̀dɔ̀ mɛ̀ kprí nyikuɔ́ yèmmàà? Ɔ̀! Bè tá mɛ̀ kprí nkɛ́ Yesu. Kè dè dò mməmmɛ oniti bo yíme késante omáà. ²⁸ Ti yému kɛ́ dò nhoniti í dɔ̀ri Kuyie nkó ikuɔ́ kè kù ò wénkunko, ò tá dìi m̀ǹǹi ndi Yesu. ²⁹ Yáà Kuyie ntu Sifube máà kòku nku? Ɔ̀! Kù tū ibotí imou kòku nku. ³⁰ Kuyie mbo kumáà ndi kɛ́ wénkunko Sifube nè bèè í tú Sifube bè tá dìi m̀ǹǹi Yesu. ³¹ Ti paànkumu ikuɔ́ ti tá mɛ̀ kprínáà? Ɔ̀, ti pètínke í commu í f̀t̀t̀iri ndi.

4

Kuyie nwénkúnne mmɛ̀ botí Abarahammu

¹ Ti bo náké ɔ̀nti ti yààri Abarahammu kprí? Kuyie ndo ò dɔ̀dɔ̀ ba wenwe oniti? ² Kè kù do nhò wénkúnne ò tómmú kprí nkɛ́ ò na mpɔ̀tĩmu, Kuyie mborè dè mɛ́ nnè í dò mməmmɛ. ³ Ti wàrimu kɛ́ tú: Abarahammu do tá Kuyie nku kè deè nte kè kù dɔ̀ ò wetí. ⁴ Kòo niti pĩ mmutómmú bè ɔ́ nhò yietĩmu, de kó tiyeti í tú dipānni, ò tómmú yeti nti. ⁵ Kuyie mborè dè í tú nè mutómmú kprí nkɛ́ kù ɔ́ wénkúnemè oniti, ò tá dìi m̀ǹǹi ndi Yesu kù ɔ́ ò wénkúnemè. ⁶ Deè te Dafiti béimme kɛ́ tú: Diwèi ɔ́ mbo Kuyie nwénkúnne wè bá dè í tú nè ò tómmú kprí.

⁷ Dè rnaati Kuyie ncíé mbè be yetimè,

kɛ́ útɛ́ be yei.

⁸ Dè nnaati Kuyie nténke í kaànnè bèè kó meyei.

⁹ De kó diwèl bo Sifube maa kpéi nkaà? Jò! Di bomu bèè í tú Sifube be kpéi mmúnke. Ti bo ke naá nke tú Kuyie nwénkúnne Abarahammu ò kù tá mēè kpéi nke. ¹⁰ Ìmmònni ndi Kuyie ndo wénkúnne Abarahammu? Dè do sò nho cāntāa kòò mu nyí cānté? Kuyie nyóó ò wénkúnne kòò mu nyí cānté. ¹¹ Ò mu ndo í cānté kēntāmu Kuyie nkè kùu duò nkòò cānté kè dēè benke kù ò wénkúnne ò kù tá mēè kpéi. Dēè te kòò tu bèè tá Kuyie mbe kóo cice. ¹² Weè wētē ke tú bèè cāmmú be kóo cice, dē né í tú bèè cāmmú bemou, bèè tá bēmbē Kuyie nhò do kù tá mēè botí ke mu nyí cānté.

Abarahammu yiemme Kuyie mbéi nti

¹³ Kuyie ndo yē nhAbarahammu nè ò yaábí bè bo tieke kutenkù kumou, dē í tú ò do yie mmēè kpéi nku kuś, ò do tá mēè kpéi nke Kuyie. ¹⁴ Kē nsà kē bèè yie nKuyie nkuś kē beè maa yóó tieke kutenkù, Kuyie mbè dounnè dii nùù tū ntú detetirē nde, kē bèè kù tá kē bè kù tá detetirē. ¹⁵ Ikuś íinko Kuyie nkó kemieke nke, kē ikuś í bo a báá í yeténē.

¹⁶ Ti tá mēè kpéi nKuyie ndeē te kē kù yē nkù bo ti pā dipānni fààrē, kē di ntú Abarahammu yaábí imou kperi, di í tú bèè yie nyikuś maa be kperi, di tu nè tinti bèè tá Kuyie nhAbarahammu do kù tá mēè botí ti kperi ndi. ¹⁷ Ti wārimu ke tú: N da dōò ibotí péu kóo cice. Abarahammu yīme ke naá nyibotí kóo cice? Ò do tá mēè kpéi nke Kuyie nkùu duò nkē beciribē yānni, kùu dēnninkoní dēè í bo. ¹⁸ Dē í dō ndii mōnni wēe yie nkòò yie, mēmmē kōo naá nyibotí péu cice, kēndōnnē ti wārimē ke tú: A yaábí bo nsū mediē. ¹⁹ Abarahammu bie ndo bo ntùòke tekòutē (100), kōo pokù Saraa múnkē kóté kēpētē ò bo peitē dē, bá nè mēmmē kōo tákumē nfiikú. ²⁰ Kōo yie nKuyie mbéi nti ke í nyīkù, ò tá mēè kpéi nkē dēè ò duò mmuwērímú kōo déúkúnne Kuyie nyētiri. ²¹ Kōo nyē weti weti ke dō nKuyie mbéi nti kù mōke muwērímú ke bo ti dōò. ²² Nē dē kpéi nkē Kuyie ndò: Ò weti. ²³ De kó ditannùu dii tú Kuyie nhò wénté wēè weti ti í wāri Abarahammu maa kpéi. ²⁴ Ti wārinēmu ti kpéi, tii tú Kuyie nyóó ti wénté bèè weti tinti bèè tá ti Yīè nYesu, kù duò nkē wēè yānté. ²⁵ Wēè ku ti yei nkpéi nke yānté ke ti wénkúnno.

5

Kuyie ntaunnēmē kumaa oniti

¹ Kuyie nhōō ti wénkúnne ti yie ndii mōnni ndi ku kpeti, Yesu dōò dē ti kpéi ndeē te nè Kuyie nkē ti narike. ² Ti tá mēè kpéi nke Yesu dēē te kē Kuyie nti dōò mesàa kē ti na ke kù tōōnnē. Ke kù wēñnē ke fōu kē dē ti naati kē ti baa Kuyie mbo ti duōmmē ku kó tikpeti. ³ Ti arimu kē diwèl né ti bo ke yē meháárimē ti duōmmē mewēērime. ⁴ Meminnimē mēè sō nte kē meháárimē ti tūākení tí nwēñrī. Kē mewēērime nte kē ti pētē ti baa dē. ⁵ De kó mubàrimù ti baa mù sō í nti soute kē yē Muyaansàamù muu ti benkú kù ti dómē.

⁶ Ti do í mōke dii mōnni muwērímú ke bo deēté timáa, kē Kirisi ku ti yei nkpéi nKuyie ntāātē dii mōnni. ⁷ We mbo yie nkē kù wēè dōōri Kuyie ndómē ò kpéi? Kē dē yete a sàa bo kù mesàa nyīè nkpéi nke. ⁸ Kuyie mbenkemu kù ti dómē, kē Kirisi ku ti kpéi nti tú dii mōnni benitiyēibe. ⁹ Bāmbā nho kũū mme ntemē kē ti wenke, ba mbo nte kōò báá ti deētēnē Kuyie nkó kemieke? ¹⁰ Kē Kuyie nti taunnē kumaa ku Bire kó mukũū mmieke, ti tú dii mōnni meyei nyembē, dē bo yīme ku Bire me nyāntémē kē kù báá ti deētē ti naá ndii mōnni ku kōbe! ¹¹ Dendē kó difōnkúò, kē ti wētē ke mōke diwèl ke yē nè Yesu Kirisi kó mukũū mmieke nke nè Kuyie nti taummē.

Adammu nè Yesu be kó tināahti

¹² Nē oniti omáa borē nde meyei ntannimē kutenkù kumou, kē mukũū mbuoté ke kōu benitibē bemou, ke yē bē yetémē. ¹³ Ikuś do í bo dii mōnni kē meyei mbomu, ikuś né í me mbomē Kuyie nyí mbē bekūnē, ke yē bē í yēmē dēè tu meyei, ¹⁴ kētúóté Adammu kó dimōnni kētuaakenē Mōyiisi, kē mukũū nkòu bèè í yete Kuyie nkpeti Adammu do yete mēè botí.

Adammu do ti dibenkēri ndi wēè kērini ò kperi. ¹⁵ Adammu yétimē í wēñnē Kuyie nkó dipānni. Mōmmuō nwe oniti omáa yeté mēè kpéi nke kusükú kōmmē. Nē oniti omáa Yesu Kirisi borē nde, Kuyie nti pāmē mesàa nkē mē dēu. ¹⁶ De kó mesàa nyí wēñnē oniti omáa yétimē, oniti omáa yeté mēè kpéi nke benitibē yātēnēmē Kuyie nkē kù ti dōò mesàa nnē Yesu Kirisi kpéi. ¹⁷ Oniti omáa yetémē kē mukũū ntanni ke kōu benitibē, mēè botí nku oniti omáa Yesu kó mesàa nkpéi nke benitibē pēú mufōmmu, ke bo ò wēñnē kēdi tikpāti.

¹⁸ N wētē ke náammu ke tú oniti omáa yeté mēè kpéi nke benitibē í naatinēmē Kuyie. Mēè botí nku oniti omáa wēè weti ò kpéi nke benitibē narikenēmē Kuyie, kē kù bē duò mmufōmmu. ¹⁹ Oniti omáa yete mēè kpéi nKuyie nkpeti dēē te kē benitibē bemou naá mmeyei nyembē. Mēè botí nku oniti omáa wēè yie nKuyie nkpeti ò yó ntemē kē kùu wénkúnne benitibē bemou.

²⁰ Ikuú ànné ke bo fei mmeyei mme kè ti yà mè deumè. Meyei ndeu dè, Kuyie nkó mesàà nhò ndeu képèté mème. ²¹ Kéndonné meyei nkòumè benitibè, mèè boti nku Kuyie nkó mesàà nti duòmme mufòmmu Yesu weè te kè Kuyie nti wénkunkò.

6

Ti kunèmè Yesu ke yànté

¹ Kè dè dè mmème ti bo nsóké ke dɔɔri meyei mme kè Kuyie nkó mesàà nné deukaà? ² Biti, biti! Ti yèmu meyei mmieke, ti ténke báá na ké mmè dɔɔri. ³ Di í yé ke dò nkè bè ti ànné dii mɔnni batémmu ti wènnénè Yesu Kirisi nwe ke kúà? ⁴ Bè ti kùnnè dii mɔnni menie ndé dònne bè ti kùnnénè Kirisi nwe, kéndò Kuyie nkó muwérímú diemú duómme kòò yànté kù múnke bo nte kè ti nfòu mufòmmu pàmmù.

⁵ Kè ti ò wènnénè ke ku ti bo ò wènnénè kéyánté. ⁶ Ti yèmu ke dò nti fòmmu mukótímú, bè mù wènnénè Kirisi ke baaké kudapáati, kè meyèmmè mèè do ti yūs mmeyei mbíéké kè mè ténke í mɔke muwérímú, ti ténke í tú meyei nkó tidaati. ⁷ Ke yé wèè ku ò ténke í bomè meyei mmieke. ⁸ Ti nyé ke dò nkè ti wènnénè Yesu ke ku ti bo ò wènnénè ò fòmmu pàmmù. ⁹ Ti yèmu ke dò nKirisi ku ke yànté, ò ténke í yóó kú. Mukūū ténke báá na kòò kú. ¹⁰ Ò ku ke na meyei nkuce memáa ndi sáa, ke yànté ke fòu ke bo Kuyie mborè. ¹¹ Wénténè dimáa meyei mbíéké kéndò ndi ku, ke nfòu Kuyie nkó mufòmmu Yesu Kirisi borè.

¹² Báa yiennè kè meyei ní nte di kònti, kè di yèmmè ndi yūs nkè di dɔɔri meyei. ¹³ Di báa yie nkè di tùotii naa mmeyei nkó titɔnnenti. Duónné dimáa kéndò mbenitibè bèè ku ke yànté, kéndò ntitɔnnenti Kuyie nkó mutámmú kpeti. ¹⁴ Meyei nténke í di te, di ténke í dò nkéndé ikuú, di bo Kuyie nkó mesàà mmieke nke.

Ti yèmmè meyei mmieke

¹⁵ Kè ikuú ténke í ti te ti ndɔɔri meyei mme ti bo mèè kpéi Kuyie nkó mesàà mmiekaà? Biti! ¹⁶ Di í yé ke dò nkàa duó nhamáa òmòu, ke yíé nhò yèmmù, a naa nho daakú nkuàa? Kàa dɔɔri meyei nha yóó kúmu, kàa me nyie nKuyie nkpeti kù da wénkúnne. ¹⁷ Ti sánti Kuyie ndi do tùmè meyei nkó tidaati, di mmònni kéyie nnè di yèmmè memòu itié mbè ti náké í. ¹⁸ Di mmònni di yèmu meyei nkó tidaati mmieke, ke naa mmewetímmè kó tidaati. ¹⁹ N yóó béi nkédonnenè di yé ti nti, ke yé di mu nyi kpenkemè. Kéndò ndi do duómme dimáa mufòmmu yeimu kénaa mmu kó tidaati, di mmònni duónné dimáa kéndò mmewetímmè kó tidaati kè di fòmmu ndò mpáíí.

²⁰ Di do tú dii mɔnni meyei kó tidaati, di do í weti di do dɔɔri di dómè mme. ²¹ Di do dɔɔri dii mɔnni meyei nyifei mè ndi bonnèmè di mmònni képeú òmmu cɔntimu? Di kó mucɔntimu do tú mukūū mmu. ²² Di mmònni di yèmu meyei nkó tidaati mieke ke naa nKuyie nkó tidaati kè kù di wénkúnne kè di pètè mufòmmu mùu bo sáa. ²³ Ke yé meyei nkó tiyeti tùmè mukūū mmu, kè Kuyie nkó dipánni tú mufòmmu mùu bo sáa ti taunnè ti Yiè nYesu Kirisi nwe ke mù pètè.

7

Ikuú ténke í ti te

¹ N kòbe n di náánnè ke dò mbenitibè mbe bèè yé ikuú, ikuú ò nte oniti ò kpaá fòu dii mɔnni ndi. ² Ntenè medonnimè mamè, kòò nitipòkú ye nho dɔu ikuú ò taunnèmu ò dɔu, kòò dɔu me nku í tɛtemu. ³ Kòò yenke otɔu kòò dɔu kpaá fòu ò tu wèè dɔuti dɔutinè wènwè benitidaabè. Kòò dɔu me nku ò feitèmu, de mɔnni kòò yenke otɔu ò í tú wèè dɔuti dɔutinè benitidaabè. ⁴ Kéndò ndi wènnénèmè Kirisi ke ku, ikuú ténke í di te, di mmònni wèè ku ke yànté weè di te, kè di dɔɔrimè bo nweni Kuyie mborè. ⁵ Ti do fòu dii mɔnni ti mómamambe ti dó mèè boti kè ikuú í ti te, kè ti dɔɔri meyei, nkè de kó tiyeti tú mukūū. ⁶ Di mmònni, ti yèmu ikuú kó tidaati mieke, ke yé Yesu kúu nti dènnèmè ikuú kó tidaati mieke, kè Muyaansàamú ti duó mmeborime pàmmè, kè ti bo na képi Kuyie ntámmú kéyóu ikuú kó meborime kótímè.

Ikuú wennimè

⁷ Ti bo yí ikuú tú meyimmaà? Biti! Ikuú ò né te kè n yíétè meyei, n na bá nyé ke dò nha bo nyáámmè otɔu kperè dè í wenni, kè ikuú do í n náké ke tú: A bá nyáa nhotɔu kperè. ⁸ Meyei ndiinnè ikuú nyi ke íi m mieke otɔu kperè kó muyáámmù, kè ikuú í bo dè, meyei ò ò nfié. ⁹ Ikuú do í bo dii mɔnni kè dèmarè í n kònnè, ò buotèmu kè n yíétè meyei kè mè n kù. ¹⁰ Mèmmè ikuú ò na nni nkòtenè mufòmmu bíéké, kè ò né n kòtenè mukūū mbíéké. ¹¹ Kè meyei nni ndiinnè ikuú ke n ninte ke n kù.

¹² Ikuú dò mpáíí nwe kè ku tannùu dò mpáíí. ¹³ Desààrè dèè n kuà? Biti! Meyei mmèè tùóté dèè wenni kè n kuà, kè dè bo yie nkè meyei nfeité mè de u ke mamè.

Nyí dɔɔri n dómè

¹⁴ Ti yému ke dò nyikuú tú Kuyie nkpeyi, kè mí ntú oniti méyei nkó kudaakú. ¹⁵ N yí yé n dɔɔri dè, n yí dɔɔri mesàà n do dɔ kédòò mè, méyei n yí dómè n né mɛ ndɔɔri. ¹⁶ Kè n dɔɔri n yí dómè n tū nyiemmu ke dò nyikuú wenni. ¹⁷ Mí í dɔɔri n dómè, méyei mɛ̀è bo m mieke mɛ̀è n tɛ̀mmù kè m mɛ̀ dɔɔri. ¹⁸ N yému ke dò n tú oniti kè mesàà nyí bo m mieke, nh ɔ ndómu kédòò mesàà nkémánté muwérímú. ¹⁹ N yí dɔɔri mesàà n dɔ kédòò mè, n né dɔɔri méyei mme n yí dɔ mè. ²⁰ Kè n dɔɔri méyei n yí dɔ mè, dè í tú mɛ̀ mè dɔɔri, méyei mmɛ̀è bo m mieke mɛ̀è n tɛ̀mmù. ²¹ Ntɛ̀ ìl kuú bo m mieke: Nh ɔ́ ndó kédòò mesàà kénsɔ́ n dɔ́ méyei mme. ²² Nè n yèmmè mieke n dómu Kuyie nkó ikuú. ²³ M bantému ke dò mmeyèmmè mɛ̀démè mɛ̀è m màùnè: Mesàà nkómè nè méyei nkómè. Kè méyei nkómè n na kè n wɛ̀tɛ̀ ke naá mmeyei nkó kudaakú. ²⁴ Mí nhosénniwè! We mbo n denne mukúú kó difɔ̀tírì dii mmieke? ²⁵ Òmɔu bomu wèè tu Kirisi. Kuyie nnè mutómmú! Dɛ̀ kó meyèmmè mɛ̀démè baa bomu m mieke ke miè ndó Kuyie nkó ikuú yèmmè, kè mɛ̀tɛ̀mè dɔ́ n dɔ́ méyei.

8

Muyaánsààmù kó mufòmmu

¹ Di mmònni Kuyie nténke í yóó kpetínnè bèè wɛ̀nnè Yesu Kirisi. ² Ke yé Muyaánsààmù kó ikuú ìl duú mmufòmmu bèè tɔ̀unnè Yesu Kirisi ìl n dennemè méyei nkó ikuú mieke ìl kòu. ³ Ikuú do í na ke ti duú mmufòmmu, ke yé oniti í mɔ̀kemè muwérímú ke bo dɔ́ ìl yèmmè, dɛ̀è te kè Kuyie ntònni ku Bire kè dè tùóté tinitikònti, ke bo ti dɛ̀etɛ̀ ke ku kudapáátì Ìnkè ke na méyei. ⁴ Yesu ku ke dɔ́ ikuú yèmmè mme, di mmònni ti bo na ké í tūnne ke yé Kuyie nti duómmè Muyaánsààmù. ⁵ Wèè tū nho mómumu nkó meyèmmè ò dɔɔri tikònti kpɛ̀è nde, kè wèè yie mMuyaánsààmù kpeti kòò dɔɔri mù dɔ̀ dè. ⁶ Kàa tū nha mómumu nkó meyèmmè dè da kòrinè mukúú mborè nde, kàa yie mMuyaánsààmù kpeti a pɛ̀tɛ̀ mufòmmu nè diwèl. ⁷ Bèè tū mbe mómumombe kó meyèmmè bè tū Kuyie nkɔ̀pántídèntòbè mbe, ke yé oniti kó meyèmmè í tūmmè Kuyie nkó ikuú, mè keté ke báa na ké í tūnne. ⁸ Bèè dɔɔri be yèmmè dómè Kuyie mbáa bè pénsiri. ⁹ Díndi ténke í tū ndi kònti kó meyèmmè, di tū mMuyaánsààmù kpeti nti mùu bo di mieke. Kòò mɔ̀u í mɔ̀ke Muyaánsààmù Kirisi duú mmù ò í tū Kirisi kou.

Mufòmmu pàmmù

¹⁰ Bá di kònti mɛ̀ ntúmè tìl yóó kú diyèè mari, kè Kirisi bo di mieke Kuyie ndi wénkùmmu, kè Muyaánsààmù di duú mufòmmu pàmmù mùu bo sáá. ¹¹ Kè Muyaánsààmù mùu te kè Yesu yánté kè mù bo di mieke, mummù mùu te kè Kirisi yánté mù bo duú nkè di kònti foute. ¹² N kòbe kè dè dɔ́ mmemme di ténke í dɔ́ nkéndɔɔri di kònti dɔ̀ dè. ¹³ Kè di dɔɔri di yèmmè dómè di wɛ̀rè bo kú, kè di mɛ̀ nyóu ke Muyaánsààmù kùu di mómumombe kó meyèmmè, di bo nfòu sáá. ¹⁴ Muyaánsààmù ni bèè kó dimàà bèè tu Kuyie mbí. ¹⁵ Kuyie nti duú mmùu Yáa nyí ti dɔɔri tidaati, ke ti àà kufɔ̀wáa, mmù ti dɔɔri Kuyie mbí nyí, ke te kè ti kù yu ke tū ti cice. ¹⁶ Muyaánsààmù mmùu ti náa nti yèmmè mieke ti tùmè Kuyie mbí. ¹⁷ Kè ti tū Kuyie mbí ke wɛ̀nnénè Kirisi kè fɛ̀útɛ̀ ti bo tieke Kuyie mmòke dè, kéwɛ̀nnénè Kirisi kédì tikpàti.

Kuyie ndómè ti kù wɛ̀nnénè kɛ̀mbo ku kpeti mieke

¹⁸ N yému ke dò nKuyie nti baanè tìl kpàti dɛ̀umu ke pɛ̀ɛ̀tɛ̀ ti mɛ̀ nfɛ̀ùrì mèè fɛ̀ùtímè. ¹⁹ Kuyie ndòò dè kó dimàà bàamu Kuyie mbo dè benkemè ku bí kó tikpàti. ²⁰ Kuyie ndòò dè ta mèè fɛ̀ùtímè detetirè kómè dè í tū dɛ̀è mè dɔ́ Kuyie nkuu yé ndè mme dò. ²¹ Kuyie ndòò dè bàamu bè bo dè dɛ̀eténèmè mɛ̀fɛ̀ùtímè kè dɛ̀è yè mɛ̀ kó tidaati kéwɛ̀nnénè Kuyie nkó ibí mɛ̀om̃pùmè. ²² Ti yému ke do nnè dimònnini Kuyie ndòò dè demɔu yo mmesémmè, ke fɛ̀ùrì onitipòkù ɔ́ mpɛ̀i ke fɛ̀ùrì mèè boti. ²³ Dè í tū Kuyie ndòò dè dɛ̀è maa fɛ̀ùrì, tinti bèè niitè ke mɔ̀dɛ̀ Kuyie mpànni Muyaánsààmù, ti múnke fɛ̀ùrimu ke baa Kuyie mbo dɛ̀etɛ̀ dii yie ti kònti páí, ke ti tùóté kédòò ku bí. ²⁴ Yie nti cootému kè ti cootímè mómumomme né kpaanì kè ti mè bàa. Kàa yà demarè a ténke ɔ́ ì ndè bàa. ²⁵ Kè ti baa ti í wúó ndè, ti ɔ́ ndè bàa nè mɛ̀wɛ̀rìimè mme. ²⁶ Ti í mɔ̀ke muwérímú, dɛ̀è te kè Muyaánsààmùu ti teénnè, ke yé ti í yémè ti bo nkù bàa mmèè boti, kè mù kù bàa nke sáutí ti do í yóó na kédòò mè. ²⁷ Kuyie nkùu yé ti yèmmè, kù yému Muyaánsààmù dɔ́ ti, ke yé Muyaánsààmù tūmmè Kuyie ndómè mme ke kù bàa nku kòbe kpéi.

²⁸ Ti yému ke dò nKuyie ndòò dè demɔu kù dè dɔɔri bèè kù dɔ́ be kó mesàà nkɛ̀í nke, bembè kù yu bè ke tū nkù do tãtè ti be kpéi. ²⁹ Kuyie ntãtè bè nè dimònni kù bè tãtè ke dɔ́ bè ndònnè ku Bire nde, kè dè ntú be kóò Pó. ³⁰ Kuyie ntãtè bè nè dimònni ku be nyu, kù yu bè kù be nwénkùnne kù wénkùnne bè kù be nduú nku kpeti.

Ba mbo na ke ti yatenè Kirisi

³¹ Ti bo yí ba náke? Ké Kuyie nti kómmú we mbo nti ní? ³² Kunku í ti yetenè ku Bire móm̃m̃nde ke duó nkè bè dè kúá, dè bo yíne kè kù báá ti duó nde s̃nñe? ³³ We mbo sei nKuyie ntááté bè? De yíè nyí bo! Kuyie nkuú bè wénkùnne. ³⁴ Ke yé Yesu Kirisi kumè ti kpéí nke ke yánté ke bo Kuyie mbakú yóú ke báá nti kpéí. ³⁵ Ba mbo ti yatenè Kirisi? Meháárimàà? Meyeñcaàrimàà? Meféñtíimàà? Dikónnàà? Tidawantàà? Kufɔwaañàà? Yáà mukúú? ³⁶ Tí wàrimu ke tú:

Fɔ́ɔ́ kpéí nke
bè ti dónè mè mukúú
ke ti d̃ari ke dò ntipièti
tí bo mukúú kpéí.

³⁷ Dem̃u memme wèè ti d̃s wèè te kè ti tú bèè na ke mènke na. ³⁸ N yém̃u weti weti ke do ndem̃arè báá na kè ti yatenè Kuyie nti d̃ake mèè d̃ókumè nè Yesu borè! Bá mukúú, bá mufóm̃mu, bá Kuyie nt̃rè, bá yebaké kó meyei, bá meháárimè di mm̃nni k̃me, yoo mèè kpaaní. ³⁹ Bá k̃ink̃é kó bekperibè, bá ketenke k̃obe. Dem̃arè báá na ke ti yatenè Kuyie nkúú ti d̃s ke ti duónñi Yesu Kirisi wèè tu ti Yíè.

9

Kuyie nkó mesém̃mè

¹ N tú Kirisi kou nwe ké Muyaánsààm̃u bo m mieke ke n ni kè n nàá ntimóm̃m̃nti n yí sou. ² N yém̃mè mèè càari mediè nkè dè nyóú s̃áá. ³ N na ndóm̃u Kuyie nni nc̃s̃ kè n yatenè Kirisi kè ns̃a kè dè bo yie nkè m botí k̃obe Isidayeeribee cooté. ⁴ Bè tu Isidayeerí yaábí nyí, kè kù bè d̃ò ku bí, kè bè benke kù deu mèè botí, kè bè taunnè kumáá. Kè bè duó nyikuó, kè bè benke ku kpeti, kè bè benke bè yóó nkú báámm̃ kè bè d̃óunnè yeñ. ⁵ Bèè tu ti yàaribè bèè yètè fei be kó iyaábí nyí, kè Yesu boñní be kó kubotí mieke wèè baké denennè dem̃u. Kuyie nyètiri ñdeu s̃áá. Kè dè mme ndò.

⁶ Dè í tú n yē nKuyie nyí d̃ò kù do bè d̃óunnè dii nùu, n d̃s ke yí Isidayeeribee bem̃u bèè í tú Isidayeeribee móm̃m̃m̃be. ⁷ Dè í tú Abarahammu yaábí im̃u ìi tu o bí móm̃m̃nyí, ke yé kù do yé nkú bo ò d̃ò mesàa nyIsaki kó ibí kpéí nke. ⁸ Dè í tú bèè cice tú Abarahammu bèè tú Kuyie mbí, bèè yie nkú do bè d̃óunnè dii nùu bèè tu ku bí. ⁹ Nte Kuyie ndo ò náké ti ke d̃s: Dè yàa bo mm̃e nk̃ááké kè nñi nw̃tini kè s̃s nSaraa peité denitidabire.

¹⁰ Debekaa kó ibí idéi do w̃r̃m̃u i cice Isaki. ¹¹⁻¹² Ò mu nyí i peité dii m̃nni, i í d̃ò meyei mm̃am̃e yoo mesàa mm̃am̃e kè Kuyie ntááté dem̃arè kè dè bo ntú ku kper̃e, dè í tú i d̃ò mesàa mam̃e kè mèè te, kù d̃ò kù d̃s m̃em̃me ke náké Debekaa ke d̃s: ¹³ Osámp̃óú bo mbaké Okótí, kéndonnè ti w̃rimè ke tú: N d̃ake Sakobu ke ñi Esayu.

¹⁴ Ti bo yí Kuyie nyí wennàà? Áa! ¹⁵ Ke yé kù do náké mè M̃ỹiisi ke d̃s: M bo kuó mmesém̃mè n d̃s kè mè kuó nw̃e k̃é d̃ò mesàa n d̃s kè mè d̃ò wè. ¹⁶ Dè í tú oniti wèè ã ndó yoo nè o kó m̃ew̃érimè, Kuyie nkuú s̃s ò kuó mmesém̃mè. ¹⁷ Tí w̃ari ke tú Kuyie ndo náké Esibiti kóo kp̃àti ke d̃s: N da duó ntikp̃ati ke bo benke n w̃erimú mmu, kè bèè déúkunñe n yètiri kutenkú kum̃u. ¹⁸ Kè dè d̃ò mm̃em̃me Kuyie nh̃s̃ kuó mmesém̃mè kù d̃s kè mè kuó w̃enwe kékpenkunñe kù d̃s kékpenkunñe wèè kó yeto.

We mbo sei nKuyie?

¹⁹ Kè dè yém̃mè benitibè bo yí kè dè d̃ò mm̃em̃me ba nñe te kè Kuyie mbo ti kpetinñe? We mbo na kéyet̃e Kuyie nh̃o dóm̃m̃? ²⁰ A tú we f̃s̃ nhoniti ke bo sei nKuyie? Tekúmbotè bo na k̃ebeke wèè t̃e maá ke d̃s: Dè d̃omme k̃aa m maá mie mbotáà? ²¹ Oyaamari bo na ke túóté tiyaati timáa ke maá tekúmbotè s̃àatè, k̃emaá kuñesimbuuku.

²² Tí kper̃e m̃e ndò, Kuyie mmieke do peik̃emu kè kù ndó k̃ebenke kù kpeñnimè, kè né m̃oote meminnimè bá kù i nkúu bèè do d̃ò nkúu bè kù. ²³ Ke ndó kè ti benke kù kpeñnimè mediè, nke ti kuó mmesém̃mè tinti kù t̃at̃é bè nè dim̃nni kè ti bo di ku kp̃ati. ²⁴ Tí tú Kuyie ntááté bè ke ti kuó mmesém̃mè, Sifube nè bèè í tú Sifube be mieke. ²⁵ Tí w̃arimu Osee kó dipátiri mieke ke tú:

Bèè do í tú n k̃obe
m bo bè d̃ò n k̃obe,
n do í d̃s bè m bo bè d̃ake.

²⁶ Díndi bè do í tú bè Kuyie nk̃obe
bè bo di yú Kuyie nk̃obe.

²⁷ Kè Esaii b̃éi nyIsidayeeribee kpéí nke d̃s: Bá kè Isidayeeribee do s̃u ke mannè d̃am̃èr̃i kó mubirimú, be mieke bèè bo ns̃ús mbeè yóó cooté.

²⁸ Kε yē ti Yiè nKuyie nyóó dɔ̀mèmu kù b́éi nti páíí ḱé tí d̀òò mɛcáá.

²⁹ Esaii do yíé ḱébéimmu kε d̀ò:

Kε Tí Yiè nKuyie Mpakédaa
do í coo nti kó b́emabè,
nè yíé nti kpεε do d̀èèmu
kε náánè Sodɔ̀mmu εi kɔ̀bε kpεε,
kε sááténè Komɔ̀ εi kɔ̀bε kpεε.

Kuyie nwénkùnkómè bèè tá Yesu

³⁰ Tí bo yí ba náke? Bèè í tú Sifube kε do í wanti Kuyie nku bè nwénkùnnε, di mmònni kù bè wénkùnnemu bè tá mmèè kpéí nYesu. ³¹ Kε Isidayεeribe biε bèè do wanti Kuyie mbè wénkùnnε nè ikuó miεke kε mε nyí na kε d̀òò í yē mmù. ³² Kε yē b́é í dómè Kuyie mbè wénkùnnε bè tá m̀èè kpéí, kε d́ó kùu bè wénkùnnε nè bε d̀òòrímè miεke. Mém̄mε kε bè bèt́é dibététári. ³³ Tí wári dí kpéí nke tú:

Nténè n d̀óummè dibététári

Siyɔ̀ ìnkè dipèrì dí buò,

kε wèè di tá ò báá di ifeí.

10

¹ N kɔ̀bε, n d́ó tí nè n yèmmè mɛm̄u kε báá nKuyie nti kpéí tii tú Kuyie ndεété Sifube. ² N yém̄u kε d̀ò m̀bε k̀nti yau Kuyie nkpéí kε m̄yíétím̄é né b́é d̀ònté. ³ Bè í banté Kuyie nwénkùnkó m̀èè botí benitibè kε wanti ḱéwenke nè bεmáá kε í túnne kuε Kuyie nwénkùnkó kù nè benitibè. ⁴ Mómmuò nè Kirisi k̀tením̄é ikuó ténke í ti wénkùnkó di mmònni Kuyie nwénkùnkó bèè tá b́em̄bε Kirisi.

Yesu wèè m̀áá d̄εerí

⁵ M̄oyiisi do wári kε d̀è ntukúnè Kuyie mbo wénkùnnem̄é onití nè ikuó miεke kε d̀ò: Wèè bo túnne ikuó yèmmè, í bo nte kòò nfòu. ⁶ Né nte ò náke tí kε d̀è ntukúnè a bo ntám̄é kε Kuyie nda wénkùnnε: Ò do tú: We mbo deke ḱéink̄é? Kε yē nkécūnní Kirisi nwe. ⁷ Ò do tú: We mbo ta kudankú? Kε yē nkéyínní Kirisi nwe b́εcíríbè cuokè. ⁸ Ò né wári kε yē m̄ba? Tii tú: Tináahtí í da d́étirínè, tí bo a nùu ndi kε ā a yèmmè miεke. Dε kó tináahtí tú a bo ntám̄é m̄mε, tihtí ti náantem̄é. ⁹ Káa béinnè a nùu kε yí Kirisi tú a Yiè kε tá nè a yèmmè miεke kε d̀ò nKuyie nduó nkòò yáhté, a bo cootému. ¹⁰ Kε yē onití ò ntám̄é nè o yèmmè m̄mε kε Kuyie nhò wénkùnnε kòò b́éi nnè o nùu kε ṕété m̄εd̄εétím̄é. ¹¹ Kε yē tí wárim̄é kε tú: Wèè ò tá ò báá di ifeí. ¹² Sifu nè wèè í tú Sifu d̀è tū nyí cáá, bε Yiè nhomáá ndi, kòo nòutè yáa mbèè kó dimáá ò kuónnè bε kpéí. ¹³ Tí wárimu nke tú: Bèè bo kuónnè tí Yiè mbè bo cooté.

¹⁴ Bè bo yíme kóò kuónnè kε í ò tá? Bè bo yíme ḱé nhò tá kòò m̄u í b́é náké o kpéí? Bè bo yíme ḱékeè o kpéí kòò m̄u í b́é náké. ¹⁵ Bè bo yíme ḱénáké o kpéí kε b́é í b́é t́ó? Kéndonnè tí wárim̄é kε tú: Diwèi ò mbo bèè náante Tináahtí b́é t̀uókení díi m̀ònni. ¹⁶ Bεm̄u òm̄u mε nyí yie ndε kó Tináahtí, Esaii do béimmu kε d̀ò: N Yiè nKuyie, wε nyie nha náahtí tí náá nti? ¹⁷ Onití ò ḱéè tináahtí nti ḱéntá, dε kó tináahtí tú Kirisi kp̄eti nti.

¹⁸ M bo beke kε d̀ò: Sifube sàá í ḱèemu dε kó tináahtá? Bè tí ḱèemu kε yē tí wárimu kε tú: Bε náahtí pítému kutenkú kum̄u, kε b́é tí ḱèè itemmànke im̄u.

¹⁹ M bo beke kε d̀ò: Isidayεeribe sàá í bantému dε kó tináahtá? Kuyie ndíé nke duó nkè M̄oyiisi béimmu kε tú:

M bo túóté bèè í tú Sifube,
di yèmmè d̀ò mbèè í cii,
kε d̀è nte kε d̀è dí yonke,
kε di miεkε p̄eike.

²⁰ Kuyie nyíé kε nákému Esaii kòò tí wári kε tú:

Bèè do í n wanti bè n yámu,
m̄ benkemu m̄ m̀áá bèè do í dake n kpéí.

²¹ Kuyie mbéimmu Isidayεeribe kpéí kε tú: N yuo n n̄u nsi yewe yem̄u itookperí yembè bèè yete n kp̄eti bε bíékè.

11

Kuyie nyí yete Isidayεeribe

¹ M bo yí Kuyie nyí dómu Isidayeeribàà? Bitì, ke yé n tùmè Isidayeeri nwe, Abarahammu yaàbire, Bensamee kó kuwuo nkou. ² Kuyie nyí yete ku kó benitibè kù tãátè bè nè dimònni, yáa di í yé Edii do kuànnè Kuyie ke búi nti Isidayeeribe kpéi nke dò: ³ N Yìè, mbè kùo a pããnáànti náam̀bè bẽm̀au ke pũo nha wũtòrè, kè m̀fi kpaá m m̀áa kè bè d́s kè n ku. ⁴ Kuyie ndo ò tẽ́nè ònti? Kù do ò tẽ́nè ke d̀o: N sònnemu benitibè sik̀aupísìyiekè (7000) bèè í ninkú dibòò Baari iikè. ⁵ Mèè boti nku, bẽmabè kpaámè yie nKuyie ntãátè bè nè ku kó mesàa nkpeí. ⁶ Kù bè tãátè nè ku kó mesàa nkpeí nke, dè í tú be doòrimè kpéi kè mèè dake dè ténke í tú ku kó mesàa.

⁷ Ti bo yí ba náke! Isidayeeribe í pètè bè do wanti dèà? Kuyie ntãátè bè bèè m̀áa dè pètè, kè besòmbè to kpenke. ⁸ Tì wàrimu ke tú: Nè yíenní Kuyie nkuù bè tannè tikòhèééti mieke, ke bè yèikúnne ke kpénkúnne be to. ⁹ Kè Dafiti múnkeè búi nke d̀o:

Yebaa mbè áà yèè naá mbe kpéi timáti nè ticùòti
kè bè tũáti

kè dè ntú be yei nkó tiyeti.

¹⁰ Bèè naá ntiyũd̀nti

ke ténke bá nwúo mbá sám̀pó.

Pũtínne be kè bè mpũtũtĩ sáá.

¹¹ M békúmu nke tú: Sifube bètè ke do sáá nweà? Bitì! Be kóo kédò kpéi nte kè Kuyie ndeetè ibotí tẽi kè dè bo bè yonke. ¹² Kè Sifube yete mèè kpéi nte kè kutenkú kum̀au pètè mesàa, kè bè pàa mèè sàa nnaa nyibotí tẽi k̀me, dè nè bo ndòmme bè bo ceete dii yie k̀ewẽtení Kuyie mborè?

Dikpáa kó itebake naámmè kupaku kpeyi

¹³ N náánnè dímbè bèè í tú Sifube. Kuyie nni ntãátè kè m bo náké dímbè ku náánti, kè dè n naatinè dè kó mutámmú. ¹⁴ Kè n yèmmè d̀o ndè bo yonke m boti kòbe Sifube kè bẽmabèè tũnne Kirisi. ¹⁵ Kè Kuyie ndo bè yóu k̀etaunnè kumáa ibotí tẽi, dè nè bo ndòmme bè bo wẽte kè kù taunnè dii m̀nni. Dè m̀nni dè bo ndò bè do ku ke yáántè.

¹⁶ Kè Kuyie nte dicawẽtĩrĩ k̀etĩrĩ, kù temu dicabuu dim̀au. Kè kù te mutie kũnni kù temu mutie mum̀au. ¹⁷ Sifube dònne mutie bè buotí m̀ummu kupaku, kè bèè í tú Sifube kè bè dònne dikpáa k̀mu, kè bè kṹni mu bake ke tuuténè kupaku k̀mu, kè í pèu mu kó mekũmmè. ¹⁸ A nè bá mpòti kàa yèmmè d̀o nha pèetè bè kṹi ìi bake, dikũnni dii da to, f̀s̀s̀ ì d̀i to.

¹⁹ Kè dè yèmmè a bo yí: Bè kṹi ibake ke ùtòo ke bo tuutè mínwe. ²⁰ Mómumu nwe bè í kṹmè ì í tá mèè kpéi, ke da tuutè a tá mèè kpéi, a nè bá mpòti, d̀o mèyòdmmè kéndé. ²¹ Kè Kuyie nyí yóu kù bo kṹmè mutie mómummu kó itebake, kù báa da yóu. ²² A nyé ke d̀o nKuyie nyóumu ke wẽte ke sà. Kù yóumu bèè kù yete be kpéi, ke sà a kpéi k̀ensà kàa í yè ku kó mesàa mmieke, kè mèè dake kù bo da kṹi itebake tẽi k̀me. ²³ Kè Sifube yóu be tookperí Kuyie mbo wẽte kè bè tuutè be kũnni, ke yé kù m̀akemè muwẽrímu ke bo mè d̀ò. ²⁴ A nyé ke d̀o nha tú kutebaku dikpáa k̀ku nku ke Kuyie nda kṹni ke tuuténè bè buotí mùu tie kupaku, dè tũ ténke bá nkù yóunè kù bo tuutémè itebake mómumnyi í kũnni.

Kuyie mbo deetè Sifube

²⁵ N kòbe n d́s ke di náké disòrĩ kpeti matì nti kè di bá mpòti, Isidayeeribe to í yó nhà ke kpeñni sáá, yè yó nkpeñni ke kém̀unè Kuyie mbo deetè mèmme kù tãátè bè bẽm̀au ibotí tẽi mieke. ²⁶ Mèè boti nku Kuyie nyóo deetémè Isidayeeribe kéndònnè tì wàrimè ke tú:

Odeetiwè bo yènni Siyóó

kéutè Sakabu yaábí yei mmemmu.

²⁷ Dèè yó ntú mí nnè be tì kó metaummè,

m bo bè útè dii m̀nni be yei.

²⁸ Sifube yete Tindaansàti nti ke naá nKuyie nkpanitèntòbè. Dèè tú tì kó mucóntimu Kuyie mbè dómu kù tãátè mèè kpéi mbe yembè. ²⁹ Ke yé Kuyie nhóó í mpá k̀efiete kù me nhó í nyete kù yu wè. ³⁰ Di do tũ bèè yete bẽmbe Kuyie nkpeti. Di m̀nni kè kù di kuó mmesémme Sifube yete mèè kpéi ku kpeti. ³¹ Sifube yeternè Kuyie nkè kù di kuó mmesémme kù múnke yóo me mbè kuó mmesémme. ³² Kuyie nyóumu kè benitibè bẽm̀au yete ku kpeti, kè dè bo yie nkè kùu bè kuó mesémme.

Kuyie nsàa ndeumu

³³ Kuyie nsàa ndeumu, kè ku ciì ndeu kè kù yé dem̀au. We mbo na kénákè kù tãátè tì nè kù d́s kédò tì. ³⁴ Kéndònnè tì wàrimè ke tú:

We nyé tì Yie nyèmmè dòmmè?

We nkù duò nyitié?

³⁵ We nkù pà diyie marì demarè

ke baa de kó tiyeti?

³⁶ Kuù dǎǎ demǎu, ke de te, bá de nè de kó mutǎmmú. Kuyie nyètiri ndeu sǎǎ. Kè de mme ndò.

12

Tinti Kuyie ndeete bè ti bo mpī mmè boti ku tǎmmú

¹ N kǎbe Kuyie ndi dǎǎmmu mesǎǎ, de te kè n di tiè nke tú dí kù duǎ ndi kǎnti nè di fǒmmu kè de ndò ndipǎnni sǎǎri dii kù wenni dii dò páíí. De te yó ntú mubáámmu di dò nké nkù báǎ mmú. ² Bá ncoúnè kuntenkù kuù nkó mǎdǎǎrimè. Yóunè kè Kuyie nceete di yèmmè páíí, mǎmme di bo namè kébanté kù dǎ de dè wenni páíí.

³ Nè Kuyie nni ndǎǎ mèè sǎǎ nkpeí nkè n naǎ ku kó ditǎnni, n dǎ ke di náké ke tú di yèmmè bá ndò ndi de u ke pǎǎte di dommè. Kékúnne dimáǎ kéyie nKuyie ndi duǎ nyè fǎtè. ⁴ Wénténè oniti mǎke mèè boti itùòti péu kè i tǎmmú cáǎ ncǎǎ. ⁵ Tinti Kirisi kǎbe ti kperè me ndò, kè ti sū koò tǎunè, ti wè tikǎnti timáǎ ndi, ke teé ntítobè. ⁶ Bá wè kǎo pǎnni cáǎ nKuyie nhò pǎ kè de mǎmè, kè Kuyie nyè nwèè duǎ nwè ku náǎnti, wè nti náǎ nti tákùmmè dòmmè. ⁷ Kè Kuyie nyè nwèè nteé mbetobè, wè mbè teé, kè kù yè nwèè ntié mbetobè, wè mbè tiè. ⁸ Kè kù yè nwèè nyáúúkunko betobè kǎnti wè nti yáúúkunko, kè kù duǎ nkǎǎ mǎke a kperè a rǎpǎǎ nnè meyèmmè mǎmáǎ, kè kù yè nwèè nni betobè wè nni kè de wenni, kè kù yè nwèè nteé mbeciribè, wè mbè teé nnè diwèl.

Ti bo ndómè titobè

⁹ Ndónè ditobè nè timǎmmǎnti ke níí mmeysi ke taunnè dimáǎ mesǎǎ nteii. ¹⁰ Ndónè ditobè dǎndi Kirisi kǎbe, kéndé ditobè. ¹¹ Di bá ntú betǎnnédíébè, di kǎnti nǎyau kè di mpī nti Yiè ntǎmmú kè Muyaánsǎǎmmu ndi teénnè. ¹² Dè ndi naati di baa de kpéí, kè di fǎuri di mmi ke báǎ nKuyie nsǎǎ. ¹³ Nteénnè di kǎbe Kirisi kǎbe demarè bè dǎnni dii mǎnni, kéncǎǎ bepǎǎbè nè diwèl.

¹⁴ Kè bè di fǎunko di mbékú Kuyie nkó mesǎǎ mbè kpéí, di mbékú Kuyie nkó mesǎǎ bèè di fǎunko be kpéí, di bá mbè buǎ nkusǎnkù. ¹⁵ Di níí nǎwǎnnè diwèl bo bè ke yǎnku ke nǎwǎnnè bèè kuǎ, nke kuǎ. ¹⁶ Nyonè titobè tú mù, di bá nhǎ sifeé, nkékunkonè dimáǎ, di yèmmè bá ndò di yè demǎu.

¹⁷ Di bá nfǎku meysi bèè mè ndi dǎǎri. Ndǎǎrinè dèè wenni kè bènitibè bemǎu wúó. ¹⁸ N dǎǎrinè di bo namè kénnǎatinè benitibè bemǎu. ¹⁹ Di bá nwanti képeite di mǎmmǎmbe, yóunè kè Kuyie nkpa ndi kpéí, nke yé ti wǎrimè ke tú: Mí nKuyie, mǎ yóó kpǎ ndi kpéí. ²⁰ Kè dikǎnni bo a kpanitǎdǎntǎu, duǎ nwe kǎo di, kè sínéyǎi ò bo, duǎ nwe kǎo yǎ. Kǎǎ dǎǎ mǎmme de dò nhǎ cǎú yehǎákúǎ nyè o yuu ínkè. ²¹ A báǎ yie nkè meysi nda na, ndǎǎri mesǎǎ nkè mèè nte kǎǎ na meysi.

13

Ndénè bèè baké

¹ Benitibè bemǎu dò nkényiémmu bèè baké be kpeti ke yé Kuyie nkuù bè kǎnnemè. Bèè kó dimáǎ baké Kuyie nkuù bè báǎ. ² De te kpéí nte kè bèè yete bèè baké be kpeti, bè yete Kuyie nkpeti nti, kè bèè me nti yete tibeénti tiì doti be yó ínkè. ³ Bèè dǎǎri mesǎǎ, mbè í dò nkéndé bèè baké, bèè dǎǎri meysi mbèè dò nkè mbè dé. Kǎǎ í dǎ kè mbè dé, dǎǎ mesǎǎ nkè bè da sǎnte. ⁴ Bè pī nKuyie ntǎmmú mmu ke bo da teennè kǎǎ dǎǎ mesǎǎ. Kǎǎ dǎǎri meysi ndé be, ke yé Kuyie nkuù bè duǎmmè de kó mutǎmmú ke bè fǎunko bèè dǎǎri meysi nke benkú Kuyie nyí dǎmè bè dǎǎri dè. ⁵ De te kpéí nte kè ti dò nkényié mbèè baké be kpeti, dè né bá ntú bè bo ti fǎummè máǎ kpéí, ti yèmmè yǎǎ bo nti bekúnèmè kpéí.

⁶ De te kè di yieti dǎǎpǎo. Bèè pī nde kó mutǎmmú Kuyie nkuù mù mbè duǎ, nkè bè mù pī. ⁷ Nduǎnnè bá wè ò te dè: Ke yieti dǎǎpǎo o yembè, ke yieti dèè dò do nkényieti di dò nkè ndè yieti bè, kényié di dò nkényié mbèè kpeti, kéndé di dò nkéndé bè.

Ti bo ndómè ti kou tǎu

⁸ Di bá mbannè òmǎu, dibǎnni bomu di bo nyieti di dii tú di bo ndómè ditobè. Wèè dǎ betobè ò dǎǎ Kuyie nkuù imǎu yèmmè mme. ⁹ Ntenè ikuǎ yèmmè: Báǎ duǎnnè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dǎu, báǎ kuǎ oniti, báǎ souté kécaàrè a kou tǎu yètiri, báǎ yúúúkú, báǎ yaa nhotǎu kperè marè. De kó ikuǎ imǎu kó dikúnni tú: Ndǎ a kou tǎu a dǎ mèè boti amáǎ. ¹⁰ Wèè dǎ o kou tǎu ò í ò dǎǎri meysi, ò dǎǎri Kuyie nkuù yèmmè mme.

Ndakenè Yesu kó muwétimú kpéí

¹¹ Di yémèmu ti bo yèè mǎrè mieke. Dè tǎǎkemu di bo entemè, ke yé ti tǎǎnnèmu medeetímè somme di mǎnni. ¹² Keyènkè yótèmu kè de auté ke bo wenté, yóunè dibilimi kó mutǎmmú

muməu, ke báátí kuwenniku kó tikpàrìntì. ¹³ Ti fòmmu nwenni kè ti kéri kuwenniku miəke. Ti yóu mudikétontímù nè tinayàkémúšntì, ke bá ndəuti dautinè titəbè, ke bá nfòu mufòmmu yəimú, ke bá ndə yekpàrè nè mehèmmè. ¹⁴ Nfòunè mufòmmu pammù mùù tu Kirisi kəmu, ke ténke bá ndəri di mómməmbə di kənti dómè.

14

Òmòu bá mbekùnè otəu

¹ Ncəunè bèè kó metákùmmè mu nyí kpenke, ke bá nsenku be yəntotí. ² Òmòu yèmmè dòmmu ò bo na kényo ndəməu, wèè tákùmmè mu nyí kpenke kòo yo ntikūnfāāti. ³ Wèè yo ndəməu ò báá senkəri wèè í yo ndəməu, wèè í yo ndəməu ò me mbá mbekùnè wèè yo ndəməu ke yé Kuyie mbè cəutəmèmu. ⁴ A tú we ke bo mbekùnè otəu kóo tənti? Kòo cómmú yoo ò do o yìè nkpeti nti. Ò me nyó ñcómumúmu ke yé ti Yìè mməkemèmu muwərimú ke bo nhò cúš. ⁵ Bèmbəbè yèmmè dòmmu yewe mayè wenni nè yeteyè, kè betəbè yèmmè dò yəmayè í cāā, òmòu yèmmè cénke bá nhò bekùnè. ⁶ Wèè yèmmè dò nyewe mayè wenni nè yeteyè, ò sánti Kuyie nku, kè wèè yo ndəməu kòo múnke kù sánti, ke yé ò ɔ nyóó dimè kè ku dounnè mutəmmú. Kè wèè í yo ndəməu kòo múnke ku nsánti. ⁷ Òmòu í fòu omáa kpéi, òmòu me nyí kə nhomáa kpéi. ⁸ Ke yé kè ti fòu, ti fòu Kuyie nkpeí nke, ke ti ku, ti ku Kuyie nkpeí nke. Kè ti fòu yoo ti ku, ti ā Kuyie nnəutè miəke nke. ⁹ Ke yé Kirisi kumè ke yānté, ke baké becribè nè befòubè. ¹⁰ Dè dòmmè kàa bekùnè a kou təu? Ba nte kàa ò senkəri? Timəu ti yóó cómmú Kuyie nyiikè nke kè kù ti bekénè. ¹¹ Tí wərimu ke tú: Mí nKuyie m bomu! Benitibè bəmu bo nínkú n yìikè, bá kùu botí kè kù n sántè. ¹² Də mənni bá wè kòo kù nàké tì ò tukùnè.

A báa bə a kou

¹³ Tí tú nyóunè ti bo bekùnèmbè titəbè, kətāāté kè báa də dəmarè dèè bo bə nha kou təu. ¹⁴ Nè Yesu ti kó metaummè miəke n yému weti weti ke dò ndəmarè í sī, a yèmmè dò ndèè sī ndèè ɔ naá ndəsīnnè a kpéi. ¹⁵ Kàa yo mmudii mamù kè dè kəónnè a kou, a í ò dómú. Báa yie nkényo ndəmarè dèè bo fétinne a kou Kirisi ku wèè kpéi. ¹⁶ A báa yie nkè bə da wátí dəmarè kpéi fə n yèmmè dò ndèè wenni. ¹⁷ Kuyie nkpaatiyyu í tú mudii nè muyāa kperi. Di tú a bo nwetímè mme kémməke diwèi, Muyaánsāāmú duš ndè. ¹⁸ Wèè tū nKirisi mebotí Kuyie nwe ndó kè benitibè ò sánti. ¹⁹ Kè dè dò mmemme, yóunè kè ti íwaa dèè bo nte kè kunaatí mbo ti cuokè, kè ti nkpenkunko titəbè Kirisi kó kuce miəke. ²⁰ Mudii muu bá nte kè ti cake Kuyie ntəmmú. Mudii mamù í sī, ndè né í wenni a bo dimè dəmarè kəbə nha kou. ²¹ Dèè wenni dèè tú a bo yóumè imaa, ke bá nyó menaa, kényó dèè kó dimáa bo bə nha kou təu. ²² Kàa yèmmè dòmmè də kó tināahti ínkè, nyé ti fə nnè Kuyie ndidé. Də ínaati wèè dəəri timati kè dè í ò bekùnè. ²³ Wèè me nyo mmudii mamù kòo yèmmè ò bekùnè, Kuyie mmúnke ò bekénèmu ke dèè. Onití dəəri dè kòo yèmmè ò bekùnè dè tú meyei mme.

15

Ti bo nteénmè titəbè

¹ Tinti bèè kó metákùmmè kpenke ti dò nkémimmu bèè mu nyí kpenke be kpéi, ti í dò nkéndəəri ti mè ndómè. ² Timəu bá wè ò ndəəri dèè bo nnaati o kou, dèè bo ò teennè kòo tákùmmè kpenke. ³ Ke yé Kirisi do í dəarimè ò mè ndómè. Tí wərimu ke tú: Bèè da sáa mbè sáāmbè do n yuu ínkè. ⁴ Kuyie nnāahti wəri ke bo ti benke ti do nkémmi mmèè botí nku, ke wéəri ke baa Kuyie nyóó ti duš ndè. ⁵ Kuyie nkùu ɔ duš nhonití meminnimè kóó bánté, kù di teennè kè dí nyo titəbè tú mù ke tū nKirisi kó itié. ⁶ Merime di bo nwəmmè meyyèmmè mēmāa nè metammè mēmāa ke sánti Kuyie ti Yìè nYesu Kirisi cice.

Tinaānsāati bomè ibotí iməu kpéi

⁷ Kè dè do memme ncəunè ditəbè, Kirisi di cəuté mmèè botí kè Kuyie nyètirií dəuke. ⁸ Mómmu nwe n í náammè Kirisi dəə omáa Sifube kóo tənti, ke benke Kuyie ndo nàké tì ti yembè tì tímè mme timəmmənti. ⁹ Ò kətení kè bèè í tú Sifube kè bə múnke bo sántè Kuyie nku sàa nkpeí, kéndò nti wərimè ke tú: M bo ndiè nke da sánti yəbotè cuokè, kéndéúkunko a yètiri. ¹⁰ Kè titeti wəri ke tú:

Iboti imau kabe di wënnénè ku kó benitibè
kè di nyānku.

¹¹ Kè titeti tu:

Díndi yebotè yemau kabe
nsāntinè ti Yiè nKuyie,
díndi iboti ndéúukunkonè ku.

¹² Kè Esaii múnkèe béi nke dà:
Omāu bo yënni Isaii kó kufuku mieke
kémbaké yebotè yemau,
kè iboti imau nhò tá.

¹³ Kuyie nkùu 55 te kè ti ntá, kù di píe ndiwèl nè kuyèhnaati di kù tá mèè kpéi. Kè Muyaánsààmù di teennè kè di dake ntá.

Pɔɔri nákéme müu te kòo bè wàrinè dikāmbùs

¹⁴ N kabe n yému ke dò ndi niti, ke yé demau, ke bo na kètié nditobè. ¹⁵ Kuyie nni ndòò mèè sàà nkpeí nte kè n di wàri nè dikāmbùs bá n yí di sōnne tīmati, ke bo di dente di kèè ti nè dimānni. ¹⁶ N tú Yesu Kirisi kóo tōnti nwe ke náá mbèè í tú Sifube o kpéi. M pí nKuyie nkó mutōmmú mmu ke náá nTínāāhsàāti kè Muyaánsààmù bo wénkūnne bèè í tú Sifube, kè bèe naá ndipānni sàari Kuyie ndó di. ¹⁷ Nè Yesu Kirisi ti kó metaummè mieke, dè n naatimu Kuyie nkó mutōmmú m pí mmù kpéi. ¹⁸ N náá mmie nKirisi n tee mmèè kpéi nke, kè n nàké bèè í tú Sifube kè bè cōuté Kuyie. Wèe n teé n náānti mieke nè n tōmmú mieke. ¹⁹ Muyaánsààmù n teennèmu kè n dàò tidīeti péu, ke nàké Kuyie nnāānti Sedisademmu nè Idirii kó kutempè nkumou mieke. ²⁰ N tātāt ke dō kēnnāante Tīnāāhsàāti nti bè mu nyí ti kèè kèè bíékè, ke báá sōò nhòmōu kó dipūū ĩnkè. ²¹ N dàò ti wàri memme ke tú:

Bè do í nàké bè o kpéi,
bè bo ò yà,
kè bèe do í kèè o kpéi,
kè bèe kèè.

Pɔɔri dāmè kékote Odommu

²² Deè n díti sàā kè n yí kōtoo di cie. ²³ Di mmānni n ténke í pí mutōmmú mamù i ntempè mmieke, yebie mpéu mieke nke n dāmè kè di síéké. ²⁴ Bāmbā n dō kékote Ešipany nwe, m bo nkari kéyeroo di cie ke di yà, kè n yēmmèe narike kè ti dōté, kè di n teennè kuce. ²⁵ N né yóó niitè kékote Sedisademmu nwe kéduó nKirisi kabe yepārè. ²⁶ Maseduānni kabe nè Akayii kabe bèe pāmū yepārè ke bo teennè Kirisi kabe bečiribè bèè bo Sedisademmu. ²⁷ Bè tātāt nè bēnāā ndi ke bè pā de kó yepārè, bè do dò nké bè pāmu. Ke yé Sifube bèè bo Sedisademmu bè bè nákéme Kuyie nnāānti bēmbē bèè í tú Sifube. Bè tū ndò nké bè pāmu be kperε. ²⁸ Kè m bè duó nde kó yepārè ke dèe, m bo nkari Ešipany kéyeroo di cie. ²⁹ N yému ke dò m bo nkāroo dii yiè ke di too Kirisi kó mesāā mme.

³⁰ N kabe n di békūmu, nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyētiri kpéi nè Muyaánsààmù müu 5 nte kè ti ndó titabè ke tú di n wënnénè dimāu kēmbāá Kuyie n kpéi, ³¹ kè n yenténè Sudee kó itookperí yēmbè. Kè Sedisademmu kabe cōuté m bè tao yèè pārè. ³² Kè Kuyie ndó m bo tuokoo di cie nè diwèl, kéompè sāmḡpó. ³³ Kuyie nkùu duó nkuyèhnaati kù ndi bonè dimau. Kè dè mme ndo.

16

Mudummu

¹ N dō ke di náké kè di nyé ti tāū Febée wèè pí nSānkiree Kirisi kabe ĩnni mieke mutōmmú, ò kērōomè mme. ² Dí ò cōuté nè ti Yiè nkó diyētiri, Kirisi kabe dò nkēncōumè betabè, ké nhò teennè dè ò békú dii mānni meteēmmè. Ò teennèmu benitibè péu, ke n teennè mí m mōmmu.

³ N dōunko Pirišidi nè Akidaasi nè bè ti wē nke pí nYesu Kirisi tōmmú. ⁴ Bèe káátè mukūū ke n deetè. Dè í tú mū maa bè sánti, nè Kirisi kabe bēmau ndi bèè í tú Sifube. ⁵ N dōunko bèè tiku be cīētè ke báá nKuyie ke dōu n népo sàū Epaineti, wèè keté ke cōuté Yesu Asii kó kutempè mmieke. ⁶ N dōunko Maari wèè pí mmutōmmú mediè ndi kpéi. ⁷ Kè dōunko Āndonnikuusi nè Sunniyaasi n cie kabe, nè bè ti do wē nke kpeti, benitidiebè mbe Yesu tōrè mieke. Bèe n niiténè ke cōuté Yesu.

⁸ Kè n dōunnēnko Āmpidiyatuusi n néposàū ti Yiè nkó kuce mieke. ⁹ Kè dōunko Udimεε wèè múnke pí nKirisi tōmmú nè n népo Sítakiisi. ¹⁰ Kè dōunko Apedesi Yesu tōnti wèè fiikú ti Yiè nkó kuce mieke. Nè bèè pí mmutōmmú Adisitobuuri cīētè. ¹¹ Kè dōunko Edodiyāō n cīētè kou nè Násiisi cīētè kabe bèè cōuté ti Yiè. ¹² N dōunko ti tabè Tidifenni nè Tidifoosi, bèè pí nti Yiè ntōmmú nè ti tāū sàāwè Pēdisii wèè pí nti Yiè ntōmmú mediè. ¹³ Kè dōunko Dufuusi Kuyie ntāātè wè nè o yō, wèè múnke tú n yō. ¹⁴ Kè dōunko Asēnkiriti nè Fekōō nè Edimesi nè

Patirobaasi nè Edimaasi nè ti kɔbe Kirisi kɔbe bèè be bonè. ¹⁵ Ke dɔunko Fidokɔsi nè Sudii nè Nedeè nè o tãũ Odimpaasi nè Kirisi kɔbe bèè be bonè.

¹⁶ Di dɔunko ditɔbè nè diwèl. Kirisi kɔbe bəmɔu di dɔunko.

Nyénè bèè ǎǎ metotímè be kpéí

¹⁷ N kɔbe n di náammu ke tú: Di nyé bèè ǎǎ metotímè Kirisi kɔbe cuokè be kpéí, ke náá ntii cǎǎ ke bè fétinko. Di bè détinne dimáǎ. ¹⁸ Bè í pī nti Yiè nKirisi kó mutómmú, bè wanti bəmáǎ kó mudii mmu. Ke ɔ nnáá nnè inunaatí nè yesǎǎ, ke sou nKirisi kɔbe bèè í kpenke. ¹⁹ Benitibè bəmɔu yému di yiemme ti Yiè nkó tináǎnti. Dè n naati mesàǎ, n né dó di nyému mesàǎ nnè meyei ke báǎ ta meyei mmieke. ²⁰ Kuyie nkùu duò nkuyeñnaatí kù bo duó nkè di cuuti dibɔò ké di nantoo bàmǎ.

Ti Yiè nYesu kó mesàǎ ní ndi bonè.

²¹ Timɔntee nè wè ti neiti wè di dɔunko, kè n cie kɔbe dususi nè Sasɔɔ nè Sosipatee kè bè múnke di dɔunko.

²² Mí nTerisuusi wèè wàri dipátiri dii, m múnke di dɔunko ti Yiè nkó mewennímè mieke.

²³ Kayuusi m bàté wèè cǐtè nè Kirisi kɔbe tiku dè ke báǎ nKuyie nè Edasiti dihei kóò dítídóúnti nè ti népo Kadituusi bè di dɔunko.

[²⁴ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàǎ ní ndi bonè dimɔu. Kè dè mme ndò.]

Kuyie nyètiri ndeu

²⁵ Ti sánti Kuyie nkùu bo na ke di kpénkúnne ku kó kuce mieke nè Tináǎnsàǎti n di náá ntii. Dè kó Tináǎnsàǎti ti náǎ Yesu kpéí nke, ke ti benkú timómmanti Kuyie ndo sɔnnè ti nè dimɔnni.

²⁶ Di mmɔnni dè kó tináǎnti ténke í sɔri, Kuyie mpǎǎnǎǎnti náǎntbè do ti nwàri. Kuyie nkùu bo sǎǎ kuu yé ti ntii náǎ nyibotí imɔu kè li ti cɔuté ké ntii tá ke dɔori ti yémmè.

²⁷ Nè ti Yiè nYesu kó diyètiri Kuyie nyètiri ndeu, kunku kùu mǎǎ tú meyèmmè yiè yebie nyebie. Kè dè mme ndò.

Pɔɔri wàri dīi pátírí ketirì Kirisi kɔɛ bèè bo Kòdenti Di mpátírí náá ntí

Pɔɔri weè wàri di mpátírí Kòdenti kɔɛ. Ò do bo di wàri ke bo Efeesi kó diheì ndi kékeè dikɔnkɔ̀nni dīi bo Kòdenti Kirisi kɔɛ ònni mieke nè bəmómumambe bè múnke do ò wàrimè kóò biéké itié mmai Kuyie nkó kuce mieke.

Dé kó dipátírí mɔke itié nyiboti ibotí nku muwedəunfòmumu ìnkè dīi ti náá mMuyaánsààmù duò nyèè pàrè kpéi nnè ti dò nke nyè pírínè mèè botí ke teennè titòbè. Kòò wètè ke Ikú Yesu tanfàtè ke benke ke tú demou de mieke medókùmè meè tu dèènni.

Di mpátírí náánti duò ke dòmme

1. Mudəummu 1:1-9
2. Metotimè mèè do ànné Kirisi kɔɛ bèè bo Kòdenti be cuokè 1:10-4:21
3. Kirisi kou dò nkéndò mpáíi nwe nè dipopuò kó tináahti 5-7
4. Kirisi kou dò nkénte omáá kékáá ndè 8:1-11:1
5. Kirisi kɔɛ dò nke níi ndòmme kuwedəundieku mieke nè Mudisààmù tu mù 11:2-34
6. Muyaánsààmù nduò nyèè pàrè kó tináahti nè ti bo ndómè titòbè 12-14
7. Mukúkéyántímù kó tináahti 15
8. Dikòù nè mudəummu səmmu 16

Mudəummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkuù n yu ke dó n náá Yesu Kirisi kó ditənni mí nnè n népo Sositenni, tī di wāu di mpátírí dīndi Kirisi kɔɛ bèè bo Kòdenti.

² Tī di dəunko dīndi Kirisi kɔɛ bèè bo Kòdenti, dīndi bèè wēnnénè Kirisi kè Kuyie ndi wénkúnne ke di cānné, ke dəunko bèè kó dimàà yu ti Yìè nYesu Kirisi yètiri tipítì timou. Yesu wèè tú ti Yìè nke tú be Yìè. ³ Kuyie nti cice nè ti Yìè nYesu Kirisi bè di dɔò mmesàà nke di pà kuyehnaatí.

Kuyie nti dɔò mèè sàà nnè Kirisi ti kó mewēnnimè mieke

⁴ N sántimu Kuyie nsàà nè kù di dɔò mèè sàà nnè Kirisi di kó mewēnnimè mieke, ⁵ ke di pāa ndemou botí, kè di nò nke náá nKuyie nnáahti ke yé demou. ⁶ Ke yé Kirisi kó tináahti fífkúmè di mieke tei tei. ⁷ Kè di mɔke Kuyie nkó yepàrè yemou dīndi bèè bàa Kirisi bo wēténimè. ⁸ Kuyie mbo di fíi kè di na kétuəke kumànkú. Kè ti Yìè nYesu Kirisi nīwētini ke báa yà ò bo di sei ntii ìnkè. ⁹ Kuyie nkùù di yu ke di taunnè ku Bire ti Yìè nYesu Kirisi, kù dòòrimu kù béi nti.

Meyatimè Kirisi kɔɛ cuokè

¹⁰ N kɔɛ n di náámmu nè ti Yìè nYesu Kirisi kó diyètiri, ke tú di nyo ditòbè tu mù kè meyatimè bá mbo di cuokè, kè di nwè mmeyəmmè mēmáà nè iyehotí imáà. ¹¹ N kɔɛ n náá mmemme ke yé Kodowe cītè kɔɛ n nàkémè ke tú yekpàrè bo di cuokè. ¹² N kèèmu bəmabè tum: Mí ntú Pɔɔri kou. Kòò tòu tu: Mí ntú Apodoosi kou. Kòò tòu tu: Mí ntú Pieri kou. Kòò tòu tu: Mí ntú Kirisi kou. ¹³ Di yèmmè dò nKirisi toté toté maa? Mí mPɔɔri mfi ku di kpéi nkudapāatí ìnkàà? Bè di ànné batémmù nè mfi kó diyètiràà?

¹⁴ N sánti Kuyie n yí ànnémè batémmù di kóò mɔu kè dè í tú Kirisipusi nè Kayuusi. ¹⁵ Òmɔu báa na ke dɔò bè ò ànné batémmù nè n kó diyètiri. ¹⁶ Éé! Nh ànnému batémmù Setifannaasi cītè kɔɛ, be kó difònkúò n yí yé kè m bo nhànné otəu mɔu batémmù. ¹⁷ Kirisi í n tɔ nkè m bo nhàà benitibè batémmù, wè n yu kè m bo náké Tinàànsàatí nti, ke bá nti náá nnè onití kó mecii, ti yàà bo kékúnne kudapāatí náahti kó muwērímù.

Kuyie nkó mecii cāannémè benitibè kɔme

¹⁸ Kirisi kumè kudapāatí ìnkè kó tináahti dò nkuwaátóo nku bèè feti be borè, ke né tú Kuyie nkó muwērímù tinti kù deetè bè ti borè, ¹⁹ kéndonnè ti wàrimè kè tú: Bèè mɔke meyèmmè m bo mè dèite, kéúté mecii yembè cii.

²⁰ We nténke né tú meyèmmè yìè? We ntu opátíyíétíwè? We ntu tinciti yìè? Kuyie mbenkemu ke tú benitibè mɔke mèè yèmmè tu mewáátéyèmmè mme.

²¹ Benitibè í na ke banté Kuyie nnè be kó meyèmmè, deè te kè Kuyie ntāāté ke deeri bèè tá tináahti ti náá ntí, tii dò ntiwááténáahti bèè ti yete be borè. ²² Sifube dó kéyà tidietí, kè Kerekibe bie wanti mecii. ²³ Tinti me nnáa nKirisi kpéi nke bè baaké wè kudapāatí ìnkè, Sifube í dó de kó tináahti, ti dò ntiwááténáahti nti bèè í tú Sifube be borè. ²⁴ Bèè kó dimàà yie nKuyie, nSifube nè

bèè í tú Sífube Kirisi bè benkúmu Kuyie nkó muwērímú nè ku kó mecii. ²⁵ Ke yé Kuyie ndòòrì dè dòmme dèwáátékperè nde ke nè pēētē benitibè kó mecii, kù dàòrì kè dè dò ndè cīnnìmu ke nè pēētē benitibè kó muwērímú.

²⁶ N kòbe wénténè dimáà dīndi Kuyie nyu bè. Mecii nyembè nè benitidiébè nè bekpaàtibè bè í sū di mieke. ²⁷ Kuyie ntùóté kute nkù kuù nkòbe wúó ndè kè dè dò ndewáátékperè ke fèikúnne mecii nyembè, ke tùóté bè wúó ndè kè dè cīnnì ke fèikúnne bekperibè, ²⁸ ke tùóté bè wúó ndè kè dò ndè í tú dèmarè, bè sènkù dè ke fèikúnne dedierè, kè dè náá ndetetirè, ²⁹ kè dè bo yie kòò mǎu báá déúkúnne omáà Kuyie nyilikè. ³⁰ Kuyie nkuù di taunnè Yesu Kirisi, kòò di duó mmecii nke di wénkúnne, ke di deētè ke di cànnè kè di tú ku kòbe. ³¹ Ti wàrimu ke tú: Kòò mǎu dǎ kénsāntí omáà, ò nsāntí omáà Kirisi ò deētè mēè kpéí.

2

Pǎori do í náánnè meniticii

¹ N kòbe n kǎtoò diì mǎnni di cie, n do í di nàké Kuyie n náàhti nè yetannò dieyè yoo nè onití kó mecii. ² N do í dǎ kè di nàké titetì mati tii í tú Yesu Kirisi bè baaké wè kudapāātí ìnkè o kpeti. ³ M bo diì mǎnni di cie ke dò nhocīri nwe kè kufǎwáá nní nni mbo kè ò kpeutí. ⁴ N do í di tiè ke di náá nKuyie nnáàhti nè menáàhkùò nyoo nè mecii, n do náánnè Muyaánsààmú kó muwērímú mmu kè benitibè banní, ⁵ kè dè bo yie nkè di tákumè bá nfíikú onití kó mecii nyíinkè, mè nfíikú Kuyie nkó muwērímú ìnkè.

Kuyie nkó mecii sàrimu

⁶ Nh 5 nnáá mmecii nKiri kòbe bèè kpenke bèmbè Kuyie nkó kuce mieke, dè kó mecii nyí tú kute nkù kuù nkǎmè yoo bèè baké be kǎmè, ke yé bèè baké be wērímú yóó deēmèmu. ⁷ Ti náá nKuyie nkó mecii mme mēè sǎri, kù do tǎāté mè kè kute nkù mu nyí bo, ke bo ti tannè ku kó tikpeti mieke. ⁸ Bèè baké kute nkù kuù mbè í banté dè kó mecii, nkè bè do mmè banté bè na bá mbaaké ti Yiè ntikpeti yiè nkudapāātí ìnkè. ⁹ Ti wàrimu ke tú:

Òmǎu í yà dè,

òmǎu í kēè ti,

òmǎu í totí ti o yèmmè

Kuyie nde ndòò bèè kù dǎ be kpéí.

¹⁰ Kuyie nduó nkè ku Yáá mbenke tímbe ku kó disǎri, ke yé Muyaánsààmú yémèmu demǎu bá Kuyie nkó disǎri dieri. ¹¹ We mbo na kényé otǎu yèmmè dòmme kè dè í tú o mǎmmu, mēè botí nku òmǎu í yémè Kuyie nyèmmè dòmme kè dè í tú Muyaánsààmú. ¹² Kuyie nti duó mmuù Yáá nyí tú kute nkù kǎmu, Kuyie nkǎmu mmu kè dè bo yie nkè ti banté kù ti dǎò dè nè ku kó mesàà. ¹³ Ti 55 í nnáá Kuyie nnáàhti nè onití kó mecii, ti 5 nnáá Muyaánsààmú ti duó nti nti. Ti 55 nti nti Kuyie nkó benitibè.

¹⁴ Wèè í mǎke Muyaánsààmú ò báá na kénye Muyaánsààmú ti náá Kuyie nkpeti ti, ti 5 ndò ntiwááténáàhti nti o borè. Bèè mǎke Muyaánsààmú bèè bo na kè ti banté, bèè í mù mǎke bè báá na kè ti banté. ¹⁵ Wèè mǎke Muyaánsààmú wèè bo na kèbanté demǎu, wèè í mù mǎke ò báá na kóò bekénè, ¹⁶ ti wàrimu ke tú:

We nyé ti Yiè nyèmmè dòmme?

We nkù duó nyitié?

Tinti me mmǎkemu Kirisi kó meyèmmè.

3

Kuyie ntǎmbè bemǎu bè mǎmu

¹ N kòbe n yí di náánnè ke dǎnnè bèè kpenke Kirisi kó kuce mieke, n di náánnè ke dǎnnè kute nkù kuù nkòbe mbe, ke yé di kpaá bemme Kirisi kó kuce mieke. ² N do di duó memiè mme, n do í di duó mmuciè, ke yé di do í yóó namè kè mù di, bá nè yiénní di báá na, ³ ke yé di kpaá mǎkemè kute nkù kuù nkòbe kó meyèmmè dèè tu yekpàrè nè mehēēmmè deè benkú di fòmmu í cēētāmè. ⁴ Kòò mǎu tú: Mí ntú Pǎori kou nwe, kóò tǎu tu: Mí ntú Apodoosi kou nwe. Di dǎori ke dò mbèè í yé bèmbè Kuyie.

⁵ We ntu Pǎori ke we ntu Apodoosi? Ti tú Kuyie nkó betǎmbè mbe ke di niitè Kirisi kó kuce, bá wè kòò pí nKuyie nyé nwèè pí mmuù tǎmmú. ⁶ N fíimmu, kè Apodoosi yǎore, kè Kuyie nte kè dè kǎtè. ⁷ Dè í tú wèè fíi nyoo wèè yǎore bèè dǎò mǎmamú, Kuyie nkùù te kè dè kǎtè, kuù dǎò demǎu. ⁸ Wèè fíi nnè wèè yǎore bè mǎmu, Kuyie nyóó yietí bá wè o tǎmmú dòmme mme. ⁹ Ti wè nke pí nKuyie nkó mutǎmmú mmu kè di tú Kuyie nkó kupaku, ke dò nKuyie ncīētè kó imarí. ¹⁰ Kuyie nkuù n duó kè n dǎ mbemaribè kóò kǎtí ke pūūtè kè betǎbè sǎkú, bá wè ò né ndake ò mǎa mēè botí. ¹¹ Dipūù dǎu nke deēmú dii tu Yesu Kirisi, òmǎu báá na kèpūūtè diterí mari. ¹² Dipūù dimáà ìnkè bèmabè mǎamu nè timátí péti, kè betǎbè mǎa nè mesǎo, kè betǎbè

maà nè yetàsààyè, kè betàbè maà nè ideí, kè betàbè maà nè timúti, kè betàbè maà nè tiyonti. ¹³ Bá wè ò maànè dè bo feité Kuyie mbeénti yiè, kè kùu dè yááké nè muháá. ¹⁴ Wèè maà dipūū ìnkè kè muháá nyí cúté o kperè, de yiè mbo pété ticuuti. ¹⁵ Kè wèè kperè me ncúté, ò báá pété ticuuti, ò né yóó cootému kè dè né ndò nhò yenté muháá mmieke ke yè.

¹⁶ Di í yé ke dò ndimau di wè nkétú Kuyie nkó təcítè nte kè Muyaánsààmù bo di miekaà? ¹⁷ Kòò mǎu kùu Kuyie ncítè Kuyie mbo ò kùu múnke, ke yé Kuyie ncítè dòmmè páíí nwe kè di wè nke te ntú.

¹⁸ Òmǎu bá nsou nhomáá, wèè yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó mecii wèè yei nkè dèe yie nkòo pété mecii mómmǎmmè. ¹⁹ Ke yé kòò mǎu yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó mecii Kuyie nhò wùò nkuyèinkù nku. Ti wǎrimu ke tú: Kuù duò nkè mecii nyembè cii mbè pfi.

²⁰ Kè titeti wǎri ke tú: Kuyie nyému mecii n yembè yeñtotí. Kù yému i túmè detetirè. ²¹ Òmǎu tú mbá mpoti ò wèñnè yie nyoo yie, bémǎu bè tu di kòbe mbe. ²² Pǎorǎa, Apodoosàa, Píerǎa, kutenkàa, mufòmǎa, mukūñàa, demǎu dè tu di kperè nde, ²³ kè di tú Kirisi kòbe kè Kirisi tu Kuyie nkou.

4

Kirisi kó yetǎrè

¹ Di dò nké nti wúo nKirisi kó betǎmbè mbe ò duò nkè bèè nàa nKuyie nkpeti tii sǎri. ² Bè bèkú ti otǎnti tu ò bo mpimmè o tǎmmu weti. ³ Mí nkpeí kè dǐndi yoo kutenkù kuù nkó kubeéndieku makú bo m bekénè, dè í n kǎónnè, n yèmmè me mmúnke í m bekúnè. ⁴ N né í yé n wenni páíí, n Yiè nweè tu n kóo beénti. ⁵ Dèè kpéí nte kè n tu di bá mbekúnè òmǎu kè dimǎnni mu nyí tǔàke. Mbaanè ti Yiè mbo wèñnè, wèè yóó fei ndèè kó dimáa do sǎri demǎu, kédenneni dèè kó dimáa bo benitibè yèmmè mieke, kè Kuyie nsǎnte bá wè ò mǎnnè dii sǎnni.

⁶ N tǔóté mí nnè Apodoosi ti kó medonnimè kè dè bo di teennèmu kè di banté dináaǎhǎntiri dii tu: Òmǎu báá sénté tii wǎri. Òmǎu tú mbá ndéúkunko omáa yoo Kuyie nkóo tǎnti mǎu ke kékunko otǎu. ⁷ Dè dòmmè kè di déúkunko dimáa? Di mǎke dè Kuyie nkuú í dè ndi pǎa? Kè kuù dè ndi pǎ, ba nte kè di pǎti ke dò ndi dè waá nnè dimáa.

⁸ Di yèmmè dò ndi yíftému kè dè sǎnnè kè di kpenke ke baaté, dè í dò mmemme, n né báámmu Kuyie nke dǎ dèe mǎ dǎd kè tí wènné kébaaté. ⁹ Dè dò nKuyie ntǔóté tǐnti ku kó betǎmbè mbe ke dǎd kuyóú kòbe, kè ti dǎnnè benitiyeibe bè dǎ kékua bè, benitibè bémǎu nè Kuyie ntǎrè de ìikè. ¹⁰ Ti naa ntiyeinti nti Kirisi kpéí, Kirisi kpéí nkè dǐndi ciitè, kè ti cǐnni kè di kpereni, kè bè ti sǎnku kè di sǎnti. ¹¹ Mómmu nwe nè yienni ti fǐfǐrimè nè dikǎnni nè sínéyèí, ke kpa tiyǎati, kè bè ti fǐfǐnku, kè ti áánte tipǐti timǎu ke kpa ti á dè ¹² ke pfi mmutǎmmú ke yonnè, kè bè ti sǎá nkè ti bè pǎa nKuyie nkó mesáa, kè bè ti fǐfǐnku kè ti mi, ¹³ kè bè ti náa ntiyeiti kè ti bè tǐnninko tisǎati, kè bè ti wúo nkutenkù kuù mmieke ke dò ntiyonti nè desǐntékpere bè ùtóo dè.

¹⁴ N yí ti ndi wǎri ke bo di ánnè ifei, n ti ndi wǎri ke bo di tiémmu dǐndi m bí n dǎ í. ¹⁵ Bá kè di mǎòte bèè di baké kè bè tǔàke tǎkoupípiitè (10000), mǐ tu di cice ke yé mǐ di nákmè Tináaǎsǎati ke di benke Yesu Kirisi kó kuce. ¹⁶ N di náámmu n tǔnnè n kó meborime. ¹⁷ Dèè te kè n di duǎnko m birè Timǎntee n dǎ wè mǎdiè kòò tǔ nti Yiè nYesu kè dè wenni, kòò bo di dente n tǔ mmèè boti Kirisi ke mǎ tiè nKirisi kòbe tǐrè yemǎu.

¹⁸ Bémabè di mieke mǎke sifei nsi kè bè yèmmè dò n yí kǎroo di cie. ¹⁹ Kè Kuyie ndǎ n kǎroomu ke bo yà de kó sifei yembè, kéyá nsà kè bè náánnè be nǎ mǎa yoo bè dǎòri timati. ²⁰ Kuyie nkpaátiiyuu í tú munùbèmmù mǎa, di tu nè mǎdǎòrimè mme. ²¹ Di dǎ nní nkǎroo di cie ke tǎ didáa ndià? Yáa di dǎ nní nkǎroo ke di dǎ ke yǎd?

5

Meyei mmèè dǎòri Kirisi kòbe cuokè

¹ N yomu bè náámmè tipǐti timǎu di borime í wennimè. Kè di dǎòri bá bèè í tǔ nKuyie mbè í dǎòri dè. Bè tu òmǎu dǎutiniè o cice pokú. ² Nè mmemme kè di kpaá mǎke tefenté, dè do dò ndi yèmmè mǎe caàrè kè di beti de kóo niti di cuokè. ³ Mí n kpéí, bá n yí me ndi bonèmè, n yèmmè di bonèmu kè n dié nke bekénè de kóo niti. ⁴ Di tí nnè Yesu kó diyètiri, n yèmmè nè ti Yiè nYesu kó muwèrimú dè yó ndi bonèmu. ⁵ Kè di ò duò ndibǎd, kóo kǎnti kú kóo wènni cooté tibeénti yiè.

⁶ Di í dò nkénsǎnti dimáa di wennimè, ke yé mutie mùu muuti pèè mù ǎǎ mmamè sǎmpǎ nwe kè tipèècootii múúti timǎu. ⁷ Deitenè mutie mùu muuti pèè di mieke kéntú tipèècooti pǎnti, ke yé bè kùàmè Kirisi wèè tu diyentèbanni kó fèpièfè ti kpéí. ⁸ Nè dè kpéí nyóunè kè tí

mbaànnè pɛ́ɛ wèè í kààrèné mutie mùù muuti dèè tu ti bo nwennimè ke náá ntimòmmànti, kényóu pɛ́ɛ wèè kààrèné mutie mùù muuti dèè tu tidànniti nè mufòmmu yeimu.

⁹ N sòò di wàri dìi pátíri, n sòò di náké ke tú di bá ntaunè bèè fòmmu í wenni. ¹⁰ N sòò í yē ndi yatenè kute nkù kòbè bèè fòmmu í wenni, kè bè duò mbe yèmmè idíítí, ke yuuku, ke feu yebákè. N sòò yē nKirisí kòbè mbe bèè dààri mē kòò botí. Kè n do mbe nyē n na nyí di yèmu kute nkù mieke. ¹¹ Di mpátíri mieke n dós kè di náké ke tú kòò mǎu tu omáá Kirisí kou kòò fòmmu í wenni, yoo ò duò nho yèmmè idíítí, yoo ò feu yebákè, yoo ò cààri betòbè yètè yoo ò tu kunaàyyààkù yoo ò tu oyúókù, di keté ke báá ò wènnénè kédí.

¹²⁻¹³ Mú í dò nkébe kénè bèè í tú Kirisí kòbè, Kuyie nkuu yóò bè bekénè. Di dòmmu kébe kénè di kó dítfnní kòbè, ti wárimu ke tú: Betínè oyeiwe di cuokè.

6

Kirisí kòbè dò nkéntünnimè be kpeti

¹ Dè dòmmè dín di Kirisí kòbè, kè di mǎke tímáti nè ditòbè di tí kòtèné bèè í tú nKuyie mbe borè, ke yóu di bo tí kòtèné mē Kirisí kòbè borè? ² Di í yē ke dò nKirisí kòbè beè yóò bekénè kute nkù kòbàà? Kè beè yóò bekénè kute nkù kòbè, dè dòmmè kè di né báá na kètüntè tímáti sǎmpótí di cuokè? ³ Di í yē ke dò ntíi yóò bekénè Kuyie ntǎràà? Tí né bo yīkè tí bo tǔntemè mme kute nkù kuù nkpetàà? ⁴ Dè né dòmmè kè di ò mǎke tímáti ke tí kòtèné bèè í tú Kirisí kòbè be borè kè beè tí beké? ⁵ N tí bēi nke ifei ìi bo di pī. Òmǎu í bo di mieke bá omáá wèè cii ke bo na kètüntè tímáti? ⁶ Dè keté ke í dò ndi mǎkenè ditòbè tímáti ke né báá tí kòtèné bèè í tú nKuyie mbe borè.

⁷ Kè di mǎke tímáti nè ditòbè deè benkú di yīkè mē. Di níi na mmimmu bè di dààri dìi mǎnni meyei, nkè bè yúúkú di kpere di yóu kè deè yei. ⁸ Dii pètínke dààri meyei nke yuuku ditòbè. ⁹ Di yèmu ke dò mbèè borimè í wenni bè í tati Kuyie nkpaàtiyuu. Di bá nsoú ndimáá: Bèè fòu mufòmmu muyeimu nè bebəəféúbè nè bèè dǎuti dǎutinè betòbè, nè bèè dààrite isake: Benitidaabè bèè dǎunè bedatòbè nè benitipòbè bèè dǎunè bepòtòbè, ¹⁰ nè beyóóbè nè bèè duò mbe yèmmè idíítí nè tinaàyyààti nè bèè cààri betòbè yètè nè yeyoyóókperè. Bembè kó dimáá í tati Kuyie nkpaàtiyuu. ¹¹ Di mieke bè mabè do tú beè nitibè botí kè Kuyie ndi cīè ndi yei, nke di càànnè kè di tú ku kòbè, kè kù di wénkúnne. Yesu weè te kè Kuyie mmè dàò nè ku Yáá mmieke.

Kirisí kou bo na kéndǎri ò dǎràà?

¹² Bè mabè di mieke tú dè mǎrè í ci, mǎmmuò nwe, demǎu dè né í tí dààri mesàà. N yí ci dè mǎrè n né í yóò yie nkénáà ndè mǎrè kó kudaakù. ¹³ Di tú tidiiti bo dipitiri kpéi nke kè dipitiri bo tidiiti kpéi, mǎmmuò nwe, nè mēmmē Kuyie nyému dè dè de mǎnku tikǎnti tii mē nyí bo di bo ndǎuti dǎutinè mē kpéi nditòbè, tí bo tí Yīè nKuyie nképí nke, kòò tí te. ¹⁴ Kuyie kuù te kè tí Yīè nyǎnté kuù kó muwērimú yó nte kè tí yǎnté múnke.

¹⁵ Di í yē ke dò ndi kǎnti tu Yesu kpeti ntàà? M bo túóté n kǎnti kè duò nhonitipòkù wèè dǎuti dǎutinè benitidaabàà? Biti bití! ¹⁶ Di í yē ke dò kòò niti duónè onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè benitidaabè bè naá tikǎnti tímáà ndià? Ke yē tí wárimè ke tú: Bedé bè bo naá nhoniti omáá. ¹⁷ Kè wèè mē ntàunnè Yesu Muyaánsààmù mieke bè naá nhoniti omáá ndi.

¹⁸ Ncokùnè di bo ndǎutinè mè ditòbè! Meyei ntēmè oniti dǎòmè í sīnkúnko o kǎnti wèè mē nduúnè o pokù í tú wèè yoo o dǎu í tú wèè ò sīnkúnne o kǎnti nti. ¹⁹ Di í yē ke dò nKuyie ndi duò mMuyaánsààmù kè mù bo di mieke kè di kǎnti tu mu cīètàà? Di í te dimáá. ²⁰ Kuyie nkuu di donté kudonku diekù, ndéúkúnkonè ku nè di kǎnti.

7

Pǎri tǎrinè tí dipopuò ìnkè

¹ M bo di tǎnnè di m beke tíi náànti ke tú dè wenni oniti bo nkpa mē o pokàà? Èē, kòò niti í kàáké onitipòkù dè wennimu. ² Benitibè né mē ndǎuti dǎutinè mè betòbè. Nè de kpéi mbá wèè nitidǎu mmǎke o pokù, bá wèè nitipòkù kòò mmǎke o dǎu. ³ Onitidǎu nduò nho pokù ò dò nké nhò duò ndè, kòò nitipòkù múnke nduò nho dǎu ò dò nké nhò duò ndè. ⁴ Onitipòkù í te o kǎnti o dǎu wèè tí te, onitidǎu mē nyí te o kǎnti, o pokù wèè tí te. ⁵ Òmǎu báá yetenè omáà otǎu, kè dè í tú di wènnè ke tǎatè dimǎnni mari ke bo bántè Kuyie, kè di deè di wēte kēsǎoté. Dibəə yàà bo di souté mèè kpéi nke yé di báá namè kǎpī ndimáá.

⁶ N di náá n yèmmè dò ndèè wenni dènde, n yí yē ndi dè dàònè muwērimú. ⁷ N na ndós dimǎu di nni ndònnèmu, tímǎu tí né í wē nyepǎre, bá wè Kuyie nhò pǎ dìi pǎnni càámmu.

⁸ Ntenè n náá nti tidakǎsǎti nè tipokǎsǎti nè bekúpòbè: Dè wennimu di bo nni ndònnè mē. ⁹ Kè di mē nyí yóò na ke pī ndimáá, puokenè kényenke, kè deè tǎùnè di bo ndómè kè dè di tuò.

¹⁰ Kirisi kòbè bèè po nè bèè ye, n yóó mà mbéi ndii nùù í tú n kperi ti Yiè nkperi ndi, wèè ye nhò báá yete o dòu. ¹¹ Kòò mē nhò yete ò nkóké. Onitidòu mē nyí dò nkébeti o pokù.

¹² Díndi betabè (n yóó di náké tí í tú ti Yiè nkpeti, n kpeti nti) kè Kirisi kou mōu po wèè í yie nKirisi kòò dō kè nhò ye nhò báá ò bēti. ¹³ Kòò nitipòkù wèè mē ntú Kirisi kou kē ye nwèè í yie nKirisi kòò dō kè nhò po ò báá ò yete. ¹⁴ Kē yé onitidòu wèè í yie nKirisi ò tákénēmē Kuyie nnè ò pokù kpéi, kòò nitipòkù wèè í yie nKirisi kòò tákénē Kuyie nnè o dòu kpéi, kè bè mē nyàtè bē bí bo détténē Kuyie nke né do kù tákénē. ¹⁵ Wèè í dō Kuyie nkè wèè yete wèè dō Kuyie nwèè wè yóu. De mōnni dēmarè ténkē í bē tàunko. Kuyie ndi deetè kè di bo nfòu diwèi miekē nke. ¹⁶ Onitipòkù, a bo yīme kényé kē do nha bo deetè a dòu? Onitidòu a bo yīme kényé kē do nha bo deetè a pokù?

Bá wè wèe yie nho f̄stiri

¹⁷ Kè dē í tú m mē mbo kē náá ntii Ìnkè, bá wè wèe yie nho f̄stiri Kuyie nyóó ò deetè kòò bo di. Tiinti n tiemmē Kirisi kòbè bēnou. ¹⁸ Kè Kuyie nyóó da deetè kē s̄s̄ nkāa cānté bá ns̄ori kaa mē nyí cānté bá ntú a bo cānté. ¹⁹ Kāa cānté yoo a í cānté de kpeti í bo, a bo nyíemmē Kuyie nkuó de wenni. ²⁰ Bá wè wè mbo Kuyie nyóó ò deetè kòò bo dii f̄stiri kēntū nKuyie. ²¹ Kè Kuyie nyóó da deetè kē s̄s̄ nha tú kudaakù bá nyīkù. Kè kuce mē mbo a bo yīmē kē ténkē bá ntú kudaakù á yè. ²² Kē yé wèè do tú kudaakù ò tiekemē omáá Kirisi kó metaummmē miekē, wèè do te omáá kòò naá nKirisi kó kudaakù. ²³ Kuyie ndi dontému kē yietí kudonku diékù, ténkē bá naánnē benitibè kó tidaati. ²⁴ N kòbè bá wè ò mbo Kuyie nyóó ò deetè kòò bo dii f̄stiri kē nkù tū.

Bèè kókè nè bekúpobè

²⁵ Bèè í po nè bèè í ye, n yóó mà mbéi ntí í tú ti Yiè nkpeti, mí nKuyie ndòò wè mesàà mmfi yèmmē mē dò, kè di bo na kénye n kpeti.

²⁶ N yèmmē dò nti mē mbo yèè mòrè yeiye miekē, dē wennimu kē dò nhoniti mbo o f̄stiri. ²⁷ Kāa mòkē a pokù, a báá yí a bo ò bēti, kaa mē nyí mōkē, a bá nwanti képuokē. ²⁸ Kāa po a í dòò meyi, kaa mē nye nha í dòò meyi. Bèè po nè bèè ye mbè yó nháárimu, deē te kē n yí dó di ta mēháárimē miekē.

²⁹ Nte n duò nyii tié: Dimōnni kúpému, bèè po, bē ndò mbè í po. ³⁰ Bèè kuò mbè bá ndakenē yedabùò, bèè yānkù bē bá ndakenē tiyānkùti, bèè do mbè bá ndakenē mudommu. ³¹ Bèè mòkē tikpāti bē bá ntí dākenē, kē yé kutenkù autēmē kē bo deē.

³² N dō kē di deeténē iyentotí nyi, wèè í po ò ñ ndakenē ti Yiè nkó mutōmmu mmu, kē dō kédòò ti Yiè ndó dē. ³³ Wèè po kòò ndakenē o c̄tētē kó mutōmmu, kē dō kédòò o pokù dō dē. ³⁴ Kòò yèmmē bō tipití tié. Mēè boti nku onitipòkù wèè í ye nnè ospāa nwèè í ye mbè ñ ndakenēmē ti Yiè nkó mutōmmu, kē dō kénwenni bē kōnti nè bē yèmmē. Wèè mē nye nhò ñ ndakenē o c̄tētē kó mutōmmu mmu kē dō kédòò o dòu dō dē.

³⁵ N yí di dōrinē muwērimu, n dō kē di teennēmu kē di mbo kē dē wenni, kē taunē Kuyie nke pī nku tōmmu.

³⁶ Kòò mōu wáa ndipocēnni kē s̄s̄ ndi dō kēpēētē di tuòrè, kòò dō kē di tuóté, kē di tuóté, wè í cààrè. ³⁷ Kòò mōu mē ntotí o yèmmē weti weti, kē bo na kēmpī nhomáa, kē báá tuóté o pocēnni, wè í cààrè. ³⁸ Wèè tuóté o pocēnni ò dòò kē dē wennimu, kē wèè í tuóté kòò kperè dōkē wenni.

³⁹ Onitipòkù wèè ye nhò taunē o dòu nwe bē fōmmu mumōu miekē, kòò dòu mē nku ò bo na kényenke ò dō wè kē di yīè ncénkē tú Kirisi kou. ⁴⁰ N yèmmē dò nkòò í wētē kē yenke dē dōkē bo nhò naati. N yému kē dò n náá ntí Muyaánsààmù muu ti nni nduó.

8

Iwūs bè fié ì yebakè

¹ Di mē nni mbekēmē di bo nhōmmē iwūs bè fié ì yebakè í kó imaa.

Timōu ti ti yému. De kó meyētīmē boti né āā oniti nwe tefentē, a bo ndámē otòu deē ti kpénkūmō Kuyie nkó kuce miekē. ² Wèè yèmmē dò nhò yé dēmarè ò mu nyí yīētē ò dò nkényé kè dē māmē. ³ Wèè dō Kuyie, Kuyie nwe nyé.

⁴ Di m beke kē tú: Ti bo na kénécáa nyiwūs bè fié ì yebakàa? Ti yému kē dò nyebakè í mannē Kuyie. Kuyie mbo kumáa ndi. ⁵ Bá kē benitibè yèmmē dò nKuyie nyí bo kumáa, kē deterē marè bo kē kù mǎnnē, kē mōkē muwērimu kēnkē nè ketenkē. Kutenkù kumōu miekē yebakè bomu kē benitibè tu yé mǎnnē Kuyie. ⁶ Tinti yé kē dò nKuyie mbo kumáa ndi, ti cice wèè dòò dēmōu, wèè ti te. Kè ti Yiè mbo omáá Yesu Kirisi, Kuyie nnè wè bē dòò dēmōu, wèè ti duò mmufōmmu.

⁷ Kirisi kòbe bèè do manténè bè bo nfeumè yebokè ke mu nyí kpenke nè yíenní, kè be yèmmè do nyebokè yé te de kó imaa nkè bè ì cááké dè mbè káónnè be yèmmè mieke ke bè sɪnkũnko. ⁸ Mudii kpɛti í bo tɪnti nè Kuyie nti kó metaumè mieke. Kàa í di dè í da yaari dèmarè, kàa me ndi dè í yóo da yíé dèmarè.

⁹ Kàa bo na kéncaá mbè fié ì wūs yebokè, kè dè báa da dòò dèmarè a né ndake ke báa bo nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke. ¹⁰ Wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke kòò yà fɛ nwèè yé Kuyie nnáahti, kàa kàri yebokè kó ditou mieke ke yo ndè báa yáukũnne o kɔnti kòò ncáá iwūs bè fié ì yebokàa? ¹¹ A yíétè mèè kpéi mba nte kàa bo nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke Kirisi ku wèè kpéi. ¹² Ke yé a bo ndii mǎnni wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke. A yeténè Kirisi nwe o mómmu. ¹³ Kè imaa nyii bo nte kè m bo n kou meyei mmieke, m báa ì cááké, n yàa bo ò bo mmèè kpéi.

9

Bè dò nkédòò dè Kuyie ntɔnti nè o dò nkédòò dè

¹ M báa na kédòò n dómàa? N yí tú Yesu tǎnnàa? N yí yà ti Yìè nè n nǎnfàa? Mii í di nàkè Kuyie nnáahti? ² Bá kè betòbè yé n yí tú Yesu tǎnni, dɪndi do dò kényému, ke yé mii di nàkémè Kuyie nnáahti kè di cèète.

³ N ti nténninko bèè n wátiri. ⁴ M pī mùù tǎmmú í dò di nni nduò kè n yo nke yǎnnàa? ⁵ N do í dò nkémake m pokù wèè tu Kirisi kou kè ti neita, Yesu tǎrè nè o neí nè Pieri bè dòmmaa? ⁶ Mí nnè Bannabaasi tii máa dò kémpí mutǎmmú ke yonnè, kè di teénnè betòbàa? ⁷ We nháapɔnti piú omáa? We nfiiku detie nke í yo nde be? We ncémmu ináake ke í yó nyi miè?

⁸ Di yèmmè bá ndò n náa nke weti kutekù kuù nkpeti máa. Tí wàrimu Mɔyiisi kó ikuó mieke ke tú: ⁹ Báa táu nfenáafè nùù fe puòti dii mǎnni tidiiti, Kuyie nkuó nyinàake nyi mesémmàa? ¹⁰ Tí náa ntii kpéi nke, ke tú, wèè kùutí tidiiti nè wèè tí puòti bè dó mucɔntimu mmu bedé. ¹¹ Mí nwèè di duó ndi wèrè kó mudii di bo n duómme tidiiti dè di yonkaà? ¹² Kè di teénnè betòbè, n do í dò nké di beke kè dèe pèetè be kperaa?

M pètinke duó m máa ndi kè dèmarè báa dítinné Kirisi kó Tináaṣàati. ¹³ Di í yé ke dò mbèè pī nyikuó tǎmmú Kuyie ncɛtè mieke bè de nyonnè, kè bèè feu iwūs diwūstǎnni ìnkè kè bè mǎke be kó imaaana? ¹⁴ Memme Kuyie mbéimè ke tú bèè náa nKuyie nnáahti bè tí náa mbè, mbè duó nke bè yo.

¹⁵ Mí n yí beke dèmarè òmòu, bá m mè ndi wāumè dipátiri n yí dó di n duó ndèmarè, kè n ku nè dikɔnni dè tǔnè m bo mǎamè kécake n yètiri. ¹⁶ M báa na kényóu Kuyie nnáahti ke yé Kuyie nkuù ti nni nduómme, kè n yí dòò memme Kuyie mbá n yóu. ¹⁷ Kè m pī nde kó mutǎmmú nè diwèi, Kuyie mbo n yieti, bá kè n yí dó ké mù pī, n dò nké mù pīrmu ke yé Kuyie nkuù mù nni nduómme. ¹⁸ Dende tú n kó mutǎmmú kpamu tiyetaa? Ǔ, n kó tiyeti tú diwèi ndi nè m bo nàkémè Kuyie nnáahti fàarè ke báa cǔutè tiyeti n do dò nkécǔutè tí.

¹⁹ N temu m máa, n yí tú òmòu kó kudaakù, ke né duó m máa ke tú benitibè beməu kóo tǎnti, ke bo yǔšnni kusũkù Kirisi kó kuce mieke. ²⁰ Nh ǝ mbo Sifube cuokè ke dǎɔri bè dǎɔrimè mme, kè bè tú nyikuó, nni nyi tú ke bo yǔšnni kusũkù Kirisi borè. ²¹ Kè m bonè dii mǎnni bèè í tú Sifube, bèè í yé Mɔyiisi kó ikuó be cuokè, nni ndǎɔri bè dǎɔrimè, ke dò n yí mǎke ikuó ke né tú nKirisi kó ikuó. ²² Kè m bo bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke, m bè énnenè m máa, ké bè yǔšnni Kirisi borè. M mè dǎɔri meməu kè dè bo yie nkè n deetè bèmabè mbe. ²³ N dǎɔri memme ke bo pitè Tináaṣàati nti, kè tí wènnè kètóté tí kó ticuuti.

²⁴ Di yému ke dò mbèè beti muceé mbè ǝ ncokù kòò máa wèè pété tiyeti. Ncokùnè mesàa nképété tiyeti. ²⁵ Bèè dó kébeté muceé mbè ǝ keté kémbéu kè dè yóumu, kè bè mǎke bè ci dè pèu. Bè wanti képété ketenkè kè nkó tiyeti nti, tii í mǎnni, kè tinti wanti képété kéinkè kó tiyeti tii yó mbo sáa. ²⁶ De te kè n cokù ke yé m beti dè, n yí sǎntè ke puòti detetirè. ²⁷ N fěũnko m máa ndi weti weti ke pī n kɔnti mesàa nke yīèkù m bo nàkémè betòbè Kuyie nnáahti kè Kuyie nnè n dootó.

10

Di bá ndònnè Isidayɛri kòbe

¹ N kòbe n yí dó di yé nti yembè do kérímè dikpáa cuokè kè diwetiri bè ni, kè bèè séntè dàméèri tipènti kou. ² Ti bo na ke dò bè ánnè bátémmu diwetiri mieke nè dàméèri mieke, bè yíé mmèè kpéi nke tú Mɔyiisi. ³ Kè bèè di beməu mudii mùù duóni kéinkè, ⁴ kéyà beməu Kuyie mbè duó mmèè nie, mèè yìèni dipèri. De kó dipèri do benkú Kirisi nwe. ⁵ Nè memme Kuyie nyí mpénsiri bèmabè be mieke kè bèè kú dikpáa mieke.

⁶ Dè dǎǎ memme ke bo benke tímbe kè ti bá mbè dǎǎ kéndǎ meyei nkó mudaǎrimù. ⁷ Di bá ntù nyebǎkè, be mieke bémabè do dǎǎmè. Ti wǎrimu ke tú: Kè bèe di kényǎ menaǎ nkéité kénhau. ⁸ Di báǎ ndauti dǎutinè ditǎbè, be mieke bémabè do me ndǎǎ kékú sikǎupípisidè nè sikǎupísitǎǎti (23000) diyie dimǎǎ mieke. ⁹ Di bá nyíinko Kuyie mmieke, bémabè be mieke do me ndǎǎ kè iwǎǎkke bè dǎǎmù kè bèe kú. ¹⁰ Di bá nséi nKuyie, be mieke bémabè do me ndǎǎ kè Kuyie ntǎnni ku tǎnni dii kǎǎ kè dii bè kú.

¹¹ Dè mè dǎǎ kè bè ti wǎri ke bo benke tímbe yemǎrè sǎnye yiè nkǎbe. ¹² Kè dè tǎ ndǎ mmemme, wèè yǎmmè dò nhò cǎǎmù wè nyé kòò báǎ do. ¹³ Mǎbennímè mamè í di tuǎkúni betǎbè í yémè. Kuyie mbéi nti kú ti dǎǎrimu, kú í yóó yóó kè mǎbennímè pǎǎtè di wǎrimù kè mè di tuǎkéní kuù yé kú yóó yímè kè di mè na kényè.

¹⁴ N kǎbe n di náǎmmu, bá ntǎnnè yebǎkè. ¹⁵ N di náǎnnè ke dǎǎnnè benitibè bèe cii bémbe. Wénténè di mǎmmámbe n di náǎ nti. ¹⁶ Ti ǎǎ sǎnte Kuyie nkéyǎ fèè bǎǎfè fèe benkú ti wǎmmè Kuyie nkó mesǎǎ nti pǎǎtémè nè Kirisi kó mukúǎ mmieke. Ti wǎrí dii mǎnni pǎǎ ke cǎǎ ndè benkú ti wǎmmè mme Kirisi kó tikǎnti mieke. ¹⁷ Ti ǎǎ nyóó wǎrí pǎǎ kòò wǎmmu, dè me ndǎ nè Kirisi kǎbe, bá kè ti sù, ti wǎ nhoniti omǎǎ ndi. ¹⁸ Wénténè Isidayeeri be kó mǎborime, bèe cǎǎ nyiwǎǎ bè feu í Kuyie mbè kú tǎunǎmu.

¹⁹ Dè í me ndǎ nè imaa nyii fié yebǎkè, imaa nyoo yebǎkè dè í mǎke muwǎrimù mamù. ²⁰ N né dǎ kè di náké ti tú: Kè imaa mbè fié í Kuyie mbè tǎunkonè Kuyie, meǎ botí nku imaa mbè fié í yebǎkè bè tǎunkonèmè yebǎkè. N né í dǎ òmǎ di mieke ntaunè dibǎǎ. ²¹ Di báǎ na kényǎ ti Yiè nkó fǎbǎǎfè nè yebǎkè kǎfe, di báǎ na kédí ti Yiè nkó mudii nè yebǎkè kǎmu. ²² Yǎǎ di dǎ kǎí nti Yiè nkó kemieke nke? Di yǎmmè dò ndii kǎǎnni kóo pǎǎtǎǎ?

Dǎmarè í ci, demǎu dè né í dǎǎri mesǎǎ

²³ Bémabè di mieke tú: Dǎmarè í ci! Mǎmmuǎ, demǎu dè né í ti dǎǎri mesǎǎ. Dǎmarè í ci, demǎu dè né í ti teǎnnè Kuyie nkó kuce mieke. ²⁴ Òmǎǎ bá nwanti omǎǎ kó mmucǎntimu, ò pǎǎtǎke nwanti otǎu bo cǎntémè mme.

²⁵ Di bo na kǎncǎǎ mbè fiiti ii maa ndikǎtǎri kè di yǎmmè bá ndi bekúnè. ²⁶ Ti wǎrimu ke tú: Ketenkè nè dǎǎ kó dimǎǎ bo ke mieke, ti Yiè nweè dè te.

²⁷ Wèè í tǎ nKuyie nkǎo di yu mudii kè di kǎte, di dè di duǎ ndèè kó dimǎǎ, di yǎmmè bá ndi bekúnè. ²⁸ Kòò mǎu me ndi náké ke tú: Bè feúté í mǎmaa dibǎǎ ndi. Di báǎ di, dè yǎǎ bo kǎkǎnnè wèè di náké. ²⁹ Dè í tǎ n yé dii kó meyǎmmè yó ndi bekúnè, wèè me ndi náké o kǎí nke.

Kè dè yǎmmè òmǎu bo yí otǎu kǎí mbǎ nte kè n yóu n dǎ kédǎ dè, ³⁰ kè n sǎnte Kuyie mmudii kǎí nke yo, nhòmǎu báǎ na kè n sei.

³¹ Kè di yo nyoo di yǎ, di dǎǎri dǎǎ kó dimǎǎ dè ndéúkunko Kuyie nyètiri. ³² Di bá ndǎǎri dǎmarè dǎǎ bo bo nhotǎu, Sifu yoo wèè í tǎ Sifu yoo Kirisi kou mǎu. ³³ M mǎmmuǎ n yí wanti n kó kuyǎnnatí, n wanti betǎbè kǎku nku, kè dè bo yie nkè bèe cooté.

11

¹ Ntǎnnè n kó mǎborime, kéndǎnnè m mǎmmuǎ n tǎnnemè Kirisi kǎme.

Onitipòkù nè onitidǎu bè bo ndǎmmè bè báǎ ndii mǎnni Kuyie

² N di sǎnti di yémè n kǎí nyemǎrè yemǎu nè di tǎnnemè itíe n di duǎ nyi. ³ N né dǎ di nyé ti tii tú tii: Kirisi wèè baké benitidaabè, kòò nitidǎu baké onitipòkù, kè Kuyie mbaké Kirisi. ⁴ Dèè kǎí nte kòò nitidǎu báǎ nyoo ò náǎ nKuyie náǎnti ke óké dǎmarè ò sǎnkǎri Kirisi nwe. ⁵ Kòò nitipòkù me nyí kǎnké o yuu ò báǎ ndii mǎnni yoo ò náǎ nKuyie nnáǎnti ò sǎnkǎri o dǎu nwe dè í cǎǎnnè ò bo kuómè meyubii. ⁶ Kòò nitipòkù í dǎ kǎnkǎnké o yuu wèè kuó, kè ifei me nhò bonè ò bo kuómè wè nkǎnké o yuu. ⁷ Onitidǎu í dò kénhóké dǎmarè ke yé Kuyie nhò dǎǎmè kòò bo nkú dǎnnemè ke kú déúkunko, kè dǎǎ onitipòkù kòò bo ndéúkunko o dǎu. ⁸ Kuyie nyí tǎtè onitipòkù kó diwétiri ndi ke dǎǎnnè onitidǎu, kú tǎtè onitidǎu kperi ndi ke dǎǎnnè onitipòkù. ⁹ Kuyie nyí dǎǎ onitidǎu onitipòkù kǎí, kú dǎǎ onitipòkù nwe onitidǎu kǎí. ¹⁰ Dèè te kòò nitipòkù dò nkénkǎnké o yuu, kè dǎ benke Kuyie ntǎrè ò yerímmè. ¹¹ Kuyie mborè onitidǎu nè onitipòkù bè í cǎǎ, ¹² kéndǎnnè onitipòkù yǎnnímè onitidǎu borè, meǎ botí nku onitipòkù pǎímè onitidǎu. Bedé kè bè bohni Kuyie mborè.

¹³ Dindi wúó nkè dè wenni onitipòkù bo mbáámmè Kuyie nke í kǎnké o yuuǎ? ¹⁴ Ti kó mǎborime mieke dè dò nyifei nyi onitidǎu yùti bo nhokúmè, ¹⁵ ke tú diyétiri onitipòkù yùti bo nhokúmè. Ke yé Kuyie nkuù ti nhò duǎmmè kè ti bo nhò kǎnké. ¹⁶ Kòò mǎu dǎ kè ti yete, wè nyé ke dò mmí nè Kirisi kǎbe tǎbè ti í mǎke de kó mǎborime.

Kuyie nkó mudii

(Wénté Matie 26:26-29 nè Mariki 14:22-25 nè Duku 22:15-20)

¹⁷ N dɔ́ kɛ́ di kpànnɛmu. Di tiku mèè tɔ́mmè ke yo nKuyie nkó mudii, mè í di dɔ́ori mesàà, mè pètínke di caàrimu. ¹⁸ Bè n náké ke tú di ɔ́ tɔ́ nké metotímè mbo di cuokè, kè n ti yie ndikéè. ¹⁹ Metotímè ɔ́ nwennimu mǎnni marì, kè bè bo banténè bèè kéri kuce sààkù nè bèè yeté. ²⁰ Di ɔ́ tɔ́ nkényo mmùu dii í tú Kuyie nkɔ́mu. ²¹ Di ɔ́ tɔ́ mbá wè kòò nyo nho kó mudii mmu, wèè kpa kòò kàri dikònni kè betòbè de ndi ke sànnè, káyà menaà nkémuó. ²² Di í mǎke di cɛ́ di bo nyommè ke yò ndi naànaà? Yáa di sènkèrì Kirisi kòbe tǎnni ndi, ke dɔ́ kéfikúnne bèè kpa be kperè? Di dɔ́ n di náké ɛ́nti? Di dɔ́ n di sǎntemaà? Biti! M báa di sǎnte.

²³ Ntènè ti Yiè nni nnákè ìi tié kè n yì ndi tɔ̀o: Bè yóó pì nkèè yènkè ti Yiè nYesu, kòò túóté pɛ́è, ²⁴ kémǎo Kuyie nkó mesàà nkóò wèrì kéduó nho tancóumbè ke dà: We mpɛ́è wèè benkú ke dɔ́ m pǎ n kònti di kpéi. Nǎorinè mie nke denniní n kpéi. ²⁵ Kè bèè cááké kédeè kòò túóté febòòfè kè bè duó nke dà: Fè mbòòfè fèè benkú ke dɔ́ n yìi mmèè yó nte kè metaummè pǎmmèè dàò. Nǎorinè mie nyemǎrè yemǎu ke denniní n kpéi. ²⁶ Di cáá ndii mǎnni de kóó pɛ́è ke yò nde kó febòòfè, di náa nKirisi kú mǎmmè di kpéi. Di yó mmè nhò kòò yáa wètènni.

²⁷ Deè kpéi nte wèè bo cááké ti Yiè nkóò pɛ́è káyà o kó febòòfè kè í mannè, ò yeténè ti Yiè nkó tikǎnti nti nè o yìi. ²⁸ Bá wè ò níi wénté omáa mesàà, ke né na kécááké ti Yiè nkóò pɛ́è káyà o kó febòòfè. ²⁹ Ke yé wèè bo cááké de kóó pɛ́è káyà de kó febòòfè, ke í bàtè ò ce nhomáa ndi Kuyie nkó tibeénti. ³⁰ Deè kpéi nte kè bemuǎmbe sù di cuokè nè tihòuti, kè besúkùbè ku. ³¹ Kè ti bekúnè timáa, Kuyie mbáa ti bekénè. ³² Kuyie nhò ti bekénè kè ti tié, de bo yíemmè mmè kè kú báa ti wènnèè kutenkú kabe kékpetínnè.

³³ N kòbe kè di níi tii nke bo di Kuyie nkó mudii, mbaanè ditòbè. ³⁴ Kè dikònni níi bo wè wèè diní o cɛ́tè kè di níi báa tii kénce nKuyie nkó tibeénti. Kè n kòtoo dii yie m bo tunte tii kpaá.

12

Muyaánsààmù kó mutǎmmù

¹ N kòbe n dɔ́ di bantému Muyaánsààmù pǎa yèè pǎrè benitibè.

² Di yému ke dɔ́ ndi mu ndo í tú ndii mǎnni Kuyie kè yebakè yèè di yǎnti kè di feu sitenkaanii siì í nǎ nke náa. ³ Kè Muyaánsààmù bonè onitì ò báa na késáá nYesu, kòò mǎu yì Yesu tú o Yiè ndè bonni Muyaánsààmù mborè nde.

⁴ Muyaánsààmù bo mumáa ndi, kè mu pǎrè sù mù mpǎa nyè. ⁵ Kuyie ntǎmmù sǔmu ke tú Kuyie nkumáa kó mutǎmmù. ⁶ Ti bo mpí mmèè boti Kuyie ntǎmmù mè sǔmu Kuyie nkumáa kuù né mè nti benkú. ⁷ Kè Muyaánsààmù pǎ wè dii pǎnni di ntú timǎu kó mesàa. ⁸ Muyaánsààmù ɔ́ pǎmu òmǎu mecii nkó tináahti, kápǎ otǎu meyíftímè kpeti, ⁹ kápǎ otǎu metákumè, kápǎ otǎu kòò mmiekúnko bemuǎmbe, ¹⁰ kápǎ otǎu kòò ndɔ́ori tidieti, kápǎ otǎu kòò nnáa nKuyie mpǎánaahti, kápǎ otǎu kòò nno nke baati Muyaánsààmù kpeti nè yebakè kpeti, kápǎ otǎu kòò nnáa tináaancanti, kápǎ otǎu kòò nno kè ti tũonko. ¹¹ Demǎu memme Muyaánsààmù kó mutǎmmù mmu muu pǎa nyepǎrè kè yè cáá ncáá mmu dɔ́ mèè boti.

Onitì omáa itùòti péu

¹² Onitì bo omáa ndi ke mǎke itùòti péu, Kirisi kòbe kperè me ndò, kè bè sù ke né wè. ¹³ Timǎu tinti Sifube nè bèè í tú Sifube, tidaati nè bèè í tú tidaati, Muyaánsààmù mmu ti taunnè Kirisi bè í ánnè dii mǎnni batémmù ke pì mmutǎmmù timǎu ti mieke.

¹⁴ Kutùòti kumáa kuù í tú onitì, í sǔmu. ¹⁵ Kè tenaàcètè yete ke yì tè í tú tenòtè, tè í taunnè tikǎnti. Tè báa na, tè baà tu tikǎnti nti. ¹⁶ Kè ditoò yì di í tú fenǎnfè, di í taunnè tikǎnti. Di báa na, di baà tu tikǎnti nti. ¹⁷ Kè tikǎnti timǎu dɔ́ ntú fenǎnfè nfe kè ditoò í bo ti yíme kényo? Kè ti me ndo tú ditoò ndi kè dihnǎni í bo ti yíme kényo kunóú. ¹⁸ Deè te kè Kuyie nhǎnnè itùòti onitì kunku Kuyie nkú dɔ́ mèè boti. ¹⁹ Kutùòti kumáa báa na kèntu onitì. ²⁰ Itùòti péu ìi wènnè ke tú onitì.

²¹ Fenǎnfè báa na kénáké tenòtè ke dà: M bo na m mǎa, bá kǎa í bo. Diyuu me mbáa na kénáké sinaàcèi ke dà: M bo na m mǎa bá kè di í bo. ²² Onitì kǎnti kperè deè kéfni, deè kó mutǎmmù pètínke de. ²³ Onitì kperè deè í dɔ́ nkéyà, ti de nyári ke de daati tiyáati. ²⁴ Kè itùòti tɛi bo ti í sǎri í, Kuyie nhǎnnè bá kuù tùòti nè ku tǎmmù mmu, kè tikǎnti kperè ti sǎri de kó mutǎmmù pɛ́tè itùòti tɛi kǔmu. ²⁵ Kutùòti kumáa báa na kápí mmutǎmmù imǎu ì dɔ́ nkéteénnè itòbè mbe. ²⁶ Kè kutùòti kumáa fɛ́uri, itèi ɔ́ nǎfɛ́rimu, kè de kú naati, de nnaati itèi.

²⁷ Dimǎu di tú Kirisi kó tikǎnti nti, bá wè kòò tu kutùòti. ²⁸ Mèè boti nku Kuyie nhǎnnémè Kirisi kòbe mieke, meketimè Yesu tǔrè, medérímè bèè náa nKuyie mpǎánaahti. Metáámmè bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáahti, de kó difǎnkúò bèè dɔ́ori tidieti nè bèè miekúnko bemuǎmbe nè bèè teénnè betòbè nè bèè baké nè bèè náa ntináaancanti. ²⁹ Bemǎu beè í tú Yesu tǔrè, bemǎu beè í tú bèè náa Kuyie mpǎánaahti, bemǎu beè í tiè mbenitibè Kuyie nnáahti, bemǎu beè í dɔ́ori

tidietì. ³⁰ Bəmou beɛ́ í miekũnko bemuəmbe, bəmou beɛ́ í náá ntínáàncànti, bəmou beɛ́ í tuòŋko tináàncànti. ³¹ Tú ñwammúnè yepàrè yèè pēēté yeteyè.

M bo di benke dèè pēēté damou.

13

Medókkùmè

¹ Bá kè n nɔ nke náá nyibotí imou kó tináànti nè Kuyie ntōrè kpeti, ke né í mɔke medókkùmè, n dò nkubariciríkù nku bè bie nkù yoo kukànkánkù. ² Bá kè Kuyie nni mpā kè n nɔ ke náá ku pāānāànti, ke yé dèè sòri, ke yé mēci mmēmou, ke tá Kuyie nkè m bēi nyetārè fūte, kè n né í mɔke medókkùmè n tú detetirè nde.

³ Bá kè n totí n kperè damou beɛ́ribè, ke duó m mǎá kè bè n cɔu, kè n yí mɔke medókkùmè n tú detetirè nde. ⁴ Medókkùmè yìè nhɔ mmimmu, ke niti, wè í èènnè betobè, wè í mɔke tipòti, wè í mɔke tefentè. ⁵ Medókkùmè yìè nyí dɔori dèè í wenni, ò í wanti omǎá kó mucɛntimu, ò í mɔke kemieke, ò ɔɔ í nhu tináànti. ⁶ Dè ɔɔ í nnaati medókkùmè yìè otɔù dɔò dìi mǎnni meyei, dè ɔ nhò naati otɔù dɔò dìi mǎnni ndi mesàà. ⁷ Medókkùmè yìè nhɔɔ cǎmmu, kéntǎ, kémbaa, kémmi ndēmou mieke.

⁸ Kuyie mpāānāànti náammù yóó deemu, kè tináàncànti deè, kè meyíétimèe deè, medókkùmè me nyí yóó deè bitì. ⁹ Yíe nti yé Kuyie nnáànti dikée ndi, ke ti náá ndikée. ¹⁰ Dèè í kǔmmú dè bo tuàkení dìi mǎnni kè dèè kǔmmú kè dèè pēētému.

¹¹ N do tú dìi mǎnni debire ke náá ntibíkennáànti nti, ke mɔke mebíkényèmmè, kè n yehtotí tú ibíkènkpeyi, ke kòtè ke yoo debíkènkperè. ¹² Yíe nti wúó nkè dè dò nha ɔ nwúómmè mme onití dihuri, de mǎnni ti bo yà páfí. Yíe nti yé dikée ndi, de yìè ke bo yíété páfí Kuyie nti yé mèè botí.

¹³ Yíe ndenennè dètāāti die ndèè bo: Metákùmè, ti bo mbaamè dèe kpaanì nè medókkùmè. Dèè pēēté dētèrè dèè tú: Medókkùmè.

14

Tináàncànti nè Kuyie mpāānāànti náammù

¹ Wammúnè meketimè medókkùmè, ke múnke ndó kémmɔte Muyaánsààmù kó yepàrè, kénwanti dɔke di bo nnáammè Kuyie mpāānāànti. ² Wèè náá tináàncànti ò náánnè Kuyie nku, ke yé benitibè í yomè ò tú mù, ò náá ndisòri kpeti nti Muyaánsààmù ò duó nti. ³ Wèè náá nKuyie mpāānāànti, ò náánnè benitibè mbe ke bè kpénkũnko, ke bè tiè nke yáúkũnko be kǎnti. ⁴ Wèè me nnáá tináàncànti ò kpénkũnko omǎá ndi, kè wèè náá nKuyie mpāānāànti kóo kpénkũnko Kirisi kɔbe.

⁵ N dɔmu dimou di nnáá ntínáàncànti ke né dɔke dɔ di nnáá nKuyie mpāānāànti, wèè náá nKuyie mpāānāànti ò pēētému wèè náá tináàncànti, kè de yìè nsàà í tí tuòmmu Kirisi kɔbe kè bèe kpenke. ⁶ N kɔbe kè n kɔtoo di cie ke di náánnè tináàncànti, dè bo di teennàà? Kè m me ndi nàké Kuyie nkó disòri kpeti yoo n di yìè mēci, yoo n di nàké nKuyie mpāānāànti, yoo n di duó nKuyie nkó itié, dè báá di teennàà?

⁷ Wénténè fetárfè dòmmè yoo kukùtìdükù. Kè bè eu yoo bè bie nke í baàti a bo yíme kébanté tii auti botí nku. ⁸ Kè wèè eu tekpariheurè, kòò í baàti, we mbo bááti kékote dikpànni. ⁹ Mèè botí nku kè di náá tináàncànti kè bè í yo di tú mù dè bo ndò ndetetirè. ¹⁰ Tináànti bomu kutenkú mieke ke sù, bá kùù botí nè ku náànti. ¹¹ Kòò mǎu n náánnè tináànti n yí yo tí ò ɔ ndò nhokpákpàri nwe m borè kè n dò nhokpákpàri ò borè, ¹² kéndònnè di waámmè Muyaánsààmù kó yepàrè, wammúnè yèè bo íteénnè Kirisi kɔbe.

¹³ Wèè náá ntínáàncànti, wèè mɔo Kuyie nkè kùu ò pā kòò nno ke tí tuòŋko. ¹⁴ Kè m báá nKuyie nè tináàncànti, n yèmmè mèè kù báá ndè í tú n ciì. ¹⁵ N dò nké dè dòmmu dedé. M bo mbáá nKuyie nnè tináàncànti, kémbáá nKuyie kè bè yo n tú mù. Kéndiè nè tináàncànti kéndiè kè bè yo n tú mù. ¹⁶ Kè nsà kǎa sǎnti Kuyie nnè tináàncànti, bèè kǎri kè bè í yo a tú mù bè bo yíme kè da wènnénè ke dò: Dè mme ndò? ¹⁷ A sǎnti Kuyie nkè dè wennimu yie, dè né í teénnè betobè.

¹⁸ N sǎnti Kuyie n náámmè tináàncànti ke di pēēté dimou. ¹⁹ Kè m me mbo benitibè tikú dè, m bo béimmè yetannò yèñummú kè dèe bè teennè, dè pēēté m bo nákémè tináàncànti yetannò sikou sikou kè bè báá kèè n tú mù.

²⁰ N kɔbe bá mmakenè ibí kó iyehtotí, di né ndò nyibi meyei nyínkè, kè di yentotí dò mbenitímámməmbe kpeyi. ²¹ Tí wǎrimu ke tú:

M bo dúó nké ibotí tei
 náké n kó benitibè n náàhtì,
 m bo dúó nké bepààbè
 bè náké n náàhtì,
 bè me mbáá ti kènté.

²² Tináaṣcànti benkú bèè í tū bèmbe Kuyie nku kó muwērímú. Kàa bo nákéme Kuyie mpāānāahtì dè benkú Kirisi kòbe kù kó muwērímú.

²³ Ké Kirisi kòbe tí nke náá ntínáaṣcànti bémou, kè bewedəumpàmbè yoo bèè í tū nKuyie nké bè dè bo, bè báá yí di wàatáá? ²⁴ Bémou kè bè me nnáá nKuyie mpāānāahtì, kòo wedəumpànwè yoo wèè í tū nKuyie nkòò dè bo, kè kèè bè náá ntì, ti bo ò teennè kòo bantè o yei. ²⁵ Kòo yèmmè kpèti tū sòrì kè tì feitè, kòo sīnné kébánté Kuyie nkébanté Kuyie mmènke bomè di cuokè.

Di bo ndəərimè kè dikənkəənni bá mbo

²⁶ N kòbe kè di ní tū nke bo bantè nKuyie, bá wè wèè dàò Kuyie nhò dúó ntì. Kè yie ndèntè fəyənfe, otəu dúó nyitié, kòo təu náké Kuyie mpāānāahtì, kòo təu béi ntínáaṣcànti, kòo təu ti tūò, kè dè teennè Kirisi kòbe kè bè kpenke. ²⁷ Kè di ní náá ntínáaṣcànti, benitibè báá pēētè bédébè yoo bètāati, kénfeinko betəbè, kòò mōu ti tūònkò. ²⁸ Kòò mōu í bo wèè bo ti tūò, á ncīkè Kuyie ncīkè mieke, kénnáá nhamáà nè Kuyie. ²⁹ Bèè náá Kuyie mpāānāahtì bè mbo bédébè yoo bètāati kénnáá nke feinko betəbè, kè betəbè ti wèi ke bo yà ti bo ntú Kuyie nkpeti. ³⁰ Kàa náá, nké Kuyie mbenke otəu timati, a cīkè kóò fei. ³¹ Di bo na kénnáá nKuyie mpāānāahtì kè feinko ditəbè, kè dè yie nké di yí benitibè məcū nke yáúkúnne bə kənti. ³² Wèè náá nKuyie mpāānāahtì ò dō nkénmumu kè pīi nhomáá. ³³ Kuyie nyí tú dikənkəənni kəku, kù tú diwèi kəku nku.

³⁴ Kéndonnè dè dōmme Kirisi kòbe tīrè yemou, n dó dè mme ndo ndi cie. Benitipòbè ní ncīkè Kirisi kòbe tīrè mieke, kè yé ikuú tūmè bè íyəəmu. ³⁵ Kòo nitipòkù me ndó kèbeke timati ntì, wèè beke o dàu təcīkè, dè í wenni onitipòkù bo nnáammè Kirisi kòbe tīnni mieke.

³⁶ Kè di dó kèyete dè kó tináahtì, Tináaṣcànti í yènni dū borè, bè ti ndi nákému. ³⁷ Kòò mōu yèmmè dō nhò tū Kuyie mpāānāahtì náahtò yoo ò mākè Kuyie nkó dipānni mari, wè nyé kè dō n di wāri ti tū ti Yíè nkó ditannūu ndi. ³⁸ Kòò mōu yete dè kó tináahtì, ti múnke ò yetemu.

³⁹ N kòbe nwaənnè di bo nnáammè Kuyie mpāānāahtì, kòò mōu dó kébéi ntínáaṣcànti, di báá ò bàa. ⁴⁰ Di ndəəri demou kè dè wenni bá dikənkəənni bá mbo.

15

Yesu kumè ke yànté

¹ N kòbe n dó kè di dente Tináaṣcànti n di náké tinti, kè di ti yie nke ti pī tei tei. ² Kè di kpaa tū ntì n di náké mèè botí Kuyie mbo di deetè, kè mèè dake di yie ntì, di ti yie ndetetirè nde.

³ N kèè ti, n ti ndi náké, tū tū Kirisi ku ti yei nkpeí, kéndonnè ti wārimè nè dimənni. ⁴ Kè bèè ò kúnne kòo yánté diyè tāānni yíè, kéndonnè ti wārimè, ⁵ kèbenke omáa Pieri, dè kó difənkúò kèbenke omáa ò tancəumbè tepítè nè bédébè, ⁶ kèwète kèbenke omáa ò kòbe dimənni dimáa mieke, bè bo mpēētè sikəusinnūmmú (500). Bèma bè kúmu kè besūkùbè kpaa fòu. ⁷ Kòò wète kèyíè kèbenke omáa Isaku nè Yesu tərè yemou.

⁸ Dè kó difənkúò kòo dente kè m benke omáa, mí nwèè dō í mǎnnè. ⁹ Mí tu Yesu tərè kóo sámpəu, n dō í mǎnnè bè nni ntú Yesu tənni, kè yé n fēūmmè Kirisi kòbe. ¹⁰ Nè Kuyie nkó mesàa nkpeí nké n tu n tū wè, kù n dàò mèè sàa nyí yè detetirè. Kè yé m pīmmè mutəmmú kè pēētè Yesu tərè tēyè yemou, mí í pī nde kó mutəmmú m mǎa, Kuyie nkó mesàa mèè m bonè. ¹¹ Mí nnè Yesu tərè tēyè ti wè nke náá Tináaṣcànti timáa ndi kè di ti nyie.

Tiyóó yántémè

¹² Ti di náké ti kó diyuu tú: Kirisi ku kè yánté. Dè dōmme kè bémabè di mieke tú bəcírìbè í yóó yánté? ¹³ Kè mukúkəyántimú í bo Kirisi na bá nku kè yánté. ¹⁴ Kè Kirisi dō í ku kè yánté ti náa ntì na ntú detetirè nde, kè di ti tá detetirè. ¹⁵ Kè bəcírìbè í yóó yánté tinti Yesu tərè ti na ntú siyáabisí yembè mbe, kè yé ti tūmè Kuyie nduú nké Kirisi yánté. ¹⁶ M bo yíè kébéi nké dà kè bəcírìbè í yóó yánté, Kirisi tū mmúnke í yánté. ¹⁷ Kè Kirisi ku kè í yánté di yie ntì tú detetirè nde, kè di kpaa di yei mmieke. ¹⁸ Kè Kirisi kòbe bèè ku kè bè feti. ¹⁹ Kè ti dō mbaa Kirisi bo ti dušmmè ketenkè kè nkperè nde, tū na ntú besənnibè kètibè.

²⁰ Kirisi wèè tú oketiwè kè yánté, kè dè bo yie nké bèè kú kè bèè yánté. ²¹ Kè yé onití omáa wèè temè kè mukúú ntanní, mèè botí nku onití omáa yó ntemè kè bəcírìbè yánté, ²² kéndonnè Adammu kúmè kè benitibè bémou ká, mmèè botí nku Kirisi yántémè bémou kè bè yóó yánté.

²³ Bá wè nè ò fiè mme, Kirisi weè tú oketiwe wèè ku ke yánté, ò bo wètení dii yiè kéduú nkòò kòbèe yánté. ²⁴ Kirisi bo na dii mǎnni bekperibè bémǎu, bediebè bémǎu nè yebákè yémǎu, kéwète kéduú ntikpàti ò cice Kuyie, kè kute nkùu deè. ²⁵ Ke yé Kirisi weè yó ntúmè okpàati ke kémǔmǔnè Kuyie m bo ò duǎmmè ò kpantidèntòbè kòò bè cùuti. ²⁶ O kpantidèntòu sǎnwe ò yóó na wè tu mukúú. ²⁷ Ti wàrimu ke tú: Kuyie nhò baá ndémǎu, bè né í yé nhò baké nè Kuyie nkùu ò baá ndémǎu. ²⁸ Dè mǎu dè bo bǔtè dii mǎnni Kirisi, ò mǎmmuò nhò bo bǔtè Kuyie nkùu ò duǎ ntikpàti. Dè mǎnni kè Kuyie nkùu mbaké dè mǎu, dè mǎu páíí.

²⁹ N yo kè bè tu, di mieke bémabè duǎ nkè bè bè ànné bàtèmmù bè kòbè bèè ku bè kpéí. Kè mukúkèyántimù í bo, de kóo bàtèmmù tukúnè ba? ³⁰ Ti mǎmmámbe ba nte kè ti káári mukúú nyemǎrè yémǎu? ³¹ N kòbè, n káári mukúú nyewe yémǎu ndi, kè dè n naati nè dǐndi ti wérímè ti Yiè nYesu Kirisi mieke. ³² Ketenkè kè nkó ticuuti kpéí nke m manèmè yekpamaà Efeesi eí miekaà? Kè becírìbè í yóó yánté, tǎntinè dikotinùu mari tí nyo nke yò, nke yé ti naa yóó kúmèmu.

³³ Nyénè ke dò nkàa neitinè wèè borime í wenni a kǎme ǎǎ sǐntemu. ³⁴ Daatenè ke yóu meyei nkéndǎori mesàà, bémabè di mieke keté ke í yé Kuyie, m béi nti kè ifeí ì bo di pí.

Ti yóó yánténè tii kǎnti

³⁵ Kè dè yèmmè òmǎu bo yí becírìbè yóó yánté ǎmmè botí? Bè yó mmǎke ǎnti kǎnti? ³⁶ Dè yiè ntú kuyènkù nku, ò í yé ke dò, nkàa buǎtí ditebii di ǎǎ kúmu kè mutie né na kékótáá? ³⁷ Bè ǎǎ í mǎuǎtí kuyè, bè ǎǎ buǎtí medibii mme yoo ditebii mari, bè me nhò ntidibotí tímǎu. ³⁸ Kuyie nkùu duǎ bá tii diiti ti kó kubotí, bá muù tie mu botí.

³⁹ Benitibè nè iwǔǔ nè tiwanwanti nè sǐnǎo dè í wè ntikǎnti.

⁴⁰ Keínkè kperè nè ketenkè kperè dè í wè ntikǎnti, mǎmmu dè wennimu kè de wenniku né cáá. ⁴¹ Kè keínkè kperè wète ke cáá, diyè nè otǎnkù dè wenniku í wè, siwǎá me nyí wè nkuwenniku.

⁴² Mèè botí nku, bè kúnné onití nè tii kǎnti ǎǎ pǎákemu, ò yóó yánténè ti me nyí yóó kú. ⁴³ Bè ǎ nkùri onití kòò í wenni, ke bo yánté ke íwenni, ké nhò kúri kòò kpa muwérímú ke bo yánté ké mmù mǎke mediè. ⁴⁴ Bè kúnné tii kǎnti do mǎke ketenkè kó mufòmmu mmu, tii yóó yánté kè ti yó mmǎke keínkè kǎmu. Kè ketenkè kó mufòmmu bo, keínkè kǎmu múnke bomu. ⁴⁵ Onití kètiwè Adammu do mǎke ketenkè kó mmufòmmu mmu, kè Adammu sǎnwe Kirisi tú mǎyáa ke duǎ mufòmmu. ⁴⁶ Ketenkè kó mufòmmu muu ǎǎ keté, kè keínkè kǎmu ntúnni, dè báá na kéceete. ⁴⁷ Kuyie ndǎǎ Adammu kètiwè nè mutáá mmu, kè Adammu dérínwè Kirisi cùténí keínkè. ⁴⁸ Bè tú Adammu kètiwè kòbè, bè mǎke ketenkè kó mufòmmu mmu kè Adammu wèè cùténí keínkè kòò duǎ nkeínkè kó mufòmmu bèè tú ò kòbè. ⁴⁹ Di mǎmǎnni ti dǎnnè Adammu bè dǎnnè wènwè mutáá, nkè dè mǎnni kpaaní kè ti bo dǎnnè wèè cùténí keínkè.

⁵⁰ N kòbè ntenè n dó ké di náké ti, ketenkè kó tikǎnti tii í tati Kuyie nkpaátíyuu mieke, ke yé tii kǎnti yóó pǎáke ti báá na kémbo sǎá.

⁵¹ Ntenè disǎri kpeti n dó ke di náké ti: Ti í yóó kú tímǎu dǎke, ti yoo ceetemu. ⁵² Kutenkù deèmu kó tēheutè bo kuǎ ndii mǎnni, kè ti ceetemu meçǎá nfenǎnfè kóó kámii tēmè, kè becírìbèe yánté kè ti mmǎke tikǎnti tii yó nfòu sǎá. ⁵³ Tikǎnti tii pǎákù kè tii naá ntii í yóó pǎáke, kè tii kǎ nkè tii naá ntii yó mbo sǎá. ⁵⁴ Tikǎnti tii pǎákù ti bo naá ndii mǎnni tii í yóó pǎáke, tii kǎ nkè tii naá ntii yó mbo sǎá, dè mǎnni kè dèe dǎǎ ti wárimè ke tú: Ò na mukúú.

⁵⁵ Mukúú nyé a nakúmè kòte kè?

Yé a kpǎnni kòte kè?

⁵⁶ Mukúú nkó dikpǎnni tu meyei mme, kè meyei nkó muwérímú tii ikuú. ⁵⁷ Ti sǎntí Kuyie nkùu ti duǎ mmuwérímú nè ti Yiè nYesu Kirisi borè.

⁵⁸ Kè dè dò mǎmmè, n kòbè nfíikúnè tei tei, kè di kǎnti ínyau, kè di pí nti Yiè nkó mutǎmmú kè dè kèrì de ìlkè, kényé ke dò ndi pí muù tǎmmú ti Yiè nkpeí mmu í yé detetirè.

16

Bè pǎyèè pǎrè Kirisi kòbè bèè bo Sedisadèmmu

¹ Dè tu yepǎrè bè pǎa nyè Sedisadèmmu kòbè, ntenè n tiè nti Kirisi kòbè bèè bo Kadasii. Di dò nkè ti ntúnnè. ² Bá tēè omǎputè bá wè ò níi deite ò dó képǎ kè dè mmamè kéduú nho cǎtè, ke báa mbaa m bo tuókoomè kè di né cuǎ yepǎrè. ³ M bo tuókoo dii mǎnni m bo wári yepáte kéduú ndi tǎatè bè kè bèè kǎtenè de kó yepǎrè Sedisadèmmu. ⁴ Kè dè me ndò n kǎtemu, bè n neiné.

⁵ N yó nkòroo di cie kényè Maseduɔnni nwe, n dò nké ke nyè. ⁶ Kè dè yèmmè m bo mɔnte di cie kédeè diyɔ̀̀, kè di n teennè kè n na kékote n dò nkékote kè. ⁷ N yí dó ké di yà maa képɛ̀tɛ̀, n dó ti mbo kémantɛmu kè nsà kè Kuyie ndó.

⁸ N né yó nkpaá die nde Efeesi kɛtuakɛnè Pāntikoti. ⁹ Kuyie nkpɛtɛmu kuce kè m bo pī mmutōmmú die mbá n kpantidɛntɔ̀̀bè mɛ nsūmè.

¹⁰ Kè Timɔntee tũ̀koo di ò cɔutɛ kòo yèmmè báá caàrè, ke yé ò pīmmè Kuyie nkó mutōmmú mmu ke n dōnnè. ¹¹ Ōmòu báá ò sɛnkèrì, di ò teennè kòo wɛtɛnínè diwèi, nhò baàmu nè o kòbe bèè ò cie.

¹² N yáukùnkumu ti kou Apodoosi kɔ̀nti ke tú wèe neiné bɛtɔ̀̀bè kékɔto, kòò tu o yèmmè í yie, kè mɛ yie ndiì mōnni ò bo kɔto.

Pɔ̀ori bè nàké ti mɛsɔmmɛ ke bè cau

¹³ Ndakɛnè, kè di tákùmmè níííú kè dí mmàke dikɔ̀mbùò kénkpeñni Kuyie nkó kuce miɛke.

¹⁴ Di dɔ̀ori dè demɔu di ndè dɔ̀ori nè mɛdɔ̀kùmmè.

¹⁵ Nyénè Setifannaasi nè o cɛ̀tɛ̀ kòbe kpéí, mbèè keté ke cɔutɛ Kirisi Akayii tempɛ mmiɛke ke duò mbemáa Kirisi kó mutōmmú, ke teennè Kirisi kòbe. ¹⁶ Ndénè dɛ kó benitibè botí nè bèè kó dimàà bè wɛ́nnè ke pī mmutōmmú.

¹⁷ Dè n naatimu ke yé m mu nyí kòtoomè kè Setifannaasi nè Fɔritinnatuusi nè Akayikuusi kè bè kàtení ke n teennè. ¹⁸ Ke yáukùnnɛ n kɔ̀nti bè yáukùnnɛ mɛ̀̀ botí di kpeti. Nsántínè dɛ kó benitibè botí.

¹⁹ Kirisi kòbe bèè bo Asii bè di dɔunko kè Akidaasi nè Pirisiidi nè Kirisi kòbe bèè tiku be cɛ̀tɛ̀ kè bè di dɔunko nè ti Yiè nkó metaummè miɛke. ²⁰ Kirisi kòbe bèè bo die mbemɔu bè di dɔunko.

Ndóunnè ditɔ̀̀bè nè diwèi.

²¹ Mí mPɔ̀ori mū wāri mudɔummu muu nnè n nò̀tɛ̀.

²² Kòo mɔ̀u í dó ti Yiè, Kuyie nhò cɔ̀. Maranata - Ti Yiè, nwɛ́tení!

²³ Ti Yiè nYesu kó mɛsàà ní ndi bonè.

²⁴ N di dɔmu dimɔu nè Yesu Kirisi kó metaummè miɛke.

Pɔɔri wàri dùi pátírí dèrì Kirisi kɔbɛ bèè bo Kòdènti Di mpátírí tɔ tùi náàntì

Pɔɔri wàri dùi pátírí dèrì Kòdènti kɔbɛ, kɛ ti di kàa nti bo yà Pɔɔri do bòòtɛnɛ mèè áàrìmɛ, Kòdènti kɔbɛ nè wenwe bɛ kó metaummɛ do dòmmɛ. Kòdènti kɔbɛ do cààrɛmu Pɔɔri timómmɔnti bè í yiemmmɛ kɛ dò mPɔɔri mɛnkɛ tú Kuyie nkóo tɔnti. Kɛ Pɔɔri bè wàri kɛ bo bè benke ò tumɛ Kuyie nkóo tɔnti. Mukàmmù níímmù miekɛ kɛ Pɔɔri nyáúkunko Kòdènti kɔbɛ kɔnti kɛ tú bè nnti.

Di mpátírí náàntì duó kɛ dòmmɛ

1. Pɔɔri do bòòtɛnɛ mèè áàrìmɛ Kòdènti 1-7
2. Pɔɔri duómmɛ kɛ bè pāmmù idíítí Sedisadɛmmu ɛi kó bɛcírìbɛ kpéí 8-9
3. Pɔɔri nàkémɛ ò tú wɛ 10-13

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkuu dó kɛ n naá nYesu Kirisi kó dítɔnni nè ti népo Timɔntee, tɛ di wàri di mpátírí, dɛndi Kirisi kɔbɛ bɛmɔu bèè bo Kòdènti nè Akayii omɔu miekɛ. ² Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi bè di duó mmesàà nnɛ diwèl.

Kuyie nnàrikunkomɛ ti yèmmɛ

³ Ti sántí Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, ti cice wèè màkɛ mesémmɛ kɛ nàríkunko ti yèmmɛ mɛborime memɔu miekɛ. ⁴ Ò nàríkunko ti yèmmɛ kɛ dɛ bo yie nkɛ ti na kénàrikúnne bèè bo meyeñcaàrimɛ miekɛ bɛ kóme mme nè kù ti duó mmùu wèrimù. ⁵ Kéndònnɛ ti fèùrimɛ Kirisi kpéí mmedìè, mèè boti nku ò nàríkunkomɛ ti yèmmɛ medìè. ⁶ Ti fèùrì kɛ dɛ bo nàríkúnne di yèmmɛ mme, kɛ dí pɛtɛ mɛdɛɛtimɛ. Kirisi nàríkúnne ti yèmmɛ kɛ dɛ bo nàríkúnne dɛ kóme, kɛ dí mmi ndi fèùrì dɛ mɔnni ti fèùrì mèè fèùtímɛ. ⁷ Ti yé kɛ dò ndi ti wèñnɛ mèè boti kɛ fèùrì, di yóó mɛ nti wènnɛnɛ ti kó kuyèñnaati miekɛ.

⁸ N kɔbɛ ti dó di yíétɛmu ti fèùtɛ mèè boti Asii tempɛ mmiekɛ, kɛ dɛɛ cìkɛ kɛ ti yǎntɛ, kɛ ti ketɛ kɛ í nyɛ kɛ dò nti bo nɔ̀dù. ⁹ Ti mɛnkɛ sòò í yé kɛ dò nti bo nɔ̀dù, kɛ búttínko kénkémù Kuyie mmáá, kunku kùù ɔ̀ɔ duó nkɛ bɛcírìbɛ yántɛ. ¹⁰ Kuu ti dɛɛtɛnɛ mukúù, nke yóó nti dɛɛrí, ti ku mbúú, kuu yó nti dɛɛrí sáá. ¹¹ Kɛ yé di yóó nti wèñnɛmɛ kɛ báá nKuyie, nkɛ kùu cɔutɛ di báammù kɛ ti doò mesàà, nkɛ dí kù sántɛ dɛ kpéí.

Pɔɔri do dòmmɛ kékɔtɛ Kòdènti kɛwɛtɛ kényóu

¹² Ntɛ dɛ ti naatinɛ ti: Ti yèmmɛ ti náámmu ti borime wennimɛ kɛ ti dò mpáíí kutenkù miekɛ, kɛ né dɔkɛ wenni di borɛ, dɛ í tú nè onití kó mecii, ndɛ bonní Kuyie nkó mesàà mborɛ ndɛ. ¹³ Ti di wáù ti í cáánnɛ di kàa nti kɛ ti yo. Ti yèmmɛ dòmmɛ ti ndi wàri, kɛ n yé kɛ dò ndi bo ti kàa nkékeɛ timɔu páíí. ¹⁴ Di yíétɛmu bàmbà ndikéè tii tú ti Yiè nYesu Kirisi yóó wɛtɛnɛmɛ kɛ di yèmmɛ ti narikenɛ ti kóme di naatinɛmɛ.

¹⁵ Nɛ dɛ kó kuyèñnaati kpéí nke n do dòmmɛ kékɛtɛ kékɔtɛ di cɛ, kényí kénàrikúnne di yèmmɛ, ¹⁶ kɛpɛɛtɛ kékɔtɛ Maseduɔnni kénwɛtini kɛ dí n teennɛ kɛ n kɔtɛ Sudee. ¹⁷ N do tú dɛ mɔnni m bo kɔtoɔ kɛ wántímáá? N do sǎntɛ kénnaá m ááá? Kɛ níí bo yí ɛɛ kɛwɛtɛ kɛ dó áá? ¹⁸ Kuyie nyému n do í sóummɛ, n nò í bo yɛdɛɛ. ¹⁹ Timɔntee nè Sidifɛɛ nè mí mmómmuɔ, ti di nàkɛ Kuyie mBire dɛɛ kpéí, nYesu Kirisi ɔ̀ɔ í nyíɛɛ, kɛwɛtɛ kɛ dó áá. ²⁰ Yesu Kirisi kɔtɛnɛmɛ dɛɛ benkú kɛ dó nKuyie ɔ̀ɔ í mbéi nkéceetɛ. Dɛɛ tɛ kɛ ti ɔ̀ɔ yí nè Yesu yètiri: Kɛ dɛ mme ndò. Kédéúkúnne Kuyie nyètiri. ²¹ Kuyie nkumómmɔnkù kuu ti tǎátɛ timɔu nè dinni, kɛ ti kpénkúnne Kirisi kó metaummɛ miekɛ. ²² Kuu ti cǎnnɛ kɛ ti duó mMuyaánsáámù mùu benkú kù ti baanɛ mèè sáa.

²³ Kɛ n sóummù Kuyie nni nkuu! N yí dó kécaàrɛ di yèmmɛ dɛɛ tɛ kɛ n yí wètoo di cɛ Kòdènti. ²⁴ N yí dó kɛ di náké nè muwèrimù di dò nkéntù mmɛɛ boti Kirisi. Di kpenkemu kɛ n dó kénàrikúnne di yèmmɛ.

2

¹ Dɛɛ tɛ kɛ n tǎátɛ kɛ í dó kɛwètoo di cɛ kényí kécaàrɛ di yèmmɛ. ² M mɛ nwúómmɛ dímbɛ kɛ n yèmmɛ naati, kɛ n cààrɛ di yèmmɛ, n yèmmɛ ténkɛ né nnaatinɛ ámbɛ? ³ Dɛɛ tɛ kɛ n di wàri n sòò di wàri tì. N do í dó n kɔtoɔ kɛ n yèmmɛ cààrɛnɛ n na nwúó mbè kɛ mè naati. N yému kɛ dó nkɛ n yèmmɛ naati, di kóme múnkɛ bo nnaati. ⁴ N sòò yó ndi wáù nè tinonniɛti nti nè meyeñcaàrimɛ, dɛ í dò n dó kécaàrɛ di yèmmɛ, n dó dí bantɛ n di dó mèè boti nku.

Ti bo cɛmmɛ wèè dàò meyi

⁵ Kòò mǎu te kè n yèmmè cààrè, mǎi mǎá kǎmè í cààrè, timǎu ndi, yoo bèmabè di mieke kè n òkè báá dè sǔù. ⁶ Kusùkù di mieke ò cǎnnè mèè cǎnnimè sǎnnèmu. ⁷ Di mmǎnni di dò nké ò cǐmmu kénàrikúnne o yèmmè kè mè òkè báá cààrè. ⁸ N di náámmu kè tú dònnè dèmarè kòo banté di ò dómè. ⁹ Deè te kè n di wǎri dipátúri kè bo di yááké kǎyá kè di yíé n kó itié nyimǎu. ¹⁰ Kè di ò cǐé nho yéi, m múnke ò cǐmmu. N dò nké cǐé nwè, nh ò cǐmmu di kó mesàà nképéi kè Kirisi yé. ¹¹ Bè do yiennè mè kè dibòò báá pété mǎfié nke yé di yémèmu dibòò yèmmè dòmmè.

¹² N tǔòkè dii mǎnni Todowaasi kè Kuyie nkpeté kuce kè m bo pǐ mmutǎmmú. ¹³ N yí nyà n népo Titi kè n yèmmè cààrè kè m bè cau nképééte Maseduǎnni.

Fekperínafè kobe

¹⁴ Kuyie nyètiri ndeu, kunku kùu ti tannè fekperínafè mieke, nè Yesu Kirisi kpéi. Kè ti dò tǔdǎári kufǎǎku kunatikù kou tipítì timǎu, kè bo nte kè benitibè banté Kirisi. ¹⁵ Kirisi ti dàò tǔdǎári wèè fǎǎku naati wè nwe Kuyie nképéi, bèè coorí nè bèè fieti kè bè bo nkù yo. ¹⁶ Kè ti tú bèè í coorí be borè kufǎǎku kùu kǎù. Kè tú bèè coorí be borè kufǎǎku kùu duǎ mmufòmму. We mbo na kǎpǐ nde kó mutǎmmú? ¹⁷ Ti í dònnè betabè bèè dàò Kuyie nnáànti kupotaá, tínti náá nKuyie nnáànti weti weti nwe, kè yé kuù ti tǎmmè kè ti tú Kirisi kó betǎmbè.

3

Metaummè pǎmmè kó betǎmbè dò nkéndommè

¹ Ti mè mbéi nti ti sǎnti timǎá ndaà? Yáa ti dò nkéntò yepáte nye yèè benkú ti tú bè, kéndònnè bèmabè dàòrimè? Yoo di ti duǎnni di kó yepáte? ² Dii tú yepáte yèè benkú ti tú bè, kè benitibè bo ndi wúó nkébanté ti pǐ mmùu tǎmmú. ³ Deè benkú di tǔmè dipátúri Kirisi wǎri di kè di nti duǎ ti di náké dii mǎnni Kuyie nnáànti. De kó dipátúri í wǎrinè mǎwǎǎnié, di wǎrinè Muyaánsààmù mmu, di í wǎri titápiéti ìnkè, di wǎri menitiyèmmè mieke nke.

⁴ Ti náá mmie nke í yǐkù Kuyie mborè ti tǎ mèè kpéi nKirisi. ⁵ Ti í yé nti pǐ nde kó mutǎmmú nè ti kó muwérímú ti dàòri dèè kó dimǎà bonní Kuyie mborè nde. ⁶ Kè yé kù ti duǎmmè muwérímú kè ti náá mmetaummè pǎmmè kó betǎmbè. De kó metaummè pǎmmè í bonní ikuó ìi wǎri í borè. Ikuó kǎumu kè Muyaánsààmù fòukunko.

⁷ Ikuó bè do wǎù í yetàré ìnkè í do kǎumu. Nè memmè kè nneinè Kuyie nkó kuwenniku diékù, bá kù me ntúmè kùu pǎnké, kè Mǎyiisi ìlkè mpǐnti bá Isidayeeribe í nna kè bo nhò wúó. ⁸ Kè Kuyie nkó kuwenniku diékù do bonè ikuó ìi kǎu, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùu duǎ mufòmму kǎpééte kù do dòmmè. ⁹ Kè kuwenniku do bonè ikuó ìi kǎu, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùu wénkunko benitibè kǎpééte kù do dòmmè. ¹⁰ Ti báa na kǎtúóté Kuyie nkó kuwenniku di mmǎnni kǎku kéhennè kùu do pǐnti, di mmǎnni kǎku kù pǎétemu. ¹¹ Kè Kuyie nkó kuwenniku do bonè dèè í yóó mǎnte, kù bo mbonè dèè yó mbo sǎá kǎpééte kù do dòmmè.

¹² Ti me nyémè kè dò nkù í yóó deè, deè te kè ti náá nke í yǐkù. ¹³ Ti í dònnè Mǎyiisi wèè do ǎǎ kǎá nho ìlkè kuyáàkù bá Isidayeeribe í nyà Kuyie nkó kuwenniku dèè dii mǎnni. ¹⁴ Memmè kè de kó kuyáàkù kpáá kǎnké be yèmmè, kè bè kǎá mmetaummè kótímè kó dipátúri kè í banní. Kǎa í wǎnnénè Kirisi dè ǎǎ í nda kǎáté. ¹⁵ Nè yíenní kè dè baq kpáá kè bè kǎnké, kè bè kǎá mMǎyiisi kó yepáte kè í banní. ¹⁶ Oniti cǎuté dii mǎnni ndi Yesu, de kó kuyáàkù ǎǎ kǎátémè. ¹⁷ Kè yé ti Yíè ntúmè Muyaánsààmù. Muyaánsààmù borè kunaati de mbo. ¹⁸ Tínti bèè cǎuté Yesu, kè de kó kuyáàkù kǎáté, ti mǎkemu Kuyie nkó kuwenniku kè kù ti ceeri kè ti náa nnè ti Yíè nyewe yemǎu duómè kè mǎori o kpeti. Ti Yíè nkó muyaá mmuú pǐ nde kó mutǎmmú.

4

Tikpàti tii bo tiyaamati mieke

¹ Kuyie nkuù ti dàò mesàà nke ti duǎ nku kó mutǎmmú, deè te kè ti mù pǐ nkè ti kǎnti í yárikú. ² Ti yóumu mǎdǎòrimè disǎri kǎmè, ti dàòrimè memǎu siému, ti í cǐi nhòmǎu, ti í ceeri Kuyie nnáànti. Ti náá ntímǎmmǎnti nti benitibè kè Kuyie nwúó, bèè dǎ timǎmmǎnti bè bo na kébanté. ³ Bá kè Tináànsààti ti náá nti kpáá kè sǔù, ti sǔùnè bèè fieti bèmbè. ⁴ Bè í yie nke yé kutenkù kuù nkóo kpáàti dibòò bè yǐlkunnemè kè bè diití bá bè í yau Tináànsààti kó kuwenniku, Kirisi kǎku kùu ti benkú Kuyie ndòmmè. ⁵ Ti í náá nti mǎmmǎmbè kpéi, ti náá nYesu Kirisi kpéi nke, wèè tú ti Yéi, ti tú dii kó betǎmbè Kirisi kó metaummè mieke. ⁶ Kuyie nkuù yí kuwennikuu mǐté dibiinní mieke kuù mǐté ti yèmmè mieke, kè ti benke ku kpeti nè Kirisi borè.

⁷ Ti dònnè tiyaamati nti kè dèmarè sààrè bo ti mieke, kè benitibè bo banté de kó muwérímú í tǔmè ti kǎmu kè Kuyie nkómu mmu. ⁸ Bè ti fǐúkumu bè me nyí ti na, kè ti ǎǎ iyǐkè ti kǎnti me nyí yárike. ⁹ Bè ti fǐúkumu kè Kuyie nti bonè kè bè ti buò nkè ti iiti. ¹⁰ Kè bè ti wantinè mukúú

mbè dò mù wantinèmè Yesu, kè bè bo banté Kirisi fòùmè ti mieke, ¹¹ kè ti wantinè mukũũ nsáá Yesu kpéí, kè bè bo banté Yesu fòùmè ti kó tikònti tii yóó kú ti mieke. ¹² Ti náá ntií nááhsààti kè di péu mufòmму tii te kè bè dó kè ti kuò.

¹³ Ti wàrimu ke tú: N yiemmu deè te kè n náá. Ti múnke yiemmu deè te kè ti náá. ¹⁴ Ti yému ke dò nKuyie nkùu te kè ti Yiè nYesu yánté kuú yó nte kè ti yánté nè dindi kè ti wènnè kékòte kémbo ku borè. ¹⁵ Ti fèùrì dũ kpéí nke kusükù di mieke bo pété Kuyie nkó mesàà kè ku kó yesàà ndòke deuke.

Tikònti tii yóó kú

¹⁶ Deè te kè ti kònti í yárikú, bá kè tikònti cĩtiri ti wèrè yie péúmu muwèrimú yewe yemou. ¹⁷ Ti fèùrì sàmpó nwe kè de kó mēfēūtīmē yóó pēētē, deè ti tūnni ke bo ti tanné Kuyie nkó tikpeti mieke tii deū ke í sēnni ke yóó mbo sáá, ti pēētēmu ti mē nyo mmè sēmmē. ¹⁸ Ti í wanti ti nuò nwúó ndè, ti wanti ti í wúó ndè nde, onitì wúó ndè 33 í nhòote, ti í wúó ndè deè bo sáá.

5

¹ Ti yému ke dò nti kó tikònti tii ntú yefe nye kè ti bo ye mieke, kè yè ku dii yiè, Kuyie nti duómму sicēkperí keĩnkè kumómmonku kú maá si, siì yó mbo sáá. Si í maánè sinitinòu. ² Deè te di mmònni kè ti fèùrì de kó yefe mieke ke dó Kuyie nti duó nkeĩnkè kó sicēĩ. ³ Ti me nyóó tamè de kó sicēĩ ti í yóó nfeío. ⁴ Ti mōke tii kònti ketenkè kie nti ti fēũkomu, kè ti áàrì, ti me nyí dó ke kú kénkpa tikònti, ti dó kēpētē keĩnkè kpeti nti kè dēe yie nkē mufòmму maánko mukũũ. ⁵ Kuyie nkuú dè dōò ti kpéí nke ti duó Muyaánsààmú mùu benkú kú ti baanēmè mesàà.

⁶ Ti kpaá bo dii mōnni tikònti tii mmieke ti í tókénè ti Yiè ncīētē ti kōmbùòti me nyí duò. ⁷ Ti kéri nè metákùmmē mme dē í tú ti dē wúó. ⁸ Ti kōmbùòti í duò, ti pētìnke dó kēyēmu ti nkònti mieke kékòte ti Yiè mborè. ⁹ Deè te kè ti wanti kè ti ku yoo ti fòu Kuyie nti pēnsirì. ¹⁰ Kè yé ti yóó cómmumè diyie marì Kirisi iikè kòo yietí bá wè dōòrimè dò dōmmē, mesàà nyoo meyei nhò dōò mè ò kpaá fòu dii mōnni.

Onitipànwè

¹¹ Ti dé ti Yiè nwe ke pĩ nho tōmmú, ke yūōnni benitibè o borè. Kuyie nyému ti yèmmè, kè n yèmmè dò ndi múnke n yé. ¹² Ti í dó kēsāntē timáá, ti dó kè di náké ti náámmē mme timómmonnti kè di yèmmē nti naatinè, kè di ní na kētēnnē bèè di náánnē sipəə bá dē í bonnì bē yèmmē mieke. ¹³ Kè ti wááté, ti wááté Kuyie nkpeí nke, kè ti yèmmē me nwenni mè wenni dũ kpéí. ¹⁴ Kirisi kó medókùmmē mēè ti temmù, kè ti yé ke dò nhonitì omáá kú dii mōnni benitibè bēmou kpéí, timou ti kumu. ¹⁵ Ò ku timou ti kpéí nke, ti ténke í te timáá, ti dò nkēnfòu wèè kú ke yánté ti kpéí o kpéí nke.

¹⁶ Kè dè dò memme ti ténke í wúó nhòmou nè menitiyèmmē, ti me nténke í wúó nKirisi nè menitiyèmmē. ¹⁷ Kòò mōu taunnè Kirisi ò naá nhonitipànwè nwe kè dē kótirè demou pēētē, demou kè dē naá ndepānnē. ¹⁸ Demou Kuyie nkuú dè dōòrì, kunku kùu ti taunnè kumáá nè Kirisi borè, ke ti duó mmutōmmú kè ti bo nyūōnì benitibè ku borè kè bēe kú taunnē. ¹⁹ Kuyie ntaukonè kumáá benitibè nè Kirisi borè nde ke bè cĩēnko bē yei nke ti duó nde kó mutōmmú ke tú ti náké metaummē kpéí.

²⁰ Ti cómmú Kirisi kó difĩtĩrì ndi ke di náánnē, Kuyie ndi náánnē ti nò mieke nke, ti di báámmu ke tú dí yie nke taunnē dimáá Kuyie. ²¹ Kirisi do í mōke meyei mmamē, kè Kuyie nhò tou nti kó meyei mmēmou kè dē bo yie nkē kú ti saàkūnnē.

6

¹ Tinti bèè wēñnē Kuyie nke pĩ nku tōmmú, ti di náámmu ke tú di báá yóu kè Kuyie ndi duó mmèè sàà nyè detetirè. ² Ti wàrimu ke tú:

N kēēmu a báammì dimōnni sààrì,
ke í cōutē, ke da teēnnē,
n dó ke da deetē dii mōnni.

Tóó, dimōnni sààrì tú dii. Yie nwe Kuyie ndómè kè da deeté!

³ Ti í dó ti dōòrimèe bo nhòmou, kè bēe wátí ti tōmmú. ⁴ Ti dó bèe bantému ti dōòrimè mēmou mieke ti túmē Kuyie nkó betāmbē. Deè te kè ti fèùrì ke áàrì, kè ti yèmmē cààrì, ke ti mi. ⁵ Kè bè ti puotì, ke ti kpeti, ke sukú benitibè kè bē mieke ti peike, kè ti pĩ mutōnyonkumu, ke wenté inuo, ke wenté dikōnni. ⁶ Kè Muyaánsààmú ti teēnnē kè ti borime wenni, ke ti yé Kuyie nnáànti, ke mōke meminnimē, ke niti, ke dó titòbè mōmmu. ⁷ Ti náá nKuyie nnáànti weti weti nwe kè Kuyie nwèrimú ti bonè, ti kó tikpārinenti tu ti bo dōòmē Kuyie ndómē. ⁸ Kè biē nti sánti, betòbè nti sáá, kè biē nti wátirì, kè betòbè náá nti kó mesàà nkpeí, ke ti wúó nsiyáábisi yembè kè ti né

náá ntimómmonti. ⁹ Ke dɔ̃ari ke dɔ̃ mbè í ti yě ke né ti yě, kè ti wúó mbèè yóó kú kè ti né fòu, ke ti kpeti, bè me nyí ti kòu. ¹⁰ Ke caàri ti yèmmè kè diwèi né ti bo sáà, ke ti wúó nyidawaá nkè ti né kparikunko benitibè péu, ke ti wúó mbèè í mɔke dèmarè kè ti né mɔke demou.

¹¹ Ti kɔbe, Kòdenti kɔbe ti í di sɔ̃nne tìmatì, ti di dɔ̃mu nè ti yèmmè memou. ¹² Ti di duómmu ti yèmmè, dɔ̃ í ti duó ndi kɔme. ¹³ N di náánnè ke dɔ̃ m bí nyi, ti duónnè di yèmmè ti di duómmu ti kɔme.

Kuwenniku í wènnè dibiinni

¹⁴ Di báá taunnè dimáá bèè í yě Kuyie. Dɛwennire í wènnè desínnè, kuwenniku í wènnè dibiinni. ¹⁵ Kirisi í wènnè dibɔɔ, Kirisi kou í wènnè wèè í tú Kirisi kou. ¹⁶ Bè í fiiku yebokè Kuyie ncɛtè. Ti tú Kuyie ncɛtè nte kù bo tɛe mieke, kéndònnè ti wàrimè ke tu: M bo mbo bɛ cuokè ke bɛ wènnè, ke bɛ te ke bɛ tu n kɔbe.

¹⁷ Dɛè te kè ti Yiè nKuyie mbéi nke tú:

Yènnè bɛ mieke kécánnè.

Di báá kááké dèè sɪ,

kè dɛe yie nkè n di cɔuté,

¹⁸ ké n tú di cice, kè di tú m bí.

Mí nKuyie Mpakɛdaa mɪ me nyɛ.

7

¹ N kɔbe Kuyie nti dɔ̃nnè yèè nò kó dimáá tú yesàayè nye, yóunè kè ti menténè timáá dèè sɪnkunko tikánti nè meyèmmè, kéyetoo kéndò mpái pái kéndé Kuyie.

Kòdenti kɔbe cèètémè kè dè narike Pɔ̃ari

² N duónnè di yèmmè memou, n yí caàrè òmɔu dèmarè, n yí tannè òmɔu tidawanti mieke, n yí ciitè òmɔu ke di o kperɛ. ³ Dè í tú m béi memme ke di kpannè, n di nákému kè n tú n di duó n yèmmè memou ke ti wènnè, ke yó nwè mmufòmmu mieke nè mukúũ mmiekoo. ⁴ N di tá mediè mme kè n yèmmè di naatinè, kè m mɔke dikɔ̃nbùò kè diwèi m bo mesàa ndi kpéi bá nè ti me nfɛ̃urimè.

⁵ N tɔ̀kɛ dii mɔ̃nni Maseduɔ̃nni ke máánè meháárimè tipítì timou, n yí nna ke om̃pè, kénharinè bie nke yĩ̀kú betòbè. ⁶ Kuyie nkùu s̃s bántè wèè yèmmè caàrè, kè kù m bántè kè Titi tuòkení. ⁷ Dè í tú dè n narike ò tɔ̀kɛnimè máa kpéi, nè di sòò nárikúnne mèè boti o yèmmè ò n nákému di dómè ké n yà nè di yèmmè sòò caàrèmmè nè di mɔke tii kɔ̃nyauti n kpéi dɛè te kè diwèi dɔ̀kɛ m pí.

⁸ N sòò di wàri dipátiri kécaàrè di yèmmè n yí dèmmu, bá kè ñ dèmmu dɛ kó idebii í ɔ̃ote, ke yě di yèmmè caàrèmmè dimònni sám̃p̃ nwe. ⁹ Dè n naatimu di m̃m̃nni n di wàrimè dɛ kó dipátiri dè né í tú n yè ndi yèmmè caàrè mèè kpéi, dɛ kó meyeñcaàrimè di tee mmèè kpéi nke kè di cèète ke tũnnè Kuyie nkù dɔ̃ ku kɔbe mmɔke mèè yeñcaàrimè boti. N tũ n yí di caàrè dèmarè. ¹⁰ Meyeñcaàrimè mèè tu Kuyie nkɔme mè teénnè onitì nwe koò cèeri. Dɛ kó meyeñcaàrimè boti bè s̃s í ñdèmmu me kpéi. Kutenkù kuù nkó meyeñcaàrimè í ceeri onitì mè ò kòũmu. ¹¹ Wénténè kéyà dɛ kó meyeñcaàrimè mieke Kuyie mpí mmùu tómmu, kè dè di yonke, kè di kɔ̃mbùstì do, kè dí ndó ké n yà, kéíté kécómmú kédeite wèè dɔ̀ò meyei, ke benke ke dɔ̃ ndi í ò kòrímú.

¹² N sòò í di wàri dipátiri wèè dɔ̀ò meyei nhò kpéi nyoo ò caàrè wè kpéi. N di wàri ke di bo dɔ̀ò kè dɛe benke di ti dómè mme. ¹³ Di dɔ̀ò kè dè n narikemu, ke yíe ke n narike di sòò cɔutémmè Titi kénárikúnne o yèmmè. ¹⁴ N sòò di sántemu Titi borè ke s̃s nhò mu nyí kòtoo, kòò kòtoo ke s̃s ndè mènke me ndò. Nh̃ s̃ ndi náá móm̃mu nwe, kéndònnè n sòò sántemè Titi di borè kè di mènke dɛ nyà. ¹⁵ Ò di dɔ̃ mediè mme, ke í yĩ̀ ndi sòò ò cɔutémmè kéyie nho tié nké nhò dè mediè. ¹⁶ N yèmmè di naatinèmu, n yí di yĩ̀kú tìmatì mieke.

8

Maseduɔ̃nni kɔbe kó yepārè

¹ N kɔbe n dɔ̃ ké di náké Kuyie ndɔ̀ò mèè sàa mme Kirisi kɔbe tĩrè yèè bo Maseduɔ̃nni. ² Bá nè mefɛ̃t̃imè me nti sò̃nkémè mediè nè memme kè ti mmɔke diwèi mediè, ke pà mediè, bá nè ti me nc̃iinnimè. ³ Kè tii ndó nè timáa ti bo pāmè, képá kè dɛe pɛ̃t̃é ti wèrimú. ⁴ Tii do yetiróo ke ti báa nke tú ti yóu kè ti múnke pà ti kperɛ Kirisi kɔbe bèè bo Sudee kó kutemp̃ mmieke. ⁵ Tii do keté kéduú ntimáa ndi Kuyie nkéndònnè Kuyie ndómè, ke né ti duó timáa, ke pà kè dɛe pɛ̃t̃é ti yèmmè do dɔ̃ nti yóó pà kè dè mmamè. ⁶ Dɛè te kè ti bántè Titi ke tú wèè wétoo ké̃sɔ̃oté kéyáukúnne di kònti, kédeè mutómmú ò keté mù. ⁷ Dii tú beketiɓè demou dɛ mieke, ke dɔ̃ Kuyie

mmediè, nke mọke bèè nọ nke náá Kuyie nnáàntì, nè bèè nọ nke tì tié nkè di kònti yau, kè di tì dó mediè. Kè n yé kè dò ndi bo ntú beketibè bèè pāa mbe mieke.

⁸ N yí yé ndi pāa nè muwērímú, n dó kè di náké betabè pāa mmèè botí nku, kè dèe yáúkúnne di kònti kè di benke di dómè Kuyie. ⁹ Di yému ti Yìè nYesu di dòò mèè sàà, wenwe wèè do tú okpààti kè yie nticiṭi kè di kpàrikúnne.

¹⁰ N di náá n yèmmè dòmmè mme, dè wennimu kè dò ndi sọté kèmpāā, kè yé dūi yàà yàmè dè kó meyèmmè kékété di bo pāmè. ¹¹ Di keté dè kó mutōmmú nè tikōnyauti nti, sọténè kè mù dèè nè diwèl, kèmpāā ndi bo na kèpāmè. ¹² Kāa pā nè a yèmmè memou, bá kè dè í dèu Kuyie nhā cōutému, Kuyie nwèi a mọke kè dè māmè mme.

¹³ Bè í yé ndi pā betabè kèmantè di mōmmāmbe, bè yé ndi totému. ¹⁴ Di mākemu yíe, dí nteennè bèè kpa, kè bè naa mọke kè di kpa bè di teennè. Bè dè ntú di toté. ¹⁵ Kéndonnè ti wàrimè kè tú:

Wèè do 55 kōú péu
o kperè do 5 í nsùó,
wèè kou sāmpos
o kperè me ndo 55 í nhò dōnté.

Pɔ̃ri tōmmè Titi nè o népobè

¹⁶ Ti sánti Kuyie nkuù teennè Titi kòò di dó tì di dómè. ¹⁷ Ò yiemmu kè bo kotoo di cie, dè í tú tì ò náké maa, ò do dōmu o mōmmu kè di yà. ¹⁸ Ti ò neinnèko ti népo wèè náá Tināaṣààti kè Kirisi kòbe bēmou ò sánti. ¹⁹ Kirisi kòbe bèè ò tāāté kòò bo ti cie nkè ti kōtenè yepārè Sedisadèmmu. Kè yèe déúkúnne Kuyie nyètiri kè benke tì dómè kènteennè tītòbè.

²⁰ N yí dó kènté dè kó idíṭi dièyi m maa bè yàa bo n wátí mèè kpéí. ²¹ Tí í wanti dèè wenni Kuyie nyíkè maa, tì dó dèè wenni dènde Kuyie nnè benitibè iikè.

²² Tí yíe kè tōnko tì népo wè, tì ò yàákému kuce mēpéu kè sò nho kònti yau, kè né dọke yauke di mmōnni ò tá mèè kpéí. ²³ Mí nnè Titi tū wè nke pī mmutōmmú di kpéí, kè betabè, Kirisi kòbe bèè bè tāāté, kè bè pī mmutōmmú kè déúkunko tì Yìè nYesu Kirisi yètiri. ²⁴ Benkenè bè, di bè dómè, kè Kirisi kòbe tīrèe banté mùu te kè tì di sánti.

9

Kuyie nti pāa nkè tì bo mpāāmmu

¹ Dè ténke í békú n di wāri yepārè bè pāa nyè Kirisi kòbe bèè bo Sudee ye kpéí. ² N yému di dómè kè bè teennè, kè di sante Maseduōnni kòbe borè, kè bè náké kè tú nè yàkení nwe Akayii kòbe dómè kèpā. Di kó tikōnyauti tūi yáúkúnne besūkúbè kònti. ³ N tōnko tì kòbe bie nke dó nni nsó ndi báátí kè déemu, kè n di sante dii sanni ntú dimōmmōnni. ⁴ Kè dè dò Maseduōnni kòbe mabè bo n neinè kè bè sò ndè í dó mbè náké mē dè bo náá nti kó ifeí kè m báá yí di kpeyi. ⁵ Dè te kè n tōnko tì kòbe kè di bo tūi nyepārè di tì náké yèe kpéí. Nè di pārè mieke nke bè bo bantémè di pāmè nè meyèmmè memāa.

⁶ Di yému kè dò nkāa buotí sāmpos a 55 kōū sāmpos nwe, kàa buotí mediè nha kōū mediè. ⁷ Bá wè wèe pā o yèmmè dò nwèe pā kè dè mmamè, kè báa pā kèdèe kèdèmmu yoo dè ndonnè muwērímú, kè yé Kuyie ndómè wèè pā wènwè nè o yèmmè memou. ⁸ Kuyie mmòkemu muwērímú kè bo di pā kè dè nsù kè ndi sànnè késúó nke di dòò betabè mesāa. ⁹ Kéndonnè ti wàrimè kè tú:

Kù nitimu kè pāa mbecīribè sāā.

¹⁰ Kuyie nkuù 55 duó nhotenkūti tidiboti kènté kòò kōū mediè kèpété kényo, kù bo ndi yéúti tidiboti kènté kè dè kōtírí kè di niti dọke deuke. ¹¹ Kuyie nyóó di pāmu mediè, nkè di múnke pā mediè. Kè tì kōtenè di pārè Sudee kè bèe sante Kuyie nyè kpéí. ¹² Kè yé yepārè di pā nyè í teennè Kirisi kòbe maa, yé yó ntemu kè bèe sante Kuyie. ¹³ Di pārè yèe yóò benke di tú bè, kènté kè kusūkūu déúkúnne Kuyie nyètiri, di yíe mmèè kpéí nTināaṣààti kè totirínè di kperè betabè. ¹⁴ Bè yèmmè bo ndi naatinè kè bè ndi báánnè Kuyie nku di dòò mèè sàà ndiemè kpéí. ¹⁵ Nsāntínè Kuyie ku pānni dièri kpéí.

10

Pɔ̃ri náké tì bèè ò wàtiri

¹ Mí Pɔ̃ri mī dó kè di béinnè. Mí nwèè yòò nKirisi n dòò mèè sàà nkpeí, kéndonnè di mieke bēmabè tumè nh 5 nyòò n di bonè dii mōnni kédété kékpenke. ² Báa duōnnè kè n kotoo dii yìe di cie kè n náànti nkpeñi, n yí yó nnáánnè bèè yèmmè dò n dɔ̃ri nè onití kó macii nke yīkù. ³ Tí tú benitibè mbe, tì né í maù nè onití kó macii. ⁴ Tí kó tikpàrinenti í tú kute nkù kuù nkpeti, tì tú Kuyie nkpeti nti kè kpeñi, kè bo na kèponte sicèkperí. ⁵ Tí tì nkoùnè meyáabisiyèmmè nè

sifeí kǎmē, dèè ti dítinko Kuyie mbíékè. Ti ti mpíinnè menitiyèmmè ke me niù Kirisi borè, kè mè yíè nho kpeti. ⁶ Kè di yie ndii mǎnni ti kpeti ti bo kpetínnè bèè yetírí Kuyie nkpeti.

⁷ Bè wèi dèè wenni dèndè fənənfə. Kòò mǎu yèmmè dò nhò tu Kirisi kou, wè nyé ke dò nti múnke be ntú. ⁸ Di yèmmè dò m pǔti Kuyie nni níímmè kpéí nke. N do dòmmu kémpoti kè dèè pǔtè memme bá ifei bá nni mbo, ke yé Kuyie kuù n níímmè kè m bo pí mmutǎmmú ke di kpénkúnne, dè í tú n yóó di bo. ⁹ N yí di wǎu yepáte kè bo donnè di kǎmbùtì. ¹⁰ Bè mabè nǎa nke tú: M pátè nǎahti ò nkpeñni ke yóu, kè n né kǎtoó nni ncínni ke nǎa nke kǎó nkǎó nkè dè dò mmesémmè kperè. ¹¹ Wèè nǎa mmemme wè nyé ke dò n di wǎu ti nè nh ò kǎtoó kénnaá nti dè í cáá.

¹² M báa na kémbeunè m mǎa bèè yèmmè dò mbè deu. Bè tu tiyeinti nti ke erinè bemáa betobè. ¹³ M báa na kénsanti m mǎa kè dèè pǔtè Kuyie nni mbennè nè dè, n yó nsanti m mǎa Kuyie nni mbennè dè nde. Dèè tú m bo kǎtoomè di cie. ¹⁴ N na nyè n dǎò n do í dò nkédò dè nde kè n do í kǎtoó di cie, mǎ me nkǎtoó di cie ke di náké Kirisi kó Tináaṣṣàati. ¹⁵ Ti í dǎ kémpotìne betobè pí mmùu tǎmmú. Ti dǎ di tǎkumè me kpenke, kè n tǎmmúu yíé kédeuke di cuokè, mù nè báa pǔtè Kuyie nyé mmú mberínè dè. ¹⁶ De kó difǎnkúò m bo na kénáké Tináaṣṣàati yehekè tɛyè òmòu mu nyí náké yè, n yí dǎ n sǎtè òmòu pí ndè mutǎmmú.

¹⁷ Wèè dǎ kémpoti wè mpoti nè Kuyie nhò deétémè. ¹⁸ Kuyie nsanti wè weè tu oniti dè í tú wèè sǎnti omáa.

11

Pǎori nè besòumbè

¹ Kè di bo na kéminnè kè n náké kuyeinkú tēmè di minné. ² N di dǎ mediè mme kè dè n yóu, kè de kó kuyonku tú Kuyie nkaku. Di donnè isapumbí nyi, kè n di wǎa ndi dàu Kirisi, ke dǎ di nwe nwetì omáa. ³ Kè né yíékú bè bo di sukúmè kè di ò yóu. Kéndonnè fəwǎafə do soutémè Ɛfu kóó fétinne. ⁴ Di í yetírí timati, bá kè bè di náké Kirisi tǎu mǎu kpeti, di ò yiemmu, kè bè di náké dibǎò kpeti di baa yienko, kè bè di náké tì cáánnè Muyaṣṣàamú nè Tináaṣṣàati kpeti, di baa tó yienko.

⁵ N yèmmè í dò n kǎnninè di tú bè Kirisi kó yetǎrè dieyè. ⁶ Kè dè yèmmè n yí nǎ nke nǎa, n né yému Kuyie nnáahti páíí ke ti ndi náké.

⁷ Mɛyɛi mme n kǎkúnne m mǎa ke di náké Kuyie nnáahti fǎarè ke di bo kpenkaà? ⁸ N yóu kè Kirisi kǎbe n to, kè m bè kǎte, ke bo teénne dímbè. ⁹ N sòò bo di cie kòò mǎu í n to. N kperè dèè di mǎnni, kè ti kǎbe Maseduṣṣni kǎbe bèè kotení kè m pǎ dèè kó dímaà n dǎtè. Di kóò mǎu sòò í n to, m me nyí dǎ òmòu n to. ¹⁰ Nè Kirisi timǎmmonti yíè nwèè bo m mieke ò kpéí, m báa yie nkè de kó disannii nǎsté n yínké Akayii kó kutempè nkumǎu mieke. ¹¹ N yí di dómu deè te kè m béi memmaà? Kuyie nyému n di dǎmè.

¹² N dǎmmè n yóó nsókè ke me ndǎori. De mǎnni bèè wanti kémpoti bè pímmè mutǎmmú ke ti donnè, bè báa pétè bè bo mpǎtinè mù. ¹³ De kó benitibè tú besòumbè mbe ke dǎò bemáa Yesu tǎrè. ¹⁴ Dè í dò nke ti di, dibǎò mǎmmṣnni ò namu kédò dímaà Kuyie ntǎnni. ¹⁵ Dè í yóu dibǎò kó betǎmbè bo dǎmmè bemáa Kuyie nkó betǎmbè, bè né yóó yǎmu de kó mucǎntimu diyíè mari.

Pǎori fǎūtémè

¹⁶ M bo yíé kébéi nke dǎ: Òmòu bá nni nhwúò nkuyeinkú, kè di me nni nhwúò nkuyeinkú nku, yóunè kè nnáké tiyeinnáahti, ke múnke fómúú sǎmpǎ. ¹⁷ N dǎ ke béi nti í tú ti Yíè nkpeti, tiyeinnáahti nti. Dè dò n fómúúmu kè n yóó fómúú. ¹⁸ Betobè fuommu, kè be yèmmè dò mbè yé dǎmarè, m múnke bo fómúú. ¹⁹ Dindi bèè yèmmè dò ndi cií, di yie tiyeinnáahti. ²⁰ Ke yie nke tú be kó tidaati, ke yie nkè bè di sou nke tóu di kperè, ke yie nkè bè di senku, ke yie nkè bè di bemmu. ²¹ Di naatimu di túmè n cǎnni, ifei ii ti nni mbonè n yí namè ke dǎò betobè dǎòrimè.

Mùu te kè betobè fuo m múnke mù mǎkemu. N nǎa tiyeinnáahti nti. ²² Kè bè tu Ebedeebe mbe m múnke we ntú, kè bè tu Isidayeeribe mbe, m múnke we ntú, kè bè tú Abarahamu kó iyaábí nyi, m múnke de ntú. ²³ M bo yíé kénáké tiyeinnáahti. Kè bè tu Kirisi kó betǎmbè mbe, m múnke we ntú ke pí mmutǎmmú kè bè pǔtè, kè bè n kpetínnè kuce mǎpéu, ke m puotí kuce mǎpéu, kè n kǎatè mukúú nkuce mǎpéu. ²⁴ Kè Sifube m puotí kuce mǎnǔmmú didáú sipísitáati nè mèwè. ²⁵ Kè Ododumu kǎbe m puotí kuce mǎtǎati, ke m bústí yetǎrè kuce mǎnǎa. Kè n díu nè bǎtòò kuce mǎtǎati, kémǎke menie mmieke kuyie nku ntú, keyénké kemáa ke deitínè kudabekú kó diwétiri. ²⁶ N cemma mieke kè n kǎatè mukúú nyikó mmieke, Sifube nè bèè í tú Sifube be mieke, yehekè mieke nè depaa mmieke, dǎmǎèrì mieke nè bèè sou nke tú bè tu Kirisi kǎbe be mieke. ²⁷ Ke pí mmutǎnyonkumu ke fǎūtè, ke wenté inu, kè dikónni m pí nkè sínéyǎi m potè, kè m mǎnté tidiiti ke bou dinúu, ke mǎnté tiyáati kè muséé nni mpotè. ²⁸ Kè nní mme

ndò nke wète kététi n yèmmè Kirisi kòbe bémou kpéi. ²⁹ Kòò mǎu í kpeñni muwedǎummu mieke n yèmmè caarè, kòò mǎu do meyei mmieke dè nni yóu.

³⁰ Kè m bo mpǎti nni mpǎtinè n cǐti nti. ³¹ Kuyie nti Yìè nYesu Kirisi cice wèè tu mesàà nyiè nsàà, ò yému n yí soúmmè. ³² Okpààti Adetaasi kó dimǎnni, kè nni mbo Damaasi kè kùmandàà duò nkè bèè bàa dihei kó yebòrè ke bo m pí. ³³ Kè bè mē nni n cǐūnnè dimámmùyáa kuduotí kó tebòtè, kè m bè yenténè.

12

Kuyie mbenke dè Pòori

¹ Dè í wenni a bo nfuommè. N né dǎ kényíè tìmati nti Kuyie nni mbenke dè nè kù n dǎa nti. ² N yé Kirisi kou mǎu nwe Kuyie ndo tuóté wè ke dèkenè keĩnkè, dè mǎke yíe nyebie ntepiítè nè yènáà. Kù mènke do ò tuótémáà, dè ò dǎò tidǎuñti ntaà, n yí yé, Kuyie nkuu mǎa yé. ³ N yému ke dò nkù ò tuóté ke kǒnnè diwèihèi. Kù mènke ò tuótémáà, dè ò dǎò tidǎuñti ntaà, n yí yé, Kuyie nkuu mǎa yé. ⁴ Debore kòò keè tináańsǎati mati, oniti í yóo na ke béi nti, oniti keté ke í dò nkè tí béi. ⁵ Mii tu de kóo niti, ke na nna kémpoti. N né dǎ kémpotinè n cǐti nti. ⁶ Kè n do dǎ n na mpǎtumu, dè me na bá ntú siyáábisi, ke yé n náámmè mǎmmu nwe. N né yóumu kédǎ n dǎǎrimè nè n náańti dèè benke n tú wè, kòò mǎu bá nni nwúó nke dò n deu.

⁷ Kuyie nyóu kè dibòò nh ǎnnè mumǎmmú yonkumu, kè m bá mmǎke tefentè nè kù m benke dè kpéi. ⁸ Kè n kù bántè kuce mètàati ke tú kù m miekùnnè. ⁹ Kè kù ñ ténǎnè ke dǎ: N kó mesàà nda bonè kè dè sǎnnèmu, nh ǎǎ pí mmutǎmmú oniti cǐnni dii mǎnni ndi. Dè te kè dè n naati n cǐnnimè kè Kirisi kó muwérímú bo nni mbonè. ¹⁰ Dè n naatimu n cǐnnimè, kè bè n sǎà, ke n fèũko, ke caari n yèmmè Kirisi kpéi, ke yé n cǐnni dii mǎnni ndi n kpeñnimè.

Pòori dǎmè kékote Kòdenti metáámmè

¹¹ Dii te kè ñ náké tiyèinnáańti ke fòrímú, dii do dò nke nni nkómmú. Bá kè n yí tú òmǎu di yé mbèè tu Yesu tǎrè dieyè, bè í mpèèté mmùmamú. ¹² N fèũri ke mi nke dǎò tii dieti di cuokè tii benkú n túmè Yesu tǎnni. ¹³ N dǎò ba Kirisi kòbe tǐrè teyè ke í me ndi dǎò? Kè n caàrè di í n tomè mme, n cǐnnè.

¹⁴ N kǎtoò di cie kuce metáámmè mme, n yí dǎ di kpere marè, n dǎ dímbè di mǎmmǎmbè ibi ñ ǎǎ í mpii i yembè, i yembè beè ǎǎ í pii. ¹⁵ Dè n naatimu m bo di duómmè n kpere demǎu kéduó m mǎa ke di teennè. M me ndi dǎmè mediè di bo nni ndǎ sǎmpǎàà?

¹⁶ Di yému ke dò ndi í n tǎ, kè bémabè yèmmè dò n dǎò mecii nke di di kpere. ¹⁷ Yàa n náké n tǎnko bémbe kè bè di ciitè? ¹⁸ N tǎnko Titi nwe nè ti kou di yé wè beè di ciitáà? Mí nnè bè ti wè mmeyèmmè memáa ndi nè ti pí mmèè boti mutǎmmú.

¹⁹ Kè de yèmmè di yèmmè ndò n náá mmie nke dǎ kébenke n wennimè mme. Dè í dò mmemme, Kuyie nyému n náámmè Kirisi dǎmè mme, ke bo di kpénkùnnè di tákùmmè mieke. ²⁰ N yièkù m bo tuǎkoomè kénsǎ ndi í dǎri n dǎmè, kè m múnke dǎ di í dǎmè. N yièkù m bo nsǎmmè di kpaá ke ènnè ditabè, kè di mieke péi ditabè, kè di sǎa nditabè, ke náa ntisínténáańti, ke mǎke sifei ke kǎnnè ditabè. ²¹ N yièkù m bo tuǎkoomè kénsǎ mbèè dǎò meyei mbè kpaá sǎké mufòmму yéimu mieke ke dǎori di dǎmè. Kè Kuyie nni ndii nyifei kè n yèmmè caarè ke n kómmú be kpéi.

13

Pòori wǎrimè Kòdenti kòbe ke tú bèè wénté bemáa

¹ Kuce metáámmè mme n kǎroomè di cie. Ti wǎrimu ke tú kè bè wátiri òmǎu di tí tũnte benitibè bédébè yoo bètàati ilké bèè yà. ² N sǎò bo dii mǎnni di cie kuce medérímmè kécaummu bèè dǎò meyei, nkéwète kè bè cau bá n yí me mbè bonèmmè bembè nè betabè ke tú n ténke í yóó cǐé nhòmǎu m bo tuǎkoo dii mǎnni di cie. ³ Kè di dǎ kényà dèè benkú dènde ke dò nKirisi náa m mieke di bo dè yà. Kirisi í cǐnni ò benkúmu o wérímú di cuokè. ⁴ Ò do cǐnnimu kè bèè ò baaké kudapǎati kòò yǎntè nè Kuyie nkó muwérímú, ti múnke cǐnnimu ò do dòmmè, kè Kuyie nkó muwérímú né ti bonè mù do ò bonè mèè boti, kè ti pí mmutǎmmú di cuokè.

⁵ Wénténè dimáa kényà kè di tákùmmè fiikú, kényáaké dimáa kényà kè Kirisi bo di mieke, kè di yááké ke sǎ nhò í bo di mieke di yièkemu. ⁶ N yèmmè dò ndi yému n yáákémè m mǎa ke yà Kirisi bomè m mieke kè n tu o kou. ⁷ M báámmu Kuyie nke di báa dǎò meyei, n yí dǎ m benke n nǎmmè, bá kè n yí tú òmǎu di ndǎri mesàa. ⁸ M báa na kéyete timǎmmǎnti tii tu Kuyie nkpeti, n ti ndǎ. ⁹ Dè ñ nni nnaatimu n cǐnni dii mǎnni kè di kpeñni. M báámmu Kuyie nke tú kù dǎke di kpénkùnnè ku kó kuce mieke. ¹⁰ Dè te kè n di wǎri dipátiri ke kpaá, kè dè bo yie

nkè n tùòkoo m báá di kpannè. Kuyie nyí n duó mmuwèríímú kè m bo di fěũ, kù mù nni nduó nkè m bo di kpénkùnnemu ku kó kuce miéke.

¹¹ N kàbe dè ndi naati, kè di nkótírí Kuyie nkó kuce miéke, ke nyáúkùnkoo ditòbè kòntì, kénwè ndinùù, kénnaatinè ditòbè. Kuyie nkùù ti dó ke ti duó ndiwèl kù ndi bonè.

¹² Dòunè ditòbè mesàà. Kírisi kàbe bémòu bèè bo dié mbè di dòunkoo.

¹³ Ti Yiè nYesu Kírisi kó mesàà nní ndi bonè, kè Kuyie nni ndi dó, kè Muyaánsààmù mùù ti taunko kè mù ndi bonè dimòu.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔɛ bèè bo Kadasii Dì mpátíri tɔ tùi náànti

Pɔɔri do wàri di mpátíri Kirisi kɔɛ bèè bo bèmbɛ Kadasii. Pɔɔri do kɔri Ikɔnni nwe, kɛpɛtɛ de kó yehékè mieke kɛ bè nàkɛ Kuyie nnáànti. Pɔɔri itɛ dùi mɔnni kɛsɔtɛ yehékè tɛyɛ, kɛ Sifube kó ikuó tũmbɛ kotení kɛyete Pɔɔri nàkɛ ti, kɛce nKadasii kó yehékè yemɔu kɛnákɛ benitibè ke dɔ bè ntũ mMɔyilisi kó ikuó yɛmmɛ. De kó dipátíri mieke ò í yóu ò bo béímmɛ Píeri do wɛnnɛmɛ bèè í tũ Sifube ke yo kɛyà Sifube kɛsɔri, kòo ò kpannɛ, kɛbenke ke dɔ nyikuó ò í dɛrɛ, kàa bo ntámɛ Yesu dɛɛ dɛrɛ.

Dì mpátíri náànti duó ke dòmmɛ

1. Mùù kpéí nte kɛ Pɔɔri wàri de kó dipátíri 1:1-9
2. Pɔɔri yetemɛ bè nàkɛ tì o ìnkɛ 1:10-2:21
3. Kuyie nhɔɔ ti dɛɛtɛ ti kù tá dùi mɔnni ndi, dɛ í tũ ti tũmmɛ ikuó 3-4
4. Kirisi kou wèè tá Kuyie nhò dɔ nkɛnfòu mèè boti 5-6

Pɔɔri dɔummɛ Kadasii kɔɛ

¹ Mí mPɔɔri Yesu kó ditɔnni mfi di wàri, benitibè bèè í n duó nde kó mutɔmmú yoo oniti mɔu, Yesu Kirisi nè ti cice Kuyie nkùù te kòò yàntɛ, bèè mù nni nduó. ² N kɔɛ bèè m bonɛ, bè di dɔunko dindi Kirisi kɔɛ bèè bo Kadasii, ke tũ ³ Kuyie nti cice nè ti Yìè nYesu Kirisi bè di dɔò mesàà nke di duó ndiwè. ⁴ Kirisi dɔò Kuyie ndó mɛmmɛ ke duó nhomàà kɛ bè ò kùà, kòò bo ti dɛɛtɛnɛ kute nkù yeiku kuu. ⁵ Kuyie nyètiri ndɛu sàà. Kɛ dɛ mme ndò.

Tínáànsààti bomɛ timáà

⁶ Dɛ n dimu di pánke yóumɛ Kuyie, kunku kùù di yu Kirisi ti dɔò mèè sàà nkɛí, ke dɔ kɛtũnnɛ kuce tekù. ⁷ N di náámmu kuce tekù makù í bo, benitibè bèè dɔ kɛ di sɔutɛ ke ceeri Kirisi kó tináànti. ⁸ Kòò mɔu, yoo mí, yoo Kuyie ntɔnni mari di nàkɛ timati kɛ ti cáànnɛ n di nàkɛ tui náànsààti, Kuyie nhò cɔɔ. ⁹ N ti nàkɛmu ke wɛtɛ ke di náá, nkòò mɔu di nàkɛ timati kɛ ti cáànnɛ Tináànsààti di yie nti, Kuyie nhò cɔɔ.

¹⁰ N náá mmie nke dɔ benitibè bèè n sántaà? Biti, n dɔ Kuyie nkuù n sántɛ, kɛ n do dɔ benitibè bèè n sántɛ n na bá nkpaá tũ Kirisi kóo tɔnti.

Pɔɔri náá mmèè boti Yesu tɔnni

¹¹ N kɔɛ n di náámmu Tínáànsààti n di náá nti í tũ oniti kpɛti. ¹² Mí mmómmu oniti wèè í tũ nni nnákɛ, Yesu Odɛtiwè wèè tì nni mbenke.

¹³ Di kɛmmu n do dòmmɛ n tũ ndii mɔnni Sifube kó itié, di yému n do fɛũmmɛ Kirisi kɔɛ nè tikɔnyauti kéndó kɛ bè dɛɛ, ¹⁴ kɛmpɛnkù n dapuntòbɛ Sifube kó itié mmieke, kɛ n kɔnti nyaunɛ m bo ntũmmɛ ti yembɛ kó ikuó mesàà.

¹⁵ Kuyie nnɛ kú kó mesàà nkɛí nkɛ kù n tãátɛ kɛ bè mu nyí m pɛitɛ, kɛ m bo pɛ nku tɔmmú. ¹⁶ Kɛ dɛ mɔnni tũòkɛ kɛ kù m benke ku Birɛ kɛ m bo nákɛ Tínáànsààti bèè í tũ Sifube, n yí mbeke òmɔu itié. ¹⁷ M mɛ n yí kòtɛ Sedisadɛmmu ke bo yà bèè n niitɛnɛ ke náá nYesu tɔrɛ, kɛ m pánke kɛ kɛtɛ Adabii, kɛwɛtɛnɛ Damaasi. ¹⁸ Yɛbie nyètããti kó difɔnkùò ndi n kòtemɛ Sedisadɛmmu ke bo yɛtɛ Píeri, kɛ dɔ yewɛ tɛpítɛ nè yɛnũmmu o borɛ. ¹⁹ N yí nyà Yesu tɔrɛ tɛyɛ kɛyà Isaku nwe ti Yìè nnantɛ.

²⁰ N di wãu ti tũ timómmanti nti kɛ Kuyie nyé, n yí sou.

²¹ De kó difɔnkùò kɛkɛtɛ Sidii nè Sidisi. ²² De mɔnni Kirisi kɔɛ bèè bo Sudee bè mu ndo í n yé. ²³ Bɛ do yo bè náá mmɛmmɛ ke tũ: Wèè do ti fɛũnko, wèè náá ndi mɔnni Tínáànsààti ò do í dɔ tũ mbo. ²⁴ Kɛ bè nsánti Kuyie n kpéí.

2

Yesu tɔrɛ tiímmɛ Sedisadɛmmu

¹ Kɛ dɛ mmòke yɛbie ntɛpítɛ nè yɛnàà, kɛ nní nwɛti Sedisadɛmmu ke nɛínɛ Bannabaasi nè Titi. ² Ke yé Kuyie ndo n nàkɛmɛ ke dɔ n kɛtɛ. Nè bèè ni Kirisi kɔɛ tɔrɛ kɛ ti tíf, kɛ m bè nàkɛ Tínáànsààti n náá nti bèè í tũ Sifube. N do í dɔ m pɛ mmùu tɔmmú ntú dɛtɛtɛrɛ kɔmu, kɛ dɛ nte kɛ n kɛtɛ kɛ bè nàkɛ. ³ Bɛ mɛ nyí nti yetɛ, kɛ dɛ nte Titi nè wè ti neiti, wèè í tũ Sifu, bè í nduó nkòò cãntɛ. ⁴ Mucãmmu kó tináànti na bá nhãnnɛ bèè sou nke tũ bè tũ ti kɔɛ bèè tanní ke dɔ kɛyà Yesu Kirisi ti dɛnnɛ mèè boti ikuó mieke. Bɛ do dɔ kɛwɛtɛ kɛ ti tannɛ ikuó kó tidaati mieke nke. ⁵ Tí í nyie mbɛ kpɛti, bá sãmpó, ti yàà bo ceetɛ mèè kpéí Tínáànsààti.

⁶ Bèè do tú Kirisi kòbe tūrè kó benìùbè diebè bè í nni nyíé itié mmaí. Mí mborè timòu timáá ndi, Kuyie nyí baàti òmòu. ⁷ Bè do bantému Kuyie nni ntáátémè ke nnáa nTinaaḥsààti bèè í tú Sifube, kéndónnè kù tãátémè Pieri kòò tì nàa nSifube. ⁸ Kuyie nkùù t̄ mPieri kòò nàa nSifube, kuù n t̄ kè n nàa mbèè í tú Sifube. ⁹ Isaku nè Pieri nè Isāā bèè nì Kirisi kòbe kè bèe banté Kuyie nkùù n duóm̄mè de kó mutóm̄m̄, k̄éyókii mí nnè Bannabaasi tì nou, dèè benkú ke dò nti wènnè tináaḥti. Kè tì kote bèè í tú Sifube bíékè kè bembèe kote Sifube bíékè. ¹⁰ Bè do tì náké ke t̄ tì nteén̄nè b̄e kó bec̄ribè mbe, ke s̄s n die nke m̄e d̄òòri.

P̄ori kp̄ann̄m̄ Pieri Āntiyosi èi mieke

¹¹ Pieri k̄at̄enì dii m̄onni Āntiyosi kè nh ò kp̄ann̄ benit̄ibè ik̄e ke ȳé ò d̄òòm̄e d̄èè í wenni. ¹² Ò do w̄ēnn̄m̄u Kirisi kòbe bèè í tú Sifube ke yo, kè Isaku t̄r̄e tūkenì k̄òo ȳé ȳòt̄e k̄es̄ori bá ò t̄enke í mb̄e w̄ēnn̄. ¹³ Kè Sifube t̄òb̄e bèe c̄out̄é Kirisi kè bèe w̄ēnn̄n̄ Pieri k̄es̄ori, kè Bannabaasi m̄unk̄e m̄e nd̄òò. ¹⁴ M banté dii m̄onni ò t̄enke í t̄umm̄e tim̄omm̄on̄ti weti weti, k̄òò náké benit̄ibè ik̄e kè d̄ò: F̄s̄ nSifu nè bèè í tú Sifube di s̄òò w̄ērim̄u, d̄e d̄omme k̄àa d̄ó k̄é b̄e d̄òòn̄e muw̄erim̄ú kè bèe t̄ūnne Sifube kó ikūs?

Kirisi weè deérí kè ikūs í deérí

¹⁵ Mí nnè f̄s̄ nti tú Sifube mb̄e tì í tú ibot̄í ò t̄ū nKuyie. ¹⁶ Tì ȳému ke dò nKuyie nh̄s̄ wénk̄unne onit̄i ò t̄á dii m̄onni ndi Yesu, d̄e í tú ò t̄ū mm̄èè kp̄éi nyikūs. Tì t̄á Yesu Kirisi nwe kè Kuyie nti wénk̄unne d̄e í tú t̄i t̄ū mm̄èè kp̄éi ikūs, ke ȳé Kuyie nh̄s̄ í nwénk̄unne òmòu ò t̄ū mm̄èè kp̄éi ikūs.

¹⁷ Tì d̄ó Kuyie nti wénk̄unne Kirisi kp̄éi nke, kè bè tì w̄óò mb̄èè í t̄ū nKuyie, bèè í t̄ū nyikūs. Dende benkú ke dò nKirisi weè te k̄e t̄i d̄òòri meyei naà? Ǿ! ¹⁸ Kè n w̄ēte ke t̄ūnne ikūs n yete ò, n t̄ū n do ò yetén̄m̄u. ¹⁹ Dèè tu ikūs bíékè n kumu, ke ȳé n yí nam̄e ke ò t̄ūnne kè ò n k̄uò. Di m̄onni k̄e n f̄òu Kuyie nkó muf̄omm̄u. ²⁰ Bè n w̄ēnn̄n̄ Kirisi nwe kudap̄āat̄i ke k̄uò m̄i t̄enke í f̄òu, Kirisi weè f̄òu m̄ mieke. M̄ m̄ake mùu f̄omm̄u di m̄onni m̄ mù f̄òu n t̄á m̄èè kp̄éi nke Kuyie m̄Bire, d̄e n d̄ó ke ku n kp̄éi. ²¹ M̄ báa yete Kuyie nkó mes̄àa, kè k̄u s̄s wénk̄unne onit̄i ò t̄ū mm̄èè kp̄éi nke ikūs, Kirisi t̄ū nku detetir̄e nde.

3

Ikūs í deérí a bo ntām̄ Kirisi deè deérí

¹ D̄ind̄i Kadasii kòbe di yeim̄maà? Bè di f̄ent̄emaà? N di nákému páíí Kirisi kó muk̄ũ nkpeti. ² N yóó di beke tim̄at̄i m̄àa ndi, Kuyie ndi duò nku Yaá ndi t̄ū mm̄èè kp̄éi nke ikūsà, kè di k̄èè m̄èè kp̄éi nTinaaḥsààti ke t̄i yie? ³ D̄e d̄omme kè di yei mm̄emme, di ket̄en̄e Muyaans̄aam̄u ke nè d̄ó k̄ed̄enten̄e b̄amb̄a ndi m̄omm̄ombe kó muw̄erim̄aà? ⁴ Muyaans̄aam̄u di benke d̄èè kó dim̄àa t̄i detetir̄e ndaà? D̄e báa na k̄ent̄ú detetir̄e. ⁵ Kuyie ndi duò nku Yaá nke d̄òori tidit̄i di cuok̄e di t̄ū mm̄èè kp̄éi nke nyikūsà, kè di k̄èè m̄èè kp̄éi nTinaaḥsààti ke t̄i t̄á?

⁶ Tì w̄arimu ke t̄ú: Abarahammu do yie nKuyie nk̄e k̄uò ò wénk̄unne, ò yie mm̄èè kp̄éi nk̄u ȳe mm̄u. ⁷ N ȳén̄e t̄ūnke ke dò mb̄èè t̄á Kuyie mb̄èè t̄ū Abarahammu kó iyaab̄i m̄omm̄onyi. ⁸ Tì w̄arimu nè dim̄onni ke t̄ú: Kuyie mbo wénk̄unne bèè í tú Sifube b̄e k̄u yie mm̄èè kp̄éi. D̄e do te k̄e k̄uò náké Abarahammu ke d̄ò: Nè a kp̄éi m bo d̄òò mes̄àa nyibot̄í im̄ou. ⁹ Abarahammu do t̄á Kuyie nku k̄e k̄uò ò d̄òò mes̄àa. M̄e bot̄i nku bèè kó dim̄àa bo yie nKuyie nk̄u m̄unke bo b̄e d̄òò mes̄àa.

¹⁰ Bèè t̄ū nyikūs, kè b̄e ȳemm̄e d̄ò nyi bo b̄e deet̄e b̄e bo ȳa. Tì w̄arimu ke t̄ú: Kè w̄èè í d̄òori ikūs im̄ou ȳemm̄e ò bo ȳa. ¹¹ Onit̄i báa na k̄ewenke Kuyie nyik̄e ò t̄ū mm̄èè kp̄éi nyikūs. Tì w̄arimu ke t̄ú: W̄èè weti ò bo nf̄òu ò t̄á m̄èè kp̄éi*. ¹² Ikūs kó kuce í w̄ēnn̄ Kirisi k̄oku. Tì w̄arimu ke t̄ú: Kè w̄èè t̄ū nyikūs w̄e nd̄òori ò ȳemm̄e im̄ou.

¹³ Kirisi t̄ùot̄é ikūs do t̄i d̄òori m̄èè ȳe m̄me ke t̄a. Ke ȳé t̄i w̄arim̄e ke t̄ú: Kè b̄e baak̄e w̄e kudap̄āat̄i ò t̄ú Kuyie nc̄s̄ w̄ēnw̄e. ¹⁴ Nè Yesu bor̄e nd̄e ibot̄í im̄ou p̄et̄ém̄e mes̄àa nKuyie ndo náké Abarahammu m̄èè kp̄éi. Nè Yesu Kirisi bor̄e nd̄e t̄i p̄et̄ém̄e Muyaans̄aam̄u Kuyie ndo náké mùu kp̄éi.

Ikūs nè Kuyie nnàké dii n̄uù

¹⁵ N kòbe w̄ént̄en̄e meborim̄e d̄omm̄e. K̄òo n̄it̄i d̄ou ndin̄uù nè ot̄u ke w̄ari, òmòu s̄s í nti c̄èèt̄e. ¹⁶ Kuyie ndo náké m̄èè bot̄i Abarahammu ke d̄ò nè ò yaab̄ire nd̄e, k̄u ò ȳi nè ò yaab̄i k̄e d̄e bo nd̄ò nyi s̄u, k̄u t̄u ò yaab̄ire ke ȳe nKirisi nwe om̄àa. ¹⁷ Nte n d̄ó k̄é di náké t̄i: Kuyie ndo nákému ke d̄ò k̄u yóó deet̄e bèè k̄u t̄á, ke yóó b̄e deet̄e, ikūs ò t̄ūken̄i yebie nsik̄ousin̄àa nè sipis̄it̄aati (430) kó dif̄onk̄uò báa na k̄é t̄i p̄aa nyoo ò t̄i c̄èèt̄e. ¹⁸ Kè ikūs do yóó na k̄é t̄i deet̄e

* 3:11 Wént̄é Abakuku 2:4.

Kuyie nna bá nnáké tìmatì Abarahammu, kù do ò nàkèmu kẹ̀ dọ̀: Kù yóó ò dọ̀dọ̀ mesàà nke m̀nè nhò dọ̀dọ̀.

¹⁹ Ba nné te kẹ̀ Kuyie ndọ̀u nyikú? Kù í dọ̀u nké dẹ̀ bo benke benitibè mbe bẹ̀ caàrimè. Ikuó do dọ̀ nkémbo kẹ̀bennénè Abarahammu yaàbire bo kòtenimè mme wenwe wèè tàunko Kuyie nnè benitibè, Kuyie ntòrè yèè do ò nàkè onitì kòò í tùò mbetabè. ²⁰ Kòò niti bo omáà dè 55 í mbékú otòu mọ̀u wèè bo ò taunnè. Kuyie mbo kumáà ndi.

Ikuó pĩ mmùù tómmù

²¹ Dendè tú ikuó pietinèmu Kuyie nnáké tàà? Biti, kẹ̀ ikuó do nyóó ti dẹ̀etẹ̀, Kuyie nna nwénkùnne benitibè ikuó mièke nke. ²² Ti wàrimu kẹ̀ tú: Meyei ntieke kute nkù kumọ̀u, bèè kó dimáà tá ti Yìè nYesu Odẹ̀tíwè bẹ̀è yàu Kuyie ndo yè nkù yóó ti dọ̀dọ̀ m̀nè sàà.

²³ Kuyie mmu ndo í ti kpetè dii m̀nni metákùmmè kó kuce kẹ̀ ikuó ì ti te. Kẹ̀ ti tú í kó tidaati kẹ̀ kẹ̀mmùnè kù bo ti benkemè metákùmmè kó kuce. ²⁴ Ikuó ì do ti cẽmmù kẹ̀ kẹ̀mmùnè Yesu bo kòtenimè. Di m̀nni Kuyie nhò ti wénkùnne ti tá m̀nè kpéi nke Yesu. ²⁵ Odẹ̀tíwè me ntùòkenimè, ikuó ténke í dọ̀ nké nti cẽmmù.

²⁶ Kẹ̀ yé di m̀nni ti mọ̀u ti tùmè Kuyie nkó ibi nyi ti tá m̀nè kpéi nYesu Kirisi. ²⁷ Bè ànnè d́́ndi bè bàtèmmù kẹ̀ di wènnénè Kirisi, di ò dòn̄tenèmu. ²⁸ Omọ̀u tũ nténke í cǎ́ànnè otòu. Sifu nẹ̀ wèè í tú Sifu, kudaakù nẹ̀ wèè í tú kudaakù, onitipòkù nẹ̀ onitidòu, bẹ̀mọ̀u bè wènnè onitì omáà ndi Yesu Kirisi kó metaummè mièke. ²⁹ Kẹ̀ di tú Kirisi kòbe, di tú Abarahammu yaàbí nyi, ì yóó tieke Kuyie ndo yè nkù yóó duó ndè Abarahammu.

4

¹ Ntènè n wète kẹ̀ dọ̀ kẹ́yí ti: Dẹ̀bire dèè yóó tieke de cice kperè dẹ̀ kpaá kẹ̀ be dii m̀nni dè 55 í ncǎ́ànnè kudaakù, bá dè me ntùmè dèè yóó tieke demọ̀u. ² Dè 5 mbús bèè dè cẽmmù bẹ̀mbe nẹ̀ bèè dè piú, kẹ̀ baa de cice dọ̀u ndii m̀nni bo tuokemè. ³ Tínti múnke Kirisi mu ndo í kòtení dii m̀nni yebókè nẹ̀ ikuó kẹ̀ dèè ti te. ⁴ Kẹ̀ de m̀nni tùòke kẹ̀ Kuyie nduanní ku Bire, kẹ̀ bèè dè peitè Sifube kó kubotí mièke, kẹ̀ dèè nte kòò ntũ mbe kó ikuó. ⁵ Kẹ̀ bo dẹ̀etẹ̀ tínti ikuó te bè, kẹ̀ ti naá nKuyie nkó ibi.

⁶ Kẹ̀ kù ti duó nku Bire kó Muyaá mmùù te kẹ̀ ti kù yu kẹ̀ tú ti cice. ⁷ Ti ténke í tú tidaati, ti tú Kuyie mbi nyi, kẹ̀ kù yóó ti duó nkù yè nkù yóó duó ndè bèè tu ku bí.

Pɔori do yĩ̀kùmmè Kadasii kòbe

⁸ Di mu ndo í yé dii m̀nni Kuyie nke tú yebókè kó tidaati nti, kẹ̀ yé tú Kuyie yè me nyi kù tú. ⁹ Bàmbà nke yĩ̀tẹ̀tẹ̀ Kuyie! Kuyie nkuù pètinke di yĩ̀tẹ̀tẹ̀, kẹ̀ m bǎá yĩ̀ dũ kù yĩ̀tẹ̀tẹ̀, dè dòmme kẹ̀ di wète kẹ̀ dọ̀ kẹ́yóu kẹ̀ yebókè di tieke? ¹⁰ Di yèmmè dọ̀ nKuyie mbo di còutè di yé m̀nè kpéi nyewe nẹ̀ betààbè nẹ̀ yemòrè nẹ̀ yebie ndèè pè̀tẹ̀tẹ̀ dẹ̀tẹ̀rè kẹ̀ dè bààtàà? ¹¹ N yĩ̀kùmu m pĩ mmùù tómmù di cuokè bo ntùmè dẹ̀tẹ̀tẹ̀rè.

¹² N kòbe n di báámmu, ànnénè dimáà n kó difòtìrì kéndònnè nh ànnémè m mǎà di kó difòtìrì. ¹³ Di í n dọ̀dọ̀ meyei mmanè. Di kpaá yèmu n do mǎmmèmu kẹ̀ bátè di cie meketimè kẹ̀ di nàkè Tináaasààtù Yesu Kirisi kpeti. ¹⁴ Di na nnamu kẹ̀ n senkèrì yoo di m beti n tú m̀nè kpéi omuanti, kẹ̀ di nẹ̀ pètinke n còutè kéndò n tú Kuyie ntónni, kẹ̀ n còutè di na ncòutè m̀nè boti Kirisi. ¹⁵ Di do mǎke dii wèi kòte kẹ̀? Kẹ̀ di do bo na de m̀nni kédèite di nuò nké n duó, di na nyi dèitemu. ¹⁶ N di nàkè m̀nè kpéi ntimómmonti dèè te kẹ̀ n naá ndi kpantídèntòuà?

¹⁷ De kó benitibè d̀̀d̀rì kẹ̀ dọ̀ mbè di dómù kẹ̀ né wanti tii cǎ́á, kẹ̀ bo di yūs mbe biéke kẹ̀ di mbè mbús. ¹⁸ Dè wennimu di bo nkémumè bèè di naá nti, kẹ̀ né mbaati tii tú tisaati, dè bá ntú n di bonè dii m̀nni mǎà bá kẹ̀ n kpa. ¹⁹ M bí dè n yóu mēdiè mme di kpéi nke dọ̀ nhonitipòkù 5 mpeimè, kẹ̀ baanè m bo bantémè weti weti kẹ̀ dọ̀ nKirisi bo di mièke. ²⁰ N dọ̀ n na mbo di borè nde bàmbà mmie, nkéyà m bo di nàkè m̀nè boti kẹ̀ di keè, n yĩ̀kùmu mesàà ndi kpéi.

Kudaakù nẹ̀ wèè í tú kudaakù be kó medonnimè

²¹ Di tú nnè n nàké d́́ndi bèè dọ̀ kèntũ nyikú kẹ̀ nsà kẹ̀ di í yò ì tú mù. ²² Ti wàrimu kẹ̀ tú Abarahammu do mǎke ibi idéi ndi, kẹ̀ dèmarè kóo yō Akaa ntú kudaakù *, kẹ̀ dèterè kóo yō Saraa í nku tú. ²³ Kẹ̀ kudaakùu peitè ku kperè betabè pei m̀nè boti, wèè í tú kudaakù kẹ̀ Kuyie nkuù ò dọ̀nnè dinùu kòò dè peitè. ²⁴ De kó tinàanti mǎke mebenkumè mēdémè mme. Benitipòbè bedé bembè dòn̄nè metaummè mēdémè mme, metaummè kètimè do d̀̀d̀d̀ Sinaii t̄ari ìnkè nke mēè peitè idaabi (mēè tú Akaa). ²⁵ Diyè̀t̄irì dii tú Akaa di benkú Sinaii t̄ari ndi dii bo Adabii tenkè, kẹ̀ wète kẹ̀ benkú Sedisq̄demmu èi dii bo di m̀nni. ²⁶ Sedisq̄demmu kḕinkè kou í tú kudaakù, wèè tu ti yō. ²⁷ Ti wàrimu kẹ̀ tú:

* **4:22** kudaakù: Saraa do í mǎke dẹ̀bire kètúóté o kó kudaakù be kó dim̀nni kó ikuó do yèmmè képuó nho dọ̀u Abarahammu, kẹ̀ kùu púò nképeitè dẹ̀bire Isimayeri.

Dè nnaati fí ntehaũnte,
fí nwèè í péí,
tiitè teyĩtè
kényanku nè diwèi,
ke yé bè yete wèè nitipòkù
kó ibí yó nsũnnè mè
wèè ye nho kpèyi.

²⁸ N kòbè dínđi tú Kuyie nkó ibí nyi, kéndònnè Isaki Kuyie ndo dáu ndinùù kè bè peitè wè.
²⁹ Bè do peitè dèè bire benitibè peimè do fèũnkumu bè peitè dè nè Kuyie nYáá, ti kpere me ndò mmúnke. ³⁰ Tí wárimu ke tú: Beti kudaakù nè ku bire ke yé kudaakù bire í yóó totènè wèè í tú kudaakù o bire de cice kpere. ³¹ N kòbè ti í tú kudaakù kó ibí, ti tú wèè í tú kudaakù o kpèyi nyi.

5

Kirisi nè ikuó de kó tináahti

¹ Kirisi ti dènnemu tidaati mieke páíí kè ti mènke yè, nfiíkúnè teii, báá yiennè kèwète kénáa ntidaati.

² Mí mPɔori n di náámmu ke tú kè di cāmmú, Kirisi ténke báá di teennè. ³ M bo yíé kébéi nke dā kè bèe yie nkécāmmú bè ntú nyikuó imau. ⁴ Dínđi bèè dā Kuyie ndi wénkúnne di yie mmèè kpéí nyikuó, di yātenemu Kirisi, ke pāā Kuyie nkó mesāā. ⁵ Tínti yému ke dò nti tá Yesu kè Kuyie nyóó ti wénkúnne, deñde ti baamè nè Muyaánsààmú kó muwérímú mùù bo ti mieke. ⁶ Kè ti taunè Yesu Kirisi ke cāmmú yoo ti í cāmmú, de kpèti í bo, ti bo ntámè Yesu, kéndó titòbè ke teénnè titòbè deè tu.

⁷ Di do keté kè dè nwennimu, we ndi cònnè kè di ténke í tú ntimómmonti? ⁸ De yembè di tié nyí tié nyí bonní Kuyie nkùù di yu ku borè. ⁹ Mutie mùù muuti pèè mù ɔ mma sámpórè nde, kè tipèècooti tímouu múútí. ¹⁰ N yí di yĩèkù, n yému ke dò ndi yèmmè í cààrè n kōme. Wèè di káonnè bá kòo tú wè, Kuyie mbo ò kpètinne.

¹¹ N kòbè bèmabè yèmmè dò n náá mmucāmmú deérímè, kè dè tú mómmuò mbè na bá nni nfèũnko. N náá nti ke tú Kirisi ku kudapāāti ìnkè ti na bá nyóó òmou. ¹² Bèè me ndi káonnè mucāmmú kpéí, mbè dāke sáoté kèfōmmu.

¹³ Dínđi Kuyie ndi deeténemu ikuó, kù né í di deeté kè di bo ndòori di dómè, kù di deeté kè di bo ndó ditòbè mbe, ke teénnè ditòbè. ¹⁴ Ke yé ikuó imau kó dikūnni tumè: N dó otou a dómè amáá. ¹⁵ Kè di me nkpa, nke dāmmú ditòbè, dāonnè meyoāmmè kè di báá kuó ditòbè kédeè.

Muyaánsààmú pĩ mmuù tōmmú oniti mieke

¹⁶ Ntenè n dó ké di náké ti: Bá ndòorinè di dó dè, yóonè kè Muyaánsààmú di benke di dò nkédò dè. ¹⁷ Ke yé di dó dè í wèñnè Muyaánsààmú dó dè, di dó dè cāāmmu, kè Muyaánsààmú dó dè cāā nkè dè pièti. Kè dè bo yie nkè di bá ndòori di dómè. ¹⁸ Kè Muyaánsààmú di ni, ikuó ténke í di te.

¹⁹ Ti yému bèè dōori bè dómè be kó mufōmmu tú mù: Kéndouti dōutinè betòbè, ke fòu mufōmmu yeimu, ke fòu bè dómè, ²⁰ ke feu yebokè, ke diiti detie, ke níí mbetòbè, ke kpanti, ke èñnnè betòbè. Kè be mieke péi betòbè, ke sīnkunko betòbè yètè, ke yaati be cuokè, ²¹ ke dó betòbè kpere, ke tú tinayākémušnti, ke ɔ nyo kunaati ke yonko, ke dōori meyei ntēmè mèè mè dōnnè. N ti ndi nākemu ke wète ke di náá, bèè dōori me kó kubotí bè í tati Kuyie nkpaātiiyuu mieke.

²² Ntenè Muyaánsààmú kó mutōmmú: Muu ɔ nte kàa ndó otou, kàa yèmmè ñnaati, kàa mmòke diwèi ke nò nke mi, ke tú onitisàawè, ke niti, ke náá ntimómmonti, ke bá ndòri, ke nno nke pĩ nhamáá. ²³ Ikuó í yete dende kó dimàá.

²⁴ Bèè taunnè Kirisi, be fōmmu kótímù nè mù do dó dè, bè dè wèñnnè Yesu Kirisi nwe, ke baaké kudapāāti. ²⁵ Muyaánsààmú mmuù ti duó mmufōmmu, mùù dò nke nti benkú ti bo ndòorimè. ²⁶ Tí bá ntú sipɔ yembè, ke péikunko titòbè mieke, ke dó titòbè fītè.

6

Oniti buotí dè ò ɔ de ndeite

¹ N kòbè dínđi Kuyie nkòbè, kòò mōu dō meyei ndíndi Muyaánsààmú bonè bè di ò tēñnéni kuce sàakù mieke diyōnni, ke né nyé kè di báá do di mómmòmbe meyei mmieke. ² Ntounè ditòbè kó yetu, de mōnni di yie nKirisí kó ikuó nyi. ³ Kòò mōu yèmmè dò nhò tú òmou ò sou nhomáá ndi. ⁴ Bá wè wèè wénté o dōorimè kòò dōori Kuyie ndómè dè nhò naati omáá borè, kòò bá mpoti ke erinè betòbè omáá. ⁵ Kuyie nyóó bekénè bá wè nè ò kpèti nti.

⁶ Bè nàá nwè Kuyie nnáaàntì, ò ntótírínè o kperè wèè tì nhò nàá.

⁷ Di bá nsoú ndimáá, bè í daú Kuyie, oniti buotí dè, ò 35 de ndeite. ⁸ Wèè buotí o mómmuò nhò dó dè, dè bo ò pèité mukũũ. Kè wèè buotí Muyaánsààmù dó dè, kè dèè ò pèité mufòmmu mùù bo sáá. ⁹ Tì báá yóu tì bo ndòrimè mesàà. Kè tì dòori mesàà nkè tì kòntì í yàrikè, kè de mònñi tũðkè tì bo deite tì dòò dè kó yebe. ¹⁰ Tì kpaá mọkemu di mmònñi mēfiē, yóunè kè tì ndòori mesàà mbenitibè bəmou, kè né dọkè mmè dòòri Yesu kọbe.

Mucaummu nè mudummu

¹¹ Bámhá mmí wári m mómmuò nè n nòútè, di bo banté n wārii í de u mēmme. ¹² Bèè di tié nkè dó di cāmú, bè dó di mbè naatinèmu, bè í dó kénnaá mbè baakémè Kirisi kudapāātí maa kpeti kè bēè bè fēũ. ¹³ De kó benitibè bèè cāmú, bè í dòori ikuó imou yēmme, bè dó di cāmú kēmpōtinè di cāmumè mme. ¹⁴ Mí m pōtinè bè baakémè mme Yesu kudapāātí. Dèè te kè n yí yé kè dò nkutenkù kperè bo, dè me mmúnke í yé kè dò m bo. ¹⁵ Kaa cānté yoo a í cānté de kpeti í bo. A bo naámmè onitipánwè deè tu. ¹⁶ Di mièkè bèè kó dimáa yēmme dōnnè n kōme Kuyie mbè duó mmesàà nkè bè pā diwèi: Bēmbē nè Kuyie nkọbe bəmou bèè bo kutenkù mièkè.

¹⁷ Nè tì bo mbomè òmòu ténke bá n kòkénè, m mọkè tii fíétì tii bēnkú n tùmè Yesu kóo tōnti.

¹⁸ N kọbe tì Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nni ndi bonè dimou, kè dè mme ndò.

Pɔɔri wàri dùi pátírí Kirisi kɔbe bɛ̀ɛ bo Efɛesi Di mpátírí tɔ̀ tùi náànti

Pɔɔri do bo wàri di mpátírí kɛ̀ bɛ̀ ò kpetí Odommu nwe. O pátírí náànti yuu tú: Kuyie nwɛ̀nnɛ̀ kɛ̀ɪ̀nkɛ̀ kpɛ̀rɛ̀ nɛ̀ ketenkè kpɛ̀rɛ̀ kɛ̀ Kirisi dɛ̀ baké.

O pátírí miɛ̀kɛ̀ ò keté kɛ̀ benkè ti wɛ̀ mmɛ̀ɛ̀ boti nku nɛ̀ Kirisi, kɛ̀ benkè Kuyie nti yumɛ̀ kɛ̀ ti bo ntú ku kɔbe, kɛ̀ benkè kù ti deetémɛ̀ nɛ̀ ti yei nɛ̀ ku Birɛ̀ Yesu Kirisi borɛ̀ nɛ̀ kù ti cànnemɛ̀ nɛ̀ Muyaánsààmù.

Medérímɛ̀ kɛ̀ náá nti dò nkéntaunɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí Kirisi. Nɛ̀ medonnimɛ̀ mɛ̀pɛ̀u miɛ̀kɛ̀ kòò benkè kɛ̀ tú Kirisi kɔbe tɪ̀nni dònnɛ̀ onití kó tikànti nti, kɛ̀ Kirisi tu diyuu, kɛ̀ benkè kɛ̀ tú Kirisi kɔbe tɪ̀nni dò nteɛ̀fɛ̀tɛ̀ kɛ̀ Yesu tu dipùù. Kɛ̀ bɛ̀ wɛ̀tɛ̀ kɛ̀ donnɛ̀ onitipòkù kɛ̀ Kirisi tu o dòu.

Di mpátírí náànti duò kɛ̀ dòmmɛ̀

1. Kirisi nɛ̀ o kɔbe tɪ̀nni 1-3
2. Mufòmmu mupámùmù nɛ̀ Kirisi 4-6

Pɔɔri dɔummɛ̀ Efɛesi kɔbe

¹ Mí mPɔɔri Kuyie ntàátɛ̀ wɛ̀, kɛ̀ n tú Yesu Kirisi kó ditɔ̀nni, mú di wàri dipátírí dɪ̀ndi Kirisi kɔbe bɛ̀ɛ bo Efɛesi kɛ̀ taunnɛ̀ Yesu. ² Ti cɛ̀cɛ̀ Kuyie nnɛ̀ ti Yiɛ̀ nYesu Kirisi bɛ̀ di dɔ̀ò mɛ̀sàà kɛ̀ di duò ndiwɛ̀l.

Nɛ̀ Kirisi kpéi nke Kuyie nti dɔ̀ò mɛ̀sàà

³ Ti sántímu Kuyie nti Yiɛ̀ nYesu Kirisi cɛ̀cɛ̀, wɛ̀ɛ̀ ti dɔ̀ò kɛ̀ɪ̀nkɛ̀ kó mɛ̀sàà mmebotí mɛ̀botí, ti taunnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéi nYesu Kirisi. ⁴ Nɛ̀ Kirisi kpéi nke Kuyie nti tãátémɛ̀ kɛ̀ mu nyí dɔ̀ò kuteɪ̀nkù, kɛ̀ ti bo nwenni páíf kɛ̀ dɛ̀ kù naati kù ti dó mɛ̀ɛ̀ kpéi. ⁵ Nɛ̀ Yesu kpéi nke Kuyie nti dómɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ tãátɛ̀ nɛ̀ dimònni, kɛ̀ ti dɔ̀ò ku bí, kuù mɛ̀ dó kɛ̀ mɛ̀ dɔ̀ò. ⁶ Kɛ̀ ti sánti Kuyie nkù ti kuò mmɛ̀ɛ̀ kpéi mmesemmɛ̀ mediɛ̀, nti taunnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ kpéi nku Birɛ̀ kù dɔ̀ mɛ̀sàà.

⁷ Kuyie nti donténɛ̀ wɛ̀ɛ̀ kó meyíi nkè ti cɛ̀ɛ̀ nti yei nku sàà ndɛ̀u mɛ̀ɛ̀ kpéi, ⁸ kɛ̀ kù ti duò mmecii nnɛ̀ meyítɛ̀mɛ̀ mediɛ̀. ⁹ Kù ti benkè dɛ̀ɛ̀ do sɔ̀ri dɛ̀ndɛ̀, kù do tãátémɛ̀ nɛ̀ dimònni nɛ̀ Yesu Kirisi kpéi nkè bo mɛ̀ dɔ̀ò. ¹⁰ Kù do dó kɛ̀ dɛ̀ mònni tùàkɛ̀ kùu wɛ̀nnɛ̀ dɛ̀nennɛ̀ dɛ̀mɔ̀u ndi, kɛ̀ɪ̀nkɛ̀ kpɛ̀rɛ̀ nɛ̀ ketenkè kpɛ̀rɛ̀ kɛ̀ Kirisi ndɛ̀ baké.

¹¹ Nɛ̀ Yesu kpéi nkè kù ti tãátémɛ̀ kɛ̀ ti càɪ̀nɛ̀. Kù do mɛ̀ ndó nɛ̀ dimònni, kù ò nkɛ̀ kù tãátɛ̀ ti kù ti ndɔ̀ò. ¹² Kù dó tɪ̀nti bɛ̀ɛ̀ tá Kirisi nɛ̀ dimònni ti nkù sántímu kù dɛ̀u mɛ̀ɛ̀ kpéi.

¹³ Dɪ̀ndi múɪ̀kɛ̀ di kɛ̀ɛ̀ dùi mònni timómmɔ̀nti, Tináaɪ̀nsààti kɛ̀ tá Kirisi kòò di deetɛ̀, dɛ̀ mònni ndi Kuyie ndi cànnemɛ̀ kɛ̀ di duò Muyaánsààmù kù do yɛ̀ nkù yóó di duò mmù. ¹⁴ Muù ti benkù ti yóó tiekɛ̀mɛ̀ mɛ̀sàà nKuyie mbaanɛ̀mɛ̀ ku kɔbe, muù ti náá nti yóó tiekɛ̀mɛ̀ dɛ̀ kó mɛ̀sàà nkù bo ti deetɛ̀ dùi yiɛ̀ páíf, ti nkù sánti kù dɛ̀u mɛ̀ɛ̀ kpéi.

Pɔɔri báammɛ̀ Kuyie nhEfɛesi kɔbe kpéi

¹⁵ N kɛ̀ɛ̀mu di tá mɛ̀ɛ̀ botí Yesu, nɛ̀ di dó mɛ̀ɛ̀ botí di kɔbe tɔ̀bɛ̀. ¹⁶ Dɛ̀ɛ̀ kpéi nte kɛ̀ n yí yóu m bo nsántimɛ̀ Kuyie ndi kpéi, kɛ̀ denniní di kpéi m báammu miɛ̀kɛ̀ sàà. ¹⁷ Kɛ̀ dɛ̀ bo yie nkɛ̀ Kuyie nti Yiɛ̀ nYesu Kirisi cɛ̀cɛ̀ di duò mmecii kɛ̀ di bantɛ̀ Yesu, kɛ̀yíɛ̀tɛ̀ ò dɔ̀ò dɛ̀ di kpéi. ¹⁸ N kù báammu kɛ̀ tú kù di duò mmecii nkɛ̀ di bantɛ̀ kù di yu muù kpéi, kù baanɛ̀ dɛ̀ bɛ̀ɛ̀ tu ku kɔbe, ¹⁹ kɛ̀bantɛ̀ muwɛ̀rímu diemù kù ti duò mmù tɪ̀nti bɛ̀ɛ̀ tá Kirisi mù dɛ̀u kɛ̀ mamɛ̀. ²⁰ Nɛ̀ muù wɛ̀rímu mmu Kuyie nduómmɛ̀ kɛ̀ Kirisi yáɪ̀tɛ̀, kɛ̀ kù ò kànnɛ̀ ku borɛ̀ kɛ̀ɪ̀nkɛ̀ dikàri sàari, ku bakù yóu. ²¹ Kòò baké muwɛ̀rímu yembɛ̀, nɛ̀ ketenkè yembɛ̀ nɛ̀ kɛ̀ɪ̀nkɛ̀ kɔbe, dɛ̀ɛ̀ kó dimàà bo bàm̀bà, di mmònni nɛ̀ dɛ̀ɛ̀ kpaaní, Kirisi wɛ̀ɛ̀ dɛ̀ baké. ²² Kuyie nwe n duò ndɛ̀mɔ̀u, wɛ̀ɛ̀ tu Kirisi kɔbe tɪ̀rɛ̀ yemɔ̀u kó diyuu, ²³ dùi tú o kònti ò bo dùi miɛ̀kɛ̀, kɛ̀ bo kuteɪ̀nkù kumɔ̀u.

2

Ti do kumɛ̀ kɛ̀ yáɪ̀tɛ̀

¹ Di yei nnɛ̀ di caàrimɛ̀ dɛ̀ɛ̀ do te kɛ̀ di ntú bɛ̀ɛ̀ ku Kuyie nkó mufòmmu bíékɛ̀. ² Di do fòu kuteɪ̀nkù kuù nkɔbe kɔmɛ̀ mme, kɛ̀ yíɛ̀ nku kóo kpáati wɛ̀ɛ̀ bo ketenkè nɛ̀ kɛ̀ɪ̀nkɛ̀ dɛ̀ cuokɛ̀ o kpeti, wɛ̀ɛ̀ baké bɛ̀ɛ̀ kó dimàà yete Kuyie nkpeti. ³ Ti múɪ̀kɛ̀ do bɛ̀ ntú, kɛ̀ daòri ti kònti nɛ̀ ti yɛ̀mmɛ̀ dɔ̀ dɛ̀, nɛ̀ dɛ̀ kpéi nkɛ̀ Kuyie mmie kɛ̀ ñdò nkédo ti ñnkɛ̀ kɛ̀ doti mɛ̀ɛ̀ botí betabɛ̀ ñnkɛ̀.

⁴ Kuyie nsémmɛ̀ né mɛ̀ ndɛ̀umɛ̀ kɛ̀ kù ti dɔ̀kɛ̀ mediɛ̀. ⁵ Ti yei nnɛ̀ ti caàrimɛ̀ dɛ̀ɛ̀ do te kɛ̀ ti ntú bɛ̀ɛ̀ ku Kuyie nkó mufòmmu bíékɛ̀ kɛ̀ Kuyie nti dɔ̀ò mɛ̀sàà nkè ti duò mmufòmmu nɛ̀ Kirisi ti kó mɛ̀wɛ̀nnimɛ̀, ku sàà mmeɛ̀ te kɛ̀ kù ti coo. ⁶ Kɛ̀ ti wɛ̀nnɛ̀nɛ̀ Yesu Kirisi kɛ̀ fòu, kɛ̀ wɛ̀ nkè kari kɛ̀ɪ̀nkɛ̀ ku borɛ̀. ⁷ Kuyie ndɔ̀ò memme kɛ̀ bo benkè kù ti dɔ̀ò mɛ̀ɛ̀ sàà ndɛ̀u mɛ̀ mme, kɛ̀ yó mbo

sàà kù mē nti dōò nè Yesu Kirisi borè nde. ⁸ Kuù di dōò mesàà nke di deetè di tá mēè kpéi Yesu, dè í tú nè di mómam̄mbe kó muwērímú, Kuyie nkó dipānni ndi. ⁹ Òmòu bá nsánti omáà, kòo yēm̄m̄ dō nhò dōò dēmarè kè dēe te kè kù ò deetè. ¹⁰ Kuyie nkuù ti dōò, nè Yesu Kirisi ti kó metaumm̄ mieke nke kù ti dōòm̄, kè ti bo ndōori mutōmm̄ sààm̄ kù tūntemu nè dimōnni kè ti bo mm̄ dōòri.

Yesu tem̄ kè Sifube nè bèè í tú Sifube kè bè wēnn̄ oniti omáà

¹¹ Denten̄ni di do tú bè nè dimōnni, di do í tú nKuyie, nkè Sifube di yu ke tú bèè í cām̄m̄, ke tú bemáà bèè cām̄m̄, de kó mucām̄m̄ né do í tú m̄mam̄. ¹² Denten̄ni di do í tūm̄ Kirisi kobe, di do tú bep̄òb̄ mbe, di do í wēñn̄ Kuyie nkobe, di do í m̄ke di baa d̄, di do í tú nKuyie. ¹³ Di do í tókén̄ Kuyie, di mm̄nni ke kù tōónn̄, Yesu Kirisi duó mm̄è kpéi nhomáà kè bè ò kù. ¹⁴ Kòò kùò menímm̄ mēè do dō nkuduoti ke yaati Sifube nè bèè í tú Sifube, kè bè narike ke wēnn̄ oniti omáà. ¹⁵ Ke p̄a nSifube kó ikuó yē mb̄ nci d̄ nè ì yē mb̄ ndōori d̄, ke wēnn̄ iboti id̄, ì do kpa nkè ì naá nkuboti kumáà, ke narike. ¹⁶ Bè ò kùomu kòò d̄ite menímm̄ de kó iboti id̄ do m̄ke m̄, ke ì taunn̄ Kuyie, nkè ì naá nhoniti omáà. ¹⁷ Ò p̄i mm̄u tōmm̄ ke náké Tináansàati, diw̄i kpeti, d̄indi bèè í tú Sifube ke d̄tirin̄ Kuyie, nn̄ Sifube bèè do kù tókén̄. ¹⁸ Tim̄u Sifube nè bèè í tú Sifube, Kirisi weè ti niit̄ Kuyie mborè nè Muyaansààm̄ kó meteemm̄.

¹⁹ Di ténke í tú bep̄òb̄, yoo diheì mari kobe, di tú Kuyie nkó diheì kobe mbe, ku c̄t̄è kobe. ²⁰ Yesu Kirisi weè tu dipū, ò t̄r̄ nè Kuyie mp̄ānāahti náam̄b̄ kè bè yāà nkè di sak̄. ²¹ Kirisi weè te kè t̄ kpeñi, ke kótiri, ke naá Kuyie nc̄t̄è sàat̄. ²² Nè Yesu kpéi di tú t̄c̄t̄è nte Kuyie mbo t̄ nè Muyaansààm̄.

3

P̄ori nákémm̄ bèè í tú Sifube Kuyie nn̄ahti

¹ Mí mP̄ori Yesu Kirisi kóo t̄nti, bè n kpeti n náké mēè kpéi nke d̄indi bèè í tú Sifube Kuyie nn̄ahti. ² Di yēmu Kuyie nni nkuómm̄ mesémm̄ ke n dōò mesàà ke yē n náké Tináansàati, d̄indi bèè í tú Sifube. ³ T̄i do s̄ri Kuyie nti nni mbenke, kè n ȳt̄e ku kó dis̄ri kpeti, m m̄ mbo ke ti nw̄ūni. ⁴ Kè di ti k̄a ndi bo bant̄ Kuyie nni mbenkem̄ Kirisi kpeti t̄i do s̄ri. ⁵ Kù do í benke de kó dis̄ri kpeti dimōnni kobe, kù m̄ nti benkem̄ di mm̄nni Yesu t̄r̄ nè Kuyie mp̄ānāahti náam̄b̄ nè Muyaansààm̄ kó muwērímú. ⁶ De kó dis̄ri tu: Sifube nè bèè í tú Sifube bè wēnn̄m̄ oniti omáà, ke yóó di tikp̄ati, kù yē nkù yóó duó nti bèè yie nYesu Kirisi kó Tináansàati.

⁷ Kù duó nkè n naá nti, kù n dōò mesàà m̄m̄ ke n duó nde kó mutōmm̄ ke benkú nè n tōmm̄ mieke ku w̄rím̄ deum̄. ⁸ Bá nè m m̄ ntum̄ Kirisi kobe bem̄u kó bes̄mp̄ób̄ kóo s̄amp̄óu, kè kù duó nkè m bo náké Tináansàati bèè í tú Sifube, Kirisi kp̄ati deum̄ ke í m̄ke kum̄anku, ⁹ ke bè benke Kuyie nkó dis̄ri kpeti, kunku kùu dōò dem̄u kùu m̄ d̄ nè dimōnni, ¹⁰ ke d̄ bèè bak̄ keñk̄ nè be kó bekperib̄e yā Kirisi kobe t̄nni, k̄ebant̄ Kuyie nc̄i ndeum̄ med̄i ke í m̄ke kum̄anku. ¹¹ Kuyie ndòò kù d̄m̄ m̄m̄ nè dimōnni ti Ȳe nYesu Kirisi kpéi. ¹² Di mm̄nni ti bo na ké kù tōónn̄ ke bá nȳt̄k̄, ti tá mēè kpéi nYesu, kòò taunn̄. ¹³ N di náamm̄ ke tú di k̄anti báa ȳarike, bá kè n f̄ūri, n f̄ūri d̄i kpéi nkè d̄ bo di dōò mesàà.

Kirisi ti d̄ mēè boti

¹⁴ Deè kpéi nte kè n nínkú n núu ti cice Kuyie nȳik̄. ¹⁵ Kunku kùu te kè keñk̄ kobe nè ketenk̄ kobe kè bè bo. ¹⁶ N kù báamm̄ ke tú kù di duó nku kp̄ati dieti, kè Muyaansààm̄ di kp̄enk̄unne, ¹⁷ kè Kirisi mbo di mieke, kè di nf̄ik̄ tei tei, Kuyie nkó med̄ókum̄ mieke, ¹⁸ kéwēnn̄ Kirisi kobe tab̄ k̄ebant̄ Kirisi ti d̄ kè d̄ deu mēè boti ke okù mēè boti ke cūmp̄uri mēè boti bá ke í m̄ke kum̄anku, ¹⁹ k̄ȳt̄ Kirisi ti d̄m̄ kè d̄ p̄ēt̄ ti ȳt̄im̄, k̄ép̄t̄ Kuyie nkper̄ dem̄u.

²⁰ Ti s̄ant̄imu Kuyie nkùu w̄rím̄ diem̄u bo ti mieke, ke bo na k̄ed̄ò kè d̄e p̄ēt̄ ti kù m̄u d̄ nè ti toti ti ti yēm̄. ²¹ Ku ȳt̄iri nd̄u Yesu Kirisi kobe cuok̄ s̄à Kirisi p̄i mm̄u tōmm̄ kp̄é. Kè d̄ mm̄ ndò.

4

Kirisi kobe w̄e mm̄è boti

¹ N di náamm̄, mí mP̄ori bè kpeti w̄e Yesu kpéi, nke tú di ñdò nKuyie ndi yu ke d̄ di ndōmm̄, ² k̄k̄unne dim̄à kénȳò, k̄em̄i, k̄énd̄ò dit̄òb̄, k̄enteenn̄ dit̄òb̄. ³ Yeten̄ko kè Muyaansààm̄ di tau, kè di mm̄ke Kuyie nkó diw̄i. ⁴ Ti m̄ke Muyaansààm̄ mumáà ndi, ke d̄o nhoniti omáà, ke baa d̄mar̄ m̄à, Kuyie nti yu d̄e kpéi. ⁵ Ti Ȳi mbo omáà ndi, kè ti tú

nkuce kumáà, kɛ bàtɛmmù bo omáà. ⁶ Kuyie mbo kumáà ndi, timòu ti cice wèè baké dɛmòu, ke ti pínɛ mutòmù timòu, ke bo timòu ti mieke.

⁷ Kuyie nti pámu bá wɛ dipánni kɛ Kirisi yɛ nti toti bá wɛ ò dɔ mè. ⁸ Ti wàrimu ke tú: Ò wɛtɛ ke deɛti dìi mɔnni kɛnkɛ ke neinɛ bɛcírìbɛ kó yewɛrɛ yɛè do kpeti, ke pà benitibɛ yepàrɛ.

⁹ Ba ntú ò wɛtɛ ke deɛti? Dɛ benkú ke tú ò keté ke cùtému ke ta ketenkɛ miekoo decùmpure.

¹⁰ Wèè cùtɛni, wèè wɛtɛ ke dɛkɛ, ke bo kɛnkɛ ke piéké tipítì timòu. ¹¹ Wèè duò nkɛ bèmabɛ tu o tɛrɛ, kɛ betòbɛ tú Kuyie mpàánàànti náambɛ, kɛ betòbɛ tu bèè náante Tináànsàati, kɛ betòbɛ tu bèè ni Kirisi kòbɛ tɛrɛ, kɛ betòbɛ tu bèè tiɛ nKuyie nnáanti. ¹² Ò bè duò ndɛ kó mutòmù kɛ bè bo tũntɛ o kòbɛ mbe, kɛ bè na ke pɛ nKuyie ntòmù, kɛ Kirisi kòbɛ tɛnni dìi tu Kirisi kɔnti kɛ dìi dɛuke. ¹³ Kɛ ti nwɛ ntimòu ti kɛrì kùù cɛ, ke kótírì kékpenkɛ, kɛnàá mpáí Kirisi dòmmɛ.

¹⁴ Kɛ bá ndònnɛ ibi ìl mu nyí cii, ke tũ mbeniticiimbɛ bèè tiɛ nyiyáábisiitié ke ì ti tau kuyaakù tɔumɛ tífɛkpɛti. ¹⁵ Ti dò nkɛnnáá ntimòmɔnti nti, kéndó titòbɛ, mɛmmɛ ti bo nkótírímɛ kuwɛdɔuncɛ mieke, ke naannɛ Kirisi wèè tu diyuu. ¹⁶ Kirisi wèè te kòo kòbɛ bɛmòu wɛ nke dò nhonitì omáà nɛ itùòti, ke kpeñni, bá kùù tùòti kɛ kù pɛ nku tòmù kù dò nkɛmpɛ mmù, kɛ tikɔnti timòu kótírì, ke kpɛnkú Kuyie nkó mɛdókùmmɛ mieke.

Mɛborimɛ pàmmɛ dò kéndòmɛ

¹⁷ Ntɛnɛ n dɔ kɛ di náké ti, nɛ ti Yiɛ nkó diyɛtìrì, di bá ntú mbèè í báá nKuyie mbe kó mɛborimɛ, bè tũ mmɛè yèmmɛ tú dɛtɛtɛrɛ kòmmɛ mɛ. ¹⁸ Bɛ toti dibìlɛnni kó iyɛntotì nyi, bè í yɛ Kuyie nduò mmù fòmù, bè í bantɛ mèè kpéi nkɛ bɛ to kpeñni. ¹⁹ Bɛ tɛnkɛ í baàti mɛyɛi nnɛ mɛsàà ke dɔòrì dɛè í wenni ke í diɛ ntikpàti, ke dɔòrì dɛsintɛkperɛ dɛmòu boti nɛ mɛyɛi mmɛmòu bɛ yèmmɛ dómɛ ke í yɛkù.

²⁰ Dindi bè í mɛ ndi benke Kirisi kɛ di ò yɛtɛ. ²¹ Dindi biɛ bè di tiémù o kpeti kɛ di yɛtɛ o kó timòmɔnti, dɛè tu: ²² Di bo yóumɛ mɛborimɛ kótímɛ di do tũ mmɛ, di do mɛkɛ mɛdókùmmɛ yɛimɛ mɛmɛ kɛ mè di sou nke di fétinko. ²³ Yóunɛ kɛ di yèmmɛ cɛetɛ nɛ di yɛntotì, ²⁴ kɛ di náá mbenitipambɛ Kuyie ndòbɛ kɛ dònɛnɛ kumáà, kɛ di borimɛ wenke kɛ di ntú ntimòmɔnti.

²⁵ Di yóu siyáábisi, kɛnnáá nditòbɛ timòmɔnti kɛ yɛ ti tùmɛ Yesu kɔnti kó itùòti nyi. ²⁶ Kɛ di mieke peikɛ di báá yóu kɛ kɛɛ ɔɔtɛ ke di cé mmɛyɛi, di báá yie nkɛ diyie ta kɛ kɛ kpaá pɛi. ²⁷ Di báá pà dibòò kuce. ²⁸ Wèè do yuuku wèè yóu muyóò ke pɛ mmutòmù kɛmɔtɛ o kperɛ kɛpà bɛcírìbɛ. ²⁹ Di bá nnáá ntínáanyɛiti, kɛ di pɛtɛ mɛfíɛ nnáánnɛ tii bo teennɛ betòbɛ kɛ bèè kpenke Kuyie nkó kuce mieke, tii bo teennɛ bá wɛ ò bo dìi fɛtìrì. ³⁰ Di bá ncaari Muyaánsàamù yèmmɛ, muù tu mɛcannimɛ Kuyie nti cànnɛ mè, muù te kɛ ti yɛ kɛ dò nKuyie nyóò ti dɛɛtɛ páíi diyie sɔnni. ³¹ Bá mpoonnɛ ditòbɛ, bá nníinnɛ ditòbɛ, di mieke bá mpéi ditòbɛ, di bá mmɛkɛ yekpàrɛ, di bá nsínkunko ditòbɛ yɛtɛ, di bá ndɔòrì mɛyɛi. ³² Ndɔòrinɛ ditòbɛ mɛsàà, nkɛ ndó ditòbɛ, ke ncɛnko ditòbɛ Kuyie nti cɛè mmɛè boti nɛ Kirisi kpéi.

5

Ti bo nyémɛ Kuyie ndó dɛ

¹ Ntũnnɛ Kuyie nkó mɛborimɛ, kɛ yɛ di tùmɛ ku bí nyi, kù dɔ ì. ² Ndónɛ ditòbɛ Kirisi ti dɔ mèè boti kɛ duò nhomáà kɛ bè ò kùò kòò dò ndipánni kufɛsɛku natikù kperì Kuyie ndó dì.

³ Di tú Kuyie nkòbɛ mbe, di bá ndòuti dɔutinɛ ditòbɛ di bá nsínkunko dimáà, di bá duò ndi yèmmɛ tikpàti. Dɛ keté ke í dò mbɛ nyo dɛ kó tináànti di cuokɛ. ⁴ Di bá nnáante ifɛi kpeti nɛ tiyɛinnáànti nɛ tináanyɛiti, dɛ í wenni. Petínkɛ nsántínɛ Kuyie nku sàà nkpeí. ⁵ Nyɛnɛ kɛ dò nwèè dɔuti dɔutinɛ betòbɛ nɛ wèè sínkunko omáà, nɛ wèè í diɛ ntikpàti, dɛ í cǎánnɛ wèè feu yebakɛ. Dɛ yiɛ mbotì í tati Kirisi nɛ Kuyie mbe kpààtiyuu mieke.

⁶ Di báá yie nkòò mòu di sɔutɛ nɛ dɛtɛtɛrɛ kó tináànti: Dɛ te kɛ Kuyie mmieke cɔú bèè yetɛ ku kpeti. ⁷ Di bá mmɛkenɛ dɛ kó benitibɛ boti metaummɛ mamɛ. ⁸ Di do tú dibìlɛnni kòbɛ mbe di mmɔnni kɛ taunnɛ ti Yiɛ kɛ tú kuwenniku kòbɛ. Nfòunɛ kɛ dò mmenáá nkó ibi. ⁹ Kuwenniku kó mutòmù tú: Tiniɛ, mɛwɛtímmɛ, nɛ timòmɔnti. ¹⁰ Mbaatínɛ ti Yiɛ ndó dɛ. ¹¹ Di bá nkókɛ dibìlɛnni kòbɛ kó mutòmù mieke, mù tú mutetimù mmu, di petínkɛ mmù dáammù mmu. ¹² A bo náakɛmɛ bè dɔòrì dɛ disòrì dɛ mɛkɛ ifɛi nyi. ¹³ Dɛ kó mutòmù yènni dìi mɔnni kuwenniku mieke, kuwenniku ɔɔ mù feimmu. ¹⁴ Mómumu nwe bè dɛnnɛnɛ dɛ kuwenniku dɛ ɔɔ wenkemu. Ti wàrimu ke tú:

Entɛ,

fɛ nwèè duò bɛcírìbɛ mieke!

Kɛ Kirisi da mífɛ.

¹⁵ Ndakenɛ mɛsàà di fòu mèè boti. Di báá ndó tiyɛinti, ntúnɛ mɛcii nyɛmbɛ. ¹⁶ Bá nfétinkonɛ di fiɛ, ti bo yɛmàrɛ yɛiyɛ nyɛ. ¹⁷ Di bá ndó ntiyɛinti, yetenko kɛyɛtɛ Kuyie ndó dɛ.

¹⁸ Di bá mmuò mmenaa, mè di tanninko meyei mmieke nke. Yóunè kè Muyaánsààmù di píe. ¹⁹ Kè di nwè nke yáúkunko ditòbè kònti, kèndiè nKuyie nkó yesāā, nnè ku kó iyie, kè diè Muyaánsààmù di duò nyii yie, kènsānti Kuyie nnè di yèmmè memòu, ²⁰ nsāntinè ti cice Kuyie demòu kpéi nsāā nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètiri.

Oniti nè o pokù bè dò kèntaume

²¹ Nyiènnè ditòbè kpeti, di dé mèè kpéi nKirisi.

²² Benitipòbè nyiènnè di daabè kpeti, di yie mmèè boti ti Yiè nkpeti. ²³ Kè yé onitidòu wèè bakémè o pokù Kirisi baké mèè boti o kòbè tñni dii tú o kònti kè di dɛɛrɛ. ²⁴ Dɛè te kè benitipòbè dò nkényié mbe daabè kpeti timòu, Kirisi kòbè tñni yie mmèè boti Kirisi kpeti.

²⁵ Bá wèè nitidòu kòò ndó o pokù Kirisi dó mèè boti o kòbè tñni kè ku di kpéi, ²⁶ kè di òútè nè menie nnè Kuyie nnāaanti. ²⁷ Ò dàò memme kè dó di ntú o kperi ndi kénwenni, kénkpa kuyènkù, kénkpa meyōō, kénkpa meyei mmemòu, kèndò mpáíí kè í mmòke bè bo di sei ntii ìnkè. ²⁸ Mèè boti nku bá wèè nitidòu dò nkéndómè o pokù ò dó mèè boti omāā. Wèè dó o pokù ò dó omāā ndi. ²⁹ Omòu 55 í mpóò nhomāā, ò 5 nyárimu omāā, kè piú omāā. Kirisi me ndaari o kòbè tñni. ³⁰ Kè yé ti tùmè o kònti kó itùòti nyi. ³¹ Ti wárimu kè tú: Oniti bo yóu o cice nè o yō ketaunnè o pokù, kè bèè naa ntikònti timāā. ³² Ti nnāaanti tú disòri dieri kpeti nti, ti tú Kirisi nwe nè o kòbè tñni, ³³ kè múnke tú di kpeti. Bá wèè nitidòu wèè ndó o pokù ò dó mèè boti omāā, kòò nitipòkù ndé o dàu.

6

Ibí nè i yembè kó tināaanti

¹ Dindi ibi nyiènnè di yembè kpeti. Kuyie mme ndó. ² Ndé a cice nè a yō. Kuyie ndóu nyii kuó kè béi nke tú: ³ Kè dèe yie nkè dè nda naati, kàa fòmmuu okè ketenke ìnkè.

⁴ Dindi ibi yembè, di bá mpéikunko ibi mieke, ñtiènnè í kè í tūnni ti Yiè ndó mèè boti.

Tidaati nè ti yembè be kó tināaanti

⁵ Dindi tidaati, nyiènnè bèè di te die nketenke ìnkè be kpeti, kè mbè dé mediè, kèmpí mbe tōmmù nè meyèmmè memāā, kèndò ndi pí nKirisi kōmu. ⁶ Di níí bá mpí mmutōmmù bè bo dii mōnni maa kè dè bo bè narike, dànnè dimāā Kirisi kó tidaati, kè mmù pí nnè di yèmmè memòu Kuyie ndómè. ⁷ Di mpí mbe tōmmù kè dò ndi pí nti Yiè nkōmu, dè bá ndò ndi pí mbenitibè kōmu. ⁸ Nyénè kè dò nkāa tú kudaakù yoo a í kù tu, Kuyie nyóó yietí bá wè ò dàò mèè sàà nkó tiyeti nti.

⁹ Kè dindi tidaati yembè di nti pí mmesàā ndi bá nti péinko, nyénè kè dò nwèè di te dimòu ò bo kè ìnkè nke, o borè òmòu í cāā.

Kirisi kòbè dò nkémòke tii kpàrinenti

¹⁰ Tisònti tú di bo ntaunnèmmè Yesu kékpenke, kèpétè o wèrimú diemù. ¹¹ Báátinè Kuyie nkparinenti timòu kè cómmù tei tei, kébaao dibòò kó mesoummè. ¹² Ti í kpānnè benitibè, ti kpānnè yebakè nye, yèè bo muyaā mmieke, yèè kpeñini, bebòokpààtibè bèè te dibiiñni kó kuteñkù. ¹³ Nè dè kpéi, túóténè Kuyie nkó tikpārinenti timòu, kè diyie yeiri tùòkení di na kè kpa nkè di kpa nke dèè, di nkpaā yé kénwāké.

¹⁴ Nyinè timómmònti di ka fenaakònfè kōme, kénkānké mewetimmè di cīncīrè dimātiyaabòri kōme. ¹⁵ Ànnénè tikōnyauti tineùti kōme, kè náké Tināaṣṣààti tii duò mmeom̄pùmè. ¹⁶ Ntonè metākùmè kè mè ndò nkudopikù sàā kùu yó nte kè di na kékus dibòò kó ipie nyii cōu. ¹⁷ Túóténè medeetimè kédòò dipii, kétúóté Muyaánsààmù kó disie dii tú Kuyie nāaanti. ¹⁸ Muyaánsààmù ndi bonè kè di mbáá nKuyie nsāā, di nkù báa nyibáamli imòu boti kè kù sàutínè. Mbáánnè ku Kirisi kòbè bemòu kpéi. ¹⁹ Kè nkù báa n kpéi, kè dèe yie nkè nh ààte n nuù nni nnāa nTināaṣṣààti tii do sori kè í yīèkù, tii tu Kuyie ndeeri bèè í tú Sifube. ²⁰ Mbáánnè ku, kè kù n teennè kè n na kénnaá Tināaṣṣààti, bá nè bè me nni nkpetimè.

Mucaummu

²¹ N tōnko ti népo sàù Tisiki, ti Yiè nkóo tōnti sààwè, kòò bo di náké dè ndòmmè mme, ²² kè di náké tii kó dimāà bo ti cie, kèyáúkunnè di kònti.

²³ Ti cice Kuyie nnè Yesu Kirisi bè di duò mmeom̄pùmè, nè medókùmè nè metākùmè. ²⁴ Mesàà nni mbonè dindi bèè kó dimāà dó ti Yiè nYesu Kirisi kè fiikú teii.

Pɔɔri wàri dɔ̀i pátírí Kirisi kɔ̀be bèè bo Fidipu Di mpátírí tɔ̀ tìi náànti

Bè do kpeti Pɔɔri Odommu nwe kɔ̀o wàri de kó dipátírí, ò do yóó di wàri kè benitibè mabè beè tanní ke tiè nyitié nyeyi Kirisi kɔ̀be bèè bo Fidipu kè be yèmmèe caàrè. Bá nè memme kè Pɔɔri mmòke diwèl ke yé ke dò nnè metákùmmè ò màke mè Yesu Kirisi ìnkè, de bo tũntè. Kòo bè sàntè bè ò pà dɔ̀i pànni ke bo ò teennè dikpetintou mieke, kéndó kényáúkùnnè be kǎnti kè bè nwetì Kirisi ke báá yóó kè itié nyeyii ìi taní kè ìi bè souté. Ò do wète kéndó kényáúkùnnè be kǎnti nti kè bèè wammú bè bo ntaunèmè betabè kèmmòke meyèmmè memáá Kirisi kó mutómmú kpéi.

Di mpátírí náànti dúó ke dòmmè

1. Mudómmu nè ò bántèmè Kuyie mbe kpéi. 1:1-11
2. Ò do bo mèè borime mieke 1:12-26
3. Ò yèmmè bè ntaunè Kirisi 1:27-2:18
4. Epafadoosi nè Timóntee bèè do dɔ̀ori dèè wenni Pɔɔri nè Fidipu ei kɔ̀be be cuokè. 2:19-30
5. Pɔɔri do caummè Fidipu kɔ̀be beduántabè kó meyei nképí 3:1-4:9
6. Ò dèntenè ti tú ò yáúkùnnèmè be kǎnti, ke bè dounè mutómmú, nè náke mudómmu cénke 4:10-21

Pɔɔri dɔ̀ummè Fidipu kɔ̀be

¹ Mí mPɔɔri nè Timóntee Yesu Kirisi kó betómbè, ti di dɔ̀unko díndi Kirisi kɔ̀be bèè bo Fidipu nè bèè ni Kirisi kɔ̀be tìrè nè be kó bewedóunkótibè. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yìè Yesu Kirisi bè di dɔ̀o mesàà nké di dúó ndiwèl.

Pɔɔri dómè Kirisi kɔ̀be bèè bo Fidipu

³ M baa ò nkè n dèntení di kpéi nni nsántímu Kuyie. ⁴ Nh ɔ̀ɔ mbáámmu Kuyie ndi kpéi nsáá kè dè n naati, ⁵ di n teennèmè kè ti pitírí Tináaṣṣàditi nè di yiemmmè Yesu nè yíenní. ⁶ N yémmu weti weti ke dò nKuyie nkùu keté de kó mutómmú sààmú di mieke, kù bo mmù sàkè kè mù dèè ti Yìè nYesu Kirisi bo wètènní dɔ̀i yìè. ⁷ N di dómu mesàà n yí di yìèkù, ke yé ti wérmè Kuyie nkó mesàà di mmònni m me nkpetimè nè n yí kpeti dɔ̀i mǎnni nè m maumè ke bo fíi nTináaṣṣàditi. ⁸ N di dómu kè Kuyie nyé, Yesu Kirisi weè n dúó nde kó medókùmmè.

⁹ M báámmu Kuyie nke tú kù di teennè kè di dɔ̀ke ndó ditabè, kényéte Kuyie nkébané mesàà nkú dó dè, ¹⁰ kèna kèmbaati mesàà nnè meyei kénwenni kè dèe yie kè Yesu wetiní ò báá yà ò bo di sei ntii ìnkè. ¹¹ Yesu Kirisi yóó di teennèmu kè di dɔ̀òrimè ñwenni kè bè nsánti Kuyie ke déúkùnkò ku yètiri.

Tínti Kirisi kɔ̀be ti fòu Kirisi kpéi nke

¹² N kɔ̀be n dó di bantému tii n tùàkení tii temè kè Kuyie nnáànti né dɔ̀ke pité. ¹³ Tihāāpònti tii baa okpàati diwèl nè besòmbè beməu bè yémmu be n kpetinnèmè Kirisi kpéi nke. ¹⁴ Kè Kirisi kɔ̀be kusúkù yà n kpetimè kè be kǎnti youke, kè bè náá nKuyie nnáànti nè dikómbùò.

¹⁵ Kè bèmabè ti náá nke m betínè ke nh èènnè, kè betabè ti náánnè meyèmmè mèè wenni, ¹⁶ bè n dó mèè kpéi, ke yé ke dò nKuyie nni nduó nde kó mutómmú kè m bo ma ku náànti kpéi. ¹⁷ Bèè nh èènnè bè í náá nKirisi kpeti nè meyèmmè memáá, bè dó kè n yíè meyeñcaàrimè mme dikpetintou mieke.

¹⁸ Kè be yèmmè wenni yoo mè í wenni, bè cénke me nnákémè Kirisi kpeti, dè n naatimu ke yó nni naati sáá. ¹⁹ Kè yé n yémmu ke dò ndi báá Kuyie n kpéi, kè Muyaansààmú n teennè, deməu dè tú n kó medeetímè mme. ²⁰ M báámmu Kirisi nè n yèmmè meməu, ifeí í we nni mbonè. Bá kè n fèùrì, n yó nnáámmu o kpéi nnè tikōnyauti, kéndònnè n tì nàkémè. Kè m bo kú yoo m bo nfòu, n dó kéndéúkùnkò o yètiri ndi. ²¹ Kè n fòu n dò nkémpí Kirisi kó mutómmú mmu, kè m me nku n dɔ̀ke cǎntemu. ²² Kè m me nfòu n yó nnáámmu benitibè Kirisi kpeti, dè te kè n yí banté mufómmu nè mukúu n dò nkétáatè dè. ²³ N yèmmè mèè sū. Mǎnni marì dè ò ndò nni nfòu, diteri kéndò n kú kékòte Kirisi borè, n dɔ̀ke me ndó. ²⁴ Dè né békú ke dò nni nkpaá fòumu ke di teennè. ²⁵ Dèè kpéi nte kè n yé ke dò n yó nkpaá fòu kè ndi teennè, kè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke, kéməote diwèl. ²⁶ Kè dèe yie nkè n wètoo dɔ̀i yìè kè di n yà, di sànte Yesu Kirisi medìè ndi fòmmu mieke.

²⁷ Bá kè dè dòmmè, ntũnnè Kuyie nnáànti yèmmè, kè n na ke kòtoo yoo n yí na, nni nyo di wérmè meyèmmè memáá ke pitírí Kuyie nnáànti, ke fííkú metákùmmè mieke. ²⁸ Di bá nyièkù

di kpantidéntabè bèè í dós Kuyie nnáaànti, deè benkú bè fetimè, kè di kó tikɔnyauti benkú di cootémè. ²⁹ Kuyie nyí di dód mesàà nkè di bo yie nYesu maa, kù dós di fɛ̀témú múnke. ³⁰ Mí nnè dín di ti wè nke maumu, di sòò yámu m maumè, ke kpaa maù nè yíenni.

2

Yesu kékùnnemè omáà

¹ Di yie nKirisí kè dè di kpénkùnkò o kó kuce miékaà? Ò di dós kè dè yáukùnkò di kòntàà? Muyaánsààmú di bonáà? Di dós ditabè mesàà nke kuò nditabè mesémmaà? ² Kè dende kó dimàà bo, di nwè ndinùù, ke wè mmedókùmè, ke wè mmeyèmmè memàà, ke pí mmutòmmú kè dè n naati. ³ Di bá ndòori dèmarè ke ɛ̀nnè ditabè, yoo di ndè dòori kè dós disánni detetirè kperi. Di nkékùnkò dimàà di dòòrimè miéke, ke níí nwúó nditabè kè dò mbèè di deunè. ⁴ Òmòù bá nwanti ò kó mesàà mmàà, múnke nwaánnè betabè kòmè. ⁵ Ntùnnè Yesu Kirisí kó meborime.

⁶ Ò do tú Kuyie nku,

ò me nyí ndós kè kù ènnenè omáà,

⁷ kèyóu o wèrímu kènaà nhoniti,

kédòò omáà otánti,

⁸ kékékùnnè omáà,

kényíé nKuyie nkpeti

kè bè yàa ò baakénè kudapāāti

onitikòùti kòmè kòo kú.

⁹ Kè deè nte kè Kuyie nhò dèúkùnnè,

kóo duò ndiyetidieri

dii pèɛtè yesonye.

¹⁰ Kè kènkè kòbe nè ketenkè

nè ketenkè miéke kòbe

kè bè bo nínkú o ìlkè.

¹¹ Bá wè kòo béi nnè o nùù,

ke dós Yesu Kirisí tú o Yìè!

Kè ti cice Kuyie nyètiri deuke.

Kirisí kòbe bo mmimmè kute nkù miéke

¹² N kòbe nh ɔ mbo di borè kè di yíemmu n kpeti, nyíennè ti bá kè n yí bo, deè dòke wenni. Kuyie ndi deetému, mpínnè ku tòmmú ke kù dé mediè. ¹³ Kuyie nkuù ɔ di duò mmeyèmmè, kè di ndós kédòò kù dómè, ke di duò mmuwèrímu kè di na kè mè dód.

¹⁴ Di níí bá ndòori dèmarè kè di yèmmè í bo kè di kpa. ¹⁵ Di nwenni páí kè bè báá yà di cààrimè, Kuyie nkó ibi dò nkénwennimu páí benitiyeibe bèè dòori dèè í wenni be cuokè, kèmmi fitirè kòmè, ¹⁶ kè bè náá mmufòmmu kó tináaànti. Kè di dòori memme, n yèmmè bo ndi naatinè, kè Kirisí wètení dii yìè, dèe benke n tòmmú nè n wèèrimè dè í yèmmè detetirè.

¹⁷ Di támè Kuyie ndèè dò ndipānni di kù pā di. Kè n ku ke kpāa de kó dipānni, dè nni nnaati. Dè n naatimu kè diwèi m bo nè dín di. ¹⁸ Dín di múnke, nyānkunè kè ti nwè nke yānku.

Pòori tòmmè Timòntee nè Epafoditi Fidipu kó diheì

¹⁹ Kè Kuyie ndós m bo tōnko Timòntee bāmbà nkékeè di bo kè dè dòmmè, kè dèe yáukùnnè n kònti. ²⁰ Otòu mōu í bo nè wè ti wè nke dake di kpéí. ²¹ Betabè bie dakenè be kperè wammú mmu, bè í dake Kirisí kòbe kpéí. ²² Di yému Timòntee duómmè omáà ke n teennè kè ti náá nTináaànsàati, ke dò nhoniti nè o bire. ²³ Kè m bantè dii mōnni dè yó nni ndòmmè m bo ò tōnko. ²⁴ N yému weti weti ke dò nti Yìè mbo n teennè kè n kotoo m mómumu nké di yà.

²⁵ N yèmmè dò m bo wète kè di duónko Epafoditi, di sòò m pā dipānni kédwānni wè, ke dè wè n teennè mutòmmú kè ti wènnè ke mù pí nke fèùtè. ²⁶ Ò kèè di kèèmmè mme ò muakemè kòo yèmmè cààrè, kòò dós kè di yà. ²⁷ Ò mènke sòò muakemu, kékáátè mukūū, ke Kuyie nhò kuò mmesémme nè mí m múnke, kòò miékùnnè, n yèmmè dòke báá cààrè mèè kpéí. ²⁸ Deè te kè n dós kòò tēnóò mecāā, nkè di ò yà kè di yèmmèè narike, kè n kòmè múnke narike. ²⁹ Coutèné we nè diwèi ti Yìè nkó mewēnnimè miéke, ndénè de kó benitibè boti. ³⁰ Ò duò nhomáà ndi Kirisí tòmmú kpéí, nke káátè mukūū ke n teennè dín di bèè dètiri di do í yóo na kè n teennè mèè boti.

3

Pòori yóumè demou Kirisí kpéí

¹ Tisanti tú ti, nyānkunè ti Yìè nkó kuce miéke, n do ti wārimu ke wète ke ti yíè, dè wennimu di kpéí. ² Ndaakenè sinitimós kpéí, betōmbè yeibe, bèè tú bè cāmmú, de kó mucāmmú né í tú mūmamū. ³ Tinti bèè báá nKuyie nnè Muyaánsààmú mmieke, ke í tú mbenitibè kó ikuú, tii

tu bèè cām̀m̀m̀ mucām̀m̀m̀ móm̀m̀m̀m̀m̀. ⁴ Kòò m̀òu yèmm̀è dò nhò bo cootè ò tũ mm̀èè kpéí nyikuá, n yému ikuá koò pèèté. ⁵ Bè m̀ peité kè nni mm̀ake yewe yèni ndi kè bè n cānté, n tú Isidayeeri móm̀m̀m̀ nwe, Bensamee kó kufuku kou, Ebedee móm̀m̀m̀ nke tú Faadisíe ikuá yiè mmóm̀m̀m̀. ⁶ Kè n kánti f́yau kè n f́eũnko Kirisi kòbe, ke yetíróo ke bo ntũ nyikuá im̀òu. ⁷ Dèè do tú n kó disānni n dè ñwénté di mm̀nni detetirè Kirisi kpéí. ⁸ Dè í tú dèè do tú n kó disānni m̀áa nè dèè do tú n kó mucśntimu, n dè yetemu n yíété m̀èè kpéí nYesu Kirisi wenwe wèè pèèté dem̀òu. Weè te kè n dè wúó nkè dè dò ntiyontì kè dè bo yie nkè nni mm̀ake Kirisi. ⁹ Nh ò m̀àdte dè í tú Kuyie nyè n wetí n tũ mm̀èè kpéí nyikuá, n tá Yesu nwe kè kù yè n wetí, ke yé Kuyie nhāā yīm̀è onitì wetí ò tá dii m̀nni ndi Yesu. ¹⁰ N d́s tí di mm̀nni tu m bo yíété Kirisi m̀áa, kèpété muwērím̀u diem̀u mùu te kòò yānté, ke f́eũté o kpéí nkékú o kpéí. ¹¹ Kè dè bo yie nni ntũ bèè yóó yānté be kóò m̀òu.

Ti bo ncokùmè ke d́s kum̀anku

¹² Dè í tú n yè n ninte m̀ beti dè yoo n wenke páíí, n kpaá cokũmu ke yetíróo ke bo ninte Kirisi ò n ninte m̀èè botí. ¹³ N kòbe m̀ mu nyí tũòke kum̀anku, n daori dem̀arè m̀áa ndi, n yíè ndifankúò kperè nde, ke beti dèè bo n yiikè. ¹⁴ N cokũmu ke d́s deyíikè, ke bo ninte ticuuti Kuyie nti yu ke bo ti duá nti kèĩnkè, nè Yesu Kirisi kpéí.

¹⁵ Tínti bèè kpenke Kuyie nkó kuce mieke, ti dò nkémm̀ake m̀èè yèmm̀è, kòò m̀òu kōme kpaá cáá, Kuyie mbo ò teennè kòò banté. ¹⁶ Ti yíété tí, yóunè kè ti nti pĩ nke wè nke kéri kuce kum̀áa.

¹⁷ Ntũnne n kó meborime, ke múnke ntũ mbetabè bèè kōme dōnnè ti kōme. ¹⁸ N ti ndi nàkém̀u ke wète ke ti ndi náa nnè tinōnnieti, besũkùbè tú bem̀áa Kirisi kòbe, kè be daòrím̀è né benkú bè senkèrim̀è ò kùmm̀è kudapāáti. ¹⁹ Be kó kum̀anku tú bè bo fetim̀è sáá, kè be pite tú be kó Kuyie, kè dè bè naatinè ifei do dò nkè mbè bonè dè, kè bè d́s kutenkú kperè m̀áa. ²⁰ Tínti tú kèĩnkè kòbe m̀be, ke baa ti Yiè nYesu Kirisi bo wētenním̀è, ²¹ kéceete ti kó tikōncĩti kè ti naānnè o kpeti kèkpenke kēwenke, ò yóó namu kè dè d́dò ke yé ò m̀akem̀e muwērím̀u ke baké denennè dem̀òu.

4

P̄ori tiémm̀è Fidipu kòbe

¹ D́indi n kòbe n di d́ómu mediè, n d́s kēwēte kè di yāmu, dii tu n kó diwèi nè n kó mucśntimu, di ntaunè ti Yiè ntei tei.

² M̀ báámm̀u Efodii nè Sēntisi ke tú bè ñwè mm̄eyèmm̀è Kuyie nkó kuce mieke. ³ F́s n nēpo Sisii nè wè ti wè mm̄utōmm̀u, a teénnè dè kó benitipòbè, bè n wēnnénèmu kè ti nàkè Tináaḥsàati ke f́eũté. Ke múnke wēnnénè Kedemaa mutōmm̀u nè betabè bèè kó yeyètè wàri mufōmm̀u pátiri mieke.

⁴ Nyānkunè sáa ti Yiè nkó kuce mieke, n yíé ke ti béim̀mu, ñyānkunè.

⁵ Yóunè kè benitibè bem̀òuu yà di nitim̀è, ti Yiè nduúnnim̀u. ⁶ Di bá nyíèkú, kè di d́s dè, m̀aonè Kuyie nkè nkò sánti. ⁷ Kè di daori mem̄me Kuyie mbo di duá nku kó diwèi nè Yesu Kirisi di kó mēwēnnim̀è mieke, dii deu, ke í d́ò nkéna kēyà di m̀am̀è.

⁸ N kòbe n náānnè timóm̀m̀nti, kéndāori dèè wenni, kéndāori Kuyie ndó dè, kéndāori dèè sà, dèè dò nkéndó, dèè m̀annè disānni. ⁹ Ndāorinè di kèè ti m̀ borè, kéntũ n kó mēdaòrim̀è, Kuyie nkũu duá ndiwèi kù yó ndi bonèmu.

P̄ori daumm̀è Fidipu kòbe nè mutōmm̀u

¹⁰ Dè n narike mediè kè n sánti ti Yiè ndi wète ke n teémm̀è, n yému ke dò ndi ñ ndó kè n teénnè di né mu nyí mpètè kuce. ¹¹ Dè í tú n kpa m̀èè kpéí nte kè n náa mem̄me, kè m̀ mòke yoo n kpa, dè ñ nni nnaatimu. ¹² M̀ manténèmu m bo mm̀akem̀è nè m bo nkpanè, kè n di ke sannè yoo nh auté, kè m̀ mòke kè dè sũ yoo dè n dōnté, dè n naatimu. ¹³ Kirisi weè n duá muwērím̀u kè n dè ñ ndem̀òu. ¹⁴ Dè né wennimu di n teémm̀è nh áarim̀è mieke.

¹⁵ D́indi Fidipu kòbe, di yému ke dò n di nàkè dii m̀nni Tináaḥsàati meketim̀è, kényeti Maseduonni kó ketenkè dii m̀áa kó difñni do n teennè. ¹⁶ Kè nni mbo Tesadoniki kè di n teennè kuce m̀édém̀è. ¹⁷ Dè í tú dè n naati yepārè m̀áa kpéí, dèè n naati dèè tu di bo pètém̀è mucśntimu. ¹⁸ N yāmu di m̀ pā dè ke duānni Epafoditi, di mm̀nni kè m̀ mòke péu. Di pārè dōnnè tudāari nwe wèè f́ōku naati kè Kuyie nyè cōuté. ¹⁹ Kuyie nkũu n te ku kpàti í sénni, kù yó ndi duāmm̀u dè di békú dè nè Yesu Kirisi di kó metaumm̀è mieke. ²⁰ Ti cice Kuyie nyètiri ndeu sáa. Kè dè mm̀è ndò.

Mucaumm̀u

²¹ Dōunnè Yesu Kirisi kòbe bem̀òu bèè bo di cie, ke d́s bèè bo diè mbè bè dāunko. ²² Kòò kpàati dièwè Sesaa c̄fètè kòbe múnke di dāunko.

²³ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mēsàa nni ndi bonè.

Pɔɔri wàri dɔ̀ pátírí Kirisi kɔ̀be bèè bo Kɔɔɔsi Dí mpátírí tɔ̀ tìi náàntì

Pɔɔri weè do wàri di mpátírí Kɔɔɔsi Kirisi kɔ̀be tɔ̀nni, ké di duó nTisiki nè Onnesimmu ké bè bo di kòtènè Kɔɔɔsi. Pɔɔri weè do í bè nàké Kuyie nnáàntì. Be cie kou Epafadasi weè do wɛ́nnè Pɔɔri ké náante Kuyie nnáàntì weè do tì mbè nàké.

Bè do kpetí dɔ̀ mɔ̀nni Pɔɔri Odommu ké Epafadasi kɔ̀too kóò nàké besòumbè mabè tannímè be cie Kirisi kɔ̀be tɔ̀nni mieke ké bè nàa nke tú: Kàa dɔ̀ kɛ́yíťé Kuyie nkè kù da dɛɛťé a dò nkémábáa nkéínkè kó bekperíbè mbe ké dɔ̀arinè ikuó mai kéndònnè mucám̀m̀m̀ nè tìcìcìtì matì mudii ínkè.... Pɔɔri tì kèè dɔ̀ mɔ̀nni ké pà̀nkɛ̀e bè dènténí Kuyie nduòmmè mufòmmu nè Yesu borè maa ndi, ké bè wàri di mpátírí ké bo bè tié mbè dò nkéndòmmè ké báa tũ̀nne mufòmmu yeimu.

Di mpátírí náàntì duó ké dòmmè

1. Mudummu 1:1-8
2. Pɔɔri báa nti Kuyie mbe kpéí 1:9-14
3. Kirisi bakémè dɛ̀mɔ̀u 1:15-23
4. Ó bè cau nti besòumbè kpéí 1:24-2:2
5. Mufòmmu pám̀m̀m̀ nè Kirisi tì kó mɛ̀wɛ́nnímè mieke 3:1-4:6
6. Mecaum̀m̀ 4:7-18

Pɔɔri daum̀m̀ Kɔɔɔsi kɔ̀be

¹ Mí mPɔɔri Kuyie ntáátè wè, ké n tu Yesu Kirisi kó ditònni nè Timòntee tũ̀ di wàri dipátírí dɔ̀ndi bèè bo Kɔɔɔsi ké tá Yesu.

² Tì cice Kuyie ndi dɔ̀ò mesàà nké di duó ndiwèi.

Kuyie nti kuó mmesémmè ké tì dɔ̀ò mesàà

³ Tì ò nsántímu Kuyie nti Yìè nYesu Kirisi cice, koò báa nsáà di kpéí. ⁴ Ké yé tì kèèmé di tá mɛ̀è botí Yesu Kirisi nè di dómè Kuyie nkɔ̀be bɛ̀mɔ̀u. ⁵ Nè di kèè dɔ̀i yìè ndi Tináànsààtì tìi tu timómmòntì, di bantémè Kuyie ndi baanè dè kèínkè ké dè báa. ⁶ Tináànsààtì pitírí kutenkù kumɔ̀u ndi, dè í tũ̀ di cie maa, ké benitibè tì yìé nkè be borime ceeri, di kóme cèètémè di tì kèè dɔ̀i mɔ̀nni meketímè ké banté weti weti Kuyie nkó mesàà. ⁷ Tì népo mómmu Epafadasi nè wè tì wè nke pì nKuyie ntómmù, weè tì ndi nàké. Ó pì mmù tómmù di cie mù tú musáàm̀m̀ mu, Kirisi dɔ̀ mù. ⁸ Weè tì nàké Muyaánsààm̀m̀ di téé mmèè botí ké di dɔ̀ò ditòbè.

⁹ Dɛ̀ kpéí nte nè tì kèèmé dè kó tináàntì, tì í yóu tì bo mbáámmè Kuyie ndi kpéí nke tú kù di teennè ké di yíťé kù dɔ̀ dè, ké Muyaánsààm̀m̀ di duó mmecii nkè di nyé di dɔ̀ari dè, ¹⁰ kéndɔ̀ari Kuyie ndɔ̀ dè, dèè dèúkunko ku yètìrì, kéndɔ̀ari ditòbè mesàà nke dɔ̀ke yíťé Kuyie. ¹¹ M báámmu Kuyie nke tú kù di kpénkũ̀nne dɛ̀mɔ̀u dè mieke nè ku wèrímu diémù ké di na kèmmi nke wéèrì. ¹² Nsántínè tì cice Kuyie nkùu te ké di mannè kèwɛ́nnénè ku kɔ̀be bèè bo kuwenniku mieke, ké kù yóó wɛ́nnè ké di duó nkù baanè dè ku kɔ̀be. ¹³ Kuù tì fietè dibìinnì kóo kpààtì nɔ̀u mieke, ké tì tannè ku Bìrè kù dɔ̀ dè mesàà nkó dikpààtìyuu mieke, ¹⁴ wèè tì donté, ké tì cɛ̀é nti yei.

Kirisi weè tu oketiwè dɛ̀mɔ̀u dè mieke

¹⁵ Ómòu báa na kɛ́yà Kuyie, Kirisi weè tì benkú kù dòmmè, weè tu Mpo ké baké Kuyie ndòò dè dɛ̀mɔ̀u. ¹⁶ Weè te dɛ̀mɔ̀u ké dè dɔ̀ò, kèínkè kpere nè ketenkè kpere, tì wúó ndè nè tì í wúó ndè, bèè baké, bekótibè, muwèrímu yembè, bèè nì, kù dè dɔ̀ò dɛ̀mɔ̀u weè kpéí. ¹⁷ Dɛ̀mɔ̀u dè yóó dɔ̀ò kòò bomu, weè te ké dè bo kòò dè baké. ¹⁸ Weè tu diyuu, kòo kɔ̀be tú o kònti, kòò bè duó mmufòmmu. Weè tu oketiwè wèè ku ké yáńťé, Kuyie mme dɔ̀ò kòò bo mbaké tipítì timɔ̀u ndi, ¹⁹ ké yé Kuyie ndómè kèmbu ku Bìrè mieke nè ku dòmmè mɛ̀mɔ̀u ndi. ²⁰ Kuù dɔ̀ kɛ́taunnè kumáà denennè dɛ̀mɔ̀u kèínkè kpere nè ketenkè kpere nè ku Bìrè Yesu kó mukũ̀ nkudapáatí ínkè te dɛ̀mɔ̀u ké dè narikenè Kuyie.

²¹ Dɔ̀ndi múnke di do tú Kuyie nkpanítìdèntòbè mbe ké kù dètìrìnè, ké di yèmmè sɛ̀ nkè di dɔ̀ari meyei. ²² Di mmònni ké ku Bìrè tùóté tinitikònti ké ku, ké kù di taunnè kumáà. Ké di bo na kénkòri ku borè ké wenni páíí, ké kpa mɛ́yóó nkòò mɔ̀u báa na ké di sei. ²³ Ntánè Kuyie nweti weti, ké dèmarè báa di yatenè ku kó kuce yoo di baa dè, Tináànsààtì di benke dè. Dè kó Tináànsààtì bè tì nàkèmu kutenkù kumɔ̀u, mí mPɔɔri ké n tì nàà.

Kuyie nduó mmùu tómmù Pɔɔri

²⁴ Di mmònni dè n naatimu kè n fěũri di kpéí. Kè n sàké ke fěũri Kirisi fěũtémè o kòbe dínidi bèè tu o kánti di kpéí. ²⁵ Kuyie nkuù n tãátè ke m pĩnné Kirisi kòbe cuokè mutómmú kè m bo bè náké ku náànti páíí, kè ti mbè tié. ²⁶ Kuyie ndo ti mbè sònnenèmu, di mmònni kè ti mbè benke bembe bèè tu ku kòbe. ²⁷ Kuyie nkuù dó kèbenke ku kó disòri kpeti tii do sòri, tii tu: Kè Kirisi bo di mieke di nyé ke dò ndi bo ò toténè Kuyie nkó tikpeti. ²⁸ Weè Kirisi kpéí nke ti náámmè benitibè bemou, kè bè caú, ke bè tiè nKuyie nnáànti ti yé kè dè màmè, kè dè bo yie nkè dí ntaunè Kirisi, kèmbou tuókoo Kuyie mborè ke dò mpáíí. ²⁹ Deè te kè ti pí nde kó mutómmú ke maù, Kirisi weè n duò nho kó muwěrimú diemù.

2

¹ N dó di yíétému m maù mèè botí di kpéí nnè Daodisee kòbe kpéí nnè Kirisi kòbe tabè bèè í n yé be kpéí. ² M báámmu Kuyie nke tú kúu yáúkúnne di kánti, kè dí nwě nke dó ditabè, kè kú dí duò mmecii nkè di dake yíétè Kuyie nkó disòri dii tu Kirisi. ³ Weè tu macii nnè meyíétímè kó disòri.

⁴ N tii ndi náké kè di bo nyému kòò mǎu báa di souté nè kununaatí. ⁵ Bá kè n yí di tókénè n yèmmè di bonèmu, kè n wúó ndi kéri mèè botí Kuyie nkó kuce mieke kè dè wenni kè di tá Kirisi kè dè n naati.

Deè bo ti teénnè kè tí na iyáábisiétié nyembè

⁶ Di yiemmu Yesu Kirisi kòò tu di Yié, dí nhò taunè weti weti. ⁷ Yóunè kè di cīē nfííku o ñnkè teii kè di tákumèe kpenke kè di ntũ ndi cǎutè ìi tié nkédòke nkù sánti sáá.

⁸ Ndakenè kòò mǎu báa di souté nè meniticií nnè mebooyèmmè kè di fétinne, de kó tináànti í tú Kirisi kpeti, benitibè kpeti nti. ⁹ Kuyie nkó meborime memou do bomu Kirisi mieke ò tùóté dii mǎnni tinitikánti. ¹⁰ Kè di ò taunè di pètému demou. Weè baké bebaatibè bemou nè kēfínkè kó bekperibè bemou.

¹¹ Di wěnnénè Kirisi kè deè tu di kó mucāmmù, dè í tú benitibè kó mucāmmù Kirisi kó mucāmmù tu ò di deeténè mèdskùmè yeime. ¹² Dè dò mbè wè ndi wěnnénèmu ke kǔnnè bè di àà dii mǎnni batémmù, kè di ò wěnnénè ke yǎnté di tá mèè kpéí nke dò nKuyie mmàke muwěrimú ke bo duò nkè di yǎnté, kú duómmè kè Kirisi yǎnté. ¹³ Di yei mmèè do te kè dí ntũ becírìbè Kuyie nkó mufómmu biékè, di do í cāmmù, di do í yé Kuyie. Di mmònni nè Kirisi kpéí nkè kú di kuó mmesémmè ke di cīē nke duò nkè di yǎnté. ¹⁴ Ikuó do yē nti tú beyeibe mbe, ke dò nKuyie nti kpetinné, kè Kirisi kòtení kè bè ò baaké kudapāātí kòò kúu de kó ikuó. ¹⁵ Kirisi ku dii mǎnni kudapāātí ke namu muyaá mmieke kó bekperibè bèè baké, ke bè fěikúnne kè benitibè bemou yà ò bè namè.

¹⁶ Kè dè dò mmemme, di báa yie nkòò mǎu di wátí di yo ndè nè di yò ndè ñnkè, nè yebaa ndi baà nyé, otáàpànwè kpeye yoo teomputè kpeye. ¹⁷ Dende kó dimàà do tú dèè kpaaní de kó kufènkù nku, demómmònnè tú Kirisi nwe. ¹⁸ Di báa yie nkòò mǎu di souté di í yau mèè kpéí ntidoùnti, di í dǎu mmèè kpéí nKuyie ntǎrè, di í kékunko mèè kpéí ndimáa ke bè dǎnnè. De kó benitibè tu sifei yembè mbe ke mǎke menitiyèmmè detetirè kǎme. ¹⁹ Bè í taunè Kirisi wèè tu diyuu. Dentenni Kirisi kòbe tinní dǎmmè onití kó tikánti dǎmmè mme, ke mǎke itùòti nè icīē nke nampú, ke kótírí Kuyie nkó kuce mieke kú dó mèè botí.

Ti kunè mè Kirisi koò wěnnénè ke yǎnté

²⁰ Dindi bèè wěnnénè Kirisi ke ku, kòò di deeténè yebaké kó tidaati. Dè dǎmmè kè di yie nkè kute nkú kòbe wète ke di duò nyikuó ìi tu: ²¹ Báa túóté dié, báa déúté dié, báa kááké dié? ²² De kó ikuó tú benitibè kpeyi nyi, i yóó deèmu bǎmbà. ²³ De kó ikuó tú mecii nkpeyi nyi bake a bo nkékunkomè amáa, ke báa nKuyie nke fěũnko a kánti, dè né í teénnè ke dèi meyèmmè yeime, dè teénnè onití kánti nti.

3

¹ Di wěnnénèmu Kirisi ke ku kòò duò nkè di yǎnté, ñwaànnè Kuyie nkperè dèè bo ò kàri dè, Kuyie mbakú yóu. ² Nwaànnè kēfínkè kperè ke bá nduò ndi yèmmè kute nkú kperè, ³ ke yé di kumèmu kè di fǒmmu pǎmmù wěfínè Kirisi ke sǎri Kuyie mborè. ⁴ Kirisi wèè tu di fǒmmu kó dikúnni, ò bo wētení dii yie di bo nhò bonè, kóò nwěfínè o kpeti mieke.

Meborime kótímè nè mepàmmè kó tináànti

⁵ Kuonè kute nkú kó meyèmmè, mèè tu: Di bo ndauti dǎutinè mè ditabè, di bo mbenkúmè dimáa ke yūs mbenitibè yèmmè, di bo mmàkemè iyentotí yeiyi. Di bá ntũ bèè í diè ntikpàti, dè í cáánnè mubóoféu. ⁶ Kuyie mbo bekénè bèè yete ku kpeti ke dǎari me kóò botí kè dè nyóú mediè. ⁷ Di do dǎari mèè botí ke meyei ndi nǎ.

⁸ Di mmànni yóunè kumiepié nè kuyonku nè tidànniti nè yesáàmbè nè tináanyeyiti. ⁹ Di bá nsoú nditòbè, ke yé di dàtémè di borime kótímè ke dootóo, ¹⁰ ke tùóté meborime pàmmè ke dàátí kénáá mbenitipàmbè. Kuyie ndo di dàò kè di ndòmmè, kèmmòke Kuyie nkó mecii. ¹¹ Mebatimè téнке í bo Sifu nè wèe í tú Sifu be cuokè, wèe cānté nè wèe í cānté, okpákpàri nè timúti kou, kudaakú nè wèe í tú kudaakú bəməu bə taunnè Kirisi nwe kòò bə te.

¹² Kuyie nkuu di dós ke di tātè kè di tú ku kòbè. Di mməkənè ditòbè mesémmè, kénnti, kénkékunko dimáá, kéntú benitisààbè, ke nò nke mi. ¹³ Mməkənè meminnimè nè ditòbè, kénkénko ditòbè, kòò məu yeténè otəu wèe ò cīé Kirisi di cīé mmèè botí. ¹⁴ Tii dàkè tú tidietí tii tu di bo ndómè ditòbè mesàà nkéna kénwè nweti weti. ¹⁵ Kirisi kó diwèi mbo di mieke. Kuyie ndi yu dii kpéi kè di bo n̄wè nke dō nhoniti òmáá. Nsántinè Kuyie kù di dōori dèè kpéi. ¹⁶ Kirisi kó tináanti mbo di mieke mesàà nkè di ncii, ke tiè nditòbè, ke yáúkunko ditòbè kònti, ke diè nKuyie nkó yesáà nnè ku kó iyie nke kù sánti nè Muyaánsàamu di duós nyii yie, ke nkù sánti nè di yèmmè məməu. ¹⁷ Di dōòrimè nè di náanti dè mbenkú di túmè Kirisi kòbè, kè di ndóunnè ti cice Kuyie mutómmú Kirisi kpéi.

Bè tu Kirisi kòbè be borime dō nkéndòmmè

¹⁸ Benitipòbè, nyiènnè di daabè kpeti, Kuyie nkòbè dō nké mme ndōori.

¹⁹ Benitidaabè, ndónè di pobè, di mieke báá sǎnté ké mbè còu nké di bə kpànnè.

²⁰ Ibí, nyiènnè di yembè kpeti tíməu, Kuyie mme ndós.

²¹ Ibí yembè, di báá sǎnté kénkpànnè ibí, i yèmmè yàà bo caàrè.

²² Dindi tidaati, nyiènnè bèè di te be kpeti tíməu, dè bá ntú bè bo dii mǎnni máá kè dè bo bè narike, mpínnè be tómmú nè meyèmmè mēmáá di dé mēè kpéi nti Yiè. ²³ Di dōori dè deməu, dí ndè dōòri nè di yèmmè mēməu, kè ndò ndi pī nti Yiè nkó mutómmú, dè bá ndò ndi pī mbenitibè kōmu, ²⁴ kényé ke dō ndi bo wēnnénè Kirisi kédì o cice kpàti ò bàanè tì bèè tu o kòbè. Ke yé wèè tumè di Yiè ndiməu di pī nwèè tómmú. ²⁵ Wèè mē ndōòri meyi, ò bo yà mē kó tiyeti, Kuyie mborè òmòu í cáá.

4

¹ Dindi tidaati yembè, di nti pī mmesàà nke nyé wèè múnke di te ò bomè kéfínkè.

Pōori bè dèntè ti

² Mbáánnè Kuyie nsáá ke kù dounnè mutómmú ke báá ò ndimáá. ³ Ke múnke nkù bàánnè ti kpéi, kè kù ti pā kuce kè ti na kénnáá Tináahsàati bè n kpeti tii kpéi. ⁴ Mbáánnè ku kè n na kè nti náá nweti weti, n dō nké nti náá mmèè botí.

⁵ Nyénè di bo nfòu mēè botí bèè í tú Kirisi kòbè be cuokè. Kè Kuyie nní di pā dè mēfiè, di báá mē fétinne, di náké ku náanti. ⁶ Di náanti nnaati kéndò mmukókúú nkè bè nti dós, kòò məu di beke timati di tì nhò téfínè weti weti.

Mudəummu

⁷ Ti kou Tisiki tu ti Yiè nkóo tǎnti sààwè nwe kè nh ò dós, nè we tii wè nke pī mmutómmú, ò bo kotoo dii mǎnni, ò bo di náké n kpeti. ⁸ Nh ò tǎnko kòò bo di náké ti bo kè dè dōmmè mme, kényáúkunnè di kònti. ⁹ Onnesimmu ti kou sààwè nwe wèè tii nti Yiè nweti weti, di cie kou nwe, n we nēinnenko Tisiki kè bè bo di náké ti bo kè dè dōmmè.

¹⁰ Adisitaki nè wè ti wè nke kpeti ò di dounko, kè Mariki Bannabaasi tebite di dounko. (N di nákému o kpéi, kòò tǎkoo dí ò cǎuté nè diwèi.) ¹¹ Sesua bè tu wè Susituusi ò di dounko. Betáati bè tu Sifube bèè yie nYesu, kè ti wè nke pī nKuyie nkpaátiiyu tómmú, bèè yáúkunnè n kònti.

¹² Epafadasi di cie kou di dounko. Yesu Kirisi kóo tǎnti nwe, ò báammu Kuyie nsáá di kpéi nke tú kù di kpénkunnè kè di ndò mpáíi ke dōori kù dómè. ¹³ M bo na kè di náké ke dō ò màummu mesàà ndi kpéi, dindi Daodisee kòbè nè Yiedapodii kòbè kpéi. ¹⁴ Duku dōòtóri ti népo sàù, nè Demaasi bè di dounko.

¹⁵ Di dounko Kirisi kòbè bèè bo Daodisee, kédounnè Nénfaa nè Kirisi kòbè bèè tiku o cīèté ke báá nKuyie. ¹⁶ Kè di kàa nde kó dipátiri ke dèè dí duós nDaodisee kòbè kè bèè kaa, kè bèè di duonní be kperi m bè wári di kè di kaa. ¹⁷ Di náké Asipu ke dō ò ndake ti Yiè nkó mutómmú kpéi, kè mmú pī mmesàá.

¹⁸ Mí mPōori mii di wári di n nùtè mudəummu muu, di báá yé mbè n kpetimè.

Kuyie nkó mesàà nni ndi bonè diməu.

Pɔɔri wàri dìl pátírì ketirì Kirisi kɔbɛ bèè bo Tesadoniki **Di mpátírì tɔ tìl náàntì**

Tesadoniki do tú Maseduɔnni tempɛ nkó diheidiè ndi. Pɔɔri do náké Kuyie nnáàntì Fidipu èi kɔbɛ kédeè kékatɛ kè, ké kè keté Kirisi kɔbɛ tinnì kè né í nke mɔntɛ kè yé Sifubɛ mabè do yetemè o kpeti kénkɔ kóò bèti.

Memɛme kòo dè ité kékatɛ Bedee (Yesu Tɔrè 17:1-10). Ò kè mbo kè Timɔntee wèè do kpáá Tesadoniki kòo ò sɔ̀nkóo kóò náké dè kè dòmmè. Kòo yèmmè narikɛ mesàà nkòò sàntɛ Kuyie mbè kù yie mmèè kpéi nke kù dɔ́. Kòò bè dèntení ò do dɔ̀ò mùù tɔmmù bè ciɛ mu kpéi kéyáúkùnnɛ bè kòntì Kirisi kó kucɛ kpéi. Kè múnke bè tɛ́nné tìl do bè káónnè mukúkéyántímù ìnkè nè Yesu bo nyóó wɛténì kè dè dòmmè.

Di mpátírì náàntì duó kè dòmmè

1. Pɔɔri sàntemè Kuyie Tesadoniki kɔbɛ kpéi 1-3
2. Pɔɔri tièmmè Tesadoniki kɔbɛ kè tú bè nfòu mufòmmu sààmù 4:1-12
3. Pɔɔri bè tié ntì Yesu yóó wɛténì mèè botì 4:13-5:11
4. Itié nsɔnyi 5:12-28

Pɔɔri dɔummè Tesadoniki kɔbɛ

¹ Mí mPɔɔri nè Sidifɛè nè Timantɛ, tìl di wàri di mpátírì dínɔ Kirisi kɔbɛ bèè bo Tesadoniki kè taunè ti cice Kuyie nnè ti Yìè nYesu Kirisi kɔbɛ. Kuyie ndi dɔ̀ò mesàà nké di duó ndiwèi.

Tesadoniki kɔbɛ yie mmèè botì Tináaṣààti

² N kɔbɛ ti sàntímu Kuyie ndi kpéi nke kù bàá ndi kpéi nsáà. ³ Ti í yìè ndi pí mmèè botì mutɔmmù di tá mèè kpéi nKuyie kè kù dɔ́ nè di tɛ́mè kè baa ti Yìè nYesu Kirisi bo wɛténimè. ⁴ N kɔbɛ ti yému kè dò nKuyie nkùu di dɔ́kɛ kè di tãátɛ, kè di tú ku kɔbɛ. ⁵ Ti kòtenko dìl mònɔ Tináaṣààti, di do í tì dɔ̀ò dekpeitkperɛ, Kuyie nkó muwɛrímù do ti bonèmu kè Muyaánsààmù ti teénè kè ti nnáá nke í yìèkù. Di yému kè dò nti dɔ̀ò dèè kó dimàà dè tu di kó mesàà mme. ⁶ Di do cɔuté Tináaṣààti kè bè di fɛ́ummu mediè nkè Muyaánsààmù mɛ ndi duó ndiwèi, kè di tũ nti Yìè nYesu kè tũnnè ti kó mɛborime. ⁷ Kè di borime wenni kè Maseduɔnni nè Akayii kó itempɛ nkɔbɛ mɛ tũ. ⁸ Nè di borè ndɛ Tináaṣààti pitémè, kè sɛ́ntɛ Maseduɔnni nè Akayii kó itempɛ nkè benitibè ti kèè, bè kèèmu tipítì timɔu di tá mèè botì Kuyie, dè keté kè í dò ntí nti mbè náá. ⁹ Kè ti kòtɛ Kèè bíéké bè ò nnáámmu ti kòtoo kè dí ti cɔutémè nè diwèi nè di ùtòomè yebókè, kè tũnnɛ Kuyie mmámmonku kù duó mmufòmmu. ¹⁰ Kè baa ku Bìrɛ Yesu kù duó nkè wèè yáántɛ, wèè ti dɛɛrì nè Kuyie mbeéntì tìl kèrínì.

2

Pɔɔri ketémè o tómmù Tesadoniki

¹ N kɔbɛ di yému kè dò nti kòtoo di ciɛ nè mùù tɔmmù í yé detetirè. ² Di yému bè ti sànmù mmè botì Fidipu kè ti fɛ́u nkè ti né na kè kòtoo di ciɛ, kè Kuyie mme nti duó ndikòmbùd kè ti náá nku náàntì bá bèè do ti yete kè nti maunè bè do mɛ nsùmè. ³ Ti í náá nTináaṣààti kè dɔ́ késoutɛ òmòu, ti mɛ nyí wanti timáá kó mesàà nyoo ti ciitɛ òmòu. ⁴ Ti í náá nTináaṣààti kè dɔ́ benitibè bèè nti naatinè, ti dɔ́ Kuyie nkùu yé onitì yèmmè kuù nti naatinè, kuù ti wɛ́ntɛ kè sɔ́ ndè dò ntí náké ku náàntì. ⁵ Kuyie nyému kè dò nti í di náá nke di kpenti, yoo ti dɔ́ kè di narikɛnè kèdi di dífí. ⁶ Kù yému kè dò nti do í dɔ́ òmòu ti sàntɛ, díndi yoo betòbè mabè. ⁷ Ti tú Yesu tɔrè nye, kè do dò ntí ndi békú di bo nti tɔmè, kè tũ né petínke yáò, kè di yuɔri dɛbìrɛ yɔ́ ò ndè yùàrì mèè botì. ⁸ Ti do di dɔ́ mediè mme, dè í tú ti dɔ́ kè di náké Tináaṣààti maa, ti do í yete ti bo kúmè di kpéi. ⁹ Ti kɔbɛ di yému ti do di náá ndil mònɔ Tináaṣààti kè pí mmèè botì mutɔmmù kuyie nnè keyènkè, ti í dɔ́ mèè kpéi nkéntù òmòu kó dítɔ.

¹⁰ Di yému kè Kuyie nyé ti borime do wennimè, kè ti í nwanti timáá kó mesàà, òmòu í nyà ti caàrimè. ¹¹ Di yému dimɔu kè dò nti do di pí nhonitì ò mpí mmèè botì nku o bí, ¹² kè yáúkunko di kòntì, kè di báá nke di tiè nke yetiróo kè dɔ́ dí ndɔɔri Kuyie ndómè kuù di yu kè dɔ́ dí ta ku kpààtiyuu nè ku kpeti micke.

Ti bo ndɔrimè Kuyie ndómè meháárimè mònɔ

¹³ Ti sàntímu Kuyie nsáá ti di nákémmè ku náàntì kè di ti cɔuté. Di í ti cɔuté benitibè kpeti kámɛ, di do ti cɔuté ti tu mèè kpéi nke Kuyie nnáàntì kè pí mmutɔmmù di mieke, díndi bèè ti yie. ¹⁴ Kè di náá nYesu Kirisi kɔbɛ kè dònɔnɛ Sudɛɛ Kuyie nnáàntì keté dè kɔbɛ, kè di ciɛ

kòbɛ di fɛũ, Sifubɛ do fɛũ mmɛɛ botí Sudee kòbɛ. ¹⁵ Sifubɛ bɛɛ kùò ti Yiè nYesu, kɛ kùò Kuyie mpàànáànti náam̃bɛ, kɛ ìmmu Kuyie mmieke kɛ níí mbenitibɛ bɛm̃ɔu. ¹⁶ Kɛ bɛ ti paankonɛ ti bo nnáámmɛ benitibɛ Kuyie nnáánti kɛ kùu bɛ dɛɛtɛ, kɛ ðakɛ yéúti bɛm̃áà meyei kɛ Kuyie mmieke bɛ do.

Pɔɔri dómɛ kéwɛtɛ kéyà Tesadoniki kòbɛ

¹⁷ Nɛ ti itémɛ di ciɛ, dɛ m̃ntɛ s̃ampó, ti yèmmɛ kpaámu di borɛ, kɛ ti maù mmedie nke dɔ kéwɛtoò kɛ di yà. ¹⁸ Ti sòò d̃ómu kɛ na nk̃átoò di ciɛ. Mí mpɔɔri kɛ m bááti kucɛ m̃pɛu kɛ bo k̃otoo. Kɛ dibɔɔ ðii ti d̃itinnɛ kɛ ti í k̃otoo. ¹⁹ Ti yèmmɛ naatinɛ d̃imbe kɛ diwɛi ti bo, ðii yó nte kɛ ti yètɛ nc̃ɛɛ Yesu bo wɛtɛni ðii m̃onni. ²⁰ ðii tu ti kó diyetic̃ɛɛri, diwɛi ti bo ðii kpéi.

3

Pɔɔri t̃ómmɛ Tim̃ontee Tesadoniki

¹ Memmɛ ti í namɛ kɛ bo p̃i ntim̃áà, ti í yé m̃ɛ kpéi ndi bo kɛ dɛ d̃ómmɛ, kɛ ti nkpaá Atenni, ² k̃ét̃nko Tim̃ontee nɛ wɛ ti wɛ nke p̃i nKuyie nt̃ómmú kòò bo yáuk̃unne di k̃ánti, kɛ di kpenke Kuyie nkó kucɛ mieke, ³ kɛ m̃ef̃ũt̃imɛ báá di na. Di yému kɛ dò nKuyie nkuu d̃ó dɛ m̃mɛ ndò. ⁴ Ti do bo di ciɛ kɛ di nákému kɛ d̃ó, bɛ yóó di fɛũ, ndɛɛ t̃ùòkeni di m̃m̃onni. ⁵ Dɛɛ te kɛ n ỹl̃èkù dibɔɔ bo di soutém̃ɛ, kɛ ti t̃ómmú naá ndet̃it̃irɛ. Kɛ t̃ónkoo Tim̃ontee kòò bo yà di kéri kɛ dɛ d̃ómmɛ.

⁶ Kɛ Tim̃ontee wɛtɛni di ciɛ bàmbà kɛ ti náké di t̃u mm̃ɛ botí Kuyie nkó kucɛ kɛ dɛ wenni, kɛ d̃ó ditòbɛ, kɛ d̃ó kɛ ti yà kéndonnɛ ti dómɛ kɛ di yà. ⁷ Kɛ dɛ kó tináànti yáuk̃unne ti k̃ánti m̃eháárimɛ nɛ m̃ef̃ũt̃imɛ mieke. ⁸ Di m̃m̃onni ti yèmmɛ narikemu di t̃úmmɛ ti Yiè nkó kucɛ weti weti. ⁹ Ti m̃akɛ ðii w̃ɛi di kpéi ndi d̃eumu ti í yé ti bo s̃ante m̃ɛ botí Kuyie. ¹⁰ Ti kù báámmu keyènkɛ nɛ kuyie nke t̃u kù ti p̃a kucɛ kɛ tí k̃otoo kɛ di teennɛ, kɛ di kpenke weti weti ku kó kucɛ mieke.

¹¹ Ti cice Kuyie nnɛ ti Yiè nYesu Kirisi ti p̃a kucɛ, kɛ tí k̃otoo kɛ di yà. ¹² Ti Yiè ndi teennɛ kɛ di ðakɛ nd̃ó ditòbɛ nɛ benitibɛ bɛm̃ɔu ti di d̃ó m̃ɛ botí, ¹³ kɛ di kpenke metákumɛ mieke, kɛ ti Yiè nYesu nw̃etini nɛ o kòbɛ kɛ s̃ó ndi wenni páíí, kɛ kpa meyei.

4

M̃eborimɛ Kuyie nd̃ó m̃ɛ

¹ Ti kòbɛ ti di nákému di dò nkénd̃ɔɔri m̃ɛ botí kɛ dɛ nnaati Kuyie nkɛ di m̃ɛ d̃òɔri. Ti né di báámmu nɛ Yesu kó diyèt̃iri kɛ t̃u dí nsókɛ kɛ d̃ɔɔri kɛ d̃ɛɛ p̃ɛt̃ɛ memmɛ. ² Di yému ti Yiè nYesu kó it̃i nti di duó nyí. ³ Kuyie nd̃ó di nweni páíí nwe, kɛ bá nd̃outi d̃outi nɛ ditòbɛ. ⁴ Bá wɛ ò nweti o pokù m̃áà kénwenni, Kuyie nnɛ benitibɛ bɛ m̃ɛ nd̃ó. ⁵ Di báá duó ndi yèmmɛ m̃ed̃ókumɛ yeime, b̃ɛɛ í yé Kuyie mbe k̃ómɛ. ⁶ Òm̃ɔu báá káákɛ ot̃òu kperɛ, ò m̃ɛ mbáá káákɛ ot̃òu pokù, ti t̃u ndi nákému kɛ ỹl̃ɛ kɛ di náá, Kuyie nyóó kpet̃inñému b̃ɛɛ d̃òɔri dɛ kó meyei. ⁷ Kuyie nyí ti yu kɛ ti bo nd̃outi nɛ titòbɛ, kù ti yu kɛ ti bo nd̃ɔɔri d̃ɛɛ wenni d̃ɛndɛ. ⁸ W̃ɛɛ yetɛ ti nnáánti, w̃ɛ í yetɛ oñiti kpeti, ò yetɛ Kuyie nkpeti nti kùu di duó m̃Muyaáns̃àam̃.

⁹ Dɛ í dò ntí w̃ari kɛ di náké di bo nd̃ó m̃ɛ botí ditòbɛ, Kuyie nt̃i ndi nákému. ¹⁰ Ti yému kɛ dò nd̃indi Maseduonni kòbɛ di d̃ó ditòbɛ, kɛ né di báá nke t̃u di ðakɛ nd̃ó ditòbɛ kɛ d̃ɛɛ p̃ɛt̃ɛ memmɛ. ¹¹ Ti di nákému kɛ t̃u dí yóu tineiti kéndakenɛ di kpeti m̃áà, k̃emp̃i mm̃ut̃ómmú kɛ yonnɛ, ¹² kɛ bá nt̃u òm̃ɔu kó dit̃ou, memmɛ b̃ɛɛ í t̃u Kirisi kòbɛ bɛ bo ndi d̃émɛ.

Bec̃iribɛ yóó ỹántém̃ɛ

¹³ Ti kòbɛ ti d̃ó di nyému Kirisi kòbɛ b̃ɛɛ ku bɛ kpeti yó nd̃ómmɛ kɛ bá nỹl̃èkù b̃ɛɛ í t̃u nKuyie nke í baà d̃ɛmarɛ bɛ k̃ómɛ. ¹⁴ Ti yému kɛ d̃ó Kirisi ku kɛ ỹántɛ kɛ yé kɛ dò nKuyie mbo duó nkɛ b̃ɛɛ t̃u o kòbɛ kɛ ku kɛ b̃ɛɛ ỹántɛ.

¹⁵ Ntɛ ti Yiè nYesu ti náké ti kɛ ti t̃i ndi náá, ò bo nw̃etini kɛ t̃inti b̃ɛɛ kpaá f̃òu ti í yóó niit̃ɛnɛ b̃ɛɛ ku. ¹⁶ Kuyie mbo duó nd̃ii m̃onni kɛ ku t̃onni d̃ier̃i p̃l̃ɛkɛ, kɛ d̃ier̃i eé kutenkù d̃eem̃ú kó t̃ehteutɛ, kɛ ti Yiè nc̃út̃éní k̃ɛ̃nk̃ɛ, kòò kòbɛ b̃ɛɛ ku kɛ b̃ɛɛ keté k̃éyántɛ. ¹⁷ T̃inti b̃ɛɛ kpaá f̃òu kɛ ti b̃ɛ neiñɛ, k̃édeke k̃éco ti Yiè nYesu yewetɛ mieke, kɛ ti mbo s̃áà. ¹⁸ Nyáuk̃unkonɛ ditòbɛ k̃ánti nɛ dɛ kó tináànti.

5

¹ Dɛ í dò nt̃i keté kɛ di w̃ari kɛ di náké ti Yiè nw̃etini ðii m̃onni. ² Di yému di m̃óm̃m̃ambɛ ti Yiè w̃et̃inimɛ benitibɛ í ðakɛ ðii m̃onni ndi, oyúókù s̃ó k̃ot̃eni m̃ɛ botí keyènkɛ. ³ Benitibɛ bo yí ðii m̃onni: Bàmbà nkutenkù narikɛ, ti t̃ɛnkɛ í ỹl̃èkù d̃ɛmarɛ. Dɛ m̃onni ndi meyei nd̃iem̃ yóó b̃ɛ domɛ, bá b̃ɛ báá na k̃éyentɛ, onitipòkù w̃ɛɛ p̃uò nhò s̃ó í nnamɛ k̃éyent̃ɛnɛ kupeit̃éyonku. ⁴ Ti kòbɛ, di í t̃u ðib̃il̃inñi kòbɛ kɛ dò ndɛ kó diyèi di d̃é̃t̃ɛ oyúókù k̃ómɛ. ⁵ Di í t̃u ðib̃il̃inñi kòbɛ,

di tú kuwenniku kɔbɛ mbe. ⁶ Ndakenè kénno nke pĩ ndimáà, ke báá yè nkéduó bèè í tũ nKuyie mbe kɔmɛ. ⁷ Bè dɔu keyènkè nke, ke muó mmɛnàà nkeyènkè. ⁸ Tinti tú kuwenniku kɔbɛ mbe ke dò nkénda ke kempĩ ntimáà, kɛmmɔke medókùmè nè metákùmè kè dè nti dáátí dimátlyaaòòrì kɔmɛ, kɛmbaa Kuyie mbo ti deetémè, kè dè nti kánké dipiì kɔmɛ. ⁹ Kuyie nyí ti dàò ke bo ti kpetinnè, kù ti dàò kè Yesu bo ti deetému. ¹⁰ Kirisi ku ke bo ti duó mmufòmmu mmu, kòò wētini ke sɔ́ nti ku yoo ti kpaá fòù ò yóó mù nti duómmu. ¹¹ Nyáúkunkonè ditòbè kònti, ke kpénkunko ditòbè ti Yiè nkó kuce mièke, di dɔori mèè botí.

Kirisi kɔbɛ kó meborime dò kéndòmmè

¹² Ndénè bèè pĩ nKuyie ntómmú di cuokè ti Yiè nkó kuce mièke, ke di ni, ke di tiè. ¹³ Di báá mbè sɛnku, ndónè be nè di yèmmè memɔu. Yekpàrè bá mbo di cuokè.

¹⁴ Ti kɔbɛ, ti di náámmu ke tú di ncaú mbèè fòù mufòmmu yeimu, kényéúti yekòmbò bèè yèmmè cààrè, ke teénnè bèè í kpeñi Kuyie nkó kuce mièke, kɛmmɔke meminnímè nè benitibè bemɔu. ¹⁵ Nyénè kòò mɔù bá nfɔku bè ò dàò mèè yei, nwaánnè di bo ndɔorinè mesàà nsáà Kirisi kɔbɛ nè bèè í tú Kirisi kɔbɛ.

¹⁶ Mmàkenè diwèi sáà. ¹⁷ Mbáánnè Kuyie nsáà. ¹⁸ Dindi Yesu Kirisi kɔbɛ bá kè di bo tìi mièke, nsántinè Kuyie, kù me ndó.

¹⁹ Di báá dítinnè Muyaánsààmù kó mutómmú. ²⁰ Di bá nsenku Kuyie mpānāahtì. ²¹ Di ndè wéi demɔu ke yíé ndèè wenni, ²² ke mennínè dimáà dèè í wenni demɔu.

²³ Kuyie nkùù duó ndiwèi kù di wénkunnè páíí: Di yèmmè nè di wērè nè di kònti. Kè ti Yiè nYesu Kirisi nwētini ke sɔ́ ndi dò mpáíí ke í dò nkései. ²⁴ Kuyie nkùù í sou nkùù di yu ke bo dè dàò.

²⁵ Ti kɔbɛ mbáánnè Kuyie nti kpéi.

²⁶ Di dɔu nKirisi kɔbɛ bemɔu nè diwèi.

²⁷ N di báámmu nè ti Yiè nkó diyètiri ke tú di kaa ndi mpátiri Kirisi kɔbɛ bemɔu.

²⁸ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nní ndi bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri dèrì Kirisi kɔɛ bèè bo Tesadoniki Di mpátíri tɔ tùi náànti

Pɔɔri do wàri o pátíri ketiri Tesadoniki kɔɛ, kɛ dɛ í mmànte kòo bè wàri didèri, kɛwɛte kɛ bè dɛnte Yesu kó muwɛtìmù kó tináànti, kɛ yɛ Yesu kó muwɛtìmù kó tináànti do tɔnìmé dikɔnkòònni Kirisi kɔɛ cuokè. Kɛ bèmabè be mieke ntú: Kirisi wɛtenímu kɛ dɛè, kɛ bèmabè yete mutòmmù kɛ tú Kirisi wɛtìmù duunnì kɛ kotiri betabè. Dɛè do te kɛ Pɔɔri bè wàri dipátíri, kɛ bo tũnte iyentotí yeiyi ì tannì be cuokè kɛ bè kòònnè.

Di mpátíri náànti duò kɛ dòmmè

1. Mudòmmu nè ò yáúkùnnemè be kònti 1
2. Ò nákémmè osoùnti kpéi nnè Yesu wɛtìmù kpéi 2:1-12
3. Ti bo ndéúkùnkómè Kuyie nyètiri nè ti doòrìmmè mieke 2:13-3:15
- 4 Pɔɔri bè pámè Kuyie nkó mesàà nnè Yesu kó diyètiri nè mudòmmu sammu 3:16-18

Pɔɔri dòmmè Tesadoniki kɔɛ

¹ Mí mPɔɔri nè Sidifɛɛ nè Timòntee, tui di wàri di mpátíri dindi Kirisi kɔɛ bèè bo Tesadoniki, ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Odeɛtiwè kɔɛ. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di doò mmesàà kɛ di duò ndiwèi.

Kirisi wɛtinímmè kɛ bo bekénè benitibè

³ N kɔɛ ti sántímu Kuyie ndi kpéi nsàà, kɛ yɛ di kótírímmè ku kó kuce mieke kɛ dó ditabè kɛ dɛ dèúkú sàà. ⁴ Dɛè te kɛ dɛ ti naati, kɛ ti náante di kpéi Kirisi kɔɛ tìrè yeməu, di támè kɛ mi nke tãri mɛfɛútímmè nè mɛháárimè mieke.

⁵ Kuyie ntu kùu bekù kùnkù weti weti, kɛ yóo di tannè ku kpààtiyuu mieke di fɛùri dui kpéi, ⁶ kɛfɛù mbèè di fɛùnkò. ⁷ Mómumu nwe kù yóo ti om̃pùnnemè, Yesu bo cúténí dui yiè kɛnkè kénneínè Kuyie ntòrè dieyè, ⁸ kɛ bo fehààdɛnɛfè mieke kékpetínne bèè yete Kuyie nke yete Tináànsààti. ⁹ Kɛ be kó tiyɛti bè mánne tì ntú bè bo yatenèmmè sàà kɛ dɛténè Kuyie mborè nè ku wɛrímù nè ku kpeti dieti. ¹⁰ Ò bo wɛténí dui yiè di yóo wɛnnénèmu o kɔɛ bəməu kɛ nhò sánti kòo dèúkùnkò, kɛ yɛ di yiemmmè Tináànsààti ti di náké tì.

¹¹ Dɛè kpéi nte kɛ ti báa nKuyie nsàà di kpéi, kɛ tú kù di tũnte kɛ di maatenè mufòmmu pammù kù di yu mùu kpéi kɛna kédòò mesàà nke pĩ mmutòmmù di dó kɛpĩ mmù di tá mèè kpéi nKuyie. ¹² Memmè di bo déúkùnnemè ti Yiè nYesu yètiri, kòo múnkɛ déúkùnnè di kpeye, Kuyie nnè Yesu bèè kó mesàà nyó nte kɛ dɛɛ doò.

2

Dɛè yóo doò kɛ Kirisi né na kɛwɛténí

¹ Ti kɔɛ di baamu ti Yiè mbo wɛténímmè kɛ tì tii nho borè, di kònti nyau di baa dɛ kpéi, ² kɛ benitibè náa nke tú ti Yiè nduunní yoo ò tũàkení yoo bè dɔ tui ti wàri dipátíri mari mieke, di báa yie nkè dɛ kó tináànti di kákénè. ³ Di báa yie nkòò mɔu di sɔuté. Ti Yiè mbo nyóo wɛténí kɛ benitibè bèè yete Kuyie nkpeti kòo yeiwe wèè feti kòo yènní ⁴ kɛpaa nKuyie mbáámmu nè mubɔɔféù, kɛta kékari Kuyie ncɛtè kɛ dɔ wèè tu Kuyie.

⁵ Di í kpaá yɛ n sòò di nákémmè m bo dui mònni di cieà? ⁶ Di yému mùu ò diití kòò í kàtení, kɛ dɛ mònni tũkè ò bo kòtení. ⁷ Oyeiwe bomu bàmàbà mmie, kɛ pĩ nho tòmùu disòri nè mɛcìi nke bo feiténí dɛè ò diití dɛ bo ité dui mònni. ⁸ Oyeiwe yóo yènnímu, kɛ ti Yiè nYesu nwɛtiní nè tikpeti kóò kùu, kóò nàntè. ⁹ Obɔɔkpàati wèè yóo duò nhoyeiwe muwɛrímù, kòo ndɔɔri tidietí péu nè dɛmarè cànnè, ¹⁰ kɛsɔuté bèè feti kɛ í yie nke bo tũnnè timòmmànti kɛ Kuyie mbè dɛɛtè. ¹¹ Dɛè te kɛ Kuyie nyóu kɛ bè yie nsiyáábisi. ¹² Kù yóo kpetinèmu bèè í yie ntímómmànti, kɛ dó siyáábisi kɛ si tũ.

Kuyie nti tãátèmmè kɛ bo ti dɛɛtè

¹³ Ti dò nkésántímu Kuyie nsàà, kùu di dó kɛ di tãátè, kɛ di tú beketibè bèè cooté, kɛ Muyaansààmù di cànnè kɛ di tú Kuyie nkɔɛ di yie mmèè kpéi ntímómmànti. ¹⁴ Nè Tináànsààti ti di náké tinti Kuyie ndi yumè kɛ di bo mmàke tikpeti ti Yiè nYesu màke tì. ¹⁵ Ti kɔɛ nfíkúnè Kuyie nkó kuce mieke, kɛ mpĩ nyitié ti di náké ì nè ti di wàri ì.

¹⁶ Ti Yiè nYesu Kirisi mómumu nè ti cice Kuyie nkùu ti dó kɛ ti doò mesàà nke yáúkùnkò ti kònti sàà, kɛ ti teénne kɛ ti baa mesàà nkù yɛ nkù yóo tì doòmè, ¹⁷ bèè di kpénkùnnè, kɛ di duò mmuwɛrímù, kɛ di borimè nè di náànti kɛ dɛ nweni.

3

Pɔɔri bekemɛ mubáammu

¹ Ti kɔbe mbáánnɛ Kuyie nti kpéi nkɛ tí na kénsoké ke pitírí ti Yiè nkó tináahti, kɛ bè nti yié ndi ti yie mmɛɛ botí, ² ké nkú báa kɛ kú nti dɛerínɛ benitiyeibɛ nè benitidənnibɛ. Di yému ke tú benitibɛ bɛmɔu bɛɛ í tá Kuyie.

³ Kuyie nyí soú, kú yóó ti duómu muwérímú ké nti baa osoùnti. ⁴ Ti Yiè nKuyie nti teənnɛmu, ke ti yé weti weti di dɔərimɛ ti di náké ti, kɛ yó nsaké ke ti dɔəri.

⁵ Ti Yiè nKuyie ndi teennɛ kɛ dí mmɔke ku kó medókùmɛ, ke mɔke Kirisi kó meminnímɛ.

Ti dɔmmɛ kɛmpí mmutəmmú

⁶ Ti kɔbe di bá ntəkunɛ bɛɛ kó dimàà mɔke metənnédécii nke í tū nyitié ti di duó nyi. ⁷ Ti í tú betənnédíéɛ, di yému ti do bo di cie ke dɔmmɛ, mmɛ ntūnnɛ. ⁸ Ɔmɔu do í ti piú, ti do pfi mmutəmmú mmu keyɛnkɛ nnɛ kuyie ke yonnɛ, ti do í tú ɔmɔu kó ditəu. ⁹ Dɛ í tú ti do í dɔ ndi nti tɔ, ti do dɔ ké di bɛnke di dɔ nkéndɔmmɛ mmɛ. ¹⁰ Ti do bo dii mənni di cie ké di nákému ke dɔ: Kɛ wɛɛ í dɔ mutəmmú ɔ bá nyo.

¹¹ Ti náa memmɛ ke yé ti kɛɛmɛ kɛ bɛmabɛ di miɛke í dɔ mutəmmú, ke taà tii í tú bɛ kpɛti ti miɛke. ¹² Dɛ kó benitibɛ ti bɛ náámmu nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètiri ke tú bɛɛ pfi mmutəmmú kɛpétɛ kɛdi.

¹³ Dindi ti kɔbe, di báa yóu di bo ndərimɛ mɛsàà. ¹⁴ Kòò mɔu yete i ntié ndi náké o kpéi kòò yàtenɛ, ke ifeii ɔ pi. ¹⁵ Di né bá nhò wúó ndi kpantídəntəu, di ɔ tié nhoniti ɔɔ tiémmɛ o kou.

Pɔɔri mɔmɛ Kuyie nkó mɛsàà nTesadoniki kɔbe kpéi

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nkúu duə ndiwɛi kú ndi ndi duə nyeməɔrɛ yemɔu meborime memɔu miɛke. Ti Yiè nKuyie ni ndi bonɛ.

¹⁷ Mí mPɔɔri, mfi di wəri mu ndəumu nè n nòutɛ. Nte nh ɔɔ wəri mpátíri ké di cànnɛmɛ.

¹⁸ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mɛsàà nní ndi bonɛ dimɔu.

Pɔɔri wàri dùi pátíri ketirì Timōntee Di mpátíri tɔ tùi náànti

Timōntee yɔ do tú Sifu nwe kòo cìcè tú Kereki. Timōntee do yóo cɔuté Kuyie nke kpáá tú odapàa nwe. Pɔɔri do wàri Timōntee dipátíri ketiri ke bo ò cau nyitié nyeyi kpéi nke. De kó itié nyeyi do tú: Dèè kó dimàà tu tikònti kpere dè í wenni. Kàa dɔ kécooté a dò nkéyóu tidiiti matì, a mē mbááa puoke yoo a yenke. De kó dipátíri ketiri mieke nke bè nàkémè mubáammu yó ndòmmè.

Kè Pɔɔri ò duónnè itié nhò bo ndòmmè otònti sààwè kéndò ndibenkèri sààri betòbè kpéi nkényé ò bo mpímmè Kuyie nkòbe kó ditñni.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Mudómmu 1:1-2

2. Itié nyii tukúnè Kirisi kòbe tñni nè di kó betòmbè 1:3-3:16

3. Pɔɔri duómmè itié Timōntee kè dè ntukúnè o mómmuà nho tómmú. 4:1-6:21

Pɔɔri dɔummè Timōntee

¹ Mí mPɔɔri, Kuyie nhOdeetiwè yu wè ke n dɔò Yesu Kirisi ti baa wè kó ditñni, mii wàri di mpátíri, ² Timōntee, m bire mómmònde Kuyie nkó kuce mieke. Ti cìcè Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè da kuó mmesémmè ke da dɔò mesàa nke da duó ndiwèi.

Ti bo nyémè iyáábisiitié nyembè kpéi

³ N sòò kàri Maseduónni ke da nàkèmu ke dɔ a nkpaá Efeesi kébaa bèè tiè nyiyáabisitié nkè bèè í yóu, ⁴ kè bè nàké kè bèè yóu bè bo ntúmmè tináahti detetirè kpeti, kéyóu bè bo nfeímmè ifuke, dè ce tineiti nti. Dè í yóo bè teennè kè Kuyie mbè deetè, kù deeri wèè kù tá wènwè. ⁵ N yè nhá ti mbè tié nkè bè ndó Kuyie nku nè bè yèmmè memòu kè timati bá mbè bekúnè kè bè tá Kuyie nweti weti. ⁶ Bèmbè bütinnèmu de kó itié nke dɔ tineiti sòntíke kpeti. ⁷ Kè dɔ kèntú bèè benkú Kuyie nkuó, bè né í yé í tú mù weti weti.

⁸ Ti yèmu ke tú ikuó wennimu kè nsá kàa dòòri í yèmmè. ⁹ Ikuó í bo bèè dòòri mesàa mbè kpéi, nyi bo itookperi yèmbè kpéi nke nè bèè yete Kuyie nkpeti nè benitiyonkubè nè bèè dòòri meyei nnè bèè sènkú Kuyie nnè bèè kòu be cìcèbè nè be yòbè, ke tú benitikòbè. ¹⁰ Ikuó bo bèè dauti dautinè betòbè be kpéi nke nè benitidaabè bèè dautinè benitidatòbè nè benitipòbè bèè dautinè benitipotòbè, nè bèè fiiti benitibè ke yonnè nè beyáabisitièbe nè bèè ò mpariku ke né sou nnè bèè dòòri detèrè detèrè Kuyie nnáahti kó itié nyete dè. ¹¹ De kó itié mbo Kuyie nkùu kpeñni ke dòòri mesàa ku kó Tináaṣàati mieke nke. Kù ti nni nduó.

Pɔɔri sántimè Kuyie nku sàa nkpeí

¹² N sántimu Yesu Kirisi ò n dómè, ke n tãatè ke n duó muwērímú, kè m pī nho tómmú. ¹³ N dɔ ò sáámmu, ke fèũko o kòbe, kè m mieke bè còu mbá nè memme kè kù n kuó mmesémmè ke yé n do í yémè n dɔòri dè. ¹⁴ Kè ti Yiè nni ndòò mesàa mmèdiè ke n teennè kè n tá Kuyie ke kù dɔ n tãunnè mèè kpéi nYesu Kirisi. ¹⁵ Tináahti tii ntú timómmònti nti, ke dɔ mbá wè wèè ti yie, Yesu Kirisi kòtení kuteñkù ke bo deetè benitiyeibe mbe, kè n tu beyeibe kóo ketiwè. ¹⁶ Kòò n kuó mmesémmè mí mbeyeibe kóo ketiwè, ke bo benke o minnime deumè bèè yó nhò tá bè yóo namè képétè mufòmmu mùu bo sàá. ¹⁷ Kuyie nyètiri ndeu sàá. Kunku kuù tu okpàati ke bo sàá, ke í kò, ti í wúo nkù. Kuù maa tú Kuyie nkè ti yó nkù sánti sàá. Kè dè mme ndò.

¹⁸ N kóo dapàa Timōntee, n da nàké tii náahti wènnèmu Kuyie mpāānāahti náaṁbè do nàké ti a kpéi. Mpí nde kó tináahti kè ti da teennè kàa na kéma dimàù sààri, ¹⁹ kèntá Kuyie, ke yíé nkù da náannè ti a yèmmè mieke. A báa dɔò bèmbè dòòmè ke yete Kuyie mbè náá nti be yèmmè mieke ke fétinne be tákumè. ²⁰ Be kó bèmbè tu Imindee nè Adekisantiri. N duó mbè díbòò, kè di bo bè fèũ nkè bèè yete bè bo nsáámmè Kuyie.

2

Ti bo mbáá mmè botí Kuyie

¹ Meketimè, n dɔ di mbáámmu Kuyie mbenitibè bəmòu kpéi, kè nkù bàà nke kù mɔù di kpa dè, ke kù sánti, ² kè nkù bàà mbekpàatibè kpéi nnè bèè baké bəmòu be kpéi kè ti mbo bàmmùu kè dikonkònni bá mbo, kè ti nkù tú nke kù dé ke dɔòri kù dómè. ³ Kuyie mme ndó, kunku kuù tu ti deetiwè. ⁴ Kù dómú benitibè bəmòu cootè, ke yítè timómmònti. ⁵ Kuyie mbo kumáa ndi, wèè tãunko Kuyie nnè benitibè kòò bo omáa, wèè tu Yesu Kirisi wèè tuòtè tinitikònti. ⁶ Wèè duó nhomáa ke náa ntiyeti kè bè ò kùu kòò bo deetè benitibè bəmòu. Kuyie mmànni dii do tũàke

kòò mè dǎǎ. ⁷ Kuyie nkuu n tǎāté ke n dǎǎ ku tǎnni, kè m bo náké bèè í tú Sifube timómmonti kè bè ntá Kuyie. N náá mmómmu nwe, n yí sou.

⁸ N dǎǎ bá wè wè mbáá nKuyie nhò berinè kèè bíkè nè o yèmmè meməu ndi, ke dǎǎ mpáí ke bá mməke mekpəriyèmmè yoo kemieke.

⁹ Benitipòbè níí nýi tiyàati mesàà, bè bá nwanti idííti ikperí kpeti nè mefimme mesəə nkǎme nè yetootšre nè medèi nke pǎati tiyùti ke bo benke bemáà. ¹⁰ Bè kó tisàti ntú bè bo ndəərimè mesàà nke dé Kuyie. ¹¹ Onitipòkù níí nkémmú itié mbéu, kéyie nýi yé mmu. ¹² N yí dǎǎ onitipòkù ntiè nhonitidǎǎ yoo wè nhò baké. ¹³ Ke yé Kuyie nketé ke dǎǎmmè Adammu nwe ke dente Efu. ¹⁴ Dè í tú Adammu nwe dibəǎ soutémè, Efu nwe di soutémè, kòò yete Kuyie nkpeti. ¹⁵ Kuyie nné yóó dǎetému onitipòkù ò mǎke dii mǎnni ibi, kè nsà nkòò kù tá ke kù dǎ, ke kpa meyei, kòò yèmmè wenni.

3

Kirisi kəbe tǎnni kó beniùbè bo ndǎmmè

¹ Ti nnǎahti tu timómmanti nti, kòò mǎu dǎ kénni Kirisi kəbe tǎnni ò dǎ mutómmú sààmú mmu. ² Wèè ni Kirisi kəbe tǎnni o borime dǎ nkénwennimu, kòò mpo onitipòkù òmǎà, kénno ke pǎi nhomǎà, kénii ke dǎəri dèè wenni, ke cǎu bepǎǎbè, kénno nke tiè mbenitibè Kuyie nnǎahti. ³ Ò bá ntú kunaayǎàkù, o mieke bá ntonni, wè nwenni ke bá nwanti yekpàrè, ò báà duǎ nho yèmmè idííti. ⁴ Ò mpí nho cǎtè mesàà, kòò bí nhò dé ke yíé nho kpeti. ⁵ Kòò niti í na ke pǎi nho cǎtè ò bo yǐme kéndake Kirisi kəbe tǎnni kpéi? ⁶ Ò bá ntú wèè cǎutè Kuyie mbǎmbà, ò yàà bo mǎote tǎfentè kè Kuyie nhò kpetinné, dibəǎ tǎ mǎote mèè boti kè kù di kpetinné. ⁷ Bèè í tú nKuyie kè bè báà pǎtè bè bo ò wǎti tǎi kpéi, ò yàà bo ta dibəǎ kó timáti mieke.

Bewedəuntǎmbè dǎ nkéndǎmmè

⁸ Bewedəuntǎmbè borime múnke dǎ nkénwennimu kè bè bè dé, bè bá mməke yenǎ yèdé, bè bá ntú tinaayǎàti, bè bá ndəəri mecii nkperé ke yo nyidiíti. ⁹ Bè ntú ntimómmanti, ke bá ncaari Kuyie nyètiri. ¹⁰ Bè níí keté kè bè yǎáké, kè bè na dǎ kó mutómmú bè né bè dǎǎ bewedəuntǎmbè. ¹¹ Benitipòbè bèè tu bewedəuntǎmbè bə borime múnke dǎ nkénwennimu, bè bá nnǎante betǎbè kpéi nkénno nke pǎi mbemáà, kè bè dǎərimè nwenni deməu dǎ mieke. ¹² Owendəuntǎnti dǎ nkémpo onitipòkù omǎà ndi, ke pǎi nho cǎtè mesàà, kòò bí nyíé nho kpeti. ¹³ Bewedəuntǎmbè bèè pǎi mbe tǎmmú mesàà mbè ò mbè dému, kè bè náà nYesu Kirisi kpéi nné dikǎmbùd bə borime wenni mèè kpéi.

Yesu wèè tu ti tǎkùmə kó dikǎnni

¹⁴ N da wǎri di mpǎtíri ke dǎ kékotoomu bǎmbà nke da yà. ¹⁵ Kè mme n yí cǎrike ke kǎto, di mpǎtíri bo da teennè kǎa nyé a bo mpí mmèè boti Kuyie nkəbe cuokè mutómmú. Kuyie mbomu kè kuu tǎ timómmanti yesǎnkè ò ntǎ mèè boti tǎcǎtè. ¹⁶ Timómmanti disəri kpeti Kuyie nti duǎ nti kè ti ti náà nti deumu, ti tu: Kirisi náà nhoniti nwe ke kǎteni, Muyaǎnsǎàmú béimmu ò tumè timómmanti yiè, kè Kuyie ntǎrè ò yà, kè bè náké o kpéi nyebotè, kè kutenkù kuməu kəbe ò yie, kòò dǎke kǎnkè nè diyetidiəri.

4

Kuyie ndǎǎ dèè kó dimǎà wennimè

¹ Muyaǎnsǎàmú ti náámmu nweti weti ke tú yewe sonye benitibè bo yete Kuyie nkó kuce kǎtǎnnè meyǎabisiyèmmè nè yebǎkè kó itié. ² Meyèmmè mǎdǎmè yembè nè siyǎabisí yembè bo mbè sou. Dǎ kó siyǎabisí yembè dǎmarè í kǎá mbe yèmmè bè dǎ mbè bè tǎnnè timáti wǎšti nti. ³ Dǎ kó benitibè bo nnǎa nke tú dipopuò í wenni, ke tú bè nci mudii mamú. Kuyie ndǎ dǎǎ kè dǎ tu oniti kó mesàà mme, bèè yie nKuyie mbè yǎtému timómmanti, ke ò kù dǎunnè mutómmú kǎdi. ⁴ Kuyie ndǎǎ dèè kó dimǎà wennimu, dǎmarè í dǎ nkéyóu. Ti né dǎ nke níí kù dǎunnè mutómmú mmu kè dǎ di. ⁵ Kuyie nnǎahti nè mubáammu dǎ wénkúnko deməu.

Kuyie nkóo tǎnti sǎawè dǎ nkéndǎmmè

⁶ A ntiè nti Kirisi kəbe. Mǎmmè a bo ntúmè Yesu Kirisi kóo tǎnti sǎawè, wèè bǎbí Kuyie nnǎahti sǎà kè ti dǎnnè o kó mudii ke tú nKuyie nnǎahti kó itié nweti weti a ò bǎbí mèè boti. ⁷ Bútinné tiyǎàrinèti sǎntíke kpeti, ti í yóó da teennè Kuyie nkó kuce, kéyetoo kéndəəri Kuyie

ndómè. ⁸ A bo fěũmmè a kǎnti dè wennimu yie, a né bo yetoomè Kuyie nkó kuce dèè pēētē. Ke yē dē í tùmè mufōmmu muũ mmáá kpéi nnè mùu kpaanì mu kpéi nke. ⁹ Tínaànti móm̃m̃anti nti benitibè bem̃au dò nkéntá tì. ¹⁰ Dèè te kè tì pí mmutōmmú ke maũ, ke yē tì támè Kuyie, kunku kùu bo sáá ke dēeri benitibè bem̃au, dǎke bèè kù tǎ.

¹¹ Á dò nké nti mbè náamm̃u, ke tì mbè tiè. ¹² Á báá yóu kè bè da senkèrì a tú mǎè kpéi nhodapàà. A náahti nè a dǎd̃rímè dè nweñni, kǎa ndó betòbè, kéntá Kuyie mmesàà nke dǎd̃ri dèè wenni, kè bè nda wúo nke tũ. ¹³ Á nkaà Kuyie nnáahti benitibè, ke tì mbè tũnni, ke tì mbè tiè nke kém̃m̃u m bo tuókoomè. ¹⁴ A báá yē nKuyie nda pǎ dii pǎnni, kè ku pǎnàahti nám̃bè tì bēi mbewed̃unkótibè da nǎo ndii mǎnni síñau ke bǎntè Kuyie. ¹⁵ Totí a yèmmè dè kó dipǎnni ìnkè, ke duó nhamáa dè kó mutōmmú, kè bè nwúo nha kérímè dè ìlkè. ¹⁶ Ndake amáa kpéi nké mbè tiè nké dè wenni, kénfiikú teii. Kǎa dǎd̃ri mēm̃m̃e a bo dēetē amáa, kédēeténè a tiè mbè.

5

A bo nni mǎè boti benitibè

¹ A níí bá nnáánnè wèè da kótí mekperímè, a nhò náánnè ke dò nha cice, kénnaánnè bedapambè ke dò nha néí, ² kéndǎd̃ri bepokótibè ke dò nha yǎbè, kéndǎd̃ri besapambè ke dò nha tǎbè, ke timati bá mbo di cuokè.

Kirisi kǎbe dò nkéndake bèè kúpobè kpéi

³ Á ndake bekúpobè bèè í mǎke bèè bè teénnè be kpéi, kè mbè dé ke dò nha yǎbè. ⁴ Kǎo kúpokù mǎu me mmǎke ibi yoo o yaabí, ì dò nké nhò tǎ ò do ì tǎ mǎè boti kébenke ì tumè Kirisi kǎbe. Kuyie mme ndó. ⁵ Okúpokù wèè í mǎke wèè ò teénnè ò ǎ mbús Kuyie nku, ke kù mmús metèemmè sǎá. ⁶ Okúpokù wèè dǎd̃ri ò dómè ò kumu, kǎo yèmmè né dò nhò fòu. ⁷ A dò nké tì mbè nǎkém̃u kè bè ndǎd̃ri dèè wenni. ⁸ Kǎo mǎu í dake o kǎbe kpéi, dǎke o cǎtè kpéi, wè í tú Kirisi kou. Wèè í tũ nKuyie nho kǎmè ò tǎnnèmu.

⁹ Nte a dò nkéwǎri bèè kúpobè yètè kè mbè tǎ, wèè yenke onitidòu omáa ke mǎke yebie sipísikuò. ¹⁰ Ke tiè nho bí mesàa, ke cǎu bepòbè, ke yári Kirisi kǎbe, ke dake besénnibè kpéi. Kǎo tǎmmú mum̃au wenni.

¹¹ A báá wǎri bekúpobè bèè kpaá be, Kirisi kǎbe dò nkétò bè be kó yeyètè mièke. Kè dè yèmmè bè bo búttinnè bè dǎnnè dii nùu Kirisi kéwète kéndó kéyenke, ¹² kǎtǎte bè do dǎnnè dii nùu Kirisi, kéyeténè Kuyie, ¹³ kénáa mbetǎnnédiebè, kéncenti centi sicéí, ke náante náante tũ í tú be kpeti. ¹⁴ Dèè te kè n dǎ bekúpobè bèè kpaá ke be bè nyenkú, képié ibi, kéndake be cǎí kpéi, kè tì kpanitidéntabè báa na ke tì wátí. ¹⁵ Ke yē bekúpobè mabè yóumè Kuyie nkó kuce ke tũnnè obòòkpàati koku. ¹⁶ Kǎo kúpokù mǎu mǎke o kǎbe bèè tũ nKuyie bè nhò tǎ, kǎo bá ntú Kirisi kǎbe kó ditǎu kè bè ntǎ bèè í mǎke be kǎbe.

Bè dò nkéntámè wèè náa Kuyie nnáahti nè ò dò kéndommè

¹⁷ Wèè náa Kuyie nnáahti ke ni Kirisi kǎbe tũnni dii nhò yietí kè dèè pēētē di duó ndè bekúpobè kuce mǎdémè. ¹⁸ Tì wǎrimu ke tú: A báa táu nfenààfè nùu fè puoti dii mǎnni tidiiti. Ke wǎri kupikú tekú ke tu: Bè dò nkényietimu otǎnti. ¹⁹ Kè bè wátiri owed̃unkótí a báa yie nké nsá kè bedébè yoo bétǎati beè í yà ke bēi. ²⁰ Kǎo mǎu dǎd̃ meyei, nha ò kpannè benitibè ìlkè kè kufǎwáa mbè pí nké bèè yote meyei nkó mudǎd̃rimu.

²¹ N da báamm̃u Kuyie nyiikè nè Yesu Kirisi kǎke nè Kuyie ntǎrè kù tǎātè yè ìlkè, ke tú a ntũ nde kó itié ke bá mmǎke yenǎ yèdèè, ke bá mbaati òm̃au. ²² A bá ncáa a bo tǎātémè oniti, kǎo nǎo nsíñau, kǎo duó mmutōmmú, kǎa mē dǎd̃, kǎo do, a múnke kǎkém̃u dè kó meyei mmieke, fǎ nní nweñni páíí.

²³ Á bá nyǎ mmenie mmáa, nyǎ ndiféè sǎmpó a pǎuti yonku kpéi.

²⁴ Bèmbè kó meyei mpǎnke 5 nfeimu, kè betòbè kǎmè 55 dente kéfeité. ²⁵ Mesàa nkperè me ndò, bèmbè kǎmè 55 nfeimu kè betòbè kǎmè 55 dente kéfeité.

6

¹ Bèè tu Kirisi kǎbe ke tú tidaati bè ndé be yembè, kè dèè yie nké bè báa sǎá nKuyie nkésenkèrì ku náahti. ² Tidaati tii yembè tu Kirisi kǎbe, tì báa yóu tì bo mbè démmè ke dǎbè tu bem̃au Kirisi kǎbe. Tì petinke dò ntii mpi mbè tǎmmú mmu, kè dèè pēētē dè na ndommè.

Iyáabisitié nnè tikpàti móm̃m̃anti dè kó tinaahti

Nte a dò nké mbè tiè nti ke yáukunko be kǎnti. ³ Kǎo mǎu tiè nyitié mm̃al ìl cǎánnè Kirisi kp̃eyi, ò yete Kuyie nkó kuce kpeti nti, ⁴ ke mǎke tefenté, wè í yē dēmarè, ke mǎke tineiti sǎntike kpeti, tii ce nyekpàrè nè yesǎambè, ke mǎke mehēēmmè, ke wúo mbetòbè beyeibe. ⁵ Bèè mǎke dè kó tineiti boti bè ténke í yē timómm̃anti, kè be yèmmè dò nkuwed̃unce tu kuditikǎku.

⁶ Kuwedəuncə kó tikpàti tu dɛ bo nda naatinəmɛ a məkɛ dɛ. ⁷ Ti yému kɛ dɔ nti í tɔní dɛmarɛ bɛ ti pɛí dii mɔnni, ti mɛ nyí yó ntɔ dɛmarɛ ti kúú nyiɛ. ⁸ Kɛ ti məkɛ ti yo mmù, kɛ məkɛ tiyààti dɛ ti sànnɛmu. ⁹ Bɛɛ dɔ kɛnaá mbɛdítikpààtibɛ, bɛ ɔɔ do mɛbennímɛ miɛkɛ nke kɛ iyentotí yeyii bɛ souté kɛ bɛɛ ta mɛyɛi mmiekɛ, kɛfeti kɛ dɛɛ deɛ. ¹⁰ A bo duómɛ a yèmmɛ idíítí dɛ tu mɛyɛi nkó dikūnni ndi, bɛmabɛ i ndəkɛ kɛ dɛtɛnɛ Kuyie nke fɛ̀uri.

Pɔɔri tiémɛ Timōtee

¹¹ Fɔ́ nKuyie nkóo niti, mɛntɛnɛ amáa dɛ kó mɛyɛi nkéntū Kuyie nke dɔɔri kù dɔ dɛ, kényiɛ nku kpeti, kɛ nkù dɔ, kɛnnɔ nke mi nke bá ndɔri. ¹² Mà dimàù sààri a tá mɛɛ kpɛí nKuyie nkɛpɛtɛ mufòmmu mùù bo sàà Kuyie nda yu mùù kpɛí nkàa nàkɛ benitibɛ péu iikɛ a kù támɛ. ¹³ Nɛ Kuyie nkùù duò mmufòmmu dɛnɛnnɛ dɛmɔu ku yètiri nɛ Yesu Kirisi wɛɛ do í yɛtɛ ò bo nákéɛ Pɔnsi Pidati iikɛ ò tu wɛ o kpɛri, n da náámmu kɛ n tú: ¹⁴ A mpí nKuyie ntannùù kàa fòmmu nwenni páí, kòò mɔu báa da wátí, kɛ ti Yiɛ nYesu Kirisi yàa wɛtɛnni. ¹⁵ Kuyie ndiekù kùù maa məkɛ muwɛrímú mumɔu, bɛkpààtibɛ kóo kpààti, kùù bakɛ bɛɛ bakɛ, kɛ ku mɔnni tùɔkɛ ò bo wɛtɛní. ¹⁶ Kuù maa fòù sàà, kɛ ā kuwenniku diekù miɛkɛ kùù kòù inuɔ, òmɔu í yóó na kɛ tóonko kùù borɛ. Òmɔu í yà Kuyie, òmɔu mɛ mbáa na kɛ kù yà. Ku yètiri ndɛu, kɛ kù nkpeɛni sàà. Kɛ dɛ mmɛ ndò.

¹⁷ Náké bɛɛ məkɛ ku ntenkù kó tikpàti kɛ bɛ bá mməkɛ sifei, bɛ báa duò mbɛ yèmmɛ tikpàti, kɛ yɛ bɛ í yémɛ ti pɛnkɛ dii mɔnni. Bɛɛ duò mbɛ yèmmɛ Kuyie nkùù ti duò ndemɔu, kɛ dɔ dɛ nti naati. ¹⁸ Náké bɛ kɛ bɛ ndɔɔri dɛɛ wenni, kɛ bɛ borimɛ nwenni, kɛ bɛ nniiti kɛ pàa mbɛ kpɛɛ.

¹⁹ Mɛmmɛ bɛ bo pɛtɛmɛ tikpàti kɛɪnkɛ kpeti, tù yó mbo sàà, kɛmməkɛ mufòmmu sàà.

²⁰ Timōtee a báa yóu a bo mpímmɛ Kuyie nda duò mmùù tómmú, mɛntɛnɛ amáa bɛɛ yèmmɛ dò mbɛ ciì, kɛ dɔ tinɛiti sɔntíkɛ kpeti. ²¹ Bɛmabɛ yèmmɛ dò mbɛ ciìmu kɛ dɛtɛnɛ Kuyie nkó kuce.

Kuyie nkó mɛsàa nní ndi bonɛ!

Pɔɔri wǎri dǐi pátírì dǐrì Timɔntee
Di mpátírì tɔ tǐi náàntì

Ɖɔɔri do yóó wári Tiɔ́nɔ́ntee dipátúrí dɛ́rì kɛ bo Odommu nwe. Ò do wári dɛ kó dipátúrí Tiɔ́nɔ́ntee nwe kɛ bo o dúú nyitié, kɛ dɛɛ yie nkè mɛbennímè ò tùàkɛnɛ ò nwéérì kɛntié nKuyie ntíé nyi dò nti nyi tièmmè.

Kòò ò nákè kẹ̀ dọ̀ ò dọ̀ nkéndakẹmu bèè cẹ ntínèití dẹtẹtírẹ̀ kpeti, yẹtannò ìnkẹ̀ dẹtẹtírẹ̀ kẹ̀ dẹ̀ bè̀ dẹ̀tinkonẹ̀ Kuyie nkuú. Demọu dẹ miẹkẹ kẹ tíé Timántee kẹ tú wẹ nyẹ wenwe Pọori ò fẹ̀útẹ̀ mẹ̀è botí, nẹ̀ meminnímẹ̀ ò mọ̀òtẹmẹ̀ mẹfẹ̀útímẹ̀ miẹkẹ nẹ̀ ò dọ̀ mẹ̀è botí Kirisi kọbẹ.

Di mpátiri náàntì duó kẹ̀ dòmṡṡ

1. Pɔɔri sãntɛmɛ Kuyie, nɛ ò yáúkùnnɛmɛ Timɔntee kǎnti kɛ dɔ ò ntɛí 1:1-18
2. Pɔɔri dú nyii tié nTimɔntee 2:14-4:5
3. Pɔɔri ò mómumuɔ nhò do bo tii miɛkɛ 4:6-22

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri Yesu Kirisi kó ditònnì, Kuyie nkúù n tǎǎtè kè m bo náké benitibè tináahtì tìi duò mmufòmму kù do náké tìi kpéí. Onitì 55 taunnè Yesu nwe kápétè de kó mufòmму. ² Mù da wàri di mpátúri, f5 nTimántee n kóo dapàa n tá wè. Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi, bè da kuò mmesémme ke da dób mesàà nke da duò ndiwèl!

Pɔɔri yáúkùnkómè Timɔntee kǎntì

³ N sântîmu Kuyie kuiku n yembè do tũ nkũ, m pĩ nkũũ tǝmmũ bá n yǝmmè í m bekũnè. N kũ baámmu keyǝnkè nè kuyie nha kpéí. ⁴ Nh ǝǝ dentenímu ti sòò yóó yate ðii mǝnni kǝa kuǝ mmèè boti tinǝnnieti, kéndǝ kǝ da yǝ kè ðè n narike. ⁵ N yǝmu a tǝmè Kuyie mmesàà, a yǝ kóti Doyiisi nè a yǝ Enniisi bè do kũ tǝ mèè boti. ⁶ A báa yǝ n da nòò ndii mǝnni sinǝu kǝ bántè Kuyie nkè kũ da pǝ ðii pǝnni kpéí. ⁷ Muyaǝnsààmũ í ti bónkũnko, mù ti duǝ mmuwerímũ mmu, kǝ te kè ti dǝ titabè, kǝ n nke pũ ntimáa.

⁸ Ifeí bá nda bonè a bɔ nákémmè ti Yiè nYesu Kirisi kpéí nnè bè n kpetúmè o kpéí. N wěnnénè kéfífútè Tináànsààti a náá nti kpéí nnè Kuyie nda dúò mmùù wěrimù. ⁹ Kuù ti yu ke ti deetè, dè í tú kù yē nti dɔ̀dɔ̀rimè meɛ wenni, kuù mè dɔ̀ nè dimònni ke mu nyí dɔ̀ kutenkù, ke mè dɔ̀ nè Yesu Kirisi kpéí. ¹⁰ Bám̃bá nkè ti yà ku sàà nkù duonnímè Yesu Kirisi kòò ti deetè, ke na mukúù nke mu dèè, ke ti náké Tináànsààti ti pètè mufòmmu mùbò bu sáá.

¹¹ Kuyie nni ndòò ku kó dītōnni kè m bo náké tìi náànsààti bèè í tú Sifube ké ti mbèé tié. ¹² Tìi náànsààti te kè n fèūrì bá ifeí í m bo, n yé mèè kpéí n tá wè, ké yé ke dò nhò bo m baa ò n duò ndè kètũakèné tibeénti yìé. ¹³ A mpí nTínáànsààti n da náké tì, ké dake duò nhamáa Kuyie, ké ndò betabè nè muwérímú ti mọke mù ti Yìé nYesu kó metaummè miéke.

¹⁴ Mpfi mmesàà mMuyaànsààmù mùù bo ti mieke mù da duò ndè. ¹⁵ A yému ke dò nhAsii kòbe bèè do m bonè, Fiseeri nè Edimàsenni bè n yóumu. ¹⁶ Kuyie ndòò mesàà Onnesifòò cîètè kòbe, ke yé bè n kpetimè bá ifei í ò bo, kòò kòrini ke n dáu nke yáúkùnko n kònti. ¹⁷ Ò tùàkení dî mònni Ododumu mieke ké n wammù weti weti nwe kèna ké n yà. ¹⁸ Ti Yie nYesu ò kuò mmesémmè, kòò péte mesàà nKuyie mbeénti yè. A yému wè n teennè mèè botí Efesi.

2

Kirisi ããpòntì sààwè wèè dòòrì Kirisi dómè

¹ Timōntee n kóo dapàa n tǎ wè mɛsàa, yetoo kè ti Yìè nYesu Kirisi da duús mmùù wǎrímú da kpénkúnne. ² A kèè kè n nàa nti benitibè, tuo nti betabè bèè borime wenni, bèè yóo na ke ti tũo mbetabè.

³ N wɛnnɛnɛ kɛ ti fɛũtɛ a tú mèè kpéi Yesu Kirisi kóo āpānti sàawè. ⁴ Ohāāpanti wèè dààri wèè ò baké ò dómè, ò ɔɔ i ndaari deterè marè kè dè i tú muhāāpantommú. ⁵ Koo niti mɛ ndó kɛcoké kédíé nhó ɔ ntũmmu muceé nkó ikuú kóo i i tũnne ò báa na kéníitɛ kápétɛ tiyɛti. ⁶ Wèè kúúti mesáa nwee ɔ ndò nkéníitɛ kékũ tidiiti. ⁷ Toti a yèmmɛ ti nnáaŋti Ìnkè, ti Yìè nyóó da tennɛmu kaa ti bantɛ tĩmou.

⁸ Á báá yě nYesu Kirisi wée ku ke yàntè o kpéí. Bè peité wè Dafiti kó kufuku miéke. Tináańsààti n náá nti náá nweé kpéí. ⁹ N náá mmèè kpéí nTináańsààti deé te kè n fèùri, kè bè n kpeti ke dò n tú onitikòùti, bè me nyí yóó na képpa nKuyie nnàànti. ¹⁰ Deé te kè m mi nke fèùri Kuyie ntààtè kpéí, kè Yesu Kirisi bo bè deéte kè bè ninte tikpeti tìl bo sàá. ¹¹ Tináańti tii ntú tímúmmànti nti:

Kè ti wènnénè Yesu Kirisi ke ku,
ti bo ò wènnénè kénfòù.

¹² Kè ti wèrèrì koò tũ,
ti bo ò wènnénè o kpàti mieke,
kè ti me nhò yete
ò bo ti yete múnke.

¹³ Kè ti í dɔɔri Kuyie ndómè,
wenwe dɔɔrimu kù dómè.
Ke yé wè í yóo namè ke yóu ò dòmmè.

Otǎnti sàawè bo ndómmè

¹⁴ Dente be ti nnáànti, ké tí mbè náké weti weti Kuyie nyiikè ke tú bèe yóu tisínténèiti, tí í dɔɔri mesáà, tí pètínke buómumu bèè tí kèrímú. ¹⁵ Yetoo kéndò nhotǎnti sàawè Kuyie nyiikè, ke bá mmòke tii bo da pí nyifei a tómmú ìnkè, káa nnáá ntínáàhsààti dè bèkúmè. ¹⁶ Nyennínè tineiti sǎntíke kpèti tii pietinè Kuyie nkó kuce, bèè dǎ de kó tisínténèiti tí bè dètínkonè Kuyie nku. ¹⁷ De kó tineiti dònnè dimónsínni ndi ke dòmmú, bèè tí mǎke be kó bèmabè tu: Imindee nè Fideti. ¹⁸ Bè yóu timómmǎnti nti ke dètinnè bèmabè Kuyie, ke bè náà nke tú Kuyie ndúò nkè becíríbè yǎnté ke dèèmu. ¹⁹ Nè mèmme Kuyie ndúú nyèè pũke kè yè fiúkú teii, kè ku náànti wǎri ye ìnkè ke tú: Ti Yiè nKuyie nyému ku kabe. Kè titeti wǎri ke tú: Kè wèè yí ò tú ti Yiè nkou wèe yóu meyei.

²⁰ Tεcǐtè diètè mieke tinènti ò mbomu tibotí tibotí: Mesáa kpèti nè timáti péiti kpèti nè tiyaati kpèti nè ídeí kpèti. Kè bè pínnè timati mutómmú yebaa mmieke, ke pínnè titeti yewe yemou, ke kounè titeti tiyontí. ²¹ Wèè yóu meyei n náá mmèè kpéi ndie nhò bo ntú ti Yiè nkou, kénú kunenkú sààkú bè pínnè kù mutómmú sààmú. ²² Pí nhamáà kè tidapánti báa da tannè meyei mmieke, kèmbeti timómmǎnti, kényetíroo ke tá Kuyie, kénwaa mmedókumè, kèmbeti diwèi, kénwènnè bèè tú nKuyie nnè be yèmmè memou. ²³ Bá nyíe ntiyeinneiti detetirè kpèti, tí ce nyekpàrè nye. ²⁴ Kuyie nkó tǎnti í dǎ nkéndó yekpàrè, ò dǎ nkéndó benitibè bemou ndi, kénno nke bè tiè, kénno nke mi. ²⁵ Ke tiè mbèè í dǎ o náànti meyóómmè, kè dè yèmmè Kuyie mbo bè teennè kè bèe bantè timómmǎnti kéceete kè be borimee wenke. ²⁶ Kè bèe yè díbòò díi do bè pí ndi nòutè mieke, kénáa mbesàabè kéndɔɔri Kuyie ndómè.

3

Benitibè yó ndómmè yewe sɔnye

¹ Timóntee, á nyé ke dò ndé yóo yonkem yewe sɔnye mieke. ² Kè benitibèe náá nsinoutéi yembè, kéduú mbe yèmmè idíiti, kénhá yepàrè, kèmmòke sifei, kénsáá nKuyie. Ke í sǎnti bè bè pǎa ndé kpéi, ke sènkú dèè tu Kuyie nkperè. ³ Kè be toò kpenke, kè bè nkpa mesémmè, ke náante betabè kpéi, ke mǎke kemieyonke, ke yóu, ke níi mbenitibè bèè dǎɔri dèè wenni. ⁴ Bè bo nfiiti betabè, ke mǎke kemieke nè sifei, ke dɔɔri be yèmmè dómè ke í dǎ Kuyie, ⁵ kéndɔɔri ke dò mbè tũ nKuyie nkó kuce ke né yetíri dèè tu bèè tá be kó muwérímú, á yatenè amáà de kó benitibè. ⁶ Bè kó bèmabè taà benitipòbè bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce be cǐ. De kó benitipòbè mǎke meyei mme péu ke í nǎ nke píi mbemáà, ⁷ ke tú bè wanti timómmǎnti bè me nyí na ke tí bantè. ⁸ Bè me ntaà benitipòbè cǐ bè yete timómmǎnti nti, ke dònnè Esibiti kó benitinòmbè Sannesi nè Sámbeesi * bè do yetemè Mɔyiisi kpèti, kè be yèmmèe sǐnte kè bèe bútinne Kuyie nkó kuce. ⁹ Be dǎɔrimè me nyí yó nhā ke sori, mè yóó feitému kéndónnè de kó benitinòmbè kǎme do feitémè.

Pɔɔri nǎkémè Timóntee ò dò nkéndómmè

¹⁰ Fǎ nTimóntee, a kéèmu n tié, ke yà m borime dòmmè ke yǐtè m beti mù ke yà n tá mǎè boti Kuyie nnè m minnámè nè n dǎ mǎè boti Kuyie nnè benitibè, nè n fiúkumè Kuyie nkó kuce mieke. ¹¹ A yému bè n fèũ mmèè boti nè nh ákè mǎè boti. A yému tii n tũàkeni Ántiyosi nè Ikónni nè Disiri. N yàmu mǎfèútímè memou boti kè Kuyie mme nni deetè. ¹² Bèè dǎ kéndɔɔri Kuyie ndómè ke tú nYesu Kirisi bè yóó bè fèũmmu. ¹³ Kè benitiyonkubè bie nè iyáábisiitié nyembè bè yó nǎkémú ke tati meyei mmieke, ke fétínko benitibè nè bemómmámbe. ¹⁴ Fǎ nni mpí mbè da tié nti kàa ti yie nnè a yèmmè memou, a yému wèè tí nda tié. ¹⁵ A yému Kuyie nnáànti nè a bemmmè, tii da dúò mmecii nkàa yie nYesu kòò da deetè. ¹⁶ Kuyie nkuú niitè bèè wǎri ku náànti, kè bè tí wǎri kè tí wenni, ke tí benkú timómmǎnti nè tí yei nnè tí yetimè nè tí bo mbo mǎè boti ke dɔɔri Kuyie ndómè. ¹⁷ Kù mè dǎò kè dè bo yie nkè ku kóo niti wèè tũnte omáà mesáà nképí mmutómmú sààmú.

* 3:8 Sannesi nè Sámbeesi: De kó benitinòmbè bè náà mbèè kpéi Mudennimú 7:11-22 bè me nyí kè wǎri be yètè.

4

¹ N da náámmu nè Kuyie nkó diyètiri nè Yesu Kirisi kperi, wenwe wèè wētini ke bo baaté kuteñkú kékékénè befòubè nè béciribè kè n tú: ² A yetoo kénnaá Kuyie nnáahti sáà, kè yemàrè wenni yoo yè sī. Kè wèè yeté a ò tié nkòo banté o yetimè, kè wèè dò nha ò kpannè a ò kpannè, kè dè dò nha yáúkùnnè wèè kánti, á ti yáúkùnnè, á mmi nké mbè tiè nnè meyèmmè memáà. ³ Yemàrè kpaanímu kè benitibè yóó yete itié nsàayi, kéwammú bèè bo mbè ni ke bè náà mbè dó ti. ⁴ Kè bèe búttinnè Kuyie nnáahti kèntùnnè iyáábisiitié. ⁵ A nnò nke pīi nhamáà, kémmòke meminnimè mefētūtímè mieke kénnaá nTináahsààti ke pīi nha tōmmú weti weti.

⁶ N da náà mmie nke yé n duómmèmu n fòmmu ke yóó kú. N kũũ mmònni dii tũòke. ⁷ M màmu dè bèkúmè, ke tá Kuyie nke tũòke kumàñku. ⁸ Ke baa tikuuti obeénti sààwè yó n duó nti tibeénti yiè, wè í yóó ti duó mmíi mmáà. Ò yóó ti duó mbèè kó dimáà ò bàà bèmbè nè diwèl ò yóó wētení dii yiè.

Pɔɔri do yɛ Timōntee báá yɛ ndɛ

⁹ Yetoo kékətení mecāā nké n yà. ¹⁰ Demaasi dó kuteñkú kuũ nkperè nde ke n yóu ke kòte Tesadoniki, kè Keresāā kòte Kadasii, kè Titi kòte Dadimasii. ¹¹ Duku wèè mää kpaá ke m bonè. Kàa kòriní a nneinní Mariki kòo n teennè mutōmmú. ¹² Tisiki yie nh ò tō nhEfɛesi nwe. ¹³ Kàa kòriní a n tóní n yaábòri n yóu di Todowaasi, Kapuusi cīètè, kèntōnní m páte, a báá yè nha bo n tōnnimè Kuyie nnáahti kpeye.

¹⁴ Adekisāntiri omááti n dōò meyei mmedie, ti Yiè nyóó mè nhò yietímu. ¹⁵ Á nyé o kpéi, ò cààrimu ti náà ntùl kó dimáà.

¹⁶ Bè do m bekùnè dii mōnni meketimè kè bè n yóumu bəmou, Kuyie mbáá bè yietí be cààrimè. ¹⁷ Kè Kuyie mme nni nni mbonè, kè n deeténè yeciricirè, kè n duó mmuwérímú kè n náké Tináahsààti bèè í tú Sifube. ¹⁸ Ti Yiè mbo nni ndeeri nè meyei mmebōu, kè n tanné o kpàatiyuu, o yètiri ndeu sáà. Kè dè mme ndò.

Mucaummu

¹⁹ A dōu Pirisiidi nè o dōu Akidaasi nè Onnesifōo cīètè kòbe. ²⁰ Edasiti kpaá Kòdenti nwe, kè Todofimmu mō nké nh ò yóu Mideti. ²¹ Yetoo kékətení kè diyāō kpaaní.

Ebuduusi nè Pitāā nè Dinuusi Kododiya nè ti kòbe tòbè bè da dōunko.

²² Ti Yiè nni nda bonè!

Kuyie nkó mesāā nni nda bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Titi Di mpátíri tɔ tui náànti

Titi do tú oniti nwe wèè í tú Sifu kó kubotí kou. Kòo yie nYesu, kénneitinè Pɔɔri kè bè nàá nKuyie nnáànti. Pɔɔri do yóó ò wàri di mpátíri kè sù nhò bo Kèdèti nwe, Pɔɔri wèè do kè nhò tɔ nkòò bo paatè mutɔmmú centimè nè bè tũntemè Kuyie mbáámmu.

Meketimè kòò dɔ Titi dò nké bè dèntemu bèè ni Kirisi kàbe tĩrè bè dò nkéndòmmè, de mǎnni bá wè ò do yému kè dò nKèdèti kàbe tú bèè fòmму í wenni.

Dè kó difɔnkúò kè Pɔɔri ò duó nyitié nhò bo ntièmmè bedakótibè nè bepokótibè Kirisi kàbe tĩnni mieke, kè bè múnkèe tuo nde kó itié mbebémbè nè bèè tú tidaati. Kòo bè dènte Kirisi kàbe dòmmè kénnaatinè betobè, kè dèe yie nké metotímè bá mbo.

Di mpátíri náànti duó kè dòmmè

1. Bewedəunkótibè dò nkéndòmmè 1
2. Bedakótibè nè bepokótibè bè dò nkéndòmmè 2
3. Kirisi kàbe dò nkéndòmmè 3

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkóo tǎnti, n tú Yesu Kirisi kó ditǎnni ndi kè náá nTináànsààti.

Kuyie nkuu n duó nde kó mutɔmmú kè m bo náké Tináànsààti kù tǎatè bè kè bèe ti banté kéntú Kuyie, kéntú nku kó kuce bè dò nké nkù tũmmè. ² Kè bèe banté kè dò mbè mǎmmu mufòmму mùu bo sǎá, kù do yē nkù yóó bè duó mmù kè mu nyí dǎǎ kutenkù. ³ Di mmǎnni kè mù nti benke kè duó nké n náá nTináànsààti. Kuù mè dǎǎ kè bo ti dèetè.

⁴ Mú da wàri di mpátíri fǎ nTiti m bire mómmǎnde Kuyie nkó kuce mieke. Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè da dǎǎ mesàá nke da duó ndiwèi!

Pɔɔri duó mmùu tǔmmú Titi Kereti

⁵ N do da yóu Kereti kàa bo deè mutɔmmú mùu kpaá mǔmmu, kéntú nyitié n da duó nyi, kǎtǎnké bewedəunkótibè bá dii èi mieke. ⁶ Wèè ni Kirisi kàbe tĩnni ò dò nkéntú onitisǎawè nwe, kémpo onitipòkú omáá, kòo bí ntú bewedəumbè, kè i borime wenni, kè i yie nyi yembè kpèti. ⁷ Wèè ni Kirisi kàbe tĩnni ò pí nKuyie ntǔmmú mmu, kè dò nkénwenni, ò bá mmǎke tefentè, ò bá mmǎke kemieke, ò bá ntú kunaàyyǎákù, ò bá nyóu, ò bá ncií nke yo nyidiíti. ⁸ We ncóu bepǎǎbè, kéndǎri mesàá nke cii, kè dǎri Kuyie ndómè, kòo borime nweni, kòo nno nke pǎi nhomáá. ⁹ Wè mpí Kuyie nnáànti weti weti, kè tì tiè mbè tì nhò tiè mèè botí, kòò dǎǎri mǎmmè ò bo na kǎntiè mbenitibè itié mómmǎnyi, kè wèè yeté wèè na kóo benke ò yetimè.

¹⁰ Bèè í tũ nKuyie nkó itié nweti weti bè dǎke sũ Sifube bèè cǎutè Yesu be mieke nke, bá bè í yie ntimati, kè náá mbenitibè tináànti péu kè bè fétinko. ¹¹ A bè bàa kè bè bá nnáá, bè buò nsicéi nsi kè sǐ pùò mpáíi kè tiè nyitié nyeiyi kè dǎ ticuuti. ¹² Kereti kàbe kó Kuyie mpǎánáànti náàntò mòu do béimmu kè dǎ: Kereti kàbe tú siyáábisi yembè mbe kè yóu tikpasinti kǎme, kè dé mutɔmmú, kè dǎ mudii máá. ¹³ Kuyie mpǎánáànti náàntò béi nti tu tímómmǎnti nti, kpǎnnè be mediè, kè bèe banté bè bo ntũmmè Kuyie nkó kuce kécooté. ¹⁴ Kè yóu bè bo ntũmmè Sifube kó iyáábisiiti kéntú ntímómmǎnti kè yóu benitibè dǎu nyii tié. ¹⁵ Demǎu dè wennimu Kuyie nwénkũnnè bè borè. Demarè me nyí wenni bèè yete Kuyie nkpeti kè sǐ mbe borè, be yèmmè nè be dǎǎrimè dè sǐmmu. ¹⁶ Kè bè yèmmè dò mbe yé Kuyie nkè be dǎǎrimè mǎke isie, bè í yie nKuyie nkpeti, bè báá na kédǎǎ mesàá mmamè.

2

Kirisi kou dòmmè kǎntiè nyitié nsàayi

¹ Fǎ nni mbè tiè nyitié nsàayi Kuyie nkpeyi. ² Náké bedakótibè kè bè nno nke pǎi mbemáá, kè tú benitibè mómmǎmbe, kè benitibè mbè dé. Kè bè ntá Kuyie nweti weti, kéndǎ be kàbe tǎbè, kè mǎke mǎminnimè. ³ A náké bepokótibè kè be borime nweni, kè bè bá nnáante betobè kpéi mbè bá ntú tinaayǎàti. Bè nduó nyitié nsàayi ⁴ benitipobémbè, kè bè ndó be daabè nè be bí, ⁵ kéntú benitiposǎabè kénwetí be daabè, kénno nke pǎi mbemáá, kè pí mmucètómmú mesàá, kè be yèmmè wenni, kè bè yie mbe daabè kpèti kè be dǎǎrimè bá nte kòo mòu senkèri Kuyie nnáànti.

⁶ A ntiè mbebémbè kè bè ncii, kénno nke pǎi mbemáá demǎu mieke. ⁷ Fǎ nha mómmu nkàa borime nweni, kàa mbè tiè nyitié nsàayi, ìi tu imómmǎnyi. ⁸ A tiè nni ndò mpáíi kè ti kpantidèntabè mǎnté bè bo ti wátí tì, kè ifeii bè pí.

⁹ A tié ntidaati kè ti nyíé nti yembè kpèti, kéndòori bè dómè, bè níí báá ti béinnè kè tii baao. ¹⁰ Ti bá mbè yuuku, ti ndòori mesàà nkè ti borime nweni. Kè benitibè ndé Kuyie nkuù deeri, kù ti duó ntii náahiti.

¹¹ Kuyie ndòò mesàà nke dó ké ti deetému kè benitibè kù banté. ¹² Kù dó ti yóu meyei mme nè kutekù kó meyèmmè, kè ti borime nweni kè tí nnò nke pĩ ntimáà, kè dòori Kuyie ndómè, ¹³ kénkémmùnè diyie dieri ti baa di. De kó diyie Kuyie ndiekù, ti Yiè nYesu Kirisi odeetiwe bo feiténi di nè tikpeti. ¹⁴ Ò duó nhomáà ndi kè bè ò kùò ti yei nkpéi, kòò ti deeté, kè ti wénkùnne, kè ti tú o kòbe, kè dó mesàà nke mè dòòri.

¹⁵ A dò nké nti mbè tiè nnè muwèrimú kè nyáúkunko be kònti, kè bè ndòori ti yè mmù, Kuyie nkuù da duó nde kó mutómmú, báá yie nkòò mōu senkèri a tié.

3

Kirisi kòbe dò nkéndòmmè

¹ Náké be kè bè ndé ketenkè yembè nè bekpààtibè, kényié mbe kpèti, kémpĩ mmutómmú kè dè wenni. ² Bè bá mmàke tisinténáahiti, bè bá nwanti yekpàrè, bè nwanti benitibè bemou kó mesàà. ³ Ti múнке do tú tiyènti nti, kè màke meyèmmè yeime, kè í yíé ntímatí, kè tú nkuce yeiku, kè dó kutekù kperè demou, kè dòori dèè í wenni, kè èènnè titobè, kè beúnè titobè. ⁴ Kè Kuyie nti dó kè ti dòò mesàà nke ti deeté. ⁵ Dè í tu ti dòò mesàà mmamè, kù ti kuó mmesémmè mme. Bè ti kùnne dii mōnni ndi menie mMuyaánsààmù ti dòòmè benitipambè kè ti duó mmufōmmu pāmmù. ⁶ Ti Yiè nYesu Kirisi weè te kè Kuyie nti duó mMuyaánsààmù mēdiè. ⁷ Ku kó mesàà mmeè te kè ti wenke, kè baa mufōmmu mūù bo sáà kù yē nkù yóó ti duó mmù. ⁸ De kó tináahiti tu timómmonti nti kè n dó a ti mbè tié nkè bèe ti cōuté kè tii bè teennè, kè bè ndòori mesàà ndèè wenni kè yóó teennè benitibè. ⁹ Á bá nkóké tisinténeiti mieke: Ifuke kó tineiti nè Sifube kó ikuó, de ce nyekpàrè nye, dè í teennè mūmamù. ¹⁰ Kòò mōu totiri Kirisi kòbe, á ò cau nkuce mēdémè kòò yete á ò bēti. ¹¹ De yiè nkó kubotí fetimu, kè dòori meyei nke caari omáà.

Mucaummu

¹² Kè n tōnko Atemaa yoo Tisiki. Á kōtení mēcāā Nikapōdiisi n yó nde mbo diyā. ¹³ Teennè Senaasi obeénti nè Apodoosi kè bèe kōte kupòòkù kè demarè báá bè dōitē. ¹⁴ Ti kòbe múнке dò nkéndòorimu mesàà, kè teennè benitibè bèè bo ticiti mieke kè báá sōnté kēmbō detetirè.

¹⁵ Kirisi kòbe bèè bo dié mbè da dōunko. Á dōunko Kirisi kòbe bèè bo di cie.

Kuyie nkó mesàà nní ndi bonè dimou!

Pɔɔri wàri dɔ̀ pátíri Fidemɔɔ Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Fidemɔɔ do tú onitidiawè nwe kécéete kètũnnè Yesu kó kuce Kɔ̀dɔ̀si Kirisi kɔ̀be tĩnni. Kòo mmàke o kó kudaakù makù kè ku yètìrì tu Onnesimmu, kè kùu coké o borè, késɔ̀nkoo Pɔɔri kukpetindieku, kè ke nceete káyie nYesu. Dè te kè Pɔɔri wàri Fidemɔɔ dipátíri ke bo ò bántè kòo wète kétaunnè o kó kudaakù kòò nnàa nke tú wèe kù cɔ̀utè kè kù ciè, kè ténke bá nhò wùó nke dò nkudaakù ò nhò wùó nke dò nho kou.

Di mpátíri náàntì duó ke dõmmè

1. Pɔɔri sântemè Fidemɔɔ 1-7
2. Bè bàámmè Fidemɔɔ ke tú wèe cɔ̀utè Onnesimmu 8-25

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri bè kpetí wè Yesu Kirisi kpéí nnè Timɔ̀ntee tũ da wàri fɔ̀ nti népo sàù nè wè ti wè nti pĩ mmùù tǎmmù. ² Ke dounnè Kirisi kɔ̀be bèè tiku a ciètè nè ti tǎu Apiya nè Adisipu, wèè ti wènnè dimàù. ³ Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dǎò mesàa nke di duó ndiwèi!

Fidemɔɔ tǎmè Yesu nè ò dómè o kɔ̀be tabè

⁴ Fidemɔɔ n népo sàù nh ò mbáa nKuyie nke kù sántímu a kpéí. ⁵ N kèèmu a tá mèè botí ti Yiè nYesu kòò dǎo kè dǎnè o kɔ̀be. ⁶ M báámmu Kuyie nke tú metákùmmè mèè ti wènnnìko mí nnè fɔ̀, mè da teennè kàa bántè ti mǎke mèè sàa mmamou ti wènnnè Kirisi. ⁷ N tebite, a dómè Kirisi kɔ̀be dèè n duó ndiwèi ke náríkunko n yèmmè ke yáúkunnè Kirisi kɔ̀be kǎnti.

Pɔɔri yèmmè Fidemɔɔ cɔ̀utè Onnesimmu nè diwèi

⁸ N tú Kirisi kóo tǎnti nwe kè n do dǎo n da náké nè muwèrímu a dò nkédǎo tì. ⁹ N né dǎo ke da bántèmu n da dǎo mèè kpéí nnè Yesu Kirisi ti dǎo wè kó diyètìrì, mí mPɔɔri odakótì bè n kpetínnè Yesu Kirisi kpéí nke. ¹⁰ N dǎo a cɔ̀utè Onnesimmu nwe kòò dǎo mesàa. Mí ò nàké Kuyie nnàa tì dikpetíntou mieke kòò cèètè, ke tú m birè Kuyie nkó kuce mieke. ¹¹ N yému ke dò nhOnnesimmu do í da dǎo mesàa, di mmònni ke yóó mè nda dǎo ò mè nni ndǎo mèè botí.

¹² Nè we ti naa nhonitì omáa ndi, kè n wè nda duonko. ¹³ N na ndómu wè nkpaá m borè, n kpetí dè Tináaṣṣàtì kpéí nke n teénne, a na nni nteénne mèè botí. ¹⁴ N né í dǎo n dǎo dèmarè kàa í dǎo, m me nyí dǎo n dǎo mesàa nnè muwèrímu, n dǎo á wè nni nduònni nè amáa ndi.

¹⁵ Kè dè yèmmè dè dò nhOnnesimmu da yatenèmu yemàrè sámpó mieke, kè di wète kéwènnè sáa. ¹⁶ Di mmònni ò ténke í tú kudaakù cénkoo, ò naa nti kou nwe Kirisi kó mawènnimè mieke, kè nh ò dǎo mesàa nke n yèmmè dò nha kperè yó mme ndò.

¹⁷ Kàa yé ke dò m mènke tú a népo nwe, cɔ̀utè we a na nni ncɔ̀utè mèè botí. ¹⁸ Kòò da cààrè dèmarè yoo ò da bannè m bo dè nda yietí. ¹⁹ Mí mPɔɔri mĩ wàri tináaṣṣàtì tii nnè n nòutè ke tú m bo dè nda yietí. N né í yè nha n yietí a m bannè dè, ke yé a m bannèmmè a fõmmu. ²⁰ N tebite n da báámmu nè ti Yiè nkó diyètìrì ke tú a n dǎo onitì ɔ̀ dǎo dómè o kou Kirisi kó kuce mieke.

²¹ N tì n da wàri ke yému ke dò nha yóó tì dǎo kè dè pèètè n yèmmè. ²² A n tũntè kudieku, n yèmmè dò nKuyie mbo cɔ̀utè di báámmu kè m pa kuce kè n kotoo di cie.

Mucaummu

²³ Epafadasi, nè wè ti wè nke kpetí Kirisi kpéí nhò da dounko. ²⁴ Nè Mariki nè Adisitaki nè Demaasi nè Duku nè bè ti pĩ mmutǎmmù bè da dounko.

²⁵ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàa nní nda bonè!

Bè wàri dīl pátírí Kírísí kàbè bèè tu Ebedeebe Dī mpátírí tò tīl náàntì

Bè wàri Ebedee kó dipátírí Kírísí kàbè tīrè mayè nye yèè do ta meháarimè kéndó kédootóo metákùmè, wèè bè wàri dipátírí kòò nyáúkunko bε kònti kε tū bè ntɛf, kε nyé kε dò ndèè do dɔɔri metaummè kótímè miεke onitì kó medεetímè kpéí, Kírísí dε ndòò nè o kúú mmieke.

Ebedeebe kó dipátírí náá nke íkú yetannò yètáati ndi yèè tu:

1. Yesu Kuyie mBire kékúnnemè omáà kε yie nho cice kpɛti kε fɛŭtɛ mɛdiè. Yesu dεunèmu Kuyie mpānāānti náām̀bè nè Kuyie ntɔ̀rè.
2. Kuyie nnàkémè kε tū Yesu wèè tu íkúò nùtì diɛwè.
3. Yesu kó mukúú mmuù te kòo niti na kε pètè medεetímè iwūš kó mufèù do í na kε duóm̀mè onitì.

Dε kó dipátírí kó dikéè didéri miεke kòo yáúkúnne Ebedeebe kònti kè bè bo nwéérì kε nfiíkú Kírísí kó kuce miεke kéndònnè dimònni kàbè bèè do tá Kuyie. Kòo ntiè nKírísí kàbè kε tū bè nfiíkú kéntá nkétuàkenè kumàнку.

Dī mpátírí náàntì duš kε dòmmè

1. Yemàrè sonye yie mmieke Kuyie nti benke kumáà nè ku Bire Yesu borè ndε 1:1-3
2. Kírísí pɛ̀témè demou 1:4-10:18
3. Metákùmè 10:19-13:17
4. Mudəummu 13:18-25

Kuyie nti náánnè ku Bire nùù miεke nke

¹ Kuyie ndo náánnè ti yembè nè ku pānāānti náām̀bè nò miεke nke kuce m̀pɛu, nè meborime p̀ɛu miεke. ² Yemàrè sonye yie mmieke kè kú ti náánnè ku Bire nùù miεke. Nè ku Bire bèè wènnè kε dòò kutenkú. Kú dε ntáátè kè dè yóó tieke demou. ³ Ti yà Yesu dεumè mme kε bantè Kuyie ndεumè. Wèè náānti kpeñni kε tò kutenkú kε te demou kè dè kéri mɛsàà. Wèè ku kε útè ti yei nke dèè kε kàri Kuyie nkùù nò ndemou ku bakú you.

Yesu pɛ̀témè Kuyie ntɔ̀rè

⁴ Yesu kpeñnìmu kε pɛ̀tè Kuyie ntɔ̀rè, Kuyie nwe n duš ndiyètiri dièrì, dīl dεu kε pɛ̀tè ku tɔ̀rè kpɛye. ⁵ Kuyie nyí nàkè ku tōnni marì kε yī:

A tū m bire ndε yie,

kè n tu a cice.

Kú mε nyí nàkè ku tōnni marì kε yī:

M bo ntú a cice,

kàa ntú m bire.

⁶ Kuyie nyóó duōnni dīl mōnni kutenkú miεke ku Bire dèè tu Mpo kε béimmu kε dò:

Kuyie ntɔ̀rè ndè bāà.

⁷ Kuyie mbéimmu ku tɔ̀rè kpéí nke yī:

Kuyie nkuù cèèri ku tɔ̀rè

kè yè naà nkuyaaakù,

kε ceeri ku tōmbè

kε bè naà nfɛhāādɛɛnfɛ.

⁸ Kε né nàkè ku Bire kε yī:

A tū Kuyie nku,

kàa kpāàtikàrì yó mbo sàà,

a baké nè timóm̀m̀nti nti.

⁹ A dó timóm̀m̀nti nti,

a í dó mɛyɛi,

dɛɛ te kè Kuyie nha Yiè nda tāāté

a kàbè miεke,

kε waare a yuu mekúò,

kε da duš ndiwèl.

¹⁰ Kε yie kε bè nàkè kε yī:

F́s nti Yiè

f́sò dòò ketenkè nè dimònni,

tɛwɛti tu a nòùtè kó mutóm̀m̀mu mmu.

¹¹ Dende yóó pɛ̀tému,

kè f́s nni mbo,

dè yóó kótému kuyààkù tēmè.

¹² A yóó dè kpéúmu kuyààkù kōme,
kè dēe ceete.

Fó nyie me mbaa yó ndò nha dōnti nti,
a í deu.

¹³ Kuyie nyí nàké ku kó ditōnni mari ke yí:

Nkari m bakù you

ke kēmmúnè m bo da duómmè

a dootitabè kaa bè na ké bè cùuti.

¹⁴ Ba ntu Kuyie ntōrè? Ku tōmbè mbe kù tūnni bè, kè bè teēnnè kù yóó deetè bè.

2

Kuyie ndeeri mèè boti wennimu

¹ Kuyie ndeeri mèè boti wennimu, deè kpéi nte kè ti dò nkémpí ntímómmonti ti kèè ti, ke báá yeté kuce. ² Nyénè ke dò nKuyie ntōrè do touni ti ke náá mbenitibè ti tu tímómmonti nti, kè bèè ti yetíri kè Kuyie mbè fēũnko. ³ Ti kèè tii náanti, Kuyie mBire deè ti nti nàké, kè bèè ti kèè kè bè múnke ti nàké. Kè ti ti yete ti bo yíme kéyenté? ⁴ Kè Kuyie ndòò tidieti tiboti tiboti, ke benke bè náa nti tumè tímómmonti, ke bè pā Muyaánsaámù kó yepārè kù dómè.

Yesu weè deeri

⁵ Kuyie nyí yē nku tōrè yēè yó mbaké kutekù kùu kpaani, ti náá nkùu kpéi. ⁶ Ti wàrimu nke tú:

Oniti kpeti tú ba

kàa dēnnini ò kpéi?

Oniti tu we kaa dàke o kpéi?

⁷ A ò kékūnnèmu Kuyie ntōrè

dimōnni sámpóri mieke

kàa ò duó ntikpeti nè diyetidieri,

⁸ koò duó nha dōò dēè kó dimàa

koò dè baké demou.

Kuyie nhò duómmu demou koò dè baké ti né mu nyí yà ò bakémè demou. ⁹ Ti yàmu Kuyie nhò kékūnnemè dimōnni sámpóri mieke Kuyie ntōrè, koò dēúkūnnè koò kpénkūnnè ò fēūtémè ke ku ti kpéi. Kuyie nti dō mèè kpéi nte ò kumè timou kpéi. ¹⁰ Kuyie nkuu dōò dēè kó dimàa bo demou, ke dè te ke dō benitibè péuu ta ku kpeti mieke, deè te kè kù duó nkè Yesu fēūtè ke yè páii ke bo bè deetè.

¹¹ Yesu weè ou benitibè be yei. Wèè wènikūnko nè ò wènikūnko bè bè wē mbe cice omàa ndi. Deè kpéi nte kè ifei í ò bo ò bo mbè tūmè ò kōbe, ¹² koò béi nke dō:

M bo nnáa nha kpéi n kōbe cuokè,

m bo nda sánti diñni cuokè.

¹³ Kè wēte ke yí:

M búú Kuyie nku.

Nte mí nnè ku bí kù n duó nyi.

¹⁴ Ò yu bè die nke tú ibi, ò yē mbèè mōke bèmbè tinitikōnti nè meyi. Yesu mómmuò nkòò naá nhoniti, ke mōòte ti mōke tii kōnti, ke ku ke na mukū nyiè ndibòò, ¹⁵ ke deetè bèè do yīèkù mukūu nke mù dé. ¹⁶ Wè í kōtení ke bo deetè Kuyie ntōrè nye, ò kōtení ke bo deetè Abarahammu yaabí nyi. ¹⁷ Deè te koò dōntenè ò kōbe weti weti, ke tú ikuú niùti dièwè ke kuú mmesémmè ke pí nKuyie ntōmmú mesàa, ke ũiti benitibè yei. ¹⁸ Ò fēútému o mómmuò nke yà mesoūmmè memou. Di mmōnni ke bo na kéteennè bèè fēūri ke yau mesoūmmè.

3

Yesu deunèmmè Mōyiisi

¹ N kōbe Kuyie nyu bē, nwúōnnè Yesu nwe, Kuyie ntōnni wè, ikuú niùti dièwè ti tú nwèè kó kuce. ² Ò do dōori Kuyie nkùu ò tāātè koò pí nde kó mutōmmú kù dómè mme, ke dò mMōyiisi do dōmmè. Ti wàrimu ke tú Mōyiisi do pí mmutōmmú Kuyie ncīètè kè dè wenni. ³ Kòo niti maá teçtētè kè tē wenni, bè ò nsánti wèè tē maá wēnwē. Mèè boti nku ti dōmmè kénsánti Yesu wèè pēētè Mōyiisi. ⁴ Kàa yà teçtētè a ò nyému oniti wèè tē maámè. Mèè boti nku ti yémè ke dò nKuyie nkuu dōò demou. ⁵ Mōyiisi do dò nhotōnti nwe, ke pí nKuyie ncīètè mieke mutōmmú mumou kù dō mèè boti kè dè wenni, ke náá nKuyie nhò duó nti. ⁶ Kiriis tu Kuyie mBire nde,

ke daari kù dómè sáà. Weè tu omari, bèè ò yie nkè bè tu teciète ò maà tè kè nsà kè ti tá ke baa dèè kpaani nè diwèl.

Kuyie ndo dómè kéom̐p̐m̐ne ku kobe

⁷ Deè te kè Muyaansààmù nàa nke tú:

Mí nKuyie nkè n di béinnè yíe,

⁸ di báa kpénkùnne di to,

di yembè do daarimè ke yetírí n kpeti,
n do bè yàáké di m̐nni dikpáa cuokè.

⁹ Yebie nsipísínàa mieke

di yembè do yaumu n dàari tì dieti,

ke baa nciéke ke n yáú.

¹⁰ Deè do te

kè m mieke peike de kó benitibè,

kè m béi nke dò:

Be nnitibè í yie n kpeti,

bè yèmmè mèè n dèténè.

¹¹ Kè m mieke peike

kè m parikè ke dò:

Di í tati dihei meom̐p̐m̐mè kperi.

¹² N kobe Kuyie mbomu, ndakenè kòò m̐u yèmmè báa s̐nte kòò toò kpenke, kòò kù dèténè.

¹³ Nyáúkunkonè ditabè k̐nti yewe yem̐u. Yie nKuyie ndi yumu, di báa yóu kè meyei nsouté òm̐u kè de kó diyie ò p̐ēté, kòò toò kpenke kòò yete Kuyie nkpeti. ¹⁴ Ti bo ntú Kirisi kobe kè nsà kè ti tū nKuyie nnáahti weti weti ke dò nti ti yie ndii yie kè de ndommè ke tũkenè kumanku.

¹⁵ Ti w̐rimu ke tú:

Mí nKuyie nkè n di béinnè yíe,

di báa kpénkùnne di to,

di yembè do daarimè

ke yetírí n kpeti.

¹⁶ Ōmbe mbe bèè do kèè Kuyie nkpeti ké ti yete? M̐yiisi do deetè bèmbè Esibiti ke bè dènne.

¹⁷ Kuyie mmieke do páikú ōmbe yebie nsipísínàa? Bèè do d̐ò bèmbè meyei nke kù dikpáa cuokè. ¹⁸ Kuyie ndo parikè ke d̐ò ōmbe í tati kù do d̐ò bè ta kèè tenké kéom̐p̐? Bèè do yete bèmbè ku kpeti. ¹⁹ Ba ndo te kè bè í nta? Bè do yete mèè kpéi nke ku kpeti, deè do te kè bè í nta de kó ketenkè.

4

¹ Kuyie ndo béim̐mu ke d̐ò: Bá wè ò bo na keta ku om̐p̐m̐mè mieke, de kó din̐u kpaá bomu nè yienni. Ndakenè kòò m̐u báa paà de kó meom̐p̐m̐mè. ² Ti kèèmu Tináansàati bèè do bo dikpáa cuokè be k̐me. Bè do ti kèèmu ti me nyí mbè teennè bè do í ti tá mèè kpéi. ³ Tinti bèè yie nKuyie nkpeti, ti tatimu meom̐p̐m̐mè mieke kù béi mmèè kpéi nke yí:

Di í tati n do yē ndi ta

kèè tenké mieke kéom̐p̐.

Kù yóó béi mm̐m̐m̐ ke s̐s̐ nkù dèèmu ku t̐mm̐ú nè dim̐nni. ⁴ Ti w̐rimu kupíkù makù diyie yienni kpéi nke tú: Kuyie mp̐i nku t̐mm̐ú ke dèè ke om̐p̐ diyie yienni yie. ⁵ Ke yie ke w̐ri ke tú: Di í tati n do yē ndi ta kèè tenké mieke kéom̐p̐. ⁶ Bèè do niitè kékeè de kó Tináansàati ke í nti tá, be í ta de kó meom̐p̐m̐mè mieke. Yie nkuce kpaá ke bomu de kó meom̐p̐m̐mè kpéi, kè bèè yie nTináansàati bè bo na keta me mieke. ⁷ Deè te kè Kuyie nd̐u ndiyie teri ke di yu ke tú: Yie. Dè do m̐nt̐mu kè k̐u duó nk̐o kpaati Dafitii béi nke d̐ò Kuyie ntu:

Mí Kuyie nkè n di béinnè yíe,

di báa kpénkùnne di to.

⁸ Kè Sosuwee do mbè tannè meom̐p̐m̐mè mieke, Kuyie nna bá nwète ke nnáa ndiyie teri mari kpéi. ⁹ Kuyie ndo dèè ku t̐mm̐ú kéom̐p̐mu, mèè boti nku bèè kù yie mbè yóó om̐p̐m̐.

¹⁰ Wèè ta Kuyie nkó meom̐p̐m̐mè mieke, ò om̐p̐mu nè o t̐mm̐ú Kuyie ndo om̐p̐ mèè boti.

¹¹ Deè te kè ti d̐ò nk̐yetoo keta de kó meom̐p̐m̐mè mieke. Ti ndake ke báa yete Kuyie nkpeti képaà meom̐p̐m̐mè, bè do ti yete mèè boti dikpáa cuokè ké mè pàa.

¹² Kuyie nnáahti f̐om̐mu ke kperi nke si ke p̐ēté disie menatimè mèd̐m̐ kperi, ke si ke tuókù diw̐nni nè mey̐mm̐, ke kékii yek̐s̐ ke tuókù m̐fem̐m̐, ke kp̐inkoní mey̐mm̐ mèè s̐ri nè iyentoti. ¹³ Kuyie nkuu dè d̐ò dem̐u, dem̐ar̐ í kù s̐rinè, dem̐u dè f̐eimu, dem̐ar̐ í kù biinnè, ti yóó ku nnáké ti d̐ò dèè kó dim̐a.

Kirisi tumè iku̐s̐ niuti diwè

¹⁴ Ti makemu ikuó niùti diewè, Yesu Kirisi, Kuyie mBire, wèè dèkè keŋnkè. Tí ntéí ke tũ nKuyie nti tá kù. ¹⁵ Ti kó ikuó niùti yému ti cĩnni mēè botí, kè mesémmè ò bo, ò yàmu mesoumè meməu ti yaumè, ò me nyí dāò meyei. ¹⁶ Yóunè kè ti tónnè Kuyie nkùu ti dó kè bá nyíèkù, kè kù ti kuó mmesémmè, kè nti dó, kè nti teennè dè dō nkù ti teennè dii mōnni.

5

¹ Ikuó niùti diewè benitibè 55 tāātè wè, o kó mutōmmú 5 ntú ò bo mbáámmè Kuyie mbenitibè yei nkpeí, kè kù duó mbe pāre, kè feu iwūš benitibè yei ncíēmmè kpéi. ² Ò me ntúmè onití nwe ke cĩnni, kè bè dāò meyei nhò yému bē í kpeñnīmè. ³ Ò cĩnni mēè kpéi nke dōori meyei deè te kōò 55 keté kéféúté o mōmmuə nho yei ncíēmmè kó feðfè, kédeè kéfié betabè kó meyei ncíēmmè kpéi. ⁴ Oməu 55 í ntāāté omāá kēnaá nyikuó niùti diewè, Kuyie nkuu 55 ò tāāté, kù do tāāté mēè botí Anəə.

⁵ Kirisi kpeere me ndò nweè í tāāté omāá ke bo naá nyikuó niùti diewè, Kuyie nkuu ò tāāté ke bēi nke yī:

A tú m bire nde yie
kè n tu a cice.

⁶ Kupíkù tekù ke bēi nke tú:

A yó ntú ikuó niùti nwe sáá
kéndōnnè Mesisedeki.

⁷ Yesu bo dii mōnni ketenkè ŋnkè ke mbáá nKuyie nku, Kuyie nkùu kpeñni ke bo na kōò deetēnè mukūū, kékuó mmedie nkè kuu cəuté o báámmu, ò yei mmēè kpéi nku kpeti. ⁸ Bá ò me ntúmè Kuyie mBire kōo nfēūri ke baa yie nKuyie nkpeti. ⁹ Kōo nyíe Kuyie nkpeti timəu, ò í nyóu timati ke naá nweè duó mmufōmmu mūu bo sáá bēè yie nho kpeti. ¹⁰ Kuyie mbéimmu ke tú wēè tu ikuó niùti diewè ke dōnnè Mesisedeki.

Ti bo nyēmè ke báá yóu Kuyie nkó kuce

¹¹ Tináahti kpaámu péu n na ndi náké tì, ti mē nnàkéní tii ŋnkè ke né yóu ti bo yīmè kè ti ndi náké kè dí banté ke yē dí tēnke í cāāmè ke banní. ¹² Dii do dō nnè dimōnni kēntiē benitibè Kuyie nnáahti kè dí né kpaá ke dō mbè ndi tiē nKuyie nkó itié nketiyi, di do dō kényo mmuciē mmu, kè dí né kpaá yāá mmemiē. ¹³ Wēè kpaá ke yāá nhò báá na kébanté Kuyie nnáahti tu mū, ke yē ò kpaá ke tūmè debire nde. ¹⁴ Bēè yo mmuciē bē kōtému ke yē mesàa nnè meyei.

6

¹ Ti sōoténè Kuyie nnáahti kó itié nteí, bekótibè kpéi, ke yóu iketiyi, ìi tu ti bo yóumè meyei nkéceete kētūnne Kuyie, ² bē bo nti āā mēè botí bātēmmu, ti bo nnōnkumè ti nəu benitibè ŋnkè kè bē mieri, becirié yóo yánté mēè botí nē Kuyie nyóó bekēnēmé bá wè ku beēnti yie. ³ N yému ke dō nKuyie mbo ti teennè kè ti sōoté kēta itié ncūmpuyi.

⁴ Bēè dié nke yīté Kuyie nkè kù bē mūté ku kó kuwenniku ke bē pā keŋnkè kó dipānni kè bē mōòte Muyaásàāmú, ⁵ ke yīté Kuyie nnáahti wennimè, ke mōòte kutempānkù kó muwērímú, ⁶ kè bē yóu Kuyie ke ku yete bē báá na kéwēte kéceete mēdérímè. Dè dōnnè bē baakù Yesu nwe kuce mēdérímè kōò sáá nkè dē feío.

⁷ Onití dōnnè ketenkè nke fetaafe niù kè sáá, káa kùútí kè dē peité Kuyie nhəš kè dāòmu mesàa. ⁸ Kè kè me nyé tipotí nē timusInti, kè bo detetirè nde, kè Kuyie nyóó kè cōš kè kè cōu.

⁹ N kəbe ti náá memme ke yému ke dō ndi kéri kuce sàakù, ke yóo cooté. ¹⁰ Kuyie ntu timōmmənti yie nwe, kù í yóó yē ndi pí mmūu tōmmú ku kpéi nke teennè Kirisi kəbe ke kpaá kè bē teennè, ke benkú di kù dōmè. ¹¹ Ti dó di nsókému ke pí nde kó mutōmmú kētuəke kumānku, képété di baa dē. ¹² Ti í dó di ntú betōnnékótibè, ti dó di ndōnnè bēè do yie mbēmbe Kuyie nké nkù tũ nke mi, kētieke kù yē nkù yóó bē duó ndè.

Kuyie nyēmè kù yóó dāò mesàa nhAbarahammu nē o yaabí

¹³ Kuyie ndo yóo dōūnnè dinūu Abarahammu képarikè nē ku yētiri ke yē òmōu í bomè ke kù deunè ke dō nkūu parikè kéyú o yētiri. ¹⁴ Kè kuu bēi nke tú, kù bo ò dāò mesàa nkōo yaabí sūū mmedie. Dè kó tináahti tu timōmmənti nti. ¹⁵ Kè Abarahammu yie nkémbaa ke kémmu, kè Kuyie nhò dāò dē kó mesàa nkù do yē nkù yóó ò dāò mē. ¹⁶ Kōo niti dó bēè banté ò náámmè mōmmuə, ò 55 yu wēè ò deunè o yētiri ndi kè tineitii deè. ¹⁷ Deè kpéi ndo te kè Kuyie mbéi nképarikè ke bo benke ku nitibè ke dō nkù bēi nti í yóó pāa. ¹⁸ Kuyie mbéi nti nē kù pārikēmè, dē kó tináahti tidé tii benkú ke dō nKuyie nyí sōu, tinti bēè yie nku kpeti, ti bo na kémnəke tikšnyauti ke kémmu kù yē nkù yóó dāò ti. ¹⁹ Ti yē mēè kpéi nke dō nKuyie mbo dāò kù bēi nti, deè te kè ti kpeñni ke fiikú, kè dō mbátóó cōnníri. Ti támu Kuyie nkè dē kpeñni ke dō mbátóó

cónniri kó mefimme, ke ti tanninko Kuyie nciêtê kufáá nkuyààkù kpeti kù. ²⁰ Yesu weê ti kpeté Kuyie nkó kuce kè ti bo kote ku borè. Weê tu ikuú niùti diewè ke ònnè Mesisedeki.

7

Mesisedeki kó tináanti

¹ Mesisedeki do tú Sademmu kóo kpààti nwe, Kuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè ku kuú niùti. Kè Abarahammuu dokénè bekpààtibè kè bè na kénküntini kòo ò co, kóo pà Kuyie nkó mesàa. ² Kè Abarahammuu deite ò pànte ke eĩ dè bá dè kó depíndè kóo duú. Diyètiri dii tu: Mesisedeki di benkú ò tumè mme okpààti sàawè. Kè Sademmu kóo kpààti benkú ò tumè meompùmè kóo kpààti. ³ Òmòu í yé Mesisedeki cice yoo ò yó yoo ò yàaribè. Òmòu í yé ò peitè dè nè ò ku dè. Ò tu Kuyie nkuú niùti nwe sàa, ke ònnè Kuyie mBire.

⁴ Ò deu mediè mme, deè te kè ti yàari Abarahammuu deite ò eĩ dè mieke bá dè kó depíndè kóo duú. ⁵ Defii yaabí i tu ikuú niùbè, kè Kuyie nnáké Məyiisi ke dè bè mbe duú ndèè tu depíndè. Bá bè me ntùmè beməu Abarahammu yaabí. ⁶ Mesisedeki í tú Defii kó kuwuə kou, nè memme koo pà Abarahammu Kuyie nkó mesàa, koo deite ò eĩ dè kó depíndè kóo duú. ⁷ Ti yému timəu ke dō nwèè deu weè 35 pà mesàa nhosəmpəu. ⁸ Ikuú niùbè, bè duú mbè depíndè bè tu benitibè mbe ke kə. Kuyie nnáanti náammu ke tú Mesisedeki í ku. ⁹ Abarahammu do duómè ò eĩ dè kó depíndè, ti bo na ke dō ò yaabí Defiibe bè duú mbè depíndè beè do dè duú. ¹⁰ Bè mu ndo í peitè Defii, ò né do bomu ò yàari Abarahammu mieke Mesisedeki ò co dii mōnni koo ò duú nhò eĩ dè kó depíndè.

¹¹ Ikuú náa nke tú í niùbè yó ntú Defii kó kuwuə nkəbe mbe, kè Defiibe ikuú niùbè do nna kəsúté Isidayeribe yei mpáí, Kuyie nna bá nduənni ikuú niùti tōu koo ɛ́dōnnè Mesisedeki. Anə kó kuwuə kəbe beè tu Defii yaabí bè na nsənnəmu. ¹² Kè ikuú kó muniu cèete, ikuú 5 ndò nkéceetəmu. ¹³ Ti Yiè nYesu, ti nnáanti náa nwèe kpéi wè í tú ikuú niùbè kó kuwuə nkou, ò kó kuwuə nkou mōu í pĩ nyikuú kó mutəmmú diyie mari. ¹⁴ Ti yému ke dō nti Yiè nYesu tú Sudaa kó kuwuə nkou nwe. Məyiisi do náa ndii mōnni beè yó mpí nyikuú kó mutəmmú ò í mbéi nde kó kuwuə nkpéi.

Yesu tumè ikuú niùti ke ònnè Mesisedeki

¹⁵ Ikuú niùti tōu buotémè ke ònnè Mesisedeki deè benkú ke dō nDefii kó ikuú niùbè í na ke úté benitibè yei. ¹⁶ Yesu í tú ikuú niùti ò tu mēē kpéi Defii kó kuwuə nkou, ò kpeɛnɛnu ke fōu sàa, deè te koo náa nyikuú niùti. ¹⁷ Ti wārimu ke tú:

Ò yó ntú ikuú niùti nwe sàa,
ke ònnè Mesisedeki.

¹⁸ Ikuú ketiyi do cīnniimu, ke í nna ke deetè benitibè kè Kuyie nyi yóu. ¹⁹ Məyiisi kó ikuú do í na kəsúté ti yei. Di mōnni kè ti pètè kuce tekú kùu kārɛnə Kuyie mborè.

²⁰ Kuyie mbéimmu ke pàrikè ò kpéi. Kù í náké me boti ikuú niùti tōu mōu kpéi. ²¹ Kuyie mme mbéimmu Yesu tumè ikuú niùti ke pàrikè ke yi: Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke pàrikè,
n yi yóo kpatè n nùu:

A tú ikuú niùti nwe sàa.

²² Yesu weè tu metaummè pammè kó dikūnni, deè te kè mē kpeɛnɛni ke wenni, ke pēēté mekótímè.

²³ Ikuú niùbè tabè do sūmu ke yé bè kōmmè kè betəbè cəu. ²⁴ Yesu yie me nfōumu sàa, ke yó ntú ikuú niùti sàa. ²⁵ Deè te kōo məkə muwērímú ke deeri benitibè, kè bè kəri Kuyie mborè bè ò tá mēē kpéi. Ò fōumu sàa ke báa nKuyie mbe kpéi.

²⁶ Yesu weè tu ikuú niùti diewè, dè dō nti mōkə wè. Ò dō mpáí nwe, wè í məkə meyei mmamè. Òmòu báa na kōo wátí. Kuyie nhò cānnénəmu benitiyeibe kōo baá ndeməu. ²⁷ Deè te kōo í dōnnè ikuú niùbè diebè tabè, beè do feu iwūš yəwe yəməu, ke ní keté kéféúté be kó meyei nciémmè kpeyi, kédeé kéfié betəbè kōme kpeyi, ò duú nhomáa ndi kè bè ò kùu kuce mēmáa kè dè deè. ²⁸ Kuyie ndo duú nyikuú Məyiisi koo táatè beè nitibè kè bè ntú ikuú niùbè diebè beè do tú meyei nyembè mbe ke dōəri meyei, Kuyie mbéi ndii nùu ke pàrikè dii pàa nyikuú kè kù táatè ku Bire kè dè tu ikuú niùti diewè ke dō mpáí sàa.

8

Yesu weè tu ti kó ikuú niùti diewè

¹ Ntenè ti náa ntii náanti yuu: Kiriisi weè tu ikuú niùti diewè, ke kari keĩnkè dikàri diəri Kuyie mbakú yóu, ² ke pĩ nKuyie nkuú tōmmú ku ciētè mieke, kù maá tē kuməmmənkə, oniti í maá tē.

³ Bè ɔ̃ kanne ikuɔ̀ nùtì kòò bo nduɔ̀ nyepàrè nye Kuyie ke kù feu iwũɔ̃. Deè te kè ti kó ikuɔ̀ nùtì dò nkéfuté o kɔfe. ⁴ Kè Kirisi do bo ketenkè ñnkè nke, ò na bá ntú ikuɔ̀ nùtì. Ke yé ikuɔ̀ niùbè dié nke bomèmu ke feu iwũɔ̃ ikuɔ̀ yèmmè. ⁵ Ikuɔ̀ niùbè do pĩ mmùù tɔmmú do benkú dèè dòrri dènde Kuyie ncíètè keñkè, Mɔyiisi do yóó maá dìi mǎnni metaummè tou kè kùu ò nákému ke dɔ̃; Maá di mesàà nweti weti kè di ndònnè n da benke di ditàri ñnkè. ⁶ Kirisi kó mutɔmmú dɛumu, weè tàunko Kuyie nnè benitibè kè de kó metaummè dɛu ke pèëté mekótímè, weè tu Kuyie nyè nkù yóó dɔ̃mè memɔu kó dikũnni.

Metaummè pàmmè kó tináahti

⁷ Kè metaummè kótímè do nsànnè, mepàmmè na bá mbuoté. ⁸ Kuyie nyà mè í sànnèmè mme, ke béi nke yĩ:

De yiè kpaanĩmu
kè m bo wɛtɛ kɛtaunnè Isidayeeribe
nè Sudaa kòbe.

⁹ Dè ténke í yó ntú metaummè
n do dònnèmè be yembè
m bè dètɛ dìi yiè Esibiti ke dènnɛ.

De kó metaummè bè mè tɔ̃tɛmu
kè m bè bùtínne.

Mí ndi Yiè nKuyie mmũ béi.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dɔ̃:

Ntɛ dɛ yiè n yóó dɔ̃nnè
mèè taummè Isidayeeribe:
N yóó ànnè n kuó be mieke nke,

ké í wàri be yèmmè mieke
ké m bè te mí nKuyie
kè bè ntú n kòbe.

¹¹ De yiè òmòu ténke

báá tié n kuó o kou,
yoo o kouu ò tié nke dɔ̃

wè n yĩtété mí ndi Yiè nKuyie.

Bè yóó nyi yému bemɔu,
ibí sámpáì nè bekótibè.

¹² N yóó bè cɛ̃mmu be caàrìmè,
n ténke báá dentení be yei nkpeí.

¹³ Kè Kuyie nnáa metaummè pàmmè kpéí kù yè meketimè kòtému ke pènké.

9

Keñkè kó mubáammu nè ketenkè kōmu dè cǎá ndè

¹ Metaummè ketimè do mɔkemu ikuɔ̀ bè bo mbáa mmèè botí Kuyie nnè metaummè tou benitibè maá dì. ² De kó ditou do mɔke tidieti tidéti nti, kè bè yu kuketikù ke tú ikuɔ̀ dieku, kè fitirè nè tábùri kè dè bo ku mieke, kè pèèbè bè pà bè Kuyie nkè bè daké tábùri ñnkè. ³ Kè kuyàakù kpeti kudéríkù kó diibòri kè bè kù tu ikuɔ̀ nenti kó kufáá. ⁴ Kè dihiúúntónni mesàa nkperi, bè còunko dìi ñnkè tũdààri kè di bo ku mieke, kè metaummè tɔu bè dàri di mesàa nkè di bo, kè titápièti tidéti, bè wàri ti Kuyie ntannò tepítè nè disàbbuu mudii bè tu mù mǎnni mù ã di, nè Anɔ̃ kó kupàati kùu do yè tifaàti kè dè bo de kó metaummè tɔu mieke. ⁵ Kè beñkèmbàribè kó tifènti còmmú de kó ditou ñnkè ke benkú Kuyie ndè bomè, kè si fièti kǎnké bè ɔ̃ mǐtɛ dè iwũɔ̃ kó meyiĩ nkémɔ̃ Kuyie mbe yei ncíèmmè. Tináahti kpaámu péu, ti me mbáa na ké ti náké tima tima.

⁶ Dè do me ndò ndè kó kudieku mieke, kè ikuɔ̀ niùbè taà kudieku ketikù yewe yemɔu, ke pĩ mbe tɔmmú. ⁷ Ikuɔ̀ nùtì dièwè máa weè do ɔ̃ ta ikuɔ̀ nenti kó kufáá nkuce mǎmáa dibenni mieke, nè iwũɔ̃ kó meyiĩ nkémɔ̃ Kuyie nho yei ncíèmmè, kédeè ké kù mɔ̃ benitibè yei ncíèmmè. ⁸ Nè de kó tidieti tidéti kó meborime mme Muyaánsàamú benkúmè ke dò nkè kudieku ketikù bo, kudéríkù kó kuce mu nyi kpeté. ⁹ De kó tináahti ti náa nyie nke dò nyepàrè bè do pǎa nyè nè iwũɔ̃ bè do feu ì, do í na kéwénkũnnè benitibè yèmmè páíi bèè do báa nKuyie mme botí. ¹⁰ De kó mubáammu botí do tú tikǎnti kó ikuɔ̀ kōmu mmu, kè bè nyé bè bo nyo ndii mǎnni nè bè bo nyo ndè nè bè bo nyɔ̃ mmu nè bè bo nhɔu mèè botí bemáa. Bè do me nhɔ̃ nke baa Kuyie mbo dɔ̃ mǎmmè metaummè pàmmè.

¹¹ Di mmònni Kirisi kòténímu ke tú ikuó niùti dièwè mómumu, ke ti cîé nti yei. Ò pî mutómumu metaummè tou dii mieke di deumu ke wenni ke pēētē diketiri, di í tú kutenkú kuu nkperi, oniti weē í di maá. ¹² Weē ta metaummè tou kuce memáá kè dè sànnè, ò tannè mèè yīl nīl tú yebodakè nè yenaadake kōme. O mómumu nho kó meyīl mme, kòò ti òúté ti yei nsáá. ¹³ Kè yebodakè nè yenaadake kó meyīl nnè yenaaserè kó mutápeí mbè do 35 miéte dè do 35 wénkúnne benitibè. ¹⁴ Kirisi kó meyīl mpēētému memme mediè ke ti 30 ti yei mmemou, Muyaánsààmú mmuú ò teennè, kòò duó nhomáá kè bè ò kùò ti kpéí, wenwe wèè í mōke meyei mmamè, kòò ti deetè ke ti bo na képī nkuyie nkùú duó mmufòmumu ku kó mutómumu.

¹⁵ Mèè boti nku Kirisi taunnèmè Kuyie mbenitibè, kè de kó metaummè tu mepámmè. Nè mèè mieke nke Kuyie ndòmmè ku do bēi nti kè dè kù yóó duó mmufòmumu mùò bo sáá benitibè. Kirisi kumu ke òúté benitibè yei mbè do dāri mè metaummè kótímè mōnni.

¹⁶ Kuyie ndòò mèè taummè dōnnè oniti 3 nyóó kú mēmme kénákè wèè yóó túóté ò kperè, de yei nnè 35 í ndè túóté kòò kpáá fòu. ¹⁷ Ò bēi nti 35 í ndòò ò kpáá fòu dii mōnni, ò 35 kúmu kè tūi dōò. ¹⁸ Metaummè kótímè do 35 í mmōke muwērímú kè bē í fēúté fēfē kè meyīl ncòu. ¹⁹ Mèè boti nku Mōyiisi náké dii mōnni Kuyie nkuó benitibè, kédeé kótúóté tipeciti wūstī nè tifaāti, bē tu ti isópú, képoātē yebodakè nè yenaadake bē fié yē kó meyīl nkémíété ikuó kó dipátiri nè benitibè. ²⁰ Kè dō: Mè nyīl mmeé benkú Kuyie ndi taunnèmè kumáá. ²¹ Ò me nyīl kémíété meyīl metaummè tou nè ikuó nenti. ²² Ikuó mieke meyīl mmeé 35 wénkúnne demou. Ikuó mieke kè meyīl nyīl còu nkuyie mbáá cîé mbenitibè bē yei.

Kirisi kumè ke òúté benitibè yei

²³ Ikuó mieke bē do 35 wénkúnne demou nè iwūš kó meyīl mme. Dè do benkú kēfinkè kperè dōmmè mme. Iwūš kó meyīl mbáá na kēwénkúnne kēfinkè kperè, deterè marè deē dō nkédāò dēè pēētē mēmme. ²⁴ Kirisi weē ta Kuyie ncīētē mōmmante, wè í ta metaummè tou benitibè maá di, dii tu Kuyie ncīētē kó kufènkú mómmonku. Ò dēke kēfinkè nke ke bo Kuyie mborè, ke kù báá nti kpéí. ²⁵ Kirisi í ta Kuyie ncīētē ke bo duó nhomáá kuce mēpéu, ikuó niùti dièwè do taànè meyīl mmeé boti bá dii benni metaummè tou mieke kuce memáá. ²⁶ Kè Kirisi kperè do me ndò, nè Kuyie ndòmmè kutenkú ò na nku kuce mēpéu ndi. Ò kōténí yemārè sonye nye ke duó nhomáá kè bè ò kùò kuce memáá, kòò dēite benitibè yei nkè dè dēè. ²⁷ Oniti 35 kú kuce mēmáá ndi, de kó difonkúò kè Kuyie nhò bekénè. ²⁸ Mèè boti nku Kirisi duómmè omáá kè bè ò kùò kuce mēmáá, kòò òúté benitibè yei. Ò yóó dāò bēè ò bàà bēmbe kè bēè ò dōntenè.

10

¹ Mōyiisi kó ikuó do benkú Kirisi yóó ti dāò mèè sàá mme. Ì do í na ke bo deetè bēè í tū nkè deē kpéí nní nte kè bè nfeu iwūš yebie nyemou. ² Kè ò do mbè deetè páíí kè bēè wenke, bē ténke na bá nyīèkú ke feu iwūš. ³ De kó iwūš kó muféu pētínke do bē dēnni bē yei mme yebie nyemou. ⁴ Ke yē yenaadake nè yebodakè kó meyīl mbáá namè késúté oniti kó meyei.

⁵ Deē te Kirisi kārini dii mōnni kutenkú ke náké Kuyie nke dā:

A í dō bē da feu ò wūš
nè bē da pāā nyèè pāre

a nh ānné tikōnti nti.

⁶ A í dō bē feu í ke tuó nyewūstōrè,
nè bē da feu í meyei ncīēmme kpéí.

⁷ Deē te kè n yī:

Nte mí n kōrimu

ke bo dāò fī nkuyie nha dómè,

tí wāri n kpéí

ikuó pátiri mieke ke yēmme.

⁸ Deē te kè Kirisi keté kēbēi nke dā: A í dō iwūš bē da feu í nè bē da pāā nyīl ke tuó nè bē da feu í meyei ncīēmme kpéí bá nè bē me ndè n da pāāmmè ikuó yēmme. ⁹ Kòò yí kēbēi nke dā: Nte mí n kōrimu kè bo dāò a dómè. Memme Kirisi pāāmmè ikuó kótíyi ke cēete ipányi. ¹⁰ Kirisi dāò Kuyie ndómè mme ke duó nhomáá kè bè ò kùò kuce memáá kòò ti òúté ti yei.

¹¹ Ikuó niùbè do 5 mpí mbè tōmmú yewe yemou ndi, ke baa feu iwūš sáá bá dē í 30 bē yei.

¹² Kirisi yie duó nhomáá kuce memáá ndi, kè bè ò kùò kòò òúté benitibè yei nkè dè dēè ke kārī Kuyie mbakú yóú sáá. ¹³ Kè baanè Kuyie mbo ò duómmè ò kpantídèntābè kòò bē cùuti. ¹⁴ Ò duó nhomáá kè bè ò kùò kuce memáá ndi, kòò òúté benitibè yei nkè bē wenke kòò naānnè sáá.

¹⁵ Muyaánsààmú tí yēmu, ke kōriné Kuyie mbéi nti kè yī:

¹⁶ Nte n yóó bēè dōnnè mèè taummè
de kó yewe mieke.

N yóó ànnè n kuó bε mieke nke,
kε ì wàri bε yèmmè mieke.

¹⁷ N ténke báá denteni bε yei nnè bε caàrimè kpéí. ¹⁸ Kε Kuyie ncíé mbenitibè bε yei mbè ténke 33 ì nfeu iwūō mε kpéí.

Yesu ti kpetémè kuce pànkù

¹⁹ N kòbε Yesu ku mēè kpéí nte kε ti mōke kuce, kε tá kε dò nti bo na kéta Kuyie ncíéè ikuó nenti kó kufáá kétuake Kuyie mborè. ²⁰ Kirisi weè ti kpeté kuce pànkù, mufòmму kaku, weè kété kuyààkù kùù do ti pi, ò duómme omáà kε bè ò kù. ²¹ Ti mōkemu ikuó niùti diεwè weè ni Kuyie ncíéè mieke. ²² Ti tū ntóónnè timáà Kuyie nnè ti yèmmè wennimè kε bá nyíèkù bá sámpá, kε yé bè ti wòmè menésààmè. ²³ N kòbε ti pínne weti weti ti yie nti kénkémmú ti baa dε, Kuyie mbéimmu kε yóó dàò kù búi nti. ²⁴ N kòbε ti ndake titòbè kpéí kéndó titòbè kéndòori titòbè mesàà. ²⁵ Ti báá yóu ti bo ntaunnémè ti kó yefíre bèmabè dàòmè, tí nyáúkunko titòbè kánti, ti yému kε dò nhò wétiní bàmbà.

²⁶ Kε ti yíéè timómmanti kε wētε kε tááté mēyei nke mē dàòri, Kirisi kó mukūū mbáá na kε ti deéte. ²⁷ Tí pánke nkpeuti, muháà ndiemú Kuyie nyóó tanné mù bèè yete ku kpeti mu kpéí. ²⁸ Oniti do 3 nkòò dàò Mōyiisi kó ikuó ci dε, kε benitibè bádébè yoo bètāāti ò yà kε búi, mbè 33 ì nhò kuó mmesémme, bè 33 ò kùumu. ²⁹ Wèè bε senkèri Kuyie mBire, kēsāū nde yī metaummè pammè mēè ò òuté kε mmè wūò ndetiré kε sáà Muyaánsààmú, o kperε bo pēéte memme. ³⁰ Ti yému Kuyie nkuú béimme kε tú kuú yóó peite, kε kuú fóó. Kε yíé kε búi nke tú kuú yóó bekénε ku nitibè. ³¹ Kuyie nfóumu, dε bo nyóúnε ku mieke bo do wè.

³² Dentenèni di yie ndii mōnni Kirisi kε dε ndómmè, di do fēūtémè kéáké, meháárimè mε nyí ndi na. ³³ Kε bè ní ndi sáà nyemòrè mayé benitibè ìlkε kε di puoti yeteyé, kε di nkómmú bè fēūnko bè. ³⁴ Kε di wēnnè kéféūté kε bè nfekú di kperε kε dε di naati di yé mēè kpéí nke dò ndi kpáti bo kéinké, tū pēéte memme, tū yó mbo sáà. ³⁵ Di báá yóu kε di kánti yárike, dí ndòori Kuyie ndámè, kε kù di cú. ³⁶ Di do nkénwēērimu kε dàori Kuyie ndó dε kε kù di duó nkù yé nkù yóó di duó ndé. ³⁷ Ti wàrimu kε tú:

Ò wétinímu bàmbà nhò ì yóó òte.

³⁸ Kε titeti wàri kε tú:

Wèè weti dε yiè mbo nfòù

ò tá mēè kpéí.

Kε wèè yete Kuyie nkpeti

ku mieke bo nhò cōu.

³⁹ Yóunè kε ti nwēēri kε Kuyie nti duó mmufòmму mùù bo sáà, ti bá ntú bèè yete ku kpeti kε kù yóó bè kpetínne.

11

Bèè yie nKuyie nwetì weti bε kó tináànti

¹ A bo ntámè Kuyie ntú a bo nyémè mme weti weti kε dò nha baa dε a yóó dε yà, a bo nyémè kε dò ndé bo, bá a ì mε ndé ndómmè. ² Dimònni kòbε do tá mēè kpéí nKuyie ndéè do te kε kùu bè pēnsiri.

³ Ti tá mēè kpéí nKuyie, ndéè te kε ti yé kε dò nkuú búi nkε kútenkù dàò. Ti támu kε dò nti wúó ndé Kuyie ndé dàò nē ti ì wúó ndènde.

⁴ Abēeri do tá mēè kpéí nKuyie ndéè do te kòò kù pā dii pānni diwūōtōnni ìnké, kε Kuyie ndi pēnsiri képēéte Kayé kperε, kε Kuyie ndó ò weti kécoté ò pānni ò kù tá mēè kpéí. Abēeri támè Kuyie nde kó tináànti kpáa ti náánnemu bá ò mε nkumè kε dε mōnte.

⁵ Enōki do tá mēè kpéí nKuyie ndéè do te kòò ì nku, kε kùu ò tūóté, kε bèè ò mōhntóo. Ti wàrimu kε tú: Kuyie mmu ndo ì ò tūóté kε yému ò wetímè. ⁶ Ti tá dii mōnni ndi Kuyie nkù 33 ti pēnsirimè, kε ti kù tū nti dò nkéntámu kε dò nkù bo, kε yóó cú bèè kù wanti.

⁷ Nōwee do tá mēè kpéí nKuyie ndéè do te kε kùu ò náké dēè kpaanní kòò yie nké nkù dé kédaò bátòò, nē ò cīéè kòbε kε bèè ta bēmou kécoté kε Kuyie nkuó betòbè kε dà Nōwee weti ò kù tá mēè kpéí.

⁸ Abarahammu do tá mēè kpéí nKuyie ndéè do te kε kù dà wèè kote ketenké kù yóó ò duó nké diyíè mari. Kòò yie nkéíté kénkéri bá ò ì yé ò kòri kε, ⁹ kétuake dε kó ketenké Kuyie nyóó ò duó nké diyíè mari, kémbo kε dò nhopò, kε ā titouti mieke. Isaki nē Sakabu bè do mε ndòò, o kó difónkúò Kuyie mmúnke do ti mbè nákému. ¹⁰ Abarahammu do baa Kuyie mbo ò duómme kéinké kó dihéi ndi kumómmōnku kù maá di kε di kpeñni.

¹¹ Saraa do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te kòo m̄oote debire ke s̄s̄ nhò kòtè mediè nke tú tehāunte. Ò do tá mēè kpéi nke dō nKuyie nyóó d̄d̄ kù b̄i nti. ¹² Abarahammu do kòtému mediè nk̄eduún̄n̄ mukū nk̄em̄oote debire, kòo yaab̄i sūū nk̄emmann̄ siwāā nè mubirímú d̄am̄éèrì nùū k̄omu.

¹³ B̄em̄au b̄è do t̄amu k̄ékún̄è ke í yà Kuyie ndo yē nk̄u yóó b̄è duś nd̄è, ke né nt̄a ke dō nd̄è kpaan̄i k̄è kù yóó d̄d̄ kù b̄i nti, k̄è b̄è b̄i nke d̄o: Ti dō mb̄ep̄d̄b̄è mb̄e kutenk̄u mieke. ¹⁴ B̄è n̄a mm̄em̄e ke benk̄ú b̄è wantim̄è mm̄e b̄è kó diheì. ¹⁵ K̄è b̄è do nkpaá d̄o b̄è èi b̄è it̄énì d̄i ndi, b̄è na nnamu k̄éw̄ete. ¹⁶ B̄è do d̄o diheì s̄aàrì ndi d̄i p̄ēt̄è b̄è it̄énì d̄i, d̄i tu k̄ènk̄è k̄peri. D̄è te k̄è ifeì í bo Kuyie b̄è bo nk̄u yum̄è ke tú: Ti Yìè nKuyie.

¹⁷ Abarahammu do tá Kuyie nku, k̄è d̄è nte kù ò yáák̄è d̄i m̄on̄ni ke d̄o w̄è kù p̄a o b̄ire kù ò duś nd̄è, kòo yie nke nd̄s̄ k̄è d̄è k̄u diw̄ūst̄on̄ni ìnk̄è. ¹⁸ Kuyie ndo d̄oun̄n̄em̄u din̄uū Abarahammu ke d̄o Isaki w̄è yóó ò pié iyaab̄i. ¹⁹ Abarahammu do t̄amu ke dō nKuyie mm̄ake muw̄erímú bá kòò k̄u o b̄ire kù bo na k̄éduś nk̄è d̄è ȳánt̄è, nè o ȳemm̄è mieke ò do t̄amu ke dō nd̄è ku k̄è Kuyie mm̄e nd̄è f̄ouk̄un̄ne k̄è d̄è tu dib̄enk̄èrì.

²⁰ Isaki do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te kòo kù m̄a mes̄aà nSak̄abu nè Esayu kpéi, k̄ént̄a ke dō nKuyie mbo d̄è d̄d̄.

²¹ Sak̄abu do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te, ò kòtè d̄i m̄on̄ni ke duún̄n̄ mukū nk̄o nyík̄u o p̄àati ke s̄i nk̄em̄a Kuyie nk̄o mes̄aà nSosefu kó ibi id̄è kpéi.

²² Sosefu do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te kòo nyóó kù k̄énák̄è Isidaȳeribe ke d̄o k̄è b̄è ȳèti b̄è nt̄o o k̄ū k̄ékonn̄è Kannah̄a.

²³ M̄oyiisi ȳemb̄è do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te k̄è b̄è ò p̄eit̄è k̄éyà ò wennim̄è k̄è nhò s̄ari bet̄aàb̄è b̄ètāati, bá b̄è í ȳàte okp̄aati b̄i nti.

²⁴ M̄oyiisi tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te kòo kóténì k̄éyete b̄è bo nhò tum̄è okp̄aati kóo sap̄aà mb̄ire, ²⁵ k̄éw̄enn̄è Kuyie nk̄obe k̄è b̄è nf̄èr̄i, k̄éyete ò bo nt̄um̄è meyei nyiè, k̄èdi kunaati dim̄on̄ni s̄amp̄s̄ mieke. ²⁶ Kòo nȳè ke dō nk̄ò f̄èut̄è Kirisi kpéi, Kuyie mb̄è n̄ak̄è w̄è kpéi, d̄è wenni ke p̄ēt̄è ò bo nt̄umm̄è meyei nk̄o kuce ke m̄ake Esibiti kó tikp̄ati tim̄u. Ò do f̄èur̄i mm̄em̄e ke ȳè Kuyie nyóó b̄è yietim̄è mm̄e d̄è p̄ēt̄è Esibiti kó tikp̄ati.

²⁷ M̄oyiisi do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te kòo kp̄aati miek̄è ò p̄eike, kòo it̄è Esibiti, bá ò í ȳèk̄u, k̄em̄bo nè dik̄amb̄u d̄è dō nhò w̄uò nKuyie mb̄è í w̄uò nk̄u. ²⁸ Ò do tá mēè kpéi nke Kuyie ndeè do te kòo ànn̄è diyent̄eb̄anni, ke níék̄è m̄ep̄eȳi n̄yeb̄òr̄è, k̄è Kuyie nt̄on̄ni d̄i k̄u k̄è d̄i báa ku Isidaȳeribe k̄obe b̄è tu Mpo.

²⁹ Isidaȳeribe do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te k̄è d̄am̄éèrì tip̄ent̄i kouu k̄ū k̄è b̄è s̄ént̄è, k̄è Esibiti k̄obe mb̄è t̄u nk̄etuak̄oo k̄è b̄è tek̄i k̄ép̄ant̄è.

³⁰ Isidaȳeribe tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te k̄è b̄è fit̄è Sedikoo ke d̄o kuce m̄èyiek̄è kòo duot̄i duó. ³¹ Dahabu do t̄u onitip̄ok̄u w̄è d̄outi d̄outin̄è w̄en̄we benitidaab̄è k̄ént̄a Kuyie nk̄è d̄è nte kòo c̄out̄è Isidaȳeribe do t̄on̄koo b̄è k̄è b̄è bo paat̄è diheì, kòo b̄è d̄d̄ mes̄aà. K̄è d̄è nte kòo í nw̄enn̄è b̄è yete Kuyie nk̄peti k̄ékú.

³² K̄è n t̄u m bo n̄ak̄è b̄è do tá nKuyie: Sedeṣṣ̄ nè Baaraki nè S̄ans̄ṣ̄ nè Sefutee nè Dafiti nè Sam̄m̄uȳer̄i nè Kuyie mp̄aanāānti n̄aam̄b̄è k̄peti m báa d̄è. ³³ B̄è do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te, k̄è b̄è dok̄én̄ ibot̄i k̄è í na, k̄énd̄ār̄i Kuyie nd̄s̄ d̄è, k̄éyà Kuyie ndo yē nk̄u yóó b̄è duś nd̄è, k̄è ȳec̄ir̄ic̄r̄è b̄è ȳèke muc̄aamm̄u. ³⁴ K̄è bet̄ab̄è b̄on̄kun̄ne feh̄aād̄ènf̄è, k̄è bet̄ab̄è yent̄én̄ b̄è kpant̄id̄ent̄ab̄è kó yese, k̄è bet̄ab̄è nc̄īnn̄i k̄è Kuyie mb̄è kp̄enk̄un̄ne, k̄è b̄è kpa nk̄éna b̄è kpant̄id̄ent̄ab̄è k̄ebet̄i. ³⁵ Benitip̄ob̄è mab̄è do tá mēè kpéi nKuyie ndeè do te k̄è k̄u f̄ouk̄un̄ne b̄è c̄èi k̄obe.

K̄è bet̄ab̄è yie nk̄è b̄è mb̄è f̄èunk̄o ke b̄è k̄u bá b̄è í cok̄u b̄è tá mēè kpéi nke dō nKuyie mbo duś nk̄è b̄è ȳánt̄è, k̄è k̄u b̄è duś mm̄uf̄om̄mu p̄amm̄u mùu wenni ke p̄ēt̄è ti m̄è nf̄ou mù. ³⁶ B̄è tá mēè kpéi nKuyie, ndeè do te k̄è b̄è mb̄è daú, k̄éféū mb̄et̄ab̄è, k̄éboú bet̄ab̄è m̄ef̄im̄e k̄ékp̄et̄inn̄è, ³⁷ k̄éb̄úst̄i bet̄ab̄è ȳet̄ar̄è k̄ékuo, k̄ési bet̄ab̄è k̄éyar̄i, k̄én̄k̄ou bet̄ab̄è nè yese k̄emb̄eti bet̄ab̄è ke b̄è f̄èunk̄o, k̄è b̄è na nyidawāa nd̄ieȳi, k̄endaati tib̄ak̄ont̄i nè tipek̄ont̄i. ³⁸ K̄è b̄è mb̄è b̄èti b̄è c̄èi k̄è b̄è cok̄u ke tāa ȳc̄st̄è nè tit̄ad̄ent̄i. Kutenk̄u do í wenni ke dō mb̄è na k̄em̄bo ku mieke.

³⁹ D̄è kó benitib̄è b̄em̄au b̄è do tá Kuyie nku k̄è k̄u b̄è p̄éns̄ir̄i. N̄è mm̄em̄e k̄è b̄è kún̄è bá b̄è í yà Kuyie nȳè nk̄u yóó d̄d̄ d̄è. ⁴⁰ Kuyie nd̄d̄ d̄em̄ar̄è s̄aàr̄è nd̄è tim̄u ti kpéi, kù í d̄o b̄è m̄a nd̄è te, kù d̄o tim̄u ti d̄è w̄enn̄em̄u.

¹ Ti yembè bèè do tá Kuyie mbè sūmu mediè nke í senní. Kè dè dò mmemme ti dootóo dèè ti dítinko nè meyei mèè ti caati mecāā mmecāā kécokú ke wèèrì ke tū nkuce Kuyie nti benke kù. ² Yóonè kè ti nkérì ke wèti Yesu wèè ti kpeté Kuyie nkó kuce, ò yóó ti teennèmu kè ti tuàke kumànkú. Wèè yie nke kú ifeí kó mukūū nkudapāātí ìnkè ò do yé ò tati mèmme diwèl mieke. Di mmènni ke kari Kuyie mbakú you dikpàatikàri.

³ Wénténè benitiyeibe bèè í ò dós bè ò fèū mmèè botí, kè dèe yáúkūnne di kònti kè di duó mmuwērímú. ⁴ Di mañèmu meyei, di né mu nyí mà ke tūðke mukūū. ⁵ Di báá yé nKuyie mbéi nti ke tú:

Kè kù yūs nha to,

a mieke báá peike

kè kù da tié nha yèmmè báá caàrè.

⁶ Kuyie nhās yūs nkú dós wè kó ditoò ndi,

kétié nwèè tu ku bire.

⁷ Kè Kuyie ndi tié ndí mmi. Di tú mèè kpéí nku bí deè te kè kù di tié. We ndó o bire ke í ndè tié?

⁸ Kuyie ntièmmu bèè tu ku bí, kè kù í di tié ndi tú ipocēmbí nyí. ⁹ Ti do dò nyibí kè ti yembè ti tièmmu, kè ti bè dé. Ti dò nkényièmmu Kuyie nkpeti kè dèe pèēté ti yembè kpeti. ¹⁰ Ti yembè do ti tiè mbè dós mèè botí nku dimònni sámpos mieke, Kuyie nkuu me nti tié nti kó mesàa nkpeí nke, ke dós ti wenke kù wennimè. ¹¹ Kè bè da tié ndè ò ndò ndè yóumu, kàa yie nha yà de kó mesàa nkàa borime nweni kàa mmòke diwèl.

Ti bo nyémè ke báa yete Kuyie nkpeti

¹² Kpénkūnnè tūnké di baà ndèè òtè kétéi ndi núu nyèè bòòtè. ¹³ Nkérínè kuce kùu èri, kè yeciè ntààke òake báa tute, ò pètinke sèitè.

¹⁴ Yetenko kénwanti kénnaatinè benitibè bemou, kénwenni páíí. Kè dè í dò mmemme, di báa na kéyà Kuyie. ¹⁵ Nyénè kòò mōu di mieke báa paa nhomáa Kuyie nkó mesàa nke fekēnfè tiifèe yè o mieke kè fe dòmmèe caàrè betabè. ¹⁶ Nyénè ke bá ndòutinè ditabè, òmōu báa senkèrì Kuyie nkó kuce. Esayu do dàòmè kéceetenè dicabuu Mpo ò nte dè. ¹⁷ Ò wète ke ndè dós dii mōnni kémbáa nhò cice ke kuò ndè me nyí nyie.

¹⁸ Di í yà dekōmbòdorikpere Isidayeribe do yà dè Sinaii tārì ìnkè, muháa ndo cóu ndè kè kuyukú fí, kè dibìnni bo nè fetaafè kó kuyaaakú, ¹⁹ kè siheú kuò nkè Kuyie mpéú metammè, kè be kōmbùòti duò, kè bè kù báa nke tú kù ténke báa bè béinnè. ²⁰ Ke yé bè do í namè kéta dinùu Kuyie mbè náké di ke tú: Kòò niti yoo fèfè kááké de kó ditārì bèè ò bùòtí yetārè kékua. ²¹ Dè do do Mōyiisi kōmbùòti nti kòò béi ke dō: Kufōwaa nkuu m pí nkè n kpeuti.

²² Dindí me nkòténí ditārì bè tu dindi Siyōō, Kuyie nkùu duò mmufōmmu ku èi, de kó diheí tu kèínkè kóo Sedisademmu nwe, Kuyie ntōrè tikú dè péu ke yānku ke kù sánti. ²³ Dindí wēnnénè Kuyie mbí ketiyí nyi, ò yètè wāri kèínkè. Ke tōōnnè Kuyie nkùu bekūnè benitibè bemou. Ke tōōnnè bèè weti ke wenke páíí. ²⁴ Ke wēnnénè Yesu wèè tūunko Kuyie nnè benitibè, kòo yīi nti òtè ke ti cēnko. Mè í dōnnè Abèeri kōme mèè do dós képeite.

²⁵ Dòōn meyoōmmè, kékéntè wèè di náánnè. Di bá ndōnnè Isidayeribe, bèè do yete Kuyie nkpeti Mōyiisi bè náá nti kè kùu bè poté. Kè bè do yete ku kpeti kè kùu bè poté, kè ti yete Yesu ò múnke yóó ti potému. Ti báa na kéyenténè Kuyie nkùu bo kèínkè ke ti náánnènní. ²⁶ Kù do náá nditārì Sinaii ìnkè kè ketenkè sántimu, ke ti náá nyíe nke tú kù yóó yíe sántèmu ketenkè nè kèínkè. ²⁷ De kó tináahti benkú ke dò nKuyie ndòò dè yóó sántèmu képèēté, dèè í sánti kè dè nkpaá.

²⁸ Kùu béi nke tú dèè kó dimàa í yóó sántè deè yó nkpaá, òmōu í yóó na kēsántè Kuyie nkó dikpàatiyuu. Ti sántimu Kuyie ndè kpéí nke kù báa nkú dós mèè botí ke kù dé. ²⁹ Ke yé ke dò nKuyie ndōnnè muháa mmu ke cóu ndemōu.

13

Ti bo yīmè kè Kuyie nti pènsiri

¹ Nsokénè ke dós ditabè, ke dò nteciètè tēmāa kòbe. ² Nyénè kéncoú bepòòbè, bèmabè do me nhā nkécoutè Kuyie ntōrè bá bè í yé ke dò nKuyie ntōrè nyè. ³ Nyénè tikpetintí kpéí, kéndò ndi bè wēnnè ke kpetí. Ke nyé bè fèūnko bè kpéí, kéndò mbè wè nke di fèūnko.

⁴ Nyénè ke dò nKuyie nkuu ānnè dipopuò, di í dò ntí ndi càari. Oniti nè o pokú bè nweti betabè. Kuyie nyóó bekénèmu bèè dōuti dōutinè betabè nè bèè dōutinè be pobè í tú bè yoo be daabè í tú bè.

⁵ Di báa yie nkéduò ndi yèmmè idíítí, dè ndi naati nè di mōke dè. Kuyie mbéimmu ke tú kù í yóó di yóu, kù í yóó di bontóo. ⁶ Deè te bá wè kòo bo na kébéinnè dikāmbùò ke dō: N Yíè nKuyie nni nkómmúmu,

n yí dé dèmarè,
oniti bo na ké n daà ba?

⁷ Nyénè bèè do di ni, bèè di nàké Kuyie nnáànti kè di kù yǐtè be kpéí, nwéínè be borimè do dómme kè bè yàa kúnè kéntá Kuyie mbè do kù tá mǝè botí. ⁸ Yesu í ceeri, ò do dómme ò me ndò, kè yó mme ndò nsáá. ⁹ Di báa yie nkè itié nsántíke kpeyi di fétinne, yóunè kè Kuyie ndi duò mmèè sàa ndi kpénkúnne. Di báa na kékpenke di baati mǝè kpéí ndi yo ndè nè di cí dè. Dè kó ikuó botí í teénnè bèè ì tũ.

¹⁰ Ti makemu ti kó diwũstónni. Ikuó niùbè bèè pǐ metaummè tou mieke mutǝmmú bè báa na kédì dèè daké dè kó diwũstónni ìnkè. ¹¹ Bè do ǝǝ fié iwũs kè ikuó niùti dièwèe tannè meyi nyikuó nenti kó kufáá kémǝ Kuyie mmeysi ncǝmmè, kè bèè yènnè imaa ndiheì mǝnku nku kécóu. ¹² Dè te kè Yesu ku diheì mǝnku, kòo yi nhúté ti yei. ¹³ Ti kotenè o borè diheì mǝnku, kóò wènnénè kédì ifei ò di i. ¹⁴ Kè yé ti í makemè ketenke kè ndiheì dii yó mbo sáa, ti wanti dii kpaanì dindi, dii yó mbo sáa.

¹⁵ Yóunè kè Yesu ti teennè, kè yesáa nti kù sánti yè, ndónnè iwũs bè do feu i Kuyie, kè ti nkù sánti sáa. ¹⁶ Di né báa yóu di bo ndǝrimè mesàa, di mpáa ndi kperè bèè kpa, Kuyie ndó yèè pǝrè botí.

¹⁷ Nyiennè bèè di ni be kpeti, kéntũ mbè tié, bèè daké di wǝrè kpéí, kè yóó nàké Kuyie mbè pǐ mùu tǝmmú. Kè di yíé mbè kpeti bè bo mpǐ mbè tǝmmú nè kuyeñnaatí. Kè dè í dò mmemme bè bo mmú pǐ nnè meyeñcaàrimè kè di paà mucǝntimu.

¹⁸ Mbáánnè Kuyie nti kpéí, ti yému kè dò nti yèmmè í ti bekúnè timatì ìnkè. Ti dó kéndǝori desààrè nde sáa. ¹⁹ Mbáánnè Kuyie n kpéí kè n na kékotoo bàmbà.

Mubáammu

²⁰ Kuyie nkuu te kè ti Yiè nYesu yǝnté, wèè ku kòo yi ndòò metaummè mǝè yó mbo sáa, wèè di cǝmmú opecenti ǝ ncǝmmúmè o pe. ²¹ Kuyie nkùu duò ndiwèl kù di teennè kè di ndǝori mesàa nkù dó di ndǝori mǝ, kù di teennè kè di ndǝori dèè kù naati nè Yesu wèè dèu kè yó mbo sáa o kó diyètiri. Kè dè mme ndò.

Mudummu sǝmmu

²² N kǝbe n di báámmu kè tú dí mmi nkékénté n di wǝri tui náànti, ti dǝke í dèu. ²³ N kǝbe n dó kè di nàké kè tú bè kpeté ti kou Timǝntee. Kòò tùàkení mecāa nti bo nei kékotoo kè di yà.

²⁴ Di dǝunko bèè di ni, kédǝunnè Kirisi kǝbe bǝmǝu, ti kǝbe Itadii kǝbe di dǝunko. ²⁵ Kuyie nkò mesàa nní ndi bonè dimǝu!

Isaku wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ tùi náànti

Isaku weè wàri de kó dipátíri ke duò nKírisi kɔ̀be itíe mbè dɔ̀ nkétũnne i ke náá nke duò mmedonnimè yewe yemou kɔ̀me Kírísi kou dɔ̀ nkéntũmmè.

Kè de kó medonnimè benkú ti bo ndòmmè tidawanti mieke nè tikpàti mieke. Ti bo ndòmmè meháárimè mieke, yoo díboò kó mesoũmmè mieke. Kòo bè nàké kuwedəunce mómmonku dɔ̀ nkémbenkúmmè nè ku dɔ̀ɔ̀rimè mieke nke. Ti bo mbaàtimè benitibè, fənóndənɛ kó medòmmè, de ìnkè kó mecii, yekpàrè nè tefentè, a bo kékũnnemè amáà, meminnímè, mubáammu. De kó dipátíri né dake ìkú tui ìnkè tui tu: Ti bo mbenkúmmè ti tákúmmè nè ti dɔ̀ɔ̀rimè mieke.

Di mpátíri náànti duò ke dòmme

1. Mudəummu 1:1
2. Metákúmmè mèè ò nfíká mebennímè mieke, nè Kuyie nkuu duómmè mecii 1:2-8
3. Fedawanfè nè okpàti 1:9-11
4. Məbennímè nè meýáàmmè 1:12-18
5. A bo keèmmè kédəò ti yəmmè 1:19-27
6. Ti bo ndakemè ke bá mbaàti benitibè 2
7. Kírísi kou dòmme nkéndake o nɔ̀ndənɛ kpéi 3:1-12
8. Kírísi kou dɔ̀ nkéndòmmè kute nkú kɔ̀be ìikè 3:13-5:6
9. Itíe nsanyi 5:7-20

Mudəummu

¹ Mí nyIsaku Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kírísi be kóo tɔ̀nti, mui wàri di mpátíri, ke dɔu nKuyie nkɔ̀be bèè ciété ke bo tipítí timou.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke tá

² N kɔ̀be kè meháárimè di tũakéní dè ndi naati. ³ Di yému ke dɔ̀ nke meháárimè di sɔ̀nté kè di kpaá tá Kuyie, de mɔ̀nni ndi di ɔ̀ mɔ̀temè meminnímè. ⁴ Yóunè kè di minnínimè pí mme tɔ̀mmú kétuake me mánku kè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke kè ku kperɛ marè bá ndi dónni. ⁵ Kè mecii ndònté òmou, wèe mè mɔu Kuyie, ku ndùtè yáammu kè kú pāā nnè diwèi kú bo mè nhò pā. ⁶ Ò bá mmóú ke yīèkú, wè mmóúnè o yəmmè memou, kòo yīèkú o dɔ̀nnè dāmèèri kó yenéfinfíre nye kuyaakú tēmmú yè tipítí timou. ⁷ Wèe mɔu ke yīèkú o yəmmè bá ndò nti Yiè mbo ò pā dēmarè. ⁸ De yiè mboti yəmmè mèè sū, ò í yé ò dɔ̀ dè.

Okpàti nè fedawanfè demáà ndi Kuyie mborè

⁹ Diwèi mbo bèè kpa be kperɛ, ke yé Kuyie nyóó bè déúkũnnemè. ¹⁰ Bèè mɔke be kperɛ bè nyé ke dɔ̀ mbe kpàti í tui timati Kuyie mborè, ti yóó pēētēmu mutepóó nhɔ́ yote mèè boti. ¹¹ Kuyie nhɔ́ tuu mmèè boti mutepóó nkè mui móté kéyote, mèè boti nku bè yóó pēētémè kè be kpàti deè.

Meháárimè nè mesoũmmè de kó tináànti

¹² Dè nnaati meháárimè sɔ̀nké wè kòo fíká tei tei, ke yé mè yóó pēētémè kè Kuyie nhò yietí mufòmmu mui bo sáà, Kuyie nyè nkú yóó duò mmú bèè kú tá. ¹³ Kè mesoũmmè sɔ̀nké òmou ò báá yí Kuyie nkuu te, Kuyie nyí sou nhòmou nè meyei, kú í sou nhòmou. ¹⁴ Oniti ɔ̀ yamu kéyaa nkè dèè ò tanné mesoũmmè mieke. ¹⁵ Meýáámmè mèè ɔ̀ púó nképeité meyei, kè meyei mpúó nképeité mukú.

¹⁶ N kɔ̀be dindi n dɔ̀ bè, di bá nsou ndimáà. ¹⁷ Kuyie mpāā nyèè pāre tu yesààye nye ke wenni, kú í ceeri, ku dɔ̀ kuwenniku, dibiiñni í bo ku borè. ¹⁸ Kuu mè dɔ̀ ke duò mmufòmmu nè ku náànti mieke, kè ti bo ntú kú dɔ̀ dè kó beketibè, bèè yóó kú dɔ̀ntenè.

Ti bo nkemmmè Kuyie náànti ke dɔ̀ri ti yəmmè

¹⁹ Nyénè ke níí nkémú mesàà nke bá ncāā tináànti, di mieke bá ncāā ke péikú. ²⁰ Wèe mɔke kemieke wè í dɔ̀ri Kuyie ndómè. ²¹ Nè de kpéi nyóunè dèè kó dimáà sɔ̀nkunko oniti nè meborime yime, ke kékũnne dimáà, kēmpí nTináànsàati Kuyie mbuti ti di yəmmè mieke, tui yóó di deéte.

²² Ndɔ̀rinè Kuyie nnáànti yəmmè. Kè di ti kemmu ke í dɔ̀ri ti yəmmè di sou ndimáà ndi. ²³ Wèe kēimú Kuyie nnáànti ke í dɔ̀ri ti yəmmè ò dɔ̀nnè wèè wènté wènwé tawéité ke yà ò dòmme páíí. ²⁴ Kè ité ke yēnko dende bāmā nhò do dòmme. ²⁵ Wèe mè nsiéké Kuyie nnáànti tawéité kɔ̀me tui deeri, ke í ti yé nke ti tũ nweti weti, ke dɔ̀ri ti yəmmè, Kuyie mbo ò dɔ̀ mesàà nho tēmmú mumou mieke.

²⁶ Kòò mǎu yèmmè dò nhò tu Kirisi kou ke í nǎ nke pīi nho nùù ò sǒú nhomáà ndi kòò báammú tǔ detetirè. ²⁷ Tí cice Kuyie ndǎ wèè dǎke wènwè iciribí nè bekúpòbè kpéí nke dǎori Kuyie ndámè ke yóu kutenkù kó meyei mmemǎu.

2

Kirisi kǎbe í dǒmmè kèmmǎke mebatimè

¹ N kǎbe dǐndi bèè tǔ nti Yìè nYesu Kirisi Kuyie ndéúkunnè wè, di bá mbààti benitibè. ² Kè benitibè bèdébè tanní di tǐkú dè, kòò mǎu tu odítíkpaàti, ke ù mumámáá mmùù díítí kpeñní, ke dáátí tiyaàsààti, kòò cǐrì dáátí tiyaàcítí. ³ Kè di benke odítíkpaàti dikàrì sààrì ke yí: Kari diè ndikotíkàrì. Ke nàkè ocǐrì ke yí: Ncómǔ dende. Yoo di yí: Karoo katenkè. ⁴ Kè di dǎori mmemè di mǎke mebatimè mmè di cuokè, de kó meyèmmè í wenni.

⁵ N kǎbe dǐndi n dǎ bè, Kuyie ntáàtè kutenkù kuu nkǎbe wúó mbè mbè beǐrìbè kè bè bo nkù tá mediè kéta ku kpààtiyuu mieke kù yè nkù yóó duó ndi bèè kù dǎ. ⁶ Kè di baàti benitibè ke senku beǐrìbè, di í yè kè dò mbédítíkpaàtibè bèè di fèũnkò, ke di kǎrinè bebeémbe boràà? ⁷ Bèè cǎàrì Kirisi yetisààrì bè yu di ke di ànnè bàtèmmù.

⁸ Kè di dǎ kèntǔ nyikuó dieyì, tí wǎrimu ke tǔ: Ndǎ a kou tǎu a dǎ mèè botí amáà. ⁹ Kè di me mbààti benitibè di dǎori meyei mmè, di í tǔ nyikuó. ¹⁰ Kòò mǎu tǔ nyikuó ke yeténè ditannùù dimáà, ò yeténè ikuó imǎu ndi. ¹¹ Kuyie nkùù yí a báá duónè wèè í tǔ a pokù yoo wèè í tǔ a dǎu, kuù yí a báá kuó onití. Káa í duónè wèè í tǔ a pokù yoo wèè í tǔ a dǎu ke kùó onití a yeténè ikuó imǎu ndi. ¹² Kè di náá nti yoo di dǎori dè dí nyè kè Kuyie nyóó di bekénèmu. ¹³ Wèè í kuó nhotǎu mesémme, Kuyie mbáá mè nhò kuó. Wèè kuó nhotǎu mesémme, Kuyie nyóó we nkuó mmesémme kòò yè tibeénti.

A tǎmmù muù benkú a tǎkùme

¹⁴ Kòò niti tu ò tá Kuyie nke í dǎori dèmarè dè bo dǎò ba? De kó metákùme botí bo na kóò deetǎà? ¹⁵ Kè dè dò ndi tebite yoo di tǎu mǎu kpa tiyàati yoo mudii. ¹⁶ Kè di í ò duó ndèmarè, ke né ò nàkè ke tǔ: Kǎte kè dè nnaati! Muséé nyí yóó da pǐ, a í yóó mǎnté a bo di mù. Dè bo ò teennàà? ¹⁷ Mèè botí nku kòò mǎu tu ò tá Kuyie nke í dǎori dèmarè ò báammú tǔ detetirè nde.

¹⁸ Onití bo na ke dǎ kǎa cénke tá Kuyie nke í dǎori mesàà ndè sannnèmu, kè mí n né ò tǎfínè ke dǎ kǎa tá Kuyie nke dǎori mesàà ndèè wenni, ke yè n dǎorimè mèè benkú n kù tǎmè. ¹⁹ Kǎa yè ke dò nKuyie mbo kumáà, dè wennimu, yebǎkè múnke tí yèmu kè kufǔwǎa nyè bo kè yè kpeutí. ²⁰ Kuyèinkù fǔ, a í yè ke dò nkǎa tá Kuyie nkè í dǎori mesàà ndè tu detetirè ndaà? ²¹ Tí yààrì Abarammu do yiemmu Kuyie nhò nàkè tí ke ndǎ kéfèúté ò birè Isaki diwǔstǎnni ñnkè, kè kù dǎ ò wenni. ²² A yǎmu ò tǎkùme nè ò dǎorimè dè do nǎimèmu, kòò dǎorimèe benke ò tǎmè Kuyie mmèdiè. ²³ Emmè tí wǎrimè ke tǔ: Abarammu do tá Kuyie nku kè kù dǎ ò wetí, kóò yu ke dǎ ku népo. ²⁴ Di yèmu ke dò nKuyie nhǎ yí onití wetí ò dǎorimè kpéí nke, dè í tǔ ò kù tǎmè mǎa.

²⁵ Dahabu do tǔ onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè wènwè benitidaabè, kédǎò Sifube mesàà nké bè benke kuce tekù kè bèè kò. Dèè do te kè Kuyie ndǎ ò wetí. ²⁶ Kòò niti í weí ò kúmu. Mèè botí nku kòò niti tá Kuyie nke í dǎori mesàà nhò báammú kumu.

3

Fenóndeñfè kó tinaañti

¹ N kǎbe di bá ndǎ dimǎu di ntú bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáañti. Kuyie nyóó bekénè tǐnti bèè náà mbembe ku náañti kè dè nyóú képèetè betòbè. ² Timǎu tí ǎǎ yetému tí dǎorimè mieke, kòò mǎu ǎ nnáà nke báa yeté ò do mpáfí nwe ke nǎ nke pīi nhomáà. ³ Tí ǎǎ tǎu ntímátí sisèí nǎ kénà ké nsi tǔnni tí si dónèmè mmè. ⁴ Wénténè bàtòó deu ke mamè kè ǎ nkérì kè kuyaakperikù ò tǎmmù, kè bè ò pirínè dè né mà sǎmpǎrè. ⁵ Fenóndeñfè me ndò ndinùù mieke, ke ma sǎmpǎ kè nè pǎti fè yóó namè kè pǐ mmutǎmmù diemù.

Muhǎà nhǎ mma sǎmpǎ nwe kécóútè ndikpǎa dièrì. ⁶ Fenóndeñfè bo dinùù mieke nke ke pǐ mmutǎmmù yeimu mediè, ke sǐnkùnkò onití omǎu, ke tuò nke dò mmuhǎà nKuyie nyóó ànnè benitiyeibe mùù mieke. ⁷ Onití bo na kètǔntè dekpákperè debotí debotí nè sínǎ nè debambaànnè nè menie mmieke kpere kè dèe yǎkè kénáa nteǐfè kpere. ⁸ Omǎu me mbáá na kètǔntè fenóndeñfè, fè tu feyeife nfe, ke píéké medǎmmè mèè kǎu. ⁹ Tí ǎǎ fè nsǎntenè tí cice Kuyie, kèwète kè fè mbonténè kusǐnkù benitibè Kuyie ndǎò bè ke dǎmmènè kumáà. ¹⁰ N kǎbe dè í dò ndinùù dii pǎa mmesàà ndii wète kémbǎmmùnè kusǐnkù. ¹¹ Menie nnatimè nè metiime dè bo na kényièni dínèbòrì dimáà miekaà? ¹² N kǎbe, mutie bè tu mù fikìè bo na képeitè odifè kó yebeà, yáa mutie bè tu mù fínyí mù bo na képeitè fikìè kpere? Mèè botí nku menie mèè wèèti mè báá namè kényènní dínèbòrì tiiri mieke.

Kéĩnkè kó məcii ndòmmè

¹³ Di mieke kòò mǎu cii, ke mǎke meyèmmè, o borime nè o tǎmmú dè nweni kòò náànti nnaati, kòò nyǎǎ. ¹⁴ Kè di me mmǎke mepómmè ke u mǎdòmmè ke ɛɛnnè ditàbè, di nyé ke dò ndi toti ti di yèmmè í tú timómmǎnti, di báá benné kémpǎti. ¹⁵ De kó məcii mbotí í tú Kuyie nkǎme, kutenkú kǎme mme, menitikǎme, meboǎkǎme. ¹⁶ Mepómmè nè mehɛɛmmè de borè, dikǎnkǎnni nè meyei mmemǎu dè de mbo. ¹⁷ Wèè mǎke Kuyie nkó məcii nhò wennimu, ke mǎke diwèi, kòò yèmmè yǎǎ nkòò niti, ke kuǎ mbenitibè mesémmè, wè í baati benitibè, wè í mǎke meyèmmè mǎdémè. ¹⁸ Bèè mǎke diwèi bè di buotí tidibotí tǎmè mme bè kǎbe mieke kè di yóó pǎitè Kuyie ndómè kè bèè kǎũ.

4*Miù te kè yekpàrè bo*

¹ Dimàù nè yekpàrè dèè bo di cuokè, dè bonni de? Dè bonni di mómǎmbe borè nde, ke yé di dómè dǎmarè péu dèè í wenni ke kpa nsǎǎ. ² Di ɔ ndó dǎmarè nde ke mǎnté kénkòu ditàbè. Ke ndó otǎu mǎke dè ke mǎnté kénkpa. Di ɔ mǎnté di í mǎǎ mèè kpéi nke Kuyie. ³ Di móú kè kú í di pǎǎ nke yé di móúnè mèè yèmmè í wennimè, di dó ké ndè dǎǎrinè di dómè mme. ⁴ Dindi bèè tǔ nyice idéyi di í yé ke dò nkè di dó kutenkú di tú Kuyie ndootitabè mbeǎ? ⁵ Di yèmmè dò ntí sǎnté ke wǎrimu ke tú: Kuyie ndó kuú mǎǎ nte diwènni kú ǎnnè di oniti miekǎǎ? ⁶ Kú dó ké ti dǎǎ mesǎǎ mme péu. Tí wǎrimu ke tú: Kuyie ndǎǎri mesǎǎ mbèè kékúnne bǎmǎǎ, ke yetíri sipǎǎ yembè. ⁷ Duǎnnè dimǎǎ Kuyie nkébaǎǎ dibǎǎ kè dii coké kédété. ⁸ Tǎǎnnè dimǎǎ Kuyie nké kú di tǎǎnnè. Dindi meyei nyembè wénkúnne dimǎǎ, dindi meyèmmè mǎdémè yembè wénkúnne di yèmmè. ⁹ Banténè di sémmè kè di yèmmèe caàrè, kè di yóu mudaǎǎ nnè diwèi kénkuǎ. ¹⁰ Kékúnne dimǎǎ Kuyie nyilikè kè kú di déúkúnne.

Kirisi kǎbe í dómme kǎnnǎante betàbè kpéi

¹¹ N kǎbe di bá nnǎante ditàbè kpéi nke wátiri ditàbè, wèè náǎ nhotǎu kpéi nkòò wátiri ò wátiri ikuǎ nyi, wèè me nwátiri ikuǎ wè í yeténemu. ¹² Kuyie nkuú mǎǎ ǎnnè ikuǎ, kè kuú bekú, kè kuú dèi wèè naati nè wèè sǎ. Fǎ nnǎke a tú we ke bekúnè a kou tǎu!

Ti í dómme kǎmmǎke sifei

¹³ N náǎnnè dímbè di mmǎnni dindi bèè tu: Yie nyoo nanke ti bo kǎte di nhèi kǎmmǎke dibenni ke dǎori kupotǎǎ nke pété idíiti. ¹⁴ Di í yé tǎi naa yóó di tuǎkení, di dǎnnè mupǎǎ mmu miù ɔ yenni képǎtǎo bǎmbǎ. ¹⁵ Di dò nkè níi na nyí: Kè Kuyie ndó ti nfòu kédǎǎ di nyoo dǎtèrè. ¹⁶ Kè di né mǎke tǎfenté ke tá dimǎǎ, Kuyie nyí dó de kó tǎfenté botí. ¹⁷ Wèè yé mesǎǎ nhò dò nkédǎǎ mè, ke í mè dǎǎ, ò dǎǎ meyei mme.

5*Bedítikpǎatibè bo ndakemè*

¹ Dindi bedítikpǎatibè meyei mmèè yóó di tuǎkení mè dǎumu. Nkuǎnnè. ² Di kpàti pǎǎkemu, kè ditúu cǎáké di yǎati. ³ Yǎmǎrè sǎnye nye di wammúmè mesǎǎ nnè idíiti ke cǎu nkè dè cǎke ke naa yóó di bekénè ké di cǎu. ⁴ Di í yietí bèè kúuti di pǎǎ nnè bèè dèi di diiti. Kè bè kuǎ nkè ti Yie nKuyie Mpakǎǎa kèè be dabù. ⁵ Dindi dǎǎmu di dómè ketenkè ĩnkè, kè di ke dùnnè ke bǎa di kó mukǎu yiè. ⁶ Di bekénè benitisǎǎbè ke yé mbè í naati ke bè kúu, bá bè í di báǎ.

Ti bo mmimè meháarimè mieke

⁷ N kǎbe mmínnè ke bǎa ti Yie mbo wéténimè, fǎtaafè ɔǎ do kòo tenkúti mmi mmèè botí ke bǎa diyǎǎ bo deémè kòò kǎũ ò diiti. ⁸ Mmiǎnnè ke fííkú tei tei, ti Yie nhauté ke bo wéténimu.

⁹ N kǎbe di bá nnǎante ditàbè kpéi nKuyie nyǎǎ bo di bekénè, obeénti tǎǎkenímu ke cómmú dibòri. ¹⁰ Dentenèni Kuyie pǎǎnáǎnti náǎmbè do náǎnte ku náǎnti, ke fǎũri ke mi mmèè botí, dí mme ndò. ¹¹ Dè nnaati bèè do fǎũri ke mi. Di kèèmu Isǎbu kó tinǎǎnti ke yà ò do mi nkétuǎke kumǎnkú kè Kuyie nhò dǎǎ dè. Ke yé Kuyie nnitimèmu ke kuǎ mmesémmè.

¹² N kǎbe di nyé ke bá mparikúnè kéĩnkè yoo ketenkè yoo dǎtèrè marè, di kóò ɛɛ ntú ɛɛ kè di kóò ǎǎ ntú ǎǎ, kè Kuyie mbǎǎ di bekénè.

Ti bo nyumè bǎwedǎunkótibè kè bè ti báǎnnè Kuyie

¹³ Di mieke kè meháarimè sǎnté òmǎu wèè bǎntè Kuyie, kè wèè yèmmè naati wè ndiè nke kú sǎnti. ¹⁴ Kòò mǎu ma nwèe yu bǎwedǎunkótibè kè bèè ò waare mekúu nnè ti Yie nyétiri kébǎntè Kuyie. ¹⁵ Kè bè bǎntè Kuyie nke tá, ti Yie nKuyie mbo miekúnne omuǎnti, bá kòò dǎǎ meyei kúu mè nhò cǎé. ¹⁶ Ndǎǎkonè ditàbè di yei, ke báǎnnè ditàbè Kuyie nke mierí, wèè dǎori Kuyie ndómè ò kó mubǎǎmmu kpeñimè mediè. ¹⁷ Edii do tú oniti nwe ke ti dǎnnè ke bǎntè

Kuyie nke dọ fetaafẹ́ báá ni, kẹ̀ fẹ̀ dọ yẹbie nyètāāti nẹ̀ dikée bá fẹ̀ í dùóté kẹtenkẹ̀. ¹⁸ Kòo wẹ̀te kẹ́ kù bántẹ̀ kẹ̀ fetaafẹ̀e ni kẹ̀ tidiitii pẹitẹ̀.

¹⁹ N kọbẹ di miẹkẹ kòò mọ̀u dèténẹ̀ Kuyie nkòo tọ̀u wẹ̀te koò tẹnnéní, ²⁰ ọ̀ dẹtẹ́mu dẹ yiẹ nke yó nte kẹ̀ Kuyie ncíẹ̀ mmeyei mpéu.

Pieri wàri dīi pátírī diketirī Di mpátírī tō tūi náàntī

Pieri pátírī ketirī náànnè Kirisi kòbe mbè bèè do ciété ké mbo Asii tenké kubakù cànku bíéké, Pieri do yóó bè wàri dipátírī ke bo Odommu nwe. Ò do bè wàri ke bo yáúkùnnè Kirisi kòbe bèè bo mefěŭtímè mieke be kǎnti nti, kòo mbè náà nke tú Kirisi kumu ke yǎnté, ke ti dǎunnè dinùù ke wētini.

Di mpátírī náàntī duó ke dǒmmè

1. Mudǎummu 1:1-2
2. Pieri dèntemè Kirisi kòbe Kuyie mbè deetémè 1:3-12
3. Ò bè tiémme ke tú bè nfoù mufǒmmu wennimu kè be fǒmmu ndéúkunko Kuyie nyètiri 1:13-2:10
4. Kirisi kou bo ndǒmmè mefěŭtímè mieke 2:11-4:19
5. Kirisi kou dò nke kékùnnè omáá ndi, ke mpí mmutǒmmú betòbè kpéi 5:1-11
6. Mudǎummu sǎmmu 5:12-14

Mudǎummu

¹ Mí mPieri Yesu Kirisi kó ditǒnni, mfi wàri dipátírī dīi nKirisi kòbe bèè ciété ke bo Pǎs nè Kadasi n Kapadoosi nè Asii nè Bitinnii kó itempè mmieke. ² Ti cice Kuyie nkuù mè dó ke di tǎátè nè dimǒnni, kè di bo ntú ku kòbe, kè Muyaánsààmú di cǎánè kè di bo nyíe nku kpeti kè Yesu Kirisi di dúté nè o yíi.

Kuyie ndi dǎò mesàà kè di duó ndiwèl mmedie!

Kuyie nyóó duó ndè ku kòbe de kó tináànti

³ Ti sǎntímu Kuyie nti Yíe nYesu Kirisi cice, ò dǎò mèè sàà nkpeí nke duó nkè Yesu Kirisi yǎnté, kè ti pètè mufǒmmu pǎmmú, koò bàanè ti yèmmè memou. ⁴ Kè diwèl ti bo Kuyie nyóó duó ndè ku kòbe kékèkè de kpéi. Dè í caari, dè í sǐnni, dè í ceeri. ⁵ Kuyie mbo teenne dǐndi bèè kù tá kè di tuòke diyie sǎnni kè kù di duó nkù sǒri dè.

⁶ Dè tū nni ndi naati bá kè di fěŭri ke áari yemǎrè sǎmpó mieke. ⁷ Di yému ke dò mbè ò ndó kékéwénnè mesàà kè mè pǔnnému bá mè í yóó me mmǎntemè. Di tákùmmè pǎetému mesàà, mefěŭtímè nè meháarimè kè dè di yáú kè bo yà di tá kè dè mǎmè. Di yóó kpenkemu kè Kuyie ndi sǎnte kè di déúkùnnè Yesu bo wētini dīi yie. ⁸ Di ò dǎmu bá di í mè nhò wùǒmmè, koò tá bá di í mè nhò yàmè, ke mǎke kuyeñnaati diekù oniti báa na kénáké kùu mǎmè. ⁹ Kè yé weti weti ke dò ndi tá Kuyie nkè kù yóó di deeté diyie sǎnni yie.

¹⁰⁻¹¹ Kuyie mpǎānǎànti náámbe do nǎkému kù yóó deetémè benitibè kè Muyaánsààmú mbè bonè ke bè benkú Yesu yóó fěŭtè mèè boti kè Kuyie nhò déúkùnnè, kè deè nte kè bèe fié yepáte ke bo yà dīi mǎnni ndi nè mèè boti nku dè yóó dǎòmè. ¹² Kuyie ndo benkemu ku pǎānǎànti náámbe kè bè nyé ke dò mbè náà nti í yóó dǎò kè bè kpaá fòu. Bè ti náké dīi kpéi nke, bèè náante Tináānsààti kè bè ti ndi náké pǎíi nè Muyaánsààmú kó muwērímú, kè Kuyie ntǒrè dó kè ti yíétè.

Ti bo nwennimè pǎíi ke dǒnnè ti cice Kuyie

¹³ Nwákénè kǎmpí nKuyie ntǒmmú kénno nke pǐi ndimáá, kǎmbaanè di yèmmè memou Yesu yóó wētini ke di duó ndè. ¹⁴ Nyíennè Kuyie nkpeti, bá ntúnne kutenkù kuu nkó meborime, di do í yé Kuyie nke dǒmmè. ¹⁵ Ndǒnnè pǎíi di borime memou mieke, Kuyie nkùu di yu kù dǒmmè. ¹⁶ Ti wǎrimu ke tú: N dǒnnè pǎíi mí nKuyie n dǒmmè pǎíi.

¹⁷ Di kù yu ke tú di cice nwe, nyénè ke dò nkù í baati òmǎu, kù yóó bekénè bá wè o tǒmmú dǒmmè mme. Ndénè kù di fǒmmu mumǎu mieke ketenkè kie nyínkè. ¹⁸ Di yému ke dò ndi do tū ndi yembè kó meborime yeime kè Kuyie ndonté di wǔs, kù né í yè donté nè mesàà nyoo nè idífti dèè pǎnké. ¹⁹ Kù yè donténè Kirisi kó mukǔũ mmu. Kirisi do mpǎíi nwe, ke dò ndipebii dīi kpa kuyènkù ke kpa tesǔtè, bè ǎs kua dī. ²⁰ Kuyie nyóó ò tǎátè kòo bo di deeté ke mu nyí dǎò kutenkù, koò duǎnni yemǎrè sǎnye kòo bo di dǎò mesàà. ²¹ Kè duó nkòo yǎnté, kè kù ò déúkùnnè, deè te kè ti tá Kuyie ke baq kù bo ti deetémè diyie sǎnni yie.

²² Di yie ntímǎmmanti nti kè ti di wèkùnnè, kè di bo na kéndó ditòbè. Ndónè ditòbè medie nnè di yèmmè memou. ²³ Di fòu mùu fǒmmu í tú di yembè kǎmu, mùu yóó deè. Tináānsààti tii bo sǎā ke duó mmufǒmmu tii mù ndi duó nkè mù yó mbo sǎā. ²⁴ Ti wǎrimu ke tú: Oniti dò ntímúti nti, kòo árimè dò mmumúpóó.

Timúti 33 kpeímu kè ti póó nyote.

²⁵ Ti Yiè nKuyie nkó tináahti tinti me mbomu sáá.

Tii tu Tináahtsàati bè di nàké ti.

2

Kirisi kobe kó tináahti

¹ N kobe yóunè mepómmè, mecìmmè, meyèmmè mèdémè, a bo ndómè otòu kperè, nè tináanyèiti. ² Kuyie nnáahti wennimu: Ndónè ti ibibénni dó mèè botí memiè, kèna kénkótíri Kuyie nkó kuce mieke. ³ Di yáákému ke yà Kuyie nwennimè.

⁴ Dí tóónnè dimáa Kirisi wèè tu ditáfòuri Kuyie mpénsiri di ke di tãatè ke bo pũténè ku ciètè, kè benitibè di yete. ⁵ Duónnè dimáa Kuyie nke múnkee naá nyetákperè kè kù di maánè ku ciètè, kè di ntú Kuyie nkuu niùbè bèè dò mpáíi ke pĩ mmutómmú kù dó mù. ⁶ Ti wàrimu ke tú: N tãatè ditásàari ndi

ke dou nSiyáa kè di tu dipũũ,

wèè di tá dèmarè báa ò nampe.

⁷ De kó ditári tu dindi bèè di tá di kó disánni ndi. Bèè di yete ti wàrimu be kpéi nke tú:

Bemaribè dootóo dii tári,

dii naá ndipũũ kó ditári mómmønni.

⁸ Titeti wàrimu ke tú:

Weè tu ditári bè yó mbétíri di,

dipèri dii yó mbè buò

bè í tá mèè kpéi nho kpeti.

Bèè yete o kpeti bè yó nduomu, Kuyie nkuu me nyè.

⁹ Dindi biè di tú Kuyie ntãatè bèmbè, Okpàati kó ikuó niùbè, kubotí kùu cáá, kubotí Kuyie ndontè kù. Kù di tãatè ke di dènneni dibìlìnni, ke di tanné ku kó kuwenniku dièkù kè di bo nàké mutómmú diemù kù pĩ mmu mmu di kpéi. ¹⁰ Di do í tú Kuyie nkobe, di mmønni ke di ciè.

Kirisi kobe borime bo ndómmè

¹¹ N kobe n dó bè, di pòónimu ke tú bepòòbè ketenké kie ìnkè, deè te kè n di tiè nke tú: Di yóu meyèmmè mèè dó meyei, mè màunè di wènni ndi dii dó Kuyie. ¹² Di borime nwenni, bèè í tũ nKuyie nkè bè di sáa mbèe yà mè wennimè, ke déúkunnè Kuyie nyètiri ku beénti yiè.

¹³ Di dó mèè kpéi nti Yiè, nyíennè bèè baké be kpeti, okpàati dièwè ¹⁴ nè o kó betũmbè, ò kànnè bè kè bè tiè mbèè càari, ke santi bèè dòòri mesàa. ¹⁵ Kuyie ndó di ndòori mesàa mme, bèè í kù tũ nkè bè báa pétè timati ke di wátí. ¹⁶ Kirisi di dènnemu ikuó mieke, bè né í yè ndi ndòori meyei di yè mèè kpéi nyikuó mieke. Di borime nwenni kè di dòori Kuyie ndómè. ¹⁷ Di báa senkèri òmòu, ndónè Kirisi kobe bemou, kéndé Kuyie, ke yíé nhokpàati kpeti.

Kirisi fèütémè kè ti dò nkéfüütè

¹⁸ Dindi betómbè nyíennè bèè di ni be kpeti ke bè dé, kè bè wenni yoo bè yóu. ¹⁹ Kuyie mbo di dòò mesàa nkè bè di fèũnko kè di mi ndi dó mèè kpéi nke yie nKuyie nkpeti. ²⁰ Kàa dòò meyei nke fèũri dè í mæke diyètiri mari, kàa me ndòò mesàa nkè fèũri ke mi, dè tu Kuyie nkó mesàa mme. ²¹ Kuyie ndi yu deè kpéi. Kirisi fèütému di kpéi nkè di dò nkétũnnè o ce kéfèütè. ²² Wè í dòò meyei mmamè, ò me nyí nàké siyáábisi nè ò bomè. ²³ Kè bè nhò sáá, mbá wè í téninniko, koò fèũnko koò cièké, ke ánnè demou Kuyie nkùu bekù weti weti ku nùtè mieke. ²⁴ Weè coute ti yei nke to, kè bè ò baaké kudapáati kè ti bo kù meyei mbiéké kénfòu mufómmu Kuyie ndó mù. Bè we nkòute kè ti meté. ²⁵ Bè we nkòute kè Kuyie nti deetè. Di do dò ntipièti tii feti tinti, di mmønni ke wète di cènti wèè báa di wèrè o borè.

3

Benitipòbè nè be daabè bè dò nkéndómmè

¹ Dindi benitipòbè di nyíé ndi daabè kpeti deè pēētè di bo mbè náammè Kuyie nnáahti. Kè bèmbè be mieke í tũ nKuyie, di borime nte kè bèe kù tũnnè. ² Ke yé bè yóó yamè di borime wennimè kè di bè dé. ³ Di bá nsári ke pãati tiyuti ke do ntiyãati iditkperi kpeti, yetootãre iditkperi kpeye, ke bo benke dimáa. ⁴ Di wenniku ntú kùu bo di mieke kùu í ceeri, di yèmmè nwenni ke boo, Kuyie ndó kuù wenniku botí. ⁵ Dimønni kó benitipòbè bèè do duó be máa Kuyie nké nkù báa bè do me ndò nke yíé mbè daabè kpeti. ⁶ Saraa do me ndò ke yu o dou Abarahammu ke tú o yiè. Kè di dòori memme di bo ntú o bí kè bá nyièkù timati.

⁷ Díndi benitidaabè kè dí mpí ndi pobè mesàà nke yé di wērímú pēētémè be kōmu, ké mbè dé ke yé di yóo wēnnémè ke pété mufōmmu mùù bo sáà. Kè di dōori memme dēmarè báá díttinnè di báammu.

A bo ndōorimè mesàà mbá kè bè da fēũnko

⁸ Nwēĩnè meyēmmè mēmáá, dinúù dimáá kēmmōke ditabè kó mesémmè, ke dō ditabè ke dō nteçtētè tēmáá kōbe. Kēndōori mesàà nke kēkũnko dimáá. ⁹ Di bá nfōku ditabè meyei, kè bè da sáá nha báá tēnnè, a petĩnke mō Kuyie nkó mesàà mme be kpéi. Kuyie ndó di mme ndōori kè kù di dāò mesàà. ¹⁰ Tĩ wārimu ke tú:

Wèè dō kēmbō kè dè ò naati,
wèe yóu tináanyeiti nè siyáábisi.

¹¹ Kè yóu meyei kēndōori mesàà,
kényetúróo ke dō kēnnaatinè benitibè bēmōu.

¹² Kè yé Kuyie nyémè
bèè dōdri kù dómè be kpéi nke,
ke cōú be kó mubáammu,
ke búútĩ bèè dōdri meyei mbe kōmu.

¹³ Kè di dōori mesàà nwe mbo di dāò meyei? ¹⁴ Bá kè bè di fēũnko di dōori mēè kpéi mmesàà ndi bá nyíèkù òmōu, kè di kōmbùòtì duò. Dè ndi naati. ¹⁵ Ndénè Kirisi di Yiè, kòò mōu di beke o kó kuce kpeti dí ò nàké diyōōnni ke báá ò sēnkèrì. ¹⁶ Ndōorinè mesàà nke bá nyíèkù, kè ifeii pĩ mbèè di wátiri ke di sáá, ke yé bè í yóo yàmè di dāò mēè yei. ¹⁷ Kāa dōdri mesàà nkè Kuyie ndó a fēūtè, dè wennimu ke pēētè a bo dāòmè meyei nkéfēūtè. ¹⁸ Kirisi fēūtému ti yei nkpéi, wenwe wèè kpa meyei nke duò nhomáá kuce mēmáá kè bè ò kùò, ò me ntúmè onitì kòò ku, ke yānté ke yé ò tumè Kuyie, ke bo ti niitè Kuyie mborè. ¹⁹ Ò ku dii mōnni kénákému Kuyie nnáahtì beçírìbè bèè kpeti. ²⁰ Bèè do yete bēmbe Kuyie nkpeti, Nōwee baakù dii mōnni bátóó kè Kuyie mmi nke bè báa. Benitibè bēni, bēè maa do ta bátóó mieke kényenténè menie. ²¹ Dè kó menie ndo dōnnè batémumu nwe bè di áà wè kòò di deeri, bè òò í nyóò ánnè onitì batémumu ke bo súté o kōnti kó meyōò, dè benkú Kuyie nhútè mēmme o yei nkòò wenke. Kuyie mbo na ké mè dāò ke yé Kirisi kumè ke yānté. ²² Di mōnni Yesu dēke kēĩnkè nke ke kari Kuyie mbakù yóu ke baké Kuyie ntōrè yēmōu nè kēĩnkè kó bekperibè kè bè ò dé.

4

A bo yóumè meyei nkédāò Kuyie ndómè

¹ Kirisi fēūtému! Nyénè ke dō ndi múnke yóo fēūtè, ke yé wèè fēũrì ò yóumè meyei. ² Dè te kè ti dō nkēndōori Kuyie ndómè ti we yèè kpaá ye mieke kényóu timōmmāmbe ti dómè. ³ Di do í tũ ndii mōnni Kuyie nke dōori di dómè mme, ke dōutinè ditabè, ke tú tinaayáàti, ke áà yedikētontébaa ke feu iwūò yebókè dèè tu meyei ndiemè. ⁴ Di mōnni ke dè yóu, nè bè di do wē nke dōori meyei kè dè bè di, kè bè di sáá nke di senku. ⁵ Kuyie nkùù yóo bekénè befōùbè nè beçírìbè kù yóo bè yietimu be dōorimè dōmmè. ⁶ Dè te kè Kirisi nàké Tináaṣsàati beçírìbè, kè Kuyie mbo bè bekénè kè bēè pété mufōmmu kù duò mmù.

Kuyie nti duōmmè ti tōmmú ti tōmmú

⁷ Kutenkù autè ke bo deēmu, ncìnnè, ke nyé ke báá nKuyie. ⁸ Dēmarè ketirè tu: Di bo ndómè ditabè, ke yé medókùmmè daatimè meyei mmesũkùmmè. ⁹ Ncōúnè Kirisi kōbe di cēi nè diwèi. ¹⁰ Kuyie mpāmu bá wè dipānni, di nyè pĩnnè mutōmmú kè dè wenni, ke teennè ditabè. ¹¹ Kuyie nduò nwè kòò bo nnáá nku náahtì, wè nti náá mbetabè, kè kù duò nwè kòò bo nteennè betabè wè mbè teennè o wērímú mumōu Kuyie nhò duò mmù. Kè Kuyie nyètiri deuke Yesu Kirisi kpéi nwèè dēu ke kpeñni sáá. Kè dè mme ndò.

A bo nfēũrìmè Kirisi kpéi nkè dè da naati

¹² N kōbe n dō bè, kè di fēũrì mediè ndè báá di di, kè di yèmmè ndò ndēmarè cànnè. ¹³ Dè petĩnke ndi naati Kirisi fēūtémè kè di múnke fēũrì, kòò bo wētení kè di yà ò deumè kè diwèi di pĩ. ¹⁴ Kè bè di sáá ndi tú mēè kpéi nKirisi kōbe dè ndi naati ke yé Muyaánsààmù kó muwērímú diemù di bonémè. ¹⁵ Nyénè kè bè bá nfēũnko òmōu ke tú ò kùò onitì, yoo ò yùúkú, yoo ò dāò meyei nyoo ò ta otòu kpeti mieke. ¹⁶ Kòò mōu fēũrì ò tu mēè kpéi nKirisi kou, ifeii bá nhò bo, ò petĩnke sante Kuyie nhò tu mēè kpéi nKirisi kou.

¹⁷ Kuyie mbeénti tũókemu kè kù keténè ku kōbe. Kè Kuyie nketé ke bekùnè tĩnti ku kōbe dè né bo ndōmmè bèè kù yete? ¹⁸ Bèè dōdri Kuyie ndómè kè bè fēūtè ke né na ke cooté, benitiyeibe

nè benitidənnibè bo yīme kécooté? ¹⁹ Bèè dǝ̀ri Kuyie ndómè ke fǝ̀uri bè nsəké ke dǝ̀ri mesàà nke duó mbemáà Kuyie nkùù bè dǝ̀, kù bēi ntì í ceeri, kù béimmu ke tú kù í yóó bè yóu.

5

Ti bo ndakemè Kuyie nkəbe kpéi

¹ Di mmǝ̀nni n náánnè dímbè bewedəunkótibè, m múnke we ntú ke yà Kirisi fǝ̀utémè, ke yóó ò wǝ̀nnénè o kpeti mieke. ² Ndakenè Kuyie nkəbe kù di duó mbè kpéi nké mbè pī mmesàà nnè di yǝ̀mmè mǝ̀mou, dè bá ntú nè muwǝ̀rimú yoo di dǝ̀ idíítí, dí mpí ndi dǝ̀ mǝ̀ kpéi nKuyie. ³ Di bá ndó kémbaké Kuyie ndi duó mbè, dí ntú bè yó nwúó mbèè kó mǝ̀borime ke tū. ⁴ Kòo cǝ̀nti diǝ̀wè tùðkení dii yìè wèè di cú ticuuti tikpeti tii yó mbo sǝ̀.

⁵ Díndi bebémbe, nyiénè bekótibè kpeti. Dimou kè di nkénkùnkò dimáà. Ti wǝ̀rimu ke tú: Kuyie nyetírí sifei yembè ke dǝ̀ri mesàà mbèè kékùnkò bəmáà. ⁶ Kékùnnè dimáà Kuyie nkperikù ìikè, kè ku mǝ̀nni tùðke kù di déúkùnnè. ⁷ Duónnè ku di yentotí imou, ke yé kù dàkemè di kpéi.

⁸ Nyénè kéndake, di kpantídǝ̀ntou dibə̀ firimu diciriciri kǝ̀me, ke ùntí ke wanti di bo pī nwè. ⁹ Nfíikúnè tei tei Kuyie nkó kucé kébaao dibə̀. Nyénè ke dǝ̀ ndi kəbe bèè bo tipítí timou bè múnke fǝ̀uri mǝ̀ botí. ¹⁰ Di yóó fǝ̀utému yemǝ̀rè sǝ̀mpó mieke. Kuyie nkùù dǝ̀ri mesàà nke di yu kè di bo wǝ̀nnénè Kirisi kǝ̀mbo ku kpeti mieke sǝ̀, kè kù di wénkùnnè páíí, ke di kpénkùnnè, ke di fíi ndipūù kperi ìnkè. ¹¹ Kuù kpeñni sǝ̀. Kè dè mǝ̀ ndò.

Mucaummu

¹² Ti kou Sidifǝ̀ weè n teennè kè ti wǝ̀ri di mpátiri kè m bo di náké ke tú Kuyie ndi dǝ̀mmu mesàà nweti weti ke yáúkùnnè di kǝ̀nti kè di nfíikú tei kù kó kucé mieke.

¹³ Kirisi kəbe Kuyie ntǝ̀até bè kè bè bo Odømmu nè n kóo dapàà mMariki, bè di dǝ̀unko.

¹⁴ Díndi Kirisi kəbe, ndǝ̀nnè ditə̀bè nè diwèi.

Díndi Kirisi kəbe kunaatí ndi bonè dimou.

Pieri wàri dùi pátíri dérí Di mpátíri tò tìi náàntì

Pieri do wàri o pátíri dérí Kirisi kabe bemau ndi bá kè bè bo kùù píkù. Ò do bè wàri ke bo bè nàkémù kè bè ndake kébaao bèè tiè nyiyáàbìsítíé nkè í cààri benìtìbè ke bè tannìnkò meyei mmieke.

Pieri do ðàke yíkù tìi ìnkè tìi tú: Kirisi í ɔ́tí ò bo wētenímè. Kè Pieri nàké de yembè ke tú, kè Kirisi ɔ́tí ò í dómè mme kòò mǎu feti, ò dǎ timǎu ti bantémù kéceete ke yóu ti yei.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Mudǎummu 1:1-2
2. Kirisi kou kó mufòmму dò nkéndòmme 1:3-21
3. Pieri tumè bè ndake iyáàbìsítíé nyembè kpéí 2:1-22
4. Pieri nàkémè Kirisi kó muwētímù nè Kuyie nkó diyìé de kpéí 3

Mudǎummu

¹ Mí nSimǎo Pieri m pǐ nYesu Kirisi kó mutǎmmù mmu ke tú o kó ditǎnnì. Míi wàri di mpátíri dǐndi bèè tá Kuyie nti kù tá mèè botí. Kuyie nnè Yesu Kirisi Odeetiwè bè wetímù deè te kè bè di duó mmetákùmmè kè mè dònnè ti kǎmè. ² Kuyie ndi teennè ké di dǎo mesàà mmedìè nké di duó ndiwèl, di kù yǐtè mèè kpéí nnè ti Yìè nYesu Kirisi.

Kuyie nti tǎatémè ke ti yu

³ Kuyie nnè ku wērímu mieke kù ti duómmu dè ti békú dèè kó dimàà kè ti bo nfòù ke kù sánti. Kuù te kè ti yǐtè wèè ti yu, kè ti bo ò toténè o kó tikpeti nè o kó mesàà. ⁴ Nè deè mieke nke Kuyie nti dǎunnémè yenǎ yedieyè yesàayè kè dè bo yie nkè ti pètè kù yè nkù yóó ti dǎo dè kè ti na kéyenténè kute nkù kuù nkó meyei mmèè mòke medákùmmè mèè kǎu, kédonténè Kuyie. ⁵ Nè de kpéí nyetenko kéyíé meborime sààmè di tákùmmè ìnkè, kéyíé meyǐtímè di borime sààmè ìnkè, ⁶ kénno nke pǐi ndimàà kè dèe yíénè di yǐtímè ìnkè, kè di nǎ nke pǐi ndimàà di yetoo kémǎote mawéérímè, kéyíé Kuyie nkó disǎnni mawéérímè ìnkè, ⁷ kéyetoo kéndó Kirisi kabe kémǎote medákùmmè. ⁸ Kè di mòke dende kó dimàà ke dè yéútí dè bo nte kè di tǎmmù ndéúú kè di ðàke yǐtè ti Yìè Yesu Kirisi. ⁹ Wèè í mòke dende ò tu kuyǔònkù nku, wè í wúó, ke í kpaá yé Kuyie nhò òútémè o yei.

¹⁰ Yetenko ketaunnè dimàà weti weti Kuyie nkùù di tǎatè ke di yu. Kè di dǎori memme di bo na kétuake kumǎnku. ¹¹ Kè Kuyie ndi kpetè dibòri mesàà nkè di ta ti Yìè nYesu Odeetiwè kpáatíyuu mieke, dǐi yó mbo sǎa.

¹² Deè te kè n dǎ kè ndi denni de kó tináàntì sǎa bá nè di me ndiè nke ti yémè kè di ðàke fífkú timómmǎnti di tá ti mieke. ¹³ Kè n kpaá fòù, n dǎ kè ndi dennimu de kó tináàntì kè di báa yè nkéduó. ¹⁴ Ti Yìè nYesu Kirisi n nàkémù ke tú m mǎnni tǔòke. ¹⁵ Deè te kè n yetíróo ke baa ti ndi náa nke bo kù kè di nkpaá ke ti yé.

Kuyie mpǎānǎàntì náambè nàké ti tumè timómmǎnti

¹⁶ Ti náa ntìi náàntì ke di benkú ti Yìè nYesu Kirisi wētínímè nè muwērímu í tú pètèmpè benìtìbè keú wè nè mecii. Ti yǎmu nè ti nuò nhò kpeñnìmmè. ¹⁷ Ti do bomu ditásàari ìnkè kè ti cice Kuyie nhò sǎnte kóò déúkùnnè nè ku kpeti diétì mieke kóò béinnè ke dǎ: Yie nwèè tú m bire kè nh ò dǎ mesàà koò tá mediè. ¹⁸ Ti do ò bonè ditásàari ìnkè nke kékeè de kó metammè.

¹⁹ Deè te kè ti yie nke dò Kuyie mpǎānǎàntì náambè do nàké ti yóó dǎo. Di dò nkè ti yiemmu, tìi dò nfitíré dèè mí keyènkè ke wenté, kè tekúnwentéwàtè yènní ke mǐtè di yèmmè mieke.

²⁰ Nyénè kè dò nKuyie mpǎānǎàntì náàntò mǎu í nàké timatì tìi tu o kpeti. ²¹ Onìti báa na nè omáà kénáké Kuyie mpǎānǎàntì, Muyaánsáàmù muù do bè bonè kè bè nnáa nKuyie mbè duó ntì kè bè bo nàké benìtìbè.

2

Iyáàbìsítíé nyembè kó tináàntì

¹ Benìtìbè do bomu bèè tu bemáa Kuyie mpǎānǎàntì náambè ke sou. Meè botí nku benìtìbè buotémè di cuokè ke náa mbenìtìbè tìi í tú Kuyie nkpeti ke bè sou ke yete ti Yìè nwèè bè deetè o kpeti ke feti kè Kuyie nyóó bè kùo mecāa. ² Kusǔkù bo tǔnnè be borime kè bè ndoutinè betabè kè dè nte kè benìtìbè senkèri Kuyie nkó kuce kùu tu timómmǎnti kǎku. ³ Bè yó ndi sou nke dǎ idífti nyi, Kuyie mme nyóó bè kpetinnémù bǎmbà.

⁴ Kuyie nyí yóu ku tǝrè yèè yete ku kpeti, kù yè tanné difǝtǝri cǝmpuri ndi dibilinní mieke ke baanè tibeénti yiè. ⁵ Kuyie ndo í yóu Nǝwee kó dimǝnni kǝbe. Kù do cǝúnní fetaafe nfe kè fèe kuo benitiyeibe, kényóu Nǝwee nè o cǝtè kǝbe beyiekè. Nǝwee do nakému benitibè ke dǝ bèe dǝǝ Kuyie ndómè. ⁶ Kuyie ndo cǝu nSodǝmmu nè Komǝǝ kè benitibèe kú páíí, kè dè benkú kù yóó kpetinnémè mme benitiyeibe, ⁷ kédeetè Dǝti onitisǝu wèè yèmmè do caari nè bè dǝǝri mèè yei. ⁸ O do tú onitisǝu nwe ke bo bè cuokè ke wúó mbè dǝǝri mèè yei nke yo be náanyeiti kòo yèmmè càari. ⁹ Kuyie nyému kù yóó deetè mèè botí ku kǝbe bèè fèùri, ke yé kù yóó kpetinné mèè boti benitiyeibe ku beénti yiè. ¹⁰ Kù dǝke yóó kpetinné bèè dǝǝri bǝmbe meyei mbe yèmmè dómè ke kù sènkù.

Iyǝabisitié nyembè, n di náá mbèè kpéí mmǝke yekǝmbò nye nè sifei, bè í dé kéínkè kó bekperibè ke bè sǝá. ¹¹ Bá Kuyie ntǝrè yèè kpeñni ke bè pèetè, yè í dàátí ke bo sǝá nkeínkè kó bekperibè Kuyie mborè ke dǝ bè cààrè. ¹² De kó benitibè í yé bè dǝǝri dè, bè dǝ nyiwúǝ nyi ìí pèí kè bè píí nke kǝu. Bè sǝá mbè í yé dènde kè Kuyie nyóó bè kù iwúǝ tǝmè. ¹³ Bè dǝǝ mèè yei nKuyie nyóó me mbè yietí. Bè dǝǝri meyei mbè dómè mme kuyie ncuokè, kè ǝ mbo di yo ndè kè dè dǝ nyisíé ke di sǝnkunko, kè dè bè naatinè bè dǝǝri mèè yei. ¹⁴ Kè dǝ benitipòbè mǝá ke dǝǝri meyei nsǝá ke buǝ mbèè í kpeñni Kuyie nkó kuce, ke duǝ mbè yèmmè idíítí ke yé bè ǝmmè ke í péu. Kuyie nyóó bè bǝntému kusínkù. ¹⁵ Bè yóu kuce sǝákù nku ke tǝ mmeyei nkǝku. Badammu Bǝǝ birè do tǝ nkù kéndǝǝri meyei nke dǝ idíítí. ¹⁶ Kè Kuyie nhò kpannè o tookperí kpéí nkè sǝmmarímú ò dèke wèe béi nhoniti kǝme, kóo pèité ò dǝ kédoǝ mèè yei nkpéí.

¹⁷ De kó benitibè dǝ nsibií sǝi kǝú sǝnsi, ke dǝ nyewetè kuyaakù tǝu yè. Kuyie mbo bè kpetinné difǝtǝri cǝmpuri dibilinní mieke. ¹⁸ Bè náante sifei kó tǝnáǝhti ntí nè tiyeinnáǝhti, ke sou mbenitibè nè mufǝmmu yeimu, ke yǝú mbèè bo ke yetíní bèè feti be mieke. ¹⁹ Ke bè náá nke tú bèè yè tidaatí mieke, ke né tú bǝmǝmmambè meyei nkó tidaatí, kè mè yóó bè kùǝ ke yé dèè nǝ nhoniti deè ò bakémè. ²⁰ Kòo niti cǝuté ti Yiè nYesu Kirisi Odeetiwè ke yóu kutenkù kó meborime ke wètè ke mè tǝnnè, o borime ǝǝ sǝntemu képèetè ò sòò í tǝ nKuyie nkè mè dǝmmè. ²¹ Kòo do í yǝítè kuce sǝákù dè na ntǝú képèetè ò bo kù yǝítémè kéwètè kè kù yete, kéyetè Kuyie ntié nsǝàyi bè ò tié nyi. ²² Dikotinùu marí náá ntí ke tǝ: Tǝmǝtè tǝ ke wètè ke yo ntè tǝ dè, kè defǝnkùrè wúo ke wètè ke muàti mesǝmmè. Tii ò tǝùke.

3

Ti Yiè nYesu yó nwetini kè dè ndómmè

¹ N kǝbe n dǝ bè, n di wǝri di mpátírí déríndi ke dǝ kényíé di dentemu kè di ndake di kèè ti Kuyie nkó kuce mieke ti kpéí. ² Dentenèní Kuyie mpǝánǝǝhti náǝmbè do naké ti nè ti Yiè nYesu Kirisi Odeetiwè duǝ nyii tié nkòo tǝrè ì ndi tǝu. ³ Di nyé ke dǝ nyewe sǝnye benitibè bo buoté kéndǝǝri bè dómè ke di daú ke tǝ: ⁴ Yesu yé nhò wétini, yé we? Ti yembè do bomu ke ku, nè Kuyie ndǝǝmè ketenkè demǝu dè í cèetè. ⁵ Bè í yóó yie nKuyie nkuu béímmè kè ketenkè nè kéínkè kè dè buoté, kè kuú yíé kébéí nkè menie mbàte ke cǝírné nè ketenkè. ⁶ Meè nie ndo wètè képié nketenkè kékuo benitibè. ⁷ Meè botí nku kù yóó béímmè kéínkè nè ketenkè kè dèe cǝuté, kè kúu bekénè benitiyeibe kè bè kpetinné.

⁸ N kǝbe nyénè ke dǝ nti Yiè mborè yebie ntekǝupítè (1000) dǝ ndiyiè dimǝá ndi kè diyie dimǝá dǝ nyebie ntekǝupítè. ⁹ Ti Yiè nyí ǝatí, ò bo dǝǝmè ò béi ntí, benitibè bèè yèmmè mè dǝ, nhò í dǝ òmǝu feti, ò mirǝmu ke dǝ bá wè wèe ceete ke yóu meyei.

¹⁰ Ti Yiè nyóó wéténí oyúókù kǝme mme. De yie kè kéínkèe uutè mediè nképèetóo kè muháá ncǝuté siwǝá nè ketenkè nè ke kperè demǝu. ¹¹ Demǝu kè dè yóó cǝuté mǝmmè, di tǝ ndò nkéceete di borime mme kéndǝǝri Kuyie ndómè. ¹² Mpínnè ku tǝmmú nè di yèmmè mǝmǝu kè dè kó diyieè cǝrike kétuakéní, kè muháá ncǝuté kéínkè kperè kè dèe yiete. ¹³ Ti baa kéínkè pǝnkè nke nè ketenkè pǝnkè, Kuyie nti dǝúnnè dèè kpéí ndinúu, meyei nyí yó mbo dè bá wè ò yó ndǝǝri dè Kuyie ndómè.

¹⁴ N kǝbe n dǝ bè, yetenke kéndò mpáíí ke kpa meyei, kéntaunè Kuyie, kémbaa de kó diyie. ¹⁵ Nyénè kè dǝ nkè ti Yiè nyí wéténí mǝcǝá nhò mimmu ke dǝ kè di deetè. Kuyie nduǝmmu mǝciú ntí tebite Pǝari kòo ti ndi wǝri. ¹⁶ Kè ti bo o páte mieke, kè timati yóu, bèè í banté nè bèè í kpenke, kè bè cèèri ti tǝ mu bè ǝmmè Kuyie nnǝǝhti tǝti, bè ce mbǝmǝá ndi Kuyie mbeénti.

¹⁷ N kǝbe n ti ndi nakému, nyénè kè benitiyeibe báá di souté kè di yóu di fííkú nkùu ce mieke. ¹⁸ Nsǝkénè ke kótírí Kuyie nkó kuce mieke, ke dǝke yǝítè ti Yiè nYesu Kirisi Odeetiwè, kòo yetíri ndeu sǝá. Kè dè mmè ndò.

Isāā wàri dīi pátíri ketirì Di mpátíri tɔ̀ tìi náànti

Isāā wèè wàri tináaṣààtì kó dipátíri wèè wàri dīi. Ò wàri de kó dipátíri ke bo teennè Kirisi kabɛ mbe kɛ bɛ mmɔkɛnɛ Kuyie mmetaummɛ sààmɛ, kɛ múnkɛ ntaunnɛ betɔ̀bɛ kɛ dɛ wɛnni. Isāā náànti miekɛ ò íkú dīi tanyuu tú a bo ndómɛ a kou tɔ̀. Kɛ Isāā dɔ̀ kɛ wèè yete, kɛ tú Yesu í tú Kirisi Kuyie ntáátɛ wè, dɛ yiɛ ntɔ̀tɛ metaummɛ mmɛ nɛ Kuyie nkɛ mɛ tɔ̀tɛ wenwe nɛ benitibɛ. Tí fòmму dò nkénwennimu kɛ tí ntú kuwenniku kó ibí, dibiiṇni báa na kénkákɛnɛ kuwenniku.

Di mpátíri náànti duɔ̀ kɛ dòmmɛ

1. Yesu bɛ yu wè kɛ tú Tináaṣànti tìi duɔ̀ mmufòmму 1:1-4
2. Tí bo nfòùmɛ kuwenniku miekɛ 1:5-2:17
3. Kirisi kpantídɛntɔ̀ 2:18-29
4. Meborime mèè benkú ti túmɛ Kuyie mbí 3
5. Tí bo mbaatimɛ dɛɛ tu mɛyɛtímɛ nɛ dɛɛ tu timómmɔnti 4:1-6
6. Wèè dɔ̀ ò ɔ̀ ndómɛ 4:7-21
7. Tí bo yiemɛ Yesu dɛɛ bo nte kɛ ti na mɛyɛi 5:1-21

Bɛ tu wè Tináaṣànti

¹ Meketimɛ mɔ̀nni kɛ bɛ tu wè tináaṣànti kòò bomu, kɛ Kuyie nhò duɔ̀nni kɛ ti ò yà, kɛ kèè ò náámmɛ, kòò káákɛ, wèè duɔ̀ mufòmму. ² Ò kòtɛnímu kɛ ti ò yà, wèè duɔ̀ mmufòmму. Dɛɛ te kɛ ti di náá nke tú ti yà Odeɛtiwè, wèè tu mufòmму mùù bo sáá, ò do bo ti cice Kuyie mborɛ ndɛ kɛ kòtɛní. ³ Tí yà dɛ nɛ ti kèè ti o borɛ ti mɛnkɛ ti ndi náá, nkɛ di bo ti wɛnnɛnɛ kɛ tí ntaunɛ ti cice Kuyie nnɛ ku Birɛ Yesu Kirisi. ⁴ Tí di wàri de kó tináaṣànti kɛ ti wèi dīi bo piɛ.

Kuyie ntumɛ kuwenniku

⁵ Ntɛnɛ tináaṣànti ti kèè ti Yesu borɛ kɛ ti ndi náá, Kuyie ntú kuwenniku nku dibiiṇni í bo ku borɛ. ⁶ Kɛ ti yɛ nti kù taunɛ kɛ kpaá dibiiṇni miekɛ, ti sóú ntimáá ndi, ti í tú ntimómmɔnti. ⁷ Kɛ ti mɛ mbo kuwenniku miekɛ Kuyie mbomɛ kuwenniku, ti kù taunɛmu kɛ taunɛ titɔ̀bɛ kɛ ku Birɛ Yesu yíi nhau ti yɛi mmɛmɔ. ⁸ Kɛ ti tú ti í mɔkɛ mɛyɛi, nti sóú ntimáá ndi, ti í náá ntimómmɔnti. ⁹ Kɛ ti mɛ ndáa nti yɛi, nti bo na kɛ nyɛ weti weti kɛ dò nkù ti cíɛ nke ti wénkùnnɛ ti yɛi mmɛmɔ kɛ yɛ kù dɔ̀ɔ̀rimɛmu kù béi nti. ¹⁰ Kɛ ti tú ti í mɔkɛ mɛyɛi nti yu Kuyie nku siyáábisi yiɛ, ti í yie nku náànti.

2

Kirisi tumɛ wèè ti paati

¹ M bí n di wàri ti nnáaṣànti kɛ di bá ndɔ̀ri mɛyɛi mɛ, kòò mɔ̀ mɛ ndɔ̀ mɛyɛi nti makɛmu Yesu Kirisi, wèè yóó náké ti kpéi nKuyie mborɛ wenwe wèè kpa mɛyɛi. ² Wèè duɔ̀ nhomáá kɛ bɛ ò kùò ti yɛi nkpréi nkɛ Kuyie mbo ti cíɛ, dɛ í tú timáá, benitibɛ bɛmɔ ndi.

³ Kɛ ti yíé nKuyie ntannɔ̀ mɛmmɛ ti bo bantémɛ kɛ dò nti kù yɛ. ⁴ Kòò mɔ̀ tu ò yɛ Kuyie nkɛ nɛ í tú nku tannɔ̀ ò sóummu. ⁵ Wèè mɛ nyíé nKuyie nkpeti, wèè kù dɔ̀ mómumu, nɛ dɛndɛ ti bo bantémɛ kɛ dò nti kù taunnɛ. ⁶ Wèè yí ò taunnɛ Kuyie, nho borime ndò Kirisi kɔ̀mɛ do dòmmɛ.

Ikuɔ̀ pànyi kó tináaṣànti

⁷ N kabɛ n dɔ̀ bɛ, dɛ í tú ditannùù pànni ndi n di wàrimɛ, di di yému nɛ dimònni, bɛ di ndi náákɛmu. ⁸ Kɛ di nɛ tú dipànni, kɛ yɛ Kirisi wèè di nti benkɛmɛ nɛ ò borime miekɛ kɛ ti mɛ tú, ti yie ndii mɔ̀nni de kó ditannùù, dibiiṇni ɔ̀ɔ̀ pɛɛtɛmu kɛ kuwennikuu yènni.

⁹ Wèè yèmmɛ dò nhò bo kuwenniku miekɛ, kɛ nɛ níi nho kou tɔ̀ ò kpaá dibiiṇni miekɛ nkɛ. ¹⁰ Wèè dɔ̀ ò kou tɔ̀, wèè bo kuwenniku miekɛ, wè í yóó do. ¹¹ Wèè níi nho kou tɔ̀ ò bo dibiiṇni miekɛ nke, kɛ di ò yéikùnnɛ bá ò í yɛ ò kòri kɛ.

¹² M bí, n di wàri kɛ yɛ Kuyie ndi cíɛmmɛmu di yɛi nnɛ Yesu Kirisi kpéi. ¹³ Díndi bekótibɛ n ti ndi wàri kɛ yɛ di yíɛtɛmɛ weti weti Kirisi wèè do bo kɛ Kuyie mmu nyí dɔ̀ò kutenkù. Díndi bedapàmbɛ n di wàri di na mèè kpéi nkɛ oyeiwe.

Tí bá ndɔ̀ kutenkù nɛ ku kpɛɛ

¹⁴ Dīndi ibi n di wàri ke yé di yǐtémè ti cice. Dīndi bekótibè n di wàri ke yé di yǐtémè weti weti wèè do bo kè Kuyie mu nyí dǎò kutenkù. Dīndi bebémbe n di wàri, ke yé di yiemmmè Kuyie nnáànti kè ti pí nkè ti di kpénkùnne kè di na dibòò.

¹⁵ Bá ndónè kutenkù kuu nnè ku kperè. Kòo mǎu dǎ kutenkù ò í dǎ ti cice Kuyie. ¹⁶ Kutenkù yeiku kuu mmieke a bo ndómè kédǎò meyei nkó meyèmmè mèè bo, káa yà dè á ndè dǎ, kèmpǎti a mǎkemè. Kutenkù kperè í wènnè Kuyie nkperè. ¹⁷ Kutenkù pènkému nè ku kperè, benitibè wùò ndè, kè dè yáá. Wèè dǎòri Kuyie ndómè wèè yó nfòu sǎá.

Kirisi kpantidèntòu diwè kó tináànti

¹⁸ M bí, kutenkù auté ke bo deèmu, di kèèmu, bè tumè Kirisi kpantidèntòu dò nkékatení, Kirisi kpantidèntabè í sénní di mmǎnni. Deè te kè ti banté ke dò nkutenkù auté ke bo deè. ¹⁹ De kó benitibè do bo ti cuokè nke ke itè ke yé bè do í túmè ti kǎbe mǎmmǎmbè, kè bè do ntú ti kǎbe mǎmmǎmbè bè na nti kpaánèmu. Bè yèmu bá wè kòò banté ke dò mbè do í tú ti kǎbe.

²⁰ Dīndi me nyí bè dǎnnè, Kirisi di duómmu Muyaánsààmù kè di yé timómmǎnti. ²¹ N yí di wàri ke yé ndi í yé timómmǎnti, di ti yèmu ke bo na kébate timómmǎnti nè siyáábisi.

²² Siyáábisi yìè ntu we? Wèè yete wènwè ke yé nYesu í tú Kirisi, wèè tu Yesu kpantidèntòu, ke yé ò yetemè Kuyie nnè ku Birè. ²³ Wèè yete Kuyie mBirè ò yetemè Kuyie, kè wèè yie nKuyie mBirè ò yiemmu Kuyie.

²⁴ Deè te kè n tu nyiènnè bè di tié nyii tié mmekeitimè mǎnni. Memme di bo ntaunnèmè Kuyie nnè ku Birè sǎá. ²⁵ Kuyie mBirè ti nákému ke tú dè bo ti duó mmufòmму mùò bo sǎá.

²⁶ N di wàri de kó tináànti bèè di sou mbè kpéí nke. ²⁷ Kirisi di duómmu Muyaánsààmù kè mù bo di mieke, dè ténke í dò mbè di náké dèè wenni nè dèè sǐ, mmù di tiè nti tu timómmǎnti nti, mù í sou. Nyiènnè mù di tiè nti kè mmù taunè sǎá.

²⁸ M bí di ntaunnè ti Yìè, kòò nwētini bá di í yìèkù kè ifei di bo. ²⁹ Di yèmu ke dò nKirisi do dǎòri Kuyie ndómè, di dò nkényèmu ke dò nwèè dǎòri Kuyie ndómè, wèè tu Kuyie mBirè.

3

Kuyie mbí í dòmmè kéndǎòri meyei

¹ Wénténè ti cice Kuyie nti dǎ kè dè deu ke mamè, kè ti yu ke tú ku bí, kè ti mènke í tu. Bèè yete Kuyie mbè yóó ti yetemù, ke yé bè í yémè Kuyie. ² N kǎbe n dǎ bè, ti tú Kuyie mbí nyi di mmǎnni, ti né mu nyí yé weti weti ti yó ndómè, ti né yèmu ke dò nhò bo wètení dii yìè ti bo ò dǎnténè, ke yé ti yóó ò yámè ò dòmmè páíí. ³ Wèè bàa ke bo dontenè Kirisi, wè nwénkunko omáá páíí Kirisi dòmmè.

⁴ Wèè dǎòri meyei, nhò yete Kuyie nkuó nyi, ke yé meyei ntúmè a bo yeténémè Kuyie nkuó. ⁵ Di yèmu ke dò nKirisi í mǎke meyei nke kǎtení ke bo deite benitibè yei. ⁶ Wèè ò taunnè ò ǎǎ í nkpaá dǎòri meyei. Wèè me nkpaá dǎòri meyei nhò í ò yé, ò ketè ke í ò yà. ⁷ M bí, di báá yie nkòò mǎu di soutè, wèè dǎòri Kuyie ndómè wèè wenni ke dǎnnè ti Yìè nYesu. ⁸ Wèè kpaá dǎòri meyei nhò tu dibòò kou nwe. Ke yé dibòò dǎòrimè meyei mme nè di bomè. Kè Kuyie mBirè kǎtení ke bo paa ndibòò kó mutómmù.

⁹ Wèè tu Kuyie mbire ò ǎǎ í nkpaá dǎòri meyei nke yé Kuyie nkó meborime bomè ò mieke. ¹⁰ Nte dèè bàáti Kuyie mbí nè dibòò kpeyi. Wèè í dǎòri Kuyie ndómè, yoo ò í dǎ otǎu ò í tú Kuyie mbire.

Ti bo ndómè titabè

¹¹ Ti kèè ti mekeitimè tiì tu: Tí ndó titabè. ¹² Ti bá ndǎnnè Kayēē, wèè do tú dibòò kou, kékuo o nantè, ke né tè kùu ba nkpeí? Te tǎmmù wenni mèè kpéí nkòò kǎmu sǐ.

¹³ N kǎbe kè kutenkù kǎbe bèè yete Kuyie nkè bè di níí ndè báá di di. ¹⁴ Ti yèmu ke dò nti yé mukúú nkó kuce, ke ta mufòmму koku ti dǎ mèè kpéí ntitabè. Wèè í dǎ otǎu ò kpaá mukúú nkó kuce mieke nke. ¹⁵ Wèè níí nho kou tǎu ò tu onitikǎùti nwe, di yèmu ke dò nhonitikǎùti í yó nfòu sǎá. ¹⁶ Yesu duómmè omáá kè bè ò kùu ti kpéí ndèè benkú ò ti dǎ mè, ti múnke dò nkéduú ntímáa ndi titabè kpéí. ¹⁷ Kòò mǎu mǎke ò kperè, kòò tǎu kpa, kòò í dǎ kóò pǎ, ò báá na kéntú ò dǎ Kuyie. ¹⁸ M bí, ti bá ndó titabè nè ti nǎ máá, yóunè kè ti dǎòrimè mèè mbenkú ti dómè titabè.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke bá nyièkù

¹⁹ Memme ti bo bantémè ke dò nti dǎòri Kuyie ndómè ke bá nyièkù. ²⁰ Kè ti yèmmè me nti bekùnè, Kuyie mpèētèmu ti yèmmè, ke yé demǎu. ²¹ N kǎbe n dǎ bè kè ti yèmmè me nyí ti bekùnè, ti mǎkemù dikǎmbùs Kuyie mborè. ²² Kù ti pǎa nti kù mǎu dèè kó dimáa ti yie mmèè kpéí nke ku kpeti ke dǎòri kù dómè. ²³ Kuyie nti náké dii tannùu tu: Tí ntá ku Birè Yesu Kirisi

nwe, kéndós titòbè. ²⁴ Wèè yíé nKuyie ntannò, ò kù taunèmu kè kù ò tàunè. Muyaánsààmù Kuyie nti duós mmù muù ti náá nkù ti bonèmmè.

4

Ti bo mbeímè tìl tu Kuyie nkpeti nè tìl í tì tú

¹ N kòbe n dós bè di bá nyíé benitibè bəmou kpɛti, bèè tu bè náá nti bonní Kuyie mborè, di níí bè yàáké, kèyá kè bè náá nti bonní Muyaánsààmù borè, ke yé bəsükùbè soúmmèmu ke tú bè náá nKuyie nnáahti. ² Nte di bo yímè kébanté wèè náá Kuyie nkpeti. Wèè náá nweti weti Yesu Kirisi naámmè onitì, wèè náá nti bonní Muyaánsààmù borè. ³ Wèè mɛ nyí tì yie nhò mòke Yesu kpanitidéntòu kó meyèmmè mme. Bè di nàkèmu ò kpéí, kòò keté o tōmmù kutenkù mièke ke dèè.

⁴ M bí, Kuyie nkuù di te kè di na bèè sou nke tú bè náá nKuyie náahti, ke yé wèè di bonè ò kpɛnīmè ke pɛɛtè wèè bè bonè. ⁵ Bè tu kutenkù kòbe mbe, kè be náahti tu kutenkù kpɛti, kè kutenkù kòbe bè kèmmù. ⁶ Tínti tú Kuyie nkòbe mbe, wèè dós Kuyie nweè kèmmù ti kpɛti, wèè í yie nKuyie nwe í yóó yie nti náá nti, deñde ti bo bantémè bè náá nti tumè timómmənti, Muyaánsààmù nkpeti.

Kuyie nti dómè

⁷ N kòbe n dós bè, ti ndós titòbè ke yé Kuyie ntúmè mɛdókùmmè yie nwe. Wèè dós otòu wèè tu Kuyie mbire ke yé Kuyie. ⁸ Wèè í dós otòu, wè í yíɛtè Kuyie nke yé Kuyie ntúmè kùù dós kùnkù benitibè. ⁹ Kuyie mbenkè kù ti dómè, kù duónni mèmme ku Bire dèè bo demáa kutenkù mièke kè dè bo ti duós mmufòmmu. ¹⁰ Dɛɛ benkú kù ti dómè, dè í tú tì kù dós, kuù ti dós ke duónni ku Bire kè bè dè kùu ti yei nkpeí.

¹¹ N kòbe n dós bè kè Kuyie nti dós mèmme, ti múnke dò nkéndómu titòbè. ¹² Omòu í yà Kuyie mbiti, kè ti dós titòbè kù ti bonèmu ke te kè ti dós titòbè kù ti dós mɛɛ botí.

¹³ Kù ti duómmu ku Yáa ndeɛ te kè ti yé ke dò nti kù taunè kè kù ti bonè. ¹⁴ Ti yàmu Kuyie mBire, ke náá nke tú kù dè duónni kè dè bo dɛɛtè kutenkù. ¹⁵ Kòò mɔu náá nYesu tùmè Kuyie mBire, ò kù taunèmu kè kù ò bonè. ¹⁶ Ti bantému Kuyie nti dómè, ke kù yie.

Kuyie ndómu benitibè. Wèè mòke mɛdókùmmè wèè taunè Kuyie nkè kù ò bonè. ¹⁷ Nè ku ti kó mɛwɛnnímè kpéí nyó nte kè ti na kèmmòke mɛdókùmmè mómamme kè bá nyièkù. Kuyie mbeénti yiè, ke yé ti fòmmu dòmmè Yesu kómu do dòmmè. ¹⁸ Kàa dós otòu kufɔwáa nténke ɔɔ í nwè nda bonè. Wèè dós otòu mɛsàa kufɔwáa nhɔɔ yèmu, ke yé wèè yièkù ò yièkùmmè tibeénti nti.

¹⁹ Ti dós Kuyie nke yé kuù ketémè ke ti dós. ²⁰ Kòò mɔu tu ò dós Kuyie nke í dós o kou tòu, ò soúmmu. Ke yé wèè í dós o kou ò wùò nwè ò báa na kéndós Kuyie nwè í wùó nkù. ²¹ Yesu béimmu ke tú, kè wèè dós Kuyie nwè ndós o kou tòu.

5

Ti bo yíme kéna meyei

¹ Wèè yie nYesu Kirisi tumè Kuyie mBire de yiè ntu Kuyie mBire nde. Wèè dós ti cice Kuyie nwe ndós ku bí tɛl. ² Kè ti dós Kuyie nke tũ nku tannò ti bo de mbanté ti tùmè ku bí. ³ Kàa dós Kuyie nde ɔɔ í nda yóunè a bo ndəorimè ku tannò yèmmè. ⁴ Kuyie nkó ibí nɔmmu kutenkù metákùmmè mɛɛ ɔ nte kè ti na kutenkù. ⁵ We nhɔɔ na kutenkù kuu? Wèè tá wɛnwɛ ke dò nYesu tú Kuyie mBire.

Yesu mènke tùmè Kuyie mBire

⁶⁻⁷ Denennè bo dɛtáati ndi dèè ti náá nYesu tùmè Kuyie mBire. Kuyie ntammè bè do kèè mɛ bè ò áà dii mɔnni bátèmmù, nè tii do dɔɔ o kũũ mɔnni, nè Muyaánsààmù mmùu bo ti mièke mti náa nti. ⁸ Meniè nnè o kũũ nè Muyaánsààmù dè wɛrĩmu dè náa nti. ⁹ Kòò niti yà demarè ke béi, nti ɔɔ yiemmu. Kuyie mpɛɛtému onitì, ti dò nkéyiemmu kù béi nti ke yí Yesu tú ku Bire. ¹⁰ Wèè yie nKuyie mBire ò yie nKuyie mbéi nti nti, wèè mɛ nyí dè yie nhò yu Kuyie nku siyáábisi yiè, ke yé ò í yiemmmè kù béi nti ku Bire kpéí. ¹¹ Nte Kuyie nnàkè ti ke tú nè ku Bire borè nde kù ti duómmè mufòmmu mùu bo sàà. ¹² Wèè tá Kuyie mBire wèè yó nfòu sàà, wèè í dè tá ò bá nfòu sàà.

Wèè tá Kuyie mBire ò məkemu mufòmmu mùu bo sàà

¹³ N di wàri de kó tináahti, kè di bo nyé di mòke mèmme mufòmmu mùu bo sàà, dindi bèè tá Kuyie mBire. ¹⁴ Nte dèè te kè ti í yièkù, kè ti mɔɔ demarè Kuyie, kè dè tu ku kó mɛdókùmmè kù ɔɔ ti kéntému. ¹⁵ Kè ti yé ke dò nkù ti kèmmù, ti nyé ke dò kù ti duómmu ti kù mɔɔ dè.

¹⁶ Kòò mǎu yà otǎu kòò dǎǎri mǎyei mmèè dò nKuyie mbo ò cǐé nwèe bántè Kuyie nkè kùu ò cǐé. Mǎyei mmamè bomu Kuyie nyí cǐēnko mē n yí yē ndi mbáá Kuyie mmèè kpéí. ¹⁷ Mǎyei mēmǎu tú mǎyei mme, kè mēmamè né bo kè Kuyie mmè cǐēnko.

¹⁸ Ti yému ke dò nKuyie nte wè ǎǎ í nkpaá dǎǎri mǎyei, Kuyie nte wè tu wè, kù ǎ nhò bàamu dibǎd kè dì báá ò kǎáké.

¹⁹ Ti yému ke dò nKuyie nkuù ti te, kè dibǎd te kutenkù kuu nkǎbe bèè yete Kuyie nkpeti.

²⁰ Ti yému ke dò nKuyie mBire kǎtení ke ti teennè kè ti yǐété Kuyie nkumómmǎnku, ke kù taunè ku Bire Yesu Kiriisi kpéí, nweè tú Kuyie nkumómmǎnku, ke duò mufǎmmu mùù bo sǎá.

²¹ M bí mēntenè dimáá yebǎkè!

Isāā wàri dīi pátíri dérínni Di mpátíri tɔ̀ tìi náànti

Wèè wàri Isāā pátíri ketiri wèè wàri didéri, ke yu omáa ke tú: Okóti, ke wàri o pátíri onitipòkù mǎu Kuyie ntāāté wè kòo yètiri tu Kiriya, wenwe nè o bí. Bèmbè yèmmè dò nde kòo nitipòkù nè o bí dè benkú Kirisi kòbè tinni ndi nè di nitibè. O pátíri mieke kòò náa nKirisi kòbè ke tú bè nfòu timómmanti mieke kéndó betòbè, kéndake iyáàbìsítíe nyembè kpéi nke bá ncoú bè duó nyii tié nyeyi.

Dè kó dipátíri náànti duó ke dòmmè

1. Mudummu 1-3
2. Oniti a bo ndómè Kuyie nnè benitibè tóbè deè pēēté demou 4-6
3. Isāā bè caummè iyáàbìsítíe nkpeí 7-11
4. Isāā tùmè ò bo kotoo ké bè siéké nè mudummu sommu 12-13

Mudummu

¹ Mí nhokóti Isāā, mǎi da wàri fǎ nKiriya nè a bí, n di dómu mesàa. Dè né í tú m mǎa, bèè yie ntimómmanti bè múnke di dómu. ² Ke yé timómmanti bomè ti mieke ke yó mbo sǎa, òmǎu í yóó na ké ti dèite.

³ Ti cice Kuyie nnè Yesu Kirisi bè ti kuó mmesémmè ke ti dàò mesàa nke ti duó ndiwèi kè ti ndó titòbè mómmu.

Ti bo ndakemè itié nyeiyi yembè kpéi

⁴ Dè n naatimu n yàmè a bí mǎi yiemmmè timómmanti, ke dǎori ti cice Kuyie nyèmmè. ⁵ Fǎ nKiriya n da wàri ti í tú tipanti, ti yé tinti nè dimònni tii tu: Ti ndó titòbè. ⁶ Kè ti dǎ Kuyie nti yie nku tannò nye, kù ti nǎkému nè dimònni ke tú ti ndó titòbè.

⁷ Besòumbè bomu kutenkù mieke, bèè í yie nYesu Kirisi tùótémè tinitikǎnti, besòumbè mbe, Yesu kpantidèntòbè. ⁸ Yetenko kémpí ndi tómmú kètuake kumǎnku ke báa paà tiyeti.

⁹ Kòò mǎu yóu Kirisi tié nke yie nyimǎi, ò ténke í tǔ nKuyie. Wèè mǎ nyie nke í tǔ nweè taunè Kuyie nnè ku Biré. ¹⁰ Kòò mǎu kǎtení ke tǎ itié nteì, di báa ò cǎuté, di keté ke báa ò dǎu.

¹¹ Kè wèè ò dǎu mbè wènnému dè kó mutómmú yeimu.

¹² N kpaá mǎkemu tináànti péu n na ndi nǎké tì, n né í dǎ ké tì wàri. N dǎ kékotoomu kè ti kari ké tì nǎké kè dè nnaati.

¹³ Kirisi kòbè Kuyie ntāāté bè bèè bo die mbè da dǎunko.

Isāā wàri dī pátírí ditáánnì Dì mpátírí tó tūi nááàntì

Wèè wàri Isāā pátírí dèrì, wèè wàri ditáánnì, kè dī wàri Kírísí kàbè tīnnì kóo niùtì mǎu, kóo yetírì tu Kayuusi, kòò sántí ò teennèmè Kírísí kàbè, kè bè caú nke tú bè nyé onitì bè tu wè Diyotirèfu o kpéí.

Dì mpátírí nááàntì dúò kè dòmme

1. Ò sántímè Kayuusi 1-8
2. Diyotirèfu kó tefentè nè bè sântemè Demetiriyuusi 9-15

Bè sântemè Kayuusi

¹ Mí nhokótì Isāā, mǎi da wàri fǎ nKayuusi, n da dǎmu mesàà. ² N népo sǎu, n dǎ a kperè demǎu nkérì sǎi nwe, a kǎntì nnaati a kpeñnì mǎè botí Kuyie nkó kucè mièkè. ³ Tí kàbè tǔàkèní kè tì nàkè a tū mǎèè botí Kuyie nwetì wetì, kàa borimè wenni kè dè n narikemu mesàà. ⁴ Tímatì 55 í nni nnaríkè kè pǎètè m bo keèmè dǎndi m bí kè dī tū nKuyie nwetì wetì.

Kayuusi teennèmè Kírísí kàbè kè benkú ò dǎmè Kuyie

⁵ N népo sǎu, a tǎmmú wennimu Kírísí kàbè cuokè, kàa cǎú Kírísí kàbè bèè tu bepǎàbè. ⁶ Bè tì nàkèmu Kírísí kàbè mièkè a bè dǎò mǎè sǎà. Teennè bè Kuyie ndǎ mǎè botí kè bèè sǎoté bè cǎmmu. ⁷ Bè cǎntì kè náante Yesu kpetì ntì, bè í dǎ bèè í tū Kírísí kàbè bè mbè teénnè. ⁸ Tíntì Kírísí kàbè tū dǎ nké mbè teénnè, kè yé tì wǎrímè mutǎmmú kè pitírí Kuyie nnáàntì.

Diyotirèfu yóúmè

⁹ N wǎrimu tináàntì sǎmpǎ Kírísí kàbè bèè bo a cǎi, kè Diyotirèfu wèè dǎ kè nni kǎo yete n yé mmù. ¹⁰ M bo kǎtoó dīi yìè m bo da nàkè ò náantemè n kpéí nke n sǎá nke í cǎú bèè náante Kuyie nnáàntì, kè wǎtè kè paanko bèè dǎ kè mbè cǎú, kè betì bèè yete o kpetì Kírísí kàbè tīnnì mièkè.

¹¹ N népo sǎu, báá teetè bèè dǎàrì mǎyèi, ntū nkucè sǎàkù. Wèè dǎàrì mesàà nweè tu Kuyie nkou, wèè dǎàrì mǎyèi nwè í yé Kuyie.

¹² Demetiriyuusi yìè borimè wennimu, kè benitibè bǎmǎu ò sántí, kè tì múnkè ò sántí kàa yé tì náámmè mǎmmu.

Mucaummu

¹³ M mǎkemu tináàntì péu n na nda nàkè tì, nné í dǎ kè tì wǎri. ¹⁴ N dǎ kè da yǎmu yé nwe mièkè kè tì nàkè.

¹⁵ A népobè bèè bo dīè mbè da dǎunko.

Á dǎu nha cǎi kàbè bá wè kè dī mbo kè dè naati.

Sudi wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ t̀i náànti

Sudi wàri o pátíri Kirisi kɔ̀be bɛmɔ̀u ndi, o pátíri náànti dɔ̀nnɛ Pieri pátíri dɛ́rɪ kpeti nti, ke caú nKirisi kɔ̀be ke tú bè ndakɛ itíé nyeiyi yembɛ kpéi mbɛ̀ɛ̀ pítírí itíé nyeiyi tipítí tímɔ̀u. Kòo ntié nKirisi kɔ̀be ke tú bè ntɛ́i Kuyie nkó kuce mieke.

Di mpátíri náànti dúɔ̀ ke dɔ̀mmɛ̀

1. Mudummu 1-2
2. Itíé nyeiyi yembɛ̀ yóó dentenɛ̀ tɪ 3-16
3. Kirisi kɔ̀be bo nfiúkúmɛ̀ o kó kuce mieke 17-23
4. Ó duómme Kuyie ndisánni 24-25

Mudummu

¹ Mí nSudi Yesu Kirisi kóo tɔ̀nti, Isaku nantɛ̀, mú wàri ke di dɔ̀unko d́ndi Kuyie nti cice yu bɛ̀ ke bɛ̀ dɔ̀, kɛ̀ Yesu Kirisi di baa.

² Kuyie ndi kuɔ̀ mmɛ́sɛ́mmɛ̀, kɛ̀ di dúɔ̀ ndiwɛ̀i kɛ̀ di dɔ̀ke ndó ditɔ̀bɛ̀.

Beyibe pɪ mmùu tɔ̀mmú

³ N kɔ̀be n do dɔ̀mu nɛ̀ n yɛ́mmɛ̀ mɛ́mɔ̀u kɛ̀ di wàri Kuyie nti dɛ́erɪ mɛ̀ɛ̀ botí, ke śś ndɛ̀ dɔ̀ n di wàri ke yáúkúnne di kɔ̀nti, kɛ̀ di cómmú ke tɛ́i nKuyie nkó kuce mieke. ⁴ Kɛ̀ yé benitiyɛibe śrɪmɛ̀ ke tanni di cuokɛ̀, ke caári Kuyie nkó mesàà nnáànti ke bo na kéndàari bɛ̀ dómɛ̀, ke yete Yesu Kirisi. Weɛ̀ maà tɪ baké, weɛ̀ tɪ te. Tɪ wàrimu nɛ̀ dimɔ̀nni Kuyie nyóó bɛ̀ kpetinnɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí.

⁵ N dɔ̀ kɛ̀ di dente Kuyie ndo dɛ́tɛ̀ mɛ̀ɛ̀ botí nku Isidayɛɛ́ribe, bá di mɛ̀ nti yémɛ̀. Kù do bɛ̀ dɛ́nnɛmu bɛ́mɔ̀u Esibiti mieke, dɛ̀ kó difɔ̀nkúò kékua bɛ̀ yete ku kpeti. ⁶ Di nyé kɛ̀ dɔ̀ nKuyie ntɔ̀rɛ̀ yɛ̀ yete Kuyie nyɛ̀ dúɔ̀ mmùu tɔ̀mmú, kɛ̀ ité yɛ̀ do dɔ̀ nkémbo dɛ̀, Kuyie nyɛ̀ kpetinnɛ́mmu dibiiinni mieke ke baaɛ̀ ku beénti yíɛ̀. ⁷ N dɔ̀ kɛ́yíɛ̀ di dente Sodummu kɔ̀be nɛ̀ Komɔ̀ kɔ̀be nɛ̀ yehɛ́kɛ̀ yɛ̀ dɛ̀ tákɛ̀ bɛ̀ kperɛ̀ do dɔ̀mmɛ̀ mme. Bɛ̀ borime do í wenni, kéndɔ̀nnɛ Kuyie ntɔ̀rɛ̀ íyie, kɛ̀ benitidaabɛ̀ dɔ̀unɛ̀ betɔ̀bɛ̀, kɛ̀ benitipobɛ̀ dɔ̀unɛ̀ betɔ̀bɛ̀, kɛ̀ Kuyie mbɛ̀ cúu mmuháá. Tɪ dɔ̀ nké nti yému.

⁸ Dɛ̀ kó benitibɛ̀ bɛ̀ tanni di cuokɛ̀ bɛ̀ kperɛ̀ mɛ̀ ndò, kɛ̀ bɛ̀ yentotí tannínko mɛ́yɛi mieke kɛ̀ bɛ̀ śnkunko bɛ̀ kɔ̀nti, ke senku Kuyie nkó muwɛ́rimú ke sáá nkénkɛ̀ kó bekperíbɛ̀. ⁹ Bá Mɔ̀yiisi ku d̀i mɔ̀nni kɛ̀ Míseeri Kuyie ntɔ̀rɛ̀ dɛ́yɛ̀ kó dimari ndó kóo túoté nɛ̀ dibɔ̀ɔ̀ kɛ̀ bɛ̀ nkpa nho kpéi nhò í nyie ke di sáá, kɛ̀ di náké maà ke dɔ̀: Kuyie nda yietí a yei. ¹⁰ Dɛ̀ kó benitibɛ̀ í yé bɛ̀ dɔ̀rɪ dɛ̀. Iwúɔ̀ káme bɛ̀ tɔ̀unɛmu, bɛ̀ sɔ́ntɛ̀ ke sáante bɛ̀ í yé dɛ̀ ndɛ̀, ke yóó feti. ¹¹ Bɛ̀ bo yà! Bɛ̀ mɛ̀ ntúmmɛ̀ Kayɛ̀ wɛ̀ɛ̀ do kúu o nantɛ̀ o kó kuce, bɛ̀ dɔ̀ idíítí nyi kɛ̀ í bɛ̀ tannɛ̀ Badammu kó kuce. Bɛ̀ yete Kuyie nkpeti nti, ke yóó kú Kodee kɔ̀be do yetɛ́mɛ̀ Mɔ̀yiisi kpeti kékú. ¹² D́ndi Kirisi kɔ̀be kɛ̀ di tɪi nke bo di kɛ́benke di dómɛ̀ ditɔ̀bɛ̀, bɛ̀ nkakɛ̀ di mieke ke yo nke yɔ̀ mbá ifei í bɛ̀ bo, bɛ̀ mɛ̀ nyí dake òmɔ̀u kpéi. Bɛ̀ dɔ̀ nyisakɛ̀ nyi di cuokɛ̀ ke dɔ̀nnɛ̀ fetaafé fɛ̀ɛ̀ kpɛ̀rɪ ke í niú, kɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ detie ndɛ̀ í pɛ́i, kɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ detie mbɛ̀ u dɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kpéi ke ku. ¹³ Bɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ dámɛ́erɪ kó yené́fɪ́nfirɛ̀ nyɛ̀ yɛ̀ kpénni, kɛ̀ bɛ̀ tɔ̀mmú sɪ nke dɔ̀nnɛ̀ dámɛ́erɪ kó kupémmúwùòkù. Bɛ̀ dɔ̀nnɛ̀ siwáá sɪi tɔ̀u sɪnsi. Kuyie mbo bɛ̀ tannɛ̀ difɔ̀tɪri cùmpuri dibiiinni mieke kù dɔ̀ɔ̀ di bɛ̀ kpéi nkɛ̀ bɛ̀ mbo sáá.

¹⁴ Bɛ̀ kpéi nke Enòki, Adammu yaábire kudapùtɔ̀nkù kuyiɛ́nkù kou do béimmɛ̀ ke dɔ̀: Nyénɛ̀ kɛ̀ tɪ Yíɛ̀ nKuyie nkòrinímu ke bo nneínɛ̀ Kuyie ntɔ̀rɛ̀ sikɔ̀upí sikɔ̀upí, ¹⁵ kɛ̀ bo kpetinnɛ̀ bɛ̀ yete Kuyie nkpeti ke dɔ̀rɪ mɛ́yɛi nke náante tɪśfɪ́ntɛ́nàànti, ke sáá nKuyie nkɛ̀ dɛ̀ɛ̀ benke bɛ̀ kù càkɛ́mɛ̀. ¹⁶ Dɛ̀ kó benitibɛ̀ ɔ̀ɔ̀ í nsànnɛ̀ mɔ̀nni mari Kuyie mbɛ̀ pāá ndɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ yɛ́mmɛ̀ càari, kɛ̀ bɛ̀ kpa nke dɔ̀rɪ bɛ̀ dómɛ̀, ke náá ntɪpocémmúnáànti, ke kpenti benitibɛ̀ ke yo mbɛ̀ kperɛ̀.

Pɔ̀ari caummɛ̀ Kirisi kɔ̀be ke bɛ̀ náké bɛ̀ dɔ̀ nkéndòmmɛ̀

¹⁷ D́ndi n kɔ̀be n dɔ̀ bɛ̀ dentenɛ̀nɪ tɪ Yíɛ̀ nYesu Kirisi tɔ̀rɛ̀ do náké tɪ ke dɔ̀: ¹⁸ Yemòrɛ̀ sɔ́nye mieke benitibɛ̀ yóó buotɛ́mu, kɛ́nsɛ́nu Kuyie nke dɔ̀rɪ bɛ̀ dómɛ̀. ¹⁹ Bɛ̀ buotɛ́mu ke di yaati, ke dɔ̀rɪ bɛ̀ dómɛ̀, Muyaánsààmú í bɛ̀ bonɛ̀. ²⁰ D́ndi n kɔ̀be, di báammu kpénnimu ke dɔ̀nnɛ̀ dipùu, nsókénɛ̀ ke kótírɪ mesàà nke mbáá nKuyie nnɛ̀ Muyaánsààmú kó muwɛ́rimú. ²¹ Di báá dɛ́tɛ́nɛ̀ Kuyie nkùu di dɔ̀, mbaanɛ̀ mufòmmu mùu bo sáá tɪ Yíɛ̀ nYesu yóó di dúɔ̀ mmù, kɛ̀ yé ò di kuómme mesémmɛ̀.

²² M̄es̄emm̄e ndi bon̄e b̄èè ȳemm̄e sũ, k̄e di b̄e teen̄n̄e k̄e b̄èe t̄āāt̄e kuce s̄ààkũ. ²³ D̄eet̄én̄e b̄e m̄ec̄āā mb̄e 3̄5 p̄ūt̄e m̄èè bot̄i on̄it̄i muh̄āā m̄m̄ieke, k̄ékuó m̄m̄es̄emm̄e b̄èè d̄òòri b̄e d̄óm̄e, k̄e né nȳé k̄e m̄eȳei m̄m̄èè s̄āũ b̄e ȳààti k̄e m̄e b̄áá di c̄ánt̄e.

Ti bo ns̄ánt̄im̄e Kuyie nku kpeti kp̄éi

²⁴ Ti s̄ánt̄i Kuyie nkũ m̄òke muw̄ēr̄ím̄ú k̄e di b̄aa mudorim̄u m̄um̄ou, k̄e di bo nd̄o mp̄áíí, k̄éta ku kpeti m̄ieke n̄e diw̄èi. ²⁵ Ns̄ánt̄in̄e ku, kuù t̄ōnn̄i Yesu k̄òò ti d̄eet̄é, kuù ȳèt̄iri d̄eu, kunku d̄em̄ou kp̄ààti, w̄èè bak̄é d̄em̄ou, w̄èè do te d̄em̄ou, k̄e d̄e te, k̄e yó nd̄e te. K̄e d̄e m̄m̄e nd̄o.

Isāā wàrimè Mudáammu Di mpátíri tɔ tii náànti

Isāā weè wàri mudáammu kó dipátíri, dìi tu Kuyie nnáànti pátɛ kó disɔnni. Ò di wàri ke náá nKirisí ò benke tinti. Isāā do yóó wàri Mudáammu pátíri ke sɔ mbɛ fɛ́ũnkoomu Kirisí kɔbɛ, kòo bè wàri ke bo yáúkkunne be kɔnti kɛ bè nfílkú Kuyie nkó kuce mieke. Isāā do yà mèè benkùmè do dò ncáá ncáá nwe ke né wɛ mmɛ kũnni dɛɛ tu: Mɛyɛi nkóo kpààti dòmme ò nɔ, dɛ né bo nyóó dentenɛ Kuyie nnɛ ku kɔbɛ kɛ bèɛ na, kɛ Yesu Kirisí baaté.

Di mpátíri náànti duó ke dòmme

1. Mudáammu 1:1-8
2. Mɛbenkùmè ketimè Kuyie nhò benkemè nè yepátɛ yɛyiekè ò wàri yɛ Kirisí kɔbɛ tɪrɛ 1:9-3:22
3. Dipátipɔũ nè yɛcanniyɛ yɛyiekè 4:1-8:1
4. Yɛtɛtɛhe yɛyiekè kó tináànti 8:2-11:19
5. Dinítiri nè dɛsɪnnɛ dɛdɛrɛ kó tináànti 12:1-13:18
6. Mɛbenkùmè tɛmè Kuyie nhò benkémè 14:1-15:8
7. Kuyie mmieke kó ibòòkɛ 16
8. Babidɔnni kó mudorimù nè bè namè musɪmmù nè Kuyie mpāānāànti náām̀bɛ siyáábisi yɛmbɛ 17:1-20:10
9. Tibeénti sɔnti 20:11-15
10. Kɛ́nkɛ pánkɛ nè kɛtenkɛ pánkɛ 21:1-22:5
11. Tináànti kó dikòu 22:6-21

Dimònni duunnímɛ

¹ Yesu Kirisí dáa ntii náànti tii bo di mpátíri mieke. Kuyie nkuu duó nkòò nàkɛ o tɔmbɛ tii yóó tuàkení, kòo duó nkɛ Kuyie ntɔnni tɪ nàkɛ o kóo tɔnti Isāā. ² Kɛ Isāā ti wàri timɔu. Kuyie nhò nàkɛ ti nè Yesu ò benke tɪ, ò yà dɛ nè ò kɛɛ tɪ. ³ Dɛ nnaati wɛɛ kàa nti nnáànti Kuyie ndáa tɪ, kɛnnaaati bèè kɛrɪmù ke tɪ yie. Kuyie ndo nàkɛ dìi mònni kpɛi di duunnímu.

Isāā dɔummè Kirisí kɔbɛ tɪrɛ yɛyiekè

⁴ Mí nylsāā mfi dɔunko Kirisí kɔbɛ tɪrɛ yɛyiekè yɛɛ bo Asii.

Kuyie nkuu do bo, ke bo, ke yó mbo nè ku Yaá mmuyiekè mùu fitɛ ku kpààtikàri, bè di dàò mɛsàa ke di duó ndiwèl ⁵ nè Yesu Kirisí wɛɛ tɪ nàkɛ Kuyie nkpeti weti weti, wɛɛ ku ke yàntɛ meketimè, wɛɛ bakɛ bekpààtibɛ bɛmɔu.

Wɛɛ tɪ dɔ ke còu nho yfi kɛ tɪ dɛɛtɛnɛ mɛyɛi, ⁶ ke tɪ ta o kpààtiyuu mieke ke tú ikuó niùbɛ, ke pɪ nho cice Kuyie ntɔmmù. O yètiri ndɛu, kòo mbakɛ sàa! Kɛ dɛ mmɛ ndo.

⁷ Daatenè! Ò kɛrínímu yɛwɛtɛ mieke, kɛ titenti timɔu kɔbɛ nè bèè ò kùò kɛ bè bo ò yà kékɔmmù. Dɛ mmɛ ndò.

⁸ Tɪ Yìè nKuyie mmuwɛrímù mumɔu yìè mbéimmu ke tú kuu tu diketiri nè kumànkɛ. Kù do bomu, ke bo, ke yóó kɔtení.

Kuyie mbenke dɛ Isāā

⁹ Mí nylsāā di tɛbitɛ Kirisí kó metaummè mieke, kɛ tɪ wɛ nke fɛ́ũri ke mi nke taunɛ Kirisí, ke wɛ nho kpààtiyuu mieke. Bɛ n kànnɛ Patimɔsi, diheɪ dìi sokɛ menie mmieke, n nàkɛ mèè kpɛi nke Kuyie nnáànti nè Yesu m benke tɪ. ¹⁰ Tɛom̀pùtɛ matɛ yìè kɛ Muyaànsààm̀m̀ n túótɛ kɛ n kɛɛ metammè mamɛ n fɔnkúò kɛ mè kpeñni ke dò nditɛtɛheù kɔmɛ kɛ mè tu: ¹¹ Wàri a wúó ndɛ nkɛduanko Kirisí kɔbɛ tɪrɛ yɛyiekè: Efɛesi kperi, Siminni kperi, Perikammu kperi, Tiyatiiri kperi, Sariti kperi, Fidaderifi kperi, nè Daodisee kperi.

¹² Kɛ n wɛɛtɛ ke bo yà wɛɛ n náànnɛ, ke yà sifitíkɛkɛɛ siyiekè mɛsɔɔ kpesi. ¹³ Kòò mɔu còrɪm̀m̀ si cuokɛ ke dònɛ Onitibire ke dáatɪ diyaàbòri kɛ di cùtɛ ke káákɛ o naàcɛi, kòo bóu fɛsɔnaàk̀ǹfɛ o cuokɛ. ¹⁴ Kòo yùti pɛi ke dò ntikónti, kòo nuɔ ncɔu mmuháá. ¹⁵ Kòo naàcɛi cɔu nke dò mmebieime bè pùtíri mmɛ dihònni. Kòo tammè dò mmenie nhò nhuutimè kucúcuku mieke. ¹⁶ Kòo tɔ siwāā siyiekè o nùtɛ youte, kɛ disìè menatimè madémè kperi yiení o nùò, kòo ìikɛ pĩnti diyìè ò ncóummè kuyie ncuokɛ. ¹⁷ Kɛ n do o ìikɛ kéndò n ku, kòo nóó nho nùtɛ youte n yĩnkɛ ke dò: Kufɔwáa mbá da pɪ, mfi tu diketiri nè kumànkɛ. ¹⁸ N fòum̀u! N do kumu ke yàntɛ ke yó nfòu sàá, ke bakɛ mukúũ nke tɔ mu ɛi kpetínsi. ¹⁹ Wàri a wúó ndɛ nè a yóó yà dɛ. ²⁰ Nte siwāā siyiekè n tɔ si n nùtɛ youte nè sisɔfitíkɛkɛɛ siyiekè benkú mù: Siwāā siyiekè tu Kuyie ntɔrɛ nɛ yɛɛ bo Kirisí kɔbɛ tɪrɛ yɛyiekè mieke. Kɛ sɪkɛkɛɛ tu Kirisí kɔbɛ tɪrɛ yɛyiekè.

2

Kuyie nnàké ti Kirisi kabe tñnni dii bo Efeesi

¹ Wàri Kuyie ntōnni dii bo Kirisi kabe tñnni dii bo Efeesi ke dō: Nte wèè tō siwāā siyiekè o nòutè youte nè sisoofitikèkèè ò tu mù: ² N yému a pī mmùù tōnkperimù, ke fēūtè ke mi nke yàákè bèè tu bemaá Yesu tārè ke yà bè soúmmè. ³ N yému a fēūrīmè n kpéi nke mi, mbá a kǎnti í yárike. ⁴ Nte n yèmmè né í da naatinè tì: A ténke í n dō a do n dómè meketimè. ⁵ Dentení a do dii bōri kéceete kēpī nha do pī mmùù tōmmù meketimè mōnni, kàa í cèète n kéroomu ke bo deite a fitirè de kàri. ⁶ Nè mēmmè a dō dè dè wenni deè tú a yetemè Nikodaitibe tōmmù m mù yete mēè boti.

⁷ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàà nti Kirisi kabe tñrè.

Wèè bo na kētuoke kumànkù m bo ò duó mmufōmmu tie mùù cōrímù Kuyie nkó kupúú sààkù mu kó dibii kòo di.

Kuyie nnàké ti Kirisi kabe tñnni dii bo Siminni

⁸ Wàri Kuyie ntōnni dii bo Kirisi kabe tñnni dii bo Siminni ke dō:

Nte wèè tu diketiri nè kumànkù, wèè ku ke yàntè, ò tu mù: ⁹ N yému a fēūrīmè, ke yé a cīñnīmè ke né tú okpààti Kuyie mborè. ¹⁰ N yému bèè tu bemaá Sifube ke í bè tu, bè di níímmè, bè tu dibòò kabe mbe. Bá nyièkù a bo fēūtémè, dibòò yóo di bennému kéduó nkè bèè kpetinnè bèmbàbè, kè di fēūtè yewe tepítè. N wēēri kētuoke kumànkù kè n da cú mufōmmu kó dipii.

¹¹ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàà nti Kirisi kabe tñrè.

Wèè bo na kētuoke kumànkù ò báá kú mukūū ndérímù.

Kuyie nnàké ti Kirisi kabe tñnni dii bo Perikammu

¹² Wàri Kuyie ntōnni dii bo Kirisi kabe tñnni dii bo Perikammu ke dō:

Nte wèè tō disie menatimè mèdémè kperi ò tu mù: ¹³ N yému a āmè dibòò èi. Bá nè mēmmè ke n taunè weti weti bá a í n yete, bá nè bè mē nkùòmè n kóo tōnti sàawè Āntipaa a cie dibòò ā dè. ¹⁴ Kè timati né bo, n yí da naatinè tì, a kabe mabè yiemmmè Badammu kpeti, wèè do tié mBadaki kè bèè souté Isidayeeribe, kè bèè cááké imaa mbè fié í yebakè, kéndounè betobè. ¹⁵ Kàa wète ke mǎke bèè tū nNikodaitibe kó itié. ¹⁶ Kàa í cèète, n kéroomu ke bo kuò de kó benitibè nè n nùù kó disie.

¹⁷ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàà ti Kirisi kabe tñrè.

Wèè bo na kētuoke kumànkù, m bo ò duó mǎnni wèè sàri, kóò duó ditápéiri bè wàri di diyetipànni, òmòu í yé di kè dè í tú bè di duó nwè.

Kuyie nnàké ti Kirisi kabe tñnni dii bo Tiyaatiiri

¹⁸ Wàri nKuyie ntōnni dii bo Kirisi kabe tñnni dii bo Tiyaatiiri ke dō:

Nte Kuyie mBire dèè nuò ncóu mmuháá nkè de naàcèi cúu nke dō mmebieirimè bè pūtiríní mē dihōnni dè tu mù: ¹⁹ N yému a dōori dè demòu nè a n dómè ke n tá ke fiíkú Kuyie nkó kuce, ke duó nhamáá mutōmmù ke mi, kàa tōmmù deuke ke pēētè mù do dōmmè. ²⁰ Nte n yí da naatinè tì: A yóumè onitipòkù Sesabeedi * wèè tu omáa Kuyie mpāānāahti náahtò kòo suó n kabe, kè bè dauti dautinè betobè ke cáá nyimaa mbè fié í yebakè. ²¹ Nh ò duómmu mēfié nkòò bo ceete, ò mē nyi yie nke bo yóu o yei. ²² De te kè n yóo ò fēū nkéféū mbèè ò dautinè, kè bè sàa í yóumu de kó mēyèi. ²³ M bo kuò o kabe, kè Kirisi kabe tñrè yemóuu banté n yémè benitibè yentotí nè be yèmmè, ke yóo yietí bá wè o tōmmù dōmmè.

²⁴ Dindi Tiyaatiiri kabe bèè í tūnne de kó itié nyeyi, bèè í yīté bè tu dè dibòòsàri kpeti. N yí yóo di yíe ditòu mari. ²⁵ Mpinnè di kèè tì weti weti kè n yàa wētēneni. ²⁶ Wèè bo ndōori n dómè kētuoke kumànkù m bo duó nkòò mbaké ibotí. ²⁷ Ò bo nyi cēm̀m̀m̀ nè kumátipààti, kè nyi pùò ntiyaamati kōme. ²⁸ Kè nh ò duó ntekūnwentēwātē.

²⁹ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàà nti Kirisi kabe tñrè.

3

Kuyie nnàké ti Kirisi kabe tñnni dii bo Sariti

¹ Wàri Kuyie ntōnni dii bo Kirisi kabe tñnni dii bo Sariti ke dō: Nte wèè mǎke Muyaánsààmù mùyiekè ke tō siwāā siyiekè ò tu mù: N yému a dōori dè, benitibè yèmmè dō nha fòumu kàa né ku. ² Daate kékpénkūnne bèè kpaá kè bè mu nyi ku páí. N yému a borime í wennimè Kuyie nyiikè. ³ Dentení bè do da náké itié mmèè botí, kēwēte kè í tūnne kényóu mēyèi, kàa í dáàte n kéroomu ke bo da déété oyúókù kōme bá a bá nyé n tūòkoo dii mōnni. ⁴ Bá nè mēmmè bèmbàbè

* **2:20** Sesabeedi: De kóo nitipòkù nwe Sedoboammu do puokemè kòo ò tannè mubòoféu mieke. Wénté 1 Bekpààtibè 16:31. 19:1-2 nè 2 Bekpààtibè 9:22,30.

bomu Sariti mieke bèè í sãũ mbe yààti, bè bo nni nneinè ke dáátí tiyaàpéiti ke yé be borime wennimè. ⁵ Wèè bo na kētuake kumànkũ ò bo dáátí tiyaàpéiti, m baa úté o yètiri mufòmму pátíri mieke. M bo náké n cice Kuyie nnè ku tǝrè ò turnè n kou.

⁶ Wèè mǝke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmũ nǝa nti Kirisi kǝbe tǝrè.

Kuyie nnáké ti Kirisi kǝbe tǝnni dii bo Fidaderifi

⁷ Wǝri Kuyie ntǝnni dii bo Kirisi kǝbe tǝnni dii bo Fidaderifi ke dà:

Nte wèè kpa meyei nke tú timómmǝnti yiè, wèè to okpǝàti Dafiti kó sikpetisi, ke ǝǝ kpeté bá òmǝu báa na kékpetinnè, kǝo kpetinnè òmǝu báa na kékpeté, ò tú mù: ⁸ N yému a tǝmmú ke yé a cǝnnimè, nè memme ke yíé n kpeti ke n taunè, kè n da kpeté kuce kǝa pí n tǝmmú, bá òmǝu í yóó na ké mù pǝa. ⁹ Nte a yóó dàòmè bèè tu dibǝò kǝbe ke sou nke tú bémǝà Sifube ke í bè tu. N yóó duó nkè bèè nínkúmu a iikè kébanté n da dómè. ¹⁰ A mè nyiemme n kpeti ke fǝũri ke mi, kè mǝfǝũtimè tũkení dii yiè kutenkũ kumǝu kè bè fǝũri, m bo nda kǝnké. ¹¹ N wǝtinímu bǝmbà, mpí nha kèè ti weti weti kòò mǝu báa cǝuté a cuuti. ¹² Wèè bo na kētuake kumànkũ m bo ò dàò disǝa kperi Kuyie ncǝtè mieke, kǝwǝri o ìnkè Kuyie nyètiri nè ku ei kperi, Sedisadammu pǝnwè wèè cǝténí kǝnkè, kǝwǝri o ìnkè diyètiri pǝnni m mǝke di.

¹³ Wèè mǝke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmũ nǝa nti Kirisi kǝbe tǝrè.

Kuyie nnáké ti Kirisi kǝbe tǝnni dii bo Daodisee

¹⁴ Wǝri Kuyie ntǝnni dii bo Kirisi kǝbe tǝnni dii bo Daodisee ke dà:

Nte wèè yètiri tu: Dè mme ndò, wèè dàòri ò nǝa nti ke í sou, wèè baké Kuyie ndàò dè demǝu ò tu mù: ¹⁵ N yému a tǝmmú í tonnimè, mù mǝ nyí boo. N dó mù ntonnimu yoo mù mboo. ¹⁶ A do ndǝà dàà nwe, a í tonni, a mǝ nyí boo, kè m bo da tǝũtóo. ¹⁷ A yèmmè mǝè dò nha tú okpǝàti ke mǝke demǝu, ke í kpa demarè. A né í yé ke dò nKuyie mborè a tú osénniwè ke tú ocǝri ke tú fǝdawanfǝ ke tú kuyiũnkũ ke bo difǝkperi. ¹⁸ N da tièmmu ke tú a donté m borè mǝsǝ mbè wènkũnnè mè kékparikè, nè tiyaàpéiti kékǝa nha fei, nè munǝntie kǝánnè a nuǝ nkéna kǝyà. ¹⁹ N tièmmu n dó bè ke bè puoti. Yóu meyei nke yáúkũnnè a kǝnti. ²⁰ N cǝmmú dibòri ndi ke bie, kè wèè kèè n tamme ke kpeté, n taroo kè ti nwè nke yo. ²¹ Wèè bo na kētuake kumànkũ m bo ò kǝnnè dikpǝàtikàri m borè, n na mǝè botí ke kǝri Kuyie mborè.

²² Wèè mǝke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmũ nǝa nti Kirisi kǝbe tǝrè.

4

Kuyie nkpǝàtikàri

¹ Dè kó difǝnkũò kè n wète kǝyà kǝnkè kpetémè, kékèè metammè kè mè ndònnè n sòò kèè dii tǝtǝheũ kǝme kè mè tu:

Dekení diè nkè n da benke dèè yóó dàò.

² Dendè bǝmbà nkè Muyaánsààmũ m píe kè n yà kǝnkè dikpǝàtikàri kòò mǝu di kǝri, ³ kòò iikè dò ntinóbénti ke mièti, ke wète ke mièti ke dò nyekũò. Kè kutǝmmeyǝri fité dè kó dikpǝàtikàri ke mièti ke dò mmenǝnnũ. ⁴ Kè yekpǝàtikàrè sipísidé nè yènàà di fité, kè bekótibè sipísidé nè bènàà yè kǝri ke dáátí tiyaàpéiti ke óké yǝsǝpikè. ⁵ Kè dikpǝàtikàri pǝnti ke kũnti ke péú fetaafè ǝǝ mmú nkè dè kũnti ke péumè, kè ifitíyí iyiekè cǝu nyii tu Kuyie nyáa mmúyiekè. ⁶ Kè dè kó dikpǝàtikàri iikè dò ndǝmǝèri, kè dò ndoii kè dò ntewéitè.

Kè demarè fòurè dènàà kǝri ke di fité ke mǝke inuǝ ndè iikè nè dè fǝnkũò. ⁷ Kè deketirè dò ndiciriciri, dedéré dinaadaa, kè detǝánnè iikè dò nhoniti kǝke, kè denaannè dò nfetúúfè èintè. ⁸ Bá dè, kè dè mǝke ifièti ikuò kè inuǝ nhǝ í ìnkè nè í mieke, kè dè diè nsǝa kè tú:

Ti Yiè nKuyie mmuwǝrímú mumǝu yiè

ndò pái, pái, pái nwe,

kũ do bomu,

ke bo, ke yóó kotení.

⁹ Kè dè kó denennè denàà diè nke sǝntí wèè fòu sǝà, ke kǝri dikpǝàtikàri. ¹⁰ Kè bekótibè sipísidé nè bènàà nínkú wèè fòu sǝà o iikè kǝhóóté be pikè kǝdǝú nho iikè kè dà:

¹¹ Ti Yiè nKuyie

fǝò dò nti nda sǝntí

ke déúkũno a yètiri,

a kpeñnimu

ke yé fǝò dómè ke dàò demǝu

ke te kè dè bo.

5

Yekpetínyè yèyiekè kó tinǝàniti

¹ Kè n yà wèè kàri dikpààtikàri kòò tɔ o nùtè tɛyoutɛ dipátírí dīi wàri di Ìnkè nè di mieke, ke kpèù nke dānne yecanniyè yèyiekè. ² Kè n yà Kuyie ntānni kperi kè di pīèkù ke tū: We mbo na kékéétè yecanniyè yie nképīntè dipátírí?

³ Òmòù í mbo kè Ìnkè mieke nè ketenkè Ìnkè, yoo ketenkè mieke, wèè bo na kékīntè de kó dipátírí kékāa. ⁴ De mōnni kè n kuò mmədè, òmòù í bornè wèè bo na kék di pīntè kékāa. ⁵ Kè bekótībè kóò mōu n nāké ke dō: Bá nkuò, nte Suda kòbe kó diciriciri, okpààti Dafiti yaabire wèè na dikpānni, ke bo na kékéétè de kó yecanniyè kékīntè de kó dipátírí.

⁶ Kè n yà dèmarè kè de dō ndipebii ke cōmmù dikpààtikàri nè bekótībè nè dèmarè fòurè dēnāa cuokè, ke dō mbè do di kùò, ke mākè yeyiè nyèyiekè nè inuò nyiyiekè, dèè tu Kuyie nYāa mmūyiekè kù duānni mù kute nkù kumòu. ⁷ Kè de kó dipebii tōōnni wèè kàri dikpààtikàri o borè kécoutè ò tɔ dīi pátírí o nùtè youte. ⁸ Kè denennè defòurè dēnāa nè bekótībè sipísidè nè bēnāa nínkú di ìlkè ke tɔ bēmòu tikùtìdùùtì nè sisəbúkúsi, kè si piékè tūdāari, dèè tu Kuyie nkòbe kó mubáammu. ⁹ Kè bè ndiè nfeyēmpānfè ke tū:

Fṣṣ mānnè kécoutè dipátírí

kékéétè di kó yecanniyè,

ke yé fṣṣ kúmè ke dēté

iwuò nyimòu nè ibotí imòu

nè benitibè bēmòu nè yebotè yemòu

ke bè duò nKuyie.

¹⁰ Kè bè tannè ku kpààtiyuu mieke

kè bè tū ikuò niùbè,

ke pī nKuyie ntāmmù,

ke yó mbaké kute nkù.

¹¹ Kè n wētè kèwéntè kékèè Kuyie ntārè sikoupípi cèètēmè dikpààtikàri nè dèmarè fòurè dēnāa nè bekótībè ke diè mmēdiè nke tū:

¹² Dipebii bè kùò dī,

dīi mānnè Kuyie ndi duò mmuwērímù,

nè tikpàti nè mēci,

nè tikpeti, nè disānni,

nè didontiri nè diyetidieri!

¹³ Kè n keè Kuyie ndòò dèè kó dimāa, kè Ìnkè kperɛ nè ketenkè kperɛ nè ketenkè mieke kperɛ nè dāmèèri kperɛ dè diēm̀m̀ ke tū:

Wèè kàri dikpààtikàri nè dipebii,

bèè te disānni, nè didontiri,

nè diyetidieri,

nè muwērímù mumòu yebie nyebie.

¹⁴ Kè denennè fòurè dēnāa dō: Dè mme ndò. Kè bekótībè nínkú kè bè sante.

6

Sisēl sināa kó tināahti

¹ Kè n wéntè kèyà dipebii kèétēmè dicanniri ketiri, kè dèmarè fòurè dēnāa kó dèmarè pɛɛ fetaafe kāmɛ ke dō: Kōtení! ² Kè n yāni tesāmpéitè, wèè tɛ dèkè kòò tɔ mutāmmù ke kōri dikpānni, ke ókè menakùmè kó dipīi. Ò diè nkénamu dikpānni ke kōri ke bo yíé kékpa nkéna.

³ Kè dipebii yíé kékéétè dicanniri dērinni kè n kèè denennè fòurè dērinnè béimmè ke tū: Kōtení! ⁴ Kè tesānwūstèè yēnni kè bèè duò nwèè tɛ dèkè muwērímù nè disie dièri kòò bo konne benitibè kè bèè kuò betòbè kute nkù kumòu.

⁵ Kè dipebii kèétè dicanniri tāānni, kè denennè fòurè tāānnèè béi nke dō: Kōtení! Kè n yāni tesānsūtè, wèè tɛ dèkè kòò tɔ tēbiètè. ⁶ Kè n kèè denennè fòurè dēnāa kó dèmarè béimmè ke dō: Tidiiti bè tu ti bēdēè tēbiètè mēmāa nè bè tu ti ódisi tēbiètè mētāati diyie dīmāa tōmmù kpéi, kèyóu mekùd nne mēnāa.

⁷ Kè dipebii yíé kékéétè dicanniri naannni, kè n keè dèmarè fòurè naanne béimmè ke dō: Kōtení! ⁸ Kè n yà tesāntè kè tɛ dō mmenāōnnuò, nkè wèè tɛ dèkè kòò yètiri tū mukūū, kè mukūū nhò tū. Kè bèè mù duò muwērímù, kè mù bo kuò ketenkè wétiri kó dikéè kòbe nè yese nè dikōnni nè mumōmmù, kè tikpasīnti mbè cāa nke kōu.

⁹ Kè dipebii kèétè dicanniri nummuri, kè n yà diwūstōnni borè bèè do náante Tināaḥsāati kè bè bè kùò be wērè. ¹⁰ Kè be piékù ke tū: Ti Yiè nwèè kpa meyi, ke náa ntīmōmanti, a yóò bekénè āmmōnni kute nkù kòbe kè bè kpetinnè ke fṣṣ mbè ti kūsè? ¹¹ Kè bèè duò mbá wè diyaabòri péiri kè bè nāké ke dō: Di nkpaá ke mi nke kēmmù bè bo kuomè di kòbe bè dō nkékuo bè bè di kùò mēè boti, nè bè di wē mmutōmmù.

¹² Kè dipebii kèétè dicanniri kuōnni, kè ketenkè sántè mmediè nkè diyie soute kuyaasòukù kōmɛ, kōò tánkùu wūstè kè ndò mmeyī. ¹³ Kè siwāā nduōni kuyaakù ṣṣ fuùtè kè fikìè kó yetebe

nduóní mée botí. ¹⁴ Ké keñkèe kpéú nkpeú nkumìkù kóme képèetóo, ké yetārè nè ketenkè kèè soké dàmèèrì kè dèe íté dè do borè. ¹⁵ Bèè baké ketenkè, bekpaàtibè, behāāpāmbè iwēi yembè, bedítíkpaàtibè, bekperíbè nè benitibè bəmou, tidaatí nè bèè í tū tidaatí, kè bè cokú ke taà títādènti nè tidúótí. ¹⁶ Ké dè naà nke tū: Duónèní tì ìnkè ke tì káá nKuyie nnè dipebii kè be mieke báá tì do. ¹⁷ Be mieke kó diyìe yeiri dii tũkè kè be mieke peike. We mbo nkpaá?

7

Isidayeeribe bè ìkú bè Kuyie nkó mecannimè

¹ De kó difñkúò kè n yà Kuyie ntōrè yènàà yèè te kuyaakù kè yè còmmú itemmànke inàà, bá dì kè dì bàà dì kó kuyaakù, kè kù báá fuute keñkè nè ketenkè yoo dàmèèrì yoo mutie mamù. ² Ké Kuyie ntōnni terii yènni diyìe yìèni kèè biékè, ke to Kuyie nfòukù kó mecannimè, képéi nKuyie ntōrè yènàà kù duó nyè muwèrimù kè yè bo pònte ketenkè nè dàmèèrì. ³ Ké dō: Dì mu mbáá nampe ketenkè yoo dàmèèrì yoo mutie mamù. Yóunè kè bèe ìkú Kuyie nkòbe tñi mmecannimè kédeè. ⁴ Ké yè n náké yè ìkú Isidayeeribe wuò nyimou mieke benitibè tñi mecannimè kè bè māmè kè bè mbo tekupíkòtè nè sikoupísinàà nè sikoupísinàà (144000).

⁵⁻⁸ Sudaà kòbe tekoupípiítè nè sikoupísidé (12000),

Dubenii kòbe 12000,

Katí kòbe 12000,

Asee kòbe 12000,

Nefutadii kòbe 12000,

Manansee kòbe 12000,

Simmeōō kòbe 12000,

Defii kòbe 12000,

Isaka kòbe 12000,

Sabunoo kòbe 12000,

Sosefu kòbe 12000,

Bensamee kòbe 12000.

Ibotí imou tñni kó tināahti

⁹ De kó difñkúò kè n yà yebotè yemou kòbe nè ibotí imou kòbe, nè benitibè bəmou nè iwuò nyimou kòbe kè bè tikú ditñni dièrì kè í dō nkéna kékaa nke dáátí tiyaàpéiti, ke còmmú dikpaàtikàrì nè dipebii de ìikè, ke pikú tipuonti. ¹⁰ Ké pīkù ke tū: Kuyie nkùù kàrì dikpaàtikàrì ìnkè nè dipebii, beè tì deetè. ¹¹ Ké Kuyie ntōrè yemou nè bekótibè nè denennè fòurè denà kè bè cēēte dikpaàtikàrì, kè nínkú kè sánti Kuyie ¹² nke tū: Dè mme ndò! Tì Yìè nKuyie nfñ nnè mutammù! Fōō mǎnnè disǎnni nè diyetidièrì nè meciì, nè didontiri nè muwèrimù mumou yebie nyebie. Kè dè mme ndò.

¹³ Ké bekótibè kòò maù m beke ke dō: A yè bèè me ndáátí tiyaàpéitáà, bè yènni dèà? ¹⁴ Ké nh ò tēñné ke dō: N yìè nfōō yé. Kòo n náké ke dō: Bèè fēūtè bēmbe mediè nke òú be yaàbòrè nè dipebii yīi nke yè peike. ¹⁵ De te kè bè bo diè nKuyie nkpaàtikàrì ìikè, ke pī nku tōmmú sǎà ku cītè. Wèè kàrì dikpaàtikàrì kòò bo mbè bonè ke bè kǎnké. ¹⁶ Dikōnni nè sinéyēi dè ténke báá bè pī, diyìe nè kuyiñkù dè me mbáá bè potè. ¹⁷ Dipebii dii kàrì dikpaàtikàrì dii yó mbè cēmmú kè bè niitè mufōmmu binte kè Kuyie mbè ütè be nōnnieti.

8

Dipebii keétémè dicanniri yìènni

¹ Dipebii keétè dii mǎnni dicanniri yìènni, kè dè dō yúóó keñkè mieke kémmeke tewebièè mefitumè sipísitáati. ² Kè n yà Kuyie ntōrè yèyiekè, kè kùu yè duó nyetátehe yèyiekè.

³ Ké Kuyie ntōnni terii kōtēni kécōmmō dihúúntōnni ìikè ke to tesāabuute, kè bèe tè píe ntúdaàrì, kè dii wēnnénè Kuyie nkòbe kó mubáammu ke bo tuò ndihúúntōnni ìnkè mesāo nkperi dii bo dikpaàtikàrì ìikè. ⁴ Ké kuyukú tūdaàrì kaku wēnnénè Kuyie nkòbe kó mubáammu Kuyie ntōnni nòutè mieke kéndekù Kuyie mborè. ⁵ Ké Kuyie ntōnni túóté tesāabuute kékouté muháà nkéuté ketenkè, kè fetaafè mpéú, ke kuà, nke wéi, kè ketenkè sánti mediè.

Kuyie ntōrè yèyiekè eémè yetátshe yèyiekè

⁶ Ké Kuyie ntōrè yèyiekè yèè to yetátshe kè yèe báátí ke bo eé.

⁷ Ké diketirii eé kè yemátārè nè muháà nkè dè nkókénè meyīi nke duóni, kécsúté ketenkè kó yewétiyè yetáati kó dimari nè detie nnè timúsūti.

⁸ Ké Kuyie ntōnni dèrri eé ditátsheù, kè dèmarè ncóú nke ðeu ke dō nditāri dièrì, kédoroo dàmèèrì mieke, kòo wétiyè yetáati kó dimari naá mmeyīi. ⁹ Ké dè kó diwétirí kó siyīi kú, kè batóóbè bèè bo de mieke kè bèe cake.

¹⁰ Ké Kuyie ntónni taánni eé, ké tewàtè dietè matè còu mmuháá nkédonni ikó nnè sibií kó yewétiyè yètàati kó dimari mieke. ¹¹ Ké de kó tewàtè yètiri tu medámmè, ké tè do dii wétiri kó menie nnaá mmedámmè ké benitibè yà kékú.

¹² Ké Kuyie ntónni naannii eé. Diyiè nè otànkù nè siwáá kó yewétiyè yètàati kó dimari soute ké kuwenniku í mbo kuyie nkó yewétiyè yètàati kó dimari nè keyènkè kpèye kó dimari.

¹³ Ké n yà fetúúfé mafè ké fè èinte kéfinkè, ké kuò nke tú: Dínidi ketenkè kòbe di bo yà! Di bo yà! Di bo yà! Kuyie ntòrè yètàati tɛyè bo eé dii mōnni yɛtātɛhe.

9

¹ Ké Kuyie ntónni nummùrri eé ditàtɛheù, ké n yà tewàtè donnimè ketenkè ké bèè tè duò ndifitiri cūmpuri kó sikpetinsi. ² Ké tɛɛ di kpeté, ké kuyukú diekú nyieni fehāātofe kōme, kēsōukūnne diyè ké dɛɛ biitoo. ³ Ké fecofɛɛ yenni kuyukú mieke kēpitōo ketenkè. Ké Kuyie nfɛ duò mmuwērímú ké fɛ bo ntūstɪ benitibè inaá nkōme. ⁴ Ké Kuyie nfɛ nàké ké dā: Bāá kááké timúti nè detie nnè tidiiti. A ntūstɪ n yɪ íkú bèè tɪ mmecannimè maa. ⁵ A bāá bè kùo, á mbè tūstɪ ké dè yóu ké dō nyinaá, ké bè fɛū mbetāābè bènūmmū. ⁶ Dɛ kó betāābè mieke benitibè bo wammú mukūú kémánté, bè bo mmú dō nè bɛ yèmmè mēmou ké mūu coké kédété.

⁷ Ké de kó fecofɛ dō nsisɛí sili báatí ké kōri dikpānni, ké fɛ yō dō nyēsōpiké, ké fɛ iliké dō nkenitikōke. ⁸ Ké fɛ yūti òkù ké dō ntinitipokpeti, ké fɛ nū ndò ndiciriciri kpèye. ⁹ Ké fɛ dáatí dimátiaābòri ké kōri dikpānni, ké puti ké dè ūti ké dō nsikpārinaasɛí. ¹⁰ Ké fɛ mōke iyéí ké i dō nyinaá nkpeyi. Kuyie nfɛ duò mmuwērímú ké fɛ yó nyi ntūstɪnè benitibè betāābè bènūmmū. ¹¹ Ké difitiri cūmpuri kōo kpāatí fɛ baké kōo yètiri tu: Okòuti, nè ebēdee kó tināahti Abanōo, nè kerekiki kpeti Apodiyōō.

¹² Meyei nketimè pēētému ké mēdémè kpaá kérini.

¹³ Ké Kuyie ntónni kuónni eé ditàtɛheù, ké n kèè metammè mamè yennimè disōohúuntōnni dii bo Kuyie nyiliké di píti. ¹⁴ Ké mēɛ náké Kuyie ntónni kuónni ké dā: Bouté yebōokperè yēnāá yēè bou kúkò ndiekú Efadati boré. ¹⁵ Yé dō de bo ké baa de kó dibenni ndi nè de kōo tǎnkú nè de kó diyè nè de kōo déèri weti weti. Ké bèè yé bouté ké yēe kuō ketenkè kó yewétiyè yètàati kó dimari kòbe. ¹⁶ Ké bè n náké ké dā: Behāāpāmbè bèè dèke sisɛí, bè sūmu ké bo sikōupí sikōupí. ¹⁷ Ké n yà sisɛí, bèè si dèké ké bè dáatí yemátiaābòrè, ké yemayè wūo ké dō muhāá, ké yeteyè dō tiweti, ké yeteyè dō mmuhāāponyuo, ké sisɛí yō dō nyeciricirè kpèye. Muhāá nnè kuyukú nè muhāpōpūo nké dè yieni si nō, ¹⁸ kékūo ketenkè wétiyè yètàati kó dimari kòbe. ¹⁹ Ké si nō dāmmú ké kōu ké si yéi make yeyo ké yé dō nyiwāāke ké dāmmú ké kōu.

²⁰ Meyei nyi kùo bè i nyie nke bo ceete kētūnne Kuyie, kénkpaá tū nyeboké ké yé bāá nnè sisōotenkaanni, nè timatí péiti kpesi nè disōowūō kpesi nè yetārè kpesi nè ideí kpesi. Bè dē dāmmu, dē i wūo ndé i nō nke náá, dē i nō nke centi. ²¹ Bè i yie nke bo yōu muyōd, munitikōu nè tinitinōnti, ké dōuti dōutinè betabè.

10

Kuyie ntōnni tōmè tepátite

¹ Ké n yà Kuyie ntōnni kperì mari, ké di cùténí kéfinkè yewetè mieke, ké írí kutāmmeyāri, ké di iliké pínti ké dō ndiyiè, ké di tààke cōu mmuhāá. ² Ké di pikú tepátite, kēna di naacètè youte dāmèèri kēna tēcānkutè ketenkè. ³ Ké dii pɛɛ metammè mediè ndiciriciri kōme, ké itapíé iyieké cúté. ⁴ Ké nni ndó kēwāri dii bēi ntí ké metammè mamè bēinní kéfinkè ké dā: Bāá tí wāri, ntí yé amāá.

⁵ Ké n yà Kuyie ntōnni dii dō na di naacètè dāmèèri ké tetetè na ketenkè, ké dii youte di nōutè kéfinkè, ⁶ képariké kényú wèè bo sǎá nho yètiri wèè dāō kéfinkè nè dèè kó dimāā bo ké mieke, ketenkè nè dèè kó dimāā bo, dāmèèri nè dèè kó dimāā bo, ké bēi nke dā: Dè ténke í yóo cōte dē bo dōmè. ⁷ Kuyie ntōnni yienni bo eé dii mōnni ditātɛheù ké Kuyie ndāō ku sàri kpeti kù dō nàké tí ku kó betōmbè ku pāānāahti nāāmbè.

⁸ N dō kèè mēè tammè ké mēè wɛtɛ kébéinní kéfinkè ké dā: Kote kécōutè tepátite Kuyie ntōnni dii cōrmmú dāmèèri nè ketenkè di tō tɛ.

⁹ Ké n kōtoo ké dā: N duò ntepatite. Ké di dā: Nto tɛ kémaánko. Tè bo nwɛeti a nùu ké dō mmecékùd, kéntii a pōuti.

¹⁰ Ké n cōutè tepátite Kuyie ntōnni nōutè mieke kémaánko, ké tè mènke nwɛeti n nùu ké dō mmecékùd, kétaroo m pōuti kéntii.

¹¹ Ké Kuyie ntōnni dā: A dō nkéyíé nákému Kuyie mpāānāahti titenti timōu kpéí, ibotí imōu nè bekpāatibè kpéí.

11

Kuyie mpāānāaṅti náambè bedé kũũ nnāaṅti

¹ Ké bē n duó nkupāāti kũũ beúnè ke dō: Ítè kébenné Kuyie ncīētè nè diwūōtōnni, kékaa mbēè bo te mieke be báa nKuyie. ² A me mbáá benné Kuyie ncīētè kó kudānkũ, ke yé Kuyie nyóó duómmè kē yebotēē r̄npuò ndihēi sààri ke dō betāābē sipísínàà nè bēdēbē *, ³ kē í duó nkē benitibē bēdēbē nnáa n kpéi nkē bēē dáátí tifōōtōnti, kē nnáa m pāānāaṅti ke dō yewe tekoupítē nè sikousidé nè sipísikuò (1260) † nyētāāti ndi nè dikéè.

⁴ De kó benitibē tu odifīē kó detie ndédérē nde nè sifitíkēkē sidési dēē cōrámú Kuyie nkũũ baké ketenkē ku ìkē. ⁵ Kòò mōũ dō kē bē dāò meyei mmuhāā nyēnni bē nō mieke kóò kũũ. ⁶ Kē bē mōke muwērímú ke bo na kēwetínné fetaafe bē náa ndii mōnni Kuyie mpāānāaṅti, ke bo na kéceete menie nkē mēē náa mmeyī, ke bo na kēdāò meyei mmemōu bē dō mēē boti.

⁷ Bē dēē dii mōnni mutōmmú Kuyie mbē duó mmũ, kē musīmmũ yēnni difōtīri cūmpuri, kē bē kpānnē kē bē na, kē bē kũũ, ⁸ kēdōúnko diheĩ dieri mieke bē do baaké dē bē Yiē nkudapāātí. Kē bē nduó kuce nũũ. Bē yu dii eĩ ke donninkonē Sodammu yoo Esibiti. ⁹ Bē bo bē kũũ, kē benitibē bemau, ibotĩ imau kōbe, iwau nyimau kōbe, yebotē yemau kōbē tíí, kē mbē wēi ke dō yewe yētāāti nè dikéè, kēyete bē bo bē kũnnémē. ¹⁰ De kó benitibē bedé kũũ mbo narike kutenkũ kumau kó benitibē, kē bē mpāā mbetobē yepārē, ke yé de kó Kuyie mpāānāaṅti náambè do bē kōōnnémē. ¹¹ De kó yewe yētāāti nè dikéè kó difōnkũò kē Kuyie mbē fūũte muyaá nkē bēē yánté, kē kufōwāá mpĩ mbēē do bē wũò mmediē. ¹² Kē bēē keē metammē mamē kē mē pīēkũ kēĩnkē ke tú: Dekenēni die. Kē bē ndeētōo yewetē mieke, kē bē kpantidēntobē bē wũò. ¹³ Dende bāmbā nkē ketenkēē sātē mediē nkēkũ diheĩ wētīri dipíĩnni kōbe sikoupísíyiekē (7000) kē kufōwāá mpĩ mbesombē kē bē ndéúkũnko Kuyie nyētīri.

¹⁴ Meyei ndérímē pēētēmu kē metāāmmē yóó tuākenĩ bāmbā.

Kuyie ntōnni yiēnni eēmē ditāteheũ

¹⁵ Kē Kuyie ntōnni yiēnni eē ditāteheũ kē metammē mamēē pēē deĩnkē ke dō: Ti Yiē nKuyie nnē Kĩrisi bēē yó mbaké kutenkũ yebie nyebie nsāā. ¹⁶ Kē bekōtībē sipísidē nè bēnāā bēē kārĩ yekpāātikārē Kuyie nyiikē kē bēē nĩnkoo kē kũ sātē ke dō:

¹⁷ Kuyie nkperíkũ,

ti da sātĩ f̄s nwēē do bo,
ke bo, a benkemē a wērímú ke baatē.

¹⁸ Benitibē mieke do da péimu,
di mmōnni kāa kōke bē peike,
kāa yóó bekēnē bēcírībē
kēyietĩ a tōmbē a pāānāaṅti náambē
nē bēē tu a kōbe ke da dé,
benitidiebē nè besāmpōbē kēkũ bēē cāāri kutenkũ.

¹⁹ Kē n yā Kuyie ncīētē kpetémē kēĩnkē, kē metaummē tou f̄ikũ te mieke. Kē fetaafe mui nke péú, kē yemátārē duóni mediē kē ketenkē sātĩ.

12

Onitipòkũ pēimē kē dinitīri cōrámú ke baa

¹ Kē n yā dēmarē kē dē dō nhonitipòkũ kē dáátĩ diyēē tiyāātĩ kōme, ke na otānkũ, ke óké siwāā tepítē nè sidési kó dipii. ² Ke può nke dō képētē ke kuōnnē kuyonku.

³ Kē n yā dinitīri dieri mari kē di dō ndiwūōri, ke mōke yeyō yēyiekē, yeyiē ntepítē, bá dii yuu kē di ókē dipii. ⁴ Kē di yóú kau siwāā yewétiyē yētāāti kó dimari kpesi ke buōnni ketenkē, kē di bāa onitipòkũ bo peitémē kē dii cáákē debirē. ⁵ Kōo nitipòkũu peitē kē Kuyie mpānkeē túótē debirē kēkōnnē. Deē birē yó mbaké benitibē ke bē cēmmú nè kumátipāāti. ⁶ Kōo nitipòkũu coké kēta dikpāā kēnsōri kē Kuyie nhò piú ke dō yewe tekoupítē nè sikou sidé nè sipísikuò (1260).

⁷ Kē mudoò ānnē kēĩnkē kē Kuyie ntōnni Misēeri nè o kōbe kē bēē kpānnē dinitīri nè di kōbe, ⁸ kē bē na kē bē tēnkē í mmōke kuce ke bo mbo kēĩnkē. ⁹ Kē bēē tentenĩ de kó dinitīri dieri nè di kōbe ketenkē, fewāáfē fēē do bo nè dimōnni bē tu fē dibōò yoo Satāā.

¹⁰ Kē n kēē metammē pēumē kēĩnkē ke tú: Kuyie mmōnni tūākemũ kē kũ deetē benitibē, ke benke ku wērímú, kē Kĩrisi baatē, kē bē tentenĩ dibōò dii do wātīri Kĩrisi kōbe Kuyie mborē keyēnkē nè kuyie.

* **11:2** Betāābē sipísínàà nè bēdēbē dē bo yebie nyētāāti ndi nè dikéè. † **11:3** Yewe tekoupítē nè sikousidé nè sipísikuò bo yebie

¹¹ Dipebii kó meyiĩ nnè bè nàké mēè kpéi ntímómmònti, deè te kè bè di na, ke yie nke duó mbemáá kè bè bè kùò bá bè í yòte mukũũ. ¹² F́ nkeĩnkè nè a kòbe dè ndi naati. Ketenkè kòbe nè dàmèèrì kòbe di bo yà, ke yé dibòò cùténimè di borè kè di mieke còu ndi yé mēè kpéi nke dò ndimònni kũpe.

¹³ Dinìtìrì yà dìi mōnni di donnímè ketenkè, kéannè onitipòkù wèè do peité denitidabire. ¹⁴ Kè Kuyie nhò ànné itúfàti kòo puu kéta dikpáa cuoké késorinè fewàáfè, kémmòke yebie nyètàati nè dikéè, kè Kuyie nhò piú. ¹⁵ Kè fewàáfè t́ menie nkè mēè naá nkukó ndiekù ke bo pònténè onitipòkù. ¹⁶ Kè ketenkè deetè onitipòkù kémaáanko mēè nie ndinìtìrì t́ mē. ¹⁷ Kè dēè yonke dinìtìrì kè dìi kote kékpannè o bí sanyi. Bèè kó dimàà yie nKuyie nkuó ke tú weti weti Kirisi kòbe, ¹⁸ kékote kéncómmù dàmèèrì také.

13

Dinìtìrì yóó pī mmuũ tōmmú

¹ Kè n yà musímmù mamù kè mù yètiní dàmèèrì, ke mòke yeyo yèyiekè, nè yeyiè ntepiùtè, bá dìi yènni kè di òké dipiĩ, bá dìi yuu kè di wàri ke sáá nKuyie. ² Kè de kó musímmù dōnnè dimannì, kè mu tààke dò nkutontonkù kpeyi, kè mu nùù dò ndiciriciri kperi, kè dinìtìrì mù duó ndi wērimù, kè mù kànnè mu kó dikpàatikàrì kè mù duó ntikpeti. ³ Kè mu yuu mari dò ndi kòute ke na nku ke mieté. Kè dēè di kutenkù kumòu kòbe kè bè mmù tũ, ⁴ kénsánti dinìtìrì di duó mēè kpéi ndi wērimù musímmù. Kè múnke nsánti musímmù ke tú: We nda mannè, we mbo na ke da kpannè!

⁵ Kè dinìtìrì duó mmuwērimù musímmù kè mù mbaké kutenkù ke dò betààbè sipísìnàà nè bèdébè, ke náá ntepiùtè kó tináahti ke sáá nKuyie. ⁶ Ke náá ntínáanyeyi, ke caari Kuyie nyètìrì, ke sáá nku ei kéĩnkè, nè ku kòbe bèè kè bo. ⁷ Kè dinìtìrì duó mmuwērimù musímmù kè mù bo kpannè Kuyie nkòbe kè bè na, kémbaké iwuo nyimòu, benitibè bemòu ibotì imòu, yebotè yemòu. ⁸ Bèè yètè í wàri mufòmmu pátìrì Kuyie mpebii bè kùò di kperi, bèè yètè í bo de mieke nè Kuyie ndòòmè kutenkù kè bè nninku ke mù báa.

⁹ Wèè mòke yeto ke bo keè, wèè keè. ¹⁰ Dè dò mbèè kpetinnè wè bè yóó ò kpetinnèmu, dè dò mbèè kuò wè nè disìè bè yóó ò kùamu. Deè te kè Kuyie nkòbe dò nkénwēèrì ke tú nKuyie.

¹¹ Kè n yíé kényà musímmù mamù kè mù yètiní ketenkè, ke mòke yeyiè nyèdèè, kè yè dò ntepedaate kpeye, kè mu tammè dò ndinìtìrì kòme. ¹² Kè mù mòke muketimù kó muwērimù, kéduó nkè ketenkè kemòu kòbe mbáá mmusímmù ketimù mùù do kòute, ke na nku ke mieté. ¹³ Kè de kó musímmù dérìmmù ndòari tidietì ke níí bēi nkè muháá ncúténí kéĩnkè benitibè bemòu iikè. ¹⁴ Kè mù ndòari tidietì bè yé mmùu dòò tì ke fétinko benitibè kè muketimù wùò. Kè mùu duó nkè bèè dòò muketimù bè do kòutemu nè disìè kè mùu mieté mu kò tetenkaanitè ke bo mmù déúkunko. ¹⁵ Kè de kó musímmù dérìmmù mmòke muwērimù, kéannè mufòmmu tetenkaanitè kè tè nnò nke náá nkéduó nkè bè nkòu bèè yete bè bo nínkúmè kè tè sante. ¹⁶ Kè mùu duó nkè bèè canne benitibè bemòu, bediebè nè besámpòbè, bekpàatibè nè idawaá tidaati nè bèè í tú tidaati, bá wè be nòu siyoo nè be tĩi. ¹⁷ Òmòu báa na kéfité yoo wèè donté kè bè í ò wàri musímmù yètirì yoo mu cannimè.

¹⁸ Wèè cii wèè bo banté musímmù kó mecannimè mie mmèè tu onitì yètirì: Sikou sikou nè sipísikuò nè mèkuò (666).

14

Kuyie ndonté bè dièmmè feyèmpànfe

¹ Kè n yà dipebii kè di còrmmù ditàri Siyòò ìnkè, kè benitibè dè bo tekoupiókòutè nè sikoupiúsìnàà nè sikoupiúsìnàà (144000) kè dipebii yètirì nè di cice kperi kè dè wàri be tĩi. ² Kè n kénni metammè mamè kéĩnkè kè mè ùuti ke dò mmenie nduò kucúcuku, ke péú fetaafè kòme, ke wète ke dò mbè bie ntikùtìdùùti. ³ Kè de kó benitibè tekoupiókòutè nè sikoupiúsìnàà nè sikoupiúsìnàà (144000) còrmmù Kuyie nkpàatikàrì nè denennè fòurè denàà de iikè nè bekòtìbè iikè, ke diè nfeympanfè òmòu í yóó na kédentè fè kè dè í tú bembe Kuyie ndonté bè.

⁴ Bè í sàũ mbemáá nè benitipòbè, bè dò mpáíí nwe, ke tú ndipebii tipíiti timòu, Kuyie nkuù bè donté, kè bè duó mbemáá Kuyie nnè dipebii. ⁵ Bè í náké siyáábisi diyèè mari, bè í dòò meyei mmamè.

Kuyie ntòrè yètàati kó tináahti

⁶ Kè n yíé kényà Kuyie ntònni teri kè di èinte kéĩnkè ke to Tináahtsàati tii bo sáà ke bo tì náké kutenkù kumòu, yebotè yemòu, iwuo nyimòu, ibotì imòu, benitibè bemòu. ⁷ Kè pièkù ke tú: Ndénè Kuyie nke déúkunko ku yètirì. Mbáánnè ku, kuù dòò kéĩnkè nè ketenkè nè dàmèèrì nè ikò, ku mōnni tũòkemu kè kù yóó bekénè benitibè.

⁸ Kè diteri ntúnni ke náá nke tú: Díndi Babidónni diwè kàbe di domu! Díndi bèè càke kútenkù kàbe, ke bè nìi ndi kó menaà nkè bè càke ke dauti dautinè betabè.

⁹ Kè Kuyie ntónni táánni ntúnni ke píèkù ke tú: Wèè yie nke nìákú ke sànte musímmù nè mu tenkaanitè, kè bè cànnè o tfinni yoo o nòutè. ¹⁰ Kuyie mmieke bè cóummu, kè kù yóó yauté ku naà nkperímè ku bòòfè yeife mieke kè bèè yà, ke fèütè muháá nnè muhápòpò mmieke, Kuyie ntòrè sààye nè ku pebii iikè. ¹¹ Bè bo ncúú nkè kuyukú yiení kè bè fèüri keyènkè nè kuyie nyebie nyebie mbá bè í ompu, ke yé bè nìákúmmè ke sànte musímmù nè mu tenkaanitè, kè mù bè cànnè mu yètiri.

¹² Deè te bèè tu Kuyie nkàbe ke yie nku tannò, ke dōori kù dómè, kè bè dò nkénwéèrì ke tū nYesu.

¹³ Kè n yíe kékéè metammè mamè kéfinkè kè mè tu: Wāri tii: Dè nnaati bèè ò nyóó kú ke taunnè Kuyie. Muyaánsaámù ti béimmu weti weti ke tú: Bè ompènèmu mutómmù bè pí mmù, kè Kuyie mbè yietí bè pí mmù tòmmù kpéí.

Bè dōnnenèmmè kútenkù kó mudeèmmù mudidèi

¹⁴ Kè n yíe káyà diwetipéiri, kòò mōu kàri di mieke ke dò nhOnitibire, ke óké disōpíi, ke tò disenatiri. ¹⁵ Kè Kuyie ntónni terii yènni Kuyie ncíètè, képíèké kénáké dii kàri diwetiri mieke ke dō: Tidiiti bimu ketenke, túóté a siè ké tí kōū. ¹⁶ Kōo túóté o siè kéhei nkékōū tidiiti timōu ketenke.

¹⁷ Kè Kuyie ntónni terii yènni Kuyie ncíètè kéfinkè kpete mieke ke tò disenatiri.

¹⁸ Kè Kuyie ntónni dii baké muháá nkè dii íténi dihuúntónni borè, képíèké kénáké dii tò disenatiri ke dō: Mutie bè tu mù finyí kó yebe bimu, túóté a siè ké yè kōū. ¹⁹ Kè dii túóté disie kéhei nkékōū de kó yebe kéánné Kuyie nnàù dè yetebe ku mieke cóú nyè. ²⁰ Kè bèè yè yènnè dihei mánku kénau kè meyi nyè képánté kémmōke cidòmétiribè sikōusitāati (300), kè mecūmpume mbo métiri omáà nè dikéè.

15

Kuyie ntòrè nè meyei nsōmme kó tináañti

¹ Kè n yà dēmarè dièrè kéfinkè kè dè n di. Kuyie ntòrè yèyiekè kè yè tò meyei mmèyiekè, mèè yóó pēètè kè Kuyie mmieke do.

² Kè n yíe káyà dāmèèrì kòò dò ndoii, ke dò ntewéitè ke cóú mmuháá, káyà bèè do na musímmù ke í nìákú ke sànte mu tenkaanitè, bá bè í mbè wāri mu yètiri kó mecannimè, kè bè cómmù de kòò dāmèèrì ínkè ke tò tikùtùdùuti Kuyie mbè duó ntí. ³ Kè diè mMoyiisi Kuyie nkōo tōnti kó fèyènfè nè dipebii kōfe ke tú:

Ti Yiè nKuyie,

a tòmmù dēumu ke wenni,

ibotí imōu kpāāti.

A dōori dè demōu wennimu

ke tú demómmōnne.

⁴ Ti Yiè mbēnitibè bēmōu da dému

ke déúkunko a yètiri,

fšò dò mpáíí.

Ibotí imōu bo tíí

ke nínkú a iikè ke da sànte,

ke yé a benkemè a wetímè.

⁵ Kè n yíe káyà Kuyie ncíètè metammè tōu ílkú tē kpetémè kéfinkè. ⁶ Kè Kuyie ntòrè yèyiekè yèè do tò meyei mmèyiekè, kè yèè yènni tē mieke ke dáati tiyaàpéíti kè tí mièti, ke bou isōnaakūš nyè cuokè. ⁷ Kè dēmarè fōurè dēnāà kó dēmarè yè duó nyisōobōòke iyiekè, kè Kuyie nkūù bo yebie nyebie ku mieke píéké i mieke. ⁸ Kè Kuyie ndòò tidietí kébenke ku wērimú, kè kuyukúu dátinnè ku cíètè, òmōu í nna kēta, kénkémmù ku tōrè nyèyiekè tò mèè yei mbo deèmmè.

16

Kuyie mmieke yóó peike kè kùu duōnni mèè yei

¹ Kè n kèè òmōu píèkéní Kuyie ncíètè, ke náké ku tōrè yeyiekè ke dō: Kōtenè kéuté mmeyei mmèè ā isōobōòke iyiekè ketenke, Kuyie mmieke peikemu!

² Kè Kuyie ntónni ketirii úténí di kó fēbòòfè kó meyei nketenke, kè yēmōnsīnyèè pí mbèè mōke musímmù cannimè, ke ninku ke sánti tetenkaanitè, kényóu mediè.

³ Kè Kuyie ntónni dērii úténí di kó fēbòòfè kó meyei ndāmèèrì mieke kōo naà mmeyi, kéndò mbè kùo onití, dēè kó dimāà bo o mieke kè dēè kú.

⁴ Ké Kuyie ntónni táánni úténí di kó febòòfè kó meyei nyikó mmieke nè sibií kè dèe naá mmeyí. ⁵ Kè n kèe Kuyie ntónni dii baké menié ndi naámmè kè tú: A beénti wennimu fš nwèè dò mpáíí, kè do bo, kè bo. ⁶ Ké yé bè kùòmè a kó benitibè nè Kuyie mpāānāānti naāmbe, di mmānni kàa bè duš mmeyí nkè bè bo yà. A bè duš mbè dò nha bè duš ndènde. ⁷ Kè n yé kékéè metammè yènnimè dihúúntānni biékè kè tú: N Yìi nKuyie nha bekù weti weti nwe, kè dè wenni.

⁸ Ké Kuyie ntónni naānni úténí di kó febòòfè kó meyei ndiyiè, kè di āā ntuo mbenitibè. ⁹ Kè bè ncóu mmediè nke sáā nKuyie nkùu duānni de kó meyei. Bè me nyí nyie nke bo yóu meyei nke déúkkunne Kuyie nyètiri.

¹⁰ Ké Kuyie ntónni nummùrii úténí di kó febòòfè kó meyei musímmù kpààtikàri Ìnkè, kè mu èi biitoo, kè mu nitibè nkuānnè kuyonku kè cáá mbe nìi. ¹¹ Ké yemuš mbè dāmmù kè dè bè yóu, kè bè sáā nKuyie nkeínkè koku. Bè me nyí nyie kè bo yóu meyei nkéceete.

¹² Ké Kuyie ntónni kuānni úténí di kó febòòfè kó meyei nkukò ndiekù Efadati kè kuu kũũ, kè diyie yèni kè biékè kó bekpààtibè bo na kèpēētē. ¹³ Kè n yà yebakè yètaāti kè yè dò nyecedakè. Kè yè yèni dīnītiri nuu mieke, yeteyè musímmù kperi mieke, yeteyè wèè sou nke tú ò náā nKuyie mpāānāānti o nuu mieke. ¹⁴ Yebakè nye yèè nò nke dāri tidiēti. Kè yèe kote kèyā titenti timu kó bekpààtibè, kè bè bo wēnnè kékpanne Kuyie nkùu baké kēínkè nè ketenkè, dikpānni dieri yie.

¹⁵ Nyēnè kè n kéroomu oyúókù kōme, dè nnaati wèè dāke kè ā o yàati kè báá ce nhotetiri kè bēè yà o fei!

¹⁶ Kè de kó yebakèe tíi mbekpààtibè bemou dibòri mari bè yu di nè Ebedeebe kó tināānti kè tú: Adimaketšš.

¹⁷ Ké Kuyie ntónni yiēnni úténí di kó febòòfè kó meyei nyewetè miekeni, kòò mōu pīkēni Kuyie ncīētē ku kpààtikàri borè kè dō: Dè dōd kè dēemu. ¹⁸ Kè fetaafe mii nke uuti, kè péu, kè ketenkè sánti mediè, kè mu nyí sàntè meboti nè Kuyie ndāmmè oniti. ¹⁹ Kè diheidiēe toté mētaāti, kè yeboté kó yehakè yemouu řduò. Ké Kuyie nyí nyē mBabidōnni kabè kó meyei, kè ku miekēe peike kè kuu bē nūi nku bōòfē yeife kó menaā. ²⁰ Kè bēè mōntōo ketenkè kēē soké soké dāmēēri mieke nè yetārē. ²¹ Kè fetaafe mātārē nduōni kè cēē kè tuškù cidōò sipisinaā, kè buōti benitibè, kè bè nsāā nKuyie nde kó meyei nkpeí. Ké yé mè do yóumè mediè mmómammē.

17

Bè yóo kuomè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè

¹ Ké Kuyie ntārē yèè do to meyei mmeyiekè kó ibòòkè kè ye kó òimari n náké kè dō: Kōtení kè n da benke Kuyie nyóó bekenè mēē boti onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kè dè tonté, wèè tu: Diheidiē dii bo ikó mpéu borè. ² Ké ketenkè kó bekpààtibè bemou nè ketenkè kó benitibè bemou kè bè di duānè, kè muš mmenaā kōme.

³ Ké Muyaānsāāmū n tūóté kēkōtenè dikpāa cuokè, kè n yà onitipòkù mōu kòò dēke musímmù wūšmù, kè mù wāri mu kānti timu iwārii kè i sáā nKuyie, kè mù mōke yeyo yēyiekè nè yeyiè ntepiítē. ⁴ Kè de kóo nitipòkù dāatí tikpāatīyāatī kè tī wūš, kè sārī weti weti nè medēi mmēē dāōnè meso nne yetāsāyē kè to febòòfè kè isōke nè meyei nhò dāōmmè benitidaabè kè dè ā de mieke. ⁵ Kòò wāri o tīnni kè kutinne kè tú: Babidōnni, bēē dauti dautinè betobè nè bēē dāōri isōke kperē bē kóo yā.

⁶ Kè n yà ò muāmmè Kuyie nkabè kó meyií mme nè Kirisi kabè bè kùu bē, bē yie mmēē kpéi nYesu.

Kè n dè yà kè dè n di. ⁷ Ké Kuyie ntānni m beke kè dō: Dè da di ba nkpeí? M bo da náké onitipòkù nè ò dēke mūu símmù kè mù mōke yeyo yēyiekè nè yeyiè ntepiítē dè benkú mù. ⁸ A me nwúó mmūu símmù do bomu, kàa mù mōntōo. Mū wēte kè yēnni dīfštiri ndi kè bè mù kùu. Kè dē di benitibè bēē yetē i bo mufōmmu pātiri mieke nè Kuyie ndāmmè kutenkù, kè yé bē do mù yāmè kè wēte kè mù mōntōo, kè wēte kè mù yā.

⁹ Diē ntú mecii nkperē nde, yeyo yēyiekè tu yetārē yēyiekè nye onitipòkù kàri yēē Ìnkè, kè wēte kè tú bekpààtibè bēyiekè. ¹⁰ Bēnūmmù domu, kòo kušnwē kpaā, oyienwē bo tuakēni dii mōnni wenwe í yóó oote. ¹¹ Musímmù mùu do bo kè bēè mù mōntōo mù tu okpāati nūnwē, kè wēte kè wēnnè beketibè beyiekè kè yóo kú.

¹² A yà yēē yē ntepiítē tu bekpààtibè mbe tepítē bēē mu nyí di tikpāti. Bè né yóo tī dimu, kēnwēnnē musímmù kè dō dimōnni sāmipó. ¹³ Bemou tepítē tente bē yóo wēnnē dinūu ndi, kēduš mmusímmù bē wērimū nè bē kpeti. ¹⁴ Kè bēē dokēnē dipebii kè dii bē na, kè yé dii bakēmē bēē baké, kè tú bekpààtibè kóo kpāati. Kè di kabè tú Kuyie ntāātē bē kè bē yu, kè bē kù tū mmesāā.

¹⁵ Ké Kuyie ntónni n náké ke dò: A do yà mèè nie nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kòò kàri me ìnkè, mè tu benitibè mbe nè yetirè nè yebotè nè ibotí imòu kòbe. ¹⁶ Musímmù yìè ntepiítè a yà yè tu bekpaàtibè mbe bèè yó nní nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè, kéfiète o kperè demòu kòò cònná difókperi, kòò cááké kécúu ndesonne muháá. ¹⁷ Kuyie nkuu yóò bè duò nde kó meyèmmè kè bèè wènné dinùu, ke duò mmusímmù be wèrímù kè mùu dòò Kuyie béi nti.

¹⁸ A yà wèè nitipòkù tu diheidiè ndi, dii baké kutekù kó bekpaàtibè bəmou.

18

Babidōnni domè

¹ De kó difónkúò kè n yà Kuyie ntónni cùténimè kéìnkè ke mọke muwèrímù mediè nke mièti kè dèe wenkoo kutekù kumòu. ² Kè dii pièké mediè nke dò: Babidōnni diwè domu! Ò domu! Ke naá nyebokè sīnyè nè tinòti sīnti kó dihei. ³ Titenti timòu kòbe nè bekpaàtibè, kè bè ò duónè ke muò mmenaa nkòme, kè benitibè dó idítí kperi kperè, kè de kó bepótambè kpàrikè.

⁴ Kè n yí kékèèni metammè mamè kéìnkè kè mè tu: Díndi n kòbe, yènnè de kó dihei kéyenténè meyei mmèè yóò di tùkení. ⁵ Kè yé de kó dihei yei nsúmmè, kè Kuyie ndàatení di kpéi. ⁶ Fòónnè di, di di dòò dè, ke nòò nkuce mèmáá, kè di nni mmenaa mèè nkpeñni kuce mèdémè képèètè di do di duómmè. ⁷ Fèūnnè di mediè nkè dè mmannè di di tii kpàti ke yé di do fuommè ke tú, di tú onitipokpàati nwe, di í tú okúpokù ke bo nkuò. ⁸ Dè te kè Kuyie nyóò di potè tiyèiti diyè dimáá mieke: Mumómmù mùu kùu nè dikónni, kè di còu mmuháá nkè di ñkuò ndikúdabònni, ke yé ti Yiè nKuyie nkpeñnimèmu kè kuù di bekénè.

⁹ Kè kutekù kó bekpaàtibè bèè ò duónè ke kpàrikè, ke naá mbedítikpààtibè kè bèè yà di còumme kè kuyukú yiè kénkuò, ¹⁰ kéyote de kó mēfēūtīmè, kéncommù medétimè ke sáuti ke tú: Áú yòò! Áú yòò! Babidōnni wèè do de u ke kpeñni, wèè fēūri mie ndende bāmānāà?

¹¹ Kè kutekù kó bepótambèe kómmù, ke yé òmòu ténke í domme be potanti. ¹² Tii tu: Mesò, timáti péiti nè yetásàayè yeboti yeboti, mediè, tiyaàsàati tiboti tiboti, tidabeesàati tiboti tiboti, yepápànii nkó tinenti, disòwùò nè timáti. ¹³ Ikūmboti imòu, tùdààribè nè tihúúnti bè tu ti mīri nè ànsáà nè menaa nè mekúò nè muyuo nsààmù nè bédée nè inàake nè ipe nè sisēi nè sinaasēi nè tidaati bè fiiti ti. ¹⁴ Kè bepótambè nnáá nke tú: Idítíkperi kperè a do mọke dè ténke í kpaá, a ténke báá dè pètè bitì. ¹⁵ Kè bèè do fiiti tipotanti de kó dihei, kè bèè yote mēfēūtīmè kéncommù medétimè ke kuò ndikúdabònni ke tú: ¹⁶ Áú yòò! Diheidiè dii do mọke tisáti timòu idítíkperi kpeti: Tiyaàsàati idítíkperi kpeti tii mièti nè mesò nnè medèi mmèè dòònnè mesò nnè yetásàayè yeboti yeboti. ¹⁷ De kó tisáti càke dimōnni dimáá.

Bèè piú bàtòòbè nè betòbè bèè pī mmutómmù de mieke, kè bè ncòrímù mekentīmè. ¹⁸ Kè wúò ndi còumme kè kuyukú fi ke ntú: Dihei dii ndo í mannè dimari, ¹⁹ kénkuò nke pī mbe ya ke tú: Áú yòò! Diheidiè dii kó tikpàti do te kè bepótambè bèè cèntinè bàtòòbè kè bè kpàrikè dii pònte mie ndimōnni dimáá?

²⁰ Dè nnaati kéìnkè kòbe nè Kuyie nkòbe nè Yesu tōrè nè ku pāānāānti náammbè, Kuyie mpònte de kó dihei ke fòò ndi di dòò mèè yei mme.

²¹ De mōnni kè Kuyie ntónni kperi marii túóté ditádieri marii kè di mannè dinàà kébo ndámèèri mieke ke dò: Mèè boti nku Babidōnni diwè yóò domè mecāá bá bè ténke báá ò yà. ²² Òmòu ténke í yóò keè tikutidùùti, nè itāri nè yetāteche dè kuómmè. Beyántibè ténke í yóò mbo, òmòu ténke í yóò keè cōnni kuómmè. ²³ Muháá nténke í yóò ncúu, nhòmòu ténke í yóò keè odapàà nè osapàà mbè daúmè. A kó bepótambè bèè do baké titenti timòu ke dōari denitinānkperè, ke suó benitibè.

²⁴ Kuyie nyóò bè bekénè Kuyie mpāānāānti náammbè bè kùò bè kpéi nke nè Kuyie nkòbe bè kùò bè.

19

Dipebii tóumè di poku

¹ Kè n keè difōnni marii dièmmè ke tú: Adeduya! Sāntenè Kuyie nkùu kpeñni kè ku yetiri ndeu, kùu ti deetè. ² Kuyie mbekù weti weti nwe kè dè wenni, kù kpetinnèmu onitipòkù wèè dauti dautinè benitibè kè bè càari. Ò kùu ku tōmbè mbe kè kù ò kpetinnè ke fòò. ³ Kè yí ke dò: Adeduya! Sāntenè Kuyie, nde kó dihei còummu kè kuyukú dekù tiweti yebie nyebie. ⁴ Kè Kuyie nni nkari ku kpààtikàri kè bekótibè sipísidè nè bēnāà nè dēmarè fòurè dēnāà ninkoo ku ìikè ke tú: Adeduya! Dè mme ndò. Sāntenè ti Yiè nKuyie.

⁵ Kè n keè òmòu béinnimè Kuyie nkpaàtikàri borè ke tú: Díndi ku tōmbè bèè ku dé, bekótibè nè besāmpbè sāntenè Kuyie. ⁶ Kè n yí kékèè difōnni dieri marii dièmmè kè dè ùuti ke dō mmenie

nduo kucúcuku, ke péú fetaafè kǎme ke tú: Adeduya! Sǎntenè ti Yìè nKuyie nkùù kpeñni ke tú okpààti, ke baké. ⁷ Dè nti naati, ke yé Kuyie mpebii yóó túótémè di pokù, ò báátí ke dèemu. ⁸ Kuyie nhò sǎrimu koò dǎtínnè tiyaàkpeti tii wenni ke mièti, tii tu ku kǎbe pī mmùù tǝmmù sààmù kù dó mù.

⁹ Kè Kuyie ntǝnni n náké ke dà: Wǎri ke dà: Dè nnaati Kuyie nyú bè ku pebii potúòmù, Kuyie nkuù ti bèi.

¹⁰ Kè n nínkú ke bo di sǎnte kè di dà m báá di sǎnte kè di tu Kuyie nkóo tǝnti nwe ke dǝnnè mí nnè Kirisi kǎbe tǎbè, kè n sǎnte Kuyie nku.

Yesu náké ti, Kuyie mpǎānǎahti náam bè do náké ti, ti ti nnáá.

Wèè dèke tesǎmpéitè ò namè dikpǎnni

¹¹ Kè n yà keĩnkè kpetémè, kòò mǎù dèke tesǎmpéitè kòò yètiri tu: Timǝmmǝnti, kòò dààri Kuyie ndǝmè ke bekù nè timǝmmǝnti ke kpa nnè timǝmmǝnti. ¹² Kòò nuǝ ncǝu mmuhǎá nkòò òké yekpǎàtipikè, kè diyètiri mari wǎri ye ìnkè kè wèè mǎa di yé. ¹³ Kè bè ò yu ke tú: Kuyie nnǎahti. Kòò dàátí diyaabòri kè bè di mèù mmeyī. ¹⁴ Kè keĩnkè kó tihaǎpǎnti ò tii nke dàátí tiyaasàati tikpeti tipéiti ke deke sisǎmpíé. ¹⁵ Kòò cǝmmù bèè yete Kuyie nkpeti nè kumátipàati, kè kuseú natikù yìèni ò nuù ò yóó bè kùǝnè kù, kè bè benke Kuyie nkperikù mieke bè cǝsummè kè be yī mpǎnté kè ndò bè ǝǝ naumè yetebe diyetitùò mieke. ¹⁶ Kè wǎri ò yaabòri ìnkè nè ò kpèri ò yètiri ke tú: Bekpǎàtibè kóo kpàati, bekótibè kóo kóti!

¹⁷ Kè n yíé kǎyà Kuyie ntǝnni mari kè di cǝmmù diyìè také, ke pīèkù ke yu tinǝti ke tú: Tiiñnni, kè Kuyie ndi ǎnnè dibanni dièri kè di di. ¹⁸ Kǝtenèni kǝcǝ bekpǎàtibè, behǎǎpǎmbè iwēi yembè, bekperibè, sisēi nè si dèèbè, benitibè bǝmǝu, tidaati nè bèè í tú tidaati, bedièbè nè besǎmpóbè.

¹⁹ Kè n yíé kǎyà musǝmmù nè kutenkù kumǝu kó bekpǎàtibè nè be kó behǎǎpǎmbè, kè bè tii nke bo dokénè wèè dèke tesǎntè nè ò ǎǎpǎmbè. ²⁰ Kè bèe kpetínnè musǝmmù nè wèè do sou nke tú ò náà nKuyie mpǎānǎahti, wèè do mù neĩnè kè dàari tidietì. (Ò do dàari tii dieti ke suó mù cǎnne bè, kè bè nninku ke sǎnti mu tenkaanitè.) De kó musǝmmù nè wèè do sou nke tú ò náà nKuyie mpǎānǎahti, kè bèe bè dootóo befòubè kuhǎabinku, muhǎpòpùo mmieke, ²¹ kǝkua betǎbè nè kuseú kùù yìèni wèè dèke tesǎntè ò nuù, kè tinǝti be cǝ kǝkpenke.

20

Kuyie nyóó kpetínnémè dibǎò yebie ntekoupítè

¹ Kè n yà Kuyie ntǝnni cùténimè keĩnkè ke ta difǎtìri cǝmpuri kó sikpetínsi nè mǝfǝmmè diemè. ² Ke pī ndinitiri, fewǎáfè fèè do bo nè dimǝnni, fèè tu Sataǎ kǝbou kè di mbou ke dà yebie ntekoupítè (1000). ³ Kè Kuyie ntǝnni di dootóo difǎtìri cǝmpuri, ke kpetínnè kǝpáá nképǝnnè, kè di nke bo kè yebie ntekoupítè yǎa deènè, bá di ténke í sou nhòmù. Kè bèe wète kè di fīi ndimǝnni sǎmpǝ.

⁴ Kè n yíé kǎyà yekpǎàtikàrè, kè Kuyie nduǝ mbèè yè kǎri muwérímù kè bè bo bekénè benitibè. Kè n yà becírìbè bè do kùǝ bè, bè náké mèè kpéi nKirisi kpéi nè Kuyie nnǎahti. Bèè do í yie nke nínkú kédou mmusǝmmù nè mu tenkaanitè bè í nyie kè mùu bè cǎnne be tīi nyoo be nǝu. Kè m bè yà kè bè yǎnté ke wǝĩnnè Kirisi ke yo ntikpǎti yebie ntekoupítè. ⁵ Bèè yǎnté bǝmbe meketimè, kè besǝmbe yóó yǎnté yebie ntekoupítè bo pǝētémè. ⁶ Dè nnaati Kuyie ncǎǎnè bè, bèè keté ke yǎnté, bè ténke í yóó kù mukúderímù, bè yó ntú Kuyie nnè Kirisi be kó ikuǝ niùbè mbe, kénwǝnnè Kirisi ke yo ntikpǎti yebie ntekoupítè.

Kuyie nyóó namè dibǎò nè di kǎbe

⁷ Kè yebie ntekoupítèe (1000) pǝētè kè Kuyie nkpeté dibǎò. ⁸ Kè dii suó titenti timǝu kǎbe, ke tii nKuyie nkpanitǝntǝbè bè tu bè: Kǝku nè Makǝku *, kè bè nsù ke mǎnnè dàméèri kó mubirímù. ⁹ Kè bèe ité kǝcǝtè Kuyie nkǎbe dihei ku dó di. Kè Kuyie ncǝĩnni muhǎá nkè mùu bè kùǝ. ¹⁰ De mǝnni kè bèe dootóo dibǎò dii do bè sou mmuhǎá nnè kuhǎabinku muhǎpòpùo mmieke, musǝmmù nè wèè do sou nke tú ò náà nKuyie mpǎānǎahti de borè, kè dè nfǝĩri kuyie nnè kǝyènkè sǎǎ yebie nyebie.

Tibéènti sǝnti

¹¹ Kè nwènté kǝmǝntóo ketenkè nè keĩnkè, kǎyà dikpǎàtikàri péiri dièri, kòò mǎù kǎri di ìnkè. ¹² Kè n yà becírìbè: Bekótibè nè besǎmpóbè, kè bè cǝmmù dikpǎàtikàri iikè, kè bè pīnte yepátè, bá wè ò dàǝrimè wǎri dè. Kè Kuyie mbè bekénè be dàǝrimè dǝmmè. ¹³ Kè dàméèrii

* **20:8** Kǝku nè Makǝku: Kǝku tu dihei ndi kè Makǝku tu de kó dihei kóo kpàati yètiri (wénté Esekieri 38:2). Ke wète ke benkú yeboté yèè yóó ité ke bo kpānnè Kuyie nnè ku kó benitibè yemǎrè sǎnye.

ténnéní becíríbè kè kudǎnkù ténnéní ku kǎbe, kè bèe bekénè bá wè o dàòrímè dòmmè, ¹⁴ képí mmukúú nè kudǎnkù, kédootóo kuhāābinku mieke mùu tu mukúderímù. ¹⁵ Kè bè í yà wèè yètìrì mufòmму pátírì mieke bèe ò dootóo kuhāābinku mieke.

21

Kéínkè pánkè nè ketenkè pánkè de kó tināāñti

¹ Kè n yà kéínkè pánkè nè ketenkè pánkè, kekótíkè nè dàméèrì kè dè pēētē. ² Kè n yà dihei sààrì Sedisadēmmu pánwè, kòò cutiní kéínkè Kuyie mborè, kè sàrì kè dò nhosapàà nsàrì kè kàrì o dòu. ³ Kè n kèè òmǎu pīkénímè dikpààtikàrì borè kè tú: Di mmònni Kuyie ncētē bomu benitibè cuokè, kù yó mbè bonēmu kè bè wè nkè bè tu ku kǎbe, kè kù bè te. ⁴ Kè kùu ùtē be nonniēti páíi. Mukúú mbá mbo, yekúdabùò mbá mbo, isáútií bá mbo, mumǎmmù bá mbo, dekótírē demǎu yóo pēētēmu.

⁵ Wèè kàrì dikpààtikàrì ínkè kòò béi nke dǎ: Di mmònni m bo dàò demǎu depànnè kè yíé dǎ: Wàrì n yóo dǎ náké tì, tì tu timómmǎnti nti kè dò ndí tì yie.

⁶ Kè yíé kébéi nke dǎ: Dè dàò kè deēmu. Míi tu oketiwè kè tú osǎnwe, kè tú diketírì kè tú kumǎnkù. Kè sinéyēí bo wè m bo ò pǎ mufòmму binte nie nkòo yǎ kénfòu. ⁷ Bèè bo nà kētuǎke kumǎnkù m bo bè duǎ n yē n yóó bè duǎ ndè, kè mbè te kè bè tu m bí. ⁸ Ifǎwǎa nyembè, bèè í dàòrì bè nǎa nti, bèè dàòrì isǎke kpere, benitikǎùbè, bèè dounè betǎbè, betediibè, beboǎfǎùbè nè siyáábisi yembè, m bo bè ànnè kuhāābinku nè muhāpòpùo mmieke dèè tu mukúú ndérímù.

Sedisadēmmu pánwè yó ndómme

⁹ Kè Kuyie ntǎrè yēyiekè kó dimarì, dii do tǎ meyei nkó ibòòke sǎnyi iyiekè n yu kè dǎ: Kǎtení kè n dǎ benke Kuyie mpebií pokù.

¹⁰ Kè Muyaǎnsǎāmù m píe nkè ku tǎnni n túóté, kédekenè ditārì diērì marì ínkè, kè m benke dihei sààrì Sedisadēmmu wèè cutiní kéínkè Kuyie mborè. ¹¹ Kè Kuyie nkó tikpetì di dàátì kè pínti kè dò ndoii kè dò ntewéitè, kè miēti kè dò nyetǎsǎyè. Kè dimarì dò ntinǎbénti kè diterì dò ndoii kè dò ntewéitè. ¹² Kè di duotí okù mediē nke mǎke yebòrè tepítè nè yèdèé, kè Kuyie ntǎrè tepítè nè yèdèé yè bǎa, kè de kó yebòrè wàrì yē ínkè. Isidayeribe wǎu ntepítè nè idéi yètè. ¹³ Kè de kó yebòrè keú tipítì tinǎa: Yètǎati diyie yie kèè bíékè, yètǎati di tǎa kèè bíékè, yètǎati kubakù cǎnkù, yètǎati kuyóu. ¹⁴ Kè de kó kuduotí cómmù yètǎrè tepítè nè yèdèé ínkè. Kè yè wàrì dipebií tǎrè tepítè nè yèdèé yètè.

¹⁵ Kè Kuyie ntǎnni dii n nǎānnè kè di tǎ kusǎpǎati, kè bo bennè dihei nè yebòrè nè iduotí, ¹⁶ kébennè kè dè mma tipítì timǎu nè mehokúmè nè mecómme, kémbò cidómétírìbè sikǎupísidè nè sikǎusidè (2200). ¹⁷ Kébennè kuduotí cēē nkè mè mbo mǎtírìbè sipísikuǎ nè Bènnǎmmù (65). ¹⁸ Kè kuduotí mǎānè yetǎsǎyè, yèè dò ntinǎbénti, kè dihei mǎānè mesǎo mmèè dò ndoii kè dò ntewéitè. ¹⁹⁻²⁰ Kè bè dàrì yetǎsǎyè yebotí yebotí dipūū, kè dimarì dò ntinǎbénti, kè diterì dò nyekūǎ, kè diterì dò mmeyī, kè diterì dò nfetǎnfè, kè diterì dò mmebèrímè, kè diterì dò nteǎntè, kè diterì dò mmutǎpèi. Kè diterì dò ntiweti, kè diterì dò mmeǎkǎburime. ²¹ Kè yebòrè tepítè nè yèdèé dǎnnè mèdèi, bá di kè di mǎke mǎmǎa. Kè dihei kó kuce tú mesǎo mmèè dò ndoii kè dò ntewéitè.

²² Bá n yí nyà Kuyie ncētē bè kǎrì kè kè bǎa, ti Yie Kuyie nkùu baké ketenkè nè kéínkè nè dipebií bèè dǎ dè bo kè bè mbè mbáá tipítì timǎu. ²³ Diyie nè otǎnkù dè í mbo kè bo mmí dihei. Kuyie nkuu dò miēti kè dè wenni, kè dipebií tú defitírè. ²⁴ Kè titenti timǎu kǎbe centi di wenniku mieke, kè titenti timǎu kó bekpǎatibè kǎrínko be kpàti dèborè. ²⁵ Dè kó dihei bǎrè yó nfeímu sǎa, kè yé keyènkè í yó mbomè. ²⁶ Bè yó nde ntǎuo titenti timǎu kǎbe kpàti sǎati. ²⁷ Dèmarè sǎnnè í tati dè kó dihei, yoo wèè dàòrì isǎke kpere yoo siyáábisi yie. Bèè yètè wàrì mufòmму pátírì mieke dii tu dipebií kpèrì, bèè mǎa tati dè kó dihei.

22

Menie mmèè duǎ mmufòmму me kó tināāñti

¹ Kè Kuyie ntǎnni m benke kukó nkùu kó menie nduǎ mmufòmму, kè mè yèñí Kuyie nnè dipebií be kpàatikàrì borè, kè dò ndoii kè dò n tewéitè. ² Kè pūǎ ndihei mieke, kè detie ndèè duǎ mmufòmму kè dè cómmù yeyakè yèdè kè pèi kuce tepítè nè mèdémè dibenni, kuce mǎmǎa otǎnkù, kè mu fǎatì miékunko yebotè. ³ Dèmarè í yó mbo de kó dihei mieke Kuyie ncǎǎ dè.

Kuyie nkpàatikàrì nè dipebií kpèrì yó mbo dihei mieke nke, kè Kuyie ntǎmbè kù bǎa. ⁴ Kè wúo nku ílkè, kè kùu wàrì ku yètìrì be tīi. ⁵ Keyènkè í yó mbo, diyie nè otǎnkù dè mè nyí yó mbo. Ti Yie nKuyie nkuu yó mpínti kè dè wenni, kè bè yo nku kpàti sǎa yebie nyebie.

Yesu wētínimè bǎmbà

⁶ Ké Kuyie ntónni n náké ke dò: De kó tináahti tu timómmonti nti ke dò ntí ntí tá. Ti Yiè nKuyie nkuù píe nku Yaá nku pāānāahti náambè, ke tōnni ku tōnni kè di bè náké dèè yóó dōò.

⁷ Ké Yesu dō: Ndakenè n wētiniimu bāmbà. Dè nnaati wèè yie ndi mpátiri náahti.

⁸ Mí nyIsāā n kēemu ke yà de kó denennè, n kèè dii mōnni ke yà kéninkóo Kuyie ntōnni dii dè nni mbenke, di iikè ke bo di sante.

⁹ Ké di dō: A báa n sante, kè n tu Kuyie ntōnti nwe, ke da dōnnè nè Kirisi kabe tabè, á sante Kuyie nku.

¹⁰ Á báa yóu a bo nákémi di mpátiri kó tináahti, ke yé de mōnni tōónimèmu kè ti yóó dōò.

¹¹ Meyei nyiè ndake sote o yei, wèè sī nkòo dake sīte, wèè dōōri mesāā nkòo dake mmè dōōri, wèè dō mpáfi koo dake wénkūne omāā.

¹² Ké Yesu dō: Ndakenè! N wētiniimu bāmbà nke bo yietí bá wè o dōōrīmè dō mmè. ¹³ Mfi tu Oketiwe ke tú Osōnwe, ke tú diketiri nè kumānku.

¹⁴ Dè nnaati bèè òu be yāāti kè dè bo yie nkè bèè di mutie mùu duò mmufōmmu mu kó yebe keta dihei kó yebòrè. ¹⁵ Bèè dōōri isake kperè, betediibè, bèè dōutinè betobè, benitikòùbè, bebōoféùbè nè siyāābisi yembè, bembè kó dimāā yó mbo ditowaā ndi.

¹⁶ Mí nYesu mfi tōnni n tōnni kè di ti náké n kabe tīrè. Mfi tu Dafiti yaābire, ke tú tekūwentéwātè tēē pīnti.

¹⁷ Kuyie nYaā nnè Kirisi kabe bèè tu o pokù ò tāātè wè kè bè dō: Kōtení!

Bèè kèè kè bè múnke dō: Kōtení!

Kè sinéyēi bo wè wèe kōtení kényā fāārè menie mmèè duò mmufōmmu.

Bè caummè wèè bo kaa ndi mpátiri

¹⁸ Mí nyIsāā n náammu bèè kaa ndi mpátiri ke tú: Wèè yie timati de mieke Kuyie mbo ò yie meyei mbè nāa mmèè kpéi de kó dipátiri mieke. ¹⁹ Kòò mmōu me nyāàte timati, Kuyie mbo o mōnte mutie mùu duò mufōmmu mu kó dibii, bá ò báa ta dihei sàārì kù nāa ndii kpéi di mpátiri mieke.

²⁰ Mí nyIsāā n náa mōmmuō nwe ke tú: Ò béimmu ke tú: N wētiniimu bāmbà. Dè mme ndò! Wētēni ti Yiè nYesu!

²¹ Ti Yiè nYesu kó mesāā nní ndi bonè dimōu.